{BnF

gallica
BIBLIOTHÈQUE
NUMÉRIQUE

Migne, Jacques-Paul (1800-1875). Patrologiae cursus completus, sive Bibliotheca universalis, integra, uniformis, commoda, oeconomica omnium s. s. Patrum, doctorum scriptorumque ecclesiasticorum qui ab aevo apostolico ad usque Innocenti III tempora floruer.... 1862.

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF.Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :
*La réutilisation non commerciale de ces contenus est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source.
*La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service.

Cliquer ici pour accéder aux tarifs et à la licence

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

*des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.
*des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est le producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter reutilisation@bnf.fr.

PATROLOGIÆ

CURSUS COMPLETUS,

SEU BIBLIOTHECA UNIVERSALIS, INTEGRA, UNIFORMIS, COMMODA, OECONOMICA,

OMNIUM SS. PATRUM, DOCTORUM SCRIPTORUMQUE ECCLESIASTICORUM,

SIVE LATINORUM, SIVE GRÆCORUM,

QUI AB ÆVO APOSTOLICO AD TEMPORA CONCILII TRIDENTINI (ANNO 1545) PRO LATINIS, ET CONCILII FLORENTINI (ANN. 1439) PRO GRÆCIS FLORUERUNT :

RECUSIO CHRONOLOGICA

OMNIUM QUÆ EXSTITERE MONUMENTORUM CATHOLICÆ TRADITIONIS PER QUINDECIM PRIMA ECCLESIÆ SÆCULA ET AMPLIUS,

JUXTA EDITIONES ACCURATISSIMAS, INTER SE CUMQUE NONNULLIS CODICIBUS MANUSCRIPTIS COLLATAS, PERQUAM DILIGENTER CASTIGATA; DISSERTATIONIBUS, COMMENTARIIS, VARIISQUE LECTIONIBUS CONTINENTER ILLUSTRATA; OMNIBUS OPERIBUS POST AMPLISSIMAS EDITIONES QUÆ TRIBUS NOVISSIMIS SÆCULIS DEBENTUR ABSOLUTAS DETECTIS, AUCTA; INDICIBUS PARTICULARIBUS ANALYTICIS, SINGULOS SIVE TOMOS SIVE AUCTORES ALICUJUS MOMENTI SUBSEQUENTIBUS, DONATA; CAPITULIS INTRA IPSUM TEXTUM RITE DISPOSITIS, NECNON ET TITULIS SINGULARUM PAGINARUM MARGINEM SUPERIOREM DISTINGUENTIBUS SUBJECTAMQUE MATERIAM SIGNIFICANTIBUS, ADORNATA; OPERIBUS CUM DUBIIS, TUM APOCRYPHIS, ALIQUA VERO AUCTORITATE IN ORDINE AD TRADITIONEM ECCLESIASTICAM POLLENTIBUS, AMPLIFICATA;

DECENTIS ET AMPLIUS LOCUPLETATA INDICIBUS AUCTORUM SICUT ET OPERUM, ALPHABETICIS, CHRONOLOGICIS, STATISTICIS, SYNTHETICIS, ANALYTICIS, ANALOGICIS, IN QUODQUE RELIGIONIS PUNCTUM, DOGMATICUM, MORALE, LITURGICUM, CANONICUM, DISCIPLINARE, HISTORICUM, ET CUNCTA ALIA SINE ULLA EXCEPTIONE; SED PRÆSERTIM DUOBUS INDICIBUS IMMENSIS ET GENERALIBUS, ALTERO SCILICET RERUM, QUO CONSULTO, QUIDQUID NON SOLUM TALIS TALISVE PATER, VERUM ETIAM UNUSQUISQUE PATRUM, NE UNO QUIDEM OMISSO, IN QUODLIBET THEMA SCRIPSERIT, UNO INTUITU CONSPICIATUR; ALTERO SCRIPTURÆ SACRÆ, EX QUO LECTORI COMPERIRE SIT OBVIUM QUINAM PATRES ET IN QUIBUS OPERUM SUORUM LOCIS SINGULOS SINGULORUM LIBRORUM S. SCRIPTURÆ VERSUS, A PRIMO GENESEOS USQUE AD NOVISSIMUM APOCALYPSIS, COMMENTATI SINT:

EDITIO ACCURATISSIMA, CÆTERISQUE OMNIBUS FACILE ANTEPONENDA, SI PERPENDANTUR CHARACTERUM NITIDITAS, CHARTÆ QUALITAS, INTEGRITAS TEXTUS, PERFECTIO CORRECTIONIS, OPERUM RECUSORUM TUM VARIETAS, TUM NUMERUS, FORMA VOLUMINUM PERQUAM COMMODA SIBIQUE IN TOTO PATROLOGIÆ DECURSU CONSTANTER SIMILIS, PRETII EXIGUITAS, PRÆSERTIMQUE ISTA COLLECTIO, UNA, METHODICA ET CHRONOLOGICA, SEXCENTORUM FRAGMENTORUM OPUSCULORUMQUE HACTENUS HIC ILLIC SPARSORUM, PRIMUM AUTEM IN NOSTRA BIBLIOTHECA, EX OPERIBUS ET MSS. AD OMNES ÆTATES, LOCOS, LINGUAS FORMASQUE PERTINENTIBUS, COADUNATORUM.

SERIES LATINA PRIOR,

IN QUA PRODEUNT PATRES, DOCTORES SCRIPTORESQUE ECCLESIÆ LATINÆ A TERTULLIANO AD INNOCENTIUM III:

ACCURANTE J.-P. MIGNE,

Bibliothecæ Cleri universæ,

SIVE CURSUUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

PATROLOGIA, AD INSTAR IPSIUS ECCLESIÆ, IN DUAS PARTES DIVIDITUR, ALIA NEMPE LATINA, ALIA GRÆCO-LATINA. LATINA, JAM PENITUS EXARATA, QUOAD PRIMAM SERIEM, VIGINTI-QUINQUE ET DUCENTIS VOLUMINIBUS MOLE SUA STAT, MOXVE POST PERACTOS INDICES STABIT, AC QUINQUE-VIGINTI-CENTUM ET MILLE FRANCIS VENIT. GRÆCA DUPLICI EDITIONE TYPIS MANDATA EST. PRIOR GRÆCUM TEXTUM UNA CUM VERSIONE LATINA LATERALIS AMPLECTITUR, ET AD NOVEM ET CENTUM VOLUMINA PERVENIT, SED SINE INDICIBUS; POSTERIOR AUTEM HANC VERSIONEM TANTUM EXHIBET, IDEOQUE INTRA QUINQUE ET QUINQUAGINTA VOLUMINA RETINETUR; UTRAQUE VIGESIMA QUARTA DIE DECEMBRIS 1860 OMNINO APPARUERAT. UNUMQUODQUE VOLUMEN GRÆCO-LATINUM OCTO, UNUMQUODQUE MERE LATINUM QUINQUE FRANCIS SOLUMMODO EMITUR: UTROBIQUE VERO, UT PRETII HUJUS BENEFICIO FRUATUR EMPTOR, COLLECTIONEM INTEGRAM SIVE GRÆCAM SIVE LATINAM, 326 VOLUMINIBUS PRO AMPLIORI EDITIONE ET 272 PRO MINORI ABSQUE INDICIBUS CONSTANTEM, COMPARET NECESSE ERIT, SECUS ENIM CUJUSQUE VOLUMINIS AMPLITUDINEM NECNON ET DIFFICULTATES VARIA PRETIA ÆQUABUNT. ATTAMEN, SI QUIS EMAT INTEGRE ET SEORSIM COLLECTIONEM GRÆCO-LATINAM, VEL EAMDEM EX GRÆCO LATINE VERSAM, TUM QUODQUE VOLUMEN PRO NOVEM VEL PRO SEX FRANCIS OBTINEBIT. ISTÆ CONDITIONES SERIEBUS PATROLOGIÆ NONDUM EXCUSIS APPLICANTUR.

PATROLOGIÆ LATINÆ TOMUS CCXIX.

INDICES.

EXCUDEBATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM,
IN VIA DICTA *D'AMBOISE*, OLIM PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO *D'ENFER* NOMINATAM, SEU *PETIT-MONTROUGE*, NUNC VERO INTRA MŒNIA PARISINA.

1862

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

INDICES,

GENERALES SIMUL ET SPECIALES,

PATROLOGIÆ LATINÆ,

ALPHABETICE, CHRONOLOGICE, STATISTICE,
SYNTHETICE, ANALYTICE, ANALOGICE, THEOLOGICE, LOGICE, HIERARCHICE,
BIBLIOGRAPHICE, BIOGRAPHICE, ETC., ETC., ETC.,
SECUNDUM PERSONARUM CONDITIONEM, REGIONEM, ETC.,
ET RERUM SPECIALITATEM,

CONCINNATI;

LECTORIS AD QUÆSITUM QUODLIBET PER IMMENSAM MATERIARUM SYLVAM QUASI MANU DUCTORES;

ET CATHOLICAM TRADITIONEM REDIVIVAM COMPLENTES.

ACCURANTE J.-P. MIGNE,

BIBLIOTHECÆ CLERI UNIVERSÆ,

SIVE

CURSUUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

TOMUS SECUNDUS.

EXCUDEBATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM,
IN VIA DICTA *D'AMBOISE*, OLIM PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO *D'ENFER*
NOMINATAM, SEU *PETIT-MONTROUGE*, NUNC VERO INTRA MOENIA PARISINA.

1862

ELENCHUS

INDICUM QUI IN HOC TOMO CCXIX CONTINENTUR.

SERIES INDICUM QUARTA, complectens Indices : — De Deo. — De Deo trino. — De Providentia divina. — De Creatione in genere. — De Angelis. — De Angelis custodibus. — De Dæmonibus. — De Duratione mundi et ejus fine. — De Creatione hominis. — De Anima humana. — De Ratione humana. — De Paradiso terrestri. — De Peccato originali, col. 9-71.

SERIES INDICUM QUINTA, complectens Indices : — De Scripturis. — De Allegoriis Veteris Testamenti. — De Allegoriis Novi Testamenti. — Figurarum Veteris Testamenti. — Figurarum Novi Testamenti. — Parabolarum Novi Testamenti. — Virorum et mulierum Veteris Testamenti clarissimorum. — Virorum et mulierum Novi Testamenti clarissimorum, 74-279.

SERIES INDICUM SEXTA, complectens Indices : — De Religione generatim spectata. — De Revelatione divina. — De Prophetiis. — De Miraculis. — Mythologicum. — De Placitis veterum philosophorum. — Nominativum veterum philosophorum. — Objectionum tum vulgarium tum scientificarum. — Apologeticorum auctorum. — Apologeticorum operum. — Polemicorum auctorum. — Polemicorum operum, 318-443.

SERIES INDICUM SEPTIMA, complectens Indices : — De Incarnatione Christi. — De Christo. — De Redemptionis mysterio. — De Nominibus Christi. — De Nomine Jesu. — De Spiritu sancto. — De B. Maria Virgine, 446-494.

SERIES INDICUM OCTAVA, complectens Indices : — Historicum prædicationis Evangelii. — Geographicum prædicationis Evangelii. — Bibliographicum prædicationis Evangelii. — De Persecutionibus. — De Beneficiis Christianismi erga hominem privatum. — De Beneficiis Christianismi erga societatem. — Praxeologicum vel vitæ practicæ synopsim, 527 606.

SERIES INDICUM NONA, complectens Indices : — De Ecclesia. — De Hierarchia ecclesiastica. — De Summo Pontifice. — De Metropolitis. — De Episcopatu. — De Sacerdotio. — De Clericis. — De Schismatibus. — De Relationibus membrorum Ecclesiæ militantis ad invicem. — Auctorum de dogmatibus. — Operum de dogmatibus. — Operum de dogmatibus analyticum. — Operum de dogmatibus alphabeticum, 666-790,

SERIES INDICUM DECIMA, complectens Indices : — De Gratia. — De Sacramentis in genere. — De Baptismo. — De Confirmatione. — De Eucharistia. — De Sacrificio in genere. — De Sacrificio missæ. — De Pœnitentia latiori sensu sumpta. — De Pœnitentiæ sacramento. — De Pœnitentia publica. — De Extrema Unctione. — De Ordinis sacramento. — De Matrimonio, 799-911.

SERIES INDICUM UNDECIMA, complectens Indicem de Symbolis in genere, 919.

SERIES INDICUM DUODECIMA, complectens Indices : — De Cultu in genere. — De Cultu sanctorum. — De Beneficiis per merita sanctorum obtentis. — Liturgicum. — De Computo ecclesiastico, 927-1042.

SERIES INDICUM DECIMA TERTIA, complectens Indices : — De Jure canonico. — De Legislatione ecclesiastica et monastica. — De Conciliis. — Canonum. — Bullarum. — Decretorum et decisionum. — De Disciplina ecclesiastica et monastica. — De Censuris ecclesiasticis, 1050-1111,

Parisiis. — Ex Typis J.-P. MIGNE.

INDICES

PATROLOGIÆ LATINÆ SPECIALES.

—

SERIES INDICUM QUARTA.

Huc usque generales tantum exhibuimus Indices, quibus nostrum constat primum volumen : qui scilicet Indices, quamvis octo et viginti numero, nihil aliud tamen sunt quam introductio vel proœmium ad nostrum laborem inauditum, et, ut ita dicam, giganteum, quem traditionis patristicæ offerimus amicis. Nunc nobis novum opus aggrediendum; nunc Indices tradendi speciales. Hoc in opere ordinem logicum et rationi consentaneum, quantum saltem fieri poterit, assequi nitemur. Sic in hac quarta serie, tredecim Indices complectente, sub oculis vicissim ponemus quidquid SS. Patres et scriptores ecclesiastici dixere de Deo et divinis illius attributis; de Trinitate et Providentia; de Creatione; de Angelis bonis et malis; de Mundo physico; de Homine; de Anima humana et illius spiritualitate et immortalitate; de Ratione hominis et ejus excellentia et infirmitate; de Paradiso terrestri et primorum Parentum lapsu; et ita omnes veritates primordiales, et quidquid de illis tradiderit Patrologia Latina, statim lector, nullo labore impenso, reperiet:

XXIX.

INDEX DE DEO

ET DE VARIIS ILLIUS ATTRIBUTIS

LOGICO DIGESTUS ORDINE ET EXHIBENS QUÆCUNQUE DE ILLIS SCRIPSERE PATRES.

—

MONITUM.

Hoc in indice summatim de Deo tractamus; sed, majori lectoris providentes utilitati, plurima statuimus capita, quibus sigillatim referimus, vel numeris tum voluminum tum paginarum indicamus quidquid dixere Patres de Dei existentia, essentia, unitate, præscientia et de variis illius attributis, adeo ut indicis hujus adjumento lector statim et perfacile desiderata reperiat. Ad calcem apposuimus libros de Deo ex professo tractantes quos Patrologia complectitur. Præterea in uniuscujusque capitis adumbratione ordinem Patrologiæ chronologicum observavimus.

1. — *De exsistentia Dei.*

Deum esse ex mundi et rerum creatione probatur; Tertullianus, I, 575. Deum esse comprobatur ex testimonio animæ nostræ, *ibid.*, 376. Deum Judæorum coluerunt Romani, *ibid.*, 432. Deum esse ex motu probatur; *ibid.*, 590. Major popularitas generis humani Deum Mosis novit; id., II, 257. Opera atque beneficia Deum probant; *ibid.*, 265. Tempore Pauli nemo de Deo disceptavit; *ibid.*, 270. Deus primo natura cognoscendus, dein doctrina recognoscendus; *ibid.*, 266. Dei notitiam Mosis stylus a primordio mundi, a paradiso et Adam, et non ab Ægyptio et Mose recenset; *ibid.*, 257. Deus semper notus nunquam latuit, quia semper illuxit; *ibid.*, 285. Deum nos a prophetis et a Christo non a philosophis erudimur; *ibid.*, 303. Deus omnibus notus per naturam et conscientiam; *ibid.*, 798. — Ex totius mundi ornatu, ex ordine temporum dignoscitur Deus; Minucius Felix, III, 284. — Deum omnes naturaliter sciunt; Arnobius, V, 1269 — Deum esse qui negat, publico assensu stultus judicatur; S. Hilarius, IX, 325. Deum esse testantur præclara ejus opera; *ibid.*, 761. Deum esse vel cœlum contuens quisque sentiet; *ibid.*, 668. — Ipsa natura proprio judicio creatorem suum agnoscit; S. Ambrosius, XVII, 68. — Notitia Dei natura in est omnibus; S. Hieronymus, XXVI, 570. — Quomodo ex creaturis Deus cognoscitur, S. Augustinus, XXXII, 782. Creatura clamat creatorem Deum; *ibid.*, 811. Deus auctoritate Scripturarum vestigandus; *ibid.*, 1315. Opinio gentium de Deo nostr ; id., XXXIV, 1055. Rarum hominum genus est qui dicant in corde suo : Non est Deus; id., XXXVI, 613. Non esse Deum nemo audet dicere, etiamsi ausus fuerit cogitare; *ibid.*, 141. Deus philosophis notus ex creaturis; id., XXXVIII, 776. Ut anima ex motibus et administratione corporis, ita Deus ex administratione mundi et animarum regimine intelligitur; *ibid.*, 1022. Deus verus oraculorum responsis agnitus; id., XLI, 651. Quid universa natura nos de Deo doceat; id., XLII, 1061. Cognitio Dei per creaturas; id., XLIV, 211. — Deus co-

gnoscitur mundi ordine; Boetius, LXIII, 650. — Deus testimonium suæ agnitionis in hominibus collocavit. S. Fulgentius, LXV, 771. Deus ex rebus conditis quomodo cognoscatur, LXXIII, 506. Quomodo cognoscatur ex earumdem rerum conservatione ; *ibid.* — Per creaturas ad Dei cognitionem pervenitur; S. Gregorius Magnus, LXXV, 706. Per res visibiles Deum cognoscimus; 1107. Deum esse ex ratione colligere debemus; id., LXXVI, 403. Anima a sui cognitione ad Dei notitiam elevatur; *ibid.* Deus cognoscitur ex operibus suis ; *ibid.* — Quibus rationibus probetur quod sit Deus; V. Beda, XC, 1131. — Deus varie cognoscitur; S. Bruno Herbip., CXLII, 220. — Deus sola experientia cognosci potest ; Guibertus, CLVI, 353. — In promptu est rationali mente Deum maxime omnium esse; S. Anselmus Cant., CLVIII, 225. Quoad sit quædam natura per quam est quidquid est, et quæ per se est, et est summum omnium quæ sunt, *ibid.*, 147. Ostenditur id quo majus cogitari non potest, esse reipsa, *ibid.*, 249. Secundum vocem, Deus potest cogitari non esse, secundum rem non potest ; *ibid.*, 228. Quod vere sit Deus; *ibid.*, 227. Quod sit quiddam optimum et maximum et summum omnium quæ sunt, CLVIII, 144. — Dei cognitio per creaturas; S. Bernardus, CLXXXIV, 28. Ad Dei cognitionem perveniri non potest, nisi per sui cognitionem; *ibid.*, 826. — Dei existentia ostenditur; Robert. Pullus, CLXXXVI, 673. — Deus ex administratione totius mundi intelligitur, sicut anima ex administratione corporis; Petrus Lombardus, CXCI, 1328. — Deum nulla scientia, sed sola fide deprehendimus; Alanus de Insulis, CCX, 601. — Dei exsistentia et unitas probantur, Petrus Pict., CCXI, 791.

II. — *De Essentia Dei.*

De natura Dei quam variæ fuerint philosophorum opiniones ; Tertullianus, I, 588. Philosophi inventu et enarratu difficilem Deum dixerunt; *ibid.*, 509. Unde Θεός dictus ; id., I, 590, seq. Deus solus erat ante omnia, ipse sibi et mundus, et locus, et omnia; id., II, 160. Non solus tamen absolute habens in semetipso rationem, et in ratione sermonem quem secundum a se faceret, cogitando intra se; *ibid.* Otium natura sua non novit Deus; si cessaret, non esset; *ibid.*, 271. In Deo omnia rationalia esse debent, sicut naturalia; *ibid.*, 272. Deum judicare de nostro sensu, plane stultum; *ibid* , 759. — Poetæ et philosophi veteres Deum mentem et spiritum dicunt; Minucius Felix, III, 292. — Deus nomen est illi; S. Cyprianus, IV, 577. Dei epithetæ; Arnobius, V, 928. — Deus Domini nomine jure appellatur; Lactantius, VII, 572. — Deus ita est, ut qualis est talis et semper sit; S. Hilarius, IX, 269 Deus ipse est, in sese est, secum est, ad se est, suus sibi est, et ipse sibi omnia; *ibid.* — Genus Dei est non habere genus ; S. Optatus, XI, 992. — Deus cum definitur ipsa sua definitione crescit; S. Ambrosius, XVII, 560. — Dei essentia quid sit; S. Hieronym., XXVI, 488. Præter Deum, nihil potest esse a se, *ibid.*, 488. — Apud Deum, summa vita et summa ratio; S. August., XXXII, 591. Quid sit Deus; id., XXXIII, 439. Qualis sit Deus non potest cogitatione comprehendi; id., XXXIV, 790. Non parvæ notitiæ pars est scire quid non sit Deus, antequam sciri possit quid sit ; id., XXXV, 1588. Dei natura qualis sit ; *ibid.*, 1876. Quid sit Deus ; *ibid.*, 2213. Deus est quædam substantia ; id., XXXVI, 844. In Deo est et causa subsistendi, et ratio intelligendi, et ordo vivendi; id., XLI, 228. Deus non ejusdem cum anima naturæ; *ibid.*, 230. Deus est summa substantia ; id , XLIV, 253. Genuina Dei notio; id., XLVI, 825. — Deus quid sit; S. Salvianus, LIII, 29. — Descriptio Dei ; S. Leo papa, LIV, 194. Deus summa est ratio ; id., LV, 127. — Natura Dei; A. Prudentius, LX, 667. — Deus origo rerum ; Dracontius, LX, 827. Deus origo lucis; *ibid.*, 698. Dei substantia; Eugyppius, LXII, 619. — Una est essentia, seu natura deitatis; S. Fulgentius Rusp., LXV, 674. Verus Deus est qui natura Deus est; natura Deus est, qui deitatem ex æternitate nativitatis habuit, non ex gratia donationis; *ibid.*, 214. — Quot significationibus Scriptura de Deo loquatur ; Junilius, LXVIII, 21. De significationibus divinæ essentiæ ; *ibid.*, 21. — Deus lingua græca dicitur timor ; Cassiodorus, LXX, 741, 742. Deus quomodo a quibusdam deliniatur; *ibid.*, 39. — Deus potius quid non sit, quam quid sit, a nobis in hac vita percipitur; S. Gregorius Magnus, LXXV, 713. Esse Dei quid sit ; *ibid.*, 1145. Divina substantia nil detrimentum recipit nec augmentum ; id. LXXVI, 1048. — Decem nominibus Deus apud Hebræos vocatur; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 259. — Deus in Scriptura varia habet nomina ; Rabanus Maurus, CX, 13. — Dei natura, quam nec angeli apprehendunt, a fortiori hominibus impervia est; S. Paschasius Radbert., CXX, 1423. Deus non ex accidente, sed essentia veritas est, *ibid.*, 1399. — Explicari potest non quid sit Deus, sed quid non sit ; Ratherius Veron., CXXXVI, 769. — Deus est omnia omnibus; Lanfrancus, CL, 207. — De Deo et quid sit Deus ; Manegaldus, CLV, 159. — Deus est una individua et simplex natura; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 271. De summa essentia quærenti unde est recte responderi potest ; de nihilo, id est, nequaquam facta est ; *ibid.*, 154. Essentia Dei quam diversa a creata essentia ; *ibid.*, 319. Dei natura nulla præstantior ; *ibid.*, 268. — Deus est substantia; Ivo Carnot., CLXI, 60. — Qualem de Deo habere debeamus ideam ; V. Hildebertus, CLXXI, 1073. — Deus quid sit ; S. Bernardus Clarævall , CLXXXII, 801. Dei præclara notio ; *ibid.*, 1057. Deus est id quo nihil melius cogitari potest ; *ibid.*, 796. — Deus an sit universale aut individuum ; Petrus Pictav., CCXI, 924.

III. — *De Unitate Dei.*

Deus unus est qui totam molem istam de nihilo expressit ; Tertullianus, I, 375. Deus unicus est qui universa condidit, et hominem de humo struxit ; *ibid.*, 378. Deum summum magnum et unicum credi oportet; id., II, 201. Si Deus est, unicum sit necesse est, ut unius sit; *ibid.* Deus est unicus ex infinitis ejus perfectionibus; *ibid.*, 249. Deus unus est aut nullus ; *ibid.*, 250. — Deus unus est ; Arnobius, V, 864. Deus nonnisi unus adorandus; *ibid.*, 939. — Deus perfectus esse non potest, nisi unus, ut in eo sint omnia ; Lactantius, VI, 123. Deus unus est, si nihil aliud esse potest quod tantumdem capiat potestatis; *ibid.*, 123. Unius arbitrio mundum regi necesse est ; *ibid.*, 125. Unitas Dei astruitur a prophetis ; *ibid.*, 127. Unitas Dei astruitur a poetis et philosophis; *ibid.*, 129. Unitas Dei astruitur a divinis testimoniis et sibyllis, *ibid.* 138. Unitas Dei astruitur ex testimoniis Apollinis et deorum; *ibid.*, 148. Quod Deus sit unus, nec possunt esse plures; *ibid.*, 1019, *sq.* Quod Deus non est nisi unus; *ibid.*, 1036. De Dei unitate sententiæ philosophorum; id., VII, 112, 113. — Deus, Deus unus est; S. Optatus, XI, 905. — Unus Deus, unum nomen, una divinitas, una majestas; S. Ambrosius, XVI, 322. Unum Deum communis natura testatur ; unum Deum fides significat ; unum Deum magi crediderunt ; *ibid.*, 535. Unitas divinitatis per unitatem operum designata ; *ibid.*, 534. Numerum non recipit divina natura ; *ibid.*, 799. Deus unum et simplex et incompositum est, quidquid est ; *ibid.*, 1274. Deus unus omnipotens, *quia unitas* potestatis est; *ibid.*, 566. Quidquid ab unius Dei professione recedit, mortuum habetur ; id., XVII, 376. Sine dubio omnium Deus unus est; *ibid.*, 80. — Deus unus, aut nullus; S. Phœbadius, XX, 15. — Natura Deus unus est, positione plures; S. Gaudentius, XX, 855. Una est Dei et sola natura, quæ vere est ; S. Hieronymus, XXII, 357. Lex naturalis et scripta unum Deum testatur ; id., XXIV, 408. — Deus unus est; S. August., XXXVIII, 1076; S. Petrus Chrysolog., LII, 365 ; S. Leo papa, LIV, 198 ; Gennadius Massil., LVIII, 999. 1000. Dei unitas; Vigilius Taps., LXII, 107. — Testimonia de uno Deo ; S. Fulgentius Rusp., LXV, 710, 711. Unum Deum esse Veteris et Novi Testamenti demonstrat auctoritas ; *ibid.* 362. — Credi oportet in primum et in novissimum Deum unum ac trinum, unum substantia ; unum potentia ; unum nomine ; S. Columbanus, LXXX, 229. — Tres deos credere profanum est ; S. Isidorus Hispal., LXXXI, 141. Dei unitas ; *ibid* , 1294. — Deitas una est ; Hincmarus Rhem., CXXV, 472. — Deus unus est ; Lanfrancus Cant., CL, 18 ; S. Anselmus Cant., CLVIII, 238 ; Hildebert. Cenom., CLXXI, 1072. — Deus unus in natura, non in personna ; Hugo de S. Victore, CLXXV, 527. — Deus unus sibi et in se ; S. Bernardus Clarævall., CLXXXII, 797. Deus est summe simplex, unus et immutabilis ; CLXXXIII, 1169. — Summa substantia non potest habere parem sicut nec superiorem ; Richardus de S. Victore, CXCVI, 897. Quod summa substantia idem sit quod divinitas ipsa, et quod Deus non sit nisi substantialiter unus ; *ibid.*, 898. Quod non sit Deus, nisi unus ; *ibid.*, 898, 902. — Deus unicus est, omnis infirmitatis aut mutabilitatis expers ; Alanus de Insulis, CCX, 451.

IV. — *De attributis Dei.*

1° *Deus increatus et æternus.* — Deum invocamus æternum, Deum verum, Deum vivum ; Tertullianus, I, 441. Deus æternus est, ante omne tempus ; *ibid.*, 432. Motus Dei liber et æternus ; id., II, 235. Omnia in Deo naturalia et ingenita ; *ibid.*, 271. Deus quod ab æterno proposuit et revelavit, medio spatio sæculorum in figuris et ænigmatibus et allegoriis præministravit ; *ibid.*, 483. Deus solus sine origine ; *ibid.* 468. — Deus utpote omnium parens, nec principium habet nec terminum ; Minucius Fe-

IIx, III, 309. — Divinum est quod nec ortum nec occasum habet, *ibid.* 309. — Nonne solus ingenitus, immortalis et perpetuus solus est? Arnobius, IV, 928. — Bonum illud quod omnia appetunt, cum suapte natura semper Deus sit, ortum non habet, ac proinde nec principium; Constantinus Magnus, VIII, 405. — Nihil ante Deum est, nihil aliunde, nihil extra; S. Hilarius, X, 431. E scripturis discit quod Deus sit æternus, *ibid.*, 28. — Solus Deus perfectus, omnipotens, sempiternus; S. Zeno, XI, 391. — Illius Dei est esse qui semper est; S. Ambrosius, XV, 1823. Deus nec initium dierum, nec finem habet; id., XIV. 126. Hoc est verum nomen Dei esse semper, id., XVI, 914. Qui est et est semper, Deus est, *ibid.*, 614. Solus sine processu Deus, quia in omni perfectione semper æternus est, *ibid.*, 619. Proprium Dei est non cœpisse, sed semper idem esse, quod semper est, id., XVII, 516.—Deus sine initio et fine; Rufinus, XXI, 341. — Deus solus, qui æternus est, essentiæ nomen vere tenet; S. Hieronymus, XXII, 457. Deus solus semper est id quod fuit, id., XXIII, 344. Deus non habet principium, id., XXIV, 437. — Dei æternitas; S. Augustinus, XXXII, 661. Deus est et vere est, et eo ipso quod est vere, sine initio et termino est, id., XXXVII, 1743. Deus manet apud se, et in seipso plena et perfecta æternitas; id., XXXVIII, 1073. Deus solus æternus est, *ibid.*, 208. Deus sapiens, æternus, non participatione sapientiæ et æternitatis, sed sapientia et æternitate cujus ipse est auctor, id., XL, 16. — Solus Deus vere æternus; S. Prosper Aquitanus, LI, 453, 620. — Deus ante tempus exsistit; S. Patricius Hibern, LIII, 835. Dei æternitas, *ibid.*, 835; Eugyppius, LXII, 646. Deus proprie est, quia nec habet præteritum nec futurum; Cassiodorus, LXX, 645 — Deus ab æterno omnia disposuit; S. Gregorius Magnus, LXXV, 986. Dei æternitas explicatur; id., LXXIX, 628. — Si summa natura finem haberet vel principium, ipsa non esset vera æternitas; S. Anselmus Cant., CLVIII, 167. Summa natura est sine principio et fine, *ibid.*, 164. Deus est æternitas, *ibid.*, 522. — Dei attributa; S. Ivo Carnot., CLXI, 67, 68, 104. De æternitate Dei, *ibid.*, 71, 75. — Deus solus proprie æternus; P. Lombardus, CXCI, 1530. — Una est substantia summa, quod sit a semetipsa, et eo ipso ab æterno, et sine omni initio; Richardus de S. Victore, CXCVI, 895. Quod Deus sit increatus; *ibid.*, 901. — Deus æternus est, invisibilis, incomprehensibilis ex quo, per quem, in quo sunt omnia; Adamus Scotus, CXCVIII, 795 —Dei solium æternitas est; Alanus de Insulis, CCX, 269. Deus post omnia est, non tempore, sed æternitate; *ibid.*, 270.

2° *Infinitus et immensus.* — Deus immensus est; Tertullianus, I, 376. In Deo omnis locus, non ipse in loco, quia universitatis ultima linea est; id., II, 175. Deus intra abyssos est, et ubique consistit, sed vi et potestate; *ibid.*, 184. Deus perfectus est in omnibus; *ibid.*, 274, 304. — Deus est infinitus, immensus et soli sibi tantus quantus est notus; Minutius Felix, III, 341. — Deus super omnia, continens omnia, immensus; Novatianus, III, 889. — In Deum non cadit neque timor, neque libido, neque invidia aut cupiditas; Lactantius, VII, 124. — Deus est ubique; S. Hilarius, IX, 682. Deus totus et semper et ubique est; *ibid.*, 863. Deus ubique est idem et totus; *ibid.*, 629. Quomodo Deus sit in omnia circumfusus et transfusus; *ibid.*, 774. Deus infinitus et immensus brevibus humani sermonis eloquiis intelligi non potest vel ostendi; id., X, 522. Dei immensitas; *ibid.*, 253. Deus infinitus in omnia circumfusus est et infusus; *ibid.*, 28. Intra Deum omnia, et extra eum nihil illius capax; *ibid.*, 71. — Etsi immensus Deus, mensuram omnium tenet; S. Ambrosius, XIV. Divinitatis splendor incomprehensibilis premit nostri corporis sensus; id., XV, 1703. Deus non de loco ad locum transit, qui ubique semper est: id., XVI, 572. In Deo omnia æqualia sunt immensitate infinitatis; id, XVII, 384. — Deus nullo concluditur loco, quia omnia pugillo concludit et palmo; S. Hieronym., XXIV, 553. Ubique est Deus et totus ubique; id., XXVI, 472. — Deus ubique præsens, non locorum spatiis, sed majestatis potentia; S. August., XXXIV, 1277. Deus ubique præsens est; id, XXXVI, 952; XXXVII, 1125. Deus est ubique totus, nusquam divisus; id, XXXVIII, 367, 560 Deus est ubique præsens et omnia videns; *ibid.*, 441. — Dei substantia non circumscripta quantitate; *ibid.*, 157 —Nullus est sine Deo locus; S. Prosper Aquit., LI, 396. Deus solus est infinitus et æternus; *ibid.*, 620. — Deus est ubique præsens, semper totus; S. Petrus Chrysol., LII, 296. Deus teneri locis non potest, qui totus ubique est; idem, 532.— Deus est immensus et ubique præsens; A. Prudentius, LIX, 661; LX, 147. — Deus nullo loco concludi potest; S. Fulgentius Rusp., LXV, 244. Dei immensitas per omnem locum diffusa sine quantitate; *ibid.*, 684. Deus immensus virtute non mole; *ibid.*, 512, 513, 696. — Dei præsentia ubique; S. Benedictus, LXVI, 580. Deus quomodo ubique præsens est; *ibid.*, 478. — Deus ubique totus est præsens; Cassiodorus. LXX, 1148. 328, 889. Deus nulla loci determinatione concluditur; *ibid.*, 592. — Dei describitur immensitas; S. Gregorius Magnus, LXXV, 1126, 1139. Deus sine spatio immensus, sine initio et fine æternus; id., LXXVI, 805. Non est locus ubi non sit Deus; *ibid.*, 1211. — De immensitate et omnipotentia Dei; Taio Cæsaraug.; LXXX, 733; S. Isidorus Hisp., LXXXIII, 541. — Deus ubique totus est; Alcuinus, CI, 642; S. Paschasius Radbertus, CXX, 281, 1413. — Deus incircumscriptus, ubique totus, nusquam minor, nusquam major; Ratherius Veron., CXXXVI, 707. — Deus est ubique diversis modis; S. Bruno Carthus., CLIII, 381. — Deus implet omnia, incomprehensibilis et ubique totus est; Guibertus, CLVI, 484. —Deus nec volens, nec nolens finem habebit; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 164. De Dei immensitate; *ibid.*, 780; Hildebertus Cenom., CLXXI, 1074. — Deus essentialiter est, et vere est in omni creatura, loco, tempore, et quomodo; Hugo de S. Victore, CLXXV, 223. — Deus est immensus; S. Bernardus Claræv., CLXXXII, 796. Deus est ubique, sed vario modo; id. CLXXXIV, 23. — Deum esse ubique prædicant creaturæ; *ibid.*, 23. — Deus est ubique; P. Lombardus, CXCII, 272; Richardus de S. Victore, CXCVI, 632; Galterus, CCIX, 572; CCX, 601.

3° *Deus spiritus.* — Deus spiritus est, omnis omnino corporeæ concretionis expers; Tertullianus, I, 399. Deum incorporeum Platonici, corporeum stoici dixerunt; *ibid.*, 517. Deus ipse invisibilis, simulque visibilis; id., II, 170. Dei manus, pedes, oculi, quid; *ibid.*, 303. — Deus nec videri potest, visu clarior, nec comprehendi, tactu purior, nec æstimari sensibus major; Minucius-Felix, III, 290; S. Cyprianus, IV, 576. — Deus lineamentis corporis caret; Arnobius, V, 953. Deus mas non est, sed eius nomen masculinum; *ibid.*, 945. Deus est incorporeus; *ibid.*, 757, 928. Deus est expers quantitatis et qualitatis; *ibid.*, 755. Deus est sine situ, motu et habitu; *ibid.*, 755. Deus sine corpore est; Lactantius, VI, 153. Deus lumen est humanæ mentis; id, VII, 74. Utrum figuram aliquam habeat Deus; *ibid.*, 82. — Deus non est secundum nos corporalis; S. Hilarius, IX, 683, 719, 430. Deus invisibilis est, nec videri potest in hac vita; *ibid.*, 554. Dei cor, manus, oculi, quid; id. X, 459. — Deus est spiritus; S. Ambrosius, XIV, 257. Incorporei Dei corporea adumbratio esse non potest; *ibid.*, 131. Nihil Deus habet in sua substantia corporale; XV, 1749; S. Hieronymus, XXV, 77. — Si quæris utrum Deus possit videri, respondeo, potest; si quæris unde sciam, respondeo, quia in veracissima Scriptura legitur: Beati mundo corde; S. Augustinus, XXXIII, 612. Quomodo videatur Deus; *ibid.*, 625. Deus non est quid corporeum, nec aliquid quale formari nostra cogitatione possit; XXXVIII, 369. Dei facies et manus et pedes, quid; *ibid.*, 366. Deus nulla corporis forma definitur; id. XL, 188. Deum probatur non esse corpus; id. XLI, 230. Quidquid corporeum occurrit, et in spiritalibus quidquid mutabile, non est Deus; id. XLII, 958. Divinitatem aspicere non possunt oculi carnis; id. XLIV, 92. In divinitate nullus est sexus; *ibid.*, 405. — Deus solus est incorporeus; Cass. Massil., L, 683. — In natura Deitatis nulla forma corporea sentiatur; S. Prosper Aquit., LI, 347. — Deus incorporalis est et invisibilis; S. Maximus Taurin, LVII, 376. — Deus est incorporeus; Gennad. Mass., LVIII, 1018.—Deus oculis corporeis cerni nequit; Prudentius, LIX, 924. — Deus est substantia incorporea, Boetius, LXIV, 1410; LXV, 162. — Dei aures et oculi; S. Benedictus, LXVI, 229. — Deus invisibilis et incomprehensibilis; S. Gregorius Magnus, LXXV, 1140. Deum esse corporeum quinam crediderint; id. LXXVI, 636. — Deus spiritus est et non anima; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 84.— Deo quatenus oculi, aures, manus, ira conveniant; B. Rabanus Maurus, CIX, 727. — Refellitur eorum error, qui Deo corpus tribuebant; Ratherius Veron., CXXXVI, 704. — Deus membra non habent; Guibertus, CLVI, 484. — Deus est summus spiritus; S. Anselmus Cant., CLVIII, 229 Summa essentia est spiritus, non corpus, nec aliquid sensibile; *ibid.*, 161. Summa sapientia nihil est aliud quam summus spiritus; *ibid.*, 185. — Deus est incorporeus; Rupertus Tuit., CLXVII, 199. Deus vere spiritus est; id CLXIX, 363.

4° *Deus simplex.* — Deo denegant quidam proprietates suas, simplicitatem et potestatem; Tertullianus, I, 1201. — Deus est simplex, et non humano more cogitandus; S. Hilarius, X, 338 Deus compositionis expers est; id. IX, 720. Deus est summa simplicitas; id. X, 166, 253, 268. Dei summe simplicis, quales sint proprietates; *ibid.*, 305. — Deus neque defectionem aut diminutionem patitur, neque adjectionem capit; S Ambrosius, XIV, 319.

Deus unum et simplex et incompositum est quidquid est; S. Ambrosius, XVI, 1274 Deus naturæ simplicis est; *ibid.*, 553. In Divinitate nec membra. nec partes sunt, sed propter unitatem Divinitatis sunt expressa; *ibid.*, 757. Deus habet nec potest amittere, quod habet naturaliter ex divina majestate ; *ibid.*, 662. Deus compositus intelligi non potest; id. XVII, 510. — Dei simplicitas; S. Augustinus, XLI, 231. Deus animam habere tropice dicitur, sicut et corporis membra; *ibid.*, 534. Deus nec sexum habet, nec ætatem, nec definita corporis membra; *ibid.*, 134. Deus est natura simplicissima ; id. XLII, 1076. Deus simplex est et multiplex; *ibid.*, 928, 929. — Deus solus est vere, simplex ; S. Prosper Aquit., LI, 488. — Dei nulla successio temporum ascribitur; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 518. — Natura Dei est simplex et nullo modo composita; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 167. — Deus est summe simplex, unus et immutabilis; S. Bernardus, CLXXXII, 797. CLXXXIII, 1169. — Deus unus incorporeus; Galterus, CCIX, 572.

5° *Deus Immutabilis*. — Deum immutabilem et informabilem credi necesse est ut æternum; Tertullianus, II, 190. Deus solus de incorruptibilitatis proprietate felix; *ibid.* 304. — Deum credi oportet immutabilem; Novatianus, III, 892. — Immutabile est omne divinum, scilicet Deus; Candidus, VIII, 1013. — Dei æterna immutabilitas, S. Hilarius, IX, 1066. Deus non est mutationi obnoxius ; *ibid.*, 268. — Solus Deus est perfectus, omnipotens, indemutabilis ; S. Zeno, XI, 391. — Deus cum immutabilis sit, cur dicatur irasci; S. Ambrosius, XIV, 366. Deus non cogitat sicut homines, ut aliqua ei nova succedat sententia; *ibid* , 366. Dei immobilis voluntas, homines vero mobiles et cur; id. 1175. Non mutabilis est sententia Dei, ibid , XVI, 1159. Deus immutabilis perseverat; id. XVII, 75. — Deus non mutatur; S. Hieronymus, XXV, 1473. Deus solus natura sua immutabilis; id. XXVI, 320. — Deus summe bonus et immutabilis creator est omnium mutabilium naturarum ; S. Augustinus, XXXII, 599. Credere est naturam incommutabilem Deum esse ac summum bonum; *ibid.*, 634. Non bene de Deo sentit, qui non cum omnipotentem, atque ex nulla particula commutabilem credit ; *ibid.*, 1224. Deus est excellentissima quædam incommutabilisque natura ; id. XXXIV, 357, 362. Deus est immutabile bonum; *ibid.*, 384. Consilium Dei non mutabile est; *ibid.*, 300. Vita Dei immutabilis; id. XXXV, 1548. In Deum non cadit perturbatio; id. XXXVI, 92. Ipsa Dei substantia est, quæ nihil habet mutabile, ubi nihil est præteritum, quasi jam non sit nihil futurum quasi nondum sit, et non est ibi nisi est; id. XXXVII, 1311. Deus est immutabilis, id. XXXVIII, 986; XL, 360; XLI, 220, 362; XLII, 518. Deus nec mole distenditur, nec partitione minuitur; id. XLI, 280. Deus incommutabili consilio et voluntate operatur; *ibid.*, 366, 367. In substantia summi boni nulla mutabilitas temporis potest inveniri. id. XLII, 594. Deus solus immortalis, quia solus immutabilis; *ibid.*, 768. — Deus solus immutabilis et bonus; Cassianus, L, 667. — Omnium rationes in Deo æternæ et immutabiles; S. Prosper Aquit., LI, 717. Deus est immutabilis; *ibid.*, 284. — Apud Deum incommutabilis rerum ordo; S. Leo papa, LIV, 368. — Dei decreta sunt immutabilia; S. Maximus Taurin., LVII, 567. — Deus est immutabilis; Gennadius Massil., LVIII, 995. — Deus est incommutabilis; Eugyppius, LXII, 576, 724. Deus tempore non variatur; *ib.* 734. Deus immutabilis, *ib.*, 851 ; S. Fulgentius, LXV, 513; S. Fulgentius Rusp., LXV, 349; S. Gregorius Magnus, LXXV, 601; LXXIX, 663. Solus Deus expers est mutabilitatis ; LXXV, 1003 ; LXXVI, 324, 1143. Deus immutabilis natura et ex voluntate; id. LXXVI, 640. Deus non subjacet mutabilitati; id. LXXIX, 438. — In Deo nihil est commutationis; Alcuinus C, 716. — Dei judicium immutabile est; Rabanus Maurus, CIX, 522. — Deus tempora mutat, non consilia; S. Bruno Herbip., CXLII, 219. — Summa essentia nullo modo est mutabilis; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 178. Deus immutabilis; *ibid.*, 419; S Bruno Ast., CLXIV, 154; Rupertus Tuit., CLXVII, 592; CLXX, 251; Hildebertus Cenom., CLXXI, 799, 800; Godefridus, CLXXIV, 427; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 220; S. Bernardus, CLXXXIII, 1169 ; Philippus de Harveng, CCIII , 349; Galterus, CCIX, 572; Alanus de Insulis, CCX, 451.

6° *Deus liber*. — Motus Dei, liber est et æternus; Tertullianus, II, 235. Libertas, non necessitas Deo competit; *ibid.*, 212. — Dei voluntate in mundo fiunt quæ fiunt; Arnobius, V, 895. — Deo lex voluntas est, et donandi jus; S. Ambrosius, XIV, 1035. Voluntas divina fundamentum est universorum; *ibid.*, 134. Voluntas Dei , potestas est; id. XV, 1636. Voluntas Dei virtus naturæ est; id. XIV, 149. Sermo Dei voluntas est, opus Dei natura est; *ibid.*, 141. — Nil fit præter Dei voluntatem, etiam dum fit contra ejus voluntatem; S. Augustinus, XL, 279. — Deus habet duplicem voluntatem; S. Bruno Carth., CLII, 428. — Dei voluntas nulla cogitur necessitate et nulla subditur necessitate; S. Anselmus Cant., CLVIII, 419. Voluntas Dei multiplex; *ibid.*, 583. Deus sola voluntate ex nihilo omnia fecit; *ibid.* 222. Ipsa est Dei voluntas ex qua , et per quam et in qua omnia; *ibid.*, 413. — Deus id quod voluit, non per alium, sed per semetipsum effecit; Rupertus Tuit., CLXX, 450.

7° *Deus omnipotens*. — Dei posse, velle est, et non posse, nolle; quod autem voluit, et potuit, et ostendit. Tertullianus, II, 166. Deo non competit infirmitas, nec mendacium, *ibid.*, 774. Deo nihil impossibile est, nisi quod non vult, *ibid.*, 756. Non alia lege credendus est Deus, quam omnia posse credatur, *ibid.*, 809. Divinæ potestatis exempla, *ibid.*, 810. — Veritatis regula exigit ut primo omnium credamus in Deum Patrem et Dominum omnipotentem. Novatianus, III, 886. — Deo soli congruit omnia facere quæ velit. S. Hilarius, IX, 757. Dei magnitudinem testantur opera, *ibid.*, 790. Dei opera potenter sunt effecta, *ibid.*, 857. Dei potentia se certo manifestat gestis, quorum ratio nobis occulta est, id. X, 78. — Deus est solus perfectus, omnipotens, indemutabilis, S. Zeno, XI, 591. — Quid non potest, qui omnia potest, nisi quod posse nolit ; S. Ambrosius, XV, 1494. Deus non vult cum aliis consortium habere dominatus, *ibid.*, 1370. Deus unus omnipotens, quia unitas potestatis est, id. XVI, 566. Deo impossibile nihil est, *ibid.*, 532. — Potentia Dei prædicatur, id. XXIII, 556. Deo cuncta possibilia sunt, *ibid.*, 517. Potentia Dei commendatur, S. Hieronymus, XXIII, 383. Dei majestas et potentia, id , XXIV, 406. Omnipotentia Dei in quo prævaleat; *ibid.*, 492 Potentia Dei demonstratur in parvis animantibus. id. XXV, 961. Deus fundavit terram fortitudine, *ibid.*, 625. Dei imperium, potentia et benignitas quomodo intelligitur in creatione rerum, S. Augustinus, XXXIV, 228. Deus nulla creatura indiget ut aut melior sit, aut potentior, aut beatior; id. XXXVI, 896. Deus est omnipotens, id. XXXVIII, 1060, 1067. Deum omnipotentem nemo negat, etiam paganus. *ibid.*, 1131. Deo servit omnis creatura, velit, nolit, id. XL, 279. Deus non sineret bonus aliquid fieri mali, nisi omnipotens, *ibid.*, 279. Dei voluntatem nulla vis vincit; id. XLI, 589. Deus omnia quæcunque vult facit, quomodo; *ibid.*, 752. — Dei omnipotentia est infinita; Cassiani s Mass., L. 135. — Dei omnipotentia omnia conservantur et subsistunt; S. Prosper Aquit., LI, 467. — Deus est omnipotens; S. Petrus Chrysol., LII, 371. — Deus omnia voluntate fecit; Eugyppius, LXII, 622. Dei voluntas est potentissima; *ibid.*, 798. — Dei potestas minor non est quam ejus voluntas; S. Fulgentius Rusp., LXV, 660. Sola Divinitas plenam habet potestatem; *ibid.* 287. Deus quantum vult, tantum potest; *ibid.*, 162. In Deo nulla est infirmitas; *ibid.*, 294. Dei voluntas semper impletur, quia potestas ejus nullatenus vincitur; *ibid.*, 441. — Deo nihil impossibile est; Cassiodorus, LXIX, 478. — Deus omnipotens; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 541. — Ideo Deus est omnipotens, quia omnia fecit; S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 127. — Dei potentiæ nemo resistere potest; Rabanus Maurus, CVIII, 1139. Mortis et vitæ in Deo potestas, id. CIX, 17. — Deus est omnipotens; Hincmarus Rhem., CXXV, 130. — Deus omnia potest, sive faciat, sive non faciat S. Petrus Damianus, CXLV, 609. — Dei omnipotentia; S. Anselmus Cant., CLVIII, 780. Summa natura omnipotens est, *ibid.*, 164. — De Dei omnipotentia; Rupertus Tuit., CLXX, 486. — Quod Deus sit summe potens; Richardus de S. Victore, CXCVI, 900.

8. *Deus summe Sapiens; de ejus scientia*. — A Deo nihil subitum, quia nihil a Deo non dispositum; Tertullianus, II, 323. — Dei scientia, unde mirabilis; S. Hilarius, IX, 800. Quomodo Dei scientia omnia complectatur, *ibid.*, 463. Deum sapientem prodit mundi creatio, id., X, 173. Dei scientia perfecta, *ibid.*, 56. — Est in Deo quidam uterus paterne arcanum sapientiæ, quod non Angeli, non aliqua creaturarum potuit penetrare natura; S. Ambrosius, XVI, 634. Deus sapiens super omnia, *ibid.*, 148. — Deus semper immortalis, sapiens; S. Hieronymus, XXIII, 542. Deus solus est sapiens, *ibid.* Deus fundavit terram sapientia, id., XXV, 627. — Deus est sapientia, in quo, et a quo, et per quem sapiunt quæ sapiunt omnia. S. Augustinus, XXXII, 869. Deus sapiens, æternus, non participatione sapientiæ et æternitatis, sed sapientia et æternitate cujus ipse est auctor, id., XL, 16. — Æternæ Dei sapientiæ nihil novum: S. Prosper Aquit., LI, 435. — Deus omnia ratione et judicio semper agit; S. Salvianus, LIII, 45. — Dei judicia incomprehensibilia; S. Agobardus Lugd., CIV, 254. — Dei decretum et sapientia infallibilis; Rabanus Maurus, CVIII, 738. — Dei sapientia quomodo multiformis; Lanfrancus Cant., CL, 294. — Dei sapientia et scientia, quæ sint; S. Bruno Carthus., CLIII, 99. — Dei fortitudo et sapientia; Rupertus Tuit., CLXVIII, 1021, 1070. — Deus solus proprie sapiens; Petrus Lom

bardus, CXCI, 1530. — Quod Dei sapientia sic sit summa, ut sit unaquæque perfecta; Richardus de S. Victore, CXCVI, 900.

9. *Deus summe bonus.* — Dei bonitas semper cum ratione conspirat. Tertullianus, II, 273. Deus solus bonus est; *ibid.*, 300. — Deus de suo optimus, de nostro justus, *ibid.*, 812. Deus, etsi de natura bonus, tamen et justus, *ibid.*, 984. — Qualis in Deo et quanta patientia; S. Cyprianus, IV, 624. — Dei bonitate servatur quod recte vinctum est; Arnobius, V, 865. Deus indifferenter benignus est omnibus, *ibid.*, 939. Deus nulli benignitatem suam negat, *ibid.*, 781. — Quo sensu ira Deo tribuatur; Lactantius, VII, 89, 131. — In Deo nihil nisi bonum et æternum; S. Hilarius, IX, 657. Dei bonitas erga eos qui ex infirmitate labuntur, *ibid.*, 529. Deum bonum ex nativitate nostra discimus, id., X, 173. — Dei proprium est ut bonus sit: S. Ambrosius, XV, 1326. Deus universitate bonus, homo ex parte, *ibid.*, 1785. Quomodo Deus sit bonus omnibus, id., XIV, 839. Bonitas Dei in omnes est, severitas in paucos, id., XV, 1323. Dei in nos quanta charitas, id., XIV, 608. Bonitas Dei nullum perire vult, id., XVII, 91. Tria in Deo ordinem temporum, præteritum, præsens et futurum custodiunt, bonitas, misericordia, justitia, *ibid.*, 1005. — Quare Deus bonus justos castiget; S. Gaudentius, XX, 838. — Deus bonus per se est: Rufinus, XXI, 820. — Clementia Dei quæ sit: S. Hieronymus, XXIII, 544. Grandis Dei clementia laudatur, id, XXIV, 345 Magna est Dei clementia, id., XXV, 840. Deus benignus est et severus; *ibid.*, 689. — Deus natura sua bonus, id., XXVI, 445. — Creaturæ ex Dei bonitate subsistunt et perficiuntur; S. Augustinus, XXXII, 845. Ex Dei gratia, omnia subsistunt, *ibid.*, 846. Dei bonitas non sinit rem ullam corruptione eo perduci ut non sit, *ibid.*, 1349. De Dei bonitate et justitia in hominum discretione, id., XXXIII, 832. — Dei imperium, potentia et benignitas quomodo intelligitur in creatione rerum; id., XXXIV, 228. Deus omnia fecit bonitate, non necessitate, id, XXXVII, 1745 Deus est bonum omnium bonorum, bonum a quo sunt omnia bona, *ibid.*, 1742. Dei bonitatis et magnitudinis testimonium dicunt omnes creaturæ, *ibid.*, 1865. Deus sic proprietate naturæ bonus est, ut non possit vitiari, id., XLV, 1536. — Dei bonitas, quanam sit. S. Petrus Chrysol., LII, 263. — Deus est summum bonum sine qualitate : Claud. Mamert., LIII, 779. — In Deo est omnis plenitudo bonitatis, omnisque tranquillitas bonitatis: S. Maximus Taurin., LVII, 800. — Deus totus bonus est et ipsa bonitas : Gennadius Mass., LVIII, 1018 Deus non est auctor mali quod permittit, *ibid.*, LIX, 700. — Dei bonitas et justitia; Dracontius, LX. 831. Dei bonitas erga homines, *ibid.*, 733. Dei benignitas et clementia; *ibid.*, 826 — Deus est benignus; Eugyppius. LXII, 615. Dei bonitas et justitia et potentia, *ibid.*, 640. — Dei patientia ad pœnitentiam nos adducit: S. Benedictus, LXVI, 236. — Deus summe bonus, benevolentia plenus, invidiæ carens, malitiæ nescius: S. Gallus, LXXXVII, 89. — Deus bonis et malis benefacit: S. Paulinus Aquil., XCIX, 218. — Deus solus est vere natura bonus : S. Agobardus Lugd , CIV, 137. — Deo nihil melius, nec sine illo boni quidqiam invenitur: S Paschasius Radbertus, CXX, 1472. — Dei essentia non est aliud quam bonitas: S. Anselmus Cant., CLVIII, 803. — Dei erga peccatorem benignitas et severitas; Hugo de S. Victore, CLXXVII. 662. — Deus est omne bonum: S. Bernardus, CLXXXIV, 1063. — Dei bonitas erga peccatores : Gillebertus, CLXXXIV, 527. — Deus bonorum et malorum auctor, quo sensu: Robertus Pullus, CLXXXVI, 857. — Deus solus proprie æternus, bonus; Petrus Lombardus, CXCI, 1530. — Deus proprie dicitur charitas: Petrus Cantor, CCV, 274.

10. *Deus summe justus.* — Deus judex justus et severus: Tertullianus, II, 302. Justitia Dei plenitudo divinitatis ipsius, *ibid.*, 300. Deus etsi de natura bonus, tamen et justus est, *ibid.*, 984: Arnobius, V, 864. — Deus aut iniquitatis aut malignæ voluntatis argui non potest: S. Hilarius, IX, 343. Dei justitia per misericordiam non excidit, *ibid.*, 860. Dei bonitatem justitia moderatur utendi modo, non præbendi, *ibid.*, 859. — Deus justus per omnia, sapiens super omnia, perfectus in omnibus: S. Ambrosius, XVI, 148. Nec Deus injustus est, nec mutabilis ejus sententia, *ibid.*, 566. Tria in Deo ordinem temporum custodiunt, bonitas, misericordia, justitia; id, XVII, 1005 Justitia Dei de sacramento Dei est; *ibid.*, 79. Deus est justus, quia quod promisit, dedit: *ibid.*, 56. — Si justus Deus, quare infantes, majorum nescii, diversis malis afficiuntur : Zacchæus Christ., XX, 1104. — Deus justus in bonos et malos, quomodo dicatur; Rufinus, XXI, 675. — Dei justitia quænam sit: S. Hieronymus, XXIII, 563. — De Dei bonitate et justitia, in hominum discretione: S. Augustinus, XXXII, 832. Deus et cum damnat et cum miseretur justus est, id., XXXVII, 1922. Grandis amor justitiæ in Deo est, id., XLIV, 712, — Deus misericors et justus: S. Prosper Aquit., LI. 413. — Deus est fons justitiæ: Eugyppius, LXII, 842. — Metuenda est Dei justitia; S. Fulgentius Rusp., LXV, 158. — Deus est sanctus et justus; Rabanus Maurus, CIX, 16. — Judicium Dei, licet occultum, est tamen justum ; Servatus Lupus, CXIX, 551. — Deus judicat in æquitate, id est, sine acceptione personarum; S. Bruno Herbip., CXL, 248. — Dei opera et justa sunt et benigna; Lanfrancus Cant., CL, 337. — Dei justitia non est aliud quam ipse Deus; S. Anselmus Cant., CLVIII, 378. — Deus juste judicat; Rupertus Tuit., CLXVIII, 1007. — Deus solus est justus; Adamus Scotus, CXXXIX, 352. - Apud Deum non est personarum acceptio; Petrus Cantor, CCV, 200. — Deus justus; Galterus, CCIX, 572.

11. *Deus summe sanctus.* — Deo non competit perversitas neque fallacia; Tertullianus, II, 166. Deus non est causa peccati; *ibid.*, 296. Solus Deus est sine peccato; *ibid.*, 720. — Deus non est auctor mali; Arnobius, V, 895, 897. — Dei sanctitas humanis auxiliis non se subtrahit; S. Hilarius. IX, 862. — Sine peccato est; S. Ambrosius, XVI, 808. Apud Dominum omnium virtutum abundantia est; *ibid.*, 1394. Nihil pretiosius invenimus, quo Deum prædicare possimus, nisi ut sanctum appellemus; *ibid.*, 803. Quomodo in Deo ira sit et indignatio; id., XVII, 65. — Solus Deus verax est, omnis homo mendax; S. Hieronymus, XXIII, 581. Solus Deus est sine peccato; *ibid.*, 561. — Deus est auctor nullius peccati vel levissimi; S. Augustinus, XXXVII, 1397. — Deus peccare non potest; Eugyppius, LXII, 818. Deus lux est; *ibid.*, 687. — Solus Deus est sanctus, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 61. Quomodo Deus cor obduret, quin sit causa peccati; Alcuinus, C, 919. — Quomodo Deus sit causa peccati; Rabanus Maurus, CVIII, 1117. — Deus est intentator malorum; B. Servatus, CXIX, 636. — Deus est Deus veritatis; S. Bruno Herbip , CXLII, 135. Deus non est auctor mali; S. Bruno Carth., CLII, 640, 643; Deus non potest creaturis inquinari; V. Guibertus, CLVI, 484. — Deus est summa veritas; S. Anselmus Cant., CLVIII, 167. — Deus est solus sanctus, bonus, justus; Guillelmus, CLXXXIV, 1202. — Deus auctor malorum non est; Petrus Lombardus, CXCI, 949.

12. *Deus summe misericors.* — Dei misericordia et patientia, quænam sint; Lactantius, VII, 137.— Deus præcipue ob misericordiam est laudandus; S. Hilarius, IX, 861. Dei misericordia et patientia, quænam sint; *ibid.*, 560. Dei justitia per misericordiam non excidit; *ibid.*, 860. — Quomodo misericordia Dei plena sit terra; S. Ambrosius, XIV, 911. Tria in Deo ordinem temporum præteritum, præsens et futurum custodiunt, bonitas, misericordia, justitia; id., XVII, 1005. — Absconditur Dei misericordia et ira demonstratur, ut homines peccare desistant; S Hieronymus, XXIV, 210. Deus natura sua est misericors; *ibid.*, 1117. — Concordia justitiæ et misericordiæ Dei; S. Augustinus, XXXIV, 134. Dei misericordia præveniens est et subsequens; id., XXXIX, 1650. — Deus misericors est et justus; S. Prosper Aquit., LI, 413; S. Fulgentius Rusp., LXV, 618. — Dei misericordia et pietas ubique in Scripturis prædicatur; S. Fulgentius Rusp., LXV, 168. Solus Deus per essentiam misericors et miserator et patiens; Cassiodorus, LXX, 721. — Dei misericordia, quæ sit; S. Gregorius Magnus, LXXVII, 104. — Deus est justus et misericors; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 88. — Quod nemo possit salvari nisi ex præcedenti et subsequenti misericordia Dei; S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 187. — Deus nunquam misericordiæ suæ obliviscitur; Rabanus Maurus, CXII, 1115. — Dei misericordia, quænam sit; Servatus Lupus, CXIX, 628. — Deus, quare misericors est; Guibertus. CLVI, 837. — Misericordia Dei et justitia; Goffridus, CLVII, 184; S. Anselmus Cant., CLVIII, 735.

V. — *De Deo Creatore.*

Vide Indicem *de creatione*.

VI. — *De Providentia Dei.*

Vide specialem Indicem *de Providentia*.

VII. — *De Præscientia Dei.*

Deus neque damnat judicia sua præterita, nec ignorat futura; Tertullianus, II, 311. — Deo futura pro factis sunt; S. Hilarius, IX, 661. Deus quomodo cognoscat aut ignoret futura; *ibid.*, 260. Præscientia Dei; *ibid.*, 449. Proprium Deo est futura cognoscere; id., X, 330. — Dei proprium est scire transacta et nosse futura; S. Zeno, XI, 463. — Deo omnia præsentia quæ futura sunt, et manifesta quæ latent; S. Ambrosius, XIV, 958. Apud Deum

nihil est quod futurum dicatur, id., XVII, 260. Præscientia Dei quænam sit; *ibid.*, 134. Justum est judicium præscientia Dei; *ibid.*, 136. Deus de justitia judicat, non de præscientia; *ibid.*, 134. Quomodo Deus eos prædestinaverit qui salvantur; *ibid.*, 427. Deus Paulum persequentem elegit, præscius quod futurus esset bonus; *ibid.*, 136. — Dei præscientia non fallitur; S. Gaudentius, XX, 864. — Præscientia Dei, quænam sit; S. Hieronymus, XXIII, 415. Futurorum scientia solius Dei est; id., XXV, 499. — Dei præscientia quomodo liberam voluntatem peccantibus non auferat; S. Augustinus, XXXII, 1272. Dei præscientia non efficit ut non libera voluntate peccemus; *ibid.*, 1273. Deus prænoscens non cogit ad peccandum, et ideo peccata juste punit; *ibid*, 1275. Deus novit omnia incommutabiliter; id., XXXIV, 334. Deus nihil facit quod non ab æterno se facturum esse præscivit; id., XXXVII, 1416. Apud Deum omne præsens est; id., XL, 15. Qualis in Deo scientia sit et præscientia; *ibid.*, 136. Dei quæ fuerit voluntas erga salutem Adami quem peccaturum præscierat; *ibid.*, 281. Deus præscientia, præterita, futura immutabiliter videt; id., XLI, 334. Præscientia Dei sicut et sententia certa est et fixa; *ibid.*, 472. Præscientia Dei futura prænoscit; id., XLIV, 845. — Dei præscientia omnia tempora complectitur; S. Prosper Aquitanus, LI, 718. Dei præscientia non necessitat voluntatem; *ibid.*, 719. — Apud Deum solum est notitia futurorum; S. Maximus Taurin., LVII, 258. — Præscientia Dei nec ad justa nec ad contraria humanas violenter urget voluntates; Faustus Rheg., LVIII, 815. In Deo, aliud est præscire, aliud prædestinare; *ibid.*, 816. — Deus cur creavit hominem quem præsciebat prævaricaturum; Eugyppius, LXII, 637. Dei præscientia vera est et incommutabilis; S. Fulgentius Rusp., LXV, 610. In Deo solo est earum rerum præscientia quæ veræ futuræ sunt, non earum quæ futuræ non sunt, *ibid.*, 610. Peccata hominum cuncta præscivit Deus; *id.*, 175. Ad prædestinationem Dei quænam pertineant; *ibid.*, 654. — Nihil novum contra præscientiam Dei evenit; Cassiodorus, LXX, 764. Facta nostra et cogitationes, etiam antequam exsistamus, agnoscit; *ibid.*, 984. Per præscientiam Deus nos discernit et quomodo; *ibid*, 592. — Deus ab æterno futura vidit et decrevit; S. Gregorius Magnus, LXXV, 986. In præscientia Dei tempora cujusque vitæ immobiliter sunt præfixa; *ibid.*, 1013. Res non ideo videntur a Deo, quia sunt; sed ideo sunt, quia videntur; id, LXXVI, 163. Præscientiæ divinæ certitudo; id., LXXIX, 593. Prædestinationis divinæ certitudo; *ibid.*, 393. — Deus futura prævidens, quasi jam perfecta laudat; Rabanus Maurus, CVII. Deus ideo non loquitur, ut quid fiat, sed quia futurum est, ideo prædicit; id., CXI, 865. — Præscientia et prædestinatio Dei sempiterna est et incommutabilis; S. Remigius Lugd., CXXI, 989. Prædestinatio Dei nulli necessitatem ad malum imponit; *ibid.*, 995. — Deus omnia novit antequam fiant; Ratherius Veron., CXXXVI, 325. Dei præscientia, quænam sit; *ibid.*, 702 — De prævidentia et providentia Dei; Ivo Carnot., CLXI, 71, 75, 76. — Deo nihil futurum, nihilque præteritum; Richardus de S. Victore, CXCVI, 101.

VIII. — *Libri de Deo tractantes.*

Liber de ira Dei; Lactantius, VII, 80. — Liber de Unitate Dei; S. Augustinus, XLII, 1193 De Essentia divinitatis liber unus; *ibid.*, 1200. — Conflictus de Deo trino et uno; Arnobius junior, LIII, 259. — Carmen de Deo; Dracontius, LX, 679. — Sententia catholica de Unitate Dei; Boetius, LXIV, 1249. — De divinitatis essentia Monologium; S. Anselmus Cant., CLVIII, 142. Alloquium de Dei exsistentia; *ibid.*, 224. — Tractatus de concordia præscientiæ et prædestinationis necnon gratiæ Dei cum libero arbitrio; *ibid.*, 507. Liber de voluntate Dei; *ibid.*, 581.

XXX.

INDEX DE DEO TRINO,

VEL DE TRINITATE,

ORDINE LOGICO DISPOSITUS, ET QUÆCUNQUE DE HOC MYSTERIO SCRIPSERE PATRES OB OCULOS PONENS.

MONITUM.

In hoc indice varias referimus Patrum sententias de notione et exsistentia SS. Trinitatis, et de tribus personis divinis, scilicet de Patre, de Filio et de Spiritu sancto. Varios præterea enumeramus circa illud mysterium errores, et libros quibus Patres illos refellere conati sunt. Sicut in indice præcedenti, in quocunque capite ordinem sequimur Patrologiæ chronologicum.

I. — *Notio et exsistentia SS. Trinitatis.*

Trinitatis distinctionem et demonstrationem Scripturæ omnes ostendunt; Tertullianus, II, 166. Trinitas rationaliter expensa, veritatem constituit, *ibid.*, 158. In Trinitate unitas disponitur, tres non statu, sed gradu, non substantia, sed forma, nec potestate sed specie, unius autem substantiæ et unius potestatis, *ibid.*, 157. — Trinitatis sacramentum in novissimis temporibus manifestatum; S. Cyprianus, IV, 915. Tres unum sunt, *ibid.*, 366. — Tres divinæ personæ propter naturæ Unitatem sunt inseparabiles; S. Dionysius, V, 108. — Trinitatis mysterium occultum erat Judæis; S. Hilarius, X, 147. Ineffabile et incomprehensibile, *ibid.*, 53. Trinitatis notitia sufficienter in baptismo tradita, *ibid.*, 49. Trinitatis mysterium explicare ac tueri semper solliciti fuerunt apostolici viri, *ibid.*, 652. Trinitatis apud Orientales quosdam falsa nuncupatio, *ibid.*, 656. — Trinitatis nomina, quid; S. Optatus Milev., XI, 911, 962. Tres personæ initio Genesis designantur, *ibid.*, 1047. — Trinitas distinctionem significat personarum, unitas potestatem; S. Ambrosius, XIV, 963. Evidens testimonium ad probandam Trinitatem coæternam atque perfectam; id., XV, 1625. Qui unius voluntatis Trinitatem asserunt, unius utique asserunt potestatis, *ibid.*, 1036 Licet individua divinitas, distincta persona est, *ibid.*, 1722. In constitutione mundi operatio Trinitatis elucet; id., XIV, 138. Nos Patrem et Filium et Spiritum sanctum confitemur, ita ut in Trinitate perfecta et plenitudo sit divinitatis, et unitas potestatis; id., XVI, 531. Unius et Pater et Filius et Spiritus sanctus et naturæ sunt et scientiæ, *ibid.*, 769. — Trinitatis mysterium; id., XVII, 754. Vocabulum S. Trinitatis grande mysterium et arcanum est, *ibid.*, 522. Trinitatis mysterium ex Apostolo probatur, *ibid.*, 1004. In Trinitate tria nomina et tres personas unius esse essentiæ, unius majestatis atque potentiæ credimus, *ibid.*, 551. Et Unitas in Trinitate et Trinitas in Unitate est, *ibid.*, 514. Trinitatis mysterium in unius Dei natura et potestate clauditur, cum sit immensum, *ibid.*, 245. Pater, Filius et Spiritus sanctus unius sunt dominationis unius deitatis, unius omnipotentiæ, *ibid.*, 804. — In mysterio baptismi Christi apparent tres personæ S. Trinitatis; S. Chromatius, XX, 330, 331. — Trinitatis natura indivisa; S. Gaudentius Brixiæ episcopus, XX, 946. — Patris et Filii et Spiritus sancti una divinitas; S. Hieronymus, XXIII, 170. Trinitatis mysterium ignotum antiquis, *ibid*, 431 Trinitatis unitas quibus doceatur, *ibid*, 120 *seq.* Trinitatis confessio

apud Christianos, *ibid.*, 1090. Confessio Trinitatis, mons sanctus et dogma veritatis; id., XXIV, 541. In mysterio S. Trinitatis nihil est tenebrosum; id., XXV, 1039, 1401. Præclara S. Trinitatis expositio; id., XXVI, 497. — Trinitatis fides exponitur; S. August., XXXVIII, 453. De Trinitate quid fides doceat; id., XLII, 694, 716, 823. 945. De ea quid tenendum, XXXIII, 744, 458; XL, 193; XLIII, 497. Trinitatis explicatio; id., XXXIV, 21. Trinitatis mysterium nec verbis Angelicis explicari potest; id., XL, 659. Trinitas unus Deus; id., XXXV, 1682, 1683; XXXVI, 83; XXXVIII, 64, 453, 614, 620. Alius Pater, alius Filius, alius Spiritus sanctus, sed simul omnes unus est Dominus Deus; id., XLII, 741. Trinitas tota unus Deus, non tres dii, aut tres omnipotentes; id., XXXIV, 555. 1059, 1063, 1071. Trinitatis mirabilis simplicitas; id., XXXIII, 745. Totius Trinitatis una est substantia; id., XXXV, 1862. Trinitas unus Dominus, non tres Domini, unus Deus, una substantia, tres personæ; id., XXXVIII, 64, 65.

Trinitatis personæ; id., XXXIII, 1028. Trinitatis personæ nec confuse unum sunt, nec disjuncte tria, *ibid.*, 750. Trinitatis personæ inseparabiles; id., XXXV, 1870, 1871. Personæ Trinitatis proprietatibus et nominibus variis notatæ; id., XXXII, 976, 1077, 1356; XXXIV, 128. Personarum Trinitatis distinctio ex relatione ad alterum; id., XLI, 325. In Trinitate quid relative dicatur; id., XLII, 919. Trinitas non relative dicitur, *ibid.*, 919. Quæ relative dicuntur ad invicem in Trinitate, proprie ad singulas personas pertinent, quod ad se dicuntur singuli, non pluraliter dicuntur tres, *ibid.*, 947. Ut Trinitas, etsi inseparabilis, tamen Trinitas intelligatur, multa de singulis personis separatim dicuntur; id., XXXIII, 744. Trinitas non minor in singulis personis, quam in omnibus, nec major in omnibus quam in singulis, *ibid.*, 750.

Trinitatis coæternitas; id., XLII, 909. Patris et Filii et Spiritus sancti una est virtus, una substantia, una deitas, una majestas, una gloria, *ibid.*, 814 Trinitatis natura immutabilis; id, XXXIV, 389. Trinitas tota invisibilis; id., XLII, 758, 854, 866, 881.

Trinitatis eadem sunt opera; id., XXXVIII, 704. Opera sunt inseparabilia; id., XXXIII, 75, 1745, 878; XXXV, 1357, 1359 *sq.*, 1781, 1902; XXXVIII, 356, 459, 1063; XL, 251, 463, 684; XLII, 308, 686, 691, 694. Trinitatis actus non differentia potestatum, sed operum ineffabilitate, Scriptura sacra metitur, *ibid.*, 697. Trinitatis potestas et operatio individua; id., XXXVIII, 356, 459, 793. Trinitas mundum creavit; id., XXXIV, 232. Omnis creatura a Trinitate habet esse, speciem et ordinem, *ibid.*, 128. Solus Creator Pater, Filius et Spiritus sanctus, trina Unitas, una Trinitas; id., XXXVIII, 986. In hominis creatione ostenditur pluralitas personarum et singularitas divinitatis; *ibid.*, 703. In Trinitate quædam opera ad unam personam pertinere, non tamen sine aliarum cooperatione, *ibid.*, 357, 459, 463

Trinitas in rebus factis repræsentatur; id., XLII, 932. Trinitatis vestigia in creaturis; id., XLI, 300. Trinitas in omnibus operibus Dei insinuatur, *ibid.*, 338. Trinitatis mysterium in Genesi insinuatur; id., XXXII, 847; XXXVIII, 26; XL, 167; XLI, 345.

Trinitatis similitudo in homine; id, XXXVIII, 362; XLI, 339, 342; XXXII, 849. Trinitas in mente quomodo monstrata; id., XLII, 1040, 1044, 1048. Trinitatis imago in memoria, intelligentia et voluntate cujusque, *ibid.*, 1088, 1090. Trinitatis vestigium etiam in exteriore homine, *ibid.*, 983. Trinitatis vestigium in visione, *ibid.*, 985, 991. An et quomodo ex Trinitatibus in homine monstratis ostendatur Trinitas Deus, *ibid.*, 1064, 1065. Trinitas illustratur similitudinibus; id., XL, 189, 658, 692.

Tres sunt Pater et Filius et Spiritus sanctus sed ipsa Trinitas unus est Deus; S. Prosper Aquit., LI, 490. Nulla disparitas in summa Trinitate, *ibid.* 488.

Trinitatis mysterium explicatur; S. Leo Magnus, LIV, 338, 401 *sq.* In Trinitate distinctio personarum, sed unitas essentiæ, *ibid*, 208. Cur aliqua singulis personis tribuantur, *ibid.*, 401. Trinitatis opera indivisa, *ibid.*, 412.

Trinitatis mysterium quomodo in Basilica a Paulino erecta depictum; S. Paulinus Nolan., LXI, 336. Quomodo expressum in templis, *ibid.*, 880 *sq.* Quomodo illud gentibus prædicaverit Victricius, *ibid.*, 355.

Trinitas ex pluribus locis Scripturæ docetur; Eugyppius, LXII, 654.

Trinitas quid, *ibid.*, 954. Trinitatis similitudines, *ibid.*, 927. — De unita Trinitate deitatis; Vigilius Taps, LXII, 238. De propriis personis, *ibid.*, 246. De unita ac sempiterna substantia Trinitatis, *ibid.*, 268.—Unus Deus Trinitas, tres tamen personæ; S. Fulgentius Rusp., LXV, 574. Una natura in Deo et tres personæ, *ibid.*, 498. Trinitas personarum in Deo Isaiæ revelata, *ibid.*, 204. Testimonia de Trinitate, *ibid.*, 714, 715, 500, 332. Probatur S. Trinitas exemplo humanæ animæ in qua sunt memoria, intelligentia et voluntas, *ibid.*, 520, 521. In creaturis Trinitas est in Unitate, ergo multo magis in Deo, *ibid.*, 504. Cum dicitur unus Deus, Pater et Filius et Spiritus sanctus, una natura intelligenda, cum dicitur Trinitas, tres personæ, *ibid.*, 361. Una virtus ac divinitas Patris et Filii et Spiritus sancti, *ibid.*, 406. Inseparabiliter operantur Pater et Filius et Spiritus sanctus, *ibid.*, 401. In anima hominis imago Trinitatis, *ibid.*, 726, 727. In igne indicium Trinitatis, *ibid.*, 777. Homo factus est ad imaginem Trinitatis, *ibid.*, 368. Opera Dei toti Trinitati communia; *ibid.*, 300. Fides catholica de Trinitate, *ibid.*, 719, 720. In Trinitate sunt quædam personarum propria, *ibid.*, 574. Firmissime tene et nullatenus dubites Patrem et Filium et Spiritum sanctum unum esse naturaliter Deum, *ibid.*, 694. Quæ sint propria singularum Trinitatis personarum, *ibid.*, 759.

De essentia Trinitatis; id, LXVII, 908. — De significationibus Trinitatis; Junilius Afric., LXVIII, 21. — Mysterium S. Trinitatis explicatur; Cassiodorus, LXX, 367, 511, 596. Ecclesiæ catholicæ doctrina circa Trinitatem, *ibid*, 23. 397. Sanctæ Trinitatis cognitionem tradunt Scripturæ, *ibid.*, 1131. Pater et Filius et Spiritus sanctus, unum principium, *ibid.*, 794. — Trinitatis Unitas in Scriptura demonstrata; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 515 *sq.* Patres Veteris Testamenti Trinitatis mysterium aperte non prædicarunt, *ibid.*, 979. — Deus Trinitas est; S. Columbanus abbas, LXXX, 230. — De Fide Trinitatis; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 913, 1227 Professio fidei concilii Nicæni circa Trinitatem; id., LXXXIV, 98. Ut Trinitas credatur et prædicetur, *ibid.*, 184. — Ut credamus et colamus, et confiteamur Trinitatem in personis, unitatem in substantia; Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 587. — De Unitate Trinitatis et Trinitate Unitatis: Alcuinus, CI, 14. — Fides est, qua credimus unum Deum omnipotentem, Patrem et Filium et Spiritum sanctum; S. Agobardus Lugd., CIV, 269. — Trinitas unde dicta, et quid sit; Rabanus Maurus, CXI, 26. Omnis Scriptura Veteris ac Novi Testamenti divinitus inspirata... hoc insinuat quod Pater et Filius et Spiritus sanctus unus sit Deus, *ibid.*, 26. — Firmissime credimus Patrem et Filium et Spiritum sanctum, unum esse naturaliter Deum, *ibid.* De fide sanctæ Trinitatis, qualiter tenenda sit a presbyteris et prædicanda; Rodulphus Bituric., CXIX, 704. — Magnum est et incomprehensibile mysterium sanctæ Trinitatis; Isidorus Mercator, CXXX, 1036. — De Trinitatis essentia, hoc est, de distinctione personarum, et unitate substantiæ; S. Petrus Damianus, CXLV, 19. In Trinitate quomodo distinguantur personæ, *ibid.*, 27. — Quomodo in solis imagine sacratissimæ Trinitatis mysterium reluceat; Othlonus S. Emmerammi, CXLVI, 247. Guitmundi confessio de S. Trinitate; id., CXLIX, 1495 — De sacrosanctæ Divinitatis unitate et Trinitate; Guitmundus Avers., CXLIX, 1495.—Quæ communis est Latinis et Græcis fides de Trinitate; S. Anselmus Cant., CLVIII, 285. Quomodo indivisibilis unitas, et insociabilis pluralitas in Deo conveniant, *ibid.*, 288. Omni homini expedit ut credat in trinam unitatem et unam Trinitatem, *ibid.*, 221. Pater est Deus, et Filius est Deus, et Spiritus sanctus est Deus, et tamen non tres dii, sed unus est Deus, *ibid.*, 278.—Quæ esse propria divinæ Trinitatis senserunt catholici tractatores; Ivo Carnot., CLXI, 61. Tres personæ in Deo, *ibid.*, 68. — Idem sunt Pater et Filius et Spiritus sanctus; S. Bruno Sign., CLXV, 172. De sancta Trinitate, *ibid.*, 973. Si nihil amplius scripsisset Moyses, solum hoc, quod in capite hujus libri scriptum est, sufficere poterat ad fidei nostræ assertionem ut unum Deum in tribus personis colere debeamus, *ibid.*, 975. Alia est persona Patris, et alia Filii, alia Spiritus sancti, *ibid.*, 976. Istæ tres personæ non tres dii, sed unus Deus sunt Pater, Filius et Spiritus sanctus, *ibid.*, 976. Deus enim et Verbum Dei et Spiritus Dei tres personæ sunt et unus Deus, *ibid.*, 983. — Plane principium Pater, principium Filius, principium Spiritus sanctus. Verumtamen non tria principia, sed unum principium, sicut non tres dii, sed unus est Deus; Rupertus, CLXIX, 18.—De Trinitate; Hildebertus Cenom., CLXXI, 1076. De variis nominibus personas Trinitatis per proprietates distinguentibus, *ibid.*, 1078. De æqualitate Patris et Filii et Spiritus sancti, *ibid*, 1080. De distinctione personarum sanctissimæ Trinitatis per singulares determinationes, *ibid.*, 1082. Utrum proprietates personarum sint ipsæ personæ, *ibid.*, 1085. — Quomodo unus Deus ac trinus, solis comparatione ostenditur; Honorius Augustod., CLXXII, 1109. Quomodo intelligitur Trinitas unus Deus, *ibid.*, 1010. De nominibus Patris, Filii et Spiritus sancti, *ibid.*, 1111. — De distinctione Trinitatis; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 50. De nominibus personas Trinitatis distinguentibus, *ibid.*, 52.

De æqualitate Patris et Filii et Spiritus sancti, *ibid*, 51. Quod de sancta Trinitate nihil dicatur secundum accidens, *ibid.*, 55.—Eadem substantia simplex omnino atque individua quæ Pater est tam Filius quam Spiritus sanctus; Petrus Abælardus, CLXXVIII, 1057. Moyses cum de universa mundi ageret creatione in ipso statim Genesis exordio Deum Patrem et Filium et Spiritum sanctum commemorat, *ibid.*, 990. Quædam opera specialiter alicui personæ attribuuntur, quamvis indivisa totius Trinitatis opera prædicentur, *ibid.*, 992. Quod fidei summa sit in unitate ac Trinitate divina, *ibid.*, 1698. Quid ipse sentiat de unitate ac Trinitate, ostendit et id ratione et auctoritate defendit, *ibid.*, 1699. Quædam uni personæ, et non alii convenire, quædam de una dici, et de omnibus intelligi solere, *ibid.*, 1702. Probat philosophos nec salute, nec cognitione Trinitatis caruisse, *ibid.*, 1712. — Deum et simplicem et trinum esse; S. Bernardus, CLXXXII, 797. In Trinitate non esse admittendam ullam disparitatem, sed omnimodam æqualitatem, *ibid.*, 1037. Impia Abælardi de sancta Trinitate dogmata recenset et explodit; *ibid.*, 1055. —De mysterio Trinitatis et Unitatis; P. Lombardus, CXCII, 525. Quomodo in creaturis apparet vestigium Trinitatis, *ibid.*, 530. Quomodo in anima sit imago Trinitatis, *ibid.* De distinctione trium personarum, *ibid.*, 546. De æqualitate trium personarum, *ibid.*, 573. — De sacrosancta Trinitate; Magister Baudinus, CXCII, 972 seqq. De æqualitate trium personarum, *ibid.*, 997. An proprietates personarum sint ipsæ personæ vel Deus, *ibid.*, 1011.— Quomodo ex inspecta solum proprietate condilectionis deprehendi possit vestigium Trinitatis; Richardus S. Victoris; CXCVI, 927. Quod summa æqualitas sit in illa Trinitate, *ibid.*, 928. De tribus appropriatis personis in Trinitate, *ibid.*, 991.

Quod homo nunquam obliviscatur unum Deum in tribus personis ardenter invocare; S. Hildegardis, CXCVII, 419. Fides vera est ut unus Deus in Trinitate personarum, eadem Trinitas in uno Deo, gloriose honoranda sit, *ibid.*, 1069, 1070.—In unitate divinæ substantiæ tres sunt personæ, seu hypostases, Pater. Filius et Spiritus sanctus; Galtherus theologus, CCIX, 577. Mysterium Trinitatis humanæ animæ similitudine declaratur, *ibid.*, 584. — Pater et Filius et Spiritus sanctus æquales sunt potentia et natura; Alanus de Insulis, CCX, 604. Personarum Trinitas est unitas Deitatis, *ibid.* Opera Trinitatis indivisa sunt, *ibid.*, 650.—Multiplex personarum distinctio in Trinitate; Petrus Pictav., CCXI, 875. De hoc nomine, Trinitas; *ibid*, 919.

II. — *De Deo Patre.*

Pater habeat Filium necesse est, ut sit Pater; Tertullianus, II, 165. Pater tota substantia est, Filius vero derivatio ipsius et portio, *ibid.*, 164.—Quod Deus Pater est Verbi; Constantinus Magnus, VIII, 405. — Patri proprium est esse innascibilem; S. Hilarius Pict., X, 102. — Pater in ipsum alium se genuit ex se, ex innascibili scilicet sua illa substantia; S. Zeno, XI, 395. Pater in Filio exsultat cum Spiritus sancti plenitudine una originali coæternitate renitens, *ibid.*, 392.— Pater proprium generantis est nomen; S. Ambrosius, XVI, 563. Pater et Filius unum sunt, non confusione personæ, sed unitate naturæ, *ibid.*, 531. — Credendus est ergo Deus esse Pater unici Filii sui Domini nostri, non discutiendus; Rufinus Aquil., XXI, 341. — Quod ergo neque natum, neque factum est, Pater est; S. Ambrosius, XVII, 512. — Semper gignit Pater, et semper nascitur Filius; S. Augustinus, XXXIII, 1047. Pater ipse sapientia est; id., XLII, 936. Lumen Pater, lumen Filius, lumen Spiritus Sanctus, *ibid.*, 939. Deus Pater unde major sit Filio, *ibid.*, 746.

Pater principium et Filius principium non duo principia; S. Prosper Aquitan., LI, 318. — Pater æternus filium habet æternum; Gennadius Massil., LVIII, 979, 1000. — Pater veritatis, Filii scilicet origo; Eugyppius, LXII, 745. Patris persona prior, *ibid.*, 709, 710. — Pater Deus est; Boetius, LXIV, 1249. Pater generationis principium, *ibid.*, 89.—Deus Pater non Trinitatis auctor est, sed Filii et Spiritus sancti; S. Fulgentius, LXV, 821, 822. —Credimus in unum Deum Patrem omnipotentem; S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 139. - Interrogatus de Patre, responde, Deus. Interrogatus de Filio, responde, Deus; Alcuinus, CI, 15. Pater non est Deus sine Filio, *ibid.*, 17. Non Pater Deus de Deo, nec lumen de lumine, *ibid.* Credi necessarium est quod Pater plenus et perfectus est Deus, *ibid.*, 18. Alius est Pater, et alius Filius, non est tamen diversa substantia Patris et Filii, *ibid*, 19. Deus non fecit Filium, sed genuit de substantia sua æqualem sibi, *ibid*, 32. Sicut Pater est vita, ita et Filius est vita, *ibid.*, 33. Non dicimus Patrem esse de Filio, sicut Filium de Patre, Pater quidem a nullo, *ibid.*, 1055. Pater ingenitus, Filius genitus, Spiritus sanctus procedens, *ibid.*, 1060. Pater Deus ex se ipso ineffabiliter sine initio genuit Filium, *ibid*, 1061. — Non esse Pater æternaliter potuisset, si Filium æternaliter non haberet; S. Petrus Damianus, CXLV, 21. Absque ulla dubietate credendum est, quod Pater plenus, et perfectus est Deus, *ibid.*, 22. — Persona Patris Deus est; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 266. Pater est pater et genitor et ingenitus, *ibid.*, 269. — Quæritur an Pater genuit essentiam; Petrus Lombardus, CXCII, 535. Utrum Pater voluntate genuit Filium, an necessitate, et an nolens vel volens sit Deus, *ibid.*, 539.

III. — *De Deo Filio.*

Filius Dei verus est Deus cui omnia veri Dei nomina tribuuntur: Tertullianus, I, 399, 404, 415; II, 161, 176, 185, 422, 802. Par est et æqualis Patri suo æterno, altissimus et omnipotens, *ibid.* Exivit a Patre ut radius ex sole, et rivus ex fonte, id., II, 163. —Alium esse Filium, alium Patrem; Novatianus, III, 936. — Verbum est Patri consubstantiale; Dionysius papa, V, 109. Verbum non est formatum vel factum, sed genitum ab omni æternitate, *ibid.* — Quod Filius non sit Deus a Patre distinctus; Lactantius, VI, 538. — Filius tempore et natura non inferior Patre, S. Hilarius, X, 32. Filii deitas astruitur ab Osee, *ibid.*, 122; ab Isaia, *ibid.*, 123. Filius Dei neque emanatio est, neque pars Patris, *ibid.*, 496. Ex utero genitus dicitur, ut ex Patris substantia natus ostendatur; *ibid.*, 168. Ex Patris substantia est, atque intra Patris substantiam, id., IX, 936. Virtute, substantia, divinitate, generatione Filius est, *ibid.*, 809. Filius unus est cum Patre, non tantum unitate voluntatis, sed et virtutis, *ibid.*, IX, 801. — Filius Dei Deus, æqualis Patri prædicatur; S. Zeno, XI, 385, 394, 403. — Quod Dei Filius sit omnipotens, et quod una sit omnipotentia Patris et Filii sicut et una deitas: Faustinus et Marcell., XIII, 62. —Si quis non dixerit Verbum Domini Filium Dei Deum sicut Patrem ejus; S. Damasus papa, *ibid*, 361. Filium credimus qui non sit Pater, sed habeat Patrem de quo sit genitus, non factus, *ibid.*, 1049. — Verbi æternitas et divinitas ex primis Joannis Evangelii verbis asseritur, S. Ambrosius, XVI, 821. Variis argumentis probatur Filium Dei esse verum Deum; *ibid.*, XV, 553. In Patre et Filio nulla distantia divinitatis est, sed una majestas; id., XVI, 575. Filius Dei immortalitatem habet in natura, habet in substantia, et habet non per gratiam temporalem, sed per sempiternam divinitatem; *ibid.*, 656. Filii ea omnia sunt quæ pater habet, æternitatem, majestatem, divinitatem, etc.,; *ibid.*, 567. Principium fidei nostræ est genitus est Dei Filius, *ibid.*, 561. Flius exit a Patre ut Deus ex Deo, *ibid.*, 778. Filius Filius est absque initio, id. XVII, 512 Nullum exstitit tempus quando Filius sine Patre, *ibid.* 516. Deum Filium Dei Patris altissimi, unici unicum, et cum Patre ac Spiritu sancto unum Deum esse confitemur, *ibid.*, 522. — Pater non est sine Filio, Phæbadius, XX, 24. — Filii Dei sempiterna generatio accipienda in his verbis: Ego hodie genui te: S. Augustinus, XXXVI, 71. Filius Dei Deus, id., XL, 628, 640. —Verbum Dei Deus, non creatura: S. Prosper Aquit., LI, 289. — Filio est æqualis cum Patre divinitas: S. Leo Magnus, LIV, 769. — Filium esse Deo Patri consubstantialem, multis probatur: Vigilius Taps., LXII, 354. — Filius Deus est: Boetius, LXIV, 1249.— Quod Filius sit Deus æqualis Patri: S. Fulgentius Rasp., LXV, 749. Filius ita verus Deus dicitur, ut Pater Deus verior non dicatur, *ibid.*, 566. — Filius splendor lucis et speculum sine macula. Rabanus Maurus, CXI, 702. — Filius Patri consubstantialis S Bruno Carthus., CLIII, 579.

IV. — *De Spiritu sancto.*

Spiritus sanctus tertia est persona S. Trinitatis: Tertull., II. 163. Tertium nomen divinitatis et tertius gradus majestatis, *ibid.*, 196. Ejusdem est cum Patre et Filio naturæ, *ibid.* — Credere in Spiritum sanctum Novatianus, III, 943. — Spiritus sanctus non est pars Patris aut Filii: S. Hilarius, X, 519. Ex Patre et Filio accipit, *ibid.*, 656. — Spiritus sanctus habet unam substantiam, virtutem, deitatem, majestatem voluntatemque Patris et Filii: S. Zeno, XI, 428. — De Spiritu sancto: Faustinus, XIII, 76. — Spiritus sanctus Dominus dictus est: S. Ambrosius, XVI, 747. Spiritus sanctus omnia probatur habere quæ Deus habet, *ibid.*, 810. Spiritum sanctum nec creaturam esse nec mutabilem variis argumentis probatur, *ibid.*, 719. Spiritus sanctus novit omnia et unius est scientiæ cum Patre et Filio, *ibid.*, 767. Eamdem esse Patris et Spiritus sancti operationem, *ibid.*, 772. Spiritus sanctus, sicut Pater et Filius, creator est

omnium, id , 749, 755. Spiritus sanctus Deus esse probatur, XVII, 200, 1004. A Patre et Filio inseparabiliter ab æterno procedit , id., 674, 947 , 1015. — Spiritum sanctum non esse creaturam, S. Hieronym., XXIII, 106. Spiritus sanctus tertia persona a Patre et Filio, *ibid.*, XXVI, 274, S. Augustinus , XLI, 337 , 338. — Spiritus sanctus de Patre procedens Deus, S. Augustinus, XXXII, 1321, XXXVIII, 1071, XL, 258, 634, XLII, 697. 722, 742, 752. Spiritus sancti divinitas astruitur, XXXIII, 1016. — Spiritus sanctus Patri et Filio consubstantialis et coæternus, XXXV, 1826, XLII, 928. — Spiritui sancto Pater dedit vitam procedere de Filio sicut procedit de se ipso. S. Prosper Aquit., LI, 489. — Spiritus sancti divinitas et natura explicatur. S. Leo Magnus, LIV, 401, 404, 412. De Patre Spiritus sanctus est et vere, et proprie, et de divina substantia ac Deus verus, LVI, 689. — Spiritum sanctum Deum esse non ambigendum, cui cum Patre et Filio inseparabilis est gloria, S. Maximus Taurin., LVII, 677 Spiritus sanctus verus est Deus, quem Christus et a Patre procedere et a se mittendum pari professione testatur, LVII, 639, 640. — Spiritus sanctus a Patre Filioque procedit, Gennadius, LVIII, 979, 1001. — Spiritus sanctus Deus declaratur, Paschasius, LXII, 36, 37, 38, Vigilius Taps., LXII, 176, 220, 307, 399, 916, Boetius, LXIV, 1249 — Spiritus sanctus in Deo est unitate naturæ, ex Deo proprietate personæ, S. Fulgentius, LXV, 505. Spiritus sanctus Deus est non minor Patre et Filio, *ibid.*, 396. Spiritus sanctus quæ Dei sunt cognoscit, quia ejusdem est naturæ, *ibid.*, 400. — Spiritus sanctus a Patre et Filio procedit. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 533, 824, 1198. Spiritus sanctus Deus est , *ibid.*, 824. Spiritus sanctus cum Patre et Filio unius substantiæ, LXXVIII, 361 — Quod Spiritus sanctus est ex Patre Filioque procedens, Hildef. Tolet., XCVI. 104. — De unitate Spiritus sancti cum Patre et Filio. Alcuinus, CI, 35. — De Spiritu sancto. Theodulfus Aurelian., CV, 240. — Probatur Spiritum sanctum ex Patre Filioque procedere. Ratramnus Corbeiens., CXXI, 229, seq; Petrus Damianus, CXLV, 36; S. Bruno Carthus., CLIII, 71; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 298, 310; Ivo Carnot., CLXI, 69; Rupertus, CLXIX, 13; Hugo de S. Victore, CLXXV, 502.— Quare Spiritus sanctus solus dicatur Spiritus sanctus et tertia in Trinitate persona, et hoc non gradus dignitate, sed numerandi ordine ; Anastasius IV, CLXXXVIII, 1172. — Quare Spiritus sanctus, cum sit de substantia Patris, non dicatur genitus, vel Filius, sed tantum procedens; Petrus Lombardus, CXCII, 555.

V. — *Errores circa mysterium Trinitatis.*

Refutantur a S. Dionysio Tritheitæ et Marcionitæ ; Tertullianus, V, 108. — Confutatur error dicentium Patrem esse Filio majorem ; Marcellinus, VII, 1085. — Hæresis de Patris et Filii substantia ; S. Philastrius, XII, 1167. Hæresis triformem Deum faciens ; *ibid.*, 1205. — Quid Ariani senserint de Trinitate ; Lucifer Calarit., XIII, 781. — Trinitatem utcunque noverunt Platonici ; S. Augustinus, XLI, 307. De Trinitate sententia Porphirii *ibid* , 300, Error Sabellii , id. , XXXVI , 84. Circa Trinitatem in quo conveniant Manichæi et Catholici, in quo dissentiant ; id., XLV, 1465. De Trinitate Arianorum dogmata, XLII, 679, 39 Ariani immiserunt in Ecclesia tres deos, id., XXXVI, 837, XXXVII, 1712. Patri per omnia dissimilem Filium et Filio Spiritum sanctum asserebant Ætiani seu Eunomiani, XLII, 40. Priscillianiorum error de Trinitate, *ibid.*, 59, 666. Refellitur opinio qua divinitas Trinitatis putatur alia esse quam est ipsa Trinitas, id. XXXIII, 460. Male ab Arianis dici Patris et Filii ideo diversam esse naturam, quia iste Pater est, ille Filius, *ibid.*, 750. — Contra Priscillianistas qui sanctam Trinitatem, non personis, sed tantum nominibus distinguunt; S. Leo Magnus, LIV, 677. — Contra Arianos de fide S. Trinitatis ; S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 82. Contra hæreticos quosdam negantes in Deo Trinitatem personarum in unitate substantiæ, CXV, 959, 962. — Tritheitæ seu trinæ deitatis latratores : Hincmarus Rhem., CXXV, 567 ; Tritheoriam male exponit Gothescalcus trinam deitatem ; *ibid.*, 556, 557. — Impia Abælardi dogmata de Trinitate recenset et explodit ; S. Bernardus, CLXXXII, 1055.

De Deo Patre. — Confutatur error dicentium Patrem esse Filio majorem ; Marcellinus papa, VII, 1085. — Patrem invisibilem dicebant Ariani ; S. Augustinus, XXXV, 1779. Pater cur solus beatus et solus potens propie dicendus secundum Arianos. *ibid.* XLII, 729. Cur solus sapiens, XLII, 730. Patrem ullo modo, vel per se vel per subjectam creaturam apparuisse nolebant Ariani , *ibid.*, 812, 813.

De Deo Filio. — De Filio variæ hæreses damnantur; S. Hilarius, X, 698. Dei Filium quidam dixerunt insubstantivæ vocis, incorporalem sonum., X, 514. Manichæus partem unius substantiæ, id., 105, 159. Sabellius ipsum quem et Patrem, id., 105. Illum Ariani de natura et in natura Dei negant, id., 161. Nolunt eum semper fuisse, id., 98. Refelluntur qui solam virtutis similitudinem Filio tribuunt, *ibid.*, 494, 495. Eunomiani asserunt Filium non Patri esse similem, XII, 1183. — De eo quod hæretici dicunt : ex nihilo Deus sibi Filium fecit. Faustinus, XIII, 49. — Quid Ariani senserint de Filio Dei. Lucifer. Calar., XIII, 875, 987. — Filium Dei qui eumdem dicunt esse ac qui Pater est catholica fide excluduntur. S. Augustinus, XXXVIII, 184 — Pater juxta Arium solus Deus, Filius autem creatura. Boetius, LXIV, 1256.

De Spiritu sancto. — Spiritus sancti divinitatem impugnantes refelluntur : S. Zeno, XI, 268, 301. Hæresis de Spiritu sancto dicens Spiritum creatum et factum esse non Deum, XII, 1183. — Quid Ariani senserint de Spiritu sancto. — Lucifer Calarit. XIII, 708. Objectio hæreticorum contra divinitatem Spiritus sancti. S Ambrosius, XVI, 153. — Contra Sabellianos, qui Spiritum sanctum negant Deum. Zacchæus Christ., XX, 1133. — Ariani, Eunomiani, Macedoniani, Photiniani, Judæi peccabant in Spiritum sanctum. S. Augustinus, XXXIII, 814. Spiritum sanctum quidam hæretici prorsus negant, alii creaturam esse volunt, qui illi sunt ; id., XXXVIII, 448 , XLII, 44 ; Errores circa Spiritum sanctum id., XXXV, 2099; XLII, 30 ; XXXVIII, 447 ; XLII , 797, 680, 681, 736, 716; XXXVIII , 448 ; XL, 191. — Macedonianorum error de Spiritu sancto. S. Leo Magnus · LIV, 206, 402. Spiritum S. Eunomius asseruit esse creaturam, LV, 977. Pneumatomachi qui contra Spiritum sanctum pugnant, anathematizati., id., LVI, 413. — Spiritum sanctum cum Ariani et Macedoniani Patre et Filio esse minorem blasphemant. Gennadius Massil : LVIII, 1013. — Macedonius dualitatem asserens, Spiritum sanctum negat propriam habere personam. Paschasius, LXII, 28. — Græci schismatici locum dialogorum ubi de processione Spiritus sancti a Filio agitur, depravarunt. S. Gregorius Magnus, LXXVII , 145. — Contra Græcorum opposita , Ratramnus Corbeiens., CXXI, 225, seq.

VI. — *Libri de Trinitate tractantes.*

De Trinitate libri ; Novatianus, III, 885.—Doctrina S. Dionysii Romani Pontificis, de S. Trinitate, V, 108. — De trinitate libri duodecim ; S Hilarius Pictav, X, 25. Liber de Synodis, seu de fide Orientalium ; *ibid*, 502, 507, 509, 536.—De S Trinitate confessio ; S. Eusebius Vercel., XII, 959. — Faustini presbyteri ad Gallam Placidiam de Trinitate liber, XIII, 37.—Confessio fidei catholicæ; Damasus papa, XIII, 358. De professione fidei S. Luciferi ep. Calarit ; *ibid.*, 1042.—Tractatus de Trinitate ; S. Ambrosius, XVII. 509.—Trinæ unitatis et Unius Trinitatis confessio ; S Martinus Turon., XVIII, 12. — Epistola in qua solvit quæstiones de Trinitate sibi propositas; S. Augustinus, XXXIII, 452. De Trinitate libri XV ; id., XLII, 820, seq. De unitate Trinitatis, *ibid* , 1157. De Trinitate et Unitate Dei. *ibid.* 1193. De Unitate S. Trinitatis dialogus ; *ibid.*, 1207. — Conflictus de Deo trino et uno ; Arnobius junior, LIII, 239. — De Trinitate libri duodecim ; Vigilius Taps., LXII, 238. De Unitate Trinitatis ad Optatum liber; *ibid.*, 334. Contra Varimadum Arianum diaconum; *ibid.*, 351. — De Trinitate liber unus; S. Fulgentius Rusp., LXV, 498.— Græcorum concilia in quibus fides S. Trinitatis exprimitur; S. Isid. Hisp., LXXXIV, 139, 152, 161. Concilia Hispaniæ in quibus fides S. Trinitatis exprimitur; *ibid.*, 470, 512. — De fide S. Trinitatis libri III ; Alcuinus, CI, 13. De Trinitate ad Fredegisum quæstiones; id. , XXVIII, 58. Confessio fidei; Alcuini , CI, 1027, seq. — De una et non trina deitate; Hincmarus Rhem, CXXV, 473. — Opusculum de fide catholica ; S. Petrus Damianus, CXLV, 19. — Confessio de S. Trinitate; Guitmundus Avers. CXLIX, 1495. — De Trinitate dialogus; Petrus Alphonsus, CLVII, 606. — De fide Trinitatis; S. Anselmus Cantuar, CLVIII, 259. — De Trinitate; Hildebert Cenom., CLXXI, 1076, seq. — Hugo de S. Victor ; CLXXVI, 50. — Introductio ad theologiam ; P. Abælardus, CLXXVIII, 979, seq. — De mysterio Trinitatis et unitatis ; P. Lombardus, CXCII, 525. — De sacrosancta Trinitate liber; Magister Band, CXCII, 970. — De Trinitate libri sex ; Richardi S Vict., CXCVI, 888. Tractatus magistri Galtheri de Trinitate ; Ib., CCIX, 575.

XXXI.

INDEX DE PROVIDENTIA DIVINA

ET DE ILLIUS ERGA HOMINES BENEFICIIS,

ORDINE REFERENS LOGICO VARIAS DE ILLA SS. PATRUM SENTENTIAS.

IX. *De exsistentia Providentiæ.*

Providentia Dei a Platone et Platonicis recognita, et ab Epicuro ejusque asseclis negata ; Tertullianus, I, 517. Deus totius mundi gubernator; id., II, 599. — Mundum a Deo conditum fuisse atque ab eo regi et administrari; Minucius Felix, III, 284. — Deus, mundi Dominus et rector, et cuncta arbitrio ejus et nutu geruntur; S Cyprianus, IV, 548. Nihil fieri potest, nisi quod aut fecerit Deus, aut fieri permiserit ; *ibid.* — De Providentia; Lactantius, VI, 293, 740. Ex dispositione rerum naturalium providentia Dei elucet; *ibid.*, 745, 746. De hominis creatione atque de dispositione mundi ; *ibid.*, 749. De mundi ortu et rerum natura, et Dei providentia; id , VII, 100. — Ex ordine et dispositione rerum naturæ providentia Dei stabilitur ; Constantin. Magn., VIII, 416. — In quibus providentia Dei significatur et bonitas ; S. Hilarius, IX, 872. In eos qui Dei providentiam negant ; *ibid.*, 856. — Deus humana curat et respicit ; S. Ambrosius, XIV, 487. Providentia Dei testimonia, *ibid.*, XIV, 1473. Dei in homines providentia; id., XIV, 216, 217. Male quidam philosophorum illam negarunt ; *ibid.*, 407. — Objectio contra divinam providentiam, desumpta ex eo quod mali bonique promiscue tribulationes experiantur, solvitur; S. Gaudentius, XX, 840 *seq.* — Providentia Dei impugnatur quoad inordinationem mundi, prosperitatem impiorum et justorum adversitatem; Zachæus, XX, 1104. Propugnatur; *ibid.* Eruitur altera objectio de infantibus malorum nesciis, tamen diversis malis affectis ; *ibid.*, 1105. — Non omnia fortuito geri, et variam in rebus humanis fortunam ludere, sed cuncta judicio Dei fieri ; S. Hieronymus, XXIII, 1083. A Deo cuncta in utilitatem hominum fieri, et non absque ejus voluntate disponi ; *ibid.*, 1075. Deus jussit humanis usibus elementa servire, ut homines hæc videntes intelligant esse providentiam; *ibid.*, 1039. Ignorantes veritatem non ignorant providentiam ; id., XXV, 1125. Providentia Dei stabilitur ; id, XXV, 1286. Negantes providentiam arguuntur; *ibid.*, 1351. — Providentiam quidam negant ; S. August., XXXII, 1273. Alii providentiam Dei vel infirmam, vel injustam, vel malam nefario errore credunt ; *ibid.* Omnia divina providentia regi; id , XXXIV, 977. Argumenta divinæ providentiæ ; *ibid.*, 337. Gemina operatio providentiæ ; *ibid.*, 379. Providentiæ ordine ac legibus fit quidquid fit ; id., XXXVII, 1946 Nullum mare tam profundum est quam est ista cogitatio Dei , ut mali pereant, et boni laborent ; id , XXXVII, 1176. Gubernatio rerum ad Deum pertinet ; id., XXXVIII, 318. Res humanas ad Deorum curam pertinere negabant Epicurei, asserebant Stoici ; id , XLI, 601. — Quod nihil in hoc mundo sine Deo geratur ; Cassianus, XLIX, 582. — Providentia Dei impugnatur ob hujus mundi inordinationem apparentem ; Fastidius, I., 385. Exempla Dei providentiam astruentia ; *ibid* , 388, 390, seq. — Deus omnia ut voluit, sed sapienter disposuit; S. Prosper Aquit, LI, 619. Deus mundum quem condidit regit sine fatigatione ; *ibid.*, 622. — De gubernatione Dei ; S. Salvianus, LIII, 30, seq. — Humano generi semper a Deo fuit consultum ; S. Leo Magnus, LIV, 203. — Providentia Dei astruitur; Eugyppius, LXII, 765. — Quid sit providentia; Boetius, LXIII, 814 — De his quæ ad gubernationem mundi pertinent; Junilius, LXVIII, 28 ; Primasius Adrumet; *ibid.*, 688 — Nulla fiunt hominibus sine Dei consilio etsi occulto ; S. Gregorius Magnus, LXXV. 986. Providentia eximie describitur ; *ibid.*, 1126. — Divina providentia cuncta certissimo ordine administrat ; Beda Ven., XCI, 84. — Providentia Dei ex ordine mundi demonstrata ; Walafridus Strabus, CXIII, 1121. — Cuncta in Deo subsistunt et ab eo gubernantur ; S. Prudentius Trec., CXV, 998. Dei providentia sempiterna et omnipotentissima præscientia omnia ordinari, disponi, dispensari, destinari, regi ac gubernari modis cuique congruis nullo modo dubitamus ; *ibid.*, 1021. — Omnia æternæ ordinationi immobiliter subsunt ; S. Remigius Lugd , CXXI. 993. De æterna Dei providentia ; *ibid.*, 1093. — De Dei providentia ; S. Petrus Dam., CXLV, 605. — Non ab alio quam a Deo cuncta reguntur ; S. Anselmus, CLVIII, 222. Deo est cura de omnibus ; *ibid.*, 857. Omnia subjacent Dei dispositioni , *ibid.*, 525. — De Dei providentia ; Ivo Carnot., CLXI, 979. Quod Deus cuncta disponat et consideret universorum finem ; *ibid.*, 981. — Providentia definitur ; Honorius, CLXXII, 1159. Astruitur ; *ibid.*, 1136 — Providentia Dei duplex in suis et in alienis ; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 218. — De divina providentia ; S. Bernardus, CLXXXIII, 590. Omnia divina Providentia reguntur ; id., CLXXXIV, 28, 29. — De divina Providentia; Zacharias, CLXXXVI, 146. Robertus Pullus ; *ibid.*, 714. Joannes Barest ; id., CXCIX, 444, 446.

II. — *De Providentiæ divinæ objecto, seu de Providentia in ordine temporali et spirituali.*

Dei imperio omnia commoventur, fontes scaturiunt, amnes labuntur, fluctus assurgunt, fœtus suos cuncta parturiunt, venti spirare coguntur, etc. ; Novatianus, III, 898, seq. Dei providentia non solum sigillatim per homines concurrit, sed etiam per urbes ipsas et civitates, imo etiam per totum orbem ; *ibid.* — Providentia Dei mundus regitur ; Minucius, III, 284. — Mundum omnesque partes ejus, ut videmus, mirabilis ratio gubernat ; Lactantius, VI, 745. — Deus humana curat et respicit ; S. Ambrosius, XIV, 847. Providentiæ divinæ ascribitur, quod in animantibus rationalibus, vel etiam irrationabilibus animadvertitur ; id., XV, 1472, seq. Volatilia cœli omnia non serunt, neque metunt, et Deus pascit illa ; *ibid.* Qui alit aves, non aleret homines, quod ad imaginem et similitudinem sui fecit ; *ibid.* — Providentia Dei hunc mundum gubernat ; S. Gaudentius, XX, 840. — Deus omnia gubernat ; S. Hieronymus, XXIII, 499. Curam habet Deus universarum gentium ; id., 1005. Ordo Providentiæ Dei omne genus ineffabili judicio dispensantis; id. XXIV, 189. In hominibus etiam per singulos Dei currit providentia ; id., XXV, 1286. — Divina providentia quosque pertendat ; S August., XL, 37. Providentia Dei ad hominem et ad inferiora et ad minima quoque se extendit ; id., XXXII, 978 , XXXVII, 1446, 1892, 1943. Justitia nulla esset in hominibus, si res humanas non curaret Deus ; id., XL, 38. Curam habet omnium Deus, maxime justorum ; id., XXXVII, 450, 456. Occulta Dei administratio, qua etiam lignis et herbis dat incrementum ; id , XXXIV, 379. Dei providentia in rerum gubernatione et ordinatione malorum ; id., XXXVIII, 318, 692. — Divina Providentia cuncta certissimo ordine administrat; Beda, XCI, 84. Cura Dei de omnibus; id., XCII, 35. — Deus omnia creans, omnia vivificans, et gubernans ; Alcuinus, C, 565; — Sollicitudo Dei erga homines et erga cunctas creaturas; Haymo Halberst, CXVIII, 687, 688. Dei providentia quid statuerit circa hominem ; id., 736. — Mundum totum Dei providentia regi probatur ; Ratramnus, CXXI, *ibid.* — Omnia a Deo reguntur et gubernantur; Atto, CXXXIV, 218 — Deus cœlestia et terrestria gubernat ; S. Bruno Sign., CLII, 235. — Dei providentia erga cuncta creata ; S. Anselmus Laud., CLXII, 1312. — Magna Dei cura erga omnes creaturas ; Rupertus, CLXVIII, 1499. — Omnia divina providentia regit ; S. Bernardus, CLXXXIII, 28, 29. Mores hominum divinæ providentiæ subjiciuntur; S. August., XXXIV, 337. Alios coronat Deus, alios damnat, nunquam errat : alios probat, de aliis probat : omnes ordinat ; id., XXXVIII, 118. Omnes naturas bonus creat, omnes voluntates justus ordinat; id., XXXIV, 380. — Dei providentia, regens atque administrans universam creaturam et naturas et voluntates, etc. ; Eugyppius, LXII, 649.

III. — *De erroribus circa divinam Providentiam.*

Quinam negaverint divinam providentiam ; Lactantius, VI, 740. — Plures homines rerum omnium distinctiones atque ornatus causam naturæ tribuunt, alii fato vel fortuito casui assignant ; Constantinus magnus, VIII, 412. —

Deo humanorum operum curam esse multi negant: S. Hilarius, IX, 856. — Dei providentia a quibusdam philosophis negatur: S. Ambrosius, XIV, 268. Providentiam quidam negant: S. Augustinus, XXXII, 1272. Quidam eam pessime confitentur, *ibid.* — Deum humana curare negant Epicurei, XLII, 376. — Fuit enim error quorumdam, Deum cœlestia gubernare tantum, terrena solo casu fortunæ volvere: S. Bruno Carth., CLIII, 255.

IV. — *Libri de Providentia tractantes.*

Unius Dei nutu omnia gubernari: Minutius Felix, III, 284, 297; Novatianus, III, 898. — De divina Providentia: Lactantius, VI, 120, 1019, 1036; VII, 100. — Oratio metrica de providentia Dei: Decius Ausonius, XIX, 839. — De providentia Dei: S. Hieronymus, XXII, 802. — Omnia divina Providentia regi: S. Augustinus, XXXII, 977; XXXIV, 336, 379. De Providentia Dei, id., XL, 18, 295. Quod nihil in hoc mundo sine Deo geratur: Cassianus, XLIX, 582. De principali proposito Dei, et providentia quotidiana, *ibid.*, 908. — Carmen de Providentia divina: S. Prosper Aquit., LI, 618 — De gubernatione Dei libri octo: S. Salvianus Mass., LIII, 30. — De Providentia Dei: Eugyppius, LXII, 765, 1057. — De divina Providentia: Boetius, LXIII, 813. — De divina dispositione. Ratramnus Corb., CXXI, 13. — De æterna providentia Dei: S. Remigius Lugd., CXXI, 1097. — De Dei prævidentia et simul providentia: Burchardus Worm., CXL, 1024 — De Dei providentia: S. Petrus Damianus, CXLV, 605 *seq.* — De Dei prævidentia et simul providentia: Ivo Carnot. CLXI, 979. — Quid sit providentia Dei: Honorius August., CLXXII, 1139. — De providentia Dei, et quod duplex est providentia, in suis et alienis: Hugo de S. Victore, CLXXVI, 213. — Quod providentia Dei causa sit eventuum rerum et non: P. Abælardus, CLXXVIII, 1386. — De Dei providentia: Robertus Pullus, CLXXXVI, 714. — De providentia Dei: Joannes Saresb., CXCIX, 443.

XXXII.

INDEX CREATIONIS IN GENERE,

EXPONENS ORDINE LOGICO QUIDQUID DIXERE SS. PATRES DE ENTIBUS IN PRINCIPIO CREATIS.

MONITUM.

Hoc in Indice, ordinem creationis consectantes, vicissim exhibebimus: I quid sit creare, et quæ creaturarum natura; II cujus opus sit creatio; III quæ fuerint de creatione philosophorum sententiæ; agemus IV de creatione angelorum; V de creatione lucis seu de prima creationis die; VI de die secunda, seu creatione firmamenti; VII de opere tertiæ dici; VIII de quarta die, vel creatione solis, lunæ et stellarum; IX de creatione avium, piscium, vel de die quinta; X de die sexta, seu de creatione bestiarum; XI de septima die.

Quid sit creare et de natura creaturæ.

Creatio et nativitas in quo differunt: S. Hilarius Pictav., X, 493 seq. — Creata e nihilo id in se habent necessitatis ut non sint, id., IX, 1057. — Creatio quid sonat inter Græcos et Latinos: S. Hieronym. XXVI, 509. Creatio et possessio in quo differunt, id., 471. — Creare et condere idem est: S. Augustinus, XL, 184. Creare, condere, constituere, facere pro uno indifferenter et eodem ponuntur in Scripturis: S. Augustinus, XLII, 632, 633. Creare non potest ulla creatura: S. Augustinus, XXXIV, 602. Ideo non possunt homines de nihilo aliquid fabricare, quia per corpus operantur: S. Augustinus, XL, 90. Creare dicimus, novum aliquid instituere, ut illud quod non fuit videatur exsistere: Cassiodorus, LXX, 365. Quæ sit differentia inter facere et creare: Cassiodorus, LXX, 1044. Creare, quid: Rupertus abb., CLXVII, 202; Petrus Abælardus, CLXXVIII, 734; Magister Bandinus, CXCII, 1029.

Creatura omnis naturæ suæ est circumscripta limitibus: S. Ambrosius, XVI, 723. Omnis creatura mutabilis, *ibid.*, 720; S. Leo Magnus, LIV, 687. — Creatura quid sit? Augustinus, XLII, 1162. Creata res omnis ex nihilo, et quasi non ex nihilo, id., XL, 1018. Ex se semper in nihilum vertitur, id., XLII, 1162. Creaturæ quæcumque in Deo vita sunt, id., XXXV, 1387; XXIV, 332. Omnia priusquam fierent, erant in notitia facientis, id., XXXIV, 332. Creaturæ quomodo in Dei sapientia ante creationem, id., XLII, 674. Creaturæ omnes in Dei verbo, id., XXXV, 1674 — Creaturæ quomodo in Deo fuere antequam factæ sint: Alcuinus, C, 745, 746. Creatura non de Dei natura, sed de nihilo facta est, id., XXXIV, 247. De nihilo factum esse idem ac naturam Dei non esse, id., XLV, 1479. Creaturæ in se habent naturæ suæ terminum, quo non sint quod Deus est, id., XXXIV, 309. Creatura non est Deo consubstantialis aut coæterna, *ibid.*, 247. — Creaturam nec a Deo alienam esse, nec tamen ejusdem cum illo substantiæ, ex Paulo ostenditur: S. Augustinus, XLII, 583. Creatarum rerum et Creatoris non una natura, id., XL, 761, 773. — Nulla creatura aliquid habet a se: S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 525. Creaturæ non habent simplicem absolutamque essentiam, *ibid.*, 184. Creaturæ non simpliciter et absolute, sed vix esse dicuntur, *ibid.*, 181. — Omnium creaturarum causæ ab æterno in Deo fuerunt: Hildebertus, CLXXI, 1120. — Creatura omnis Dei bona est: S. Hieronym., XXII, 729. A Deo bonæ conditæ sunt creaturæ: S. Hieronymus, XXII, 503. — Creaturas omnes bonas esse, quomodo: S. Augustinus, XLII, 580, 593, 538, 743; XXIV, 32; XLV, 1537. — Nulla creaturarum natura mala: S. Leo Magnus, LIV, 683; Gennadius, LVIII, 995, 1035. — Creata omnia bona sunt: S. Gregorius Magnus, LXXV, 883. — Creaturas bonas esse creatas a bono Deo: Petrus Lombardus, CXCII, 348. — Omnis creatura per naturam sui obnoxia potest esse peccato: S. Ambrosius, XVI, 751 — Creaturarum vilitas demonstratur, ut appareat incomparabilis sublimitas Dei: S. Hieronymus, XXII, 806. Creatura omnis, excepto Deo, sub vitio est: S. Hieronym. XXIII, 533. — Creatura ex se semper in nihilum vertitur: S. Augustinus, XLII, 1162. — Quod ex nihilo factum est, pendet in nihilo: S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1033. Creaturæ Deo comparatæ, sic sunt tanquam non sint, id., LXXV, 1144. Quidquid in rebus creatis comparatur Deo, inane fit et nihil, id., LXXVI, 751. — Creatura respectu Dei nihil est, nec immortalitatem habet: Adamus Præm., CXCVIII, 807.

II. — *Cujus opus sit creatio et de motivo creationis.*

Verbum per quod omnia creata sunt: S. Victorinus martyr., V, 311; Faustinus, XIII, 41. — Creatio qui Patris simul et Filii sit: S. Hilarius episcopus, X, 112; Creata omnia sunt Patre dicente, Filio faciente, id., IX, 880. Creavit Deus in Filio omnia, et postea de thesauris in se conditis pro arbitrio singula protulit, *ibid.*, 496. Creata magnitudinem Creatoris testantur, *ibid.*, 563. Dei magnificentiam omnes mundi creationes indemutabili officiorum suorum constitutione testantur, *ibid.*, 580. — Omnis creatura et ex voluntate, et per operationem et in virtute est Trinitatis: S. Ambrosius, XVI, 764. — Omnes creaturæ habent a Deo ut sint: S. Hieronymus, XXVI, 488. — Universam creaturam Deus non per aliquam creaturam, sed solus fecit: S. Augustinus, XXXVII, 1758. Creatura undique clamat, *Deus me fecit*, id., XXXVI, 205. Creaturæ clamant, *Ipse fecit nos:* clamor earum est species earum, id., XXXII, 783. Creaturæ omnes a Deo per Filium suum factæ, id., XLII, 579. Patris jussio ut fierent omnia, non est nisi Verbum Patris per quod facta sunt omnia, *ibid.*, 685. Quid est quod in creatione commemoratio fiat Filii, modo ut est Principium, modo ut est Verbum, id., XXXIV, 218. Opinio quorumdam, Deum Verbo fecisse omnia,

et tanquam præstantiorem cæteris hominem suis manibus fecisse refutatur : XXXVI, 158. Deus per Filium in unitate. S. Spiritus universam creaturam constituit. XXXIII, 221, 241. Creatio mundi opus totius Trinitatis : XLII, 129. Omnis creatura a Trinitate creatrice habet esse speciem et ordinem : S. Augustinus, XXXIV, 129. In creatura vestigia Trinitatis, XLI, 342. S. Trinitas insinuatur in inchoatione et perfectione creaturæ : XXXIV, 251. Creaturæ spiritalis principium et æterna sapientia, XXXIV, 250. Creaturæ sunt vestigia et nutus Dei : XXXII, 1264. Omnia opera Dei testimonium dicunt bonitatis et magnitudinis Dei : XXXVII, 1580. — Deus solus Creator, non angeli, etsi operationem suam rebus quæ gignuntur in mundo adhibeant : S. Prosper Aquitanus, LI, 447 ; Deum cunctorum auctorem esse omnibus semper innotuit ; quodque omnia ut voluit sapienter disposuit : S. Prosper Aquitanus, LI, 619. — creatio et nostra recreatio a Trinitate tota : S. Petrus Chrysologus, LII, 616. — Deus omnipotenti Verbi sui virtute ex nihilo omnia efformavit ; S. Maximus Taurin , LVII, 238. — Mundi totius creatio et gubernatio Deo adscribenda : S. Paulinus Nolanus, LXI, 229. — Creatio et sanctificatio est a Spiritu sancto ; Vigilius Tapsensis. LXII, 314. Potest intelligi Deum fecisse cœlum et terram in unigenito Filio suo ; Beda Ven. XCI, 13. Quomodo ex Deo sunt omnia ; Lanfrancus, CL, 144. Deus ex nihilo fecit omnia quæ sunt ; S. Anselmus Cantuar., CLV II, 805. Deus sola voluntate ex nihilo omnia fecit ; id. 224, 445, 780. Creaturæ sunt clarissima signa Dei ; Rupertus abb. ; CLXVII, 204. Creatura omnis et facta est per Filium et reformata : Rupertus abb. CLXVII, 1573. Trinitas creando cœlum et terram et ornatum illorum, nullum præter seipsum exemplar habuit ; id. CLXVII, 199. In creaturis sunt signa Trinitatis et ejus attributorum : Hildebertus Cenoman. CLXXI, 1084. Omnium quæ sunt, moventur et vivunt, unum principium Deus ; Ernaldus abb. CLXXXIX, 1515. Creata omnia eademque esse a Patre, sed per Filium ; Petrus Lombardus, CXCI, 1605. Creata omnia per Christum ; CXCII, 264. Magnitudo creaturarum Dei immensitatem demonstrat. Adamus Præmonst., CXCVIII, 800

Faciendorum sola causa fuit Dei misericordia : S. Hilarius, IX, 772. Creata condidit Deus, non ad suam, sed ad creatorum utilitatem : id , 269. Creaturas omnes ex sola bonitate sua condidit Deus, non ex indigentia ; S. Augustinus, XXXII, 845. Mundum quare Deus facere voluerit, XL, 18. Nulla alia est causa mundi creandi, nisi ut bona fierint a bono Deo, XLI, 334. Plato id agnovit, *ibid* 336. Mundus ad quid factus. Lanfrancus, CL, 167. Materiam creatam ad laudem Dei et utilitatem hominis ; Hugo de S. Victore. CLXXV, 33. Creationis beneficium expenditur ; S. Bernardus Claræv. CLXXXIII, 259. Quare et qualiter Deus mundum creaverit ; Robertus Pullus, CLXXXVI, 771.

III. — *Sententiæ philosophorum de creatione.*

Philosophi mundum hunc innatum infectumque defendunt ; Tertullianus, II, 899. Ex contrariis universa constare condicunt ; Tertullianus, II, 657. Mundum increatum dixit Pythagoras ; Tertullianus, I, 333 Ab angelis institutus fuit, juxta Simonem Magum ; Tertull., II, 62, 708. Plato docuit mundum a Deo factum ; Tertull., I, 333; II, 1033, 667. Stoici volunt per Deum materiam decucurrisse, quomodo mel per favos; Tertullianus, II, 236. — De mundo diversæ philosophorum sententiæ ; Arnobius, V, 824, 865, 898. — Aristoteles mundum æternum existimavit ; Lactantius, VI, 315, 735. Error veterum de æternitate chaos ; Lactantius, VI, 297. Opinio Ciceronis de creatione mundi, *ibid.*, 121. Democritus asseruit omnia fortuito facta ; Lactantius, VI, 120, 760. Epicuri sententia de mundi creatione ; Lactantius, VI, 120. Heraclitus ex igne dicit nata esse omnia ; Lactantius, VI, 309. Plato mundum agnovit genitum ; Lactantius, VI, 755. Thales aquam dixit rerum omnium principium ; Lactantius, VI, 153. — Mundus fortuitis motibus constitisse a nonnullis asseritur ; S. Hilarius, IX, 251. Mundum aut ex fortuito concursu aut Deum opinantes refelluntur ; S. Hilarius, IX, 880. — Mundum ex materia præexistenti a Deo constitutum et ornatum qui asseruerunt ; S. Zeno, XI, 390, not. 1. — Aristoteles duo principia rerum ponit, materiam et speciem, et tertium cum iis quod operatorium dicitur ; S. Ambrosius, XIV, 123. Mundum incorruptum, nec creatum, aut factum existimat Plato ; S. Ambros., XIV, 123. Quid de eo alii philosophi senserint, *ibid.* Thales dixit quod omnia ex aqua constarent ; id., 125. Gentiles plerique qui coæternum Deo mundum volunt esse, quasi adumbrationem virtutis divinæ ; S. Ambrosius, XIV, 131. Occurritur iis qui materiæ æternitatem e Scripturæ verbis conantur adstruere ; S. Ambrosius, XIV, 135. Mundum plerique ingenitum esse dixerunt ; S. Ambrosius, XIV, 841. — Mundum et factum esse et tamen ab æterno esse sentiebant Platonici ; S. Augustinus, XLI, 311, 319, 320, 359. Somniavit Epicurus innumerabiles mundos fortuitis atomorum motibus gigni et resolvi ; S. Augustinus, XLI, 320. Variæ et contrariæ philosophorum sententiæ circa mundi unitatem, initium, etc. ; id., 601. Mundum non a Deo factum asserebant Carpocrates, Cerynthus, Simon Magus, Menander, Saturninus ; S. Augustinus, XLII, 26. — Mundum a maligno principe factum volunt Priscillianistæ, XLII, 44. Mundus quomodo et unde fabricatus secundum Manichæos, XLII, 113. Elementorum materiam de qua factus est mundus, non a Deo factam, sed Deo coæternam volunt ; Seleuciani, XLII, 41. — Mundum novissime ideo factum, ut animæ quæ ante peccaverant purgarentur, sentiebant Priscillianistæ, XLII, 668, 674, 675. — Mundum a Deo factum esse, sed administrari a diis quos Deus fecerat, credebant Gentiles ; XLI, 318. — De mundi origine variæ opiniones ; XXXV, 2316. — Adversus eos qui audent asserere coæternam Deo esse materiam ; Dionysius Exiguus ; LXVII, 380. — Errores philosophorum mundum, nunquam aut creatum aut finiendum rite eversi ; Cassiodorus, LXX, 717. — Sententiæ philosophorum de creatione mundi ; Rabanus Maurus, CVII, 445; Remigius Antissiodor., CXXXI, 53. — Philosophi tria ponunt principia ; Deum, materiam, et archetypas ideas ; Hugo de S. Victore, CLXXV, 33. Plato dixit tria esse principia materiam, formam, opificem, CLXXVI, 79. — Primum Geneseos capitulum abolet et confundit quidquid de mundo senserunt philosophi ; Ernaldus abb., CLXXXIX, 1515. — Platoni tria sunt principia, Aristoteli tria de creatione mundi ; Magister Bandinus, CXCII, 1027. — Plato cognovit Deum creasse omnia : Alanus de Insulis, CCX, 314.

IV. — *De Creatione cœli et terræ.. Dies creationis, quales fuerunt... Creatio angelorum.*

An ex materia æterna mundus fuerit factus : Lactantius, VI, 124, 297, 926. Mundi divina fabrica, id., 307. — Mundum Deus ab æterno simul ac semel præparavit : S. Hilarius, X, 458. — Moysis opinio de initio rerum, auctore mundi et creatione materiæ : S. Ambrosius, XIV, 121. Principium suum a Deo mundum habere : id., 126. Occurritur iis qui materiæ æternitatem e Scripturæ verbis conantur adstruere : id., 135. — Versiculus I, cap. I Geneseos vindicatur contra obtrectantes, quid faceret Deus ante mundi creationem et unde subito ei placuerit mundum creare : S. Augustinus, XXXIV, 174; XXXII, 815. — De creatione cœli et terræ : Taio Cæsaraug., LXXX, 748. Rabanus Maurus, CVII, 443. — De materia prima, quando, et ubi, et qualis creata sit : Hugo de S. Victore, CLXXV, 34. — In quo principio Deus fecisse cœlum ac terram intelligendus : S. Ambrosius, XIV, 127, 130; S Hieronymus, XXIII, 937; S. Augustinus, XXXIV, 174, 247; Beda, V, XCI, 13; Rabanus Maurus, CVII, 443; Walafridus Strab., XCIII, 68; Remigius Antissiodor., CXXXI, 54; Honorius Augustod., CLXXII, 253, 255; Magister Bandinus, CXCII, 1029.

Viginti quatuor horarum mensura unius diei tempus est ; S. Ambrosius, XIV, 144. — Qui sunt dies et noctes creationis ; S. Augustinus, XXXIV, 231. Dies primos creationis mundi impossibile est cogitare, quanto magis dicere ; S. Augustinus, XLI, 322. Quomodo dies unus peractus fuit sive in creatione sive post creationem lucis XXXIV, 253. Dies et nox quomodo potuerint esse ante solis creationem, XXXIV, 231, 275. Diem et noctem ante creationem solis factum fuisse emissione et contractione lucis non probatur, XXXIV, 258. Dies, vespera et mane quomodo intelligi debeat in creationis historia, XXXIV, 314, 317. Omnia simul facta, et nihilominus per sex dies facta, XXXIV, 319. Dies sex creationis, quomodo accipiendi, XXXIV, 295, 309, 314, 323, 338 ; XLI, 322. — Qui dicatur Deus cuncta simul creavisse ; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 614. — Quomodo in pluribus diebus facta creatio, *ibid.* Et huc usque dies expletus est unus, viginti scilicet et quatuor horarum ; Beda Ven. XCI, 18. — Rabanus Maurus, CVII, 449 — Walafridus Strabus, CXIII, 71. Quid significent illæ sex dies creationis : Remigius Antissiodor., CXXXI, 57, 58 ; S. Bruno Signiens., CLXIV, 160. — Inquirenda est ratio si ista omnia in uno die facta fuerant, aut per sex dies ; Wichodus, XCVI, 1157. — Vespere est finis diei ; mane autem finis noctis ; quæ duo juncta, viginti quatuor horæ fiunt. et unum diem conficiunt : Honorius Augustodun., CLXXII, 255. — Qui-

dam dicunt, Deum omnia simul fecisse quæcunque; alii distinguunt per sex dierum operationem et dicunt illam distinctionem figurativam esse ; Hugo de S. Victore, CLXXV, 33. Deus qui in momento poterat omnia facere sex diebus distinxit opera sua non propter suam impotentiam, sed propter rationabilium creaturarum instructionem et exemplum ; Hugo de S. Victore, CLXXV, 33. Quibusdam tamen videtur quod non per intervalla temporum factæ sunt illæ distinctiones rerum, sed simul ; Hugo de S. Victore ; CLXXVI, 89. Per sex dies ex illa materia genera rerum sunt distincta ; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 90. — Liquet itaque Deum, non ut sibi bene esset, sed ut bono suo alii participarent, operatum fuisse, secundum Moysen, sex diebus quidquid cœli ambitu continetur ; Robertus Pullus, CLXXVI, 717. — Tantumque aiunt fuisse spatium inter opus et opus, quantum sex dierum continent intervalla ; Ernaldus abbas, CLXXXIX, 1517. — Quod quidem non simul factum est, ut aliqui Patrum tradere videntur, sed per volumina sex dierum, ut fides catholica tenet ; Magister Bandinus, CXCII, 1040. — An simul aut successive opera sex dierum Deus patraverit ; Philippus de Harveng, CCIII, 1.

Prius tamen angelos atque archangelos Deus creavit, quam hominem finxit, spiritalia terrenis anteponens ; S. Victorinus martyr., V, 305. Idcirco autem prius opera sua Deus consummavit, quam angelos creavit, et hominem fabricavit, ne forte adjutores se fuisse falsa dictione asseverant ; S. Victorinus martyr, V, 306. — Ante tempora et sæcula conditi sunt angeli ; S. Hilarius, X, 612. — Angelorum creatio ; S. Augustinus, XXXIV, 222. Per lucem primo die facta intelligitur ; id., 228. Angeli non sunt coæterni Deo, nec tamen passi vicissitudinem temporum, XXXII, 851. An angeli potuerint semper esse, XLI, 363. Angeli quandonam creati sunt, XLI, 324, 347. Angelorum creatio an anterior quam mundi, XLI, 345. Angelorum creationem non evidenter expressit Scriptura ; XLI, 324. Angelica creatura prima omnium creata est, XXXIV, 326. Angelica natura dies est primitus conditus, XXXIV, 334. Angeli quomodo creati, aut Deo non coæterni, si semper fuisse intelliguntur, XLI, 364. De angelorum creatione quibus conditionibus licet disputare, XLI, 345 — Angeli inter omnes creaturas primo creati ; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 664. Quo sensu angelus et homo simul creati ; id., 644. — Angeli qui in principio cum cœlo et terra conditi sunt; Beda Ven., XLI, 14; Rabanus Maurus ; CVII, 445. — De creatione angelorum ; Wicbodus, XCVI, 1107, 1115, 1118. — Duas res fecit Deus ante omne tempus, angelicam creaturam et materiam informem ; Walafridus Strabus, XCIII, 69. — Cœlum igneum quod statim repletum est angelicis spiritibus ; Remigius Antissiodor., CXXXI, 55. — Cœli appellatione incorporea, ut sunt angeli, intelliguntur, et cuncta spiritualia quæ a nobis non conspiciuntur ; Honorius Augustodun., CLXXII, 254. Ipsi enim astra matutina exstiterunt, quæ in creatione mundi Deum laudaverunt ; id., CLXXII, 255. — Quis novit quot annis aut lustris ante mundum angeli laudaverunt Creatorem suum ; Hugo de S. Victore, CLXXV, 34. De creatione rerum et præcipue angelorum ; id., CLXXVI, 79. — Deus angelum mox cum cœlo, et in cœlo condidit ; Robertus Pullus, CXXXVI, 719. — Ante cœli et terræ creationem, angelicæ claritatis obsequium Creatori non defuit, et præcessit illa spiritalis natura corporalem origine ; Ernaldus abb., CLXXXIX, 1517. — Tempus angelicæ creationis ; Magister Bandinus, CXCII, 1030. — Quando fuit angelica natura facta ; Petrus Pictav., CCXI, 941. Ubi fuit facta natura angelica ; id., 942. Qualis fuit facta angelica natura ; id., 943. Qualis postea facta fuit angelica natura ; id., 944.

V. *De creatione lucis seu de prima die creationis.*

In principio fecit Deus lucem, eamque duodenario mero horarum, die noctuque, divisit : S. Victorinus martyr. V, 303. — Creatur lux : eadem a tenebris discernitur atque approbatur, et qua causa lux dies, ac tenebræ nox, appellatæ : S. Ambrosius, XIV, 141. — Lux creata duplex, spiritualis et corporalis : S. Augustinus, XLVIII, 405, 611. De luce creata primo die variæ difficultates, id., XXXIV, 254. Lux an sit creatura prima, *ibid.*, 248. Lux quæ initio facta est, quænam, *ibid.*, 227, 228, et qualis, 322. An corporale quid, an spirituale, *ibid.*, 232, 248. An temporaliter, an in Verbi æternitatæ dixit Deus, *Fiat lux*, *ibia.*, 232, 269. Nec dicitur *et sic factum est*, *ibid.*, 292, 317. Divisio facta inter lucem et tenebras, quomodo accipienda, *ibid.*, 228. Utrum in tempore dictum sit, *fiat lux*, an sine tempore, *ibid.*, 251. — Congruit operibus Dei, ut mundi ornatum a luce incipiat : Beda Ven., XCI, 16. Quibus in locis facta sit lux, *ibid.*, 17. De creatione lucis, id., XCIII, 209.—In die dixit Deus : *Fiat lux*, an ante omnem diem : Wicbodus, XCVI, 1117. Lux autem hæc est visibilis an invisibilis, *ibid.*, 1118. Facta est lux, id est creatio angelica, quia tunc cœperunt agnoscere vel intelligere creatorem suum, *ibid.* Quare Deus lucem tantum laudavit, et non noctem, *ibid.*, 1120. Quid est lucem a tenebris dividere, *ibid.* — Quid est quod dicitur : *Dixit Deus : Fiat lux :* Alcuinus, C, 520 Quare prima die lux creata legitur? *ibid.* —Ubi lux primum fieri jubetur : Rabanus Maurus, CVII, 447. — De creatione lucis, qualis fuerit : Walafridus Strabus, CXIII, 71; Remigius Antissiodor., CXXXI, 55. — Per lucem quid intelligitur : Guibertus abb., CLVI, 37. —Quæ est ista lux quæ prior sole, luna et stellis esse perhibetur : S. Bruno Signiensis, CLXIV, 149. Sensus mysticus lucis, *ibid.*, 151. — Quod lux quæ facta est angelica sit creatura : Rupertus abb., CLXVII, 206. Quod non pro similitudine, sed pro re vera lux dicta sit angelica creatura, *ibid.*, 207.—Creata dicitur lux in eo loco ubi sol oritur : Hugo de S. Victore, CLXXV, 34 — De creatione lucis : Petrus Abælardus, CLXXVIII, 758. — Qualis fuerit lux prima die creata : Magister Bandinus, CXCII, 1041. Ubi lux sic facta, *ibid.*

VI. — *De creatione firmamenti, seu secunda die creationis.*

Firmamentum creatur, ut aquas ab aquis determinet : S. Ambrosius, XIV, 146. Firmamentum non idem esse ac cœlum, veras aquas super ipso residere perperam negari, *ibid.*, 148. Cœlum, nomen commune, speciale vero, firmamentum, *ibid.*, 152.—Aquæ ut firmamento divisæ : S Augustinus, XXXIV, 181. Firmamentum idem quod cœlum, *ibid.*, 232. Non omne firmamentum cœlum est, *ibid.*, 233. Firmamentum cœli, quid, *ibid.*, 238. Firmamentum in medio aquarum quid. Aquas supra sidereum cœlum esse quidam negant, *ibid.*, 263. — De creatione firmamenti : Beda Ven., CXI, 18. Qualis fuerit causa divisionis istæ aquarum, *ibid.*, 20. De secunda die creationis, id., XCIII, 210, 249; Wicbodus, XCVI, 1122. — Firmamentum die secundo factum, et divisio aquarum supra et infra firmamentum : Rabanus Maurus, CVII, 449; Walafrid Strabus, CXIII, 72. Die secunda posuit Deus firmamentum sanctas scilicet Scripturas in Ecclesia, *ibid.*, 73.—Creatur firmamentum : Remigius Antissiod., CXXXI, 56.—Quid firmamentum, nisi robur est Scripturarum : S. Petrus Damian., CXLV, 992.—Quodnam est firmamentum a Deo creatum : S Bruno Signiensis, CLXIV, 151. An superiores aquæ, firmamento interposito, naturam mutaverint, *ibid.* Quid significet spiritualiter firmamentum in medio aquarum, *ibid.* — Quid vel unde sit firmamentum : Rupertus abb., CLXVII, 219. Quæ sint illæ aquæ super firmamentum, *ibid.* Quare Deus vocavit firmamentum cœlum, *ibid.*, 224. Quid sit dies secundus, *ibid.*, 225.—Quid sit firmamentum secunda die creatum : Hugo de S. Victore, CLXXV, 35; Petrus Abælardus, CLXXVIII, 741, 742.—De distinctione secundæ diei qua factum fuit firmamentum; de qua materia sit factum firmamentum : Magister Bandinus, CXCII, 1042. Quare tacuit Deus bonitatem creatorum secundæ diei, *ibid.*

VII. — *De opere tertiæ diei.*

In aquarum congregatione Ecclesiæ figuram exprimi : S. Ambrosius, XIV, 155. Terram superfusis aquis prius invisibilem, iisdem unum in locum confluentibus apparuisse... quam mirum aquas omnes uno in loco contineri, illisque suos limites a Deo præfigi potuisse, *ibid*, 158. Quomodo locum aquis, toto orbe diffusis, Deus paraverit, *ibid.*, 161. Cur pabulum pecori prius creatum, quam cibus homini, *ibid*, 167. Noxia cum utilibus non sine ratione generari, *ibid.*, 171. Semina nunquam proprie degenerare, cum eorum non mutetur genus, sed perfectio, *ibid.*, 175. De ortu arborum, *ibid.*, 175 *et seq.*—Arbores quomodo et quando creatæ : S. Augustinus, XXXIV, 275. Tertia die creatæ secundum rationales causas, *ibid.*, 259. Aquam non a Deo creatam, sed ipsi coæternam, quædam hæresis dixit, id., XLII, 45. Aquas a Deo factas esse, impie negatur, id., XLI, 348. Aqua quando creata, id., XXXIV, 250. Aquarum congregatio est ipsarum formatio, *ibid.*, 181, 232. Aquarum congregatio quomodo facta, *ibid.*, 255 ; XLII, 612. De eo quod quidam putant aquas non creatas, id., XLI, 347. — De die tertia creationis : Beda Ven., XCVII, 211, 251; Wicbodus, XCVI, 1125. — Aquæ a terra separatio fieri jubetur, et terra germinare die tertia : Rabanus Maurus, CVII, 451.— Die tertia congregantur aquæ, sensus mysti-

cus hujus congregationis : Walafridus Strabus, CXIII, 75; S. Petrus Damianus, CXLV, 993; Guibertus abb., CLXI, 44 *seq.*; S. Bruno Signiensis, CLXIV, 152. Terra germinans herbam virentem et faciens semen est Ecclesia et exempla et doctrina apostolorum et martyrum, *ibid.*, 153.—De congregatione aquarum : Rupertus abb., CLXVII, 226, 227. De eo quod dictum est « Germinet terra herbam virentem, » *ibid.*, 229. De die tertio, *ibid.*, 232. — Tertia die congregatæ sunt aquæ in locum unum : Hugo de S. Victore, CLXXV, 35; Petrus Abælardus, CLXXVIII, 748. —De distinctione tertiæ diei : Magister Bandinus, CXCII, 1042. Ubi aquæ fuerint congregatæ, *ibid.*

VIII. — *De creatione solis, lunæ et stellarum seu de opere quartæ diei.*

Sol a Filio Dei creatus : S. Ambrosius, XIV, 189. Fecunditatem a Deo terris inditam, non a sole, *ibid.* Luminaria facta sunt in signa, sed non nativitatum, *ibid.*, 192. Solis ac lunæ magnitudo hinc probatur, quod omnibus eadem appareat, *ibid.*, 200. Plurima quæ de sole dicuntur, lunæ etiam convenire, *ibid.*, 202.—Origenis error de sole, luna et stellis. S. Hieronymus, XXII, 890.—Luminariaet sidera unde facta : S. Augustinus, XXXIV, 265. Quare quarta die facta, *ibid.*, 235, 273. Quomodo dividant inter diem et noctem, cum jam inter lucem et tenebras divississet Deus, *ibid.*, 236. Luminaria dividentia inter noctem et diem allegorice, id., XXXII, 854. Luminaria et sidera quomodo sint in tempora et signa, in dies et annos, id., XXXIV, 183, 274, 275. Luna qualis creata fuerit, *ibid.*, 275. Solem ex igne bono factum docebant Manichæi, id., XLII, 55. Solem et Deum et partem Dei esse dicunt, *ibid.*, 597. Solem philosophi dicunt sempiternum esse, id., XXXIII, 379. Utquid sol creatus est, si lux prima sufficiebat diei faciendo, id., XXXIV, 254. Illum cæteris sideribus majorem esse non est mirandum, id., XXXIII, 80. Quomodo tres dies superiores sine sole esse potuerunt, cum videamus nunc solis ortu et occasu diem transigi, noctem vero nobis fieri solis absentia, cum ab alia parte mundi ad orientem redit, id., XXXIV, 183. — Quomodo si lux antecesserat, nunc ad illuminationem sol dicitur constitutus : Eustathius, LIII, 922. Quomodo sol habet diei potestatem, *ibid.*, 931.—Creatio solis et lunæ et stellarum : Beda Ven., XCI, 21 *seqq.* De die quarta creationis, id., XCIII, 212; Wicbodus, XCVI, 1127. — Luminaria fieri jubentur, et facta sunt die quarto : Rabanus Maurus, CVII, 452; Remigius Antissiodor., CXXXI, 56. — Luminaria in cœlo creata, quid significent : S. Petrus Damianus, CXLV, 993; Guibertus abb., CLVI, 46; S. Bruno Signiensis, CLXIV, 154. — De die quarto, de luminaribus et virtute majoris luminaris : Rupertus abb., CLXVII, 232, 234. Cur dicendo *et stellas*, Deus non addidit, *et sint in signa et tempora*; et de eodem die quarto, et quid sit dies quartus, *ibid.*, 238.— In quarta die de luce sive igne prædicto, meliorando cum forma et splendore, Deus fecit solem : Hugo de S. Victore, CLXXV, 35. — Creantur sol luna et stellæ : Petrus Abælardus, CLXXVIII, 751. — De ornatu quartæ diei, quando facta sunt luminaria : Magister Bandinus, CXCII, 1043.

IX. — *De creatione avium et piscium seu de opere quintæ diei.*

Mari propria prærogativa conceditur : S. Ambrosius, XIV, 203. Virtute hujus vocis, *producant aquæ reptilia*, multo plura in mari quam in terra esse producta, *ibid.*, 207. Multiplicem piscibus rationem esse generandi, *ibid.*, 208. Pisces cur tam bene dentati, *ibid.*, 210. Cuique piscium generi præscripta esse sua domicilia, *ibid.*, 217. De piscibus Atlantici maris : item de sale, corallio et aliis quibusdam. Ob ea, sed maxime ob navigationem, mare terris præstare, *ibid.*, 220. De creatione avium, *ibid.*, 224. — Aves ex aquis a Deo creatæ, ut intelliguntur : S. Augustin., XXXIV, 183.—De creatione avium et piscium : Beda Ven., XCI, 25 *seq.* De quinta die creationis, id., XCIII, 213, 254; Wicbodus, XCVI, 1128. — Ex aquis animalia jubentur educi die quinto et ipsa animalia benedicuntur : Rabanus Maurus, CVII, 456. — Quid significent pisces et volucres in die quinto creati : S. Petrus Damianus, CXLV, 993; Guibertus abb., CLVI, 48 *seq.*; S. Bruno Signiensis, CLXIV, 155.— De die quinto, et quid sit dies quintus : Rupertus abb., CLXVII, 259. De eo quod dictum est : *Producant aquæ reptilia animæ viventis*, *ibid.*, 239. Cur cum omnia volatilia aquæ produxerunt, non etiam sub aquis vivere possunt, *ibid.*, 240. Cur non dictum sit, *Vidit Deus volatilia seu reptilia quod essent bona*, sed *vidit quod esset bonum*, *ibid.*, 244.— Quinta die pisces et aves de aquis facti sunt : Hugo de S. Victore, CLXXV, 35; Petrus Abælardus, CLXXVIII, 756 — De ornatu quintæ diei : Magister Bandinus, CXCII, 1043.

X. — *De sexta die. Creatio animalium.* (*Hominis Creatio alibi tractatur.*)

Ad tractandum de bestiarum natura : Ambrosius accedit, XIV, 243. Animantibus inditam Dei verbo generationis legem in specierum successionibus perseverare, *ibid.*, 245. De mira indole nonnullorum animalium in vitandis sibi noxiis, atque utilibus prosequendis, *ibid.*, 247. Qua ratione Dominus aliis bestiis colla breviora, aliis longiora creaverit, *ibid.*, 253. Belluas robustissimas ac ferocissimas homini a Creatore subditas ; eisdem minutissima animalia terrori atque exitio esse, *ibid.*, 255. — Omnia animalia subjecta homini propter intellectum : S. Augustinus, XXXIV, 186. Bestias agri sexto die finxit Deus operatione distincta ab illa qua creavit omnia simul, *ibid.*, 542. Bestiæ invicem nocentes cur creatæ, *ibid.*, 289. De creatione animalium venenatorum, *ibid.* De insectorum creatione, *ibid.*, 288. Benedictio cur solis aquatilibus sicut homini impertita, *ibid.* Bestiæ quod nunc homini nocent, pœna est primi peccati, XLIV, 657, 663. Bestiæ in paradiso nec morituræ fuissent, nec sævituræ, XLV, 1307. Revolutionis bestiarum in homines et hominum in bestias opinio, XXXIV, 445. — De creatione bestiarum : Beda Ven., XCI, 27; XCIII, 215. An animalia venenosa in principio quando creata sunt venenum habuerunt sicut nunc, *ibid.*, 256; Wicbodus, XCVI, 1132. — De terra animalia produci jubentur die sexto : Rabanus Maurus, CVII, 458.—Quid per terram, jumenta et reptilia et bestias terræ intelligitur : Guibertus abb., CLVI, 51.—Quare tam multa venenosa et mortifera et homini inimica a Deo creata sunt : S. Bruno Signiensis, LXIV, 156. — Cur jumenta sive terræ animantia operis diei sextæ cum homine deputentur : Rupertus abb., CLXVII, 244. De triplici specie jumentorum reptilium atque bestiarum, *ibid.*, 245. — Sexta die terra produxit animalia diversi generis : Hugo de S. Victore, CLXXV, 35; CLXXVI, 89; Petrus Abælardus, CLXXVIII, 759. — De ornatu sextæ diei : Magister Bandinus, CXCII, 1043

XI. — *De septima die creationis.*

Die septimo Deus requievit ab omnibus operibus suis, et benedixit eum et sanctificavit : S. Victorinus martyr., V, 306.— Quomodo Deus requievisse dicitur : S. Ambrosius, XIV, 272.— Requies diei septimi per allegoriam : S. Augustinus, XXXIV, 189. Quo sensu Deus requiescere dicitur, *ibid.*, 302. Quæstio an ipse Deus proprie requiescere potuerit, *ibid.*, 303. Quomodo utrumque constat, Deum in die septimo requievisse, et nunc usque operari, *ibid.* Alia ratio conciliandi Scripturam de requie et de continua operatione Dei, *ibid.*, 304. Cur Deus sanctificaverit diem quietis suæ *ibid.*, 305. Dei requies ab operibus suis in septimo die, *ibid.*, 306. Septimus dies cur mane habuerit, non vesperam, *ibid.*, 308. Dies septimus an creatus, *ibid.*, 310. Dies septimus cur a Deo sanctificatus, id., XXXVIII, 80. Septimus dies non habens vesperam, *ibid.* Quo sensu potest accipi Deum complevisse opus suum die septimo : Beda Ven., XCI, 34. Quomodo dicitur requievisse, *ibid.* Quomodo Deus benedixit diei septimo et illum sanctificavit, *ibid.*, 35. Quare Deus benedixit die septimo, in quo nihil creavit, id., XCIII, 218; Wicbodus, XCVI, 1136 — Quomodo convenit quod in Genesi legitur : *Requievit* Deus *die septimo*, etc., et in Evangelio, *Pater meus usque modo operatur :* S Julianus, XCVI, 599; Alcuinus, C, 517. — Orbis consummatio die septimo : Rabanus Maurus, CVII, 464. — Requievit Deus die septimo, quo sensu : Walafridus Strabus, CXIII, 82. — Septima die requievit Deus, cur : Remigius Antissiod., CXXXI, 59. — Sicut septima die Deus ab opere suo requievisse legitur, ita justorum, corpora in sepulcris, animæ vero illorum in gaudio post laborem requiescere creduntur : Honorius Augustod., CLXXVI, 259.—Quomodo dicitur Deus septima die requievisse et usque modo operari : Hugo de S Victore, CLXXVI, 90. — Quomodo intelligatur Deum requievisse : Magister Bandinus, CXCII, 1043. Quomodo intelligatur Deum complesse opus suum die septima, *ibid.*

XXXIII.

INDEX DE ANGELIS,

In quo indicatur quidquid Patres scripsere I) de eorum creatione, II) fidelitate, confirmatione in gratia et remuneratione in gloria, III) hierarchia et cujusque ordinis nomine, natura et proprietatibus, IV) spiritualitate, immortalitate et aliis dotibus supernaturalibus, V) eorum legatione a Deo ad homines, VI) functionibus in cœlo et in terra, at præsertim de eorum cura et sollicitudine erga genus humanum, tum ad spiritualia, tum ad temporalia.

I. — *De creatione angelorum.*

Non evidenter eorum creationem expressit Scriptura sacra. Cur Moyses eam reticuerit. Referuntur opiniones de illius epocha, an ante, vel in, vel post verba Geneseos. « In principio creavit Deus cœlum et terram, » cum dixit fiat vel tantum die quo fecit hominem. At omnes in hoc concordant angelicam creaturam primam omnium creatam. Ostenditur angelos bonos, et malos creatos seu translatos fuisse in cœlo, fuisse conditos ad similitudinem Dei, vere astra matutina, in gratia, ad beatitudinem, et non in beatitudine. Eorum numerus nobis ignotus est. Variæ eorum cognominationes, velut cœlum, firmamentum, lux, montes, aquæ, aurum, reges, principes, consules, præsides, etc., et earum explicatio. Eorum exsistentiam non negaverunt scriptores antiqui, poetæ et philosophi, etc., etc

Tertullianus, I, 404, 405, 1305; II, 88, 407, 899. — S. Cyprianus, IV, 573, 574. — S. Victorinus, V, 305, 306, 313. — Commodianus, V, 203. — Lactantius, VI, 1334. — S. Hilarius, IX, 773; X, 455, 456. — S. Philastrius, XII, 1116, monumenta vetera, XIII, 636.— S. Ambrosius, XIV, 131, 921; XVI, 203, 616, 822. — Sulpicius Severus, XX, 217, 219.— Rufinus, XXI, 677.— S. Hieronymus, XXII, 365; XXXIII, 602, 604; XXIV, 216, 230, 553, 661, 870; XXVI, 560; XXVIII, 621. — S. Augustinus, XXXII, 852, 1288; XXXIV, 222, 828, 439; XXXV, 2152, 2153; XXXVIII, 61, 691; XLI, 274, 275, 279, 280, 303, 325, 327, 338, 345, 347, 357, 364, 402, 468, 470, 575, 717, 751, 870. — Cassianus, XLIX, 730, 746. — S. Petrus Chrysologus, LII, 194, 411, 445, 526, 547.— S. Salvianus, LIII, 40, 41.— S. Leo Magnus, LV, 103, 104. — Gennadius, LVIII, 984, 985, 1019, 1035. — Prudentius, LIX, 213, 992, 1023; LX, 197. S. Paulinus Nolanus, LXI, 461. — Eugyppius, LXII, 583, 620, 621, 710, 813, 1024. — S. Fulgentius, LXV, 166, 240, 284. — S. Benedictus monach., LXVI, 382 — Cassiodorus, LXX, 166, 1042, 1168, 1197.—Vita Patrum, LXXIII, 206, 218, 802. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 517, 555, 647; LXXVI, 29, 1254, 1264, 1286; LXXVIII, 271, 638; LXXIX, 24. — Taio, LXXX, 750, 751. — S. Isidorus Hispalens., LXXXII, 1230, 1240.— S. Hildefonsus, XCVI, 89.— Vicbodus, XCVI, 1107, 1118.— S. Julianus, XCVI, 596. — Alcuinus, C, 287, 353, 517, 518, 824, 1070, 1135, 1145; CI, 37, 1011, 1080, 1081. — S. Agobardus, CIV, 203, 224, 225, 265. — Rabanus Maurus, CVII, 161, 556, 558, 591; CX, 60; CXI, 28, 29, 30, 31, 36, 739; CXII, 851, 1157, 1191, 1611. — Walafridus Strabus, CXIII, 68, 69, 71.— Haymo, CXVI, 307.— Paschasius Radbertus, CXX, 109. — Joannes Scotus, CXXII, 125, 283, 1035-1064.— Isidorus Mercator, CXXX, 567. — S. Remigius Antissiodorens., CXXXI, 55. — S. Bruno Herbipolens., CXLII, 148. — S. Odilo Cluniacens., CXLII, 1002 — Humbertus Cardinal., CXLIII, 1123. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 507, 560, 764, 796, 798, 922. — S. Bruno Carthusian., CLII, 1119, 1347.— Guibertus, CLVI, 49, 67.—S. Anselmus, CLVIII, 265, 657. — Ivo Carnotens., CLXI, 985, 991. — S. Bruno Signiacens, CLXIV, 148, 166, 555. — Rupertus, CLXVII, 206, 207, 208, 213, 320, 974; CLXVIII, 657, 778, 967; CLXIX, 71, 976, 1239, 1241. — Hildebertus, CLXXI, 387, 1110. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 1113, 1114, 1188. — Godefridus, CLXXIV, 582. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 35; CLXXVI, 80, 81, 83, 85, 87, 245, 247, 250, 253, 262. — Petrus Abælardus, CLXXXIII, 1412. — S. Bernardus, CLXXXIV, 313, 426, 429, 496, 617, 1195. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 72, 86, 719, 722, 1023, 1026. — Petrus Lombardus, CXCI, 249, 634, 739; CXCII, 82, 251, 338, 409, 416, 417, 509. — Garnerius, CXCIII, 23, 30, 34, 456, 229, 256, 277, 554, 572. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 416, 417, 418, 755, 770, 771, 775, 788, 789, 839, 869, 879. — Adamus Præmonstratens., CXCVIII, 320, 321, 325, 326. — Philippus de Harveng, CCIII, 332. — Petrus Cantor, CCV, 52, 141, 224. — Thomas Cisterciens., CCVI, 147, 148. — Alanus de Insulis, CCX, 316, 318, 319, 582.

II. — *De angelorum fidelitate, confirmatione in gratia et remuneratione in gloria.*

Angeli creati sunt libero arbitrio et recta voluntate dotati. Sciebant quod possent mutare hanc voluntatem, vel in ea perseverare; quod juste punirentur, si peccarent. Cum ergo omnes scirent quid deberent velle vel non velle, et non debere velle quod qui prævaricaverunt voluerunt, boni angeli magis zelantes justitiam quam habebant, quam illud quod non habebant, et in ea fortiter permanentes, meruerunt firmitatem æternæ perseverantiæ, et beatitudinis quam antea minus acceperant. Tunc gratia et suo merito, non natura, nec casu malorum, adepti sunt quidquid potuerunt, et incommutabiles et confirmati in omni bono facti sunt. Unde per illud dictum pariter ad illos: « Quid habes quod non accepisti? » agnoscentes se non habere primam rectitudinis voluntatem; meruerunt nec aliud posse velle, vel illam non velle. Inde patet Deum dedisse angelis posse deserere justitiam, ut possent eam quodam modo sibi dare, et eis indulsisse gloriam ultra proprii laboris mercedem.

Tertullianus, I, 1306. — Lactantius, VI, 330. — S. Hilarius, IX, 948, 949; X, 374. — S. Zeno, XI, 432. — S Philastrius, XII, 1267, 1269. — S. Ambrosius, XVI, 564, 618; XVII, 417. — S. Hieronymus, XXII, 686, 687, 910; XXIV, 444, 534, 780; XXV, 1142; XXVI, 319, 489. — S. Augustinus, XXXIV, 134; XXXVI, 507; XXXVII, 1093, 1895, 1901, 1911; XL, 246, 359, 707; XLI, 220, 346, 349, 350, 357, 407, 551, 751; XLII, 418, 677, 678, 803; XLIV, 601, 936. — Marius Mercator, XLVIII, 198. — S. Petrus Chrysologus, LII, 526, 546, 547. — S. Maximus Taurinens, LVII, 657, 739. — Gennadius, LVIII, 984, 996, 1018, 1019. — Prudentius, LIX, 1024. — Eugyppius, LXII, 711, 1025. — S. Fulgentius, LXV, 245, 526, 700. — Junilius, LXVIII, 30. — Cassiodorus, LXX, 726. — Vitæ Patrum, LXXIII, 979. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 517, 647; LXXVI, 1245; LXXIX, 66, 81, 83, 84, 213, 496, 652. — Taio, LXXX, 751. — S. Isidorus Hispalens., LXXXI, 274; LXXXIII, 1240. — Wicbodus, XCVI, 1119. — S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 304, 305. — Alcuinus, CI, 1070. — S. Agobardus, CIV, 203. — Rabanus Maurus, CVII, 556, 591; CX, 60; CXII, 1157, 1191, 1611. — Walafridus Strabus, CXIII, 69, 72. — Haymo, CXVIII, 950. — Paschasius Radbertus, CXX, 109. — Joannes Scotus, CXXII, 1035, 1040, 1048, 1056. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 560, 796, 922.— Lanfrancus, CL, 288, 294. — S. Bruno Carthus. CLII, 1119; CLIII, 208. — Guibertus, CLVI, 146. — S. Anselmus, CLVIII, 332, 333, 350, 352, 353, 356, 382, 638 — Ivo Carnotens., CLXI, 985, 989. — S. Bruno Signiacens., CLXIV, 166, 167, 556. — Rupertus, CLXVII, 206, 207, 211, 270, 271, 320, 321, 407; CLXVIII, 777, 968, 1005, 1337, 1510, 1627, 1628; CLXIX, 971, 996, 1160, 1161, 1236, 1367; CLXX, 75, 252. — Hildebertus, CLXXI, 1111. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 1118. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 33; CLXXVI, 82, 245, 251, 254, 525. — S. Bernardus, CLXXXIII, 355, 915; CLXXXIV, 313, 496, 617. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 884, 886, 1076. — Petrus Lombardus, CXCI, 1445, 1575, 1602, 1652. — Garnerius, CXCIII, 156, 231, 354, 373. — Richardus a S Victore, CXCVI, 416, 418, 770, 775, 859, 879. — Adamus Præmons-

tratens., CXCVIII, 320, 321, 325, 326. — Petrus Cantor., CCV, 142, 225. — Alanus de Insulis, CCX, 317, 318, 374. — Petrus Pictaviens., CCXI, 941, 943, 955.

III. — *De hierarchia angelica, et ejusdem cujusque ordinis nomine, natura et proprietatibus.*

Angeli non sunt inter se æquales, sed in potestate et in ordine differt alter ab altero, ut sol, luna et stellæ. Novem enim sunt cœlestium essentiarum ordines. Illarum prima dispositio constat Cherubim, Seraphim et Thronis; media, Dominationibus, Principatibus et Potestatibus; ultima, Virtutibus, archangelis et angelis; hoc est, omnes istos spiritus distinctos esse in personas, dispositos in dignitates, ab initio stantes in ordine suo. Sunt ergo inter ipsos nomina, officia, merita, gradus quæ a nobis conjici et discerni queunt. Unde nobis putandum angelos excellere in notitia divinorum judiciorum, et angelos dici qui singuli singulis hominibus dati creduntur; angelis præesse archangelos, qui, primi in cognitione internorum Dei consiliorum, et perfecte conscii mysteriorum divinorum, nonnisi ob præcipuas et maximas causas mittuntur; super istos esse Virtutes, quibus nutu potenti vel opere signa et prodigia, in elementis sive ex elementis facta, apparent ad commonitionem mortalium; Potestates istis superiores esse, quarum virtute malitia tyrannorum daemonum deturbatur, comprimitur et evacuatur, et malignus aeris hujus coercetur, ne quantum vult noceat, et ne malignari possit, nisi ut prosit; Principatus his quoque prælatos, quorum moderamine et sapientia potestas, principatus in terris, jura regnorum et altitudo dignitatum ad nutum Omipotentis construuntur, distribuuntur, reguntur, limitantur, transferuntur, mutilantur et mutantur; Dominationes adeo cunctis supereminere præfatis ordinibus ut, respectu horum, cætera videantur omnes administratorii spiritus et ad istos tanquam ad dominos, istorum referri actus; Thronos alto etiam a Dominationibus evolasse recessu, qui, ex eo quod sedent, Throni dicuntur, et ex eo sedent quod sedit in eis Deus, et in eis seipsum infundit et eis sua arcana patefacit, ut per ipsos ea transmittantur ad inferiores. Ista sessio est summa tranquillitas, placidissima serenitas, pax quæ exsuperat omnem intellectum. Sic isti sunt simillimi Omnipotenti qui sedet in Thronis Dominus Sabaoth, judicans omnia cum tranquillitate, placidissimus, serenissimus, pacatissimus. Nobis putandum adhuc Cherubim fluenta scientiæ ex ipso sapientiæ fonte, ore Altissimi, haurire et effundere; Seraphim tandem spiritus totos divino igne succensos, succendere universa, ut singuli cives singulæ sint lucernæ ardentes et lucentes, ardentes charitate, lucentes cognitione. Hinc patet eorum dissimilitudo, etc.

Tertullianus, II, 407. — Lactantius, VI, 149, 925, 926. — S. Hilarius, IX, 449, 521, 773. — S. Ambrosius, XIV, 130, 131; XV, 1756; XVI, 719; XVII, 529. — S Hieronymus, XXIII, 416, 563; XXIV, 452, 524, 553, 670, 870; XXV, 27, 28; XXVI. 179, 180, 561. — S. Augustinus, XXXV, 1596; XXXVI, 104; XXXVII, 1380, 1757, 1901; XXXVIII, 691; XLI, 274, 320, 345, 357, 402, 717, 870. — Cassianus, XLIX, 757, 746. — S. Prosper, LI, 289. — S. Petrus Chrysologus, LII, 194, 396, 409, 445, 526, 598, 600, 601. — S. Salvianus, LIII, 41. — S. Leo Magnus, LV, 102, 103. — Gennadius, LVIII, 984, 1049. — Prudentius, LIX, 936, 937; LX, 196, 197. — Dracontius, LX, 787, 834. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 461, 462. — Eugyppius, LXII, 818, 819, 1024. — S. Fulgentius, LXV, 599. — S. Benedictus Monach., LXVI, 382. — Junilius, LXVIII, 50, 31. — Cassiodorus, LXX, 166, 1167, 1168. — Vita Patrum, LXXIII, 1086. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 665, 666; LXXVI, 29, 883, 1264, 1275, 1286; LXXVII, 786; LXXVIII, 271, 639. — Taio, LXXX, 744, 750. — S. Isidorus Hispalens., LXXXII, 1230. — S. Ildefonsus, XCVI, 89, 90. — Vicbodus, XCVI, 1118, 1119. — Alcuinus, C, 287, 288, 517, 824, 1155, 1144; CI, 34, 1011, 1080. — S. Agobardus, CIV, 203, 226, 265. — S. Agnellus, CVI, 538. — Rabanus Maurus, CVII, 161, 558; CVIII, 130, 463, 1127, 1222; CX, 60; CXI, 30, 31, 36, 736; CXII, 1157, 1611. Walafridus Strabus, CXIII, 69, 70, 71. — Paschasius Radbertus, CXX, 109. — Joannes Scotus, CXXII, 123, 284, 1036, 1038, 1042, 1054, 1060, 1064. — Isidorus Mercator, CXXX, 568. — S. Remigius Antissiodorens., CXXXI, 56. — S. Bruno Herbopolens., CXLII, 150. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 506, 561, 565, 795, 796, 923. — Lanfrancus Cantuariens., CL, 378, 379. — Guibertus, CLVI, 49, 66, 67, 146. — S. Anselmus Cantuariens., CLVIII, 238, 736, 738, 816. — Ivo Carnotens., CLXI, 256, 991. — S. Bruno Signiacens., CLIV, 170, 192, 857, 858, 879, 880. — Rupertus, CLXVII, 207, 208, 321, 975; CLXVIII, 967; CLXIX, 976, 1239, 1242. — Hildebertus, CLXXI, 1112, 1113. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 1180, 1182, 1187, 1189. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 376, 1003, 1017, 1083, 1103, 1017, 1107; CLXXVI, 85, 86, 87, 240, 551, 269, 262. — Petrus Abælardus, CLXXVIII; 412, 1103, 1120. — S. Bernardus, CLXXXIV, 312, 426, 494. Robertus Pullus, CLXXXVI, 87, 720, 1022, 1026. — Petrus Lombardus, CXCI, 249, 738; CXCII, 81, 251, 339, 4 6, 509. — Garnerius, CXCIII, 24, 34, 227, 256, 277, 354, 372. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 416, 418, 756, 775, 839, 880. — Adamus Præmonstratens., CXCVIII, 320, 325, 326. — Petrus Cantor, CCV, 141, 225. — Thomas Cisterciens., CCVI, 146, 148. — Alanus de Insulis, CCX, 319, 382. — Petrus Pictaviens., CCXI, 951

IV. — *De angelorum spiritualitate, immortalitate et aliis dotibus supernaturalibus.*

Cum in angelicis ordinibus, eo natura sit subtilior, quo Dei imago in eis expressior sit, hic ostenditur angelos omnes esse similitudinem Dei, lucem, incorporeos, spiritus, in semetipsis potentes, gloriosos, visione Dei beatos, perfectos, in genere suo, corpore æthereos, immortalitate perpetuos, impassibiles non creatos, sed factos gratia, non natura, mente puros, affectu benignos, in seipsos amantes, religione pios, castimonia integros, unanimitate individuos, pace securos, omni scientia ornatos, omni pulchritudine decoratos, uni Deo sapientes, momento ubique adesse, scire omnia, cum in Deo omnia conspiciant, et sane sine difficultate omnia posse quæ facere volunt; eorum subtilitati omnia pervia esse; illos esse in immensum rationales, participes æternitatis, veritatis et voluntatis Dei, etc., etc. In hoc articulo de omnium inter se similitudine agitur, etc. — Non omittitur Christum eos instaurasse, ita ut post ipsius adventum multa didicerint quod antea ignorabant etc., etc.

Tertullianus, I, 405, 407; II, 294, 297, 658, 764, 765. — Cyprianus, III, 1155. Arnobius, V, 864. — Lactantius, VI, 750, 939, 962, 963. — S. Hilarius, IX, 948, 949; X, 113, 116. — Philastrius, XII, 1218, 1219, 1253 — — S. Ambrosius, XIV, 440; XV, 1731, 1733; XVI, 593, 719, 724. — S. Hieronymus, XXV, 1424; XXVI, 319, 489. — S. Augustinus, XXXII, 331, 855, 1278; XXXIV, 270. 316, 317, 334, 335, 354, 390, 439; XXXVI, 895, 507, 995, 1001, 1009; XXXVII, 1093, 1094, 1049, 1096, 1121, 1132, 1348, 1553, 1709, 1757, 1776, 1906; XXXVIII, 104, 138, 1262; XXXIX, 708; XL, 1608, 1634; XLI, 263, 325, 343, 357, 467, 468, 751; XLIV, 601. — Cassianus, XLIX, 730, 746, 751. — S. Prosper, LI. 289. — S. Petrus Chysologus, LII, 409, 413, 526, 543, 575. — S. Leo Magnus, LV, 103, 104, 107, 112, 223, 436. — S. Maximus Taurinens. LVII, 322, 657. — Gennadius, LVIII, 984, 996, 1018, 1019, 1020, 1035. — Prudentius, LIX, 1023, 1024; LX, 197. — Paulinus Nolanus, LXI, 400. — Eugyppius, LXII, 630, 635, 765, 813, 854. — S. Fulgentius. LXV, 283, 521, 587, 686, 687, 700. — Cassiodorus, LXX, 242, 684, 726. — S. Gregorius Turonens., LXXI, 163. — Vitæ Patrum, LXXIII, 167, 206, 218, 258, 802, 825 979. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 555, 642; LXXVI, 1110, 1114, 1250; LXXIX, 24, 496. — S. Paulinus, XCIX, 290. — S. Isidorus Hispalens., LXXXI, 272, 273, 274; LXXXII, 273; LXXXIII, 1231, 1241; LXXXV, 606, 700. — Alcuinus, C, 539, 1035, 1071, 1135; CI, 34. — S. Agobardus, CIV, 203, 225. 265. — Rabanus Maurus, CVII, 445, 463, 552, 556, 558; CVIII, 26, 130, 1127, 1158, 1117, 1190, 1191. — Walefridus Strabus, CXIII, 69, 70. — S. Lupus, CXIX, 582, 585. — Paschasius Radbertus, CXX, 613, 615, 639. — Joannes Scotus, CXXII, 125, 284, 1036, 1040, 1043, 1048, 1063. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 507, 560, 764, 796, 922. — S. Bruno Carthusian., CLII, 1119, 1347; CLIII, 192. — Guibertus, CLVI, 585, 670 — Ivo Carnotens., CLXI, 989, 990. — Rupertus, CLXVII, 207, 208, 212; CLXIX, 331. — Hildebertus, CLXXI, 387, 1109. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 1108, 1116. — Godefridus, CLXXIV, 761. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 33, 34, 528, 1003, 1017; CLXXVI, 81, 83, 249, 254. — S. Bernardus, CLXXXIII, 71, 229, 230, 361 449, 493, 561, 800, 952. 985; CLXXXIV, 496, 817. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 72, 719, 1023, 1026. — Garnerius, CXCIII, 24, 37, 372. Richardus a S. Victore, CXCVI, 416, 755, 775, 789, 869, 870 — Adamus Præmonstratens., CXCVIII, 325, 326. — Philippus de Harveng, CCIII, 504, 412, 714. — Alanus de Insulis, CCX, 382, 383.

V. — *De angelorum legatione a Deo ad homines.*

Angelorum nomen, ut omnibus notum, est officii et operationis nomen, non vero proprietatis et naturæ. Etsi omnes ordines cœlestium spirituum generaliter angeli vocentur, cum omnes indiscriminatim mitti possint, hoc nomine soli proprie donantur qui mittuntur etiam Seraphim, quando mittuntur, qui ardentes vel incendentes interpretantur. Etenim multoties Deus operatus est per bonos angelos. Illi per verum corpus assumptum frequenter in forma humana et vera carne in suo genere, apparuerunt hominibus ad insignes Dei voluntates denuntiandas; primum certe. Adæ cum Cherubim, igneo armatur gladio, ante paradisum collocatus fuit, ut ingressum ei prohiberet. Tres Abrahæ, Saræ et Lot apparent, hospitio suscipiuntur; per ipsos Sodoma evertitur, Ad Jacob, Manue, etc., ad B. Mariam Virginem et ejus sponsum S. Joseph mittuntur. A Seraphim purgatus fuit Isaias propheta. Raphael, Gabriel, Michael nominantur. Notus piscinæ Probaticæ angelus. Lazari anima portatur ab angelis in sinum Abrahæ. Joannis et Christi nativitatem annuntiarunt; Christo in deserto ministrarunt, eum resurgentem et ascendentem in cœlum viderunt, etc., etc. In Actibus apostolorum variæ leguntur missiones et visiones angelorum; in templo Hierosolymitano angelorum voces auditæ fuerunt qui eversionem totamque ejus ruinam præmonuerunt, etc., etc.

Tertullianus, I, 407, 1205, 1206; II, 757, 765, 883. — S. Hilarius, X, 136, 143. — S. Zeno, XI, 432. — S. Philastrius, XII, 1247, 1253. — S. Ambrosius, XV, 1545; XVI, 270, 724, 1010. — Tichonius, XVIII, 17. — Sulpicius Severus, XX, 217, 219. — S. Hieronymus, XXIII, 416, 992, 1054, 1059; XXIV, 453; XXV, 1399, 1424; XXVI, 216, 367, 489. — S. Augustinus, XXXIII, 602-604; XXXIV, 557, 558; XXXV, 2191-2194; XXXVI, 507, 666, 895, 1001; XXXVII, 1166, 1585, 1595; XXXVIII, 57, 60, 64, 100, 101, 230; XXXIX, 1544; XLI, 396; XLII, 614. — Cassianus, XLIX, 746, 751. — S. Prosper, LI, 287. — S. Petrus Chrysologus, LII, 445, 530, 537, 605, 657, 739. — S. Leo Magnus, LV, 104, 112, 223. — S. Maximus Taurinens., LVII, 323. — Gennadius, LVIII, 984, 985, 1018, 1120, 1135. — Prudentius, LX, 101, 375. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 400, 445, 651. — Eugyppius, LXII, 676, 765, 854. — S. Fulgentius, LXV, 522, 599. — S. Benedictus Monach., LXVI, 582 — Junilius, LXVIII, 30. — Ammonius, LXVIII, 255, 256, 259. — Cassiodorus, LXX, 684, 726. — Vitæ Patrum, LXXIII, 271, 301, 825, 904, 1100, 1151; LXXIV, 125, 209, 322, 745. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 405, 507, 555; LXXVI, 1110, 1253, 1254, 1264, 1285. — Taio, LXXX, 744, 745. — S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 1231, 1240. — S. Hildefonsus, XCVI, 89. 90. — Vicbodus, XCVI, 1118. — Alcuinus, C, 1135, 1145; CI, 34, 37, 1080. — S. Agobardus, CIV, 203, 225, 265 — S. Agnellus, CVI, 538. — Rabanus, Maurus, CVII, 556, 1191, 1611; CXI, 31, 36, 736; CXII, 1157, 1191, 1611. — Walafridus Strabus, CXIII, 69, 71. — Paschasius Radbertus, CXX, 109, 1010. — Joannes Scotus, CXXII, 282, 1036, 1039, 1044, 1053, 1058, 1063. — S. Remigius Antissiodorens., CXXXI, 56. — S. Bruno Herbipolens., CXLII, 148. — Humbertus cardinal., CXLIII, 1123, 1124. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 560, 764, 922. — Lanfrancus Cantuariens., CL, 378. — S. Bruno Carthusian., CLII, 1347; CLIII, 192. — Guibertus, CLVI, 585. — Goffridus abb., CLVII, 202. — S. Anselmus, CLVIII, 756, 757, 738. — Ivo Carnotens., CLXI, 256, 991. — S. Bruno Signiacens., CLXIV, 170, 192, 193, 857, 879, 880. — Rupertus, CLXVII, 212; CLXIX, 331. — Hildebertus, CLXXI, 1116, 863. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 1180, 1183, 1186, 1189. — Godefridus, CLXXIV, 23, 36, 70, 129, 294, 306, 1113. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 31, 528, 1003; CLXXVI, 83, 254 — Abælardus, CLXXVIII, 1403. — S. Bernardus, CLXXXIII, 72, 228, 350, 449, 800, 952, 985; CLXXXIV, 496, 617. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 72, 1025. — Garnerius, CXCIII. 24, 36, 373. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 416, 755, 789, 869, 870. — Adamus Præmonstratens., CXCVIII, 320, 325, 326. — Philippus de Harveng. CCIII, 304, 412, 714. — Petrus Cantor., CCV, 52, 141, 224. — Thomas Cisterciens , CCVI, 147, 148. — Alanus de Insulis, CCX, 316, 319, 382.

VI. — *De angelorum munere in cœlo et in terra, at præsertim de eorum cura et sollicitudine erga homines, tum ad spiritualia, tum ad corporalia.*

Nihil unquam Deus. tum sibi, tum nobis, melius instituit quam angelos. Etenim hi spiritus in cœlis, æterno Dei imperio suaviter et liberaliter serviunt, sine fine ei concinunt et ab ipsius contemplatione nunquam resiliunt. In Deo incommutabilem veritatem videntes, secundum eam suas dirigunt voluntates. Explicatur quomodo Deum semper videntes, indesinenter desiderent in eum prospicere, etc. At erga nos dici possunt Dei membra; ejus sunt oculi quibus nos misericorditer prospicit. Eorum meritum est quod cupiunt bonum nostrum; ad hoc per totum mundum discurrunt in nostrum auxilium. Sacram in primis altaris Eucharistiam cum tremore circumstant. Post nos admonent ut pœnitentiam agamus. Gratulantur spiritualibus athletis fortiter pugnantibus; stant pennis volantes et pugnant pro nobis. Omnia nobis serviunt; consolationes nobis subministrant; de nostra redemptione gaudent; eorum præsidium tentatis, et infirmis præsens est; at præcipue adest morituris. Tunc, in hora mortis, viam præparant ante nos; omnes, ceu angelus custos, et ei se ipsos sociantes, animas ad cœlum ducunt eisque sedes assignant, etc., etc.

Tertullianus, I, 1174; II, 233, 623, 713. — S. Cyprianus, IV, 650. — S. Hilarius, X, 117, 119, 516, 603. — S. Ambrosius, XVI, 610, 724, 1076; XVII, 417. — S. Gaudentius, XX, 857. — S. Hieronymus, XXII, 1043; XXIII, 1053, 1107; XXIV, 293, 661, 780, 870; XXV, 27; XXVIII, 621. — S. Augustinus, XXXII, 602, 852; XXXIII, 355; XXXIV, 404, 435; XXXVI, 751, 1001, 1009; XXXVII, 1121, 1379, 1385, 1553, 1941; XXXIX, 1617; XL, 261, 233; XLI, 261, 309, 312, 337, 374, 407, 437, 627, 654, 692, 717, 757; XLII, 418, 614; XLIV, 936. — S. Prosper, LI, 493. — S. Petrus Chrysologus, LII, 332, 413, 526, 530, 543, 598, 601, 640. — S. Maximus Taurinens., LVII, 322, 537, 739. — Gennadius, LVIII, 995, 1049. — Prudentius, LX, 102, 375. — S. Paulinus Nolan., LXI, 401, 471, 641. — Eugyppius, LXII, 650, 676, 887, 1025. — S. Fulgentius, LXV, 166, 284, 686. — S. Benedictus monach., LXVI, 382. — Junilius, LVIII, 30, 31. — Ammonius, LXVIII, 255, 256, 259. — Cassiodorus, LXX, 166, 242, 726. — S. Gregorius Turonens., LXXI, 829. — Vitæ Patrum, LXXIII, 152, 216, 218, 258, 271, 301, 745, 802, 825, 892, 900, 904, 982, 985, 1010, 1047, 1100, 1135, 1151, 1167. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 96, 175, 525, 555, 642; LXXVI, 1104, 1254, 1264, 1288; LXXVII, 659. — Taio, LXXX, 756, 757. — S. Isidorus Hispalens., LXXXI, 273, 274; LXXXIII, 1241; LXXXIV, 606, 700. — Liturgia Mozarabica, LXXXV, 606, 608. — S. Hildefonsus, XCVI, 89. — Vicbodus, XCVI, 1107, 1118. — S. Julianus, XCVII, 596, 597. — Alcuinus, C, 287, 333, 517, 824, 1070, 1135, 1138, 1145; CI, 1011, 1081. — S. Benedictus Anianens., CIII, 839. — S. Agobardus, CIV, 203, 224, 265 — S. Agnellus, CVI, 538. — Rabanus Maurus, CVII, 556, 591; CX, 60; CXI, 28, 31; CXII, 157, 1191, 1611. — Walafridus Strabus, CXIII, 69, 71, 72. — Haymo, CXVI 307, 308; CXVIII, 950. — Paschasius Radbertus, CXX, 613. — Joannes Scotus, CXXII, 1031, 1042, 1048, 1060, — Isidorus Mercator, CXXX, 567. — S. Remigius Antissiodorens., CXXXI 55. — S. Bruno Herbipolens., CXLII, 148. — S. Odilo Cluniacens., CXLII, 1002. — Humbertus Cardinal., CXLIII, 1123. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 507, 764, 798, 921; CXLV, 477, 478, 734. — S. Bruno Carthusian , CLII, 1119, 1318. — Guibertus, CLVI, 49, 67. — Goffridus abb., CLVII, 202. — S. Anselmus, CLVIII, 265, 636. — Ivo Carnotens., CLXI, 991, 992, 993. — S. Bruno Signiacens., CLXIV, 166. 556. — Rupertus, CLXVII, 206, 207, 213, 270, 271, 319, 320, 492, 493, 1598, 1599, 1819, 1820; CLXVIII, 778, 968, 972, 1005, 1006, 1337, 1338, 1510, 1627, 1628; CLXIX, 390, 391, 403, 404, 815, 830, 831, 866, 935, 936, 959, 960, 991, 1097, 1098, 1099, 1100, 1112, 1113, 1160, 1161, 1235, 1236, 1240, 1241, 1368. — Hildebertus, CLXXI, 387, 1110. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 1113, 1188. — Godefridus, CLXXIV, 582. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 376; CLXXVI, 80, 83, 87, 247, 250, 252, 262. — S. Bernardus, CLXXXIV, 426, 429, 617, 1195. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 719, 743, 878, 880, 882, 883, 892, 1023, 1026. — Petrus Lombardus, CXCI, 654, 739; CXCII, 82, 338, 416, 417, 509. — Garnerius, CXCIII, 23, 34, 229, 256, 277, 372. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 417, 755, 771, 788, 839, 869, 878, 880. — Adamus Præmonstratens., CXCVIII, 320, 321, 326. — Philippus de Harveng, CCIII, 331, 333. — Petrus Cantor, CCVI, 52, 141. — Thomas Cisterciens., CCVI, 148. — Alanus de Insulis, CCX. 316, 319, 381. — Petrus Pictaviens., CCXI, 941, 945, 955.

XXXIV.

INDEX DE ANGELIS CUSTODIBUS.

Angeli Dei sunt etiam nostri angeli. Gentes, ex sacra Scriptura, dividuntur secundum eorum numerum. Unde sunt angeli custodes publici et privati. Illi quamdam cum genere humano spiritalis consanguinitatis parentelam habent. Angelorum custodum tutela munit imperia, regna, provincias, urbes, pagos, conventus et Ecclesias, etc. Ubique fidelibus cunctis assistunt, unusquisque suum habet angelum custodem, qui nos juvat contra nequitias spiritales. Non enim infirmitas nostra, nisi datis ad custodiam angelis, tot tantisque spiritualium cœlestium nequitiis obsisteret. Angelorum custodum protectio erga nos est necessaria. Nostri salutis studiosi, cupidi et solliciti, nos consolantur, visitant et adjuvant; nostris præsunt orationibus; ambitioso famulatu desideria et orationes nostras ad Deum pervehunt; nos fratres suos dicunt. Hic etiam exponitur eorum opere opus esse moribundis; eorum manibus animas nostras in cœlum deferri, etc., etc...; fiduciam erga eos maximam a nobis habendam, et reverentiam et devotionem; ab eis quærendum auxilium; eorum offensam quam maxime cavendam, etc., etc.

Tertullianus, II, 885, 899. — S. Cyprianus, III, 1155; IV, 574. — S. Victorinus, V, 306, 313. — Lactantius, VI, 330, 1334. — S. Hilarius IX, 280, 596; X, 455. — S. Zeno, XI, 432. — S. Philastrius, XII, 1116. — S. Ambrosius, XV, 1205, 1204, 1293, 1756; XVI, 724, 1010, 1076. — Sulpicius Severus, XX, 217. — Rufinus, XXI, 428, 429, 460. — S. Hieronymus, XXII, 687, 1200; XXIII, 1053; XXIV, 216, 229, 250, 293, 370, 455, 553, 621, 661, 670, 870; XXV, 526, 1442, 1483; XXVI, 31, 130, 560; XXVIII, 618, 621. — S. Augustinus, XXXIV, 390; XXXV, 2006; XXXVI, 751; XXXVII, 1348, 1357, 1859; XLI, 210, 268, 291; XLII, 272, 304, 615, 727, 741, 803. — Cassianus, XLIX, 750. — S. Petrus Chrysologus, LII, 396, 413, 530, 537, 575, 580, 600, 601, 602. — Gennadius, LVIII, 984, 1020. — Prudentius, LIX, 936; LX, 102, 375. — S. Paulinus, LXI, 245, 294, 400, 787. — Eugyppius, LXII, 813, 588, 621, 710, 950, 1024. — Fulgentius, LXV, 166, 240, 284. — S. Benedictus monach., LXVI, 382. — Cassiodorus, LXIX 1168, 1197; LXX, 166, 736, 1042, 1197. — Vitæ Patrum, LXXIII, 242, 206, 219, 258, 271, 331, 904, 1160, 1166. — Gregorius Magnus, LXXV, 65, 95, 176; LXXVI, 324, 559; LXXVII, 365; LXXIX, 500. — Taio, LXXX, 746 747. — S. Isidorus Hispalens., LXXXI, 274; LXXXV, 605. — Alcuinus, C, 1091, 1100, 1135, 1145; CI, 37, 1080, 1081. — S. Agobardus, CIV, 225, 265. — Rabanus Maurus, CVI, 161, 558, 591; CXI, 31, 36; CXII, 851, 1191, 1611. — Walafridus Strabus, CXIV, 1074. — Haymo, CXVI, 507, 508. — Paschasius Radbertus, CXX, 613, 639. — Joannes Scotus, CXXII, 1056-1064. — S. Remigius Antissiodorens., CXXXI, 55. — S. Bruno Herbipolens., CXLII, 148. — S. Odilo Cluniacens., CXLII, 1002. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 507, 560, 764, 796, 922; CXLV, 478, 734. — S. Bruno Carthusian., CLIII, 1347. — Guibertus, CLVI, 49, 67. — S. Anselmus, CLVIII, 623, 625, 648, 656, 733, 776, 777. — Ivo Carnotens., CLXI, 886, 987 — S. Bruno Signiacens, CLXIV, 166, 371, 355. — Rupertus, CLXVII, 207, 208, 320, 974; CLXVIII, 778, 967; CLXIX, 71, 976, 1239, 1241. — Hildebertus, CLXXI, 198, 734, 864, 1115. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 1114, 1188. — Hugo a S. Victore, CLXXVI, 88, 233, 235, 526, 915, 1035, 1111. — Petrus Abælardus, CLXXVIII, 1412. — S. Bernardus, CLXXXIII, 71, 92, 232, 235, 236, 297, 348, 355, 426, 448, 526, 580, 807, 808, 809, 915, 1035, 1110, 1113, 1156; CLXXXIV, 210, 313, 426, 429. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 86, 719, 1023, 1026. — Petrus Lombardus, CXCI, 249, 739; CXCII, 251, 339, 409, 509. — Garnerius, CXCIII, 23, 24, 30, 149, 187, 156, 229, 231, 306, 354, 372. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 416, 418, 755, 771, 788, 869, 879. — Adamus Præmonstratens., CXCVIII, 321, 326. — Philippus de Harveng, CCIII, 287, 303, 325, 331, 332, 412, 454, 435, 714, 715, 866, 867, 1141. — Petrus Cantor., CCV, 52, 141, 224. — Thomas Cisterciens., CCVI, 147. — Alanus de Insulis, CCX, 374, 382. — Petrus Pictaviens., CCXI, 955.

XXXV.

INDEX DE DÆMONIBUS,

In quo exhibetur, ordine logico, quidquid nobis tradidere Patres I) de eorum lapsu et eorum nominibus ex tunc illis inditis, II) de prærogativis seu donis amissis III.) de servatis, utpote naturaliter et radicitus eorum naturæ inhærentibus, IV) de pœnis ipsis inflictis sive in aere, vel in inferis, vel cum hominibus habitent, V) de illorum ob permissum divinum, impugnationibus in homines.

I. — *De dæmonum lapsu et nominibus.*

Dæmones, per suum liberum arbitrium, corruerunt a novem ordinibus angelorum. Noluerunt ut Deus solus dominaretur; voluerunt esse similes Deo. Sic peccaverunt, volendo inordinate plusquam acceperant, volendo commodum quod non debebant velle et non volendo quod debuissent velle. Hujus tamen pravæ voluntatis et lapsus tota ratio est Deum non eis dedisse perseverantiam, et ideo non dedisse quia illi non eam acceperunt..., etc. Aperte ostenditur ab initio fuisse bonos, at semetipsos effecisse sua culpa iujustos, etc. Nomina quibus designantur, ut Diabolus, Leviathan, Serpens, Leo, Aquilo, Nox, etc.

Tertullianus, I, 405, 415, 434, 439, 700, 703, 1256, 1257, 1306; II, 54, 102, 104, 105, 106, 297, 319, 671, 899. — S. Cyprianus, IV, 430, 631, 654, 659, 642. — Lactantius, VI, 293, 330, 341, 443, 648, 653, 1034, 1035. — S. Hilarius, IX, 406, 419, 928; X, 456, 612, 723. — S. Zeno, XI, 437. — S. Philastrius, XII, 1116. — S. Ambrosius, XIV, 921, 1243; XV, 165, 1541, 1545; XVI, 203; XVII, 160, 417, 598, 658, 878, 880. — Tichonius, XVIII, 55, 56, 57, 59. — S. Chromatius, XX, 367, 368. — Sedulius, XX, 650, 729, 1126. — S. Gaudentius, XX, 930. — Rufinus, XXI, 679, 729, 767. — S. Hieronymus, XXII, 111, 412, 422, 504, 571; XXIII, 24, 44, 151, 152, 348, 643, 1141; XXIV, 234, 288, 345, 409, 1037, 1064; XXV, 412, 577; XXVI, 96, 467, 497; XXVII, 199, 674. — S. Augustinus, XXXIII, 602; XXXIV, 203, 206, 435, 437, 441, 442, 445, 449; XXXV, 2057, 2053, 2297, 2298, 2299; XXXVI, 709; XXXVII, 1168, 1220, 1243, 1245, 1375, 1608, 1623, 1757; XXXVIII, 100, 101, 103, 785, 1080; XL, 333, 561, 585, 587; XLI, 221, 224, 238, 241, 263, 282, 330, 353, 374, 402, 419, 502, 641, 670, 671, 714, 717, 727, 786; XLII, 409, 591, 615, 897; XLIII, 266, 720; XLIV, 429, 585, 589, 670, 692, 717, 733, 734, 837, 922, 932; XLV, 1162, 1163, 1269, 1436, 1537, 1553, 1576. — Marius Mercator, XLVIII, 198, 310. — Cassianus, XLIX, 426, 637, 694, 733, 752, 967. — S Prosper, LI, 333, 621, 623. — S. Petrus Chrysologus, LII, 187, 188, 194, 222, 226, 274, 398, 522, 630, 646, 729, 745. — S. Leo Magnus, LIV, 217, 218, 288, 296, 334, 348, 383, 445, 683; LV, 139; LVI, 859. — S. Maximus Taurinens., LVII, 314, 715, 797. — Gennadius, LVIII, 984, 996, 1034, 1035. — Prudentius, LIX, 812, 1021, 1024, 1027 — Dracontius, LX, 418. — S. Paulinus Nolan., LXI, 285, 471, 472, 678. — Eugyppius, LXII, 587, 620, 623,

627, 634, 635, 813, 851, 950, 1005.—S. Fulgentius, LXV, 165, 334, 504, 599.—S. Benedictus monac., LXVI, 232.—Cassiodorus, LXX, 82, 242, 336, 627, 691, 703, 735, 779.—S. Gregorius Turonens., LXXI, 1012. — Vita Patrum, LXXIII, 129, 137, 144, 267, 290, 517, 847, 938, 1054; LXXIV, 86, 87, 143.— S. Gregorius Magnus, LXXV, 577, 586, 589, 631, 640, 643, 645, 647, 665, 699, 700, 702, 739, 824, 831, 1028, 1034, 1050, 1062; LXXVI, 26, 34, 35, 96, 127, 489, 490, 600, 615, 663, 669, 670, 675, 691, 713, 799; LXXVII, 48, 63, 78, 80, 358, 365, 400, 667; LXXVIII, 48, 211, 320, 358, 480, 644, 645, 652, 1243; LXXIX, 26, 81, 82, 159, 187, 204, 205, 212, 213, 346, 609, 652. — Taio, LXXX, 751, 918, 919, 988.—Vicbodus, XCVI, 1119, 1120. — S. Isidorus Hispalens., LXXXI, 274; LXXXIV, 748. — Alcuinus, C, 478, 525, 872, 939, 1020, 1025, 1100, 1124, 1125, 1141, 1255; CI, 1071, 1255, 1265. — S. Agobardus, CIV, 155, 181, 265, 275, 280. — Rabanus Maurus, CVII, 172; CVIII, 583, 1143, 1147; CIX, 42, 357, 483, 487, 687; CXI, 427.— Walafridus Strabus, CXIV, 988, 992, 1068. — CXVI, 311; CXVIII, 950 — Paschasius Radbertus, CXX, 307.— Hincmarus Remens., CXXV, 280, 281. — Isidorus Mercator, CXXX, 757. — S. Bruno Herbipolens., CXLII, 110, 338, 370; CXLIII, 1123, 1129, 1134. — Humbertus cardin., CXLIII, 1124, 1126, 1132 —S. Petrus Damianus, CXLIV, 397, 486, 566, 761, 734, 962, 1001, CXLV, 220, 278, 770. — Lanfrancus, CL, 162, 166, 195. — S. Bruno Carthusian., CLII, 991, CLIII, 149, 208.—Guibertus, CLVI, 44, 300, 511.—Vernerus, CLVII, 874, 1145.—S. Anselmus, CLVIII, 328, 334, 491, 501, 730, 775. — Ivo Carnotens., CLXI, 976, 984, 1006, 1010.—S. Bruno Signiacens., CLXIV, 166, 371, 946, CLXV, 671.—Rupertus, CLXVII, 208, 215, 270, 327, 366, 539, 631, 940, 1022, 1608, CLXIX, 537, 1239, CLXX, 73, 411, 712, 1057, 1118, 1250. — Hildebertus, CLXXI, 584, 666, 1108, 1110, 1111.— Honorius Augustodun., CLXXII, 48, 1113, 1188.—Godefridus, CLXXIV, 199, 773, 787, 852, 860, 1135.—Hugo a S. Victore, CLXXV, 33, 74, 642, CLXXVI, 88, 288. — Abælardus, CLXXVII, 1104, 1130, 1415. — S. Bernardus, CLXXXII, 203, 809, 1010, 1064, CLXXXIII, 231, 526, 513, 597, 601, 955, 956, 1020, 1040, 1298, CLXXXIV, 378, 429, 446, 576, 577, 673, 707, 732, 837, 1298, 1299, CLXXXV, 503, 535, 674, 728, 841.— Ogerius, CLXXXIV, 1131, 1298. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 723, 745, 1027, 1028, 1656. — Joannes Cirita, CLXXXVIII, 1662, 1663 — Petrus Lombardus, CXCI, 129, 738, 1071, 1381, 1546, 1600, 1625, CXCII, 87, 264, 471, 739, 1601. — Garnerius, CXCIII, 50, 59, 93, 94, 114, 180, 190, 240, 424. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 267. — Adamus Præmonstratens., CXCVIII, 410, 760, 761.—Philippus de Harveng, CCIII, 246, 409, 722.—Petrus Cantor, CCV, 45, 59, 191, 270.— Thomas Cisterciens., CCVI, 215, 714.—Alanus de Insulis, CCX, 79, 178, 197, 199, 209, 210, 316, 317, 502, 505, 839.— Petrus Pictaviens., CCXI, 209, 502, 503.

II.—*De dæmonum prærogativis lapsu amissis.*

Si non penitus suo casu amiserunt angeli apostatæ proprietates spiritales quibus conditi fuerunt et quas angeli fideles suo merito adauxerunt, quam in immensum eas mutilarunt! Et dotes morales, ut intelligentia, potestas, scientia, etc., ad nutum Dei, ex tunc subjectæ et limitatæ sunt. Quas habebant ad maxima et summa, redacta sunt ad infima. Quanto sublimior erat horum spirituum natura, tanto vilior facta fuit. Ergo e cœlo illos delapsos esse post ruinam, veritatem et justitiam amisisse, in malitia obstinatos esse, ad nihil nisi ad malitiam et improbitatem intentos esse, etc., ostenditur; non habere arbitrium ad benefaciendum, sed ad maximam malevolentiam pœna suorum scelerum obduratum. Unde latiori sensu ceciderunt tam ab eo quod accepturi erant quam ab eo quod jam acceperant, et altero sensu strictiore et arctiore tantum ceciderunt ab eo quod accepturi erant.

Tertullianus, I, 413, 415, 434, 1256, 1306; II, 104, 105, 297, 671, 899.—S. Cyprianus, IV, 634, 640. — Arnobius, 777 —Lactantius, VI, 210, 314, 351, 334.—S. Hilarius, IX, 406, 928.—S. Ambrosius, XIV, 278, 921, 989; XV, 1630; XVII, 111, 160, 658, 878.—Tichonius, XVIII, 56.—Sulpicius Severus, XX, 215, 216 — S. Hieronymus, XXII, 886; XXIII, 151, 152, 943, 1022, 1037, 1141; XXIV, 710, 1057, 1061; XXVI, 109, 514, 1071, 1175.—S. Augustinus, XXXII, 1285, 1286; XXXIII, 1022, 1057; XXXIV, 210, 435, 442, 443; XXXV, 2058, 2297; XXXVI, 761; XXXVII, 1168, 1245, 1246, 1375, 1608, 1657, 1757; XXXVIII, 103, 786, 1080; XL, 143, 164, 561, 584, 587, 589, XLI, 138, 221, 239, 241, 274, 419, 502, 671, 714, 727, 785, XLII, 409, 561, 616, 737, 897, 1026, 1028, XLIII, 720, XLIV, 429, 589, 719, 733, 857, 862, 863, 922, XLV, 1163, 1383, 1436, 1537, 1576.—Cassianus, XLIX, 698, 700, 708, 733, 744, 752.—S. Prosper, LI, 621.—S. Petrus Chrysologus, LII, 188, 193, 225, 227, 274, 342, 345, 348, 393, 398, 513, 514, 522, 729, 745.—S. Leo Magnus, LIV, 205, 217, 296, 348, 377, 583, 579, 435, 445, 683, LV, 139, LVI, 859.—S. Maximus Taurinens., LVII, 314, 686, 714. — Gennadius, LVIII, 996, 1035. — Dracontius, LX, 810. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 294, 374.—Eugyppius, LXII, 587, 623, 650, 656, 774, 813, 972, 1005.— S. Fulgentius, LXV, 165, 334, 478, 531, 599. — S. Benedictus monac., LXVI, 232.

Cassiodorus, LXX, 83, 335, 427, 735, 778. — S. Gregorius Turonens., LXXI, 1011. — Vitæ Patrum, LXXIII, 137, 267, 517, 1054; LXXIV, 88, 142.— S. Gregorius Magnus, LXXV, 577, 643, 699, 701, 703, 739, 825; LXXVI, 34, 97, 600, 664, 668, 713; LXXVII, 47, 64, 78, 410; LXXVIII, 210, 357, 646, 653; LXXIX, 80, 82, 188, 204, 213, 610. — Taio, LXXX, 750, 918, 988. — Vicbodus, XCVI, 1118.— Alcuinus, C, 478, 872, 938, 1124, 1141, 1254; CI, 1255, 1265.— S. Agobardus, CIV, 156, 265, 276, 281. — Rabanus Maurus, CVII, 173; CVIII, 1143; CIX, 358, 486, 688; CXI, 428. — Walafridus Strabus, CXIV, 987, 1067.— Paschasius Radbertus, CXX, 308. — Hincmarus Rhemens., CXXV, 276, 277, 280.— Isidorus Mercator, CXXX, 567, 756, 785. — Arnoldus, CXLI, 1007, 1008. — Godehardus, CXLI, 1203. — S. Bruno Herbipolens., CXLII, 74, 110, 180, 339, 340, 370, 381; CXLIII, 1123, 1124, 1129, 1133. — Humbertus Cardinal., CXLII, 1123, 1125, 1126, 1133. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 397, 486, 566, 761, 734, 841, 962, 969, 1001, 1002; CXLV, 220, 277, 504, 559, 713, 770. — Othlonus, CXLVI, 66, 76. — Lanfrancus, CL, 162, 166, 195. — S. Bruno Carthus., CLII, 855, 991; CLIII, 56, 149, 208. — Radulphus Ardens, CLV, 1546, 1551.— Guibertus, CLVI, 44, 300, 511, 671. — Vernerus, CLVII, 866, 874, 1144, 1145. — S. Anselmus, CLVIII, 325, 328, 332, 351, 358, 381, 382, 491, 492, 501, 730, 762, 763, 764, 776. — Ivo Carnotens., CLXI, 976, 983, 987, 990, 991, 1006, 1009, 1010. — S. Bruno Signiacens., CLXIV, 148, 166, 371, 555, 1946; CLXV, 670, 671.—Rupertus, CLXVII, 167, 208, 211, 215, 219, 270, 290, 327, 328, 365, 366, 521, 539, 570, 631, 644, 877, 940, 1021, 1022, 1028, 1031, 1608, 1643, 1755; CLXIX, 60, 61, 537, 1239, 1250; CLXX, 72, 73, 384, 411, 511, 712, 872, 1057, 1117, 1118, 1219, 1250, 1471. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 48, 1113, 1114, 1188. — Godefridus, CLXXIV, 64, 199, 670, 812, 860, 1136. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 642; CLXXVI, 288. — Abælardus, CLXXVII, 1130, 1415. — S. Bernardus, CLXXXII, 809, 1009, 1065; CLXXXIII, 526, 573, 597, 955, 1020, 1040, 1298; CLXXXIV, 429, 446, 577, 707, 1298; CLXXXV, 728. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 745, 1028, 1656. — Petrus Lombardus, CXCI, 130, 738, 1071, 1072, 1382, 1385, 1547, 1599, 1600, 1626; CXCII, 87, 263, 264, 593, 471, 472, 739, 1243, 1601. — Galtherius, CXCIII, 50, 59, 67, 81, 94, 95, 114, 171, 180, 181, 190, 241, 382, 425. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 267, 268. — Adamus Præmonstratens., CXCVIII, 411, 412, 760, 761. — Philippus de Harveng, CCIII, 244, 245, 306, 409, 410, 722.— Petrus Cantor, CCV, 45, 54, 59, 191, 270.—Thomas Cisterciens., CCVI, 215, 216, 714. — Alanus de Insulis, CCX, 80, 178, 179, 198, 199, 209, 210, 316, 317, 502, 503, 505, 510, 839. — Petrus Pictaviens., CCXI, 209, 210, 502, 503, 504 ...

III. — *De prærogativis et donis dæmonum servatis.*

Prævaricatores angeli, sanctitate, veritate, justitia et aliis donis supernaturalibus amissis, non tamen amiserunt spiritalitatem, immortalitatem, agilitatem, etc., nec vivacem angelicæ naturæ sensum, et alia huic naturæ radicitus inhærentia. In illis adhuc plurima inest scientia, intelligentia, perspicacitas, subtilitas et tenuitas ad utramque hominis substantiam invadendam. Nam quanto eorum natura est subtilior hominum natura, tanto in omnibus artibus peritiores sunt quam ullus hominum... Non tamen sciunt omnia, nec sciunt futura nisi quantum ex transactis colligunt aut subtilitate naturæ, aut experientia temporum, vel quantum Deus sinit eos scire. Non possunt etiam quæ volunt, nec omnino poterunt. Ad malum prorsus efficaces sunt, non tamen quantum volunt, sed quantum a Deo vel a bonis angelis permittuntur, verbi gratia, eorum artibus et præstigiis oracula et miracula edebantur quæ ethnici deorum suorum industriæ ascribebant, etc. etc Eorum etiam fortitudo non timenda; ipsis nostra voluntate subjicimur, etc. A Christo per crucem victi sunt; a Christianis, per adjurationes, orationes, jejunia, etc., pariter debellantur, etc. Ibi tandem ostenditur esse nos in potestate dæmonum omnes postlos, propter Adæ peccatum, nec tamen alienos esse a lege

potestatis Dei, quæcunque, Deo judicante, illis tradi posse ita quod a Dei potestate sub qua ipsi sunt constituti, aliena esse non possint... etc... Unde de facto strictiore sensu servaverunt quæcunque acceperant, cum de plus aut minus tantum agitur.

Tertullianus, I, 406, 407, 459, 618, 683, 703, 977, 1175, 1205, 1241, 1306; II, 693, 732, 748, 889, 899, 912, 1241. — Minutius Felix, III, 328, 356. — S. Cyprianus, IV, 772, 834, 1151. — Arnobius, V, 773. — Lactantius, VI, 532, 333, 336, 338, 623, 653, 1031. — S. Hilarius, IX, 419. — S. Ambrosius, XV, 306, 602, 1064, 1681, 1728; XVI, 407; XVII, 58, 797. — S. Gaudentius, XX, 838, 930. — S. Hieronymus, XXII, 111, 344, 396, 401, 424, 893, 961; XXIV, 527; XXVI, 441, 442, 516. — S. Augustinus, XXXV, 1773, 1858, 1872; XXXVI, 105, 119, 209, 1004, 1002; XXXVII, 1129, 1596, 1687, 1709, 1841, 1854, 1857; XXXVIII, 783, 787, 1080; XXXIX, 1567; XLI, 49, 139, 210, 224, 240, 251, 296, 575, 628, 634, 717, 786; XLII, 33, 409, 539, 663, 737, 897, 1026, 1029; XLIII, 720; XLIV, 429, 589, 692, 719, 734, 922, 932; XLV, 1162, 1269, 1537, 1576. — Cassianus, XLIX, 701, 733, 961. — S. Petrus Chrysologus; LII, 188, 193, 225, 274, 398, 521, 629, 645, 729, 746. — S. Leo Magnus, LIV, 217, 289, 534, 682; LV, 138. — S. Maximus Taurinens., LVII, 313, 714. — Gennadius, LVIII, 993, 1035. — Prudentius, LIX, 811, 1020. — S. Paulinus Nolan., LXI, 285, 472. — Eugyppius, LXII, 623, 634, 1005. — S. Fulgentius, LXV, 165, 334. — Cassiodorus, LXX, 82, 536, 627, 703, 779. — S. Gregorius Turonens., LXXI, 1011. — Vitæ Patrum, LXXIII, 137, 267, 290, 847, 938; LXXIV, 87, 143. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 577, 589, 651, 645, 665, 669, 702, 739, 1050; LXXVI, 31, 96, 127, 490, 600, 665, 670, 675, 799; LXXVII, 63, 78, 80, 365, 691; LXXVIII, 48, 320, 558, 480, 645, 1245; LXXIX, 26, 81, 159, 295, 346, 652. — Taio, LXXX, 752, 918. — S. Isidorus Hispalens., LXXXI, 274; LXXXIV, 747. — Alcuinus, C, 525, 874, 939, 1020, 1025, 1100, 1125; CI, 1253, 1265. — S. Agobardus, CIV, 155, 265, 280. — Rabanus Maurus, CVII, 171; CVIII, 583, 1143, 1147; CIX, 557, 483, 488; CXI, 428. — Walafridus Strabus, CXIV, 933, 1068. — Haymo, CXVI, 311. — Paschasius Radbertus, CXX, 308, 417. — S. Bruno Herbipolens., CXLII, 110, 338, 370; CXLIII, 1129, 1134. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 397, 486, 566, 734, 1001; CXLV, 220, 278, 770. — Lanfrancus, CL, 195. — S. Bruno Carthusian., CLII, 932; CLIII, 209. — Guibertus, CLVI, 301, 310. — Verneerus, CLVII, 874. — S. Anselmus, CLVIII, 354, 491, 730. — Ivo Carnotens., CLXI, 984, 1010. — S. Bruno Signiacens., CLXIV, 371, 945. — Rupertus, CLXVII, 215, 327, 339, 940, 1022, 1608; CLXIX, 1239; CLXX, 411, 712, 1250. — Hildebertus, CLXXI, 666, 1110. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 1113, 1415. — Godefridus, CLXXIV, 773, 852. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 31, 73. — S. Bernardus, CLXXXII, 203, 808, 1064; CLXXXIII, 526, 597, 602; CLXXXIV, 378, 446, 576, 673, 733, 837, 1298, 1299; CLXXXV, 555, 674, 727. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 745, 1656. — Petrus Lombardus, CXCI, 738, 1381, 1545, 1600; CXCII, 87, 471, 739. — Garnerius, CXCIII, 51, 58, 190, 425. — Adamus Præmonstratens., CXCVIII, 409, 760. — Philippus de Harveng, CCIII, 408, 721. — Alanus de Insulis, CCX, 78, 177, 199, 210, 317, 502, 839, 840. — Petrus Pictaviens., CCXI, 209, 503, 504.

IV. — *De pœnis dæmonibus illatis.*

Cum angeli apostatæ reparari non potuerint, quia sponte ceciderunt, et irremissibiliter peccaverint, quia eorum culpa tanto damnabilior judicata fuit, quanto sublimior erat eorum natura, detrusi sunt, confirmati in æternum in suo casu, e cœlo, Lucifer, et principes ejus, in infernum, et alii socii in hunc tenebrosum aerem qui ipsis est velut carcer, in quo sunt spiritales nequitiæ et in quo ut in inferno ardentes luunt supplicium... Insuper omnem illis viam misericordiæ obstinatio interclusit..... hic ostenditur eos, igne æterno involutos sive in aere, sive in terris, sive in inferis, pœnis æternis esse præparatos, et nihil esse in tali damnatione nisi justum Dei judicium... In fine mundi nihil præter tormenta eos manet, nihilque potestatis nec privilegiorum, usque ad hoc tempus in homines vel aerem relictorum, ipsis superesse, etc.

Tertullianus, I, 1306; II, 777. — Lactantius, VI, 191, 471, 623, 801, 924. — S. Hilarius, IX, 418, 797; X, 723. — S. Ambrosius, XIV, 989, 993; XV, 1205, 1707, 1727, 1739. — S. Gaudentius, XX, 837, 977. — Rufinus, XXI, 679. — S. Hieronymus, XXII, 880; XXIII, 348, 358; XXIV, 157, 676; XXV, 1142, 1246, 1250; XXVI, 38, 55, 109, 497, 546, 1175. — S. Augustinus, XXXIII, 378; XXXVI, 119, 709, 867; XXXVII, 1220, 1253, 1385, 1406, 1850; XXXVIII, 334, 568, 726, 1080, 1209; XXXIX, 1567; XL, 261, 353, 784, 785; XLI, 265, 270, 271; XLII, 50, 591, 597, 616, 1026; XLV, 1553, 1383, 1436, 1537. — Cassianus, XLIX, 733, 742, 747. — S. Prosper, LI, 180, 181. — S. Petrus Chrysologus, LII, 273, 323, 345, 393, 559, 626, 732, 780, 781, 804, 821, 845. — S. Leo Magnus, LIV, 224, 534, 548, 445. — S. Maximus Taurinens., LVII, 514, 520, 686, 716. — Gennadius, LVIII, 983, 1017, 1018. — Dracontius, LX, 362. — S. Paulinus Nolan., LXI, 285, 375, 465, 678. — Eugyppius, LXII, 630, 654, 774, 861. — S. Fulgentius, LXV, 331, 478, 687. — S. Benedictus, LXVI, 241. — Cassiodorus, LXX, 70, 82, 242, 703, 738, 825, 1095, 1148. — S. Gregorius Turonens., LXXI, 217, 1055. — Vitæ Patrum, LXXIII, 129, 137, 139, 290, 668, 797, 962, 992. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 641, 642, 643, 648, 667, 676, 692, 697, 700, 778, 825; LXXVI, 26, 55, 96, 127, 486, 489, 644, 729, 739, 899, 748, 681, 700, 713; LXXVII, 277, 278, 365, 588; LXXVIII, 48, 667; LXXIX, 26, 82, 89, 159, 187, 208, 241, 353, 364, 396. — Taio, LXXX, 751, 918, 988. — Beda Vener., XCIII, 229. — S. Paulinus, XCIX, 275, 268, 269, 275. — Alcuinus, C, 518, 526, 685, 709, 874, 1020, 1110, 1128, 1141; CI, 1070, 1272, 1265. — S. Agobardus, CIV, 158, 182, 275, 280. — Rabanus Maurus, CVIII, 1147; CIX, 42, 483, 487. — Walafridus Strabus, CXIV, 988, 992. — Haymo, Paschasius Radbertus, CXX, 307, 308. — Hincmarus Remens., CXXV, 280, 281. — Isidorus Mercator, CXXX, 757. — S. Bruno Herbipolens., CXLII, 111, 337; CXLIII, 1229, 1134. — Humbertus cardin., CXLIII, 1126, 1133. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 486, 762, 734, 962, 963, 1001; CXLV, 221, 771. — Lanfrancus, CL, 165, 194, 195. — S. Bruno Carthusian., CLII, 991; CLIII, 208. — Guibertus, CLVI, 43, 301, 512. — S. Anselmus, CLVIII, 327, 354, 730. — Ivo Carnotens., CLXI, 976, 977, 1006, 1009. — S. Bruno Signiacens., CLXIV, 371, 945. — Rupertus, CLXVII, 208, 270, 327, 366, 631, 940, 1022, 1608. CLXIX, 53; CLXX, 73, 411, 1056, 1057, 1117, 1251. — S. Bruno Signiacens., CLXIV, 166, 917. — Hildebertus, CLXXI, 584, 1108, 1114. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 48, 1112, 1187. — Godefridus, CLXXIV, 199, 787, 853, 860, 1136. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 33, 74, 642; CLVI, 87, 289. — Abælardus, CLXXVII, 1130, 1415. — S. Bernardus, CLXXXII, 203, 810, 1009, 1010, 1064; CLXXXIV, 578, 429, 446, 576, 673, 728, 841. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 722, 1027, 1028. — Joannes Cirita, CLXXXVIII, 1663. — Petrus Lombardus, CXCI, 129, 737, 1071, 1546, 1601, 1626; CXCII, 88, 265, 471, 740. — Garnerius, CXCIII, 50, 59, 94, 180, 240, 425. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 268. — Adamus Præmonstratens., CXCVIII, 411, 761. — Philippus de Harveng, CCIII, 245, 408, 721. — Petrus Cantor, CCV, 44, 58, 191, 270. — Thomas Cisterciens., CCVI, 214, 215. — Alanus de Insulis, CCX, 78, 178, 199, 209, 315, 318, 501, 505, 839. — Petrus Pictaviens., CCXI, 209, 503.

V. — *De dæmonum in homines impugnationibus.*

Dæmones nos exterius et interius, ad nostram exercitationem, oppugnare permittuntur. Deus, probationis causa sive vindictæ illis permittit nos tentare per carnis ministerium et unumquemque pro suis moribus. Cum anima se conserere solent ex societate substantiæ et diversitate naturæ. Via suas malas nobis insinuant; cogitationi, locutioni et operi nostro semper assistunt, si forte quid inveniant unde apud examen justi Judicis accusatores exsistant. Dæmone pene nullus hominum caret. Ipsis ludus est nos trahere de vitio in vitium... Insuper quoties Deus quocumque flagello huic mundo irascitur, illos ad ministerium vindictæ mittit, qui tamen divina voluntate coercentur, ne tantum noceant quantum cupiunt... Cum ergo nos innumeris suggestionibus nos tentent, eo quod dulce est ipsis nos peccare, ut peccatorum nostrorum glorientur, nobis est ipsis resistendum, et a nobis Dei auxilium implorandum, etc. Memores esse debemus quod nolenti non nocent, et resistentibus sibi non vulnerant, sed coronant, etc., et nos renuntiasse diabolo, pompis et angelis ejus, etc., etc.

Tertullianus, I, 405, 434, 684, 1296, 1306; II, 11, 18, 54, 106, 294, 297, 748, 899, 912, 916. — S. Cyprianus, III, 453; IV, 573, 776, 779. — Lactantius., VI, 330, 332, 443, 623, 658, 938, 1034, 1035. — S. Hilarius, IX, 607, 678; X, 724. — S. Zeno, XI, 437. — S. Philastrius, XII, 1225, 1262. — S. Ambrosius, XIV, 129, 306, 848, 921, 1114; XVI, 998; XVII, 55, 160, 417, 658, 878. — S. Chromatius, XX, 567. — S. Gaudentius, XX, 838, 930, 977, 978. — Rufinus, XXI, 332, 679. — S. Hieronymus, XXIII, 272, 592, 414; XXIV, 203, 227, 527, 793; XXV, 887, 896,

941, 1270, 1272; XXVI, 12, 94, 96, 109, 152, 511, 514, 516, 547; 497. — S. Augustinus, XXXIII, 1037; XXXIV, 205, 206, 437, 442, 449; XXXV, 2053, 2298, 2299; XXXVI, 220, 660, 709, 758, 793, 630; XXXVII, 1660, 1815, 1841, 1850; XXXVIII, 568, 575, 905; XL, 260, 561, 587; XLI, 264, 272, 275, 287, 355, 402, 419, 641, 670, 671, 717, 727, 786; XLII, 409, 539, 586, 597, 672, 737, 875, 897, 901, 1026, 1029; XLIII, 720; XLIV 134, 444, 889, 705, 719, 837; XLV, 1162, 1269, 1346, 1436, 1518, 1537, 1576. — Cassianus, XLIX, 678, 687, 695, 740, 741, 750, 751, 767. — S. Prosper, LI, 294, 636, — S. Petrus Chrysologus, LII, 188, 1220, 223, 226, 393, 393, 471, 490, 513, 514, 522, 630, 646, 745. — Salvianus, LIII, 184, 185. — S. Leo Magnus, LIV, 218, 268, 296, 299, 330, 383, 437, 445; LV, 139, 140; LVI, 859, 860. — S. Maximus Taurinens., LVIII, 320, 686, 716. — Gennadius, LVIII, 984, 1017, 1020. — S. Paulinus Nolan., LXI, 575, 465. — Eugyppius, LXII, 577, 587, 623, 636, 659, 689, 813, 851, 950, 972. — S. Fulgentius, LXV, 165, 505, 599, 687, — Cassiodorus, LXX, 67, 82, 338, 506, 678, 845, 1070, 1095, 1148. — S. Gregorius Turonens., LXXI, 1011. — Vitæ Patrum, LXXIII, 137, 267, 517; LXXIV, 142. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 577, 643, 699, 703, 825; LXXVI, 34, 600, 664, 668, 713; LXXVII, 47, 78, 410; LXXVIII, 210, 357, 646; LXXIX, 80, 188, 204, 610. — Taio, LXXX, 750, 988. — Victodus, XCVI, 1148. — Alcuinus, C, 477, 938, 1141, 1254; CI, 1265. — S. Agobardus, CIV, 156, 265, 281. — Rabanus Maurus, CVII, 172; CVIII, 1143; CIX, 357, 687. — Walafridus Strabus, CXIV, 1067. — Paschasius Radbertus, CXX, 307, 308. — Hincmarus Remens., 277, 280. — Isidorus Mercator, CXXX, 567, 756, 785. — Arnoldus, CXLI, 277. — S. Bruno Herbipolens., CXLII, 74, 110, 340, 381. — Humbertus, cardinal., 1123, 1125, 1133. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 597, 566, 761, 841, 969, 1001, 1002; CXLV, 220, 277, 559, 713, 770. — Othlonus, CXLVI, 76. — Lanfrancus, CL, 162, 166, 195. — S. Bruno Carthusian., CLII, 991; CLIII, 208. — Radulphus Ardens., CLV, 1547. — Guibertus, CLVI, 44, 301. — Vernerus, CLVII, 866, 1144, — S. Anselmus, CLVIII, 325, 328, 354, 491, 501, 762, 764. — Ivo Carnotens, CLXI, 976, 990, 1006. — S. Bruno Signiacens., CLXIV, 166, 556. — Rupertus, CLXVII, 208, 211, 270, 290, 527, 566, 539, 644, 1021, 1608, 1753; CLXIX, 60, 61, 537, 1250, 1472. — Honorius Augustodinens., CLXXII, 48, 1114. — Godefridus, CLXXIV, 63, 671, 860, 1136. — Abælardus, CLXXVII, 1130. — S. Bernardus, CLXXXII, 809; CLXXXIII, 526, 513, 955, 1040, 1298; CLXXXIV, 577, 707. — Robertus Pullus, CLXXXVI 1028, 1656 — Petrus Lombardus, CXCI, 738, 1071, 1385, 1547, 1600; CXCII, 263, 471, 472, 1285. — Garnerius, CXCIII, 50, 59, 81, 94, 114, 171, 180, 241, 425. — Adamus Præmonstratens., CXCVII, 412, 761. — Philippus de Harveng., CCIII, 244, 306, 410, 722. — Petrus Cantor, CCV, 45, 59, 270. — Thomas Cisterciens., CCVI, 215, 216. — Alanus de Insulis, CCX, 80, 178, 198, 209, 210, 317, 502, 503, 839. — Petrus Pictaviens., CCXI, 209, 302, 504.

XXXVI.

INDEX DE DURATIONE MUNDI ET EJUS FINE,

DE QUIBUS VARIÆ SS. PATRUM REFERUNTUR SENTENTIÆ.

I. — *De duratione.*

Scire debetis occasum sæculi atque Antichristi tempus appropinquare. S. Cyprianus, IV, 550.

Secundus Christi adventus nobis appropinquat. S. Cyprianus, IV, 388.

Mundus ipse jam loquitur et occasum suî rerum labentium probatione testatur. S. Cyprianus, IV, 546.

Jam mundi finis in proximo est. S. Cyprianus, IV, 561.

Sententiæ philosophorum de ejus antiquitate et duratione. Lactantius, VI, 781.

Sexto millesimo anno expleto, consummationem fieri necesse est. VI, 781, 783, 1006.

Ut in fine sexti millesimi anni malitia omnis aboleatur e terra. VI, 783.

Mundi finem putabant antiqui venturum simul cum fine imperii Romani. S. Optatus. XI, 1153.

Septimo et millesimo anno incipiente, fide vera credentes liberabuntur e mundo. S. Hilarianus, XIII, 1105.

Interfecto Antichristo, summa completa annorum sex millium fiet resurrectio omnium sanctorum adhuc superstite mundo. Hilarianus, XIII, 1105.

Post septimum et millesimum annum solvetur Satanas de carcere suo. Hilarianus, XIII, 1106.

Tempus ab ascensione Christi usque ad finem mundi per mille annos designatur. S. Ambrosius, XVII, 930.

In sex millibus enim annis, si quingenti anni per horas diei singulas dividantur, novissima hora consequenter dicetur tempus fidei gentium. S. Hieronymus, XXV, 1186.

Finis mundi in proximo est. S. Augustinus, XL, 667.

Vacatione scilicet sancta per labores annorum sex millium, ex quo creatus homo... sex annorum millibus tanquam sex diebus impletis, sequatur velut Sabbati septimus in annis mille postremis, ad hoc scilicet Sabbatum celebrandum resurgentibus sanctis. S. Augustinus, XLI, 667.

Extremum mundi tempus, diem, horam nemo novit. S. Augustinus, XXXIII, 899, 900, 901, 902, 903.

Judicii diem Christus non revelavit apostolis. S. Augustinus, XXXVI, 906.

Nonnulli putant futurum post certa annorum millia. S. Augustinus, XXXVIII, 576.

De Salvatoris adventu qui exspectatur in fine, tempora dinumerare non audet S. Augustinus, XXXIII, 899.

Mundi finem post sex annorum millia futurum quidam fixerunt. S. Augustinus, XXXVIII, 576.

Impleto sexto milenario annorum, in septimo millenario requiescet, cessante jam mundo ab omni opere sæculari. S. Augustinus, XXXV, 2320.

Mundi sex ætates. S. Augustinus, XXXIX, 1920; XL, 742, 749.

Jam finis sæculi instat. S. Augustinus, CXL, 1187.

Quod nonnulli sic accipiunt, ut sex annorum millia constituant velut unum diem, eumque in partes velut horas duodecim partiantur, ut sic quingentos annos postremos hora videatur habere postremo. S. Augustinus, XXXIII, 910.

Mundum septem millia annorum duraturum, aliquorum fuit opinio. S. Maximus Taurin., LVII, 729 adn.

Id est sexto annorum millenario, quantumcunque usque ad finem sæculi proteletur, cujus nunc spatia posteriora volvuntur, etc. Primasius Adrumet., LXVIII, 914.

Cassiodori sententia de mundi fine. Cassiodorus, LXIX, 515.

Mundum hunc quem vicinus finis urget aspicitis. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 694.

Cur non consideras quia mundus in fine est. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 884.

In opere sex dierum sex millium annorum opera demonstrantur. Mille enim anni apud Deum uni diei comparantur... Horum dierum Sabbatum septimi millesimi anni tempus, ac requies futuri regni ac sæculi est, ubi jam nulla erit operatio rerum, sed requies sola sanctorum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 523.

An Christus sciebat mundi hujus finem. Beda Vener., XCII, 265.

Hoc in sex millibus annorum quingenti esse anni deberent, et quod superveniens vespera post XII horas die hoc, expletis annis duodecies quingentenis, id est, sex millibus, æterna justi judicis retributio generet. Beda V., XCIV, 674.

Nec defuere qui septem annorum millibus sæculi hujus statum, qui et septem diebus volvitur, terminandum esse putarent, quos Augustinus redarguit. Beda V., XCIV, 674.

II. — *De signis finis mundi et igne ultimæ conflagrationis.*

In ultimo fient prodigia miranda per omnia elementa mundi. Lactantius, VI, 785.

De mundi vastatione ejusque prodigiis. Lactantius, VI, 790.

De postremis temporibus. Lactantius, VI, 1188.

Descendet ignis de cœlo, et consummabuntur omnes homines. Hilarianus, XIII, 1106.

Duæ faces designant illum ignem quo universus mundus delendus est. S. Ambrosius, XVII, 896.

Civitates gentium cadent, cum eo igne qui faciem Domini ad judicium venientis præcedet, omnes gentes deleburtur. S. Ambrosius, XVII, 909.

Multos, fine mundi instante, ignis purgatorius purgando cremabit, sed ante judicium absoluti in sanctorum collegio recipientur. S. Ambrosius XVII, 931.

Ignis de cœlo exiet, quia veniente Domino ad judicium, ignis ante ipsum præcedet, qui non solum omnem catervam impiorum sed et ipsum mundum consumet, XVII, 932.

Ecce terra, ecce aer, ecce mare, cæteraque elementa igne consumentur. S. Ambrosius, XVII, 935.

Terra et cœlum, id est, species terræ et cœli, per ignem a sua specie commutabuntur ut possint in alium reformari multo meliorem et pulchriorem. S. Ambrosius, XVII, 934.

Signa quænam præmittenda sunt. Zacchæus Christianus, XX, 1161, 1162.

Medio noctis, securis omnibus, consummationem mundi esse venturam. S. Hieronymus, XXII, 974.

Signum Dominici adventus est, Evangelium in toto orbe prædicari... quod aut jam completum, aut in brevi cernimus esse complendum. S. Hieronymus. XXVI, 177.

Possumus extremum mundi tempus conjicere ex signis. S Augustinus, XXXVI, 903, 909.

Signa adventus judicii proxime futuri jam ab apostolorum tempore nec desinunt tamen convenire diebus novissimis et esse signa. S. Augustinus, XXXVI, 913, 914.

Judicii signa quæ prophetæ dixerunt, omnia pene completa. S. Augustinus, XXXVIII, 576.

Finis sæculi non adveniet antequam prædicetur Evangelium in universo orbe. S. Augustinus, XXXIII, 960.

Mundus igni novissimo reservatur in diem judicii et perditionis hominum impiorum. S. Augustinus, XLI, 684.

Antichristus, cujus tempus dies Domini subsequitur. S. Augustinus, XLI, 685.

Figura hujus mundi mundanorum ignium conflagratione præteribit. Primasius Adrumet., LXVIII, 921.

Appropinquante autem eodem mundi termino, multa imminent quæ ante non fuerunt, videlicet immutationes aeris, terroresque de cœlo, etc. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1203.

De conflagratione ignis, qua mundus hic dicitur interire. S. Julianus Tolet., XCVI, 518.

Sic quidam dicunt in consummatione sæculi cum descenderit ignis, incipiet quidem de sublimioribus locis, ut paulatim ad inferiora descendat, S. Paschasius Radbertus, CXX, 829.

Lucas de igne Sodomorum dat nobis occasionem intelligendi quod per ignem cremandus sit iste mundus CCX, 829.

Facta namque resurrectione, et ad judicium Christo veniente, statim ignis sequetur qui et mundum exuret et peccatores devorabit. S. Bruno Signiens., CLXV, 715.

Ignis flagrabit super omnes montes quindecim cubitos. Honorius Augustodun., CLXXII, 778.

LIBRI DE FINE MUNDI TRACTANTES.

Libellus de mundi duratione. S. Hilarianus, XIII, 1097.

Tractatus de meditandis plagis quæ circa finem mundi evenient. Richardus S. Victoris, CXCVI, 201.

XXXVII.

INDEX

DE CREATIONE HOMINIS,

ORDINE REFERENS LOGICO QUIDQUID DE ILLA DIXERE SS. PATRES.

Homo factura est Creatoris : Tertull. I, 514. Ex nihilo a Deo creatus : *ibid.*, 521. — Sanctæ Litteræ docent hominem fuisse ultimum Dei opus, et sic inductum fuisse in hunc mundum, quasi in domum jam paratam et instructam : Lactantius, VI, 305. — Hominis origo hanc habet dignitatem quod non manu, sed manibus Dei conditus sit: S. Hilarius, IX, 565. — Homo cur post omnes creaturas sit creatus : S. Ambrosius, XVI, 1129. Cur statim ac a Deo creatus est, non sit laudatus, *ibid.*, 510. Hominis quanta dignitas in sua creatione, et quid illum doceat? id., XVII, 1015. — Adam in ætate perfecta conditus fuit juxta Judæos : S. Hieronym., XXII, 902. — Adam qua ætate aut statura conditus fuerit : S. Augustinus, XXXIV, 348. Adam et Eva non formati in illo die spiritali primitus condito, *ibid.*, 341. Homo præcipuum opus Dei dicitur, quare, *ibid.*, 347, 348. Deus hominem sicut cætera per Verbum suum fecit, *ibid.*, 371. Adam non aliter formatus fuit quam haberent causæ primordiales, *ibid.*, 349, 351. Homo factus est in die primo creationis invisibiliter, causaliter, potentialiter, in die autem sexto factus est visibiliter, *ibid.*, 343, 344, 346, 347, 349; 410. Adæ et Evæ origo juxta Manichæos, id., XXXII, 1375. Adam a principe tenebrarum creatum dicunt Manichæi, id , XLII, 569. Hominis creatio, id., XXXIV, 186, 241. Hominis creatio allegorice exponitur, XXXII, 858. Cur in solius hominis creatione dictum, faciamus, id., XXXIV, 291. Cur de hominis creatione non dicitur, et sic est factum, *ibid.*, 292. Homo sexta die creatus, id., XLII, 257. — Utrum virili ætate formatus est homo..an per spatia temporum crevisset : S. Eucherius, L, 905. — Hominis creatio : S. Prosper Aquitan., LI, 622. — De creatione primi hominis : Eugyppius abb., LXII, 656. — Cur novissimus post creaturam factus sit homo : Dionysius Exiguus, LXVII, 350. — Creatio hominis : Gregorius Turon., LXXI, 163. — Hominis prærogativæ in rerum conditione : S. Gregorius Magnus, LXXV, 900. Homo sexto die factus est, id., LXXVI, 1230. Homo primus sic conditus est, ut posset non peccando sine morte ad patriam transire angelorum, id., LXXV, 664; Taio Cæsaraug., LXXX, 753. Panis primi hominis in paradiso quis fuerit : S. Gregorius Magnus, LXXIX, 607. — Quod rationalis creatura angelorum atque hominum simul creata sit : Taio Cæsaraug., LXXX, 750.

De conditione primi hominis, *ibid.*, 753. — De homine : S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 559. — Cur in creatione hominis dicitur *faciamus* : Beda Ven., XCI, 28 *seq.*. De creatione hominis, id., XCIII, 216, 257; Wicbodus, XCVI, 1151. — Hominis in creatione prærogativæ : S. Paulinus Aquil., XCIX, 199. — Cur homo sexto die creatus est : Alcuinus, 518 Num non ante, die sexto, homo legitur esse creatus, id., C, 521. Die sexto, Dominus hominem fieri jubet: Rabanus Maurus, CVII, 458. — Cavenda est hic paupertas intellectus humani ut cogitemus Deum manibus operatum fuisse hominem et labiis carneis locutum : Remigius Antissiod., CXXXI, 60. — Nunquid ad angelos loquitur Deus dum dicit : Faciamus hominem : S. Bruno Signiens., CLXIV, 137. Creatio hominis totius Trinitatis opus fuit, *ibid.*, 157. — De creatione hominis : Rupertus abb., CLXVII, 248 *seq.* Homo est proprium opus et factura Dei, id , CLXVIII, 627. — Extra paradisum voluit hominem facere Deus, ut intelligeret se ex gratia, non ex natura, in paradiso locatum : Hugo de S. Victore, CXXXV, 39. Adam continuo factus est sine ullo progressu membrorum in ætate virili, id., CLXXVI, 92. Hominis primi formatio, quid allegorice, id., CLXXV, 639. Quare novissime factus est homo, id., CLXXVI, 20. — Hominis dignitas in creatione : S. Bernardus Claræv., CLXXXIII, 757. — De creatione hominis : Magister Bandinus, CXCII, 1046; Adamus Præmonst., CXCVIII, 99. — Homo creatus fuisset, etiamsi angeli non cecidissent : Alanus de Insulis, CCX, 318. — Hominis creatio quo die facta : Philippus de Harveng, CCIII, 11.

Homo ex duplici substantia est confectus : Tertull., II,

452, 850. — Homo duabus naturis contfnetur spiritali et terrena : S. Hilarius, IX, 720. Secundum corpus de terra formatus, *ibid.*, 566. Secundum animam ex nulla aliena substantia factus, *ibid.* — Difficultates variæ si anima Adæ non prius creata quam corpori inspirata : S. Augustinus, XXXIII, 370.—Caro Adæ ante peccatum ita est immortalis creata, ut, adminiculis adjuta temporalis alimoniæ, mortis expers ac doloris exsisteret : Beda Ven., XCI, 32; Rabanus Maurus, CVII, 463 —Sic immortalis et incorruptibilis est condita caro primorum hominum, ut eamdem suam immortalitatem atque incorruptionem per observantiam mandatorum Dei custodirent : Beda Ven., XCI, 32. — In corporis et animæ substantiam homo factus est : Alcuinus, C, 5, 521. — Abusive pronuntiatur ex utraque substantia totus homo : Rabanus Maurus, CXI, 139.—Non enim credendum est, animam quasi spiritus et levis, et munda, ex luto factam esse : Honorius Augustodun., CLXXII, 55. — Angelorum ministerio forsitan formatum est corpus hominis : Hugo de S. Victore, CLXXV, 37 Qualis creatus sit primus homo secundum corpus, id , CLXXVI, 275 Corpus hominis Deus formavit de limo terræ, *ibid.*, 92. -- Homo cur ex luto conditus : Garnerius, CXCIII, 277.

Homo ad imaginem Dei Filii creatus : Tertull., II, 168. Ad similitudinem Filii et Spiritus confectus : *ibid.* Ad imaginem Dei factus, id est Christi : Tertull., II, 802. — Non in lineis corporalibus, sed in arbitrii libertate et potestate, ad imaginem Dei factus homo : Tertull., II, 290. — Adam quem ad imaginem et similitudinem suam consummavit : S. Victorinus martyr, V, 306. — Anima hominis ad imaginem Dei facta : S. Hilarius, IX, 566. Fit ad communem Patris et Filii imaginem : X, 134. Homo in substantia animæ ad imaginem Dei figuratus : IX, 651. Secundum animam ad imaginem Dei factus : IX, 721. Non Dei imago, sed imaginis et similitudinis Dei exemplum : IX, 566. -- Homo cur factus a Deo ad imaginem et similitudinem suam : S. Zeno, XI, 276. Quæ sit in homine Dei imago : XI, 456, 457. — Ut pressius intelligatur ubi divina similitudo resideat : S. Ambrosius, XIV, 259. In quo sit ad similitudinem Dei, XVII, 1017. — Imago Dei in homine facta in creatione, similitudo in baptismate : S. Hieronymus, XXV, 269. — Ad imaginem Dei quomodo Adam creatus. S. Augustinus : XL, 331 ; XXXIV, 26, 186, 244, 292, 347, 366, 409 ; XXXII, 626, 858 ; XLII, 475, 695, 1001, 1055. — Homo cur ad imaginem Dei conditus : S. Leo Magnus, LIV, 169, 189. — Homo an conditus ad imaginem Verbi : Prudentius, LIX, 949. — In qua homo factus ad imaginem et similitudinem Dei : Beda Ven., XCI, 29. In hoc maxime factus est homo ad imaginem Dei, in quo irrationalibus antecellit, id , 30. Quod enim dictum est ad imaginem Dei, non nisi in anima ; Beda Ven., XCI, 43. — Imago Dei quomodo in homine : S. Paulinus Aquil., XCIX, 799.—Ad imaginem et similitudinem suam ipse Creator omnium hominem creavit : Alcuinus, C, 566 ; Rabanus Maurus, CVII, 459. — Non ergo secundum corpus, sed secundum intellectum mentis, ad imaginem Dei conditus est homo : Rabanus Maurus, CVII, 460. — Nec audiendi sunt qui dicunt hominem in corpore Dei imaginem habere : Remigius Autissiod., CXXXI, 57. — Sexto die creatus est homo ad sui imaginem et similitudinem Creatoris : S Petrus Damianus, CXLV, 843. — Imaginem Dei Adam habuit in anima : Guibertus abb , CLVI, 55. — Quod ad imaginem et similitudinem Dei facti sumus : S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 709. — Ad ineffabilis Trinitatis imaginem et similitudinem conditus homo dicitur : Hildebertus, CLXXI, 435. Ad imaginem Dei factus est homo secundum animam, id., CLXXI, 1118. — Ad imaginem Dei homo factus dicitur : Godefridus abb., CLXXIV, 145. Ad imaginem Dei factus est homo secundum animam : Hugo de S. Victore., CLXXV, 37; CLXXVI 91, 264, 590. Homo cur ad imaginem Dei factus, CLXXVII, 1119, 1120. — Homo secundum animæ dignitatem ad similitudinem singularem personarum factus est : Petrus Abælardus, CLXXVIII, 761. Ad imaginem Dei creatus, id., *ibid.*, 763 : Petrus Lombardus, CXCII, 34. Satis ergo ostenditur ubi homo sit creatus ad imaginem Dei, scilicet non in corporis lineamentis, sed forma quadam intelligibili mentis illuminatæ : Petrus Lombardus , CXCII, 205, 282 ; S. Trinitatis imago in homine impressa elucidatur : Adamus Præmonst., CXCVIII, 833.

Homo in hoc ab ipso Deo exstructus est, ut Dominus esse posset, dum fit a Domino : Tertull , II, 801. Omnis substantia ejus saluti destinata, 863. — Ad cognoscendum venerandumque Deum homo omnibus uti debet, IX, 564. Natus est ad volandum in cœlum, IX, 973. — Ad hoc natus est homo, ut Creatorem suum intelligens, veneretur cum metu, et honore, et opere mandatorum : S Hieronym , XXIII, 1116. — Homo ad quid factus : S. Augustinus, XL, 628. Hominis finis est vita æterna, XXXIV, 144. A quo, quare, ad quid homo creatus, XL, 849. Ad cœlum, non ad gehennam a Deo conditus, XL, 1119. — Homo nascitur ad laborem : S. Gregorius Magnus, LXXV, 757. Homo conditus ad contemplandum suum Conditorem, LXXV, 813, 821. — Quod ad hoc facti sumus, ut Deum sine fine laudemus : S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 711. Homo a Deo creatus ut secundum Creatoris sui voluntatem viveret : S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 803. Constat hominem esse factum ad beatitudinem, quæ in hac vita haberi non potest, id, 376. Ad regnum Dei factus est homo, id , 457, 533. Et ad videndum Deum, id., 225, 813, 814. — In paradiso omnium deliciarum loco Deus eum collocavit ut operaretur, et custodiret illum : S. Bruno Signiens. CLXIV, 160. — Hom nem fecit Deus ad immortalitatem : Hugo de S. Victore, CLXXV, 37.

Ut creatis aut uteretur, aut dominaretur, homo est electus : S. Hilarius, IX, 426. — Belluas robustissimas ac ferocissimas homini a Creatore subditas : S. Ambrosius, XIV, 253. — Potestas hominis in bestias , S. Augustinus, XXXIV, 187. — Bestiis dominari, per allegoriam, *ibid.* In quo honore positus, si non intellexerit ut bene agat, eisdem ipsis animantibus insensatis, quibus prælatus est, comparabitur : Beda Ven., XCI, 30. Quæritur in quam utilitatem homo dominatum in pisces, et volucres, et animantia terræ cuncta perceperit, id., XCI, 31. Quæsitu dignum est quare non etiam nunc cunctis homo dominetur animantibus, *ibid.* Quomodo Deus adduxit ad Adam cuncta animalia, et universa volatilia cœli, id., XCIII, 271, 279. — Cur voluit Deus ut homo cunctis animantibus nomina imponeret : Alcuinus, C, 522. — Non est cogitandum carnaliter, quod ita adduxerit Deus animantia terræ vel aves ad Adam : Rabanus Maurus, CVII, 483. Constat Adam in ea lingua qua totum genus humanum usque ad constructionem turris, in qua linguæ divisæ sunt, loquebatur, animantibus terræ et volatilibus nomina imposuisse, id., CVII, 483. — Dominari debuit homo omnibus, sed per peccatum amisit dominium et in maximis et in minimis : Hugo de S. Victore, CLXXV, 37. Quod autem ad eum adducta sunt, hæc est ratio, scilicet quia futurus erat Dominus super omnia illa, et ideo decebat ut pro arbitrio suo daret eis nomina, id., CLXXV, 40. — Non hominem homini præponit Deus, sed insensibilibus tantum, vel irrationalibus creaturis, ut eas scilicet in potestatem accipiat : Petrus Abælardus, CLXXVIII, 762. — Dominatio omnium quæ in terra et quæ in aquis sunt, homini data est : Ernaldus abbas, CLXXXIX, 1531.

De creatione mulieris.

Femina non est facta ad imaginem Dei : S. Ambrosius, XVII, 240, 259. — Femina de viro facta : S. Augustinus, XXXVII, 1784. Facta est ad imaginem Dei : id., XXXIV, 293. Extra sex dies creationis facta est , *ibid.*, 343. Mulieris formatio, non per alium, quam Deum , id., XXXIV, 403, 404. Mulier cur ex homine formata , id., XLI, 372, 376. Mulier in adjutorium propter sobolem facta , id., XXXIV, 395, *seq.* Mulier facta ut vir ei dominaretur , *ibid.*, 450. Mulieris formatio, mystice dicta est ædificatio , *ibid.*, 402, 403. Formatio mulieris, eo modo quo narratur, facta est, ut quidpiam prænuntiaretur , *ibid.*, 402. Mulieris formatio, Ecclesiæ formationem mystice significabat, *ibid.*, 407, 408. — Quæritur utrum femina de latere viri formata ex ejus anima acceperit animam : S. Eucherius, L, 903. — In primis Deus feminam unam creavit : Beda Ven., XCI, 30. Femina ad imaginem Dei creata est, secundum id quod et ipsa habebat mentem rationalem : *ibid.*, 30. Nunquid quia opus erat Adæ, ut ei conjux fieret, aliter non poterat fieri, nisi ut dormienti costam detraheret, ex qua conjux ædificaretur : id , XCIII, 275. — Cur mulier de latere viri dormientis ædificata legitur, et non de terra plasmata ; Alcuinus, C, 522. — De factura mulieris ex costa Adæ : Rabanus Maurus, CVII, 482. Quod mulier de viri latere facta est, propter ipsius conjunctionis vim commendendam, ita fieri oportuisse credendum est : *ibid.*, 484. — De formatione mulieris : Hildebertus, CLXXI, 1119. — Attendendum est quod nec de capite, nec de pedibus viri sumptum est id unde fieret mulier, ne aut domina, si de capite, aut ancilla, si de pedibus putaretur : Hugo de S. Victore, CLXXV, 40. Ideo de medio, id est costa sumi decuit, ut socia intelligeretur : *ibid.* De formatione mulieris : id., CLXXVI, 92. — Ut enim ex patre cæteræ personæ habent esse, ita in humana creatione femina ex viro creata esse inde habuit, non vir ex femina : Petrus Abælardus, CLXXVIII, 761.

XXXVIII.

INDEX DE ANIMA HUMANA

IN QUO EXHIBETUR, ORDINE LOGICO, QUIDQUID SCRIPSERE PATRES DE ANIMÆ ORIGINE, NATURA, IMMATERIALITATE, DOTIBUS, IMMORTALITATE, EXCELLENTIA, ETC., ETC.

MONITUM.

Hoc in Indice, utilitati simul et facilitati lectoris providentes, divisiones statuemus plurimas; sic vicissim agemus : I de existentia et origine mentis humanæ; II de illius natura; III de immaterialitate; IV de variis dotibus; V de immortalitate; VI de unione animæ cum corpore et de sede illius; VII de excellentia; VIII de statu animæ præsenti; IX de statu ejus in morte et post mortem; X libros de anima ex professo tractantes adducemus; XI denique velut in appendice de anima brutorum aggrediemur quæstionem. Sed ne longius hic Index protraheretur, non omnes de verbo ad verbum Patrum sententias retulimus, at tantum numeris et voluminum et paginarum indicavimus locos ubi facillime lector reperiet desideratas.

I. — *De exsistentia et origine mentis humanæ.*

Anima humana non ex Deo sed a Deo creata et descendens, imago Dei est, nam eosdem motus et sensus habet quos et Deus, licet non tales quales Deus. Asseritur animas non fuisse priusquam in corpore mitterentur; non esse ex traduce, sed formato corpore creari et infundi. Variæ hic etiam de illius origine opiniones necnon circa illam errores recensentur.

Tertullianus, I, 577; II, 257, 295, 304, 652, 686, 695, 696, 712, 804, 805.— Arnobius, V, 833, 851, 855, 863, 864, 885, 893.— Lactantius VI, 309, 319, 322, 345, 405, 730, 927.— S. Hilarius, IX, 402, 451, 458, 650, 718; X, 358. — Philastrius, XII, 1183, 1233, 1249. — S. Ambrosius, XV, 1332. —S. Chromatius, XX, 420. —S. Hieronymus, XXII, 1085; XXIII, 371, 372, 430, 478. 1112. —S. Augustinus, XXXII, 587, 1237, 1242, 1296; XXXIII, 541, 588, 590, 717-719, 725, 727, 728, 731-733, 747, 778, 857, 858, 862, 864, 882; XXXIV, 343, 345, 355, 356, 360, 361, 366, 372, 412, 415, 418, 419, 422, 425, 426; XXXV, 2229; XXXVII, 1822; XXXIX, 2175, 2183; XL, 11, 34, 35, 93, 95, 99, 784, 809, 887; XLI, 311, 356, 375, 402; XLII, 116, 117, 380, 381, 549, 668-670, 1207, 1208, 1216; XLIV, 150, 196, 477, 479, 482, 484, 489, 490, 492, 493, 496-499, 501, 506, 512, 513, 520, 523, 525, 530, 532, 546, 547, 608; XLV, 1218, 1718, 1784. — Cassianus, XLIX, 499, 756. — S. Leo Magnus, LIV, 685. — Gennadius, LVIII, 1020, 1021. — Prudentius, LIX, 878, 984, 987, 994. — S. Fulgentius, LXV, 199, 441, 504, 505, 665, 666, 668. — Cassiodorus, LXX, 1281, 1283. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 989. — S. Isidorus Hispal., LXXXI, 83, 85, 86, 234. — Alcuinus, CI, 1075. — S. Agobardus, CIV, 168. — Rabanus Maurus, CVII, 475; CX, 1112. — Wernerus, CLVII, 1161, 1162, 1176. — S. Anselmus, CLVIII, 623. — Odo, abb., CLX, 1100. — S. Bruno Astens., CLXIV, 160 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 266, 386. — Hildebertus, CLXXI, 1121. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 730 — Alanus de Insulis, CCX, 315, 316 *et seqq.*

II. — *De natura animæ humanæ.*

Anima substantia est simplex; sic recte quasi ἀναίμα, id est, a sanguine longe discreta vocatur, cum post mortem corporis perfectam ejus constet esse substantiam. Quidam dicunt animam sic appellatam, eo quod animet atque vivificet sui corporis substantiam. Animus appellatur, quia velocissima ejus cogitatio ad similitudinem venti motu celeri pervagatur; mens dicitur a μήνη, id est, luna, quia licet mutetur vicissitudine varia, se tamen restituit in id quod fuit quadam novitate perfecta; spiritus etiam dicitur, sive quia inspirat quod vult, universa complet, totus in orbe, immobilis loco, sive quatenus est substantia tenuis nobisque invisibilis; sive quatenus per totum corpus emissum atque receptum per eum vita mortalium continetur. Una est anima quæ, dum contemplatur, spiritus est; dum sentit, sensus; dum sapit, animus; dum intelligit, mens; dum discernit, ratio; dum consentit, voluntas; dum recordatur, memoria; dum membra vegetat, anima est. Variæ de natura animæ opiniones referuntur et errores refelluntur varii.

Tertullianus, I, 610; II, 182, 654-656, 667, 668, 672, 682, 686, 775, 803, 814, 817, 956.—Arnobius, V, 831, 832, 836, 838, 839, 853, 854, 858, 865, 866, 889, 890. — Lactantius, VI, 779; VII, 63. — S. Zeno, XI, 340. — Philastrius, XII, 1210, 1252, 1253. — S. Ambrosius, XIV, 403, 466, 501, 560; XVI. 1074; XVII, 491, 529. — S. Hieronymus, XXII, 796, 824. — S. Augustinus, XXXIV, 358, 362, 363, 365, 366, 372, 425, 426, 480; XXXVII, 1887; XL, 194, 671, 727, 784, 805, 814; XLI, 287, 326, 773; XLII, 11, 46, 47, 93, 94, 255, 981, 982; XLIV, 363, 364, 426, 480, 534, 538-541, 543, 544; XLV, 1518, 1510. — Cassianus, XLIX, 507, 605, 774. — S. Prosper, LI, 241, 414, 493. — S. Leo Magnus, LIV, 682. —Gennadius, LVIII, 1021, 1022. —Prudentius, LIX, 693; LX, 475. — S. Fulgentius, LXV, 284, 285. — Cassiodorus, LXX, 1283, 1287, 1289.—S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 83, 85; LXXXIV, 716. — B. Alcuinus, CI, 664, 1103. — Rabanus Maurus, CX, 1110. — Isidorus Mercator, CXXX, 564, 894. — Wernerus, CLXVII, 1175, 1176. — S. Bruno Astens., CLXIV, 161, 470, 959. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 418, 419; CLXXVII, 179, 180. — S. Bernardus, CLXXXIV, 340. — Isaac de Stella, CXCIV, 1878. — Adamus Scotus, CXCVIII, 806.

III. — *De animæ immaterialitate.*

Anima spiritus est, sicut ipsa dies lux; incorporea, immaterialis et ideo dissolvi non potest. Non crescit in pueris, nec in juvenibus viget, nec in senibus diminuitur. Nihil in se corporeum retinet; nec longitudinem, nec latitudinem, nec profunditatem habet; spiritualiter multa longius et prope posita perpendit, de cœlestibus cogitat; de ipso summo Deo quædam ardua nosse desiderat, etc.

Tertullianus, II, 664. — Lactantius, VI, 771, 772, 775, 776. — S. Hilarius, IX, 566, 719, 721. — S. Ambrosius, XIV, 557; XV, 1334; XVI, 1074. — S. Hieronymus, XXVI, 66. — S. Augustinus, in eosdem locos articulo præcedenti de natura mentis allatos. — Prudentius, LIX, 697. — Boetius, LXIV, 1400. — S. Fulgentius, LXV, 668, 691. — Cassiodorus, LXX, 1283. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 325. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 85. — S Paulinus Aquil., XCIX, 159, 161. — B. Alcuinus. CI, 645, 1644. — Rabanus Maurus, CX, 1111, 1113. —Guibertus abb., CLVI, 677, 678.—Wernerus, CLXVII, 1175, 1176. — S. Anselmus, CLVIII, 806. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 690.

IV. — *De proprietatibus vel dotibus animæ.*

Anima rationalis est et libera; capax scientiæ et intellectus; semper mobilis et exercita. Anima in corpore tres habet affectiones; rationabilem, concupiscibilem, irascibilem; triplici constat potentia, vitali, sensuali, rationali; ratione viget, consilio valet, intelligentia antecellit. Anima de divinis tractat, humana sapit, naturaliter tendit ad superiora; facultates et quasi instrumenta cognoscendi ac diligendi habet ex natura; septem sicut illi vires: animus, mens, imaginatio, opinio, ratio, intellectus et memoria, etc.

Tertullianus, I, 295, 680, 686; II, 654, 656, 659, 726,

750, 751, 772, 775.—S. Ambrosius, XV, 1735, 1736. — Cassianus, XLIX, 597, 1306.— Dionysius Exiguus, LXVII, 370, 371. — B. Alcuinus, CI, 640, 642.— Rabanus Maurus, CX, 1111. — S. Anselmus, CLVIII, 216, 434, 553, 805.— Odo, CLX, 1081.—Hugo de S. Victore, CLXXVII, 553, 572. — Isaac de Stella, CXCIV, 1887. — Joannes Saresberiens., CXCIX, 954.

V. — *De immortalitate animæ.*

In hoc articulo afferuntur omnia argumenta quibus conati sunt Patres astruere animæ immortalitatem; recensentur etiam variæ de illa opiniones, et errores refelluntur.

Tertullianus, I, 610, 1264; II, 648, 720, 795, 796, 798. — S. Cyprianus, III, 781, 782; IV, 247, 309, 430, 476, 477, 493, 585, 586, 596, 598, 603, 750-752. 791, 792. — Arnobius, V, 475-477, 484-486, 852-854, 855-859. Lactantius, VI, 26, 579, 580, 581, 609, 665, 765, 770, 776, 777, 853, 856.— S. Hilarius, IX, 411, 589, 590, 632, 633, 861, 865, 931, 932; X, 26, 27, 30, 31, 396, 397, 411, 412, 640, 641, 861, 862, 1045, 1046, — S. Zeno, XI, 340.—S. Philastrius, XII, 1121, 1210.— S. Ambrosius, XIV, 358, 359, 539-541, 553-555, 557, 538, 1174, 1175; XV, 1498, 1499, 1508, 1509; XVI, 592. 922, 923, 1309, 1310, 1320, 1321, 1328, 1352, 1353, 1371, 1373. — Rufinus, XXI, 666, 667, 682, 1004, 1086, 1087. — S. Hieronymus, XXII, 467, 589, 590; XXIII, 1060-1062; XXVI 190, 191. — S. Augustinus, XXXII, 713, 719, 720, 896, 1021, 1023, 1025, 1028, 1029; XXXIII, 269; XXXIV, 457; XXXVI, 322, 352, 355, 351 670, 760; XXXVII, 1678, 1679, 1682, 1702, 1703, 1782, 1906; XXXVIII, 206, 220, 232, 233, 428, 588, 721, 799, 1288, 1385, 1414, 1445, 1450, 1475, 1476; XXXIX, 1578; XL, 281, 607, 1023, 1096, 1580-1582; XLI, 255, 299, 607, 758, 765, 768, 771, 772; XLII, 384, 1023; XLIV, 110, 747. — Cassianus, XLIX, 314, 356, 370, 499-501, 529, 530, 613, 614, 703, 704. — S. Prosper, LI, 132, 133, 157, 158, 174. 175, 231. 232, 436. 440, 441, 456, 457, 599, 600, 621, 622. — S. Petrus Chrysolog., LII, 214-217, 226, 228, 375, 376, 501-503, 536, 537, 549, 550, 555, 556, 616-620. — S. Valerianus, LII, 736 738, 742, 743. — S. Salvianus, LIII, 171. — S. Leo Magnus, LIV, 25, 28, 87, 88, 126, 128, 168, 169, 213, 244, 253, 301, 302, 306, 356, 379, 380. — S. Maximus Taurin., LVII, 377, 425, 683, 792, 811, 812. — Gennadius, LVIII. 985, 1004, 1005, 1021. — S. Faustus, LVIII, 836. — Pomerius, LVIII, 836. — Prudentius, LIX, 664; LX, 712, 778. — S. Paulinus Nolan., LXI, 200, 201, 208, 213, 217, 221, 349-351, 462, 463. — Eugyppius, LXII, 684, 685, 750-752, 783, 784, 810, 812, 853, 860, 861 899, 900, 943, 944, 1021, 1022, — Boetius, LXIII, 713; LXIX, 1403. — S. Fulgentius, LXV, 153, 154. — Cassiodorus, LXIX, 882, 1035, 1036; LXX, 1283-1285. — S. Gregorius Turon, LXXI, 540, 1138, 1139. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 640, 641, 713, 714; LXXVII, 140-142, 320-322, 328-330, 404, 405. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 83, 946-949, 1185, 1244. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 214, 245. — B. Alcuinus, C, 519, 520, 565, 566; CI, 1099-1102. — S. Agobardus, CIV, 201, 202.—Rabanus Maurus, CVIII, 1148, 1167; CIX, 709; CX, 1109-1111. — S. Lupus, CXIX, 492. 493, 624, 625.— Lietbertus, CXLVI, 1173. — Joannes Rothomag., CXLVII, 228, 229. — Lanfrancus, CL, 123, 124, 131, 132. — Manegaldus, CLV, 111. — S. Anselmus, CLVIII, 213. 214, 216, 218, 794, 795. — S. Ivo Carnot., CLXI, 973, 1001, 1002, 1004. — S. Bruno Astens., CLXV, 162. — Rupertus abbas, CLXVII, 556-558. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 486-488; CLXVII, 747. — Herveus, CLXXXI, 575. — S. Bernardus, CLXXII, 238, 239; CLXIII 210, 211, 1172, 1173. — Petrus Lombardus, CXCII, 36-38, 43, 957, 1110. — Garnerus, CXCIII, 88, 198. 199. Gerhohus, CXIV, 497. — Wolbero, CXCX, 1021.—S Hildegardis, CXCVII, 747. Philippus de Harveng, CCIII, 206, 207, 602, 603, 1286, 1287. — Ermengaudus, CCIV, 1242, 1252, 1253. — Petrus Blesensis, CCVII, 752, 753. — Alanus de Insulis, CCX, 232, 233, 328-331. — Petrus monac, CCXIII, 558-560. — Innocentius III, CCXVII, 378.

VI. — *De sede animæ et ejus unione cum corpore.*

Anima quo modo corpori adhæreat, non potest comprehendi; non continetur in corpore, ut id quod in vase, aut quod in loco est, sed per omnes corporis particulas tota simul adest, nec minor in minoribus, nec in majoribus major, at in omnibus tota, et in singulis tota est, quæ omnia triplici operatione vivificat, sensificat et regit, etc.

Tertullianus, II, 671, 672.—Lactantius, VI, 775, 1003; VII, 69. — S. Zeno, XI, 372. — S. Ambrosius, XVI, 508, 526. — S. Hieronymus, XXIII, 418, 580; XXVI, 108, 415. — S. Augustinus, XXXII, 1034; XXXIII, 723; XXXIV, 363; XXXV, 1584, 1586, 1737, 2323; XL, 301, 710, 711, 794, 795, 812; XLI, 725; XLII, 185, 877, 989. — Eugyppius, XLII, 648. — Dionysius Exiguus, LXVII, 361, 370. — Cassiodorus, LXX, 1293, 1294. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 85. — S. Paulinus Aquit., XCIX, 161, 162. — B. Alcuinus, CI, 222, 643, 1099, 1100. — Rabanus Maurus, CX, 1114. — Hincmarus, CXXV, 296. — Wernerus, CLVII, 1176. — S. Anselmus, CLVIII, 711. — S. Bernardus, CLXXXIII, 120, 188, 450, 697, 701. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 690 *et seqq.* — Isaac de Stella, CXCIV, 1882. — Adamus Scotus, CXCVIII, 806.

VII. — *De animæ excellentia.*

Anima humana, Dei insignita imagine, decorata similitudine, desponsata fide, dotata spiritu, redempta sanguine, capax beatitudinis, hæres bonitatis, rationis particeps, quoddam habet Trinitatis vestigium; imaginis seu Verbi magnitudinem et rectitudinem refert; nihil illa potentius, nihil sublimius, etc.,

Tertullianus, II, 668, 805.—S Hilarius, IX, 566, 709. — S. Ambrosius, XIV, 256. 258, 259; XVI, 1074.— S. Hieronymus, XXIII, 299· XXIV, 489; XXVI, 130. — S. Augustinus, XXXII, 1276, 1279, 1287; XXXIV, 564; XXXV, 1451, 1585; XXXVII, 1885; XXXVIII, 429; XXXIX, 552; XL, 787, 805, 806, 809; XLI, 229, 264; XLII. 1221. — S. Prosper, LI, 495. — B. Alcuinus, CI, 639, 640, 642, 1101. — S. Anselmus, CLVIII, 213. 216. — S. Bernardus, CLXXXII, 979; CLXXXIII, 448, 667, 916, 917, 1181; CLXXXIV, 489, 490, 547. — Thomas abb., CCVI, 109.

VIII. — *De statu præsenti animæ in ordine spirituali; necessitas et media eam sanctificandi.*

Anima est currus Dei, qui equos habet bonos et malos; virtutum ornata floribus, hortus est, vel in se paradisum habens germinantem; civitas est, munita per Christum, obsessa per diabolum; templum est et altare Dei; tabescit quando peccatum minuitur, incrassatur cum peccata cumulantur; cum semel adhæserit cupiditatibus, difficile in altum potest, unde descendit, sine Dei favore, revolare. Anima cum solo Deo, in Deo solo est beata; temporalibus voluptatibus dedita, semper exardescit cupiditate, nec satiari potest. Alimentum animæ, voluntas Dei. Anima tribus modis moritur: cogitatione, opere, perseverantia in malo, etc. etc. In hoc articulo, ut jam diximus, ne longius protraheretur Index, numeris tantum et voluminis et columnarum indicamus Patrum locos quibus agunt de statu animæ præsenti et de necessitate et modis illam sanctificandi, quos scilicet locos fructuose adibit lector.

Tertullianus, II, 296, 719, 720. — S. Ambrosius, XIV, 260, 317, 351, 566, 588, 506, 507, 514, 519, 521, 527, 531, 549, 558, 559; XV, 1055, 1222, 1242, 1349, 1384. 1387, 1632, 1642, 1737, 1781; XVI, 91, 282, 290, 293, 295, 370, 488, 1054, 1056, 1057, 1068, 1235, 1241, 1242; XVII, 207, 782. — S. Hieronymus, XXII, 336, 551, 583, 793, 809, 816, 1075; XXIII, 41, 200; XXIV, 30, 31, 471, 530; XXV, 220, 1108, 1280. — S. Augustinus, XXXII, 783, 791, 857, 1037, 1231, 1263, 1314; XXXIII, 212, 213, 491, 496, 506, 539; XXXIV, 359, 740; XXXV, 1344, 1550, 1581-1586, 1603, 1605 1681, 1737; XXXVI, 82, 92, 432, 752, 751, 765; XXXVII, 1117, 1178, 1261, 1316, 1550, 1552, 1634, 1724, 1843, 1851; XXXVIII, 138, 415, 428, 715, 882, 1218, 1391, 1398. 1452; XXXIX, 1603, 1951, 2022, 2168, 2326; XL, 16, 38, 58, 62, 90, 787, 806, 807, 820, 826, 953, 959, 1057, 1334, 1351; XLI, 257, 271, 369 *et seqq.*, 377, 387, 390. 640, 642, 665, 776, 779, 1361; XLII, 102, 113, 115, 127, 138, 165, 261, 424, 614, 616, 636, 890, 898, 977, 988, 998, 999, 1005-1007, 1051, 1052; XLV, 1865. — Cassianus, XLIX, 561, 926, 1307. — S. Prosper, LI. 289, 438, 494, 610, 637. — S. Petrus Chrysolog., LII, 214, 261, 320, 553. — S. Leo Magnus, LIV, 186, 272, 310. — S. Maximus Taurin., LVII, 243, 665. — Prudentius, LX, 356. — S. Paulinus Nolan., LXI, 143. 202, 269, 305, 365, 377, 412, 576, 730, 731. — Eugyppius, LXII, 658, 757. — S. Fulgentius, LXV, 233, 234, 557, 564, 596. — Cassiodorus, LXX, 172, 434, 702, 819, 844, 952, 1296. — Vitæ Patrum, LXXIII, 804, 1017, 1055; LXXIV, 1256. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 59, 352, 806, 892; LXXIX, 77, 79, 135, 146, 259, 492, 493, 500, 510, 526, 530, 581. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 262. — B. Alcuinus, C, 201; CI, 640, 643, 645, 1074. — S. Agobardus, CIV, 36, 206, 262. — Rabanus Maurus, CVIII, 766; CIX, 535, 910; CX, 703, 710; CXI, 1114, 1173, 1185. — Paschasius Radbertus, CXX, 389, 433, 831, 1065,

1068, 1081, 1083.—S. Petrus Damian., CXLIV, 268, 541. 550, 707; CXLV, 405, 622, 993. — S. Bruno Carthus., CLII, 785, 1266. — Guibertus abb., CLVI, 68. — S. Anselmus, CLVIII, 805. — S. Bruno Astens., CLXIV, 920; CLXV, 920; CLXV, 254, 626. — Rupertus abb., CLXVII, 479, 502, 509, 1124, 1191, 1792; CLXVIII, 327, 933, 1509, 1462; CLXX, 267, 304. — Hildebertus, CLXXI, 141, 156, 475, 856, 862, 891, 906.—Godefridus abb., CLXXIV, 30, 90, 192, 198, 379, 454, 602, 638, 640, 715, 789, 809, 923, 1037, 1048, 1125. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 276, 347, 417, 420, 421; CLXXVII, 936. — S. Bernardus, CLXXXII, 246, 821, 987; CLXXXIII, 51, 90, 97, 222, 391, 393, 394, 780, 785, 885, 897, 912, 919, 966, 1000, 1075, 1167, 1192, 1193; CLXXXIV, 149, 524, 343 *et seqq.*, 490, 510, 546, 599; CLXXXV, 83. — Garnerus, CXCIII, 144, 180, 275, 348. — Wolbero, CXCV, 1059, 1126, 1133. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 152, 211, 309, 430, 450, 494, 1200, 1278. — Adamus Scotus, CXCVIII, 234, 275, 357, 370, 373, 422, 769, 785, 1360. — Philippus de Harveng, CCIII, 1204. — Thomas Cisterciens., CCVI, 725. — Alanus de Insulis, CCX, 262. — Anonymus, CCXIII, 913.

IX. — *De statu animæ in morte et post mortem.*

Anima justi a corpore discedens, videt omnia opera bona sua, et ideo gaudet; mox eam accipit angelus qui eam custodivit, et eam ante thronum Dei locat; anima vero peccatoris cum incipit a vinculis carnis absolvi, amaro terrore conculitur, mordacis conscientiæ stimulis laceratur: recolit vetita quæ commisit, dolet; manere satagit, ire compellitur; erubescit, etc. Anima justi post obitum, si nihil purgandum habeat, statim evolat ad cœlum; anima vero peccatrix detruditur in inferos, etc. Hic etiam recensentur et refelluntur variæ opiniones de metempsychosi. Quoad pœnas animæ peccatricis et justorum præmia indices de cœlo et de inferno adeat lector.

Tertullianus, II, 444 *et seqq.*, 697, 741, 742, 745-747, 749, 751, 819. — S. Augustinus, XXXIV, 48, 360 361, 376, 481; XXXV, 1751, 2232; XXXVI, 361; XXXVII, 1457, 1911; XXXVIII, 1132, 1135, 1154; XL, 795, 800, 801, 812, 1024, 1026, 1062, 1063, 1065, 1184; XLI, 265, 310, 375, 592, 711, 791; XLII, 45, 47, 226, 231, 383, 384, 1069, 1220; XLIV, 409, 978. — Prudentius, LIX, 886, 887; LX, 357. — Vitæ Patrum, LXXIII, 454, 1043, 1125. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 331, 356, 357, 365, 380, 581, 405. — Idalius, XCVI, 478-481, 492. — B. Alcuinus, C, 342. — S. Petrus Damian., CXLIV, 738; CXLV, 738. — S. Anselmus, CLVIII, 734. — S. Bernardus, CLXXXIII, 659, 663.

X. — *Libri de anima tractantes.*

Liber de anima, Tertullianus, II, 641.

De immortalitate animæ, Lactantius, VI, 761.

De æternitate animæ, Lactantius, VI, 764.

De anima et corpore, de conjunctione eorum, et de discessu et reditu, id., VI, 771.

De anima, ac testimonia de ejus æternitate, id., VI, 777.

Animæ immortalitas confirmatur, id., VI, 1086.

De mente et ejus sede, id., VII, 64-75.

Liber de Isaac et anima, S. Ambrosius, XIV, 501.

Liber de immortalitate animæ, S. Augustinus, XXXII, 590, 1021.

Liber de quantitate animæ, id., XXXII, 1034, 1035.

Liber de spiritu et anima, id., XL, 779.

De anima et ejus origine libri IV, id., XLIV, 475, XXXII, 653, XXXIII, 720.

De statu animæ libri III, Claudianus Mamertus, LIII, 699.

Liber de anima, Cassiodorus, LXX, 1280.

Tractatus de anima, Rabanus Maurus, CX, 1110.

De diversa et multiplici animæ ratione, Hincmarus, CXXV, 932.

De origine animæ, Guillelmus de Campellis, CLXIII, 1043.

De anima, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 166.

De unione corporis et animæ, id., CLXXVII, 285

Visio status animarum post mortem, Joannes monac., CLXXX, 177.

De natura corporis et animæ, Guillelmus abb., CLXXX, 695.

Liber de anima corpore exuta, Hugo Eterianus, CCH, 163.

XI.— *De anima brutorum.*

Animale nihil sine sensu, nihil sensuale sine anima, Tertullianus, II, 775. — Utrum animalibus mens insit, et quinam hanc ipsis tribuerint, Lactantius, VII, 93. Eorum intelligentia et providentia futuri, id., VI, 765. Illorum animæ morte solvuntur, *ibid.*, 321, quinam ipsis rationem tribuerint, *ibid.*, 917.—Anima inest et pecori, S. Augustinus, XLII, 1057, 1061., bestiarum animæ vivunt, sed non intelligunt, *ibid.*, 975, 979. Bestiæ intellectu carent, id., XXXVI, 480, XXXVII, 1939. Bestiæ sentiunt, reminiscuntur, appetunt, id., XLII, 999; imagines in parte animæ brutorum, *ibid.*, 979.— Animalium animæ cum ipsa carnis nativitate nascuntur, et in carnis morte finiuntur, sed non reguntur ratione, Gennadius, LVIII, 984.—Animal rationis amicum, Dracontius, LX, 723.—Animæ brutorum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1231. — Animalium animæ quæ, B. Alcuinus, CI, 1076.—Anima bruti non vivit, nisi quandiu vivificat, S. Bernardus, CLXXXII, 239 —Animæ brutorum cum ipsis intereunt, Robertus Pullus, CLXXXVI, 739. — Spiritus bruti unde vocetur spiritus, naturalis, vitalis, et an sit animatus vel inanimatus, Alanus de Insulis, CCI, 330, 331.

XXXIX.

INDEX DE RATIONE HUMANA

ET DE EJUS EXCELLENTIA, POTENTIA, INFIRMITATE,

LOGICO REFERENS ORDINE QUIDQUID DE HIS DIXERE SS. PATRES.

MONITUM.

Hoc in Indice, rerum ordinem logicum tenemus; sic, ratione definita, illius exsistentiam, fines, excellentiam exponimus; sed cum inter illas rationis humanæ dotes plurimi exsurgunt defectus, illius infirmitates et istarum causas aggredimur, varias de his omnibus Patrum sententias vel referentes, vel numeris saltem et voluminum et columnarum indicantes.

I. — *Rationis definitio.*

Ratio est mentis motio ea quæ discuntur distinguendi et connectendi potens, S. August., XXXII, 1009. — Ratio est aspectus mentis quæ verum contemplatur, id., XXXII, 646; XXXVIII, 255; XL, 786. — Rationis est animæ supra corporalia et infra spiritualia collocata, id. XL, 808 — Ratio est vis animæ, quæ omnia discernit et judicat, id., XL, 809.— Ratio animi motus quo ducitur ad arcanum veritatis, Cassiod., LXX, 1284. — Ratio est motus quidam animi visum acuens mentis, veraque a falsis distinguens, S. Isid. Hisp., LXXXIII, 82. — Ratio nihil aliud est quam intellectus, ex quo Dei et angelorum similes efficimur, Guibertus, CLVI, 33. — Triplex S. Bernardi rationis egregia definitio. S. Bernard. CLXXXIV, 311 et 331. — Est ratio vis quædam bonum a non bono discernens, Philippus de Harveng., CCIII, 946.

II. — *Rationis exsistentia.*

Anima humana est rationalis.

Tertullianus, II, 295, 679; S. Hier., XXIII, 1023; XXX, 681; S. Aug., XXXII, 1048; XXXV, 1518; XXXVII, 1887; XL, 784, 814; S. Prosperus Aquit., LI, 303; Gennadius LVIII, 984, 985; S. Isid. Hisp., LXXXIII, 85; Florus, CXIX, 129; Joannes Scotus, CXXII, 735; S. Remigius, CXXXI, 60; S. Bruno, CLII, 64, 1082; S. Anselmus, CLVIII, 215, 440, 534; Honorius Aug. CLXXII, 97, 98. Hugo de S. Vict., CLXXV, 419; CLXXVII, 559; Guillelmus abb. CLXXX, 703; Adamus Præm, CXCVIII, 100. — Homo est animal rationale, Tert., II, 160; S. Hil. IX, 564; S. Hier., XXIV, 49; Dionysius Exiguus, LXVII, 557; S. Isid. Hisp., LXXXIII, 76; Joannes Scotus, CXXII, 756; S. Anselmus, CLVIII, 567; Hermannus, CLXXX, 14; S. Bern., CLXXXII, 621, 746. — Homo particeps rationis, Arnobius, V, 835, 746; S. Aug., XLIV, 330; S. Leo, LV, 127; Boetius, LXIII, 655; LXIV, 12; S. Remigius Lugd., CXXI, 1112; Joannes Scotus, CXXII, 733 757; S Anselmus, CLVIII, 504; Rupertus, CLXVII, 257. — Cœli ratio in animo est. Lact., VI, 636. — Dedit homini artifex noster sensum et rationem, id. VII, 14. — Per textum Genesis. ***Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram***, plerique Patres rationis existentiam arguunt, S. Hil., IX, 566, 721; X, 134; S. Zeno, XI, 340; S. Ambr., XIV, 258; XV, 1214; S. Aug., XLII, 103, 1040; XXXIV, 243; XXXVI, 218; XLII, 1004; S. Leo, LIV, 168; S Faustus, LVIII, 825; Eugyppius, LXII, 917; Virgilius, LXIX, 192; S. Greg. Mag., LXXV, 713; Ven. Beda, XCI, 29; XCII, 659; XCIII, 689, 737, 826; Alcuinus, C, 565 *et seqq.*; S. Fulg., LXV, 668; S Remigius Ant., CXXXI, 57, 477; Guibertus, CLVI, 55; Petrus Alf., CLVII, 618; S. Anselmus Cant., CLVIII, 805, 806; S. Bruno Segn. CLXIV, 158; Rupertus, CLXVII, 249; CLXXI, 183 et 184; Ven, Hildebertus, CLXXI, 1118, 1215; Hugo de S. Vict., CLXXV, 37; Guillelmus abbas, CLXXX, 721 et 722; S. Bernard., CLXXXIII, 667; CLXXXIV, 774; Gerholsus, CXCIII, 629, 683; Wolbero, CXCV, 1264; Petrus Pict., CCXI, 966. — Scias te mortalem, rationalem, S. Amb., XV, 1214. — Ratio naturale homini lumen, Rufinus, XXI, 786. — Ratio inter bona homini a Deo concessa, S. Hier., XXIII, 1073. — Homo per rationem naturæ angelicæ consors. S. Aug., XXXII, 1287; Eugyppius, LXII, 890; Jumilius, LXVIII, 26; LXXIX, 488; Ven. Beda, XC, 1113; Alcuinus, C, 517; Guibertus, CLVI, 590; S. Anselmus, CLVIII, 436, 444; Rupertus, CLXIX, 212; S. Bern., CLXXXIII, 449. — Ratio menti naturaliter inest, S. Aug., XLII, 999 et 1009.— Ratio non in infantibus nulla sed sopita, id., XXXIII, 361.— Homo per corpus communis cum bestiis, per rationem cum Deo, S. Petrus Chrysol., LII, 596.—Deus hominem concessit sapere, id., LII, 623.—Primus homo rationali spiritu animatus est, S. Leo, LIV, 205.—In homine neganda ratio, antequam negetur libertas. S. Faustus, LVIII, 831.—Homo animalibus per rationem præstat, *ibid.*, 830; Boetius, LXIV, 493; S Greg. Mag., LXXV, 956; LXXIX, 614; S. Anselmus, CLVIII, 444; Rupertus, CLXVII, 266; Herveus, CLXXXI, 54. —Anima perfectionem in ratione obtinet, Dionysius Exiguus, LXVII, 371. — Homo ex corpore et anima rationali constat, Vigilius, LXIX, 196. — Rationem homini inesse quis dubitet? Cassiod., LXX, 1284. — Ratio in mente, sicut domina familiæ, S. Greg. Mag., LXXV, 546.—Rationabilitas in mente, sensualitas in carne, id., LXXXIII, 418, S. Isid. Hisp., LXXXIII, 599. — Anima dum discernit, ratio est, *ibid.*, 84. — Ratio est quasi vertex in anima, Beda Vener., XCIII, 522, 552. — Homo solus inter mortales ratione valet, Alcuinus, CI, 640. — Anima nostra invisibilia videt, Joannes Scotus, CXXII, 1153. — Inest animæ ratio, S. Petrus Dam., CXLIV, 565. — Semper habemus instrumentum ratiocinandi, S. Anselmus Cant. CLVIII, 535.— Mens speculum Divinitatis per intelligentiam, id., CLVIII, 213, 710. — Lux rationis in omnibus lucet, Rupertus, CLXIX, 213. — Motus animæ cogitatio rationis, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1035. — Sapientia mundi est ratio humana, Hugo de S. Vict., CLXXVII, 586.—Corvus sine nigredine, nivis sine candore, et homo sine ratione non sunt, S. Bern., CLXXXIII, 1169. — Anima ratione munita, Robertus Pullus, CLXXXVI, 734. — Dominus tribuit nobis intellectum, Gelhohus, CXCIII, 838. —Homo rationabilis, Wolbero, CXCV, 1223.—In corpore humano inhabitat ratio, Adamus Præmonst, CXCVIII, 100.

III. — *Rationis finis.*

Homo ratione præditus ut creationem percipiat et miretur, Lact., VI, 749; VII, 122; Vener. Beda, XCI, 30. — Rationis finis Dei cognitio, Lact., VII, 14; S. Hil., IX, 527; S. Zeno, XI, 126; S. Amb., XVI, 1132; S. Hier., XXVI, 501; XXIII, 116; XXX, 720; Hincmarus, CXXV, 131; S. Anselmus, CLVIII, 401; B Ado, CLX, 1081. — Rationis finis cultus Deo præstandus, Lact., VI, 749; VII, 93, 14; S. Hil., IX, 828; S. Aug., XL, 812; Hugo de S. Vict., CLXXVII, 586; Philippus de Harveng., CCIII, 946; Alanus de Insulis, CCX, 254. — Ratio hominis data ut Dei imitator sit. S. Leo, LIV, 168; LV, 125; S. Anselmus. CLVIII, 803; S. Bernard. CLXXXIV, 773.—Ratio creata ut sibi ipsi bonum esse non possit homo, Eugyppius, LXII, 953 — Data homini ratio ut bonum a malo discernat, S. Greg. Mag., LXXVI, 427; S. Anselmus Cant., CLVIII, 337, 803; Philippus de Harveng, CCIII, 946. — Ratio data est omnem homini vitam regere et gubernare, Alcuinus, CI, 614. — Humanam naturam rationalem fecit Deus, ut irrationalem secundum Dei voluntatem disponeret, S. Anselmus, CLVIII, 805. — Creata ratio ut homo ad summam felicitatem perveniat, S. Anselmus, CLVIII, 804; Rupertus, CLXVII, 259; Ven. Hildebertus, CLXXI, 1107; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 721; CLXXVII, 93; Hermannus, CLXXX, 13. — Deus corpori hominis rationem sociavit, ut ostenderet exemplum unionis quæ est inter spiritum et Deum, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1107. — Deus hominem ratione decoravit, ut omnibus animalibus præstaret, S. Bernard., CLXXXIV, 541, 773.

IV. — *Rationis excellentia.*

1° Circa veritates naturales.

Naturam rerum cœlestium, terrenarumque conquisiverunt philosophi, Lact., VII, 13. — Mens hominis scrutator utriusque naturæ, S. Amb., XVI, 134.— Ratio hominis astra cœli considerat, id., XVI, 1134, 1212.— Geometria ars philosophorum propria, S. Hier., XXV, 419. — Anima de rerum varietate et de ipsa cogitatione judicat, S. Aug., XLII, 186.—Rationis vis in his quæ ad musicam pertinent percipiendis, id., XXXII, 1177; Boetius, LXIII, 1176, 1195, 1195, 1196. — Quædam in physicis certo sciuntur, S. Aug., XXXII, 946. — Homo est, et se esse novit, et id esse ac nosse diligit, in his tribus non fallitur homo, id., XLI, 309.—Ratio ipsa ratione cognoscitur, id., XXXII, 1246, 1247, 1268. — Ratio excogitat tria omnium disciplinarum, id., XXXII, 1012. — Ratio in scientiis physicis valet, id., XL, 808.—Infelix homo qui scit illa naturalia, se autem nescit, id., XXXII, 708. — In duobus naturalibus vis apparet rationis, id., XXXII, 1010.—Si ad terrena ordinanda impotens esset ratio, prorsus non vitiata sed exstincta fuisset, S. Prosper Aquit, LI, 241. — Philosophia siderum vias radio describit, Boetius, LXIII, 615. — Ratio species rerum detegit, id., LXIII, 849.— Ratio imaginabilia comprehendit, id., LXIII, 850.— Arithmetica viribus rationis innititur, id. LXIII, 1082, 1083, 1196. — Philosophia de humanarum divinarumque rerum scientia disserit, id., LXIII, 615; LXIV, 11.—In naturalibus rationabiliter versari oportet, *id.*, LXIV, 1250.—Animus rerum origines, species et magnitudines perspicit, S. Isid., Hisp. LXXXIII, 564.—Ratio causam fulgurum detexit, id., LXXXIII, 1002. — Lunam a sole illuminari contendunt philosophi, id., LXXXIII, 993.— Philosophia naturas rerum percipit. Alcuinus, CI, 947; Manegaldus, CLV, 152; Hugo de S. Vict., CLXXVII, 581. — Ante Christum in mundo scientiæ naturales, Ernaldus CLXXXIX, 1590. — Circumierunt sapientes hujus sæculi rerum naturas, S. Bern. CLXXXIV, 29.

2° Circa veritates supernaturales.

Gentiles philosophi sola duce ratione multas supernaturales veritates detexerunt, Tert., I, 515, 517, 588; II, 687, 795; S. Cyp., III, 1068; Lact., VI, 121, 130, 131, 153, 1019; VII, 113; S. Zeno, XI, 371, 372; S. Hier., XXV, 135; XXX, 650; S. Aug., XXXIII, 389; XXXIV, 361, 604, 1056; XXXVIII, 439, 776; XL, 1161; XLI, 136, 230, 251; Salvianus, LIII, 29, 30; Primasius, 419; S. Petrus Dam., CXLV, 604; Lanfrancus, CL, 109; S. Bruno, CLII, 1205; CLIII, 28; Hugo de S. Vict. CLXXV, 835; Abælardus, CLXXVIII, 1712, 1715; Alanus de Insulis, CCX, 314. — Deus rationi innotescit per speculum creationis, Tert., II, 798; S. Amb., XVI, 1134; S. Hier., XXIII, 1039; XXV, 395, 511; XXX 650, 720; S. Aug., XXXII, 745; XXXIII, 519; XXXVI, 944, 1851; XXXVIII, 1022; XL, 761; S. Petrus Chrysol., LII, 157; Boetius, LXIII, 788; S. Greg. Mag., LXXV, 956; LXXVI, 358; S. Isid., Hisp., LXXXIII, 543; Joannes Scotus, CXXII, 1155; Atto, CXXXIV, 139; S. Anselmus, CLVIII, 258; Honorius Aug., CLXXII, 44; CLXXVI, 219; S. Bern., CLXXXII, 787; CLXXXIII, 473; CLXXXIV, 29; Richardus de S. Vict., CXCVI, 51, 52; S. Martinus Leg., CCVIII, 1214. — Deus rationi innotescit per conscientiam, Tert., II, 798; S. Aug., XL, 818; XLIV, 247; Honorius Aug., CLXXIV, 217; CLXXVI 219; S. Bern., CLXXXIV, 525. — Deum omnes naturaliter sciunt, Arnobius. V, 815. — Docet ratio falsas esse reli-

giones deorum, id., VI, 286.—Deus non ignorabilis, sed inenarrabilis, S. Hil. X. 57. — Qui dicunt Dominum malorum esse factorem nescierunt potentiam rationis, S. Philastrius, XII, 1189.—Deum unum et simplicem omnes sentiunt et intelligunt, Zacchæus, XX, 1107. — Homines tales facti sunt, ut Deum possent agnoscere, si velint, S. Hier., XXV, 651. —Hæc est vis veræ Divinitatis, ut creaturæ rationali jam ratione utenti, non omnino penitus possit abscondi, S. Aug., XXXV, 1910. — Naturaliter sentit anima humana se esse factam a Deo, id., XLIV, 247. — Mens rationalis ad summæ sapientiæ investigationem sola assurgere valet, id., XL, 812.— Mens contemplatur quod æternum est, Eugyppius, LXII, 1083. — Omnis homo ex ratione colligit a Deo creatum se esse, S. Greg. Mag., LXXVI, 403. — Per rationis acumen Deus nobis revelatur, Haymon, CXVII, 374. — Ad intelligendum Deum omnem meæ rationis intuitum verti S. Bruno, CLII, 1284.—A Deo tribuendis corpore et forma abhorret ratio, Petrus Alphonsus, CLVII, 541. — De Deo ratione disseritur, S. Anselmus, CLVII, 141 *et seqq.* — Mens humana se et summam essentiam intelligere potest, id., CLVIII, 186, 212. — Deus partim humana mente agnoscitur, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1071. — Immutabilitas Dei docte et theologice descripta, id. CLXXI. 800.

3° Circa veritates morales.

In conscientia hominis existit lex naturalis, Tert., II, 598, 600; S. Hil., IX, 604; S. Amb., XVI, 1251; XIV, 292, 598; XVII, 755, 771; Rufinus, XXI, 775; S. Hier., XXVI, 349; S. Aug., XXXIII, 683, 1574; XXXIV, 673; XXXVI, 673; XLIV, 227, 228; XLV, 1492; S. Petrus Chrysologus, LII, 198; S. Greg. Mag., LXXVI, 427; LXXV, 518; V. Beda, XCIII, 505; S. Remigius Lugd., CXXI, 1112; S. Bruno, CLIII, 29; S. Petrus Dam., CXLIV, 536; V. Hildebertus, CLXXI, 692; V. Godefridus, CLXXIV, 1131; Ger., CLXXXI, 102; S. Bern., CLXXXIII, 977; Garnerus, CXCIII, 287; Wolbero, CXCV, 1852; Petrus Cellensis, CCII, 924; Philippus de Harveng. CCIII, 851, 946. — Homo naturaliter inter bonum et malum distinguere potest. S. Amb., XVI, 443; S. Anselmus, CLVIII, 214; Franco Aff., CLXVI, 725; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 278; Robertus Pullus, CLXXXVI, 734; Garnerus, CXCIII, 187; Gerohus, CXCIII, 1320; Wolbero, CXCV, 1051. — Ratio ad refrenandas libidines posita. S. Amb., XVI, 91, 290; Rufinus, XXI, 709; S. Hier., XXIII. 1025; S. Aug., XXXIV, 746; XXXVIII, 70; XLI, 427; Eugyppius, LXII, 726, 839, 897; S. Greg. Mag., LXXV, 1048; Alcuinus, CI, 640; S. Remigius Ant., CXXXI, 164; Garnerus, CXCIII, 224; Alanus de Insulis, CCX, 141.—Ratio nos docet recta, quæ agere debemus; Rufinus, XXI, 749; S. Hier XXIV, 718; S. Aug., XXXII, 1312; XXXIV, 746; S. Prosperus Aq., 41, 493; S. Faustus, LVIII, 825, 826; S. Greg. Mag., LXXV, 1154. Guibertus, CLVI, 41. — Philosophia omnium magistra virtutum. Boetius, LXIII, 603. — Est pars philosophiæ *ethica* quæ modum bene vivendi docet. Alcuinus, CI, 947. — Profani moralium librorum auctores in multis sacris libris concordant. Lanfrancus, CL, 158 comment.— Tullius ad quasdam ordinis moralis veritates pervenit. V. Hildebertus, CLXXI, 1009 *et seqq.* — Ratio data ut voluntatem instruat. S. Bernard, CLXXXII, 1003. — Peccatorum primus judex, ratio. Garnerus, CXCIII, 287.

4° Rationis excellentia generaliter expressa.

Ratione nihil præstantius in homine. Lact., VII, 19, 595; S. Amb., XV, 1361; Rufinus, XXI, 655; S. Aug., XXXIII, 586, 908, 1233, 1248. — De rationis usu in religione. Lact., VI 287, 288; S. Aug., XXXIII, 454; Cassianus, L, 173; Eugyppius, LXII, 897, 898; S. Fulg. LXV, 480; S. Anselmus, CLVIII, 1193; Guillemus abb., CLXXX, 710. — Ratione animus tanquam certissimo duce nititur. S. Hil., IX, 446. — Intelligentia rationis officium. Id., IX, 527.—Perceptio rationis sensuum perceptionibus præstat. S. Hier., XXVI, 222; S. Aug., XXXIII, 615; XXXIV, 145; S. Prosperus Aq., LI, 493.—Ratio fons sapientiæ. S. Hier., XXIII, 1025 —Ratio est cibus mentis. Id., XLIV, 680.— Ratio animæ caput et oculus. Id., XXXII, 1177, 1248. — Ratio capax scientiæ et veritatis. Id., XLI, 789. — Ratio exemplis anteponenda. Id., XLI, 136. — Ratio vera non errat. Id., XXXIII, 455.— Verum et falsum ratio percipit. Id., XL, 788.—Ratio fons scientiæ. Id., XXXII, 1066, 1067, 1268; XL, 787; Wolbero, CXCV, 1224; S. Bern., CLXXXII, 790. — Duplex veritatis principium, auctoritas et ratio. S. Aug., XXXII, 957, 1001. 1007; S. Prosperus Aq., LI, 496; S. Bruno, CLXX, 618. — Philosophia splendore veræ lucis, Boetius, LXIII, 655. — In ratione semen veritatis. Id., LXIII, 775, 776, 777, 845. — Fides rerum ex ratione collecta. Cassiod., LXIX; 513. — Quot bona ex ratione defluunt. Id., LXX, 1285; S. Isid. Hisp., LXXXIII, 834.— Peccatum originale rationem non exstinxit. Hincmarus, CXXV, 269; Hugo de S. Vict., CLXXVII, 1120.— Philosophorum lectio ad intelligentiam Scripturæ conducens. S. Petrus Dam., CXLV, 560. — Divus Paulus rationem approbat. Lanfrancus, CL, 323, 324; S. Bruno, CLIII, 558 — Quid valet ratio sine gratia, Hugo de S. Victore, CLXXV, 441. — Carmina de ratione. Alanus de Insulis, CCX, 496 *et seqq.*

V. — *Rationis infirmitas.*

1° Circa veritates naturales.

Rationi imperviæ sunt rerum naturalium causæ. Arnobius, V, 892; Lact. VI, 414; VII, 54, 60, 61, 62, 64; Constantinus Mag. VIII, 419; S. Hil., IX, 718; S. Zeno, XI, 318, 402, 445; S. Hier. XXIII, 1075; S. Greg. Mag. LXXV, 835; LXXVIII, 990; S. Isid. Hisp. LXXXIII, 1011, 1015. — Anima pro ratione mysteriis plena Lact., VII, 62. 68, Dionysius Exiguus, LXVII, 361; S. Greg. Mag., LXXV, 835; Guibertus, CLVI, 36. — Opera creationis pleraque rationi inscrutabilia. S. Zeno, XI, 453, 456; S. Amb. XIV, 249; XVI, 1359; Zachæus, XX, 1092; S. Hier, XXVI, 504; S. Aug. XLI, 352; S. Petrus Chrysol., LII, 620; Cassiod, LXX, 657; S. Bern. CLXXXIII, 331; Alanus de Insulis, CCX, 869.—Scientia incerta et vana. S. Aug., XL. 29; Manegaldus, CLV, 155; S. Anselmus, CLVIII, 761; Rupertus, CLXVIII, 1277; V. Hildebertus, CLXXI, 478; S. Bern., CLXXXIII, 667.—Quo eamus et unde venimus ratio docere nequit. S. Greg. Mag., LXXIX, 1122.—Circa naturales veritates fallax ratio. Manegaldus, CLV, 154.— Intelligentia rerum a Deo. Philippus de Harveug, CCIII, 17.

2° Circa veritates supernaturales.

Infinita Dei magnitudo menti innaccessibilis. Tert., I, 509, 806, 809, 810; II, 759.— Bona electis promissa intellectus apprehendere nequit. Lact. VI, 638. — In Dei rebus mens deficit. S. Hilarius, X, 53, 230, 385; IX, 718, 855, 58, 149, 94, 143.—Scientiam cœlestium homo possidere non potest. S. Hil., X, 107. — In Deo mysteria rationi incomprehensibilia. S. Amb., XVII, 511; S. Hier., XXX, 561, 700; S. Aug., XXXIV, 790; XXXII, 661; XLII, 1120.— Miracula Evangelii explicare ratio nequit. Cassianus, L, 136. — Judicia Dei impenetrabilia. S. Prosper Aq., LI, 687; S. Petrus Chrysol., LII, 157; Salvianus, LIII, 38; S. Maximus Taur., LVII, 619, 457.—Veritates, quas percipit ratio æternam vitam non possunt conferre, S. Prosperus Aq. LI, 246. — Pauca de Divinitate ratio valet. Boetius, LXIII, 816; Eugyppias, LXII, 933, 880; Primasius, LXVIII, 419; Cassiod, LXX, 1067. — Actus Dei, sed nullo modo substantiam apprehendit ratio. Cassiod., LXX, 1031; S. Greg. Mag., LXXVI, 99.—Hominem de Deo loqui est cæcum de lumine disserere. S. Greg. Mag., LXXVI, 403, 439; LXXV, 708, 686, 679. — Deus incomprehensibilis, Rab. Maur., CVIII, 613; CXII, 418; Haymon, CXVIII, 558; Lupus abbas, CXIX, 493; Joannes Scotus, CXXIII, 362, 413, 844, 1158. — Exceduut humanam mentem Dei perfectiones, Gezo, CXXXVII, 376; Manegaldus. CLV, 157; S. Anselmus, CLVIII. 320, 210, 608, 609, 581; Rupertus, CLXVII, 1248; Honorius Aug., CLXXII, 1246. — Verum summum apprehendere nequiverunt philosophi, Hugo de S. Victore, CLXXXI, 581. — Supra rationis vires incarnatio et redemptio, Herveus, CLXXXI, 610.—Scientia Dei superat omnem intellectum, Id., CLXXXI, 1188. — Divinitas rationi abyssus, S. Bern., CLXXXIII, 323; Adamus Præmonstratensis, CXCVIII, 836; Gualterius, CCIX, 586; Alanus de Insulis, CCX, 535, 444, 539.

3° Circa veritates morales.

Ratio sibi derelicta notiones boni et mali mox confundit. Tert., I, 653; S. Bruno Sign., CLXIV, 246; Ven. Godefridus, CLXXIV, 421; S. Bern. CLXXXIII, 667; Innoc., III, CCXVII, 1038. — Philosophi per se justitiæ notionem habere non poterant. S. Zeno, XI, 281.—De insufficientia legis naturalis. S. Amb., XVII, 155; Rufinus, XXI, 692; S. Hier., XXX, 675, 720; S. Aug., XXXVI, 673; XXXVII, 1374; S. Prosperus Aug., LI, 239; Gennadius. LVIII, 991; S. Bruno Herbip., CXLII, 141; Lanfrancus, CL, 110; S. Bruno, CLIII, 40; Rupertus, CLXVIII, 131; V. Gildebertus, CLXXI, 348, 692; Hugo de S. Vict., CLXXV, 559, 560; CLXXVI, 301; Herveus, CLXXXI, 636; Gerhohus, CXCIII, 1177; Wolbero, CXCV, 1052; Petrus Cellensis, CCII, 924. —In rationali natura ignorantia rerum agendarum. S. Aug., XL, 244.—Delicta sua quisque non intelligit., Rufinus. XXI, 714. — Sancta consilia

ex libero arbitrio sine gratia Dei non oriuntur, S. Prosper Aq., LI, 243. — Hunc per peccatum est in ratione ignorantia boni, V. Hildebertus, CLXXI, 348. — Homo per mentis tenebras ad peccatum rapitur, Garnerus, CXCIII, 370. — Lumen Dei necessarium ut possimus discernere inter bonum et malum. Gerhohus, CXCIII, 1178. — In ratione ignorantia boni et mali, Adamus Præm. CXCVIII, 769, 770.

4° Infirmitas rationis generaliter expressa.

Humanum ingenium inveniendæ veritati impar, Lact., VI. 546; S. Hier., XXIII, 508. — Ratio humana in multis deficit S. Hil., IX, 76, 78; S. Hier., XXIII, 541; XI., 786; Cassianus, XLIX. 1026. — Prudentia sæculi stultitia, S. Hil., IX, 92, 93, 396, 558; X, 80. — Cæcitas hominis demonstratur, S. Zeno, XI, 344. — In terra homo imperfecte cognoscit cuncta, S. Amb., XV, 1228. — Multi a Deo recedunt, propter ignorantiam quæ illis est, Id, XV, 1262 — Nec capere nec enarrare possumus plenitudinem veritatis, Id., XVII, 253, Rufinus XXI, 689. — Nosmetipsos ignoramus. Rufinus, XXI, 796. — Anima per foramen aspicit veritatem. S. Hier., XXIII, 1108. — Magis opinamur quam scimus, Id., XXIII, 1050. — De statu nostro ignoramus, Id., XXIII, 1060. — Nos decipientes et decepti, Id., XXV, 734. — Ventis doctrinarum mens agitata, Id., XXV, 501. — Sumus parvuli in videnda veritate, Id, XXX, 758. — Anima ab ignorantia non potest esse libera, S. Aug., XL, 60. — Homines velut cæci, Id., XXXVI, 1713; XXXVII, 1552; XLV, 1539. — Errare humanum est, Id., XXXVIII, 901, 987. — De egestate humanæ intelligentiæ, S. Prosperus Aq, LI, 453. — Verum multi quærunt, pauci inveniunt. S. Isid. Hisp. LXXXIII, 600. — Menti dura cæcitas, S. Greg. Mag., LXXV, 887. — Fragilitati humanæ parva congruit scientia, V. Beda, XCI, 1015. — Causa hominis error usu de Deo, Joannes Scotus, CXXII, 848. — Cavenda intellectus inopia, S. Remigius Ant., CXXXI, 60. — Ratio humana conturbata, Id., CXXXI. 293. — Animalis homo spiritualia non percipit, S. Odo, CXXXII, 534. — Mentis humanæ instabilitas, S. Anselmus, CLVIII, 809. — Hominis imperfecta scientia, S. Bruno Segn., CLXIV, 651, Id., CLXIV, 1140; Rupertus, CLXVII, 460; V. Hildebertus, CLXXI, 855; Hugo de S. Victore, CLXXV, 923 *et seqq.* — Homo in ignorantia positus, Honorius Aug, CLXXII, 243. — Non solum ignari, sed veritati obstantes, Hugo de S. Vict., CLXXVI, 302. — Ratio nunc cæca, S. Bern., CLXXXII, 841. — Anima illusionibus plena, Id., CLXXXIII, 531. — Homo a lumine veritatis quasi exstinctus, Id., CLXXXIII, 95. — Miseria animæ ignorantia, Id., CLXXXIII, 367. — De corrupta hominis anima, Id., CLXXXIII, 667. — In ratione obscuritas ignorantiæ, Adamus Præm., CXCVIII, 769. — Anima illusionibus completa Innoc. III, CCXVII, 138.

VI. — *Rationis infirmitatis causæ.*

1. Causa, peccatum originale et actuale.

Peccato anima excæcatur, S. Fulg., LXV, 539; S. Hil., IX, 944; S. Amb., XIV, 462; S. Aug., XXXVIII, 664; S. Prosp. Aq., LI, 126, 655; S. Greg. Mag., LXXV, 767, 768, 787, 870, LXXVI, 317, 916; LXXIX, 556; V. Beda, XCII, 510, 767; XCIII. 492, 514, 696, 890; Herveus, CLXXXI, 613; S. Bern., CLXXXIII, 567; CLXXXIV, 1066; Adamus Præm., CXCVIII, 246. — Peccatum originale nobis vinculum erroris, S. Amb., XVI, 1125 — Scientia mala nobis ex peccato, Id., XVII, 961. — Sapientiæ lumen recessit a peccante, Rufinus, XXI, 748. — Animæ propter peccatum miserabilis ignorantia, S. Aug., XLIV, 180. — Rerum sciendarum impedimentum, peccatum originale, Id., XLV, 1268. — Peccati originalis pœna, error, Id., XLI, 784. — Peccata veritatis perspicuitatem velant, Id., XXXII, 1311. — In culpa Adami homo intellectu spoliatus fuit, S. Prosp. Aquit., LI, 237. — Ex peccato originali ignorantia rationi contraria, Cassiod., LXX, 1294. — Peccata sapientiæ lumen auferunt, Id., LXX, 347. — Homo peccator in nocte erroris se abscondit, S. Greg. Mag., LXXVI, 774, 775. — Propter peccatum anima bonum quod quærit, amplius non agnoscit, Id., LXXVI, 158. — Homo in paradiso cecidit, et ab illo mentis lumen recessit, Id., LXXVII, 317. — Homo lucem rationis cum peccato perdidit, Id., LXXIX, 614. — Recedentibus a se, subtraxit Deus cognitionem veritatis, V. Beda, XCII, 510. — Imperfectio et diminutio rationis facta est per primum hominem, Id., XCIII, 528, 737; Amulo episc., CXVI, 118 — Peccatum ordinem cognitionis subvertit, Joannes Scotus, CXXII, 843 — Amissa innocentia, profundiores errores, Hincmarus, CXXV, 191. — Peccatum originale hominem a vero lumine elongavit, Id., CXXV, 131. — Lumen vultus tui in nobis obscurata est in Adam, S. Remigius Ant., CXXXI, 165. — Prima peccati pœna, profunda ignorantia, S. Odo, CXXXIII, 524. — Ratio per Adami peccatum debilitata, S. Bruno, CLII, 808; S. Anselmus; CLXIII, 320, 434. — Ratio peccati ludibrio prostituta, Guibertus, CLVI, 160. — Ante peccatum erat intelligentia sine errore, V. Gildebertus, CLXXI, 348. — Ante peccatum perfectior cognitio, Hugo de S. Vict., CLXXXV, 441. — Ex multiplicatione peccati excrescit error, Herveus, CLXXXI, 613. — Homo lapsus caliginosus, Aelredus, CXCVIII, 246.

2. Causa, superbia mentis.

Ratio quando errat prudentiam vult existimari, S. Hil., X, 158. — Per superbiam erraverunt philosophi, S. Zeno, XI, 318 et 319; S. Aug., XXXVIII, 777, XXXII, 707; XXXIV, 440; Atto Verc., CXXXIV, 139; S. Petrus Dam.; CXLIV, 536, S. Bruno, CLII, 25, Alanus de Insulis, CCX, 133. — Superbia Adam in tenebris cecidit, S. Amb., XV, 1283, S. Prosper Aq., LI, 237, 238; S. Greg. Mag., LXXIX, 564; S. Anselmus, CLVIII, 1422. — Veritas superbiæ adversa, S. Amb., XV, 1783. — Superbia hæreticorum mater, S. Hier., XXV, 858; S. Aug., XXXII, 142; XXXVIII, 280; S Anselmus, CLXVIII, 554; CLIX, 123; Hugo de S. Vict., CLXXV, 923, 924; Herveus, CLXXXI, 126; Garnerus, CXCIII, 153. — Superbia Judæos excæcavit, S. Aug., XXXV, 1778; S. Bruno, CLXIV, 181, 186; CLXVIII, 130. — Superbia pellitur homo in tenebras, S. Aug., XLIV, 206. — Superbia aures cordis obstruit, id., XLIV, 618. — Deus superbis veritatem denegat, S. Aug., XXXVIII, 437; S. Maximus Taur., LVII, 619; S. Greg. Mag., LXXVI, 412; Manegaldus, CLX, 156; Rupertus, CLXVII, 1628; Herveus, CLXXXI, 277. — Sapiens non glorietur, S. Aug., XXX, 721. — Superbia excæcat, S. Greg. Mag., LXXV, 1154, LXXVI, 269, 595; Amulov., CXVI, 118; S. Petrus Dam., CXLIV, 233; CXLV; 576, 577, 700; Guibertus. CLVI, 165; Rupertus, CLXIX, 670; V. Hildebertus, CLXXI, 688; Adamus Præm., CXCVIII, 770. — Superbia dicit, bonum non facio quia nescio, Amulov., CXVI, 121, — Expositio errorum in quos incidit superbus, S. Odo, CXXXIII, 242 *et seqq.*; Manegaldus, CLV, 157, 158. — Ratio in fatuitate submergetur, Manegaldus, CLV, 155. — Superbia negantur mysteria, quia incomprehensibilia, S. Anselmus, CLVIII, 263. — Telo superbia mens perdita, Id., CLVIII, 869. — Præ superbia, videre dedignaris vel scire, Rupertus, CLXVIII, 573. — Superbia rationi dominatur et reluctatur, V. Hildebertus, CLXXI, 190. — Ignorantia pœna elationis, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 301. — De superbia nascitur rationis expers animus, Id., CLXXVI, 999 et 1000 — Mens humana per superbiam decepta, Garnerus. CXCIII, 112. — Superbi discere nolunt, Innoc. III, CCXVII, 1022.

3. Causa, carnis concupiscentia.

Concupiscentia refrenanda ut menti luceat veritas, S. Cyprianus, IV, 79; S. Amb., XIV, 511; XXXII, 589, 1334; S. Greg. Mag, LXXV, 716 — Concupiscentiæ effectus, excæcatio animi, S. Cyp, VI, 256, 257; S. Aug., XXXVI, 94, 241; XXXIII, 615; S. Greg Mag, LXXVI, 190; LXXV, 745; Halitgarius, CV, 658; S. Petrus Dam, CXLV, 57; Guibertus, CLVI, 30, 35; V. Godefridus, CLXXIV, 421; Garnerus, CXCIII, 153, 1176. — Animæ subtilitas peccato in naturam corporum ingravescit, S. Hil., IX, 974 — Concupiscentia rationi adversa, S. Hil., IX, 781, X, 345; S. Zeno, XI, 345; S. Amb., XIV, 599; S. Aug., XLI, 242; XXXII, 1009; S. Prosperus Aq., LI, 452, 491; Cassiod., LXX, 1284; S. Greg. Magn., LXXIX, 418; V. Beda, XCI, 214; XCIII, 513, 522, 633; Joannes Scotus. CXXII, 844; S Petrus Dam., CXLV, 403; S. Bruno, CLII, 793, 1082; CLII, 184; Guibertus, CLVI, 88; Rupertus, CLXVII, 287; CLXVIII, 1244; V. Hildebertus. CLXXI, 348; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 1001; S. Bern., CLXXXIV, 821; Anonymus, CCXIII. 919; Innocentiius III, CCXVII. 999, 1012. — Vitia et libidines veritatem obruunt. S Hil., IX, 527, 859; Cassianus, XLIV, 1025; Boetius, LXIII, 770; Engyppius, LXII. 596; S. Greg. Mag., LXXVI. 712, 714; S. Paschasius, CXX, 82; Joannes Scotus, CXXII. 849, 874; S. Anselmus, CLVIII, 870; Rupertus, CLXIII, 572. — De bello inter carnem et spiritum, S. Zeno. XI, 342; S. Greg. Mag., LXXV, 832; Herveus, CLXXXI, 1188; Wolbero, CXCV, 1225; Adamus Præm., CXCVIII, 700; Alanus de Insulis, CCX. 141, 142. — Luxuria a fide vera deviat, S. Amb., XVI, 626. — Libido venerea mentem absorbet, S. Aug., XLIV, 373 et 374. — Veritatis capax meus a vitiis libera, Id., XL, 299. — Mens mole corporis pressa supernæ luci diu inhærere non valet, S. Greg. Mag., LXXV, 832. — Multi scire nolunt, ne bonum facere cogantur, Amulon, CXVI, 159. — Libido lucem comprehendere non vult, Hincmarus, CXXII, 349. — Concupiscentia mentem aggravat, S. Bruno, CLII, 794. — Reprobi sensus scientia nullis indiciis coargui potest. Guibertus, CLVI, 165. — Carnalem sensum sapientia fugit, Rupertus, CLXVII. 1629. — Caliginis duæ causæ, ira et mollior affectus, S.

Bern., CLXXXIII, 755.—Vagationem mentis illicita generat tristitia, Garnerus, CXCIII, 153.—Ex ventris ingluvie hebetudo intelligentiæ, Garnerus, CXCIII, 153. — Luxuria decipit mentem, Id., CXCIII, 154.

XL.

INDEX DE PARADISO TERRESTRI

IN QUO, SEMOTA PECCATI ORIGINALIS QUÆSTIONE, NOTATUR QUIDQUID PATRES SCRIPSERE DE HISTORIA EDEN A TRANSLATIONE IN ILLUM USQUE AD EJECTIONEM ADAMI, SEU, 1.) QUÆ ANTE, 2.) QUÆ PER, ET 3.) QUÆ POST LAPSUM PRIMORUM PARENTUM IN EO PERACTA SUNT.

I. — *Ante lapsum.*

In hac parte explicatur Genes. cap. II a vers. 8 ad ultimum; scilicet, de plantatione, lignis et fluviis paradisi terrestris, de Adami introductione, præcepto non comedendi de ligno scientiæ boni et mali (non quod ipsum lignum in sua natura rationale esset, vel scientiam boni et mali habuisset, sed quod Adam in eo experiri et scire poterat quid esset inter obedientiæ bonum et inobedientiæ malum), de adductione et nominatione animalium, de sopore, vaticinio, Adami et mulieris formatione, de non erubescentia (seu quod Adam et Eva custodientes angelicæ dignitatis honestatem erant quidem nudi mundanis vestibus sed immortalitatis splendore erant vestiti), et de statu morali et physico Adami et Evæ dum commorati sunt innocentes in hoc amœnissimo loco (id est quod ad hoc in paradiso terrestri positi fuerant, boni, felices, sine ulla carnis impugnatione, liberi ad bonum et ad malum, ut, si ad sui Conditoris obedientiam charitatis vinculis se astringerent, ad cœlestem patriam quandoque sine carnis morte transirent, sic namque mortales fuerant conditi ut, si peccarent, mori possent, et immortales ut, si non peccarent, etiam non mori possent, atque ex merito liberi arbitrii beatitudinem illius regionis attingerent in quæ vel peccare vel mori non possent).

Tertullianus, I, 1277, 1302; II, 288, 293, 599, 665, 725, 725, 883, 900, 904. — Novatianus, III, 887, 896, 916. — S. Cyprianus, IV, 630, 822, 896, 912, 929.—S. Victorinus mart., V, 301, 312, 325, 344. — Magnes presb., V, 346. — Lactantius, VI, 322, 323, 666, 755, 756, 931, 932, 933. — Victorinus poet., VIII, 1289. — S. Hilarius, IX, 334, 930. — S. Zeno, XI, 314. — Firmicus Mater., XII, 1057. — S. Philastrius, XII, 1239. — Jul. Hilarianus, XIII, 1099. — S. Ambrosius, XIV, 275, 300, 700, 921, 954, 1061; XV, 1205, 1206, 1241, 1242, 1468, 1481, 1581, 1585, 1632, 1911; XVI, 310, 316, 1142. — Juvencus poet., XIX, 347. — Cœl. Sedilius, XIX, 612. — Faltonia Proba, XIX, 803, 816. — Sulpicius Sever., XX, 95, 232. — S. Gaudentius, XX, 899. — S. Hieronymus, XXII, 659, 732, 1053; XXIII, 940, 941; XXV, 1089. — S. Augustinus, XXXII, 140, 607, 649, 654; XXXIV, 202, 203, 208, 371, 380, 383, 384, 385, 386, 396, 400, 401, 402, 403, 408, 487, 555, 574, 575; XXXVI, 668; XXXVIII, 172; XL, 332; XLI, 395, 397; XLII, 613, 614, 615; XLIV, 109, 110, 172, 173, 271, 933; XLV, 1090, 1536, 1556, 1598. — Mar. Mercator, XLVIII, 198, 632, 638, 639, 642, 645. — S. Eucherius, L, 906, 907, 908, 909. — S. Prosper, LI, 734. — S. Petrus Chrysologus, LII, 305, 359, 506, 507, 509, 520, 538. — S. Salvianus, LIII, 37. — S. Leo Mag., LIV, 871. — S. Maximus Taurinens., LVIII, 448, 567, 570, 571, 572, 575. — Gennadius, LVIII, 985. — S. Avitus, LIX, 327, 328, 329, 330. — Prudentius poet., LIX, 803, 804, 826, 827, 856. — S. Paulinus Nolan., LXI, 441, 905. — Mar. Claud. Victor, poet., LXI, 938. — Amœnus poet., LXI, 1075. — Eugyppius, LXII, 642, 643. — Gilbertus, LXIV, 1392, 1394, 1410, 1411, 1412. — Boetius, LXIV, 1353. — S. Fulgentius, LXV, 447, 466, 505, 664, 700, 701. — Dionysius Exiguus, LXVII, 380, 381, 550. — Cassiodorus, LXX, 29, 806, 1017. — S. Gregorius Turonens., LXXI, 163. — Vitæ Patr., LXXIII, 421, 582. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 649, 661, 664, 665, 970; LXXVI, 231, 293; LXXIX, 21, 222, 314, 553, 554, 555, 556, 557, 606, 619, 620, 646. — S. Paterius, LXXIX, 686, 687, 688, 689. — Taio, LXXX, 753, 754. — S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 1236. — Pirminius, LXXXIX, 1031. — Beda, XCI, 13, 43, 45, 47, 48, 49, 50, 206, 207, 208; XCIII, 223, 226, 227, 228, 269, 270, 271, 272, S. Hildefonsus, XCVI, 114. — S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 268, 269. — Alcuinus, C, 517, 518, 519, 520, 521, 522. — Sedul. Scotus, CIII, 56, 139. — Theodulfus, CV, 231. — Halitgarius, CV, 676. Freculphus, CVI, 921, 922. Rabanus Maurus, CVII, 462, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 568, 595; CVIII, 568; CXI, 31, 99, 334; CXII, 46, 461. — Walafridus Strabus, CXIII, 86, 87, 88. — Angelomus, CXV, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134. — Haymo, CXVII, 568, 629, 730; CXVIII, 93. — S. Lupus, CXIX, 602, 625, 628. — Paschasius Radbertus, CXX, 196, 218, 647, 736. — Ratramnus, CXXI, 71, 85. — S. Remigius Laudunens., CXXI, 1087. — Joannes Scotus, CXXII, 831, 835, 836, 837, 838, 839, 840. — Hincmarus Remens., CXXV, 131, 231, 234, 375. — S. Remigius Antissiodorens., CXXXI, 60, 61, 62, 63, 88, 805. — S. Odo, CXXXIII, 543, 544, 568 — Ratherius, CXXXVI, 191, 195. — Petrus Damianus, CXLV, 512, 590, 743, 779, 790, 883.—S. Bruno Herbipol., CXLII, 378, 812. — Othlonus, CXLVI, 65. — Lanfrancus Cantuariens., CL, 160. — S. Bruno Carthus., CLII, 750, 1331. — Radulphus Ardens., CLV, 1742. — Guibertus, CLVI, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 78, 99, 100, 589, 590. — Goffridus, CLVII, 258. — S. Anselmus Cantuariens., CLVIII, 325, 395, 400, 401, 441, 442, 443, 444, 445, 538, 540, 634, 815. Ivo Carnotens., CXLII, 306.— Anselmus Laudunens., CLXII, 1236.—Calli stus II, pap., CLXIII, 1378. — S. Odilo, CXLII, 1007. — S. Bruno Signiacens, CLXIV, 162, 163. 164, 165; CLXV, 876. Drogo, CLXVI, 1525. — Rupertus, CLXVII, 233, 269, 270, 271, 276, 277. Hildebertus, CLVVI, 1119, 1120, 1121. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 1117, 1118. — Godefridus, CLXXIV, 31, 276, 368, 1013, 1091, 1131. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 39, 40, 638, 659. — Petrus Abælardus, CLXXVIII, 780, 781, 782. — Hermannus, CLXXX, 16, 17, 18. — S. Bernardus, CLXXXII, 958; CLXXXIII 166; 167, 479; CLXXXIV, 184. Zacharias, CLXXXVI, 267. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 746, 752. — Petrus Venerab., CLXXXIX, 692. — Ernaldus, CLXXXIX, 1535, 1536, 1537, 1538, 1539, 1540. — Petrus Lombardus, CXCI, 293, 381, 1239; CXCII, 215, 686, 687, 688.— Magister Bandinus, CXCII, 1045, 1046, 1047.—Garnerus, CXCIII, 353.— Gerhohus, CXCIII, 869, 1137, 1196, 1259; CXCIV, 231, 285, 601, 604. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1067, 1068, 1069, 1070 —Adamus Scotus, CXCVIII, 586, 593, 594, 614-624.— Petrus Cellensis CCII, 892, 1902. — Philip. de Harveng, CCIII, 19, 593, 394.—Thomas Cisterciens., CCVI, 691.—Petrus Pictaviens., CCXI, 960, 961, 1011.

II. — *Per lapsum.*

Sub hoc titulo agitur de Genes., cap. III, vers. 1 ad 9, seu de permissione et modo tentationis et seductionis ex parte diaboli erga Adamum et Evam (Deus enim dixerat, « morte moriemini, » Eva dixit, « ne forte moriamur; » novissime serpens dixit, « nequaquam moriemini, »), quod mox Eva comedit de ligno vetito, jamque quod Adam per mulierem decipitur, pariterque comedit: tandemque de apertione oculorum, erubescentia, et ficulneis succinctoriis. Unde quod dum uterque divinitatis similitudinem appetunt, ceciderunt et munera immortalitatis perdiderun; quodque perdita charitate, mali inventi sunt, hoc est quod princeps vitiorum, dum eos vicit, ad Dei imaginem factos, pudicitia armatos, temperantia compositos, illis donis ac tantis bonis exspoliavit, pariterque peremit...

Tertullianus, I, 405, 406, 1256, 1257; II, 314, 904. — Novatianus, III, 888. — S. Cyprianus, IV, 496, 629, 630, 634, 653. — S. Victorinus, V, 313. — Magnes, V, 346 — Lactantius, VI, 323, 756, 932, 933, 955.—Victorinus, VIII, 1289.— S. Hilarius, IX, 302, 807, 808, 929, 930, 951, 960,

967.--S. Zeno, XI, 227, 314, 340 348, 352.—Firm. Maternus, XII, 1037, 1038, 1039.—S. Ambrosius, XIV, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 701, 792, 825, 842, 922, 934, 1040; XV, 1358, 1371, 1421, 1422, 1468, 1630, 1631, 1646, 1718; XVI, 310, 398, 522, 1152, 1153, 1154.—Juvencus, XIX, 548.—Faltonia Proba, XIX, 806, 807.—Sulpicius Severus, XX, 95, 232.—S. Gaudentius, XX, 951, 952, 976.— Rufinus, XXI, 1140.— S. Hieronymus, XXIII, 940, 942; XXVI, 535, 751, 1064.— S. Augustinus, XXXII, 607, 640; XXXIII, 141; XXXIV, 206, 207, 208, 209, 213, 380, 382, 385, 429, 443, 445, 446, 487; XXXVII, 1008, 1383; XXXVIII, 161; XL, 333; XLII, 613, 614, 616, 617; XLIV, 171, 183, 258, 260, 271, 435, 471; XLV, 1144, 1179, 1271, 1274, 1496, 1553, 1554, 1555.—Marius Mercator, XLVIII, 113, 116, 117.—Cassianus, XLIX, 632, 633, 736, 737.—S Eucherius, L, 910, 911, 912. — S. Prosper, LI, 237, 238, 239, 735.—S. Petrus Chrysologus, LII, 193, 225, 247, 410, 424.—S. Leo Magnus, LIV, 211.—S. Maximus Taurinens., LVII, 254.—Gennadius, LVIII, 985.—S. Avitus, LIX, 330, 332, 335, 338.—Prudentius, LIX, 805, 857, 858.—Amœnus. LXI, 1075.— S Paulinus Nolan., LXI, 441. — M. Claud. Victor, LXI, 938.— Eugyppius, LXII, 607, 642, 643.— S. Fulgentius, LXV, 668, 669. — Dionysius Exiguus, LXVII, 381.— Primasius, LXVIII, 440, 441.— Cassiodorus, LXX, 20, 1017.—S. Gregorius Turonens., LXXI, 1163.—S. Gregorius Magn., LXXV, 664, 670, 861, 907, 979; LXVI, 96, 230, 231, 487, 1136; LXXVII, 317, 741, 806, 893, 1894; LXXIX, 21, 131, 132, 346, 347, 607, 608, 614, 646. — S. Paterius, LXXIX, 690, 691. — Taio, LXXX, 754, 755, 917 —S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 131, 1236.— Pirminius, LXXXIX, 1031.—Ven. Beda, XCI, 51, 52, 53, 54, 55,, 209, 210, 211, 269, 271, 273, 277, 278; XCIII, 229, 230, 231, 232, 273, 274, 275.—S. Hildefonsus, XCVI, 114.—S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 291.—Alcuinus, C, 522, 523. — Smaragdus, CII, 123. — Sedulius Scotus, CIII, 67. — Claudius Taurinens., CIV, 880.— Halitgarius, CV, 659.— Rabanus Maur., CVII, 486, 491; CVIII, 921, 1148; CXI, 233. —Walafridus Strab., CXIII, 89, 90, 91.—Angelomus, CXV, 134, 135, 136, 137, 138, 139 —Haymo, CXVII, 93.—Lupus Servatus, CXIX, 625.— Paschasius Rodbertus, CXX, 196, 218, 299, 404, 419, 421.—Hincmarus Remens., CXXV, 196, 209, 429, 444.— S. Remigius Antissiodorens., CXXXI, 64, 65, 805.— S. Odo, CXXXIII, 123, 545.—Atto Vercellens, CXXXIV, 143.—S. Bruno Herbipolens., CXLII, 375.— S. Odilo, 1007.—Othlonus, CXLVI, 65.—Lanfrancus Cantuar., CL, 205.— S. Bruno Carthusian., CLII, 152, 641.— Lanfrancus, CL, 350.—S. Bruno Carthus., CLII, 750—Radulphus Ardens, CLV, 1828. — Guibertus, CLVI, 73, 74, 75, 99, 100.— Goffridus, CLVII, 256, 257.— S. Bruno Signiacens., CLXIV, 166, 167, 981. — Rupertus, CLXVIII, 286, 287, 1550.—Hildebertus, CLXXI, 345, 997, 998.—Honorius Augustodunens., CLXXII, 1117. — Godefridus, CLXXIV, 278, 361. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 39, 40, 41, 164, 597; CLXXVI, 287, 288, 289, 290; CLXXVII, 520.—Petrus Abælardus, CLXXVIII, 782, 783, 1421. — S. Bernardus, CLXXXII, 876; CLXXXIV, 800. — Zacharias, CLXXXVI, 319. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 755. — Ernaldus, CLXXXIX, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548.— Petrus Lombardus, CXCI, 295, 1388.— Magister Bandinus, CXCII, 1048. — Hugo Rothomagens., CXCII, 1306, 1307. — Gerhohus, CXCIII, 506, 869, 870, 936, 972, 1196, 1259. —Sancta Hildegardis, CXCVII, 748.— Adamus Scotus, CXCVIII, 246.—Petrus Comestor, CXCVIII, 1670, 1671. — Petrus Cellens., CCII, 769, 996. — Philippus de Harveng, CCIII, 584, 595, 644, 1167.—Petrus Cantor., CCV, 52.—Thomas Cisterciens., CCVI, 691.—Petrus Pictaviens., CCXI, 962, 1011.

III. — *Post lapsum.*

Datur explicatio vers. 8-24 cap. III Genes, seu de Dei ambulatione in paradiso et interrogationibus ad Adamum et Evam, et istorum confessione et excusatione, de maledictione serpentis et Salvatoris promissione; de pœnis Adamo et Evæ inflictis; de tunicis pelliceis, et ejectione e paradiso; de cherubim flammeoque gladio.

Tertullianus, I, 520, 1188, 1257; II, 286, 314, 315, 745, 833. — Novatianus, III, 888, 889, 893, 898, 955. — S. Cyprianus, IV, 461, 629, 630, 753, 762. — Magnes, V, 316, — Lactantius, VI, 323, 324, 325, 756, 757, 933, 934. — S. Hilarius. IX, 302, 318, 319, 440, 479, 484, 609, 618, 648, 749, 839, 841, 930, 931. — S. Zeno, XI, 314, 318.— Firm. Maternus, XII, 1037, 1038. — S. Philastrius, XII, 1114, 1115, 1238, 1239. — S. Ambrosius, XIV, 275, 301, 306, 308, 314, 321, 701, 825, 842, 939, 947, 965, 977, 1124, 1158, 1150; XV, 1201, 1202, 1206, 1228, 1241, 1304, 1325, 1353, 1457, 1458, 1476, 1484, 1487, 1614, 1718, 1712; XVI, 311, 521, 522, 1145, 1154, 1252. — Juvencus, XIX, 349.— Cœl. Sedulius, XIX, 600. — Faltonia Proba, XIX, 807, 808. — Sulpicius Sever., XX, 93, 232. — S. Gaudentius, XX, 832. — Rufinus, XXI, 1140, 1141. — S. Hieronymus, XXII, 400, 406, 659, 732; XXIII, 714, 943; XXV, 697; XXVI, 635, 751, 1064; XXX, 85. — S. Augustinus, XXXII, 601, 605; XXXIV, 201, 203, 205, 208, 212, 214, 218, 353, 354, 379, 384, 385, 392 420, 435, 447, 449, 450, 451, 453, 487; XXXV, 1613, 2039, 2040; XXXVI, 896; XXXVII, 1341, 1386, XL, 201, 211, 281, 332, 355, 379, 387, 396, 422, 423, 450; XLI, 367, 386, 420, 422, 425; XLII, 124, 125; XLIV, 183, 417; XLV, 1070, 1384, 1442. — Mar. Mercator, XLVIII, 199, 311, 312, 313, 314. — S. Eucherius, L, 912, 913, 914, 915, 916. — S. Petrus Chrysologus, LII, 225, 277, 409, 478, 479, 576. — S. Salvianus, LIII, 37. — S. Maximus Taurinens., LVII, 349, 350, 447, 575. — Prudentius, LIX, 806, 858, 859, 860. — M. C. Victor, LXI, 338, 339. — S. Paulinus Nolan., LXI, 643, 647. — Amœnus, LXI, 1075.—Eugyppius, LXII, 650, 654. — Boetius, LXIV, 1353. — S. Fulgentius, LXV, 447, 455, 456, 478, 479, 503, 606, 728, 729. — Primasius, LXVIII, 440. — Cassiodorus, LXX, 479, 860, 1013, 1017, 1324. — S. Gregorius Turonens., LXXI, 164. — Vitæ Patr., LXXIII, 581. — S. Gregorius Magn., LXXV, 661, 664, 979; LXXVI, 231, 314, 364, 365, 404, 495, 553, 557, 707, 708, 719, 765, 766, 767, 775; LXXVII, 317, 741, 806, 893, 894; LXXIX, 559 568, 569, 606. -- S. Paterius, LXXIX, 691, 692, 693, 694, 695. — Taio, LXXX, 754, 755. — S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 99, 131, 1236. — Pirminius, LXXXIX, 1031. — Ven. Beda, XCI, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 213, 214, 215, 280, 285; XCIII, 232, 233, 234; 280, 281, 283, 285. — S Hildefons, XCVI, 114. — Alcuinus, C, 523, 524, 525, 777, 831. — Freculphus, CVI, 922. — Rabanus Maur,, CVII, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501; CVIII. 367, 427, 530; CIX, 716; CXI, 31, 99, 161, 234, 235, 334; CXII, 296, 461. — Walafridus Strab., CXIII, 92, 93, 94, 95, 96, 97. — Angelomus, CXV, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146. — Haymo, CXVIII, 442, 629. — Florus, CXIX, 127. — Lupus Servatus, CXIX, 602, 625. — Paschasius Radbert. CXX, 120, 299, 404, 419. — Ratramnus, CXXI, 85. — Alvarus Cordubens., CXXI, 460. — Joannes Scotus, CXXII, 849, 850, 851, 852, 853, 854. — Hincmarus Rhemens., CXXV, 209. — S. Remigius Antissiodorens., CXXXI, 65, 66, 67, 68. — S. Odo, CXXXIII, 123, 400. — Atto Vercellens., CXXXIV, 400. — Ratherius, CXXXVI, 195. — S. Bruno Herbipolens., CXLII, 268, 287, 512. — Lanfrancus Cantuariens., CL, 205. — S. Bruno Carthusian., CLII, 625, 1331. — Guibertus, CLVI, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79. -- Goffridus Vindocinens., CLVII, 256. — Vernerus, CLVII, 938. — S. Anselmus Cantuariens., CLVIII, 595. — Callistus II pap., CLXIII, 1378. — S. Bruno Signiacens., CLXIV, 168, 169, 170, 171; CLXV, 879.—Franco, CLXVI, 729. — Rupertus, CLXVII, 300, 301, 302, 303; CLXVIII, 1550. — Hildebertus, CLXXI, 344. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 1119, 1120. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 42, 43, 597, 723.— Petrus Abælardus, CLXXVIII, 783, 784, 1421.--S. Bernardus, CLXXXII, 460; CLXXXIII, 166, 167, 266, 268, 386, 429, 441, 458, 460, 508; CLXXXIV, 183, 184, 696, 799. — Zacharias, CLXXXVI, 169. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 753. — Petrus Venerab., CLXXXIX, 121, 371, 692, 973. — Ernaldus, CLXXXIX, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549. — Petrus Lombardus, CXCI, 295, 391, 1313. — Hugo Rothomagens, CXCII, 719. — M Bandinus, CXCII, 1049, 1050.— Gerhohus, CXCIII, 265, 601, 604, 869, 1137, 1259. — S. Hildegard., CXCVII, 914. — Adamus Scotus, CXCVIII, 246, 586. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1073, 1074, 1075. — Petrus Cellens., CCII, 983. — Philippus de Harveng, CCIII, 19, 593, 594, 595, 622, 1167. — Thomas Cisterciens., CCVI, 691. -- Petrus Pictaviens., 962, 966, 1011.

Cum ex citatis Patribus, quidam has quæstiones specialiter tractarunt et velut ex professo : conveniens nobis videtur eorum opera hic consignare ad abundantiam utilitatis et notionis.

Lactantius. — De priorum parentum culpa et pœna, VI, 319-325.

Jos. Issæus. — Notæ in Adamum et Evam ex doctrina Lactantii, VI, 931-933.

Anonymi. — Dissertatio de priorum parentum ex doctrina S. Zenonis, XI, 121-124.

S. Ambrosius. — Lib. de paradiso, XIV, 275-314. Epistola, XVI, 1142-1145.

Rufinus. — Lib. de fide, XXI, 1139-1143.

S. Augustinus.— De Genesi contra Manichæos, XXXIV, 371-408. De Genesi ad litteram, XXXIV, 444-454.

Gennadius. — De ecclesiasticis dogmatibus, LVIII, 935-986.

S. Avitus. — Poema de initio mundi, LIX, 327-330.
Prudentius. — Cathemerinon, LIX, 826, vers. 113, et Hamartigenia, 1071, vers. 856-860.
S. Gregorius Turonens. — Historia ecclesiastica, LXXI, 163-164.
S. Paterius. — Expositio in Vet. Testam., LXXIX, 687-696.

Pirminius. — Scarapsus de singulis libris canonicis, LXXXIX, 1031-1052.

Taio. — Sententiæ. LXXX, 753-755.
Ven. Beda. — Commentarium in Pentateuchum, XCI, 206-215. Quæstiones in Genes., XCIII, 269-285.
Alcuinus. — Interrogationes et responsiones in Genes., C, 521-525.

Rabanus Maurus. — Commentarium in Genes., CVII, 476 502. Quæstiones in Genes., CVII, 471 501. De Adamo, CXI, 31. Lib. de universo, CXI, 233-235.
Walafridus Strabus. — Glossa ordinaria, CXIII, 86-98.
Joannes Scotus. — De divisione naturæ, CXXII, 834-866.
Remigius Antissiodorens. — Commentarium in Genes., CXXXI, 60-68.
Gulbertus. — Morales in Genes., CLVI, 63-78.
Rupertus. — De Genes., CLVII, 276-318.
Honorius Augustodunens. — Elucidarium, CLXXII, 1117-1123.
Hugo de S. Victore. — Elucidationes in Pentateuchum, CLXXV, 39-44.
Robertus Pullus. — Sententiæ, CLXXXVI, 746-755
Ernaldus. — Hexaemeron, CLXXXIX. 1535-1547.
S. Hildegardis. — Scivias, CXCVII, 391-395.
Adamus Scotus. — De tripartito tabernaculo, CXCVIII, 614-624.
Petrus Comestor. — Historia ecclesiastica, CXCVIII, 1067-1074.
Petrus Pictaviens. — De operibus sex dierum, CCXI, 960.

XLI.

INDEX DE PECCATO ORIGINALI

VEL DE PRIMORUM PARENTUM LAPSU,

IN QUO OMNIA QUÆ SCRIPSERE PATRES ORDINE REFERUNTUR ANALOGICO.

Index ille, ne bis in unum redundaret, hic tantum memoratur, et ad Indicem de peccatis infra subjicietur ; quem adeat lector benevolus.

SERIES INDICUM QUINTA.

In hac quinta serie, undecim Indices complectente, omnia quæ spectant ad Scripturam sacram, quatenus verbum Dei et totius religionis fundamentum, exhibebimus. Primo quidem referemus quidquid dixere Patres de Scripturarum inspiratione, authenticitate, veracitate, etc., deinceps apponemus omnes Commentarios generales in Scripturas; omnes Explanationes in varia uniuscujusque libri capita et in locos notabiliores; posthæc apparebit Index exegeticus omnium versiculorum, a primo Genesis ad ultimum Apocalypsis, juxta librorum ordinem canonicum, ita ut lector uno intuitu conspiciet omnes scriptores, ordine chronologico a Tertulliano ad Innocentium III, sæpe ducentos aut trecentos numero, qui talem talemve Scripturæ versiculum elucidarunt vel commentati sunt. Præterea, subjicientur Indices de Allegoriis, de Figuris, de Parabolis tum Veteris tum Novi Testamenti; denique evolventur ordine alphabetico tum viri, tum mulieres utriusque Testamenti nobiliores, de quibus Patres in scriptis mentionem fecerunt. His factis, ne unum quidem verbum, vel iota Scripturarum in *Patrologiæ Cursu* relatum, nos præteribit, et si alibi labores plus quam Herculeos promisimus, hæc sola series promissionis veritatem probabit.

XLII.

INDEX SCRIPTURARIUS

REFERENS SCILICET QUIDQUID SCRIPSERE PATRES DE SANCTARUM SCRIPTURARUM INSPIRATIONE, AUCTORITATE, EXCELLENTIA, ETC. ETC.,

RERUM ORDINE LOGICO DIGESTUS.

—

MONITUM.

Indicem hunc apponere statuimus veluti necessarium ad tres subnexos indices proœmium, cujus adjumento facilior et certior ad illos patebit aditus. Verum enim vero hoc in Indice vicissim agemus de sanctarum Scripturarum inspiratione, auctoritate, excellentia et integritate; de illarum canone, auctoribus, versionibus, interpretatione et sensibus variis; præterea sermonem habebimus de Scripturarum divisione, nimirum de Veteri et Novo Testamento et de cunctis uniuscujusque libris; denique referemus generales de sacra Scriptura tractatus, et sic lectori omnia Patrum dicta de sacris libris uno intuitu, et non sine magno commodo, conspicere licebit.

I. — *De inspiratione sacræ Scripturæ.*

Divinitas S. Scripturæ ostenditur, Tertull. I., 388 *et seqq.* Scripturæ deificæ, *id.* III. 1059. Libri Veteris Testamenti a viris divino Spiritu inundatis editi, *id.* 378.— Scriptura divina cur θεόπνευστος dicatur, S. Ambrosius. XVI. 803. — Omnia verba Scripturæ divinitus inspirata. S. Hieronym. XXII. 431. Scripturæ omnes Spiritu sancto inspiratæ, *id.* XXIV. 332. Scripturæ a Spiritu sancto editæ, *id.* XXV, 1222. — Scriptores sacri uno Spiritu locuti sunt. S. August. XXXIV, 1175, 1176. In ea (Scriptura) Deus ipse loquitur, *id.* XXXII, 864, et hoc ostendit Apostolus, *id.* XLII, 646. Scriptura sacra est Chirographum Dei, *id.* XXXVII, 1880. Scriptura sacra est venerabilis stylus Spiritus Dei, *id.* XXXII, 747. Scripturæ divinitus inspiratæ, *id.* XLII, 1175, 1183. Quasi litteræ sunt nobis a Deo directæ, *id.* XL, 1050. — Quæ sanctis Scripturis Spiritus divinus inseruit, Cassianus., XLIX, 728. — Sacrarum Scripturarum auctor Deus. S. Leo Magnus. LVI., 880. — Omnis Scriptura divinitus inspirata est, S. Maximus Taurin. LVII. 749. S. Laur. Novar. LXVI, 105. — Unde probamus libros religionis nostræ divina esse inspiratione conscriptos, Junilius. LXVIII, 42.— Unde probetur Scripturam esse divinam et traditam a Deo, Cassiodorus, LXX, 19. Scripturæ divinæ libri omnes superna luce et virtute Spiritus sancti resplendent, *ibid.*, 1109. Scriptura sacra lingua Dei vocatur, *ibid*, 540. — Spiritus sanctus loquitur per scriptorem sacrum quæ sunt illius, et scriptor ipse, eaquæ Dei sunt, in se, tanquam de altero scribit, S. Gregor. Magn. LXXV. 518. Scriptor sacer est calamus quo libri sacri a Spiritu sancto sunt scripti, *ibid.*, 517. Inspiratio Scripturæ sacræ, *ibid.*, LXXIX, 19. In Scriptura non prophetarum et patriarcharum, sed Dei vox auditur, *id.* LXXIX, 148. — Auctor autem earumdem Scripturarum Spiritus sanctus esse creditur, S. Isidorus Hispal. LXXXIII, 750. — Quod in Ecclesiam sanctam Spiritus sanctus Novum et Vetus Testamentum plenissime inspiravit, S. Hildef. Tolet. XCVI., 139.—Omnes hos libros idem Esdra divino afflatus Spiritu reparavit, cunctaque prophetarum volumina correxit. Raban. Maur. CVII. 366. Hi sunt scriptores sacrorum librorum, divina inspiratione loquentes *ibid.* 367; CXI, 110. Auctor autem earumdem Scripturarum Spiritus sanctus esse creditur; *id.*, CVII., 367. Esdras scriba post incensam legem a Chaldæis, dum Judæi regressi fuissent in Jerusalem, divino afflatus Spiritu, bibliothecam Veteris Testamenti reparavit, *id.* CXI, 121. Singuli in singulis cellulis (ut quidam asserunt), separati, ita omnia per Spiritum sanctum interpretati sunt, *ibid.*, 122. Scripturæ a Dei inspiratæ, *id.*, CVIII, 1134.—Omnis Scriptura divinitus inspirata Veteris ac Novi Testamenti, Walafrid. Strab. CXIII., 752. ignea vocatur, quia inspirata revelatione Spiritus sancti, *ibid.*, 33. Omnis Scriptura sacra, Scriptura canonica, unus liber est, qui ad unum tendit, et ab uno Deo profecta, uno eodemque Spiritu conscripta est. Rupertus. CLXIX, 18, Neque enim voluntate humana allata est aliquando Scriptura sacra, sed Spiritu sancto inspirati locuti sunt sancti Dei homines, *ibid*, 1091. Vox de cœlo Scriptura sacra, *ibid.*, Quæ Scripturæ divinitatis nomine singulariter appellari debeant. Hugo de S. Victore. CLXXV., 9.

II. — *De auctoritate Scripturæ sacræ, et de ejus veracitate.*

Scripturæ sacræ majestas et auctoritas. Tertull., I., 586 *et seqq.*, 446, 469; II, 167. Divinarum Scripturarum sequenda auctoritas, *id.*—III, 1058, 1065, 1114.— Scripturæ auctoritas., S. Hilarius, IX, 1045.—Græcorum Scripturæ sacræ codicum potior est auctoritas, S. Ambros. XVI, 839. — Auctoritas Scripturarum sectanda, S. Hieronym. XXIV, 122. Nec parentum, nec majorum error sequendus est, sed auctoritas Scripturarum et Dei docentis imperium, *ibid.*, 743. Si ad Scripturas sanctas admissa fuerint velut officiosa mendacia, quid in eis remanebit auctoritatis, *id.*, XXII, 648. Utrum scriptorem SS. Scripturarum mentiri oportuerit, *ibid.*, 566. Fluctuat auctoritas Scripturarum si scriptores potuerint officiose mentiri, *ibid.*, 567. — De auctoritate canonicæ Scripturæ divino Spiritu conditæ. S. August. XLI, 318. Agnoscit necessitatem fidei et Scripturarum auctoritatem, *id.*, XXXII, 722. Scripturarum auctoritatem de medio auferunt Manichæi, dum quædam accipiunt, quædam respuunt, *id.*, XLII, 508, 597. XLV, 1008. Scripturæ sacræ divina auctoritas, *id.*, XXXII, 723, 842, 852, XLII, 249. Scripturæ auctoritas mirabilis, *id.*, XLI, 357, 359, et eminentissima, *ibid.*, 318. Scriptnra sancta in summo et cœlesti auctoritatis culmine collocata, *id.*, XXXIII, 277, 278. Solos auctores librorum canonicorum non errasse aliquid scribendo credendum est, *ibid.*, 276, 284, 285 Scripturæ canonicæ auctoritas nulli cedit, *id.*, XLI, 517, 678. Scripturarum auctoritas unde probanda, *ibid.*, 245, 248, 283, 284, 452, 485, 486, 517, 626. Scripturæ auctoritas in narratione rerum gestarum quanta, *id.*, XLI, 599, 600. Scripturarum Veteris Testamenti auctoritas commendata a Christo et apostolis ejus, *id.*, XLII, 637, 638, 647. Scripturæ auctoritas non culpanda propter peccata quæ refert, imo laudanda et diligenda, *ibid.*, 438, 439, 440. Scripturis, quæ in Ecclesia canonicæ nominantur, sine ulla dubitatione credendum, *id.*, XXXIII, 598 Nihil credi voluit Christus adversus confirmatam Scripturarum auctoritatem, *id.*, XLII, 284. Quod Scripturæ divinæ præscribit auctoritas, aut universa frequentat Ecclesia, observandum est, *id.*, XXXIII, 202. Titubat fides, si divinarum Scripturarum vacillat auctoritas, *id.*, XXXIV, 55. Scripturæ sanctæ auctoritatem frangere conantur, qui aliquod ei mendacium tribuunt, *id.*, XL, 404. Scripturæ canonicæ auctoritati nullus quamlibet sanctus et doctus vir comparandus, *id.*, XLIV, 381. Si ratio contra divinarum Scripturarum auctoritatem redditur, quamlibet acuta sit, fallit verisimilitudine, nam vera esse non potest, *id*, XXXIII, 588. Scripturæ summa est veritas, *id.*, XXXIII, 859, 860. Dum Scriptura testimonium aliquod ex auctore sumit, non propterea cætera illius auctoris scripta confirmat, *id.*, XXXIV, 738. — Scriptura cœlum, cujus auctoritas quasi firmamentum in Ecclesia posita, et per totum

orbem extensa.—S. Prosper Aquit. LI, 288.—Scripturæ sacræ auctoritas indubitabilis.—S. Leo Magnus. LIV, 314, Scripturæ divinæ ab Hebræis servatæ testimonium præbent contra ipsos evangelicæ veritatis hostes, S. Maxim. Taurin. LVIII, 355.—De auctoritate Scripturarum, Junilius, LXVIII, 20. Qui libri sunt perfectæ auctoritatis, *ibid.*, Qui mediæ, *ibid.* Qui nullius auctoritatis sunt, *ibid.*, Quæ auctoritas Scripturarum in Ecclesiis primum sit sequenda, — S. Hildef Tolet. XCVI, 139. Ad quos recurrendum, cum sacræ Scripturæ auctoritas non occurrit, Ivo Carnot., CLXI, 283. De re obscurissima non esse disputandum sine auctoritate divinarum Scripturarum, *ibid.*, 314. — De divinarum Scripturarum et traditionis auctoritate, S. Bruno Signiensis, CLXIV, 84. — De auctorita e librorum sacræ Scripturæ, Hugo de S. Victore, CLXXV, 15. — Nihil auctoritatis canonicis remanebit Scripturis, si ad eas mendacia fuerint admissa. Gratianus, CLXXXVII, 50. Non debetur par auctoritas Scripturis et expositionibus earum ; *ibid.*, 51.

III. — *De excellentia sanctarum Scripturarum.*

Earum (Scripturarum) prædicatione Christiani spem fiduciamque suam recreabant, Tertull. I, 489. Scripturarum omnium consonantia, *id.*, II., 632.— Plus roboris dabitur et magis ac magis intellectus cordis operabitur scrutanti Scripturas veteres ac novas, S. Cyprian. IV, 677.—Scripturæ nihil non habent auctore suo dignum, S. Hilarius IX, 768. Quidquid in his est, excelsum, divinum, rationabile et perfectum est, *ibid.*, Scripturis non modo nihil sapientius, sed et eloquentius nihil, *ibid.*, 513. Scripturæ quam multa scientia nos imbuant, *ibid.*, 396, 397. Scriptura omnis ad cœlestium bonorum spem nos vocat ; *ibid.* 548. Scripturis Deus ad cognitionem sui nos erudivit, *id.*, X, 171. Eloquiis Dei anima refecta tanquam pabulum aliquod vitæ æternæ in se continet, *id.* IX, 549. Iter tibi sit divina Scriptura. S. Ambrosius XV, 1394. Omnes ædificat. S. Ambros. XIV, 1157. Habet verbum Dei epulas, alias fortiores ut lex et Evangelium, alius suaviores, ut sunt, Psalmi et Cantica canticorum, *id.* XV, 1517. Bona pascua sunt libri Scripturarum cœlestium, *ibid.* 1390. Deus præceptis salutaribus eas replevit, quibus infirmitas animæ sanaretur. S. Ambros. XIV, 1012. Remedium tædiorum omnium, atque in tentationibus unum perfugium sunt, *ibid.* 819. Scriptura divina convivium Sapientiæ est, *id.* XVI, 71. Deambulat in paradiso Deus, quando divinas Scripturas lego, *ibid.* 1154. Pretium Scripturæ fides nostra est, *ibid.* 1043. Quanto amplius in corde ruminatur, tanto salubriorem dulcedinem menti exhibet, *id.* XVII, 866. Ad resecanda vitia acutissima est, *ibid.* 926. Panis est animarum, *ibid*, 831. Pabulum et vita est, *ibid.* 662.

Mos Scripturarum ut ad pœnitentiam provocent. S. Hieronym. XXIV, 255. Doctrina Scripturarum, murus firmissimus, *id.* XXV, 1267. Eruditio Scripturarum germinat virgines, *ibid.* 1489. Per Scripturas nota fecit Deus universa mysteria, *id.* XXVI, 452. Quando utilis est Scriptura audientibus, *ibid.* 522. Fructus meditationis Scripturarum, *ibid.* 459. Arma scientiam Scripturarum, et carnis vitia non amabis, *id.* XXII, 1078, 1124. Majestas divinæ Scripturæ admiranda, *id.* XXIV, 596.

Scripturæ sacræ laus et dignitas. S. August. XXXII, 854, XXXIII, 508, 524. Scripturarum Veteris Testamenti dignitas et excellentia ; *id.* XLII, 74. Scriptura sacra cæteris antecellit ; *id.* XLIII, 128. Sacræ Scripturæ cum profana comparatio ; *id.* XXXIV, 64. Fides ex Scripturis concepta est ; *id.* XLI, 646. Magna excellentia Scripturæ præ litteris profanis ; *id.* XXXII, 748. Scripturæ sacræ omnibus sæculi deliciis suaviores ; *ibid.* 810. In Scripturis satietas sine fastidio ; *id.* XXXVIII, 30. Scriptura sic loquitur, ut altitudine superbos irrideat, profunditate attentos terreat, veritate magnos pascat, affabilitate parvulos nutriat ; *id.* XXXVIII, 523. Scripturæ sacræ simplicitas, *id.* XXXII, 686, 723, 847. Scripturæ sacræ mira profunditas, *ibid.* 723, 810, 852, 1315, XXXIII, 516. Scripturarum concordia, *id.* XLX, 600. Scripturarum etsi diversi sint scriptores, omnia tamen ita sibi concordant, ut tanquam uno ore dicta inveniantur, *id.* XLII, 249. Scripturarum latebræ maxime valent ad amorem veritatis accendum, etc., *id.* XL, 320. In Scripturis quædam ad fidem et doctrinam tantum pertinent, quædam ad mores componendos, *id.* XXXIV, 887, 888, 889. Scriptura non asserit nisi catholicam fidem rebus præteritis, præsentibus et futuris, *ibid.* 71. Scripturarum prope omnis pagina nihil aliud sonat, quam Christum et Ecclesiam toto orbe diffusam, *id.* XXXVIII, 289, XLII, 465. Scriptura vetus non nisi ad commendandum Christi adventum et præsignandam Ecclesiam, *id.* XL, 313, 315. Scriptura nova Christum narrat, et dilectionem monet, *id.* XL, 375. Quomodo Scriptura informat mores hominum, *id.* XXXIV, 71. Omnis morbus animi habet in Scripturis medicamentum suum, *id.* XXXVI, 357. Scriptura Dei munit nos adversus scandala, *id.* XXXIII, 266, 267, 270. Scriptura omnis ad id unum lenditut fides, spes, charitas in animo ædificantur, *id.* XLII, 951. Ad commemorationem fidei nostræ, ad consolationem spei nostræ, ad exhortationem charitatis nostræ propheticos | et apostolicos libros legimus, *ibid.* 294. Scripturæ plenitudo finisque, amor Dei et proximi, *id.* XXXIV 34, 39. Scripturæ omnes nihil aliud te docent, nisi continentiam ab isto sæculo, ut amor tuus currat in Deum, *id.* XXXVIII, 264, 695. Scripturarum utilitas, *id.* XXXVI, 564. Scriptura tecta figuris et sacramentis est cœlum nubibus opertum, *id.* XXXVII, 1908, 1909. Quare gladius bis acutus Scriptura vocatur, *id.* XLI, 692. Scripturæ tanquam lucernæ in hujus sæculi nocte accensæ, *id.* XXXV, 1662; XXXVIII, 1567. Scriptura sacra nubes est, *id.* XXXVI, 137; XLII, 266. Scriptura sacra speculum, *id.* XXXVII, 1388; XLII, 438, 440; XLIII, 89 ; XL, 702. Divinus thesaurus, *id.* XXXVIII, 1181 ; XL, 670. Veteris Testamenti libri quatenus jam utiles sunt, *id.* XLII, 237, 238; XLIV, 138.

Scriptura divina agro opimo ac fertili comparatur. Cassianus. XLIX, 723. Scripturæ sacræ auctoritate dæmones repellendi ; *ibid.*; 1253.

Lectione divinarum Scripturarum cibum perennis eloqui acquirimus. S. Maximus Taurin. LVII, 564. Ab illecebris mundi Scripturæ nos revocant ; *ibid.*, 340.

Scripturæ sanctæ omnes scientiæ inferiores. Eugyppius, LXII, 628 De virtute Scripturæ divinæ. Cassiodorus, LXX, 1131. Scripturæ sanctæ nihil supervacuum habent ; *ibid.*, 17. Nihil vanum in Scripturis sacris continetur ; *ibid.*, 1139.—Scripturæ sacræ potentia. Cassiodorus, LXX, 22, 1131. Scripturæ sacræ pascua populi fidelis ; *ibid.*, 698. Divina Scriptura cur favis distillans vocetur ; *ibid.*, 1077.

Scriptura sacra dicitur fluvius, in quo agnus ambulet et elephas natet. S. Gregor. Magn. LXXV, 613. Vocatur modo cibus, modo potus ; *ibid.*, 540. Messis et divitiæ ; *ibid.*, 1088. Scriptura sacra dicitur ager et vinea ; *ibid.*, 1150. Lucerna ; *id.*, LXXVI, 107, 848. Arcus Ecclesiæ ; *ibid.*, 133. Scriptura dicitur turris ex qua mille clypei pendent ; *ibid.*, 971. Scriptura sacra cæteris libris longe anteponenda ; *ibid.*, 135. Ejus excellentia ; *ibid.* Qui in Scriptura sacra charitatem Dei et proximi legendo non quærunt ex herba et cortice pascuntur ; *ibid.*, 149. In Scriptura sacra docet Deus quidquid scire nos docet ; *ibid.*, 271. Sacra Scriptura rotæ similis, ascendit et descendit ; *ibid.*, 829 Scriptura omni ex parte ædificat ; *ibid.*, 831. Scriptura sacra cœlo comparatur ; *ibid.*, 883. Scriptura sacra similis silici, ex quo, licet frigido, ignis excutitur ; *ibid.*, 1058. Scriptura sacra mons quidem est ; *id.*, LXXIX, 474. Ignis ; *ibid.*, 475. Fons et puteus ; *ibid.*, 513, 515. Ecclesiæ fundamentum est Scriptura sacra. *Ibid.* 146 Scriptura sacra plaustri nomine figurata ; *ibid.*, 202.

Omnem scientiam atque doctrinam Scriptura sacra sine aliqua comparatione transcendit. Taio Cæsaraugus., LXXX, 790. Per præcepta Scripturæ sacræ reviviscimus, qui mortui in culpa jacebamus ; *ibid.*, 791.— Scriptura sacra est mensa Christi. Alcuin, C, 630.— De eminentia sacrarum Scripturarum et ad quid omnis scientia referenda sit, Rabanus Maurus, CVII, 579. Aliud cum istis (litteris sacris) nihil est comparandum ; *id.*, CXI, 106. Sanctarum lectio Scripturarum divina est præcognitio non parva beatitudinis ; *id.*, CXII, 1233. In his enim quasi in quodam speculo homo seipsum considerare potest, qualis sit, vel quo tendat ; *ibid.* Lectio assidua purificat animam, timorem incutit gehennæ, ad superna gaudia cor instigat legentis ; *ibid.* Geminum confert donum lectio sanctarum Scripturarum ; *ibid.*, 1234. Intellectum mentis erudit ; *ibid.* A mundi vanitatibus abstractum hominem ad amorem Dei perducit *ibid.* —Omnes plane Scripturæ sacræ ad animarum salutem scriptæ sunt, ut proficiamus in eis in veritatis agnitione ; *ibid.*, 1234. — De commendatione S. Scripturæ. Walafrid Strab., CXIII, 25. — Scripturæ pluviæ dicuntur per similitudinem. S. Bruno Carthus., CLII, 678. Stateræ dicuntur ; *ibid.*, 926. Mensa ; *ibid*, 975. Cœli ; *ibid.*, 1039.

Scripturæ sacræ puritas. Guibertus, CLVI, 178.

Sacra Scriptura omnis veritatis, quam ratio colligit, auctoritatem continet. S. Ansel., Cant. CLVIII, 528. Qui pie vivere quærit, sanctam Scripturam meditatur ; *ibid*, 596.

Evangelia et apostolorum Epistolæ, Moysi et prophetarum Libri, quasi quædam lercula deliciis omnibus referta apponuntur nobis. S. Bruno Signiensis, CLXV, 406.

Scripturam sacram legere et celebrare festivitatem

Rupertus, CLXVIII, 813. Scriptura sacra est via ad cœlum; *id.*, CLXVII, 366. Significatur per columbam; *ibid.*, 441. Scripturæ sacræ adapertio significatur per pinguedinem terræ, vel abundantiam frumenti et vini; *ibid.*, 461, 462. Scriptura sacra est paradisus voluptatis; *ibid.*, 697; Scripturas sacras legendo exploramus terram optimam. *ibid.*, 875. Scriptura sacra est terra viventium; *ibid.*, 958. Generat amorem in anima; *ibid.*, 1575, 1576. Scripturæ prophetica significatur per imbrem temporaneum, apostolica vero per serotinum; *id.*, CLXVIII, 92. Scriptura sacra dicitur aurum et argentum; *ibid.*, 248. Scripturæ sermo castus nitet ut argentum, rutilat velut aurum; *ibid.*, 1557. Quod sancta veteris instrumenti Scriptura ille ager sit, et quam ob causam convenienter agri nomine significata sit. Id. CLXIX. 15. Quod non in una parte agri, sed per totum agrum sacræ Scripturæ thesaurus iste; *ibid.*, 16. Scripturæ sacræ aquarum nomine solent aliquando significari; *ibid.*, 1091. Tonitruo quoque solent assimilari; *ibid.* — Scripturarum lectio custos pudicitiæ. Hildebert, CLXXI, 197. Scriptura est specula, custodia, mensa; *ibid*, 515 Mensa coronata; *ibid.*, 350. Speculum nostrum; *ibid.*, 374. Panis animæ; *ibid.*, 588, 678. Scriptura sacra est apotheca gratiæ; *ibid.*, 394. Sacra Scriptura est aqua salutaris, quæ lavat, reficit et refrigerat; *ibid.*, 663. Est via salutis; *ibid.*, 712. Scripturæ sacræ pascua sunt sacra; *ibid.*, 780. Scriptura sacra thesaurus pastorum et Christianorum; *ibid.*, 818. Scripturæ sacræ præstantia; *ibid.*, 862.— Scriptura sacra remedia præbet contra tentationes. Godefrid, CLXXIV, 60, 167. Scriptura sacra regno Dei comparatur, *ibid.*, 134. Scripturæ sanctæ meditatio dulcedinem spiritus nutrit, *ibid.*, 721. Seges sacra est Scriptura, *ibid.*, 1059. — Quod divina Scriptura ab aliis distinguitur. Hugo de S. Victore, CLXXV, 11. De fructu divinæ lectionis, *ibid.*, 20. Quem fructum sacra Scriptura ex aliis capiat, et quid aliis præstet, *ibid.*, 20. De materia divinæ Scripturæ, *ibid.*, 24, et CLXXVII, 376. — Scripturæ sacræ sunt vasa sacra. S. Bernardus, CLXXXIV, 762. Quatuor Scripturæ sacræ officia, *ibid.*, 178, Eo omnis Scripturarum intentio spectare videtur, ut credamus, speremus, diligamus. Guerricus abbas, CLXXXV, 154. — Scriptura sancta lucerna est. Petrus Lombardus, CXCI, 1096. Scriptura divina mensa referta est, *ibid.*, 637. Scriptura bonis refectio est, *ibid.*, 1483. Scriptura sacra cur dicatur ignea lex. Richard. a S. Vict., CXCVI. 755. — S. Scripturæ lectionis assidue fructus et commoda aliaque elogia. Adam. Præmonst., CXCVII, 629. — Quod etiam in sacra Scriptura sunt optimæ civilitatis regulæ. Joannes Saresb, CXCIX, 740.

IV. *De integritate Scripturæ sacræ et de ejus alteratione.*

De Veteris Testamenti auctoritate et integritate et antiquitate dubitari non potest. Tertull. I, 384. Scripturarum interpolatio, quantum nefas, *Id.*, II, 51 *et seqq.* Earum adulteratio semper comitatur doctrinæ variationem, *ibid.* Illic deputanda est Scripturarum et expositionum adulteratio ubi diversitas invenitur doctrinæ, *id.*, II, 51, 146. Scripturas alias manu, alias sensu expositiones invertit. *ibid.*, 52. Integritas Scripturarum, *ibid.*, 51. Alteratio Scripturarum ab hæreticis, *ibid.*, 52, 515. Marcion Scripturas sacras rejicit et corripit, *ibid.*, 758. Novum Testamentum a Vetere separavit, *ibid.*, 265. Plura ex Scripturis hausta corruperunt philosophi, *id.*, I, 515, 520. — Anathema illi, qui divinis Scripturis addit aliquid, aut minuit. S. Ambrosius, XVI, 927. Scripturæ codices aliquos latinos perfidi falsaverunt, *ibid.*, 752. Scripturis divinas quædam falsa apponebant hæretici, et quædam detrahebant, *id.*, XVII, 968. — Respondet iis qui sibi obtrectabant, quod quædam ex Novo Testamento jam recepta mutasset. S. Hieronym., XXII, 431. — Scripturæ si non integræ recipiantur, aperiuntur januæ omni errori vel sceleri. S. August., XLII, 1145. Scripturis canonicis quas accipiebant Manichæi quasdam falsas sententias permixtas esse contendebant, *id.*, XLV, 1337. Scripturas esse corruptas impudenter docebant. *id.*, XLII, 69. A quibus corruptas eas esse putabant Manichæi, *ibid.*, 70 Scripturas se ab igne servasse jactant Donatistæ, *id*, XXXVIII, 310. Augustinus Hieronym. exhortans ut Septuaginta versionem mire depravatam ac variantem reddat suæ veritati, *id.*, XXXIII, 241, 807. Scripturarum libri quos Catholica disciplina custodit, non falsati, *id.*, XL, 70. Scripturarum Latina versio in diversis codicibus ita varia est ut tolerari vix possit, *id.*, XXXIII, 291. — Idiomata sacræ Scripturæ nullo modo temeranda. Cassiodorus, LXX, 1126. Locutio sacræ Scripturæ incorrupta permanere debet, *ibid.*, 1127. Non mutanda Scripturæ verba, ut regulæ elocutionum latinarum serventur; *ibid.*, 1128.

V. — *De Canone SS. Scripturarum.*

Annotationes in fragmentum incerti scriptoris de canone SS. Scripturarum. Tertull., III, 169. Fragmentum acephalum incerti scriptoris de canone SS. Scripturarum; *ibid.*, 173.—Quas Scripturas habuerit Hilarius canonicas. S. Hilarius, IX, 240, 241 Not —Decretum de libris recipiendis et non recipiendis ex monumentis ineditis illustratum. Anonym., XIX, 787. Incipit ordo Veteris Testamenti, 791. Incipit ordo prophetarum 791. Incipit ordo historiarum, *ibid.* 792; *item* ordo Scripturarum Novi Testamenti, quos sancta et catholica suscipit Ecclesia; *ibid.* Qui libri in canone recipiantur. S. Innocentius I papa, XX, 501, 626. — Omnem Scripturam quæ ecclesiastico canoni non congruit neque consentit, non solum non suscipimus, verum etiam velut alienam a fidei veritate damnamus. Bachiarius, XX, 1034. — Canon Scripturarum. S Hieronym., XXIII, 246. — Canon librorum Veteris et Novi Testamenti. S. August., XXXIV, 41. Scriptura canonica et apocrypha quænam sit; *id*, XLI, 470. Scripturæ canonicæ quæ sint, in concilio institutæ; *id.*, XXXIII, 233. Nullæ recipiendæ præter eas quas recipit Ecclesia; *id.*, XXXIX, 2176. Scripturarum libri eo numero recipiuntur quam Ecclesiæ tradit auctoritas; *id.*, XLV, 1718, 1733. Libri canonici; *id.*, XXXIV, 40 —Novum et Vetus Testamentum recipimus in illo librorum numero quem Catholicæ Ecclesiæ tradit auctoritas. Marius Mercator, XLVIII, 513, 514. Canon SS. Scripturarum. — S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871. Num canon Scripturarum conditus fuerit a Nicæno synodo; *ibid.*, 429, 430. Decretale in urbe Roma ab Hormisda papa editum —Not. de ordine librorum canonicorum Veteris et Novi Testamenti. Vigilius Taps., LXII, 537.—Qui libri inter canonicas Scripturas non currunt. Junilius, LXVIII, 17.—Plenitudo Novi et Veteris Testamenti, quam in canone Catholica recipit Ecclesia, juxta vetustam priorum traditionem qualis est. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 155. Qui libri in canone recipiantur; *id.*, LXXXIV, 652.—Qui libri continentur in canone utriusque Testamenti. S. Hildef, XCVI, 140. Quod omnes sanctæ auctoritatis libri vel memoria tenendi sunt, vel omnino incogniti non habendi; *ibid.* De libris duorum Testamentorum. Rabanus Maurus, CVII, 383. — De canonicis et non canonicis libris. Walafrid Strab., CXIII, 20 *et seqq.*— Scripturæ canonicæ, quæ sunt. Isidorus Mercator, CXXX, 338. Ordo Veteris Testamenti quem sancta et Catholica Romana suscipit et veneratur Ecclesia, digestus a Gelasio papa, cum LXX, episcopis; *ibid.*, 983. Decretum cum LXX episcopis habitum de apocryphis scripturis; *ibid.*, 984. Decreta de recipiendis vel non recipiendis libris, scripta a Gelasio papa. Burchard, CXL, 715. — De ordine librorum Testamenti (quem Gelasius papa in concilio Romæ habuit cum LXX episcopis. Ivo Carnot., CLXI, 276. De ordine librorum Novi Testamenti quos sancta Romana Ecclesia tenet et universalis Ecclesia observat., *ibid.* Sanctam Scripturam canonicam tam Veteris quam Novi Testamenti certis suis terminis contineri; *ibid.*, 313. Qui libri ab Ecclesia sunt recepti; *ibid.*, 1101. — De numero librorum Veteris et Novi Testamenti. — S. Bruno Sign., CLXIV, 320. De ordine et numero librorum. Hugo de S. Victore, CLXXVI, 778. De numero librorum sacri eloquii; *id.*, 185; CLXXV, 15.

VI. — *De Auctoribus divinorum librorum.*

De scriptoribus divinis. Junilius, LXVIII, 20. Scriptores divinorum librorum ex titulis et proœmiis cognoscimus; *ibid.* vel ex titulis tantum; *ibid.* aut ex traditione veterum; *ibid.* — De scriptoribus sacrorum librorum. S. Isidorus, LXXXIII, 747. Rabanus Maurus, CVII, 365; CX, 106. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16; CLXXVI, 779. De auctoribus Novi Testamenti. Hugo de S. Victore, CLXXVI, 781. Quæ Scripturæ sunt authenticæ; *ibid.*, 786. Quæ sint apocryphæ Scripturæ; *ibid.*, 787.

VII. — *De versionibus SS. Scripturarum.*

Scripturæ libri ex hebraico in græcum sermonem conversi, Tertull. I, 378 *et seq.* — Poscente rege Ptolemæo, septuaginta seniores libros Veteris Testamenti ex hebræis litteris in græcas transtulerunt. S. Hilarius, IX, 262 —Religiosa et antiqua eorumdem auctoritas; *ibid.*, 539. Translationem eorum transgredi non est tutum; *ibid.*, 529, 751. In translationum varietate præferuntur LXX; *ibid.*, 742. Scripturæ duas translationes Hilarius simul composuit; *ibid.*, 878.—Septuaginta virorum sententias magis sequitur Ecclesia. S. Ambros, XV, 1325. De nova post LXX Veteris Testamenti versione. S. Hieronym., XXII, 665. Editiones quinta, sexta et septima; *id*, XXIII. 665. Auctoritas præeminens septuaginta interpretum; *id.*, XXII,

866. Hilarius qui homilias in Job, et in psalmos tractatus plurimos in latinum vertit e Græco, *ibid.*, 572, 603. Origines Scripturas in multis bene interpretatus est., *ibid.*, 603. Composuit Origenes Hexapla quatuor editionum, et in editione LXX Theodotionis editionem miscuit; *id.*, XXIII, 459. Editio LXX in Daniele multum distat a veritate, et merito reprobatur ab Ecclesiis, *ibid.*, 455; LXX interpretes emendati ab Hieronymo, et translati, *ibid.*, 447. Versiones Aquilæ, Symmachi et Theodotionis quomodo exprimunt textum Scripturæ, *ibid.*, 452. Recipiuntur a Græcis, *ibid.* Habentur in Hexaplis, *ibid.* Libros XVI prophetarum, quos in latinum de Hebræo sermone verti, *id.*, XXII, 512. Transtuli nuper Job in linguam nostram, *ibid.* Vercellensis Eusebius qui omnium psalmorum commentarios hæretici hominis (Eusebii Cæsariensis) vertit in nostrum eloquium; *ibid.*, 693. Aquilæ prima editio. *id.*, XXIV. 719. Aquilæ editio secunda; *ibid.*, 740. Vulgata translatio LXX distat a veritate hebraica, et cæteris editionibus, *ibid.*, 126, 239 —Augustinus Hieronymo, dehortans a libris Veteris Testamenti ex hebræo vertendis, et exhortans ut septuaginta versionem mire depravatam ac variantem reddat suæ veritati, S. Augus., XXXIII, 241. Aquila Scripturam ex hebræa lingua in Græcam transtulit, *id.*, XLI, 603. Quo tempore, *ibid.* not. Aquilam cæteris interpretibus Judæi anteponunt; *ibid.*, 470. Exemplaribus græcis Evangeliorum major fides habenda; *ibid*, XXXIV, 1259. Interpretum LXX editio ab Augustino appellatur Vulgata; *id.*, XLI, 489. Scripturæ sacræ variæ versiones; *ibid.*, 603. Scripturarum divinarum pertractatores in latina lingua perpauci sunt, in Græca innumeri, *id.*, XLII, 214. Quare quædam in versione LXX inveniuntur, quæ in codicibus hebræis non sunt, et e contra, *id.*, XLI, 604. Hebræis codicibus et LXX versione utendum, *ibid.*, 605. Septuaginta Interpretes quare ab hebræo varient., *id.*, XXXIII, 243; XXXIV, 1139; XLI, 604. Septuaginta editio astericis verubusque distincta, *id.*, XXXIII, 753. Versio hæc a Ptolemæo Ægypti rege procurata est, *id.*, XLI, 235. Septuaginta Interpretum auctoritas quanta, *id.*, XXXIV, 595; XLI, 450, 470, 6 5; XXXIII, 243, 290. Augustinus Hieronymi interpretationem LXX ex Hebræo non vult legi in Ecclesia, quare, *id.*, XXXIII, 230. Septuaginta versio in usu apud latinas Ecclesias, *id.*, XLI, 604. Commendatur itala versio latina, et græca septuaginta interpretum, *id.*, XXXIV, 46. —Ex hebræa lingua in græcam sacra eloquia transtulerunt, Aquila, Symmachus, Theodotion, *id.*, XLI, 603. S. Hieronymus omnes Testamenti Veteris libros ex Hebræorum scilicet codicibus, vertit in Latinum. Gennadius, LVIII, 1059. Daniel et Job in Romanam linguam perfecta interpretatione mutavit, *ibid.* Matthæi Evangelium ex hebræo fecit esse Romanum Hieronymus, *ibid.*, 1060. Solus omnium Romanorum omnes XVI prophetarum commentatus est libros, *ibid.* Qua dispositione providentiæ Dei Scripturæ Veteris Testamenti ex hebræo in Græcum eloquium translatæ sint, ut universis gentibus innotescerent. Engyppius, LXII, 1048. — Translationes sanctorum librorum a S. Hieronymo, Cassiodorus, LXX, 1116, 1117, 1118, 1119, 1124. — Translatio Vulgata ex hebræo arabicoque sermone derivata, S. Gregor. Magn., LXXVI, 645. Nova veteri præfertur Scripturæ translatio, *ibid.*, 174 —Primam post Esdram editionem de Hebræo in græcum LXX interpretes ediderunt sub Ptolemæo Ægyptio rege, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 747. Post hæc secundam editionem Aquila, tertiam et quartam Theodotion et Symmachus ediderunt, *ibid.*, 748 Quintam vero et sextam editionem Origenes reperit, et cum cæteris supradictis editionibus comparavit, *ibid.* De Hebræo in latinum eloquium tantummodo Hieronymus presbyter sacras Scripturas convertit, *ibid.*, De Versione LXX.—Rabanus Maurus, CVII, 366; CXI, 121. Post hæc secundam editionem Aquila, tertiam et quartam Theodotion et Symmachus ediderunt. *ibid.* Quintam vero et sextam reperit, *ibid.*—Translatores bibliorum. Walafrid Strab., CXIII, 23.—De translatione sacrarum Scripturarum qua usus est S. Bruno., S. Bruno Signiens., CLXIV, 19 --De diversis Scripturæ sacræ translationibus, Hugo a S. Victore, CLXXV, 17; CLXXVI, 780, 781.

VIII. — *De usu, interpretatione, variis sensibus Scripturæ sacræ.*

Scripturæ sensus certæ interpretationis expetit gubernaculum, Tertull. II. 22. Communes sensus simplicitas ipsa commendat, *ivid.*, 799. Scripturas Judæi palam recitabant, vectigali libertate, *id.*, I, 381. In synaxibus Christianorum legebantur, *ibid.*, 477. Eas non occultabant, nec poterant; *ibid.*, 446. Hæreticos ad ullam de Scripturis disputationem esse admittendos, *id.*, II, 28, 30, 31, 50. Aristeæ testimonium de Veteris Testamenti græca interpretatione, *id.*, I, 380. — Recitatio sacrarum Scripturarum in palatio. Euseb. Pamph., VIII, 73. — Scripturas legere, audire, et cantare qualiter deceat. S. Hilarius, IX, 550. Judæi sacros libros legentes manu contrectare non audent, sed linteo substernunt, *ibid*, 728. Scripturæ sensus spiritales non commentitios esse, *ibid.*, 685. Qui secundum litteram intelligenda omnia existimant, refelluntur, *ibid.*, 779, 783. Scriptura sensibus dives, *ibid.*, 987. Sensus allegoricus litteræ veritati nihil detrahit, *ibid.*, 758-954. Scripturarum intelligentia unde expetenda, *id.*, X, 107. Scriptura mysteriis feta peritum lectorem ac pium postulat, *id.*, IX, 753. Ad testimonia Dei investiganda præparatio est morum probitas, *ibid.*, 504. Ad intelligenda veteris legis mysteria cœlesti opus est magistro, et plurimis fidei meritis, *ibid.*, 610. Scripturarum studium sit pervicax, sed earum intelligentia a Deo esxpectanda, *id*, X, 49. Ad illas intelligendas necessaria est gratia, *id.*, IX, 501. Scripturarum intelligentia ex præpositis aut ex consequentibus expetenda; *id.*, 282. Verborum virtutes non minus oportet introspicere quam rerum, *id.*, IX, 966. Singula personis, temporibus, etc., discernenda; *ibid.*, 754. Scriptura res easdem geminis elocutionibus iterare non solet, *ibid.*, 716. Scripturarum clavis, Christi notitia, *ibid.*, 236. — Meditatio Scripturæ maxime sacerdotibus necessaria, S. Ambrosius, XV, 1344, 1345. Prius propheta legitur, et apostolus, et sic Evangelium, in quo verba lucida et validiora præcepta, *ibid.*, 1443. Exerceamur indefesso illius usu et cur, *ibid.*, 1370. Omnis Scriptura divina vel naturalis vel mystica, vel moralis est, S. Ambrosius, XV, 65. Mysticus sensus acutior est, moralis dulcior, *ibid.*, 1351. Salomon in libro de *Proverbiis* moralem locum uberius expressit, naturalem in *Ecclesiaste*, mysticum in *Canticis canticorum*, *id.*, XIV, 511. Præterita pro venturis vel præsentibus solent ponere; *ibid.*, 445, Sit nobis tota die ac nocte exercitii usus in quadam cœlestium Scripturarum palæstra, *id.*, XV, 1370. Ede quotidie earum cibos, ut non esurias sed replearis, *ibid.*, 1317. Mare est Scriptura sacra, habens in se sensus profundos, *id.*, XVI, 880. — Sacræ litteræ laqueus dicuntur iis, qui perperam eas interpretantur, Rufin., XXI, 688. — Orandum in interpretatione Scripturarum, S Hieronym., XXII, 364. Multorum malorum occasio est intelligentia carnalis Scripturæ, *id.* XXVI, 407. Litteralis non juvat, *ibid.*, Quidam noluut spiritualiter illas intelligere, *ibid.*, 422. Divinas Scripturas sæpius lege, imo nunquam de manibus tuis sacra lectio deponatur, *id.*, XXII, 533. Quantæ difficultatis sit divinam Scripturam et maxime prophetas intelligere, *ibid.*, 512. Non est ejusdem hominis, et aureos nummos, et Scripturas probare, et degustare vina, et prophetas, vel apostolos intelligere, *ibid.* 604. De studio Scripturarum; *ibid.*,, 540. Ad divinæ. Scripturæ lectionem primum hortatur, *ibid.*, 1204. Scripturarum non potest haberi cum mundi divitiis, *id.*, XXIII, 936 Omnes artes absque doctore non discimus, sola Scripturarum doctrina tam vilis aut facilis multis videtur, ut non indigeat præceptore, *ibid.*, 1037. Quomodo legendum Vetus et Novum Testamentum, *ibid.*, 1104. Quid observat in interpretatione Scripturarum; *id.*, XXV, 1164. Apostoli in recitandis Scripturis, non verba, sed sensum sequuntur, *ibid.*, 1056. Abusus testimoniorum Scripturæ damnatur; *ibid.*, 1028. Grande periculum est in Ecclesia Scripturas interpretari, *id.* XXVI, 322. Malunt nonnulli Judæos sequi quam apostolos in expositione Scripturarum, *ibid.*, 383. Mos est ut hebraicum verbum sæpe ponant cum sua interpretatione, *ibid.*, 374. Asterici et obeli in interpretatione scripturæ, quid significant; *id.*, XXII, 928.

Duo dissensionum genera in Scripturis interpretandis, S. August., XXXII, 838 Adversus eos qui aliorum interpretandi rationem temere rejiciunt, *ibid.*, 839. Ut varie intelligitur ab eruditis Scriptura, *ibid.*, 841. Interpretibus Scripturæ plurimum auctoritatis tribuendum censet, *id.*, XXXIII, 112. Veri Scripturæ sensus a Spiritu sancto revelantur, *id.*, XXXII, 844. Ad Scripturarum intelligentiam quatenus conducat animalium, herbarum, etc. præsertimque siderum cognitio, *id.*, XXXIV, 56. Scripturæ ambiguitas in una lingua, tollitur per aliam, *id.*, XXXVII, 1536. Obelisci aut asterisci in codicibus græcis quid significabant, *id.*, XXXIV, 590; XLI, 604. Quare virgulæ seu obeli et asterisci a iquando positi sint in editione, LXX Interpretum, *id.*, XXXIII, 261. Scripturæ quomodo legendæ, *id.*, XXXVIII, 354, 74; XXXIV, 262. Scripturæ sacræ studium requirit humilem et mitem animum, *id.*, XXXIV, 64. 66. Explicatio Scripturæ quæ non intelligitur petenda a Deo, *id.*, XXXV, 1539, 1540; XXXIV, 89. Scripturæ intelligentia modo inusitato non est exspectanda, *id.*, XXXIV, 17. Scripturam qui non potest intelligere, Scripturæ Dei det honorem, sibi timorem, *ibid.*,

261. Scriptura sacra quando non intelligitur, quomodo legenda, *id.*, XXXV, 1536. Scripturas sine ullo errore comprehendit, et sine ullo labore custodit, cujus cor plenum est charitate, *id.*, XXXIX, 1533. Scripturarum lectionem suadet August. inchoari ab apostolis, *id.*, XXXIII, 508. Scripturæ sacræ expositio a quibus petenda, *id.*, XXXII, 1511. De Scriptura sacra nemo judicare debet, *ibid.*, 859. Scriptura explicabatur in ecclesia, *id.*, XLI, 77. Scripturarum tractatio magnum opus et arduum, *id.*, XXXIV, 19. Scripturarum tractationi duo vitia inimica, *id.*, XLII, 845. Scripturæ intelligendæ regulæ, *id.* XLIII, 673, XXXVIII, 26, 30, 46, 149, 180, 198, 450, 456, 470, 556, 609. Scripturas Veteris Testamenti quadruplex tractandi ratio, *id.* XLII, 68. Scriptura quomodo intelligenda et explicanda, *id.*, XLI, 473. Scripturarum verum sensum assequendi regulæ, *id.*, XL, 344, 345. Scripturæ sacræ variæ interpretationes simul possunt esse veræ, *id.*, XXXII, 838, 844. Quis sensus habendus sit excellentior, *ibid.*, 844. In omnibus Scripturis summa vigilantia custodiri oportet, ut secundum fidem sit sacramenti divini expositio, *id.*, XL, 55. Scripturarum studium, oratio, lectio, sacerdoti necessaria, *id.*, XXXIII, 88, 89. Scripturis quanta debeatur reverentia, *id.*, XXXIX, 1739. Qualem lectorem Scriptura postulet, *id.*, XXXIV, 36 Qua ratione vacandum studio Scripturæ, *ibid.*, 42. Diversitas interpretationum utilis, *ibid.*, 43. Interpretationis vitium unde emendari possit, *ibid.*, 44. Ignoti verbi et ignotæ locutionis unde eruenda cognitio, *ibid.*, 45. Studium Scripturæ sacræ qualem animam requirat, *ibid.*, 64, Scripturæ obscuritas utilis est, *id.*, XLI, 352. In Scripturis cur quædam clausa, quædam aperta, *id.*, XXXVIII, 849, 196 XXXVI, 159, 160, XXXVII, 1189, 1907. Scripturarum latebræ maxime valent ad amorem veritatis acuendum, etc, *id* XL, 320. In omni copia Scripturarum SS. pascimur apertis, exercemur obscuris; *id*, XXXVIII, 450. Scripturæ silvæ ob opacitates et umbracula mysteriorum; *id.*, XXXVI, 214. Pia fides et humilis inquisitio ad earum intelligentiam necessaria; *id.*, XXXVII, 336. Scripturarum superficie non debemus esse contenti; *id.* XXXIII, 920. In Scripturarum obscuritatibus, tractatores earum non sunt temere sequendi; *ibid.*, 922. Scriptura sacra nonnisi temere reprehenditur, cum non intelligitur, *id.*, XLII, 77, 91. Scriptura sacra, cum non intelligitur, quid agendum; *id.*, XXXV, 1722, 1726, 1727 1741. Obscuri Scripturæ loci ex apertioribus explicandi; *id.* XXXIV, 79. Mansuetis et humilibus revelantur Scripturarum obscura; *id.* XXXVII, 1907. Scriptura obscura a pio et impio diversimode accipitur; *id.*, XXXV, 1721, 1722. Scriptura quæ duplicem sensum parere potest, non præcipiti interpretanda affirmatione; *id.*, XXXIV, 260 Eumdem Scripturæ locum varie intelligi nihil prohibet; *ibid.*, 80. Locus incertus potius per alios Scripturæ locos, quam per rationem exponitur; *ibid.*, Scripturæ obscura loca aliis manifestis minime dubiis explicanda; *id.*, XXXVIII, 264, XXXIX, 1634, XLI, 332, 333. In Scripturæ difficultatibus honora verbum Dei, differ pietate intelligentiam, *id.*, XXXVII, 1907. Honora in ea quod non intelligis, et tanto magis honora, quanto plura vela cernis; *id.*, XXXVIII, 336. Ad divinas Scripturas potius requiruntur pietas et humilitas, quam acumen ingenii; *ibid.* Antequam scias quare quid dictum sit, crede ita dici debuisse ut dictum est; *id.*, XXXVII, 1915. Scripturæ tene et devote accipe aperta, ut merito tibi pandantur obscura; *id.*, XXXVIII, 290. Ipsum desiderium intelligendi, oratio est apud Deum; *ibid.*, 820. Fatetur Augustinus se in ipsis sanctis Scripturis multo plura nescire quam scire; *id.*, XXXIII, 222. Scripturam contingit non intelligi ob signa ambigua vel ignota; *id.*, XXXIV, 42. Ambiguitas Scripturæ aut in verbis propriis est, aut in translatis; *ibid.*, 65. Nomina Hebræa, Syra, Ægyptia, etc., quæ in Scriptura sacra sunt, tempore Augustini erant interpretata; *ibid.*, 62. In Scripturis omne quod dicitur sive fit, intelligendum est proprie, aut figurate, aut utraque ratione; *id.*, XXXVIII, 556. In Scriptura locutiones triplicis generis; *id.* XLII, 846. Ignoti verbi aut ignotæ locutionis unde eruenda cognitio; *id.*, XXXIV, 45. In Scripturis propositiones indefinitæ quomodo intelligendæ; *id.*, XXXVIII, 450. Utitur plurali pro singulari; *id.*, XLI, 319. Pro omnibus aliquando ponit multos; *ibid.*, 696. Multa dicuntur tanquam facta, cum in spe adhuc sint; *id.*, XXXIII, 842. Scriptura ut præterita narrat futura; *id.*, XXXVII, 1476. Ponit futurum pro præterito, et præteritum pro futuro; *id.*, XL, 305, 705. Scripturæ nullus est liber, qui excerptis et avulsis quibusdam sententiis, non videatur sibi contrarius; *id.* XXXVIII, 332. Scripturæ conciliantur loca in speciem contraria; *ibid.* 764, 180, 213, 283, 372, 791, 804. Cur in figuris Scriptura loquitur; *id.* XL, 663. In iis quæ in figura narrat, quædam secundum intellectum figurarum, quædam secundum fidem rerum gestarum accipi possunt; *id.*, XXXIV, 247. Figuratum est et mysticum quod in Scriptura non potest exponi secundum litteram; *ibid.*, 401, 430. Scripturæ sacræ loquendi modi metaphorici quomodo intelligendi; *ibid.*, 166, Quænam regula in explicandis allegoriis tenenda *id.*, XXXVI, 116. Spectaculum divinitus exhibitum in Scripturarum sensibus; *id.*, XXXVI, 298; XXXVIII, 322. Ut ignorantia signorum tollatur necessaria est linguarum cognitio, ac præsertim græcæ et hebrææ; *id.*, XXXIV, 42. Regula de Scripturæ locis, ubi laudantur facta quædam bonorum hodie moribus contraria; *ibid.*, 78. Ante omnia considerandum genus elocutionis; *ibid.* Idem verbum non idem significat ubique, *ibid.* Eumdem locum varie intelligi nihil prohibet; *ibid.*, 80. Locus incertus tutius per alios Scripturæ locos quam per rationem manifestatur; *ibid.* Troporum cognitio necessaria; *ibid.* Regulæ Tichonii donatistæ expenduntur; *ibid.*, 81 *et seqq.* In obscuris Scripturæ locis nihil temere asserendum; *ibid*, 260. Regula ad intelligendas Scripturæ allegorias; *id.*, XXXVIII, 198.

Quædam in Scripturis ita sunt clara ut nullo patrocinio interpretationis indigeant. Cassianus, XLIX, 722. Quædam vero ita mysteriis obscurata sunt, ut in eorum discussione et intellectu immensum nobis exercitii campum ac sollicitudinis reservarent; *ibid.* Quo studio monachus possit assequi scientiam Scripturarum; *ibid.*, 250. Scripturæ sensum nonnulli in somniis assecuti; 972 Quibus gradibus ad eam perveniatur; *ibid.*, 965 *et seq.* Si ad veram Scripturarum scientiam vis pervenire, humilitatem cordis immobilem primitus consequaris; 970. Scripturæ assidua lectio commendatur; *ibid.* Eam multi detorquent ad alienos sensus; *ibid.* 515. Scripturarum sensus litteralis, et figuratus; *ibid.* 723. Sensus mysticus multiplex; *ibid.*, 961, not. Scripturarum scientia quomodo acquiratur; *ibid.*, 249, not. — Scripturarum intelligentia promerenda est bonis operibus. S. Prosper Aquit. LI, 418. Scripturarum obscuritas ad quid utilis; *ibid.*, 437, 519. — Scripturæ interpres qui, S. Leo Magnus, LIV, 918. Scripturæ canonicæ in Ecclesia legendæ *id.*; LVI, 428. Scripturarum divinarum lectio necessaria. S. Maximus Taurin., LVII, 277. Quid scire debeamus in observationibus intelligendarum Scripturarum, alia communiter præcipi, alia etc. Eugyppius, LXII, 964. De modis locutionum, quorum cognitionem necessariam dicit Scripturarum obscuritatibus dissolvendis; *ibid.*, 966. De septem Tychonii regulis, quibus ad intelligendas Scripturas studiose dicit plurimum adjuvari; *ibid.*, 967.

Quæ servanda sint in Scripturarum intelligentia. Junilius, LXVIII, 42. Quo studio Scriptura sancta cum expositoribus legenda sit. Cassiodorus, LXX. 1138. Loca Scripturæ obscura per alia dilucidantur; *ibid.*, 1107. Absurda verba in Scripturis inventa, ad Hebræos aut Græcos codices corrigenda; *ibid.*, 1129. Scripturæ consuetudo est allegorice loqui; *ibid.*, 468. Scriptura sacra sæpe pro singulari numero pluralem ponit, et vice versa; *ibid.*, 191. Scriptura sacra futura sæpe pro præteritis ponit; *ibid.*, 69. — Quanta discretione Scriptura sacra legenda sit S. Gregorius Magn., LXXVI, 807. Modo litteram, modo spiritum requirere in ea debemus; *ibid.* Sic legenda Scriptura sacra, ut nobis et aliis prosit; *ibid.*, 887. Scripturam sacram figurate interpretari Christus ipse nos docuit; *ibid.*, 1131. Qui Scripturæ sacræ sensus multiplex; *ibid.*, LXXV, 45. Obscurus et difficilis; *id.*, LXXVI, 882. Scripturæ littera aliquando sibi contradicit; *id.* LXXV, 633. Scripturæ sacræ intelligentia per humilitatem legendi assiduitate comparatur; *ibid.*, 633. Qua perveniatur via ad sensum Scripturæ intelligendum; *ibid.*, 736. Deliciis affluunt qui multiplices in sacris Scripturis sensus discernere sciunt; *ibid.*, 1132. Scripturæ sacræ obscuritas ad altiorem ejus sensum investigandum nos movet; *ibid.*, 37. Hæretici non medullam Scripturæ sacræ comedunt, sed corticem rodunt; *id*, LXXVI, 749. — Obscuritatis sacræ Scripturæ utilitas; *ibid.*, 829. Scripturæ sacræ liber Dei manu aperitur, et evolvitur; *ibid.*, 882. In Scriptura sacra prius statuenda historiæ veritas, postea quærendus allegoriæ sensus; *ibid.*, 1302. In eadem Scriptura sensus multiplex latet; *ibid.*, 845. Scriptura sacra intellectu difficilis; *ibid.*, 986. Veneratione digna est Scriptura sacra, etiam cum non intelligitur; *id.*, LXXIX, 20. Littera Scripturæ sine spiritu non solum mortua, sed etiam est interficiens; *ibid.*, 268.

De tractatoribus divinarum Scripturarum, Taio Cæsaraugust., LXXX, 808. Ne sacra nimium scrutentur eloquia; *ibid.*, 810. Scriptura non solum historialiter, sed etiam mystice intelligenda est, S. Isidorus, LXXXIII, 528. — Ejus (Scripturæ sacræ) singulæ sententiæ multiplices sensus habent Alcuin., 652. Sensus allegoricus et historicus; *ibid.*, 559. Et moralis *id.*, CI, 1080.

Quibus obscuritatibus Scriptura sacra sit involuta, et quod eam temere alicui legere non liceat; Rabanus Maurus, CVII, 380. De modo legendi sacras Scripturas; *ibid.*, 383. De ignotis signis; *ibid.*, 385. Modus inveniendi utrum locutio propria sit, an translata; *ibid.*, 389. De varia significatione verborum, quæ constat in contrarietate et diversitate; *ibid.*, 390. De lectione divinarum Litterarum; *id.*, CXII, 1193. Quadruplex sensus Scripturæ; Walafrid Strab., CXIII, 33. Utrum sensus litteralis cæteris sensibus sacræ Scripturæ sit dignior; *ibid*, 37, 38. A quo incipiendum est; *ibid.* Quis dicendus sit sensus sacræ Scripturæ litteralis, et quis spiritualis; Walafrid Strab., CXIII, 59. An quilibet textus sacræ Scripturæ exponatur quadruplici sensu supra tacto; *ibid.*, An textus sacræ Scripturæ sit tantum unus sensus litteralis, vel quandoque plures; *ibid.*, 41. Posito quod aliquando unus textus habeat plures, quis eorum est alteri præferendus; *ibid.*, 43. An ex quolibet sensu litterali possit sumi efficax argumentum; *ibid.*, 44. Sensus litteralis potest comparari ad alios sensus dupliciter; *ibid.* Respondet ad hoc littera occidit, spiritus vivificat; *ibid.*, 47. Per sensum litteralem non solum habetur historia tantum, sed etiam quæ sunt agenda; *ibid* Sensus litteralis est fundamentum; *ibid.*, 48. In sacra Scriptura multa traduntur parabolice; *ibid.* Studium sacræ Scripturæ a quibus incipit; *ibid.*, 49. Sensus tropologicus, allegoricus, anogogicus, litteralis; *ibid.*, 57, 65. Regulæ septem interpretandi S. Scripturam Walafrid. Strab, XCIII, 51, 52. Canonicæ tantum Scripturæ legi debent in Ecclesiis. Isidorus Mercator, CXXX, 338.

Scriptura ex traditione interpretanda. Ratherius Veron., CXXXVI, 339. Contra pravam divinæ Scripturæ interpretationem. Othlonus, CXLVI, 77. Scripturam sacram plebem docere debent episcopi et pastores. Joannes Rothomag., CXLVII, 142, 233. Scripturis sacris exponendis quatuor adhibendæ regulæ. Guibertus, CLVI, 25. Historia, allegoria, tropologia, anagoge; *ibid.* Sacræ Scripturæ studium imprimis injungitur. S. Anselm. Cant. CLVIII, 1064. Omnes ad sacræ paginæ quæstiones cautissime accedere debent; *ibid*, 265. Quomodo et quo tempore libri veteris novique Testamenti legendi sint. Ivo Carnot, CLXI, 277, 1103. Quomodo divinæ Scripturæ legendæ sint et interpretandæ. S. Bruno Signiensis, CLXV, 173. Scripturæ profunditas non aliter quam per fidem Christi intelligitur, Rupertus, CLXVII, 983. Scripturæ sanctæ, in materia fidei, non proprio sensu, sed ratione et auctoritate sunt interpretandæ. Hildebertus, CLXXI, 1067. In sacra Scriptura quatuor sunt observanda; *ibid.*, 631 Quod in sacra Scriptura per Scripturam ipsam non est expositum, id prælatis Ecclesiæ reservatur exponendum; *ibid.* 767. Quod in sacra Scriptura non intelligitur, Spiritui sancto relinquendum est; *ibid.*, 767. Scripturæ intelligentiam voluptates impediunt; *ibid.*, 768. Scripturæ sensus est litteralis, spiritualis et intellectualis. Godefrid., CLXXIV, 999. De triplici intelligentia. Hugo de S. Victore, CLXXVI, 789. Non omnia in divino eloquio comperta, sed quædam duntaxat ad dictam triplicem interpretationem esse adigenda; *id.*, CLXXV, 12. Quod sit necessaria interpretatio litteralis et historica; *ibid.*, 13. Quomodo legenda sit Scriptura divina ad correctionem morum; *id.*, CLXXVI, 794. Quomodo legenda sit sacra Scriptura a quærentibus scientiam in ea; *ibid.*, 799. De Scripturam divinam triplici modo tractandi; *id.*, CLXXVII, 205. De interpretibus sacræ Scripturæ; CLXXVI, 780. De divinarum Scripturarum studio; *ibid.*, 777. De septem regulis; *ibid.*, 791. De locis, temporibus ac gestis mysticis sacræ Scripturæ; *id.*, CLXXV, 23. De difficultatibus sacræ Scripturæ; *ibid.*, 25 Triplex sensus Scripturarum, historicus, moralis, mysticus. S. Bernardus, CLXXXIII, 714. Scripturæ ejusdem plures sensus an et quomodo admittendi; *ibid.*, 1027. Scriptura abuti diabolicum; *ibid.* 186 Ecclesiæ judicium infallibile injusu et applicatione Scripturæ; *ibid.*, 94. Scripturæ serio et sedulo scrutandæ; *id.*, CLXXXV. 211 Pia ad Christum aspiratio ad obtinendam sacræ Scripturæ intelligentiam; *id.*, CLXXXIV, 762. Scripturarum sensus sæpe orantibus aperitur; *ibid.*, 976. De lectione Scripturæ; *ibid.*, 1194. Sensus a fidei regula non discrepantes, aut a contextu lectionis non nimis dissonantes non rejiciendis Guerricus, CLXXXV, 177. Ad intelligentiam sacrarum Scripturarum sæcularium peritia necessaria ostenditur. Gratianus, CLXXXVII, 206. Ignorantia Scripturarum est ignorantia Christi; *ibid.*, 210. Scripturæ intellectus cui aperitur. Petrus Lombardus, CXCI, 1276. Scripturæ obscuritas utilis non reprehendenda; *ibid.* Scriptura sacra multiplicem expositionem admittit. Richardus de S. Victore, CXVI, 269. S. Scriptura continet in se quatuor sensus e quibus litteralis quandoque difficilior spirituali. Adamus Pramonst., CXCVIII, 630. Scriptura qua simplicitate explicanda. P. Cantor, CCV, 33. Ejus interpretatio non debet pendere a voluntate nostra, sed e contra; *ibid.*, 240. Scripturæ sacræ triplex est sensus, historicus, tropologicus, allegoricus. Alanus de Insulis. CCX, 209.

IX. *De allegoriis in sacram Scripturam.*

Allegoriæ quædam Scripturæ sacræ. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100 *et seq.* Allegoriæ in universam sacram Scripturam. Rabanus Maurus, CXII, 850 *et seq.* Allegoriæ in Vetus Testamentum, Hugo de S. Victore, CLXXV, 635 *et seq.* Allegoriæ in librum Geneseos ab initio mundi usque ad Abraham; *ibid.* De reliquis mysteriis Geneseos ab Abraham usque ad Moysen; *ibid.*, 643, reliquos Pentateuchi libros et primo in Exodum; *ibid.*, 653. Allegoriæ in libros Josue, Judicum et Ruth.; *ibid.*, 670 *et seq.*, In librum I Regum, ab Heliana usque ad David; *ibid.*, 681. In I et II Regum a David usque ad Salomonem; *ibid.*, 691, in III et IV Regum, a Salomone usque ad transmigrationem Babylonis; *ibid.*, 703. In duos Esther, Tobiæ, Judith et Machabæorum; *ibid.*, 734. Allegoriæ in novum Testamentum; *ibid.*, 750. In mysteriis Evangelii S. Joannis; *ibid.*, 752, in Matthæum; *ibid.*, 764, in Marcum; *ibid.*, 802, in Lucam; *ibid*, 810, in Joannem; *ibid.*, 827. Allegoriæ in Epistolas Pauli; *ibid.*, 879 *et seq.* Gregorianum, vel sensus verbis plurimis in Scriptura sacra attributus. Garnerus, CXCIII, 23 *et seq.*

X. *De divisione sacræ Scripturæ.*

Scripturæ sacræ divisio. S. Augustin., XXXV, 1745. Omnis Scriptura in duo Testamenta, Vetus et Novum bipertita est; *id.*, XXXIV. 216, 217. Scriptura sacra in quatuor partes divisa. S. Gregor. Magn. LXXVI, 834. Vetus Testamentum in quot libris dinumeratur. Alcuin, CI, 1120. Primus ordo legis quomodo accipiendus est; *ibid.*, 1124. Ordo secundus qualis est; *ibid.* Qualis est ordo tertius; *ibid.* Hebræi Vetus Testamentum Esdra auctore, juxta numerum litterarum suarum in 22 libros accipiunt, dividentes eos in tres ordines, legis scilicet et Prophetarum atque hagiographorum, in quo sunt libri novem.; *ibid.* Quidam autem Ruth et Cinoth qui latine dicitur lamentatio Jeremiæ hagiographis addicunt, et viginti quatuor volumina Testamenti Veteris faciunt; *ibid.* Quartus est apud nos ordo Veteris Testamenti eorum librorum, qui in canone hebraico non sunt. Rabanus Maurus, CXI, 19. In novo autem Testamento duo sunt ordines; *ibid.* Alii autem Vetus et Novum Testamentum in septuaginta duos libros distinguunt; *ibid* Primi legis Moysi libri quinque sunt; *ibid.*, hos sequuntur historici libri sedecim; *ibid.* Libri prophetici sedecim sunt; *ibid.*, 105, 106. Post hæc versuum octo libri habentur, qui diversæ apud Hebræos metro scribuntur; *ibid.* Libri veteris Testamenti quadraginta quinque; *ibid.* Novi autem Testamenti primum quatuor Evangelia sunt; *ibid.*, hæc 14 epistolæ Pauli apostoli sequuntur, quibus subjunctæ sunt septem canonicæ epistolæ Jacobi, Petri, Joannis et Judæ; *ibid.* Actus duodecim apostolorum quorum omnium signaculum est Apocalypsis Joannis; *ibid.*

II. *De Veteri et Novo Testamento.*

Vetus Testamentum non minus ad Christianos quam ad Judæos pertinet. Tertull., I, 386. Cur et quomodo. Tertull., I, 394. Testamentum Vetus in Christo sepultum est; *id.*, II, 973. Veteris decessio, et successio novi; *ibid*, 415. Testamentum novum oportebat in eo suggestu consignari, in quo conscriptum Vetus fuerat; *ibid.*, 414. Apud Israelitas Vetus Testamentum resignabant apostoli, et novum consignabant; *ibid.*, 849. Novum Testamentum a Vetere separavit Marcion; *ibid.*, 43. Veteris Testamenti libri hebraici, Alexandriæ repositi; *id*, I, 579.

Testamentum, lex data Judæis co nomine cui a prophetis appellata. Lactantius, VI, 514. Quod Vetus et Novum diversa sint; *ibid.* Vetus non fuisse perfectum, novum vero consummatum; *ibid.*, 515. Vetus Testamentum in litteris condidit Moyses. S. Hilarius, IX, 262. Testamenti Veteris in XXII libros partitio; *ibid.*, 241. Testamenti Veteris ac novi eadem doctrina; *ibid.*, 431.

Legis sacræ nomen non tam Moysis Pentateucho, quam cæteris libris Veteris Testamenti et Novi etiam tributum. S. Zeno, XI, 338, adn., I, 387, adn., 3. Testamenta veteris et novæ legis significata per scalam Jacob.; *ibid.*, 428. Per gladium ex utraque parte acutum; *ibid.* Comparantur cum calamo scribæ; *ibid.*, 429. Explicantur per duos denarios in ore piscis a Petro capti; *ibid.*, 430. Comprobantur ex duobus denariis stabulario datis a Samaritano; *ibid.*, 451. Designantur ex Moyse et Aaron; *ibid.*, 510. Unum sine altero utile esse non potest; *ibid*, 430.

Novum Testamentum in Veteri Testamento erat S. Ambrosius, XV, 1250 Testamentum vetus in typo, novum in veritate; *id.*, XIV, 331. Umbra in lege, imago in Evan-

gelio, veritas in cœlestibus; *id.*, XVI, 94. Abiit dies Testamenti Veteris, venit dies novus, quo Testamentum consummatum est novum; *ibid.*, 1141. Vetus Testamentum non est contrarium novo; *id.*, XVII, 243. Umbra fuit novi Testamenti; *ibid.*, 832. Testamento novo divinæ gratiæ pignus tenemus; *id.*, XIV, 331. Qui de Novo Testamento biberit, non solum flumen est, sed etiam flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ; *id.*, XVI, 1210. Testamenti novi gratia, pax veteris; *ibid.*, 1138. Testamentum novum unde dicitur; *id.*, XVII, 889.

Nihil dissonum in Veteri et Novo Testamento. S. Hieronym., XXII, 566. Pentateuchi instaurator Esdras; *id.*, XXIII, 190. Testamenti utriusque Christus Dominus conditor est; *ibid.*, 451. Multa sunt in novo Testamento de veteribus libris, quæ non habentur in LXX; *ibid.*, 456. Hæretici qui laniant vetus Testamentum; *ibid.*, 575. Hæretici negantes vetus Testamentum; *id.*, XXV, 168. Testamentum utrumque unius Dei est; *ibid.*, 1297. Præcipitur nobis ut in utrumque instrumentum tam vetus scilicet quam novum pari veneratione credamus; *id.*, XXIII, 1101. Æternæ pœnæ præparantur his qui nequaquam utrumque sociant Testamentum; *ibid.*, 1104. Duo Testamenta unione sociantur; *id.*, XXIV, 97. Novum Testamentum testimonijs veteris roboratur; *ibid.*, 271.

Testamenta duo. S. August., XXXVIII, 36. Testamentum cur aliud vetus, aliud novum appelletur; *id.*, XLIV, 221, 222, 597. Testamentum utrumque ante Moysen occultum; *id.*, XLIII, 122. Testamentum vetus per Moysen revelatum est; *id.*, XLIV, 596. Testamenti veteris variæ appellationes; *ibid.*, 595. Testamenti veteris nomine quid apostolus vocat; *id.*, XXXII, 632. Testamenti veteris nomen duobus modis dicitur; *id.*, XLIV, 327. Veteris Testamenti libri quatenus jam utiles sunt; *id.*, XLII, 237, 238, XLIV, 138. Testamentum vetus utile ad convincendum vel ipsos gentiles; *id.*, XLII, 328. Testamenti Veteris libri ad Christianos pertinent; *ibid.*, 52. Cur in lectione Veteris Testamenti, velamen positum esse dicitur; *id.*, XLIV, 219, de Scripturis Veteris Testamenti, earumque auctoribus quid senserit Augustinus; *id.*, XLII, 75. Testamenti Veteris auctoritas, non ad Judaicæ servitutis imitationem, sed ad Christianæ libertatis testificationem jam tenetur; *ibid.*, 240, 243. Testamentum Vetus spernit Cerdon.; *ibid.*, 29, spernunt Severiani; *id.*, 30. Testamentum Vetus a Deo; *id.*, XLIV, 594. In Testamento Vetere multa sunt quæ suboffendant animos ignaros et negligentes sui; *id.*, XLII, 67. Quid Manichæi objiciunt in libros Veteris Testamenti; *id.*, 75. Testamentum Vetus duplici ex causa abjiciendum sentiebat Faustus; *id.*, 217. Pelagianorum calumnia de Veteri Testamento; *id.*, XLIV, 591.

Testamenti Veteris et Novi præcepta cur diversa; *id.*, XLII, 449. In Veteri Testamento inter præcepta vitæ agendæ et præcepta vitæ significandæ distinguendum; *ibid.*, 228, 236. 243, 501, 504. Testamentum Vetus talia continet præcepta justitiæ, qualia nunc quoque observare præcipimur; *id.*, XLIV, 222, 594. Testamentum Vetus utile et eo majoris auctoritatis ad Christum prædicandum, quod ad nos per Judæos pervenit; *id.*, XLII, 529. Quare in Veteri Testamento severior legis vindicta favebat; *id.*, XXXIII, 660. Manichæi Vetus Instrumentum non accipiunt, Novum corruptum esse asserunt; *id.*, XLV, 1009, et falsatum; *id.*, XLII, 38, 501, 506, 514. De Novo Testamento Manichæi potius quam Catholici de Vetere, objectis respondere non possunt; *ibid.*, 214. Testamentum Novum esse Apostolorum, unde probetur; *ibid.*, 509. Testamenti utriusque Deus unus et idem; *ibid.*, 622, 623, 660, 661, 662, 663., XXXVI, 931. Testamenta duo non sibi consonare calumniabantur Manichæi; *id.*, XXXVII, 1893. Sed sibi invicem adversari; *id.*, XXXVIII, 23, 26. Testamenta Vetus et Novum non sibi contraria; *id.*, XLII, 622. Testamenti utriusque concentus; *id.*, XXXIII, 218. Utriusque ordo mirabilis; *id.*, XXXII, 1334, XXXIV, 136. Testamentum Novum in Vetere latet, et Vetus in Novo patet; *ibid.*, 623, 633. Novum occultatum erat in Veteri, tanquam fructus in radice, *id.*, XXXVI, 914. Testamentum Vetus quid figurabat; *id.*, XLII, 448. Testamentum Vetus recte intelligentibus prophetia est Novi; *ibid.*, 302, 328. Testamentum Novum in Veteri prænuntiatum; *id.*, XXXII, 619. In Veteri figuratum; *id.*, XXXVII, 1070, 1305, XLII, 448, 449, 623. In Testamento Novo obscura Veteris revelantur, et prædicta complentur; *ibid.*, 518. In Testamento Vetere gratia velata et occulta latitabat, quæ in Christi Evangelio revelata est; *id.*, XLIV, 216, 217. Testamenti Novi revelatio quandonam facta est; *ibid.*, 597.

Testamenti Veteris et Novi discrimen; *id.*, XXXIII, 510, XXXVI, 930, XLIV, 220, 226, 227, 228. Et consonantia; *id.*, XXXVIII, 37. Testamentorum duorum brevissima et apertissima differentia, timor et amor; *ibid.*, 207, XLII, 158. Testamenti Veteris lex, ministratio mortis et damnationis, Novi vero lex ministratio Spiritus et justitiæ; *id.*, XLIV, 219. Testamentum Novum pertinet ad charitatem; *id.*, XXXV, 2074. Vetus ad timorem; *ibid.* Et ad Veterem hominem; *ibid.*, 1636. Carnalia promittebat, *ibid.* Concentus utriusque Testamenti in præcepto charitatis, *id.*, XXXII, 1316, 1322, 1325. Veteris et Novi Testamenti promissa ac Sacramenta sunt diversa; *id.*, XXXIV, 752. Promissiones aliæ Veteris et aliæ Novi Testamenti; *id.*, XXXVI, 327, 931, XXXVII, 1145, 1466, 919. Non nisi terrena felicitas promittitur aperte in Testamento, quod proprie Vetus appellatur; *id.*, XLIV, 328. Testamentum Vetus promissiones habet temporales, sed significationes spiritales; *id.*, XXXVIII, 37. Testamentum Novum in Veteri promittitur; *id.*, XLIV, 328. Testamenti Novi promissio per Ezechielem facta; *id.*, XLV, 1264, 1265, 1266, 1267, 1271. Cur Vetus Testamentum promittebat bona terrestria, Novum vero promittebat cœlestia; *id.*, XLII, 162, 163. In Veteri Testamento cognoscitur præfiguratio possessionis nostræ, in Novo tenetur ipsa possessio; *ibid.*, 157. Testamentum Vetus servos, Novum liberos parit; *ibid.*, 622. Testamenta duo, duas vitas et spes duas significant; *ibid.*, 304. Quinam ad Novum Testamentum pertinent, quinam ad Vetus; *id.*, XLIII, 122, XLIV, 593. Sancti Veteris Testamenti ad Novum pertinent; *id.*, XLII, 456, 656, XLIV, 591. Christiani spe carnalis mercedis Deo servientes, ad Vetus Testamentum pertinent; *id.*, XXXVIII, 33, 40. Testamentum utrumque ad Israelitas pertinet, quomodo; *id.*, XLIII, 255.

Testamenti Novi gratia; *ib.*, XXXIII, 542. De gratia Novi Testamenti liber; *ibid.*, 539. Testamenti Novi nulla facta commemoratio in Veteribus libris, nisi in Jeremia; *id.*, XLIV, 221, 222. Testamenti mediator, signator, fidejussor, testis, hæreditas et cohæredes Christus; *id.*, XXXVII, 1130. Testamento Novo fit injuria, si Veteri æquetur; *id.*, XLIV, 329. Testamentum Novum Veteri anteponendum dignitate; *id.*, XLI, 662. Testamentum Vetus hordeo comparatum; *id.*, XXXV, 1594. Testamentis duobus, Vetere et Novo, disciplinæ regula nobis traditur; *id.*, XXXII, 1334. Gravissimum multarum observationum Veteris Testamenti jugum Christus abstulit; *id.*, XXXVIII, 594. In Novo Testamento disciplinam Christus voluit esse leniorem; *ibid.*, 1413. Testamenta duo misericordiam Dei commendant; *id.*, XXXIV, 634. Vetus Testamentum in prioribus tabulis significatum est; *ibid.*, 655, 755, 756. Testamenti Veteris signum, circumcisio in latenti carne, novi, crux in libera fronte; *id.*, XXXVIII, 876.

Duo Testamenta in Sara et Agar, Isaac et Ismael figurata; *id.*, XXXIV, 566, XXXVI, 302. In duobus exploratoribus Jericho; *id.*, XLIII, 638. In sancto et in Sancto sanctorum; *id.*, XXXIV, 635. Et in duobus Cherubim arcæ; *ibid.*, 634. Novi Testamenti signum, vacca rufa; *ibid.*, 732. Testamenta duo duobus viris uvam gestantibus significata; *id.*, XXXIX, 1799. Qui Christus, in medio utrorumque; *ibid.* Testamenta duo, duæ mamillæ, unde sancti nutriuntur; *id.*, XXXV, 2417. Testamento Veteri Novum, velut aquæ vinum successit; *id.*, XXXIX, 1919, 1920, 1921.

Veteris ac Novi Testamenti Spiritus unus est, unusque consensus, S. Maxim. Taurin., LVII, 693. Utriusque Testamenti testimonia de Christo inter se mire concordant; *ibid.*, 245.

Testamenta duo vocat Paulinus labia Dei, S. Paulinus Nolanus, LXI, 218. Testamentum Vetus et Novum in basilica S. Felicis picturis expressum; *ibid.*, 666, 667.

Una fides Novi et Veteris Testamenti, S. Fulgentius, LXV, 445. Non ideo quisque debet Vetus Testamentum abjicere quia videt eius sacramenta cessasse; *ibid.*, 434. Utrumque Testamentum in Scriptura sub nomine amici antiqui et novi; *ibid.* Vinum novum Novum Testamentum; *ibid.*

Testamenti utriusque consensus, S. Gregor. Magn., LXXVI, 835. Quod unum Testamentum signat, hoc alterum exhibet; *ibid.*, 836. Testamentum Vetus spiritaliter intellectum, Novumque immutabilia persistunt; *ibid.*, 837. Quantum Novum Testamentum Veteri præcellat; *ibid.*, 979. Utriusque Testamenti finis Christus; *ibid.*, 981. Discrimen Veteris et Novi Testamenti; *ibid.*, 1042. Testamentum Vetus dicitur mons umbrosus; *ibid.*, 669. Testamentum Vetus signatur per rotam, quæ super terram apparuit Ezechieli; *ibid.*, 833. Testamenta duo duæ sunt rotæ; *id.*, LXXIX, 188. Consensus utriusque Testamenti signatur per duo Cherubim super propitiatorium alis expansis, sese respicientia; *id.*, LXXVI, 835.

De Veteri et Novo Testamento, S. Isidorus, LXXXII, 229. Summa utriusque Testamenti trifariæ distinguitur, in historia, in moribus, in allegoria; *ibid.*, 230.

De Veteri Testamento, Alcuin., CI, 1120. De Novo Testamento; *ibid.*, 1128. Testamentum Vetus luxuriam carnis, Novum vero etiam mentis frenat; *id.*, C, 1098. Vertus per viginti quatuor seniores et thronum indicatur; *ibid.*, 1117.

Vetus et Novum per arcum figuratur; *ibid.*, 1123.

Novi et Veteris Testamenti omnes inter se libri concordant, S Bruno Segn., CLXIV, 320.

Testamenta duo per duos Cherubim significantur, Rupertus abbas, CLXVII, 702, 1153. Per duos montes; *id.*, CLXVIII, 741.

Unde dicatur Testamentum, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 210. De duobus Testamentis; *ibid.*, 208. Utrumque Testamentum tribus ordinibus distinguitur; *id.*, CLXXVI, 778. Quæ discrimina sint inter duo Testamenta; *id.*, CLXXV, 626, 627.

Unde illud Vetus Testamentum, hoc Novum dicitur, Petrus Lombardus, CXCII, 461, 462. Testamenti Veteris auctoritatem cur teneamus, cujus ritum non observamus; *ibid.*, 461.

Testamenti Veteris in Novum translatio; *id.*, CXCI, 398. Testamentum Novum Veteri melius; *id.*, CXCII, 460. Testamenti utriusque non eadem promissa sacramenta et præcepta; *aibid.* Inter duo Testamenta differentia; *ibid.*, 461. Per denarium Vetus Testamentum significatur; *id.*, CXCI, 1298. Testamentum Vetus et Novum gladius bis acutus; *ibid.*, 1258. Vetus Testamentum in tres ordines distinctum, Petrus Comestor, CXCVIII, 1259.

XII. — *De libris Veteris Testamenti.*

Testamenti Veteris libri XXII, aut XXIV, S. Hilarius IX, 241. Ordo Veteris Testamenti. Sedulius, XIX, 791. Ordo prophetarum; *ibid.* Ordo historiarum; *ibid.*, 792. In libros Veteris Testamenti proœmia, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 156 *et seq.*, 747. Vetus Testamentum in quot libros dinumeratur, Alcuin., CI, 1120. Hi libri, in quot ordines secundum Hebræos dividuntur; *ibid.*, 1123, 1124. Habentur plures libri Veteris Testamenti, an non; *ibid.* Inveniuntur amplius ex libris Veteris Testamenti; *ibid.* Hebræi Vetus Testamentum, Esdra auctore, juxta numerum litterarum suarum, in 22 libros accipiunt, Rabanus Maurus, CXI, 105. Quando et quo tempore libri Veteris Testamenti legendi sint, Ivo Carnot., CLXI, 277. De libris Veteris Testamenti, Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, CLXXVI, 782. S. Scriptura Veteris Testamenti quot habet libros, Adamus Præmonst., CXCVIII, 697. Sunt enim quadraginta duo libri Veteris Testamenti. S. Bruno Sign., CLXIV, 320,

De Genesi. — Moysi quinque libri, S. Hilarius, IX, 241. Libri quos a Moyse et prophetis scriptos esse Hebræorum religio tradebat; *id.*, X, 28. Paradisus est Genesis liber, in quo virtutes pullulant patriarcharum, S. Ambros., XVI, 1154. De Genesi, Sedulius, XIX, 791. Inter libros canonicos recipitur Genesis, S. Innocent. I, XX, 501. Liber Hebraicarum quæstionum in Genesim, præfatio, S. Hieronym., XXIII, 935 *et seq.* De quibus tractatur in Genesi; *id.*, XXII, 545. Genesis multa suggerit de natura rerum; *id.*, XXIII, 179. Genesis caput omnium librorum; *ibid.*, 938. Quomodo vocatur apud Hebræos; *ibid.*, 939, XXVI, 387. Inter canonicos libros accipitur Genesis, S. August., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871. Vigilius Taps., LXII, 537 Moyses scripsit Pentateuchum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 747. De Genesi; *ibid.*, 159, 155. Moyses scriptor quinque librorum qui juxta Græcos Pentateuchum nominantur. Beda Venerab. XCIII, 235. De Genesi, S Hildef. Tolet., XCVI, 140. Primus Moyses divinæ historiæ cosmographicon in quinque voluminibus edidit, quod Pentateuchum nominatur, Alcuin., CI, 1125. Quid contineatur in Genesi; *ibid.*, 1121. Primum Moyses scripsit Pentateuchum, Raban. Maur., CVII, 365. Scripsit Moyses librum Genesis; *id.*, CVIII, 1001, CXI, 105, 106. De Genesi; *id.*, CVII, 365. Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidor. Mercat., CXXX, 338. S Petrus Damianus, CXLIV, 778. D. Ivo Carnot., CLXI, 276. Rupertus abbas. CLXVII, 201 Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, 16, *id.*, CLXXVI, 186, 778. Quænam fuerit Moysi causa divinæ legis historiam scribendi. Angelom Luxov., CXV, 111. Interrogatur ubi Moyses libros suos ediderit; *ibid.*, 112. Auctor Genesis Spiritus sanctus fideliter creditur, *ibid.*, CXV, 111.

De Exodo. — S. Hilarius, IX, 241. Sedulius, XIX, 791. S. Innocent. I, XX, 501. De quibus tractatur in Exodo, S. Hieronym., XXII, 545. Inter canonicos libros numeratur Exodus, S. August., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. De Exodi, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 159. S. Hildefons. Tolet., XCVI, 140. Quid in Exodo contineatur, Alcuin., CI, 1121. Exodus unde nomen accepit; *ibid*, 1125. Raban. Maur., CVII, 365. De Exodo, Raban. Maur., CXI, 105, 107, 111. Walafrid. Strab., CXIII, 21. Exodus in quo pene omnia quibus Ecclesia instruitur, figuraliter exprimuntur, Walafrid. Strab., CXIII, 183. Inter canonicas Scripturas Exodus, Isidorus Mercator, CXXX, 338. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S Victore, CLXXV, 15, 16; *id.*, CLXXVI, 186, 778.

De Levitico. — Sedulius, XIX, 791. S Innocent. I, XX, 501. De quibus tractatur in Levitico, S. Hieronym., XXII, 545. De Levitico, S. August., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. S. Isid. Hispal., LXXXIII, 159. Quinque libri Moysi, Genesis, Exodus, Leviticus, etc.; *ibid.*, 155. Continetur in canone SS. Scripturarum, S. Hildef. Toletan., XCVI, 140. Quid contineatur in Levitico, Alcuin., CI, 1121. Leviticus unde dicitur; *ibid.*, 1125. De Levitico, Raban. Maur., CVII, 365, CXI, 105, 107, 111. Walafrid. Strab., CXIII, 21. Inter canonicos libros numeratur, Isidorus Mercator, CXXX, 338. Ivo Carnot, CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15 CLXXVI, 186, 778.

De Numeris, — Numerorum liber unus ex quinque Moysis cur sic appellatur. S. Ambros., XVII, 9. Numeri liber unus. Sedulius, XIX, 791. Numeri quid continent. S. Hieronym., XXII, 545. Liber Numeri inter canonicos libros ponitur. S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537 De Numeris. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 160, 155. Quid in numero? Alcuin, CI, 1121. Numerus (lege numerorum) liber quare dicitur; *id.*, 1125. Inter legendos et recipiendos liber Numerorum. Rabanus Maurus, CVII. 365. Unde vocatur; *id.* CXI, 107. Ejus materia; *id.*, III. Inter canonicos libros ponitur; Walafrid. Strab., CVIII, 21. Isidorus Mercator., CXXX, 338. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S Victore, CLXXV. 15; CLXXVI, 186, 778.

De Deuteronomio. — Paradisus Deuteronomium, in quo germinant legis præcepta. S. Ambros., XVI, 1154. Deuteronomium liber unus. Sedulius, XIX, 791. Deuteronomium quid continet; S. Hieronym., XXII, 545. De Deuteronomio; *id.*, XXIII, 890, 893, 897, 899, 903, 907. Inter canonicos libros ponitur Deuteronomium; S. Aug., XXXIV, 41; S. Leo Magn., LVI, 428, 504 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537. De Deuteronomio; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 155, 160. Quid in Deuteronomio. Alcuin., CI, 1121. Deuteronomium cur sic appellatus est; *id.*, 1125. In canone, utriusque Testamenti continetur Deuteronomium; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Inter libros legendos et recipiendos Deuteronomium. Raban. Maur., CVII. 365. Unde vocatur; *id.*, CXI, 107. Ejus materia *id.*, III. Inter libros canonicos ponitur. Walafrid. Strab. CXIII, 21. Isidor; Mercat., CXXX, 338; Ivo Carnot. CLXI, 276; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186, 778.

De Josue. — Jesu Nave Sextus. S. Hilarius, IX, 241. Jesu Nave liber unus. Sedulius, XIX, 791. Recipitur in canone; S. Innocent., I, XX, 501. De libro Josue; S. Hieronym., XXII, 545; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871; Virgil. Taps., LXII, 537. Inter historicos libros Junilius, LXVIII, 16. De libro Josue S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 156, 161, 747. Jesus Nave edidit librum suum; *id.*, 747 Quid continetur in canone utriusque Testamenti; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Quid in Jesu Nave. Alcuin., CI, 1121. Josue a quo nomen accepit; *id.*, 1125. Scriptorem libri Josue eumdem Josue Hebræi asserunt; *ibid.*, inter quos sub amore doctrinæ et pietatis legendos recipiendosque, Ecclesiarum principes tradiderunt, Jesu Nave. Raban. Maur., CVII, 365. Josue liber unde nomen accepit; *id.*, CXI, 107. Ejus materia; *id.*, 111. Inter libros canonicos ponitur. Walafrid. Strab., CXIII, 21 Isidor. Mercat., CXXX, 338. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186, 778.

De libro Judicum. — S. Hilarius, IX, 241. Judicum liber unus. Sedulius, XIX, 791. In canone recipitur liber unus Judicum. S. Innocent, I, XX, 501; S. August., XXXIV, 41; S. Leo. M. Magnus., LVI, 428. 504, 721, 871 Vigil. Taps., LXII, 537. Inter historicos libros. Junilius, LXVIII, 16. De libro Judicum S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 161, 156, 746. Judicum autem et Ruth. et Samuelis primam partem conscripsit Samuel; *id.*, 747. Continetur in canone utriusque Testamenti liber Judicum S. Hildef, Tolet., XCVI, 140. Judicum unde nominatur? Alcuin., CI 1125. Quid in libro Judicum; *id.*, 1121. Librum Judicum edidisse creditur Samuel; *ibid.*, 1125. Raban. Maur. CVII, 365. Inter recipiendos et legendos; *ibid.*, Materia libri Judicum; *id.*, CXI, 111. Judicum liber nominatur, unde; *ibid.*, 107. Inter libros prophetales et canonicos; Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidor. Mercat., CXXX, 338. Ivo Carnot., CLXI, 276, Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186, 778.

De libro Ruth. — S. Hilarius, IX, 241. Ruth liber unus, Sedulius, XIX, 791. Recipitur in canone; S. Innocent, II XX, 501; S. August., XXXIV, 41 Magis videtur ad Regnorum principium pertinere; *ibid.* Inter canonicas ponitur Scripturas; S. Leo Magnus LVI, 428, 504, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537. Inter historicos libros Ruth; Junilius,

LXVIII, 16. De libro Ruth, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 156, 161, 746. In canone utriusque Testamenti continetur unus libellus qui appellatur Ruth, qui magis ad Regnorum principium videtur pertinere, S. Hildefons. Tolet., XCVI, 140. Quid in Ruth? Alcuin., CI, 1121. De libro Ruth., Raban. Maur., CVII, 365. Quis auctor Ruth; *ibid.*, Liber Ruth ejusdem Moabitidis texit historiam, de cujus stirpis familia descendit David; *id.*, CXI, 111. Hunc Hebræi libellum ad Judicum librum subjungunt; *ibid.*, Latini ad corpus libri Regnorum veracius eum pertinere contendunt; *ibid.*, Inter prophetales et canonicos libros ponitur, Walafrid. Strab., CXIII, 21; Isidorus Mercat., CXXX, 338, Ivo Carnot., CLXI, 276.

De libro Regum. — Regnorum libri IV. S. Hilarius, IX, 241; Sedulius, XIX, 791. S. Innocent., XX, 581; S. August., XXXIV, 47; S. Leo Magn., LVI, 428, 504, 721, 871, Vigil. Taps., LXII, 537. Inter historicos libros, libri Regum quatuor; Junilius, LXVIII, 16. Regum historia cæteris Scripturis nec sacramentis minor, nec auctoritate inferior; S. Gregor. Magn., LXXIX, 20. Regum liber I et II adscripti Samueli; *ibid.*, 20, 268, 17 not. Quatuor libri Regum; S. Isid. Hispal. LXXXIII, 157. De libro regum; *ibid.*, 161. Libri Regum IV continentur in canone utriusque Testamenti; S. Hildef., Tolet., XCVI, 140. Quid in Regum libro? Alcuin., CI, 1121. Malachim cur ita nominatur; *ibid.*, 1125. Quis primus hunc librum in unum volumen coegit; *ibid.* Sequentia Samuelis usque ad calcem, scripsit David; Malachim totum edidit Jeremias; Rabanus Maurus, CVII, 365. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 747. Regum libri quatuor; Raban. Maur., CVII, 365. Samuel qui est Regum primus; *id.*, CXI, 105. Malachim qui est Regum secundus; *ibid.*, Liber Samuel, quid describit; *ibid.*, 107. Unde nomen accepit; *ibid.* Quis eum conscripsit; *ibid.* Malachim liber, unde appellatur; *ibid.* Liber Regum quomodo divisus apud Latinos et apud Hebræos; *ibid.* 111. Libri Malachim materia; *ibid.* Samuel, id est, primus et secundus Regum, Walafrid. Strab., CXIII, 21; Malachim, id est, tertius et quartus Regum; *ibid.* Regum libri 4, Isidorus Mercator, CXXX, 338; Ivo Carnot., CLXI, 276, Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, 16; *id.*, CLXXVI, 186, 779.

De Paralipomenon. — S. Hilarius, IX, 241. Paralipomenon libri duo; Sedulius, XIX, 791; S. Innocent., I, XX, 502; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magn., LVI, 428, 505, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537. Ad divinam historiam pertinentes, Paralipomenon 2 libros adjungunt plures; Junilius, LXVIII, 17. De Paralipomenon; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 162. Quorum quidem Paralipomenon libri duo e latere annectuntur; *ibid.*, 157. Paralipomenon duo; *ibid.*, 746. Viri synagogæ sapientes scripserunt Paralipomenon; *ibid.*, 747. Continentur in canone utriusque Testamenti duo Paralipomenon; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Quid in Paralipomenon. Alcuin., CI, 1121. Paralipomenon qua lingua appellatur. *id.* 1126. Paralipomenon duo; Raban. Maur., CVII, 365. Paralipomenon liber idem instrumenti epitoma tantus ac talis est ut absque illo si quis scientiam Scripturarum sibi voluerit arrogare, se ipsum irrideat; *id.*, CIX, 280. Quinam scripserunt Paralipomenon; *ibid.*, 366. Paralipomenon unde et quare sic dicitur; CXI, 107. Materia libri Paralipomenon; *ibid.*, 112. Paralipomenon qui apud Hebræos est unus liber, non duo; Walafrid Strab, CXIII, 21. Paralipomenon libri duo; Isidorus Mercator, CXXX, 338. Paralipomenon 2; Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15. Quid sonat Paralipomenon, Latine, Hebraice; *id.*, CLXXVI, 186 779

De libro Job. — S. Hilarius, IX, 241. Job liber unus, Sedulius, XIX, 792, S. Innocent. I, XX, 501. Job prosa incipit, versu labitur, pedestri sermone finitur, S. Hieronym., XXII, 545. Omnes leges dialecticæ, propositione, assumptione, confirmatione, conclusione determinat.; *ibid.* Singula in eo verba plena sunt sensibus; *ibid.* Job athleta Ecclesiæ ante Christum. Contra falsorum Origenem scribere videtur; *id.*, XXIII, 381. Ex prologo in Job; *ibid.*, 452. De libro Job, S. August., XXXIV, 41. S. Leo Magn., LVI, 428, 505, 721, 871. Job liber I. Vigil., Taps., LXII, 537. Job prophetæ liber quomodo legendus. Eugypp., LXII, 626, 627. Job I. Junilius, LXVIII, 17. Quis scriptor libri Job? S. Gregor. Magn., LXXV, 515. Auctor Spiritus sanctus; *id.*, 517. Quo inspirante Job sua certamina descripsit; *ibid.* De libro Job, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 165. Job librum Hebræi Moysen scripsi se putant, alii unum ex prophetis; *id.*, 747. Continetur in canone utriusque Testamenti; S. Hildef. Tolet, XCVI, 140. Quid in Job? Alcuin. CI, 1121 Scriptor libri Job qui fuit; *id.*, 1126. Principia et finis libri Job apud Hebræos prosa oratione texta sunt; *ibid.* Media omnia heroico metro discurrunt; *ibid.* De libro Job, Raban Maur., CVII, 365. Job libri auctor.; *ibid.*; XCI, 107. De materia libri Job; *id.*, 112. Inter Hagiographa novem, primus Job, Walafrid Strab., CXIII, 21. Job unus, Isidorus Mercat., CXXX, 338. Ivo Carnot, CLXI, 276 Hugo de S. Victore, CLXXV, 15. Librum Job, alii Moysen, alii unum ex prophetis, nonnulli ipsum Job scripsisse credunt.; *id.*, 16. In ordine hagiographorum novem volumina continentur. Primum Job. Hugo de S. Vict., CLXXVI, 186

De Psalterio. De auctore Psalmorum. — Psalmorum liber non solius David, S. Hilarius, IX, 232. Eorum sunt quorum nomen proferunt; *ib.*, 233. Qui sine nomine pertinent ad eum qui Psalmi superioris inscribitur; *ibid.* An ejusdem Psalmi auctor, David nimirum, an Asaph dicendus videatur, S. Ambros., XIV, 857. Omnes scriptores psalmorum in suis scriptis exempla posuerunt, aut aliqua dicta superiorum; *ibid.*, 924. Sciendum vero est quod istos CL psalmos Spiritu Dei revelante, sanctus composuit David, Rufinus, XXI, 644. Quamvis David omnes psalmos cantasset, S. Hieronym., XXVI, 824. Psalmi omnes qui in libro Psalmorum continentur, an a Davide; S. August., XLI, 547. Psalmos autem ad solum prophetam David pertinere certis declaratur indiciis, Cassiodorus, LXX, 14. Psalterium scripserunt decem prophetæ, S. Isidorus, LXXXIII, 747. Omnes psalmos solus David composuit, Beda venerab., XCIII, 483. Auctores Psalmorum, qui ponuntur in titulis, Alcuin. CI, 1126. De auctoribus Psalterii, Raban. Maur., CVII, 365, 366; CXI, 107. Sunt qui et Esdram et Aggæum et Zachariam scripsisse dicunt; *ibid.* An David composuerit omnes psalmos, Walafrid. Strab., CXIII, 841. Librum psalmorum David edidit, Hugo de S. Victore, CLXXV, 16; CLXXVI, 780.

De titulis psalmorum. — Tituli psalmorum varii, S. Hilarius, IX, 243. LXX interpretibus sunt additi; *ibid.*, 843. Titulus index tractandorum; *ibid.*, 292. Ex quibus rebus psalmus consistat ostendit; *ibid.*, 246. Tituli psalmorum qui ad intelligentiam nos dirigant; *ibid.*, 642. Titulus et psalmus auctoritatem sibi invicem præstant; *ibid.* Titulus historiam notans non excludit intelligentiam spiritalem; *ibid.* Titulorum omnium qui psalmis præfiguntur argumentum. Rufin. Aquil., XXI, 641, *et seq.* Psalmi undecim qui non habent titulos. S. Hieronym., XXIII, 408. Psalmi sine titulo; *id.*, XXII, 407. Quid est titulus, nisi clavis; *id.*, XXVI, 834. Per titulum intelligitur uniuscujusque Psalmi intellectus; *ibid.* Tanquam præco psalmi, est titulus psalmi. S. August., XXXVIII, 1804. Cassiodorus, LXX, 424. De unita titulorum inscriptione; *ibid.*, 16. Inscriptiones psalmorum per allusionem intuendæ; *ibid.* Quare nomina propria in titulis psalmorum ponantur; *ibid.*, 300. Cur in titulis finis frequenter repetatur; *id.*, 103. Explanatio variorum titulorum, Remigius Antissiod., CXXXI, 139. Esdras Psalmis titulos præfixit. S. Bruno Carthus, CLII, 990. Idque Spiritu Dei; *id.*, 1213. Gerhohus, CXCIII, 676 De titulo Psalmorum; *ibid.* Singuli psalmi suis propriis titulis inveniuntur prænotati; *ibid.*, 637.

De materia, excellentia, utilitate psalmorum. — Psalmi fere omnes Christi personam sustinent. Tertull., II, 167. Filium ad Patrem verba facientem repræsentant; *ibid.* Psalmi canunt evangelicam historiam. S. Hilarius, IX, 235. Psalmi ad perfectam Dei cognitionem et obedientiam nos edocent.; *ibid.*, 584. Psalmi sunt prophetiæ evangelicorum mysteriorum; *ibid.*, 235. Psalmi non tantum res sui temporis nuntiant; *ibid.*, 643. In iis nihil humile aut commune; *ibid.*, 610. Nihil nisi prophetiæ cum; *ibid.*, 838. Sunt qui in omnibus fere psalmis personæ Christi nihil convenire putant; *ibid.*, 552 Psalmorum liber præcipue gratiam Dei spirat. S. Ambros., XIV, 922. Psalmorum laudes et virtutes; *ibid.*, 924. Quis psalmus non medicamentum est conscientiæ peccatricis? *ibid.*, 1009. In eo (libro Psalmorum) profectus est omnium, et medicina quædam salutis humanæ; *ibid.*, 923. David, Simonides noster, Pindarus et Alcæus, Flaccus quoque, Catullus et Serenus, Christum lyra personat, et in decachordo psalterio ab inferis suscitat resurgentem. S Hieronym., XXII, 547. Totum Psalterium nihil est, nisi ad Deum in cunctis operibus deprecatio. S. Hieronym., XXIII, 501. Psalmorum vis et utilitas. S. August., XXXII, 767. Psalmi, litteræ de melle cœli melleæ; *ibid.*, 768. Psalmi speculum nostrum sunt; *id.*, XXXVI, 248. Psalmi dicuntur Davidica cithara. S. Petrus Chrysos., LII, 515. Materia quænam sit, Walafrid. Strab., CXIII, 844. Intentio; *ibid.* Modus tractandi; *ibid.* Materia hujus libri est totus Christus. Petrus Lombardus, CXCI, 59. Modus tractandi qualis est; *ibid.* Materia libri Psalmorum, Gerhohus, CXCIII, 630. Intentio; *ibid.* Modus tractandi; *ibid.*, 631.

De divisione, numero, ordine psalmorum.—Esdras Psalmorum in unum librum collector. S. Hilarius, IX, 251. Traditiones antiquæ de Esdra psalmorum collectore;

ibid., 238. Psalmorum liber unus, non quinque; *ibid.*, 232. Psalmi apud Hebræos indiscreti, ab Esdra in unum collecti, a LXX in ordinem redacti; *ibid.*, 238. Trina psalmorum quinquagenaria quid designet; *ibid.*, 239. Psalmi apud Hebræos ordine ac numero carent, ab Esdra in unum volumen collecti; *ibid.*, 237, 238. Psalterium videtur in quinque libros esse divisum. S. Ambros., XIV, 1085 *et seq.* Esdras scriba qui titulos posuit, psalmos aliter quam dictati fuerant ordinavit. Rufinus, XXI, 644. Psalmorum V libros esse quidam dixerunt, at unum tantum esse canonicæ Scripturæ probat auctoritas, S. August., XXXVII, 1961. Psalmorum numerus, S. Benedictus, LXVI, 472. Psalmorum divisio; *ibid.*, 471. Psalmorum divisio secundum antiquos patres, Cassiodorus, LXX, 504. De quinquefaria divisione; *ibid.*, 16. De ordinatore Psalmorum, Beda Venerab., XCIII, 482 Liber iste ex centum quinquaginta psalmis, non sine altioris mysterii ratione consistit, Walafrid. Strab., XCIII, 843. Item per tres quinquagenas triplex fit psalmorum distinctio, *ibid.*, 844 Unus est liber Psalmorum, non quinque; *ibid.* Ordo Psalmorum ab ordine historiæ discordat; *ibid.* Quos quidem (psalmos) primus Esdras in unum volumen coegit, et in ordinem numerumque disposuit. Remigius Autissiod., CXXXI, 136. Ordo Psalmorum, *ibid.* 141. E quot psalmis consistit liber iste. Petrus Lombardus, CXCI, 57. Quomodo distinguitur; *ibid.* An unus sit liber psalmorum, vel plures; *ibid.*, 57, 58. De ordine psalmorum, *ibid.*, 59. Quinam psalmos ita disposuit *id.*, 60. Psalmos ordinavit Esdras, Gerhohus, CXCIII, 636.

De usu, interpretatione, variis sensibus Psalmorum. — Psalmorum cantus. Tertull., II, 660; *id.*, I, 1194. Psalmorum clavis, Christi fides. S. Hilarius, IX, 236. Alii sunt faciles, alii captu difficiles; *ibid.*, 291 Ad eorum intelligentiam juvat scire quis ac de quo loquatur; *ibid.*, 247, 248. Doctis ut indoctis clausi et signati sine fidei clave; *ibid.*, 235, 236. Quique suas habent claves; *ibid.*, 246, 247. Psalmorum intelligentia spiritalis nequit respui; *ibid.*, 685. Psalmus intelligi potest spiritaliter, licet litulus historiam præferat; *ibid.*, 642. Psalmi semper et ubique cantandi; *ibid.*, 550. Etsi omnium psalmorum corpus unum, in eo tamen viget naturalis, mysticus et moralis sensus. S. Ambros., XIV, 966 et seq. Homo sine psalmorum celebritate diem claudere non debet; *ibid.*, 223. Psalmi quidam tanto profundiores sunt, quanto videntur apertiores, S. August., XXXVII, 1501. Psalterium a S. Hieronymo translatum ex Hebræo; *id.*, XXXIII, 1077. Origenes, Eusebius et alii multi qui psalmos interpretati sunt, recensentur; *ibid.*, 262. Psalterii translationes esse duas apud Latinos in usu atque honore, Romanam scilicet et Gallicam. Beda Venerabilis, XCIII, 481. Cur plus omnibus aliis in Ecclesia frequentetur; *ibid*, 483. Walafrid Strab., CXIII, 842. De Psalmorum interpretatione. S. Bruno Sign., CLXIV, 22. De censuris adversus Psalmorum interpretationem S Brunonis; *ibid.*, 23. Hanc Scripturam plus cæteris in Ecclesiasticis frequentari officiis, quare. Petrus Lombardus, CXCI, 57. Elegit David quatuor millia virorum, qui non solum voce, sed et musicis instrumentis psalmos canerent. Gerhohus, CXCIII, 632. Ipse quoque David cum ipsis cantoribus citharam percutiebat in domo Domini; *ibid.*, 653.

De compositione psalmorum. — Qua lingua compositum totum psalterium, Beda Venerab., XCIII, 480. Omnes autem psalmi apud Hebræos metrico carmine constant esse compositi; Alcuin., CI, 1126. Raban. Maur., CXI, 108.

De inspiratione libri Psalmorum. — Psalmorum auctor est Spiritus Dei; S. Hilarius, IX, 792. Istos CL psalmos Spiritu Dei revelante sanctus composuit David, Rufin., XXI, 644. David solius Spiritus sancti instinctu sine omni exteriori adminiculo suam edidit prophetiam, Petrus Lombardus, CXCI, 55. Cœlesti aspiratione intus edoctus Spiritu in eo loquente completus est, Gerhohus, CXCIII, 938.

Unus ex libris canonicis liber Psalmorum. — S. Hilarius, IX, 241. Sedulius, XIX, 791, S. Innocent. I, XX, 501, S. August., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 428, 505, 721, 871, Vigil. Taps., LXII, 557. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 740, S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Rabun. Maur., CVII, 365, CXI, 106, Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidor. Mercat., CXXX, 338, Ivo Carnot., CLXI, 276; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 186.

De Proverbiis, Ecclesiaste, Cantico cantic. etc. — S. Hilarius, IX, 241. Salomon licet innumera cantica cecinisse dicatur, unum tamen quod Ecclesia receperit, Canticum canticorum dereliquit, S. Ambrosius, XIV, 923. Tres libri Salomonis, unus de proverbiis, alius Ecclesiastes, tertius de Canticis canticorum; *id.* XV, 1539. Salomonis libri tres, Sedulius, XIX, 791. Salomonis libri quinque. S. Innocent I, XX, 501. Tres libri Salomonis recepti sunt in auctoritatem canonicam. S. August., XLI, 554. XXXIV 41. Salomon scripsit, Proverbia, Ecclesiasten et Cantica canticorum; S. Leo Magnus, LVI, 428, 505, 871. S. Isidorus, LXXXIII, 747; Alcuin., CI, 1126; Raban, Maur., CVII, 366, CXI, 108. Isidor. Mercator, CXXX, 338. Rupertus, CLXVII, 1232. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16, Wolbero, CXCV, 1015, Salomon in libro de *Proverbiis* moralem locum uberius expressit, naturalem in Ecclesiaste, mysticum in Canticis canticorum, S. Ambros., XIV, 511. Proverbiorum liber unus; Sedulius, XIX, 791; S. August., XXXIV, 41, XLI, 551. Proverbia Salomonis; S. Leo Magnus, LVI, 721. Salomonis libri tres, Proverbia, etc. Vigil. Taps., LXII, 537. De Proverbiis, Junilius, LXVIII, 18. In Proverbiis quid doceatur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 164. Salomonis tres libri, Proverbia., etc. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Liber Proverbiorum unde dicitur. Alcuin., CI, 1126. Quid in Proverbiis contineatur.; *ibid.* 1122. De libro Proverbiorum; Raban, Maur., CXI, 108. Walafrid Strab., CXIII, 1125. Materia Proverbiorum; Walafrid. Strab., CXIII, 1127. Proverbia Salomonis; Hugo de S Victore. CLXXV. 15. Parabolas composuit Salomon; *ibid.* 16 Proverbia Salomonis quæ Græce parabolæ, Hebraice *masloth*, dicuntur, Hugo de S. Victore, CLXXV, 186. Proverbiorum liber invitat ac fidem, Ecclesiastes ad spem; Cantica ad charitatem; Rupertus, CLXVII, 1232. In Proverbiis de morum honestate perorat; Wolbero, CXCV, 1013.

Ecclesiastes. — Liber unus; Sedulius, XIX, 791. Ecclesiastes multa suggerit de natura rerum. S. Hieronym., XXIII, 479. De ille nulla est ambiguitas; *ibid.*, 527. Ecclesiastes liber ex sententia Hebræorum, unde meruit auctoritatem; *ibid.*, 1116. Est liber Salomonis pœnitentiam agentis; *ibid.*, 1021. Male quidam opinantur nos ex hoc libro ad voluptatem et luxuriam provocari; *ibid.*, 1014. Non provocat ad luxuriam, neque in Epicuri dogma corruit, 1106. De Ecclesiaste S. August, XLI, 554. Ecclesiastes liber in canone sacrarum Litterarum a Judæis habentur; *ibid.*, 661. Eugypp., LXII, 767. A Christianis; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magn., LVI, 721; Vigil. Taps., LXII, 557. Quæ sit differentia inter Ecclesiastem et Ecclesiasticum. Cassiodorus, LXX. 1117. In Ecclesiaste rerum naturam discutit, etc. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 161. Continentur in Canone utriusque Testamenti Ecclesiastes. S. Hildefons. Tolet., XCVI, 140. Quid in Ecclesiaste, Alcuin., CI, 1122. Ecclesiastes unde dicitur; *ibid.*, 1126. De Ecclesiaste Raban. Maur., CVII, 365 366. Materia Ecclesiasti, *id.*, CXI, 115. Unde dicitur, *ibid.*, 108. In numero canonicorum librorum; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Wolbero, CXCV, 1015.

Canticum canticorum. — S, Hilarius, IX, 241. Canticum canticorum liber unus; Sedulius, XIX, 791; S August., XLI, 554; XXXIV, 41; S. Leo Magn., LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 18. De quibus tractatur in Cantico canticorum; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 164, 165. A doctoribus nostris tractatur, apud Hebræos hanc fuisse observationem, ne cuiquam librum hunc legere permitterent, nisi viro jam perfectæ scientiæ, et laboratæ fidei; *ibid.*, 165. Quid contineatur in Canticis canticorum. Alcuin. CI, 1122. Quare dicitur Cantica canticorum; *ibid.*, 1126. De Cantico cantic.; Raban. Maur., CVII, 365, 366, CXI, 105, 108, Walafrid. Strab., CXIII, 21, 1127. Hugo de S. Victore, CLXXVI. 186; CLXXV, 16. Wolbero, CXCV, 1009 Cantici canticorum qualis fuerit causa quare fuerit decantatum; *ibid.*, 1010. Tria sunt consideranda in hoc libro, materia, intentio, finalis causa; *ibid.*, 1012. In hoc libro nihil secundum litteram carnaliter intelligendum; *ibid.* In Canticis canticorum de rationabili divinorumque mysteriorum dispositione decantat, *ibid.*, 1013. In hoc libro quatuor personæ loquentes introducuntur; Richardus S. Victoris, CXCVI, 409.

De libro Sapientiæ. — Sapientiæ liber Salomoni adscriptus; Tertull., II, 544. Apud Latinos Salomonis, apud Græcos et Hebræos Sapientia Sirach habetur. S. Hilarius, IX, 827. Illum ut Domini sermonem respiciunt Orientales; *ibid.*, 675. Sapientiæ liber unus; Sedulius, XIX, 791. Salomonis libri quinque; S, Innocent. I, XX, 501. Sapientiæ liber inscriptus nomine Salomonis, S. Hieronym., XXIV, 616. Judæi librum Sapientiæ non recipiunt in auctoritatem canonicam. S. August., XXXII, 638, XXXIII, 199. Unus qui Sapientia, de quadam similitudine Salomonis esse dicitur; *id.*, XXXIV, 41. Sapientiæ liber auctoritatem Scripturæ canonicæ habet., *id.*, XLIV, 980, 981. Libri Sapientiæ auctoritate usi sunt magni et docti viri qui longe ante August. divina eloquia tractaverunt, *id.*, 1019, 1020. Salomonis libri quinque. S. Leo Magn., LVI, 504, 871. Item Sapientiæ liber I. Vigil. Taps.,

LXII, 537. Adjungunt quidam librum qui vocatur Sapientiæ. Junilius, LXVIII, 18. De libro Sapientiæ. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 165. Sapientiæ liber a Jesu filio Sirach dicitur editus; *ibid.*, 158. Salomonis titulo est prænotatus; *ibid.*, in canone utriusque Testamenti continetur. S. Hildefons. Tolet., XCVI, 140. Liber sapientiæ apud Hebræos nusquam est. Alcuin., CI, 1127. Hunc Judæi Philonis esse affirmant; *ibid.*, Hieronymus dicit eumdem librum (Sapientiæ) apud Hebræos nusquam haberi, nec inter canonicas Scripturas apud antiquos recipi. Raban. Maur., CIX, 672. Salomonis libri v. Isidorus Mercator., 338. Sapientia Salomonis. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, 16. In CXXX canone auctoritatis non scribitur liber Sapientiæ Salomonis; *id.*, CLXXVI, 186.

De Ecclesiastico. — Ecclesiasticus liber unus; Sedulius, XIX, 791. Salomonis libri quinque; S. Innocent I, XX, 501. Alius qui Ecclesiasticus inscribitur, de quadam similitudine Salomonis esse dicitur; S. August., XXXIV, 41. De Ecclesiastico; *id.*, XLI, 554. Ecclesiasticus non est in canone Hebræorum *id.*, XL, 165. Salomonis libri quinque; S. Leo Magnus, LVI, 505, 871. Ecclesiastici liber 1; Vigil. Taps., LXII, 537. De Ecclesiastico; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 165. Ecclesiasticus dicitur a Jesu filio Sirach editus *ibid.*, 158. Salomonis titulo prænotatus; *ibid.*, in canone utriusque Testamenti continetur; S. Hildef. Tolet. XCVI, 140. Ecclesiasticum quis composuit? Alcuin., CI, 1127-1128. Ecclesiasticus unde dicitur; *ibid.*, De Ecclesiastico; Raban. Maur., CVII, 365. Quis composuit librum Ecclesiasticum; *ibid.*, 367 Salomonis titulo prænotatur; *ibid.*, 109. An sit in canone Ecclesiasticus; Walafrid. Strab., CXIII, 21. De Ecclesiastico dicit Augustinus, meruisse recipi in auctoritatem, et inter propheticos debere numerari; *ibid.*, Salomonis libri 3; Isidorus Mercator, CXXX, 338. Librum Ecclesiasticum certissime filius Sirach composuit; Hugo de S. Victore, CLXXV, 16. Apud Hebræos reperitur, sed inter apocryphos habetur; *ibid.*

De Esdra. — Esdræ liber philosophorum nugas despexit S. Ambrosius, XVI, 1074. Esdræ liber unus; Sedulius, XIX, 792. Esdræ duo libri; S. Innocent I, XX, 501 Esdras et Nehemias in unum volumen coarctantur; S. Hieron., XXII, 548. Ex Prologo in Esdram; *id.*, XXIII, 452. De Esdra; S. August., XLI 596. Quo tempore scripsit; *ibid.* Quodammodo de Christo prophetavit; *ibid.*, Magis rerum gestarum scriptor est habitus, quam propheta; *ibid.*, Esdræ duo libri; *id.*, XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 505, 721, 871; Vigil. Taps. LXII, 537; Junilius, LVIII, 17; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 746. Esdras scripsit librum suum; *ibid.*, 747. Esdræ libri duo continentur in canone utriusque Testamenti; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Esdræ libri quis auctor exstitit? Alcuin., CI, 1127. Secundus, tertius et quartus libri Esdræ inter apocryphos deputantur; *ibid.* Quid in Esdra; *ibid.*, 1123. Esdræ duo; Raban. Maur., CVII, 365. Quinam scripsisse dicuntur; *ibid.*, 366, CXI, 108. Esdras cum Nehemia (est enim totus unus liber); Walafrid. Strab., CXIII, 21. Esdræ libri 2; Isidorus Marcator, CXXX, 338; Ivo Carnot., CLXI, 276. Liber Esdras auctoris sui titulo prænotatur; Hugo de S. Victore, CLXXV, 16. De Esdra; *id.*, CLXXVI, 186, 779.

Nehemias. — S. Hieronym., XXII, 548. In cujus textu ejusdem Esdræ Nehemiæque sermones pariter continentur, Alcuin., CI, 1127; Raban. Maur., CXI, 108, 119; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

De libro Tobiæ. — Quibusdam autem visum est, additis Tobia et Judith; S. Hilarius, IX, 241. Tobiæ liber unus; Sedulius, XIX, 792; S. Innocent. I, XX, 501. Liber Tobiæ Chaldæo sermone conscriptus; S. Hieronym., XXIX, 23. Hebræi de catalogo divinarum Scripturarum eum secant; *ibid.*, 24. De libro Tobiæ; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magn. LVI, 428. 505, 871; Vigil. Taps., LXII, 537; S. Isidor. Hispal. LXXXIII, 746. Libri Tobiæ auctor; *ibid.*, 749; Alcuin, CI, 1128. Liber Tobiæ in canone Hebraico non est; *ibid.*, 1124. De libro Tobiæ; Raban. Maur., CVII, 365 Quis cum scripsit; *ibid.*, 367; CXI, 105. An inter libros canonicos; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Isidor. Mercat., CXXX, 338; Ivo Carnot., CLXI, 276; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15. De ejus auctore minime constat; *ibid.*, 17. In canone auctoritatis non scribitur liber Tobiæ; *id.*, CLXXVI, 186, 779.

Judith. — S. Hilarius, IX, 241. Judith liber unus; Sedulius, XIX, 792; S. Innocent. I, XX, 501. Apud Hebræos liber Judith inter apocrypha legitur; S. Hieron., XXIX, 57. Chaldæo sermone conscriptus; *ibid.*, 39. Hunc librum Synodus Nicæna in numero sanctarum Scripturarum legitur computasse; *ibid.*, S. August., XXXIV, 41. Judith librum in canone S. Scripturarum non recepisse dicuntur; S. August., XLI, 583. Quo tempore gesta sunt quæ scripta sunt in libro Judith, *ibid.* Inter Scripturas canonicas habetur; S. Leo Magn., LVI, 428, 505, 871; Vigil. Taps., LXII, 537; Junilius, LXVIII, 17; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 157; S. Hildef. Tolet., XLVI, 140. De auctore ejus minime constat; Alcuin., CI, 1128; Raban. Maur., CVII, 367, 365; CXI, 105, 109 Liber Judith inter canonicos numeratur; Walafrid. Strab., XIII, 21; Isid. mercat. CXXX, 338; Ivo Carnot. CLXI, 276. Non scribitur in canone; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186, 779. De ejus auctore; *id.*, CLXXV, 17.

Esther. — S. Hilarius, IX, 241. Ester liber unus Sedulius, XIX, 792; S. Innocent. I, XX, 501. Librum Esther variis translatoribus constat esse vitiatum; S. Hieron., XXVIII, 1433. De libro Esther; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magn. LVI, 428, 505, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537. Inter historicos libros habetur; Junilius, LXVIII, 17. De libro Esther; S. Isidor. Hispal. LXXXIII, 157; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140; Alcuin. CI, 1120. Librum Esther quis scripsit, *ibid.* 1127; Raban. Maur., CVII, 366; CXI, 109. Habetur in canone Esther; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Isidor. Mercat., CXXX, 338; Ivo Carnot., CLXI, 276. Nonus Esther; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15. Librum Esther Esdras creditur conscripsisse; *ibid.*, 16.

Isaias. — S. Hilarius, IX, 241. Isaiæ liber unus; Sedulius XIX, 791. Isaiæ liber universa Domini sacramenta continet; S. Hieronym., XXIV, 18. In expositione ejus Græcorum ingenia sudaverunt, non Latinorum; *ibid.*, 20. Origenes triginta volumina scripsit in Isaiam prophetam; *ibid.*, 21. Videre prologum commentariorum in Isaiam prophetam *ibid.*, 17 *et seq.* Evangelista magis quam prophela; *id.*, XXIII, 454; XXIV, 18. Loquitur præcipue de tribu Juda et Benjamin; *id.*, XXIV, 21 De Isaia; S. Aug., XXXIV, 41; S. Leo Magn., LVI, 428, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537; Junilius, LXVIII, 18; S. Isidor. Hisp., LXXXIII, 166; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140; Alcuin., CI, 1122, 1127; Raban. Maur., CVII, 365; CXI, 108, 113; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Isidor Mercator., CXXX, 338; Ivo Carnot., CLXI, 276; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, 16.

Jeremias. — S. Hilarius, IX, 241; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 721, 871, etc., sicut in præcedenti ad alios Patres.

Ezechiel. — S. Hilarius, IX, 241, Ezechielis visio ultima cum septima Joannis concordat S. Ambros., XVII, 946. Ezechielis liber unus, Sedulius, XIX, 791. Prophetia Ezechielis difficilis, S. Hieronym. XXV, 17, Ante tricesimum annum apud Hebræos non legebatur exordium et finis hujus voluminis; *ibid.* Ezechielis liber inter canonicos libros, S. August., XXXIV, 41, etc., etc. Sicut in præcedentibus, ad alios Patres.

Daniel. — S. Hilarius IX, 241. Daniel Spiritu Dei inspiratus, S. Ambros., XVI. 785. Danielis liber unus, Sedulius, XIX, 791. Daniel de quibus agit; S. Hieronym., XXII, 547. Ecclesiæ juxta Theodotionem legunt Danielem; *id.*, XXIII, 455; XXV, 493. Ad intelligendas extremas partes Danielis, multiplex Græcorum historia necessaria est, quorum; *id.*, XXV, 491. Quibus linguis conscriptus est liber Danielis; *ibid.*, 499. Calumniatores historiæ Danielis rejiciuntur; *ibid.*, 534. Contra prophetam Danielem duodecimum librum scripsit Porphyrius; *ibid.*, 491. Nullum prophetarum tam aperte dixisse de Christo; *ibid.* Susannæ Belisque ac Draconis fabulas non contineri in Hebraico; *ibid.*, 492. De Daniele; S. August., XXXIV, 41. Quid prophetavit Daniel propheta; *id.*, XLI, 593. Cur peccata sua et peccata populi sui confitetur; *id.*, XLIV, 159. Daniel ab angelo hebdomadarum mysterium discebat; *id.*, XXXIII, 911. Danielis hebdomadas ad Christi nativitatem et passionem impletas non putat Hesychius; *ibid.*, 904, 911. Quidam de secundo Christi adventu eas exposuit; *ibid.*, 901. Non futurum Christi adventum significant, sed præteritum; *ibid.*, 899. Daniel inter canonicos libros habetur; S. Leo Magnus, LVI, 428, 721, 871. Danielis liber I, Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 18. De Daniele; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 169. Quid in Daniele? Alcuin., CI, 1122. Librum Danielis quis composuit; *ibid.*, 1127, Raban. Maur., CVII, 366; CXI, 108. In canone S. Scripturarum habetur, Walafrid. Strab., CXIII, 21, Isidorus Mercator, CXXX, 338, Ivo Carnot., CLXI, 276. Daniel sui libri auctor fuit, Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Osee. Oseæ liber unus. Sedulius, XIX, 791. Osee quid habet; S. Hieronym., XXII, 546. Osee sub quo rege prophetare cœperit; *id.*, XXV, 820. Ante et post captivitatem Israel prophetavit; *ibid.*, 821. Osee prophetæ ad tribus pertinet; *ibid.*, 949. Græci auctores, qui Osee exposuerunt; *ibid.*, 819, 820. Prophetiam ejus intelligere non quidem impossibile, tamen difficile est; *ibid.*, 815. Voluminis obscuritatem ipse scriptor testatur; *ibid.* Quo num prophetarum nomina sunt hæc, Osee. S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magn., LVI, 721. Osee liber I. Vigil. Taps., LXII, 557. Junilius, LXVIII, 18. S. Isidorus His-

pel., LXXXIII, 169. Alcuin. CI, 1122. Raban. Maur., CXI, 108. Walafrid Strab., CXIII, 21; Ivo Carnot, CLXI, 276 Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Joel.—Joel liber unus. Sedulius XIX, 791. De quibus agit S. Hieronym., XXII. 546. De Joel; *id.*, XXV, 947. S. August., XXXIV, 41. Quid et quo tempore prophetavit; *id.*, XLI, 583, 587. Inter libros can. in auctoritatem receptos; S. Leo Magnus, LVI, 721. Joel liber 1, Vigil. Taps., LXII, 537. Junil., LXVIII, 18; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 170; Alcuin, CI, 1122, 1127; Raban. Maur., CXI, 108, 116. Walafrid Strab., CXIII, 21. Ivo Carnot. CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Amos. Liber unus; Sedulius, XIX, 791. De quibus agit S. Hieronym., XXII, 546. Amos, quomodo interpretatur, *id*, XXV. 989. Amos. S. August. XXXIV, 41. Quid et quo tempore prophetavit; *id.*, XLI, 583, 584. Inter receptos in canone Amos; S. Leo Magnus, LVI, 721. Vigil. Taps. LXII, 537. Junilius, LXVIII, 18. De Amos. S. Isidor, Hispal., LXXXIII, 170. Quid in Amos. Alcuin, CI, 1122. Raban. Maur., CXI, 108, 116. Walafrid Strab., CXIII, 21. Ubi et quid vaticinavit Amos. Haymo Halberst., CXVII. 107. Amos. Ivo Carnot. CLXI, 276. Rupertus abbas, CLXVIII, 257. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Abdias. — Abdiæ liber unus. Sedulius, XIX, 791. De quibus agit. S. Hieronym. XXII, 546. Quando prophetavit non invenitur S. August. XLI, 587. Quid prophetavit; *ibid.* De Abdia; *id.*, XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 721. Vigil. Taps, LXII, 537. Junilius, LXVIII, 18; De Abdia. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 171. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Alcuin., CI, 1127. Quid in Abdia; *ibid.*, 1123. Raban. Maur., CXI, 117. Abdias; *id.*, 108. Walafrid. Strab., CXIII, 21. Quo tempore prophetavit Abdias. Haymo Halberstat., CXVII, 119. Abdias propheta. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Jonas.—Jonæ liber unus. Sedulius, XIX, 791. Materia libri ejus. S. Hieronym., XXII, 546. Quomodo interpretatur; *id.*, XXV, 1117. Quo tempore prophetavit; *ibid.* 1119. S. August., XLI, 583. 587. Iram non, misericordiam annuntiavit; *id*, XXXIX, 1610. Jonas non tam sermone Christum, quam sua quadam passione prophetavit; *id.*, XLI, 587. De Jona, *id.*, XXXIV, 41; S. Leo Magn., LVI, 721. Vigil Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 18; S. Isidor. Hispal, LXXXIII, 171. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140; Alcuin, CI, 1127. Quid in Jona, *ibid.*, 1123; Raban. Maur, CXI, 117. De Jona; *ibid.*, 108. Walafrid. Strab, CXIII. 21. Haymo Halberst., CXVII, 127. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Michæas. — Michæas liber unus; Sedulius, XIX, 791. Quid annuntiat; S. Hieronym., XXII, 546. In ordine prophetarum secundum Septuaginta interpretes, tertius est; *id.*, XXV. 1151. Sextus secundum Hebraicum; *ibid.* Quo tempore prophetavit Michæas; S. August., XLI, 583. Quæ Michæas, et Jonas et Joel novo Testamento congruentia prophetaverint. *ibid.* 586. De Michæa; *id*, XXXIV, 41. S. Leo Magn, LVI, 721; Vigil. Taps., LXII, 537; Junilius, LXVIII, 18; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 172. Alcuin., CI, 1127. Quid in Michæa, *id.*, 1123. Raban. Maur, CXI, 117. De Michæa, *ibid.*, 108. Walafrid. Strab., CXIII, 21; Ivo Carnot., CLXI, 276. Quomodo interpretatur. Rupertus abbas, CLXVIII, 439. De Michæa, Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Nahum. — Nahum liber unus. Sedulius, XIX, 791. De quibus tractat; S. Hieron., XXII. 516. Quomodo interpretatur; *id*, XXV, 1231. In Hebraico, post Jonam. Michæas ponitur, et Michæam sequitur Nahum; *ibid.* Quo tempore prophetavit; *ibid.* Quæ in Abdia, in Nahum, et Ambacu de salute mundi in Christo prænuntiata reperiantur. S. August., XLI, 587. De Nahum; *id.*, XXXIV, 41; S. Leo Mag., LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, etc. ut in præcedenti.

Habacuc. — Abbacuc liber unus; Sedulius, XIX, 791. Materia libri Habacuc. S. Hieronym., XXII, 546, 547. Quid et quo tempore prophetavit; *id.*, XXV, 1274. Quæ in Ambacu de salute mundi in Christo prænuntiata reperiuntur. S. August., XLI, 588. De Habacuc; *id.*, XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 721, etc., sicut in præcedentibus ad alios Patres.

Sophonias. — Sophoniæ liber unus. Sedulius, XIX, 792. Materia libri Sophoniæ; S. Hieronym., XXII, 547. Quomodo interpretatur; *ibid.* Prophetavit in diebus Josiæ; *id.*, XXV, 1339 De Christo et vocatione Gentium quæ Sophonias prophetico spiritu sit præfatus; S. August., XLI, 591. Quo tempore prophetavit, *ibid.* De Sophonia; *id.*, XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 721, etc. etc. Ad alios Patres sicut in præcedentibus.

Aggæus. — Aggæi liber unus; Sedulius, XIX, 792. S. Hieronym., XXII, 547. De quo prophetat; *id.*, XXV, 1338. Quid et quo tempore prophetavit. S. August, XXXVII. 1467. Impleti Spiritu sancto hi duo prophetæ, Aggæus et Zacharias; *ibid.* De prophetæ Aggæi vaticinio; *id.*, XLI, 593. Propheta erat in captivitate Babylonica; *id.*, XXXVII, 1917. Prophetavit reparationem Jerusalem; *ibid.* Aggæi locus vindicatur contra Manichæos; *id.*, XXXVIII, 330. Aggæus non favet donatistarum schismati; *id.*, XLIII, 670. Aggæus; *id.*, XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 721, etc. etc., sicut in præcedentibus ad alios Patres.

Zacharias. — Zachariæ liber unus. Sedulius, XIX, 792. S. Hieronym., XXII, 547, Zacharias propheta obscurus, et inter duodecim longissimus; *id.*, XXV. 1417. Scripsit in hunc prophetam Origenes duo volumina; *ibid.*, 1418. Hippolytus quoque edidit commentarios; *ibid.* Zacharias quid et quo tempore prophetavit. August., XXXVII, 1467, 1917. 1940, XLI, 593. De Zacharia; *id*, XXXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 721, etc., etc., sicut in præcedentibus ad alios Patres.

Malachias. — Malachiæ liber unus; Sedulius, XIX, 792. Aperte vaticinatur de abjectione Israel, et vocatione gentium. S. Hieronym., XXII, 547. De Malachia propheta opiniones variæ; *id.*, XXV, 1541. Scripsit in hunc librum Origines tria volumina; *ibid.*, 1543. Utrum idem, an diversus ab Esdra; *ibid.*. 1541 *et seq.* An angelus humano in corpore fuerit; *ibid.*, 1599. Quo tempore prophetavit; *ibid.*, 1542. Malachias, sive Malachi propheta, Angelus dictus, et ab aliquibus sacerdos Esdras creditus. S. August. XLI, 699. Quid et quo tempore prophetavit; *ibid.*, 593. De Malachia; *id.*, XXXIV, 41. S Leo Magnus, LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537.. Junilius, LXVIII, 18. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 174. S. Hildef. Tolet., XCVI. 140. Alcuin., CI, 1123, 1127. Raban. Maur., CXI, 108, 118. Walafrid. Strab., CXIII, 21. Malachiam Hebræi putant esse Esdram prophetam et sacerdotem. Haymo Halberstat., CXVII, 277. Prophetavit eodem tempore quo et Aggæus et Zacharias, *ibid.* Nonnulli eum putaverunt natura angelum carne indutum; *ibid.* Rupertus abbas, CLXVIII, 815. De Malachia. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

De Machabæis. — Tertull., II, 606; S. Cyprian., IV, 668, 743; *id.*, III, 800. Machabæorum liber secundus; lectus olim assidue a Christianis tempore persecutionis Lactantius, VII, not. 391. Liber II Machabæorum citatur; S. Hilarius, X, 582. Liber I, Machabæorum citatur; Lucifer Calaritan., XIII, 959, 964, 966. De libro II Machabæorum; *ibid.*, 981, 982; L. Ambros., XIV, 632, 633, 634. 635. De libro I Machabæorum; *id*, XVI, 81, 82. De libro II, Machabæorum; *ibid.*, 83, 84, Machabæorum libro duo. Sedulius, XIX. 792. S. Innocent, I, XX, 501. Machabæorum libros non habent Judæi, si ut legem et Prophetas et Psalmos. S. August., XLIII, 729. Non inuti iter ab Ecclesia recepti sunt, si sobrie legantur vel audiantur; *ibid.* Ecclesia pro canonicis habet; *id.*, XII, 596, XXXIV, 41. De libro II, Machabæorum; *id.*, XL, 593. Machabæorum libri duo. S. Leo Mag., LVI, 428, 505, 871. Vigil. Taps., LXII, 537, Junilius, LXVIII, 17. De Machabæis, S. Isid. Hispal., LXXXIII. 174, 175 S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Quid in Machabæorum libris et intelligendum. Alcuin., CI, 1123. Machabæorum libri quibus auctoribus scripti sunt, minime constat; *ibid.* 1128; Raban. Maur., CVII, 367. Duo Machabæorum; *ibid.*, 365. quos licet Judæi inter apocrypha separent, Ecclesia tamen Christi honorat et prædicat. Raban. Maur., CXI, 105. Materia librorum Machabæorum; *ibid.*, 119. Quamvis Hebræi non habeant eos pro canonicis, tamen Ecclesia habet illos pro canonicis, propter quorumdam martyrum passiones vehementes atque mirabiles. Walafrid. Strab., CXIII, 21, 22. Machabæorum libri II; Isidor. Mercat., CXXX, 338. Ivo Carnot., CLXI, 276. Leguntur quidem, sed non scribuntur in canone. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186. De eorum auctore minime constat; *id.*, CLXXV, 17.

Baruch. — Jeremiæ liber unus cum uno Baruch; Sedulius XIX, 791. Baruch libellus editioni LXX copulatur, nec habetur apud Hebræos; S. Hieronym. XXIV, 680. Baruch interpretatio *id.* XXVI. 445. Sextus est Baruch, ut dicit Hieronymus in prologo Jeremiæ. Walafrid. Strab. CXIII, 22. Prolegom.

XIII. — *De libris Novi Testamenti.*

De Evangelio. Ejus inspiratio. — Evangelistæ divino Spiritu ubertatem dictorum rerumque omnium ministrante, sine ullo molimine Evangelium scripserunt. S. Ambrosius, XV, 1534. Non potestate propria sunt locuti, neque omnes eadem omnia, sed sancti Spiritus gratia illis ea tribuit quæ loquerentur, etc.; *id.*, XIV, 787, 788. In Evangelistis loquitur Spiritus sanctus; *id.*, XVI, 711. Spiritu sancti pleni scripserunt Evangelia, S. Hieronym; *ibid.*, XXVI, 221. Pergunt Evangelistæ quocumque eos flatus sancti Spiritus perduxerit. S. Evangelii

doctrina divinitus inspirata est. S. Maxim. Taurin. LVI, 750., *ibid*. Quatuor Evangelistæ sancti Spiritus igne afflati, scripserunt. Rupertus. CLXIX, 920.

Ejus auctoritas, excellentia etc. — Evangelii auctoritas. Tertull., II, 363. Mutuam sibi præstant plenitudinem Evangelia. S. Hilarius X, 376. In Evangelio omnem veritatem contineri. S. Ambros. XV, 1166. Philosophiæ imperfectionem excludit., *id*., XIV, 469. Non solum fidei doctrina, sed etiam morum est magisterium., *id*., XV, 1493. In Evangelio perfectio bonitatis, in lege æquitatis eruditio., *ibid*., 1817. Umbra in lege, imago in Evangelio, veritas in cœlestibus., *id*., XIV, 1051. Lex, per occulta mysteria nuntiat Christum, non autem facie ad faciem monstrat sicut Evangelium, *id*. XV, 1300. Lex quasi figura sit nobis, Evangelium quasi lumen et signaculum veritatis, *id*., XIV, 1116. Evangelium via lucernæ in umbra lucet, id est, in sæculo., *ibid*., 817. Evangelium indulgentiam habet, qua peccata donantur, *id*., XVI, 1235. In lege servitus, in Evangelio libertas., *ibid*., 1089. In lege sacrificium, in Evangelio misericordia est, *ibid*., 483. Quantum distat servus a domino, tantum distat Evangelium a lege., *id*. XVII, 52. Disciplina Christianorum est Evangelium., *ibid*., 867. Paulus dicit gloriam suam in eo., *ibid*., 230, 231. Legi præfertur. S. Hieronym. XXIII, 251. Et præferendum, quare? *ibid*., 523. Evangelii perfectio, *id*., XXIV, 566, 753. Omnia recapitulantur in Evangelio, *id*., XXVI, 36. Evangelistarum auctoritas. S. August. XLII, 213. Quod Evangelistæ scripserunt, a Christo scriptum censeri debet., *id*., XXXIV, 1070. Evangelium latine bonus nuntius vel bona annuntiatio., *id*., XXXVIII, 266, 740, XLII, 210, 214. Evangeliorum auctoritas., *id*., XXXIV, 1041. Evangelio non credebat Augustinus nisi propter auctoritatem Ecclesiæ., *id*., XLII. 176. Evangelium sic audire oportet, quasi præsentem Dominum., *id*., XXXV, 1632. Evangelium os Christi, *id*., XXXVIII, 784. Evangelium virga virtutis Christi., *id*., XLI, 551. Vinum quod servatum est in nuptiis., *id*., XXXV, 1459. Evangelium est magister grandioribus, lex parvulis et pædagogus, *id*., XL, 37. Evangelio docemur quid amare debeamus, quid contemnere, quid agere, quid vitare, quid sperare, *id*, XXXVIII, 1357. Quatuor Evangelia quasi quatuor quadrigæ sunt novi Testamenti cui præsidet Christus. Cassiodor. LXX, 1093. Quatuor Paradisi flumina, quatuor sunt Evangelia ad prædicationem cunctis gentibus missa. S. Isidor., LXXXIII, 216. Christian., CVI., 1265. Omnibus divinæ Scripturæ paginis Evangelium excellit. Walafrid. Strab. CXIV, 355. Evangelia omnibus divinarum Scripturarum paginis sua auctoritate præcellunt. Angelomus CXV, 108. Evangelii majestas legem et prophetas, litterasque apostolicas præcellit. Rupertus abbas, CLXX, 26, 27.

De Evangeliorum concordia.—Non dissonant Evangelia, S. Hieronym., XXVI, 38. Matthæus et Lucas quomodo conciliantur., *ibid*., 121. Idem et Joannes non discrepant inter se, *ibid*, 269 Evangelistæ, salva narrationis veritate variant, S. August., XXXVIII, 1117, 1130, 1153. Scripta eorum inter se non sunt contraria, *id*., XLII, 515. In texenda Christi generatione, ab invicem non dissentiunt, *ibid*., 217. Evangelistarum consensus de partitione vestimentorum Christi, *id*, XXXV, 1947. Evangeliorum dissonantia nulla esse secure creditur, donec intelligatur, *id*., XXXVIII, 356. De consensu Evangelistarum libri quatuor, *id*., XXXIV, 1042 *et seq*. De concordia Evangelistarum Matthæi et Lucæ in generationibus Domini, *id*., XXXVIII, 332. Generationes Domini varie ab Evangelistis sine mendacio numeratæ, *ibid*., 350. Quare per Joseph numerantur, non per Mariam, *ibid*. Cur Matthæus descendens numerat, Lucas vero ascendens, *ibid*., 351. Evangelistarum in historia resurrectionis varietas sine discordia, *ibid*., 1130. Evangelistarum sine falsitate varietas, *ibid*., 1153. De consensu Evangelistarum in miraculo de quinque panibus, Eugyppius abbas, LXII, 821. De Virga, *ibid*., 823 De Alabastro unguenti, *ibid*., 826. In hora Dominicæ passionis, *ibid*., De duobus latronibus, *ibid*., 831, etc., etc. De consensu Evangelistarum, Taio Cæsaraugust., LXXIX, 790. Evangelia non sibi dissonare, Freculf., CVI, 1154. De concordia Evangelistarum libri quatuor, Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 11 *et seq*.

De numero, canone Evangeliorum.—Evangelium plurimi voluerunt scribere, sed quatuor tantummodo recepti sunt, S. Ambros., XV, 1538. Evangelia multa composuit dives hæresis : pauper fides hoc solum Evangelium tenuit quod habuit, *ibid*., 1770. Hæreses cum multa Evangelia habeant unum non habent, *ibid*., 1534. Pseudo Evangelia, *ibid*., 1533. Evangelia quatuor quæ Sancta et Catholica suscipit Ecclesia, Sedulius, XIX, 792. S. Innocent. I, XX, 502. Evangelia quatuor e multis electa, et tradita Ecclesiis, S Hieronym., XXVI, 221. Evangelia plures scripserunt, *ibid*., 15. Hæc diversarum hæreseon fuere principia, *ibid*. Falsa edita a quibusdam, *ibid*. Evangelium Nazaræorum et Ebion, *ibid*., 78. Evangelium secundum Ægyptios, *ibid*., 221. Secundum apostolos, Thomam, Matthiam, *ibid*. Evangelia multa a multis fuisse conscripta, *ibid*. Evangelistæ quatuor, quia sunt quatuor partes orbis terræ, S. August., XXXV, 1045, XXXVII, 1359. Evangelia quatuor, drachmæ quatuor, quibus ab exactione hujus sæculi liberamur, *ibid*., 1783. De quatuor libri Evangeliorum, *id*., XXXIV, 41. S. Leo Magn., LVI, 429, 505, 721, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. Quatuor Paradisi flumina quatuor sunt Evangelia ad prædicationem cunctis gentibus missa, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 216. Hæc quatuor Evangelia propter quatuor climata mundi, a Deo ordinata sunt et ante multa sæcula ostensa a prophetis, Christianus, CVI, 1264. Primum Matthæi Evangelium, quoniam tempore Caii factum est, *ibid*., 1265. Secundum Marci, quod Claudii tempore in Roma, græco sermone scriptum fuit, *ibid*. Tertium Lucæ in Achaia, græco eloquio, *ibid*. Quartum Joannis in Asia, in civitate Epheso græco eloquio tempore Nervæ imperatoris, *ibid*. Quatuor Evangelia sunt, Raban. Maur., CVII, 365, CXI, 105. Isidor. Mercat., CXXX, 338. De canonibus Evangeliorum, Odo Cam., CLX, 1118. Hugo de S. Victore, CLXXVI, 784.

De auctoribus Evangeliorum. — Lucas et Marcus ex Apostolis Evangelii historiam scripserunt, Tertull. II., 363. Evangelicum instrumentum apostolos habet auctores, Joannem et Matthæum, aut apostolicos, Lucam et Marcum, *ibid*. Marcus, Petri interpres, scripsit Evangelium, quod Petro affirmatur, *ibid*., 367. Matthæus, fidelissimus Evangelii commentator, ut comes Domini, *ibid*., 789. Quæ Joanni fuerit Evangelii scribendi causa, S. Hilarius, X. 190. Lucas historico stylo Evangelium scripsit, et qua ratione, S. Ambros., XV, 1528, 1530. Lucas Evangelium scripsisse perhibetur, *id*., XVII, 441.— Matthæus et Joannes quorum alter Hebræo, alter Græco sermone Evangelia texuerunt, S. Hieron., XXIV, 98. Evangelistæ quatuor, S. Hieronym, XXVI, 18. Cur tribuuntur illis species animalium, *ibid*. Lucas Evangelium scripsit in Achaiæ et Bœotiæ partibus, *ibid*. Compendiose narravit Lucas quæ videbantur digna Evangelio Christi, *id*., XXVI, 328. Evangelium scripsit Marcus juxta fidem magis gestorum, quam ordinem, *id*., XXVI, 18. Matthæus edidit Evangelium Hebræo sermone, quare? *ibid*., Joannis Evangelium scriptum contra Cerinthi et Ebionitarum dogma, *id*., XXIII, 623. Rogatus ab Ecclesiæ episcopis, *ibid*. Ab Asiæ episcopis Joannes coactus Evangelium scribere, *id*., XXVI, 19. Evangelistæ, quo ordine scripserunt, S. August, XXXIV, 1043. Evangelistæ quatuor, quia sunt quatuor partes orbis terræ, *ibid*., et XXXVII, 1359. Evangelistæ quatuor in quatuor animalibus Apocalypseos intelliguntur, *id*., XXXV, 1666. Evangelistæ dicti sunt cœli, *id*., XXXIV, 870, 873, XXXVI, 154. Angeli pedes Domini, *id*., XXXVII. 1167. Sagittæ, *id*., XXXVI, 150 In angelis adscendentibus et descendentibus significati, *id*., XLII, 268. Ordo Evangelistarum, et scribendi ratio, *id*., XXXIV, 1043. Matthæus cum Marco ad regiam, Lucas ad sacerdotalem Christi personam intentionem retulit, *ibid*., 1044. Joannes ipsius divinitatem exprimendam curavit, *ibid*., 1045. Joannis scopus in scribendo Evangelio, *ibid*., 1375, 1377. Sublimius quam alii de divinitate Domini locutus est, *id*., XXXV, 1662. Matthæus dicitur Hebræo scripsisse eloquio, *id*., XXXIV, 1044, 1139. Cæteri Græco, *ibid*. Evangeliorum cur quatuor scriptores, *id*, XXXV, 2392. Cur in his primus Matthæus, secundus Lucas, tertius Marcus, quartus Joannes, *ibid*. Matthæus Novi Testamenti primus scriptor, *id*, XL, 858. Quatuor paradisi fluminibus Evangelistæ assimilantur, Ecclesiam purissimis doctrinis irrigantes, S. Maxim. Taurin., LVII, 561. Evangelistæ sub quatuor animalium specie designati, S. Greg. Magn., LXXVI, 625, 893. Taio Cæsar august., LXXX, 788. Alcuin., CI, 1129, Matthæus figuram hominis in se habet cur, *ibid*., 1133. Marcus leonis gerit figuram, cur, *ibid*., Lucas vituli speciem gestat, quare, *ibid*. Joannes habet similitudinem aquilæ, cur, *ibid*. Evangelium scripsit suum Matthæus, tempore Caii, Christian., CVI, 1265. Marcus Claudii tempore in Roma, græco sermone, *ibid*. Lucas Evangelium scripsit suum, in Achaia, græco eloquio, *ibid*. Joannes suum, in Asia in civitate Epheso, græco eloquio, tempore Nervæ imperatoris, *ibid*. —Compulsus ab episcopis Asiæ scripsit suum Evangelium Joannes, Walafrid. Strab., CXIV, 355, Lucas ubi et qua lingua Evangelium scripsit, *ibid*., 894. Matthæus scripsit Judæis fidelibus, *ibid*., 895. Marcus pœnitentibus, *ibid*. Joannes perfectis, *ibid* Lucas Græcis fidelibus, *ibid*. Per Geon significatur Matthæus, per Tigrim Marcus, per Euphratem Lucas, per Phison Joannes, Christian., CVI 1265.

Quatuor Evangelistæ per quæ figurati, Rabau, Maur., CXI, 109, 119, Walafrid. Strab. CXIII, 64. S. Petrus Damian, CXLIV, 780. Rupert., CLXIX, 928.

De actibus Apostolorum. — Lucas Evangelium et actus apostolorum scripsisse perhibetur, S. Ambros., XVII, 441. Actus apostolorum liber unus. Sedulius, XIX, 792. Recipiuntur in canone actus apostolorum, S. Innocent. I, XX, 502. Actus apostolorum nudam videntur sonare historiam, et Ecclesiæ infantiam tenere, S, Hieronym., XXII, 548. Omnia hujus libri verba sunt animæ languentis medicina, *ibid.*

Actus Apostolorum quidam Manichæi repudiant, S. August., XXXIII, 1033, XLII, 69, 368, 505. Et huic libro nolunt credere, *id.*, XXXIV, 1262. Actuum Apostolorum lectio celebris in Ecclesia, *id.*, XLIV, 962, not. 2. Actuum Apostolorum liber omni anno in Ecclesia recitatus, *id.*, XXXV, 1433. Actuum Apostolorum liber legi solitus a Dominico Paschæ, *id.*, XXXVIII, 1426. De actibus Apostolorum, *id.*, XXVIV, 41. S. Leo Magn., LVI, 428, 721, 871. Junilius LXVIII, 16. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 178. Actus Apostolorum quis composuit, *id.*, 750. Alcuin. CI, 1130. Raban. Maur., CVII, 367; CXI, 110. Materia Actuum Apostolorum, *id.*, CXI, 120. Quibus in novo correspondent Acta Apostolorum. Walafrid. Strab., CXIII, 24. Isidorus Mercat., CXXX, 338. Ivo Carnot., CLXI, 277. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15.

De Epistolis XIV. B. Pauli. — Paulus Græco sermone scripsit Epistolas. Tertull., I, 1186. Cerdon Apostoli Epistolas neque omnes neque totas recipit, *id.*, II, 70. Epistolæ Pauli a Marcione mutilatæ, *ibid.*, 470. Epistolæ ad Galatas scopus, *ibid.* De ecclesiastico statu agitur in Epistolis ad Titum et ad Timotheum, *ibid.*, 524. Summa Epistolæ ad Galatas. Victorin., VIII, 1145. Summa Epistolæ ad Ephesios, *ibid.*, 1235. — Pauli Epistolarum varius ordo. S. Ambros., XVII, 497. Paulus quatuor modis scribit Romanis, *ibid.*, XVII, 46. Quibus de causis scripserit ad Corinthios, *ibid.*, 183. Ante hanc Epistolam aliam iisdem scripserat, *ibid.*, 210. Cur ad Colossens. scripserit. *ibid.*, 421. et Thessalon., *ibid.*, 441., et ad Timoth., *ibid.*, 461. Ad Philem., *ibid.*, 503. — Epistolæ Pauli numero XIV. Sedulius, XIX, 792. — S. Innocent. I, XX, 502. — S. Hieronym., XXIII, 617. Epistola beati Pauli apostoli ad Romanos, quibus et cur scripta. S. Hieronym., XXVI, 393. Nihil habet quod sit contrarium Epistolæ ad Galatas, *ibid.* Epistola ad Galatas manu Pauli subscripta, ab alio exarata, *ibid.*, 434. Eadem est materia ad Galatas et ad Romanos, *ibid.*, 309. Quoddam discrimen notatur inter utramque, *ibid.* Epistola ad Ephesios inter omnes obscura, *ibid.*, 505. Utraque Epistola Pauli ad Timotheum, ad Hebræos et ad Titum a nonnullis hæreticis reiciuntur, *ibid.*, 555. Epistola ad Titum unde scripta, *ibid.* Nonnulli Epistolam ad Philemonem repudiant, *ibid.*, 599. Refelluntur, *ibid.* Epistola ad Hebræos a plerisque extra numerum ponitur, *id.*, XXII, 548. Epistola ad Hebræos cujus creditur, *id.*, XXIII, 617. Non habebatur apud Romanos, *ibid.*, 669. Epistola ad Hebræos non recepta a Latinis, *id.*, XXIV, 94. Cur ei contradicitur et dubia est, *ibid.*, 99. Inter canonicas Scripturas non recipitur, *ibid.*, 121. Non recepta ab omnibus, *id.*, XXVI, 475. Inter ecclesiasticas recipitur, *ibid.*, 578. — Epistolam ad Hebræos quidam negabant esse apostoli Pauli S. August., XLI, 500. Epistola ad Hebræos nonnullis incerta, sed ab Ecclesiis orientalibus inter canonicas habita, *id.*, XLIV, 137. Epistola ad Hebræos teste usi sunt illustres catholicæ regulæ defensores, *id.*, XL, 235. Epistolæ ad Romanos et ad Galatas invicem comparantur, *id.*, XLIV, 733. De quatuordecim Epistolis Pauli apostoli, *id.*, XXXIV, 41. S. Leo Magn., LVI, 429, 721, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. S. Gregor. Magn., LXXVI, 778. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 176, 749, S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Epistolas Pauli quis scripsit : et quot sunt, vel ubi et ubi leguntur scriptæ. Alcuin., CI, 1129. Raban. Maur., CVII, 365, 367, CXI, 105, 110, 119, 120. Epistola ad Romanos unde scripta, Walafrid. Strab., CXIV, 469. Ob quam causam, *ibid.* Haymo, CXVII, 364. Epistola I ad Corinthios ab Epheso scripta, Walafrid. Strab., CXIV, 519. Ob quam causam, *ibid.* Haymo. CXVII, 509. Epistola II ad Corinthios a Troade per Titum scripta, *ibid.*, 551. Ob quam causam, *ibid.*, Haymo, CXVII, 607. Epistola ad Galatas. Walafrid Strab., CXIV, 569. Haymo, CXVII, 669. Epistola ad Ephesios. Walafrid. Strab., CXVII, 699. Epistola ad Philip. Walafrid Strab., CXIV, 601. Epistola ad Coloss., *ibid.*, 609. Epistola I ad Thessalon. Walafrid. Strab., CXIV, 615. Haymo, CXVII, 765. Epistola II ad Thessal. Walafrid. Strab., CXIV, 619. Haymo, CXVII, 777. Epistola I ad Timoth. Walafrid. Strab., CXIV, 623. Epistola II ad. Timoth., *ibid.*, 633. Epistola ad Titum., *ibid.*, 637 et Haymo, CXVII, 809. Epistola ad Philem., Walafrid. Strab., 641. Epistola ad Hebræos, *ibid.*, 643. Haymo, CXVII, 809, 819, 821. Pauli apostoli Epistolæ XIV. Isidor. Mercat., CXXX, 338. Ivo Carnot., CLXI, 277. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186.

Inter omnes epistolarum scriptores, Paulus in tribus et pluribus forte excellit. Petrus Lombard., CXCI, 1297. Sciendum quod XIV scripsit Epistolas Paulus. *ibid.*, 1298. Ad quid significandum, *ibid.*, Epistola ad Hebræos an sit B. Pauli, *ibid.*, 1299. An titulum Pauli habeat, *ibid.* Qua lingua scripta fuerit, *ibid.* De ordine Epistolarum B. Pauli, *ibid.*, 1299. Generalis omnium Epistolarum materia, quænam sit, *ibid.*, 1302. Intentio, modus tractandi, *ibid. et seq.*

De Epistolis 7 canonicis. — Epistolæ canonicæ numero septem. Sedulius, XIX, 792. Recipiuntur in canone, Epistolæ Joannis tres, Epistolæ petri duæ, Epistola Judæ, Epistola Jacobi. S. Innocent I, XX, 502. — Epistola catholica B. Petri notatur. S. Hieronym., XXIV, 685. Secundam Epistolam B. Petri canonicam vocat Hieronymus, *ibid.*, 636. Judæ Epistola inter Scripturas canonicas. S. August., XXXV, 1831. Petri duæ, Joannis tres, Jacobi una, Judæ una. S. Leo Magn., LVI, 429, 505, 721, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 19. De Epistolis beati Petri. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 177. De Epistola beati Jacobi, *ibid.*, 178. De Epistolis beati Joannis, *ibid.* De Epistola sancti Judæ apostoli, *ibid.* Septem catholicæ Epistolæ, *ibid.*, 746. Earum auctores, *ibid.* 749. In canone utriusque Testamenti continentur. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Alcuin., CI, 1128. Quid habetur in Epistolis Petri, Alcuin., CI, 1131. Quid in Jacobi, *ibid.* Quid in Judæ, *ibid.* De septem canonicis Epistolis Raban., Maur., CVII, 365, 367, CXI, 105, 110, 120. Walafrid. Strab., CXIII, 24. Isidor. Mercat., CXXX, 338. Ivo Carnot., CLXI, 277. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15.

De Apocalypsi. — Apocalypsis Joannis ordinem temporum evolvit. Tertull., II, 830. Apocalypsis auctor idem est Joannes, qui Evangelium scripsit. S. Hilarius, X, 192. not., 191. Apocalypsim quidam e catalogo divinarum Scripturarum amputare voluerunt. S. Ambros., XVII, 964. Hæc Scriptura non tantum ad futurum tempus, sed etiam ad præteritum pertinet, *ibid.* Quis ejus auctor, *ibid.*, 765. In septem visiones distincta est, *ibid*, 767. Apocalypsis Joannis apostoli liber unus. Sedulius, XIX, 792. S. Innocent. I, XX, 502. Apocalypsis multo post passionem Domini scripta est. S. Hieronym., XXII, 487. Difficilis est et obscura, *ibid.*, 543. Non reseratur nisi a Christo, *ibid.* Apocalypsis tot habet sacramenta quot verba, *ibid.*, 548. Apocalypsis infinita futurorum mysteria continet, *id.*, XXIII, 247. Apocalypsim quinam interpretati sunt, *ibid.*, 625. — Apocalypsis liber, quam obscurus. S. August., XLI, 683. Apocalypsim non accipiunt Alogi, *id.*, XLII, 51. Apocalypsis an a Pelagio sit accepta dubitat Augustinus, *id.*, XXXVIII, 1576. Apocalypsis Joannis. S. Leo Magn., LVI, 429, 505, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. De Joannis Apocalypsi apud Orientales admodum dubitatur. Junilius, LXVIII, 18. De Apocalypsi. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 178, 160. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Apocalypsim quis composuit, aut quo tempore, vel ubi. Alcuin., CI, 1130. Quid in Apocalypsi continetur, *ibid.*, 1131. Raban. Maur., CVII, 365, 367; CXI, 105, 110, 120. Walafrid. Strab., CXIII, 24. Raban. Maur., CXXX, 338. Ivo Carnot., CLXI, 277. Hugo de S. Victore., CLXXV, 15; CLXXVI, 186. In Pathmos insula Apocalypsim propria manu scripsit. S. Martin. Legion., CCIX, 253. Apocalypsis aliis excellentior est prophetiis, *ibid.*, 300.

14° — Tractatus generales de sacris Scripturis.

Prologus in librum Psalmorum. S. Hilarius, IX, 233 *et seq.* Decretum de libris recipiendis et non recipiendis. Sedulius, XIX, 788 *et seq.* De Scriptura sacra speculum. S. August., XXXIV, 889 *et seq.* De partibus divinæ legis libri II. Junilius, LXVIII, 16 *et seq.* In libros Veteris ac Novi Testamenti proœmia. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 155 *et seq.* De Veteri et Novo Testamento quæstiones, *ibid.*, 200 *et seq.* In disputatione puerorum, multæ de Veteri et Novo Testamento quæstiones. Alcuin., CI, 1120 *et seq.* Item in Institutione Clericorum. Raban. Maur., CVII, 365 *et seq.*, in libro v. De Universo, *id.*, CXI, 105 *et seq.*, item. Walafrid. Strab., CXIII, 20 *et seq.* De Scripturis et Scriptoribus sacris Hugo de S. Victore, CLXXV, 10 *et seq.*

XLIII.

INDEX GENERALIS

COMMENTARIORUM IN SCRIPTURAS, SECUNDUM ORDINEM SACRORUM LIBRORUM DISPOSITUS, A GENESI AD APOCALYPSIM,

CHRONOLOGICE REFER[illegible] OMNES EXPOSITIONES QUÆ IN PATROLOGIA LATINA REPERIUNTUR.

MONITUM.

Hoc in Indice Commentarios vel explanationes generales in quoscumque Scripturarum Libros solummodo commemoramus, prætermissis omnibus quæ ad singula capita vel ad locos notabiliores attinent; illis enim Index subsequens constabit. Ordinem Scripturæ sacræ canonicum, et in unoquoque articulo chronologicum, id est voluminum, sequimur. Quando idem auctor in eumdem Librum plurima scripta ediderit, illa interjectis tantum lineolis distinguimus, sed unumquemque scriptorem revocamus ad lineam ne oriatur confusio. Primum caput, velut hujus Indicis proœmium, omnes de sacris Scripturis tractatus exhibet, et sic quæcumque ad Sanctos Libros attinent, uno intuitu Lectori patebunt.

DE SACRIS SCRIPTURIS.

Concordia veteris et novæ legis, in Append. ad Tertullianum, II, 1061. — Concordia Patrum Veteris et Novi Testamenti, *ibid.* 1069.

Fragmentum de canone sacrarum Scripturarum, Anonym. III, 173.

Liber testimoniorum, S. Cyprianus, IV, 651.

Liber de montibus Sina et Sion, in Append. ad S. Cyprianum, IV, 909. — Cœna, *ibid.*, 926.

De sacris Veteris et Novi Testamenti Libris, eorumque auctoribus, in Append. ad Lactantium, VII, 1070.

Liber de septem regulis, Tichonius, XVIII, 15.

Quæstiones Veteris et Novi Testamenti, Hilarius, diacon., XVIII, 67.

Decretum de libris recipiendis et non recipiendis, in Append. ad Sedulium, XIX, 787.

Centones virgiliani, ad testimonium Veteris et Novi Testamenti, Val. Faltonia Proba, XIX, 803.

Historia sacra, Sulpicius Severus, XX, 95.

Liber de nominibus Hebraicis, S. Hieronymus, XXIII, 771. —De situ et nominibus locorum Hebraicorum, *ibid.*, 859. — Fragmenta libri de nominibus, *ibid.*, 1145. — De formis litterarum Hebraicarum, *id.*, XXX, 307.

Liber de locutionibus Scripturæ sacræ, S. Augustinus, XXXIV, 485. — Speculum de sacra Scriptura, *ibid.*, 887. — Liber de sacræ Scripturæ mirabilibus, *id.*, XXXV, 2150. — Quæstiones Veteris et Novi Testamenti, *ibid.*, 2213. — Quæstiones ex utroque mixtim, *ibid.*, 2297.

Liber de promissionibus et prædictionibus Dei, in Append. in S Prosperum, LI, 733

Libri V de historia Mosaica, S. Avitus, LIX, 323.

Libellus de genealogia patriarcharum, anonym., LIX, 523.

Dittochæum, de Veteri et Novo Testamento, Aurel. Prudentius, LX, 89.

Enchiridion Veteris et Novi Testamenti, Amœnus, LXI, 1075.

Carmina in Vetus et Novum Testamentum, R. Helpidius, LXII, 543.

Liber de divinæ legis partibus, Junilius, LXVIII, 15.

Liber de institutione divinarum Litterarum, Cassiodorus, LXX, 1105. — De schematibus sanctæ Scripturæ, *ibid.*, 1269.

Concordia quorumdam Scripturæ testimoniorum, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 659.

Expositio Veteris et Novi Testamenti, S. Paturius, LXXIX, 683.

Liber de ortu et obitu Patrum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 129, 1275.—Proœmia in Libros Veteris et Novi Testamenti, *ibid*, 155. Liber Numerorum in sanctis Scripturis occurrentium, *ibid.*, 179. — Quæstiones de Veteri et Novo Testamento, *ibid.*, 201. — Testimonia divinæ Scripturæ, *ibid.*, 1203. — Glossæ in sacram Scripturam, *ibid.*, 1301.

Scarapsus de libris canonicis, S. Pirminius, LXXXIX, 1029.

Quæstiones variæ in sacram Scripturam, V. Beda, XCIII, 455.

Libri duo contrariorum utriusque Testamenti, S. Julianus Tol., XCVI, 595.

Allegoriæ in Scripturam sacram, Rabanus Maurus, CXII, 849.

Glossa ordinaria, Walafridus Strabo, CXIII, CXIV.

Florigerium ex Scripturis, S. Prudentius Trecens., CXV, 1121.

Liber de tenenda veritate scripturæ, S. Remigius Lugdun, CXXI, 1083.

Liber de interpretibus Scripturæ, Notkerus Balbulus, CXXXI, 993.

Opusculum de sacris quæstionibus, Petrus Damian., CXLV, 621.

Collectanea, S. Anselmus Lucens., CXLIX, 475.

Carmina de utroque Testamento, Wolphelmus, CLIV, 433.

Liber de ordine sermonis de Scriptura, V. Guibertus, CLVI, 19.

De aliquot locis Bibliorum, S. Stephanus, abbas, CLXVI, 1373.

Applicatio moralis diversorum utriusque Testamenti locorum, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1265.

Adnotationes de Scripturis et scriptoribus sacris, Hugo de S. Victore, CLXXV, 9. — Opusculum de quinque septenis, *ibid.*, 405. — Allegoriæ utriusque Testamenti, *ibid.*, 633. — Elucidationes morales in sacram Scripturam, in Append ad Hugonem, CLXXVII, 469.

Gregorianum, vel Enucleamenta Bibliæ, Garnerus, CXCIII, 23.

Difficultates quædam Scripturæ, Richardus de S. Vict., CXCVI, 255.

Solutio quæstionum ex Scripturis, S. Hildegardis abbatissa. CXCVII, 1037.

Historia scholastica, Petrus Comestor, CXCVIII, 1053.

Liber de divisione et scriptoribus sacræ Scripturæ, Petrus Bles., CCVII, 1051.

Recapitulatio utriusque Testamenti, Petrus de Riga, CCXII, 31.

De numero librorum utriusque Testamenti et modo legendi, Ægidius Parisiensis, CCXII, 41.

De modo legendi sacram Scripturam, Anonym., CCXIII, 745.

DE VETERE TESTAMENTO.

Quæstiones in Vetus Testamentum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 207.

Liber testimoniorum ex Veteri Testamento, S. Petrus Dam., CXLV, 987.
Applicatio moralis ex Veteri Testamento, V. Hildebertus, CLXXI, 1263.
Quæstiones in Pentateuchum. S. Augustinus, XXXIV, 483, 547.
Commentarium in Pentateuchum, V. Beda, XCI, 189. — Quæstiones in Pentateuchum, *id.*, XCIII, 234.
Quæstiones in Octateuchum, Wicbodus, XCVI, 1101.
Adnotationes in Pentateuchum, Hugo de S. Victore, CLXXV, 29.

IN GENESIM.

Genesis metrica, in Append. ad Tertullianum, II, 1007. — Carmen de Sodoma, *ibid.*, 1101. — De ligno vitæ, *ibid.*, 1113.
Fragmentum libri de fabrica mundi, S. Victorinus, V, 301.
Liber de opificio Dei, Lactantius, VII, 9.
Opusculum de verbis : *Factum est vespere*, etc., Victorinus, VIII, 1009,
Tractatus de Genesi, S. Zeno, XI, 386, 455.
Hexaemeron, S. Ambrosius, XIV, 123 — De paradiso terrestri, *ibid.*, 275. — De Cain et Abel, *ibid.*, 315. — De Noe et arca, *ibid.*, 461. — De Abraham, *ibid*, 419. — De Isaac, *ibid*, 501. — De Jacob, *ibid.*, 597. — De Joseph patriarcha, *ibid.*, 611. — De benedictionibus patriarcharum, *ibid.*, 673.
Carmen in Genesim, in Append. ad Juvencum, XIX, 345.
Liber de benedictionibus patriarcharum, Paulinus diac., XX, 715.
Liber de benedictionibus patriarcharum, Rufinus, XXI, 297.
Quæstiones Hebraicæ in Genesim, S, Hieronymus, XXIII, 935. — Liber de benedictionibus Jacob, *ibid.*, 1307. — De decem tentationibus populi in deserto, *ibid.*, 1319. — Liber Genesis, *id.*, XXVIII, 147.
Liber de Genesi, contra Manichæos, S. Augustinus, XXXIV, 173. — Liber imperfectus de Genesi ad litteram, *ibid*, 219. — Liber de Genesi ad litteram. *ibid.*, 245. — Liber de benedictionibus Jacob, *id.*, XXXV, 2199. — Liber de Genesi, *id.*, XLII, 1171.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 773. — Commentaria, *ibid.*, 893.
Metrum in Genesim, S. Hilarius, L, 1387.
Metaphrasis in Hexaemeron S. Basilii, Eustathius. LIII, 867.
Carmen de initio mundi, S. Avitus, LIX, 323.
De genealogiis patriarcharum, Anonym., LIX, 523.
Commentaria in Genesim, Marius Victor, LXI, 937.
Interpretatio libri S. Gregorii de creatione hominis, Dionysius Exiguus, LXVII, 347.
Hexaemeron metricum, S. Dracontius, LXXXVII, 369.
Hexaemeron, Ven. Beda, XCI, 9. — Commentarii, *ibid.*, 189. — Liber de sex dierum creatione, in Append. ad Ven. Bedam, XCIII, 207. — Dialogus quæstionum, *ibid.*, 233. — Hymni Ven. Bedæ de operibus Dei, XCIV, 621.
Quæstiones super Genesim, Wicbodus, XCVI, 1166.
Interrogationes et responsiones super Genesim, B. Alcuinus, C, 515.
Epistola de nihilo et tenebris, Fredegisus, CV, 751.
Commentaria in Genesim, Rabanus Maurus, CVII, 439.
Commentaria in Genesim, Angelomus, CXV, 107.
Carmen de creatione mundi, Wandalbertus, CXXI, 635.
Expositio super Genesim, Remigius monac., CXXXI, 51.
Expositio mystica libri Geneseos, Petrus Damian., CXLV, 841. — Collectanea, *ibid.*, 987.
Fragmenta commentar., Richardus de Dumellis, CLV, 1629.
Moralia in Genesim, Ven. Guibertus, CLVI, 31.
Liber de Arca fœderis, Goffridus abb., CLVII, 222.
Expositio in Genesim, S. Bruno Astens, CLXIV, 147.
Liber de operibus Trinitatis, Rupertus abb, CLXVII, 193. — Commentarius in Genesim, *ibid.*, 199.
Liber metricus de sex dierum operibus, Hildebertus, CLXXI, 1213. — De ordine mundi, *ibid.*, 1235. — De ornatu mundi, *ibid.*, 1239.
Hexaemeron, S. Honorius Augustod., CLXXII, 147. — Liber de decem plagis Ægypti, *ibid.*, 265.
Opusculum de benedictionibus Jacob, Godefridus, CLXXIV, 1153.
Adnotationes elucidatoriæ in Genesim, Hugo de S. Victore, CLXXV, 29. — Libri IX de Arca Noe morali, *id.*, CLXXVI, 617. — Liber de Arca Noe mystica, *ibid.*, 681.
Expositio in Hexaemeron, P. Abælardus, CLXXVIII, 731.
Hexaemeron, Ernaldus abb., CLXXXIX, 1515.
Tractatus in Hexaemeron, Hugo Rothomag., CXCII, 1247.
Benjamin minor, Richardus de S. Victore, CXCVI, 1. — Benjamin major, *ibid.*, 63.

IN EXODUM.

Tractatus de Exodo, S. Zeno, XI, 510.
Liber de XLII mansionibus in deserto, S. Ambrosius, XVII, 9.
Sermones de Exodo, S. Gaudentius, XX, 843.
Liber de tentationibus in deserto, S. Hieronymus, XXIII, 1319. — Libri Exodi versio latina, *id.*, XXVIII, 239.
Quæstiones in Heptateuchum, S. Augustinus, XXXIV, 501, 597. — Sermones de decem plagis, *id.*, XLVI, 945.
Liber instructionum, L. Eucherius, L, 779,
Carmen de transitu maris Rubri, Avitus, LIX, 355.
Liber de Testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 723.
Quæstiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 287 et 450.
Commentarii, Ven. Beda, XCI, 285. — Libri III de Tabernaculo, Vasis, etc., *ibid.*, 393. — Variæ quæstiones, in Append. ad Ven. Bedam, XCIII, 303.
Commentarium in Exodum, Rabanus Maurus, CVIII, 9.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 183.
Opusculum de decem plagis Ægypti et Decalogo, S Petrus Damian., CXLV, 685. — Collectanea ex scriptis, S. Petri Damian., *ibid.*, 1011.
Expositio in Exodum, S. Bruno Astens., CLXIV, 233.
Commentarium in Exodum, Rupertus abb., CLXVII, 565.
Liber de X plagis Ægypti spiritualiter, Honorius, CLXXII, 265.
Adnotationes elucidatoriæ, Hugo de S. Victore, CLXXV, 61. — Institutiones in Decalogum, *id.*, CLXXVI, 9.
Expositio in canticum I Moysis, Gerhohus, CXCIV, 1017. — Expositio in canticum II Moysis, *ibid.*, 1065. — Commentarium in canticum Annæ, *ibid.*, 1009.

IN LEVITICUM.

Liber Levitici, S. Hieronymus, XXVIII, 299, 343.
Quæstiones in Heptateuchum, S. Augustinus, XXXIV, 215, 68.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 779.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 753.
Quæstiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 321 et 441.
De tabernaculo et vestibus sacris, Ven. Beda, XCI, 189. — Commentarium, *ibid.*, 331. — Quæstiones, in Append., XCIII, 387.
Expositio in Leviticum, Claudius Taurin., CIV, 615.
Expositiones, Rabanus Maurus, CVIII, 247.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 295. — Epitome in Leviticum, *id.*, CXIV, 795.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 1029.
Expositio in leviticum, S. Bruno Astens., CLXIV, 577.
Adnotationes elucidatoriæ, Hugo de S. Victore, CLXXV, 73.
Prologus in Leviticum, Richardus abb., CLXVI, 1357.
Commentarium in Leviticum, Rupertus abb., CLXVII, 743.
De Tabernaculo, Richardus de S. Victore, CXCVI, 211.
De tripartito Tabernaculo, Adamus Scotus, CXCVIII, 609.

IN NUMEROS.

Liber Numerorum, S. Hieronymus, XXVIII, 343.
Lectiones et quæstiones, S. Augustinus, XXXIV, 621 et 717.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 781.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 761.
Quæstiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 339 et 441. — Liber Numerorum, *ibid.*, 1203.
Commentaria in Numeros, Ven. Beda, XCI, 357. — Quæstiones, *id.*, in Append., XCIII, 395.
Commentarium, Rabanus Maurus, CVIII, 587.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 379.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 1033.
Expositio in Numeros, S. Bruno Astens., CLXIV, 463.
Commentaria, Rupertus abb., CLXVII, 837.
Adnotationes elucidatoriæ, Hugo de S. Victore CLXXV, 84.

IN DEUTERONOMIUM.

Liber Deuteronomii, S. Hieronymus, XXVIII, 411.
Locutiones et quæstiones, S. Augustinus, XXXIV, 631, 747.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 781.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 773.

Quæstiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 359.
Commentaria, Ven. Beda, XCI, 380. — Quæstiones, *id.*, in Append., XCIII, 409.
Enarratio in Deuteronomium, Rabanus Maurus, CVIII, 859.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 445.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 1063.
Expositio in Deuteron., S. Bruno Astens., CLXIV, 505.
Commentaria, Rupertus abb., CLXVII, 917.
Adnotationes elucidatoriæ, Hugo de S. Victore, CLXXV, 86. — Institutiones in Decalogum legis Dominicæ, *id.*, CLXXVI, 9.

IN LIBRUM JOSUE.

Liber Josue, S. Hieronymus, XXVIII, 461.
Locutiones et quæstiones, S. Augustinus, XXXIV, 537 et 775.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 783.
Quæstiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 371, 442.
Quæstiones super Librum Josue, Ven. Beda, XCIII, 417.
Commentaria, Rabanus Maurus, CVIII, 1001.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXII, 505.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 1069.
Commentaria, Rupertus abb., CLXVII, 999.

IN LIBRUM JUDICUM.

Commentarius in canticum Debboræ, in Append. ad S. Hieronymum, XXIII, 1321. — Liber Judicum, S. Hieronymus, XXVIII, 507.
Quæstiones et locutiones, S. Augustinus, XXXIV, 545, 790.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 785.
Quæstiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 379, 442.
Quæstiones super Librum Judicum, Ven. Beda, XCIII, 423.
Commentaria in Librum Judicum, Rabanus Maurus, CVIII, 1107.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 521.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 1077.
Commentaria, Rupertus abb., CLXVII, 1023.
Adnotationes elucidatoriæ, Hugo de S. Victore, CLXXV, 87. — De filia Jephte, in Append. ad Hugonem, CLXXVII, 323.

IN LIBRUM RUTH.

Liber Ruth, S. Hieronymus, XXVIII, 543.
Quæstiones super Librum Ruth, Ven. Beda, XCIII, 429.
Commentaria, Rabanus Maurus, CVIII, 1199.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 531.

IN LIBROS REGUM.

Liber de Elia, S. Ambrosius, XIV, 697. — De Nabuthe Jezraelita, *ibid.*, 731.
Quæstiones Hebraicæ, S. Hieronymus, XXIII, 1329. — Libri duo Samuelis, *id.*, XXVIII, 563.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 783. — Commentarius in Libros Regum, *id.* in Append., 1047.
Expositio in Librum I Regum, S. Gregorius Magn., LXXIX, 17.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 790.
Quæstiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 391, 426.
Expositio allegorica in Samuelem, Ven. Beda, XCI, 499. — Quæstiones variæ in Libros Regum, *ibid.*, 715 — Liber de templo Salomonis, *ibid.*, 735. — Quæstiones, in Append. ad Bedam, XCIII, 430.
Quæstiones super Libros regum, Claudius Taurin., CIV, 623.
Commentaria, Rabanus, Maurus CIX, 9.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 539.
Enarrationes, Angelomus, CXV, 243.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 1091.
Commentarii, Rupertus abb., CLXVII, 1059.
Carmen in libros Regum, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1239.
Adnotationes elucidatoriæ, Hugo de S. Victore, CLXXV, 95.
Expositio in canticum Ezechiæ, Gerhohus, CXCIV, 1001.

IN LIBROS PARALIPOMENON.

Quæstiones Hebraicæ, in Append. ad S. Hieronymum, XXIII, 1366. — Liber Paralipomenon, S. Hieronymus, XXVIII, 1325. — Præfatio ad eosdem Libros, *id.*, XXIX, 401.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 786.
Expositiones in Paralipomenon, Rabanus Maurus, CIX, 279.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 630

IN LIBRUM ESDRÆ.

Fragmentum versionis Gothicæ, Ulfilas, XVIII, 863.
Liber Esdræ, S. Hieronymus, XXVIII, 1401.
Expositio allegorica, Ven. Beda, XCI, 807.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 691.

IN LIBRUM NEHEMIÆ.

Fragmentum versionis Gothicæ, Ulfilas, XVIII, 867.
Expositio allegorica, Ven. Beda, XCI, 807.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 713.

IN LIBRUM TOBIÆ.

Liber de Tobia, S. Ambrosius, XIV, 759.
Liber Tobiæ, S. Hieronymus, XXIX, 23.
Expositio allegorica, Ven. Beda, XCI, 923.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 725.
Paraphrasis metrica, Matthæus Vindoc., CCV, 927.

IN LIBRUM JUDITH.

Liber Judith, S. Hieronymus, XXIX, 41.
Expositio in Librum Judith, Rabanus Maurus, CIX, 539. — Commentarium, in Append. ad Raban. Maur., *ibid.*, 593.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 731.

IN LIBRUM ESTHER.

Liber Esther, S. Hieronymus, XXVIII, 1435.
Expositio in Librum Esther, Rabanus Maurus, CIX, 635.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 739.

IN LIBRUM JOB.

Fragmentum in Job, S. Hilarius, X, 723.
Liber de interpellatione Job, S. Ambrosius, XIV, 793.
Interpretatio Libri Job, S. Hieronymus, XXIII, 1407. — Commentarius in Librum Job. *id.*, XXVI, 619. — Versio libri Job, *id.*, XXVIII, 1079. — Versio alia ejusdem Libri Job, *id.*, XXIX, 61.
Adnotationes in Job, S. Augustinus, XXXIV, 825.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 782.
Commentarius in Job, Philippus presbyt., LIII, 1011.
Libri xxxv Moralium, S. Gregorius Magn., LXXV, 515.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 747.
Epitome moralium in Job, S. Odo abb., CXXXIII, 105.
Expositio in Job, S. Bruno Astens., CLXIV, 551.
Commentarius in Job, Rupertus abb., CLXVIII, 963.
Compendium in Job, Petrus Blesens., CCVII, 795.

IN PSALMOS.

Tractatus super quosdam psalmos, S. Hilarius, IX, 231. — Expositio in psalmos, XV, XXI, XLI, *ibid.*, 890.
Liber de interpellatione David, S. Ambrosius, XIV, 811, 857. — Apologia David, *ibid.*, 851, 887. — Enarrationes in XII psalmos, *ibid.*, 921. Expositio in psalmum CXVIII, *id.*, XV, 1197.
Fragmentum versionis Gothicæ, Ulfilas, XVIII, 865.
Commentarius in LXXV psalmos, Rufinus, XXI, 655.
Breviarium in quosdam psalmos, S. Hieronymus, XXVI, 821. — Liber de expositione psalmorum, *ibid.*, 1277. — Liber psalmorum, *id.*, XXVIII, 1123. — Liber psalmorum alius, *id.*, XXIX, 117.
Enarratio in psalmos, S. Augustinus, XXXVI, XXXVII.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 786.
Expositio psalmorum, S. Prosper Aquit., LI, 277.
Commentaria, Arnobius Junior, LIII, 327.
Paraphrasis metrica, S. Paulinus, LXI, 449.
Expositio in psalmos, Cassiodorus, LXX, 9.
Fragmentum in psalmos, S. Gregorius Turon., LXXI, 1097.
Expositio in VII psalmos pœnitent., S. Gregorius Magn., LXXIX, 549.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 819. — Excerpta, *ibid.*, 1017.
Exegesis de psalmis, Ven., Beda, XCIII, 477.
Expositio in psalmos pœnitent., Alcuinus, C, 569. — Expositio in psalmos graduales, *ibid.*, 619.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 841. — Expositio in XX psalmos, *id.*, CXIV, 751.
Breviarium psalterii, S. Prudentius, CXV, 1449.
Explanatio in psalmos, S. Haymo, CXVI, 191
Expositio in psalmum XLIV, S. Pasch. Radbertus, CXX, 993.
De verbis psalmi CIII, Hincmarus, CXXV, 957.
Præfatio in expositionem psalmorum, Smaragdus, CXXIX, 1021.
Liber de Laude psalmorum, Anonym., CXXIX, 1599.
Expositio in psalmos, Remigius monac., CXXXI, 145.
Fragmentum in psalmum LXVIII, S. Romaldus. CXL, 1225.
Expositio in psalmos, S. Bruno Herbipol., CXLII, 49.

Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 1229.
Commentarius in psalmos pœnitent., S. Gregorius VII, CXLVIII, 823.
Expositio in psalmos, S. Bruno Carthus., CLII, 637.
Liber in psalmum *Miserere*, S. Anselmus, CLVIII, 821.
Expositio in psalmos, S. Bruno Astens., CLXIV, 695.
Expositio in psalmos, S. Oddo Astens., CLXV, 1141.
Expositio aliquot psalmorum, Honorius, CLXXII, 269.
Commentarius in psalm., CXXXVII, Ernaldus, CLXXXIX, 1569.
Glossa in Psalterium, Alanus abb., CXC, 1475.
Commentaria, Petrus Lombard., CXCI, 55.
Commentarium, Ven. Gerhohus, CXCIII, 619; CXCIV, 9.
Adnotationes mysticæ, Richardus de S. Victore, CXCVI, 265.
Commentarius in psalmos pœnitent., Innocentius III, CCXVII, 967.

IN LIBRUM PROVERBIORUM.

Liber Proverbiorum, S. Hieronymus, XXVIII, 1241. — Præfatio in Libros Salomonis, *id.*, XXIX, 403.
Expositio mystica, Salonius, LIII, 957.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 895.
Expositio in parabolas, Ven. Beda, XCI, 937. — Libellus de muliere forti, *ibid.*, 1039. — Fragmenta in Proverbia, *ibid.*, 1051.
Expositio in Proverbia, Rabanus Maurus, CXI, 681.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1079.
Explanatio in ferculum Salomonis, Hincmarus, CXXV, 817.
Prologus in Libros morales, Martinianus, CXXXI, 25.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 1133.
Expositio in Proverbia, S. Bruno Astens., CLXIV, 1229.
Quæstiones et responsiones, Honorius, CLXXII, 517.

IN ECCLESIASTEN.

Commentarius in Ecclesiasten, S. Hieronymus, XXIII, 1069. — Liber Ecclesiastis, *id.*, XXVIII, 1273.
Expositio mystica, Salonius, LIII, 993.
Commentarius, Alcuinus, C, 665.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1115.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 1139.
Commentaria, Rupertus abb., CLXVIII, 1195.
Quæstiones et responsiones, Honorius, CLXXII, 331.
Homiliæ in Ecclesiasten, Hugo de S. Victore, CLXXV, 113.
Carmen in Ecclesiasten, Ven. Hildebertus, CLXXVII, 1271.

IN CANTICUM CANTICORUM.

Commentarius in Canticum cantic., S. Ambrosius, XV, 1851.
Interpretatio homiliarum Origenis, S. Hieronymus, XXIII, 1011. — Liber Cantici canticorum, *id.*, XXVIII, 1285.
Explicatio in Canticum C., S. Justus Urgell., LXVII, 963.
Expositio in Canticum C., Cassiodorus, LXX, 1521.
Expositiones, S. Gregorius Magn., LXXIX, 471.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 905.
Expositio in Cantica, Isidorus Hispal., LXXXIII, 1119.
Expositio mystica, Ven. Beda, XCI, 1065.
Compendium in Canticum, B. Alcuinus, C, 639. — Epistola super quædam Cantici verba, *ibid.*, 693.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1126
Enarrationes in Canticum, Angelomus, CXV, 551.
Commentarium in Canticum, Haymo, CXVII, 295.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 1143.
Commentarii, Robertus de Tumbalena, CL, 1361.
Enarrationes, Anselmus Laudun., CLXII, 1187.
Expositio in Canticum, S. Bruno Astens., CLXIV, 1234.
Commentarium, Rupertus abb., CLXVIII, 837.
Expositio in Canticum, Honorius Augustodun., CLXXII, 347.
Expositio in Canticum, Anonym., CLXXII, 519.
Excerpta e S. Gregorio Magn. super Canticum, Guillelmus abb., CLXXX, 441. — Expositio altera, *ibid.*, 473. — Excerpta ex S. Bernardo, *id.*, CLXXXIV, 407.
Sermones in Canticum, S. Bernardus, CLXXXIII, 779.
Sermones in Canticum, Gilbertus de Hoilandia, CLXXXIV, 11.
Commentarium, Wolbero abb., CXCV, 1001.
Expositio Cantici, Richardus de S. Victore, CXCVI, 405.
Expositio super Canticum, Gilbertus Foliot, CCII, 1147.
Commentaria, Philippus de Harveng, CCIII, 181. — Moralitates in Canticum, *ibid.*, 489.
Commentatio in Canticum, Joan. Algrinus, et Thomas Cisterciens, CCVI, 17
Elucidatio compendiosa, Alanus de Insulis, CCX, 51.

IN LIBRUM SAPIENTIÆ.

Liber sapientiæ, S. Hieronymus, XXIX, 405.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 917.
Commentarii, Rabanus Maurus, CIX, 671.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1167.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 1154.

IN ECCLESIASTICUM.

Liber Ecclesiastici, S. Hieronymus, XXIX, 421.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 928.
Commentarii, Rabanus Maurus, CIX, 763.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1183.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 1155.

IN ISAIAM PROPHETAM.

Tractatus de martyrio Isaiæ, Potamius, VIII, 1405.
Tractatus de Isaia propheta, S. Zeno, XI, 462.
Commentarius in Isaiam, S. Hieronymus, XXIV, 17. — Translatio homiliarum Origenis in Isaiam, *ibid.*, 901. — Abbreviatio in Isaiam, *ibid.*, 937. — Liber Isaiæ, *ib.*, XXVIII, 771.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 784.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 939.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1231.
Commentarius in Isaiam, Haymo, CXVI, 715.
Commentarius, Rupertus abb., CLVII, 1271.
Liber de X oneribus Isaiæ, Ven. Godefridus, CLXXIV, 1157.
Commentaria in Isaiam, Hervæus, CLXXXI, 17.
Expositio in canticum Isaiæ, Gerhohus, CXCIV, 1027.
De Emmanuele, Richardus de S. Victore, CXCVI, 601.
De sex alis Cherubim, Alanus de Insulis, CCX, 269.

IN JEREMIAM ET BARUCH.

Commentarius in Jeremiam, S. Hieronymus, XXIV, 679. — Versio homiliarum Origenis, *id.*, XXV, 583. — Tractatus in Lamentationes, *ibid.*, 787. — Liber Jeremiæ, *id.*, XXVIII, 847.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 967.
Expositiones in Jeremiam, Rabanus Maurus, CXI, 793.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 9, 63.
Expositio in Lamentationes, S. Paschas. Radbert., CXX, 1059.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 1161.
Tropologia in Threnos, Ven. Guibertus, CLVI, 451.
Commentarius in Jeremiam, Rupertus abb., CLXVII, 1363.
Adnotationes elucidatoriæ, Hugo de S. Victore, CLXXV, 255.

IN EZECHIELEM PROPHETAM.

Commentarius in Ezechielem, S. Hieronymus, XXV, 15. — Versio homiliarum Origenis, *ibid.*, 691. — Liber Ezechielis, *id.*, XXVIII, 937.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 782.
Homiliæ in Ezechielem, S. Gregorius Magn., LXXVI, 785.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 983.
Commentarii, Rabanus Maurus, CX, 493.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 61.
Commentarii in Ezechielem, Rupertus abb., CLXVII, 419.
Expositio in visionem Ezechielis, Richardus de S. Victore, CXCVI, 527.

IN DANIELEM PROPHETAM.

Tractatus in Danielem, S. Zeno, XI, 522.
Commentarius, S. Hieronymus, XXV, 495. — Libri Danielis versio Latina, *id.*, XXVIII, 1293.
Commentarium in Danielem, Luc. Dexter, XXXI, 573.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 997.
Quæstiones in Danielem, Petrus archidiac., XCVI, 1347.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CIX, 64.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVII, 1499.
Carmen de Susanna, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1287.
De somnio Nabuchodonosor, Philippus de Harveng, CCIII, 585.

IN XII PROPHETAS MINORES.

Liber prophetarum XII minorum, S. Hieronymus, XXVIII, 1013.
De XII prophetis minoribus, Rupertus abb., CLXVIII, 9.
In prophetas XII minores, Haymo, CXVII, 9.

IN LIBRUM OSEE.

Commentarius in Osee, Rufinus, XXI, 959.

Commentarius in Osee, S. Hieronymus, XXV, 815.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1005.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Tropologia in Osee, Ven. Guibertus, CLVI, 341.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 11.

IN LIBRUM JOELIS.

Commentarium in Joelem, Rufinus, XXI, 1033.
Commentarius, S. Hieronymus, XXV, 947.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1005.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 66.
Enarratio in Joelem, Haymo, CXVII, 97.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 205.
Adnotationes elucidatoriæ, Hugo de S. Victore, CLXXV, 321.

IN LIBRUM AMOS.

Commentarius in Amos, Rufinus, XXI, 1057.
Commentarius, S. Hieronymus, XXV, 989.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1007.
Commentarius in Amos, S. Julianus, XCVI, 622.
Enarratio super Amos, Haymo, CXVII, 107.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Tropologia in Amos, Ven. Guibertus, CLVI, 415.
Commentarius, Rupertus abb , CLXVIII, 255.

IN ABDIAM PROPHETAM.

Commentarius in Abdiam, S. Hieronymus, XXV, 1097.
Enarratio in Abdiam, Haymo, CXVII, 119.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 377.
Expositio moralis, Hugo de S. Victore, CLXXV, 371.

IN JONAM PROPHETAM.

Carmen de Jona et Ninive, in Append. ad Tertullianum, II, 1107.
Commentarius in Jonam, S. Hieronymus, XXV, 1120.
Enarratio in Jonam, Haymo, CXVII, 127.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 399.

IN MICHÆAM PROPHETAM.

Commentarius in Michæam, S. Hieronymus, XXV, 1151.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 784.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1007.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Enarratio super Michæam, Haymo, CXVII, 141.
Commentarii, Rupertus abb., CLXVIII, 439.

IN PROPHETAM NAHUM.

Commentarius in Nahum, S. Hieronymus, XXV, 1231.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1008
Commentarius, S. Julianus, XCVI, 705.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Enarratio super Nahum, Haymo, CXVII, 167.
Commentaria, Rupertus abb., CLXVIII, 527.

IN HABACUC PROPHETAM.

Commentarius in Habacuc, S. Hieronymus, XXV, 1273.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1009.
Expositio allegorica, Ven. Beda, XCI, 1235.
Enarratio in Habacuc, Haymo, CXVII, 179.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Commentarium, Rupertus abb., CLXVIII, 587.
Expositio in canticum Habacuc, Gerhohus, CXCIV, 1027.
Expositio in canticum Habacuc, Richardus de S. Victore, CXCVI, 401.

IN SOPHONIAM PROPHETAM.

Commentarius in Sophoniam, S. Hieronymus, XXV, 1337.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1012.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Enarratio in Sophoniam, Haymo, CXVII, 195.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 645.

IN PROPHETAM AGGÆUM.

Commentarius in Aggæum, S. Hieronymus, XXV, 1387.
Liber de testimoniis. S. Paterius, LXXIX, 1012.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab , CXIV, 64.
Enarratio in Aggæum, Haymo, CXVII, 211.
Commentarium, Rupertus abb., CLXXVIII, 683.

IN ZACHARIAM PROPHETAM.

Commentarius, S. Hieronymus, XXV, 1417.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 796.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1013.
Liber contrariorum, S. Julianus, XCVI, 623.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Enarratio in Zachariam, Haymo, CXVII, 221.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 699.

IN MALACHIAM PROPHETAM.

Commentarius in Malachiam, S. Hieronymus, XXV, 1543.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Enarratio super Malachiam, Haymo, CXVII, 277.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 815

IN LIBROS MACHABÆORUM.

De Machabæis, S. Gaudentius, XX, 948.
Liber Machabæorum, S. Hieronymus, XXIX, 470.
Carmen in Machabæos, S. Hilarius Arelat., L, 1275.
Homilia in Machabæos, S. Valerianus, LII, 746.
Commentarium, Rabanus Maurus, CIX, 1125.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Collecta ex Petro Damian., CXLV, 1173.
Carmen de Machabæis, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1203.
Carmen de Machabæis, Marbodus, CLXXI, 1603.

IN ALIQUOT CANTICA.

Commentarius in cantica, Rabanus Maurus, CXII; 1089.
Explanatio in aliquot cantica, Haymo, CXVI, 695.
Commentaria in cantica, S. Bruno Herbipol., CXLII, 529.
Enarrationes in cantica, S. Anselmus Laudun., CXLII, 1187.

IN NOVUM TESTAMENTUM.

Bibliotheca, S. Hieronymus, XXIX, 531.
Enchiridion Novi Testamenti, Ammonius, LXI, 1075.
Commentaria in aliquot partes, Luculentus, LXXII, 803.
Expositio Novi Testamenti, S. Paterius, LXXIX, 683.
Expositio Novi Testamenti, Alulfus, LXXIX, 1137.
Collectiones in Evangelia et epistolas, Smaragdus, CII, 13.
Picturæ historiarum Novi Testamenti, Walafridus Strab., CXIV, 915.
Collectanea ex Novo Testamento, S. Petrus Damian., CXLV, 891.
Allegoriæ Novi Testamenti, Hugo de S. Victore, CLXXV, 749.

IN EVANGELIA.

Collectio exemplariorum Evangelicorum, Eusebius Vercel., XII, 141. — Lectiones quadruplicis evangeliarii concordantes cum textu Græco, *ibid.*, 855.
Concordia SS. Matthæi et Lucæ, S. Ambrosius, XVII, 1011.
Historia evangelica, Juvencus, XIX, 55.
Carmen paschale, opus insigne juxta seriem totius Evangelii, Cœlius Sedulius, XIX, 535.
Præfatio in Evangelia, S. Hieronymus, XXIX, 525. — Commentarium in Evangelia, *id.*, XXX, 531.
De consensu Evangelistarum, S. Augustinus, XXXIV, 1041. — Quæstiones evangelicæ, *id.*, XXXV, 1321.
De diversis appellationibus Christi, S. Nicetas, LII, 865.
Adnotationes in Evangelia, Arnobius Junior, LIII, 327.
Expositiones in capitulis Evangeliorum, S. Maximus Taurin., LVII, 807.
Præfatio in harmonias evangelicas, Victor Capuan, LXVIII, 251. — Interpretatio harmoniarum, *ibid.*, 255.
Explanatio in præfationes S. Hieronymi ad Evangelia, Sedulius Scotus, CIII, 331.
Expositio in IV Evangelia, Walafridus Strab., CXIV, 849.
Defloralionis SS. Patrum, Wernerus, CLVII, 725.
De canonibus Evangeliorum, B. Odo Cameracens., CLX, 1117.
Homiliæ in quatuor Evangelia, S. Bruno Astens., CLXV, 747.
Commentaria in IV Evangelistas, Rupertus abb., CLXVIII, 1335.
De concordia Evangelistarum, Zacharias Chrysopol., CLXXVI, 10.

IN EVANGELIUM SECUNDUM MATTHÆUM.

Commentarius in S. Matthæum, S. Hilarius, IX, 917. — Proœmium expositionis in S. Matthæum, *id.*, X, 724.
Versio S. Matthæi Gothica, Ulfilas, XVIII, 497.
Tractatus in Evangelium S. Matthæi S. Chromatius, XX, 327.
Commentarius in S. Matthæum, S. Hieronymus, XXVI, 15. — Evangelium S. Matthæi, *id*, XXIX, 541. — Expositio in Matthæum, in Append. ad S. Hieronymum. XXX, 531.
De sermone Christi in monte, S. Augustinus, XXXIV, 1229. — Quæstiones in Matthæum, *id.*, XXXV, 1365.

Liber instructionum, S. Eucherius, L, 796.
Interpretatio progenitorum Christi, S. Aileranus, LXXX, 327.
Expositio in S. Matthæum, Ven. Beda, XCII, 9.
In progenitos Christi, B. Alcuinus, C, 725.
Expositio in S. Matthæum, Sedulius Scotus, CIII, 273.
Præfatio in catenam super S. Matthæum, Claudius Taurin., CIV, 833.
Textus passionis Domini, Candidus, CVI, 60.
Expositio in S. Matthæum, Druthmarus Christian., CVI, 1259.
Commentarium, Rabanus Maurus, CVII, 727.
In initium Evangelii S. Matthæi, Walafridus Strab., CXIV, 849.
Expositio in S. Matthæum, S. Paschasius Radbertus, CXX, 31.
De octo beatitudinibus, Arnoldus, CXLI, 1089.
Collectanea, S. Petrus Damian., CXLV, 892.
In orationem Dominicam, Theodoricus, CXLVII, 333.
Fragmentum in S. Matthæum, S. Gregorius VII, CXLVIII, 823.
Enarrationes in S. Matthæum, Anselmus Laudun., CLXII, 1227,
Expositio in S. Matthæum, S. Bruno Astens., CLXIV, 63.
Commentarium, Rupertus abb., CLXVII, 1535. — De gloria et honore Filii hominis, *id.*, CLXVIII, 1307.
Historia scholastica, Petrus Comestor, CXCVIII, 1537.

IN EVANGELIUM SECUNDUM MARCUM.

Versio S. Marci Gothica, Ulfilas, XVIII, 525.
Evangelium secundum Marcum, S. Hieronymus, XXIX, 583. — Expositio ejusdem Evangelii, in Append. ad S. Hieronymum, XXX, 560.
Expositio in S. Marcum, Anonymus, XXX, 589.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 798.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1031.
Expositio in S. Marcum, Alulfus, LXXIX, 1175.
Commentarius in S. Marcum, Ven. Beda, XCII, 131.
Expositio in eumdem, Sedulius Scotus, CIII, 279.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 893.
Enarrationes in S. Marcum, Anselmus Laudun., CLXI, 1227
Commentarius in S. Marcum, S. Bruno Astens., CLXV, 513.

IN EVANGELIUM SECUNDUM LUCAM.

Expositio Evangelii secundum Lucam. S. Ambrosius, XV, 1527.
Versio S. Lucæ Gothica, Ulfilas, XVIII, 583.
Versio homiliarum Origenis in Lucam, S. Hieronymus, XXVI, 219. — Evangelium secundum Lucam, *id.*, XXIX, 607. — Expositio in Lucam, in Append. ad S. Hieronymum, XXX, 567.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 799.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1057.
Expositio in Lucam, Alulfus, LXXIX, 1199.
Expositio in eumdem, Ven. Beda, XCII, 301.
Expositio argumenti hujus Evangelii, Sedulius Scotus, CIII, 283.
Expositio brevis, Christian. Druthmarus, CVI, 1503.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 898.
Commentarius in Lucam, S. Bruno Astens. CLXV, 334.

IN EVANGELIUM SECUNDUM JOANNEM.

Versio Evangelii S. Joannis Gothica, Ulfilas, XVIII, 601.
Evangelium secundum S. Joannem, S. Hieronymus, XXV, 653. — Expositio super Joannem, in Append. ad S. Hieronymum, XXX, 577.
Tractatus in S. Joannem, S. Augustinus, XXXV, 1379.
Expositio in S. Joannem, Alulfus, LXXIX, 1239.
Commentarius in S. Joannem, Ven. Beda, XCII, 633.
Commentaria super S. Joannem, B. Alcuinus, C, 733.
Expositio in S. Joannem, Christian. Druthmarus, CVI, 1513.
Prologus ad S. Joannem, Joan. Scotus, CXVI, 283. — Commentarius super eumdem, *ibid.*, 297. — Fragmentum commentarii, *ibid*, 1243.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 900.
Commentarius in S. Joannem, S. Bruno Astens., CLXV, 451.
Commentaria in S. Joannem, Rupertus abb., CLXIX, 203.
Epistola de S. Joanne, Petrus Venerab., CLXXXIX, 487.

IN ACTUS APOSTOLORUM.

Liber nominum Græcorum ex Actibus, S. Hieronymus, XXIII, 1297. — Actus Apostolorum, *id.*, XXIX, 687.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 809.
Libri duo de Actibus, Arator, LXVIII, 82.
Complexiones in Actus, Cassiodorus, LXX, 1381.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1085, 1121.
Expositio in Actus, Alulfus, LXXIX, 1269.
Commentaria in Actus, Ven. Beda, XCII, 937. — Liber retractationum, *ibid.*, 995.
Tractatus in quædam Actuum verba, S. Fulbertus, CXLI, 277.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 903.

IN OMNES EPISTOLAS B. PAULI.

Commentarium in Epistolas S. Pauli, S. Ambrosius, XVII, 45.
Commentarium in easdem, Hilarius diacon., XVIII, 65.
Epistolæ S. Pauli, S. Hieronymus, XXIX, 727. — Commentaria in easdem, *id.*, XXX, 645.
Commentaria in easdem, Primasius, LXVIII, 417.
Complexiones in easdem, Cassiodorus, LXX, 1321.
Collectanea in epistolas B. Pauli, Sedulius Scotus, CIII, 9.
Commentarius in easdem, Claudius Taurin., CIV, 837. — Rabanus Maurus, CXI, 1273 ; CXII, 9. — Haymo Halberstat., CXVII, 359. — Florus diacon., CXIX, 279. — Atto Vercell., CXXXIV, 125. — B. Lanfrancus, CL, 101. — S. Bruno Astens., CLIII, 11.
Quæstiones in Epistolas, Hugo de S. Victore, CLXXV, 451. — Exceptiones posteriorum, *ibid*, 635.
Commentarium in easdem, Ven. Hervæus, CLXXXI, 391. — Petrus Lombardus, CXCII, 9.
Aliquot loci difficiles Apostoli, Richardus de S. Victore, CXCVI, 663.
In abbreviationem expositionis in Epistolas B. Pauli ex S. Augustino, Robertus de Torinneio, CCII, 1319.

IN EPISTOLAM AD ROMANOS.

Versio Gothica, Ulfilas, XVII, 709.
Expositio quarumdam propositionum, S. Augustinus, XXXV, 2063. — Expositio inchoata ejusdem Epistolæ, *ibid.*, 2087.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 803.
Commentarius, Luculentus, LXXII, 811.
Expositio ejusdem Epistolæ, Alulfus, LXXIX, 1291.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 469.
Expositio in eamdem Epistolam, Abælardus, CLXXVIII, 783.
Expositio in eamdem, Guillelmus abb., CLXXV, 547.

IN EPISTOLAS AD CORINTHIOS.

Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 779.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 805.
Commentarius, Luculentus, LXXII, 825 et 1122.
Expositio in eamdem, Alulfus, LXXIX, 1307.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 519.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 905.

IN EPISTOLAM AD GALATAS.

Commentarius in hanc epistolam, S. Victorinus, VIII, 1145.
Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 779.
Commentarius, S. Hieronymus, XXVI, 307.
Expositio in eamdem, S. Augustinus, XXXV, 2105.
Expositio in eamdem, Alulfus, LXXIX, 1319.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 569.

IN EPISTOLAM AD EPHESIOS.

Commentarius in hanc epistolam, S. Victorinus, VIII, 1235.
Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 791.
Commentarius in eamdem, S. Hieronymus, XXVI, 445.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 606
Commentarius in eamdem, Luculentus, LXXII, 827.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1319.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 587.

IN EPISTOLAM AD PHILIPPENSES.

Commentarius in hanc epistolam, S. Victorinus, 1197.
Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 805.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1129.
Expositio in eamdem, Alulfus. LXXIX, 1335.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 601.

IN EPISTOLAM AD COLOSSENSES.

Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 813.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 807.
Commentarius in eamdem, Luculentus, LXXII, 845.
Expositio in eamdem, Alulfus, LXXIX, 1361.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 609.

IN EPISTOLAS AD THESSALONICENSES.

Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 821.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1131.
Expositio in has epistolas, Alulfus, LXXIX, 1365.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 615.

IN EPISTOLAS AD TIMOTHEUM.

Expositio in has Epistolas, S. Hilarius, X, 724.
Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 835.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 807.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1131
Expositio in easdem, Alulfus, LXXIX, 1365.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 623.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 907.

IN EPISTOLAM AD TITUM.

Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 857.
Commentarius in eamdem, S. Hieronymus, XXVI, 553.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1133.
Expositio in eamdem, Alulfus, LXXIX, 1371.
Explanatio in eamdem, Alcuinus, C, 1009.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 637.

IN EPISTOLAM AD PHILEMONEM.

Commentarius in hanc Epistolam, S. Hieronymus, XXVI, 599.
Expositio in eamdem, Alcuinus, C, 1026.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 641.

IN EPISTOLAM AD HEBRÆOS.

Liber instructionum, S. Eucherius, L, 808.
Commentarius in eamdem, Luculentus, LXXII, 850.
Expositio in eamdem, Alulfus, LXXIX, 1377.
Commentarius in eamdem, Alcuinus, C, 1031.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 643.

IN EPISTOLAM CANONICAM S. JACOBI.

Epistola S. Jacobi, S. Hieronymus, XXIX, 831.
Liber instructionum, S. Eucherius. L, 850.
Complexiones, Cassiodorus, LXX, 1377.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1097
Expositiones, Alulfus, LXXIX, 1381.
Expositio, Ven. Beda, XCIII, 19.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 671.
Expositio, S. Martinus Legion., CCIX, 183.

IN EPISTOLAS S. PETRI.

Epistolæ S. Petri, S. Hieronymus, XXIX, 803.
Complexiones, Cassiodorus, LXX, 1361.
Commentarius, Luculentus, LXXII, 857.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1097.
Expositio, Alulfus, LXXIX, 1383.
Expositio, Ven. Beda, XCIII, 41.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 679.
Expositio, S. Martinus Legionens., CCIX, 217.

IN EPISTOLAS S. JOANNIS.

Epistolæ S. Joannis, S. Hieronymus, XXIX, 841.
Tractatus in Epist. ad Parthos, S. Augustinus, XXXV, 1977.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 810.
Complexiones, Cassiodorus, LXX, 1369.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1099.
Expositio, Alulfus, LXXIX, 1391.
Expositio, Ven. Beda, XCIII, 85.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 693.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 903.
Expositio, S. Martinus Legionens., CCIX, 253.

IN EPISTOLAM S. JUDÆ.

Epistola S. Judæ, S. Hieronymus, XXIX, 849.
Expositiones in eamdem, Cassiodorus, LXX, 1373.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1107.
Expositio, Ven. Beda, XCIII, 123.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 700.

IN APOCALYPSIM.

Scholia in Apocalypsim, S. Victorinus, V, 317.
Expositio in VII visiones, S. Ambrosius, XVII, 763.
Liber Apocalypsis, S. Hieronymus, XXIX, 851.
Quæstiones in Apocalypsim, S. Augustinus, 2417.
Liber instructionum, S. Eucherius, L, 812.
Commentaria, Primasius, LXVIII, 793.
Complexiones, Cassiodorus, LXX, 1405.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1107.
Expositio in Apocalypsim, Alulfus, LXXIX, 1397.
Expositio in eamdem, Ven. Beda, XCIII, 655.
Commentarius, Alcuinus, C, 1085.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 709.
Expositio in Apocalypsim, Haymo, CXVII, 937.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 903.
Enarrationes, Anselmus Laudun., CLXII, 1499.
Expositio, S. Bruno Astens., CLXV, 603.
Commentarius, Rupertus, abb., CLXIX, 825.
Explicatio, Richardus de S. Victore, CXCVI, 683.
Expositio, S. Martinus Legion., CCIX, 299.

XLIV.

INDEX SACRÆ SCRIPTURÆ CAPITUM

ET LOCORUM NOTABILIUM QUÆ COMMENTARIIS ET EXPLANATIONIBUS SS. PATRES ELUCIDARUNT,

ORDINE LIBRORUM CANONICO SIMUL AC INTERPRETUM CHRONOLOGICO DISPOSITUS.

GENESIS

Cap. I. — Victorinus, VIII, 999. — S. Ambrosius, XIV, 123. — S. Augustinus, XXXII, 825; XXXIV, 173. — Ven. Beda, XCI, 13; XCIII, 207. — Honorius Augustod., CLXXII, 23. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 187. — Abælardus, CLXXVIII, 731. — Ernaldus, CLXXXIX, 487. — Hugo Rothomag., CXCII, 1247. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1055. — Philippus de Harveng, CCIII, 12.

Cap. II. — S. Ambrosius, XIV, 275. — Godefridus abbas, CLXXIV, 144.

Cap. III. — S. Ambrosius, XIV, 301.

Cap. IV. — S. Ambrosius, XIV, 315.

Capp. VI, VII. — S. Ambrosius, XIV, 361.

Cap. VIII. — S. Ambrosius, XIV, 370. — Godefridus abbas, CLXXIV, 801.

Cap. XI. — S. Ambrosius, XIV, 419.

Cap. XII. — Zeno Veron., XI, 418. — S. Ambrosius, XIV, 419.

Capp. XV, XVI. — S. Ambrosius, XIV, 615.

Capp. XXI, XXII. — S. Augustinus, XXXVIII, 26.

Cap. XXIV. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1059.

Capp. XXV-XXVII. — S. Ambrosius, XIV, 501. — S. Augustinus, XXXVIII, 32.

Cap. XXVIII. — Zeno Veron., XI, 428. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1010.

Cap. XXXI. — S. Augustinus, XXXVIII, 52.

Cap. XXXVII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 198.

Cap. XXXVIII. — Zeno Veron., XI, 434. — S. Ambrosius, XIV, 641.

Cap. XLIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 859.

Cap. XLVIII. — S. Ambrosius, XIV, 674.

Cap. XLIX. — Paulinus diac., XX, 715. — Rufinus, XXI, 301. — S. Hieronymus, XXIII, 1307. — S. Augustinus, XXXV, 2199. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1133.

EXODUS.

Cap. I-XV. — Zeno Veron., XI, 509.

Cap. III. — S. Augustinus, XXXVIII, 59.
Cap. VI — S. Augustinus, XXXIX, 1781.
Cap. VII. — S. Augustinus, XXXVIII, 67.
Cap. XII. — S. Gaudentius, XX, 843, 912. — Radulphus Ardens, CLV, 1842.
Cap. XV. — S. Augustinus, XXXIX, 1634 — Godefridus abbas, CLXXIV, 258. — Gerhohus, CXCIV, 1017. — Petrus Cellensis, CCII, 1047.
Cap. XVI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 645.
Cap. XXV. — Ven. Beda, XCI, 393.

LEVITICUS.

Cap. IV. — Berengosus abbas, CLX, 1023.

LIBER NUMERORUM.

Cap. VII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1142.

LIBER DEUTERONOMII.

Cap. XXXII. — Gerhohus, CXCIV, 1045.

LIBER JOSUE.

Capp. XV, XX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 258, 1073.

LIBER JUDICUM.

Cap. V. — S. Hieronymus, XXIII, 1321.
Cap. XI. — S. Ambrosius, XVI, 267.
Capp. XVI, XVII. — Godefridus abbas, 275, 1077.

LIBRI REGUM.

Cap. II Libri I. — Gerhohus, CXCIV, 1009.
Cap. III Libri III. — S. Augustinus, XXXVIII, 91.
Cap. V Libri IV. — Godefridus abbas, CLXXIV, 220.
Cap. XXVIII Libri IV. — Godefridus abbas, CLXXIV, 296.

LIBER JUDITH.

Cap. XVI. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1169.

LIBER ESTHER.

Cap. I. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1183.

LIBER PSALMORUM.

Psalm. I. — S. Petrus Chrysolog., LII, 322. — S. Paulinus, LXI, 449. — Honorius Augustod., CLXXII, 270. — Idem Honorius psalmos, L, LI, C, CI, CL, elucidavit, quos *ibid.* reperies.
Psalm. II. — S. Paulinus, LXI, 450.
Psalm. VI, — S. Petrus Chrysolog., LII, 325. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 540. — Plures alios exposuit, qui exstant, *ibid.* — Alcuinus, C, 569. — Plurimos etiam ab eodem explanatos reperies.
Psalm. XXI — S. Augustinus, XXXIII, 538.
Psalm. XXII. — S. Augustinus, XXXIX, 1646.
Psalm. XXVIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 703.
Psalm. XXXV. — S. Ambrosius, XIV, 921. *Ibid.* plures alii reperiuntur.
Psalm. XL. — S. Petrus Chrysolog., LII, 231.
Psalm. XLI. — S. Augustinus, XL, 1203.
Psalm. XLIV — S. Hieronymus, XXII, 622. — S. Augustinus, XLII, 53. — Facundus, LXVII, 737. — Paschas. Radbertus, CXX, 993.
Psalm. L. — Anselmus Cantuar., CLIX, 821.
Psalm. LVIII. — Berengosus, CLX, 1011.
Psalm. LXVII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 703.
Psalm. LXVIII. — S. Augustinus, XLII, 54. — Romualdus abbas, CXL, 1125.
Psalm. LXXII. — S. Augustinus, XXXVIII, 316.
Psalm. XC. — S. Bernardus, CLXXXIII, 185.
Psalm. XCIV. — S. Petrus Chrysolog., LII, 328.
Psalm. XCV. — S. Augustinus, XXXVIII, 178.
Psalm. XCIX. — S. Petrus Chrysolog, LII, 202.
Psalm. C. — Zeno Veron., XI, 458.
Psalm. CXVIII. — S. Ambrosius, XV, 1197. — S. Hieronymus, XXX, 211.
Psalm. CXXXII. — Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 1569.
Psalm. CXXXVI. — S. Paulinus, LXI, 451.
Psalm. CXLIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 196.
Psalm. CXLIX. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1160.
Psalm. pœnitential. — S. Gregorius Magnus, CXLVIII, 823. — Innocentius III, CCXVII, 967.

LIBER PROVERBIORUM.

Cap. VIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1012.
Cap. IX. — S. Augustinus, XXXVIII, 213.
Cap. XXXI. — S. Augustinus, XXXIX, 1853. — Radulphus Ardens, CLV, 1614.

CANTICUM CANTICORUM.

Cap. III. — Godefridus abbas, CLXXIV, 758.
Cap. IV. — Godefridus abbas, CLXXIV, 36.
Cap. VIII. — Balduinus Cantuar., CCIV, 511.

LIBER ECCLESIASTICI.

Cap. XXI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 979.
Cap. XXIV. — Haymo, CXVIII, 765. — Radulphus Ardens, CLV, 1421. — Anselmus Cantuar., CLIX, 585.

ISAIAS PROPHETA.

Capp. I-VIII. — Zeno Veron., XI, 462.
Cap. IX. — Radulphus Ardens, CLVI, 1696. — Godefridus abbas, CLXXIV, 66.
Cap. XI. — Radulphus Ardens, CLVI, 1353.
Cap. XII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1191.
Cap. XIII. — Tichonius Afer, XVIII, 33. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1159.
Cap. XIV. — Tichonius Afer, XVIII, 33.
Cap. XV, XVII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1163, 1169.
Cap. XIX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1174.
Cap. XX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 60.
Cap. XXI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1179.
Cap. XXIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1197.
Cap. XXX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1206.
Cap. XXXVI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 72.
Cap. XXXVIII. — S. Bernardus, CLXXXIII, 546.
Cap. XL. — Godefridus abbas, CLXXIV, 64
Cap. XLVIII. — Tichonius Afer, XVIII, 22
Cap. LIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 258.
Cap. LX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 689, 842.
Cap. LXI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 651.

JEREMIAS PROPHETA.

Cap I. — Radulphus Ardens, CLV, 1376.
Cap. XIII. — S. Martinus Legionens., CCVIII, 31.

EZECHIEL PROPHETA.

Cap. I. — Richardus de S. Victore, CXCVI, 527.
Cap. XVIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 177.
Capp. XXVII, XXXII, XXXVI, XXXVII. — Tichonius fer, XVIII, 33 *et seq.*
Cap. XXXIV. — S. Augustinus, XXXVIII, 270.
Cap. XXXIX. — S. Ambrosius, XVI, 319.

DANIEL PROPHETA.

Cap. I. — Zeno Veron., XI, 522. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1116.
Capp. II-VI. — Zeno Veron., XI, 523-525.
Cap. VII. — Zeno Veron., XI, 526. — Lucius Dexter, XXXI, 773. — Godefridus abb., CLXXIV, 1119.
Cap. VIII. — Zeno Veron., XI, 526.
Cap. IX. — Zeno Veron., XI, 527. — S. Augustinus, XXXIII, 889. — Anonymus, CCXIII, 785.
Cap. XIII. — Zeno Veron., XI, 423.
Cap. XIV. — Godefridus abbas, CLXXIV, 254.

JOEL PROPHETA.

Cap. II. — Radulphus Ardens, CLVI, 1778.

AMOS PROPHETA.

Cap. VI. — S. Augustinus, XXXIV, 93.

HABACUC PROPHETA.

Cap. III. — Ven. Gerhohus, CXCIV, 1017.

LIBRI MACHABÆORUM.

Cap. I. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1130.

EVANGELIUM SECUNDUM MATTHÆUM.

Cap. I. — S. Ambrosius, XVII, 1011. — S. Augustinus, XXXVIII, 332. — Petrus Chrysolog., LII 588. — S. Leo Magnus, LIV, 230. — Ven. Beda, XCIV, 31, 413. — Paulus Winfridus, XLV, 1162, 1519. — Alcuinus, C, 725. — Walafridus Strab., CXIV, 849. — Haymo, CXVIII, 47. — — S. Petrus Damian., CXLIV, 748. — Radulphus Ardens, CLV, 1443. — Wernerus abbas, CLVII, 763. — Godefridus abbas, CLXXIV, 639.
Cap. II. — Petrus Chrysolog., LII, 599. — S. Fulgentius, LXV, 732. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1110. — Ven. Beda, XCIV, 50. — Paulus Winfridus, XCV, 1186. — Smaragdus, CII, 70. — Haymo, CXVIII, 75, 107. — Radulphus Ardens, CLV, 1328, 1684, 1731. — Wernerus abbas, CLVII, 804. — S. Bruno Astens., CLXV, 762. — Godefridus abbas, CLXXIV, 677. — S. Bernardus, CLXXXIII, 149. — Innocentius III, CCXVII, 483.
Cap. III. — S. Augustinus, XXXVIII. 354. — Godefridus abbas, CLXXIV, 699.
Cap. IV. — Maximus Taurin., LVII, 561. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1092, 1134. — Haymo, CXVIII, 190, 747. — Radulphus Ardens, CLV, 1305, 1793. — Wernerus abbas, CLVII, 863. Godefridus abbas,

CLXXIV, 165, 633. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1787. — Innocentius III, CCXVII, 371.

Cap. V. — S. Augustinus, XXXIV, 1229. — S. Petrus Chrysolog., LII, 339, 655. — S. Bonifacius papa, LXXXIX, 850. — Ven. Beda, XCIV, 447. — Haymo, CXVIII, 186, 629. — Arnoldus monac., CXLI, 1089. — S. Petrus Damian., CXLIV, 811. — Radulphus Ardens, CLV, 1475, 1782, 1996. — Wernerus abbas, CLVII, 1053. — Anselmus Cantuar, CLIX, 595. — Godefridus abbas, CLXXIV, 472. — Hugo de Folieto, CLXXVII, 960. — Abælardus, CLXXVIII, 611. — S. Bernardus, CLXXXIII, 453. — Joslenus Suession, CLXXXVI, 1489. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1689. — Balduinus Cantuar., CCIV, 483. — Petrus Blesensis, CCVII, 693. — S. Martinus Legion., CCVIII, 549.

Cap. VI. — S. Cyprianus, IV, 519. — S. Augustinus, XXXVIII, 377, 386, 393, 400; XXXIX, 1864. — Cassianus, XLIX, 788. — S. Petrus Chrysologus, LII, 205, 390. — Paulus Winfridus, XCV, 1403, 1407. — Haymo, CXVIII, 182, 680. — Radulphus Ardens, CLV, 2060. — Theodoricus, CXLVII, 333. — Wernerus abbas, CLVII, 1139. — Yvo Carnot., CLXII, 599. — Godefridus abbas, CLXXIV, 580. — S. Bernardus, CLXXXIII, 181.

Cap. VII. — S. Augustinus, XXXVIII, 409. — Ven. Beda, XCIV, 433. — Haymo, CXVIII, 137, 147, 534, 610. — Radulphus Ardens, CLV, 2010. — Wernerus abbas, CLVII, 1073. — Godefridus abbas, CLXXIV, 512, 555.

Cap. VIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 414, 424. — S. Petrus Chrysolog., LII, 234, 238, 246, 253, 480. — Paulus Winfridus, XCIV, 1189. — Smaragdus, CII, 93. — Radulphus Ardens, CLV, 1555, 1748, 1756, 2003. — Wernerus abbas, CLVII, 825, 833. — Godefridus abbas, CLXXIV, 115, 483. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1726.

Cap. IX. — S. Petrus Chrysolog., LII, 292, 295. — Paulus Winfridus, XCV, 1430. — Haymo, CXVIII, 711, 736. — S. Petrus Damian., CXLIV, 788. — Radulphus Ardens, CLV, 1450, 2089. — Wernerus abbas, CLVII, 1177. — Godefridus abbas, CLXXIV, 602, 1033.

Cap. X. — S. Augustinus, XXXVIII, 425. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1089. — Alcuinus, C, 725. — Radulphus Ardens, CLV, 1509, 1517. — Godefridus abbas, CLXXIV, 858.

Cap. XI. — S. Augustinus, XXXVIII, 430-442. — Maximus Taurin., LVII, 715. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1095. — Haymo, CXVIII, 25, 795. — Wernerus abbas, CLVII, 749, 837. — Godefridus abbas, CLXXIV, 739.

Cap. XII. — S. Augustinus, XXXVIII, 445, 467. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1086. — Haymo, CXVIII, 208.

Cap. XIII. — S. Chromatius, XX, 323. — S. Petrus Chrysolog., LII, 469. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1114. — Paulus Winfridus, XCV, 1561. — Haymo, CXVIII, 790. — Radulphus Ardens, CLV, 1313, 1621. — S. Bruno Astens., CLXV, 857. — Godefridus abbas, CLXXIV, 719.

Cap. XIV. — S. Augustinus, XXXVIII, 472, 479; XLVII, 1142. — S. Petrus Chrysolog., LII, 549. — Anselmus Cantuar., CLIX, 597. — Godefridus abbas, CLXXIV, 909.

Cap. XV. — Maximus Taurin., LVII, 746. — S. Laurentius Novar., LXVI, 116. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1105, 1118. — Paulus Winfridus, XCV, 1233, 1267. — Haymo, CXVIII, 226, 268. — Radulphus Ardens, CLV, 1388, 1534, 1800. — Wernerus abbas, CLVII, 873. — Godefridus abbas, CLXXIV, 191. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1797.

Cap. XVI. — Paulus Winfridus, XCV, 1465 — Haymo, CXVIII, 358, 758. — Godefridus abbas, CLXXIV, 731. — Innocentius III, CCXVII, 547.

Cap. XVII. — S. Augustinus, XXXVIII, 490, 493. — S. Bonifacius, LXXXIX, 1305. — Haymo, CXVIII, 221, 358. — Radulphus Ardens, CLV, 1410. — Anselmus Cantuar., CLIX, 602. — S. Bruno Astens., CLXV, 789. — Petrus Blesensis, CCVII, 777. — Innocentius III, CCXVII, 375.

Cap. XVIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 419, 506, 514. — Paulus Winfridus, XCV, 1264, 1443, 1525. — Smaragdus, CII, 497. — Haymo, CXVIII, 266, 482, 728. — Radulphus Ardens, CLV, 1459, 2107. — Wernerus abbas, CLVII, 830, 1201. — Anselmus Cantuar., CLIX, 616 — Godefridus abbas, CLXXIV, 621.

Cap. XIX. — S. Augustinus, XXXVIII, 519-525. — Maximus Turon., LVII, 525. — S. Petrus Damian., CXLIV, 548. — Radulphus Ardens, CLV, 1335. — Godefridus abbas, CLXXIV, 906.

Cap. XX. — S. Augustinus, XXXVIII, 320, 530. — S. Petrus Chrysolog., LII, 375, 379, 382. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1153, 1281. — Paulus Winfridus, XCV, 1248. — Haymo, CXVIII, 154, 238. — Radulphus Ardens, CLV, 1402, 1762. — Wernerus abbas, CLVII, 843. — S. Bruno Astens., CLXV, 770. — Godefridus abbas, CLXXIV, 131, 944. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1711.

Cap. XXI. — Ven. Beda, XCIV, 360. — Paulus Winfridus, XCV, 1219, 1252. — Haymo, CXVIII, 11, 204, 244, 353. — S. Petrus Damian., CXLIV, 543. — Radulphus Ardens, CLV, 1830. — Wernerus abbas, CLVII, 899. — S. Bruno Astens., CLXV, 785. — Godefridus abbas, CLXXIV, 21, 66. — S. Martinus Legion., CCVIII, 831.

Cap. XXII. — S. Augustinus, XXXVIII, 559, 567, 572; XXXIX, 1887; XLVI, 932. — Paulus Winfridus, XCV, 1449. — Smaragdus, CII, 487. — Haymo, CXVIII, 701, 717, 733. — Radulphus Ardens, CLV, 2076, 2095, 2115. — Wernerus abbas, CLVII, 1171, 1187. — Godefridus abbas, CLXXIV, 595, 611.

Cap. XXIII. — Paulus Winfridus, XCV, 1169, 1245. — Haymo, CXVIII, 61. — S. Bruno Astens., CLXV, 757. — Godefridus abbas, CLXXIV, 665.

Cap. XXIV. — Radulphus Ardens, CLV, 1583. — S. Bruno Astens., CLXV, 747, 832.

Cap. XXV. — S. Augustinus, XXXVIII, 573, 580. — Anonymus, LXXXVIII, 1071. — Paulus Winfridus, XCV, 1214, 1551. — Haymo, CXVIII, 781. — Radulphus Ardens, CLV, 1372, 1573, 1609. — S. Bruno Astens., CLXV, 783. — Godefridus abbas, CLXXIV, 929. — In Append. ad Hugonem, CLXXVII, 966.

Cap. XXVI. — S. Ambrosius, XVI, 407. — Ven. Beda, XCIV, 389. — Smaragdus, CII, 169.

Cap. XXVIII. — Ven. Beda, XCIV, 144.

EVANGELIUM SECUNDUM MARCUM.

Cap. I. — Radulphus Ardens, CLV, 1671. — Wernerus abbas, CLVII, 729.

Cap. III. V. — S. Petrus Chrysolog., LII, 289, 292.

Cap. VI. — Radulphus Ardens, CLV, 1435. — S. Bruno Astens., CLXV, 780. — Godefridus abbas, CLXXIV, 993.

Cap. VII. — Ven. Beda, XCIV, 234, 290. — Haymo, CXVIII, 664. — Radulphus Ardens, CLV 2036. — Wernerus abbas, CLVII, 1107.

Cap. VIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 581. — S. Petrus Chrysolog., LII, 663. — Haymo, CXVIII, 634. — Wernerus abbas, CLVII, 1061. — S Bruno Astens., CLXV, 824. — Godefridus abbas, CLXXIV, 494.

Cap. IX. — S. Petrus Chrysolog., LII, 342, 344. — Haymo, CXVIII, 693.

Cap. XIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 724.

Cap. XIV. — Ven. Beda, XCIV, 22, 389. — Smaragdus, CII, 169. — Haymo, CXVIII, 392.

Cap. XV. — Ernaldus abbas, CLXXXIX, 1681.

Cap. XVI. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1169, 1213. — Ven. Beda, XCIV, 429. — Haymo, CXVIII, 445, 542. — Radulphus Ardens, CLV, 1852, 1922. — Wernerus abbas, CLVII, 915, 969. — Godefridus abbas, CLXXIV, 795, 864.

EVANGELIUM SECUNDUM LUCAM.

Cap. I. — S. Augustinus, XXXVIII, 332; XL, 1137. — S. Petrus Chrysolog., LII, 441, 579. — S Leo Magnus, LIV, 230. — Ven. Beda, XCIV, 9, 202, 324, 327. — Smaragdus, CII, 378. — Haymo, CXVIII, 31, 36, 755. — Radulphus Ardens, CLV, 1358, 1381. — Godefridus abbas, CLXXIV, 747, 897. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 413. — Balduinus Cantuar., CCIV, 467. — Absalo abbas, CCXI, 124.

Cap. II. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1103. — S. Ambrosius Autpert., LXXXIX, 1291. — Ven. Beda, XCIV, 34, 53, 63, 79, 334. — Paulus Winfridus, XCV, 1200. — Smaragdus, CII, 22, 57, 64, 77. — Haymo, CXVIII, 85, 90, 120. — Radulphus Ardens, CLV, 1342, 1701, 1721, 1737. — Wernerus abbas, CLVII, 775, 793, 799, 813. — Anselmus Cantuar, CLIX, 621, 627. — Godefridus abbas, CLXXIV, 89, 673, 708, 1003. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1713. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 236, 334.

Cap. III. — S. Ambrosius, XVII, 1011. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1159. — Ven. Beda, XCIV, 370. — Haymo, CXVIII, 39, 630. — S. Bruno Astens., LXXV, 733.

Cap. IV. — Paulus Winfridus, XCV, 1354. — Haymo, CXVIII, 263. — Anselmus Cantuar., CLIX, 664. — Godefridus abbas, CLXXIV, 372, 1113. — Innocentius III, CCXVII, 385.

Cap. V. — S. Ambrosius, XVI, 297. — Maximus Tau-

rin., LVII, 723. — Ven. Beda, XCIV, 278. — Paulus Winfridus, XCV, 1348. — Smaragdus, CII, 374. — Haymo, CXVIII, 624. — Radulphus Ardens, CLV, 1989. — Wernerus abbas, CLVII, 1043. — Godefridus abbas, CLXXIV, 459.

Cap. VI. — Maximus Taurin., LVII, 507. — Ven. Beda, XCIV, 276. 433, 447. — Paulus Winfridus, XCV, 1563, 1545. — Haymo, CXVIII, 615, 741, 776 — Radulphus Ardens, CLV, 1982. — Wernerus abbas, CLVII, 1037. — S. Bruno Astens, CLXV, 318. — Godefridus abbas, CLXXIV, 440, 1052.

Cap. VII. — S. Augustinus, XXXVIII, 591, 595. — S. Petrus Chrysolog., LII, 460. — Maximus Taurin., LVII, 753. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1238. — Paulus Winfridus, XCV, 1415. — Haymo, CXVIII, 183, 684. Radulphus Ardens, CLV, 1397, 2065. — Wernerus abbas, CLVII, 1151. — Godefridus abbas, CLXXIV, 585, 933. — Innocent III, CCXVII, 333.

Cap. VIII. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1131. — Smaragdus, CII, 109. — Haymo, CXVIII, 163. — Radulphus Ardens, CLV, 1768. — S. Bruno Astens., CLXV, 772. — Godefridus abbas, CLXXIV, 153. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1749.

Cap. IX. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1232. — Paulus Winfridus, XCV, 1341. — Radulphus Ardens, CLV, 1430. — Godefridus abbas, CLXXIV, 187, 713. — Petrus Venerab., CLXXXIX, 953.

Cap. X. — S. Augustinus, XXXVIII, 605. — S Gregorius Magnus, LXXVI, 1138. — Ven. Beda, XCIV, 420, 443. — Paulus Winfridus, XCV, 1380, 1383, 1505, 1570. — Smaragdus, CII, 445, — Haymo, CXVIII, 669, 767, 1425, 1465, 1564. — Radulphus Ardens, CLV, 2043. — Anselmus Cantuar , CLIX, 644. — S. Bruno Astens., CLXV, 845. — Godefridus abbas, CLXXIV, 564, 959. — Innocentius III, CCXVII, 574.

Cap. XI. — S. Augustinus, XXXVIII, 618, 625; XXXIX, 1907. — Petrus Chrysolog., LII, 639. — Ven. Beda, XCIV, 168, 421, 513. — Paulus Winfridus, XCV, 1179. — Rabanus Maurus, CX. 39. — Haymo, CXVIII, 253, 530, 800. — Radulphus Ardens, CLV, 1601, 1805, 1902. — Wernerus abbas, CLVII, 877, 961. — S. Bruno Astens., CLXV, 765, 794, 853. — Godefridus abbas, CLXXIV, 210, 924. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1817. — Innocentius III, CCXVII, 381.

Cap. XII. — S. Augustinus, XXXVIII, 627, 632, 636. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1123. — Ven. Beda, XCIV, 389, 457. — Paulus Winfridus, 1555. — Haymo, CXVIII, 785. — Radulphus Ardens, CLV, 1590. — Wernerus abbas, CLVII, 739.

Cap. XIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 638, 641. — S. Petrus Chrysolog., LII, 474. — Maximus Taurin., LVII, 507. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1227. — Haymo, CXVIII, 698. — Wernerus abbas, CLVII, 1115.

Cap. XIV. — S. Augustinus, XXXVIII, 643. — S. Gregorius Magnus LXXVI, 1265. — Ven. Beda, XCIV, 149, 174, 300. — Paulus Winfridus, XCV, 1423. — Haymo, CXVIII, 601, 688. — Radulphus Ardens, CLV, 1541, 1857, 1969, 2070. — Wernerus abbas, CLVII, 1015, 1163. — Anselmus Cantuar., CLIX, 649, 651. — Godefridus abbas, CLXXIV, 415, 589.

Cap. XV. — Juvencus, XIX, 53. — S. Hieronymus, XXII, 379. — Petrus Chrysolog., LII, 183, 641. — S. Gregorius Magnus LXXVI, 1246. — Ven. Beda, XCIV, 375, 510 — Paulus Winfridus, XCV, 1257. — Haymo, CXVIII, 247, 609. — Radulphus Ardens, CLV, 1976. — Wernerus abbas, CLVII, 1029. — Godefridus abbas, CLXXIV, 201, 433.

Cap. XVI. — S. Augustinus, XLVI, 921. — S. Petrus Chrysolog., LII, 586, 529. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1293. — Ven. Beda, XCIV, 267, 284. — Paulus Winfridus, XCV, 1370. — Smaragdus, CII, 348. — Haymo, CXVIII, 589, 646. — Radulphus Ardens, CLV, 1962, 2017. — Wernerus abbas, CLVII, 1003, 1083. — Anselmus Cantuar., CLIX, 655, 1131. — Godefridus abbas, CLXXIV, 387, 524. — S. Bernardus, CLXXXII, 661. — Innocentius III, CCXVII, 427.

Cap. XVII. — S. Petrus Chrysolog., LII, 622. — Maximus Taurin., LVII, 507. — Ven. Beda, XCIV, 289. — Paulus Winfridus, XCV, 1394, 1396. — Haymo, CXVIII, 675. — Radulphus Ardens, CLV, 2052. — Wernerus abbas, CLVII, 1131. — Anselmus Cantuar., CLIX, 660. — Godefridus abbas, CLXXIV, 575.

Cap. XVIII. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1081. — Ven. Beda, XCIV, 289, 314. — Paulus Winfridus, XCV, 1375. — Haymo, CXVIII, 172, 661, 696. — Radulphus Ardens, CLV, 1773, 2030. — Wernerus abbas, CLVII, 855, 1039. — S. Bruno Astens., CLXV, 775. — Godefridus abbas, CLXXIV, 549. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1777.

Cap. XIX. — S. Petrus Chrysolog., LII, 548. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1274. — Ven. Beda, XCIV, 439, 471. — Smaragdus, CII, 540. — Haymo, CXVIII, 653 — Radulphus Ardens, CLV, 2023. — Wernerus abbas, CLVII, 1089, 1225. — S. Bruno Astens., CLXV, 860. — Godefridus abbas, CLXXIV, 542, 773. — Innocentius III, CCXVII, 441.

Cap. XX. — Ven. Beda, XCIV, 372.

Cap. XXI. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1077, 1259. — Haymo, CXVIII, 17. — Radulphus Ardens, CLV, 1548, 1678. — Wernerus abbas, CLVII, 739. — S. Bruno Astens., CLXV, 749. — Godefridus abbas, CLXXIV, 51.

Cap. XXII. — S. Ambrosius, XVI, 443. — Ven. Beda, XCIV, 423. — Smaragdus, CII, 169. — Godefridus abbas, CLXXIV, 990.

Cap. XXIV. — S. Augustinus, XXXVIII, 657, 1115-1125. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1181. — Ven. Beda, XCIV, 427. — Smaragdus, CII, 230. — Haymo, CXVIII, 456, 466. — Wernerus abbas, CLVII, 929. — Godefridus abbas, CLXXIV, 807.

EVANGELIUM SECUNDUM JOANNEM.

Cap. I. — S. Ambrosius, XVI, 821. — S. Augustinus, XXXVIII, 24, 661-680; XLII, 559, 1114. — S. Paulinus Nolan., LXI, 250 — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1099. — Ven. Beda, XCIV, 26, 38, 89, 256, 261. — Smaragdus, CII, 31. — Haymo, CXVIII, 41, 54, 115. — Joannes Scotus, CXXII, 283. — Radulphus Ardens, CLV, 1707. — Wernerus abbas, CLVII, 757. — S. Bruno Astens., CLXV, 841. — S. Martinus Legion., CCVIII, 83. — Innocentius III, CCXVII, 451.

Cap. II. — S. Augustinus, XLVII, 1144. — Ven. Beda, XCIV, 68, 114, 512. — Paulus Winfridus, XCV, 1282. — Smaragdus, CII, 84, 155. — Haymo, CXVIII, 126, 291. — Wernerus abbas, CLVII, 819. — Godefridus abbas, CLXXIV, 108 — S. Bernardus, CLXXXIII, 1153. — Isaacus de Stella. CXCIV, 1723. — Innocentius III, CCXVII, 333.

Cap. III. — Ven. Beda, XCIV, 197. — Smaragdus, CII, 539. — Haymo, CXVIII, 578. — Radulphus Ardens, CLV, 1949. — Wernerus abbas, CLVII, 989, 993. — Godefridus abbas, CLXXIV, 379.

Cap. IV. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1210. — Paulus Winfridus, XCV, 1272, 1438. — Smaragdus, CII, 141. — Haymo, CXVIII, 273. 726. — Radulphus Ardens, CLV, 2102. — Wernerus abbas, CLVII, 1197. — Anselmus Cantuar., CLIX, 664 — S. Bruno Astens., CLXV, 835. — Godefridus abbas, CLXXIV, 82, 224, 617.

Cap. V. — S. Augustinus, XXXVIII, 686 725. — Ven. Beda, XCIV, 83. — Paulus Winfridus, XCV, 1228. — Haymo, CXVIII, 217, 240, 309. — Radulphus Ardens, CLV, 1486. — Godefridus abbas, CLXXIV, 182. — S. Bernardus, CLXXXIII, 291.

Cap. VI. — S. Augustinus, XXXVIII, 729, 734. — Ven. Beda, XCIV, 154. — Paulus Vinfridus, XCV, 1453. — Smaragdus, CII, 151. Haymo, CXVIII, 284, 348, 569. — Radulphus Ardens, CLV, 1691, 1815. — Wernerus abbas, XCLVII, 887, 1213. — Godefridus abbas, CLXXIV, 235, 625.

Cap. VII. — Paulus Winfridus, XCV, 1241, 1287, 1311. — Haymo, CXVIII, 211, 299, 336. — Radulphus Ardens, CLV, 1911.

Cap. VIII. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1149. — Ven. Beda, XCIV, 106 — Paulus Winfridus, XCV, 1223, 1279 — Smaragdus, CII, 167. — Haymo, CXVIII, 232, 282, 322, 327. — Wernerus abbas, CLVII, 895. — Godefridus abbas, CLXXIV, 244. — S. Bernardus, CLXXXIII, 592.

Cap. IX. — S Augustinus, XXXVIII, 746, 750. — Paulus Winfridus, XCV, 1293. — Smaragdus, CII, 159. — Haymo, CXVIII, 305.

Cap. X. — S. Augustinus, XXXVIII, 750, 763, 769. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1127. — Ven. Beda, XCIV, 243 — Paulus Winfridus, XCV, 1514. — Haymo, CXVIII, 342, 499, 546. — Wernerus abbas, CLVII, 939, 991. — Anselmus Cantuar., CLIX, 670. — S. Bruno Astens., CLXV, 810. — Godefridus abbas, CLXXIV, 318. — Innocentius III, CCXVII, 405

Cap. XI. — S. Augustinus, XXXIX, 1927, 1929. — Paulus Winfridus, XCV, 1299, 1317. — Smaragdus, CII, 161. — Haymo, CXVIII, 315.

Cap. XII. — Ven. Beda, XCIV, 125. — Haymo, CXVIII, 581. — Radulphus Ardens, CLV, 1447, 1526. — Wernerus, CLVII, 907. — S. Bruno Astens., CLXV, 838. — Godefridus abbas, CLXXIV, 950, 1030.

Cap. XIII. — Ven. Beda, XCIV, 130. — Smaragdus,

CII, 202. — Haymo, 420. — Radulphus Ardens, CLV, 1838. — Godefridus abbas, CLXXIV, 352, 780. — Ogerius, CLXXXIV, 379.

Cap. XIV. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1220. — V. Beda, XCIV, 189. — Haymo, CXVIII, 556. — Radulphus Ardens, CLV, 1364, 1940. — Wernerus abbas, CLVII, 979. — Godefridus abbas, CLXXIV, 891.

Cap. XV. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1264 — Ven. Beda, XCIV, 181. — Paulus Winfridus, XCV, 1358. — Haymo, CXVIII, 550. — Radulphus Ardens, CLV, 1494, 1501, 1888, 1932. — Wernerus abbas, CLVII, 975. — Godefridus abbas, CLXXIV, 364, 830.

Cap. XVI. — S. Augustinus, XXXVIII, 784-790. — Ven. Beda, XCIV, 158. — Haymo, CXVIII, 508, 522. — Radulphus Ardens, CLV, 1880, 1894. — Wernerus abbas, CLVII, 945, 947, 955. — Godefridus abbas, CLXXIV, 327, 335

Cap. XVII — Haymo, CXVIII, 536. — Godefridus abbas, CLXXIV, 861.

Cap. XVIII. — Ven. Beda, XCIV, 389. — Haymo, CXVIII, 426. — Godefridus abbas, CLXXIV, 788.

Cap. XX. — S. Augustinus, XXXVIII, 1143, 1147-1156. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1174, 1188, 1197. — Paulus Winfridus, XCV, 1322. — Haymo, CXVIII, 478, 484, 489. — Radulphus Ardens, CLV, 1864, 1873. — Wernerus abbas, CLVII, 933. — Godefridus abbas, CLXXIV, 308, 823.

Cap. XXI. — S. Augustinus, XXXVIII, 1158-1179. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1183. — Ven. Beda, XCIV, 44, 214. — Smaragdus, CII, 242, 279. — Haymo, CXVIII, 70, 473. — S. Bruno Astens., CLXV, 761. — Godefridus abbas, CLXXIV, 670, 815, 902. — Innocentius III, CCXVII, 642.

ACTUS APOSTOLORUM.

Cap. I. — Smaragdus, CII, 307.
Cap. II. — Radulphus Ardens, CLV, 1935.
Cap. VI. — Radulphus Ardens, CLV, 1308.
Cap. VII. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 273.
Cap. VIII. — Smaragdus, CII, 250.
Cap. IX. — Smaragdus, CII, 395.
Cap. X. — S. Augustinus, XXXVIII, 800.
Cap. XII. — Smaragdus, CII, 389.
Cap. XVII. — S. Augustinus, XXXVIII, 807.
Cap. XIX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 876.

EPISTOLA AD ROMANOS.

Capp. V, VI. — S. Petrus Chrysolog., LII, 501.
Cap. VII. — S. Augustinus, XXXVIII, 814; XL, 60. — Cassianus, XLIX, 1240.
Cap. VIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 840-867; XL, 66. — Radulphus Ardens, CLV, 1498, 2007.
Cap. XII. — Radulphus Ardens, CLV, 1740.
Cap. XIII. — Radulphus Ardens, CLV, 1667, 1753.

PRIMA AD CORINTHIOS.

Cap. I. — Radulphus Ardens, CLV, 2073.
Cap. V. — Radulphus Ardens, CLV, 1848.
Cap. VII. — S. Augustinus, XL, 450.
Cap. IX. — Radulphus Ardens, CLV, 1759
Cap. X. — Radulphus Ardens, CLV, 2013. — Godefridus abbas, CLXXIV, 536.
Cap. XII. — Radulphus Ardens, CLV, 1770.
Cap. XIII. — S. Augustinus, XXXIX, 1952-1959. — Smaragdus, CII, 112.
Cap. XV. — Radulphus Ardens, CLV, 2026.

SECUNDA AD CORINTHIOS.

Capp. II, III. — Radulphus Ardens, CLV, 1765, 2033.
Cap. VI. — Radulphus Ardens, CLV, 1788.
Cap. XI. — Smaragdus, CII, 103.

EPISTOLA AD GALATAS.

Cap. I. — Smaragdus, CII, 392. — Radulphus Ardens, CLV, 1392.
Cap. III. — Radulphus Ardens, CLV, 2039.
Cap. IV. — Radulphus Ardens, CLV, 1811.
Cap. V. — Cassianus, XLIX, 591. — Radulphus Ardens, CLV, 1369, 2046, 2056.
Cap. VII. — S. Augustinus, XLVI, 983.

EPISTOLA AD EPHESIOS.

Capp. II-III. — Radulphus Ardens, CLV, 1489, 2065.
Cap. IV. — Haymo, CXVIII, 803. — Radulphus Ardens, CLV, 2067, 2085.
Cap. V — Haymo, CXVIII, 806. — Radulphus Ardens, CLV, 2092.
Cap. VI. — Haymo, CXVIII, 808. — Radulphus Ardens, CLV, 2098.

EPISTOLA AD PHILIPPENSES.

Cap. I. — Haymo, CXVIII, 812. — Radulphus Ardens, CLV, 2104.
Cap. IV. — Radulphus Ardens, CLV, 1688.

SECUNDA AD THESSALONICENSES.

Cap. II. — S. Augustinus, XL, 547.
Cap. III. — Cassianus, XLIX, 375, 383.

PRIMA AD TIMOTHEUM.

Cap. I. — S. Augustinus, XXXVIII, 939, 945, 949.
Cap. II. — S. Prosperus, LI, 663.

EPISTOLA AD HEBRÆOS.

Cap. IV. — Balduinus Cantuar., CCIV, 451.
Cap. VII. — Radulphus Ardens, CLV, 1586.
Cap. XI. — Radulphus Ardens, CLV, 1544. — Balduinus Cantuar., CCIV, 584.

EPISTOLA S. JACOBI.

Cap. I. — S. Augustinus, XXXVIII, 966. — Haymo, CXVIII, 514, 520. — Radulphus Ardens, CLV, 1521, 1884. — Godefridus abbas, CLXXIV, 347, 359.
Cap. II. — S. Augustinus, XXXIV, 41.
Cap. V. — S. Augustinus, XXXVIII, 972.

PRIMA S. PETRI.

Cap. II. — Haymo, CXVIII, 506. — Radulphus Ardens, CLV, 1877.
Cap. III. — Haymo, CXVIII, 622. — Radulphus Ardens, CLV, 1986.
Cap. V. — Radulphus Ardens, CLV, 1972.

SECUNDA S. PETRI.

Cap. I. — Radulphus Ardens, CLV, 1406.

APOCALYPSIS.

Cap. IV. — Smaragdus, CII, 331.
Cap. V. — Radulphus Ardens, CLV, 1513.
Cap. VII. — Radulphus Ardens, CLV, 1470. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1043.
Cap. VIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 758.
Cap. XI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1047.
Cap. XIII. — Radulphus Ardens, CLV, 1456.

Si quis ampliores in sacros libros optaverit explanationes, adeat sermonum Indicem qui sequetur infra, et præsertim primam partem in qua omnes de sanctis Scripturis orationes et homiliæ consignantur.

XLV.

INDEX EXEGETICUS

OMNIUM SCRIPTURÆ SACRÆ VERSICULORUM, A PRIMO GENESIS AD ULTIMUM APOCALYPSIS,

JUXTA LIBRORUM ORDINEM CANONICUM DISPOSITUS, COMMENTARIA VARIA ET ELUCIDATIONES PATRUM IN QUOCUNQUE VERSICULO CHRONOLOGICE EXHIBENS.

—

MONITUM.

Index ille omnium Scripturæ sacræ versiculorum exegeticus, qui inter cæteros, velut gigas, præeminet, hic tantum memoratur, tum quia nondum hunc habemus absolutum, tum quia propter materiarum amplitudinem et momentum rerum, seorsim edere statuimus, et solus uno volumine constabit. Non ægre ferat lector, mox enim in lucem evadet.

XLVI.

INDEX DE ALLEGORIIS VETERIS TESTAMENTI

ORDINE DIGESTUS ANALOGICO

ET IN ANALOGIA ORDINEM SERVANS ALPHABETICUM VARIASQUE SS. PATRUM REFERENS EXPLANATIONES.

—

MONITUM.

Hoc in Indice proferimus primo omnia quæ de Allegoriæ natura, divisione et utilitate agunt; deinceps varios, tredecim scilicet, statuimus articulos vicissim exhibentes Allegorias quæ I ad Deum, — II quæ ad Christum, — III quæ ad Mariam Virginem, — IV quæ ad Angelos, — V quæ ad Spiritus malignos, — VI quæ ad Ecclesiam, — VII quæ ad Sacramenta, — VIII quæ ad Apostolos et Justos, — IX quæ ad Gentiles et Hebræos, — X quæ ad Hæreticos et Peccatores, — XI quæ ad Virtutes et Vitia, — XII quæ ad Novissima hominis, — XIII quæ ad Scripturam sacram spectant, in unoquoque articulo ordinem servantes alphabeticum, adeo ut statim quæsita Lectori sint obvia.

—

PROEMIUM.

De Allegoriæ natura, divisione et utilitate.

ALLEGORIA est cum aliud dicitur et aliud significatur : Victorinus Afer, VIII, 1185 ; S. Hieronym. XXIV, 629; XXV, 161 ; XXVI, 389; Junilius Afer, LVIII, 19; Cassiodor. LXX, 223, 698, 1271; Raban. Maur. CXII, 330. — Allegoria dicitur cum aliquid aliud videtur sonare in verbis et aliud in intellectu significare : S. Augustin. XXXVII, 1347 ; Petr. Lombard. CXCI, 147. — Allegoria est tropus ubi ex alio aliud intelligitur : S. Augustin. XLII, 1068, 1069 ; Ven. Guibert. abb. CLVI, 25. — Allegoria ea quæ in veritate gesta sunt, alterius sacramenti forma præfigurat : Joannis Cassian. XLIX, 963. — Allegoria est cum per id quod ex littera significatum proponitur aliud aliquid sive in præterito, sive in præsenti, sive in futuro factum significatur: Hugo de S. Victore, CLXXV, 11. — Allegoria dicitur quasi alieniloquium, id, *ibid.* 11. — Allegoriæ plures sunt species in quibus est etiam quod dicitur ænigma : S. Augusi. XLII, 1068. — Quadruplex est allegoria : historiæ, facti, sermonis et sacramenti : id. XXXIV, 166. — Allegoria quatuor modis cognoscitur : 1° secundum translationem vel metaphoram : *Iratus est Dominus.* 2° Secundum imaginationem vel hypotyposim : *Homo quidam descendebat ab Jerusalem in Jericho.* 3° Secundum comparationem vel similitudinem : *Simile est regnum cœlorum.* 4° Secundum proverbialem modum : *Bibe aquam de vasis tuis* : S. Justus Urgellensis, LXVII, 19. — Nihil aliud est allegoria quam intelligentia spiritalis, spiritalis autem scientia tria complectitur genera : tropologiam, allegoriam, anagogen ; tropologia quæ est moralis explanatio ad emendationem vitæ et institutionem pertinens actualem ; allegoria quando ea quæ in veritate gesta sunt alterius sacramenti formam præfigurasse dicuntur ; anagoge vero quæ de spiritualibus mysteriis ad sublimiora quædam et sacratiora cœlorum secreta conscendit : Raban. Maur. CXII, 331. — Allegoria dicitur quasi alieniloquium, quia aliud dicitur et aliud significatur, quæ subdividitur in simplicem allegoriam et anagogen. Allegoria cum per visibile factum aliud invisibile factum significatur ; anagoge, id est sursum dictio, cum per visibile invisibile factum declaratur : Hugo de S. Victore, CLXXV, 11.

Omnia quæ nobis figurate insinuantur plus movent et accendunt amorem quam si nuda sine ullis sacramentorum similitudinibus ponerentur et quidquid per allegoricam significationem intimatum est plus movet, plus delectat, plus honoratur quam si verbis propriis diceretur apertissime : S. Augustin., XXXIII, 214. — In

Scriptura quædam si allegorica explanatione extenuata non fuerint et spiritalis ignis examinatione mollita, nullo modo ad salutarem interioris hominis cibum sine corruptionis clade pervenient : Joannes Cassianus XLIX, 725. — Quod in promptu positum non ita movebat, enudatione allegoriæ alicujus eruitur : Eugypp. LXII, 858. — Allegoria est machina per quam anima levatur ad Deum : S. Greg. Mag., LXXIX, 473; Richard. a S. Victore, CXCVI, 405. — Allegoria per hoc quod non abhorret cognitum, intelligit quoddam incognitum : S. Greg. Mag. LXXIX, 473. — Rebus nobis notis per quas allegoriæ conficiuntur, sententiæ divinæ vestiuntur, et dum re cognoscimus exteriora verba pervenimus ad interiorem intelligentiam, id. *ibid.* — Allegoria maxime circa fidei nostræ sacramenta versatur, et qualia creduntur magis quam intelliguntur : Richard. a S. Victore, CXCVI. — Allegoria usus est ipse Christus in Evangelio : S. August. XLII, 70.

ARTICULUS I.

Allegoriæ quæ ad Deum spectant.

ABSCONDERE Deus faciem legitur, cum quibusdam eorum ex gentibus cognitionem suam abscondit, sicut in populo Judæorum nunc impletum esse videmus : S. Eucher. L, 734.

ABYSSUS, æternum Dei judicium : Raban. Maur. CXII, 852. — Incomprehensibilitas judiciorum Dei : Garner. de S. Victore, CXCIII, 284. — Abyssi nomine in Scripturis designantur ineffabilia judicia Dei ; Alcuin., C, 423.

AGNÆ septem quas sacrificavit Abraham, significant septiformam gratiam Spiritus sancti. Rupert. abb. CLXVII, 425.

AGRICOLA noster est Deus. S. Augustin. XXXVI, 804. — Agricola dicitur Deus. S. Eucher. L, 742. — Agricola cœlestis, Deus Pater nuncupatus. S. Paulin. Nolan. LXI, 366; Raban. Maur. CXII, 855.

ALÆ, protectio divina. S. Eucher. L, 748. — Alæ, misericordia Domini et veritas, præcepta Domini. Raban. Maur. CXII, 857. — Protectionem misericordiæ Dei sub velamento alarum divinus sermo significat. S. Hilar. IX, 392. — Alas habere dicitur Deus pro eo quod more avis electos suos tanquam pullos sub se colligit et fovet. S. Eucher. L, 733. — Misericordia et charitas quasi alæ sunt Patris quibus se protegi congruenter expostulat. Cassiodor. LXX, 120.

AMBULARE dicitur Deus non de loco ad locum transeundo, quia impium est ita credere, sed ambulatio ejus in cordibus sanctorum delectatio ; vel certe ambulare Dei est in sanctis prædicatoribus suis de loco ad locum transire. S. Eucher. Lugdun. L, 735.

ANGELUS est Spiritus sanctus. Raban. Maur. CXII, 851

ANIMA, vis est Dei. Raban. Maur. CXII, 852.

ANNI, Dei æternitas. S. Eucher. Lugdun. L, 741.

AQUA. Aquæ nomine Spiritus sanctus intelligitur. S. August. XXXIV, 216 ; XXXVII, 1353. — Aqua et populum et Spiritum sanctum signat. S. August. XXXIV, 79. — Aquæ nomine in Scriptura sancta aliquando Spiritus sanctus significatur. S. Eucher. Lugdunens. L, 742. — Aquæ Spiritum sanctum designare solent. S. Gregor. Mag. LXXVI, 100. — Aqua, Spiritus sanctus, Raban. Maur. CXII, 861 ; Rupert. abb. CLXIX, 198. — Per aquam sancti Spiritus gratia designatur. S. Greg. Mag. LXXV, 960. — Aqua, fluenta Spiritus sancti ; S. Bruno Herbipolens. CXLII, 293. — Aqua sancti Spiritus infusio. Garner. de S. Victore, CXCIII, 279. — Aqua viva gratia Spiritus sancti. Rupert. abb. CLXIX, 353. — Aqua symbolum gratiæ. S. Augustin. XXXIV, 737.

ARCUS, intentio comminationis divinæ. S. Eucher. L, 738. — Arcus, Spiritus sanctus. Garner. de S. Victore, CXCIII, 324.

ARGENTUM. Argento eloquia divina signantur : Rupert. abb., CLXVIII, 859.

ARMA Domini, adjutorium ejus in sanctos. S. Eucher. Lugdunens. L. 738.

ARMILLA, misericordia divina. Raban. Maur. CXII, 864.

ASPIRATIO Dei pro æterna felicitate et acclinatio umbræ pro indeficiente nocte hujus mortalitatis accipitur. Wolbero abb. CXCV, 1156.

AURES habere dicitur Deus propterea quod omnia audit et nihil eum in silentio latet. S. Eucher. Lugdun., L, 731. — Aures Domini cum exaudire dignatur. id. *ibid.* 737. — Auris Dei potentia et clementia. Raban. Maur. CXII, 891.

AURUM, divinitas. Raban. Maur. CXII, 870. — Aurum, claritas divinitatis. Garner. de S. Victore, CXCIII, 305. — Aurum et argentum significant dona Spiritus sancti. Rupert. abb. CLXVII, 1524.

AUSTER, Spiritus sanctus. S. Eucher, Lugdun. L, 739. Raban. Maur. CXII, 869 ; Rupert. abb. CLXVIII, 901. Garner de S. Victore, CXCIII, 56 ; Alanus, CCX, 82. — Auster significat gratiam Spiritus sancti. Raban. Maur. CXI, 262. — Auster sanctum Spiritum significat. Wolbero abb. CXCV, 1175. — Per austrum qui nimirum calidus ventus est non immerito Spiritus sanctus designatur, quo quisque dum tangitur ab iniquitatis suæ tepore liberatur. S. Greg. Mag. LXXVI, 456, 623, 799, 938; LXXIX, 516.

BACULUS est misericordia Dei. Raban. Maur. CXII, 873. — Baculus divini judicii signum. Rupert. abb. CLXX, 339.

BASES, consilia divina. Raban. Maur. CXII, 874. — Bases aureæ significant consilium Dei et in judicando inflexibilitatem. Rupert. abb. CLXVIII, 927.

CALAMUS, dispositio Dei. Raban. Maur. CXII, 879.

CALCULUS, sermo Domini. Raban. Maur. CXII, 880.

CALIGO, divinorum secretorum operimentum. S. Eucher. L, 739.

CALIX. In Deo est calix iræ et calix vitæ, sicut est vinum cor hominis lætificans et vinum cor hominis compungens. S. Hilar. LX, 585. — Calix, judicium Dei. Raban. Maur. CXII, 879.

CALOR est fervor Spiritus sancti. Raban. Maur. CXII, 880. S. Bruno Herbipolens. CLXII. 100.

CAPUT Dei ipsam essentiam divinitatis ejus quæ præcedit et cui omnia sunt subjecta intelligere debemus. S. Eucher. Lugdun. L, 730.

CEDRUS, divinitas. Raban. Maur. CXII, 891.

COELUM undique terram protegens misericordiæ divinæ figura est. S. August. XXXVII, 1331. — Cœlum, Deus. Raban. Maur. CXII, 891. — Cœlum, cœleste judicium, divinum eloquium. Garner. de S. Victore, CCXIII, 30. — Cœlum dicitur sanctissima Trinitas, Alanus, CCX, 63.

COGNOSCERE Dei est cognoscentes facere. S. Eucher. Lugdun. L, 756.

COLUMBA, Spiritus sanctus : S. Eucher., L, 748; Garnerius de S. Victore, CXCIII, 71 ; Alanus de Insulis, CCX, 63. — In columba secundum prophetiam S. Spiritus intelligendus : S. Hilar., IX, 1036.—Columba, symbolum Spiritus sancti : S. Bernard., CLXXXIII, 1001. — Columba, Spiritus sancti typus : S. Paulin. Nolan., LXI, 336. — Columba, Spiritus sanctus ; dona ejusdem Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 898.

COLUMNA nubis, figura Spiritus sancti fideles edocentis : S. Gregor. Turonens., LXXI, 168. — Columnæ ferculi Christi, dona sunt Spiritus sancti : Alanus, CCX, 75.

CULTER, præcepta Dei : Raban. Maur., CXII, 905.

CURRUS DEI, sedes Dei : S. Eucher. Lugdun., L, 738.

DESCENDERE Deus in mundum dicitur quando aliquid novum quod antea non fuerat, in creatura humana operatur : S. Eucher. Lugdun., L, 734.

DEXTERA Domini signat Patris gloriam et æternam beatitudinem : S. Eucher., L, 732. — Dextera significat pietatem Dei : S. Bruno Carthus., CLII, 1068. — Dextera Dei et sinistra æternam et temporalem salutem significant : Petr. Lombard., CXCI, 1214.

DIGITUS est Spiritus sanctus : Raban. Maur., CXII, 910; S. Gregor. Mag., LXXIX, 312, 416, 627. — Digitus Dei Spiritus sanctus accipitur; etenim ipse scripsit qui scribenda dictavit : S. Eucher. Lugdun., L; 732. — Digitus Christi dona Spiritus sancti, vel verbum prædicationis indicat : Vener. Godefrid. abb , CLXXIV, 561. — Digiti, Spiritus sanctus, dona ejusdem Spiritus sancti : Garner. de S. Victore, CXCIII, 200. — Digitus Dei dicitur Spiritus sanctus propter partitionem bonorum quæ ab eo dantur : S. Eucher., L, 738. — Digiti pro distributione donorum Spiritus sancti accipiuntur : Raban. Maur., CXI, 160. — Digiti divisiones sunt gratiarum : Petr. Lombard., CXCI, 1255.

DIVITIÆ, contemplationes Dei : Raban. Maur., CXII, 911.

DORMIRE dicitur Deus, cum fides ejus inter prosperitates hujus mundi et inter quorumdam corda fidelium non vigilat, sed dormit; vel certe dormire Dei est anxiis tarde subvenire : S. Eucher. Lugdun., L, 737.

EPHI mensura trium mensurarum sanctissimæ Trinitatis et Incarnationis est typus : Raban. Maur., CVIII, 286, 287, 298, 676.

FACIES Dei est cognitio divinitatis ejus ad omnes : S. Eucher. Lugdun., L, 731. — Facies, Deus Pater; præscientia Dei; notitia Dei; benevolentia Dei; scientia

Dei; protectio Dei; animadversio Dei : Raban. Maur., CXII, 920

FALX, divinum judicium : Raban. Maur., CXII, 921.

FARETRA, occultum Dei judicium : Raban. Maur., CXII, 919.

FIGULI nomen Creatori non inepte affigitur. Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 289.

FIRMAMENTUM, protectio Dei : Raban. Maur., CXII, 929.

FLUMEN, Spiritus sanctus, ejusdem dona : Raban. Maur., CXII, 933; Garner. de S. Victore, CXCIII, 295.

FRAMEA, ultio divina in impios : S. Eucher., L, 738.

FRUCTUS vineæ Dei, Deus est : Wolbero abb., CXCV, 1260. — Fructus vineæ Dei est beatitudo, id. *ibid.*, 1262.

FULGUR, excitatio divini terroris : Garner. de S. Victore, CXCIII, 60.

FUMUS, initia comminationis Dei : S. Eucher. Lugdun., L, 739.

FUNICULUS, præcepta divina : Raban. Maur., CXII, 937.

GALLINA, sapientia Dei : Raban. Maur., CXII, 939; Garner. de S. Victore, CXCIII, 75.

GLADIUS in Jacob visione Spiritus sanctus est, unum capulum habens, id est, unam substantiam, virtutem, deitatem, majestatem, voluntatemque Patris et Filii, contestans duas acies, id est, duo testamenta gerens : S. Zeno, XI, 42. — Gladius, vindicta, vel sermo Domini : S. Eucher., L, 738. — Gladius, ira Dei, verba Dei : Raban. Maur., CXII, 940. — Gladii, sermones Dei sunt : Wolbero abb., CXCV, 1144.

GRANDO, comminationes Domini : S. Eucher., L, 739.

GRADUS, dona Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 942.

HOMO Deus Pater nuncupatur : Raban. Maur., CXII, 955; Garner. de S. Victore, CXCIII, 135.

IGNIS, Spiritus sanctus : S Eucher. Lugdun., L, 739; Raban. Maur., CXII, 966; Rupert. abb., CLXX, 277. — Ignis Deus, Spiritus sanctus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 355.

IMAGO, ipsa Deitas : Raban. Maur , CXII, 969.

IMBER iram Dei significat : Rupert. abb., CLXVIII, 867.

INDURARE dicitur Deus quorumdam malorum corda, non quod omnipotens Deus per potentiam suam eorum corda indurat, quod impium est ita credere; sed exigentibus eorum culpis, cum duritiam cordis qua ipsi omnia mala perpetrando invertunt, non aufert : S. Eucher. Lugdun., L, 737.

INTESTINA, arcana verba Dei : Raban. Maur., CXII, 971. — Occulta et mystica Dei mandata : Garner. de S. Victore, CXCIII, 228.

IRASCI dicitur Deus non animi motu vel qualibet perturbatione quæ illi omnino accidere non potest, sed creaturæ delinquenti, id est, hominibus impiis et peccatoribus justam dicitur inferre ultionem, hoc est, reddere iis quod merentur; et hæc ultio divina furor ejus dicitur : I., 756.

LAMPAS, dona Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 981. — Lampades ardentes septiformis gratiæ illuminationes denotant : Richard. a S. Victore, CXCVI, 648.

LEO, Deus judex : Raban. Maur., CXII, 983.

LIBER, præscientia Dei : Raban. Maur., CXII, 987.

LILIUM, candor divinitatis : Raban Maur., CXII, 986.

LINEA, occultum Dei judicium : Raban. Maur., CXII, 987.

LINGUA Dei mystice significat Spiritum sanctum, per quem Deus Pater secretum suum manifestavit hominibus : S. Eucher. Lugdunens., L, 731; Garner. de S. Victore, CXCIII, 176.

LOQUI Dei invisibiliter sine sono vocis, vel quolibet strepitu, occulte mentibus sanctorum voluntatem suam atque rectum intellectum inspirare, seu futura, sicut in sanctis prophetis, revelare : S. Eucher. Lugdun., L, 735.

LUCERNÆ septem, septem sunt dona Spiritus sancti : Raban. Maur., CVIII, 635; CXI, 605; S. Petr. Damian., CXLV, 1028; Rupert. abb., CLXVIII, 731; Adam. Scot., CXCVIII, 698.

LUCIFER, sermo divinus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 43.

LUMEN, claritas divinitatis : Raban Maur., CXII, 979. — Lumen, Deus Pater : id., *ibid.*, 990.

LUX, Deus Pater : id., *ibid.*, 990.

MANE, illuminatio Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 992.

MANUS Dei ejus potestas intelligitur; item flagellum : S. Eucher. Lugdun., L, 752. — Manus Domini, minæ vel vindictæ ejus : id., *ibid.* 738. — Manus Domini significat Dei virtutem : Alcuin., C, 607. — Manus consolatio divina; vis supernæ virtutis; potestas Dei; dispositiones Dei : Raban. Maur., CXII, 995.

MARE, divinum eloquium : Garner. de S. Victore, CXCIII, 287.

MEL, ipsa divinitas : Raban. Maur., CXII, 997; Alan., CCX, 81.

MODULATIO interioris hominis per septiformem sancti Spiritus gratiam quasi per septem discrimina vocis constituitur : Wolbero abb., CXCV, 1103.

MONS Pharan, Deus Pater : Rupert. abb., CLXVIII, 629. — Mons divinitatem denotat : Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 47, 48.

MULIER, sapientia Dei : Garner. de S. Victore, CXCIII, 140.

MURENULA dicitur Dei sapientia : Alanus de Insulis, CCX, 61.

NARES Dei est inspiratio ejus in corda fidelium : S. Eucher. Lugdun., L, 731.

NEBULÆ, velamentum mysteriorum Dei : id., *ibid.*, 739.

NERVUS, divina essentia : Raban. Maur., CXII, 1005.

NESCIRE Dei est quosdam reprobos reprobare : S. Eucher Lugdun., L, 736.

NUBES, Spiritus sanctus, consolatio divina : Raban. Maur., CXII, 1007. — Nubes gratiam supernam innuit : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 190.

OBLIVISCI dicitur Deus cum quibusdam impiis et peccatoribus misereatur : S. Eucher. Lugdun., L, 737.

OCULI Domini intelliguntur inspectio divina : S. Eucher., L, 737. — Oculos Deus dicitur habere pro eo quod omnia videt et nihil eum latet; vel oculi respectu gratiæ intelliguntur : id., *ibid.*, 730. — Christi oculi sunt dona Spiritus sancti : Cassiodor., LXX, 1086. — Septiformis Spiritus significatur per septem oculos Dei : Rupert. abb., CLXVIII, 768. — Oculus, perfecta Dei cognitio, Spiritus sanctus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 166.

ODORES. Odorum fragrantia suavem Dei bonitatem demonstrat : Adam. Scot, CXCVIII, 802.

OLEUM. Olei nomine Spiritus sanctus designatur : S. Fulgent., LXV, 278; Raban. Maur., CXII, 1011.

OLIVA, Spiritus sanctus : Raban. Maur., CXII, 1011. — Olivæ duæ duo sunt data Spiritus sancti : Rupert. abb , CLXVIII, 731.

OS Domini, sermo ejus sive jussio accipitur : S. Eucher. Lugdun., L, 731, 738.

OSCULUM, donum Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 1014. — Osculum Spiritus sanctus accipitur : Wolbero abb., CXCV, 1007.

OSTENDERE dicitur Deus faciem suam cum respectu gratiæ suæ quibus vult seipsum in corde insinuat et amorem suum infundit : S. Eucher. Lugdun., L, 734.

PALPEBRÆ Domini occulta et incomprehensibilia judicia ejus, sive spiritualis ejus in divinis libris locutio innuitur : S. Eucher. Lugdun., L, 731. — Palpebræ Dei sunt judicia ejus quæ probant filios hominum : id , *ibid.*, 737. — Palpebræ, judicia Dei : Raban. Maur., CXII, 1016; Garner. de S. Victore, CXCIII, 170.

PANIS vitæ est doctrina Dei : S. Bruno Carthus., CLII, 795. — Septem dona Spiritus sancti per septem panes sunt intellecta : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 490.

PARADISUS voluptatis, voluntas Dei : Vener. Guibert. abb., CLVI, 795.

PATER, Deus Creator; Protoplastus : Raban. Maur., CXII, 1023.

PEDES Dei stabilimentum virtutis ejus, eo quod ubique præsens et universa illi sunt subjecta : S. Eucher. Lugdun., L, 733. — Pedes Domini, stabilitas æternitatis : id., *ibid.*, 738.

PLUVIA, præcepta vel mandata Domini : eo quod terram, id est, homines irrigent : S. Eucher. Lugdun., L, 739. — Pluvia salutarem doctrinam significat : Rupert. abb., CLXVII, 1120. — Charitas Dei quædam vernalis est pluvia virtutum sub qua et beata voluntas germinat et operatio sancta fructificat : Cassiodor., L, 100.

POENITERE dicitur Deus, non quod more hominum pro transactis operibus scilicet pœniteat; qui enim novit antequam fiant pro perpetratis actibus pœnitere non potest; sed pœnitentia Dei statuta mutare et quod prius aliter fecerat, in aliud mutare : S. Eucher. Lugdun., L, 736. — *Non pœnitere* Dei, statuta nullo modo mutare : id., *ibid.*

POMA odorifer, Dei adventus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 348.

PROPITIATORIUM dicitur divina majestas : Alanus, CCX, 240.

RECEDERE dicitur Deus et ad alios transire, quod non localiter aut visibiliter, sed invisibiliter occultoque

judicio ac justo, facere aliquid consuevit : S. Eucher. Lugdun., L, 735.
REFRIGERIUM, protectio Dei : Raban. Maur., CXII, 1007.
RIVULI, dona Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 1040.
ROMPHÆA, vindicta, vel sermo Domini : S. Eucher. Lugdun., L, 738.
ROS, Verbum Domini : S. Eucher. Lugdun , L, 739. — Ros, Dei gratia : Raban. Maur., CXII, 1040. — Ros cœli significat gratiam Spiritus sancti : Rupert. abb., CLXVII, 461. — Ros Spiritum sanctum significat, id., *ibid.*, 1120 — Ros, divinæ gratiæ symbolum : Vener. Godefrid., CLXXIV, 38.
SAGITTA, sermo Dei; animadversio Dei; vindictæ Domini; præcepta Domini; comminationes Dei; percussiones Dei : Raban. Maur., CXII, 1044. — Sagittæ, præcepta divina : S. Eucher., L, 738. — Sagittæ in manu potentis, verba sunt doctrinæ Dei : Alcuin., C, 579, 620.
SANGUIS, furor Dei : Raban. Maur., CXII, 1045.
SCAPULÆ. Scapulas habere dicitur Deus quia infirma membra Ecclesiæ, quasi in scapulis suis portat : S. Eucher., L, 733.
SCUTUM, protectio divina : S. Eucher. Lugdun., L, 738; Garner. de S. Victore, CXCIII, 321.
SEDERE dicitur Deus non corporaliter humano modo, sed potentialiter super omnem creaturam rationabiliter præsidere : S. Eucher. Lugdun , L, 734.
SEMITA, arctiora præcepta Dei : Garner. de S. Victore. CXCIII, 264
SEPTEM. Septem dona Spiritus sancti sunt intellecta per horam septimam : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 620. — Septem dona S. Spiritus designantur per primos septem libros Scripturæ sacræ : id., *ibid.*, 1064. — Numerus septenarius operationem septiformis Spiritus; septem virtutes Spiritus sancti : Garner. de S. Victore, CXCIII, 448.
SINUS, substantia Deitatis; Dei gratia : Raban. Maur., CXII, 1054.
SOL, Deus : Raban. Maur., CXII, 1057.
SONUS, Spiritus sanctus : Raban. Maur., CXII, 1059.
SPIRITUS, ipse Deus; inspiratio divina : Raban. Maur., CXII, 1056.
STARE dicitur Deus cum nos infirmos, id est, suam creaturam, ad pœnitentiam et conversionem patienter sustinet : S. Eucher. Lugdun., L, 735.
STELLA, dona Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 1052
TEMPORA, opportuna distributio voluntatis divinæ : S. Eucher. Lugdunens., L, 741.
TENEBRÆ, occulta Dei judicia : Garner. de S. Victore, CXCIII, 378.
TERNARIUS numerus fidem sanctissimæ Trinitatis signat : Garner. de S. Victore, CXCIII, 442.
THESAURUS, providentia Dei : Raban. Maur., CXII, 1066.
TORRENS, sapientia Dei : Raban. Maur., CXII, 1068. — Inundatio sancti Spiritus : id., *ibid.*; Garner. de S. Victore, CXCIII, 297.
TRANSIRE dicitur Deus cum de cordibus quorumdam hominum in quibus ante per fidem credebatur, postea subrepente perfidia vel quolibet delicto, ab eis recedit et ad alios transit : S. Eucher., L, 735.
TRES pueri Trinitatis figuram gerunt : S. Zeno, XI, 522, 524.
TRITICUM, Dei Verbum : S. Eucher. Lugdun., L, 742.
TRULLA, protectio divina : Raban. Maur., CXII, 1070.
TUBA, vox Domini manifesta : S. Eucher. Lugdun., L, 738.
TURTUR, Spiritus sanctus : S. Eucher. Lugdun., L, 748; Garner. de S. Victore, CXCVII, 71.
UBERA significant Spiritum sanctum : Rupert. abb., CLXVIII, 841.
UMBRA, protectio divina : S. Eucher. Lugdun., L, 741.
UMBRACULUM Jonæ significat consolationem divinam : Rupert. abb., CLXVIII, 456.
UNGUENTUM est Spiritus sanctus : Rupert. abb., CLXX, 23. — Unguentum, dona Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 1085. — Unguentum optimum est gratia Spiritus sancti : Rupert. abb , CLXVIII, 841. — Unguenta sunt dona spiritualia Dei : Alanus de Insulis, CCX, 56.
UTERUS, substantia Patris : Raban. Maur., CXII, 1086. — Gratia Dei. id., *ibid.*, 1086. — Uterus Dei incomprehensibilia judicia quæ rimari nequeunt : S. Eucher. Lugdun., L, 733. — Secretum ex quo Filium protulit : id., *ibid.*, 738. — Secretus gratiæ Dei sinus; Dei consilium : Garner. de S. Victore, CXCIII, 225.
VAS, intelligentia divinitatis, approbatio Dei : Raban. Maur., CXII, 1073.
VENTER Dei secreta origo substantiæ ejus accipitur : S. Eucher. Lugdun., L, 733.
VENTILABRUM, examen justitiæ Dei : S. Eucher. Lugdun., L, 742.
VENTUS, dona Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 1071. — Ventus urens significat Spiritum sanctum : Rupert. abb., CLXVIII, 197.
VESTIGIA Domini, operum secretorum signa : S. Eucher. Lugdun., L, 738. — Vestigia, operationes Dei; visitationes Dei; præsentia Dei : Raban. Maur., CXII, 1076.
VESTIMENTUM, opera divina : Raban. Maur., CXII, 1075
VIA, præcepta divina : Raban. Maur., CXII, 1077. — Via, actiones Dei : Garner. de S. Victore, CXCIII, 260.
VIDERE Dei est acta bona approbare; aliter *videre Dei* est mala hominum scientio reprobare; item aliter *videre Dei* est nos videntes facere : S. Eucher. Lugdun., L, 735.
VIGILARE Dei est in defensione electorum suorum se manifestum demonstrare : S. Eucher. Lugdun., L, 737.
VINUM, arcanum Deitatis, fervor Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 1078. — Vinum significat virtutem Spiritus sancti : Rupert. abb., CLXVII, 794.
VIRGA, regni significatio vel correptio disciplinæ : S. Eucher. Lugdun., L, 738. — Virga, verbum manens; castigatio divina; divina persecutio : Raban. Maur., CXII, 1081.
VITTA, præcepta divina : Raban. Maur., CXII, 1082.
VOX, exhortatio divina : Raban. Maur., CXII, 1083.
ZELARE dicitur Deus cum creaturam suam quam non vult perire sæpe castigat, corripit atque flagellat et flagellando ad se reducit : S. Eucher. Lugdun., L, 736. — *Zelare* etiam dicitur Deus cum nullum peccatum impunitum vult relinquere : id , *ibid.*, 736.

ARTICULUS II.

Allegoriæ quæ ad Christum spectant.

ADAM. Christus secundus Adam cœlestis est : S. Hilar., IX, 669: S. Aug. XLV, 1512: S. Maxim. Taur., LVII, 239, 249, 570.
ÆSTAS nostra Christi est adventus : hiems nostra Christi occultatio: S. Aug., XXXVIII, 217.
AGNUS est Christus per quem redempti sumus ac vivificati : S. Cyprian., IV, 653. — Agnus Christus ut homo dicitur: S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 432. — Agnus typicus in figuram Christi occisus: Rupert. abb., CLXIX, 932. — Agnus paschalis Christus: S. Cyprian., IV, 561 : Lactant., VI, 530 : S. Ambros., XIV, 457, 648, 1107. S. Aug., XXXIV, 547 : S. Paulin. Nolan., LX, 336, 339. — Agnus paschalis typus Christi incarnandi: Rupert, abb., CLXIX, 1280. — Passio figurata in immolatione agni paschalis : S. Bruno Astens., CLXIV, 253. — Christus agnus nobis est, Judæis vero hædus, S. Ambros., XIV, 648.
ALTARE dicitur ipsa divinitas, caro Christi, humanitas Verbi. Raban. Maur., CXI, 856. Altare de terra est Christus in incarnatione : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 404.
ANGELUS Dei Agar allocutus, Deus est, filius et angelus Dei et Deus : S. Hilar., X. 113. — Angelus est filius, magni consilii angelus et Dominus et Deus, id., *ibid.*, 116. — Angelus Mosi in rubo visus Dominus et Deus est., id., *ibid.*, 119. — Apparuit Jacob in forma angeli ut nuntium se magni consilii indicaret : S. Phœbadius, XX, 46. — Christus fuit Angelus luctans cum Jacob : S. Aug., XXXVI, 306 ; XXXVII, 1936 ; XXXVIII, 682.
AQUA. Humanitas Christi aquæ comparata: S. Gaudentius, XX, 985. — Aquæ amaræ occidentis litteræ et legis habent figuram : Raban. Maur., CIX, 1031.
ARCA. In arca Noe quædam ad Christum, quædam ad Ecclesiam referuntur : S. Aug., XLII, 274, 275. — Arca Noe in omnibus Christum Ecclesiamque significat, id., XLI, 472, 477. — Salvatoris incarnationem designat: Raban. Maur., CVIII , 145. — Figura fuit humanitatis Christi: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 428. — Figura Corporis Christi: Philippus de Harveng., CCIII, 669. — Arca fœderis typus naturæ humanæ Christi : Alan. de Insulis, CCX, 241, — Arca testamenti Corporis quod Dominus assumpsit species est: S. Hilar., IX, 737 : Rupert. abb., CLXX, 232.
ARGENTUM. Humanitas Christi significata est per argentum : Rupert. abb., CLXVII, 1423.
ARIES immolatus ab Abrahamo figura fuit Christi : S. Ambros., XIV, 448 : S. Aug., XLI, 511. — Aries

rubricatus figura fuit Christi et martyrum : S. Aug., XXXIV, 635. — Aries hærens cornibus figura Christi crucifixi : S. Aug. XXXVI, 244. — Aries, hærens vepribus est Christus inter blasphemas Judæorum: Rupert. abb., CLXIII, 859.

ASCENDERE dicitur Deus, cum Filius carnem ex nobis assumptam in cœlum duxit : S. Eucher., L, 734.

ASCENSUS. Christi elevatio dicitur ascensus, ipse est ascensor: Raban. Maur., CXII 867 — Ascensus palmæ fuit ascensus Christi in crucem : Wolbero, abb., CXLV, 1255.

ASPERSIO sanguinis secundum legem per fidem populum purificans, sacramentum futuræ ex Domini sanguine aspersionis : S. Hilar., IX, 538.

AURUM incarnatam Dei sapientiam significat : Alcuin., C, 1114. — Regia Christi potestas est aurum : Rabau. Maur., CXII, 870.

AVIS. Avium plumis jugum Christi comparatur: S. Bernard., CLXXXII, 598.

BARBA. Divinitas Christi barba nuncupatur : Raban. Maur., CXII, 873.

BIGÆ. Per bigas de quibus Isaias Christus salutares inequitat, discursus : S. Petr. Chrysolog., LII, 646.

BOTRUS per exploratores de terra promissionis portatus, figura Christi : S Petr. Damian., CXLV, 1037 : Rupert. abb., CLXX, 214 ; Gillebert, CLXXXIV , 275 ; Wolbero abb., CXCV, 1082. — Botrus pendens ex ligno, utique Christus ex ligno crucis : Raban. Maur., CVIII , 843. — Christus in cruce, botrus positus in vecte : S. Petr. Damian., CXLIV, 786. — Botrus dulcedinem Christi resurrectionis significat : Walbero abb., CXCV, 1080, 1084.

BUTYRUM Christi humanitas : Raban. Maur., CXII , 877.

CALAMUS Verbi divini æternitas: Garner., CXLIII, 425.

CALCEAMENTA Domini mystice signant incarnationem ejus : S. Eucher., L, 733 : Raban , Maur., CVII, 772 : Alanus de Insulis, CCX , 97. — Ejus humanitas per calceamenta designatur : S. Bruno Carthus., CLII, 918.

CALCULUS ignitus Jesum Christum significat: Alcuin., C, 1106.

CALIX dicitur passio Christi : Raban. Maur., CXII, 879 : Garner. de S. Victore, CXCLIII, 457 : Philippus de Harveng., CCIII, 143.

CAMPUS humana Christi natura est: Alan. de Insul , CCX, 64.

CANDELABRUM corpus Domini significat : Raban. Maur. , CXI, 605. — Incarnatus cum septem donis Spiritus sancti significatur per candelabrum cum septem lucernis : Rupert. abb., CLXVII, 705. — Candelabrum aureum significat Christum propter passionem gloria coronatum: Rupert. abb., CLXVIII, 728.

CANISTRUM. Per Canistrum consummationis linguam Domini intelligimus: Raban. Maur. , CVIII, 331.

CANTICUM novum dicitur incarnatio Domini qua mundus salutari exsultatione completus est, qua angeli canoris vocibus personarunt laudantes : Cassiodor., LXX, 226.

CAPREA typus est Christi : Alan. de Ins., CCX, 98. — Per capreas intelliguntur membra Christi: Cassiod. , LXX, 1034.

CARBONES, virtutes quæ erant in Christo : Raban. Maur. , CXII, 888.

CARO. Christus figuratus est in carnibus ad vesperam, et panibus mane præstitis populo Israel : S. Aug., XXXIV, 616.

CAUTIO super homicidio occulto mystice Salvatorem denotat: Rab. Maur. , CXIII, 913.

CAVERNA, vulnus in latere Domini : Raban. Maur., CXII, 890. - Caverna maceriæ designat vulnus lateris Christi : Alan. de Insulis, CCX, 70.

CEREUS imago Christi : S. August., XLVI, 819.

CHRISTUS dicitur secundus Adam : S. Hilar., IX, 669 ; S. August., XLV, 1512 ; S. Maxim. Taurin., LVII, 239, 249, 570 ; S. Paulin. Nolan., LXI, 679. — Adeps : Raban. Maur., CXII, 854. — Æs : Garner. de S. Victore, CXCIII, 315. — Agnus : S. Cyprian., IV, 561, 653 ; Lactant., VI, 530 ; S. Zeno, XI, 511, 517 ; S. Ambros., XIV, 437, 648, 1107 ; S. Hieronym., XXV, 462 ; S. August , XXXIV, 547 ; XXXV, 1839 ; XXXVI, 763 ; XXXVIII, 45, 133, 1209 ; XLVI, 828 ; S. Eucher., L, 745 ; S. Paulin. Nolan., LXI, 336, 339 ; Eugypp. abb., LXII, 675, 757 ; S. Gregor. Mag., LXXVI, 560 ; LXXIX, 209 ; S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 432 ; Raban. Maur., CXI, 802 ; CXII, 835 ; Rupert. abb., CLXVIII, 517, 567, 615, 1356; CLXVIII, 566; S. Bernard , CLXXXIII, 402 : Philipp. de Harveng, CCIII, 1045 — Agnus et Leo : S. August., XLVI, 828. — Agricola : Rupert. abb., CLXVIII, 800. — Alpha et Omega : S. Paulin. Nolan., LXI, 673 : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1179 ; LXXIX, 626. — Altare Ecclesiæ : Rupert. abb., CLXIX, 1017. — Amicus : Raban. Maur., CXII, 857 ; Rupert. abb., CLXVIII, 622 ; CLXIX, 11. — Amygdalus : Ven. Hildebert. Cenom., CLXXI, 559. — Angelus : S. August., XLII, 772 ; S. Eucher., L, 739 ; Raban. Maur., CXII, 851 ; Rupert. abb., CLXVII, 1505 ; Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 854 ; Garner. de S. Vict., CXCIII, 27. — Angelus Dei et Deus : S. Hilar., X, 113, 116, 119. — Angelus et Dominus angelorum : S. August., XXXV, 1596. — Angelus magni consilii : S Hilar., X, 116 : S. August., XXXVI, 315 : XXXVIII, 64, 691 : S. Gregorius Mag , LXXVI, 285. — Angelus Testamenti : S. Bruno Astens., CLXIV, 300. — Anima : Raban. Maur., CXII, 852. — Annona præliantium de horreis invecta Dominicis : S. August. XXXVII, 1863. — Antemurale : S. Bernard., CLXXXIII, 524. — Apis : S. Bernard., CLXXXII, 41. — Aqua : Raban. Maur., CXII, 860. — Aquila : S. August., XXXIV, 884 : S. Eucher., L, 749 : S. Gregor., Mag., LXXVI, 625 : Raban. Maur., CX, 694 : CXII, 861 : Rupert. abb., CLXVII , 1438 : Garner. de S. Victore , CXCIII, 69. — Arbor : S. Gregor. Mag., LXXVI, 97 : Raban. Maur., CXII, 865 : S. Bernard., CLXXXIII, 379 : Garner. de S. Victore, CXCIII, 333. — Arbor fructifera in cordibus nostris excolenda : S. Gregor. Mag., LXXIX, 495. — Arbor in passione succisa, in resurrectione multiplicata : Cassiodor., LXX, 990. — Arca : Raban. Maur., CXII, 864 : Garner. de S. Victore, CXCIII, 455. — Arca sanctificationis : S. Hilar., IX, 737. — Arcus in passione intentus : Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 1150. — Aries : S. August., XLII, 346, 772 : Raban. Maur., CXII 863 : Rupert. abb., CLXVII, 1730 : CLXVIII. 859, 1571, 1577 : CLXX, 69 : Ven. Godef. abb., CLXXIV, 1072, 1073. — Artifex : Raban. Maur., CXII, 865. — Ascendens de civitate sua statutis diebus : S. Gregor. Mag. LXXIX, 27. — Ascensus purpureus : Rupert. abb., CLXVIII, 882. — Avis : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1218 ; Raban. Maur., CXII, 871 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 65. — Botrus : S. August., XLII, 271 ; S. Eucher., L, 739 . Raban. Maur., CXII, 876 : Alan. de Insul., CCX, 62. Botrus uvæ pressus in torculari : S. August., XXXVI, 109. — Brachium Dei : S. Bruno Herbipol., CXLII, 355 . Garner. de S. Victore, CXCIII, 192. — Cadaver. Raban. Maur., CXII, 878. — Calamus : id., *ibid.*, 879. — Calceamentum : Raban. Maur., CXII, 880. — Caligo : id. *ibid* , 879. — Camelus : S. Augustin., XXXV, 1360 : S. Eucher , L, 752 : Eugyppius abb., LXII, 844 : S. Gregor. Mag. LXXV, 536 : LXXVI, 770 : Raban. Maur., CXII, 882 : Garner. de S. Victore., CXCIII, 92. — Candelabrum : Raban. Maur., CXII, 882 : Rupert. abb., CLXVII, 856 : CLXVIII, 473 : Adam. Scot., CXCVIII, 697. — Candidus ex innocentia, rubicundus ex passione : S. Gregor. Mag., LXXIX, 522. — Candidus sanctitate, rubicundus passione : Rupert. abb., CLXVIII, 921. — Candidus ut Deus, rubicundus uti homo : Adam. Scot., CXCVIII, 699. — Caprea : Raban. Maur., CXII, 885. — Caput Ecclesiæ : S. Gregor. Mag., LXXV, 612 : Hugo de S. Victore, CLXXV, 570. — Catulus : Raban. Maur., CXII, 889. — Catulus leonis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 609. — Caverna maceriæ : Wolbero abb., CXCV, 1110. — Cedrus : Raban. Maur., CXI, 517 : CXII, 891. — Cervus : S. Eucher., L, 751 : Petr. Lombard., CXCI. 201. — Cibus : Raban. Maur., CXII, 893. — Cibus salutis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 486. — Beatarum animarum et angelorum cibus : id., *ibid.*, 464. — Cibus mentis reficiens nec deficiens : S. August., XXXVIII, 183, 1006, 1016. — Cibus qui esurientes saturat et integer manet : id., *ibid.*, 183. — Cithara : S. Bruno Herbipol., CXLII, 223. — Civitas : S. Paulin. Nolan., LXI, 309. — Clavis : Raban. Maur., CXII, 881. — Cœlum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 621 : Raban. Maur., CXII, 891 : Adam. Scot., CXCVIII, 278. — Clypeus fortium : Rupert. abb., CLXVIII, 1120. — Collis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 290. — Coluber : Raban. Maur., CXII, 900. — Columba : Raban. Maur., CXII, 898. — Columna : S. Augustin., XLII, 269 : Eugypp., abb., LXII, 678. — Consiliarius : Raban. Maur., CXII, 901. — Cornu nostrum : S. Bruno Herbipol., CXLII, 182. — Cornu olei : Vener. Godef. abb., CLXXIV, 649. — Corpus : Raban. Maur., CXII, 902. — Cultor vineæ : Alanus de Insulis, CCX, 211. — Custos : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1151 : Raban. Maur., CXII, 905. — Cypressus : Raban. Maur., CXII, 896 : S. Anselmus Cantuariens., CLVIII, 589. — David : S. Augustin., XXXVI, 646 : XXXVII, 1869, 1870 : XL, 168. — David verus : S. Hilar., IX, 728 — David filius et Dominus David : S. Augustin., XXXVII, 1870 — Denarius : Raban. Maur., CXII, 907. — Dextra :

S. Bruno Carthus., CLII, 1152. — Dextra et brachium Dei : S. Bruno Herbipol., CXLII, 355. — Diadema : Raban. Maur., CXII, 909. — Dies : Rupert. abb, CLXVII, 621 : Petr. Lombard., CXCI, 527, 1190 : Alan. de Insul., CCX. 79. — Dies de die : S. Aug., XXXVIII, 1005, 1099. — Dies noster : S. Aug., XXXVIII, 952 : Cassiodor., LXX, 559 : Raban. Maur., CXII, 909 : S. Bruno Herbipol., CXLII, 433 : Rupert. abb., CLXVII, 621. — Dies quam fecit Dominus : S. Gregor. Mag., LXXVII, 861 — Dilectus ex dilecto : S. Gregor. Mag., LXXIX, 522. — Diluculum : Raban. Maur., CXII, 910 : S. Bruno Herbipol., CXLII, 433 : S. Bruno Carthus., CLII, 750. — Domus : Rupert abb., CLXVIII, 473. — Electrum : Raban. Maur., CXII, 915 : Garner., CXCIII, 312. Species electri : Rupert. abb., CLXVII, 1437. — Electus ex millibus : S. Gregor. Mag., LXXIX, 522. Electus ut cedri, id, *ibid*. — Emmanuel : Tertull., II, 537 : S. Aug., XXXIV, 385 : S. Petr. Damian., CXLIV, 859. — Eques : S. Gregor. Mag., LXXVI, 595. — Facies : S. Bruno Carthus., CLII, 680. — Favus : Raban. Maur., CXII, 922 : Vener. Godefrid. abb, CLXXIV, 813. — Ficus : Thomas Cisterciens., CCVI, 205. — Finis : Raban. Maur., CXII. 932 : Finis legis : S. Paulin. Nol. LXI, 207 : S. Gregor. Mag., LXXVI, 981 : S. Petr. Lombard., CXCI, 1472. Finis legis et prophetarum : S. Bruno Carthus., CLII, 809, 1062. Finis prophetarum : S. Paulin. Nolan.. LXI, 412. Finis omnis consummationis : S Bruno Herbipol., CXLII, 415. — Firmamentum : Garn. de S. Victore, CXCIII, 36. — Flos : S. Eucher., L, 744 ; Cassiodor, LXX, 1062 : S. Gregor. Mag., LXXIX, 494 : Raban. Maur., CXII, 929 : Garner. de S. Vict., CXCIII, 347 : Richard. de S. Victore, CXCVI, 1031. Flos campi : S. Bernard., CLXXXIII, 1008 : Alanus de Insul, CCX, 64. Flos horti, campi et thalami: S. Bernard., CLXXXIII, 1008 : CLXXXIV, 430. Flos Mariæ : S. Ambros., XV, 1561. Flos ex virga : Tertull., II, 788. Flos virgæ florentis : Alanus de Insul., CCX, 246. — Fluvius : S. Petr. Damianus, CXLIV, 362. — Folium : Raban. Maur., CXII, 929. — Fons : S. Eucher., L, 747 ; S. Paulin. Nolan., LXI, 321 ; S. Gregor. Mag., LXXVI, 627 ; Raban. Maur., CXII, 929 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 299. — Fons omnis sanctitatis : S. Bernard., CLXXXIII, 130 ; fons patens domus David : S. Gregor. Mag., LXXIX, 640 ; fons patens in ablutionem peccatorum : S. Gregor. Mag., LXXVII, 878. — Forceps : Raban. Maur., CXII, 931. — Framea : Raban. Maur., CXII, 922. — Fructus : Tertull., II, 788 ; Raban. Maur., CXII, 938 ; fructus benedictus : S. Bernard., CLXXXIII, 74 ; fructus terræ sublimis : S. Gregor. Mag., LXXVI, 938. — Frumentum : Raban. Maur., CXII, 938 ; S. Bruno Carthus., CLII, 942 ; Rupert. abb., CLXX, 48 ; Walbero, abb., CXCV, 1236. — Fulgur : S. Eucher., L, 739 ; S. Petr. Damian., CXLV, 980. — Fundamentum : Raban. Maur, CXII, 935 ; S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 657, 638 ; Garner. de S. Vict., CXCIII, 400 ; fundamentum cœlestis Jerusalem : S. Paulin. Nolan., LXI, 309 ; fundamentum Ecclesiæ : S. Bruno Herbipol., CXLII, 322 ; fundamentum eorum qui etiam ad legem et prophetas pertinent : S. August., XXXVII, 1560. — Fundamentum fundamentorum : S. Gregor. Mag., LXXVI, 456 ; fundamentum omnium lapidum ædificii., id., *ibid*., 939. — Galaad : Raban. Maur., CXII, 939. — Gallus : S. Eucher., L, 750 ; Rupert., CLXVII, 1730. — Gigas : Cassiodor., LXX, 139 ; Raban. Maur., CXII, 946. — Gigas gigantum : S. August., XXXVII, 1116. — Habitaculum : Raban. Maur., CXII, 948. — Hasta : Raban. Maur., CXII, 948. — Hebræus, id est, transitor : Rupert. abb., CLXVIII, 410. — Hedera : Thomas Cisterciens, CCVI, 205. — Herba : Raban. Maur., CXII, 950. — Hinnulus : S. Eucher., L, 752 ; Cassiodor., LXX. 1067 ; S. Gregor. Magnus, LXXVI, 1243 ; LXXIX, 497 ; Gillebert., CLXXXIV, 69 ; Wolbero abb., CXCV, 1108. — Hircus : S. Augustin., XXXVIII, 133 ; XLII, 346 ; Eugypp., LXII, 687 ; Raban. Maur., CXII, 954. — Hædus : Raban. Maur., CXII, 953 ; Rupert. abb, CLXVII, 517, 615, 1801. — Hortus Mariæ : Alan. de Insul., CCX, 83. — Hostia : S. Paulin. Nolan., LXI, 194 ; Rupert. abb., CLXIX, 192. — Ignis consumens : S. Paulin. Nolan., LXI, 309. — Imber : Raban. Maur., CXII, 970. — Indumentum sanctorum : Hugo de S. Vict., CLXXV, 561. — Janua : S. August., XXXVII, 1102, 1103 ; S. Gregor. Mag., LXXVI, 941 ; Raban. Maur., CXII, 965. — Jurisperitus cœlestis : S August. XXXVIII, 1849. — Lampas : S. Gregor. Mag., LXXV, 951. — Garner. de S. Victore, CXCIII, 457 ; lampas contempta : Rupert abb., CLXVIII, 1614. — Lapis : S. August., XXXIV, 315 ; XXXV, 1859 ; S. Eucher., L, 743 ; Eugypp. abb., LXII, 675 ; Raban. Maur., CXI, 462 ; CXII, 981 ; Rupert. abb., CLXVII, 490, 1505 ; CLXX, 75 ; Petr. Lombard., CXCI, 726 ; Philipp. de Harveng, CCIII, 1201 ; lapis super quem septem oculi, id est, septem Spiritus dona fuerunt : Rupert. abb., CLXVIII, 726. — Lapis adjutorii : Raban. Maur., CVIII, 34 ; lapis adjutorii reprobos confringens et conterens : S. Gregor. Mag., LXXIX, 212. — Lapis angularis : S. August., XXXV, 1859, 2080 ; XXXVI, 534 ; XXXVIII, 41, 42, 341 ; S. Maxim. ; Taurin., LVII, 820 ; Cassiod., LXX, 831 ; S. Gregor. Mag., LXXVI, 458 ; LXXIX, 89, 212, 617 ; S. Bruno Herbipol., CXLII, 426 ; S. Petr. Damian., CXLV, 49 ; Rupert. abb., CLXX, 75 ; lapis summus angularis post reprobationem assumptus : Tertull., II, 530. — Lapis grandis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 384 ; lapis magnus, id., *ibid*., 196 ; lapis magnus quem accepit Jesus sub terebintho : S. Augustin., XXXIV, 791 ; lapis offensionis omnibus malis S. August. XXXV, 2000 ; lapis offensionis et petra scandali : Tertull., II, 530 ; lapis parvus de monte abscissus sine manibus : S. Aug, XXXV, 1465 ; S Gregor. Mag., LXXVII, 772 ; lapis ab ædificantibus reprobatus : S. Gregor. Mag, LXXVII, 861 ; lapis unctus a Jacob : S. August., XXXV, 1449 ; XXXVI, 506 ; XLI, 517 ; XLII, 853 ; lapis unctus et reprobatus : S. August., XXXIV, 376 ; lapis vivus : Raban. Maur., CX, 168. — Lectulus : Gillebert., CLXXXIV, 1121. — Lectus sanctorum in quo universa festa sæcularibus præliis corda requiescunt : S. Ambros, XIV, 517. — Leo : S. Aug., XXXV, 1728, 1756, 1859 ; XXXVII, 1153 ; XXXVIII, 1209 ; XLII, 266 ; XLVI, 828 ; S. Eucher., L, 751 ; S. Paulin. Nolan., LXI, 267, 611 ; Eugypp., LXII, 675, 846 ; Cassiod., LXX, 67 ; S. Gregor. Mag., LXXVI, 528, 560, 625 ; LXXVII, 400 ; Raban. Maur., CVIII, 754 ; CXII, 983 ; Rupert. abb, CLXVII, 1438, 1730 ; CLXVIII, 566, 1622 : — Garner. de S. Victore : CXCIII, 108. — Levitas verus : S. Ambros. XIV, 343. — Libanus : Raban. Maur., CXII, 985. — Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 1009 — Gillebert., CLXXXIV, 197. — Richard de S. Vict CXCVI, 516. — Alan. de Insulis, CCX, 83. — Liber : Raban. Maur., CXII, 987. — S. Bruno Carthus CLII, 805. — Liber scriptus intus et foris : Adam. Scot. ; CXCVIII, 774. — Lignum : Raban. Maur. : CXII, 985. — Garner. de S. Victore, CXCIII, 329. — Lignum plantatum juxta aquas : Rupert., CLXVII, 1672. — Lignum viride : S. Gregorius Mag., LXXVI, 131. — Lignum vitæ : S. Hilar., IX, 255, 257 ; S. Aug., XXXIV, 376 ; S. Petr. Damian., CXLV, 641 ; S. Bruno Astens., CLXIV, 162 ; Rupert. abb., CLXVII, 608 ; Richard. de S. Victore, CXCVI, 618 ; Alanus de Insulis, CCX, 65. — Lilium : S. Eucher., L, 744 ; Raban. Maur., CXI, 528 ; S. Petr Damian., CXLIV, 754 ; Rupert. abb., CLXVIII, 838 ; Gillebert., CLXXXIV, 141 ; S. Bernard., *ibid*., 430 ; Wolbero abb., CXCV, 1094. — Locus : Raban. Maur., CXII, 987. — Lucerna : S. August., XXXVII, 1567 ; Raban. Maur., CXII, 989 ; Petr. Lombard., CXCI, 1095 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 362. — Lucifer : Raban. Maur., CXII, 989 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 43. — Lumen : Petr. Lombard., CXCI, 1096. — Lux : S. Eucher. L, 741 ; S. Gregor. Mag., LXXV, 524, 671 ; LXXVI, 520 ; Raban. Maur., CXII, 989 ; Rupert. abb., CLXVIII, 976 ; Petr. Lombard., CXCI, 1190 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 361 ; Alan. de Insulis, CCX, 234. — Maceria : Rupert. abb., CLXVIII, 868. — Malum granatum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 361. — Malus inter ligna : id., *ibid*., 486. — Manna : S. Aug., XLII, 269 ; S. Prosper Aquitan., LI, 765 ; Rupert. abb., CLXVII, 1016. — Manus : Raban. Maur., CXII, 993 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 194. — Manus Patris : S. Bruno Carthus., CLII, 1223. — Manus scribens : Rupert, CLXVII, 1505. — Masculus de grege : id., CLXVIII, 822. — Medicus : S August., XXXVIII, 725 ; S. Eucher., L, 756 ; S. Gregor. Mag., LXXVI, 287 ; S. Bernard., CLXXXIII, 108. — Medicus et medicina : S. Ambros., XIV, 1011, 1086 ; XV, 1469, 1718 ; S. August., XXXVI, 353. — Mercator : S. August, XXXVI, 178, 866. — Meridies : Raban. Maur., CXII, 998. — Minor angelis : Rupert. abb., CLXVIII, 722, — Mons : S. Aug., XL, 52 ; S. Maxim. Taur., LVII, 820 ; Cassiodor., LXX, 468 ; S. Gregor. Mag, LXXVI, 668, 937, 941, 1244 ; Raban. Maur., CX, 882 ; Rupert. abb., CLXVIII, 473 ; CLXIX, 77 ; Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 48 ; S. Bernard., CLXXXIII, 629 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 252. Mons montium : S. Aug., XXXVII, 1116. Mons et vallis : id., *ibid*., 1597. Mons Dei, mons pinguis : S. Bruno Herbipol., CXLII, 252. Mons exiguus et magnus : S. Ambros., XIV, 818 Mons magnus ex lapide parvo : S. Aug., XXXVI, 522, 533, 554, 680. Mons sine manibus concidentium præcisus, implens omnem terram : Tertull., II, 604 ; S. Aug., XXXVII, 1294. Mons sacrificiis destinatus : Adam. Scot., CXCVIII, 483. Mons uber et incaseatus : S. Aug., XXXVI, 827. — Mors mortis : S. Gregor. Mag., LXXV, 994. — Mulier : Raban.

Maur., CXII, 1002. — Murus : S. Gregor. Mag., LXXVI, 169; Raban. Maur., CXII, 1003; S. Bernard., CLXXXIII, 524; Garner. de S. Victore, CXCIII, 392. — Negotiator cœlestis : S. Aug., XXXVI, 231. — Novacula salutiferæ sectionis : S. Paulin. Nolan., LXI, 262.— Nubes : S. Aug., XLII, 269; Eugypp., LXII, 678. Nubes ex virgine : S. Aug., XXXVII, 1124. — Nycticorax : S. Eucher., L, 450; Raban. Maur., CXII, 1006. — Oleum : S. Aug., XXXIV, 710. — Onager : S. Greg. Mag., LXXVI, 560, 561; Raban. Maur , CXII, 1012; Garner. de S. Victore, CXCIII, 116. — Oriens : S. Eucher., L, 741; S. Gregor. Mag., LXXV, 539; LXXVI, 162, 1062; LXXIX, 598; Raban. Maur., CXII, 1012; Vener. Guibert., CLVII, 986. Garner. de S. Victore, CXCIII, 387. — Os : Raban. Maur., CXII, 1013; Garner. de S. Victore, CXCIII, 173, 214.— Os Dei : S. Bruno Herbipol., CLII, 764; Wolbero abb., CXCV, 1017. — Ostium : S. Hieronym., XXX, 462; S. Gregor. Mag., LXXIX, 170, 544; Raban. Maur., CXII, 1014; Garner. de S. Victore, CXCIII, 406. — Ovis : S. Aug., XXXIV, 375; XXXV, 1839; Raban. Maur., CXII, 1015; Rupert. abb., CLXVII, 1536; Garner. de S. Victore, CXCIII, 105. — Pacificus : S. Aug., XXXVII, 1655, 1668; S. Gregor. Mag., LXXIX, 545; Raban Maur., CXII, 1016; Wolbero abb., CXCV, 1255; Alanus de Insulis, CCX, 211. — Panis : S. Paulin. Nolan., LXI, 194; S. Gregor. Mag., LXXVI, 281; LXXIX, 108; Raban. Maur., CXII, 1021. Panis angelorum : S. Aug., XXXII, 1286; XXXVII, 1865. Panis cœli et angelorum : S. Bruno Herbipol., CXLII, 294. — Paradisus voluptatis : Adamus Scotus, CXCVIII, 248, 249. — Pascua fidelium : Petr. Lombard , CXCI, 1096. — Passer : S. Eucher., L, 750; S. Paulin. Nolan., LXI, 373, 574; S. Gregor. Mag , LXXVI, 128; LXXIX, 609; Raban. Maur., CXII, 1022; Rupert. abb., CLXVII, 811; Garner. de S. Victore, CXCIII, 83. — Pastor : S. August., XXXVII, 1102, 1403; S Eucher., L, 756; S. Gregor. Mag., LXXVI, 48, 941; LXXIX, 464; S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 376; Raban. Maur., CXI, 203. — Pastor pastorum : S. Aug., XXXVII, 1102. — Pax : S. August., XXXVII, 1655; S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 216, 217, 218; Raban. Maur., CXII, 1016; S. Bruno Herbipol., CXLII, 270. Princeps pacis : S. Petr. Damian., CXLV, 275. — Pelicanus : S. Eucher., L, 749; S. Gregor. Mag., LXXIX, 609. — Peregrinus : Raban. Maur , CXII, 1027. — Petra : S. Ambros., XIV, 1059; S. Aug., XXXII, 618; XXXIV, 112, 375, 804; XXXV, 1839; XXXVII, 1153; XLII, 269, 270, 772; S. Eucher., L, 743; S. Prosper Aquitanus, LI, 327; S. Paulin. Nolan., LXI, 354; Eugypp., LXII, 846; Cassiodor., LXX, 752; S. Gregor. Mag., LXXVI, 559, 627; LXXIX, 598; S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 483; Raban. Maur., CVIII, 1158; CXII, 1028; S. Bruno Herbipol., CXLII, 232; S. Petr. Damian , CXLV, 771; S. Bruno Astens., CLXIV, 271; Rupert. abb., CLXVII, 885; CLXVIII, 868; Garner. de S. Victore, CXCIII, 349. Petra ad quam hostis major est occidendus et minor elidendus : S. Aug., XXXVII, 1774. Petra forata : Guerric. abb., CLXXXV, 101, 140. Petra scandali : Tertull., II, 330. — Piscis : S. Aug., XLI, 580; Raban. Maur., CXII, 1030; Vener. Godefrid., CLXXIV, 815. — Piscis aquæ vivæ : S. Paulin. Nolan , LXI, 210. — Piscis ossus : S. Eucher., L. 748; Rupert abb., CLXX, 227. — Porta : S. Paulin. Nolan., LXI, 309; S. Gregor. Mag., LXXV, 751; CXXVI, 1835, 1063; Raban. Maur., CXI, 585; CXII, 1031; Rupert., CLXVIII, 987; Garner. de S. Victore, CXCIII, 402 — Procurator : Raban. Maur., CXII, 1032. — Propitiatorium : Raban. Maur , CXII, 1032. — Propugnator : CXII, 1032. — Psalterium : S. Bruno Herbipol., CXLII, 223. — Pulcher aspectu : S. Gregor. Mag., LXXIX, 464, 466. — Pupilla : Raban. Maur., CXII, 1034. — Radix : S. Gregor. Mag., LXXV, 990; Raban. Maur., CXII, 1036 Radix David : S. Bernard., CLXXXIII, 279. — Rector cœlorum : Alan. de Insulis, CCX, 538. — Rector Ecclesiæ : id., *ibid.*, 572. — Rhinoceros : Rupert. abb., CLXVII, 899.— Rufus et pulcher aspectu : S. Gregor. Mag., LXXIX, 464, 466. — Sacerdos : S. Paulin. Nolan., LXI, 194; Eugyppius abb., LXII, 582; S. Gregor. Mag , LXXVI, 1160; Raban. Maur., CXII, 1042; S. Petr. Damian., CXLIV, 461.— Sagitta : S. Hilar., IX. 649; S. Hieronym., XXV, 462. — Salutaris noster : S. Aug., XXXVII, 1728.— Samaritanus vulneratum a latronibus curans : Rupert. abb., CLXX, 321; Wolbero abb , CXCV, 1036. — Sanctus sanctorum : S. Aug., XXXVII, 1102.—Sapphyrus : Rupert. abb., CLXVIII, 1082. — Saxum : Raban. Maur , CXII, 1047. — Scarabæus : S. Gregor. Mag , LXXVI, 560; Rabanus Maur., CXII, 1042. — Securis : Raban. Maur., CXII, 1047; Garner. de S. Victore, CXCIII, 328.—Semen : Raban. Maur., CXII, 1048.— Semen et fructus : Guerric. abb., CLXXXV, 199.— Serpens : S. Gregor. Mag., LXXVI, 560; Raban. Maur., CXII, 1051. — Serpens æneus : S. Ambros., XV, 1314.— Servus Domini : Rupert., CLXVIII, 722.—Sigillum Dei : Alan. de Insulis, CCX, 247.—Sigillum Patris : id., *ibid.* — Silex : Raban. Maur., CXII, 1054.— Sinapis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 450. — Mons Sion : Alcuin., C, 626. — Sol : S. Aug., XXXVI, 132; XXXVII, 1947; XLII, 266; S. Eucher , L, 739; S. Prosper Aquitan., LI, 365; Eugypp., LXII, 675; Cassiodor., LXX, 735; S. Gregor. Mag., LXXV, 248; LXXVI, 750, 937, 1218; LXXIX, 486; S. Bruno Herbipol., CXLII, 270; S. Petrus Damian., CXLIV, 719; Rupert. abb., CLXX, 196; Vener. Godef. abb., CLXXIV, 798; Hugo de S. Victore, CLXXV, 638; Garner. de S. Victore, CXCIII, 37. — Sol humani cordis : S. Fulgentius Ruspens., LXV, 544. — Sol justitiæ : S. Maxim. Taur., LVII, 529; Rupert. abb., CLXVIII, 361. — Splendor : Alan. de Insulis, CCX, 252. — Sponsus Ecclesiæ : S. Aug., XXXVII, 1784; Justus Urgell., LXVII, 963; S. Gregor. Mag., LXXIX, 476; Vener. Beda, XCI, 1083; S. Bernard., CLXXXIII, 402; Adam Scot., CXCVIII, 107.— Sponsus transiliens montes et colles : S. Bernard., CLXXXIII, 1035. — Statera : S. Gregor. Mag., LXXV, 767; LXXVI, 196; Raban Maur., CXII, 1047; Rupert. abb , CLXVIII, 1104. — Stella : Raban. Maur., CXII, 1052 — Stella matutina : S. Gregor. Mag , LXXVI, 520; Garner. de S. Victore, CXCIII, 37.— Taurus : S. August., XXXVIII, 133; XLII, 316; Eugypp., LXII, 687. — Templum : Rupert. abb., CLXVIII, 709; Garner. de S. Victore, CXCIII, 398. — Terra promissionis : S. Petrus Damian., CXLIV, 517, 624. — Tonitrus : S. Gregor. Magnus, LXXVI, 503; Raban. Maur., CXII, 1068; Garner. de S. Victore, CXCIII, 62.— Torrens bonus qui Judæis cessavit ut nobis abundaret : S. Ambros., XIV, 962.— Turris : S. Paulin. Nolan., LXI, 309; S. Bruno Herbipol., CXLII, 232.— Turris fortitudinis : S. August , XXXVI, 725. — Turtur : Garner. de S. Victore, CXCIII, 71. — Pleno cornu unctus : S. Gregor. Mag., LXXIX, 462. — Unguentum : S Hieronym., XXV, 462. — Uva : S. Ambros., XIV, 681; S. August., XXXVI, 109; Rupert. abb., CLXVII, 554. — Vacca : Raban. Maur., CXII, 1072. Mons et vallis : S. Aug., XXXVII, 1597. — Vectis : S. Gregor. Mag., LXXVI, 470, 473. — Vectis tabernaculi conjungens utrumque testamentum : Adam. Scot., CXCVIII, 695. — Vena : Raban. Maur., CXII, 1073. — Ventus : Raban. Maur., CXII, 1071. — Verbum absconditum : S. Gregor. Mag., LXXV, 705. — Verbum bonum : Petr. Lombard., CXCI, 457. — Vermis : S. Aug., XXXVI, 174; S. Eucher., L, 754; Raban. Maur., CXI, 236; CXII, 1075; S. Petr. Damian., CXLIV, 891; S. Bruno Carthus., CLII, 720; S. Bernard., CLXXXIV, 671; Petr. Lombard., CXCI, 229; Garner. de S. Victore, CXCIII, 130. — Vertex : Garner. de S. Victore, CXCIII, 162. — Via : S. Hieronym., XXV, 162; Raban. Maur., CXII, 1077; S. Bruno Herbipol., CXLII, 289; S. Bernard., CLXXXII, 1024; Garner. de S. Victore, CXCIII, 260; Adam. Scot., CXCVIII, 702. — Via juxta quam laqueus ponitur a malis : Petr. Lombard., CXCI, 1214. — Vinea : Raban. Maur., CXII, 1079; Rupert. abb., CLXVIII, 870. — Vir : S. Gregor. Mag., LXXIX, 90; Raban. Maur., CXII, 1080; S. Bruno Carthus., CLII, 639; Garner. de S. Victore, CXCIII, 137. — Vir a femina circumdatus : S. Gregor. Mag., LXXIX, 23. — Virga : S. Aug., XL, 698; Rupert. abb , CLXVII, 596; CLXVIII, 852. — Virga simul et flos : S. Hilar , IX, 283; S. Hieron., XXV, 462. — Vitis : S. Ambros., XIV, 681; S. August., XXXV, 1839; S. Eucher., L, 745; S. Paulin. Nolan., LXI, 367; Raban. Maur., CXII, 1081; S. Anselm., Cantuariens., CLVIII, 593; Vener. Godefr. abb., CLXXIV, 831, 856; S. Bernard., CLXXXIV, 925. — Vitulus : S. August., XXXVII, 1153; XXXVIII, 45; S. Eucher., L, 753; S. Gregor. Mag., LXXVI, 625; LXXIX, 463; Raban. Maur., CVIII, 1158; CXII, 1082; S Bruno Herbipol , CXLII, 262; Rupert. abb., CLXVII, 757, 1438; CLXVIII, 1577; Garner. de S. Victore, CXCIII, 101. — Vultur : S. Aug., XXXIV, 885; S. Gregor. Mag., LXXVI, 67; Raban. Maur., CXI, 266, 1239; CXII, 1083; Garner. de S. Victore, CXCIII, 83.

Christus comparatur. Agno : Alan. de Insul., CCX, 231. — Api : S. Bernard., CLXXXIII, 41. — Arcæ Noe : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 803. — Bombyci qui sericum texit : Alan. de Insul., CCX, 243. — Candelabro aureo : Guerric. abb., CLXXXV, 176. — Capræ : S. Gregor. Magn., LXXIX, 497 : Alan. de Insul., CCX, 68. — Carboni ignito et mortuo : S. Bernard , CLXXXIV, 1020. — Cereo : Guerric. abb., CLXXXV, 65. — Cervo : S. Ambros., XIV, 811; Guerric. abb., CLXXXV, 65. — Citharæ : S. Bernard., CLXXXIV, 655. — Gallinæ : S. August., XXXVII, 1116. — Guttæ : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 329. — Hinnulo : Alan. de Insul., CCX, 68. — Hædo : Thomas Cisterciens., CCVI, 384. — Ovi : S. Bernard., CLXXXIII, 41; Alan. de Insul., CCX, 231.

— Pani : Thomas Cisterciens., CCVI, 384. — Platano : Anselm. Cantuar., CLVIII, 591. — Pluviæ : Thomas Cisterciens., CCVI, 384. — Rosi : id., *ibid.* — Terræ opulentæ : ven. Godefr. abb., CLXXIV, 1088. — Tonitruo, id., *ibid.*, 886. — Tympano : Gillebert., CLXXXIV, 222. — Unguento : Guerric., CLXXXV, 68. — Vento : Gillebert., CLXXXIV, 75. — Violæ : S. Bernard., CLXXXIV, 668.

Christus designatus per Arcam Noe : Adam Scot., CXCVIII, 758 ; Alan. de Insulis, CCX, 241. — Columnam nubis : S. Ambros., XV, 1251. — Favum mellis : S. August., XXXVIII, 1497. — Virgam Moysis : S. Ambros., XV, 123.

Christus figuratus in agno jugulato : S. Leo, LVI, 1136; S. Bruno Astens., CLXIV, 497. — In ariete quem vidit Abraham : S. Ambros., XLV, 448, 479; S. August., XXXVI, 244; XLI, 511. — In tribus avibus : S. Aug., XXXVII, 1299. — In botro per exploratores de terra promissionis portato : Wolbero abb., CXCV, 1082. — In capro emissario : Raban. Maur., CVIII, 420. — In carnibus ad vesperam et panibus mane præstitis populo Israel : S. Aug., XXXIV, 616. — In monte Galaad : Gillebert., CLXXXIV, 118. — In ligno vitæ : S. Aug., 701. — In panibus propositionis : Raban. Maur., CVIII, 517. — In pisce prehenso in Tigride : S. Optat., XI, 990. — In serpente a Moyse exaltato : S. Aug., XXXVII, 1578; XXXVIII, 1312; XLV, 1138; Alcuin., C, 510; S. Petrus Damian., CXLIV, 661; S. Bruno Astensis, CLXIV, 492. — In vitulo in atrio tabernaculi immolato : S. Bruno Astens., CLXIV, 346.

Christus repræsentatus in balsamo : Raban. Maur., CIX, 958. — In hædo occiso : vener. Godef. abb., CLXXIV, 203. — In hydro : S. Petrus Damian., CXLV, 771.

Christus significatur per agnum lactentem : S. Greg., LXXIX, 200. — Per quatuor animalia : Rupert. abb., CLXVII, 1683. — Per aquam quæ irrigat aut abluit : S. Aug., XXXVI, 175. — Per botrum delatum ex terra promissionis : S. Petrus Damian., CXLV, 1057; Rupert., abb., CLXX, 214; Gillebert., CLXXXIV, 275. — Per flores varios : Gillebert., CLXXXIV, 190. — Per hircum : Raban. Maur., CXI, 203; Rupert. abb., CLXVII, 818. — Per malleum ligneum in tabula sonantem : Rupert. abb., CLXX, 150. — Per manna : S. Aug., XXXIV, 635; XXXV, 1603. — Per pisces : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1101. — Per situlam : Rupert. abb., CLXVII, 902. — Per vaccam rufam : Adam. Scot., CXCVIII, 704.

Christi caro dicitur altare : Raban. Maur., CXI, 856. — Cilicium : id., CXII, 894. — Diadema : Cassiodor., LXX, 1071. — Domus : Raban. Maur., CXI, 589. — Humerus, id., CXII, 959. — Jumentum, *ibid.*, 973. — Lectus : Alanus de Insulis, CCX, 63. — Stola : Raban. Maur., CXII, 1060. — Terra : Garner. de S. Victore, CXCIII, 239. — Testa : Raban. Maur., CXII, 1066. — Thuribulum, *ibid.*, 1070. — Tunica, *ibid.*, 1069. — Urna aurea : S. Petrus Dam., CXLIV, 884. — Vestis : Raban. Maur., CXII, 1076. — Vitula, *ibid.*, 1082.

Christi corpus dicitur Domus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 595. — Esca : Raban Maur., CXII, 917. — Lagunecula, *ibid.*, 979. — Manna, *ibid.*, 995. — Medulla, *ibid*, 997. — Mons in quo quies justis : S. Hilar., IX, 301. — Sion, id., *ibid.*, 297. — Templum : Raban. Maur., CXII, 1064; Rupert. abb., CLXVII, 685; Alanus de Insulis, CCX, 202.

Christi divinitas dicitur altare : Raban. Maur., CXI, 856. — Aurum : Rup. abb., CLXVIII, 922. — Barba : Rab. Maur., CXII, 873. — Caput, *ibid.*, 884. — Columna, *ibid.*, 899. — Columna ignis : Rupert abb., CLXVII, 637. — Dextera : Alanus de Insul., CCX, 67. — Guttur, *ibid.*, 90. — Hamus : Raban. Maur., CXI, 240. — Os : id., CXII, 1014.

Christi humanitas dicitur altare : Raban. Maur., CXI, 856. — Butyrum, id., CXII, 877. — Caput, *ibid.*, 884. — Columna, *ibid.*, 899. — Columna nubis : Rupert. abb., CLXVII, 657. — Diadema : Alanus, CCX, 233. — Domus : Raban. Maur., CXII, 911. — Domus liguli : venerab. Godefrid. abb., CLXXIV, 290. — Equus : Raban. Maur., CXII, 916. — Femur, *ibid.*, 923. — Granum, *ibid.*, 913. — Hamus, *ibid.*, 947. — Hortus : Alanus de Insulis : CCX, 91. — Hyssopus : Raban. Maur., CXII, 1088. — Lac. : Alanus, CCX, 81. — Læva : *ibid.*, 67. Lampas, *ibid.*, 253. — Nubes : Garner. de S. Victore, CXCIII, 49. — Paries : Raban. Maur., CXII, 1022. — Sardonychus, *ibid.*, 1046. — Tabernaculum, *ibid.*, 1062. — Terra : Garn. de S. Vict., CXCIII, 239. — Umbra : Raban. Maur., CXII, 1085. — Urna, *ibid.*, 1086. — Vestis, *ibid.*, 1073. — Venter, *ibid.*, 1071. — Vestimentum, *ibid.*, 1075. — Virga, *ibid.*, 1081. — Humanitas Christi ventri et ebori comparatur : Wolbero abb. CXCV, 1198.

Christi incarnatio dicitur desponsatio : Alanus de Insulis, CCX, 77. — Fimbria : Raban. Maur., CXII, 928. — Præsepe, *ibid.*, 1027. — Radix, *ibid.*, 1036. — Scabellum, *ibid.*, 1043. — Umbra : Garn. de S. Victore, CXCIII, 382.

Christi passio dicitur Fasciculus myrrhæ. Raban. Maur., CXII, 920. — Fragmen, *ibid.*, 922. — Purpura, *ibid.*, 1054. — Rubor, *ibid.*, 1041. — Sanguis, *ibid.*, 1045. — Torrens, *ibid.*, 1068.

CINIS consummatio passionis Domini, *ibid.*, 895.

CITHARA significat Christi humanitatem : S. Bruno Carthus., CLII, 901. — Cithara gloriosam significat passionem, quæ tersis nervis dinumeratisque ossibus virtutem patientiæ intellectuali quodam carmine personabat : Cassiodor., LXX, 404. — Citharæ comparatur Christus cruci affixus : S. Bernard., CLXXXIV, 655.

COCCUS, passio Domini : Raban. Maur., CXII, 898.

COLLIS Filii dexteræ, æterna est celsitudo Redemptoris : S. Greg. Mag., LXXIX, 351.

COLUBER facta virga Moysis significat Christi mortem : Rupert. abb., CLXVII, 584.

COLUMBA nobis gratiam baptismi ostendit : S. Phæbad., XX, 46. — Columba ex arca emissa, Christus ad Judæos missus : Petrus Lombard., CXCI, 509. — Columba, mansuetudo Domini : Garn. de S. Victore, CXCIII, 71.

COLUMNA. Divinitas Christi columna, item et humanitas : Raban Maur., CXII, 899. — Per columnam nobis designatur humanitas : S. Bruno Carthus., CLII, 1157; Rupert. abb., CLXVII, 611. — Columna ignis donum Spiritus sancti ostendit : S. Phæbad., XX, 46.

CONVIVIUM. Cœna Christi in festo Paschæ, figurata fuit in convivio quod fecit Lot angelis : Rupert. abb., CLXVII, 408. — Convivium Joseph ad fratres suos figura fuit convivii corporis quo Judæi fœderabantur, *ibid.*, 535.

COR anima Christi, sapientia Christi : Raban. Maur., CXII, 901.

CORNU designat divinitatem : S. Bruno Carthus., CLII, 1256.

CRUS itinera Dominicæ incarnationis : Raban. Maur., CXII, 905. — Crura Christi sunt prædicatores : Alanus de Insulis, CCX, 90.

DEDICATIO templi resurrectionem Christi significabat : Cassiodor., LXX, 202.

DESPONSATIO Christi, incarnatio ejus : Alanus de Insulis, CCX, 77.

DEXTERA Christi divinitas ejus est, læva, humanitas : Alanus de Insulis, CCX, 67.

DIADEMA vocatur caro quam Christus assumpsit pro nobis qua mortuus destruxit imperium mortis, qua etiam resurgens resurgendi nobis spem contulit : Cassiodor., LXX, 1071. — Diadema Christi, humana ejus natura : Alan., CCX, 233.

DIES. Bene in mysterio Christus dicitur dies, cujus apostoli sunt duodecim horæ : S. Ambros., XV, 1779; S. August., XXXVI, 650. — Dies est quibus adest Christus, nox est quibus se denegat : S. Ambros., XV, 1292. — Claritas conversationis Christi, dies : Garnerus, CXCIII, 370.

DOMUS est caro Salvatoris assumpta in sancta Ecclesia : Raban. Maur., CXI, 389. — Domus Christi humanitas, id., CXII, 911.

DORMIRE Dei est cum unigenitus Filius Patris in assumpta carne mori pro nobis dignatus est : S. Eucher. L, 737.

DUODECIMUS mensis interfectioni Judæorum designatus novissimam ætatem sæculi exprimit : Raban. Maur., CIX, 665.

EBUR, incorruptio carnis Christi, id., CXII, 913.

ELECTRUM redemptionis nostræ typus, id., CXI, 478.

EMMANUEL merito dictus est Christus quia quod significat Emmanuel venit, id est *Nobiscum Deus* : Tertul., II, 337; S. August., XXXIV, 385.

EQUUS. Humanitas Christi, equus : Raban. Maur., CXII, 916.

FEMUR idem sonat in Psalmo ac incarnatio Christi : Cassiodor., LXX, 320. — Femur Christi humanitas : Rab. Maur., CXII, 923.

FENESTRÆ, Christi miracula, *ibid.*, 924. — Fenestræ et cancelli per quos dilectus ad nos prospicit, divinitas ejus sunt : Wolbero abb., CXCV, 1109.

FILIUS DEI visus est Abrahæ sed in forma humani corporis quo scilicet postremis temporibus in homine venturus ostenderetur : S. Phæbadius, XX, 36.

FISCELLA. Præsepe Domini in fiscella Moysis figuratur : vener. Godefr. abb., CLXXIV, 646.

FLAMMA IGNIS. Christus Moysi in rubo, in flamma ignis apparuit ut lumen credentibus, incredulis judicium demonstraret : S. Phæbad., XX, 46.

FLOS ex virga, Filius Mariæ qui dicitur Jesus Christus : Tertull., II, 788. — Flos est designatus per Nazareth : Adam. Scot., CXCVIII, 372. — Flos, caro Christi gloriosa : Alanus de Insulis, CCX, 69.

FORAMINA PETRÆ vulnera Christi : Wolber. abb., CXCII, 1071; Alanus de Insulis, CCX, 70. — Vulnera Christi, figuræ videlicet clavorum et lanceæ percussuræ: Cassiod., LXX, 1066. — Christi vulnera sunt foramina petræ et caverna maceriæ : vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 615; S. Bernard., CLXXXIII, 1071.

GALLINA. Charitas Christi simillima naturæ gallinæ : Petr. Lombard., CXCI, 543.

GENA. Per genas sponsi modestia Christi, pietas, vel severitas, vel habitus vultus illius accipitur : Cassiodor., LXX, 1086. — Modestia Salvatoris per genas designatur : Raban. Maur., CXII, 963.

GIGAS est Christus biformis naturæ : vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 396.

GLADIUS, verbum Dei : Garner. de S. Victore, CXCIII, 522.

GRANUM, humanitas Christi : Rabanus Maurus, CXII, 943. — Christus arbor fuit cum resurrexit qui cum moreretur granum fuit : S. Eucher., L, 745.

GRESSUS signant adventum Filii Dei et regressionem ejus ad Patrem : S. Eucher., L, 734.

GUTTUR, doctrina Christi : Raban. Maur., CXII, 946. — Divinitas Christi : Alanus de Insulis, CCX, 90.

HAMUS divinitas Filii Dei nuncupatur : Raban. Maur., CXI, 240.

HERMON. Ros Hermon est gratia Christi : Alcuin., C, 637.

HINNULI corporis et animæ Christi typum gerunt : Alanus de Insulis, CCX, 98.

HIRCUS. Duo hirci qui jejunio afferebantur utrumque ordinem Christi figurant; Christum scilicet passurum et fidelibus alimoniam in Ecclesia præstaturum : Tertull., II, 331. Quidam per duos hircos Christum et Barabbam intellexerunt : Raban. Maur., CXI, 203; Rupert. abb., CLXVII, 818. — Hirci duo significant Christum et Antichristum id. Rupert. abb., CLXVIII, 1577.

HOEDUS. Christus agnus est nobis, Judæis vero hœdus: S. Ambros., XIV, 648. — Hœdi ab Isaac oblati præfigurant carneum Salvatoris adventum : Raban. Maur., CVII, 588.

HORTUS, Christi humana est natura : Alanus de Insulis, CCX, 91. Horti hujus aroma, anima est : Alanus de Insulis, CCX, 91.

HYSSOPUS, immolato sanguine intincta supra leprosi corpus septies solebat aspergi, significans pretioso sanguine Domini Salvatoris maculas peccatorum efficaciter esse diluendas : Cassiodor., LXX, 364. — Hyssopo sanguis Christi significatur : S. Bruno Herbipolens., CXLII, 206. — Hyssopus significat fidem et humilitatem passionis Christi : Rupert. abb., CLXVII, 692.

IGNIS. Christi humanitas significata per nubem quæ obumbrabat per diem et divinitas per ignem qui lucebat per noctem : Adam. Scot., CXCVIII, 730.

JUGUM dicitur Christi dominium : Raban. Maur., CXII, 972.

LAPIS. Christus lapis præcisus de monte qui jacendo humilis quassat offendentem, veniendo excelsus conterit superbientem : S. Augustin. XXXVIII, 567, 681.

LATITUDO templi Christi charitatem significat : Rupert. abb., CLXVII, 1147.

LIGNUM. Aqua de amaritudinis vitio in suum commodum suavitatis Mosis ligno remediatur, lignum illud erat Christus aquas baptismi ex sese remedians : Tertull., I, 1209.— Quod aquæ amaræ ligno in se suscepto dulcescunt, indicio erat amaritudinem gentium per lignum crucis in usum dulcedinis esse quandoque vertendam : Raban. Maur., CVIII, 76. Bene ligno fructifero comparatus est Christus, propter crucem quam pro hominum salute suscepit : Cassiodor., LXX, 30. — Ligna Libani membra Christi : Alanus de Insulis, CCX, 83. — Lignum vitæ in medio paradisi Christus est in medio Ecclesiæ suæ : S. Ambros., XVII, 778.

LILIUM inter spinas Christus inter Judæos : Wolbero abb., CXCV, 1094

LUMINARIBUS cœli assimilantur vulnera Christi : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 968.

MALLEOLUS igneus in tabula sonans, Christum in cruce significat : Rupert. abb. CLXX, 150.

MALUM GRANATUM. Mali granati nomine Christus intelligitur : S. Gregor. Mag. LXXIX, 361.

MALUM PUNICUM Christi passionem designat : Alanus de Insulis, CCX, 93. — Malum punicum dicitur sanguis Christi : Raban. Maur., CXII, 932.

MANE adventus Christi; item adventus judicis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 368. — Mane dicitur tempus incarnationis : Raban. Maur., CXII, 992. — Tempus Resurrectionis *ibid.*, — Resurrectio Christi vocatur mane : S. Eucher., L, 742.

MANNA. Per manna absconditum sapientia quæ Christus est intelligi potest : S. Ambros., XVII, 781. — Manna significat carnem Christi : Raban. Maur., CVIII, 869. — Manna Christi panis cœlestis fuit figura : S. Augustin., XXXVIII, 554; XXXIX, 1155.

MANUS. Per manus dilecti intelligitur omnis virtus potentiæ ejus : Wolbero abbas, CXCV, 1185.

MAXILLA Christi passionem significat : Rupert. abb., CLXVIII, 486.

MERCATOR. Christus mercator qui in sacco ferebat pretium nostrum; percussus est lancea, fusus est saccus et manavit pretium orbis terrarum : S. Augustin., XXXVI, 178, 179.

MERIDIES tempus passionis designat : Alanus de Insulis, CCX, 59.

MONS. Christus assidue in Scripturis mons appellatur : S. Augustin., XXXVI, 74, 77, 517; XXXVIII, 45. — Mons translatus in mare, Christus gentibus ab apostolis nuntiatus, id., XXXVIII, 554. — Montes significant Christum a celsitudine virtutum : S. Eucher., L, 742. — Sicut in monte leges datæ ita et Christi Domini mandata in monte : S. Prosper Aquitan., LI, 767.

MYRRHA. Per myrrham passio et sepultura Christi designatur : Cassiodor., LXX, 1060. — Myrrha amaritudinem passionis significat : Wolbero abb., CXCV, 1080.

NARDUS typus est Dominicæ passionis : Cassiodor., LXX, 1078.

NARES. Præscientia Christi narium nomine designata : Raban. Maur., CXII, 1004.

NEBULA. Nebulæ totam terram tegenti similis humanitas Christi : vener. Godefr. abb., CLXXIV, 50.

NUBES ascensio Christi : Raban. Maur., CXII, 1007. Christi humanitas significata per nubem quæ obumbrabat per diem : Adam. Scot., CXCVIII, 730.

OCTAVA. Pro octava secundus significatur Domini adventus quando finita sæculi hebdomada ad judicandum venerit mundum : Cassiodor., LXX, 59.

OLEUM. Oleo nomen Christi comparatum : Nicolaus, CLXXXIV, 831.

OSTIUM in latere arcæ typus vulneris in latere Christi : Guerric. abb., CLXXXV, 140.

PALLIUM, altitudo humanitatis Christi : Raban. Maur., CXII, 1018.

PALUS. Columna Christi palo vitis significata : S. Bernard., CLXXXIV, 644.

PARIES corpus Salvatoris significat : Raban. Maur., CXI, 401.

PASCHA figura transitus Christi ad Patrem : S. Prosper Aquitan., LI, 766.

PASSER. — Duo passeres de quibus Leviticum XIV sunt divinitas et humanitas Christi : Rupert. abb., CLXXII, 811.

PASTOR. Verus est pastor Christus et qui noluerunt ab eo pasci, depascet eos mors : S. Ambros., XIV, 1164.

PES. Exemplum Christi pes : Raban. Maur., CXII, 1025. — Per pedes Filii Dei intelligitur incarnatio : S. Eucher., L, 733. — Pedes Domini incarnationem ejus, manus vero potentiam significant : Vener. Godefr., abb., CLXXIV, 812.

PETRA. Quod in propheta Isaia dicitur : *Aquam de petra producet illis* : in Evangelio adimpletur quando Christus qui est petra finditur ictu lanceæ : S. Cyprian. LV, 379.

PODERIS et mitra apud Zachariam secundum Christi adventum in gloria significant : Tertull., II, 330, 331.

POSTERIORA. Filii Dei incarnatio accipitur : S. Eucher., L, 733.

PSALTERIUM corporis Domini decora similitudo : Cassiodor., LXX, 542.

PURPURA dicitur passio Christi : Alan. de Insulis, CCX, 100. — Purpureus color mysterium Dominicæ passionis significat : Cassiodor., LXX, 1071, 1075, 1096.

QUADRIGÆ Aminadab Christi principales sunt virtutes in incarnatione exhibitæ : Alanus de Insulis, CCX, 95.

RAAB funiculum coccineum in fenestra suspendens sanguinis Christi mysterium præferebat : S. Fulgentius Ruspens., LXV, 545.

RADIX Incarnatio Dominica, radix : Garner. de S. Vict., CXCIII, 342.

RAMUS virentis olivæ Christi sanctissimam carnem designat : Vener. Godefr. abb., CLXXIV, 1016.

ROS significat Verbum Domini : Raban. Maur., CXI, 328. — Christus quasi ros in utero Virginis : Rupert. abb. CLXVIII, 201.

SACCUS corpus est Christi Jesu, cum pro nobis ipse mori dignatus est : Cassiodor., LXX, 206.

SACRIFICIA Christus in sacrificiis veteribus prophetatus : S. August., XLII, 317.

SAGITTÆ acutæ sunt verba Domini Salvatoris : Cassiodor., LXX, 321.

SANGUIS. Passio Christi, sanguis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 212

SAPPHIRUS, miracula Christi : Raban. Maur., CXII, 1044.

SEMITA. Intentio incarnationis, semita : Garner. de S. Victore, CXCIII, 264. — Ascensio Christi semita : Raban. Maur., CXII, 1049.

SERPENS a Moyse exaltatus, typus Christi crucifixi. S. Ambros., XVII, 34; S. Bernard, CLXXXIV, 729. — Serpens æneus Christum Dominum a morsu diaboli liberantem prænuntiabat : S. Prosper Aquitan., LI, 780; S. Maximus Taurin., LVII, 340.

SOL, resurrectio Christi : Raban. Maur., CXII, 1057.

SORDES apud Zachariam primum Christi adventum in infirmitate significant : Tertull., II, 330, 331.

TAURUS. *Tauri decor ejus, cornua unicornis, cornua ejus* : per hæc verba Christus significabatur, aliis ferox ut judex, aliis mansuetus ut Salvator : Tertull., II, 346.

TEMPUS. Christus et Ecclesia in ipsis Judicum et Regum temporibus figurantur : S. August., XLII, 271. — Christi nomen et Ecclesiam ita exhibent præsentia tempora sicut præterita nuntiarunt, *ibid.*, 285.

TESTA. Virtutem Christi testæ non putemus incongrue comparatam : Cassiodor., LXX, 1158.

THABOR specialiter adventum Domini significat : Raban. Maur., CXI. 362.

THURIBULUM est symbolum Christi patientis : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 856.

THUS. Magi ab oriente thus et myrrham et aurum Domino obtulerunt quasi clausulam sacrificationis : Tertull., I, 672.

TORCULAR calcavit solus Christus : S. Petr. Damian., CXLV, 1162.

TORRENS. Torrenti bene comparatur sapientia Christi : Cassiodor., LXX, 254; S. Bruno Herbipol., CXLII, 154.

UBERA Christi divinitatem ejus designant : Alanus de Insulis, CCX, 100.

UMBRA dicitur humanitas et protectio Christi : Raban. Maur., CXII, 1085.

VACCA, infirmitas incarnationis : Garner. de S. Victore CXCIII, 96. — Per vaccam rufam quæ ad immolandum sacerdoti traditur, figuratur incarnatus Dominus qui pro redemptione nostra sacrificium semetipsum fecit; Raban. Maur., CVIII, 703.

VAS figuli confractum mortem Christi significat : Vener. Godefrid. abb CLXXIV, 291.

VELAMENTUM legis. Christus sic in velamento legis latet ut in hordeo medulla sub palea : S. Augustin., XXXVIII, 725.

VERENDA. Caro Christi infirma significatur per verenda Noe discooperta : Rupert. abb., CLXVII, 951.

VERMIS. Christus dictus vermis et non homo futuræ incorporationis suæ humilitatem designat : S. Gaudent., XX, 989; S. Augustin., XXXIII, 547.

VESPERE, tempus incarnationis ; Raban. Maur., CXII, 1076.

VESTIS. Christus venit tinctis vestibus de Bosra : Rupert. abb., CLXX. 156.

VESTIMENTUM Filii Dei, caro ejus : S. Eucher, L, 753.

VIA dicitur Christus; item transitus humanitatis ejus et specialis adventus ad cor : Garner. de S. Victore, CXCII, 260.

VINUM. Divinitas Christi vino comparatur : S. Gaudent., XX. 985. — Vinum sanguis Christi : Raban. Maur., CXII, 1078.

VIRGA. Christus ipse est flos de virga, profecta ex radice Jesse. Humanitas Christi significata est per virgam Moysis : Rupert. abb., CLXVII, 584. — Virga Moysis in serpentem conversa figura fuit Dominicæ passionis : S. Augustin, XXXVI, 933; XXXVIII, 67; XLII, 880. — Virga Moysis fuit figura ligni crucis Christi : Wolbero, abb., CXCV, 1061. — Potestas data Christo significatur per virgam Moysis elevatam in mari Rubro : Rupert. abb., CLXVII, 641.

VITIS. Vitis præcisio Christi exinanitio : S. Bernard., CLXXXIV, 637. — Vitis folia Christi verba designant : *ibid.*, 853.

VITULUS humanæ in Christo naturæ typus : Vener. Godefrid., abb., CLXXIV, 650.

APPENDIX AD ARTICULUM II.

Allegoriæ quæ ad crucem spectant.

LAUX dicitur altare : Rupert. abb., CLXVIII, 366. — Arbor malus : Joannes Algrinus, CCVI, 808; Alanus de Insulis, CCX, 105. — Per arborem malum crux signatur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 541. — Crucis arbor fructum salutis et vitæ attulit : Rupert. abb., CLXVIII, 953. — Arca Noe : S. Petr. Damian., CXLIV, 770. — Baculus : Raban., Maur., CXII, 873. — Hamus : S. Bernard., CLXXXIII, 102. — Lectulus : Gilbert., CLXXXIV, 655. — Lignum : Raban. Maur., CXII, 985. — Lignum dulcescens aquas : Rupert. abb., CLXVII, 655. — Navicula : Raban. Maur., CXII, 1005. — Propitiatorium : S. Petr. Damian., CXLIV, 771. — Quercus Thabor : Vener. Hildebert. Cenoman., 439. — Regium signaculum : S. Bernard., CLXXXIV, 727. — Sedes sponsalis in qua Christus Ecclesiam sibi copulavit, *ibid.*, 656. — Scala et janua cœli : Alanus de Insulis, CCX, 224. — Scala cœli proprio nomine crux vocatur, quia per ipsam Dominus Jesus Christus mysteria universa conficiens et concludens, Patri et Adam reportavit et iter ad cœlum omnibus se sequentibus patefecit : S. Zeno, XI, 433. — Sola via ad cœlum : S. Bernard., CLXXXIV, 740. — Statera : Rupert. abb. CLXXII, 1612. — Statera corporis Christi, id est Ecclesiæ : S. Bernard., CLXXXIV, 672. — Sycomorus : Raban. Maur., CXII, 1053. — Sycomorus seu ficus fatua : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 438. — Vectis : Raban. Maur., CXII, 1073. — Virga, id., CXII, 1081 ; S. Augustin., XL, 608. — Virga virtutis : S. Petr. Damian., CXLIV, 761.

Ligni nomine crux sancta designatur : S. Eucher., L, 741; Garner. de S. Victore, CXCIII, 329. — Nomine palmæ : Raban. Maur., CXII, 1017. — Nomine Torcularis, *ibid.*, 1068.

Lignum crucis dicitur altare, *ibid.*, 856. — Arbor, *ibid.*, 865. — Cedrus, *ibid.*, 891. — Crucis figuræ fuerunt agnus paschalis, signum sanguinis agni paschalis, signum crucis : Lactant., VI, 530. — Altare ligneum. Crucis mysterium significatur per altare ligneum : Rupert. abb., CLXVII, 1488. — Aod. Crux per capulum gladii Aod signata : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 270. — Arca Noe : S. Aug., XL, 534. — Botrus. Christus in cruce, botrus positus in vecte : S. Petr. Damian., CXLIV, 786. — Crux Mardocheo parata : Raban. Maur., CIX, 660. — Gedeon. Crux in Gedeone adumbrata : S. Petr. Damian., CXLIV, 769. — Isaac. Crucem ferentis Christi figura fuit Isaac bajulans ligna : Rupert. abb., CLXVII, 429. — Jacob. Crux significatur per transpositionem manuum Jacob super Ephraim et Manassen. Rupert. abb. CLXVII, 548. — Juniperus sub quo fuit Elias, *ibid.*, 1245. — Lignum immissum in aquas ut dulces fierent : S. Augustin. XXXIV, 606; Raban. Maur., CIX, 1031. — Bene ligno fructifero comparatus est Dominus Christus propter crucem quam pro hominum salute suscepit : Cassiodor., LXX, 30. — Christus regnavit a ligno; non ab illo ligno paradisi, unde diabolus genus humanum videbatur tenere captivum; sed ab isto scilicet ligno unde libertas caput extulit, in vita surrexit; in illo siquidem ligno mors transgressionis pependit; in isto fides confessionis emicuit; illud perduxit ad inferos, istud mittit ad cœlos : Raban. Maur., CIX, 560. — Moyses extendens manus : S. Augustin., XLII, 901. — Moyses quandiu manus tendebat Amalech audacia superba premebatur, præsagens crucem beatissimæ passionis : Cassiodor., LXX, 959. — Palma : S. Gregor. Magnus, LXXIX, 536; Rupert., abb., CLXVIII, 947, Alanus de Insulis, CCX, 221. — Palus quo Jael transadegit cerebrum Sisaræ : Raban. Maur., CVIII, 1136. — Samsonis Columnæ : Vener. Godefrid abb., CLXXIV, 285. — Serpens. Serpens ligno suspensus typus et umbra Christi fuit pro salute nostra in cruce pendentis : S. Ambros., XVII, 34. — Tabulæ Dei digito scriptæ, crucis typus : S. Petr. Damian., CXLIV, 606. — Terebinthus. Crux Christi significabatur per terebinthum ubi Jacob sepelivit deos alienos, quia in carne Christi sepulta sunt nostra peccata : Rupert, abb., CLXVII, 501. — Tympanum Mariæ prophetissæ ; S. Pet. Damian., CXLIV, 1022. — Littera græca Thau (T) : S. Augustin, XXXIV, 804; Paschas. Radbert., CXX, 1101 ; Rupert. abb., CLXVII, 1038. — Virga Aaron : S. Petr Damian., CXLIV, 730. — Virga Moysis : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 686; Wolbero abb., CXCV, 1061. — Virga qua percussa est petra : Lanfranc. Cantuariens, CL, 188; Petr Lombard,, CXCI, 1617.

Crux significatur per duo ligna quæ colligebat vidua Sarepta : Rupert. abb., CLXVII, 1241. — Tauri cornua crucis extima : Tertull., II, 346. — Brachia crucis dicuntur cornua : Raban. Maur., CXII, 903. — Crucis brachia sunt cornua in manibus Christi : Rupert. abb., CLXVII, 1618. — Crux habuit duo ligna, unum linguam Judæorum, alterum manum gentilium : Rupert, abb., CLXXII, 881.

Duo ligna crucis per genuinam percussionem petræ

sint significata : S. Augustin., XXXV, 1612. — Signaculum crucis, cortex : Raban. Maur. CXII, 904. — Signum Dei vivi, crucis est signum : Alcuin., C, 1129. — Vexillum crucis est clypeus : Raban. Maur., CXII, 895.

ARTICULUS III.

Allegoriæ quæ ad beatam Mariam spectant.

ARCA Testamenti nihil aliud quam Mariam præfigurat : S. Ambros., XXII, 689.

AROMATA. Aromaticis speciebus comparantur virtutes Mariæ : Alanus de Insulis, CCX, 82.

AURORA. Maria est auroræ similis : Alan., CCX, 94.

CAPUT beatæ Mariæ Christus : Alanus de Insulis, CCX, 100.

CASTELLUM symbolum esse potest beatæ Mariæ Virginis : vener. Godefrid., CLXXIV, 959.

COELORUM regnum Mariæ fidei comparatur : S. Bernard., CLXXXIII, 120.

COLLUM non extentum significat humilitatem Mariæ : Rupert. abb., CLXVIII, 944. — Collum beatæ Mariæ obedientia ejus est : Alanus de Insul., CCX, 60. — Doctrina est ejus, *ibid.*, 99.

COLUMBA. Columbæ proprietates beatæ Mariæ applicantur : Rupert abb., CLXVIII, 884.

DIES. Maria dies est sicut angelus Gabriel. : Raban. Maur., CXII, 909.

EBUR. Ebori comparatum Mariæ corpus : Guerric., CLXXXV, 117.

FERMENTUM. Mariæ fides. fermentum : S. Bernard., CLXXXII, 801.

FONS signatus, uterus Virginis : S. Paschas. Radbert, CXX, 106. — Fons signatus a Spiritu sancto dicitur Maria tam corpore quam mente : Rupert. abb., CLXVIII, 898.

FUNDAMENTUM. Maria est fundamentum fidei nostræ : vener. Godefrid., abb., CLXXIV, 1149.

FUNICULUS. Maria significatur per funiculum coccineum quod Raab ligavit in fenestra : Rupert. abb., CLXVIII, 867.

GUTTUR. Meditatio beatæ Mariæ gutturi comparatur : Alan., CCX, 101.

HIERUSALEM beatam Mariam designat : Alanus de Insulis, CCX, 202.

HORTUS conclusus, uterus Virginis : S. Paschas. Radbert., CXX, 106.

LABIA Virginis Mariæ significant illius doctrinam : Rupert. abb., CLXVIII, 884.

LECTULUS. Uterus Virginis Mariæ lectulus dicitur : Rupert., abb., CLXVIII, 858. — Lectulus Salomonis beatam Mariam præfiguravit : Alanus de Insulis, CCX, 75.

LIBANUS. Mariæ virginitas Libano comparata : Gilbert., CLXXXIV, 89.

LILIUM inter spinas, beata Virgo inter filias synagogæ : Wolbero abb., CXCV, 1093. — Maria et Joseph, duo lilia : Rupert. abb., CLXVIII, 871.

MANNA. Maria est manna subtilis splendida, suavis et virgo, quæ velut cœlitus veniens, cunctis ecclesiarum populis cibum dulciorem melle defluxit : S. Maximus Taurinens., LVII, 550.

MARIA, Ager plenus : S. Bernard., CLXXXIV, 1074. — Aquæductus, id., CLXXXIII, 439. — Aurora : Thomas Cisterciens., CCVI, 124. — Aurora consurgens : Rupert. abb, CLXVII, 956; S. Bernard., CLXXXIV, 896 — Castellum : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 32; S. Bernard., CLXXXIV, 1083. — Collis thuris : Alanus de Insulis, CCX, 80. — Collum : Thomas Cisterciens., CCVI, 122, — Columba dilecta : Alanus de Insulis, CCX, 93. — Columba mystica : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 37. — Domus divinæ sapientiæ : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 957; S. Bernard., CLXXXIII, 674. — Domus sapientiæ : Alanus de Insulis, CCX, 261. — Domus figuli : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 290. — Electa ut sol : Alanus de Insulis, CCX, 94. — Fons : vener. Godefrid., CLXXIV, 1008; Alanus, CCX, 76. — Fons signatus : Alanus de Insulis, CCX, 95. — Fundamentum fidei nostræ : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1149. — Hortus aromatum : Alanus de Insulis, CCX, 95. — Hortus conclusus, *ibid.*, 82. — Hortus deliciarum : S. Bernard., CLXXXIV, 836; Guerric. abb., CLXXXV, 119. — Hortus nucum : Alanus de Insulis, CCX, 95. — Inventrix gratiæ : S. Bernard., CLXXXIII, 415. — Lenticula : Thomas Cisterciens., CCVI, 35. — Lilium inter spinas : S. Petr. Damian., CXLIV, 754; Alanus de Insulis, CCX, 217. — Luna : Thomas Cisterciens., CCVI, 124. — Mater charitatis : S. Bernard., CLXXIII, 922. — Mater gentium : Rupert. abb., CLXVIII, 950. — Medium terræ : S. Bernard., CLXXXII, 327. — Misericordiæ regina, id., CLXXXIV, 1059. — Mons : Rupert. abb., CLXVIII, 310. — Mons myrrhæ : Alanus de Insulis, CCX, 80 — Mulier fortis : S. Bernard., CLXXXIII, 65. — Navicula : vener. Godefridi abb., CLXXIV, 603. — Negotium sacerdotum : S. Bernard., CLXXXIII, 327. — Oliva campi : Alanus de Insulis, CCX, 247. — Plantatio rosæ in Jericho : Alanus de Insulis, CCX, 247. — Plena gratia et scientia, *ibid.*, 87. — Porta cœli : S. Paschasius Radbert., CXX, 1010. — Porta cœli maxima : Rupert. abb., CLXX, 70. — Porta Ezechielis : S. Petrus Damian., CXLIV, 753. — Porta Orientalis : Vener. Godefrid., CLXXIV, 905; Adamus Scot., CXCVIII, 185. — Pulchra ut luna : Rupertus abb., CLXVIII, 956; Alanus de Insulis, CCX, 94. — Pulcherrima mulierum : Philippus, de Harveng, CCIII, 245. — Puteus : Vener. Godefridi, CLXXIV, 1008. — Puteus aquæ purissimæ : S. Bernard., CLXXXIV, 194. — Rubus incombustus : S. Bernard., CLXXXIII, 64, 452. — Sacrarium Scripturarum : Rupert. abb., CLXVIII, 899. — Sacrarium Spiritus sancti, id., CLXX, 63. — Scala Jacob : Paschas. Radbert., CXX, 1010; vener Godefrid., CLXXIV, 1011. — Secretorum Dei conscia : S. Bernard., CLXXXIII, 857. — Soror et sponsa Christi : Alanus de Insulis, CCX, 81, 81. — Stella : S. Petrus Damian., CXLIV, 719; Thomas Cisterciens., CCVI, 124. — Stella Maris : S. Petr. Damian., XXLIV, 719; S. Bernard., CLXXXIII, 440. — Templum Domini : Rupert. abb., CLXX, 63. — Thalamus sanctitatis, *ibid.*, 67. — Thesaurus Dei : S. Bernard., CLXXXIII, 395. — Thronus Dei : Guerric. abb., CLXXXV, 189. — Thronus regius, *ibid.*, — 117 — Triclinium divini consilii : Rupert., abb., CLXX, 67. — Turris David : Rupert. abb., CLXVIII, 888. — Vellus Gedeonis : S. Bernard., CLXXXIII, 64. — Vertex montium : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 47. — Virga florida : S. Bernard., CLXXXIII, 62, 452. — Virga ex qua Jesus flos prodiit : S. Bernard., CLXXXIII, 41. — Virgo et martyr : Guerric., CLXXXV, 117. — Virgula ex aromatibus myrrhæ et thuris : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 986

Maria Virgo dicitur acies castrorum : Alanus de Insulis, CCX, 91, 94. — Arca Noe : *ibid.*, 91, 94. — Castellum : Raban. Maur., CXII, 885. — Civitas : Raban. Maur., CXII, 897; Alanus de Insulis, CCX, 200. — Cœlum : S. Petr. Damian., CXCIV, 861. — Ferculum : Raban. Maur., CXII, 925. — Fiscella : id.; *ibid.*, 929. — Virtutum Gazophylacium : Alanus de Insulis, CCX, 53. — Hortus conclusus : Rupert. abb., CLXVIII, 896. — Jerusalem : Rupert. abb., CLXX, 205. — Alanus de Insulis : CCX, 91, 94. — Lana : Raban. Maur., CXII, 980. — Lilium : Alanus de Insulis, CCX, 64. — Mons : Raban. Maur., CXII, 1001. — Mons myrrhæ : Rupert. abb., CLXX, 205. — Mulier : Raban. Maur., CXII, 1002. — Ovum : Rupert. abb., CLXVIII, 1456. — Palatium : Alanus de Insulis, CCX, 53. — Cœlestis regis Paradisus : Rupert. abb., CLXVII, 895. — Porta : Raban. Maur., CXII, 1031. — Porta cœli : Paschas. Radbert, CXX, 1010. — Porta sanctuarii : Rupert., CLXVII, 1493. — Prophetissa : *ibid.*, 1307. — Pulchra et beata, id., CLXVIII, 851. — Regina angelorum, id., CLXX, 205. — Rubus : Raban. Maur., CXII, 1041. — Scala Jacob : S. Paschas. Radbert., CXX, 1010. — Sol : Raban. Maur., CXII, 1057. — Soror Christi : Alanus de Insulis, CCX, 107. — Speculum humilitatis : Rupert. abb., CLXX, 205. — Stella : Raban. Maur., CXII, 1052. — Sunamitis : Alanus de Insulis, CCX, 96. — Tabernaculum : Raban. Maur., CXII, 1062; Alanus de Insulis, CCX, 53. — Terra : Raban. Maur., CXII, 1065. — Templum : *ibid.*, 1064. — Thalamus : *ibid.*, 1063. — Turris : Rupert. abb., CLXX, 205. — Vellus : Raban. Maur., CXII, 1073. — Virga, *ibid.*, 1081; Richard. de S. Victore, CXCVI, 1031. — Virgula fumi : Alanus, CCX, 74.

Maria Virgo comparatur arcæ Noe : S. Bernard., CLXXXIV, 1016, 1019. — Auroræ : S. Petr. Damian., CXLIV, 719. — Campo : S. Bernard., CLXXXIII, 41; Wolbero abb., CXCV, 1093. — Castello : Alanus de Insulis, CCX, 190, 201. — Ecclesiæ : Alanus, CCX, 60. — Jerusalem civitati : *ibid.*, CCX, 190, 201. — Lunæ : S. Petr. Damian., CXLIV, 719. — Rubo ardenti : S. Bernard., CLXXXIV, 1017. — Soli : S. Petr. Damian, CXLIV, 720; vener. Godefrid., CLXXIV, 760; S. Bernard., CLXXXIII, 430. — Terræ : vener. Godefrid., CLXXIV, 748, 1007. — Tartari : Alanus, CCX, 60. — Virgæ : Alanus, CCX, 190. — Virgæ Jesse : S. Petr. Damian., CXLIV, 720. — Maria assimilatur palmæ : Alanus de Insulis, CCX, 100. — Maria Domina nostra simpliciter dicta : S. Bernard., CLXXXII, 210. — Maria fuit magistra apostolorum : Rupert. abb., CLXVIII, 916. — Mariæ nomen evolutum de thesauro Divinitatis : S. Petr. Damian., CXLIV, 518 — Maria pariens est moraliter sapientia fructum salutis parens : Adam Scot., CXCVIII, 310. — Maria terribilis dæmonibus : S. Petr. Damian., CXLIV, 720. — Maria typum quemdam animarum nostrarum gessit : S. Maximus Tau-

rin., LVII, 269.—Maria animam fidelem denotat : vener. Godefrid., CLXXIV, 628. — Maria designat congregationem religiosam : Adam. Scot., CXCVIII, 335. — Maria rationem, Joseph conscientiam moraliter designant ; *ibid*, 367.

MONILE beatæ Mariæ obedientia Christi est : Alanus de Insulis, CCX, 60.

MONS beatam Virginem Mariam notat : vener. Godefrid., CLXXIV, 1091.

MULIERES in libro Generationis recensitæ figura Mariæ fuerunt : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1022.

NARDUS carnem beatæ Mariæ designat, item et famam : Alanus de Insulis, CCX, 61.

OCULI beatæ Mariæ sunt vita activa et contemplativa : *ibid.*, CCX, 99.

ODOR. Mariæ bonus odor Christus, Christus Evæ vero malus : Rupert. abb., CLXVIII, 854.

PARADISUS. Uterus Mariæ Virginis Paradisus : S. Bernard., CLXXXIV, 837.

PARVULA dicitur Maria et ubera non habens : Alan., CCX, 107.

PELLIS. Mariæ pulchritudo similis pellibus Salomonis : Rupert. abb., CLXVIII, 846.

PETRA. Maria petra recte dicta : Guerric., CLXXXV, 119.

PLUVIA symbolum humilitatis et castitatis beatæ Mariæ Virginis : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1006.

POLUS. Maria per polum figuratur : Alan., CCX, 201.

PORTA est Maria quæ clausa ante ingressum principis, id est Christi, semper exstitit, et post egressum ejus clausa in ævum permansit : S. Ambros., XVII, 948. — Porta uterum beatæ Mariæ Virginis designat : Raban. Maur., CXI, 385. — Porta fuit soli Deo pervia : Alan., CCX, 85.

ROS conceptio Mariæ de Spiritu sancto, significatur per rorem jacentem in solitudine : Rupert. abb., CLXVIII, 1328.

ROSA. Eva spina, Maria rosa : S. Bernard., CLXXXIV, 1020.

RUBUS, Mariæ Virginis præfiguratio : S. Eucher., L, 744; Raban. Maur., CXI, 513.

TEMPLUM, Maria templum est quoddam nobis immorandum : Adam Scot., CXCVIII, 367.

TERRA. Maria terra dans fructum benedictionis : Vigilius Tapsens., LXII, 115.

THALAMUS, uterum sanctæ Mariæ Virginis significat : Raban. Maur., CXI, 390; Garner. de S. Victore, CXCIII, 413.

UBERA duo Mariæ sunt virginitas et fecunditas quasi duo hinnuli gemelli : Rupert. abb., CLXVIII, 889. — Ubera beatæ Mariæ sunt humilitas et virginitas : Alanus de Insulis, CCX, 107. Charitas per ubera beatæ Mariæ designatur : CCX, 79. Ubera beatæ Mariæ carnem et animam designant ; *ibid.*, 98.

UTERUS Mariæ Virginis desertum nuncupatur : Raban. Maur., CXII, 909.

VELLUS est Maria de cujus fructu salutaria populis vestimenta texuntur : S. Ambros., XVII, 614. — Mariæ Virginis uterus vellus Gedeonis : Petr. Lombard., CXCI, 661.

VIRGA. Maria virga Aaron : S. Petr. Damian., CXLIV, 721, 760. — Maria figurata est per virgam Aaron : S. Bruno Astensis, CLXV, 883. — Virga ex radice, Maria ex David : Tertull., II, 788. — Maria Virgo Jasseicæ radicis virga : S. Maxim. Taurin., LVII, 510; Vigil. Tapsens., LXII, 112, 113. — Maria Virga, flos Christus : S. Ambros., XV, 1561; S. August., XL, 698; Rupert. abb., CLXVIII, 1454; Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 392; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 826, 827.

VIRGO et stella maris gratiæ divinæ typus : Adam. Scot., CXCVIII, 231.

VITIS fructificans est humilitas beatæ Virginis : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 989.

VITTA coccinea verba beatæ Mariæ significat : Alanus, CCX, 78.

Articulus IV.

Allegoriæ quæ ad angelos spectant.

ANGELI dicuntur abies : Raban. Maur., CXII, 853. — — Amica : Raban. Maur., CXII, 858. — Amicus : Raban. Maur., CXII, 857. — Aqua : S. Eucher. Lugdun., L, 742; S. Gregor. Magnus, LXXVI, 987; Raban. Maur., CXII, 860; Garner. de S. Victore, CXCIII, 279. — Astra : Raban. Maur., CXII, 867 — Astra matutina : S. Gregor. Mag., LXXVI, 467. — Aurum : *ibid.*, LXXVI, 80. — Capilli : S. Eucher. Lugdun., L, 709; Raban. Maur., CXII, 881. — Capreæ : S. Bernard., CLXXXIII, 1031. — Cardines : Raban. Maur., CXII, 888. — Castra : Raban. Maur. CXII, 889. — Cedri : S. Bruno Herbipol., CXLII, 161. — Cervi camporum : S. Bernard., CLXXXIII, 1031. — Cherub. : Raban. Maur., CXII, 891. — Cœlum : S. Augustin., XXXII, 850, 833; XXXV, 252, 258; XXXVII, 1748; S. Gregor. Mag., LXXVI, 438; Garner. de S. Victore, CXCIII, 30; Adamus Scotus, CXCVIII, 278, 787. — Cognati nostri : vener. Godefrid. : CLXXIV, 897. — Columna : Raban. Maur., CXII, 899 — Columnæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 411. — Columnæ cœli : S. Gregor. Mag., LXXVI, 50. — Consiliarii : Raban. Maur., CXII, 901. — Consules : S. Gregorius Mag., LXXV, 666; LXXVI, 19; Garner. de S. Victore, CXCIII, 151. — Crystallum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 354 — Custodes Ecclesiæ : S. Bernard., CLXXXIII, 1156. — Decor : S. Gregor. Mag., LXXVI, 659. — Denarius, Garner de S. Victore, CXCIII, 452. — Dies *ibid.*, 370. — Dragma : Raban. Maur., CXII, 906. — Ethera, *ibid.*, 917. — Filii Dei : S. Gregor. Mag., LXXV, 556; Rupert. abb., CLXVIII, 969. — Firmamentum : Raban. Maur., CXII, 929. — Fortes : Rupert. abb., CLXVIII, 555 — Fratres nostri : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1139. — Lapis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 350. — Lignum : Raban. Maur., CXII, 985. — Lilium : S. Eucher., L, 742. — Lux : Raban. Maur., CXII, 989; Vener. Godefrid., CLXXIV, 404. — Menses : Raban. Maur., CXII, 997. — Messores : Raban. Maur., CXII, 999. — Milites : S. Gregor. Mag., LXXVI, 20; Raban. Maur., CXII, 999. — Ministri divinæ voluntatis : S. Bruno Herbipolens., CXLII, 141. — Montes : S. Hilar., IX, 655, 682; S. August., XXXVII, 1141, 1142, 1650; Raban. Maur., CXII, 1001; S. Bruno Carthus., CLII, 1119; S. Bernard., CLXXXIII 1035; Garner. de S Victore, CXCIII, 252. — Nebulæ : S. Eucher., L, 759. — Obryzum : S. Gregor. Mag., LXXVI, 80; Raban. Maur., CXII, 1009; Garner. de S. Victore, CXCIII, 306. — Ornamentum Dei : S. Gregor. Mag., LXXVI, 659. — Ovis : Raban. Maur., CXII, 1015; Oves : S Bernard., CLXXXIII, 1035. — Petræ : Raban. Maur., CXII, 1028; Garner. de S. Victore, CXCIII, 349 — Platani : Raban. Maur., CXII, 1020; Garner. de S. Victore, CXCIII, 337. — Platea : Raban. Maur., CXII. 1020. — Virtutum præsides : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1120. — Principes : Raban. Maur., CXII, 1029. — Principes gentium : S. Gregor. Mag., LXXVI, 19. — Protectores nostri : vener. Godefrid., CLXXIV, 897. — Reges : Raban. Maur., CXII, 1057; Rupert., CLXVIII, 969; Garner. de S. Victore, CXCIII, 147. — Rupes : Raban. Maur., CXII, 1041 — Sacerdotes Domini : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 405. — Sal : Raban. Maur., CXII, 1045. — Sapphirus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 353. — Saxa : Raban. Maur., CXII, 1047. — Sedes Dei : S. Eucher. Lugdun., L, 739; S. Bruno Herbipol., CXLII, 193. — Senatores : Raban. Maur., CXII, 1049. — Servi, *ibid.*, CXII, 1051. — Signaculum Dei : Alanus de Insulis, CCX, 247. — Silices : Raban. Maur., CXII, 1054. — Silices prærupti : S. Gregor. Mag., LXXVI, 628. — Solium Dei : Raban. Maur., CXII, 1058; S. Bernard., CLXXXIII, 353. — Sorores nostræ : vener. Godefrid., CLXXIV, 647, 648. — Stellæ : Raban. Maur., CXII, 1052. — Tabernaculum : Raban. Maur., CXII, 1062. — Templum : *ibid.*, 1063. — Throni : S Eucher. Lugdun., L, 739. — Vestimentum Dei : Rupert. abb., CLXVII, 212.—Vicini nostri : vener. Godefrid., CLXXIV, 897. — Vigiles : Raban. Maur., CXII, 1078. — Vir : Garner. de S. Victore, CXCIII, 137. — Virtutes : Raban. Maur., CXII, 1081.

Angeli significant Deum excelsum : Rupert. abb., CLXVIII, 658. — Fidem : *ibid.*, 778. — Angeli portant orbem : *ibid.*, 1006. — Significantur per abyssum : Vener. Godefrid, CLXXIV, 1013; per altare : *ibid.*, 1091. — Angeli ventis comparantur : S. Bruno Carthus., CLII, 1348. — Angeli custodes dicuntur ligna cedrina : S. Bernard., CLXXXIV, 430. — Angelorum nomine designatur ipse chorus angelicus : S. Eucher. Lugdun., L, 739.

AQUÆ in cœlo dicuntur angelorum agmina, quibus cœli superiora teguntur : S. Gregor. Mag., LXXVI, 987.

AURUM dicitur sapientia primi angeli : Raban. Maur., CXII, 870.

CAPILLI. Per capillos capitis sanctos angelos seu virtuosos electos typice accipere debemus : S. Eucher. Lugdun., L, 709.

COELUM est intellectus angelorum, cœtus supernorum spirituum, angeli : Raban. Maur., CXII, 891. — Angelicus intellectus cœlum quoddam est : Adam. Scot., CXCVIII, 278, 787.

ÆS. Fortitudo angelorum æs dicitur : Raban. Maur., CXII, 918.

EXERCITUS. Angelorum multitudo exercitus.

FIRMAMENTUM, confirmatio angelicæ naturæ post ruinam malorum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 36.
LILIUM, angeli, candore justitiæ : S. Eucher., L, 742.
MENSES. Ordines angelorum, menses : Raban. Maur., CXII, 997.
MONTES accipere possumus angelica ministeria et cœlorum virtutes et potestates quarum ministerio nobis in sublimia præstatur ascensus : S. Hilar., IX, 655. Montes in circuitu nostro angelorum sunt munitiones quæ nos defendunt, *ibid.*, 682.—Montis nomine angelorum celsitudo significatur : S. August., XXXVII, 1141, 1142.—Montes in circuitu Jerusalem sunt angeli, *ibid.*, 1650
NOVEM nomina lapidum Ezechielis, novem sunt ordines angelorum : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1250.— Novenarius numerus, novem ordines angelorum : Garner., CXCIII, 450.
SAPPHIRUS. Claritas angelorum sapphirus : Raban. Maur., CXII, 1044.
SEPIS. Angelorum custodia sepis, *ibid.*, 1049.
SIGNACULUM est primus angelus, *ibid.*, 1053.
TEMPLUM capacitas intellectus angelici et humani, *ibid.*, 1063.

ARTICULUS V.

Allegoriæ quæ ad spiritus malignos spectant.

ABYSSUS, astutiæ diaboli : Garner. de S. Victore, CXCIII, 284.
ÆGYPTUS. Quid Ægypti nomine accipitur nisi a cœlorum sedibus lapsa multitudo? Et quid in Pharaone Ægypti rege, nisi ipse tenebrarum auctor diabolus? S. Gregor. Mag., LXXIX, 187.
ALIENUS. Dæmones dicuntur alieni : Raban. Maur., CXII, 857.
ALITUS, suggestio diaboli, *ibid.*, 856.
AMALECITÆ, figura malignorum spirituum : vener. Godefrid., CLXXIV, 299.
AMMON. Populus mœroris seu Ammon diabolus et angeli ejus non inconvenienter intelliguntur : Raban. Maur., CVIII, 1187.
ANGELUS, spiritus malignus, id., CXII, 851.
ANIMA, voluntas diaboli. *ibid.*, 852.
AQUILA. In Scriptura sacra vocabulo aquilæ maligni spiritus raptores animarum et insidiatores accipiuntur, id., CX, 694; CXII, 862.
AQUILO. Diabolus et angeli ejus per figuram in aquilone ponuntur sicut Christus in austro : S. August., XXXIII, 561. — Diabolus et coapostatæ ejus angeli ma i nuncupantur aquilo : S. Eucher., L, 739.— Aquilonis nomine appellari diabolus solet, qui ut torporis frigore gentium corda constringit : S. Gregor. Mag., LXXVI, 26, 798, 939; LXXIX, 513 —Diabolus venit ab aquilone et est princeps opprobrii nostri : Rupert. abb., CLXVIII, 231. — Aquilonis latera, diaboli gens : S. Bruno Carthus., CLII, 842.
ARMA, nequitiæ diaboli : Raban. Maur., CXII, 864. — Fraudes diaboli : Garner. de S. Victore, CXCIII. 318.
ASPES, spiritus maligni : Raban. Maur., CXII, 868. — Occulta sævitia diaboli, *ibid.* — Suggestiones diaboli, *ibid.*
ASSUR idem est ac diabolus, pro eo quod multos ad culpam pertraxit, cum cuncta sua multitudine ad inferni claustra descendit : S. Gregor. Mag., LXXV, 916.
AVIS, spiritus maligni : Raban. Maur., LXXV, 872.
BABYLONIA est civitas diaboli : Rupert. abb., CLXVII, 1310
BELLUM, tentatio diaboli ; resistens adversarius ; suggestio adversarii ; ipse malignus : Raban. Maur., CXII, 874.
BESTIÆ terræ sunt maligni spiritus, *ibid.*, 875; Rupert. abb., CLXVIII, 991, 1182.
BRANCHIA, potestas diaboli : Raban. Maur., CXII, 874
CARTILAGO, membra diaboli, *ibid.*, 887.
CATULI, dæmones, *ibid.*, 889.
CETUS vel leviathan diabolum præfigurat : S. Gregor. Mag. LXXV, 644, 824.
CHANANÆUS. Diabolus significatur per Chananæum pugnantem cum Israel : Rupert. abb., CLXVII. 875.
CIVES, dæmones : Raban. Maur., CXII, 898.
CLAMOR, vio enta tentatio diaboli. *ibid.*, 881.
CLYPEUS. Repugnatio diaboli, clypeus : Garner., CXCIII, 321.
COLLIS est diabolus ob superbiam derelictus : S. Bernard., CLXXXIII, 1038.
COR. calliditas diaboli : Raban. Maur., CXII, 902.
CORVUS est symbolum diaboli : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 253.
CUBILE, quies diaboli : Raban. Maur., CXII, 904.
CUSTODES, spiritus maligni, *ibid.*, 905.
DÆMONES merito figurantur a porcis : S. Petr. Chrysol., LII, 198. — Dæmones tempestatis nomine signantur : S. Bruno Carthusian, CLII, 854. Dæmones dicuntur calumniatores, *ibid.*, 991. — Dæmones per dracones significantur, *ibid.*, 1013.
DENTES, persecutiones dæmonum : Raban. Maur., CXII, 907.
DESERTUM, dæmones, *ibid.*, 909. — Maligni spiritus dicuntur desertum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 268.
DIABOLUS accusator in Judicio : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 871. — Adversarius, *ibid.*, 268 ; Raban. Maur., CXII, 872. — Angelus, *ibid.*, 851 — Aper singularis : S. Bruno Herbipol., CXLII, 306. — Aquilo : Raban. Maur., CXII, 860; S. Bruno Carthus., CLII, 842. — Pars aquilonaris : S. Eucher. Lugdun., L, 741. — Armatus : Raban. Maur., CXII, 865; Rupert. abb., CLXVIII, 988 —Ascensor : Raban. Maur., CXII, 867. —Aspis, *ibid.*, 868; S. Bruno Herbipol., CXLII, 340.—Auctor scandalorum : S. Bernard., CLXXXII, 202. — Avis : Raban. Maur, CXII, 872.— Nocturna avis, odens vigiliarum et anathema : Wolbero abb., CXCV, 1159, — Basiliscus : Raban. Maur., CXII, 874; S. Bruno Herbipol., CXLII, 340.—Bechemot : Raban. Maur., CXII, 875.— Bestia, *ibid.*— Bos., *ibid.*, 877.—Cadaver, *ibid.*, 878.— Caligo, *ibid.*, 879.— Calumniator, *ibid.*, 880; S. Bruno Herbipol. CXLII, 430.— Caput : Raban. Maur., CXII, 884.—Caput impiorum : Eugypp. abb., LXII, 971; Rupert., CLXVIII, 641 —Caput et initium totius iniquitatis : S. Petr. Dam., CXLIV, 279. — Caput et princeps omnium malorum : S. Agobard : CIV, 155.—Catulus : Raban. Maur., CXII, 889 — Cetus : S. Gregor. Mag., LXXV, 824; Raban. Maur., CXII, 893.—Collis ob superbiam derelictus : S. Bernard., CLXXXIII, 1058.— Coluber : Raban Maur., CXII, 900.— Damascus, *ibid.*, 906.— Damula, *ibid.*, 906.—Draco : S Eucher., L. 754 ; Raban. Maur., CXII, 904 ; S Bruno Herbipol., CXLII, 74, 340, 375; Rupert. abb., CLXVII, 1755.—Draco in insidiis : S. Augustin, XXXV, 879; XXXVI 438, 867; XXXVII, 1168. — Draco inimicus Ecclesiæ, *ibid.*, 1381. — Edom : Raban. Maur., CXII, 915. — Exactor, *ibid.*, 918; Rupert. abb., CLXVIII, 980.—Exactor pessimæ hæreditatis : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 268.—Faber : Raban. Maur., CXII, 919.— Faber sufflans persecutiones in servos Dei. Rupert. abb., CLXVII, 1340.—Fortis : Raban Maur., CXII, 931.— Gigas, *ibid.*, 916. — Homo : S. Eucher. Lugdun., L, 754.— Horribilis : S. Gregor. Mag., LXXV, 1097.—Hostis antiquus, id., LXXVI, 601.—Hostis hominis : S. Bernard., CLXXXIII, 178.—Hyæna : Raban. Maur., CXII, 954.—Incus, *ibid.*, 970 —Infernus, *ibid.*, 970.—Superbiæ institutor : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 268. — Inventor mortis, *ibid.*— Inventor et causa omnis mali : S. Agobard., CIV, 280. — Lapis : Raban. Maur., CXII, 980.—Lapis caliginis : Rupert. abb., CLXIX, 1233.—Laqueus venantium : S. Bruno Astens., CLII, 1122. — Latro : S. Gregor. Mag, LXXV, 1063; S. Petr. Dam., CXLIV, 761. — Leo : S. August., XXXV, 879; XXXVIII, 1209; S. Bruno Herbipol, CXLII, 74, 340, 375; Rupert. abb., CLXVII, 1755; S. Bernard., CLXXXIII, 237. — Leo in impetu, draco in insidiis : S. August., XXXVI, 438, 867; XXXVII, 1168.—Leo et formica : S. Gregor. Mag., LXXV, 702.—Leviathan : Raban. Maur., CXII, 985. Lucifer, *ibid.*, 989.—Lupus : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 319.—Malleus : Cassiodor., LXX, 690 ; Raban. Maur., CXII, 997.— Malleus cœlestis Opificis : S. Bernard., CLXXXIII, 483.—Milvus : Raban. Maur., CXII, 999.— Moab, *ibid.*, 1000. — Mons, id., CXI, 559.— Mons qui se misit in cor Judæ : S. Ambros., XIV, 1137.— Mors : Raban. Maur., CXII, 1002.— Morus, *ibid.*, 1002.—Nebulo : S. Augustin., XXXIX, 1649. —Nox : Rab. Maur. CXII. 1007. Pater. *ibid.*, 1023—Pater mendacii : S. Paulin Aquileiens., XCIX, 267. — Perdix : Raban. Maur, CXII, 1027.—Pirata : S. Augustin., XXXIX, 1649.—Piscis : Raban. Maur., CXII, 1030.— Plumbum, *ibid.*, 1034.— Porta mortis, id., CXI, 385.— Præpositus mortis : S. August., XXXVI. 223.—Princeps : Raban. Maur., CXII, 1029.— Princeps carceris : Rupert., CLXVII, 522.—Princeps opprobrii nostri, id, CLXIII, 231.— Princeps superborum : S Bernard, CLXXXIII, 857 —Princeps voluptatum sæculi : vener. Godefrid., CLXXIV, 61, 65.—Rex : Raban. Maur., CXII, 1088. — Rex sævissimus : S. Ambros., XIV, 1114.—Rex vitiorum : Eugypp. abb., LXII, 852.—Scorpio : S. Eucher. Lugdun., L, 754.—Serpens, *ibid.*; Raban. Maur, CXII, 1051.— Serra, *ibid.*—Servus, *ibid.*— Spiritus, *ibid.*, 1056.— Superbus, *ibid.*, 1061.— Umbra mortis : Cassiodor, LXX, 169. — Vectis : Raban. Maur., CXII, 1073.— Vectis qui ad necem percutit : S. Gregorius Mag., LXXV, 645. —Ventus : Raban. Maur., CXII, 1074.—Vipera : S. Eucher., L. 754 —Vir, *ibid.*; Raban. Maur., CXII, 1080. — Vitulus, *ibid.*, 1082. —Vulpis : S. Petr. Damian., CXLIV, 514
Diabolus dicitur Additamentum : Rupert, CLXVII, 1631.

—Alienusqui a regno Domini extraneus : Cassiodor., LXX, 785.—Aper : S. Eucher, L, 748.—Antichristus : S. Victore Bruno Herbipol., CXLII, 506. — Aquila : Garner. de S. CXCIII, 69. — Aquilo : S. Bruno Herbipol., CXLII, 806; Garner. de S. Victore, CXCIII, 59. — Aspis dum occulte percutit, basiliscus cum palam venena disseminat : Cassiodor., LXX, 654.—Assur : S. Bruno Carthus., CLII, 1079. — Avis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 65. — Baculus : Raban. Maur., CXII, 873.—Basiliscus cum palam venena disseminat : Cassiodor., LXX. 654.— Bestia : S. Eucher., L, 748; S. Gregor. Mag., LXXVI, 428, 581, 670. — Bos in membris suis, id est hæreticis : Raban. Maur., CX, 201, 208. — Calumniator : Cassiodor., LXX, 508.— Canis : S. Eucher. Lugdun., L, 752. — Captivitas : Eugypp. abb., LXII, 925.—Corvus : S. Eucher. Lugdun., L, 748 — Dies, *ibid.*, 761.— Draco : Rupert. abb., CLXIX, 1277.—Draco cum negligentes impia voracitate deglutit : Cassiodor., LXX, 654. — Draco dicitur propter venenum quod Evæ primæ mulieri pestiferis suasionibus inspiravit, *ibid.*, 739. —Exactor cujus vox est tentatio miseræ suggestionis : S. Gregor. Mag. LXX, 676; LXXVI, 555, 563, 1297.—Falsus argumentarius : Gillebert., CLXXXIV, 90. — Fenerator : Cassiodor, LXX, 785.—Fur : Rupert. abb., CLXVIII, 1442. —Homo : Garner. de S. Victore, CXCIII, 135.—Homo in quantum peccatis maculatus : Cassiodor. LXX, 156—Homo non propter naturam sed propter culpam et infirmitatem : Raban. Maur., CXII, 957.—Homo malus : Cassiodor., LXX, 994. — Hostis hominis : S. Paulin. Nolan., 294. — Leo : Eugypp. abb , LXII, 846; S. Gregor. Mag., LXXV, 700; Rupert. abb., CLXVII, 290.—Leo dum persequitur innocentes : Cassiodor., LXX, 654.—Lupus : S. Eucher. Lugd., L, 748.—Mendacium : Rupert. abb., CLXVIII, 790.—Miles : Cassiod., LXX, 551.—Milvus : Garn. de S. Vict., CXCIII, 82.— Mors : S. August., XXXVI, 556; S. Greg. Mag. LXXVI, 97. — Musca : S. Eucher., L, 748 —Nox : Garner. de S. Victore, CXCIII, 376. — Ostia tenebrosa : S. Gregor. Mag. LXXVI, 490.— Pardus : S. Eucher. Lugdun , L, 748.— Perditio : S. Gregor Mag., LXXVI, 97. — Perdix : S. Eucher., L, 748. — Porta mortis : S. Gregor. Mag , LXXVI, 490. — Rana : S. Eucher. Lugdun., L, 752.—Rex : Garner. de S. Victore, CXCIII, 147. — Rex stultus : Alcuin., C, 687. — Serpens : S. Gregor Mag., LXXV, 645; Alcuin , C, 709 — Serpens antiquus : S. Paulin. Nolan , LXI, 259, 471. — Job tentator : S. Hilar., X, 723.— Ursus : S. Eucher., L, 748 — Ventus urens : S. Gregor. Mag., LXXVI, 54, 406, 814.—Vir : Garner. de S. Victore, CXCIII, 137.—Volucris cœli : S. Gregor. Mag., LXXXVI, 95 — Vulpes : S. Eucher. Lugdun., L, 752; S Gregor. Mag., LXXVI, 96.

Diabolus vocatur aspis : Garner. de S. Victore , CXCIII, 129. — Behemot, *ibid.*, 123. — Bestia, *ibid.*, 106. — Bos, *ibid.*, 94. — Coluber : S. Hieronym., XXV, 1052 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 126.— Coluber tortuosus : S. Gregor. Mag., LXXVI, 35.—Dies et nox, *ibid.*, 611. — Draco : Garner. de S. Victore, CXCIII, 124. — Leo : S. Hieronym., XXV, 1052; S. Gregor. Mag., LXXVI, 36, 646 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 108. — Lupus, *ibid.*, 115 — Myrmicoleon : S. Gregor. Mag , LXXVI, 36, 646. — Nox : S. Gregor. Mag., LXXV, 611. — Nox solitaria, *ibid.*, 644. — Regulus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 127. — Securis : S. Hieron., XXXV, 137. — Serpens : Garner. de S. Victore, CXCIII, 124. — Serra : S. Hieron., XXIV, 137. — Tigris : S. Gregor. Mag., LXXVI, 36, 646 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 113. — Ursus : S. Hieronym., XXV, 1052. — Virga : S. Hieronym., XXIV, 137. — Designatur nomine Behemoth. S. Gregor. Mag , LXXVI, 691. — Nomine Pharaonis, id., LXXIX, 187. — Nomine Philistiim, *ibid.*, 205.

Significatur nomine aquilæ : S. Bruno Carthusian , CLII, 1181. — Nomine aquilonis . S. Gregor. Mag., LXXV, 832. — Nomine bestiæ : vener. Guibert. abb., CLVI, 301. — Nomine fortis et potentis : S. August , XXXVI, 695, 910 — Nomine mortis et inferni, id., XLI, 681 ; Alcuin., C, 431.

Diabolus figuratur, vel significatur per Ægypti regem : Rupert , CLXX, 73. — Per Ammon : Raban. Maur., CVIII, 1187. — Aquilam : S. Bruno Carthus., CLII, 1181. — Aquilonem : S. August. XXXVI, 531 ; Eugypp abb., LXII, 839 ; Wolbero abb., CXCV, 1175 ; Alanus de Insulis, CCX, 83. — Ascensorem equi : Rupert., CLXVII, 645. — Assur : S. Petr. Damian., CXLV, 1169 ; Rupert. abb., CLXVIII, 233, 670 ; CLXIX, 1365. — Babylonis regem : Rupert. abb., CLXVII, 1500. — Cetum vel Leviathan : S. Gregor. Mag., LXXV, 644, 824. — Chaldæos : Rupert., CLXVIII, 972. — Chananæum pugnantem cum Israel, id., CLXVII, 875. — Goliam : S. August. XXXVI, 302. — Herodem : Raban. Maur., CXII, 961. — Leonem : vener Godefrid. abb., CLXXIV, 1086, 1097, 1104 ; Rupert. abb., CLXVIII, 983. — Leviathan : S. Gregor. Mag., LXXV, 644, 824 ; vener. Godefrid., CLXXIV, 1102. — Lupum : Raban. Maur., CXI, 223. — Montes et colles : ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 49. — Montes Gelboe : S. Bernard. CLXXXIII, 1039.— Nemrod : Rupert. abb., CLXVII, 366. — Perdicem : Raban. Maur., CXI, 249. — Pharaonem : S. Bruno Carthusian., CLII, 1349 ; Rupert. abb., CLXVII, 569. — Piscem : vener. Godefrid. abb , CLXXIV, 1102. — Reptilia : S. Bruno Carthus., CLII, 1186. — Seon : S. Gregor. Mag., LXXIX, 212 ; S. Petr. Damian., CXLV, 1040. — Sisara : Rupert., CLXVIII, 1031. — Syriæ regem, *ibid.*, 1263. — Vulpem : Raban. Maur., CXI, 225.

Diabolus comparatur feris quoniam humanis semper delectatur exitiis : Cassiodor., LXX, 162 ; S. Bruno Herbipol., CXLII, 110. — Ollæ quæ carnes susceptas decoquit : Cassiodor. LXX, 779. — Perdici : S. Petr. Damian., CXLIV, 718.

DIES. Diabolus sive angelus apostata dies dicitur ; imitatio diaboli umbræ : S. Eucher Lugdun., L, 741.

ETHAN Hebræa lingua *fortis* interpretatur, quod diabolum significat : Cassiodor., LXX, 532, 628.

EXERCITUS cætus dæmonum : Raban Maur., CXII, 918.

FEL est persuasio dæmonum, *ibid.*, 923.

FILII diaboli, peccatores : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 210. — Filii alieni, diaboli sunt : S. Bruno Herbipolens., CXLII, 195.

FLAMMA, instigatio diaboli. Raban. Maur., CXII, 921.

FLUVIUS. Doctrina diaboli, fluvius : Garner. de S Victore, CXCIII, 291.

FOSSA dicitur damnatio diaboli. Raban. Maur. CX, 409.

FUMUS tentatio diaboli : id., CXII, 935.

FUNDAMENTUM, occulta diaboli : *ibid* , 935.

FURES, spiritus maligni : *ibid* , 937.

GLADIUS, spiritus maligni : *ibid.*, 942 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 322.

GENS longinqua significat diabolum : Rupert., CLXVIII, 249.

HAMUS in malam partem pro diabolo accipitur. Raban. Maur., CXI, 240.

HORRIBILES sunt dæmones : *ibid.*, CXII, 958.

HOSTES nostri diabolus et angeli ejus : S. Agobard , CIV, 275.

IMPIUS, hostis antiquus : Raban. Maur , CXII, 970.

INIQUUS. Diabolus maxime iniquus et dolosus : S. Bruno, Herbipol , CXLII, 180.

LAPIS diabolus qui durus est per impœnitentiam et ponderosus per iniquitatem : Raban. Maur., CXII, 980.

LARVÆ sunt dæmones : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 486.

LATRONES sunt maligni spiritus : Raban. Maur., CXII, 983.

LEO. Diabolus tentator figuratur in leone insatiabili : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1086, 1097, 1104. — Dæmones dicuntur leones : Alanus de Insulis, CCX, 80.

MANUS, tentatio diaboli : Raban. Maur., CXII, 994.

MAXILLA, malitia diaboli, *ibid.*, 997.

MONTES a Christo obtriti diabolum cum suis significant : S. Hilar., LX, 418. Montes, spiritus maligni : Raban. Maur., CXII, 1001. Diabolus significatur per montes et colles : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 49. Diabolus per montes Gelboe designatus ; S. Bernard , CLXXXIII, 1039.

NARES, instigatio diaboli : Raban. Maur., CXII, 1004 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 171.

NERVI, machinamenta diaboli : Raban. Maur., CXII, 1005.

NOCENDI cupidus semper diabolus : S. Agobard., CIV, 182, 184.

NOVACULA. Diabolus novacula pestiferæ sectionis ; S. Paulin. Nolan., LXI, 261.— Novaculæ appellari merentur subtiles dæmonis suggestiones : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 409.

OCULI, consiliarii diaboli , Raban. Maur., CXII, 1010

OLLA, malitia diaboli , *ibid.*, 1011.

OS, calliditas diaboli , *ibid.*, 1013.

OSTIA, spiritus maligni , *ibid.*, 1014.

OVA, consilia dæmonum , *ibid.*, 1015.

PANNI diaboli pompæ sunt sæculi : S. Paulin. Aquileiens , XCIX, 268.

PERDIX, avis dolosa atque immunda significat diabolum : Raban. Maur., CXI, 249.

PILOSI sunt immundi spiritus, id., CXII, 1027.

PORCI, immundi spiritus, *ibid.*, 1052 — Porci, malignorum spirituum symbolum : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 206.

PORTÆ mortis sunt diaboli ; S. Bruno Herbipolens.,

CXLII, 71. — Potestates adversæ dicuntur porta : Garner. de S. Victore, CXCIII, 402.

RANÆ sunt dæmones et spiritus dæmoniorum : Raban. Maur., CXI, 228.

REPTILIA sunt immundi spiritus, id., CXI, 1059.

RUGITUS, sævitia diaboli, *ibid.*, CXII, 1041. — Suggestio diaboli, *ibid.*

SABÆI. Dæmones signantur per Sabæos : Rupert., CLXVIII, 971.

SÆCULI hujus motus atque fluctus undantis maris æstibus comparati sunt dominantis diaboli incolatus, secundum prophetieam et allegoricam intelligentiam : S. Hilar., IX, 516.

SAGITTÆ dicuntur diaboli : S. Bernard., CLXXXIV, 502.

SCORPIONES, dæmones : Raban. Maur., CXII, 1060.

SECURIS. Diabolus in Scripturis et prophetis vocatur securis et serra et virga : S. Hieronym., XXIV, 137.

SINISTRA, reprobi angeli : Raban. Maur., CXII, 1055.

TIGRIS significat astutiam diaboli, diabolum ipsum : *ibid.*, CXI, 219.

UMBRA. Imitatio diaboli, umbra : Garner. de S. Victore, CXCII, 382.

VIPERA. Tentatio diaboli : Raban. Maur., CXII, 1079.

VITULUS ille quem Moyses confregit est corpus diaboli : S. Petr. Damian., CXLV, 1026.

VOLUCRES maligni spiritus : Raban. Maur., CXII, 1083. — Volucres cœli significant dæmones : Rupert. abb., CLXVIII, 80, 1468; S. Paschas. Radbert., CXX, 557.

VOX, suggestio hostis : Raban. Maur., CXII, 1085.

VULPES, spiritus maligni, *ibid.*, CXII, 1084; Rupert. abb., CLXVII, 1182. — Nomine vulpium dæmones significantur : S. Hilar., IX, 406. — Vulpes mystice diabolum dolosum significat : Raban. Maur., CXI, 225. — Diabolus vulpis est species : S. Petr. Damian., CXLV, 544. — Dæmones dicuntur vulpes propter malitiam, volucres vero propter elationem : Rupert. abb., CLXVIII, 1468.

ARTICULUS VI.

Allegoriæ quæ ad Ecclesiam spectant.

ACERVUS. Venter Ecclesiæ comparatur acervo tritici : Cassiodor. LXX, 1094. — Tritici acervus multitudinem fidelium significat : Wolbero abb., CXCV, 1230.

ÆDIFICATIO tabernaculi et templi, unam eamdemque Christi Ecclesiam designat : vener. Beda, XCI, 737.

ÆGYPTII ab Hebræis suis divitiis spoliati sunt figura Christianorum proficientium ex ethnicorum doctrina : S. Augustin., XXXIV, 61. — Christiani qui aut schismata aut hæreses movent et Ecclesiam Dei quibus possunt afflictionibus impetant, fiunt Ægyptii : S. Prosper Aquitanus, LI, 584.

AGER. Terra Dei, ager Dei, Ecclesia est : S. Prosper Aquitan., LI, 314. — Potest agri nomine universa Ecclesia designari : S. Gregor. Mag., LXXV, 1150. — Duo in agro clerici sunt qui gubernant Ecclesiam : S. Aug., XXXVII, 1279, 1730.

AQUÆ maris significant populum christianum : Cassiodor., LXX, 226.

ARCA NOE. Viderimus si secundum arcæ typum et corvus, et milvus, et lupus, et canis, et serpens in Ecclesia erit, certe idololatres in arcæ typo non habetur.

Nullum animal in idololatren figuratum est. Quod in arca non fuit, in Ecclesia non sit : Tertull., I, 696. — Si potuit evadere quisquam qui extra arcam Noe fuit, et qui extra Ecclesiam foris fuerit evadet : S. Cyprian., IV, 505. — Arca Noe Ecclesiæ formam habuit in qua omnes salvi facti sunt : S. Hilar., LX, 874. — Ecclesia sicut arca Noe fluctuat in hac vita : S. August., XXXIII, 857. — Ut arca Noe omnia animalium genera continebat, ita Ecclesia omnes gentes, id., XXXVII, 1358. — Congregatæ in arca Noe totius generis bestiæ non aliud declarat quam universi generis homines in unitate Ecclesiæ congregandos : S. Prosper Aquitan., LI, 291. — Sicut arca Noe, naufragante mundo, cunctos quos susceperat incolumes servavit, ita et Petri Ecclesia omnes quos amplectitur repræsentabit illæsos : S. Maximus Taurin., LVII, 722. — Arcam construxit Noe de lignis non putrescentibus; Ecclesia construitur a Christo ex hominibus victuris in æternum; arca omnis ista Ecclesiam demonstrat quæ natat fluctibus mundi hujus : Raban. Maur., CVII, 515.

ARCA Testamenti figura fuit Ecclesiæ circumtecta undique auro, quia hi qui sapientiam habent non intus tantum retinere debent, sed foris monstrando prædicare : S. Bruno Astens., CLXIV, 503

ARCTURUS. Arcturi nomine Ecclesiæ universalis fulgor exprimitur : S. Ercher., L, 741. — Arcturos in cœli axe constitutus septem stellarum radiis fulgens, semper versans et nunquam mergens, significat Ecclesiam universalem quæ in Joannis Apocalypsi per septem ecclesias, septemque candelabra figuratur : S. Gregor. Magn., LXXV, 866. — In arcturo qui per gyrum suum nocturna spatia non occasuros illustrat, tota simul Ecclesia designatur, id., LXXVI, 517; Raban. Maur., CXI, 275. — Arcturi gyrus designat militantis Ecclesiæ labores : Adam. Scot., CXCVIII, 704.

ATRIUM. Introitus atrii designat ingressum in sancta Ecclesia : Adam. Scot., CXCVIII, 707.

AURORA, Ecclesia dicitur quæ a peccatorum suorum tenebris ad lucem justitiæ permutatur : S. Greg. Mag., LXXV, 648.

AUSTER significat sanctam Ecclesiam fidei calore accensam : Raban. Maur., CXI, 262.

BABYLON. Ecclesia de gentibus dicitur Babylon. : Raban. Maur., CXII, 872.

BACULUS Domini disciplinam sanctæ Ecclesiæ designat. : S. Ercher., L, 738.

BELLUM. Continuata bella inter reges Juda et Israel non aliud significant quam quod sancta Ecclesia quæ in unitate fidei perstitit, bellum habeat cum hæreticis et schismaticis : Raban. Maur., CIX, 486.

BETHEL interpretatur *domus Dei* quæ bene Ecclesia dicitur, quia in ea habitat Dominus, dum per fidem corda nostra mundantur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 338, 501.

CANDELABRUM sanctam et divinam Ecclesiam significat; septem lucernæ candelabro superpositæ septiformis Ecclesiæ sacramentum : Raban. Maur., CXI, 605.

CAPILLI Ecclesiæ sunt populi : S. Gregor. Mag., LXXIX, 493.

CARIATHIARIM. Ecclesia gentium significatur per Cariathiarim, id est *civitatem silvarum* : Rupert. abb., CLXVII, 1085.

CAULÆ. Sicut oves religiosos homines qui mansueti sunt et innocenter vivunt, sic et caulæ sanctam Ecclesiam significant : Raban. Maur., CXI, 407.

CEDRUS sanctam Ecclesiam mystice significat : *ibid.*, CXI, 317.

CELLA. Ecclesia cella vinaria est, in qua charitas ordinatur : Cassiodor., LXX, 1062.

CIVITAS. Illustris et redempta civitas Christi sanguine, Ecclesia intelligitur quæ et vocatur columba propter simplicitatem multitudinis in ea credentium : S. Hieronym., XXV, 1374. — Per civitatem Ecclesia, per vicos civitatis viri spirituales intelliguntur, per plateas viri sæculares : S. Gregor. Mag., LXXIX, 502.

COELUM est Ecclesia, ipsa terra, inimici Ecclesiæ : S. Aug., XXXVIII, 380, 388, 394. — Ecclesia electorum dicitur cœlum : S. Greg. Mag., LXXVI, 553, 651.

COLLUM significat conjunctionem membrorum cum capite : S. Greg. Mag., LXXIX, 512, 622.

COLOR sapphirinus triumphantem, purpureus militantem Ecclesiam designat : Adam. Scot., CXCVIII, 704.

COLUMBA. Una columba dicitur electorum Ecclesia : S. Greg. Mag., LXXIX, 529.

CORPUS. Ecclesia est Christi corpus et conjux medicinalibus molestiis ab ipso purgatur : S. Aug., XXXIV, 25. — Ecclesia est unum corpus cujus caput Christus : Regino abb., CXXXII, 359.

CORNU Annæ est potestas sanctæ Ecclesiæ : S. Greg. Mag., LXXIX, 62. — Cornu regni Christi significat Ecclesiæ sublimitatem, *ibid.*, 462.

COSTA. Ecclesia ædificatur ex costa Christi : Rupert. abb., CLXVII, 1076.

CUBICULUM Ecclesiæ corpus est Christi : S. Ambros., XV, 1206.

CUSTODES Ecclesiæ sunt prophetæ, apostoli, apostolorumque successores : Cassiodor., LXX, 1099. — Custodes Ecclesiæ, apostoli et prædicatores : Alanus de Insulis, CCX, 108.

CYPRUS. Per Cyprum Ecclesia universalis designatur : S. Greg. Mag., LXXIX, 493; S. Bernard. CLXXXIV, 428.

DENTES. Per dentes Ecclesiæ firma sermonum ejus stabilitas intelligitur : Cassiodor., LXX, 1090. — Ecclesiæ dentes sunt prædicatores : S. Gregor. Magg., LXXIX, 493. — Verba Ecclesiæ dicuntur dentes : Raban. Maur., CXII, 907.

DOMUS. Piis domus Ecclesia est, piis patria cœlum est : S. Ambros., XIV, 1163. — Ecclesia domus est cujus ubertas redundantia gratiarum : torrens voluptatis Spiritus sanctus : S. Ambros., XIV, 962. — Domus Dei quam ædificavit rex Salomon in Jerusalem in figuram facta est sanctæ universalis Ecclesiæ : Raban. Maur., CIX, 133. — Ecclesia domus Israel fluctibus pulsatur : Alanus de Insulis, CCX, 272.

ECCLESIA dicitur ager · S. Augustin., XXXVII, 1279, 1750 ; XXXVIII, 46; S. Gregorius Mag., LXXV, 1150 ; Raban. Maur., CXII, 856; Garner. de S. Victore, CXCIII, 216. — Ager Dei : S. Augustin., XXXVII, 1744 ; S. Prosper Aquitan., LI, 314. — Ager Dei fructuosissimus : S. Augustin., XXXIV, 926 ; Eugyppius abb. LXII, 841. —Ager Domini : S. August. XXXVII, 1440.—Amica : Cassiodor., LXX, 1075, 1082, 1092; Raban. Maur., CXII, 838; Wolbero abb., CXCV, 1086, — Amygdalus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 336. — Ancilla : S. Augustin., XXXVII, 1140; Cassiodor., LXX, 823; S. Bruno Herbipolens., CXLII, 422 ; Raban. Maur., CXII, 858. — Angelus : S. Augustin., XXXVIII, 357.—Arca : S. August., XXXVIII, 119, 1174; S. Eucher, L, 742; Alcuin., C, 635; Garner. de S. Victore, CXCIII, 455. — Arca figurata : Tertull., I, 1209. — Arca Noe : S. Augustin., XXXIV, 1434; S. Gregor. Mag., LXXVI, 756, 982. — Arca Noe in qua sancti custodiuntur ; S. August., XXXVI, 214. — Arca sanctificationis Domini : Cassiodor., LXX, 950. — Arca Testamenti : S. Gregor. Mag., LXXIX, 46. — Arcturus : S. Eucher. Lugdun., L, 741; Raban. Maur., CXII, 862; Garner. de S. Vict., CXCIII, 47. — Area : S. Greg. Mag., LXXVI, 576 ; Raban. Maur., CXII, 864, 865; Petr. Lombard. CXCI, 121. — Area quæ paleam habet et frumentum : S. August., XXXVI, 109, 115. — Area sicca : Raban. Maur., CVIII, 1159.—Asinus : Garner. de S. Victore, CXCVIII, 83.—Assumpta de aquis multis: S. Bruno Herbipol., CXLII, 94.—Atrium : Raban. Maur., CXI, 590; CXII, 868 ; S. Bruno Carthusian., CLII, 1147. — Aurora : Raban. Maur., CXII, 859; Garner. de S. Victore, CXCIII, 365. — Aurora, quæ a peccatorum suorum tenebris ad lucem justitiæ permutatur : S. Gregor. Mag., LXXV, 648. — Babylon. : Raban. Maur., CXII, 872. — Bethel. S. Gregor. Mag., LXXIX, 338, 501. — Botrus. : S. Eucher., L, 742. —Candelabrum : Raban Maur., CXII, 882.—Caprea, *ibid.*, 885.—Caro Christi : S. Bruno Herbipolens., CXLII, 86.—Castra : Raban. Maur., CXII, 889.—Castrorum acies : Petrus Cantor., CCV, 168.—Cella : Raban. Maur., CXII, 892.—Cella vinaria, in qua charitas ordinatur : Cassiodor., LXX, 1062. — Civitas : S. Gregor. Mag., LXXV, 1153; LXXVI, 333, 938 ; LXXIX, 502; Raban Maur., CXII, 897; vener. Guibert. abb., CLVI, 590, 591 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 389.— Civitas Christi : Raban. Maur., CIX, 825. — Civitas Dei : S. Ambros., XV, 1422; Cassiodor., LXX, 336; Alcuin., CI, 1072; S. Bruno Herbipol., CXLII, 194, 195; Rupert. abb., CLXVIII, 615, 809; Alanus de Insulis, CCX, 200. — Civitas fidei : Alcuin., CI, 1072. — Civitas illustris Christi sanguine redempta : S. Hieronym., XXV, 1374.—Circumdata varietate : S. Bruno Herbipol., CXLII, 188.—Cœlum : S. Ambros., XV, 1369; S. Augustin., XXXIV, 834; XXXVIII, 380, 388, 394; S. Gregor. Mag., LXXVI, 553, 651 ; Raban. Maur., CXII, 891 ; Rupert. abb., CLXIX, 1232; Garner. de S. Victore, CXCIII, 30; Adam. Scot., CXCVIII, 275; Philippus de Harveng., CCX, 1204.—Columba : S. Gregor. Mag., LXXIX, 529 ; Raban. Maur., CXII, 898; S. Bruno Carthusian., CLII, 956; S. Bruno Astensis, CLXIV, 944; Garner. de S. Victore, CXCIII, 71; Wolbero abb. CXCV, 1214. — Columba deargentata : Cassiodor., LXX, 466 ; S. Bruno Herbipol., CXLII, 251. — Columba immaculata : Cassiodor., LXX, 1075, 1082, 1092. — Columna : S. Gregor. Magnus, LXXV, 30. — Conjux Christi : S. Augustin., XXXIV, 25; XXXVII, 1672, 1681, 1784; Eugypp. abb., LXII, 669; Rupert. abb., CLXVII, 61. — Cornu Annæ : S. Greg. Mag., LXXIX, 62.—Corona gloriæ : S. Ambros., XIV, 1413 — Corpus Christi : S. Hilar., IX, 714; S. Ambros., XV, 1414; S. Augustin., XXXIII, 553 ; XXXIV, 25 ; S. Petr. Damian., CXLIV, 779; Regino abb., CXXXII, 359; S. Bernard., CLXXXIV, 397. — Cubiculum : Alanus de Insulis, CCX, 74. — Cyprus : Raban. Maur , CXII, 896; S. Bernard., CLXXXIV, 428. — Uni viro desponsata : S. Agobard., CIV, 110, 189. — Diluculum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 366.—Domus : Raban. Maur., CXII 911; Garner. de S. Victore, CXCIII, 395 Domus David : S. Prosper Aquitan., LI, 367. — Domus veri David, id est Christi : S. Agobard , CIV, 97. — Domus Dei : S. Hillar., IX, 416; S. Prosper Aquitan , LI, 769; Alcuin., CI, 1072; S. Agobard , CIV, 236, 312; Raban. Maur., CIX, 133; S. Bruno Astens., CLXIV, 956 ; Walbero abb., CXCV, 1091. — Domus Domini : Cassiodor., LXX, 663 ; S. Gregor. Mag., LXXIX, 46, 156, 501. — Domus fidei : Alcuin., CI, 1072. — Domus Israel : Alanus de Insulis CCX, 272, 320. — Domus regia : S. Gregor. Mag., LXXXIX, 483 —Domus sapientiæ : Alan. de Insulis, CCX, 261, 262.—Electa ut cedri : Wolbero abb., CXCV, 1203.— Equitatus Domini, *ibid.*, 1030. — Esebon : *ibid.*, CXII, 917. — Fercolum : *ibid.*, CXII, 925; Wolbero abb., CXCV, 1148. · Ficus : Raban. Maur., CXII, 926. — Filia : S. Eucher., L, 755 ; Raban. Maur., CXII, 927. — Filia multitudinis : Cassiodor., LXX, 1095. — Filia principis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 533. — Filia prophetarum : S. Bruno Herbipol., CXLII, 488. — Filia regum, cujus gloria ab intus · S. Gregor. Mag., LXXV, 863.—Filia Sion et filia Jerusalem : Rupert abb., CLXX, 81. — Firmamentum : Raban. Maur., CXII, 929. — Fulmen. . *ibid.*, CXII, 933. — Fons, *ibid.*, 929. — Fons hortorum : Wolbero abb , CXCV, 1174. — Fons signatus., *ibid.*, 1171. — Fumus : Raban. Maur., CXII, 935. — Funda : S. Gregor. Mag., LXXVI, 729; Raban. Maur., CXII, 935.

Gallina : S. Eucher., L, 748. — Habitaculum : Raban. Maur., CXII, 948. — Hastile, *ibid.*, 948. — Hæreditas Christi : S. Bruno Herbipol., CXLII, 127, 346. — Hæreditas Domini : Cassiodor., LXX, 52. — Jerusalem : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 159. — Hortus : S. Greg. Mag., LXXV, 799; Raban. Maur., CXI, 530. — Hortus Christi : Cassiodor., LXX, 1105; Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 789. — Hortus conclusus : Cassiodor., LXX, 1078; S. Gregor. Mag., CLXXIX, 513; Alcuinus, C, 653; Hugo de S. Victore, CLXXV, 275. — Hortus Dei : S. Gregor. Mag., LXXVI, 799. —Hortus nucum. : Joannes Algrinus, CCVI, 668. — Humus : Raban. Maur., CXII, 958. — Imago cœlestium : S. Ambros., XIV, 815. — Immaculata : S. Ambros., XIV, 1540. —Insula : S. Eucher., L, 742; Petr Lombard., CXCI, 886. — Jerusalem : S. Prosper Aquitanus : LI, 372; S. Gregor. Mag., LXXIX, 506, 526; Raban. Maur., CXII, 966. — Jerusalem cœlestis : S. Hilar., IX, 662. — Jumenta : Garner. de S. Victore : CXCIII, 85. — De latere Christi egressa : S. Petr. Damian., CXLIV, 779. — Lapis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 350. — Læna : S. Gregor. Mag., LXXVI, 68, 537; Raban. Maur., CXII, 983; Garner. de S. Victore, CXCIII, 110. — Lectulus Salomonis : Cassiodor., LXX, 1070. — Libanus : Raban. Maur., CXII, 985. — Lilium : Raban. Maur., CXII, 986. — Lilium inter spinas : Wolbero abb., CXCV, 1094. — Locus : Raban. Maur., CXII, 987. —Locus videntium : S. Gregor. Mag., LXXVI, 536. — Lumbare., Raban. Maur., CXII, 991. — Luna : S. Eucher. Lugdun., L. 739; S. Maximus Taurin., LVII, 488; Eugypp. abb., LXII, 755; S. Gregor. Mag., LXXVI, 936; Alcuin., C, 622; Raban. Maur., CXII, 991; Rupert. abb., CLXX, 273; Garner. de S. Victore, CXCIII, 40. — Sine macula et ruga : S. Petr. Damian., CXLIV, 565; Petr. Lombard., CXCI, 927.—Mala granata : S. Eucher., L. 742. — Mater : S. Eucher., L, 755; Raban. Maur., CXII, 996. — Mater nostra : Regino abb., CXXXII, 338. — Mater cujusque fidelis : Wolbero abb., CXCV, 1125. — Maxilla : Raban. Maur., CXII, 997. — Mons : S. August., XXXVI, 70, 478, 533; S. Eucher., L, 742; S. Gregor. Mag., LXXVI, 668; vener. Godefrid., CLXXIV, 1091; Garner. de S. Victore, CXCIII, 252. — Mons sanctus Dei : S. August., XXXIV, 442. — Mons Domini : S. Hilar., IX, 680, 682. — Mons Sion : S. Hilar., IX, 414. — Mons qui de præciso lapide surrexit : S. Augustin., XXXVI, 478 . XXXVII, 1270; XXXVIII, 267. — Mortis conjux et crucis bæres : S. Gregor. Mag., LXXIX, 31. — Mulier : Raban. Maur., CXII, 1002 —Mulier fortis : id., CXI, 781; Rupert. abb., CLXIX, 146. — Mulier infelix nimis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 37. — Mundus : S. Ambros., XV, 1369. — Mundi figura : S. Petr. Damian., CXLIV, 907. — Murus : Cassiodor., LXX, 1103; Raban. Maur., CXII, 1003. — Murus qui habet duodecim portas apostolicas : S. Ambros., XV, 1522. — Navicula : Raban. Maur., CXII, 1003; vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 909. — Navis : Raban. Maur., CXI, 572; CXII, 1004. — Navis cujus rectores apostoli : Rupert., CLXVIII, 404. — Navis tempestate jactata : S. Augustin., XXXVIII, 415. — Nemus : Raban. Maur., CXII, 1005.— Nidus : S. Eucher., L, 748. — Nurus : Raban. Maur., CXII, 1008. — Norus Synagogæ : S. Augustin., XXXVI, 501. — Orbis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 74; Raban. Maur., CXII, 1012. — Orbis terrarum : S. Ambros., XV, 1369. — Ortus : Raban. Maur., CXII, 1013. — Os Christi : S. Hilar., IX, 807. — Ostium : Raban. Maur., CXII, 1014. — Ovis perdita : S. Bruno Herbipol., CXLII, 461. — Pallium : Raban Maur., CXII, 1018.— Pallium Christi : S. Augustin., XL, 733.— Palma : Raban. Maur., CXII, 1017; Garner. de S. Victore, CXCIII, 335. — Paradisus : S. Optat., XI, 964; S. Augustin., XXXIV, 207, 442, 478, 482; XLI, 395; Raban. Maur., CVIII, 479; CXII, 1022; Philipp. de Harveng. CCIII, 986 — Paradisus malorum punicorum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 514. — Mulier parturiens : Rupert. abb., CLXIX, 1277; CLXX, 42. — Parturienti similis : Alcuin., CI, 1214, 1215. — Petra : S. Augustin., XXXIV, 885, 886. — Petra de monte præcisa : Tertull., II, 330. —Plaustrum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 187.—Præsepe : Raban. Maur., CXII, 1027. — Pulchra : Wolbero abb., CXCV 1226. —

Pulcherrima : Gilbert., CLXXXIV, 246. — Pulcherrima omnium mulierum : Wolbero abb , CXCV, 1190. — Petrus aquarum viventium : Wolbero abb., CXCV, 1174. — Regina : S. Eucher , L, 754; Raban. Maur., CXII, 1038; Rupert. abb., CLXVII, 1175. — Regina quæ amicta varietatibus assistit regi : Rupert. abb., CLXX, 53. — Regnum : Raban Maur , CXII, 1038. — Regnum cœlorum ; S Gregorius Mag., LXXVI, 695. — Rete : Raban. Maur., CXII, 1039. — Sacrificium Spiritus sancti : S. Petr. Damian., CXLIV, 888. — Sagena : Raban. Maur , CXII, 1044; S. Gregor. Mag., LXXVI, 695. — Sceptrum Filii Dei : S. Petr Damian., CXLIV, 242. — Sedes : Raban. Maur., CXII, 1048. — Sion : S. Augustin., XXXVI, 70, 122; XXXVII, 1107; S Prosper Aquitan., LI, 570; Cassiodor., LXX. 38. 696; S. Gregor. Mag., LXXIX, 530; Alcuin., C, 586, 589, 627, 631 ; Rupert. abb., CLXIX, 71. — Sol ; Raban. Maur., CXII, 1057. — Soror : S. Eucher. Lugdun., L, 755; Raban. Maur., CXII, 1060; Regino abb , CXXXII, 237, 470. — Specula : S. Prosper Aquitan., LI, 283. — Sponsa Christi : S. Hilar., IX. 708; S. Augustin., XXXVIII, 563, 570, 991, 1233; XLII, 423; S. Eucher., L, 755; S. Petr. Chrysologus, LII, 262; S. Fulgentius Ruspensis, LXV, 327; Justus Urgellensis, LXVII, 965; Cassiodor., LXX, 823, 1082, 1092; S. Gregor. Mag., LXXIX, 477; Beda, XCI, 1083; S. Agobard., CIV, 196; Regino abb., CXXXII, 237, 470; S. Bruno Herbipol., CXLII, 422; S Petr. Damian , CXLIV, 897; Rupert. abb., CLXX, 155. — Sponsa Christi per incarnationem copulata : S. Gregor. Mag , LXXIX, 597. — Stabulum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 582; Raban. Maur , CXII, 1046. — Stola : id., *ibid.*, 1060 — Tabernaculum : S Ambros., XIV, 460; Cassiodor., LXX, 215. 302; Raban. Maur., CXII, 1062; Petr Lombard., CXCI, 312; Raban. Maur., CVIII, 158; S. Petr. Damian., CXLV, 506 — Tabernaculum Christi : Alanus de Insulis, CCX, 240. — Templum : vener. Godefrid., CLXXIV, 854. — Tentorium : Raban. Maur., CXII, 1065. — Terra : S. Gregorius Mag , LXXVI, 26, 117, 482; LXXIX, 626; Alcuin., CI, 1267; Raban. Maur , CXII, 1065; Garner. de S. Victore, CXCIII, 239. — Thalamus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 413. — Thronus : Raban. Maur., CXII, 1069. — Thronus Christi : S. Bruno Herbipol., CXLII, 328. — Thronus Salomon eburneus, leonibus cinctus : Raban. Maur., CIX, 195, 477. — Torcular : S. Eucher , L, 742; Cassiodor., LXX, 73, 394; S. Bruno Herbipol., CXLII, 66; Petr. Lombard., CXCI, 121. — Tunica : Raban Maur., CXII, 1069. — Tunica Christi : Cassiodor , LXX, 270. — Turris David : Alcuin., C, 651; Rupert. abb., CLXVIII, 480. — Turtur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 499; S. Bruno Herbipol., CXLII, 315; Garner. de S. Victore, CXCIII, 71. — Uter : Raban. Maur., CXII, 1086. — Uxor : Alcuin., C, 630; Raban. Maur., CXII, 1087. — Vehiculum altissimum : Rupert. abb., CLXVII, 1146. — Venter : Raban. Maur., CXII, 1071. — Vestimentum, *ibid.*, 1095. — Vestimentum Aaron : Alcuin., C, 637. — Vestimentum Dei : S. Bruno Carthus., CLII, 1344. — Vestimentum Domini : S. Eucher., L, 733. — Vestis : Raban. Maur., CXII, 1076. — Vestis Christi : S. Petr. Damian., CXLIV, 459. — Vestis Domini : Cassiodor., LXX, 728. — Vidua : S. Gregor Mag., LXXV, 1149; Raban. Maur., CXII, 1078; Rupert. abb., CLXVIII, 1068; Garner. de S. Victore, CXCIII, 145. — Vidua Christi : Cassiodor., LXX, 952; S. Bruno Herbipol , CXLII, 482. — Vidua a sæculo contempta, a Christo vero sponsata : Alcuin., C, 636. — Virgo : S. Eucher., L, 751; S. Agobard., CIV, 206; Raban. Maur., CXII, 1080; S. Paschas. Radbert., CXX, 1000, 1001; vener. Guibert., CLVI, 590, 591; Hugo de S. Victore, CLXXV, 527; Philippus de Harveng, CCIII, 741. — Vinea : S. Eucher., L, 742; S. Gregor. Mag., LXXV, 1150; LXXVI, 756; LXXIX, 612; Raban. Maur., CXI, 507; CXII, 1079; S. Paschas. Radbert., CXX, 1011; Rupert. abb., CLXVII, 554; Garner. de S. Victore, CXCIII, 341; Alanus de Insulis, CCX, 108. — Vinea Christi : Regino abb., CXXXII, 358. — Vinea Domini : S. Bernard , CLXXXIII, 1056, 1089. — Virgula : Raban. Maur., CXII, 1081. — Vomer : *ibid.*, 1083.

Ecclesiam designant, figurant, repræsentant vel significant ædificatio tabernaculi et templi : vener. Beda, XCI, 737. — Arca : S. Augustin., XXXIV, 814; S. Prosper Aquitan., LI, 699; Cassiodor., LXX, 164; S. Gregor. Mag., LXXVI, 1286; LXXVII, 49, 773, 857. 1142, 1164; Raban. Maur., CXI, 411; S Petr. Damian., CXLIV, 579, 910. — Arca Noe : Tertullian., I, 696; S. Cyprian , IV, 503; S. Hilarius. IX, 874; S. August., XXXVI, 115; XXXVII, 1103, 1358; XXXVIII, 1216; XLI, 472, 476; XLIII, 196, 397, 632; S. Prosper Aquitaniens., LI, 291, 738; S. Maxim. Taurin., LVII, 722; S. Paulin. Nolan., LXI, 404; S. Fulgentius Ruspensis, LXV, 544; Taio Cæsaraugust. episc., LXXX, 759; Raban. Maur., CVII, 515; S. Ivo Carnotens., CLXII, 507; S. Bruno Astensis, CLXV, 879; Rupert. abb., CLXVII, 342; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 629, 630; Eugypp. abb , LXII, 653. — Arca Testamenti : S. Bruno Astens., CLXIV, 348; Rupert. abb., CLXX, 232. — Arcturi gyrus : S. Gregor. Mag , LXXV, 866; LXXVI, 517; Raban. Maur., CXI, 273; Rupert. abb , CLXVIII, 317; Adamus Scot , CXCVIII, 704; Alanus de Insulis, CCX, 200. — Area : S. Gregor. Mag., LXXVI, 377. — Area sicca Gedeonis : S. Augustin., XXXIV, 813; Raban. Maur., CVIII, 1159. — Candelabrum : id., CXI, 605; vener. Godefrid., CLXXIV, 924. — Caprea : S. Gregor. Mag., LXXIX. 501; S. Bernard., CLXXXV, 180. — Caulæ : Raban. Maur., CXI, 407. — Cedrus : Raban. Maur., CXI, 317. — Cervæ : S. Augustin., XXXIV, 880. — Cyprus : S. Gregor. Mag , LXXIX, 493; S. Bernard., CLXXXIV, 428. — Diluvium : S. Augustin., XXXVII, 1354. — Ficus grossos suos proferens : S. Gregorius Mag., LXXIX, 499. — Galaad, id., LXXVII, 77, 94. — Hortus : Raban. Maur , CXI, 530. — Insulæ : Rupert., CLXVIII, 670. — Jerusalem : Raban. Maur., CXI, 379; S. Petr. Damian., CXLV, 60. — Judæa : Raban. Maur., CXI, 339. — Luna : S. Ambros., XIV, 204, 678; S. Prosper Aquitan., LI, 365; Eugyppius abb., LXII, 755; Cassiodor., LXX, 735; S. Bruno Carthusian , CLII, 665, 992; Hugo de S. Victore, CLXXV, 638. — Mula in qua sedit Salomon : Rupert. abb., CLXVII, 1146. — Mulier quæ parit in dolore filias : Raban. Maur., CVII, 496. — Naves, id., CXI, 372. — Paradisus voluptatis : S. Bruno Astensis, CLXIV, 161. — Mons Pharan : S. Augustin., XXXIV, 775. — Sacrificium oblatum de simila : Raban. Maur., CVIII, 258. — Mons Sion : Eugyppius abb., LXII, 758; S. Bruno Herbipol., CXLII, 53, 70; S. Bruno Carthus., CLII, 1345; Raban. Maur., CXI, 362; Rupert. abb., CLXVIII, 480, 1257. — Tabernaculum : Rupert. abb , CLXVII, 708; S. Petr. Damian , CXIV, 60; Adam. Scot., CXCVIII, 624; Philippus de Harveng. CCIII, 669. — Templum quod ædificavit Salomon : S. Ambros., XV, 1585; S. Gregor. Mag , LXXIX, 599. — Terra : vener. Godefrid , CLXXIV, 1014. — Thronus Salomon eburneus, leonibus cinctus : Raban. Maur., CIX, 195, 477. — Tunica Christi inconsutilis : Cassiodor., LXX, 161. — Tunica Christi indivisa : S. Bruno Herbipol., CXLII, 110. — Vestis summi sacerdotis : S. Augustin., XXXIV, 687. — Vinea : S. Bruno Herbipolens., CXLII. 305.

Ecclesia assimilatur auroræ : S. Gregor. Mag , LXXIX, 530. — Corpori : Wolbero abb., CXCV, 1134. — Gregi caprarum : S. Ambros., XV, 1432. — Horto : S. Ambros., XV, 1839. — Horto concluso : Wolbero abb., CXCV, 1160, 1170. — Insulis : Cassiodor., LXX, 683. — Libano : Wolbero abb., CXCV, 1202. — Lunæ : S. Gaudent , XX, 861; S. Augustin., XXXVI, 132; S. Maxim. Taurin., LVII, 488; Cassiodor., LXX, 76, 1082; S. Bruno Herbipolens , CXLII, 374; Petr. Lombard., CXCI, 149; Alanus de Insulis, CCX, 259. — Malo granato : S. Ambros , XIV, 180. — Malo punico : S. Gregor. Mag., LXXIX, 508. — Mari : Cassiodor., LXX, 663. — Myrrhæ, *ibid* , 1069. — Oculis columbæ : Cassiodor., LXX, 1372. — Palmæ, *ibid.*, 1096. — Soli, *ibid.*, 1082; S. Gregor. Mag , LXXIX, 530. — Tunicæ Joseph polymitæ : S. Bernard , CLXXXII, 901. — Turturi : Cassiodor., LXX, 1059; S. Bernard., CLXXXIV, 1290. — Utri : Cassiodor., LXX, 228. — Uvæ pedibus conculcatæ : id.; *ibid.*, 395. — Vesti : Rupert. abb., CLXVIII, 1287. — Vineæ quæ fossa plus proficit et putata multiplicatur : Cassiodor., LXX, 582.

Ecclesia in primordiis mundi desponsata in paradiso, præfigurata in diluvio, annuntiata per legem, vocata per prophetas, Evangelii decorem diu exspectavit : S. Ambros., XV, 1201. — Ecclesia cœpit in hortis esse postquam in hortis passus est Christus, *ibid.*, 1524. — Ecclesiæ fundamentum et caput Christus : S. August., XXXIX, 1615. — Crescit quotidie Ecclesia in templum Dei et ab ipso capite totum corpus exstruitur : S Prosper Aquitan., LI, 282. — Ecclesia, sponsa Christi, cujus Thalamus ornatur auro fidei, argento sapientiæ, virtutum gemmis, sanctitatis velis, verecundiæ rosis, liliis castitatis, pudoris violis : S. Petrus Chrysolog., LII, 262. — Ecclesia in Synagoga, Judæis obscurantibus fuscabatur, *ibid.*, 412. — Ecclesia soror est Christi, soror, sponsa, amica, columba, immaculata : Cassiodor., LXX, 1075. 1082, 1092. — Ecclesia gentium deserta dicitur : Wolbero abb., CXCV, 1150.

FACIES sponsæ publicus Ecclesiæ conventus est qui varia professionem, dignitatum et ordinum qualitate distinguitur : Wolbero abb. CXCV, 1148.

FEMINA. Duo feminæ sponsæ, duo populi Ecclesiæ : S. Gregor. Mag., LXXIX, 534.

FERCULUM quod sibi fecit Salomon, Ecclesia est : Wolbero abb., CXCV, 1148.

FICUS. Christiani falsi sunt ficus valde malæ : Petr. Lombard., CXCI, 307.

FIDES, portæ Ecclesiæ : Alanus de Insulis, CCX, 99.

FILIA. Ecclesia dicitur filia multitudinis ob multitudinem confluentium populorum : Cassiodor., LXX, 1095. — Ecclesiæ apostolorum, filiæ regum sunt : S. Augst., XXXVI, 508 — Filiæ regum sunt animæ seu Ecclesiæ apostolorum prædicatione conversæ : S. Bruno Herbipol., CXLII, 188. — Filiæ Jerusalem Ecclesiæ sunt : Alanus de Insulis, CCX, 74.

FILII servorum Dei sunt filii. ... totius Ecclesiæ quæ corpus est Christi et quæ mater est omnium Patrum omniumque filiorum : S. Prosper Aquitan., LI, 284 — Filii Core, id est filii crucis sunt Christiani : S. Bruno Herbipol., CXLII, 314. — Christiani, filii excussorum, id est, prophetarum, *ibid.*, 473.

FLUMEN Dei, Christiani dicuntur, *ibid.*, 243.

FRUCTUS Ecclesiæ sunt filii ejus, præsertim martyres: S. Gregor. Mag., LXXIX, 514.

FUNDAMENTA et portæ Ecclesiæ sunt apostoli sicut et prophetæ : S. August., XXXVII, 1103.

GENÆ Ecclesiæ sunt prædicatores : S. Gregor. Mag., LXXIX, 193.

GRESSUS Ecclesiæ sunt velox prædicatio apostolorum per quos in omnem terram Evangelium insonuit : Cassiodor., LXX, 1093.

GURGES. Per gurgitem multiplex expositorum sanctæ Ecclesiæ prædicatio intelligitur : Garner. de S. Victore, CXCIII, 303.

HORTUS significat sanctam Ecclesiam in qua variæ species virtutum gignuntur : Raban. Maur., CXI, 550.

INDIA quæ in orientali parte consistit et solis ortum prima suscipit, primitivam potest designare Ecclesiam in gente Judæa constitutam : Raban. Maur., CXI, 335.

INSULÆ Ecclesiæ Dei quæ diversis tentationum tundantur fluctibus : S. Eucher., L, 742. Ecclesiæ insularum nomine designantur : Raban. Maur., CXII, 971.

JUDÆA significat sanctam Ecclesiam in qua Dominus recta fide, pia confessione et bonis operibus semper laudatur : Raban. Maur., CXI, 359.

JUDICIUM carnalis Israel Ecclesiæ typus, quæ peregrina et incognita pœnitentiæ credidit et sapientiam desideravit audire : S. Hilar., IX, 666.

JUMENTA ecclesiasticos significant greges, qui competenti refectione pascuntur alii lacte, alii cibo solido prout dispensatori visum fuerit : Cassiodor., LXX, 1057.

JURATIO. In juratione Dei Abrahæ præfiguratur semen Ecclesiæ, quod supra numerum extenditur : Prosper Aquitan., LI, 747.

LABIA Ecclesiæ sunt prædicatores : S. Gregor. Mag., LXXIX, 493. — Ecclesiæ doctores. labia sunt sponsæ : S Petr. Damian., CXLIV, 300, 611.

LÆVA manus significat consolationes quas promisit Christus Ecclesiæ, dextera vero gloriam : Rupert., CLXVIII, 862.

LECTULUS. Per lectulum Salomonis præsens accipitur Ecclesia : Cassiodor., LXX, 1070.

LEPUSCULUS plebem Ecclesiæ designat : Raban. Maur, CXI, 777.

LILIUM inter spinas est Ecclesia inter filias hujus sæculi : Wolbero abb., CXCV, 1094.

LUNA mysterium Christi atque Ecclesiam repræsentat : S. Ambros., XIV, 204; S. Prosper Aquitan., LI, 365; S. Bruno Carthusian., CLII, 665, 992. — Ecclesia comparatur lunæ quæ in pace crescit, in persecutione minuitur : S. Gaudent., XX, 861. — Ecclesia in ista mortalitate carnis constituta propter ipsam mutabilitatem lunæ nomine in Scripturis signatur : S. August., XXXIII, 209. — Ecclesia dicitur luna eo quod in hoc mundi nocte resplendeat : S. Eucher., L, 739. — Lunam Ecclesiæ comparamus quæ sicut luna, inter gentes luceat, mutuatur lumen a Sole justitiæ et Christi radiis : S. Maximus Taurin., LVII, 488; Rupert. abb., CLXX, 273.

MALA granata, Ecclesia de multis gentibus, sive diversas gratias habens : S. Eucher., L. 742.

MANUS Ecclesiæ sunt homines sancti : S. Bernard., CLXXXIV, 1226.

MARE. Ecclesiæ persecutores per maris tempestates significantur : Rupert. abb., CLXVIII, 1470.

MILLENA unitas unam significat fidem, unum baptisma, unum Deum : Wolbero abb., CXCV, 1178.

MONS Montis nomine significatur Synagoga et Ecclesia : S Augustin , XXXVIII, 267.

MULA. Ecclesia significatur per mulam in qua sedit Salomon : Rupert. abb. CLXVII, 1146.

MULIER. Ecclesia per fidem est illa mulier fortis de qua in Proverbiis, id., CLXIX, 146.

MUNDUS. Mundi creatio figura formationis Ecclesiæ · S. Augustin., XXXII, 850.

MURI Hierusalem conventus Ecclesiæ sunt toto orbe fundati : S. Ambros., XIV, 883.

NAVES sunt Ecclesiæ quæ ligno crucis mundi istius tempestates navigant : Cassiodor , LXX, 772; Raban Maur., CXI, 372.

NINIVE imaginem portat Ecclesiæ in qua gentium jam inde noster populus morabatur : S. Zeno, XI, 449. — Ninive civitas magna, civitas alienigenarum bipartitæ Ecclesiæ figura est : Tichonnius Afer, XVIII, 39.

NOE. Ecclesia figuratur in benedictione filiorum Noe : S. August., XLII, 265.

NUPTIÆ, vocatio Ecclesiæ : Raban. Maur., CXII, 1008.

OCULI Ecclesiæ sunt prædicatores : S. Greg. Mag., LXXIX, 507, 508. — Oculi Ecclesiæ seu fidelis animæ sunt consideratio miseriæ temporalis et felicitatis perpetuæ : Wolbero abb., CXCV, 1230.

OLEUM effusum est dilatatio nominis Christi per Ecclesiam, *ibid.*, 1043.

ORA. Ora vestimenti Domini Salvatoris significatur Ecclesia : Cassiodor., LXX, 956.

OSSA. Ecclesiæ ossa et fortitudo sunt apostoli : S. Augustin., XXXVI, 175; XXXVII, 1297.

OVES populum significant Christianum : Cassiodor., LXX, 77. — Oves et boves quos Salomon sacrificavit significant multitudinem conversorum ad Dominum : Ruperl. abb., CLXVII, 1174.

PARADISUS. Per paradisum Ecclesia, per arbores vero paradisi doctores Ecclesiæ significantur : S. Ambros., XVII, 812. — Paradisus Ecclesia est : Raban. Maur , CVIII, 479 — A principio autem plantatur paradisus, quia Ecclesia catholica a Christo qui est principium omnium condita esse cognoscitur. Fluvius de paradiso exiens imaginem portat Christi de paterno fonte fluentis qui irrigat Ecclesiam suam verbo prædicationis et dono baptismi, *ibid.*

PARIETES Ecclesiæ clerici et laici : Hugo de S. Victore, CLXXVI, 417.

PEDES. Extrema Ecclesiæ membra vocantur pedes : Garnerus de S. Victore, CXCIII, 233.

PETRA illa de monte præcisa apud Danielem, est Ecclesia : Tertull., II, 330. — Petra super quam ædificanda promittebatur Ecclesia, ipse est Christus S. August., XXXVIII, 1258.

PORTÆ Ecclesiæ, portæ castitatis sunt et justitiæ : S. Ambros. XV, 1694.

PRIMITIA Ecclesiæ fuit Abel : Petr. Lombard., CXCI, 1421.

PULCHERRIMA omnium mulierum universalis Ecclesia dicitur : Wolbero abb., CXCV, 1190.

PUPILLUS. Ecclesiæ populus vocatur pupillus : S. Gregor. Mag., LXXV, 808.

RADIX Ecclesiæ Christus : Alanus de Insulis, CCX, 211. — Ecclesiæ radices sunt prophetæ cœlestis Regis operatione plantati : Cassiodor., LXX, 582.

RECTOR Ecclesiæ Christus : Alan. de Insulis, CCX, 272.

REGINA. Ecclesia gentilis credendo in Christum, facta est regina : Rupert., abb., CLXVII, 1175.

RIVUS Explanationes Ecclesiæ dicuntur rivus : Garner. de S Victore, CXCIII, 296.

SACRIFICIUM oblatum de simila Ecclesiæ catholicæ figuram prænuntiat : Raban. Maur., CVIII, 258.

SECUNDA SABBATI. Ecclesia figuratur per secundam Sabbati : S. Augustin., XXXVI, 532.

SEPTENARIUS numerus Ecclesiæ universitatem signat : Garner. de S. Victore, CXCIII, 448.

SION mons designat Ecclesiam : Eugypp. abb., LXII, 758; S. Bruno Herbipol., CXLII, 53, 70; S. Bruno Carthusian., CLII, 1345. — Sion Ecclesia dicitur quia speculatio in illa contemplativa virtute defigitur : Cassiodor , LXX, 38. — Ecclesia dicitur mons Sion et sancta sanctorum cujus habitator Christus est, *ibid.*, 696. — Ex Sion prodiet lex, id est ex monte sancto qui est Ecclesia, qui per omnem orbem Romanum caput tulit sub toto cœlo : S. Optat., XI, 996. — Sion civitas omnium electorum : Rupert. abb., CLXIX, 16. — Ecclesiæ præsentis imago in Sion, Ecclesiæ futuræ imago in Jerusalem : S. August., XXXVI, 70, 122; XXXVII, 1107. — Sion, præsens Ecclesia, Hierusalem, superna civitas : Rupert., abb , CLXIX, 71.

SPONSA. Ecclesia sponsa Christi matrem synagogam reliquit ut ei adhæreret : S. August., XXXVIII, 570.

STELLÆ Christiani, Judæi, arenæ steriles : Petr. Lombard., CXCI, 1220.

TABERNACULUM Domini typus Ecclesiæ : Raban. Maur., CVIII, 158.

TEMPLUM quod ædificavit Salomon, typus Ecclesiæ fuit · S. Ambros., XV, 1585.

TEMPUS. Christus et Ecclesia in ipsis Judicum et Regum temporibus figurantur : S. August., XLII, 271. — Christi nomen et Ecclesiam exhibent præsentia tempora sicut præterita nuntiarunt, *ibid.*, 285.

TENTORIUM, sanctitas primitivæ Ecclesiæ : Raban. Maur., CXII, 1065.

THUS. Vestimenta Ecclesiæ thuri comparantur : Cassiodor., LXX, 1077.

TORCULAR. Ecclesia ob tribulationes quas patitur dicitur torcular : S. Eucher., L, 742.

TUNICA. Ecclesia Christi est tunica Domini, contexta non filis, sed versibus; non stamine sed compunctione; non lana sed gratia : Cassiodor., LXX, 270. — Ecclesiæ unitas et charitas tunica Christi est : Petr. Lombard., CXCI, 235.

TURRES Ecclesiæ sunt sacerdotes : S. Ambros., XIV, 261.

UBERA Ecclesiæ sunt lex et prophetæ : Rupert abb., CLXVIII, 956. — Ubera Ecclesiæ sunt cognitio veritatis et amor virtutum : Wolbero abb., CXCV, 1163.

UVA. Christiani uvæ pedibus conculcatæ comparantur : Cassiodor., LXX, 395.

VEHICULUM altissimum est Ecclesia : Rupert. abb., CLXVII, 1146.

VENTER Ecclesiæ sunt idiotæ et simplices : Alanus de Insulis, C. X. 89.

VESTIMENTUM Domini sancta accipitur Ecclesia quæ per fidem et dilectionem ei conjuncta est : S. Eucher., L, 733.

VIDUA. Ecclesia est a sæculo contempta, a Christo vero sponsata : Alcuin., C, 636.

VINEA. Ecclesia comparatur vineæ quæ fossa plus proficit et palata multiplicatur : Cassiodor., LXX, 582. — Vinea præfigurat Ecclesiam quæ sola persecutionibus crescit : S. Bruno Herbipol., CXLII, 305. — Vineæ Engaddi sunt plebes Ecclesiæ : S. Bernard., CLXXXIII, 996.

VIR Ecclesiæ humani generis Redemptor est : S. Greg. Mag., LXXIX, 62.

VIRGA. Duæ virgæ apud prophetas Ecclesiam et Synagogam significant : S. Hieronym., XXII, 685. Duæ virgæ de quibus Isaias utrumque designant populum, gentium et Judæorum, id., XXXV, 518.

VIRTUS Ecclesiæ, dilectio ejus : S. August., XXXVII, 1698.

ARTICULUS VII.

Allegoriæ quæ ad sacramenta spectant.

AGNUS pœnitentiam innuit : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 903.

AQUA. Baptismus aqua significatur : Rab. Maur., CXII, 860. — Sicut populus vim regis Ægypti per aquam transgressus evadit, per aquam liberantur de sæculo nationes : Tertull., I, — 1209. Baptismus est aqua quæ de comite petra populo defluebat. Si enim petra Christus, sine dubio aqua in Christo baptismum videmus benedici, *ibid.*, 1210. — Aqua aspersionis significabat baptismum et Judæis et gentibus profuturum : S. August., XXXIV, 735, 736. — Baptismi aqua est sepulcrum Christi ubi sanamur a peccatis : Rupert. abb, CLXVII, 1269. — Aquæ contradictionis dicuntur aquæ baptismi : S. Bruno Herbipol., CXLII, 387. — Aquæ redemptionis Christi sunt sacramenta : Adam. Scot., CXCVIII. 190.

ARCA. Sicut arca Noe, subversis omnibus vitiis peccatorum ad alta ferebatur; ita baptismatis fonte cœlo vicina portatur Ecclesia : S. Maximus Taurinens., LVII, 774. — Area imposita claustro novo indicat quod Novi Testamenti gratia renovatis in baptismo mentibus infundatur : Raban. Maur., CIX, 84.

AVIS. Baptismo sacro vivificatus similis est avi volanti ex Ægypto : Rupert. abb., CLXVIII, 177.

BAPTISMUS dicitur aqua : S. Eucher., L, 742. — Diluvium : Raban. Maur., CXII, 911, 914; S. Bruno Carthusian., CLII, 748. — Fons : S. Eucher., L, 742. — Labrum : Raban. Maur., CXII, 977. — Libanus, *ibid.*, 985. — Luter, *ibid.*, 991. — Mane : S. Eucher., L, 741. — Mare : Raban. Maur., CXII, 995. — Nubes : S. Bruno Carthusian., CLII, 748. — Baptismus in libro Genesis præfiguratur : S. Ambros., XVI, 592; S. August., XL, 133. — Baptismus est figura mortis et sepulturæ : S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 541. — Baptismus destruit superbum et facit humilem : Rupert. abb., CLXVIII. 767. — Baptismus Christi nostram designat justificationem : Adam. Scot., CXCVIII, 391.

CAPILLI, Legis sacramenta dicuntur capilli : Raban. Maur., CXII, 881.

CARO aliquando sumitur in Scripturis pro uxore : S. August., XXXV, 1395.

CASIA significat baptismum et fidem : S. Bruno Carthus., CLII, 659.

CATACLISMUS, imago fuit baptismi : S. Optatus Milevitan., XI, 1046.

CINIS. Pœnitentia dicitur cinis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 362.

CIRCUMCISIO baptismi vicem olim tenuit : S. August., XXXIII, 845. — Circumcisionis sacramentum præfigurat nostri temporis baptismum, Id., XLIV, 403, 504, 835. — Circumcisio carnis lege præcepta est, quia non posset melius significari per Christum regenerationis auctorem tolli originale peccatum : S. Prosper Aquitan., LI, 472. — Circumcisio typus ac figura baptismi : Raban. Maur., CVII, 561.

CISTERNA. Baptismus cisterna est Bethleemitica : ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 507.

DILUVIUM. Comparatur baptismus diluvio : Tertull., I, 1209; Cassiodor., LXX, 202; S. Bruno Herbipol., CXLII, 129. — Baptismus dicitur diluvium : Raban. Maur., CXII, 911, 914; S. Bruno Carthusian., CLII, 748. — Diluvium aliquando significat baptismum : Raban. Maur., CXI, 329. — Diluvium figura fuit baptismi : S. Ambros., XVI, 423; S. August., XLII, 263; Rupert. abb., CLXVII, 342. — Post diluvium præco columba terris pacem annuntiavit; eadem dispositione carni nostræ emergenti de lavacro post vetera delicta columba sancti Spiritus advolat : Tertull., I, 1209. — Semel factum est diluvium in comparationem baptismatis quia iterari non potest : S. Optat., XI, 894.

ELIAS. Baptismi figura fuit sacrificium Eliæ : S. Ambr., XVI, 175.

ENGADDI, fons hædi, baptismum significat : Cassiodor., LXX, 1061; S. Gregor. Mag., LXXIX, 493; Alcuin., C, 645; S. Bernard., CLXXXIV, 428; Wolbero abb., CXCV, 1085. — Pœnitentia nomine Engaddi signata : Raban. Maur., CXII, 916. — Engaddi baptisma gentium lacrymasque peccantium significat : S. Bernard., CLXXXIII, 996.

FILII baptismi dicuntur filii maris : Rupert. abb., CLXVIII, 177.

FLUMEN aliud baptismi, aliud persecutionis : S. Bruno Herbipol., CXLII, 245.

FONS. Baptismus est fons domus David : Rupert. abb., CLXVIII, 794.

HÆDUS. Pœnitentia nomine hædi designatur : Raban. Maur., CXII, 953.

HYSSOPUS. Baptismus nomine hyssopi designantur, *ibid.*, 1088.

INFANS. Quilibet baptismo regeneratus dicitur infans : Garner. de S. Victore, CXCIII, 145.

ISRAELITÆ promittentes se non bibituros de puteis Seon regis, Christianorum in baptismo diabolo renuntiantium sunt typus : Raban. Maur., CVIII, 720.

JORDANIS. Per Jordanem iter ad terram promissionis, per baptismum ita ad promissionem regni cœlestis : S. Chromatius, XX, 350. — Jordanis fluminis conversio figura fuit baptismatis : S. Ambros., XV, 1548. — Jordanis sumitur pro baptismo : S. Bruno Carthusian., CLII, 815.

LABIUM. Per labium æneum sive labium principaliter aqua baptismatis intelligitur cujus lavacro necesse est purgentur omnes qui Ecclesiæ januas ingrediuntur : Raban Maur., CVII, 215.

LAGENA fides baptismi, id., CXII, 979.

LATIBULUM dicuntur sacramenta Dei : Petr. Lomb., CXCI, 191.

LIBANUS. Baptismus Libano figuratur : S. Greg. Mag., LXXIX, 510.

LOTIO. Baptismus Christi in initio suæ prædicationis fuit figuratus in lotione Aaron in principio suæ consecrationis : Rupert. abb., CLXVIII, 1368. Baptismus septiformis spiritus præfiguratus in septem lotionibus Naaman, id., CLXX, 108.

MANNA erat panis Eucharistici figura : S. Ambros., XV, 1162.

MARA. Baptismus est mara : Rupert. abb., CLXVIII, 252.

MARE significat baptismum : Raban. Maur., CXI, 511; S. Bruno Carthus., CLII, 1035. — Mare fusile in figuram lavacri Salvatoris quo in remissionem peccatorum emundamur factum est : Raban. Maur., CIX, 171. — Mare fusile positum a latere dextro templi significat baptismum fluxisse de latere Christi : Rupert. abb., CLXVII, 1466.

MELCHISEDECH. Sacrificium Melchisedech in pane et in vino figura est sacrificii Christiani : Raban. Maur., CVIII, 505.

MENSA Christi est sacra Eucharistia : Rupert. abb., CLXVIII, 819.

MISSA figurata per sacrificium vaccæ rufæ : Adam. Scot., CXCVIII, 705.

MYRRHA. Pœnitentiæ symbolum est myrrha : S. Bern. CLXXXV, 48

NAAMAN. Baptismi gratia figurata fuit per curationem Naaman a lepra : S. Ambros., XVI, 420, 421, 423; Rupert., CLXVII, 1263. — Baptismus septiformis Spiritus prætiguratus in septem lotionibus Naaman, id., CLXX, 108. — Pœnitentia in Naaman fuit figurata : S. Bernard., CLXXXV, 61.

NIVIS nomine baptismus significatur : S. Eucher. Lugd., L, 739.

OSTIUM. Baptismus est ostium positum in arca Noe : Rupert. abb., CLXVII, 342.

PALLIUM. Pœnitentia vocatur pallium : Raban. Maur., CXII, 1018.

PANIS dicitur Eucharistia, *ibid.*, 1020. — Pœnitentia dicitur panis subcinericius : Alan. de Insulis, CCX, 208.

RADICES. Sacramenta comparantur radicibus : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 981.

ROSA. In Eucharistia carpitur rosa hoc est Dominici corporis sanguis : S. Ambros., XV, 1390.

RUBRUM MARE. Mare rubrum baptismum significat : S. Cyprian., IV, 414; S. Zeno, XI, 510; S. Ambros., XIV, 867; XVI, 420, 421, 423; S. Prosper Aquit., LI, 764; S. Ivo Carnotens., CLXII, 507; Rupert. abb., CLXX, 162. — Sicut Judæi semel mare Rubrum ingrediuntur, ita et baptismus noster, cujus mare figura fuit, semel est recipiendus : S. Ambros., XVII, 18. — Ægyptiorum submersio in mari Rubro figura abolitionis peccatorum in baptismo : S. Augustin., XXXVII, 37. — Rubrum mare figura aquæ baptismatis, quæ mista sanguine de latere Christi exivit : Cassiodor., LXX, 588. — Baptismus in nube et in mari in Moysen consummatus : Raban. Maur., CVIII, 66. — Baptismus Israelitarum per mare Rubrum transitu figuratus fuit : S. Augustin., XXXVI, 917; XXXVII, 1037, 1411, 1420, 1760; XXXIX, 1562, 1635, 1637; XL, 335, 695; Cassiodor., LXX, 531; S. Gregor. Mag., LXXVII, 1162; LXXIX, 491; Raban. Maur., CVIII, 9. — Sicut Judæi post mare ad eremum pervenerant, nos post baptismum ad paradisum (Eccle iam) pervenimus : S. Zeno. XI, 519. — Redempti a Domino vere dicuntur qui in toto orbe terrarum de magna et lata Ægypto, quasi per mare Rubrum baptismum scilicet sacratum Christi sanguine liberantur : S. Prosper Aquitan., LI, 307. — Rubri maris divisiones sunt baptismus Christi in quo fiunt divisiones, ut una aliis sit in vitam, aliis in mortem ; in vitam fidelibus, in mortem persecutoribus, *ibid.*, 589. — Sicut populus Israel per mare Rubrum salvatus est, Pharaone demerso, ita Ecclesia gentium, per baptismum ; de diaboli servitio liberata et ad veram repromissionis terram et evangelicam libertatem introducta est : Cassiodor., LXX, 1059. — Maris Rubri transitus fuit figura Eucharistiæ : Rupert. abb., CLXVII, 1639.

SILOE. Baptismus significatur per aquas Siloe, *ibid.*, 1291.

TENEBRÆ. Pœnitentiæ lamenta tenebræ nuncupatæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 378.

UNGUENTUM dicitur pœnitentia : Raban. Maur., CXII, 1085.

UTERUS. Aqua baptismi uterus et sepulcrum est : Rupert. abb., CLXVII, 1648.

VENTER. Fons baptismi vocatur venter : Raban. Maur., CXII, 1071.

VER dicitur vitæ renovatio per baptismum vel per resurrectionem : S. Eucher., L, 741.

VESTITUS dicitur habens baptismi indumentum ; nudus autem carens baptismi sacramento, *ibid.*, 756.

ARTICULUS VIII.

Allegoriæ quæ ad apostolos et justos spectant.

AARONIS vestimenta omnia fideles novissimi temporis sunt : Wolbero abb., CXCV, 1026.

ABIES, contemplator sanctus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 336.

ABORTIVI, sancti ante legem : Raban. Maur., CXII, 853.

ABYSSUS sunt prædicatores Verbi : S. August., XXXVI, 981. — Collegium apostolorum : Raban. Maur., CXII, 853. — Abyssus in Scriptura sunt sapientia corda hominum : Alcuin., C, 423.

ACCIPITER quilibet sanctus : S. Eucher. Lugdun., L, 748; Garner. de S. Victore, CXCIII, 81. — Accipiter, quilibet electus : Raban. Maur., CXI, 853.

ACERVUS testimonii, multitudo martyrum, id., CXII, 854; S. Bruno Carthus., CLII, 917. — Acervus testimonii sanctorum Patrum institutio est : Walbero abb., CXCV, 1149.

ACETABULUM. Apostoli comparantur acetabulo argenteo : ven. Godefrid. abb., CLXIV, 745.

ACIES, unitas electorum : Raban. Maur., CXII, 853

ADOLESCENTULÆ sunt electorum animæ per baptismum renovatæ : S. Gregor., Mag. : LXXIX, 482, 529. — Sunt animæ sanctorum : Raban. Maur., CXII, 854; Wolbero abb. CXCV, 1026; Thomas Cisterciens., CCVI, 39. — Apostoli dicuntur adolescentulæ : Philippus de Harveng., CCIII, 329. Diligentes Deum nominantur adolescentulæ, *ibid.*, 214.

ÆS, calceamentum apostolorum : S. Petrus Damian., CXLIV, 727. Æs prophetas signat, *ibid.*, 728. — Æs, prædicatorum vox, obscura veterum Patrum prædicatio : Garn. de S. Victore, CXCIII, 515.

ÆSTAS adolescentiam designat : Wolbero abb., CXCV, 1225.

ÆSTAS, quilibet perfectus : Raban. Maur., CXII, 915.

ÆGYPTII. Ægyptiorum spoliatio figurat philosophorum scientiam mutuandam esse Christiano : Petrus Lombard., CXCI, 955.

AGER est animus : ven. Guibert. abb., CLVI, 225. — Agro comparatur anima fidelis : Adam. Scot., CXCVIII, 789.

AGNA est vita activa : Raban. Maur., CXII, 855.

AGNI apostoli : S. Eucher., L, 752. — Agni sancti, *ibid.*; Raban. Maur., CXII, 202, 855. — Agni fideles signant : S. Paulus Nolan., LXI, 337. — Agnus cujuslibet catholici vitam innoxiam designat : Raban. Maur., CXI, 202. Agnus apostoli, viri sancti, simplices et innocentes, id., CXII, 855.

AGRICOLA, doctores Ecclesiæ, *ibid.* 855.

ALÆ, virtutes sanctorum : S. Eucher., L, 748. — Cogitatio viri sancti, virtutes sanctorum : Raban. Maur., CXII, 857.

ALTARE, vita justorum, *ibid.*, 856.

ALTILIA, Patres Novi Testamenti, *ibid.*, 857.

AMICUS, quilibet proximus noster, animus noster, prædicatores sancti, cæteri sancti, *ibid.*, 857. — Amici concordes in Deum : S. Eucher., L, 755. — Amici Dei apostoli et patriarchæ : Cassiodor., LXX, 990. — Pastores dicuntur sponsi amicissimi : S. Bernard., CLXXXIII, 1154.

ANCILLA, prædicatores Ecclesiæ humiles quique : Rab. Maur., CXII, 858. Ancillæ ad arcem missæ designant Christum elegisse prædicatores infirmos ac despicabiles qui fideles populos ad superna patriæ cœlestis ædificia colligerent, id., CXI, 710.

ANGELUS dicitur Joannes Baptista, id., CXII, 851. — Quilibet sacerdos, *ibid.*; Philippus de Harveng, CCIII, 116. — Angeli ascendentes et descendentes e scala Jacob proficientes et deficientes designant : S. Zeno, XI, 432; S. Bernard., CLXXXII, 224. — Angelorum nomine in sancta Scriptura designantur cives cœlestis Jerusalem in hominibus assumpti; fidelium populus; quilibet justus; prædicatores vel sacerdotes : S. Eucher., 739. — Sancti prædicatores Ecclesiæ pro eo quod gloriam patriæ cœlestis annuntiant angelorum nomine possunt accipi : S. Greg. Mag., LXXVI, 725; Rupert abb., CLXVIII, 250; S. Bernard., CLXXXIV, 83. — Angeli dicuntur sanctus Joannes Baptista, prædicatores, sancti, prælati Ecclesiæ, sacerdotes : Garn. de S. Victore, CXCIII, 27.

ANIMA sumitur pro vita : Rupert. abb., CLXVIII, 973. — Anima rex est et sacerdos : Hugo de S. Victore, CLXXV, 276. — Anima est virgo et fornicaria, *ibid.*, 329, 330. — Anima fidelis agro et horto comparatur : Adamus Scot., CXCIII, 789.

ANIMALIA. Singula Ezechielis animalia ad unumquemque evangelistam recte conveniunt : S. Gregorius Mag., LXXVI, 625, 803; Raban. Maur., CX, 505; CXII, 859; S. Bruno Astens., CLXIV, 969; Garner. de S. Victore, CXCIII, 93. — Evangelistæ quatuor animalibus significantur, quia Evangelium per quatuor mundi partes erant divulgaturi : Alcuin., CI, 1128, 1133. — Animalia plena oculis in circuitu et intus sanctos designant : S. Gregor. Magn., LXXVI, 109, 803; Raban. Maur., CXII, 859; Garner. de S. Victore, CXCIII, 93. Animalia, evangelistæ, justi, simplices in Ecclesia, *ibid.* — Animalia quatuor apud Ezechielem pastores Ecclesiæ significant : S. Bernard., CLXXXIV, 1099. — Alia animalium Ezechielis sunt virtutes sanctorum : S. Greg. Magn., LXXVI, 297.

ANNULI arcæ quatuor, quatuor designant evangelistas : Adam. Scot., CXCVIII, 758.

ANNUS, multitudo redemptorum : Raban. Maur., CXII, 858; Garner. de S. Victore, CXCIII, 858.

ANTEMURALE, prophetæ : Raban. Maur., CXII, 859; Garner. de S. Victore, CXCIII, 394.

APIS, humiles ; Raban. Maur., CXII, 859.

APOSTOLI messuerunt quod patriarchæ seminaverunt : Rupert. abb., CLXVIII, 376.

AQUA populum christianum denotat : Engypp. abb., LXII, 1041; Rupert. abb., CLXVIII, 48. — Aqua cogitationem humanam figurat : Richard. a S. Victore, CXCVI, 180. — Aqua dicuntur bonæ mentes : Garnerius de S. Victore, CXCIII, 279. — Aqua, animæ beatæ, sancti, devotiones :

Raban. Maur , CXII, 860.—Aquæ mentes fidem sequentium designare solent : S. Gregor. Mag., LXXVI, 100.— Aquæ sunt merita in homines : S. Petrus Damian., CXLIV, 408. — Aquæ maris significant doctores ex gentibus : Rupert. abb., CLXVIII, 390.—Prædicatores designantur per aquas: Bruno Carthus., CLII, 941. — Assimilantur aquis : Petrus Lombard., CXCI, 194.—Aquæ superiores bonos salvandos, aquæ inferiores malos damnados significant : Hugo de S. Victore, CLXXV, 657.

AQUILA Joannes evangelista aquilæ comparatur : S. Gregorius Magn., LXXVI, 815 ; Alcuin., CI, 1133; Raban. Maur., CX, 694; CXII 862; S. Petr Damian., CXLIV, 857; Rupert. abb., CLXVII, 1681.—Aquilæ, sancti : S. Eucher., L, 718.—In Scriptura sacra vocabulo aquilæ subtilissimæ sanctorum intelligentiæ et Joannes apostolus et evangelista designantur : Raban Maur , CX, 694.—Aquila, Joannes evangelista, anima, sublimis hujus sæculi potestas, anima electorum, id , CXII, 862; Garner. de S. Victore, CXCIII, 69. —Aquilæ comparatur anima : S. Bruno Herbipol., CXLII, 368. — Aquilæ comparantur patres antiqui : S. Gregor. Mag., LXXVI, 625.

AQUILO aliquando electus ad fidem conversus : Raban. Maur , CXII, 860.

ARBOR, homo a fructu operum : S. Eucher., L, 712.— Adam arbori comparatur : Alan. de Insulis, CCX, 246. — Arbor perfectus quilibet in fide : Rab. Maur., CXII, 865. —Arbores typus in sanctitate eminentium : ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 31.—Arbor qui sublimia appetunt : Garner. de S. Victore, CXCIII, 333.—Homo arbor inversa : Guerric., CLXXXV, 107.

ARCA. Anima justi est arca testamenti : Rupert. abb., CLXVII, 1191. — Arca Noe bicamerata contemplativos et activos designat : S. Bernard., CLXXXIV. 1279.—Arca et torcular significant pressuras sanctorum : Rupert. abb., CLXVIII, 253.

ARCTA via, perfectorum via : Richardus de S. Victore, CXCVI, 315, 316

ARCTURUS significat patres antiquos, *ibid.*, CLXVIII, 317.

ARCUS, evangelista : Raban. Maur., CXII, 862.

ARDEA potest significare animas electorum, id., CXI, 243.

AREA, ecclesiasticus doctor ; mens sancta, id., CXII, 864.

ARENA, electi, *ibid.*, 849. Humiles, *ibid.*, 864.

AREOLA, quilibet humilis, *ibid.*, 866.

ARGENTUM, martyres, vita prædicatorum, *ibid.*, 863. —Divini eloquii scriptores : Garner. de S. Vict , CXCIII, 511. — Argento similes sunt apostoli : vener. Godefrid., CLXXIV, 744.

ARIES. Per arietem accipi debet primus intra Ecclesiam ordo sacerdotum : Raban. Maur., CXI, 778. Aries, ordo sacerdotalis, sancti apostoli, prælati in Ecclesia, rationales quique, id., CXII, 863 ; Garnerius de S. Victore, CXCIII, 103.—Aries prælatos exemplo præeuntes indicare valet : Vener. Godefrid., abb. CLXXIV, 1072. — Arietes significant apostolos vel ecclesiarum principes : S. Aug., XXXIII, 1026; XXXVI, 785; XXXVII, 749, 1414; S. Eucher., L, 752; Eugypp. abb., LXII, 757; Cassiodorus, LXX, 178, 990; S. Greg. Mag., LXXVI, 764, 1148; S. Agobard., CLV, 224; Rabanus Maur., CXI, 778; S. Bruno Carthus., CLII, 746, 1238; Petr. Lombard., CXCI, 284.—Apostoli arietes et successores filii arietum dicuntur : S. Bruno Herbipol., CXLII, 128, 243. — Arietes sunt Ecclesiæ doctores : S. Gregor. Mag., LXXV, 527.—Arietes sunt prælati : Rupert. abb., CLXVII, 1731.—Arietum nomine ostenduntur sacerdotes quos doctrinæ apostolicæ eruditio cum orationum odore ad martyrii studium prosequitur : S. Hilarius, IX, 434.

ARMA, sanctorum miracula : Garner. de S. Vict., CXCIII, 318.

ARMENTA, doctores, vel rectores Ecclesiæ, collegium patriarcharum : Raban. Maur., CXII, 866.

ARMILLA, opera præpositorum, *ibid.*, 864.

AROMATA, viri sancti, bona opera sanctorum, *ibid.*, 866.

ARTUS, intestina Ecclesiæ membra, *ibid.*, 865.

ARULA, cor humanum, *ibid.*

ARVA, subjecti, *ibid.*, 867.

ASCENSUS, afflictio martyrum, *ibid.*

ASELLUS Domini, populus mitis : S. August., XXXVI, 272, 310.

ASINA, omnes cœlestes animæ, simplices : Rab. Maur., CXII, 868.— Simpliciter viventes : Garner. de S. Victore, CXCIII, 90.—Anima justi comparatur asinæ : ven. Godefr., CLXXIV, 23.—Doctores dicuntur asinæ nitentes : Rupert. abb., CLXVII, 1028.

ASINUS, fidelis anima : Garner. de S. Victore, CXCIII, 88.

ASTRA, viri sancti in Ecclesia : Raban. Maur., CXII, 867.

ATRIUM amplitudo fidelium, prophetæ et apostoli, *ibid.*, 868.—Atrium tabernaculi significat vitam patri rcharum : Rupert. abb., CLXVII, 716.—Atrium tabernaculi exterius denotat incipientes et novitios : Adamus Scot., CXCVII, 706. — Atria significant eos qui jam in penetralibus sunt Ecclesiæ : Raban. Maur., CXI, 390.

AUCEPS Concionator est apostolicus auceps qui animos juvenum per aera volantes calamo divini sermonis attingit : S. Petrus Chrysolog., LII, 498.

AURIGA, quilibet prædicator : Raban. Maur., CXII, 871.

AURIS, doctor Ecclesiæ, *ibid.*

AURORA mens justi est quæ peccati sui tenebras deserens ad lucem jam erumpit æternitatis : S. Gregor. Mag , LXXV, 1158; S. Eucher., L, 741.—Aurora, qui noviter bona opera inchoat, vita justorum, mens sancta : Raban. Maur., CXII, 869.

AURUM claritas sanctorum in cœlestibus animæ fideles, cœtus martyrum, vita sacerdotis, bona conversatio populi fidelis, claritas contemptorum mundi, acumen subtilis ingenii, æterna vita electorum : Raban. Maur., CXII, 870. — Auro boni similes sunt, feno mali : S. August., XXXVII, 1375. — Auro vita justorum designatur : Rupert. abb., CLXVIII, 1212. — Scientia apostolorum comparatur auro : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 746. — Aurum dicitur sensus bene operantis, anima fidelis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 303. — Per principes qui possident aurum, apostoli nuncupantur : S. Gregor. Mag , LXXV, 670.

AUSTER, prædicator, cœtus martyrum : Raban. Maur., CXII, 869. — Quilibet spiritus fervens : Garner. de S. Victore, CXCIII, 56.

AUTUMNUS juventutem designat : Wolbero abb., CXCV, 1223.

AVIS, anima hominis, viri spirituales : Raban. Maur., CXII, 871. — Anima, quasi avis est : verbum Dei ut laqueus : Rupert., abb., CLXVIII, 294. — Aves dicuntur mens humana, mentes spiritualium virorum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 65.

AXES, corda sanctorum : Raban. Maur., CXII, 871.

BARBA, cœtus apostolorum, *ibid.*, 873. — Barba bene dicuntur apostoli : Cassiodor., LXX, 956. — Apostoli barbæ nomine designati : S. August., XXXVII, 1753. — Apostoli barba sunt Aaron : Wolbero abb., CXCV, 1026.— In barba Aaron, quæ unguentum fluens a capite prima suscepit, apostoli significantur et martyres in quibus virtus capitis et sacramento eminet et exemplo ; S. Prosper Aquitan., LI, 382. — Apostoli dicuntur barba aut capilli Christi : vener. Guibert. abb., CLVI, 614.

BASES sunt sancti doctores qui lavacrum nobis vitæ ministrant : Raban. Maur., CIX, 435. — Per bases designantur apostoli virique apostoli, *ibid.*, 173, 443. — Bases, apostoli, prædicatores, Patres Veteris Testamenti, id., CXII, 874. — Apostoli Ecclesiæ sunt bases : S. Petr. Damian., CXLIV, 727. — Bases titulis suppositæ sunt fundamenta apostolorum et prophetarum : Rupert. abb., CLXVII, 711. — Bases, doctores, prophetæ, intentiones animæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 411.

BATUS, duæ hominis substantiæ : Raban. Maur., CXII, 874.

BENEDICTIO apostolorum figurabatur in benedictione Zabulon et Nephtalim : Rupert. abb , CLXVII, 990.

BESTIA quilibet conversus a peccato : Raban. Maur., CXII, 875.

BINARIUS numerus designat perfectos in charitate ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 439.

BOS labor prædicatoris, sapiens doctorum multitudo : Garner. de S. Victore, CXCIII, 94. — Bos, prædicator, Lucas evangelista, patriarchæ, prælati, perfecti quique : Raban. Maur., CXII, 877. — Boves designant apostolos ; S. Eucher., L, 752 ; Raban. Maur., CXI, 201, 208 ; Rupert., abb., CLXVII, 834. — Apostoli duodecim significantur per duodecim boves portantes mare templi, *ibid.*, 1168. — Boves mystice prædicationis laborem designant : vener. Guibert., CLVI, 165. — Boves significant prædicatores : S. Gregor. Mag., LXXIX, 370 : S. Bruno Carthus., CLII, 666. — Boves significant bonos operatores : Rupert. abb., CLXVIII, 971.

BOTRUS, prædicatores sancti : Raban. Maur., CXII, 876.

BRACHIA Christi sunt prophetæ : Cassiodor., LXX, 133 ; vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1150. — Apostoli : Cassiodor., LXX, 133 ; Petr. Lombard., CXCI, 201. — Brachia Christi apostoli et prophetæ, sunt ut arcus æreus : S. Bruno Herbipolens, CXLII, 96.

BUCCINA, prædicatores : Raban. Maur., CXII, 877

BUTYRUM, doctrina patriarcharum, *ibid.*, 878.
BUXUM. Per buxum significantur qui quamvis ad alta virtutum non surgant, neque fructum faciant, parentum tamen fide semper virent : Wolbero abb., CXCV, 1275.
CALAMUS, quilibet prædicator : Raban. Maur., CXII, 879. — Calamus, doctorum peritia, scriptores sacri eloquii : Garner. de S. Victore, CXCIII, 425.
CALCATORES sunt apostoli : Rupert. abb., CLXVIII, 279.
CALCEAMENTA. — Prædicatores designati per calceamenta : S. Bruno Carthus., CLII, 918.
CALIX, tribulatio sanctorum, passio martyrum : Raban. Maur., CXII, 879.
CAMINUS, tribulatio justorum, *ibid.*, 882.
CAMPANA. Prædicatores campanis in plerisque assimilantur ; Rupert. abb., CLXVIII, 19.
CAMPUS, mentes fidelium ; Raban. Maur., CXII, 882. — Campi, sancti ; item propter æqualitatem populi justi : S. Eucher., L, 742. — Campi dicti sunt viri mansueti : S. Bruno Herbipolens., CXLII, 350. — Campi activos homines denotant ; campi sunt qui terrena non deserunt : Richard de S. Victore, CXCXI, 337.
CANALES, montes justorum : Raban. Maur., CXII, 883.
CANCELLI significant patriarchas primos : Rupert. abb., CLXVIII, 865. — Cancelli per quos dilectus in pariete prospicit antiqui patres fuerunt : Wolbero abb., CXCV, 1109; sunt apostolorum documenta ; *ibid.*, 1110.
CANDELABRUM, dignitas prædicatoris : Raban. Maur., CXII, 882. — Apostoli candelabris comparantur : S. Petrus Damian., CXLIV, 652.
CANIS, pœnitens quilibet, infirmus, apostoli, reprehensores, prædicatores boni : Raban. Maur., CXII, 883 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 102. — Canis lingua designat verba sapientis : Philipp. de Harveng, CCIII, 969. — Per canes gregis sancti doctores designantur qui fidelium custodes exstiterunt : S. Gregor. Mag., LXXVI, 145, 1302. — Apostoli dicuntur canes Domino fidem servantes et contra inimicos latrantes : S. August., XXXVI, 833 ; Rupert. abb., CLXVII, 453. — Canes Ecclesiæ sunt doctores : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 351.
CAPILLUS, ordo prædicatorum, populi fideles : Raban. Maur, CXII, 884. — Per capillos sponsæ populi significantur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 507. — Capilli subditos significant : Gillebert., CLXXXIV, 118, 121.
CAPREA, virtutes animarum ; Raban. Maur, CXII, 883.—Capreæ designant sanctorum dignitatem animarum : S. Gregor. Mag. LXXIX, 355. — Antiqui Patres significantur per capreas et cervos : Rupert. abb., CLXVIII, 863. — Capreæ et cervi patriarchæ et prophetæ sunt : Alan. de Insul., CCX, 68. — Per capreas intelliguntur membra Christi, doctores videlicet : Cassiodor., LXX, 1094. — Capreæ et hinnuli doctores sunt ; Alan. de Insul, CCX, 74. — Alacres spiritu per capreas et cervos designati : Gillebert., CLXXXIV, 68.
CAPUT quilibet rector, mens : Raban., Maur., CXII, 804. — Populi capita sacerdotes, cor, religiosi : S. Bernard., CLXXXIV, 1092.
CARBONES, sancti, viri justi : Raban. Maur., CXII, 888. — Prophetæ dicuntur carbones desolatorii : S Bruno Carthus., CLI, 665. — Carbones, occulti sancti, quilibet sancti : Garn. de S. Victore, CXCIII, 359.
CARDINES, prædicatores : Raban. Maur., CXII, 888.
CARO, infirmus, totus homo, discipuli Christi : Raban. Maur., CXII, 886. Caro, natura humana : Garner. de S. Victore, CXCIII, 207.
CASTANEA arbor continentium cœtum significare potest qui per castitatem corporis multos virtutum fructus affert : Raban. Maur., CXI, 515.
CASTELLUM, mens nostra, id., CXII, 885.
CASTRA, viri sancti, *ibid.*, 889.
CATARACTÆ, apostoli, *ibid.*, 890. — Prophetæ : S. Bruno Carthus., CLII, 655. — Prophetæ et apostoli : S. Bruno Herbipolens., CXLII, 180.
CATULUS, apostoli ; Raban. Maur., CXII, 889. Apostoli catuli leænæ : S Gregor. Mag, LXXVI, 537 — Catuli designant subditos : ven. Godefrid., CLXXIV, 1140.
CEDRUS, altitudo sanctorum : Raban. Maur., CXII, 891. — Cedrus prophetas atque apostolos signat, id., CXI. 517. Cedri apostoli : S. Bruno Herbipol., CXLII, 161; Rupert. abb., CLXVIII, 641, 838. — Apostolici viri, *ibid.*, 838. — Doctores, *ibid.* 641, 838. — Prælati, *ibid.* 641. — Martyres : S. Bruno Herbipol., CXLII, 306. — Martyres recte comparantur cedris, in Ecclesia Christi in altissima sunt cacumina constituti : Cassiodor., LXX, 582. — Cedri excelsioris potentiæ viri : S. Eucher., L, 742. — Cedri Libani dicuntur reges : S. Bruno Herbipol. CXLII, 128.
CERVA, doctores. Raban. Maur., CXII, — Doctores signantur per cervas : Rupert. abb., CLXVIII, 1166.
CERVUS, sancti : S. Eucher., L, 748. — Anima fidelis, antiqui patres, magni contemplatores, sancti : Raban. Maur., CXII, 893. — Cervus fidelem multis rationibus significat : Petr. Lombard, CXCI, 413. — Per cervos designantur antiqui Patres : S. Greg. Mag., LXXXIX, 501; Rupert abb., CLXVIII, 863. — Patriarchæ et prophetæ. Alan. de Insul., CCX, 68. — Prædicatores : S. Bruno Herbipol., CXLII, 116. — Alacres spiritu : Gillebert. CLXXXIV, 68.
CILICIUM, typus hominis pœnitentis : Rab. Maur. CXI, 343
CIRCUMCISUS. In Circumciso intelligitur Christianus qui corde circumciditur : S. Prosper, LI, 774
CISTERNA, cor hominis : Raban. Maur., CXII, 896.
CIVES, fideles, *ibid* 897.
CIVITAS moraliter sumpta significat animam: Hugo de S. Victore, CLXXV, 258. — Civitas anima sancta: Raban, Maur., CXII, 897; vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 379. — Anima humana: Garner. de S. Victore, CXCIII, 389. — Cor viri sancti: Raban. Maur., CXII, 897; vener. Godefrid., CLXXIV, 608. — Ecclesiæ fideles : S. Bruno Carthus., CLII, 1328; Garner. de S. Victore, CXCIII, 389. — Fideles sunt civitas propter collectionem : S. Bernard., CLXXXIII, 1153. — Civitas Dei est universitas creaturæ: Gillebert., CLXXXIV, 26. — Civitas Judæ est anima: Philipp. de Harveng., CCIII, 977.
CLAVIS, potestates doctorum : Raban Maur., CXII, 881.
CLAVUS. Clavi, correctiones sanctorum : *ibid.*, 881.
CLERICI a levitis figurati: Philipp. de Harv., CCIII, 669
COELUM dicitur anima : Philippus de Harveng, CCIII, 1204. — Anima fidelis : Raban. Maur., CXII, 891; Adam. Scot., CXCVIII, 276. — Anima justi S. Gregor. Mag., LXXVI, 508; Garner. de S. Victore, CXCIII, 30. — Anima sancta: S. Bernard., CLXXXIII, 917. — Sacerdotium : Garner. de S. Victore CXCIII, 30 — Sublimis vita sanctorum, *ibid.* — Cœlum quilibet fidelium esse potest : S. August., XXXVII, 1243. — Cœli dicuntur apostoli : S. Ambros., XV, 1369; S. Augustin, XXXVI, 157, 288; XXXVII, 1121, 1243, 1573, 1626, 1864; S. Eucher. Lugdun., I, 738; S. Gregor. Mag., LXXVI, 33; LXXVII, 76, 592, 627; Raban. Maur., CXII, 891; S. Bruno Carthus., CLII, 898; S. Bruno Astens., CLXIV, 636, 748; Rupert. abb., CLXVII, 1632, 1743; CLXVIII, 56. 81; Petr. Lombard., CXCI, 185; Adam. Scot., CXCVIII, 287. — Doctores : S. Gregor. Mag., LXXV, 864. — Electi, id., LXXVI, 438. — Evangelistæ : S. August., XXXVI, 154, 170. — Justi, *ibid.*, 136, 275, 276; XLI, 698; S. Gregor. Mag., LXXV, 1004, 1099. — Prædicatores : S. Eucher., L, 410; S. Gregor. Mag.. LXXVI, 420, 550 ; Raban. Maur., CXII, 891; S. Bruno Carthus., CLII, 1406; Petr. Lombard., CXCI, 192; Adam. Scot., CXCVIII, 287. — Sancti : S. August., XXXIV, 1256; XXXVI, 157, 159; XXXVII, 370, 891; XLI, 698; S, Eucher., L, 738. — Sapientes in Ecclesia : Adam. Scot., CXCVIII, 287. — Sapientiores : Raban. Maur., CXII, 891. — Spirituales : S. August., XXXVII, 580, 588; Raban. Maur., CXII, 891; Adam. Scot, CXCVIII, 287. — Senes : Rupert. abb, CLXVIII, 206. — Cœlum, sacerdotes vel Pharisæos, vel legis doctores non inconvenienter accipimus : S Gregor. Mag., LXXV, 864, LXXV, 864. — Apostoli nunc cœli, nunc Cherubim, nunc nubes nuncupati sunt : S. Bruno Asten., CLXIV, 748. — Cœli fundamenta dicuntur ii quibus regnum cœlorum superædificatur in sanctis et fidelibus : S. August., XXXVII, 1049.
COLLIS significat perfectam subditorum fidelium vitam : S. Gregor. Mag., LXXIX, 290. — Collis vita cujusque religiosi : Raban. Maur., CXII, 880. — Apostoli dicti sunt colles : S. August, XXXVI, 785. — Martyres recte comparantur collibus : Cassiodor., LXX, 449. — Colles, sancti ante legem, martyres, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 900. — Per colles designantur justi : vener. Godefrid, CLXXIV, 48. — Prælati : S Bruno Carthus., CLII, 1238. — Prædicatores, *ibid.*, 991. — Prophetæ collibus comparantur : vener. Godefrid., CLXXIV, 1014. — Montes Jerusalem superni apostoli sunt, colles vero reliqui sancti : Rupert. abb., CLXVIII, 310. — Colles, sancti sed minoris meriti : S. Eucher., L, 742; Raban. Maur., CXI, 365; Rupert. abb., CLXVIII, 1282.
COLLUM sponsæ significat prædicatores : S. Gregor. Mag., LXXIX, 534. — Sublimem doctorum eloquentiam : Wolbero abb., CXCV, 1029. — Collum, ordo prædicatorum : Raban. Maur., CXII, 898. — Doctores Ecclesiæ sunt collum et turris eburnea : Cassiodor., LXX, 1095.
COLOR purpureus designat afflictiones status conjuga-

lis : Adam. Scot., CXCVIII, 729. — Color sapphirinus cœlestes significat, *ibid.*, 727. — Color viridis laicos, *ibid.*

COLUMBA, simplex : Raban. Maur., CXII, 898. — Columba propter simplicitatem figurat animam Christi sponsam : S. Gregor. Mag., LXXIX, 498. — Columba in foraminibus petræ designat simplicem animam in vulneribus Christi roboratam, *ibid.*, 499. — Columba emissa a Noe significat prædicatores evangelicos : Rupert. abb., CLXVII, 357. — Apostoli columbæ ad fenestras suas : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1006, 1095. — Columbæ ad fenestras suas sunt prælati Ecclesiæ : Wolbero abb., CXCV, 1148.

COLUMNA nubis et ignis designat prælatos modo terrore pravos modo lenitate bonos, temperantes : Adam. Scot., CXCVIII, 786. — Columnæ dicuntur animæ justorum : Wolbero abb., CXCV, 1027. — Apostoli dicuntur columnæ : S. August., XXXVI, 950; XXXVII, 1831; Raban. Maur., CXII, 898; S. Bruno Herbipol., CXLII, 283. — Apostoli dicti sunt columnæ quæ passione Domini nutaverunt, resurrectione firmatæ sunt : S. August., XXXVI, 950. — Apostoli sunt columnæ Dei, id., XL, 692. — Columnæ Ecclesiæ : S. Ambros., XV, 1264; S. August., XXXIII, 853; S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 483. — Apostoli signantur per columnas tabernaculi : S. Gregor. Mag., LXXVI, 964. — Columnis merito apostoli comparantur : Cassiodor., LXX, 357. — Doctores Ecclesiæ columnæ sunt : Gilebert., CLXXXIV, 90. — Doctores designantur per columnas argenteas : Cassiodor., LXX, 1070. — Columnæ argenteæ apostolos signant : S. Petrus Damian., CXLIV, 727. — Patriarchæ sunt columnæ Judæorum : Rupert. abb., CLXVII, 1494. — Columna, prædicatores : Raban. Maur., CXII, 898. — Columnæ in portico templi Salomonis apostolos et doctores cunctos spirituales significant, fortes nimirum fide atque opere et contemplatione ad superna erectos : Rabanus Maur., CLX, 433. — Columnæ quibus tentorium suspendebatur sancti doctores sunt, quorum caput est Christus, id., CVIII, 178. — Columnæ quilibet fortis contra tentamenta diaboli, summi prædicatores, evangelistæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 411. — Columnæ in altum sustollentes et sustinentes tentoria sunt Ecclesiæ doctores et prædicatores : Adam. Scot., CXCVIII, 695, 707.

COMÆ, catervæ sanctorum : Raban. Maur., CXII, 900. — Comæ capitis quod est Christus sunt prophetæ vel apostoli : Wolbero abb., CXCV, 1192.

COMMENTARII, doctores Ecclesiæ : Raban. Maurus, CXII, 892.

CONCENTUS, sermo doctorum, *ibid.*, 901.

CONCUBINÆ. Doctores Ecclesiæ, alii reginis, alii concubinis comparantur : Alcuin., C, 658, 665. — Concubinæ prælatorum sunt animæ : Joannes Algrimus, CCVI, 642.

CONSILIARII sunt et judices apostoli : Rupert. abb., CLXVII, 1279.

CONSULES, sancti prædicatores : Garner. de S. Victore, CXCIII, 151.

COPHINUS, corda justorum : Raban. Maur., CXII, 898.

COQUI, sacerdotes sunt, quia dum electis fidelibus in fervore spiritus loquuntur, cibos mentis velut per ignem coquunt : S. Gregor. Mag., LXXIX, 273.

COR, prælati : Raban. Maur., CXII, 901. — Populi capita, sacerdotes, cor, religiosi : S. Bernard., CLXXXIV, 1092.

CORNU, sancti, potestates justorum : Raban. Maur., CXII, 903. — Prædicatores significantur per phialas et cornu altaris : Rupert. abb., CLXVIII, 773. — Cornua altaris significant fortitudinem apostolorum, *ibid.*, 775.

CORONA, conventus apostolorum : Raban. Maur., CXII, 903. — Corona, multitudo sanctorum, *ibid.* — Corona Domini circumeuntium discipulorum conventum significat : Cassiodor., LXX, 148.

CORTEX ; exteriora Patrum eloquia : Garner. de S. Victore, CXCIII, 547.

CORTINA, vir sanctus : Raban. Maur., CXII, 903.

CORVUS, prædicator, *ibid.*, 902 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 76.

CRATER, ordo prædicatorum : Raban. Maur., CXII, 888.

CRATICULA, cor cujuslibet sancti, *ibid.*, 888.

CRINES capitis, Christi apostoli : ven. Godefridus, CLXXIV, 282.

CRUS. Doctores sancti : Raban. Maur., CXII, 905. — Per crura apostoli intelliguntur per quos universum mundum Christus circuivit : S. Gregor. Mag., LXXIX, 525.

CUBILE. Cor justi est cubile : ven. Godefrid., CLXXIV, 123.

CULTURA, sancti qui excoluntur a Deo. : S. Eucher., L, 749.

CURRUS, cœtus sanctorum, prælatus mansuetus : Raban. Maur., CXII, 905.

CUSTODES. Apostoli dicuntur Ecclesiæ custodes : S. Bernard., CLXXXIII, 1156. — Custodes morum Jerusalem : Philipp. de Harveng., CCIII, 970. — Doctores, custodes : Raban. Maur., CXII, 905. — Custodes civitatis : Cassiodor., LXX, 1081 ; Gilebert., CLXXXIV, 256. — Pastores dicuntur custodes et cultores vineæ : Bernard., CLXXXIII, 409. — Prælati, custodes civitatis, id., CLXXXIV, 1232.

CYATHI, humiles doctrinæ : Raban. Maur., CXII, 896.

CYPRIUS, auditores in Ecclesia Christi, *ibid.*, 895.

CYPRUS in Ecclesia quævis sancta est anima : Wolbero abb., CXCV, 1172.

DAMA, sancti : S. Eucher., L, 751.

DANIEL, contemplativum designat : Alan. de Insul., CCX, 248.

DENARIUS numerus designat hominum naturam : Garner. de S. Victore, CXCII, 452.

DENTES, apostoli : Garner. de S. Victore, CXCIII, 178. — Prædicatores : Raban. Maur., CXI, 1222 ; CXII, 907 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 178. — Apostoli dentes Christi : S. Gregor. Mag., LXXV, 1069. — Dentes Ecclesiæ apostoli : Rupert. abb., CLXVIII, 614. — Fortes in Ecclesia, id., CLXVII, 555. — Prædicatores, id., CLXVIII, 614.

DESERTUM, mens sancta : Raban. Maur., CXII, 908. — Per desertum intelligi potest qui mundum deseruit : vener. Godefrid., CLXXIV, 85. — Cor hominis, *ibid.*, 170, 377.

DEXTRA, justi, amicus : Raban Maur., CXII, 909.

DEXTERA, electi : S. Eucher., L, 732 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 198.

DIES, homines redempti ; Raban. Maur., CXII, 909. — Dies spiritalis doctor, animæ electorum : Garner. de S. Victore, CXCII, 370. — Apostoli sunt dies sæculi : Ven. Godefrid., CLXXIV, 1121.

DIGITUS, operatio Ecclesiæ : Raban. Maur., CXII, 910.

DIGITI. Dei sancti intelliguntur prophetæ, per quos Spiritus sanctus libros legis ac prophetarum sua inspiratione describit : S. Euch., L, 732.

DII dicuntur apostoli : S. Bruno Carthus., CLII, 840.

DIVES, fidelis, abundans spiritalibus bonis : S. Euch., L, 756. — Innocentes mystice sunt divites : ven. Godefrid., CLXXIV, 388.

DOCTORES Ecclesiæ sunt ubera Ecclesiæ, et dentes et oculi et collum et mammæ et botri : Cassiodor., LXX, 1074.

DOCTOS. Apostoli, martyres, sacerdotes, significantur per doctissimos Israel ambientes lectulum Salomonis : Wolbero, abb., CXCV, 1156.

DOMINUS, quilibet prælatus ; Raban. Maur., CXII, 911.

DOMUS, mens hominis, *ibid.*, 911. — Anima Joannes Algrimus, CCVI, 170. — Domus Christi sunt apostoli et sacerdotes et ministri altaris : Rupert., abb., CLXVII, 482. — Humile cor est domus Christi : Vener. Godefrid., CLXXIV, 100.

DORSUM, rectores Ecclesiæ : Raban. Maur., CXII, 912. — Subjecti : Garner. de S. Victore, CXCIII, 201.

DUODECIM apostoli sicut duodecim horæ diei : S. August., XXXVI, 650. — Duodecim patriarchæ duodecim distincti in tribubus, duodecim fontes eremi, duodecim Jordanis lapides elevati ex alveo, in figuram formamque apostolici cœtus fuere. S. Petr. Chrysolog., LII, 645. — Duodecim boves qui mare æneum portabant, universi pastorum ordinis figuram gerunt : S. Gregor. Mag., LXXVII, 53, 475. — Duodecim apostoli sunt, duodecim filii veri Jacob ; hi duodecim principes plebis Israel ; hi duodecim fontes reperti in Helim ; hi duodecim castra de Ramesse usque Sina ; hi duodecim lapides in veste sacerdotis ; hi duodecim panes propositionis ; hi duodecim exploratores missi a Moyse ; hi duodecim populi duces terram ingressi ; hi duodecim lapides altaris ; hi duodecim lapides de Jordane elevati ; hi duodecim lapides in eodem allati ; hi duodecim duces Salomonis ; hi duodecim boves sub mari æneo ; hi duodecim leunculi in throno Salomonis ; hi duodecim stellæ in corona sponsæ ; hi duodecim fundamenta ; hi duodecim portæ civitatis Dei ; hi duodecim menses anni ; hi duodecim horæ diei : Raban. Maur., CVII, 891. — Duodecim panes in mensa tabernaculi ; duodecim sunt apostoli, et omnes doctrinæ illorum sequaces in Ecclesia, id., CVIII, 149. — Duodenarius apostolorum numerus per quaternarium tripartitam nobis ministrat et format quadrigam per quam Trinitas tota, toto orbe apostolicis volvitur excussibus : S. Petr. Chrysolog., LII, 648.

DUX, apostoli : Raban Maur., CXII, 913. — Apostoli vocantur duces ovium, præcipua membra pastoris : S. August., XXXVI, 785, 916 ; XXXVII, 1849. — Apostoli sunt duces tribuum : Rupert. abb., CLXVII, 854. — Duces sunt sancti prædicatores : Raban. Maur., CXI, 448.

EBRIETAS, interna sanctas sanctorum, id., CXII, 914.

EBUR, vita sanctorum Patrum, *ibid.*, 913.
ELIM. Duodecim apostoli figurantur per duodecim fontes Elim : S. Ambros., XVII, 18; Raban. Maur., CXI, 367; S. Bruno Astensis, CLXIV, 267; Rupert. abb., CLXVII, 655; Petr. Lombard., CXCI, 1019. — Duodecim fontes Elim et septuaginta palmæ designant Christiani gregis doctores; nempe duodecim apostolos et septuaginta discipulos : S. Ambros., XVII, 18.
EQUUS, apostoli : Raban. Maur., CXII, 916. — Prædicator., *ibid.*, 916; Garner., CXCIII, 87. — Corpora electorum, *ibid.*, CXCIII, 87. — Vir sanctus : S. Eucher., L, 752; Raban. Maur., CXII, 916. — Equi, concionatores : Rupert. abb., CLXVIII, 1174. — Prædicatores : Raban. Maur. CXI, 213; Rupert. abb, CLXVIII, 219. — Sancti. Rupert. abb., CLXVIII, 1173; Wolbero abb., CXCV, 1064.
ERINACIUS, timens Deum : S. Eucher., L, 751. — Erinacii, pœnitentes : Raban. Maur., CXII, 917.
ESCA, quilibet sanctus, *ibid.*, 917.
ETHERA, Patres Novi Testamenti, *ibid.*
EXAMEN. Apostoli significantur per examen apum prodiens de ore leonis : Rupert., CLXVII, 1044.
EXCUSSI. Apostoli dicti sunt excussi : Petr. Lombard., CXCI, 1159. — Filii excussorum intelliguntur apostoli, filii prophetarum quorum prophetia multis fuit tegminibus obumbrata quam prædicatores Evangelii excutiendo reserarunt : S. Prosper Aquitan., LI, 573. — Apostoli dicti sunt filii excussorum, quia filii prophetarum : S. August., XXXVII, 1674, 1677.
EXCUSSORES sunt apostoli : S. Bruno Carthus., CLII, 1329.
EXERCITUS, sancti martyres : Raban. Maur., CXII, 918.
EXPLORATORES, prædicatores, *ibid.*, 918; Rupert., CLXVII, 1008. — Reprehensores : Raban. Maur., CXII, 918. — Apostoli exploratores fidei et veraces : Rupert., CLXVIII, 214.
FABER. Quid per fabrum diu noctuque laborantem intelligendum est nisi prædicatores : Raban. Maur., CIX, 1035.
FACIES, prædicator, id., CXII, 920. — Prælatus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 184.
FASCICULUS. Apostoli fasciculus quem ligavit Christus vinculo charitatis in die Pentecostes et super quem fundavit Ecclesiam : Rupert. abb., CLXVIII, 374.
FAVUS distillans sunt labia devotæ animæ : Richard. de S. Victore, CXCVI, 486.
FEMUR, sancti : Raban. Maur., CXII, 923.
FENESTRÆ, doctores Ecclesiæ, *ibid.*, 924. — Fideles, *ibid.* — Mentes contemplativæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 409. — Prælati sanctæ Ecclesiæ, *ibid.*, 409. — Prophetæ : Rupert. abb., CLXVIII, 865.
FENUM, simplex in fide, opus bonorum : Raban. Maur., CXII, 924. — Fenum, conversorum soliditas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 312.
FERCULUM est anima sancta : Richard. a S. Victore, CXCVI, 442.
FERRUM, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 925.
FICULNEA. Anima justi comparatur ficulneæ : Vener. Godefrid., CLXXIV, 58.
FICUS, genus humanum, mens humana : Garner. de S. Victore, CXCIII, 341. — Ficus designat religiosos moribus suaves : S. Bernard., CLXXXIII, 1070.
FIGULI qui in plantationibus et in sepibus laborant non alios quam sanctos doctores intelligimus, qui formant et componunt vasa Domini : Raban. Maur., CIX, 306. — Figuli nomine designantur sancti prædicatores, *ibid.*, 1056.
FILIA, anima fidelis : S. Eucher., L, 755. — Filia, infirmiores in Ecclesia, infirmi. Raban. Maur., CXII, 927. — Filiæ Jerusalem dicuntur sancti Patres : Alan. de Insul., CCX, 87. — Animæ sanctæ, *ibid.*, 94. — Filiæ Judæ sunt animæ confessorum : S. Bruno Herbipolens., CXLII, 195.
FILIUS, populus credentium : S. Eucher., L, 755. — Filius, quidlibet Ecclesiæ membrum, apostoli, viri sancti, homines a Deo creati : Raban. Maur., CXII, 927. — Apostoli dicuntur filii matris Jerusalem : S. Gregor. Mag., LXXVII, 525. — Filii sponsi : S. August., XXXVII, 1845.
FIMBRIA, conversationes hominum : Raban. Maur., CXII, 928. — Fimbria, mentes nostræ, *ibid.*
FIRMAMENTUM, apostoli : S. August., XXXIII, 853; S. Bruno Herbipol., CXLII, 100; Petr. Lombard., CXCI, 185. — Prophetæ, id., CXLII, 100. — Apostoli vocati sunt ossa seu firmamenta corporis Christi : S. August., XXXVI, 168; XXXVII, 1297. — Doctores Ecclesiæ sunt firmamentum veritatis : Gilbert., CLXXXIV, 90.
FLORES, animæ bonum inchoantes : Garner. de S. Victore, CXCIII, 347. — Apostoli boni sunt flores qui diversorum scriptorum atque operum suorum fuderunt odorem : S. Ambros., XV, 1276.
FLUMEN, genus humanum, Raban. Maur., CXII, 933. — Prædicatores, *ibid.*, Garner. de S. Victore, CXCIII, 295. — Apostoli, flumina vocem suam elevantia : S. August., XXXVII, 1187. — Per flumina antiquorum Patrum dicta nuncupantur : S. Gregor. Mag., LXXVI, 71. — Flumina dicuntur prædicatores : S. Bruno Carthus., CLII, 656, 681. — Principes, *ibid.*, 730. — Flumina significant homines. Rupert., abb., CLXVIII, 1202.
FLUVIUS, decursio humani generis, dicta Patrum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 291. — Fluvii terræ sunt sapientes mundi : Rupert., CLXVIII, 637. — Quatuor evangelistæ in quatuor fluviis paradisi adumbrati : S. Petrus Damian., CXLIV, 572, 790. — Fluvio assimilantur S. prædicatores. S. Gregor. Mag., LXXVI, 828. — Prælati significantur per fluvium Tigrin : Adam. Scot., CXCVIII, 618.
FOLIUM. Folio comparatur homo qui ab arbore cecidit in paradiso : S. Eucher., L, 742.
FONS, anima humana : Raban. Maur., CXII, 929. — Mens justi, *ibid.*, 931. — Prædicatores, *ibid.*, 929. — Apostoli Christi sunt fontes quia velut fontes purissimi gratia prædicationis exuberant : S. Maximus Taurin., LVII, 319. — Evangelistæ quatuor fontibus a petra promanantibus denotati : S. Paulin. Nolan., LXI, 331. — Apostoli sunt fontes Ecclesiæ : S. Bruno Carthus., CLII, 964.
FORAMINA petræ sunt quatuor evangelistæ : Wolbero abb., CXCV, 1115.
FORMICA, providi vel operarii : S. Eucher., L, 752. Formica comparatur sapienti, Rupert. abb., CLXVIII, 357. — Formicæ homines sunt similes : S. Bernard., CLXXXII, 493.
FORTES. Apostoli sunt fortes et mundi fide : Rupert., CLXVIII, 201. — Apostoli sunt fortes Domini, carne infirmi, spiritu tamen fortes, *ibid.*, 559. — Apostoli fuerunt tres fortissimi post David, id est, Christum, id., CLXVII, 1139. — Fortes ambientes lectum Salomonis sunt patriarchæ et prophetæ defendentes Virginis uterum tam gladio naturali quam spiritali : Rupert. abb., CLXVIII, 878. — Doctores Ecclesiæ per sexaginta fortes significantur : Cassiodor., LXX, 1070.
FRATER, Christianus, bonus homo, cognati Christi : Raban. Maur., CXII, 921. — Apostoli dicuntur fratres : Vener. Godefrid., CLXXIV, 240.
FRUMENTUM, electa anima : Garner. de S. Victore, CXCIII, 430. — Justus : Raban. Maur., CXII, 938.
FULGUR, miracula sanctorum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 60. — Prædicator illuminat quasi lampas, excitat quasi fulgur : Rupert. abb., CLXVIII, 359. — Fulgur, prædicatores : Raban. Maur., CXII, 933.
FUNDAMENTUM, apostoli, prædicatores, defensores Ecclesiæ, summi principes orbis : Raban. Maur., CXII, 935. — Fundamentum fideles, sancti apostoli : Garner. de S. Victore, CXCIII, 400. — Apostoli dicuntur fundamenta : S. Bruno Carthus., CLII, 1095. — Fundamenta Ecclesiæ : S. August., XXXVII, 1103; Ven. Hildebert Cenom., CLXXI, 731. — Fundamenta supernæ civitatis : S. August., XXXVII, 1101. — Prophetæ dicuntur fundamenta civitatis supernæ, *ibid.* — Fundamenta Ecclesiæ, *ibid.*, 1103. — Fundamenta orbis terrarum, id., XXXVI, 150.
GALAAD, multitudo martyrum : Raban. Maur., CXII, 939.
GALLINA. Gallinæ debet prædicator assimilari : Petr. Cantor, CCV, 197.
GALLUS virum sanctum aut doctorem evangelicum significat : Raban. Maur., CXI, 248. — Gallus, ordo doctorum, cœtus apostolorum, id., CXII, 939. — Gallus, sanctus prædicator : Garner. de S. Victore, CXCIII, 73. — Nomine galli designantur prædicatores sancti qui inter tenebras vitæ præsentis student venturam lucem prædicando, quasi cantando nuntiare : S. Eucher., L, 748, Rupert., abb., CLXVII, 1730. — Galli et prædicatoris officium consimile : Hugo de S. Vict., CLXXVII, 816.
GARIZIM electos indicant : Raban. Maur., CXI, 362.
GAZOPHYLACIUM, mens viri sancti, prælati Ecclesiæ, id., CXII, 943. — Gazophylacia sunt corda doctorum quæ scientiæ divitias servant, id., CXI, 945, 957, 959, 981, 982; Garner. de S. Victore, CXCIII, 414.
GEBAL, reprobos indicat : Raban. Maur., CXI, 362.
GENÆ, sancti martyres, summi sacerdotes, boni operatores, pudibundi prælati, id., CXII, 943. — Genæ, spiritales Patres, CXI, 151; Garner. de S. Vict. CXCIII, 183.
GENUA Christi sunt apostoli : S. Bruno Carthus., CLII, 1223; Vener. Godefrid., CLXXIV, 466. — Adoratores

Christi signantur per genua : Rupert., abb., CLXVII,1497.
GIGAS, sanctus, prælati, principes terræ, fortis : Raban. Maur., CXII, 946.
GLEBÆ, viri sancti, *ibid.*, 945. — Per charitatem uniti, diversi electorum ordines : Garner. de S. Victore, CXCIII, 248.
GRAMINA, auditores : Raban. Maur., CXII, 943.
GRANDO, sanctorum increpatio : Garner. de S. Vict., CXCIII, 66.
GREX intelligitur fidelium congregatio, veterem conversationem in baptismo relinquens : Raban. Maur., CXI, 204. — Grex, conventus electorum sanctorum, cœtus perfectorum, ordo pœnitentium, ordines sanctorum, id., CXII, 945. — Prædicatores Ecclesiæ, grex prophetarum dicuntur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 293. — Greges caprarum sunt prophetæ : Rupert. abb., CLXVIII, 883.
GRUES illos significare possunt qui in cœnobiis communiter viventes unius tamen ductum sequi non spernunt : Raban., Maur., CXI, 244.
GUBERNATOR. Petrus significatur per gubernatorem navis apud Jonam : Rupert., abb., CLXVIII, 408.
GUTTUR, cor hominis, prædicator : Raban. Maur., CXII, 946.
HABENÆ. Prælati Ecclesiæ sunt habenæ igneæ currus : Rupert. abb., CLXVIII, 555.
HABITACULUM. Concionatores missi et angeli sunt Dei habitaculum : Petr. Lombard., CXCI, 333.
HARENA, electi : Raban. Maur., CXII, 949.
HASTA, apostoli, *ibid.*, 948.
HERBA, spiritualis quique : Raban. Maur., CXII, 950. — Sustentatio prædicatorum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 419.
HERODIUS, perfectus quilibet : Raban. Maur., CXII, 953. — Electorum persona : Garner. de S. Victore, CXCIII, 82.
HEVILATH terra designat novitiorum invitæ conversionis difficultates : Adam. Scot., CXCVIII, 617.
HIEMS senectutem designat : Wolbero abb., CCV, 1225.
HIERUSALEM animas designat pacificas : Alan. de Insulis, CCX, 76.
HINNULUS, sancti pro gratiarum varietate : S. Eucher., L, 751. — Capreæ et hinnili doctores sunt : Alan. de Insulis, CCX, 74.
HIRUNDO pœnitentium pro peccatis suis typum tenet : Raban. Maur., CXI, 252.
HOEDI signant reprobos : S. Paulin. Nolan., LXI, 337. — Quod duos hædos teneros et bonos Isaac jubetur afferre docibiles et innocentes significantur animæ : Raban. Maur., CVII, 588. — Hædi duo in ara offerri soliti sanctum Jacobum et sanctum Stephanum denotant, id., CX, 998.
HOMO, prædicator, justus, Matthæus, genus humanum, patriarchæ, id., CXII, 955. — Quia ab humana generatione cœpit, jure per hominem figuratur Matthæus : S. Gregor. Mag., LXXVI, 815; Alcuin., CI, 1133; Raban. Maur., CXI, 71. — Homo dicuntur viri spirituales : Garner. de S. Victore, CXCIII, 135.
HORA tertia, sexta, nona, undecima signat adolescentiam, juventutem, senectutem, decrepitam ætatem : Garner. de S. Vict., CXCIII, 370.
HORTUS conclusus est anima pia : S Gregor. Mag., LXXIX, 513. — Anima sancta, deliciarum hortus : S. Petr. Damian., CXLIV, 269. — Anima fidelis denotatur per hortum : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 789. — Animus bonus, hortus voluptatis : Hugo de S. Victore, CLXXVII, 806. — Hortus nucum corda sunt sanctorum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 531. — Horti sponsi sunt corda sanctorum per custodiam munita, per castitatem florida, *ibid.*, 399.
HUMERULI præconia sunt prophetarum : Raban. Maur., CXII, 959.
HUMUS, mens sancta, *ibid.*, 958. — Mens electorum : Garner. de S. Vict., CXCIII, 248.
HYADES sanctos designant prædicatores : S. Eucher., L, 741. — Sanctos doctores : Raban. Maur., CXII, 1087.
HYDRIÆ, corda fidelium, *ibid.*, 1088. — Quatuor evangelistæ in quatuor Eliæ hydriis expressi : S. Petr. Damian., CXLIV, 785.
IBICES, prædicatores, viri perfecti : Raban. Maur., CXII, 966.
IGNIS appellantur spiritales cum fervent spiritu et eos quos exhortantur accendunt : S. Prosper Aquitan., LI, 290.
INAQUOSA loca appellantur castæ mentes : Vener. Godefrid., CLXXIV, 217.
INFANS, quilibet electus : Raban. Maur., CXII, 970.
INSTITORES, prophetæ : Raban. Maur., CXII, 971.
JACULA, verba sanctorum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 320.
JANITORES dicuntur apostoli : Vener. Godefrid., CLXXIV, 727.
JANUA, omnes electi : Raban., CXII, 965.
JERUSALEM, Ecclesia præsens Christi, *ibid.*, 965 — Jerusalem congregationem justorum denotat aut animam : Vener. Godefrid., CLXXIV, 21, 159. — Per amorem Dei sanctus quisque Jerusalem civis efficitur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 597.
JORDANIS, ordo baptizatorum : Raban. Maur., CXII, 971.
JUDICES, apostoli : Rupert. abb., CLXVII, 1279. — Prælati Ecclesiæ : Raban. Maur., CXII, 973.
JUMENTUM, obedientes : S. Eucher., L, 752. — Jumenta dicuntur animæ, fidelis quilibet sub disciplina positus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 85. — Prædicatores, simplices : Raban. Maur., CXII, 973.
JUNCUS, quilibet auditor, *ibid.*, 973
JUSTITIA, justi, *ibid.*
JUVENES, alacres in Deum : S. Eucher., L, 755 — Fortes : Raban. Maur., CXII, 974. — Martyres : S. Bruno Carthusian., CLII, 987.
LABIA Dei vocantur prophetæ : S. Bruno Carthus., CLII, 1114. — Labia Christi sancti prædicatores sunt : S. Bruno Herbipol., CXLII, 171. — Labia sponsæ divini Verbi prædicatores sunt : Wolbero abb., CXCV, 1151.
LAC infirmos bonis tamen operibus intentos indicat : Ven. Godefrid., CLXXIV, 694. — Laicorum vita per lac designata : Philippus de Harveng., CCIII, 748.
LAGENA, corpora nostra : Garner. de S. Victore, CXCIII, 462.
LAMPAS, quilibet simplex, corda sanctorum : Raban. Maur., CXII, 981. — Sancti quilibet : Garner. de S. Victore, CXCIII, 457. — Lampades significant sanctorum corda splendida et scientiæ lumine semper fulgida : Raban. Maur., CXI, 606. — Apostoli sunt os lampadis : Rupert., abb., CLXVIII, 231.
LANA, mansueti : Raban., Maur., CXII, 980. — Lana et linum significant sacerdotium antiquum : Rupert. abb., CLXVIII, 41.
LAPIS signat apostolos aut sanctos viros, sive ipsa opera virtutum ; aliquando ordinem præpositorum in Ecclesia : Raban. Maur., CXI, 462. — Lapis, prædicatores, mentes sanctorum, religiosi apostoli, id., CXII, 981. — Martyrum fides lapis est : Rupert. abb., CLXVII, 1505. — Lapis dicuntur mentes fortium : Garner. de S. Victore, CXCIII, 550. — Lapides, apostoli : S. August., XXXVI, 166 ; Alcuin., C, 590 ; Raban. Maur., CIX, 138. — Apostoli, lapides Ecclesiæ : S. Gregor. Mag., LXXIX, 616. — Lapides duodecim de Jordanis alveo, in typum fuerunt duodecim apostolorum : S. Hieronym., XXII, 887 ; Rupert. abb., CLXVII, 1013. — Prophetæ, lapides Sion : S. August., XXXVII, 1303. — Lapides qui in fundamentum templi ponebantur proprie sunt prophetæ et apostoli : Raban. Maur., CIX, 138. — Lapides sanctuarii sunt religiosi : S. Bernard., CLXXXIV, 1296. — Lapides, sancti : S. Eucher., I., 742. — Sancti sunt lapides qui volvuntur super terram, leves, patiti et rotunditate sua rotarum cursibus similes : Raban. Maur., CVIII, 713. — Lapides quadri sunt sancti quilibet quorum vita in prosperitate atque adversitate novit fortiter stare, id., CX, 951. — Omnes qui in Christum Jesum credunt dicuntur lapides vivi, id., CVIII, 648. — Lapides vivi dicuntur fideles propter fidem : Rupert. abb. CLXVIII, 383.
LAQUEARIA, simplices in Ecclesia : Raban. Maur., CXII, 982.
LAQUEUS. Anima, quasi civis est ; verbum Dei ut laqueus : Rupert. abb , CLXVIII, 294.
LATOMI, doctores : Raban. Maur., CXII, 983.
LATUS, corona justorum, mens, *ibid.*, 982.
LEÆNA, mens humana : Garner. de S. Victore, CXCIII, 110.
LECTULUS dicitur conscientia bonis referta operibus : S. Bernard., CLXXXIII, 1008. — Mens secura et libera : Gilleberl., CLXXXIV, 11, 17. — Lectulus virorum sanctorum est studium vitæ contemplativæ : Wolbero abb., CXCV, 1090.
LEGATIO, lacrymæ pœnitentium : Raban. Maur., CXII, 984.
LEGATUS, prædicator, *ibid.*, 984.
LEO animal sancti Marci : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 196 ; S. Greg. Mag., LXXVI, 815 ; Alcuin., CI, 1133, Raban. Mag., CXI, 71 ; S. Petr. Damian., CXLIV, 573, Rupert. abb., CLXVIII, 208 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 108. — Leo spiritualiter fortis : Raban. Maur., CXII, 983. — Justum significat : Rupert. abb., CLXVIII, 1280. — Leo designat prælatos : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1140. — Leo, Marcus evangelista, securitas justi, doctorum severitas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 108. — Duo leones stantes juxta manus singulas, Patres utriusque Testamenti figurant qui per fortitudinem animi et sibi et aliis dominari bene didicerunt : Raban. Maur., CIX, 197

LEVITÆ fuerunt clericorum figura : S. Ivo Carnotens. CLXII, 513.
LIBANUS significat templum : Rupert. abb., CLXVIII, 927. — Libanus, potentes s i culi, *ibid.*, 897.
LIGNUM, anima humana : Garner. de S. Victore, CXCIII, 329. — Cor hominis : Raban. Maur. CXII, 985. — Exempla Patrum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 329. — Justus : S. Eucher., L, 742; Raban. Maur., CXII, 985; Garner. de S. Victore, CXCIII, 329. — Fortes mentes Patrum, *ibid.*, 329. — Pœnitentes : Raban. Maur., CXII, 986. — Viri sancti, *ibid.*, 986. — Ligna Libani sunt homines sancti : Rupert. abb., CXXVIII, 881. — Doctores Ecclesiæ per ligna Cethim significati : S. Petr. Damian., CXLIV, 579.
LILIUM, perfecti : Raban. Maur., CXII, 986. — Lilium bene redolens sanctorum vita : Garner. de S. Victore, CXCIII, 421. — Lilium inter spinas dicitur fidelis anima inter filias malitiæ : Wolbero abb., CXCV, 1094. — Lilia dicuntur imitatores Christi : Gillebert., CLXXXIV, 141. — Lilia sunt justi : Guerric. abb., CLXXXV, 132. — Lilia munditiam bene viventium denotant : Richard., de S. Victore, CXCVI, 474
LIMEN, Patres Novi Testamenti : Garner. de S. Victore, CXCIII, 404.
LINGUA, prædicatores : Raban. Maur., CXII, 985.
LITTUS, fideles, *ibid.*, 987.
LOCUS, mens hominis, corda justorum, *ibid.*
LOCUSTA, prædicatores, *ibid.*, 988. — In locusta potest intelligi anachoretarum consors unitas, CXI, 778.
LUCERNA, amicus sponsi : Raban. Maur., CXII, 989. — Apostoli : S. August., XXXVII, 1311, 1566. — Justitia sanctorum . Raban. Maur., CXII, 989. — Prædicatores : Petr. Lombard., CXCI, 198. — Joannes Baptista fuit lucerna Ecclesiæ : Cassiodor., LXX, 131. — Lucerna ardens et lucens : S. Hilar., IX, 591 ; S. Bernard., CLXXXIII, 319.
LUCIFER, justi via : Garner. de S. Victore, CXCIII, 43. — Vir sanctus : Raban. Maur., CXII, 989.
LUMEN, apostoli : S. August., XXXVII, 1311, 1566; Raban. Maur., CXII, 990.
LUMINARIA. Doctores sunt luminaria lucem a tenebris secernentia : Vener. Godefrid., CLXXIV, 441 ; Cassiodor., LXX, 664.
LUNA signat omnem creaturam : S. Bruno Carthus., CLII, 992. — Per lunam stultus significatur : Cassiodor., LXX, 582. — Lunæ comparantur virgines : Gillebert., CLXXXIV, 703.
LUPUS, timens Deum : S. Eucher., L, 751. — Lupus beatum Paulum signat : Raban. Maur., CXI, 223.
LUX. Lucis nomine quilibet justus intelligitur : S. Eucher. L, 741. — Lux, apostoli, fideles : Raban. Maur., CXII, 989. — Apostoli sunt lux mundi : Rupert. abb., CLXVII, 1701. — Lux mundi, viri apostolici : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 509.
MACERIA doctrina apostolorum potest intelligi : Wolbero abb., CXCV, 1116.
MAGISTRI mundi sunt apostoli : S. Agobard., CIV, 114.
MALOGRANATA, agmina electorum : Raban. Maur., CXII, 992.
MALUM punicum, unicam fidem tenentes, martyres, *ibid.*, 992 — Mala punica significant martyres : S. Gregor. Mag., LXXIX, 536; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1083, 1084; Alan. de Insulis, CCX, 95. — Mala punica significant perfectos fideles : S. Gregor. Mag., LXXIX, 495. — Per gustum malorum granatorum dilectio sanctorum martyrum designatur : Cassiodor., LXX, 1101. — Malis punicis martyres designati, item religiosi conventus : Gillebert., CLXXXIV, 186, 187.
MAMMÆ, prædicatores : Raban. Maur., CXII, 992.
MANDIBULÆ pulli sunt martyres de gentilibus nati : Rupert. abb., CLXVII, 1048.
MANE pueritiam signat : Wolbero abb., CXCV, 1053.
MANUS, familiaris amicus, martyres, membra Christi, operatores boni : Raban. Maur., CXII, 993. — Manus Christi operatoris sunt boni : Alanus de Insul., CCX, 89.
MARE, cor pœnitens denotat : Ven. Godefr., CLXXIV, 431, 1120. Cor hominis, mari similis, *ibid.*, 124.
MARGARITA, homines justi : Raban. Maur., CXII, 996.
MARTYRES sunt fructus Ecclesiæ : S. Gregor. Mag., LXXIX, 514. — Genæ Christi, *ibid.*, 523. — Martyres recte comparantur genis qui rubicundi sunt effusione sanguinis : Cassiodor., LXX, 1074.
MASCULUS, spiritus hominis, quilibet homo, sensus rationalis animæ : Raban. Maur., CXII, 996.
MATER, prædicator, Eva, *ibid.* 996.
MAXILLÆ Ecclesiæ sunt patriarchæ : Rupert. abb., CLXVIII, 1380. — Apostoli nati de Judæis sunt maxillæ asini, id., CLXVII, 1048. — Maxillæ, prædicatores . Garner. de S. Victore, CXCIII, 183
MEDIATOR inter Deum et hominem est prælatus : Petr. Cantor, CCV, 175.
MEDULLA, nobilitas regia : Garner. de S. Victore, CXCIII, 219.
MEL, animæ sanctæ : Raban. Maur., CXII, 997. — Mel designat fidelium vitam : Alanus de Insulis, CCX, 240.
MEMBRA, teneri in Ecclesia : Raban. Maur., CXII, 997. — Sancti membra Christi : S. Ambros., XIV, 1013. — Apostoli præstantiora et actuosa sunt membra Christi, *ibid.*, 1159. — Episcopi sunt membra corporis Christi : S. Agobard., CIV, 267.
MENSIS, multiplicatio fidelium, spirituum ordines, collectiones animarum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 383. — Mensium nomine collectio animarum vel perfectio sanctorum : S. Eucher , L, 741.
MERCENARIUS, quilibet justus : Raban. Maur., CXII, 998.
MERIDIES juventutem signat : Wolbero abb., CXCV, 1053.
MESSIS, ubertas, vel copia fidelium : S. Eucher., L, 742.
MESSORES sunt apostoli : Rupert. abb., CLXVIII, 279.
MISERICORDIA Dei in electos figurata per manna in arca : Adam. Scot., CXCVIII, 759. — Apostoli dicuntur viri misericordiæ : S. Bernard., CLXXXIII, 412.
MITES sunt humiles, immites vero superbi : Rupert. abb., CLXVII, 1786.
MONS, MONTES, apostoli : S. Augustin., XXXVI, 347, 517, 781, 817, 882; XXXVII, 1355, 1650; S. Eucher., L, 742; Cassiodor., LXX, 253, 446, 507, 618, 812; S. Greg. Magn., LXXVI, 668; Raban. Maur., CXI, 359; CXII, 1001; S. Bruno Herbipol., CXLII, 241, 522; Rupert. abb., CLXVIII, 310; Vener. Godefrid., CLXXIV, 48, 49; Garn. de S. Victore, CXCIII, 252; Wolbero abb., CXCV, 1122. — Apostoli montes æterni : S. Aug., XXXVI, 961; S. Bruno Herbipolens., CXLII, 283. — Montes aromatum ad quos confugit Christus : S. Ambros., XV, 1524. — Montes Dei : S. Paulin. Nolan., LXI, 185. — Montes Jerusalem supernæ : Rupert. abb., CLXVIII, 254, 310. — Montes in circuitu Jerusalem : S. August., XXXVII, 1650. — Montes magni, XXXVI, 961. — Apostoli vocantur mons Sina, *ibid.*, 817 — Scientia apostolorum comparatur montibus : Vener Godefrid., CLXXIV, 887. — Montes, boni : S. August., XXXVI, 349. — Boni quorum caput Christus, mali quorum caput diabolus, *ibid.*, 519; XXXVII, 1257. — Clari et spirituales, id., XXXVI, 457. — Contemplativi : Richard. a S. Victore, CXCVI, 337. — Homines devoti, *ibid.*, 476. — Mens devota, *ibid.*, 477. — Qui cœlestia tantum quærunt, *ibid.*, 337. — Dispensatores verbi : S. August., XXXVII, 1479. — Patriarchæ : Vener. Godefrid , CLXXIV, 1014; Alan. de Insulis, CCX, 68. — Prædicatores : S. August. XXXVII, 1650, 1651 ; S. Prosper., Aquitan., LI, 291; Raban. Maur., CXII, 1001; S. Bruno Carthus., CLII, 991. — Prælati, *ibid.*, 1238. — Prophetæ : S. August., XXXVII, 1650; Cassiodor., LXX, 507, 618, 812; Raban. Maur., CXI, 359; S Bruno Herbipolens., CXLII, 283; Alanus de Insul., CCXI 68. — Pii per quos prærogatur Scriptura : S. August., XXXVII, 1651. — Viri excellenti sanctitate in Ecclesia eminentes, id., XXXVI, 904. — Sancti viri : Raban. Maur , CXI, 359, 365. — Summi quique et electi viri : S. Greg. Mag., LXXIX, 136. — Sancta celsitudine virtutum : S. Eucher., L, 742. — Montes aromatum, sancti : Rupert. abb., CLXVIII, 959. — Montes Bethel sancti sunt : Alan. de Insul., CCX, 72.
MORTARIOLUM, mens hominis : Raban. Maur., CXII, 1002.
MULIER ; genus humanum, anima fidelis, animæ sanctæ, subditi, *ibid.*, 1012. — Mulier typus est animæ per gratiam emollitæ : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 954. Anima mulieri comparatur : Philipp. de Harveng., CCIII, 1171.
MUNDUS. Anima fidelis dicitur mundus : Adam. Scot., CXCVIII, 279.
MURENULÆ. Sermones sanctorum significantur per murenulas aureas : Rupert. abb., CLXVIII, 853.
MURUS, virtutes animæ, principes mundi : Raban. Maur., CXII, 1003.
MYRRHA significati sunt martyres : Gilleb., CLXXXIV, 213.
MYRTUS, tranquillæ mentis intentio, compatientes : Garner. de S. Victore, CXCIII, 422.
NARDUS bene redolens sanctorum vita : Garner. de S. Victore, CXCIII, 424.
NAVICULA denotat congregationem spiritualem : Ven. Godefrid., CLXXIV, 909. — Animam humiliatam : *ibid.*, 920.
NAVIS, anima, cor hominis, antiqui Patres, rectores : Raban. Maur., CXII, 1004. — Navi similis est vita hu-

mana : Petr. Cantor, CCV, 40. — Sancti Patres comparantur navibus poma portantibus : S. Gregor. Magn., LXXV, 884, 886. — Naves significant animas se et alios salvantes : Vener. Guibert. abb., CLVI, 325.

NERVUS, animæ virtutes : Raban. Maur., CXII, 1005.

NIDUS, requies excelsa sanctis : S. Eucher., L, 748. — Viri sancti, animus : Raban. Maur., CXII, 1006.

NIX, vir sanctus, *ibid*., 1006. — Sublimia corda sanctorum : Garn. de S. Victore, CXCIII, 63.

NOVACULA, quilibet prædicator : Raban. Maur., CXII, 1007.

NOX conversatio laicorum, adversitas sancti, *ibid*., 1007.

NUBES, apostoli : S. Augustin. XXXVI, 347, 520, 814, 853, 980; XXXVII, 1212, 1255, XLI, 532; S. Greg Mag., LXXVI, 27, 83, 406, 1006; Raban. Maur., CXII, 1007. — Doctores : Alcuin., C, 715. — Justi : Garn. de S. Victore, CXCIII, 49. — Prædicatores : S. Prosper Aq it. LI, 289; Raban. Maur., CXII, 1007 ; S. Bruno Carthus. CLII, 1149 ; S. Bruno Herbipol., CXLII, 289, 328; Petr. Lombard., CXCI, 192, 363; Garn., de S. Victore, CXCIII, 49. — Prophetæ : S. Eucher., L, 738; Alcuin., C, 715 ; Raban. Maur., CXII, 1007; S. Bruno Herbipol., CXLII, 223; Guerric. abb., CLXXXV, 15; Garner. de S. Victore, CXCIII, 49. — Sancti nubes sunt ; Moyses nubes erat et quasi nubes loquebatur ; similiter et Isaias nubes erat : S. Hieronym., XXV, 628. — Nubes sancti : S. Eucher., L, 738.

NUNTII. Apostoli significantur per nuntios : David missos ad Nabal : Rupert. abb., CLXVIII, 1113.

NUX. Nuci comparatur recte justorum vita : Thomas Cisterciens., CCVI, 655.

NYCTICORAX, vir sanctus infidelibus despicabilis : S. Eucher., L, 748. — Nycticorax peccatorem pœnitentem designat : S. Paul. Nolan., LXI, 371.

OBRYZUM, sanctitas hominis ; Raban. Maur., CXII, 1009. — Mens perfecta ; Garn. de S. Victore, CXCIII, 306.

OCULUS, mens contemplantis, intimus amicus, populi; Raban. Maur., CXII, 1009 — Oculi Christi, apostoli ; S. Aug., XXXVI, 1111; Cassiodor., LXX, 625; Alcuin., C, 563; S. Bruno Carthusian., CLII, 970. — Doctores Ecclesiæ. Cassiodor., LXX, 1086; Alcuin., C, 563. — Oculi corporis Christi, apostoli et sacerdotes; S. Hilar., IX, 809. — Per oculos Dei sancti intelliguntur et docti; Vener. Guibert, CLVI, 410. — Oculi Ecclesiæ, apostoli; S. August., XXXIV, 843; S. Bruno Carthus., CLII, 1162. — Doctores; Cassiodor., LXX, 664, 1095; Gilleberl. CLXXIV, 156. — Prælati: Gillebert. CLXXXIV, 118; Wolbero abb., CXCV, 1148, 1251. Oculi Spiritus sancti doctores sunt; Alan. de Insul., CCX, 88

OLEA, sanctus misericordiæ abundans fructibus; S. Eucher., L, 742.

OLEUM GAUDII est charitas sanctorum in cœlo: Ven. Godefrid., CLXXIV, 634.

OLIVA, misericordes : Garner. de S. Victore, CXCIII, 337. — Mons olivarum, patriarchæ et prophetæ: Rupert. abb., CLXVIII, 805.

ONAGER, eremita : S. Eucher., L, 751. — Justus solitarius: Garner. de S. Victore, CXCIII, 116.

OPERARII, apostoli, vel prædicatores Evangelii : S. Eucher., L, 756.

OPTIMATES, doctores; Raban. Maur., CXII. 1012.

ORIONES in pondere hiemis orientes, sancto. designant martyres: S. Eucher., L, 742; Rabanus Maurus, CXII, 1012.

ORTUS, mens sancta, anima fidelis, *ibid*. 1013.

OS, prædicator : Raban. Maur., CXII, 1013. — Os, prædicator, doctorum scientia : Garn. de S. Victore, CXCIII, 173. — Os Domini sunt prælati et magistri : Ven. Godefrid., CLXXIV, 173.

OS, robur mentis, virtutes animæ: Raban. Maur., CXII, 1014. Martyres recte comparantur ossibus : Cassiodor., LXX, 1030. — Ossa arida reviviscentia populum Israelem reducendum in terram suam vel resurrectionem Judæorum et Christianorum demonstrant : Raban. Maur., CX, 859, 860. — Ossa, fortes quilibet : Garner. de S. Victore, CXCIII, 214.

OSTIUM, contemplativi, ordo auditorum: Raban Maur., CXII, 1014. — Prædicatores, *ibid*. 1014; Garner de S. Victore, CXCIII, 406. — Sacerdotes per quos credentes intrant Ecclesiam : Rupert. abb., CLXVIII, 956. — Apostoli dicuntur ostia Ecclesiæ : S. Gregor. Magn., LXXVI, 470.

OVES, populi fideles : S. Eucher., L, 752. — Simplices et mansueti : Raban. Maur., CIX, 405. — Electus populus christianus, id., CXI, 201. — Subjecti, id., CXII, 1014. — Homo redemptus, boni, *ibid*. 1015. Simplices quique : Garner. de S. Victore, CXCIII, 105. — Martyres recte comparantur ovibus : Cassiodor., LXX, 313. — Fideles sunt oves propter mansuetudinem; S. Bernard; CLXXXIII, 1153. — Oves domus Israel, innocentes sunt animæ : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 195.

PACIFICUS, sanctus quisque, prædicatores, amatores concordiæ : Raban. Maur., CXII, 1016.

PALEÆ, viri sancti, *ibid*., 1018.

PALMA, justus, *ibid*. 1017; Garner. de S. Victore, CXCIII, 335. — Septuaginta palmæ designant septuaginta discipulos: S. Ambros., XVII, 18; S. Maximus Taurin., LVII, 530. — Martyres significantur per palmam: Rupert. abb., CLXVII, 655.

PALMES, apostoli, veri fideles : Raban. Maur., CXII, 1017. — Palmites, apostoli vel sancti : S. Eucherius, L, 742.

PALPEBRÆ, prælati Ecclesiæ, prudentes sæculi : Raban. Maur., CXII, 1018; Garner., de S. Victore, CXCIII, 166.

PANIS, vir sanctus, apostoli : Raban. Maur., CXII, 1021. — Panes de cœlo, homines justi : Vener. Godefrid., CLXXIV, 263.

PANNI, exempla justorum : Rabanus Maurus, CXII, 1021.

PARADISUS, anima sancta : S. Petr. Damian., CXLIV, 265. — Anima justi : Rupert. abb., CLXVII, 1589. — Conscientia justi : S. Bernard., CLXXXIV, 1072.

PARANYMPHI sponsæ Ecclesiæ sunt prælati; Adam. Scotus, CXCVIII, 107.

PARENTES Christi sunt sacerdotes: S. Bern., CLXXXIV 1095.

PARIES, corda subjectorum : Raban. Maur., CXII, 1022. — Paries humanitatis natura: Garn. de S. Victore, CXCIII, 401.

PARVULUS, mente humilis et simplex : S. Eucher., L, 755.

PASSER, vir sanctus et alibi quilibet Christianus : S. Eucher., L, 748. — Passer solitarius in Scriptura mystice peccatorem pœnitentem designat : S. Paulin. Nolan., LXI, 371. — Passer, vir sanctus, quilibet conversus : Raban. Maur., CXII, 1022. — Humanitas, gemina hominis substantia, *ibid*.

PASTOR, apostolus : S. Eucher., L, 756. — Apostoli dicuntur pastores primi : S. Gregor Mag., LXXVI, 764. — Pastores sunt apostoli vel cæteri principes Ecclesiarum; Raban. Maur., CXI, 1254.

PATER, prælati, superiores, id., CXII, 1023. — Apostoli vocati sunt Patres : S. August., XXXVI 513 ; Vener. Godefrid., CLXXVI, 1152

PAUPER, humilis : S. Eucher., L, 756.

PAVIMENTUM, quilibet auditor : Raban. Maur., CXII, 1023. — Humilitas auditorum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 420.

PECUS, justus : Raban. Maur., CXII, 1024. — Pecora, simplices quique minus prædili ratiocinandi subtilitate : S. Eucher. L, 752.

PELICANUS, vir sanctus solitudini deditus : S. Euch., L, 748; Alcuin., C, 588; Raban. Maur., CXII, 1026. — Pelicanus mystice peccatore n pœnitentem designat : S. Paul. Nolan., LXI, 371, 372.

PELLIS, sanctæ feminæ, corpora martyrum, antiqui Patres : Raban. Maur., CXII, 1026. — Exempla præcedentium Patrum pellibus animalium mortuorum figurantur : Wolbero abb., CXCV, 1041.

PENNÆ, monita prophetarum, contemplationes sanctorum : Raban. Maur., CXII, 1026; S. Gregor. Mag., LXXVI, 765.

PERA, intellectus apostolorum : Raban. Maur., CXII, 1027.

PEREGRINUS, quilibet mundum contemnens., *ibid*.

PES quilibet prædicator, amicus, apostoli, infirmi, actus sanctorum, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1025. — Apostoli sunt Christi pedes : S. Gregor. Mag., LXXIX, 578; Vener. Godefrid., CLXXIV, 87. — Pedes Dei : S. Paulin. Nolan., LXI, 258; Rupert. abb., CLXVIII, 805. — Pedes Domini: S. August., XXXVII, 1167; Rup. abb., CLXVIII 805. — Pedes Domini, sunt prædicatores : S. Eucher., L, 733; Rupert. abb., CLXVIII, 632; Vener. Godefrid., CLXXIV, 1101. — Pedes, is qui opitulando sustentat, qui ad injuncta currit, apostoli, prædicatores, ministri infirmorum operum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 233.

PETRA, vir stabilis; viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1028.

PHARETRA, consilia sanctorum : Raban. Maur., CXII, 919.

PHIALA, anima humana, doctores ; *ibid*. 926. Prædicatores, significantur per phialas : Rupert. abb., CLXVIII, 773

PIGMENTARII dicuntur apostoli : Wolbero abb., CXCV, 1195; Alanus de Insulis, CCX, 89.

PILI, humilitas pœnitentium: Raban. Maur., CXII, 1028.

PISCATORES, apostoli vel doctores : S. Eucher., L, 756. — Apostoli, piscatores hominum : S. August.,

XXXVI, 781. — Piscatores, prædicatores : Raban. Maur., CXII, 1030.

PISCIS, homines fideles, potestas sacerdotalis et regia: Raban. Maur., CXII, 1030. — Pisces, sancti : S. Euch., L, 742.

PLANTA, primus justus Abel : Garner. de S. Victore, CXCIII, 238.

PLATANI, viri sancti, quilibet contemplativus : Rab. Maur., CXII, 1020.

PLATEA, auditores, homines sæculares, corda electorum, *ibid.*, 1020.

PLAUSTRA. Apostoli sunt boves et plaustra Ecclesiæ. Rupert. abb., CLXVII, 856.

PLEIADES designant electos : Raban. Maur., CXII, 1029; Garner. de S. Victore, CXCIII, 44; Adam. Scot., CXCVIII, 703.

POMA, sanctorum in virtutibus fructus : S. Eucher., L., 742 — Poma, insignia humanitatis, viri sancti : Rab. Maur., 1030.

PORTA, prædicatores ; Rab. Maur., CXII, 1031; Garn. de S. Victore, CXCIII, 402. — Doctores boni, *ibid.*, 402. — Prædicator est porta civitatis mystice : Vener. Godef., CLXXIV, 585. — Portæ, apostoli : Raban. Maur., CXI, 385; S. Bruno Herbipol , CXLII, 425. — Doctores sancti: Rab. Maur., CXI, 385. — Prophetæ : S. Bruno Herbip. CXLII, 425 —Portæ Ecclesiæ, apostoli: S. Aug., XXXVII, 1105.— Prophetæ . S. Bruno Carthus, CLII, 1330.

PORTICUS, Patres antiqui : Raban. Maur., 1032.

PORTITORES Ecclesiæ : Rupert. abb., CLXVII, 856.

POSTES, hominis corpus et anima: Raban. Maur., CXII, 1032.

PRINCEPS, prælatus, apostoli, rectores Ecclesiæ, *ibid.*, 1029. — Principes, qui suis cogitationibus principantur : Garner. de S. Victore, CXCIII, 155.— Apostoli: S. Aug., XXXVI, 854.— Principes Juda, apostoli: S. Bruno, Herb., CXLII, 255. Principes fortissimi dicuntur apostoli: CLXXIV, 501.

PROCURATOR vineæ est prædicator : Vener. Godef., CLXXIV, 135

PROPHETÆ. Prædicatores prophetæ sunt appellati : S. Bernard., CLXXXIII, 718 — Apostoli dicuntur prophetarum filii: S. Greg. Mag., LXXVI, 68.

PROPUGNACULA Ecclesiæ, doctores: S. Petr. Dam., CXLIV, 511.

PROXIMI, fide propinqui et qui misericordiam impendunt inopi: S. Eucher., L, 755.

POTENTES, viri sancti; Raban. Maur., CXII, 1032.

PUER, quilibet innocentes, *ibid.*, 1032. — Pueri, qui cœlestibus mandatis inserviunt, teneritudo inchoantium, innocentes: Garner. de S. Victore, CXCIII, 145.

PUGNA. Martyrum pugna et victoria figurata fuit in pugna Gedeon: Rupert. abb., CLXVII, 1748.

PULLI, sancti: S. Eucher., L, 748. — Apostoli, pulli corvorum: S. Greg. Mag , LXXVI, 541. — Pullus, apostoli, homines de gentibus, auditores : Raban: Maur., CXII, 1833.

PUPILLA, electi, *ibid.* 1034.

PURPURA est in effusione pretiosi sanguinis martyrum, id., CXI, 578.

QUADRIGA. Virgines significantur per quadrigam equorum alborum: Rupert. abb., CLXVIII, 739. — Apostoli signantur per quadrigam equorum ruforum, *ibid.*, 744. — Quadrigæ, apostoli, sancti doctores: Rab. Maur., CXII, 1037.

QUATUOR. Sicut Moyses per quatuor castra populum Dei divisum divisit in terris; et Apostolus quatuor ordines sanctorum describit in cœlis: Raban. Maur., CVIII, 601. Quaternarius numerus designat quatuor Evangelistas: Garner. de S. Victore, CXCIII, 444.

RADIX, anima hominis, suggestio hominis : Raban. Maur., CXII, 1037. — Natura humanitatis; Garn. de S. Victore, CXCIII, 343.

RAMI, sancti prædicatores, *ibid.*, 356.

RECTORES navis sunt apostoli: Rup. abb., CLXVIII, 411.

REGINA, animæ devotæ: Raban. Maur., CXII, 1038. — Anima dominans sensibus : Vener. Godefrid , CLXXIV, 992. — Reginæ prælatorum sunt animæ: Joannes Algrin. CCVI, 642. — Doctores Ecclesiæ per reginas figurantur: Alanus de Insulis, CCX, 93.

REGNUM, mens sancta, diversi ordines fidelium: Rab. Maur , CXII, 1038 — Cor justi est regnum Dei: Vener. Godefrid., CLXXIV, 254, 580.

REGULA, eloquentia philosophorum : Raban. Maur., CXII, 1039.

RELIQUIÆ. Apostoli sunt reliquiæ Jacob: Rupert. abb., CLXVIII, 593.

REX, prædicator, vir sanctus, prælati : Raban Maur., CXI, 1057.— Apostoli, prædicatores, viri sancti : Garner. de S. Victore, CXZIII, 147.— Reges sunt apostoli sive alii sancti qui et seipsos primum et deinde Ecclesiam sibi subditam bene regere sciunt : Rabanus Maur., CXI, 708, —Concionatores dicuntur reges : Rupert. abb., CLXVIII. 980.

RHINOCEROS, fortis quique : S. Eucher., L, 748. — Potens in hoc sæculo :- Garnerius de S. Victore, CXCIII, 121.

RIVUS, prædicatores: Garn. de S. Victore, CXCIII, 296. — Rivi, prædicatores, populi fideles: Raban. Maur., CXII, 1040.

ROS significat doctrinam apostolorum : Rupert abb., CLXVIII, 494. — Prædicatorum: Rabanus Maurus, CXI, 328

ROSA, quod rutilanti colore rubeat, martyres significat: S. Eucher., L, 742; Raban. Maur., CXI, 528; CXII, 1040.

ROTA, prædicatores, *ibid.*, 1041. — Per quatuor rotas Ezechielis quatuor Evangelistæ designantur, id., CX, 655.

RUGITUS planctus pœnitentis, sollicitudines prælatorum: Raban. Maur., CXII, 1041.

RUPES, prædicatores, potentes sæculi, *ibid.*, 1042.

SACCULUS, cor pœnitentis, *ibid.*, 1045.

SACCUS, mens hominis, *ibid.*

SAGA, rectores Ecclesiæ, *ibid.*, 1043. — Prælatorum officium per saga tabernaculi designatur : Adam. Scot., CXCVIII, 766.

SAGITTARIUS, quilibet prædicator : Raban. Maur., CXII, 1043.

SAGITTÆ, apostoli: S. Eucher., L, 738; Cassiodor., LXX. 71, 330 — Prophetæ: S. Eucher. Lugdun , L, 738. — Apostoli quibusdam sunt vasa mortis et sagittæ acutæ: S. August., XXXVII, 1106. — Sagittæ Domini apostoli: S. Bruno Herbipol., CXLII, 65. — Evangelistæ, *ibid.*, 93; Cassiodor., LXX, 128. —Apostoli Dei sagittæ, volatu citæ, ictu fideles, compungentes, arguentes, volantes: S. Hilar., IX, 702. — Sagittæ sunt sententiæ prædicatorum: S. Bruno Carthusian., 828. — Prædicatoris verba sunt sagittæ acutæ: Rupert. abb., CLXVIII, 640.

SAL. Apostoli, sal terræ, lumen mundi et lucerna domus in candelabro ob egregia et conspicabilia fidei suæ opera nuncupati: S. Hilar., IX. 809. — Sali comparantur sacerdotes: Alanus de Insulis, CCX. 191.

SALICES, viri sancti: Rab. Maur., CXII, 1043. — Salices pro viriditate, boni: Garner. de S. Victore, CXCIII, 336.

SALOMONIS libri præsignant doctores Ecclesiæ in pace; Rupert. abb., CLXVIII, 331.

SALVATORES dicuntur apostoli : Rupert. abb., CLXVII, 331.

SANGUIS, exempla martyrum : Raban. Maur., CXII, 1045.

SAPPHIRUS, quilibet sancti : Garn. de S. Victore, CXCIII, 353.

SARDONYCHUS, homo sanctus: Raban. Maur., CXII, 1046.

SAXUM, mens robusta, *ibid.*, 1047.

SCABELLUM, quilibet in bona actione serviens Deo, *ibid.*, 1043

SCINTILLA, exempla justorum, verba prædicatorum, *ibid.*, 1055; Garn. de S. Victore, CXCIII, 359.

SCORPIO, doctores: Raban. Maur., CXII, 1060.

SCULPTURA, exempla sanctorum, *ibid.*, 1061.

SECURIS, vir bonus, *ibid* , 1047.

SEDES. Apostoli dicuntur throni seu sedes Dei : S. August., XXXVII, 1625.—Sedes sancti eo quod in his Dominus sedeat et per eos sua judicia decernat: S. Eucher. L, 739. — Sedes mens sancta, apostoli, conversationes sanctorum, *ibid.*, CXII, 1048. — Anima sancta, sedes sapientiæ: S. Petr. Damian., CXLIV, 544. — Anima virtutibus ornata, sedes Dei est: Vener. Godefrid., CLXXIV, 1061.

SEMEN, homines boni, viri electi: Raban. Maur., CXII 1048.

SENEX, quilibet perfectus, *ibid.*, 1049. — Senes, consummatæ justitiæ: S. Eucher. Lugdun , L, 755.

SEPTUAGINTA discipuli septuaginta palmas repræsentant: S. Bruno Astens., CLXVI, 267.

SERAPHIM. Apostoli sunt seraphim: Rupert. abb., CLXVIII, 1299.

SERÆ. Prælati dicuntur seræ portarum Ecclesiæ : S. Bruno Carthus., XLII, 1408.

SERPENS, prudentes: S. Eucher., L, 754.

SERVI Dei sunt reges : S. Bernard., CLXXXIV, 697.

SICLUS. corpus nostrum et anima : Raban. Maur., CXII, 1053.

SIGNACULUM, confirmatio electorum, populus quondam, *ibid* , 1053

SILVA, mundus iste, mens humana, *ibid.* 1054.

SINAPIS, fidelis viri fortitudo : Garner. de S. Vict., CXCIII, 430.
SINDO, mens pura: Raban. Maur., CXII, 430.
SINUS, mens nostra, quod nostrum est, *ibid.*, 1054.
SION. Anima infirma et nondum perfecta Sion vocatur: Adam. Scot., CXVIII, 298.
SOL, intelligentia sapientum, claritas prædicatorum: S. Greg. Mag., LXXV, 862; Garner. de S. Victore, CXCIII, 37. — Prædicatores, ordo sacerdotalis, sapiens, sublimis in Ecclesia: Raban. Maur., CXII, 1057.
SPECULATOR, prædicator, *ibid.*, 1050.
SPICA, Patrum sententiæ ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 434.
SPINA, prædicator: Raban. Maur., CXII, 1056.
SPIRITUS. Figurate spiritales quique in Ecclesia spiritus appellantur, qui fiunt angeli cum fiunt prædicatores et nuntii veritatis: S. Prosper Aquitan., LI, 290.—Spiritus, mens nostra, anima hominis, ratio nostra, robur hominis, spirituales quique : Raban. Maur., CXII, 1056.—Spiritus dicitur anima : Garner. de S. Victore, CXCIII, 155.
SPOLIA, viri sancti: Raban. Maur., CXII, 1059.
SPONSA Dei, anima S. Petr. Damian., CXLIV, 708. — Sponsa Christi, anima: Hugo de S. Victore, CLXXVII, 849. — Anima fidelis : S. Bernard., CLXXXIV, 643. — Fideles sunt sponsa propter dilectionem, id., CLXXXIII, 1153.
SPORTÆ, corda doctorum : Raban. Maur., CXII, 1059.
STACTUS, mens no tra, *ibid.* 1047.
STAMEN, anima hominis, *ibid.*
STELLÆ, apostoli : S. Gregor. Mag., LXXVI, 405; Vener Godefrid., CLXXIV, 51. — Concionatores": Rupert. abb., CLXVIII, 1006. — Prædicatores : Guerric. abb., CLXXXV, 51. — Stella, apostoli, prælati, virtutes sanctorum, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1052. — Stellæ sancti sive docti, vel qui ad justitiam erudiunt : S. Eucher., L, 739. — Stellæ, prophetæ antiqui, apostoli, prædicatores, justitia sanctorum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 41.
STILLA, prædicatores : Raban. Maur., CXII, 1057.
STILLICIDIA, fideles, *ibid.*, 1057.
SUDES, consilia sanctorum, *ibid.*, 1061.
SULEI, corda sanctorum : S. Eucher., L, 742. — Viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1061.
TABERNACULUM, mens nostra, antiqui sancti, *ibid.*, 1062. — Tabernacula dicuntur corda sanctorum, id., CXI, 589.
TABULÆ, apostoli, id., CXII, 1062; S. Petr. Damian., CXLIV, 826. — Tabulæ cedrinæ sanctos designant : Wolbero abb., CXCV, 1254.
TALI. Apostoli significantur per talos : Rupert., CLXVII, 1497.
TAURI, Patres Veteris Testamenti : Raban. Maur., CXII, 1063; Garner. de S. Victore, CXCIII, 100. — Principes populorum : S. Eucher., L, 752.
TEMPLUM, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1064. — Anima justi, fidelis populus. : Garner. de S. Victore, CXCIII, 398. — Templum Domini mens sancta et immaculata : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 95. — Anima fidelis quoddam est templum Deo sanctificandum : Adam. Scot., CXCVIII, 369.
TENTORIUM, quilibet sanctus, congregatio sanctorum : Raban. Maur., CXII, 1065. — Apostoli figurantur per tentorium in introitu tabernaculi : S. Bruno Astens., CLXIV, 327.
TERRA, sanctus, subjectus, domestica familia, minores in Ecclesia : Raban. Maur., CXII, 1065. — Anima justi, anima humana, subjecta plebs : Garner. de S. Victore, CXCIII, 239. — Nomine terræ intelliguntur qui terrenis actibus occupati per eleemosynas et lacrymas ad vitam æternam perveniunt : S. Eucher., L, 742. — Prælati terra dicuntur : S. Bruno Carthus., CLII, 1179. — Cœlo justus, terra peccator significatur : S. August., XXXVI, 275, 276. — Terra, terreni, id., XXXVII, 570.
THALAMUS, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1063. — Quilibet Deum amans. : Garner. de S. Victore, CXCIII, 413.
THESAURUS, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1066.
THRONUS. Anima fidelis denotatur per thronum : Vener. Godefrid , CLXXIV, 1125, 1126. — Throni sunt sancti : S. Eucher., L, 739. — Apostoli : S. Augustin., XXXVII, 1625. — Sancti prædicatores : Raban. Maur., CXII, 1069.
THURIBULUM, operarii boni, apostoli, *ibid.* 1070.
TIGNA, doctores : Cassiodor., LXX, 1061 ; Raban. Maur., CXII, 1067 ; Alanus de Insulis, CCX, 64.
TINCTURÆ, philosophi : Raban. Maur., CXII, 1067.
TONITRU , quilibet prædicator, *ibid.*, 1068.
TOPAZION, viri sancti, *ibid.* — Multis virtutibus plenus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 354.
TORRENS, prædicatores : S. Eucher., L, 742; Raban. Maur., CXII, 1068.; Garner. de S. Victore, CXCIII, 257.
TRABS, apostoli : Raban. Maur., CXII, 1063.
TRECENTI. Prædicatores significantur per trecentos viros qui erant cum Gedeon : Rupert. abb., CLXVIII, 168.
TRITICUM, sancti vel electi Dei : S. Eucher., L, 742.
TUBA. Joannes evangelista, tuba cornea, argentea et aurea : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 726. — Prædicator in tuba figuratus : Philipp. de Harveng, CCIII, 976. — Apostoli sunt tubæ : S. Bruno Astens., CLXIV, 477. — tubæ ductiles per tolerantiam : Vener. Hildebert. Cenom., CLXXI, 712.
TURRIS. Apostoli sunt turres : S. Bruno Carthus., CLII, 1320. — Martyres recte comparantur turribus : Cassiodor., LXX, 913. — Prædicatores in Ecclesia sunt sicut turres : S. Bruno Herbipol., CXLII, 196.
TURTUR, vir sanctus : S. Eucher., L, 748. — Apostoli sunt turtures : Cassiodor., LXX, 1065
TYRI nautæ et gubernatores Ecclesiæ præsulibus comparantur : Raban. Maur., CX, 782.
UBERA, prædicatores : Garner. de S. Victore, CXCIII, 221.
ULMUS. Per ulmum significantur sæculares et minus fructificantes, alios tamen bene viventes suis facultatibus sustentantes : Wolbero abb., CXXV, 1273.
UMBILICUS Ecclesiæ sunt prædicatores : Raban. Maur., CXII, 1085, 1228.
UTER, corda spiritualium, *ibid.*, 1086.
UXOR, sapientia justorum, *ibid.*, 1087.
VACCA, fidelis omnis in Ecclesia : S. Eucher., L, 752. — Viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1072. — Mentis fidelium : Garner. de S. Victore, CXCIII, 96. — Vaccæ portantes arcam Domini significant prædicatores : Rupert. abb., CLXVII, 1083.
VALLIS, humiles, humilia dicta Patrum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 258.
VAS, prophetæ, homines : Raban. Maur., CXII, 1073. — Vasa dicuntur, prædicator sanctus, disciplinatus quilibet, capacitas intelligentiæ, sancti Patres, animæ fidelium populorum, conscientiæ nostræ, corpora nostra : Garner. de S. Vict., CXCIII, 451.
VECTIS, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1073. — Doctores in Ecclesia significantur per vectes de lignis Sethim : Rupert., abb., CLXVII, 700; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 706. 707.
VENATORES. Apostoli sunt venatores : Alcuin., C, 564.
VENTI, animæ sanctorum : S. Eucher., L, 739; Raban. Maur., CXII, 1074; S. Bernard., CLXXXIV, 75; Garner. de S. Victore, CXCIII, 51. — Venti sunt apostoli quorum prædicatio totum mundum tanquam ventus celerrimus percucurrit : Cassiodor., LXX, 963. — Evangelistæ : S. Petr. Damian., CXLIV, 785.
VER puertiam designat : Wolbero abb., CXCV, 1223.
VESTIGIA. Apostoli, vestigia Christi : Cassiodor., LXX, 119.
VESTIMENTUM, ordo fidelium, viri sancti : Raban Maur., CXII, 1075. — Vestimenta bonos subditos indicant . Vener. Godefrid., CLXXIV, 187.
VESTIS, quilibet munditiæ studens, martyres Christi : Raban. Maur., CXII, 1076.
VESTITUS, habens fidei integritatem aut justitiæ indumentum : S. Eucher., L, 756.
VIÆ sunt apostoli per quos venitur ad vitam : Alcuin., C, 598, 629.
VIATORES, viri sancti : Raban. Maur , CXII, 1077.
VICARII Christi sunt apostoli : S. Agobard., CIV, 128.
VICI, homines religiosi, cives cœlestes : Raban. Maur., CXII, 1078.
VIDUA, anima : Garner. de S. Victore, CXCIII, 145. Anima justi comparatur viduæ : Vener. Godefrid., CLXXIV, 92.
VIGILES, sunt sancti apostoli et cæteri doctores Ecclesiæ : Cassiodor., LXX, 1068. — Sancti pastores : Raban. Maur., CXII, 1078. — Vigiles custodientes civitatem sancti doctores sunt : Wolbero abb., CXCV, 1123.
VINEA, populi fideles : Raban. Maur., CXI, 507, CXII, 1079 ; S. Bernard., CLXXXIII, 934. — Anima virtutibus fecunda : Garner. de S. Victore, CXIII, 341. — Vinea florens, novitii in religione : S. Bernard., CLXXXII, 1083. — Vinea quæ floruit designat provectiores : S. Bernard., CLXXXIII, 1083. — Vineæ custodes fuerunt patriarchæ et prophetæ et reges et duces : Rupert. abb., CLXVIII, 958. — Animæ per vineas significantur : S. Bernard , CLXXXIII, 1056. — Vineis comparantur Spiritu ferventes ; *ibid.*, 1070. — Primi

ficeles comparantur vineis florentibus, *ibid.*, 1068. — Apostoli, locata vinea et ab eisdem culta : S. Gregor. Mag., LXXIX, 545.

VINITORES dicuntur prædicatores : Rupert. abb., CLXVIII, 48. — Prælati Ecclesiæ, *ibid.*, — Viri apostolici : Rupert., CLXVIII, 48.

VINUM, contemplativus quisque : Raban. Maur., CXII, 1078.

VIOLÆ, confessores : S. Eucher, L, 742.

VIR, robusti et spirituales : Raban. Maur., CXII, 1080 — Vir quilibet perfectus, perfecti viri : Garner. de S. Victore, CXIII, 193. — Vir sumitur pro firmo, mulier pro infirma : Alan. de Insul., CCX, 259. — Apostoli significantur per duos viros portantes botrum in vecte : Rupert. abb., CLXVIII, 738.

VIRGA, congregatio justorum : Raban. Maur., CXII, 1081. — Humanum genus virgæ Moysis comparatur : Petr. Lombard., CXCI, 681.

VIRGO, anima sancta : S. Eucher., L, 754 ; Raban. Maur., CXII, 1080. — Virgines sunt species Christi : Richard. de S. Victore, CXCVI, 517.

VISCERA, mentes hominum : Raban. Maur., CXII, 1081. — Viscera qui spiritualibus sacramentis in Ecclesia deserviunt : Garner. de S. Victore, CXCIII, 228.

VITRUM, status civium cœlestium : Raban. Maur., CXII, 1082.

VITULUS, sancti : S. Eucher., L, 752, — Sanctus prædicator : Garner. de S. Victore, CXCIII, 101. — Lucas vituli speciem tenet : S. Gregor. Mag., LXXVI, 815 ; Alcuin., CI, 1153 ; S. Petr. Damian., CXLIV, 909 ; Rupert. abb., CLXVIII, 133 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 101.

VIVI, justi : S. Eucher., L, 756.

VOLATUS, sanctorum excessus in Deum : S. Eucher., L, 748.

VOLUCRES, animæ sanctæ, principes sæculi : Raban. Maur., CXII, 1085.

ARTICULUS IX.

Allegoriæ quæ ad gentiles et Hebræos spectant.

ACERVUS. Infidelis acervus mercurii : Raban. Maur., CXII, 854.

ADVERSARIUS, populus incredulus, *ibid.*, 872.

ÆGYPTUS, gentilitas, *ibid.*, 915 : Godefrid. abb., CLXXIV, 63.

AGER, gentilitas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 256. — Populus Judaicus et gentilis, ager : Raban. Maur., CXII, 854.

AGRICOLA. Principes Synagogæ, agricolæ, *ibid.*, 853.

ANCILLA, effeminatæ Judæorum mentes, *ibid.*, 859.

ANIMALIA fuerunt gentes vera religione vacuatæ, id., CXI, 193. — Animalia inter quæ Christus cognitus fuit, fuerunt duo latrones, id est, Ecclesia ex Judæis et gentibus, id est duo Testamenta : Rupert. abb., CLXVIII, 629.

ANTICHRISTI dicuntur Judæi : S. Agobard., CIV, 94.

AQUA quinque porticibus cincta, populus Judæorum lege conclusus : S. August., XXXVII, 1065. — Aqua contradictionis Judæos denotare valet : Vener. Godefrid., CLXXIV, 851. — Populi, mollia Judæorum corda, infidelitas, aqua : Garner. de S. Victore, CXCIII, 284. — Per vim aquarum significat Scriptura populorum furorem : S. Prosper. Aquitan., LI, 569. — Aquæ multæ sunt populi infideles, sive foris oppugnantes sive intus insidiantes, *ibid.*, 410. — Aquæ multæ turbæ gentilium dicuntur : S. Bruno Herbipol., CXLII, 289. — Aquæ populos significant : S. Bruno Carthusian., CLII, 747.

AQUILO, gentilitas : Raban. Maur., CXII, 860 : Garner. de S. Victore, CXCIII, 59.

ARCA. Sicut stante arca Domini, corruit Dago, ita ut Testamentum Domini pervenit in gentibus confestim idola quæ deceptum possidebant orbem destructa sunt : Raban. Maur., CXII, 28.

ARCHONTES. Deus archontas Sodomorum appellat archontas Judæorum : Tertull., II, 539.

ARCTURUS, populus gentilis : S. Gregor. Magnus, LXXVI, 430. — Populus incredulus : Raban. Maur., CXII, 862.

AREA, latitudo populi gentilis, *ibid.*, 865 : S. Bruno Carthus., CLII, 993.

ARENA, populus gentilis : Raban. Maur, CXII, 949. — Infideles infructuosi, *ibid.* — Arena maris populum ante legem infructuosum denotat : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1111. — Arenæ maris, innumeras gentium multitudines designant : S. Eucher., L, 742.

ARIES, ducatus sequentium populorum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 103.

ARMENTA Armentorum nomine possunt Judaicæ plebis Synagogæ designari quæ jugum legis traxere, et lac simplicis doctrinæ suis auditoribus præbuere : Raban. Maur., CIX, 404.

ARUNDO, gentilis populus : id., CXII, 949.

ASINA. In asina figuratur populus gentilium nunc Christo subditus : S. Ambros., XIV, 416. — Synagoga, asina : Raban. Maur., CXII, 868. — Gentiles significantur per asinam : Rupert. abb., CLXVII, 347. — Asina Balaam sermone humano loquens, figura conversionis gentium : S. Paulin. Nolan., LXI, 200. — Asina Balaam typum gentilitatis tenet : Raban. Maur., CXII, 731.

ASINUS, populus gentilis : S. August., XXXVII, 1675 ; S. Eucher., L, 752 ; Raban. Maur., CIX, 405 ; CXII, 867 ; S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 651. — Asinorum nomine gentilium simplicitas designatur : S. Gregor., Mag., LXXV, 527, 578, 1149 ; LXXVI, 770, 771 ; Rupert. abb., CLVII, 1271 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 88. — Asinus populum sub lege exprimit : Raban. Maur., CVIII, 88. — Stultitia Judæorum, asinus, id., CXII, 867.

ASPIS. Judæi figurati in aspide : Cassiodor., LXX, 105.

ATRIUM, plebs infidelis : Raban. Maur., CXII, 868.

AURUM, sapientia gentilitatis, *ibid.*, 870.

AUSTER, plebs Judaica, id., CIX, 398 ; CXI, 262 : CXII, 869. — Auster, Judæa : Garner. de S. Victore, CXCIII, 56.

BABYLON. Ecclesia de gentibus dicitur Babylon. : Raban. Maur., CXII, 872.

BARBA, populus Judaicus, *ibid.*, 873.

BESTIA dicitur Ecclesia de gentibus, *ibid.*, 875. — Bestiæ silvæ gentes intelliguntur : S. Prosper Aquitan., LI, 291.

BOS, populus Judaicus : S. August., XXXVII, 1675 ; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 629 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 94. — Bos errans gentem ex circumcisione exprimit : Raban. Maur., CXIII, 921. — In bobus humilitas Israelitarum signatur, id., CXI, 578. — Boves significant Judaicum populum et Synagogam : Rupert. abb., CLXVIII, 629. Judæi et gentiles, boves : Raban. Maur., CXII, 876.

BOTRUS. Gentiles et Judæi significantur per duo homines portantes botrum in vecte : Rupert. abb., CLXVII, 874.

CADAVERA mystice infidelium corpora significant : Raban. Maur., CXI, 195.

CALAMUS, gentilitas, id., CXII, 879, 882.

CAMELUS est Judæus tumens per superbiam, quales Scribæ et Pharisæi, id., CVIII, 883. — Gentilis populus, Samaritanorum vita : Garner. de S. Victore, CXCIII, 92. — Cameli nomine designantur vitiosi gentiles et Samaritani : S. Gregor. Mag., LXXV, 536, 545 ; LXXVI, 770. — Per camelos possunt gentiles exprimi : Raban. Maur., CXX, 405.

CAMPUS, populus Judaicus, gentes inculti, id., CXII, 882. — Gentilitas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 257.

CANIS dicitur Judæus vel gentilis : S. Eucher., L, 752. — Gentiles canes a Judæis dicebantur : S. August., XXXVI, 702 ; XXXVII, 486, 679. — Judæi figurati in canibus : Cassiodor., LXX, 413. — Gentes et Judæi, canes : Raban. Maur., CXII, 883 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 102.

CAPPARIS, plebs Judaica : Raban. Maur., CXII, 885.

CAPRÆ dicuntur justi ex gentibus venientes : S. Eucher., L, 752.

CAPUT, sacerdotium Judæorum, principatus Synagogæ : Raban. Maur., CXII, 884. — Summa sacerdotii Judaici, caput : Garner. de S. Victore, CXCIII, 158. — Capita inimicorum Christi sunt Judæi : S. Bruno Herbipol., CXLII, 96.

CARECTUM, populus Judaicus : Raban. Maur., CXII, 887.

CARMELUS, carnalis purificatio Judæorum, *ibid.*

CATENÆ, duræ leges gentium, *ibid.*, 890.

CATULI significant gentiles, id., CXI, 224. — Gentiles et Judæos, CXII, 889.

CEDRUS, regnum Judææ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 334. — Gentiles et Judæi, cedri : Raban. Maur., CXII, 891.

CERVUS signat plebem Judaicam : S. Gregor. Mag., LXXVI, 541.

CILICIUM, Judæi : Raban. Maur., CXII, 894.

CINCINNI, catervæ populorum, *ibid* 896.

CIVES, Judæi persequentes, *ibid.*, 897.

CIVITAS, gentiles et Judæi, *ibid.*

CLAUDICANTES Judæi qui Vetus Testamentum carnaliter tenentes, Novi gratiam respuerunt : Cassiodor., LXX, 136.

COELUM populi Judaici dicuntur : Garner. de S. Victore, CXCIII, 50.

COLUMNA, principes Judæorum : Raban. Maur., CXII, 899.

CONCUBINÆ, Judæi per David concubinas designantur : S. Petr. Damian., CXLIV, 287.

CONJUX. Gentilitas est virgo et conjux : Rupert. abb., CLXVIII.

COR, sacerdotes Synagogæ : Raban. Maur., CXII, 901.

CORVUS Eliæ nutritius gentium conversionem adumbrat : S. Hilar., IX, 874. — Corvus emissus a Noe significat populum Judæorum : Rupert. abb., CLXVII, 317. — Patres idola venerantes corvorum habuere figuram, mortua et immunda sectantes ; quorum pulli, id est, filii, Deum verum invocant et sancti Spiritus pascuntur alimonia : S. Prosper Aquitan., LI, 419. — Corvi, gentiles : Raban. Maur., CXII, 902. — Gentiles et Judæi : Garner. de S. Victore, CXCIII, 76. — Corvi gentiles, pulli corvorum, filii gentilium : S. Augustin., XXXVII, 1911, 1912.

DAMASCUS. Romanorum imperium vocatur Damascus : Raban. Maur., CXII, 906 .

DELUBRA significant superstitiones Judæorum : Rupert. abb., CLXVIII, 132.

DESERTUM, gentilitas : Raban. Maur., CXII, 908. — Judæa, *ibid.*, 908 ; Wolbero abb., CXCV, 1131. — Judæa et gentilitas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 268. — Judæi dicti sunt desertum Cades : S. Bruno Carthus., CLII, 748.

DIABOLUS. Judæi dicuntur vasa diaboli : S Agobard., CIV, 78. — Filii diaboli, *ibid.*, 111.

DILECTUS, populus Judaicus : Raban. Maur., CXII, 911

DISCUS. Gentilium conversio per discum mysticum adumbrata : S. Augustin., XXXVII, 1248

DIVES, populus Judaicus : Raban. Maur., CXII, 911.

DOMUS, Judæi et gentiles, *ibid.* — Domus Israel sumitur pro Synagoga : Alanus de Insulis, CCX, 320.

DRACO, nequissimi principes Judæorum. gentiles : Garner. de S. Victore, CXCIII, 124. — Judæi et gentiles dracones : Raban. Maur., CXII, 906.

DROMEDARIUS, gentilitas, *ibid.*, 912.

EDOM, populus Judaicus et gentilitas, *ibid.*, 914.

EQUITATUS Domini fuit populus Israeliticus : Wolbero abb., CXCV, 1060. — Equitatus diaboli, synagoga infidelium, *ibid.*, 1064.

EREMUS, Judæa et gentilitas : Raban. Maur., CXII, 953.

ETHIOPIA, gentilitas, *ibid.*, 918 ; Rupert., CLXVIII, 677.

EXPLORATORES Holopherni qui sunt nisi philosophi gentilium et curiosi scrutatores humanarum disciplinarum : Raban. Maur., CIX, 566 — Duodecim exploratores Scribarum ac Pharisæorum imaginem tenuerunt qui Israeliticum populum averterunt, ne confiderent gratiam divinæ repromissionis adipisci posse per Christum, id., CXI, 54.

FÆCES Judæi fæces sunt Dei vivi : Petr. Lombard., CXCI, 701.

FERA, sævitia Judæorum, gentilitas : Raban., Maur, CXII, 924.

FICULNEA, typus est Synagogæ : Godefrid. abb., CLXXIV, 54.

FICUS Synagogæ typum tenet : Cassiodor., LXX, 1065 ; Alanus de Insulis, CCX, 70. — Synagoga incredula dicitur ficus . S. Eucher., L, 742. — Ficus, Judæi : Raban. Maur., CXII, 926. — Ficus designat populum præsertim Judaicum : S. Bernard., CLXXXIII, 1066. — Ficus habens folia, carens fructu, Judæi et Pharisæi habentes verba, non facta : S. August., XXXVI, 264.

FILIA, Judæa : Raban. Maur., CXII, 927. — Per filiam Edom qui sanguineus vel terrenus interpretatur Synagoga Judæorum exprimitur, id., CXI, 1261.

FILII, Judæi et gentiles, id., CXII, 927. — Per filios hominum Judæi possunt intelligi, Cassiodor., LXX, 104.

FINIS, gentiles : Raban. Maur., CXII, 932.

FLUMEN, Judæi et gentiles, *ibid.*, 933.

FOENUM erat in Veteri Testamento totum genus humanum a bove diabolo devoratum . Vener. Godefrid., CLXXIV. 642.

FORTES, Judæi : Raban. Maur., CXII, 931.

FRONDES, Judææ reges : Garner. de S. Victore, CXCIII, 347.

FRUGES. Frugum nomine conversi vel Judæi, vel gentiles intelliguntur : Garner. de S. Victore, CXCIII, 434

GELU. Frigida Synagoga dicitur gelu : Raban. Maur., CXII, 943.

GENS, plebs Judaica, gentiles et gentiliter viventes, *ibid.*, 914.

GENTILES et Judæi incipientes credere significantur per Tyrum, Sidonem et Gomorrham : Rupert., CLXVIII, 1516.

GLACIES Frigida Synagoga dicitur glacies : Raban. Maur., CXII, 940.

GLEBÆ, dura corda infidelium, *ibid.*, 945. — Collectiones singulorum ordinum in Judæa, glebæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 248.

GOMORRHA. Deus populum Judæorum appellat populum Gomorrhæ ob consimilem impietatem : Tertull., II, 339.

GRANDO. Frigida Synagoga dicitur grando : Raban. Maur., CXII, 943.

GREX, imperiti populi, *ibid.*, 945.

HÆDI, infideles designant : Alanus de Insulis, CCX, 59.—Duo hædi quos Isaac jubetur afferre duorum populorum significant assumptionem : Raban. Maur., CVII, 588.

HEDERA typum Judaici populi habet, qui aliquando florebat, sed non diu in virore pristino remanebat, id., CXI, 528.

HERMON, gentiles, id., CXII, 953.

HIEMS, frigus infidelitatis, *ibid.*

HIRCUS. Populus gentilium hirci nomine designatur : S. Eucher., L, 752. — Hirci dicuntur gentiles : Raban. Maur., CXII, 203. — Duo hirci uterque populus Judæorum scilicet et gentium. *ibid.*

HORTUS. Judæa, hortus nucum : Wolbero abb., CXCV, 1218. — Hortus nucum universitatem generis humani significat, *ibid.*

IDUMÆA. Gentilitas dicitur Idumæa : Raban. Maur., CXII, 966.

IMPIUS, Judaicus populus, *ibid.*, 970.

INDIA, mundus, *ibid.*

JUDICES dicuntur Judæi, *ibid.*, 973.

JUMENTA. Judæi figurantur in jumentis insipientibus. Cassiodor., LXX, 344.

LAMINA, corda justorum : Raban. Maur., CXII, 979.

LANA. Sacerdotium Judaicum significatur per lanam : Rupert. abb., CLXVIII, 41.

LAPIS, gentiles : Raban. Maur., CXII, 981 — Lapis significat populum Judæorum vel duritiam cordis gentilium, id., CXI, 462. — Lapis, dura gentilium corda : Garner. de S. Victore, CXCIII, 550. — Gentes lapides agri dicuntur : S. Augustin , XXXIV, 830. — Lapides dictæ quod lapides adorarent, id., XXXVII, 679.

LATUS, populi infideles, Judæi, gentiles : Raban. Maur., CXII, 982.

LEO mortuus populum circumcisionis designat : Alcuin., C, 703. — Judæi, leones : Raban. Maur., CXII, 983.

LIGNA, gentiles, *ibid.*, 986.

LINUM, gentiles, *ibid.*, 987. — Sacerdotium Judaicum significatur per linum : Rupert. abb., CLXVIII, 41.

LOCUSTA. In locusta fuit figura populi gentilis : S. Ambros., XV, 1378. — Locustarum nomine Judæorum populus vel conversa gentilitas designatur : S. Eucher., L, 748. Locustam quidam gentium plebem interpretantur : Raban. Maur., CXI, 778. — Gentes et Judæi, locustæ, id., CXI, 988.

LUTUM, Judæi, *ibid.*, 991 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 276.

MACERIA, regnum Judaicum : Raban. Maur., CXII, 992.

MADIANITÆ sunt typus gentilium persequentium Ecclesiam, id. CVIII, 1154.

MANDRAGORA. Gentium fecunditas in profectu fidei significatur per mandragoræ odorem : Rupert. abb., CLXVIII, 949. — Mandragoræ gentiles et Judæos significant : Wolbero abb., CXCV, 1240.

MANUS, populus Judaicus ; persecutio Judæorum : Raban. Maur., CXII, 993.

MARE, gentilitas : S. Augustin., XXXVI, 937 ; Raban. Maur., CXII, 996 ; S. Bruno Herbipolens , CXLII, 331, 349 ; Rupert. abb., CLXVIII, 371 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 287.

MATER, plebs Judaica et Synagoga : Raban. Maur., CXII, 996.

MOAB, gentilitas, *ibid.*, 996.

MONS, gentilitas , *ibid.*, 1001. — Judaicus populus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 252. — Mons unde præcisus lapis, regnum Judæorum : S. August., XXXVII, 1270. — Montes populum Judæorum, sive Judæorum scribas designant : Raban. Maur., CXI, 359.

NAUFRAGUS. Infidelis sæpe in Psalmis sub nomine naufragi nuncupatus : S. Hilarius, IX, 316.

NAVIS. Christus Petri navem elegit, Moysis deserit,

hoc est, spernit Synagogam perfidam, fidelem assumit Ecclesiam : S. Ambros., XVII, 677.
NEBULA implens domum Domini superbos Judæorum pontifices ac doctores insinuat : Raban. Maur., CIX, 185. — Corda infidelium nebula, id., CXII, 1005.
NIX, corda infidelium, *ibid.*, 1006.
OCCIDENS, infidelitas, *ibid.*, CXII, 1010
OCULI. Doctores Judæorum dicuntur oculi : id.; *ibid.*, 1009.
OLIVA, Judæi, *ibid.*, 1011.
OLEASTER dicitur gentilis : S. Eucher., L, 742.
OLLA. Synagoga dicitur olla : Garner. de S. Victore, CXCIII, 459.
ONAGER dicitur Judæorum populus : S. Eucher., L, 751. — Judæi figurati in onagris : Cassiodor., LXX, 752. — Onager gentilis et Judæus : Raban. Maur., CXII, 1012; Garner. de S. Victore, CXCIII, 116.
ORIENS, Judæus : Raban. Maur., CXII, 1012.
OSSA arida reviviscentia populum Israelem reducendum in terram suam vel resurrectionem Christianorum demonstrant, id., CX, 859, 860.
OVILE, Synagoga, *ibid.*, 1015.
OVIS. Fideles ex Judæis, oves : Garner. de S. Victore, CXCIII, 105.
PALEA. Infideles damnati dicuntur paleæ : Raban. Maur., CXII, 1018.
PAPYRUS, Synagoga, *ibid.*, 1021.
PAX illa quam inierunt Amorrhæi cum Samuele significant unionem gentium et Judæorum quæ facta est in Christo, id., CIX, 34.
PECUS, populi, id., CXII, 1024.
PETRA. Per Petram Judæorum duritia intelligenda : Cassiodor., LXX, 813.
PISCINA, populus Judaicus : Raban. Maur., CXII, 1030.
PLATEA, multitudo populorum, *ibid.*, 1020.
PLUMBUM. Synagoga, *ibid.*, 1034; Garner. de S. Victore, CXCIII, 318.
PORTICUS, Synagoga : Raban. Maur., CXII, 1031.
PUERI, Judæi. *ibid.*, 1032.
PULLUS, gentilitas, *ibid.*, 1033.
RHINOCEROS, superbus Judæorum populus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 121.
ROS, infidelitas : Raban. Maur., CXII, 1040.
ROTA, mundus iste, *ibid.*, 1041.
RUBUS ardens nec consumptus Judaicum populum signavit : S. Eucher, L, 742.
SACERDOTIUM Judaicum est paries dealbatus : Rupert. abb., CLXVIII, 331.
SALICES. Judæi salices sunt illæ ad quas suspensa sunt organa cantionum : Rupert. abb., CLXVIII, 127.
SEPIS, populi gentiles : Raban. Maur., CXII, 1041.
SERVUS, populus Judaicus, servus : id.; *ibid.*, 1051.
SIGNACULUM, populus gentilis : id.; *ibid.*, 1053.
SILEX, populus gentilis, *ibid.*, 1054.
SOLITUDO, gentilitas, *ibid.*, 1059; Garner. de S. Victore, CXCIII, 269.
SPINÆ sæculi designant peccata quibus Judæorum populus ferociter incitatus in delictis suis velut ignis increpans æstuavit : Raban. Maur., CXI, 256.
SUNAMITIS. Per Sunamitem Synagoga designatur, ante adventum Christi captiva vinculo diaboli et despecta a Deo : Cassiodor., LXX, 1093; Raban. Maur., CXII, 1061.
SYCOMORUS, populus Judaicus, *ibid.*, 1053.
SYNAGOGA peccatrix est et mater Antichristi qui ex ea nascetur, id., CVIII, 1171. Synagoga, socrus, id., CXII, 1057. — Soror : S. Eucher., L, 755. — Struthio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 79.
TABERNACULUM dicuntur gentiles : Raban. Maur., CXII, 1062. — Tabernacula, sunt privilegia Judæorum : Rupert. abb., CLXVII, 363.
TAURI, Judæi : Raban. Maur., CXII, 1063. — Judæorum principes tauris designantur : Cassiodor., LXX, 157.
TENTORIUM, Synagoga : Raban. Maur., CXII, 1065.
TERRA. Synagoga et gentilitas, terra : Garner. de S. Victore, CXCIII, 239. — Terra, plebs Israelitica, societas scribarum et sacerdotum Synagogæ, gentilitas : Raban. Maur., CXII, 1065.
TITIONES duo fumigantes duorum regnorum finiendorum sunt typus : Raban. Maur., CIX, 248, 249.
TYRUS, gentilitatem designat : S. Bruno Carthus., CLII, 832, 1078.
UBERA. Judæi et gentiles ubera : Garner. de S. Victore, CXCIII, 221.
UNICORNES Judæi dicti sunt quia unicum Testamentum accipiunt : Cassiodor., LXX, 200; S. Bruno Carthus., CLII, 747.
UTERUS vocatur Synagoga : Raban. Maur., CXII, 1066.
VACCA. Vaccæ significant plebem Judæorum : S. August., XXXVII, 1362. — Judæi dicuntur vacca : Raban. Maur., CXII, 1072.
VELLUS significat populum Judæorum : S. Bruno Carthus., CLII, 992; Rupert. abb., CLXVII, 1036.
VEPRES dicuntur Judæi : Raban. Maur., CXII, 1074.
VILLA, populi gentiles, *ibid.*, 1078.
VINEA, populus Israel et plebs Judaica interpretatur : CXI, 507. Synagoga, Ecclesia de gentibus, id., CXII, 1079. — Synagoga dicitur vinea : S. Petr. Damian., CXLIV, 786. — Judæi nuncupati Dei vinea : S. Bruno Carthus., CLII, 1065. — Gentiles et Judæi incipientes credere significantur per vineas florentes : Rupert. abb., CLXVIII, 949. — Vineæ florentes et odorem dantes gentes sunt quæ, audito fidei verbo, boni operis odorem spargunt : Wolbero abb., CXCV, 1113.
VIRGA. Gentes et Judæi significantur per duas virgas : Rupert., CLXVIII, 786.
VIRGO, plebs Judæorum : Raban. Maur., CXII, 1080.
VIRI SANGUINUM recte nuncupati Judæi, qui Innocentis sanguinem sacrilego crimine damnaverunt : Cassiodor., LXX, 411.
VITULUS, plebs Judæorum : Raban. Maur., CXII, 1082. — Vituli dicti sunt Judæi qui, ignorato Dei jugo, inconsiderata procacitate lasciviunt : Cassiodor., LXX, 157.

ARTICULUS X.

Allegoriæ quæ ad hæreticos et peccatores spectant.

ABIES potentes et infructuosi : Raban. Maur., CXII, 853.
ABORTIVI, imperfectio hominum, *ibid.*
ABYSSUS significat multitudinem impiorum : Rupert. abb., CLXVII, 1732. — Abyssus, obscuritas impii, quique desperatissimus : Raban. Maur., CXII, 852. — Abyssus dicitur mens desperata, corda pravorum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 284.
ACCIPITER, rapax omnis : Raban. Maur, CXII, 853. — Accipitribus assimilantur prælatorum officiales et exactores : Petr. Cantor, CCV, 95.
ACETUM, piger quilibet : Raban. Maur., CXII, 853.
ADULATOR omnis est proditor : Petr. Cantor, CCV, 142.
ÆGYPTUS semper sumitur pro hoc mundo : S. Hieronym., XXII, 487. — Ægyptus sæpe in figura totius sæculi ponitur, a quo spiritaliter recedendum est : S. Prosper Aquitan., LI, 326. — Ægyptus hic mundus est qui diversis cladibus affligit populum Christianum : Cassiodor., LXX, 964. — Significat afflictionem qui non aliter dimittit animas fidelium, nisi in ipso duris laboribus graventur : Cassiodor., LXX, 964. — Omnis gens peccatrix vocatur : Ægyptus et Æthiopia, a specie ad genus : Tertull., I, 635.
AER, mens cujuslibet hominis sæcularis : Raban. Maur., CXII, 854. — Sæcularium mentium mobilitas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 48.
ÆS, cor durum, *ibid.*, 315.
ÆTHIOPES peccatores significant, *ibid.*, 918; S. Bruno Herbipol., CXLII, 271.
ÆTHIOPIA, cœtus reproborum : Raban. Maur., CXII, 918.
AGER, vita cujuslibet negligentis, *ibid.*, 854.
AGNI, lascivientes homines designant, CXI, 202; CXII, 855.
AGRICOLA, quilibet reprobus, *ibid.*, CXII, 855.
ALÆ, cogitationes hypocritæ, cupiditates rapacium *ibid.*, 857.
AMORRHÆUS. Per Amorrhæum pars hominum reproba designatur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 214.
ANGULUS, corda pravorum : Raban. Maur., CXII, 859.
ANIMA, carnalia appetens feminæ comparatur non habenti rectorem virum : S. Prosper Aquitan., LI, 479.
ANIMAL, homo carnalis : S. Eucher., L, 752. — Animalia brutos homines significant et terrena tantummodo cogitantes : Raban. Maur., CXI, 199. Animalia, cupidi, duo crucifixi cum Christo latrones : id., CXII, 859.
ANTICHRISTUS, caput omnium iniquorum : S. Agobard. Lugdun., CIV, 69. — Cauda Behemoth. : S. Gregor. Mag., LXXVI, 646. — Cerastes et Coluber, *ibid.*, 596; Alcuin., C, 564. — Homo a diabolo assumptus : S.

Gregor. Mag., LXXVI, 648, 700, 709. — Homo damnatus : *ibid.*, 428. — Homo peccator *ibid.*, 486. — Diaboli gladius, *ibid.*, 726. — Leo in cubili suo : Cassiodor., LXX, 88. — Rex superbiæ : S. Gregor. Mag., LXXVII, 741. — Vas damnatum. *ibid.*, 93. — Vas diaboli, id., LXXVI, 428, 716. — Antichristus capiti aspidis et linguæ viperæ assimilatus est : id., LXXV, 1090.

APIS, immundus peccator, detractores : Raban. Maur., CXII, 859.

AQUA, voluptates reproborum, *ibid.*, 860. — Aquæ nomine peccatores populi intelliguntur : S. Augustin., XXXVII, 1644. — Aquæ contradictionis sunt populi persequentes : id. ; *ibid.*, 1865. — Aquas et abyssos impios debemus accipere : Cassiodor., LXX, 750.

AQUILA Philosophos et sophistas signat : Hugo de S. Victore : CLXXV, 378.

AQUILO, homines infideles aut mali : S. Eucher., L, 739. — Aquilonis nomine designantur peccatores : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1019. — Reprobandi homines : S. Bernard., CLXXXII, 961. — Aquilo, peccatorum frigiditas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 59. — Aquilo prodromus est mali : Adam. Scotus, CXCVIII, 760.

ARANEA, humana fragilitas : S. Eucher., L, 754; Raban. Maur., CXI, 236. — Bene hypocritarum fiducia aranearum telis similis dicitur, quia omne quod ad obtinendam exsudant, ventus vitæ mortalis dissipat : S. Gregor. Mag., LXXV, 845.

ARBOR, reproborum massa, hæretici : Raban. Maur., CXII, 865.

ARCUS, insidiæ ferientium : id. ; *ibid.*, 862. — Pravorum : Garner. de S. Victore, CXCIII 324.

ARENA, reprobi : Raban. Maur., CXII, 849, 949. — Arenæ maris nomine infirmi et carnales in Ecclesia intelliguntur : S. August., XXXII, 336.

ARIES, hæretici : Raban. Maur., CXII, 863. — Arietes significant pravos principes, id., CXI, 1202.

ARISTA, reprobi divites : Garner. de S. Victore, CXCIII, 436.

ARMA, cor reproborum : Raban. Maur, CXII, 861.

ARMATUS, quilibet superbus, tyranni, *ibid.*, 865.

ARUNDO, peccator, vel fragilis in fide, vel in aliqua tentatione : S. Eucher., L, 742. — Instabiles, vitiosi : Raban. Maur., CXII, 949. — Arundo, carnalis animus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 427.

ASCENSOR, mundi hujus amator : Raban. Maur., CXII, 867.

ASINA, caro vel plebs carens Dei notitia : S. Eucher., L, 752. — Luxuriosi, petulantes sensus : Raban. Maur., CXII, 868. — Asinæ eis sunt animæ peccatrices : S. Gregor. Mag., LXXIX, 249.

ASINUS quilibet qui infirmis deservit, pigritia stultorum : Raban. Maur., CXII, 867. — Asinus terrena negotia appetentium typus est, id., CIX, 57. — Asinorum nomine aliquando stultorum pigritia, aliquando immoderata petulantium luxuria designatur : S. Gregor. Mag., LXXVI, 537, 578, 1149; LXXIX, 79; S. Eucher., L, 752; Garner. de S. Victore, CXCIII, 88.

ASPIS, reprobus quilibet, dolosi : Raban. Maur., CXII, 868. — Aspis qui verbum Dei audire dedignatur : Garner. de S. Victore CXCIII, 129. — Aspidi similes obstinati et pertinaces : S. Bernard., CLXXXIII, 236.

AURUM, sapientia reproborum : Raban. Maur., CXII, 870.

AVIS, instabilis quisque, *ibid.*, 871. — Anima loquax assimilatur avi discolori : Philipp. de Harveng., CCIII, 967. — Aves dicuntur superbi : Garner. de S. Victore, CXCIII, 65.

BABEL turris ædificatores typus superborum : Adam. Scot., CXCVIII, 813.

BABYLON, mundum istum significat : S. August., XXXVI, 336; XXXVII, 1659; Alan. de Insulis, CCX, 218. — Babylon et Jerusalem figuræ justorum et reproborum : S. August., XXXVI, 773. — Babylon regem diabolum, Jerusalem, regem habet Christum : S. August., XXXVI, 775. — Babylon incepit a Cain, Jerusalem ab Abel, *ibid.*, 733, 773. — Quinam ad Babylonem, quinam ad Jerusalem pertinent, *ibid.*, 733. — Babylon, typus societatis iniquorum : S. August., XXXVII, 337. — Babylon civitas diaboli dicitur, id., XLI, 550; XLIII, 56. — Babylon, habitatio terrena et flumina ejus sunt omnes illecebræ temporales, sive in moribus, sive in opinionibus : S. Prosper Aquitan., LI, 530. — Babylon dicitur civitas reproborum, mens prava, impii : Raban. Maur., CXII, 872. — Filia Babylonis misera, ipsa est eadem quæ Babylon ; quæ in propagine sua et mater et filia est ; mater generando, filia succedendo, infelix utique et misera quæ ad perditionem generatur et generat : S. Prosper Aquitan., LI, 392, 396.

BABYLONIA civitas, societas est omnium perditorum et ipsa regnum habet terrenum : S. Augustin., XXXVI, 208. — Per amorem sæculi omnis iniquus in Babyloniæ structura operatur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 597.

BESTIA, mens irrationabilis, societas reproborum, simplices quilibet, increduli : Raban. Maur., CXII, 875. — Bestiæ, homines feri : S. Eucher., L, 748. — Bestiæ, turba prædicatorum Antichristi, mens irrationabilis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 106.

BOS, luxuriosorum dementia : id. ; *ibid.*, 94. — Boves, stultorum vecordia ; vita unius cujusque operantis : S. Eucher., L, 752. — Bobus comparatur luxuriosorum dementia, vel diabolus in membris, id est, hæreticis : Raban. Maur., CXI, 201, 208.

BOTRUS, impii, id., CXII, 867.

BRACHIUM, Antichristus : Garner. de S. Victore, CXCII, 192. — Superbia Antichristi : Raban. Maur., CXII, 873.

CADAVER dicitur quilibet in culpa lapsus, *ibid*, 878. — Cadavera dicuntur infidelium corpora : S. Eucher., L, 756.

CALAMUS, hypocrita. Raban. Maur., CXII, 879.

CALIGO, confusio erroris et mentis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 381.

CAMELUS, divites rebus sæculi onesti, vel moribus distorti : S. Eucher., L, 752.

CAMON. Possunt in Camon vocabulo, hæretici vel mali catholici non inconvenienter accipi : Raban. Maur., CVIII, 1177.

CAMPUS, a tumore superbiæ humiliati : Garner. de S. Victore, CXCIII, 257.

CANIS, segnes prædicatores : S. Eucher., L, 754. — Peccator impudens, vilissimus, detractores, loquacitati servientes prædicatores mali : Raban. Maur., CXII, 885. — Adulatores, hæretici : Garner. de S. Victore, CXCIII, 102.

CAPUT, superbus, Antichristus, concupiscentia hostis, elationes superborum : Raban. Maur, CXII, 881. — Capita inimicorum Christi sunt hæretici : S. Bruno Herbipol., CXLII, 96.

CARBONES, peccatores, iniqui : Raban. Maur., CXII, 888. — Mentes in peccatis frigidæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 359.

CARECTUM, vita hypocritarum : Raban. Maur., CXII, 887.

CARO, Antichristus : S. Eucher., L, 754. — Carnales, impii : Raban Maur., CXII, 886. — Corpus mortis : S. August., XLIV, 676. — Reprobi discipuli Domini : Garner. de S. Victore, CXCIII, 207. — Domesticus hostis diabolo instrumentum : S. Bernard., CLXXXIV, 504. — Vulpis fovea, *ibid.*, 456. — Caro in Scripturis ponitur pro homine terreno : S. Ambros., XIV, 261. — Pro corruptione : S. August., XLII, 250. — Carnis et sanguinis nomine nuncupantur qui secundum carnem in sæculo vivunt : S. August., XXXII, 631 — Carnis et sanguinis nomine potest intelligi vel carnalis prudentia, vel corruptio : S. August., XLV, 1602.

CASTELLUM est anima peccatrix : S. Bernard., CLXXXIV, 872.

CASTRUM. Carne nostra quasi castro utitur diabolus, *ibid.*, 81. — Castra, persecutores : Raban. Maur., CXII, 889.

CATHEDRA. Impiorum est cathedra pestilentiæ quod contagione sua etiam voluntatem religiosæ mentis inficiat : S. Hilar., IX, 233.

CAUDA, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 890.

CAVERNA, cor iniqui, prædicationes hæreticorum : *ibid.*, 890. — Cor pravum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 275.

CEDRUS, superbus quilibet, sæculares potentes : Raban. Maur., CXII, 891. — Cedrus superbos hæreticos sive philosophos signat, id., CXI, 517. — Cedrus superba potentia pravorum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 354. — In Scriptura sacra cedri nomine pravorum rigida elatio, vel superba pravorum potentia designatur ; S. Gregor. Mag., LXXVI, 649, 1166. — Cedri, superbi, elati ; S. Eucher., L, 742.

CERA, quilibet peccator : Raban. Maur., CXII, 893.

CERASTES, Antichristus, *ibid.*, 893.

CERVA, negligens prædicator, *ibid.*, 893.

CERVIX, elationes superborum, *ibid.*, 893.

CETUS, superba celsitudo imperii mundialis, *ibid.*, 893. — Carnales per cete grandia denotantur : Ven. Godefrid., abb, CLXXIV, 461.

CIBUS, possessio hypocritarum : Raban. Maur., CXII, 893.

CILICIUM, grossæ mentes hominum, *ibid.*, 894.— Cilicia, typus hominis pœnitentis, id., CXI, 343.
CINIS humanæ fragilitatis inanitatem significat, *ibid.*, 280. Cinis peccatorum est figura, *ibid.*, 1222. Cinis, peccator : id., CXII, 893.
CISTERNA, mens prava, *ibid.*, 896. — Hæretici cisternæ sunt : S. Bruno Astens., CLXIV, 289.
CIVITAS dicitur cogitationes pravorum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 389. — Anima peccatrix dicitur civitas sanguinum : Rupert. abb., CLXVIII, 570.
CÆCUS mente est omnis adulator : Petr. Cantor, CCV, 142.
COELUM Cœli nomine intelliguntur spiritales et carnales in Ecclesia. S. Augustin., XXXIV, 264. Cœlorum nomine designantur homines infirmi, id., XXXVII, 1959.
COLLES, superbi : Garner. de S. Victore, CXCIII, 286.
COLUBER, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 900; Garner. de S Victore, CXCIII, 126.
COLUMBA, fatuus : Raban Maur., CXII, 898.
CONCUBINÆ, animæ imperfectæ : Rupert. abb., CLXVIII, 934.— Animæ impiorum : Raban. Maur., CXII, 901. — Prædicatores vani : Alan. de Insulis, CCX, 93.
CONCUBITUS filiarum Loth cum eo, figura est eorum qui male utuntur lege : S. Augustin, XXXIV, 720.
CONSILIARII, doctores pravi : Raban. Maur., CXII, 901.
CONVENTICULA hæreticorum non Ecclesiæ, sed concilia diaboli appellanda : S Leo, LVI, 887.
CORNU, legis impugnator, munimina impiorum : Raban. Maur., CXII, 903
CORPUS, multitudo reproborum, *ibid.*, 902.
CORVUS, peccatorum figura : S. Hilar. IX, 874; S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 253. — Corvus, contumax et procax : Raban. Maur., CXII, 902. — Corvi sunt irreligiosi viri qui peccatorum nigredine inseparabiliter vestiuntur, nec aliquo conversionis splendore elucescunt : Cassiodor., LXX, 1037. — Corvus peccatorum vel dæmonum nigredinem significat, vel peccatoris tarditatem ad pœnitendum · Raban. Maur., CXI, 252.
CUBILE, conventicula malorum, id., CXII, 904.
CULEX, Barrabas latro, *ibid.*, 905.
CULMUS, quilibet simulator, *ibid.*, 904. — Culmi, hypocrita : Garner. de S. Victore, CXCIII, 436.
CURRUS est anima qui equos bonos vel malos habet : S. Ambros., XIV, 727. — Currus electi Pharaonis significant tyrannos persequentes Christianos : Rupert. abb., CLXVII, 639.
CUTIS, quilibet reprobus, quilibet infirmus. Raban. Maur., CXII, 905. — Cutis qui exteriori curæ deservit : Garner. de S. Victore, CXCIII, 205.
CYMBALUM, prædicatio Antichristi : Raban. Maur., CXII, 895.
CYNOMIA, nequitia pravorum, *ibid.*, 895.
DAMASCUS dicitur massa reproborum, *ibid.*, 906.
DENTES, detractores, *ibid.*, 907; Rupert. abb., CLXVIII, 885. — Mordaces, *ibid.* — Persecutores bonorum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 178. — Persecutores Ecclesiæ : Raban. Maur., CXII, 907. — Pravi prædicatores : Garner. de S. Victore, CXCIII, 178.
DESERTUM, impii, mens prava : Raban. Maur., CXII, 918. — Desertum appellari potest cor peccatoris : Ven. Godefrid., CLXXIV, 986. — Desertum, cor infidelium, dogmata hæreticorum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 268.
DETRACTORES porcis et canibus comparantur : Petr. Cantor, CCV, 194.
DIES, prosperitas pravorum, status malorum : Raban. Maur., CXII, 909.
DILUVIUM significat errorem hæreticorum, id., CXI, 329.
DIVES, amator mundi, id., CXII, 911.
DOMUS dicuntur corda reproborum ; domus diaboli conventus omnium malorum, id., CXI, 389. Domus, anima prava, id., CXII, 911. — Domus exasperans, domus inobedientium est : Wolbero abb., CXCV, 1259. — Domus exterminata bene potest dici hæreticorum synagoga : Raban. Maur., CIX, 907.
DORSUM, subjecti pravi, mens reprobi, id., CXII, 912.
DRACO, Antichristus, *ibid.*, 906; Garner. de S. Victore, CXCIII, 124. — Apertus persecutor : S. Eucher., L, 754. — Mali : Garner. de S. Victore, CXCIII, 124.
DUX pravi doctores : Raban. Maur., CXII, 913. — Duces, errorum auctores : Garner. de S. Victore, CXCIII, 151. — Duces, hæretici : Raban. Maur., CXI, 448; CXII, 913. Judæi sive doctores improbi, id., CXI, 448.
EDUS, peccator, reprobi : id., CXII, 914.
ELEPHAS significat peccatorem immanem sceleribus, et facinorum deformitate squalidum : Raban. Maur., CXI, 222; S. Eucher., L, 748.
EQUUS, irrationalis quique : S. Eucher., L, 752. — Carnalis potentia : Raban. Maur., CXI, 213. — Impius, cæcus, persecutor, forma hæreticorum, Antichristus, libidinosus, superbi et divites, id., CXII, 916. Equi peccatores intelliguntur et luxuriosi homines, id., CXI, 213. — Equi nomine improborum vita signatur : Rupert. abb., CLXVIII, 1173.
ERINACII, gens invalida qui fecerunt sibi domos in petris : S. Eucher, L, 751.
EVA nostra, caro nostra : S. Bernard., CLXXXIII, 459.
FACIES, præscientia Antichristi : Raban. Maur., CXII, 920.
FARINA, cogitatio iniqui, *ibid.*, 921.
FASCICULUS, conventicula damnatorum, *ibid.*, 920.
FAVILLA, mens iniqua, *ibid.*, 923.
FENUM, carnalis quilibet, *ibid.*, 924.
FERRUM, nequitia pravorum, *ibid.*, 925. — Ferrum dicitur qui nocendi malitiam non deserit : Garner. de S. Victore, CXCIII, 312.
FICUS, hæretici : Raban. Maur., CXII, 926.
FILIA, homines sæculares, *ibid*, 927.— Hæreticorum prædicationes, filiæ compositæ : Petr. Lombard., CXCI, 1259.
FILIUS, hæretici : Raban. Maur., CXII, 927.
FISTULA, verba pravorum hominum : *ibid.*, 929.
FLOS, teneri et insipientes, *ibid.*
FLUCTUS, persecutores, malitiæ pravorum, *ibid.*, 935. — Semitæ pravorum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 303.
FLUMEN, crimina reproborum : Raban. Maur., CXII, 933. — Doctrina hæreticorum : Rupert., CLXVII, 1760.— Flumina infidelium populi : S. Eucher., L, 742.
FLUVIUS, fluxus falsorum fidelium : Garner. de S. Victore, CXCIII, 291. — Fluvius Ægypti corruptio naturæ humanæ : S. Bernard., CLXXXIV, 841.
FOENERATORES comparantur Judæ et diabolo : S. Ambros., XIV, 984. — Mari, *ibid.*, 765, 776.
FOLIA sunt homines mali; folia ficus significant homines malos : Rupert. abb., CLXVIII, 145.
FORAMEN, mens prava : Raban. Maur., CXII, 230.
FORNAX, Antichristus, *ibid.*, 931.
FOSSA est damnatio peccatorum; fossa damnatio Antichristi, id., uXI, 409.
FOVEA dolus vel laqueus in mortem; hæretica deceptio, *ibid.*
FRUCTUS, Antichristus, id., CXII, 938.
FUMUS, doctrina hæreticorum : *ibid.*, 935. — Reprobi sunt sicut fumus, pulvis et cera : S. Bernard., CLXXXIV, 1142.
FUNDA, instabilitas reproborum : Raban. Maur., CXII, 933.
FUNDAMENTUM, elationes superborum, *ibid.* Fundamenta montium, spes superborum, id., CXI, 389.
FUR, hæreticus, quilibet occultus inimicus : id., CXII, 937. — Hæretici dicuntur fures : S. Bernard., CLXXXIV, 1089
GASTRIMARGI peccatores terræ dicuntur : Petr. Cantor, CCV, 45.
GIBBUS, quilibet cupidus : Raban. Maur., CXII, 946.
GIGAS, superbi homines, desperantes, *ibid.* — Gigantibus antiquis comparantur curiosi : Petr. Cantor, CCV, 31.
GLADIUS dicitur persecutor, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 94. — Blanda iniquorum persuasio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 322
GLAREA, mens instabilis, reprobi : Raban. Maur., CXII, 942.
GRANDO, dura et frigida corda pravorum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 66.
GRESSUS, actiones impii : Raban. Maur., CXII, 945.
GREX, peccatorum collectio, id., CXI, 204. — Conventicula reproborum, id., CXII, 945.
GRYPHES possunt significare ferocitatem persecutorum et elationem superborum, id., CXI, 222.
GUBERNATOR. Gubernatori navis nauseabundo similis est curiosus prædicator : Petr. Cantor, CCV, 40.
GUTTA. Guttæ sententiæ hæreticorum : Raban. Maur., CXII, 947. — Hæretici rori et guttæ noctium comparantur : Gillebert., CLXXXIV, 223; Wolbero abb., CXCV, 1181.
HÆRETICI mente corrupti : S Eugypp. abb., LXII, 763. Semper discordes, *ibid.*, 597. Hæretici sunt Antichristi, *ibid.*, 779. — Ut hydræ capita : Rupert. abb., CLXVIII, 919. — Versipelles et hypocritæ : S. Bernard., CLXXXIII, 1091. 1093. — Vulpes comprehendendæ : Joannes Algrinus, CCVI, 316. — Hæretici dicuntur aqua turbida : S. Bruno Carthus., CLII, 1392. Feroces, imo feræ in Ecclesia Dei, *ibid.*, 965. — Lupi rapaces : Rupert. abb., CLXX, 318. — Tauri cervicosi : S. Bruno

Carthus , CLII, 965. — Venenum aspidum : Hildebert. Cenoman., CLXXI, 698. — Vulpeculæ vineam Domini demolientes : Rupert. abb., CLXX, 215. — Vulpes : S. Bernard., CLXXXII, 677; Wolbero abb , CXCV, 1118. — Hæretici comparantur adulteris : Rupert. abb., CLXVIII, 1077. — Serpentibus : S. Bruno Carthus., CLII, 1372. — Hæretici per Samsonis vulpes designantur : Alanus de Insulis, CCX, 212. — Hæretici fodiunt puteum calumniæ et discidii : Gillebert. abb., CLXXXIV, 196.

HASTA dicitur doctrina hæreticorum : Raban. Maur., CXII, 948. — Hastæ sæviens pravorum persecutio : Garner de S. Victore, CXCIII, 327.

HERBA dicuntur carnales, *ibid.*, 419.

HERODES, simulatores : Raban. Maur., CXII, 961.

HIRCUS spiritum hominis peccatoris indicat : Vener. Godefrid , CLXXIV, 1069. — Hirci, peccatores : S. Eucher., L, 752; Raban. Maur., CXI, 203; S. Bruno Herbipolens., CXLII, 246. — Antichristus significatur per hircum : Rupert. abb., CLXVII, 819.

HIRUNDO, superbi : Raban. Maur., CXII, 954.

HÆDUS, peccatores, voluptuosi, reprobi, *ibid.*, 953. — Hædi, peccatores : S. Eucher., L, 752; S. Gregor. Mag., LXXIX, 286. — Antichristus significatur per hædum : Rupert. abb., CLXVII, 1802.

HOMO, iniquus, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 955. — Homo dicitur carnalis quilibet . Garner. de S. Victore, CXCIII. 135.

HYDROPICUS, avarus quilibet : Raban. Maur., CXII, 953, 1088. — Avarus hydropico similis : S. Bernard., CLXXXIII, 106.

IDOLOLATRA estomnis avarus :Petr.Cantor,CCV,51.— Quidquid de idolis dici potest et de idololatris, dici etiam merito potest de hæresibus et hæreticis : Raban. Maur., CIX, 735.

IGNIS dicitur dolus Antichristi, id., CXII, 966.

IMPIUS, reprobus quilibet, Antichristus, *ibid.*, 970.— Impii significantur per Philistiim : Rupert. abb , CLXVIII, 661.

INFERNUS, omnes iniqui : Raban. Maur., CXII, 970. Inventores et exstructores perversorum dogmatum hæresiarchæ sunt, id., CIX, 943.

JERUSALEM filiæ sunt animæ infirmæ : Wolbero abb., CXCV, 1205; Adam Scotus, CXCVIII, 321.

JOB. Hæretici per amicos Job signantur : S. Gregor. Mag., LXXVI, 252, 756; Raban. Maur., CXI, 50.

JUDICES dicuntur mali prælati, id., CXII, 973

JUMENTUM, intellectu vel eloquio carens : S. Eucher., L, 752. — Jumenta, luxuriosi : Raban Maur., CXII, 973. — Jumenta dicuntur carnales homines, mentes brutæ, sensu tardiores · Garner. de S. Victore, CXCIII, 85.

LACERTA, via iniqui : Raban. Maur., CXII, 979.

LACUS dicitur peccatorum profunditas : S. Bruno Carthus., CLII, 803.

LÆVA, reprobi : Garner. de S. Victore, CXCIII, 199.

LAMIÆ. Hæretici comparantur lamiis : S. Gregor. Mag., LXXVI, 816; S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 442, Alanus de Insulis, CCX, 113.

LAMPAS, fraudes reproborum : Raban. Maur., CXII, 981.

LAPIS, impius, *ibid.*, quæst 81.— Lapides, insipientes et duro corde : S. Eucher., L, 742. — Cor impœnitens lapidi simile dicitur : Vener. Godefrid., CLXXIV, 250, 547. Mali ministri dicuntur lapides in capite omnium platearum dispersi : S. Paschas. Radbert., CXX, 1199, 1200.

LAQUEARIA designant auditores : Alanus de Insulis, CCX, 64.

LAQUEUS vel muscipula venantium amor est istius vitæ, cujus dolor passeres, id est, humiles quique fidelium, præsidio supernæ prolectionis effugiunt : S. Prosper Aquitan., LI, 369.

LATER, mens terrena, mens libidinosa : Raban. Maur., CXII, 982.

LÆNA, superbi vel præcipites : S Eucher., L, 748.

LEBETES vanos homines referunt : S. Petr. Damian., CXLV, 496.

LEGATIO, reconciliatio peccatorum : Raban. Maur., CXII, 984.

LEGATUS, prædicatores Antichristi, *ibid.*, 984.

LEGISLATOR, Antichristus, *ibid.*, 984.

LEO, crudelis quique Antichristus, *ibid.*, 983.— Antichristus, raptor quilibet : Garner. de S. Victore, CXCIII, 108. — Leones sunt principes Babylonis qui terram Judææ posuerunt in solitudinem et civitatis illius incendio deleverunt : Raban. Maur., CXI, 815. — Leonum cubicula corda sunt perversorum : Wolbero abb., CXCV, 1160.

LEPRA. In lepræ inspectione varii hæretici figurantur: S. Prosper Aquitan., LI, 774. — Hæreticorum amaritudo significatur per mortem in lepra : Rupert. abb., CLXVII, 1263.

LEPROSI, hæretici : Raban. Maur., CXII, 985; Rupert. abb., CLXVII, 805.

LEPUS, quilibet iniquus et tamen doctus in lege : Rab. Maur., CXII, 984.

LIBIDINOSI peccatores terræ dicuntur : Petr. Cantor, CCV, 46.

LIGNUM, elatus : Raban. Maur., CXII, 985. — Ligna, iniqui, *ibid.*, 986.— Peccatores igni deputandi : S. Euch., L, 742. — Ligna dicuntur cor elatum, injustus : Garner de S Victore, CXCIII, 329.

LINGUA, doctrina hæretica, doctrina sæcularis : Rab. Maur., CXII, 985

LOCUS, cor adolescentium, *ibid.*, 987.

LOCUSTA, adulatores, hæretici, *ibid.*, 988. — Homines vani : Rupert. abb , CLXVIII, 346 — Locustæ, populi, adulantium lingua, vel vita prædicatorum : S. Eucher , L, 748.— Hæreticorum mendacium figuratur per locustam : Rupert. abb., CLXVII, 605.

LOQUELA. Hæreticorum doctrinæ sunt loquelæ et sacræ garrulitates : S. Bruno Carthus., CLII, 1271.

LOTH. Hæretici signantur per uxorem Loth : Rupert. abb., CLXVIII, 668.

LUCERNA, gloria reproborum : Raban. Maur., CXII, 989.

LUNA dicitur stultorum mobilitas: Garner. de S. Vict., CXCIII, 40.

LUPUS, raptor quilibet : Garner. de S. Victore, CXCIII, 115. — Lupus significat hæreticos vel dolosos homines : S. Eucher., L, 748; Raban. Maur., CXI, 233. — Lupi sunt tyranni : S. Bernard., CLXXXIV, 1088. — Prælati mali lupi sunt inter agnos : S. Petr. Damian., CXLIV, 550.

MANUS dicitur potestas Antichristi, versutia hostis : Raban. Maur., CXII, 993.

MARE sunt persecutores Ecclesiæ : S. August. XXXVII, 1126; Thomas Cisterc., CCVI, 315. — Omnes infideles : S. August., XXXVII, 1748. — Peccatores fluctibus vitiorum tumultuantes : Raban. Maur., CXI, 311. — Homines pravi, voluptas sæcularium, id., CXII, 995. — Mare in figura sæculum hoc falsitate amarum, fluctibus turbulentum designat : S. August., XXXVI, 1478. Mare similis est vitæ sæculari : Hugo de S. Victore, CLXXV, 292. Mari comparatur genus humanum vitio primi hominis profunde curiosum, procellose tumidum et instabiliter fluidum : S. August., XXXII, 911. — Reprobi per mare desertum significantur : S. Bernard., CLXXXIV, 822. — Maris fundum. cor impiorum : S. August., XXXVI, 782.

MEMBRA, reprobi : Raban. Maur., CXII, 997.

MERCENARIUS, hypocrita, *ibid.*, 998. — Mercenarii servientes Domino, non pro amore tantum divino sed pro temporali retributione : S. Eucher., L, 756.

MERETRIX, anima peccatrix : S. Eucher., L, 756. — Anima poliuta: Raban. Maur., CXII, 998.

MERIDIES, fervor carnalium: Garner. de S. Victore, CXCIII, 388.

MESSIS, reprobi: Raban. Maur., CXII, 998.

MILVUS significat rapacem vel elatum: S. Eucher , L, 748. — Milvus, rapaces: Raban. Maur., CXII, 999.

MOAB, iniquus, *ibid.*, 1000. — Hæretici dicuntur Moab et filii Ammon: Rupert., CLXVIII, 665.

MONOCERON, quilibet superbus, violentus, vel unum Testamentum tenens: S. Eucher., L, 748.

MONS, homines superbi : Raban. Maur., CXII, 1001; Rupert., abb., CLXVII, 1120. — Per montes superbia demonstratur persecutorum: Raban. Maur., CIX, 586. — Mons, hæreticus: Garner. de S. Victore, CXCIII, 252. — Hæretici, montes sæculi dicuntur: Petr. Lombard., CXCI, 363. — Montes significant homines qui et sæculi hujus altitudines appetunt et insensata superstitione duxerunt divites et potestates sæculi hujus, dogma hæreticorum, ipsos hæreticos : Raban. Maur., CXI, 339. — Montibus impii præfigurantur qui superbis nisibus intumescunt, et ad duritiam saxorum obstinato corde perveniunt: Cassiod. LXX, 691. — Per montes designantur peccatores : Alan. de Insulis, CCX, 215

MORTUI, peccatores vel infideles : S. Eucher., L, 756.

MULIER, voluptuosi: Raban Maur., CXII, 1002. — Mentes carnalium: S. Bernard., CLXXXIII, 976; Garner. de S. Victore, CXCIII, 140. Per mulierem extraneam hæreticorum pravitas intelligitur a Christi et Ecclesiæ membris aliena: Raban. Maur., CXI, 690. — Mulier stulta et clamosa hæresis est, contraria ninirum sapientiæ, *ibid.*, 711.

MULUS, quilibet piger, id. CXII, 1003.

MUSCÆ significant Ægyptios propter sordes; Rupert. abb. CLXVII, 1396. — improbos, id., CLXVIII, 1287. — Muscæ morientes sunt hæretici, id., CLXX, 37.

MUSTELA, vita pravorum : Rabanus Maurus, CXII, 1004.
MYRICA, vita impii, *ibid.*, 999.
NAVES dicuntur mundi amatores, *ibid.*, 1004.
NEMUS, vita pravorum, *ibid.*, 1005.
NITRUM, perversa mens, *ibid.*, 1006.
NIX, quilibet peccator, *ibid.*, 1006. — Frigida corda pravorum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 63. — Hypocritæ nivi similes dicuntur : S. Petrus Damian., CXLIV, 435.
NOCTUA, mens fallax : Raban. Maur., CXII, 1007.
NOVACULA, impius quisque, *ibid.*, 1007. — In novacula fraus et dolus Antichristi exprimuntur, id., CXI, 610. —Novaculæ similis persecutor : S. Bruno Carthus., CLII, 870.
NOX dicitur hæresis : S. Bernard., CLXXXIV, 859. — Falsorum christianorum vita, *ibid.*, 859. — Vita peccatorum : Adam. Scot., CXCVIII, 788. — Nox dici potest vita in ignorantiis transacta : Vener. Godefrid abb., CLXXIV, 465.
NUBES, cæcitas mentis, iniqui : Raban. Maur., CXII, 1007. — Mobiles quique, cor superbum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 49. — Nubes dicuntur tempora iniquorum : S. Eucher., L, 758. — Nubes opposita oculis figura peccatorum densitatis : S. Paschas. Radbert, CXX, 1178.
NUDUS, carens divino adjutorio vel bonis operibus : S. Eucher., L, 756.
OBSTETRICES dicuntur peccatores : Raban. Maur., CXII, 1009.
OCCIDENS. Occidentis filii impios et tenebrarum filios significant; item Ecclesiarum persecutores : Raban. Maur., CVIII, 1154.
OCULUS, hæreticus, prædicatores Antichristi, id., CXII, 1009. — Oculus dicuntur pravi consiliarii, pravi prælati : Garner. de S. Victore, CXCIII, 166.
OLEASTER, homo sine fructu : S. Eucher., L. 742.
OLEUM. Adulatores sunt oleum venenosum : Bern., CLXXXIII, 194.
OLIVA, hypocrita : Raban. Maur., CXII, 1011.
OLLA, mens reproba, *ibid.* 1011.
OLUS. Olera designant divites : S. Bruno Carthus., CLII, 784. — Impii fœno et oleribus comparati sunt : Cassiodor., LXX, 257.
ONAGER, hæretici : Raban. Maur., CXII, 1012; Garn. de S. Victore, CXCIII, 116. — Hæretici onagris similes sunt, quia in suis voluptatibus a vinculis sunt fidei et rationis alieni : S. Gregor. Mag., LXXV, 1149. — Onager est arrogans quisque, id est, amator vanæ gloriæ. Rab. Maur., CXI, 213.
ONOCENTAURUS, quilibet reprobus et luxurians, id., CXII, 1011. — Lubrici et elati : Garner. de S. Victore, CXCIII, 121.
OS, prædicatores Antichristi, *ibid.*, 173.
OSSA, pequiores in corpore Antichristi, fortitudo sæcularium dignitatum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 214.
OVES, homines reprobi, petulantes motus carnis : Raban. Maur., CXII, 1014.
PALEA, peccatores : S. Eucher., L, 752. — Paleæ dicuntur instabiles : Raban. Maur., CXII, 1018. — Iniqui : Garner. de S. Victore, CXCIII, 435.
PALIARUS, quilibet in malitia præpotens, *ibid.*, 429.
PALUDES, societates reproborum : Raban. Maur., CXII, 1019.
PANIS, peccator, doctrina hæretica, *ibid.*, 1021.
PARDUS, peccator : S. Eucher., L, 748. — Quilibet vitiosus, hypocrita : Raban. Maur., CXII, 1022. — Pardus, peccatorum maculis varius : Garner. de S. Victore, CXCIII, 114. — Hæretici pardo sunt similes : Gillebert, CLXXXIV, 153.
PARIES significat simulationem hypocritarum : Raban. Maur., CXI, 401. — Paries dealbatus est sacerdotium antiquum : Rupert. abb., CLXVIII, 331.
PASSER, instabilis : Raban. Maur., CXII, 1022.
PECUS, hæreticus, peccator, cupidi, *ibid.*, 1024.
PELICANUS peccatorem designat, qui in deserto hujus mundi corde habitans ærumnosis istius vitæ captus illecebris veneno delectatur diabolicæ persecutionis : S. Greg. Mag., LXXIX, 608.
PELLIS, motus carnis, reprobi : Raban. Maur., CXII, 1026. — Stulti, subditi mali, grossæ hominem mentes : Garner. de S. Victore, CXCIII, 202.
PES, ministri impiorum : Raban. Maur., CXII, 1045.
PHARETRA dicitur machinatio pravorum : *ibid.*, 919.
PILOSUS, superfluiditati studens, *ibid.*, 1028.
PISCIS, homines curiosi, *ibid.*, 1030. — Pisces, peccatores : S. Eucher., L., 742. — Pisces designant curiosos et philosophos : S. Bruno Carthus., CLII, 666.
PLATEA, gloriæ impiorum : Raban. Maurus, CXII, 1020.
PLUMBUM, peccatorum pondere pressus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 318.
PORCI dicuntur immundi homines atque luxuriosi. Raban. Maur., CXI, 206. — Contemptores veritatis, homines mali, id., CXII, 1032. — Libidinosus porco comparatur : Petrus Cantor, CCV, 265.
PORTA, doctrinæ hæreticorum, doctores iniqui : Rab. Maur., CXII, 1031. — Doctores mali : Garn. de S. Vict., CXCIII, 402. — Portæ nomine hæretici et falsi doctores exprimuntur : Raban. Maur., CXI, 385; S. Bruno Herbipol., CXLII, 71.
POTENTES, superbi : Raban. Maur., CXII, 1032.
PRÆDA, laus hypocritarum, animæ pravorum, *ibid.*, 1027.
PRÆDONES, raptores, *ibid.*, 1027.
PRINCEPS, superbi, hæretici, *ibid.*, 1029. — Principes, hæreticæ pravitatis auctores : Garn. de S. Vict., CXCIII, 155.
PRUNÆ, corda pravorum : Raban. Maur., CXII, 1035. — Prunæ mentes terrena concupiscentia ardentes : Garn. de S. Vict., CXCIII, 361.
PULVIS, peccatores : S. Eucher., L, 742; Rab. Maur., CXI, 352, 357. — Levitas mentis, instabilis quisque, peccator, fragilitas hominis, id., CXII, 1033. — Peccatorum inconstantia, infirmitas humanæ conditionis : Garn. de S. Vict., CXCIII, 250.
PUTEUM, hæreticus : Rab. Maur., CXII, 1035.
QUERCUS dicuntur luxuriosi, *ibid.*, 1036.
RADIX dicitur progenies pravorum, *ibid.*, 1036.
RAMUS, homines pravi, *ibid.*, 1037.
RANA hæreticorum loquacitatem præfigurat : S. Bruno Herbipol. CXLII, 297. — Ranæ, hæretici : S. Eucher., L, 734; Raban. Maur., CXI, 228; CXII, 1037; S. Bruno Astens., CLXIV, 247. — Ramis similantur adulatores : Petr Cantor, CCV, 140.
REGULUS, Antichristus; Raban. Maur., CXII, 1039; Garner. de S. Victore, CXCIII, 127.
REMIGES. Prælati mali similes sunt malis remigibus : S. Petr. Damian., CXLIV, 531.
REX, iniquus, superbi : Raban. Maur., CXII, 1037.
RHAMNUS, urticæ, sentes, cardui, paliuri, herbæ aculeis refertæ significant immites, dolosos, superbos et omnes improbos quos nullus bonorum, vel mansuetorum potest contingere vel castigare sine doloris compunctione : S. Eucher., L, 742. — Per rhamnum merito typus Antichristi significatur : Raban. Maur., CVIII, 1171; CXII, 1037.
ROTA, conversatio reproborum, *ibid.*, 1041. — Impii dum in mala cogitatione volvuntur rotis fiunt similes : Cassiodor., LXX, 593.
RUGA, simulati quique : Raban. Maur., CXII, 1041.
RUPES, quilibet indurati : *ibid.*, 1042.
SACCULUS, animus negligens, *ibid.*, 1043.
SAGITTÆ, doli pravorum : Garner. de S. Vict. CXCIII, 326.
SALICES, steriles in bono opere superbi : Rabanus Maurus, CXII, 1045. — Pro sterilitate reprobi : Garner. de S. Victore, CXCIII, 336.
SALTATRIX. Per saltatricem quid melius possumus accipere quam hæreticorum turbam, quæ pro instabilitate mentis suæ, nunc hoc, nunc illud eligit, nec unquam in statu veritatis consistere novit : Raban. Maur., CIX, 820.
SANGUIS, malitiosi, id. CXII, 1045.
SCIRPUS, vita hypocritarum, *ibid.*, 1057. — Hypocrita quilibet : Garner. de S. Victore, CXCIII, 428.
SCUTUM, reprobi : Raban. Maur., CXII, 1061.
SEMEN, mali, incitator viri sancti, *ibid.*, 1048.
SENEX induratus in malitia, *ibid.*, 1049.
SEPULCRUM, corpus peccatoris mortuam vitiis animam intrinsecus retinens : S. Eucher., L, 757. — Sepulcrum, reprobi : Raban. Maur., CXII, 1050. — Hypocrita sepulcris similis est : Petr. Lombard., CXCI, 812.
SERPENS, maligni homines : S. Eucher., L, 754. — Serpens Evam seducens symbolum est hæreticorum : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 291. — Linguosus vir serpens dicitur : Petr. Lomb., CXCI, 1229. — Pacis perturbatores designantur per serpentem in paradiso, Adam. Scot., CXCVIII, 623. — Serpentes sunt hæretici : S. Paul. Aquileiens., XCIX, 493.
SERVUS, quilibet tentatus : Raban. Maur., CXII, 1051.
SILIQUÆ, doctrinæ sæculares, *ibid.*, 1054.
SINISTRA, reprobi homines, *ibid.*, 1055.
SOMNUS, quilibet hypocrita, *ibid.*, 1059.
SPELUNCA, prava mens, *ibid.*, 1050.
SPINA, prædicatores, hæretici, *ibid.*, 1056.
SPIRITUS, appetitus peccatoris, superbia hominis, *ibid.*

SPOLIA, peccatores, *ibid.*, 1059.
STAMNUM, simulator sanctitatis : Garn. de S. Vict., CXCIII, 318.
STELLA, hypocritæ : Raban. Maur., CXII, 1052. — Stellæ, hypocritarum fictio : Garner. de S. Vict., CXCIII, 41.
STELLIO, pravus quilibet : Rabanus Maurus, CXII, 1052.
STERCUS, occultæ malitiæ cordis, *ibid.*, 1053.
STERQUILINIUM. Hypocrita sterquilinio comparatur : Petr. Cantor, CCV, 63.
STIPULA, aridi ad fidem, vel manes : S. Eucher., L, 742.
STRUTHIO dicitur quilibet hæreticus vel philosophus : S. Eucher., L, 748. — Hypocrita, *ibid.*, 748; Garner. de S. Victore, CXCIII, 79. — Struthio quilibet negligens prædicator, simulatores : Raban. Maur., CXII, 1061.
SUDES, iniqui, *ibid.*, 1061.
SUPERBIA, hæreticorum genus : S. Bern., CLXXXIII, 1089.
SUS, homo mundanus : Alanus de Insulis, CCX, 238. — Immundus peccator : S. Eucher., L, 752; Rab. Maur., CXII, 1061.
SYCOMORUS, mundi stultitia : Garner. de S. Victore, CXCIII, 338.
TABERNACULUM dicitur caro impii, crimina reprobi : Raban. Maur., CXII, 1062.
TALPÆ, idola vel hæretici qui non vident veritatem : S. Eucher., L, 754.
TAURUS, superbi : Garner. de S. Victore, CXCIII, 100. — Tauri cervix superbiæ, hæretici : Raban. Maur., CXII, 1063. — Hæretici comparantur tauris : S. Gregor. Mag., LXXVI, 757.
TELA, status pravorum : Raban. Maur., CXII, 1064.
TENEBRÆ dicuntur peccatores : Garner. de S. Vict., CXCIII, 378.
TENTORIUM, omnes impii : Rabanus Maurus, CXII, 1065
TERRA dicitur homo ipse vel peccator : S. Eucher., L, 742. — Terra significat peccatores : Alcuin., C, 590. — Terra, terrena sapientes, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 1065. — Terra dicitur anima peccatrix, peccator, terrenis occupati : Garner. de S Victore, CXCIII, 239. — Terra arida, homines infructuosi : S. Eucher., L, 742.
THESAURUS, iniqui : Raban. Maur., CXII, 1066.
TIGRIS, hypocrita, *ibid.*, 1666; Garner. de S. Victore, CXCIII, 113. — Feminea arrogantia . S. Eucher., L, 748.
TINEA, quilibet hæreticus : Raban. Maur., CXII, 1067. — Hæretica pravita : Garner. de S. Victore, CXCIII, 133. — Hæretici comparantur tineæ omnia corrumpenti ; S. Gregor. Mag., LXXVI, 51.
TORRENS, inventores hereseon : Garner. de S. Vict., CXCIII, 237. — Torrentes iniquitatis sunt turba iniquorum Ecclesiam conturbantium : S. Bruno Herbipol., CXLII, 91.
TRIBULUS, hæretici : Raban. Maur., CXII, 1067.
TYRUS Tyri nautæ et gubernatores hæreticis comparantur, id., CX, 782.
ULMUS, quilibet sæcularis, id., CXII, 1085.
ULULÆ dicuntur iniqui, *ibid.*, 1084.
UMBRA, quilibet impius, *ibid.*, 1085. — Iniqui : Garn. de S. Victore, CXCIII, 382
URSUS, duces sævi vel insidiatores : S. Eucher., L, 748. — Quilibet crudelis, immundi : Raban. Maur., CXII, 1085.
UTER, mentes pravorum, *ibid.*, 1086.
UTER. Per utrem intelligimus carnem mortis hujus : S. Prosper Aquitan., LI, 350.
VACCÆ, carnalibus vitiis pleni : S. Eucher., L, 752. — Animæ insipientes : Raban. Maur., CXII, 1072. — Vaccæ significant animas seductibiles : S. Augustin., XXXVI, 856.
VALLIS, mentes iniquorum : Raban. Maur., CXII, 1072.
VAS, hæretici, homines reprobi, *ibid.*, 1073.
VENTER dicitur improbus exactor : S. Bernard., CLXXXIV, 634, 635.
VENTUS, malitiæ : Raban. Maur., CXII, 1071.
VESICA, tumor superbientis, *ibid.*, 1077.
VESPER, Antichristus, *ibid.*, 1076.
VESTIS. Per vestem laneam hypocritæ significantur : Rupert. abb., CLXVII, 936.
VIA. Mundus iste via peccatorum dicitur : Petr. Lombard., CXCI, 61.
VIDUA, anima prava : Raban. Maur., CXII, 1078. — Plebs hæretica · Garner. de S. Victore, CXCIII, 143.
VILLA, massa impiorum : Raban. Maur., CXII, 1078.
VINEA, vita negligentis, hypocrita, *ibid.*, 1079; Garner. de S. Victore, CXCIII, 341.
VINUM dicitur damnatorum voluptates : Ven. Guibert., CLVI, 228.
VIPERA, pravi homines : Garner. de S. Victore, CXCIII, 128.
VIR, error animæ, hæretici : Raban. Maur., CXII, 1080.
VIRGO, mens prava, *ibid.*
VISCERA, superbia iniquorum, *ibid.*, 1081.
VISIO, vita hypocritarum, *ibid.*
VITIS, quilibet subversus, *ibid.*
VITULA, mens prava, *ibid*, 1082. — Mens carnalis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 99.
VITULUS, lascivientes : S. Eucher., L, 752. — Caro nostra bruta et vitiosa significatur per vitulum : Rupert. abb., CLXVII, 925.
VOLUCRES, superbi quique : Raban. Maur., CXII, 1083; Petr. Lombard., CXCI, 127. — Volucres vanos designant : S. Bernard., CLXXXIV, 677. — Volucres cœli dicuntur homines superbi : S. Bruno Herbipolens., CXLII, 68.
VULPES, adulatores : S. Bernard., CLXXXIII, 1080, 1081, 1089. — Detractores, *ibid.*, 1081, 1089. — Dolosi, *ibid.*, 1084. — Hæretici : S. Eucher., L, 752; S. Maximus Taurin., LVII, 452; S. Gregor. Mag., LXXIX, 500; Raban. Maur., CXI, 225; CXII, 1084; S. Petr Damian., CXLV, 1089; S. Bernard., CLXXXIII, 1086, 1089; Petr. Lombard., CXCI, 773. — Peccator callidus : S. Eucher., L, 752; Raban., Maur., CXI, 225. — Persecutores, id., CXII, 1084. — Seductorii spiritus : S. Bernard., CLXXXIII, 1089.
VULTUS, prava mens : Raban. Maur., CXII, 1083.
VULTUR, quilibet raptor, *ibid.*
ZIPHÆI designant peccatores in hoc mundo florentes ; J. Bruno Herbipol., CXLII, 212.
ZIZANIA, male viventes : S. Eucher., L, 742. — Reprobi : Raban. Maur., CXII, 1088.

ARTICULUS XI.

Allegoriæ quæ ad virtutes et vitia spectant.

I. Virtutes.

ABIES, altitudo contemplationis : Raban. Maur., CXII, 853. — Contemplatio, cœlestes virtutes : Garner. de S. Victore, CXCIII, 536. — Abies significat contemplationis virtutes ad alta semper surgentes : Wolbero abb., CXCV, 1275.
ABYSSUS, judicium humanæ rationis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 284.
ACERVUS tritici, incrementa virtutum : Raban. Maur., CXII, 854.
ACUS, punctio doloris, *ibid.*
ADEPS, spirituale desiderium, abundantia, bonitas interioris voluntatis, *ibid.*
AER, inanitalis enuntiatio : S. Eucher., L, 739.
ÆS, bona actio, roboratio : Raban. Maur., CXII, 917. — Perseverantia : S. Petr. Damian., CXLIV, 728. — Vera fortitudo, constantia longanimitatis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 315.
ÆSTAS, venturæ jucunditatis præfiguratio : S. Eucher., L, 741. — Charitas : S. Bernard., CLXXXIII, 1060.
AGER, bonum opus, officium prædicationis, cæremonia exterior, patria cœlestis : Raban. Maur., CXII, 854. — Vita Christiani comparatur agri culturæ : S. Augustin., XL, 693.
AGGER, nubes tentationum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 271.
AGNA, vita activa : Raban. Maur., CXI, 202; Garner. de S. Victore, CXCI I, 106.
AGNUS, vita activa : Raban. Maur., CXII, 855; Rupert. abb., CLXVII, 768. — Agnus designat simplicitatem, mansuetudinem et patientiam : Vener. Godefrid., CLXXIV, 903.
ALÆ duæ animæ sunt cognitio et devotio : S. Bernard., CLXXXIII, 352. — Natura et gratia, *ibid.*, 356. — Spes et timor, *ibid.*, 764
ALOE, virtus continentiæ : Raban. Maur., CXII, 857. Aloe et myrrha carnis mortificatio signatur : Wolbero abb., CXCV, 1173.
ALTARE, devotio cordis, cœli secretum, mentis arcanum, fides : Raban. Maur., CXII, 856. — Altare Dei est fides nostra : Hugo de S. Victore, CLXXIV, 277. — Altare thymiamatis designat actionem : Adam. Scot., CXCVIII, 758. — Altare æneum sacrificiorum designat sacrificium pœnitentiæ, *ibid.*, 768.
ALTITUDO, sublimitas proœmiorum, prosperitas : Raban. Maur., CXII, 857.
AMOR est porta mortis vel vitæ : Adam. Scot., CXCVIII, 809.

AMPHORA, modus in contemplatione : Raban. Maur., CXII, 858. — Amphora vini initium designat charitatis : S. Gregor. Magnus, LXXIX, 46.

ANAGLIPHA, varietates bonorum operum : Raban. Maur., CXII, 859.

ANIMA humana, doctrina, intentio, *ibid.*, 852. — Anima, id quod charius amatur, mentis intentio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 157.

ANIMALIA, cogitationes a terra suspensæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 93.

ANNULUS dicitur signaculum fidei, vel germen æternæ beatitudinis : Raban. Maur., CXII, 848, 858. — Annulus aureus designat æternam beatitudinem : Adam. Scot., CXCVIII, 749.

ANTRUM, cogitatio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 276. — Antra, cordis secreta : Raban. Maur., CXII, 859.

APIS, imago justi : S. Augustin., XLVI, 819 — Forma virginitatis sive sapientiæ : S. Eucher, L, 748.— Signum virginitatis et fecunditatis : Philippus de Harveng, CCIII, 1254.

AQUA. AQUÆ, abundantia : Rupert. abb., CLXVIII, 563 — Charitas : S. August., XXXVII, 1353. — Compunctionis gratia : Vener. Godefrid., CLXXIV, 783. — Scientia : Ven. Guibert. abb., CLVI, 554; Rupert. abb., CLXVII, 1375.—Scientia prædicationis : S. Gregor. Mag, LXXV, 960. - Scientia sacra, id., LXXVI, 100.— Prosperitas : S. Bruno Carthus., CLII, 947. — Vita spiritualis informis : S. August., XXXIV, 250. — Aqua, sapientia, compunctio, humana scientia, mundi affluentia, historialis intellectus, æterna refectio, lamenta humilitatis : Raban. Maur., CXII, 860. — Aqua dicitur tribulatio, sancta scientia, fluxa locutio, mœroris undæ, lamenta humilitatis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 279. — Vis quædam rationi subjecta qua ratione Deus veritasque cognoscitur, recte aqua divinitus appellata est : S. Augustin., XXXIV, 232.

AQUILO, adversitas : Gillebert., CLXXXIV, 208. — Senectus : Raban. Maur., CXII, 860. — Aquilo asperitatem minarum significat : Wolbero abb., CXCV, 1175

ARATRUM, cultus justitiæ, exemplum bonum : Raban. Maur., CXII, 867.

ARBOR, humilis Dei scientia, fides robusta, bona voluntas. *ibid*, 865. — Arbor malus intentionem significat : Alanus de Insulis, CCX, 309.

ARCUS, humana fortitudo, virtus patientiæ : Raban. Maur., CXII, 860. — Judicium : Alan. de Insulis, CCX, 205.

ARENA, calamitas hujus vitæ, instabilitas hujus sæculi, amor mundi, infirmitas rerum : Raban. Maur., CXII, 861, 949.

AREOLÆ, dulcedines virtutum, *ibid*, 866.

ARGENTUM, eloquium spirituale, figmenta poetica : Raban. Maur., CXII, 862.—Argento designatur scientia : S. Bernard., CLXXXIV, 427.

ARIES gerit formam mansuetudinis : Richard. de S. Victore, CXCVI, 1031.

ARMA, virtutes spirituales : Raban. Maur., CXII, 864. — Humana patrocinia, necessitates vitæ præsentis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 318.

ARMILLA, actiones quæ pertinent ad Decalogum : Raban. Maur., CXII, 864.

AROMATA, mundæ cogitationes, dulcedines orationum : Raban. Maur., CXII, 866. — Bona opera : Alanus de Insulis, CCX, 83. — Aromata symbolum sunt virtutum : Vener. Godefrid., CLXXIV, 797. — Affectiones dulces et sanctæ sunt sponsæ aromata : Gillebert., CLXXXIV, 199.

ARUNDO, infirmum auxilium : S. Eucher., L, 742.

ASCENSUS, spiritualis vitæ profectus : Raban. Maur., CXII, 867.

ASINA, simplices cogitationes cordis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 90.

ASPIS. Aspidi comparatur tentatio de rebus vitæ necessariis : S. Bernard., CLXXXIII, 240.

ATRIUM, circuitus sæcularis, præcepta charitatis, secreta cœli : Raban. Maur., CXII, 868.—Regnum cœleste, vita præsens, charitas, contemplatio, vita æterna : Garner. de S. Victore, CXCIII, 416. — Atria significant introitum fidei : Raban. Maur., CXI, 39.

AURIS, intellectus cordis, contemplatio interna, id., CXII, 871. — Auris cordis est janua : Alanus de Insulis, CCX, 582. — Aurium tinnitus Dei amorem et timorem significat : Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 430.

AURORA designat humilitatem : S. Bern., CLXXXIII, 711.

AURUM, splendor cœlestis patriæ, decus bonorum spirituum, virtus charitatis, spiritualis sapientia, sublimitas temporalis, virtus patientiæ, fulgor pompæ sæcularis : Raban. Maur., CXII, 870. — Aurum, splendor civitatis supernæ, charitas, nitor gloriæ temporalis, splendor sanctitatis, ingenium : Garner. de S. Victore, CXCIII, 303. — Aurum significat fidem : S. Augustin, XXXVII, 1242. — Perfectionem virtutum : S. Bruno Carthus., CLII, 831, 832. — Sanctitatis excellentiam : S. Gregor. Mag., LXXVII, 39. — Sapientiam : S. Augustin., XXXIV, 633; XXXVIII, 331; S. Gregor. Mag., LXXIX, 492; S. Bernard., CLXXXIV, 427; CLXXXV, 46. — Cognitionem veritatis : Vener. Godefrid, CLXXIV, 684. — Auro sapientia, argento prudentia figuratur : S. Augustin., XXXVI, 911. — Aurum fidem significat, argentum vero facundiam sermonis : Rupert. abb., CLXVII, 1346.

AUSTER, fervor charitatis : S. August., XXXIII, 361.— Calor fidei : S. Eucher., L, 739. — Devotio sancta, sanctitas religiosæ conversationis, secretum cœli : Raban. Maur., CXII, 869. — Prosperitas : Gillebert., CLXXXIV, 208. — Lenitas blandimentorum : Wolbero abb., CXCV, 1175.

AZIMA, puritas mentis : Raban. Maur., CXII, 872.

BACULUS, lex justitiæ, curæ pastorales, *ibid.*, 873. — Disciplina legis, consolationis sustentatio, cura pastoralis : S. Eucher., L, 738; Garner. de S. Victore, CXCIII, 344.

BALTEUS, continentia, virtus continentiæ, mortificatio carnis, unitas fidei : Raban. Maur., CXII, 873.

BARBA, fiducia. *ibid.* — Virtutis indicium : S. Petrus Damian., CXLIV, 884.—Decor virtutis, fiducia propriæ virtutis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 789.

BASES aureæ sunt sapientia et bonitas, quibus columnæ marmoreæ, id est, misericordia et veritas : Wolbero abb., CXCV, 1200.

BDELLIUM, arbor nigra aromatica orationem significat : Adam Scot., CXCVIII, 617.

BINARIUS numerus, duo præcepta charitatis, intellectus et operatio, duo compunctionis opera : Garn. de S. Vict., CXCIII, 439.

BITUMEN, robur charitatis, virginitas : Raban. Maur., CXII, 876.

BOS, opus bonum, cogitationes mansuetæ, *ibid.*, 877.— Bona operatio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 94. — Bos est forma obedientiæ : Richard. de S. Victore, CXCVI, 1033.

BOTRUS, spiritualis lætitia, opus justitiæ : Rab. Maur., CXII, 876.

BRACHIUM, opus charitatis, opera robusta, *ibid.*, 875. — Operatio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 192. — Brachium opus et fortitudinem denotat : Vener. Godefridus, CLXXVI, 978. — Brachia designant opera : Alanus de Insulis, CCX, 106.

BUTYRUM, vita contemplativa, fecunditas bonæ actionis, pinguedo spiritualium virtutum, unctio pœnitentiæ : Raban. Maur., CXII, 877.

BUXUS, viriditas fidei. *ibid.*, 878.

BYSSUS, typus castitatis, id., CXI, 578. Justitia, carnis afflictio, virginitas, acies virtutum, cultus exterior, id., CXII, 876. — Byssus munditiæ cordis symbolum : Godefr. abb., CLXXIV, 388.—Byssus retorta moraliter est continentia carnis : Adam. Scot., CXCVIII, 695.

CADAVERA dicuntur orationes nostræ : Raban. Maur., CXII, 878.

CÆLATURÆ, opera virtutum, *ibid.*, 892.

CALAMUS, nitor gloriæ temporalis ; Garn. de S. Vict., CXCIII, 425.

CALCEAMENTA, affectus et profectus sunt : Alanus de Insulis, CCX, 97. — Calceamentum, operatio, externa bona, mortificationes membrorum : Raban. Maur., CXII, 880.

CALCANEUM, extremitas actionis nostræ profectus noster, *ibid.*; Garner. de S. Victore, CXCIII, 238.

CALOR, dulcedo charitatis desiderium justitiæ : Raban. Maur., CXII, 880

CAMELUS, dispositiones rerum terrenarum, distortæ et tumidæ cogitationes, *ibid.*, 882; Garner. de S. Victore, CXCIII, 92. — Per camelos, qui mundum aliquid habent dum ruminant, et immundum, dum nequaquam ungulam findunt, bonæ rerum temporalium dispensationes possunt intelligi : S. Gregor. Mag., LXXV, 590.

CAMINUS, charitas : Raban. Maur., CXII, 882.

CAMPUS, lata vita, *ibid.*

CANCELLI designant doctrinam obscuram ; Alanus de Insulis, CCX, 69.

CANDELABRUM, contemplatio, status corporis : Rab. Maur., CXII, 882. — Candelabrum designat internæ contemplationis puritatem : Adam. Scot., CXCVIII, 757.

CANDOR, innocentia, decor cœlestis patriæ : Raban. Maur., CXII, 882.

CANTUS. Prædicatio per cantum designatur : Wolbero abb. CXCV, 1037.

CAPILLUS, subtilitas cogitationum, cogitationum su-

perflua : Rab. Maur., CXII, 884.—Capilli sunt cogitationes subtilissimæ : Rupert. abb., CLXVIII, 885. — Defluentes animi cogitationes, superabundans terrena substantia : Garner. de S. Victore, CXCIII, 163 —Cogitationes : Alan. de Insulis, CCX. 77, 92. – Capilli capitis sunt consilia cordis: Richard. a S. Victore, CXCVI, 398. Capilli sponsæ, meditationes sanctæ, *ibid.*, 451.

CAPRA, contemplatio : Rabau. Maur., CXII, 886.

CAPREA, contemplationem figurat : Alanus de Insulis, CCX, 92 Caprea et hinnulus sunt dotes corporis glorioæ, *ibid.*, 71. — Per cervos et capreas, fides, spes et charitas intelliguntur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 496

CAPUT, fides, principium, initium tentationis, excellentia, intentio : Raban. Maur., CXII, 884. — Caput mentem designat : Alanus de Insulis, CCX, 77.

CARBONES dicuntur ignis charitatis, aut exemplorum aut pœnitentiæ : S. Eucher., L, 738.—Per carbones intelligi possunt orationes charitatis igne succensæ : Cassiod., LXX, 903.—Carbones, ardores pœnitentiæ, incendia charitatis, bona exempla : Raban. Maur., CXII, 888.

CARBUNCULUS, lux magnæ scientiæ, *ibid.*, 887.

CARDO potest significare rectæ fidei firmitatem, id., CXI, 400.

CARMELUS, cognitio secretorum, id., CXII, 887.

CARMEN, laus Dei, gloriæ cœlestis, consolationes internæ, *ibid.*

CARO, humiles doctrinæ, *ibid.*, 886.—Cordis sensibilitas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 207.

CASEUS, soliditas mentis : Raban. Maur., CXII, 888.

CASIA, exaltationem significat : S. Bruno Carthus., CLII, 829.

CASTRA, virtutes spirituales : Rabanus Maurus, CXII, 889.

CATENÆ, afflictiones, virtutes spirituales, præsentes tribulationes, *ibid.*, 890.

CATHEDRA, doctrina bona, *ibid.*, 889.

CAUDA, perseverantia, finis sæculi, *ibid.*, 890.

CAUMO, zelus est fidei, *ibid.*

CEDRUS, fides Christi, *ibid.*, 891. — Celsitudo gloriæ cœlestis, spes, solidatus in amore Dei, celsitudo virtutum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 334. — Cedrinum lignum symbolum est spei nostræ quæ debet in supernis firmiter habitare : S. Augustin., XXXIV, 734.

CELLA vinaria dicitur contemplatio : Alanus de Insulis, CCX, 66. — Extasis est, *ibid.*

CERVIX, bona libertas : Raban. Maur., CXII, 893. — Libertatis erectio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 161.

CHARITAS, animæ sensus : S. Bernard., CLXXXIII, 741. Fructus vitis, *ibid.*, 1070. — Charitas dicitur calculus ignitus : Philippus de Harveng, CCIII, 1033 — Domus : S. Bruno Carthus., CLII, 1083.—Oculus simplex : S. Bern., CLXXXII, 407. — Charitas designata est per aurum : S. Paschasius Radbert., CXX, 1041.— Per aurum : S. Bruno Carthus., CLII, 832.—Per solis splendorem : S. Bernard., CLXXXIII, 711. Per risum, *ibid.*, 716. —Charitas in vitta coccinea figuratur : S. Petrus Damian., CXLIV, 891. — Charitas similis est oleo : Godefrid. abb., CLXXIV, 526, 533.

CHORUS, concordia : Raban. Maur., CXII, 898.— Chori castrorum conventus sunt virtutum : Alanus de Insulis, CCX, 97.

CIBARIA, spirituales refectiones, ea quæ ad corporalem victum pertinent : Raban. Maur., CXII, 894.

CIBUS, vitæ communio, doctrina internæ consolationis, *ibid.*, 893.—Cibus animæ est pœnitentia et doctrina : Ven. Godefrid., CLXXIV, 1109.

CILICIUM asperitatem et compunctionem peccatorum signat : Raban. Maur., CXI, 280 ; CXII, 894.

CINCINNI, collectio cogitationum : Garner. de S. Vict., CXCIII, 164.— Cincinni cogitatationes designant : Alanus de Insulis, CCX, 85.

CINGULUM, vigor justitiæ : Raban. Maur., CXII, 896.

CINIPHES, inquietudo cordis, *ibid.*

CINIS, defectus, pœnitentia, humilitas, corruptio mortalitatis, perfectio bonorum operum, *ibid.*, 895.—Cura sæcularis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 362.

CINNAMOMUM, humilitas : Raban. Maur., CXII, 896. — Pœnitentium habitus : Wolbero abb., CXCV, 1172, 1258.

CIRCULUS, protectio superna : Rabanus Maur., CXII, 896.

CITHARA, recta operatio, vita activa, mortificatio carnis, lætitia, suavitas consolationis, *ibid.*, 897.

CIVITAS, humana conversatio, corporales sensus, *ibid.* — Civitas dicitur cœlestis patria : Garner. de S. Victore, CXCIII 389.

CLAMOR, desiderium justi : Raban. Maur., CXII, 881.—Clamor in auribus Dei est desiderium vehemens : S. Bern., CLXXXIII, 217.

CLAUSTRUM. Paradisus dicitur claustrum, id., CLXXXIV, 1058.

CLAVI, præcepta charitatis, ratio et intellectus : Rab. Maur., CXII, 884.

CLIBANUS, amor bonus, *ibid.*, 891.

CLYPEUM, verbum excusatorium, munimina virtutum, virtus patientiæ, *ibid.*, 895.— Virtutum munitio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 321.

COCCUS, ardor charitatis : Rabanus Maur., CXII, 898 ; Wolbero abb., CXCV, 1151.—Coccus bis tinctus est Dei et proximi dilectio : Adam. Scot., CXCVIII, 695. —Coccineus color charitatem designat : S. Bernard., CLXXXIV, 701.— Coccinea chlamys designat geminam dilectionem Dei et proximi : Rupert. abb., CLXX, 160.

COELUM, sanctitas vitæ, sublimes modi contemplationum : Raban Maur., CXII. 891 ; Adam. Scot., CXCVIII, 287. Cœlum sumitur pro sanctitate, *ibid.*, 277. — Cœli ad serenam intelligentiam veritatis significandam pertinent : S. August., XXXIV, 264 —Per cœli superiora charitas est intelligenda, id., XXXVII, 1342.—Cœli primi nomine humilitas, secundi charitas, tertii contemplatio accipitur : Wolbero abb., CXCV, 1020

COENA, dulcedo contemplationis : Raban. Maur., CXII, 892.

COGNITIO, approbatio, scientia, *ibid.*, 901.

COLLUM, sermo prædicationis, mens, fides, audacia, finis elatio, *ibid.*, 898.—Collum dicitur humilitas : Alanus de Insulis, CCX, 81.—Colli nomine designatur intellectus : S. Bernard., CLXXXIII, 984.

COLOR, decus religionis, eloquentiæ sæcularis : Rab. Maur., CXII, 900.— Color albus gloriæ et gaudii est indicium : S. Bernard., CLXXXII, 412. — Colorum diversitas est virtutum varietas : Adam. Scot., CXCVIII, 766.

COLUMBA, simplicitas : S. Eucher., L, 748 —Vita activa, gemitus pœnitentiæ : Raban. Maur., CXII, 898. — Columba symbolum charitatis et simplicitatis : V. Godefrid., CLXXIV, 972 —Humilitatis : S. Bernard., CLXXXIII, 1001. —Columba significat sapientiam : S. Anselm. Cantuariens., CLVIII, 622.—Columba ex area dimissa virtutem signabat : S. Ambros., XIV, 591.—In columba ostenditur simplicitas cordis : S. Fulgentius, LXV, 581 ; S. Greg. Mag., LXXV, 520. — Intentio bona designata per columbam : Adamus Scot., CXCVIII, 286.

COLUMNA, rectitudo fidei, internæ virtutes mentis : Rab. Maur., CXII, 899. — Columna ignis malam conscientiam torquatam significat ; columna nubis conscientiam bonam refrigerantem : Adamus Scot., CXCVIII, 786. — Columnæ duæ in templo Salomonis significant misericordiam et judicium : Rupert. abb., CLXVII, 1165.—Columnæ quatuor sunt virtutes cardinales : Wolbero abb., CXCV, 1027.—Columnæ quinque significant quinque sensus exteriores : Adam. Scot., CXCVIII, 733

COMÆ, cogitationes mentis : Rabanus Maurus, CXII, 901.

COMEDERE, discere, implere, *ibid.*, 901.

COMPAGES, intentiones, *ibid.*, 900.

COR, ratio, voluntas, sublimis contemplatio, cogitationes, *ibid.*, 901.

CORNU, fortitudo, munimina virtutum, *ibid.*, 903. — Cornu designat patientiam : S. Bruno Carthus., CLII, 978. Virtutem, *ibid.*, 1110.—Cornua novam vitam significant : Petr. Lombard., CXCI, 640.

CORONA, victoria præmium regni : Raban. Maur., CXII, 903.

CORPUS, quælibet nostra actio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 157.

CORTEX, delectationes, sensus historiales : Rab. Maur., CXII, 904.—Historiæ sensus, tegmen humilitatis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 597.

COSTÆ, robur spirituale, sensus animæ : Rab. Maur., CXII, 904 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 224.

CRINES designant cogitationes : Alanus de Insulis, CCX, 81.

CROCUS, charitas : Raban. Maur., CXII, 904. — Abstinentia croco comparatur : S. Bernard., CLXXXIV, 719.

CRUS, bona desideria, robora stabilitatis : Raban Maur. CXII, 905. — Crura duo sponsi sunt misericordia et veritas : Rupert. abb., CLXVIII, 927.

CUBILE, bona mens, quies cœlestis, præmia sanctorum.

CUBITUS, bona actio, multiplicitas vitæ activæ : Raban. Maur., CXII, 904. — Operatio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 194.

CULMUS, status mundi : Raban. Maur., CXII, 904.

CULTRUM, acumen intellectus, *ibid.*, 905.

CYMBALUM, obsequia charitatis, *ibid.*, 895.

CYPHUS, doctrina cœlestis, lex, *ibid.*

CYPRUS, gratiæ cœlestis refectio, *ibid.*, 896.
DENTES, interni sensus : Raban. Maur., CXI, 1222 ; CXII, 907 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 178. — Robora virtutum : Raban. Maur., CXII, 907. — Dentes significant intelligentiam : Gillebert., CLXXXIV, 124. — Exercitia spiritualia : Alan. de Insulis, CCX, 92.
DESERTUM, sancta conversatio, cœlum : Raban. Maur., CXII, 908.
DEXTERA, DEXTRA, gratia, salus animæ, bona actio, contemplatio, patientia, prosperitas, elatio in virtutibus, vita æterna, favor : Raban. Maur., CXII, 909. — Vita perpetua, id quod pro magno habetur : Garner. de S. Victore, CXCIII, 198. — Dextra significat potentiam vel pietatem : S. Bruno Carthus., CLII, 844. — Favorem, *ibid.*, 944. — Æternalia, resurrectionem : Wolbero abb., CXCV, 1103. — Prosperitatem : Alan. de Insul., CCX, 56. — Dextra felicitatem designat : Rupert. abb., CLXVII, 1426. — Dextera mystice denotat bona opera : Vener. Godefr., CLXXIV, 729.
DEXTRALIA, ornamenta bonorum operum : Raban. Maur., CXII, 909.
DIES, justitia, fides, prospera ; dierum etiam nomine intelligitur illuminatio divinæ gratiæ per diversa dona virtutum : S. Eucher., L, 741. — Dies, tempus, illuminatio mentis, claritas quietis internæ, bona interna : Raban. Maur., CXII, 909. — Claritas vitæ futuræ, claritas intellectus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 370. — Dies præmium significat : Wolbero abb., CXCV, 1156.
DIGITUS, discretio, moderamen : Raban. Maur., CXII, 910. — Digiti, discretio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 200. — Digiti designant opera discreta : Alan. de Insulis, CCX, 86.
DILUCULUM, claritatis internæ adventus, studium : Raban. Maur., CXII, 910. — Cognitio veritatis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 366.
DIVITIÆ, consilia : Raban. Maur., CXII, 911. — Consiliorum acumina : Garner. de S. Victore, CXCIII, 309.
DOMUS, patria cœlestis, delectatio favoris, diversi ordines, conscientia bona : Raban. Maur., CXII, 911. — Conscientia, virtutum fabrica : Garner. de S. Victore, CXCIII, 395.
DORMITIO, quies vitæ : Raban. Maur., CXII, 913.
DORSUM, patientia, *ibid.*, 912.
EBRIETAS, gaudium supernæ gratiæ, *ibid.*, 914.
EBUR dicitur castitas, fortitudo, *ibid.*, 913.
EDOM. — Per filiam Edom turba omnium persecutionum Ecclesiæ exprimitur, id., CXI, 1261.
EDUS, gemitus, pœnitentia, id., CXII, 914.
ELATÆ, palmarum spirituales triumphi, *ibid.*, 915.
ELECTRUM. Electro pax comparatur : Petr. Cantor, CCV, 494.
ENSIS, rigor pœnitentiæ, rigor continentiæ, acumen prædicationis : Raban. Maur., CXII, 915.
EQUUS, honor sæcularis, opera, cogitationes, *ibid.*, 916. — Dignitas temporalis, recta intentio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 87. — Equi currus prudentiæ sunt quinque sensus externi : Alan. de Insul., CCX, 521.
EREMUS, austera, secura et tranquilla vita : Raban. Maur., CXII, 953.
ESCA, simplex doctrina, desiderium, sacrificia legis, *ibid*, 917. — Escæ mundæ et immundæ significabant eleemosynis munda omnia fieri : S. Prosper Aquitan., LI, 775.
ESEBEN, cor compunctum : Raban. Maur., CXII, 917.
EXITUS, compunctiones, relictio peccati, *ibid.*, 919.
FACIES, intentio, conscientia bona, actio, *ibid.*, 920. — Mens, mentis intentio, notitia, cogitatio Dei, rei præsentia, ultio animadversionis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 184.
FARINA, munda cogitatio : Raban. Maur., CXII, 921.
FAUCES, scientiæ, meditationes cordis, verba, *ibid.*, 923.
FAVILLA, recordatio mortalitatis, *ibid.*
FAVUS distillans est dulcedo meritorum : Richard. de S. Victore, CXCVI, 496.
FEMINALIA, insignia castitatis : Raban. Maur., CXII, 923.
FENESTRA est auditus fidei vel cordis intellectus, visus, auditus, odoratus, et cæteri sensus carnis, cogitatio carnis, vel ipsa mentis intentio, id., CXI, 401. — Fenestræ indicant sensus nostros : Vener. Godefrid., CLXXXIV, 844 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 409. — Doctrinam manifestam : Alan. de Insulis, CCX, 67.
FENUM, concupiscentia : S. Augustin., XXXVII, 1242. — Res transitoria, subsidia temporalia : Raban. Maur., CXII, 924.
FERMENTUM, charitas, *ibid.*
FERRUM, donum intellectus, prædicatio, tribulatio, sermo durus, spiritualis fortitudo, necessitas vitæ præsentis, *ibid.*, 925. — Fortitudo, jaculum prædicationis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 312.
FESTUCA, perturbatio mentis : Raban. Maur., CXII, 925.
FETUS gemelli significant duo charitatis præcepta, id est, dilectionem Dei et proximi, id., CXI, 202.
FICUS, suavitas mentis, charitas, id., CXII, 926.
FIDES est lucerna : Bernard., CLXXXIV, 522. — Fides significatur per naviculam : S. Rupert. abb., CLXVIII, 1534. — Per primum diem : S. Bernard., CLXXXIV, 607. — Fides comparatur Libano : Gillebert., CLXXXIV, 197. — Pupillæ oculi : S. Bernard., CLXXXIV, 741. — Umbræ, id., CLXXXIII, 944.
FILIÆ Jerusalem designant virtutes : Alanus de Insulis, CCX, 76.
FILIUS, bona opera : Raban. Maur., CXII, 927. — Virtutes per filias Job significantur : Rupert. abb., CLXVIII, 966.
FINIS, impletio, mors carnis, internæ cogitationes, extremitas orbis : Raban. Maur., CXII, 932.
FISTULA, suggestio, *ibid.*, 929. — Humilitas per fistulam exprimitur : Wolbero abb., CXCV, 1172, 1258.
FLAMMA, cognitio, gloria temporalis, bona prædicatio : Raban. Maur., CXII, 921.
FLOS, decor mundi, teneritudo primæ ætatis, initium boni operis, *ibid.*, 929. — Flos horti, virginitas, flos campi, martyrium, flos thalami, bona actio : S. Bern., CLXXXIII, 1009. — Flores, specimen justitiæ aut inchoatio bene operantium : S. Eucher., L, 742. — Præsentis vitæ gloria, favor humanus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 347. — Flores fidem designant : S. Bernard., CLXXXIII, 1025. — Flores incipientes fructus perfectos designant, *ibid.*
FLUCTUS, timor Dei : S. Eucher., L, 742. — Tumultus tentationum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 303.
FLUENTA, copiæ virtutum : Raban. Maur., CXII, 936.
FLUMEN, instabilitas sæculi, transitoria hujus mundi, tribulationes : Raban. Maur., CXII, 933. — Actiones sæculi : Garner. de S. Victore, CXCIII, 295.
FLUVIUS, abundantia internæ refectionis, vita sæcularis, sapientia sæcularis : Raban. Maur., CXII, 934. — Cursus mutabilitatis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 291. — Fluvius gratiam cœlestem designat : Alan. de Insulis, CCX, 200. — Fluvius egrediens de paradiso gratiam denotat : Adam. Scot., CXCVIII, 249. — Cardinales virtutes sunt quatuor fluvii paradisi : Vener. Godefrid., CLXXIV, 147.
FOLIUM, sermo doctrinæ, vel vestitus et decor cum protectione divinæ gratiæ : S. Eucher., L, 742. — Instabilitas : Raban. Maur., CXII, 939.
FONS, doctrinæ spirituales, dona internæ gratiæ, *ibid.*, 929. — Dona gratiæ spiritalis, fluenta veritatis : Garner. de S. Victore, CXCVIII, 299. — Fons signatus est sapientia : Gillebert., CLXXXIV, 186.
FORAMEN, interna compunctio, dona spiritualia : Raban. Maur., CXII, 930. — Occulta inspiratio : Alanus de Insulis, CCX, 86. — Fornax, tribulatio : Raban. Maur., CXII, 931.
FORTES tres David significant sapientiam, humilitatem et fortitudinem : Rupert. abb., CLXVIII, 167.
FOSSA, humilitas, patientia : Raban. Maur., CXII, 932 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 275.
FOVEA, terrenarum rerum abjectio, latebra defensionis, *ibid.*, 274.
FRENUM, afflictio carnis : Raban. Maur., CXII, 925.
FRIGUS, adversitas, *ibid.*, 937.
FRUCTUS, merces, exemplum, justitia, prædicationes sanctæ, virtutes spirituales, *ibid.*, 938. — Fructus opera designant : S. Bernard., CLXXXIII, 1025.
FRUMENTUM, opus spirituale, virtutes, sermo doctrinæ : Raban. Maur., CXII, 938. — Viriditas æternæ retributionis, spiritale opus, interna sacri eloquii intelligentia, virtutes, prædicationis verba : Garner. de S. Victore, CXCIII, 430.
FULGOR, renovatio mentis : Raban. Maur., CXII, 935.
FULGUR, comminatio peccatorum, terror timoris, miracula, *ibid.* — Fulgura exprimunt divinos terrores vel comminationes quæ scriptæ sunt in lege divina, id., CXI, 277.
FUMUS, initia compunctionis futuræ : S. Eucher., L, 738. — Compunctio, brevitas vitæ : Raban. Maur., CXII, 935. — Compunctio, caliginosa dubietas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 359. — Contritio significatur per vaporem fumi : Rupert. abb., CLXVII, 1676. — Fumus significat compunctionem lacrymarum, *ibid.*, 1291.
FUNDAMENTUM, fides : Raban. Maur., CXII, 935.
FUNICULUS, fides, cogitatio nostra, subtilitas prædicationis, *ibid.*, 937.

FUNIS, boni eventus, asperitates sæculi, *ibid.*, 936.
GALBANUS, virtus orationis, *ibid.*, 939.
GALEA dicitur operatio bona, *ibid.*, 940.
GALILÆA quæ interpretatur *rota* sive *transmigratio* facta, *revelatio*, significat aliquando vitæ cursum : Raban. Maur., CXI, 340. — Galilæa, commutatio vitæ, id., CXII, 947.
GALLINA significat sapientiam, sive sanctam Ecclesiam : S. Aug., XXXVII, 1152. ; S. Eucher., L, 748; Raban. Maur., CXI, 348. — Gallina, anima : S. Eucher., L, 748.
GELU, asperitas tribulationis : Raban. Maur., CXII, 943.
GENÆ significant exteriorem habitum : Rupert. abb., CLXVIII, 924. — Genæ verecundiam designant : Alanus de Insulis, CCX, 93.
GLADIUS, prædicatio sancta, acutum ingenium, tribulatio temporalis, separatio, repugnantia, persecutio : Raban. Maur., CXII, 940. — Vicina percussio, tribulatio temporalis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 322. — Lingua dicitur gladius acutus : Petr. Lombard., CXCI, 1258. — Disciplinæ rigor significatur gladio : Philippus de Harveng, CCIII, 1197.
GOMOR, virtus discretionis : Raban. Maur., CXII, 946.
GRANDO, verbum correptionis, tribulatio gravis, afflictio, *ibid.*, 943.
GRANUM, verbum fidei, *ibid.*
GRESSUS, bona opera, merita sancta, profectus spirituales, *ibid.*, 943.
GURGES, impetus persecutionis, *ibid.*, 946.
GUTTÆ, angustia, *ibid.*, 947. — Guttæ noctium obscuræ sunt sapientia : Alanus de Insulis, CCX, 85.
GUTTUR sponsi est internus sapor : Richard. a S. Victore, CXCVI, 518. — Prædicatio : S. Gregor. Mag., LXXIX, 537.
HABITACULUM, superna Jerusalem, actio : Raban. Maur., CXII, 948.
HÆDI. — Oculi et aures per hædos significantur : S. Bernard., CLXXXII, 957.
HAMUS dicitur prædicatio : Raban. Maur., CXII, 947.
HASTA, prædicatio, potestas regni, persecutio, *ibid.*, 948. — Prædicationis jaculum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 327.
HERBA, jucunditas vel quædam rudimenta proficientis animæ : S. Eucher., L, 742. — Fidei viror, virtutes, scientia bona, actio, subsidium temporale, gloria mundana, decreta planiora : Raban. Maur., CXII, 950 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 419.
HIEMS, timor servilis : S. Bernard., CLXXXIII, 1060.
HINNULI, virtutes spirituales : Raban. Maur., CXII, 954.
HIRCUS, opera pœnitentiæ, *ibid.*
HIRUNDO, assiduitas orationis, *ibid.*
HODIE, omne tempus, *ibid.*, 964.
HOLOCAUSTUM, vita contemplativa, *ibid.*, 961.
HORA, anni : S. Eucher., L, 741.
HORDEUM, operatio : Raban. Maur., CXII, 1012. — Terrenarum rerum dispensatio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 434.
HORTUS sponsæ conclusus virtutem designat castitatis per continentiam munitæ : S. Gregor. Mag., LXXIX, 599.
HOSPITALITAS filia est misericordiæ : Petrus Cantor, CCV, 324.
HUMERUS, vita socialis, opus justitiæ, opus proprium, labor, passiones, fortitudo, fortes conversationes : Raban. Maur., CXII, 959. — Vitæ socialis conjunctio, operatio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 191.
HUMILITAS, virtus mansuetudinis, delectatio, satisfactio : Raban. Maur., CXII, 959.
HYDRIA dicitur sapientia, *ibid.*, 1088.
HYSSOPUS typus est fidei : S. Petr. Damian., CXLIV, 909 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 424. In hyssopo designatur humilitas et patientia : S. Eucher., L, 742; S. Bernard., CLXXXIII, 999.
IACINTUS dicitur cœleste desiderium : Raban Maur., CXII, 965.
IGNIS, charitas, bonum desiderium, ardor sanctitatis, lumen scientiæ, persecutio, doctrina, excellentia temporalis, zelus, tribulatio, *ibid*, 966. — Zelus charitatis, compunctio, ardor passionis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 355. — Per ignem fervor charitatis intelligitur : Raban. Maur., CXI, 1079. — Ignis designat severitatem : Adam. Scot., CXCVIII, 788.
IMBER, prædicatio divinitatis, exuberans doctrina, humilis doctrina, persecutio, verba doctorum : Raban. Maur., CXII, 970. — Imber inundationem tentationum designat : Alanus de Insulis, CCX, 69.
INAURIS, obedientia : Raban. Maur., CXII, 970.
INCASTRATURÆ in lateribus tabularum, virtutem designant humilitatis in montibus justorum, id., CVIII, 169.
INTESTINA, interiora mentis nostræ, id., CXII, 971.
IRA Dei, experientia justæ ultionis, *ibid.*, 975.
JANUA, conscientia, misericordia, *ibid.*, 965.
JASPUS, fides, *ibid.*, 965. — Viror interni desiderii : Garner. de S. Victore, CXCIII, 354.
JERUSALEM, animam fidelem denotat : Raban. Maur., CXI, 337, 379.
JORDANIS, humilitas, instabilitas hujus vitæ, CXII, 971.
JUDICIUM, discretio, separatio *ibid.*, 973.
JUGUM, religio, captivitas, *ibid.*, 972.
JUMENTA, pudicitia, adjumenta, virtutes, *ibid.*, 973. — Jumenta dicuntur sæculi implicamenta : Garner. de S. Victore, CXCIII, 85.
JUSTITIA, fides, bona actio, flagella justificantia : Raban. Maur., CXII, 973.
JUNIPERUS, stabilitas charitatis, *ibid.*, 972.
JUVENTUS, primæva ætas, initium bonæ conversationis, reversio ad bonum, *ibid.*, 975.
LABIA, oris locutio, *ibid.*; 977. — Labia dilecti significant doctrinam puram et mundam : Rupert. abb., CLXVIII, 924.
LABRUM, compunctio : Raban. Maur., CXII, 977. — Labrum æneum tabernaculi designat compunctionis et lacrymarum ablutionem : Adam. Scot., CXCVIII, 768.
LAC symbolum est simplicioris et rudioris doctrinæ : Raban. Maur., CVII, 551 ; CVIII, 1137. — Lac, simplex doctrina, innocentia, bona actio, temporalis administratio, id., CXII, 978. — Doctrina lacti comparatur : Gilbert., CLXXXIV, 142.
LACTUCÆ, afflictiones : Raban. Maur., CXII, 979. — Amaritudo pœnitentiæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 429.
LÆVA, temporalia dona : Raban. Maur., CXII, 985. — Vitæ præsentis prosperitas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 199. — Læva, bona temporalia, passionem significat : Wolbero abb., CXCV, 1103.
LAGUNCULA, conscientia : Raban. Maur., CXII, 979.
LAMINA, opera pietatis, *ibid.*
LAMPAS, opera bona, claritas miraculorum, *ibid.*, 981 : Garner. de S. Victore, CXCIII, 457.
LANA, simplicitas, bona actio, sustentamenta temporalia : Raban. Maur., CXII, 980. — Lana calorem et mystice divinum amorem denotat : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1126.
LANCEÆ, tentationum jacula : Garner. de S. Victore, CXCIII, 328.
LAPIS, dura cogitatio, *ibid.*, 350. — Per lapides opera exprimuntur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 492.
LATITUDO, charitas. Raban. Maur., CXII, 983.
LATUS, munimen, meditatio contemplationis, *ibid.*, 982. — Latus significat unionem carnis et animæ : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 678, 679.
LAVACRUM mentis designat purgationem : Alanus de Insulis, CCX, 78, 170.
LECTULUS, sanctum otium, spes interna, quies interna : Raban. Maur., CXII, 985; Wolbero abb., CXCV, 1090, 1123.
LECTUS requiem carnis denotat : Vener. Godefrid., CLXXIV, 459. — Quietem mentis : Alanus de Insulis, CCX, 72.
LEGUMINA significare possunt continentiam luxuriæ et mortificationem corporis : Raban. Maur., CXI, 506.
LEX, charitas, id., CXII, 984.
LIBANUS candorem sonat : Gillebert., CLXXXIV, 89, 148. — Virginitatem, *ibid.*, 89-90. — Fidem., *ibid.*, 197.
LIBER, occulta hominis : Raban. Maur., CXII, 987.
LIGNUM, deliciæ spirituales, *ibid.*, 985. — Lignum pœnitentiam et fortitudinem hominis indicat : Vener. Godefrid., CLXXIV, 476. — Ligna, virtutes spirituales, operationes bonæ : Raban. Maur., CXII, 986. — Ligna universa Libani virtutes omnes sunt : Wolbero abb., CXCV, 1173. — Cogitationum bona ordinatio designatur per ligna sethim : Adam. Scot., CXCVIII, 747.
LILIUM, bona opera, candores veritatis : Raban. Maur., CXII, 986. — Candor æternæ patriæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 421. — Lilium designat virginitatem, id., CXI, 528. — Castitatem et humilitatem : Alan. de Insulis, CCX, 71. — Lilii splendor animæ hilaritatem designat : S. Bernard., CLXXXIV, 673. — Sermones sacri, lilia : Gillebert., CLXXXIV, 142.
LIMEN, fides : Raban. Maur., CXII, 986.
LINEA, norma aptæ institutionis, *ibid.*, 987.
LINGUA, aperta locutio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 176.

LINUM, subtilitas, spiritualis intellectus : Raban. Maur., CXII, 987.
LITTUS, finis sæculi, stabilitas immortalitatis, *ibid.*
LOCULUS, conscientia bona, *ibid.*, 989.
LOCUS, innocentia, dilectio vitæ præsentis, conversatio sancta, sanctitas vitæ, sollicitudines mentis, *ibid.*, 988.
LOCUSTA, resurrectio, *ibid.*, 988.
LONGITUDO, longanimitas, fides, *ibid.*, 989.
LORUM, præceptum disciplinæ, vincula custodiæ nostræ, *ibid.*
LUCERNA, opus bonum, gratia divina, sermo prædicationis, bona vita interna, visitatio, *ibid.* — Oratio : S. Bernard., CLXXXV, 66. — Claritas prædicationis, claritas bonorum operum, gaudium inane : Garner. de S. Victore, CXCIII, 364. — Lucernæ opera bona designant : Wolbero abb. CXCV, 1031.
LUCIFER, clarus intellectus : Raban. Maur., CXII, 989.
LUMBI, propago mortalitatis, *ibid.*, 990. — Laudis appetitus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 229.
LUMEN, intentio cordis : S. Eucher., L, 741. — Cognitio veritatis, prædicatio, miraculum, gratia Dei, intentio, doctrina : Raban. Maur., CXII, 990.
LUNA, fama cum laude, mobilitas mentis, scientia, adversitas, *ibid.*, 991. — Fama boni operis, mutabilitas temporalitatis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 40.
LUTUM, prima conditio, doctrina : Raban. Maur., CXII, 991.
LUX, bona actio, prædicatio, gloria vitæ, gladius cordis, *ibid.*, 989. — Claritas æternæ patriæ, gloria vitæ præsentis, gaudium inane, justitia, claritas prædicationis : Garner. de S. Vict., CXCIII, 361. — Lux prosperitatem significat : Philippus de Harveng, CCIII, 1176.
MACERIA, cordis disciplina, latus fides et operatio : Raban. Maur., CXII, 992. — Munitio disciplinæ, difficultates perfectionis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 393.
MALA intelliguntur fructus bonæ operationis cum bono odore, id est, gratia bonæ famæ et morum fructibus : S. Eucher., L, 742. — Malogranata, virtutes : Raban. Maur., CXII, 992. — Malum punicum, operationes bonæ, *ibid.*, 992. — Symbolum unionis fraternæ : Adam. Scot., CXCVIII, 492. — Mala punica, fidei unitas : Garner. de S. Victore, CXCVIII, 349.
MAMMÆ, sensus naturales : Raban. Maur., CXII, 992.
MANDRAGORÆ, bona fama, *ibid.*, 995.
MANE, lux actuum humanorum vel præsentis vitæ prosperitas : S. Eucher., L, 741. — Initium fidei, vitæ præsentis prosperitas, exordium vitæ præsentis, consolatio interna, claritas futuræ vitæ, prima ætas mundi, pueritia : Raban. Maur., CXII, 992 ; Garner. de S. Vict., CXCIII, 368.
MANIPULUS, fructus justitiæ : S. Eucher., L, 742. — Opera bona, præmia sanctorum : Raban. Maur., CXII, 995. — Manipulus dignos pœnitentiæ fructus significat : Rupert. abb., CLXX, 29.
MANNA in arca inclusum symbolum gratiæ : S. Augustin., XXXIV, 733. — Beatitudo cœlestis : Raban. Maur., CXII, 995. — Manna gratiam significat : Eugyppius abb., LXII, 678.
MANUS, potestas, impulsio, disciplina, gratia, munificentia, vindicta, opus bonum, persecutio diurna, discretio, curæ spirituales : Raban. Maur., CXII, 993. — Activa vita, potestas, operatio, fortitudo, severa legis districtio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 194. — Manus hominis sub pennis animalium in Ezechiele duplicem designant vitam, per manus activam, per pennas contemplativam : S. Gregor. Mag., LXXVI, 809. — Manus in Scriptura pro operibus accipiuntur : Alcuin., C, 684. — Manus sumitur pro potentia : S. Bruno Carthus., CLII, 717. — Pro impulsione, *ibid.*, 784. — Pro vindicta, *ibid.*, 886. — Pro auxilio, *ibid.*, 1129.
MARE, sæcularis operatio : Raban. Maur., CXII, 995. — Sæcularium inquietudo : Garner. de S. Victore, CXCIII, 287. — Mare cor pœnitens denotat : Vener. Godefrid., CLXXIV, 434.
MARGARITA, cœleste desiderium, deliciæ terrenæ : Raban. Maur., CXII, 996.
MARGO, fides, *ibid.*, 995.
MARMOR, firmitas bona, *ibid.*, 996.
MATUTINUM, prosperitas, exercitatio, justitia, dilatio, *ibid.*, 993.
MAXILLA, prædicatio, *ibid.*, 997.
MEDULLA, divitiæ terrenæ, intentiones, *ibid.* — Subtilitas ingenii, divitiæ, intentiones carnis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 219.
MEL, sapientia spiritualis, contemplatio, dulcedo carnis : Raban. Maur., CXII, 997.
MENSES, termini actionum, bona quies mentis, *ibid.*
MERIDIES, plana doctrinarum factorumque claritas : S. Eucher., L, 741. — Tribulatio, fides, ardor charitatis : Raban. Maur., CXII, 998. — Meridies dicitur visio beata : S. Bernard., CLXXXIII, 953.
MESSIS, operatio aperta, præsens sæculum : Raban. Maur., CXII, 998. — Donum rectæ intelligentiæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 432.
MILITES, virtutes spirituales : Raban. Maur., CXII, 999.
MILITIA, aspera vita, *ibid.*
MILLE argentei omnem mundanam designant substantiam : Alan. de Insulis, CCX, 396 — Mille clypei ex domo Davi pendentes sunt universa virtutum documenta nos munientia : Wolbero abb., CXCV, 1153. — Millenarius numerus perfectionem designat : Alanus de Insulis, CCX, 108.
MODIUS, commodum temporale, perfectio : Raban. Maur., CXII, 1000.
MOENIA, ornamenta virtutum, *ibid.*, 998.
MONILIA, instrumenta virtutum, *ibid.*, 1000. — Monile castitatem designat : Alan. de Insulis, CCX, 98.
MONS, sublimitas hujus mundi, contemplationes internæ : Raban. Maur., CXII, 1001. — Mons altitudo bonæ vitæ, altitudo contemplationis, tumor dignitatum ecclesiasticarum, altæ contemplationes : Garner. de S. Victore, CXCIII, 252. — Mons Olivarum designat celsitudinem virtutum et gratiarum spiritualium quæ dono Spiritus sancti distribuuntur fidelibus : Raban. Maur., CXI, 361. — Mons in quo Loth salvatur perfectio est : Rupert. abb., CLXVII, 410. — Montes in quibus dilectus dicit se venire saliens, sunt eminentes virtutes : Wolbero abb., CXCV, 1117. — Montes contemplationem designant : Alanus de Insulis, CCX, 77, 78. — Montes aromatum excellentia virtutum, *ibid.*, 109. — Castitas et humilitas montibus sunt similes : Vener. Godefrid., CLXXIV, 175.
MORS, exstinctio vitæ sæcularis : Raban. Maur., CXII, 1002.
MORTARIOLUM, martyria, *ibid.*, 1002.
MULIERES. Affectiones bonæ et malæ designatæ per mulieres coram Salomone contendentes : Vener. Godefrid., CLXXIV, 523.
MUNITIONES : Raban. Maur., CXII, 1003.
MURENULÆ, ornamenta virtutum, *ibid.*
MURUS, adversitas mundi, disciplina, *ibid.* — Munimen fidei christianæ, munitio disciplinæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 392. — Murus designat firmitatem : Alan. de Insulis, CCX, 107.
MUSTUM, spiritualis fervor : Raban. Maur., CXII, 1003.
MYRRHA, mortificatio, tolerantia passionis, *ibid.*, 999. — Mortificatio : Vener. Godefrid., CLXXIV, 986, 987 ; Wolbero abb., CXCV, 1173 ; Alanus de Insulis, CCX, 86. — Myrrha, virtutum suavitas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 423. — Myrrha significat incorruptibilitatem et virginitatem : S. Bruno Carthus., CLII, 829. — Myrrha et thus, orationis perfectæ symbola : Gillebert., CLXXXIV, 148. — Myrrha et thus passionis amaritudinem designant, *ibid.*, 646. — Fides, spes et charitas per myrrham thus et universum pulverem pigmentarii figurantur : Wolbero abb., CXCV, 1132.
MYRTUS, temperies cogitationis : Raban. Maur., CXII, 999. — Per myrtum significantur proximarum tribulationes per compassionem Verbi consolationis temperatæ : Wolbero abb., CXCV, 1275.
MYTRA, stabilitas mentis : Raban. Maur., CXII, 999.
NARDUS, fides, charitas interna, suavitas mentis, *ibid.*, 1004. — Nardus significat charitatem : Wolbero, abb., CXCV, 1078. — Humilitatem : Rupert. abb., CLXVIII, 851 ; S. Bernard., CLXXXIII, 428, 989. — Humilitatem charitate ferventem, id., CLXXXIV, 428. — Quietem mentis : Gillebert., CLXXXIV, 190.
NARES, exhalantes insidiæ, præscientia : Garner. de S. Victore, CXCIII, 171.
NASUS, discretio : Raban. Maur., CXII, 1004 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 171 ; Alanus de Insulis, CCX, 99.
NAVICULA cœlestem designat requiem : Vener. Godefrid., CLXXIV, 918, 923.
NEBULÆ, abolitio peccatorum : S. Eucher., L, 739. — Nebula pro luce accipitur et pro cordis munditia : Rupert. abb., CLXVII, 696.
NEMUS, nitor eloquentiæ sæcularis : Raban. Maur., CXII, 1005.
NERVI, sententia fortis districtionis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 220.
NIDULUS, simplicitas : Raban. Maur., CXII 1006.
NIDUS, bona conscientia : S. Eucher., L, 748. — Fides sancta conversatio : Raban. Maur., CXII, 1006.

NIGREDO, humilitas, tribulatio exterior, labor, *ibid.*
NITRUM, exterior carnis mundities, *ibid.*
NIX, desiderium cœleste, *ibid.* — Candor vitæ cœlestis, animadversio supremi judicii : Garner. de S. Vict., CXCIII, 63. — Nix interdum malum, interdum bonum significat : Rupert. abb., CLXVIII, 776. — Nivis, candor justitiæ : S. Eucher., L, 739.
NOVACULA significat vim divini amoris : Rupert. abb., CLXVII, 857.
NOX, vita præsens, tristitia : Garner. de S. Victore, CXCIII, 376.
NUBES, temporalia bona, *ibid.*, 49.
NUMERUS denarius decalogum significat : Wolbero abb., CXCV, 1137, 1212. — Numerus senarius perfectionem significat, *ibid.*
OBRYZUM, divitiæ terrenæ : Raban. Maur., CXII, 1009.
OCCIDENS, decrepita ætas, *ibid.*, 1010.
OCTONARIUS numerus, resurrectio carnis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 450.
OCULUS, intentio cordis, claritas intellectus, internum desiderium, opus, intuitus exterior, sensus spirituales, *ibid.*, 1009. — Cordis intentio, qui docendo illuminat, contemplativa vel activa vita, spes, operationes : Garner. de S. Victore, CXCIII, 166. — Oculus designat intentionem : Alanus de Insulis, CCX, 278. — Intentionem mentis : Wolbero abb., CXCV, 1031. — Intentionem operis : Vener. Godefrid., CLXXIV, 927. — Contemplationem : Alanus de Insulis, CCX, 278.
ODOR, suavitas sanctitatis, bona vita, sanctitas locutionis : Raban. Maur., CXII, 1010. — Odor bonus est exemplum bonum : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 408. — Odor unguenti, pœnitentiæ symbolum, *ibid.*, 937.
OLEUM, interna gratia, devotio mentis, charitas, testimonium cordis, consolatio, forma laudis : Raban. Maur., CXII, 1011. — Oleum dicitur divina gratia : Alanus de Insulis, CCX, 233. — Oleum significat bona opera : Alcuin., C, 705. — Oleum in vasis habere est lætitiam bonorum operum in conscientiis habere : Wolbero abb., CXCV, 1043. — Charitas oleo comparatur, *ibid.*, 1031.
OLIVA, misericordia, opera justorum . Raban. Maur., CXII, 1011. — Oliva charitatem significat : S. Bernard., CLXXXIV, 733.
OLLA, tribulatio : Raban. Maur., CXII, 1011.
ONYCHA, oratio, *ibid.*, 1012.
ORGANUM, lætitia mentis, prædicationes, *ibid.*
ORIENS, pueritia, sanctitas vitæ, *ibid.*—Oriens pro justitia sumitur : Philippus de Harveng, CCIII, 949.
OS, secretum bonæ mentis, locutio : Raban. Maur., CXII, 1013. — Cordis cogitatio, locutio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 173.
OS, fortia facta, fortitudo carnis : Raban. Maur., CXII, 1013.— Ossa virtutes, duritia fortitudinis, carnis fortitudo : Garner. de S. Victore, CXCIII, 214.
OSCULUM, charitas, deceptiones : Raban. Maur.,CXII, 1014.
OSTIUM, ingressus regni cœlestis, dilectio Dei et proximi, desideria carnis, *ibid.* — Fides, seu visio Dei, initium cognitionis divinæ, intellectus, exitus, claustra divini timoris, virtutes ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 406. — Ostium dicitur obedientia : Alanus de Insulis, CCX, 86.
OVIS, innocentia, mundæ cogitationes : Raban. Maur., CXII, 1015. — Cogitationum innocentia : Garner. de S. Victore, CXCIII, 105.
OVUM, spes : Raban. Maur., CXII, 1014.
PALEÆ, necessaria vitæ, *ibid.*, 1018.
PALIURUS, excusatio, *ibid.*, 1019.
PALLIUM, reverentia, jucunditas cordis, auxilium consideratio propriæ infirmitatis, actionis, *ibid.*, 1018.
PALMA, perfectio, vel victoria : S. Eucher., L, 742. — Recta intentio, victoriæ spirituales, præmia æterna : Raban. Maur., CXII, 1017.— Victoriæ symbolum : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 505; Wolbero abb., CXCV, 1193.
PALPEBRÆ, cogitationes, interna consilia : Raban. Maur., CXII, 1018.
PANIS, gratia spiritualis, bona actio, robur charitatis, humilitas, consolatio, subsidium vitæ, gratiæ spirituales, intelligentia sanctissimæ Trinitatis, internæ consolationes, *ibid.*, 1021. — Panis nomine delitiæ intelliguntur : Petrus Cantor, CCV, 395.
PAPYRUS, scientia sæcularis : Raban. Maur., CXII, 1021.
PARADISUS, serenitas mentis, gloria temporalis, gaudium cœleste, *ibid.*, 1022. — Paradisus voluptatis designat plenitudinem suavitatis in Christo : Adam. Scot , CXCVIII, 219. — Vita spiritualis paradiso est similis : Vener. Godefrid., CLXXIV, 145. — Lacrymarum sive compunctionum quatuor species designatæ per quatuor flumina paradisi : Adam. Scot., CXCVIII, 771.
PASCUA, refectio spiritalis : S. Eucher., L, 742.
PASTUS, instructio, internæ sapientiæ refectio : Raban. Maur., CXII, 1022.
PAX, amor socialis, quies mentis, tranquillitas contemplationis, prædicatio, quies futura, carnalis consensus.. Raban. Maur., CXII, 1016.
PAXILLUS, compunctio, *ibid.*, 1023.
PECCATUM, sacrificium pro peccato, *ibid.*, 1024.
PECTUSCULUM, correctum, *ibid.*
PELLIS, modica adversitas, superficies actionum, infirma mundi, virtutes corporales, *ibid.*, 1026. — Pelles Salomonis varietatem virtutum designant : Alanus de insulis, CCX, 57.
PENNÆ, actio exteriorum, præcepta charitatis, virtutes morales : Raban. Maur., CXII, 1026.
PENNULÆ, sancta desideria, *ibid.*
PEPONES, terrenæ dulcedines, *ibid.*
PERA, onus sæculi, mens devota, *ibid.*, 1027.
PERSECUTIO judicium est per quam quis aut probatus aut reprobatus judicatur : Tertullian., II, 103.— Persecutio palea illa est quæ et nunc Dominicam aream purgat Ecclesiam scilicet, confusum acervum fidelium eventilans, frumentum martyrum et paleas negatorum, *ibid.* — Persecutio scalæ quas somniat Jacob, aliis ascensum in superiora, aliis descensum ad inferiora demonstrantes, *ibid.* 103.
PES, prædicatio, opera cœlestium præceptorum, cogitationes, intentiones, afflictiones, operationes : Raban. Maur., CXII, 1025. — Pedes, gressus actuum, duo amores, cogitationes : Garner. de S. Victore, CXCIII, 233. — Pedes, affectus sunt : Alan. de Insulis, CCX, 86. — Affectus et intellectus sunt pedes animæ : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 601. — Affectiones animæ per pedes sunt designatæ : S. Bernard., CLXXXIII, 273. — Pedes Domini sunt misericordia et justitia : Vener. Godefrid., CLXXIV, 935, 941.
PETRA, fides, confessio fidei, soliditas bonæ actionis, spiritualis fortitudo, bona exempla, magnæ contemplationes : Raban. Maur., CXII, 1028. — Soliditas fidei : Garner. de S. Victore, CXCIII, 349.
PHIALÆ significant abundantiam linguarum : Rupert. abb., CLXVIII, 774. — Spiritualia, *ibid.*, 814. — Phialæ, larga prædicatio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 459.
PICTURÆ, diversitates virtutum : Raban. Maur., CXII, 1028.
PILI, afflictiones, cogitationes infirmæ, *ibid.*
PINULÆ piscium hilaritatem significant : S. Bernard., CLXXXIII, 506.
PINUS, veritas fidei : Raban. Maur., CXII, 1029.
PISCINA, compunctio, doctrina prædicationis , *ibid.*, 1030.
PISCIS, fides non ficta : S. Eucher., L, 742; Raban. Maur., CXII, 1030. — Piscis significat bonos nostros sensus : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 815, 818.— Piscium squamæ patientiam significant : S. Bernard., CLXXXIII, 506.
PLAGA, percussio dura, tribulatio transitoria, correptiones, afflictiones, præsentes infirmitates : Raban. Maur., CXII, 1019.
PLANTA, discretio cordis, finis mundi, *ibid.* — Actio vitæ, finis vitæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 238.
PLATEA, auctoritatis latitudo, libertas propriæ voluntatis, latitudo vitæ præsentis, *ibid.*, 259.
PLECTÆ, concordiæ : Raban. Maur., CXII, 1026.
PLUVIA, interna gratia, sancta prædicatio, tentatio, *ibid.*, 1031. — Prædicationis gratia : Rupert. abb., CLXVIII, 989.
POMA, opera bona : Raban Maur., CXII, 1030.— Primordia nostrorum operum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 348.
PORTA, fides, opus justitiæ, exitus ab hac vita, virtutes morales, quinque sensus corporis : Raban. Maur., CXII, 1031. — Fides, actio, exitus vitæ, actiones bonæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 404. — Porta designat opera bona vel corda hominum : Raban. Maur., CXI, 585. — In Ezechiel porta ad orientem est fides; porta ad aquilonem spes; porta ad meridiem charitas : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1021.
PRÆDA, salus electorum, persecutio : Raban. Maur., CXII, 1027.
PRÆSEPE, beatitudo cœlestis, *ibid.* — Præsepe typus est monasticæ vitæ : Vener. Godefrid., CLXXIV, 681.
PROFUNDUM, profunditas cogitationum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 303.
PROPUGNACULA, miracula : Raban. Maur., CXII, 1032.
PRUINA, abstinentia eo quod per hanc frigescat calor

corporis : S. Eucher., L, 739. — Pruina, pulchritudo cœlestis, temporalis adversitas, maturitas religionis : Raban. Maur., CXII, 1035.
PRUNÆ, consolationes sæculares, *ibid.*
PUERI, circumspectiones cordis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 145.
PULVIS, fecunditas sanctitatis, cogitatio interna, desiderium sæculare, actio mundana, infirma actio, spiritualis infirmitas, interna discretio : Raban. Maur., CXII, 1033. — Terrena intelligentia, terrenum negotium, subtilitas operum, retractatio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 250.
PUNCTUM, festinantia, brevitas huius vitæ : Raban. Maur., CXII, 1034.
PURPURA, fulgor castitatis, *ibid.*
PUTEUS, profunda cordium : Garner. de S. Victore, CXCIII, 300. — Secretum contemplationis, secretum cordis : Raban. Maur., CXII, 1035.
QUADRATURA spiritualis est fides, spes, charitas et operatio : Wolbero abb., CXCV, 1181.
QUATERNARIUS numerus, principales virtutes, quatuor partes mundi : Garner. de S. Victore, CXCIII, 444.
RADIX, prædicatio sancta, intentio, bonæ notiones : Raban. Maur., CXII, 1036. — Sancta prædicatio, occulta cogitatio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 342.
RAMUS, affectus bonus, bona opera : Raban. Maur., CXII, 1037. — Rami, opera, verba sententiæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 346.
RATIONALE, interna munditia : Raban. Maur., CXII, 1037.
RECLINATORIUM, interna munditia, *ibid.*, 1039.
REX, sensus interni, sensus corporales, *ibid.*, 1037.
RISUS, spirituale gaudium, lætitia mundi, *ibid.*, 1040.
RIVUS, fluenta prædicationis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 296.
ROS, superna contemplatio, plenitudo sanctitatis : Raban. Maur., CXII, 1040.
ROSA, delectationes vitæ præsentis, *ibid.*
ROTA humani generis est similitudo : Vener. Godefrid., CLXXIV, 291.
RUBOR, desiderium cœleste : Raban. Maur., CXII, 1041.
RUBUS igneus in quo apparuit Deus Moysi figurabat fortitudinem suam contra Ægyptios : Rupert., CLXVII, 578.
SABBATUM, quies mentis et quies æternitatis, opera sanctitatis : Raban. Maur., CXII, 1042.
SACERDOS, ratio nostra, *ibid.*
SAGITTA, verba prædicationis, manifesta persecutio, afflictiones, insidiæ, *ibid.*, 1044. — Sagittæ, prædicationis, animadversionis percussio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 326.
SAL, spiritualis intellectus, sapientia, discretio, admonitio : Raban. Maur., CXII, 1044. — Sol significat discretionem : Rupert., CLXVII, 753, 1258. — Sapientiam : Raban. Maur., CXI, 460; Wolbero abb., CXCV, 1224.
SALIVA, sapor contemplationis, sapientia : Garner. de S. Victore, CXCIII, 181.
SALSUGO, desiderium bonum, sanctitas : Raban. Maur., CXII, 1045.
SALTERIUM, bona actio, *ibid.*
SALTUS. Opera per saltum designantur : Wolbero abb., CXCV, 1037.
SAPPHIRUS, sancta contemplatio : Raban. Maur., CXII, 1044.
SARTAGO, zelus animarum, tribulatio, *ibid.*, 1046.
SCALA, charitas, *ibid.*, 1043.
SCAPULA, exercitium boni operis, defensiones, *ibid.*
SCUTUM, protectio, judicium, excusationes, *ibid.*, 1061. — Scutus, humana repugnatio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 321.
SECURIS, correptio, donum gratiæ, gravis persecutio : Raban. Maur., CXII, 1047. — Intellectus donum, sententia districtæ animadversionis, increpatio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 328.
SEMEN, divina prædicatio : S. Eucher., L, 742. — Opus bonum, locutio oris : Raban. Maur., CXII, 1048.
SEMITA, humilitas, interna cogitatio, perfectio, *ibid.* 1049. — Operatio, angustia, vita regularis, subtiles prædicationes, cogitationes : Garner. de S. Victore, CXCIII, 264.
SENARIUS numerus, perfectio rei, perfectio vitæ activæ, sex ætates sæculi, *ibid.*, 445.
SENECTUS, maturitas perfectionis, defectus virium : Raban. Maur., CXII, 1049.
SEPES, præcepta bona, *ibid.*
SEPTENARIUS numerus, perfectionis summa, secutura quies æternitatis, universitas temporalitatis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 448.
SEPULCRUM, secretum contemplationis : Raban. Maur., CXII, 1050.
SERPENS. Capiti serpentis fides comparatur : Petrus Cantor, CCV, 266.
SIBILUS, admiratio, inspiratio divina, admonitiones : Raban. Maur., CXII, 1053.
SIGNACULUM, virtus castitatis, *ibid.*
SILEX, actio bona, *ibid.*, 1054.
SIMILAGO, puritas cordis, *ibid.*
SINDO, subtilis prædicatio, occupatio sæculi, *ibid.*
SINISTRA, delectatio laudis humanæ, adversitas, *ibid.*, 1055. — Gloria vitæ præsentis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 200. — Sinistra adversitatem significat : Rupert. abb., CLXVII, 1426; Alanus de Insulis, CCX, 56.
SINUS, securitas, secreta requies : Raban. Maur., CXII, 1054.
SITIS, desiderium bonum, *ibid.*, 1057.
SOL, prædicatio, charitas, lætitia, contemplatio, fervor justitiæ, tentationis calor, tribulatio, acumina sapientum, præsens tempus, claritas patriæ cœlestis, *ibid.* — Sol dicitur persecutio, ostensio de re aliqua, fulgor boni operis, fervor amoris, lumen veritatis, tentationis ardor : Garner. de S. Victore, CXCIII, 37.
SOLITUDO, quies mentis : Raban. Maur., CXII, 1059; Garner. de S. Victore, CXCIII, 269.
SOLIUM, sublimitas mentis, sedes consilii, altitudo mundana : Raban. Maur., CXII, 1058.
SOMNUS, mors carnis, quies mentis, *ibid.*, 1059.
SONUS, fides, gemitus pœnitentiæ, *ibid.*
SPECULUM, fides, exempla bona, *ibid.*, 1050.
SPECUS, interna cordis, *ibid.*, 1051.
SPELUNCA, sanctitas vitæ, *ibid.*, 1050.
SPHÆRULÆ, volubilitates cogitationis, *ibid.*
SPICA, opera bona, anni fertilitates, *ibid.*, 1055. — Profectus boni operis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 454.
SPINA, compunctio peccatorum, suspiciones formidinum : Raban. Maur., CXII, 1056. — Doctrina spiritualis vis, tentationum aculei, divitiæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 339.
SPIRITUS, ventus acris, timor Domini : Raban. Maur., CXII, 1056. — Spiritus dicitur affectus spiritualis, interna cogitatio, ventus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 155.
SQUAMÆ, robora bonorum operum : Raban. Maur., CXII, 1046.
STACTES, oratio, *ibid.*
STATERA, discretio, judicia, *ibid.*, 1047.
STATURA, conversatio sancta, fortitudo, profectio : *ibid.*
STELLA, fides, *ibid.*, 1052.
STERCUS, recordatio peccatorum, *ibid.*, 1053. — Res transitoria : Garner. de S. Victore, CXCIII, 278.
STERNUTATIO, commotio : Raban. Maur., CXII, 1053.
STILLICIDIA, verba prædicantium : Garner. de S. Victore, CXCIII, 303.
STOLA, virtus innocentiæ, gaudium novum, gloria cœlestis, opera bona, cogitationes, ornatus exteriorum sensuum, *ibid.*, 1060.
STYLUS, fortis sententia : Raban. Maur., CXII, 1057.
SUBULA, subtilitas verbi, *ibid.*
SUPERBIA, auctoritas, *ibid.*, 1061.
SUPERHUMERALE, fortitudo boni operis, *ibid.*
SUPERLIMEN, mentis intentio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 406.
TABERNACULUM, patria cœlestis, conversatio, felicitas terrena : Raban. Maur., CXII, 1062. — Tabernaculum, habitaculum mentis, corporea habitatio, cogitationes, ædificatio terrenæ felicitatis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 396.
TABULÆ, scientia et potestas, cordis latitudo, latitudo operis : Raban. Maur., CXII, 1062.
TALENTUM, intellectus, pondus bonum, sensus corporales, intellectus et operatio, *ibid.*, 1063. — Talenta, dona gratiæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 307.
TALUM, vitæ terminus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 237.
TELA, brevitas hujus vitæ : Raban. Maur., CXII, 1064.
TEMPLUM, mens devota, capacitas intellectus humani, *ibid.* — Templum est domus deliciarum : Rupert. abb, CLXVIII, 461. — Templum significatur per Libanum, *ibid.*, 1783.
TENEBRÆ, adversitates. Garner. de S. Victore, CXCIII, 378.

TERNARIUS numerus, tres theologicæ virtutes, tria tempora vitæ, *ibid.*, 442.
TERRA, mens sancta : Raban. Maur., CXII, 1065. — Terra dicitur soliditas patriæ cœlestis, terrena actio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 239.
TESTA, vigor districtionis : Raban. Maur., CXII, 1066.
THALAMUS, mens devota, *ibid.*, 1063.
THESAURUS, cœleste præmium, desiderium bonum, sancta locutio, intentio bona, *ibid.*, 1066.
THORAX, virtus patientiæ. *ibid.*, 1068. — Patientiæ longanimitas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 328.
THURIBULA, actiones designant : Alan. de Insulis, CCX, 270.
THUS, devotio orationis : Raban. Maur., CXII, 1070. — Amoris hostia, virtus orationis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 423. — Thus significat contemplationem : Vener. Godefrid., CLXXIV, 986, 987. — Orationem : Wolbero abb., CXCV, 1156.
THYMIAMA, devotio orationis : Raban. Maur., CXII, 1067.
TIARA, decor virtutum, *ibid.*
TIMOR est gratiæ custos : S. Bernard., CLXXXII, 577. — Sapor, id, CLXXXIII, 892. — Timor aquæ comparatur, *ibid.*, 879, 1044.
TINCTURÆ, ornamenta virtutum : Raban. Maur., CXII, 1067.
TINEA, tentatio, *ibid.*
TINTINNABULA, soni prædicationis, *ibid.*
TONITRUS, comminatio, increpationes, *ibid.*, 1068. — Prædicatio superni terroris : Garner. de S. Victore, CXCIII, 62.
TOPAZION, pretiosa hujus sæculi : Raban. Maur., CXII, 1068.
TORRENS, fluxus vitæ, *ibid.*—Cursus mortalis vitæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 297.
TRABES significant fidem : Rupert. abb., CLXVII, 1150.
TRECENTI. Trecentis famulis Abraham quatuor reges superans, mystice victoriam Christiani hominis de quatuor hostibus reportandam designavit : S. Paulin. Nolan., LXI, 300.
TRIBULUS, punctio cordis : Raban. Maur. : CXII, 1067.
TRITICUM, sermo prædicationis, opus bonum, *ibid.*, 1067. — Triticum Domini sunt humiles et justi. Rupert. abb., CLXVIII, 1363.
TUBA, sonus prædicationis, favor humanus, duo præcepta charitatis, prædicatio : Raban. Maur., CXII, 1069.
TUNICA, actio consummata, occupatio sæculi, interiora delicta, *ibid.* — Tunica talaris Joseph est opus bonum usque ad consummationem : Wolbero abb., CXCV, 1053. — Tunica curam sæcularem designat : Alanus de Insulis, CCX, 85.
TURRIS, robur prædicationis, virtus humilitatis : Raban. Maur., CXII, 1070. — Circumspectio, altitudo gratiæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 394.
TURTUR, dilectio Dei, secreta compunctio : Raban. Maur., CXII, 1069. — Intelligentia spiritualis vel castitas : S. Eucher., L, 748. — Exemplum castitatis, simplicitatis forma : S. Bernard., CLXXXIV, 337.
TYMPANUM, bonum opus : Raban. Maur., CXII, 1067. — Tympanum carnis mortificationem figurat : S. Bruno Carthus., CLII, 1169.
UBERA dicuntur duo præcepta charitatis : Raban. Maur., CXII, 1084. — Congratulatio et compassio : S. Bernard., CLXXXIII, 749, 754, 819. — Argumenta crassæ spei : Garner. de S. Victore, CXCIII, 221. — Ubera duo sponsi longanimitas et benignitas : S. Bernard., CLXXXIII, 816. — Remissio peccatorum et distributio donorum : Wolbero abb., CXCV, 1023. — Adversitas et prosperitas duo sponsæ ubera inter quæ dilectus : S. Bernard., CLXXXIV, 646.
UMBILICUS charitatem designat : Alanus de Insulis, CCX, 98.
UMBRA, illuminatio fidei, vita : S. Eucher., L, 741. — Refrigerium consolationis, oblivio : Raban. Maur., CXII, 1085. — Mentis refrigerium, torpor mentis, obscuritas allegoriæ, instabilitas vitæ, oblivio, refrigerium quietis æternæ, mentis perfectio, actiones nostræ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 383. — Umbra laborem significat : CXCV, 1156.
UNGUENTUM, sancta conversatio : Raban. Maur., CXII, 1085. — Unguentum optimam signat gratiam : Rupert. abb., CLXVIII, 1287.
UNGUES, finis rei cujuslibet : Garner. de S. Victore, CXCIII, 210.
UNGULA, perfectio, ultima opera, fines hujus mundi : Raban. Maur., CXII, 1085. — Virtutum perfectio. Garner. de S. Victore, CXCIII, 240.
UNICA, anima nostra : Raban. Maur., CXII, 1085.
UNITAS dicitur bene vivendi initium : Garner. de S. Victore, CXCIII, 437.
UTER notat temperantiam : Vener. Guibert., CLVI, 162.
UVÆ, fructus justitiæ : S. Eucher., L, 742.
UXOR. exemplum bonum, actio bona, voluntas bona : Raban. Maur., CXII, 1087. — Bona operatio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 142.
VAGINA, misericordia : Raban. Maur., CXII, 1072.
VAH, gaudium mentis, exprobratio malorum, *ibid.*, 1071.
VALLIS, vita præsens, mens humilis, *ibid.*, 1072. — Valles dicuntur contritiones cordis humilis : S. Eucher., L, 742.
VAPOR. status vitæ præsentis : Raban. Maur., CXII, 1072.
VAS, dilectio vitæ præsentis, fervor dilectionis, *ibid.*, 1086.
VENA, sublimitas internæ locutionis, *ibid.*, 1073.
VENTER, conversatio nostra, cor compunctum, memoria hominis, *ibid.*, 1071. — Mens, infirmitas nostra : Garner. de S. Victore, CXCIII, 226. — Venter distinctus sapphyris est castitas corporis ornata castitate mentis : Wolbero abb., CXCV, 1198. — Venter memoriam designat : Alanus, De Insulis CCX, 86.
VENTUS, vita præsens, tribulatio, persecutio, interior tentatio : Raban. Maur., CXII, 1071. — Venti, prosperitas transitoria, concussio districti judicis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 51.
VER, initium boni operis : Raban. Maur., CXII, 1075
VERTEX, ratio mentis, sanctitas, *ibid.*, 1075.— Fides : Garner. de S. Victore, CXCIII, 162.
VESPERA, tentatio, terminus vitæ, adversitas, finis mundi : Raban. Maur., CXII, 1077. — Vesper, terminus vitæ, adversitas, otii torpor, peccati tentatio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 374. — Vespere, perfectio : Raban. Maur., CXII, 1076.
VESTIBULUM, humilitas, fides : Garner. de S. Victore, CXCIII, 415.
VESTIMENTUM, bonum opus, opera justitiæ, bona exempla : Raban. Maur., CXII, 1075. — Opera bona vestimentis assimilata : Gillebert., CLXXXIV, 180.
VESTIS, charitas : Raban. Maur., CXII, 1076.
VIA, bona conversatio, rectitudo ecclesiarum, vita nostra, rectitudo vitæ præsentis, opera conditoris, internæ cogitationes, actiones nostræ : Raban. Maur., CXII, 1077. — Charitas : Petr. Lombard., CXCI, 1244. — Iter rectitudinis, latitudo propriæ libertatis, sancta conversatio, actiones nostræ, vivendi ordines : Garner. de S. Victore, CXCIII, 260.
VINEA signat bonorum operum actiones : Raban. Maur., CXI. 507. — Vineæ fructus est charitas : S. Bernard., CLXXXIII, 1070.
VINUM, intelligentia spiritualis, compunctio, correptio, contemplatio, vindicta : Raban. Maur., CXII, 1078. — Charitatis donum vini appellatione recte figuratur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 46. — Per vinum fervor charitatis et dilectionis intelligitur : Cassiodor., LXX, 1100. — Charitas vino comparatur : S. Bernard., CLXXXIII, 743, 1014. — Præceptum de charitate vino comparatur : Wolbero abb., CXCV, 1097. — Vinum figurat delectationem terrenam : Alanus de Insulis, CCX, 227. — Vinum dicitur virginitas Deum lætificans : Vener. Guibert., CLVI, 497.
VIOLA, symbolum humilitatis : S. Bernard., CLXXXIV, 667.
VIR, intellectus, animus noster, sensus corporis : Raban. Maur., CXII, 1080.
VIRGA, fides, correptio, castigatio divina, *ibid.*, CXII, 1081. — Rectitudo, percussio, disciplina, rigor : Garner. de S. Victore, CXCIII, 345.
VIRGINITAS designat sterilitatem animæ : Adam. Scot., CXCVIII, 363.
VIRIDIS circulus, signum beatitudinis æternæ, *ibid.*, 702.
VISCERA, affectiones cordis : Raban. Maur., CXII, 1081.
VITA, gloria temporalis, approbatio exterioris actionis, *ibid.* — Vita activa et contemplativa per filios et filias : Vener. Godefrid., CLXXIV, 693. — Per columbas et turtures, *ibid.*, 710.
VITIS symbolum est humilitatis et obedientiæ : Vener. Godefrid., CLXXIV, 821. — Vitis fructus est charitas : Vener. Godefrid., CLXXIV, 832. — Vitis, fides : Raban. Maur., CXII, 1081.

VITREUS. Innocentia significatur per mare vitreum : Rupert. abb., CLXVII, 643.
VITTA, sancta prædicatio, spes cœlestium : Raban. Maur., CXII, 1082.
VOLUCRES designant spiritualem subtilitatem : Vener. Guibert., CLVI, 104.
VOMER, prædicationes : Raban. Maur., CXII, 1083.
VOX, contemplatio, prædicatio doctorum, compunctio, terror persecutionis, *ibid.*
VULNUS, tribulatio, charitas, flagelli dolor, angustiæ nostræ, *ibid.*, 1084. — Vulnera Christi spiritualia in nobis sunt timor et amor : Vener. Godefrid , CLXXIV, 771.
VULTUS cognitio veritatis : Raban. Maur., CXII, 1083.
ZELUS dicitur spiritualis fervor, *ibid.*, 1088.
ZONA, vinculum charitatis, disciplina mentis, mortificatio carnis, *ibid.*

II. — *Vitia.*

ABYSSUS, confusiones malorum operum : Raban. Maur., CXII, 852. — Profunditas avaritiæ : Rupert. abb., CLXVIII, 348.
ACETUM, dolus, infidelitas : Raban. Maur., CXII, 853.
ADEPS, carnalis lætitia, *ibid.*, 854.—Superbia : Garner. de S. Victore, CXCIII, 215.
ÆGYPTIA mulier sollicitans Joseph typus est luxuriæ : Adam. Scot., CXCVIII, 814.
ÆGYPTUS, tenebræ, peccata infidelitatis : Raban. Maur., CXII, 915. — Ægypti nomine tenebræ hujus mundi designantur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 409. — Ægyptus per filiam Pharaonis designata : S. Bernard., CLXXXIII, 291.
ÆS, cor insensibile : Raban. Maur., CXII, 917.
ALÆ significant superbiam : Rupert. abb., CLXVIII, 80.
ALBUGO, cæcitas cordis, arrogantia mentis : Raban. Maur., CXII, 857.
ALOE, voluptas carnis, *ibid.*,
AMBITIO est adoratio diaboli : S. Bernard., CLXXXIII, 198. — Comparatur draconi, *ibid.*, 241.
AMPHORA, avaritia : Raban. Maur., CXII, 858; Garner., CXCIII, 460.
ANIMALIA, irrationabiles animæ motus, *ibid.*, 93.
AQUA, prava scientia, hujus mundi prosperitas, subtilis loquacitas, cupiditas sæculi, sæculi prosperitas, adversitas, voluptas carnis, scientia hæreticorum, persecutiones, instabiles cogitationes, blandimenta tentationum : Raban. Maur., CXII, 860. — Prava scientia, lubrica corda : Garner. de S. Victore, CXCIII, 279. — Aqua designat originale peccatum et concupiscentiam : Vener. Godefrid., CLXXIV, 720. — Actualia peccata, *ibid.*, 806. — Aquæ, tentationes : S. Eucher., L, 742. — Aquæ scientiam pravam vel tribulationem designare solent : S. Gregor. Mag., LXXVI, 160. — Aquæ tribulationem designant : Alanus de Insul., CCX, 106.
AQUILA, terrena : S. Eucher., L, 748.
AQUILO, frigus peccatorum, *ibid.*, 739. — Austeritas persecutionis : Raban. Maur., CXII, 860. — Superbiæ index : S. Bernard., CLXXXIV, 1130; Alanus de Insulis, CCX, 133.
ARBOR, mala voluntas : Raban. Maur., CXII, 865.
ARCUS, occulta malitia, minæ, *ibid.*, 862. — Arcus tentationes fraudulentas denotant : Richard. de S. Victore, CXCVI, 663.
ARENA dicitur amor mundi, infirmitas rerum : Raban. Maur., CXII, 849.
ARGENTUM. Per argentum terrena omnis substantia intelligitur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 545.
ARIES, motus iracundiæ : Raban. Maur., CXII, 863.
ARMA, apertæ impugnationes, *ibid.*, 864. — Arma tentationes violentas denotant : Richard. de S. Victore, CXCVI, 663.
ARUNDO inconstantiæ symbolum : Vener. Godefrid. abb , CLXXIV, 66, 69.
ASINA, motus lascivientes cordis : Garn. de S. Victore, CXCIII, 90.
ASINUS, luxuria, mala vita, *ibid* , 88. — Asini significant amorem carnalem : Gregor. Mag., LXXIX, 412.
ASPIS, blanda et latens suggestio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 129.
AUSTER, blandimenta mundi : Raban. Maur., CXI, 262. — Vita remissa : Garner. de S. Victore, CXCIII, 56.
AVIS, levitas verborum : Raban. Maur., CXII, 871. — Aves dicuntur superfluæ cogitationes : S. Eucher., L, 748 —Aves, cogitationes : Garner. de S. Victore, CXCIII, 65. — Aves quas abigebat Abraham significant Ægyptios : Rupert. abb., CLXVII, 385.
BABYLONIA est civitas diaboli : Rupert. abb., CLXVII, 1510.
BABYLON dicitur peccatum : Raban. Maur., CXII, 872. — Babylonis rex est typus diaboli : Rupert. abb., CLXVII, 1500.
BEL. Luxuria similis est idolo Bel a Daniele destructo : Vener. Godefrid., CLXXIV, 255. — Per altare idoli Belis signatur omnis simonia. : Petrus Cantor, CCV, 91, 124, 366.
BELLUM, persecutio, adversitas sæculi, pugna vitiorum : Raban. Maur., CXII, 874.
BESTIA, peccatum criminale, instabiles motus cordis, *ibid.*, 875. — Bestiæ, motus carnis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 106. — Vitia comparantur bestiis : Ven. Godefrid., CLXXIV, 1120, 1128.
BITUMEN, duritia discordiæ : Raban. Maur., CXII, 876.
BOS, cupiditates sensuum, elationes cordis, *ibid.*, 876.
BRUCHUS, edendi ingluvies, *ibid.*, 877.
BUCCINA, persecutio, *ibid.*
BUTYRUM, motus carnis, *ibid.*
CÆSARIES Absalon est superfluitas bonorum temporalium : Adam. Scot., CXCVIII, 816.
CALCEAMENTUM, actio mortifera, externa mala . Raban. Maur., CXII, 880.
CALCULUS, pœna linguæ mentientis, *ibid.*
CALIGO, dicitur confusio mentis, peccatum, *ibid.*, 879.
CALIX, mundana voluptas, *ibid.*
CALLIS, doctrinæ perversæ, *ibid.*, 880.
CAMELUS, fortitudo vitiorum, *ibid.*, 882.
CANCER. Cancro similis est usura peccati : Petr. Cantor, CCV, 157.
CAPILLI abundantiam terrenæ substantiæ designant : S. Gregor. Mag., LXXIX, 35.
CAPUT, vitia criminalia : Raban. Maur, CXII, 884.
CARCER, pondus corruptionis nostræ, tribulatio, *ibid.*, 886.
CARO, peccatum, dilectio carnalis, immortalitatis corruptio, sapientia carnalis, concupiscentia, mollities, infirma opera, *ibid.* — Vita carnalis, delectatio carnalis, carnalitas, operis infirmitas , pœnæ carnis vel vitia, motus carnis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 207. — Caro cum pro corruptione sumitur, dicitur regnum Dei non possessura : S. Augustin., XXXIII, 948. — Carnis et sanguinis nomine ipsam corruptionem carnis et sanguinis Apostolus nuncupavit , vel opera carnis et sanguinis, XXXIII, 943, 945, 946; XXXIX, 1625. — Caro et sanguis significant peccata : Rupert. CLXVIII, 466.
CARODION, vitium loquacitatis : Raban. Maur, CXII, 887.
CARTILAGO, simulatio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 217.
CATENÆ, obligationes vitiorum : Raban. Maur., CXII, 890.
CATHEDRA, doctrina mala, *ibid.*, 889.
CAUDA, opprobrium, blandimenta, *ibid.*, 890.
CEDRI fastus superbiæ denotant : Richard., CXCVI, 295.
CEPA. Naturam cenodoxiæ Patres in modum cepæ bulborumque describunt, quæ uno decorticata tegmine, alio rursum inveniuntur induta, totiesque reperiuntur obtecta quoties fuerunt expoliata : Joan. Cassian., XLIX, 404.
CERVIX, superbia : Raban. Maur., CXII, 393; Garner. de S. Victore, CXCIII, 161.
CIBUS, dilectio mundi : Raban. Maur., CXII, 893.
CICATRICES, peccata, *ibid.*, 894.
CILICIUM peccatum significat : S. Anselm. Cantuariens., CLVIII, 635.
CLAVIS, inclusio cordis impii : Raban. Maur., CXII, 881.
CLIBANUS, tormentum carnis et animæ, *ibid.*, 894.
CLYPEUM, superbia, *ibid.*, 895.
COGNITIO, concubitus, *ibid.*, 901.
COLLES, altitudines, *ibid.*, 900.
COLLUM, elationis extensio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 190. — Collum extentum significat superbiam : Rupert. abb., CLXVIII, 911.
COLOR, conversatio prava : Raban. Maur., CXII, 900.
COMEDERE, vexare, detrahere, *ibid.*
CONSILIUM. Isaias omne spectaculum consilium vocat impiorum a genere ad speciem : Tertull., I, 635.
COPHINUS, opus servile, corruptio : Raban. Maur., CXII, 898.
CORNU, superbia, *ibid.*, 903; S. Bruno Carthusian., CLII, 1017.
CORPUS, peccatum, corruptio : Raban. Maur., CXII, 902.

CORVUS, nigredo peccatorum : S. Eucher., L, 748. —Corvus ex area dimissus malitiam signabat : S. Ambros., XIV, 391.
CÒTURNIX, voluptates carnales : Raban. Maur., CXII, 904.
CRUS, corruptio, *ibid.*, 905.
CRYSTALLUS, duritia cordis, *ibid.*, 896.
CUBILE, mens prava, *ibid.*, 901.
CURRUS, magna peccata, res mundi instabiles, *ibid.*, 905.
CUTIS, mollities, peccatum, *ibid.* — Mollities infirmitatis, peccatum carnis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 203.
CYGNUS, superbia : Raban. Maur., CXII, 894.
CYMBALUM, vitium loquacitatis, *ibid.*, 895.
CYNIPHES et cinomya adulationem et detractionem designant : Petr. Cantor, CCV, 140.
DENTES dicuntur vitia edacitatis, dura, crudelitates : Raban. Maur., CXII, 907. — Pravæ suggestiones : Garner. de S. Victore, CXCIII, 178.
DIES, delectatio peccati, calor tentationis, æternitas diei : Raban. Maur., CXII, 909. — Dies dicitur peccati delectatio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 370.
DILUVIUM, peccatum : Raban. Maur. CXII, 911.
DOMUS, cogitationes pravæ, *ibid.*
DORMITIO, torpor, ægritudo, excæcatio, casus, concubitus, *ibid.*, 913.
DRACO, malitia : Garner. de S. Victore, CXCIII, 124.
DUX, vitia principalia : Raban. Maur., CXII, 913 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 151.
EBRIETAS dicitur error : Raban. Maur., CXII, 914.
EDOM, peccatum, *ibid.*
EDUS, correptio, peccata carnis, cogitationes immundæ, *ibid.*
EQUUS designat sæculi fallacem prosperitatem : Petr. Lombard., CXCI, 334. — Equus dicitur lubrica vita : Garner. de S. Victore, CXCIII, 87. — Luxuria similis est equis : Ven. Godefrid., CXLIV, 78.
ERINACII, vitium excusationis : Raban. Maur., CXII, 917.
ERUCA, luxuria, *ibid.*, 916; Garner. de S. Victore, CXCIII, 134.
ERUGO, superbia : Raban. Maur., CXII, 916.
EXACTOR, concupiscentia ventris, consuetudo prava, *ibid.*, 918.
EXERCITUS, vitia, *ibid.*
EXITUS, defectus, *ibid.*, 919.
FAMES, inopia virtutis, tentatio, taciturnitas mala, *ibid.*, 921.
FARINA, cogitatio iniqui, *ibid.*
FASCICULUS dicuntur peccata, *ibid.*, 920.
FAVUS, voluptas mundi, *ibid.*, 922.
FEL, infidelitas, *ibid.*, 923.
FEMINA, affectus carnalis, *ibid.*
FEMUR, carnis delectatio, *ibid.* ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 231 ; Alanus de Insulis, CCX, 87.
FENUM, vana gloria : S. Eucher., L, 742.
FERA. Feræ pessimæ similis : Ven. Godefrid., CLXXIV, 201.
FERMENTUM, elatio, simulatio, malitia, appetitus laudis : Raban. Maur., CXII, 924. — Fermentum significat corruptionem : Rupert. abb., CLXVIII, 106. — Vetus fermentum dicitur peccatum : Richard. a S. Victore, CXCVI, 1074.
FERRUM, consuetudo peccati : Raban. Maur., CXII, 925.
FEX, peccata, *ibid.*
FICUS. Ficus foliis significatur pruritus libidinis : S. Augustin., XXXVIII, 442.
FLAMMA, voluptas, vehementia desiderii mali : Raban. Maur., CXII, 921.—Æstus carnalium desideriorum : Garn. de S. Victore, CXCIII, 558.
FLOS, hypocritarum laus : Raban. Maur., CXII, 929.
FLUCTUS, tentationes : S. Eucher., L, 742.
FLUMEN est doctrina hæreticorum : Rupertus abb., CLXVII, 1760.
FOLIA, mentis levitas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 347.
FONS, pœna mortalitatis, peccatum avaritiæ, peccata : Raban. Maur., CXII, 929.
FORNAX, ardor concupiscentiæ, *ibid.*, 931.
FOSSA, cupiditas terrena, *ibid.*, 932.
FOVEA, malitia deceptionis, vitium excusationis, cupiditas terrena, *ibid.*
FRAMEA, tentationes, *ibid.*, 922.
FRENUM, ignorantia, *ibid.*, 925.
FRONS, impudentia carnis vel cordis, *ibid.*, 931.
FRUMENTUM, delectatio carnis, *ibid.*, 938.
FUGA, timor cædis, defectus, *ibid.*, 933.
FUMUS, doctrinæ malæ superbia, *ibid.*, 935. — Fumus significat cæcitatem : Rupert. abb., CLXVII, 1291.
FUNDAMENTUM, delectationes carnales : Rab. Maur., CXII, 935.
FUNICULUS, delectationes pravæ, *ibid.*, 937.
GENS, vitia, *ibid.*, 944.
GIGAS, criminale peccatum, *ibid.*, 946.— Gigantes superbi animi motus significant : Vener. Guibertus, CLVI, 86.
GLACIES, durities peccatorum : S. Eucher., L, 739.
GLADIUS, verbum corruptionis, sermo detractionis, persuasio prava, vindicta, peccatum : Raban. Maur., CXII, 940.— Ira : Garner. de S. Victore, CXCIII, 322.— Gladius occultus est adulatio : Petrus Cantor, CCV, 142.
GRANDO, violenta prædatio : Rab. Maur., CXII, 943.— Nivis et grandinis nomine afflictiones corporales intelliguntur : Rupert. abb., CLXVIII, 358.
HASTA dicitur superbia : Raban. Maur., CXII, 948.
HERBA luxuriosæ et lubricæ concupiscentiæ, voluptates carnales, *ibid.*, 950.—Herbæ aculeis refertæ, vitia et tentationum inflictiones : S. Eucher., L, 742.
HIEMS, præsens vita, persecutio vel tribulatio : S. Eucher., L, 741. — Abundantia iniquitatis, malitia : Raban. Maur., CXII, 953.— Per hiemem figuratur vita præsens : S. Greg. Mag., LXXIX, 498.—Hiems significat peccatum : Rupert. abb., CLXVIII, 867. — Hiems infidelitatem designat : Alanus de Insulis, CCX, 69.
HIRCUS, motus luxuriæ, carnis immunditiæ : Raban. Maur., CXII, 954.
HŒDUS, appetitus carnis, *ibid.*, 953. — Hœdi dicuntur motus carnis : S. Eucher., L, 752
HOMO dicitur culpa, infirmitas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 135.
HUMOR, concupiscentia carnis : Rabanus Maur., CXII. 959.
IGNIS dicitur avarus, vindicta, vesania impatientiæ, luxuria, concupiscentiæ, indignatio, iracundia, *ibid.*, 966.— Malitia, luxuria, avaritia, invidia : Garner. de S. Victore, CXCIII, 355.—Igni sacro comparatur usura : Petr. Cantor, CCV, 157.
IMAGO, exempla mala : Raban. Maur., CXII, 969.
IMPETIGO, avaritia, *ibid.*
INFERNUS, avaritia, desperatio, peccatum criminale, *ibid.*, 970.
INVIDIA significatur per cor mœrens : Rupertus abb., CLXVII, 1275. — Detractionis mater est invidia : Petrus Cantor, CCV, 53. — Invidia vermi comparatur : Alanus de Insulis. CCX, 128.
JERICHO figura est sæcularium voluptatum : S. Damas., XIII, 350.
JUGUM, peccatum : Raban. Maur., CXII, 972.
JUNIPERUS dicuntur peccata, *ibid.*
LABRUSCÆ dicuntur vitia, *ibid.*, 977.
LAC, blandimentum peccati, *ibid.*, 978.—Lacti coagulato comparatur superbia : Petrus Cantor, CCV. 46.
LACUS, calamitas mundi, corruptio carnis, vitia : Rab. Maur., CXII, 978.—Peccatum : Garn. de S. Vict., CXCIII, 302.
LAMIA, simulatio : Raban. Maur., CXII, 979.
LANCEÆ, jacula tentationis, fraudes præmeditatæ, *ibid.*, 980.
LAPIS, cordis duritia, dura peccati consuetudo, dura gentilium corda : Garner. de S. Victore, CXCIII, 350. — Lapis, duritia cordis : Raban. Maur., CXII, 981.
LAQUEARIA infirmitates figurant : Alanus de Insulis, CCX, 64.
LAQUEUS, suggestio, deceptio : Raban. Maur., CXII, 982.
LECTUS, caro, concupiscentia, delectatio carnis, reprobus sensus, *ibid.*, 983.
LEPRA, peccatum vel falsa doctrina, *ibid.*, 985.— Lepra spiritualis peccatum : Alanus de Insulis, CCX, 279.
LEX corruptio, stimuli carnis : Raban. Maur., CXII, 984.
LIGNUM, doli iniquitatis, *ibid.*, 985. Ligna, vitia, cogitationes invidæ, *ibid.*, 986. — Ligna dicitur insensibilitas mentis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 329.
LINGUA, falsitatis doctrina, *ibid.*, 176.
LIPPUS, caligo mentis : Raban. Maur., CXII, 987.
LITTUS, finis sæculi : S. Eucher., L, 742.
LOCULUS, conscientia mala : Rabanus Maurus, CXII, 989.
LOCUSTA, inanis gloria, *ibid.*, 988.
LUMBI, libido, *ibid.*, 990.— Luxuria : Garn. de S. Vict., CXCIII, 229.
LUPUS, fraus et dolus : Raban. Maur., CXII, 991.
LUTUM, peccatorum glutinum : S. Eucher., L, 742. —

Res mundiales, illecebra carnis, fetor vitiorum : Raban. Maur., CXII, 991.
LUTUS, illecebra desiderii carnalis : Garn. de S. Vict., CXCIII, 276.
MACULA est peccatum : Raban. Maur., CXII, 992.
MAGI. Hypocrisis per magos figuratur : Ven. Godefrid., CLXXIV, 450.
MALLEUS, percussio cœlestis : Rabanus Maur., CXII, 997.
MALUM, adversitas, *ibid.*, 992.
MAMMÆ, erroris prædicatio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 223.
MANE et vespere mutabilitatem significant : Ven. Godefrid., CLXXIV, 135.
MANUS sumitur pro vindicta : S. Bruno Carthus., CLII, 886.
MARE, sæculum : S. Eucher., L, 742.—Mare significat mundanam sapientiam aut sæculum præsens, æstuans undis persecutionum : Raban. Maur., CXII, 311. — Mare sumitur pro amaritudine : S. Bruno Carthusian., CLII, 939.
MAXILLA gulam significat : Rupertus abb., CLXVIII, 174.
MOAB, peccatum : Raban. Maur., CXII, 1000.
MONILIA, blandimenta vitiorum, *ibid.*
MONS, superba corda, *ibid.*, 1001.
MORS, superbia, supernum odium, peccatum, *ibid.*, 1002. —Carnalis consuetudo morte significatur : S. August., XL, 79.— Mortis nomine venit peccatum : Alcuin., C, 431. — Porta mortis dicitur omnis illecebra sæcularis : Raban. Maur., CXI, 385.
MULIER, vanitas mundi, crudelitas, doctrina hæretica, impietas, id., CXII, 1002. — Impietas, infirmitas, vitia : Garner. de S. Vict., CXCIII, 147. — Mulier typus est vitæ mollis : Ven. Godefrid., CLXXIV, 825.
MURUS significat vanam spem : Rupert. abb., CLXVII, 590.—Murus, impedimentum bene faciendi : Garner. de S. Victore, CXCIII, 392.
MUSCA, spurcitiæ idololatriæ : S. Eucher., L, 748.—Inquietudo cordis : Raban. Maur., CXII, 1003. — Insolentes curæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 84.
MUSTUM, vehementia pravæ mentis : Rabanus Maur., CXII, 1003.
MYRRHA, res amara, dura tribulationum significat : S. Bernard., CLXXXIII, 993.
NARES dicitur præstolatio, fatuitas : Rab. Maur., CXII, 1004.
NEBULA, ignorantia, *ibid.*, 1005.
NERVUS, afflictio, *ibid.*
NIGREDO, conscientia mala, *ibid.*, 1006.
NITRUM, perversa mens, *ibid.*
NIX, interdum bonum, interdum malum significat : Rupert. abb., CLXVIII, 176.
NOX, iniquitas, infidelitas, adversa, error, ignorantiæ cæcitas : S. Eucher., L, 741.—Tribulatio, ignorantia, peccatum, obscuritas sæculi, afflictiones : Raban. Maur., CXII, 1007.—Sæculi vita : S. Bernard., CLXXXIII, 105.—Ignorantia, *ibid.*, 1196. — Consensus ad culpam, obscuritas ignorantiæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 376. — Nox adversa significare solet : S. Bernardus, CLXXXIII, 183, 956.
NUBES dicitur caligo ignorantiæ : Garner. de S. Vict., CXCIII, 49.— Nubes significat bonitatem : Adamus Scot., CXCVIII, 788.
OCCIDENS, vitæ melioris defectus : S. Eucher., L, 741. — Defectus virtutis : Raban. Maur., CXII, 1010.
OCULUS, concupiscentiæ, illicitæ cogitationes, motus cordis, asperiores aspectus, *ibid.*, 1009. — Oculus signat ignorantiam : Ven. Godefrid., CLXXIV, 927.
OLEUM significat adulationem : Rupert. abb., CLXVIII, 180.
OLLA, cor carnale, carnalia opera : Garn. de S. Vict., CXCIII, 459.
ORTUS, voluptas : Raban. Maur., CXII, 1013.
OSTIUM, desideria carnis : Garner. de S. Vict., CXCIII, 406.
OS, pravæ consuetudines, prava doctrina : Rab. Maur., CXII, 1013.
OS, prava cogitatio, peccatum grande, *ibid.*
OTIOSI pecccatores sunt nominandi : Ven. Godefrid., CLXXIV, 134.
OVES fatuitatem moraliter significant : Ven. Guibert. abb., CLVI, 115.—Ovis errans peccator est a Deo aberrans: S. Fulgentius, LXV, 232.
PALLIUM dicuntur exteriora peccata, prava vetustas, superbia, elationes : Raban. Maur., 1018.
PANIS, delectatio carnalis, *ibid.*, 1021.
PARIES, obstinatio, præterita peccata, *ibid.*, 1022. — Peccati duritia : Garner. de S. Victore, CXCIII, 401. — Paries significat peccata nostra : Rupert. abb., CLXVIII, 864. — Hypocrisis dicitur paries dealbatus : Petr. Lomb. CXCI, 879.
PECCATUM, pœna peccati, fomes peccati : Rab. Maur., CXII, 1024.
PECTUS, cogitatio luxuriæ, cor : Garner. de S. Vict., CXCIII, 220.—Superbia : Raban. Maur., CXII, 1023.
PELLIS, carnis motus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 282.
PERA in Scriptura significat publicam substantiam : Alcuin., C, 425.
PEREGRINUS, concupiscentia : Rabanus Maur., CXII, 1027.
PES, exemplum malum, *ibid.*, 1025.
PETRA, duritia torporis : Garner. de S. Vict., CXCIII, 349.
PHIALÆ dicuntur persecutionis supplicium, *ibid.*, 459.
PILI, peccata : Raban. Maur., CXII, 1028. — Superfluæ humanæ corruptionis vel vitæ veteris cogitationes : Garn. de S. Victore, CXCIII, 164. — Pili significant substantiam sæculi : Ven. Guibert. abb., CLVI, 515.
PLAGA, peccata : Raban. Maur., CXII, 1019.
PLANTA, infima actio; *ibid.*
PLUMBUM, pondus peccati, *ibid.*, 1034. — Peccatum avaritiæ : Garner., CXCIII, 318.
POPULUS. Cogitationes carnales designantur per populum : Alanus de Insulis, CCX, 195.
PORTA, opera mala, consuetudines pravæ : Rab. Maur, CXII, 1031.—Actiones malæ, cogitationes pravæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 492.
PRESSURA gentium denotat pressuram vitiorum : Ven. Godefrid., CLXXIV, 56.
PRIMOGENITUM, superbia : Raban. Maur., CXII, 1029.
PRUINA est temporalis miseria : Rupert. abb., CLXVIII, 995.
PULMO. In pulmone notatur superbia, illic inflatio, illic anhelitus : S. Eucher., L, 752.
PULVILLUS, adulatio : Raban. Maur., CXII, 1034.
PULVIS, carnis vanitas : S. Eucher., L, 742.
PUTREDO : Raban. Maur., CXII, 1033.—Caligo terrenæ cogitationis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 250.
PURPURA, superbia : Raban. Maur., 1034.
PUTEUM, mortalitas, profunditas vitiorum, *ibid.*, 1035. Garner. de S. Victore, CXCIII, 300.
QUADRANS, minuta peccata : Rabanus Maurus, CXII, 1041.
QUERCUS dicitur duritia desperationis, sterilitas mentis, *ibid.*, 1036.
RAMUS dicitur voluptas carnis, *ibid.*, 1037.
RANA garrulitatem significat : S. Bruno Carthus., CLII, 1048.
RAPINA, præsumptio : Raban. Maur., CXII, 1037.
REGINA, superbia mundi, *ibid.*, 1038.
REGULUS, concupiscentia, *ibid.*, 1039.
RENES, opera libidinis, opera genitalia, delectatio carnis, *ibid.* — Voluptas carnis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 231.
REPTILIA, cogitationes terrenæ : Raban. Maur., CXII, 1039; Garner. de S. Victore, CXCIII, 130.
RETE, peccatum : Raban. Maur., CXII, 1039.
REX, peccatum, *ibid.*, 1037.
RHAMNUS, delectatio peccati, *ibid.*
RUBIGO, iracundia, malitia, *ibid.*, 1041.
RUGA, perfidia, *ibid.*
SABBATUM dicitur torpor et negligentia, *ibid.*, 1042.
SACCULUS in Scriptura significat occultam divitiarum substantiam : Alcuin., C, 425.
SAGITTÆ mortalitatem significant : S. Bruno Carthus., CLII, 792.
SALIUNCA, cogitatio terrena : Rabanus Maurus, CXII, 1045.
SANGUIS, carnalis intellectus, peccatum, angustia, ultio peccati, crudelitas, opera libidinis, *ibid.*—Carnalis intellectus, peccatum, cruentæ mentis malitia : Garner. de S. Victore, CXCIII, 212.
SANIES, delectatio carnis : Raban. Maur., CXII, 1046.
SCABIES, luxuria, macula cordis, *ibid.*, 1043.
SCORPIO, desperatio, *ibid.*, 1060.
SCUTUM excusationes denotant : Richard. a S. Vict., CXCVI, 663.
SEMEN, peccatum : Rabanus Maurus, CXII, 1048. — Cogitatio mala semen est peccati : Adam. Scot., CXCVIII, 449.
SEMITA, superbia, angustia mortis : Rab. Maur., CXII, 1049.
SENTES, delectationes pravæ, *ibid.*

SEPULCRUM, locutio prava, opera terrena, *ibid.*, 1050.
SERPENS, incredulitas, detractiones, peccata, *ibid.*, 1051.—Serpens est mala cogitatio : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 231.—Serpentis typum accepit delectatio corporalis, mulier symbolum est sensus nostri, Adam mentis : S. Ambros., XIV, 311.
SIMULACRA. Pompa mundi simulacris comparatur : Gilliebert., CLXXXIV, 286.
SINISTRA, opus pravum : Raban. Maur., CXII, 1055.
SITIS, cupiditas, *ibid.*, 1057.
SOL significat tentationum æstus: Ven. Guibert. CLVI, 284.
SOLITUDO, separatio ab Ecclesia : Garn. de S. Vict., CXCIII, 269.
SOMNUS, torpor negligentiæ : Rabanus Maurus, CXII, 1059.
SPECTACULA, ecclesia sunt diaboli : Tertullianus, I, 658.
SPINA, superbia cordis, malitia cordis : Rab. Maur., CXII, 1056.— Peccatum, vitiorum punctiones : Garn. de S. Victore, CXCIII, 339. — Spina symbolum est peccati : Adam. Scot., CXCVIII, 759. — Spinæ, noxiæ divitiarum curæ animum suffocantes et hujus mundi sollicitudines : S. Eucher., L, 742.
SPIRITUS dicitur superbiæ tumor : Garn. de S. Vict., CXCIII, 155.
SQUAMÆ, excusationes pravæ : Rabanus Maur., CXII, 1046.
STANNUM, falsa doctrina, *ibid.*
STATURA, superbia, *ibid.*, 1047.
STERCUS, res mundialis supra Deum dilecta, fetor luxuriæ, peccata carnis, *ibid.*, 1053.—Fetor luxuriæ, peccatum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 278.
STERQUILINIUM, fetor internorum : Rabanus Maur., CXII, 1053.
STIPULA, humana abjectio : Garner. de S. Victore CXCIII, 437.
STRUTHIO, hypocrisis, *ibid.*, 79.
SULPHUR, fetor vitiorum, ardens fetor pœnæ : Rab. Maur., CXII, 1061.
TALENTUM dicitur pondus peccati, *ibid.*
TELÆ aranearum, opera temporalis concupiscentiæ, quæ nulla solidantur subtilitate, quæ ventus rapit mortalis : S. Eucher., L, 754. — Aranearum telæ comparatum mendacium propter debilitatem suam : Rupertus abbas, CLXVIII, 128.
TEMPESTAS persecutionum vel tribulationum impetus : S. Eucher., L, 739.
TEMPLUM, patria cœlestis : Raban. Maur., CXII, 1061.
TENEBRÆ, caligo ignorantiæ, iniquitas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 378. — Angustiæ significantur per tenebras : Philipp. de Harveng, CCIII, 1175.
TERNARIUS numerus designat tria genera peccati : Garner. de S. Victore, CXCIII, 442.
TERRA, mens prava, infirma actio : Raban. Maur., CXII, 1065.
TINEA, carnis tentatio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 133.
TORRENS, persecutionis incursus : S. Eucher., L, 742.
TRABS, odium : Raban. Maur., CXII, 1063.
TRIBULUS, pravæ delectationes, *ibid.*, 1067. — Tribuli, aculei vitiorum vel tentationum : S. Eucher., L, 742.
TUNICA, interiora delicta : Raban. Maur., CXII, 1069. — Originale peccatum tunicæ comparatur : Vener. Godefrid., CLXXIV, 39.
TURRIS, superbia hujus mundi : Raban. Maur., CXII, 1070.
TYRUS significat superbiam : Rupert. abb., CLXVIII, 147.

UBERA dicuntur illicita blandimenta, illicita desideria : Raban. Maur., CXII, 1084.
ULCUS, consuetudo mala, peccata, *ibid.*
UMBILICUS, luxuria, *ibid.*, 1085; Rupert. abb., CLXVIII, 942; Garner. de S. Victore, CXCIII, 228.
UMBRA, oblivio vel peccata, delectatio peccatorum, oblivio mentis : S. Eucher., L, 741. — Umbra designat infirmitatem tam corporis quam animæ : Alanus de Insulis, CCX, 71.
UNCINUS pomorum significat avaritiam : Rupert. abb, CLXVIII, 355.
UNGUENTUM, delectationes carnis : Raban. Maur., CXII, 1085.
URTICA, asperitas vitiorum, affectiones pravæ, *ibid.*, 1086. — Ardor vitiorum, pruritus terrenorum desideriorum, prurigines cogitationum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 424.
UTER, carnalis cordis cogitatio, *ibid.*, 460.
UXOR, voluptas carnis : Raban. Maur., CXII, 1087. — Carnalis cogitatio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 142. — Uxor symbolum est concupiscentiæ : Ven. Godefrid., CLXXIV, 908.
VACCA dicitur sensualitas : Raban. Maur., CXII, 1072.
VAGINA, prava cogitatio, *ibid.*
VAPOR, cæcitas cordis, *ibid.*
VAS, opus pravum, *ibid.*, 1086.
VENENUM, malitia, *ibid.*, 1073.
VENTER, avaritia, *ibid.*, 1071. — Avaritia, opus luxuriæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 226.
VENTUS, iniquitas mentis : Raban. Maur., CXII, 1071. — Venti, superbia : Garner. de S. Victore, CXCIII, 51.
VEPRES, punctiones vitiorum : Raban. Maur., CXII, 1074.
VERMIS, luxuria : *ibid.*, 1075.— Vermes, cogitationes inquietæ, curæ carnales : Garner., CXCII, 130.
VESPERE, finis vitæ vel sæculi, vel pœnæ : S. Eucher., L, 741.
VESPERTILIO, error mentis : Raban. Maur., CXII, 1077. — Vespertiliones, idolorum monstra, vel cogitationes immundæ : S. Eucher., L, 748.
VESTIGIA, mala exempla : Raban. Maur., CXII, 1076.
VINCULA, peccata, *ibid.*, 1079.
VINDEMIA, consummatio sæculi, vel vindicta in populum : S. Eucher., L, 742.
VINUM, delectatio peccati, amor mundi : Raban. Maur., CXII, 1078. — Oblectamenta mundi significantur per vinum : Wolbero abb., CXCV, 1188.
VIPERA, actus peccati : Raban. Maur., CXII, 1079. — Subita tentatio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 128.
VITIS aliena dicitur Adam : Vener. Godefrid., CLXXIV, 831.
VITRUM fallax blandimentum hujus sæculi : Raban. Maur., CXII, 1082.
VITULUS, superbia cordis, lascivientes motus cordis, *ibid.* — Vituli Libani denotant præsumptionem : Richard. de S. Victore, CXCVI, 295.
VOLUCRES a sacrificio Abrahæ abactæ, figura malarum et inutilium cogitationum : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 143, 430.
VOX, motus concupiscentiæ : Raban. Maur., CXII, 1083.
VULNUS, peccatum, *ibid.*, 1084.
VULPES, tentationes : S. Bernard., CLXXXIII, 1083. — Vulpes dicuntur vitia quæ sub specie virtutis nos fallunt, *ibid.*, 1084.
ZELUS dicitur invidia : Raban. Maur., CXII, 1088.
ZIZANIA, scandala : S. Eucher., L, 742.

ARTICULUS XII.

Allegoriæ quæ ad novissima nostra spectant.

ABYSSUS dicitur infernus, dolores mortis : Raban. Maur., CXII, 852. — Infernus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 284.
ACCUBITUS, cœlestis patria : Raban. Maur., CXII, 854.
ACERVUS lapidum, increpatio ultimi judicii, *ibid.*
ADAMANS dicitur æternitas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 356.
ÆGYPTUS, infernus : Raban. Maur., CXII, 915.
ÆS, damnatio, *ibid.*, 917.
ÆSTAS, dies judicii, *ibid.*, 917; Garner. de S. Victore, CXCIII, 388.
AQUA, pœnæ infernales : Raban. Maur., CXII, 860 — Cruciatus inferni : Garner. de S. Victore, CXCIII, 279.
ARCUS, comminatio judicii : Raban. Maur., CXII, 862. — Dies extremi judicii, supernum judicium : Garner. de S. Victore, CXCIII, 324.
BABYLON dicitur infernus : Raban. Maur., CXII, 872. — Babylon typus est inferni : Philipp. de Harveng, CCIII, 1149.
BATUS, judicium : Raban. Maur., CXII, 874.
BELLUM, ultima damnatio, *ibid.*
CADAVER dicitur pœnæ damnatorum, *ibid.*, 878.
CALCULUS æternitas supernæ patriæ, *ibid.*, 880.
CALIGO, dies novissima, examen extremi judicii *ibid.*, 879.
CALOR, pœna reproborum, *ibid.*, 880.
CAMINUS, infernalis vita, *ibid.*, 882.
CARCER, infernus, *ibid.*, 886.
CARO, pœnæ reproborum, *ibid.*
CATULUS, homines reprobi, *ibid.*, 889.

CEDRUS. In Scriptura sacra cedri nomine aliquando alta excellentia gloriæ cœlestis; aliquando cœlestis gloriæ celsitudo : S. Gregor. Mag., LXXVI, 649.
CELLARIUM vocatur cœlum : Alan. de Insulis, CCX, 56.
CENTENARIUS numerus qui in computo digitorum de læ a transfertur in dexteram, nonnunquam in Scripturis, vitæ cœlestis habet figuram : Raban. Maur., CIX, 470.
CETUS, mors, id., CXII, 893.
CISTERNA, infernus, *ibid.*, 896.
CIVITAS, patria cœlestis, infernus, *ibid.*, 897. — Civitas munita, cœlum : S Bruno Herbipolens., CXLII, 251. — Infernus, *ibid.*, 400.
CLIBANUS, examen judicii : Raban. Maur., CXII, 894.
COELUM, beatitudo cœlestis, *ibid*, 891. — Cœlestis vita ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 30.
COENA, refectio vitæ æternæ, *ibid.*, 892.
CRYSTALLUS significat claritatem et firmitatem æternæ patriæ : Rupert. abb., CLXVII, 1435.
DESERTUM, cœlum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 268. — Per desertum recte intelligitur infernus, ubi electorum nullus invenitur et in quo ærumnarum solatia nulla sentiuntur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 355.
DIADEMA dicitur judicium : Raban. Maur., CXII, 909.
DIES, patria cœlestis, *ibid.* — Æternitas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 570.
DILUVIUM, judicium extremum : Raban. Maur., CXII, 911.
DOMUS, mors, *ibid.* — Cœli habitaculum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 395. — Domus significat aliquando infernum : Rupert. abb., CLXVIII, 740.
DORMITIO, mors : Raban. Maur., CXII, 913.
EDOM, infernus, *ibid.*, 914.
ESCA, refectio patriæ cœlestis, *ibid.*, 917.
FALX dicitur mors, *ibid.*, 921.
FINIS, vita æterna, æternus interitus, æternitas, *ibid.*, 932.
FLUVIUS, extremum examen, *ibid.*, 934. — Ignis extremi judicii : Garner. de S. Victore, CXCIII, 291.
FONS, æterna beatitudo : Raban. Maur., CXII, 932.
FOVEA, infernus, *ibid.* — Barathrum inferni : Garner. de S. Victore, CXCIII, 274.
FRAMEA, mors : Raban. Maur., CXII, 922.
FRIGUS, asperitas extremi judicii, *ibid.*, 937.
FRUCTUS, æterna beatitudo, præmia æterna, mors æterna, *ibid.*, 938.
FULGUR, sententiæ extremi judicii, *ibid.*, 933. — Tremendæ extremi judicii sententiæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 60.
FUMUS, caligo damnationis : Raban. Maur., CXIII, 935.
GAZOPHYLACIUM, patria cœlestis, *ibid.*, 943.
GLADIUS, mors, extremum judicium, æterna damnatio, *ibid.*, 940. — Sententia futuri judicii, pœna damnationis æternæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 322.
GOMORRHA. In Sodoma et Gomorrha significatur dies extremi judicii : S. Prosper. Aquitan., LI, 745.
HERBA dicitur gaudium æternum ; Raban. Maur., CXII 950.
HIEMS, ultimum judicium, *ibid.*, 953.
HODIE, æternitas, *ibid.*, 954.
IGNIS, pœna æterna, *ibid.*, 966 — Ardor gehennæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 355.
JACINTHUS dicuntur præmia æterna, *ibid.*, 965.
JERUSALEM habitatio cœlestis patriæ, *ibid.*, 966.; CXI, 337, 379.
JUDÆA significat cœlestem patriam, *ibid.*, 339.
JUDICIUM, damnatio, id., CXII, 973.
JUGUM, ponderosa inferni habitatio, *ibid.*, 972.
LACUS, infernus, *ibid.*, 978; Garner. de S. Victore, CXCIII, 302. — Infernus lacus, pœnalis locus : S. Hilar., IX, 840.
LAMPAS, examen judicii : Raban. Maur., CXII, 981.
LECTULUS, beatitudo æterna, *ibid.*, 983.
LILIUM, beatitudo cœlestis, *ibid.*, 986. — Per lilia supernæ claritas patriæ atque immortalitatis floribus redolens paradisi designatur amœnitas, id., CIX, 457.
LOCUS, patria cœlestis, id., CXII, 987.
LONGITUDO, æternitas, *ibid.*, 989.
MARE, infernus, pœna gehennalis, *ibid.*, 995.
MATER dicitur Hierusalem cœlestis : S. Eucher., L, 735.
MATUTINUM dicitur dies judicii : Raban. Maur., CXII, 793.
MENSA, patria cœlestis, *ibid.*, 998.
MONS. Cœlum monti comparatur : S. Bernard., CLXXXIII, 626.
MORS, pœna æterna : Raban. Maur., CXII, 1002.
NIX dicitur æterna damnatio, *ibid.*, 1006.
NOX, mortis acerbitas : S. Eucher., L, 741.
NUPTIÆ, gaudia cœlestis patriæ : Raban. Maur., CXII, 1008
OCTONARIUS numerus designat diem æterni judicii : Garner. de S. Victore, CXCIII, 450.
ORTUS, cœlestis patria : Raban. Maur., CXII, 1013.
PISCIS, mors, *ibid.*, 1030.
PLAGA, æterna damnatio, *ibid.*, 1019.
PORTA, ultimum judicium, *ibid.*, 1031.— Dies judicii : Garner. de S. Victore, CXCIII, 402.
PROFUNDUM, infernus, *ibid.*, 303.
PUTEUS. Inferni putei interitus nomine nuncupati sunt : S. Hilar., IX, 836.
REGNUM, patria cœlestis : Raban. Maur., CXII, 1038.
SANGUIS, pœnæ inferni, *ibid.*, 1045.
TEMPLUM, patria cœlestis, *ibid.*, 1064.
TENEBRÆ, supplicia inferni : Garner. de S. Victore, CXCIII, 378.
TERRA, regnum cœlorum, infernus : Raban. Maur., CXII, 1065. — Infernus : Garner. de S. Victore, 239.
THRONI, tribunal futuri judicii : Raban. Maur., CXII, 1069.
TINEA, tormentum inferni, *ibid.*, 1067.
TORRENS, mortis dilapsus : S. Eucher., L, 742. — Ultimum judicium : Raban. Maur., CXII, 1068. — Ignis extremi judicii : Garner. de S. Victore, CXCIII, 297.
UMBRA, mors carnis : S. Eucher., L, 741. — Obscuritas inferni : Raban. Maur., CXII, 1085.
VALLIS, ima pœnarum loca : Garner. de S. Victore, CXCIII, 258.
VELUM, cœlum : Raban. Maur., CXII, 1075.
VENTILABRUM, discrimen judicii, *ibid.*, 1071.
VERMIS, vestimenta inferni, *ibid.*, 1075. — Vermis nomine intelligi potest memoria animi peccatoris in inferni pœna constituti, id., CXI, 236.
VESTIBULUM, vita æterna, id., CXII, 1076.
VIA, status reproborum, *ibid.*, 1077.
VIRENTIA, æterna bona, *ibid.*, 1081.
VIRGA, sententia judicis, *ibid.*

ARTICULUS XIII.

Allegoriæ quæ ad sacram Scripturam spectant.

ABYSSUS dicitur profunditas Scripturarum ; item profunditas Veteris et Novi Testamenti : S. Eucher., L, 739; Alcuin., C, 423.— Vetus et Novum Testamentum vocatur abyssus : Raban. Maur., CXII, 852. — Abyssi duæ sunt duo Testamenta : S. Bruno Herbipolens., CXLII, 178.
ACERVUS. Libri sacri sunt tritici acervus : S. Bernard., CLXXXV, 182.
ACETUM. Per acetum lex vetus exprimitur quæ diu in populo priore perseverans, Pharisæorum traditionibus corrupta, nativum saporem servare non potuit : Raban. Maur., CVIII, 1208.
ADEPS, simplex intellectus Scripturæ, id., CXII, 852.
ADVERSARIUS, Scriptura sacra, *ibid.*, 872.
AGER, Scriptura sacra, *ibid.*, 854; Garner. de S. Victore, CXCIII, 256. — Potest agri nomine Scripturæ sacræ latitudo signari : S. Gregor. Mag., LXXV, 1150.
ALÆ, duo Testamenta : S. Eucher., L, 748. — Alarum seraphim tria paria, tres intellectus Scripturæ significant : Alan. de Insulis, CCX, 270.
ANNULUS. Liber evangeliorum dicitur annulus : Raban. Maur., CXII, 858. — In quatuor annulis quibus altare portabatur, quatuor Evangelistarum libri non inconvenienter accipiuntur, id., CVIII, 210.
AQUA significat Scripturam sacram : Vener. Guibert., CLVI, 42, 50, 56; Rupert. abb., CLXVII, 902; Garner. de S. Victore, CXCIII, 279. — Aqua Vetus signat Testamentum : S. Petrus Damian., CXLIV, 909. — Arcana locutio prophetarum, sancta prædicatio Christi aqua dicitur : Raban. Maur., CXII, 860. — Aquæ amaræ occidentis litteræ et legis habent figuram : Raban. Maur., CVIII, 76. — Aqua sapientiæ est sermo divinus : S. Bernard., CLXXXIII, 878. — Aqua tenebrosa dicitur Scriptura prophetarum et apostolorum : S. Bruno Herbipolens., CXLII, 93. — Aqua scientiam Scripturæ notat : S. Eucher., L, 741 ; Vener. Godefrid., CLXXIV, 783.
ARBOR. Sacri codices dicuntur arbor : Garner. de S. Victore, CXCIII, 333.
ARCA significat spiritalem Scripturæ sacræ scientiam : S. Gregor. Mag., LXXIX, 202.
ARCTURUS, Vetus Testamentum : Raban. Maur., CXII, 862. — Vetus lex : Garner. de S. Victore, CXCIII, 47.
ARCUS, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII 862 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 324. — Arcus nomine in sacro eloquio ipsa eadem eloquia divina signantur : S.

Gregor. Mag , LXXVI, 153. — Arcus Domini Novum et Vetus Testamentum dicitur : S. Bruno Herbipol , CXLII, 65, 230.

ARGENTUM dicuntur divina eloquia : S. Gregor. Mag., LXXIX, 253, 506; Garner. de S. Victore, CXCIII, 511. — Sacra Scriptura est aurum et argentum Domini : Rupert. abb., CLXVIII, 248. — Aurum significat interiorem sensum Scripturæ; argentum vero exteriorem : Rupert. abb , CLXVIII, 853. — Nitor eloquentiæ divinæ, argentum : Raban. Maur., CXII, 863.

ARUNDO, Scriptura sacra, *ibid.*, 949.

AURUM legem et prophetas signat : Rupert. abb., CLXVII, 1413.

BASES columnarum sunt libri legis et prophetarum : Raban. Maur., CXI, 394.

BINARIUS numerus duo Testamenta indicat : Garner. de S. Victore, CXCIII, 459.

BRACHIUM. Scripturæ veritates significantur per cor et brachium : Rupert. abb., CLXVIII, 954.

BUTYRUM designat sensum tropologicum sacræ Scripturæ : Alanus de Insulis, CCX, 240.

CALAMUS, Scriptura sacra : Garner. de S. Victore, CXCIII, 425.

CALIGO dicitur prophetia : Raban. Maur., CXII, 879. — Caligo profunditas est Scripturarum : S. Bruno Herbip. CXLII, 92.

CALIX, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 879. — Duo intelligi debent Testamenta per duos calices, unus ad agnum pertinens, alter ad mysterium corporis : S. Paschasius Radbert., CXX, 1360.

CAMELI decem servi Abraham sunt decem præcepta legis : Rupert. abb., CLXVII, 437.

CAMPI. Scripturæ divinæ dicuntur campi ; S. Eucher., L. 741.

CANALES, sacra Scriptura : Rab. Maur., CXII, 835; Garn. de S. Vict., CXCIII, 303.

CANCELLI per quos dilectus in pariete prospicit sunt Evangeliorum documenta : Wolbero abb., CXCV, 1110.

CANISTRUM ubi panes offeruntur significat Scripturam sanctam ubi refectio est spiritalis alimoniæ, evangelica doctrina conspersa atque copulata oleo lætitiæ, gratia videlicet Spiritus sancti : Raban. Maur., CVIII, 624; CXII, 882.

CAPITELLA, duo Testamenta, *ibid.*, 885.

CARO, sententiæ sacræ Scripturæ, *ibid.*, 886.

CASEUS designat sensum allegoricum sacræ Scripturæ : Alanus de Insulis, CCX, 240.

CATARACTÆ, profundæ sententiæ sacræ Scripturæ : Raban. Maur., CXII, 890.

CATHEDRA, Scriptura sacra : Hugo de S. Victore, CXCV, 510, 511.

CELLA vinaria lex est Mosaica : Alanus de Insulis, CCX, 66. — Scriptura sacra per cellam vinariam figuratur : S. Gregor. Magn., LXXIX, 495.

CELLARIA regis sunt lex et Evangelium : Wolbero abb., CXCV, 1036.

CERA, vetus lex : Raban. Maur., CXII, 893.

CHERUB, duo Testamenta, *ibid.*, 891. — Duo cherubim in tabernaculo Moysis sunt duo Testamenta : Rupert. abb., CLXVII, 1153. — Cherubim arcæ fœderis duo designant Testamenta : Adam. Scot., CXCVIII, 759.

CISTERNA, sacra Scriptura, libri sacri : Raban. Maur., CXII, 896.

CIRCULUS, sacra Scriptura, *ibid.*, 896.

CLAVIS, apertio sacræ Scripturæ, *ibid.*, 831.

CLERI, duo Testamenta, *ibid.*, 892.

CLYPEI decem sunt præcepta decalogi : S. Bernard., CLXXXIV, 1074.

COELUM dicitur Scriptura sacra : S. August., XXXVII, 1341, 1909; S. Eucher., L, 738; Raban. Maur., CXII, 891; Adam Scot., CXCVIII, 276. — Scriptura sacra comparatur cœlo : Vener. Godefrid., CLXXIV, 562. — Cœli sunt libri utriusque Testamenti : S. August., XXXVI, 112. — Libri evangelici merito cœli dicuntur, quia continent Christum Salvatorem : Cassiodor., LXX, 75.

COLLIS. Scriptura sacra est colli similis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 288.

COLLUM. Sacrum eloquium nomine colli designatur : Garn. de S. Vict., CXCIII, 190.

COLUMNA, Scriptura sacra : Rabanus Maurus, CXII, 899.

COMÆ capitis Christi, Scripturæ veritates : Rupert. abb., CLXVIII, 922.

CONCUBINA, lex vetus : Raban. Maur., CXII, 901.

CONDENSA. Opaca vel contecta Scripturæ divinæ dicuntur condensa : S. Eucher., L, 741.

CORNU, duo Testamenta : Raban. Maur., CXII, 903.

CORUSCATIONES, splendores Evangelii : S. Eucher , L, 738.

COTURNIX, duo Testamenta : Raban. Maur., CXII, 904. — Coturnices legis historicæ figuram habent, id., CXI, 250.

CURRUS Dei dicitur quadriformitas Evangeliorum : S. Eucher., L, 737.

DELICIÆ dicuntur eloquia divina : Raban. Maur., CXII, 907.

DENTES in Ecclesia sacræ Scripturæ expositores sunt. Wolbero abb. CXCV, 1150.

DIGITUS, quatuor Evangelia : Rabanus Maurus, CXII, 910.

DIVITIÆ, verba legis, *ibid.*, 911.

EMUNCTORIA dicuntur duo Testamenta, *ibid.*, 915.

EXPLORATORES dicuntur duo Testamenta, *ibid.*, 918.

FACIES, vetus lex, *ibid.*, 920.

FAVUS imago est divinarum Scripturarum : S. August. XLVI, 819. — Litteralis intellectus Scripturæ sacræ, favus : Raban. Maur., CXII, 922.

FEMEN. Junctura feminum, concordia duorum Testamentorum : Wolbero abb., CXCV, 1227.

FERCULUM Salomonis est Scriptura sacra : Rupert. abb., CLXVIII, 880.

FERMENTUM : Raban. Maur., CXII, 924.

FEX, littera legis, *ibid.*, 925.

FICUS imaginem legis tenet, *ibid.*, 926; S. Petr. Dam., CXLV, 469.

FIRMAMENTUM. Scriptura sacra mystice dicitur firmamentum : Rupert. abb., CLXX, 185.

FLUMEN, duo Testamenta : Raban. Maur., CXII, 935. — Flumina quatuor paradisum irrigantia, quatuor Christi Evangelia præfigurabant : S. Cyprian., IV, 412.

FLUVIUS, duo Testamenta : Raban. Maur., CXII, 934. — Scriptores sacri fluvio comparantur : S. Greg. Mag., LXXV, 513.

FONS, sacræ Scripturæ : Raban. Maur., CXII, 929.

FORCEPS, duo Testamenta, *ibid.*, 931.

FRAGMEN, secretiora legis. *ibid.*, 922.

FRUMENTUM, Scriptura sacra, *ibid.*, 938; Garn. de S. Victore, CXCIII, 450.

FUNDA, duo Testamenta : Raban. Maur., CXII, 933.

GALAAD significat sacram Scripturam, in qua fœdus et pactum inter Deum et homines constitutum legitur, id., CXI, 360; Wolbero abb. CXCV, 1149.

GEMELLI fetus duo sunt Testamenta, *ibid.*, 1150, 1155. — Gemelli fetus designant sensum allegoricum et moralem Scripturæ : Alanus de Insulis, CCX, 78.

GLADIUS bis acutus Testamentum Vetus et Novum : Petr. Lomb., CXCI, 1234.

GUTTUR dilecti sacræ Scripturæ sonus accipitur : Wolbero abb., CXCV, 1203. — Per guttur sponsi intelligitur testamentum Christi per quod nobis loquitur : S. Greg. Mag., LXXIX, 523.

HEDERA significat legis litteram : Rupert. abb., CLXVIII, 456.

HERBA, sententiæ Veteris Testamenti : Raban. Maur., CXII, 950. — Scientia Scripturæ vocatur herba : Garner. de S. Victore, CXCIII, 419.

HIEMS. Per hiemem legis austeritas : S. Greg. Mag., LXXIX, 498.

HOEDI duo quos attulit Esau Isaac significant duo Testamenta : Rupert. abb., CLXVII, 460.

HORDEUM. Legis littera vocatur hordeum : S. Euch. L, 741. — Vetus Testamentum dicitur hordeum : Garn. de S. Victore, CXCIII, 432.

HORTUS est sacra Scriptura : Rupert. abb., CLXVIII, 960. — Libri sacri horti sunt piorum : S. Bern., CLXXXV, 210. — Per hortos amœnitas Scripturarum significatur : Wolbero abb., CXCV, 1268.

HUMUS, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 958.

IGNIS. Scriptura dicitur ignis : S. Greg. Mag , LXXIX, 475.

IMBER matutinus et serotinus doctrina est evangelica : Rupert. abb., CLXX, 291.

JANUA, intellectus Scripturæ : Raban. Maur., CXII, 965.

LABIA Christi duo sunt Testamenta : Cassiodor., LXX, 113; S. Bruno Herbipol., CXLII, 86. — Labia Dei mystice utriusque Testamenti consonantia intelligitur : S. Euch. L, 751.

LAC. Doctrina sacra designatur per lac : Alanus de Insulis, CCX, 240. — Doctrina legis vocatur lac : Raban. Maur., CXII, 978. — Scriptura sacra potus est lactis : S. Paschas. Radbert., CXX, 1208. — Triplex Scripturæ

sensus in lacte designatur : Alanus de Insulis, CCX, 240.

LAGENA uncta oleo, propheticos libros designat : Rab. Maur., CVIII, 311.

LAPIS dicitur lex, id., CXII, 981.— Verba Scripturæ : Garner. de S. Victore. CXCIII, 330. — Quinque lapides David contra Goliath, quinque librorum Moysis typum tenent : Raban. Maur., CIX, 53.

LATUS, duo Testamenta, id., CXII, 982.

LENTICULA significant Scripturam sacram, in qua continetur promissio Spiritus sancti, id., CXI, 602.

LEO, austeritas legis, id., CXII, 983.

LEX, Vetus Testamentum, liber Psalmorum, *ibid.*, 984.

LIBER, Vetus Testamentum et Evangelium, *ibid.*, 787.

LILIUM, sacræ Scripturæ. *ibid.*, 986.

LIMEN, cœtus Veteris Testamenti, *ibid.*—Scientia sacræ Scripturæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 404.

LUCERNA, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 989; Rupert. abb., CLXVIII, 1087; Petr. Lombard., CXCI, 1296. — Cognitio legis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 364. — Prophetia lucerna est ante Christum parata ad illuminandam viam : S. Prosper Aquitanus, LI, 381.

LUMINARE. Testamentum Novum luminare majus, Vetus luminare minus appellari potest : Vener. Godef. CLXXIV, 441

LUX, cognitio legis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 361.

MANNA. Scriptura sacra dicitur manna : Raban. Maur., CXII, 995. — Manna Evangelium figurat : S. Petr., Dam., CXLV, 551.

MARE dicitur Evangelium : S. Ambros., XIV, 212. — Scripturæ sacræ mare dicuntur : S. Eucher., L, 741.

MEL. Scripturæ sensus mysticus comparatur melli : Alanus de Insulis, CCX, 209.

MENSA, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 998 ; S. Bruno Herbipolens., CXLII, 114; S. Bruno Carthus., CLII, 965. — Scriptura sacra mensa Judæis facta in laqueum: S. Bruno Herbipol., CXLII, 261. — Scriptura sacra mensa referta est : Petr. Lombard., CXCI, 637. — Mensa Christi est Scriptura sacra : Alcuin. C. 650. — Mensa Christiani est lex et Scriptura sacra : Rupert. abb., CLXVIII, 622.—Scriptura sacra mensa est Domini : Vener. Godefrid., CLXXIV, 992. — Quatuor mensæ ad holocaustum de lapidibus quadris exstructæ sunt quatuor Evangelia : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1046.

MERIDIES, Scriptura sancta : Rabanus Maurus, CXII, 998.

MESSIS, Scriptura sacra, *ibid.*, 998 : Garn. de S. Vict. CXCIII. 432.

MICÆ, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 999.

MONS, Scriptura sacra, *ibid.*, 1001. — Scriptura sacra mons est umbrosus, condensus per sententias et umbrosus per allegorias : S. Gregor. Mag., LXXIX, 474. — Sacra Scriptura nomine montis designata : Garner. de S. Victore, CXCIII, 252. — Montes ærei duo sunt Testamenta : S. Petr. Damian., CXLIV, 785 ; Rupert. abb., CLXVIII, 739.— Montes libros divinos designant : Raban. Maur., CXI, 359.

MUSTUM dicitur sensus Scripturæ mysticus : Alanus de Insulis, CCX, 104.

NAVIS. Duo Testamenta dicuntur navis : Raban Maur., CXII, 1004.

NUBES præfulguræ eloquia divina sunt : S. Bruno Herbipol., CXLII, 93.

OBOLUS. Per decem obolos qui exigebantur pretium pro animabus singulorum non aliud aptius quam observantiam decalogi legis intelligi valet : Rabanus Maurus, CVIII, 214.

OSTIUM. Intelligentia verbi Dei, ostium, id., CXII, 1014.

PALEÆ, sententiæ Scripturæ sacræ, *ibid.*, 1018.

PALLIUM. Littera Veteris Testamenti vocatur pallium, *ibid.*, 1018. — Evangelium Christi est pallium Eliæ : Rup. CLXVII, 1238.

PANIS, doctrina sacra : Raban. Maur., CXII, 1021. — Libri legales, *ibid.*, — Scriptura pani comparatur : Alan. de Insulis, CCX, 209. — Panis est typus divinæ Scripturæ : Philippus de Harveng, CCIII, 952. — Panes sine fermento, sive azymos conspersos in oleo, apostolicos libros intellige : Rab. Maur., CVIII, 311.

PANNI, mandata legis, id., CXII, 1021.

PALPEBRÆ. Scripturæ designantur per palpebras et per pluviam : S. Bruno Carthusian., CLII, 678.

PARABOLÆ. Per tria millia parabolarum Salomonis intelligitur plenitudo fidei in lege et in Evangeliis a Christo tradita : Raban. Maur., CIX, 152.

PARIES, Scriptura sacra, id., CXII, 1022.

PASTUS, sublimitas sacræ Scripturæ, *ibid.*

PECUNIA dicuntur eloquia divina : Garn. de S. Vict., CXCIII, 308, 309.

PELLIS, litteralis Scripturæ intellectus : Rab. Maur., CXII, 1026.

PENNÆ, duo Testamenta : S. Eucher, L, 748. — Pennæ columbæ deargentatæ significant Scripturas sacras : Rupert. abb., CLXVIII, 527.

PHARETRA Scriptura sacra : Rab. Maur. CXII., 919. —PHARETRA Patris est Scriptura sacra : S. Paschasius Radbert., CXX, 1158.

PICTURA. Scriptura sacra picturæ similis est : S. Greg. Mag., LXXIX, 473.

PLAUSTRUM. Evangelium est plaustrum super quod arca fœderis portabatur : Rupert. abb., CLXVII, 1126.

PLEIADES. Testamenti gratia vocatur plejades : Garn. de S. Victore, CXCIII, 44.

PLUVIA. Verba sanctorum apostolorum dicuntur pluvia : S. Eucher., L, 739. — Pluvia temporanea et serotina significat Scripturam propheticam et apostolicam : Rupert. abb., CLXVIII, 92 — Scripturæ designantur per pluviam : S. Bruno Carth., CLII, 678.

POMA, prophetiæ, præcepta utriusque Testamenti : Raban. Maur., CVI, 1030.

PORTA canon Veteris Testamenti et Scripturam sacram significat : Raban. Maur., CXI, 385. — Scientia Scripturæ sacræ dicitur porta : Garner. de S. Victore, CXCIII, 402.

PORTICUS, libri legales : Raban. Maur., CXII, 1031.

POSTES, libri Evangeliorum, *ibid.*, 1032.

PRÆSEPE, sacra Scriptura, *ibid.*, 1027.

PROPUGNACULA, munimenta Scripturarum, *ibid.*, 1032. — Propugnacula argentea divinorum eloquiorum sunt munimenta : Wolbero abb., CXCV, 1153.

PUTEUS, sacra Scriptura : Raban. Maur., CXII 1035.— Scriptura vera : Rupert. abb , CLXII, 424, 454. — Libri Scripturæ : Garner. de S. Victore, CXCVII, 300.

QUADRANS. Quadripartita sacræ Scripturæ intelligentia dicitur quadrans : Raban. Maur., CXII, 1036.

QUADRIGÆ Aminadab sunt quatuor Christi Evangelia : Rupert. abb., CLXVIII, 635, 638; Vener. Godefridus, CLXXIV, 79 ; Wolbero abb., CXCV, 1221. — Quatuor Evangelia quasi quatuor quadrigæ sunt Novi Testamenti, cui præsidet auriga ipse Christus : Cassiodorus, LXX, 1095.

QUATERNARIUS numerus quatuor Evangelia designat : Garn. de S. Victore, CXCIII, 444.

RAMUS, doctrinæ sacræ, sacræ Scripturæ : Rab. Maur., CXII, 1057.

REFECTIO animæ est Scriptura sacra : Ven. Godef., CLXXIV, 1116.

REGNUM, sacra Scriptura ; Raban. Maur., CXII, 1038 : Vener. Godefrid., CLXXIV, 154.

RESTICULA, præcepta Dei : Rabanus Maurus, CXII, 1040.

RIVULI, sententiæ sacræ Scripturæ, *ibid.*

RIVUS, libri evangelici : Garner. de S. Vict., CXCIII, 296.

ROS significat evangelicam doctrinam : Rupert. abb , CLXVIII, 494.

ROTA habens quatuor facies est Scriptura sacra ; Rup. abb., CLXVIII, 1585. — Vetus et Novum Testamentum rota : Raban. Maur., CXII, 1041. — Rota in medio rotæ Novum est Testamentum inter Vetus : Wolbero abb , CXCV, 1058.

SAGITTÆ, Scriptura sacra : Garner. de S. Victore, CXCIII, 326.

SALTERIUM, vetus lex : Raban. Maur., CXII, 1045.

SAXUM. Scripturæ sensus litteralis comparatur saxo ; Alanus de Insulis, CCX, 209.

SCALA Jacob duo Testamenta significat, quæ et evangelicis intexta præceptis, credentes homines voluntatemque Dei facientes quasi per quosdam observantiæ gradus in cœlum levare consueverunt : S. Zeno, XI, 428. — Scala Jacob figura fuit duorum Testamentorum : Philippus de Harveng., CCIII, 499.

SEGES nominanda est sacra Scriptura : Ven. Godef., CLXXIV, 1059.

SERAPHIM significat Scripturam sacram : Alanus de Insulis, CCX, 269.

SICLUS, vetus lex : Raban. Maur., CXII, 1053.

SILVA, vetus lex, *ibid.*, 1054.

SPECULUM. Scripturæ sacræ sunt speculum : S. Bern. CLXXXIV, 788. — Evangelium speculum est sacerdotum, *ibid.*, 1085.

SPICÆ, sententiæ sacræ Scripturæ : Rab. Maur., CXII, 1055.

SPOLIA, eloquia divina, *ibid.*, 1059.

STATERA. Scripturæ designantur per stateram : S. Bruno Carthus., CLII, 926.

SYMPHONIA, Evangelii prædicatio : Raban. Maur., CXII, 1054.

TABULÆ Testamenti manu Dei scriptæ, fractæ et restauratæ figura sunt Veteris et Novi Testamenti, id., CVIII, 872.

TECTUM, subtilitas sacræ Scripturæ, id., CXII, 1064.

TERRA. Scriptura sacra comparatur terræ : Vener., Godefrid., CLXXIV, 181.

TONITRUA dicuntur voces Evangelii : S. Euch., L, 738.

TORRENS, fluenta sacrorum librorum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 297.

TURRIS cum propugnaculis significat Scripturam sacram : Rupert. abb., CLXVIII, 809.

TURTUR. Evangelii prædicatio significatur per vocem turturis : Rupert. abb., CLXVIII, 868 ; Wolbero abb., CXCV, 1112.

UBERA duo sunt Testamenta : Raban. Maur., CXII, 1084. — Mystica verba sacræ Scripturæ. *ibid.*, — Verba sacri eloquii : Garner. de S. Victore, CXCIII, 221. — Per ubera sponsi, dulcedo Evangelii intelligitur : Cass., LXX, 1037.

UMBRA, duritia legis : Raban. Maur., CXII, 1085.

UTER, littera legis, *ibid.*

VACCA rufa signum Novi Testamenti : S. Augustin., XXXIV, 732.

VAS, Scriptura sacra : Alanus de Insulis, CCX, 238.— Scripturæ sacræ sunt vasa sacra : S. Bernard., CLXXXIV, 762.

VELUM, obscuritas Scripturæ sacræ : Raban. Maur., CXII, 1073.

VENA, Scriptura sacra, *ibid.*

VESTIS, Scriptura sacra, *ibid.*, 1076.

VIA. Evangelium via lucernæ in umbra lucet, id est in sæculo : S. Ambros., XIV, 816.

VILLÆ dicuntur obscuritates Scripturæ sacræ : Alanus de Insulis, CCX, 102.

VINEA, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 1079. — Sacri codices dicuntur vinea : Garner. de S. Victore, CXCIII, 341.

VINUM, scientia legis, verbum Evangelii : Raban. Maur., CXII, 1078. — Veritas sacræ Scripturæ vino comparatur : Petr. Cantor, CCV, 240.

VIRGA, terror legis : Raban. Maur., CXII, 1081. — Virgæ duæ significant fœdus Dei cum hominibus bis initum : Rupert. abb., CLXVIII, 786.

VIRTUS, Evangelium prædicationis : S. Ambros., XV, 1353.

VISIO, revelatio : Raban. Maur., CXII, 1081.

VOLATUS, intellectus in Scripturis : S. Eucherius, L, 748.

XLVII.

INDEX DE ALLEGORIIS NOVI TESTAMENTI

ORDINE DIGESTUS ANALOGICO

ET IN ANALOGIA ORDINEM SERVANS ALPHABETICUM VARIASQUE SS. PATRUM REFERENS EXPLANATIONES.

In hoc Indice eumdem ac in præcedente ordinem observavimus, ideoque si libeat, hujusce Indicis XLVI *Monitum* adeat lector benevolus.

ARTICULUS I.

Allegoriæ quæ ad Deum spectant.

AGRICOLA Deus est, nos ejus agricultura : Petr. Lombard., CXCI, 1555.

COLUMBA, signans Spiritum sanctum ita ad Noe quasi ad Christum in Jordane devolat : S. Hieronym., XXII, 660. — Spiritus per columbam et linguas igneas sub quibus apparuit donandam nobis ostendit suo munere charitatem : S. Fulgentius, LXV, 580. — Columba figura est Spiritus sancti : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1145; Alc. C, 757, 769, 773. — Columba integra apparens Christo significat gratiam Spiritussancti : Rupert. abb., CLXVII, 1590.

CORNUA septem septemplicem Spiritus operationem designant : B. Alcuin., C, 1121. — Operatio Spiritus septiformis per cornua septem significatur, *ibid.*, 1121.

FIGULUS est Deus : Petr. Lombard., CXCI, 1465.

FUMUS. Gloria Trinitatis dicitur fumus quo excæcati sunt Judæi : Rupert. abb., CLXIX, 1113.

FUR. Judex cœlestis Deus furi comparatur : Alcuin., C, 1110.

LAMPADES septem septiformem Spiritum significant: Alcuin., C, 1117. Spiritus sanctus lampadibus comparatur, *ibid.*

LIGNUM vitæ sapientia Dei Patris est, *ibid.*, 1103.

NUBES in mari Rubro Spiritus sancti figura : Petr. CXCI, 1617.

OCULI Jesu dona Spiritus ejus mystice designant : Alcuin,, C, 821. Oculi Spiritum sanctum qui Ecclesiam illuminat, repræsentant, *ibid.*, 1098. — Septem oculi septemplicem operationem Spiritus designant : Alcuin., C, 1121.

OLEUM designat Spiritum sanctum : S. Pasch. Radb., CXX, 841.

PEDES Dei stabilitatem æternam significant : B. Lanf., CLI, 378.

SEDENS. Persona Patris per sedentem in throno Filii autem per dexteram sedentis significatur : Alcuin., C, 1120.

SEPTEM. Septiformis operatio Spiritus sancti per numerum septem designatur : Alcuin., C, 1097.

STELLÆ. Septem stellæ Spiritus septiformis dona sunt, *ibid.*, 1109.

ARTICULUS II.

Allegoriæ quæ ad Christum spectant.

ADOLESCENS intelligi potest figura humanitatis Christi : Ven. Godefrid., CLXXIV, 1083.

AGNUS. Christus dicitur agnus quia semetipsum offerens, mundum redemit : B. Alcuin., C, 1121.

AGRICOLA. Christus ut homo est vitis, agricola secundum divinitatem : S. August., XXXV, 1839.

ALPHA. Christus alpha et omega, quia principium est et finis : B. Alcuin., C, 1095.

ALTARE, de quo Joannes in Apocalypsi, Christi est humanitas : S. Bernard., CLXXXIII. 472.

ANGELUS movens aquam piscinæ figura erat Christi : S. Augustin., XXXVIII, 690.

ARCA Testamenti, incarnatio Christi : Rup. abb., CLXIX, 1029.

AURUM, initia redemptionis : S. Maximus Taurin., LVII. 259. — Auro potentia ostenditur, *ibid.*, 269, 285. In auri munere regia dignitas demonstratur : S. Sedatus, LXXII, 773.

CALCULUS. Jesus Christus calculo candido significatur. B. Alcuin., C, 1106.

CALIX Passionem Domini indicat : Ven. Godefrid., CLXXIV, 948.

CANTICUM. Christus cantavit canticum novum : B. Alcuin., C, 1122.

CHRISTUS dicitur acervus viginti modiorum : Rupert. abb., CLXVIII, 1363. — Ætas plena in qua omnes resurgent : S. Bruno Carthus., CLIII, 537. — Agnus : B. Alcuin., C, 1121 ; Richard. de S. Victore, CXCVI, 756. — Agnus Dei : S. Maxim. Taurin., LVII, 650. — Agnus masculus : Rupert. abb., CLXIX, 259. — Agricola : S. Augustin., XXXV, 1839. — Alpha et omega : B. Alcuin., C, 1095. — Altare : S. Augustin., XXXV, 1329. — Altare Dei : B. Alcuin., C, 1126 ; Richard. de S. Victore, CXCVI, 768. — Altare Ecclesiæ : Rupert. abb., CLXIX, 1017. — Angelus : Rupert. abb., CLXIX, 976 ; Ven. Hildebert., Cenoman., CLXXI, 394. — Angelus ascendens ab ortu solis : B. Alcuin., C, 1129. — Angelus de cœlo descendens : Rupert., CLXIX, 1148. — Angelus fortis de cœlo descendens in nube : B. Alcuin., C, 1143. — Angelus lapidem in mare mittens : Rupert. abb., CLXIX, 1156. — Angelus magnus, *ibid.*, 975. — Angelus magni consilii, *ibid.*, 959. — Apostolus : S. Agobard., CIV, 56. — Ara templi : Rupert. abb., CLXIX, 973. — Barachias, benedictus Domini, *ibid.*, 950. — Calculus candidus : S. Paschas. Radbert., CXX, 283, 284. — Caput Ecclesiæ : S. Agobard., CIV, 62 ; Petr. Lombard., CXCII, 178. — Caput nostrum : Ven. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 434. — Corona martyrum, *ibid.*, 707. — Filius David : S. Hilar., IX, 1004, 1047. — Desideratus cunctis sæculis : Ven. Godefrid., CLXXIV, 35. — Dies : S. Ambros., XV, 1759. — Dominus dominantium : Rupert. abb., CLXIX, 1169. — Dominicus homo : Ven. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 582. — Emmanuel : S. Paschas. Radbert., CXX, 117, 118. — Episcopus episcoporum : S. Agobard., CIV, 196. — Flos virginum : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 707. — Fons vitæ : S. Augustin., XXXV, 1654, 1113. — Fortis in humilitate : Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 43. — Granum tritici et granum sinapis : S. Ambros., XV, 1747. — Granum mortificandum et multiplicandum : S. Augustin., XXXV, 1766 ; XXXVI, 720. — Granum morte multiplicatum, id., XXXVIII, 1397. — Gratia continentium : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 707. — Homo peregre profectus : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1106. — Imago Dei : S. Bruno Carthus., CLIII, 235. — Impeccabilis : Vener. Godefrid., CLXXIV, 412. — Incomprehensibilis : S. Bruno Carthus., CLIII, 332. — Janua : S. Augustin., XXXVIII, 780, 1647. — Justus et justificans : Ven. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 558. — Jaspis : Richard., a S. Victore, CXCVI, 865. — Lapis mundus et candidus : Ven. Rupert., CLXIX, 1130. — Lapis positus in fundamentum : S. Paschas. Radbert., CXX, 733. — Lapis sub capite Jacob : Richard. de S. Victore, CXCVI, 865. — Leo, *ibid.*, 756. — Leo quia diabolum vicit : B. Alcuin., C, 1121. — Leo de tribu Juda, *ibid.*, 1121. — Liber : S. Bruno Carthus., CLIII, 544. — Lignum vitæ : Rupert. abb., CLXIX, 870. — Lucerna, *ibid.*, 854. — Lumen, *ibid.* — Lumen illuminans : S. Augustin., XXXV, 1782. — Lumen vitæ, *ibid.*, 1654. — Lux mundi, *ibid.*, 1652 ; Rupert. abb., CLXIX, 1148. — Lux inexstinguibilis : S. Augustin., XXXV, 1375. — Manna absconditum : B. Alcuin., C, 1105. — Margarita pro qua omnia vendenda sunt : S. Augustin., XXXV, 1371. — Margarita evangelica bonorum omnium profusioni comparanda : S. Paulin. Nolan., LXI, 276. — Mediator : S. Paschas. Radbert., CXX, 283, 284 ; S. Bruno Carthus., CLIII, 437 ; Rupert. abb., CLXIX, 975, 976. — Mediator Dei et hominum : S. Hilarius, IX, 989. — Solus mediator inter Deum et homines : S. Agobard., CIV, 202. — Mediator noster : Petr. Lombard., CXCII, 127. — Summe misericors : Ven. Godefrid., CLXXIV, 499. — Mitis erga nos, durus in seipsum, *ibid.*, 240. — Mons : S. Paschas. Radbert., CXX, 215. — Mons magnus et altus : Rupert. abb., CLXIX, 1194. — Solus mons a quo nobis auxilium : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 622. — Solus mundus a peccato : Ven. Godefrid., CLXXIV, 253. — Murus adversus insidias inimici : S. Augustin., XXXV, 1440. — Os Patris : Ven. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 590. — Ostiarius : S. Augustin., XXXV, 1728. — Ostium, *ibid.* — S. Paschas. Radbert., CXX, 319 ; Petr. Cantor, CCV, 121. — Ostium apertum credentibus : B. Alcuin., C, 884, 1111, 1116. — Ostium quod clavis aperit, *ibid.*, 1111. — Ovis : S. Augustin., XXXV, 1728, 1735. — Panis : S. Augustin., XXXV, 1612 ; XXXVIII, 265, 325, 1463 ; S. Paschas. Radbert., CXX, 320. — Panis verus : S. Augustin., 1602, 1607. — Panis angelorum : B. Alcuin., C, 1105. — Panis cœlestis manna adumbratus : S. Augustin., XXXVIII, 45, 1551. — Panis cœlestis quem manducaverunt veri Israelitæ, *ibid.*, 1551. — Panis qui de cœlo descendit : S. Maximus Taurin., LVII, 563. — Paracletus : S. Augustin., XXXV, 1828. — Pastor, *ibid.*, 1728, 1734 ; XXXVIII, 308, 1647. — Pastor bonus : Rupert. abb., CLXVII, 328 ; Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 829. — Pastor pastorum : S. Agobard., CIV, 196. — Summus Pastor, *ibid.*, 197. — Paterfamilias : Gregor. Mag., LXXVI, 1154. — Pax : S. Augustin., XXXVIII, 170. — Petra, id., XXXV, 1729, 1736 ; XXXVIII, 45, 1238, 1348. — Pontifex : S. Bruno Carthus., CLIII, 501. — Potus : S. August., XXXV, 1612. — Præmium : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 559. — Pretium, *ibid.* — Pretium nostrum : S. Augustin., XXXVIII, 1591. — Principium, *ibid.*, 24. — Radix David : B. Alcuin., C, 1121 ; Rupert. abb., CLXVII, 928. — Refectio nostra : Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 495. — Rex regum : Rupert. abb., CLXIX, 1166. — Sacerdos secundum ordinem Melchisedech : Rupert. abb., CLXIX, 487. — Securis ad radicem posita : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1164. — Sol : B. Alcuin., C, 1126 ; Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 1214. — Sol justitiæ et veritatis : Petr. Lombard., CXCII, 206. — Sponsus Ecclesiæ : S. Agobard., CIV, 189. — Stella matutina : Rupert., abb., CLXIX, 890. — Templum : S. Augustin., XXXV, 1329 ; Rupert. abb., CLXIX, 973. — Veritas : S. Agobard., CIV, 113. — Veritas in promisso : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 404. — Via : S. Paschas. Radbert., CXX, 244. — Via in exemplo : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 404. — Vir : Rupert. abb., CLXIX, 259 ; Vener. Godefrid., abb., CLXXIV, 401. — Vir noster, *ibid.*, 434. — Virga : B. Alcuin., C, 1109. — Vita æterna : S. Augustin., XXXV, 1610, 1818 ; Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 404. — Vita sacramentorum : S. August., XXXVIII, 92. — Vitis : S. Augustin., XXXV, 1839, 1841 ; S. Paschas. Radbert., CXX, 323.

Christus comparatur asinæ et pullo ejus : Vener. Godefrid., CLXXIV, 33. — Furi : B. Alcuin., C, 1110. — Gallinæ : S. Augustin., XXXV, 1330 ; XXXVI, 526 ; S. Paschas. Radbert., CXX, 791. — Grano frumenti : Vener. Godefrid., CLXXIV, 950. — Grano sinapis : Rupert. abb., CLXVIII, 1084. — Lucernæ : Vener. Godefrid., CLXXIV 428. — Ramo cæso ex arbore, *ibid.*, 24. — Vermiculo ligni, *ibid.*, 500.

Christus dicitur ovem humeris suis ad ovile reportans : S. Paulin. Nolan., LXI, 194. Christus nascens est puer sanctus, propheta et angelus : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 394. Christus est via in exemplo, veritas in promisso, vita in præmio, *ibid.*, 404. Christus in Maria, lumen in cera, *ibid.*, 611. Christi caro dicitur arca, tabernaculum, nubes, diadema, *ibid.*, 636. Christus in cruce est rex et sacerdos, *ibid.*, 696. Christus reliquit matrem relinquendo Synagogam Judæorum de qua secundum carnem natus est et inhærendo Ecclesiæ, quam ex omnibus gentibus congregavit : S. Prosper Aquitan., LI, 620.

CIBUS. Christi cibus virtus est, Christi cibus fortitudo est : S. Ambros., XV, 1687.

CITHARÆ seniorum Passionem Christi figurant : B. Alcuin., C, 1122.

CLAVIS David de Incarnatione Christi intelligenda est : B. Alcuin., C, 1111.

COLLIS. Septem colles sunt septem orationis Dominicæ petitiones : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 586.

EQUUS albus humanitatis Christi est symbolum : B. Alcuin., C, 1123.

FACIES hominis Incarnationem designat : Rupert. abb., CLXIX, 940. — Facies veluti est Passio Christi. *ibid.*, 942. — Christi facies ut sol lucens, *ibid.* 659. — Incarnatio Redemptoris per faciem angeli fulgentem ut sol manifestatur : B. Alcuin., C, 1099.

FERMENTUM. Christus designatur per fermentum satis tribus farinæ immissum : S. Gregor. Mag., LXXVII, 772.

GALILÆA transfigurationem Domini denotat : Rupert. abb., CLXX, 201.

GRANUM. Christus designatur per granum sinapis : S. Gregor. Mag., LXXVII, 772.

HOMO descendens in Jericho repræsentat Christum : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 570.

IRIS arcum significans reconciliationis mundi per Incarnationem figura est : B. Alcuin., C, 1116. — Iris capitis Christi ejus est divinitas : *ibid.*, 1143.

JASPIS designat Christi divinitatem in qua omnia vivunt, *ibid.*, 1116.

LIBER. Christi typus est liber signatus sigillis septem : S. Bernard., CLXXXIII, 279. — Christus solus dignus aperire librum : B. Alcuin., C, 1120.

LEO de tribu Juda est Christus de semine David, *ibid.*, 1121. Resurrectio in leone figuratur, *ibid.*, 1118.

LUCERNA typus est humanitatis Christi : Vener. Godefrid., CLXXIV, 924.

MAGI. Magorum munera designant aurum regem, thus Deum, myrrha hominem : S. Hilar., IX, 923; S. Ambros., XVI, 244, 535; Juvencus, XIX, 98; Sedulius, *ibid.*, 605; S. Petrus Chrysologus, LII, 620; S. Maximus Taurin., LVII, 264, 272; S. Gregor. Mag., LXXVI, 1112; S. Fulgent., LXV, 716. — In muneribus quæ Regi nato Magi obtulere pretiosa continentur dona quæ ipse Salvator cum Deo Patre et Spiritu sancto in cœlis regnans a gentibus obtinuit : S Maximus Taurin., LVII, 261. — Magi Christum thure Deum, auro regem, myrrha hominem agnoscunt : S. Bernard., CLXXXIII, 147.

MANUS angeli fortis est operatio salutis nostræ : B. Alcuin., C, 1144.

MEDIATOR Dei et hominum est angelus thuribulum aureum in manu tenens, seu Christus, *ibid.*, C, 1135.

MONS. Christus gentibus ab apostolis nuntiatus, mons translatus in mare : S. Augustin., XXXVIII, 554.

MYRRHA Christi et nostram a mortuis resurrectionem prænuntiat : S. Maximus Taurin., LVII, 259. — Myrrha designatur incorruptibilitas, *ibid.*, 269, 283. — In myrrhæ specie sepelienda demonstratur humanitas : S. Sedatus, LXXII, 773.

NOE. Christus figuratus est in Noe, et in illa arca, orbis terrarum : S. Augustin., XXXV, 1464.

OREB mons Christi est typus : S. Paschas. Radbert., CXX, 89.

PEDES. Adventus Christi in mundum designatur per pedes : B. Lanfranc., CLI, 140.

PISCIS erat Christus discipulis escam præbens vitalem, sed Judæis in serpentem commutatur : S. Prosper Aquitan., LII, 354. — Piscis qui prior ascendit staterem habens in ore, figura Christi : S. Paschas. Radbert., CXX, 600.

PRIMOGENITUS merito asseritur Christus, quia nullus ante ipsum mortuus resurrexit : B. Alcuin., C, 1093.

RUGITUS Christi sicut leonis : Rupert. abb., CLXIX, 1008.

SAMARITANUS misericors Christum designat : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 269.

SAPIENTIA. Christus, sapientia Dei ubique præsens : S. Augustin., XXXV, 1659.

SARDINUS Redemptoris humanitatem significabat : B. Alcuin., C, 1116.

STELLA matutina Christum figurat, *ibid.*, 1109. — Secundum Incarnationis mysterium est stella : S. Ambros., XV, 1569.

TESTIS fidelis merito asseritur Christus : B. Alcuin., C, 1093.

THABOR qui interpretatur *lumen veniens* typus Christi incarnati : Raban. Maur., CIX, 38.

THUS, veræ religionis cultus, idolorum cessatura superstitio : S. Maximus Taurin., LVII, 259. — Pontificium Christi thure monstratur, *ibid.*, 269, 283. — In thuris vapore divina majestas demonstratur : S. Sedatus, LXXII, 773.

UNCTIO sacerdotum unctionem Christi figurat : B. Alcuin., C, 1090.

VINEA dicitur a vite quæ Christus est : Rupert. abb., CLXIX, 928.

ARTICULUS III.

Allegoriæ quæ ad angelos spectant.

ANIMALIA et seniores in Apocalypsi, angeli sunt : B. Alcuin., C, 1123.

MESSORES angeli zizania ad comburendum in fasciculos ligant, cum pares paribus in tormentis similibus sociant, ut superbi cum superbis, luxuriosi cum luxuriosis, avari cum avaris : S. Gregor. Magnus, LXXVII, 381.

OCULI. Angeli in Ecclesia per oculos designantur : B. Alcuin., C, 1098.

SEDES posita in cœlum sunt sancti angeli : Richard. de S. Victore, CXCVI, 746.

ARTICULUS IV.

Allegoriæ quæ ad spiritus malignos spectant.

ANGELI quatuor stantes super quatuor angulos terræ corpus antiqui hostis significant : B. Alcuin., C. 1128.

DIABOLUS dicitur angelus abyssi : Rupert. abb., CLXIX, 992. — Criminator : B. Alcuin., C, 1020. — Draco : S. Augustin., XXXV, 1467. — Draco magnus : S. Bruno Astensis, CLXV, 670; Rupert. abb., CLXIX, 800. — Equus rufus : Rupert. abb., CLXIX, 913. — Exterminans : B. Alcuin., C, 1141. — Homicida, *ibid.*, 872. — Infernus : Rupert. abb., CLXIX, 947. — Leo : S. Augustin., XXXV, 1731. — Lupus, *ibid.* — Lupus in Ecclesia : B. Alcuin., C, 887. — Mendax et mendacii pater, *ibid.*, 906. — Mons magnus : Rupert. abb., CLXIX, 780. — Mors, *ibid.*, 943. — Pater Judæorum, *ibid.*, 562. — Princeps hujus mundi : B. Alcuin., C, 940; Rupert. abb., CLXIX, 562. — Satanas : S. Bruno Astens., CLXV, 670. — Seminis seminator nocturnus : S. Fulgentius, LXV, 560. — Serpens antiquus : S. Bruno Astens., CLXV, 670; Rupert., abb., CLXIX, 800.

EQUUS rufus antiqui hostis est corpus : B. Alcuin., C, 1124.

GLADIUS magnus qui datur sedenti super equum rufum diaboli potestatem figurat, *ibid.*

PHARAO, id est diabolus, aquis necatur, baptizato populo, ipse cum exercitu suo obrutus : S. Hilar., IX, 762.

SEDENS super equum rufum diabolus est qui pacem sumit de terra : B. Alcuin., C, 1124.

VOLUCRES cœli sæpenumero immundos spiritus cognominari didicimus : S. Hilarius, IX, 957. — Dæmones sunt volucres : Richard. de S. Victore, CXCVI, 839.

ARTICULUS V.

Allegoriæ quæ ad Ecclesiam spectant.

ABEL. Ecclesia cum Abel incepit : Petr. Lombard., CXCII, 307.

ANGELUS qui Joanni apparuit una cum apostolo Ecclesiam præfigurat : B. Alcuin., C, 1091. — Angeli Ecclesiarum septem de quibus mentio fit in Apocalypsi sunt septem Ecclesiæ : S. Augustin., XXXIV, 81. — Angeli Ecclesiam indicant : B. Alcuin., C, 1135.

ANIMA figura est Ecclesiæ : S. Paschas. Radbert., CXX, 387. — Ecclesiæ anima Spiritus sanctus : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 407.

ANIMALIA quatuor figurant Ecclesiam : B. Alcuin., C, 1118, 1119, 1124.

ARCA Noe Ecclesiam significat : S. Ambros., XV, 814; S. Paschas. Radbert., CXX, 166, 167, 743.

AREA est Ecclesia in qua nunc triticum, non sine palea : S. Augustin., XXXVIII, 1174. — Per aream Dominicam intelligitur Ecclesia Dominica per totum orbem valide lateque diffusa, id., XXXIV, 127.

BETHLEEM fuit totius Ecclesiæ typus : S. Paschas. Radbert, CXX, 133, 134; Rupert. abb., CLXX, 81. — Bethleem mystice est Ecclesia : Adam. Scot., CXCVIII, 188.

CANDELABRUM. Ecclesia significatur per candelabrum : Rupert. abb., CLXVIII, 1398. — Candelabra septem septiformem Ecclesiam designant : B. Alcuin., C, 1097.

CANTUS Ecclesiæ, vox magna de cœlo : Rupert. abb. CLXIX, 1055.

CIVITAS Christi est Ecclesia super Christum fundata : Rupert. abb., CLXIX, 1193.

COENACULUM significat sanctam Ecclesiam : Raban. Maur., CVII, 550.

COLUMBA typus est Ecclesiæ : S. Ambros., XV, 1587.

COLUMNA. Per columnam nubis de qua in Apocalypsi Ecclesiam possumus accipere, *ibid.*, 863.

CONJUNCTIO. Mysterium conjunctionis viri et mulieris unionem Christi et Ecclesiæ præsignat : Victorinus Afer, VIII, 1289.

CORONA. Ecclesia coronas habet aureas : B. Alcuin., C, 1117.

COSTA Adæ in mulierem ædificata typus est Ecclesiæ : S. Paschas. Radbert., CXX, 617, 643.

CRUX. Ecclesia Christi cruce exaltatur : S. Augustin., XL, 688.

DOMUS septem columnis firmata typus Ecclesiæ : S. Paschas. Radbert., CXX, 41. — Domus Simonis leprosi typus Ecclesiæ, *ibid.*, 878.

ECCLESIA est vel dicitur Ager Domini : S. Augustin., XL, 685. — Ager Dei primum spinosus, *ibid.*, 688. — Ager Christi benedictus : Vener. Godefrid., CLXXIV, 274. — Ager sanguinis : Rupert. abb., CLXVIII, 1573. — Bilibris peccata hominum ponderans et remittens : B. Alcuin., C, 1125. — Castellum supra montem positum : S. Bruno Astensis, CLXV, 390. — Civitas : B. Alcuin., C, 906; Vener. Hildebert. Cenoman, CLXXI, 733. — Civitas Dei : S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 588 — Civitas Domini : Rupert. abb., CLVIII, 1474. — Civitas inexpugnabilis : Vener. Hildebert., CLXXI, 495. — Civitas supra montem posita : S. Chromatius, XX, 340-341; Raban. Maur., CVII, 802. — Cœlum : S. Paulin. Nolan., LXXVI, 1282; Richard. de S. Victore, CXCVI, 744. — Columba : Rupert. abb., CLXIX, 258. — Columna verita-

tis : B. Lanfranc., CLI, 353. — Corpus, *ibid.*, 195, 197. — Creatura Dei, *ibid.*, 72. — Domus : Ven. Hildebert. Cenoman , CLXXI, 733. — Domus Jacob et domus Joseph, *ibid.*, 401. — Domus Judæ : S. Hieronym., XXII, 817. — Domus obedientiæ : B. Alcuin., C, 906. — Familia Christi : Vener. Hildebert., CLXXI, 834. — Fulgur : S. Augustin., XXXV, 1530. — Jerusalem : Vener. Hildebert. Cenoman , CLXXI, 733. — Mater ; S. Paulin. Nolan., LXI, 264; B. Lanfranc., CLI, 625. — Mulier amicta sole et luna : Rupert. abb., CLXIX, 1039; CLXX, 36. — Mulier quæ parit : id., CLXIX, 743. — Mulier in tristitia pariens : B. Alcuin., C, 955. — Ovile Christi ; S. Augustin , XXXV, 1721. — Proprium ovile fidelium : B. Alcuin., C, 304. — Ovile ovium ; Raban. Maur., CXI, 203. — Unum ovile et unus pastor : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 795. — Regnum Christi æternum ; Vener. Godefrid., CLXXIV, 308. - Regnum Dei : Vener Hildebert. Cenoman., CLXXI, 733; Petr. Lombard., CXCI, 1680. — Regnum cœlorum : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1118, 1154. — Sagena, *ibid.*, 1116. — Sedes majestatis Christi : S. Anselmus, CLVIII, 602. — Sedes in cœlo Christi : Rupert. abb., CLXIX, 906. — Sion ; Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 733. — Socrus Christi : Ven. Godefrid., CLXXIV, 373. — Sponsa : B. Alcuin., C, 786. — Sponsa Christi : S. Paulin. Nolan., LXI, 264. — S. Paschas. Radbert., CXX, 741; Petr. Lombard., CXCII. 70. — Cœlestis stabilitas : S. Augustin., XL, 259. — Templum Dei ; B. Alcuin , C, 1112, 1119. — Templum sanctum : Adam. Scot., CXCVIII, 368. — Templum tabernaculi : Rupert. abb., CLXIX, 1111. — Christi uxor ; Vener. Godefrid., CLXXIV, 300. — Vestis dealbata super nivem : Petr. Lombard., CXCII, 214. — Vinea Domini : Vener. Godefrid., CLXXIV, 152. — Virgo : B. Alcuin., C, 786; B. Lanfranc, CLI, 625.

Ecclesia comparatur agro : Adam. Scot., CXCVIII, 738. — Arcæ Noe ; Rupert. abb,, CLXIX, 819. — Candelabro : Richard. de S. Victore, CXCVI, 705. — Nubi : B. Alcuin., C, 1117. — Tunicæ inconsutili : S. Bernard., CLXXXII, 538. — Viti : Hugo de S. Victore, CLXXVII, 694. — Ecclesia per cœlum et sedem designatur : B. Alcuin., C, 1116. — Ecclesia throno, animalibus et senioribus circumstantibus significatur, *ibid.*, 1121, 1135. — Ecclesia dicitur pulchra ut luna, electa ut sol : S. Paschas. Radbert., CXX, 185. — Ecclesia cum Christo est una caro ; Petr. Lombard., CXCII, 214. — Ecclesia electorum designata est per descriptum orbem ab Augusto cujus cardines sunt prælati ; Adam. Scot., CXCVIII, 236.

JERUSALEM. Ecclesia per Jerusalem signatur ; Adam. Scot., CXCVIII, 135.

LAPIS. Ecclesia parvus lapis qui abscissus de monte sine manibus occupavit universam faciem orbis terræ : S. Victorinus Afer, V, 87.

LUNA. Ecclesia ut luna, modo prosperis clara, modo adversis obscura : Vener. Hildebert., CLXXI, 750.

MANUS Ecclesiæ presbyterum significat : S. Chromatius XX, 350.

MONS figura est Ecclesiæ : S. Paschas. Radbert., CXX, 214, 699, 796.

MULIER quærens drachmam, Ecclesiæ figura invitantis ad pœnitentiam : S. Ambros., XV, 638. — Mulier Chananæa quæ est mater gentilium, pro filia sua, id est, Ecclesia Dominum deprecatur : S. Petr. Chrysolog., LII, 740. — Mulier Chananæa significat sanctam Ecclesiam de gentibus congregandam, *ibid.*, 740; Raban. Maur., CXI, 75. — Mulier fluxum sanguinis patiens est Ecclesia quæ primi hominis vulnerata peccato tota fluebat sanguine, tota originaliter decurrebat in mortem : S. Petrus Chrysolog., LII, 300; Raban. Maur., CXI, 880. — Mulier adultera significavit Ecclesiam de gentibus : Rupert abb,, CLXIX, 602.

NAVICULA fluctibus aspersa figuram Ecclesiæ præferebat, quod in mari, id est, sæculo, fluctibus, id est, persecutionibus et tentationibus inquietatur : Tertull., I, 1214.

NAVIS est Ecclesiæ typus : S. Hilarius, IX, 937; S. Paschas. Radbert , CXX, 360; S. Gregor. Mag., LXXVI, 28.

OCULUS Ecclesiæ episcopum designat : S. Chromatius XX, 330, 367.

OLIVÆ duæ duo sunt testes sive Ecclesia propter unctionem : B. Alcuin., C, 1147.

PANIS. Ecclesia pane designatur : B. Lanfranc., CLI, 189.

PARADISUS Ecclesiam significat : S. Ambros., XV, 778.

PATHMOS. Angustiæ Ecclesiæ per insulam Pathmos figurantur : B. Alcuin , C, 1095.

PEDES Christi carnem specialiter, generaliter vero omnem Ecclesiam figurant ; B. Alcuin., C, 1097.

PETRA. Ecclesia supra petram fundata : S. Paschas. Radbert., CXX, 560, 561, 562.

PISCATIO. Ecclesia figuratur in piscatione ante et post passionem Christi ; S. Augustin., XXXVIII, 1158, 1161, 1164, 1167; XLIII, 196, 397, 632.

SAMARITANA mulier, Ecclesiæ typus : S. Paschas. Radbert., CXX, 66. — Meretrix Samaritana Ecclesia est de gentibus congregata : S. Petr. Chrysolog., LII, 481.

SENIORES viginti quatuor Ecclesiam universalem figurant : B. Alcuin., C, 1119.

SEPTENARIUS numerus Ecclesiam universalem indicat. *ibid.*, 1092.

STELLÆ septem Ecclesiæ sunt quas Apostolus nominat in vocabulis suis : S. Victorinus, V, 319.

TUNICA Domini inconsutilis Ecclesiæ unitatem declarat : S. Cyprian., IV, 505. — Integritas corporis Christi et ejus inconsutilis tunica Ecclesiæ præfigurabat integritatem : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 875.

VAS. Ecclesia figuratur in vase quod ostensum est Petro : S. Augustin , XXXVIII, 802.

VESTIMENTA. Ecclesia figuratur in vestimentis Christi transfigurati ; S. Augustin., XXXVIII, 490. — Ecclesia vestimentis albis induitur : B. Alcuin., C, 1117.

VIDUA. Ecclesia quasi vidua legis Christo nupsit : S. Paulin. Nolan., LXI, 278.

VIRGO. Ecclesia tota una est virgo ; Petr. Lombard., CXCII, 70.

ARTICULUS VI.

Allegoriæ quæ ad sacramenta spectant.

AMBULATIO. Baptismum significabat ambulatio Christi super aquas : S. Augustin., XXXV, 694.

AQUA significat baptismum, *ibid.*, 2026. — Aqua de Christi latere fluens aquam baptismi figurabat : S. Anselmus, CLIX, 255. — Aquæ multæ donum baptismi esse intelligitur quod Christus emisit per apostolos : S. Victorinus, V, 319.

BAPTISMUS, dies redemptionis : B. Lanfranc., CLI, 300. — Figura mortis, *ibid.*, 210. — Prima Ecclesiæ janua quæ per Christum aperitur ; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 76.

BETHLEEM quæ panis civitas nuncupatur, panem illum cœlestem nobis protulit et potum quo qui saturati et inebriati fuerint gaudia semper gustabunt æterna : S. Maximus Taurin., LVII, 259.

CURATIO cæci nati figura fuit baptismi : S. Ambrosius, XVI, 1272.

JOANNES. Baptismus Joannis figura erat baptismi Christi ; B. Lanfranc, CLI, 629; S. Anselm., CLVIII, 544.

LANCEA potest significare sacramentorum apertionem ; Raban. Maur., CXI, 639.

LAVACRUM Christianus Dei filius per lavacrum : S. Ambros., XV, 1760.

MANNA panem cœlestem et altare Dei significarunt : S. Augustin., XXXV, 1612. — Manna absconditum Eucharistiæ sacramentum : Rupert. abb., CLXIX, 642.

MARE baptismus Christi est, *ibid.*, 610. — Baptismum significat mare Rubrum ; S. Augustin., XXXV, 1723; Rupert. abb., CLXIX, 796. — Maris Rubri transitus, figura baptismi ; Petr. Lombard., CXCI, 1618. — Baptismus per mare vitreum significatur : B. Alcuin., C, 1117; Rupert. abb., CLXIX, 1107. — Mare vitreum in circuitu sedis Dei, baptismi figura est, id,, CLXX, 314.

MORS Ægyptiorum significat ablutionem peccatorum ; S. Augustin., XXXV, 1723; Petr. Lombard., CXCI, 1617.

OSTIUM Domini dicitur baptismus et pœnitentia : Vener. Godefrid., CLXXIV, 432.

PANIS. Eucharistia dicitur Panis angelorum : Petr. Lombard,, CXCI, 1618.

PISCINA Bethsaida, figura baptismi : Tertull., I, 1205.

ARTICULUS VII.

Allegoriæ quæ ad apostolos et justos spectant.

ANGELUS ascendens a solis ortu Heliam prophetam designat qui anticipaturus est tempora Antichristi ad restituendas Ecclesias : S. Victorin., V, 330. — Angeli Ecclesiæ sunt prædicatores et per septem stellas designantur : B. Alcuin., C, 1099. — Angeli designant apostolos ,

Rupert. abb., CLXIX, 804. — Evangelistas, *ibid.*, 1096. — Angeli portarum Hierusalem doctores Ecclesiæ, *ibid.*, 853. — Angeli septem sunt prædicatores, *ibid.*, 1111.

ANIMALIA. Viginti quatuor animalia sunt viginti quatuor Patres, duodecim apostoli et duodecim patriarchæ : S. Victorin., V, 324, 325. — Per quatuor animalia Ezechielis quatuor Evangelistæ intelliguntur : S. Augustin., XXXV, 1046, 1665; B. Alcuin., C, 1118, 1119; S. Bruno Astens., CLXV, 969; Rupert. abb., CLXIX, 1152. — Animalia in circuitu sedis Dei sunt catholici doctores : Rupert. abb., CLXIX, 314.

ANTIPAS, testis fidelis, omnes martyres figurat : B. Alcuin., C, 1104.

AQUILA. Joannes aquila prænotatur : S. Augustin., XXXV, 1665; S. Eucher., L. 796; B. Alcuin., C, 1118; S. Paschas. Radbert, CXX, 335; Richard de S. Victore, CXCVI, 750; Adam Scot., CXCVIII, 501. — Aquilæ dicuntur discipuli Christi : S. Paschas. Radbert., CXX, 814, 815. — Animæ justorum aquilis comparantur : S. Ambros., XV, 1781.

ARBORES. Per arbores animarum status in Scripturis significantur : S. Paschas. Radbert, CXX, 160.

ARIETES. Apostoli dicti sunt arietes : Rupert. abb., CLXVIII, 1579.

AURUM per ignem probatum, chorus sanctorum : S. Victorin., V, 318.

BOVES dicuntur apostoli et prophetæ : S. Augustin., XXXV, 1470.

CANES lingentes vulnera sunt prædicatores : Vener. Godefrid., CLXXIV, 390.

CAPILLI sanctos Ecclesiæ designant : B. Alcuin., C, 1098.

CENTURIO. Perfectæ mentis figura per centurionem evangelicum pulcherrime designatur : Joannes Cassian., XLIX, 673.

CHANANÆA mulier pœnitentis animæ simulacrum : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 192.

CHORDÆ. Apostoli et sancti patriarchæ sunt velut chordæ in citharis extentæ per afflictiones : Rupert. abb., CLXIX, 1091.

COELUM dicitur anima justi : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1283. — Cœli dicuntur prædicatores, *ibid.*, 1221. — Apostoli sunt rationales cœli : Rupert. abb., XXXV, 1664. — Apostoli et prophetæ cœlorum nomine signati : S. Augustin., XXXV, 1664.

COLUMNA in templo Dei sunt et prædicatores et boni auditores : B. Alcuin, C, 1112. — Fideles sunt columnæ Ecclesiæ seu veritatis : B. Lanfranc., CLI, 553.

CORPUS Christi sunt fideles, *ibid.*, 236, 290.

CYATHI prophetæ sunt et legis doctores : Rupert. abb., CLXIX, 1106.

DEXTERA angeli prædicatores designat : B. Alcuin., C, 1100.

DUODECIM. Apostoli duodecim sunt fundamenta civitatis; sunt duodecim boves æreum mare sustinentes, duodecim tribus filiorum Israel, duodecim fontes in OElim : S. Paschas. Radbert., CXX, 402. — Leones duodecim thronum ferentes Salomonis, duodecim lapides altaris, duodecim horæ diei, *ibid.*, 100, 401, 402.

EQUI. Apostoli sunt equi et quadrigæ salvationis : Rupert. abb., CLXIX, 758.

FACIES Electi per faciem fulgentem ut sol possunt intelligi : B. Alcuin., C, 1122.

FONS aquarum multiplicitatem donationum Dei in sanctis indicat, *ibid.*, 1134.

FULGUR, apostoli : Rupert. abb., CLXVIII, 1595.

FUNDAMENTA dicuntur prophetæ : Rupert. abb., CLXIX, 1195. — Apostoli duodecim sunt fundamenta civitatis : S. Paschas. Radbert., CXX, 402; Rupert. abb., CLXIX, 1197.

HOMO Matthæus hominis refert formam : S. Augustin., XXXV, 1665; S. Eucher., L, 796; B. Alcuin., C, 1118; S. Paschas. Radbert., CXX, 335; Richard. de S. Victore, CXCVI, 750.

HORÆ. Apostoli horæ sunt, Christus dies : S. Ambros, XV, 1759. — Apostoli duodecim sunt sicut duodecim horæ diei : S. Augustin., XXXV, 1750; B. Alcuin., C, 807; S. Paschas. Radbert., CXX, 402.

INSULÆ homines sunt minoris justitiæ : B. Alcuin., C, 1127.

LAPIDES. Apostoli sunt lapides de quibus Josue : S. Paschas. Radbert., CXX, 401; Rupert. abb., CLXVIII, 1567.

LEGATI pacis dicuntur Christi apostoli, id., CLXIX, 810.

LEO. Marcus leonis specie præfiguratur : S. Augustin., XXXV, 1665; S. Eucher., L, 796; B. Alcuin., C, 1118; S. Paschas. Radbert., CXX, 335; Richard. de S. Victore, CXCVI, 750.

LOCUSTÆ cibus sunt prophetarum : S. Ambros., XV, 1578.

LUCERNÆ. Prophetæ lucernæ sunt in populo Dei : S. August., XXXV, 1583.

LUX. Apostoli dicti sunt lux mundi : S. Paschas. Radbert, CXX, 232, 233, 234; Rupert. abb., CLXIX, 753.

MULIER pariens pœnitentem signat : Vener. Godefrid., CLXXIV, 331.

NUBES designant apostolos : Rupert. abb., CLXIX, 958. — Prædicatores : B. Alcuin., C, 1094. — Sanctos : S. Paschas. Radbert., CXX, 405.

OCULI prædicatores Ecclesiæ figurant : Alcuin., C, 118. — Oculi animalium spiritualia lumina electorum sunt, *ibid.*, 1118.

OVES a dextris electos designant : S. Paschas. Radbert., CXX, 862.

PALMÆ victoriam electorum designant : Alcuin., C, 1135.

PEDES Christi sunt apostoli qui per Passionem conflati in universo orbe verbum ejus prædicaverunt : S. Victorin., V, 319.

PHIALÆ apostoli sunt et viri apostolici : Rupert. abb., CLXIX, 1106.

PISCIS qui prior ascendit staterem habens in ore figura est sancti Stephani proto-martyris : S. Paschas. Radbert., CXX, 601.

PLATEÆ sanctæ civitatis sancti inferioris meriti sunt. Richard. de S. Victore, CXCVI, 866.

PRESSURA. Pressuræ partus immemor beatam animam denotat : Vener. Godefrid., CLXXIV, 337.

PROCURATORES. Prædicatores sunt procuratores vineæ, *ibid.*, 135.

RAMI oleastri inserti sunt patriarchæ et prophetæ : Petr. Lombard., CXCI, 1486.

REGES. Membra Christi, id est, fideles, reges sunt et sacerdotes quia caput rex est et sacerdos : B. Alcuin., C, 1093.

SAL. Apostoli per salem terræ nuncupati : S. Chromatius, XX, 337; S. Paschas Radbert., CXX, 231, 232.

SAMARITANA ad fontem, pœnitentis animæ idea : Ven. Godefrid., CLXXIV, 229.

SEDES positæ in cœlo sunt perfecti doctores et prælati per misericordiam positi et ordinati in sancta Ecclesia : Richard., CXCVI, 746.

SENES viginti quatuor sunt omnes veteris et novi Testamenti sancti perfecti doctores : Richard., CXCVI, 747. — Senes viginti quatuor propter gravitatem maturitatis dicti sunt, *ibid.* — Apostoli dicuntur seniores : Rupert. abb., CLXIX, 909.

SERAPHIM duo apostoli et prophetæ : Rupert. abb., CLXIX, 198.

SERVI. Prædicatores sunt servi Domini invitantis ad nuptias : Vener. Godefrid., CLXXIV, 612.

SMYRNA Latine vertitur canticum eorum, id est, electorum : B. Alcuin., C, 1096.

SUDOR sanguineus Domini significabat martyrum passiones : S. Prosper. Aquitan., LI, 520.

TONITRUA septem, septem sunt oracula prophetarum : Rupert. abb., CLXIX, 1009.

UTRES novi dicuntur apostoli : S. Paschas. Radbert., CXX, 380; Rupert. abb., CLXVIII, 1480.

VASA. Fideles vasis fictilibus comparantur : Alcuin., C, 1100.

VIDENTES. Prophetæ dicuntur videntes : Rupert. abb., CLXIX, 1228.

VIRGA ferrea regimen prædicatorum significat : B. Alcuin., 1108.

VITULUS. Lucas annuntiatur in vitulo : S. Augustin., XXXV, 1665; S. Eucher., L, 796; B. Alcuin., C, 1118; S. Paschas., CXX, 335; Richard. de S. Victore, CXCVI, 750.

ZONA Christi aurea, chorus sanctorum : S. Victorin., V, 318.

ARTICULUS VIII.

Allegoriæ quæ ad Judæos et gentes spectant

AQUÆ multæ populi esse intelliguntur : S. Victorin., V, 319; S. Augustin., XXXV, 1528.

ARCHISYNAGOGI filia populum significat Judæorum S. Augustinus, XXXVIII, 485, 486. — Archisynagogi filia synagoga est : S. Petr. Chrysolog., LII, 302; Rupert. abb., CLXX, 290.

ASINA seu pullus asinæ genus humanum significat : Rupert. abb., CLXX, 57. — Asinæ nomine gentilitas de i-

gnata est : S. Ambros., XV, 1759; S. Paschas. Radbert., CXX,607.—Asinæ pullum Dominus in figura populi gentilis ascendit : S. Ambrosius, XVI, 1257. — Asina et pullus ejus ad Christum adducti figura Judæorum et gentilium : S. Paschas. Radbert., CXX, 700, 701; S. Petrus Damian., CXLIV, 544.

ASINUS, gentilium figura : S. Paschas. Radbert , CXX, 453. — Asinorum nomine in sacris Litteris sæpe videmus gentes designari : S. Hilar., IX, 1019.

ATRIUM quod foris est templum Judæos et gentiles ab Ecclesia expellendos indicat : B. Alcuin., C, 1148.

BESTIA dicitur multitudo populorum : Rupertus abb., CLXIX, 1132.

BETHANIA domus obedientiæ gentium populum significat : Rupert : abb., CLXX, 104.

BOS. Per bovem Judæi designati sunt : S. Paschasius Radbert., CXX, 453.

CÆCUS secus viam clamans ad Jesum genus humanum repræsentabat: Rupert. abb., CLXX, 94.—Cæcus a nativitate genus humanum significat, *ibid.*, 114.—Cæcus a nativitate gentes præfiguravit, id., CLXIX, 587. — Cæcus Evangelii est Judæus qui in synagoga et in vico ignorantiæ cæcitate tenebatur et sedebat oppressus : S. Petr. Chrysolog., LII, 666. — Duo cæci juxta viam sedentes significant utrosque populos Judæorum et gentium per fidem Christo appropinquantes : Raban. Maur., CXI, 76.

CANIS. Gentes figuratæ sunt per canes ulcera Lazari lingentes : S. Augustin., XXXV, 1352.—Gentiles in Evangelio a Christo canis nomine nuncupati sunt : S. Paulinus Nolan., LXI, 411. — Canes sunt Judæi : Rupertus abbas, CLXIX, 513.

CARO. Judæi caro voluptuosa dicti sunt : S. Bruno Carthus., CLII, 286.

CATHEDRA pestilentiæ est philosophia, Pharisæus, hæreticus : S. Petr. Chrysolog., LII, 325.

CEDRON Judæorum duritiam indicat : Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 788.

CENTURIO credentem ex gentibus populum præfigurat : Raban. Maur., CVII, 85[illegible]; S. Paschas. Radbert., CXX, 349.

EQUI. Gentes equi dicuntur à diabolo agitati : Rupert. abb., CLXIX, 1000.

FICULNEA in qua Christus esuriens fructum non invenit synagoga est Judæorum : S. Paulinus Nolanus, LXI, 384.

FICUS. Per arborem fici fructum non habentis intelligimus synagogam et conciliabulum Judæorum : Raban. Maur., CVII, 1044.

FLUMINA gentes designant : Rupertus abbas, CLXIX, 981.

FOENUM gentium est typus : S. Hilar., IX, 948.

HEMORRHOISSA populum gentilem figurabat : S. Aug. XXXVIII, 486.

LAPIDES gentiles dicti sunt : S. Cyprianus, IV, 377; S Paschas Radbert., CXX, 159, 160.

LEPROSUS significat populum Judaicum : Rupert. abb., CLXVIII, 1461.

LOCUSTÆ figura fuerunt populi gentilis : S. Ambros., XV, 1578. — Judæorum : S. Paschasius Radbertus, CXX, 154.

MAGI quærentes Christum per stellam fuerunt figura gentium : S. Hilar., IX, 923; Rupert. abb., CLXVIII, 1334. —Magorum vocatio gentium vocationem designat : Adam. Scot., CXCVIII, 394.

MARE. Gentes designantur per mare : Rupertus abb., CLXIX, 981, 1057; Richardus a S. Victore, CXCVI, 780, 824.

MOLENTES duæ quarum una assumitur, altera relinquitur, synagogæ et Ecclesiæ typus : S. Paulin. Nolan., LXI, 193.

MUTUS a Christo sanatus, typus gentium : S. Paschas. Radbert., CXX, 390.

OCULI Christi fuere Judæi et gentiles : Ven. Godefrid., CLXXIV, 284.

OLIVA Judæos designat : B. Lanfranc., CLI, 143.

PARALYTICUS, populi Judaici figura : S. Petr. Chrysol., LII, 285.

PECCATRIX. Ecclesiæ ex gentibus vocandæ typus peccatrix Christi pedes lotos et unctos tergens : S. Paulin. Nolan., LXI, 278.

PHARISÆUS. Synagogæ typus Pharisæus Christi invitator, nec caput nec pedes ejus ungens, *ibid.*

PORCI significant Judæos : Rupertus abbas, CLXVIII, 1472.

PUBLICANUS gentilis populi typum tenet : S. Petrus Chrysolog., LII, 285.

SAMARITANUS. Gentilis populus per Samaritanum figuratur : Ven. Godefrid., CLXXIV, 572, 599

SCORPIONES terræ dicuntur hostes Israël : Rupertus abb., CLXIX, 987.

STELLÆ duodecim sunt duodecim tribus Israel, *ibid.*, 1041.

TAURI significant gentiles, id., CLXVIII, 1571.

UTRES veteres, Judæi : utres novi, Christiani : S. Petr. Chrysolog., LII, 289.

VAS. Gentium omnium salus et receptio intra Ecclesiam per vas Petro ostensum figurata est : S. Aug., XXXVIII, 802. 1036.

VINEA Domini, domus Israel : Rupertus abbas, CLXIX, 1168. — Vinea Sodomorum, Judæi, *ibid.*, 791.

VIPERINUS. Judæi, viperinum genus, genitricis mortis, genitoris occisio, dum perimunt Christum synagogæ matris uterum diruperunt : S. Petr. Chrysolog., LII, 287.

VITIS. Judaica gens dicitur vitis aliena : Rupert. abb., CLXIX, 713.

ARTICULUS IX.

Allegoriæ quæ ad hæreticos et peccatores spectant.

ABYSSUS et terra, homines reprobi : Rupertus abbas, CLXVIII, 1178.

ÆGYPTUS et Sodoma persecutionum Antichristi temporis iniquitatem significant : B. Alcuin., C, 1149.—Ægyptus significat mundum a quo vocat Deus suos . Rupertus abb., CLXVIII, 1341. —Ægyptii sunt impœnitentes, *ibid.*, 979.

ALÆ locustarum elatam hæreticorum scientiam indicant : B. Alcuin., C, 1140.

ANGELI quatuor alligati in flumine magno Euphrate sunt universum reproborum corpus : B Alcuinus, C, 1141.

ATRIUM quod foris est templum hæreticos ab Ecclesia expellendos indicat, *ibid.*, 1147.

BESTIA quæ ascendit de abysso Antichristum figurat, *ibid.*, 1148; Rupert. abb., CLXVIII, 1063.

CANES quos foras Apostolus expellit figuræ sunt hæreticorum : Tertull., II, 289.

CERVI. Hæretici cervi sunt : Rupertus abbas, CLXVIII, 257.

CONGREGATIO taurorum in vaccis populorum sunt hæretici, *ibid.*, 1017.

DÆMONES. Hæretici significantur per dæmones *ibid.*, 1465.

EQUUS niger, falsos patres designat, *ibid* , 914.—Equus niger malorum esuriem designat : B. Alcuin , C, 1125. — Equus pallidus designat hæreticorum invidiam : Rupert. abb., CLXVIII, 946.

EXTERMINANS rex locustarum typus hæreticorum : B. Alcuin., C, 1141.

FORNAX. Antichristus Ecclesiam persequens fornaci magno comparatur, *ibid.*, 1139.

FUR est hæreticus : Rupert. abb., CLXVIII, 720.

HIERUSALEM dicitur Sodoma et Ægyptus, *ibid.*, 1030. — Meretrix, *ibid.*, 1037.

HOMO qui in latrones incidit peccatorem repræsentat : Ven. Godefrid., CLXXIV, 866.

IMPOSTURA. Hæreticorum doctrina, nequitia et impostura dicitur : S. Bruno Carthus., CLIII, 458.

JUDÆI. Hæretici Judæorum nomine designantur : B. Alcuin., C, 1104.

LAPPÆ. Hæreses, lappæ, sentes : Joannes Cassian., I., 14.

LEPROSI peccatores designant : S. Anselm. Cantuar., CLXVIII, 661. — Novem leprosi hæreticos mystice designant : Rupert. abb., CLXVIX, 322.

LOCUSTÆ. Per locustas de fumo putei abyssi exeuntes indicantur hæretici : B. Alcuin., C, 1139; Richard. de S. Victore, CXCVI, 783.

LUPI hæreticos designant : S. Paschas. Radbert., CXX, 420; S. Ambros., XV, 1711.

MARE VITREUM est contra fictos et hypocritas : Rupert. abb., CLXVIII, 918.

MULIER humanæ fragilitatis est typus : Ven. Godefrid., CLXXIV, 152, 361.—Anima peccatricis curvitas designata per mulierem evangelicam curvam : Adam. Scot , CXCVIII, 447.

PALEÆ sunt illi qui ejusdem cum electis fidei mysteriis imbuuntur, sed ab eorum solida perfectione, vel operum levitate, vel perfidiæ vacuitate dissentiunt : B. Rab. Maur., CVII, 774. — Paleæ designant peccatores : S. Paschas. Radbert., CXX, 166. — Homines superbos : Rupert. abb., CLXVIII, 1361.

PANES occulti sunt hæreticorum errores : Petr. Lomb. CXCII, 377.

PARALYTICUS mystice homo dissolutus, absque operibus bonis : Rupert. abb., CLXIX, 327.—Paralyticus signat spiritualem tepescentem : Ven. Godefrid., CLXXIV, 116. —Spiritum peccatis debilitatum, *ibid.*, 609. —Genus humanum, *ibid.*, 604.

PASTORES alieni sunt hæretici : Rupert. abb., CLXVIII, 607.

PERDIX. Hæretici perdici comparantur : Petr. Lomb., CXCII, 576.

PLANTARIA mortis sunt hæretici : Rupertus abb., CLXVIII, 716.

SERPENS dicitur hæreticorum error : Petr. Lombard., CXCI, 1418.

STELLÆ cadentes de cœlo ii sunt qui videntur sancti et qui ad iniquitatem illo tempore Antichristi ruent : B. Alcuin., C, 1127.

TERRÆ MOTUS sigilli sexti ultimam Antichristi persecutionem prænuntiat, *ibid.*, 1126.

VENTUS. Doctrina pravorum est quasi ventus et tempestas : Petr. Lombard., CXCII, 204.

VILLICUS diffamatus apud dominum, homo abutens donis Dei : Ven. Godefrid., CLXXIV, 524, 530.

VITIS. Adam inobediens comparatur viti alienæ, *ibid.*, 831.

VULPES. Herodes, vulpes : S. Petr. Chrysol. LII, 251; Rupert. abb., CLXVIII, 776. — Hæretici vulpibus comparantur : S. Hieronym., XXV, 110; S. Ambros., XV, 1707, 1710; S. Paschas. Radbert., CXX, 857.

ZIZANIA sunt illi qui nec audire quidem fidei verba dignantur : Raban. Maur., CVII, 774. — Zizania hæreticos signat : S. Paschas. Radbert., CXX, 493, 494.

ARTICULUS X.

Allegoriæ quæ ad virtutes et vitia spectant.

I. — Virtutes.

ALÆ sex opera misericordiæ sunt : Rupert. abb., CLXIX, 918.

ANGELUS apparens Joseph viro Mariæ internas designat inspirationes : Adam. Scotus, CXCVIII, 321, 323.

ANNA prophetissa typus est animæ piæ quæ sibi et proximo prodest : Adam. Scot., CXCVIII, 354.

AQUA vilis in vinum versa significat hominis substantiam mortalem conditione in resurrectionis gloriam ex e commutandam : S. Ambros., XVII, 620; S. Maximus Taurin., LVII, 608.

ARBOR bona et arbor mala in Evangelio, duæ hominum voluntates : S. Augustin., XLIV, 370, 461, 667, 668, 672, 754; XLV, 454, 1455, 1458.

ARCHITRICLINUS convivii discretionem designat : Adam. Scotus, CXCVIII, 435.

ARGENTUM verbum prædicationis est : Richard. de S. Victore, CXCVI, 678.

AURUM ignitum est charitas : Richard. de S. Victore, CXCVI, 740.

BETHLEEM mystice designat congregationem religiosam : Adam. Scot., CXCVIII, 398.

CALAMUS Joanni datus ut templum Dei metiret divinam prædicationem tropice significat : B. Alcuinus, C, 1116.

CANA GALILÆÆ est zelus revelationis : Adam. Scot., CXCVIII, 398.

CARO infirmitatem significat · B Lanfranc. Cantuar., CLI, 303.

CHARITAS mater est omnium bonorum : Pet. Lomb., CXCI, 1602. — Fons bonorum, *ibid.*, 1658. — Charitas omnium virtutum radix et fundamentum : Petr Lombard, CXCII, 158. — Charitas, actio recti itineris, *ibid.*, 194.

COLLYRIUM humilitas est : Rupert. abb., CLXIX, 901.

COLUMBA significat opera pietatis : Rupert. abb., CLXVIII, 1387.

COR. Quid est cor sacerdotale, nisi arca Testamenti? S. Gregor. Mag., LXXVII, 933.

CRYSTALLUM. Fides crystallo comparatur : B. Alc., C, 1118.

EQUUS albus verbum est prædicationis cum Spiritu sancto in orbem missum : S. Victorin., V, 328.

FAMA. Famæ bonus odor in ædificationem proximi designatur per stellam Magos ad Jesum adducentem : Adam. Scot., CXCVIII, 402.

FLAMMA. Amor Dei per flammam ignis designatur : Alcuin., C, 1098.

FUMUS est incensorum effectus : Rupert., abb., CLXIX, 986. — Fumus putei, sapientia hujus sæculi, *ibid.*

GEMMA alba, adoptio in filium Dei : S. Victorinus, V, 322.

GLADIUS oris est sermo : B. Alcuin., C, 1005.

HUMERUS laborem indicat : Ven. Godefrid., CLXXIV, 657, 662, 664.

HYDRIA. Fides est veluti hydria ad hauriendam gratiam : S. Bernard., CLXXXII, 577.

JORDANIS typus est humilitatis : S. Paschas. Radbert., CXX, 396; Adam. Scot., CXCVIII, 397.

LECTUS audaciam et securitatem designat : B. Alcuin., C, 1107.

LEPROSI decem signant sensus nostros internos et externos : Ven. Godefrid., CLXXIV, 575.

LIBELLUS acceptus de manu angeli est prædicatio : B. Alcuin., C, 1115.

LIBER signatus sigillis septem, sapientia : Gillebertus, CLXXXII, 186.

LINTEUM symbolum est munditiæ cordis : Ven. Godefrid., CLXXIV, 783.

LOTIO pedum emundationem affectuum significat, *ibid.*, 784.

LUNA charitatem significat : S. Bruno Carthusian., CLI, 540.

MANNA absconditum immortalitas est : S. Victorin., V, 322.

MANUS vitam activam designat : S. Paschas. Radbert., CXX, 250.

MARGARITÆ religio comparatur : S. Bern., CLXXXII, 1131.

NAVICULA significat fidem : Rupertus abb., CLXVIII, 1551.—Navicula Simonis est humiliatæ animæ symbolum : Ven. Godefrid., CLXXIV, 464, 608.

NOMEN novum in calculo scriptum Christianum est : S. Victorin. V, 322.

OCULUS designat mentis intentionem : S. Paschas. Radbert., CXX, 250. — Vitam contemplativam, *ibid.*, 251.— Oculi animæ sunt intellectus et affectus : Ven. Godefrid., CLXXIV, 161. — Oculorum subievatio est intentio, *ibid.*, 626.

ODORAMENTA sunt orationes : Richard a S. Victore, CXCVI, 757.

OLEUM. Charitas per oleum significatur : S. Paschas. Radbert., CXX, 841.

OLIVETUM. Oliveti mons misericordiam indicat : Ven. Godefrid., CLXXIV, 23, 26.

OSSA firmitatem significant : B. Lanfrancus Cantuar., CLI, 303.

PEDES, mentis cogitationes designant, *ibid.*, 316.

PHIALÆ. Charitas per phialas aureas intelligitur : B. Alcuin., 1098.

PISCIS nomine fides significatur : S. Paschas. Radbert., CXX, 320.

RADICES arborum sunt cogitationes, *ibid.*, 161.

SAGENA missa in mare, misericordiæ typus : S. Bern., CLXXXII, 1042.

SAL figurate sumitur pro sapientia : S. Paschas Radb., CXX, 231, 252.

SCALA. Beatitudines sunt illa scala Jacobi cujus cacumen de terra pertingebat ad cœlum : S. Chromatius, XX, 328.

SENARIUS numerus perfectionem significat : Richard. a S. Victore, CXCVI, 752.

SOLITUDO lucerna est quæ universum resplendet orbem supra eremi candelabrum locata ; S. Eucher. Lugd., L, 709.—Solitudo hæc est civitas quæ abscondi non potest in deserti monte constructa, quæ imagine sua cœlestem Jerusalem terris dedit, *ibid.*

THURIBULUM aureum est fides : Rupert. abb., CLXIX, 973.

TUBA. Charitas tubæ comparatur quia ad bellum provocat spiritale : B. Alcuin., C, 1116.

TUNICA inconsutilis designat fidem : S. Bern., CLXXXII, 360.—Charitatem : Petr. Lombard., CXCII, 283.

VASA. Corda per vasa significantur : B. Lanfranc. Cantuar., CLI, 629.

VESTIS nuptialis est charitas : Ven. Godefrid., CLXXIV, 615.

VOX aquarum multarum charitatem significat : B. Alcuin., C. 1098.

II. — Vitia.

AQUILA dicitur sanguis : Rupert. abb., CLXIX, 1117.

AURICULA symbolum appetitus humanæ laudis : Ven Godefrid., CLXXXIV, 791.

CAMELUS mundanos affectus repræsentat, *ibid.*, 695.

EMMAUS imperfectionem et teporem indicat, *ibid.*, 807.

EQUUS niger signat famem : S. Victorinus, V, 329.— Equus pallidus et cui sedebat Mors, pestes magnas et mortalitates designat, *ibid.* — Equus rufus bella futura præsignat, *ibid.*

FÆCES operationem peccati denotant : Ven. Godefrid., CLXXIV, 791.

LATERNA peccaminosum consensum designat, *ibid.*, 791.
LECTUS dicitur tribulatio magna : B Alcuinus, C, 1108.
LEPRA corporis, luxuriæ imago : Adam. Scot., CXCVIII, 411.
MARE præsens sæculum designat : B. Alcuinus, C, 819, 995.
MERETRIX. Magna Apocalypsis meretrix Romam specialiter significat quæ tunc Ecclesiam Dei persequebatur: S. Ambros., XVII, 915.
PARALYSIS cogitationes noxias significat : Ven. Godefr., CLXXIV, 128.
PORTÆ duæ per quas diabolus intrat, cupiditas et timor: Petr. Lombard., CXCII, 204.
PUTEUS abyssi mendacium est : Rupert. abb., CLXIX, 986.
REGNUM diaboli est mundus : Ven. Godefrid., CLXXIV, 297.
SANGUIS peccatum figurat : B. Alcuin., C, 1107.
ZIZANIA est cogitatio mala : S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 233.

ARTICULUS XI.

Allegoriæ quæ ad novissima nostra spectant.

CEDRUS. In Scriptura sacra cedri nomine aliquando alta excellentia gloriæ cœlestis exprimitur, aliquando cœlestis gloriæ celsitudo : S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1166.
HIERUSALEM terrena figura est Hierusalem cœlestis: S. Paschas. Radbert., CXX, 68, 69.
HORA cœnæ fidem mundi significat : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1231.
IRIS Judicium præcedens per diluvium ac subsequens per ignem significat : B. Alcuin., C, 1117.
JASPIS virentia paradisi pascua designat, *ibid.*, 1116.
LECTUS dicitur æternum supplicium, *ibid.*, 1108.
LUNA. Hierusalem cœlestis dicitur sicut sol et luna : Rupert. abb., CLXIX, 954.
NAZARETH, hortus est cœlestis : Vener. Godefridus, CLXXIV, 94.
OVILE unum omnium, cœlum intelligi potest, *ibid.*, 321.
PARADISUS vita est æterna : B. Alcuin., C, 1103.
SOL. Hierusalem cœlestis dicitur sicut sol et luna perfecta : Rupert. abb., CLXIX, 954.
STATERA in manu sedentis libra est examinis : S. Victorin., V, 329.
VINEA Domini dicitur cœlestis paradisus: Ven. Godefrid., CLXXIV, 140.

ARTICULUS XII.

Allegoriæ quæ ad Scripturam sacram spectant.

ALÆ quatuor animalium eloquia duorum Testamentorum figurant : B. Alcuinus, C, 1118.—Scriptura sacra per tres alas exprimitur : Rupert. abb., CLXIX, 918.
ANIMALIA quatuor sunt quatuor Evangelia : S. Victor., V, 324; S. Ambros., XV, 1253. — Viginti quatuor animalia sunt viginti quatuor libri prophetarum : S. Victorinus, V, 324.
AQUA. Scriptura sacra aquis et tonitruis comparatur : Rupert. abb., CLIX, 1090.
AQUILA volans dicitur Scriptura sacra, *ibid.*, 984, 1051.
ARCUS quem tenet sedens in equo albo Novum Vetusque Testamentum figurat : B. Alcuin., C, 1123.
CALCEAMENTUM. Evangelium dicitur calceamentum nuptiale : S. Ambros., XV, 1582.
COLLYRIUM præcepta divina significat : B. Alcuin., C, 1114.
GLADIUS prædicationem Veteris et Novi Testamenti significat, *ibid.*, 1099.
LIBELLUS apertus est gratia Novi Testamenti, *ibid.*, 1144. — Libellus acceptus de manu angeli est Scriptura sacra, *ibid.*, 1145.
LIBER scriptus intus et foris Vetus Testamentum significat quod datum est in manibus Christi : S. Victorin., V, 327.—Liber scriptus intus et foris utrumque Testamentum continere videtur : B. Alcuin., C, 1120.
LUMEN. Scriptura sacra est lumen in terra : Rupertus abb., CLXIX, 1204.
MAMILLÆ Christi duo sunt Testamenta : S. Victorin., V, 318.
OCULI. Prædicatio Veteris et Novi Testamenti per oculos animalium quatuor figuratur : B. Alcuin., C, 1118.
OSTIUM Domini est Vetus et Novum Testamentum : Ven. Godefrid., CLXXIV, 432.
PANIS sacram Scripturam designat : Rupertus abbas, CLXIX, 462.
SENIORES. Testamentum Vetus per viginti quatuor seniores et thronum indicatur : B. Alcuin., C, 1117.
TONITRUA. Prædicatio Veteris et Novi Testamenti per voces et tonitrua exprimitur, *ibid.*
TUBÆ septem perfectam Veteris et Novi Testamenti prædicationem indicant, *ibid.*, 1135.
VOX aquarum dicitur Scriptura sacra : Rupertus abb., CLXIX, 858. — Scriptura sacra dicitur vox de cœlo, *ibid.*, 1090.

XLVIII.

INDEX FIGURARUM

VETERIS TESTAMENTI EXEGETICUS, ORDINE DIGESTUS ANALOGICO,

SED IN ANALOGIA SERVANS ORDINEM RERUM ALPHABETICUM SIMUL AC PATRUM CHRONOLOGICUM.

MONITUM.

Hoc in Indice, velut et in sequenti, ob utilitatem simul ac commoditatem lectoris, varias statuimus divisiones, et omnes figuras de quibus disseruere Patres, ad quinque capita revocavimus, scilicet, I. figuras quæ spectant ad Christum ; II. quæ ad Ecclesiam ; III. quæ ad apostolos et justos ; IV. quæ ad Judæos et gentiles ; V. quæ ad hæreticos et impios. Præterea ne quid lectorem fugeret, Appendicem subjecimus in quo omnes quæ vel diabolum vel duo Testamenta exprimunt, collegimus figuras. In unoquoque articulo ordinem rerum observavimus alphabeticum, adeo ut quid quisque desideraverit statim reperiet.

PROOEMIUM.

Figura quid sit, et illius divisio.

Figura est antiphrasis, cum per contrarium verba dicuntur. S. Augustinus, XXXVIII, 634.—Typus seu figura est præsentium, aut præteritarum, aut futurarum rerum ignotarum per opera, secundum id quod opera sunt, manifestatio, Junilius African., LXVIII, 33. — Typorum quatuor sunt modi ; aut enim : 1° grata gratis significantur ; v. g. Resurrectio Christi typus nostræ resurrectionis ; 2° mæsta mæstis, v. g. Reprobatio angelorum typus reprobationis malorum ; 3° mœstis grata, v. g. Transgressio Adæ typus justitiæ Salvatoris ; 4° gratis mœsta, v. g. Baptisma typus mortis Christi, Junilius African., LXVIII, 34.

I. — Figuræ quæ Christum præsignant.

AARON sacerdos, sacerdotem præfigurabat Christum; et illius virga miracula germinans, Christi præsignabat carnem, quæ virga dicitur a propheta; hæc enim arida floruit, quia mortua resurrexit, S. Ambrosius, XIV, 1060; XVI, 560; XVII, 25; S. Hieronymus, XXII, 545; S. Prosper, LI, 779; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1243; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109; Alcuinus, C, 637; S. Petrus Damian., CXLV, 1054; Rupertus abbas, CLXVIII, 1168.

ABEL, ovium pastor, de primogenitis gregis offerens, Christum, bonum pastorem animarum, sacrificium suæ passionis offerentem præsignabat; et innocens fraterna mactatus impietate, Christum innocentem exprimebat a Judæis fratribus immolatum, S. Ambrosius, XIV, 1061; XVII, 815; S. Augustinus, XXXIX, 445, 460, 461; S. Leo, LV, 148; LVI, 1136; S. Maximus Taurin., LVII, 335; S. Paulinus Nolan., LXI, 359; Eugyppius, LXII, 672; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 515; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 99; B. Alcuinus, C, 768; S. Paschasius Radbertus, CXX, 674; S. Bruno Astens., CLXIV, 173; Rupertus abbas, CLXVII, 328, 343.

ABRAHAM, relicta cognatione sua, peregrinans in terris, et in monte filium suum immolans unicum, Salvatorem referebat in hunc mundum venientem, et pro mundi vita morientem, S. Augustinus, XXXVIII, 133; S. Prosper, LI, 746; S Leo, LV, 148; S. Paulinus Nolan., LXI, 359; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104; Rabanus Maurus, CVII, 551, 563; Rupertus abbas, CLXIX, 100.

ACHIMAAS, qui interpretatur decor, typum gerit Salvatoris, quia quicumque in sancta Ecclesia virtutum claritate fulgescunt, de plenitudine lucis illius accipiunt. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 404.

ACHINOE, qui interpretatur fratris requies, recte Christum figurat; ille enim frater noster est, qui pro nobis resurgens, nos fratres nuncupavit, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 404.

ACHITOB, frater et bonus, figura Christi, qui frater noster, quia naturæ nostræ particeps; sed bonus, quia naturam nostram quam suscepit, ab æterna morte liberavit, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 404.

ADAM, sexta die formatus, Christum sexta mundi ætate natum præbet, et quemadmodum in illo omnes moriuntur, ita et in Christo vivificantur. Quando Deus immisit Adamo soporem, ut de latere illi conjugem faceret, typum gerebat Christi dormientis in cruce. Latere illo Christi latus apertum ostendebatur. Tertullianus, II, 782. — S. Ambrosius, XV, 1611; XVII, 98, 813. — S. Hieronymus, XXII, 1101. — S. Augustinus, XXXIII, 684; XXXV, 1401, 1463; XXXVI, 461, 668; XXXVII, 1381; XXXIX, 778; XLIV, 462; XLV, 1171, 1223, 1225. — S. Prosper, LI, 735. — S. Petrus Chrysolog., LII, 378 — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 99 — B. Lanfrancus, CLI, 121. — S. Bruno Carthusian., CLIII, 52. — S. Ivo Carnot., CLXII, 506. — Rupertus abbas, CLXX, 161. — Godefridus abbas, CLXXIV, 284. — Petrus Lombardus, CXCII, 215.

ADONIRAM, Dominus meus excelsus interpretatus, Domini nostri aptus est typus, Rabanus Maurus, CIX, 137.

AMINADAB dicitur Christus, quia rex est et sacerdos, S. Ambrosius, XVI, 290. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 532. — Rupertus abbas, CLXVIII, 958.

AMOS, pastor et rusticus, typus est Christi, qui ab officio pastorali pecorum, id est, ab Hebræorum regimine translatus, nunc alios greges pascit in gentibus, S. Isidorus Hispal, LXXXIII, 115.

AOD, utraque manu pro dextera utens, Christum figurat, Ven. Hildebertus, CLXXIV, 270.

ASER, qui interpretatur beatus, demonstrat Dominum Jesum Christum, cujus panis pinguis est in ore credentium, quia et delicias præbet regibus; hoc est corporis sui et sanguinis sacramenta dat sanctis, qui rite reges dicuntur, quoniam bene semetipsos vel sibi subditos regunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — Rabanus Maurus, CXI, 46.

BANAIAS leonem in cisterna interficiens, Christi et Ecclesiæ typus, Rabanus Maurus, CIX, 137.

BENJAMIN, qui interpretatur filius dexteræ, est Dominus noster Jesus Christus, amantissimus Patris, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 262, 281. — Rabanus Maurus, CXI, 48.

BOOZ, vir potens et magnarum opum, Elimelech consanguineus, Redemptor noster, qui cognatus erat legis atque legislatoris, quia per legem promissus, de patriarcharum stirpe natus est, et originem habuit secundum carnem de gente Judæorum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CVIII, 1205. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 674.

CHORE, per passionem Christi redimendum populum præfiguravit, quia Chore interpretatur calvitium, sicut Dominus noster Jesus Christus in loco Calvariæ crucifixus est, S. Augustinus, XXXVII, 1069. — S. Gregorius Turon., LXXI, 1097. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 1003.

CIS, qui durus dicitur, non solum electos, sed ipsum etiam Redemptorem significat; nemo enim sibi durior exstitit. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 249, 282.

CYRUS rex, Dominum Salvatorem et nomine designat et actis, quod non ex nostra conjectura, sed ex manifestissimis Isaiæ prophetæ verbis constat. Rabanus Maurus, CIX, 536. — Rupertus abbas, CLXVII, 1521.

DAN, qui judicium vel judex interpretatur, ad illum transfertur qui judex exspectatur vivorum et mortuorum. Rufinus, XXI, 322.

DANIEL, in lacum leonum missus et a Deo erutus, Christum Dominum a Judæis traditum exprimebat. S. Prosper, LI, 809, 810 — Rupertus abbas, CLXVII, 1511.

DAVID, qui manu fortis interpretatur, Salvatoris nostri expressit imaginem, sive quod in sectatione Judæorum injustam persecutionem sustinuit, sive quod manu fortis fortem vicit diabolum atque alligavit, ejusque spolia in toto orbe distribuit; et sic fere per omnes vitæ suæ eventus Christum præsignavit, ac typus fuit tum bonorum quæ nobis contulit Christus, tum malorum quæ ipse passus est a reprobis. S. Hilarius, IX, 844. — S. Ambrosius, XIV, 251, 314, 861, 883; XV, 1506; XVII, 833. — S. Augustinus, XXXVI, 73, 148, 154, 245, 302, 305, 315, 600, 603, 619, 628, 646, 663, 664, 713, 716; XXXVII, 1238, 1815; XLII, 458. — S. Prosper, LI, 378, 380, 797, 799. — S. Leo, LVI, 1136. — S. Paulus Nolan., LXI, 248, 249, 250, 251. — Cassiodorus, LXX, 35, 43, 193, 1015. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 461, 505, 509, 642. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — B. Alcuinus, C, 634; CI, 133. — Rabanus Maurus, CIX, 49, 58, 312; CXI, 58. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 65. — S. Bruno Herbipolens., CXLII, 147, 210, 213, 230, 300. — S. Petrus Damian., CXLV, 624, 1111. — S. Bruno Carthusian., CLII, 691. — S. Ivo Carnot., CLXII, 507. — Rupertus abb., CLXVII, 1090, 1097, 1104, 1107, 1133, 1135, 1136; CLXVIII, 1566; CLXX, 20, 96, 143. — Godefridus abbas, CLXXIV, 208, 498. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1078. — Petrus Lombardus, CXCI, 1251. — Adamus Scotus, CXCVIII, 389. — Philippus de Harveng, CCIII, 231, 536.

ELIACHIM, qui interpretatur resurrectio Domini, nullum melius designat quam Redemptorem nostrum qui ait : Ego sum resurrectio et vita. Rabanus Maurus, CIX, 550.

ELIAS, qui interpretatur Deus Dominus, sive Deus meus, aut fortis Deus, significat Christum Dominum de quo scriptum est : Dominus fortis, Dominus potens in prœlio. Idem propheta in desertum abiens, a corvis nutritus et in cœlum aereum sublatus, Christum exprimit ab angelis nutritum in deserto, et ascendentem in cœlos; et sic in plurimis vitæ suæ circumstantiis. S. Cyprianus, IV, 615. — S. Ambrosius, XVII, 834. — S. Prosper, LI, 803. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1217. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — Rabanus Maurus, CIX, 206, 207. — Rupertus abbas, CLXVII, 1256; CLXX, 248. — Ven. Hildebertus, CLXXIV, 1089.

ELIMELECH, interpretatur Deus meus, et quis hoc nomine melius censeri potest nominatus quam Salvator noster. Rabanus Maurus, CVIII, 1199, 1201.

ELISÆUS, qui interpretatur salus Domini, quis est alius nisi Filius ejus qui et Salvator ubique vocatur. Idem propheta, projiciens se ut mortuum erigeret, exprimebat Christum, qui de cœlo descendens et seipsum humilians, mortalitatem nostram sanavit, etc. S. Ambrosius, XVI, 1274; XVII, 834. — S. Prosper, LI, 804. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 893. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113. — S. Bernardus, CLXXXIII, 912.

ENOCH, translatus ad cœlum, ascensionem Christi præsignabat. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1217. — Rabanus Maurus, CIX, 223

ESAU, ex cujus semine Job, significat Christum in gentibus per fidem. S. Prosper, LI, 750.

ESDRAS figurat domum Dei, id est, per Christum Dominum restaurationem. S. Prosper, LI, 813.

EZECHIAS, qui interpretatur apprehendens Dominum, vel fortitudo Domini, serpentem æneum frangens, et sic tollens multos idololatriæ abusus, Christum præfigurabat. Rabanus Maurus, CIX, 252; CXI, 63.

EZECHIEL typus fuit Christi, et cum dicitur filius hominis, et cum triginta annos natus vidit cœlos apertos, sicut de Christo evangelica traditio narrat; et cum stat juxta fluvium Chobar, etc. S. Hieronymus, XXV, 698. — S. Prosper, LI, 812. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 796, 797. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — Ra-

banus Maurus, CX, 647; CXI, 67. — Rupertus abbas, CLXVII, 1422.

GAD exprimit Christum qui in secundo eventu suo contra Antichristum dimicabit. S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 107.

GEDEON, qui cum trecentis perrexit ad prœlium, typum Christi portavit, qui in signo crucis de mundo victoriam reportavit : trecentorum enim numerus T littera continetur, quæ speciem crucis ostendit : et sic in aliis circumstantiis. S. Prosper, LI, 786. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CVIII, 1157, 1158, 1163, 1172; CXI, 56. — Petrus Damian., CXLIV, 893. — Rupertus abbas, CLXVII, 1035; CLXVIII, 17. — Godefridus abbas, CLXXIV, 34, 655. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1092.

HELCANA Christum præfigurabat, et ejus sacrificium exprimebat Christi passionem. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 21, 30.

ISAAC in typo Salvatoris natus ex promissione, et a patre in hostiam deditus, ipse portans lignum sacrificii, Christum patientem præsignabat, et sic in diversis suæ vitæ circumstantiis. Tertullianus, II, 346. — S. Zeno, XI, 427. — S. Ambrosius, XIV, 319, 428, 446, 501, 1061; XVII, 133, 464. — S. Augustinus, XXXV, 1464; XXXVI, 244, 245, 603; XXXVIII, 133; XLI, 511; XLII, 772, 810, 852. — S. Prosper, LI, 696, 745, 746. — S. Leo, LVI, 1156. — S. Maximus Taurin., LVII, 356, 799. — S. Paulinus Nolan., LXI, 318, 359. — Eugyppius, LXII, 675. — Rabanus Maurus, CVII, 569, 573, 574. — B. Lanfrancus, CLI, 401. — S. Bruno Astens., CXIV, 198. — Rupertus abbas, CLXVII, 323, 397, 401, 448, 458, 465; CLXIX. 95, 101. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 684. — Adamus Scotus, CXCVIII, 135.

JABES, iste magister scribarum atque cantorum, quem melius significare potest quam Redemptorem nostrum qui est verus magister sanctorum doctorum et rite Deo laudes canentium. Rabanus Maurus, CIX, 295, 296.

JACOB, qui interpretatur supplantator, tum descendens in Ægyptum, tum luctans cum angelo; aut habens visionem, aut Laban filiam nubens, Christum præsignabat. S. Hilarius, IX, 878. — S. Zeno, XI, 428. — S. Ambrosius, XIV, 624. — S. Hieronymus, XXV, 930. — S. Prosper, LI, 751, 756. — S. Leo, LVI, 1136. — S. Maximus Taurin., LXII, 608. — S. Fulgentius, LXV, 437. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 563. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — Rabanus Maurus, CVII, 591, 610; CXI, 38. — S. Ivo Carnot., CLXII, 506. — Rupertus abbas, CLVII, 490; CLXIX, 100; CLXX, 23.

JAIR, qui interpretatur illuminans, Christum, lucem veram, significabat. Rabanus Maurus, CVIII, 1176.

JECHONIAS Christum adumbravit. S. Augustinus, XXXVIII, 341.

JEPHTE et ejus filia. Jephte post victoriam filiam immolans, Redemptoris ostendebat figuram, qui a facie fratrum suorum, id est, Judæorum, abscedens, in gentibus principatum accepit. S. Augustinus, XXXIV, 817. — S. Prosper, LI, 789. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CVIII, 1177; CXI, 57. — Rupertus abbas, CLXVII, 1040 — Godefridus abbas, CLXXIV, 33.

JEREMIAS propheta et verbis et factis Christi mortem et passionem figuravit. S. Hieronymus, XXV, 666. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — Rupertus abbas, CLXVII, 1365; CLXX, 122.

JESRAEL Christi semen significat. Rupertus abbas, CLXVIII, 30.

JESU NAVE filius, minister Moysis et sacerdos magnus, et nomine et gestu Christi Salvatoris mundi typum expressit, nam quemadmodum induxit populum Israel in terram promissionis, sic nos ad veritatem Salvator deduxit, et in regnum gloriæ collocabit. S. Hilarius, X, 463. — S. Ambrosius, XIV, 1154; XVI, 651. — S. Hieronymus, XXV, 1391. — S. Augustinus, XLII, 328. — S. Prosper, LI, 782. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 195, 630. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 115. — Rabanus Maurus, CVIII, 118, 137, 1120; CIX, 1090; CXI, 54, 65. — Rupertus abbas, CLXX, 187.

JOATHAN, qui interpretatur perfectus, typus fuit et figura Christi. Rabanus Maurus, CIX, 513; CXI, 62.

JOB, justus, verax, dives, tentatus a diabolo, amittens facultates et filios; ulceribus maculatus, ab uxore hortatus ut peccet, amicorum insolentias sustinens, in sterquinilio sedens, sanitatem recuperans, etc., etc., imaginem Christi præfert, qui his omnibus similia pro nobis sustulit S. Zeno, XI, 441, 442. — S. Hieronymus, XXVI, 623 *et seqq.* — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 525, 532, 576, 583, 1065; LXXVI, 237. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108. — Rupertus abbas, CLXVII, 1607; CLXVIII, 963, 967.

JONAS, typum per omnia tenuit et implevit Salvatoris : sive cum fugit a facie Domini, sive cum auctor suæ demersionis exsistit; sive cum demersus est in profundum et triduano die sanus evadit, S. Hilarius, IX, 473. — S. Zeno, XI, 418. — S. Hieronymus, XXII, 546. — S. Augustinus, XXXIII, 384. — S. Petrus Chrysolog., LII, 303. — S. Maximus Taurin., LVII, 357. — S. Paulinus Nolan., LXI, 404, 405. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 474, 475, 477, 532, 553. — Rupertus abbas, CLXVIII, 402; CLXX, 125.

JONATHAS, Christi figura. S. Bernardus, CLXXXIV, 761.

JOSEPH sive somnians, sive mortis in lacum missus, vel a fratribus venditus, aut in Ægyptum traductus, et enutriens esurientes Ægyptios, etc., etc., per omnes vitæ suæ eventus Christum Salvatorem mundi exprimebat. Tertullianus, II, 346. — S. Cyprianus, IV, 689. — S. Ambrosius, XIV, 405, 614, 645, 649, 688, 1096, 1110. — Paulus Mediolan., XX, 727. — Rufinus, XXI, 328. — S. Hieronymus, XXII, 462; XXV, 1493. — S. Prosper, LI, 752, 753, 755, 756. — S. Petrus Chrysolog., LII, 595. — S. Leo, LVI, 1136. — S. Paulinus Nolan., LXI, 359. — S. Gregorius Turon., LXXI, 166. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1217. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — B. Alcuinus, C, 792. — Rabanus Maurus, CVII, 622 624, 629, 663; CIX, 223. — S. Bruno Astens., CLXIV, 218. — Rupertus abbas, CLXVII, 448, 506, 524, 526, 535, 576; CLXX, 107. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1148, 1151. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 651. — S. Bernardus, CLXXXIV, 760, 1025; CLXXXV, 141. — Alanus de Insulis, CCX, 231, 236.

JOSIAS præsignavit Christum pro nobis passum, qui vitia dejicit, exusta comminuit, et in hujus sæculi torrente projicit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — Rabanus Maurus, CXI, 63.

JUDAS, catulus leonis, Dominum Salvatorem præsignat, tanquam leonina ortum prosapia, videlicet regia stirpe progenitum. Paulinus Mediolan., XX, 721. — Rufinus, XXI, 301, 302. — S. Hieronymus, XXV, 1493. — Eugyppius abbas, LXII, 694. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106. — Rabanus Maurus, CXI, 43.

LOTH, justus et hospitalis in Sodomis, qui ex illo incendio quod erat similitudo futuri judicii, meruit salvus evadere, typum referebat corporis Christi, quod in omnibus sanctis et nunc inter iniquos atque impios gemit, quorum factis non consentit, et a quorum permistione sæculi in fine liberabitur, illis damnatis supplicio ignis æterni. Rabanus Maurus, CVII, 556; CXI, 56.

MALACHIAS, qui angelus Domini interpretatur, Salvatorem, qui angelus magni consilii dicitur, præsignabat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

MANUE apparens angelus et stans in altaris flamma, magis significasse intelligendus est illum magni consilii angelum in forma servi, hoc est in homine, quem susceperus erat, non accepturum sacrificium futurum. Rabanus Maurus, CVIII, 1192.

MATATHIAS Dominum Salvatorem significat, qui princeps est populi Dei et defensor electorum suorum. Rabanus Maurus, CIX, 1163.

MELCHISEDECH rex panem offerens et vinum, Christi regnum et sacerdotium, cujus corporis et sanguinis sacramentum panis et vini specie offertur, repræsentat. S. Cyprianus, IV, 376. — S. Leo, LV, 148. — Cassiodorus, LXX, 889. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104. — B. Alcuinus, C, 1064. — Rabanus Maurus, CVII, 320. — S. Petrus Damian., CXLIV, 754. — S. Bruno Astens., CLXIV, 188. — Rupertus abbas, CLXIX, 460.

MOYSES, qui populum suum e servitute Ægyptiorum liberavit, fere per omnes suæ vitæ eventus Christum Salvatorem mundi exprimebat. Tertullianus, I, 667; II, 347. — S. Ambrosius, XIV, 319. — S. Augustinus, XXXIV, 743. — S. Prosper, LI, 759, 761, 777, 782. — S. Paulinus Nolan., LXI, 359. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109. — Rabanus Maurus, CVIII, 17, 18, 84, 86. — S. Petrus Damian., CXLX, 1034. — Rupertus abbas, CLXVII, 576. — Godefridus abbas, CLXXIV, 260, 1151. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 492. — S. Bernardus, CLXXXIII, 306.

NAASSON, qui interpretatur serpentinus fuit figura Christi. S. Ambrosius, XV, 1222.

NABOTH moriens aptissime Christi a principibus falso accusati et cruci affixi typus est. Rabanus Maurus, CIX, 217; CXI, 65. — Rupertus abbas, CLXVII, 1251.

NABUCHODONOSOR lapidem pretiosum, id est, Christum somniavit. B. Alcuinus, C, 1129.

NOE, qui interpretatur requies, de vinea inebriatus et nudatus in domo sua, cui non appareat Christi esse figuram, qui inebriatus est dum passus est, nudatus est cum

crucifixus est ; in domo sua, id est, in gente sua et in domesticis sanguinis sui, utique Judæis ; tunc enim nuditata est mortalitas carnis ejus. Quam nuditatem, id est, passionem Christi, videns Cham irrisit ; et Judæi Christi mortem videntes, subsannaverunt, etc., etc. S. Cyprianus, IV, 375. — S. Ambrosius, XV, 1610. — S. Augustinus, XXXV, 1022; XLI, 472 — S. Paulinus Nolan., LXI, 200, 359. — S. Gregorius Turon., LXXI, 164. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 102. Rabanus Maurus, CVII, 320, 525. — S. Bruno Astens., CLXIV, 183. — Rupertus abbas, CLXVII, 310, 346, 562; CLXX, 151, 231.

OSEE propheta Christum præfigurabat. Rupertus abbas, CLXVIII, 17, 158.

OSIAS præsignabat Christum, qui ex fornicatione gentium assumpsit in corpore suo Ecclesiam. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114.

OTHONIEL, civitatem Cariath percutiens, Christum exprimebat. Rupertus abbas, CLXVII, 1623. — Godefridus abbas. CLXXIV, 272.

SALOMON Christi prænuntiat figuram, qui ædificavit domum Domino in cœlesti Hierusalem, non de lignis et lapidibus, sed de sanctis hominibus, ad cujus sapientiam audiendam regina venit Ethiopiæ, hoc est Ecclesia de gentibus ; et sic in pluribus aliis. S. Augustinus, XXXVII, 1668. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113. — Rabanus Maurus, CIX, 186 ; CXI, 59. — Rupertus abbas, CLXVII, 1141. — Godefridus abbas, CLXXIV, 521, 759. — S. Bernardus, CLXXXIII, 147, 672, 912. — Wolbero abbas, CXCV, 1274. — Alanus de Insulis, CCX, 75.

SAMSON nascens, vivens et moriens, Christum in plurimis exprimebat. S. Ambrosius, XVII, 774. — S. Hieronymus, XXVI, 454. — S. Augustinus, XXXIX, 1646, XLVI, 820. — S. Prosper, LI, 790, 794. — S. Paulinus Nolan., LXI, 251, 264. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 491, 1173. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CVIII, 1194, 1197, 1198. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 928. — Rupertus abbas, CLXVII, 1043. — S. Petrus Damian., CXLV, 1090. — Godefridus abbas, CLXXIV, 275.

SAMUEL præfigurabat Christum Dominum, ducem, sacerdotem, prophetam, sacerdotes arguentem, etc. S. Cyprianus, IV, 689. — S. Prosper, LI, 795. — Rupertus abbas, CLXIX, 43. — Godefridus abbas, CLXXIV, 428.

SAUL in persecutione gessit typum Christi in multis. Rupertus abbas, CLXX, 250.

SETH, qui interpretatur resurrectio, Christum signat resurgentem. S. Augustinus, XXXIX, 445, 460, 461. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101.

TOBIAS filius, Domini nostri Jesu Christi imaginem habuit, qui velut absconditam et obcæcatam figuram caligine legis, claritate suæ virtutis illuminat. S. Prosper, LI, 815. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CXI, 66. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1101.

ZARA, qui interpretatur oriens, figura fuit Christi. S. Ambrosius, XV, 1600.

ZACHARIAS, summus sacerdos, typum Christi gessit. S. Ambrosius, XV, 1542. — Rupertus abbas, CLXVIII, 699.

ZOROBABEL, typus Salvatoris, qui reduxit de captivitate populum, et de vivis lapidibus construxit templum. S. Gregorius Turon., LXXI, 170. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116 — Rupertus abbas, CLXVIII, 697.

II. — Figuræ quæ ad Ecclesiam spectant.

AARON, typus episcoporum, Ecclesiæ tenet imaginem, quam bene monti fortissimo comparavit, quæ et honore sancto præeminet, et fidei soliditate consistit. Illius virga verum significat sacerdotium. Cassiodorus, LXX, 554. — S. Bruno Carthusian., CLIII, 536. — Philippus de Harveng, CCIII, 669.

ABEL immolatus, primitiæ Ecclesiæ et populi Christiani typus. S. Ambrosius, XIV, 318. — S. Augustinus, XXXVII, 1589.

ABIGAIL orando ad David, præveniens typum gessit Ecclesiæ in sacrificio altaris. Rupertus abbas, CLXVII, 1115 ; CLXX, 39.

ABIMELECH, domus gentium, Ecclesiam præsignabat. Rupertus abbas, CLXVII, 415.

ABRAHAM, uxorem Saram occultans, typus Ecclesiæ, occultæ Christi sponsæ ; et ejus sacerdotio figurabatur regale novæ legis sacerdotium. S. Augustinus, XLI, 424. — S. Prosper, LI, 743. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101.

ADAM typus et custos Ecclesiæ. S. Ambrosius, XV, 1652. — S. Bruno Carthusian., CLIII, 536.

ANNA sterilis, custodiens et servans quæ Dominum non clamosa petitione, sed modeste et tacite intra ipsius pectoris latebras precabatur, typum refert Ecclesiæ, quæ prius sterilis nunc largiter fœcunditate pollet. S. Cyprianus, IV, 522. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 27, 62, 90. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112.

AOD, judex in Israel, bonorum Ecclesiæ prælatorum typus, Rabanus Maurus, CVIII, 1131.

ARCA NOE, prophetia nostrorum fuit temporum, Ecclesiam Christi præfiguravit. S. Hieronymus, XXII, 1054. — S. Augustinus, XLI, 598.

BENJAMIN terra dicitur Ecclesia. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 262.

BERSABEA, dum in fonte Cedron lavaretur exuta vestibus, David placuit, et ad regios compulsa est venire complexui, maritusque ejus principali jussione trucidatus est ; sic et Ecclesia, id est, congregatio fidelium per lavacrum sacri baptismatis, mundatis sordibus peccatorum, Christo Domino noscitur esse sociata. Cassiodorus, LXX, 358. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 66.

DAVID, panes propositionis manducans, typus regni et sacerdotii. S. Augustinus, XXXVI, 601. — S. Petrus Damian., CXLIV, 755. — S. Bruno Carthusian., CLII, 696.

DEBBORA quæ, devicto in Sisara diabolo, canticum cœlestis gloriæ proclamavit, nobis mystice revelavit ortum surrecturæ ex gentibus Ecclesiæ. — S. Ambrosius, XVI, 249. — S. Prosper, LI, 785. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111.

ENOS, invocans nomen Domini, signat Ecclesiam spe viventem dum veniat ad beatitudinem. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101.

EPHREM typus est Ecclesiæ. S. Hilarius, IX, 388.

ESDRAS, parabolam pandens, figurat Ecclesiam. S. Prosper, LI, 814.

ESTHER, quæ interpretatur absconsa, et quæ altero nomine vocabatur Edissa, hoc est, misericordia, Ecclesiam gentium designat, quæ in abscondito cordis sui propter fidei castitatem placet Deo, et misericordiam ac gratiam coram oculis Dei magis invenit quam synagoga Judæorum quæ merito impietatis suæ absque misericordia per Oseam vocatur. S. Hieronymus, XXII, 547 ; XXV, 1537. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — B. Alcuinus, CI, 1127. — Rabanus Maurus, CIX, 646.

EVA, cunctorum mater viventium, de costis Adæ edita, significat quod de latere Christi in cruce per mortem sopiti, sacramenta salutis essent exitura, videlicet sanguis et aqua de quibus sponsa illi conderetur Ecclesia. S. Ambrosius, XVII, 813. — S. Hieronymus, XXII, 1101. — S. Augustinus, XXXIV, 215 ; XXXVI, 461 ; XXXVII, 1673. — S. Maximus Taurin., LVII, 357. — S. Fulgentius, LXV, 326. — S. Gregorius Turon., LXXI, 163. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 99. — Rabanus Maurus, CVII, 484. — S. Ivo Carnot., CLXII, 506. — Petrus Lombardus, CXCII, 215

EZECHIEL, præpositorum in Ecclesia personam præsignabat. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 45, 46.

HEBER, qui propriam loquelam servat, cæteris linguis divisis, Ecclesiam præsignabat in cujus sinu unitas. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103.

ISMAEL, ludens cum Isaac, figura fuit persecutionis Ecclesiæ. Wolbero abbas, CXCV, 1040.

ISRAEL dicitur Ecclesia, id est, in quo est Deus, et videns Deum. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 255 — S. Bruno Herbipol., CXLII, 212. — Rupertus abbas, CLXVII, 459.

ISSACHAR significat Ecclesiam de gentibus, quæ subjecit humerum suum ad crucis onus portandum : S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106. — Rabanus Maurus, CXI, 44.

JACOB populum Novi Testamenti præfigurat, quia sicut Jacob fratri benedictione anterior exstitit, cum postea natus fuerit, ita et Christiana plebs priorem populum synagogæ fidei gressibus antecessit. S. Hieronymus, XXII, 888. — S. Augustinus, XXXVI, 1015. — Cassiodorus, LXX, 689, 962. — S. Bruno Herbipol., CXLII, 202. — Rupertus abbas, CLXVII, 459.

JAHEL, mulier illa alienigena, de qua prophetia dixit quod in manu mulieris victoria fiet, figuram tenet Ecclesiæ, quæ ex alienigenis gentibus congregata est. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CVIII, 1136.

JAPHETH auditores in Ecclesia signabat. Rupertus abbas, CLXVII, 362.

JEPHTE FILIA, sexaginta diebus lugens ob virginitatem, Ecclesiam filiam et virginem significabat. Rabanus Maurus, CVIII, 1189.

JOSIÆ DOMUS figurat Ecclesiam ubi Christus coronatur. Rupertus abbas, CLXVIII, 746.

JUDAS designat Ecclesiam. Cassiodorus, LXX, 358. — Adamus Scotus, CXCVIII, 191.

JUDITH, post peractam orationem exuens se vestimentis lugubribus, et induens se vestibus jucunditatis, signum est sanctæ Ecclesiæ, quæ licet aliquando pro peccatis suis pœnitentiæ gerat affectum, spe tamen remissionis et futuri præmii anxium satis exhilarat animum. S. Hieronymus, XXV, 1337. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CIX, 365, 575.

MACHABÆI septem et illorum mater, designant Ecclesiam septiformem, quæ martyrum multitudinem coronavit Christo. S. Cyprianus, IV, 669. — S. Augustinus, XXXVIII, 1380. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116.

MARDOCHÆUS, sacco indutus et interitum Judæorum destinatum plangens, magistros Ecclesiæ figurat. Rabanus Maurus, CIX, 651.

MARIA, soror Moysis, cum mulieribus tympanum quatiens, typus Ecclesiæ fuit, quæ cum omnibus Ecclesiis quas peperit, hymnum canens, populum Christianum ducit in cœlum. S. Zeno, XI, 510.

MERETRIX, cui nupsit Samson, et meretrices duæ coram Salomone invicem de filio altercantes, typum tenent Ecclesiæ et synagogæ. S. Augustinus, XXXVIII, 92, 1640. — Cassiodorus, LXX, 358. — Rabanus Maurus, CIX, 127 *et seqq.*

MICHOL, Ecclesiæ figura. S. Petrus Damian., CXLV, 488

MOYSIS UXOR Ethiopissa, signat Ecclesiam gentium, cujus ob causam synagoga lepra perfunditur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109.

MULIER de uxoribus prophetarum habens duos filios, designat sanctam Ecclesiam duorum populorum, id est, Judaici et gentilis, quasi filiorum duorum mater. Rabanus Maurus, CIX, 228.

NOE figurabat cleros et rectores Ecclesiæ. S. Augustinus, XXXVII, 1751.

NOEMI et ejus nurus figuram gestant Ecclesiæ de gentibus congregatæ, quæ nupsit Christo Filio Dei de gente Judæorum nato. Rabanus Maurus, CVIII, 1201, 1221.

ORPHA interpretatur cervix ejus; et quid per Orpham, nisi credentes ex Judæis designantur, qui cervicis nomine rite nuncupantur; quia robur fidei et fortitudinem bonæ operationis post resurrectionem Domini, ipsi primi acceperunt. Rabanus Maurus, CVIII, 1202.

PHARAONIS FILIA, quæ expositum Moysen ad ripam fluminis collegit, Ecclesia gentium est, quæ Christum ad flumen salutaris lavacri reperit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109. — Rabanus Maurus, CXI, 52. — Rupertus abbas, CLXVII, 1159.

RACHEL, quæ Dei ovis dicitur, primum sterilis et formosa, et idola patris sui rapiens, Ecclesiam Christi prænotabat. S. Ambrosius, XVI, 289, 1257. — S. Hieronymus, XXII, 1055; XXV, 930. — S. Paulinus Nolan., LXI, 209. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 563. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — Rabanus Maurus, CVII, 607, 763. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 61, 62. — S. Petrus Damian., CXLIV, 825. — Rupertus abbas, CLXVII, 1009.

REBECCA, e camelo descendens in occursum Isaac, etc., Ecclesiam figurat e gentilitate venientem. S. Ambrosius, XIV, 452, 455, 617; XVI, 1245. — S. Augustinus, XXXVII, 1673; XXXVIII, 38. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 770. — Rupertus abbas, CLXVII, 459. — Adamus Scotus, CXCVIII, 135.

RUBUS Moysis Ecclesiam exprimebat. S. Petrus Damian., CXLV, 687.

RUTH, sicut dormivit ad pedes Booz, ita Ruth spiritalis, scilicet Ecclesia, dormivit ad pedes Christi, cum in spe incarnationis ejus, unde sibi certam salutem credebat esse venturam, quasi requiescens, patienter eum exspectabat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CVIII, 1202, 1214, 1215. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 62.

SABA REGINA, quæ a finibus extremis Austri excita veniens, Salomonis audire sapientiam concupivit, jam tunc venturam de gentibus Ecclesiam desiderantem Christum exprimebat. S. Paulinus Nolan., LXI, 168. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113. — Rabanus Maurus, CIX, 472. — Rupertus abbas, CLXVII, 1175.

SALOMON, cujus nomen pax sonat, typus fuit Ecclesiæ. S. Hieronymus, XXVI, 419. — Rabanus Maurus, CIX, 186.

SAMSON præfigurabat Ecclesiam Christi in suis primordiis persecutiones patientem. S. Augustinus, XXXVII, 1126.

SARA, intacta ab Abimelech Abrahæ restituta, præclarus est sanctæ Ecclesiæ typus. S. Ambrosius, XIV, 451, 436. — Rabanus Maurus, CVII, 560. — S. Bruno Carthusian., CLII, 25. — S. Bruno Astens, CLXIV, 196.

SAREPTANA VIDUA Ecclesia est, quæ gratia corporis Christi et chrismatis unctione nunquam minuitur. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 808. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113.

SEM, doctores Ecclesiæ significabat. Rupertus abbas, CLXVII, 362.

SEPHORA typum tenet Ecclesiæ de gentibus, quæ præputium filii sui, id est, populi gentilis, acutissima petra, hoc est doctrina Spiritus sancti, sive illa petra de qua dicit Apostolus: Petra autem erat Christus, docet exspoliationem veteris hominis cum actibus ejus. Rabanus Maurus, CVIII, 27.

SUSANNA figuravit Ecclesiam, quam falsitate Judæi quasi adulteram accusant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CXI, 66.

THAMAR, typus fuit Ecclesiæ, quæ Judæ recte nupta non est, quia Christo veniente baptismatis spiritali unda in gremio renatus, Ecclesiæ filius ejus futurus fuerat, non maritus. S. Hilarius, IX, 437. — Cassiodorus, LXX, 358 — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 67. — Rupertus abbas, CLXX, 241.

VIDUA, ad quam missus est Elias, Ecclesiam Christi prænotabat. S. Ambrosius, XV, 1626; XVI, 235. — Pariter et vidua mortuum plangens filium. Rupertus abbas, CLXX, 324.

ZABULON Ecclesiam significat, quæ secus fluctus hujus vitæ inhabitans, omnes tentationes et turbines sæculi sustinet, et in doctoribus suis ad montes virtutum et laudes Domino referendas convocat populos omnium gentium. Paulus Mediolan., XX, 723. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106. — Rabanus Maurus, CXI, 44.

III. — Figuræ apostolos et justos adumbrantes.

AARON devotionem denotat. Richardus de S. Victore, CXCVI, 334.

ABDIAS designat omnes fidei prædicatores qui alimentis sacrarum Scripturarum credentes reficiunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

ABEL, agnum portans ad Dei sacrificium, sicut agnus assumitur, et justos persecutionem ab impiis sustinentes præfigurat. S. Augustinus, XLI, 456. 614. — S. Petrus Chrysolog., LII, 502. — Rupertus abbas, CLXVII, 1752. — Adamus Scotus, CXCVIII, 480.

ABISAG Sunamitis, idea est gratiæ divinæ et charitatis, ac illius quadripartitum munus designat quadripartitum munus sapientiæ. Adamus Scotus, CXCVIII, 231, 312, 313, 825.

ABRAHAM, unigenitum suum offerens, typus oblationis religiosæ, et viri devoti. S. Paschasius Radbertus, CXX, 82. 83. — B. Lanfrancus, CLI, 118. — Adamus Scotus, CXCVIII, 328, 480, 821.

ADAMUS, typus rationis. Petrus Lombardus, CXCII, 341. — Richardus de S. Victore, CXCVI, 363.

AGGÆUS, figura sanctorum qui nobis in hujus peregrinationis vita futurum tempus liberationis declarant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115

AMALECH, qui bis perculi et demoliri præcipitur, quid est, nisi quia prædicator eos quos ad pudicam vitam erudit, promovere debet ad perfectionem virtutis. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 407, 410.

ANNA, mater Samuelis, figura Christianæ religionis et gratiæ. S. Augustinus, XLI, 528.

ARIOCH, qui interpretatur ad solitudinem redigens, zelum rectitudinis et districtæ severitatis rigorem significat. Richardus de S. Victore, CXCVI, 1243.

ASER, pinguis panis: aliqui putant hoc dictum propter Annam prophetissam, Phanuelis filiam, ex tribu Aser, quæ prima cum Symeone refertur de Domino in Evangeliis prophetasse, et prophetiæ suæ fide, velut escam dedisse principibus, id est, apostolis, cæterisque credentibus, quæ de ipso fuerant prophetata. Rufinus, XXI, 325.

BENJAMIN, lupus rapax, id est, Paulus, natus ex tribu Benjamin, Hebræus ex Hebræis, juxta legem Pharisæus, circumcisus octavo die; ad matutinum comedens, quando juvenis fuit, et in vesperum dans escam, quando credens spiritalem præbuit cibum Ecclesiis a se institutis. Tertullianus, II, 148.—S. Ambrosius, XIV, 660, 692; XV, 1273.— Paulinus Mediolan., XX, 731. — Rufinus, XXI, 333. — S. Hieronymus, XXV, 724, 862. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — Rabanus Maurus, CVII, 664; CVIII, 1144; CXI, 48. — S. Bruno Astens., CLXIV, 232.

BETHSABEE, Virginis Mariæ figura, Godefridus abbas, CLXXIV, 1026.

DANIEL, in cœlibatu serviens Deo figuram expressit servorum Dei, id est, monachorum et continentium qui terrenis copiis non abutuntur. S. Augustinus, XXXVII, 1771; XL, 714, 717. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII,

114. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 643. 725. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1113. — Richardus de S. Victore, CXCVI, 1243.

DAVID, hominem probum, contemplativum et humilem repræsentat, et per illum recte sanctam animam accipimus, quæ illum qui quasi leo rugiens circuit quærens quem devoret, in seipsa interfecit. S. Paulinus Nolan., LXI, 626. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 551. — Rupertus abbas, CLXVII, 1060. — Godefridus abbas, CLXXIV, 467. — Adamus Scotus, CXCVIII, 195.

DEBBORA, quæ interpretatur avis, significat prophetiæ suavitatem et cœlestis doctrinæ dulcedinem. Rabanus Maurus, CXI, 56.

ELCANA, pater Samuelis, in oratione perseverans, in pietate constantes præsignabat. Rabanus Maurus, CIX, 14.

ELIAS, ad Sareptanam viduam missus, et illius duplex spiritus, præfigurat apostolos missos ad gentes. Rupertus abbas, CLXVII, 1240. — S. Bernardus, CLXXXIII, 322.

ELISÆUS Eliam sequens, et ejus duplicem deposcens spiritum, apostolos Christum sequentes, et animam Deum sitientem repræsentat. S. Prosper, LI, 803. — Rupertus abbas, CLXVII, 1254, 1255; CLXX, 248. — Godefridus abbas, CLXXIV, 334.

ESDRAS typum habet et apostolorum et prædicatorum Evangelii Christi, qui spiritale ædificium Dei, post exitum fidelium de Babylone istius mundi, atque regressum in terram repromissionis, verbis et exemplis quotidie instaurando reædificant. Rabanus Maurus, CXI, 70.

EVA, figura beatæ Virginis Mariæ, nam sicut hæc nos damnari fecit per arboris pomum, sic illa absolvit per arboris fructum, quia et Christus in ligno pependit ut fructus. Tertullianus, II, 782. — S. Ambrosius, XVII, 692.

EZECHIAS designat omnes sanctos quibus ad acquirendum cœlum quinque libri Moysis et decem præcepta decalogi sunt dati. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114.

EZECHIEL, eximius propheta, quadraginta diebus jacens latere uno, captivitatem futuram dum præfigurat, absolvit; qui sacratus numerus iste suscepit iniquitates ut deleat, captivitates ingreditur ut absolvat, vincula patitur ut relaxet. S. Petrus Chrysologus, LII, 635.

GEDEON pœnitentis typum gessit. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 705.

HABACUC, populus est fidelis qui super excelsa constitutus, in cruce Dominum contemplatur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

ISAAC, typus oblationis religiosæ et filiorum promissionis. S. Augustinus, XXXIV, 566. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 83. — Petrus Lombardus, CXCII, 148. — Adamus Scotus, CXCVIII, 481.

ISAIAS signat evangelistas et apostolos, qui universa sacramenta Christi quasi præsentia prædicavit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114.

ISRAEL, id est, vir Deum videns, electos et vitam contemplativam significat. B. Alcuinus, C, 1105. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1130, 1138.

ISSACHAR, symbolum religiosæ professionis, et quia merces interpretatur, apostolorum typus, qui putandi sunt merces Filii Dei. Rufinus, XXI, 317. — Adamus Scotus, CXCVIII, 482.

JACOB, per varias suæ vitæ circumstantias, electos et illorum virtutes præfiguravit, necnon et cœlorum regnum, etc. S. Augustinus, XXXIV, 567; XXXVII, 1597, 1598, 1771, 1772, 1936; XXXIX, 34, 35, 687; XLI, 518. Rabanus Maurus, CVIII, 10, 11. S. Paschasius Radbertus, CXX, 84, 352. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 586. — Rupertus abbas, CLXVII, 1558. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1030, 1136, 1138. — Adamus Scotus, CXCVIII, 820. — Petrus Cantor, CCV, 77.

JAPHETH, typus apostolorum et prædicatorum. Rupertus abbas, CLXVII, 562.

JOATHAN sicut per fugam recessit, et reliqui interfecti sunt fratres, sic nemo evadere poterit persecutionem Antichristi, nisi qui per fugam recesserit, et in montem benedictionis ascenderit. Rabanus Maurus, CVIII, 1172.

JOB, conjugatos et pœnitentes, filii autem ejus apostolos significant. S. Augustinus, XXXVII, 1732. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 535. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 643, 725. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1113. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 705.

JOEL signat eos qui fidei ostium et divinæ scientiæ incipiunt cognoscere sacramentum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

JOIADA qui in locum Achitophel substituitur, significat quod Juda prævaricante ac decidente de apostolatu, non remansit duodecimus locus vacuus, sed in loco prævaricatoris, Petro cæterisque apostolis ordinantibus, successit Matthias, humilis atque fidelis. Rabanus Maurus, CIX, 406.

JOSEPH apostolorum, castitatis et gratiæ typus. S. Hilarius, IX, 923. — S. Prosper, LI, 754, 757. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 146. — Godefridus abbas, CLXXIV, 199.

JOSIAS, typus electorum. Adamus Scotus, CXCVIII, 824.

JOSUE castos et qui baptismalem candorem servant designat. Ven. Guibertus abbas, CLVI, 587.

JUDAS, quantum intelligi datur, ex parte prophetarum, ex parte patriarcharum, Patrumque typus erat, qui ob justitiam Dei omnes homines filios computabant. S. Zeno, XI, 435.

LIA, quæ interpretatur laborans, figura est vitæ activæ. S. Augustinus, XXXIV, 1046. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 449. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 84. — S. Petrus Damian., CXLIV, 303. — Rupertus abbas, CLXVII, 474. — S. Bernardus, CLXXXIV, 755, 1276.

LOT, Sodomis fugiens, et religiosos et sanctos qui in fine sæculi ab impiorum incendio liberabuntur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — S. Bernardus, CLXXXIV, 1044.

MACHIR, qui interpretatur restituet, et est primogenitus Manasse primogeniti Joseph, significat populum priorem de quo principes, hoc est, apostoli et doctores primitivæ Ecclesiæ descenderunt. Rabanus Maurus, CVIII, 1144.

MARDOCHÆUS doctores gentium significat, et maxime B. Paulum apostolum, qui etiam de stirpe Jeminea, hoc est, de tribu Benjamin se esse testatur. Rabanus Maurus, CIX, 646.

MATATHIÆ filii designant apostolos et martyres. Rabanus Maurus, CIX, 1141.

MOYSES discretionem denotat. Richardus de S. Vict., CXCVI, 334.

NAAMAN, hominis figura mundani ad meliora conversi. Godefridus abbas, CLXXIV, 220.

NABOTH justos omnes præsignat. Rupertus abbas, CLXVIII, 25.

NEHEMIAS typum habet et apostolorum et prædicatorum Evangelii Christi, qui spiritale ædificium Dei, post exitum fidelium de Babylone istius mundi, atque regressum in terram repromissionis, verbis et exemplis quotidie instaurando reædificant. Rabanus Maurus, CXI, 70.

NEPHTHALIM, figuram gerit apostolorum et prædicatorum qui instar cervi transilientes, ad superna seipsos et audientes erigunt. Paulinus Mediolan., XX, 727. — Rufinus, XXI, 327. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106 — Rabanus Maurus, CVIII, 1144.

NOE, typus electorum. Ven. Hildebertus, CLXXI, 643, 725. — Adamus Scotus, CXCVIII, 821.

ORPHA ET RUTH. Alii post perceptam gratiam baptismi et societatem fidei retro ad errores pristinos relabuntur, quorum typum gessit Orpha, quæ ad deos suos et ad populum suum reversa est; alii vero diffinito consilio et instandi studio sequuntur gratiam quam perceperunt, quorum figuram Ruth expressit. Rabanus Maurus, CVIII, 1204. Godefridus abbas, CLXXIV, 1026.

PHINEES designat sanctos doctores qui Judæos et hæreticos spirituali mucrone feriunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110.

RAAB, figura castissimæ Virginis Mariæ. Godefridus abbas, CLXXIV, 1025.

RACHEL, quæ visum principium interpretatur, vitam contemplativam nobis exhibet. S. Augustinus, XXXIV, 1046; XLII, 432. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 954; LXXVI, 449. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 303

SAMSON per capillos, omnes electos; uxorem suam invisens, apostolorum prædicationem significat. S. Ambrosius, XVII, 774. — Rupertus abbas, CLXVII, 1048.

SAMUEL Joannem Baptistam refert. Rupertus abbas, CLXVII, 1091.

SARA prudentiæ imaginem præbet. Adamus Scotus, CXCVIII, 331.

SEM figura prophetarum et apostolorum qui ex ejus stirpe nascentur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103.

SOPHONIAS designat eos qui per contemplationis arcanum ad perfectum veniunt meritorum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

THAMAR figurat beatam Virginem Mariam. Godefridus abbas, CLXXIV, 1022. — Adamus Scotus, CXCVIII, 584.

TOBIAS prudentiæ typus. Rupertus abbas, CLXX, 331.

URIAS Hæbræus, typus et exemplum fervoris et affectus ad bonum commune. Adamus Scotus, CXCVIII, 485.

ZABULON venatores, nihil sunt nisi apostoli Domini, ex cujus tribu aliqui fuere. Rufinus, XXI, 317.

ZACHARIAS, qui memor Domini interpretatur, et fuit

filius Selemiæ, doctores gentium, qui ab apostolis et primis prædicatoribus Evangelii ad prædicandum gentibus ordinati sunt, præfigurat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — Rabanus Maurus, CIX, 397.

IV. — Figuræ quæ ad Judæos et gentiles spectant.

AARON cum Moyse loquens contra Pharaonem, legem et vetus sacerdotium significat, moriens illius sacerdotii interitum docet. Rupertus abbas, 581, 888.

ABEL populum ex gentibus Christianum signat. Eugyppius abbas, LXII, 669.

ABIGAIL, de qua refert Scriptura quod mulier prudentissima et speciosa fuerit, typum tenet plebis illius, qui ex Judæis ad fidem conversi Domino placere meruerunt. Rabanus Maurus, CIX, 64.

ABRAHAM vocatione sua terram viventium populo Christiano futuram, et semine eumdem populum ut stellas multiplicandum figurat. S. Prosper, LI, 742, 743.

ABSALON typum tenet Judæorum qui seditionem levaverunt contra verum David, invidentes ei, et principatui ejus insidias molientes. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 642. — Rabanus Maurus, CIX, 107; CXI, 59. — S. Petrus Damian., CXLV, 1105. — Rupertus abbas, CLXXVII, 1077.

ACHIOR, Ammonitarum dux, designat paganos, qui cum viderent sanctam Ecclesiam per fidem et constantiam hostium ac persecutorum ferocitatem superare, nimio pavore concussi, a contumacia elationis suæ corruunt, atque sanctam Ecclesiam venerari nimio terrore compelluntur. Rabanus Maurus, CIX, 576.

ACHITOPHEL denotat Judæos qui Patrum prærogativa aliquando erant charissimi, et collocutione Dei clarissimi, sed incarnatione et passione scandalizati, hostes facti sunt crudelissimi. Rabanus Maurus, CIX, 408.

ADONIAS, filius David major, per fastum superbiæ volens pro patre in regnum succedere, indicat populum Judaicum, qui quasi major filius esse videtur, cum prior legem susceperit, gentilem populum, qui per gratiam Dei posterior vocatus est, spernens, solum secum Dominum æstimabat regnaturum. Rabanus Maurus, CIX, 425.

AGAR et ejus filius synagogam et Veteris Testamenti carnales præfigurabant. S. Augustinus, XLI, 512. — S. Maximus Taurin., LVII, 491. — B. Alcuinus, C, 547. — Rupertus abbas, CLXVII, 388, 503.

AMAN, typus Judæorum, qui prophetas occiderunt, et ipsum Dominum prophetarum ejusque apostolos interficere non timuerunt. Rabanus Maurus, CIX, 652.

AMMON, qui interpretatur filius generis mei, sive populus turbidus, Judæos exprimit. Rabanus Maurus, CXI, 580.

ASAPH, interpretatur synagoga, significans quæ credidit, non quæ obstinata permansit. S. Augustinus, XXXV, 1347; XXXVI, 916, 929, 970, 1011, 1051. — Rabanus Maurus, CXI, 70.

ASER prædicit sanctos viros ex synagoga futuros, quorum panis pinguis est, doctrinam videlicet propheticam sancti Spiritus sagina redundans. Paulinus Mediolan., XX, 726.

BALA, figura legis Veteris Testamenti, quam populus Israel prævaricando commaculavit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108.

BALAAM, qui interpretatur populus vanus, videtur habere personam Scribarum et Pharisæorum Judaici populi. Rabanus Maurus, CVIII, 729.

BARACH videtur formam gerere populi prioris, qui primo omnium per prophetiam vocatus est, et invitatus ad audienda eloquia Dei et divinæ legis munera capienda, qui refulsit quidem, et in legis splendore ad breve tempus coruscavit; sed non diu permansit, nec continuum locis potuit obtinere fulgorem. Rabanus Maurus, CVIII, 1135, 1143.

CAIN offerens de fructibus terræ munera Domino, parricidalis et maledictus, et synagogam et Judæos terrestres ac deicidas præfigurabat. S. Ambrosius, XIV, 317, 318; XVII, 813. — S. Augustinus, XXXVI, 442, 705, 997; XL, 683; XLI, 445, 258, 259, 260. — S. Prosper, LI, 737. — S. Maximus Taurin., LVII, 793. — Vigilius Tapsens., LXII, 115. — Eugyppius abbas, LXII, 669. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100. — Rabanus Maurus, CVII, 504. — Petrus Lombardus, CXCI, 402.

CHAM, Noe filius, typus Judæorum qui Christum incarnatum atque mortuum deriserunt. Vigilius Tapsens., LXII, 675. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103.

CHANAAN, qui pro patris delicto maledictione damnatur, exhibet posteritatem Judæorum ob Christi passionem maledictorum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103.

DALILA, quæ interpretatur paupercula vel situla, significat synagogam quæ Christum in loco Calvariæ crucifixit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CXI, 57. — Rupertus abbas, CLXVII, 1050, 1112. — Godefridus abbas, CLXXIV, 281.

DINA, figura synagogæ vel animæ quam in exterioribus curis repertam corrupit diabolus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108.

DOEG, populum Judaicum proditorem et parricidalem significat. S. Hilarius, IX, 310.

ELISÆO pueri insultantes, figura Judæorum qui Christum in cruce deriserunt, et capti sunt a Tito et Vespasiano. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113.

EPHRAIM, figura gentium, qui per benedictionem patriarchæ præpositus est majori populo Judæorum. S. Paulinus Nolan., LXI, 283. — Rabanus Maurus, CVIII, 1144.

ESAU, typus populi Judaici, cujus loco assumitur populus Christianus per Jacob figuratus. S. Ambrosius, XV, 1485; XVII, 364. — S. Hieronymus, XXV, 1001. — S. Fulgentius, LXV, 437. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 829. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — Rabanus Maurus, CVIII, 1136, 1139. — Guibertus abbas, CLVI, 515. — Rupertus abbas, CLXIX, 102.

GAD, typum gerit Judæorum electorum, qui populo novo quasi quidam præduces exstiterunt, et in terram olim promissam introduxerunt. Paulinus Mediolan., XX, 726.

GALAAD, qui acervus testis interpretatur, designat populum Judaicum, qui bene acervus testis sive accinctus dici potest, quia Vetus Testamentum in lege et prophetis conscriptum habens, inde se tutum atque undique munitum fore confidebat. Rabanus Maurus, CVIII, 1146.

HARBONA eunuchus, qui crucem Mardochæo paratam prodidit, significat doctores legis, qui dolum Judæorum et omnia quæ divinis præceptis fuerant contraria, ipsius legis lectione manifestarunt. Rabanus Maurus, CIX 660.

HEBER figurat gentem Hebræam, cujus primatum populo Christiano tradidit Christus. S. Prosper, LI, 741.

HELI reprobatus et ejus filii posteritatem prioris sacerdotii exstinctam et novi sacerdotii successionem designant. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 91. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CXI, 58.

HER, primitivus Judæ filius, primitivus est populus, id est, Hemithæi, omnes potentissimi, et reges qui ferocitate virtutis ac libidinis omnem orbem corruperant terrarum. S. Zeno, XI, 435.

HOLOPHERNES, gentium est principatus, qui persecutus est Ecclesiam Christi. Rabanus Maurus, CIX, 516.

ISAAC, de repromissione conceptus, et contra spem sterilium senum natus, omnium gentium vocationem præfigurat. S. Augustinus, XLI, 605. — S. Prosper, LI, 696. — S. Maximus Taurin., LVII, 793. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104.

ISMAEL, ex ancilla natus, populum Judæorum repræsentat. S. Ambrosius, XVII, 363. — S. Maximus Taurin., LVII, 793. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104.

ISSACHAR, asinus fortis, typum gestat populi gentilis, qui antequam Dominum sessorem habuisset, brutus erat, et frenorum impatiens proprio libitu ferebatur. Paulinus Mediolan., XX, 724. Rabanus Maurus, CIX, 336.

JACOB, populum gentium designans, simplex habitabat in tabernaculis, quia electi ex gentibus sola fide, bonaque voluntate Deo placere studuerunt. S. Ambrosius, XVII, 818. — S. Augustinus, XXXVI, 506; XXXVIII, 55. — S. Prosper, LI, 392, 752. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — S. Bruno Carthusian., CLII, 840, 1028. — Guibertus abbas, CLVI, 515. — Rupertus abbas, CLXVII, 502.

JAPHETH designat populum gentium qui versatur in Ecclesiis Israelitarum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103.

JEHU gentium principatum denotat. Rabanus Maurus, CXI, 61.

JOATHAN, junior filius Jerobaal, qui fugit ut gladium inimici evaderet, figura est residui populi Israel, prædicante Elia, extremis temporibus credituri, et Antichristi gladium evasuri. Rabanus Maurus, CVIII, 1171.

JOB eversa domus figura erat synagogæ; quæ domus corruens, oppressit liberos, quia dum Judæa in crudelitatem Dominicæ passionis cecidit, apostolorum fidem desperationis formidine obruit. S. Gregorius Magnus, LXXV, 582.

JOSEPH gentiles designat. S. Bruno Carthusian., CLII, 1029.

JUDAS, infidelis populi Judæorum typus. S. Ambrosius, XIV, 1082.

LABAN, legis et diaboli typus, ex cujus corpore assumpsit sibi Christus duas conjuges, Judæorum scilicet et gentium. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105.

LEVI et auctor et figura principum sacerdotum qui Christum crucifixerunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106.

LIA lippientibus oculis et fetosa, sacramenta demonstrat synagogæ, quæ infirmis oculis cordis sacramenta Dei speculari non potuit. S. Ambrosius, XV, 1488. — S. Hieronymus, XXII, 1055; XXV, 930. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — Rupertus abbas, CLXVII, 475, 503.

LOT, personam habet legis, de qua infidelitatis opera pariunt qui ea carnali intellectu utuntur; duæ illius filiæ monstrant Samariam et Jerusalem quæ fornicantur in lege per adulterium illicitæ doctrinæ. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 106.

MANASSES, populi prioris typus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107.

MARIA, soror Moysis, speciem præfert synagogæ, quæ leprosa propter detractionem et murmurationem contra Christum, cujus vendidit sanguinem. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109. — Rabanus Maurus, CXI, 53. — Rupertus abbas, CLXVII, 947.

MICHOL, despiciens David ludentem, præsignat synagogam Christum blasphemantem. Rupertus abbas, CLXVII, 1112, 1126.

NAAMAN, qui princeps militiæ regis Syriæ esse describitur, quem melius significare potest, quam populum gentilem qui in orbe per virtutem bellorum principatum gerebat ac rerum decore fruebatur. S. Ambrosius, XVII, 834. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — Rabanus Maurus, CIX, 231.

NABAL, de quo dictum est quod vir durus et pessimus et malitiosus esset, typum tenet populi Judæorum, quorum aliqui uva fellis et botro amaritudinis inebriati dura cervice, et incircumcisis cordibus semper Spiritui sancto resistebant, atque carnalem sensum in lege sequentes, stulti facti sunt. Rabanus Maurus, CIX, 64.

NOE in tribus filiis figurantur gentes quas Christus Dominus sparsas invehit et collegit. S. Prosper, LI, 741.

OCHOSIAS significat populum Judæorum, et maxime principes synagogæ, qui, peccatis et vitiis dediti, veritatem a se repellebant, imo et persequebantur. Rabanus Maurus, CXI, 65.

ONAN, secundus Judæ filius typus est Judaici populi, cui præcipitur ut semen excitet fratris, id est, reliquas nationes idololatriæ deditas ad Dei cultum excitet. S. Zeno, XI, 456.

OZIAS leprosus, figura Judæorum qui dedecus suum in fronte portant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114.

PHILISTÆI Samsonem in Gaza comprehensum custodientes, significant Judæos sepulcro Christi apponentes custodiam. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1173.

RAAB, gentilitatis typus. Rupertus abb., CLXVII, 1008.

ROBOAM ET JEROBOAM divisionem repræsentant Judæorum in Christi adventu, quorum pars Christum, pars Antichristum sequetur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113

RUBEN, primogenitus, figuram habet populi qui violavit cubile Dei Patris, quando carnem Christi confixit in patibulo crucis. Paulinus Mediolan., XX, 717. — Rufinus, XXI, 313. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106.

RUTH, elicions ex spicis hordeum, gentilium conversorum constantiæ typus. S. Prosper, LI, 795. — Rabanus Maurus, CVIII, 1206, 1207, 1209.

SAMSON leonem interficiens, Judæorum typus. S. Paulinus Nolan., LXI, 263.

SAMUEL novi sacerdotii signat successionem, abjecto veteri sacerdotio. S. Augustinus, XLI, 532, 533. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 91. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112.

SAREPTANA VIDUA gentilitatem præfigurabat. Rupertus abbas, CLXVIII, 326; CLXX, 106.

SAUL Judaici populi insinuat reprobationem, sive ejusdem populi æmulationem, qui David, id est, Christum, injusto judicio conatus est perdere. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CXI, 58.

SERON, princeps exercitus Syriæ, refert istius mundi principatum. Rabanus Maurus, CIX, 1150.

SIMEON ET LEVI Scribas et Pharisæos designant adversus Dominum non armorum pugna bellantes, sed versutia callida. Paulinus Mediolan., XX, 719. — Rufinus, XXI, 315. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106. — Rupertus abbas, CLXVII, 551.

SUNAMITIS FILIUS, figura humani generis, super quod Christus spiritum septiformem aspiravit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113.

THAMAR geminos in utero filios gestans, duos gestabat populos, quorum posterior natus qui manum prior ex utero misit, quia gentium populus antea quidem est per prophetas ostensus, sed postea revelatus cujus ideo obstetrix ligavit dexteram cocco, quia idem populus per sanguinem Christi crucis notatus est signo. S. Isidorus Hispal., CLXXXIII, 108.

TOBIAS priscæ legis imaginem portat, cujus oculos Judaicæ hirundines obcæcant, dum eos luminis sacramenta male intelligentes obcæcant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CXI, 66.

URIAS cum litteris missus ut occidatur, populus est Judaicus portans legem per quam moriatur. S. Paschasius Radbertus, CXX, 67. — Rupertus abbas, CLXVII, 1135; CLXX, 294.

VASTHI regina plebem exprimit Judaicam, quæ quasi regina regnasse videbatur, cum in cultu unius Dei cæteris gentibus præeminere inveniebatur. Rabanus Maurus, CIX, 642.

ZACHARIAS populum gentilem demonstrat. Rupertus abbas, CLXVIII, 834.

V. — Figuræ quæ hæreticos et impios repræsentant.

ABBADDON, rex locustarum, typus est hæreticorum. B. Alcuinus, C, 1141.

ABIMELECH, ancillæ filius et seditiosorum rex, personam gerit Antichristi, qui omnium iniquorum caput est et princeps; præfigurat etiam Judam proditorem, per quem fraude contra Redemptorem nostrum, qui vere rex est, operatus est diabolus. S. Prosper, LI, 788. — Rabanus Maurus, CVIII, 1175; CIX, 59; CXI, 56. — S. Petrus Damian., CXLV, 388, 392.

ABIRON, CORE ET DATHAN, qui se a Moyse et Aaron segreganles, sacrificium usurpare conati sunt, hæreticorum pravitatem designant, perniciemque eorum qui se a sacerdotibus Christi et societate Ecclesiæ dividunt, et sacrificia profana accipiunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110. — Rabanus Maurus, CVIII, 681; CXI, 53. — Adamus Scotus, CXCVIII, 814.

ABSALON, dum patrem suum David crudeliter insequeretur, mulæ impetu perductus, in condensam quercum, ramis ejus colla nectentibus, in aeris sublimitate suspensus est, quadam præfiguratione Dominici traditoris; nam sicut Judas innodatus laqueo vitam finivit, ita et persecutor David, constrictis faucibus, exspiravit. S. Augustinus, XXXVI, 97; XXXVII, 1847. — Cassiodorus, LXX, 43. — S. Gregorius Turon., LXXI, 1097. — Rabanus Maurus, CIX, 807; CXI, 59. — S. Bruno Carthusian., CLII, 647. — Rupertus abbas, CLXVII, 1136. — S. Bernardus, CLXXXIV, 72, 752. — Petrus Lombardus, CXCI, 77. — Adamus Scotus, CXCVIII, 801, 816. — Philippus de Harveng, CCIII, 558.

ACHAB, qui in Samaria regnabat, hæresiarchas exprimit, qui perditorum turbam per errorum devia ducunt, et in perpetuum mortis præcipitium mergunt. Rabanus Maurus, CXI, 60.

ACHAM, qui de Jericho anathemate concupivit, designat nequam Christianum, qui post perceptam fidem, sæculares mores vel mundi illecebras appetit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CXI, 54.

ACHARIS qui interpretatur amarus, hæreticos refert, qui merito ipsi dicuntur amari, qui non meruerunt divina gratia fieri repleti. Rabanus Maurus, CIX, 898.

ACHITOPHEL, qui recedens a David ad Absalon transmigravit, hæreticos significat, qui recedentes a tramite veritatis, se sociant hosti antiquo et subsequuntur errorem. Judam pariter proditorem exprimit. Rabanus Maurus, CIX, 107, 406.

ADAM fugiens a paradiso, hominem a veritate fugientem exprimit. Hugo de S. Victore, CLXXV, 165.

AGAR ancilla, fugiens a facie Sara, hæreticorum et carnis figura. S. Augustinus, XXXVIII, 32. — S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 233.

ALCIMUS, contaminator legis et proditor patriæ, repræsentat eos qui Testamentum Dei sectis nefandis profanare, et Ecclesiam Dei perturbare non metuunt. Rabanus Maurus, CIX, 1183.

AMALECH spiritum fornicationis et vitium luxuriæ designat. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 397, 407.

AMAN superbus significat et diabolum et fastum potentum hujus sæculi, qui beneficiis sibi divina pietate collatis abutentes, proximos suos, quos consortes habent naturæ, gratiæ socios habere despiciunt. Rabanus Maurus, CIX, 652. — Rupertus abbas, CLXIX, 169.

AMMON, qui interpretatur filius mœroris, designat hæreticos et illos omnes gehennæ prædestinatos, ubi erit eis fletus et stridor dentium, tanquam populo mœroris S. Gregorius Magnus, LXXIX, 396. — Rabanus Maurus, CVIII, 1187; CXI, 380. — Adamus Scotus, CXCVIII, 384, 815.

ANTIOCHUS, rex sceleratissimus, qui persecutus est populum Dei, præfigurabat Antichristum, qui Christi populum persecuturus est. S. Cyprianus, IV, 669. — S. Hieronymus, XXV, 563. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 651. — Rupertus abbas, CLXIX, 1411. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1132.

ARCHELAUS, jactantiæ typus. Adamus Scotus, 331.

ASAEL typum tenet eorum quos vehementer arripiens furor in præceps ducit ; qui in eodem furoris impetu tanto cautius declinandi sunt, quanto insane rapiuntur. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 77.— Rabanus Maurus, CIX, 76.

ASSUR. Antichristi typus. Rabanus Maurus, CX, 818.

BALAAM, qui interpretatur populus varius, designat hæreticos et eos qui per fidem cognitionem Dei habentes, obscurati malis operibus corruunt; simul etiam seculares maledicentes religiosis quos imitari negligunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110. — B. Alcuinus, C, 1105. — Adamus Scotus, CXCVIII, 337.

BALAM, typum gessit sacerdotum vendentium ecclesiastica quæstus gratia. Rupertus abbas, CLXVII, 895.

BEELPHEGOR, Antichristi typus. Rupertus abbas, CLXVII, 908.

CAIN Antichristi et malorum justos persequentium figura. S. Augustinus, XLI, 456. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 484. — Rupertus abbas, CLXVII, 1752. — Adamus Scotus, CXCVIII, 813.

CHAM, verenda patris revelans, hæreticos præsignabat. Rupertus abbas, CLXVII, 362.

CHUSAN RASATHAIM, Judæorum oppugnator, mystice quilibet tyrannus. Rabanus Maurus, CVIII, 1126.

CIS asinæ, peccatrices animæ. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 249, 282.

DALILA, animæ peccatricis et concupiscentiæ figura. Godefridus abbas, CLXXIV, 287. — Adamus Scotus, CXCVIII, 815.

DAN præfigurat Antichristum, qui futurus est velut coluber in via, et cerastes in semita, quia in via et semita mandatorum Dei ambulantibus, quantum in se est, obicem se præfert duplici armatus contra eos ingenio. S. Ambrosius, XIV, 1079.—Paulinus Mediolan., XX, 725. — Rufinus, XXI, 321. — S. Isidorus Hispal , LXXXIII, 107. — Rabanus Maurus, CVII, 661, 662.

DINA, animæ torpentis et artibus diaboli deceptæ, typus. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 108.

DOEG Idumæus, Judæ et Antichristi figura, nam sicut ille David adversarius fuit, ita Christo Antichristus erit. S. Ambrosius, XIV, 1646. — Cassiodorus, LXX, 373. — Rupertus abbas, CLXVII, 1106.

ELEAZARUS, qui elephantem interficiens occubuit, personam gerit arrogantium, qui dum volunt aliquid fortiter gerere, non tamen simplici sed erecto animo, in suis conatibus devicti prosternuntur. Rabanus Maurus, CIX, 1174.

ENOCH, filius Cain, urbem condens, significat impios in hac tantum vita esse fundatos. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100. — Adamus Scotus, CXCVIII, 813.

ESAU figura non tantum eorum qui fidem negant, sed etiam eorum qui usque in finem vitæ in malis operibus perseverant; gulosos etiam et carnales designat. S. Ambrosius, XIV, 317. — S. Augustinus, XXXVI, 527. — S. Fulgentius, LXV, 438. — Rupertus abbas, CLXVIII, 190. — Adamus Scotus, CXCVIII, 814. — Petrus Cantor, CCV, 332.

GOG, superbiæ typus, hæreticos apte denotat. Rabanus Maurus, CX, 868, 871.

GOLIAS, superbi figura. S. Bernardus, CLXXXIII, 333.

HELIU, typus doctorum fidelium, sed superborum, qui rectis quidem sensibus loquuntur, sed ad stulta elationis verba derivantur. S. Gregorius Magnus, LXXV, 527; LXXVI, 252, 452. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108.

ISMAEL significat nativitatem eorum qui servi peccati sunt. S. Ambrosius, XVII, 563.

JACOB descendens in Ægyptum, figurat lapsum Adæ, et prævalens angelo, persecutores Christo prævalentes. S. Augustinus, XXXVI, 1022. — Rupertus abbas, CLXX, 71.

JEROBOAM hæreticorum typus. Rupertus abbas, CLXVII, 1237; CLXIX, 331.

JEZABEL, mortem æternam et hæreticos repræsentat. Rupertus abbas, CLXVII, 1245; CLXIX, 881.

JOACHAZ, qui interpretatur retentus, significat pravos rectores, quos populus terræ, carnales videlicet terrenæ cupiditati dediti secundum mores suos consentientes vitiis suis, personas eligunt. Rabanus Maurus, CIX, 530.

JOB amici tres prænotant hæreticos, qui sub specie consolandi, studium gerunt seducendi; illius uxor quæ ad maledicendum eum provocat, carnalium pravitatem exprimit. S. Hieronymus, XXV, 619. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 526, 621, 729 —S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108. — Rabanus Maurus, CXI, 50.

JORAM refert, eos qui catholica fide imbuti, ac Christiano baptismate regenerati, Ecclesiæ instituebantur sacramentis; sed relinquentes fidei veritatem, errores sequuntur hæreticorum. Rabanus Maurus, CXI, 61.

LABAN mundum hunc et prælatos Ecclesiæ captatores designat. Rabanus Maurus, CVII, 607. — Rupertus abbas, CLXVII, 441, 481, 958. — Petrus Cantor., CCV, 83.

LAMECH, cujus crimen Christus diluit, signat et hæreticos, et hujus sæculi figuram. S. Hieronymus, XXII, 1053. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101.

LOT typum habet vitiosæ multitudinis, et illius uxor, eorum qui per gratiam Dei vocati, postmodum retro respiciunt, et ad ea quæ reliquerant redire contendunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — Rabanus Maurus, CXI, 36. — Rupertus abbas, CLXVII, 374. — Petrus Cantor, CCV, 210.

LYSIAS, Judæorum hostis sævissimus, qui paganorum tenet principatum, eos qui Ecclesiam Dei gravissimis infestant persecutionibus, significat. Rabanus Maurus, CIX, 1224.

MICHOL, Davidem humiliatum despiciens, typus est eorum qui Christum professione, Antichristum vero opere sequuntur. Rabanus Maurus, CIX, 87.

NAAMAM Syrus et leprosus, hominis superbi et luxuriosi figura. Adamus Scotus, CXCVIII, 411.

NABAL prælatos Ecclesiæ munera captantes denotat. Petrus Cantor, CCV, 83.

OZA, arcam sustentans declinantem, ad sacram Eucharistiam indigne accedentes exprimit. Rabanus Maurus, CIX, 339.

PHARAO, vanæ gloriæ typus. Adamus Scotus, CXCVIII, 332

PRINCEPS COQUORUM, qui muros Jerusalem subvertit, hoc significat quod omnes qui ventris desiderio serviunt, virtutes animæ destruunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116.

ROBOAM signat scissuram hæreseon e quibus Christus colligit oves. S. Prosper, LI, 801.

RUBEN, per incestum hæreticos animas commaculantes et concupiscentiam denotat. S. Paschasius Radbertus, CXX, 87. — Rupertus abbas, CLXVII, 550.

SAMSON crine servato invictus, abscisso autem captivus peccatoris typus. S. Paulinus Nolan., LXI, 264.

SAUL malos pastores, potentum elationem et mortem præsignat. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 53, 55. — S. Bruno Carthus., CLII, 695.— Rupertus abbas, CLXVII, 1060.

SEDECIAS designat divites et peccatores, qui a diabolo capti, intelligentiæ oculos perdunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114.

TIMOTHEUS typum tenet hæreticorum, qui tam per se quam per aliorum auxilium et suffragia, fidem Christi ac veritatem Evangelii destruere semper nituntur. Rabanus Maurus, CIX, 1242.

APPENDIX.

Hoc in Appendice, ne quid lectorem prætereat, omnes apposuimus figuras quæ vel diabolum vel duo Testamenta olim præsignabant, et quas memorarunt sancti Patres ; unde scilicet :

I. — Figuræ quæ diabolum denotant.

ALEXANDER tentatorem præfigurabat diabolum. Godefridus abbas, CLXXIV, 1130.

AMALECH. S. Cyprianus, IV, 662. — S. Isidorus Hispal. LXXXIII, 109.

AMAN, affectans adorari. Rupertus abbas, CLXX, 106.

AMMON, qui interpretatur dolor eorum. Rabanus Maurus, CIX, 371 ; CX, 372.

ASSUR , virga furoris Dei et baculum indignationis ejus. Rabanus Maurus, CIX, 383; CX, 818.

BENADAD. Rabanus Maurus, CIX, 236.

CAIN, ab initio fratricida. S. Hilarius, IX, 648.

CHANAAN reges maligni. Rabanus Maurus, CVIII, 1147.

CHUSAM-RASATHAIM, Judæorum oppugnator. Rabanus Maurus, CVIII, 1126.

EGLON, qui interpretatur rotatos vel orbitus. Rabanus Maurus, CXI, 55. — Godefridus abbas, CLXXIV, 270.

GOLIATH, superbus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113 — Rabanus Maurus, CIX, 52, 53; CXI, 58. — Rupertus abbas, CLXVII, 1098.

HOLOPHERNES, iniquorum caput. Rabanus Maurus, CIX, 546.

LABAN, qui interpretatur dealbatio. Rabanus Maurus, CVII, 606.

MOLOCH. Rabanus Maurus, CVIII, 462.

NABUCHODONOSOR, princeps confusionis. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CIX, 372; CXI, 65. — Rupertus abbas, CLXIX, 1344; CLXX, 338.

NEMROD. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103.

OZIAS, rex leprosus. Rabanus Maurus, CIX, 246.

PHARAO, qui populum Dei perdere tentat. S. Zeno, XI, 510. — S. Prosper, LI, 761. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108. — Rupertus abbas, CLXVII, 637. — S. Bernardus, CLXXXIII, 978; CLXXXIV, 577.

RAPSACES. Godefridus abbas, CLXXIV, 73.

SEHON rex. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109. — Rabanus Maurus, CVIII, 719, 850.

SISARA. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111.

URIAS Hethæus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112.

II. — Figuræ duo Testamenta præsignantes.

ABRAHAM DUO FILII, duo Testamenta signant. Victorinus Afer, VIII, 1185. — S. Augustinus, XXXV, 2133.

AGAR ET SARA. S. Hieronymus, XXII, 1035. — Rupertus abbas, CLXVII, 388.

EXPLORATORES DUO. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111.

JACOB DUÆ UXORES, una libera, altera ancilla. Eugyppius abbas, LXII, 691. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104.

MOYSES ET AARON. S. Zeno, XI, 510.

XLIX.

INDEX FIGURARUM

NOVI TESTAMENTI EXEGETICUS, ORDINE DIGESTUS ANALOGICO,

SED IN ANALOGIA SERVANS RERUM ORDINEM ALPHABETICUM SIMUL AC PATRUM CHRONOLOGICUM.

—

I. — Figuræ quæ ad Christum spectant.

ANGELUS movens aquam, Christum designat; nam descendente angelo sanabatur infirmus, et descendente Christo sanatur mundus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 128.

EVANGELISTÆ quatuor, sub quatuor animalium vultibus figuraliter Christum exprimunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116.

JOANNES per figuram aquilæ signat Christum post resurrectionem carnis evolasse in cœlum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

JOSEPH, virginis Mariæ sponsus, Christum indicat qui ad custodiam deputatus est sanctæ Ecclesiæ quæ non habet maculam aut rugam. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

LUCAS, per mysticum vituli vultum, Christum pro nobis immolatum prædicat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

MARCUS, a solitudine exorsus, leonis figuram induit, et Christi regnum invictum potentiamque proclamat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

MARTHA, quæ sollicita circa frequens ministerium describitur, non incongrue assumptam Christi humanitatem figurare potest. Godefridus abbas, CLXXIV, 959, 960.

MATTHÆUS Redemptorem natum et passum annuntians in similitudinem hominis comparet. S. Isidorus Hispal., CLXXXIII, 127.

PETRUS ET JUDAS, duo Christi oculi; quos ille novus Samson amisit, quando Petrus in voce ostiariæ ter illum negavit, et quando Judas, qui tradidit illum, laqueo sese suspendit. Godefridus abbas, CLXXIV, 284.

SPONSUS, designat Christum, qui in nuptiis cum Ecclesia aquam in vinum mutat, quia credentes per lavacri gratiam transeunt ad passionis gloriam. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127.

II. — Figuræ quæ Ecclesiam denotant.

APOSTOLI totius Ecclesiæ portant typum, qui similem potestatem in remittendis peccatis acceperunt, habentes formam patriarcharum, qui per prædicationem in toto orbe populos Christo genuerunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119.

ARCHISYNAGOGI FILIA, signat Ecclesiam de gentibus, quæ post prædicationem Christo credidit, et sanctam accipere promeruit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119.

CHANANÆA MULIER, Ecclesiam exprimit de gentibus, quæ tanquam canis micas quærit de doctrina apostolorum et prophetarum. S. Augustinus, XXXVIII, 487, 486, 544. — S. Isidorus Hispal., LXXIII, 118. — Illius filia pariter Ecclesiæ typus fuit. S. Hilarius, IX, 1001, 1005.

DISCIPULI SEPTUAGINTA DUO, designant illustrationem totius orbis per Evangelium, qui ideo mittuntur bini, propter prædicandum Dei amorem et proximi, vel mysteriorum gemina Testamenta, scilicet Ecclesiam Dei. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

EUNUCHUS ÆTHIOPS, qui venerat adorare in Hierusalem, refert Ecclesiam de gentibus, quæ foris stabat quia legis et prophetarum scientiam non invenerat. Rupertus abbas, CLXX, 228, 229.

LAZARUS suscitatus, figura Ecclesiæ Dei. S. Augustinus, XXXVI, 872.

MARIA, Christi Mater, signat Ecclesiam, quæ desponsata Christo virgo nos de Spiritu concepit, virgo etiam peperit. S. Ambrosius, XV, 1555. — S. Augustinus, XL, 660. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

MARIA ET MARTHA. Respective ad tempus præsens et futurum, Ecclesia figuratur per Martham et Mariam, Martha enim Ecclesiam in hac vita Christum in corde excipientem, et in opere justitiæ laborantem exprimit, Maria vero sedens secus pedes Jesu, in futuro sæculo ab opere cessantem et requiescentem. S. Augustinus, XXXIV, 1541. — Isidorus Hispal., LXXXIII, 124.

MARIA MAGDALENA ET ALTERA MARIA, Ecclesiæ typum deferunt: unum nomen duas geminatur in feminas; quia hic Ecclesia ex duobus populis veniens, una figuratur ex duobus populis, id est, Judæis et gentibus, quia primi novissimi et novissimi primi. S. Petrus Chrysolog., LII, 412, 415, 432, 468. — Rupertus abbas, CLXX, 228.

MULIERES EVANGELICÆ. Plurimæ mulieres quæ in Evangelio memorantur, variis modis Ecclesiam exprimebant, quæ scilicet: Mulier abscondens fermentum in farina. S. Ambrosius, XV, 1749; XVI, 498. — Mulier a decem et octo annis infirma. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 126. — Mulier adultera. S. Isidorus Hispal., LXXXIII. — Mulier cui Christus resurgens dixit: Noli me tangere. S. Augustinus, XXXVIII, 1144, 1153. — Mulier ingressa domum Pharisæi. S. Ambrosius, XV, 1339. — Mulier patiens fluxum sanguinis. S. Ambrosius, XVI, 476; S. Augustinus, XXXIV, 821; XXXV, 1641. — Mulier Samaritana. Rupertus abbas, CLXX, 110. — Mulier ungens Christi caput et pedes. S. Ambrosius, XVI, 1110. — S. Augustinus, XXXVI, 171. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 938. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 128. — Vidua æra duo mittens in gazophylacium. S. Ambrosius, XVI, 1043. — Zebedæi filiorum mater. Godefridus abbas, CLXXIV, 944.

PETRUS ET JUDAS Petrus personam gerit Ecclesiæ, quæ potestatem habet dimittendi et retinendi peccata et ab inferis homines reducendi; Judas vero damnandæ Babyloniæ portat imaginem. Cassiodorus, LXX 785. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

VIRI quatuor vel quinque mille saturati panibus, Eccle-

siæ sunt populi per quinque corporis sensibus et duobus Testamentis refecti, vel gentium Ecclesia quæ in quatuor partibus mundi extenditur et gratia recreatur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 120, 121.

III. — Figuræ quæ justos et virtutes designant.

JOANNES apostolus, vitæ typus contemplativæ, sicut activæ Petrus. Godefridus abbas, CLXXIV, 670.

JOSEPH, vir Mariæ, electos et animam in virtute continuo crescentem designat. Adamus Scotus, CXCVIII, 224, 310.

JUDEX INIQUUS innotescere facit quantam spem habere debeat qui Dominum indesinenter exposcit, cum etiam apud aures judicis iniqui valuerit frequens instantia viduæ deprecantis; ipsa quoque vidua signat Ecclesiam perseverantia sua petentem ultionem de diabolo vel de hæreticis. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127.

LAZARUS in sepulcro tumulatus et a Christo suscitatus, figura peccatoris quem Christus ad vitam revocat. S. Augustinus, XXXVII, 1306; XXXVIII, 433. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 645.

MAGI de longinquo ad Christum venientes, et conversorum typus et primitiæ gentium. Godefridus abbas, CLXXIV, 677, 678.

MARIA, desponsata Joseph, animam figurat fidelem, matrem Jesu futuram. Godefridus abbas, CLXXIV, 639, 640.

MARIA ET MARTHA; prima contemplativam, secunda activam vitam et Ecclesiæ pastores exprimit. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 449, 877. — Rabanus Maurus, CX, 512. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 200. — S. Bernardus, CLXXXIII, 624; CLXXXIV, 1004.

PARALYTICUS designat animam vitiis dissolutam in corpore suo, quæ gratia Christi sanata confestim resurgit, lectum carnis ad domum virtutum reportat, nequaquam ultra ad vitia recurrens. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119.

PETRUS apostolus, ordinem prædicatorum, electos, præpositos et vitam activam significat. S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 600, 604, 607. — Godefridus abbas, CLXXIV, 670.

VIDUA MULIER, mittens duo minuta in gazophylacium, anima fidelis in thesauro cordis sui fructum servans dilectionis Dei et proximi. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127. — Viduæ Naim filius, quem Christus suscitat et matri reddit, peccatorum exhibet quem Christus sanat per gratiam et reddit Ecclesiæ. S. Isidorus Hispal. LXXXIII, 128.

IV. — Figuræ Judæos et gentiles referentes.

CÆCUS a nativitate, missus ad Siloe fontem, genus humanum per aquas baptismi sanatum : — Cæcus et mutus dæmonium habens, eos qui ex idololatria ad fidem Dominicam convertuntur. — Cæcus sedens secus viam, populum gentilem qui per Christum fidei meruit claritatem. — Cæci duo juxta viam sedentes, utrumque populum per fidem Christo appropinquantem designant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119, 127, 128.

CENTURIO, indicat fidem gentium, quæ salutem sui filii infirmi humiliter petit; et filius ejus sicut et Chananææ mulieris filia, gentes signant quas licet corporaliter non visitet Christus, per fidem verbi salvat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 118.

DÆMONIACUS, a legione liberatus, gentilem populum exprimit cultui multorum dæmoniorum obnoxium. S. Isidorus Hispal. LXXXIII, 119.

ELISABETH, typum tenet veteris legis, seu prophetiæ, sicut Zacharias maritus ejus veteris sacerdotii. Rabanus Maurus, CXI, 74.

EUNUCHUS Candacis reginæ, synagogam repræsentat. Rupertus abbas, CLXVII, 520.

HERODES ET PILATUS, amici facti propter Christum, designant utrosque populos divisos et per Christi passionem concordes inter se. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 129.

HOMO manum habens aridam, synagoga misericordiæ operibus infructuosa. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 120.

JOANNES BAPTISTA, qui interpretatur in quo est gratia Dei, et veterem et novam legem repræsentat. S. Petrus Damian., CXLIV, 331. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1061.

LATRONES DUO in cruce, utrumque designant populum, quorum unus blasphemat Christum in cruce pendentem, alter gentilis, Judæos increpat. S. Isidorus Hispal., LXXXII, 130. — Rupertus abbas, CLXVII, 1342.

LAZARUS PAUPER, populi figura gentilis, quem divinum adjutorium tanto magis erigit, quanto minus de suorum virium facultate confidit. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 341. — Rupertus abbas, CLXX, 315.

LAZARUS QUATRIDUANUS designat mundum qui quarta die mortis resuscitatur : prima dies, tracta ex Adam propago mortis; secunda, transgressio legis naturalis; tertia, prævaricatio datæ legis; quarta, contemptus Evangelicæ prædicationis. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 128.

LEPROSUS humanum indicat genus, delicti contagio maculosum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 118.

MAGI gentium populos designant, lucem fidei cognituros, indicantes sacramentorum muneribus Christum per thus esse Deum, per myrrham hominem passum et sepultum, per aurum regem omnium sæculorum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

MARIA MAGDALENA, ut peccatrix, gentilitatem præfigurabat. Rupertus abbas, CLXIX, 650.

MATTHÆUS publicanus gentilis populi typum tenet. S. Petrus Chrysolog., LII, 285.

MULIER ADULTERA, synagogæ figura. Rupertus abbas, CLXVII, 845.

PHARISÆUS ET PUBLICANUS. Pharisæus orans in templo, Judæorum populus qui ex justificationibus legis extollit merita sua; Publicanus, populus gentilis confitens peccata, et propter humilitatem justificatus a Domino. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127.

PRINCEPS SACERDOTUM, scindens vestimenta sua, Hebræus populus, nudatus sacerdotio et evacuatus regno scisso. Illius servus, cujus amputatur auricula, Israeliticus populus propter incredulitatem servus effectus. Dexteram aurem amittit, dum ad sinistrum per intellectum litteræ transit, cui Dominus in his qui credunt auditum restaurat fidei. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 129.

SAMARITANA MULIER, synagoga quam Christus hortatur lavacri percipere gratiam vel intelligentiam legis. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 128.

SIMON CYRENÆUS, cui gestandam crucem imposuerunt, populus gentium est, qui peregrinus in lege obediens efficitur in Evangelio. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 129.

SIMON LEPROSUS, gentilis populus, qui est a Redemptore mundatus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 128.

SOCRUS PETRI febricitans, indicat synagogam carnalibus desideriis accensam, cujus filia datur Petro regenda. S. Isidorus, LXXXIII, 118.

THOMAS INCREDULUS, Judæorum typus. Rupertus abbas, CLXX, 239.

ZACHÆUS, gentilis est populus, meritis pusillus, sed sublevatus, per lignum crucis, Christi mysterium contemplatur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127.

V. Figuræ quæ ad hæreticos et impios spectant.

BARABBAS qui Judæis a Pilato dimittitur figurat Antichristum quem illi errantes meruerunt pro Christo suscipere. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 129. — Rupertus abbas, CLXVII, 819.

CÆCI designant illos qui fidem quam credunt nequaquam intelligunt; CLAUDI illos qui impiere salutaria negligunt præcepta; MUTI hos qui fidem Christi non confitentur; SURDI autem illos qui non exhibent obedientiam præceptorum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 118.

HERODES diabolum exprimit, vel gentes nomen Christi de mundo exstinguere cupientes, vel etiam regum luxuriam et superbiam. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 118. — Godefridus abbas, CLXXIV, 677. — S. Bernardus, CLXXXIV, 856. — Adamus Scotus, CXCVIII, 398.

HOMO manum habens aridam, designat animam operibus misericordiæ infructuosam; ille vero qui sæpe in ignem vel in aquam cadit, designat mundum qui semper arripitur igne cupiditatum et aqua voluptatum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 120, 121.

HYDROPICUS figurat illos quos fluxus carnalium voluptatum exuberans aggravat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 126.

JUDAS, diaboli ministerium dicitur, et novus est Absalon in patrem infensus. S. Hilarius, IX, 712, 838.

LAZARUS, amicus Christi mortuus, anima terrenis peccatis obruta. S. Augustinus, XL, 59. — Rupertus abbas, CLXVII, 1242; CLXX, 119. — Adamus Scotus, CXCVIII, 741.

LEPROSI decem, sunt hæretici qui diversitatem habent schismatum, et ideo mittuntur ad sacerdotes ut unitatis recipiant sacramentum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127.

PASTORES pecorum fugientes, principes impiorum, qui fidem fugientes, virtutes tamen stupentes prædicant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119.

PILATUS, typus omnium judicum qui damnaturi essent eos quos innoxios existimarent. S. Ambrosius, XV, 1828.

SCRIBA repudiatus, designat eos qui Christi fidem non propter Dominum, sed propter sæculi lucrum appetunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119.

Ampliora si lector optaverit, homiliarum et sermonum Indicem adeat, præsertim de Scripturis ; ibi alias figuras reperiet explanatas.

L.

INDEX EXEGETICUS

PARABOLARUM NOVI TESTAMENTI PRÆCIPUARUM, ORDINE RERUM ALPHABETICO SIMUL ET PATRUM CHRONOLOGICO DISPOSITUS, QUO SCILICET EXHIBENTUR VARIÆ ILLARUM EXPLANATIONES QUÆ IN PATROLOGIA LATINA REPERIUNTUR.

PROOEMIUM.

Parabolæ definitio. — Parabolæ sunt similitudines rerum quæ comparantur rebus de quibus agitur. Rufinus, XXI, 840. — S. Hieronymus, XXV, 161. — S. Augustinus, XXXV, 546; XXXVI, 852. — Salonius, LIII, 967, 968. — Cassiodorus, LXX, 623, 1277. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 38. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXII, 239. — Rabanus Maurus, CVII, 939; CVIII, 723; CX, 694, 698. — S. Ivo Carnot., CXLII, 259, 290. — S. Bruno Carthus., CLII, 847, 1030. — S. Bruno Astens., CLXV, 191. — Rupertus abbas, CLXVIII, 614, 1553. — Petrus Lombardus, CXCI, 724.

Divisio. — Parabolæ Domini secundum similitudinem et dissimilitudinem sunt intelligendæ. S. Augustinus, XXXV, 1358. — Ven. Beda, XCII, 550, 551.

Utilitas. — Parabola proponit similitudines earum rerum quæ in conversatione humani generis frequentantur, ut auditor idoneus ad operandi studium comparationis magisterio informetur. S. Gaudentius, XX, 973. — S Hieronymus, XXVI, 132. — S. Augustinus, XL, 320. — S. Petrus Chrysologus, LII, 469. — Salonius, LIII, 968.

PARABOLA I. — Amicus petens noctu ab amico panes pro hospite. *Luc.* XI, 5.

Homo ille qui media nocte postulabat ab amico tres panes, similitudinem exprimit cujusque in media tribulatione Dominum postulantis, ut det ei necessaria. Eusebius Vercellens., XII, 598. — S. Ambrosius, XV, 1721, 1722. — S. Hieronymus, XXIX, 630. — S. Augustinus, XXXVIII, 618-620. — S. Petrus Chrysolog., LII, 543-545. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 125. — Ven. Beda, XCII, 473, 474, 519, 520. — Paulus diacon., XCV, 1339. — Smaragdus abbas, CII, 305 306. — Rabanus Maurus, CX, 224-226. — Haymo, CXVIII, 530-534. — Radulphus Ardens, CLV, 1902. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 149-152. — Thomas Cisterciens., CCVI, 658. — Joannes Algrinus, CCVI, 745. — Innocentius III, CCXVII, 427, 438.

PARABOLA II. — Dives epulo et Lazarus mendicus. *Luc.* XVI, 19.

Dives ille qui induebatur purpura et bysso, significat Judæorum superbiam, florentem quondam imperii claritate vel honoris excellentia; mendicus ulcerosus demonstrat gentilem populum, confessionibus peccatorum humiliatum; quinque fratres divitis illius qui apud inferos torquebatur, Judæi intelliguntur, qui sub quinque libris legis positi sunt. Tertullianus, I, 630. — S. Ambrosius, XV, 1768, 1771. — S. Hieronymus, XXIX, 639; XXX, 575. — S. Augustinus, XXXV, 1350; XLVI, 921, 923. — S. Petrus Chrysolog., LII, 529-532. — Victor Capuan., LXVIII, 308. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1301; LXXIX, 1222. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 126. — Ven. Beda, XCII, 533; XCIV, 268. — Paulus diacon., XCV, 1362. — Smaragdus abbas, CII, 348-352. — Rabanus Maurus, CX, 294-297; CXI, 81. — Haymo, CXVIII, 589-593. — Radulphus Ardens, CLV, 1962. — S. Bruno Astens., CLXV, 422, 793. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 822. — Robertus Pullus, CLXXVI, 824, 825. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 337-340. — Thomas Cisterciens., CCVI, 855, 854.

PARABOLA III. — Dives sibi gratulans de divitis multis. *Luc.* XII, 16.

Dives ille cujus ager uberes fructus attulit, significat hominem luxuriis deditum, et abundantem peccatis quem immoderate plus amplius peccare desiderantem arguit Dominus dicens: Stulte, hac nocte auferunt animam tuam abs te; quæ parasti, cujus erunt? Tertullianus, I, 1161; II, 432. — S. Cyprianus, IV, 533. — Eusebius Vercellens., XII, 611, 612. — S. Hieronymus, XXV, 679; XXIX, 632, 633. — S. Petrus Chrysolog., LII, 490. — Victor Capuan., LXVIII, 307. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 1020. — Alulphus, LXXIX, 1214, 1215. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 125. — Ven. Beda, XCII, 491, 492. — Rupertus abbas, CLXVIII, 1518; CLXX, 323. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 574. — Hervæus monac., CLXXXI, 76. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1799. — Petrus Cantor, CCV, 338.

PARABOLA IV. — Domus supra petram fundata. *Matth.* VII, 24; *Luc.* VI, 48.

Petra Christus est, auctor apostolorum. Domum autem quam dixit, habitaculum corporis nostri est. In hac igitur petra, hoc est, Christo, domum nostram ædificemus; hoc est, corpus nostrum sanctificemus, ut cum flumina et ventus venerint, hoc est, impetus persecutionis et procellæ, impulsi non cadamus. Arena autem non aliud quam hæreses intelliguntur, quæ omni tempestate volvuntur. Super igitur hanc arenam, hoc est, hæresim, quicunque domum suam ædificaverit, stultus est; mox enim advenient flumina et venti, hoc est, impetus persecutionis, et illico cadet. S. Hieronymus, XXVI, 50. — Arnobius, LIII, 574. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 118. — Rabanus Maurus, CXI, 75. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 329.

PARABOLA V. — Drachma perdita, quam cum mulier quærens invenerit, sibi suisque congratulatur. *Luc.* XV, 8.

Mulier, divina sapientia; decem drachmæ, novem ordines angelorum, cum adjunctione humanæ naturæ. Mulier enim decem drachmas habuit, cum Deus homines et angelos ad imaginem suam creavit; sed unam perdidit cum homo a similitudine Creatoris recessit; sed sapientia lucernam ad quærendum accendit, cum in carne apparuit; quia lucerna lux est in testa, id est Verbum in carne : quæ ubi inter homines claruit, domum evertit, quia conscientias hominum consideratione reatus sui perturbavit; et sic drachma reperitur, dum in homine similitudo Conditoris reparatur. Tertullianus, I, 1242; II, 993. — Eusebius Vercellens., XII, 635, 636. — S. Hieronymus, XXIX, 637. — S. Augustinus, XXXV, 1344. — S. Petrus Chrysologus, LII, 641, 643. — Victor Capuan., LXVIII, 302. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1216, 1249. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 121. — Ven. Beda, XCII, 521. — Smaragdus abbas, CII, 560, 561. — Rabanus Maurus, CXI, 77. — Haymo, CXVIII, 613, 615 — Hugo de

S. Victore, CLXXV, 820 — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 303. — Petrus Lombardus, CXCII, 757. — Philippus de Harveng, CCIII, 977. — Thomas Cisterciens., CCVI, 629. — Innocentius III, CCXVII, 645, 810.

PARABOLA VI — FERMENTUM IN FARINÆ SATIS TRIBUS MISSUM. *Matth.* XIII, 33; *Luc.* XIII, 21.

Mulier ista quæ fermentum accepit, et abscondit illud in satis tribus farinæ, donec fermentaretur totum, vel prædicatio est evangelica, vel Ecclesia quæ e diversis gentibus congregata est; hæc tulit fermentum, notitiam scilicet et intelligentiam Scripturarum, et abscondit illud in farinæ satis tribus, ut spiritus et anima et corpus in unum redacta, non discrepent inter se, sed cum duobus vel tribus convenerit, impetrarent a Patre quodcunque postulaverint.

Mulierem istam multi Ecclesiam interpretantur, quæ fidem hominis cum farinæ satis tribus commiscuerit, credulitati Patris et Filii et Spiritus sancti, eumque in unum fuerit fermentatum, non nos ad triplicem Deum, sed ad unius divinitatis perducunt notitiam. Farinæ quoque sata, dum non est in singulis diversa natura, ad unitatem trahunt substantiæ. S. Sixtus papa, V, 87. — S Hilarius, IX, 994. — Eusebius Vercell., XII, 227. — S. Ambrosius, XV, 1749, 1750; XVII, 628-630. — Juvencus Aquil., XIX, 214. — S. Hieronymus, XXVI, 91, 92; XXIX, 559, 635; XXX, 552. — S. Augustinus, XXXV, 1526; XXXVIII, 641. — S. Petrus Chrysologus, LII, 477, 479. — S. Maximus Taurin., LVII, 514. — Victor Capuan., LXVIII, 287. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 120. — Ven. Beda, XCII, 67, 507. — Rabanus Maurus, CVII, 948, 949, 953; CXI, 76. — Walafridus Strab., CXIV, 133 — S. Paschasius Radbertus, CXX, 498. — S. Bruno Astens., CLXV, 191, 250. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 794. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 228-231.

PARABOLA VII. — FICULNEA INFRUGIFERA, QUÆ JUBETUR EXCIDI. *Luc.* XIII, 6.

Homo qui arborem fici in vinea sua plantavit, Christus est, qui Synagogam in Judaico populo condidit; quem cum Dominus quasi inutilem jussisset abscidi, fit illi a colonis apostolis fossa humilitatis, adhibetur stercus, id est, confessio peccatorum, sicque in novissimo credendo immutabitur in melius, dabitque fructus justitiæ copiosos. S. Hilarius, IX, 1037. — Eusebius Vercellens., XII, 621, 622. — S. Ambrosius, XV, 1741-1744. — Juvencus Aquil., XIX, 270. — S. Hieronymus, XXVI, 153; XXIX, 569, 634. — S. Augustinus, XXXVIII, 555-555, 638, 639. — S. Petrus Chrysolog., LII, 495. — Victor Capuan., LXVIII, 305, 316, 331. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 122-1229. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII. — Ven. Beda, XCII, 244, 503; XCIV, 315. — Druthmarus Christian., CVI, 1455-1435. — Rabanus Maurus, CVII, 1055, 1045; CXI, 80. — Haymo, CXVIII, 699. — Remigius Antissiod., CXXXI, 868. — S. Petrus Damian., CXLV, 1086. — S. Bruno Astens., CLXV, 245-247, 274, 401, 828, 1035. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 817. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 380, 383, 470.

PARABOLA VIII. — FILII DUO, UNUS POENITENS ET PATRI OBEDIENS, ALTER VERO FINGENS SE OBEDIRE. *Matth.* XXI, 28.

Duo hi filii ad operandam vineam duorum populorum typum demonstrant. Primus enim missus vocatur gentium populus per naturæ intelligentiam ad operis divini culturam: qui tamen spernens, contumax exstitit et sese iturum negavit. Adveniente autem Domino, priorem contumaciam sequenti emendavit obedientia. Secundus autem filius missus Judæus per legis cognitionem respondit: Omnia quæcunque dixerit nobis Dominus faciemus. Sed idcirco damnatur, quia non solum in confessione legis prævaricatus est, sed in ipsum Dominum vineæ parricidales manus extendit. S. Hilarius, IX, 1040. — Eusebius Vercellens., XII, 287. — S. Hieronymus, XXIX, 569; XXX, 557. — Victor Capuan., LXVIII, 317. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 122. — Venerab. Beda, XCII, 94. — Druthmarus Christian., CVI, 1456. — Rabanus Maurus, CVII, 1047; CXI, 78. — Haymo, CXVIII, 237, 238. — S. Bruno Astens., CLXV, 247, 794. — Rupertus abbas, CLXVII, 1565 — Hugo de S. Victore, CLXXV, 797. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 384.

PARABOLA IX. — FILIUS PRODIGUS. *Luc.* XV, 11.

Homo quidam, id est, Deus Pater. *Duos filios*, Judæos et gentes, quia Judæis prius data est lex. *Da mihi portionem*, id est, vitam præsentem. *Divisit substantiam*, id est, dedit libertatem arbitrii utroque populo. *Peregre profectus est*, id est, longe a Deo: *vivendo luxuriose*, id est, idolis adorando: *fame valida*, id est, de verbo Dei: *uni civium*, id est, philosopho: *in villa sua*, id est, in mundo: *pascere porcos*, id est, ut more pecorum vixit: *et de siliquis*, id est, implere ventrem, et non impinguescere: *porci*, id est, stulti. *Mercenarii patris mei*, id est, qui viliores sunt servi Dei: *panibus saturantur*, id est, doctrina. *Peccavi in cœlo*, ipsi dicunt hoc, qui diabolum patrem habent, qui peccavit in cœlo. *Misericordia motus*, id est, venit in carne: *ad servos suos*, id est, ad apostolos: *stola prima*, fides quam Adam perdidit: *annulum*, id est, crux in fronte: *calceamenta*, id est, Evangelium: *vitulum saginatum*, id est, Christus ex duabus legibus. *Mortuus erat*, id est, Adam: *revixit*, id est, per baptismum: *perierat*, id est, in desperatione: *inventus est*, id est, in spe. *Filius senior*, id est, Judæi: *in agro*, id est, immundo desiderio: *symphonia et chorus*, id est, prophetia et Evangelium, etc. Tertullianus, I, 1242. — Eusebius Vercell., XII, 637. — S. Ambrosius, XV, 1756-1760 — S. Hieronymus, XXIX, 637; XXX, 574. — S. Augustinus, XXXV, 1374. — S. Prosper Aquitan., LI, 393. — S. Petrus Chrysologus, LII, 197. — S. Maximus Taurin., LVII, 825. — Victor Capuan., LXVIII, 303. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 1066. — Alulfus, LXXIX, 1218. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 126. — Ven. Beda, XCII, 522; XCIV, 535, 510. — Paulus Winfridus, XCV, 1257. — Haymo, CXVIII, 247-253. — S. Bruno Astens., CLXV, 414-420. — Godefridus abbas, CLXXIV, 201, 210. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 820. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 305-310.

PARABOLA X. — JUDEX INIQUUS ET VIDUA. *Luc.* XVIII, 2.

Judex ille iniquus, qui Dominum non timebat, assidue tamen deprecantem viduam exaudivit, similitudo est qua demonstratur quantam spem habere debeat qui Dominum indesinenter exposcit, cum etiam apud aures iniqui judicis valuerit frequens instantia viduæ deprecantis. Ipsa autem vidua significare potest Ecclesiam, perseverantia sua petentem ultionem de inimicis suis, id est, diabolo vel hæreticis, S. Hieronymus, XXIX, 640, 641. — S. Augustinus, XXXV, 1358. — Victor Capuanus, LXVIII, 316. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127. — Ven. Beda, XCII, 550; XCIV, 314. — Rabanus Maurus, CXI, 81. — Haymo, CXVIII, 696-698. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 383.

PARABOLA XI. — MARGARITA PRETIOSA. *Matth.* XIII, 45.

Bonæ margaritæ, quas quærit institor, lex et prophetæ sunt et notitia Veteris Instrumenti. Una autem est pretiosa margarita, scientia Salvatoris et sacramentum Passionis illius et resurrectionis arcanum; quem cum invenerit homo negotiator, omnia legis prophetarumque mysteria et observationes pristinas in quibus inculpate vixerat, quasi purgamenta contemnit et quasi quisquilias, ut Christum lucrifaciat; non quo inventio unius novæ margaritæ sit condemnatio veterum; sed quo comparatione ejus omnis alia gemma sit vilior. S. Cyprianus, IV, 608. — S. Hilarius, IX, 995. — Eusebius Vercell., XII, 229. — S. Hieronymus, XXVI, 95; XXIX, 559; XXX, 552. — S. Augustinus, XXXV, 1371. — S. Petrus Chrysolog., LII, 331. — S. Maximus Taurin., LVII, 528. — Victor Capuan, LXVIII, 288. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1115 — Ven. Beda, XCII, 69. — Druthmarus Christian., CVI, 1576. — Rabanus Maurus, CVII, 954. — Walafridus Strab., CXIV, 133. — Paschasius Radbertus, CXX, 501. — S. Bruno Astens., CLXV, 192, 1067, 1070. — Rupertus abbas, CLXVII, 1564. — Godefridus abbas, CLXXIV, 719. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 794. — S. Bernardus, CLXXXIII, 687. — S. Ogerius abbas, CLXXXIV, 1131-1133. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 235. — Joannes Algrinus, CCVI, 629. — Innocentius III, CCXVII, 799.

PARABOLA XII. — MNÆ DECEM IN SERVOS AD NEGOTIANDUM DISTRIBUTÆ. *Luc.* XIX, 12.

Servus qui mnam unam accipiens decem acquisivit, significat doctores qui, accepta gratia Evangelii, in decem verborum Decalogi prædicamentis bene usi sunt, et docendo multos in fide acquisierunt, idcirco, adveniente Domino, laudabuntur, quia lucrati sunt. Qui vero ex una quinque acquisivit, illos demonstrat qui mandatum Dei servantes, consequuntur scientiam legis in quinque libris Moysi scriptam, eamque docendo ad usum salutis necessarium fœnerantur. Qui vero mnam unam ipsam in sudario conservavit, ostendit eum qui creditum sibi gratiæ donum delicate otioseque tractavit, unde et recte amittit collatam gratiam, quia per negligentiam prædicare contempsit, ut ei augeretur quod laboravit. S. Hilarius,

IX, 1038-1061. — Luciferus Caralit., XIII, 975. — S Ambrosius, XV, 1792, 1794. — S. Hieronymus, XXIX, 642. — S. Augustinus, XXXV, 1359. — Victor Capuan., LXVIII, 337. — Alulfus, LXXIX, 1229. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127. — Ven. Beda, XCII, 562; XCIV, 472. — Smaragdus, CII, 540. — Druthmarus Christian., CVI, 1512, 1516. — Rabanus Maurus, CXI, 82. — S. Bruno Astiens., CLXV, 435, 438, 852, 1058. — Godefridus abbas, CLXXIV, 773, 780. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 485, 488.

PARABOLA XIII. — NUPTIÆ FILII REGIS, AD QUAS INVITATI VENIRE NEGLEXERUNT. *Matth.* XXII, 2; *Luc.* XIV, 16.

Rex qui fecit nuptias filio suo, Deus Pater intelligitur, qui copulavit ex Virgine carnem virginem Christo. Servi vero qui missi sunt vocare invitatos, apostoli sunt atque prophetæ, qui Judæos per legem et Evangelium vocaverunt; sed illi modo voluptatibus terrenis, modo carnis et legis onere pressi, solemnitatem adventus Domini contempserunt; ex quo se indignos existimaverunt vita æterna; gentes autem introisse manifestantur. Rex iratus qui misit exercitus suos et perdidit interfectores illos et civitatem illorum succendit, Deus Pater est, qui suscitavit Vespasianum Cæsarem Romanorum, qui et populum gladio vastavit, et civitatem Jerusalem funditus cum suis universis evertit, ita ut ulterius belligerare non possit. Homo autem non habens vestem nuptialem in accubitu, qui loquente rege obmutuit; quem jubet servis ablatum mitti in tenebras exteriores, ille est qui in fide quidem cum cæteris requiescit, sed si inventus fuerit in die judicii vestem carnis operibus pollutam habere, confestim jubetur ab angelis tolli et mergi in gehennam ignis æterni. S. Hilarius, IX, 1044. — Eusebius Vercell., XII, 291-294. — Luciferus Ca arit., XIII, 914. — S. Hieronymus, XXVI, 160; XXIX, 570, 636; XXX, 557. — S. Augustinus, XXXV, 1329, 1345; XXXVIII, 539, 643. — Victor Capuan., LXVIII, 318. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1265, 1286. — S Isidorus Hispal., 122, 123. — Ven. Beda, XCII, 95, 514; XCIV, 272. — Paulus diacon., XCV, 1363, 1438. — Smaragdus abbas, CII, 355, 487. — Druthmarus Christian., CVI, 1438. — Rabanus Maurus, CVII, 1054; CX, 505; CXI, 78. — Amulo Lugdun., CXVI, 174. — Haymo, CXVII, 1135; CXVIII, 601-608, 717-726. — Hincmarus, CXXV, 362. — Radulphus Ardens, CLV, 1969, 2095. — S. Anselmus, CLVIII, 651. — S. Bruno Astens, CLXV, 250, 821, 835. — Godefridus abbas, CLXXIV, 415, 611. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 798, 819.

PARABOLA XIV. — OPERARII VARIIS DIEI HORIS CONDUCTI, EAMDEM MERCEDEM RECIPIENTES. *Matth.* XX, 1.

Paterfamilias qui operarios ad vineam conducit et denarii mercedem promittit, Christus est, qui vocat omnes ad cultum fidei, promittens eis præmium perfectæ beatitudinis. Operarii qui hora prima conducti sunt, hi sunt qui a rudimentis infantiæ cultum fidei consecuti sunt; qui autem hora tertia, hi sunt qui in adolescentia ad fidem accesserunt; qui vero hora sexta conducti sunt, hi sunt qui in juventutis ætate crediderunt; qui autem hora nona accesserunt, illi sunt qui a juventute in senectutem declinantes, Christi gratiam perceperunt; qui vero ultima hora, illi sunt qui jam decrepiti et in extremo vitæ suæ tempore vocati ad Christum venerunt: qui tamen prioribus parem mercedem æternæ beatitudinis accipiunt, in illis conservans Christus justitiam, qui a prima hora nativitatis operati sunt, in istis impendens misericordiam, qui una vitæ hora laboraverunt. S. Hilarius, IX, 1029. — Eusebius Vercell., XII, 273. — Juvencus Aquil., XIX, 260-262. — S. Hieronymus, XXVI, 141; XXIX, 567; XXX, 556. — S. Augustinus, XXXVIII, 530. — S. Prosperus Aquit., LI, 670. — Arnobius, LIII, 576. — Victor Capuan., LXVIII, 309. — S. Gregorius Turonens, LXXI, 167. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1154, 1155. — Alulfus, LXXIX, 1161, 1165. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 121. — Ven. Beda, XCII, 87. — Paulus diacon., XCV, 1205. — Smaragdus abbas, CII, 102. — Druthmarus Christian., CVI, 1422 — Rabanus Maurus, CVII, 1025; CXI, 77. — Haymo, CXVIII, 154-163. — Hincmarus, CXXV, 362. — S. Bruno Astens., CLXV, 237, 770. — Rupertus abbas, CLXVII, 1564. — Godefridus abbas, CLXXIV, 131, 139. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 797. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 345. — Aelredus abbas, CXCIV, 489. — Innocentius III, CCXVII, 353, 1115.

PARABOLA XV. — OVIS CENTESIMA PERDITA, QUAM PASTOR, RELICTIS 99, REQUISIVIT. *Luc.* XV, 4; *Matth.* XVIII, 12.

Homo habens centum oves, et relictis nonaginta novem perditam ovem quærens, ac repertam humeris revehens, figuram Christi exprimit, qui relictis nonaginta novem angelorum agminibus in cœlis, ovem quæ perierat in Adam, ut bonus pastor, quæsitam in gentibus reperit, atque crucis suæ humeris paradiso reportavit. Tertullianus, I, 1242; II, 992. — S. Hilarius, IX, 1020. — Eusebius Vercel., XII, 635. — S. Ambrosius, XV, 1755. — S. Hieronymus, XXVI, 130; XXIX, 565, 637; XXX, 555. — S. Augustinus, XXXV, 1343. — S. Petrus Chrysol., LII, 639. — Victor Capuan., LXVIII, 302. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1267. — S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 121. — Ven. Beda, XCII 520. — Smaragdus, CII, 360. — Druthmarus Christian., CVI, 1409. — Rabanus Maurus, CVII, 1009; CXI, 77. — Walafridus Strab., CXIV, 146. — Haymo, CXVIII, 610. — Paschasius Radbertus, CXX, 611. — S. Petrus Damian., CXLIV, 718. — S. Bruno Astens., CLXV, 225, 413. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 820. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 303. — Innocentius III, CCXVII, 810.

PARABOLA XVI. — PASTOR BONUS, MERCENARII ET OVES, *Joan.*, X, 2.

Pastor bonus qui animam suam dat pro ovibus suis ipse Christus est, qui pro hominibus homo factus mortuus est in cruce. Oves, homines sunt tum gentiles tum Judæi quos omnes in unum ovile congregare vult Christus. Mercenarii, pastores mali qui lucrum animarum non quærunt, sed terrenis commodis inhiant, honore prælationis gaudent, et temporalibus lucris lætantur. Lupus, spiritus est malignus, scilicet diabolus, qui mentes fidelium in tentatione dilaniat, cum alium ad luxuriam pertrahit, alium in avaritiam accendit, alium in superbia erigit, alium per iracundiam dividit, hunc invidia stimulat, illum in fallacia supplantat, etc. S. Cyprianus, IV, 225. — Eusebius Vercellens., XII, 425, 426. — Auctor incertus, XIII, 668. — Luciferus Calarit., XIII, 938. — S. Hieronymus, XXIX, 669. — S. Augustinus, XXXV, 1727-1730; XXXVIII, 754-756. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1127-1130. — Ven. Beda, XCII, 762. — Paulus diacon. XCV, 1341. — Alcuinus, C, 882. — Smaragdus, CII, 285. — Rabanus Maurus, CX, 187, 188. — Haymo, CXVIII, 504-506. — S. Remigius Lugdun., CXXI, 1011. — Anastasius Bibliothec., CXXIX, 686. — Ratherius Veron., CXXXVI, 490. — Radulphus Ardens, CLV, 1873. — S. Anselmus, CLVIII, 670. — S. Bruno Astens., CLXV, 536, 810. — Rupertus abbas, CLXVII, 328. — Hildebertus, CLXXI, 758. — Godefridus abbas, CLXXIV, 318-326. — S. Bernardus, CLXXXIII, 945. — Petrus Cantor, CCV, 116. — Innocentius III, CCXVII, 405-410.

PARABOLA XVII. — PATERFAMILIAS QUI A SERVO IN CONSERVUM IMMISERICORDE REPETIT DEBITUM JAM REMISSUM. *Matth.*, XVIII, 23.

Homo ille et rex cui regnum cœlorum assimilatur, qui rationem cum servis suis posuit, est Redemptor noster, qui cum servis suis rationem facit, quando uniuscujusque meritum districte examinans perpendit. Servus hic qui decem millia talentorum debuit Judaicus est populus, quem Dominus suus, ob suas legis transgressiones, in exterarum potestatem tradidit nationum; sed postea misericordia motus captivitatem absolvit. Liberatus ergo de captivitate, Judaicus populus, non solum Redemptori suo gratias minime egit, sed conservum suum, id est, gentilem populum, quasi sibi obnoxium fatigare non distulit. Conservi qui proterviam servi Domino renuntiarunt, apostoli et prædicatores Evangelii; iratus Dominus tradidit eum tortoribus, id est, in manus Romanorum, qui totam eorum terram vastaverunt, et Jerusalem a fundamento destruxerunt. Tertullianus, I, 1163. — S. Hilarius, IX, 1018-1023. — Eusebius Vercell., XII, 263, 615. — Luciferus Calaritan., XIII, 912. — S. Hieronymus, XXVI, 132; XXIX, 565; XXX, 555. — S. Augustinus, XXXIV, 977; XXXV, 1328. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 121. — Ven. Beda, XCII, 83. — Druthmarus Christian., CVI, 1411. — Rabanus Maurus, CVII, 1013; CXI, 77. — Haymo, CXVIII, 128. — S. Anselmus, CLVIII, 616. — S. Bruno Astens., CLXV, 229, 276. — Rupertus abbas, CLXVII, 1364. — Godefridus abbas, CLXXIV, 621. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 796. — Petrus Lombardus, CXCII, 897. — Richardus de S. Victore, CXCVI, 1157.

PARABOLA XVIII. — PHARISÆUS ET PUBLICANUS. *Luc.* XVIII, 9.

Pharisæus orans in templo, Judæorum est populus, qui ex justificationibus legis extollit merita sua. Publicanus vero gentilis est populus, qui longe a Deo positus confitetur peccata sua: quorum unus superbiendo recessit non justificatus, alter humiliatus confitendo appropinquari meruit exaltatus. S. Cyprianus, IV, 523. — S. Hieronymus,

XXIX, 641. — S. Augustinus, XXXIV, 900; XXXVIII, 655. — Victor Capuan., LXVIII, 314 — Alulfus, LXXIX, 1211, 1228. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127. — Ven. Beda, XCII, 552; XCIV, 289. — Paulus diacon., XCV, 1595. — Smaragdus, CII, 435, 436. — Rabanus Maurus, CX, 416-418; CXI, 81. — S Bruno Astens., CLXV, 430-432, 826. — Godefridus abbas, CLXXIV, 549, 555. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 821. — Innocentius III, CCXVII, 473-480.

PARABOLA XIX. — PORTA CŒLI ANGUSTA, VIA SALUTIS ARCTA. *Luc.* XIII, 24.

Per angustam portam aula salutis intratur, quia per labores necesse est ac jejunia ut fallentis sæculi illecebra vincatur. Non ideo dicitur angusta porta et arcta via, quia jugum Christi asperum sit et sarcina gravis, sed quia labores finire pauci volunt. Lata via est sæculi ad voluptates, quas appetunt homines; angusta quæ per labores et jejunia panditur. Per latam multi ambulant, angustam pauci inveniunt. Latam non quærimus, nec inventione opus est, et sponte se offert, et errantium via est. Angustam vero nec omnes inveniunt, nec qui invenerunt statim ingrediuntur per eam : siquidem multi, inventa veritatis via, capti sæculi voluptatibus, de medio itineris revertuntur. Eusebius Vercellens., XII, 625. — Luciferus Calaritan., XIII, 900. — S. Hieronymus, XXIX, 635. — S. Augustinus, XXXIV, 973-989. — S. Paterius, LXXIX, 1053. — Alulfus, LXXIX, 1216. — Ven. Beda, XCII, 507. — Rabanus Maurus, CVII, 840-845; CX, 456. — Walafridus Strab., CXIV, 110. — S. Bruno Astensis, CLXV, 129. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 153, 154.

PARABOLA XX. — PUERI CANENTES ET LAMENTANTES IN FORO. *Matth.* XI, 17.

Pueri isti qui sedent in foro canentes et lamentantes, Judæorum generationem significant. Forum autem Dominicum vel synagoga vel ipsa est Jerusalem, in qua præceptorum cœlestium jura recondebantur, ubi ad coæquales suos loquebantur. Saltationis verbo non histrionici motus, non sinuati corporis rotatus, sed impigri devotio cordis, et religiosa membrorum designatur agilitas. S. Hilarius, IX, 981. — Eusebius Vercellens., XII, 207. — S. Augustinus, XXXIV, 975. — Ven. Beda, XCII, 57, 53. — Rabanus Maurus, CVII, 912, 913. — S. Bruno Astens., CLXV, 170.

PARABOLA XXI. — SAGENA IN MARE MISSA. *Matth.* XIII, 45.

Sagena hæc, sancta Ecclesia est, quæ et piscatoribus est commissa, et per eam quisque ad æternum regnum a præsentis sæculi fluctibus trahitur, ne in æternæ mortis profunda mergatur. Quæ ex omni genere piscium congregat, quia ad peccatorum veniam sapientes et fatuos, liberos et servos, divites et pauperes, fortes et infirmos vocat, sed littus hoc finem mundi hujus indicat; sagena sanctam Ecclesiam quam trahebat. Et quidem boni pisces, hoc est, boni homines, tunc recipiuntur in vasa, hoc est, in æternas ducentur mansiones; mali autem foras mittentur, in caminum videlicet ignis, ubi erit fletus et stridor dentium. — Aliter : sagena est Evangelii prædicatio, quæ omnes bonos et malos trahit ad Ecclesiam; mare, mundus; littus, finis sæculi; pisces in vasa collecti, sancti in cœlum admissi; pisces foras missi, reprobi in infernum detrusi. — S. Hilarius, IX, 936. — Eusebius Vercellens., XII, 229, 250. — S. Hieronymus, XXVI, 95; XXIX, 559; XXX, 552. — S. Petrus Chrysolog., LII, 331. — Victor Capuan., LXVIII, 288. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1116. — S. Paterius, LXXIX, 1041. — Alulfus, LXXIX, 1161. — Ven. Beda, XCII 70 — Druthmarus Christian., CVI, 1376. — Rabanus Maurus, CVII, 954; CXI, 240. — Walafridus Strab., CXIV, 134. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 506. — Remigius Lugdun., CXXI, 1006. — S. Odo abbas, CXXXIII, 493. — S. Bruno Astens., CLXV, 492. — Godefridus abbas, CLXXIV, 719. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 761, 795. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 235.

PARABOLA XXII. — SAMARITANUS CURANS EUM QUI IN LATRONES INCIDERAT, INFUSO IN PLAGAS OLEO ET VINO. *Matth.* XVIII, 23.

Homo descendens ab Jerusalem in Jericho, ipse Adam intelligitur in genere humano; Jerusalem, civitas pacis, illa cœlestis Jerusalem, a cujus beatitudine lapsus est. Jericho, luna interpretatur et significat mortalitatem nostram, propter quod nascitur, crescit, senescit et occidit. Latrones, diabolus et angeli ejus qui eum spoliaverunt immortalitate, et plagis impositis, scilicet peccata suadendo, reliquerunt semivivum, quia ex parte qua potest intelligere et cognoscere Deum, vivus est homo; ex parte qua peccatis contabescit et premitur, mortuus est, et ideo semivivus dicitur. Sacerdos autem et levita qui, eo viso, prælerierunt, sacerdotium et ministerium Veteris Testamenti. Samaritanus, Christus est; alligatio vulnerum, cohibitio peccatorum; oleum, consolatio spei bonæ; vinum, exhortatio ad fortiter operandum; jumentum, Christi caro; stabulum, Ecclesia; altera dies, resurrectio; duo denarii, duo præcepta charitatis; stabularius, apostoli, etc. Eusebius Vercellens., XII, 593. — S. Ambrosius, XV, 1717-1719. — S. Hieronymus, XXIX, 629; XXX, 573. — S. Augustinus, XXXV, 1340. — S. Fulgentius, LXV, 931. — S. Paterius, LXXIX, 1062. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 124. — S. Eligius, LXXXVII, 627. — Ven. Beda, XCII, 468. — Smaragdus abbas, CII, 446. — Rabanus Maurus, CX, 419; CXI, 80. — Godefridus abbas, CLXXIV, 370.

PARABOLA XXIII. — SEMINANS CUJUS SEMEN CECIDIT ALIUD SECUS VIAM, ALIUD IN PETROSA, ALIUD IN SPINAS, ALIUD IN TERRAM BONAM FECITQUE FRUCTUM CENTESIMUM, SEXAGESIMUM TRIGESIMUM. *Matth.* XIII, 4.

Semen est verbum Dei; seminans, Christus Deus; exiit ad seminandum, de sinu Patris exiens venit in mundum, et verbum veritatis vel per se, vel per eos quos instituit, seminavit; quod cecidit secus viam, et conculcatum a transeuntibus, et a volucribus, id est a dæmonibus raptum; quod cecidit in petrosa, id est in præcordia quæ nullis disciplinæ studiis erudita, nullis tentationum probationibus emollita, dulcedines tantum audiunt sermonis ac promissis cœlestibus ad horam delectantur, sed in tempore tentationis recedunt; quod in spinas, sollicitudo sæculi suffocat; quod autem in bonam terram, hoc est fidelis electorum conscientia quæ fructificat et fructum affert. Tertullianus, II, 145. — S. Hilarius, IX, 993. — Eusebius Vercell., XII, 221. — S. Hieronymus, XXVI, 86; XXIX, 557, 587, 625; XXX, 551, 602. — S. Augustinus, XXXV, 1396; XXXVIII, 470, 558. — Victor Capuan. LXVIII, 286. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1131. — Alulfus, LXXIX, 1181. — Ven. Beda, XCII, 65, 167, 429, XCIV, 345. — Paulus diacon., XCV, 1208. — Smaragdus abbas, CII, 109. — Druthmarus Christian., CVI, 1371. — Rabanus Maurus, CVII, 939. — Walafridus Strab., CXIV, 130. — Haymo, CXVIII, 163, 172. — S. Bruno, CLXV, 190. — Rupertus abbas, CLXVII, 1564. — Godefridus abbas, CLXXIV, 153. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 791 — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 224. — Isaac de Stella, CXCIV, 1749, 1756, 1774, 1777. — Petrus Blesensis, CCVII, 848. — S. Martinus Legion., CCVIII, 905.

PARABOLA XXIV. — SERVUS VIGILANS NOCTU, ET DOMINUM A NUPTIIS REVERTENTEM EXSPECTANS. *Luc.* XII, 36.

Dominus a nuptiis revertens, Christus est, judicaturus veniens e cœlo; pulsabit, mortem præsagiendo; vigiles servos faciet discumbere, id est in æterna quiete refoveri, suæ lucis illustratione satiando. S. Hilarius, IX, 1058. — Eusebius Vercell., XII, 313. — Juvencus Aquil., XIX, 295. — S. Hieronymus, XXVI, 182; XXIX, 633. — S. Augustinus, XXXIV, 989. — S. Petrus Chrysolog., LII, 272. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1124; LXXIX, 1215. — Ven. Beda, XCII, 495. — Smaragdus, CII, 538. — Druthmarus Christian., CVI, 1461. — Rabanus Maurus, CVII, 1080, 1084. — S. Bruno Astens., CLXV, 132, 398-400. — Godefridus abbas, CLXXIV, 726, 731. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 472. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1825. — Innocentius III, CCXVII, 653-660.

PARABOLA XXV. — SUMPTUS ANTE BELLUM ET ANTE TURRIS ÆDIFICATIONEM COMPUTANDI. *Luc.* XIV, 28.

Homo turrem ædificans et rex parans bellum Christi designant discipulum, cui in omnibus aspiciendus est finis, et omne quod agitur præveniri per studium considerationis debet. Turris ædificanda, turris est humilitatis, quæ non expensas colligendo sed potius dispergendo construitur. Rex adversarius Judicem exprimit supremum, ad quem Christianus mittere debet legationem lacrymas suas, mittere misericordiæ opera, mactare in ara ejus hostias placationis, etc. Eusebius Vercell., XII, 633. — S. Hieronymus, XXIX, 636. — S. Augustinus, XXXIV, 990; XXXV, 1343. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1274. — Ven. Beda, XCII, 517, 518. — Smaragdus abbas, CII, 532-534.

PARABOLA XXVI. — SINAPIS GRANUM. *Matth.* XIII, 31.

Regnum cœlorum prædicatio Evangelii est et notitia Scripturarum quæ ducit ad vitam. Homo qui seminat, vel Salvator qui in animis credentium seminat, vel ipse homo qui seminat in agro suo, id est in semetipso et in suo corde. Granum sinapis, Evangelii prædicatio, quæ mi-

nima est ex omnibus disciplinis, humilia scilicet prædicans, et a philosophis contempta. Hæc autem prædicatio quæ parva videbatur in principiis, cum vel in anima credentis, vel in toto mundo sata fuerit, non exsurgit in olera, sed crescit in arborem, ita ut volucres cœli, quas vel animas credentium, vel fortitudines Dei servitio mancipatas sentire debemus, veniant et habitent in ramis ejus. Ramos puto evangelicæ arboris, quæ de grano sinapis creverit, dogmatum esse diversitates, in quibus supradictarum volucrum unaquæque requiescit. Tertullianus, II, 456. — S. Sixtus papa, V, 86. — S. Hilarius, IX, 994. — Eusebius Vercell., XII, 227. — S. Ambrosius, XV, 1746. — Juvencus Aquil., XIX, 213. — S. Hieronymus, XXVI, 90; XXIX, 558, 583, 635; XXX, 552, 604. — S. Augustinus, XXXV, 1326. — S. Petrus Chrysol., LII, 475. — S. Maximus Taurin., LVII, 505. — Victor Capuan., LXVIII, 286. — S. Paterius, LXXIX, 1065, 1183. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 120. — Ven. Beda, XCII, 67, 172, 506. — Druthmarus Christian., CVI, 1375. — Rabanus Maurus, CVII, 948, 949; CXI, 76. — Walafridus Strab., CXIV, 132. — S. Petrus Damian., CXLIV, 587. — S. Bruno Astens., CLXV, 191, 221, 772, 775. — Rupertus abbas, CLXVII, 1561; CLXIX, 545. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 793. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 227.

PARABOLA XXVII. — TALENTA IN SERVOS DISTRIBUTA, QUORUM UNI QUINQUE, ALTERI DUO, TERTIO UNUM DATUM. *Matth.* XXV, 14.

Homo peregre proficiscens, qui tradidit bona sua servis suis, Christus est, qui post resurrectionem suam ad cœlos regrediens, tradidit evangelicam gratiam evangelicis negotiatoribus fœnerandam. Sed primus servus in quinque talentis sibi datis, quinque libros legis accepit, quos doctrina vel opere decem præceptorum ampliavit. Alter in duobus talentis, duo Testamenta promeruit, eaque morali ac mystico sensu pie dispensando duplicavit. Tertius sub figura unius talenti gratiæ donum acceptum in terrenis voluptatibus obscuravit, ideoque projectus est in infernum, quia nullum inde operatus est fructum. Alii in primo servo quinque sensus cordis et corporis acceptos, in secundo intelligentiam et opus, in uno, rationem intellexerunt. S. Hilarius, IX, 1061, 1062. — Eusebius Vercell., XII, 317. — Lucifer. Calarit., XIII, 974. — Juvencus Aquil., XIX, 300. — S. Hieronymus, XXII, 828; XXVI, 155, 186; XXIX, 569, 576; XXX, 559. — S. Augustinus, XXXVIII, 580, 581. — S. Prosperus Aquit., LI, 693. — Victor Capuan., LXVIII, 304, 336. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1106. — S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 124, 127. — Ven. Beda, XCII, 108. — Paulus diacon., XCV, 1442, 1551. — Smaragdus, CII, 497-500. — Druthmarus Christian., CVI, 1465, 1512. — Rabanus Maurus, CVII, 1089; CXI, 79, 82. — Radulphus Ardens, CLV, 1573, 1786, 2107. — S. Anselmus, CLVIII, 602. — S. Bruno Astens., CLXV, 279, 284, 829, 1062. — Rupertus abbas, CLXVII, 1565. — Hildebertus, CLXXI, 779-783. — Godefridus abbas, CLXXIV, 929, 953. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 800. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 480.

PARABOLA XXVIII. — THESAURUS ABSCONDITUS IN AGRO. *Matth.* XIII, 34.

Thesaurus, cœleste est desiderium. Ager vero in quo thesaurus absconditur, disciplina studii cœlestis. Quem profecto agrum, venditis omnibus, comparat, qui voluptatibus carnis renuntians, cuncta sua terrena desideria per disciplinæ custodiam cœlestis calcat, ut nihil quod caro blanditur, liceat, nihil quod carnalem vitam trucidat, spiritus horrescat. Aliter: Thesaurus est aut Dei verbum quod in carne Christi videtur absconditum, aut sanctæ Scripturæ, in quibus reposita est notitia Salvatoris; quem cum quis in eis invenerit, debet omnia istius sæculi emolumenta contemnere, ut illum possit habere, quem repererit. Quod autem sequitur: *quem cum invenerit homo abscondit*, idcirco dicitur, non quod de invidia faciat, sed quod timore servantis et nolentis perdere abscondat in corde suo, quem pristinis prætulit facultatibus, etc. S. Hilarius, IX, 995. — Eusebius Vercell., XII, 231. — S. Hieronymus, XXVI, 94; XXIX, 559; XXX, 552. — S. Augustinus, XXXV, 1326. — Arnobius, LIII, 575. — Victor Capuan., LXVIII, 285. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1115. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 120. — Ven. Beda, XCII, 69. — Paulus diacon., XCV, 1561., — Druthmarus Christian., CVI, 1375. — Rabanus Maurus, CVII, 952, 953; CXI, 77. — Walafridus Strab., CXIV, 133. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 502. — Radulphus Ardens, CLV, 1671. — S. Bruno Astens. CLXV, 192, 857, 1068. — Rupertus abbas, CLXVIII, 1551. — Godefridus abbas, CLXXIV, 719. — Hugo de S. Victore CLXXV, 794. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 235. — Joan. Algrinus, CCVI, 629.

PARABOLA XXIX. — VILLICUS INIQUUS, FACIENS SIBI AMICOS DE MAMMONA INIQUITATIS UT OFFICIO PRIVATUS, AB EIS RECIPIATUR. *Luc.* XVI, 1.

Dispensator prodigus quem dominus suus a villicatu amoveri præcipit, et fraudem faciens domino suo relaxavit debitoribus suis partem, ut haberet unde in posterum viveret, ad exemplum nostri proponitur. Nam si ille a domino suo laudari promeruit, qui fraudem ei faciens in posterum sibi de alienis rebus providit, quanto magis Christo placere possumus, si ex rebus nostris misericordiam indigentibus faciamus, a quibus recipi in tabernacula æterna possimus. Aliter: *Homo dives*, Christus; *villicus*, quilibet homo; *dissipare bona*, malus rationis usus; *vocavit illum*, mors; *ratio villicationis*, judicium; *fodere non valeo*, sincera confessio; *mendicare erubesco*, peccatoris confusio, etc. Eusebius Vercell., XII, 641. — S. Ambrosius, XV, 1764. — S. Gaudentius, XX, 973. — S. Hieronymus, XXIX, 638. S. Augustinus, XXXIV, 990; XXXV, 1348; XXXVIII, 649. — S. Petrus Chrysolog., LII, 546. — Victor Capuan., LXVIII, 309. — Alulfus, LXXIX, 1218. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 126. — Ven. Beda, XCII, 529; XCIV, 284. — Paulus Winfridus, XCV, 1370. — Smaragdus, CII, 417. — Rabanus Maurus, CX, 396; CXI, 81. — Haymo, CXVIII, 646, 653. — Radulphus Ardens, CLV, 2017. — S. Anselmus, CLVIII, 655. — S. Odo, CLX, 1121, 1127, 1131. — S. Bruno Astens., CLXV, 420, 826. — Godefridus abbas, CLXXIV, 524, 576. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 821. — S. Ogerius, CLXXXIV, 1021-1031. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 340. — Innocentius III, CCXVII, 427.

PARABOLA XXX. — VINEA LOCATA, CUJUS CONDUCTORES OCCIDERUNT HERI SERVOS ET FILIUM. *Matth.* XXI, 33.

Homo qui vineam plantavit Dei portat figuram, qui condidit Jerusalem, in qua ædificavit turrim et torcular fodit, altare videlicet et templum, et sepem circumdedit, id est angelorum munitione vallavit; coloni autem quibus vineam locat, populus est Israel, qui sub divino cultu possedit Jerusalem. Servi autem qui tempore fructuum missi interfecti sunt a colonis, prophetæ intelliguntur quorum sanguis effusus est a Judæis, dum ab eis quærerent justitiæ fructum et legis. Filius autem novissime missus, quem ejectum coloni extra vineam occiderunt, Christus est, quem crucifixerunt Judæi, ejicientes eum extra portas Jerusalem. Coloni autem quos Dominus vineæ perdidit, iidem populi Judæorum intelliguntur, qui olim, ut videntur, dispersi sunt atque perempti. Illi autem agricolæ alii, ad quos vinea transferri præcipitur, significant apostolos, vel successores apostolorum, etc. S. Hilarius, IX, 1041, 1042. — Eusebius Vercell., XII, 288. — Lucifer. Calarit., XIII, 912. — S. Hieronymus, XXVI, 156, 157; XXIX, 570, 600, 644; XXX, 557, 623, 624. — S. Augustinus, XXXVIII, 551. — Arnobius, LIII, 577. — Victor Capuan., LXVIII, 317. — S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 122. — Ven. Beda, XCII, 94, 95, 249; XCIV, 372. — Paulus Winfridus, XCV, 1255. — Druthmarus Christian., CVI, 1436. — Rabanus Maurus, CVII, 1049; CXI, 75. — Haymo, CXVIII, 244. — Hincmarus, CXXV, 363. — S. Petrus Damian., CXLV, 1083. — S. Bruno Astens., CLXV, 248, 793, 852. — Rupertus abbas, CLXVII, 508, 1292, 1565. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 761, 826. — S. Bernardus, CLXXXII, 687. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 386.

PARABOLA XXXI. — VIRGINES DECEM, QUINQUE PRUDENTES, ET QUINQUE FATUÆ. *Matth.* XXV, 1.

Quinque virgines sapientes, omnes animæ sanctæ intelliguntur, quæ quoniam per quinque sensus corporis nullam admittunt cordis corruptionem, idcirco quinario numero computantur. Quinque virgines fatuæ quæ non habent in vasis suis oleum, illæ animæ sunt quæ habent quidem integritatem corporum, sed non servant intra conscientiam boni operis testimonium dum in facie gloriantur apud homines, et non in corde apud Deum; ideo quod quia in vasis pectorum suorum mentis splendorem non gerunt, adveniente Domino, a regni eius gaudio excluduntur. Aliter: Sponsus et sponsa, Christus et Ecclesia; lampades, animarum splendentium lumen; oleum, fructus boni operis; vasa, humana corpora; vendentes, sacerdotes; nuptiæ, assumptio immortalitatis; mora sponsi, pœnitentiæ tempus; exspectantium somnus, quies credentium; nocte media clamor, tubæ vox est in extremo judicio, etc. S. Hilarius, IX, 1060. — Eusebius Vercell., XII, 314-316. — Juvencus Aquil., XIX, 296. — S. Hieronymus, XXVI, 184, 185; XXIX, 575, 576; XXX, 559. — S. Augustinus, XXXVIII, 573. — Arnobius,

LIII, 578. — Victor Capuan., LXVIII, 335, 336. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1119. — Alulphus, LXXIX, 1168. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 124. — Ven. Beda, XCII, 106. — Smaragdus, CII, 548-552. — Druthmarus Christian., CVI, 1465. — Rabanus Maurus, CVII, 1084; CXI, 79. — Radulphus Ardens, CLV, 1609. — S. Bruno Astens, CLXV, 265, 397, 860, 1073. — Rupertus abbas, CLXVII, 1565. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 799. — Hermannus, CLXXX, 78. — S. Ogerius abbas, CLXXXIV, 1043-1049. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 477-430.

PARABOLA XXXII. — ZIZANIA QUÆ SEMINI SUPERSEMINAVIT INIMICUS. *Matth.* XIII, 24.

Homo sator est Christus; ager, mundus; bonum semen, filii lucis; zizania, filii iniquitatis; homines dormientes, prælati negligenter agentes; inimicus, diabolus; herba nascens, ad meliora proficiens fructus ejus, bonum opus illius: messis, consummatio sæculi; messores, angeli; alligatio zizaniorum in fasciculos innuit unius criminis consortes, unius pœnæ futuros esse participes; triticum, sancti; horreum, mansio cœlestis. Præterea, in hac parabola zizaniorum, Christus docet bonam voluntatem, et cautelam, et patientiam, et discretionem, et longanimitatem, et justitiam, etc. S. Hilarius. IX, 993. — Eusebius Vercell., XII, 225. — Juvencus Aquil., XIX, 212-215. — S. Hieronymus, XXVI, 85-89; 93, 94; XXIX, 558, 587. 625; XXX, 552. — S. Augustinus, XXXV, 1326, 1367; XXXVIII, 470. — S. Petrus Chrysolog., LII, 471. — Victor Capuan., LXVIII, 286-288. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1161; LXXVII, 381. — Ven. Beda, XCII, 65, 172. — Druthmarus Christian., CVI, 1374. — Rabanus Maurus, CVII, 947; CXII, 950. — Walafridus Strab., CXIV, 132. — S. Bruno Astens., CLXV, 831, 1064. — Rupertus abbas, CLXVII, 1564. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 792. — Zacharias Chrysopol, CLXXXVI, 226-233. — Innocentius III, CCXVII, 1002.

Plures aliæ in Novo Testamento exstant parabolæ; quas a Patribus explanatas si lector desideraverit, adeat Indicem tum homiliarum, tum sermonum de Scripturis.

LI

INDEX TUM VIRORUM TUM MULIERUM

VETERIS TESTAMENTI CLARISSIMORUM,

DE QUIBUS PATRES IN SCRIPTIS QUOCUNQUE MODO EGERUNT

ORDINE NOMINUM ALPHABETICO DIGESTUS, SED IN HOC ALPHABETO SERVATUR PATRUM ORDO CHRONOLOGICUS.

MONITUM.

Hoc in Indice, velut et in sequenti, ne longius traheretur, et sic lectorem minus adjuvaret quam retardaret, non omnino omnium virorum sive nomina sive loca ubi in Patrologia occurrunt, retulimus; ad hoc enim præstandum nihil aliud nobis curandum fuisset quam sæpe sæpius quorumdam Patrum fere tota scripta transcribere; sed præcipua tantum memoravimus, nullum exhibentes textum, sed tomum et paginam indicantes numeris, quos si lector adire voluerit, desiderata inveniet. Aliquando lector revocatur ad numeros crassiores textui insertos.

AARON, frater Moysi, et insignis miraculorum socius, in lege sacerdos Domini primus, cujus virga sorte electa, fronde et germine floruit. Annorum centum viginti trium natus, juxta præceptum Domini mortuus est in monte Hor, ubi sepultus jacet. Tertullianus, II, 517, 937. — S. Cyprianus, IV, 514, 679. — S. Hilarius, IX, 746-748. — S. Ambrosius, XIV, 1060; XV, 1510; XVI, 106, 560, 561, 890, 1113, 1202, 1203, 1204, 1225, 1228; XVII, 25. — S. Hieronymus, XXIII, 880; XXVII, 185. — S. Augustinus, XXXIV, 599, 645, 684, 744; XXXIX, 1804; XLI, 419, 534, 535. — S. Prosper, LI, 539. — S. Petrus Chrysolog., LII, 451, 502. — S. Salvianus, LIII, 44, 45. — S. Leo Magnus, LIV, 145, 154. — Cassiodorus, LXX, 551. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 455, 872, 1244; LXXVII, 27, 28; LXXIX, 409, 410. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109, 138. — B. Alcuinus, C, 637; CI, 1231. — Rabanus Maurus, CVIII, 226, 333, 334, 683, 684, 874; CIX, 26, 1087, 1088, 1089; CXI, 52. — Walafridus Strab., CXIII, 302, 442; CXIV, 819 *et seqq.* — S. Bruno Astens., CLXIV, 241, 245, 246, 335 *et seqq.*, 369, 370. — Rupertus abb., CLXVII, 590, 598, 776, 790, 794, 869, 888; CLXVIII, 879, 1368, 1369. — Godefridus abb., CLXXIV, 447. — Petrus Lombardus, CXCI, 895. — Garnerius, CXCIII, 197. — Volbero abb., CXCV, 1026, 1047. — Richardus de S. Victore, CXCVI, 332, 334. — Adamus Scot., CXCVIII, 731, 733. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1231, 1234. — Hugo Eterianus, CCII, 257. — Philippus de Harveng, CCIII, 668-670. — Petrus Cantor, CCV, 122. — Thomas Cisters., CCVI, 170. — Alanus de Insulis, CCX, 221.

ABDEMELECH, qui interpretatur *assumptus a Domino*, propugnator et patronus Jeremiæ. S. Ambrosius, XVI, 767.

ABDIAS, de terra Sichem ortus, sub Ochosia centum pavit prophetas. Eliæ factus discipulus prophetavit; propria morte obiit, et sepultus est in Sebastia civitate cum patribus suis. S. Hieronymus, XXV, 1097-1099, 1101, 1102; XXVI, 537. — Dexter Barcinon., XXXI, 116 118. — S. Augustinus, XLI, 587. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 117. — Rabanus Maurus, CXI, 68. — Haymo, CXVII, 119 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVIII, 377, 378. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 372.

ABEL, filius Adam et pastor ovium, in vita innocens, in morte patiens, post mortem non silens, in martyrio primus, in obedientia summus, in sacrificiis Deo placens, in meritis fratri displicens; quem Cain impius et parricida novus, stimulante invidia, ferro prostravit. Tertullianus, II, 601, 607. — S. Cyprianus, IV, 353, 667. — S. Zeno, XI, 315. — Philastrius, XII, 1116 — S. Ambrosius, XIV, 315 *et seqq.*, 318, 320, 329, 337, 361, 956; XV, 317, 819, 1079, 1080; XVII, 813, 815. — Juvencus, XIX, 350. — S. Hieronymus, XXV, 257; XXVI, 173. — S. Augustinus, XXXV, 2017, 2154; XXXVI, 442; XXXVII, 1589, 1846; XL, 748, 1740; XLI, 437, 438, 445, 456, 460, 461, 614; XLII, 259; XLV, 1575. — S. Prosperus, LI, 625. — S. Petrus Chrysolog., LII, 109. — S. Salvianus, LIII, 38. — S. Maximus Taurin., LVII, 798. — Cassiodorus, LXX, 890. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 671; LXXVI, 969; LXXVII, 1053; LXXIX, 199. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100, 131, 223 *et seqq.* — B. Alcuinus, C, 518, 768. — Rabanus Maurus, CVII, 501; CXI, 32; CXII, 790. — Walafridus Strab., CXIII, 98. — Angelomus, CXV, 146. — Paschasius Radbertus, CXX, 674, 675. — Guibertus abb., CLVI, 78 *et seqq.* — S. Bruno Astens., CLXIV, 157 *et seqq.*, 172. — Rupertus abb, CLXVII, 322, 325, 328; CLXVIII, 196; CLXIX, 1258 *et seqq.*; CLXX, 391. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 14, 630. — Herveus

CLXXXI, 1644. — Garnerius, CXCIII, 45. — Adamus Scotus, CXCVIII, 288, 480.— Petrus Comestor, CXCVIII, 1077. — S. Martinus Legionens., CCVIII, 214.

ABIAS, qui interpretatur *pater dominus*, regnavit annos III, sub quo Hebræorum pontifex maximus Abimelech insignis est habitus. S. Isidorus Hispal., LXXXII, 280; LXXXIII, 1050. — Rabanus Maurus, CXI, 59.

ABIATHAR pontifex clarus habebatur, David regnante, S. Ambrosius, XV, 1646. — S. Prosperus, LI, 540.

ABIGAIL, uxor impii Nabal, cujus post mortem regi David nupsit. S Augustinus, XL, 1409. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 911; LXXVII, 77. — Beda Ven., XCI, 631. — Rupertus abb., CLXVII, 1112. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 696. — Philippus de Harveng, CCIII, 870. — Petrus Cantor, CCV, 83.

ABIMELECH, Gedeonis ex concubina filius, qui occidit fratres suos septuaginta viros super lapidem unum. S. Hilarius, IX, 309, 310. — S. Ambrosius, XIV 442; XVI, 179, 180. — S. Augustinus, XXXIV, 569; XXXVI, 301, 302, 308, 602; XLIV, 454, 521, 722; XLVII, 509, 514. — Salvianus, LIII, 136. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 246. 386, 403. — Ven. Beda, XCIII, 427. — Alcuinus, C, 543. — Rabanus Maurus, CVIII, 1170, 1173; CIX, 59; CXI, 56. — S. Bruno Carthusian., CLII, 869. — Rupertus abb., CLXVII, 455. — S. Martinus Legion., CCVIII, 914.

ABIRON, qui se contra Moysen efferens, sacerdotium usurpare conatus est, et quem terra dehiscens, viventem profundo hiatu absorbuit. S. Cyprianus, IV, 513. — S. Hilarius, IX, 484. — S. Hieronymus, XXV, 1087. — Salvianus, LIII, 47. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110, 137. — Ven. Beda, XCIII, 402.

ABISAG, quæ interpretatur *Patris ignorantia*, natione Sunamitis, ad David regem ducta, ab Adonia in uxorem petitur. Adamus Scotus, CXCVIII, 231, 311-313, 825.

ABIUD, filius Zorobabel, qui etiam Anania dicitur. S. Hilarius, IX, 483. — Alcuinus, C, 725, 727.

ABNER, præfectus militum Saulis, creat Isboseth regem Israel, paciscitur cum Davide, et a Joab occiditur. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 97. — Angelomus Luxov., CXV, 357. — Rupertus abb., CLXVII, 1123. — Petrus Cantor, CCV, 53, 142.

ABRAHAM, pater gentium, filius Thare, de stirpe Sem, natione Chaldæus, fide primus, exsul spontaneus, obediens in præceptis, credulus in promissis, pauper in patria, in peregrinatione locuples, in prælliis victoriosus, in victoria non avarus; vixit centum septuaginta quinque annos, sepultusque est in agro Ephron. Tertullianus, I, 1164, 1215, 1259, 1319; II, 257, 387, 600, 602, 757, 764, 820, 936. — S. Cyprianus, IV, 353, 376, 590, 597, 629. — Constantinus Magnus, VIII, 541, 543, 544. — S. Hilarius, IX, 26, 673, 755, 812, 813, 925; X, 111, 114, 115, 117, 118, 138. — S. Zeno, XI. 255, 261, 315, 316, 347, 350, 418-420, 424-426. — Philastrius, XII, 1281. — S. Ambrosius, XIV, 278, 417, 420, 421, 428, 432, 435, 438, 459, 460, 465. 493. 501. 997, 998; XV, 1535, 1591; XVI, 55, 57-59, 131, 267, 268, 496, 497, 529, 743, 1156, 1181, 1244, 1267, 1268, 1281, 1343, 1344; XVII, 71, 72, 82, 84, 87, 353. 356. — Juvencus, XIX, 355-363. — S. Hieronymus, XXII, 463; XXIII, 224, 237, 503, 512, 527, 582, 862, 956, 957; XXIV, 59, 434, 530, 636, 843; XXV, 65, 324, 1048, 1465, 1491, 1500, 1501; XXVI, 352, 354, 390. — Paulus Orosius, XXXI, 670, 1064. — S. Augustinus, XXXII, 636, 765; XXXIII, 711, 712, 834, 894, 895; XXXIV, 424, 481, 554, 556 558, 560, 566, 579, 585, 702, 811; XXXV, 1465, 1712, 2155, 2239, 2243, 2274, 2324, 2325, 2348, 2359, 2360; XXXVI, 244, 258, 259, 502; XXXVII, 1070, 1083, 1092, 1362, 1392, 1476, 1948; XXXVIII. 27, 28, 31, 32, 113, 133, 587; XXXIX, 1743, 1744, 1748, 1753, 1953; XL, 166, 334, 338, 391, 392, 396, 1311; XLI, 35, 39, 423, 492, 496, 497, 500, 501, 505, 507, 508. 510, 514, 519, 521, 524, 525, 561, 597; XLII, 271, 422 424, 514, 599, 656, 806, 808; XLIV, 401, 449, 538, 592, 712, 835; XLV, 1439. — Marius Mercator, XLVIII, 310. — Cassianus, XLIX, 534. — S. Prosperus, LI, 387, 537. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 8, 10, 14, 17, 66, 90, 108, 121-123, 131, 147. — S. Leo Magnus, LIV, 241-243, 318, 366. — S. Maximus Taurin., LVII, 250. 725, 799. — S. Fulgentius, LXV, 180-182, 470. — Cassiodorus, LXIX, 884. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524. 671, 760, 1146; LXXVI, 408, 451, 861, 969, 1152; LXXVII, 188, 595; LXXIX, 572, 633. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101, 133, 238, 249. — Ven. Beda, XCII, 797. — Alcuinus, C, 272, 534-536, 539, 543-545. 548. 725 — S. Agobardus, CIV, 96, 172. — Rabanus Maurus, CVII, 536, 537, 540, 543. 545, 550. 559; CVIII, 1180; CIX, 285, 351, 1084, 1085; CX. 248; CXI, 793: CXII, 792-796. — Valafridus Strab., CXIII, 117, 125. — Angelomus Luxov., CXV, 168, *et seqq.*, 182 *et seqq.*, 194, 265. — Haymo, CXVI, 195; CXVII, 593, 595 *et seqq.*, 891. — Paschasius Radbert., CXX. 50. 63, 81, 82, 87, 90. — Remigius Antissiodor., CXXXI, 82 *et seqq.* — S. Petrus Damian., CXLIV, 604; CXLV, 532, 1142 — Gulbertus abb., CLVI, 120. — S. Bruno Astens., CLXIV, 187 — Rupertus abb., CLXVII, 367, 368, 383, 385, 400, 426, 429, 445, 820, 1040; CLXVIII, 17, 838, 878, 1310; CLXIX, 94, 95, 100; CLXX, 77, 179, 568, 579, 580. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 50, 459, 615 *et seqq.* — Herveus, CLXXXI, 1647, 1648, 1659. — S. Bernardus, CLXXXIII. 472. — Petrus Lombardus, CXCI, 1364, 1365, 1768, 1374, 1375; CXCII, 146, 147, 491-493. 497. — Gerhohus, CXCIV, 1009. — Volbero abb., CXCV. 1047. — Richardus a S. Victore, CXCVI. 643, 1037, 1039, 1040. — Adamus Scotus, CXCVIII, 289, 531, 532, 480, 481. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1091, 1094, 1097, 1102, 1108. — Philippus de Harveng, CCIII, 653, 898. — Petrus Cantor, CCV, 79, 255. — S Martinus Legion., CCVIII, 748. — Alanus de Insulis, CCX. 206, 207, 261.

ABSALOM, filius David, cum fratrem occidisset suum, fugit ad Tholomai regem Gessur; revocatus patris regnum occupare conatur, sed fugientem et hærentem arbori tribus hastis illum transfigit Joab. S. Augustinus, XXXIII, 807; XXXVI, 73, 97; XXXVII, 1847; XLIII, 720. — S. Fulgentius, LXV, 616. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 412. — Ven. Beda, XCIII, 443. — Rabanus Maurus, CIX, 105, 107; CXI, 39. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 714, 1077. — S. Bernardus, CLXXXIV, 72, 73. — Petrus Lombardus, CXCI, 77. — Adamus Scotus, CXCVIII, 816, 817. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1336, 1338. — Thomas Cisterc., CCVI, 817. — S Martinus Legion., CCVIII, 917.

ACHAB, impius rex Israel, exercet tyrannidem in Naboth; telo trajicitur, et secundum Eliæ verba, sanguinem ejus canes lambunt. Tertullianus, II, 378, 990. — Philastrius, XII, 1127, 1136. — S. Ambrosius, XIV, 735, 754, 1097, 1098. — S. Hieronymus, XXIII, 308 — S. Augustinus, XXXIII, 811; XXXVI, 1001. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 224-226 *et seqq.* — Ven. Beda, XCIII, 452. — Rabanus Maurus, CXI, 60. — Angelomus Luxov., CXV, 176. — Rupertus abb., CLXVII, 1243, 1248. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1378.

ACHAN, qui de Jericho anathemate concupivit et furatus est, in valle Achor lapidatus est. S. Augustinus, XLIII, 743. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 374, 375. — Rabanus Maurus, CIX, 291; CXI, 54. — Petrus Cantor, CCV, 146, 366. — Thomas Cisterc., CCVI, 586.

ACHAZ, rex Juda, ex justo patre Joatham editus, in perfidiam et scelus idololatriæ delapsus, spoliata domo Domini et domo regum et principum, dedit regi Assyriorum munera, et tamen nihil ei profuit. S. Hieronymus, XXII, 673 *et seqq.* — Rabanus Maurus, CIX, 248; CXI, 62, 377. — Godefridus abb., CLXXIV, 511, 765, 766. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1264, 1405.

ACHIAS qui et ACHIMELECH dicitur, sacerdos Domini, panes propositionis dedit Davidi, et gladium Goliath; transfixus periit. S. Ambrosius, XV, 1645, 1646. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 362. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 145. — Ven. Beda, XCI, 648.

ACHIOR, dux Ammonitarum, traditur in manus filiorum Israel, et fit Judæus. Rabanus Maurus, CIX, 553, 554, 576, 611, 612, 629. — Rupertus abb., CLXVIII, 48. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1264.

ACHIS, rex Geth, apud quem David finxit insaniam, et qui illi dedit civitatem Siceleg. S. Augustinus, XXXVI, 301, 302, 305, 308, 315. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 403.

ACHITOPHEL, Davidi a consiliis, Absalomi adhæsit, consilium dedit impium, et postea se suspendit. S. Augustinus, XXXVI, 97. — Rabanus Maurus, CIX, 107, 406.

ADAM, protoplastus, et colonus paradisi, princeps humani generis et delicti, ad imaginem Dei factus, universitati prælatus, qui creaturis nomina dedit atque in eis potestatem dominandi accepit; sed ob delictum paradiso projectus, terram sentibus squalentem operarius gemens incoluit, et post cursum annorum nongentorum triginta, in pulverem, unde carnis ortum sumpserat, rediit, et in loco Arbre sepultus jacet. Tertullianus, I, 1248, 1257, 1277; II, 272, 286, 290. 293, 297, 314, 315, 599, 601, 665, 723, 883, 900, 904, 958, 990, 1038. — S. Cyprianus, IV, 620, 629. 634, 675. 840. — Lactantius, VI, 322, 323. — S. Hilarius IX, 258, 261, 404, 437, 438. 484, 648, 669, 779, 780, 839, 871, 950, 960, 979, 1020, 1075; X, 723. — S. Zeno, XI, 314, 340, 348, 549, 410, 411. — Philastrius, XII, 1115. 1164. 1239, 1303. — S. Ambrosius, XIV, 279, 284, 286-288, 293, 294, 298-300, 307, 309, 311,

813, 571, 922, 939, 965, 977; XV, 1283, 1304, 1416, 1468, 1614, 1622, 1632, 1718, 1762; XVI, 521, 999, 1128, 1145-1145, 1155, 1181, 1195, 1245, 1252; XVII, 81, 94, 673, 692, 812. — Juvencus, XIX, 347. — S. Hieronymus, XXIII, 55, 214, 254, 255, 862, 1088; XXV, 1141. — S. Augustinus XXXII, 601, 605, 607, 649, 654, 1305, 1375; XXXIII, 140, 348, 588, 589, 679, 684, 785, 825, 843, 873; XXXIV, 201, 208, 213, 341, 345, 348-355, 370, 384, 387, 592, 595, 597, 405, 408, 424, 435, 449-454; XXXV, 1340, 1465, 1473, 1474, 1603, 2039, 2040, 2227, 2277, 2278, 2369, 2370, 2382, 2388; XXVI, 461, 668, 896; XXXVII, 1256, 1296, 1581, 1596; XXXVIII, 172, 419, 1426; XL, 276, 281, 331, 332, 356, 728, 729, 774, 815, 1051; XLI, 528, 579, 386, 393, 395, 397, 402, 417-423, 450, 454 456, 456, 460, 466, 778, 790; XLII, 37, 48, 124, 125, 166, 562, 569, 613-617, 856; XLIV, 109, 110, 114-116, 119, 121, 149, 172, 173, 183, 194, 247, 251, 258, 271, 274, 333, 338, 393, 416, 417, 431, 433, 444, 462, 463, 471, 565, 685, 794, 802, 818, 868, 931 935, 937, 938, 940; XLV, 1123, 1144, 1148, 1157, 1161, 1165, 1170, 1171, 1178, 1179, 1186, 1202, 1210, 1211, 1217-1219, 1223-1225, 1227, 1233, 1251, 1265, 1274, 1275, 1277, 1279, 1362, 1401, 1440, 1442, 1496, 1523, 1551, 1535, 1536, 1552-1559, 1561, 1569-1573, 1578, 1582, 1585, 1585, 1590, 1597, 1598, 1728, 1730, 1738, 1739, 1771-1775, 1785, 1812, 1813, 1878. — Marius Mercator, XLVIII, 107, 114, 197, 204, 312, 313, 638, 642. — Cassianus, XLIX, 738, 739. — S. Prosperus, LI, 194, 227, 228, 478, 535. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 4, 12, 18, 23, 49, 54, 57, 63, 79, 99, 110, 111, 112, 117, 123, 151, 156, 168, 196. — Salvianus, LIII, 37. — S. Leo Magnus, LIV, 205, 212, 222, 339, 412. — S. Maximus Taurin., LVII, 254, 563, 568, 571, 575, 602; LIX, 523, 524. — S. Fulgentius, LXV, 447, 456, 466, 467, 700, 701, 728, 729. — S. Cæsarius Arelat., LXVII, 1145. — Cassiodorus, LXX, 29, 479, 860, 1013, 1017. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 664, 767, 812 *et seqq.*, 835, 861, 880, 906, 979, 984; LXXVI, 21, 32, 97, 183 *et seqq.*, 230, 286, 293, 321, 365, 449, 486, 554, 557, 571, 705, 719, 757, 765, 774; LXXVII, 317, 741, 806, 893, 989; LXXIX, 22, 222, 401, 550, 553, 567, 607, 620. — Taio Cæsaraugust., LXXX, 755-757. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 99, 151, 216, 220. — Ven. Beda, XCII, 797, 798. — Paulus diac., XCIV, 1208-1210. — B. Alcuinus, C, 518, 522, 777, 1112; CI, 1064. — Rabanus Maurus, CVII, 458, 462, 480, 486, 509; CXI, 31, 199, 1386, 1387. — Wafafridus Strab., CXIII, 80, 85, 97. — Angelomus Luxov., CXV, 121, 122, 133, 134, 137, 139, 140 *et seqq.* — Paschasius Radbert., CXX, 196, 197. — S. Bruno Carthus., CLII, 659, 640. — Ekkeardus, CLIV, 501. — Ven. Guibertus, CLVI, 70 *et seqq.*, 494, 497, 580. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 309, 310, 405, 418, 441, 637. — S. Bruno Astens., CLXIV, 157 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 247 *et seqq.*, 276 *et seqq* ; CLXVIII, 416, 903, 1366, 1530, 1628, 1629; CLXIX, 79, 83; CLXX, 389, 390, 569. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 997, 1281. — Ven. Godefridus, 34, 278, 360, 361, 475, 939, 1014, 1091, 1131. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 43, 165 *et seqq.*, 597, 639, 640; CLXXVI, 290, 292, 723 *et seqq.*; CLXXVII, 1013. — Herveus monac., CLXXXI, 1616. — S. Bernardus, CLXXXII, 876, 1013, 1014 *et seqq.*; CLXXXIII, 166, 167, 228, 459, 544, 545, 1115; CLXXXIV, 183, 184, 1234; CLXXXV, 799, 800, 1606. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 711, 741, 747, 748, 750, 1031. — Petrus Lombardus, CXCI, 1421, 1422, 1518; CXCII, 215, 341, 342. — Gerhohus, CXCIII, 630. — Eckbertus abb., CXCV, 30, 31. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 363. — Adamus Scotus, CXCVIII, 245, 246, 586, 587. — Philippus de Harveng, CCIII, 18 *et seqq.*, 595, 596, 606, 607, 617 *et seqq.*, 848, 1167. — Petrus Cantor, CCV, 141. — S. Martinus Legion., CCVIII, 213, 214, 582-584. — Alanus de Insulis, 142, 246, 313. — Petrus Pictaviens., CCXI, 962, 971, 1011, 1217, 1218.

ADDO in Samaria natus, ad Jeroboam immolantem vitulum missus, in sermone Domini venit, eumque immolantem arguit. Hunc ad propria revertentem propter inobedientiam leo in via strangulavit, sepultumque tenet Bethel et prophetam qui eum fefellerat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 146.

ADONIAS, Davidis filius, qui patris sui regnum affectavit, sed perit occisus. Rabanus Maurus, CIX, 125, 126.

ADONIBEZECH, rex impius, ab Israelitis captus, occisus est. Rabanus Maurus, CIX, 1112; CXI, 55.

AGAG, rex Amalecitarum, a Saule captus, jubente Samuele occisus est. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 441. — Ven. Beda, XCIII, 434.

AGAR, ancilla Saræ, ex Abrahamo peperit Ismaelem, magni populi principem. S. Hilarius, X, 115, 114, 463. — S. Ambrosius, XIV, 328, 491. — S. Hieronymus, XXV, 975, 976; XXVI, 390. — S. Augustinus, XXXVIII, 52; XLI, 512. — S. Fulgentius, LXV, 595. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104, 242 *et seqq.*, 248. — Rabanus Maurus, CVII, 543, 561. — Walafridus Strab., CXIII, 122. — Haymo, CXVI, 926. — Remigius monac., CXXXI, 94. — S. Bruno Carthus., CLII, 652. — Rupertus abb., CLXVII, 387, 421. — Volbero abb., CXCV, 1040. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1096, 1105. — S. Martinus Legion., CCVIII, 742

AGGÆUS, natus in Babylonia, juvenculus Jerusalem venit, ædificationem templi ex parte aspexit, ac juxta sacerdotum monumenta gloriose sepultus requiescit. S. Hilarius, X, 694, 695 — S. Ambrosius, XVI, 1065. — S. Hieronymus, XXV, 1419. — S. Augustinus, XXXVII, 1053, 1467; XLI, 593, 1917; XLIII, 670. S. Maximus Tarin., LVII, 911. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 145, 173. — Ven. Beda, XCI, 843. — B. Alcuinus, CI, 1123. — Rabanus Maurus, CVII, 543, 561; CXI, 69, 371. — Haymo, CXVII, 211 *et seqq.*, 222. — Rupertus abb., CLXVI, 1522; CLXIX, 1378. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1481.

AHIAS, propheta in Silo qui secavit pallium in 12 partes, et mala prædixit uxori Jeroboam. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 789.

ALEXANDER, Macedonum rex. S. Hieronymus, XXV, 503, 504. — Rabanus Maurus, CIX, 1129-1131. — Rupertus abb., CLXIX, 1397, 1398. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1496.

AMALECH, filius Esan, contra quem pugnavit Josue, et Moyse deprecante victus. Cassiodorus, LXX, 377. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 409-412. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109, 299. — Rabanus Maurus, CVIII, 84, 945; CIX, 1144; CXI, 53.

AMAN, Amalecites, regi Persarum gratiosus et Judæorum infensus, misere suspensus obiit S. Augustinus, XXXVII, 1110. — Rabanus Maurus, CIX, 652. — Walafridus Strab., CXIII, 745, 746. — Rupertus abb., CLXIX, 1000, 1380, 1381 *et seqq.*

AMASA, filius Abigail sororis Davidis, et dux militiæ apud Absalonem. Rabanus Maurus, CIX, 252.

AMASIAS, filius Joas, patris sui cædem ultus, bello devicit Edomæos, et captus periit. Rabanus Maurus, CXI, 62. — Rupertus abb., CLXVIII, 1316.

AMINADAB, filius Aram, et Naasson pater. S. Ambrosius, XV, 1222; XVI, 290. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 201, 453, 572. — Rupertus abb., CLXVIII, 958.

AMMON, filius Loth et filiæ ejus, unde Ammonitæ. S. Hieronymus, XXV, 1001, 1002. — S. Augustinus, XXXIV, 818; XXXVII, 1053. — Salvianus, LIII, 54. — Rabanus Maurus CVIII, 1128, 1129, 1187; CIX, 97, 103, 371, 372; CXI, 63, 380. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1332-1335.

AMOS, pastor et rusticus, ex oppido Tecue, quem Dominus misit ad populum Israel, præcipiens ei ut in Samariam pergeret, et ibi quæ ventura erant prophetaret; Amasias rex frequenter eum plagis affecit; novissime Ozias filius ejus, vecte per tempora transfixo, crudeli morte necavit. S. Hieronymus, XXII, 461; XXIII, 894, 924; XXIV, 21-25; XXV, 989-991, 995. — S. Prosperus, LI, 542. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 144, 170 — Rabanus Maurus, CXI, 68. — Haymo, CXVII, 107 *et seqq.* — Ven. Guibertus, CLVI, 415. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1401.

ANANIAS, qui contra Jeremiam prophetavit. Rabanus Maurus, CXI, 70, 1015.

ANNA, quæ primo fuit sterilis, et postmodum fecunda facta est, Samuelis mater. Tertullianus, II, 389 — S. Cyprianus, IV, 522, 542, 689. — S. Hieronymus, XXIII, 368. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 27, 58, 62, 110, 111. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 392, 425, 426. — Rabanus Maurus, CIX, 12-16; CXII, 1100 — Angelomus, CXV, 248, 249 *et seqq.* — Haymo, CXVI, 699. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1296.

ANTIOCHUS rex, qui destruxit templum et subvertit Jerusalem, erigens idolum super altare Domini. Rabanus Maurus, CIX, 1125, 1133, 1134, 1138, 1139, 1173, 1176.

ARAM, qui et Ram dicitur, filius Esron et pater Aminadab. S. Hieronymus, XXIII, 926.

ARPHAXAD, rex Medorum, et a Nabuchodonosor victus. Rabanus Maurus, CIX, 541, 599, 601.

ARTAXERCES, rex Persarum, qui permittit templum ædificare Israel. Walafridus Strab., CXIII, 706. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1483.

ASA filius Abiam, rex Juda, qui idola sustulit, et Josaphat pater. Rabanus Maurus, CIX, 487; CXI, 59.

ASAEL, Joab frater, corporis levitate insignis. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 77. — Rabanus Maurus, CIX, 76, 77, 503.

ASAPH, Davidis cantor. S. Augustinus, XXXV, 1547;

XXXVI, 916, 929, 970, 1011; XXXVII, 1055, 1051. — Rabanus Maurus, CIX, 335, 352; CXI, 70. — Haymo, CXVI, 193. — S. Bruno Carthus., CLII, 1058.

ASER, divitiis insignis, replens deliciis principes. S. Ambrosius, XIV, 686, 687. — Rufinus, XXI, 325. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 135. — B. Alcuinus, C, 1131. — Rabanus Maurus, CVII, 597; CVIII, 1114; CXI, 46.

ASSUERUS, rex Persarum, qui Esther accepit in uxorem. S. Hieronymus, XXIII, 579. — Rabanus Maurus, CIX, 636, 661, 662, 670. — Walafridus Strab., CXIII, 748. — Rupertus abb., CLXIX, 1383. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 964. — Thomas Cisterc, monac., CCVI, 176.

ASSUR, qui virga furoris Domini interpretatur. Rabanus Maurus, CIX, 583, 632; CX, 818.

ATHALIA, filia Amri regis Israel; quæ regnavit sex annos, et totam fere regiam stirpem perdidit Rabanus Maurus, CIX, 498; CXI, 61. — Walafridus Strab., CXIII, 616. — Rupertus abb., CLXVII, 1270; CLXVIII, 879. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1397.

AZARIAS, e terra Sabatha oriundus, propheta missus est ad regem Asa; mortuus est ac sepultus in agello suo. S. Prosperus, LI, 541. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 146. — S. Agobardus, CIV, 136. — Rabanus Maurus, CXI, 70. — Paschasius Radbert., CXX, 787, 789.

BALA, ancilla Rachel et Jacob concubina, quam Ruben crimine polluit incesto. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108, 261. — B. Alcuinus, C, 550. — S. Petrus Damian., CXLV, 1005 *et seqq.*

BALAAM, qui conductus ad maledicendum Israel, doctus a Domino quid sit loquendum, illi benedixit. Tertullianus, I, 456. — Philastrius, XII, 1134. — S. Ambrosius, XVI, 338, 1136 *et seqq.* — S. Hieronymus, XXIII, 972. — S. Augustinus, XL, 136, — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 27, 159. — S. Maximus Taurin., LVII, 263, 265, 282. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 399, 434, 882, 903, 1132; LXXVII, 68, 69, 111. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110. — B. Alcuinus, C, 1104, 1105. — Rabanus Maurus, CVIII, 725, 727, 729, 746, 765, 795, 1122; CXI, 55. — S. Petrus Damian., CXLV, 107. — S. Bruno Astens., CLXIV, 495 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 433. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1146, 1149 *et seqq.*, 1153 *et seqq.* — Adamus Scotus, CXCVIII, 337, 814. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1236, 1238. — Petrus Cantor, CCV, 80. — Petrus Blesens., CCVII, 824. — S. Martinus Legion., CCVIII, 871.

BALAC, rex Moabitarum, qui Balaam incitavit ut malediceret Israel. S. Augustinus, XXXIX, 1810. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 357. — B. Alcuinus, C, 1105. — Petrus Cantor, CCV, 80.

BALDAD. S. Gregorius Magnus, LXXV, 526, 622.

BALE. Rabanus Maurus, CVII, 537.

BALTHASAR, rex Babyloniæ, cui Daniel verba muro inscripta elucidavit. S. Hieronymus, XXIV, 158; XXV, 518, 521. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 968. — Rupertus abbas, CLXVII, 1510; CLXIX, 1357. — Petrus Lombardus, CXCII, 80. — Volbero abb., CXCV, 1048.

BARAC, qui fulgur interpretatur, judex Israel, auxiliante Debbora, Sisaram profligavit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 380. 381. — Rabanus Maurus, CVIII, 1134-1136, 1143; CXII, 804. — Rupertus abb, CLXVII. 1029, 1031, 1034. — Herveus monac., CLXXXI, 1656, 1657. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1275.

BARUCH, Neriæ filius, qui dictante Jeremia, conscripsit librum populo perlegendum. S. Hilarius, X, 127, 156. — S. Zeno, XI, 410, 411. — S. Hieronymus, XXIV, 679, 680; XXVI, 415. — S. Augustinus, XLI, 591. — Rabanus Maurus, CXI, 56, 1071, 1072.

BATHUEL, filius Nachor, pater Rebeccæ. S. Ambrosius, XIV, 580.

BENADAD, filius Hasael, rex Syriæ. S. Salvianus, LIII, 156. — Rabanus Maurus, CIX, 213, 236.

BENJAMIN, inter fratres ortu posterior, cujus nativitatis processus matri dedit occubitum; ipse est lupus vorax et sanguinarius, qui super basem sortis suæ mane hostiæ sanguinem fudit, et ad vesperam escas principibus et sacerdotibus dividit. Rufinus, XXI, 333. — S. Augustinus, XXXVI, 834, 1022. — Cassiodorus, LXX, 580. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 262. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 135, 267. — Rabanus Maurus, CVII, 617, 640, 665; CVIII, 1141; CXI, 48. — S. Petrus Damian., CXLV, 1006. — Rupertus abb., CLXVII, 532, 534. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 88. — Richardus a S Victore, CXCVI, 773. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1123, 1140.

BERZELLAI, qui regi David cibos subministravit. S. Augustinus, XXXIII, 214.

BETHSABEE, Uriæ uxor quam David adamavit; quæ facta it ius uxor Salomonem peperit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 411, 430. — Godefridus abb CLXXIV, 1020.

BOOZ, filius Salomonis, Ruth duxit in uxorem, ex qua Obed. S. Ambrosius, XV, 1602, 1603. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CVII, 1205; CVIII, 1207, 1216. — Paschasius Radbertus, CXX, 62, 90. — Gerhohus, CXCIII, 1501.

CAIN, Adami filius, qui fratrem Abel suum occidit, et fuit vagus et profugus in terra. S. Cyprianus IV, 641. — S Hilarius, IX, 618. — S. Zeno, XI, 314. Philastrius, XII, 1116, 1261. — S. Ambrosius, XIV, 315 *et seqq.* 329, 330, 350, 351, 353 *et seqq.*, 357, 359-361, 864, 1040; XVI, 819, 881; XVII, 756, 976, 980. — Juvencus, XIX, 550, 551. — S. Hieronymus, XXIII, 944, 945; XXV, 920, 1146. — S. Augustinus, XXXIV, 396, 518; XXXV, 2015; XXXVI, 412, 705, 733, 773, 997; XLI, 437, 438, 441, 444, 445, 456, 460, 461. 463, 465, 469; XLII, 134, 258, 260; XLIII, 34, 319; XLV, 1556. — S. Prosper, LI, 697, 698. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 4, 96, 109, 117, 172. — Anonymus, LIX, 524. — S. Gregorius Magn., LXXVII, 1053. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100, 223 *et seqq.* — Rabanus Maurus, CVII, 501; CIX, 716; CXI, 32. 33. — Walafridus Strab., CXIII, 98. — Angelomus, CXV, 146, 148. — Paschasius Radbert., CXX, 787. — S. Petrus Damian., CXLV, 388. — Guibertus abb, CLVI, 78 *et seqq.* — S. Bruno Astens., CLXIV, 172, 174 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 322, 327, 334; CLXVIII, 815, 816. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 45, 640 *et seqq.* — Volbero abb., CXCV, 1263. — Adamus Scotus, CXCVIII, 813. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1078. — Petrus Cantor, CCV, 53, 387. — S. Martinus Legion., CCVIII, 215, 216.

CALEB, filius Hesron, explorator terræ Chanaan. Philastrius, XII, 1288. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 650. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 278. — Rabanus Maurus, CVIII, 115. — Haymo, CXVI, 937. — Rupertus abb., CLXVIII, 879, 1390. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1268 *et seqq.*

CETHURA, quæ interpretatur aromatizans, quam post obitum Saræ Abraham duxit in uxorem. S. Ambrosius, XIV, 328. — S. Augustinus, XXXIV, 566; XLI, 512. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 253. — Rabanus Maurus, CVII, 579. — Angelomus Luxov., CXV, 205. — S. Bruno Astens., CLXIV, 202.

CHAM, qui interpretatur calidus, inter tres Noe filios medius, patris sui nuditatem derisit, propter quod maledictus. Tertullianus, II, 66. — Lactantius, 327, 328. — Philastrius, XII, 1224. — S. Ambrosius, XIV, 363, 408, 409, 412, 414. — S. Hieronymus, XXII, 677, 678. — S. Augustinus, XXXIV, 55; XXXVII, 1398; XLI, 477, 478. — Anonymus, LIX, 526. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 103, 235-237. — Alcuinus, C, 532. — Rabanus Maurus, CVII, 525; CVIII, 454; CXI, 34. — Walafridus Strab., CXIII, 112, 113. — Remigius monac., CXXXI, 78. — S. Bruno, Astens., CLXIV, 185 *et seq.* — Rupertus abb., CLXVII, 360. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1087.

CHANAAN, filius Cham, a Noe maledictus; ex illo Chananæi et terra Chanaan, quæ postea Abrahamo promissa fuit. S. Ambrosius, XIV, 409, 414. — S. Augustinus, XXXVII, 1394, 1751; XLI, 478, 499, 524. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103. — Rabanus Maurus, CVIII, 20; CXI, 94.

CHUSAN-RASATHAIM, rex Syriæ, qui super Israel octo annos regnavit. Rabanus Maurus, CVIII, 1122.

CORE, contra Moysen seditiosus, et igne absorptus. S Cyprianus, IV, 513. — S. Augustinus, XXXVI, 454, 482, 493, 514, 525, 533, 605; XXXVII, 1056, 1069. — Rabanus Maurus, CVIII, 680, 681; CIX, 1089; CXI, 53, 71, 72. — Adamus Scotus, CXCVIII, 814. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1230.

CYRUS, rex Persarum, qui captivos Israelitas in Judæam redire permisit, et eis vasa quondam a Nabuch donosor ablata restituit. S. Hieronymus, XXV, 45, 46, 536. — S. Augustinus, XLI, 117, 583. — Ven. Beda, XCI, 810. — Rabanus Maurus, CIX, 535, 536; CXI, 336. — Haymo, CXVI, 942. — Rupertus abb., CLXVII, 152; CLXIX, 167-169, 1371, 1373-1375. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1470.

DALILA, Samsonis uxor, quæ illi verticem decalvavit, et sic rapuit vires. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CXI, 57. — Rupertus abb., CLXVII, 1050. — Godefridus abb., CLXXIV, 275, 276 *et seqq.*

DAN, filius Jacob, cujus ex germine Samson, sceptrum tenet Israel, fortis Nazaræus, et triumphator in hostibus, obsidens iir morem serpentis Philistinorum semitas, et equitatum ejus, ut regulus, spiritu oris sui depopulans. S Ambrosius, XIV, 684, 685, 1079. — Rufinus, XXI, 321. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 596; LXXIX, 142.

— S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 135. — Rabanus Maurus, CVII, 661, 662; CIX, 26; CXI, 44, 378.

DANIEL propheta, de tribu Juda in Betheron superiore natus, genere nobilis, princeps omnium Chaldæorum, regumque prosapia et florens patriæ nobilitate. Annis centum et decem vixit, sepultusque est in spelunca regia, solus in captivitate cum gloria. S. Hilarius, X, 172, 463. — S. Zeno, XI, 117, 118 — S. Hieronymus, XXII, 463; XXIII, 308, 454, 455; XXV, 120, 498, 499, 505, 725. — Dexter, XXXI, 570-572, 579-591. — S. Augustinus, XXXIII, 899, 901, 904, 911; XXXIV, 461, 462; XXXV, 2059, 2191; XXXVII, 1731; XXXIX, 2027; XL, 716; XLI, 593; XLIV, 159. — Petrus Chrysolog., LII, in sermone 131. — S. Maximus Taurin., LVII, 376. — Cassiodorus, LXX, 1114. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 535; LXXVI, 277, 516, 797, 862, 976. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 143, 169. — B. Alcuinus, CI, 1122, 1127. — Rabanus Maurus, CIX, 265; CXI, 67. — Rupertus abb., CLXVII, 1499 *et seqq.*, 1518 *et seqq.*; CLXVIII, 1392; CLXIX, 1069, 1568-1371. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1282, 1290. — Godefridus abb., CLXXIV, 1113. — Petrus Lombardus, CXCI, 81. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1243, 1246, 1296, 1298, 1306. — Adamus Scotus, CXCVIII, 824. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1447. — Alanus de Insulis, CCX, 248.

DARIUS, rex Persarum, qui Babylonium subvertit imperium, et secum tulit et in Medos adduxit Danielem, honore maximo habitum. Tertullianus, II, 614. — S. Hilarius, X, 694, 870. — S. Hieronymus, XXIII, 459; XXIV, 158; XXV, 518, 535, 536, 1418, 1419. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 143. — Ven. Beda, XCI, 848. — Rabanus Maurus, CIX, 535, 536; CXI, 336.

DATHAN, qui a Domino correptus, igne periit cum Abiron et Core, quos vide. S. Cyprianus, IV, 513. — S. Hilarius, IX, 484 — S Hieronymus, XXV, 1087. — S. Salvianus, LIII, 47. — Ven. Beda, XCIII, 402. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1250. — Petrus Cantor, CCV, 80, 134.

DAVID, rex idem atque propheta, ortus de genere Juda, filius Jesse, natus in Bethlehem, puer pastor ovium, inter fratres ætate minor, virtute præstantior, a Domino in regnum vocatur, a propheta in regem unctus, belliger juvenis, in certamine singularis, in triumpho gloriosus, vincendo veteranus, patiens in adversis, prudens in periculis, in peccato proprio dolens, in alieno funere lugens, pronus ad pœnitentiam, velox ad veniam, in convicio mitis, ad misericordiam facilis. Anno regni quadragesimo, ætatis autem septuagesimo, diem vitæ supremum consummavit, sepultusque est in civitate sua Bethleem, ubi etiam Dominus noster Jesus Christus secundum carnem est natus. Tertullianus, II, 14, 305, 388, 624, 957, 990. — S. Cyprianus, IV, 641, 667, 782. — S. Hilarius, IX, 321, 322, 337, 338, 358, 374, 375, 397, 398, 401, 403, 404 515, 517, 519, 520, 535, 545, 546, 549, 550, 554, 555, 558 560, 567, 570-576, 585, 594-597, 602, 606, 609, 622, 623, 626-628, 632-936, 639, 641, 665, 699, 728, 729, 733, 734, 737-740, 816, 853, 854, 858, 840, 844, 985. — S. Zeno, XI, 320, 321. — S. Optatus, XI, 980, 981. — Philastrius, XII, 1256. — S. Ambrosius, XIV, 599, 600, 813, 824, 844, 848, 851, 853, 854, 857-865, 874, 875, 883, 884, 887, 889, 890, 894, 899 902, 907, 908, 956, 1009, 1015, 1016, 1041; XV, 1197, 1265, 1281, 1288, 1401 1402, 1415, 1447; 1448, 1506, 1591, 1605, 1645, 1646, 1669, 1670; XVI, 50, 52, 75, 93, 112, 113, 155, 162, 163, 359, 514, 520, 886, 1056, 1067, 1090, 1120, 1161, 1162, 1179, 1321 1322, 1373; XVII, 833, 834. — S. Hieronymus, XXIII, 243, 512, 535, 557, 558, 1035; XXIV, 585, 811; XXVI, 420, 421,. — S. Gaudentius, XXXI, 926. — S. Augustinus, XXXIII, 369, 534, 782; XXXIV, 77, 449, 1045; XXXV, 2157; XXXVI, 73, 130, 148, 154, 301, 302, 305, 315, 323, 586, 600, 601, 603, 619, 628, 646, 648, 663, 664, 713, 716, 723, 1007; XXXVII, 1238, 1476, 1716, 1717, 1845, 1855, 1856, 1859; XXXVIII, 308; XL, 336, 472, 474; XLI, 540; XLII, 161, 441, 458, 618, 619, 623 — Cassianus, XLIX, 336, 440. — S. Prosper, LI, 378, 380. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 6, 10, 44, 45, 115, 116, 145, 150. — S. Salvianus, LIII, 52, 54, 91, 107, 139. — S. Leo Magnus, LIV, 368, 369. — Anonymus, LIX, 530. — S. Paulinus Nolan., LXI, 211, 313. — Cassiod., LIX, 972; LXX, 35, 137, 187, 241, 307, 358, 433, 1015, 1021. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 625, 626, 636, 668, 799, 872, 998; LXXVI, 50, 232, 276, 377, 378, 408, 409, 443, 444, 636, 970, 971, 1040, 1063, 1102, 1256; LXXVII, 17, 43, 53, 55, 56, 91, 101, 126, 176, 862, 988, 1054, 1161, 1162; LXXIX, 111, 224, 402, 456, 458, 461. — S Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 139, 163, 399 *et seqq.*, 410 *et seqq.*, 429. — Ven. Beda, XCI, 603, 609, 624, 648, 674, 681, 689; XCIII, 436, 440, 442. — B. Alcuinus, C, 634, 725, 729, 1125; CI, 1282, 1283. — S. Agobardus, CIV, 97, 161. — Rabanus Maurus, CVII, 1063; CIX, 11, 49, 50, 55, 58, 62, 66, 74, 80, 87, 97, 113, 342, 1087; CXI, 55, 392; CXII, 1160. — Walafridus Strab., CXIII, 573 *et seqq*, 658 — Angelomus, CXV, 331, 332 *et seqq.*, 361, 392. — Haymo, CXVI, 195, 201; CXVII, 234; CXVIII, 112. — Paschasius Radbert., CXX, 63, 65. — S. Bruno Herbipol, CXLII, 214, 230. — S. Petrus Damian., CXLV, 683, 725, 726, 1101. — S. Bruno Carthusian., CLII, 869 — S. Anselmus, CLVIII, 632. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 691, 693, 694; CLXXVII, 644, 645, 1078 *et seqq.* — Hervens, CLXXXI, 1656, 1657, 1659. — S. Bernardus, CLXXXIII, 279, 850, 860, 891; CLXXXIV, 390, 875; CLXXXV, 19. — Petrus Lombardus, CXCI, 77, 78, 497, 498. — Gerhohus, CXCIII, 857; CXCIV, 151. — Wolbero abb., CXCV, 1037, 1038, 1047. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 467, 1233. — Adamus Scotus, CXCVIII, 193, 196, 388, 389, 823, 827. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1510, 1515, 1323, 1327 *et seqq.*, 1353, 1349. — Philippus de Harveng, CCIII, 552, 653, 870, 871, 1002, 1072, 1082. — Petrus Cantor, CCV, 59-61, 83, 336. — Petrus Blesens., CCVII, 466. — S. Martinus Legion., CCVIII, 907.

DEBBORA prophetis, Lapidoth uxor, quæ cum Barac Sisaram debellavit in virtute Domini. S. Ambrosius, XVII, 248, 249. — S. Hieronymus, XXVII, 227. — S. Augustinus, XLI, 572. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 380, 381. — Ven. Beda, XCIII, 423. — Rabanus Maurus, CVII, 1131, 1126, 1138; CVIII, 632, 638; CIX, 1144; CXI, 56.

DINA, filia Jacob, quam Sichem princeps violavit. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 108, 667, 668. — Rabanus Maurus, CVII, 614; CXI, 42.

DOEG, servus Saulis, qui sacerdotem Abimelech prodidit, et sacerdotes Domini trucidavit. S. Ambrosius, XV, 1646. — S. Augustinus, XXXVI, 601. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 429. — Rabanus Maurus, CIX, 59, 70, 321, 322.

EGLON, rex Moabitarum, qui interpretatur rotatus vel orbitas. Rabanus Maurus, CVIII, 1129; CIX, 1130; CXI, 55.

ELCANA, qui interpretatur possessio Dei. S. Cyprianus, IV, 689. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 21, 70. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 425. — Ven. Beda, XCI, 499. — Rabanus Maurus, CIX, 12, 13, 77. — Angelomus Luxov., CXV, 248. — Rupertus abb., CLXVII, 1061. — Hugo de S. Victore, CLXXXV, 681 *et seqq.* — Gerhohus, CXIV, 1009.

ELEAZAR, Aaronis successor. S. Ambrosius, XVI, 1204, — Walafridus Strab., CXIII, 434.

ELEAZAR, martyr. S. Cyprianus, IV, 671, 672. — S. Ambrosius, XIV, 652, 653. — Rabanus Maurus, CIX, 16; CXII, 53.

ELEAZAR, miles. S. Ambrosius, XVI, 82. — S. Gregorius, LXXVI, 119. — Rabanus Maurus, CIX, 1174.

ELEAZAR, filius Aminadab. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 452, 453.

ELIAS Thesbites sacerdos magnus atque propheta, habitator solitudinis, fide plenus, devotione summus, in laboribus fortis, industria solers, excellenti ingenio præditus, in exercitatione disciplinæ structus, in sancta meditatione assiduus, metuque mortis intrepidus verberavit tyrannos, sacrilegos interfecit, multisque signis virtutum effulsit. Tandem igneo curru in cœlum raptus ascendit, venturus, in fine mundi ad Antichristum debellandum. Tertullianus, II, 413, 636, 711, 753, 755, 881. — S. Hilarius, IX, 622, 1032, 1058. — Philastrius, XII, 1126, 1127, 1168, 1232, 1281. — S. Ambrosius, XIV, 519, 697, 700, 710, 720, 731; XV, 1508, 1548, 1585, 1694; XVI, 107, 204, 205, 235, 239, 477, 854, 835, 1097, 1135. — S. Hieronymus, XXIII, 244, 307, 308, 380, 381, 383, 558, 580; XXV, 334, 1082, 1447. — S. Augustinus, XXXIII, 521, 871, 872; XXXIV, 396, 397, 702, 725; XXXV, 1408, 1416, 2181-2183, 2230; XXXVIII, 1335; XXXIX, 1823, 1825, 2263; XLI, 704; XLV, 1598. — S. Petrus Chrysolog., LI, in sermonibus 27, 43, 92, 131, 136, 147, 150, 151, 166. — S. Maximus Taurin., LVII, 452, 575, 578. — Cassiodorus, LXX, 377. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 796, 872, 964, 965, 1053; LXXVI, 101, 102, 178, 557, 918, 1216, 1217; LXXIX, 67, 236, 321, 535, 573. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113, 140, 270, 418. — Ven. Beda, XCII, 376; XCIII, 447. — B. Alcuinus, C, 519, 1122. — Rabanus Maurus, CVIII, 431; CIX, 206, 207 *et seqq.*, 223, 568, 1100, 1101; CXI, 1078, 1083. — Walafridus Strab., CXIII, 607. — Angelomus Luxov., CXV, 177 *et seqq.*, 496 *et seqq.*, Haymo, CXVIII, 881. — Rupertus abb., CLXVII, 1239, 1243, 1254; CLXVIII, 506, 836, 885, 1391; CLXIX, 1026, 1027, 1324-1328; CLXX, 105. — Godefridus abb., CLXXIV, 334. — Hugo de S. Victore, CXXXV, 708, 709 *et seqq.*, 712, CLXXVII, 690, 691. — S Bernardus, CLXXXIV,

718, 719, 763, 764. — Adamus Scotus. CXCVIII, 823. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1378, 1379 *et seqq.*, 1387. — S. Martinus Legion., CCVIII, 825.

ELIEZER, servus Abraham fidelis, qui e Mesopotamia adduxit Rebeccam Isaac uxorem. S. Augustinus, XLI, 5 2. — B. Alcuinus, CI, 536.

ELIMELECH, Booz consanguineus. Rabanus Maurus, CVIII, 1201, 1202. — Rupertus abb., CLXVII, 1058.

ELIPHAZ, unus e tribus Jobi amicis. S. Gregorius Magnus, LXXV, 526, 621, 695.

ELISÆUS, Eliæ discipulus, ex Abel Meula oppido, ex tribu Ruben oriundus. Hic gemino Eliæ glorificatus spiritu, plurimis atque magnis virtutum signis emicuit. Jordanem transitu suo divisum, refrenatis undis, retro convertit; aquas Jericho steriles, demerso vasculo, ad fecunditatem perduxit; pueros insultantes sibi verbo tradidit bestiis repente vorandos; sanguineas aquas in necem hostium decurrere fecit; inter hæc, sterilem conceptione verbo fecundavit, ejusque filium mortuum suscitavit; Naaman lepræ stigmatibus lavacro Jordanis purgavit; lepra quoque maledictum aspersit discipulum : ferrum securis in Jordane mersum, ligno in aquas misso, supernatare fecit; hostes Syriæ cæcitate percussit; mortem incredulo prædixit, fragore quadrigarum fugavit hostem, obsidionem dispersit, famem repulit. Postremo post mortem exanimis cadaveri vitam dedit. Illius sepulcrum usque hodie in Sebastia civitate ostenditur honore satis dignum, et digna habitum veneratione. S. Hilarius, IX, 787. — Philastrius, XII, 1252. — S. Ambrosius, XIV, 244, 1029; XV, 1508; XVI, 169, 178, 834 *et seqq.*, 957, 1197, 1198. — S. Augustinus, XXXV, 2183, 2250; XXXIX, 1826, 1827, 1832, 2263. — S. Maximus Taurin., LVII, 465, 466, 657. — S. Fulgentius, LXV 417. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 796, 797, 894, 895; LXXVI, 217, 218, 759, 790, 791. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113, 141, 419, 420. — Ven. Beda, XCIII, 447; XCIV, 1257. — Rabanus Maurus, CIX, 213, 223 *et seqq.*, 243, 244; CXI, 67. — Walafridus Strab., CXIII, 612, 615. — Angelomus Luxov., CXV, 497, 517. — Haymo, CXVIII, 891, 957. — Rupertus abb., CLXVII, 1218, 1234, 1258, 1260; CLXVIII, 305, 306, 879, 1109; CLXIX, 1026, 1324, 1328, 1329. — Godefridus abb., CLXXIV, 331. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 715; CLXXVII, 691. — Petrus Lombardus, CXCII, 80. — Adamus Scotus, CXCVIII, 823. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1380, 1388 *et seqq.*, 1399.

ELIUD, unus e tribus Jobi amicis, qui superbe contra eum locutus est. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108. — Rabanus Maurus, CXI, 50

EMAN, filius Johel, unus de cantoribus quos David in collatione arcæ præfecit reliquis ad canendum. Rabanus Maurus, CXI, 70.

ENOCH, filius Jared, septimus ab Adam, placens Deo, malorum nescius, mortis ignarus, qui sceleratorum hominum non ferens angustias, a perniciosis contactibus mundi subtractus, meruit in eum locum transferri vivens unde fuerat protoplastus expulsus. Sublatus est autem annorum trecentorum sexagiota quinque. Manet autem hactenus in corpore; in consummatione mundi restituet cum Elia mortalem vitæ conditionem. Tertullianus, I, 665, 684, 1307, 1308; II, 601 *et seqq.* — S. Hilarius, IX, 718, 1032. — Philastrius, XII, 1300. — S. Ambrosius, XIV, 282; XVI, 204, 205, 1097. — Juvencus, XIX, 331. — S. Hieronymus, XXIII, 256, 381, 580, 615; XXV, 1087, 1447; XXVI, 573, 574. — S. Augustinus, XXXIV, 397; XXXV, 2154; XL, 1037, 1134, 1144; XLI, 447, 460 462; XLII, 262, 593; XLIV, 598; XLV, 1581. — Cassiodorus, LXX, 377. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 671; LXXVI, 922, 969, 1216, 1217. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100, 102 131. — B. Alcuinus, C, 519, 1122 — Rabanus Maurus, CIX, 223, 1084; CXI, 33; CXII, 223, 791, 794. — Walafridus Strab.,, CXIII, 100, 101. — Haymo, CXVIII, 891. — Petrus Lombardus, CXCII, 490, 491. — Philippus de Harveng., CCVIII, 1013, 1014. — Alanus de Insulis, CCX, 260, 341, 343.

ENOS, filius Seth, qui initium fuit invocando nomen Domini. S. Hieronymus, XXVI, 354. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101. — Rabanus Maurus, CXI, 32. — Walafridus Strab., CXIII, 102. — Alanus de Insulis CCX, 341, 343.

EPHRAIM, semen Joseph, et adoptivus filius Israel, atque in numero patriarcharum benedictioni testamento relictus; minor ætate fratre, sed majori prælatus gratia benedictionis, in cunctis tribubus fortior, et inter fratres dominator invictus. S. Hilarius, IX, 588. — Cassiodorus, LXX, 558, 571, 580, 779. — S Gregorius Magnus, LXXIX, 24. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 136. — Rabanus Maurus, CVIII, 1144; CIX, 14; CXI, 49, 1102.

ESAU, filius Isaac ex Rebecca, frater Jacob, cui propter escam primogenita sua venumdedit, ac postmodum paterna benedictione sibi promissa privatus est. S Cyprianus, IV, 621, 634. — S. Hilarius, IX, 623. — S. Ambrosius, XIV, 317; XV, 1485. — Juvencus, XIX, 366 *et seqq.* — S. Hieronymus, XXIII, 373, 919, 978; XXV, 334, 1009, 1010. — S. Augustinus, XXXIV, 579: XXXVI, 715; XXXVII, 1772. — S. Maximus Taurin., LVII, 563. — S. Fulgentius, LXV, 437, 438, 607, 608, 627. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 689, 690, 959; LXXVI, 557, 829. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 255. — Rabanus Maurus, CVII, 582, 583, 613, 619; CVIII, 1136, 1139; CIX, 717; CXI, 1485, 1486. — Walafridus Strab., CXIII, 150. — Remigius monac., CXXXI, 102. — S. Petrus Damian., CXLV, 272. — S. Bruno Astens., CLXIV, 208. — Rupertus abb., CLXVII, 449 *et seqq.*, 465, 491. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 632; CLXXVI, 1213. — Petrus Lombardus, CXCI, 1518; CXCII, 505. — Adamus Scotus, CXCVIII, 814. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1111, 1121. — Petrus Cantor, CCV, 62. — S. Martinus Legion., CCVIII, 813.

ESDRAS sacerdos Dei, qui a plerisque Malachias, id est angelus Dei vocatur. Hic sacræ scriptor exstitit historiæ, atque alter lator legis post Moysem, namque post captivitatem legem incensam ex gentibus renovavit, Hebraicarumque litterarum elementa invenit. Hic reduxit Israel, et reædificare fecit Jerusalem. Mortuus est autem ac sepultus cum patribus suis humatus in Jerusalem. S. Hilarius, IX, 234. — Philastrius, XII, 1232. — S. Ambrosius, XVI, 1074; XVII, 219. — S. Hieronymus, XXIII, 190, 344, 345. — S. Augustinus, XXXV, 2191; XLI, 596. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 146, 174. — Ven. Beda, XCI, 850, 873, 876, 908. — B. Alcuinus, CI, 1127. — Rabanus Maurus, CIX, 305, 311; CXI, 70. — Walafridus Strab., CXIII, 706, 711. — Haymo, CXVII, 23. — Rupertus abb., CLXIX, 1288, 1289, 1378. — Hugo de S. Vict., CLXXV, 730. — Petrus Lombardus, CXCI, 77. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1483.

ESTHER regina, filia fratris Mardochæi, de stirpe Benjamin, captiva de Jerusalem in urbem Susas translata est, atque aspectu formæ et perspicua virginitatis excellentia regi Persarum connubiis copulata. Hæc, ut populum suum a periculo liberaret, morti se obtulit, amicumque regis adversus populum Dei nefaria suadentem, cruci tradendum persuasit, gentemque liberam ab excidio eruit atque a servitute eripuit. Jacet sepulta in Susis, urbe Medorum, in qua etiam regnavit. S. Ambrosius, XVI, 1197. — S. Hieronymus, XXXIII, 412. — S. Augustinus, XLI, 596; XLIV, 569. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116, 147. — B. Alcuinus, CI, 1127. — Rabanus Maurus, CIX, 446, 653; CXI, 66. — Walafridus Strab., CXIII, 739 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVIII, 877; CLXIX, 1361, 1389, 1390; CLXX, 106. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 733 *et seqq.* — Petrus Comestor, CXCVIII, 1489. — Thomas monac. Cisters., CCVI, 176.

ETHAN, Ezrahelita, filius Chusi, unus de cantoribus David regis. Rabanus Maurus, CIX, 312; CXI, 70. — Haymo, CXVI, 193.

EVA, e costa Adami dormientis efformata, generis humani mater, quæ prima a serpente seducta, e ligno vitæ comedit, et sic omnes perdidit filios. Tertullianus, I, 1257, 1277; II, 65, 723, 782. — S. Zeno, XI, 277, 300. — S. Ambrosius, XIV, 279, 289, 290, 298, 301-303, 310, 311, 1040; XV, 1205, 1407, 1408, 1613, 1614, 1622, 1632; XVI, 311, 312. — S. Hieronymus, XXIII, 942, 943. — S. Augustinus, XXXII, 713; XXXIV, 207, 212, 215, 445, 446; XXXVIII, 1439, 1475; XXXIX, 1984, 1985, 1991, 2101; XLIV, 442, 864; XLV, 1564, 1566. — S. Maximus Taurin., LVII, 254. — Anonymus, LIX, 523, 524. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 606 — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 99, 131, 217, 220. — Paulus diac., XCIV, 1208 1210. — Rabanus Maurus, CVII, 474, 482, 484; CVIII, 1148; CXI, 51. — Haymo, CXVIII, 928. — Hincmarus, CXXV, 818. — Remigius monac., CXXXI, 62. — S. Petrus Damian., CXLIV, 411. — Guibertus abb., CLVI, 70 *et seqq.*, 497, 589. — S. Bruno Astens., CLXIV, 164 *et seq.* — Rupertus abb., CLXVII, 281 *et seqq.*; CLXVIII, 867, 886. — Godefridus abb., CLXXIV, 360, 361, 427, 475, 478, 939, 1014, 1091, 1131, — Hugo de S. Victore, CLXXV, 40, 597, 639, 640. — S. Bernardus, CLXXXIII, 458; CLXXXVI, 749, 750. — Petrus Lombardus, CXCII, 215, 341, 342. — Gerhohus, CXCIII, 1505. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 563. — S Martinus Legion., CCVIII, 583.

EZECHIAS, impii Achaz filius, rex tamen pius fuit; fregit serpentem æneum; ad Isaiam prophetam misit nuntios, et pro opere bono, illi quindecim anni adjiciuntur. S. Hilarius, IX, 575, 643, 644. — S. Hieronymus, XXII, 465; XXIII, 508. — S. Augustinus, XXXIII, 801; XXXIV, 351; XXXV, 2187; XLI, 578. — Cassianus, XLIX, 405-408. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 1003; LXXVII,

17; LXXIX, 140, 286. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 225; LXXXIII, 114, 420-422. — Ven. Beda, XCIII, 449. — Rabanus Maurus, CIX, 252, 255, 256, 258, 260, 261, 264, 517, 765; CXI, 63. — Walafridus Strab., CXIII, 621, 622. — Angelomus Luxov., CXV, 528, 529, 532, 533. — Haymo, CXVI, 696, 899, 900. —Rupertus abb., CLXVIII, 21, 879. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 640, 641. — Adamus Scotus, CXCVIII, 824. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1411, 1412.

EZECHIEL sacerdos, filius Buzi, genitus in terra Sarira, in typo Christi filius hominis nuncupatur. Hic captivus cum Joachim in Babyloniam ductus, ad captivos prophetavit, corripiens eorum offensiones, et zelo Dei motus, cuncta eorum crimina turpitudinesque arguens. Quem dux populi Israel interfecit, pro eo quod severitate et auctoritate pontificali corriperetur ab eo ob impietatem sacrilegii. Sepultus est a populo in agro Maurim, in sepulcro Sem et Arphaxad. S. Cyprianus, IV, 482. — S. Hilarius, X, 463. — S. Optatus, XI, 979. — S. Ambrosius, XVI, 296; XVII, 945. — S. Hieronymus, 19, 38, 298, 471, 698, 703, 735. — S Augustinus, XXXVI, 772; XLI, 592; XLIV, 1273, 1281. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone 166. — S. Maximus Taurin., LVII, 230. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 204, 797, 798, 868-870, 929, 934-936, 948, 949; LXXVII, 45, 46, 126; LXXIX, 247, 264, 484. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 143, 168, 169. — B. Alcuinus, C, 1118; CI, 1127. — Rabanus Maurus, CX, 497, 554, 555, 558, 561,, 595, 647, 750, 957. — Walafridus Strab., CXIV, 42. — Haymo, CXVI, 195. — S. Anselmus, CLVIII, 632. — Adamus Scotus, CXCVIII, 824. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1443 *et seqq*. — Petrus Cantor, CCV, 185.

GAD, filius Jacob ex Lia, in procinctu prælii expeditus, pro fratribus trans Jordanem relictis adversus hostes gentesque dimicat, et forti brachio victor triumphat. S. Ambrosius, XIV, 685. — Rufinus, XXI, 323. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 135. — B. Alcuinus, C, 1151.

GEDEON filius Joas ex tribu Manasse, genitus in solitudine, liberator populi, et multorum pater exstitit filiorum, manu fortis, consilio strenuus, signis explorans futuræ documenta victoriæ, potentiamque Dei in vellere. Hic cum trecentis viris victor de Amalech fortiter triumphavit. Judicavit Israel annos quadraginta, mortuusque est senex et sepultus in sepulcro Joas patris in Ephra de familia Ezri. S. Ambrosius, XVI, 703-707, 738. — S. Hieronymus, XXIV, 140; XXVII, 257. — S. Augustinus, XXXIV, 809, 813-815; XXXVI, 521, 833, 907; XXXIX, 1616; XLIII, 398. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 564-567. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 138, 381-383. — Ven. Beda, XCIII, 424, 425. — Rabanus Maurus, CVIII, 1156 1159, 1166-1171, 1182; CXI, 56. — Rupertus abb., CLXVII, 1035. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 678, 679 *et seqq*.; CLXXVII, 705, 1092. — Herveus, CLXXXI, 1656, 1657. — Petrus Lombardus, CXCII, 497. — Garnerius, CXCIII, 232, 233. — Adamus Scotus, CXCVIII, 822 — Petrus Comestor, CXCVIII, 1298. — Petrus Cantor, CCV, 40, 138, 147, 173. — Thomas monac., CCVI, 543.

GIEZI, Elisæi discipulus et minister, qui ob avaritiam, Naaman Syri lepram hæreditavit. Rabanus Maurus, CIX, 233. — Rupertus abb., CLXVII, 1265. — Petrus Cantor, CCV, 81, 134, 135.

GOLIATH, gigas Philisthæus, quem superbientem lapide David prostravit. Philastrius, XII, 1225. — S. Augustinus, XXXVI, 302; XXXVIII, 197. — S. Maximus Taurin., LVII, 450, 781, 782. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113. — Rabanus Maurus, CIX, 52, 53; CXI, 58. — Angelomus Luxov., CXV, 513. — Rupertus abb., CLXVII, 1109. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1311.

HEBER, in cujus domo propria loquela remansit, cæteris linguis divisis, et a quo dicti sunt Hebræi. Philastrius, XII, 1219, 1235. — S. Augustinus, XXXV, 2323; XLI, 598. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103.

HELI, sacerdos magnus, qui pro filiorum iniquitate reprobatur, quia illos reprehendere negligebat, et e solio lapsus, capta arca, fractis cervicibus mortuus est. Philastrius, XII, 1124. — S. Ambrosius, XVII, 209. — S. Augustinus, XXXV, 2239; XXXIX, 2521. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 557, 570; LXXIX, 134, 140, 141, 762. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 393. — Ven. Beda, XCI, 505, 509, 515, 516, 524; XCIII, 431. — Rabanus Maurus, CIX, 13, 20-22, 25, 27; CXI, 58. — Angelomus Luxov., CXV, 250. — Samuel Marochianus, CXLIX, 341. — Rupertus abb., CLXVII, 1070, 1072; CLXIX, 881. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 683. — Adamus Scotus, CXCVIII, 815. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1298.

HER, filius Judæ, qui interpretatur pellicius. S. Zeno, XI, 435. — S. Augustinus, XLII, 156. — Rabanus Maurus, CIX, 289.

HIRAM, Tyri rex, qui ad construendum Domini templum plurima præbuit Salomoni. Ven. Beda, XCI, 739. — Rabanus Maurus, CIX, 420, 453, 474. — Angelomus Luxov., CXV, 546.

HOLOPHERNUS, dux Nabuchodonosor, quem Judith Bethuliam obsidentem obtruncavit. Rabanus Maurus, CIX, 546, 572, 573, 575, 602, 608, 627. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 748.

HABACUC propheta, de tribu Simeon, in agro Bethsachar ortus est, et gloriosa majorum suorum stirpe progenitus, prophetavit, mortuusque est atque sepultus in agro suo. S. Ambrosius, XVI, 1135. — S. Hieronymus, XXIII, 308, 533, 554, 562, 886, 895, 902; XXV, 58, 1275. — S. Augustinus, XLI, 587. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone 68. — Cassiodorus, LXIX, 1164. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 145, 172. — B. Alcuinus, CI, 1123. — Rabanus Maurus, CXI, 69; CXII, 1111, 1128. — Haymo, CXVI, 705. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1469. — Philippus de Harveng, CCIII, 1059.

ISAAC, filius Abrahæ, ex promissione in terra Chanaan genitus, semen æternum vocatur, conjugalis vitæ castimonia clarus, promptus ad gratiam, ad ignoscendum paratus, qui excludentes non armis expulit, sed patientia vicit; qui pœnitentes cum bonitate recepit, qui per amorem Dei eousque detulit honorem parenti, ut ad aram sponte sacrificandus accederet, atque in figuram Christi mortem non recusaret. Obiit centum octoginta annorum, sepultusque est juxta patrem suum. S. Cyprianus, IV, 629, 689, 802. — S. Hilarius, IX, 550. — S. Zeno, XI, 418-420, 423, 429. — S. Ambrosius, XIV, 319, 428, 446, 447, 501, 539, 1061. — S. Hieronymus, XXII, 237, 969, 975; XXIV, 618. — S. Augustinus, XXXIV, 566, 569; XXXVI, 244, 245; XXXVII, 31, 38, 44, 135; XLI, 439, 505, 510, 511; XLIV, 714. — S. Prosper, LI, 696. — S. Maximus Taurin., LVII, 799. — Cassiodorus, LXIX, 884. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 521, 671, 918; LXXVI, 408, 763, 770, 771, 789, 829, 970; LXXVII, 188, 189, 595; LXXIX, 477. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104, 133, 248, 252, 253, 255. — Ven. Beda, XCII, 797. — Paulus diacon., XCIV, 1211-1213. — B. Alcuinus, C, 549. — Rabanus Maurus, CVII, 565, 573, 574, 580; CXI, 37; CXII, 329, 351, 334. — Walafridus Strab., CXIII, 149, 152 — Angelomus Luxov., CXV, 200 *et seqq*. — S. Bruno Astens, CLXIV, 199 *et seqq*., 205 *et seqq*. — Rupertus abb., CLXIX, 95, 101, 104. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 630. — Petrus Lombardus, CXCI, 1377; CXCII, 146, 147, 493 — Adamus Scotus, CXCVIII, 135, 481, 821.

ISAI, pater David. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 463, 464. — Rabanus Maurus, CIX, 52; CXI, 58. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 99.

ISAIAS propheta, filius Amos; in illo tanta fuit sanctitatis et vitæ excellentia, ut unam tantum dicatur habuisse tunicam, et hanc cilicinam, quaque etiam postmodum pro delicto populi abjecta, sacco membra cooperuit. Sed, et hoc ad extremum deposito, juxta Domini imperium nudo corpore nudoque vestigio in conventu populorum versatus est, sicque fervorem æstivum hiemisque pruinas atque imbrium tempestates sustinuit, ut, et Dei præceptis obediret, et populi deploraret delicta. Hic quindecim gradibus ascendentem umbram retrodescendere jussit. Hujus oraculo rex Ezechias mortis dilationem promeruit. Hunc autem Manasses extensum a vertice per medium secuit, atrocique supplicio exstinxit. S. Cyprianus, IV, 802. — Potamius, VIII, 1415, 1416. — S. Zeno, XI, 428, 429, 462 *et seqq*., 472. — S. Ambrosius, XV, 1535, 1800; XVI, 813, 1180. — S. Hieronymus, XXIII, 847; XXIV, 18, 19, 22, 33, 91, 95, 150, 188, 189, 279, 286, 338, 584, 546, 547; XXV, 104, 592. — Dexter, XXXI, 212, 213. — S. Augustinus, XXXV, 1779; XXXVIII, 259; XLI, 582, 585; XLIII, 503. — S. Fulgentius, LXV, 293. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 862, 869; LXXVII, 20, 854; LXXIX, 295, 349, 350, 556, 590. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 141, 166, 167. — Rabanus Maurus, CXI, 64; CXII, 1091. — Haymo, CXVI, 695, 718. — Rupertus abb., CLXVII, 1271 *et seqq*.; CLXVIII, 12, 879. — Godefridus abb., CLXXIV, 765. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 1111. — Herveus, CLXXXI, 17 *et seqq*.—Adamus Scotus, CXCVIII, 823. — Philippus de Harveng, CCIII, 730. — S. Martinus Legion., CCVIII, 793.

ISBOSETH, filius Saulis, qui per decem annos super Israel regnavit, qui et interpretatur vir confusionis. S. Hieronymus, XXIII, 552. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1325.

Ismael, filius Abraham ex Agar, qui et Ismaelitarum princeps. S. Hieronymus, XXIII, 967; XXVI, 388, 392 — S. Augustinus, XXXVII, 1603; XXXVIII, 33; XLI, 439.

— S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104. — B. Alcuinus, C, 538. — Rupertus abb., CLXVII, 390, 419. — Petrus Lombardus, CXCII, 146, 147. — Volbero abb., CXCV, 1040. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1096, 1100.

ISSACHAR, filius Jacob, studiosus in laboribus terræ, possidens Galilæam, et de benedictionis suæ fructibus dona porrigens regibus. S. Ambrosius, XIV, 683. — Rufinus, XXI, 319. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 155. — B. Alcuinus, C, 1131. — Rabanus Maurus, CXI, 43.

JACOB, filius Isaac natus in terra Chanaan, dilectus matris, supplantator patris, humilis quoque et simplex, et innocentem habitans domum. Hic, postquam primogeniti præripuit benedictionem, obediens matri, et fraternam fugiens iracundiam, exsul effectus servitutem longam sustinuit; sed dum consortio egeret hominum, comitatum meruit angelorum. Hic Domino colluctatus prævaluit; facie ad faciem Deum vidit; famis inopia pulsus, cum præclara progenie ingressus est in Ægyptum Emensis centum quadraginta septem annis, naturæ reddidit debitum, sepultusque est cum patribus suis. Tertullianus, I, 1208; II, 356, 357. — S. Cyprianus, IV, 667. — S. Hilarius, IX, 336, 482, 658, 707, 755, 756, 878; X, 119, 141, 354, 380, 381, 658. — S. Zeno, XI, 316, 428, 432, 433. — S. Ambrosius, XIV, 517, 529, 597 *et seqq.*, 601, 615, 621, 624, 628, 641; XVI, 56, 960, 1049, 1050, 1085, 1216, 1320, 1321, 1343, 1344; XVII, 818, 843, 844. — Juvencus, XIX, 366, 368 *et seqq.* — S. Hieronymus, XXIII, 415, 528, 988; XXIV, 657, 807, 875; XXV, 921, 825, 930, 1244; XXVI, 545. — S. Augustinus, XXXII, 739; XXXVI, 506, 527, 967, 1013; XXXVII, 1597, 1598, 1771, 1772, 1976, 1937; XXXVIII, 34, 37, 39, 41, 45, 47, 55, 56, 557, 681, 1275. — S. Prosper, LI, 696. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 70, 73, 131, 147, 154. — S. Leo Magnus, LIV, 241. — S. Maximus Taurin., LVII, 608, 799. — S. Fulgentius, LXV, 457, 607, 608 *et seqq.* — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 671, 672, 674, 690, 959; LXXVI, 408, 563, 789, 829, 830, 955, 970; LXXVII, 33, 474, 668, 980, 981; LXXIX, 52, 132, 133, 402, 653. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 154, 255-258, 264, 266. — Ven. Beda, XCII, 397. — B. Alcuinus, C, 549, 552, 1105. — Rabanus Maurus, CVII, 582, 589, 591, 605, 669, 610, 615, 616, 645, 647, 650, 654, 666; CXI, 38, 339, 357. — Valafridus Strab., CXIII, 150, 155 *et seqq.*, 162, 174. — Angelomus Luxov., CXV, 206. — Haymo, CXVIII, 909. — S. Petrus Damian, CXLV, 1004 *et seqq.* — S. Bruno Astens., CLXIV, 204, 205 *et seqq*, 216 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 449 *et seqq*, 465, 470, 474, 497, 541, 548; CLXVIII, 359, 360, 878, 1312, 1313, 1332, 1385; CLXIX, 95, 101, 108. — Godefridus abb., CLXXIV, 109. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 58, 59, 489 *et seqq.*, 650, 652, 654; CLXXVI, 1213; CLXXVII, 641, 642, 697, 698. — Herveus, CLXXXI, 1653. — S. Bernardus, CLXXXIV, 756, 1276; CLXXXV, 167. — Petrus Lombardus, CXCI, 896; CXCII, 493-495. — Garnerius, CXCIII, 159, 231. — Volbero abb., CXCV, 1270. — Adamus Scotus, CXCVIII, 821. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1113, 1121, 1140. — Alanus de Insulis, CCX, 313. — Petrus Pictavicus, CCXI, 858, 1155.

JAHEL, Haberi uxor, quæ Sisaræ Chananæorum ducis ligno tempora transfixit, et sic victoriam reportavit. Ven. Beda, XCIII, 423. — Rabanus Maurus, CVIII, 1136; CXI, 56. — S. Petrus Damian., CXLV, 1081. — Rupertus abb., CLXVII, 1033. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1275.

JAPHET, filius Noe, qui interpretatur latitudo, et ideo dicitur gentium pater. S. Hilarius, X, 1033, 1034. — Philastrius, XII, 1245. — S. Ambrosius, XIV, 363, 412; XVI, 1169. — Juvencus, XIX, 352. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103, 236. — B. Alcuinus, C, 532. — Rabanus Maurus, CVII, 525, 526; CIX, 281. — Ven. Guibertus, CLVI, 109.

JECHONIAS, filius Joachim regis Judæ, et ipse rex qui a Jeremia vocatur *Sterilis*. S. Augustinus, XXXIV, 1076; XXXVIII, 341. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 862. — B. Alcuinus, C, 725.

JEHU, filius Josaphat, rex Israel, qui Jezabel occidit et septuaginta filios Achab. S. Augustinus, XL, 520. — Rabanus Maurus, CIX, 232, 238, 498. — Valafridus Strab., CXIII, 683. — Haymo, CXVII, 13. — Rupertus abb., CLXIX, 886.

JEPHTE, Galaadites, felix in prœliis, affectum pietatis exsuperans tolerantia mentis; hic enim voverat Deo, ut si quid illi post victoriam revertenti primum occurreret, immolaret. Nam rediens ex hostibus, Ammonitarum triumphator, ne pollueretur labe perjurii, pollicitam sponsionem complevit, ac filiam, quæ victori occurrerat, immolavit. Judicavit Israel sex annis, et mortuus est sepultusque in civitate Galaad, quæ est in dimidia tribu Manassæ. S. Ambrosius, XIV, 858; XVI, 168, 169, 267, 351; XVII, 266. — S. Hieronymus, XXIII, 242, 373; XXIV, 755; XXVII, 261. — S. Augustinus, XXXIV, 810, 812, 814, 817-819; XLI, 35, 815, 816, 820. — S. Petrus Chrysolog., LII, sermo 55. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 139, 388 *et seqq.* — Ven. Beda, XCIII, 428. — Rupertus abb., CLXVII, 1040. — Godefridus abb., CLXXIV, 33. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 680; CLXXVII, 323-327, 329 *et seqq.* — Herveus, CLXXXI, 1659. — Alanus de Insulis, CCX, 344.

JEREMIAS ex tribu sacerdotali ortus, in vico Anathor, qui est tribus millibus ab Jerusalem, sacerdos in Judæa positus, propheta in gentibus consecratus, antequam plasmaretur agnitus, antequam procederet sanctificatus, et et virgo permaneret, admonitus. Hic prædicare puer cœpit, arguens populum ob delicta, et sæpius cohortans ad pœnitentiam, sed plebis perfidæ sævientis crudelitate afficitur sæpe atque ligatur, in carcerem etiam mittitur, projicitur in lacum, catenis cingitur, ad ultimum apud Taphnas in Ægypto a populo lapidatur. Tertullianus, II, 137. — S. Hilarius, IX, 233, 1072; X, 156. — S. Zeno, XI, 410, 411. — Philastrius, XII, 1232. — S. Ambrosius, XVI, 554; XVII, 561. — S. Hieronymus, XXIII, 413, 566, 567; XXIV, 61, 681, 682, 845, 846, 854, 855, 867; XXV, 104, 587-589, 592, 624, 640, 665, 721. — S. Augustinus, XXXIII, 846; XXXIV, 344; XXXVII, 1917; XLI, 236, 582, 583, 591; XLV, 1429. — Cassianus, L, 85. — Cassiodorus, LXX, 176. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 636; LXXVI, 797, 862; LXXVII, 20, 197, 256, 851. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 142, 167, 168, 423. — B. Alcuinus, CI, 1122, 1127. — Rabanus Maurus, CXI, 76, 77, 797, 798, 959, 960, 1050, 1051. — Valafridus Strab., CXIV, 9 *et seqq*, 40. — Haymo, CXVII, 12, 222; CXVIII, 891. — Guibertus abb., CLVI, 449. — Rupertus abb., CLXVII, 1363, 1365; CLXVIII, 879. — Godefridus abb., CLXXIV, 289. — S. Bernardus, CLXXXII, 333. — Adamus Scotus, CXCVIII, 824. — Hugo Elerianus, CCII, 257. — Philippus de Harveng, CCIII, 1105. — Petrus Cantor, CCV, 39, 40, 172, 173, 185. — Petrus Blesens., CCVII, 362. — S. Martinus Legion., CCVIII, 793.

JEROBOAM, qui decem tribus a domo David et a templo Dei separans, ad idololatriam perduxit. S. Ambrosius, XVI, 217. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone 27. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 598. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 170. — S. Agobardus, CIV, 233. — Rabanus Maurus, CIX, 199, 1099; CXI, 59, 64. — Rupertus abb., CLXVII, 1276; CLXIX, 361; CLXX, 581. — Godefridus abb., CLXXIV, 511.

JESUS, sacerdos magnus. S. Hieronymus, XXIII, 288, 562. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — Rabanus Maurus, CXI, 65.

JESUS, filius Sirach. Philastrius, XII, 1171. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 165, 166.

JETHRO, sacerdos Madianitarum, cujus filiam Moyses duxit in uxorem. — S. Ambrosius, XIV, 329. — S. Augustinus, XXXIV, 619. — Rabanus Maurus, CVIII, 87, 88.

JEZABEL impia, Achab regis impii conjux, quæ occidit prophetas Domini; a canibus dilacerata post mortem. Philastrius, XII, 1127. — S. Ambrosius, XIV, 585; XVI, 344, 345, 1210. — B. Alcuinus, C, 1106, 1107. — Raban Maur., CXI, 65. — Rupertus abb., CLXIX, 881, 882, 886, 1067.

JOAB, filius Sarviæ sororis David, dux exercitus regis. S. Augustinus, XXXVI, 715. — Rabanus Maurus, CIX, 112.

JOAS filius Ochosiæ, qui, dum senatus regius occiditur, solus evasit, et rex Judæ a suis ministris interfectus periit. Cassianus, XLIX, 458. — Rabanus Maurus, CVIII, 1171, 1172; CIX, 513; CXI, 58.

JOATHAN, filius Oziæ rex Juda. S. Hieron. XXIV, 101, 102. — Raban. Maurus, CVIII, 1171, 1172; CIX, 513; CXI, 58.

JOB filius Zaræ de Bosra rex Idumæorum, homo gentilis, fide clarus, humilitate summus, hospitalitate præcipuus, in disciplina mansuetus, in eleemosynis largus, dives in censu, extemplo factus egenus, locuplex in liberis, repente orbus; tentationi traditus, sed contra tentationem fidei lorica armatus; factus gloriosus in certamine, æquanimis in dolore, damna omnium pertulit, sed inter supplicia Deum glorificavit, et pro tanta virtute patientiæ, duplici in fine remuneratione sublevatus. Vixit autem post plagam centum quadraginta annis, et fuerunt omnes dies vitæ ejus ducenti quadraginta octo anni, et mortuus est atque sepultus in regione sua. Tertullianus, I, 1271; II, 103. — S. Cyprianus, IV, 588. — S. Hillarius, IX, 328, 473, 537, 562, 618; X, 723, 724. — S. Zeno, XI, 316, 317, 439-442 *et seqq.* — S. Ambrosius, XIV, 278, 798, 801, 808, 829, 1019, 1054; XV, 1371, 1396, 1397, 1624; XVI, 1021; XVII, 134. — S. Hieronymus, XXII, 677; XXIII, 381, 382, 539, 592, 885, 890, 971; XXV, 721; XXVI, 527. — S. Gaudentius, XXXI, 835, 837. — S. Augustinus, XXXII, 1529; XXXIII, 242, 549, 1105; XXXV, 1697,

2067, 2027, 2361; XXXVI, 220, 255, 527, 559, 669; XXXVII, 1150, 1151, 1207, 1255, 1382-1584, 1612, 1732, 1758, 1794, 1881; XXXVIII, 147, 264, 500, 569; XXXIX, 1511, 1692, 1739, 1813, 1841, 1842, 1844; XL, 615, 652, 704, 716, 719; XLI, 37, 609; XLIV, 159, 161, 162, 283, 705; XLV, 1652, 1820, 1823 — S. Maximus Taurin., LVII, 455 — S. Fulgentius, LXV, 516.—S. Gregorius Magnus, LXXV, 515-525. 528-557, 542, 551, 562, 566-568, 572, 576, 579, 583, 584, 590, 605, 606, 608, 610, 616, 634, 635, 637, 661, 691, 695, 699, 773, 776, 779, 781, 782, 801, 809, 830, 881, 882, 917, 954, 968, 969, 976, 981, 991, 991, 999, 1000, 1040, 1064. 1074-1080, 1136; LXXVI, 104, 204, 205, 213, 253, 256, 237, 249 *et seqq.*, 556, 534, 755, 754, 769; LXXVII, 741; LXXIX, 643. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108, 136, 163. — B. Alcuinus, CI, 1121, 1282. — Rabanus Maurus, CXI, 50, 111, 1236. — Valafridus Strab., CXIII, 747, 718, 790, 805, 822, 838. — Haymo, CXVIII, 909. — S. Odo abb., CXXXIII, 109 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 455; CLXVIII, 961, 963, 968, 970, 971, 978, 985, 1001, 1009, 1104, 1105, 1107, 1150 *et seqq.*; CLXIX, 63, 76, 86; CLXX, 381. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1281. — Godefridus abb, CLXXIV, 946, 947, 1113.—Hugo de S. Victore, CLXXVII, 705. — Abælardus, CLXXVIII, 1561. — S. Bernardus, CLXXXIII, 471. 829. — Petrus Lombardus, CXCII, 559, 498. — Adamus Scotus, CXCVIII, 534. — Philippus de Harveng, XXIII, 1169, 1182, 1186. — Petrus Biesens., CCVII, 795, 826. — S. Martinus Legion., CCVIII, 154, 157, 165, 166 — Alanus de Insulis, CCX, 344.

JOBAD, qui idem ac Job putatur esse. S. Hieronymus, XXIII, 996. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 516 — Rabanus Maurus, CIX, 287.

JOEL propheta, qui fuit de tribu Ruben, natus in agro Betheron, ubi etiam in pace mortuus est atque sepultus. S. Augustinus, XLI, 583, 587. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 186. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 144, 170. — B. Alcuinus, CI, 1122. — Rabanus Maurus, CIX, 35; CXI, 68. — Haymo, CXVII, 97 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVIII, 205.

JONADAB, filius Rechab, ex familia Jethro, austeritate vitæ conspicuus et Rechabitarum pater. S. Augustinus, XXXVI, 875, 876, 890. — Cassianus, XLIX, 1174. — S. Agobardus, CIV, 214. — Philippus de Harveng, CCIII, 932.

JONAS, filius Amathi, ad gentium præconia mittitur, missus contemnit, contemnens fugit, fugiens dormit: propter quem periclitatur navis, sed magister navis latentem reperit, cetus abjectum devoravit, orantem revomuit; rejectus prædicavit subversionem. Sed contristatur in pœnitentia urbis, et saluti gentium invidit; gaudet etiam sub hederæ virentis umbraculo, et dolet subito arescente. Tertullianus, II, 840, 999. — S. Hilarius, IX, 473, 1007, 1008. — S. Zeno, XI, 324, 444-450. — S. Ambrosius, XIV, 222, 1129; XV, 1723; XVI, 1001. — S. Hieronymus, XXIII. 576; XXIV, 854; XXV, 928, 1110, 1117, 1119, 1121, 1122, 1145, 1372, 1373. — S. Augustinus, XXXIII, 242, 291, 382-384; XXXIX, 1610; XL, 666; XLI. 583, 587. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone 37. — S. Maximus Taurin, LVII, 357, 358, 602, 603, 814, 815. — S. Cæsarius Arelat., LXVII, 1017. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 746; LXXIX, 391, 632. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 115, 144, 171. — B. Alcuinus, CI. 1123. — Rabanus Maurus, CXI, 68. — Haymo, CXVII, 127 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 402, 415, 417, 318; CLXX, 118, 119. — Philippus de Harveng, CCIII, 1108-1110.

JONATHAS, filius Saulis, quem occisum in prælio David, cujus amicus erat, amare deflevit. Tertullianus, II, 378. — S. Ambrosius, XVI, 179. — S. Hieronymus, XXIII, 331. — S. Maximus Taurin., LVII, 316. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 557; LXXIX, 337, 338, 359-363, 369, 380, 381, 399. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 410. — Ven. Beda, XCIII, 442. — Rabanus Maurus, CIX, 42, 54, 1187. — Walafridus Strab., CXIII, 553, 554, 561, 662. — Angelomus Luxov., CXV, 299, 300 *et seqq.*, 313, 534. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 688 *et seqq.*

JOSAPHAT, filius Asa, rex Juda, misit qui verum Dei cultum docerent civitates regni. S. Hieronymus, XXIII, 558. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 91. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 225, 280. — S. Agobardus, CIV, 97. — Rabanus Maurus, CIX, 492, 493; CXI, 60. — Haymo, CXVII, 105. — Rupertus abb., CLXVIII, 879.

JOSEPH, princeps Ægypti, filius Jacob ex Rachel, ortus in terra Chanaan, benedictus in primogenitum Israel, et accipiens primatum Ruben, dilectus patri, et solus præ cæteris hæres paternæ possessionis. Hic zelo sublatus a fratribus in lacum mittitur, ob invidiam venditur, factus humilis usque ad servitutem, patiens usque ad carcerem, pudicus usque ad passionem, fit in interpretatione sapiens, in consilio futuri prudens, in regno particeps, in fecunditate ordinator providus, in fame dispensator justus, ad reddendam pro malo bonæ retributionis gratiam promptus, dum injuriam fratribus non rependit, sed fame depulsa necessitatis subsidia contulit. Principatus est in Ægypto annis octoginta; exactisque ætatis centum et decem annis, diem ultimum clausit. Tertullianus, I, 596; II, 346, 626, 957. — S. Cyprianus, IV, 629, 641, 667, 689, 802. — S. Zeno, XI, 299, 316. — Philastrius, XII, 1251, 1254. — S. Ambrosius, XIV, 641-645, 652, 655, 656-659, 666, 688, 856, 1098, 1099, 1110; XV, 1371, 1414, 1610, 1625; XVI, 43, 56, 108, 118, 122, 124-126, 362, 884, 885, 1086, 1181. — Juvencus, XIX, 568, 372 *et seqq.* — Rufinus, XXI, 327, 328 *et seqq.* — S. Hieronymus, XXII, 463; XXV, 1493; XXVI, 193, 527. — S. Augustinus, XXXIV, 98, 461, 582, 588, 593, 594; XXXV, 2163; XXXVI, 1021; XXXVII, 1037, 1404; XXXVIII, 1439; XXXIX, 1509, 1592, 1765, 1766, 1768, 1770, 1773, 1924; XLI, 563. — Cassianus, XLIX, 1077. — S. Prosperus, LI, 299, 625. — Cassiodorus, LXX, 589. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 585, 745; LXXVI, 408, 545, 546, 1054, 1055, 1217; LXXVII, 937. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 134, 270, 273. — Ven. Beda, XCIII, 365; XCIV, 1272. — B. Alcuinus, C, 1152. — Rabanus Maurus, CVII, 621, 623, 629, 633, 635, 645, 649, 668, 669; CIX, 718; CXI, 44. — Walafridus Strab., CXIII, 168, 170 *et seqq.*, 182. — Angelomus Luxov., CXV, 242. — Haymo, CXVI, 195; CXVIII, 969. — Remigius monac., CXXXI, 114 *et seqq.* — S. Petrus Damian., CXLIV, 592; CXLV, 661. — Samuel Marochianus, CXLIX, 342, 343. — Guibertus abb., CLVI, 311, 328 *et seqq.* — S. Bruno Astens., CLXIV, 218 *et seqq.* — Herveus, CLXXXI, 1654. — S. Bernardus, CLXXXII, 69, 829, 962. — Petrus Lombardus, CXCII. 495. — Adamus Scotus, CXCVIII, 272, 289, 821, 822. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1116, 1125 *et seqq.*, 1159, 1141. — Philippus de Harveng, CCIII, 729, 1057. — Petrus Cantor, CCV, 169. — Thomas Cisterc. monac., CCVI, 519. — Alanus de Insulis, CCX, 231, 236.

JOSIAS, filius Amon, rex Juda; celebravit Pascha, a sagittariis vulneratus e vita decessit. S. Ambrosius, XVI, 1576, 1598. — S. Hieronymus, XXV, 121. — S. Augustinus, XXXIII, 801; XLI, 548. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — Rabanus Maurus, CIX, 266, 267, 270, 527, 528, 1106, 1107. — Adamus Scotus, CXCVIII, 824. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1415 *et seqq.*

JOSUE, filius Nun, ex tribu Ephraim in Ægypto natus; Moysi discipulus, et potestatis successor, novique prælii triumphator. Qui, quousque expediret victoriam ut sol staret, cœlo imperavit. Jordanis etiam cursum transitu suo resistere fecit. Jericho inexpugnabiles muros elangentium tubarum sono dejecit. Chananæorum evertit regna, reges exstinxit, ac populum Dei solus in terram repromissionis induxit, eamque sorte distribuit. Viginti septem annis præfuit in Israel, occubuitque centum et decem annorum atque sepultus est in Tamnathsare civitate sua. Tertullianus, II, 343, 622, 937. — Lactantius, VII, 459, 501, 659, 956. — S. Hilarius, X. 463. — S. Zeno, XI, 551. — Philastrius, XII, 1128, 1288. — S. Ambrosius, XIV, 895, 1154; XV, 1463; XVI, 130. 651, 674. — S. Hieronymus, XXV, 1391; XXVIII, 199. — S. Gaudentius, XXXI, 873. — S. Augustinus, XXXII, 821; XXXIX, 1353; XLI, 522, 568; XLII, 271. — Cassianus, XLIX, 938. — Anonymus, LIX, 529. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524; LXXVI, 408, 970; LXXIX, 67, 195, 630. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 138, 371. — Ven. Beda, XCI, 911; XCIII, 417. — B. Alcuinus, CI, 1121, 1125. — Rabanus Maurus, CVIII. 130, 137, 778, 1118, 1120, 1124; CIX, 1090-1092; CXI, 54, 112. — Walafridus Strab., CXIII, 212. — Haymo, CXVI, 937; CXVIII, 891. — Rupertus abb., CLXVII, 736, 998, 999, 1019, 1022; CLXVIII, 879, 1390; CLXIX, 117. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 671. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1241, 1260, 1268, 1271. — Philippus de Harveng, CCIII, 1010. — Alanus de Insulis, CCX, 343, 544.

JUDAS, regalis successionis insignis prosapia, cui ducatus bellorum, et Israel traditur regnum, qui nomen genti ex suo nomine dedit, præpotens ut leo in regni virtute, et clarus splendore potentiæ. Cujus quidem imperii posteritas non cessavit, quousque Christus, quasi catulus leonis, ex germine ejus ortus ascenderet, atque spes gentium ex virginali procedens utero mirabiliter coruscaret. Lactantius, VII, 473. — S. Zeno, XI, 434, 435, 439. — S. Ambrosius, XIV, 678, 679, 856; XV, 1610. — S. Hieronymus, XXIV, 79. — S. Augustinus, XXXIV, 812; XXXVI, 540, 855, 863; XLII, 459, 456,

457. — Cassiodorus, LXX, 358. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106. 135, 268. — Rabanus Maurus, CVII, 625, 627. — Godefridus abb., CLXXIV, 1025, 1028. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 652. — S. Bernardus, CLXXXII, 89, 809.

JUDITH vidua, filia Merari, de tribu Simeon, magnanimis in gloria, viris præstantior. Hæc pro salute populi mortl se obtulit, nec trepidavit furorem regium; nam dormientem necavit principem, salvo pudore suis civibus triumphum victoriæ reportavit. Vixit autem annis centum et quinque, sepultaque est in spelunca viri sui Manasse in Bethulia civitate. S. Ambrosius, XVI, 169, 170, 246, 1197. — S. Hieronymus, XXIII, 412. — S. Augustinus, XLI, 583. — S. Fulgentius, LXV, 319, 320. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116, 148. — B. Alcuinus, CI, 1127. — Rabanus Maurus, CIX, 541, 543, 558, 565, 567, 568, 570-572, 589, 593, 597, 618, 621, 622, 624, 627, 628, 634, 636; CXI, 66. — Walafridus Strab., CXIII, 755 *et seqq.* — Hugo de S. Victore, CLXXV, 743 *et seqq.*; CLXXVII, 1169, 1172, 1175. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1475. — Philippus de Harveng, CCIII, 1184. 1185.

LABAN, pater Liæ et Rachel, quas Jacob duxit in uxores. S. Ambrosius, XIV, 582, 623. — S. Augustinus, XXXIX, 1763; XLII, 432. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 565, LXXVII, 981. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 260. — Rabanus Maurus, CVI, 606, 607; CXI, 42. — S. Petrus Damian., CXLV, 1004. — Petrus Cantor, CCV, 83.

LAMECH, qui interpretatur percutiens, interfecit Cain; quod etiam ipse postea se perpetrasse uxoribus confessus est. S. Hilarius, IX, 1022. — S. Ambrosius, XIV, 560. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101. — Rabanus Maurus CXI, 35. — Angelomus Luxov, CXV, 151. — Walafridus Strab., CXIII, 101. — S. Bruno Astens., CLXIV, 175. — Rupertus abb,, CLXVII, 533; CLXVIII, 816.

LEVI sacerdotalis auctor originis, cum tribu Juda permistione generis junctus, sed in Israel toto divisus; carens propriæ sortis funiculo, et habitans in universis sortibus fratrum. S Ambrosius, XIV, 677. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 135. — Rupertus abb., CLXVII, 581

LIA, Laban filia et uxor Jacob, cui plurimos genuit liberos. Juvencus, XIX, 368. — S. Maximus Taurin., LVII, 799. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 761; LXXVI, 954; LXXVII, 449. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 259 *et seqq.*, 264 *et seqq.* — Ven. Beda, XCII, 797. — Rabanus Maurus, CVIII, 601; CIX, 1219; CXI, 40. — S. Petrus Damian, CXLV, 1004-1006 — Rupertus abb., CLXVII, 474. — S. Bernardus, CLXXXIV, 755, 1276, 1277. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 2, 6. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1116. — Petrus Cantor, CCV, 119, 575.

LOT filius Aram, consanguineus Abrahæ, pater Moab et Amon, apud Chaldæos natus; homo justus, hospitalis, in Sodomis pie casteque inter nefariam gentem conversatus, qui propter solum hospitalitatis officium etiam susceptor effectus est angelorum, sulphureumque exitium ac Sodomitarum evasit incendium, mansitque postea in urbe Segor, quæ est juxta mare Mortuum. Tertullianus, II, 602. — S. Ambrosius, XIV, 421, 426, 440, 441, 457; XV, 1339; XVI, 214. — Juvencus, XIX, 355 *et seqq.*, 359, 363. — S. Petrus Chrysolog. LII, in sermonibus 10, 12, 42. — S. Maximus Taurin., LVII, 464. — S. Paulinus Nolan., LXI. 662. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 750; LXXVII, 102, 103, 855, 856. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 134, 245. — Rabanus Maurus, CVII, 555; CXI, 36. — Walafridus Strab., CXIII, 150, 133. — Haymo, CXVIII, 911. — Guibertus abb., CLVI, 117, 118. — Rupertus abb., CLXVII, 374, 413. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 646 *et seqq.*; CLXXVI, 1023, 1024. — S. Bernardus, CLXXXIV, 1041. — Gerhohus, CXCIII, 752. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1101. — Alanus de Insulis, CCX, 344.

MACHABÆI principes, Judas scilicet et fratres ejus, qui bellum gloriosum adversus hostes populi Dei gesserunt. Tertullianus, II, 606. — S. Augustinus, XXXV, 2192; XLV, 1733. — S. Valerianus, LII, 746, 747. — S. Maximus Taurin., 691-698 — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1293 *et seqq.* — Hugo de S. Victore, CLXXV, 748 *et seqq.* — Petrus Comestor, CXCVIII, 1505 *et seqq.* — Hugo Eterianus, CCII, 198.

MACHABÆI septem fratres, in fide stabiles, in spe fortes, divinæ legis constantissimi observatores, inter tormenta acerbissima patientes, ab Antiocho rege pro lege Dei cum matre eorum atrociter interempti, coronas martyrii meruerunt. S. Cyprianus, IV, 351, 668, 671. — S. Zeno, XI, 578. — S. Ambrosius, XVI, 633, 656. — S. Hieronymus, XXIII, 911, 1066 — S. Gaudentius, XXXI. 948, 949 *et seqq.* — S. Augustinus, XXXIII, 156; XXXV, 2192; XXXVI, 389, 855, 856, 868; XXXVII, 1945; XXXVIII, 202, 1300, 1377, 1379, 1380; XLI, 596; XLIII, 729; XLV, 1755. — S. Leo Magnus, LIV, 241; LV, 520. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116, 148, 174, 175, 423. — Ven. Beda, XCIII, 451. — Rabanus Maurus, CIX, 1236, 1237; CXI, 66. — Rupertus abb., CLXIX, 1422.

MALACHIAS, post egressionem populi in Sophia est genitus; vir justus et aspectu decorus, quem Judæi Malachiam, id est angelum Domini, ideo asserunt vocatum, quia quæcunque prædicebat, confestim angelo de cœlis veniente, confirmabantur. Hic autem admodum juvenis mortuus atque in agro proprio sepultus est. S. Hieronymus, XXV, 1541; XXVI, 124. — S. Augustinus, XLI, 593, 699. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 145, 174. — B. Alcuinus, CI, 1123. — Rabanus Maurus, CXI, 69.

MANASSES, dilatatus in millibus, una cum Joseph patre suo mystice passus tributum. Hi sunt patres apostolorum et principes populi Judæorum, tribus Jacob, et præclara progenies Israel. Quibus pater moriens pro divitiarum copiis, sanctificationis gratiam dereliquit, quique regnante Joseph in Ægypto, regnaverunt, ibique etiam post longam vitæ quietem occubuerunt et sepulti sunt. S. Hilarius, IX, 388. — S. Ambrosius, XVII, 988, 989. — S. Hieronymus, XXIII, 1079; XXV, 1340. — S. Augustinus, XXXIV, 820; XXXVI, 719, 1022. — Cassiodorus, LXX, 580. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 136. — B. Alcuinus, C, 1131. — Rabanus Maurus, CIX, 265, 522; CXI, 49, 63. — Haymo, CXVI, 195; CXVIII, 928. — Rupertus abb., CLXX, 585. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1415.

MARDOCHÆUS, defensor et tutor Esther, captivus abductus in Babylonem, et a rege summo honore affectus. Rabanus Maurus, CIX, 645, 660. — Walafridus Strab., CXIII, 744. — Rupertus abb., CLXVIII, 193, 879; CLXIX, 1000, 1379, 1380, 1382, 1384.

MARIA, soror Moysis et Aaron, cum in mitissimum hominum Moysen obmurmurasset, in pœnam lepra percussa est. S. Zeno, XI, 310. — S. Ambrosius, XVI, 1203, 1204. — S. Hieronymus, XXIII, 885. — S. Augustinus, XXXIX, 1638. — S. Salvianus, LIII, 46. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109. — Ven. Beda, XCIII, 400, 405. — Rabanus Maurus, CVIII, 661, 662, 664, 666, 850; CXI, 53. — Rupertus abb., CLXVII, 652, 869, 872. — Gerhohus, CXCIII, 1026. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1227, 1232 — Petrus Cantor, CCV, 134.

MATHAN, sacerdos Baal. S. Augustinus, XXXII, 633. — B. Alcuinus, C, 725.

MATHATHIAS, sacerdos magnus, qui studium pro tuenda religione ostendit, et pro illa strenue decertavit. Rabanus Maurus, CIX, 1140, 1143, 1148. — Rupertus abb., CLXVIII, 879.

MATHUSALEM, filius Henoch, qui solus in terra vixit 969 annis. S. Hilarius, X, 537. — Juvencus, XIX, 351. — S. Hieronymus, XXIII, 947. — S. Augustinus, XXXIV, 518; XLI, 449, 451; XLIV, 398. — Rabanus Maurus, CVII, 510, 511; CXI, 33.

MELCHISEDECH, rex Salem, sacerdos Dei altissimi primus, verique oblator sacrificii, cujus origo secreta. Iste Abraham revertenti post victoriam benedixit, idem in typo veri sacrificii de frugibus terræ prior panem et vinum Deo hostiam obtulit, quia sacerdotium et regnum vere primogenitis debebatur, antequam Aaron sacerdotio fungeretur. Post diluvium urbem condidit Salem, id est Jerusalem, in qua regnavit et decessit annis sexcentis natus. — S. Cyprianus, IV, 375, 376. — Philastrius, XII, 1186, 1231, 1282, 1303. — S. Ambrosius, XIV, 475; XVI, 404, 438, 607. — S. Hieronymus, XXII. 676 *et seqq.*; XXIII, 961. — S. Augustinus, XXXIII, 769; XXXIV, 567; XXXV, 2325-2329; XLI, 500. — S. Maximus Taurin., LVII, 798. — Cassiodorus, LXX, 890. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104, 132, 239. — B. Alcuinus, C, 536, 1062, 1063 *et seqq* — Rabanus Maurus, CVII, 540; CVIII, 505; CXI, 35. — Remigius monac., CXXXI, 100. — Guibertus abb., CLVI, 127. — S. Bruno Astens., CLXIV, 188, 189, 1127. — Rupertus abb., CLXVII, 377, 378, 380; CLXVIII, 1313; CLXX, 583. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1094. — Philippus de Harveng, CCIII, 670, 671. — S. Martinus Legion., CCVIII, 218.

MICHÆAS propheta, de tribu Ephrem in Morasthi ortus est. Hic quoniam peccantem Achab sæpius arguebat, sub Joram filio ejus de præcipitio magno projectus occubuit. Sepultus est in terra sua juxta Polyandrum, quod est prope Naim. S. Ambrosius, XVI, 1234. — Cassiodorus, LXIX, 1164. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 145, 172. — B. Alcuinus, CI, 1123. — Rabanus Maur., CIX, 216,

490 — Walafridus Strab., CXIII, 610.— Haymo, CXVII, 141 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXIX, 118. — Godefridus abb., CLXXIV, 511. — S. Martinus Legion., CCVIII, 169.

MICHOL, filia Saulis, quæ data fuit in uxorem Davidi, cui vitam servavit demittens eum per fenestram, sed ipsum coram Domino saltantem derisit. S. Ambrosius, XVI, 1179. — Ven. Beda, XCI, 681. — Rabanus Maurus, CIX, 85, 86. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1313. — Petrus Cantor, CCV, 60.

MOAB, filius Lot, cujus generatio a Deo maledicta. S. Hilarius, IX, 589.—S Augustinus, XXXIV, 739; XXXVII, 1052. — Rabanus Maurus, CIX, 379; CXI, 36.

MOYSES, filius Amram ex tribu Levi, dux et propheta Israel, regis filiæ adoptivus, Dei amicus, Pharaonis dominus populum Dei a jugo Ægyptiorum liberavit, quem in eremo quadraginta annis rexit; multiplicibus victoriis miraculisque clarus obiit centum viginti annos natus. Tertullianus, I, 382, 385, 387, 403; II, 85, 257, 305, 326, 346, 456, 600, 602, 622, 697, 763, 835, 876, 937. — S. Cyprianus, IV, 481, 662, 684. — S. Zeno, XI, 376. — S. Ambrosius, XIV, 124, 125, 245, 319, 329, 1152; XV, 1301, 1449 1462, 1471, 1510; XVI, 111, 112, 161, 171, 302, 479, 1136, 1206, 1228; XVII, 39, 40, 823. — S Hieronymus, XXIII, 258, 340, 241, 307, 577; XXIV, 97, 98, 697; XXVI, 259, 530, 576, 591, 420. — S. Augustinus, XXXIII, 96, 521, 610, 611; XXXIV, 18, 597, 599, 614, 619, 653, 656, 684, 706, 743; XXXV, 1403, 1779, 2170-2172, 2174, 2198, 2222; XXXVI, 889, 933; XXXVII, 1141, 1265, 1267, 1329, 1414, 1788, 1789, 1802, 1857; XXXVIII, 59, 63, 64, 81, 161, 196, 199, 687, 758; XXXIX, 1553, 1554, 1635, 1781, 1789, 1813, 2026, 2262; XL, 662, 663; XLI, 565, 568, 596, 599, 662; XLII, 229, 320, 321, 525, 325, 326, 330, 554, 443, 444, 450, 452, 461, 568, 811, 812; XLIII, 505. — Cassianus, XLIX, 862 — S Petrus Chrysolog., in sermonibus 43, 65, 69, 85, 126, 131, 147. — S. Maximus Taurin., LVII, 250. — S. Fulgentius, LXV, 595. — Cassiodorus, LXX, 526, 643, 644. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 796-798, 872; LXXVI, 60, 71, 72, 100, 110, 408, 947, 970, 1209; LXXVII, 20, 21, 31, 35, 39, 474; LXXIX, 67, 285, 286, 409 — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109, 137, 288 *et seqq.*, 371. — Ven. Beda, XCII, 365-367, 405, 407, 417.—Rabanus Maurus, CVIII, 14, 15, 17, 18, 23 *et seqq.*, 84, 86, 88, 89, 250-254, 239, 340, 478, 563, 627, 630, 740, 776, 777, 921; CIX, 69, 719; CX, 661; CXI, 52, 922; CXII, 800. — Walafridus Strab., CXIII, 192 *et seqq.*, 202 *et seqq*, 212, 434; CXIV, 442, 819 *et seqq.* — Angelomus Luxov., CXV, 111, 112.—Haymo, CXVI, 195, 701, 709; CXVIII, 909. — S. Petrus Damian., CXLV, 687. — Samuel Marochianus, CXLIX, 341. — Ekkehardus, CLIV, 497-499. — S. Bruno Astens., CLXIV, 531 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 573, 576, 578, 590, 641, 645, 697, 728, 742, 962, 997, 998; CLXVIII, 879, 1330; CLXIX, 19, 64, 73, 102, 107, 117, 118, 121, 267, 1104; CLXX, 77, 105, 111, 373, 580. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1281.— Godefridus abb., CLXXIV, 646, 647. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 32, 53, 654, 849 *et seqq.*; CLXXVII, 497, 695, 718, 719. — Herveus, CLXXXI, 1654, 1655. — Petrus Lombardus, CXCI, 895; CXCII, 82. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 332, 334. — Adamus Scotus, CXCVIII, 731, 735, 773-775, 822. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1143 *et seqq.*, 1190 *et seqq.*, 1239. — Philippus de Harveng, CCIII, 1185. — Petrus Cantor, CCV, 79, 137, 173, 212. — S. Martinus Legion, CCVIII, 169, 170. — Alanus de Insulis, CCX, 342, 343.

NAAMAN, militum præfectus apud regem Syriæ, quem a lepra Elisæus mundavit. S. Optatus, XI, 1061, 1062. — S. Ambrosius, XIV, 1222, 1627. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 797. — S. Isidorus Hispal, LXXXIII, 114, 141. — Ven. Beda, XCII, 317; XCIII, 454; CIV, 1237. — Rabanus Maurus, CX, 231, 232. — Angelomus Luxov., CXV, 505.— Rupertus abb., CLXVII, 1265.— Godefridus abb., CLXXIV, 220, 221. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 719, 720. — Adamus Scotus, CXCVIII, 411. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1391.

NABAL, vir iniquus et avarus, cujus uxor Abigail Davidi placuit S. Ambrosius, XVI, 1067. — S. Salvianus, LIII, 52. — Rabanus Maurus, CIX, 64. — Rupertus abb., CLXVII, 1114. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 696. — Petrus Cantor, CCV, 83, 336.

NABOTH, quem, instigante Jezabel, lapidavit Achab, eo quod vineam suam illi concedere noluerit. S. Ambrosius, XIV, 751, 759; XV, 1800; XVI, 163, 345, 1012, 1097, 1098 — S. Hieronymus, XXIV, 259.— S. Gregorius Magnus, LXXIX, 224.—Rabanus Maurus, CIX, 217; CXI, 65. — Angelomus Luxov., CXV, 488, 489. — Haymo, CXVII, 13. — Rupertus abb., CLXVIII, 22, 25, 26, 879; CLXIX, 1578, 1579. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1383.

NABUCHODONOSOR, rex Babylonis potentissimus, qui propter superbiam septem annos inter feras habitavit. Tertullianus, I, 1248, 1269; II, 611, 731. — S. Hieronymus, XXIV, 843. — S. Augustinus, XXXIII, 325, 398, 796, 816; XXXV, 2391; XXXVIII, 1381; XXXIX, 150. — S. Salvianus, LIII, 110. — Anonymus, LIX, 532. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 688; LXXVI, 625, 715, LXXVII, 18. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116, 162. — B. Alcuinus, C, 1129. — Rabanus Maurus, CIX, 272, 276, 301, 372, 545, 556, 604, 611; CX, 803; CXI, 65, 856, 1102. — Walafridus Strab., CXIII, 691; CXIV, 42. — Angelomus Luxov., CXV, 542. — Ekkeardus, CLIV, 545. — Rupertus abb., CLXVII, 1500, 1505, 1507; CLXVIII, 346; CLXIX, 1000, 1066, 1068, 1342, 1343 *et seqq.*, 1356, 1358. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1232, 1233, 1273 *et seqq.*, 1312, 1314, 1315. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1420.

NADAB, filius Aaronis, cum fratre suo Abiu igne consumptus periit. S. Hilarius, IX, 485. — S. Salvianus, LIII, 45. — Rabanus Maurus, CVIII, 341, 342, 344. — Walafridus Strab., CXIII, 325. — Rupertus abb., CLXVII, 792. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1203.

NAHUM propheta, de tribu Simeon, in Helcesi, trans Betharim natus, ibique mortuus, suo jacet in tumulo. S Augustinus, XLI, 587, 588. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 145, 172.—B. Alcuinus, CI, 1123. — Haymo, CXVII, 167 *et seqq.*

NATHAN propheta, ex Gabaonitis, qui David regem legem Dei docuit, et peccatum quod esset in Bethsabee prævaricatus manifestavit; qui Salomonem ungens in principem consecravit; obiit senex in terra sua, sepultusque est cum dignitate. S. Hilarius, IX, 384. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 796, 798; LXXVII, 55. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 145 — Rabanus Maurus, CIX, 1095. — Walafridus Strab., CXIII, 573 *et seqq.*, 654.

NEHEMIAS, ex tribu Juda, qui cum Zorobabel sub rege Dario templum Domini reædificavit, muros Jerusalem exstruxit, atque Israel ad pristinum statum reduxit, cultum quoque religionis jusque sacerdotum et Levitarum restituit; in Jerusalem sepultus est. S. Ambrosius, XVI, 173, 174.—S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 147. —Vener. Beda, XCI, 883, 884, 886 *et seqq.*, 921, 923. — Rabanus Maurus, CXI, 70. — Walafridus Strab., CXIII, 713. — Haymo, CXVII, 23. — Rupertus abb., CLXVIII, 879; CLXIX, 1378, 1379.—Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1145. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1485, 1488.

NEPHTHALIM, filius Jacob, in pinguedine terræ uberrimus, et in doctrina legis abundans. S. Ambrosius, XIV, 687; XVI, 1098. — S. Augustinus, XXXVI, 835. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 135.—B. Alcuinus, C, 1131.

NEMROD, potens et robustus venator, prior arripuit insuetam in populos tyrannidem, et ipse aggressus est adversus Deum impietatis ædificare turrim. Philastrius, XII, 1224. — S. Ambrosius, XIV, 406, 415.— S. Hieronymus, XXIII, 955. — Paulus Orosius, XXXII, 758. — S. Augustinus, XXXV, 551; XLI, 491. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 237. — Rabanus Maurus, CVII, 528, 530; CXI, 35. — Rupertus abb., CLXVII, 566. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1087.

NOE, filius Lamech, decimus ab Adam, secundus pater orbis atque reparator, justitia insignis, longanimis in spe, sapiens in opere, solus in terris justus. Iste jussus arcam condidit, admonitus introivit, nec horruit diluvii fluctus. Nongentesimo quinquagesimo anno mortuus est. Tertullianus, I, 1307 *et seqq.*; II, 310, 600, 601. S. Cyprianus, IV, 258, 503.—Philastrius, XII, 1244, 1264, 1303. — S. Ambrosius, XIV, 361, 363, 377, 382, 393, 417, 701, 1006; XV, 1610; XVI, 59, 1181.—S. Hieronymus, XXII, 677, 678; XXIII, 236, 948. — S. Augustinus, XXXIII, 111, 272; XXXVII, 1358, 1751; XXXIX, 1611, 1952, 1953, 2028; 2068; XL, 717; XLI, 477, 598; XLII, 262, 266, 267. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 12, 14, 69, 147, 160, 163. — S Maximus Taurin., LVII, 576, 602. — S. Gregorius Magnus. LXXV, 524, 535, 671; LXXVI, 976.—S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 102, 152, 229 *et seqq.*, 235. — B. Alcuinus, C, 527, 532. — Rabanus Maurus, CVII, 513; CIX, 281, 1085; CXI, 53. — Walafridus Strab., CXIII, 110, 111. — Angelomus Luxov., CXV, 162. — Haymo, CXVIII, 891. — S. Petrus Damian., CXLIV, 44. — Guibertus abb., CLVI, 88, 93. — S. Bruno Astens, CLXIV, 177 *et seqq.*—Rupertus abb., CLXVII, 341 *et seqq.*, 349, 362; CLXIX, 87, 91, 286, 1266; CLXX, 150, 231, 582. — Godefridus abb., CLXXIV, 1112, 1113. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 48 *et seqq.*, 653, 644; CLXXVII, 694, 704, 1089. —Hervens. CLXXXI, 1646, 1647 — Petrus Lombardus, CXCII, 491.—Petrus Comestor, CXCVIII, 1082, 1087 - Petrus Cantor, CCV, 255. — S. Martinus Legion., CCVIII, 618.

NOEMI, uxor Elimelech. S. Ambrosius, XVI, 245.—

S. Augustinus, XLI, 465. — Rabanus Maurus, CVIII, 1201, 1205, 1210, 1211, 1221.

OCHOSIAS, filius Achab, qui prophetas Dei, maxime Eliam persecutus est. Rabanus Maurus, CIX, 221; CXI, 65. — Paschasius Radbertus, CXX, 70.

OPHNI ET PHINES, filii ambo Heli sacerdotis magni, qui propter scelera in bello adversus Philistinos occisi interierunt. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 29-30.—S. Isidorus Hispal., LXXXII, 279. — Rabanus Maurus, CIX, 21, 27; CXI, 58. — Angelomus Luxov., CXV, 281. — Petrus Cantor, CCV, 366.

ONAN, filius Judæ, qui Thamar duxit uxorem fratris sui ut illi semen suscitaret, sed frustrabat eam ne mater fieret, propterea a Deo punitus. S. Zeno, XI, 436. — S. Isidorus Hispal. LXXXIII, 268. — Godefridus, abb., CLXXIV, 1023, 1027.

OSEE propheta, de tribu Issachar, ortus in Belemoth, et in terra sua sepultus. S. Hieronymus, XXIV, 22, 122; XXV, 819, 950. — S. Augustinus, XLI, 584; XLII, 459. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 144, 169, 170.— Haymo, CXVII, 11 *et seqq.*, 222. — Rupertus abb., CLXVIII, 18.

OTHONIEL, filius Cenez, regem Mesopotamiæ devicit et a servitute liberavit populum Israel quem per quadraginta annos judicavit. Rabanus Maurus, CVIII, 1111, 1125, 1127, 1128. — Rupertus abb., CLXVII, 1024. — Petrus Cantor, CCV, 73.

OZIAS, rex Juda, qui sibi sumens officium sacerdotum, cum incensum adolere voluisset, lepra punitus est. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — S. Agobardus, CIV, 135, 161. — Rabanus Maurus, CIX, 246, 503, 512, 562. — Rupertus abb., CLXVIII, 1316. — Petrus Cantor, CCV, 134.

PHARAO, rex Ægypti, qui servitute oppressit Israelem, et cum a Moyse liberatum insequeretur fugientem, cum omni suo exercitu in aquis submersus periit. S. Hilarius, IX, 762. — S. Ambrosius, XIV, 421; XV, 1500, 1455. —S. Hieronymus, XXIV, 339, 619, 620, 657; XXV, 277. —S. Augustinus, XXXIII, 219; XXXIV, 498, 501, 601; XXXV, 2080, 2081; XXXVII, 1750, 1771; XXXVIII, 72, 75; XLI, 521; XLIV, 911. —S. Cæsarius Arelat., LXVII, 1044. - S. Gregorius Magnus, LXXVI, 587, 916. —S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108, 288 *et seqq.* — Rabanus Maurus, CVII, 634, 644, 647; CVIII, 27, 28; CX, 795, 796, 798, 800, 811, 814, 820, 821; CXI, 52.—Walafridus Strab., CXIII, 205. — S. Bruno Astens, CLXIV, 254, 241 *et seqq.* — Rupertus abb, CLXVII, 525, 563, 569, 588, 625; CLXVIII, 1394; CLIX, 61, 62, 1146. — Adamus Scotus, CXCVIII, 532.

PHAREZ, filius Juda de Thamar. S. Ambrosius, XV, 1597, 1601. — Godefridus abb., CLXXIV, 1025, 1021.

PHENENNA, Elcana uxor, quæ illi plurimos genuit liberos. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 27. —Angelomus Luxov., CXV, 248 *et seqq.* — Petrus Comestor, CXCVIII, 1295.

PHINEES sacerdos, filius Eleazari sacerdotis, filii Aaron, zelum Domini agens, Zambri coeuntem impudicum simul cum scorto Madianitide telo percussit, atque perpetuas sacerdotii infulas præmiumque victimarum in generationibus Israel meruit, pro eo quod zelo divini amoris accensus iram Domini feriendo placavit. S. Hieronymus, XXIII, 512; XXVII, 205. — S. Augustinus, XXXIX, 2203. — S. Prosperus, LI, 305. — Anonymus, LIX, 557. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 872; LXXVI, 91. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110, 138, 426. — Ven. Beda, XCIII, 408. — Rabanus Maurus, CIX, 21. — Rupertus abb., CLXIX, 881.— Petrus Comestor, CXCVIII, 1240. — Alanus de Insulis, CCX, 261.

PUERI TRES, ex stirpe regia clari, memoria gloriosi, scientia eruditi, fide pares, devotione stabiles, incorrupti corpore, sobrii mente, judices provinciarum, et regionum principes, paternarum quoque memores legum et a cibis gentilium vel immolatis nequaquam polluti, leguminibus vitam degentes et oleribus. Hi vigore virtutis contempserunt mortem, idolorum non adoraverunt ritum, regem sævissimum fidei robore vicerunt, restinxerunt quoque camini flammantis incendia, et inter horrendas spissa caligine flammas hymnum apertis vocibus cecinerunt. Jacent in Babylonia pariter sub uno specu positi, et cum magna veneratione sepulti. S. Cyprianus, IV, 553, 427, 490, 667. —. S. Zeno, XI, 522, 523. — S. Hieronymus, XXIV, 399; XXV, 511, 512. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1161. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 146. — Rupertus abb., CLXVIII, 879; CLXIX, 1353, 1354, 1368; CLXX, 128.— Petrus Lombardus, CXCII, 498.

RACHEL, filia Laban, uxor Jacob, mater Joseph et Benjamin. S. Cyprianus, IV, 689. — S. Hilarius, IX, 923. — S. Ambrosius, XVI, 222, 225, 262, 289, 1237. — Juveneus, XIX, 368 *et seqq.* — S. Hieronymus, XXIII, 257, XXV, 950. — S Augustinus, XXXIV, 1046; XLII, 432. — S. Maximus Taurin., LVII, 799. — S. Paulinus Nolan., LXI, 209 — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 75, 564, 764, 954; LXXVII, 449. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 140, 259 *et seqq.*, 264 *et seqq.* — Rabanus Maurus, CVII, 607, 617, 763, 905; CXI, 40, 773. — Angelomus Luxov., CXV, 126, 216 *et seqq.* — Paschasius Radbertus, CXX, 84, 133, 144, 145. — S. Petrus Damian., CXLV, 503, 590, 1004-1006. — S. Bruno Astens., CLXIV, 217. — Rupertus abb., CLXVII, 474. — S. Bernardus, CLXXXIV, 755, 1276, 1277.

RAHAB meretrix, quæ exploratores missos in urbe Jericho excepit hospitio, et sic illos salvavit; pro mercede, in captione urbis, cum suis servata. S. Ambrosius, XV, 1020, 1598, 1776; XVI, 674, 675; XVII, 698. — S. Hieronymus, XXIII, 243. — S Augustinus, XL, 540, 541 *et seqq.* — S. Fulgentius, LXV, 544, 545.. — Cassiodorus, LXX, 619. — Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 371, 374. — Ven. Beda, XCIII, 417. — Paschasius Radbertus, CXX, 61. — Rupertus abb., CLXVIII, 887, 1315; CLXX, 76. — Godefridus abb., CLXXIV, 1024-1026. — Herveus, CLXXXI, 1656. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1261.

REBECCA, filia Bathuelis, et uxor Isaac cui geminos genuit liberos, Esau scilicet et Jacob. Tertullianus, II, 598, 904. — S. Ambrosius, XIV, 432, 453; XV, 1245; XVI, 1216. — Juvencus, XIX, 564 *et seqq.* — S. Hieronymus, XXIII, 254. — S. Augustinus, XXXVII, 1673; XXXVIII, 58; XXXIX, 1757, 1758. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 770, 829. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 252, 253. — B. Alcuinus, C, 549. — Rabanus Maurus, CVII, 569, 571, 573, 578, 580, 590. — Walafridus Strab., CXIII, 153. — Angelomus Luxov., CXV, 201, 202 *et seqq.* — Remigius monac., CXXXI, 98. — Guibertus abb., CLVI, 200. — S. Bruno Astens., CLXIV, 199, 200 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 439-441, 443, 447; CLXVIII, 1312, 1313; CLXIX, 101, 104. — Hugo de S. Vict., CLXXV, 647 *et seqq.* — Adamus Scotus, CXCVIII, 155, 156. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1107, 1109.

ROBOAM, filius Salomonis, cui successit. Illo regnante, Israel in duas partes divisus est, et inde regnum Juda cui Roboam et regnum Israel cui Jeroboam præfuit. S. Hieronymus, XXIV, 61. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — Walafridus Strab., CXIII, 681. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 707. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1372.

RUBEN, primogenitus filius Israel, ætate fratribus major, sed posteritate numero minor, paternum torum polluit, atque ordinem primogenitæ dignitatis amisit. Rufinus, XXI, 314. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 135, 267. — B. Alcuinus, C, 1130. — Rabanus Maurus, CVII, 618; CVIII, 1145; CIX, 309; CXI, 43.

RUTH, mulier alienigena ex populo gentili, natione Moabitis, quam Booz in uxorem duxit, ex qua posthæc David oriundus. S. Ambrosius, XV, 1601-1603.—S. Augustinus, XL, 455. —S. Maximus Taurin., LVII, 818. —S. Paulinus Nolan., LXI, 660.—S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 390, 391.— Ven. Beda, CI, 1121. — Rabanus Maurus, CVIII, 1201, 1206, 1208, 1212, 1215, 1221; CX, 465; CXI, 111. — Paschasius Radbertus, CXX, 66, 89. — Rupertus abb., CLXVII, 1057, 1100, 1315, 1316; CLXVIII, 1315; CLXX, 76.— Godefridus abb., CLXXIV, 1026. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 688; CLXXVII, 1063.—Petrus Comestor, CXCVIII, 125.

SABA REGINA, quæ ab intervallis ultimis excitata venit ad audiendam Salomonis sapientiam. S. Maximus Taurin., LVII, 815. — S. Isidorus Hispal., LXXXIIII, 113, 417. — Ven. Beda, XCIII, 446. — Angelomus Luxov., CXV, 464. — Rupertus abb., CLXVII, 1175. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 181. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1569.

SALMANAZAR rex Assyriorum, qui contra Samariam pugnavit, et transtulit Israel cum Ozee rege in Assyrios. S. Hieronymus. XXIV, 579.—Walafridus Strab., CXIII, 725 *et seqq.*

SALOMON, filius David ex Bethsabee, vocatus sapientissimus hominum et Dominici dedicator templi : felix imperio, paternis meritis impar, dilectus a Deo, sapiens in judicio, in sententia justus, pacificus in regno. Qui poposcit sapientiam et impetravit, ut sciret dispositionem orbis terrarum et virtutes elementorum, naturas animalium et cogitationes hominum. Hic quoque mores composuit, rerum naturas reperit, sacramenta Christi et Ecclesiæ revelavit. Cujus principia bona fuerunt, novissima vero mala; nam, post multarum virtutum gloriam, amore depravatus femineo, et acceptam sapientiam perdidit, et in profundum idololatriæ flenda ruit a demersus est. Quadraginta annis regnavit, quinquaginta et duobus ætatem peregit, et sepultus est in civitate patris sui Bethleem. S. Hilarius, 695,

708, 826, 947, 948, 955. — S. Ambrosius, XIV, 857, 892, 894, 895, 1135; XV, 1289, 1299, 1417, 1592, 1595. — S. Hieronymus, XXII, 673 *et seqq.*, 682, 683; XXIII, 243, 283, 512, 1011-1013, 1023, 1051, 1116; XXIV, 61.—S. Augustinus, XXXIV, 77, 78, 453, 468; XXXVI, 94, 901; XXXVII, 1135, 1667, 1668; XLI, 540, 541, 551; XLII, 285, 450, 453, 459. — S. Petrus Chrysolog., in sermonibus, 48, 163. — Cassiodorus, LXX, 1113. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 556, 998; LXXVI, 199, 998; L. XVII, 101. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113, 140, 161, 413 *et seqq.*, 416, 417.—Ven. Beda, XCI, 757; XCIII, 441 *et seqq.* — B. Alcuinus, 658, 669, 725; CI, 1123, 1126, 1127. — Rabanus Maurus, CVIII, 187; CIX, 130, 132, 153 *et seqq.*, 186, 269, 468, 1096, 1097; CXI, 51, 101. —Walafridus Strab., CXIII, 584, 658, 674.— Angelomus Luxov., CXV, 397, 408 *et seqq.* — Paschasius Radbertus, CXX, 48, 65, 67. — Hincmarus, CXXV, 817. — Rupertus abb., CLXVII, 1141, 1145, 1176, 1178; CLXVIII, 877, 878, 880-882, 1207. — Godefridus abb., CLXXIV, 759. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 115, 116, 703, 704; CLXXVII, 696, 697, 714, 715, 868 *et seqq.* — S. Bernardus, CLXXXIV, 86, 234.— Richardus a S. Vict., CXCVI, 223 *et seqq.* — Petrus Comestor, CXCVIII, 1347 *et seqq.*, 1369, 1370. — Philippus de Harveng, CCIII, 625 *et seqq.*, 650 *et seqq.*, 643-645, 658, 659, 1002. — Alanus de Insulis, CCX, 75.

SAMSON, filius promissionis, genitus patre Manue, ex tribus Dan, Nazaræus vocatus, liberator Israel, et omnium fortissimus. Iste rugientem leonem mactavit, favumque ab ore mortui tulit, seras quoque portarum humeris tollens, in vertice montis imposuit. Vulpium caudis vinctis igne totam regionem Philistinorum succendit; vinctus rescissis funibus, maxilla asini mille viros peremit. Nervis intexta vincula, ut lanea fila, disrupit. Posthæc avaritia illecebrosæ mulieris deceptus, detonsis crinibus, vim sive virtutis amisit; nec mora, effossis oculis, columnas templi concutiens, ruina oppressus pariter cum hostibus defecit. Judicavit Israel annis viginti, et positus est in sepulcro patris sui. Philastrius, XII, 1122. — S. Ambrosius, XIV, 892; XVI, 744-746, 983 *et seqq.*, 993; XVII, 774, 775. — S. Hieronymus, XXII, 678; XXIII, 241, 921.—S. Augustinus, XXXV, 2177, 2202; XXXVII, 1041, 1126; XXXIX, 1659; XL, 702; XLI, 35, 39, 576; XLIII, 731. — S. Paulinus Nolan., LXI, 264. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 787; LXXVI, 1133, 1134.—S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 139, 389, 390. — Rabanus Maurus, CVIII, 1193, 1196 *et seqq.*; CXI, 57; CXII, 804. — Rupertus abb., CLXVII, 1041, 1043. — Godefridus abb., CLXXIV, 275, 276 *et seqq.* — Hugo de S. Victore, CLXXV, 263, 680. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1285 *et seqq.*—Alanus de Insulis, CCX, 212, 344.

SAMUEL propheta, filius Elcana, de Ramatha, ex tribu Ephraim, connumeratus Moysi in sacerdotibus Dei, ab ipsis cunabulis Domino consecratus, sedulus in ministerio, in gente princeps, in templo vates, cujus verbo obtemperaverunt cœli, occurrerunt nubila, effusi sunt imbres. Hic triumphator ex hostibus, Adjutorii lapidem posuit; hic primum principem in regno unxit. Sepultus est in suo vico Ramatha, quæ est in Bethleem. Tertullianus, II, 740.—S. Hilarius, IX, 233, 234.—S. Zeno, XI, 376.—S. Ambrosius, XVII, 209.—S. Augustinus, XXXII, 648, 652; XXXV, 2179, 2230, 2214, 2246; XXXVII, 1343; XL, 142, 143, 162, 163, 165, 533, 606; XLI, 532, 533. — Cassianus, XLIX, 547. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 408, 970; LXXIX, 113, 135 *et seqq.*, 141, 142, 221, 260 *et seqq.*, 294, 547, 350, 440, 441 *et seqq.*, 455 *et seqq.* — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 139, 391, 452. — Ven. Beda, XCI, 512, 518, 519, 541, 542, 548, 554, 564, 571, 674, 698; XCIII, 429, 433. — B. Alcuinus, CI, 1124, 1125.—Rabanus Maurus, CIX, 13, 15, 20, 23, 33, 34, 39, 43, 49, 56, 1094; CXI, 58.—Angelomus Luxov., CXV, 278 *et seqq.*, 294 *et seqq.*, 303 *et seqq.* — Haymo, CXVIII, 891.—S. Petrus Damian., CXLV, 531.—Rupertus abb., CLXVII, 1061, 1070, 1078; CLXVIII, 879, 1390. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 682 *et seqq.* — Petrus Lombardus, CXCI, 895; CXCII, 497, 498. — Gerhohus, CXCIV, 152. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 551. — Adamus Scotus, CXCVIII, 290, 822, 823. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1295, 1297, 1305, 1306, 1318, 1320.—Petrus Cantor, CCV, 80.

SARA, Abraham uxor et mater Isaac. S. Optatus, XI, 990, 991. — S. Ambrosius, XIV, 434, 436, 449, 497; XVI, 359, 785. — Juvencus, XIX, 355 *et seqq*, 359, 361, 362 *et seqq* —S Hieronymus, XXIII, 199.—S Augustinus, XXXII, 619; XXXIII, 325, 797; XXXIV, 555; XXXV, 2133; XXXVII, 1295, 1475; XXXIX, 1748; XL, 165, XLI, 439, 498, 507, 508; XLII, 422, 424, 425; XLIV, 720. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 917, 918 — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104 242.—Ven. Beda, XCII, 797.—Rabanus Maurus, CVII, 547, 552, 553, 560, 561, 570; CXI, 57.—Walafridus Strab., CXIII, 126, 134.—Guibertus abb., CLVI, 175.—S. Bruno Astens., CLXIV, 187 *et seqq.*, 199 *et seqq.*—Rupertus abb., CLVII, 372, 397, 417, 435; CLXX, 579.—Herveus, CLXXXI, 1648, 1649 *et seqq.* — S. Bernardus, CLXXXIV, 755. — Wolbero abb., CXCV, 1040 — Adamus Scotus, CXCVIII, 821. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1106. — Philippus de Harveng, CCIII, 633, 898. — S. Martinus Legion., CCVIII, 220.

SAUL, filius Cis, primus rex populi Judaici a Samuele consecratus, sed propter inobedientiam a Deo derelictus, in prælio adversus Philistæos devictus, sibi mortem conscivit. S. Cyprianus, IV, 259, 310, 595, 641, 667.—S. Ambrosius, XIV, 970, 1150; XVII, 645, 646, 944.—S. Hieronymus, XXIV, 501; XXV, 854, 883. — S. Augustinus, XXXIII, 171; XXXV, 2178; XXXVI, 148, 600, 619, 663; XXXVII, 1345; XXXVIII, 948, 1278; XL, 131, 134, 135; XLI, 536, 538, 577; XLIII, 298. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone, 109. — S. Maximus Taurin., LVII, 315, 316.—S. Fulgentius, LXV, 566, 567.—S. Gregorius Magnus, LXXV, 746; LXXVI, 70, 544, 575, 599, 741, 1102; LXXVII, 17, 53, 55; LXXIX, 248, 252, 260, 337, 347, 348 *et seqq.*, 361, 405, 406. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 401, 402, 404, 406, 410. — Ven. Beda, XCI, 577, 583, 592, 594, 633, 635, 698, 709; XCIII, 454, 442. — Rabanus Maurus, CVIII, 1187; CIX, 56 *et seqq.*, 44, 45, 70, 75; CXI, 58.—Walafridus Strab., CXIII, 558, 561, 616.—Angelomus Luxov., CXV, 305, 310.—S. Petrus Damian., CXLV, 108, 726. — S. Bruno Carthus., CLII, 869. — Rupertus abb., CLXVII, 1087, 1088, 1115, 1117; CLXVIII, 1390.— Hugo de S. Victore, CLXXV, 687, 689. — Gerhohus, CXCIII, 153, 154. — Adamus Scotus, CXCVIII, 815. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1303, 1306, 1322. — Philippus de Harveng, CCIII, 872, 925. — Petrus Cantor, CCV, 60, 62.

SEDECIAS, rex Juda, cujus oculos in Reblatha rex Babylonis, qui eum vicerat, evulsit. S. Hieronymus, XXIV, 813. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 787, 788. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114.—Rabanus Maurus, CIX, 274, 533; CXI, 64, 698, 1076, 1078, 1081, 1176.—Walafridus Strab., CXIII, 692; CXIV, 50. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1421, 1426, 1427.

SEM, filius Noe, qui nuditatem patris sui operuit, et ideo specialiter ab illo benedictus, in filiis suis Asiam possedit. S. Ambrosius, XIV, 363, 412, 676, 677; XV, 1610. — S. Hieronymus, XXIV, 961. — S. Augustinus, XLI, 477, 488. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103. — B. Alcuinus, C, 532. — Rabanus Maurus, CVII, 525; CIX, 231; CXI, 34.—Angelomus Luxov., CXV, 168.—Remigius monach., CXXXI, 78. — Guibertus abb., CLVI, 109. — Rupertus abb., CLXVII, 363 *et seqq.* — Petrus Comestor, CXCVIII, 1090.

SEMEI, ex familia Saul, qui David maledixit, sed pro injuria illata obtinuit veniam; Davide mortuo, a Salomone ad mortem damnatus est. S. Augustinus, XLIV, 906. — Rabanus Maurus, CIX, 106, 108.

SENNACHERIB, rex Assyriæ, qui, regnante Ezechia, universas civitates Judæ munitas oppugnavit. S. Hieronymus XXIII, 558; XXIV, 379.—Rabanus Maurus, CIX, 238, 519. —Haymo, CXVI, 777, 896, 900.—Rupertus abb., CLXVIII, 547; CLIX, 1339.

SEPHORA, filia Jethro, quam Moyses duxit uxorem. S. Ambrosius, XVII, 826.—Rabanus Maurus, CVIII, 26.—Rupertus abb., CLXVII, 587.

SETH, filius Adami tertius et pater Enos; nongentos et duodecim annos natus occubuit. Juvencus, XIX, 331. — S. Augustinus, XLI, 457, 460, 461, 463, 469.—S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101, 228.—Rabanus Maurus, CXI, 32.—Hugo de S. Victore, CLXXV, 650.—Petrus Comestor, CXCVIII, 1080.

SIMEON, princeps scribarum, et violatæ pudicitiæ vindex, non habens hæreditatem, sed manens in tribu Judæ particeps in possessione. S. Ambrosius, XIV, 676, 677; XV, 1610.—Rufinus, XXI, 315 *et seqq.* — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 135.

SISARA, dux Jabin exercitus, cujus tempora ligno transfodit Jahel. S. Augustinus, XXXVII, 1053. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111.— Rabanus Maurus, CVIII, 1152, 1153; CXI, 56. — Rupertus abb., CLXVII, 1031, 1033. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1275.

SOPHONIAS, de tribu Simeon, filius Chusi, in agro Sarabath ortus, et gloriosa majorum suorum stirpe progenitus, prophetavit, mortuusque est atque sepultus in agro suo S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 145, 172. — B. Alcuinus, CI, 1123. — Haymo, CXVII, 195 *et seqq.*

SUSANNA, filia Helciæ et Joachim uxor, castitate insignis, quam falso accusatam et damnatam Daniel liberavit. S. Cyprianus, IV, 824, 825.—S. Zeno, XI, 277, 297, 300 443, 444. — S. Ambrosius, XVI, 26, 43, 44, 170, 361, 362, 585. — S. Hieronymus, XXIII, 244, 456. — S. Augustinus, XXXVII, 1775; XXXVIII, 858; XXXIX, 1506,

2041; XL, 1139. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CXI, 66. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1287 *et seqq.* — Petrus Comestor, CXCVIII, 1466. — Thomas Cisterc., CCVI, 841.

THAMAR, filia David, cui Ammon frater incestus vim intulit. Tertullianus, II, 1330. — S. Zeno, XI, 434, 435, 438, 439. — S. Ambrosius, XV, 1595, 1596. — S. Augustinus, XLII, 456, 457. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 268. — Rabanus Maurus, CVIII, 1220; CIX, 289; CXI, 49. — Rupertus abb., CLXVII, 515 *et seqq.*; CLXVIII, 1315. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1534. — Adamus Scotus, CXCVIII, 815, 816.

TOBIAS, filius Ananiel, ex tribu Nephthalim de civitate Cibel, quæ est in regione Galilææ. Hic captivus ductus est a Salmanassar rege Assyriorum in Ninive. Vir in timore Dei summus, in opere magnificus, in misericordia gloriosus, in exsequiarum curis devotus; qui dum mortuos sepeliret, et inopes pasceret, cæcitate lumine caruit, et post tenebras reseratis oculis, lumen claritatis promeruit. S. Cyprianus, IV, 588, 617, 689. — S. Optatus, XI, 990, 991. — S. Ambrosius, XIV, 759, 761, 793, 797; XVI, 984. — S. Hieronymus, XXV, 1119; XXIX, 35 *et seqq.* — S. Augustinus, XXXII, 801; XXXVII, 1251; XXXVIII, 547. — S. Salvianus, LIII, 193. — S. Paulinus Nolan., LXI, 210. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116, 146. — Ven. Beda, XCI, 923 *et seqq.*, 935. — Valafridus Strab., CXIII, 725, 727 *et seqq.* — Haymo, CXVIII, 904. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 737 *et seqq.* — Adamus Scotus, CXCVIII, 824. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1432. — Petrus Cantor, CCV, 367, 933 *et seqq.*

URIAS, cujus uxorem Bethsabee abstulit David, et qui missus ad exercitum Joab occisus periit. S. Ambrosius, XIV, 907. — S Hieronymus, XXIII, 566. — S. Augustinus, XLII, 459. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 411, 430. — Godefridus abb., CLXXIV, 476. — Petrus Lombardus, CXCI, 77. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1233. — Adamus Scotus, CXCVIII, 485, 486.

VASTHI, regina et uxor Assueri, regis Persarum, quam ille repudiavit propter inobedientiam Rabanus Maurus, CIX, 642. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 964.

ZABULON, filius Jacob, possessor maris magni, et littorum, et dominans in cunctis urbibus Phœnicum et Sidoniorum. S. Ambros., XIV, 682. — Rufinus, XXI, 317 *et seqq.* — S Augustinus, XXXVI, 835. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 135. — B. Alcuinus, C, 1131. — Rabanus Maurus, CVIII, 1147; CXI, 44. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 29, 32.

ZACHARIAS, propheta atque sacerdos, filius Joiadæ, quem congregatus in atrio domus Domini populus, juxta Joas regis imperium, missis in eum lapidibus exstinxit. Hunc sublevatum continuo sacerdotes juxta patrem suum sepelierunt in Jerusalem. Tertullianus, II, 137. — Lactantius, VII, 460, 488, 489, 977. — S. Hilarius, IX, 233. — S. Hieronymus, XXV, 1417, 1419. — S. Augustinus, XXXVII, 1467, 1917, 1940; XLI, 593. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 145, 146, 173. — Ven. Beda, XCI, 843. — B. Alcuinus, CI, 1123. — Haymo, CXVII, 221 *et seqq.*; CXVIII, 66. — Paschasius Radbertus, CXX, 787, 789. — Rupertus abb., CLXIX, 1341. — Godefridus abb., CLXXIV, 846. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1481. — Philippus de Harveng, CCIII, 931.

ZELPHA, ancilla Rachel. S. Augustinus, XLII, 435 — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 261, 262. — S. Petrus Damian., CXLV, 1005 *et seqq.*

ZOROBABEL, filius Salathiel, ex tribu Juda, qui sub Dario templum Domini reædificavit, muros exstruxit Jerusalem, et Israel ad pristinum reduxit statum. S. Ambrosius, XVI, 1061. — S. Hieronymus, XXV, 183. — S. Maximus Taurin., LVII, 911. — Anonymus, LIX, 535-535. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116, 147. — Rabanus Maurus, CXI, 65. — Valafridus Strabo, CXIV, 857. Haymo, CXVII, 23. — Paschasius Radbertus, CXX, 75, 92. — Rupertus abb., CLXIX, 1378, 1379.

LII.

INDEX TUM VIRORUM TUM MULIERUM

NOVI TESTAMENTI CLARISSIMORUM, DE QUIBUS SS. PATRES IN SCRIPTIS QUOCUNQUE MODO TRACTARUNT,

ORDINE NOMINUM ALPHABETICO DISPOSITUS, SED IN ALPHABETO PATRUM ORDINEM SERVANS CHRONOLOGICUM

ANDREAS, qui interpretatur *decorus*, frater Simonis Petri, secundum Joannem primus, juxta Matthæum a primo secundus. Hic in sorte prædicationis Scythiam atque Achaiam accepit, in qua etiam civitate Patris cruce suspensus occubuit. Anonymus, III, 178. — S. Philastrius, XII, 1200. — S. Victricius, XX, 448. — S. Gaudentius, XX, 960, 963. — S. Hieronymus, XXII, 1038; XXIII, 266. — S. Augustinus, XLII, 626. — S. Petrus Chrysolog., LII, 533, 563. — S. Leo Magnus, LV, 143. — Victor Vitens., LVIII, 258. — S. Paulinus Nolan., LXI, 559, 514, 530, 657, 671. — S. Fulgentius, LXV, 339. — Victor Capuan., LXVIII, 268. — S. Gregorius Turon., LXXI, 199, 294, 527, 731 *et seqq.*, 775, 1102. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 251, 253. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 729, 756, 767, 805; LXXVII, 913 *et seqq.*, 1153; LXXVIII, 26 *et seqq.*, 150, 412, 708, 771, 813, 817. — S. Protadius LXXX, 411, 421. — Sonnatius Rhemens., LXXX, 446. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 151, 1049, 1287; LXXXV, 157; LXXXVI, 888, 1262, 1352. — Ven. Beda, XCIV, 256, 471, 632; XCV, 138. — Paulus diac., XCV, 1457. — Carolus Magnus, XCVII, 1013. — B. Alcuinus, C, 274; CI, 693, 759, 743, 750, 757, 765. — Ludovicus Pius, CIV, 1194. — Amalarius, CV, 1306. — Rabanus Maurus, CX, 65; CXII, 1662. — Haymo, CXVIII, 747. — Paschasius Radbertus, CXX, 207, 404. — Wandalbertus, CXXI, 620. — Grimaldus abb., CXXI, 916. — Usuardus monac., CXXIV, 35, 751. — Flodoardus, CXXXV, 321. — S. Dunstanus, CXXXVII, 431. — Benedictus VIII, papa, CXXXIX, 1577, 1623, 1635. — S. Petrus Damian., CXLIV, 823, 827, 829; CXLV, 942, 1023, 1072, 1073. — S. Lietbertus, CXLVI, 1469. — Guido Farfens. abb., CL, 1245. — S. Bruno Carthus., CLII, 725. — Thiofridus abb., CLVII, 396. — S. Anselmus, CLVIII, 983. — Paschalis II, papa, CLXIII, 512. — S. Bruno Astens., CLXV, 841 *et seqq.* — Honorius II, papa, CLXVI, 1272, 1273, 1304. — Hildebertus Turon., CLXXI, 713 *et seqq.* — Godefridus abb., CLXXIV, 635. — Eugenius III, papa, CLXXX, 1113. — S. Bernardus, CLXXXIII, 501, 503, 508, 509, 581; CLXXXIV, 474, 715, 1049. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 111. — Ordericus monac., CLXXXVIII, 139, 142. — Adamus de S. Victore, CXCVI, 1469. — S. Hildegardis, CXCVII, 310. — Alexander II, papa, CC, 588, 693, 1125. — Belethus Joan., CCII, 165. — Cœlestinus III, papa, CCVI, 944, 947, 1188, 1291. — Petrus Blesens., CCVII, 572. — Innocentius III, papa, CCXIV, 126, 542, 559, 599; CCXV, 96, 209, 368, 1126, 1248, 1471, 1583; CCXVI, 180, 184, 371, 1247.

BARNABAS, qui et Joseph, natione Cypriæ civitatis, a Cyro rege Persarum conditæ, cum Paulo in gentibus apostolatum adeptus, deinde propter Joannem discipulum, qui etiam cognomento Marcus appellatur, sejunctus a Paulo, nihilominus evangelicæ prædicationis injunctum sibi opus exercuit. Tertullianus, II, 1021. — Philastrius, XII, 1200, 1201. — S. Ambrosius, XVI, 776; XVII, 230, 349. — S. Hieronymus, XXIII, 554, 619. — Lucius Dexter, XXXI, 163, 187. — S. Augustinus, XXXV, 1935; XL, 536. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 28, 118. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 155, 1293. — S. Agobardus, CIV, 203.

BARTHOLOMÆUS apostolus, nomen ex Syra lingua

suscipiens, Lycaoniam in sorte prædicationis accepit, atque Evangelium juxta Matthæum apud Indos in eorum linguam convertit. Ad ultimum in Albano Majoris Armeniæ urbe, vivens a crudelissimis gentibus barbaris decoriatur, sicque terra conditur. S. Hieronymus, XXIII, 413, 649. — Victor Capuan., LXVIII, 268. — S. Gregorius Turon., LXXI, 733. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 26, 134, 402. — S. Protadius, LXXX, 415. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 288; LXXXIII, 152, 1290; LXXXV, 826; LXXXVI, 1191. — Ven. Beda, XCIV, 423, 490. — Paulus diac., XCV, 1508. — B. Alcuinus, CI, 219, 222, 761, 768. — Rabanus Maurus, CX, 443, 944, 1026. — Paschasius Radbert., CXX, 403. — Grimaldus, CXXI, 912. — S. Petrus Damian., CXLIV, 722, 726; CXLV, 1065, 1070, 1071, 1073, 1136, 1155. — Guido abb., CL, 1230. — Radulphus Ardens., CLV, 1430. — Paschalis II, papa, CLXIII, 412, 990. — Innocentius II, papa, CLXXIX, 413, 550. — Ordericus, CLXXXVIII, 164. — Adamus de S. Victore, CXCVI, 1505. — Lucius III, papa, CCI, 1097. — Cœlestinus III, papa, CCVI, 1181. — Petrus Blesens., CCVII, 669. — Stephanus Tornacens., CCXI, 334, 351, 382, 459, 560. — Innocentius III, papa, CCXIV, 235; CCXV, 939, 1275, 1303; CCXVI, 325, 467.

CAIPHAS, summus Judæorum pontifex, qui Christum damnavit, et postea sibi conscivit mortem. S. Ambrosius, XVII, 251. — Juvencus, XIX. 323. — S. Hieronymus, XXIII, 322.; XXVI, 201. — S. Augustinus, XXXV, 1935. — S. Petrus Chrysologus, LII, 338. — S. Leo Magnus, LIV, 329. — Prudentius, LX, 107. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289. — B. Alcuinus, C, 971. — S. Agobardus, CIV, 301. — S. Petrus Damian., CXLV, 112. — Rupertus abb., CLXVIII, 469; CLXIX, 646. — Petrus Pictav., CCXI, 831.

ELISABETH, uxor Zachariæ, et Joannis Baptistæ mater, quam prægnantem invisit Maria, et cujus infans exsultavit in utero. Anonymus, III, 671. — S. Ambrosius, XV, 1590; XVI, 638. — S. Hieronymus, XXIII, 510; XXVI, 294. — S. Augustinus, XXXIV, 809. — S. Petrus Chrysolog., LII, 444, 450, 455. — S. Maximus Taurin., LVII, 383, 647, 649, 653, 659. — S. Paulinus Nolan., LXI, 442 *et seqq.* — Victor Capuan., LXVIII, 256 *et seqq.* — S. Gelasius, I, papa, LXXIV, 1088. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 298. — Taio, LXXX, 776. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 148; LXXXVI, 1153, 1351. — Paulus Winfridus, XCV, 1161, 1164. — Hildefonsus, XCVI, 85. — Carolus Magnus, XCVIII, 1230. — Guibertus abb. CLVI, 552. — Godefridus abb., CLXXIV, 1005. — S. Bernardus, CLXXXIII, 81; CLXXXIV, 994. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1537. — Philippus de Harveng CCIII, 266.

HERODES Antipater, qui Joannem Baptistam decollavit, ad quem Pilatus Christum in passione misit, unde ex inimicis amici facti sunt. Lugduni cum Herodiade misere decessit. Tertullianus, II, 339, 413 *et seqq.* — Lactantius, VII, 628. — S. Ambrosius, XV. 1606, 1828, 1829; XVI, 167. — Juvencus, XIX, 217, 218. — Rufinus, XXI, 359, 360. — S. Hieronymus, XXVI, 28, 97, 98, 124, 162. — Lucius Dexter, XXXI, 82. — Paulus Orosius, XXXI, 1065. — S. Augustinus, XXXVIII, 1408; XL, 221; XLI, 615; XLIII, 662. — S. Petrus Chrysolog., in sermonibus, 5, 19, 32, 86, 89, 127, 146, 150, 152, 156, 158, 159, 172, 173, 174. — S. Maximus Taurin., LVII, 654, 811. — S. Paulinus Nolan., LXI, 636. — Cassiodorus, LXX, 36. — S. Gregorius Turon., LXXI, 717. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 951; LXXIX, 28, 394. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 189; LXXXIII, 118, 129. — Rabanus Maurus, CVII, 753; CIX, 1217, 1218; CXI, 75, 95. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 27, 28.

JACOB, pater Joseph Mariæ Virginis sponsi. Victor Capuan., LXVIII, 258. — S. Gregorius Turon., LXXI, 169. — Paschasius Radbert, CXX, 76. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1595.

JACOBUS ALPHÆI, episcopus Jerosolymorum primus, cognomento Justus, sororis Matris Domini filius, unde et frater Domini vocatus, homo lucis et operarius veritatis, tantæque etiam sanctitatis, ut fimbriam vestimenti ejus certatim cuperent attingere populi. Hic, dum in Jerusalem Christum Dei Filium prædicaret, de templo a Judæis præcipitatus, lapidibus opprimitur, ibique juxta templum humatur. Quem Josephus tantæ sanctitatis et venerationis in Judæa perhibet exstitisse ut propter ejus interfectionem Jerosolyma credatur esse diruta. S. Eutychianus papa, V, 160. — S. Ambrosius, XVII, 343. — Zacharias papa, XX, 1141. — S. Hieronymus, XXIII, 195, 641, 609, 613; XXVI, 142, 330 *et seqq.*; XXVII, 585. — S. Prosper, LI, 552 *et seqq.* — Victor Capuan., LXVIII, 268. — Primasius LXVIII, 587 *et seqq*, 673, 685. — S. Gregorius Turon., LXXI, 172 *et seqq.*, 727, 1115. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1161. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 26, 100, 685; LXXIX, 285. — S. Aileranus abb., LXXX, 324. — S. Protadius, LXXX, 324. — Taio, LXXX, 958. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 288; LXXXIII, 153, 177; LXXXV, 528, 896; LXXXVI, 136, 885, 1329. — S. Egbertus, LXXXVIII, 416 — Ven. Beda, XCIII, 9 *et seqq.* — Paulus Winfridus, XCV, 1169, 1475. — S. Julianus, XCVI, 565, 701. — Elipandus, XCVI, 931. — Anonymus, XCVI, 1379. — B. Alcuinus, CI, 760, 765, 1126. — Smaragdus abb., CII, 292, 299, 535. — Halitgarius, CIV, 680. — S. Agobardus, CIV, 215. — Freculphus, CVI, 1122, 1133. — Rabanus Maurus, CX, 198, 1152. — Walafridus Strab., CXIV, 671. — Haymo, CXVIII, 823, 829. — Paschasius Radbert., CXX, 407. — Grimaldus abb., CXXI, 968. — Usuardus, CXXIV, 10. — S. Petrus Damian., CXXIV, 411. — Radulphus Ardens, CLV, 1364. — Paschalis II, papa, CLXIII, 97. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1197. — S. Bruno Astens., CLXV, 816. — Rupertus abb., CLXIX, 951. — Honorius, CLXXII, 681, 981. — Godefridus abb., CLXXIV, 839, 841, 843, 844, 849, 851. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 555. — Abælardus, CLXXVIII, 1488 *et seqq.* — Willelmus Malmesbur., CLXXIX, 1683. — S. Bernardus, CLXXXII, 752. — Ordericus, CLXXXVIII, 155. — Petrus Lombardus, CXCII, 98. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1695. — S. Martinus Legion., CCIX, 183. — Sicardus, CCXIII, 450.

JACOBUS, filius Zebedæi, frater Joannis, quartus in ordine, duodecim tribubus quæ sunt in dispersione gentium scripsit, atque Hispaniæ et occidentalium locorum gentibus Evangelium prædicavit, et in occursu mundi lucem prædicationis infudit. Hic ab Herode tetrarcha gladio cæsus occubuit. Sepultus in Marmarica. S. Stephanus I, papa, III, 1006. — Lactantius, VII, 628. — S. Hilarius, IX, 1052. — S. Ambrosius, XV, 1701. — Juvencus, XIX, 241, 519. — S. Chromatius, XX, 362. — Innocentius I, XX, 502. — S. Hieronymus, XXIII, 195, 758; XXVII, 574; XXIX, 831 *et seqq.* — S. Petrus Chrysolog., LII, 339. — S. Gelasius I, papa, LIX, 119, 126. — S. Fulgentius, LXV, 939. — S. Laurentius, LXVI, 119. — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248. — S. Justus, LXVII, 965. — Victor Capuan., LXVIII, 266, 268, 311, 343, 357. — Primasius, LXVIII, 432, 498 *et seqq.*, 504. — Gildas, LXIX, 373. — S. Gregorius Turon., LXXI, 1115. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 232. — S. Leander, LXXII, 883. — Antoninus Placentinus, LXXII, 905, 907. — S. Protadius, LXXX, 417, 618. — S. Isidorus Hispal., LXXXI, 383, 840; LXXXIII, 151. — Ven. Beda, XCIV, 228. — Paulus Winfridus, XCV, 1249, 1485. — Elipandus, XCVI, 920. — Carolus Magnus, XCVII, 972 *et seqq.* — S. Paulinus Nolan., XCIX, 445 *et seqq.* — B. Alcuinus, CI, 765. — Sedulius Scotus, CIII, 9 *et seqq.* — Freculphus, CVI, 1129. — Christianus Druthmar., CVI, 1424. — Rabanus Maurus, CVII, 1025; CX, 1159. — Paschasius Radbertus, CXX, 211. — Usuardus, CXXIII, 613, 875, 876; CXXIV, 295. — Herigerus abb., CXXXIX, 1034. — S. Petrus Damian., CXLV, 806. — Guibertus abb., CLVI, 955. — Thiofridus abb., CLVII, 436. — Reimbaldus, CLXII, 751. — Paschalis II, papa, CLXIII. 33, 36, 63, 78, 247, 272, 310. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1214, 1215, 1369, 1375. — Godefridus abb., CLXXIV, 637, 944. — Eugenius III, papa, CLXXX, 1062 *et seqq.* — Zacharias, CLXXXVI, 111, 352. — Ordericus monac., CLXXXVIII, 148. — Anastasius IV, papa, CLXXXVIII, 1053. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1680, 1778. — Alexander III, papa, CC, 1024, 1064, 1142. — Lucius III, papa, CCI, 1349, 1577. — Joan. Belethus, CCII, 144. — Cœlestinus III, papa, CCVI, 1026. — Innocentius III, papa, CCXV, 1175 *et seqq.*, 1454; CCXVI, 166.

JESUS CHRISTUS. Quoad hoc nomen, in quo omne genu cœlestium, terrestrium et infernorum flectitur, speciales de Christo indices adeat lector benevolus; ibi omnia reperiet optata.

JOACHIM, pater B. Mariæ Virginis. Elipandus, XCVI, 871. — B. Alcuinus, C, 870. — Petrus Lombardus, CXCII, 101.

JOANNES BAPTISTA, filius Zachariæ, ex tribu Levi, in Jerusalem ortus, angelo denuntiante conceptus, prænuntius Christi, præco Judicis, propheta Altissimi, vox Verbi, amicus Sponsi, testis Domini, lucerna Luminis, terminus prophetarum, baptismatis initium; qui prænuntiantis parentis vocem abstulit genitus officium linguæ resolvit; qui necdum editus Christum prophetavit, salutavit in utero, in columba agnovit, in deserto monstravit. Cujus vestimentum lanugo fuit camelorum, habitatio eremus, victus mel, et locustæ cibus. Hic dum Herodi prohiberet fraternum violare connubium, carceralibus tenebris mancipatur; cujus caput regis filia ludi præmium a matre postulavit; at ille desectum male poscenti filiæ ebrius inter pocula dedit. Tertullianus, II, 137, 402, 403, 441, 443, 623. — S. Cyprianus, III, 931,

1146, 1162. — Anonymus, III, 177, 671, 1186, 1187, 1192, 1203. — Lactantius, VII, 628. — Marius Victorinus, VIII, 1083. — S. Hilarius, IX, 560, 743, 977, 978, 986, 998, 1015; X, 59, 66, 372. — S. Zeno, XI, 286. — S. Ambrosius, XIV, 907, 994; XV, 1559, 1546 *et seqq.*, 1549, 1556, 1562 *et seqq.*, 1576, 1578, 1580, 1582, 1663 *et seqq.*, 1666, 1693; XVI, 169, 209, 227, 319, 419, 617, 639, 712, 1197; XVII, 459 *et seqq.* — Juvencus, XIX, 65, 188, 218 *et seqq.*, 274. — S. Chromatius, XX, 172, 329. — Victricius, XX, 448. — Zacchæus Christian., XX, 1129, 1132. — S. Hieronymus, XXII, 425, 427, 491, 659, 888, 1108; XXIII, 161, 309, 510, 621: XXV, 825; XXVI, 28, 98, 124; XXVII, 561. — S. Augustinus, XXXII, 799; XXXIII, 540 *et seqq.*, 840; XXXIV, 725; XXXV, 1391 *et seqq.*, 1408, 1496, 1498, 1503, 1582, 1657, 1660; XXXVI, 594, XXXVII, 1728, 1832 *et seqq.*; XXVIII, 420, 457, 714, 1013, 1015, 1021, 1048, 1301, 1304-1308, 1310-1319, 1327, 1331, 1406; XLIII, 289 *et seqq.*; XLIV, 595; XLV, 1320, 1331. — S. Prosper, LI, 551, 695. — S. Petrus Chrysolog., LII, 320, 398, 441, 444, 446, 450, 452, 455, 488, 549, 568, 620, 636, 641, 650, 655. — S. Leo Magnus, LIV, 232, 249, 520; LV, 44 *et seqq.* — S. Maximus Taurin., LVII, 236, 270, 289, 293, 298, 300, 388, 429, 559, 649, 651-653, 655, 657, 659, 660, 686. — S. Paulinus Nolan., LXI, 311, 442, 445, 657, 901. — Paschasius diac., LXII, 31. — Petrus diac., LXII, 87. — Eugyppius abb., LXII, 690, 765, 832, 834, 906. — S. Fulgentius, LXV, 162, 923 *et seqq.* — Dionysius Exiguus, LXVII, 282, 284, 417 *et seqq.* — Fulgentius Ferrandus, LXVII, 911, 933. — Victor Capuan., LXVIII, 262 *et seqq.*, 266, 283, 289. — Arator, LXVIII, 207 *et seqq.* — Primasius, LXVIII, 552, 563, 725. — Cassiodorus, LXIX, 1039, 1234. — S. Gregorius Turon., LXXI, 282, 378, 454, 565 *et seqq.*, 714, 716, 718, 720, 751, 826, 828, 966, 638, 1040, 1085, 1169. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 97, 208, 296, 430. — Licinianus, LXXII, 700. — Luculentius, LXXII, 808 *et seqq.* — S. Gelasius I, papa, LXXIV, 1088, 1165, 1175. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 172, 603, 1034; LXXVI, 598, 673, 788, 877, 908, 967, 970, 988, 1007, 1094, 1096 *et seqq.*, 1100 *et seqq.*, 1161 *et seqq.*, 1209; LXXVII, 156, 309, 701, 1055, 1158; LXXVIII, 119, 120, 135, 281, 394, 404, 693, 786; LXXIX, 109, 152, 246, 268, 281, 462, 516. — S. Protadius, LXXX, 417, 418. — S. Sonnatius, LXXX, 446. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 147, 1284; LXXXV, 755; LXXXVI, 904, 906, 1129, 1133, 1138, 1201, 1331. — S. Eugenius, LXXXVII, 462. — Willibrodus, LXXXVIII, 552. — Ven. Beda, XCIV, 44, 202, 210, 237, 627, 650. — Paulus Winfridus, XCV, 550, 1169, 1183, 1476, 1508, 1597. — Elipandus, XCVI, 870, 965, 972, 1381. — Pippinus, XCVI, 1548, 1551. — Carolus Magnus, XCVII, 389; XCVIII, 1230. — Adrianus I, papa, XCVIII, 389, 1259, 1279. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 432 *et seqq.* — B. Alcuinus, C, 746, 810; CI, 503, 736, 744, 755, 759, 771, 1230. — Smaragdus Abb., CII, 377, 381, 475, 491. — Amalarius, CV, 1304. — Druthmarus Christian., CVI, 1289, 1353. — Rabanus Maurus, CVII, 766, 907, 1035, 1165; CX, 50, 336, 444. — S. Prudentius, CXV, 1248. — Haymo, CXVIII, 753, 822. — Joannes IX, papa, CXXXI, 872, 878. — Joannes XIII, papa, CXXXV, 949. — S. Leo IX, papa, CXLIII, 742. — S. Petrus Damian., CXLIV, 330, 341, 356, 391, 418, 419, 626-630, 644. Joannes Rothomag., CXLVII, 42. — Guido abb., CL, 1219, 1224, 1230. — Radulphus Ardens, CLV, 1376, 1435. — Guibertus abb., CLVI, 624, 660, 693. — S. Anselmus, CLVIII, 447, 967. — S. Ivo Carnot., CLXII, 295. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1173. — S. Bruno Astens., CLXV, 821, 840. — Rupertus abb., CLXVII, 1083; CLXVIII, 17, 1324, 1349-1351, 1356, 1561, 1597, 1503, 1509, 1516; CLXIX, 164, 213, 215, 230, 232, 336. — Hildebertus, CLXXI, 974. — Honorius Augustodun., CLXXII, 689, 706, 769, 770, 800, 965, 997. — Godefridus abb., CLXXIV, 66, 80, 85, 84, 637, 699, 819, 897, 902, 993, 1000, 1010, 1102. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 451; CLXXVII, 412, 762, 765, 1126, 1131, 1152, 1154, 1199. — Abælardus, CLXXVIII, 582, 1512. — Innocentius II, papa, CLXXIX, 220, 230, 246, 535, 576. — S. Bernardus, CLXXXII, 154, 231, 233, 696; CLXXXIII, 175, 349, 397, 599, 401, 402, 410; CLXXXIV, 718, 991, 992, 994-999; CLXXXV, 163, 165, 167, 170-172, 1001. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 49, 89, 98, 106, 117, 205, 239. — Joannes abb., CLXXXVIII, 1665. — Petrus Lombardus, CXCI, 1241, 1537. — B. Isaac abb., CXCIV, 1689. — Ælredus abb., CXCV, 290. — Adamus de S. Victore, CXCVI, 49, 1489, 1510. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1537, 1552, 1554, 1561, 1574. — Alexander III, papa, CC, 576, 1073. — Lucius III, papa, CCI, 1361. — Joan Belethus, CCII, 140, 141, 151. — Urbanus III, papa, CCII, 1418. — Petrus Cellens., CCII, 809, 813. — Philippus de Harveng, CCIII, 122, 125, 586, 763, 805, 954. — Bonacursus, CCIV, 780. — Thomas Cisterc., CCVI, 92. — Petrus Blesens., CCVII, 641. — S. Martinus Legion., CCIX, 13. — Alanus de Insulis, CCX, 242, 318, 358. — Petrus Pictav., CCXI, 1236. — Innocentius III, papa CCXIV, 231, 1061.

JOANNES, apostolus et evangelista, filius Zebedæi, frater Jacobi, virgo electus a Domino, atque inter cæteros magis dilectus, qui etiam super pectus Magistri recumbens, et Evangelii fluenta de ipso sacro Dominici pectoris fonte potavit. Quique in locum Christi, Christo jubente, successit, dum suscipiens Matrem Magistri discipulus, etiam ipse pro Christo alter quodammodo derelictus est filius. Hic, dum Evangelium Christi in Asia prædicaret, a Domitiano Cæsare in Patmon insulam metallo relegatur, ubi etiam positus Apocalypsim scripsit. Plurima vivens miracula edidit; longo tandem vetustatis senio fessus, cum diem transmigrationis imminere sibi sentiret, jussisse fertur effodi sibi sepulcrum, atque inde vale dicens fratribus, facta oratione vivens tumulum introivit, deinde tanquam in lectulo in eo requievit, apud Ephesum. Tertullianus, II, 34, 46, 49, 366, 496, 735, 744, 952. — S. Stephanus I, papa, III, 1007, 1250. — Anonymus, III, 177, 182, 186, 1198. — Lactantius VI, 469; VII, 199, 505, 440. — Marius Victorin., VIII, 1079, 1107, 1112, 1115. — S. Hilarius, X, 188, 191, 393. — Eusebius Vercel., XII, 554. — S. Philastrius, XII, 1162. — S. Ambrosius, XV, 1087, 1210 *et seqq.*, 1487, 1529, 1816; XVI, 317-319, 344, 434, 540, 822, 826, 1217, 1222, 1327; XVII, 540, 763, 773, 864 *et seqq.* — Juvencus, XIX, 241, 307. — Sedulius, XIX, 591. — S. Chromatius, XX, 359, 367. — Innocentius I, papa, XX, 502. — S. Gaudentius, XX, 876, 900. — S. Hieronymus, XXII, 522, 542, 595, 1090; XXIII, 246, 247, 547, 621, 623, 657; XXIV, 540; XXV, 1514; XXVI, 17, 142, 152, 433; XXIX, 851 *et seqq.*; XXX, 578. — S. Augustinus, XXXIII, 910; XXXIV, 992, 1039, 1045 *et seqq.*, 1067, 1213; XXXV, 1381, 1390, 1510, 1536, 1556, 1662, 1743, 1932, XXXVIII, 210, 1131; XXXIX, 1148; XL, 391; XLII, 493. — S. Prosper, LI, 552, 556 *et seqq.* — S. Petrus Chrysolog., LII, 337, 420, 599, 644. — S. Victorius, LIII, 295 *et seqq.*, 318. — S. Leo Magnus, LV, 47, 150, 152, — Ruricius, LVIII, 89, 231. — Gelasius I, papa, LIX, 28, 119, 127. — Avitus, LIX, 303. — Prudentius, LX, 112. — S. Paulinus Nolan., LXI, 249, 416, 512, 515, 671. — Paschasius diac., LXII, 19. — Eugyppius abb., LXII, 832, 834. — Felix IV, papa, LXV, 85. — S. Fulgentius, LXV, 167, 900, 904, 939. — S. Laurentius, LXVI, 119. — Dionysius Exiguus, LXVII, 38, 191, 248, 260, 353. — Facundus, LXVII, 551, 555, 591, 593, 595, 617, 746, 788. — Fulgentius Ferrandus, LXVII, 929. — S. Cæsarius Arelat., LXVII, 1051, 1100. — Junilius, LXVIII, 16, 19. — Arator, LXVIII, 117 *et seqq.*, 147. — Victor Capuan., LXVIII, 266, 268, 311, 313, 351, 354, 357, 359. — S. Nicetius, LXVIII, 373, 376. — Primasius, LXVIII, 440, 459, 465, 495, 545, 587, 621, 688 *et seqq.*, 701, 739, 797 *et seqq.* — Vigilius papa, LXIX, 89, 102. — S. Gregorius Turon., LXXI, 173 *et seqq.*, 193, 524, 526, 541, 778. — Joannes III, papa, LXXII, 14. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 93, 445. — Licinianus LXXII, 693. — Pelagius, II, papa, LXXII, 725, 742. — Luculentius, LXXII, 807. — S. Leander, LXXII, 883. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 1068; LXXVI, 624, 814, 816, 970, 1175, 1176, LXXVII, 281, 604; LXXVIII, 26, 33 *et seqq.*, 102, 122, 290, 362, 383, 647, 695, 787; LXXIX, 43, 437. — S. Aigeranus, LXXX, 337. — S. Protadius, LXXX, 415, 417, 422, 428. — Taio, LXXX, 749, 762, 788, 973, 991. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 235, 288; LXXXIII, 151, 177, 1042, 1281; LXXXVI, 127, 618, 622, 625, 627, 630, 633, 889, 951, 956 *et seqq.*, 1329, 1331. — S. Gallus abb., LXXXVII, 52, 54. — V. Beda, XCII, 633; XCIII, 85 *et seqq.*, 119-121, 129; XCIV, 432; XCV, 158. — Paulus Winfridus, XCV, 1173, 1241 *et seqq.*, 1249, 1288, 1536. — Hildefonsus, XCVI, 81, 85, 103, 158, 166. — Elipandus, XCVI, 870, 920, 949, 956, 963, 976, 987, 1009. — Anonymus, XCVI, 1379. — Carolus Magnus, XCVII, 1061; XCVIII, 927, 1068, 1090. — Adrianus I, papa, XCVI I, 368, 379, 389, 1249. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 368, 388, 432, 415 *et seqq.* — B. Alcuinus, C, 74, 743, 928, 937, 1003, 1006, 1085, 1091, 1093, 1100, 1115, 1118, 1157; CI, 740, 750, 765, 1126, 1132. — Smaragdus abb., CII, 27, 41, 48, 80, 141, 148, 155, 159, 161, 165, 199, 241, 250, 266, 276, 284, 287, 292, 299, 313, 316, 325, 331, 343, 353, 386, 435, 523, 526. — S. Benedictus Anian., CIII, 1221. — Amalarius, CV, 1273. — Agnellus abb., CVI, 537, 1154. — Christian. Druthmarus, CVI, 1424. — Rabanus Maurus, CVII, 1025; CX, 1153. — Walafridus Strab., CXIV, 355, 693, 703, 705, 710, 903. — S. Prudentius, CXV, 1145. — Haymo, CXVII, 937; CXVIII, 70, 436. — Florus diac., CXIX, 256, 266. — Paschasius Radbertus, CXX, 333. — Wandalbertus, CXXI, 606. — Grimaldus abb., CXXI, 875, 910. — Joannes Scotus, CXXII, 283, 297, 1243. — Usuardus, CXXIII, 612, 622, 693, 782; CXXIV, 27 *et seqq.*, 695, 843. — Hervæus, CXXXII, 663. — Herigerus abb., CXXXIX, 1034. — S. Petrus Damian.,

CXLIV, 356, 419 *et seqq.*, 571, 584, 783, 788, 858 *et seqq.*, 863, 867, 872, 875; CXLV, 903, 942, 1070, 1150.—Joannes Rothomag., CXLVII, 36, 136. — Radulphus Ardens, CLV, 1318, 1456, 1482, 1494, 1501, 1513, 1526. - Guibertus abb., CLVI, 578. — S. Anselmus, CLVIII, 602, 664, 670, 787, 985, 988.—Anselmus Laudunens., CLXII, 1499.— Calixtus II, papa, CLXIII, 1106, 1261, 1286, 1298. — S. Bruno Astens., CLXV, 451 *et seqq.*, 608 *et seqq.*, 761. — Rupertus abb., CLXVII, 1680; CLXIX, 201, 685, 823, 836, 846, 848, 853, 860, 865, 903, 913, 1015, 1101, 1135; CLXX, 157. — Hildebertus, CLXXI, 722, 726, 727, 729, 750. — Honorius Augustodun., CLXXII, 646, 688.—Godefrid. abb., CLXXIV, 637, 670.—Hugo de S. Victore, CLXXV, 75, 827.; CLXXVII, 525, 528, 852, 890.—Abælardus, CLXXVIII, 535, 1492.—Innocentius II, papa, CLXXIX, 364.—Eugenius III, papa, CLXXX, 1059, 1077, 1084, 1185, 1474, 1538, 1548. — S. Bernardus, CLXXXIII, 129, 131, 471; CLXXXIV, 188, 566, 669, 886, 891; CLXXXV, 192, 198, 1092.—Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 111, 352.—Ordericus, CLXXXVIII, 148. —Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1557.—Petrus, abb. Cluniac., CLXXXIX, 488, 1693. — Garnerus, CXCIV, 69. — Ailredus, CXCV, 769.—Wolbero abb., CXCV, 1025.—Richardus a S. Victore, CXCVI, 686 *et seqq*, 883.—Adamus a S. Victore, CXCVI, 1427. — S. Hildegardis, CXCVII, 866, 888, 908, 915, 928. — Adamus Scotus, CXCVIII, 265, 299, 301, 302, 304, 305. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1595, 1638, 1642, 1690. — Alexander III, papa, CC, 171, 1064, 1335.—Joan. Belethus, CCII, 133.— Robertus de Torinn., CCII, 1360.— Urbanus II, papa, CCII, 1402. — Cœlestinus III, papa, CCVI, 867, 872, 873, 896, 1019, 1033, 1193, 1204. — S. Martinus Legion., CCIX, 253, 299. — Willelmus de Campan., CCIX, 856.—Alanus de Insulis, CCX, 366.—Innocentius III, papa, CCXIV, 439; CCXV, 622, 1442; CCXVII, 529.

JOSEPH, filius Jacob, e tribu Juda et familia David, arte faber, sponsus B. Mariæ Virginis et pater Jesu Christi putativus. Anonymus, III, 671. — S. Ambrosius, XV, 1553 *et seqq.*, 1589; XVI, 42, 55, 108, 118, 124, 361, 805, 884, 1085 *et seqq.*, 1180, 1320; XVII, 213. — S. Hieronymus, XXIII, 187, 202; XXVI, 263. — S. Augustinus, XXXII, 633, 635; XXXIV, 767 *et seqq.*, 1072 *et seqq.*, 1324; XXXVIII, 341, 348, 351, 1096; XL, 560; XLII, 814; XLIV, 810 *et seqq.* — S. Petrus Chrysolog., LII, 575, 588, 656. — S. Fulgentius, LV, 454. — S. Maximus Taurin., LVII, 638. — Helpidius, LXII, 543. — Victor Capuan., LXVIII, 258 *et seqq.*, 261. — S. Gregorius Turon., LXXI, 169, 172. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1201. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 224, 282, 613. — Paulus Winfridus, XCV, 1161 *et seqq.*, 1164 *et seqq.* — B. Alcuinus, C, 772, CI, 736. — S. Benedictus Anian., CIII, 1186. — Paschasius Radbertus, CXX, 76 *et seqq.*, 94, 103, 107, 146, 148.—Usuardus, CXXIII, 860.—Joannes IX, papa, CXXXI, 895. — S. Anselmus, CLVIII, 632. — Rupertus abb., CLXVII, 467; CLXVIII, 778, 864, 1322, 1521, 1529; CLXIX, 128, 337, 403. — Hildebertus, CLXXI, 632. — Abælardus, CLXXVIII, 1544. — S. Bernardus, CLXXXIII, 55, 67, 68, 99, 369, 828; CLXXXIV, 1025; CLXXXV, 141. — Adamus Scotus, CXCVIII, 224, 309, 310, 320, 334.—Petrus Comestor, CXCVIII, 1537, 1539.

JOSEPH AB ARIMATHÆA, homo dives, discipulus Jesu; qui accedens ad Pilatum, petiit Jesu corpus, quod involvens in sindone munda, posuit in monumento quod in petra exciderat. Lucius Dexter, XXXI, 155. — S. Maximus Taurin., LVII, 441-446. — S. Paulinus Nolan., LXI, 219. — S. Gregorius Turon., LXXI, 171, 172. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 568.

JUDAS ISCARIOTES, unus e duodecim apostolis. homo avarus, qui osculo prodidit suum Magistrum, et pro triginta argenteis ad principes sacerdotum illum tradidit; sed postea pœnitentia motus, projectis in templo argenteis, laqueo se suspendit. Tertullianus, II, 65, 535. — S. Cyprianus, III, 1156; IV, 516, 626. — S. Hilarius, IX, 354, 711, 822, 838, 1064. — Philastrius, XII, 1150, 1153. — S. Ambrosius, XIV, 292, 777, 956, 1041, 1062, 1074, 1076, 1082, 1149; XV, 1647, 1819; XVI, 41, 109, 523, 1214, 1250; XVII, 207. — Juvencus, XIX, 314 *et seqq.* — Sedulius, XIX, 716, 768. — Faltonia Proba, XIX, 811. — S. Hieronymus, XXII, 579; XXIII, 26, 862, 1052; XXVI, 61, 199, 203. — S. Augustinus, XXXV, 2288, 3211; XXXIX, 1832, 1901, 2056; XL, 1069, 1285; XLIII, 766. — S. Eucherius, L, 883 *et seqq.* — S. Prosper, LI, 511, 513. — S. Petrus Chrysolog., LII, 249, 275, 281, 383. — S Leo Magnus, LIV, 315 *et seqq.*, 320, 327, 333, 351, 370. — S. Maximus Taurin., LVII, 335, 347 — Prudentius, LX, 107. — S. Paulinus Nolan., LXI, 278, 296. — Helpidius, LXII, 545. — Eugyppius, LXII, 593, 694, 715, 795, 827, 1032. — S. Fulgentius, LXV, 351, 894, 939. — S. Cæsarius Arelat., LXVII, 1008. — Victor Capuan., LXVIII, 268, 338 *et seqq.* — S. Nicetius, LXVIII, 379. — Primasius, LXVIII, 427. — Vigilius papa, LXIX, 47, 260. — Gildas, LXIX, 369. — Cassiodorus, LXX, 71, 298, 388. — S. Gregorius Turon., LXXI, 931, 1059, 1097, 1148. — S. Leander, LXXII, 890, 908. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 958; LXXVI, 331, 484, 1260; LXXVIII, 319. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289. — Paulus Winfridus, XCV, 1301. — Paulinus Aquil., XCIX, 274. — R. Alcuinus, C, 859, 926, 927; CI, 735, 769. — Agobardus, CIV, 132, 144, 239. — Rabanus Maurus, CVII, 1097, 1125; CXII, 1457. — S. Prudentius, CXV, 1185 *et seqq.* — Paschasius Radbertus, CXX, 407. — Hincmarus, CXXV, 158, 159, 221, 309, 396, 428, 623, 710, 796. — Humbertus, CXLIII, 1088, 1098, 1100. — S. Petrus Damian., CXLV, 961. — Othlonus, CXLVI, 92. — S. Bruno Carthus., CLII, 812, 1025. — Guibertus abb., CLVI, 527. — Rupertus abb., CLXVII, 962, 1130, 1220, 1557; CLXVIII, 43, 1485, 1545, 1562, 1567. — Hildebertus, CLXXI, 182, 486, 517, 550. — Godefridus abb., CLXXIV, 790. — S. Bernardus, CLXXXIV, 752, 852, 889, 890. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 549, 561. — Petrus Lombardus, CXCI, 76, 520, 987, 1571; CXCII, 207. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1614, 1624. — Petrus Cantor, CCV, 101, 107, 134. — Innocentius III, papa, CCXVII, 864.

JUDAS, frater Jacobi, in Mesopotamia atque interioribus Ponti evangelizans feras et indomitas gentes, quasi belluarum naturas suo dogmate mitigat, et fidei Dominicæ subjugat; sepultus est autem Berytho Armeniæ urbe. Anonymus, III, 186. — S. Stephanus I, papa, III, 1250. — S. Hieronymus, XXIII, 613; XXIX, 850. — S. Paulinus Nolan., LXI, 511. — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248. — Victor Capuan., LXVIII, 268. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 446. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 319. — S. Protadius, LXXX, 420. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 153, 178. — Ven. Beda, XCIII, 123 *et seqq.*; XCIV, 489. — Adrianus I, papa, XCVIII, 584. — B. Alcuinus, C, 600, CI, 222, 434, 761, 769. — Freculphus, CVI, 1122, 1133. — S. Prudentius, CXV, 1184, 1341. — Usuardus, CXXIV, 629. — Rupertus abb., CLXIX, 705, 753, 756, 763. — Honorius Augustodun., CLXXII, 1013. — S. Bernardus, CLXXXV, 360. — Ordericus, CLXXXVIII, 172. — Joan. Belethus, CCII, 155.

LAZARUS, Mariæ et Marthæ frater, Christi amicus, quem Dominus quatriduanum de monumento suscitavit jam fœtentem. Tertullianus, II, 776, 873. — S. Cyprianus IV, 435. — Potamius, VIII, 1410 *et seqq.* — Juvencus, XIX, 306, 311. — Sedulius, XIX, 697, 767. — S. Hieronymus, XXII, 887, 965. — S. Augustinus, XXXIV, 872; XXXV, 1350, 1749; XXXVI, 248, 550, 610, 872; XXXVIII, 113, 433; XL, 59. — S. Salvianus, LIII, 216. — S. Maximus Taurin., LVII, 819. — S. Faustus, LVIII, 846. — Prudentius, LX, 106. — Dracontius, LX, 781. — S. Paulinus Nolan., LXI, 686.—Helpidius, LXII, 518.—Eugyppius, LXII, 943, 1023. — S. Fulgentius, LXV, 888, 892. — S. Laurentius, LXVI, 121.—Victor Capuan., LXVIII, 326 *et seqq.*, 508. — Primasius, LXVIII, 495, 644. — Vigilius papa, LXIX, 192. — S. Gregorius Turon., LXXI, 541. — Antoninus Placentin., LXXII, 905. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 231, 341, 422, 1199, 1200, 1302, 1309. — S. Protadius, LXXX, 422. — S. Braulio, LXXX, 665, 680. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 617; LXXXIII, 128, 655. — Paulus Winfridus, XCV, 1177, 1220 *et seqq.*, 1279, 1300 *et seqq.* — S. Julianus, XCVI, 465, 482 *et seqq.* — Elipandus, XCVI, 871, 965. — Anonymus, XCVI, 1381, 1383. — B. Alcuinus, C, 896. — Rabanus Maurus, CXI, 1432, 1448, 1453, 1455. — S. Prudentius, CXV, 1359. — Usuardus, CXXIV, 809. — Rupertus abb., CLXVII, 1241; CLXIX, 638, 642, 649; CLXX, 118, 367. — Godefridus abb., CLXXIV, 269, 387. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 825, 826. — S. Bernardus, CLXXXIII, 421, 425, 1000, 1054 *et seqq.* — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 337, 457. — Adamus Scotus, CXCVIII, 759. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1589, 1593. — Philippus de Harveng, CCIII, 762. — Petrus Cantor, CCV, 68, 559.

LUCAS Antiochenus, evangelista, et apostolicæ conscriptor historiæ, natione Syrus, arte medicus, Græco eloquio eruditus, quem plerique tradunt proselytum fuisse, et Hebræas litteras ignorasse. Hic tamen fuit Pauli discipulus et individuus comes peregrinationis ejus. Quique ab ineunte pueritia castissimus fuit, et evangelicæ prædicationis opus exercuit. Obiit septuagesimo quarto vitæ suæ anno, et sepultus est in Bithynia. Tertullianus, II, 70, 363, 364 *et seqq.* — Anonymus, III, 174, 180, 1198. — Marius Victorin., VIII, 1085, 1112 — S. Hilarius, X, 641. — Eusebius Vercell., XII, 501. S Philastrius, XII, 1192, 1201. — S. Ambrosius, XV,

1527, 1537, 1568, 1849 ; XVI, 1195; XVII, 440. — Ulfilas, XVIII, 583 *et seqq*. — Sedulius, XIX, 591. — Victricius, XX, 448. — Severus, XX, 734. — S. Gaudentius, XX, 962. — S. Hieronymus, XXII, 548; XXIII, 617, 1002 ; XXIV, 98, 320 ; XXVI, 18, 220, 221, 258, 328, 340 ; XXVII, 583, XXIX, 607 *et seqq* ; XXX, 590. — S. Augustinus, XXXIV, 580, 1044; XXXV, 1666; XXXVIII, 1127. Anonymus, LIX, 542. — S. Paulinus Nolan., LXI, 337, 644, 649, 657, 671, 890. — Paschasius diac., LXII, 15, 53. — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248. — Facundus, LXVII, 591, 826. — Junilius African., LXVIII, 16. — Arator, LXVIII, 192. — Victor Capuan., LXVIII, 254, 560. — Primasius, LXVIII, 573, 686, 815. — Vigilius papa, LXIX, 82, 192. — Licinianus, LXXII, 693 — S. Gregorius Magnus, LXXV, 517; LXXVI, 814; LXXVIII, 143. — Protadius, LXXX, 420. — Taio, LXXX, 789, 790. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 135; LXXXIII, 115, 154, 1292. — Ven. Beda, XCII, 301 ; XCIV, 443, 689. — Paulus Winfridus, XCV, 1341, 1530 *et seqq*. — S. Ildefonsus, XCVI, 81. — S. Julianus, XCVI, 574, 674. — Elipandus, XCVI, 951. — Anonymus, XCVI, 1379. — B. Alcuinus, C, 333, 664; CI, 1152. — Smaragdus abb., CII, 27, 48, 55, 75, 103, 112, 132, 169, 234, 343, 353, 358, 362, 371, 577, 381, 414, 419, 433, 442, 448, 461, 466, 515, 531, 534. — Sedulius Scotus, CIII, 285. — Rabanus Maurus, CX, 1173. — Walafridus Strab., CXIV, 243, 873. — S. Prudentius, CXV, 1063, 1082. — Angelomus, CXVI, 131. — Haymo, CXVIII, 828. — Paschasius Radbert., CXX, 335. — Grimaldus abb., CXXI, 914. — S. Petrus Damian., CXLIV, 572, 584, 617, 636, 781, 784, 790 ; CXLV, 907, 1010, 1159. — Radulphus Ardens, CLV, 1465, 1509, 1541, 1548, 1564, 1590. — S. Anselmus, CLVIII, 621, 627, 630, 644, 649, 651, 655, 660. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1109. — S. Bruno Astens., CLXV, 451 *et seqq*. — Rupertus abb., CLXVIII, 1351; CLXIX, 496; CLXX, 134. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 809 *et seqq*.—S. Bernardus, CLXXXIV, 969.—Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 45. — Ordericus, CLXXXVIII, 184. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 750. — Adamus a S. Victore, CXCVI, 1523. — Petrus Cantor, CCV, 456, 511.

Marcus, evangelista, Petri discipulus, ejusque in baptismate filius. Cujus quidem Evangelium nonnulli a Petro Romæ dictatum ferunt. Hic, ne ad sacerdotium promoveretur, abscidisse sibi pollicem fertur. Primus autem Alexandriæ cathedram tenuit, primusque ecclesias Ægyptiorum fundavit, tantis doctrinæ et continentiæ virtutibus florens, ut omnes discipuli Christi ejus exemplum sequerentur. Mortuus est octavo Neronis anno Alexandriæ, placida quiete sepultus. Tertullianus, II, 363, 367. — Anonymus, III, 1198. — S. Victorinus, V, 295. — Eusebius Vercell., XII, 721. — S. Ambrosius, XV, 1262. — Ulfilas, XVIII, 526 *et seqq*. — Sedulius, XIX, 591. — S. Gaudentius, XX, 875, 879. — S. Hieronymus, XXII, 574, 791, 987 ; XXIII, 56, 372, 607, 621 ; XXVI, 17; XXVII, 579; XXIX, 583 *et seqq*.; XXX, 560. — S. Augustinus, XLIII, 778. — S. Prosper, LI, 551. — S. Leo Magnus, LIV, 624 *et seqq*.. 1079. — Paschasius diac., LXII, 15, 865. — S. Fulgentius, LXV, 858, 897, 900. — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248. — Junilius Afric., LXVIII, 16. — Victor Capuan., LXVIII, 254, 359. — Primasius, LXVIII, 660, 815. — S. Gregorius Turon., LXXI, 173. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 383. — S. Gelasius I, papa, LXXIV, 1088. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 814 ; LXXVII, 1105 ; LXXVIII, 58, 99. — S. Protadius, LXXX, 415. — Taio, LXXX, 788, 790. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 225, 233. 289 ; LXXXIII, 116, 154, 1040. — Ven. Beda, XCII, 131 ; XCIV, 688. — Paulus Winfridus, XCV, 1432. — Hildefonsus, XCVI, 123. — S. Julianus, XCVI, 673. — Adrianus I, papa, XCVIII, 1276. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 495. — B. Alcuinus, CI, 1132. — Smaragdus abb., CII, 169, 224, 317, 405, 439. — Sedulius Scotus, CIII, 279 — Walafridus Strab , CXIV, 179; 887. — Angelomus, CXVI, 131. — Haymo, CXVIII, 392. 829. — Paschasius Radbert., CXX, 335. — Grimaldus abb., CXXI, 897, 908. — Usuardus, CXVIII, 971, 972 ; CXXIV, 249, 605. — S. Petrus Damian., CXLIV, 571, 584, 784, 790 ; CXLV, 1151. — Joannes Rothomag., CXLVII, 71, 119, 147, 163, 344. — S. Bruno Astens., CLXV, 313. — Rupertus abb., CLXX, 206, 643. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 801 *et seqq*. — Abælardus, CLXXVIII, 1492. — Ordericus monac., CLXXXVIII, 181. — Garnerus, CXCIV, 108. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 749. — Alexander III, papa, CC, 1319. — Clemens III, papa, CCIV, 1416. — Petrus Cantor, CCV, 424. — Sicardus, CCXIII, 450.

MARIA, Virgo virginum, Mater Christi. Quoad ea quæ hoc nomen spectant, Indicem de B. Maria specialem adeat infra lector benevolus.

MARIA MAGDALENA, soror Marthæ et Lazari, de qua Jesus septem ejecerat dæmonia; cui etiam Christus post resurrectionem primo apparuit. S. Hilarius, IX, 749. — S. Ambrosius, XVI, 513, 793. — Juvencus, XIX, 312. — Sedulius, XIX, 698. — S. Hieronymus, XXII, 1089. — S. Petrus Chrysolog., LII, 379, 408, 414, 417, 460, 464, 467. — S. Maximus Taurin., LVII, 358 *et seqq*., 808, 819. — Helpidius, LXII, 515. — Eugyppius, LXII, 826. 836, 961. — S. Fulgentius, LXV, 259, 352, 901. — S. Gregorius Turon., LXXI, 731. — S. Gregorius Magnus. LXXV, 761; LXXVI, 808, 853, 950, 1040, 1189, 1195, 1238 *et seqq* ; LXXVII, 877; LXXVIII, 295.— S. Protadius, LXXX, 417. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 91; LXXXVI, 616, 1332. — Paulus Winfridus, XCV, 267, 1279, 1301, 1485, 1571. — B. Alcuinus, C, 987; CI, 736. — Rabanus Maurus, CXII, 1432, 1440, 1441, 1451, 1455, 1457, 1461, 1463, 1465-1469, 1471, 1474, 1478, 1495, 1498 *et seqq*., 1501, 1503. — Wandalbertus, CXXI, 586, 605. — Usuardus, CXXIV, 285. — Hincmarus, CXXV, 719 *et seqq*. — S. Odo abb., CXXXIII, 514, 713. — Ratherius, CXXXVI, 749. — S. Petrus Damian., CXLIV, 280, 659. — Radulphus Ardens, CLV, 1597. — Guibertus abb., CLVI, 567. — Goffridus abb., CLVII, 235, 270, 273. — S. Anselmus, CLVIII, 1010. — S. Ivo Carnot., CLXII, 480. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1172. — Rupertus abb., CLXVIII, 1536, 1538; CLXIX, 630, 649, 1536. — Hildebertus, CLXXI, 199, 671, 676, 905. — Honorius Augustodun., CLXXII, 979. — Godefridus abb., CLXXIV, 233, 734, 936. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 815. — Abælardus, CLXXVIII, 1816. — S. Bernardus, CLXXXIII, 342, 419, 421, 422, 427, 819, 830, 881, 924, 1000, 1004, 1005; CLXXXIV, 169, 171, 415, 631, 764, 1117, 1276; CLXXXV, 198, 213, 215, 218, 1104. — Adamus Scotus, CXCVIII, 739, 741, 808. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1571, 1638, 1718. — Alexander III, papa, CC, 1150, 1323. — Petrus Cellens., CII, 1150, 1323. — Urbanus III, papa, CCII, 1393. — Petrus Blesens., CCVII, 650. — Innocentius III papa, CCXIV, 132; CCXV, 465.

MARTHA, soror Mariæ et Lazari, quæ cum Dominum reciperet in domum suam, et circa frequens ministerium satageret, dixit illi Jesus : « Sollicita es et turbaris circa plurima ; porro unum est necessarium. » S. Ambrosius, XVII, 698. — Juvencus, XIX, 31 *et seqq*. — Sedulius, XIX, 698. — S. Petrus Chrysolog., LII, 373, 379. — Helpidius, LXII, 545. — Eugyppius, LXII. 822. — S. Justus, LXVII, 986. — Victor Capuan., LXVIII, 282. — S. Nicetius, LXVIII, 375. — S. Gregorius Turon., LXXI, 541. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 764; LXXVI, 950; LXXVIII, 295. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 90, 425. — Paulus Winfridus, XCV, 1272, 1301, 1571. — Elipandus, XCVI, 965. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 373. — B. Alcuinus, CI, 736. — Rabanus Maurus, CXII, 1432, 1443, 1450, 1455, 1495. 1501, 1503 *et seqq*. — Wandalbertus, CXXI, 586. — Usuardus, CXXIV, 809. — Ratherius, CXXXVI, 749. — Godefridus abb., CLXXIV, 473, 959, 960, 966. — Hugo de S Victore, CLXXV, 815. — S. Bernardus, CLXXXIII, 419, 421, 423. 505, 969, 982, 1000, 1121; CLXXXIV, 1004, 1005; CLXXXV, 198. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1571.

MATTHÆUS, apostolus et evangelista, qui etiam ex tribu sua Levi sumpsit cognomen, ex publicano a Christo electus, ex peccante translatus. Hic primum quidem in Judæa evangelizat, postmodum in Macedonia prædicat, requiescit in montibus Parthorum. Marius Victorin., VIII, 1049, 1085. — S. Hilarius. IX, 962. — Eusebius Veccell., XII, 141 *et seqq*. — S. Ambrosius, XIV, 1143. — Ulfilas, XVIII, 498 *et seqq*. — Juvencus, XIX, 155 *et seqq*. — Sedulius, XIX, 591. — Phæbadius, XX, 22. — S. Chromatius, XX, 528 *et seqq*. — Rufinus, XXI, 829 *et seqq*. — S. Hieronymus, XXII, 379; XXIV, 98, 123, 383, 421, 876; XXV, 915, 1196; XXVI, 17, 61, 121, 208, 211; XXVII, 578; XXIX, 141 *et seqq* ; XXX, 534. — S. Augustinus, XXXIV, 341, 1044, 1139, 1171. — Cassianus, L, 234. — S. Petrus Chrysologus, LII, 281, 284. — S. Avitus, LIX, 304. — Anonymus, LIX, 542. — S. Paulinus Nolan , LXI, 514, 672. — Paschasius diac., LXII, 15. — S. Fulgentius, LXV, 858, 939. — S. Laurentius, LXVI, 117 *et seqq*. — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248. — Junilius Afric., LXVIII, 16. — S. Victor Capuan., LXVIII, 253 *et seqq*., 266, 359. — Primasius, LXVIII, 815. — Gildas, LXIX, 382 *et seqq* , 390. — Cassiodorus, LXX, 1118. — S. Gregorius Turon., LXXI, 99. — Joannes III, papa, LXXII, 15. — Luculentius, LXXII, 803 *et seqq*. — S. Gelasius I. papa, LXXIV, 1087. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 60, 569, 814, 1184; LXXVII, 1219; LXXVIII, 26, 140, 584, 704; LXXIX, 243. — S. Prota-

dius, LXXX, 419. — Taio. LXXX, 788, 730.— S Isidorus Hispal., LXXXII, 226. 233; LXXXIII, 115, 152, 1039, 1291; LXXXVI, 905, 1205. — Ven. Beda, XCII, 9; XCIV, 249, 419. — Paulus Winfridus, XCV, 1432, 1523. — S. Hildefonsus, XCVI, 81. — S. Julianus, XCVI, 565, 573 *et seqq.*, 583, 663 *et seqq.* — Elipandus, XCVI, 964. — Leo III, papa, XCVIII, 138. — B. Alcuinus, CI, 741, 743, 761, 767 *et seqq.*, 1132. — Smaragdus abb., CII, 27, 35, 48. 68, 91, 96, 100, 118, 129, 169, 221, 260, 389, 395, 399, 411, 424, 455, 471, 475, 480, 485, 496, 501, 505, 507, 512, 519, 543, 547. — Sedulius Scotus, CIII, 271. — Claudius Taurin., CIV, 833. — Druthmarus Christian., CVI, 1261, 1335. — Rabanus Maurus, CVII, 727 *et seqq.*, 810; CX, 458. — Walafridus Strab., CXIV, 65, 849, 863. — Haymo, CXVIII, 358. — Florus diac., CXIX, 259. — Paschasius Radbert., CXX, 335, 360, 406. — Wandalbertus, CXXI, 611. — Grimaldus abb., CXXI, 907, 913. — Usuardus, CXXIV, 491. — Adrevaldus monac., CXXIV, 947, 949. — Joannes IX, papa, CXXXI, 865, 872, 878, 886, 892, 895, 899, 907, 913, 917, 922, 926. — S. Petrus Damian., CXLIV, 571, 584, 648, 777. 780, 784, 790, 803, 856; CXLV, 945, 1026, 1036, 1083, 1100, 1155, 1171, 1173. — Guido abb., CL, 1235. — Radulphus Ardens, CLV, 1349, 1450, 1517, 1553, 1573, 1583, 1609, 1621. — S. Anselmus, CLVIII, 597, 602, 617, 637. — Anselmus Laudun., CLXII, 1227. — S. Bruno Astens., CLXV, 63 *et seqq.*, 840. — Rupertus abb., CLXVII, 1684; CLXVIII, 1307, 1475; CLXIX, 913. — Honorius Augustodun., CLXXII, 1005. — Godefridus abb., CLXXIV, 739, 1033. — Hugo de S. Victore, CLXV, 761, 763, 767 *et seqq.* — Abælardus, CLXXVIII, 492. — S. Bernardus, CLXXXII, 801; CLXXXIII, 687; CLXXXIV, 1131. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 114.—Ordericus monac., CLXXXVIII, 168 — Garnerus, CXIV, 108. — Adamus a S. Victore, CXCVI, 750. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1515. — Lucius II, papa, CCI, 1229. — Joan. Belethus, CCII, 154. — Clemens III, papa, CCIV, 1440. .— Petrus de Riga, CCXII, 31. — Innocentius III, papa, CCXVI, 180.

MATHIAS, unus de septuaginta discipulis, et pro Juda Iscarioth duodecim inter discipulos subrogatus, electus est sorte, et solus sine cognomine. Huic datur Evangelii prædicatio in Judæa. Lactantius, VII, 195. — Innocentius I, papa, XX, 502. — S. Hieronymus, XXVII, 610. — S. Augustinus, XLIII, 263. — S. Fulgentius, LXV, 939. — Arator, LXVIII, 103. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 652; LXXVII, 27, 50; LXXIX, 390. — S. Protadius, LXXX, 414. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 286; LXXXIII, 153, 1291. — Paulus Winfridus, LCV, 1301. — B. Alcuinus, CI, 769. — Haymo, CXVIII, 823. — Usuardus, CXXIII, 712 *et seqq.*, 791. — Ekkehardus, CLIV, 1279. — Radulphus Ardens, CLV, 1349. — Godefridus abb., CLXXIV, 743. — Ordericus, CLXXXVIII, 177. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1650.

NATHANAEL, e Cana Galilææ oriundus, verus Israelita, in quo dolus non est; quem ad Christum Philippus adduxit; unus e discipulis Domini, quem plures eumdem esse ac Bartholomæum existimant. Juvencus, XIX, 156. 157. — S. Hieronymus, XXII, 1038; XXIV, 649 — Lucius Dexter, XXXI, 155. — S. Augustinus, XXXV, 1445; XXXVI, 788; XXXVIII, 557, 680, 681. — S. Salvianus, LIII, 193. — S. Gregorius Turon., LXXI, 705, 706. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 693. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289. — Ven. Beda, XCII, 654, 655. — B. Alcuinus. C, 764. — Rupertus abb., CLXIX, 270, 271.

PAULUS, qui ante Saulus, apostolus gentium, advocatus Judæorum, a Christo de cœlo vocatus, in terram prostratus, qui oculatus cecidit, cæcatus surrexit, ex persecutore effectus est vas electionis, ex lupo ovis, inter apostolos vocatione novissimus, prædicatione primus. In lege Gamalielis discipulus, in Evangelio Christi servus. Cujus patria Tharsus fuit, genus Benjamin. Hic secundo post Ascensionem Domini anno baptizatus, dignitatem meruit apostolatus, atque plus omnibus laborans, multo latius inter cæteros verbi gratiam seminavit, atque doctrinam evangelicam sua prædicatione implevit. Incipiens enim ab Jerosolymis, usque ad Illyricum et Italiam Hispaniasque processit, ac nomen Christi multarum manifestavit gentium nationibus, quibus ante nondum fuerat declaratum; cujus miracula ista esse noscuntur. Raptus sursum in tertium cœlum conscendit, demersus deorsum nocte et die in profundo maris fuit, seducentem Pythonis spiritum imperata discessione damnavit, adolescenti mortuo vitalem redintegravit spiritum, cæcitate percussit magum, claudo proprium reformavit incessum; diri quoque serpentis nec sensit nec horruit morsum, sed igni dedit arsurum; patrem etiam Publii a febribus orando sanavit. Hic ob amorem Christi multas passiones graviaque corporis sustinuit tormenta. In primis Judaicas persecutiones et gentium miserias, et laborem, famem, sitim frigus, et nuditatem, naufragia, et mille pericula, rabiem ferarum, verbera, carcerales tenebras, tormenta catenarum, squalores, et vincula. Inter hæc ligatur a Judæis, traditur gentibus, lapidatur ad necem, in sporta per murum demittitur, virgis cæditur, pœnis arctatur, in carcere vinctus terræ motu facto resolvitur, ad ultimum a Nerone gladio cæditur eo die quo et Petrus crucifixus est; sepultus Romæ in via Ostiensi, anno post passionem Domini tricesimo sexto. Tertullianus, I, 403, 1186, 1213, 1216, 1219; II, 33, 35, 36, 49, 70, 148, 151, 268, 327, 364, 366, 405, 469, 470, 1009, 1011, 1216. — S. Cyprianus, III, 1118; IV, 233, 674. — Lactantius VII, 193, 197, 437, 629. — S. Julius I, papa, VIII, 930, 936, 957. — Marius Victorinus, VIII, 1057, 1068 *et seqq.*, 1094, 1112, 1113, 1116 *et seqq.* — Osius Cordub., VIII, 1320. — S. Hilarius, IX, 463, 523, 569, 593; X, 151, 172, 193, 286, 288, 414, 424. — S. Optatus, XI, 340.—S. Philastrius, XII, 1153, 1162, 1199, 1200 *et seqq.* — S. Ambrosius, XIV, 365, 577, 660, 664, 674, 692, 986 *et seqq.*, 993, 1021 1053; XV, 286, 1265, 1273, 1350, 1812; XVI, 300, 342, 384, 489, 490, 496 *et seqq.*, 764, 1057, 1083, 1114, 1126, 1256, 1258; XVII, 38, 47, 49, 158, 182, 209, 231, 271, 274, 281, 295, 326, 345-348, 408, 421, 482, 503, 649, 657. — Ulilas XVIII, 710 *et seqq.* — Phœbadius, XX, 31 *et seqq.* — S. Anastasius I, papa, XX, 55. — Innocentius I, papa, XX, 476, 497, 502, 515. — Zozimus, I, papa, XX, 659. — S. Bonifacius I, papa, XX, 760. — S. Gaudentius, XX, 834, 891, 918, 987. — Zacchæus Christian., XX, 1130, 1133. — S. Hieronymus, XXII, 397, 406, 462, 502 *et seqq.*, 541, 548, 552, 579, 646, 662, 669, 727, 938, 947, 1009, 1050, 1056, 1076, 1114, 1157, 1195; XXIII, 221 *et seqq.*, 411, 459, 507, 512, 524, 542, 554, 561, 572, 707, 1009; XXIV, 125, 139, 239, 302, 468, 478, 500, 618, 621; XXV, 107, 724, 862, 886, 1043, 1089, 1498; XXVI, 119, 135, 310, 312, 320, 322, 327, 331, 354, 356 *et seqq.*, 362, 380, 385, 387, 392, 401, 403, 426, 455, 461, 477, 481, 484, 515, 520, 524, 525, 547, 552, 560, 574, 578, 593 *et seqq.*, 602, 605, 612; XXVII, 583, 590; XXIX, 646, 727. — S. Augustinus, XXXII, 620, 638, 747, 753, 762, 798, 862, 922, 1320; XXXIII, 113, 156 *et seqq.*, 220, 255, 260, 277 *et seqq.*, 285, 288 *et seqq.*, 297, 610; XXXIV, 17, 93, 96, 339, 453 *et seqq.*, 478; XXXV, 1268, 1471, 1533, 1961, 2022, 2037; XXXVI, 348, 367, 493, 513, 761, 835, 875, 914, 951; XXXVII, 819, 1103 *et seqq.*, 1118, 1164, 1182, 1255, 1268, 1283, 1299, 1350, 1361, 1436, 1448 1464, 1473, 1645, 1708, 1734, 1812, 1923, 1934 *et seqq.*, 1954; XXXVIII, 147, 358, 481, 587, 605, 808, 834, 851 *et seqq.*, 913, 917, 920, 923, 948, 950, 1275, 1278, 1352, 1361, 1364, 1366, 1370, 1374, 1429, 1465; XXXIX, 1537, 1571, 1934; XL, 212, 235, 493, 536, 557 *et seqq.*, 602, 656, 681; XLI, 414; XLII, 246, 248, 385, 445, 650, 658, 873, 953, 959; XLIII, 456; XLIV, 133, 147, 154, 163, 165, 166, 207, 339, 341, 344, 557, 558 *et seqq.*, 602, 888, 892; XLV, 1088, 1116. — Cassianus, L, 40, 169, 240 *et seqq.* — Cœlestinus I, papa, L, 408, 552. — Xistus III, papa, L, 601. — Vincentius Lirinens., L, 665. — S. Eucherius, L, 885 *et seqq.*, 1027.—S. Petrus Chrysolog., LII, 202, 293, 354, 360, 371, 404, 471, 481, 499, 510, 515, 526, 602, 614, 639, 663. — S. Salvianus, LIII, 59, 157, 160, 194.— S. Leo Magnus, LIV, 426, 512, 513; LV, 17, 49, 50, 59, 981, 983, 984, 986, 1178.— S. Maximus Taurin., LVII, 393, 395-500, 514, 588, 631, 661, 673 *et seqq.*, 752.—Victor Vitens., LVIII, 229 *et seqq.*, 256 —S. Faustus, LVIII, 846, 880.— S. Gelasius I, papa, LIX, 28 119, 126, 154; LXXIV, 1166 *et seqq.*—S. Avitus, LIX, 202, 243, 248, 301, 303, 307 *et seqq.*, 311, 319 *et seqq.* — Pomerius, LIX, 445, 457, 466, 513. —Prudentius, LX, 114 *et seqq.*, 324.—Dracontius, LX, 558.- S. Paulinus Nolan., LXI, 34, 620, 728, 731. —Eugyppius, LXII, 684, 689, 699, 767, 769, 778, 822, 841, 843, 846, 848, 852, 884, 887, 891, 896, 981, 998, 1000, 1023. — S. Fulgentius, LXV, 88, 92 *et seqq.*, 157 *et seqq.*, 346, 486, 845 *et seqq.*, 860, 892 *et seqq.*, 911, 923 *et seqq.*, 939. — Joannes II, papa, LXVI, 20. —Agapetus I, papa, LXVI, 39. — S. Laurent., XLVI, 96, 117, 121, 140. — S. Benedictus, LXVI, 234, 421, 431. —Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248, 260, 285, 291, 311 *et seqq.*, 415 *et seqq.* — Facundus, LXVII, 557, 572, 601, 603, 647, 684, 832, 856, 859. — Ferrandus, LXVII, 891, 896, 907, 947. — S. Justus, LXVII, 965 *et seqq.*, 981 *et seqq.*, 989. — S. Cæsarius Arelat., LXVII, 1052, 1084. — Junilius, LXVIII, 16, 19, 29. — Arator, LXVIII, 153 *et seqq.*,— Victor Capuan., LXVIII, 251, 359. — S. Nicetius, LXVIII, 369, 377. — Agnellus, LXVIII, 384. — Primasius, LXVIII, 416 *et seqq.*, 507 *et seqq.*, 554 *et seqq.*, 584, 626, 639, 645, 652, 659, 671, 679, 683, 685, 823. — Vigilius papa, LXIX, 17, 27, 31, 89, 92, 94, 96, 184, 202, 204, 206, 256. — Gildas, LXIX, 384 *et seqq.* — Pelagius I, papa, LXIX, 399, 404. — Cassiodorus, LXIX,

1227, 1229. — S. Gregorius Turon., LXXI, 173, 377, 406, 528, 542, 566, 577, 680, 684, 686, 723, 728, 730, 777 *et seqq.*, 996, 1023, 1083. — Martinus Dumens., LXXII, 34, 42. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 280, 295. — Benedictus I, papa, LXXII, 683. — Licinianus, LXXII, 700. — Pelagius II, papa, LXXII, 725, 728, 758. — Sedatus, LXXII, 772. — Luculentius, LXXII, 804, 811 *et seqq.* — S. Gregorius Magnus, LXV, 199, 301, 618, 692, 729, 758, 809, 851, 924, 930, 948, 900, 986, 996, 1059; LXXVI, 44, 50, 93, 101, 120, 131, 139 *et seqq.*, 220, 242, 275, 310, 338, 350, 376, 406, 424, 430, 431, 453, 462, 474, 493, 498, 512, 539, 582, 589, 592, 600 *et seqq.*, 609, 616, 629, 631, 688, 705, 766, 777, 817, 840 *et seqq.*, 871, 877, 913, 913, 931, 959, 967, 970, 1001-1004, 1022, 1044, 1050, 1060, 1064, 1091, 1157, 1207, 1225, 1275, 1333; LXXVII, 21, 26, 31, 56, 43, 47, 56 *et seqq.*, 75, 80, 92, 96, 110, 117, 122, 187, 213, 264, 269, 463, 472, 474 *et seqq.*, 700, 703, 738, 877, 885, 1159; LXXVIII, 26, 43, 124, 297, 395, 696, 790; LXXIX, 249, 303, 322, 353, 355, 369. — S. Columbanus abb., LXXX, 243, 248, 275, 279. — Aileranus abb., LXXX, 336. — Bertichramnus, LXXX, 390. — S. Protadius, LXXX, 411, 417. — Sonnatius, LXXX, 446. — Taio, LXXX, 749, 787, 798, 803, 820, 826, 845, 857, 882, 905, 918, 926, 984. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 193, 231, 300; LXXXIII, 149, 175, 707, 712, 715, 1040, 1286. — S. Eligius, LXXXVII, 495. — Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 108, 126. — Ven. Beda, XCIII, 455, 456 *et seqq.*; XCIV, 214, 219, 493, 628; XCV, 85, 171. — Paulus Winfridus, XCV, 1238, 1386, 1399, 1402, 1410, 1461, 1476 *et seqq.*, 1483. — Elipandus, XCVI, 861, 875, 920 *et seqq.*, 932, 948, 989, 995, 1000, 1004, 1008. — Isidorus Pacens, XCVI, 1257. — Anonymus, XCVI, 1379, 1486. — Benedictus diacon., XCVII, 900. Adrianus I, papa, XCVIII, 384, 389, 419, 1251, 1274, 1275, 1279, 1281, 1288, 1290, 1292. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 368 *et seqq*, 384, 408, 411, 413, 417, 420, 448, 450. — B. Alcuinus abb., C, 226, 236 *et seqq.*, 1007, 1083; CI, 743, 756, 758, 763, 765, 769, 770, 1129, 1317, 1322. — Smaragdus abb., CII, 27, 41, 48, 55, 75, 80, 91, 96, 100, 103, 112, 118, 129, 132, 148, 165, 199, 221, 224, 362, 392, 395, 399, 403, 411, 414, 419, 433, 435, 439, 442, 448, 455, 461, 466, 471, 480, 485, 491, 496, 501, 505, 507, 512, 519, 523, 526, 531, 543, 667, 685. — S. Benedictus Anian., CIII, 904, 998. — S. Agobardus, CIV, 90 *et seqq.*, 168, 203. — Claudius Taurin., CIV, 837 *et seqq.*, 841 *et seqq*, 925. — Amalarius, CV, 1806. — Freculphus, CVI, 1132. — Rabanus Maurus, CX, 52, 554; CXI, 1153, 1273, 1278, 1319, 1563, 1596, 1454, 1505, 1541, 1590; CXII, 9 *et seqq.*, 159 *et seqq.*, 245, 381, 478, 507, 559, 563, 580, 635, 653, 693, 711, 851, 1660. — Walafridus Strab., CXIV, 469 *et seqq.*, 1119. — S. Prudentius, CXV, 1184, 1327. — Angelomus, CXVI, 126, 151, 155. — Haimo, CXVIII, 561 *et seqq.*, 759, 825, 830 *et seqq.* — Florus diacon., CXIX, 256, 279 *et seqq.* — Ratramnus, CXXI, 252. — Wandalbertus, CXXI, 586. — Grimaldus abb., CXXI, 875, 896, 906, 910. — Usuardus, CXXIII, 159, 203, 207, 229, 693, 782; CXXIV, 529. — Hincmarus, CXXV, 93, 99, 226. Atto Vercell., CXXXIV, 126 *et seqq.* — Herigerus abb., CXXXIX, 1008. — S. Petrus Damian, CXLIV, 836; CXLV, 277, 357, 375, 589, 591, 592, 594, 649, 693, 708, 800, 801, 836, 905, 942, 961. — Lanfrancus, CL, 101, 105, 105, 107, 159, 162, 170, 181, 203, 250 251, 275, 372, 394, 641, 750. — Guido abb., CL, 1221, 1225, 1631. — S. Bruno Carthus., CLIII, 11, 15, 16, 47, 79, 130, 156, 180, 205, 262, 272, 274, 284, 361, 401, 423, 427, 459, 473, 569. — Radulphus Ardens, CLV, 1539, 1592, 1506. — Guibertus abb., CLVI, 586, 626. — Golfridus abb., CLVII, 42, 215, 221. — Theofridus abb., CLVII, 696. — S. Anselmus, CLVIII, 975, 1007, 1010; CLIX, 369. — Berengosus, CLX, 971. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1124, 1176, 1191, 1240. — Rupertus abb., CLXVII, 560, 985, 1122, 1320, 1687, 1691, 1716, 1738; CLXVIII, 65; CLXIX, 50, 70, 158; CLXX, 91, 116, 190, 223, 954. — Honorius Augustod., CLXXII, 688, 732, 800, 969. — Godefridus abb, CLXXIV, 551, 851, 877, 902, 906. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 451, 544, 552, 596, 609, 879, 903, 919; CLXXVII, 561, 676, 1098. — Abælardus, CLXXVIII, 529, 1478, 1480, 1485, 1486. — Innocentius II, papa, CLXXIX, 364, 497, 522. — Anacletus, antipapa, CLXXIX, 692. — Eugenius III, papa, CLXXX, 1115. — Div. Algerus, CLXXX, 889, 1059. — Hervæus, CLXXXI, 591, 595, 813, 1601, 1129, 1201, 1279, 1313, 1355, 1385, 1403, 1450, 1501, 1515. — S. Bernardus, CLXXXII, 336, 440, 751, 953, 1028; CLXXXIII, 127, 141, 359, 360, 362, 366, 403, 405, 408, 411, 418, 440, 568, 588, 605, 631, 819, 858, 900, 905, 937, 953, 980, 987, 997; CLXXXIV, 88, 139, 143, 270, 432, 585, 874; CLXXXV, 108, 146, 179, 180, 211. — Ordericus, CLXXXVIII, 105, 111, 128, 130. — Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1557. — Petrus Lombard., CXLI, 1257 *et seqq.*, 1301, 1314, 1426, 1533, 1575, 1598, 1611, 1674; CXLII, 9, 41, 78, 85, 94, 101, 118, 131, 170, 196, 222, 228, 238, 287, 311, 326, 331, 363, 383, 394, 399. — Gerhohus, CXCIV, 1083, 1316. — Isaac abb., CXCIV, 1836. — Aelredus abb., CXCV, 294. — Adamus a S. Victore, CXCVI, 1479, 1495. — S. Hildegardis, CXCVII, 1029. — Adamus Scotus, CXCVIII, 142, 511, 827, 828. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1662, 1668, 1671, 1690, 1691, 1696, 1698, 1701, 1704, 1706-1711. — Joannes Saresb., CXCIX, 462. — Alexander III, papa, CC, 1061, 1290. — Joan. Belethus, CCII, 142. — Urbanus III, papa, CCII, 1402, 1480, 1481. — Philippus de Harveng, CCIII, 131, 751, 756. — Henricus de Castro, CCIV, 451, 703. — S. Stephanus de Mureto, CCIV, 1110. — Petrus Cantor, CCV, 93, 153, 188. — Petrus Blesens., CCVII, 644, 791. — Balduinus imper., CCIX, 244, 924. — Sicardus, CCXIII, 450. — Innocentius III, CCXIV, 432, 1185; CCXV, 63, 78, 91, 1267, 1363, 1376, 1378, 1385, 1442; CCVI, 107, 113, 219, 527, 590, 600, 747; CCXVII, 214, 489.

PHILIPPUS a Bethsaida civitate, unde et Petrus, Gallis prædicat Christum, barbarasque gentes, vicinasque tenebris et tumenti Oceano conjunctas, ad scientiæ lucem fideique portum deducit. Deinde in Hierapoli Phrygiæ provinciæ urbe crucifixus, lapidatusque obiit, rectoque sepultus cadavere, simul cum filiabus suis ibidem requiescit. Anonymus, III, 1187. — S. Pontius diacon., III, 1478. — Juvencus, XIX, 153 *et seqq.* — S. Hieronymus, XXII, 822, 1038, 1108; XXXIII, 265, 657; XXIV, 616 *et seqq.*; XXV, 1756. — S. Augustinus, XXXVIII, 600, 601, 1226, 1227. — S. Maximus Taurin., LVII, 259. — S. Paulinus Nolan., LXI, 671. — Eugyppius abb., LXII, 906. — Facundus, LXVII, 714 *et seqq.*, 782, 865. — Fulgentius Ferrandus, LXVII, 916. — S. Justus, LXVII, 971. — Victor Capuan, LXVIII, 265, 268. — Licinianus, LXXII, 693. — S. Gelasius, papa, LXXIV 1161. — S. Gregorius I, papa, LXXVIII, 26, 575, 779 — S Protadius, LXXX, 415. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 227, 288; LXXXIII, 151, 1045, 1289, 1329. — Paulus Winfridus, XCV, 1475. — Elipandus, XCVI, 951. — B. Alcuinus, CI, 222, 767. — Rabanus Maurus, CXII, 1647. — Haymo, CXVIII, 825. — Paschasius Radbert., CXX, 405. — Grimaldus abb., CXXI, 908. — Usuardus, CXXIV, 10, 127. — Radulphus Ardens, CLV, 1361. — Paschalis II, papa, CLXIII, 97 — Calixtus II, papa, CLXIII, 1197. — S. Bruno Astens., CLXV, 1816. — Godefridus abb., CLXXI, 627, 733, 839, 841, 843, 849, 850, 1136. — Honorius Augustodun., CLXXII, 681. — Abælardus, CLXXVIII, 1490. — Willelmus Malmesbur., CLXXIX, 1683. — Zacharias Chrysopolitan., CLXXXVI, 108. — Ordericus monach., CLXXXVII, 156. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1670. — Innocentius II, papa, CCXVI, 397.

PONTIUS PILATUS, Judææ præses pro Romanis, qui Christum innocentem morti addixit; et qui deinceps a Tiberio in exsilium missus, seipsum interemit. Tertullianus, II, 403 — Lactantius, VI, 503, 504, 980, 984; VII, 466, 519. — S. Ambrosius, XV, 1829. — Juvencus, XIX, 329-339. — Rufinus, XXI, 360. — S. Hieronymus, XXIII, 322. — Lucius Dexter, XXXI, 67, 69, 77, 133. — Paulus Orosius, XXXI, 1066, 1067, 1071. — S. Augustinus, XXXVI, 762; XXXVIII, 1031; XL, 187. — S. Prosper, LI, 551, 552. — S. Leo Magnus, LIV, 322, 338, 339, 347. — S. Maximus Taurin., LVII, 331, 332. — Arator, LXVIII, 127. — Cassiodorus, LXIX, 1228; LXX, 36, 943. — S. Gregorius Turon., LXXI, 171-173. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 129. — Ven. Beda, XCII, 901 *et seqq* — B. Alcuinus, C, 975; CI, 1137, 1140, 1272. — S. Agobardus, CIV, 88. — S. Petrus Damian., CXLV, 579. — S. Bruno Carthus., CLIII, 456. — Rupertus abb. CLXXII, 1052; CLXIX, 774, 778, 793.

SIMON PETRUS, filius Joannis, frater Andreæ, ortus in vico Bethsaida, provinciæ Galilææ, qui est juxta stagnum Genesareth, cujus prima vocatio nominis Bar-Jona, legis directa generatio est. Petrus in Christo Ecclesiæ firmamentum est. Cephas corporis Christi principatus et caput est. Simon Joannis, virginitatis regeneratio incorrupta est. Qui dum juxta Joannem habeatur tertius, juxta Matthæum eligitur primus : nec immerito, quia apostolorum princeps est. Et confessor primus Filii Dei, et discipulus, et pastor humani gregis, Petra Ecclesiæ, clavicularius regni, amator Domini, atque negator : confitendo laudatus, præsumendo elatus, negando ipsus, lacrymando purificatus, confitendo probatus, patiendo coronatus, cui nomen ex opere datur, titulus ex merito potestatis imponitur. Hic in Galatia, Ponto, Cappadocia, Bithynia, Asia, atque Italia Evangelium prædicavit, atque harum virtutum signis effulsit. Pendulo gressu fervidum mare calcavit, præteriens umbra

sua mortuos animavit, claudis pristinum reiteravit officium, pa alyticis fluida membra in proprium reparavit statum. Inter hæc defunctam viduam suscitavit; Ananiam et Saphiram reos perfidiæ, mortis animadversione damnavit Simonem etiam magicis artibus cœlum conscendentem ad terram elisit. Hic postquam Antiochenam Ecclesiam fundavit, sub Claudio Cæsare contra eumdem Simonem magum Romam pergit, ibique prædicans Evangelium viginti quinque annis, ejusdem urbis tenuit pontificatum. Sexto autem et tricesimo anno post passionem Domini a Nerone Cæsare in urbe Roma deorsum, ut ipse voluit, crucifixus est, et sepultus in Vaticano. Tertullianus, II, 34 *et seqq.*, 45, 49, 142, 151, 364 *et seqq.*, 474, 1025, 1203. — Anonymus III, 181. — S. Stephanus I, papa, III, 1254. — S. Cyprianus, III, 751, 1114, 1168 *et seqq.*, 1186, 1189, 1200, 1201; IV, 406, 447, 499. — S. Caius papa, V, 187. — S. Julius I, papa, VIII, 984, 985, 993, 1112. — Liberius, papa, VIII, 355, 1359. — Osius, VIII, 1320. — S. Hilarius, IX, 330, 399, 552, 729, 730, 778, 836, 956, 1001, 1002, 1008, 1010, 1064, 1067, 1071; X, 186-188, 566, 571, 1373, 639. — S. Optatus, XI, 280 *et seqq.*, 347. — S. Zeno, XI, 350, 430. — S. Philastrius, XII, 1199. — S. Damasus, papa, XIII, 267. — S. Ambrosius. XIV, 221, 861, 878, 1140, 1149; XV, 1632, 1633, 1824; XVI. 212. 292, 298, 301, 398, 453, 476, 502, 519, 627, 649, 704, 730. 828 *et seqq.*, 1011, 153, 1272, 1321, 1391. — Juvencus, XIX, 146 *et seqq.*, 203. 237-241, 247, 259, 318 *et seqq.* — Faltonia Proba, XIX, 815. — S. Anastasius I, papa, XX, 53. — Sulpic. Severus. XX, 255 *et seqq.* — Innocentius I, papa, XX, 502, 547, 551, 590, 631. — Zozimus papa, XX, 650. — S. Bonifacius I, papa, XX, 767, 779. — S. Gaudentius, XX, 835, 993 *et seqq.* — Zacchæus Christian., XX, 1138, 1141. — S. Hieronymus, XXII, 355, 488. 651, 692. 791. 921, 940. 945, 963, 1010. 1118; XXIII, 246, 346, 515, 607. 631; XXV, 1231, 1248; XXVI, 32, 102. 117, 202, 328, 340, 342; XXIX, 835. — S Augustinus, XXXII, 618; XXXIII, 145 *et seqq.*, 155, 259, 277. 279, 285 *et seqq.*, 610, 781, 785, 1086; XXXIV, 788, 1049; XXXV, 1444, 1750, 1762, 1810 *et seqq.*, 1832, 1863, 1874, 1932 *et seqq.*, 1949, 2107, 2114 *et seqq.*; XXXVI, 255, 407, 440, 473, 490, 5 9, 803, 1168, 1670, 1799; XXXVII, 1167, 1259 1350, 1357, 1559, 1371, 1376, 1432, 1733, 1797, 1850 *et seqq.*; XXXVIII. 34, 47, 116, 478 *et seqq.*, 735, 755, 765. 797-800, 1050, 1104, 1108, 1147 *et seqq.*, 1180, 1185, 1194. 1238. 1292, 1297, 1348, 1350 *et seqq.*, 1359-1361, 1365, 1372 *et seqq.*, 1458, 1683; XXXIX, 1179, 1350, 1684; XL, 131, 308, 493, 537. 690, 694, 706; XLI, 617; XLII, 161, 358; XLIII, 127, 500, 407; XLIV, 382, 550, 648, 930 *et seqq.* — Cassianus, L, 69 *et seqq.*, 240 *et seqq.* — Fastidius, L. 385. — S. Cœlestinus I, papa, L, 408. — Xystus III, papa, L, 573, 662, 609. — S. Prosper, LI, 82, 83, 485. 552 *et seqq.*, 702. — S. Petrus Chrysolog., LII, 202, 214, 231, 234, 243, 275, 281. 296, 420, 422, 424, 436, 452, 463, 594, 599, 608, 628, 647, 656. — S. Salvianus, LIII, 108. — S. Leo Magnus, LIV, 145, 146, 149, 150, 152, 154, 188, 309, 320, 328. 335. 345, 350, 395, 424 *et seqq.*, 431. 462, 504, 507, 512. 515, 523, 543, 614. 628 *et seqq.*, 636, 771, 797, 857, 1007, 1041; LV, 32, 47, 49, 50, 56, 59, 118, 240, 428; LVI, 367, 458, 519, 555, 618, 633, 726. — S. Maximus Taurin., LVII, 347, 550, 353, 590, 393, 395, 400, 401. 405, 510, 517, 529, 587, 665, 667, 673, 723. — Victor Vitens., LVIII, 231, 256, 292. — S. Faustus, LVIII, 874, 882. — S. Felix III, papa, LVIII, 946 *et seqq.*, 968 *et seqq.*, 973, 976. — S. Gelasius I, papa, LIX, 14 *et seqq.*, 24, 28, 35, 59, 64, 66, 73, 80, 119, 129, 154. — S. Avitus, LIX, 295 *et seqq.*, 303, 307. — Prudentius. 780; LX, 325. — Dracontius, LX, 857. — S. Paulinus Nolan., LXI, 511, 671 *et seqq.* — Symmachus papa, LXII, 72. — Paschasius diacon., LXII, 19, 35 *et seqq.* — Helpidius, LXII, 544 *et seqq.* — Eugyppius, LXII. 627, 694, 829, 832, 846, 884, 887, 894, 924, 993, 998, 1032. — S. Eleutherius, LXV. 85, 87, 279, 288, 321, 463. 542, 571. — S. Fulgentius, LXV, 888, 891, 901, 911, 927, 939. — Agapetus I, papa, LXVI, 40 *et seqq.* — S. Laurentius Novar., LXVI, 119, 138. — S. Benedictus, LXVI, 422. — Dionysius Exiguus, LXVII, 239 *et seqq.*, 281, 284. — Facundus, LXVII, 807, 834. — Fulgentius Ferrand., LXVII, 915. — S. Justus, LXVII, 989. — S. Cæsarius Arelat., LXVII, 1084, 1129, 1147, 1149, 1155, 1160, 1164. — Junilius, LXVIII, 17, 19, 40. — Arator, LXVIII, 77, 97, 110, 120, 157, 167 171 *et seqq.*, 175, 187, 207. — Victor Capuan., LXVIII, 268, 291 *et seqq.*, 299. 316, 343. *et seqq.*, 354, 357 *et seqq.* — S. Nicetius, LXVIII, 369, 377. — Primasius, LXVIII, 427. 490, 497, 504, 512, 517, 521. — Vigilius papa, LXIX, 26, 39, 49 *et seqq.*, 56, 75, 81, 83, 91, 115, 236, 318. — Gildas, LXIX, 367, 369 *et seqq.*, 400. — Pelagius I, papa, LXIX. 404, 410. — Cassiodorus, LXIX, 829, 1227 *et seqq.* — S. Eutropius, LXX, 17 — S. Gregorius Turon., LXXI, 173, 199, 212, 258, 269 *et seqq.*, 294. 335, 356, 356, 367, 377, 528, 561 *et seqq.*, 588, 591, 679, 686 *et seqq.*, 706 *et seqq.*, 724, 736, 873, 904, 996, 1004, 1089, 1151, 1169. — Joannes III, papa, LXXII, 14 *et seqq.* — S. Germanus Parisiens., LXXII, 181, 251, 256, 280, 295. — Pelagius II, papa, LXXII, 707, 723, 857 *et seqq.* — Antoninus Placentin., LXXII. 901, 907. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 135, 796, 857, 924, 968; LXXVI, 33, 53, 85, 164, 240, 302, 338, 375, 438, 463, 470, 527, 607, 611, 617, 845, 853, 979, 1001 *et seqq.*, 1040, 1066, 1087, 1092, 1107, 1171, 1174, 1184 *et seqq.*, 1195, 1224 *et seqq.*; LXXVII, 35 *et seqq.*, 43, 210, 308, 337, 340, 475, 479, 482, 490, 598, 650, 653, 700, 703, 739, 745, 852, 855 *et seqq.*, 898, 1159, 1290 *et seqq.*; LXXVIII 26 *et seqq.*, 50, 395, 399, 436, 499, 588, 617, 654, 696, 699, 788; LXXIX, 450, 466, 487. — Dynamius, LXXX, 40. — S. Columbanus, LXXX, 275, 278 *et seqq.* — S. Bertichramnus, LXXX, 390 *et seqq.* — S. Protadius, LXXX, 411, 414. 417. — S. Sonnatius, LXXX, 446. — Taio, LXXX, 773, 787, 897, 907. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 226, 231, 287; LXXXIII, 115, 118, 149. 177, 1040, 1041, 1286. — Willibrodus, LXXXVIII, 552. — Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 108, 126. — Ven. Beda, XCIII, 41 *et seqq.*, 67 *et seqq.*; XCIV, 475, 495, 498, 628; XCV, 76, 85, 91, 105, 125, 168, 175, 199, 285. — Paulus Winfridus, XCV, 1165, 1169, 1278, 1430, 1451, 1476, 1481, 1489. — Elipandus, XCVI, 861, 920, 950, 951, 965, 995. — Isidorus Placentin., XCVI, 1257. — Carolus Magnus, XCVI, 1575; XCVII, 913, 995, 1005, 1033. 1050, 1060, 1070; XCVIII, 1020, 1090, 1118, 1158, 1169. 1351. — Stephanus II, papa, XCVIII, 102, 103, 108, 117, 122. — Stephanus III, papa, XCVIII, 246, 251. — Adrianus I, papa, XCVIII, 281, 284, 293, 296, 301, 305, 311, 312, 314, 319, 326. 332, 349, 353. 358, 360, 362, 370. 374. 389, 393, 395. 398, 405, 412, 415, 419, 428, 433, 1256, 1274, 1279, 1285, 1288, 1290, 1292. — S. Paulinus Aquil., XCIX. 157, 450. 472, 479, 482, 484, 485. — B. Alcuinus, C, 223, 298, 320, 370, 498, 971, 986, 1000, 1005; CI, 260, 266, 284, 287, 313, 358, 735, 737, 739, 741, 745, 748, 754, 756, 763, 769, 770, 772, 774, 1128. — Smaragdus abb., CII, 386. 389, 531. — S. Benedictus Anian., CIII. 781. — S. Agobardus, CIV, 87, 88, 92, 189, 197, 221, 301. — Eginhardus abb., CIV, 537 *et seqq.* — Amalarius, CV, 1306. — Freculphus, CVI. 1128, 1135. — Druthmarus Christian., CVI, 1328. — Rabanus Maurus, CVII, 855, 986; 996; CX, 52, 347, 350, 1127; CXII. 1461, 1660. — Walafridus Strab., CXIV, 679, 1119. — S. Prudentius, CXV, 1039, 1062, 1185, 1344, 1400. — Haymo, CXVIII, 759, 828, 830. — Paschasius Radbertus, CXX, 206, 404, 526, 555, 560, 901. — Grimaldus abb., CXXI, 875, 903, 907, 910, 920. — Remigius Lugdun., CXXI, 1038. — Usuardus, CXXIII, 610, 665, 707, 709, 785, 787; CXXIV, 110, 159, 203, 207 *et seqq.*, 319. — Adrevaldus, CXXIV, 949. — Hincmarus, CXXV, 214. — Anastasius Bibliothecar., CXXVII, 1004; CXXVIII, 1405. — Authpertus abb., CXXIX, 1023, 1027. — Regino abb., CXXXII, 277. — S. Odo, abb., CXXXIII, 709. — Flodoardus, CXXXV, 127. — Herigerus abb., CXXXIX, 1008, 1009. — Benedictus VIII, papa, CXXXIX, 1638. — Humbertus, CXLIII, 1055. — S. Petrus Damian., CXLIV, 356, 575, 646, 649. 667, 677, 822; CXLV, 589, 708, 710, 941, 961, 1006. — Urbanus II, CLI, 404. — S. Bruno Carthus., CLIII, 210. — Manegaldus, CLV, 165. — Radulphus Ardens, CLV, 1346, 1384. — Goffridus abb., CLVII, 42, 215, 221. — Theofridus abb., CLVII, 396. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 602, 927, 933, 970; CLIX, 1421. — Sigebertus, CLX, 665. — S. Ivo Carnot., CLXII, 295, 595, 712. — Paschalis II, papa, CLXIII, 84, 123, 127, 148, 422 *et seqq.* — Calixtus II, papa, CLXIII, 1146, 1177, 1191, 1218, 1240. — S. Bruno Astens., CLXV, 823. — Rupertus abb., CLXVII, 1300, 1327, 1562, 1631, 1664, 1671, 1680, 1717, 1736; CLXVIII; 407, 1383, 1533, 1562; CLXIX, 200, 266, 678, 693, 772, 779, 818; CLXX, 57, 64, 94, 223, 253. — Hildebertus, CLXXI, 943, 589, 658, 659, 661, 666, 668, 672, 679, 756. — Honorius Augustodun., CLXXII, 619, 688, 769, 783, 800, 969, 985. — Godefridus abb., CLXXIV, 239, 283, 323, 354, 355, 465, 628, 634, 635, 664, 731, 754, 793, 800, 850, 851, 896, 902, 913, 943, 1098. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 556; CLXXVII, 525, 676, 769, 852, 896, 1098. — Abælardus, CLXXVIII, 524, 1478, 1480, 1482, 1485, 1486. — Innocentius II, CLXXIX, 215, 237, 305, 310, 314, 364, 497, 582, 627, 651, 672. — Anacletus antipapa, CLXXIX, 696. — Lucius II, papa, 828, 884, 894. — Eugenius III, papa, CLXXX, 1029, 1048, 1059, 1077, 1087, 1114 *et seqq.*, 1125, 1137, 1302, 1342, 1387, 1471, 1588. — S. Bernardus, CLXXXII, 336, 345, 403, 408. 418, 440, 463, 508 *et seqq.*, 751, 774, 1021, 1089, CLXXXIII, 335, 412, 869, 922, 1050, 1057, 1113; CLXXXIV, 338, 625, 663, 745, 748, 884, 902, 1145; CLXXXV, 100, 177,

179, 181, 188, 198. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 111, 174, 216, 298, 501, 610. — Ordericus, CLXXXVIII, 105, 117, 128, 130, 196, 368. — Anastasius IV, papa, CLXXXVIII, 1051, 1062, 1074. — Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1382, 1488, 1497, 1557, 1557, 1582. — Petrus Venerab., CLXXXIX, 1060, 1066. — S. Thomas Cantuar., CXC, 678. — Petrus Lombardus, CXCI, 1472, 1537. — Ven. Gerhohus, CXCIV, 1247, 1316. — B. Isaac, abb., CXCIV, 1856. — Aelredus abb., CXCV, 274, 275. — Wolbero abb., CXCV, 1058. — Adamus a S. Victore, CXCVI 1491. — S. Hildegardis, CXCVII, 253. — Adamus Scotus, CXCVIII, 827. — Petrus Comestor, CXVIII, 1566, 1619, 1623, 1638, 1649, 1655, 1659, 1678, 1686, 1687, 1696, 1714 *et seqq.*, 1718, 1719, 1782. — Alexander III, papa, CC, 118. 151, 154, 163, 359. 355, 569, 388, 504, 510, 660, 692, 836, 912, 922, 973, 1039, 1064, 1128, 1137, 1172, 1391, 1438. — Lucius III, papa, CCI, 1098, 1100, 1118, 1133, 1200, 1268, 1280, 1290, 1322. 1357. — Joan. Belethus, CCII, 87, 142, 145, 480. — Petrus Cellens., CCII, 817. — Robertus de Torinn., abb., CCII, 1317. — Urbanus III, papa, CCII, 1402, 1484. — Philippus de Harveng, CCIII, 384. — Henricus de Castro, CCIV, 319. — Clemens III, papa, 1353, 1427. — Petrus Cantor, CCV, 99, 169, 184. — Cœlestinus III, papa, CCVI, 881, 900, 923, 934, 947, 966, 997, 1003, 1042, 1078 *et seqq*, 1150, 1188. — Petrus Blesens., CCVII, 644, 653. — S. Martinus Legion., CCIX, 218, 238. — Thomas de Radolio, CCIX, 1007, 1011. — Alanus de Insulis, CCX, 244 *et seqq.*, 256, 480. — Sicardus, CCXIII, 450. — Innocentius III, papa, CCXIV, 26, 72, 83, 103, 450, 461, 547, 610, 711, 815, 959, 1135; CCXV, 47, 168, 183, 189, 193, 232, 314, 362, 442, 463, 494, 497, 590, 616, 629, 633, 668, 898, 918, 979, 1073, 1104, 1138, 1183, 1544, 1557; CCXVI, 15, 41, 53, 81, 214, 216, 224, 369, 382, 445, 502, 568, 734, 795, 899, 945, 960; CCXVII, 10, 41, 53, 214, 224, 543, 547, 561.

SIMON ZELOTES, qui prius dictus est Chananæus, zelo Domini fervens, par in cognomento Petri, et similis in honore, accepit Ægypti principatum, et post Jacobum Justum cathedram tenuit Jerosolymorum. Post annos autem centum viginti meruit sub Trajano per crucem sustinere matyrii passionem Jacet in Bosphoro. Fulgentius, LXV, 939. — Victor Capuan., LXVIII, 268. — S. Gregorius I, papa. LXXVIII, 26, 145, 706. — S. Protadius, LXXX, 420. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 153, 1291. — Ven. Beda, XCIV, 489. — Paulinus Aquil., XCIX, 492. — B. Alcuinus, CI, 761, 768. — Paschasius Radbert., CXX, 207, 404, 407, 1022. — Usuardus, CXXIV, 629. — S. Leo IX, papa, CXLIII, 591, 687. — Honorius Augustodun., CLXXII, 1013. — Ordericus, CLXXXVIII, 172. — Joan. Belethus, CCII, 155.

STEPHANUS PROTOMARTYR, vir plenus fide et Spiritu sancto, unus e septem diaconis, qui faciebat prodigia et signa magna in populo, a Judæis lapidatus, primus martyrii palmam retulit. Tertullianus, II, 195, 877. — S. Cyprianus, IV, 652. — Lactantius, VII, 628. — S. Hilarius, IX, 1018. — Philastrius, XII, 1148. — S. Ambrosius, XIV, 212, 1139, 1174; XV, 1634; XVI, 297, 354, 617, 618. 1182, 1190; XVII. 17. — S. Hieronymus, XXV, 1056. — S. Augustinus, XXXIII, 965; XXXV, 1426, 2014; XXXVI, 693; XXXVII, 1734; XXXVIII, 525, 565, 1275, 1426, 1428, 1429, 1431, 1433, 1436. 1440-1446; XXXIX, 1684; XL, 689; XLI, 766-768, 770, 771. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone 154. — S. Leo Magnus, LIV, 437; LV, 87-91. — S. Maximus Taurin., LVII, 377, 380, 381, 587. — Victor Vitens., LVIII, 251, 305, 407. — Prudentius, LX, 109, 110, 320. — Eugyppius, LXII, 898. — S. Gregorius Turon., LXXI, 173, 176, 198, 215, 529, 723, 734, 755, 881, 1026. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 797; LXXVI, 186. 847, 1005, 1006; LXXVIII, 28, 53, 281, 382. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 1293. — B. Alcuinus, C, 246; 987; CI, 759, 751, 756, 1318. — Paschasius Radbert., CXX, 601, 785. — Joannes Rothomag., CXLVII, 41, 87. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 600. — S. Bruno Astens., CLXV, 757 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 1732; CLXVIII, 378; CLXIX, 209, 1113. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 715, 716 *et seqq.* — S. Bernardus, CLXXXIII, 129, 130; CLXXXIV, 474, 845 *et seqq.* — Adamus Scotus, CXCVIII, 265, 266. — Philippus de Harveng, CCIII, 446.

THOMAS, apostolus Christi, Didymus nominatus, et juxta Latinam linguam Christi geminus ac similis Salvatori, audiendo incredulus, videndo fidelis. Hic Evangelium prædicavit Parthis et Medis, Persis, Hyrcanis, Bactrianis et Indis tenentibus Orientalem plagam, et intima gentium penetrans, ibique prædicationem suam usque ad titulum suæ passionis perducens; lanceis enim transfixus occubuit in Calamina civitate Indiæ, ubi et sepultus est in honore. S. Hilarius, X, 209 *et seqq.* — S. Ambrosius, XIV, 1142, 1845. — S. Victricius, XX, 448. — Innocentius I, papa, XX, 502. — S. Gaudentius, XX, 962 *et seqq.* — S. Augustinus XXXIX, 2063, 2072. — S. Petrus Chrysolog., LII, 456. — S. Leo Magnus, LV, 897. S. Maximus Taurin., LVII, 597 *et seqq.* — S. Paulinus Nolan., LXI, 514, 657, 671, 679, 924. — Symmachus papa, LXII, 61. — Eugyppius abb., LXII, 829. — S. Fulgentius, LXV, 363, 465. — Victor Capuan., LXVIII, 268, 357. — Primasius, LXVIII, 467. — Vigilius papa, LXIX, 124. — S. Gregorius Turon., LXXI, 732, 1077. — Pelagius II papa, LXXII, 725. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1200, 1213; LXXVIII, 26, 151, 818. — S. Protadius, LXXX, 422. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 288; LXXXIII, 153. — Paulus Winfridus, XCV, 1335. — S. Julianus, XCVI, 565. — Elipandus, XCVI, 951. — B. Alcuinus, C, 992; CI, 760, 766, 788. — Rabanus Maurus, CXII, 1450. — Paschasius Radbert., CXX, 406. — Grimaldus abb., CXXI, 917. — Usuardus, CXXIV, 823. — Rupertus abb., CLXIX, 811. — S. Hildebertus, CLXXI, 385. — Godefridus abb., CLXXIV, 311. — S. Bernardus, CLXXXIII, 66. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 606. — Ordericus, CLXXXVII, 159. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1641. — Lucius III, papa, CCI, 1276. — Joan. Belethus, CCII, 165. — Clemens III, papa, CCIV, 1445. — Cœlestinus III papa, CCVI, 911, 1238. — Willelmus de Campania, CCIX, 745, 748. — Innocentius III, papa, CCXVII, 265.

TIMOTHEUS, Ephesiorum episcopus, de civitate Triensium patre Græco, id est ethnico, matre autem Judæa, id est Eunice. Hic discipulus fuit Pauli apostoli, ejusque filius spiritualis, quem puerum proprie secum idem Paulus assumpsit; cui pudicus et virgo permansit, quique apud Ephesum in monte qui vocatur Pion, cum magno honore quiescit. S. Hilarius, X, 415. 416. — S. Ambrosius, XVII, 181, 350, 412, 413, 461, 474, 485. — Lucius Dexter, XXXI, 190, 210. — S. Prosper, LI, 573, 579. — S. Salvianus, LIII, 34, 168, 169, 173. — S. Paulinus Nolan., LXI, 531, 672. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 420, 1091; LXXVII, 76; LXXVIII, 492, 702. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 155. 1293. — Lanfrancus, CL, 358, 362. — S. Bruno Carthus., CLIII, 425 *et seqq.* — Hugo de S. Victore, CLXXV, 593, 594. — Petrus Lombardus, CXCII, 259, 260.

TITUS, Pauli apostoli discipulus, et in baptismo filius, natione Græcus, et ex gentibus solus a Paulo apostolo post Evangelium circumcisus; quem ad exstruendas Cretæ ecclesias præfatus reliquit apostolus, ibique in pace defunctus, atque sepultus quiescit. S. Ambrosius, XVII, 346, 347. — S. Hieronymus, XXVI, 583, 599, 600. — Lucius Dexter, XXXI, 363. — S. Paulinus Nolan, LXI, 514, 672. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 76. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 156, 1041, 1293. — B. Lanfrancus, CL. 232. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 605.

ZACHÆUS, publicanorum princeps, vir dives et statura pusillus, qui Jesum videre cupiens, arborem sycomorum ascendit; apud quem mansit Christus, et cujus fidem laudavit. Tertullianus, II, 451. — S. Ambrosius, XV, 1790, 1791. — S. Hieronymus, XXII, 646, 670, 887; XXV, 1053. — S. Augustinus, XXXVIII, 112, 170, 243, 619, 941. — S. Prosper, LI, 231, 232. — S. Petrus Chrysolog. LII, in sermone 54. — S. Maximus Taurin., LVII, 729, 752. — Eugyppius, LXII, 752, 841. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1093, 1196. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 127. — B. Alcuinus, CI. 736 — Hugo de S. Victore, CLXXV, 825 *et seqq.* — S. Bernardus, CLXXXIII, 459, 460.

ZACHARIAS, sacerdos Domini, ex tribu Levi et vice Abia, vir justus et pater Joannis Baptistæ. S. Pontius, III, 1494. — S. Julius I, papa, VIII, 967. — S. Ambrosius, XV, 1542. — Juvencus, XIX, 61 *et seqq.* — S. Innocentius I, papa, XX, 476. — S. Hieronymus, XXVI, 185, 223, 228 *et seqq.* — S. Augustinus, XXXV, 2191. — S. Eucherius, L, 1153. — S. Prosper, LI, 551. — S. Maximus Taurin., LVII, 383, 649, 652. — Eugyppius, LXII, 681, 884. — S. Fulgentius, LXV, 858, 920 *et seqq.* — Victor Capuan., LXVIII, 255 *et seqq.* — Primasius, LXVIII, 698. — S. Gregorius Turon., LXXI, 727. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117, 118. — Paulus Winfridus, XCV, 1161. — S. Julianus, XCVI, 559. — Agnellus abb., CVI, 556. — Usuardus, CXXIV, 659. — S. Anselmus, CLVIII, 651. — Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1493. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1537. — Philippus de Harveng, CCIII, 1129.

Qui plurima de his optaverit, Homiliarum et Sermonum adeat Indices de Scripturis et præsertim de Sanctis.

SERIES SEXTA.

In hac sexta Serie agimus de Religione sensu generaliori sumpta, in eo scilicet quod sit societas Deum inter et hominem, quorum mutuas complectitur relationes, ac proinde Dei jura et hominis officia; de Revelatione divina ad homines et de illius possibilitate, utilitate et necessitate; de Prophetiis et Miraculis, ac de illorum natura, notis seu characteribus et vi probante. Deinde varios exponimus errores quos tum pagani, tum philosophi adversus religionem suscitarunt; tandem, cum SS. Patres, et præsertim qui primis vixere sæculis, istos errores scriptis tam polemicis quam apologeticis impugnavere, de his scriptis varios subjicimus Indices.

LIII.

INDEX DE RELIGIONE

GENERATIM SPECTATA,

IN QUO REVOCANTUR ORDINE CHRONOLOGICO DE ILLA SS. PATRUM SENTENTIÆ.

MONITUM.

Religionis generatim spectatæ dogma his stat verbis Apostoli: *Invisibilia enim ipsius* (Dei), *a creatura mundi, per ea quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur; sempiterna quoque ejus virtus et divinitas* (*Rom.* I, 20); et istis Psalmistæ: *Signatum est super nos lumen vultus tui, Domine* (*Psal.* IV, 7). Hoc est: Deus, qui natura invisibilis est, qualicunque similitudine potentiam suam demonstrans, se quodam modo videri permittit. Etenim dum nosmet ipsos et quæ sunt creata cernimus, in Creatoris admiratione sublevamur, divinitatis notitiam colligimus, et per nos et hoc quod factum est virtutem Factoris admiramur; in rebus creatis patens divinæ cognitionis inest indicium; per hoc Deus interiori homini nostro suam mirabiliter impressit imaginem, et sicut in se bonorum operum exemplum hominibus tradidit, sic testimonium suæ agnitionis in illis collocavit, ut cum ejus imago, sive in nobis, sive in creaturis, attenditur, illius cujus imago est, agnitio capiatur. Naturaliter ergo et necessario fatendum quod non solum in nobis et in universis rebus, sed in singulis fulget quædam imago et vestigium Deitatis; quod in magnitudine universitatis, sicut in vultu hominis notatur divina potentia, in rerum pulchritudine sapientia, et in utilitate bonitas; quod in his Dei *invisibilibus*, scilicet potentia, sapientia et bonitate, consistunt omnia, et per hæc reguntur. Nam potentia creat, sapientia gubernat, benignitas conservat. Quæ tamen sicut in Deo ineffabiliter unum sunt, ita in operatione separari non possunt, cum potentia per benignitatem sapienter creet, sapientia per potentiam benigne gubernet, et benignitas per sapientiam potenter conservet. Hinc miro ordine Deus intelligentiam sui sic infundit ut subtrahat, et sic subtrahit ut infundat. In omnibus ergo rebus creatis Creator multipliciter elucet semper notus, semper intelligitur, semper auditur, quia nunquam latet, nunquam deest. Cum ergo sit a majestate mirabilis, a sapientia venerabilis, et a bonitate amabilis, fit funiculus triplex inter Creatorem et rationabilem creaturam, qui facile non rumpitur, ut timeatur, honoretur et diligatur; et hac conditione gignimur, ut generanti nos Deo justa ac debita obsequia præbeamus, hunc noverimus, hunc sequamur. Hoc vinculo pietatis et obstricti et religati sumus. Unde ipsa Religio nomen assumpsit a *religando*, et sic appellatur quod per eam Deo religamus et in fascem vincimus animas nostras ad cultum divinum vinculo serviendi, seu quia cujusdam naturæ superioris, quam divinam vocant, curam et cæremonias affert. Quæ evidenter deducitur ex hoc quod cognitio Dei semper fuerit in terris; nam Deum nosse quid prodest, si diligere ac timere cordi non est? Ut herus de servo suo exigit servitutem, et homo hominem sibi parere et obedire compellit, sic juris humani et naturalis potestatis est homini cum Deo conjungi timore et amore quia Dominus et Pater. Quæ duo in duobus nominibus una res et vis sunt, alterum in sensu positum, et alterum in actu; nam fons religionis Deus solus est, solus in mente dedicandus et in pectore consecrandus cum subjectione externa qualicunque ex parte nostra. Ad ultimum ergo religio generatim spectata est veri Dei cognitio et cultus, semota quæstione quo modo et ritu colendus sit, dummodo colatur aut coli credatur, etiamsi verus Deus falso et indigno cultu colatur et honoretur, et admisso quod non obsit unicuique colere quod putaverit verum Deum cum religio in genere sumpta sit res præter cæteras voluntaria, nec necessitas cuique imponi possit ut colat quod non vult.

Index iste attingit hæc principia et conclusiones juris naturalis, non excluso quod, præter rationem templa ædificare, sacrificia facere, gratias Deo conferre ex his quæ ipse tribuit, quod præter cultum in odore, sanguine, prece et invocationibus, quod præter testimonium animæ ad cœlum respicientis et ad Deum tendentis decet ut sit etiam in humanis officiis consummatus justitiæ ordo, studere pietati, et in

observantias bonorum operum mentis puritate transcendere, ut sit sapientia, animus gratitudinis, natura communionis et societatis hominum appetens, sitque tandem in nobis sensus velle quod Deus jubet, nolle quod prohibet, et nos in ipsius conspectu vivere tum erga se, tum erga proximum, tum erga nosmet ipsos.

Tertullianus, I, 435-445, 485, 503, 599, 666, 699, 701, 711, 716, 717, 950, 1054, 1055, 1078, 1079, 1080, 1105, 1115, 1116; II, 170, 256, 257, 258, 265, 285, 325, 440, 474, 477, 501, 502, 591, 599, 600, 601, 716, 812, 941. — Minucius Felix, III, 245, 246, 250 256, 285-300, 313, 314, 315, 421-440, 489-496. — S. Cyprianus, IV, 550 553, 565, 566, 576, 577. — Commodianus, V, 205, 205, 255. — S. Victorinus, V, 302, 303. — Antonius, V, 262, 263, 264, 265. — Arnobius, V. 730, 743, 755, 756, 763, 767, 814, 815, 1080, 1081, 1143, 1144, 1210, 1241. — Lactantius, VI, 111, 119, 120, 121, 373, 375, 456, 457, 458, 536, 537, 538, 583, 640, 641, 662, 666, 667, 669, 726, 727, 1067-1077; VII, 11, 14, 15, 18, 46, 47, 123, 1011, 1013, 1015. — S. Hilarius, IX, 280, 378, 379, 487, 489, 754, 846, 869, 870. — Firmicus Maternus, XII, 982, 985, 996, 1002, 1003. — S. Ambrosius, XIV, 424, 576, 862, 943, 1114; XV, 1596, 1692, 1738; XVI, 196, 203, 1088, 1251; XVII, 57, 58, 67, 93, 420. — Zacchæus, XX, 1088. — S. Hieronymus, XXIV, 408; XXV, 80, 81, 1090, 1091, 1127, 1479; XXVI, 326, 349; XXX, 650, 651. — S. Augustinus, XXXI, 605; XXXIV, 169, 170, 171; XXXV, 1390; XXXVII, 1485, 1484; XXXVIII, 1021; XL, 20, 21, 188, 888, 973; XLI, 57, 58, 153, 154, 234, 247, 252, 280, 281; XLII, 905; XLIV, 233, 258, 909. — S. Petrus Chrysologus, LII, 393, 507. — S. Leo Magnus, LIV, 176, 187, 214; LV, 167, 168. — Julianus Pomerius, LIX, 505, 508, 509, 510, 512. — Prudentius, LIX, 936; LX, 13, 197, 206, 207, 247, 248, 249, 250, 497. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 228, 230, 454. — Boetius, LXIII, 746, 747, 821, 822; LXIV, 1261, 1327. — S. Fulgentius, LXV, 268, 365, 765, 771. — Primasius, LXVIII, 419, 420. — Gregorius Magnus, LXXV, 112, 939, 706, 1107; LXXVI, 93, 403; LXXVII, 328. — Taio, LXXX, 740. — S. Isidorus Hispalens, LXXXII, 295. — Carolus Magnus, XCVIII, 1055, 1056. — Alcuinus, CI, 994. — Agobardus, CIV, 204, 214, 243. — Rabanus Maurus, CIX, 700, 701, 702, 704, 873, 874; CXI, 90, 1295, 1296, 1300. — Walafridus Strabo, CXIII, 849; CXIV, 472, 759, 760. — Haymo, CXVII, 374, 375, 376, 378. — Florus, CXIX, 281, 282. — S. Lupus, CXIX, 623, 624. — Otto Vercellens., CXXXIV, 139, 140, 141. Othlonus CXLVI, 257. — Lanfrancus, CL, 109, 110. — Menegaldus, CLV, 152, 153. — Guibertus, CLVI, 254. — S. Anselmus Cantuariens., CLVIII, 145, 146, 147, 213, 218-711, 712. — S. Bruno Astens., CLXIV, 304. — Rupertus, CLXVII, 416, 582; CLXIX. 1114, 1115; CLXX, 269. — Hildebertus, CLXXI, 1071, 1072, 1074. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 439, 440; CLXXVI, 223; CLXXVII, 204. — Hervæus, CLXXXI, 610, 611, 612. — S. Bernardus, CLXXXII, 788, 789; CLXXXIII, 812. — Guillelmus, CLXXXIV, 406. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 675, 676. — Petrus Lombardus, CXCI, 1527, 1528, 1330. — S. Hildegardis, CXCVII, 741. — Adamus Præmonstratens., CXCVIII, 794. — Alanus de Insulis, CCX, 514. — Petrus Pictaviens., CCXI, 294. — Helinardus, CCXII, 740, 741.

Patres, in quorum scriptis hæ quæstiones abundantiores sunt.

Ne mireris solum indicatos qui vixere prioribus Ecclesiæ sæculis, cum tunc temporis questio cum gentibus assidue movebatur, et fundamenta cujusque religionis disputiebantur.

Tertullianus. Apologeticus adversus gentes, I, 257-536; Libri ad nationes, I, 559-608; De testimonio animæ, I, 608-618; De Deo unico, II, 1054-1062; De Marcionis antithesibus, II, 1076-1084, Ad senatorem, II, 1105-1108; De exsecrandis gentium diis, II, 1115-1118.

S. Cyprianus. De idolorum vanitate, IV, 561-582.

Commodianus. Instructiones adversus gentium deos, V, 203 262.

Antonius. Carmen adversus gentes, V, 262-282.

S. Victorinus. De fabrica mundi, V, 301-314.

Arnobius. Disputationes adversus gentes, V, 714-1291.

Lactantius. Institutiones divinæ, VI, 111-820; De opificio Dei, VII, 9-78. Discussio dogmatica in Lactantium, artic. 1. VII, 1011-1029.

Firmicus Maternus. De errore profanarum religionum. XII, 982 1032.

Helinandus. De reverentia Dei, CCXII, 740, 741.

LIV.

INDEX DE REVELATIONE DIVINA.

ORDINE CONCINNATUS ANALOGICO

ET VARIAS DE ILLA PATRUM SENTENTIAS EXHIBENS.

MONITUM.

In hoc Indice, ut facilius quæsita Lectori occurrant, ad diversas quæstiones revocabimus materias; sic dicemus: 1° Quid sit Revelatio; 2° an exstiterit; 3° an sit utilis, imo et necessaria; 4° an consentanea veritati; 5° an rationi hominis adversa; 6° an sit triplex, scilicet: Primitiva vel Naturalis, Mosaica, Evangelica. Præterea in unoquoque articulo varias SS. Patrum sententias ordine chronologico referemus, vel potius, brevitatis causa, summatim in uniuscujusque articuli fronte indicabimus.

Si forte numerus Arabicus columnas nostræ editionis aliquando non referret, tunc numeros crassiores textui insertos adire velit lector benevolus; quod dico de hoc Indice, fortasse de quibusdam aliis dicendum, sed tamen rarissime.

I. — Quid sit Revelatio.

Revelatio est ipsarum rerum visio, et quasi extrinsecus admonitio, qua per Spiritum sanctum, in quocunque tempore aliquid subito indicatur Victorinus Afer, VIII, 1151, 1218. — S. Hieronymus, XXIV, 1145. — S. Augustinus, XLII, 171, 172. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 892, 1310. — Lanfrancus Cantuar., CL, 202.

II. — An exstiterit Revelatio.

Ipse Dominus semper ad humana colloquia descendit; ab initio conversatus est cum patriarchis et prophetis, docens jam quid esset facturus in fine. — Nobis divinatione opus non est, quibus veritatem divinitas ipsa patefecit. — Plena sunt omnia divinis testimoniis. — Quod ipse per se veritas ut crederetur, per Scripturas divinitus inspiratas, dignata est revelare, profitemur. — Evangelia et apostolorum Epistolæ, Moysis et prophetarum libri, quasi quædam fercula deliciis referta, omnibus apponuntur nobis. Tertullianus, II, 61, 174, 327, 328. — Lactantius, VI, 118, 127, 763. — Constantinus imper., VIII, 552. — Victorinus Afer, VIII, 1152, 1252, 1263. — Liberius papa, VIII, 1397. — S. Hilarius Pictav., IX, 615; X, 96, 237, 295, 448, 506, 733. — S. Ambro-

sius, XIV, 125, 1180; XVI, 718, 743; XVII, 523.—S. Phœbadius, XX, 20.—S. Hieronymus, XXIII, 135, 136; XXIV, 119, 729, 732, 906; XXV, 521.—S. Augustinus, XXXIV, 125; XXXVI, 541; XXXVIII, 602.—Cassianus, L, 450, —S. Leo Magnus, LV, 52.—Paschasius diaconus, LXII, 9.—Cassiodorus, LXX, 65.—S. Gregorius Magnus, LXXV, 7; LXXVI, 712; LXXVII, 712.—Taio Cæsaraugust., LXXX, 788.—Rabanus Maurus, CXI, 24.—Remigius Autissiodor., CXXXI, 524.—S. Odilo Cluniacens., CXLII, 1000.—Durandus Troarn., CXLIX, 1401.—S. Bruno Carthus., CLIII, 11.—S. Bruno Signiacens., CLIV, 1034.—S. Bernardus Clarævall., CLXXXIII, 938.—Petrus Lombardus, CXCII, 224.

III.—An utilis, imo et necessaria sit Revelatio.

Homo per seipsum pervenire ad veritatis scientiam non potest, nisi doceatur a Deo.—Quid esset verum ipsum, neque sciebant homines, neque quomodo, aut ubi, aut qua mente quærendum.—Rationem rerum cœlestium cognoscere nullo modo possumus.—Mysterium Dei Patris et Domini Jesu, homines cognoscere, nisi ex Revelatione non potuerunt.—Dum philosophi studio contradicendi insaniunt, dum sua etiam falsa defendunt, aliorum etiam vera subvertunt, non solum elapsa illis veritas est, sed ipsi eam potissimum suo vitio perdiderunt.—Lex spiritualis est, et Revelatione opus est ut intelligatur.—In Scriptura sacra docet Deus quidquid scire nos decet.—Revelatio utilis est ad solatium et ad sanctificationem.—Illud mirandum est in Evangelio, quod omnibus hominum conditionibus vitæ verba præbuit, ut unusquisque in suo statu salutem æternam consequi valeat.—Scriptura sacra est via ad cœlum, paradisus voluptatis.—Lex dies fuit quæ fugatis ignorantiæ tenebris, cultum unius Dei docuit, ostendens quid Deo, quid proximo debeamus; quæ pœna pro peccatis, quæ virtutibus remuneratio reponeretur.—Vis Ecclesiæ est veritas Revelationis. Tertullianus, II, 50.—Lactantius, VI, 267, 350, 432, 734, *et per totum librum* VII.—Victorinus Afer, VIII, 1261.—S. Hilarius, IX, 987.—S. Ambrosius, XV, 1693; XVI, 617; XVII, 765.—S. Hieronymus, XXII, 1545; XXIV, 16, 27, 156-158, 160, 434, 511, 543, 607, 1120.—S. Augustinus, XXXIV, 121, 128, 554; XXXVI, 357; XXXVII, 581, 1481; XL, 951; XLII, 821.—Cassiodorus, LXX, 66, 331, 490, 517.—S. Gregorius Magnus, LXXVI, 747, 1267 *et seqq.*, 1578; LXXVII, 712.—B. Alcuinus, XCIX, 384, 460.—Rabanus Maurus, CIX, 673; CX, 311.—Haymo Halberstatens., CXVII, 366.—Joan. Scotus, CXXII, 296.—Othlonus, CXLVI, 174.—Lanfrancus Cantuar., CL, 565.—S. Bruno Carthusian., CLIII, 362.—S. Bruno Signiens., CLIV, 1129, 1257; CLV, 62.—Guibertus ven., abb., CLVI, 125.—S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 264.—Rupertus abb., CLXVII, 76, 248.—Hildebertus Turon., CLXXI, 564, 1101.—Hervæus monac., CLXXX, 1606.—S. Bernard. Claræv., CLXXXIII, 938.—Wolbero abb., CXCV, 65.—Absalo abb., CCXI, 22.

IV.—Revelatio an sit veritati consentanea.

Revelatione veritatis nihil jucundius, et verbo Dei nihil præponendum.—Credite illi qui non fallit; nec falsor est qui legem dedit.—Regula veritatis oraculis divini sermonis exprimitur.—Oportet ut credamus vera esse Dei summi oracula; nam divinum eloquium e fidelibus sanctæ Ecclesiæ rectum et verum esse comprobatur.—Nefas est discere quod Scripturæ mentiantur, verba enim Scripturarum divinitus inspirata sunt.—Scriptura sacra est venerabilis stylus Spiritus sancti.—Summa est Scripturæ sacræ veritas.—Lex illa quæ per Moysen data est, irreprehensibilis est, quia perfecta veritate consistit.—Scripturæ divinæ libri omnes superna luce et virtute Spiritus sancti resplendent.—Nunquam evangelistæ a veritate deviant, nunquam falsa loquuntur; quæcunque dicunt, vera sunt, justa sunt, munda et nimis credibilia sunt.—Scriptura sacra est vox Dei ad homines, ideo in errorem inducere nequit. Tertullianus, I, 378, 659; II, 405.—S. Cyprianus, IV, 561.—S. Hilarius Pictav., X, 96, 144, 416.—S. Ambrosius, XIV, 145; XV, 1501.—Rufinus, XXI, 677, 690.—S. Philastrius, XXII, 1267.—S. Hieronymus, XXV, 323, 545, 808; XXVI, 481; XXIX, 134.—S. Augustinus, XXXII, 859; XXXVI, 1159; XXXVII, 747; XXXVIII, 692.—S. Prosper, LI, 473.—Cassiodorus, LXX, 66, 538.—S. Gregorius Magnus, LXXV, 8, 13.—S. Hildefonsus Toletan., CXVI, 136.—Carolus Magnus, XCVIII, 1130.—Smaragdus abb., CII, 28.—Rabanus Maurus, CX, 238, 409; CXI, 26, 889; CXII, 1072.—Hincmarus Remens., CXXVI, 119.—S. Fulbertus Carnot., CXLI, 279.—S. Bruno Signiens., CLIV, 83, 97.—Rupertus abb., CLXIX, 8.—Hugo de S. Victore, CLXXV, 21.

V.—Revelatio an adversetur rationi.

Verbo et ratione fides nostra fundatur; revelatio enim nedum rationem destruat naturalem, eam e contra perficit, velut auxilium quoddam a Deo missum.—Ratio humana et divina Revelatio sunt velut duo quædam luminaria ex eodem sole accensa, quæ eidem viæ præluceant: duæ sunt germanæ sorores quæ sibi mutuo manus consociare amant, hominique libenter ac benigne præbere auxilium, ut illum ad eumdem finem ducant.—Ratio ac Revelatio divina ex eodem fonte, qui est Deus, originem trahunt atque ad idem et unum tendunt.—Duo modi sunt, duæ viæ, duæ manifestationum species, per quas a principio Deus absconditus seipsum hominis menti revelavit, ratio scilicet humana et divina revelatio.—Ratio autem Deum delegit in seipsa atque ex iis quæ extrinsecus sunt; Revelatio vero nobis manifestat quod de Deo ignotum erat, et divinorum attributorum quæ jam noscebantur, fidem corroborat. S. Hilarius, X, 76, 95, 143.—Faustinus, XIII, 39.—S. Ambrosius, XV, 1535; XVI, 665, 780; XVII, 964.—Gezo abb., CXXXVII, 576, 580.—Hugo de S. Victore, CLXXV, 441, 442.

VI.—Revelatio triplex scilicet:

I.—*Primitiva vel naturalis.*—Deus Adæ certa mandata dedit, et omnis ætas ab institutione mundi doctrinis Dei fuit erudita.—Universæ primum gentes totusque orbis naturalem legem acceperunt.—Lex naturalis omnibus data fuit, et ante legem scriptam in cordibus manebat piorum.—Panem, scilicet verbum, non cessavit Deus fidelibus suis distribuere, tam in primis ætatibus quam in ultimis.—Omni spiritui rationali gemina quædam vis data est a Patre luminum; una est ratio, altera affectio; ratio qua discernamus, affectio qua diligamus; ratio ad veritatem, affectio ad virtutem: hæ sunt sorores illæ duæ a Domino desponsatæ. Tertullianus, II 599.—Lactantius, VI, 322.—S. Hilarius, IX, 631.—S. Philastrius, XII, 1270.—S. Ambrosius, XVI, 1242.—S. Gaudentius, XX, 891.—Rufinus, XXI, 781.—S. Hieronymus, XXIV, 283; XXV, 1576.—S. Augustinus, XXXVI, 500—Petrus Chrysologus, LII, 111.—S. Leo Magnus, LIV, 202, 204.—Godefridus abb., CLXXIV, 32-36.—Wolbero abb., CXCV, 38.—Richardus a S. Victore, CXCVI, 5.

II.—*Mosaica.*—Deus legem per Moysen uni populo dedisse creditur.—Moysis lex a Deo scripta fuit.—Moyses lex oris Dei potest dici, per quem Dominus locutus est et dedit legem.—Per Moysen testes vocaverat Dominus cœlum et terram, dans populo legem suam.—Tertullianus, II, 599.—S. Hilarius, IX, 928.—S. Ambrosius, XIV, 435, 703, 967; XV, 1528; XVI, 1254; XVII, 1008.—Rufinus, XXI, 373.—S. Hieronymus, XXII, 916; XXIV, 10, 70, 316, 318, 362; XXV, 916.—S. Augustinus, XXXV, 615; XXXVI, 1574; XXXVII, 198; XL, 262.—S. Petrus Chrysologus, LII, 394.—S. Prudentius, LX, 99.—Taio Cæsaraugust., LXXX, 790.—Ven. Beda, XCII, 658.—Rabanus Maurus, CX, 627; CXII, 443.—Haymo Halberstat., CXVII, 366.—S. Bruno Signiens., CLV, 119.

III.—*Evangelica.*—Regula fidei a Christo instituta seu revelata fuit.—Magister venit in signis, et Doctor cœlestis, et Institutor consummatæ veritatis.—Evangelica præcepta nihil aliud sunt quam magisteria divina, et evangelica doctrina, prædicata per apostolos, de cœlo data est.—Lex triplex est: lex humana vel naturalis, lex Mosaica et lex evangelica quæ docet peccanti indulgere, pro peccatoribus exorare, et inimicos diligere.—Tertullianus, II, 26 *et seqq.*; III, 960.—S. Cyprianus, IV, 519.—Constantinus imper., VIII, 508, 936.—S. Ambrosius, XIV, 1408; XV, 1320, 1408.—Rufinus, XXI, 705.—S. Hieronymus, XXII, 124, 168, 205, 401, 714; XXIV, 130, 247, 319, 322, 526; XXV, 15, 275.—S. Augustinus, XXXVI, 1130; XLII, 116.—S. Prosper, LI, 475, 479.—S. Leo Magnus, LIV, 422.—S. Prudentius, LIX, 617, 865.—S. Paulinus Nolan., LXI, 649, 1004.—S. Gregorius Magnus, LIV, 422.—S. Prudentius, LIX, 617, 865.—S. Paulinus Nolan., LXI, 649, 1004.—S. Gregorius Magnus, LXXVI, 883, 1580.—Taio Cæsaraugust., LXXX, 791.—Rabanus Maurus, CVIII, 986, 1009; CX, 238, CXI, 22.—Hincmarus Remens., CXXVI, 128.—Remigius Antissiodor., CXXXI, 191.—Flodoardus Remens., CXXXV, 500.—S. Anselmus, CXLIX, 593.—Rupertus abb., CLXVIII, 243, 561.—Hervæus, CLXXX, 1690.—Reinerus, CCIV, 49.—Thomas Cisterciens., CCVI, 5.—S. Martinus Legion., CCIX, 162.

LV.

INDEX DE PROPHETIIS

ORDINE DISPOSITUS ANALOGICO, REFERENSQUE VARIAS PATRUM SENTENTIAS DE NOTIONE PROPHETIÆ, EJUS UTILITATE, EJUS DIVINITATE VEL INSPIRATIONE, ETC.

MONITUM.

In hoc indice tractatur 1° de notione prophetiæ et ejus utilitate, 2° de divinitate vel inspiratione prophetiarum, 3° de characteribus seu formis prophetiarum, 4° de prophetis et eorum vita, 5° de præcipuis objectis prophetiarum : 1° de B. Maria Virgine, 2° de Christo, 3° de Ecclesia.

I.—*De notione prophetiæ, de ejus utilitate vel excellentia.*

Prophetæ ex officio præfandi vocantur : Tertull., I, 378. —Prophetia aut ad scientiam audientium aut ad voluntatis innocentiam instituta est : S. Hilarius, IX, 395. Libri prophetici montes, quomodo, 655.—Prophetia est annuntiatio futuri : S. Ambrosius, XIV, 676. Veritas Dei ex prophetarum oraculis colligenda, 961. Prophetia quæ prima probatio est rationabilem esse fidem nostram, XVII, 157. — Prophetarum et apostolorum libri carent omni errore : S. Hieronymus, XXII, 957. Omnis prophetia visio dicitur, XXV, 928.—Propheta Dei nihil aliud est quam enuntiator verborum Dei hominibus, qui Deum vel non possunt, vel non merentur audire : S. Augustinus, XXXIV, 601. Prophetæ dicti sunt videntes, quia non corpore, sed spiritu futura videbant, XXXIII, 620. Prophetarum tria genera, XLII, 348. Prophetiæ lucerna ad viam demonstrandam accensa, XXXVII, 1854. Prophetia omni fidei, spei et caritati militat, XXXIV, 35. Quare non argumentationum concertationibus, sed propheticis vocibus traditum est populo Dei, quidquid ad Dei cognitionem aut ad probos mores pertinet, XLI, 602. Propheticus sermo ad confirmandam fidem efficacior, XXXVIII, 256. Prophetæ fundamenta civitatis supernæ, XXXVII, 1101. Fundamenta orbis terrarum, XXXVI, 150. Fundamenta et portæ Ecclesiæ, XXXVII, 1103. Lapides Sion, 1303. Lucernæ, XXXV, 1583. Montes, XXXVI, 1024; XXXVII, 1650 Nubes, XXXVI, 136.— Prophetia lucerna erat in tenebris ambulantibus : S. Prosper Aquitan., LI, 381. Prophetiæ auctoritas non humana est, sed divina, *id.*, 371.—De prophetia : Junilius, LXVIII, 17. — Prophetæ dicuntur institores : S. Gregorius Magnus, LXXVI, 69. Item dicuntur nubes, *id.*, 407. Et bases Ecclesiæ, *id.*, 458. Montes, *id.*, 668. Prophetis innituntur apostoli, quos illustrant, *id.*, 458. Unde dicatur prophetia, *id.*, 786. Ordo prophetiæ, *id.*, 788. Prophetæ cur doctores in sacra Scriptura quandoque dicantur, LXXVII, 30, 472. Prophetæ ministerium est occulta revelare, et futura prædicere, LXXIX, 290.—Duo eorum genera : Rabanus Maurus, CXII, 116. Sunt multa genera prophetandi, CXI, 985. Prophetia, quid, CIX, 611; CXVI, 195.— Prophetæ cur videntes dicti sunt : S. Bruno Herbipol., CXLII, 330.—Prophetarum munus : Lanfrancus, CL, 199.— Prophetiæ plurima genera : S. Bruno Carthusian., CLII, 639. Visio dicitur, CLIII, 434. Prophetæ dicuntur labia Dei, CLII, 1114. —Prophetæ dicuntur, ex eo quod præscire meruerint incarnationem Filii Dei : Rupertus abb., CLXVII, 369. Prophetæ videntes dicti, CLXIX, 1228. Prophetiæ tria sunt tempora, *id.*, 831.—Tria sunt genera prophetiæ : Hugo de S. Victore, CLXXV, 356. — Prophetæ nubes : Guerricus abb., CLXXXV, 16. — Prophetia cur in enumeratione gratiarum primum est donum : Petrus Lombardus, CXCI, 1500. Prophetæ qui dicantur, *id.*, 336.—Prophetiæ descriptio : Alanus de Insulis, CCX, 113; Petrus Pictav., CCXI, 830.

II.—*De divinitate vel inspiratione prophetiarum.*

Spiritu divino inundati erant prophetæ : Tertull., I, 378. In prophetis semper locutus est Christus, II, 328. Signaculum est omnium prophetarum, *id.*, 632.—Prophetarum dicta Dei verba sunt : S. Hilarius, X, 412. Prophetici sermonis auctor est divinus Spiritus, IX, 792.—In prophetis Dominus locutus est, et ideo errare non potuerunt : S. Ambrosius, XV, 1809. Non semper prophetabant, sed cum infunderet his gratiam spiritus prophetandi, *id.*, 1366. In excessu mentis positi prophetabant, repleti Dei Spiritu, XIV, 1059. Et quomodo, *id.*, 481. Prophetæ Spiritum accipiebant et Christum videbant, XVI, 815. — In animo prophetarum Deus loquebatur : S. Hieronymus, XXIV, 20. Deus locutus est in prophetis et in Evangeliis, XXV, 1222. Eloquium Dei ad eos intrinsecus est, *id.*, 1289. Unde oritur obscuritas prophetarum, *id.*, 1241. Prophetarum oracula a Deo sunt, non ab hominibus, XLI, 602. Prophetæ Spiritu sancto impleti, XLII, 644. Prophetæ vel a sapientia Dei, vel ab angelis edocentur, XLI, 319. Quando loquitur ex persona sua propheta, ipse Dominus loquitur per eum, XXXVI, 662. In illis Christus loquitur aliquando ex persona capitis, aliquando ex persona corporis, XXXVII, 1784. Prophetarum libri multi non recipiuntur ut canonici; quare, XLI, 598.— Inspirati quandoque prophetæ per angelos : S. Gregorius Magnus, LXXVI, 450. Quidam prophetæ ex spiritu suo loquentes, a Spiritu sancto correpti, seipsos reprehendunt, LXXVI, 793. Prophetæ veri a falsa discrimen, *id.*, 794. Sciendum est quia hi qui prophetiæ spiritu, per hoc quod aperte nonnunquam loquuntur de se, et nonnunquam sic de se verba tanquam de aliis proferunt, indicant quia non propheta, sed Spiritus sanctus loquitur per prophetam, *id.*, 799. Prophetæ ex Dei persona loquuntur, *id.*, 873. Propheta verus, Dei verba, non sua loquitur, *id.*, 891. Prophetiæ spiritus non semper adest prophetis, LXXV, 597, 807; LXXVI, 792.—Prophetiæ spiritus non semper prophetarum mentibus præsto est : Alcuinus, CI, 465. — Prophetæ Spiritus sancti gratia pleni faciles et prompti in scribendo effecti : Rabanus Maurus, CXI, 1072.

III. — *De characteribus seu formis prophetiarum.*

Futura interdum pro jam transactis enuntiant prophetæ : Tertull., II, 326. Multa figurate per allegorias, per ænigmata et parabolas scripserunt, *ibid.* An omnia per imagines concionati sint; *id.*, 821. Non semper nec omnes habent allegoricam formam, *id.*, 822.—Quædam futura ex præterito locuti sunt : S. Hilarius, IX, 665. Prophetia pro gerendis gesta memorat, *id.*, 403, 686. Propheticus licet communi usu humani sermonis utatur, tamen non eamdem quæ communi sensui adjacet significantiam continet, *id.*, 645. Prophetis futura pro præsentibus erant, XIV, 1000; XV, 1318, 1370. Quæ ventura sunt eis tanquam præsentia spiritu revelantur, XIV, 725; XVI, 551.— Prophetæ futura dicunt, et Scripturas revelant : S. Ambrosius, XVII, 249, 254.—Intelligebant quæ dicebant, neque in ecstasi loquebantur : S. Hieronymus, XXIV, 19. In prophetis omnia plena sunt ænigmatum, *id.*, 629. Prophetæ intellexerunt, quæ locuti sunt de Christo, sed non sicut apostoli, *id.*, 1274. In prophetis minoribus admiranda brevitas, et magnitudo sensuum, XXVI, 602. Obscuritas prophetiæ et difficultas explanationis, XXV, 946. Prophetiæ spiritus etiam per malos homines futura prædicit, XXXV, 1757. Prophetiæ donum etiam malis concessum, XXXVII, 1343. Dari potest reprobato et invido et ingrato, XL, 138. Quænam certior prophetia, *id.*, 129, 130. Prophetæ veri quomodo a falsis dignoscebantur, XLI, 601, 602. Prophetæ et vates quomodo futura prædixerunt, XXXIV, 1059. Varii modi quibus prophetiæ spiritus afficit prophetas, XL, 129, 130. Prophetæ mala interdum quasi optando prædicant, XXXVI, 328. Prophetæ figura imprecantis solent futura prædicere, sicut figura præteriti temporis ea quæ ventura erant, sæpe cecinerunt, XXXIV, 1265. Quare plerumque futura sic

pronuntiant, tanquam sint præterita, XXXVI, 75, 485. Prophetas et de Christo prænuntiasse asseritur, XLII, 251. Christum annuntiabant pleni Christo, XXXVII, 1845. Prophetæ Christum prænuntiaverunt ut Deum et hominem, XXXIII, 522. Libri prophetici, Christo non intellecto, insipidi et fatui, XXXV, 1459. Prophetia de Christo non defuit omnibus temporibus superioribus, *ibid.* Prophetia omnis de Christo, ad omnes gentes pertinebat, *id.*, 1462, 1463. Nunc ad Jerusalem cœlestem, nunc ad terrenam, nunc ad utramque illorum oracula pertinent, XLI, 525. — Prophetæ futura ut præterita locuti : S. Leo Magnus, LIV, 368. — Prophetando promiserunt Christum, et rebus et verbis, sancti Veteris Testamenti : S. Gregorius Magn., LXXV, 521. Prophetæ multa dicunt prædicentis studio, non maledicentis voto, LXXVI, 347. Quot modis prophetæ tanguntur spiritu prophetiæ, *id.*, 788. Prophetæ verbum quod foris proferunt, conjungunt verbo quod intus audiunt, *id.*, 796. Cur de se, tanquam de aliis, aliquando prophetæ loquantur, *id.*, 799. Multa simul vident prophetæ, quæ successive narrare coguntur, *id.*, 833, 856. Prophetia non solum de futuris, sed et de præteritis enuntiat, LXXV, 671. — Prophetæ quatuor majores quid tractent : Rabanus Maurus, CXI, 112, 113. — Prophetæ sæpe præteritum pro futuro ponunt : S. Bruno episc., CXLII, 183. Prophetæ de futuris quasi de præsentibus et futuris loquuntur, CLII, 639.—Prophetarum dicta omnia testimonia sunt de Christo : Rupertus abb., CLXVII, 1179. Prophetarum dicta ante Christum obscura erant, *id.*, 712.

IV.—*De prophetis, et de eorum vita.*

Prophetæ, viri justitia et innocentia digni : Tertull., I, 378. Semper passi sunt in sæculo propter divinam religionem, II, 636.—Nec insani fuerunt, nec fallaces : Lactant., VI, 128.—Secundum Evangelium vita prophetarum est : S. Ambrosius, XV, 1598. Prophetarum fides quomodo potest ostendi, XLII, 285, 290. Prophetæ an bene vel male vixerint, unde dijudicandum, *id.*, 280. Prophetas ante Christum fuisse male negatur, *id.*, 643, 648. Prophetarum tempus unde sumit exordium, XLI, 523. Prophetæ floruerunt maxime quando Romanum regnum cœpit, Assyriumque defecit; quare, *id.*, 584. Prophetas habuit populus Israel usque ad Darii tempus, *id.*, 583, 584. Non habuit post instaurationem templi, *id.*, 606. Prophetæ antiquiores sunt philosophis gentilibus, *id.*, 596, 597. Posteriores poetis theologis, *id.*, 597. Prophetæ non fuerunt fures et latrones, XXXV, 1720. Quinam prophetæ latrones et fures censendi, XLII, 322. Prophetæ multi fuerunt, paucorum tamen scripta retinentur, XLI, 583. Prophetæ majores et minores unde dicti, *ibid.* Prophetæ quidam propter brevitatem voluminum suorum appellantur minores, XXXIV, 927. Prophetæ omnes infra Joannem. XXXVIII, 1302.—Non omnes prophetæ sanctitatis meritum attingunt : S. Gregorius Magnus, LXXVI, 399. Prophetæ stellæ fuerunt pluviam generantes, *id.*, 405. Prophetæ plus quam Moyses divinam scientiam apprehenderunt, *id.*, 980.

V. — *De præcipuis objectis prophetiarum.*

1° De Maria Virgine Matre Chisti.

Virga ex radice, Maria ex David : Tertull., II, 788. — Pulchra in figura Ecclesiæ de Maria prophetata sunt : S. Ambrosius, XVI, 326. Per mulierem in hoc loco beatam Mariam possumus intelligere, XVII, 876. Per portam orientalem beata et gloriosa Virgo Maria figuratur. *id.*, 948. — Quod clausum est, atque signatum, similitudinem habet Matris Domini, matris et virginis : Hieronymus, XXIII, 254. Loquatur Isaias spei nostræ fideique mysterium : *Ecce virgo in utero concipiet et pariet filium* etc., *id.*, 254. Pulchre quidam portam clausam, per quam solus Dominus Deus Israel ingreditur, et dux cui porta clausa est, Mariam Virginem intelligunt, quæ et ante partum, et post partum Virgo permansit. XXV. 430. — De nato Christo ex Virgine : S. Prosper Aquitanus, LI, 819. — In qua virga non dubie beata Virgo Maria prædicta est : S. Leo Magnus, LIV, 204. — Isaiæ vaticinium quod virgo paritura esset filium, cujus nomen Emmanuel, in Maria impletum est : S. Maximus Taurin, LVII, 235. —Virga erat Maria, nitida, subtilis et virgo, quæ Christum veluti florem integritate sui corporis germinavit. 310. — Manna etiam eodem sensu dicitur, quia splendida, suavis et virgo; quæ velut cœlitus veniens cunctis Ecclesiarum populis cibum melle dulciorem defluxit, *id.*, 330.—Non dubium est Jesseicæ radicis virgam, beatam videlicet Mariam, naturæ suæ germen, id est Dominum Jesum Christum, ex suæ carnis materia protulisse : Vigilius Tapsensis, LXII, 113. — Potest hortus conclusus Maria Mater Domini intelligi : S. Justus Urgell., LXVII, 978. — Vaticinium Isaiæ de virgine paritura in Maria impletum : Beda, XCIV, 32. Quidam hoc quod dictum *Inimicitias ponam* etc. de Virgine in qua natus est Deus intelligunt, *id.*, XCI, 215. — Aliquot prophetarum oraculis probatur virginitatem summam oportere cum maternitatis gloria copulari : S Hildefonsus Toletanus, XCVI, 61. — Quidam hoc quod dictum est : *Inimicitias ponam inter te et mulierem*, de Virgine, de qua Dominus natus est, intellexerunt : Wicbodus, XCVI, 1161; Rabanus Maurus, CVII, 496. — Mulier amicta sole beata Virgo Maria est : Alcuinus, C, 1152. — Pulchre quidam portam clausam per quam solus Dominus Deus Israel ingreditur, et dux cui porta clausa est Mariam Virginem intelligunt : Rabanus Maurus, CX, 1003.—Cantatur psalmus tricesimus quartus de festo beatæ Mariæ Virginis, quæ ad Mariam specialiter referri possunt : Walafridus Strabus, CXIII, 911. — Ut sub occasione misericordiæ qua populum liberabat obsessum, Filium suum nuntiaret de Virgine nasciturum : Haymo Halberstad. CXVI, 758. — Quando dicitur dabit Dominus ipse vobis signum, novum debet esse, atque mirabile. Sin autem juvencula, ut Judæi volunt, et non virgo pariet, quale signum poterit appellari, *id.*, 761. Ergo iste puer qui nascitur ex virgine, o domus David, nunc a te appelletur Emmanuel, *id.*, 762. — Virga de radice Jesse egressa est, quia Virgo Maria ex propagine David orta est : Haymo Haberstat., CXVI, 779. — Secundum vaticinium sanctissimi prophetæ illius, virgo quædam erat conceptura, et paritura filium, et hæc virgo fuit bona Maria : Goffridus abbas, CLVII, 244. Hæc porta templi, et templum Domini est Maria beatissima et incomparabilis Virgo, de cujus utero ad nos venit Dei Patris imago, *ibid.*, 248. — Illa sanctissima terra dedit fructum suum, Virgo videlicet Maria, quem, angelo nuntiante, fide et dilectione concepit, *ibid.*, 249. — Honorabilis et prædicabilis femina, digna Deo Virgo Maria domus Domini appellatur, in qua porta orientalis clausa semper esse perhibetur, *ibid*, 250. — De Maria multis sæculis ante ortum ejus vel conceptum, Isaiam Spiritu sancto afflatum dixisse constat : *Egredietur virga de radice Jesse*, etc. : S. Anselmus, CLIX, 301.—Hæc virga quæ talem ex se protulit florem, nullo dissentiente, Virgo Maria fuit, *ibid.* — Multæ sunt filiæ regum, sed regina una est, per quam beatam Virginem Mariam intelligimus : S. Bruno Signiensis, CLXIV, 857. — *Audi, filia, et vide*, etc. Quamvis hoc de tota catholica et universali Ecclesia convenienter intelligi possit, ego tamen de beata Virgine Maria singulariter exponam, *id.* 858. — Non incongrue Virgo Maria civitas Dei appelletur, *id.*, CLXV, 1021.—Virgo Maria merito filia Jerusalem vocatur, *ibid.* Significabat, quod hæc gloriosa virgo, quæ secundum Isaiam fuit virga de radice Jesse, genuit florem, id est Christum, *id.*, 1022 — Virgo Maria figurata per hortum in quo varii flores virtutum erant, *ibid.*, *Femina circumdabit virum*, id est Virgo Maria portabit in utero Christum, quem totus mundus capere non potest, *ibid.* — Vidi portam in domo Domini clausam, quam Dominus intravit et exivit, et clausam reliquit quia virgo ante et post partum, *ibid.* — Dictis propheticis confirmabatur domus David quod Deus promiserat et juraverat David, Christum de semine ejus nasci, ut ibidem eum inter cætera dicit : *Ecce virgo concipiet*, etc. : Rupertus abbas, CLXVIII, 539. — Hortus conclusus es, o Dei Genitrix, *id.*, 896. — Ecce prophetia et figura. Jesse fuit pater David; radix Jesse familia Judæorum. Virga est Maria, flos Filius ejus : Hildebertus Cenom., CLXXI, 392. — Similiter virga Aaron quæ sine semine produxit nuces, signat Mariam, quæ sine semine genuit Christum, *id.*, 393. — De hac porta Virginis dixit Dominus ad Ezechielem : *Porta hæc quam vides, clausa erit, et non aperietur*, *ibid.* — Maria vocatur amica in Cantico cant., quia portavit Patris secreta : Honorius Augustod., CLXXII, 501. *Vinea nostra floruit*, id est Maria Christum peperit, in Cant. cant. : Honorius Augustodun. CLXXII, 503. — Laus Filii de Matre, *id.*, 505. — Sequuntur verba Virginis, Christum in se venire optantis : Cant. cant., *id.* 508. — Sequitur laus Ecclesiæ conversæ de Judæis admirantis gloriam Virginis, *id.* 515. — Virginis promissio : Cant. cant., *id.* 516. — Christus ad fideles de Virgine Matre ejus : Cant. Cant., *ibid* — Ezechiel quoque portam semper clausam vidit per quam solus Rex regum transivit et clausam reliquit (*Ezech.*, XLIV).— Sancta Maria est cœli porta quæ ante partum et in partu Virgo fuit et post partum Virgo permansit : Honorius August., CLXXII, 905. — Recte conceptio et partus Virginis vocatur *signum*, quæ sic mater affecta est ut virginitatis non amitteret sigillum : Herveus Burgidol., CLXXXI, 99. *Et egredietur virga de radice Jesse* : Virga Maria, flos Mariæ Christus, *id.*, 140. — Hujus magni miraculi majus mysterium Isaias edisserit, dicens :

Egredietur virga de radice Jesse, et flos de radice ejus ascendet (*Isaia* XI, 1) : S. Bernardus abb., CLXXXIII, 63. In hoc tamen Isaiæ testimonio, florem Filium, virgam intellige Matrem, *id.*, 64. — Huic quoque Gedeonico facto propheticum dictum pulchre satis convenire videtur, ubi legitur : *Descendet sicut pluvia in vellus, ibid.* — Audiamus et Jeremiam nova veteribus vaticinantem : *Femina circumdabit virum* (*Jerem.* XXXI, 22). Quæ est hæc femina ? Quis vero iste vir ? *ibid.* — Sed vide si non etiam hanc Jeremiæ novitatem Isaias lucidissime aperit, qui et novos superius Aaronicos flores exposuit : *Ecce*, inquit, *virgo concipiet et pariet filium, id.*, 66.—De beatæ Virginis Mariæ integra et perfecta pulchritudine : *Tota pulchra es*, etc. (*Cant.* IV) : Richardus a S. Victore, CXCVI, 482. — Porta quoque sancta et perpetua, virgo est, ut in eodem dictum invenitur Ezechiele, quia *porta hæc clausa erit et non aperietur* (Ezech. XLIV, 2) : Adamus Præmonst., CXCVIII, 186. — Unde cum canticum amoris, scilicet epithalamium Salomonis, specialiter et spiritualiter ad Ecclesiam referatur, tamen specialissime et spiritualissime ad gloriosam Virginem reducitur : Alanus de Insulis, CCX, 53.

2° De Christo Domino nostro.

De nato Christi ex Virgine, Isaias propheta : *Ecce*, ait, *virgo in utero accipiet et pariet filium, et vocabitis nomen ejus Emmanuel* (*Isa.* VII, 14) : S. Hieronymus, XXIV, 102 ; S. Prosper Aquitanus, LI, 819 ; Haymo Halberstat, CXVI, 761 ; Rupertus abb., Tuit., CLXVII, 1304 ; Herveus Burgidol., CLXXXI, 99.

De nato Christo ex femina, Jeremias propheta : *Femina*, inquit, *circumdabit virum*, (*Jerem.* XXXI, 22). ; S. Hieronymus, XXIV, 880 ; Rabanus Maurus, CXI, 1039.

De Christo in præsepi posito, Isaias propheta : *Agnovit*, ait, *bos possessorem suum, et asinus præsepe Domini sui* (*Isa* I. 3) ; S. Prosper Aquitanus, LI, 820. — Et Habacuc : *In medio*, inquit, *duum animalium cognosceris* (*Habacuc* III, 2, sec., LXX) : S. Hieronymus, XXV, 1309; S. Prosper Aquitanus, LI, 820.

De Christo a Magis adorato, David dixit : *Reges Tharsis et insulæ munera offerent, reges Arabum et Saba dona adducent* (*Psal.* LXXI, 10) : Rufinus, XXI, 939; S. Hieronymus. XXVI, 1029; S. Prosper Aquit., LI, 820; Beda Ven., XCII, 865; Petrus Lombardus, CXCI, 663. — Item Isaias : *Omnes a Saba venient, ferentes aurum, thus et lapidem pretiosum*, etc., (*Isa.* LX, 6); S. Prosper Aquit., LI, 820.

De fuga in Ægyptum, Osea propheta : *Ex Ægypto vocavi Filium meum* (*Osee* XI, 1) : Rufinus XXI, 1016; S. Hieronymus XXV, 915; S. Prosper Aquit., LI, 821 ; S. P. Chrysolog., LII, 602; Haymo Halberstat, CXVII, 79 ; Rupertus abbas, CLXVIII, 170 *et seqq.*, et Isaias : *Ecce Dominus ascendet supra nubem levem*, et *ingredietur Ægyptum*, et *movebuntur simulacra Ægypti a facie ejus*, etc., (*Isa.* XIX, 1); S. Hieronym., XXIV, 181, 250; Haymo Halberstat., CXVI, 807.

De miraculis Christi, Isaias propheta : *Ecce*, ait, *Deus noster retribuet judicium, ipse veniet, et salvos nos faciet. Tunc aperientur oculi cæcorum, et aures surdorum audient*, etc., (*Isa.* XXXV, 4) : S. Hieronym., XVIV, 376; S. Prosper Aquit , LI, 822; Haymo Halberstat., CXVI, 894.

De Christo, quod mare pedibus ambulavit, David propheta : *In mari est via tua et semitæ tuæ in aquis multis* (*Psal.* LXXVI, 20) : S. Augustinus, XXXVI, 981 ; S. Prosper Aquit., LI, 823 ; Cassiodorus, LXX, 553; S. Bruno Signiens., CLXIV, 994; Petrus Lombardus, CXCI, 720.— Dicit et Habacuc : *Dispergens aquas itineris, dedit abyssus vocem suam* (*Habacuc* III, 10); S. Prosper Aquit., LI, 823.

De Jesu, quod portatus asello est, Zacharias propheta : *Dicite*, ait, *filiæ Sion : Ecce Rex tuus venit tibi justus et salvans ; ipse mansuetus, sedens subjugalem asinam et pullum novellum* (*Zachar.*, IX, 9) : S. Hieronym., XXV, 1483; S. Prosper Aquitan., LI, 823; Haymo Halberstat., CXVII, 250; Rupertus abb., CLXVIII, 769.

De contumeliis in Jesum, de corona spinea, ejus cruce et vulneribus. Per Isaiam prophetam : *Corpus meum dedi percutientibus, et genas meas vellentibus*, etc. (*Isa.* L, 6) : S. Hieronym., XXIV, 477, 478; S. Prosper Aquitan., LI, 825; Haymo Halberstat., CXVI, 973; Herveus Burgidol., CLXXXI, 471. — Et Jeremias dicit : *Dabit percutienti se maxillam, saturabitur opprobriis* (*Thren.* III, 30) ; S. Prosper Aquitan., LI, 825. — David ipse dicit : *Conversus sum in ærumna mea, dum configitur spina* (*Psal.*, XXXI, 4), *ibid.* — *Foderunt manus meas et pedes meos ; dinumeraverunt omnia ossa mea* (*Ps.*, XXI, 17) : Rufinus, XXI, 723; S. Augustinus, XXXI, 175; S. Prosper Aquitan., LI, 825; Arnobius Junior., LIII, 353; Cassiodorus, LXX, 159; Beda Ven., CXIII, 595; Haymo Halberstat., CXVI, 266; S. Bruno Carthus., CLII, 722; S. Bruno Signiens., CLXIV, 768; Petrus Lombardus, CXCI, 234; Gerhohus Reichersp., CXCIII, 1012. — Isaias propheta : *Sicut ovis*, ait, *ad occisionem ducetur, et quasi agnus coram tondente se obmutescet, et non aperiet os suum* (*Isa.*, LIII, 7) : S. Hieronym., XXIV, 508, 509; S. Prosper Aquit., LI, 825; Haymo Halberstat., CXVI, 990; Rupertus abbas, CLXVII, 1338; Herveus Burgidol., CLXXXI, 493, 494. —Jeremias dicit : *Mittamus lignum in panem ejus* (*Jer.*, XI, 19) : S. Hieronym., XXIV, 756; S. Prosper Aquit., LI, 825.

Quod Christus in medio latronum sit crucifixus. *Inter sceleratos*, inquit, *deputatus est, qui peccatum non fecit, cujus livore sanati sumus omnes* (*Isa.*, LIII, 12) : S. Hieronym., XXIV, 512; S. Prosper Aquitan., LI, 826; Haymo Halberstat., CXVI, 994; Rupertus abbas, CLXVII, 1359; Herveus Burgidol., CLXXXI, 496.

Quod vestimenta ejus divisa, et sortem super tunicam ejus miserunt. Per David prophetam : *Ipsi diviserunt sibi*, ait, *vestimenta mea et super vestem meam miserunt sortem* (*Ps.* XXI, 19) : Rufinus, XXI, 725; S. Augustinus, XXXVI, 176; S. Prosper Aquitan., LI, 826; Cassiodorus, LXX, 161; Haymo Halberst., CXVI, 266; Petrus Lombardus, CXCI, 235; Gerhohus Reichersp., CXCIII, 1024.

De Christo, qui felle et aceto potatus est. Per David prophetam : *Dederunt*, ait, *in escam meam fel, et in siti mea potaverunt me aceto* (*Psal.* LXVIII, 22) : S. Hilarius, IX, 481; Rufinus, XXI, 927; S. Augustinus, XXXVI, 858, S. Prosper Aquitan., LI, 826; Cassiodorus, LXX, 486; Haymo Halberstat., CXVI, 425; Remigius Autissiod., CXXXI, 498; S. Bruno Herbipol., CXLII, 261 ; S. Bruno Signiens., CLXIV, 959; Petrus Lombardus, CXCI, 636.

Quod in Christi passione sol lunaque obscurati sunt. Joel propheta : *Ante faciem ejus*, ait. *confundetur terra et movebitur cœlum, sol et luna contenebrescent*, etc. (*Joel* II. 10) ; S. Prosper Aquitan., LI, 827.

De sepultura Christi Domini et ejus resurrectione, David propheta : *Factus sum sicut homo sine adjutorio inter mortuos liber, et sicut vulnerati dormientes projecti in monumentis* (*Psal.* LXXXVII, 5, 6) : S. Augustinus, LXXXVII, 1111, 1112; S. Prosper Aquitan., LI, 827; Cassiodorus, LXX, 624; Haymo Halberstat., CXVI, 493; S. Bruno Carthus., CLII, 1100; S Bruno Signiens , CLXIV, 1036; Odo Astens., CLXV, 1248; Petrus Lombardus, CXCI, 812, et alibi ; *Non derelinques*, ait, *animam meam apud inferos, neque dabis Sanctum tuum videre corruptionem* (*Psal.* XV, 10) : Rufinus, XXI, 698 ; S. Augustinus, XXXVI, 145; S. Prosper. Aquitan., LI, 827; S. Bruno Carthus., CLII, 691 ; S. Bruno Signiens., CLXIV, 742; Petrus Lombardus, CXCI, 175.

Osee propheta dicit : *Vivificavit nos post duos dies : in die tertia suscitabit nos*, etc. (Osee VI, 3) : S. Prosper Aquitan., LI, 828.

De ascensione Christi in cœlum, David propheta dicit : *Ascendit in altum, captivam duxit captivitatem*, etc., (*Psal.* LXVII, 19) : Rufinus, XXI, 917; S. Prosper Aquitan., LI, 829; Cassiodorus, LXX, 469; S. Bruno Signiens., CLXIV, 948; Petrus Lombardus, CXCI, 611. Et alibi : *Ascendit super cherubim et volavit, volavit super pennas ventorum* (*Psal.* XVII, 11) : Rufinus, XXI, 704; S. Prosper Aquitan., LI. 829; Cassiodorus. LXX, 126; Haymo Halberstat., CXVI, 247; Petrus Lombardus, CXCI, 190.

De secundo adventu Filii hominis, David propheta dicit : *Deus manifestus veniet, Deus noster, et non silebit. Ignis ante eum ardebit, et in circuitu ejus tempestas valida* (*Psal.* XLIX, 3) : Rufinus, XXI, 844 ; S. Augustinus, XXXVI, 569; S. Prosper Aquitan., LI, 849; Cassiodorus, LXX, 349; Haymo Halberstat., CXVI, 363; S. Bruno Carthus., CLII, 854; S. Bruno Signiens., CLXIV, 874; Petrus Lombardus, CXCI, 476.

3° De Ecclesia.

Hanc sponsam Christus sibi etiam per Salomonem ex vocatione gentium accersit. Siquidem legisti (*Cant.* IV, 8) : *Veni, Sponsa, de Libano* : Tertull., II, 382. — Quod Ecclesia, quæ prius sterilis fuerat, plures filios habitura esset ex gentibus, quam quot Synagoga ante habuisset : S. Cyprianus, IV, 688 — Quam Ecclesiam etiam in Cantico canticorum Spiritus sanctus ex persona Domini designat et dicit : *Una est columba mea, perfecta mea*, etc. (*Cant.* VI, 9) : S. Cyprianus, IV, 500. — Hanc domum designat et denuntiat Spiritus sanctus in *Psalmis* dicens : *Deus qui inhabitare facit unanimes in domo* (*Psal.* LXVII, 7), *id.*, 506. — Montem hunc ejusque nomen atque etiam urbis ipsius, Ecclesiam quæ corpus est Christi suscepatam semper accepimus. Domino in Psalmis dicente : Ego autem constitutus sum Rex ab eo super Sion, etc. : S.

Hilarius, IX, 414. — *Mons Sion, latera aquilonis, civitas Regis magni*, etc. Cur sit exsultatio universæ terræ, evidenter expressit; quoniam Dominus Jesus Ecclesiam sibi ex peccatoribus congregavit : S. Ambrosius, XIV, 1147. — In quibus est Ecclesia Domini, quæ est civitas Regis magni, *id.*, 1148. — *Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ* (*Psal.* XXXV). — Domus ergo Ecclesia est : S. Ambrosius, XIV, 962. — *Et signum magnum apparuit in cœlo, mulier amicta sole*, etc. Hæc mulier Ecclesiam designat : S. Ambrosius, XVII, 875. — *Et civitatem sanctam Jerusalem vidi descendentem de cœlo a Deo*, etc. Civitas Jerusalem Ecclesia est ex omnibus justis constructa, *id.*, 957. — Prophetæ disposuerunt, apostoli fundamenta Ecclesiæ jecerunt, *id.*, 380. — *Tu conteres caput illius*, etc. — Mulier Ecclesia, serpens diabolus : S. Hieronymus, XXVI, 840.— Vox Ecclesiæ contra hæreticos (*Psal.* X), *id.*, 845. — Psalmus XXII continet vocem Ecclesiæ collaudantis Christum : XXVI, 881. — Psalmus XXIII continet interdum vocem Prophetæ de Ecclesia loquentis, *id.*, 886. — Psalmus XXIV interdum habet Ecclesiæ supplicantis vocem, *id.*, 889. — *Astitit regina a dextris tuis.* Ipsi nunc Ecclesiæ Propheta loquitur : S. Hieronymus, XXVI, 959. — Deus Pater dedit Filium suum in Sion : hoc est in sanctam Ecclesiam, *id.*, 979. — *Gloriosa dicta sunt de te, civitas Dei*, et tamen ipsam civitatem Ecclesiam intelligimus de gentibus congregatam, *id.*, 1081. — Propheta loquitur ad Ecclesiam, et dicit ei : *Sicut lætantium omnium habitatio est in te, id.*, 1084. — Psalmus, *Lauda Jerusalem Dominum*, ad Ecclesiam refertur, *id.*, 1257. — *Lætare sterilis quæ non paris*, etc. (*Isa.* LIV, 1). Sterilis Ecclesia, sine viro Christo : XXVI, 391; XXIV, 515. — *Et erit in novissimis diebus præparatus mons domus Domini in vertice montium*, quod intelligitur de Ecclesia Christi, *id.*, XXIV, 43. — Commotis ergo gentibus venerunt electa omnium gentium, et repleta est gloria domus Domini, quæ est Ecclesia Dei viventis, etc., *id.*, XXV, 1101. — *Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis tuis, Filia principis* (*Cant.* VII). Filia principis sancta Ecclesia dicitur, quia prædicatione Christi in vitam novam regeneratur, *id.*, 533. — *Quæ est ista quæ ascendit de deserto, deliciis affluens, innixa super dilectum suum?* (*Cant.* VIII, 5.) Sancta Ecclesia de deserto ascendit, quia in exsilio hujus peregrinationis posita, ad cœlestia gaudia mente et cogitationibus tendit, *id.*, LXXIX, 540. — *Soror nostra parvula est, et ubera non habet* (*Cant.* VIII, 8). Sororem Christus Ecclesiam vocat, quia de ipsis apostolis dicebat : *Ite, dicite, fratribus meis* (*Matth.* XXVIII, 10). Soror autem parvula, ubera non habebat, quando in solis apostolis Ecclesia erat, *id.*, 543. — *Mulierem fortem quis inveniet? Procul, et de ultimis finibus pretium ejus.* Mulier fortis Ecclesia catholica vocatur : Beda Ven., XCI, 1039, *seqq.* — Cantica canticorum ad Ecclesiam referuntur, *id.*, 1087. *seqq.* — *Mulier amicta sole et luna sub pedibus ejus* (*Apoc.* XII). Ecclesia Christi lumine cincta, gloriam calcat temporalem, *id.*, XCIII, 165. — *In capite ejus corona stellarum duodecim.* Duodenario apostolorum numero caput ornatur Ecclesia, *id.*, 166. — *Veni, ostendam tibi sponsam uxorem Agni* (*Apoc.* XXI). Sponsam et uxorem dicit Ecclesiam, quæ, immaculata permanens, spirituales semper Deo filios generat, *id.*, 195. — Caput XII Apocalypsis ad Ecclesiam refertur : Alcuinus, C, 1152. — *Ipsa conteret caput tuum* (*Gen.*). Mulier conteret caput serpentis, cum Ecclesia sancta insidias diaboli, et suasiones venenosas in ipso mox initio deprehensas abigit, etc. : Rabanus Maurus, CVII, 495. — *Et erit in novissimis diebus præparatus mons domus Domini in vertice montium* (*Isa.* II). Iste quippe mons, mons domus Domini est, id est Ecclesiæ, quæ est domus Domini supra Christum fundata : Haymo Halberstat., CXVI, 729. — *Consurge, induere fortitudinem tuam, Sion : induere vestimentis gloriæ tuæ, Jerusalem civitas sancta* (*Isa.* LII). Potest et ad præsentem etiam referri Jerusalem, id est Ecclesiam : *id.*, 982.— *Lauda, sterilis, quæ non paris*, etc. (*Isa.* LIV). Potest etiam Ecclesia, quæ in Judæis deserta erat, sterilis appellari, quia Domino adveniente filios ejus non pariebat, *id.*, 993. — *Et veniet Desideratus cunctis gentibus, et implebo domum istam gloria* (*Agg.* II). Postquam ergo Christus venit, impleta est domus Domini, id est Ecclesia, quæ est domus Dei de vivis lapidibus ædificata, *id.*, CXVII, 217. Prophetia de constitutione sanctæ Ecclesiæ, quæ tam ex Judæis quam ex gentibus constat. *id.* 248.— Salomon composuit hunc libellum (*Cant.*) de nuptiis Christi et Ecclesiæ, *id.*, 295.—Sancta Ecclesia designatur per cœlum, similiter et per mulierem (*Apoc.* XII) : *id.*, 1089.— Vel certe per nubem candidam Ecclesia intelligitur (*Apoc.* XIV), *id.*, 1111. — *Mulierem* (*Gen.* III) hic Ecclesiam Quæ ab Isaia de Ecclesia sint prædicta : S. Augustinus LXI, 585, 586. Quorum Aggæus Christum et Ecclesiam hac apertius brevitate prophetat : *Adhuc unum modicum et ego commovebo cœlum, et terram, et mare, et aridam*, etc., *id.*, 595. Zacharias de Christo et Ecclesia : *Exsulta*, inquit, *filia Sion; jubila, filia Jerusalem; ecce Rex tuus veniet tibi*, etc., *id.*, 594. Malachias prophetans Ecclesiam quam per Christum cernimus propagatam, Judæis apertissime dicit ex persona Dei : *Non est mihi voluntas in vobis*, etc., *id.*, 594. De prophetia Danielis et Ezechielis quæ in Christum Ecclesiamque concordat, *id.*, 592. Ecclesiam Christi ipsam esse prædictam : unde dicitur : *Sedes autem gloriæ exaltata est, sanctificatio nostra* (*Jerem.*, XVII, 10, 12), XLII, 289. Quis mons, nisi is qui secundum prophetiam Danielis ex parvo lapide crevit, et factus est mons magnus, ita ut impleret universam terram (*Dan.*, II, 34), *ibid.* Ego sum Ecclesia de qua illi in eodem psalmo dicitur, et tanquam factum quod futuram fuerat prænuntiatur : *Astitit Regina a dextris tuis*, etc., *id.*, XL, 175. Ita ergo dicit Isaias, incipiens ab humilitate Christi, et se postea convertens ad alloquendam Ecclesiam : Delectare sterilis quæ non paris : *id.*, XXXIV, 1065. — Nunc Sion mons quod sit Ecclesia, docet propheta qui dicit : *Ego Dominus excitabo Sion in gentibus*, etc. : Arnobius Junior., LIII, 329. — Legimus in eodem apostolo dictum de Ecclesia : *Lætare sterilis, quæ non paris*, etc. : S. Maximus Taurin., LVII, 469. — *Osculetur me osculo oris sui.* Vox Ecclesiæ hæc est venientis ad Christum in osculo : S. Justus Urgell., LXVII, 963. *Ecce tu pulchra es, amica mea.* Christus Ecclesiam, quam amicam pacis suæ osculo fecit, bis pulchram pronuntiat, *id.*, 968. *Introduxit me in cellam vinariam*, Ecclesia in cellam vinariam introducitur, quando hæc apostolica congregatio Spiritu sancto repletur, *id.*, 970. *Columba mea in foraminibus petræ.* Non aliud Ecclesia columba vocatur, nisi quia est sine dolo et Spiritu sancto repletur, *id.*, 972. *Quæ est ista quæ ascendit per desertum?* Per desertum ascendit Ecclesia, quando populus gentium, fide occupans credentium multitudinem, proficit, *id.*, 974, 975. *Columnas ejus fecit argenteas.* Sustentacula Ecclesiæ præparantur ex doctis vel apostolis, *id.*, 975. *Soror nostra parva, et ubera non habet*, Ecclesia ex gentibus veniens, etc. *id.*, 991.— *Mulier amicta sole et luna sub pedibus ejus :* id est Ecclesia Christo induta, propter ejus dilectionem mutabilia cuncta calcantem : Primasius Adrumet., LXVIII., 872. *Et in capite ejus corona stellarum duodecim*, id est Ecclesiæ; duodenario apostolorum numero primordia dicit fundatæ mox Ecclesiæ decorari, *id.*, 873. *Veni, ostendam tibi novam nuptam, uxorem agni*, id est Ecclesiam, *id.*, 923. Hinc Isaias (cap. III) : *Erit*, inquit, *in novissimis diebus præparatus mons domus Domini in vertice montium, et elevabitur super colles, ibid.* — *Quæ est ista quæ progreditur quasi aurora consurgens* (*Cant.*, VI, 9)? Quasi aurora quippe electorum surgit Ecclesia, quæ pravitatis pristinæ tenebras deserit, et sese in novi luminis fulgorem convertit. S. Gregorius Magnus, LXXV, 648. Apte enim Ecclesia auroræ comparata describitur, quæ per cognitionem fidei a peccatorum suorum tenebris in clara luce justitiæ commutatur, LXXVI, 62. *Omnis gloria ejus Filiæ regum ab intus* (*Psal.*, XLIV, 14). Filia quippe regum Ecclesia quæ in bono est opere spiritalium principum prædicatione generata, LXXV, 853. *Agrum non suum demetunt, et vineam ejus quem vi oppresserint vindemiant* (*Job*). Potest agri vel vineæ nomine universa Ecclesia designari, *id.*, 1150. *Ædificabitur civitas Domino*, etc. (*Jerem.*, XXXI, 38). Civitatem quippe esse Domini sanctam Ecclesiam nullus ignorat, LXXVI, 333. *Jerusalem quæ ædificatur ut civitas* (*Psal.*, CXXXI, 3). Et ipsa est civitas, scilicet sancta Ecclesia, quæ regnatura in cœlo adhuc laborat in terra, *id.*, 958. *Ecce etiam luna non splendet*, etc. (*Job*). Quid per lunam, nisi cuncta simul Ecclesia, *id.*, 21. *Surge, Aquilo, et veni, Auster, perfla hortum meum* (*Cant.*, IV, 5). Qui hortum Dei, id est sanctam Ecclesiam perflat, *id.*, 799. *Mulier amicta sole et luna sub pedibus ejus* (*Apoc.*, XII, 2). Sancta autem Ecclesia, quia superni luminis splendore protegitur, quasi sole vestitur, quia vero cuncta temporalia despicit, lunam sub pedibus ejus premit, *id.*, 731. *Quæ est ista quæ progreditur?* etc. (*Cant.*, VI, 9) Ecclesia sancta quasi aurora consurgens in judicio ultimo progreditur, LXXIX, 530. *Osculetur me osculo oris sui* (*Cant.*). Suspirans sancta Ecclesia pro adventu Mediatoris Dei et hominum, ad patrem orationem facit, ut filium dirigat, etc., *id.*, 478. *Introduxit me rex in cubiculum suum* (*Cant.*, I, 3). Ecclesia Dei, quasi quædam domus regis est : et ista domus habet portam, habet ascensum, habet triclinium, habet cubicula, *id.*, 483. Hæc verba : *Nigra sum, sed formosa*, quomodo ad Ecclesiam referuntur, *id.*, 486. *Vox turturis audita est in terra nostra* (*Cant.*, II, 12). Quid per turturem, nisi Ecclesia? *id.*, 499. *Surgam, circuibo civitatem* (*Cant.*, III, 2). Quid

per civitatem in hoc loco, nisi Ecclesiam, *id.*, 502. *Quæ est ista quæ ascendit per desertum?* (*Cant.*, III, 6). In deserto, Ecclesia in hoc mundo vivit, dum a regno exsul inter bestias, dæmones videlicet, degit, *id.*, 504. *Hortus conclusus soror mea sponsa* (*Cant.*, IV, 12). Hortus sancta Ecclesia exsistit, quia dum populos multos in fide gignet, quasi flores pulchros bona terra emittit, *id.*, 513.— Dicit, cui diabolus contrarius est : Remigius Antissiod., CXXXI, 66. — In Canticis sponsus Deus est, sponsa vero Ecclesia : Anselmus Laudun., CLXII, 1189. *Mulier* (*Apoc.*, XII) significat Ecclesiam : quia sicut mulier parit et nutrit, ita Ecclesia parit homines in lucem et fidem, et nutrit eos omni verbo divino, *id.*, 1513. — Vox Ecclesiæ ad Christum (*Cant.*) : S. Bruno Sign., CLXIV, 1235. Hæc enim *mulier* (*Apoc.*, XII) Ecclesia est, quæ sole, pulchritudine et splendore circumamicta, multos suæ claritatis lumine ad se, et post se attraxit amatores, CLXV, 667, 888. — Quæ de Ecclesia prædicuntur ab Isaia et Daniele : Rupertus abb., CLXVII, 1282. Significabat namque *mulier* illa (*Apoc.*, XII) sanctam Ecclesiam, CLXIX, 1010; CLXX, 34. — Ecclesia sponsa Christi adventum sponsi desiderat (*Cant.*) : Honorius Augustod., CLXXII, 359. — Salomon divinitus inspiratus, Christi et Ecclesiæ laudes cecinit (*Cant.*) : S. Bernardus Clarev., CLXXXIII, 788. Qualiter sponsa, id est Ecclesia, trahi se optat post sponsum, id est Christum (*Cant.* 3) *id.*, 872. De nigredine et formositate sponsæ, id est Ecclesiæ (*Cant.* I, 4), *id.*, 899. — Quomodo Ecclesia reperit divitias divinæ misericordiæ in foraminibus vulnerum Christi (*Cant.*, II, 13) *Mulier scilicet amicta sole* (*Apoc.*, XII) sanctam Ecclesiam significans, quæ est amicta et cooperta, et undique munita Jesu Christo sponso suo defensore : S. Martinus Legion., CCIX, 365.

LVI.

INDEX DE MIRACULIS

ORDINE RERUM DIGESTUS ANALOGICO.

MONITUM.

In hoc Indice agimus : I De miraculis generatim sumptis ; II De miraculis Veteris Testamenti ; III De miraculis Novi Testamenti ; IV De miraculis tempora apostolica sequentibus quæ scilicet Patres ipsi operati sunt, vel ab aliis fide dignis audierunt, et in suis scriptis consignavere ; V De falsis quibuslibet miraculis, seu rectius prodigiis, etsi stupendis, quæ astutia et arte dæmonum, imprimis ante Christi adventum, divulgabantur ; VI Alphabetice tandem damus nomina Patrum qui chronologice tantum indicantur in prædictis articulis.

I. — *De miraculis generatim sumptis.*

Cum hoc quæsitum latius pateat, et incircumscriptum tractet de possibilitate, esse, causa, ratione, modo, vi probante, etc., miraculorum, discutique possit de auctoribus miraculorum, seu suo, ut si quis sit Deus, seu alieno nomine, si solum sit missus, agentibus, nullo stante miraculo, nisi divinitate operante, per ratiocinium quod potest urgeri erga quemlibet mira patrantem, huic monito solum Christum, velut ad trutinam subjiciemus, nihil unquam nulloque testimonio aptiore ad scopum nostrum stabiliendum, irrefragabiliterque probandum. Unde cum Arnobio audacter dicimus : Ergone ille mortalis aut unus fuit e nobis, cujus imperium, cujus vocem popularibus et quotidianis verbis missam, invaletudines, morbi, febres atque alia corporum eruciamenta fugiebant? Unus fuit e nobis cujus fœde vitiligines jussioni obtemperabant pulsæ statim, et concordiam colorum commaculatis visceribus relinquebant? Unus fuit e nobis cujus ex levi tactu stabant profluvia sanguinis, et immoderatos cohibebant fluores? Unus fuit e nobis cujus manus intercutis veternosæ fugiebant undæ, penetrabilis ille vitabat liquor et turgentia viscera salutari ariditate deflabant? Unus fuit e nobis qui claudos currere præcipiebat? Unus fuit e nobis qui debilitatibus variis morbisque vexatos centum, aut hoc amplius semel una intercessione sanabat, cujus vocem ad simplicem furibunda et insana explicabant se maria, procellarum turbines tempestatesque fidebant; qui per altissimos gurgites pedem ferebat illutum, calcabat ponti terga, undis ipsis stupentibus, in famulatum subeunte natura ; qui sequentium se millia quinque, quinque saturavit panibus, ac ne esse præstigiæ, incredulis illis videretur et duris, bis senarum sportarum sinus reliquiarum fragminibus aggerebat? Unus fuit e nobis, qui redire in corpora jamdudum animas præcipiebat efflatas prodire ab aggeribus conditos, et postdiem funeris tertium pollinctorum voluminibus expediri? Unus fuit e nobis, qui, quid singuli volverent, quid sub obscuris cogitationibus continerent, tacitorum in cordibus pervidebat? Unus fuit e nobis, qui cum unam emitteret vocem ab diversis populis et dissona voce loquentibus, familiaribus verborum sonis, et suo cuique utens existimabatur eloquio? Unus fuit e nobis, qui cum officia religionis certæ suis sectatoribus traderet, mundum totum repente complebat, quantusque et qui esset, revelata nominis immensitate, monstrabat? Unus fuit e nobis qui, deposito corpore, inqumeris se hominum prompta in luce detexit, cujus nomen auditum fugat noxios spiritus, imponit silentium vatibus. Istas virtutes non tantum ipse perfecit vi sua, verum quod erat sublimius, multos alios experiri et facere sui nominis cum affectione permisit. Nam cum videret futuros nos esse gestarum ab se rerum diviniqne operis abrogatores, ne qua subesset suspicio magicis se artibus munera illa beneficiaque largitum, ex immensa illa populi multitudine, quæ suam gratiam sectabatur admirans, piscatores, opifices, rusticanos, atque id genus delegit imperitorum, qui, per varias gentes missi, cuncta, illa miracula sine ullis fucis atque adminiculis perpetrarent? Quid dicitis, o mentes incredulæ, difficiles, duræ? Alicuine mortalium Jupiter ille Capitolinus hujusmodi potestatem dedit? » Tot ergo tantæque virtutes invicte demonstrant, omnibus fatentibus, miracula præcipuum esse signum et sigillum ultimum in terris ad probanda suam divinam operationem divinasque voluntates.

TERTULLIANUS. — Omnia ex nihilo creat. I, 334 Verbo fieri jussit Deus, ratione composuit, virtute sua condidit, 375. Christi miracula probant eum esse Deum et hominem, 400. Motuum omnium primus auctor Deus, 590. Deus naturæ dominus et auctor, II, 85. Dei posse velle est, et non posse nolle ; quod autem voluit, et potuit et ostendit, 166. Cui natura nulla est, naturalia instrumenta non suppetunt, 266. Omnis situs, habitus elementorum, effectus, motus, status, ortus, occasus singulorum judicia sunt Creatoris, 299. Deo nihil impossibile, nisi quod non vult, 756. Miracula credere debemus, 760. Mortuum suscitari nihil aliud est quam integrum fieri, 878. Naturæ mutationem jejunia merentur, 963.

S. CYPRIANUS.—Christus est virtus Dei, ratio, sapientia et gloria, III, 578. Christus verbo et vocis imperio dæmonia de hominibus expulit, paralyticos restrinxit, leprosos purgavit, illuminavit cæcos, claudis gressum dedit, mortuos rursus animavit, coegit elementa sibi famulari, servire ventos, maria obedire, inferos cedere, ita ut Judæi qui illum crediderant hominem, tantum de humilitate carnis et corporis, existimabant magum de licentia potestatis, 580. Quandoque fiunt miracula ab extraneis, 1181, 1192. Nihil prodest miracula facere, nisi recti et justi observatione gradiatur, IV, 511.

COMMODIANUS. — Carmen contra ridicula deorum ethnicorum inventa, V, 201 *et seqq.* Christo et resurrectioni credendum, 220, 221, 222.

ANTONIUS.—In Carmine contra gentes, miracula creationis describit, V, 278 *et seqq.*

S. VICTORINUS mart. — Dei potentiam celebrat in opere De fabrica mundi, V, 301 *et seqq*. Visiones et revelationes Apocalypsis laudat et explicat, 317 *et seqq*.

ARNOBIUS. — Demonstrat vera esse miracula Christi, V, 781 *et seqq*. Ejus miracula præsertim ipso moriente quanta sit illius potestas ostendunt, 791. Miraculorum Christi veritas probatur ex testibus locupletissimis, 792; item ex veloci propagatione religionis christianæ, 793. Ethnici objicientes quod Christus humanam induerit naturam et humano modo interemptus sit, refelluntur, 800, 801.

LACTANTIUS.— Dei consilia et dispositiones cogitatio humana non potest assequi, VI, 113. Nullo modo potest comprehendi, 152. Vis ejus et majestas a Platone prædicata, 153. Est vere omnipotens, 153. Ex nihilo fecit omnia, 298. Solus habet cum Filio rerum omnium potestatem, 338. Deo nihil est clausum aut secretum. 724. De inenarrabili ipsius potestate etiam in incorporalia, 800. Excitavit Deus principes, qui tyrannorum nefaria et cruenta imperia rescinderint, humano generi providerunt, ut jam, quasi discusso transactis temporis nubilo, mentes omnium pax jucunda et serena lætificet. Nunc post tantæ tempestatis violentos turbines placidus aer et optata lux refulsit. Nunc placatus servorum suorum precibus, Deus jacentes et afflictos cœlesti auxilio sublevat. En nunc mœrentium lacrymas, exstincta impiorum conspiratione, deterget; et qui illuctati erant Deo, jacent; qui templum sanctum everterant, ruina majore ceciderunt; qui justos excarnificaverunt, cœlestibus plagis et cruciatibus meritis nocentes animas profuderunt; serius quidem, sed graviter ac digne. Distulerat enim pœnas eorum Deus, ut ederet in eis magna et mirabilia exempla, quibus posteri discerent, et Deum esse unum, et eumdem vindicem, digna videlicet supplicia impiis ac persecutoribus irrogare, VII, 191, 192.

CONSTANTINUS MAGNUS. — Deus omnium quæ gignuntur est principium, VIII, 405. Omnibus quæ mundi complexu continentur, subsistendi ac vivendi hinc suppetit causa VIII, 405. Plerique homines hujus rerum omnium distinctionis atque ornatus causam naturæ tribuunt; alio fato vel fortuito casui assignant, hujusmodi rerum potestatem fato ascribentes. Neque intelligunt se, cum fatum nominant, nomen quidem proferre, sed nullum actum nullamque substantiam designare. Quid enim ipsum per se fatum esse possit, cum natura omnia procreaverit, aut quid censebimus esse naturam, si lex fati violari non possit? Sed ex eo quod fatalis lex esse dicitur, cum omnis lex opus sit alicujus legislatoris, satis apparet fatum ipsum, siquidem lex est, Dei opus atque inventum esse. Cuncta igitur Deo subjecta sunt, nec quidquam ejus est potentiæ expers. Cæterum fatum Dei voluntatem esse ac censeri minime improbamus, 412, 413.

S. HILARIUS.—Miraculorum possibilitas astruitur, IX, 411, 412. Et colligitur ex creatione hominis, 566. Dei revelationes hominibus, 619. Omnia magnifica et præclara opera Deum esse testantur, 761. Miracula corporaliter gesta, IX, 761. Deus solus miracula operatur, IX, 772. Christi opera quis sit testantur, 810. Sanctitas operum Dei verborum fidem firmat, 862. Christi gesta non succumbunt naturalibus mentium sensibus, X, 34. Deus non subjacet naturæ legibus, a quo legem omnis natura sortitur, 339.

S. ZENO. — Christi operibus credendum, XI, 389. Sæculorum genitor Virginis immortalis factus filius, sibi homini moritur, XI, 403. Resurrectio carnis Christianis credenda, 377, 378, 381.

S. OPTATUS. — Credere necesse est Dei Filium per Mariam Virginem secundum hominem natum esse, passum, mortuum et sepultum fuisse, et post hæc resurrexisse, XI, 885. Mirabilem et realem Christi præsentiam in Eucharistia agnovit S. Optatus, 765.

S. AMBROSIUS.—Moyses nec falli, nec fallere potuit; nam eruditus in omni scientia Ægyptiorum, subsidiis regalibus fultus, omnibus sæcularibus prudentiæ disciplinis informari atque instrui desideravit qui cum de aqua nomen acceperit, non putavit tamen dicendum quod ex aqua constarent omnia ut Thales dixit. Et cum esset in aula educatus regia, maluit tamen pro amore justitiæ subire exsilium voluntarium quam in tyrannidis fastigio peccati perfunctionem deliciis acquirere, naturali æquitatis studio provocatus in secretum Æthiopiæ se contulit. Ibidem a cæteris negotiis remotus totum divinæ cognitioni animum intendit, ut gloriam Dei facie ad faciem videret. Itaque Moyses non in persuasione humanæ sapientiæ, nec in philosophiæ simulatoriis disputationibus, sed in ostensione spiritus et virtutis tanquam testis divini operis ausus est dicere : « In principio fecit Deus cœlum et terram, » XIV, 124, 125. Ex Deo materia, per ipsum operatio quæ ligavit atque constrinxit universa in ipsum, quia quando vult, omnia ejus virtute manent atque consistunt, et finis eorum in Dei voluntatem recurrit et ejus arbitrio resolvuntur, XIV, 131, 132. Neque creatura legem tribuit, sed accepit et servat acceptam, XVI, 133. Deo impossibile nihil est, XVI, 147. Neque in hac creatura mundi, si qua nobis difficilia intellectu videntur, et incomprehensibilia ingenio nostro, temerario quodam debemus condemnare judicio, XVI, 277. Per sapientiorem serpentem a quo decepta est mulier intelligendus est ille adversarius qui tantum habet hujus mundi sapientiam, XVI, 301. Quomodo diabolus hominem tentat XIV, 302, 306. Plurima sunt quæ nostro ingenio non metienda sunt, sed ex altitudine divinæ dispositionis et verbi sunt æstimanda; neque dubitandum neque reprehendendum quod in paradiso diabolus erat; miraculum in elementis, documentum in mysteriis, XIV, 1633. Miracula, per gentes, ante Christum, vel raro, nulla, 1663. Miracula divinæ potestatis non omnium est mereri, sed eorum quibus religiosæ devotionis studia suffragantur, XVI, 240, 241. Homines qui suscitaverunt mortuos, non in sua virtute id fecerunt, sed in Christi nomine, 595. Miracula a SS. Gervasio et Protasio patrata, ab Arianis negari non possunt, 1025.

S. HIERONYMUS. — Nihil mendacii dicitur in sacris Scripturis, XXII, 566. Quanta audivimus et vidimus, ea et patres nostri nuntiaverunt nobis, XXII, 566. Nulli dubium est revera facta esse quæ scripta sunt, quasi aliud littera sonet, et aliud spiritus clausum teneat, XXII, 698. Respondetur objectionibus contra miracula, XXII, 900. In signorum magnitudine non naturæ mutatio, sed Dei omnipotentia demonstratur, XXII, 901. — Argumenta contra miracula, XXIII, 348. Multæ sunt præstigiæ et innumerabiles laquei quibus animæ capiuntur humanæ, sed obturabimus aures nostras, ne audiamus voces incantantium et sirenarum carmina negligamus, XXII, 719. Miraculorum vis et potentia demonstratur, XXIII, 348. Signa apud barbaras nationes quare fiant per servos Dei, XXV, 527. Error gentilium quo putant deos esse quos supra se vident XXV, 504.

S. AUGUSTINUS.—Deus tentatur, cum miracula flagitantur, non ad salutem, sed ad experientiam, XXXII, 802. Quare miracula, in aliis locis fiant, in aliis non fiant, Dei consilium, XXXIII, 269. Miracula videndi consuetudine mira non sunt, XXXIII, 372. Tres viros ab ignibus et Danielem a leonibus Deus liberavit, ut consuleret saluti regum illorum, a quibus in illa supplicia tradebantur, XXXIII, 425. Mirabilia Dei universa ideo ab infidelibus non creduntur, quia ratio eorum non videtur, XXXIII, 454. Multi sunt quos ad invisibilium fidem visibilibus miraculis excitari opus est, XXXIII, 454. Miracula quotidie in rerum natura eduntur, quæ præ consuetudine vilescunt, XXXIII, 519. Miracula non sunt signa sapientiæ, XXXV, 1307. Miracula Deus quotidie facit quæ homines non mirantur, XXXV, 1450. Ille qui facit miracula præter veritatem, nihil est. XXXV, 1501. Inusitata quædam servavit Deus quæ fecerat, ut dormientes homines excitaret, XXXV, 1450. Omnia quæ fecit Dominus Jesus non solum valent ad excitanda corda nostra miraculis, sed etiam ad ædificanda in doctrina fidei XXXV, 1458. In miraculis Christus saluti animarum magis consuluit quam saluti corporum, XXX, 1527. Miracula ad intelligendum Deum de visibilibus mentem humana admonent, XXXV, 1592, 1593. Miracula fidem firmant, XXXV, 1752. Miracula habent linguam suam, XXXV, 1593. Miracula sunt Christi opera et verba; miracula quædam fecit Christus, quæ nemo alius fecit; quædam alii fecerunt quæ ipse non fecit, XXXV, 1860, 1861. In miraculis faciendis apostoli non sibi potentiam Domini sui arrogabant, XXXVII, 1197. Miracula aliter a Christo, aliter a sanctis patrata, 1432, 1440. Quomodo Christianus in alio faciente miracula ipse faciat, 1707. Miraculis corporalibus ædificabat Christus fidem, XXXVIII, 339. Ecclesiæ postea fides sine miraculis laudabilior, 539. Miracula nunc Christus majora operatur, 540. Miracula Domini in corporibus et in animis, 591. Miracula Christi propter significationem facta, 592. Si cœperis humano sensu discutere miraculorum rationem, time ne perdas fidem, 1157. Miracula sanitatum cur non omnes obtineant, 1299. Novit Deus quomodo miracula sua debeat commendare, novit agere ne vilescant, 1299. Miracula quædam, etiam scelerati homines aliquando faciunt, qualia sancti facere non possunt; Cur a malis fieri aliquando miracula sinitur, aliquando non; miracula alio fine aliaque potestate ei jure fiunt per magos et per sanctos; aliter per bonos, aliter per malos Christianos, XL, 91, 92. Miracula fiebant simplici fide pietatis, non incantationibus, XLI, 286, 291. — Miracula quam multa in Veteri Testamento facta ad commendandum Dei cultum, 286. Miracula magica, plerique specie tenus mortalium sensus imaginaria ludificatione decipiunt 295. Miracula deorum cum nostris non sunt conferenda, 295. Respondetur his qui mira-

cula in Scripturis sacris relata falsa esse dicunt, 296, 297. Non ideo aliquid non fuit vel futurum non est, quia ratio reddi non potest, 714. Miracula ethnicorum aut magicarum artium ope, aut per ipsos dæmones fiebant, 717. Miracula multa videntur quæ fiunt ab hominibus usu creaturarum, 718. Miracula etiam nunc fiunt in nomine Christi, 760, 769. Miracula quæ nunc fiunt non tanta quanta prima illustrantur gloria, 760. In miraculis est quædam Dei eloquentia, 770. Miracula an fiant operationibus martyrum, an precibus tantum eorum 771. Miracula martyrum et falsorum deorum comparantur, 772. Miracula proprie quænam, 879. Miracula quomodo fiant, ab homine comprehendi non potest, 881. Miracula an nullo fiant modo, 63, 64. Cur modo non fiant, XLII, 90. Miraculum quid et quotuplex, 90. In miraculis tota ratio facti est voluntas facientis, 519. Miracula sola veritas facit, 876. Potentius est conjungi Omnipotenti pia voluntate quam propria potestate et voluntate posse quod contremiscant qui talia non possunt, 957.

JOANNES CASSIANUS. — Dei gratia non in mirabilibus, sed in humilitate consistit XLIX, 1004. Miraculum majus est luxuriæ fomitem a se expellere, quam dæmones ex alienis corporibus 1007. Quantum vitæ probitas ipsa præcellat miracula 1008.

S. PROSPER. — Miracula Christi, cur apud credituros non facta, apud non credituros facta sint, inscrutabile, LI, 198. Prophetiæ auctoritas non humana est, sed divina, 371. Prophetia lucerna erat in tenebris, 381. Mirabilia quæ Deus solus fecerit, 587, 388. Aliqua miracula per angelos et homines facit Deus, 588. Mirabilia Dei vident quibus prosunt, 442. Mirabilia Dei quotidiana, visibilia et invisibilia; a visibilibus ad invisibilia transeundum, 445. — Miracula non sunt contra naturam, etsi ita nobis videatur, 469.

S. PETRUS CHRYSOLOGUS.— Miracula quibus præstanda, LII, 222. Signa dæmoni, 222. Miraculorum virtutes a Deo sunt, 334. Miraculum singulare, visa non videre, scita nescire, credita non credere, 450. Indicium credulitatis ex miraculis discipulorum Christi, 455. Christum esse Deum ostendunt miracula, 480. Miracula lassant, nec proficiunt in Judæis, 486, 487. Quid fecerit Christi miraculum, 495.

AUREL. PRUDENTIUS. — De oraculis paganorum, LIX, 959. Miracula Christi, LX, 104. Miracula patrandi virtus a Deo communicata martyribus 292. Miracula ad sepulcra martyrum, 291, 407.

S. PAULINUS NOLANUS. — Miracula quæ a Christo sunt patrata, Judæos non ad credendum, sed ad blasphemandum provocarunt, LXI, 410. Miraculum tam Veteris quam Novi Testamenti manifeste declarant omnia Deo subjacere, non fato, 607.

EUGYPPIUS. — Miracula cur non fiant; etiam nunc fiant; mira cur primo discipuli effecerint, LXII, 803, 804.

JUNILIUS. — De auctoritate divinarum Scripturarum quæ miraculis scaturiunt, LXVIII, 20. Quomodo Dei nutu omnia creata sunt, 25.

S. GREGORIUS MAGNUS. — Miracula non debent discuti per intellectum, LXXV, 738 Cur miracula miremur, et Dei mira opera ipso usu nobis viluerint, 738. Cur Christus faciebat miracula in die, et in nocte vacabat orationi, 760. Qui invisibilia despiciunt, visibilibus miraculis moveri possunt, LXXVI, 410, 721. Miracula prædicatoribus sanctis necessaria, 410, 827. Miracula sanctorum nostræ insensibilitatis tenebras illustrant. 410. Signa non fidelibus, sed infidelibus data, 420, 1082, 1215. Miracula non eosdem effectus producunt in omnibus. 423. Miraculis sanctorum fracta est tyrannidis violentia, 469. Potestates hujus mundi rigidas non verbis Deus, sed miraculis fregit, 575. In fine mundi miracula substrahentur ab Ecclesia Dei, 721. Miracula sanctorum nostra sunt propugnacula, 972. Non sunt certa sanctitatis argumenta, 998, 1215. Electorum et reproborum miracula in quo differant, 998. Sola est in miraculis ratio, potentia facientis, 1054. Concessa infirmis miracula, 1082. Miracula Christi aliud ostendunt per potentiam, aliud per mysterium loquuntur, 1082. Miracula veram fidem consequentia quæ sint intelligenda, 1215. Miracula aliquando sanctitatem probant, sed non faciunt, 1215. Cur miraculis sepulcra martyrum illustrentur, 1257. Potestas miraculorum ex Veteri et Novo Testamento Ecclesiæ vindicatur, LXXVII, 134, 139, 140. Miracula in sacra Scriptura signata fidem omnem superant, 139. Miraculis antepone. da virtutum exempla, 141. Per miracula Patrum intelligi possunt tam stupenda virtutum opera quam signa, 143. Frequentia miracula ad sepulcra martyrum, eorum animas vivere probant, 329. Miracula quandoque a reprobis sunt facta, 1141.

Testimonium tandem hujus Patris mirum de mirabilibus Dei, parcat lector, referendum est integrum : Omnipotentis Dei, ait S. Doctor (LXXV, 737), mirabilia quis perscrutat sufficiat, quod cuncta ex nihilo creavit quod ipsa mundi fabrica mira potentiæ virtute disposita est, et super abyssum terræ librator; quod ex rebus, invisibilibus omnis hæc universitas ac visibilibus exsistit, quod hominem fecit, ut ita dixerim, in brevi colligens mundum alterum, sed rationalem; quod hunc ex anima et carne constituens, investigabili virtutis dispositione permiscuit spiritum et lutum? Ex his itaque aliud novimus, aliud et sumus ; sed tamen mirari negligimus. quia ea quæ incomprehensibili indagatione mira sunt, humanis oculis usu viluerunt. Unde fit ut si mortuus homo suscitetur in admirationem omnes exsiliant, et quotidie homo qui non erat nascitur, et nemo miratur, cum procul dubio omnibus constet quia plus sit creari quod non erat, quam reparari quod erat. Quia arida Aaron virga floruit, cuncti mirati sunt; quotidie ex arente terra arbor producitur, virtusque pulveris in lignum vertitur, et nemo miratur. Quia quinque sunt panibus quinque millia homines saturati, crevisse escas in dentibus cuncti mirati sunt; quotidie sparsa grana seminum, plenitudine multiplicantur spicarum, et nemo miratur. Aquam semel in vinum permutatam videntes cuncti mirati sunt; quotidie humor terræ in radicem vitis attractus, per botrum in vinum convertitur, et nemo miratur. Mira sunt itaque omnia quæ mirari homines negligunt, quia ad consiederandum usu torpescunt. Sed inter hæc sciendum est quia divina miracula et semper debent considerari per studium, et nunquam discuti per intellectum. Sæpe namque humanus sensus, dum quarumdam rerum rationem quærens non invenit, in dubitationis se voraginem mergit. Unde fit ut nonnulli homines mortuorum corpora in pulverem reducta considerent; dumque resurrectionis vim ex ratione colligere non possunt, hæc ad statum pristinum redire posse desperent. Mira igitur, ex fide credenda sunt, perscrutanda per rationem non sunt, quia si hæc nostris oculis ratio expanderet, mira non essent. Sed cum in his forlasse animus titubat, nece se est ut ea quæ per usum novit, nec tamen per rationem colligit, ad memoriam reducat, qualenus rei similis, argumento fidem roboret, quam labefactari sua sagacitate deprehendit. Considerato quippe humanæ carnis pulvere, quorumdam mens concussa desperat, quando pulvis ad carnem redeat, et redivivum corpus per membrorum lineamenta componat, quando illa terræ ariditas per viventia membra virideseat, ac se per eorum species formasque distinguat. Hoc nimirum comprehendi per rationem non potest, sed tamen credi facile per exemplum potest. Quis enim ab uno grano seminis, immensam surgere arborem crederet, nisi certum hoc per experimentum teneret? In tanta namque unius grani parvitate et pene nulla sui dissimilitudine, ubi latet ligni duritia, et ligno tenerior vel durior medulla, asperitas corticis, viriditas radicis, sapor fructuum, suavitas odorum, colorum diversitas, mollities foliorum? Et tamen quia hoc per experimentum novimus, ex uno grano seminis prodire omnia non dubitamus. Quid ergo est difficile, ut pulvis in membra redeat, dum Conditoris quotidie potentiam cernimus, qui et ex grano ligna mirabiliter et adhuc mirabilius fructus ex lignis creat? Unde divinorum operum magnitudo nec ex qualitate valet discuti, nec ex quantitate numerari.

VITÆ PATRUM.— Miraculorum vis, LXXIII, 160, 161. Miracula orationibus, non præceptis sanctorum fiunt, LXXIII, 163, 164. Miracula per vestimenta et oleum benedictum, LXXIII, 252, 253. Miracula qua virtute fiant, LXXIV, 14. Miracula pignus doctrinæ, LXXIV, 104. Miracula cur in Ecclesia fiant, LXXIV, 258.

TAIO episcop. Cæsaraugustan. — Dei mirabilia quid hominem perscrutari sufficiat, LXXX, 741. Deus magna facit et inscrutabilia, LXXX, 742. Miracula Dei quæ ex fide credenda sunt, perscrutenda per rationem non sunt, LXXX, 742. Miracula fuerunt necessaria in exordio Ecclesiæ, LXXX, 871. Infideles sanctitatem existimarunt in miraculis, LXXX, 806.

S. ISIDORUS Hispalens. — Ecclesiæ data est potestas operum, LXXXIII, 591. Mundum oportebat miraculis credere, LXXXIII, 592. Cum Antichristus venerit, miracula cessabunt ab Ecclesia, LXXXIII, 592. Quid sit discrimen inter miracula, portenta, ostenta, prodigia et monstra, LXXXII, 470, et LXXXIII, 56.

SEDULIUS SCOTUS. — Signa virtutum magis auctoritatem dant signis, CII, 17. Signum quid, CII, 48. Nihil naturæ considerat fides quia summipotentem novit eum qui eam movet, CII, 50.

S. AGOBARDUS Lugdunens. episc. — De illusione signorum, CIV, 24. Sancti agunt mirabilia non ut causæ, sed ut media et instrumenta, CIV, 26. De interventu angelorum et diaboli in actibus hominum, CIV, 180, 185,

Neque angelis neque sanctis deferendus est cultus divinus, etsi per eos aliquando patrentur miracula, CIV, 203.

RABANUS MAURUS. — De variis gentilium superstitionibus, CVII, 392. Dei voluntas fundamentum est universorum, CVII, 444. Miraculis quis fieri potest clarus, sed non sanctus, CXI, 104. Varia monstra quæ apparuisse dicuntur, CXI, 197 *et seqq.*

S. EULOGIUS. — Miraculorum vera signa ideo per servos suos Dominus congruenti tempore præstat mundo, quoniam præscia divinitate proficere nihilominus præstolantibus eo scit, nec in vanum currere operarios virtutum cognoscit, ut saltem prodigiorum novitatibus cedant, qui sacræ legis præcepta salutaria respuunt... Miracula dum aut propter fidem credentium, aut propter futuram credulitatem astantium Dei providentia operatur, non tam nos in eorum admiratione debemus stupere, quam provida compensatione intueri, si eorumdem effectores signorum expulsis vitiis morum honestate præcellant; si sæculo mortuo Deo vivant; si propter illam veram charitatem, quæ cuncta charismatum dona exsuperant, omnes affectiones mundi pro nihilo pensant; si acceptam virtutem non ad suam gloriam, sed ad beneficium referunt collatoris; si attentis auribus cordis, veri magistri admonitione percepta, non quia dæmonia eis subjiciantur tripudiant, sed quia nomina sua scripta sunt in cœlis, exsultant. Et idcirco hæc dinumeratio virtutum in illis prodigiorum auctoribus potius quam ipse signorum effectus est admirandus, et quod sit magis prævium specimen eundi ad regnum quærendum, non vero quod signiferos ac notabiles nos vulgo ostentet, quia sanctitas et timor Domini cultusque regni cœlestis nonnisi ab idoneis et perfectis procedunt... Primis præsertim Ecclesiæ sæculis miraculorum insignia virtus Dei præstabat mundo, ut prodigiorum virtutibus vel mitigaret furentium insaniam quæ beatorum constantiam fatigabat, vel incredulum genus ab infidelitatis errore converteret qui cœlestium jura Scripturarum obduratis præcordiis respuebat. Eratque illo tempore multoties necessarium Dei testes imprimis coruscare virtutum signis, quoniam rudem per ævum diffusum Christianismum nunc instructione verborum, nunc exercitatione Scripturarum, nunc ostensione signorum, nunc etiam tropæis inclytis passionum conabantur radicitus fieri firmum in cordibus credentium populorum... Non omni tempori signorum exercitium congruit, neque omnes cœlestium contemplatione virtutum digni exsistunt, facile adverti potest ex comparatione eorum quæ gesta sunt ab apostolis. Qui cum vellent bonum nuntium Asianis prædicare, prohibiti sunt a Spiritu sancto (*Act.* XVI, 6, 7); et qui quidem nuntiare Evangelium omni creaturæ præceperat (*Marc.* XVI, 15), sciens in Asia nullum exsistere dignum percipiendi evangelicam veritatem, præsaga divinitatis auctoritate discipulos ab eorum salute inhibuit, utpote qui verbum vitæ arroganti spiritu erant rejecturi, neque audirent, quoniam spernerent... Nunc quidem miracula, etsi funditus superna dispensatio inter nos non subtrahit, non hæc sicut prioribus temporibus aperte et multipliciter ostenduntur. Quod tamen mira dispensatione agitur, ut una ex re divina simul pietas et justitia compleatur. Dum enim subtractis signorum virtutibus sancta Ecclesia velut abjectior appareat, tunc et bonorum præmium crescit qui illam pro spe cœlestium, et non propter præsentia signa veneratur; et malorum mens contra illam citius ostenditur, qui sequi invisibilia quæ promittit negligunt, dum signis visibilibus non tenentur. Signa namque virtutum nec omnibus data nec passim quocunque tempore sunt exercenda; nam in fine sæculi (S. Gregor. *Moral.* lib. XXXIV, n. 7) aberunt de Ecclesia virtutum signa. Terribili quippe ordine dispositionis occultæ, priusquam Leviathan in illo damnato homine quem assumet, appareat, a sancta Ecclesia virtutum signa subtrahentur Nam prophetia absconditur, curationum gratia aufertur, prolixioris abstinentiæ virtus imminuitur, doctrinæ verba conticescunt, miraculorum prodigia tolluntur, CXV, 748, 749, 750. Ibique et passim in Memoriali sanctorum, in Documento martyriali, et in libro apologetico martyrum invincibiliter ostenditur martyrium verum esse et proprie dictum miraculum, cum exsultantibus animis martyres gaudent auspicio passionis, parvi pendunt supplicium, perstrepunt hymnos, insonant laudes, psalmos persolvunt, insistunt orationi, qua favente Domino victoriam adipisci prævaleant; cum visitentur ab angelis, dissiliunt vincla, etc.... CXV, 735-870.

HAYMO Halberstatens. episc. — Virtus miraculorum non ab homine, sed a Deo est, CXVII, 620. Signa miraculorum facimus in corpore fragili, et dum alios sanamus, ipsi infirmamur, 624. Ipse Spiritus sanctus credentibus arrhes est, quia ab illo operationem miraculorum accipiunt, 766. Dæmones per invocationem nominis Christi fugantur, 707. Discipuli Domini signa agebant et miracula, ut a Deo missi esse cognoscerentur, CXVIII, 14. In fine mundi, Ecclesia miraculorum fulgore non resplendebit, 18. Domini miracula quandocunque leguntur non sunt in exemplum trahenda, sed potius admiranda atque veneranda, 126.

S. GREGORIUS VII Pap. — In Appendice datur Vita S. Anselmi episc. Lucens., et ibi dicitur: S. Anselmus mirabilia fecit multa vivus et mortuus. Fecit siquidem et bonus discipulus; magister in Deo, discipulus in Deo, et in beatissimo magistro (Gregorio VII) facit, ut dicitur, plura discipulus. Nec mirum. Plura enim Petrus fecit quam Christus; non equidem propria virtute, sed quia, abnegans semetipsum, secutus est Christum, sicut et hic Pater noster venerabilis (S. Anselmus), quia pium imitatus est in omnibus magistrum (S. Gregorium VII), multas operatur virtutes. Multi enim sunt quorum vitam novimus sanctissimam, sed miraculorum non ostenderunt virtutem. Hic autem non tantum quia vitam fecit religiosam, imo quia fidelem peregit obedientiam, perfecto quoque odio partem odiens excommunicatorum et unitatem diligens atque defendens Catholicorum, miraculis approbat quod sermone docebat. Omnes ergo qui in unitate catholica præceptis domni papæ Gregorii hactenus obedistis, gaudete et exsultate, atque his qui retrorsum abierunt et vestigia veritatis dereliquerunt, ut factis modo credant, dicite, quod verbis olim noluere, CXLVIII, 921.

VALCANDUS MONACH. — Christianæ perspicaciæ esse debet magis requirere atque attendere opera quæ unumquemque sanctum faciunt, quam quæ sanctum ostendunt. Delectatur quidem visibilibus sanctorum factis, sed tamen ad invisibilia eorum facta pervenire omnimodis appetit, et sitibunda mavult ex fonte quam ex rivo suam restinguere sitim. Unde Dominus ait: *In hoc nolite gaudere quia spiritus vobis subjiciuntur; gaudete autem quod nomina vestra scripta sunt in cœlis* (*Luc.* X, 20); quod utique mereamur animæ sanctitate, non miraculorum ostentatione, maxime cum in die judicii dicturus sit multis qui in ejus nomine virtutes multas fecerint: *Nescio vos* (*Matth.* XI, 29). Ex hinc fides Ecclesiæ ardentius exquirit quales illi quos veneratur, fuerint ex invisibilibus animæ virtutibus, quam quales ex signis visibilibus, quæ profecto sunt lac parvulorum, non solidus cibus perfectorum. Sed sicut a lacte ad solidum cibum pervenitur, sic a signis imperfectio fidei nostræ vegetata, ad solidas animæ virtutes quandoque perducitur, ut jam necesse non habeat sugere, sed ruminare, CLI, 632.

S. BRUNO ordinis Carthusiens. institutor. — Quomodo despicitur a quibusdam Dei potentia quæ tantis olim floruit miraculis, CLII, 722. Deus operatur, et sermones S. Brunonis confirmat sequentibus signis, 722. Vox Dei prodigia posuit super terram, CLIII, 858. Christus apostolos potentes effecit, non tantum in prædicatione, sed et in miraculis, 955. Eorum prædicationi non crederetur nisi miracula operarentur, *ibid.* Dei illuminatio fit per miracula, 1021. Per miracula prædicatorum terreni homines commoti sunt, 1029. Initium habuit Ecclesia per Christi prædicationem, per miraculorum operationem, et Spiritus sancti missionem, 1166. Eos qui in pace vitam finiunt, quantumcunque laudabiliter vixerint, sine certa miraculorum ostensione in catalogo sanctorum non annumeramus, 77. Quidam lapsi sunt, et potestatem habent miracula patrare, *ibid.*

RADULPHUS ARDENS. — Duo sunt quæ promisit Dominus in se credentibus, videlicet quod divina opera operabuntur, et quidquid petierint Patrem in nomine suo consequentur, CLV, 1367. Majus est sanare infirmos ob solam umbram, ut factum est per Petrum, quam propter tactum fimbriæ, quod per Christum factum est, 1367, 1368. Majus et mirabilius est quod homo mortuus suscitatur ab homine mortali et etiam mortuo quam quod suscitatur ab omnipotente Deo, 1367.

GUIBERTUS abb. de Novigento. — Signa et visiones non eorum quorum ministerio fiunt, sed aliorum identidem utilitati serviunt, CLVI, 616. Sicut vera sanctorum acta honori Deo, ita et falsa dedecori vertuntur, 620. Fides sæpissime causa miraculorum, 663. Non facile credendum omni miraculo, 662-664. Utrum diaboli mundum hunc inhabitent, 672.

S. ANSELMUS Cantuariens. archiepisc. — Miracula quæ solus Deus facit semper miranda sunt, CLVIII, 446. Multa de creaturis Deus operatur quæ illæ secundum usum suum propriumque nequaquam facerent, 445.

S. BRUNO Signiens episc. — Miracula soli digito Dei

sunt tribuenda, CLXIV, 721. Misericordiæ divinæ miracula, 1112. Major est splendor miraculorum, quam splendor ignis, et multo longius refulget miraculorum fama quam lampadarum flamma, 759.

HERMANNUS ex Judæo Christianus. — Ob animæ conversionem nec a Deo signum aliquod petendum est, nec magnopere exoptandum, cum utique ejus omnipotentiæ facillimum sit absque omni miraculo convertere quem voluerit, et otiosum est signum quod visibiliter foris exhibetur, si ipse per gratiam, in corde hominis, invisibiliter non operetur; fides quæ miraculis persuadetur, vel nullum vel minimum meritum habet, CLXX, 814.

HUGO A S. VICTORE. — Mirabilium Dei multitudo et profunditas, CLXXVI, 613. Mirabilis Deus in sanctis suis, plus intus quam foris, 622. De multiplici visione, 616. Quod Deus omnia potest, CLXXVII, 68. Majus est de nihilo aliquid facere quam de aliquo plus facere, 286. Aliquid in nihilum redigere soli Deo possibile est, 287.

VEN. HERVÆUS Burgidolens. monach. — Tria sunt genera visionum, CLXXXI, 19. Signa per aliquas rerum corporalium similitudines demonstrantur in spiritu, 20. Pulchritudine virtutum, claritate miraculorum ac prædicationis decorati sunt apostoli, 745. Fides non quærit rationes eorum quæ debet credere, sed omnia imputat virtuti divinæ possibilia, sciens Deo nihil esse impossibile, 831. Idcirco fiunt exteriora miracula, ut mentes hominum ad interiora perducant, quatenus per hoc quod mirum visibiliter ostenditur, ea quæ invisibilia sunt, mirabiliora credantur, 966.

PETRUS VENERABILIS Cluniacens. abb. — Inter Spiritus sancti charismata gratia miraculorum non parvam obtinet dignitatem, utpote quæ tantam in se continet utilitatem, ut maxime per illam et mundus ab infidelitatis tenebris liberatus et æterno lumine veritatis donatus sit, et adhuc in multorum fidelium cordibus, quibus aliquando hoc videre datur, per eam fides augeatur, spes crescat, veritas confirmetur, CLXXXIX, 852.

JOANNES SARESBERIENS. Carnotens. episc.— Unde dicatur præstigium, et quis dicatur ejus auctor, CXCIX, 406. Qui sunt magi et unde dicantur, 407. De speciebus magiæ, 407. Qui sunt incantatores, arioli, aruspices, physici, imaginarii, conjectores, mathematici, sortilegi, augures, *ibid.* Contemnendas non esse rerum naturalium significationes, 407 et 418.

BALDUINUS Cantuariens. archiepisc. — Sancti prophetæ, quamvis ad quædam videnda vel prævidenda a sancto Spiritu illuminati essent, sicut homines tamen, multa permissi sunt ignorare, Deo non revelante, CCIV, 574 De miraculorum necessitate, 586.

II. — *De miraculis Veteris Testamenti.*

III. — *Item de miraculis Novi Testamenti.*

Cum hæc duo quæsita exegissent relationem omnium miraculorum Scripturæ sacræ, quæ frequentius relata frequentem repetitionem expostulassent; cumque huic operi nimis oneroso suppleatur indice generali *De verbis Scripturæ sacræ contentis in scriptis Patrum;* indice, qui solus, ut putatur, ultimum Patrologiæ tomum concludet, nos ad hunc indicem, qui revera est Concordantia scripturarum Patrum, remittimus; etenim facillime percipitur quod, cum scietur ubi Patres tractarunt de voce Sodoma, v. g., Cana, etc., ibi invenietur relatio miraculorum destructionis Sodomæ, etc., et sic de aliis.

IV. — *De miraculis post apostolos peractis.*

Hic indicantur, 1° Miracula, quæ sancti Patres operati sunt vel audierunt, vim miraculorum Christi et apostolorum et « eamdem manifestationem Spiritus ad utilitatem » habentia, seu quidquid est, sermo sapientiæ et scientiæ, fides, gratiæ sanitatum, operationes virtutum, prophetiæ, discretiones spirituum, genera linguarum, et interpretationes sermonum (*I Cor.*, XII, 7-11); 2°, item, facta potens divinitatis sigillum præ se ferentia.

Hujus ultimæ classis, miraculorum sit in exemplum uno præ millibus electo, mors persecutorum Romanorum pontificum (Lactant. VII, *col.* 190-276). Ex his non ægre feratur nos, salva reverentia, hic quædam sermone Gallico scribere, prout nuper (7 et 14 *Septemb.* 1861) ea vulgavit nota publicatio hebdomadaria *Le Rosier de Marie.*

« Rome immole ses Pontifes!! En tête de la liste des persécuteurs, se lit le nom du trop fameux Néron. Ce prince, la honte des trônes et le vassal du crime, après avoir assassiné sa mère, égorgé son épouse, tué sa concubine, envoyé à la mort une innombrable foule d'innocents, mis le feu aux quatre coins de Rome et chanté en habit de comédien ce vaste embrasement, signa le premier édit de persécution contre les Chrétiens, et inscrivit l'apôtre saint Pierre au nombre des martyrs... Mais soudain tout se lève, amis, ennemis, peuple, armée. Le Sénat s'assemble en tumulte, et porte ce décret qu'un poteau sera dressé au milieu de la place publique, que le tyran y sera traîné nu et chargé de chaînes, que ses bourreaux le frapperont de verges jusqu'à ce qu'il expire, et que son corps sera enfin précipité dans le Tibre... Abandonné de tous, un valet le frappe, et Néron tombe. Domitien, second persécuteur de l'Église et bourreau du pape saint Anaclet, périt assassiné par ses officiers et par sa propre femme; Trajan souille sa pourpre impériale du sang des papes [saint Clément et saint Evariste, n'arrive pas à Rome où des arcs de triomphe et de guirlandes l'attendent, mais laisse exhaler son dernier souffle, après une illustre défaite sous les murs ignorés de l'obscure Sélinonte. Adrien osa mettre au nombre des martyrs saint Alexandre et saint Sixte .. Il mourut des suites d'un repas. Valérien, vaincu et fait prisonnier dans une bataille qu'il livre à Sapor Ier, roi de Perse, fut abreuvé d'outrages par ce cruel vainqueur. Pendant sept ans, Sapor le traîna de ville en ville, chargé de lourdes chaînes; quand il voulait partir, il le faisait approcher, l'obligeait de se mettre à genoux, lui ordonnait de se baisser encore; puis posant le pied sur ses reins, sur ses épaules, sur sa tête, il sautait de là sur son cheval ou dans son char. Ce n'est pas tout : lorsque la mort vint terminer les misères de l'infortuné vieillard, Sapor le fit écorcher; il donna ordre qu'on remplit sa peau de paille, afin de lui conserver la forme humaine; qu'on le teignît en rouge, pour montrer qu'elle avait porté la pourpre impériale, qu'on la suspendît à la porte d'un temple... Qu'avait donc fait Valérien, ce prince autrefois si puissant? Il avait fait mettre à mort les papes saint Etienne et saint Sixte. »

Item, ut miraculum habemus quæ de Juliano apostata in præfata publicatione habetur : — Un jour, un homme puissant, au mépris de toutes les prophéties, et voulant les faire mentir, entreprit de relever le temple de Jérusalem et de rétablir la Judée dans son ancienne gloire. Qu'arriva-t-il? Une flèche mortelle vint percer le cœur de l'impie audacieux : chancelant il recueillit une poignée de sang, et la lançant avec fureur vers le ciel, « Tu as vaincu, Galiléen, s'écria-t-il, et il tomba inanimé. »

His præmissis, indicationes submittimus, quæ talia, majori minorive fundamento stabilita, sæpe amplectuntur. Ista conglobata, etsi particulatim sumpta nil fere dicant, magnam probationis vim afferunt causæ cui adaptantur et inserviunt, hoc est in gratiam nostræ religionis, catena miraculorum illius progressus sequentium.

TERTULLIANUS presbyter Carthaginiensis. — Christiani sunt tanti quanti denotamur. Obsessam vociferantur civitatem, in agris, in castellis, in insulis Christianos; omnem sexum, ætatem, conditionem, etiam dignitatem transgredi ad hoc nomen quasi detrimento merent, I, 262, 263, 264. Glabrio objectus a Trajano leoni ferocissimo, ope Dei et virtute sua eum confecit, et post ipse necatus est, in Notis, 264. Moriente Christo, dies, medium orbem signante sole, subducta est; eum mundi casum relatum in arcanis vestris habetis, ait ethnicis Tertullianus, 401. Hesterni sumus et vestra omnia implevimus, urbes, insulas, castella, municipia, conciliabula, castra ipsa, tribus, decurias, palatium, senatum, forum; sola vobis reliquimus templa, 462, 463, 570, 571, 704. Septuaginta Interpretes (hoc evenit ante Christum et apostolos) omnes in eamdem sententiam convenerunt in eamdem scripturam, separatim eam interpretantes, I, 580. Lacerati et cruenti Christiani exclamant : Deum colimus per Christum. 403 et 865.

Martyrium est prælium quo Christiani sub discrimine capitis ante gentilium tribunalia certant et vincunt cum occiduntur; plures efficimur quoties metimur; semen est sanguis Christianorum, I, 535, 704. Mulier theatrum adiit, cum diabolo rediit et exorcizata liberata fuit, 657. Marcus Aurelius, Christianorum militum precibus impetrato divinitus imbre, jussit severius animadverti in eos qui Christi sectatores accusarent, 295, 707. Vigellius, Saturninus, et Claudius Lucius, persecutores Christianorum, sua morte ultionem divinam præ se ferunt, 702. Si pristinæ clades comparentur, leviora nunc accidunt ex quo Christianos a Deo orbis accepit, 486. Vita Christianorum, sua sanctitate, miraculum constans; vide, inquiunt pagani, ut se invicem diligant, 280, 465, 471, 472, 700. Severus, frater Antonini, Proculum Christianum Euhodeæ procuratorem, qui eum per oleum aliquando

curaverat, requisivit, et in palatio suo habuit, I, 703. Spiritus immundus jussus loqui a quolibet Christiano se dæmonem confitetur, 413, 700 Christianorum in dæmones potestas quanta, 413, 463, 624, 677, 700, 703; II, 112. Diabolum esse profitetur, I, 651, 655, 977, 1161, 1205, 1256, 1312; II, 54, 102, 106, 296, 297, 301, 576, 620, 673, 916. Diaboli responsio, cum oneraretur in exorcismo ob mulierem Christianam in theatro a se obsessam : In meo eam inveni, I. 657 Dæmones esse affirmatur, I, 405, 413, 434, 447, 646, 677, 700, 703; II, 97, 693, 700, 717, 732, 748. Alios ignis, alios gladius, alios bestiæ Christianos probaverunt, II, 125.

Sanctæ martyres Felicitas et Perpetua Visiones et passio sanctarum Perpetuæ, Felicitatis et sociar., III, 47-58. Sancta Felicitas gravida cum pro naturali difficultate octavi mensis in partu laborans doleret, ait illi quidam ex ministris carceris : Quæ sic modo doles, quid facies objecta bestiis quas contempsisti, cum sacrificare noluisti ? Et illa respondit : Modo ego patior quod patior, illic autem alius erit in me qui patietur pro me, quia et ego pro illo passura sum, 47-58. S. Petro mox crucifigendo Romæ, Christus apparuit et dixit : *Vado iterum crucifigi*, in Notis, III, 47. De martyrio sancti Polycarpi, 44. Joannes in igneum oleum demersus nil passus est, in Notis, 90.

MINUCIUS FELIX. — Semel et iterum asseveranter affirmatur signo crucis Christi et Christianorum adjurationibus omnem magicam artem omniaque incantamenta evanescere ac cunctas dæmonum frandes repelli. Dæmones adjurati per Deum verum et solum, inviti miseris corporibus inhorrescunt, et vel exsiliunt statim, vel evanescunt gradatim, prout fides patientis adjuvat, aut gratia curantis aspirat, III, 326. De martyrio sanctæ Agnetis, Dissertatio in Minuc. Felic., 536. Pueri et mulierculæ, cruces et tormenta, feras et omnes tormentorum terriculas, inspirata patientia doloris, illudunt, 353. Bibliadis mirum martyrium, 487.

PONTIUS diaconus. — Martyrium S. Cypriani, 1482-1506.

S. CYPRIANUS episcop. Carthaginens. et martyr.—Mutati sunt piscatores, mutati sunt postea etiam plurimi senatores, mutatus est Cyprianus, IV, 75. Postquam undæ genitalis auxilio superioris ævi labe detersa, in expiatum pectus serenum ac purum desuper se lumen infudit, postquam cœlitus spiritu hausto, in novum me hominem nativitas secunda reparavit, mirum in modum protinus confirmare se dubia, patere clausa, lucere tenebrosa, facultatem dare quod prius difficile videbatur, geri posse quod impossibile putabatur, ut esset agnoscere terrenum fuisse quod prius carnaliter natum delictis obnoxium viveret, Dei esse cœpisse quod jam Spiritus sanctus animaret, 200, 201. Dæmones a Christianis e corporibus obsessorum ejiciuntur, 203, 555. Nemo Christianorum reluctatur quando apprehenditur, quamvis nimius et copiosus sit populus Christianus, 557. Martyres exsultant in tormentis, 559. Est in muneribus magnis si quis coronatur quo coronatum se putat, si forte martyr moriatur, 791. Virtus martyrii tanta est ut per illam credere etiam ille cogatur qui te voluit occidere, 795. De revelatione capitis sancti Joannis Baptistæ, 931, 940.

ARNOBIUS.—Polycarpus, constantissimus et floridissimus martyr, concrematus fuit, Not., V, 747. Gentes, populi, nationes quæ sub oculis suis peragi viderunt, edediderunt ipsi, et credenda posteris tradidere, 792. Totus mundus brevi tempore religione Christiana completus est, 793. Præcones religionis Christianæ, per orbem totum missi, membra et viscera sua lanienda præbuere, 794. Simon Magus a S. Petro ex sublimi aere dejectus perhibetur, 828.

LACTANTIUS. — Fieri non potuit ut homini per seipsum ratio divina innotesceret, et ideo non est passus hominem Deus lumen Sapientiæ requirentem diutius errare, ac sine ullo laboris effectu vagari per tenebras inextricabiles : aperuit oculos ejus aliquando, et notionem veritatis munus suum fecit, ut et humanam sapientiam nullam esse monstraret, et erranti ac vago viam consequendæ immortalitatis ostenderet, VI, 113. Sibylla prædixit de Christo et aliis rebus religionis Christianæ, 491-498; 505-513. Sicut Christus, cum inter homines ageret, universos dæmones verbo fugabat, hominumque mentes emotas et malis incursionibus furiatas, in sensus pristinos reponebat, ita nunc sectatores ejus eosdem spiritus inquinatos de hominibus, et nomine magistri sui et signo Passionis, excludunt; nam cum diis suis immolant, si assistat aliquis signatam frontem gerens, sacra nullo modo litant : « Nec responsa potest consultus reddere vates, » 532 et 886. Christiani cruciari atque interfici malunt, quam thura tribus digitis comprehensa in focum jactare, 610, 611. Dæmones, cum corpora hominum occupant animasque divexant, abjurantur a Christianis, et nomine Dei veri fugantur; quo audito, tremunt, exclamant et uri se verberarique testantur, et interroganti qui sint, quando venerint, quomodo in hominem irrepserint, confitentur, sic extorti et excruciati virtute divini nominis, exsolantur, 623. Cum jam Nero imperaret, Petrus Romam advenit, et editis quibusdam miraculis, quæ virtute ipsius Dei, data sibi ab eo potestate, faciebat, convertit multos ad justitiam, Deoque templum fidele ac stabile collocavit, VII, 195, 196. Commonitus est in quiete Constantinus, ut cœleste signum Dei notaret in scutis, atque ita prælium committeret. Fecit ut jussus est, et tranversa X littera summo capite circumflexo, Christum in scutis notat; quo signo armatus exercitus capit ferrum. Procedit hostis obviam sine imperatore, pontemque transgreditur. Acies pari fronte concurrit. Summa vi utrinque pugnatur. Neque his fuga nota, neque illis. Fit in urbe seditio.. Tumque repente populus voce subclamat, Constantinum vinci non posse, 261. Licinio quiescenti asistit angelus Dei monens ut ocius surgeret, atque oraret Deum summum cum omni exercitu suo; illius fore victoriam, si fecisset. Post has voces, cum surgere sibi visus esset, et cum ipso qui monebat astaret, tunc docebat eum quomodo et quibus verbis esset orandum, 264. Perplura miranda referuntur in opere : *De mortibus persecutorum*, 190-275.

EUSEBIUS PAMPHILUS. — Constantinum imperatorem, horis diei meridianis, sole in occasum vergente, crucis tropæum in cœlo ex luce conflatum, soli superpositum, ipsis oculis se vidisse affirmavit cum hujusmodi inscriptione, *Hac vince*, in vita Constantini, VIII, 22, 23. Quemadmodum Mosis ac religiosæ quondam gentis Hebræorum temporibus, Deus currus et exercitus Pharaonis projecit in mare et fluctibus operuit, sic plane Maxentius, persecutor Christianorum, et quicunque circum illum erant, milites ac stipatores, instar lapidis in altissimum Tiberis gurgitem conciderunt, 25, 26. Ubicunque in præliis crucis signum adfuit, parta est victoria, 38. His ex cruciferis qui fugit, interfectus est; qui vero fidelis permanserat, incolumis evasit, 39. Constantinus orans in tabernaculo victoriam adeptus est, 40.

FORTUNATUS. — S. Hilarius ex insula Gallinaria serpentes fugat, infantem sine baptismo defunctum suscitat, Abræ filiæ et uxori mortem precibus obtinet, IX, 190, 191, 192. S. Hilarii reliquiarum ope Probianus moribundus sanatur; duo leprosi mundantur de pulvere sepulcri. Manus contracta sanatur, cæco visus redditur, mulieri manus arida redditur sana, in una puella plura eduntur miracula, de cereo miracula, 195, 196, 197, 198, 199. Præsente S. Hilario, hæretica machinamenta proficere non possunt, 190.

S. ZENO. — A malo spiritu sanavit Gallieni Cæsaris filiam; boves cum duce submersos reduxit a pelago; multos liberavit ab hoste pestifero, e fluvio exemptum suscitavit mortuum, multa idola destruxit per crebra jejunia, ejus potestas magna fuit in dæmones, XI, 131, 154. In civitate Verona Natale S. Zenonis martyris quando aquæ fluminis Athesis usque ad superiora tecti, fenestras ecclesiæ illius excreverunt, nec in eam intrare potuerunt, virtutem martyris ostendentes, 155.

S. OPTATUS.— Julianus apostata, imperator profanus et sacrilegus, justo Dei judicio moritur, XI, 969. Donatistæ jusserunt Eucharistiam canibus fundi, non sine signo divini judicii; nam iidem canes accensi rabie, ipsos dominos suos, quasi latrones, sancti corporis reos, dente vindice, tanquam ignotos et inimicos laniaverunt. Ampullam quoque Chrismatis per fenestram, ut frangerent, jactaverunt, et cum casum adjuvaret abjectio, non defuit manus angelica quæ ampullam spiritali subvectione deduceret; projecta casum sentire non potuit; Deo muniente illæsa inter saxa consedit, XI, 972. De martyrio SS. Donati et Marculi, 1015.

S. PAULINUS. — Vox infantis fertur sonuisse in populo Ambrosium episcopum, et ad ejus vocis sonum totius populi ora conversa sunt, acclamantis Ambrosium episcopum, *Vita S. Ambrosii*, XIV, 29. Quædam mulier paralytica, in lecto jacens, in sellula gestata est ad S. Ambrosium, et ipso orante et manus imponente sanata fuit, 30. S. Ambrosius a virgine Arianorum vestimentis attractus ut pelleretur de ecclesia, illam admonuit vereri judicium Dei ne sibi mali aliquid eveniret. Quod dictum exitus confirmavit; nam alio die mortuam ad sepulcrum usque deduxit, gratiam pro contumelia rependens, et hoc incussit omnibus timorem, 31. Euthymius carpentum malitiose parat, quo S. Ambrosium raptum traheret ad exsilium : at in eo carpento, justo Dei judicio, ipsemet dirigitur ad exsilium quod paraverat S. Ambrosio, *ibid.*

SS. Protasius et Gervasius, martyres se revelant S. Ambrosio, et cum eorum corpora sunt levata, cæcus lumen recepit, et obsessa corpora a spiritibus immundis curata, summa cum gratia domum repetebant, 32, 37, 93. Quidam Arianus a spirito immundo correptus et cruciatus clamare cœpit se optare ita torqueri eos, ut ipse torquebatur, qui negarent martyres, vel qui non crederent in Trinitatis unitatem quam docebat Ambrosius; at Ariani, præsentes tali voce contusi, in piscinam demersum hunc hominem necaverunt, perfidiæ homicidium adjungentes, 32. Vir de hæresi Arianorum constitutus in ecclesia vidit angelum ad aures sancti Ambrosii tractantis loquentem, ut verba angeli populo episcopus renuntiare videretur, 33. Dæmones fatentur se non solum nihil posse in S. Ambrosium, verum nec etiam ad fores domus, in qua manebat Ambrosius, appropinquare, 34. Quidam Arianus gladium ferens ad cubiculum S. Ambrosii usque pervenit, ut eum interficeret; sed cum elevasset manum, districto gladio, dextera exserta in aera obrigente remansit. Tunc se missum a Justina postquam confessus est, brachium quod, inique cum extenderetur, obrigueral, sanatum est confessione *ibid*. Puer spiritu immundo vexatus, Mediolanum adveniens apud S. Ambrosium non obsessus fuit, at rediens iterum vexatus fuit; et cum interrogaretur ab exorcistis cur quandiu Mediolani fuisset non in illo apparuisset, confessus est diabolus se timuisse S. Ambrosium, et ideo recessisse ad tempus, atque exspectasse in illo loco, ubi ab illo recesserat donec reverteretur, *ibid*. Theodosius imperator promiserat se veniam daturum civibus civitatis Thessalonicensis; at, agentibus comitibus occulte cum imperatore, plurimi innocentes interempti sunt. Quod factum ubi cognovit S. Ambrosius, coram imperatori ingrediendi ecclesiam denegavit, nec prius dignum judicavit cœtu Ecclesiæ, vel sacramentorum communione quam publicam ageret pœnitentiam, 35, 36, et 57, 58, 59. Obsessus a dæmone sanatur a S. Ambrosio, 38, 39. Sunt adhuc quædam similia miracula in sequentibus ista, 40, 41, 42, 43, 44, 45 et 46. Valentinianus præfectus, ob maledicta in S. Ambrosium, pœnas dat, 91. Per obsidionem Hierosolymitanam a Tito Paschæ diebus templum refulgebat per singulas noctes quasi dies esset, et alia miranda audita sunt, ut, Transeamus hinc, vox ab oriente, etc., XV, 2187-2192. De inventione et miraculis SS. Gervasii et Protasii, etc., 2100, 2206; XVI, 337, 338. De cæco illuminato, 10191 et 626.

SULPICIUS SEVERUS. — In Vita S. Martini et in Dialogis, multa leguntur miracula facta intercessione S. Martini, etc., XX, 159 et 222.

RUFINUS AQUILEIENS. — In Historia monachorum innumera referuntur miracula; eam adi, XXI, 391-463. Philosophus dialecticus confunditur simplicitate cujusdam senioris, 469, 470. Paphnutius confessor sola oratione ægros curat, cæcis visum reddit et paralyticos sanat, 471. S. Spiridion episcopus, cum fures nocte ad caulas venissent ut oves furarentur et permansissent invisibilibus quibusdam vinculis restricti, mane eos liberavit et dimisit. Ejus filia Irene, accepto deposito, defuncta est, et qui illud commendaverat, ad patrem repetulavit; at eo non invento, nemo enim sciebat unde esset, Spiridion patet ad sepulcrum filiæ properat, atque eam ex nomine clamitat. Tum illa de sepulcro, Quid vis, ait, pater?... Commendatum illius ubi posuisti? At illa locum designans, Illic, ait, invenies defossum; et rem repertam pater tradidit reposcenti, 471. S. Helena, Constantini mater, Jerosolymam petit et pergit ad locum cœlesti indicio sibi monstratum, ut veram Christi crucem reperiret; et tres in confuso ordine reperit; etsi titulus adfuerit, non satis evidenter Dominici prodebat signa patibuli. Accidit feminam gravi ægritudine confectam seminecem jacere. Macarius, Hierosolymitanæ Ecclesiæ episcopus, ait: Afferte huc totas quæ repertæ sunt cruces, et quæ sit quæ portaverit Dominum, nunc nobis adaperiet Deus; et oratione facta admovit ad mulierem semivivam unam crucem e tribus; post secundam; et nihil profecerunt, nec aliquid egerunt; ut vero admovit tertiam, repente mulier adapertis oculis consurrexit et, stabilitate virium recepta, alacrior quam cum sana fuerat tota domo discurrere et Domini potentiam manifestare cœpit, 475, 476, 477, 478. Frumentio episcopo apud Indos tanta gratia virtutum data fuit a Deo ut signa apostolica per eum fierent, et infinitus Barbarorum numerus converterentur ad fidem, 478, 479, 480. Mulier captiva, oratione fusa ad Deum, parvulum ægrotantem cujusdam nobilis feminæ, nomine Dei Christi invocato, sanat. Parentes convertuntur ad fidem; fama volat, et rex ipse et regina loci vocant captivam, et illi et omne regnum convertuntur ad Christum, et ecclesia construitur, 480, 481, 482. S. Athanasius per sex annos latens in cisterna non habente aquam, proditus, fugit, Spiritu divino admonitus, eadem nocte qua ad eum comprehendendum veniebatur, 491. Miracula de Judæorum conatibus qui a Juliano decepti templum in Jerosolymis reædificare volebant; ita ut terræmotu et igni accenso divinitus, Judæi ab illicitis disturbantur inceptis, 505, 506. Globus igneus per medium plateæ Hierosolymitanæ percurrens ultro citroque ferebatur, et signaculum crucis in vestimentis omnium apparuit. Quæ signa terrifica conversa sunt in exitium Judæorum, 506. Homo omnibus membris et præcipue pedibus aridus, oleo unctus in nomine Domini sanatus est, et confirmatæ sunt plantæ ejus; cæcus visum recepit ad cellulam S. Macarii absentis; lœna vicina adducit catulos prope S. Macarium; et ille cum intellexisset bestiam pro cæcitate catulorum supplicare, rogavit Deum ut eis redderet visum. Quo recepto, matrem sequentes redeunt ad speluncam, 511, 512. Spiritus immundi effugantur e puella a quinque Patribus deportatis in quamdam insulam Ægypti, et populi insulæ convertuntur ad Christum, 513, 514. Mulier, quo properas, aiebat quidam præfectus, tam festina? Ad campum, ait illa, quo catholicorum populus convenit. Et non audisti, ait ille, quia præfectus illuc pergit ut omnes interficiat quos invenerit? Audivi, inquit, et ideo festino ut ibi inveniar, 514. Quot virtutes et miracula fecerunt discipuli sancti Antonii, 517. Justina imperatrix exsilium sortitur quod Dei sacerdotibus præparabat, 525.

S. HIERONYMUS. — Ad monasterium Bethleem cui præerat S. Hieronymus advenit leo, tribus claudicans, quarto suspensus pede, vulneratam a sentibus habens plantam; sanatur et convaluit; familiaris factus, asinum socium habuit, et simul opera domus in campis peragebant. Asinus raptus fuit a mercatoribus. Isti, post tempus, redierunt ad vicinia, ducentes præfatum asinum oneratum mercibus et simul multos camelos. Leo, ut fures asini vidit, eos fugat, et asinum cum camelis coegit ante se ad monasterium. Patres mirantur, gaudent de asino sibi reddito, et de præda camelorum solliciti sunt. Mox mercatores venerunt et confessi sunt se rapuisse revera quondam asinum et furorem leonis in ipsos, dum eos conspexisset in campis. Tunc, pace inita, relinquunt asinum, et secum assumunt suos camelos et sua, et suum iter pergunt, in Vita S. Hieronymi, XXII, 204-214. Volentibus mori, non permittebatur occidi; sic unus martyr, victor inter equuleos laminasque, melle perungitur, et sub ardentissimo sole, religatis manibus post tergum, reponitur, ut muscarum aculeis cederet qui ignitas sartagines ante superasset; alter irretitus blandis sertorum nexibus super exstructum plumis lectum ponitur, inter lilia candentia et rubentes rosas. Quem meretrix speciosa cœpit delicatis stringere colla complexibus... Quid ageret miles Christi, et quo se verteret, nesciebat. Quem tormenta non vicerant, superabat voluptas. Tandem cœlitus inspiratus, præcisam mordicus linguam in osculantis se faciem exspuit, et sic libidinis sensum succedens doloris magnitudo superavit, XXIII, 20. Paulo per noctem quiescenti revelatum est esse alium ulterius multo se meliorem ad quem visendum deberet proficisci, 22. Paulus et Antonius, post sanctum osculum et proprio nomine salutati, sermocinantes, ecce suspiciunt alitem corvum in ramo arboris consedisse, qui inde leniter subvolabat, et integrum panem ante ora mirantium deposuit. Post ejus abscessum, Eia, inquit Paulus, Dominus nobis prandium misit, vere pius, vere misericors. Sexaginta jam anni sunt ex quo dimidii semper panis fragmentum accipio; verum ad adventum tuum, militibus suis Christus duplicavit annonam, 25. Paulus rogat Antonium ut quæsitum eat pallium S. Athanasii ad obvolvendum corpus suum post mortem, 26. Antonius videt inter angelorum catervas, inter prophetarum et apostolorum choros, niveo candore Paulum fulgentem in sublime conscendere, 27. Cum Antonius contristaretur quod sarculum quo terram foderet non haberet, duo leones ex interioris eremi parte currentes volantibus per colla jubis ferebantur, et directo cursu ad cadaver beati Pauli substiterunt; adulantibus caudis circa Antonii pedes accubuere, fremitu ingenti rugientes prorsus ut intelligeret eos plangere, quo modo poterant. Deinde haud procul cœperunt humum pedibus scalpere, arenamque certatim egerentes unius hominis capacem locum foderunt; et statim quasi mercedem pro opere postulantes, cum motu aurium cervice dejecta, ad Antonium perrexerunt, manus ejus pedesque lingentes. At ille animadvertit benedictionem a se precari... et postea manu innuens eis, ut abirent imperavit, 27, 28. S. Hilario dæmonum ludibria fugat, signans crucem Christi in fronte, 51. Venientes latrones ad S. Hilarionem nocte, a vespere usque ad solis ortum discurrentes, locum ejus

cubiculi invenire non potuerunt, 53. Mulier sterilis filium habet intercessione S. Hilarionis, 53, 54. Mulier cæca ad S Hilarionem adducta, visum recepit, 55. Auriga, a dæmone percussus in curru totus obriguit, et eum S. Hilarius sanat, *ibid*. Marsitas possessus a dæmone sanatur a S. Hilarione, *ibid*. Item et paralyticus, 56. Alia referuntur S. Hilarionis similia miracula, 57, 58, 59, 46, 49, 50.

LUCIUS DEXTER. — Miracula S. Jacobi apostoli, in Hispania, XXXI, 115. S. Veronica Romam venit, et ibi, clara miraculis moritur, 161. S. Maria Magdalena miraculis clara in Gallia moritur, 255. S. Eutychius, quem e fenestra præcipitatum S. Paulus suscitaverat, moritur martyr in Hispania, 299.

S. AUGUSTINUS. — Monicæ S. Augustini matri sollicitæ et mœrenti de filii pravis moribus, per somnium dicitur : Ubi tu, ibi et filius tuus; et ab episcopo quodam responsum fuit : Vade a me, ita vives; fieri non potest ut filius istarum lacrymarum pereat, XXXII 692, 693. Flebam, ait S. Augustinus, amarissima contentione cordis mei, et ecce audio vocem de vicina domo cum cantu dicentis et crebro repetentis, Tolle, lege ; tolle, lege. Surrexi, et aperui codicem ut legerem quod primum caput invenissem; legi capitulum quo primum conjecti sunt oculi mei. « Non in comessationibus, » etc., et protinus omnes dubitationis tenebræ diffugerunt, 762. Miraculum factum ope neptis Severini episc., XXXIII, 426. S. Ambrosio per visum Deus aperuit quo loco laterent corpora SS. martyrum Gervasii et Protasii, XXVII, 770. Corpus S. Stephani revelatione divina, apparuit, per S. Ambrosium, XXXVIII, 1299, 1438. Ista detectio habuit multa miracula. Mediolani eram, ait S. Augustinus, novi facta miracula. Cæcus notissimus universæ civitati illuminatus est, cucurrit, adduci se fecit, sine duce reversus est, 1299. Per orationes S. Stephani Paulus et soror Palladia sanantur, scilicet : Mulier quædam habebat decem filios; major natu gravibus et intolerandis injuriis eam affecit, et etiam manus in eam intulit. Cæteri filii præsentes tacuerunt. Mater, ad sacri baptismatis fontem progressa postulavit a Deo ut extorres patria et circumeuntes alienas terras omne hominum genus suo terrerent exemplo ; et mox tremor membrorum filium majorem invasit ; et intra unum annum, servato ordine quo nati erant, intra unum annum eadem pœna omnes corripuit : secundus filius ad gloriosi martyris Laurentii memoriam meruit sanitatem. Paulus, sextus ordine, cum sorore sua post visionem quam habuerunt de sua futura sanitate admoniti sunt visione divina ; Paulus orabat in loco ubi Hippone-regio est memoria S. martyris Stephani, subito cecidit ; post paululum exsurrexit et illum tremorem non invenit in corpore suo. Concionante S. Augustino, populus de memoria S. Stephani clamare cœpit, Deo gratias, Christo laudes! In quo continuo clamore, Palladia, ista soror Pauli quæ curata est, ad absidem perducta est. Qua visa, populus cum gaudio et fletu, nullis interpositis sermonibus, sed solo strepitu interposito, aliquandiu clamorem protraxit, 1443, 1444, 1446; XLI, 769, 770. Perplura referuntur miracula in libro XXII De Civitate Dei, XLI, 763-771.

JOANNES CASSIANUS. — Dominicæ crucis virtus adversus dæmones, XLIX, 700. — Abrahæ abbatis miracula, 1000. Dæmon aperte confitetur se per Arium et Eunomium hæreses sparsisse, 715, 716. Variis ex causis dæmones hominum corpora possident, 707. De dæmonibus, 197, 258, 560, 602, 681, 695, 698, 707, 712, 733, 751, 752, 761.

S. HILARIUS Arelatens. — De miraculo S. Genesii Arelatens. martyr., I, 1273-1276.

IDATIUS. — Apparitio crucis Salvatoris in Oriente sub Constantino Magno, anno 351, LI, 909.

MARCELLINUS. — Signa in cœlo, anno 389. Reliquiarum S. Stephani mira revelatio, Luciano presbytero facta, anno 415, LI, 923.

S. PETRUS CHRYSOLOGUS. — Omnes qui febribus, pestilentiis et morsu canis rabidi vexati, accurrunt ad tumulum S. Petri Chrysologi, sanantur, in Vita, LII, 59, et alibi passim.

S. LEO pap. — Attila et Gensericus S. Leonis papæ dignitate et ornatu ab animo hostili domantur, et subito discessum parant. LV, 280.

VICTOR VITENSIS. — Duo fratres moriuntur martyres, LVIII, 244. Mulier duris cruciatibus laniata, ita ut mortua crederetur, tacta a quadam virgine adveniente, illico sanata fuit, 244. Perplura referuntur miracula, 234-260. Martyrium S. Juliæ, 579-580 et 391-420. Sexaginta confessores, inter quos erat S. Reparatus Vigilius, linguis abscissis, loquuntur quomodo antea loquebantur, 245.

DRACONTIUS. — Summa Petri miracula, LX, 856. Simonem Magum per aera volantem confundit, 858.

PAULINUS NOLANUS. — Gennadius claruit potentia in dæmones, LXI, 71. Miraculum in inventione sanctæ Crucis patratum omnem dubitationem tollit, 329. Valgius ex naufragio servatus est, 399, 400. Plurima alia miracula referuntur, 671, 672 et 909.

S. SEVERINUS. — Pedibus S. Severini quidam submisit filium diurno languore vexatum. Tum data oratione qui semivivus allatus fuerat, statim patre mirante surrexit, et perfecta protinus revertitur sanitate, in Vita, LXII, 1192. Precibus S. Severini leprosus divina opitulatione mundatur, 1292; et perplura citantur miracula alia, in Vita, 1170-1200.

GUIBERTUS. — S. Eleutherius filium tribuni resuscitat; ipsemet vinculis constrictus ab angelo liberatur; cæcum illuminat, leprosum sanat ; angelus, ei postulanti revelat culpam a Ludovico, Francorum rege, commissam, LXV, 67-69. In depositione corporis S. Eleutherii mulier cæca et muta visum et loquelam recuperavit, 75. In elevatione ejus corporis, mortuus resuscitatur, et duo cæci oculorum visionem receperunt, tres paralytici curati sunt, claudus consolidatus fuit et ambulavit exsiliens, 75-79. Ejus intercessione Feriolus vinctus solvitur et Libertinus a morte suscitatur, et in urbe Tornacensi, quo ejus corpus translatum fuit, nova de die in diem miracula eveniunt istius sancti meritis, 80-82.

DIONYSIUS EXIGUUS. — De inventione miraculosa capitis S. Joannis Baptistæ, LXVII, 419-454.

S. CÆSARIUS Arelatens. — Puer resuscitatur ejus precibus, in Vita, LXVII, 1015. Elpidius diaconus diabolica infestatione fatigatus, a S. Cæsario liberatur ab ista vexatione, in Vita, 1016. Mulier paralytica et omnibus membris contracta sanatur, in Vita, 1018. Plura alia referuntur miracula, 1018-1020. Innumera alia miracula indicantur a S. Cæsario patrata, sive per vitam, sive post mortem, 1025-1042.

AURELIUS CASSIODORUS. — Constantinus imperator, cogitans quem in bello deum haberet auxilio, vidit in somno crucis signum cœlo splendide collocatum ; mirantique visionem astiterunt angeli dicentes : *O Constantine, in hoc vince*. Fertur autem et ipsum Christum apparuisse ei, signumque monstrasse crucis, ac præcepisse ut figuram similem faceret, et in prœliis hoc auxilium haberet, quo victoriæ jura conquireret. Eusebius Pamphilus cum jurejurando imperatorem ipsum dicentem audiisse sic refert, quia circa meridiem, declinante jam sole, crucis signum ex lumine factum, et scripturam consertam ei dicentem, *In hoc vince* vidisset ipse et milites qui cum eo tunc essent, LXIX, 888. Signum, in vexillum crucis transformatum, quod Labarum vocatum fuit, proponebatur in prœliis ante omnes ordines; et mirabiliter, divina regente virtute, sagittæ hostium figebantur in signo, a signifero autem inter pericula protinus evolabant, 888, 889. Helena, mater Constantini imperatoris, per somnum admonita ad Jerosolymam properavit, et ibi requisivit sepulcrum Christi. Et palam facto Domini monumento, apparuerunt circa id tres cruces suffossæ, et clavi, simul et titulus litteris Hebraicis, Græcis, Latinisque conscriptus : *Jesus Nazarenus Rex Judæorum*. Dicitur quia etiam mortuus crucis tactu surrexerit, et mulier longa ægritudine fatigata, crucem veram attingens sanata fuit, 936, 937. De miris quæ evenerunt cum Judæi, impulsu et auxiliis Juliani apostatæ, reædificare cœperunt templum Hierosolymitanum et de causis cessationis operum, 1058, 1059. Miraculum de dæmonibus ob crucis signationem fugientibus, 1030. Julianus monachus, senior sacratissimus, orans cognovit mortem Juliani apostatæ ea hora qua percussus est, 1061. Jaculum repente delatum, discurrens per brachium in latus Juliani apostatæ immersum est. Ex hoc vulnere suscepit terminum vitæ. Quis vero justissimum intulerit vulnus, hactenus ignoratur. Aiunt autem quia dum fuisset vulneratus, mox manum sanguine suo complevisset, et in aerem projecerit dicens : *Galilæe, vicisti*, 1066. Miracula alia describuntur, LXX, 1297.

S. GREGORIUS TURONENS. — In Vita S. Gregorii Turonens. episc., multa miracula tradit Odo abb., illius scriptor, LXXI, 115-130. Item libri Miraculorum, De gloria martyrum, 705; De miraculis S. Juliani, 800-828 ; De gloria confessorum, 828-912; De miraculis S Martini, 913-1010 ; Vitæ Patrum, 1010-1096. Historia Septem dormientium, 1107-1118; Vita S. Aridii abbat., 118-1150.

VENANTIUS FORTUNATUS. — Vita S. Germani, Parisiens. episc., LXXII, 55-78; LXXXVIII, 454-479. De sancto Mauricio et sociis ejus, de S. Hilario, Medardo, etc., 108-150. De S. Martino, 328-333. Vita S. Hilarii Pictaviens., 440-454 ; Vita SS. Albini, Paterni, Radegundis,

Amantii, Remigii, Medardi, Marcelli, Lechini et Maurilii, 482-576.

VITÆ PATRUM EREMITICORUM. — Vita S. Pauli primi eremitæ, auctore S. Hieronymo. Vita S. Antonii abb., auctore S. Athanasio. Vita S. Hilarionis monach., et Vita S. Malchi captivi monach., auctore S. Hieronymo; et Vitæ aliorum, multa continent miracula, LXXIII, col. 89 ad 882; et Verba Seniorum, et Historia Lausiaca, quæ subsequuntur item innumera miracula referunt, 882-1234. Philotheus seu Theophiles, Pratum spirituale, Heraclidis Paradisus, Palladii Lausiaca similiter multa referunt miracula, LXXIV, 15-394. Index rerum indicat particulatim in fine prædictorum voluminum, LXXIII et LXXIV nomina et acta cujusque sancti, quem indicem consulere opus habeat qui de his cognitionem habere desiderat; nos, ne prolixiores simus, hic dare non debemus, nec alibi, ubi solum Vitam Patrum indicamus.

S. GREGORIUS MAGNUS.—In duobus ejus Vitis, una a Paulo, et altera a Joanne diaconis, multa referuntur miracula ab eo patrata, LXXV, 41-242. Item in quatuor libris Dialogorum, ubi tractatur de Vita et miraculis Patrum Italicorum, LXXVII, 150, 430.

S. AUGUSTINUS ANGL. EPISC.—In illius Vita a Goscelino monacho scripta multa leguntur miracula, LXXX, 43-91

PAULUS EMERITANUS. — In Vita Patrum Emeritensium sunt multa miracula, LXXX, 118 164.

VARNAHARIUS (S.). — In Actis martyrum tergeminorum Speusippi, Eleusippi et Meleusippi, multa referuntur miracula ab ipsis patrata, LXXX. 185-195. In Vita et martyrio S. Desiderii pariter multa sunt miracula, 195-198.

SISEBUTUS.—Vita et Passio S. Desiderii monachi habent annexa quædam miracula a S. Desiderio per vitam et post mortem patrata, LXXX, 377-384.

S. SULPICIUS. — In ipsius Notitia multa miracula referuntur ab illo patrata et in vita et per mortem, LXXX, 575-592.

S. ISIDORUS.—Sunt relata quædam ipsius per mortem miracula in *Prolegomenis*, LXXXI, 147, et in Appendice, 943-967, et LXXXII, 19-56.

S. DESIDERIUS CADURCENS. — Distincta duodecim miracula referuntur in ipsius Vita, LXXXVII, 239-246.

S. FRUCTUOSUS.—In ipsius Vita referuntur miracula, LXXXVII, 460-470.

S. ELIGIUS NOVIOMENS — Ipsius miracula leguntur, LXXXVII, 482-593.

JONAS.—S. Columbani Vita, LXXXVII, 1012-1046. Vita S. Eustasii, 1046-1056. Vita sanctæ Attalæ, 1056-1062. Vita S. Bertulfi, 1061-1069. Vita sanctæ Burgundofaræ, 1070-1083. Liber miraculorum S. Joannis abb., 1083-1088. Ibi passim frequentiora reperiuntur patrata ab his sanctis miracula, quæ cuilibet legenti mira videbuntur et stupenda.

S. ADAMANUS. — De vita, revelationibus et apparitionibus sanctæ Columbæ, LXXXVIII, 726-776.

S. ALDHELMUS.—Multa de illo scribuntur miracula a Faricio in S. Aldhelmi Vita, LXXXIX, 64-88.

S. BONIFACIUS.—Ipsius Vita scripta a Willibaldo multa continet miracula, LXXXIX, 601-664.

VEN. BEDA. — In ipsius ecclesiastica historia quædam referuntur miracula a variis sanctis viris patrata, quæ in Indice prædictæ Historiæ videri possunt, XCIV, 23-292; XCV, 132-138 et 222-254.

S. LEODEGARIUS. — Lumen magnum quasi in rotæ circulum e cœlo descendens super caput S. Leodegarii refulsit. Tunc trementes omnes qui hoc signum viderunt, Quid est hoc, inquiunt, domine, quod paret super caput tuum quasi in circuli modum lumen splendidissimum emissum de cœlo? Nunquam a nobis simile est visum in vita, XCVI, 343. In Historia illius translationis quædam referuntur miracula quæ tunc ad ejus sepulcrum facta sunt, 344-346. Vita et miracula quinque SS. abbatum et S. Cuthberti, 713-789. Apparitio S. Michaelis et miracula patrata, 1387-1394.

S. HILDEPHONSUS Toletanus episc. —Vita et miracula referuntur, XCVI, 43-54. B. Virgo Maria S. Hildephonso apparet et loquitur, 50.

DAGOBERTUS REX. — Tres martyres illi apparuerunt in somnis, XCVI, 1398.

CLODOVÆUS, rex Francor.—De miraculis ipsi ostensis, XCVI. 1438.

DIONYSIUS presbyt.—Iste refert quemdam monachum corum imagine sanctæ Mariæ semper Virginis lucernam illuminasse, et post tertium vel quintum vel etiam sextum mensem redeuntem inexstinctam reperisse, XCVIII, 1205

S. LUDGERUS.—Vita S. Gregorii abb. a S. Ludgero et acta S. Ludgeri ab Altfrido scripta habent miracula tum de S. Gregorio, tum de S. Ludgero, XCIX, 719-793.

ALCUINUS. — De vita S. Martini Turonens Iste catechumenus pauperem vestit, hiemali frigore, media suæ chlamidis parte; qua etiam parte chlamidis, inter angelicos exercitus Dominum Jesum, divinitus illuminatus, nocte sequente, vestitum aspexit, CI, 659. Illi quidam catechumenus adhærens, subita, sancto absente viro, morte præreptus est; quem S. Martinus precibus profusis resuscitavit, et vitæ redditum baptizavit. Alterum quoque, in quodam agro laqueo suspensum sacris orationibus vitæ restituit. Tertium, cujusdam mulieris flentem filium sola oratione in conspectu populi resuscitavit, 659, 660. Ruentem pinum super se signo crucis opposito avertit, mirantemque turbam Christo credere fecit. Se ipsum in tecto cujusdam flammis opposuit, ne innocua læderet ignis tecta, qui fanum incendit idololatriæ; aliud quoque templum antiquo errore dæmonibus dedicatum, dum manu non potuit humana, angelico fultus auxilio subvertit. Alio loco gentilium sacra subvertens, a quodam pagano gladio appetitus, ille nudum ferientis ictui collum opposuit; sed impius retro cadens, suam intelligens impietatem, veniam postulavit a sancto; alteroque librante ictum in sanctum caput, ferrum effugit de manibus. Paralyticam puellam, totisque resolutam membris, sacra benedicti olei infusione, astante populo, pristinæ reddidit sanitati. Proconsularis servum manus impositione a dæmonio liberavit, etc., etc., 660, 661. S. Vedasto occurrit cæcus quidam, petens ab eo ut per suæ sanctitatis preces illi restituat lumen oculorum; S. Vedastus preces effudit et in divina fidens pietate, et dexteram cum signo crucis posuit ante oculos cæci dicens: Domine Jesu, qui es lumen verum, qui aperuisti oculos cæci nati, aperi oculos et istius, ut intelligat populus iste præsens, quia tu es Deus solus, faciens mirabilia in cœlo et in terra. Mox ille cæcus, lumine recepto, gaudens perrexit viam suam, 670. S. Richarii miracula, 690-694. Willibrordi miracula, 702. Miraculum de Christo venturo quod Cæsar Augustus vidit, 1174.

EGINHARDUS. — Historia translationis SS. martyrum Marcellini et Petri, et varia miracula quæ eam secuta sunt in surdis et mutis, contractis et aliis ægris, CIX, 537-590. Miracula intercessione SS. Pröti, Hyacinthi et Hermetis in ecclesia SS. martyrum Marcellini et Petri, CIV, 590-594.

HILDUINUS. — Passio SS. Dionysii, Rustici et Eleutherii, et miracula de iisdem relata, CVI, 23-50.

DUNGALUS. — Ante sanctorum reliquias rugiunt dæmones, CV, 474. Cæcus sanatur virtute corporum SS. Gervasii et Protasii, 475. Miraculum quod Mediolani factum est Augustini et Ambrosii temporibus, 477.

AGNELLUS. — In libro Pontificali continente Vitas Pontificum Romanorum qui floruere a S. Apollinari usque ad S. Georgium, hoc est, SS. Apollinaris, Aderiti, Eleucadii, Martiani, Caloceri, Proculi, Probi, Dathi, Liberii, Agapiti, Marcellini, etc., etc., multa referuntur miracula seu per vitam, seu post mortem ab illis patrata, CVI, 475-750.

JOSEPHUS SACERDOS.— In Historia quam iste dedit de translatione corporum SS. Ragnoberti et Zenonis sunt relata multa miracula, CVI, 891-904.

RABANUS MAURUS. — Per reliquias S. Alexandri et quorumdam aliorum sanctorum fiunt miracula, CVII, 44-68. Ipse fecit multa miracula, nam suis precibus refertur duos cæcos illuminasse, quatuor claudos gressibus formasse, de humanis etiam corporibus plures ejecisse dæmones, et multis aliis claruisse miraculis, in ipsius Vita, 94. S. Maximinus, Aquensi Ecclesiæ præsidens multis et diversis miraculorum virtutibus effulsit, CXII, 1494. De miraculis sororum Mariæ et Marthæ, 1495-1508.

WALAFRIDUS STRABUS. — In Vita S. Galli abbatis per vitam et post mortem innumera refert miracula, CXIV, 979-1030. Item in Vitis SS. Othmari, Blaitmaici, Mammæ, 1031-1062. Angelorum et dæmonum visiones in Wettini Vita metrica, 1068-1082. De S. Leodegarii miraculis, 1143-1151.

OLDRICUS Cenomanens. episc. — In illius Vita reperiuntur multa miracula, CXV, 29 106.

S. EULOGIUS.—Triginta sex distincta miracula evolvit facta in translatione bina sanctorum martyrum Georgii, Aurelii et Nathaliæ, CXV, 948-960.

HAYMO Halberstatens. episc.—Dicitur quod de desiderio Augari, regis Edissenorum, implendo, aliquatenus Dominus faciem suam linteo panno impressit, et misit ad eum, ut qui in propria forma videri non poterat, saltem per impressam imaginem videretur. Tunc ergo Tatthæus ille discipulus qui missus est ad Edissam, prædictam ibi Dominicam deportare meruit imaginem, quæ per longa ibi tempora perduravit, donec Constantinopolim cum cæteris reliquiis est asportata, CXVIII, 825. Agapus unus ex prophetis de fame futura sub Claudio prophetavit, 826.

Cum ultio divina perurgeret Judæos, Pilatum quoque qui in morte Christi iniqui judicis officio functus est, non sinit esse impunitum. Hic ergo a Caio multis malorum cladibus excruciatus, tandem propria manu se transverberans damnat in mortem, 827. Herodes, interfector Jacobi, fratris Domini, apud Cæsaream faciens spectacula in honorem Cæsaris, arrogantissime indutus veste mirabiliter auro et argento contexta, a populis stupentibus ex metalli radiantis fulgore deus subito appellatur atque ut fiat propitius exoratur. Sed quia appellationem et fastum non repressit, mox percussus ab angelo et incredibili dolore ventris et inflatione correptus, respiciens ad amicos: En ego, inquit, deus vester; ecce percellor confestim et detrahor e vita, 828. Fraus Simonis Magi a S. Petro detecta et exstincta, 828. Nero, crudelissimus imperator, qui in tantum sceleris progressus est quod et in matrem et in fratres, et in uxores et omnis sanguinis proximos parricida exstitit, et incestus fecit, Christianos maxime persequitur, 830. In subversione Hierosolymitana a Tito Vespasiano, Ecclesia fidelium quæ Hierosolymæ fuerat congregata, divino accepto responso, prævenit subversionem, et oppidum Pellam nomine trans Jordanem, emigrat. Tunc incredibilis fit cædes Judæorum, et primo quidem diræ et inauditæ famis exitio plaga intolerabilis divinitus mittitur, in tantum ut bella et cædes inter parentes et liberos committerentur, dum non solum e manibus, sed ex ipsis faucibus invicem capere cibum decertant. Ad ultimum quidem nec loris, vel cingulis, aut etiam ipsis calceamentis abstinent; nonnulli et feni veteris festucas edunt. Porro geritur ibi facinus exsecrabile, neque adhuc apud Græcos, neque apud Barbaros auditum: Mulier quædam, Maria nomine, cum famis ingravescente periculo, et hostis deprædatione omnino jam fame deficeret, pessimis usa consultoribus, parvulum filium qui ei erat sub uberibus jugulat, igni suppositum torret; dimidium quidem consumit, dimidium vero reservat. Prædonibus autem mox, odore carnium comperto, ingressis partem offert, Meus, inquiens, hic partus est; nolite efficiaut matre religiosiores, aut femina molliores; edite, nam et prior comedi. Illico universa regio tam nefarii sceleris nuntio repletur. Nec multo post magnifica et famosissima civitas Hierosolymorum capitur, cujus quanta fuerit vastitas, vix scripto comprehenditur; ubi undecies centena millia fame et ferro peremptorum computantur, exceptis quibusque juvenibus electis, qui propter decorem corporis ad triumphum reservantur, cæterisque aliis qui ad opera Ægypti, vel ad secanda marmora, vel ad extrahenda metalla destinantur, vel per provincias vincti in servitutem distrahuntur, quorum fit numerus usque ad nonaginta millia, 832, 833. Vitula quoque tunc in subversione Hierosolymitana, sacrificiis admota in die festo Azymorum, inter manus ministrorum enixa est agnum. Porta vero in interioris ædis area, cum tanti ponderis esset, ut vix a viginti viris clauderetur, vectibus et seris munita, nocte ultro patefacta est. Visi etiam currus et armatorum cohortes in aerem ferri, et alia multa, 833. Verba S. Ignatii martyris referuntur, 837. De S. Polycarpo insigni martyre, 840. M. Aurelius, bella infert Sarmatis et Germanis; cujus exercitus dum siti periclitatur, quidam milites Christiani qui aderant, Deum supplicant: quorum supplicationibus et pluvia large de cœlo perfusa reficit exercitum, et fulmina crebro coruscantia fugant eminus hostes, 845. Narcissus, episcopus Hierosolymorum, aquam in oleum convertit quando forte in solemni die vigiliarum Paschæ oleum deesset luminaribus, 846.

S. ANSCHARIUS.—Multa refert miracula S Willehadi post mortem patrata, et post talem renumerationem ait: Ne prolixior narratio onerosa fiat legentibus, hæc et alia multa intermisimus, quæ tamen plurimorum ore vulgata in populis habentur. Corpus ejus, magnifice collocatum in basilica innumeris claruit virtutum indiciis, et de die in diem meritis beati viri multiplicia inibi crescunt miraculorum signa, CXVIII, 1022-1032.

S. LUPUS Ferrariens.—Quædam sunt miracula in Vita quam scripsit de S. Maximino, CXIX, 665-680. Multa vero in Vita S. Wigberti, 680-694

PASCHASIUS RADBERTUS.—Quædam refert miranda in passione SS. martyrum Rufini et Valerii, CXX, 1489-1507. Item in Vitis S. Adalhardi et abb. Walæ, 1508-1556 et 1557-1650.

WANDALBERTUS. — In Vita S. Goaris multa sunt relata miracula, CXXI, 639-658. Item, in Translatione reliquiarum SS. martyrum Chrysanthi et Dariæ, 673-682. Et in libro De miraculis S. Othmari. 779-795. Similiter in Vita metrica, Translatione et Elevatione S. Amandi, 931-977.

S. ADO Viennensis. — Quidam leprosus, inspectante populo, tactu S. Desiderii, Viennensis episcopi, mundatus est a lepra ab illo die quo S. Desiderius ingressus est insulam in qua exsilium subibat, cicindelam oleo plenam, quæ manu illius illuminata fuerat virtute divina permansit indeficiens, semper ardens et suam plenitudinem inexhaustam omnibus manifestans; et quicunque cujuslibet infirmitatis a sancto pontifice ex eodem liquore perunctus fuisset, illico sanatus abibat, CXXIII, 437. Vasculum vini vacuum, mox fiducia S. Desiderii in bonitatem Dei et largitatem Creatoris, plenum inventum est, 438. Brunnehildis regina, quæ immaniter interemi jussit S. Desiderium, ipsa justo Dei judicio, sub Clotario rege, indomitis equis religata brachiis, et cruribus divaricatis, membratim discinditur, 439. Ad sepulcrum S. Desiderii fiunt miracula. Quidam pauperculus, omnibus membris contractus, insuper trementibus membris gravi passione agitabatur: hic in qualo virgeo ad memoriam S. Desiderii deportatus, mox perfecta sanitate incolumis rediit, *ibid*. Claudius nomine habebat filiam multo tempore tibia claudicantem; accessit; filiam S. Desiderio sanandam commisit; oleo ipsius ut perlinita est, sanissima effecta, torturam claudicationis amisit, *ibid*. Dici non potest quot cæci ibi lumen inexpertum receperint, dæmoniaci purgati sint, claudi sanati et diversis infirmitatibus diversi curati. Sed et si qui cum fide tulerint asellam de fuste illo quo sanctum caput illius terebratum est, et quo obiit martyr, meritis illius liberantur sive a dolore dentium, sive a typo variarum febrium, sive ab aliis infirmitatibus... Mulier, multis annis a spiritu immundo vexata, illuc suorum manibus attracta, ut S. Desiderii locum attigit, illico virtute divina curata est. 439, 440, 441. Homo a nativitate cæcus, lumen inexpertum recepit ad tumbam S. Desiderii, in conspectu totius Ecclesiæ. Multaque postmodum ibi Dominus per servum suum operatus est, quæ si universa quis scribere voluerit, volumen longi operis consummabit, 441, 442. S. Theuderius cellam ædificat facto miraculo, 446. Angelus apparuit S. Theuderio, qui locum secretum ei designat ut construat monasterium, 447. Miraculis Dominus S. Theuderium clarificavit, ita ut plures a malignis spiritibus vexati et variis languoribus detenti ejus orationibus sanarentur, 448. Cum corpus S. Theuderii in feretro positum deferendum fuisset ad sepulcrum, moveri a loco non potuit; ut vero statutum fuit ut deferretur ad suum monasterium et non ad alium locum, ut primo definitum fuerat, illico tanta facilitate est motum, ut nullius ponderis esse putaretur, 448. Cæcus, ut tetigit velamen feretri S. Theuderii, continuo ab oculis ejus sanguis profluxit, et lumen recepit, 449. Quidam membris contractus ita ut natibus ipsius plantæ inhærerent, suis pedibus rediit a sancto sepulcro, 450. In translatione S. Bernardi, cum a tumulo membra hujus sancti pontificis levarentur, visum est senioribus vino ablui, ex quo multa sunt officia languentibus præstita. Vidimus energumenos atque lunaticos hujus liquoris unda potatos, viribus convaluisse, sedata impulsione diabolica, 451, 452. Septem alia miracula referuntur cum suis indiciis et circumstantiis, 451, 452.

USUARDUS Sangermanens. — In ejus Martyrologio recensentur multa miracula, 599, etc.

ADREWALDUS.— Historia translationis S. Benedicti et de miraculis, CXXIV, 901-948. Vita S. Aigulfi, 956-968. Miracula S Germani, 1208-1270.

ADREWALDUS, monach. — S. Benedicti miracula, 905 et seqq. Miracula S. Aigulphi, 965 et seqq.

ODO Bellovacens. — Quomodo reliquiæ SS. Maximi et Juliani miraculis illustrentur, 1124.

HERICUS, monach. — Miracula S. Germani, 1161-1211 et seqq.

HINCMARUS, Remens. — Vita S. Remigii Remens., CXXV, 1130-1188.

S. BERTARIUS. — S. Scholastica, caput in manibus declinans et lacrymarum fluvios in mensa fundens, serenitatem aeris ad pluviam traxit ut S. Benedictus frater nondum discederet ab ea, et ait illi: Ecce te rogavi, et audire me noluisti; rogavi Dominum meum et audivit me, CXXVI, 983, 984. S. Benedictus ad monasterium reversus, vidit ejusdem sororis suæ animam de ejus corpore egressam, in columbæ specie, cœli secreta penetrare, 986.

S. REMBERTUS.— In ejus Vita ab auctore anonymo scripta quædam referuntur miracula ab illo patrata, 992-1010. Item, leguntur miracula in inventione sive translatione S. Vincentii martyris, et in libro De miraculis S. Germani, et in translatione S. Savini. 1014-1056.

ANASTASIUS Bibliothecarius. — Multorum Pontificum Romanorum Vitas consule et miracula, CXXVII et CXXVIII. S. Gregorii IV miracula, 1286; Miraculum a S. Maximo gestum, CXXIX, 686. De S. Petro Alexandrino, 699 et seqq. De S. Demetrio, 715 et seqq.

WOLFHARDUS. — Vita sanctæ Walpurgii virginis multa recenset miracula, 877-890.

S. ODILO. — In translatione SS. Sebastiani martyris et Gregorii papæ multa eorum intercessione patrantur miracula, CXXXII, 582-622.

S. STEPHANUS Leodiens. — In Vita S. Lamberti plura reperiuntur miracula patrata sive dum viveret, sive post mortem, 646-660.

HUCBALDUS.— Vita S. Rictrudis miraculis claruit, 848. Passio SS. Quirici et Julittæ martyr., 851. Vita sanctæ Adelgundis virginis, 857-873. Vita S. Lebwini, 875-878.

S. ODO Cluniacens.—Duæ Vitæ S. Odonis scriptæ, una ab Joanne, et altera ab Nalgodo monachis, habent diversa miracula ab ipsomet Odone patrata, sive dum viveret, sive post mortem, CXXXIII, 45-85.

SIGEHARDUS. — De miraculis S. Maximi Trevirens., 965-976.

FRIGEGODUS. — De vita S. Wilfridi, 979-1011.

UTHO. Vita S. Arbogasti, CXXXIV, 1003, 1008.

FLODOARDUS. — Paucæ leguntur paginæ tomi CXXXV, quæ non referunt miracula quædam, imprimis tractatus De triumphis Christi, 23-920.

RATHERIUS. — Quædam refert miracula in Vita S. Ursmari, CXXXVI, 345-352.

WOLSTANUS monach. — S. Ethelwoldi miracula, CXXXVII, 90 et seqq.

JOANNES abb. S. Arnulphi. — De sancta Glodesinde, 222 et seqq. De sancto Joanne abbate, 249 et seqq.

GEZO. — Quædam refert miracula in confirmationem veritatis corporis et sanguinis Christi in Eucharistia, 392-398, 399.

S. DUNSTANUS.—Ejus Vita ab Osberno scripta habet miracula dum viveret et post ejus mortem, 415-472.

S. FOLCUINUS. — Quoddam miraculum in ejus Vita narratur, 540, 541; item, multa ipse refert miracula in Gestis abbatum Laubiensium, 546-582.

ADSO. — Vitæ S. Frodoberti, S. Mansueti, S. Basoli; et de translatione et miraculis S. Basoli, Vita S. Bercharii et De miraculis S. Waldeberti 602-700.

S. MAIOLUS.—Vita ipsius Maioli, 779-780. Et miracula S. Maximini, 795 et seqq.

LETALDUS. — S. Juliani Vita, et liber miraculorum S. Maximini abb., 781-820.

S. ADALBERTUS. — Vita et Passio ipsiusmet et S. Adalberti a Joanne Canapario scripta, 859-890.

HROTSUITHA monialis. — Passiones S. Gangolfi et S. Pelagii metrice scriptæ referunt quædam miracula ab istis sanctis patrata, 1083-1102. De lapsu et conversione S. Theophili, 1102-1110. Historia metrica de conversione Desperati adolescentis, 1110-1150.

GERARDUS. — Vita S. Romani, CXXXVIII, 173-185.

ANONYMI IX sæculi. — Miracula in Vita S. Amalarii, 191 et seqq.; S. Clodoaldi, 203 et seqq; S. Bonifacii, 211-217; S. Hidulphi in Vosago, 217, 219.

GESTA EPISCOPORUM ANTISSIODORENSIUM. — Ibi reperiuntur passim miracula ab his sanctis episcopis patrata, 219 394.

BENEDICTUS monachus. — Miracula in monasterio S. Sylvestri, CXXXIX, 13 et seqq.

S. ABBO. — In ipsius Vita ab Aimoino scripta sunt relata miracula, 376-414. Miracula S. Edmundi, 515, 516.

HERIGERUS ET ANSELMUS. — In Gestis episcoporum Tungrensium, Trajectensium, et Leodiensium lector reperiet multa miracula a SS. episcopis patrata, 1003-1121. Vita sanctæ Berlendis, 1104-1110. Vita S. Landoaldi, 1110-1124. Vita metrica S. Ursmari, 1225-1229.

S. HENRICUS imperat. — In ipsius Actis et Vita, auctore Adelboldo et in Vita sanctæ Cunegundis imperatricis multa leguntur miracula, CXL, 44-223.

THANGMARUS.— Vita et miracula S. Bernwardi, 385-435

ADEMARUS S. Cybardi monachus. — Miraculum per lignum sanctæ Crucis injuste detentum, CXLI, 41; alia miracula, 68 et seqq.

BERNARDUS Scholasticus. — De miraculis sanctæ Fidis virgin. 127-162.

S. FULBERTUS. — Vita S. Autberti, 355-368.

MEGINFREDUS. — De vita et virtutibus S. Emmerammi, 974-986.

ARNOLDUS. — De miraculis S. Emmerammi, 991-1090.

WOLFERUS. — S. Godehardi Vita et miracula, 1165-1230.

ANGELRANNUS.—Ipsius Vita refert quædam miracula 1403-1421; et ipse refert miracula S. Richarii in illius Vita, 1421-1458.

OLIVA Ausonens. episc. — Miracula in conversione sanctæ Afræ et sociarum, CXLII, 594-598.

ODORANNUS. — Historia translationis SS. Saviniani, Potentiani et sociorum martyr., 788-790.

S. ODILO. — Ejus miracula per vitam, 915.

RODULFUS GLABER monach. Cluniacens.— Quædam miracula in Aureliana urbe, 634, 642. Corpus S. Guillelmi miraculis claret, 701-717. Vita B. Maiolis abbat., et Vita et miracula sanctæ Adhaleidæ, 943-983.

BERNO. — Vitæ sancti Meginradi et sancti Udalrici, 1176-1204.

WIPPO. — De quodam miraculo quod accidit in die Pentecostes, 1215.

S. LEO IX pap. — Sancti Leonis Vita, auctore Wiberto. CXLIII, 467-502. De obitu et miraculis S. Leonis, 505-536.

LEO Atinens. — Inventio corporis S. Marci, 1415-1424.

SS. ARIALDUS et HERLEMBALDUS martyres. — Eorum Acta coruscant miraculis, 1451-1616.

ANNO. — Ejus Vita refert multa ab ipso ve. ejus intercessione patrata miracula, 1517-1584.

PETRUS DAMIANUS. — In quatuor ejus Vitis quæ leguntur inter Prolegomena ejus operum multa recensentur miracula quæ mirum est legere, CXLIV, 115-181. Visio cuidam sacerdoti factæ super Hildebrandum comitem, 306. S. Hilarius Pictaviens. episc., post obitum B. abbati Fredelino apparet ut quædam mandet, 514. S. Hilarius puerum resuscitat, 515, 516. Columba super caput S. Severi sedens electionem ejus provocat ad episcopatum. S. Severi miracula, 533, 535. Miracula S. Benedicti, 546, 547. Vita S. Odilonis abb., 928-944. Vita S Mauri, 945-952. Vita S. Romualdi, 953-1008. Vita SS. Rodulphi et Dominici Loricati, 1008-1024. Passio sanctarum virginum Floræ et Lucilæ, 1026-1032. Expositio visionum sanctorum martyrum Mariani et Jacobi, 1032-1036. Passim in his Vitis multa referuntur miracula quæ ut citius inveniantur, legendus est index rerum, ut jam de aliis præmonuimus. De variis miraculosis narrationibus, variis apparitionibus, et miraculis, CXLV. 572, 587.

OTHLONUS monach. — Liber visionum tum Othloni, tum aliorum, CXLVI, 341-389. Vita S. Volfkangi, 380-421. Vita S. Bonifacii episc., 427-433.

ADAMUS, Bremens. canonicus. — Gesta Hamburgens. pontif., 451-619. S. Joannis Gualberti vita et miracula 765-961.

ARNULFUS, Mediolanens. cleric. — Gesta archiepiscoporum Mediolanensium, CXLVII, 286-344.

S. GERALDUS. — Liber miraculorum S. Adalardi abbat., 1064, 1078.

S. FORCALDUS. — Liber miraculorum S. Bertini, 1097, 1160.

ALPHANUS Salernitan. — Vita et passio sanctæ Christinæ, 1269, 1293.

GUAIFERIUS. — Quoddam miraculum refertur in Vita S. Secundini, 1295, 1302. Item, in Vita S. Lucii papæ et martyr., 1302-1318.

S. GREGORIUS VII, pap. — In ipsius Vita a Paulo canonico scripta multa sunt miracula ab illo patrata ante et postquam fuerit papa, seu dum viveret et post mortem, CXLVIII, 40-104. Vita S. Altmani Pataviens. episc., 870-894. Vita et passio S. Tiemonis episc., 894-906; vita S. Anselmi Lucens. episc., 906-940. innumera referunt miracula horum sanctorum intercessione patrata.

GESTA PONTIFICUM CAMERACENS. — In his leguntur passim miracula in Ordine rerum indicata, CXLIX, 22-195; 272-286.

GODEFREDUS. — In Triumpho S. Remacli leguntur miracula, 291-333. Item in Vita S. Elphegi episc. Cantuarens., 371-393.

S. ANASTASIUS monach. — Ejus miracula, 431 et seqq.

VICTOR III, pap. — Miracula a S. Benedicto et alia facta, in monasterio Casinensi facta, 963 et seqq., 1001 et seqq.

DURANDUS Troarnens. abb. — Miracula de corpore et sanguine Christi in sacramenta facta, 1418 et seqq.

GILLEBERTUS monach. — Historia miraculorum S. Amandi, CL, 1435-1446.

WILLELMUS Clusiens. monac. — Vita Ven. Benedicti monac. Clusiens., 1459-1489.

HEMMINGUS presbyt. — Vita S. Wulstani, 1489-1491.

RADBODUS TORNACENS. episc. — Vita S. Medardi, 1495-1499. Vita sanctæ Godebertæ virg., 1517-1527.

S. LANFRANCUS Cantuariens. archiepisc. — Ipsius miracula, CL.54 et seqq.

GUILLELMUS abb. — Miracula ab illo patrata, 910 et seqq.

URBANUS II pap. — Ipsemet Casini miraculo, dolore lateris nimio sanatur CLI, 34. Miraculis claruit, teste Guiberto Novigenti abbate, 261.

VALCANDUS monach.—Vita S. Hildulfi episcop., 587-604. Vita S. Deoduti monac., 605-635

ANONYMUS.—De revelatione, ædificatione et auctoritate monasterii Fiscannensis, 701-723.

ANONYMUS Fiscannensis.—Prodigia in constructione quarumdam ecclesiarum, et alia, CLI, 715, 717, 729

S. STEPHANUS, Hungarorum rex.—In ejus Vita a Carthuitio episc. scripta, multa sunt miracula, 1207-1233.

SANCTA MATHILDIS regina. — In ejus Vita quædam sunt miracula, 1511-1525.

STEPHANUS, Hungarorum rex.—Miracula in ejus sepultura, 1226. Item nova miracula in elevatione corporis ejusdem sancti, 1230 *et seqq.*

S. BRUNO Carthusianor. institutor, — Ejus conversio occasione mortui qui sese damnatum inter solemnes exsequias e feretro proclamat, 492-496, 525-535. S. Brunonis miracula post mortem, 605-632.

S. HUGO Lincolniens. episc.—Christus in hostia apparuit sub specie infantis post mysticam sanctificationem, CLIII, 1056. De stupendo valde miraculo inter manus indigni sacerdotis, de corpore Christi, 1039 1042. Quædam alia miracula, 1057-1115.

S. WOLPHELMUS abb.—In ejus Vita referuntur multa miracula, 407-434.

EKKEHARDUS Uraugiens.— Miracula S. Celsi, 1239-1245. Miracula S. Symeonis, 1245-1247. De Vita S. Agritii, 1247-1251. Vita et passio Conradi archiep., 1251-1267. Historia martyrum Treverensium, 1269-1275 Miracula S. Medoaldi, 1275-1279. Inventio et miracula sancti Mathiæ, 1279-1298.

EBERWINUS abb.—De miraculis S. Simeonis monachi, CLIV, 1245 *et seqq.* Item S. Agritii, B. Conradi, S. Medoardi, 1250, 1265 et 1275 *et seqq.*

GOSCELINUS, Cantuariens. monach.—Miracula sancti Augustini Anglorum, apostoli, in ejus reliquiarum translatione, CLV, 17—46. Miracula S. Swithuni, 48-80. Miracula S. Yvonis episc. Pers., 82—92. Miracula sanctæ Wereburgæ virg., 97-109. Miracula sanctæ Ladgithæ, virg., 111-116.

RADULPHUS ARDENS. — Visio S. Joannis evangelistæ facta diebus quinque ante obitum, 1322. Alia ejusdem apostoli visio, 1324. Miracula in sanctæ crucis inventione, 1375. Miraculum de corpore sancti Bartholomæi apostoli, 1435.

GUIBERTUS abb. de Novigento. — Miracula B. Mariæ Virginis intercessione patrata, CLVI, 564. Puer imaginem alloquitur, cui et ipsa dedit responsum, 617. Juge miraculum olim Jerosolymis de igne quotannis accenso, 827.

GOFFRIDUS VINDOCINENS. abb. — S. Sixtus S. Laurentium prævenit ad vitam æternam, CLVII, 42. Miracula quibus Deus in auxilium venit B. Patris Benedicti, 277, 278.

THIOFRIDUS abb. Efternacens. — Miracula de pace restituta, 306. De suavi odore quæ de tumba S. Willibrodi exivit in translatione corporis sui, 1031. Miracula facta per virgas, baculos, vestes et liquores aquæ, vini et olei sanctorum, et de S. Nicolao, 372-379. De clavis Dominicis et lancea militis, 394. De cruce S. Petri, S Andreæ et de catenis S. Pauli, 396. De lapidibus S. Stephani, et de craticula S. Laurentii, 397. De potestate mirabili sanctorum reliquiarum, 405.

S. ROBERTUS abb.—Ejus miracula, 1269-1287.

S. ANSELMUS Cantuariens. archiepisc. — Ejus miracula, auctore Eadmero, CLVIII, 49-112 et 119.

EADMERUS, Cantuariens. monach.—Miracula S. Wilfridi, CLIX, 714-752. Miracula S. Bregvini, 754-761. Item, SS. Oswaldi, Dunstani, 761-80.

HUGO Cluniacens. abb. — Ejus miracula, CLIX, 845-927. Ejus visiones, 954.

GUNDULFUS episc. — Ejus miracula, CLIX, 813-836.

SIGEBERTUS, Gemblacens. monach. — Quædam recensentur miracula S. Basilii Cæsariens. episc., CLX, 66. Miracula de capite S. Joannis Baptistæ, 69. Corpus S. Stephani protomartyris miraculis illustratur, 77. Constantinopoli terræ motus et signa plurima ostenduntur in cœlo, 84. Miracula per lignum sanctæ crucis, 85. S. Simeon Stylites miraculis claret, 87. Imago sacra quam quidam Judæus diripuerat et telo transfixerat, sanguinem emittit, 105. Hastæ igneæ in cœlo videntur, portendentes Langobardorum irruptionem in Italiam, 106. Grande miraculum prodit cum juramento Petrus diaconus de S. Gregorio pap. 114. S. Amandus Elnonens. per Gallias miraculorum et prædicationis gratia claruit, 115. Signa in cœlo Saracenorum invasionem prænuntiantia, 119. Audomarus qui senio cæcus erat, intercessione S. Vedasti illuminatus est, sed pro sua salute et suis precibus iterum obtinuit ut iterum cæcus fieret, 124, 125. S. Michaelis apparitio Autberto episc., 154. Miraculum sub Constantino imperatore, gestum in imagine a quibusdam Judæis profanata, quæ sanguinem emisit, 145. Miracula ad sepulcrum S. Medardi episc., 158 Plura portenta monstrantur per Italiam, 187. S. Uldaricus episc. miraculorum gloria claruit, 193. Prodigia videntur in cœlo, 194. S. Conradus episc. miraculis illustratur, 215. Anselmus episc. miraculis innotescit, 223. Miracula visa in cœlo in Italia, 230. Miraculum feminæ, cujus manus sanguine fluebant dum lavaret puerum, 242. Miraculum auxilio sanctæ Crucis gestum in civitatis Ascalon obsidione, 276, 277. Miracula S. Maclovii, 739. Miracula S. Theobardi episcop. et martyr., 754-758. Miracula S. Lamberti, 761-810.

FULCHERIUS Carnotens. — Victoria virtute sanctæ Crucis adepta, 907-910.

BERENGOSUS abb — Miracula de inventione sanctæ Crucis, 935-981; inter hæc reperitur quomodo apostoli Petrus et Paulus Constantino apparuere, 971.

B. ROBERTUS de Arbrissello abb. — Ejus miracula, CLXII, 1054-1056.

JOANNES. S. Audoeni abb. — Miracula in translatione S. Nicasii mart. yr., CLXII, 1164.

CALIXTUS II pap. — Miracula S. Jacobi apostoli, CLXIII, 1369-1376. Miracula S. Jacobi Tarentasiens., 1411-1414.

S. BRUNO Signiacens. episc. — Ejus sepulcrum miraculis insignitur, CLXIV, 135.

GUALTERUS canonic. — De vita et martyrio S. Caroli Boni comitis, CLXVI, 873-942.

RUPERTUS abbas.—De somniis et visionibus, CLXVII, 524, 550, 554, 603.

S. NORBERTUS archiepisc. — Ejus miracula, CLXX, 1257-1343.

Ven. HILDEBERTUS. — Ejus miracula, CLXXI, 88. Vita S. Radegundis, 968-986.

HONORIUS Augustodunens. episc. — Miracula S Basilii episc., CLXXII, 843, 844. Miracula S. Cypriani, Theophili, Mariæ Magdalene, Mariæ Ægyptiacæ, Thaidis, etc., 863-953. Item S. Benedicti, 978.

GAUFRIDUS GROSSUS. — Vita et miracula B. Bernardi fundatoris congregationis de Tironio, CLXXII, 1363-1339.

RODULPHUS abb. — Sepulcrum S. Trudonis quotidie coruscat miraculis, CLXXIII, 44-50.

LEO MARSICANUS monach. — Miracula S. Benedicti fundatoris monasterii Casinens., CLXXIII, 490 et 509 De miraculis S. Apollinaris abbat., 518. Alia miracula, 626, 630. 640, 641, 658, 665; et a 678 ad 1114.

GUALTERUS monach. — De miraculis B. Mariæ Virginis, CLXXIII, 1380-1386.

WILLELMUS monach. — Tradit miracula quædam Oswaldi Leonis III pap., CLXXIX, 1006, 1024; S. Martini, 1079; S. Eadwardi, 1130, S. Magni, 1146; Gregorii VI, 1187, etc.; S. Æthelredi, 1193, 1194; S. Cenelmi, 1195, 1196. S. Wintonii, 1196, 1197; S. Eadmundi, 1197; sanctæ Melburgæ, 1199; sanctæ Fadburrhæ. 1199, 1200; sanctæ Ædgithæ, 1200, 1201; et sancti Eædwardi, 1203.

S. BERNARDUS abb. — De vita et gestis S. Malachiæ episc., CLXXXII, 1073-1117. S. Bernardi vita et res gestæ, auctore Guillelmo monacho, CLXXXV, 225-267; auctore Ernaldo abbate, 267-301; auctore Gaufrido monacho, 301-367; auctore Philippo monacho, 374-386; auctoribus variis, 386-395; auctore Gaufrido monacho jam dicto, 395,415; ex libro: Exordium magnum Cisterciense, 416-454; ex libris: De miraculis Cisterciensium monachorum, 454-466. Alia S. Bernardi Vita, auctore Alano episcopo Antissiodorens., 469-524; alia Vita, auctore jam bis citato Gaufrido monacho, 524-530; alia Vita, auctore Joanne eremita, 532-550. Leguntur etiam miracula, 684-765, 880, 905, 943-977; et 995-1195. Unde in istis plus quam millibus columnis indicatis, fere millia reperiuntur miracula, cum vix quædam non habeat, dum aliæ multa, ut duo vel tria, aut plus habeant. Hic satietas nauset, nec pati posset nisi ista miracula essent cujusque generis et speciei, unde varietas nutrit lectionem et attentionem ea legentium. Adhuc in hoc volumine sunt tres libri miraculorum aliorum Patrum Cistercensium, 1271-1383. Lector percurrat hæc et illa et fidem in miracula suam consolidabit irrefragalibiter.

GAUFRIDUS monach. Clarævallens. — De spiritu

prophetiæ quo S. Bernardus claruit, CLXXXV, 325. De mirabilibus S. Bernardi, 335-410.
HERBERTUS abb — De libro miraculorum S Bernardi, CLXXXV, 415-439.
SUGERIUS S.Dionysii Parisiens. abb. — Miracula patrata in Cella quadam semiusta, CLXXXVI, 1225
ORDERICUS Vitalis monach. — Actus et miracula apostolorum, CLXXXVIII, 101-184. Miracula S. Martialis Lemovicens., 190. Miracula successorum B. Petri, 197 *et seqq*. Miracula et prodigia ad sepulcrum B. Guthlaci eremitæ, 482. Miracula plurima habentur ad corpus S. Nicolai Myrens. episc. post translationem, 539. Mirificus casus cujusdam presbyteri episcopatus Lexoviens., 607. Prodigia et flagella cœlestia, 939.
ANSELMUS, Haverbergens. episc. — Quomodo primitiva Ecclesia novitate miraculorum et prodigiorum crescebat, 110.
S. JOANNES CIRITA, abb. — Miracula in ejus Vita, 1662-1668.
PETRUS VENERAB. Cluniacens. abb. — Libri duo de miraculis, CLXXIX, 852-928. Inter tanta quæ refert miracula in his libris, unum nunc nos narrabimus, ut notetur virtus signi crucis. Ven. Petrus, morbo diurno fatigatus, in lectulo decumbebat. Et ecce subito velut in perturbatam vocem prorumpens, circumjacentes vocavit. Quibus astantibus, horribilem malignorum spirituum turbam sibi apparuisse, seque valde terruisse, narravit. Ita, inquit, mihi conspicui fuerunt, ut mirum mihi sit, si vos latere potuerunt. Qui, signo quidem crucis a me facto pavefacti, statim disparuerunt, pessimas tamen intolerandi fetoris reliquias recedentes reliquerunt, 930, 931. Visiones et revelationes, etc., 931-951.
S. THOMAS Cantuariens. archiepisc. et mart. — Vitæ ejus, auctore Edwardo Grim, CXC, 1-56; auctore Rogerio de Pontiniaco, 56-103; auctore Willelmo filio Stephani, 104-192; auctoribus Joanne decano et Alano abbate, 194-233; auctore Willelmo Cantuariens., 234-257; auctoribus Henrico abbate et Rogerio monacho, 258; auctore anonymo, 264-266; auctore Benedicto abbat., 268. Passio, auctoribus anonymis Lambertbiensi, 278-318; 318-328; 328-330; 330-335; 335-344; 344-352; adhuc et una Vita, anonymo auctore, 352-370, referunt innumera miracula, quæ sigillatim referre onerosissimum opus esset.
HERBERTUS de Boseham. — S. Thomæ gloriosa mors revelata, 1281.
GERHOHUS, præpositus Reicherspergensis.— De vita et virtutibus S. Wirntonis abbat., CXCIV, 1427-1473. De ejus obitu, 1433-1444.
ECKBERTUS abb., B. MATERNUS, Trevirens. episc. — De morte suscitatur per baculum S. Petri, CXCV, 23. S. Dionysii insigne miracul., qui post martyrium caput suum gerens perambulabat, 23. Visiones, signa, etc., in Vita sanctæ Elisabeth virgin., 126.
S. AELREDUS abb. — Ejus miracula, 200. Edwardi regis Anglor. miracula, 752-775. Quomodo monialis in carcere dejecta, miraculo liberata est, 791.
S. HILDEGARDIS abbatissa. — Natales, res gestæ et scripta, CXCVII, 9-84; Vita auctoribus Gaudefrido et Theodorico monachis, 91-139. Scivias seu visiones et revelationes, 384-738. Vitæ S. Ruperti, 1081-1094; et S. Disibodi, 1095-1116.
JOANNES Saresberiensis Carnotens. episc. — Vita S. Anselmi, CXCIX, 1010-1040.
PHILIPPUS DE HARVENG abb. Bonæ Spei. — Vita S. Augustini, CCIII, 1206-1234. Vita et miracula S. Amandi, 1234-1300. Passio sanctorum martyrum Cyrici et Julitæ, 1303-1311. Passio S. Salvii martyris, 1313-1325. Passio S. Foillani martyris, 1325-1337. Passio Gisleni confessoris, 1338-1350. Vita sanctæ Waldetrudis, CIII, 1375-1386. Passio S. Agnetis martyris, 1387-1392.
REINERUS monach. — Miracula in vita S. Thiebaldi monach., CCIV, 76. Revelationes et miracula duorum ducum, 81. S. Volbodonis miracula, 210.
S. STEPHANUS DE MURETO. — Ejus Vita, auctore Gerardo priore Grandimontensi, CCIV, 1011-1071. Innumera ibi describuntur miracula per vitam et post mortem a S. Stephano patrata.
GUILLELMUS DANDINA abb., Grandimontens — Vita Hugonis de Lacerta, CCIV, 1181-1222.
PETRUS BLESENSIS. — Quædam miracula narrantur, CCVII, 494.
S. MARTINUS Legionensis presbyt. — Ejus Vita, auctore Luco episcopo Tudensi, CCVIII, 9-22.
WILHELMUS abb, S. Thomæ de Paraclito. — Ejus Vita, auctore anonymo, CCIX, 589-636.
STEPHANUS Tornacens. episc. — Quidam Hugo a mortuis resurrexisse dicebatur, et finem mundi annuntiabat, CCXI, 500.
ADAMUS Perseniæ abb. — Per B. Mariam Virginem ægri curantur, CCXI, 703, 755, 760. Miraculum miraculorum, virginitas cum fecunditate, CCXI, 764, 765.
HELINANDUS monach. — Quomodo Petrus diaconus vidit columbam ad aurem B. Gregorii, verba quæ scriberet sugerentem, CCXII, 731. Mortui apparentes suis, 731-734. Visiones, apparitiones, etc., 771, etc.
SICARDUS Cremonens. episc. — B. Martinus miraculis coruscavit, CCXIII, 394.
INNOCENTIUS III pap. — Sacramenta Christianis sunt miracula quotidiana, CCXVII, 332. Majora sunt miracula quæ nunc fiunt spiritualiter quam illa quæ in veteri lege fiebant corporaliter, 336.

V. — *De falsis miraculis.*

Certum est Satanam se transfigurare in angelum lucis, signa facientem stupenda ad evertendos, si fieri posset, etiam Dei electos; dæmones, utpote spiritus tenues momento ubique esse; totum orbem illis locum unum esse; eos quod ubique geratur, tam facile scire quam enuntiant. Unde eorum velocitas ut quid divinum creditur. Auctores videntur esse eorum quæ annuntiant. De incolatu aeris, de vicinio siderum et de commercio nubium cœlestia sapiunt et quasdam temporum sortes repromittunt, delitescentes etiam sub nominibus et imaginibus mortuorum, quibusdam signis fidem divinitatis operantur et æmulantur ipsammet divinitatem dum furantur divinationem. Adhuc in templis se occultabant paganorum, et sub statuis et imaginibus, ut sic veritatem caligine obducerent, avium volatus gubernarent, sortes regerent, oracula efficerent falsis pluribus involuta et temperarent ambiguitates in eventus. Nec mirum olim illos scivisse dispositiones Dei, quia prophetis concionantibus eas exceperunt, et nunc etiam eos scire; quia lectionibus Scripturæ sacræ resonantibus eas carpunt. Eorum præstigias profani a veritate intelligere non valentes, ab illis attribui putabant imperia, victorias, opes, eventus prosperos rerum, et reipublicæ e periculis imminentibus liberationem. Inde Romani cæterique omnes ethnici veros esse deos suos contendebant, qui stupendis signis, miraculis, prædictionibus, oraculis, divinationibus ac factis quibusdam, quæ cunctas creaturarum vires superare videbantur, suam divinitatem et omnipotentiam sæpe sæpius comprobaverant. Et hæc certe quæ extra solitum naturæ ordinem acta esse opinabantur, illorum oculos et mentem sic fascinaverant ut persuasum omnino habuerint ea soli deorum potestati esse tribuenda; at in sequentibus ostenditur hanc argumentationem ab iis tantum proferri et urgeri qui veram ignorabant effectuum illorum causam. Semotis quippe inanibus præjudiciis agnoscere potuerunt ea omnia facta fuisse dæmonum agilitate maxima, malis artibus, dolis, fraudibus ac præstigiis quibus hi mendaces impurique spiritus incautis hominibus plane illudebant. Huc etiam accedit quod ethnici inficias ire nequibant plura extraordinariis deorum, uti putabant, suorum factis similia ab hominibus magiæ deditis eorumdem dæmonum dolis ac fraudibus edita fuisse. Quis ergo, nisi insaniat, hos idcirco veros deos esse dixerit? quæ porro ac quanti ponderis sint hæc argumenta quibus patres ea confutarunt videre est in operibus primorum Patrum, videlicet, Tertulliani, *Apologet.*, I, 404-432 et Dissertat., 874-899; Minucii Felicis, *Octav.*, III, 312-331 et Dissertat., 589-643; Cypriani. *De idolor. vanitat.*, IV, 568-575; lib. ad Demetrianum, IV, 544-564; Commodiani, *Carm. advers. Gentium deos*, V, 202 282; Arnobii, *Disputat. advers. gentes*, V, 714 1290; Lactantii, *Divin. Institution.*, VI, 330-344, et *Dissertat.*, 823-1016, etc.

TERTULLIANUS. — Crœsus Lydiæ rex misit ad varia deorum oracula nuntios qui ea consulerent et sciscitarentur quid ipse in Lydia ageret. Singulorum autem responsa cum accepisset, nullum probavit, nisi Delphici Apollinis qui ea, quæ ab illo revera agebantur, hoc responso edixit : « Testudinem pariter et agnum concisos in lebete aheneo coxit operculo aheneo imposito, » 409, 878. Idem cum cogitaret bellum inferre Persis, Apollinem Delphicum, cujus templum infinitis opibus et donariis exornaverat, de futuro hujus belli eventu consuluit, et hoc plane ambiguum responsum accepit : « Crœsus Halyn superans magnam pervertet opum vim, 409, 878. Item, Pyrrho consulenti fuit responsum ambigue a fatidico : « Dico te, Pyrrhe, vincere posse Romanos. » 409, 877, 878 Phantasma Castorum hoc est, quod dæmones induebant effigiem Castoris et Pollucis, ac sic innata velocitate celebrem Romanorum de Perseo rege victoriam Romæ eodem die annuntiaverunt quo reportata fuerat, 410. Tuscia aquam cribro gestans, 409 et 876. Claudia cingulo navem promovens, 410, 876.

Barba tactu irrufata, Castor et Pollux apparuerunt Lucio Domitio, ut nuntiaret populo et senatui victoriam et in fidem majestatis divinæ barba illius e nigro facta fuit rutila ærique assimilis, 410 et 876. De Romuli ascensu in cœlum, 402 et 863. Capræ et mensæ præstigiis dæmonum divinantes, 411. Æsculapius vitam prorogat Socordio, Thanatio et Asclepiodoto, 413, 414 et 883. Capræ et mensæ divinant, 410, 879, 880, 881, 882. Mercurius homines dæmonum incursione laborantes aptis remediis curare credebatur, 413, 887. Desperatio et perditio, in causa gloriæ et famæ, apud Romanos, vexillum virtutis. Empedocles totum sese Catanensium Ætnæis incendiis donavit; Dido, Carthaginis conditrix, rogo secundum matrimonium dedit, Regulus, ne unus pro multis hostibus viveret, toto corpore cruces patitur, Mucius dextram suam libens in ara reliquit, Attica meretrix, carnifice jam fatigato, postremo linguam suam comestam in faciem tyranni sævientis exspuit, ut exspueret et vocem, ne conjuratos confiteri posset, si etiam victa voluisset, etc., 532, 533. Cleonymus Pyctes curatus est in somnis, II, 729. Visiones falsæ per somnia, 727-731.

MINUCIUS FELIX. — Miracula, oracula, auspicia, auguria, somnia et alia extraordinaria apud ethnicos gesta, non ex deorum suorum potestate, sed dæmonum fraudibus ac præstigiis profecta sunt, III, 297, 298. Mira monstrosa miracula ethnicorum, ut Scylla multiplex, chimæra multiformis, hydra renascens, Centauri, Jupiter, Apollo, Isis, Ceres, 299. De Romulo, Juba, Alexandro, etc., 301, 302, 310. Flaminius et Junius ideo exercitus perdidisse dicitur, quod pullorum solemnissimum tripudium exspectandum non putaverunt; nec Claudii consulis Romanorum temeritas primo bello Punico movebit, qui dum nullius boni ominis sortiretur auspicium columbas jejunio confectas, granis sparsis triticeis, in via qua iturus erat præferri jussit, ut vel earum omine auspicii duritiam sublevaret. Quæ cum diligentius a cibis abstinerent, eas præcipitari jussit in fluvium, ut biberent quoniam esse nollent; submersæque in flumine docuerunt consulem cum exercitu submergendum; hoc etenim secutus est eventus. Attamen Regulus Mancinus et Paulus religionem coluerunt, et male eventus eis cesserunt. Cæsar vero, ne ante brumam in Africam navigia transmitteret, auguriis et auspiciis renitentibus, sprevit; et eo facilius navigavit et vicit.. at quæ vero et quanta de oraculis prosequar? 320, 321.. De Pyrrho, Crœso, etc., 610.

S. CYPRIANUS CARTHAGINENS. episc. et mart. — — Mulier cruda hieme nudis pedibus, inter nives asperas deambulans, non lædebatur, nec vexabatur illa discursione; detectum est quod talia ageret per spiritum nequam, III, 1162-1165. Somnia et ineptæ visiones, IV, 407. Per gentes et provincias singulas, varia deorum religio mutatur. De Alexandro Magno, etc., etc., 568-575. Dæmones efflatu suo vatum pectora inspirant, avium volatus gubernant, oracula efficiunt, falsa veris semper involvunt, falluntur et fallunt, vitam turbant, somnos inquietant, etc., 572-574.

COMMODIANUS. — Iste metrice tractat de ridiculosis miraculis quæ ab ethnicis admittebantur, verb. grat., quod Saturnus filios vorasset, et, nato Jove, lapidem pro infante, comedisset; de lapidibus in orbem vacuum a Deucalione et Pyrrha jactatis, etc., etc., V, 204 *et seqq.*

ARNOBIUS. — Ethnici objiciebant multa a diis patrata miracula, et reddita de futuris rebus responsa; editum fuisse miraculum propter Indos Circenses, in peste urbem depopulante; propter Æsculapii simulacrum, quo pestis adhuc sedata est, Capitolium fulmine ictum fuisse et simulacrum Jovis de sua sede deturbatum fuisse, etc. etc., V, 604, 605, 606, 607. De stupendis rebus attributis Æsculapio, Mercurio, etc., 964-971. De novacula ab augure concisa, de Junone, de Claudia, de Cerere, etc., 972. De Æsculapio, Epidauro, etc., 1278, 1279, 1280. Sol et Magna Mater, aiunt ethnici, accita ex Phrygio Pessinunte, jussis consimiliter vatum, salutaris populo et magnarum causa lætitiarum fuit. Nam et diu potens hostis ab Italiæ possessione detrusus est, et gloriosis illustribusque victoriis decus urbis restitutum est pristinum, et imperii fines longe lateque porrecti, et innumeris gentibus, civitatibus, populis libertatis jus raptum est, et jugum servitutis impositum; multæque res aliæ foris domique perfectæ ineluctabili firmitate gentis nomen majestatemque fundarunt, 1283, 1284.

LACTANTIUS. — Et sane multa enumerari possunt digna miraculo : in primis illud quod Occius Navius summus augur, cum Tarquinium Priscum commoneret ut nihil novi facere inciperet, nisi prius esset inauguratus, eique rex, artis ejus elevans fidem, diceret, ut consultis avibus renuntiaret sibi, utrumne fieri posset id quod ipse animo concepisset, affirmaretque Navius posse : Cape igitur hanc, inquit, cotem eamque novacula dissice. At ille incunctanter accepit ac secuit. Deinde illud quod Castor et Pollux, bello Latino, apud lacum, Juturnæ visi sunt equorum sudorem abluentes cum ædes eorum quæ juncta fonti erat, sua sponte patuisset; iidemque bello Macedonico equis albis insidentes, Publio Vatieno Romam nocte venienti se obtulisse dicuntur, nuntiantes eo die regem Persen victum atque captum, quod paucis post diebus litteræ Pauli verum fuisse docuerunt. Illud etiam mirabile quod simulacrum Fortunæ muliebre non semel locutum esse traditur; item Junonis Monetæ, cum, captis Veiis, unus ex militibus ad eam transferendam missus, jocabundus ac ludens interrogavit utrumne Romam migrare vellet, respondit velle. Claudia quoque proponitur in exemplum miraculis. Nam cum ex libris Sibyllinis Idæa mater esset accita, et in vado Tiberini fluminis, navis qua vehebatur hæsisset, nec ulla vi commoveretur, Claudiam ferunt, quæ semper impudica esset habita ob nimios corporis cultus, deam submissis genibus orasse, ut si se castam judicaret, suum cingulum sequeretur, ita navim quæ ab omni juventute non voluit commoveri, ab una muliere esse commotam. Illud æque mirum quod, lue sæviente, Æsculapius Epidauro accitus, urbem Romam diurna pestilentia liberasse perhibetur. Sacrilegi quoque numerari possunt, quorum præsentibus pœnis injuriam suam dii vindicasse creduntur. Appius Claudius Censor, cum adversus responsum ad servos publicos sacra Herculis transtulisset, luminibus orbatus est, et Potitiorum gens, quæ prodidit, intra unius anni tempus exstincta est. Item, Censor Fulvius, cum ex Junonis Laciniæ templo marmoreas tegulas abstulisset, quibus ædem Fortunæ equestris, quam Romæ fecerat tegeret, et mente captus est, et amissis duobus filiis in Illirico militantibus, summo animi mœrore consumptus est. Præfectus etiam M. Antonii Turullius, cum apud Coos, everso Æsculapii luco classem fecisset, eodem postea loco a militibus Cæsaris est interfectus. His exemplis adjungitur Pyrrhus qui, sublata ex thesauro Proserpinæ Locrensis pecunia, naufragium fecit, ac vicinis deæ littoribus illisus est, ut nihil præter eam pecuniam incolume reperiretur. Ceres quoque Milesia multum sibi apud homines venerationis adjecit; nam cum ab Alexandro capta civitas esset, ac milites ad eam spoliandam irrupissent, omnium oculos repente objectus fulgur ignis exstinxit. Reperiuntur etiam somnia quæ vim deorum videantur ostendere. Tiberio namque Attinio, homini plebeio, per quietem obversatus esse Jupiter dicitur et præcepisse, ut consulibus et senatui nuntiaret, ludis Circensibus proximis præsultorem sibi displicuisse, quod Antonius Maximus quidam diverberatum servum sub furca medio circo ad supplicium duxerat, ideoque ludos instaurari oportere; quod cum ille neglexisset, eodem die filium perdidisse, ipse autem gravi morbo esse correptus; et cum rursus eamdem imaginem cerneret quærentem, satisne pœnarum pro neglecto imperio perpendisset, lectica delatus ad consules, et omni re in senatu exposita, recepisse corporis firmitatem, suisque pedibus domum rediisse. Illud quoque somnium non minoris fuit admirationis quo Cæsar Augustus dicitur esse servatus. Nam cum bello civili Brutiano, implicitus gravi morbo, abstinere prælio statuisset, medico ejus Artorio Minervæ species observata est, monens ne propter corporis imbecillitatem castris se contineret Cæsar. Itaque in aciem lectica perlatus est, et eodem die a Bruto castra capta sunt. Multa præterea exempla similia afferri possent; at hæc de his sufficiant, VI, 288, 289, 290, 291, 292. Magorum ars omnis ac potentia dæmonum aspirationibus constat, a quibus invocati, visus hominum, præstigiis obcæcantibus fallunt ut non videant ea quæ sunt, et videre se putent illa quæ non sunt. Hi spiritus contaminati et perditi per omnem terram vagantur et solatium perditionis suæ perdendis hominibus operantur. Itaque omnia insidiis, fraudibus, dolis, erroribus complent; adhærent enim singulis hominibus et omnes ostiatim domos occupant et sibi geniorum nomen assumunt. Qui quoniam sunt spiritus tenues et incomprehensibiles, insinuant se corporibus hominum, et occulte in visceribus operati, valetudinem vitiant, morbos citant, somniis animos terrent, mentes furoribus quatiunt ut homines his malis cogant ad eorum auxilia decurrere, VI, 332, 333. Dæmones vagi et incesti spiritus, ut turbent omnia, et errores humanis pectoribus offundant, serunt et miscent falsa cum veris. Inde est quod ab augure lapis novacula incisus est, quod Juno Veiensis migrare se Romam velle respondit; quod Fortuna muliebris periculum denuntiavit; quod Claudiæ manum navis secuta est, quod in sacrilegos et Juno nudata, et Locrensis Proserpina et Ceres Milesia vindicavit, et

Hercules de Appio et Jupiter de Atinio, et Minerva de Cerere. Hinc quod serpens urbem Romam pestilentia liberavit, Epidauro accersitus, 337—341.

EUSEBIUS PAMPHILUS. — Spectra in urbibus quæ Licinio parebant visa, VIII, 58.

JUL. FIRMICUS MATERNUS. — Constans veterum Christianorum opinio sub statuis et imaginibus delitescere dæmones, XII, 1013. De Serapide, Palladio et aliis, XII, 1011—1024.

CASSIODORUS. — Licinius, contra Constantinum pugnaturus, spem victoriæ habebat per divinationes et sacrificia. Dicitur eum tunc expertum divinationem Mileti Geminique Apollinis, eique consulenti de bello respondisse per dæmonium his duobus versibus quos Græce scripsit Homerus :

O senex, valde te juvenes pugnatores observant
Tuaque vita soluta est, sævaque te senectus excipiet.

LXIX, 891. Juliani Apostatæ post mortem, compertæ sunt magiæ ; nam ingredientes in templum, invenerunt mira principis simulacra ; viderunt mulierem capillis appensam, extensas habentem manus, cujus uterum aperuerat, ut Persarum victoriam in jecore inspiceret. In Antiochia plurimas arcas in palatio humanis aiunt capitibus plenas fuisse compertas, et innumera in puteis demersa corpora mortuorum. Post ejus mortem, communiter clamabant omnes : Maxime fatue, ubi sunt tua vaticinia ? Vicit Deus et Christus ejus, 1003, 1004.

S. GREGORIUS MAGNUS. — Quidam divitum Romanorum, relicta uxore fuerat a S Gregorio Romano pontifice communione privatus. Quod ille molestissime ferens, et auctoritatem tanti pontificis evacuare non prævalens, magorum suffragia requisivit. Qui, magnis muneribus persuasi posse se suis carminibus agere, ut immisso dæmone, tamdiu caballus pontificis vexaretur, quousque cum sessore suo, periclitaretur, fiducialiter promiserunt. Hoc incestus judex pollicitatione lætatus magos juxta viam qua pontifex ad stationem profecturus erat in edito stare permisit, ut videre transeuntes, non videri a transeuntibus possent. Cumque magi ex planctatorum mappulatorumque processionibus magnum pontificem cognovissent, immisso dæmone, tam fortiter ejus equum vexari fecerunt, ut nunquam a sessore sive a stratoribus teneri posse putaretur. Tunc S. Gregorius, revelante Spiritu sancto, dæmoniacam submissionem cognoscens, sancto crucis signaculo, tum caballum a præsenti rabie liberavit, quam maleficos ex latente culmine jubens deponere, perpetua cæcitate multavit, LXXV, 101.

ALCUINUS. — S. Vedastus quodam tempore visitavit equitando quamdam Deo devotam feminam, et ascenso equo ad propria remeare disponebat. Sed mulier prædicta, equitantis patris vestigia sequens, obtulit S. Vedasto filium. Eo accipiente itaque infantem, equus ferox factus est, et huc illucque dentibus frendens, pedibusque calcitrans, et toto corpore insaniens, inconsueto impetu per campum discurrere cœpit ; sed cum S. Vedastus orasset, puer non læsus fuit et equus redditus est mansuetudini suæ. Mater filium suum super terram sanum et ridentem suscepit in ulnas suas. Ipse tamen S. Vedastus non equo iter agere, sed asello mansuetissimo ex eo tempore voluit. Sic ergo, miserante Deo, tentatio maligni hostis illi versa est in laudis honorem, et superbia equi a dæmone fuit S. Vedasto humilitatis gratia et magistra CI, 687, 688.

HAYMO. (Ex S. Augustino, epist. 86.) — Quidam Simon Samaritanus, caput totius pravitatis, et principium totius hæresis, sub Claudio Cæsare magicis artibus et ope dæmonum sublevatus, in urbe Roma deus decernitur, et simulacri potitur honore, collocati inter duos pontes fluminis Tiberis, habens etiam titulum Latinis verbis : *Simoni deo sancto*. Sed non diu permanet, fraude divinitus detecta, CXVIII, 828. Apud Alexandriam ingens templum Serapidis dicitur, in quo tam vastum erat ipsius Serapidis simulacrum, ut dextera unum parietem, alterum læva perstringeret, quod monstrum ex omni genere metallorum signorumque compositum ferebatur. Hoc idolum dicebant statutis diebus salutari a sole, quoniam arte erat compositum, ut per fenestram exiguam, radius solis directus os et labia ejus populo inspectante illustraret. Sed et in eodem tempore signum solis ex subtilissimo ferro fabricatum, magnete lapide desuper laquearibus infixo, ipsumque trahentibus movebatur deorsum, et tanquam ad salutandum Serapim altius elevabatur. Sed cum ad subvertendum hoc simulacrum Christiani insurgerent, paululum territi retardantur, gentibus pro certo asserentibus, quod si humana manus illud tetigisset, terra dehiscens illico solveretur in chaos, cœlumque ruret in præceps. Tum ecce unus ex militibus, fide concalescens, correptam bipennem maxillæ veteratoris illidit... Exinde Serapis distrahitur et exuritur ; et tunc fraus comperta est : per subterraneos aditus simulacrum ingrediebatur vates dans oracula et aliæ multæ paganorum fraudes tunc deteguntur, 873, 874.

RATHERIUS Veronens. episc. — Quomodo diabolus quædam prodigia magicis artibus agere potest, CXXXVI, 153, 154. Quæ potestas ipsis ex Deo permittente venit, 154. Habes S. Augustini auctoritate multa posse dæmones per angelicam illam suam naturam, quæ etiam non possunt per prohibitionem divinam ; nihil vero posse, nisi data desuper potestate, vel ad fallendos fallaces, sicut Ægyptios, quorum similes sunt qui fallacias diaboli aut venerantur tanquam divinas, aut desiderant tanquam proficuas, cum multum etiam illis sint detestabiliores, qui eas exercent, imo per quos exercentur, tanquam virtutes, 157.

OLIVA Vicens. episcop. — Cum obsessiones dæmonum quamdam speciem habeant miraculi, etsi non fiunt, nisi Deo permittente, cumque nihil aliud quod pertineat ad miracula falsa adducitur post tertium Ecclesiæ sæculum, nisi stupenda quæ a corporibus a dæmonio vexatis aut possessis fiebant, ad ultimum sufficiat unum præclarum referre exemplum de audacia et astutia dæmonum ad decipiendum animas quæ sibi ipsæmet devovent ad malum ; est exemplum sanctæ Afræ et sociarum meretricum, quæ, pro eorum vita, etsi non visibiliter insanirent, ut solebant obsessi, nihilominus, diabolicis catenis vinctæ, veræ obsessæ erant, ut apparebit, cum dæmon eas sibi in potestatem vindicabat, suumque bonum eas esse contendebat. — Erat Narcissus episcopus eodem tempore quo Diocletiani ferebatur insania. Nesciens ubi intraret, profugus ad meretricem ingressus est, Afram nomine, cum diacono suo Felice. Cum spes emendationis et conversionis Afræ et sociarum appareret, eumque Narcissus et Felix orarent, apparuit Ægyptius quidam nigrior corvo, nudus et vulneribus elephantiasis toto corpore plenus, qui dare mugitum cœpit et dicere : O sancte Narcisse episcope, quid tibi cum mea chara Afra ? Quid tibi cum ancillis meis, quas ego semper in amicitia mea habui ? Deus tuus mundas animas et munda corpora diligit, istæ jam meæ sunt, alius esse non possunt. Numquid ego intro ubi castitas regnat ? Numquid locum invenio ubi est spiritus castitatis ? Hic tu quid intrasti, ubi inquinata sunt corpora et pollutæ sunt animæ ? Tunc Narcissus dixit ei : Jubeo te, immunde spiritus, ut des in responsum quod te interrogavero. Dic mihi, damnate : Scis Dominum meum Jesum Christum Nazarenum tentatum, flagellatum, etc. ? Respondit dæmon et dixit : Utinam mihi hoc nescire licuisset ! Nam ea hora, qua crucifixus est, Princeps noster fugiens a facie ejus in templum Dei se misit, et ideo velum templi scissum est, tunc saxa, etc., quod princeps noster ab eo crucifixus est, tentus est et catenis igneis est religatus. Respondit Narcissus et dixit : Quod nomen est principis vestri ? Dixit ei dæmon : Satan nomen est illi. Dicit ei Narcissus : Dic mihi, quid peccavit Dominus noster Jesus Christus, ut tanta pateretur ? Dicit ei dæmon : Numquid peccavit ? Dicit ei Narcissus : Et qui nunquam peccavit, quare tanta passus est ? Respondit dæmon : Non pro suis peccatis passus est, sed pro alterius. Dicit ei Narcissus : Ex ore tuo te condemnas, immunde spiritus. Cum ergo scias Dominum meum Jesum Christum non pro suis, sed pro alienis peccatis occisum, discede ab iis mulieribus, quia pro illis passus qui ad fidem ejus et gratiam confugerunt. Dicit ei dæmon : Quare docet lex sancta, et jubet ut res alienas non tollat aliquis, tu qui sanctus es, res meas quid tollis ? Quid mihi tollis animas quas mihi lucratus sum ? Dicit ei Narcissus : Et fractor et fur es tu, ab initio damnate et inveterate ; nam istas animas a Creatore suo et Domino tu separasti ; ego modo te furem teneo, et Creatori creaturam suam restituo. Respondit ei dæmon dicens : Et ego creatura ejus sum, ergo et me Creatori meo restitui. Dicit ei Narcissus : Tu ipse ore tuo confessus es Christum pro peccatis hominum passum ; etsi quomodo pro peccatis hominum passus est et pro dæmone passus esset, te restituerem Creatori tuo ; nunc autem sic passus est pro peccatis hominum ut et vestrum principem ligaret in infernum et principatum diriperet. Dicit ei dæmon : Modo jube me hic manere ista nocte. Dicit ei Narcissus : Si potes nobiscum manere, mane. Dicit ei dæmon : Si expendis manus tuas ad cœlum et flectis genua tua et psallis Deo tuo, non possum hic manere. Dicit ei Narcissus : Nunquam tibi sit bene, immunde spiritus ; non solum autem ego, sed et isti omnes tota nocte mecum Domino nostro flectent genua et laudes ei una nobiscum canent. Tunc dæmon diræ vocis teterrimum ululatum emittens nusquam comparuit, CXLII, 593-597.

S. GREGORIUS VII pap. — In Vita seu Passione S. Tic-

monis legitur : Tiemone martyre inter tormenta immaniter excruciato et defuncto, ut homines conati sunt sancti martyris membra de terra levare, Deus ponderavit illa, quasi maxima montium fundamenta, et nec minimum digitorum membrum ullo poterat artificio levare gentilis turma. Ut autem rex audivit hoc factum miraculum, perterritus est cum suis quod tam inauditum perpetrasset homicidium. Et, concilio inito, misit ad suum consiliarium, nefandissimum idolum Machmit nominatum. Quæ gesta sunt nuntiavit; quæ adhuc facienda essent inquisivit. Cui statim idolum tale fertur dedisse responsum : Magnus et potens est Deus Christianorum; nam suis testibus post mortem dat vivere in regno cœlorum. Ecce manifestum est, quem occidistis, suum esse familiarissimum, et ideo potestatem habere non potestis in illis membris. Ergo quia vos non potestis date licentiam Christianis quatenus illum honorifice, et maximum Patrem studeant sepelire, et quem episcopum meruere viventem, post mortem dignum patronum se habere gaudeant. Et reversi nuntii quæ audierant regi suo detulere responsa, CXLVIII, 903, 904.

JOANNES SARESBERIENS., Carnot. episc. — Vespasianum Judææ vastatorem, patremque Titi Hierosolymorum pii eversoris, ut quibusdam scriptoribus placuit miraculorum signis ad faciendam vindictam in nationibus Dei digitus excitavit (nos vero hæc miracula ficta vel falsa potius putamus). Ipsum namque necdum imperatorem, quidam e plebe luminibus orbatus; itemque alius claudus crure debilis, sedentem pro tribunali pariter adierunt, orantes opem valetudini, eo quod sibi foret in quiete monstratum, oculos restituendos, si eos ille inspiceret, et crus debili roborandum, si illud dignaretur calce contingere ; orantibus amicis, licet invitus, utrumque tentavit ; nec defuit eventus, CXCIX, 426. Quid de necromanticis, quorum impietas, Deo auctore, per se ipsam ubique jam viluit, nisi quod morte digni sunt, qui a morte conantur scientiam mutuare? Nam de auspicibus, auguribus, ariolis, pythonissis, aruspicibus et aliis, quorum præ multitudine tædiosa est enumeratio, productiorem sermonem texere, cum nemo istorum jam progrediatur in lucem, sed in latibulis, si quis est exerceat opera tenebrarum, supervacuum est. Aruspices pro parte in extis animalium divinare prædictum est. Chiromantici quoque vera, quæ in rugis manuum latent, se nosse gloriantur. Pythonicorum vero eo perniciosior est consultatio quo fallacia malignorum spirituum in his est manifestior, qui sive mentiantur, sive non, in proposito semper habent ut noceant. Fallunt autem interdum studio fallendi, interdum cæcitatis suæ errore decepti; id tamen agunt assidue, ut futurorum conscii per omnia videantur. Inde est quod ambiguitate verborum obnubilare student oracula, ut cum mendaces, aut fallaces inventi fuerint, aliquo rationis velamento suam quærant tueri fallaciam. Sic utique fallere non desistunt, donec auditores suos præcipitent in ruinam. Cui enim a sæculo vatum profuere responsa? Crœsone, an Pyrrho, aut præcedentium, aut subsequentium cuiquam? Dux Thebanus, dum de oraculo sperat victoriam, fratris mucrone perfoditur. Et tamen avus Laius successus belli visus est polliceri. Quid enim aliud significaret, quod post multas ambages intulit :

Certa est victoria Thebis?

Cæterum ne, interemptо duce, mendacii arguatur, ut fallaciam ambigua veritatis nota obduceret, quo malitiam tueatur, subjecit :

Hei mihi! per gladios vicit pater.

... Crœsus maxima regna, si Halin transgrediatur, de oraculorum fide sibi subjectum iri confidit. Sed cum res in contrarium cesserit, fallax Apollo, se unius verbuli æquivocatione absolvit ab invidia mentiendi. Quid Pyrrhus? Romanis victis, quos sæpe in acie virtute fuderat, beneficio Phœbi sibi promittit imperium, sed irreparabiliter stratus, in se ipsum retorsit culpam, qui amphibologiam oraculi minus utiliter intellexit, etc., 461, 462.

S. MARTINUS, Legionens. presbyt. — Huic quæstioni De falsis miraculis antequam finem imponamus, testimonium præclare digestum, ut finis coronet opus, adducemus, quo bene intellecto, ut jam annotavimus in operibus primorum Patrum, mire elucebit quod ad dæmones referenda sunt perplura miracula paganorum, hæreticorum, schismaticorum etiam; nec tunc iis fidem adhibendam esse, quidquid velint probare. Unde S. Martinus Legionensis ait : Boni angeli per gratiam ita sunt confirmati, ut peccare non possint; et mali ita vitio obscurati, ut bene vivere nequeant. Licet mali angeli per malitiam ita sint obstinati, vivaci tamen sensu penitus non sunt privati. Nam, ut tradit S. Isidorus, triplici acumine scientiæ vigent dæmones, scilicet subtilitate naturæ, partim experientia temporum, partim revelatione superiorum spirituum, quorum scientia etiam magicæ artes exercentur, quibus tamen tam scientia quam potestas a Deo data est, vel ad fallendum fallaces, vel ad admonendum fideles, vel ad exercendam probandamque justorum patientiam. Unde B. Augustinus, Video, inquit, infirmæ cogitationi, quid possit occurrere, cur scilicet, ista miracula magicis artibus fiant. Nam et magi Pharaonis serpentes fecerunt, etiam et alia plura. Sed illud est amplius admirandum quomodo magorum potentia, quæ serpentes facere potuit, ubi ad muscas minutissimas, id est, sciniphes, ventum est, omnino defecit. Cur ergo magi non potuerunt facere sciniphes, nisi quia major aderat dominatio prohibentis Dei per Spiritum sanctum. Quod et magi confessi sunt dicentes : *Digitus Dei est hic*, Dei scilicet manifesta virtus operatur hæc miracula.

Hæc vanitas magicarum artium, ut ait B. Isidorus, ex traditione angelorum malorum in toto terrarum orbe plurimis sæculis valuit per quamdam scientiam futurorum et infernorum, et evocationes eorum. Inventa sunt etiam aruspicia, augurationes, et ipsa quæ dicuntur oracula et necromantia. Nec mirum de magorum præstigiis quorum in tantum prodiere maleficiorum artes, ut etiam Moysi simillimis resisterent signis, vertentes virgas in dracones et aquas in sanguinem. Magorum primus Zoroastres, rex Bactrianorum fuit, quem Ninus, rex Assyriorum, interfecit in prælio; de quo Aristoteles scripsit quem vicies centum millia versuum ab ipso condita indiciis voluminum ejus declarentur. Hanc artem multa post sæcula Democritus ampliavit, quando et Hippocrates medicinæ disciplina effloruit. Fertur et quædam maga famosissima Circe quæ socios Ulyssis mutavit in bestias (Virgil. Eglog. VIII, 70). Legitur et de sacrificio quod Arcades deo suo Licio immolabant, ex quo quicunque sumerent, in bestiarum formas convertebantur. Hinc apparet non esse in toto dubium quod nobilis ille poeta scribit de quadam femina, quæ magicis artibus excellebat; ait enim :

Ecce se carminibus promittit solvere mentes
Quas velit; ast aliis duras immittere curas,
Sistere aquam fluviis, et vertere sidera retro;
Nocturnosque ciet Manes. Mugire videbis
Sub pedibus terram et descendere montibus ornos.
VIRG. *Æneid.*, IV, 487.

Quid plura? si credere fas est, Pythonissam, prophetæ Samuelis animam de inferni abditis evocare, et vivorum præsentare conspectibus, si tamen animam prophetæ fuisse credamus, et non aliquam phantasmaticam illusionem, Satanæ fallacia factam.

Prudentius quoque de Mercurio ait :

Traditur hinc exstinctas assumpto moderamine virgæ
In lucem revocasse animas.....
Ast alias damnasse neci.

Et post paululum adjecit :

Murmure nam tenues magico excitare figuras,
Atque sepulcrales scite incantare favillas,
Vita itidem spoliare alios, ars noxia novit.

In omnibus ergo supra dictis (et nos idem dicimus), ars dæmonum est ex quadam pestifera societate hominum et malorum angelorum exorta. Unde cuncta vitanda sunt a Christianis, et omni penitus exsecratione repudianda atque damnanda, CCVIII, 566, 567.

VI. — INDEX ALPHABETICUS

PATRUM QUI CHRONOLOGICE TANTUM IN PRÆCEDENTIBUS QUÆSITIS COLLECTI SUNT.

Abbo (S.), CXXXIX.
Adalbertus, CXXXVI.
Adamanus (S.), LXXXVIII.
Adamus Brem., CXLVI.
Adamus Pers., CCXI
Ademarus, CXLI.
Ado (S.), CXXIII.
Adrewaldus, CXXIV.
Adso, CXXXVII.
Ælredus, CXCVIII.
Agobardus (S.), CIV.
Agnellus, CVI.
Alcuinus, CI.
Aldhelmus (S.) LXXXIX.
Aldricus, CXV.
Alphanus, CXLVI.
Ambrosius (S.), XIV.
Anastasius Bibl., CXXVII.
Angelrannus, CXLI.
Anno, CXLIII.
Anonymi, CXXXVIII, CLI.
Anscharius (S.), CXVIII.
Anselmus, CXXXIX.
Anselmus Cantuar., CLVIII.
Anselmus Haverb., CLXXXVIII.
Antonius, V.
Arialdus, CXLIII
Arnobius, V.
Arnoldus, CXLI.
Arnulfus, CXLVII.
Augustinus (S.), XXXII.
Augustinus (S.) Angl. ap. LXXX.
Balduinus Cant., CCIV.
Beda Ven., XCIV.
Benedictus (S.), CXXXIX.
Berengosus, CLX.
Bernardus, CXLI.
Bernardus (S.), CLXXXII
Berno, CXLII.
Bertarius, CXXVI.
Bonifacius (S.), LXXXIX.
Bruno (S.) Carth., CLIII.
Bruno (S.) Sign., CLXIV.
Cæsarius (S.), LXVII.
Calitus II, pap., CLXIII.
Cassianus, XLIX.
Cassiodorus, LXIX.
Clodovæus, XCVI.
Commodianus, V.
Constantinus Mag., VIII.
Cyprianus (S.), III, IV.
Dagobertus rex, XCVI.
Desiderius (S.), LXXXVII.
Dionysius Exig., LXVII.
Dionysius presb., XCVIII.
Dracontius, LX.
Dungalus (S.), CXXXVII.
Durandus, CXLIX.
Eadmerus, CLIX.
Eberwinus, CLIV.
Eckbertus, CXCV.
Eginhardus, CIV.
Ekkehardus, CLIII.
Eligius (S.), LXXXVII.
Eugyppius, LXII.
Eulogius (S.), CXV.
Eusebius Pamph., VIII.
Felicitas (sancta), III.
Firmicus Maternus, XII.
Flodoardus, CXXXV
Folcuinus (S.), CXXXVII.
Forcaldus (S.), CXLVII.
Fortunatus, IX.
Fridegodus, CXXXIII.
Fructuosus, LXXXVII.
Fulbertus (S.), CXLI.
Fulcherius, CLX.
Gaufridus Gross., CLXVII.
Gaufridus, mon., CLXXXV.
Geraldus (S.), CXLVII.
Gerardus, CXXXVIII.
Gerhohus, CXCIV.
Gesta episc. Autiss., CXXXVIII.
Gesta episc. Cam., CXLIX.
Gezo, CXXXVII.
Gillebertus, LI.
Godefredus, CXLIX.
Goffridus, CLVII.
Goscelinus, CCV.
Gregorius (S.) Turon., LXVI.
Gregorius Mag. (S.), LXXV.
Gregorius VII (S.), CXLVIII.
Gualterus, abb., CLXVI.
Gualterus, mon., CLXXIII.
Gualterus, CXLVII.
Guibertus, LXV.
Guibertus, CLV.
Guillelmus, abb., CI.
Guillelmus Dand., CCIV.
Gundulfus, CLIX.
Haymo, CXVIII.
Helinandus, CCXII.
Hemmingus, CL.
Henricus (S.), CXL.
Herbertus, CLXXXV.
Hericus mon., CXXIV.
Herlembaldus, CXLIII.
Herigerus, CXXXIX.
Hermannus, CLXX.
Hervæus, CLXXXI.
Hieronymus (S.), XXII.
Hilarius (S.) Pict., IX.
Hilarius Arelat., (S.), L.
Hildebertus, CLXXI
Hildefonsus (S.), XCVI.
Hildegardis (sancta), CXCVIII.
Hilduinus, CVI.
Hincmarus Rem., CXXV.
Honorius August., CLXXII.
Hrotsuitha mon., CXXXVII.
Hucbaldus, CXXXII.
Hugo Cluniac., CLIX.
Hugo (S.), episc., CLIII.
Hugo a S. Victore, CLXXVI.
Idacius, LI.
Innocentius III, CCXVII.
Isidorus (S.) Hisp., LXXX.
Joannes abb., CXXXVII.
Joannes mon., CLXII.
Joannes Cirita, CLXXXVII.
Joannes Saresb., CXCIX.
Jonas, LXXXVII.
Josephus sacerd., CVI.
Junilius, LXVIII.
Lactantius VI, VII.
Lanfrancus, CL.
Leo (S.) pap., LV.
Leo IX pap. (S.), CXLIII.
Leo Atinens., CXLIII.
Leo Marsican., CLXXIII.
Leodegarius (S.), XCVI.
Letaldus, CXXXVII.
Lucius Dexter, XXXI.
Ludgerus (S.), XCIX.
Lupus (S.), XCIX.
Maiolus (S.), CXXXVII.
Marcellinus, LI.
Martinus (S.) Legion., CCVIII.
Mathildis (sancta), CLI.
Meginfredus, CXLI
Minucius Felix, III.
Norbertus (S.), CLXX.
Odilo (S.), CXXXII.
Odilo abb. (S.), CXLII.
Odo Bellov., CXXIV
Odorannus, CXLII.
Oliva, CXLII.
Optatus (S.), XI.
Ordericus, CLXXXVIII.
Othlonus, CXLVI.
Pasch. Radbertus, CXX.
Paulinus (S.), XIV
Paulinus Nol., LXI.
Paulus Emerit., LXXX.
Perpetua (sancta), III.
Petrus Chrysolog. (S.), LII.
Petrus Ven., CLXXXIX.
Petrus Damian. (S.), CXLIV.
Philippus de Harveng, CCIII.
Pontius diac., III.
Prosper (S.), LI.
Prudentius, LX.
Rabanus Maur., CVII.
Radbodus, CL.
Radulphus Ard., CLV.
Ratherius, CXXXVI.
Reinerus, CCIV.
Rembertus (S.), CXXVI.
Robertus (S.), CLVII.
Robertus de Arbris., CLXII.
Rodulphus Glab., CXLII.
Rodulphus, abb., CLXXIII.
Rufinus Aquil., XXI.
Rupertus, CLXVII.
Sedulius Scotus, CIII.
Severinus (S.), LXII.
Sicardus, CCXIII.
Sigebertus monac., CLX.
Sigehardus, CXXXIII.
Sisebutus, LXXX.
Stephanus (S.) Leod., CXXXII
Stephanus rex, CLI.
Stephanus de Mureto, CCIV
Stephanus Tornac., CCXI.
Sugerius, CLXXXVI.
Sulpicius Sever., XX.
Sulpicius (S.), LXXX.
Taio, LXXX.
Tertullianus I, II.
Thangmarus, CXL.
Thiofridus, CLVII.
Thomas (S.) Cant., CXC
Urbanus II, pap., CLI.
Usuardus, CXXIII.
Utho, CXXXIV.
Valcandus, CLI.
Varnaharius (S.), LXXX.
Ven. Fortunatus, LXXII.
Victor Vitens., LVIII.
Victor III, pap., CXLIX.
Victorinus (S.), V.
Vitæ Patrum, LXXIII, LXXIV.
Walafridus Strab., CXIV.
Wandalbertus, CXXI.
Warnaharius (S.), LXXX.
Willelmus mon., CI.
Willelmus abb., CLXXIX.
Willelmus abb., CCIX.
Wippo, CXLII.
Wolferus, CXLI.
Wolfhardus, CXXIX.
Wolphelmus (S.), CLIII.
Wolstanus, CXXXVII.
Zeno (S.), XI.

LVII.

INDEX MYTHOLOGICUS,

SEU DE DIIS, DEABUS ET SUPERSTITIONIBUS PAGANORUM,

JUXTA ORDINEM ALPHABETICUM DISPOSITUS.

—

MONITUM.

In hoc Indice, omnes referimus, ordine nominum alphabetico, deos vel deas quibus olim Pagani exhibebant divinum cultum, quod sæpe sæpius illis exprobravere Patres. Numero Romano tomum, Arabico columnam revocamus, ubi variæ istæ superstitiones impugnantur vel etiam irridentur.

A

Abeona dea. Tertull., I, 600. — S. August., XLI, 128, 196.

Abroxan Basilides dixit esse summum Deum. Tertul., II, 62.

Accipiter cultus ab Ægyptiis. Lactant., VI, 786.

Acdestis ortus fabulosus. Arnob., V, 1089. — Acdestis contemptor deorum hominumque, *ibid.*, 1089, 1090, 1091, 1095. — Terrorem diis incutit, *ibid.*, 1089. — Atydem amat, *ibid.*, 1090, 1091. — Viro se spoliat, *ibid.*, 1091. — Ejus interitus, *ibid.*, 1110, 1113.

Achamot Æon Valentini. Tertull., II, 68, 564, 568, 571 *seqq.*

Acheron fluvius. Arnob., V, 831.

Acherusii aditus. Arnob., V, 1141.

Achivi dii. Achivorum et Trojanorum deorum bella. Tertull., I, 351.

Acinax. Acinacem Scythæ pro Deo colunt. Arnob., V, 1185.

Acrisius in arce Larissæ terræ mandatus est. Arnob., V, 1173.

Actæon, corniger venator. Arnob., V, 986. (*Texte et note*).

Adeona dea. S. Augustin., XLI, 128, 196.

Admeti regis greges Apollo pavit. Tertull., I, 352.

Adonis. Arnob., V, 1059, 1266; Adonis in aprum conversus a Marte. Fironic. Stolern. XII, 1004.

Adoratio principum. Arnob., V, 940.

Æacus. Arnob., V, 1167. — Æacus judex inferorum. Lactant., VI, 804.

Ægeria nympha, Pompilii conjux habita. S. Aug., XLI, 233.

Ægyptii dii. De Ægypto omnis superstitio provenit. Tertull., I, 640. — De superstitionibus Ægyptiacis auctores consulendi. Lactant., VI, 282. — Primi tradere metempsychosim, *ibid.*, 405. — De cultu animalium apud illos, *ibid.*, 620, 786. — Oves et bestias consecrabant. Tertull., I, 418; adorabant, *id.*, II, 596. — Eos capite damnabant qui unam occidissent, *id.*, I, 418. — Ægyptiorum dii ibis et crocodilus, *id.*, II, 302. — Ægyptii tauri antistites, *ibid.*, 928, 953. — Ægyptiorum hierophantæ, *ibid.*, 260. — Ægyptii superstitiosi. Arnob., V, 958, 959. — Lege prohibuerunt ne quis publicaret quo loco Apis jaceret absconditus, *id.*, 1176. — Ægyptii primi astra contemplare cœperunt et adorare. Lactant., VI, 328. — Solem colebant sub Jovis imagine, *ibid.*, 621.

Æneas quam immerito pius et deus dictus sit. Tertull., I, 599. — Patriam prodidit aut deseruit, *ibid.*, 598. — Ignavus post Laurentinum prælium non comparuit, *ibid.*, 599.

Æones Valentinianorum. Tertull., II, 47, 68. — Ophitarum, *ibid.*, 64.

Aer. Cultus aeris apud Assyrios et nonnullos Africæ populos. Firmicus Maternus, XII, 989.

Æsculapius. Æsculapii nativitas. Arnob., V, 760, 944. — Lactant., VI, 160. — Educatio, *ibid.*, 160. — Apollinis et Coronidis seu Pharonidis vel Arsinoes filius, incerto patre natus. Tertull., I, 352, Arnob., V, 1279. — Quibus factis divinos honores sit meritus. Lactant., VI, 160. — Deus sanctus. Arnob., V, 1279; Medicus. Arnob., V, 770, 1245; S. Aug., XLI, 128 — S. Isid., LXXXII, 314. — Herbarum repertor. Arnob., V, 760, 764. — Custos et præses sanitatis. Arnob., V, 770, 781, 912, 1279. — Ab Epidauro Romam advocatus. Arnob., V, 1279; S. Aug., XLI, 254. — Æsculapio naviganti Romam Epidaurius serpens comes adhæsit. S. Aug., XLI, 294. — Æsculapius homo idem et deus, *ibid.*, 254. — Cur fulmine ictus perierit. Lactant., VI, 160. — Ob medicinam et avaritiam a Jove ictu fulminis percussus. Tertull., I, 352; S. Cyprian., IV, 225; Arnob., V, 1018. — Æsculapium et matrem ejus adorabant Athenienses. Tertul., I, 605. — Templum Æsculapio consecratum in monte Libyæ. S Aug., XLI, 254. — Sacerdotes ejus induebantur pallio. Tertull., II, 1031. — Et crepidis crotalis, *ibid.* — Stantes ministrabant. Tertull., I, 612. — Æsculapio Gallus sacratus. Tertull., II, 648; Lactant., VI, 97. — A Christianis interrogatus dæmonem se esse fatebitur. Tertull., I, 413. — Æsculapius, alia die morituris Socordio, Denatio et Asclepiodoto, vitæ subministrat. Tertull., I, 413. — Æsculapius barbatus. Lact. VI, 273. — Æsculapii vindemia. Arnob., V, 1263. — Æsculapius cum baculo. Arnob., V, 1213. — Æsculapii tres, *ibid.*, 1031.

Afferenda dea. Tertull., I, 601.

Agdir vel Abdir, lapis sive dea culta in simulacro lapidis. Lact., VII, 496 (*n.*) Idme cum lapide quem Saturnus dicitur pro Jove devorasse. Lactant., VII, 497. (*n*).

Agdus deus lapis. Lactant. VII, 496.

Agenoria dea. S. Aug., XLI, 122, 125.

Αἰγιοχὸς Jovis cognomen. Lactant., VI, 240.

Alagabus deus lapis. Lactant., VII, 497 (*n*).

Albana dea. Tertull., I, 600.

Albunea sibylla. Lactant., VI, 144.

Alburmis deus. Tert., I, 290. — A Metello inventus, *id.*, II, 266.

Alcides. Arnob., V, 1266.

Alcmena. Arnob., V, 924, 1043, 1126.

Alecto furia infernalis S. Aug., XLI, 88.

Allegoriæ de diis. Arnob., V, 1147 *seq.*

Altaria profana. S. Cyprian., IV, 152

Amalthea nympha Jovem infantem aluisse creditur. Lact., VI, 240.

Amalthea Cumana Sibylla. Lactant. VI, 143.

Ambrosia cibus deorum juxta poetas. Lactant. VII, 282.

Ammundas. Commodianus Afer, V, 215.

Amphiaraus. Amphiarai oraculum apud Orapum Tertull., I, 730.

Amphilochus. Amphilochi oraculum apud Mallum. Tertull., II, 730.

Amphion. Amphionis fabula. S. Aug., XLI, 570.

Amphitrite. Arnob., V, 1054.

Amphitryo. Arnob., 1265.

Antæus Antæi fabula. S. Aug., XLI, 570.

Antelii dæmones. Tertuil., I, 684; II, 97.

Antinous deus. Tertull , I, 600 ; II, 266.

Antiquitas plerosque auctores etiam deos existimavit. Tertull., II, 649.

Antrum (Jovis) in Creta. S Cyprian., IV, 225.

Anubis deus. Tertull., I, 597. S. Aug., XXXII, 750. — Anubis deus canina cum facie. Arnob., V, 1214.

Apis, tertius rex Argivorum. S. Aug., XLI, 563. — Apis factus est Serapis maximus Ægyptiorum deus. Tertull., II, 261; Arnob., V, 761; Lactant., VI, 235; S. Aug., XLI, 563. S. Isid., LXXXII, 323. — Apis bovis caput habet. Lactant., VI, 472. — Bovem in honorem Apis colebat Ægyptus. S. Aug., XLI, 563. — Apis fuit symbolum Josephi. Lactant., VI, 235. — Ubinam cultus, *ibid.*, 621. — Apis ædificia in Ægypto. Tertull., II, 261. — De eo auctores quinam consulendi. Lactant., VI, 621. — Lunæ symbolum fuit apud Memphitas, *ibid.*

Apollo duplex. S. Aug., XXXII, 983. Apollo levis et

imberbis. Tertull., I, 574. — Admeti regis greges pavit. Tertull., I, 352; S. Cyprian., LV, 225; Arnob., V, 1054; S. Aug., XLI, 571. — Apollinem apud Græcos πυραῖον legimus. Tertull., I, 684; II, 97. — Apollinis oracula ambigua et fallacia, *id.*, 408. — Delphis colebatur ob interfectum draconem, *id*, II, 85, — Ejus sacerdotes non nubent, *id.*, 1284. — Delphos non defendit de manu Pyrrhi, *id.*, 607. — Apollinares ludi, *id.*, 658. — Apollo. Arnob., V, 747. — S. Isidor., LXXXII, 314, 319. — Locupletatus fefellit homines ambiguitate responsi. Arnob., V, 1028. — Spoliatur a prædonibus, *ibid.*, 1209. — Apollo Clarius, Didymæus, Philesius, Pythius, *ibid.*, 747, 748. — Latonius, *ibid.*, 1054. — Pythius, *ibid.*, 748, 968, 985. — Sminthius, *ibid.*, 985. — Divinus, *ibid.*, 1209. — Musicus, *ibid.*, 1245. — Non semper Romæ cultus, *ibid.*, 929. — Apollo, Liber, Sol, unum numen, *ibid.*, 985. Apollinis Milesii testimonia pro divinis habebantur ab Ethnicis. Lactant., VI, 138. — Ejus de Deo testimonium, *ibid.*, 149. — Unde Smynthius appellatus, *ibid.*, 151. — Pastoricium munus cur exercuerit, *ibid.*, 161. — Cum Neptuno muros Trojanos condidit, *ibid.*, 161. S. Aug., XLI, 79. — Hyacinthum quomodo occiderit, *ibid.*, 161. — Milesius quare dictus, *ibid.*, VI, 484. — Illius de Christo testimonium, *ibid.*, 485. — Apollo Colophonius, *ibid.*, 148. — Apollo cultus a Milesiis. Lact., VII. 443. — Apollinis flagitia. Lactant., VI, 160, 161. — Apollo frater Dianæ qui et Sol esse dicitur. S. Aug., XLI, 207. — Apollo ignarus futuri, *ibid.*, XLI, 79. — Oraculum de Pyrrho, *ibid.*, 94 — Apollinis oraculum Christum vituperabat, *ibid.*, 620, 653. — Apollo Cumanus quatriduo flevisse fertur, *ibid.*, 86. — Quid de Apollinis fletu aruspices dixerunt, *ibid.*, 86. — Apollo pro Trojanis pugnabat, *ibid.*, 79. — Apollo quare sagittas tenet, *ibid.*, 207. — Apollini Delphico quare instituti ludi musici, *ibid.*, 569. — Apollo Ephebus pingitur, *ibid.*, XLI, 184. — Apollo deus medicinæ cum Æsculapio, *ibid.*, 129. — Divinator et medicus, *ibid.*, 207. — Apollo filius Latonæ Admeti regis armenta cum Hercule pavit. *ibid.*, 571. — Alter ab illo qui reddebat oracula, *ibid.*, 571.

Apollonius Thyaneus. S. Aug., XXXIII, 383, 514. — Multo major quam Jupiter, *ibid.*, 535. — Apollonium Thyanæum conferre Christo vel etiam præferre quidam conati sunt, *ibid.*, 533.

Apotheosis, pompa solemnis. Tertull., I, 451. — Ejus origo. Lactant., VI, 192 *et seq.* — De ejus ritibus quinam auctores consulendi, *ibid.*, 193.

Aqua. Aquam religione medicari existimabant ethnici. Tertul. I, 1205. — Eorum aquæ viduæ, *id.*, 1204. — Eis incubat diabolus in rivis, in fontibus.... res Dei æmulans, *ibid.*, 1205. — Villas, domos, totasque urbes aspergine circumlatæ aquæ expiabant ethnici, *ibid.*, 1204 *et seq.* — In ludis Apollinaribus et Eleusinis aqua se tingebant in regenerationem et impunitatem suorum perjuriorum, *ibid.*, 1205. — Aquæ cultus apud Ægyptios. Firmicus Maternus, XII, 984.

Aquila, unde Jovi dicata. Lactant., VI, 183. — De ejus cultu apud Ægyptios, *ibid.*, 787.

Aquilicium Jovi immolatum. Tertull., I, 487.

Arabum dii, qui. Tertull., I, 418. — Arabes lapidem pro deo coluerunt. Lactant., VII, 494.

Aræ deorum. Tertull., I, 347. — Tituli eorum quibus dedicabantur aris inscripti, *ibid.* — Aris inhalantes, qui, *ibid.*, 413. — Inter ipsas aras gentilium lenocinia tractabantur, *ibid.*, 363.

Arbores circa deorum templa plantata. Tertul., I, 315.

Argentinus deus, dei Æsculani filius. S. Aug., XLI, 103.

Argius deus. Tertul., 606.

Argus filius Apis rex Argivorum. S. Aug., XLI, 564. — Argus post obitum ut deus haberi cœpit, *ibid.*, 564.

Ariadna inter sidera delineata. Tertull., II, 142. — Ariadnæ sertum ex auro et indicis gemmis, *ibid.*, 83.

Arcitenentes Diana et Apollo Arnob., V, 760.

Arquitenens Delius. Arnob., V, 1042.

Arsinoas. Arnob., V, 1055.

Aruspices Tertull., I, 495. — Aruspices et deorum et mortuorum, *ibid.*, 347. — Aruspices de Cæsarum morte consulti, *ibid.*, 459. — Comparantur magis et ariolis, *ibid.*, 495, 642.

Asinos adorabant ethnici cum Epona et Iside. Tertull., I, 577.

Assyriorum regimen dii ipsorum non sunt tutati. Tert., I, 608.

Astaroth et Astarte nomen Junonis. S. Aug., XXXIV, 797.

Astarte seu Atagartis Syria dea. Tertull., I, 418.

Astrologi. Astrologorum artes, siculi Aruspicum et Augurum et Magorum ab angelis desertoribus proditæ et a Deo interdictæ. Tertull., I, 459. — Astrologi notantur, *ibid.*, 268; II, 671. — Consultabant dæmones de futura Cæsarum morte. Tertull., 459.

Astronomi. Astronomus Volaticam spectat. Tertull., II, 1020.

Atabyrius Jupiter. Lactant., VI, 248.

Athenæ. Atheniensium deus Numentinus. Tertul., I, 1596. — Athenas Minerva a Xerxe non defendit, *ibid.*, 607.

Athus filius cœli et terræ et Saturni pater. Tertull., I, 601.

Atlantea progenies. Arnob., V, 965.

Atlantica Neptuni. Arnob., V, 727.

Atlas astrologus, rex Mauritaniæ. S. Aug., XLI, 599. — Quare cœlum portare fingitur, *ibid.*, XLI, 565. — Atlas mons cultus quasi deus ab accolis. Lactant., VII, 404.

Attalas rex e Phrygia Romam misit lapidem qui pro Magna Matre susceptus est. Arnob., V, 1283, 1284.

Attica idololatria, quæ. Tertull., 255, — Attica mysteria. Tertull., I, 474.

Atys vel Attis deus ex Pessinunte in scena repræsentatus. Tertull., I, 576. — Attis sol Arnob., V, 1157. — De eo fabula, *ibid.*, 1095. — Ejus nativitas, *ibid.* — Atys speciosus., *ibid.*, 1063, 1093. — Amatus a matre deum, *ibid.*, 1095. — Abcissus. *ibid.*, 771. — Virilibus orbatus, *ibid.*, 1095, 1154. — Atys quinam fuerit. Lactant., VI, 265. — De ejus cum Cybele et Sangaride nympha amoribus, *ibid.* — Atys formosus adolescens abscissus. S. Aug., XLI, 185. — Atys fabula, *ibid.*, 215.

Augures, eorum origo. Lactant., VI, 615. — S. Isidor., LXXXII, 312.

Auguria irridet Cicero. — S. Aug., XLI, 136. — Auguria et Auspicia Romanorum. Marcus Minucius Felix III, 253. — Quam vana, *ibid.*, 320. — Auguria vetita. S. Cyprian., IV, 325. — Auguria in pretio apud ethnicos. Lactant., VI, 287. — Eorum repertor, *ibid.*, VI, 288.

Aulea mala ab Hesperibus sumpta. Arnob., V, 1122.

Auspicia vincendi. S. Cyprian., IV, 53. — S. Isid., LXXXII, 312.

B

Baal, nomen Jovis. S. Aug., XXXIV, 797.

Babylonii ignes. S. Cyprian., IV, 120.

Bacchanalia sacra immania. Arnob., V, 1118 — Bacchanalia Libero patre instituta. S. Aug., XLI, 571. — A senatu in urbe Roma prohibita, *ibid.* — Tertull., I, 304, 306.

Bacchantes seu Bacchæ unde appellatæ. Lactant., VI, 163.

Bacchus et Apollo idem cum Sole. Arnob., V, 985. — Bacchus Δεοσάφης dictus apud Arabes. Lactant., VII, 494. — Qua forma ab iis colebatur, *ibid.* — Cultus aliquando sub figura columnæ, *ibid.*, 498. — Quibus factis divinos honores sit adeptus, *id.*, 164. — Ejus amores, *ibid.* — Indicus dictus, *ibid.* — Ipsius in expeditione Indica comitatus, *ibid.*, 164, 995. — Vini inventio non ipsi tribuenda, *ibid.*, 213, 327. — A quo sacra ejus in Græciam inducta, *ibid.*, 247. — Orphica et Orgia cur dicta, *ibid.* — De iis auctores quinam consulendi, *ibid.* — Bacchi orgia olim exterminata. Tertull., I, 304, 306. — Bacchanalium furiæ in quibus nec mortuis parcebant Christianis. Tertull., I, 461.

Baubo Cererem hospitio recepit eamque pudendis nudatis exhilarat. Arnob., V, 1133, 1134. 1135, 1150.

Belenus, deus Noricorum. Tertul., I, 419, 596.

Bellerophontis fabula. S. Aug., XLI, 570.

Bellona. Arnob., V, 751. — dea bellorum, *ibid.*, 972. — Conjux Martis. S. Aug., XLI, 191. — Templum Bellonæ constitutum Romæ, *ibid.*, 105. — Sacrorum illius celebrandorum ritus. Lact., VI, 234. — Bellonæ sacerdotes consecrabantur sanguine. Tertul., I, 321. — Hujus deæ initiatorum tenebrica vestis et tetricum super caput vellus, II, 1045.

Belus. Ejus sacra Edessæ quam antiqua. Lactant., VI, 229. — Trojano bello antiquior, *ibid.*, 250. — Saturno coævus quinam fuerit, *ibid.*

Berecynthia. Arnob., 1107.

Boetia habebat Trophonii oraculum. Tertull., II, 730, 1039.

Boetuli lapides apud Phœnices. Lactant., VII, 495. — Ipsis templum exstructum in Oriente, *ibid.*, VII, 469.

Bona dea eadem quæ Fatua Fauna. Tertull., I, 36. — Lactant., VI, 245.

Bos Ægyptiorum deus Apis. Tertull., I, 129; S. Aug., XLI, 564. — Ejus sacerdotes continentiam servabant. Tertull., II, 928.

Bromius idem ac Liber.

Bubona, dea boum curam gerens. S. Aug., XLI, 140.

Busiris et ejus bustuaria altaria. Tertull., II, 1041.—Busiris. S. Aug., XLII, 601.—Tyrannus filius Neptuni ex matre Libya, *id.*, XLI, 570. — Diis suis suos hospites immolabat, *ibid.*, 570.

Bythos Æon Valentini. Tertull., II, 68, 551, 666.

C

Cabiri dii, ubi culti. Lactant., VI, 194

Caca dea a Romanis culta. Lactant., VI, 226.

Cacabulus Saturni. Tertull., I, 344.

Caduceus Mercurii. Tertull., I, 576.

Cæculus deus. Tertull., I, 606.

Cæsares deos dicebant Romani et deridebant. Tert., I, 583.—Cæsari aræ, templa, sacerdotes, pulvinar juxta deos posita, *ibid.*, 247.—Cæsarum facta cur a Christianis non culta, *ibid.*, 452.

Calva dea Venus. Lactant., VI, 225.

Camillam Diana doluit. S. Aug., XLI, 86.

Camœna canere docet. S. Aug., XLI, 122.

Candelifera dea. Tert., I, 600.

Cantherios adorabant gentiles. Tertull., 365.

Caper immolatur Libero. Arnob., V, 1244.

Capitolium omnium dæmonum seu deorum curia et templum. Tert., I, 646. —Qui dii e Capitolio rejecti. Tert., I, 373.—Capitolinum templum, nisi soluto tributo ingredi non licebat, *ibid.*, 345, 574. — In calamitatibus Cœlum ad Capitolium implorabant Romani, *ibid.*, 487.

Cardea dea. Tert. I, 683; II, 97.—Cardea dea præfecta cardini ostii. S. Aug., XLI, 119.

Carmentes quæ fata nescientibus canunt. S. Aug., XLI, 122.

Casiniensium deus Delventius. Tert., I, 420

Castor et Pollux. Castor, Jovis filius. Tert., II, 578. Castori et Polluci equi a Mercurio distributi, *id.*, I, 541.—Castor et Pollux quare Tyndaridæ appellati. Lactant., V, 130.—Alienarum sponsarum raptores, *ibid.*, 161.—Poetarum de illis commentum, *ibid.*, 162. — Variæ eorum apparitiones, *ibid.*, 289. — Castor et Pollux in deos relati. S. Aug., XLI, 134.

Castores dii. Tertul., I, 606; Arnob., V, 761, 924.—Eorum tria genera, *ibid.*, 1051.—Castorum deorum phantasmata. Tert., I, 409.—Castorum honori ova ascribunt, *id.*, II, 659.

Catabolici spiritus. Tertull., II, 698.

Catius deus catos, id est acutos facit. S. Augustin., XLI, 128.

Cecropii. Arnob., V, 1132.

Cepheus inter sidera delineatus ab Arato. Tertull., II, 142.

Cerberus. Cerberi fabula. Arnob., V, 1142. — S. Aug., XLI, 570

Ceres in Trinacriæ finibus nata Arnob., V, 760.—Ceres frugum inventrix colitur. Tert., I, 334; Arnob., V, 764, 912; S. Isid., LXXXII, 320.—Ceres mammosa. Arnob., V, 950, 1213.—Fruges demonstravit, non instituit. Tert., I, 334.—Cereris currus ab anguibus ferebatur, *ibid.*, 341. —Cereri vestes tenebricosæ placent, *id.*, II, 1045.—Cereris sacra. Arnob., V, 909; S. Aug., XLI, 185, 210. —Cereri initiatorum cultus omnis candidatus, vittæ et galeri privilegium. Tertul., II, 1045. — Cereris sacerdotes, viris consentientibus, amica separatione viduantur. Tert., II, 955.—Feminæ Cereris Africanæ, sponte abdicato matrimonio adsenescunt, *id.*, II, 958. Cereales ludi, *id.*, I, 658. — Ceres Jasonem deperit. Arnob., V, 1059.—Cererem Matrem Magnam seu Terram et Junonem esse perhibent. S. Aug., XLI, 207.—Ceres cum Libero semnibus præponitur, *ibid.*, 207.— Ceres Milesia. Lact., VI, 291.

Chaos quid sit. Lactant., VI, 131. — An ab eo cuncta prodierunt, *id.*, VI, 132.—Error veterum de ejus æternitate, *ibid.*, 297.

Charis æon Valentini. Tert., II, 551.

Charites deæ. Tertull., II, 85.

Chiron Æsculapium medicinam docet. Lact., VI, 160.

Chloris Zephyro nupta. Lactant. VI, 219.

Chrysis Junonis sacerdos. Arnob., V, 1209.

Cimmeria Sibylla. Lactant., VI, 142.

Cinxia dea. Arnob., V, 972, 979, 1186.

Circe Solis filia. Arnob., V, 1029.—Circe maga famosissima. S. Aug., XLI, 573. — Socios mutavit Ulyssis, *ibid.*, 575.

Cloacina dea. Tertul., II, 266.—Lactant., VI, 220.—S. Aug., XXXIII, 84.—Unde sic dicta. Lactant., VI, 220; S. Aug., XLI, 118.—Cloacinam Tatius dedicavit deam, *id.*, XLI, 190.— Cloacina nomen Veneri tributum, *ibid.*, 118.

Cocytus fluvius. Arnob., V, 851.

Cœlestis dea Afrorum. Tertull., I, 419, 596.—Illi bestiæ applicatæ, *ibid.*, 541.—Cœlestis dea apud Afros et Carthaginienses maximo in honore habita. S. Aug., XXXVI, 752; XXXVII, 1270; XXXVIII, 624; XLI, 75.—Cœlestis dea pluviarum Pollicitatrix. Tert., I, 413. — Sacra deæ cœlestis turpia. S. Aug., XLI, 75.

Cœlum patrem Saturni fabulantur. S. Aug., XLI, 209. —Cœlum esse Jovem innumerabiliter affirmant, *ib.*, 210.

Collatina dea collibus præfecta. S. Aug., XLI, 118.

Colophonis scaturigo dæmoniaca lymphaticos efficit. Tert., II, 734.

Concordia dea. S. Aug., XLI, 105, 132. — Vere Concordia ut dea habita a Romanis, *ibid.*, 105. — Concordiæ ædes facta in loco seditionum e. cædium, *ibid.*, 105, 106.

Consentes dii. Arnob., V, 995, 996; Lactant., VI, 199. —Consentes dii in consilium Jovis adhibiti. S. Aug., XLI, 130.

Consevius deus. Tert., I 600.—Illius officium, *ibid.*,

Consualia festa. Tertul., I, 637.

Consus deus. Tert., I, 600.—Consilii deus. Tertul., I, 637; S. Cyprian., IV, 340; Arnob., V, 967; S. Aug., XLI, 122. —Idem ac Neptunus equestris. Tert., I, 637, 640; Lactant., VI, 712; S. Aug., XLI, 61.—A Romulo inventus. Tert., II, 266. — Huic circenses ludi consecrati. Lactant., VI, 712. — Consi arx in circo. Tert., I, 637. — Consualia, ludi circenses unde sic dicti. S. Aug., XLI, 61.—Ejus ara in circo defossa est ad primas metas sub terra. Tert., I, 657, 640.

Corybantes. Lactant., VI, 187. — In cultu Corybantum fœdi ritus adhibiti. Firmic. Matern., XII, 1006.

Corybantia æra. Tert., I, 426.— Corybantia sacra. Arnob., V, 1120.

Crocodilus ab Ægyptiis colitur. Tert, II, 302.

Cultus dæmonum. Commodian. Afer v, 203.

Cumæa seu Cumana sibylla. Lactant., VI, 143.—Multa de Christo cecinit. S. Aug., XLI, 580. — Cumæa vates aliquid de unico Salvatore in spiritu forte audiit, *id.*, XXXIII, 1073.—Cumæum carmen, *id.* XXXIII, 393; XXXV, 2089. — Cumææ sibyllæ tribuuntur carmina, nomine Erythrææ vulgata, *id.* XLI, 580.

Cunina dea quæ cunas infantum administrat. S. Aug., LXI, 118, 122.

Cupido. Dei istius origo. Lactant., VI, 207; S. Isidor., LXXXII, 322. — Triumphum Cupidinis poetæ quinam scripserint. Lactant., VI, 896.

Cybele dea, in theatris repræsentata. Tert., I, 570. — Suspirat Allydem, pastorem fastidiosum, *ibid.*, 559. —Romam migravit, *ibid.*; 424 *et seqq.* — Nescivit Aurelii imperatoris mortem, *ibid.*, 425. — Cybelæ bestiæ applicatæ, *ibid.*, 341. — Ei proprium sanguinem libabat archigallus, *ibid.*, 425.

Sacra ejus a gallis sacerdotibus celebrata. Lactant., VI, 206.— Varia ejus nomina, *ibid.*, 235. — Sacrorum ejus celebrandorum ritus, *ibid.*, 234. — Antistites ejus Melissæ nuncupatæ, *ibid.*, 248.—Dea montium cur vocata. Lact., VII, 404. — Item Πυλήνη seu Σιπυλήνη dicta, *ibid.*, — Eadem lapis sacer nomine Agdus in finibus Phrygiæ, *ibid.*, 496. Domina proprie dicta, *ibid.*, 572.

Cynegius, filius Floræ. S. Aug., XL, 157 591.

Cynocephalus, unum ex numinibus Romanorum. S. Aug., XLI, 59.—Cynocephalus ex Ægypto Romam venit, *ibid.*, 87.

Cytherea Venus. Arnob., V, 1046 — Cupidinum mater, *ibid.*, 973.—Ejus simulacra. Arnob., V, 1191.

D

Dædalus. Dædali fabula. S. Aug., XXXII, 894; XLI, 570.

Dæmones nomine deorum quidam appellarunt. S. Aug., XLI, 255. — S. Isid., LXXXII, 315. — Dæmon quomodo ab homine factus deus. S. Aug., XLI, 252. — Dæmonia non simpliciter dii, sed dii gentium dicuntur, *id.*, XXXVII, 1757.— Dæmonia alia majora, alia contemptibiliora, *ibid.*, XXXVII. 1375. — Dæmones a diis quidam distinxerunt, *id.*, XLI, 257.

Danae. Arnob., V, 1147, 1265.—An aureo imbre sit delusa. Lactant., VI, 170. — Danaes concubitum per imbrem aureum appetivisse Jovem quid significet. S. Aug., XLI, 571, 572.

Daphne. Arnob., V, 1055.

Deæ. Commodianus Afer, V, 212.—Deæ mites. Arnob., V, 1208. — Parturiunt, *ibid.*, 948, 949, 950, 962.

Decima (dea). Tert., II, 713.

Delphinos Neptuno vovebant. Tert., I, 639.

Delventius deus Casiniensium. Tert., I, 420.

Demophile sibylla. Lactant., VI, 145.

Deucalion et Pyrrha. Arnob. V, 1089.

Δευσάρης, nomen Bacchi apud Arabes. Lactant., VII, 494.

Diana dea Scytharum. Tert., II, 136, 953. — Diana virgo figuratur, *id.*, I, 574; flagellata, I, 358. — Diana, Ceres, Luna, capita unius Dei. Arnob., V, 986. — Diana semitectis femoribus, *ibid.*, 1214. — Silvarum agitatrix. *ibid.*, 1042. — Venatrix. *ibid.*, 1149. — Ejus delubrum, *ibid.*, 1174. — Dianæ tres, *ibid.*, 1031. — Diana Taurica. S. Cyprian., IV, 226. — Dianæ virginitas quam suspecta. Lactant., VI, 209. — Sacrificia humana ipsi oblata apud Tauros, *ibid.*, 230. — Thoanthea cur dicta, *ibid.*, 229. — Erat inter nautarum numina, *ibid.*, VI, 237. — Trivia unde appellata, *ibid.*, VI, 354. — Nemorensis dicta et montivaga, *id*, VII, 493. — Tauricæ simulacrum Dianæ ab Oreste sublatum ubi jaceret, *ibid.*, 498. — Diana germana Apollinis, et Luna et viarum præses habetur. S. Aug. XLI, 207. — Quare virgo dicatur, *ibid.*, 207. — Dianam virtutem interpretantur pagani, *id.*, XXXIV, 1059.

Dice seu justitia, paganorum dea. Lactant. VI, 392. Eadem quæ Astræa, Themis, *ibid.*

Diespiter deus. Tertul., I, 600; Arnob., V, 924, 1087. — Ejus officium., Tert., I, 600. — Cererem matrem stuprat. Arnob., V, 1122. — Diespiter Jovis cognomen. Lactant., VI, 190.

Dii. Deorum mater Idæa. S. Cyprian., IV, 226. — Dii alii naturales, alii ab hominibus instituti. S. Aug., XLI, 183. — A Saturno originem trahunt. Tert., I, 329, 601. — A Jove, Junone et Minerva juxta Varronem, *ibid.* — Quomodo fabulæ circa deos invaluerint. Marcus Minutius Felix, III, 306. — Ipsa exæstuans est in multa deorum numina lubido vesana. S. Aug., XLI, 211. — Deos gentium quædam Dei unius magni membra dicere, sacrilegæ facetiæ, *id.*, XXXIII, 83. — Error in conficiendis diis, *id.*, XLI, 250. — Deos ex igne esse Heraclitus, ex numeris Pythagoras, ex atomis Epicurus credunt, *id.*, 181. — Ex aere Anaximenes, XLI, 236. — Ab uno Deo factos censet Plato, *id.*, XLI, 775. — Deos alios a summo Deo factos, alios ab hominibus Trismegistus dicit, *id.*, XLI, 247. — Deorum mythicum genus a poetis conflictum exploditur. Tert., I, 395 *et seqq.*, 408 *et seqq.* — Dixerunt deos esse heroas mortuos. Tert., I, 594. — Homines dii facti aut propter virtutem et præclara quædam facinora. Tert. 334. — Aut propter beneficia hominibus collata, *ibid.* — Aut res inventas, *id.*, I, 606. — Quomodo homines cum fuerint, dii sint nominati. Lact., VI, 192. — Ex hominibus qui facti. Arnob., V, 992. — Deos fieri ab hominibus dicitur cum spiritus invisibiles simulacris per artem quamdam copulantur. S. Aug., XLI, 247, 250, 251. — incredulitas causa hujus erroris, *id.*, XLI, 250. — Facilius homo desinit esse homo quam ut dii esse possint quos fecit homo, *id.*, XLI, 250. — Tempora Romæ posteriora etiamsi mortuos homines deos non instituerunt, institutos tamen ut deos colere non destiterant, *id.*, XLI, 584. — Pro arbitrio hominum facti dii. Tert., I, 544, 547, 596. — Non sine senatus consulto, *id.*, 290, 304, *et seqq.*, 344, 375, 575. — Nec sine Cæsaris voluntate, *id.* I, 429. — Ex eadem materia et dii et vasa domestica fingi solebant, *id*, I, 539. — Ex vilissima materia facti sunt. Arnob., V, 1195, 1196; et lapidibus. Arnob. V, 1190, 1191, 1192. — Quomodo dii crediti sint. Lactant., VI, 156. — De iis auctores consulendi, *id*, VI, 177. — Illorum colendorum initium, *id.*, VI, 217. — Honores divinos quomodo adepti sint, *id.*, VII, 111. — Deorum simulacra quo tempore constituta. S. Aug., XLI, 581. — Ad quid excogitata, *id.*, XLI, 198. — Deos exsistere probari non potest vel objectis quibusdam signis, miraculis, oraculis. Tert., I, 393 *et seqq.*, 408 *et seqq.* — De diis deabusque. Commodianus Afer, V, 212.

De diis philosophorum sententia. Lact., VI, 120. — Philosophi diversa de deorum natura sentiebant. S. Aug., XXXIV, 123. — Deorum duplex genus finxit Xenocrates. et triplex aliud Dionysius, Arcesilaus et Varro. Tert., I, 587, *et seqq.* — Physicum scilicet, mythicum et gentile seu plebeium, *ibid.* — Refelluntur, *ibid.* — Physici detraxerunt deos. Tert, I, 502. — Quia eos mundi elementa esse dixerunt, *id.*, I, 589. — Dii ex corruptibili materia secundum Platonem. Arnob., V, 865. — Mortales et solubiles, *ibid.*, 1163, 1164. — Dii animalia secundum Platonem. S. Aug., XLI, 241. — Plato deos masculos cœlo, feminas terræ tribuit, postea confundit, *id.*, XLI, 87. — Auctore Platone dii in cœlestibus corporibus sunt inclusi, *id.*, XLI, 794. — Magnum beneficium est diis a summo Deo factis immortalia habere corpora, *ibid.*, XLI. — Diis promisit Deus, æternam in corporibus cœlestibus permansionem, *id.*, XLI, 794. — Deos tandem esse bonos opinatus est Plato, *id.*, XLI, 126, 237. — Item alii, *ibid.*, 247, 255. — Deos bonos sanctos angelos forte vocarunt Platonici, *id.*, XLI, 275, 276. — Deos plures colendos censuerunt Platonici, *id.*, XLI, 277. — Quare deos tantum malos, seu dæmones ludorum scenicorum voluptate privarit Plato, *ibid.*, XLI, 239. — Contrariorum studiorum certamina, partes esse dæmonum, non deorum, volunt Stoici, *id.*, XLI, 262. — Opiniones Varronis de diis ambiguæ, *id.*, XLI, 208. — Popularem de diis persuasionem reprobabat, *id.*, XLI, 137. — Deos ad cœlos, deas ad terram referre frustra conatur Varro, *id.*, XLI, 218. — Diis litigia vel judicia aliena esse voluit Varro, *id.*, XLI, 557. — Deos superiores perturbationibus subjecit Porphyrius. S. Aug., XLI, 304, 305. — Et subjectos per Theurgicam asserit, *id.*, XLI, 288. — A perturbationum labe eos discrevit Apuleius, *id.*, 304. — Discreverunt Stoici, *id.*, XLI, 262, 263. — Quare, *id.*, XLI, 304. — Deos carminibus ligari posse dicebat Porphyrius, *id.*, XLI, 304, 305. — Ingenia acutissima angustias patiuntur in fabulis deorum interpretandis, *id.*, XLI, 209. — Vana quæ de diis prædicantur senserunt intelligentiores gravioresque Romani, *id.*, XLI, 136. — Hominis est quod ad naturam deorum spectat opinari, Dei scire, *id.*, XLI, 208. — Deos aliquando homines fuisse Evhemerus conscripsit, *id.*, XLI, 284. — Maro et Tullius putarunt, *id.*, XXXIII, 84. — Cicero confitetur, *id.*, XXXIV, 1056. — Leo sacerdos Ægyptius declarat et Alexandro patefecit, *id.*, XXXIV, 1056 1057; XLI, 229. — Ex hoc credibilius, *id.*, XLI, 208, 217, 253, 254.

Hominès fuisse tales deos testantur historia atque monumenta. Tert., I, 328. — Plures ex eis regnasse certum est, *id.*, I, 428. — Deorum gentile seu plebeium exploditur. Tert., I, 595 *et seq.* — Eorum figura corporea, humana, caprina, bovina, alitum aliorumque animalium. *id.*, I, 374, 574 *et seqq.*, 577. — Meri homines fuerunt. Tert., I, 328 — S. Aug., XXXVIII, 1349. — Certi certas habent tutelas, licentias, potestates. Arnob., V, 912. — Dii tutelares, *id.*, V, 970. — Præsides artium, *id.*, V, 966 *et seq.* — Nativi, *id.*, V, 754, 922. — Ex utroque sexu, *id.*, V, 944, 1286. — Natalitios habent dies, *id.*, V, 1270, 1271. — In simulacris habitant. Arnob., V, 1201. — Templis inclusi, *id.*, V, 1201. — Cœnant et potant in cœli palatiis, *id.*, V, 1068. — Cœnatum ad Æthiopas eunt, *id.*, V, 1170. — Opiparis cœnis afficiuntur, Arnob., V, 1251, 1252. — Aversionibus stomachorum laborant, *id.*, V, 1251, 1252. — Mimis gaudent, *id.*, V, 1265, 1266. — Obdormiscunt, *id.*, V, 1262. — Bella gerunt inter se, *id.*, V, 1068. — Lactant., VI, 125. — Gratiam suam habent venalem, *id.*, V, 1251. — Vendunt suas injurias, *id.*, V, 1226. — Accusant et diluunt crimina. Arnob., V, 963. — Eorum officia diversa, *id.*, V, 964, 968. — Rem rusticam tractant, *id.*, V, 968. — Omnes dii pro omnibus deorum templis. Lactant., VII, 708, 792. — Dii an sint quasi virtutes, vel membra, vel partes Jovis. S. Aug., XLI, 123. — Quidquid ad mundum partesque ejus physiologi retulerunt, ad Deum verum referri debet. S. Aug., XLI, 219. — Qui opera hominum deos putant, altius demersi sunt quam qui opera Dei, *id.*, XXXIV, 70. — Dii omnes ex una substantia secundum paganos, quamvis diversa officia, opera et potestates habeant. S. Aug., XLII, 376. — Natura sua non immortales sed voluntate Dei immortalis, *id.*, XLI, 794. — Dii a summo facti immortalia habent corpora, *id.*, XLI, 388, 390. — Diis pro anima est dæmon, pro corpore simulacrum, *id.*, XLI, 254. — Dii spiritus immundi. S. Aug., XLI, 221. — Dii gentium ex quo nominari cœperint in Scriptura, *id.*, XXXIV, 572. — Mortui aliquot vana superstitione Græcorum in deorum numerum relati, *id*, XLI, 565. — Temporibus Cæsarum nemo referebatur in deos errando, sed adulando, *id.*, XLI, 581. — Dii ab hominibus differunt, loco, æternitate, beatitudine, *id.*, XLI, 266. — Deorum distinctio secundum Labeonem, *id.*, XLI, 105. — Dii quidam cœlibes, quidam juncti matrimonio, XLI, 191. — Dii certi atque incerti, *id.*, XLI, 87.

Deorum tria genera, *id.*, XLI, 133. — Ordines tres, *id.*, XLI, 58. — Dii selecti, *id.*, XLI, 130, 193, 194. — De deorum selectione nulla ratio est, *id.*, XLI, 193. — Dii selecti unde sic appellati, *id.*, XLI, 196. — Deos selectos hunc esse mundum volunt, *id.*, XLI, 207. — Deos et bonos esse et malos quidam opinati sunt, *id.*, XLI, 255. — Deos omnes bonos beatosque credi voluit Apuleius, *id.*, XLI, 263. — Multa prætermiserunt pagani quibus divinos honores tribuere potuissent, *id.*, XLI, 127. — Dii paganorum dii mortui, XLIII, 65. — Pani hordeaceo comparati, *id.*, XXXIV, 802. — Dii aurei et dii lignei ad pretium dispares, *id.*, XXXVIII, 624. — Deorum falsorum templa, idola, luci in usus communes vel in honorem Dei veri converti, *id.*, XXXIII, 185. — Frustra in templis salubres interpretationes recitari eorum quæ antiquitus de deorum vita et moribus scripta sunt. S. Aug., XXXIII, 315. — Deorum varia nomina, *id.*, XXXIII, 84. — De Saturno et Jove quid nugati sint pagani, *id.*, XXXIV, 1056. — Dii parasiti Jovis, *id.*, XLI,

184. — Dii Manes, *id.*, XLI, 255. — Per solam religionem christianam deorum fallacia manifestari potuit. S. Aug., XLI, 221. — Dii paganorum non comparandi martyribus, *id.*, XXXVIII, 1250.

Dii innumeri. Tert., I, 942.—Unde tot deos sibi fecerint, *id.*, I, 133. — Multi esse non possunt. Lact., VII, 110. — De deorum nominibus. Firmic. Matern., XII, 1020.—Deos multos humanis conciliandos esse pagani crediderunt. S. Aug., XLI, 645.—Multitudinem qua ratione Varro invenerit, *id.*, XLI, 189. — Dii non tot fingendi quot sunt in mundo opera veri Dei, *id.*, XLI, 219. — Deum unum aliquando res plures faciunt pagani, aliquando rem unam plures deos, *ibid.*, 207. — Deorum multitudinem colebant Manichæi, *id.*, XLII, 142, 307, 308, 321.— Deorum dearumque turba immensa non requiritur cum virtus adest et felicitas, *id.*, XLI, 128, 129, 130.

Deorum et dæmonum una nominis qualitas. Tert., I, 413.—Iidem sunt dæmones. Lact., VI, 554.—Fallacissimi dæmones. S. Aug., XLI, 111.—Qui sibi effingebant deos a dæmonibus possidebantur, *id.*, XLI, 251. — Dii rarius nomine dæmonum nuncupati sunt, *id.*, XLI, 255.— Deos a dæmonibus diligenter discernit Apuleius, *id.*, XLI, 239. — Deos libentius dæmonibus misceri quam hominibus, absurdum est asserere, *id.*, XLI, 315.—Deos dæmonibus indigere nuntiis et interpretibus absurdum est, *id.*, XLI, 245. —Negotium suum agunt dæmones ut pro diis habeantur et colantur, *id.*, XLI, 42.

De cultu deorum erravit antiquitas. Tert., I, 506.—Tot et tantis ab omnibus coli non poterant, *id.*, I, 573. — Illorum religio inanis. Lact., VI, 617.—Cultus cæcitas, *id.*, VI, 625. — Cultus insanus. Marc. Minuc. Felix, III, 294, 312.—Deorum cultus institutum dæmonum. S. Aug., XLI, 179, 187.— Deorum multorum cultus fornicatio. S. Aug., XXXIV, 70; XLI, 303.—Varie se habuit, *id.*, XXXIII, 375, 375.— Mala omnia advexit, Lact., VI, 573.—Deos colere nefarium quare, *id.*, XLI, 217. — Deos ex eo quod facti sint non esse colendos ostenditur, *id.*, XLI, 251.—Gentiles minus deos timebant quam imperatores. Tert., I, 437. — Coronæ et serta illis data. Arnob., V, 1262. — De sacris deorum et eorum mysteriis. Lact., V, 230. — Illis consecratis nomina immutantur, *id.*, VI, 236. — Simulacra eorum et insignia humeris bajulantur, *id.*, VI, 241. — Eorum sacra in Italia quis instituerat, *id.*, VI, 242.—Mos eorum simulacra coronandi, *id.*, VI, 256. — Imaginum deorum fingendarum quæ ratio primo inventa sit, *id.*, VI, 258. —Forma et figura deorum ridicula. Marc. Minuc. Felix, III, 309. — Arnob., V, 1131-1135.— Dii boni quos vocant Platonici, nolunt se coli pro Deo. S. Aug., XLI, 281, 284. — Dii falsi alios coli secum non prohibent, *id.*, XXXIV, 1038. — Christianus non debet uti re aliqua in honorem deorum alienorum, licet animo contemnat, ne eos qui animum non vident, ad ea honoranda ædificet. *id.*, XXXIII, 185.—Deorum colendorum scientiam contulisse Romanis Varro vane gloriatur, *id.*, XLI, 122.—Deos malos cruentis victimis et tristibus supplicationibus, bonos ludis ac jucundis obsequiis placari Labeo existimat, *id.*, XLI, 56, 237.—Deorum placatio per ludorum obscena magis noxia hominibus quam foret eorum indignatio, *id.*, XLI, 76. — Dii quam malo animo ludos scenicos sibi exhiberi jusserint. S. Aug., XLI, 75.— Dii indigne ab honestis coluntur qui per turpes placantur. — Ex prohibitione cultus deorum, clades humano generi infligi opinabantur pagani, *id.*, XLI, 29. — Contra id quod sapiebat, deorum cultum admisit Porphyrius, *id.*, XLI, 303, 304. — Diis bonis et malis sacrificandum dixit Porphyrius; Plato solis bonis, *id.*, XLI, 237.

Falsos esse deos ostenditur. Tert., I, 349 *et seq.* — Teste gentilium conscientia, *id.*, I, 328. — Quia neque a seipsis, neque ab aliis divinitatem accipere potuerunt, *id.*, I, 333.—Publica dæmonum a Christianis adjuratorum confessione, *id.*, I, 413 *et seq.*, 417.—Falsos esse rursum demonstratur ex corporea eorum figura, humana, caprina, bovina, leonina, alitum, aliorumque animalium. Tert., I, 374, 374 *et seqq.*, 377.—Dii profani. S. Cyprian., IV, 253. — Deos non esse quos colit vulgus, *id.*, IV, 125. —Veri non desiderant sacrificia. Arnob., V, 1219. — Veri ab affectibus liberi, *id.*, V, 1163, 1222, 1223. — Veri non irascuntur, *id.*, V, 745, 1077, 1226.—Christianis sunt irati et inimici, *id.*, V, 745-748, 750-751. — Quod dii esse non possunt diversi sexus. Lact., VI, 201.

Patris nomine nemo deorum vocari potest. Lact., VI, 453, 458. — Diis se genitos ut homines mentiantur utile esse Varro dixit. S Aug., XLI, 81.—Non multis opus est ad mundi regimen. Lact, VI, 122.

Non benefaciunt nisi thus accipiant et salsas fruges. Arnob., V, 970.—De eorum beneficiis in homines collatis. Lact, VI, 269.—Donis pretiosis frustra excoluntur. Lact., VI, 270.—Non cultu deorum Romanum imperium crevit. Marc. Minuc. Felix, III, 315. — Dii minime curarunt ne mala morum cultoribus suis acciderent. S. Aug., XLI, 49, 60, 74, 79. — Nulla unquam cultoribus suis præcepta probitatis dederunt, *id.*, XLI, 49, 51. — Nulla unquam præcepta contra luxum et avaritiam dedere Romanis. S. Aug., XLI, 64, 69. — Deorum destructioni causam miseriarum suarum frustra imputant Romani, *id.*, XLI, 101.—Romanum imperium constituisse, auxisse, conservasse dii non possunt dici, quare, *id.*, XLI, 119, 135. — Nec Romano imperio pacem præstitisse, *id.*, XLI, 84, 85. — Dii frustra coluntur propter commoda hujus temporalis vitæ, *id.*, XLI, 173, 174, 316. — Propter vitam æternam, *id.*, XLI, 175, 183, 187, 193, 256. — Hæc fateri pagani coguntur, *id.*, XLI, 29.—Et exemplis ostenditur, *id.*, XLI, 29. — Varietates rerum temporalium non ex favore aut indignatione deorum pendent, *id.*, XLI, 70. — Deos aut superfluo coli aut injustos esse infertur, *id.*, XLI, 70. — Mala carnalia a suis cultoribus non averterunt, *id.*, XLI, 79. — Cultoribus suis decipiendo et fallendo nocuerunt, nedum eos adjuverunt, *id.*, XLI, 113. — Deorum nullum auxilium in regna in quibus coluntur, *id.*, XLI, 117. — Aut in urbes sibi commissas, *ibid.*— Absurdum est petere ab uno deo quod subalterius tutela est, *id.*, XLI, 175, 176. — Deorum templa asyla male tuta confugientibus ad illa, *id.*, XLI, 15, 17, 18.

Deorum misera conditio. Arnob., V, 1112.— Ærumnæ. Lact., VI, 206. — Tristes exitus, fata et funera. Marc. Minuc. Felix, III, 299.—Eorum servitutes, vincula, prælia, vulnera. Tert., I, 351, 575.—Gentiles quos timebant deos destruebant, quos vindicabant, illudebant, *id.*, I, 344. — Et quidem in templis eorum, *id.*, I, 363.—Dii injurias suas potius ulciscì quam adulationes remunerare debebant, *id.*, I, 431.—Romanos imperatores similes sibi fieri ridebant, *id.*, I, 347. — Deos clausos ne pereant tutela custodit. S. Cyprian., IV, 221. — Turpe est eos colere quos ipse defendas. S. Cyprian., IV, 221. — Corripiuntur morbis. Arnob., V, 964.—Fata incusant crudelia. Arnob., V, 1068, 1069.—Nesciunt imminentia, *id.*, V, 964.—Sitim sentiunt, *id.*, V, 1258.— Defendere se non possunt, *id.*, V, 741.— Servitutem serviunt hominibus, *id.*, V, 1050, 1054. — Sordes aquis abluunt. Arnob., V, 1262. — Sua habebant velamenta et amicula. Lact., VI, 270.— Iis ipsis a quibus violati erant nihil nocere potuerunt. Lact., VI, 273. — Deorum templa eversa et simulacra fracta Carthagine. S. Aug., XLI, 620. — Alexandria deos suos perdidit, *id.*, XXXVIII, 624.

Dii ne homines quidem probi. Lact., VI, 216.—Illorum fœditatem designant litteræ et actus histrionum. Tert., I, 358.—Eorum scelera et facta turpissima in cavea, theatris, scena, comœdiis et tragœdiis repræsentata, *id.*, I, 353 *et seq.*, 358 *et seq.*, 573 *et seq.*—Deorum totum artificium est contumeliosum et impium, *id.*, I, 339. — Minus gaudent, Arnob., V, 1265, 1266. Sponsas et uxores habent, *id.*, V, 1040. — Turpibus rebus indulgent, *id.*, V, 1265, 1266.— Eorum propudiosi cum viris et feminis concubitus, *id.*, V, 1068.—Amatores puerorum sunt. Arnob., V, 1058, 1059. — De flagitiis illorum qui colunt eos. Lact., VI, 575. — Quod boni et justi esse non possint. Lact., VI, 583. — De eorum crudelitate in Christianos, *id.*, VI, 584. — Merito a prophetis bestiæ nominati, *ibid.* — De illorum insitia, furoribus, *id.*, VI, 611. — Narratio de deorum facinoribus. Firmic. Matern., XII, 1006.—Deorum discordia. S. Aug., XLI, 188.—Dii selecti nobilitate criminum, non dignitate virtutum, *id.*, XLI, 221. — Dii selecti magis ad injurias quam ad honores, *id.*, XLI, 197. — Dii selecti magis innotuere propter opprobria quam cæteri, *id.*, XLI, 217. — Deorum selectorum vix ullus qui non infametur, *id.*, XLI, 198. — Dii inde convincuntur obsceni quod ludos obscœnos sibi exhiberi jusserunt, *id.*, XLI, 53. — Et hinc indigni honore divino videri debebant Romanis, *id.*, XLI, 57, 58.—Fabulosa crimina in deorum obsequium per ludos turpiter agebantur, *id.*, XLI, 582. — Deorum probra quæ etiam in theatris spectanda proponuntur, *id.*, XXXIII, 533. — Dii falsi malis moribus cultorum suorum delectantur, *id.*, XXXVIII, 1025. — Dii inde convincuntur falsi quod criminibus suis seu veris, seu falsis delectantur, *id.*, XLI, 78, 111. — Leges ad instituendos bonos aut corrigendos malos mores non exspectandæ a diis qui flagitia semina nda et augenda curarunt. S. Aug. XLI, 59, 74. — Deos adfuisse cupiditatibus implendis et non præfuisse refrenandis ostenditur, *id.*, XLI, 70. — Dii scelerum spectatores et fautores, *id.*, XLI, 92. — Auctores se vitæ scelestæ immundæque testantur, *id.*, XLI, 74. — Dii auctores doctoresque peccatorum, non ultores, *id.*, XLI, 81.— Dii non probandi in eo quod crimina in quibusdam punirent, in aliis non ulciscerentur, *id.*, XLI, 82.—Dii velut divinam præbent auctoritatem ad perpetranda crimina dum ludos scenicos exigunt, *id.*, XLI, 111. — Deorum falsorum

imitatione nequissimos homines fieri pejores vel ex ipsis gentilibus evincitur, *id.*, XXXIII, 315.—Deorum exempla magis movent quam philosophorum præcepta, *id.*, XLI, 52, 53. — Deorum officia scurrilitati mimicæ magis quam divinæ consonant dignitati, *id.*, XLI, 187.

Dii topici. Deorum topicorum infinitus numerus. Tert., I, 645.—Nuptiis et liberis procreandis præesse fingebantur. Tert., I, 600.— Unicuique provinciæ ac civitati suus deus erat, *id.*, I, 418, 596. — Quam falso dicti provinciarum et civitatum custodes et tutelares, *id.*, 424 *et seq.*, 607. — Nemini regna dederunt, *id.*, I, 433 *et seq.*; nec dare potuerunt, *ibid.*; nec regna, nec templa sua, nec seipsos tueri, *id.*, I, 438 *et seq.*; nec ulli salutem conferre, *ibid.* Passi sunt patriam suam everti, *id.*, I, 426.—Dii provinciales quinam. Lact, VI, 194, 195. — Montium dii quinam, *id.*, VII, 403 *et seq.*, 493 *et seq.*

Dii publici qui essent. Tert., I, 598.—Venales sub hasta et adnotatione quæstoris, *id.*, I, 345 *et seqq.* — Deorum majestas quæstuaria facta, quomodo, *ia.*, I, 346. — Diis incestis aræ prostitutæ apud Romanos, *id.*, II, 255. —Dii peculiares et domestici, *id.*, I, 344.—Pro cujusque arbitrio venditi, *id.*, 344, 347.; et oppignorati, vel immutati, *ibid.* — Quo magis sancti et vetusti, eo magis tributarii, *id.*, I, 346. — Dii selecti et ejecti, *id.*, I, 344, 596.; adoptati, *id.*, I, 596.—Mendicantes, *id.*, I, 494.— Quibus non sufficiebant Christiani, *ibid.* — Alii alios deos colebant, *id.*, I, 344. — Quo habitu et insignibus dii honorati, *id.*, I, 347, 360 *et seqq.* 547. — Ignominioso capite, *id.*, I, 360. — Deo patiens quis ab ethnicis dictus, *id.*, 413.

Dii gentiles romani qui. Tert., I, 597. — Exploduntur, *ibid.* — In certos, dubios et electos a Varrone perperam divisi, *ibid.*—In communes et proprios paulo melius dividi poterant, sed id refellitur, *ibid.* — Eorum dii peculiares, I, 419 *et seqq.*, 606.—Peregrini, I, 423 *et seqq.*—Falsum est ad eorum cultum fundatum aut propagatum fuisse Romanorum imperium, *id.*, I, 422.—Patriam suam Romanis vastandam dederunt, *id.*, 424 *et seqq.*—Eos contempserunt Judæi, *id.*, I, 432 —Dii vernaculi Romanorum. S. Cyprian, IV, 226.—De diis Romanorum propriis. Lact., VI, 216.—Dii Romanorum. Marc. Minuc. Felix, III, 250. — Deos sine simulacro plus annos centum et septuaginta coluerunt Romani S. Aug., XLI, 138.—Deos castius sine simulacris Romanos coluisse docuit Varro, *id.*, XLI, 198.

Dii ignoti. Diis ignotis aræ prostitutæ apud Athenienses. Tert., II, 255; incertis apud Romanos. *ibid.* — Dii ignoti. Arnob., V, 929, 930. — Læsi. *id.*, V, 1011. 1246. — Magni. *id.*, V, 738, 739. — Minores. *id.*, V, 815. — Consentes et complices Jovis con iliarii. *id.*, V. 994-995. — Lucrii. *id.*, V, 1018.—Conserentes. *id.*, V, 1116, 1117. — Syri. Arnob., V, 758-763. — Dii populares. Lact., VI, 134. — Dii majorum gentium. Lact., VI. 199

Supra innumeros deos alium sublimiorem constituebant Tert., I, 332. — Deos fingere humana mediocritas novit facilius quam Deum verum sectari. *id.* II, 266.

Diomedes, deus factus a Græcis. S. Aug., XLI, 573, 576. — Diomedes volucres Græcigenis blandiuntur,, alienigenas persequuntur. *id.*, XLI, 576.—Diomedearum volucrum transformatio. *id.*, XLI, 576. — Diomedea insula. *id.*, XLI, 573.

Dionysia. (Mysteria). Tert., I, 474. — A Liberio apud Græcos instituta. *id.*, I, 643.

Dionysii. quinque. Arnob., V, 1031.

Dionysius Junior, illusor simulacrorum. Arnob., V, 1205.—Æsculapium barba aurea amplissima spoliat. *ibid.*

Dis seu Pluto, deducens gladiatorum exsequias in cavea repræsentatus. Tert., I, 576. — Dis idem quod Græce Πλούτων. Lact., VI, 900.

Discordia dea. S. Aug., XLI, 105.— Bellum Trojanum excitavit. *id.*, XLI, 105. — Discordiæ deæ. Arnob., V, 972.

Dispater, Pluto ita appellatur, Lact., VI, 190, 900. — S. Aug., XLI, 122, 207, 213, 218.

Divi lapides quinam dicti. Lact., VII, 495.

Divinitas, pro deo usurpata. Lact., VII, 268, 431 828, 829.

Dodonæus Jupiter. Arnob., V, 1209.

Domiduca dea. Tert., I, 600.

Domiducus deus. S. Aug., XLI, 188.

Domitius deus. S. Aug., XLI, 188.

Dusares, seu Diasares, Disares, deus Arabum. Tert., I, 419, 596.

Dusii, dæmones quidam, sic a Gallis nuncupati. S. Aug., XLI, 468.

E

Edea, dea. Tert., I, 600.

Educa, sive Edulica dea S. Aug., XLI, 122, 140.

Edulia Dea. V. Eluda.

Egeria dea. Simulati Numæ cum ea congressus. Lact., VI, 243. — Unde dicta, *ibid.* — Egeria Nympha. Arnob., V, 1081.

Elagabalus, deus sub montis specie cultus. Lact., VII, 404. — Unde dictus. *ibid.* — Quale illius simulacrum, *ibid.*

Elementa pro Deo habet physica superstitio. Tert., II. 477.

Eleusina sacra. Tert., II, 313, 539; S. Aug., XLI, 210. — Illa declarare nefas. *id.*, I, 309. — Eleusinæ Cereris conceptum. Arnob., V, 1174. — Eleusina sacra unde cognominata et quo ritu celebrata. Lact., V, 237. — Erythræa sibylla *id.*, VI. 145.

Eluda dea. Tertul., I, 600.

Elysii campi. Tert., I, 520; II, 444.

Endymion amatus a Luna. Arnob., V, 1059.

Epona dea. Tert., I, 365, 577.

Epulæ dearum. Arnob., V. 1263.

Erichtonius, Minervæ et Vulcani filius, portentum dæmonicum, imo diabolus ipse, non coluber. Tert., II, 24.

Erigona, falsa dea. Tert, I, 606. — Inter sidera delineata. Tert., II, 142.

Eudæmones. S. Aug., XLI, 256. Eudæmones non possunt esse medii deos inter et homines. *id.*, XLI, 266.

Euphorbus, in Pythagoram mutatus. Tert., II, 698, 708, 796. — Euphorbi clypeus olim Delphis consecratus, *id.*, II, 698.

Europa. Arnob., V, 1265. — Stuprata a Jove. *id.*, V. 1126. — An sit rapta a Jove in taurum mutato. Lactant., VI, 170.

Evius (Bacchus). Arnob., V, 1142.

F

Fabius, pullus Jovis. Arnob., V, 1058.

Fabulæ antiquitatis, circa deos. Marc. Minuc. Felix, III, 297. —Fabulæ Jovis et Numæ. Arnob., V, 1081 *et seqq*; 1084 *et seqq.*

Farmus, deus. Tert., I, 600.

Fatua dea. Arnob., V, 751. — Fauni uxor bona dea appellata, *id.*, V, 759. 1116. — Virgis cæsa ob meri potum. *ibid.* — Fatua Fauna, quæ fuerit. Lactant., VI, 245. — Quare sic dicta, *ibid.*, et 909. — Ejus pudicitia. *id.*, VI, 245. — Eadem cum bona dea, *ibid.* — Vini amphora in sacris ejus posita, *id.*, VI, 246. — Nulli vero templum ejus ingredi licuit, *id.*, VI, 245, 415. — De ejus mysteriis, *ibid.*

Fatum, quid sit. Marcus. Minuc. Felix, III, 350. S. Isidor. Hispal, LXXXII, 323. — Tria fata. S. Cyprian. IV, 29.— Fata immutabilia. Arnob., V. 1231 — Fata omnia fiunt, *id.*, V, 1230, 1231. — Fatum diis potentius, *id.*, V, 1230, 1231. — Fatum idem quod Parcæ. Lactant., VI, 168. — Huic dii omnes parent, *ibid.* — Fati vox varie usurpata, *id.*, VI, 336.

Fauna dea, ubinam culta. Lact., VI, 218.— Cujus sortum fuerit, *ibid.*— Non est eadem cum Flora, *ibid.*

Faunus deus. Arnob., V, 750, 751, 1082. — S. Isidor. LXXXII, 314, 323. — Quis fuerit. Lact., V, 194, 244. — Faunus, Pici filius. Tert, I. 599. — Secundus rex Laurentium. S. Aug., XLI, 575. — In deos relatus, *id*, XLI, 273. — Quandò vixerit. Lactant., VI, 194, 247. — Ubinam cultus, *id*, VI, 194. — Ineptiarum religionum in Latio institutor, *id.*, VI, 244. —Fauni incubi. S. Aug., XLI, 468.

Febris, quasi dea culta. Lact., VI, 222. — Quid sit juxta Galenum, *id.*, VI. 775. — Romanarum dea. S. Aug., XXXIII, 84; XXXVII, 1396; XLI, 59-88, 125. — Febri et Pallori fana fecerunt Romani, *id.*, XXXIV, 1053; XLI, 105.

Februtis dea. Arnob., V, 979.

Feles coluntur ab Ægyptiis. Lact., VI, 622. — Mortuæ quomodo lugebantur, *id.*, VI, *ibid.*

Felicitas, dea. S. Aug., XLI, 126. — Ædem primus Felicitati constituit Lucullus, *id*, XLI, 129.— Felicitas, si dea est, ipsa una coli debuit, *id.*, XLI, 129, 131. — Erraverunt Romani qui tam sero Felicitatem ut deam coluerunt, *id.*, XLI, 129, 130. — Felicitas potior regno, *id.*, XLI, 120. — Felicitas non dea, sed munus Dei, *id.*, XLI, 131, 140, 193. — Felicitas non est colenda, sed Deus, *id.*, XLI, 131.

Fenonia dea, S. Aug., XLI, 129.

Feretrius Jupiter. Feretrio Jovi Romulus ludos instituit. Tert., I, 637.

Fides dea credita est, templumque habuit et altare. S. Aug., XLI, 127.

Flamen dialis. Arnob., V. 786, 1072, 1277.

Flora meretrix curat ut arva florescant. Arnob., V,

967, 968. — Divinis honoribus a Romanis affecta. Lact., VI, 218. — Antiquus hujus cultus apud eos, *ibid.*, — De variis ejus nominibus. *ibid.*, — Flora mater. S. Aug., XXXIII. 1068. — Dea quæ præsidet frumentis florentibus, *id*, XLI, 118. — Floræ ludi scenici quam obscœni, *id.*, XXXIII, 315; XXXIV, 1068; XLI, 76.

Florales ludi. Tertul. I, 638.

Floralia, qua occasione instituta. Lact., VI, 218. — Qua lascivia celebrarentur *id.*, VI, 219, 905. — Quonam die et ubinam fierent, *ibid.* — Unde dicta, *id.*, VII, 218. — Non fuerunt eadem cum festis Majumæ, *id.*, VI, 219, 905.

Fluviona dea. Tert., I, 600.

Foculus, in sacris gentilium. Tert., I, 324.

Fontus deus. Arnob, V, 976.

Forculus deus a foribus. Tert., I, 680; II, 97, 142. — Foribus præfectus. S. Aug., XLI, 119, 184.

Fornax pro dea culta. Lactant., VI, 226. — Ab ea fornaculia dicta, *ibid.*

Fortuna dea barbata. Tert., I, 601. — Fortuna barbata quæ adultos barba induit. S, Aug., XLI, 122.

Fortuna (dea), muliebris. Fortunæ muliebri deæ coronam non imponebat nisi univira. Tert., II, 952. — Fortuna virginalis. Arnob., V, 920. — Cum cornu, pomis, licis et frugibus autumnalibus, *id.*, V, 1214. — Fortunæ reciprocæ varietas, *id.*, V, 966, *et seqq.* — Fortuna equestris. Lact., VI, 290. — Illa ut dea culta, *id.*, VI, 437. — Gravibus accusationibus proscissa. *ibid.* — Per se nihil est, *id.*, VI, 440. — Fortuna mascula et muliebris culta, *ibid.* — Ejusdem cum natura differentia, *id.*, VI., 441. — Illius simulacra. *id.*, VI, 442. — Injustæ gentilium in eam declamationes, *id.*, VI, 442, 582. — Fortuna dea a fortuitis quibus præest nomen habet. S. Aug., XLI, 122. 126. — Fortuna non est numen aliquod, *id.*, XXXIV, 571. — Immerito ut dea colitur, *id.*, XLI, 126. — Qua ratione putatur dea cum mala esse possit, *id.*, XLI, 126. — Cæca pingebatur, *id.*, XXXII, 1273. — Quare, *id.*, XLII, 574. — Fortuna temere sua cuique dona confert, *id.*, XLI, 197. — Fortunæ bona verissimi sapientes, quos solos fas est beatos vocari, nec timeri voluerunt, nec cupi, *id.*, XXXIII, 65. — Fortunæ muliebris simulacrum astutia dæmonum locutum, *id.*, XLI, 126.

Frutesea dea. S. Aug., XLI, 128.

Fulgora dea, vidua. S. Aug, XLI, 191.

Fulmen. De fulmine ipsius Jovis. Commodian. Afer, V, 205.

Furiæ deæ. Arnob., V. 972. — S. Isidor. Hisp., LXXXII, 524. — A poetis decantatæ. Lactant., VI, 704.

G

Galli Hesum et Teutatem humano cruore placabant, Lact., VI, 230. — Sacra illa quando sublata, *ibid.* — Metempsychosis opinionem amplexi sunt, *ibid.* VI, 405. — Galli Cybeles sacerdotes, *id.*, VI, 206. — Eorum ritus. *ibid.*

Ganymedes. Tert, I, 600, 606. — Arnob, V, 1265. — A Jove raptus. Arnob. V, 1158; Lact., VI, 170. — De fabula illius quinam auctores consulendi, *id.*, VI, 896. — Raptus dicitur propter animi pulchritudinem, *ibid.*

Genius imperatoris. Tert. I, 447. — Genius Jovialis. Arnob., V. 1002. — Genius loci *id*, V, 781. — Genius deus a generando dictus. S. Aug., XLI, 205; — Isidor. LXXXII, 323.

Genii culti ab ethnicis. Lactant, VI, 333. — Unde appellati, *ibid.* — Merum his profundi solitum. *id.*, VI, 333, 938. — Genii civitatum. Arnob., V, 781. — Genii maritorum invocati in nuptiis, *id.*, V, 919.

Gnidia Venus. Arnob., V, 1191, 1206.

Græcorum philosophorum dii. Tert. II, 260

Grundules (Lares), Arnob., V, 750.

H

Hammon deus cum cornibus formatur arietinis. Arnob., V, 1188.

Harmonia, Veneris filia. Lactant., VI. 207.

Harpocrates cum suo Cynocephalo. Tert., I, 305. — Expulsus ex curia deorum, eversæ ejus aræ et statuæ ac postea restitutæ, *id*, I, 305, 573.

Haruspices. Magorum fratres. Arnob., V. 1024. — Haruspices quinam dicerentur. Lact., VII, 672. — Ab auguribus prorsus differebant, *id.*, VII, 673.

Hasta pro Marte culta a Romanis. Lactant., VII, 499. — Hastæ olim pro diis cultæ *ibid.*

Hecate. Arnob., V, 926. — Hecate Christum laudabat. S. Aug., XLI, 652.

Hector. S. Aug., XLII, 585.

Helena Græcorum. Lactant., VI, 162; S. Aug., XXXIII, 137, 257. — Uxor Menelai adulterio corrupta a Paride, *id.*, XLI, 41. — Diis impulsoribus rapta Arnob., V, 728. — Helenam suam Tyriam Simon Magus de lupanari eruit. Tert., II, 708. — Eamdem esse dicebat cum Helena Priamo exitiosissima, *ibid.*

Helenes meretrix quædam quam Minervam credi volebat Simon Magus. S. Aug., XLII, 25.

Hercules. Commodian. Afer., V, 212. — S. Aug, XXXVIII, 164, 1249, 1250; XLI, 639. — Quo tempore vixerit. Lact., VI, 159; S. Aug., XLI, 565. — Novem noctium concubitu progeneratus. Arnob., V, 1057. — Ejus stupra et libidines Lact., VI, 156. — Una nocte quinquaginta filias Theslii depudicavit. Arnob., V, 1057. — Herculis scortum Laurentia. S. Aug., XLI, 145. — Sordidi amoris causa apud Omphalen servit. Arnob., V, 1051; Lact., VI, 159. — Hercules in Omphale et Omphales in Hercule prostituebatur. Tert. I, 605; II, 1041. — Quod nihil mirificum gesserit. Lact., VI, 157. — Quandonam Trojam expugnaverit, *id.*, VI, 159. — Viribus corporis non meruit immortalitatem, *id.*, 210. — Hercules nunc populum capite præfert, nunc oleastrum, etc. Tertul., II, 85. — Ad inferos descendisse fingebatur, *id.*, I, 605. — Ob amissum puerum deseruit Argonautarum militiam, *id.*, I, 605. — Quare honores divini ei delati. S. Aug., XLI, 565. — Unde præcipua illius commendatio. Lact., VII, 45. — Herculem inter semideos Labeo numerat. S. Aug. XLI, 58, 59. — Dictus deus fortitudinis. *id.* XXXVIII, 166. — Sanctus. Arnob., V, 1057. — Magnus. *id.*, V, 770. — Furum domitor, *id.* V, 764. — Deus a Philocteta non est creditus. Lact., VI, 160. — Uxoris suæ lascivæ circumventus venenis, se vivum combussit. Tert., I, 605; Arnob., V, 779; S. Aug., XLI, 569. — In OEta monte crematur. Tert., I, 355; S. Cyprian., IV, 225; Arnob., V., 761, 1054; S. Aug., XLI, 569. — Herculis sacra apud Lindum celebrata. Lactant., VI, 238. — Herculis idolum cum suo titulo. S. Aug., XXXVIII, 164. — Cum barba deaurata apud Carthaginem, quæ ibidem rasa est, *id.*, XXXVIII, 166. Hercules Romæ sublatus, *id.*, XXXVIII, 166. — Junonis et Herculis spiritus inter se divisi, *id.*, XXXVIII, 447. — Herculea auxilia Cynicorum, *id.*, XXXII. 943. — Vivus ardens in scena repræsentatus. Tert., I, 576. — A Diogene irrisus. *id.*, I, 576. — Hercules plures fuisse historia dicuntur. S. Aug., XLI, 569. — Hercules tres famelici. Tert., I, 358. — Tres irrisi, *ibid.* — Ter bini. Arnob., V, 1031. — Hercules Alexicacus. Lact., VI., 559, 560. — OEtæus. Arnob., V, 1054 — Thebanus, *id.*, V, 760, 1043. — Herculis Syri seu Tyrii duodecim ingentia facta. S. Aug., XLI, 569. — Tyrius in Hispania sepultus. Arnob., V, 760, 761

Herculea posteritas. Tert., II, 1035.

Hermoniæ in Macedonia oraculum. Tert., II, 730.

Heroes ut dii colebantur. Marc. Minuc. Felix., III, 297, 299, 333. — Atqui tamen deus neque ortum neque exitum habet. *id.*, III, 309.

Herta. Eo nomine terra pro Deo culta a Germanis. Lact., VI, 281.

Hesiodi Pandora. Tertull, II, 84, 562.

Hesperidum aurea mala. Arnob., V, 1122

Hessus, Gallorum deus, humano sanguine placatur. Lact., VI, 230. — Idem fuit atque Mars., VI, 229

Hierophantes. Tertul., I. 313; II, 260.

Hippo seu Hippona et Epona ab ethnicis colebatur Tert., I, 365, 577.

Hippocoontis liberi Herculem sanciant. Arnob., V, 1035.

Hippocrates. S. Cyprian., IV, 156.

Hircus ab Ægyptiis cultus. Lact., VI, 787.

Honor deus. S. Aug, XLI, 128. — Honor domina vocatus, quamvis generis masculini. Lact., VII, 572. — Instar deæ interdum effectus, *ibid.* — Honor et virtus pro diis. Arnob., V. 1095.

Horon, Æon Valentinianorum. Tert., II, 565, 577.

Hostiæ diversæ diversorum deorum. Arnob., V, 1240, 1241. Superiorum albæ, inferiorum fulvæ. *id.*, V, 1241, 1242.

Hostilina dea præfecta segetibus cum novis aristis æquantur. S. Aug, XLI, 118.

Hostilius Pavorem deum invenit. Tert., II, 266. — Pavorem et Pallorem. S Cyprian., IV. 226.

Hydra ab Hercule superata. Tert., II, 1042. — Illius sanguinis usus, *ibid.*

Hymenæus. S. Aug., XLII, 575.

I

Ibis, dea Ægyptiorum. Tert. II, 302; Lact., VI, 786.

Icarii lignum indolatum venerantur pro Diana. Arnob., V, 1186.

Icarus. Icari fabula S. Aug., XLI, 571.

Idæa, mater deorum. S. Cyprian., IV, 226

Indolatria ludorum omnium mater. S. Cyprian., IV,

740. — Idololatriæ origo. Lact. VI, 155, 247. — De ea Lactantius quid senserit, VI, 528. — Inter gentes quomodo transfusa sit. Lact , VI, 449. — S. Isidor. Hispal., LXXXII, 315.

Idolum aliquandiu retro non erat. Tert., I, 664. — Idoli nomen unde, *id.*, I, 665. — Idolorum mortuorum nomina nihil sunt, sicut nec ipsa simulacra eorum, *id.*, I, 643. — Idolum tam fieri quam coli prohibet Deus, *id.*, I, 665. — Nihil eo immundius, *id.*, II, 90.

Idola non sunt dii. S. Cyprian., IV, 262. — Idola quæ gentiles deos putant. IV, 121. — In idolis mortuorum dæmonia consistunt, Tert., I, 645. — Totum sæculum idolis repleverant Satanas et angeli ejus, *id.*, I, 640. — Idola colentes similes idolis, quare S. Aug., XXXVII, 1754. — Merito homo deficit ab illo qui eum fecit, cum sibi præficit ipse quod fecit, *id.*, XLI, 249. — Idololatræ quinam dicuntur, *id.*, XLII, 827. — Idololatrarum falsa physiologia rejicitur. *id.*, XLI, 217. — Idololatriæ principium, *id.*, XLI, 685; XLII, 221, 224. — Idololatria ex superbia, *id.*, XXXVIII, 1022; — Ex vanitate, *id* , XLIV, 212. — Idololatria in Ægypto instituta multiplicior multoque ignominiosior. S. Aug., XLIII, 597. — Nulla major, nulla superstitiosior, *id.*, XXXVIII, 1022. — Ægyptiorum figmentis mundus perfusus, *id.*, XXXVIII, 1022. — Idololatria, grande malum, *id.*, XXXIV, 743; XLII, 540. — Idololatriæ peccata etiam supplicia sunt, *id.*, XXXVIII, 1022. — Idolorum cultores quam insani, *id.*, XXXVII, 1757, 1957; XXXVIII, 777. — Idololatræ urgentur, *id.*, XXXIV, 1061. — Apostolorum contra idololatriam doctrina vindicatur ex prophetis, *id.*, XXXIV, 1066. — Idololatria non potest defendi, *id.*, XLI, 221, 222. — Frustra dicunt a se non simulacra, sed quod simulacris significatur coli, S. Aug., XXXVIII, 1023. — Idololatrarum excusationes refelluntur, *id.*, XXXVII, 1244, 1245, 1246; XLIII, 587. — Idololatria aut punita aut coercita apud Judæos, *id.*, XLII, 290. — Idolorum cultus vetitus et eorum templa clausa per imperatorum leges, *id.*, XXXVII, 1788, 1789. — Eversis idolis non exinde Romanorum cladem accidisse, *id.*, XXXVIII, 625, 624. — Idololatria destructa contrariis causis quibus fuit instituta, *id.*, XLI, 250. Idololatriæ species variæ, *id.*, XXXIV, 152. — Idola cordium, *id.*, XL, 643 — Si faber idolo sicut figuram ita et cor daret, ab idolo ipso adoraretur, *id.*, XXXVIII, 777. — Idololatria quam in corde nostro ex consuetudine visibilium constituere conatur humanæ cogitationis infirmitas, *id.*, XXXIII, 798.

Ignis Vestæ perpetuus. Arnob., V, 918, 919. — Ignis cultus apud Persas, Firmic. Matern., XII, 992.

Ilia seu Rhea mater Romuli. S. Aug., XLI, 578. — Iliam de Marte concepisse geminos volunt, *id.*, XLI, 578.

Ilium eversum a Fimbria. S. Aug., XLI, 83. — A Græcis, *id* , XLI, 91. — Ilii excidium dii patrii non impedierunt, *id.*, XLI, 83.

Indigetes dii. Arnob., V, 759, 805.

Infanticidium et abortus apud paganos. Marc. Minuc. Felix. III, 333.

Inferi, juxta Philosophos. Lact., VI, 661.

Ino. Tert., II, 953. — Ino est Leucothea et Matuta. Lactant., VI, 236 — Ino uxor Athamantis in deorum numerum relata. S. Aug., XLI, 572.

Intercidona dea. S. Aug., XLI, 188.

Invictus. Commod. et Afer, V, 410.

Io seu Ia in violam versa. Arnob., V, 1096, 1112. — Io, filia Inachi, an a Jove in bovem sit mutata. Lactant., VI, 171.

Iphigenia. Arnob., V, 1149. — Iphigeniæ regis Agamemnonis filiæ transformatio quomodo facta. S. Aug., XLI, 575. Ἵππιος Neptunus appellatus. Tert , I, 641.

Isis prima repertas spicas capite circumtulit. Tert., II, 86. — Isidis linteata, *id.*, I, 612. — Isis ex curia deorum ejecta et restituta, *id.*, I, 305, 573. — Isis furva filium perditum luget. Arnob., V, 761. — Ejus cultus, *id.*, V, 929. — Isis, ejus sacra apud Ægyptios. Lact., VI, 235, 907, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 314, 323. — Nominis illius etymologia. Lactant., VI, 235. — Unde cornua ipsi attributa, *ibid.* — Eadem cum Cerere Græcorum, *ibid.* — Ejus sacerdotes totum corpus radebant, *ibid.* — Isis, seu Io Inachi filia. S. Aug., XLI, 597. — Uxor Osiridis, *id.*, XLI, 254, 256. — Tradidit litteras Ægyptiis, *id* , XLI, 597, 598, 599. — Isim mortuam tanquam deam magnam colendam putaverunt, *id.*, XLI, 565, 599. — Isim fuisse hominem dicere vetitum erat sub capitali sententia, *id.*, XLI, 564. — Isis irata multis obest. propitia favet multis, *id.*, XLI, 254.

Istrmica sacra a Neptuno instituta. Tert., I, 644.

J

Janus a Janua. Tertul., I, 685; II, 97. — S. Isid , LXXXII, 318. — An idem ac Noe. Lactant., VI, 188. — Janus bifrons. Tertull., I, 436; Arnob., V, 1213. — Cur bifrons fingitur. Lact., VI, 188; S. Aug., XLI, 200. — Et quadrifrons, *id.*, XLI, 201. — Janus pater appellatus sol, mundus, annus. Arnob., V, 976. — Cœlo atque Hecate procreatus. Arnob., V, 976. — Janiculi oppidi conditor, *id.*, V, 769, 976. — Janus cæteris diis selectis est innocentior. S. Aug., XLI, 198. — Non recte distinguitur a deo Termino, *id.*, XLI, 200; et a Jove, *id.*, XLI, 263. — Cur Jovi præponatur, *id.*, XLI, 201. — Ad Janum pertinent rerum initia, *id.*, XLI, 200. — Janus est mundus, *id.*, XLI, 200, 203. — Janus vel Janes, ut Salii volunt, rex Italiæ Saturnum recipit. Tert., I, 330; S. Cyprian , IV, 225. — In Italia primus regnavit. Arnob., V, 976; — ejus dentata clavis, *id.*, V, 1213. — Jani portæ in bello apertæ, in pace clausæ erant S. Aug., XLI, 84.

Jasus filius Triopæ regis Argivorum, relatus in deorum numerum. S. Aug., XLI, 565.

Juba inter deos a Mauris relatus et ab iis cultus. Lactant., VI, 194. — S. Isidor. Hisp , LXXXII, 314.

Jumenta ethnici adorabant. Tert., I, 365.

Juno. Arnob., V, 924; S. Aug., XXXII, 673; XXXVIII, 1250; S. Isidor. Hisp., LXXXII, 314, 321. — Juno in Samo nata, educata et Jovi nupta. Tert., I, 427. — Quare Juno soror simul et conjux Jovis dicatur. S. Aug., XLI, 119. — Itemque mater Jovis, *id.*, XLI, 120. — Soranus Junonem nihil aliud esse quam ipsum Jovem dixit, *id.*, XLI, 203. — Juno aer esse dicitur. Arnob., V, 978. — S. Aug., XXXVIII, 1024. — In aeriam substantiam figurabatur. Tert., II, 261. — Juno solum aerem tenere perhibetur. S. Aug., XXXIV, 1063. — Junonem terram esse perhibent, *id.*, XLI, 207. — Ejus et Minervæ judicium. Tert , I, 359. — Certamen Junonis, Minervæ et Veneris de pulchritudine. S. Aug., XLI, 567. — Junonis et Herculis inimicitia, *id.*, XXXVIII, 447; XL, 712. — Juno ab Hercule vulnerata. Arnob., V, 1052. — Juno formosissima, *id.*, V, 1043. — Regina numinum, *id.*, V. 1043. — Pati non potuit Carthaginem quam Samo prætulerat, a Romanis everti. Tert., II, 427, 607. — Per totam hebdomadem mensa illi proponitur, *id.*, II, 718. — Junonis asylum in Troja neminem liberavit a Græcis. S Aug., XLI, 17. — Junonis spiritus, *id.*, XXXVIII, 447. — Juno Astarte vocatur, *id.*, XXXIV, 997. — Juno dea pariendi, *id.*, XXXVI, 209. — Lucina dicta. Lact., VI, 290. — Juno Lucina a parientibus invocata. Arnob., V, 964, 968. — Juno Iterduca est pueris. S. Aug , XLI, 195. — Juno ubi culta. Lact., VI, 195, 206. — Sacra ejus nuptiarum ritu celebrata, *ibid.* — Cur habuerit nomina ad matrimonium pertinentia. *id.*, VI, 207. — Juno Cunina a Romanis culta, *id.*, VI, 226, 906. — Junonis Monetæ post captas Veias responsum, *id.*, VI, 290, 921. — Moneta unde dicta, *id.*, VI, 290. — Juno Argiva sub forma columnæ culta. S. Cyprian., IV, 226; Lactant , VII, 498.

Jupiter. Commodian. Afer, V, 205; S. Aug., XXXVIII, 1249; S. Isid , LXXXII, 314, 318. — Jupiter Saturni filius. Tertul., I, 317. — In Creta insula et Dictæo monte natus, I, 426. — Arnob., V, 1028-1031. — S. Cyprian., IV, 226. — Jovis antrum in Creta visitur. S. Cyprian., IV, 225. — Jovis nutrix. Tert., I, 426. — Jovis tumulus ubi, *id.*, I, 427. — De ejus morte et sepulcro in Creta. Arnob., V, 1028-1031. — Lact., VI, 178. — Quæ de illo poetæ finxerint. Lact., VI, 170. — Quare Ζεὺς sive Ζὴν appellatus. Lact., VI, 169. — Καταβάτης. Lactant., VII, 474. — Ἀκραῖος, *id.*, VII, 501. — Sol et Æther. Arnob , V, 978 — S. Aug., XLI, 119. — In substantiam fervidam eum figurant veteres. Tert., II, 261. — Jovem velut animum mundi hujus esse volunt recentiores Platonici. S. Aug., XXXIV, 1058. — Et quibusdam placet, *id.*, XLI, 122. — Alii esse mundum existimant, *id.*, XLII, 202. — Varia ejus nomina et cognomina. Lact., VI, 129. — Jupiter optimus, maximus. Arnob., V, 758. — Quare sic dictus. Lactant , VI, 164. — Primus deorum. Arnob., V, 1274. — Olympiacus. Arnob., V, 1236. — Dodonæus., Arnob., V, 747. — Capitolinus. Arnob., V,, 786, 1197. — Unde sic dictus Lact , VI, 179 — Supremus. Arnob., V, 920. — Stygius, *id.*, V, 927, 981. — Verveceus, *id.*, V, 1126. — Riciniatus atque barbatus, *id.*, V, 1213. — Jupiter unde dictus. Lact., VI, 176. — Αἰγίοχος, *id.* VI, 210 Atabyrius, *id.* 284, 910. — Labrandius vel Labrandenus, Cassius, *id.*, VI, 248, 249, 910. — Jupiter mas et femina dicitur, S. Aug., XLI, 202. — Genitor genitrixque deum, *id.*, XLI, 202. — Deorum dearumque omnium rex, *id.*, XLI, 119. — Jupiter ipse est Saturnus, *id.*, XLI, 205. — Jovis stella si rex iste est, aut fulgentior cæteris, aut Saturno superior esse debuit, *id.*, XLI, 206. — Ipse est

Mercurius, *id.*, XLI, 205. — Ipse est Genius, *id.*, XLI, 205. — Ipse est omnes dii, *id.*, XLI, 205. — Sub deorum universorum nominibus colitur, *id.*, XLI, 121. — Jupiter sub alio nomine colitur ab his qui unum Deum solum sine simulacro colunt., *id.*, XLI, 119. — Varia cognomenta Jovi imposita ad unum eumdemque referuntur, *id.*, XLI, 203. — Inter alia cognomina, Jupiter pecunia vocatur, *id.*, XLI, 203, 204. — Quid de cognomine pecuniæ Jovi attributo sentiendum. S. Aug., XLI, 205. — Jupiter facilius sapientia quam pecunia vocaretur si ad vitam æternam aliquid conferret theologia gentilium, *id.*, XLI, 205. — Jupiter appellatur Stator, *id.*, XLI, 89. — Jupiter ut deus sit, non anima mundi sed mundus ipse dicendus est. S. Aug , XLI, 202. — Ex Jove, Junone et Minerva cuncta fieri, quomodo secundum Varronem intelligatur, *id.*, XLI, 218. — Jovis omnia plena, *id.*, XLI, 120. — Potestas Jovis in causas rerum efficientes, *id.*, XLI, 201. — Cur cœli dominus esse fingatur. Lact., VI, 166. — Unde dici potuerit cœli regnum esse sortitus. Lact., VI, 175. — Cur in eam sortem terra non venerit, *id.*, VI, 173. — Cur Deus esse non possit. Tert., I, 333. Lact., VI, 166. — Patrem habuit et matrem. Arnob., V, 758. — Quomodo servatus et educatus. Lactant., VI, 169. — De eo ejusque cognatione. Lact., VI, 1190.— De ejus cum fratribus regnorum sortione, *id.*, VII, 173. — Quo tempore vixerit, *id.*, VI, 138. — Iniquus in patrem, *id* , VI, 164. — Regno expulit patrem. Ejus scelera. Arnob., V, 1047. — In monte Olympo castra posuit cum adversus patrem bella gereret. S. Aug., XXXIII, 623. — Variis assumptis figuris. Tertull., I, 396, 575. — Jupiter squamatus, cornutus, deauratus, plumatus amator, *id.*, I, 396. — Ab aliis diis lacessitus, luxurians, adulter, *id.*, 575. — Ejus perdita libido et variæ idcirco conversiones, *id.*, II, 760. — Jovis amores. S. Cyprian., IV, 277. — Flagitia Jovis Sabosii. Firmic. Mater., XII, 1005. — Ejus stupra et libidines. Lact., VI, 165. — Jupiter Lycaoniam prolem pro suillis visceribus pransitasse ferunt. Arnob., V, 1048. — Colluvies omnis spurcitiei. Arnob., V, 1026, 1027. — Adolescens stupris multis vacavit. S. Aug., XLI, 97. — Uxorum adulterator, Ganymedis raptor, *id.*, XLI, 132. — Matri propriæ stuprum infert. Arnob., V, 1099, 1100, 1101, 1146. — Sororem vitiat, *id.*, V, 1042, 1043, 1047. Lact., VI, 165. — Cum propria filia concumbit. Arnob., V, 1127. — Clitoris filiam stuprat. *id.*, V, 1054, 1056. — Novem noctibus cum Alcmena turpibus indulget., *id.*, V, 1056. — Arietem excæcat, *id.*, V, 1123-1125. — Captus fatetur culpas suas, *id.*, V, 1069 *seqq.* — Jovis metamorphoses. Arnob., V, 1045, 1055, 1056, 1058, 1059, — Cycnus, taurus, draco, formicula, *id.*, V, 1123, 1124, 1125, 1045, 1055. — Tertull., II, 760. — S. Aug., XXXII, 672; XLI, 154. — Adulterorum partes agit. Arnob., V, 1072, 1073. — Ignominiæ in theatris decantatæ. Tert., I, 576.— Ejus elogia ab histrionibus canebantur, *id.*, I, 359. — Jupiter et adulterans cur a poetis fictus. S. Aug., XXXII, 672. — Pater deorum et hominum. Arnob., V. 1042, 1122. — Supercilio totum tremefacit et motat cœlum, *id.*, V, 1041. — Dextra fimitem perdolatum in morem fulminis tenet, *id* , V, 1213. — Jaculator fulminis, *id.*, V, 1042, 1043. — Jovem dicere et mundum regentem et per stupra diffluentem, repugnat. S. Aug., XLI, 202. — Jovis tabula picta adolescentis libidinem accendit, *id.*, XXXIII, 315. — Jupiter humano sanguine in ludis publicis proluitur. Tertull., I, 317; II, 156. — Circensibus ludis delectatur. Arnob., V, 1274. — Civitatem ob ludos non rite curatos pestilentiæ ultus est incendio, *id.*, V, 1276, 1277 — Incestum docuit. Tertull., I, 325. — Testamentum ejus comœdia, *id.*, I, 328.—Frustra fingitur permisisse Cretam patriam suam Romanis fascibus concuti, *id.*, I, 426. — Nullum imperio Romano incrementum dare potuit, *id.*, I, 427. — Non prætulit Capitolium Cretæ patriæ suæ et nutricis suæ jucundissimo odori, *id.*, I, 426. — Tonitrua timuit. Tert., I, 334. — Sarpedonis casum deflet, *id.*, I, 351. — Fato s at., *id.*, I, 428. — Non deus nec deorum princeps. Arnob., V, 757, 758. — Rogatus ut Atys reviviscceret, per fatum id facere non potest, *id.*, V, 1097, 1110. — A Numa deceptus est, *id.*, V, 1083-1085, 1088. — Jovis imbecillitas ad subveniendum populo. S. Aug., XLI, 97. — Ejus in vitandis Thetidis nuptiis, imprudentia et imbecillitas. Lact., VI, 167. — Jovi a Virgilio imposita falsitatis persona. S. Aug., XXXVIII., 625. — Ab Homero dæmon nuncupatus. Lact., VI, 534; S Aug., XLI, 256.—Apollonius multo melius quam Jupiter, *id.*, XXXIII, 533.— Jovis, initio templum non habuit Romæ, *id.*, XLI, 87. — Jovem Judæorum Deum putavit Varro, *id.*, XXXIV, 1055. — Romani nihil solent superius colere quam Jovem, *id.*, XXXIII, 1055. — Per Jovem lapidem, juratio Romanis sanctissima, *id.*, XXXVIII, 77 — Humano sanguine Latialis Jupiter cultus. Lact., VI, 906. — Sacra ejus in Creta, *id.*, VI, 240. — Unde orta fabula advolasse apes atque os pueri melle complevisse. Lact., VI, 284. — Quod fana sibi multis in locis constituerit, *id.*, VI, 284. — Jovi Pistori ara a Romanis erecta, *id.*, VI, 226. — Aquila cur ipsi dicata, *id.*, VI, 183. — Ipsi loca fulmine tacta consecrata. Lact., VI, 474. — Huic albæ ostiæ immolatæ, *id.*, VII, 505. — Jupiter in Arcadia dictus est Lycæus. S. Aug., XLI, 574. — Jovis epulum. Arnob., V, 1121, 1258, 1263. — Joves quare plures apud philosophos. Lact. VI, 176. -- Joves tres. Arnob., V, 1028. — Joves seu Jupiteres trecentos Varro introduxit. Tert., I, 353 *seq.*, 376.

Jupiter pluvius. Tertul., I, 296.

Juturna Jani uxor. Arnob., V, 976.

Juventa dea. Tert., I, 600; S. Aug., XLI, 122.

L

Laconia Pasiphae habebat oraculum. Tert., II, 730.

Lacturnus deus præsidet frumentis latiscentibus. S. Aug., XLI, 118.

Lana dea. Tertul., I, 606.

Laomedontis muri. Laomedontis muros exstruxit Neptunus. Tert., I, 352; S. Cyprian., IV, 225. — Laomedon Fauno coævus fuit. Lact., VI, 247. — Ab Apolline et Neptuno mercede fraudatis qua pœna affectus, VI, 895.

Lapides coluntur. S. Cyprian., IV, 220. — Lact., VII, 494,495. —Lapis Al-Hajar, Al-Aswad cultus a Saracenis, *id.*, VII, 495 (*not.*).

Lapides Bætuli, apud Phœnices., *id.*, VII, 495 (*not.*).

Lapides divi quinam dicti, *id.*, VII, 495, 496 (*not.*). — His templum exstructum in oriente, *ibid.*, — Cultus lapidum diu duravit ipsamque plebem Christianam infecit, *id.*, VII, 498 (*not*). — Viguit etiam apud Romanos, *id.*, VII, 499 (*not.*). — Lapis ater ex Phrygia Romam allatus et pro Magna matre cultus. Arnob., V, 1284. — Lapis lubricatus pro deo habitus, *id.*, V, 767.

Lara seu Laranda, eadem ac dea Muta apud Romanos. Lact., VI, 226.

Larentia dea, Laurentia ; Luperca, prostitutissima lupa. — Tert , I, 423, 428, 599 *seq.*

Larentina Romuli et Remi nutrix credita et divinis honoribus culta a Romanis. Lact., VI, 216. — Quænam fuerit, *id.*, VI, 217. — Larentina meretrix Herculis quibus meritis divinos honores obtinuit. S. Aug., XLI, 185.

Larentinalia sacra, qua occasione instituta. — Lact., VI, 218. — Qua die celebrata, *id.*, VI, 217.

Lares. — S. Cyprian., IV, 332. — Dii privati domorum. Tert., I, 573, 637. — Vicorum et itinerum. — Arnob., V, 998, 999. — Lares dæmones boni ex hominibus facti. S. Aug., XLI. 265. — Eos perstringit Tertull., I, 344.

Larvæ. — Arnob., V, 998, 999. — S. Isidor., LXXXII, 325. — Larvæ noxii dæmones ex hominibus facti. S. Aug., XLI, 265.

Lateranus deus focorum. Arnob., V, 1013.

Latinus Fauni filius, a quo Latinorum regnum dici cœpit. — S. Aug., XLI, 572, 576. — Latinorum reges, Silvii dicti, *id.*, XLI, 577.

Latona. — Arnob., V, 924, 1042, 1126. — S. Isidor., LXXXII, 320.

Latonius vates (Apollo). Arnob., V, 964.

Laurus. Laurea Apollini et Libero sacrata est. Tert., II, 94. — Laureis postes obumbrabant ethnici, *id.*, I, 455, 683.

Laverna dea. — Arnob., V, 972.

Lectisternium Cereris. — Arnob., V, 1263, 1264.

Leda. — Arnob., V, 924, 1042, 1126, 1265. — Leda eadem quæ Nemesis. Lactant., VI, 256.

Lemures noxii dæmones ex hominibus facti. — S. Aug., XLI, 265.

Leo cultus ab Ægyptiis. Lact., VI, 787. — Soli sacer, *ibid.*

Leones inter deos. — Arnob., V, 1182.

Letheus fluvius seu fluvius oblivionis apud inferos. — S. Aug., XLI, 310.

Leucothea. — S. Cyprian., IV, 225; S. Aug., XLI, 122.

Levana, dea. — S. Aug., XLI, 122.

Libentina dea. — Arnob., V, 1018. — A libidine sic appellata. — S. Aug., XLI, 118.

Liber pater seu Bacchus, exsecto matris utero, vivus aerem hausit. — Tertull., 692. — Liber seu Libera unde sic dicantur. S. Aug., XLI, 187; S. Isidor., LXXXII, 318 — Liber Pater. Commod. Afer, V, 209. — Arnob., V, 760. — Liber, Apollo, Sol unum numen. Arnob,, V, 985; Firmicus Matern., XII, 999. — Membris cum mollibus formatus. Arnob., V, 1188. — Liber Pater dictus

etiam Dionysius post mortem ut deus habitus. S. Aug., XLI, 569, 571. — Liber vini inventor. Arnob., V, 912; S. Aug., XLI, 569. — Deus factus ob vini inventionem. Tert., I, 334. — Ex Indicis triumphavit. Tert., II, 86. — Potarium cantharum dextra gessit. Arnob., V, 1213. — Debellator ferocitatis Acdestiæ. Arnob., V, 1091, 1104. — Inferos nosse expetit, *id.*, V, 1140, 1141, 1142.— Ex fici arbore panem fecit, *id.*, V, 1140 1141, 1142.—Liber Cretensis, Liber Thebanus. Firmic. Matern., XII, 995. — Liber Eleutherius. Arnob., V, 1209. — Ejus et Prosumni historia, *id.*, V, 1141, 1142, 1143 *seq.* — A Titanibus membratim discerptus est, *id.*, V, 770. — Illius simulacro bestiæ applicatæ. Tert., I, 341. — Laurea corona cinctus. Tert., II, 86. — A senatu rejectus ex omni Italia, *id.*, I, 304 *seq.*, 575. — Liberi mysteriis in publico discumbebant ethnici, *id.*, I, 492. — Nolebant Christiani iis interesse, *ibid.* — Liber cum Cerere seminibus præponitur. S. Aug., XLI, 207. — Liberalia ludi. Tert., I, 636, 643. —Liberi sacra quam turpia. S. Aug., XLI, 210, 214. — Liberum paucorum sacratorum oculis commitendum putant pagani, *id.*, XXXIII, 83.

Liber deus qui præest conceptui, alius a Baccho. — S. Aug., XLI, 795.

Libera dea ab ethnicis culta. Lact., VI, 164. — De illa variæ opiniones, *ibid.* et 896. — Pro luna colitur. Firmic. Mat., XII, 999.

Liburnus deus. — Arnob., V, 1018

Lima, dea. — Arnob., V, 1018.

Limi dii curatores obliquitatum. — Arnob., V, 1019.

Limintius deus liminum. Arnob., V, 750, 1018, 1022; S. Aug., XLI, 119, 184.

Lucina dea quæ partum producit ad *lucem*. — Tert., II, 713. — Lucina dea a parturientibus invocata. S. Aug., XLI, 122. — Parturientibus præfecta, *id.*, XLI, 128; S. Isidor., LXXXII, 320.

Lucrii dii. — Arnob., V, 1018.

Luna dea sub Isidis nomine culta ab Ægyptiis. Lact., VI, 235. — Luna dea adamavit Endymionem. Arnob., V, 1059. — Femina est paganis, *id.*, V, 1182. — Redintegrat seipsam, *id.*, V, 1182. — Huic quare taurus immolatus. Lact., VI, 238. — De ea variæ philosophorum opiniones, *id.*, VI, 354.

Lunus deus a quibus cultus. — Lactant., VII, 576.

Lupa, Romuli nutrix divinis affecta honoribus. — Lact., VII, 216. — Quænam fuerit, *id.*, VII, 903. — De varietate auctorum circa ejus nomen et festorum ipsius. Lact., VII, 904. — Utrum in figuranda illa exemplum ab Atheniensibus Romani sumpserint, *ibid.*

Luperca dea. — Arnob., V, 1009.

M

Magna Mater accita ex Phrygia. Arnob., V, 1283. — Diluvio et Deucalione posterior, *id.*, V, 1089. — Ex lapidibus quos Deucalion et Pyrrha jactarunt, nata est. Arnob., V, 1089.— Quando Romæ coli cœperit. Arnob., V, 929. — Turrito cum capite fingitur. Arnob., V, 1113. — Cum infulis saltatur. Arnob., V, 1073.

Maia. — Arnob., V, 924. — Mater Mercurii. Arnob., V, 760.

Majumæ. Utrum festa ejus eadem fuerint cum festis floralibus. — Lact., VI, 905. — Ubinam celebrarentur, *ibid.*

Mallum Amphilochi oraculum habebat. — Tertull., II, 730.

Manes sanguine humano placantur. — Lact., VI, 581. — Manes dii existimati sunt a paganis omnes mortui. S. Aug., XLI, 253. — Et animæ hominum quorum merita incerta sunt, *id.*, XLI, 265. — S. Isidorus, LXXXII, 323.

Mania dea mater Larum. — Arnob., V, 999.

Manturna. — S. Aug., XLI, 188.

Mars deus belli. — S. Aug., XLI, 206. — S. Isidor., LXXXII, 319. — Mars trigonus. Tertull., II, 266. — Thraciæ finibus procreatus. Arnob., 1050. — Belli potestatem habet. Arnob., V, 973. — Effector mortium. S. Aug., XLI, 196. — Sub militis forma figuratus. Tert., I, 574. — Mars homicidii reus absolvitur. Arnob., V, 1050-1051; S. Aug., XLI, 567. — Lactant., VI, 161. — Hæret in laqueis involutus. Arnob., V, 1050-1051. — Mars vinctus et in vinculis pene consumptus. Tertull., I, 351, 375. — Mars adulter. Lactant., VI, 161. — Idem qui Hessus apud Gallos. Lact., VI, 229.— Mars et Vulcanus inimici. S. Aug., XLI, 712. — Spartanus. Arnob., V, 1050. — Martis sidus. S. Aug., XLI, 206. — Marti canes et asini immolantur. Arnob., V, 1050.

Matuta dea, Melicertis mater. S. Aug., XLI, 572. — Præfecta frumentis maturescentibus, *id.*, XLI, 118.

Maximi coelites. — Arnob., V, 746.

Medea. S. Aug., XXXIV, 1191; XLI, 601. — Medea volans., *id.*, XXXII, 687, 898.

Mellona sive Méllonia dea. Arnob., V, 1016, 1017, 1024. — Mellona dea Mellis curam habens. S. Aug., XLI, 140.

Memoria Jovis uxor. Arnob., V, 988.

Mena dea Jovis filia, privigna Junonis Lucinæ. S. Aug., XLI, 195. — Menæ deæ officium, *id.*, XLI, 195. — Mena menstruis feminarum præfecta. S. Aug., *id.*, XLI, 122.

Mens dea. — S. Aug., XLI, 128, 196. — Mentis filia Minerva. Arnob., V, 981, 989.

Mercurius. Commodian. Afer, V, 207; S. Isidorus, LXXXII, 314. — Mercurius primus literas enarravit. Tertull., II, 87.—Inventor litterarum, *id.*, I, 616. — Primæ vestis auctor, *id.*, II, 1038. — In calvitio pennatulus, in caduceo ignitulus, *id.*, I, 576. — Ab histrionibus repræsentatus gladiatores mortuos cauterio examinans, *id.*, 382. — Oviculam digublavit, *id*, II, 1038. — Mercurius Cyllenius dictus. Arnob., V, 983. — Gnatus Maiæ, *id.*, V, 1188. — Ore facundus, *id.*, 1043. — Claber, *id.*, V, 1188. Petasatus, *ib.*, V, 1188. — Gestator colubrarum, *id.*, V, 1043. — Quasi quidam Medicurrius, *id.*, V, 983. — Non est deus, *id.*, V, 983.— Fur est, *id.*, V, 1048. —Nundinarum mercium commerciorumque mutator, *id.*, V, 983. — Pugilatibus et luctationibus præest. Arnob., V, 969.— Mercurius nepos Atlantis ex Maia filia quo tempore fuerit. Arnob., V, 965; S. Aug., XLI, 565, 599. — Quare in deorum numerum relatus, *id.*, XLI, 565. — Mercurius appellatur nuntius, *id.*, XLI, 205. — Mercurius quasi medius currens, *id.*, V, 205. — Mercurius mortalis fuit, *id.* XLI, 542.—Cur alatus pingatur, *id.*, XLI, 205.—Mercurii officia, *id.*, XLI. 205.—Mercurius litterarum repertor dicitur, *id.*, XXXVII, 49.— Eloquentiæ præerat XLI, 128. — Mercibus, *id.*, 205. — Sepultura Mercurii in civitate Hermopoli, *id.*, XLI, 254.—Mercurius avus Trismegisti. *id.*, XLI, 254, 599.

Mercurii quinque. Arnob., V, 1028.

Mercurius Trismegistus, magister omnium physicorum. Tert., I, 567. —Mercurius Trismegistus, nepos Mercurii majoris, *id.*, XLI, 259, 599 —Non præcedit tempore patriarchas, neque ipsum Moysen, *id.*, XLI, 599.

Mercurius Ægypti, Tert., II, 705.

Mercurius Gallorum. Tertul., II, 136. — Grandiores personas immolabant ei, *id.*, I, 316.

Metellus deum Alburnum invenit. Tertull., II, 266.

Metempsychosis quid. Tert., II, 711.—Metempsychosis opinio a quibus propagata. Lact., VI, 403.—Ejus origo, *ibid.*—Solide refutatur. Tertul., II, 697, 711.

Midas ingentes aures suas Sileno tradidit. Tert., II, 649.—Midæ rosetum, *id.*, II, 98, 1036.

Minerva, Græce Ἀθηνᾶ. S. Aug., XLI, 566.— Minerva e Jovis cerebro nata. Arnob., V, 924, 980, 1052.—Quare. S. Aug., XLI, 120, 566.—Quasi quædam Meminerva. *id.*, V, 980.—Memoria, *id.*, V, 980.— Minervam vel summum æthera, vel lunam esse dixerunt. S. Aug., XLI, 207. — Minervam idæas intelligi vult Varro, *id.*, 218 — Minerva quo tempore vixerit, quare Tritonia dicta et in deorum numerum relata, *id.*, XLI, 566. — Minerva armorum et artium dea. Tert., II, 94.—Artibus et ingeniis præposita. S. Aug., XLI, 128, 207. —Prima navem molita est. Tert., II, 87. — Inventrix oleæ. Arnob., V, 964. —Textrinæ artis. Tert., II, 1039 ; Arnob., V, 964; Lact., VI, 214. — Quam absurde ob oleæ inventionem ab ethnicis facta dea. Tert., I, 334.—Pallas appellata. Arnob., V, 1053.—Armata, *id.*, V, 1030. — Eademque et luna. Arnob., V, 980. —Luminis ministra, *id.*, V, 1052. — Creditur virgo vitula. Arnob., V, 1245. — Minervæ virginitas suspecta. Lact., VI, 208. — Ab Ægyptiis quo nomine appellata, *id.*, VI, 214. — An eadem eum Noema Lanochi filia, *ibid.* — Ejus et Junonis judicium. Tertull., I, 359. — Coryphasiæ occidit patrem. Arnob., V, 1050. — Minerva ubi culta. Tert., VI, 195. — De ea auctores quinam consulendi, *ibid.* —Cum urbem Athenas moliretur, nihil aliud quam regionis naturam prospexit ac optima ingenia pollicita est. Tert., II, 685.—Urbem suam a Xerxe non defendit. Tert., I, 607. — Minervæ ludos instituit rex Erichtonius. S. Aug., XLI, 569. — Minervæ ludorum præmium, oleum, *id.*, XLI, 569. — Erichtonium cum Dracone cista inclusum Cecropidis filiabus quare commendaverit., Lact., VI, 208. Trulla Minervæ. Tert., I, 344. — Minervæ quinque. Arnob.; V, 1033. Firmicus Maternus, XII, 1018.—Earum inter se certamen de dignitate nominis. Arnob., V, 1033, 1034.

Minervium. Arnob., V, 1033, 1175.

Minos. Minois et Rhadamanthi tribunal et judicium, a Platone et a poetis decantatum. Tertul., I, 415. — Minois astutia in religione. Lactant., VI, 213. — An fuerit Jovis filius, *ibid.* — Unus inferorum judex, *id.*, VI, 804. — Minos, Xanthi filius ex Europa, *id.*, XLI. 569.

Minotaurus. Minotauri monia, S. Aug., XLI, 574.
Mnevis. Mnevis bos ab Ægyptiis pro deo cultus. Lact., VI, 621. — Solis symbolum fuit apud Heliopolitanos, *ibid*
Moloch an idem ac Saturnus. Lact., VI, 252.
Monogenes, Æon pater. Tert., II, 552.
Montes tanquam dii olim culti. Lactant., VII, 404, 493, 677. — Exstructa in eis templa et aræ, *ibid.* — Montium dii quinam, *id.*, VII, 405, 493.
Montes seu Montenses dii. Lact., VII, 215, 403 *et seqq.*, 491.
Montesiani. Commodian. Afer, V, 216.
Montinus deus montium. Arnob., V, 1019; Lact., VII, 1019.
Murcida dea hominem nimis inactuosum facit, *id.*, XLI, 125.
Murtia dea segnium. Arnob., V, 1019.
Musæ. Musæ novem scitulæ sorores Arnob., V, 963. — Filiæ Telluris et Cœli. Arnob, V, 988. — Virgines aliis, aliis matres, *id.*, V, 989. — Ancillulæ Megaleonis, *id.*, V, 1049. Cum psaltriis et tibiis linguntur, *id.*, VI, 1215. — Musarum tria genera, *id.*, V, 1031. — Numerus varie asseritur, *id.*, V, 987. — Musarum fabula unde orta. S. Aug., XXXIV, 49. — Musas non esse filias Jovis et Memoriæ ostendit Varro, *id*, XXXIV, 49. — Musis nomen imposuit Hesiodus poeta, *ibid.*
Musæus Athenis veneratus. Tert., II, 649. — Athenis initiationibus obligant. Tert., I, 404.
Muta quasi dea culta a Romanis. Lact., VI, 226. — Eadem ac Lara seu Larunda, *ibid.*
Mutunus deus. Arnob., V, 1022; S. Aug., XLI, 122. — Idem qui apud Græcos Priapus, *id.*, XLI, 122.
Myrmidon unde natus. Arnob., V, 1056.
Mysteria fœda paganorum. Arnob., V, 1122.

N

Nænia dea. Arnob., V, 1016; S. Aug., XLI, 139.
Nectar, potus deorum apud poetas. Lact., VI, 282.
Nemæa sacra Herculi. Tert. I, 644.
Nemesiaci Varii. Commodian., Afer, V, 215.
Nemesis quænam sit. Lact., VI, 236.
Nemestrinus deus nemorum. Arnob., V, 1016.
Neptunus. Commod. Afer, V, 208; S. Isidorus Hisp., LXXXII, 318. — Neptunus unde dictus. Lact., VI, 173. — An Japhetus, *ibid.* — Neptunus unde deus dicatur, *id*, XLI, 212. — Neptunum aquas mundi esse volunt. S. Aug, XLI, 207. — Neptuno mare tribuitur, *id.*, XXXIV, 209; XLI, 119. — In Neptuni simulacro mare adorabant gentes, *id.*, XXXV, 1483. — Quo sensu mari præfectus intelligatur. Lactant., VI, 173. — Cum patre natus, *id.*, VI, 190. — Neptunus Stygii Jovis frater. Arnob., V, 981. — Pistricum dominus et mænarum, *ibid.*, 982. — Tridenti armatus, *ibid.* — Ejus amicæ, *id.*, V, 1056. — Neptunus ignarus futuri. S. Aug., *id.*, XLI, 80. — Neptunus equestris est quem Græci ἵππιον vocarunt. Tert., I, 641. — Consum Romani, *id.*, I, 636. Laomedontis muros instituit. Tert., I, 352. — Neptuni servilia ministeria in exstruenda Troja. S. Aug., XLI, 79, 80. — Neptunus Trojani muri conditor, junior Neptuno Jovis fratre. Lact., VI, 161. — Delphinos ei vovebant. Tert., I, 639. — Illi circenses ludi consecrati. Lact., VI, 712 — Neptunus mendacium factum ab homine. S. Aug., XXXVIII, 1023.
Nereides Æacum amant. Arnob., V, 1059.
Nersia seu Neurtia, Nortia, Nursia, Volsiniensium dea. Tert., I, 421.
Nicephorius Jupiter unde dictus. Lact., VII, 536.
Nodatus deus. Arnob., V, 1016, 1022.
Nodatus deus geniculis nodisque culmorum præfectus. S. Aug., XLI, 118.
Novensiles dii. Arnob., V, 993.
Numentinus deus Atheniensium. Tert., I, 596.
Numeria dea docet numerare. S. Aug., XLI, 122.
Nuptiales dii. S. Aug., XLI, 188.
Nysius liber. Arnob, V, 1141.

O

Obodan deus Arabum. Tertul., I, 596.
Ocriculanorum dea Valentia. Tert., I, 421.
Olympia sacra Jovi instituta. Tert., I, 644.
Olympus pro cœlo accipitur. Lact, VI, 175. — In illo Jupiter habitavit, *id.*, VI, 175.
Omphale scortum Herculis. Tert, I, 605; II, 1041 *et seqq.*
Orbana dea. Tert., I, 606; Arnob., V, 1016.
Orcus frater Jovis et Neptuni. S. Aug., XLI, 213. — Orcus receptor mortuorum, *id.*, XLI, 196. — Orcum terrenam et infimam mundi partem esse volunt, *id.*, XLI, 207.
Orestes et Pylades. S Aug., XXXII, 697.
Oropus Amphiarai habebat oraculum. Tert., II, 750.
Orpheus poeta theologus. S. Aug, XLI, 572, 597. — Maxime omnium nobilitatus est, *id.* XLI, 581. — Infernis sacris præfectus est, *id.*, XLI, 572. — Veneratus Pieriæ. Tert, 403; II, 649. — Liberi sacra et festa introduxit, *id*, I, 403.
Osiris idem ac Serapis apud Ægyptios. Lact., VI, 256, 908 — An Isidis filius, *id.*, VI, 907. — Maritus Isidis. S. Aug., XLI, 254, 256. — Osiris semper sepelitur et in vivido quæritur et cum gaudio invenitur quid significet., *id.*, II, 261.
Osiris idem ac Bacchus seu Liber. Tertull., II, 85.
Ossilago dea. Arnob., V, 1016.
Ovis cultus apud Ægyptios. Lact., VI, 787.
Oxyrinchi cultus apud Ægyptios. Lact., VI, 786. — Variæ de eo opiniones, *id.*, VI, 787

P

Pagani, vindices, custodes, veneratores turpium deorum Arnob., V, 1122. — Deturpant fœdis opinionibus deos suos, *id.*, V, 944, 1145-1147. — Non putabant templa esse posse sine simulacris. Lact., VII, 517, 683. — Statuas deos referentes ipsis deorum nominibus insigniebant, *id.*, VII, 473. — Per simulacra deos venerantur. Arnob., V, 1179-1181. — In precibus suis deos et deas invocant, *id.*, V, 946 947. — Divinorum operum derogatores sunt, *id.*, V, 745-748 — Illorum in Christum odia, *id.*, V, 775-777. — Melius fuisset mutos illos fuisse quam quod turpia de diis confinxere. Arnob., V, 1155. — Christianis insultabant. Tert., II, 935. — Improbitatem docent, *id.*, V, 1145. — Liberos suos morti exponunt, *id.*, V, 932. — Melius putant non vinci quam confessæ credere veritati, *id.*, V, 1188.
Pales deus. Arnob., V, 994. — Pecorum gregibus præest, *id.*, V, 967.
Palladium. Palladii origo. Firmic. Matern., XII, 1016. — Nec Trojam nec Romam palladium flammis eripuit, *id*, XII, 1016.
Pallas appellata Minerva. Arnob., V, 1033.
Pallor deus Romanus. S. Aug., XXXIII, 84; XXXVII, 1396; XLI, 125. — Ab Hostilio introductus, *id.*, XLI, 130, 190 — Pallori et Febri fana fecerunt Romani, *id.*, XXXIV, 1033.
Pan. S. Isidor., LXXXII, 323. — Unde dictus sit in Arcadia Lycæus. S. Aug., XLI, 574.
Panda dea. Arnob., V, 1010.
Pandora. Pandoræ caput primum coronatum est a Charitibus, cum ab omnibus muneraretur. Tert., II, 84. — Hesiodi Pandora, *id*, II, 562.
Parcæ idem quod Fatum. Lact., VI, 168. — Harum numerus et nomina, *id.*, VI, 168. — Trium Parcarum fabulæ origo, *id.*, VI, 315; S. Isidor., LXXXII, 324.
Paris de tribus deabus judicium tulit. Tert., I, 359 *et seqq.* — Ab histrionibus decantatum, *ibid.*
Partulaes dea quæ partum gubernat. Tert., II, 713.
Pasiphaes in Laconia oraculum. Tert., II, 730.
Patella dea. Arnob., V, 1016
Patellana dea. Arnob., V, 1016. — Præfecta folliculis patescentibus ut spica exeat. S. Aug, XLI, 119.
Pausii dii. Arnob., V, 751.
Paventia dea. S. Aug., XLI, 122.
Paventina dea. Tert., I, 600.
Pavor deus Romanus. Tert., I, 600; S. Aug., XLI, 125; Lact., VI, 220. — Ab Hostilio inventus. Tert., II, 266. — Introductus. S. Aug, XLI, 130, 190.
Pecunia dea. Arnob., V, 1019; S. Aug., XLI, 128.
Pellonia dea. Arnob, V, 1010; S. Aug., XLI, 129.
Penates dii. Arnob., V, 994; S. Isidor., LXXXII, 323. — Penates unusquisque domi servatos colebat. Tert., I, 344 — Penates victi. S. Cyprian, IV, 226. — De nomine penatum. Firmic. Matern., XII, 1015.
Peragenor deus. Tert., I, 600.
Persæ solem deum esse credebant et illum adorabant. Tert., I, 369. — Eum in clypeis depictum habebant, *id.*, I, 370.
Perseus ex Jove ortus. Tert., I, 606. — Falsus deus, *ibid.* — Inter sidera delineatus ab Arato. Tert. II, 142. — Perseus Andromachæ maritus in cœlum receptus. S. Aug., XLI, 572. — Persei nomine stella appellata, *id.*, XLI, 572.
Persica dea. Arnob., V, 1014, 1022.
Pertunda dea. Tertull., I, 601; Arnob., V, 1015, 1022; S. Aug, XLI, 188.
Pessinuntii silicem colunt pro deum matre. Arnob., V, 1186.
Peta dea. Arnob., V, 1017.
Phaethon. Arnob, V, 1158. — Phaethon incendium in

orbem mittit. Lactant., VI, 316.—Phaethon detrusus de cœlo ab histrionibus repræsentatus. Tert , I, 359.
Pharia seu, Faria, Farrea (Ceres). Tert., I, 366.
Pilumnus deus. S. Aug., XLI, 188.
Pinus Matri deum sacra. Arnob., V, 1112, 1154. — Inertissimum lignum colitur ut deus, *id.*, V, 1115. — Pinos coronari unde, *ibid.*
Pleroma et triginta Æones introduxit Valentinianus. Tert., II, 68.
Pluto Agesilaus, sive Agelastus dictus. Lact., VI, 173, 898. — Quomodo clam patre natus, *id.*, VI, 190. — Varia ejus nomina, *ibid.* — Quare vocetur Dispater, *ibid.* — Pluto mortuorum cadavera cum malleo deducere ferebatur. Tert., I, 362, 576.—Ab Hercule sauciatur. Arnob., V, 1052.
Pomona. Arnob., V, 978.—Pomorum curatrix. S. Aug., XLI, 140
Populonia, dea vidua. S Aug., XLI, 191.
Potina dea. Tert., I, 600; S. Aug., XLI, 122.
Potua dea. Arnob., V, 972.
Præstana dea. Arnob , V, 1009.
Præstitia dea. Tert., I, 600.
Prema dea. Tert., I, 601; S. Aug., XLI, 188.
Priapus deus. S. Aug., XLI, 59, 122, 125, 140, 184. —Priapus nimius masculus, *id.*, XLI, 188.—Super Priapi fascinum et scapum nova nupta sedebat, *id.*, XLI, 188, 215. — Priapum fecunditatis deum interpretantur pagani, *id.*, XXXIV, 1059. — Priapus præerat partubus. Lact., VI, 236. —Unde ipsi asellus immolaretur, *id* , VI, 237. —Lampsaceni nomen unde sortitus, *id.*, VI, 237, 269. — Priaporum figuræ a poetis irrisæ, *id.*, VI, 268. — Hellespontiacus quare appellatus, *id.*, VI, 269.
Prometheus quo tempore natus. S. Aug., XLI, 565. — Genus illius atque ætas. Lact., VI, 312. — Prometheus frater Atlantis S. Aug., XLI, 599. — An hominem formaverit., Lact , VI, 312.—Quare de luto homines formasse dicatur. S. Aug., XLI, 565.—Fabula illa refellitur. Lact., VI, 312.—A Prometheo nata ars figurandi statuas, *id.*, VI, 314.
Proserpina a *proserpendo* dicta. S. Aug., XLI, 210; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 320. — Proserpina eadem ac Libera. Arnob., V, 760, 985, 1020, 1152. — Jovis filia, *id.*, V, 1123, 1124. — Ejus nativitas fabulosa, *ibid.* — Valida, florida et succi plenioris, *ibid.* — Adonis desiderio flagrat, *id.*, V, 1059. — Dum flores legit a rege Manum rapitur. *id.*, V, 1130. — Proserpina conjux Plutonis. S. Aug., XLI, 119, 120, 213. — Proserpina pars inferior terræ perhibetur, *id.*, XLI, 213. — Præfecta frumentis germinantibus, *id.*, XLI, 118.—Fecunditatem significat, *id.*, XLI, 210. — Fabula raptus Proserpinæ interpretatur, *id.*, XLI, 210.— Proserpinæ et Liberæ historia exponitur. Firmicus Maternus, XII, 999.
Proteus S. Aug., XLI, 288. — Proteus traditur eo solere capi quo minime caperetur, *id.*, XXXII, 940. — Proteus in carminibus veritatis imago, *id.*, XXXII, 941.
Pudicitia dea, Fauni filia. Tert., I, 599
Puta, dea. Arnob., V, 1017.
Pyramus et Thisbe. S. Aug., XXXII, 982. 984 989.
Pythius dæmon. Tert. I, 1175. — Socratem sapientissimum pronuntiavit, *id.*, II, 648.

Q

Quirinus divinos honores assequitur. Lact., VI, 195, 200; S. Isid., LXXXII, 314. — De deo isto auctores quinam consulendi. Lact., VI, 195, 200.
Quinta Pallentis filia, Firmic. Mat., XII, 1018. —Palladium ei dedicatur, *ibid.*

R

Rhadamanthus, judex mortuorum. Tert., I, 415.
Rhea seu Ilia mater Romuli S. Aug., XLI, 578.—De Marte geminos concepisse dicitur, *id.*, XLI 578.
Robigo dea. Tert., II, 657.
Romani. Romana religiositas diligentissima. Tert., I, 422. — Tota illorum religio castrensis, *id.*, I, 567. — In ludis publicis humano sanguine proluebant Jovi Latiali, *id.*, , 317; II, 136; Lactant., VI, 230. — Illorum imperium fundatum anteaquam ullus deorum cultus Romæ institutus fuisset, *id.*, 429. — Et prius magni fuerunt quam religiosi, *id.*, I, 430, 608. — Tot eorum sacrilegia quot trophæa, *id.*, I, 431. — Tot de diis quot de gentibus triumphi, *ibid.*—Tot manubiæ quot deorum simulacra, *ibid.*— Læsæ divinæ majestatis rei erant, *id.*, 437. — Romana gravitas deridetur, *id.*, I, 475.
De diis Romanorum propriis. Lact., VI, 216. — Lapidibus informibus etiam honorem habuerunt. *id.*, VII, 499. — Hasta pro Marte ab ipsis culta, *id.*, VII, 501. — Quando pro aliorum quam reip: b'icæ salute deos rogare cœperint, *id.*, VII, 535. — Sub imperatoribus longe minus superstitiosi, *id.*, VII, 802.
Rubigo dea. S. Aug , XLI, 129.
Rucina dea. Tert., I, 600.
Rumina ,dea. S. Aug., XLI, 122, 191, 205.
Ruminus, appellatus Jupiter quod mamma animalia aleret. S. Aug., XLI, 205.
Runcina dea præfecta frumentis cum rancantur S. Aug., XLI. 118, 119.
Rusina dea, ruribus præfecta S. Aug., XLI, 113.
Rusor deus. S. Aug., XLI, 243.

S

Sacerdotia gentilium. Arnob., V, 1072, 1086.
Sacra Paganorum. S. Aug. XXXVIII, 1022. — Qua ratione instituta, *id.*, XLI, 256, 257. — Sacrorum causas nec populo, nec senatui, nec ipsis sacerdotibus innotescere voluit Pompilius. S. Aug. XLI, 222. —Ut eas a dæmonibus acciperet, nec tamen comburere eas admoneretur, occulta Dei providentia factum est. S. Aug., XLI, 224. — Sacra deorum quam crudelia, *id.*, XLI, 52. — Turpia, *id.*, XLI, 50, 52, 216.— Et inhonesta, *id.*, XLI, 185. — Sacra deorum non possunt hinc excusari quod suas interpretationes habeant, *id.*, XLI, 186. — Earum turpitudinem honestare frustra conatus est Varro. S. Aug., XLI, 221, 222. Sacra deorum mimica esse intellexerunt aliqui ex paganis, *id* , XLI, 184 — Sacrorum quindecim viri apud Romanos, *id.*, XLI, 178. — Sacra Matris deum. Arnob., V, 1086. — Bonæ deæ, *id.*, V, 1115. — Veneris Cypriæ, *id.*, V, 1119. — Phrygum, *id.*, V, 1122.— Cereris, *id.*, V, 1131, 1132. — Corybantia. Arnob., V, 1120.
Saïs (dea) Ægyptia quæ et Minerva. Arnob., V, 1050.
Salacia, Neptuni conjux. S. Aug., XLI, 120, 211.
Salus. Saluti templum Romæ constitutum. S. Aug., XLI, 105.
Samia, sibylla, quo tempore fuit. S. Aug., XLI, 282.
Samos insula Junoni dilecta, *id.*, XLI, 185.
Sancus ubi cultus. Lact., VI, 195 — Quis fuerit, *ibid.* Idem cum Hercule, deo Fidio et sermone, *id.*, VI, 194, 195. — Auctores de eo consulendi, *ibid.* — Mira circa ejus nomen illorum varietas, *id.*, VI, 901. — Sancus sive sanctus Sabinorum rex in deos relatus. S. Aug. XLI, 576.
Sarpedon Xanthi filius ex Europa. S. Aug., XLI, 569. — Sarpedonis in Troade oraculum. Tert. II, 730.
Saturnus. Commodian. Afer V, 204; S. Aug., XLIII, 262; S. Isidor., LXXXII, 317. — Φαίνων Græce dicitur. S. Aug., XXXIV, 236.—Saturnus a Satione dicitur, *id.*, 205. — Saturnus Latine sic dictus, quasi saturetur annis, *id.*, XXXIV, 1057. — Secundum recentiores Platonicos velut a satietate intellectus sic Saturnus appellatur, *id* , XXXIV, 1057. — Græce Χρόνος vocatur. Arnob., V, 977; S. Aug., XXXIV, 1057. — Quare? Lact., VI , 186, 189. Cum falce adunca pingitur. Arnob., VI, 1188, 1213.— Quare falcem tenet. S. Aug., XXXIV, 1057. — Simulacrum ejus cooperto capite., *id.*, XXXIV, 1057.—Saturnus tempus quomodo. Tert. I, 602. — Temporis longitudo est. S. Aug., XLI, 120.
Saturnus origo totius vel potioris vel notioris divinitatis apud ethnicos. Tert. I, 329, 601. — Omnium deorum primus et parens., *ibid.* Quos parentes habuerit. Lact., VI, 179. — Cur cœli et terræ filius dicitur. Tert. I, 331, 601, Lact., VI, 180. —Quo sensu. Lact., VI, 181.—Quam falso. Tertul., I, 331, 601. — Saturnus Quadratus, *id.*, II, 266. — Non esse deus probatur. Arnob., V, 977.— Non deus sed homo fuit qui ab alio homine regnum et vitam accepit. Tert., I, 329, 602. — Lact., VI, 189. — Vitam egit mortalem, *id.*, I, 330, 602 *et seq.*—De aureo ejus sæculo. Lact., VI, 179.— Illo regnante viguit in terra justitia. Ibid. 564. — Unde hausta hujus aurei sæculi fabula, *id.*, VI, 179.— Non ex cœlo natus est. Lact., VI, 182. — Impius in patrem et filios. Lact., VI, 184. — Patrem exsecasse dicitur. Tert., I, 601. — Cur. S. August., XLI, 209.—Quo sensu. Lact., VI, 184, 185.—Filios devorasse dicitur. Lact., VI, 184, 187; S. Aug , XLI, 186.—Saturno suppositus lapis quem pro filio devoraret, *id.*, XLI, 202. — Neque hæc allegoria explicanda. Tert., I, 321, 602. — A Jano excipitur, *id.*, I, 330, 602. — Rudes erant homines illius ævi, *id.*, 331, 602.—Docuit litteras imprimere. S. Cyprian., IV, 225. — Saturnus tabulas primus confixit. Tert., I, 330, 602. — Docuit nummos signare, *ibid.* — Ærario præsidet, cur., *id* , I, 330. — Visitator. Arnob., V, 978. — Custos ruris., *id* , V, 1188. — Præses sativis, *id.*, V, 1019. — Tonsor luxuriantium ramorum. *id.*, V, 1188. — Pallium commendat. Tert., II, 1045. — Ante omnes fuit coronatus. Tert., II, 85 —Cur ante eum reges nulli fuerint. Lac ., VII, 192. — Saturnus ante filium Picum in Italia regnasse creditur. S. Aug., XLI, 208. —

Saturnus ipse est Jupiter, *id*, XLI, 205. — Saturni fabulæ interpretatio, *id.*, XLI, 208.—Saturnum Jovis arma fugisse ex vetu ta historia acceptum est, *id.*, XXXIII, 84. — S. Cyprian., IV, 225.— Regno pulsus quare in Italiam advenerit. Lact., VI, 188.—Italorum delitescit in finibus. Arnob., V, 1047. — Conditor civitatis Saturniæ, *id.*, V, 759. — Tempora quantum distent inter Saturnum Urani filium et Italicum, Lact., VI, 180. Apud Latium sanguine humano cultus. Lact., VI, 231, 907. — Saturnum Afrorum hominum victima placari apud sæculum licuit Tert., II, 156. — Saturno hostiæ humanæ oblatæ. S. Aug., XLI, 209. — Ejus cruenta sacrificia. Arnob., V, 921.—Ei mactabantur, infantes in Africa et quam diu. Tertul., I, 595. — Usque ad proconsultatum Tiberii et postea occulta. Tert., I, 314.—Sacrificia infantium eidem oblata. Lact., VI, 232. — Idem cum Moloch habitus, *ibid.*, VI, 232. — Quod Belo coævus fuerit, *id.*, VI, 251. — Ejus sacerdotes qui homines ei immolabant, arboribus suffixi. Tert., I, 314.—Saturnum quibus rationibus probarunt esse colendum. S. Aug, XLI, 209. — Salax deus. Arnob., V, 1055. — Formam feri induit, *id.*, V, 1055. — Vinctus, *id.*, V, 1046.

Saturni Stella. S. Aug., XLI, 206. — Saturnum inter sidera deum malefieum constituerunt mathematici, *id.*, XXXIV, 1058.— Saturnus triginta annis circulum signiferum peragit, *id.*, XXXIV, 132, 265. — Saturni annus est triginta annorum, *id.*, XXXIV, 236. — Quare Saturnus est frigidissimus, *id.*, XXXIV, 266. — Saturnus tardus est quia vicinior aquis frigidis quæ supra cœlum sunt, *id.*, XXXIV, 232. — Saturnus Hebræus deus putatus, quare, *id.*, XXXIV, 1055. —Saturno dicatos fuisse patres nostros propter Sabbatum quidam putant, *id.*, XLII, 379.

Saturnalia festa. Tert., I, 492, 681. — Dies Saturno otio et victui destinatus, *id.*, I, 371

Scapus Priapi. S. Aug., XLI, 215.

Scortà apud paganos licita, *id.*, XLI, 426.

Segotia dea præfecta frumentis cum jam essent super terram. S. Aug., XLI, 119.

Seja dea cui frumenta sata commissa erant, quandiu essent sub terra. S. Aug, XLI, 119.

Semele. Arnob, X, 924.—1013.

Semeleius Liber. Arnob., V, 1041. — Fæculentiæ hilaritatis dator, *id.*, V, 985.

Semidei. Arnob., V, 932.

Sentia dea quæ sententias inspirat. S. Aug., XLI, 122.

Sentinus deus. Tertul., I, 600; S. Aug., XLI, 195.

Serapis deus. Tert., I, 305; S. Isidor., LXXXII, 523. — Ab ethnicis rejectus ex Capitolio deorumque curia expulsus et postea restitutus. Tert., I, 305. — Deus Ægyptiorum. Arnob., V, 761, 929, 1063. — Cum Iside jacet solutus in cinerem, *id.*, V, 1209. — Serapis cultus ab Amisenis. Lact., VII, 446. Serapis vel Sarapis idem atque Apis, *id.*, VII, 255.—Creditur idem cum Josepho patriarcha, *ibid.*—Serapis, maximus Ægyptiorum deus, unde sic dictus. S. Aug., XLI, 563.—Capitatem pendebat pœnam quisquis eum hominem fuisse dixisset, *id.*, XLI, 563. — Deliramenta circa cultum ejus, *id.*, XLI, 563. — Ejus templi eversio prædicta, *id.*, XLI, 581, 587. — Serapidis nomen et sacra. Firmic. Matern, XII, 1011. — In Serapidis honorem sacrificia, *ibid.* — Quod non sit deus quia ab hominibus cogitur ad loquendum, sicut alii dei, *ibid.*

Serpentes coluntur. S. Cyprian., IV, 220.—Serpentinis crinibus pullulantes, *id.*, IV, 141.

Sibylla veri vera vates ante exstitit quam omnis litteratura. Tert., I, 385, 603.—Ejus carmina de Saturno, *ibid.*— Dæmonibus tribuebant ethnici ejus oracula, *ibid.* — Taciti testimonium de Sibyllis ethnicorum, *id.*, I, 385.—Sibylla præsaga plena vi Apollinis oracula promit. Arnob., V, 802.—De Sibyllis variæ sententiæ. Lact., VII, 141.—Illarum libri quo nomine laudati a Lactantio, *id.*, VII, 198. — Sibyllarum auctoritas, *id.*, VI, 138. — De earum libris Varro quid senserit, *id.*, VI, 140.— Unde Sibyllæ nuncupatæ, *id.*, VI, 141.—Quænam fuerint, *ibid.* — Illarum numerus, *ibid.*, 141, 890.—Samia quo nomine fuerit, *id.*, VI, 142.—Quænam inter eas Demophile vel Herophile, *id.*, VI, 143.—De libris a Cumana Tarquinio oblatis, *id.*, VI, 894.—Phrygia confunditur cum Cumana et Erythræa. Lact., VI, 144. — Tiburtina ubi culta, *ibid.* — Erythræa celebrior habetur, *id.*, VI, 146 — Cur librorum Sibyllinorum lectio ethnicis interdicta, *id.*, VI, 145. — De istis eruditi quid censeant, *ibid.* — In quibus voluminibus fuerint scripti, *ibid.* — Sibyllarum oracula quam secreto custodita, *id.*, VI, 146. — Ea quæ habemus vel omnino ficta, vel saltem interpolata Lact., *ibid.*—Quo tempore emissa videantur, *id.*, VI, 147.— De illis quinam scripserint, *ibid.* et 890.—De Cumæa quinam consulendi. Lact, VI, 147, 890.—De ejus nomine, *ibid.* — Erythrææ quinam meminerint, *id.*, VI, 891.— Hæc atque Cumæa quo tempore floruerint, *id.* Lact., VI, 891, 892. Sibyllas plures fuisse Varro tradit. S. Aug, XLI, 579. — Sibylla Erythræa, *id.*, XLI, 579. —Cumæa. *id.*, XLI, 580. — Samia, *id.*, XLI, 582. — Sibyllini libri, genus oraculi, *id.*, XLI, 98.—Sibyllæ, Trismegisti aut Orphei præsagia de Christo accommodatiora esse gentibus quam Hebræorum prophetarum testimonia docebat Faustus. S. Aug., XLI, 281, 282, 290, 292. — Sibylla prophetissa non Christi, sed tamen de Christo quædam prædixit. S. Aug., XXXV, 2089. — Sibylla Cumæa de unico Salvatore fortassis aliquid audierat in spiritu, *id.*, XXXIII, 1073. — Non est qui alteri præter Christum conveniat carmen Sibyllinum a Virgilio translatum, *id.*, XXXIII, 1073. Sibyllini libri, a quibus, cum opus esset, consulerentur. Lactant, VII, 561. — Quo tempore combusti, *ibid.*

Silenus quinam fuerit. Lact., VI, 256.

Simia culta ab Ægyptiis. Lact., VI, 787.

Simulacra deorum. Commodian. Afer, V, 213.

Sirenes monstrosæ, fabulosæque cantatrices. Tert., I, 308. — Earum ora cruenta, *ibid.*

Sol pro Deo ab ethnicis cultus. Arnob., V, 734. — Diversas res efficit suo contactu, *id.*, V, 902. — Aureus ex Hyperiona natus, *id.*, V, 1042.—Sol lugebat filium suum detractum de cœlo. Tert., I, 359.

Spes dea. Tert., I, 600.

Sphinx monstrum. S. Aug, XLI, 571

Spiniensis deus. S. Aug., XLI, 129.

Statilinus deus. S. Aug., XLI, 128.

Statina dea. Tert., II, 718.

Stercutius deus. S. Aug, XXXIII, 84.

Stimula. S. Aug., XLI, 122, 125.

Strenia dea quæ strenuum facit. S. Aug, XLI, 122, 125.

Styx infernalis. Arnob, V, 831. — Hujus quanta fuerit veneratio. Lact., VI, 167.— Per Hygiam paludem juratium deorum et pejerantium quæ pœna fuerit, *id.*, VI, 168.

Subigus deus. S. Aug., XLI, 188.

Summanus deus cui nocturna fulmina tribuebant veteres Romani. S. Aug, XLI, 131.

Sylvanus deus fetis mulieribus infestus. S. Aug., XLI, 137. — Sylvanus agrorum et sylvarum præpositus. S. Aug., XXXIII, 1063. — A montensium deorum cœtu non excludendus. Lactant., VII, 405. — Commod. Afer, V, 211.

Sylvani, incubi. S. Aug., XLI, 468.

T

Tantalus. S. Aug., XLI, 571.

Tauri humana sacrificia Dianæ offerebant. Lact., VI, 230. — A quo instituta, *id.*, VI, 229.

Taurinæ fabulæ. Tert., I, 317.

TEAETAI, consecrationes magicæ. S. Aug, XLII, 897, 900. — Consecrationes theurgicæ seu sacrificia perfecta, *id.*, XLI, 287. — Teletis nullorum deorum potest homo purgari, *id.*, XLI, 300. — Teletas ac mysteria religionis, Græci taciturnitate parietibusque claudebant, *id.*, XLI, 138.

Tellumon, deus. S. Aug., XLI, 213.

Tellus, Jovis avia. Lact., VI, 250. — Ubi culta, *ibid.* S Aug., XLI, 213. — Quod non sit dea Lact., VI, 281. — Quo nomine a Germanis appellata, *ibid.*

Templa deorum nulla apud Romanos. Tert., I, 430. — Imperatoribus viventibus aut mortuis condita, *id.*, I, 347. —Custodita Cæsareorum militum excubiis, *id.*, I, 458; II, 92. — Eorum lacunaria colebant gentiles, *id.*, I, 418. — Eorum januis laurus et lucernæ appensæ, *id.*, I, 458 *seq.*, 684. — Arboribus obumbrabantur, *id.*, I, 515. — Templa sua ethnici ingredi non poterant nisi data mercede pro solo templi, pro aditu sacri et pro stipibus. Tert., I, 346.—493, seqq.,574.—Eorum stipes imminui quinam conquesti sint, *id.*, 494. — Ac vectigalia ob Christianos ea non adeuntes imminuta, *id.*, 495 *seqq.* — Quantum desolata, *id.*, I, 306, 494. — Lenociniis et adulteriis, *id.*, 373. — Templa sua per quæ jurabant despoliabant ethnici, *id.*, I, 699. — Ea curare Christianis non licebat. Tert., I, 687. — Nec interdiu ea noverunt, *id.*, I, 363. — Illa sine periculo disciplinæ adire potest, servus Dei, urgente simplici causa, *id.*, II, 640.

Templa cur diis data. Arnob., V, 1164, 1212; ideo diis exstructa a gentibus, ut suos deos de proximo affari possent, *id.*, V, 1169, 1170. — Inutiliter diis fiunt, *id.*, V, 1166. — Felibus, scarabæis, buculis olim exstructa, *id.*, V, 751. —Templum Martis, Junonis, Veneris, *ibid.*, 1164, 1168. — Templum Junonis exustum, *id.*, V, 1209.

Terensis deus. Arnob., V, 1016, 1022.
Terminalia unde dicta. Lact., VII, 213, 689. — Quo die et mense celebrarentur, *id.*, VII, 316, 502. — Fictione quadam dies anni ultimus fuere, *ibid.*
Terminus deus quinam fuerit. Lact., VI, 228. — Quare et quando a Romanis cultus, *id.*, VI, 228, 229. — Ab eo dicta terminalia, *id.*, VI, 228. — Quo ritu ei sacrificaretur, *ibid.* — Forma lapidis vel stipitis in agris cultus, *id.*, VII, 500. — Sacra ipsi quando fierent, *id.*, VII, 501. — Non plures illi dies sacri, *ibid.* — A quo consecratus, *id.*, 682. — Terminus deus Romanorum. S. Aug., XLI, 135, 168. — Ad Terminum deum rerum fines pertinent. S. Aug., XLI, 200. — Terminalia sacra Februario celebrari solita, *id.*, XLI, 200.
Terra, mater magna. Arnob., V, 978. — Ceres, *ibid.*, 978. — Terræ cultus apud Phryges. Firmic. Matern., XII, 987.
Teutates humano sanguine placatus apud Gallos. Lact., VI, 230, 906. — Idem ac Mercurius, *id.*, VI, 230.
Themis. Arnob., V, 1089.
Thespii ramum colunt pro Cinxia. Arnob., V, 1186.
Thetis Achillem amat. Arnob., V, 1059.
Tigillus, Jovis cognomen. S. Aug., XLI, 203.
Titan. Ejus posteri a Jove deleti. Lact., VI, 560.
Titanes. Commodian. Afer, V, 216. — Titanes Mauri. Arnob., V, 761. — Titanorum bellum. S. Aug., XLI, 137.
Trebiani dii. Arnob., V, 1003.
Trito. Tritonis lacus. S. Aug., XLI, 566.
Tritonia Minerva. S. Aug., XLI, 566. — Tritonia virgo. Arnob., V, 964, 1245.
Troja. Trojam Neptunus et Apollo a Laomedonte conducti construxerunt. S. Aug., XLI, 80. — Troja mater populi Romani. S. Aug., XLI, 17, 79. — Trojæ eversio a Fimbria, *id.*, XLI, 83. — A Græcis, *id.*, XLI, 79, 80, 573. — Trojæ eversionem dii qui in ea celebrantur, non impedierunt. S. Aug., XLI, 79, 80. — Trojani belli et excidii origo. S. Aug., XLI, 105. — Trojani dii, *id.*, XXXVIII, 505.
Tutilina dea præfecta frumentis collectis atque reconditis. S. Aug., XLI, 118.
Tutunus deus. Tert., I, 601. — Tutinus, Tutunus seu Mutunus pro deo cultus a Romanis. Lact., VI, 227, 906. — Idem ac Priapus, *ibid.* — Unde dictus, *ibid.*
Tyndaridæ Castor et Pollux quare ita appellati. Lact., VI, 130. — Arnob. V, 761, 924.

U

Ulysses. Ulyssis socii in bestias mutati S. Aug., XLI, 573, 574. — Quomodo. S. Aug., XLI, 575, 576.
Unxia dea. Arnob., V, 972.

V

Valentia, Ocriculanorum dea. Tert., I, 421.
Vallonia, dea vallibus præfecta. S Aug., XLI, 118.
Varsutina dea Maurorum. Tert., I, 396.
Vehillia, dea. Tert., I, 600. — S. Aug., XLI, 122, 211.
Venus. Arnob., V, 1266. — S. Isidor., LXXXII, 314. — Venus Cypria, *id.*, V, 1119. — Cytherea ex pelagi spuma orta. *id.*, V, 1046. — Venus unde sic nuncupata. S. Aug., XLI, 188. — Meretricula. Arnob, V, 1089. — Fœda dea, *id.*, V, 974. — Dicta quod ad cunctos veniat, *id.*, V, 904. — Artem meretriciam instituit. Lact, VI, 207. — Amoris flammas hominibus subministrare putatur. Arnob., V, 974. — Ad Phrynes meretricis formam effigiatur. Arnob., V, 1191. — Nuda pingitur, *id.*, V, 1188. — Venus cur Vulcani uxor et Martis adultera dicatur. S. Aug., XLII, 374. — De ipsius cum Marte amoribus. Lact, VI, 207. Ejus concubitus cum Anchise, *id.*, V, 1059. — Venus Æneæ mater fuit adultera. Tert., II, 94. — S. Aug., XLI, 80. — Amans saltatur. Arnob., V, 1072, 1073. — Proles Dionea, *id.*, V, 760. — Venus militaris. Arnob., V, 1014. — Martiæ gentis procreatrix, *id.*, V, 1082. — Sauciata. Tert., I, 351; Arnob, V, 1052. — Venus calva. S. Aug., XXXIII, 84. — Venus a pastore judicata. Tert., I, 359. — Ei myrtus sacra, *id.*, II, 94. — Venus Urania qua forma Athenis culta. Lact., VII, 497. — Culta in Syrophœnice, *id.*, VII, 279. — Paphia seu figura pyramidis, *ibid.* — Ejus obscœnitas et libidines, *id.*, VI, 207. — Firmic. Matern., XII, 1005. — Veneri calvæ ædes a Romanis consecrata. Lact. VI, 225. — Quo nomine Veneri armatæ ædem atque simulacrum Lacedæmonii dedicarint. Lact., VI, 226, 906. — Venus Limnesia partubus præst, *id.*, VI, 236. — Ei quis primus templum posuerit, *ibid.* — Veneris seu Liberæ vel Cereris officium. S. Aug., XLI, 194, 495. — Venerem et stellam esse et etiam lunam quidam volunt, *id.*, XLI, 206. — Veneris stella, Hesperos. Vesperugo, Lucifer appellatur, *id.*, XLI, 720, 721. — Portentum quod in stella Veneris exstitit, *id.*, XLI, 720. — Veneris sacra, *id.*, XLI, 185. — Veneri donum dabant Phœnices de prostitutione filiarum antequam eas viris jungerent, *ibid.*, XLI, 121. — An tres sunt Veneres, *id.*, XLI, 121. — Veneres quatuor. Arnob., V, 1031.
Vesta. Firmicus Matern. XII, 1015. — S. Isidor., LXXXII, 320. — Vesta quæ et terra. Arnob., V, 983. — Ejus ignis perpetuus, *id.*, V, 918, 919, 1072. — Vestam interpretabantur ignem. Tert., II, 261. — Cur virgo credita. Lact., VI, 185. — Quotuplex fuerit, *ibid.* — Sacrorum ejus apud Romanos antiquitas, *ibid.* — Vesta et dearum maxima et terra et sæpius ignis esse dicitur. S. Aug., XLI, 120, 121. — Dicitur esse Venus, *id.*, XLI, 121. — Vestæ templo nihil apud Romanos sanctius, *id*, XLI, 108. — In Vestæ templo ignis perpetuus, *id.*, XLI, 77, 99, 108. — Vestali foco ideo adhibitæ virgines, quod sicut ex virgine ita nihil ex igne nascatur, *id.*, XLI, 120, 121. — Vestæ sacra quam inutilia urbi tuendæ, *id.*, XLI, 99. — Templi Vestæ conflagratio, *id.*, XLI, 99. — Vestalis stupri accusata ad pudicitiæ testimonium, cribrum aqua plenum ad judices suos portavit, *id.*, XLI, 294, 774. — Vestales sacerdotes in stupro detectæ vivæ defodiebantur, *id.*, XLI, 82. — Vestalium virginitas. Tertul., II, 933. — Ignem perpetuum nutriebant. *id.*, I, 1284.
Vibilia dea. Arnob., V, 1016.
Victa dea. Arnob., V, 972.
Victoria dea gentilium et quæ ejus effigies. Tert., I, 366 *et seqq.*, 379.
Viduus deus, seu Vidius qui animam corpore viduat. Tertul., I, 606.
Virginiensis dea. S. Aug., XLI, 122, 188.
Visidianus deus. Tert., I, 420.
Vitumnus deus. Tert., I, 600; S. Aug., XLI, 195.
Voleta dea. Tert., I, 600.
Volumna dea. S. Aug., XLI, 128.
Volumnus deus. Tert., I, 600; S. Aug., XLI, 128.
Volupia dea. Tert., I, 600. — S. Aug, XLI, 122.
Volutina dea, cui involumenta folliculorum commissa sunt. S. Aug., XLI, 118.
Vulcanus. S. Aug., XXXVII, 1483. — S. Isidor., LXXXII, 314, 318. — Vulcanus ignis. Arnob, V, 984; S. Aug., XLI, 207. — Quare ignis creditur. Lact, VI, 185. — Quare inter deos annumeretur, *id.*, VI, 213. — Huic ignis et ferri inventio tribuitur, *ibid.* — Faber. Arnob., V, 1245. — Fabrilia opera exercuit apud insulam Lemnum, *id.*, V, 1048. — Cum malleo et pileo pingitur, *id.*, V, 1188, 1189. — Flammipotens ensis fabricator, *id.*, V, 964. — Claudus deus, *id.*, V, 1024. — Claudus fingitur. S. Aug., XLII, 374. — Quomodo in insulam Lemnum fuerit præcipitatus. Lact., VI, 195. — Tubalcain a multis existimatus, *id.*, VI, 213. — Vulcanus maritus Veneris. S. Aug., XLI, 81. — Vulcanus et Mars inimici, *id.*, XL, 712. — Vulcani templum Athenis, *id.*, XLI, 570.

Z

Ζεὺς, sive Ζὴν, Jupiter cur ita appellatus. Lactant., VI, 109.

Auctores de rebus in hocce indice tractatis in primis consulendi :

Tertullianus tractat de diis et mythis paganismi et eos confutat. T. I, 11.
Marcus Minutius Felix, orator, apologeta, in libro cui titulus : *Octavius*. T. III.
S. Cyprianus, episcopus Carthaginiensis, Ecclesiæ doctor. T. IV, 543, 563 (præsertim).
Commodianus Afer, poeta. Tom. V.
Arnobius, rhetor, t. V.
Lactantius, rhetor, apologeta, cognomine Cicero Christianus. T. VI, VII.
Julius Firmicus Maternus. T. XII.
Paulus Orosius, presbyter Hispanus, historicus apologeticus. XXXI.
S. Augustinus passim, et præsertim in libro *De civitate Dei*. T. XLI.
S. Paulinus, Nolanus episcopus, poeta. T. LXI.
Salvianus, presbyter Massiliensis. apologeta in libro cui titulus *De gubernatione Dei*. LIII

LVIII.

INDEX

DE PLACITIS VETERUM PHILOSOPHORUM QUORUM MENTIO FIT IN PATROLOGIA,

ORDINE RERUM DIGESTUS ALPHABETICO.

MONITUM.

In hoc Indice, recensemus omnes veterum philosophorum errores quos Patres in scriptis vel memorarunt vel impugnarunt; et, ut faciliorem simul et utiliorem lectori viam præbeamus, varias res vel materias, circa quas erravere philosophi, ad ordinem alphabeticum revocamus, volumen tantum Romano et columnas Arabico numero indicantes.

Aer. — Aeris cultus apud Assyrios et Africanos populos; refutatur, XII, 989. Aerem deum esse credidit Anaximenes, XXXII, 782; XXXIII, 443. Aeri infinito rerum causas tribuit, et ex illo ortos deos somniavit, XLI, 226.

Anima. — Opinio Œnesidemi de animæ substantia, II, 660. Sententia Albini de animabus, II, 697; Anaxagoræ, II, 666; Anaximenis, II, 660. Anima divina et æterna juxta plures philosophos, I, 610. Anima mortalis juxta Epicureum, *ibid.* Animam bifariam Plato partitur, rationalem et irrationalem, II, 668, 672. Zeno in tres partes, vel etiam in sex eam dividit, II, 668; Seranus in septem; Chrysippus in octo; in novem Apollophanes, et quidam Stoici in decem, *ibid.* Omne animæ cogitatorium caro est, II, 814. Nunquam anima sine carne est, quandiu in carne est, II, 814. Anima propriam habet corpulentiam, II, 182, 817. Nihil est anima, si non sit corpus, II, 657. Corpus si non haberet, non caperet imago animæ corporis imaginem, II, 657. Animæ adsunt habitus, terminus, longitudo, latitudo et sublimitas, II, 659. Anima corporalis est, habens proprium genus substantiæ soliditatis, II, 816. Error Apellis de animabus, II, 686; ante corpora constituit animas viriles et muliebres, 712. Opinio Cleanthis de anima, II, 653, 693. Animam ex sanguine constare dixit Empedocles, II, 653; causam argutæ indolis vel obtusæ, in sanguinis qualitate constituit, 683; in tota pectoris lorica eam collocat, 672; ipsi videtur non divina sed mortalis, I, 610; II, 19. Animam docebat esse in membranulis Erasistratus, II, 671. Animam substantiam aerem esse docet Heraclitus et ex igne constare, II, 653, 660. Animæ sensum ex materiæ potius subjectu quam ex Dei afflatu constitisse præsumpsit Hermogenes, II, 646, 664. Omnia post mortem finiri, etiam animam, docet Seneca, II, 721, 795. Animam ex aqua constare dixit Thales, II, 653; ex igne Hipparchus, 663.

Opinationes vulgi varias de animæ humanæ præstantia exponit ac diluit Arnobius, V, lib. II, *Adversus Gentes*, cap. 17, ad 23, et cap. 30, 34. Argumenta Platonis de anima et ipsius immortalitate proponuntur et refelluntur, VI, 771, 772 *et seqq.*, 961 *et seqq.*, Sententia Aristoxeni de animæ natura, VI, 779. Animarum immortalitatem, sed infideliter, docent Cicero et alii, VI, 410. Animam non credit subsistentem post dissolutionem corporis Democritus, XXII, 591. Animas de cœlo lapsas putant Platonici, et Stoici esse a propria Dei substantia, XXII, 1085. Animam de nihilo esse factam non credebant Manichæi, sed ejus cujus est Deus esse naturæ dicebant, XLII, 34. Illorum error de anima, XLV, 1323.—Animam non templum Dei, sed partem aut membrum ejus, aut substantiam ipsam prætendebant, XXXIV, 361; XLII, 380, 381; Stoici pariter et Priscillianistæ, XXXII, 1237, 1242; XL, 523; XLII, 27, 44, 668-670; XLIV, 477, 512. Animas vixisse ante corpora contendebant Plato et Platonici, XLII, 1011; XLIV, 402. Animæ passiones ex terreni corporis moribundis membris esse putarunt, XLI, 408, 711. Animam quintum corpus esse dixit Aristoteles, nullum Plato, XLI, 773; ex atomis Lucretius, XLII, 72. Opiniones philosophorum de animæ substantia, XLII, 978, 981, 982. Animæ tres gradus juxta Varronem, XLI, 212. De animarum statu post mortem quid senserint philosophi; XXXV, 1132, 1135; XLI, 311, 361, 375, 601, 776. Error Anaxagoræ circa animarum successionem, CXCIX, 982. Animam cum corpore perire docent Epicurei, CXCIX, 977.

Animalia. — Mortalia animalia, a minoribus diis seu angelis factæ, sentiebant Platonici, XLI, 373, 375; ex atomorum fortuito concursu Epicurus, XXXIII, 444. Animalia sola rationalia partes Dei esse quidam dixerunt, XLI, 123. Dii animalia juxta Platonem, XLI, 241.

Antipodes. — Error Lactantii circa antipodes, VI, 425, 426. Antipodas esse non putavit Augustinus, XLI, 487.

Aqua. — Cultus aquæ apud Ægyptios; repellitur, XII, 384. Aquam rerum principium putavit Thales, XLI, 226, 230.

Arbitrium liberum. — Qualiter arbitrii libertas consona fato exstet, CXCIX, 991.

Atomi. — Epicurei Deum ex atomis ortum dicebant, I, 517, 588. Atomi Epicuri, II, 703; ejus inane et vacuum, II, 564. Error Epicuri circa atomos; VI, 401; 745; XLI, 181, 250, 320. Refellitur a Cicerone, XXXIII, 444, 445. Animas ex atomis esse putat Lucretius, XLII, 72. Democritus ab Epicuro distare hic in quæstionibus naturalibus dicitur, quod concursioni atomorum, vim quamdam animalem et spiritalem inesse senserit, XXXIII, 445.

Bonum summum. — Calliphus et Dinomachus felicitatem ponebant in honestate cum voluptate juncta, VI, 364. *Vid.* verb. Felicitas.

Caro. — Stoici secundum carnem vivere censendi sunt, XLI, 413.

Certitudo. — Dialectica Aristotelis, artifex struendi et destruendi versipellis, in conjecturis dura, in argumentis operaria contentionum, II, 20. Opinio omnis a sensibus, II, 675. Sentire et intelligere unum sunt, II, 678. Quinque sensuum Academici fidem durius damnant, II, 674. Academici de rebus etiam manifestissimis dubitabant, XLI, 625-627. Academicorum placita fuerunt homini scientiam non posse contingere, XXXII, 923. Sapientem nulli rei assentire debere; errare enim eum qui assentitur rebus incertis: omnia autem incerta esse, XXXII, 923. Suspensionem assensionis magnam esse sapientis actionem, XXXII, 924. Nihil esse turpius quam opinari, XXXII, 923. Nonnulli Academicorum inventionem ipsam veri in carnis sensibus ponebant, XXXIII, 441. Epicurei et Stoici regulam comprehendendæ veritatis in sensibus ponebant, Platonici in sola intelligentia, XXXIII, 441.

Cibi. — Quid Epicurus docet de cibis, XXXIII, 630.

Corpus humanum. — Apellis error de corpore humano, II, 811.

Creatio. — Ciceronis de creatione mundi opinio, VI, 297. Quid suspicatur Zeno de Deo et creaturis, XXXIII, 497. Argumenta quibus creatio naturarum in tempore impugnatur, soluta, XLI, 366.

Dæmones. — Deorum et dæmonum una nominis qualitas, I, 413. Dei partem naturæ dæmonum mistam fuisse, ligandam, polluendam, error Manichæorum, XLII, 536, 537, 539, 544, 545, 565, 595. Contrariorum studiorum certamina, partes esse dæmonum, non deorum, volunt Stoici, XLI, 262. Labeo dæmonicola, XLI, 372. Socratis dæmon, XLI, 239.

Deus. — Errores varii circa Deum unum et verum hic

enumerantur Achamot, æon Valentini, II, 68, 564, 571. Ægyptii bestias adorabant, II, 396; oves et boves consecrabant, I, 418; eos capite damnabant, qui unam occidissent, *ibid.*; illis dii ibis et crocodilus, II, 302; tauri, etc., II, 928, 953. Æneas quam immerito pius et deus dictus sit, I, 599. Æones Valentinorum, II, 47, 68; Ophitarum, II, 64. Æsculanorum dea Anscharia, I, 621. Æsculapium et matrem ejus adorabant Athenienses, I, 605; illi jussit offerri gallinaceum Socrates, II, 648. Alburnus deus, I, 290; a Metello inventus, II, 266. Universa cœlestia et aer deus dicta fuerunt, II, 260. Apelles creatorem angelorum quemdam indeterminatum deum facit; deum Legis et Israel ignem affirmat, II, 47, 686, 801. Apis Ægyptiorum deus, II, 261. Argius deus, I, 606. Asinos adorabant ethnici cum Epona et Iside, 577. Numentius Athenicnsium deus, I, 596. Basilides Deum Judæorum negat et angelum dicit, II, 62. Cerdon duo initia introduxit, id est duos deos, bonum et sævum, II, 70, 249. Error humanus colit omnia, præter ipsum omnium Conditorem, I, 666. Deus corpus est, etsi spiritus, II, 102. Deum incorporeum Platonici, corporeum Stoici dixerunt, I, 517. De natura Dei, quam variæ fuerunt deorum opiniones, I, 507. Deo denegant quidam suas proprietates, simplicitatem et potestatem, I, 1201. Dei providentiam astruunt Plato et Platonici, negant Epicurus et Epicurei, I, 517. Dii gentilitatis a Saturno originem trahunt; a Jove, Junone et Minerva, juxta Varronem, I, 329, 601. Deorum et dæmonum una nominis qualitas, I, 413. Unde tot deos sibi fecerint homines, I, 133, 328; II, 266. De cultu deorum erravit antiquitas, I, 306, 418, 502, 587, 589, 594, 595, 598, 645. Dii venales, peculiares et domestici, I, 344-347, 360, 413, 494, 547, 596. Dii Romanorum gentilium, I, 409, 423, 597, 606; II, 253. Deos duos Marcion affert, tanquam duas symplegadas naufragii, II, 248. Elementa pro deo habet physica superstitio, II, 447. Philosophi de Deo nihil certum proferre sunt ausi, I, 516. Epicurus, II, 391, 726. Hermogenes, II, 198, 201, 202, 205. Marcion, II, 19, 248, 252, 264, 361, 432. Plato, I, 509; II, 260. Pythagoras, I, 517. Socrates, 354, 589. Stoici, I, 517, 518; II, 236. Varro, I, 387, 590, 601. Zeno, II, 260. De idolorum vanitate, apud S. Cyprianum, IV, 565. De falsis diis apud Arnobium, V, per librum fere totum; apud Lactantium, VI, 134-281; apud Firmicum Maternum, XII, 384, 987, 989, 992, 995 *et seqq.*, 1085; apud S. Augustinum, XXXII, 707, 782, 955, 1216, 1317, 1562; XXXIII, 442, 445, 619, 718, 724, 841, 861, 1033; XXXIV, 122, 123, 153, 164, 427, 436, 1056; XXXVI, 273, 1040; XXXVII, 1822, 1907, 1908; XXXVIII, 777, 986, 1134, 1138; XL, 297; XLI, 56, 81, 105, 123, 126, 138, 175, 181, 189, 199, 202, 208, 211, 218, 225, 226, 237, 241, 247, 250, 255, 262, 274, 277, 303-305, 336, 372, 373, 375, 388, 390, 601, 645, 650, 794; XLII, 46, 113, 214, 218, 222, 229, 248, 261, 333, 370, 376, 389, 390, 414, 466, 536, 545, 566, 595, 603; XLIII, 360; XLIV, 499, 572, 1126; XLV, 1325, 1328. Aristoteles in pluribus erravit; Deum prava posse committere asserit, CXCIX, 932. Cicero dubitat quid putet esse Deum, CXCIX, 991. Epicurus casum pro deo colit, CXCIX, 977. Socrates animum hominis deum putat, CXCIX, 982.

Dialectica. — Aristotelis dialectica, artifex struendi et destruendi versipellis, in sententiis coacta, in conjecturis dura, in argumentis operaria contentionum, II, 20.

Dubium universale. — Error Academicorum : quid ineptius quam fluctuare in singulis et nullius rei habere certitudinem, et nomen philosophi profiteri, CXCIX, 638. — Arcesilas Academicorum princeps distrahitur miser et in omnibus anceps fluctuat et nescit quo loco esse velit, CXCIX, 981. Platonici cœperunt fere de omnibus dubitare, CXCIX, 648. De dubio universali Zenonis, CXCIX, 981.

Elementa. — Firmicus Maternus ponit elementa esse principia rerum, XII, 983. Quod nec mundus totus, nec elementa sint deus, nec animata probatur, VI, 281. *Vid.* Atomi, Creatio, Origo rerum

Error. — De erroribus Epicuri, quomodo ad negationem Providentiæ ductus fuerit, VI, 399-401. Ejusdem error circa atomos, VI, 745. Errorem putarunt Academici peccatum, quod vitari non possit, nisi omnis suspendatur assensio, XL, 242.

Evidentia. — Academici sentiebant homini scientiam non posse contingere ; verum non posse comprehendi ; sapientis totum munus in conquisitione veri collocatum esse ; sapientem nulli rei assentiri debere, errare enim eum qui assentitur rebus incertis; omnia autem esse incerta, et nihil turpius quam opinari, XXII, 923. Suspensionem assensionis dicebant magnam esse sapientis actionem, XXXII, 924. Nonnulli inventionem ipsam veri in carnis sensibus ponebant, XXXIII, 441. De rebus etiam manifestissimis dubitabant, XLI, 625-627. Academicis novis omnia erant incerta, XLI, 646.

Fatum. — Fortunæ quantum Cicero tribuerit, VI, 441. Democritus asseruit omnia fortuito facta, VI, 119, 760. Mali quidam æstimant omnia fortuito geri, et variam in rebus humanis fortunam ludere, XXXIII, 400. Mathematicorum de fato fatua doctrina ex ipsorummet factis ostenditur, XXXIII, 1061. Qualiter apud Ciceronem arbitrii libertas consona fato exstet, CXCIX, 991. Epicuri fatum, CXCIX, 546. Epicurus casum pro deo colit, CXCIX, 977. Quisquis fortunam statuit, fata præcipitat et convellit : Fata, inquit Stoicus, regunt homines; fatum est in partibus illis quas sinus abscondit, CXCIX, 546. Stoicus fatalem inducit necessitatem, CXCIX, 976.

Felicitas, vita beata. — Peripatetici, in bonis animi, corporis et fortunæ felicitatem collocabant, VI, 364 *et seqq.*; XLI, 630 : Aristipus in voluptate corporis, VI, 364 *et seqq.*; XLI, 227, 601 : Aristoles in honestate ac virtute, VI, 364 *et seqq.*; Calliphus et Dinomachus in honestate cum voluptate juncta, VI, 364 *et seqq.*; XLIV, 852 : Diodorus in privatione doloris, VI, 364 *et seqq.*; Epicurus in voluptate corporis *ibid.*, et XXXII, 942; XXXIII, 439; XXXVI, 944; XXXVIII, 809 : XLII, 1019; Herillus in scientia, VI, 364 *et seqq.*; Zeno in congruentia vitæ cum natura, *ibid* ; Anthisthenes in virtute animi, XLI, 776 Animam, etiam cum sapientiam perceperit, transire de beatitudine in miseriam, et vice versa, quidam tenuerunt, XLI, 361. Academici veteres a novis longe aberraverunt, ponentes beatitudinem in hac vita, XLI, 650. Plato humanæ animæ falsas promittit beatitudines, XLI, 776. Philosophi erraverunt constituendo beatitudinem in hac vita, XLI, 627, 628 Beatam vitam sibi virtute propriæ voluntatis efficere docebant, XXXIII, 850. Stoici ponentes summum bonum in animo, magis a carne quam a corpore, animum avertebant, XXXIII, 440. Stoicorum opinio de beata vita, XXXVIII, 809, 812, 853, 854.

Finis hominis — Error Anaxagoræ in assignando hominis fine, VI, 571 *et seqq.*; cum ab illo quæreretur cujus rei causa natus esset, respondit : Cœli ac solis videndi, *ibid.*

Gratia. — Stoicorum sententia qui dicunt gratiam in Deo esse, VII, 89

Homo. — Platonis, XXXIII, 64.

Ideæ. — Quidam vult ideas esse quasdam substantias invisibiles, incorporales, supermundiales, divinas et æternas, quas appellat ideas, II, 678. De ideis quid senserit Democritus, XXXIII, 444, 445.

Idololatria. — Falsa idololatrarum physiologia, XLI, 217; rejicitur, *ibid.*

Ignis. — Omnia ex igne nata dixit Heraclitus, VI, 309; XLI, 181. Cultus ignis apud Persas, XII, 992. Aliqui Deum esse corpus igneum, alii candorem lucis finxerunt, XXXIV, 464. Ignis principium rerum, juxta Stoicos, et ut Deus ab eis habitus, XLI, 230. Zeno Deum ipsum esse ignem dicebat, 955.

Immortalitas. — Hominum immortalitas, si non peccassent, male a philosophis quibusdam negatur; *Vid.* Anima, Præmia alterius vitæ.

Inane. — Epicuri inane et vacuum, II, 564.

Juramentum. — Cur per canem quemlibet, et lapidem, quidquid obvium esset jurare soleret Socrates, XXXIV, 123.

Liberi. — In Republica sua vult Plato, ut promiscuæ sint uxores, ita et habeantur communes liberi, XXII, 656, 657.

Lucis candor. — Manichæi fingebant candorem lucis immensæ per infinita spatia usquequaque porrectum, et una tamen parte quasi nigro quodam cuneo fissum, duo adversa esse regna dogmatizantes, XXXIV, 165.

Malum. — Astris vel fato malum tribuebant ethnici, I, 268. Malum non est quod naturalia mali non habet, I, 269, 560. Sententia Manichæorum de malo, XLV, 1529. Refellitur, XLII, 588, 589. Illorum error circa malum, XLIV, 1104, 1105. Malum et bonum unde dijudicabant, XLII, 509. Malum non accidens, sed substantiam esse putabant, XLV, 1330. Mala propter peccata ab animabus in alia vita commissa contingere censuerunt philosophi, XXXVIII, 1132. Regnum, seu gentem tenebrarum, et esse sempiternam et summum malum asserebant, XXXII, 1346. Malum esse terram, XXXII, 716, 1351. Mali naturam Deo coæternam putabant, XLIV, 1008. Immutabilem substantiam mali naturæ Dei sui miscent, XLIV, 1104, 1105. Stoicorum error circa mala hujus vitæ, XLI, 629.

Malum principium. — Mala generis humani volunt Manichæi deputari nescio cui mali principio, æternitati Dei coæterno, XLV, 1339. Duos deos, unum bonum, al-

terum malum, asserebant, XXXII, 1317; vel potius duas naturas aut substantias, duoque principia invicem contraria, XXXII, 1346. Figmentum, de pugna Dei lucis cum principe tenebrarum, XLIV, 1071. Alia circa malum principium, XXXII, 608, 1352, 1355, 1356; XXXIII, 722; XXXIV, 150.

Materia. — Hermogenes docet materiam fuisse Deo necessariam ad opera mundi, II, 216. Materiam innatam introducit; Deo nato eam comparat, II, 46, 198; et malam esse materiam, II, 208. Materiam innatam volebant Pythagorici, Stoici et ipse Plato, II, 567, 667. Occurritur iis qui materiæ æternitatem e Scripturæ verbis conantur astruere, XIV, 135. Manichæi asserebant malum esse terram, seu molem tetram, perimmensam, profundam et longam, necnon mentem, sive molem tenuem atque subtilem per terram vagantem, XXXII, 716, 1351. Materiam tanquam coæternam Deo conjungunt quidam gentilium, XLII, 380.

Matrimonium. — Plato in sua Republica matrimonium rejicit. XXII, 657. *Vid.* Nuptiæ.

Mendacium.—Plato mendacium docet, XXIII, 412.

Metempsychosis. — Quid sit metempsychosis, II, 111. Solide refutatur, II, 697. Pythagoræ et Empedoclis opinio de metempsychosi. I, 522, 613; II, 702. Non tantum a Pythagora et Empedocle, sed etiam a Platone asseritur, XXII, 748; XXXIII, 484, 487.

Mille annorum fabula.—Pythagoras impie millé annorum fabulam primus dicitur induxisse, CXCIX, 643.

Mundus. — Ignis anima mundi, juxta Varronem, I, 589. Mundum increatum dixit Pythagoras, I, 333. Illum innatum et infectum alii philosophi defendunt, II, 609. Plato docuit illum a Deo factum esse, I, 333; II, 1033. Quod nec mundus totus, nec elementa sunt Deus, nec animata, VI, 281. Mundum æternum Thales existimavit, VI, 315, 735. Ciceronis opinio de creatione mundi, V, 297. Anaximander mundos innumerabiles admisit, XLI, 226. Atomorum concursu fortuito et mundos innumerabiles et animantia. et animas, et deos ipsos fieri dicit Epicurus, XXXIII, 444; XLI, 320. Refellitur a Cicerone, XXXIII, 444, 445. Variæ et contrariæ philosophorum sententiæ circa mundi unitatem, initium, finem et gubernationem, XLI, 601. Mundos duos admittebat Plato, unum intelligibilem, alterum sensibilem, XXXII, 588, 954. Plato et alii philosophi sentiebant animal esse istum mundum, XXXII, 602. Mundus dicitur a philosophis animal magnum sine corporis sensibus, cujus anima Jupiter aut Hecates. XXXVIII, 1137. Mundum esse animal maximum docent Platonici, XLI, 388, 390. Animal beatissimum et sempiternum, XLI, 308. Mundi corporis compago, XLI, 212. Mundum esse corpus Dei quidam putarunt, XLI, 123. Mundi corpus non est Deus, sed anima, secundum paganos, XLI, 202. Mundi anima et partes ejus dii veri existimabantur, XLI, 211; et ita putavit Varro, VII, 193, 199, 202; refellitur, XLI, 202; mundi singulas partes habere animas diversas, sed tamen divinas sentiebat, XLI, 199. Mundum universum quidam paganorum tanquam deorum maximum putabant, XLII, 370. Mundum deum esse arbitratus est Varro, XLI, 199; Plato, XLI, 390. Mundus fingitur æternus, XXXIX, 1137. Mundum et factum esse et tamen ab æterno esse sentiebant Platonici, XLI, 311; 319; refelluntur, 320, 321. Mundum non interiturum cum Platonicis sensit Cicero, XLI, 759. Zeno dicebat nihil esse præter hunc mundum sensibilem nihilque in eo agi sine corpore, XXXII, 935.

Natura.—Stoici naturam in duas partes dividunt: unam quæ efficiat, alteram quæ se ad faciendam tractabilem præbeat, VI, 741. Opinio Leucippi de rerum natura, VII, 101. Manichæi dicebant malam esse naturam, quæ immutari nullo modo potest. XXII, 1157. De rerum natura opiniones veterum, XXIII, 558; Zenonis, XXXIII, 479. Manichæi admittebant duos deos, seu potius duas naturas vel substantias, duoque principia invicem contraria, XXXII, 1346; volunt sine ullo initio malam fuisse semper naturam, XL, 563. Illorum insania de duobus naturis inter se confligentibus, XL, 360, 364. Deum bonum fabricasse mundum, etsi ex aliena natura atque materia confitentur, XLI, 603; hominem creatum de commistione duarum naturarum quæ semper fuerunt, quarum una bona est, altera mala, XLIV, 441. Manichæorum error circa naturam, XLI, 336; XLV, 1325. Manichæi naturam mali suo principio præditam, adversus Deum inducunt, XXXIII, 722. Peccati causam malam naturam esse affirmant, XLIV, 612. Vitia dicunt naturas et substantias, XLIV, 1085. Concupiscentiam non tanquam accidens vitium, sed tanquam naturam ab æternitate malam vituperabant, XLIV, 572. Errores Scoti de divisione naturæ, CXXII, 355. Nihil evenit contra naturam, dicit Plato, qui naturam vocat Dei voluntatem, CXCIX, 427.

Numeri. — Ex numeris esse deos credidit Pythagoras, XLI, 181.

Nuptiæ. - Epicurus, voluptatis assertor, revocavit a nuptiis, XXIII, 280. Plato nuptias contemnens, ita perversam temporum suorum timuit opinionem, ut naturæ sacrificaverit, quo tanquam peccatum illud aboleretur, XXXIV, 126; illas rejicit, XXII, 637.

Occisio sui ipsius.—Pythagorici et Stoici, animarum immortalitatem statuentes, voluntariam mortem inaniter persuadent, VI, 405.

Origo cognitionum nostrarum.—Epicurei et Stoici regulam comprehendendæ veritatis in sensibus ponebant; Platonici in sola intelligentia, XXXIII, 441. *Vid.* Perceptiones.

Origo rerum. — De rerum origine quid senserit Plato, XXIII, 479; quid philosophi veteres, XXIII, 558; quid Anaxagoras, XLI, 226; quid Anaximander, *ibid.* *Vid.* Atomi, Materia, Mundus.

Pantheismus. — Thales mundum æternum existimavit, VI, 315, 735. Multa de æternitate materiæ, VI, 303-306; refelluntur, XIV, 135. Stoici volunt animam esse a propria Dei substantia, XXII, 1085. Stoici, Manichæi et Priscillianistæ animam esse a propria Dei substantia dicebant, XXXII, 1237, 1242; XXXIII, 718, 723; XL, 523; XLII, 44, 668-670; XLIII, 27; XLIV, 477, 512. Animam de nihilo esse factam non credebant Manichæi, sed ejus cujus est Deus esse naturæ dicebant, XLII, 34; animam non templum Dei, sed partem aut membrum ejus, XLII, 380, 381; animam esse ipsam Dei substantiam, XXXIV, 361; et alia de eodem, XXXII, 1362; XXXIII, 718, 841, 1033; XXXVII, 1822; XXXVIII, 936; XL, 297; XLI, 123; XLII, 380; XLIV, 572. Mundi anima et partes ejus dii veri existimabantur, XLI, 202, 211; ita putavit Varro, VII, 198 *et seqq.*; XLI, 199; ita etiam Plato, XLI, 390.

Passiones. — Quid sentiunt Academici de exstirpatione passionum, XXII, 1148; quid Stoici, XXIII, 529; quid Chrysippus et alii, 542. Passiones necessitate pati sapientem, sed non iis cedere, stultum vero cedere dicebant Stoici, XLI, 258-260. Platonici et alii, cum de passionibus loquuntur, de verbis potius quam de rebus faciunt controversiam, XLI, 259, 260 Stoici quod non timeant ac non doleant, irridentur, XXXIX, 1528. Quis timor aut passio mentis, secundum Aulum Gellium et Stoicos, in sapientem cadat, CXCIX, 651.

Peccata. — Stoici paria omnia peccata esse contendunt, XXIII, 511; XL, 539.

Perceptiones.—Opinio omnis a sensibus, II, 675; sentire et intelligere unum sunt, 678; Academici quinque sensuum fidem durius damnant, 674. Zenonis definitio de perceptione veri, XXXII, 925; quæ discutitur, 943.

Perturbationes.— In sapientem perturbationes cadere immerito negant Stoici, XXXV, 1798.

Philosophia. -- Senecæ error in philosophia quam vocat regulam bene vivendi. Hic plane non respexit ad commune philosophiæ nomen, quæ cum sit in plures sectas disciplinasque diffusa, nihilque habeat certi, nihil denique de quo universi una mente ac voce consentiant, quid potest esse tam falsum quam regulam vitæ philosophiam nominari, in qua diversitas præceptorum rectum iter impediat et turbet, VI, 391. Errat Cicero in laudanda philosophia, VI, 385; illius inanis occupatio in exponenda veritate, et sapientiæ assignanda origine, VI, 351; item Lucretius et alii, 586.

Physiologia.—Idololatrarum falsa physiologia rejicitur, XLI, 217.

Pœnæ et præmia alterius vitæ. — Nihil post mortem manere docent Epicurei, II, 795; XXXII, 732; XXXVI, 944. Mortem malorum omnium esse finem asserunt, sicut et ii qui animam mortalem censent, XXXIII, 389; XXXIX, 1528; CXCIX, 977.

Principia rerum. — Quid Thales dixit rerum omnium principium, I, 133, 309; XLI, 226, 230; quid Firmicus Maternus, XII, 983; quid Epicurus, XLI, 230; quid Diogenes, 226; quid Anaximander, *ibid.* Variæ philosophorum opiniones, XLI, 225, 226, 230.

Principia duo admissa.—Cerdon duo rerum principia introduxit, id est duos deos, bonum et sævum, II, 70, 219; item Marcion, II, 248, 252; item Hermogenes, 201; item Manichæi, XXXII, 1317, 1346; XXXIV, 130; XLII, 389, 390; XLIV, 1071.

Probabile. — Academici probabile induxerunt, XXXII, 955; probabile sequi citra assensum Academicis innoxium, Christianis nefarium est, 952, 953.

Providentia. — Epicurus et illius sectatores Dei providentiam negaverunt, I, 517, 588; VI, 303, 399-401; XLI, 601; XLII, 376; CXCIX, 977. Zeno et alii gentiles philosophi fato omnia fieri dixerunt, I, 268, 398, 760. Cicero fortunæ quantum tribuerit, VI, 441; item Democritus, VI, 119, 760. Sententia quorumdam philosophorum, qui ex siderum cursu atque constantia, suspicantur esse in cœlestibus

providentiam, et terrena contemni, dum nihil recti nec juxta ordinem in terris geritur, XXV, 82. Deum esse animam motu ac ratione mundum gubernantem Varroni placuit, XLI, 138. Dei providentiam res humanas non curare, impia iniquorum doctrina est, XXXVIII, 924. Gubernationem rerum humanarum ad Deum non pertinere unde quibusdam est suspicio, XXXVIII, 318. Pravi corde tres habent de Deo sententias, aut non est Deus, aut injustus est Deus, aut non gubernat res humanas, XXXVI, 273. Providentiam quidam negant, XXXII, 1272 ; quidam eam pessime confitentur, 1273.

Ratiocinium.—Dialectica Aristotelis, artifex struendi et destruendi versipellis, in sententias coacta, in conjecturis dura, in argumentis operaria contentionum, II, 20. Argumentationibus res plana non debet fieri dubia, XXIII, 435.

Religio.—Interpretatio vocis religionis, quam affert Cicero redarguitur, VI, 536. Cynicorum habitus differentiam nullam facit in religione, XLI, 647.

Reminiscentia.—Animarum reminiscentia ex Platone et Pythagora improbatur et expugnatur, XXXII, 601 ; XLII, 1011, 1012.

Resurrectio. — Philosophi carnis resurrectionem fieri posse apertissime contradicunt, XXXVI, 1134.

Sacra vel Sacrificia.—Plato ejusque discipuli diis plurimis sacra facienda putaverunt, XLI, 237.

Scientia. — Academici scientiam sustulerunt, VI, 355, 356; XXXII, 923. Academici contra Physicos ex rebus obscuris argumentati sunt, nullam esse scientiam, exemplis paucarum rerum incomprehensibilium contenti, amplexi sunt ignorantiam, tanquam scientiam totam sustulissent, quia in parte sustulerunt. Physici contra ex iis quæ operta sunt argumentum trahebant, omnia sciri posse, contentique perspicuis, retinebant scientiam, tanquam totam, defendissent, quia ex parte defenderant, VI, 369.

Sensationes. — Stoicorum et Peripateticorum sententia circa affectus, sensationes et dolores, VI, 688 *et seqq.*

Sol. — Philosophi dicunt solem esse sempiternum, XXXIII, 379.

Terra.—Cultus terræ apud Phryges, XII, 987; unum ex principiis rerum, 983.

Theologia.—Tres theologiæ secundum Varronem : fabulosa, naturalis, civilis, XLI, 180, 192; theologia fabulosa, turpis, 182, 183; theologia theatrica deorum crimina jactitat, 225; diis est indigna, 182, 186.

Veritas. — Arcesilas veritatem e vita tollebat, XXXIII, 431. Academici sentiebant verum non posse comprehendi, XXXII, 923; sapientis totum munus in conquisitione veri collocatum esse, 923; sapientem nulli rei assentiri debere, *ibid.* Philosophi ad quem finem referendæ essent veritates quas noverunt, nesciebant, XLI, 602; cur veritatem detinuerunt in iniquitate, XLII, 1034.

Virtus animi.—Pythagorici et Platonici in quo ponebant veram animi virtutem, XLIV, 745. Summum bonum in virtute animi posuit Antisthenes, XLI, 601. Calyphonis mens de virtute, XLIV, 1083, 1084.

Vitium. — Manichæi concupiscentiam non tanquam accidens vitium, sed tanquam naturam ab æternitate malam vituperabant, XLIV, 572. Stoici misericordiam in vitio ponunt, XXXIII, 395, 396. Caliphonis sententia de vitio, XLIV, 1083, 1084.

Voluptas.—Aristippus et Epicurus in voluptate summum bonum ponebant, XXXVI, 944; XLI, 601.

LIX.

INDEX NOMINATIVUS

VETERUM PHILOSOPHORUM,

QUORUM ERRORES SCRIPTIS IMPUGNAVERE PATRES, ORDINE ALPHABETICO DISPOSITUS.

—

MONITUM.

In hoc Indice varias veterum philosophorum sententias summatim revocantes juxta nominum ordinem alphabeticum, numeris tum tomi Patrologiæ tum columnarum vel paginarum indicamus locos in quibus Patres illas scriptis refellerunt, et quos sic lector facile reperiet.

Academici. — Illi veteres philosophi fidem sensuum damnabant; scientiam negabant, et verum sentiebant ab homine non posse comprehendi; omnia illis erant incerta, et de rebus etiam manifestissimis dubitabant; in hac vita ponebant beatitudinem, et circa passionum exstirpationem graviter errabant; II. 674; VI, 355, 356, 360; XXII, 1148; XXIII, 479; XXVI, 597; XXXII, 923, 924, 955; XL, 242; XLI, 625-627, 630, 646; CXCIX, 638, 981.

Ægyptii. — Sapientes Ægypti aquæ cultum admittebant, et bestias sicut deos, adorabant, oves, boves, etc., I., 418; II, 261, 302, 596, 928, 953; XII, 384.

Ænesidemus. — Illius falsa opinio de animæ substantia, II, 660.

Albinus. — Quid senserit de animabus, II, 697.

Anaxagoras. — Sententia ejus turbata de animabus et illarum successione, de fine homini assignando; de sole et de Deo, II, 666; VI, 371 *et seqq.*; XXXIII, 442, 443; XLI, 226, 601; CXCIX, 982.

Anaximander — Mundos admittebat innumerabiles et principia rerum credebat esse infinita, XLI, 226.

Anaximenes. — Illius de animæ substantia opinio, et de Deo quem aerem esse asserebat, II, 660; VI, 134; XXXII, 782; XXXIII, 443; XLI, 226.

Apelles. — Creatorem angelorum quemdam indeterminatum Deum affirmabat; Deum legis et Israel igneum fingebat; illius errores de animabus et de corpore humano, II, 47, 686, 801, 811.

Apollophanes. — In novem partes dividebat animam, II, 668.

Arcesilas, Academicorum princeps. — Deorum triplex genus fingebat, physicum, mythicum et gentile seu plebeium; veritatem e vita tollebat, et in omnibus fluctuabat anceps, I, 587, 589; XXIII, 431; CXCIX, 981.

Aristippus, philosophus Socraticus. — Summum bonum in voluptate corporis ponebat, VI, 364; XLI, 227, 601.

Aristoteles. — Dialectica ejus versipellis; summum bonum in honestate et virtute ponebat; illius sententiæ de matrimonio, et de anima quam quintum corpus esse asserebat; de Deo et circa ejus providentiam errores. Gloria vana, quam verbis impugnaverat, Aristotelem devicit, II, 20; VI, 135, 364; XXIII, 280, 479; XLI, 773; CXCIX, 648, 932, 983, 984.

Aristoxenes. — Sententia illius de animæ natura, VI, 779.

Athenienses. — Deum Numentinum adorabant, et diis ignotis, sicut Romani incertis, erigebant aras, I, 596; II, 253.

Athei. — Athei qui fuerint; illorum percelebre dictum : *Quod supra nos, nihil ad nos*, VI, 120, 416; VII, 99; XXXII, 1246; XXXIV, 153; XLIII, 360.

Aulus Gellius. — Quis timor aut passio mentis secundum Aulum Gellium et Stoicos in sapientem cadat, CXCIX, 641.

Basilides. — Judæorum Deum negat, quem dicit angelum, II, 62.

Calipho. — Illius sententia de virtute et vitio, XLIV, 1083, 1084.

Callipus. — Felicitatem ponebat in honestate cum voluptate juncta, VI, 364.

Cerdon. — Duo introduxit initia vel principia, id est duos deos, bonum et malum, II, 70, 249.

Chrysippus. — Animam dividebat in septem partes, et

hominem posse perfecte carere passionibus asserebat; illius de Deo sententia, II, 668; VI, 134; XXII, 579; XXIII, 542.

Cicero. — Quomodo senserit de Deo, quem putat esse corpus, sed corpore majus; illius sententia de immortalitate animæ, de religione, de philosophia, de sapientiæ origine, de creatione mundi et hominis nativitate, VI, 135, 263, 297, 351, 386, 410, 441, 536; XXII, 1148; XXXIV, 1056; XLI, 759; CXCIX, 991.

Cleanthes. — Opinio illius de anima, II, 653, 693.

Cynici. — Illi philosophi nullam faciunt in religione differentiam; illorum turpitudo et impudentia, XXXII, 956; XLI, 428, 647.

Cyrenæus Theodorus. — Deum negabat, VII, 99.

Democritus. — Asserebat omnia fortuito facta, et animam negabat immortalem; quid de Deo et de causa cogitationum nostrarum senserit, et de atomis quibus vim quamdam animalem et spiritalem tribuebat, II, 444, 445; VI, 119, 760; XXII, 591; XXIII, 445; XXIV, 390.

Diagoras. — Deum negabat, VII, 99; XLIII, 360.

Dinomachus. — In honestate cum voluptate juncta ponebat summum bonum, VI, 364; XLIV, 852.

Diogenes, alter a Cynico. — Quæ rerum agnoverit principia, XLI, 226.

Dionysius. — Triplex finxit deorum genus, physicum, mythicum et gentile seu plebeium, I, 587, 589, 605.

Empedocles. — Animam ex sanguine constare asserebat, et admittebat metempsychosim, I, 521, 613; II, 653, 702; XXXII, 748; XXXIII, 484, 487.

Epicurus, Epicurei. — Epicurus et illius discipuli, Dei providentiam negantes, omnia fato tribuebant; animæ immortalitatem et vitam negabant futuram, ideoque summum bonum in voluptate collocabant; illorum varii errores circa atomos et periodos innumerabiles, I, 517, 587, 610; II, 391, 726; V, fere per totum; VI, 303, 364, 399 401, 745; XXIII, 280, 630, 644, 1019; XXIV, 590; XXXII, 732, 942; XXXIII, 63, 64, 389, 439, 441, 444, 445; XXXVI, 944; XXXVIII, 809, 811, 853; XXXIX, 1528; XLI, 181, 230, 320, 601; CXCIX, 546, 671, 844, 977.

Erasistratus. — Docebat animam esse in membranulis, II, 671.

Ethnici. — Gentilium errores circa deos erant fere innumerabiles; omnia enim, præter ipsum Deum, colebant; refelluntur, I, 268, 269, 329, 409, 422, 423, 560, 577, 597, 601, 606; V fere per totum, in quo Arnobius deos profligat gentiles, et illos fictitios esse, ideoque nullos luculenter demonstrat.

Heraclitus. — Substantiam animæ aerem esse docet, et ex igne constare, sicut cætera omnia et ipsosmet deos, II, 653, 660; VI, 309; XLI, 181.

Herillus. — Summum bonum in scientia ponebat, VI, 364 *et seqq.*

Hermogenes. — Mendacem Deum facit, et negat illum aliquid ex semetipso potuisse, sed materiam illi ad opera fuisse necessariam asserit, quam dicit innatam et malam, unde duos infert : animam ex materia constare præsumit, II, 46, 198, 201, 202, 205, 208, 216, 646, 664.

Hipparchus. — Animam ex igne constare asserebat, II, 663.

Labeo. — Quomodo ille dæmonicola deos bonos a malis distinguat, XLI, 56, 372.

Lactantius. — Error Lactantii circa antipodas, VI, 425, 426

Leucippus. — Illius opinio de natura rerum, VII, 101.

Lucretius. — Quod Lucretius et alii erraverunt in statuenda sapientiæ origine, VI, 386.

Manichæi. — Errores Manichæorum circa animam, quam dicebant esse ipsam Dei substantiam; asserebant etiam animas, non solum hominum sed etiam pecorum, esse de Dei substantia. Circa Deum : duo admittebant principia invicem contraria, unum bonum, alterum malum, etc. Circa concupiscentiam : dicebant concupiscentiam esse de substantia mala, Deo coæterna; et non tanquam vitium accidens, sed tanquam naturam ab æternitate malam vituperabant. Circa naturam : contendebant malam esse naturam, quæ nullo modo immutari potest, etc., etc. Refelluntur, XXXII, 608, 716, 1157, 1237, 1242, 1317, 1346, 1351, 1352, 1355, 1356, 1362; XXXIII, 558, 718, 722-724, 841, 1033; XXXIV, 130, 165, 361, 436; XXXV, 1305, 1705, 1705; XXXVI, 108, 1010; XXXVII, 1822, 1907, 1908, 1922; XXXVIII, 106, 821, 847, 985, 986, 1132; XL, 297, 360, 363, 364, 523; XLI, 123, 336; XLII, 27, 34, 44, 113, 214, 218, 222, 229, 248, 251, 533, 380, 381, 589, 390, 414, 466, 509, 536, 537, 539, 544, 545, 565, 566, 588, 589, 595, 603, 668, 670; XLIV, 441, 477, 512, 572, 612, 1008, 1071, 1085, 1104, 1105, 1126; XLV, 1318, 1325, 1328, 1330, 1339, 1529.

Marcion. — Deos duos affert Marcion, tanquam duas symplegadas naufragii, et dispares illos constituit, unum judicem ferum, bellipotentem; alterum mitem, placidum, summe bonum et optimum, II, 19, 248, 252, 264, 361, 432.

Maternus Firmicus. — Elementa, scilicet terram, ignem, aerem et aquam, esse rerum principia, contendebat, XII, 983.

Mathematici. — Illorum de fato fatua doctrina; in malefactis accusandum potius Deum auctorem siderum, quam hominem scelerum asserebant; præsumebant futura subjicere suo judicio, XIV, 192; XXXIII, 1061; XXXIV, 278; CXCIX, 440, 455.

Metellus. — Dei Alburni fuit inventor, II, 266.

Ophitæ. — Æones Ophitarum, II, 64.

Origenes. — Animas putabat e cœlo lapsas, XXXIII, 718.

Peripatetici. — Illorum errores circa dolores et beatitudinem, quam in bonis animi, corporis et fortunæ collocabant, VI, 364 *et seqq.*, 688 *et seqq.*; XLI, 630.

Philosophi. — Variæ et contrariæ philosophorum veterum circa mundi unitatem, initium, finem et gubernationem; circa rerum principia; de Dei vel deorum natura; de substantia animarum; de summo bono vel vita beata; illorum vanitas, etc., I, 268, 398, 516, 560, 610, 1231; V, fere per totum; XXII, 689, 964; XXIII, 431; XXIV, 47; XXV, 82; XXVI, 411, 503; XXXII, 707; XXXIII, 379, 830; XXXIV, 122, 123; XXXV, 1152, 1135; XXXVI, 1131; XXXVIII, 777, 1134, 1137; XLI, 223, 227, 232, 392, 601, 602, 627, 628; XLII, 978, 981, 982, 1134.

Physici. — Superstitio physicorum pro deo habebat elementa, et circa scientiam graviter errabat, I, 502, 589; II, 477; VI, 333, 336, 360.

Plato, Platonici. — Varii errores Platonis et illius sectatorum circa animas, quas de cœlo lapsas contendebant, metempsychosim admittentes : circa materiam, quam innatam asserebant : circa mundum, quem docebant esse animal maximum, beatissimum et sempiternum; mundos duos admittebant, unum intelligibilem, alterum sensibilem; mundum esse factum dicebant, et tamen ab æterno esse et non interiturum. Circa Deum, quem unum et summum confitebantur, inventu difficilem, effatu impossibilem, sed tamen plurimos ab illo creatos dicebant et colebant, masculos in cœlo, feminas in terra, et alii errores qui refelluntur, I, 333, 509-511, 517; II, 260, 567, 668, 672, 1033; VI, 417, 961 *et seqq.*; XXII, 657, 748, 1085; XXIII, 276, 412, 479, 484, 487; XXVII, 587, 588, 601, 602, 954; XXXIII, 64, 441, 718; XXXIV, 126, 1056; XXXVIII, 1138; XLI, 126, 175, 218, 225, 237, 241, 259, 260, 277, 308, 310, 311, 319-321, 373, 375, 388, 390, 408, 711, 759, 773, 776, 794; XLII, 1011, 1012; XLIV, 402, 403, 745.

Porphyrius. — Deos superiores subjiciebat perturbationibus; diis bonis et malis dicebat sacrificandum, et metempsychosim admittebat, XLI, 237, 303-305, 310, 575.

Posidonius. — In plures partes dividebat animam, II, 668.

Priscillianus. — Animam e propria Dei substantia esse censebat, XXXIII, 1237, 1242; XL, 523; XLII, 27, 668-670; XLIV, 477.

Pythagoras, Pythagorici. — Deum ex numeris ortum fingebat Pythagoras; materiam innatam et mundum increatum asserebat; metempsychosim admittebat, et primus mille annorum fabulam induxisse dicitur : I, 353, 517, 521, 613; II, 567, 702; VI, 405; XXII, 748; XXIII, 484, 487; XXXII, 589; XXXIII, 718; XLI, 181; XLII, 1011, 1012; XLIV, 745; CXCIX, 643.

Romani. — Diis incertis aras erigebant, et deos peculiares colebant et peregrinos, I, 409, 422, 423, 597, 606; II, 255.

Scotus. — Circa naturæ divisionem erravit, CXXII, 355.

Seneca. — Omnia, etiam animam, post mortem finiri docet; circa philosophiam, quam vocat bene vivendi regulam, graviter erravit, II, 721, 795.

Seranus. — In septem partes animam dividebat, II, 668.

Socrates. — Deos exsistere negabat, et tamen animum hominis putabat esse deum; error illius percelebris : *Quod supra nos, nihil ad nos*, I, 354, 589; II, 648; VI, 416; XXXII, 1035; XXXIV, 125; XLI, 239; CXCIX, 982.

Stoici. — Deum corporeum et extra mundum positum asserebant, et ignem velut principium rerum habebant; fato regi dicebant homines; e propria Dei substantia esse animam, quam in decem partes dividebant; omnia peccata esse paria; misericordiam in vitio, summum bonum in animo ponebant; in sapientem cadere negabant passiones, I, 517, 518; II, 236, 567, 668; VI, 186, 204, 276, 405, 536 *et seqq.*, 688 *et seqq.*, 741; VII, 89; XXII, 780, 901, 1085; XXIII, 501, 529; XXXII, 1237, 1242; XXXIII, 594-596, 440, 441, 718, 723, 738; XXXIV, 1056; XXXV,

1798; XXXVIII, 809, 812, 853, 854; XXXIX, 1528; XL, 539; XLI, 230, 258, 259, 261, 262, 413, 601, 629; CXCIX, 516, 641.

Tertullianus. — Deum corporeum esse, sicut et animam corpoream contendebat, XLIV, 499.

Thales. — Aquam rerum omnium principium, et ex aqua animam asserebat, I, 133, 309; II, 653; XLI, 226, 230.

Trismegistus. — Deos alios a summo Deo factos, alios ab hominibus dicebat, XLI, 247.

Varro. — Triplex deorum genus fingebat, physicum, mythicum et gentile vel plebeium; ignem dicebat animam mundi; ejus doctrina de theologia, quam triplicem stabiliebat, fabulosam, naturalem et civilem; parum sibi constabat, I, 329, 587, 589, 597; XLI, 138, 180, 182, 183, 186, 189, 192, 202, 208, 212, 218, 223, 625, 650.

Xenocrates. — Deorum duplex fingebat genus, I, 587; XXIII, 304.

Zeno. — Aerem et ignem asserebat esse deum, quem fatum vocabat et materiam, illi parem; animam mortalem in tres et etiam in sex partes dividebat; felicitatem ponebat in congruentia vitæ cum natura, etc., I, 398; II, 19, 260, 398, 668; XXIII, 479, 497; XXXII, 943, 955; CXCIX, 981.

LX.

INDEX OBJECTIONUM

TUM VULGARIUM TUM SCIENTIFICARUM, QUIBUS GENTILES, PHILOSOPHI ET HÆRETICI CHRISTIANAM IMPUGNARUNT RELIGIONEM·

ET QUAS SS. PATRES SCRIPTIS DEBELLARE CONATI SUNT, ORDINE RERUM CONCINNATUS ALPHABETICO.

MONITUM.

In hoc Indice varias adversus Christi religionem paganorum, philosophorum et hæreticorum, colligimus objectiones, quas ad formam revocamus syllogisticam, quamvis aliter se habeant in Patrologia. Hanc methodum elegimus tam brevitati operis quam lectoris utilitati consulentes; et exposita objectione, indicamus tantum responsiones quæ tunc facile reperientur.

ABRAHAM.

Obj. Abraham multis videtur vituperandus atque condemnandus quod mentitus est Saram esse sororem. — Resp. Tertulian., I, 1319; S. Ambros., XIV, 462, 463; S. August., XXXIV, 565; XLII, 422, 423.

Obj. Abraham, de ancilla filium suscipiens, adulterium commisit, siquidem de hoc a multis objurgatur. — Resp. S. Ambros., XIV, 428, 429, 430; S. August., XLI, 503; XLIV, 656, 657, 658.

Obj. Abrahamo promittitur terra Chanaam in æternum; quod falsum, siquidem nunquam adimpletum fuit. — Resp. S. August., XLI, 504; XXXIV, 557, 558, 559.

Obj. Abraham uxorem suam ad concubitum duobus regibus venditasse contendit Faustus; quod excusari nequit; ergo culpabilis fuit Abraham. — Resp. S. August., XL, 166; XLII, 420, 421.

Obj. Falso promittitur Abrahamo posteritas sicut arena maris et stellæ cœli, siquidem Judæa admodum parva fuit et populus Hebræus exiguus et parum numerosus fuit. — Resp. S. August., XXXIV, 556; XLI, 500, 525.

ABSOLUTIO.

Obj. Absolutio nunquam differenda est, siquidem semper adest pœnitentibus periculum mortis; attamen differtur sæpe sæpius. — Resp. Robert. Pullus, CLXXXVI, 909, 910, 1098, 1099.

Obj. Absolutiones episcoporum generales et sacerdotum, v. g. in consecrationibus ecclesiarum vel in capite Cinerum aut feria quinta majoris hebdomadis nihil valent, quia nonnisi privatæ solvunt a peccatis. — Resp. Alanus de Insulis, CCX, 386, 587.

ABSTINENTIA

Obj. Contendunt quidam abstinentiam monachorum non fuisse tantam quanta asseritur a nonnullis auctoribus, utpote nimis dura et impossibilis. — Resp. Rufin., XXI, 449, 450.

Obj. Abstinentia carnium non videtur admittenda, quia in Scripturis, nedum præcipiatur, damnatur. — Resp. Salvian., LIII, 193, 194.

ACCEPTIO.

Obj. Acceptionem personarum facit Deus quando uni dat gratiam, et alteri negat; ergo agnoscenda est in Deo personarum acceptio; quod tamen damnatur in multis Scripturarum textibus — Resp. S. August., XLIV, 580, 581; XXXIII, 385, 386.

Obj. Deus est acceptor personarum, siquidem alium salvat, et alium damnat. — Resp. S. Fulgent., LXV, 448.

Obj. Quod vitanda sit personarum quarumdam acceptio conceditur; sed jure et merito contendi potest eam esse licitam erga divites et nobiles, ut quandoque fit in Ecclesia. — Resp. S. Bernard., CLXXXII, 757, 758, 774, 775

ACCIDENTIA.

Obj. Absurdum est dicere accidentia Eucharistiæ esse sine subjecto, quia illud est contra rerum essentiam. — Resp. Petrus Pictav., CCXI, 1247, 1248.

ACCUSATORES.

Obj. Accusatores pastorum semper et benigne admittendi sunt, quia quam citissime detegenda est horum improbitas, ne aliis noceat. — Resp. Petrus Cantor, CCV, 475, 476.

ACTIBUS.

Obj. Actibus tribuendum est totum meritum nostrum; porro contemplationi nihil inest actus et operis; ergo inutilis. — Resp. S. Bernard., CLXXXIII, 1024, 1053, 1055.

Obj. Dici nequit quod omnes actus ex fine aut intentione boni vel mali sint, quia sunt actus qui bonitatem aut malitiam habent intrinsecam. — Resp. Petr. Pictaviens, CCXI, 1001.

ADAMUS.

Obj. Culpabilis non est Adamus ob culpam quam in paradiso commisit, quia soli Deo attribuenda videtur, cum cesserit homini liberum voluntatis arbitrium quo male eum usurum esse præviderat. — Resp. Tertull. II, 290, 291.

Obj. Credendum non est Adamum et Evam de immortalitate excidisse ob transgressionem præcepti divini levissimi momenti, cum levi culpæ gravis pœna juste infligi nequeat. — Resp. Tertull., II, 272, 599.

Obj. Adamus debuisset a Deo obtinere veniam culpæ suæ, siquidem seductionem ingenue confessus est. — Resp. Tertull., II, 286.

Obj. Adamus mortalis ex constitutione creatus fuit; mors ergo illi erat naturalis, et non est pœna peccati. — Resp. Lactant., VI, 323, 324, 931, 932.

Obj. Circa culpam Adami errant catholici, dum contendunt se per Christum recuperare quod perdidere per Adamum; nam hoc intelligi nequit. — Resp. Firmicus Maternus, XII, 1037, 1038.

Obj. Adamus non fuit creatus bonus et rectus; alioquin talis permansisset et non peccasset. — Resp. S. August., XLV, 1537; XL, 336; XXXVIII, 172; XLIV, 247, 248.

Obj. Adamus ipse peccatum non commisit sponte et libere, siquidem seductus fuit ab Eva. — Resp. S. August., XXXIV, 453, 454; XLI, 419.

Obj. Adami peccatum fuit ineffabile et necessarium; ergo Adamus non est culpandus. — Resp. S. August., XLI, 430, 431.

Obj. Absurdum et impossibile videtur, quod in Adæ posteros culpa simul et pœnæ transierint; nam hoc nimium repugnat justitiæ et sapientiæ Dei. — Resp. S. Prosper, LI, 194, 195, 237, 370, 371; S. Petrus Chrysologus, LII, 505, 506, 507; S. Leo Magn., LV, 140; S. Maximus Taurin., LVII, 525, 526; Gennadius, LVIII, 988, 989, 990, 1024, 1025.

Obj. Ecce, inquit Deus, Adam tanquam unus ex nobis factus est; porro hoc Deus dixit post transgressionem Adami; ergo non tanta fuit quæ eum perdiderit et omnes ipsius posteros. — Resp. Eugyppius, LXII, 654, 655; Hugo de S. Victore, CLXXV, 43, 44.

Obj. Immerito soli Adamo imputatur peccatum originale, siquidem et Eva peccato participavit, imo prima peccati causa fuit. — Resp. S. Anselmus, CLVIII, 441, 442; Hugo de S. Victore, CLXXV, 597, 598; CLXXVI, 290, 291; Petrus Pictaviens., CCXI, 1010, 1011.

ADJUTORIUM.

Obj. Dei adjutorium nobis est necessarium ad bonum operandum; ergo si desit, excusabile est hominis vitium: porro aliquando deest; ergo criminandi non sunt homines ob delicta. — Resp. S. August., XXXIV, 771; XXXVIII, 108, 121, 375, 584, 856, 894.

ADORATIO.

Obj. Non solus Deus est adorandus, quia olim angeli et sancti adorabantur, ut legitur in Scripturis sacris. — Resp. Hugo de S. Vict., CLXXVI, 9, 10, 11.

Obj. Adoratio non soli Deo competit, siquidem B. Joannes angelum adorare voluit. — Resp. Philippus de Harv., CCIII, 338, 339, 340.

ÆDIFICIA.

Obj. Ædificiorum superfluitas vitiosa non est, nec reprobanda, quia juvat ad ornamentum simul et ad utilitatem. — Resp. Petrus Cantor, CCV, 255, 256, 281, 282.

ÆGYPTII.

Obj. Aurum et argentum Ægyptiorum ab Hebræis sublatum verum fuit furtum, quia nullatenus dici potest merces operationis. — Resp. Cassiodor., LXX, 750, 751.

Obj. Falso asseritur quod Hebræi juste Ægyptios spoliaverint, quia furari nunquam licet. — Resp. Tertull., II, 308, 309; Philippus de Harveng., CCIII, 920, 921.

ÆTAS.

Obj. Falso dicitur quod juvenilis ætas quam viam tenuerit, eam servabit etiam in senectute, quia qui sæpe pejor est adolescens, optimus fit senior, et vice versa. — Resp. Alanus de Ins., CCX, 592, 593.

AMBITIO.

Obj. Mala non est ambitio, quia facit viros præclaros et illustres. — Resp. Petrus Cantor, CCV, 165, 166.

Obj. Ambitio non est vituperanda, quia omnes omnino homines illa capti sunt. — Resp. Alanus, CCX, 590, 591.

AMOR.

Obj. Amorem Dei inutilem esse dicunt philosophi, quia Deus illo non indiget. — Resp. S. August., XLI, 281, XXXIII, 556, 672, 674.

Obj. Amor inimicorum non est habendus, quia olim doctrina fuit: dentem pro dente, oculum pro oculo. — Resp. S. August., XXXII, 615, 674, 675, 676.

ANANIAS.

Obj. Ananiæ et Sapphiræ mors lugenda videtur incomprehensibilis et pœna gravissima, nimis rigorosa et prope injusta, quia leviter et inscientes peccaverunt, et quod pro levissimo saltem peccato imposita fuit. — Resp. S. Maximus, LVII, 475, 500, 501.

ANGELI.

Obj. Angelis malis debuisset adesse venia, ut adest hominibus. — Resp. Tertull., II, 777, 778; S. August., XXXV, 1925, 2123.

Obj. Angeli non sunt a Deo distinguendi, siquidem ipse Deus in Scripturis vocatur angelus, angelus consilii, angelus sapientiæ; ergo sunt adorandi ut Deus. — Resp. S. Hilarius, X, 113, 116, 117, 118.

Obj. Concedi potest quod angeli habeant aliquam cognitionem hominum, sed negandum videtur illos cogitationes secretiores eorum agnoscere. — Resp S. August., XXXIV, 473, 474.

Obj. Circa creationem angelorum nihil omnino certum est, quia de illa silet Scriptura, aut saltem obscure loquitur. — Resp. Gennadius, LVIII, 1018, 119.

Obj. Angeli adorabantur in veteri lege; porro Christus de hac re nil innovavit; ergo. — Resp. Petrus Lombardus, CXCI, 248.

Obj. Mentitus est angelus ductor Tobiæ, quia se esse Ananiam Azariæ magni filium dixit. — Resp. Philippus de Harveng, CCIII, 865, 866.

Obj. Si unusquisque hominum suum haberet angelum custodem tot essent angeli quot homines; atque hoc non est admissibile. — Resp. S. Hieronymus, XXIV, 670, 406.

ANIMA.

Obj. Anima creata non fuit, siquidem, juxta philosophos, divina est et æterna. — Resp. Tertull., I, 610; II, 652.

Obj. Animæ non sunt singulæ singulis creatæ, siquidem sæpe anima filii animabus parentum similis est. — Resp. Tertull., II, 653, 693.

Obj. — Anima humana dici nequit naturaliter Christiana, ut volunt nonnulli; nam hoc absurdum videtur. — Resp. Tertull., I, 377, 378, 610.

Obj. Anima non a Deo creata est, ut volunt Catholici, cum secundum philosophos ex semine aut ex traduce venit. — Resp. Tertull., II, 712, 682, 665, 858, 683; S. Cyprian., V, 84, 85, 86.

Obj. De exsistentia animæ dubitant plurimi, eo quod sedes illius nemini nota sit, nec nota esse possit. — Resp. Tertull., II, 651, 671.

Obj. Corporalis et mortalis est anima, quia philosophi veteres et etiam hodierni talem illam habent, et sic habendam esse recte demonstrant; et aliunde illius origo est omnino incerta et obscura. — Resp. Arnob., V, 851, 854, 833, 834, 892.

Obj. Circa animarum originem nonnisi incerta et obscura habemus, siquidem vix aliquid de illis reprehenditur in Scripturis — Resp. S. August., XXXIV, 355, 415; XLIV, 150, 506, 523, 525, 530, 532.

Obj. Anima non est a Deo creata, siquidem est vel a seipsa, vel ex nihilo, vel ex substantia Dei, vel ex igne, vel ex aere, vel ex atomis. — Resp. S. August., XXXIV, 361, 366, 372, 412; XXXVIII, 853; XL, 11; XLI, 326; XLII, 72, 93, 99, 117, 666, 669.

Obj. Anima corporea est, siquidem philosophi quidam eam esse sanguinem dixerunt, alii ignem, alii terram, et tandem nonnulli animas hominum et animalium communem habere originem dixerunt. — Resp. S. Ambros., XIV, 403, 404, 560, 365.

Obj. Duæ sunt in homine animæ, quia bonitas et malitia hominis explicari nequeunt aliter. — Resp. Gennad., LVIII, 984, 1021.

Obj. Unica non est in homine anima, quia sunt qui putant tres esse, scilicet, vitalem, sensualem et rationalem. — Resp. Dionys. Exiguus, LXVII, 370, 371.

Obj. Animæ vel insimul creatæ sunt, vel sunt ab initio, inter cæteras naturas intellectuales, ut vult Origenes; ergo singulæ non sunt pro singulis corporibus creatæ. — Resp. S. Isidorus, LXXXIII, 1231, 1232.

Obj. Immortalis non est anima, quia, ex Scriptura, unus interitus est hominis et jumentorum. — Resp. S. Gregorius, LXXVII, 321, 324, 328.

Obj. Animæ cruciatus non est credendus, quia cum incorporea sit, igne materiali cruciari non potest. — Resp. S. Julianus, CXVI, 482, 483.

Obj. Anima est pars Divinitatis, siquidem, ex Genesi, est ejus spiriculum. — Resp. Ivo, CLXIV, 160, 161.

Obj. Merito dicitur animam transire de corpore in corpus, quia omnimodo certa est de metempsychosi doctrina. — Resp. Rupertus, CLXVII, 536, 537.

Obj. Anima est ex traduce, sicut corpus, quia dici nequit quod Deus animas sigillatim creet, et sic de illis creandis continuam habeat occupationem. — Resp. Hildebertus, CLXXI, 1121, 1122.

ANTICHRISTUS.

Obj. Antichristi adventus in dubium revocari potest, quia multis abhinc temporibus appropinquare dicitur, et nondum advenit. — Resp. S. Cyprianus, III, 1015, 1032, 1033; IV, 330.

Obj. Absolute et semper dubitandum erit de tempore adventus Antichristi, siquidem Christus ipse de eo dicere nihil voluit. — Resp. Lactantius, VI, 788, 789.

Obj. Dubitandum est etiam de exsistentia Antichristi, siquidem alii contendunt quod idem futurus sit ac diabolus, et alii alium esse asserunt. — Resp. Lactant., VI, 1008, 1009.

Obj. Dubitare licet de adventu Antichristi, quia per-

secutionis ejus tempus omnibus incertum est et ignotum. — Resp. S Augustin., XLI, 616, 677, 678.

Obj. Dicitur quod Judæi in Antichristum credituri sint, postquam in Christum credere noluerunt; illud absurdum est, siquidem mala ipsius opera eum manifestum faciunt. — Resp. S. Ambros., XIV, 1100, 1101.

APOSTOLI.

Obj. Apostoli non sunt credendi quia apostolici viri contrariam docuerunt doctrinam. — Resp. Tertull., II, 34, 45, 363.

Obj. Apostoli diversa inter se prædicarunt; ergo non sunt credendi. — Resp. Tertull., II, 37.

Obj. Suspicanda est apostolorum doctrina, quia quædam palam et universis, secreto et paucis quædam demandarunt. — Resp. Tertull., II, 37, 38.

Obj. Apostoli reprehensibiles sunt, quod mulieres secum ducerent. — Resp. Tertull., II, 490.

Obj. Dubitandum est an baptizati fuerint apostoli, cum de illorum baptismate silet Scriptura ; atque tamen hoc illis ut cæteris necessarium erat ad salutem. — Resp. Tertull., I, 1213.

APPARITIONES.

Obj. Contendunt quidam nullas nunquam fuisse Dei ipsiusmet apparitiones, quia, juxta illos, eæ quæ referuntur in dubium revocari possunt. — Resp. S. Leo, LV, 1328, 1329.

Obj. Dei ipsiusmet apparitio Patribus in Veteri Testamento facta, credenda non est, siquidem, juxta quosdam, apparuerunt tantum angeli aut sancti. — Resp. S. August., XLII, 140, 853, 856.

ARBITRIUM.

Obj. De exsistentia liberi arbitrii multum controvertitur ; ergo, etc. — Resp. S. Hieronymus, XXVI, 401, 402.

Obj. Arbitrii libertas non est homini in utramque partem concessa, quia quandoque, ut ait Apostolus, vitare non potest homo malum quod non vult, nec facere bonum quod vult. — Resp. Tertull., II, 292, 916; S. Cyprianus, IV, 507, 760; S. Hieronym., XXX, 286, 575.

Obj. Si exsistat liberum arbitrium, amovenda est gratia Dei, quia hæc duo consociari non possunt. — Resp. S. Hieronym., XXIV, 745, 796; XXVI, 401; S. August., XL, 282; XLIV, 241, 342.

Obj. Falso dicitur quod gratia sit prævenieus, liberum vero arbitrium subsequens, quia sic adimeretur liberum arbitrium. — Resp. S Gregorius, LXXVI, 298, 809.

Obj. Vel liberum arbitrium vel gratia e medio tollenda sunt, quia se invicem tollunt. — Resp. Rabau., CVIII, 1204, 1205; CXI, 885.

Obj. Non exsistit liberum arbitrium siquidem per Adæ peccatum omnino sublatum est ; atqui. — Resp. S. Augustin., XXXIV, 133, 1268, 1275; XLI, 149 ; XLII, 451, 540; XLIV, 552, 564, 567.

Obj. De libero arbitrio prorsus dubitandum est, quia alii plus, alii minus ei tribuunt. — Resp. S. August., XXXVIII, 85, 877, 1268; XLIV, 373, 374, 441, 570, 879, 880, 885; XLV, 1290, 1520.

Obj. Adhuc objicitur quod liberum arbitrium conciliari nequeat cum gratia, siquidem illud tollunt qui gratiam prædicant. — Resp. S. August., XXXIII, 677, 974, 987; XXXIV, 156; XXXV, 2071; XXXVI, 208; XXXVIII, 903; XLIV, 253, 265, 383 ; XLV, 1110, 1115, 1298.

Obj. Liberum arbitrium non est in omnibus, siquidem illud amittit homo, cum spiritus Dei igitur, et cum diabolo voluntarie se dedit. — Resp. S. Prosper, LI, 654, 655.

Obj Nemo potest liberum arbitrium per se habere, quia ejus principia et profectus, et perseverantia in bonis usque in finem dona Dei sunt. — Resp. S. Prosp., LI, 264.

Obj. Post gratiam liberum arbitrium non manet in natura; ergo qui gratiam habet, liberum arbitrium non habet. — Resp. S. Prosp., LI, 264, 265.

Obj. Post gratiam non remanet liberum arbitrium, siquidem destruitur quando omnia ad Deum referuntur. — Resp. S. Prosper, LI, 983, 984.

Obj. Nemo sine gratia libero arbitrio bene utitur; ergo gratia liberum arbitrium tollit. — Resp. S. Prosp., LI, 209, 210, 685, 686.

Obj. Non habet omnis homo libertatem arbitrii, siquidem constat quosdam esse homines, qui in malum inviti et quasi coacti protrahuntur. — Resp. S. Anselmus, CLVIII, 490, 491, 493, 494, 496.

ARIANI.

Obj. Arianorum doctrina olim longe lateque diffusa est, siquidem, ex S. Hieronymo, universus orbis miratus est se esse Arianum ; porro quod fuit olim, potest esse et nunc, vel hæc fuit prima fides, ergo et nunc debet remanere; ergo Ariani non sunt hæretici. — Resp. Lactant., VI, 542, 543.

Obj. Arius asserit Christum ante B. Mariam et ante sæcula exstare; porro hoc videtur catholicum dogma, ergo. — Resp. S. Hilarius, X, 716, 204.

Obj. Hæretici essent Ariani quia contendunt Christum genitum et creatum esse, non esse sempiternum, nec omnipotentem, nec summe bonum, nec sapientem, nec scientem diem judicii : porro hæc constant ex Scripturis; ergo. — S. Ambros., XVI, 562, 685, 840, 841, 941, 1045, 1046.

Obj. Ariani docent Filium et Spiritum sanctum esse Patre minores, utpote ei subjectos et ab illo missos: porro hoc constat ex Scripturis ; ergo. — Resp. S. Fulgentius, LXV, 369, 370, 814, 815.

Obj. Ariani subscripserunt concilio Nicæno ; ergo non sunt hæretici. — Resp. Cassiodorus, LXIX, 925, 926.

ASINUS.

Obj. Christiani olim objurgabantur a paganis quod adorarent caput et superficiem asini ; porro hoc ridiculosum. — Resp. Tertull., I, 364, 372, 579.

Obj. Irrident quidam cum legant asinam loqui adversus Balaam; ergo ista locutio est fabulosa. — Resp. S. Cyprian., IV, 664, 665.

ATOMI

Obj. Admittendum est systema atomorum, quod sint rerum principia, hoc est quod ex illorum concursu, siquidem Epicurus optime probat eorum originem, fortuito et innumerabiles mundi, et animantia, et animæ, etc. fieri cœperunt. — Resp. Lactant., VI, 401 ; S. Augustin., XLI, 230; XXXIII, 444, 445.

AZYMUS.

Obj. Azymum panem merito improbant atque rejiciunt Græci in conficienda Eucharistia, quia non est proprie et vere panis. — Resp. S. Anselmus, CLVIII, 541, 542, 543.

BAPTISMUS.

Obj. Non legitur in traditione quandonam Christus baptismum instituerit ; ergo de illius exsistentia dubitare possumus. — Resp. Lact., VII, 616, 617.

Obj. Baptismus olim non dabatur infantibus ; ergo nec hodie dari debet. — Resp. S. Cyprian., III, 1015, 1018; IV, 473.

Obj. Parvuli non sunt baptizandi ob peccatum originale, nec propter vitam æternam, sed tantum propter regnum cœlorum, ut aiunt Pelagiani : quod tamen rejiciunt Catholici. — Resp. S. August., XXXIII, 761, 763; XXXVIII, 1336; XLIV, 142, 146, 377, 385, 394, 395.

Obj. Multi, etiam Christiani, non credunt quod infantes sine baptismo mortui damnentur, quia, inquiunt, hoc injustum esset, Nam et ipsi non sunt adeo culpabiles ut tale supplicium mereantur. — Resp. S. August., XLIV, 188, 189, 481, 505, 1330.

Obj. Parvuli sine baptismo mortui damnationem non habebunt, quia, juxta plures, in medio quodam loco erunt, ubi beate vivant. — Resp. S. Leo, LVI, 486, 497, 498.

Obj. Baptismus et circumcisio nihil differunt, siquidem ambo peccatum originale auferunt : ille in nova lege, et hæc in veteri lege ; detur ergo ratio discrepantiæ. — Resp. Hugo a S. Victore, CLXXV, 885, 886.

BEATITUDO.

Obj. Beatitudinem reponunt philosophi aut in non dolendo, aut in voluptate, aut in honestate, aut in bonis corporis, et Catholici in solo Deo , quibus credendum? — Resp. S. Ambros., XVI, 103, 104.

Obj. Beatitudinem tantum in altera vita ponendam esse negant plurimi, quia, inquiunt, in hoc mundo inveniri potest. — Resp. S. Ambrosius, XVII, 678, 679.

Obj. Beatitudo in voluptate, juxta Aristippum; in animi virtute, juxta Antisthenem; in bonis gulæ vel fortunæ, juxta alios; ergo non in solo Deo consistit beatitudo. — Resp. S. August., XLI, 601 ; XLII, 101, 549, 551 ; XLIV, 852.

Obj. Immerito dicitur quod beati esse non possumus in hoc mundo, quia potentes et divites vere sunt beati. — Resp. Philippus de Harveng, CCIII, 310, 311, 349, 450.

BELLUÆ.

Obj. Belluæ habent intelligentiam, ac futuri providentiam ; porro nihil amplius habet homo, et quidam non

habent; ergo bellnæ non distinguuntur ab hominibus. — Resp. Lactant., VII, 94, 95.

Obj. In usum et commodum hominis belluas creatas esse dici non potest, si quidem multæ sunt homini noxiæ et nocivæ, ac valde perniciosæ. — Resp. Lactant., VII, 117, 118.

Obj. Admittenda est sententia eorum qui belluis dant animam animæ hominum similem, quia belluæ habent rationem et scientiam, ita ut sensum hominum superent, quia cognoscunt, sentiunt, intelligunt, reminiscuntur, appetunt, etc. — Resp. S. August., XXXII, 1018, 1063, 1066, 1067, 1368, 1370, 1371; XXXVI, 480; XXXVII, 1939; XLI, 240; XLII, 975, 999, 1057, 1061.

BELLUM.

Obj. Bellum non potest esse sine peccato, quia semper peccatum est sese invicem trucidare.—Resp. Regino, CXXXII, 295, 296.

Obj. Omnia bella culpanda sunt, imo sunt omnino injusta, quia ob nullum bonum finem juste suscipi possunt. — Resp. Ivo, CLXI. 721, 724, 725.

BLASPHEMIA.

Obj. Non omnia peccata remitti possunt, siquidem blasphemia in Spiritum sanctum irremissibilis est. — Resp. S. August., XXXVIII, 448, 457, 458.

CAIN.

Obj. Immerito sacrificium Cain respuit Deus, quia bona intentione offerebatur. — Resp. Tertull., II, 611, 612.

Obj. In Scripturis Cain dicitur ædificasse civitatem; atque illud non est possibile, siquidem tunc temporis tres tantum aut quatuor homines erant in terra. — Resp. S. August., XXXIV, 548; XLI, 445, 446.

CARO.

Obj. Non credenda est carnis resurrectio, quia difficilior, impossibilis, et rectæ rationi prorsus repugnans. — Resp. Tertull., II, 800, 810, 835, 868; S. Cyprian., III, 1113, 1114, 1115.

Obj. Carnis resurrectionem negant Archontici, Gaiani, Carpocrates, Cerdon, etc., ergo rejicienda carnis resurrectio. — Resp. S. August., XLII, 27, 29, 39; XXXVI, 752; XXXVIII, 848; XLI, 783.

Obj. Caro Christi fuit tantum apparens et phantastica, aut, si vera fuit, a viro assumpta fuit, et non ex sola Maria Virgine, quia virgo generare nescit. — Resp. S. Gennad., LVIII, 984, 1007, 1008.

CASTITAS.

Obj. Castitatem in ministris Ecclesiæ vituperant nonnulli, et illam e medio tollendam esse contendunt, quia, inquiunt, non legitime præscribitur. — Resp. S. Leo, LV, 1331, 1332

CASUS.

Obj. Magna casui inest virtus, siquidem omnia casu fiunt. — Resp. Boetius, LXIV, 513, 1153, 1154.

CATHOLICI.

Obj. Falso asseritur Catholicos solos possidere id quod a Christo fuit institutum, quia plures alii sibi eamdem prærogativam adscribunt. — Resp. Tertull., II, 23.

Obj. Catholicam traditionem rejiciunt plurimi, quia illis non videtur tuta et secura. — Resp. Tertull., II, 931.

CHARITAS.

Obj. Immerito laudatur charitas mutua Christianorum, quia ethnici illam passim vituperant. — Resp. Tertull., I, 704.

Obj. Charitas omnino in hoc mundo deleta est, siquidem in praxim a paucis redigitur, et ab aliis in hypocrisim vertitur et contemnitur. — Resp. S. Hilarius, IX, 951, 952; X, 300, 301.

CHRISTIANI.

Obj. Christianorum nomen infestum est gentibus, quia improbi sunt Christiani. — Resp. Tertull., I, 277, 288, 566.

Obj. Olim ob illorum mala opera vexabantur Christiani; ergo improbi erant. — Resp. Tertull., I, 277, 278, 285.

Obj. Quicunque vult, non potest esse Christianus, quia Christianus non fit, sed nascitur. — Resp. Tertull., I, 378.

Obj. Non fit, sed nascitur Christianus, siquidem anima naturaliter Christiana est. — Resp. Tertull., I, 377.

Obj. Christianorum mores corrupti erant, quia hoc illis ab ethnicis exprobrabatur. — Resp. Tertull., I, 472, 473, 564.

Obj. Christiani merito accusabantur rei læsæ majestatis humanæ, quia imperatorum legibus obedire nolebant. — Resp. Tertull., I, 427, 436, 457, 450, 700.

Obj. Christiani merito factio illicita, et desperata dicebantur, quia omnium scelerum rei erant, et inimici deorum, imperatorum, legum, morum ac totius naturæ. — Resp. Tertull., I, 310, 311, 459, 464, 468, 699, 700.

Obj. Evidenter mali sunt Christiani, siquidem trium horrendorum criminum accusabantur, nempe infanticidii, stupri, adulterii et incesti; acclamatio communis contra eos erat hæc : Christiani ad bestias, Christiani ad leones; insuper si rei non fuissent Christiani, Deus non permisisset illos tanta pati tormenta. — Resp. Tertull., I, 306, 307, 341, 480, 488, 571, 580, 581, 651, 825.

Obj. Christianos mundus odit, quia criminosi ab omnibus habentur. — Resp. S. Cyprianus, IV, 426, 537, 554, 665, 752.

Obj. Christianus apprehensus et castigatus non reluctatur, quia sentit atque confitetur se esse culpabilem et omni pœna dignum. — Resp. S. Cyprian., IV, 293, 557; III, 832, 833.

Obj. Christiani sunt pejus omnium hominum genus, siquidem causa sunt omnium malorum quæ mortalitatem nostram perturbant. — Resp. Arnob., V, 719, 720, 723, 726, 727.

Obj. Christiani ab omnibus sunt appellati hebetes, stolidi, fatui, etc., athei etiam, etc. — Resp. Arnob, V, 703, 704, 750, 751, 816, 817, 829, 863, 958, 976.

CHRISTUS.

Obj. Christi adventum credere nolunt multi, quia nimis humilis fuit et abjectus et ignominiosus. — Resp. S. Cyprianus, IV, 352, 707, 708.

Obj. Rejicienda est Christi incarnatio, quia repugnat, aiebant infideles, quod Deus induat miseram et informem mortalitatem nostram. — Resp. Lactant., VI, 475, 517, 521, 524.

Obj. Christus non est filius Mariæ, siquidem ante Mariam exstitit. — Resp. S. Hilarius, X, 513, 514.

Obj. Christus debet esse bellipotens et non paciferus, ex Scripturis. — Resp. Tertull., II, 340, 351; 617, 618, 620.

Obj. Nondum venit Christus, quia non talis probatur, qualis annuntiabatur. — Resp. Tertull., II, 331, 349, 609, 610.

Obj. Christus dicitur primogenitus omnis creaturæ; ergo fuit creatus. — Resp. S. Hilarius, IX, 273, 274, 653, 654.

Obj. Christi miracula non ejus probant divinitatem, quia magicis virtutibus tribuenda sunt. — Resp. Tertull., I, 400; Lactant., VI, 485, 491.

Obj. Dici nequit Christum sponte sua mortuum fuisse, siquidem carnificis officio necatus est. — Resp. Tertull., II, 401.

Obj. Christus non distinguendus fuit a diis paganismi, siquidem deorum numero eum adscribi voluit Tiberius. — Resp. Tertull., I, 290.

Obj. Christi jugum immerito dicitur leve, quia pluribus est omnino intolerabile. — Resp. S. Cyprian., IV, 780, 781.

Obj. Christus post resurrectionem, ab oculis repente evanuit; ergo erat phantasma et umbra. — Resp. S. Hieronymus, XXIII, 387, 388.

Obj. Si Christus vere resurrexisset, signa resurrectionis suæ certa et evidentia dedisset; atqui. — Resp. S. Hieronymus, XXIII, 310, 311, 387, 388.

Obj. Si Christus liber fuit a peccatis actualibus, non sic dici potest liber a peccato originali. — Resp. S. Aug., XXXIV, 733, 867; XXXV, 1696, 1847; XXXVI, 591; XXXVIII, 442, 823, 824, 928; XL, 255.

Obj. Christi generatio falsa est, quia aliam Matthæus, aliam Lucas recensuit. — Resp. S. August., XXXVIII, 530, 531; XL, 49; XLII, 214, 216.

Obj. Christum e sepulcro a discipulis sublatum fuisse apud Judæos fama est; ergo vere non resurrexit. — Resp. S. August., XXXVIII, 261, 262.

Obj. Si Christus resurrexisset, in conspectu omnium resurgere debuisset, sicut in conspectu omnium passus et mortuus est. — Resp. S. August., XXXIII, 833, 942, 943; XL, 188, 945; XLII, 41, 42.

Obj. Christus non est coæqualis Patri, quia in Scripturis contrarium legitur. — Resp. S. Prosp., LI, 315, 316, 482.

Obj. Christus non genitus est ex Maria, quia ante Luciferum genitus est. — Resp. S. Prosp., LI, 319, 320

Obj. Pro damnandis non passus nec mortuus est Christus, siquidem nihil eis prodest. — Resp. S. Prosp., LI, 164, 165, 177, 178, 702, 703.

Obj. Nemo ad Christum venit nisi trahatur auxilio Dei; ergo non omnes volentes ad Christum venire possunt. — Resp. S. Prosp., LI, 233, 234.

Obj. Christus merus fuit homo excellens, ut volunt philosophi, vel, ut placet aliis, sanctus, ut Abraham, Moyses, etc., nec ut Deus habendus est. — Resp. S. Gregorius, LXXV, 87, 88; LXXVI, 83; LXXIX, 66, 67.

Obj. Christus non est filius unicus Mariæ B. Virginis, siquidem illius primogenitus appellatur. — Resp. S. Bruno, CLXV, 76, 77.

Obj. Christus non fuit a conceptione plenus gratiæ et veritatis, siquidem, sapientia et ætate proficiebat, ex Scripturis. — Resp. Hugo a S. Victore, CLXXVI, 73, 74.

Obj. Christi corpus consecrari deberet in pane fermentato, ut fit apud Græcos; nam hæc discrepantia displicet omnibus. — Resp. Algerus, CLXXX, 827.

Obj. Ratio non est cur panis in corpus et vinum in sanguinem consecrentur, siquidem Christus in utraque specie continetur. — Resp. Algerus, CLXXX, 825.

Obj. Christus, nequidem angelis æqualis est, siquidem paulo ab eis minoratus est, ex Scriptura. — Resp. Petrus Lombardus, CXCII, 416, 417.

CIRCUMCISIO.

Obj. Semper durare debuisset circumcisio et nunquam cessare, quia gratiam et salutem Judæis dabat. — Resp. Tertull., II, 601, 602.

Obj. Immerito abolita est circumcisio, siquidem idem erat ac baptismus, hoc est peccatum originale purgabat et a morte æterna liberabat. — Resp. S. August., XXXIII, 93, 309, 415; XXXVIII, 1548; XLI, 506; XLII, 309; XLIV, 450, 685, 720, 834; S. Gregorius, LXXV, 634; Ivo, CLXI, 80; Alanus, CCX, 256; Petrus Pictav., CCXI, 1140, 1141.

COENA.

Obj. Cœnæ Domini adesse possumus non jejuni, quia discipuli corpus et sanguinem Christi non acceperunt jejuni, et de hoc jejunio nihil definire audet S. Augustinus. — Resp. S. August., XXXIII, 202, 203

COLUMBA.

Obj. Spiritus sanctus dicitur in columba apparuisse; atque talis apparitio rejicienda videtur. — Resp. S. Aug., XL, 302; XXXIII, 747.

COMMUNIO.

Obj. Communio fieri debet sub utraque specie, quia sic olim fiebat, et nunc adhuc in usu est apud Græcos. — Resp. S. Anselmus, CLIX, 255, 256.

Obj. Comprobatur quod in acceptione corporis Christi, in Missa, sacerdos solum corpus Christi suscipit in susceptione panis et sanguinem solum in susceptione vini; ergo in communione fidelium sub sola specie panis. solum Christi corpus suscipitur; ergo mancum est sacramentum. — Resp. S. Anselm., CLIX, 255.

CONCUPISCENTIA.

Obj. Deus concupiscentiam nobis auferre debuisset, quia concupiscentiæ resistere non valemus, ut ait Apostolus, qui ipse facit quod non vult. — Resp. S. Aug., XXXVIII, 716; XLIV, 150, 433, 560, 679, 682, 815, 829, 855.

Obj. Concupiscentiis quidam resistere non valent, quia Deus concupiscentiis suis quosdam tradidit, ex Scriptura. — Resp. S. Aug., XXXIV, 400, 829; XXXVIII, 391, 719, 816; XLIV, 793, 1343.

Obj. Nullatenus valent quidam concupiscentias suas vincere, siquidem justi ipsi eas penitus exstirpare non possunt. — Resp. S. Aug., XXXVIII, 189, 815, 820, 892.

CONFESSIO.

Obj. Publice esse facienda confessio, quia sic nos vehementius ad humilitatem provocaret, et cæteros ædificaret, ut in usu erat apud primos Christianos. — Resp. Tertull. I, 1222.

Obj. Sufficit confessio Deo facta, et non externe sacerdoti; ergo sola retinenda. — Resp. S. Anselm., CLVIII, 866, 867, 877, 878, 1125, 1126: Adamus Scotus, CXCVIII, 168, 169, 175.

CONFIRMATIO.

Obj. Confirmationis sacramentum non admittunt hæretici, quia, juxta illos, non fuit a Christo institutum. — Resp. Alanus, CCX, 369, 370.

Obj. Confirmationis minister necessario non est episcopus, quia, juxta plures, fuit olim a sacerdotibus collata. — Resp. Alanus, CCL, 369, 370.

CONJUGIUM.

Obj. Conjugatis permittitur divortium facere fornicationis causa; ergo dimissa uxore fornicante, viro licitum esse debet alteram ducere; hoc consequens est quod ei licet dimittere fornicantem: attamen hoc Ecclesia prohibet. — Resp. S. August., XL, 100, 451, 452: Abælardus, CLXXVIII, 1546.

Obj. Verum non fuit conjugium inter Mariam Virginem et B. Josephum, siquidem non fuit corporum commistio. — Resp. Petr. Pictaviens., CCXI, 1256, 1257.

CONSTANTINUS MAGNUS.

Obj. Falso dicitur Constantinum orbi justitiam, sapientiam et pacem attulisse, siquidem Maxentio bellum injuste, impie et crudeliter intulit. — Resp. Lactant., VI, 116; VII, 261, 367.

Obj. In quibusdam historiis legitur crucem Constantino ostensam fuisse in cœlo, in qua vinceret; atqui illud est inventionis opus. — Resp. Lactantius, VII, 261, 262.

Obj. Constantinus immerito a Christianis ut sanctus habetur, quia multa in ejus vita vituperanda sunt. — Resp. S. Philastrius, XII, 1179, 1180.

CONTINENTIA.

Obj. Continentia conjugio non est anteponenda, quia votum castitatis societati non prodest, imo est ei nocivum. — Resp. Tertull. II, 486, 487, 905, 925, 931.

Obj. Antiquitus et ante adventum Christi insolita erat continentia; ergo non semper bona fuit. — Resp. S. Aug., XL, 455; XLIV, 422, 423.

Obj. Ut bona sit continentia, requiritur ut sit voluntaria et procedat ex libero arbitrio; atqui non ita fit, siquidem nemo potest esse continens, nisi Deus det, ex Scriptura. — Resp. S. August., XXXII, 729, 796; XL, 444, 445: XLIV, 297, 236, 886.

CONVERSIO.

Obj. Inquirenda non est conversio, siquidem viribus humanis obtineri non valet, sed ex solo Dei dono procedit, siquidem ait Scriptura: *Converte nos, Deus*, etc. — Resp. S. August., XXXIII, 591; XXXVI, 48, 51, 137; XXXVII, 119, 1073; XLIV, 169, 888.

Obj. Impossibilis est conversio, siquidem dicitur difficiliorem esse conversionem peccatorum, quam resurrectionem mortuorum. — Resp. S. August., XXXII, 751; XXXVII, 1123.

CONVICIUM.

Obj. Convicium pro convicio reddendum est, quia oculum pro oculo, dentem pro dente. — Resp. S. August., XXXIII, 136; XXXVII, 1185, 1434; XXXIX, 1584.

CORPUS.

Obj. Æterna beatitudo corporibus non erit, siquidem, juxta plures, non convenit quod corpora eamdem habeant felicitatem quam animæ. — Resp. S. Hilarius, IX, 763, 944, 945.

Obj. Sæpe dicitur quod corpus hominis ad imaginem Dei sit factum; atqui hoc videtur absurdum. — Resp. S. August., XL, 32; XLIV, 710.

Obj. Admittendum non videtur corpus futurum fuisse immortale et angelicam formam accepturum fuisse si non peccasset Adamus; hoc enim valde incertum est. — Resp. S. Aug., XXXIV, 283, 354; XL, 332; XLV, 200, 354, 355, 1599.

CRASTINUM.

Obj. Præceptum non cogitandi de crastino ad ignaviam et imprævisiones aut futuri incuriam hominem ducit; ergo rejiciendum. — Resp. S. August., XXXV, 1803; XL, 508, 509; XLII, 167.

CREATURA.

Obj. Deo simillima est creatura intelligens, illique omnino æqualis, quia ubique legitur et dicitur hominem esse alterum Deum, et factum omnino fuisse ad imaginem Dei. — Resp. Constantin., VIII, 437, 440.

Obj. Falsum videtur quod dicitur, Deum de nihilo fecisse omnia valde bona, quia, juxta Manichæos, multæ creaturæ sunt malæ. — Resp. S. August., XXXII, 745; XXXVII, 1878; XLII, 538, 580, 607, 743; XLV, 1557.

Obj. Creaturæ omnes dici nequeunt utiles, quia sunt animalia infima, inutilia et noxia. — Resp. Alanus, CCX, 311, 312.

CRUX.

Obj. Crucis signum in fronte mera est superstitio, quia nulla lege præscribitur. — Resp. S. Cyprian., IV, 514, 515. 715, 716.

Obj. Si crucis signo esset aliqua virtus, et si per illud dæmones, ut dictum fuit, fugarentur, hoc evidentissime probari deberet; porro, etc...; ergo. — Resp. Lactant., VII, 210, 216, 314, 671; Rabanus Maur., CXII, 293, 294; S. Bernard., CLXXXIV, 749, 750.

CYPRIANUS (S.)

Obj. Vituperatur S. Cyprianus, quod acriores cum Sce-

phano habuerit disputationes et contentiones. — Resp. S. Cyprian., III, 1133, 1134, 1116, 1117.

Obj. Hæreticos denuo baptizandos docuit S. Cyprianus; porro hoc ab Ecclesia damnatur; ergo erravit S. Cyprianus, ac proinde sanctus dici non debet. — Resp. S. Aug., XXXIII, 340, 341, 409; XLIII, 124, 131, 159, 340, 341, 409, 490, 606, 607.

Obj. Si non errasset voluntarie et si unitatis Ecclesiæ fuisset, ut dicitur, amantissimus, exemplum submissionis statim sponte sua dedisset; porro hoc non fecit; ergo, etc. — Resp. S. August., XXXIII, 88, 89, 187, 188, 191, 198, 201, 203, 219, 226, 234, 244, 310, 340, 496, 497, 566.

DÆMONES.

Obj. Dæmones aliquid habent divinum, dum furantur divinitatem. — Resp. Tertull., I, 408.

Obj. Dæmones scientiam habent divinam, cum pluvias venturas agnoscunt, res quæ supra sunt naturæ ordinem patrant, sub personis defunctorum delitescunt, etc.; porro hoc faciunt dæmones; ergo, etc. — Resp. Tertull., I, 409, 646, 700, 748, 1175; II, 748.

Obj. Absurdum est dicere pene nullum hominem dæmonio carere, quia illud repugnat benevolentiæ Dei erga homines; ergo hoc non est verum. — Resp. Tertull., I, 748.

Obj. Credendum non est quod Christiani potestatem habeant in dæmones, ita ut eos ejiciant ex obsessis. — Resp. Tertull., I, 413, 434, 463, 534, 535, 677, 700, 703, 937.

Obj. Magnam saltem habent dæmones potentiam, quia se in lucis angelos transfigurant, auctores et rectores sunt hujus mundi, multa patrant miranda, morbos et mortem in homines immittunt, magnas artes edocent, hominesque invitos tentant; ergo aliquid divinum habent dæmones. — Resp. Tertull., II, 748; S. August., XXXIII, 383; XXXIV, 630; XXXV, 1854; XL, 292, 684, 586; XLI, 70, 251, 634, 717; XLII, 651, 663, 875, 876, 878.

Obj. Gratiam et mysterium adventus Domini certe agnoverunt dæmones, tanta scientiæ potentia præditi. — Resp. Philipp. de Harveng, CCII, 305, 306, 721, 722.

DAMNATIO.

Obj. De damnatione ob peccatum originale dubitant plurimi, quia, inquiunt, talis damnatio repugnat bonitati divinæ. — Resp. S. August., XXXII, 217; XLIV, 160, 230.

Obj. Nulla erit æterna damnatio, quia plures inter quos Origenes, supplicia damnatorum non semper duratura existimant. — Resp. S. August., XLI, 731, 733; XLIV, 525; Cassiodorus, LXX, 461, 548, 584, 657.

Obj. Justæ pœnæ æternæ non sunt, quia pro transitoria culpa imponendum non est æternum supplicium. — Resp. S. Gregorius, LXXV, 912, 913; S. Bruno, XCVI, 903, 904.

DETRACTIO.

Obj. Non semper mala est detractio, quia aliquando de vero est. — Resp. Petr. Cantor, CCV, 56, 57.

Obj. Detractio est aliquando levissima et fere nulla, quia occulta est et nullatenus manifesta. — Resp. Petr. Cantor, CCV, 57, 58.

Obj. Detractio si non est facienda, saltem audienda est, quia illius auditio prodesse potest. — Resp. Petr. Cantor, CCV, 57, 389, 390.

DEUS.

Obj. Dei patientia non extollenda est, ut perfectio, quia nihil tale apparet in pœnis ac cruciatibus damnatorum. — Resp. Tertull., II, 813; I, 1252.

Obj. Falso asseritur Deum a nemine unquam ignorari potuisse, quia philosophi Deum inventu et enarratu difficilem dixerunt. — Resp. Tertull., II, 256, 265, 325, 285; I, 509.

Obj. Deo inutilia sunt templa, quia Dei templum totus est mundus. — Resp. S. Cyprian., IV, 576, 577, 578.

Obj. Precandus non est Deus, quia precatione nostra non indiget. — Resp. S. Cyprian., IV, 241, 242.

Obj. Personam accipit Deus, siquidem uni bona terræ concedit, alteri vero mala semper impertitur. — Resp. S. Cyprian., III, 1016, 1017; Lactant., VI, 120, 569, 626, 627.

Obj. Dei providentiam negant plurimi, quia, inquiunt, indigna est Deo humanarum rerum cura et sollicitudo. — Resp. S. Hilarius, IX, 856, 857, 871, 872.

Obj. Corporeus est Deus, quia in Scripturis et ambulans et loquens, etc., nobis repræsentatur. — Resp. S. Ambros., XV, 130, 308, 1120, 1121.

Obj. Invisibilis et incorporeus non est Deus, siquidem pluribus olim apparuit in forma corporea. — Resp. S. August., XXXIII, 604, 605, 618; XXXIV, 448; XXXVIII, 59, 60, 477; XL, 662; XLI, 291.

Obj. Si Deus omnia præsciat; ergo nostrum adimit liberum arbitrium. — Resp. S. August., XXXII, 1276, 1277.

Obj. Contendunt quidam quod præscientia Dei nos urget necessitate peccandi, quia, inquiunt, præscientia a parte Dei fit in nos coactio. — Resp. S. Prosper, LI, 297, 387, 619, 620.

Obj. Dei misericordiam reprehendunt quidam, quia aliis conceditur, aliis pro arbitrio Dei negatur. — Resp. S. Prosper, LI, 129, 409, 410, 530, 531, 683, 684.

Obj. Deus, juxta quosdam, intentator est malorum, siquidem legitur in Scripturis quod converterit cor Ægyptiorum, ut odissent populum suum. — Resp. S. Prosp., LI, 299, 300, 301; Alcuinus, C, 919.

Obj. Justitia et clementia in Deo simul admittenda non sunt, quia hæc duo inter se repugnant et sibi invicem adversantur. — Resp. S. Prosper, LI, 169, 170, 171.

Obj. Dici nequit quod Deus testimonium suæ agnitionis in hominibus cunctis collocaverit, quia inveniuntur qui de Deo nullum sensum habent. — Resp. S. Fulgent., LXV, 771, 772.

Obj. Deus, septimo die, mundo creato, quievisse dicitur, ergo admittit fatigationem. — Resp. Rabanus Maurus, CVII, 465, 466.

Obj. Deum arguunt nonnulli, quod alios divites, alios pauperes esse velit. — Resp. Petrus Damianus, CXLV, 210, 211.

DIABOLUS.

Obj. Hyperbolice, non vere, dici potest quod diabolus fuerit in paradiso terrestri sub figura serpentis, animalis. — Resp. S. Ambrosius, XIV, 277, 278, 279.

Obj. Tam potens est diabolus quam Deus, siquidem uno temporis puncto omnem perlustrat mundum atque circuit, ex Scriptura. — Resp. S. Hilarius, IX, 507, 849, 850.

Obj. Non credendum quod Deus ad diabolum loquatur et diabolus ad Deum. — Resp. Ivo, CLXI, 988, 989.

Obj. De divinatione diaboli non dubitandum est quin sæpissime a pluribus experientia probata fuit. — Resp. Ivo, CLXI, 766, 768.

Obj. Diabolus effector est animalium, tonitruum et cæterorum calamitatum. — Resp. Isidor., CXXX, 564, 565, 894, 895.

Obj. Diabolus internas videt hominum cogitationes, quia nihil in homine nescit. — Resp. Ivo, CLXI, 766, 767.

DIES.

Obj. Rectus non est loquendi modus dicere quod creatio facta fuerit intra sex dies, siquidem impossibile est dies primos creationis enumerare, cum dies et noctes esse non possent ante solis creationem. — Resp. S. August., XXXIV, 183, 235, 258, 275, 314, 317, 319; XLI, 322; XLII, 295, 309, 314, 323, 338.

Obj. Dies boni et mali ab omnibus agnoscuntur; ergo virtus quædam inest diebus. — Resp. S. August., XXXVII, 1204; XXXVIII, 123, 168, 245, 909, 1051, 1363.

Obj. Diei Dominicæ sanctificationem contemnunt plurimi, quia, juxta ipsos, nec ab apostolis instituta est, nec in Scriptura fundata est talis sanctificatio. — Resp. Rabanus, CVIII, 76, 355.

Obj. Quod adsit obligatio Missam die Dominica audiendi, negatur, quia non fundatur Scripturis, etc. — Resp. Isidorus, CXXX, 402, 403; Ivo, CLXI, 508.

DILUVIUM.

Obj. De diluvio silent scriptores antiqui; ergo non admittendum. — Resp. S. August., XL, 334; XLI, 569; XLII, 631.

Obj. Diluvium exstitisse aut saltem universam terram occupasse non omnino certum est, quia conchæ et buccinæ in montibus repertæ illud non probant. — Resp. Tert., I, 481; II, 1033.

Obj. Diluvium non fuit universale, quia fuerunt urbes diluvio anteriores. — Resp. Tert., I, 482.

DIVITES.

Obj. De societate hominum evellendi sunt divites, siquidem omnia bona omnibus fieri debent communia, sicut omnibus communia sunt mundi elementa. — Resp. S. Ambros., XIV, 263, 264.

Obj. Divites semper mali, siquidem eos contemnit Christus, cum difficillime in regnum cœlorum admittendos asserit. — Resp. S. Aug., XXXIII, 494; XXXIV, 882; XXXVII, 1751; XXXVIII, 216, 521; S. Leo, LIV, 164, 165, 436, 437; LVII, 526, 731, 732.

ECCLESIA.

Obj. Ecclesiæ ministris in tempore persecutionis semper fugere licet, quia nemo tenetur periculo sese exponere. —Resp. Tert., II, 115, 144.

Obj. Falso sancta appellatur Ecclesia, quia multi sunt in ea improbi.—Resp. Tert., I, 1286.

Obj. Vera non est Ecclesia catholica, quia in ea frumentum cum zizania miscetur et confunditur.—Resp. S. Cypr., III, 791, 792; IV, 344, 345

Obj. Sunt martyres extra Ecclesiam; ergo et salus extra Ecclesiam haberi potest. — Resp. S. Cyprianus, III, 783, 1224; IV, 511, 512.

Obj. Falso asseritur Ecclesiam nunquam perituram, siquidem, juxta multos, jam mortua est vel saltem imminenti morti proxima. — Resp. S. Ambros., XVI, 466, 476, 477, 807. 879. 880; S. Hieronym., XXIII, 506.

Obj. Contemni et rejici potest Ecclesia, quin a Deo recedatur, siquidem Deus et Ecclesia duo sunt diversa, nec uno eodemque fundamento nituntur. —Resp. S. August., XXXV, 1998; XXXVI, 175, 223, 508; XXXVII, 1103, 1297, 1681; XXXVIII, 448; XXXIX, 1615; XL, 668.

Obj. Pelagiani et Cœlestini Ecclesiam hic esse debere sine macula probant; ergo de sinu Ecclesiæ ejiciendi sunt mali. — Resp. S. Aug., XXXIV, 336, 356, 998; XXXVIII, 981, 982, 1169.

Obj. A pluribus vituperatur Ecclesia, eo quod ad dominationem suam stabiliendam recurrat ad potestates sæculares.—Resp. S. Leo, LIV, 873, 874, 1040.

Obj. Immerito dicitur Ecclesiam Veteris et Novi Testamenti unam esse, siquidem diversa sunt illarum præcepta, diversa fides ac spes, et diversa sacramenta.—Resp. Hincmar., CXXV, 454, 455, 458, 459.

ECLIPSIS.

Obj. De celebre eclipsi in morte Christi visa tacent scriptores; ergo non admittenda.—Resp. Tertullian., I, 401.

ELECTI.

Obj. Rejicienda est electio bonorum et reprobatio cæterorum, quia sub justo Deo hoc inintelligibile est.—Resp. S. Aug., XXXV, 1831, 1851; XXXVIII, 177; XL, 121, 122, 127, 275.

Obj. Electio non supponit meritum, sed e contra præcedit omnia merita; ergo inintelligibilis. — Resp. S. Aug., XXXIII, 821, 822, 827, 887; XXXV, 1851, 1852; XXXVII, 1744; XL, 620; XLIV, 582, 924; XLV, 1133, 1140, 1142.

Obj. Si non ex meritis procedit electio; ergo personarum acceptor est Deus, et est, ut apparet ex Esau et Jacob. — Resp. S. Aug., XXXIII, 887; XXXVIII, 587; XLIV, 580, 987.

ELEEMOSYNA.

Obj. Falso dicitur exiguam eleemosynam magnam habere remunerationem apud Deum, quia debet esse proportio præmium inter et donum.—Resp. S. Maxim., LVII, 818, 819.

Obj. Eleemosynæ prosunt illis qui eas faciunt ut impune peccare possint, quia omnia omnino peccata redimunt eleemosynæ. — Resp. S. Fulgent., LXV, 507, 508.

EPICURUS.

Obj. Nec mundus totus, nec anima hominis opus Dei sunt, siquidem, juxta Epicurum, ex atomis proveniunt.—Resp. Tertull., II, 703, 564, 653.

Obj. Admittendi sunt atomi Epicuri, quia apprime creationem rerum producunt. — Resp. S. August., XXXIII, 61, 445.

EPISCOPI.

Obj. Episcoporum electiones ex suffragiis populi fieri deberent, ut olim, juxta vetus axioma: Populus errare nescit.—Resp. S. Cyprian., III, 768, 769, 1025, 1026, 1027.

Obj. Contendunt nonnulli episcopatum non esse presbyterio majorem, quia non invenitur in Scripturis distinctio inter utrumque. — Resp. S. August., XXXIII, 290, 780, 784.

Obj. Episcopi non sunt presbyteris dissimiles, quia alias presbyteri dicti sunt.— Resp. Raban. Maurus, CXII, 597, 598.

Obj. Episcopi nulla tenentur obligatione erga reges, quia potestates utrorumque valde dissimiles sunt. — Resp. Hincmarus, CXXV, 739, 740.

EUCHARISTIA.

Obj. Eucharistia non admittenda videtur, quia panis non potest nec debet esse corpus Christi, sed tantum ejus figura et memoria passionis, et repugnat quod corpus Christi incorruptibile dentibus atteratur, et etiam a soricibus corrodatur. — Resp. Tertull., II, 348, 460, 461; Guibertus, CLVI, 708, 709, 710; Anselmus, CLVIII, 910, 911, 915, 922; CLIX, 253, 254, 255.

Obj. Solum vinum in Eucharistia, vel solus panis offerendus est, quia in solo vino et in solo pane corpus et sanguis Christi pariter essent. — Resp. S. Cyprianus, IV, 383, 384, 385.

Obj. Eucharistia non est sacramentum præstantius quam erat manna, siquidem utrumque de cœlo datum est ad cibum hominum. — Resp. S. Ambrosius, XVI, 403, 404, 444.

Obj. A non jejunis accipi potest Eucharistia, siquidem discipuli primum non jejuni eam acceperunt. — Resp. S. August., XXXIII, 203, 204.

Obj. Eucharistia pro hominibus non constituta est, siquidem panis est angelorum. — Resp. Petr. Lombard., CXCI, 417, 418.

EVANGELISTÆ, EVANGELIUM.

Obj. Inspiratio divina evangelistarum a pluribus controvertitur. — Resp. S. Ambros., XV, 1531, 1554, 1555; XIV, 787.

Obj. Pluribus in locis inter se non concordant evangelistæ, ut in texenda Christi genealogia et in aliis; ergo non fuerunt inspirati. — Resp. S. Ambros., XV, 1587, 1830, 1833; S. August., XXXV, 1947; XXXVIII, 1117, 1130, 1135; XLII, 217, 515.

Obj. Evangelium rejiciunt quidam, quia non omnia narrat quæ prænuntiabant prophetiæ. — Resp. S. Leo, LIV, 312, 313, 314.

EXCÆCATIO.

Obj. Credendum non est quod in Scripturis legitur, scilicet Deum excæcasse unum et alterum illuminasse, quia talis agendi ratio esset a parte Dei injusta et omnino iniqua. — Resp. S. August., XXXV, 1777; XXXVI, 116, 790, 794; XLII, 389, 394.

EXORCISMUS.

Obj. Ad nihil valet exorcismus; ergo rejici debet. — Resp. S. Cyprianus, IV, 203, 204, 558, 559; III, 1151.

FEMINÆ.

Obj. In luxum feminarum, istæ non peccant quæ cutem medicaminibus ungunt, genas rubore maculant, oculos fuligine collinunt. — Resp. Tertull. I, 1325; S. August., XLII, 438; XLV; 1551, 1552.

FIDES.

Obj. Non tantum valet fides quantum asseritur, siquidem sine operibus mortua est. — Resp. S. Hilarius, IX, 960, 961, 977, 978, 1040, 1041.

Obj. Fides in Christo dici non potest necessaria, quia in Veteri Testamento non habebatur, et tamen antiqui justi fide salvi facti sunt. — Resp. S. August., XXXVII, 1396; XL, 287; XLIV, 249.

Obj. Fides in Christo non est necessaria, quia sine illa potest homo juste vivere, et quia fidei anteponenda sunt legis opera. — Resp. S. August., XXXVI, 257, 258, 261; XXXVIII, 236; XL, 204, 621.

Obj. Dici non potest fidem esse donum Dei, alioquin nullatenus penderet ex libero arbitrio, et sic ille qui credere vellet, credere non posset; quod est absurdum. — Resp. S. August., XXXIII, 984, 987; XXXV, 1778; XXXVIII, 787; XLIV, 209, 235, 976.

Obj. Fidei initium homini tribuunt quidam; ergo non a solo Deo est. — Resp. S. Prosper. LI, 116, 117, 313, 314, 376, 377, 389, 390, 671, 672, 968.

Obj. Ad salutem non requiritur ut fides operibus adjungatur, siquidem fides sola justificat, ex Scriptura. — Resp. Ildefonsus, XCVI, 189, 190.

Obj. Fidem non admittunt quidam, quod discussionem repellat et rationem, et quod rationabile proinde non sit credere quod non intelligimus. —Resp. S. Guibertus, CLVI, 24, 25, 353, 1153; S. Anselmus, CLVIII, 255, 256, 262, 263, 264.

FILIUS.

Obj. Filius Dei non est Patri coæqualis, siquidem, ex Scriptura, a Patre exivit. — Resp. Tertull., II, 161, 176, 183, 422, 802.

Obj. Filius non est ejusdem æternitatis ac Pater, quia de natura est ut filius sit patri posterior. — Resp. Tertull., II, 162, 176, 183, 422.

Obj. Plures dicti sunt filii Dei; ergo non unicus. — Resp. S. Hilar., X, 434, 435.

Obj. Filius Dei immerito dicitur primogenitus et unigenitus, quia hæc duo sibi adversantur. — Resp. S. Ambros., XVI, 549, 550.

Obj. Capere impossibile est quomodo Filium Pater genuerit. — Resp. Rufinus, XXI, 341, 342.

Obj. Filius Dei non est Patri similis, siquidem est tantum imago Patris. — Resp. S. August., XXXIV, 159; XXXV, 1819, XLII, 688, 691, 701, 774, 777, 780, 788, 818, 931.

Obj. Omnipotens non est Filius, siquidem legitur in Scriptura, non posse Filium a se facere quidquam, etc.— Resp. S. August., XXXVIII, 701, 705, 746, 747, 860.

Obj. Filius Dei Patri consubstantialis, coæqualis et coæternus dici nequit, quia a Patre genitus est. —Resp. S. Leo, LIV, 208, 233, 234, 769; S. Fulgentius, LXV, 366, 367, 750; Eugyppius, LXII, 904, 905, 910, 913.

Obj. Filius Dei diem judicii scire debet, atque tamen nescit, ex Scriptura. — Resp. Raban. Maurus, CXI, 436, 1437.

FLAGELLUM.

Obj. Accusandæ sunt Dei justitia et providentia, quod boni cum malis ab ipso flagellentur.— Resp. S. Augustin., XXXVI, 255 274; XXXVII, 1180, 1945; XXXVIII, 276; XL, 701.

FURTUM.

Obj. Furtum aliquando licitum est, siquidem filii Israel Ægyptios furto spoliaverunt, in fuga sub Pharaone. — Resp. S. August., XXXIV, 608, 609; XXXVII, 1400.

Obj. Nec nocturnus nec diurnus furtum perpetrans occidendus est, quia nunquam licitum est homicidium.— Resp. S. August., XXXIV, 627, 628.

GENTILES.

Obj. Multi ex gentilibus omnes habent virtutes, scilicet misericordiam, sobrietatem, patientiam, charitatem, etc.; ergo tam valent quam Christiani. — Resp. S. Ambros., XIV, 943, 944.

Obj. Gentes Deum verum sufficienter cognoscebant, siquidem legem in cordibus scriptam habebant, eamque naturaliter implebant. — Resp. S. August., XXXIV, 227, 228, 749, 750; XXXVI, 785, 786.

GRATIA.

Obj. Vel gratia vel liberum arbitrium e medio tollendum est, quia sibi invicem opponuntur. — Resp. S. Cyprian, IV, 507, 653; M. Mercator, LVIII, 671; S. Prosper, LI, 86, 87, 649, 650; S. Anselmus, CLVIII, 521, 522, 527, 528.

Obj. Si gratuita sit gratia, laudandi non sunt martyres, quia illorum constantia in tormentis tota gratiæ Dei tribuenda est. — Resp. S. Cyprianus, IV, 247, 291, 790, 802, 803.

Obj. Si gratuita sit gratia, jam non valet vetus axioma : Adjuva te, et ego te adjuvabo. —Resp. S. Cyprianus, IV, 528, 529, 536.

Obj. Gratia non est necessaria; nam si esset necessaria, nemini negaretur petenti, vel cuilibet gratuito tribueretur; porro neutrum est. — Resp. S. Hilarius, IX, 409, 410, 569, 570, 685; X, 74, 75.

Obj. Non omnes homines gratiæ cooperari valent, siquidem plures inviti ad malum pertrahuntur, teste Apostolo, qui malum agit quod non vult. — Resp. S. Hilarius IX, 555, 557, 597, 598.

Obj. Gratia munus est largientis; ergo illam nequaquam obtinere possumus. — Resp. S. Ambros., XVI, 349, 350, 507, 508.

Obj. Gratia non est necessaria ad operandum, siquidem datur ex abundantia ad facilius operandum. — Resp. S. August., XXXIII, 354, 775, 829; XXXVIII, 174, 856; XLIV, 264, 370, 584.

Obj. Gratia secundum opera datur, siquidem viribus nostris vitare peccata sufficientes sumus.— Resp. S. August., XXXIII, 771, 772; XXXIV, 416; XLIV, 259, 274, 281, 693.

Obj. Si homo non posset viribus suis vitare peccata, admittendus esset iniquitatis in hominem dominatus ante gratiam; atqui... — Resp. S. August., XXXIV, 406; XXXVI, 233, 895, 898; XXXVII, 1224; XXXVIII, 108, 187, 855.

Obj. Deus cujus vult miseretur; ergo gratia tollit liberum arbitrium. — Resp. S. August., XXXIII, 984, 985; XXXVIII, 179, 180; XL, 127, 128, 278; XLV, 1505.

Obj. Non omnes gratiam recipiunt; ergo injustus est Deus et personarum acceptor. — Resp. S. August., XXXIII, 882, 974; XXXVII, 1890.

Obj. Nil tandem certum de gratia et libero arbitrio dici potest, siquidem Apostolus defecit animo in his quæstionibus, sese exclamans : O homo, tu quis es? o altitudo! Resp. S. August., XXXIII, 564, 565; XXXV, 2061; XXXVIII, 179, 905; XL, 278; XLIV, 241, 621; XLV, 1008, 1010.

HÆRESES, HÆRETICI.

Obj. Non reprobandæ sunt hæreses, quia eas esse oportet ex Scriptura. — Resp. Tertull., II, 12, 13, 14, 17; Lactant., VI, 540, 541.

Obj. Hæretici suam doctrinam Scripturis sacris probant; ergo legitimo innituntur principio. — Resp. S. Hieronymus, XXIII, 181, 182; S. August., XXXII, 272; XXXIII, 459; XXXIV, 360; XLII, 400; S. Paulinus, XCIX, 289, 290, 552.

HERODES.

Obj. Culpabilis non fuit Herodes in occidendo Joanne Baptista, quia suum jusjurandum tenere debebat. — Resp. S. Ivo, CLXI, 795, 798.

HOMO.

Obj. Non bonus creatus est homo, quia homines quidam sunt ita mali, ut ab improbitate nullatenus revocari valeant. — Resp. S. Cyprian., III, 811, 812.

Obj. Homo non est a Deo creatus, siquidem, juxta philosophos, vel ex atomis, vel ex fortuitu casu, vel ex terra formatus est. — Resp. S. Hilar., IX, 458, 459; X, 356.

Obj. Si ad imaginem Dei homo factus fuisset, vel Deus esset, vel quamdam divinitatis prærogativam haberet; atqui neutrum dici potest; ergo, etc. — Resp. S. August., XXXII, 626, 858; XXXIII, 26, 186, 244; XXXIV, 243, 292, 347, 366, 409; XXXVI, 218; XXXVIII, 362; XLII, 1001, 1003.

HUMILITAS.

Obj. Humilitatem frustra profitentur Christiani, quia Deo non placet. — Resp. Tertull., I, 1326; II, 911.

Obj. Negligenda est humilitas, quia contemnitur in hoc mundo et a plerisque irridetur. — Resp. S. Ambros., XV, 1236, 1237, 1776, 1777.

IDOLOLATRIA.

Obj. Idololatriam defendunt non pauci, quia dicunt a se non simulacra coli, sed quod simulacris significatur. — Resp. S. August., XXXIII, 801; XXXVII, 1244, 1245, 1788, 1789; XXXVIII, 1023; XLI, 221, 222; XLII, 290, 462.

Obj. Bona erat idololatria, siquidem clades Romana ex eversis idolis accidit. — Resp. S. August., XXXVIII, 623, 624; XLIII, 45.

IGNORANTIA.

Obj. Ignorantia semper excusat a peccato, quia voluntate caret. — Resp. Tertull., I, 261, 262; II, 27, 648.

Obj. Voluntaria non sunt peccata ex ignorantia, quia peccare non potest nesciens sicut sciens. — Resp. S. August, XXXIII, 883; XLI, 665; XLIV, 315, 884, 885; XLV, 1118, 1120.

Obj. Falso dicitur ignorantiam semper esse peccatum, quia melior est ignorantia quam temeraria scientia. — Resp. Petr. Lombard, CXCI, 95, 96, 237.

IMAGO.

Obj. Negant perplures hominem ad imaginem Dei creatum fuisse, quia, inquiunt, nec in corpore nec in mente Deo similis est homo. — Resp. S. August., XXXII, 640; XXXVI, 480, 564, 629; XL, 332, 628; XLII, 1038, 1040.

Obj. Imaginum usus semper est damnandus, quia semper idololatriam sentit et exprimit. — Resp. Tertull., I, 667; S. Ivo, CLXI, 206, 294, 298.

Obj. Prohibendæ sunt imagines, quia olim Judæis illas Deus prohibuit. — Resp. Tertull., I, 430, 696; II, 310.

IMPOSSIBILITAS.

Obj. Impossibilia jubet Deus, quia plures ipsius præcepta implere non valent. — Resp. S. August., XXXV, 1778 1779; XLIV, 271, 288.

INCARNATIO.

Obj. Admittenda non est incarnatio, quia incomprehensibilis est, et majestati divinæ rectæque rationi repugnat. Resp. Lactant., VI, 517, 518; S. Hilarius, IX, 33, 34, 73, 74, 397, 398; S. Anselmus, CLVIII, 368, 369.

Obj. Contendunt plures incarnationem nec esse necessariam, nec sapientem, quia, inquiunt, alius modus liberandi homines a Deo adhiberi potuisset. — Resp. S. August., XXXIV, 134; XXXVI, 898; XXXVIII, 573, 710, 945, 951, 1006, 1016; XLI, 220, 222, 308; XLII, 1024; XLIV, 174.

Obj. Incarnatio Christi non fuit absolute necessaria, quia sufficiens fuisset ad redimendum mundum hominis aut angeli incarnatio. — Resp. S. Fulgent., LXV, 215, 216, 456, 457.

INFERNUS.

Obj. Inferni æternitas a quibusdam in dubium revocatur. — Resp. S. Hieronym., XXIV, 354.

Obj. Inferni exsistentiam admittere renuunt plures, quia, inquiunt, nemo ab inferis unquam reversus est ad nos edocendos. — Resp. S. Petrus Chrysolog., LII, 536, 537, 540, 541.

Obj. Inferni supplicia nec vera nec æterna erunt, siquidem asserunt plures quod transitoria vel phantastica

tantum erunt. — Resp. S. Gregor., LXXV, 911, 912; LXXVI, 737, 738.

INIMICI.

Obj. Diligendi non sunt inimici, nec pro eis orandum est, quia præceptum hoc est impossibile, nimis durum, et in veteri lege non invenitur. — Resp. Tertull., I, 446, 608. — S. Cyprian., IV, 759, 760; S. August., XXXVI, 631, 447, 1274; XXXVII, 1518, 1524; XXXVIII, 120, 807, 1433, 1436.

Obj. Si diligendi essent inimici, inimicorum interfectio Judæis non licita fuisset, nec sancti et spirituales interfectionem fecissent. — Resp. S. August., XLII, 158, 159.

INIQUITAS.

Obj. Iniquorum operibus Deus aliquo modo communicat, siquidem quod iniquus inique agit, hoc inique Deus permisit.—Resp. S. August., XXXVI, 745; XXXVIII, 993. — S. Fulgentius, LXV, 167, 168.

Obj. Falso asseritur brevem iniquorum vitam tormentorum æternitate puniri, quia justus Deus æternam pœnam culpæ temporali et momentaneæ imponere nequit. — Resp. S. Fulgent., LXV, 572, 573.

INTERITUS.

Obj. Homo justus ab injusto non distinguendus est, quia unus est hominum et jumentorum interitus.— Resp. Hugo, CLXXV, 197, 249, 250.

IRA.

Obj. Mala non est ira, siquidem Deus ipse irascitur, ex Scriptura. — Resp. Lactant., IV, 693, 694; VII, 89, 92, 125, 126.

ISAAC.

Obj. Audire nolunt plurimi quod jusserit Deus Isaac a patre occidi, quia, inquiunt, crudelis est et iniqua hæc jussio. — Resp. S. August., XXXVI, 244, 245; XXXVIII, 27, 133; XLI, 511.

Obj. A mendacio excusari nequit Isaac, eo quod uxorem suam sororem esse affirmaverit, ex Scriptura. — Resp. S. August., XXXVIII, 427, 428.

Obj. Isaac benedicendo Jacob omnino deceptus fuit; ergo non valuit ipsius benedictio. — Resp. Hugo, CLXXV, 630, 631.

JACOB.

Obj. Jacob et Esau eamdem sortem a parte Dei habere debuissent, siquidem eamdem habuerunt sortem ex patre, ex matre, ex conceptu, ex ortu, secundum Scripturam. — Resp. S. August., XXXIII, 887, 888.

Obj. Jacob non est Esau anteponendus, siquidem benedictionem non accepit, nisi per dolum et per mendacium. — Resp. S. August., XXXIV, 567; XXXVIII, 41, 45, 46, 557; XLI, 515.

Obj. A fraude in Esau commissa excusari nequit Jacob, quia ibi fraus vera fuit. — Resp. Alan., CCX, 342, 343.

JOANNES BAPTISTA.

Obj. Non laudandus Joannes Baptista, quia, ex Scriptura, scandalizatur, auditis Christi virtutibus. — Resp. Tertull., II, 402.

Obj. Juste ab Herode trucidatur Joannes Baptista, quia reverentiam et obedientiam auctoritati debitam reddere noluit, illamque, ex Scriptura, increpavit.—Resp. Tertull., II, 137, 402, 404, 623.

Obj. Dubitare possumus an Joannes Baptista sanctificatus fuerit in utero matris. — Resp. S. Cyprian., IV, 1201, 1202.

Obj. Christum prædicare non debuisset Joannes Baptista, quia illum ignorabat, siquidem ad eum discipulos misit, ut eum interrogarent quis esset.—Resp. S. Hilar., IX, 921, 978, 980.

Obj. Joannis Baptistæ abstinentia a pluribus in dubium revocatur, quia, inquiunt, impossibilis est. — Resp. S. August., XXXII, 799, 800.

Obj. Christo major est Joannes Baptista, siquidem dicitur major omnibus natis mulierum. — Resp. S. Maximus, LVII, 389, 390.

JOB.

Obj. Crudelis fuit Deus erga Job, quia illi nimis multas immisit tentationes. — Resp. S. Ambros., XVI, 354, 355, 1007, 1008, 1021.

Obj. Immerito laudatur Job patientia, quia aliquid duri contra Deum dixisse videtur et a blasphemia defendi nequit. — Resp. S. August., XXXII, 1329; XXXVII, 1383, 1384; XL, 719; XLIV, 162.

JONAS.

Obj. Rejicienda est Jonæ historia, quia triduo incolumis et incorruptus in alvo piscis permanere non potuisset.— Resp. Tertull., II, 840, 999; S. August., XXXIII, 382, 383.

JOSEPH.

Obj. Joseph dici nequit justus, ut eum dicit Scriptura, quia sponsæ conceptum discutere noluit. — Resp. S. Petrus Chrysolog., LII, 588, 589.

Obj. Errant qui dicunt Joseph esse tantum sponsum Mariæ, quia plures contendunt illum esse verum Mariæ maritum. — Resp. S. Maximus, LVII, 638, 639, 640.

Obj. Mariam coguovit Joseph, quia vir Mariæ proprie et sine restrictione appellatur. — Resp. S. Fulgent., LXV, 454, 455, 456.

JUDAS.

Obj. Judam in apostolum eligere non debuisset Christus, nec sustinere, quia eum a longe cognoscebat et præsciebat. — Resp. S. Cyprian., IV, 626, 627; III, 1155, 1156; S. Ambros., XIV, 1019, 1020, 1076, 1077; Rupertus, CLXVII, 270.

Obj. Putant nonnulli quod Judas Eucharistiam non acceperit, sicut cæteri apostoli, quia, inquiunt, si accepisset, Dominum magistrum non tradidisset. — Resp. S. Ivo, CLXI, 188, 189.

JUDÆI.

Obj. Primus Christi adventus non fuit Judæis satis evidens atque manifestus, quia Judæi eum cognoscere non potuerunt. — Resp. Tertull., II, 833; I, 381.

Obj. Judæi in tantum rei fuissent, in quantum Christum cognovissent ut Messiam; atque talem non cognoverunt Christum. — Resp. S. Hilarius, IX, 355, 356, 989, 990; X, 196, 197, 298, 299.

Obj. Immerito cæci dicuntur Judæi, siquidem videntes in Scripturis appellantur; insuper, ex Scripturis regem potentem et non humiliatum exspectabant, bonaque temporalia per Christum sperabant. — Resp. S. August., XXXIII, 546; XXXIV, 1858; XXXV, 1573, 1936; XXXVI, 522, 790, 862; XXXVIII, 260, 752; XL, 643, 664; XLII, 51.

Obj. Excusandi sunt Judæi ob ignorantiam aut bonam fidem, quia Dominum dæmoniacum bona fide putarunt.— Resp. S. August., XXXV, 1633, 1937; XXXVI, 765, 932.

JUDICIUM.

Obj. Judicium extremum negandum est, quia, juxta multos, de illo non clare loquitur Scriptura. — Resp. S. August., XXXVI, 944, 945; XL, 305, 342, 346; XLI, 661, 663.

Obj. De judicio extremo dubitandum est, quia judicii signa quæ dixerunt prophetæ, omnia completa sunt. — Resp. S. August., XXXVIII, 576; XLIV, 326.

Obj. Judicii dies modo dicitur brevi futurus, modo affirmatur nonnisi post Evangelii in universo mundo prædicationem venturus; ergo de illo dubitandum. — Resp. S. August., XXXIII, 900; XXXVIII, 76, 128, 228.

JURAMENTUM.

Obj. Semper licitum est juramentum, quia a Deo usurpatum est et ab Apostolo. — Resp. S. August., XXXVIII, 972, 974, 977, 1406; XLI, 1660.

Obj. Alias ergo nullo in casu licet jurare, quia semper malum est juramentum. — Resp. Petrus Cantor, CCV, 321, 513, 240, 321.

JUSTITIA.

Obj. Justitiam non habet Deus, quia mali et improbi lætam et tranquillam vitam agunt, dum boni miseriis omnibus premuntur. — Resp. Zacchæus, XX, 1104, 1106.

Obj. Justitia Dei cum ejusdem misericordia conciliari non potest, siquidem justus non potest esse Deus simul et misericors. — Resp. XXXVI, 1330, 1922.

Obj. Justitia hominis non est in gratia Dei collocanda, ut volunt Christiani; bene vero, ut volunt Pelagiani, in lege, vel in natura, vel in voluntate. — Resp. S. August., XXXIII, 760, 768; XXXVIII, 921, 926; XLIV, 249, 602, 603, 605, 616; XLV, 1210.

Obj. In gratia Dei non est ponenda justitia hominis, siquidem eam a se habet homo, cum illa nascitur, et a libero arbitrio oritur. — Resp. S. August., XXXIV, 755; XXXVIII, 922; XLV, 1102, 1249, 1542; XLIV, 120, 204, 231, 245, 282, 605, 606.

Obj. Errant catholici, cum asserunt hominem justum fieri gratia Christi et non propriis meritis, quia tunc nullum valeret liberum arbitrium. — Resp. S. August., XXXII, 1346; XXXIV, 380; XL, 331; XLIV, 242, 877.

Obj. Dici nequit hominem gratia Christi fieri justum, quia antiqui justi gratiam Christi non habebant, et tamen justi facti sunt. — Resp. S. August., XXXIII, 858, 859; XL, 621; XLIV, 315, 399, 403, 450, 500.

LEX.

Obj. Lex injusta, eodem modo ac lex justa, exigit honorem et obsequium, quia a principe, ac proinde a competente auctoritate, emanat. — Resp. Tertull., I, 286, 287, 566; II, 290, 885.

Obj. Lex divina non est homini necessaria, quia ante Moysem nulla erat lex.—Resp. Tertull., II, 289, 599, 600.

Obj. Improbanda est lex Mosaica, quia nimis multis onerata est observationibus et nullam habebat significationem. — Resp. Tertull., II, 306, 374, 505.

Obj. Legis evangelicæ jugum immerito dicitur leve, quia pluribus intolerabile videtur et vires humanas omnino superans. — Resp. S. Cyprian., IV, 387, 388, 780, 781.

Obj. Inutile est legem homini dare, siquidem jam in cordibus omnium conscripta est. — Resp. S. August., XXXVI, 673; XXXVII, 1574, 1575.

Obj. Quæcunque lex nec utilis, nec bona, sed mala, quia facta est virtus peccati, id est, lege data, factus est prævaricator, qui antea nescius erat peccator, ac proinde non culpabilis. — Resp. S. August., XXXVIII, 818, 831, 928; XL, 353; XLI, 380; XLIV, 557; XLV, 1605, 1606.

Obj. Si lex bona sit et non sit inutilis, ergo hominem justificat et salvat, ut volunt Pelagiani. — Resp. S. August., XXXIII, 769; XLIV, 219, 556, 826; XLV, 209, 214, 221, 364, 365, 904, 1227.

Obj. Ad implendam legem, non requiritur gratia, siquidem sufficiunt vires humanæ, vel timor, ut apparuit in lege veteri, quæ nonnisi minis et terroribus implebatur. — Resp. S. August., XXXIII, 660; XXXVII, 851, 856; XLII, 71; XLIV, 219, 253, 617.

Obj. Lex vetus adhuc obligat, quia mutari nequivit, quin mutaretur divinæ providentiæ ratio. — Resp. S. August., XXXIII, 526; XLII, 71, 154, 156, 345, 348, 359.

Obj. Non redarguendi sunt Judæi quod legem non impleverint, quia vitio suo lex non implebatur. — Resp. S. Prosper, LI, 434, 435.

Obj. Lex vetus suo vitio non implebatur, quia data fuerat, ex Scriptura, ut abundaret delictum. — Resp. S. Prosper, LI, 285, 286, 356, 357.

MARIA.

Obj. Beata Maria non fuit virgo, quia cum Eva ubique comparatur. — Resp. Tertull., I, 397; II, 897, 898.

Obj. Mariæ virginitas non fuit perpetua, siquidem plures hanc prærogativam post partum denegant, quia plures fratres Domini de Maria nati enumerantur. — Resp. S. Hilarius, IX, 920, 921; S. Ambros., XIV, 1150; XV, 1677; XVII, 873, 874; S. Petrus Chrysolog., LII, 353, 354, 357; S. Paulinus, LXI, 415, 416.

Obj. B. Maria non fuit perpetuo virgo, siquidem multoties dicitur, conjux, mulier, uxor. — Resp. S. Ambros., XV, 1553, 1554; XVI, 1125; S. Hieronym., XXVI, 372, 414, 415; S. August., XXXVIII, 343, 541.

Obj. Si Maria virgo fuisset in conceptione, purgatione non indiguisset. — Resp. S. August., XXIV, 697, 698; Alcuinus, CI, 46, 1271, 1300.

Obj. Falso asseritur Mariam, Spiritu sancto cooperante, concepisse; quia, juxta Arianos, Spiritus sanctus supervenit in Mariam tantum ad purgandum et sanctificandum puerum jam conceptum. — Resp. S. August., XXXIV, 422; XXXVIII, 442, 1069, 1074, 1114, 1319; XL, 399; XLII, 490, 736; XLIV, 175; XLV, 1553.

Obj. Maria ipsamet sese vocat ancillam, non genitricem Dei; ergo. — Resp. Alcuinus, C, 749, 750; CI, 201, 202, 213.

MARTYRES.

Obj. Non laudanda est martyrum constantia, quia frequentius ut obstinatio vel ut superbia invincibilis habenda est, siquidem plures se tyrannis ultro et sponte obtulerunt. — Resp. Tertull., I, 530, 535, 584, 704, 1270; II, 1027; S. Cyprian., IV, 246, 247, 268, 269, 795, 796.

Obj. Prodesse potest martyrium etiam extra Ecclesiam, quia pro veritate aut in nomine Christi esse potest, etiam extra Ecclesiam. — Resp. S. Cyprian., III, 793, 1120, 1197; IV, 509, 536.

Obj. Inter martyres non annumerandi sunt pueri, quia non sufficienter intelligere valent mortem esse pro Christo subeundam. — Resp. S. Cyprian., IV, 419, 427, 428.

Obj. Contenditur martyrum merita non valere ad profectus nostros, quia, inquiunt, de hoc mentionem non habet Scriptura. — Resp. S. Ambros., XVII, 716, 717.

MATRIMONIUM.

Obj. Bonum non est matrimonium; ergo non admittendum. — Resp. Tertull., II, 281, 695, 806, 903, 987; S. August., XXXIV, 288; XL, 368; XLII, 597; XLIV, 416, 419.

MEDIATOR.

Obj. Mediatoris necessitas vix a quibusdam concipitur, ideoque ab iis in dubium revocatur. — Resp. S. August., XXXVIII, 852, 1333, 1334.

Obj. Mediator noster non est Deus simul et homo, quia humanitas a divinitate absorpta fuit. — Resp. S. Fulgent., LXV, 238, 239, 273, 274.

Obj. Mediator non necessario debuit esse Deus et homo, siquidem angelus aut purus homo satisfacere potuisset. — Resp. Petr. Lombardus, CXCII, 331, 332.

MELCHISEDECH.

Obj. Melchisedech non erat homo, sed angelus. — Resp. S. August., XXXVIII, 567, 568.

Obj. Melchisedeh vel est ipse Deus, siquidem initium non habuit, vel est ipse Adam, siquidem sine patre et sine matre fuit. — Resp. S. Fulgent., LXV, 251, 252.

MENDACIUM.

Obj. Mendacium non semper est vetitum, quia aliquando fit causa utilitatis, recreationis et lætitiæ. — Resp. S. Cyprian., III, 1158, 1159; IV, 777, 778; S. August., XXXIII, 285; XXXVIII, 758; XL, 491, 508, 510, 513.

Obj. Licitum est mentiri ne prodatur innocens quæsitus ad mortem, vel pro salute temporali et æterna, vel pudicitiæ causa, vel ad detegendos hæreticos, vel humilitatis causa, aut pœnitentiæ specie. — Resp. S. August., XXXII, 497, 630, 654; XXXVIII, 981; XL, 244, 495, 496, 501, 503, 518, 544, 546; XLIV, 265.

Obj. Scripturarum auctores mendacii immunes non esse convincuntur, ut Abraham, Isaac, Jacob, obstetrices Ægyptiæ, Raab, etc. — Resp. S. August., XXXIII, 112, 113, 155, 156; XXXVIII, 45, 740; XL, 492, 533, 559; Rupertus, CLXVII, 573.

MERITA.

Obj. Falso asseritur quod meritis nostris detur gloria æterna, quia Dei misericordiæ unice tribuenda est talis gloria. — Resp. S. Hilar., IX, 770, 841; X, 412, 413.

Obj. Gratia non præcedit meritum, quia meritum incipit per liberum arbitrium. — Resp. S. August., XXXIII, 860; XXXVIII, 917, 1353; XXXIX, 1647, 1648; XL, 282; XLIV, 633, 889, 924, 968.

Obj. Si gratia semper præcedat meritum, ergo nullum datur meritum justorum, nec demeritum impiorum. — Resp. S. August., XXXII, 778; XXXIII, 820, 876, 970; XL, 282; XLIV, 341, 888.

Obj. Merita sanctorum nobis sufficiunt, cum nobis possint applicari, ad vitam æternam comparandam, quia sunt copiosissima et ipsis redundantia. — Resp. Hugo a S. Victore, CLXXV, 481, 482.

MINISTER.

Obj. Minister malus sacramenta valide administrare non potest; quia gratiam quam non habet dare nequit. — Resp. S. Optat., XI, 962, 963.

Obj. Ministros Ecclesiæ jure et merito redarguunt mundani, eo quod subsidia corporis aliquando petunt et accipiunt; sat illis ab Ecclesia provisum fuit. — Resp. S. August., XXXII, 862; XXXIV, 1294; XXXVII, 1910.

MIRACULA.

Obj. Miraculis nunquam est fides adhibenda, quia ab improbis hominibus et etiam a dæmonibus fieri possunt. — Resp. Tertull., I, 406, 409, 410; II, 758.

Obj. Nullis miraculis sapientes mundi credere volunt, quia, inquiunt, fere omnia sunt falsa. — Resp. S. Cyprian., III, 1164; IV, 207, 511, 1189, 1192.

Obj. Omnia miracula olim patrata videntur suspicanda aut inadmissibilia, quia nunc nulla omnino fiunt. — Resp. S. August., XXXIII, 372, 519; XXXIV, 142, 1458, 1592; XXXVIII, 699, 725, 1139, 1157; XLII, 63, 64, 90, 871, 874.

Obj. Olim fiebant miracula ad fidem suscitandam, ergo nunc debent adhuc fieri ad fidem firmandam, siquidem in omnibus deficit fides. — Resp. S. August., XLI, 760; XLIV, 182.

MORS.

Obj. Mors ex natura hominem secuta est, quia illud patet ex ejus constructione materiali vel corporali. — Resp. Tertull., II, 738, 764, 942.

Obj. Mors non timenda est, quia nos a malis omnibus liberat. — Resp. Tertull., I, 614, 615, 625, 1212, 1263.

Obj. Immerito mors nobis exhibetur tanquam pœna

quia hoc omnino negatur, nam si hoc esset, hoc esset quia a peccato oriretur; atqui a peccato non oritur mors, siquidem mortem corporis, etiam peccante nullo, in paradiso futuram esse contendunt multi.—Resp. S. August., XLI, 387, 1585, 1586; XLV, 1112, 1181, 1222, 1596, 1603, 1604.

MOYSES.

Obj. Deo gratus non fuit Moyses, quia a Deo impetrare non potuit quod petiit. — Resp. S. Cyprian., IV, 481, 482.

Obj Homicida est Moyses, quia factum ejus in Ægyptii cæde nullatenus justificari potest. — Resp. S. August., XXXIV, 597.

Obj. Falso dicitur Moysem Deum vidisse, siquidem per angelum Deus illi loquebatur et non per semetipsum. — Resp. S. August., XXXIII, 610, 611; XXXV, 1403, 1779; XXXVIII, 63, 64; XL, 622, 663; XLII, 811, 812.

Obj. Moysem ab æterna sanctorum societate alienatum fuisse putant plurimi, quia, juxta ipsos, graviter peccavit dubitatione, crudelitate et imprecatione. — Resp. S. August., XXXVII, 1267, 1802; XXXVIII, 553, 554; XXXIX, 1553; XLII, 325, 452.

Obj. De Moysis veracitate dubitandum est, quia in illius libris multa reperiuntur suspicanda aut valde dubia. — Resp. S. Anselmus, CLVIII, 635, 636, 652, 653, 654.

MUNDUS.

Obj. Credere nolunt multi mundum exsistere tantum a sex millibus annis,, quia, inquiunt, ab æterno est mundus, aut saltem ignoratur initium ejus. — Resp. Tertullianus, I, 333; II, 609; S. Cyprianus, IV, 653, 654, 668, 669; Arnobius, V, 898, 899.

Obj. De mundi creatione et de ejus prærogativis dubitare possumus, quia innumeræ sunt circa hæc philosophorum opiniones. — Resp. Arnob., V, 823, 824, 898, 899.

Obj. Mundus non ex nihilo creatus est, siquidem a Deo ex materia præexsistente constitutus et ornatus est. — Resp. Zeno, XI, 389, 390, 391.

Obj. Admittenda est mundi æternitas, quia contendunt plures eum nunquam periturum esse. — Resp. S. Hieronym., XXV, 502, 503.

Obj Si mundum Deus creasset, pulchriorem et excellentiorem illum fecisset, ut suæ majestati convenientior esset mundus. — Resp. S. August., XXXVIII, 1892; XLII, 182, 291, 319, 376, 718.

Obj. Pulchritudinem mundi non possumus admittere, quia nimis multa displicentia, imo et noxia, in illo reperiuntur. — Resp. S. August., XXXVIII, 438, 498, 1134; XLI, 335.

Obj. Bonus non est mundus, siquidem totus in maligno positus est. — Resp. Hugo, CLXXV, 554, 555.

Obj. Non creatus est a Deo summe bono mundus, quia totus malus est et reprobus, ex Scriptura. — Resp. Alanus, CCX, 311, 312, 545, 546.

NECESSITAS.

Obj. Necessitate ad peccatum trahitur homo, siquidem Paulus ait, Non quod volo bonum, etc. — Resp. S. August., XLV, 118, 1299, 1393, 1398, 1490, 1492, 1500.

NIHIL.

Obj. Contendunt quidam philosophi quod de nihilo res non fecerit Deus, quia, inquiunt, de se ipso omnia fecit. — Resp. S. August., XLV, 1470, 1471.

NOE.

Obj. Quod solus Noe inventus fuerit justus inter cunctos homines, credere nolunt quidam, quia, inquiunt, etsi corrupta fuerit terra, usque eo tamen non venerat ejus corruptio, ut unus tantum inveniatur justus. — Resp. S. Cyprian., IV, 423, 424, 482; Philipp., CCIII, 833, 854.)

Obj. Immerito dicitur quod Noe vineam plantaverat, siquidem Liberus illam sua manu sevit. — Resp. Lactant., VI, 327.

OBSTETRICES.

Obj. Obstetricibus Ægyptiacis benefacere Deus non debuisset, quia mentiendo Pharaoni et abstinendo se ab Hebræorum subversione vere peccaverunt, insuper mentitæ sunt audacter et scienter. — Resp. Tertull., II, 417; Raban. Maurus, CVIII, 447.

OCCISIO.

Obj Occidere licet alterum, volentem, petentem et vivere jam non volentem, quia tunc fit ei nulla injuria. — Resp. S. August., XXXIII, 940, 941.

Obj. Nemini nulloque in casu licet hominem occidere, quia vita hominis bonum est omnibus bonis præstantius. — Resp. Petrus Pictaviens., CCXI, 1150, 1151.

OPERA.

Obj. Si Deus, ut volunt Catholici, in homine operatur et velle et operari; ergo nulla est hominis operatio; ergo nullum est hominis arbitrium. — Resp. S. August., XXXV, 1775, 1778, 1783, 1784; XXXVIII, 850; XLIV, 918.

Obj. Non credendum est quod opera nostra bona esse nequeant sine fide aut sine gratia, quia quædam sunt opera ejus quæ intrinsecam habent bonitatem. — Resp. S. August., XXXIII, 853; XXXVIII, 32; XL, 111, 112, 204, 288, 325, 528; XLV, 1133, 1142.

Obj. Opera bona operantur quidam ex timore et non ex amore; ergo dantur bona opera sine fide, sine gratia, sine charitate. — Resp. S. August., XXXVI, 990; XXXVII 1174; XXXVIII, 33, 792.

Obj. Ad bona opera non absolute requiritur gratia, siquidem opera legis hominem justificant, ex Scripturis. — Resp. S. August., XXXIII, 892; XXXV, 2117, 2118, 2137.

Obj. Infideles et impii ipsi aliqua operantur bona opera; ergo non requiritur gratia. — Resp. S. August., XLIV, 230, 754.

ORATIO.

Obj. Non necessaria, nec utilis est oratio, siquidem Deus scit nostras necessitates et illis vult subvenire sine nostra oratione. — Resp. S. Hilarius, IX, 409, 538, 539, 568, 569, 785, 786.

Obj. Frequentem orationem a nobis non exigit Deus, siquidem nunquam nobis tale dedit præceptum. — Resp S. Ambros., XIV, 351, 352; XV, 1473, 1474, 1720, 1721.

Obj. Nulla est orationis necessitas, quia scit Deus quid nobis sit necessarium. — Resp. S. August., XXXIII, 500; XLIV, 151, 317, 318, 376, 380, 381; XXXVIII, 379, 494.

Obj. Necessaria non est oratio, quia per vires proprias legem implere possumus, ac proinde stultum est orare ut faciamus quod in potestate habemus. — Resp. S. August., XXXIII, 595, 761, 763, 775; XXXVIII, 895; XLIV, 256, 531.

Obj. Impossibile jubetur in Scripturis, scilicet sine intermissione orare et nunquam deficere. — Resp. S. August., XXXIII, 500, 501; XXXVI, 404.

ORIGINALE PECCATUM.

Obj. Non exsistit peccatum originale, siquidem animæ singulis singulæ creantur puræ. — Resp. S. Augustin., XXXIII, 725.

Obj. Non exsistit peccatum originale, quia in veteri lege nullum erat remedium ad illius remissionem. — Resp. S. Maximus, LVII, 655, 656.

Obj. Falso dicitur peccatum originale transire a parentibus in sobolem per carnem, quia non in sola carne est peccatum. — Resp. Hugo, CLXXV, 460, 461.

Obj. Rejiciendum est peccatum originale, quia intelligi nequit quomodo et quare posteris imputetur, et quomodo in baptismo deleatur. — Resp. Hugo, CLXXV, 460, 461; CLXXVI, 299, 300, 301.

Obj. Peccatum originale non est ex voluntate propria, ergo non est peccatum. — Resp. Petr. Lombardus, CXCI, 162, 163.

PARADISUS.

Obj. Paradisus qui in Eden plantatus dicitur, nunquam exstitit, quia locus in quo fuit, nec designatus nec designari potest. — Resp. S. August., XXXIV, 578; XLIV, 398.

Obj. Non exsistit paradisus terrestris, siquidem quod de eo narrat Scriptura, de paradiso spirituali intelligendum est. — Resp. S. August., XLII, 394; XLV, 1089, 1310, 1328, 1332, 1408, 1599.

Obj. Ambigitur de paradiso quem latroni promisit Christus in cruce, quia non concipitur, quomodo die mortis Christi in paradiso cum ipso fuerit, siquidem tribus diebus in sepulcro remansit Christus. — Resp. S. August., XXXIII, 712, 833; XXXIV, 376, 377.

PARENTES.

Obj. Credere nolunt plurimi quod propter parentum peccata puniendi sint filii, quia argui posset justitia divina. — Resp. S. August., XXXIV, 755; XXXVII, 1437; XLII, 137, 138; XLIII, 633.

Obj. Honorandi non sunt parentes, quia Evangelium et ipse Christus eos habendos odio esse præcipiunt. — Resp. S. August., XXXII, 615; XXXIII, 1055, 1056; XXXIV, 1249; XLII, 136, 137, 138.

PARVULI.

Obj. Cum peccato originali non nascuntur parvuli, quia alias jam Dei creatione mali essent, et a diabolo posside-

rentur : quod dici incongruum est. — Resp. S. August , XXXII, 598; XXXIII, 871; XLIV, 188, 189, 441, 466, 858; XLV, 1154, 1212, 1216, 1240, 1241, 1402, 1404, 1557.

Obj. Si parvuli peccato originali contaminarentur, deberet ipsorum anima ipsamet peccato renuntiare et non per alios, siquidem impossibile est credere per alios, id est impossibile est ut credulus fiat ex incredulo, per alios. — Resp. S. August., XXXVIII, 125, 127, 187, 505, 570, 971; XLIV, 132, 146, 505, 570; XLV, 1267, 1506.

Obj. Immerito dicitur parvulos sine baptismo decedentes propter peccatum originale reprobari, quia parentum culpa perire nequeunt. — Resp. S. Prosp., LI, 706, 707.

Obj. Parvulos esse damnandos credere nolunt plurimi, quia repugnat misericordiæ et justitiæ Dei. — Resp. S. Prosper, LI, 497, 498, 505, 506, 709, 710.

Obj. In mortem animæ non nascuntur parvuli, quia alienam iniquitatem nemo portare debet. — Resp. S. Fulgent., XLV, 156, 157, 538, 539, 540.

Obj. Injustitiæ argui videtur Deus, quod e duobus parvulis ejusdem peccati reis unum damnet et alterum liberet; unum ad gratiam portet, et alium suffocet. — Resp. S. August., XXXVIII, 177, 905; S. Fulgentius, LXV, 448, 617, 618.

PASSIO.

Obj. In sua passione non tantum passus est Christus quantum asseritur, siquidem in deliciis ei fuit passio, ex Scripturis. — Resp. S. Hilarius, IX, 805, 806.

Obj. Contendunt quidam Christum fuisse passum non sua voluntate, sed necessitate, quia sic ostendunt ipsius verba : *Transeat a me*, etc., — Resp. S. August., XXXVI, 333; XXXVII, 1104, 1105.

Obj. Christi passio rejicienda in multis quæ nimium vilitatis præ se ferunt. — Resp. S. Maximus, LVII, 574, 575.

Obj. Passio Christi non fuit vera et realis, quia phantastica et putativa tantum fuit. — Resp. Gennad., LVIII, 1011, 1012.

Obj. Pater non genuit Filium sibi coæqualem, quia Pater solus est sapiens, solus potens, solus immortalis, solus invisibilis, solus beatus, solus magnus, solus bonus, ut legitur in Scripturis. — Resp. S. August., XLII, 729, 730, 731, 733, 745, 761, 764, 766, 867, 925, 933, 935, 937.

Obj. Patri non est coæqualis Filius, siquidem a Patre mittitur, mandata Patris exsequitur, Patris servus appellatur, dum e contra Pater dicitur Deus et Filii Dominus. — Resp. S. August., XXXVI, 821; XLII, 683, 733, 734, 838, 839.

Obj. Filio major est Pater, quia de nullo genitus genuit Filium. — Resp. S. August., XLII, 786, 787.

Obj. Filio major est Pater, quia Patrem majorem se ait Christus. — Resp. S. August., XXXV, 1835, 1837.

Obj. Major est Filio Pater, quia Filius in Patris dextera sedens secundum tantummodo tenet locum. — Resp. S. August., XLII, 692, 693.

Obj. Pater est Filio antiquior, siquidem fuit Pater ante Filii generationem. — Resp. S. Fulgent., LXV, 777, 778.

Obj. Dici nequit quod Pater quotidie gignet Filium, quia illud repugnat. — Resp. Petr. Pictaviens , CCXI, 896, 897.

Obj. A Patre simul et Filio non procedit Spiritus sanctus, siquidem Pater et Filius non possunt esse unum Spiritus sancti principium. — Resp. Petr. Pictaviens., CCXI, 903, 904, 905.

PATRIARCHÆ.

Obj. Vituperandi sunt patriarchæ, eo quod non solum plures habuerint uxores, sed etiam concubinis conjugia miscuerint. — Resp. Tertull., I, 1277; II, 921; S. August., XXXVIII, 345, 347; XL, 395; XLII, 403, 417. 440, 465.

Obj. Dici non potest quod patriarchæ Christum figuraverint, quia plurimi ex illis erant obnoxii pluribus defectibus et vitiis. — Resp. S. Cyprian., IV, 628.

PAULUS (S.).

Obj. Raptum S. Pauli rejiciunt non pauci, ut laborem mentis aut imaginationis, ut figurativum, præcipue cum ipse dubitaverit an in corpore an extra corpus raptus sit in cœlum. — Resp. S. Cyprian., IV, 674, 675; S. Ambros., XVIII, 329, 330; S. August., XXXIV, 453, 458; S. Maximus, LVII, 395, 396; Hugo a S. Victor., CLXXV, 552, 553.

Obj. Immerito dici videtur quod conversio Pauli Deo sit tribuenda, quia tunc in ea non laudandus esset Paulus, utpote minime particeps. — Resp. S. August., XXXVI, 701; XXXVIII, 913, 914, 1465, 1466; XLIV, 207, 888, 889.

Obj. A mendacio excusari non videtur Paulus, quia modo vetera sacramenta cum Judæis celebrabat, modo non celebrabat, et in Petro reprehendit quod ipse commiserat — Resp. S. August., XXXIII, 28, 113, 156, 257, 277, 289, 779; XL, 536; Petr. Lombardus, CXCII, 101, 102.

Obj. Impossibile est omnia omnibus sine mendacio fieri; ergo mendax est Paulus cum factus sit omnia omnibus. — Resp. S. August., XXXIII, 288; XXXVII, 1182, 1183; XL, 493, 536, 558; Petr. Lombardus, CXCI, 413, 414.

Obj. Mendax fuit Paulus cum promiserit se venturum ad Corinthios, cum tamen non venerit. — Resp. Hugo a S. Victore, CLXXV, 544, 545.

PECCATA.

Obj. Peccantium supplicia non erunt æterna, quia illud bonitati Dei prorsus repugnat. — Resp. S. Hieronymus, XXVI, 522, 523.

Obj. Nulla unquam facienda est peccatum distinctio, quia de peccatis gravibus aut levibus distinctionem non habet Scriptura. — Resp. S. Hieronym., XXIII, 328, 329; XXV, 91, 92, 755, 756; S. August., XXXVII, 1132; XXXVIII, 1206, 1273, 1510; XL, 269, 539.

Obj. Justum non est peccata patrum a Deo puniri usque ad tertiam et quartam filiorum generationem; atque tamen hoc fundatur Scripturis. — Resp. S. Hieronymus, XXV, 167, 168.

Obj. Homo non est causa peccatorum actualium, quia in Deum peccata sua refundere solent peccatores, cum ea permittat. — Resp. S. August., XXXII, 1271; XXXIV, 209; XXXVII, 1318; XXXVIII, 143, 587; XLII, 560; XLIV 294, 731.

Obj. Ad peccatum quodcunque constituendum requiritur liberum arbitrium; atqui in peccatis omnibus non adest liberum arbitrium, quia in peccatum, vel invitus carnis suæ necessitate cogitur homo. — Resp. S. August., XXXII, 753, 759; XLII, 537, 538; XLIV, 286, 295; XLV, 1068, 1069, 1110.

Obj. Falso asserunt Catholici hominem posse esse in hac vita sine peccato; atqui tamen, ex Scriptura, qui natus est ex Deo, non peccat; ergo aliqui possunt esse sine peccato. — Resp. S. August., XLIV, 164, 167, 168, 312, 370.

Obj. Profecto potest esse homo sine peccato, quia Deus homini præcipit esse sine peccato. — Resp. S. August., XLIV, 165, 295; XLV, 1212, 1213.

Obj. Admittenda sunt quædam peccata irremissibilia, siquidem peccatum in Spiritum sanctum, in Evangelio, nobis irremissibile exhibetur. — Resp. S. August., XXXIII, 814; XXXV, 2097, 2101, 2104; XXXVIII, 449, 455; XL, 272, 273.

Obj. Sub peccati nomine in Spiritum sanctum, intelligitur peccatum ad mortem; atqui dantur peccata ad mortem, ex Scripturis. — Resp. S. August., XXXIV, 1229, 1230; XXXV, 1640, 1678, 1687, 1696, 1718.

Obj. Peccata redimit eleemosyna, et etiam alia bona opera, ex Scripturis; ergo non solus Christus auferre valet peccata. — Resp. S. August., XXXIII, 659, 665, 675; XXVI, 810; XXXVIII, 88; XL, 265, 268, 636, 657; XLIII, 63; Paschas. Radbert., CXX, 471, 472; Ivo, CLXI, 1015, 1016.

PELAGIANI.

Obj. Merito negant Pelagiani peccatum originale, siquidem, juxta ipsos, caro omnis infantis carni Christi coæqualis est. — Resp. S. August., XXXIII, 723, 762, 773; XXXVIII, 992, 993.

Obj. Docent Pelagiani mortem non esse a peccato; sed a natura sola, et moriturum esse Adamum, etiamsi non peccasset. — Resp. S. August., XXXII, 598, 608; XLV, 436.

Obj. Liberum arbitrium merito laudant Pelagiani, siquidem voluntas humana, lege data, ad eam complendam sibi sufficere potest. — Resp. S. August., XXXIII, 597, 763, 772; XXXVIII, 172, 409, 656, 1316; XLIV, 373.

Obj. Docent Pelagiani gratiam dari ex abundantia, aut ad facilius operandum; ergo gratia non est absolute necessaria. — Resp. S. August., XXXIII, 829.

POENÆ.

Obj. Pœnæ non futuræ sunt æternæ, quia illarum æternitas justitiæ ac bonitati Dei repugnat. — Resp. S. Hieronym., XXV, 245, 246; S. August., XL, 342; XLI, 732

Obj. Pœnæ non sunt in inferno diversæ, quia ignis, qui est pœna major inferni non potest esse vehementior pro uno et pro altero remissior — Resp. Petr., Pictaviens., CCXI, 1061, 1062.

POENITENTIA.

Obj. Pœnitentia videtur inutilis et infructuosa, quia de-

lictis nostris Deus veniam per pœnitentiam non spopondit. —Resp. Tertull., II, 785, 1001, 1253, 1240.

Obj. Non credendum Deum pœnitere, quia pœnitentiam, hoc est animi ægritudinem admittere nequit divinitas. — Resp. S. Aug., XXXVII, 1416, 1460, 1723; XXXVIII, 152; XL, 141; XLII, 539.

Obj. Nihil valet pœnitentia hodierna, quia longe minus severior est quam antiqua —Resp. Rob. Pullus, CLXXXVI, 1086, 1087, 1106, 1107; Alanus, CCX, 292, 293, 296, 297.

POENITUDO.

Obj. Necessaria non est pœnitudo, siquidem pluribus aliis modis redimi possunt peccata, v. g. precibus, bonis operibus, sufferentia pœnarum.—Resp. S. Ambros., XVI, 375, 376, 508, 509, 519, 520, 1161, 1162.

POTESTAS.

Obj. Potestas Romani Pontificis non debet esse pontificia simul et regalis, quia inter se pugnant et non fuerunt semper conjunctæ.—Resp. S. Leo, LV, 625, 626, 627, 653, 654, 659, 666.

Obj. Immerito dicitur potestatem diaboli imminutam esse post Christi mortem, quia nunc quantam ac olim habet diabolus potestatem. — Resp. Hugo, CLXXV, 457, 458.

Obj. Non toti Trinitati tribuenda est potestas, siquidem soli Patri competit, dum sapientia Filio, et bonitas Spiritui sancto ascribitur. — Resp. Hugo, CLXXVI, 227, 228.

PRÆDESTINATIO.

Obj. Rejicienda est prædestinatio, quia liberum tollit arbitrium et facit Deum injustum. — Resp. S. August., XXXIII, 639, 883; XLII, 614, 615; XLIV, 792, 975; XLV, 1132.

Obj. Admitti non potest prædestinatio, quia hominem in desperationem inducit.—Resp. S. August., XLV, 1019, 1031, 1032.

Obj. Qui prædestinationem admittunt, admittere debent Deum prædestinare ad malum faciendum, siquidem prædestinatio ad interitum nihil aliud est quam prædestinatio ad malum faciendum.—Resp. S. Aug., XLV, 155, 156, 166, 172, 173.

Obj. Circa bonum aut malum non liber homo, quia prædestinatio et præscientia Dei unumquemque hominem compellunt vel ad bene vel ad male agendum.— Resp. S. Aug., XLV, 375, 376.

PRÆSCIENTIA.

Obj. Non admittenda est Dei præscientia, quia illam non pauci negant.—Resp. Tert., II, 290, 293.

Obj. Neganda est Dei præscientia, quia juxta quosdam certa et fixa in Deo esse non potest. — Resp. S. August., XXXII, 1276; XXXVI, 655; XXXVIII, 550, 351; XLI, 472.

Obj. E medio tollenda est Dei præscientia, quia Deum facit causam peccatorum atque injustum, hominique libertatem adimit.— Resp. S. Aug., XXXII, 1276, 1279; XXXV, 1776; XLI, 149, 152, 153; XLIV, 478.

Obj. Omnino neganda est Dei præscientia, quia inutiles facit omnes leges, objurgationes, preces, exhortationes, etc. — Resp S. Aug., XLI, 153; XLV, 1016.

Obj. Ad peccandum cogit Dei præscientia, siquidem necessario futurum est quod præscivit Deus. — Resp. Petr. Lombard. CXCI, 252, 253.

Obj. Præscitos malos creare non deberet Deus, quia creatio ista nullatenus bona dici potest. — Resp. Petr. Lombard., CXCI, 240, 243.

PROVIDENTIA.

Obj. Omnia fortuito fiunt; ergo non est Dei providentia. — Resp. S. Aug., XXXII, 588; XXXVII, 1946; XXXVIII, 118; XL, 98; XLI, 153.

Obj. Si res humanas curaret Dei providentia, nemo industria sua uti deberet, quia alioquin contra Dei providentiam ageret.—Resp. S. Aug., XL, 574, 575.

Obj. Dubitare possumus an Deus providentiam suam erga suos servos exerceat, quia plures justi videntur a Deo absolute derelicti et miseriis omnibus dimissi. — Resp. Petr. Chrysolog., LII, 629, 630, 644, 645.

Obj. Non est in hoc mundo providentia, quia cuncta aut casu fortuito aut sine ratione in illo reguntur. — Resp. S. Anselm., CLVIII, 222, 223, 856, 857.

Obj. Falli potest Dei providentia, quia potest homo aliter facere quam facit. — Resp. Rob. Pullus, CLXXXVI, 712, 713.

Obj. Providentia Dei naturam rerum perimit, ac proinde liberum arbitrium tollit, siquidem series rerum mutari nequit.—Resp. Joan. Saresberiens., CXCIX, 443.

Obj. Necessitatem rebus imponit providentia, quia idem est ac scientia, præscientia, dispositio, prædestinatio, quibus certe contraire non valemus.— Resp. Joan. Saresb., CXCIX, 444.

PURGATORIUM.

Obj. Non exsistit purgatorium, quia post mortem duo tantum supersunt, paradisus et infernus.— Resp. S. Cypr., III, 786, 787.

Obj. Non est locus medius cœlum inter et infernum, nec ergo purgatorium.— Resp. S. Gregor., LXXVII, 141, 398.

Obj. Ignis non potest esse in purgatorio, alias purgatorium idem esset ac infernus.—Resp. S. Gregor., LXXVII, 394; S. Julian., XCVI, 483, 484; Raban. Maur., CVII, 773, 930, 931.

PYTHONISSA.

Obj. Credenda sunt Pythonissæ oracula, quia verissima ac certissima sunt. — Respons. S. Philastrius, XII, 1135, 1136.

REDEMPTIO.

Obj. Fieri potuisset redemptio per personam aut humanam aut angelicam; ergo non necessario requirebatur Dei ipsamet persona ad redemptionem peragendam. — Resp. S. Anselm., CLVIII, 365, 366, 377, 447, 448, 449.

Obj. Per mortem Christi fieri non debuisset nostra redemptio, siquidem solo ipsius verbo fieri potuisset.— Resp. Hugo, CLXXV, 457.

Obj. Convenientiori modo fieri potuisset redemptio; ergo immerito per mortem Christi facta est.— Resp. Hugo, CLXXV, 457, 458.

Obj. De resurrectione non summopere nec tantum laudandus est Christus, quia per alienum nos redimere potuisset.—Resp. S. Bernard., CLXXXIV, 733, 734.

Obj. Non debuisset Christus ipse nos redimere, quia eligere potuisset modum alium convenientiorem. — Resp. Rob. Pullus, CLXXXVI, 710, 711, 1022, 1023.

RELIGIO.

Obj. E medio tollenda est omnis religio, quia non est homini necessaria.—Resp. Lactant., VII, 97, 114, 115; VI, 376, 569, 536, 616, 617.

RELIQUIÆ.

Obj. Rejiciendæ sunt omnes reliquiæ quia semper aut fere semper falsæ sunt. — Resp. S. Gregor., LXXVII, 701, 702; Guibert., CLVI, 621, 622.

REPROBATIO.

Obj. Qui reprobatur, de injustitia Dei semper conqueri potest, quia a Deo semper quærendum est cur unus reprobetur, dum alter salvatur.— Resp. S. Aug., XXXIII, 822, 882, 860; XL, 120, 121, 122.

Obj. De iniquitate et crudelitate Dei semper conqueri potest reprobus, quia certe iniquus et crudelis est Deus qui creat reprobos quos damnandos fore præscivit.—Resp. S. Aug., XXXIII, 824, 825, 833, 860, 884.

RESURRECTIO.

Obj. Rejicienda est resurrectio, quia impossibilis omnino videtur; etenim requireretur ut Deus ex omnibus terræ partibus omnes vel minimas corporis partes congreget ac coadunet.—Resp. S. Philastr., XII, 1118, 1119, 1171, 1176; S. Hilar., IX, 402, 403, 672, 673, 948; Zachæus, XX, 1091, 1092; S. Hieron., XXIII, 378, 379; XXIV, 675, 676; XXV, 443, 444; S. Aug., XXXVI, 786; XXXIX, 1622, 1623, 1631; XL, 193, 309; XLI, 780, 781; S. Petr. Chrysolog., LII, 361, 362, 363, 364; S. Maxim., LVII, 623, 624; Dionys. Exig., LXVI, 393; S. Gregor., LXXI, 540, 865, 1149, 1151; LXXV, 738, 739; LXXVI, 1034, 1035.

Obj. Resurrectio corporum, nec in Scripturis nec in traditione evidenter demonstratur; ergo rejicienda.— Resp. S. Hieronym., XXIII, 385, 386, 387.

Obj. Non admittenda est vera et realis resurrectio, quia per phantasmata fieri poterit.— Resp. S. Hieronym., XXIII, 310, 311.

Obj. Immerito asseritur Christum esse resurrectionem nostram, quia ipse resurgere potuit quin alii resurgant. — Respond. Petrus Chrysologus, LII, 226, 227, 312, 313, 314.

Obj. Non omnes resurgent in novissimo die, quia illis qui in novissimo die vivent, in incorruptionem et immortalitatem sine reali morte immutabuntur.—Resp. S. Isid., LXXXIII, 1230, 1231.

ROMA.

Obj. Romana Ecclesia præstantiorem non habet dignitatem, vel auctoritatem quam aliæ orbis Ecclesiæ; porro contrarium communiter creditur. —Resp. Tertull. II, 155; S. Cyprian., III, 766, 818, 819, 1043, 1114; IV, 226, 227, 309, 310; S. Ambros., XVI, 945, 946; S. August., XXXIII,

781, 782, 785; S. Leo, LIV, 882, 883, 1049, 1050; Rather., CXXXVI, 231, 232, 582, 586, 587, 656.

Obj. Etsi concedant aliqui Petrum esse principem apostolorum, concedere tamen nolunt potestatem vel primatum ejus successoribus transiisse, quia, inquiunt, in Scripturis, non constituitur illa transmissio.—Resp. S. Leo, LIV, 144, 146, 147, 154, 155, 1046, 1047.

Obj. Primatus Ecclesiæ non est prærogativa sedi apostolicæ essentialiter inhærens, quia illum non semper retinuit pontifex Romanus. — Resp. S. Leo, LIV, 367, 368, 458, 459, 505, 506, 561, 562, 643, 644, 761, 762.

SACERDOTES.

Obj. Sunt qui negant sacerdotes a Christo accepisse potestatem dimittendi peccata, quia remissio peccatorum solius Dei est opus. — Resp. S. Petr. Chrysolog., LII, 436, 437, 438.

Obj. Sacerdotum cœlibatus a pluribus impugnatur ut societati noxius et nulla lege præscriptus.—Resp. Cassiod., LXIX, 932, 933.

Obj. Persuasum habet populus sacerdotem malum non conficere sacramenta, quia obest ejus malitia. — Resp. Agobard., CIV, 142, 143.

Obj. Immerito dicitur quod sacerdotes nihil exigere debeant pro sacramentorum administratione, quia nullus debet esse labor sine mercede — Resp. S. Ivo, CLXI, 83, 366.

Obj. Dici nequit sacramenta æqualem vim habere a malo sicut a bono sacerdotem celebrata, quia ministri bonitas aliquam saltem sacramento affert virtutem. — Resp. Petr. Pictav., CCXI, 1073, 1074.

SACRAMENTA.

Obj. Nulla est sacramentorum Veteris et Novi Testamenti differentia, quia utraque eamdem conferunt gratiam. — Resp. S. Ambros, XIV, 867, 868; Petr. Pictav., CCXI, 1146, 1147, 1227.

Obj. Nullum fuit antiquis justis sacramentum regenerationis, quia silet Scriptura an ante Abrahamum et post eum aliquo corporali et visibili sacramento signarentur justi vel parvuli eorum.—Resp. S. Aug., XXXIII, 845; XLIV, 402, 403.

Obj. Si vetera fuerint sacramenta adhuc permanere debent, siquidem nec legem nec præcepta solverit Christus. — Resp. S. Augustin., XLII, 357, 359; XLIV, 179, 183.

Obj. Dici nequit quod iniqui sacramentis participent, illaque realiter accipiant, quia alioquin dicendum esset participationem justitiæ esse cum iniquitate — Resp. S. Aug., XXXVIII, 1092; XLII, 555, 556; XLIII, 294.

SACRIFICIA.

Obj. Nulla unquam Deo sacrificia offerenda sunt, quia sacrificia Judæorum improbavit Deus et omnino abolevit. — Resp. Tertull., I, 1329; II, 310, 608, 806.

Obj. Sine jure asseritur sacrificium altaris idem esse ac sacrificium crucis, quia Christus in altari non crucifigitur. —Resp. S. Cyprian., IV, 381, 382, 387, 388.

SALUS.

Obj. Deus non vult omnes homines salvos fieri, siquidem non omnes salvantur.—Resp. Petr. Lombard., CXCII, 337, 338.

Obj. Omnibus erit salus æterna, quia non potest Deus summe justus et misericors pœna æterna illud punire quod est temporale.— Resp. Haymo, CVIII, 947, 948.

Obj. Omnibus erit salus æterna, quia post longa tempora, finem habebunt damnatorum pœnæ. — Respond. Haymo, CXVIII, 947, 948, 950, 951; Joannes Scotus, CXXII, 417, 418.

SALVATOR.

Obj. Dici nequit quod Christus sit omnium hominum Salvator, siquidem plures damnantur quam salventur. — Resp. S. Aug., XXXIII, 985, 986; XXXVIII, 641, 1322; S. Prosp., LI, 84, 85, 627, 628, 685.

SANCTI.

Obj. Dici non potest sanctos de nostra salute esse sollicitos, quia de nobis curam nullam habent, nec nos aliunde juvare possunt.—Resp. S. Cyprian., IV, 601, 602; III, 874, 875, 876; S. Gregorius, LXXI, 873, 910, 1181; S. Agobardus, CIV, 153, 154; Ratherius, CXXXVI, 235, 236, 462, 463, 598, 599, 734, 735; Godefridus, CLXXIV, 922, 925

Obj. Nihil omnino sciunt sancti, siquidem diem judicii, simul et salutem et damnationem nostram ignorant. Resp. Alanus, CCX, 574, 575.

SATISFACTIO.

Obj. Necessariæ non sunt satisfactiones, quia satisfactionibus non redimuntur peccata. Resp. S. Cyprian; III, 814, 815; IV, 241, 242, 243.

Obj. Non credunt quidam quod ad remissionem peccatorum non necessario requiratur satisfactio, seu restitutio ablati, quia, inquiunt, sufficit ut peragantur alia bona opera. — Resp. S. Anselmus, CLVIII, 375, 376, 391, 393, 394.

SCRIPTURA.

Obj. Scripturarum exercitatio sola hominem salvum facit, ex multis Scripturæ locis. — Resp. Tert., I., 489, 1299; II, 27, 510.

Obj. Rejiciendum est Vetus Testamentum quia locum ejus tenet Novum. — Resp. S. Ambros., XIV, 291, 292, 939, 940.

Obj. Falso dicitur sequendam esse regulam ad interpretationem Scripturæ, siquidem, ex ipsamet Scriptura, unicuique sufficit suum proprium sensum sequi sine regula. — Resp. S. Hieronym., XXVI, 187, 188; XXIII, 181, 182; XXV, 54, 55, 402, 403, 574, 575; S. Aug., XXXIII, 222, 223; XL, 200; S. Gregor., LXXVII, 93, 400; LVIII, 289.

Obj. Sine jure dicitur Scripturam sacram litteris profanis excellentiorem esse, quia fastidiosa est lectio ejus et propter styli asperitatem abhorrenda. Resp. S. August., XXXII, 748, 809, 810; XXXIV, 65; XXXVIII, 30, 31.

Obj. Paucis penetrabilis est Scriptura, quia obscura est et quasi clausa.—Resp. S. August., XXXIII, 542; XXXIV, 38, 65; XXXVI, 112, 159, 160, 413; XXXVII, 1189, 1360, 1803, 1917; XXXVIII, 849, 1237; XL, 36, 320, 539; XLI, 332; XLIII, 396; XLIV, 186.

Obj. Rejiciendæ sunt Scripturæ quia secum litigare videntur, et inter se conciliari nequeunt. — Resp. Tertull., II, 22, 53, 632, 799; S. August., XXXVIII, 161, 180, 213, 285, 352, 371, 510, 740, 791.

Obj. In Scripturis sunt verba maledictionis, jurationis, obscenitatis, etc., ergo rejiciendæ. — Resp. S. August., XXXVI, 88, 99, 100.

Obj. Probant nonnulli solum litteralem Scripturæ sensum accipiendum esse, quia, inquiunt, alii sensus nunquam tuto et sine dubio ad veritatem nos conducere valent. — Resp. S. August., XXXII, 688; XXXIV, 68, 69, 257, 401, 430; XLIV, 257.

Obj. Scrutandæ non sunt Scripturæ, quia scrutator Scripturarum est scrutator majestatis Dei, ac proinde ab illa opprimetur, ex Scripturis. — Resp. Rupert., CLXVIII, 174, 175, 573, 574, 1252, 1253.

SERPENS.

Obj. Vituperandus videtur Moyses, quod in deserto simulacrum serpentis erexerit, quia effigies ista ad idololatriæ titulum pertinet. — Resp. Tertull, I, 667, 668; II, 64, 347.

SOL.

Obj. Solis insolitam, moriente Christo, defectionem negant quidem, quia præcise dici nequit qualis fuerit ista solis defectio, nec quandonam acciderit, nec refertur a coætaneis historicis. — Resp. Tertull., I, 359, 401, 701; Lact., VI, 588, 610, 611.

SPECTACULA.

Obj. Christianis licet spectaculis adesse, ex illis contaminari nequeunt. — Resp. Tertull., I, 466, 650, 651, 655, 656; S. Cyprian., IV, 781, 782, 783; Lactant., VI, 707, 712, 713; S. August., XXXVII, 1918, 1919; XXXVIII, 85, 868; XLI, 44, 45; Cassiodorus, LXIX, 604, 605.

SPIRITUS SANCTUS.

Obj. Non credendum videtur quod Spiritus sanctus in apostolos et in Christum descendisse in specie ignis et columbæ; nam hoc jocus imaginationis et parvulorum videtur esse. — Resp. S. Cyprian., IV, 506, 507; S. Augustin., XXXIII, 717; XXXV, 1426, 2035; XL, 25, 302.

Obj. Spiritus sanctus dicitur donum, digitus Dei, charitas, gratia, etc., ergo non est Deus. — Resp. S. August., XXXII, 1046. 1321; XXXIV, 111, 112, 616; XXXVIII, 447, 448, 1071; XL, 238, 634, 681; XLII, 30, 41; XLIII, 378; S. Hildefonsus, XCVI, 136, 137, 138.

Obj. Si Spiritus sanctus sit Deus, saltem non est Patri et Filio coæqualis, quia probatur non ejusdem esse substantiæ. — Resp. S. August., XXXIV, 111, 112; XLII, 788, 797, 827, 828, 929.

Obj. Spiritus sanctus non est Patri et Filio coæqualis; siquidem ab illis procedit, et ab utroque mitti dicitur.— Resp. S. August. XXXVIII, 458; XL, 688; XLII, 686, 697, 755, 847. 908; XLIV, 531; XLV, 1052.

Obj. Spiritus sanctus Patre minor est quia Patrem adorasse et illum pro nobis interpellare dicitur. —Resp. S. August, XLII, 756, 757; XLIV, 531; XLV, 1032.

Obj. Spiritus sanctus a Patre et a Filio simul non procedit, quia totus a Patre et totus a Filio procedere nequit. — Resp. S. Fulgent., LXV, 417, 418, 419, 574, 575, 780, 781.

Obj. Spiritus sanctus nihil aliud est quam flatus, siquidem ubique flatui comparatur. — Resp. Vigilius, LXII, 382, 383.

Obj. Spiritus sanctus apud Hebræos feminini est sexus, ergo. — Resp. S. Agobardus, CIV, 163, 164.

Obj. Falso dicitur peccatum in Spiritum sanctum esse irremissibile, quia, juxta fidem Christianam, nullum est peccatum de quo remissionem obtinere non possimus : — Resp. S. Leo, LIV, 206, 207, 403, 414.

Obj. Comprehendi non potest quomodo Spiritus sanctus ferretur super aquas in creatione mundi. — Resp. Abælardus, CLXXVIII, 1382, 1383.

Obj. De Filio non procedit Spiritus sanctus, siquidem, juxta Græcos, Spiritus sanctus de Patre procedit per Filium. — Resp. S. Anselmus, CLVIII, 306, 307, 308, 310; Petr. Pictaviens., CCXI, 914, 915.

SYMBOLUM

Obj. Non sat probatur Symbolum ab apostolis nobis traditum fuisse, ergo non admitti videtur.—Resp. S. Gregor., LXXVIII, 369, 370, 371.

Obj. Non valet symbolum Nicænum quia in eo non prolata est processio Spiritus sancti a Filio, nec ibi est nomen Trinitatis.—Resp. S. Anselmus, CLXIII, 312, 313, 315, 318.

TENTATIO.

Obj. Sibi contradicit Scriptura circa tentationes, quia modo dicit : Tentavit Deus Abraham ; et modo : Deus neminem tentat.—Resp. Eugyppius, LXII, 706, 707.

Obj. Vere et realiter in peccatum nos Deus inducit, siquidem in oratione Dominica legitur : Et ne nos inducas in tentationem, id est, in peccatum.—Resp. S. August., XXXIII, 773, 948 ; XXXIV, 562, 612, 1282.

Obj. In tentationibus nimis magnam Deus dedit diabolo potestatem nos vincendi, nam ipsis homo vix resistere potest. — Resp. S. August., XXXVI, 236, 743, 744; XXXVII, 1223, 1858; S. Anselmus, CLVIII, 498, 499, 523, 524, 599, 600, 601.

TRADITIO.

Obj. Non valet traditio Christianorum, quia constanti consuetudine non confirmatur.—Resp. Tertull. II, 31, 33, 34, 40, 80, 81, 270, 745, 755.

Obj. Nec divina, nec ecclesiastica, nec humana est traditio admittenda, quia nunquam securæ sunt istæ traditiones. — Resp. S. Cyprian., III, 1129, 1130, 1136, 1158, 1187; S. August., XLIII, 265, 266, 288, 584; Ratherius, CXXXVI, 334, 340, 341, 342; Petr. Cantor., CCV, 233, 234, 235.

TRANSSUBSTANTIATIO.

Obj. Transsubstantiationem negant plurimi, quia, inquiunt, in antiquis symbolis de illa non agitur. — Resp. Alanus, CCX, 358, 359, 360, 361.

Obj. Rejiciendum transsubstantiationis verbum, quia male exprimit conversionem eucharisticam. — Resp. Petrus Pictaviens., CCXI, 1246, 1247.

TRINITAS.

Obj. Rejicienda est Trinitas, quia illius distinctionem non sat evidenter ostendit Scriptura. — Resp. Tertull., II, 158, 164, 165, 166; S. Ambrosius, XV, 1557, 1566, 1567; Ratherius, CXXXVI, 206, 207, 646, 647.

Obj. Rejicienda est Trinitas, quia non satis eam probant Scripturæ præsertim Genesis in qua de Deo agitur. — Resp. S. Ambros., XVII, 511, 512, 515, 551, 552, 1004, 1005; S. Augustin., XLII, 941, 945, 947; Rupertus, CLXVII, 206, 207, 246, 247, 400, 401, 616, 617, 757, 758, 851.

Obj. Trina personarum distinctio non est in Trinitate admittenda, quia non docet Scriptura tres esse in uno Deo personas.— Resp. S. Augustin., XLII, 941, 945, 947.

Obj. Filius in Trinitate non dicendus est Patri æqualis, siquidem diligit Pater et Filius diligitur, testimonium perhibet Pater et Filius accipit.—Resp. S. August., XXXVII, 1740 ; XXXVIII, 775; XLII, 722, 754, 755.

Obj. Si æquales essent tres personæ, Filius non diceretur tantum virtus et sapientia Dei Patris, atqui, etc. — Resp. S. August., XLII, 848, 923, 1066, 1080.

Obj. Si æquales essent tres Trinitatis personæ, eadem illis tribuerentur opera; atque, insuper Filius et Spiritus sanctus dicuntur missi.—Resp. S. August., XXXVIII, 357, 459, 463; XLII, 694, 761, 848, 869.

Obj. Filius Dei non est in Trinitate Patri consubstantialis, quia Pater, Filio major dicitur. — Resp. Cassiodorus, LXIX, 972, 1075.

Obj. Trinitatis personæ dici nequeunt æquales quia non omnia sunt illis communia; nam quæ de Patre, non eadem de Filio, et quæ de Filio non eadem de Spiritu sancto. — Resp. Boetius, LXIV, 1251, 1299, 1377, 1378.

Obj. Tota Trinitas non recipitur in Eucharistia, quia docet fides solum Christum esse in sacramento sui amoris. — Resp. S. Bernard., CLXXXIV, 783, 784.

UNITAS.

Obj. Unitatem non habet Ecclesia catholica, quia aliud ibi docet et aliud alibi. — Resp. S. Cyprian., III, 702, 711, 732, 768, 785, 790, 1046; IV, 345, 410, 411, 504.

UXORES.

Obj. Probare conantur quidem ipsis licitum esse, sicut olim fuit licitum patribus plures habere uxores. — Resp. S. August., XXXVIII, 347, 1064.

Obj. Libidinis arguuntur necessario sancti antiquæ legis, quod plures habuerint uxores.—Resp. S. August., XXXIV, 76; XXXVIII, 545, 547; XL, 395; XLII, 429; Guibertus, XLVI, 517, 518.

VERBUM.

Obj. Non credendum est Verbum carnem factum esse, quia fuisset in Incarnatione mutatum et a Deo Patre recessisset. — Resp. S. August., XXXV, 1659, 1660; XXXVIII, 105, 671, 674, 680, 687, 995, 1001, 1002, 1097.

Obj. Incarnatione mutatum est Verbum, siquidem carnem accipiendo ex Virgine Maria in carnem mutatum est. — Resp. S. August., XXXIV, 1045; XLII, 541, 177, 178; XXXV, 1978, 1979; XL, 187.

Obj. Non lucide dicitur Deum Verbo suo omnia portare, quia hæ voces realem non habent significationem. — Resp. Hugo, CLXXV, 610.

Obj. Admittenda sunt peccata irremissibilia, siquidem Verbum contra Spiritum sanctum neque in hoc sæculo neque in futuro dimittitur, ex Scriptura. — Resp. S. Fulgentius, LXV, 547, 548.

VISIO.

Obj. Patrem invisibilem, Filium vero et Spiritum sanctum visibiles sunt qui putant, quia Filius et Spiritus sanctus hominibus pluries apparuerunt; nondum autem apparuit Pater. — Resp. S. Augustin., XXXIII, 603, 605, 610, 619, 622, 633, 627.

Obj. Ii qui ad vitam resurgent, per corpus Deum visuri sunt, quia meritis eorum hoc tribuet Deus.—Resp. S. August., XXXIII, 619, 623; XLI, 791.

Obj. Ab impiis etiam videndus est Deus, quia a diabolo jam visus est.—Resp. S. August., XXXIII, 602, 607; XXXVIII, 101, 105.

Obj. Admittenda non est Dei visio, quia Scripturæ testimonia de videndo Deo sibi invicem adversantur et inter se conciliari nequeunt.—Resp. S. August., XXXIII, 602, 603.

Obj. Per corpus videndus est Deus, quia eum postea videbimus sicuti est, facie ad faciem.—Resp. S. August., XXXIII, 620, 625.

VITA.

Obj. Falso dicitur quod propter hominum peccata Deus fecerit breviores hujus vitæ dies, siquidem insigniores peccatores longiore potiuntur vita. — Resp. S. Ambros., XIV, 1049, 1050.

VITIA.

Obj. Ad Deum non pertinent vitia nostra, alias ea puniret et malis felicitatem non concederet. — Resp. S. Hieronym., XXV, 82, 83.

Obj. Persuasum habent plurimi quod vitia a voluntate hominis non oriantur, quia illis resistere nequeunt.— Resp. S. August., XXXIII, 561, 571; XXXIV, 605 ; XL, 19 ; XLIV, 266.

Obj. Forsan falso dicitur quod propter vitia hominum brevior fuerit illorum vita post diluvium, quia istud nullibi probatur. — Resp. Rupert., CLXVIII, 582, 585.

VOCATIO.

Obj. Vocatio misericordiæ Dei non est tribuenda, siquidem vocantur certissime qui Deum colunt et ipsi soli. — Resp. S. August., XXXVIII, 863, 864; XLIV, 985, 986.

Obj. Si misericordiæ Dei tribuenda sit vocatio, ergo destruitur participatio propriæ voluntatis, ergo tollitur meritum. — Resp. S. Augustin., XXXVII, 1308, 1309; XLIV, 240, 241.

Obj. Si vocatio misericordiæ Dei sit tribuenda, ergo

de vocatione nostra desperandum est, siquidem de misericordia Dei nunquam certiores esse possumus. — Resp. S. August., XXXVIII, 1396.

VOLUNTAS.

Obj. Contendunt plurimi omnia sua delicta excusanda esse, quia, inquiunt, nihil fit in nobis sine Dei voluntate. — Resp. Tertull., II, 915, 916.

Obj. Nulla est voluntas humana, quia per Dei gratiam omnino adimitur. —Resp. S. Philastrius, XII, 1232, 1233.

Obj. Voluntatem suam in sua potestate non semper habet homo, siquidem aliquando illam mutare non valet, ut testatur Apostolus, qui ait se sentire in membris suis legem, etc., et hoc etiam fatetur S. Augustinus. — Resp. S. Augustin., XXXII, 753, 758; XLIV, 530, 531.

Obj. Malarum voluntatum auctor est Deus, siquidem ipsemet nostras præparat voluntates.—Resp. S. Fulgentius, LXV, 157, 158, 171, 172.

Obj. Voluntas Dei non est ut omnes salvi fiant, siquidem plures damnantur. — Resp. S. Fulgent., LXV, 657, 658, Petrus Pictaviens., CCXI, 707.

VOTUM.

Obj. Votum Deo reddere non tenemur, quia semper conditionale est.— Resp. S. Cyprian., IV, 752, 753; S. Anselmus, CLVIII, 394, 592, 688.

Obj. Contendunt quidam votum non obligare, quia, juxta eos, in tantum censetur factum, in quantum illud implere valemus. — Resp. S. August., XXXIII; 486, 487, 1013; XXXIV, 744; XXXVII, 1058; XXXVIII, 799· XL, 468.

Obj. Nunquam valet votum in tribulatione emissum, quia tunc non est liberum. — Resp. S. Fulgent., LXV, 306, 307.

Obj. Nunquam valet votum, quia minuit gratiam boni operis. — Resp. S. Anselmus, CLVIII, 401, 402, 403.

Obj. Monachica vota a pluribus improbantur, atque procul ab illis rejiciuntur, quia, inquiunt libertatem homini adimunt et bono publico adversantur. — Resp. S. Anselmus, CLVIII, 1162, 1163, 1171, 1172.

VULGUS

Obj. Falsum est dicere quod stultum sit vulgus et credulum quia sæpe et fere semper in populo aut in vulgo residet veritas. — Resp. S. Cyprianus, IV, 573, 574,

LXI.

INDEX ALPHABETICUS

AUCTORUM QUORUM OPERA VEL OPUSCULA APOLOGETICA

IN INDICE SEQUENTI REFERUNTUR.

Abælardus abb.
Agobardus (S.).
Alanus de Insulis.
Alcuinus (B.).
Algerus scholast.
Ambrosius (S.), Mediol.
Anonymus sæculi XII.
Anselmus (S.), Cantuar.
Arnobius Junior.
Arnobius rhetor.
Augustinus (S.) Hippon.
Boetius philos.
Cassianus.
Celsus.
Constantinus imperat.
Cyprianus (S.).
Ebbo Remensis.
Eckbertus abb.
Ennodius.
Eulogius (S.), Toletan.
Facundus.
Ferrandus.
Firmicus Maternus.
Florus diacon.
Frater B. Reicherspergen.
Fredegisus abb.
Fulgentius (S.).
Gerhohus venerab.
Gualterus de Castellione.
Guillelmus abb.
Herbertus de Boseham.
Hieronymus (S.).
Hilarius (S.) Pictav.
Hildephonsus (S.) Toletan.
Hugo a S. Victore.
Hugo Lingonensis.
Hugo Rhotomagens.
Julianus (S.), Toletan.
Juvencus poeta.
Lactantius.
Lucifer Calaritanus.
Magnes presbyter.
Maximus (S.) Taurin.
Minutius Felix.
Paschasius diacon.
Paulinus (S.) Aquileiens.
Paulinus (S.) Nolan.
Paulus Alvarus.
Pelagius II, papa.
Petrus Damian. (S.).
Petrus Venerabil.
Phœbadius.
Prosper (S.) Aquitan.
Prudentius Aurelius.
Ratramnus.
Ratherius.
Richardus a S. Victore.
Robertus Pullus.
Rufinus presbyter.
Rupertus (S.) abb.
Salvianus.
Tertullianus.
Valerianus (S.).
Victorinus Afer.
Vigilius Tapsens.
Vincentius Lirinens.
Zachæus Christian.
Zeno (S.).

LXII.

INDEX APOLOGETICUS

VEL

SYNOPSIS OPERUM AUT ETIAM OPUSCULORUM APOLOGETICORUM

QUÆ IN PATROLOGIÆ CURSU RECENSENTUR USQUE AD SÆCULUM XII.

MONITUM.

Hoc in Indice opera vel etiam opuscula apologetica particulari syntagmate connectere satagimus, ut quivis lector cuncta quæ a Patribus Latinis ad defensionem et splendorem catholicæ religionis promulgata

fuere, in promptu habeat, et sic usu faciliori argumenta validissima comparare possit. Hunc Indicem in quatuor sectiones dividimus : I^a^ sectio generalis, complectens opera quæ ad vindictam religionis pertinent; II^a^ sectio apologetico-dogmatica, quæ ad quoddam punctum vel dogma fidei refertur; III^a^ sectio apologetico-polemica, quæ adversus talem talemve errorem veritatis demonstrationem indicat; IV^a^ sectio individualis, quæ justificationem seu apologiam cujusdam hominis ostendit.

I. *Sectio generalis complectens opera quæ ad vindictam religionis attinent.*

Apologeticus adversus gentes pro Christianis, in quo : Defensio et apologia Christianorum; vera eorum doctrina; eximii eorum mores, dum gentiles in omnia vitia se dant præcipites. Christiani non sunt læsæ majestatis divinæ vel humanæ culpabiles; nec causa cladium, nec factiosi, nec hostes reipublicæ. Dii gentium falsi et absurdi. Deorum imagines, templa, sacrificia quam vana et turpia, Tertullianus, I, 258. — Libri duo ad nationes, in quibus : Ex ignorantia procedit odium erga religionem Christianam; qui sciunt, odisse desinunt; horrenda et absurda sunt crimina quibus Christiani insectantur. Justificatio eorum de accusatione avaritiæ, luxuriæ et improbitatis. Gentiles vero de istis criminibus rei; origo, vanitas, absurditas et infamia deorum ethnicorum; cur Christianorum nomen in crimen vertitur, Tertullianus, I, 559. — Liber ad Scapulam, ubi : Christiani sunt innocentes, dum gentiles ipsi vere offendunt in quo illos falso reprehendunt. Non fictitios et absurdos deos adorant, sed unicum Deum. Nunquam reperti sunt in seditionibus eo tempore; sincere honorant imperatorem; patienter tolerant supplicia. Nihil iniquius jubere Christianos omnibus virtutibus navantes operam, occidi gladio et etiam comburi. Quidquid agat scapula, non deficiet Christianorum secta quæ tum crescit cum cædi videtur. Vera et divina religio quæ tam constantes reddit martyres inter quælibet supplicia, Tertullianus, I, 697. — Liber ad Demetrianum, in quo : Christiani nec defensi nec auditi, et tamen condemnati ostenduntur. Non sunt publicarum calamitatum causa. Illæ publicæ clades ex falsorum deorum cultu, S. Cyprianus, IV, 545. — Liber de idolorum vanitate, in quo : Idololatriæ origo; deorum gentilium absurditas. S. Cyprianus, IV, 563. — Epistola de exhortatione martyrii, in qua : Idola dii non sunt; crimen idololatriæ; Deus solus colendus, S. Cyprianus, IV, 651. — Octavius, vel liber apologeticus, in quo : Absurditas cultus falsorum deorum, quorum dies natales, tristes exitus, fata, actiones nefandæ et finis noscuntur. Obsceni, crudeles et ridiculi ritus in eorum mysteriis. Auspicia, auguria, quam stulta et superstitiosa. Tribuunt falsa crimina Christianis. Longe repellenda est ab eis accusatio sacrilegii, stupri, incestus; nunquam infantes immolant. Convivia eorum sobria et pudica. Vera eorum religio et sunt rejiciendæ gentilium superstitiones. Ethnici turpissimis criminibus convincuntur, Minucius Felix, III, 231. — Libri apocritici, quibus religio Christiana stabilitur et justificatur contra quemdam philosophum, Magnes presbyt., V, 346. — Libri disputationum adversus gentes, in quibus : Religio christiana non est rejicienda ut nova; Paganismus non sicut religio christiana ante 2000 annos exstitit; Christiani nihil novum adorant; non sunt calamitatum causa; falsa divinitas deorum ethnicorum. Absurdæ opiniones gentilium de diis; eorum vitia; turpitudo et falsitas uniuscujusque dei eorum; simulacra, auspicia, oracula, quam vana et contemnenda. Exigua philosophorum scientia; dissensio eorum et variæ opiniones; comparatio Christianorum et ethnicorum opinionum; hinc patet Christianos pios esse, gentiles vero dementis impietatis, Arnobius, V, 714. — Liber de falsa religione, ubi : De falsis diis, origo erroris; de philosophis et falsa sapientia; præcepta philosophica parum conferunt; vera sapientia in religione, Lactantius, VI, 110. — Liber de divinis institutionibus, in quo : Falsa est deorum ethnicorum divinitas; origo et turpis vita istorum deorum; obscœnissima illorum festa; omnes satis recentes sunt; simulacra ridicula; oracula et auguria ex dæmonum præstigiis. Philosophorum sectæ a se invicem distinguuntur. Philosophia multitudinem fugit, sed facile est invenire doctrinam cœlestem in religione christiana. Vera sapientia non in multorum deorum cultu sed in vera religione; nulla etiam justitia possibilis apud falsorum deorum cultores; exsistit solum in vera religione, Lactantius, VI, 1019. — Liber de errore profanarum religionum, ubi : Elementa non sunt dii nec principia rerum; ex cultu elementorum ad alias superstitiones transierunt ethnici; absurditas et turpitudo uniuscujusque illorum deorum; vanitas idolorum; signa et symbola in cultu idolorum ridicula et abjicienda. Imperatores debent ad idolorum sacra penitus delenda accedere; de iis exstirpandis mandatum, Firmicus Maternus, XII, 981. — Liber de vera religione, in quo : Vera religio non reperitur apud paganos, neque in secta ulla, præterquam in Ecclesia catholica. Divina œconomia erga humanam salutem; duplici via Deus humanæ saluti consulit, auctoritate credentes, ratione intelligentes, S. Augustinus, XXXV, 918. — Apologia contra paganos, in qua : Non fato cuncta fiunt et ordinantur; idola non sunt dii, nec elementa, neque stellæ, S. Maximus Taurin., LVII, 781.

II. *Sectio apologetico-dogmatica quæ ad quoddam punctum vel dogma fidei refertur.*

Defensio veræ fidei de exsistentia et unitate Dei. Tertullianus, apologeticus, I, 559. De testimonio animæ, I, 607. De idololatria, I, 661. — Minutius Felix, Octavius, III, 231. — S. Cyprianus, liber ad Demetrianum, IV, 545. De exhortatione martyrii, IV, 651. — Arnobius Rhetor, adversus gentes libri septem, V, 714. — Lactantius, de falsa religione, VI, 110. — Robertus Pullus, sententiarum lib., CLXXXVI, 625.

Defensio veræ fidei de trinitate unius Dei. Tertullianus, in Apologetico, I, 559. — S. Cyprianus, liber de idolorum vanitate, IV, 565. — S. Hilarius Pictav., libri de Trinitate, X, 26. — Arnobius Junior, De Deo uno et trino, LIII, 239. — Vigilius Tapsens, contra Marivadum, LXII, 95. — Boetius, quomodo Deus sit unus et trinus, LXIV, 1247. — S. Fulgentius, De Trinitate, LXV, 495; contra Pintum, testimonia de SS. Trinitate, LXV, 254. — Robertus Pullus, lib. Sententiarum, CLXXXVI, 625. — Anonymus sæculi XII, ex Genesi probatur SS. Trinitas, CCIII, 749. — Alanus de Insulis, contra Judæos; sunt tres personæ in Deo testimonia, probationes, auctoritates quibus demonstratur trinam esse Deitatem, CCX, 305.

Deus creator est omnium; non sunt duo principia. Lactantius, De divinis institutionibus, VI, 1019; De ira Dei, VII, 79. — S. Augustinus, libri duo de Genesi, contra Manichæos; vindicatur Genesis et defenditur contra errores et falsas interpretationes Manichæorum, XXXIV, 172. — Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 305.

Providentiæ Dei exsistentia asseritur. Minucius Felix, Octavius, III, 231. — Lactantius, De falsa religione, VI, 110; De divinarum institutionum septem libris, VI, 1019; De ira Dei, et de bonis et malis in rebus humanis, VII, 79. — Salvianus, De gubernatione Dei, LIII, 29. — Boetius, De consolatione philosophiæ, LXIII, 786. — Rupertus abb., De voluntate Dei, CLXIX, 437. — Robertus Pullus, Sententiarum libri, CLXXXVI, 625.

Divinitas Christi probatur, et justificatur fides in Christum Deum. Tertullianus, Apologeticus, I, 559. — S. Cyprianus, liber ad Demetrianum, IV, 545; liber de idolorum vanitate, IV, 565; liber adversus Judæos, IV, 919. — Arnobius, liber adversus gentes, V, 369. — Celsus, De Judaica incredulitate, VI, 49. — Lactantius, De divinis institutionibus, VI, 1019. — Constantinus imper., Conciones, VIII, 321. — Victorinus Afer, De generatione divini Verbi, VIII, 993. — S. Hilarius Pictav., De Trinitate, X, 9. — S. Zeno, De Genesi, XI, 9. — Lucifer Calaritanus, Pro S. Athanasio, XII, 817. — S. Phœbadius, liber contra Arianos, XX, 13. — Zachæus Christian., consultationes, 1071; Altercatio inter Theophilum, etc., XX, 1079. — Cassianus, De incarnatione, L, 9. — S. Maximus Taurin., contra Judæos, LVII, 795. — Aurelius Prudentius, Apotheosis, LIX, 922. — Vigilius Tapsens., contra Eutycheten, LXII, 95; Tractatus de fide Nicæna, 466. — S. Fulgentius, Ad Trasimundum, LXV, 223; De fide catholica adversus Pintum, 254. — S. Paulinus Aquileiens., contra Felicem, XCIX, 159. — B. Alcuinus, libellus adversus Felicem, C, 119. — S. Agobardus, liber adversus Felicem, CIV, 29. — S. Petrus Damian., Opusculum I, CXLV, 51. — Petrus Venerabil., contra Judæos, CLXXXIX, 509. — Hugo Rothomagens. contra hæreticos, CXCII, 1257. — Gerhohus abb., CXCIV, 1074. — Anonymus sæculi XII, Tractatus adversus Judæum, CCIII, 749. — Alanus de Insulis, contra Judæos, CCX, 305.

Christus incarnatus est, et vere factus est homo. Tertullianus, De vera Christi carne, II, 9. — S. Cyprianus, liber adversus Judæos, V, 9,. — Arnobius, De incarna

tione adversus gentes, V, 369. — Lactantius, De falsa religione, VI, 110. — Constantinus imper., conciones, VIII, 321.—Zachæus Christian., consultationes, XX, 107. — Cassianus, De incarnatione, L, 9. — Arnobius Junior, De Deo uno, etc., LIII, 239. — S. Maximus Taurin., contra Judæos, LVII, 793. — Vigilius Tapsens., contra Eutycheten, LXII, 95.—Boetius, De persona et duabus naturis, LXIII, 1345.—S. Fulgentius, ad Trasimundum, LXV, 223; De fide catholica adversus Pintum, 254. — Facundus, De defensione, etc., LXVII, 547. — S. Julianus Tolet., De tribus capitulis, XCVI, 525. — S. Paulinus Aquileiens., libellus sacro-syllabus, XCIX, 151.— B. Alcuinus, libellus adversus Felicis hæresim, C, 85. —S. Agobardus, liber adversus Felicem, CIV, 299. — Paulus Alvarus, Apologia veræ fidei de humanitate Christi, CXXI, 503.—S. Petrus Damian., Opusculum I, CXLV, 51. — S. Anselmus Cantuar., Cur Deus Homo, CLVIII, 299.—Hugo a S. Victore, De Verbo incarnato, CLXXVII, 295. — Petrus Venerab., Contra Judæos, CLXXXIX, 509. — Hugo Rothomag., Contra hæreticos, CXCII, 1257. — Gerhohus abb., De gloria Filii hominis, CXCIV, 1074.—Frater B. Reichersperg., Fragmentum contra Folmarum, CXCIV, 1529.—Richardus a S. Victore, De Emmanuele, CXCVI, 601. — Anonymus sæculi XII, Tractatus adversus Judæum, CCIII, 749.—Gualterus de Castellione, Contra Judæos, CCIX, 421. — Alanus de Insulis, Contra Judæos, CCX, 305.

Divinitas et processio Spiritus sancti. Zachæus Christian., consultationum lib., XX, 1071.—Paschasius diac., De Spiritu sancto, LXII, 9.—Vigilius Tapsens., Contra Eutycheten, LXII, 349.—Boetius, De unitate Trinitatis, LXIII, 1254.—S. Fulgentius, De fide catholica adversus Pintum, LXV, 254.—S Anselmus, De processione Spiritus sancti, CLVIII, 285.—Robertus Pullus, Sententiarum liber, CLXXXVI, 1625.— Anonymus sæculi XII, Tractatus adversus Judæum, CCIII, 749.

B. Maria semper virgo fuit et intemerata. Cassianus, De incarnatione, L. 9.—S. Hildefonsus Tolet., De virginitate B. Mariæ, XCVI, 58.——Gerhohus abb., De gloria Filii hominis, CXCIV, 1162.—Anonymus sæculi XII. Tractatus adversus Judæum, CCIII, 749.

B. Maria vere est Mater Dei. S. Hilarius Pict., Apologetica, etc., X, 9. — Cassianus, De incarnatione, L, 9. —Boetius, De persona et duabus naturis, LXIII, 1345. — Facundus, De defensione, etc., LXVII, 547.— S. Paulinus Aquileiens., Libellus sacro-syllabus, XCIX, 159. —B. Alcuinus, Libellus adversus Felicem, C, 119. — S. Agobardus, Liber adversus Felicem, CIV, 29. — Hugo a S. Victore, De Verbo incarnato, CLXXVII, 295. — Hugo Rothomag., Contra hæreticos, CXCII, 1257. — Gerhohus Vener., De gloria Filii hominis, CXCIV, 1162. — Richardus a S. Victore, De Emmanuele, CXCVI, 663. — Anonymus sæculi XII, Adversus Judæum, CCIII, 749. — Alanus de Insulis, Contra Judæos, CCX, 319.

Pro defensione trium Capitulorum argumenta et justificatio. Facundus, defensio trium capitulorum, LXVII, 547; Epistola fidei catholicæ in defensione trium capitulorum, 559. — Ferrandus, Epistola ad Pelagium, LXVII, 921. — S. Julianus Tolet., de tribus capitulis, XLIV, 557. — Pelagius II, papa, Epistola ad Eliam episc., in qua fidem Romanæ Ecclesiæ de tribus capitulis defendit, LXXII, 709.

Prophetiarum expletio probatur. Lactantius, de divinis institutionibus, VI, 110. — Constantinus imper., Conciones, VIII, 321. — Zachæus Christian., Altercatio, etc., XX, 1089. — S. Maximus Taurin., Contra Judæos, LVII, 793. — Richardus a S. Victore, De Emmanuele, CXCVI, 663. — Anonymus sæculi XII, Adversus Judæum, CCIII, 749. — Gualterus de Castellione, Contra Judæos, CCIX, 421.

Exsistentia et unitas veræ Ecclesiæ asseritur. S. Cyprianus, De unitate Ecclesiæ, IV, 494. — Hugo Rothomagensis, Contra hæreticos, CXCII, 1257. — Alanus de Insulis, Contra hæreticos, CCX, 329.

Prædestinatio vera probatur et defenditur. Lactantius, De ira Dei, VII, 79. — S. Prosper Aquit., Responsiones, LI, 177; De gratia et libero arbitrio, 479. — Boetius, De consolatione philosophiæ, LXIII, 786. — S. Fulgentius, De veritate prædestinationis, LXV. — Florus diac., Adversus Joannem Scotum, CXIX, 101.—Rupertus abb., De voluntate Dei, CLXIX, 437.

Immortalitas futura; præmia bonorum; pœnæ malis reservatæ. Tertullianus, De testimonio animæ, I, 607. — Minucius Felix, Octavius, III, 193. — S. Cyprianus, Liber de mortalitate, IV, 583; De exhortatione martyrii, IV, 651. — Lactantius, De falsa religione, VI, 110; De divinis institutionibus, VI, 1019; De ira Dei, 79. — Boetius, De consolatione philosophiæ, LXIII, 786. — Resurrectio mortuorum asseritur et probatur. Tertullianus, in Apologetico, I, 559. — Minucius Felix, in Octavio, III, 193. — S. Cyprianus, Contra Judæos, IV, 679. — Lactantius, De divinis institutionibus, VI, 1019. — Zachæus Christian., Lib. consultationum, XX, 1071. — Florus diac., Adversus Joannem Scotum, CXIX, 101. — Alanus de Insulis, CCX, 305.

Regeneratio per baptismum; parvuli etiam baptizandi. Petrus Vener., Contra Petrobrusianos, CLXXXIX, 618.— Hugo Rothomagens., Contra hæreticos, CXCII, 1257. — Eckbertus abb., Adversus Catharos, CXCV, 9. — Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 305.

Sacramenta prosunt fidelibus; potestas ligandi atque solvendi divinitus tradita. S. Cyprianus, Liber de lapsis, IV, 461. — Petrus Vener., Contra Petrobrusianos, CLXXXIX, 618.—Hugo Rothomagens., Contra hæreticos, CXCII, 1257. — Eckbertus abb., Adversus Catharos, CXCV, 9. —Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 305.

Corpus et sanguis Christi sunt realiter in sacramento Eucharistiæ. Florus diac., contra Amalarium, CXIX, 71. — Ratramnus, De corpore et sanguine Domini, CXXI, 9. — Hugo Lingonens., Tractatus de corpore et sanguine Domini, CXLII, 1325. — D. Algerus Scholast., De sacramento corporis et sanguinis Domini, CLXXX, 1657. — Petrus Vener., Contra Petrobrusianos, CLXXXIX, 618.— Gerhohus Vener., De gloria Filii hominis, CXCIV, 1074. — Eckbertus abb., Adversus Catharos, CXCV, 9. —Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 305.

Christus vere resurrexit. S. Cyprianus, Adversus Judæos, IV, 679. — Arnobius Rhetor, Adversus gentes, V, 369. — Lactantius, De falsa religione, VI, 110.—S. Maximus Taurin., Contra Judæos, LVII, 793. — Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 305.

Ecclesiæ infallibilitas, primatus, hierarchia. S. Cyprianus, De unitate Ecclesiæ, IV, 493.— Facundus, Epistola, LXVII, 547. — Pelagius II, papa, Epistola ad Eliam, LXXII, 706.

Templa necessaria; sacrificia, orationes, eleemosynæ prosunt vivis et mortuis. S. Cyprianus, Adversus Judæos, IV, 679. — Arnobius Rhetor, Adversus gentes, V, 369. — Lactantius, De divinis institutionibus, VI, 1019. — Ratramnus, Contra Græcorum opposita, CXXI, 9. — Petrus Vener., Contra Petrobrusianos, CLXXXIX, 618. — Hugo Rothomagens, CXCII, 1257. — Eckbertus abb., Adversus Catharos, CXCV, 9 — Alanus de Insulis, Adversus Valdenses, CCX, 305.

III. *Sectio apologetico-polemica, quæ adversus talem talemve errorem veritatis demonstrationem indicat.*

Nota. *In hoc articulo, ut facilius quæsita reperiantur, hæreses vel hæreticos ordine alphabetico exhibemus; sic adversus*

Abælardum, Guillelmus abb., Liber adversus Abælardum, CLXXX, 254; Disputatio Catholicorum adversus dogmata Abælardi, 285.

Amalarium, Florus diac., Opusculum, I, CXIX, 71.

Arianos, S. Hilarius Pictav., De Trinitate, X, 25; Apologia de synodis, 479; Lib. ad Constantium Augustum, 558. — Lucifer Calaritanus, Ad Constantium imperatorem, XIII, 881. — Juvencus, XIX, 385. — S. Augustinus, XXXIII, passim. — Joannes Cassianus, De incarnatione, L, 9. — Vigilius Tapsens., Dialogus Contra Arianum, LXII, 155; Contra Marivadum, 354; Tractatus de fide Nicæna, 466; Contra Palladium Arianum, 434. — S. Fulgentius, Contra Arianos, LXV, 205; Contra Sermonem Fastidiosi Ariani, 509; Adversus Pintum, 254.

Catharos, Paulus Alvarus, Indiculus luminosus, CXXI, 513. — Eckbertus abb., Adversus Catharos, CXCV, 9. — Alanus de Insulis, Contra hæreticos, CCX, 305.

Donatistas, S. Augustinus, Epistolæ variæ, XXXIII, passim.

Elipandum, S. Paulinus Aquileiens., Libellus sacrosyllabus, XCIX, 151.

Eutycheten, Vigilius Tapsens., Libr. Contra Eutycheten, LXII, 95. — Boetius, De duobus naturis contra Eutycheten, LXII, 1345.—Facundus, Contra Eutychianum, LXVII, 539. — Ferrandus, Epistola, LXVII, 921. — S. Julianus Tolet., De tribus capitulis, XCVI, 159. — S. Petrus Damian., Opusculum I, CXLV, 51.— Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 329.

Felicem Orgellitanum, B. Alcuinus, Libellus contra Felicem, C, 119. — S. Paulinus Aquileiens., contra Felicem, XCIX, 209. — S. Agobardus, Adversus Felicem, CIV, 29. — Gerhohus Vener., Lib. contra duas hæreses CXCIV, 1162.

Fredegisum, S. Agobardus, Epistola ad Fredegisum abbatem, CIV, 299.

Guillelmum de Conchis, Guillelmus abb., De erroribus Guillelmi de Conchis, CLXXX, 234.

Hæreses in genere, Tertullianus, Liber de præscriptionibus, II, 9.—S. Vincentius Lirinensis, Commonitorium, L, 637. — Abælardus, Lib. adversus hæreses, CLXXVIII, 1823.

Infideles, paganos, Tertullianus, Ad nationes, II, 9. — S. Cyprianus, Lib. ad Demetrianum, IV, 545; De idolorum vanitate, 565. — Arnobius, Lib. adversus gentes, V, 369. — Firmicus Maternus, De errore profanarum religionum, XII, 981. — S. Augustinus, Epistolæ adversus paganos, XXXIII, passim. — Alanus de Insulis, Contra paganos, CCX, 319.

Joannem Hierosolymitanum, S. Hieronymus, Epistolæ, XXII, 357.

Joannem Scotum, Florus diac., Adversus Scotum, CXIX, 101.

Jovinianum, S. Hieronymus, Epistolæ, XXII, passim; Libri duo contra Jovinianum, XXII, 211.

Judæos, S. Cyprianus, Lib. adversus Judæos, IV, 679. — Celsus, De Judaica incredulitate, VI, 49. — Zachæus Christian., Altercatio, etc., XX, 1091. — S. Maximus Taurin., Contra Judæos, LVII, 793. — S. Petrus Damian., Opusculum I, CXLV, 51. — Petrus Vener., Contra Judæos, CLXXXIX, 509. — Anonymus sæculi xii, Adversus Judæum, CCIII, 807. — Gualterus de Castellione, Contra Judæos, CCIX, 421. — Alanus de Insulis, Contra Judæos, CCX, 329.

Luciferianos, S. Hieronymus, Epistolæ, XXII, passim.

Macedonium, Paschasius diac., De Spiritu sancto, LXII, 9. — S. Fulgentius, De fide adversus Pintum, LXV, 718. — S. Anselmus Cantuar., De processione Spiritus sancti, CLVIII, 285. — Hugo Rothomag., Contra hæreticos, CXCII, 1257. — Anonymus sæculi xii, Adversus Judæum, CCIII, 749.

Manichæos, Victorinus Afer, Contra duo principia Manichæorum, VIII, 993. — Zachæus Christian., Consultationum Lib., XX, 1079. — S. Augustinus, Lib. duo de Genesi contra Manichæos, XXXIV, 274; Epistolæ contra Manichæos, passim. — Prudentius Aurelius, Apotheosis, LIX, 922. — Vigilius Tapsens., Lib. contra Eutycheten, LXII, 149. — Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 305.

Montanistas, S. Hieronymus, Epistolæ, XXII, 142. — Zachæus Christian., Consultationum Libr. XX, 1079.

Nestorianos, Boetius, De persona, etc., contra Nestorium, LXIII, 1345. — S. Fulgentius, Contra Fastidiosum, LXV, 509. — Facundus, De defensione, etc., LXVII, 547. — S. Paulinus Aquileiens., Libellus sacrosyllabus, CXIX, 151. — B. Alcuinus, Libellus adversus Felicem, CI, 85. — Hugo de S. Victore, De Verbo incarnato, CLXXVII, 295. — Richardus a S. Victore, De Emmanuele, CXCVI, 659. — Anonymus sæculi xii, Adversus Judæum, CCIII, 749.

Novatianos, S. Cyprianus, Liber de disciplina, IV, 819. — Zachæus Christian., Consultationum Lib., XX, 1089. — S. Hieronymus, Epistolæ, XXII, passim. — S. Augustinus, Epistolæ, XXXIII, passim. — S. Fulgentius, De fide catholica, LXV, 527.

Origenistas, S. Hieronymus, Epistolæ, XXII, passim.

Patripassianos, Zachæus Christian. Consultationum Lib., XX, 1079.— Prudentius Aurelius, Apotheosis, LIX, 922. — Vigilius Tapsens., Dialogus, LXII, 339. — S. Fulgentius, Epist. ad Trasimundum, LXV, 419. — S. Paulinus Aquileiens., Libellus sacrosyllabus, XCIX, 159.

Pelagianos, S. Hieronymus, Epistolæ adversus Pelagianos, XXII, 41 et passim. — S. Augustinus, Epistolæ, XXXIII, passim. — S. Prosper Aquitan., Responsiones, LI, 177. — S. Fulgentius, De veritate prædestinationis, LXV. — Florus diacon., Adversus Joan. Scotum, CXIX, 101. — Rupertus abb., De voluntate Dei, CLXIX, 437.

Petrobrusianos, Petrus Vener., Adversus Petrobrusianos, CLXXXIX, 709. — Gerhohus Vener., Contra duas hæreses, CXCIV, 1162. — Alanus de Insulis, Contra hæreticos, CCX, 309.

Photinianos, Zachæus Christian., Constitutionum Lib., XX, 1079. — Vigilius Tapsens., Dialogus, LXII, 333.

Priscillianistas, S. Augustinus, Epistolæ, XXXIII, passim. — S. Fulgentius, De veritate prædestinationis, LXV.

Sabellium, Zachæus Christian., Consultationum Lib., XX, 1079. — S. Maximus Taurin., Epistolæ, LVII, 922. — Vigilius Tapsens., Dialogus, LXII, 155. — S. Petrus Damian., Opusculum I, CXLV, 51.

Saracenos, Petrus Vener., Contra Mahumetanos, CLXXXIX, 673. — Alanus de Insulis, De fide catholica contra Mahumetanos, CCX, 351.

Unionistas, Prudentius Aurelius, Apotheosis, LIX, 922. — S. Fulgentius, De fide catholica, LXV, 527.

Vigilantium, S. Hieronymus, Epistolæ, XXII, passim; Lib. contra Vigilantium, 339.

Waldenses, D. Algerus, Refutatio Waldensium, CLXXX, 739. — Hugo Rothomag., Contra hæreticos, CXCII, 1257. — Alanus de Insulis, Lib. contra Waldenses, CCX, 305.

Qui plura de istis et ampliora optaverit specialem adeat Indicem de hæresibus.

IV. *Sectio individualis, quæ justificationem seu apologiam cujusdam hominis ostendit.*

Apologetica pro libro De synodis, S. Hilarius Pictav., X, 546. — Apologia pro S. Athanasio, Lucifer Calaritanus, XIII, 699; Defensio S. Athanasii, 718. — Apologia David, S. Ambrosius Mediol., XIV, 887. — Apologiæ in S. Hieronymum, Rufinus presb., XXI, 541. — Apologia adversus Libros Rufini, S. Hieronymus, XXII, 597. — Apologia pro S. Valeriano, S. Valerianus, LII, 757. — Apologia Theodosii imperatoris, S. Paulinus Nolan., LXI, 9. — Apologeticus pro synodo, Ennodius, LXIII, 183; pro Symmacho papa, 199. — Liber apologeticus martyrum, S. Eulogius Tolet., CXV, 851. — Apologeticum pro sua defensione, Ebbo Remens., CXVI, 11. — Apologia ejus libri de corpore et sanguine Domini, Ratramnus monac., CXXI, 9. — Liber apologeticus pro sua defensione, Ratherius, CXXXVI, 629. — Liber apologeticus contra Ganilonem, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 247. — Responsio Abælardi contra calumnias, Abælardus, CLXXVIII, 1309. — Epistolæ apologeticæ de S. Thoma Cantuariensi, Herbertus de Boseham, CXC, 1415.

LXIII.

INDEX POLEMICUS

VEL

SYNOPSIS ALPHABETICA OMNIUM AUCTORUM

QUORUM OPERA VEL OPUSCULA POLEMICA IN PATROLOGIÆ CURSU REPERIUNTUR.

Abælardus, Rugens. abb. — Adversus hæreticos in genere, CLXXVII, 1823. — Adversus Judæos, CLXXVII, 1611.

Adelmannus, episc. Brixiens.—Adversus Berengarium, CXLIII, 1289.

Agobardus, Lugdun. episc.—Adversus hæreticos in genere, CIV, 29, 150. — Adversus Judæos, CIV, 69, 77, 99, 107, 339.—Adversus leges impias et damnabiles vulgi opiniones, CIV, 113, 249.

Alanus de Insulis.—Adversus hæreticos in genere, CCX, 305.
Ambrosius (S.), Mediolan. archiep.—Adversus Arianos, XVII, 549.
Amulo, Lugdun. episcop. — Adversus Judæos, CXVI, 141.
Anastasius I, papa. — Adversus Origenistas, XX, 68; XXII, 772.
Anselmus (S.), Cantuar. archiepiscop. — Polemica in genere, CLVIII, 242, 247, 547, 551. — Adversus Græcos, CLVIII, 285, 541. — Contra philosophos, CLVIII, 259.
Anselmus, Lucens. episc.—Polemica in genere, CXLIX, 445.
Antonius, poeta.—Adversus gentes, V, 261.
Arno, præposit. Reichersperg.—Adversus hæreticorum somnia in genere, CXCIV, 1529.
Arnobius Afer.—Adversus gentes, V, 718.
Arnobius Junior —Adversus Arianos, LIII, 239.
Augustinus (S.), episc. Hipponens. — Adversus Academicos, XXXII, 905, 959.—Adversus Arianos, XXXIII, 748, 1038, 1049, 1051, 1052; XXXV, 1535, 1556, 1662, 1670, 1795, 1820; XXXVIII, 354, 661, 671, 769, 773; XXXIX, 1493, 1689; XLII, 683, 709, 743, 819, 1117. — Adversus Cœlestium et Cœlestianos, XXXIII, 928; XLV, 1611. — Adversus Donatistas, XXXIII, 94, 129, 132, 134, 159, 173, 189, 191, 194, 195, 223, 224 *et seqq.*, 235, 240, 263, 296, 302, 309, 321, 357, 366, 396, 404, 405, 421, 427, 487, 509, 510, 535, 577, 583, 590, 753, 792, 939; XXXV, 1406, 1414, 1425, 1458, 1466, 1474, 1484, 1492, 1497 *et seqq.*; XXXVI, 151, 188, 229, 307, 342, 363, 383, 431, 628, 673; XXXVII, 1081, 1227, 1258, 1293, 1596, 1648, 1729, 1884, 1913, 1949; XXXVIII, 91, 270, 295, 460, 539, 559, 595, 628, 630, 720, 760, 765, 895, 1003, 1126, 1161, 1174, 1218, 1225, 1231, 1234, 1296, 1319; XXXIX, 1582, 1586, 1590, 1598; XL, 201, 233, 306, 616, 711; XLIII, 23, 33, 107, 245, 391, 445, 595, 613, 651, 689, 697, 707, 763, 773. — Contra hæreticorum somnia in genere, XLII, 21, 603, 1101.—Adversus Judæos, XLII, 51, 1117, 1131.—Adversus Manichæos, XXXII, 659-868, 1221, 1309; XXXIII, 272, 1033; XXXIV, 121, 173; XXXVIII, 23, 28, 100, 326, 825, 984, 1122; XL, 290, 349; XLII, 95, 111, 129, 173, 207, 519, 551, 577, 1139, 1153.—Adversus Novatianos, XXXIII, 1086 *et seqq.* — Adversus Origenistas, XLII, 669. — Adversus Pelagianos, XXXIII, 538, 596, 673, 674, 720, 741, 758, 762, 764, 772, 774, 779, 783, 786, 832, 848, 857, 867, 869, 891, 926, 928, 929, 968, 971, 974, 978, 989, 1002, 1007; XXXVIII, 825; XXXIX, 1719; XLIV, XLV, *per totum*.—Adversus Priscillianistas, XXXIII, 1034: XLII, 669.
Balduinus, Cantuar. archiepisc. — Adversus Catharos, CCIV, 777.
Berengarius, Narbon. vicecomes.—Polemica in genere, CXLIII, 909.
Bernardus (S.) Claræval. abb.—Adversus Abælardum, CLXXII, 1049, 1053.
Bernardus, abb. Fontis Calidi. — Adversus Waldenses, CCIV, 793.
Bernoldus.—Adversus Berengarium, CXLVIII, 1453.
Candidus Arianus.—Pro Arianis, VIII, 1013, 1035.
Celsus.—Adversus Judæos, VI, 49 *et seqq.*
Cerealis, Castell. episcop. — Adversus Arianos, LVIII, 757.
Cœlestinus I, papa.—Adversus Nestorium, L, 438, 566.
Commodianus Afer, poeta.—Adversus Gentes, V, 201.
Cyprianus (S.), Carthag. episc. — Adversus Judæos, IV, 910, 919. — Adversus Novatianos, IV, 465, 494, 543, 563.
Dionysius, Liddens. episc.—Adversus Origenistas, XXII, 771.
Dionysius, papa.—Adversus Sabellianos, V, 109.
Durandus, Troarn. abb. — Adversus Berengarium, CXLIX, 1375.
Eckbertus, Schonang. abb. — Adversus Catharos, vel Neo-Manichæos, CXCV, 11.
Elipandus, Tolet. episc. — Adversus Migetium, XCVI, 859
Ermengaudus. — Adversus hæreticorum somnia, CCIV, 1235.
Eusebius Bruno, Andegav. episc. — Adversus Berengarium, CXLVII, 1201.
Evagrius.—Adversus Judæos, XX, 1160.
Evodius, Upsal. episc. — Adversus Manichæos, XXXI, 1233.
Facundus, Hermian. episc.—Adversus Eutychen, LXVII, 527, 854.
Faustus, Rhegiens. episc.—Adversus Nestorianos, LVIII. 853.—Adversus Pelagianos, LVIII, 783, 835.
Florus, Lugdun. diac. — Adversus hæreticos in genere, CXIX, 71, 101.
Fulbertus, Carnot. episc. — Adversus Judæos, CXLI, 305.
Fulgentius, Ruspens. episc.— Adversus Arianos, LXV, 507.
Gaufridus, Claræval. abb.—Adversus Gilbertum Porretanum, CLXXXV, 587, 595.
Gennadius, Massil. presbyt.—Adversus hæreticos in genere, LVIII, 979.
Gerhohus, Reichersperg. præposit. — Adversus hæreticorum somnia in genere, CXCIV, 1162.
Gislebertus Crispinus, Westmonast. abb. — Adversus Judæos, CLIX, 1105.
Gualterus de Castellione. — Adversus Judæos, CCIX, 423.
Gualterus, S. Victoris Parisiens. prior.—Adversus hæreticorum somnia, CXCIX, 1127.
Guibertus, abb. de Novigento.—Adversus Berengarium, CLVI, 527.—Adversus Judæos, CLVI, 490.
Guillelmus, abb. S. Theoderici.—Adversus Abælardum, CLXXX, 249, 283.
Guillelmus de Campellis, Catalaun. episc. — Adversus Judæos, CLXIII, 1045.
Heribertus monac. — Adversus Petragoricos, CLXXXI, 1721.
Hieronymus (S.), presbyt.— Adversus Joannem Hierosolymitarum, XXIII, 355. — Adversus Jovinianum, XXII, 493 *et seqq.*; XXIII, 211. — Adversus Luciferianos, XXIII, 135.— Adversus Montanistas, XXII, 474. — Adversus Novatianos, XXII, 477. — Adversus Origenistas, XXII, 606, 607, 736, 744, 754, 755, 758, 769, 1059. — Adversus Pelagianos, XXII, 1147, 1164, 1165, 1179, 1180; XXIII, 495.— Adversus Rufinum, XXIII, 397. — Adversus Vigilantium, XXII, 602, 906; XXIII, 337.
Hilarius (S.), Pictav. episc.—Adversus Arianos, X, 26, 479, 553, 571, 605, 733.
Hildefonsus (S.), Tolet. episc.—Adversus hæreticos in genere, XCVI, 53.
Hincmarus, Remens. archiep. — Polemica in genere, CXXVI, 279. — Contra philosophos hæreticos, CXXV, 50, 66.
Honorius, Augustodun. episc. — Polemica in genere, CLXXII, 1197.
Hugo Ambianensis, episc. Rothomag.—Adversus hæreticorum somnia, in genere, CXCII, 1255.
Hugo Eterianus.—Adversus Græcos, CCII, 227.
Humbertus cardinalis. episc. Silvæ Candidæ.—Adversus Græcos, CXLIII, 929, 1213.—Adversus Simoniacos, CXLIII, 1005.
Joannes Cassianus, Massil. presbyt. — Adversus Nestorianos, L, 9-367.
Joannes Cornubiensis.—Adversus hæreticos in genere, CLXXVII, 295; CXCIX, 1041.
Joannes, Sabinensis episc.—Polemica in genere, CLXIII, 909.
Jonas, Aurelian. episc.—Adversus imaginum superstitionem, CVI, 305.
Lactantius Rhetor. — Adversus gentes, VI, 111; VII, 189.
Leporius, presbyt. monac.— Adversus seipsum, XXXI, 1221.
Leo Magnus, papa. — Adversus Eutychen, LIV, 221, 361, 390, 466, 723, 731, 735, 751, 756, 761, 785, 789, 795-1555. — Adversus Macedonium, LIV, 400. — Adversus Manichæos, LIV, 160, 176, 193, 203, 271, 401.— Adversus Nestorianos, LIV, 221, 713. — Adversus Priscillianistas, LIV, 677.
Liberatus, Carthag. archidiac. — Adversus Eutychen, LXVIII, 969.—Adversus Nestorianos, *ibid.*
Lucifer, Calaritan. episc.—Adversus Arianos, XIII, 767, 793, 817, 936, 1008.
Manegaldus, magister. — Adversus philosophos, CXV, 149.
Marius Mercator.—Adversus Nestorianos, XLVIII, 699-1218. — Adversus Pelagianos, XLVIII, 9-699.
Minutius Felix, orator Romanus.—Adversus gentes, III, 232.
Novatianus, Roman. presbyt.—Contra Judæos, III, 953, —Contra Sabellianos, III, 936, 940.
Optatus (S.), Milevit. episc.—Adversus Donatistas, XI, 771, 883, 1179.
Orosius Paulus, Hispal. presbyt.—Adversus Pelagianos, XXXI, 1173. — Adversus Priscillianistas et Origenistas, XXXI, 663, 1211.
Paschasius, diacon. — Adversus Macedonium, LXII, 11.—Adversus Novatianos, LXII, 20.

Paulinus, Mediol. diacon.—Adversus Cœlestium et Cœlestianos, XX, 711.
Paulinus (S.), Nolan. episc. — Adversus gentes, LXI, 691.
Paulinus, patriarcha Aquil. — Adversus Elipandum, XCIX, 151. — Adversus Felicem Urgellitanum, XCIX, 343.
Petrus Blesensis. — Polemica in genere, CCVII, 1113.
Petrus Chrysologus, Ravennat. archiepisc. — Adversus Eutychen, LII, 739.
Petrus Damianus, cardin. episc. Ostiens. — Adversus Arianos, CXLV. 23.— Adversus Judæos, CXLV, 41, 57.— Adversus Sabellianos, CXLV, 23.
Petrus, diaconus.—Adversus Nestorianos, LXII, 83.
Petrus Venerabilis, Cluniacens. abb. — Adversus Petrobrusianos, CLXXXIX, 719. — Adversus Saracenos, CLXXXIX, 659.
Philastrius, Brixiens episc.—Adversus omnes hæreses quæ ab origine mundi usque ad sua tempora irrepsere,
Phœbadius, Aginnens. episc. — Adversus Arianos, XX, 13, 31, 49.
XII, 1111 *et seqq.*
Prosper (S.) Aquit presbyt.—Adversus semi-Pelagianos. LI, 91; XLV, 1793 1859.
Prudentius Aurelius, poeta.—Contra Symmachum, LX, 118.
Prudentius, Trecens. episc.—Adversus Joan. Scotum Erigenam, CXV, 1009.
Ratramnus, Corbeiens. monac. — Adversus Græcos, CXXI, 223.
Rufinus, Palæstin. presbyt.—Adversus hæreticos in genere, XXI, 1123.
Rupertus, Tuitiens. abb.—Polemica in genere, CLXX, 537, 541, 663.—Adversus Judæos, CLXX, 559.
Rusticus, Roman. diac. — Adversus Acephalos, LXVII, 1167.
Salvianus, Massil. presbyt.—Polemica in genere, LXIII, 25, 173.
Symmachus, papa.—Adversus Anastasium imperatorem, LII, 66.
Tertullianus, Carthag. presbyt. — Adversus gentes, I, 257, 559, 585, 607, 619, 627, 697. — Adversus Gnosticos, II, 121. — Adversus hæreticorum vulgus ignobile, II, 12, 751.—Adversus Hermogenem, II, 195.—Adversus Judæos, II, 597.—Adversus Marcionem, II, 243, 1053.—Adversus philosophos, II, 641.—Adversus Praxeam, II, 154.—Adversus Valentinianos, II, 538.
Theophilus, Alexandrin. episc.—Adversus Origenistas, XXII, 773, 790, 792, 813.
Turribius Asturicens. — Contra Priscillianistas, LIV, 693.
Udascalcus, monac. S. Ulrici. — Polemica in genere, CLXX, 839.
Victorinus Afer.— Adversus Arianos, VIII, 1019, 1039, 1137, 1139.—Adversus Manichæos, VIII, 999.
Vigilius, Tapsens. episc. — Adversus Arianos, XLII, 1157; LXII, 155, 179, 237, 351, 433, 466. — Contra Eutychen, LXII, 95.
Vincentius Lirinens. — Contra hæreses in genere, L, 637.
Willelmus Pictav.—Polemica in genere, CL, 1573.
Xystus (S.) III, papa.—Adversus Nestorium, L, 583.
Zacchæus Christianus. — Adversus philosophos, XX, 1071.

LXIV.

INDEX POLEMICUS

VEL

SYNOPSIS OPERUM ET OPUSCULORUM QUÆ IN PATROLOGIÆ CURSU DE POLEMICA TRACTANT.

NOTA. *Indicem illum hic tantum memoramus, et ne bis repetita displiceant, ad* INDICEM DE HÆRESIBUS *revocamus lectorem.*

SERIES SEPTIMA.

Christus est totius religionis christianæ fundamentum ; Spiritus sanctus illam sustinet et illuminat ; beata Virgo Maria eam protegit illique favet. Itaque, antequam agamus de hac religione, proferimus in hac serie septima Indices circa Verbi Incarnationem et Redemptionem generis humani, id est Christum ostendimus promissum et exspectatum, nascentem, viventem et patientem pro salute mundi. Deinde exhibemus Spiritum sanctum cum suis omnibus donis ; B. Virginem Mariam cum suis privilegiis, ab Immaculata Conceptione ad Assumptionem gloriosam, et sic lector omnia Religionis stabilimenta in hac Serie reperiet.

LXV.

INDEX DE CHRISTI INCARNATIONE

LOGICO DISPOSITUS ORDINE, ET QUÆCUNQUE DE HOC MYSTERIO SCRIPSERE PATRES OB OCULOS PONENS.

MONITUM.

In hoc Indice vicissim tractamus : I, de necessitate et causa Incarnationis ; II, de convenientia Incarnationis ; III, de præcognitione Incarnationis et de illius prædictione ; IV, cujus opus sit Incarnatio Christi ; V, libros revocamus de Incarnatione speciatim tractantes.

I. — *De necessitate et causa Incarnationis.*

Incarnationis causæ. Tertullianus, II, 773. — De causa Christi Incarnationis. Lactantius, VI, 475. — Necessarium nobis erat ut Deus homo gigneretur. S. Hilarius, X, 723. — Incarnatio Christi non est infirmitas, sed sacramentum, non necessitas, sed pietas, *ibid.*, 404, 405. — Quæ erat causa Incarnationis, nisi ut caro quæ peccaverat per se redimeretur. S. Ambrosius, XVI, 832. — Christus in hunc mundum venit, ut aculeum mortis hebetaret, devoratorium ejus obstrueret, viventibus æternitatem gratiæ daret, defunctis resurrectionem concederet, *ibid.*, 890. — Christus homo factus, ut hominem in Deum assumeret, *id.*, XVII, 509. — Quia excreverat malitia, abolita innocentia fuerat, venit Dominus, qui reformaret naturæ gratiam, imo augeret, *id.*, XVI, 1144. — Incarnatio ejus hominum salus fuit in terra, et angelorum in cœlo, *id.*, XVII, 668. — Quæ necessitas Deo fuit descendendi ad terras. Zacchæus Christ., XX, 1077. — De causa Incarnationis, *ibid.* — Christus nos redemit charitate, non necessitate. Rufinus Aquil., XXI, 697. — Non necessitate sed voluntate crucem sustinuit. S. Hieronymus, XXIV, 507, 511. — Christus propter salutem nostram, carnem humanæ fragilitatis assumpsit, *id.*, XXII, 794. — Propter nos homo factus est, non propter bruta, *ibid.*, 795. — Christi Incarnationis necessitas. S. Augustinus, XXXVIII, 573, 710, 998, 1006, 1099. — Præcipua causa adventus Christi, charitatis commendatio, *id.*, XL, 314. — Incarnationis causa, peccatum, *id.*, XXXVIII, 944, 951. Christo nulla fuit causa veniendi, nisi peccatores salvos facere, tolle morbos, tolle vulnera, et nulla est medicinæ causa, *ibid.*, 945. — Nisi venisset Filius hominis, perisset homo, *ibid.*, 895. — Quia cecidit Adam, ideo descendit Christus, *id.*, XXXVII, 1598. — Christus factus est particeps mortalitatis nostræ, ut efficeremur participes divinitatis ipsius, *ibid*, 1546. — Homo factus est Christus, ut nos deos faceret, *id.* XXXVIII, 1012. — Mortalitatem suscepit, ut daret immortalitatem, *ibid.*, 688. — Christus ad hoc venit ut erederes Deo, *id.*, XXXII, 1898. — Et ut post vitam fidei conferret vitam æternam, *id.*, XXXV, 1727. — Incarnationis Christi necessitas et fructus. S. Prosper Aquitan., LI, 346. — Christi Incarnatio et passio propter hominem, nec Deo utilis sed homini, *ibid.*, 613. — Quæ res fecerit Dominum Christum terreni corporis inire commercium. S. Petrus Chrysol., LII, 594 *et seqq.* — Christi Incarnatio ad salutem hominum necessaria. S. Leo Magnus, LIV, 191, 196, 201, 204, 211, 213, 216, 222, 257, 293, 313, 314, 412, 759, 792, 870, 1169, 1215. — Si Adam non peccasset Verbum Incarnatum non fuisset, *id.* LIV, 412. — Necessitas Incarnationis, ut hominum errores et peccata auferrentur, *ibid.*, 199. — Per solam Verbi Incarnationem salutem homini contingere, *ibid.* 313. — Cur hac via (Incarnatione) hominum saluti Deus consulit, *ibid.*, 193, 195, 203, 222. Ille ab æternitate Deus factus homo ex immaculata Virgine in tempore nascitur ut homines a diaboli servitute liberaret. S. Maximus Taurin., LVII, 237. — Causæ finales Incarnationis. Boetius, LXIV, 1336. — Quomodo congrua fuit Christi Incarnatio humanæ saluti reparandæ. S. Fulgentius Rusp., LXV, 468. — Homo reparare nequivit hominem cum ipse alienæ opis indigeret, *ibid.*, 345. — Nec angelus potuit hominem reparare cujus natura cadendi mobilitate fuit obstricta, *ibid.* — Humana caro a Christo suscipienda non fuit, si salvanda non fuisset, *ibid.*, 232. — Quot bona per Christi adventum evenerint, per ipsum enim declarata est hominibus potentia sanctissimæ Trinitatis, mors occubuit, vita surrexit. Cassiodorus, LXX, 664. — Christus venit ad nos ut nos ad eum redeamus, *ibid.*, 494, 495. — Causæ et fructus mysterii Incarnationis, *id.*, LXXIII, 168, 571, 572. — Nisi primus homo deliquisset, secundus homo ad passionis probra minime veniret. S. Gregorius Magn., LXXV, 612; LXXIX, 221. — Dominus apparuit in carne ut humanam vitam admonendo excitaret, exempla præbendo accenderet, moriendo redimeret, resurgendo repararet, *id.*, LXXVI, 196. — Causæ finales Incarnationis. S. Odilo Cluniac., CXLII, 392. — Christus quare humanam naturam assumpsit. Lanfrancus, CL, 381 *et seqq.* — Cur homo fieri voluit, cum esset Deus. S. Bruno Carth., CLIII, 500; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 360 *et seqq.* — Quod redemptio hominis non potuit fieri per aliam quam per Dei personam, *ibid.*, 365. — Quod de Virgine justa Deus conceptus sit, non necessitate,... sed quia sic decebat, *ibid.*, 451. — Quod pro perficienda cœlesti civitate factus sit homo. Berangosus, CLX, 1106. — Ipse qui secundum divinitatem neque creatus est, secundum humanitatem seipsum creavit et fecit. S. Bruno Signiens., CLXIV, 700. — Necessitas Incarnationis Verbi ad satisfactionem exhibendam. Honorius August., CLXXII, 1122. — Redemptio nostra cur per mortem Christi facta sit quam solo verbo facere potuerat, an convenientiori modo potuerit fieri. Hugo de S. Victore, CLXXV, 457. — Quæ fuerit necessitas Incarnationis Filii Dei. Hermannus, CLXXX, 11. — Fit Deo condigna satisfactio per Incarnationem *ibid.*, 20. — Christum venisse in mundum non solius instructionis nostræ, sed et liberationis causa. S. Bernardus Claræval., CLXXXII, 1071. — Cur Filium humanitatem assumperit. Magister Bandinus, CXCII, 1071. — Quatuor ex causis Verbum caro factum, ut superbos humiliaret, inimicos reconciliaret, servos redimeret, et ut amicos nutriret. Innocentius III, CCXVII, 453.

II. — *De convenientia Incarnationis.*

Cur tam sero Christus a Deo missus fuerit. Arnobius, V, 931, 932. — Christus cur post tam longa tempora venerit. S. August., XLIV, 973, 974. — Christus cur non ante venerit, *id.*, XXXV, 1638. — Quare non in principio peccati hominis venit, *id.*, XL, 28. — Venit vero in juventute et in senectute mundi, *id.*, XXXII, 626; XXXVIII, 504. — Sexta ætate humani generis, *id.*, XL, 55. — Cur Incarnatio et Redemptio dilata. S. Leo Magnus, LIV, 202. — Quare venit post datam legem, *id.*, XXXVIII, 28. — Filio amplius convenit incarnari, quam Patri et Spiritui sancto. S. Anselmus Cant., CLVIII, 272. — Tempus Christi adventus angelis incognitum. S. Bernardus Clar., CLXXXII, 1043. — Cur mundo senescente, Christus advenerit, *id.*, CLXXXV, 41.

III. — *De præcognitione et prædictione Incarnationis.*

Christum Dei Filium et veteres et novæ Scripturæ omnes præfiniunt. Tertullianus, II, 186. — Christi passionem prophetæ prænuntiarunt. *id.*, I, 401. — Quæ in Christo videmus completa prædicta omnia esse. Lactantius, VI, 470. — Prophetæ ante multam temporum seriem ea vaticinati sunt, *ibid.* — Christus ne philosophis quidem fuit ignotus, *ibid.*, 469, 966. — Quod Christi adventus prædictus sit a prophetis. Constantinus Magnus, VIII, 413. — Vaticinia sibyllæ Erythrææ de adventu Jesu Christi,

Lactantius, VIII, 452.—Virgilii Maronis notissimi versus in quibus obscure celebrans mysterium Incarnationis, partum virgineum indicat, *ibid.*, 456 *et seqq.*—Eum Redemptorem, omnis spiritus prophetiæ, patriarcharum spes, angelorum voces, toto sæculi tempore divini eloquii sermo testatus est. S. Hilarius, IX, 633. — Christi adventus omnibus legis mandatis continetur, *ibid.*, 638. — Christum tota vita sua speravit Psalmista, *ibid.*, 723. — Deus ex ipsa natura plurima exempla ante præmisit quibus susceptæ Incarnationis decorem probaret et astrueret veritatem. S. Ambrosius, XIV, 233. — Ab Abraham Incarnatio præcognita est. S. August., XLIV, 401. — Christi Incarnatio, non incongrue dicitur quibusdam fuisse revelata in gentibus, *id.*, XLI, 609. — Quanto desiderio veteres patriarchæ sacramenti istius revelationem videre exoptarunt. Cassianus, L, 132, 134. — Christi Incarnationem certo futuram sperabant patriarchæ, annuntiaverunt prophetæ. S. Prosper Aquit., LI, 627. — Ab initio mundi Incarnationis sacramentum promissum. S. Leo Magnus, LIV, 193, 204. — Multis signis, multis vocibus, multisque mysteriis per tot fuerat sæcula prænuntiatum, *ibid.*, 202, 359. — Semper creditum ab antiquis Patribus, *ibid.*, 1169, 1170.—Christi conceptio ex Virgine ab Isaia prædicta. S. Maximus Taurin., LVII, 255. — Justorum in lege veteri, quanta fuere incarnationis Verbi desideria. S. Gregorius Magn., LXXV, 881. — Christi generatio æterna, divinitas, Incarnatio, nativitas, vita, gesta, mors, mysteria omnia antea prophetis prænuntiata. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 451 *et seqq.*, 498. — Clarissimis testimoniis annuntiatur Incarnatio. S. Petrus Dam., CXLV, 62. — Testimonia prophetarum de missione futura Christi, incarnatione. Petrus Bles., CCVII, 835, 837, 842. — Expenditur Jeremiæ locus de partu Virginis, *id.*, CCXIII, 763, 764 .. (Videre tabulam de Christo. Christus figuratus et prædictus).

IV. — *De exsistentia mysterii incarnationis.*

In Christo duæ substantiæ, divina et humana. Tertullianus, II, 194. — Christus et visus et auditus et congressus, miscens in semetipso hominem et Deum, in virtutibus Deum, in pusillitatibus hominem, *id.*, 317. — Christus homo et Deus. S. Cyprianus, IV, 228. — In Christo Deus cum homine miscetur, *ibid.* — De fide Incarnationis Domini. S. Eutychianus papa, V, 167. — De his qui negant Verbi Dei Incarnationem. Caius papa, V, 185. — Argumenta infidelium contra Jesu Incarnationem. Lactantius, V, 517. — Quod perfectum hominem Deus Verbum assumpserit, propter salutem nostram. Athanasius, VIII, 1397. — Filius Dei hominem ex utero Virginis assumpsit. S. Hilarius, IX, 793. — Filius Dei permansit etiam factus Filius hominis, *ibid.*, 267. — Christum Deum Verbum esse et Filium hominis anima et corpore constitisse non ambigimus, *id.*, X, 388. Christus Deus simul et homo, aliquando quæ Dei, aliquando quæ hominis sunt loquitur, *id.*, IX, 347. — Christus cum esset in plenitudine divinitatis, exinanivit se et accepit plenitudinem naturæ et perfectionis humanæ S. Ambrosius, XVI, 1147. — Christus homo factus est, Deus natus est, *ibid.*, 155. — In Christo divina atque humana natura sacrum iniere commercium, et quodnam illud sit, *id.*, XVII, 526, 527. — Christus secundum divinitatem per omnia æqualis est Patri, secundum humanitatem homo perfectus exsistit, *ibid.*, 793, 794 — Christus verus fuit Deus et homo. S. Hieronymus, XXII, 776. — Christi Incarnatio quam miranda. S. August., XXXVI, 1011. — Christus sic homo factus est ut non destiterit esse Deus, *id.*, XXXV, 1621; XXXVIII, 993, 1203, 1205; XLV, 1137. — Christus est Deus anima rationalis et caro, *id.*, XXXV, 1836; XXXVI, 1084; XLII, 690. — Sicut unus homo anima et caro, ita unus Christus Deus et homo, *id.*, XXXVIII, 940, 997. — Christus simul Deus et homo in unitate personæ, *id.*, XL, 249. — In Christo sunt duæ substantiæ, Deus et homo, *id.*, XXXVIII, 728, 999, 1205. — In Christo duplex forma, seu natura. S. Prosper Aquit., LI, 316, 627. — Christi Incarnatio quo tempore completa, *ibid.*, 701. — Christus Deus manens fit homo, *ibid.*, 627. — Incarnationis mysterium, *ibid.*, 456, 517. — Transfiguratio comprobavit in Christo veram divinitatem et humanitatem. S. Leo Magnus, LIV, 309. — Duæ generationes in Christo una æterna, qua natus est Deus, temporalis altera, qua natus est homo. S. Maximus Taurin., LVII, 239. — Verbum caro factum est, manente Verbo, in sua substantia, et homine in sua natura, Gennadius. Mass., LVIII, 1006.—Incarnatio Verbi hujus mundi stultitia. S. Paulinus Nol., LXI, 298. — Christus verus homo et Deus est. Boetius, LXIV, 1351. — Incarnationis veritas unde ostendatur. S. Fulgentius, LXV, 515, 516. — Vera fides est credere Christum Deum et hominem verum, *ibid.*, 463. — Mysterium Incarnationis explicatur. Cassiodorus, LXX, 78. — De Incarnatione Christi. Taio, Cæsaraug., LXXX, 776; Isidorus Hispal., LXXXIV, 98, 139, 151, 164, 346, 349, 365. — Christi Incarnatio est mysterium et sacramentum salutis. Paschasius Radbert., CXX, 1360. — Incarnationis veritas. Isidorus Mercator, CXXX, 835. — Incarnationis Filii Dei declaratio, *ibid.*, 199. — De fide Dominicæ Incarnationis. Othlonus, CXLVI, 265. — Confessio mysterii Incarnationis in symbolo Ephesino. Ivo Carnot., CLXI, 61. — Dominus noster et Deus est et homo. S. Bruno Ast., CLXIV, 700. — De fide Incarnationis. Hildebertus Turon., CLXXI, 1096. — Incarnatio quomodo facta. Hugo de S. Victore, CLXXV, 432. — Incarnationis fides, vel de incarnatione quid credendum, CLXXVI, 70.; Abælardus, CLXXVIII, 618. — De Incarnatione Verbi aliisque ad hoc spectantibus. P. Lombardus, CXCII, 757. — De Verbo Incarnato. Magister Bandinus, CXCII, 1071; Richardus a S. Victore, CXCVI, 995; Joannes Cornub., CXCIX, 1041; Emengaudus, CCIV, 1243.

V. — *Cujus opus sit Incarnatio Christi.*

Christus accepit a Patre carnis et animæ texturam, Tertullianus, II, 843. — Ex Mariæ carne est, dum ex semine est David, *ibid.*, 350. — Christi corpori Maria originem non dedit. S. Hilarius, X, 355. — Christi caro non ex communi originis genere, *id.*, IX, 61. — Natus de Spiritu sancto et de Virgine immaculatum corpus suscepit. S. Ambrosius, XVI, 470. — Christum ut hominem tota Trinitas fecit. S. Augustinus, XL, 251. — Christi Incarnatio opus est totius Trinitatis, *id.*, XXXVIII, 1096. — Quomodo Spiritus sanctus hominis carnem Unigenito Patris univerit explicatur. S. Maximus Taurin., LVII, 636, 638. — Non ex viri coitu, sed ex Spiritu sancto natus est. Gennadius, LVIII, 1007. — Virgo Deum Verbum secundum carnem concepit et peperit. S. Fulgentius, LXV, 457. — Verbi Incarnationem Pater et Spiritus sanctus operati sunt. S. Petrus Damian., CXLV, 35. — Christi Incarnatio totius Trinitatis opus. Goffridus, CLVII, 244, 255. — Dominus noster secundum humanitatem seipsum creavit et fecit. S. Bruno Ast., CLXIV, 700. — Incarnatio quomodo facta. Hugo de S. Victore, CLXXV, 432. — Quare in Scriptura sæpius tribuatur Incarnatio, quæ opus est Trinitatis, Spiritui sancto, et de ipso, Christus etiam conceptus et natus dicatur. Petrus Lombardus, CXCII, 763. — Incarnationem Filii, Pater, Filius et Spiritus sanctus sunt operati. Philippus de Harveng., CCIII, 438.

VI. — *Libri de Incarnatione tractantes.*

De Fide Incarnationis Domini. S. Eutychianus, V, 167.

De causa Incarnationis Christi. Lactantius VI, 475.

De sacramento Incarnationis. Faustinus presbyter, XIII, 62.

De Incarnationis Dominicæ sacramento liber unus. S. Ambrosius, XVI, 817.

De Incarnatione Verbi ad Januarium libri duo collecti ex Origene. S. August., XLII, 1175.

Scholia S. Cyrilli de Incarnatione Unigeniti, XLVIII, 1006.

Libri de Incarnatione quibus triplex subjicitur appendix. Cassian., L, 9, 59.

De Incarnatione Filii Dei liber. S. Fulgentius, LXV, 573.

De Incarnatione Christi, vel ejus nativitate. Taio Cæsaraug., LXXX, 775.

De Verbo Incarnato. Alcuinus, CI, 1047; Rabanus Maurus, CXI, 19.

De Incarnatione contra Judæos. Guibertus de Novigento, CLVI. 489.

De fide Trinitatis et de Incarnatione Verbi. S. Anselmus Cant., CLVIII, 259.

De Incarnatione Domini et ejus sepultura. S. Bruno Ast., CLXV, 1080.

Apologia de Verbo Incarnato. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 295.

De Verbo Incarnato collationes tres, *ibid.*, 315.

Tractatus de Incarnatione D. N. J. C. Hermannus S. Mart. Turon., LXXX, 9.

De Incarnatione Verbi, Petrus Lombardus, CXCII, 757.

De Verbo incarnato. Richardus a S. Victore, CXCVI, 995.

Tractatus de Incarnatione. Petrus Pictav., CCXI, 1162.

LXVI.

INDEX DE CHRISTO

SCILICET DE ILLIUS DIVINITATE, HUMANITATE, VITA, MIRACULIS, ETC.

ORDINE REFERENS LOGICO QUIDQUID PATRES DE ILLO SCRIPSERUNT.

MONITUM.

In hoc Indice tractatur. I. De Jesu Christi nomine. II. De prophetiis et figuris Christum spectantibus. III. De Christi divinitate. IV. De humanitate Christi. V. De corpore Christi. VI. De anima Christi. VII. De peccato in Christo. VIII. De concupiscentia in Christo. IX. De fame, siti, timore et tristitia, etc , in Christo. X. De duabus naturis in Christo. XI. De voluntatibus in Christo. XII. De scientia in Christo. XIII. De communicatione idiomatum, seu nominum et proprietatum utriusque naturæ in Christo. XIV. De Christi conceptione. XV. De Christi nativitate, ejus genere et infantia. XVI. De circumcisione Christi. XVII. De baptismo, tentatione, jejunio Christi. XVIII. De doctrina, miraculis, et virtutibus Christi. XIX. De Christi passione. XX. De Christi morte. XXI. De Christi sepultura. XXII. De Christi descensione ad inferos. XXIII. De Christi resurrectione. XXIV. De Christi ascensione et ejus sessione ad dexteram Patris. XXV. De Christi gloria, potestate, variis fonctionibus et titulis. XXVI. Christi satisfactio et meritum. XXVII. Errores varii circa personam Christi. XXVIII. De officiis nostris erga Christum Dominum nostrum.

I. — *De Jesu Christi nomine.*

Jesus proprium est nomen Filii Dei, Christus autem, accidens. Tertullianus, II, 193. — Jesus cur vocari voluit Christus, *ibid.*, 342. — Christus, an nomen vel appellatio, *ibid.*, 1, 192. — Christus dicitur a chrismate, quod est unctio, quæ Domino nomen accommodavit, *id.*, I, 1207. — Christus Jesus in ipso nominis sacramento, verus et summus sacerdos Patris est, *id.*, II, 330. — Cum Christi nomen non ex natura veniens, sed ex dispositione, proprium ejus efficitur a quo dispositum invenitur, *ibid.*, 341. — Cur Nazaræus vocatur, *ibid.*, 372. — Christi nomine non abutendum. S. Cyprianus, III, 1118, 1131. Jesus, nomen Filii Dei inter homines. Lactantius, VI, 464. — Nomen Christi non est proprium, sed regni nuncupatio, *ibid.* — A gentilibus in Christum immutatum, *ibid.* — Hujus nominis significatio, *ibid.* — Jesus ex corpore Domino nostro nomen est. S. Hilarius, IX, 936. — In uno Christi nomine et divinitatis et Incarnationis expressio, et fides passionis est. S. Ambrosius, XV, 1693. — Christi nomen ante ejus adventum, in Israel populo quasi in vase aliquo Judæorum mentibus claudebatur. S. Ambrosius Mediolan., XVI, 727. — Quomodo postea per omnem creaturam extensum, *ibid.* — Quid significat effusio hujus nominis, *ibid.* — Si Christum dicas, et Deum Patrem a quo unitus est Filius, et ipsum qui unitus est Filium, et Spiritum sanctum quo unctus est designasti, XVI, 715. — In Christi nomine Incarnationis Paulus testificatus est sacramentum, *ibid.*, 593. — Jesus Hebræi vocabuli est nomen, quod apud nos Salvator dicitur. Rufinus Aquil., XXI, 345. — Christus a chrismate, id est ab unctione appellatur, *ibid.* Jesus Hebraice, Σωτὴρ Græce, Salvator Latine. S. Augustinus, XLII, 1025; XXXVIII, 944, 1334, 1370. — Christus Messias Hebraice, Græce Christus, Latine unctus, *id.*, XXXVIII, 1370. — Christus a chrismate dictus, XXXV, 1648, XLI, 549. — ab unctione. S. Prosper Aquit., LI, 482. S. Petrus Chrysol., LII, 558. — Christi nomen quomodo a Græcis efformetur. S. Paulinus Nolanus, LXI, 544. — Christus quid significat. Alcuinus, C, 728; CI, 1272. — Unde sic dicitur, *id.*, CI, 1253. — Christus nomen officii. Rupertus Tuit., CLXIX, 257. — Christus dictus unctus, non oleo visibili sed plenitudine gratiæ spiritualis. P. Lombardus, CXCI, 1304.

II. — *De prophetiis et figuris ad Christum spectantibus.*

Christus signaculum omnium prophetarum. Tertullianus, II, 615, 652. — Christi passionem prophetæ prænuntiarunt. *id.*, 401. — Completa quæ annuntiata fuerant de characteribus Messiæ, origine, genere, nativitate, etc. S. Cyprianus, IV, 695, *et seqq.* — Quæ in Christo videmus completa, prædicta omnia esse. Lactantius, VI, 470. — Verba prophetarum de ipsius nativitate, VI, 479, 483. — De sacerdotio ejus, *ibid.*, 488. — De passione, *ibid.*, 495, 506. — Miracula et opera Christi annuntiata a prophetis et Sibylla, *ibid.*, 491 *et seqq.* — Vaticinia Sibyllæ Erythrææ de adventu Jesu Christi. Constantinus Magnus, VIII, 452. — Virgilii Maronis notissimi versus de partu virgineo, *ibid.*, 456 *et seqq.* — Christus plenitudo legis et prophetarum. S. Hilarius, IX, 481. — Sunt qui ad Christum omnia Psalmorum verba referri volunt, *ibid.*, 408. — Christi adventus opus est prophetarum, *ibid.*, 256. — Mortis Christi prophetia, *ibid.*, 453. — In ejus adventum omnium prophetarum vota pendebant. S. Hieronymus, XXIV, 26. — Christus ipse docet Mosen et prophetas de se prophetasse omnia, *ibid.*, 115, 116. — Christus ab initio generis humani prædicari non destitit. S. Augustinus, XXXIII, 376,; XLIV, 973. — Articuli temporum quinque, per quos prænuntiari non destitit, *id.*, 514. — Christus a multis prophetis prænuntiatus, *id.*, XXXIX, 1674. — Christi prophetati veritas, de Judæorum codicibus probatur, *id.*, XXXIV, 1052. — Testimonia prophetarum de Christo, *id.*, XXXV, 1658, 1660, 1661. — Eorumque prædictiones de illo, *id.*, XLI, 584. Christum Job prophetavit, *id.*, XLIV, 283. — Christus prænuntiatus in secundo capite Geneseos, *id.*, XLII, 880. — In Isaiæ prophetia, *ibid.*, 282 *et seqq.*, 643. — Christum non sufficienter annuntiassent miracula sine propheticis testimoniis, *ibid.*, 279. — Christum annuntiabant prophetæ pleni Christo, *id.*, XXXVII, 1845. — Prænuntiaverunt ut Deum et hominem, *id.*, XXXIII, 521. — Christum oracula non prædicant ut Deum sed ut hominem tantum, *id.*, XLI, 632. — Christum præcesserunt multi præcones tanquam judicem magnum, *id.*, XXXVI, 1258. — Incarnationis sacramentum multis signis, multis vocibus per tot fuerat sæcula prænuntiatum. S. Leo Magnus, LIV, 202, 359. — Christi conceptio ex Virgine ab Isaia prædicta. S. Maximus Taurin., LVII, 255. — Nativitatem et pacem, non solum divini eloquii scripta, sed etiam gentilium oracula longe prius prædixerunt. Freculphus Lenov., CVI, 1117. — Prophetiæ de nativitate Christi impletæ. S. Paschasius Radbertus, CXX, 122, 128. — Omnia Christi mysteria a prophetis prædicta. S. Petrus Damianus, CXLV, 61, 62. — Omnes circumstantiæ vitæ Christi et passionis prædictæ jam adimpletæ, *id.*, CXLIX, 343, 344. — Conceptio Christi jam multo antea a prophetis annuntiata. Petrus Alphonsus, *id.*, CLVII, 613 *et seqq.* — Christum jam advenisse comprobatur ex Daniele et aliis, *ibid.*, 624, 625. — Impleta prophetia in Christo de duce nascituro apud Judæos, *ibid.*, 627. — De prophetiarum impletione in Christo. Petrus Vener., CLXXXIX, 509 *et seqq.* — Prophetia Danielis non solum annum adventus Christi sed et passionis ac mortis ejus describit, *id.*, CXLIX, 564 *et seqq.* — Testimonia prophetarum de missione futura Christi, incarnatione, nativitate, etc. Petrus Bles., CCVII, 835, 837, 842, 839, 844 *et seqq.* — Expenditur Jeremiæ

locus de partu Virginis, Petrus Bles., CCXIII, 763, 764. — Michææ prophetia, de loco nativitatis Christi, *ibid.*, 764. — Prophetia Amos de Christi adventu, *ibid.*, 765. — Et David, *ibid.*, 766. — Propheta Nahum post descriptam Jerusalem eversionem, Evangelium Christi toto orbe prædicandum manifeste pronuntiat, *ibid.*, 767. — Habacuc Christum in sæculi fine venturum ostendit, *ibid.* — Sophonia gaudium de Christi adventu ineffabili mentis exsultatione pronuntiat, *ibid.*, 773. — Prophetia Zachariæ qui pauperem regem induxit super asinum et super pullum filium asinæ, *ibid.*, 776. — Explanantur loca Danielis prædicentis tempus quo Christus adveniet, *ibid.*, 781 *et seqq.*

Abel. — Figuravit Christum, quomodo. S. Ambrosius, XVII, 813. — Christus in Abel occisus a fratre. S. Paulinus Nolanus, LXI, 359. — Christi primam figuram gessit Abel, qui innocens et Deo gratus, a Cain fratre occisus est. S. Bruno Ast., CLXIV, 172. — Abel Christi passionem significans agnum obtulit. Garnerius, CXCIII, 45.

Abraham. — Christus in Abraham peregrinatus. S. Paulinus Nol., LXI, 359.

Melchisedech. — *Ibid.*

Isaac. — Christus figuratus in Isaac. Tertullianus, II, 546. — Isaac oblatus a patre figura Christi est. S. Ambrosius, XIV, 1061; S. Augustinus, XXXV, 1464; XXXVI, 245; XXXVIII, 133; XLI, 541; XLII, 852; S. Paulinus Nolanus, LXI, 359.

Jacob. — Figura Christi. S. Ambrosius, XIV, 624; Rabanus Maurus, CVII, 610; CXI, 335.

Joseph. — Figura Christi. Tertullianus, II, 346, 626; S. Ambrosius, XIV, 856; S. Augustinus, XXXIX, 1765; S. Paulinus Nolanus, LXI, 359; Rupert. Tuit., CLXVII, 526, 527.

Moyses. — Christus in persona Moysis figuratus. Tertullianus, II, 316; S. Augustinus, XXXVIII, 758; S. Paulinus Nolanus, LXI, 359.

Josue. — Christus in persona Josue figuratus. Tertullianus, II, 342; S. Augustinus, XLII, 328; Rabanus Maurus, CVIII, 137.

Job. — Figuravit Christum Job, non solum loquendo, sed etiam patiendo. S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 533.

David. — Figura Christi. S. Ambrosius, XIV, 864; XV, 1461; S. Augustinus, XXXIX, 1819; S. Paulinus Nolanus, LXI, 240, 251.

Samson. — Christus figuratus in Samsone. S. Augustinus, XXXIX, 1640; S. Paulinus Nolanus, LXI, 263. — Samson Christi figura qui plures moriens quam vivens occidit hostes. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 491. — Samson Gaza nocte egressus figura Christi resurgentis et ascendentis in cœlum, *ibid.*, 1173.

Noe et arca. S. Augustinus, XXXV, 2022.

Elias. — Christus figuratus in Elia. S. Augustinus, XXXIX, 1823; Rabanus Maurus, CIX, 206, 207.

Elisæus. — Figura Christi. S. Augustinus, XXXIX, 1827; S. Gregorius Magnus, LXXV, 894; Rabanus Maurus, CVIII, 225.

Enoch. — Translatus typus ascendentis Christi. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1217.

Virga Moysis. — In virga Moysis Christus designatus. S. Ambrosius, XV, 1231, 1232.

Columna nubis. — Quæ præcedebat filios Israel, mysterio significat Dominum Jesum in nube venturum. S. Ambrosius, XV, 1251; S. Augustinus, XLII, 269, 270.

Serpens æneus. — Christus figuratus per serpentem a Moyse exaltatum. S. Augustinus, XXXVII, 1578; XLV, 1138; S. Bruno Sign., CLXIV, 492.

Lignum vitæ. — Christi figura, lignum vitæ. S. Augustinus, XLI, 701.

Petra deserti. — Figura Christi. S. Bruno Sign., CLXIV, 270, 271.

Hircus. — Immolatio hirci figura Christi. S. Bruno Signiens., CLXIV, 499.

Sacrificia. — Veteris legis passionem Christi significabant. S. Bruno Sign., CLXIV, 451.

Christi variæ figuræ ex Veteri Testamento recensentur. S. August., XLII, 268, 269, 270, 271. — Quatuor animalibus figuratus Christus. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 625. — Christi figuræ. Rabanus Maurus, CXII, 1594. — Rupertus Tuit., CLXVII, 328, 362, 363, 409, 447, 454, 455. — Godefridus, CLXXIV, 297, 646; S. Bernardus Claræval., CLXXXIV, 198, 275; CLXXXV, 177; Garnerius, CXCIII, 67, 68, 72, 83, 92, 101, 193, 387, 402.

Christum in Adam et aliis patriarchis exspectatum fuisse inductione probatur. S. Ambrosius, XIV, 1060. — Judæi Messiam per mulierem venturum putabant, *ibid.*, 1581. — In Christi adventum omnia prophetarum vota pendebant. S. Hieronymus, XXIV, 26. — Christus cum advenit, adventus ipsius a Judæis exspectabatur, *id.*, XXV, 1438, 1439. — Nec defuerunt qui in eum crederent. S. Augustinus, XXXIII, 376. — Christus ardentibus desideriis a justis Veteris Testamenti expetitus. S. Gregorius Magnus, LXXV, 1039. — Job mediatorem desiderat, qui sua nos morte liberet, *ibid.*, 881, 836. — Justorum in utroque Testamento fides una in mediatorem, *id.*, LXXVI, 978, 985. — Christi adventum Judæa et gentilitas desiderarunt, *id.*, LXXV, 770. — Multi ex gentilibus Redemptoris adventum exspectaverunt, *ibid.* — Sanctus Veteris Testamenti corporalem cupiebat sui Conditoris præsentiam, *ibid.*, 978.

III. — *De Christi divinitate.*

Veram divinitatem rem propriam habet. Tertullianus, I, 599. — Editis miraculis se Λόγον Dei probavit et verum Deum, *ibid.*, 1400. — Tiberii sententia de Christo, *ibid.*, 290. — Christum Dei Filium et veteres et novæ Scripturæ omnes præfiniunt. *id.*, II, 186. — Quod Deus Christus. S. Cyprianus, IV, 700. — De consubstantialitate Verbi. Dionysius papa, V, 109. — De Christi divinitate et humanitate fragmentum. S. Eutychianus papa, V, 155. — Sanctæ Litteræ docent illum Dei Filium, Dei esse sermonem, sive etiam rationem. — Lactantius, VI, 467. — Christus ex Patre procedit et cum ipso conjungitur atque unitur. Constantinus Magnus, VIII, 405. — Aliquid Plato de Filii Dei generatione imperfecte quidem sensit, *ibid.*, 421. — Christus æterna nativitate primogenitus creaturæ, temporaria primogenitus ex mortuis. S. Hilarius, IX, 278. — Christus filius Dei, *ibid.*, 274, 275; X, 173, 174; XI, 41, 42. — Filius Dei proprius est, non adoptivus, *id.*, X, 82. — Ab apostolis creditus est Filius ex natura, non ex adoptione, *ibid.*, 132. 183. — Argumenta contra Christi divinitatem, *ibid.*, 42. — Filius ex creandi virtute probatur verus Deus, *ibid.*, 132. — Christus si verus Dei Filius, est quoque verus Deus, *ibid.*, 173 *et seqq.* — Paulus Christum passim prædicat verum Dei Filium, *ibid.*, 193. — Christus verus Deus, etiam post assumptum hominem, quanto magis ante, *ibid.*, 270. — Christi divinitatis multa argumenta, *ibid.*, 306. — Christi divinitatis argumentum, resurrectio ipsius, *ibid.*, 209. — Deitas illius per operum magnificentiam a Judæis intelligi debuit, *ibid.*, 342. — Christus habet in se totum verumque quod homo est, totum verumque quod Deus, *ibid.*, 357. — Christi divinitas, *id.*, IX, 467, 961; Faustinus presbyter, XIII, 40. — Christus ipse est quem Pater genuit ante Luciferum, ut æternum, ex utero generavit ut filium, ex corde eructavit, ut Verbum. S. Ambrosius, XVI, 221. — Nos per adoptionem filii, Christus per veritatem naturæ est, 557. — Christus generatus ex Patre ante sæcula, *id.*, XIV, 689. — Christus totum quidquid a Patre divinitatis assumpsit, expressit, *id.*, XVI, 202. — Multis argumentis Filium Dei creaturam non esse evincitur, *ibid.*, 676 *et seqq.* — Christus unum est cum Patre per substantiam naturalem, non unus secundum Sabellianam perfidiam, *ibid.*, 771, 772. — Christus Filius habet ea omnia quæ sunt Patris, æternitatem, majestatem, divinitatem, *ibid.*, 567. — Pater manet in Christo tanquam verus in vero, Deus in Deo, lumen in lumine, *ibid.*, 795, 796. — Definitio fidei concilii Nicæni contra Arii errores divinitatem Christi tolentes, *ibid.*, 555, 556, 608. — Christus Filius Patris est non per adoptionem gratiæ, neque per religionem creaturæ, sed sui proprietate generis et veritate naturæ. S. Chromatius, XX, 331. — Pater Verbum suum, hoc est Christum ex utero cordis sui genuit. Evagrius, XX, 1169. — Christus non ex profectu, ut quidam putant, sed natura est Deus. S. Hieronymus, XXIV, 806. — Christus ostendit se esse latorem legum, et Deum verum, *id.*, XXII, 775. — Signa divinitatis Christi, *id.*, XXVI, 488. — Post resurrectionem Christi, Pilatus relationem miraculorum ad Tiberium mittit, qui a senatu petit, ut Christus, ut Deus habeatur. P. Orosius, XXXI, 1066. — Christi divinitas opponitur Romuli divinitati. S. August., XLI, 757, 759. — Christum Deum esse et miracula et prophetiæ in illo impletæ persuadent, *ibid.* — Christus Deus probatur, *id.*, XXXV, 1812; XLII, 1123, 1127; XXXIX, 2198, 1985, 1988, 2043, 1927; XXXV, 1749. — Christus Patri æqualis, *id.*, XXXIII, 751; XXXVIII, 990; XL, 32, 74, 191. — In Christo plenitudo Divinitatis corporaliter, quomodo, *id.*, XXXIII, 846; XXXIV, 459. — Priora Christi, ejus divinitas, posteriora, humanitas, XXXVII, 1609. — Christum Deum esse persuadet confessio constans martyrum, *id.*, XLI, 676, 758. not. — Filii Dei sempiterna generatio accipienda in his verbis : *Ego hodie genui te*, *id.*, XXXVI, 71. — Christus Deus. Cassianus, L., — Dæmones multis rationibus impulsi fuerunt, ut Christum

Deum esse opinarentur, *ibid.*, 221. — Probatur Christum de Maria natum esse Deum. S. Petrus Chrysolog., LII, 590, 591. — Christi divinitas nihil accepit unde cresceret. Cassiodorus, LXX, 928. — Christus est Deus non nuncupative, sed essentialiter. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 854, 959. — Eximia de Christi divinitate Joannis Baptistæ testimonia, *ibid.*, 1101. — Christus verus Deus est, ac verus Dei Filius, LXXVII, 1207. — Christus Deus asseritur, *id.*, LXXIX, 64. — Christus se Deum incomparabilibus miraculis comprobavit, *ibid.*, 65, 66, 99. — De Filio Dei Patris. Taio Cæsaraug., LXXX, 736. — Christus Filius Dei proprius, non adoptivus : Deus verus, non nuncupativus. Alcuinus, C, 333, 843; CI, 137. 173. — Humanam naturam assumens, Deus esse non desiit. S. Agobardus, CIV, 160. — Christus recte ne Deus dicatur. Rabanus Maurus, CXI, 1483. — Christus Dei Filius non adoptione, sed natura. Ratherius Veron., CXXXVI, 742. — Christi divinitas et humanitas probatur. Guibertus de Novagento, CLVI, 1225. — Christum Deum et hominem confitemur. S. Anselmus Cant., CLVIII, 416. —Jesus Christus est verus Deus et verus homo, *ibid.*, 369. — Quamvis nemo mortalium, comprehendere valeat, quanto sit in Christo divinitas, portenta tamen præceptorum sanctitas, et omnimoda justitia ejus manifestant. S. Bruno Sign., CLXIV, 667. — Sic Christi divinitas humanitati coujuncta est, ut nunquam ab eo discedere possit, *id.*, CLXIV, 767. — Christus probatur esse Deus. Rupertus Tuit., CLXVIII, 310, 1310. — Generatio divina Verbi tota ineffabilis. quia tota incomprehensibilis. Hildebertus Cenom., CLXXI, 1080. — Quomodo intelligatur quod in Christo habitat plenitudo Divinitatis corporaliter, *ibid.*, 1151. — Christi divinitatem probant ejus miracula, prophetarum oracula, et vox paterna. S. Bernardus, Claræv., CLXXXII, 933. — Christus fuit verus Deus. Alanus de Insulis, CCX, 335.

IV. — *De humanitate Christi.*

Christus homo, quia caro, non quia anima. Tertull., II, 874. — Verum hominem esse Christum probatur, *ibid.*, 14, 378. — Christus et visus et auditus et congressus, miscens in semetipso hominem et Deum, in virtutibus Deum, in pusillitatibus hominem, *ibid.*, 317. — Christus hominem induit. S. Cyprianus, IV, 579. — Ante hominem Deus suscipiens hominem exstitit homo et Deus. S. Hilarius, X, 360. — Perfectus homo natus est secundum habitum conformationis humanæ, *ibid.*, 355. — Ex anima et corpore perfectus homo fuit, *ibid.*, 353. — Christus habet in se totum verumque quod homo est, totum verumque quod Deus, *ibid.*, 357. — Christum ignorans et verum Deum et verum hominem, nescit vitam suam, *ibid.*, 282. — Deus et homo in Christo quia vi uniti, *id.*, IX, 472. — Christus Deus simul et homo, aliquando quæ Dei, aliquando quæ hominis sunt loquitur, *ibid.*, 348. — Ipsum loquitur Scriptura Jesum Deum hominemque, in utroque perfectum. S. Ambrosius, XV, 1625. — Homo erat secundum carnem, sed ultra hominem secundum operationem, *id.*, XIV, 1126. — Christus cum esset in plenitudine divinitatis, exinanivit se et accepit plenitudinem naturæ et perfectionis humanæ, *id.*, XVI, 1147. — Humanitas Christi per divinitatem non est assumpta, *id.*, XVII, 824. — Secundum divinitatem per omnia æqualis est Patri, secundum humanitatem homo perfectus exsistit, *ibid.*, 794. — Christus homo factus est, ut hominem in Deum assumeret, *ibid.*, 309. — Vere fuit Deus et homo. S. Hieronymus, XXII, 776. — Propter nos homo factus est, non propter bruta, *ibid.*, 796. — Cur Christus naturam humanam assumpsit. S. Augustinus, XXXIV, 170. — Christus homo factus est, ut nos deos faceret, *id.*, XXXVIII, 1012. — Christus Deus et homo, *id.*, XXXVI, 528; XXXVIII, 229, 196, 547, 573, 685, 1149, 1279. — Christus ut homo ejus est naturæ, cujus et nos, *id.*, XXXVIII, 941. — Christum vere hominem esse. Cassianus, L, 55. — Transfiguratio comprobavit in Christo veram divinitatem et humanitatem. S. Leo Magnus, LIV, 309. — Christus Deus et homo, *id.*, LV, 147. — Christus transit per humanitatem, stat per divinitatem. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1084. — Ita Verbum sibi hominem univit, ut sicut ex corpore et anima rationali unus est homo, ita ex homine et Deo unus sit Jesus Christus. Ratherius Veron., CXXXVI, 247. Deus et homo in unum ita conveniunt, ut, servata integritate utriusque naturæ, idem sit homo qui Deus. S. Anselmus Cant., CLVIII, 416. — Non alius et alius, sed idem ipse homo et Deus, *ibid.*, 425. — Secundum humanitatem se ipsum creavit, et fecit. S. Bruno Sign., CLXIV, 700. — Distinguuntur in Christo ea quæ propria sunt hominis, *ibid.*, 739. — Christus secundum humanitatem in cœlo est, secundum divinitatem ubique. Hugo de S. Victore, CLXXVI, 413. — Christi humanitas in argento, divinitas in auro intelligitur. S. Bernardus Clar., CLXXXIII, 49. — Christi caput deitas, pedes humanitas, *ibid.*, 708. — Ejus humanitas significata per nubem quæ lucebat per diem, et divinitas per ignem qui lucebat per noctem. Adamus Præmonst., CXCVIII, 730.

V. — *De corpore Christi.*

Christus accepit a Patre carnis et animæ texturam. Tertullianus, II, 843. — Caro Christi sancta, *ibid.*, 933, non peccatrix *ibid.*, 781. — Christum Adæ carnem atque animam ex Virgine assumpsisse nonnulli dicunt. S. Hilarius X. 357. — Christi caro non aliunde originem sumpsit quam ex Verbo, *ibid.*, 356. — Per se ex Virgine corpus, ex se animam sibi assumpsit, *ibid.*, 359. — Christus assumpsit creationis nostræ corpus, *id.*, IX, 927. — Christo non est similitudo carnis, sed similitudo carnis peccati. *id.*, X, 596. — Christi corpus an habuerit doloris nostri naturam, *ibid.*, 362. — Corporis sui virtute corporis nostri passiones suscepit, *ibid.*, 380. — Habuit corpus ad patiendum, non naturam ad dolendum, *ibid.*, 363. — Christi caro velut murali divinitatis claritudine circumsepta, cœlestis habuit protectionem gratiæ. S. Ambros., XV, 1253. — Cum corpus suscepit, omnia debuit subire quæ corporis sunt, *ibid.*, 1734. — Caro qua se Christus induit, ab omni fuerat munda delicto, *id.*, XIV, 876. — Quomodo Christus in carne sua susceperit similitudinem carnis peccati, et pro nobis factus sit peccatum, *ibid.*, 1005. — Qui carnem Domini et divinitatem dicunt unius esse substantiæ, quot errorum auctores sint, *id.*, XVI, 831. — Natus de Spiritu sancto et de Virgine immaculatum corpus suscepit, *ibid.*, 470. — Vera ab illo caro suscepta, crucifixa, sepulta et resuscitata est, *id.*, XVII, 524. — Non habuit corpus aereum et spirituale. S. Hieronymus XXII, 901. — Nihil ab illo imperfectum, susceptum est *ibid.*, 798. — Christum nullam carnem habuisse error Manichæorum. S. Augustinus, XLV, 1586. — De carne Christi quid Manichæi et Pelagiani, quidve Catholici contra eos credant, *ibid.*, 1385. — Christum corpus habuisse vulnerabile et mortale negant Manichæi, *id.*, XLII, 304. — Christum non habuisse carnem, et in corpore suo non resurrexisse, multi dixerunt, *id.*, XXXVI, 871. — Christum spirituale corpus secum attulisse, nihilque de Maria assumpsisse, sed per illam tanquam per rivum aut fistulam transisse docebat Valentinus, *id.*, XLII, 28. — Christum non carnem deposuisse de cœlo, sed ex elementis mundi accepisse docebat Apelles, eamque mundo reddidisse, cum sine carne resurgens ascendit in cœlum, *ibid.*, 30. — Quid de carne Christi sentirent Priscillianistæ, *ibid.*, 668. — Christum negantes verum corpus habuisse, sed oculis visum esse quod non erat, refelluntur, XXXVIII, 477. — Christum habere veram carnem, contra Manichæos et Priscillianistas, *ibid.*, 1122, 1125. — Christus habuit verum corpus, *id.*, XL, 14, 300. — Christi caro per psalterium et citharam significatur, *id.*, XXXVI, 672. — Christus solus habuit similitudinem carnis peccati, quæ non esset caro peccati, *id.*, LXV, 1384, 1385. — Carnem non de cœlo secum attulit, sed ex Maria Virgine assumpsit. Gennadius Massil., LVIII, 1007, 1012. — Habuit corpus verum, *ibid.*, 1008. — Corpus Christi fuit in corruptione mortis, sed non in corruptione putredinis. S. Fulgentius, LXV, 496. — Non sensit caro Christi corruptionem in sepulcro, nec anima ejus pœnam in inferno, *ibid.*, 294. — Corpus Christi quale fuerit ante resurrectionem et quale nunc sit ex Augustino, *ibid.*, 496. — Non tantum corpus Jesu, sed Jesus etiam in sepulcro fuit, quia divinitas corpus nunquam deseruit, *ibid.*, 289. — Christi corpus terrenum, non cœleste, quia non angelos, sed semen Abrahæ apprehendit, *ibid.*,, 299, 300. — Excellentia carnis Christi propter unionem Verbi, *ibid.*, 679. — Christus veram carnem habuit, et veram animam, *ibid.*, 242. — Immaculatam carnem Christus sumpsit ut carnis maculam submoveret, *ibid.*, 229. — Christus de terra corpus accepit, non de cœlo adduxit, *ibid.*, 279. — Corpus Domini quædam est Deitatis vestis. Cassiodorus, LXX, 323. — Corpus Christi incorruptibile et palpabile fuit. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1198. — In Christo humana caro dolorem mortis fugiebat. S. Anselmus Cant., CLVIII, 373. — Caro in Christo non floruit, sed refloruit. Hildebertus Cenom., CLXXI, 559. — Christus carnem suscepit, in qua pati posset. S. Bernardus Claræv., CLXXXIII, 631. Ejus carnem in Virgine ex nihilo creatam fuisse opinati sunt nonnulli, *ibid.*, 392.

VI. — *De anima Christi.*

Per se ex Virgine corpus, ex se animam sibi assumpsit. S. Hilarius, X, 358. — Ex anima et corpore perfectus homo fuit, *ibid.*, 354. — Christum Deum Verbum esse et filium hominis anima et corpore constitisse non ambigimus, *ibid.*, 389. — Christi animam qui humanæ naturæ et infirmitatis

existimant, quatenus fallantur, S. Hilarius, IX, 342.—Quomodo Christi anima timore turbata est. S. Ambrosius, XIV, 815.—Refutantur qui putant animam a Domino Jesu non esse susceptam, *id.*, XVI, 834.—Qui animam rationalem ab Incarnationis Dominicæ sacramento segregant, divina sententia percelluntur, *ibid.*, 820. — Christus quia suscepit animam, suscepit et animæ passiones, *ibid.*, 571.— Christus animam suam pro divinitatis potestate posuit, et sumpsit, *ibid.*, 565.—Carnem naturæ humanæ et animam suscepit : S. Hieronymus, XXII, 427. — Fit quæstio de anima illius, *ibid.* — Christum sine anima carnem suscepisse docent Ariani et Apollinaristæ : S. Augustinus, XLII, 39, 40, 686, 687, 689.—Quidam hæretici in Christo Verbum loco animæ esse, alii loco mentis humanæ crediderunt, *id.*, XXXIII, 833. — Christum non assumpsisse animam rationalem dogmatizarunt Apollinaristæ, *id.*, XXXV, 1737; XLI, 404.—In Christo Verbum loco animæ fuisse sentiebant Apollinaristæ, *id.*, XXXIV, 716; XLII, 40.—Christum animam tantum, sine mente humana habuisse dixerunt Apollinaristæ, *id.*, XXXVII, 217. — Quidam ex illa hæresi propagati dixerunt eum caruisse etiam ipsa anima, *ibid.*, 218, 1084. — Christo jam nato animam rationalem accessisse, temerarium est dicere, *id.*, XXXIII, 552.—Christus unde animam acceperit, *id.*, XXXIV, 422. — Christi anima non est ex traduce, *ibid.*— De anima Christi difficillima quæstio est, *id.*, XLII, 784.— Christus habuit animam, *id.*, XL, 302.— An anima ejus ex Adamo propagata, an creata, *id.*, XXXIII, 717. — Christi anima non obnoxia peccato originis, *ibid.*, 866. — Anima in Christo vera : S. Fulgentius, LXV, 287.— Christus animam se habere monstravit cum ejus ponendæ potestatem sibi esse declaravit, *ibid.*, 286. — Anima Christi quid differat ab angelis aut hominibus sanctis, *ibid.*, 416. — Petrus pro Christo animam suam ponendam non nominasset si Christus animam non habuisset, *ibid.*, 288. — Christus animæ nostræ auxilium non ministraret si animam non haberet in qua tentatus esset, *ibid.*, 237. — Ecclesiæ anima salvari non posset si Christo anima deesset, *ibid.*, 235.—Anima Christi minus aliquid veritatis habere nequit quæ ipsius veritatis anima est, *ibid.*, 420.—Animæ Christi plena inest totius divinitatis notitia, *ibid.*, 417.—Quomodo animæ suæ secundum divinitatem notus est Christus, *ibid.*, 420.—Non ideo Christi anima ejusdem naturæ est ac Deus, quia totam deitatem suam novit, *ibid.*, 422. — Non solum ad divinitatem Christi, sed ad ejus quoque animam pertinet quod dicitur in quo sunt omnes thesauri, etc., *ibid.*, 418. — Christus veram carnem et veram animam habuit cum vero intellectu, *ibid.*, 242. — Divinitas Christi animæ ejus dici non potuit, *ibid.*, 286. — Christi anima peccato originali excepta. Cassiodorus, LXX, 1292.—Anima Christi ab inferis abstracta est, *ibid.*, 203.—Quando anima ejus de necessitatibus liberata, *ibid.*, 209.—Anima Christi framea est Patris, *ibid.*, 121.—Ex tribus est, anima, carne et Verbo : Hildebertus Cenom., CLXXI, 884.—Christi anima juncta Verbo omnia scivit, sed Verbum naturam, anima per gratiam, *ibid.*, 1100. — Christus an simul et animam assumpserit : Hugo de S. Victore, CLXXVI, 72. — Utrum anima ejus sapientiam omnium rerum habuerit, *ibid.*, 74.

VII. — *De peccato in Christo.*

Caro Christi non peccatrix : Tertullianus, II, 781. — Christus peccati nostri, peccati ipse nescius particeps fieri non recusavit : S. Hilarius, IX, 796. — Christus in sæculo demoratus vitia et peccata sæculi non adiit, *ibid.*, 955. — Solus extra peccatum est, *ibid.*, 815. — Solus culpæ nescius, *ibid.*, 376.—Christus non peccator, sed peccata suscipiens, non infirmus, sed infirmitates portans, *ibid.*, 794. — In Christo nulla causa esse potuit qua peccati alicujus potuerit vulnus accipere : S. Ambrosius, XIV, 1036.—Solus Christus nunquam deflectit, *ibid.*, 458.—Dignum fuit ut qui non erat habiturus corporeæ peccatum prolapsionis, nullum sentiret generationis naturale contagium, *ibid.*, 874.—Quare cum omnia noverit, peccatum non cognoscat, luculenter demonstratur, *ibid.*, 1026.—Susceptio peccatorum in illo pietatis est, non criminis, *ibid.*, 1011. — Christum a peccatis non liberum fuisse, Juliani calumnia contra Catholicos : S. Augustinus, XLIV, 561, 559. — In Christo natura humana sine peccato propter unionem, *id.*, XLII, 668—Christus de humana carne contagia nulla passus est, *ibid.* 720, 744.—Christus sic ad terrena contagia descendit, ut nullum habuerit peccatum, etiam ex Arianorum confessione, *ibid.*, 761. — Christus sine peccato natus, quia sine libidine conceptus, XXXVIII, 412, 785, 823, 832.—Christi nullum peccatum, nec originis nec propriæ iniquitatis, *ibid.*, 824, 928.—Christus solus sine peccato originali, *id.*, XXXVI, 591.—Christus solus in carne sine peccato et ignorantia, *id.*, XL, 60.— Solus Christus sine peccato in hac vita, XXXIV, 733, 867; XXXV, 1696, 1697, 1847; XLIV, 184, 815.— In Christo natura humana impeccabilis, *ibid.*, 934. — Christus quia non de carnis concupiscentia natus, non habuit carnem peccati, *id.*, XLV, 1590. — Christus in carnem suam peccatum non transtulit, sed mortem, *id.*, XLIV, 115. —Christus solus habuit similitudinem carnis peccati, quæ non esset caro peccati, *id.*, XLV, 1384, 1385. — Christus sine peccato, factus tamen peccatum, *id.*, XL, 252.—Quo sensu, XXXVIII, 825, 845; XLIV, 599.—Christus fuit delictorum susceptor, non commissor, *id.*, XXXVI, 849. — In Christo integritas sine peccato, *ibid.*, 463.—Christus solus immunis ab omni peccato : Cassianus, XLIX, 1251.—Christus omnes hominis infirmitates suscepit præter peccatum: S. Fulgentius, XLV, 280.—Christus peccatum nullum habuit : Cassiodorus, LXX, 70. — Humanitas Christi nullam labem admisit, *ibid.*, 1087.—Christus solus sine peccato : S. Gregorius Magnus, LXXIX, 545, 562, 592. — Omnino fuit sine peccato ipse per seipsum : S. Anselmus Cant., CLVIII, 416, 417. — Nec originalis nec personalis injustitia fuit in Christo, *ibid.*, 452. — Non potuit peccare : Hildebertus Cenom., CLXXI, 1104 ; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 78.

VIII. — *De concupiscentia in Christo.*

Christo libidinem conatur Julianus inferre. S. August., XLV, 1371, 1375. — Veritas membrorum in Christo, non cupiditas peccatorum, *ibid.*, 1370. — Christus non habuit cupiditatem vitiorum, *ibid.*, 1366, 1369.—Christus concupiscentiam non habuit, ac per hoc peccatum sicut non fecit, ita nec concupivit, *ibid.*, 1390. — Christus non per concupiscentiam natus nulla concupivit illicita, *ibid.*, 1373, 1374.—Christus non ideo debuit habere concupiscentiam, quia se imitandum proposuit, *ibid.*, 1338, 1390. — Exempli rationem non tolli in Christo, etiamsi non habuerit concupiscentiam communem nobiscum, *id.*, XLIV, 815. — Concupiscentiam carnis Christus si habuisset, non eam sanasset, *ibid.*, 816.—Qui in Christo negant concupiscentiam, non propterea conveniunt cum Apollinaristis, *ibid.*, 814. — Christus solus concupiscentiam non habuit, *ibid.*, 562. — In Christo concupiscentiam non invenit diabolus, *id.*, XLV, 1341, 1366, 1384, 1387. — In carnem Christi cur non transierit concupiscentia, *id.*, XLIV, 814. — Carnis sensus in Christo fuerunt, non concupiscentia, *id.*, XLV, 1367.

IX. — *De fame, siti, timore, tristitia, etc., in Christo.*

Christus humanæ consuetudinis affectus suscepit, ut se verum probaret hominem : S. Hilarius, IX, 594 — In eo mansit flendi, sitiendi, esuriendique affectio, *id.*, X, 363. — Christus se somno, lassitudini, siti et esuritioni sæpe commisit, *id.*, 474. — Infirmitates nostras suscipiens portansque peccata, usu et consuetudine humanæ defatigationis locutus est, *ibid.*, 473, 474.— Per somnum, famem, sitim, lassitudinem lacrymas hominem egit, *id.*, X, 81. — Christus ut esuriret naturæ suæ hominem dereliquit, non ei inediæ subrepsit operatio, *id.*, IX, 928.— Fames Christi qualis, *ibid.*—Cibum aut potum accipiens consuetudini se tribuit non necessitati, *id.*, X, 364.—Christi anima in Evangiliis frequenter tristis et mœsta est, *id.*, IX, 342.—Christus et flevit et doluit, *id.*, X, 388.— Vere flevit, *ibid.*, 387. — Illius fletus rationem reddere nequeunt Ariani, *ibid.*— Lacrymarum Christi mysterium, *ibid.*—Christus flet interdum et ingemiscit et tristis est, et id ipsum ad infirmitatis tribuitur exemplum, *id.*, IX, 477.—Non sibi flevit, aut sitivit, aut esurivit, *id.*, X, 364. — Lacrymæ ejus pro nobis erant, *id.*, IX, 360. — Christi esuries, sitis, etc., quomodo audiendæ, *id.*, X, 522, 523. — Christi divinitati tristitiam, metum, etc., quidam attribuunt, et refutantur, *id.*, IX, 1066.—Christi mœstitia non secundum humanam necessitatem, *ibid.*, 479.—Quomodo Christi anima timore turbata est : S. Ambrosius, XIV, 816. — Fames Domini pia fraus est, *id.*, XV, 1617.—Beata ipsius sitis, quia sitivit pro nobis, *id.*, XIV, 1172.—Quare pluravit Lazarum ; S. Hieronym., XXII, 593.—Omnes conditionis humanæ affectus non simulavit, sed plane exhibuit; non conditionis necessitate, sed magisterii voluntate : S. Augustinus, XLII, 484.—Christus esuriebat et sitiebat, quia dignabatur, non quia cogebatur, *id.*, XXXVIII, 968 —Somnus, cibus et affectus humani, in Christo naturam humanam probant assumptam, non consumptam, *id.*, XXXIII, 519.— In Christo ad humanam naturam pertinent fames, sitis, etc. : S. Fulgentius, LXV, 495. —Infideles objiciunt quia Deo facimus injuriam, cum eum dicimus natum de femina, famem, sitim, crucem et mortem subiisse. S. Anselmus Cant., CLVIII, 364.

X. — *De duabus naturis in Christo.*

In Christo duæ substantiæ, divina et humana : Tertull., III, 194. — Quod non solum in eo concurrunt duæ illæ na-

turæ sicut in una persona, sed etiam quia exstiterunt in eo proprietates duabus naturis conformes : Lactantius, VII, 972.—Christi duæ naturæ : S. Hilarius, IX, 485, 486, 479, 343; X, 292. — In Dei Filio duas credimus esse naturas, unam divinitatis, alteram humanitatis : S. Euseb. Vercell., XII, 965.—In Christo gemina substantia, divina et humana : S. Augustinus, XXXV, 1836. — Duæ naturæ perfectæ et integræ, *id.*, XLIV, 1716, 1732. — Humanæ divinæque naturæ veritatem in una persona, ne aut confundas aut dividas, *id.*, XL, 759.—Probatur et explicatur mysterium duplicis naturæ et unius personæ in Christo : S. Leo Mag., LIV, 221. — Utriusque naturæ proprietates expensæ, *ibid.*, LIV, 232, 233, 292, 367. — In Christo duæ naturæ, sine confusione, in unam personam unitæ : Petrus diaconus, LXII, 84.—Contra Eutychen probatur duas esse naturas sto : Boetius, LXIV, 1347. — Catholici tenent Christum in utrisque et ex utrisque naturis consistere, *ibid.*, 1351, 1352. — In una Christi persona duæ naturæ non confusæ, sed unitæ : S. Fulgentius, LXV, 270, 273, 502. — In Chri- in Christo una persona, duæ naturæ : S. Gregorius Mag., 89-90. — Confitemur in Christo unam personam in duabus LXXVI, naturis : Carolus Magnus, XCVIII, 1113.—Duæ illæ naturæ integræ, non transfusæ nec mutatæ, *ibid.*, 1114. — Naturæ duæ in Christo in concilio Chalcedonensi confirma- Anastasius Bibl., CXXVIII, 301. — Christi naturarum duæ tæ : proprietates : Isidorus Mercator, CXXX, 601.—Christus naturam suscepit humanam, non personam : S. Petrus Damianus, CXLV, 33. — De modo unionis hypostaticæ : Wernerus, CLVII, 783 —Alia testimonia de Christi duabus naturis et una persona : S. Anselmus Cant., CLVIII, 278, 294, 369, 423, 441, *sq.*— In Christo duæ naturæ : Rupert., CLXVII, 1438, 1540. — De unione hypostatica in Verbo : Hugo de S. Victore, CLXXVI, 393, *sq.*— Divina natura nec mutata est in humanam, nec humana in divinam, *id.*, CLXXV, 432. — In Christo duplex sine confusione natura in una persona : S. Bernardus, CLXXXIV, 110, 111.

XI. — *De voluntatibus in Christo.*

Christi duæ voluntates : S. Hilarius, X, 372, 373.—Libera voluntas Christo, nec a Patris voluntate dissidens, *ibid.*, 320. — Volens ipse Patris voluntatem explet, *ibid.*, 80. — Humana voluntas in Christo mortem refugiens : S. Aug., XXXIX, 1513.—Christo fuerunt duæ voluntates et operationes : Rupertus Tuit., CLXIX, 104.—Voluntatem naturalem et spiritualem Christus habuit : Hildebert. Cenom., CLXXI, 489.—Christus habuit duas voluntates, *ibid.*, 1102. —De voluntatibus Christi secundum duas naturas : Petr. Lombardus, CXCII, 790.

De unica persona in Christo.

Jesus Christus veræ deitatis, veræque humanitatis in ipso una eademque prorsus persona : Caius, V, 187, 188. — Utrum terminus ejus unionis ad humanitatem fuerit persona simplex an composita : Lactantius, VI, 973. — Christus una persona, suppositum unum, totus Deus et totus homo : S. Julius papa, VIII, 963. — Christus perfectus Deus, perfectus homo in unitate personæ : S. Eusebius Vercell., XII, 965.—In Dei Filio duas credimus esse naturas non tamen duas personas, *ibid.*—Una in Christo persona : S. Hieronymus, XXIV, 717.—Idem Deus Christus non confusione naturæ, sed unitate personæ : S. Augustinus, XXXVIII, 999.—Christus in unitatem personæ suæ accepit visibilem hominis formam, *id.*, XLII, 756, 757.—Christus ob personæ unitatem et in cœlo manebat et ambulabat in terra, *id.*, XLIV, 141. — Non sunt duæ personæ sed una, *id.*, XXXIX, 2082.; XL, 736, 771; XLII, 1195, 1206; XLV, 1716, 1732. — Acerrime invehitur Cassianus in errorem Nestorii qui duas in Christo personas prædicat : Cassianus, L, 97, 98, 89, 133, *sq.*, 172 *seq.*—Hypostasis una in Christo, *ibid.*, 80. — Veritatem utriusque naturæ in Christo, in unitatem personæ convenire. S. Leo Magnus, LIV, 221.—Refutantur errores Nestorii duplicem personam in Christo affirmantis, *ibid.*, 451, 983. — In Domino Jesu Christo Verbi et carnis una persona est : Vigilius Taps., LXII, 138. — Contra Nestorium probat unam esse in Christo personam : Boetius, LXIV, 1345, *seq.*—In una Christi persona duæ naturæ non confusæ : S. Fulgentius, LXV 270, 273, 502.—Qui duplicem personam in Christo admittit, non Trinitatis cultor est, sed quaternitatis, *ibid.*, 464, 465.—Sicut in Trinitate distinctio personarum non multiplicat substantias, sic in Christo distinctio naturarum non multiplicat personas, *ibid.*, 275.—In Christo una persona : S. Gregorius Magn., LXXVI, 89, 90. — In Christo non alia suscipientis Verbi, alia hominis suscepti persona, *id.*, LXXIX, 23.—In Christo una persona, sed non permutatis naturis vel confusis : Alcuinus, CI, 1058, 1068.—Christus non est una natura, licet una persona : S. Anselmus Cant., CLVIII, 920.—Testimonia de una persona in Christo, *ibid.*, 278, 294, 369, 423, 441 *et seq.* — In Christo non duæ personæ : Rupertus Tuit, CLXIX, 258.—An persona sumpserit personam, an natura personam, an natura naturam : Hugo de S. Viet., CLXXV, 434. — In Christo duplex sine confusione natura in una persona : S. Bernardus, CLXXXIV, 110, 111. — An natura vel persona personam vel naturam assumpsit : Petrus Lombardus, CXCII, 764. — De quatuor voluntatibus in Christo : Hugo de S. Victore, CLXXVI, 841. — De tribus voluntatibus in Christo, *ibid.*, CLXXVII, 518.

XII. — *De scientia in Christo.*

Christi cognitio secundum hominem non præstat cognitionem Patris : S. Hilarius, X, 228.—Christi virtus de cognitione, quid hæc cognitio, *ibid.*, 213. — Deus unigenitus non per ignorationem demonstrationis doctrina arguit, *ib.*, 214. — Ei connata est cognitio operum quæ Pater effici vellet, *ibid*, 215. — Christi ignoratio dispensatio potius quam ignoratio est, *ibid.*, 331, 333. — Quod judicii diem nesciat, tacendi dispensatio est, *ibid.*, 341.—Quod nescit, ex naturæ scientia est, *ibid.*, 333.—Christus dubitat hominis affectu, *id.*, XVI, 568. — Ut homo dubitat, ut homo turbatur, *ibid.*, 571. — Nescire se simulat, ut scire faciat credentes, *ibid.*, 660.—Quomodo diem judicii ignorasse dicatur, *ibid.*, 695.—In Christo profectus est ætatis, et profectus sapientiæ, sed humanæ est, *ibid.*, 837.—Non secundum divinitatem, sed secundum hominem judicant, qui putant Christo testificandi scientiam defuisse, *ibid.*, 675. Diem et horam consummationis ultimæ ignoravit : S. Hieronymus, XXIII, 550. — Christi summa sapientia : S. Anselmus Cant., CLVIII, 413.—Perfecte omne bonum scivit, et nullum malum ignoravit, *ibid.* — Omnem habuit scientiam, *ibid.*—Christo non crederent homines si eum scirent nescium, *ibid.* — Utrum anima ejus sapientiam omnium rerum haburerit : Hugo de S. Victore, CLXXVI, 74. — Christi scientia experimentalis : S. Bernardus, CLXXXII, 946, 1047. — Diem judicii nescivit scientia experimentalis, *ibid.*, 947.

XIII. — *De communicatione idiomatum, seu nominum et proprietatum utriusque naturæ in Christo.*

Cum in Christo secundum tempus discernis hominem a Deo, Dei tunc atque hominis discerne sermonem. S. Eutychianus, V, 170. — Christus Deus simul et homo, aliquando quæ Dei, aliquando quæ hominis sunt loquitur. S. Hilarius, IX, 348. — Dictis ad duplicem naturam suam coaptatis utitur et in Evangeliis et in prophetiis *ibid.* 816. Quomodo Dominus majestatis dicatur esse crucifixus. S. Ambrosius, XVI, 571. — Quem Patrem naturaliter habet, Deum appellat, propter suscepti corporis sacramentum, *ibid.*, 272.—Quasi altissimus donat, quasi homo precatur, *ibid.* — In Christo propter unitatem personæ quælibet natura vocabulum alteri impertit, et divina humanæ et humana divinæ. S. Augustinus, XLII, 257. — Christus Patre minor et æqualis, *id.*, XL, 250. — Christus et Uniginitus et Primogenitus, quomodo, *id.*, XLII, 581, 583. — Christus propter formam Dei dicitur principium, primogenitus, Dominus gloriæ, propter formam servi sponsus, caput corporis Ecclesiæ, *ibid.*, 835. — Deus crucifixus recte dicitur de Christo, *id.*, XXXIII, 746. — Deus recte dicitur mortuus, etsi divinitas ejus non moriatur, *id.*, XXXVI, 433. — Filius Dei vere dici natus et passus sine divinitatis suæ mutatione, *id.*, XL, 303. — Conjunctio hypostatica fecit ut ea quæ carnis sunt in Christo, Deo tribuantur. Cassianus, L, 184. — Licet in Christo solus homo traditur, propter unitatem personæ, totus Christus traditus fuisse dicitur. S. Fulgentius, LXV, 291. — Nonnunquam per Christum deitas significatur, nonnunquam solus homo, vel utrumque simul, vel solum corpus. Junilius, LXVIII, 22. — De communicatione idiomatum in Christo. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 89, 90. — Impassibilis pati, immortalis mori, et æternus ante sæcula temporalis dici potest. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 565. — De communicatione idiomatum in Christo. S. Paulinus, XCIX, 388. — Cum naturæ non sint partes personæ, inde constat, quod altera illarum prædicatur de persona. Hugo de S. Victore, CLXXV, 433. — Nomina naturarum de se prædicantur, Deus est homo, et homo est Deus, *ibid.* — Natura divina non debet dici caro facta. P. Lombardus, CXCII, 766. — De his locutionibus Deus factus est homo, Deus est homo, *ibid.*, 768.—De communicatione idiomatum. Petrus Pict., CCXI, 1168, 1169. — Quidam dixerunt quod nomina convenientia Christo secundum humanitatem in masculino genere ad hypostasin referuntur, in neutro ad essentiam Dei, *ibid.*, 1178. — De aliis locutionibus quæ prædicari possunt vel non possunt in Christo, *ibid.*, 1177 *et seqq*, 1180.

XIV. — *De Christi conceptione.*

Christum nasci ex semine humano non competebat. Tertullianus, II, 781 *et seqq.* — Delapsus est in Virginem et in utero ejus caro figuratus, *id.*, I, 399. — Nullam de impudicitia habuit matrem, ut Jupiter, *id.*, I, 396 *et seqq.* — Sine patre, sine matre quomodo fuerit. Lactantius, VI, 483. — Christi conceptionis dignitas. S. Hilarius, X, 67, 68. — Christus natus lege hominum, non lege hominum conceptus, *ibid.*, 380. — De conceptione Christi, *id.*, IX, 30. — S. Zeno, XI, 413, 416. — Christus quomodo saltu quodam venit in mundum. S. Ambrosius, XIV, 513. — Matrem in divina generatione nescivit, patrem in Virginis partu ignoravit, *id.*, XVI, 1202. — Natus de Spiritu sancto et de Virgine immaculatum corpus suscepit, *ibid.*, 470, 791. — Christus sine viro de Spiritu sancto factus de virgine, *id.*, XVII, 142. — Christi conceptio possibilis demonstratur. Rufinus, XXI, 349, 350. — Christi conceptio non habet exemplum. S. Augustinus, XXXIII, 707. — Christus sine concupiscentia conceptus, *ibid.*, 844; XXXIV, 422. — Christum non concupiscentia sed gratia mater concepit, *id.*, XXXVIII, 823. — Christi caro de nostra massa, non ex nodo concupiscentiæ hominis et feminæ, *ibid.*, 928. — Christus factus ex muliere, nullo interveniente concubitu, *id.*, XXXIV, 403. — Fide matris conceptus, *id.*, XL, 249. — Christum Virgo non carnaliter concupiscendo, sed spiritaliter credendo concepit, *id.*, XXXVI, 826. — Christus sine peccato conceptus ut solveret peccatum, *id*, XXXVIII, 817. — Sine peccato natus, quia sine libidine conceptus, *ibid.*, 442, 785, 825, 852. — Christus ex Adami semine non seminali ratione procreatus, *id.*, XLV, 1401. — Filius Dei æternus qua ratione concipi possit temporaliter natus, *id.*, XLII, 1166. — In Christi conceptione maritus sermo est, et uxor auricula, *id.*, XXXIX, 1991. — Adveniens divinitas in uterum Mariæ carnem sibi ex ipsius substantia fabricavit, *ibid.*, 2199. — Christus non de substantia sed de potentia Spiritus sancti conceptus, *ibid.*, 2178. — Deus sine matre, homo sine patre. S. Leo Magnus, LIV, 222. — Christi conceptio ex Virgine ab Isaia prædicta. S. Maximus Taurin., LVII, 255. — In utero sanctæ Mariæ cum Spiritus sanctus supervenit, cum obumbrat Altissimus, Christus generatur, *id.*, 236. — Christus sine matre ut Deus, sine patre ut homo. — S. Fulgentius, LXV, 251. — Verus Deus statim ac in utero conceptus. Alcuinus, CI, 183. — In conceptione Christi nec corpus animam, nec anima corpus præcessit. Hildebertus Cenom., CLXXI, 886. — Conceptio Christi innaturalis, et ideo ineffabilis, *ibid.*, 884. — Ejus conceptio nostram reformat. S. Bernardus, CLXXXIII, 327. — Ei soli reservata sanctitas conceptionis, *id.*, CLXXXII, 335. — Hujus conceptionis modus Deo tantum notus et Deiparæ, *id.*, CLXXXIII, 82.

XV. — *De Christi nativitate, ejus genere et infantia.*

Christus ex Mariæ carne est, dum ex semine est David. Tertullianus, II, 350. — Anno duodecimo Tiberii Cæsaris revelatus est, *ibid.*, 264. — An fabri aut quæstuariæ filius sit, *id.*, I, 662. — An Christus per omnes gradus infantiæ transierit, *id.*, II, 411. — Caro Spiritu instructa, nutritur, adolescit, affatur, docet, operatur, et Christus est, *id.*, I, 399. — De duplici ejus ortu. Lactantius, VI, 465. — Quando Christus in carne natus sit. S. Hilarius, IX, 1029. — Est de frutice Judæ, *ibid.*, 463. — Christi ex regio et sacerdotali genere ortus, *ibid.*, 917. — De Nativitate Domini. S. Zeno, XI, 407, 412, 413. — Quid de obstetrice sentiendum quæ fertur parturienti Virgini adfuisse, *ibid.*, 415. — Cur Lucas ad Deum putaverit generationem Christi esse referendam. S. Ambrosius, XV, 1593. — Cur Matthæus generationem Christi per Salomonem derivandam putarit, Lucas vero per Nathan, *ibid.*, 1594. — In genealogia Christi posse plures esse successiones, pauciores generationes, *ibid.*, 1608. — Quomodo Christus veri regalisque generis fuerit, si nullum ex semine Jechoniæ regnaturum Propheta prædixerit, *ibid.*, 1607. — Cur Matthæus computaverit inter majores Dominici generis peccatores plurimos, idque Lucas declinaverit, *ibid.*, 1604, 1610. — Nascens non mediocribus signis Deus probatur, *ibid.*, 1568. — Christus qua ratione in terris patrem fabrum habuerit, *ibid.*, 1589. — Honorabat Joseph et Mariam non naturæ debito, sed pietatis officio, *id.*, XIV, 973; XV, 1575, 1788. — Cur tempore pacis natus sit, *id.*, XVII, 608, 609. — Nativitatem ejus pastores ante cognoverunt quam principes, simplex rusticatio quam superba dominatio, *ibid.*, 613. — Quomodo pater Christi dicitur esse faber, *ibid.*, 616. — An indignum sit ut Dei majestas per genitales feminæ transeat egressus. Rufinus, XXI, 351. — Quibus consulibus Christus nascatur. Dexter, XXXI, 55, 56. — Christi generatio et nativitas duplex utraque mirabilis. S. Augustinus, XXXVIII, 260, 773, 1007, 1015, 1617, 1019, 1073; XXXIX, 1655, 1659, 1661, 1675, 1676. — Christi ex Virgine nativitas, *id.*, XL, 643 — Christus natus est illæsa matris virginitate, *id.*, XXXVIII, 999, 1004, 1005, 1011, 1068, 1075. — Incorrupta illius integritate, *id.*, XL, 186, 249. — Christi nativitas carnalis ideo secundum Ambrosium expers delicti quia non est de commistione sexus utriusque, *id.*, XLIV, 444, 1389. — Christi nativitas prodigiis plena, *id.*, XL, 663; XLI, 314. — Signa in Christi nativitate, *id.*, XL, 643. — Christus quo tempore natus, *id*, XLI, 109, 608. — Quo die quo consule natus sit constabat tempore Augustini, *id.*, XXXV, 1592. — Quot anni a nativitate ejus numerabantur, *id.*, XXXIII, 911. — Christus natus est quando dies jam incipiunt crescere, *id.* XXXVI, 1735. — Christus de regia stirpe et sacerdotali, *id.*, XXXIV, 809, 1072. — Christus quomodo filius Abraham et David, *id.*, XXXVIII, 337; XLII, 468, 469; XXXV, 1742. — Christus filius David merito appellatur, etiamsi Maria ex David nullam originem duceret, *id.*, XXXIV, 1072. — Christi generationem aliter Matthæus, aliter Lucas recensuit, quare, *id.*, XL, 49; XLII, 214. — Christi generationes cur Matthæus descendens numerat, Lucas ascendens, *id.*, XXXVIII, 351. — Quare per Joseph numerantur, non per Mariam, *ibid.*, 342, 350; XLII, 470; XLIV, 810. — Christus quare de tribu Levi nasci noluit, *id.*, XL, 50. — Genealogiæ Christi cur ordo diversus in Matthæo et Luca. S. Leo Magnus, LIV, 234, 791. — In Bethlehem civitate David ortus est Christus juxta prophetias, et pannis involutus in præsepi collocatur. S Maximus Taurin., LVII, 238. — Non fuit illi locus in diversorio, quare, *ibid.*, 246. — Ex semine Jacob, juxta prophetiam, et ex regio Davidis sanguine secundum carnem Christus natus est, *ibid.*, 264, 265. — Variæ chronologorum opiniones de tempore Christi nativitatis, *ibid.*, 481. — Cur nativitas Domini celebratur. Alcuinus, CI, 1173. — Cur in nocte natus, *ibid.*, 1175. — Ex stirpe sacerdotali et regia natus, itemque Virgo Maria. Rabanus Maurus, CVIII, 1176. — Christus cur de Juda nasci voluit, prætermissis tribus ejus fratribus. S. Paschasius Radbertus, CXX, 87. — Christus cur de desponsata nasci maluit, quam de simplice virgine, *ibid.*, 104. — Christus cur eo tempore natus, quo firma pax in omni terrarum orbe exsistebat, *ibid*, 122. — De Christi nativitate in Germania errores. Rationes affert auctor quare nasci ut cæteri debuit Christus. Ratramnus Corb., CXXI, 83. — Per vulvam exisse Christum probat auctor, *ibid.*, 85, *et seqq.* —. In natali Christi. Atto Vercell., CXXXIV, 835. — De nativitate Domini Salvatoris. S. Odilo Cluniac., CXLII, 991. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 846. — Radulphus Ardens., CLV, 1696, 1707. — Goffridus, CLVII, 237 *et seqq.* — Ivo Carmel., CLXII, 568 *et seqq.* — Nativitatis Christi locus soli David et Michææ revelatus est. Rupertus Tuit., CLXVIII, 439. — De nativitate Domini. Hildebertus Cenom., CLXXI, 381 *et seqq* ; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 946. — Christi nativitas miranda. S. Bernardus, CLXXXIII, 87. — Christi nativitas dies redemptionis novæ, reparationis antiquæ, felicitatis æternæ, *ibid.*, 91. — Nativitatis locus expenditur, *ibid.*, 112. — Nocte natus docet ostentationem fugiendam, *ibid.*, 123. — Remedia ex Christi nativitate allata, *ibid.*, 101. —. De nativitate Domini, *ibid.*, 116; CLXXXIV, 827; CLXXXV, 29 *et seqq.*; Amadeus Laus., CLXXXVIII, 1319; Ernaldus, CLXXXIX, 1615.; Aelredus CXCV, 220 *et seqq* ; Adamus Scotus, CXCVIII, 200 *et seqq.*; Garnerius, CCV, 599 *et seqq.*; Petrus Bles., CCVII, 575; S. Martinus Legion., CCVIII, 65 *et seqq;* Innocentius III, CCXVII, 451 *et seqq.*

XVI. — *De circumcisione Christi.*

Christus circumcisione non egens in templo oblatus est ut circumcideretur. S. Hilarius, IX, 503. — Christi circumcisio die octavo facta, ut ejus resurrectionem significaret. S. Augustinus, XXXIII, 680. — Christus natus ex Maria Virgine circumcisionis signaculo cur dedicetur. S. Maximus Taurin., LVII, 299. — Memoria circumcisionis Christi in Ecclesia sexto sæculo antiquior probatur, *ibid.*, 255. — Cur voluit circumcidi Christus. Alcuinus, CI, 1176. — In festo Circumcisionis Christus legalia suscepit, ut nos ab eis liberaret. Hildebertus Cenom., CLXXI, 399. — Christus cur circumcidi voluerit. S. Bernardus, CLXXXIII, 153. — Circumcisus propter quod natus et passus, *ibid.*, 136. — Ut caput circumcisionem pro membris suscepit, *ibid.*, 138. — Christi circumcisio veritatem humanitatis assumptæ probat, *ibid.*, 133. — Christi humilitas in circumcisione, *ibid*, 131. — Quid nos doceat,

ibid., 674. — In ea aliquid amandum, aliquid admirandum, aliquid imitandum, *ibid.*, 137.

XVII. — *De baptismo, tentatione, jejunio Christi.*

Christi baptisma. S. Cyprianus, III, 1124, 1168, 1176. — Dicunt hæretici eum compulsum fuisse a Maria ad baptismum, *ibid.*, 1202. — Quonam ætatis suæ anno fuerit baptizatus. Lactantius, VI, 977. — Christi humilitas in baptismo. S. Hilarius, IX, 795. — Qui lavacro propter se non eguit, sed propter nos, *ibid.*, 927. — Christus hominem et assumptione sanctificavit et lavacro, *ibid.* — Christus in Jordane baptizatus est, quando formam lavacri salutaris instituit. S. Ambrosius, XIV, 816. — Nullo magis opere quam mysterio sui baptismatis Deus probatur, *ibid.*, 1586. — Tria principaliter sunt in Christo quæ ad usum proficiunt salutis humanæ : sacramentum scilicet baptismi, desertum, jejunium, *id.*, XV, 1613. — Cur baptizatus, *id.*, XVI, 422. — Quam justum erat, ut Joannes eum baptizaret? S. Ambrosius, XVII, 680. — Christus venit ad lavacrum, ut nobis aquarum fluenta purificet, *ibid.*, 623. — Baptizatus est anno ætatis suæ tricesimo. S. Hieronymus, XXV, 414. — Baptisma ejus quinta die Januarii, non dies Natalis, *ibid.*, 18. — Christus quare voluit baptizari. S. Augustinus, XXXV, 1411, 1415, 1418; XXXVIII, 1322; XL, 255; XLIII, 77, 182, 290. — Cur baptizari voluit, qui sordes non habuit, *id.*, XXXVII, 1161. — Baptizatus est ut congrueret pœnitentibus, *id.*, XLV, 1376. — Ut humilitatis viam doceret, *id.*, XXXVIII, 1321. — Dum baptizari voluit, humilitatem suam altius commendavit, *id.*, XXXIII, 843. — Cur non solus baptizatus a Joanne, *id.*, XLIII, 238. — Christum annorum fere XXX baptizatum fuisse, auctoritate evangelica retinetur, *id.*, XXXIV, 55. — Baptismus cur ab eo susceptus fuerit. S. Leo Magnus, LIV, 701. — Venit Jesus anno tricesimo ætatis suæ ad Jordanem, ut baptizaretur a Joanne. S. Maximus Taurin., LVII, 290, 296, 654. — In Christi baptismate revelatio sanctæ Trinitatis facta est, *ibid.*, 298. — Christus regeneratione ac baptismo non indiguit. Alcuinus, C, 533, 158, 162. — Cur baptizari voluit, *ibid.*, 785; CI, 49, 238, 1179. — Ubi, quando et a quo baptizatus, *id.*, CI, 1179. — Christus cura Joannis baptizari voluit in aqua Jordanis. S. Paschasius Radbertus, CXX, 167. — Christus baptizatus. S. Anselmus Cant., CLVIII, 630, 751. — Non ut aqua mundaretur, sed ut aquas mundaret, *ibid.*, 751, 716. — Suo baptismo cœlum nobis aperuit, *ibid*, 631. — Et per ejus carnem mundatæ aquæ virtutem purgandi peccata assumerent, *ibid.*, 716. — In eum descendit Spiritus sanctus sub columbæ specie, *ibid*, 631. — Christi baptismus, Christiani nativitas. Hildebertus Cenom., CLXXI, 415. — Christus eodem die baptizatus quo a Magis adoratus. S. Bernardus, CLXXXIII, 145. — Christus baptizatus cum annos ferme triginta egisset in carne, *ibid.*, 150. — Christi baptizari volentis humilitas, *ibid.*, 146.

Christi tentatio in deserto. S. Hilarius, IX, 796. — Hominem suum diabolo obtulit ad tentandum, *ibid.*, 928. — Ut in homine vinceretur, *ibid.*, 929. — Usque in tentationem cibo hominis abstinens, Dei spiritu alebatur, *ibid.* — Jejunium, fames, et tentatio ejus cœlestis consilii effectibus plena sunt, *ibid.*, 927. — Christi jejunium quomodo ei in opprobrium factum sit, *ibid.*, 477. — Christus se a diabolo tentari patitur, ut in illo omnes vinceremus. S. Ambrosius, XV, 1613. — Diabolum et principem sæculi fefellit, *ibid.*, 1554. — Ita multis tentationibus se objecit, ut nulla tentationis nostræ certamina præteriret, *id.*, XIV, 942. — Solus ille nobis dux constitui poterat adversus illecebras sæculi, et versutias diaboli, *id.*, X, 1614. — Tria principaliter sunt in Christo quæ ad usum proficiunt salutis humanæ, sacramentum scilicet baptismi, desertum, jejunium, *id.*, XV, 1613. — Christus tentari debuit, compati mihi debuit; ut scirem quemadmodum tentatus vincerem, compassus evaderem, *id.*, XVI, 579. — Secundum carnem tentatur, secundum dignitatem ab angelis adoratur, *ibid.*, 596. — Christus cur se a diabolo tentari permisit. S. August., XXXVIII, 685. — Christus quando a Satana tentari voluit, nos transfiguravit in se, *id.*, XXXVII, 724. — Christi tentatio, nostra doctrina est, *ibid.*, 1149. — Tentatus est, ut suos doceret resistere tentatori, *id.*, XXXVIII, 685. — Christi tentatio tripartita est, propter tria viciorum genera, voluptatem carnis, superbiam et curiositatem, *id.*, XXXVII, 116. — Tentatio cur ab eo admissa. S. Leo Magnus, LIV, 264. — Ordo tentationis explicatus, *ibid.*, 278. — Quibus armis superata, *ibid.*, 265. — Cur lapides in panem noluit convertere, *ibid.*, 269. — Post jejunium quadraginta dierum, et quadraginta noctium Christus tentatur a diabolo in deserto. S. Maximus Taurin., LVII, 303. — Tripliciter tentatus, triplici triumpho tentatorem vicit, admonens unum Deum adorandum esse, et illi soli serviendum, *ibid.*, 323. — Cur diaboli tentationem sustinuerit Christus. Cassiodorus, LXX, 411. — Christus in tribus vitiis tentatus a diabolo. S. Paschasius Radbertus, CXX, 196, 197.

Jejunium, fames, et tentatio ejus cœlestis consilii effectibus plena sunt. S. Hilarius, IX, 928. — Christi jejunium quomodo ei in opprobrium factum sit, *ibid.*, 477. — Tria principaliter sunt in Christo quæ ad usum proficiunt salutis humanæ : sacramentum scilicet baptismi, desertum, jejunium. S. Ambrosius, XV, 1613. — Christus jejunavit, ut nobis exemplo esset ejus jejunium, *id.*, XVI, 1195. — Christus cur quadraginta diebus jejunavit. S. Augustinus, XXXVIII, 1211. — Esurivit post jejunium quadraginta dierum. S. Maximus Taurin., LVII, 323. — — Quando jejunaverit, et quo jejunio. Cassiodorus, LXX, 246. — Christi jejunium ejus victoria contra diabolum, ministerium angelorum. S. Anselmus Cant., CLVIII, 717. — Christus quomodo jejunavit. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 308.

XVIII. — *De doctrina, miraculis et virtutibus Christi.*

Perfectio doctrinæ evangelicæ commendatur. Tertullianus, II, 388, *seq.* — Promissiones veteris legis terrenæ, Christi vero cœlestes, *ibid.*, 389. — Novam patientiam docet Christus, *ibid.*, 395. — Alia novæ legis excellentia, *ibid.*, — Post Christum Jesum, nobis curiositate non opus est nec inquisitione post Evangelium, *ibid.*, 21. — Christus illuminator et deductor generis humani, *id.*, I, 395. — Per Christum Deum novimus, *ibid.*, 617 — Doctis et indoctis, ætati omni et sexui præcepta salutis edidit. S. Cyprianus, IV, 538. — Christus lux est et dies, *ibid.*, 645. — Christus docuit quid sit Deus, quantus et qualis. Arnobius, V, 764. — Jesus ut homines erudiret primum facere debuit quæ docuit. Lactantius, VI, 521. — Docuit quod Deus unus sit, eumque solum coli oportere, *ibid.*, 490. — De virtute et justitia homines formavit, *ibid.*, 496. — Doctrina Christi doctrinæ philosophorum comparata. Constantinus, VIII, 421, 428, 441. — Dominationem omnino prohibet Christus, *ibid.*, 441. — Humilitatem vero exaltat, *ibid.* Scientia Dei a Christo nobis tradita. S. Hilarius, IX, 799. — Christi proprium fuit cognitionem Dei offerre, *ibid.*, 1046, 1047, 806, 807; X, 90, 91. — Christus non quasi homo, sed potius ut Deus videtur docere. S. Ambrosius Mediol., XVI, 577. — Omnis veritas in Evangelio ejus continetur. S. Ambrosius, XV, 1466. — In Novo Testamento novarum virtutum præcepta cognovimus et novos hausimus mores. S. Ambrosius, XIV, 1059. — Mirum principium doctrinæ cœlestis quæ non a terrore incipit sed a beatitudine. S. Chromatius, XX, 325. — Sublimitas evangelicæ doctrinæ, *ibid.*, 324, *seq.* — Excellentia doctrinæ Christi. S. Hieronymus, XXIV, 565, 566. — Christus jubet ut dimittamus debita, *ibid.* Qui calicem aquæ frigidæ porrexerit, habebit præmia, *ibid.* — Doctrinæ efficacia quæ penetravit gentium civitates et corda durissima, XXVI, 416. — Quare Christus locutus est in parabolis, *ibid.*, 85, 89, 91. — Christus aliquid amplius præcepit, quam præceptum est in Veteri Testamento. S. Augustinus, XLII, 129, 130. — Christus nihil egit vi, sed omnia suadendo et monendo. S. Augustinus, XXXIV, 135 — Christus attulit veritatem ut doctor, mansuetudinem ut liberator, justitiam ut cognitor, *id.*, XXXV, 1648, 1649. — Christi doctrina non adversa reipublicæ, *id.*, XXXIII, 532, 533. — Legis Mosaicæ et novæ comparatio, *id.*, XLIV, 218. — Doctrina Christi præcipit humilitatem. S. Augustinus, XXXVIII, 876; XL, 413. — Morum corruptionem damnat, *id.*, XLI, 64, 74. — Doctrina evangelica salubris et vitalis. S. Prosper Aquit., L, 428, 501. — Doctrina Christi in charitate sita, *ibid.*, 341 — Doctrinam Christus quæ prius dura et rigida videbatur, unctione Spiritus sancti reddidit dulcem, *ibid.*, 327. — Evangelica volumina plenam omni pertectionis genere doctrinam continent. S. Salvianus, LIII, 58. — Evangelicæ doctrinæ et legis antiquæ differentia, *ibid.*, 193. — Doctrinæ Christi excellentia et quantum veteri legi præcellit. S. Paulinus Nolanus, XLI, 299. — Doctrina Christi cœlestis præsentem vitam bonis informat operibus, divinisque promissis plena. Boetius, LXIV, 1337. — Perfectio Christianæ doctrinæ in dilectione Dei et proximi. S. Gregorius Magnus, LXXV, 923. — De perfectione doctrinæ evangelicæ. Rabanus Maurus, CVII, 793, *seq.*; CXI, 715, 718, 723. — Lex evangelica multo perfectiora præcepta tradit quam lex Mosaica. S. Bruno Sign., CLXV, 110, 111. — Doctrina Christi fuit mirabilis. Rupertus

Tait., CLXVII, 1549, *seq.* — Pulchritudo ejus nihil est quam veritas sermonum, mansuetudo morum, et justitia judiciorum. S. Bernardus, CLXXXV, 204, 205.—Simplex doctrina Christiana omnia dialecticorum argumenta solvit, *id.*, CLXXXIV, 414. — Doctrina omni perfectione plena. Ordericus Vitalis, CLXXXVIII. 25 — Quid nobis Christi Evangelium aliud, nisi omnimodam perfectionem manifestat. Adamus Scotus, CXCVII, 510.

Christi miracula quot et quanta. Tertullianus, I, 400. — Iis se Deum probavit, *ibid.* Quanta impudentia dicebantur magicis facta virtutibus, *ibid.*, 400. — Christus ab hominibus, non a spiritibus immundis, volebat se Filium Dei agnosci, *id.*, II, 375. — De Jesu vita et miraculis. Lactantius, VI, 490. — Christi miracula unde. S Hilarius, X, 516. — An illius corpus per se habuerit virtutem ea patrandi. *ibid.*, 562. — Christus quasi lux tetigit cæcum natum et lumen infudit. S. Ambrosius, XVI, 1271. In Lazari resurrectione Dei virtus est, vita, lux resurrectio mortuorum, *ibid.*, 1337. — Mirabilia ejus non oblivione sepeliuntur, sed virtutibus innovantur, *id.*, XVII, 622, 623. — Christi miracula S. Hieronymus, XXV, 1090 — Cur Christus non potuit signa facere in patria sua, *ibid.*, 865. — Christi miracula. S. Augustinus, XLI, 608 — Alia sunt ei communia cum aliis : at proprium ipsi fuit nasci de virgine, a mortuis resurgere, in cœlum ascendere, *id.*, XXXIII, 522. — Christum magicis artibus fecisse quæ fecit calumniantur infideles, *id.*, XXXVIII, 256, 447. — Christi facta etiam aliquid significabant quasi verba, *ibid.*, 486. — Aliquid aliud quam quod præ se ferebant, *ibid.*, 592. — Quare Christus fecerit miracula. Cassiodorus, LXX, 195, — Melius prædicatione quam miraculis salutem operatus est, *ibid.*, 530. — Christi miracula Judæi cernentes et Deum credere nolentes quasi ebrii errarunt. S. Gregorius Magnus, LXXV, 968. — Christi mirabilia quanta, *ibid.*, 869. — Christi miracula duo nobis significant, *id.*, LXXVI, 1082. — Christus cur miraculum faciens taceri voluit nec potuerit, *id*, LXXVII, 192. — Quinque panibus hominum pascit quinque millia, *ibid.*, 309. — Christus se Deum incomparabilibus miraculis comprobavit, *id.*, LXXIX, 66, 67, 99. — Christi miracula. Rabanus Maurus, CXII, 1615.

De humilitate Christi. — Humilitas Christi in pedes discipulorum lavando. S. Cyprianus. IV, 253. — Humilitas ejus nostra nobilitas est. S. Eutychianus, V, 169. — Humilitas advenit in mundum ut humilibus et infimis opem ferret et omnibus spem salutis ostenderet. Lactantius, VI, 529.—Jesus semper se ostendit humilem, *ibid.*, 498. — Humiliavit se factus obediens usque ad mortem. S. Hilarius, X, 419. — Humilitatis præceptum præbuit et exemplum, *id.*, IX, 592. — Humilitatis præmium in Christo, *ibid.*, 594. — Christi humilitas, nostra nobilitas, *id.*, X, 67. — Se præbuit humilitatis auctorem cum discipulis ministraret. S. Ambrosius, XV, 1817. — Humiliavit se ut disceres quid sit humilitas, *id.*, XIV, 1126 — Dominus noster humilitatis magister. S. Hieronymus, XXII, 345. — Formam servi humiliter assumpsit, ut tunc demum aptior fieret humilitatis institutio. Paulus Orosius, XXXI, 1042. — Christi humilitas in incarnatione commendata. S. Augustinus, XXXVI, 302. — Humilitas Christi, *id.*, XXXV, 1590, 1681, 1787. — Christus vermis propter humilitatem carnis, fortassis etiam propter Virginis partum, *id.*, XXXIII, 385. — Cur tanta humilitate ad nos venerit Christus, *id.*, XLI, 221 ; XXXVI. 163, 302 ; XXXVII, 1239. — Christus exemplum magnum humilitatis nobis præbuit, *id.*, XXXV, 1631. — Christus monstravit humilitatis viam. Cassiodorus, LXX, 975. — Humilitate Christi superbia diaboli victa, *ibid.*, 891. — Humilitas Christi instrumentum redemptionis nostræ, *id.*, LXXVII, 741. — De humilitate Christi in lavando pedes discipulorum. Eligius Noviod., LXXXVII, 607, *seq.* — Humilitas ejus imitanda, 629. — Humilitas ejus valde commendabilis. Beda Vener., XCIV, 130, 131. — Gradus humilitatis in Christo describuntur. S. Paulinus Aquil., XCIX, 211, 212. — De humilitate Christi testimonia. Jonas Aurel., CVI, 235. Propter humilitatem Deus dedit ei nomen quod est super omne nomen. Lanfrancus Cant., CL, 115. — Humilis per omnia voluit Christus videri. Rupertus Tuit., CLXVII, 1320. — Christi exemplum est nostræ superbiæ medicamentum. Hildebertus Cenom., CLXXI, 799. Ejus gloriatio in humilitate sola. S. Bernardus, CLXXXII, 821. — Hæc humilitas confundit nostram vanitatem. *ibid.*, 146, 147. — Humilitatem Christus specialiter amavit et habuit Richardus. S. Victoris, CXCVI, 449. — Christi vita tota in humilitate fundata est. S. Petrus Cantor, CCV, 62, 63.

Patientia. — Christi patientia quanta. Tertullianus, II, 348. — Voluit saginari voluptate patientiæ, *ibid.*, I, 1254. — Patientia Domini in Malcho vulnerata est, *ibid.* Patientiam Christus non tantum verbis docuit, sed implevit et factis. S. Cyprianus, IV, 625, 626. — Christus monstravit patientiæ disciplinam. Cassiodorus, LXX, 975. — Christi patientia in passione pro persecutoribus orantis. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 816, 847. — Patientiam in injuriis acceptis suo exemplo nos docuit, *ibid.*, 1151. — Mirum in Christo patientiæ exemplum, *ibid.*, 1152 ; LXXVII, 69 ; LXXIX, 576, 577. — Christus vicit diabolum non potentia, sed justitia et patientia. Wildebertus Cenom.. CLXXI, 600.— Patientia Christi. S. Bernardus, CLXXXIII, 264, *seq.*—Richardus a S. Victore, CXCVII 380.

Misericordia. — Christi amor erga homines. Tertullianus, II, 772, *seq.* — Misericordiam Christus non tantum verbis docuit, sed implevit et factis. S. Cyprianus, IV, 625, 626. — Quanta in nos fuerit clementia et misericordia, in mysterio Incarnationis. Constantinus Magnus, VIII, 432, 433, 434. — Ubi gratia largienda est, Christus adest. S. Ambrosius, XIV, 440. — Christi misericordia. S. Hieronymus, XXIV, 65. — Christus tantæ clementiæ fuit ut pro trangressoribus imo pro persecutoribus suis rogaret in cruce, *id.*, XXV, 429. — Christi clementia qui non solum pro apostolis ante passionem oravit, sed pro crucifigentibus in cruce. S. Prosper Aquit., LI, 312, 313. — Christus quantum mundum dilexerit. S. Paulinus Nolanus, LXI, 677, 678. Pietas et compassio erga homines. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 179. — Christi benignitas erga suam sponsam Ecclesiam, quanta, *id*, LXXIX, 597, 598. — Christi erga peccatores et incredulos benignitas nobis veniæ obtinendæ spem facit, *ibid.*, 611. — Bonitas Christi in Incarnatione accepta. S. Bonifacius, LXXIX, 862, 863. — Nulla scientia comprehendere sufficit quanta sit charitas Christi. S. Bruno Carth., CLIII, 533. — Quantam erga nos dilationem, misericordiam et pietatem Christus habuerit. S. Bruno Sign., CLXIV, 345. — Summa Christi charitas qua reddidit bona pro malis. S. Hildebertus Cenom., CLXXI, 688.—Quantus fuerit in homines Christi amor, *ibid.*, 539.— Summa Christi misericordia. Godefridus, CLXXIV, 1125. — Christi benignitas et misericordia quanta. S. Bernardus, CLXXXIII, 142, 143, 144.

Paupertas. — Inops voluit Christus nasci ex Virgine, nostræ salutis causa. S. Hilarius Pictav., IX, 823. — Ut nos ditesceremus pauperem se præstitit, *ibid.*, 492. — Christi paupertas et dolor. S. Ambrosius, XIV, 954. — Dives in paupertate, *ibid*, 1060, 1070. — Christi inopia distat, sanat fimbria, fames satiat, mors vivificat, sepultura resuscitat, *ibid.*, 686. — Dominus fuit tantæ paupertatis ut unde tributa per se et apostolo redderet non habuerit. S. Hieronymus, XXVI, 128. — Christi paupertas summa. S. Augustinus, XXXVI, 844. — Christus pauper nasci voluit., *id.*, XXXIV, 696. — Christus cur egenus factus, *id.*, XXXVIII, 243, 916, 1120; XXXIX, 1591. — Christus egere voluit propter te, ut haberes ubi seminares terrena quæ dedit et meteres vitam æternam. *id.*, XXXVIII, 91. — Christus non dedignatus est pauper fieri. S. Prosper Aquit., LI, 315. — Pauper mundum Christus ingreditur. S. Petrus Chrys., LII, 397. — Christi paupertas ac nuditas in nativitate, in vita, in morte, post mortem in sepulcro. S. Anselmus Cant., CLVIII, 553, 554. — Dedit nobis exemplum, propter justitiam sustinendi incomparabilem contemptum et paupertatem, *ibid.*, 551. — Pauper ita fuit ut veniens in mundum non in sua, sed aliena domo nasceretur, *ibid.* — Christi paupertas. S. Bernardus, CLXXXIII, 289 ; CLXXXIV, 951.—Christi paupertas maxime in cruce apparuit. Petrus Cantor., CCV, 77.

Obedientia. — Semper se Patri subdidit et Filii honore et hominis conditione. S. Hilarius, X, 284. — Christi Dei subjectio pietatis est, *id.*, 518. — Christus Deus Patri et obsequio subjectus est et nomine, *ibid.*, 518. — Voluntati Patris in omnibus obedivit, *id.*, 540.—Christus pietate non pro infirmitate Joseph et Mariæ parentibus subditus. S. Ambrosius, XIV, 973 ; XV, 1575—Subjectio ejus non in specie quidem infirmitatis est, sed in operatione virtutis, *ibid.*, 1169. — Subjectus erat parentibus suis. S. Hieronymus, XXII, 954. — Christi mira obedientia. S. Bernardus, CLXXXIII, 866. — Christus obedientiæ forum, *id.*, CLXXXIV, 857. — Ejus obedientia habuit humilitatem in corde, patientiam in ore, perseverantiam in opere, *ibid.*, 949, 950. — De obedientia Christi. Balduinus Cant., CCIV, 431. — Ordinem obedientiæ et perseverantiæ et gloriæ, Christus ipse docuit, *ibid.*, 451. — Descendit de cœlo ex obedientia, *ibid.*

Mansuetudo. — Quod severum in aliis in Christo dulce est, in Christo suave est, quia ipse suavis est. S. Ambrosius, XV, 1266. — Christus mansuetudinem cum justitiæ districtione conjunxit. S. Gregorius Magnus, LXXV, 534. — Mansuetudine potius quam terrore nos Christus correxit, *ibid.*, 891—Injuriam acceptam non reddidit, sed

mansuete ferendo respondit, LXXVI, 1151. — Christus mansuetudine, non austeritate nos rexit. *ibid.*, 894. — Christi mansuetudo, S. Bernardus, CLXXXIII, 880. 881. — Christi suavitas attrahit omnes, *ibid.*, 454.

Christi præclaræ virtutes. S. Isidorus Mercat., CXXX, 49, 50, 51. — Christus habet in se omnes virtutes, S. Guibertus, CLVI, 503. — Christus pius, humilis, dulcis, benignus, *id.*, CLVII, 246. — Christus quibus virtutibus nos redemit. S. Bernardus, CLXXXIII, 391.

XIX. — *De Christi passione.*

Christi passionem et ipse et prophetæ prænuntiarunt. Tertullianus, I, 401. — Christi passio describitur, *ibid.*, 1252, *seq.* — Nisi ignoratus nihil pati posset, *id.*, II, 327. — Quo anno passus, *ibid.*, 612, *seq.* — Christum pati oportuit non ut sentiret mortem sed ut vinceret, *id.*, IV, 580. — Christus passus est ut nos Dei filios faceret, *ibid.*, 354. — Christi passio, *ibid.*, 715, 802. — Ethnici Christi passionem Christianis objiciebant. Lactantius, IV, 496. — Quæcunque gessit aut passus est, figuram et significationem magnam habent, *ibid.*, 525. — Quo anno ætatis suæ passus sit, *ibid.*, 967. — Quo die passus putaretur tempore. Lact., *ibid.*, 386, 437; VII, 194, 393, 608, *seq.* S. Hilarius, IX, 472, 473, *seq.* — Christi passio voluntaria est, non coacta, *id.*, X, 381. — Christus passione sua infirmitates nostras absorbuit, *id.*, IX, 936. — Passus est quæ homines pati possunt, *id.*, X, 394. — Flevit et doluit, *ibid.*, 388. — Flet interdum et ingemiscit et tristis est, *id.*, IX, 477 — Lacrymæ ejus pro nobis erant, *ibid.*, 360. — De sudore sanguinis et adventu Angeli nihil exstat in pluribus libris. S. Hilarius, X, 375. — Christus ideo passus est quia bene facere eum delectavit non quia incrementum gloriæ ex sua passione quærebat. S. Ambrosius, XIV, 849. — Christi passio adjutorio non eguit, *id.*, XVI, 319. — Plenitudo fidei in sacramento est Passionis, *ibid.*, 806. — Manus Domini affixæ cruci, *ibid.*, 296. — Clementer pro suis orat persecutoribus, *ibid.*, 1570. — Acetum accepit ut absolveret omnes tentationes, *ibid.*, 1226 — Lancea vulneratus est ut nos sacri vulneris cruore sanaret, *ibid.*, 201. Mysterium aquæ et sanguinis ex latere Christi defluentium. Rufinus, XXI 361. — Quo anno Christus reus ad Pilatum actus sit. Dexter, XXXI, 69. — Qua die crucifixus, *ibid.*, 71. — Christus, propinquante hora passionis, potestate turbatus est. S. Augustinus, XXXV, 1797, 1799. — Turbatus est quia voluit, *ibid.*, 1755. — Turbatus est ne nos desperemus, *id.*, XXXVIII, 1399. — In Christo turbatur nostra infirmitas, *id.*, XXXV, 1799. — Humana voluntas in Christo mortem refugiens, *id.*, XXXIX, 1515. — Christus sanguinem sudans de toto corpore quid significet, *id.*, XXXVII, 1817. — Christi traditio et a Juda et a Deo, *id.*, XXXVIII, 1583. — Quod Judas vendidit, Judæus emit, Christianus acquisivit, *ibid.*, 1474. — Auctor calicis passionis suæ ipse est qui bibit, *id.*, XXXV, 1932. — Cur Christus percutienti maxillam alteram non præbuit, *ibid.*, 1934, 1935. — Christi passio, *id.*, XLI, 585, 588, 591. — Quidquid passus est homo non potest dici non passus Deus, *id.*, XXXVII, 1711. — Christi manus extensæ in cruce quid significent, *id.*, XXXVI. 735. — Christus cur in passione tacebat, *ibid.*, 173, 407; XXXVII, 1339. — Christus noluit descendere de cruce quia patientiam docebat, *id.*, XXXV, 1397, 1675; XXXVI, 462, 767, 882. — Christus non merito iniquitatis sed officio misericordiæ suæ passus est, *id.*, XLII, 543. — Christi passio non ex indigentia, sed ex misericordia, *ibid.*, 542, 547. — Hymnus de passione Domini. Claudianus, LIII, 786. — Cur in solemnitate paschali pati Christus elegerit. S. Leo Magnus, LIV, 331. — De passione Domini, *id.*, LVI, 1133; LVII, 339, *seq.* — De sacramento Dominicæ passionis. S. Fulgentius Rusp., LXV, 257, *seq.* — De passione Domini. Theodulfus, CV, 375. — Rabanus Maurus, CVII, 1097, *seq.* Haymo Halberst, CXVIII, 358, 392. — Christus cur feria sexta passus. S. Damianus, CXLIV, 772. S. Anselmus Cant., CLVIII, 675, 761; CLIX, 271. — Quare Deus passus sit. Ivo Carnot., CLXII, 562 — Christi passio describitur, in qua verum hominem se ostendit. Ivo Carnot, CLXIV, 746. — Liber de passione Christi et doloribus ejus matris. S. Bernardus, CLXXXII, 1134. — Sermones de passione Domini; CLXXXIII, 263, *seq*; CLXXXIV, 741, *seq.* 953. — Passio Christi. Ordericus, CLXXXVIII, 51, *seq*; Ernaldus, CLXXXIX, 1636. S. Martinus Legion., CCVIII. 761. Absalon abbas. CCXI, 137, 148.

XX. — *De Christi morte.*

Christus sponte sua mortuus. Tertullianus, I, 401. — Non ex divina, sed ex humana substantia illum mortuum dicimus, *id.*, II, 194. — In Christi morte extraordinaria solis defectio prædicta, et descripta in arcanis seu archivis, *id.*, I, 401. — Quo anno passus, *id.*, II, 612 *et seq.* — Christi passio Tiberio Cæsari, a Pilato relata, *ibid.*, 403. — Christus spiritum sponte dimisit. S. Cyprianus, IV, 580. — Qua hora exspiraverit. Lactantius, VI, 910. — Christi morientis clamor divinitatis recedentis contestans dissidium, IX, 1072. — Morti se subjecit et cur, *ibid.* 345. — Verbum a carne in morte non recessit, *id.*, X, 286, 391, 392. — Christi mortis effectus, *ibid.*, 288. — Pro omnibus mortuus, *id.*, IX, 384. — Christi mortis prophetia, *ibid.*, 473. — Christus mortem gustat ut mortem devincat. S. Zeno, XI, 158. — Solus Christus tali dignus electus est morte qua tolleret peccatum mundi. S. Ambrosius, XIV, 860. — Christum moriturum nec sancti crediderunt, *id*, XV, 1662, 1663. — Christus potuit non mori, sed noluit, *ibid.*, 1611. — Crucis locus ubi fuerit, *ibid.*, 1832. — Crucifixus est pro fide nostra, crucifixus est pro cupiditatibus nostris, *ibid.*, 1662. — Christi mors solvit ænigmata prophetarum, *ibid.*, 1115. — Mors Christi vita est omnium, morte ejus signamur... mors ejus victoria est, *id.*, XVI, 607, 1327. — Mortem suam pro morte omnium obtulit, *ibid.*, 1115. — Christus Filius Dei in se ipso vita quomodo mortuus sit. S. Augustinus, XXXVIII, 710, 1061. — Christus mortuus est cum caro mortua est, *id.*, XXXV, 1817. — Mors illi dignatione non conditione, *id.*, XXXVIII, 1110. — Christi mors mortem occidit, *id.*, XXXV, 1490; XXXVIII, 1114. — Christus mortuus est quando voluit, *id.*, XXXV, 1638, 1673, 1674 *et seq.*, et quia voluit, *id.*, XXXIV, 301; XXXV, 1674, 1736; XXXVIII, 54. — Christus passus est et mortuus potestate et voluntate, non necessitate, *id.*, XXXVII, 1104; XXXVIII, 1083; XLIV, 256. — Mors voluntate obedientiæ a Christo suscepta, *ibid.*, 180, 182. — Christus non debuit mori nisi quando opportunum fuit, *id.*, XXXV, 1457. — Tempus mortis Christi, *id.* XLI, 619. — Conciliantur evangelistæ super hora qua Christus crucifixus est, *id.*, XXXVI, 763. — Christi morte quasi tropæo suo diabolus victus est, *id.*, XXXVIII, 1209. — Christus cur mortem suscepit, *id.*, XLV, 1181. — Morte Christi seminatum est nomen ejus, *id.*, XXXVI, 453. — De morte Christi cur non erubescendum, *id.*, XXXVIII, 1278, 1279. — Christus horam nativitatis et mortis elegit. S. Prosper Aquitanus, LI, 490. — Pro omnibus impiis mortuus est Christus, *ibid.*, 702. — Christus voluntate passus et mortuus, *ibid.*, 294. — De vestimentorum Christi divisione post ejus crucifixionem et de veste desuper contexta quæ indivisa fuit, *id*, LVII, 331, 332. — Christi mors unica duabus mortibus nostris saluti fuit. Eugyppius, LXII 590. — Christi mortem qui magis perpetrarunt, *ibid.*, 829. — Per Christi mortem reconciliati sumus. S. Fulgentius Rusp., LXV, 424. — Christus quomodo sine Deo gustavit mortem, *ibid.*, 284. — Christus ex infirmitate humanitatis suæ mortuus, ex virtute deitatis suæ vivit, *ibid.*, 290. — Christus solus mori desideravit. Cassiodorus, LXX, 148. — Cur Christus crucis mortem potius elegerit, *id.*, 160. — Exitus mortis Christi illi singularis fuit, *id.*, 470, 471. — Cur inscriptio tituli in passione non fuit delata, *ibid.*, 394. — Mors Domini describitur, *ibid*, 402. — Mors Salvatoris sessio vocatur, *ibid.*, 984, 985. — Morte Christi cognoscimus quid sequatur post mortem. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 490, 491. — Christus moriens inferni vires comminuit, *id.*, LXXIX, 23. — Christo injunctum a Patre moriendi præceptum, *ibid.*, 29. — In cruce moriens Ecclesiam suscitavit, *ibid.*, 541. — De simpla morte Christi et dupla nostra. Taio Cæsar., LXXX, 783. — Quando occurrerit mors Christi. S. Leo Magnus, LIV, 1086. — Cur mortuus in Paschate, *ibid.*, 332. — Christus et Judæi eamdem mortem diverso fine quærebant, *ibid.*, 380, 381. — Quare mortem crucis elegerit Christus. S. Hildef., XCVI, 131; Alcuinus, CI, 1207. — Christus plures mortuus quam vivens salvavit *id.*, CVIII, 1197. — Christus quomodo ad tempus mortuus est. Lanfrancus, CL, 119. — Ad quid mortuus, *ibid.*, 259. — Mortuus est ut testamentum conderet, *ibid.*, 396. — Extra civitatem, sub nudo cœlo nudus crucifigitur. S. Anselmus Cant., CLVIII, 554. — Christus mortem suscepit non in natura Deitatis, sed in natura humanitatis, *ibid.*, 920. — Deus Pater non Christum invitum occidi permisit, aut ad mortem coegit. *ibid.*, 369. — Filius cum Patre et sancto Spiritu disposuerat se non aliter quam per mortem omnipotentiam suam mundo ostensurum, *ibid.*, 372. — Quo sensu Pater dicitur voluisse mortem Filii, *ibid.*, 373. — Christus poterat mortem vitare si vellet, *ibid*, 375. — Christus sponte sua mortem sustinuit, *ibid.*, 370. — Necesse fuit necessitate sequenti non præcedenti Deum hominem fieri, pati, mori, etc., *ibid.*, 423. — Christus sua voluntate non potuit non mori, et sua voluntate mortuus est, nulla necessitate, sed sua potestate, *ibid.*, 420. — Christus ex Judæis natus, a Judæis crucifixus,

ibid., 738. — Qua hora crucifixus Christus. Hildebertus Cenom., CLXXI, 511. — Una sua morte duplici nostræ medelam attulit. S. Bernardus, CLXXXII, 933. — Christi mortis magis quam vitæ recordatio ad pietatem nos movet, *ibid.*, 932.

XXI. — *De Christi sepultura.*

Christi corpus sepulcro conditum. Tertullianus, I, 401. — In quo nihil repertum nisi exuviæ, *ibid.*, 402. — Sepultura Christi quomodo e medio ejus sublata, *id.*, II, 629. — De ejus morte, sepultura et resurrectione. Lactantius, VI, 510.—Quale sepulcrum illius fuerit, VI, 512. Quot dies in sepulcro remanserit, VI, 535.—Christi corpus morti debitum, sed corruptioni non obnoxium. S. Hilarius, IX, 820. — Christi sepultura, *ibid.*, 935. — Quomodo Christus tribus diebus et tribus noctibus fuerit in corde terræ, *id.*, XIV, 802, 803, 1122, 1123.—Sepulturæ Christi et Moysis comparatio, *ibid.*, 520. — Christi sepulcrum miraculo non caret, novo opere quodam ipse defunctus defunctorum sepulcra reserabat, *id.*, XVI, 828. — Victor mortis suum tumulum non habebat, et cur, *ibid.*, 269, 270. — Quare in Christi sepultura sit recordatio Novi Testamenti. S. Augustinus, XL, 187. —Deus requiescens ab operibus suis die septimo prænuntiare voluit diem quo erat Christus in sepultura quieturus *id.*, XXXIV, 305.—Quomodo Christus tribus diebus et tribus noctibus fuerit in corde terræ, *ibid.*, 87.—Eodem tempore Christi corpus in tumulo fuit, anima in inferno, etc., *id.*, XXXIX, 2178. — Christi sepulcrum vulva, *ibid.*, 2204, — Cur alieno in tumulo positus, *ibid.*, 2205. —In sepulcro carnem suam commoriendo non deseruit, *id.*, XLII, 1169. — Christus in sepulcro, in inferno, in cœlo, *id.*, 2083. — Christus quomodo tres dies et tres noctes in sepulcro fuerit. Eugyppius, LXII, 764, 765. — Humanitas Filii Dei nec tota in sepulcro nec tota in inferno, sed divinitas ubique tota. S. Fulgentius, LXV, 299. — Christi corpus corruptionem non sensit non propter incorruptibilitatem, sed propter resurrectionis celeritatem, *ibid.*, 495. — Christus secundum carnem in sepulcro jacuit, secundum animam in infernum descendit, secundum divinitatem permansit, *ibid.*, 525, 526. — Christi sepultura in dubium vocata in Hispania. S. Leo Magnus, LIV, 690. — Christi sepulturæ tempus abbreviatum propter discipulos, *ibid.*, 387. — De sepultura Christi. S. Hildef., XCVI. 132. — Christus quomodo tribus diebus et tribus noctibus in corde terræ fuisse dicitur. Alcuinus, CI, 1211. — Secundum solam carnem in sepulcro jacuit, secundum solam animam in infernum descendit, *ibid.*, 47, 48. — Christus quadraginta horis fuit in sepulcro, *id.*, CIX, 1152. — Quomodo Christi corpus tribus diebus et tribus noctibus fuerit in sepulcro. S. Bruno Signi., CLXV, 182.

XXII. — *De Christi descensione ad inferos.*

Christus moriendo descendit ad animas prophetarum et patriarcharum. Tertullianus, II, 657. — Christus non erat remansurus apud inferos. S, Cyprianus, IV, 716. — Christus infernas sedes adiit. S. Hilarius, IX, 346, 473, 289, 572. — Ut homo in infernum descendit, *ibid.*, 805. — Inferos penetrat ut mortuos inde vivos reducat. S. Zeno, XI, 403 — Christus in infernum descendit ut illi qui in infernis erant a perpetuis vinculis solverentur. S. Ambrosius, XIV, 1129. — Christus penetravit inferna, sed corruptionem incorruptus evasit, XVI, 300. — Etsi secundum hominem mortuus, in ipsis tamen erat liber infernis, *ibid.*, 1344. — Christus quomodo mortuis prædicatus, *id.*, XVII, 143. — Descendit ad inferna in symbolo Romanæ Ecclesiæ non habetur. Rufinus, XXI, 356. — Descensus Christi ad inferos probatur, *ibid.*, 363, 364. — Christus descendit ad inferos. S. Hieronymus, XXV, 936, 940, 1124 — Quare descenderit, *id.*, XXVI, 498; S. Augustinus, XXXIII, 710, 711, 715. — Quare, *id.*, XLI, 541. — Christus in inferno fuit secundum animam, *id.*, XXXIII, 833.—Christus an descenderit ad locum pœnarum, *ibid.*, 834. —Christus descendit usque ad ea loca ubi peccatores cruciantur, *id.*, XXXIV, 481.—Apud inferos subvenit quibusdam, *id.*, XXXVIII, 436.—Quosdam a tormentis solvit, *ibid.*, 834; XXXIX, 481.—Christo ad inferos descendente, credidisse incredulos et exinde omnes liberatos quædam hæresis existimat, *id.*, XLII, 45. — Quidam putant eos ab inferis solutos esse a Christo qui non audierant Evangelium, *id.*, XXXIII, 714.—Quosnam ab inferis liberavit temerarium est definire, *id.*, XXXV, 1697.—Christus inferna penetrans et inde mortis victor ascendens, magnum mortuis miraculum fecit, *id.*, XXXVII, 1115. — Christus ad inferos descendit, *id.*, XXXIX, 2204; XLII, 1172; XXXIX, 2059, 2189 —Diabolum obligavit ubique detentos liberavit, *ibid.*, 2195; XL, 391, 1193, 1194. —Horis triginta et sex in inferno fuit, *ibid.*, 742. — Inferni æterna nox illorum quos ipsa jam retinebat in Christo descendente experta est liberatorem. S. Maximus Taurin., LVII, 597. — Exstitit inter mortuos liber quia omnes inter mortales solus causam moriendi non habuit, *ibid.*, 616. — De Christi descensione ad inferos et quid ibi fecerit. Gennadius Mass., LVIII, 1047, 1048. — Utrum omnes damnatos quos in infernis Christus invenit an quosdam quos illo beneficio dignos judicavit salvos fecerit adhuc requiro, ait. S. Augustinus, LVIII, 1047.—Christus ad infernum usque pervenit. Eugyppius, LXVII, 710. — Christus ad inferos vere descendit, an ad omnia inferorum loca, etiam ubi damnati torquentur. Prudentius, LIX, 810.—Divinitas nec carnem Christi in sepulcro nec animam in inferno deseruit. S. Fulgentius, LXV, 287. — Anima Christi in inferno non sensit. *ibid.*, 295. — Descensus Christi non est localis, *ibid.*, 246. — Christus ab inferno liberavit animam suam. Cassiodorus, LXIX, 346. — Anima Christi ab inferis abstracta, *id.*, LXX, 203. — Quo sensu Christus dicitur in corruptionem descendisse, *ibid.*, 115. — Ad inferos descendens quos inde liberarit Christus. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 869, 870. — Quidam putaverunt cum Augustino Christum ad inferos descendentem etiam damnatos a pœnis æternis liberasse, *ibid.* — Quod neque deitate, neque carne, sed in anima Christus descenderit ad infernum. S. Hildefonsus, XCVI, 132. — Ex inferis Christus turmas animarum eduxit. Rabanus Maurus, CVIII, 1212, 1213; CXII, 167. — Ad infernos descendens quos liberarit Christus. Hincmarus Rhem., CXXV, 282. — Græci et Latini credunt Dominum ad infernum descendisse. S. Anselmus Cant., CLVIII, 317.—In symbolo Nicæno non dicitur Dominus ad infernum descendisse, *ibid.*

XXIII. — *De Christi resurrectione.*

Christus tertia die post mortem resurrexit. Tertullianus, I, 401 *seqq.* — Postea suis discipulis apparuit, *ibid.*, 402, 492. — Christi corporis veritate post resurrectionem suam nihil clarius, *id.*, II, 466.— De Christi profectione post resurrectionem in Galilæam. Lactantius, VI, 514. — Christus resurgens apparuit Mariæ Magd. Marius Victorinus, VIII, 1110. — Christus sua virtute resurrexit. S. Hilarius, IX, 844, 361. — In eodem corpore conspectus est post resurrectionem, *ibid.*, 806. — Christi corpus penetravit solida, *id.*, X, 362, 89. — Christi resurrectio spem vincendæ mortis attulit, et hominem ad præmia immortalitatis admisit. S. Zeno, XI, 344. — Christus natus auctoritate propria, mortuus propria voluntate, dormiens potestate propria, ipse resurrectionis suæ auctor est. S. Ambrosius, XIV, 680. — Primum et maximum fidei fundamentum in resurrectionem Christi credere. S. Ambrosius, XIV, 670, 1134; XV, 1846. — Christus est Dominus quia redemit servulos; Deus, quia ipse se suscitavit, *id.*, 1096. — Christus non alterius auxilio atque ope erectus est, sed ipse se resuscitavit, XIV, 1096. — Christus non alterius auxilio atque ope erectus est, sed ipse se resuscitavit, *id.*, XVI, 1274. — Cur primogenitus ex mortuis, *ibid.*, 1080. — Christus ex resurrectione cognoscitur omnium Dominus, *id.*, XVII, 50. —Omnia quæ docuit Salvator tunc firmavit eum resurrexit a mortuis, *ibid.*, 379.—Post resurrectionem apparuit soli Petro, *ibid.*, 261. — Christus animam suam in resurrectione suscepit. S. Hieronymus XXII, 797.— Post resurrectionem omnia membra sua habebat, *ibid.*, 901.— Christi resurrectio, XL, 187; XLI, 584, 587, 592 —Christi resurrectionem imaginariam fuisse dicunt Manichæi, *id.*, XLII, 488, 459. — Christi resurrectionem non in longum differri oportebat, *id.*, XXXIII, 548. — Nec ejus carnem resurrectioni ultimæ servari, *ibid.*, 554. — Christus suscitavit se et suscitavit eum Pater, *ibid.*, 1399; XXXVI, 452, 666; XXXVII, 1442. — Christus potestate mortuus est et potestate resurrexit, XXXVIII, 1399. — Christus in cruce patientiam, in resurrectione ostendit potentiam, *id.*, XL, 665. — Corpus Christi tale resurrexisse quale positum est in monumento, *ibid.*, 394. — Nemo ante Christum resurrexit in æternum, XXXVII, 1642, 1701. — Christus totus jam Deus post resurrectionem quomodo intelligatur, *id.*, XXXII, 622. — Christum et per clausa ostia post resurrectionem intrasse et per incorrupta matris membra nascendo exiisse fides credit, *id.* XXXVIII, 1010. — Christum e sepulcro a discipulis sublatum hodieque apud Judæos fama est, *ibid.*, 261. — Quare linteamina ejus et sudarium in monumento inventa sunt, *id.*, XL, 60. — Christi resurrectio cur primo per feminas nuntiata viris, *id.*, XXXVIII, 266, 1108. —Christus apparet Magdalenæ, *ibid.*, 1148, 1154. — Claritas in Christi corpore cum resurrexit ab oculis discipulorum abscondita fuisse potius quam defuisse credenda est, *id.*, XLI, 781. —Cur corporis sui servavit cicatrices, *id.*, XXXVIII, 539, 645,

658, 1140; XL, 647.— Post resurrectionem cicatrices non vulnera demonstravit dubitantibus, *id.*, 372. — Cicatrices illæ non erant fictæ, *ibid.*, — Christus quare passus est in conspectu omnium, non vero resurrexit in conspectu omnium, *id.*, XXXIII, 548. — Quomodo post resurrectionem suam agnitus et non agnitus, *ibid.*, 643.— Christus recte dici potest finxisse, *id.*, XXXVIII, 556. —Post resurrectionem conversatur cum discipulis suis, ut in fide confirmentur, *ibid.*, 1212. — Cur dies agit quadraginta cum discipulis post resurrectionem, *ibid.*, 1211, 1216. — Post resurrectionem cibum ac potum sumpsit, *id.*, XLI, 395 — Manducavit potestate et charitate, non necessitate, *id.*, XXXVIII, 659. 1360. — Esuriendi et sitiendi egestatem non habebat, *id.*, XXXV, 1806. — Christi resurrectio indicavit nihil perire naturæ hominis, *id.*, XXXIV, 135.—Christi nativitas et resurrectio propria et singularia miracula ejus, *id.*, XLI, 314. — Christi resurrectio, clarificatio Patris et Filii, *id.*, XXXV, 1903. —Christi crux, sepultura, resurrectio vitæ christianæ figura, *id.*, XL, 257. —Christi resurrectio spes nostræ resurrectionis, *id.*, XXXVII, 1700.—Christus passione sua ostendit quid sustinere pro veritate, resurrectione quid sperare in æternitate oporteret, *id.*, XLI, 612.— Fidem, spem et charitatem mittere debemus in resurrectionem Christi, *id.*, XXXIV, 734.— Christi resurrectionis fides christianos discernit, *id.*, XXXVIII, 1075, 1133.— Hoc est vere Christum velle interficere nomen resurrectionis ejus exstinguere, *id.*, XXXVI, 694.— Resurgens cur non ut sol fulserit, *id.*, XL, 738.— Eam carnem semper habet qua de Virgine natus est, *ibid.*, 773.— Januis clausis ad discipulos intravit, *id.*, XXXV, 2322. — Christi resurrectione omnes resurgunt, *id.*, XLVIII, 141. — Resurrectio peracta vespere Sabbati illucescente Dominico luna, *id.*, XVII, *ibid.*, S. Leo Magnus, LIV, 1086. — Multis argumentis probata, *ibid.*, 387.— Quæ commutatio in carne Christi per resurrectionem, *ibid.*, 388.— In resurrectione Christi forma immutationis carnis nostræ præcessit, *ibid.* — Hæsitatio discipulorum de resurrectione Domini cur permissa, *ibid* , 394.—Christo commorimur et conresuscitamus, quando Deo credimus et diabolo renuntiamus, *ibid.*, 330. — Cur clavorum et lanceæ servavit vestigia, *ibid.*, 396.— Tanto certior et admirabilior ejus resurrectio fuit, quanto solertior Judæorum perfidia in custodiendo sepulcro. S. Maximus Taurin., LVII, 591.—Christi resurrectio inter fidei articulos tenenda, *ibid*, 777. — Apparuit Mariæ Magdalenæ, eamque, quod de ejus resurrectione dubitaret, objurgavit. *ibid.*, 359. — Januis clausis ingressus est ad apostolos, seque ipsis redivivum ostendit, *ibid.*, 597, 620. — Thomam ad contrectanda vulnera sua invitavit, *ibid.* —Signa clavorum post resurrectionem retinere voluit, ut in nobis memoria passionis ejus non deleretur, *ibid.*, 622. — Christi corpus corruptionem non sensit, non propter incorruptibilitatem, sed propter resurrectionis celeritatem. S. Fulgentius Rusp., LXV, 496. — Non sensit caro Christi corruptionem in sepulcro, nec anima ejus pœnam in inferno, *id.*, LVII, 294. — Corpus Christi quale fuerit ante resurrectionem et quale nunc sit, ex Augustino, *id.*, LXV, 496.— Opus gratiæ Christus conceptus in utero cœpit, suscitatus de tumulo implevit, *ibid.*, 729. — Christus quia homo mortuus est, quia Deus seipsum resuscitavit, *ibid.*, 464. — Christus post resurrectionem veræ carnis soliditatem cicatricibus veris et comestione piscis et mellis ostendit, *ibid.* 464.—Christus Deus a resurrectione probatur. Cassiodorus, LXX, 779.—Cur super occasum ascenderit a mortuis resurgendo, *ibid.*, 463. — Resurrectio Domini dormitioni comparatur, *ibid.*, 298.— Per resurrectionem virtus divina declarata, et spes credentium firmata, *id.*, LXV, 617. — Christianorum est spes, *id.*, LXX, 204.—Christus suam resurrectionem discipulis successive manifestavit. S. Gregorius Magnus, LXXV, 573. —Christus Judæorum linguas, et gladium gentilium resurgendo superavit, *ibid.*, 749.— Et suorum spem solidavit, *ibid.* — Job aperte prænuntiat Christi resurrectionem, *ibid.*, 1074. — Vitam, quam non novimus, Christus resurgendo monstravit, *id.*, LXXVI, 491. — Resurrectio Christi, quantum distet a nostra, *ibid.* 288. —Christi resurrectio est forma nostræ, *ibid.*, 1050. — Cur Christus mortem et resurrectionem suam prædixerit, *ibid.* 1082. — Christum e sepulcro surgere, quam e cruce descendere majus miraculum, *ibid.* 1173. — Resurrectio in signo Samsonis præmonstrata, postea patuit ex facto, *ibid.* — Christi convivium post resurrectionem ultimum, quid significet, *ibid.*, 1187. — Corpus Christi incorruptibile et palpabile fuit, *ibid.*, 1198.—Tertia die resurrexit. Ratherius Veron., CXXXVI, 247. — Christus quinta feria post vesperam est traditus, sexta crucifixus, septima quievit in sepulcro, octava resurrexit, *ibid.*, 555. —Christus octava die resurrexit. S. Anselmus Cant., CLVIII, 601. — Christo a mortuis resurgente Judæorum solemnitates completæ sunt, vetera transierunt, et nova facta sunt omnia, *ibid.*, 628. —Christus post resurrectionem suam impassibilis. S. Bernardus, CLXXXIII, 632. —Ejus resurrectio a nobis exigit transitum ad meliorem vitam, *ibid.*, 281.

XXIV. — *De Christi ascensione, et ejus sessione ad dexteram Patris.*

Caro Christi an in cœlo sensu vacua. Tertullianus, II, 792.—In cœlum quomodo ascenderit. Lactantius, VI, 195.—Christus in eo quod elevatus est corpore a dextris Dei sedet. S. Hilarius, IX, 806.— Christus materiem assumpti corporis consociatam spiritui suo ad cœlum retulit, *ibid.*, 935. — Cœlum ascendit virtutibus cœlestibus animisque sanctorum iter ejus præeuntibus, *ibid.*, 462. — Ascendens in altum accepit captos a diabolo, *ibid.*, 456. — Christus purus descendit de cœlo, carnatus ascendit in cœlum. S. Zeno, XI, 404. — Mysteria universa conficiens et concludens, iter ad cœlum omnibus sequentibus se patefecit, *ibid.*, 433. — Ascendit super omnes cœlos ad Dei sedem, et quomodo. S. Ambrosius, XIV, 1018.—Descendit Deus, ascendit homo, *id.*, XV, 1225. — Christi ascensio prædicatur. Rufinus, XXI, 367. — Quomodo Christus ascendit super cœlos. S. Hieronymus, XXVI, 499. — Christus cur post resurrectionem suam præsentiam suam mundo subduxerit. S. Augustinus, XLIV. 182. — Christus ascendit ne discipuli remanerent in carne, *id.*, XXXVIII, 1212.—Christi resurrectio et ascensio, *ibid.*, 1070.—Christi duæ glorificationes, *ibid.*, 1222. — Christi clarificatio in resurrectione et in cœlum ascensione cognoscitur, *id.*, XXXIV, 595.— Christi ascensus in cœlum, *id.*, XL, 187. —Christum cum corpore ascendisse in cœlum, *id.*, XXXVIII, 1210. — Christus unus ascendit in cœlum quomodo, *id.*, XXXV, 1488; XXXVIII, 570, 789, 1341 ; XLIV, 144. —Christi resurrectio et cum corpore in cœlum ascensio credibilis probatur, *id.*, XLI, 755. — Et jam credita ostenditur, *ibid.*, 756.—Christi ascensioni miracula multa attestata sunt, *ibid.*, 760. — Christi ascensio grande salubreque miraculum, *ibid.* — Christus descendit ad nos ex misericordia ; ascendit ad Patrem ex justitia, *id.*, XXXVIII, 789. — Christi Domini ascensio sic celebranda ut cum ipso ascendamus, *ibid.*, 1202. —Resurrectio Domini et ascensio in cœlum nostram fidem fulcit, *id.*, XXXIV, 24.— Christus ascendit in cœlum ut caput de sublimioribus subveniat membris in terra laborantibus, *id.*, XXXVIII, 932. — Christus ascendens levat nos ad quos cadentes descendit, *id* , XXXVI, 203.—Vespere Dominus in cruce, mane in resurrectione, meridie in ascensione, *ibid.*, 640.—Christus quomodo vadit parare mansiones quæ jam erant in domo Patris, *id.*, XXXV, 1814. — Christi in cœlum ascendentis novissima verba quanti fieri debeant, *ibid.* 2061.—Christi ascensionis prophetia, *id.*, XXXVIII, 1208. — Vestigia pedum Christi in monte Oliveti, *id.*, XXXV, 1735. —Terrenum corpus posse esse in cœlo non intelligebant gentiles, *id.*, XL, 188.— Corpus ipsum Christi esse levatum in cœlum, *ibid.*, 304. —Christus quomodo nunc credatur esse in cœlo, *id.*, XXXIII, 833.

Christi sessio ad dexteram Patris, XXXVIII, 1075.— Ut homo sedet ad dexteram Patris, ut Deus ubique totus est, *id.*, XL, 688. — Christi sessio ad dexteram Patris quomodo intelligenda, *ibid.*, 188, 304. — Christus sedet ad dexteram Dei manente eadem natura carnis in qua natus et passus est, *id.*, XLV, 1717, 1732.— Christus in cœlum propria virtute ascendit. Cassianus, L, 214, 245. — Christum in forma servi ascendere oportebat. Vigilius Taps., LXII, 908, 1045.— Ascendit in cœlum Christus secundum totam humanitatem. S. Fulgentius, LXV, 526.— Ascensio Christi nomine aquilæ signatur. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 625. — Christi in cœlum ascendentis et Eliæ rapti discrimen, *ibid.*, 1216. — Christus ascendendo in cœlum, angelorum non est usus ministerio, *ibid.*— Christus in cœlis regnans, qui simul stet et sedeat, *ibid.*, 1217.— Ex Christi ascensione, quid proficiamus, *ibid.*, 1218. — Qui captivam captivitatem duxerit Christus ascendens, *ibid.*—Dominum ascendentem in cœlum sequi debemus, *ibid.*, 1219. — Quomodo Dominus in cœlum ascendens, abierit ad nuptias, *ibid.*, 1124. — De ascensione corporis Christi. S. Hildf., XCVI, 133. — Secundum totam humanitatem suam in cœlum ascendit. Alcuinus, C, 434. Sermo de ascensione Christi. Otto Vercell., CXXXIV, 845; Ratherius Veron., CXXXVI, 734, 740; Radulphus Ardens., CLV, 1888, 1917, 1922; Petrus Alphonsi, CLVII, 650; S. Bruno Astensis, CLXIV, 863, 1043; Hildebert. Cenom.,

CLXXI, 580, *seq.*; S. Bernardus, CLXXXIII, 309, 394, 1152.

XXV. — *De Christi gloria, potestate, variis functionibus et titulis.*

Christus exinde a passione sua regnare cœpit. Tertullianus, II, 628. — Christi regnum et nomen ubique porrigitur, *ibid.*, 611 — Ubique creditur, in omnibus gentibus regnat et adoratur, *ibid.* — Corporis Christi gloria. S. Hilarius, X, 423. — Filii hominis gloria, *id.*, X, 426. — Christus gloriam meruit, non quia cœlum condidit sed quia in forma servi effectus est, *ibid.*, 593, 594. — Gloria ejus apud Patrem quæ sit, *ibid.*, 310, 311. — Gloriæ Christi diversi gradus, *ibid.*, 426, 427. — Christi auctoritas. S. Augustinus, XLI, 589, 593, 594, 595. — Christus etiam ab iis qui in ipsum non credebant laudatus, *id.*, XXXVII, 1370. — Christum tanquam maxime sapientem pagani honorant, Deum negant, *id.*, XXXII, 636. — Christum blasphemare pagani non audebant, *id.*, XXXVII, 1213 — Prima gloria Christi fuit, ingredi tabernaculum sine macula. Cassiodorus, LXX, 109. — Christus quando gloria et honore coronatus, *ibid.*, 77. — Christus residet ad dexteram Patris non quia major Patre, sed ne minor Patre esse credatur. S. Maximus Taurin., LVII, 370. — Tenet principatum super omnia, et est dominator universæ terræ, *ibid.*, 617. — Gloria Christi resurrectio est. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 617. — Virtus Christi est gloria resurrectionis ejus, *ibid.*, 624. — Christus ante mortem gloriam fugit, post mortem cognosci voluit, *ibid.*, 384. — Quomodo clarificatus et clarificandus. Alcuinus, C, 914, 915, 959. — Clarificatio Filii Dei cujusmodi. Rabanus Maurus, CXI, 910; CX, 228. — Christus gloria et honore coronatus. S. Bruno Carth., CLIII, 498, 499. — Humanitas Christi in cœlo claritas. S. Anselmus, CLVIII, 605. — Solus Jesus est in gloria Patris, *ibid.*, 611. — Christi gloriatio in sola humilitate. S. Bernardus, CLXXXII, 821. — Christus in gloria an pascatur inter lilia, *id.*, CLXXXIII, 1129. — Christus in exsilio mansuetus et amabilis, in judicio justus et terribilis, in regno gloriosus et admirabilis, *ibid.*, 148. — Deus judicandi potestatem dedit Filio ut homini, et quare, *ibid*, 1136. — Orbis universus Christi Dominium jure creationis, merito redemptionis, et dono Patris, *ibid.*, 758. Glorificatio ad Jordanem, in monte Thabor, et in cœlis, *ibid.*, 1152. — Christus ut homo major angelis, *ibid.*, 1138. — Ejus gloriam plures quam crucem desiderant, *ibid.*, 873.

Christi proprium officium fuit cognitionem Dei afferre. S. Hilarius, IX, 1046. — Prædicare Patrem, et illius voluntatem explere, *ibid*, 806. — Maximum opus fuit Patrem nobis manifestare ut Patrem, non ut sui creatorem, *id.*; X, 90. — Quomodo Christus interpellet pro nobis. S. Ambrosius, XVII, 129. — Christus orat pro nobis ut sacerdos noster; orat in nobis, ut caput nostrum; oratur a nobis, ut Deus noster. S. Augustinus, XXXVII, 1081. — Christus qui interpellet pro nobis apud Patrem. S. Gregorius Magnus, LXXVI; 238. — Orat Christus pro Ecclesia, LXXIX, 602. — Orat caput pro membris, Christus pro Ecclesia, *ibid.*, 612. — Quomodo interpellat. S. Bruno Carthus., CLIII, 76. — *Christus Pontifex*. Christus Pontifex Dei Patris. Tertullianus, II, 447. — Proprius et legitimus Dei antistes, *ibid.*, 493. — Sacrificiorum æternorum antistes, *ibid.*, 609. — Christus Jesus in ipso nominis sacramento verus et summus sacerdos Patris, *ibid.*, 330. — Christus sacerdos Dei summi. S. Cyprianus, IV, 376, 383. — De Jesu sacerdotio a prophetis prædicto. Lactantius, VI, 487. — Christus æternus rex et sacerdos, etiam in carnali ortu utriusque generis gloriam obtinet. S. Hilarius, IX, 919. — Christus princeps sacerdotum. S. Ambrosius, XVI, 671. — Sacerdos est novus, *ibid.*, 1141. — Non exegit sed accepit sacerdotium, *ibid.*, 1202. — Christi sacerdotium figuravit Melchisedech. S. Augustinus, XXXIII, 769. — Christi sacerdotium et regnum prænuntiatum in Samuele et Davide, *id.*, XLII, 271. — Christus sacerdos quo Deum placamus, *id.*, XLI, 280. — Christus et in homine et secundum hominem quem suscepit sacerdos et sacrificium, *ibid.*, 298, 313. — Christus solus princeps sacerdotum qui non habuit necessitatem sacrificium offerre pro suis peccatis, *id.*, XLIV, 162. — Christus ad dexteram Patris sacerdos noster, *id.*, XLIII, 59. — Christus sacerdos et victima propitiator et propitiatio. S. Prosper Aquit., LI, 381. — Christus, simul victima et sacerdos, novo populo novum sacerdotium novumque sacrificium initiavit. S. Maximus Taurin., LVII, 595. — Christus jure sacerdos quia circumdatus infirmitate, natura scilicet humana. Eugyppius, LXV, 294. — Christus orat quia sacerdos, *ibid.*, 759. — Christi sacerdotium novum exclusit vetus. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 105, 106. — Christus propheta et sacerdos. Alcuinus, CI, 1128, 1129. — Christus est verus Pontifex et Apostolus nostræ confessionis. Isidorus Mercator, CXXX, 298. — Sacerdotium Christi manet in æternum. S. Bruno Carth., CLII, 538.

Christus Rex. Christus solus novus rex novorum ævorum. Tertullianus, II, 348. — Christus a passione sua regnare cœpit, *ibid.*, 628. — Christi regnum et nomen ubique porrigitur, *ibid.*, 611. — Christus rex in æternum. S. Cyprianus, IV, 720. — Princeps appellatur a prophetis. Lactantius VI, 452. Datum est ei regnum et honor et imperium, et omnes populi, tribus, linguæ servient ei, *ibid* 482. — De regno ejus terreno, Lactantii error, VI, 465, 808, 1013. — Christus rex. S. Hilarius, IX, 311, 275, 276. — Christi temporale regnum quid sit. S. Zeno, XI, 405. — Quodnam sit regnum quod Christus accepit a Patre et Patri tradidit. S. Ambrosius, XVI, 677, 678. — Verus rex pacis, verus rex justitiæ, *ibid.*, 1202. — Christus rex civitatis ad quam tendimus. S. Augustinus, XL, 1101. — In Christi regno conregnabimus Christo, sed nos per adoptionem, ille per potestatem, nos gratia, ille natura, XVI, 812, 813. — Christi regnum æternum. Rufinus, XXI, 370. — Christi regnum aliter et aliter dictum. S. Augustinus, XI., 76, 77, 78. — Christi regnum per omnes gentes quomodo propagatum, *id.*, XXXVI, 389. — Christo omnis creatura subjecta Cassiodorus, LXX, 75. — Rex in æternum, *ibid.*, 437, 438. — Rex omnipotens, *ibid*, 672. — Rex a Patre constitutus, *ibid.*, 38. — Cur rex, *ibid*, 550. — Christus in hoc mundo rex specialiter ingressus est, *ibid.*, 471. — Christus in cœlis regnans electos ad se colligit. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 631. — Christus in cœlis regnans quomodo simul stet et sedeat, LXXVI, 1216, 1217. — Rex Israel quo sensu. Alcuinus, C, 910. — Christus rex, regnum ejus quale, *id.*, C, 976. — Non venit Christus regnum tollere, sed dare, *ibid.* — Christi et Salomonis regnum quale. Rabanus Maurus, CIX, 414, 480. — Christi regnum, cadente Synagoga, hoc est Judæorum dominatione, stabilitum fuit. S. Bruno Signiens., CLXIV, 602, 688. — Christus rex in gloria S. Bernardus Claræval., CLXXXIII, 102, 103. — — Christus quomodo regnat in domo Jacob in æternum, *id.*, CLXXXIII, 79.

Christus mediator. — Christus mediator inter nos et Patrem. S. Cyprianus, IV, 704. — Quomodo Christus venire debuit ut Dei et hominum mediator esset. Lactantius, VI, 524. — Medius inter Deum et hominem, *ibid.*, 972. — Christus qui mediator. S. Hilarius, IX, 988; X, 218, 285, 414. — Christus unus mediator Dei et hominum S. Augustinus, XXXII, 601; XXXVI, 216; XXXVII, 1159, 1741; XXXVIII, 310, 503, 680, 1332. — Ad hanc meditationem quid requiritur, *id.*, XLI, 268, 271. — Christus mediator non quia Deus, sed quia homo, XXXV, 1842. — Christi mediatoris gratia commendatur, *ibid.*, 1843. — Mediatio Christi necessaria fuit, *id.*, XXXIV, 1070. — Christus mediator Dei et hominum, inter divina et humana nos temperans, etc. S. Paulinus Nolanus, LXI, 202. — Christus mediator pro hominibus apud Deum. Vigilius Taps., LXVII, 144, 145, 146. — Quomodo Dei et hominum mediator, *ibid.*, 594, 595. — Christus mediator hominum propter unionem naturarum. S. Fulgentius Rusp., LXV, 238. — Christus est mediator Dei et hominum. S. Gregorius Magnus, LXXV, 613; LXXVI, 237. — Justorum in utroque Testamento fides una in Mediatorem, *ibid.*, 977, 985. — Job mediatorem desiderat petens libertatem a peccato, LXXV, 836, 880. — Christus mediator. V. Beda, XCII, 885; XCIV, 121; Haymo Halberst., CXVII, 685. — Christus mediator Dei et hominum vocatur, *id*, CXXIII, 329, 330; S. Bruno Carthus., CLIII, 456, 457. — Christus incarnatus ut mediator Deum inter et homines esset homo. Lanfrancus, CL, 273.

Advocatus. — Christus advocatus noster. S. Cyprianus, IV, 213; S. Ambrosius, XVI, 1141; S. August., XXXVIII, 1062, 1370 — Christus advocatus tantum pro iis qui in eum credunt, *id.*, XL, 223. — Christus advocatus est. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 853.

Medicus. — Christus medicus noster. S. Augustinus, XXXV; 1397, 2054; XXXVIII, 1570; Magnus medicus *id.*, 945. — Christus Samaritanus homini sauciato subveniens, *id.*, 933. — Christus medicus qui poculum prior ægro bibit, *id.*, 542, 781.

Magister. — Christus magister verus. S. Augustinus, XL, 678. — Christus vere magister bonus, quia Deus, XXXII, 855. — Bonus magister, docens quod expedit scire, XXXVIII, 1221. — Tota vita Christi disciplina morum fuit, qua edocemur quæ appetenda, quæ fugienda, *id.*, XXXIV, 135.

Sponsus Ecclesiæ caput, etc. — Christus sponsus virginis Ecclesiæ. S. Hieronymus, XXIV, 697; S. Augustinus, XXXIV, 820. — Caput Ecclesiæ. S. Ambrosius, XVI, 685. — Lapis angularis. S. Hieronymus, XXVI, 476. — Chri-

stus vere petra medio rerum posita. Paulus Orosius, XXXI, 1064. — Caput Ecclesiæ, justorum omnium et angelorum. S. Augustinus, XXXVI, 385, 749, 786. — Christus vis Ecclesiæ. S. Gregorius Magnus, LXXV, 734. — Christus est caput nostrum, *id.*, LXXVI, 845; S. Agobardus, CIV, 62, 64.— Sponsus Ecclesiæ, *ibid.*, 110, 189. — An Christus secundum humanitatem fuerit caput sanctorum incarnationem præcedentium. Hugo de S. Victore, CLXXV, 582.

Alii varii tituli.— Christus illuminator generis humani. Tertullianus, I, 395. — Unica spes totius orbis, *id.*, II, 760. — Angelus appellatur Christus, *id.*, III, 925. — Sol verus. S. Cyprianus, IV, 542.— Via et veritas, *ibid.*, 750. — Panis vitæ, *ibid.*, 731.— Domus et templum Dei, *ibid.*, 686. — Christus agnus, *ibid.*, 708. — Redemptor. S. Augustinus, XXXVIII, 726. — Unicus Salvator, *ibid.*, 1061. — Novus Adam. S. Maximus Taurin, LVII, 239.— Agricola. S. Fulgentius, LXV, 722. — Fons vitæ. S. Columbanus, LXXX, 254.— Interpretatio mystica præcipuorum titulorum et nominum Christi, *ibid.*, 327, *seq.*—Explanatio moralis eorumdem nominum Christi et eorum significatio, *ibid.*, 333, *seq.* — Christus dicitur leo, quia diabolum vicit. Alcuinus, C, 1121. — Propheta, *id.*, C, 725. —Veritas S Bruno Carth., CLII, 800.— Præclara Christi epitheta. S. Anselmus Cant., CLVIII, 631, 750, 949, 713, 583, 590. — Pastor bonus. Hugo de S. Victore, CLXXV, 532. — Christi nomina ab Isaia descripta explicantur. S. Bernardus, CLXXXIV, 829.

XXVI. — *Christi satisfactio et meritum.*

Veniam peccatis quæ a nobis commissa sunt solus potest largiri Christus. S. Cyprianus, IV, 480. — Pro nobis doluit et peccata nostra portavit, quem Deus tradidit pro peccatis nostris, *ibid.*— Christi sanguinis pretio universa sunt empta. S. Hilarius, IX, 396. — Christus placatio nostra, *ibid.*, 415. — Nostra Redemptio, *ibid*, 1002. — Salus nulla sine Christo, *id.*, X, 37. — Christus ob meritum obedientiæ in salutem nominis Dei ex judicii virtute provehitur, ut in eo Dei nomen et virtus sit, *id.*, IX, 340. —Christo homini nomen donatur et regnum et honor Dei, propter obedientiam donatur, *ibid.*, 795.— Christus gloriam meruit, non quia cœlum condidit, sed quia in forma servi effectus est, *ibid.*, 594. — Christus factus pro nobis ipse peccatum, ut nos in ipso essemus justitia Dei qui eramus captivitas mortis et præda serpentis. S. Ambrosius, XIV, 1012.— Per hoc peccatum (Christum) nos Deus æternus absolvit, qui Filio suo proprio non pepercit, et peccatum eum fecit esse pro nobis, *ibid.* — Mortem suam pro morte omnium obtulit, sanguinem suum pro sanguine fudit universorum, XVI, 1115. — Agnus est, sed divinæ potentiæ, qui non solum mundavit sanguine delicta universorum, sed etiam divina potestate donavit. *ibid.*, 1224.—Sanguinem solvit, sanguinem debes, ille pro te solvit, tu pro te redde, *ibid.*, 299. — Christus advenit remissio peccatorum, captivorum redemptio, subsidium laborantium. S. Ambrosius, XV, 1440. — Solus Christus hominem redimere poterat, *id.*, XIV. 1160. — Sicut redemptio Christus, ita et misericordia, *ibid.*, 1152. — Suscepit mortis servitutem ut tibi tribueret vitæ æternæ libertatem, *ibid.*, 1467.— Sanguis Christi purpura est, qui inficit sanctorum animas, et reges facit, *ibid.*, 1417.—Christus in spinea corona mundi delicta portavit. S. Hieronymus, XXII, 557.—Suo vulnere vulnera nostra curavit, *id.*, XXIV. 507. —Christus solus habuit similitudinem carnis peccati, quæ non esset caro peccati. S. Aug., XLV, 1384, 1385.—Christus sine peccato factus tamen peccatum, *id.*, XL, 252. — Delicta nostra sua delicta fecit, ut justitiam nostram justitiam faceret, *id.*, XXXVI, 172.— In Christo integritas sine peccato, redditio sine debito, flagellum sine merito, *ibid.*, 463. — Extra unum mediatorem Dei et hominum, hominem Christum Jesum nemini salus est. S. Prosper Aquitanus, LI, 83, 84. — Pro totius mundi redemptione crucifixus, *ibid.*, 165. — Christus mortuus est pro omnibus. S. Leo Magnus, LIV, 325. — Etiam pro iniquis et impiis, *ibid.*, 312. — Sicut per Christum et in Christo creata sunt, ita omnia per ipsum atque in ipso reconciliantur. S. Fulgentius, LXV, 492. — Christus sacerdos et hostia et per ejus mortem reconciliati sumus, *ibid.*, 424. — Christus patiendo hominis culpam corripuit, et placavit Dei iram. S. Gregorius Magnus, LXXV, 894. — Sanguis Christi melius loquitur quam Abel, quare, *ibid.*, 1029. — Propitiatio pro peccatis nostris est Christus, *id.*, LXXIX, 636. — An Christus passus sit pro omnibus qui ante ejus adventum mortui sunt. S. Remigius Lugd., CXXI, 1122. — Mortuus est pro omnibus credentibus et crediturus, *ibid.*, 1013. Per sanguinem Christi nos erepti a vastatore mundi angelo, id est diabolo. Ratherius Veron., CXXXVI, 555, 556.— Christus peccatum et originale et actuale solvit Lanfrancus Cant., CL, 121. — Christus hostia pro peccato oblata peccatum dicebatur. S. Bruno Carth., CLIII, 57.— Christus se ipso non sacrificiis Patrem placavit. Guibertus, CLVI, 522. — Spes tota in passione et meritis Christi. S. Anselmus Cant., CLVIII, 864. — Post Adæ peccatum nullus admittitur ad regnum Dei, nisi per mortem Christi, *id.*, CLVIII, 457.— Necesse est ut eam satisfactionem faciat Deus homo, *ibid.*, 404, 414.— Christus obtulit se pro nobis sacrificium. Ivo Carnot., CLXI, 71, 72. — Christus sanguine suo genus humanum universum Deo Patri reconciliavit. S. Bruno Sign., CLXIV, 250. — Christus sua satisfactione primam nobis possessionem restituit, *ibid.*, 863. Christus plus solvit de pœna, quam culpa meruit. Rupertus Tuit., CLXII, 1612. — Christus quid meruit. Hildebertus Cenom., CLXXI, 1104, 1105.—De satisfactione Deo exhibenda pro injuria per peccatum originale facta. Honorius August., CLXXII, 1131. — An Christus aliquid meruit. Hugo de S. Victore, CLXXV, 578. — Petrus Lombardus, CXCII, 793 *et seqq.* — Quomodo ex ratione colligitur aut oportuit mediatorem Dei et hominum verum Deum et verum hominem esse. Richardus S. Victoris, CXCVI, 1003, 1004. — Ad plenitudinem satisfactionis oportuit ut tanta esset humiliatio in expiatione, quanta fuerit præsumptio in prævaricatione, *ibid.* — Christus non est meritus unionem hypostaticam. Philippus de Harveng, CCIII, 625, 626. — Christus semel se offerens sufficiens fuit ad redemptionem totius generis humani. Petrus Cantar., CCV, 102. Omnia opera Christi fuerunt pariter meritoria. Petrus Pict., CCXI, 1190.

XXVII.—*Errores varii circa personam Christi.*

Christi originalia instrumenta delere ausus est Marcion. Tertullianus, II. 755. — Phantasma esse Christum contendebant Marcionistæ, *ibid.*, II, 331.—Christus alter qui apparuit sub Tiberio et alter qui a Creatore promittitur, aiebat, Marcion, *ibid.*, 264, 368.—Christum in hodiernum diem Judæi negant venisse, *ibid.*, 331.—Cur, *ibid.* — Dicunt hæretici Christum fuisse ad baptismum compulsum a Maria. S. Cyprianus, III. 1202. — Judæi magum existimarunt Christum. *ibid.*, 580. — Error circa regnum Christi. Lactantius, VI, 465, 808, 1013. —Judæi virtute dæmonis dicunt illum miracula patrare, *ibid.*, 485, 491. — Christum aperte negare Deum non audent Ariani. S. Hilarius, X, 238. — Christum verum Deum non esse qua arte insinuent Ariani, *ibid.*, 131. — Christum Filium Dei contra Sabellium quomodo probent Ariani. *ibid.*, 203, 204. Christum non Sapientiam ipsam sed sapientiæ opus dicentes refelluntur, *id.*, IX, 982 *et seqq.* — Christi divinitati tristitiam, metum, etc., quidam attribuunt, refutantur, *ibid.*, 1066. — Qui divinitatem et carnem Domini unius dicunt esse naturæ quod errorum auctores sint. S. Ambrosius, XVI, 831. Refutantur qui putant animam a Domino Jesu non esse susceptam, *ibid.*, 834. — Refutantur qui dicunt Christum ex Virgine non potuisse generari, *ibid.*, 1124, 1128. — Christus non, ut quidam dicunt, in phantasmate passus est, *ibid.*, 830. — Christum nihil aliud quam hominem fuisse quamvis excellentissimæ sapientiæ pagani dicebant. S. Augustinus, XXXII, 636; XXXIV, 1048, 1069, 1071. — Christum suas sententias de Platonis libris didicisse quidam dicere ausi sunt, *ibid.*, 56.—Christum non vere sed putative passum asseverabat Marcus hæreticus *id.*, XLII, 28.— Christum neque natum ex femina neque habuisse carnem docebat Cerdon, *ibid.*, 29. — Christum hominem tantum dicebant Cerinthiani, *ibid.*, 27. — Christum colubrum esse arbitrantur Ophitæ, *ibid.*, 28, 29. — Christum Sem filium putari a Sabellianis quidam dicunt, *ibid.*, 29. — De Christi Incarnatione errores Manichæorum, Photinianorum et Apollinaristarum, *id.*, XLV. 1033, 1034. — Christum tantum hominem Photiniani, tantum Deum Manichæi volunt, *id*, XXXVIII, 229; XXXV, 1663. — Christum serpentem paradisi dicunt Manichæi, *id.*, XLII, 37, 38. —Christum non solum in cœlo ac stellis, sed etiam in terra atque in omnibus quæ nascuntur in ea confixum, colligatum et concretum Manichæi dicebant, *id.*, XLII, 211, 212, 579. — Christum ex utero natum credere indignum putabant, *ibid.* 178, 213, 217. — Christum non habuisse matrem conantur asserere, *id.*, XXXVI, 129 —Christum creaturam introducunt Origeniani, *id.*, XLII. 33.—De Christo quid senserint Ariani, *ibid.*, 680, 681, 686, 687.—Christum eumdem ipsum esse et Patrem et Filium et Spiritum sanctum volunt Noetiani, *ibid.*, 32. — Christum in carne venisse negant Proclianistæ, *ibid.*, 41, 42. — et omnes

hæretici, *id.*, XXXVIII. 989. —Error quorumdam negantium corpus Christi formatum de femina et putantium sic factum esse quomodo illud quo Spiritus sanctus apparuit in columba, *id.*, XL, 302. — Christum sine anima carnem suscepisse docent Ariani et Apollinaristæ, XLII, 39, 40, 686 *et seqq.* — Quidam hæretici in Christo Verbum loco animæ esse, alii loco mentis humanæ crediderunt, *id.*, XXXIII, 833. — Christum non assumpsisse animam rationalem dogmatizarunt Apollinaristæ, *id.*, XXXV, 1737; XLI, 404. — Christo jam nato animam rationalem accessisse temerarium est dicere, XXXIII, 552. Christi carnem non fuisse susceptam de carne Mariæ et Verbi aliquid in carnem fuisse conversum docent Apollinaristæ, *id.*, XLII, 40.—Christum non carnem deposuisse de cœlo sed ex elementis mundi accepisse docebat Apelles, *ibid.*, 30. — Christum non resurrexisse sed resurrecturum dicunt Ebionæi, *ibid.*, 27. — In Christo humanam formam in divinam substantiam esse commutandam quidam censuerunt, *ibid.*, 708. — Carnem Christi non de Virgine sed de cœlo assumptam dixit Eutyches post Valentinum et Marcionem, Vigilius Taps., LXII, 111. —Divinitatem passam esse asseruit Eutyches, *ibid.*, 106. Christum mendacem contendunt Priscillianistæ, *ibid.*, 846. — Quidam hæretici Christum dixerunt hominem purum. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 88. De Christi nativitate in Germania errores. Ratramnus Corb., CXXI, 83 *et seqq.* — Fausti errores circa generationem Christi. Paschasius, CXX, 97, 98 *et seqq.* Christum non pro omnibus passum dixerunt Prudentius et Gothescalcus., CXXV, 312, 313, 370. In Christo duas fuisse voluntates et operationes negarunt plures patriarchæ Constantinopolitani. Anastasius Bibl., CXXVIII, 738, 739. — Judæorum errores circa Messiam. B. Odo Camer., CLX, 1103.

XXVIII. — *De officiis nostris erga J. C*

Christus solus audiendus. S, Cyprianus, IV. 383.
Christo nihil præponendum, *ibid.*, 529. 655, 660, 746.
Christum induere. *id.*, III, 1166 : IV, 416, 504, 628.
Vult Christus semper quæri, frequentius inveniri. S. Ambrosius, XV, 1366.
Christus amat diu et sæpius requiri, *id.*. XVI, 287, 354.
Christus ubi quærendus sit, *id.*, XVI, 279, 355. — Quomodo quærendus sit, *id.*, XVII, 671.
Quid sit Christum induere, *id*, XVII, 166.
Sequimur illum, quando imitamur, *ibid.*, 800.
Plus illum diligere debemus quam patrem, *ibid.*. 685
Sine ejus invocatione nemo vivit apud Deum, *ibid.*, 144.
Quis non laudet Christum, cujus beneficio, vivit? *ibid.*, 70.
Imitemur ejus conversationem, qui non possumus imitari nativitatem. S. Hieronymus, XXIII, 221.
Nudum Christum nudus sequere, *ibid.*, 548.
Christum imitari debemus, non in miraculorum potentia, sed in tolerantia passionum. S. Augustinus, XXXVII, 1149.
De morte Christi cur non erubescendum, *id.*, XXXVIII, 1278, 1279.
Christus amandus, *ibid.*, 727, — Ante omnia diligendus, XXXVI, 222.
Christum pii amant gratis, impii gratis oderunt, *id.*, XXXVII, 1432.
Christum in fundamento habere quid sit, *id.*, XL, 155, 264. —Christum in fundamento habere est nihil ei præponere, *id.*, XLI, 743.
Venire ad Christum quid, *id.*, XLIV, 888. —Venire ad Christum, credere est, *ibid.*, 553.
Christo credendum esse docent omnes, etiam hæretici, *id.*, XLII, 86.
Christus imitandus. S. Bernardus, CLXXXIII, 50, 269.
Christum quidam non sequuntur, sed fugiunt; quidam non sequuntur, sed præeunt : quidam sequuntur, sed non assequuntur, *id.*, 685.
Quam indignum non currere post Christum, et quibus motivis ad hunc cursum excitemur, *ibid.*, 881.
Christo vivendum, *id.*, CLXXXII, 300. — Dignus morte qui Christo recusat vivere, *id.*, CLXXXIII, 867.
Christus apprehenditur, non legendo, sed ipsum sequendo, *id.*, CLXXXIII, 867.
Christo capiti cohærendum, *id.*, CLXXXIII, 168.

LXVII.

INDEX DE REDEMPTIONIS MYSTERIO.

NOTA. — Index iste, cum sit fidem ac præcedens de Christo, hic tantum memoratur, et quoad materias et explanationes SS. Patrum lector adeat præsertim articulos XIX, XX, et seqq.

LXVIII.

INDEX NOMINUM OMNIUM

QUIBUS SS. PATRES CHRISTUM DESIGNARUNT IN SCRIPTIS,

ORDINE VERBORUM DIGESTUS ALPHABETICO.

Christus a SS. Patribus dicitur :

Abel occisus. S. Paulinus Nolan., LXI, 359.
Abraham peregrinans. S. Paulinus Nolan., *ibid.*, 359.
Accinctus potentia. Rufinus, Aquil. presbyt., XXI, 899.
Acclinatus Ecclesiæ. S. Ambrosius Mediolan., XV, 1247.
Acervus Testimonii. Cassiodorus, LXX, 1089, 1090.
Adam cœlestis. S. Hieronymus, XXIII, 328.
Adam novissimus. Tertullianus, II, 868.
Adam novus. Tertullianus, II, 868; Maximus Taurin., LVII, 239, 249, 570.
Adam secundus. S. Hieronymus, XXIII, 328; S. Paulinus Nolan., LXI, 679.
Adjutorium nostrum. S. Augustinus, XXXVIII, 608.
Adorabilis. Cassiodorus, LXX, 235, 236.
Advocatus. S. Ambrosius, XIV, 1060, 1141; S. Leo Magnus, LXXV, 237; Petrus Damian., CXLIV, 563.
Æquitas. S. Leo Magnus, LXXV, 1139.
Æternus. Cassiodorus. LXX, 513, 514.
Agniculus. S. Hieronymus, XXV, 462.
Agnus Dei immaculatus. S. Cyprianus, IV, 290; S. Ambrosius, XIV, 648; S. Hieronymus, XXV, 462; S. Maximus Taurin., LVII, 650; S. Paulinus Nolan., LXI, 193, 380, 381; Eugyppius abb., LXII, 674; S. Fulgentius, LXV, 235, 236; S. Leo Magnus, LXXVI, 560.
Agricola. S. Fulgentius, LXV, 722.

Alimentum. S. Fulgentius, LXV, 724.
Alpha et Omega. S. Paulinus Nolan., LXI, 673, 929, 930; S. Leo Magnus, LXXVI, 1179.
Altissimus. S. Fulgentius, LXV, 247; Cassiodorus, LXX, 453, 454.
Angelus. S. Cyprianus, IV, 286; S. Leo Magnus, LXXVI, 285; S. Bruno Signiens., CLXIV, 300.
Antistes. Tertullianus, II, 493.
Apostolus nostræ confessionis. Isidorus Mercator, CXXX, 296.
Aquila. S. Ambrosius, XVII, 702, 703.
Arbiter Patris. Tertullianus, I, 395.
Arbor. S. Hilarius Pictav., IX, 989; S. Leo Magnus, LXXVI, 85.
Arcanum. Cassiodorus, LXX, 875.
Armatura Dei. S. Hieronymus, XXVI, 542.
Armiger. Tertullianus, II, 618, 621.
Ascensor equitis. S. Leo Magnus, LXXVI, 596.
Auctor fidei. S. Fulgentius, LXV, 477.
Auctor vitæ. S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 401.
Authenticus pontifex. Tertullianus, II, 447.
Avertens jugum priscæ legis. S. Paulinus Nolan., LXI, 627.
Avis. S. Leo Magnus, LXXVI, 67.
Bellator. Tertullianus, II, 340, 620.
Belli præco. Cassiodorus, LXX, 997, 998.
Bellipotens. Tertullianus, II, 618, 621.
Beneplacens. Cassiodorus, LXX, 481.
Bonus principaliter. S. Leo Magnus, LXXV, 883.
Botrus. Petrus Damian., CXLIV, 786.
Brachium Dei. S. Cyprianus, IV, 285; S. Hilarius Pictav., IX, 563; Rufinus Aquil., XXI, 955; S. Hieronymus, XXIV, 487; Cassiodorus, LXX, 689, 690; S. Leo Magnus, LXVI, 797; S. Bruno Carthusian., CLII, 1153.
Cæcans videntes. S. Paulinus Nolan., LXI, 324.
Calamus. S. Ambrosius, XV, 1664.
Calceamentum. S. Bruno Carthusi n., CLII, 918.
Camelus. S. Leo Magnus, LXXV, 63.
Candidus. Cassiod., LXX, 1084, 1085.
Canticum novum. Cassiod., LXX, 1018, 1019.
Caput angelorum. Lactant., VI, 977.
Caput Christianorum. Isidorus Merc., CXXX, 81.
Caput corporis Ecclesiæ. S. Augustinus, XLII, 835.
Caput Ecclesiæ. S. Prosper Aquit., LI, 401; Eugyppius abb., XLII, 858.
Caput electorum. S. Ambrosius, XVII, 167.
Caput fidelium. S. Paulinus Nolan., LXI, 486. 632.
Caput gentium. S. Bruno Herbipol., CXLII, 98.
Caput hominis. Lanfrancus, CL, 191.
Caput omnium. S. Ambrosius, XIV, 1173.
Caput sanctorum. Hugo de S. Vict., CLXV, 1582.
Caput veteris Synagogæ. S. Ambrosius, XIV, 1118.
Caput viri. S. Cyprianus, IV, 270.
Catholicus sacerdos. Tertull., II, 376.
Catulus leonis. S, Paulinus Nolan., LXI, 267.
Cervus Christus. S. Ambrosius, XIV, 811.
Charadrium. S. Petrus Dam., CXLV, 772.
Chrestus. Lactant., VI, 464.
Chrisma. S. Prosper Aquitan., LI, 481.
Christus. Tertull., I, 192, 1207; II, 330, 341. Lactant, VI, 464; S. Ambros., XVI, 127; Rufinus, XXI, 822; S. August., XXXV, 2000; XXXVII, 1370; S. Prosper Aquit., LI, 481; Cassiod., LXX, 510, 1012; Hugo de S. Victore, CLXXV, 435, 436.
Cibus. S. Hieronymus, XXV, 916.
Circumfusus omnibus. S. Hieronymus, XXV, 352.
Circumiens in utero. Rabanus Maurus, CVIII, 1162, 1163.
Circumlator. Tertull., II, 270, 322.
Cithara. S. Bruno Herbipol., CXLII, 223.
Civitas. S. Hilarius, IX, 935; S. Paulinus Nolan., LXI, 509.
Coæternus Patri. Cassiod., LXX, 588, 589.
Columba. Cœlius Sedulius, XIX, 160.
Columna nubis. S. Bruno Carthusian., CLII, 1156.
Conditor cœli et terræ. S. Hieronymus, XXIII, 937.
Conditor Novi Testamenti. S. Maximus Taurin., LVII, 360, 368.
Consolator. S. Fulgentius, LXV, 752, 753.
Consummator fidei. S. Fulgentius, LXV, 477.
Conviva. S. Hieronymus, XXV, 916.
Cornu nostrum. S. Bruno Herbip., CXLII, 182.
Corpus nostrum. S. Hilarius Pictav., X, 273.
Crater (secundum corpus). S. Hieronymus, XXIII, 1028.
Culmen Ecclesiæ. Cassiodorus, LXX, 535, 536.
Cultor. S. Fulgentius, LXV, 722.
David. S. Hilarius, IX, 389, 664, 699, 738; S. Ambrosius, XVI, 1149; S. Paulinus Nolan., LXI, 250, 251; S. Petrus Damian., CXLV, 628.
Decorus, Cassiodorus, LXX, 1061, 1062.
Deductor generis humani. Tertull., I, 395.
Deus. S. Cyprianus, IV, 15, 61, 92, 94, 99, 104, 109, 118, 138, 140, 152, 204, 228, 235, 248, 255, 267, 332, 335, 335, 349, 353; S. Hilarius Pictav., IX, 413; S. August., XXXVIII, 778; S. Fulgentius, LXV, 424, 727; Cassiod., LXX, 348, 349; S. Bruno Herbipol., CXLII, 207; S. Bruno Segniens., CLXIV, 100.
Dextera bonorum. Cassiodorus, LXX, 984, 985.
Dextera Excelsi. Cassiod., LXX, 689, 690; S. Bruno Herbip., CXLI, 105, 355; Guibert. Ven., CLVI, 562.
Dies. S. Cyprianus, IV, 258, S. Ambrosius, XV, 1292, 1759; S. Fulgentius, LXV, 727; Cassiodorus, LXX, 997; 998, S. Bruno Herbip., CXLII, 455.
Doctor pacis. S. Cyprianus, IV, 205.
Doctor salutis æternæ. S. Fulgentius, LXV, 464.
Dominator universæ terræ. S. Maximus Taurin., LVII, 617.
Dominicus homo. S. August., XL, 26, 42.
Dominus. Tert., II, 396; S. Cyprian, IV, 15, 61, 92, 94, 99, 104, 109, 118, 138, 140, 152, 204, 228, 235, 248, 255, 267, 332, 335, 349, 353; S. Hilarius Pict., IX, 482, 699; S. Ambrosius, XVII, 49; S. August., XXXVIII, 343; S. Prosper Aquitan., LI, 317; S. Maximus Taurin., LVII, 801; Cassiod., LXX, 792, 793; S. Bruno Signiens., CLXIV, 700.
Domus Dei. S. Cyprianus, IV, 279; Guib. Ven., CLVI, 987.
Dux S. Hilarius Pict., IX, 537; Cassiodorus, LXX, 1213, 208, 209.
Ecclesiastes noster. Cassiod., LXX, 116, 117.
Emmanuel. Lactant., VI, 479; S. Petrus Dam., CXLIV, 849; Richardus a S. Victore, CXCVI, 601.
Exemplum nostrum. S. August., XXXIV, 385; XXXVIII, 608.
Exorbitator. Tertull., II, 329.
Exspectatio. S. Hilarius Pict., IX, 482; S. Ambrosius, XIV, 1052.
Facies. S. Bruno Carthus., CLII, 679
Fermentum. S. Ambrosius, XVII, 629, 630; S. Maximus Taurin., LVII, 513.
Filius Dei. S. Hilarius Pict., IX, 396; S. Optatus Milev., XI, 975; S. Ambr., XVI, 1149; S. August., XLII, 468, 469; S. Prosper Aquit., LI, 311; S. Maximus Taurin., LVII, 805; S. Petrus Damian., CXLIV, 745.
Filius Abraham et David. S. August., XXXVIII, 343; XLII, 468, 469; S. Prosper Aquit., LI, 317.
Filius ancillæ. S. Bruno Herbip, CXLII, 322.
Filius hominis. Hugo a S. Victore, CLXXVI, 31.
Finis. S. Fulgent., LXV, 249, 250; Cassiod., LXX, 384, 385.
Finis legis. S. Hilarius, IX, 736; S. Paulinus Nolan, LXI, 266, 412, 626, 683; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 981, 982; S. Bruno Carthus., CLII, 1062.
Finis nostri operis. Rufinus, XXI, 189.
Finis omnis consummationis. S. Bruno Herbip., CXLII, 445.
Finis prophetarum. S. Paulinus Nolanus, LXI, 413; S. Bruno Carthus., CLII, 1062.
Finis utriusque Testamenti. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 980, 981.
Firmamentum. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 849.
Flos. S. Hilarius Pict, IX, 52; Guib. Ven., CLVI, 503.
Flos campi. Cassiodorus, LXX, 1061, 1062.
Flos Mariæ. S. Ambrosius, XVI, 750.
Fluvius. S. Petrus Damian., CXLIV, 562.
Fœdus. S. August., XXXVIII, 582.
Fons. S. Paulinus Nolan., LXI, 321.
Fons aquarum. Cassiod., LXX, 301, 302.
Fons benedictionis, Cassiod., LXX, 323, 324.
Fons bonorum omnium. S. Hieronymus, XXV, 840, 1312, 1313.
Fons misericordiæ. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 627.
Fons virtutum omnium. S. Hieronymus, XXIV, 145.
Forma substantiæ Patris. S. Hieronymus XXIV, 532.
Fortis. S. Ambrosius, XVI, 1149.
Fortitudo. S. Hieronymus, XXIV, 487
Fortitudo capitis nostri. Cassiod., LXX, 422, 423.
Fortitudo Dei. S. Bruno Signiens., CLXIV, 700.
Framea Patris. Cassiod., LXX, 121, 122.
Frater noster. Rabanus Maurus, CXI, 191; S. Bruno Carthus., CLII, 847.
Fructus terræ sublimis. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 937.
Fructus ventris. S Hilarius, IX, 699; S. Prosper Aquit., LI, 380.

Frumentum. S. Hieronymus, XXV, 1489; S. Bruno Carth., CLII, 942.
Fundamentum apostolorum et prophetarum. S. Hieronymus, XXIV, 471.
Fundamentum cœlestis Hierusalem. S. Paulinus Nolan., LXI, 309.
Fundamentum Ecclesiæ. Rufinus, XXI, 119; Cassiod., LXX, 555; S. Bruno Herbip., CXLII, 322.
Fundamentum fundamentorum. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 455.
Fundamentum omnium lapidum ædificii. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 938.
Fundamentum templi nostri. S. Petrus Damian., CXLIV, 807.
Gemma. S. Hieronymus, XXII, 643.
Gigas. S. Bruno Herbip., CXLII, 100.
Granum. S. Ambrosius, XV, 1747.
Gratia Dei. Lanfrancus, CL, 379.
Gubernator. S. Cyprianus, IV, 124.
Hædus. S. Ambrosius, XIV, 648.
Hæres. S. Ambrosius, XV, 1780; Hugo a S. Victore, CLXXV, 480.
Hinnulus. S. Leo Magnus, LXXVI, 143.
Hircus. Eugyppius abb., LXII, 687; S. Bruno Signiens., CLXIV, 498.
Homo. S. Hieronymus, XXVI, 508; S. August., XL, 409; Vigilius Taps., LXII, 141 *et seqq.*; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1106; Petrus Lombardus, CXCII, 780.
Hostia. S. Ambrosius, XVI, 1141; S. Maximus Taurin., LVII, 690; S. Paulinus Nolan., LXI, 193; S. Fulgentius, LXV, 236, 294; Cassiod., LXX, 441, 445.
Ignis consumens. S. Paulinus Nolan., LXI, 309.
Illuminans cæcos. S. Paulinus Nolan., LXI, 324.
Illuminatio sanctorum. S. Bruno Sign., CLXIV, 262.
Imago Dei. S. Hilarius Pict., IX, 563; S. Ambrosius, XV, 1816; XVI, 539, 1347; S. Bruno Carthus., CLIII, 235, 253.
Immaculatus. S. Hieronymus, XXV, 462; Cassiod., LXX, 836, 857, 857; S. Bruno Herbip., CXLII, 239.
Immensus. S. Fulgentius, LXV, 247.
Infans ab ubere. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 36.
Initium. S. Hilarius Pict., X, 462; S. Ambrosius, XIV, 129; S. Fulgentius, LXV, 208.
Inspector cordium. S. Paulinus Nolan., LXI, 491, 495.
Interpellator. S. Ambrosius, XVIII, 128, 129; S. Bruno Carthus., CLII, 239.
Isaac immolandus. S. Paulinus Nolan., LXI, 317, 318, 359.
Iter. S. Hilarius Pict., X, 228; Cassiod., LXX, 1213.
Janua. S. August., XXXVIII, 1415; S. Prosper Aquit., LI, 373.
Jesus. Damasus papa, XIII, 377, 378.
Jonas. S. Paulinus Nolan., LXI, 405.
Joseph venditus. S. Paulinus Nolan., LXI, 359.
Judex. S. Hilarius Pict., IX, 413; S. Optatus Milev., XI, 774; S. Hieronymus, XXII, 1198; Goffridus abb., CLVII, 253, 261.
Justitia. S. Ambrosius, XVI, 1202; S. Hieronymus, XXVI, 274; S. Prosper Aquit., LI, 82; S. Fulgentius, LXV, 251; S. Bruno Herbip., CXLII, 270.
Lampas. S. Gregorius Magnos, LXXVI, 931.
Lapis. S. Cyprianus, IV, 291; Raban. Maur., CXI, 41.
Lapis adjutorii. Rabon. Maur., CIX, 34.
Lapis angularis. S. Hieronymus, XXVI, 476; S. Prosper Aquit., LI, 334; Eugyppius, LXII, 675; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 458; S. Bruno Herbip., CXLII, 426; S. Petrus Dam., CXLV, 49.
Lapis ex monte. S. Hilarius Pictav., IX, 681.
Lapis offensionis. S. Fulgentius, LXV, 227.
Largitor salutis æternæ. S. Fulgentius, LXV, 461.
Latera Aquilonis. Guibert. Ven., CLVI, 573.
Lator legis. S. Hieronymus, XXII, 775; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 399.
Lectus. S. Ambrosius, XIV, 517; Cassiod., LXX, 947, 948.
Leo. Rufinus, XXI, 301; S. Paulinus Nolan., LXI, 640; Eugyppius, LXII, 674, 846; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 560.
Levites. S. Ambrosius, XIV, 345.
Lex. Lactantius, VI, 524.
Liber. S. Bruno Carthus., CLII, 515, 805.
Liber inter mortuos. S. Bruno Herbip., CXLII, 321.
Lignum viride. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 132.
Lignum vitæ. S. Bruno Herbip., CXLII, 50; S. Bruno Carth., CLII, 640; S. Bruno Signiens., CLXIV, 162.
Lilium. S. Petrus Dam., CXLIV, 754.
Lucifer vetus. S. Gregor. Magn., LXXVI, 520.
Lumen. S. Ambros., XV, 1361, 1687; XIV, 1029; S. Prosper Aquitan., LI, 825.
Lux. S. Cyprian., IV, 258; S. Gregor. Magn., LXXV, 671.
Lux sæculi. S. Ambros., XVI, 1141; Raban. Maur., CXI, 397.
Magister. Tertull., I, 395; S. Cyprian., IV, 14, 205; S. August., XLII, 440.
Maledictum. S. Ambros., XVI, 1014, 580; S. August., XLII, 297, 744; S. Bruno Herbip., CXLII, 165; S. Petr. Damian., CXLV, 114.
Manus Dei. S. Cyprian., IV, 285; S. Hilarius Pict., IX, 850; S. Ambros., XV, 1518; S. Gregorius Magn., LXXVI, 797; S. Bruno Carthus., CLII, 1224.
Margarita. S. Ambr., XVII, 715.
Margarita evangelica. S. Paulinus Nol., LXI, 276, 298.
Mediator Dei et hominum Lactant., VI, 524; S. Hilar. Pict., IX, 988; X, 247, 282, 413; S. Hieronym., XXVI, 366; S. Paulinus Nolan., LXI, 440; S. Fulgent., LXV, 238; S. Petrus Damian., CXLV, 24, 32, Lanfrancus, CL, 272, 273, 395, 396; S. Bruno Carthus., CLIII, 437.
Medicus. S. Ambros., XIV, 1011.
Melchisedech S. Ambr., XVI, 404, 1202; Cœlius Sedulius, XIX, 760; S. Prosper Aquit., LI, 319.
Merces. Rufinus. XXI, 789.
Minor angelis. S. Hieronym., XXVI, 381.
Minoratus ab angelis. S. Bruno Herbip., CXLII, 68.
Misericordia. S. Ambr., XIV, 1152; Rufinus, XXI, 857; Cassiod., LXX, 548, 607, 608, 647, 648; S. Bruno Herbip., CXLII, 222. S. Bruno Sign., CLXIV, 902.
Mons, (secundum divinitatem). Guibert. Ven., CLVI.
Mons, (secundum humanitatem). S. Hilarius Pict., IX, 301.
Mons Dei. S. Bruno Herbip., CXLII, 252.
Mons exiguus. S. Ambros., XIV, 818.
Mons in vertice montium. S. Gregor. Magn., LXXVI, 667.
Mons magnus. S. Ambros., XIV, 818.
Mons pinguis. S. Bruno Herbip., CXLII, 252.
Mons qui Patri complacuit. Cassiod., LXX, 468, 469.
Mors mortis. S. Gregor. Magn., LXXV, 993.
Mors reproborum. S. Ambros., XVII, 838, 839.
Mortuus a corde. S. Bruno Herbip., CXLII, 155.
Munus. S. Fulgent., LXV, 256.
Murus. S. Gregor. Magn., LXXVI, 169.
Mysterium. Lanfrancus, CL, 524.
Navis. S. Ambros., XVII, 700.
Nazarenus. S. Hieronym. XXIII, 914; S. Fulgent., LXV, 270.
Nazaræus. Tertull., II, 372; Raban. Maur., CVIII, 1162, 1163.
Noe irrisus. S. Paulinus Nol., LXI, 359.
Novacula. S. Paulinus Nol., LXI, 261.
Novissimus. S. Ambros., XVI, 523.
Nox. S. Ambros., XV, 1292.
Nubes. Eugypp. abb., LXII, 677; S. Bruno Sign., CLXIV, 274.
Numerus. S. Bruno Carthus., CLII, 800.
Oblator muneris. S. Fulgent., LXV, 236.
Occasio cæcitatis et illuminationis. S. Fulgent., LXV, 228.
Occidens. S. Paulinus Nolan., LXI, 370, 371.
Oleum. Guib., CLVI, 573.
Omnipotens. S. Hieronym., XXIV, 31, 55; Cassiod., LXX, 772, 773.
Onager. S. Gregor. Magn., LXXVI, 559.
Orans. S. August., XXXVI, 1081; XXXIII, 545; S. Prosper Aquit., LI, 279; Cassiod., LXX, 206, 207, 790, 791; Lanfrancus, CL, 393, 394; S. Bruno Carthus., CLII, 812, 847; Honorius Augustod., CLXXII, 1127.
Oriens. S. Hilarius Pict., IX, 728; S. Gregorius Magn., LXXVI, 167; Guibertus abb., CLVI, 987.
Os. S. Hilarius Pict., IX, 563; S. Bruno Carthus., CLII, 564.
Ostium. S. August., XXXVIII, 1415; S. Gregor. Magn., LXXVI, 941.
Ovis. S. Cyprian., IV, 290; S. Fulgent., LXV, 235, 236; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 532.
Pacificus. Cassiod., LXX, 504, 505.
Pax. S. Fulgent., LXV, 251; Cassiod., LXX, 607, 608; S. Bruno Herbip., CXLII, 270; S. Petrus Damian., CXLV, 275.
Panis angelorum. S. Bruno Herbip., CXLII, 294.
Panis cœli. S. Maximus Taurin., LVII, 563.
Panis hominum. S. Fulgent., LXV, 127.
Panis perpetuus. S. Hieronym., XXIV, 489.
Panis vivus. S. Paulinus Nol., LXI, 194.

Paracletus. S. Fulgent., LXV, 752, 753.
Παρθενικὸς λόγος. S. Ambros., XVI, 195.
Paschalis agnus. S. Paulinus Nol., LXI, 640.
Passer solitarius. S. Paulinus Nol., LXI, 273, 274.
Pastor. S. Hilarius Pictav., IX, 728; S. Ambros., XIV, 1163; S. Hieronym., XXV, 352; S. Paulinus Nol., LXI, 193, 194, 380, 381; S. Fulgent., LXV, 235, 236; S. Gregorius Magn., LXXVI, 941.
Pater. S. Petrus Damian., CXLIV, 242.
Pater familias. S. Gregor. Magn., LXXVI, 1154.
Patientia nostra. S. Ambros., XIV. 1052; S. Bruno Herbip., CXLII, 235.
Peccator. S. Bruno Herbip., CXLII, 165, 172.
Peccatum. S. Bruno Carth., XLII, 297, 744.
Petra. S. Cyprian., IV, 106; S. Ambros., XIV, 1058, XVII, 141; Rufinus, XXI, 119, 791; S. Paulinus Nolan., LXI, 334, 885; Eugypp. abb., LXII, 846; S. Gregor Magn., LXXVI, 559; Raban. Maur., CXI, 1158; S. Bruno Herbip., CXLII, 233; S. Petrus Damian., CXLV, 771.
Petra firma. Rufinus, XXI, 791.
Petra irrigans mundum. S. Bruno Signiens., CLXIV, 270.
Petra spiritalis. Cassiod., LXX, 1049, 1050, 1051.
Pignus resurrectionis nostræ. Hieronym., XXII, 785.
Pignus vitæ ejus nobis donatæ. S. August., XXXVIII, 1468
Piscis. S. Optat. Milev., XI, 991.
Piscis aquæ vivæ. S. Paulinus Nol., LXI, 210, 846.
Plenitudo. S. Hieronym., XXIV, 145.
Plenitudo legis et prophetarum. S. Hilarius Pict., IX, 481.
Plenitudo veritatis. S. Cyprianus, IV, 105, 141.
Pluvia. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 716.
Pontifex. Arnob., V, 911; S. Fulgent., LXV, 236; Cassiod., LXX, 955, 956; Isidor. Merc., CXXX, 296; S. Bruno Carthus., CLII, 502; Hugo de S. Viet., CLXXV, 624.
Porta. S. Paulinus Nol., LXI, 309; S. Gregor. Magn, LXXVI, 954.
Præmium nostrum. S. Fulgent., LXV, 721
Pretium. S. Hieronym., XXII, 644.
Primitiæ dormientium. S. Leo Magn., LIV, 563.
Primogenitus. S. Ambros., XVI, 559; XVII,, 128, 129,
Primogenitus ex mortuis. S. Fulgent., LXV, 210; S. Bruno Carth., CLII, 1113; CLIII, 75.
Primogenitus in multis fratribus. S. Fulgent., LXV, 211.
Primogenitus reparatæ creaturæ. S. Fulgent., LXV, 209.
Primogenitus totius creaturæ. S. Fulgent., LXV, 210.
Primus. S. Cyprian., IV, 345; S. Ambros., XVI, 233; XVII, 767.
Princeps. Lactant., VI, 452.
Princeps angelorum. Lactant., VI, 977.
Princeps ex Juda. S. Hilarius Pict., IX, 482.
Princeps pœnitentium. S. Hieronym., XXIV, 58, 59.
Principium. S. Fulgent., LXV, 250.
Principium omnium virtutum. S. Hieronym. XXIV 145.
Propheta. S. Ambros., XV, 1316; Cassiod., LXX, 955, 956.
Propitiatio. S. Prosper Aquit., LI, 381.
Proximus noster. Eugypp. abb., LXII, 781.
Psalterium. S. Bruno Herbip, CXLII, 223.
Puer parvulus. S. Gregor. Magn., LXXVI, 975.
Pupillus. Cassiod., LXX, 592, 593.
Radix. S. Ambros., XVI, 750; S. Gregor. Magn., LXXV, 989.
Redemptio nostra. S. Hilar. Pict., IX, 724; S. Ambr., XIV, 1152; S. Hieronym., XXII, 644.
Redemptor. S. Hieronym., XXII, 644; S. Petrus Dam., CXLIV, 745.
Reformator vitæ. S. Ambros., XIV, 1060.
Refugium peccatorum. S. Paulinus Nol. LXI, 722.
Regnum Dei. S. Cyprian., IV, 208
Resurrectio. S. Cyprian., IV, 208; S. Ambros., XVI, 540, 1337; S. Hieronym., XXII, 1044; S. August., XXXVII, 1700, S. Paulinus Aquit., XCIX, 401.
Rex. S. Hieronym., XXV, 352; S. August., XXXVII, 1952; S. Maximus Taurin., LVII, 801; Cassiod., LXX, 470, 471, 329, 330, 955, 956; S. Gregorius Magn., CXXVI, 1160; S. Petrus Dam., CXLIV, 461; Lanfrancus, Cl., 577.
Rex cœli. S. Hilar., IX, 276.
Rex Ecclesiæ. S. Optatus Milev., XI, 995.
Rex gentium. S. Maximus Taurin., LVII, 255.
Rex gloriæ. Cassiod., LXX, 174, 175.
Rex justitiæ. S. Fulgent., LXV, 251.
Rex novorum ævorum Tertull., II, 348.
Rex pacis. S. Fulgent., LXV, 231.
Rex pastor. S. Hilar., IX, 128.
Ros. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 716.
Sacerdos. Tertull, II, 530; S. Ambros., XVI, 1141, 607, 1201; Rufinus, XXI, 795; S. Prosper Aquit., LI, 319, 381; S. Maximus Taurin., LVII, 801; S. Paulinus Nol., LXI, 193; Eugypp. abb, LXII, 561, 581; S. Fulg., LXV, 236, 294; Cassiod., LXX, 323, 324, 796, 797, 444, 445; S. Gregor. Magn., LXXVI, 1160; Raban. Maur., CXI, 397; S. Petrus Damian., CXLIV, 461, 745, CXLV, 103.
Sacerdos æternus. S. Hilarius, IX, 917.
Sacerdos catholicus. Tertull., II, 376.
Sacerdos, princeps sacerdotum. S. Ambros., XVI, 671.
Sacerdos typus sacerdotum omnium. S. Ambros., XVI, 1201.
Sacrificium. Rufinus, XXI, 795; S. Petrus Damian, CXLIV, 745.
Sacrificium verum. S. Leo Magnus, LIV, 340.
Sacrificium novum. S. Leo Magnus, LIV, 340.
Sagitta. S. Hilarius Pictav., IX, 669.
Saliens in montibus. S. Gregor. Magn., LXXVI, 1220.
Salomon. S. Hieronym., XXIII, 252; Cassiod., LXX, 505,
Salus gentium. S. Hilarius, IX, 924.
Salutare Dei. S. Prosper Aquitan., LI, 302; S. Gregorius Magn., LXXVI, 1163.
Salutare nostrum. Rufinus, XXI, 690, 691.
Salvator. S. Hieronym., XXV, 456; Cassiod., LXX, 576, 577; S. Bruno Sign., CLXIV, 902.
Samaritanus. S. Fulg., LXV, 556.
Samarites evangelicus. S. Paulin. Nol., LXI, 266.
Samso. S. Paulinus Nol., LXI, 263.
Sanctificatio. S. Hieronym., XXII, 643; S. Hilar. Pict., IX, 386, 456.
Sapientia. S. Ambros., XVI, 540.
Sapientia Dei. S. Hilarius Pict., IX, 396, 563; X, 206; Cassiod., LXX, 736, 737; S. Leo Magn., LXXV, 953; Lanfrancus, CL, 159, 160; S. Bruno Sign., CLXIV, 700, 938.
Sapientia nostra. S. August., XLII, 1034.
Sapientia Patris. S. Paulinus Nolan., LXI, 191; S. Fulgentius, LXV, 246; Cassiod., LXX, 736, 737.
Scandalum infidelibus. Cassiod., LXX, 607, 608.
Scarabæus. S. Gregor. Magn, LXXVI, 560.
Scientia nostra. S. August., XLII, 1034.
Scriba. S. Ambros., XV, 1664; S. Bruno Herbip., CXLII, 187.
Securis ad radicem posita. S. Leo Magn., LXXVI, 1164.
Sequester Dei et hominum. Tertull., II, 885.
Serpens. S. Gregor. Magn., LXXVI, 560.
Serpens æneus. S. Ambros., XVII, 695; S. Bruno Sign., CLXIV, 491; Hugo de S. Victore, CLXXV, 814.
Servus Dei. S. Hieronym., XXVI, 271; Cassiod., LXX 250, 251; S. Bruno Herbip., CXLII, 152.
Signaculum. S. Ambros., XIV, 550; S. Petrus Dam., CXLIV, 716.
Signum. Richardus a S. Victore, CXCVI, 525.
Sinapis, S. Ambros., XV, 1747; S. Gregor. Magn., LXXVI, 95, 96.
Sol justitiæ. S. Maximus Taurin., LVII, 329.
Sol novus. S. Ambros., XVII, 613.
Sol verus. S. Cyprian., IV, 157, 215; Eugypp. abb., LXII, 674; Cassiod., LXX, 736, 737; S. Gregor. Magn., LXXVI, 730; S. Petrus Damian., CXLIV, 719.
Speculum Patris. S. Hilar. Pictav., X, 336.
Spes. Tertull., II, 760; S. Ambros., XIV, 1052; Cassiod., LXX, 798, 799.
Splendor gloriæ Patris. S. Hieronym., XXIV, 532; S. Bruno Sign., CLXIV, 262.
Sponsus. Tertull., II, 382; S. Hilarius Pict., IX, 701; S. Optat. Milev., XI, 1062; S. Ambros., XIV, 680; XVI, 795; S. August., XLII, 835; S. Fulgent., LXV, 235, 236; S. Gregor. Magn., LXXVI, 960; Raban. Maur., CXI, 191; Isidor. Merc., CXXX, 81.
Statera. S. Gregor. Magn., LXXVI, 195.
Stella. S. Ambros., X, 1569; S. Gregor. Magn., LXXVI, 520.
Suasor. Eugypp. abb., LXII, 599.
Summitas templi nostri. S. Petrus Dam., CXLIV, 807.
Susceptor delictorum. S. August, XXXVI, 849; Cassiod., LXX, 875.
Taurus. Eugypp. abb., LXII, 687.
Templum Dei. Tertull., II, 635; S. Cyprian., IV, 279; S. Fulgent., LXV, 682.
Terra promissionis. S. Petrus Damian., CXLIV, 517.
Testator. S. Ambros., XV, 1780.
Thesaurus. S. Hilarius, IX, 994; S. Hieronym., XXII, 643.

Thesaurus bonorum omnium. S. Petrus Dam., CXLV, 259.
Thesaurus thesaurorum. S. Hieronym., XXV, 631.
Titulus noster. S. Bruno Carth., CLII, 893.
Torrens. S. Ambros., XIV, 962
Turris. S. Paulinus Nolan., LXI, 309; S. Bruno Herbip., CXLII, 233.
Typus sacerdotum. S. Ambros., XVI, 1201.
Unctio. S. Petrus Dam., CXLIV, 680.
Unctus. S. Hieronym., XXIV, 599; S. Fulg., LXV, 278; S. Bruno Herbip., CXLII, 188.
Unicornium filius. S. Bruno Herbip., CXLII, 129.
Unigenitus. S. Hilarius Pict., IX, 396; S. Hieronym., XXV, 1515; S. Maximus Taurin., LVII, 263; S. Fulg., LXV, 211, 270; 576, 803.
Urna aurea caro Christi. S. Petrus Dam, CXLIV, 729.
Uva. S. Ambros., XIV, 681.
Vectis. S Leo Magn., LXXVI, 469.
Ver. S. Ambros., XIV, 514; XV, 1276.
Verbum. S. Hilar. Pict., X, 206; S. Ambr., XVI, 540; S. Maximus Taurin., LVII, 626; S. Gregor. Magn., LXXV, 212; S. Bruno Carthus., CLII, 825.
Veritas. S. Cyprian., IV, 314; S. Ambros., XV, 1699; S. Hieronym., XXVI, 524; S. August., XXXVIII, 778; S. Prosper Aquit, LI, 478; S. Leo Magn., LIV, 390; Cassiod., LXX, 208, 209; Lanfrancus, Cl., 353; S. Bruno Carth., CLII, 800; S. Bruno Sign., CLXIV, 902.
Vermis. S. Hilar. Pict., X, 408; S. Gaudent. Brix., XX, 988, 989; Cassiod., LXX, 155, 156; S. Gregor. Magn., LXXVI, 560; S. Bruno Herbip., CXLII, 108; S. Petrus Dam., CXLIV, 890, 891.
Vestis Deitatis. Cassiod., LXX, 323, 324.
Vestis nuptialis. S. Optat., XI, 1062.
Via. Cassiod., LXX, 1213.
Via ad Deum. S. Prosper Aquit., LI, 464.
Via bona. Cassiod., LXX, 259, 260.
Via Dei. S. Hilar., IX, 551.
Via certa. Cassiod., LXX, 836.
Via humilis. S August., XXXVIII, 778.
Via orientalis. S. Gregor. Magn., LXXVI, 956, 957.
Via perfecta. S. Ambros., XV, 1260.
Via recte ambulantium. S. Bruno Herbip., CXLII, 54.
Via testimoniorum. Cassiod., LXX, 840.
Via veritatis. Cassiod., LXX, 459, 460.
Victima. S. Prosper Aquit., LI, 381; S. Maximus Taurin., LVII, 594.
Vigilator. S. Cyprianus, IV, 213.
Vinum. S. Hieronym., XXV, 1489.
Vir. S. Gregor. Magn., LXXVI, 941; S. Bruno Herbip., CXLII, 49; S. Bruno Carth., CLII, 639.
Virga. S. Hilarius Pictav., IX, 52; S. Ambros., XVII, 695; Guibert., CLVI, 514.
Virtus. S. Hilarius Pictav., IX, 464, 396, 563; X, 206; S. Ambros., XVI, 540, 1337; S. Fulg., LXV, 246, 290; Cassiod., LXX, 331, 603, 604; Lanfrancus, CL, 159; S. Bruno Carth., CLII, 965; S. Bruno Sign., CLXIV, 700.
Vita. S. Ambros., XV, 1699; XVI, 540, 1337; S. Prosp. Aquit., LI, 82; S. Paul. Aquil., XCIX, 401.
Vita æterna. S. Hieronym., XXVI, 560; S. Fulgent., LXV, 250.
Vita electorum. S. Ambros., XVII, 838.
Vita fidelium. Cassiod., LXX, 849.
Vitis. S. Ambros., XIV, 681; Rufinus, XXI, 304; S. Paul. Nolan., LXI, 367.
Vitulus. S. Bruno Herbip., CXLII, 129.
Vivificans. S. Paulinus Nol., LXI, 370, 371.
Voluntas Dei. S. Maximus Taurin., LVII, 626.
Vox. S. Hieronym., XXII, 591.
Vultur. S. Gregor. Magn., LXXVI, 67.

LXIX.

INDEX DE NOMINE JESU,

ET DE EJUS EXCELLENTIA, VIRTUTE, ET DE MIRACULIS ILLO INVOCATO PATRATIS,

ORDINE DISPOSITUS ANALOGICO.

—

MONITUM.

In hoc Indice tractatur : — I. De Jesu nominis origine. — II. De Jesu nominis significatione. — III. De Jesu nominis excellentia et virtute. — IV, De miraculis in virtute hujus nominis patratis. — V. De usu hujus nominis et de honore ei reddito. — VI. De necessitate illud invocandi. — VII, de variis opusculis de nomine Jesu tractantibus.

De nomine Jesu.

I. *De Jesu nominis origine.*—Nomen Jesu, ante ipsius adventum in Israel populo, quasi in vase aliquo, Judæorum mentibus claudebatur : S. Ambrosius, XVI, 727. — Jesus hoc nomine vocatus est in die circumcisionis suæ, quare : Beda Ven., XCIV, 56.—Deus dedit Jesu nomen, quod est, etc. : Elipandus, XCVI, 877.—Nomen Jesu ab angelo Virgini prænuntiatum est, *et vocabis nomen ejus Jesum.* Alcuin., CI, 151.—Si quis autem quærat, quando ejus nomen ab angelo, antequam in utero conciperetur, vocatum sit, tunc sine dubio, quando ait angelus ad Mariam : « Ave, etc.» : Haymo Ha berstat., CXVIII, 93. — Nec solum hoc sanctissimum nomen antequam in utero conciperetur ab angelo vocatum est, sed etiam longe antea patriarchis et prophetis prædictum, quod Filius Dei homo factus hoc nomine vocaretur, *ibid.*—Ante solem permanet nomen ejus : S. Fulbert. Carnot., CXLI, 332. — Vocabulum Jesu quod non prius ab hominibus decuit efferri in mundum, sed a quadam sublimiori excellentiorique natura. S. Petr. Dam., CXLIV, 852. — Omnes quippe prophetæ nomen istud aut nescierunt, aut penitus tacuerunt, et reservata est prærogativæ dignitas archangelo Gabrieli, qui sancto ore sanctissimæ Virgini illud primum evolvit. *ibid.* — Quo nomine vocatus est ab angelo priusquam in utero conciperetur. S. Bernard., CLXXXIII, 133.—Hoc ei nomen est ab æterno. *ibid.*, 136. — Innatum est ei nomen hoc, non inditum ab humana, vel angelica creatura. *ibid.* — Non prius ab hominibus decuit efferri in mundum sed a quadam sublimiori natura. *id.*, CLXXXIV, 832.—Quod nomen ab angelo fuit impositum Dei Filio, eo quod, etc. : Petr. Lombard., CXCI, 1304.

II. *De Jesu nominis significatione.* — Hujus nominis effusio abundantem quamdam exuberantiam gratiarum bonorumque cœlestium significat largitatem. S. Ambros., XVI, 727. —Jesus Hebraice, Σωτήρ Græce, Salvator Latine : S. Aug., XLII, 1025.—Jesus interpretatur Salvator, sive Salutaris, *id.*, XXXVIII, 944, 1334, 1370; XLI, 553, 785; S. Gregor. Magn., LXXVI, 793, 866, 940, 1040, 1064, 1171, 1208 — Nomen Jesu, nomen triumphi : S. Petr. Chrysol., LII, 367.—Jesus Hebraica lingua dicitur, Salvator dicitur hoc Latina, *ibid.*; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 1286; Paul. Diac., XCV, 1165; Beda Ven., XCII, 1; XCIV, 34; S. Beat., XCVI, 911; Alcuin., CI, 177; Haymo, CXVIII, 33; S. Pasch., CXX, 112; Humbert. card., CXLIII, 1133; S. Anselm. Cant., CLVIII, 627, 639, 725; S. Bruno episc., CLXIV, 777, 778; S. Bernard., CLXXXIII, 88; Petr. Lombard., CXCI, 1304; Garner., CXCIII, 250; Helinand., CCXII, 536; Innocent. III, CCXVII, 577.

III. *De Jesu nominis excellentia et virtute.*—Torquetur

Apollo nomine percussus Christi, nec fulmina Verbi ferre potest : Jul. Firmic. Matern., XII, 1015. —Cujus nominis virtute nihil potest esse præstantius : S. Ambros., XVI, 727. — Jesus nominis excellentia : S. Hieronym., XXVI, 286.—Mortuus est Jesus, non peribit nomen ejus. S. Aug., XXXVI, 454.—Jesu nomen, quod est nobis amicius et dulcius nominare, *id.*, XLI, 591.—Per quod nomen splendor, honos, laus, sapientia, majestas, bonitas et pietas Patris regnant per sæcula : S. Prudent., LIX, 831.—Jesus a Patre obtinuit nomen supra omne nomen. *ibid.*, 837. — In ore Christus nectar, in lingua favus, ambrosia viva in gutture. S. Paulin. Nolan., LXI, 741.—Nomen Jesu quantum prodesse potest in gratia quod tantum profuit in figura serpentis : S. Cæsar. Arelat., LXVII, 1047 —Quod est super omne nomen. S. German. Paris., LXXII, 233. — In nomine Domini mei Jesu Christi qui mihi præbet auxilium, superabo : De Vitis Patrum, LXXIII. 290. — In nomine Christi dæmones, quos vos ut deos adoratis et colitis, nos de obsessis corporibus effugamus, *ibid.*, 404. — Nomen Domini mei et Salvatoris Jesu Christi, quem dilexi et diligo, mihi validissimus murus est. *ibid.*, 289.—In nomine Jesu etiam indigni et reprobi miracula patrare queunt. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 570.—Jesu datum est a Patre nomen super omne nomen : Beda Ven., XCIII, 1033, 1034. —Christus Jesus nomen hæreditavit super omne nomen. S. Paulin. Aquil., XCIX, 408 —Nomen super omne nomen solius Dei veri est, verique Filii Dei. *ibid.*, 423. —Nomen Jesu dedit cæcis visum, auditum surdis, claudis cursum, sermonem mutis, vitam mortuis totamque diaboli potestatem de obsessis corporibus virtus ejus nominis effugavit : Alcuin., CI, 177.—Jesu nominis excellentia : Rab. Maur., CIX, 37; CXII, 714, 728.—Quicunque fide non dubitans, ea in nomine Jesu quæ ad salutem animæ suæ pertinent, perseveranter petit, sine dubio exauditur. Haymo Halberst., CXVIII, 524. — Omnis qui petit in nomine Jesu, etc., exaudiri meretur. Servat. Lup., CXIX, 698. — Sancti Cosmus et Damianus dixerunt : Maleficia nescimus, et in nomine Jesu maleficiorum virtutem contemnimus : S Ado Vienn., CXXIII, 367.—Omnes morbos per virtutem nominis Jesu depellebat : S. Odo Bellov., CXXIV, 1117. — A corporibus obsessis dæmonia ejiciebat nomen Jesu Christi proferens, *ibid.*—Ei dabitur nomen quod est super omne nomen : Remig. Antissiod., CXXXI, 712 ; Rupert., CLXVII, 1526, 1527.—Vult Jesus tali nomine vocari, quia scit non esse aliud nomen, in quo possit mundus salvari : S. Odilo abb., CXLII, 994.—Sanctum et terribile nomen ejus quod vix audeat illa dignior nominare natura : S. Petr. Damian., CXLIV, 851.—Christi nomen lucet, pascit et ungit, *ibid.*, 852. —Lucet prædicatum, pascit recogitatum, invocatum lenit et ungit, *ibid.*—Vocabulum Jesu, sicut Origenis lingua nobilior diffinivit, dulce et gloriosum, omni odoratu cultuque dignissimum, *ibid.*—Nomen Jesu mel in ore, in aure melos, in corde jubilus, *ibid.* — Nescio modo quid dulcius immurmurat filius Jesse qui vario sermonum et sententiarum concentu omnes illos quos diligere consueveram ineloquentes reddit et mutos, *ibid.*, 853. — Si petieritis quid, et a Patre, in nomine Jesu Christi, illud procul dubio Pater dabit vobis : Radulph. Ardens., CLV, 1896, 1897.—Si volumus petitum dari nobis, petamus quid, et a Patre et in nomine Jesu Christi, *ibid.*, 1895. — Ubi est gloriatio tua, o Christiane, nisi in nomine crucifixi Domini tui Jesu Christi : S. Anselm. Cant., CLVIII, 749. — In nomine quod est super omne nomen, etc., *ibid.*—Gloriamini in nomine sancto ejus, *ibid.* — Magna quidem nomina ; sed ubi est nomen quod est super omne nomen, nomen Jesu, in quo omne genu flectatur : S Bernard., CLXXXIII, 136.—Neque enim ad instar priorum meus iste Jesus, nomen vacuum aut inane portat, *ibid.*, 133.—Non est in eo magni nominis umbra sed veritas, *ibid.*—Qualiter nomen Jesus est medicina salubris fidelibus Christianis in omnibus adversis, *ibid.*, 843 *et seq.* — In hujus nominis luce Deus nos vocavit in admirabile lumen suum, *ibid.*, 846. – Et portabat nomen tanquam lumen, *ibid.* — Nec tantum lux est nomen Jesu, sed est et cibus, quomodo, *ibid.*—Nonne si invocet nomen vitæ, confestim respirabit ad vitam, *ibid.*, 847. — Cui in periculis palpitanti et trepidanti, invocatum virtutis nomen non statim fiduciam præstitit, depulit metum, *ibid.*—Nihil tam iræ impetum cohibet, superbiæ tumorem sedat, etc., quam nomen Jesu invocatum, *ibid.*—Habes in nomine Jesu, unde actus tuos vel pravos corrigas, vel minus perfectos adimpleas, *ibid.* —Itemque unde tuos sensus aut serves ne corrumpantur; aut, si corrumpantur, sanes, *ibid.* — Jesu nomen amabile et consolatorium, *ibid.*, 143, 144. — O sanctum et salubre nomen, quod est Jesus : Adam. Præm., CXCVIII, 589. — Solum, ut mihi videtur, ac singulare salutis nostræ indicium est nomen istud, *ibid.*—Exsultationis nomen et salutis, nomen lætitiæ et suavitatis, nomen denique dulcedinis et jucunditatis, *ibid.*— Dulcissime sapit nomen Jesu : Petr. Bles., CCVII, 580.—Omnes vanæ cogitationes ad solum crucis signaculum et invocationem Domini Jesu citius evanescunt : Stephan. Tornac., CCXI, 370.

IV. *De miraculis in virtute nominis Jesu patratis.*—Beatus Macarius invocato Jesu nomine super quemdam mortuum suscitat illum : Cassian., XLIX, 997, 999.—Invocato Christi nomine Abraham abbas pedem aridum cujusdam hominis curat, *ibid.*, 1001.—Homines mente corrupti ac reprobi circa fidem in nomine Domini et dæmonia expellunt et virtutes maximas operantur, *ibid.*, 1003.—Ægyptio Deum Martini, id est Jesum, invocante, tempestatis periculum effugit : Amœn., LXI, 1080. — Habens semper in ore suo nomen Jesu B. Martinus febres sedat, dæmones fugat, paralytica membra glutinat, mortuorum trium sua prece reddit corpora vitæ pristinæ : S. Gregor. Turon., LXXI, 1009. — Invocato nomine Jesu surdus et mutus sanatur, 377.—Eodem nomine invocato cæcus visum obtinet, *ibid.*, 378. — Infans triginta dies ab ortu habens adjuratus in nomine Jesu loquitur et revelat quod quærit ab eo Bricius episcopus, *ibid.*, 190.—Invocato nomine Jesu, sacra ethnicorum turbata et fugati dii, *ibid.*, 741, 742. — Per invocationem nominis Christi Clodoveus victoriam meruit obtinere contra Alamannos, *ibid.*, 225, 226.—Febricosus sanatur Christi nomine invocato : S. Domnol., Cenon., LXXII, 643.—Et invocato Jesu filiam reduxit incolumem : *De Vitis Patr.*, LXXIII, 148.—Jesu nominatione dejectus est Satanas, *id*, LXXIII, 145. — Quo per Antonium in nomine Domini nostri Jesu Christi curato, *ibid.*, 154.—Et invocato nomine Jesu una cum expulsis dæmonibus vana præsentium philosophorum confutata sapientia est, *ibid.*, 161. —In nomine Jesu Christi surge et ambula, et apprehensa ejus manu dextera elevavit eum, et protinus consolidatæ sunt bases ejus et plantæ, et exsilivit et ambulavit, *ibid.*, 400. — Domini Jesu invocato nomine egreditur dæmon spumans e muliere, *ibid.*, 638.—Sanat claudum S. Eligius hæc verba proferens : In nomine Jesu Christi surge, et sta super pedes tuos, *id.*, LXXXVII, 500.—Dæmoniacum liberat Eligius Christi nomine, *ibid.*, 520.—Ut famulum Christi nomine a ficta sanavit Eligius, *ibid.*, 556. —Christi nomine invocato quemdam infirmum sanat : S. German. Paris. LXXXVIII, 461. — S. Leobinus nomine Christi invocato incendium exstinguit, *ibid.*, 553.—In nomine Jesu S. Liviniæ oranti vox divinitus emissa respondet, illum esse exauditum : S. Bonifac., LXXXIX, 886. — Germanus episcopus cum Lupo Brittaniam navigans nomine Jesu invocato fluctus sævientes opprimit : Beda Ven., XCV, 46. —S. Gallus filiam ducis a dæmone liberavit per invocationem nominis D. N. J. C. : Walafrid. Strab., CXIV, 993.— S. Felix dixit ad arborem : Præcipio tibi in nomine J. C., ut radicitus corruas, et templum ac simulacrum, vel aram ejus funditus comminuas, et ad verba ipsius hoc factum est : S. Ado Vienn., CXXIII, 343.—S. Cornelius uxorem Cerealis militis paralyticam in nomine Jesu Nazareni subito sanat, *ibid.*, 353. — Rex Clodoveus ad invocationem Christi nominis victoriam meruit obtinere contra Alemannos : Flodoardus, CXXXV, 51.—Nomine J. C. prolato convertitur hæreticus Arianus, *ibid.*, 58. — Invocato Domini nomine podagra laborans subito sanatur : Richerius, LXXXVIII, 257. — Sub terribili invocatione nominis Jesu leprosum sanavit : S. Abbo, CXXXIX, 404, 405. — In nomine Jesu Christi S. Godehardus febricitantem sanavit, *id.*, CXLI, 1202. — In nomine Jesu Christi idem sanctus dæmoniacam feminam liberavit, *ibid.*, 1206. — Infirmus a medicis desperatus in nomine Jesu meritis S. Godehardi sanatur, *ibid.*, 1227.— In nomine Jesu homo horrenda lepra totus ulcerosus subito sanatur : Lanfranc., CL, 759.— In nomine Christi paralyticus sanatur, *ibid.*, 758.

V. *De usu nominis Jesu et de honore ei reddito.*—In nomine Christi precantur, VIII, 692, 694, 697, 707, 708.—Bonum hoc nomen, quod angeli atque archangeli adorant, quod dæmones tremunt et ferre non possunt, quod ad salutem homines assumunt : S. Hilar., IX, 324. — In nomine Jesu omne genu flectatur : S. Hieronym., XXVI, 980.—Crescit per omnes gentes nomen Jesu : S. Aug., XXXVI, 454. — Quod nomen omne quod in cœlo, quod in inferno est, tremens, genuflexum, submisso vertice confitetur : S. Petr. Chrysolog., LII, 370. — In hoc nomine deitatis tota adoratur majestas. *ibid.*, 586.—Omnes qui commorantur in cœlis, universi qui habitant terram, cuncti qui in profundo tenentur inferni, huic prosternuntur nomini, hoc adorant, *ibid.*—Psallendum est nomini Jesu altissimo qui regnat in sæcula sæculorum : Arnob. junior, LIII, 340. — Ecclesia confitetur admirabile nomen Domini Jesu in universa terra, *ibid.*, 335. — B. Petrus loquitur et sanat infirmos in nomine Jesu, *ibid.*, 422 ; Gregor. Turon., LXXI, 173. — Juramenta per Jesu nomen : S. Gregor. Mag., LXXI, 788. — In nomine Domini Jesu Christi Salvatoris incipiunt et

terminantur omnes preces et sacramenta Ecclesiæ: Gelas. papa, LXXIV, 1055 *et seq.* — Nomen Jesu benedicitur : S. Elig. Noviom., LXXXVII, 590. — Nomen Jesu omnes cœlicolæ, medii, inferi genu flexo audiunt: S. Paul. Nolan., LXI, 742. — In nomine Jesu tota deitatis majestas adoratur : Alcuin., LI, 177. — Omnes qui commorantur in cœlis vel in terris vel qui in profundo tenentur inferni, huic prosternunt nomini, hoc adorant, *ibid.* — In nomine Jesu apostoli fecerunt omnia sua miracula, *ibid.*, 178. — In nomine Jesu omne genu in cœlo, in terra et in inferno flectitur : Raban. Maur., CXI, 1485.—Omnes conclamabant benedictum Jesu nomen, in quo videbant fieri innumera miracula : Ademar., CXLI, 118.—Probationes per aquam, ignitos vomeres, etc., per invocationem sanctissimi nominis Jesu ad manifestandum judicium Dei : Richerius, CXXXVIII, 1127 *et seq.* — In nomine Jesu petendum est quod petitur ut gaudium petentis sit plenum : Radulph. Ardens., CLV, 1895.— Ut adorent eum omnes angeli Dei, et in nomine ejus omne genu flectatur : S. Anselm. Cant., CLVIII, 749.—Effusum nomen Jesu Christi, quod non solum cœlos terrasque perfudit, sed aspersit et inferos, adeo ut in nomine Jesu omne genu flectatur, etc. : S. Bernardus, CLXXIII, 845. — Jesus nomine suo loquitur et infirmos curat : Petr. Com., CXCVIII, 1566, 1693, 1700. — Nomen Jesu flexis genibus, res omnis adorat : Joann. Saresber. CXCIX, 980.

VI. *De necessitate nomen Jesu invocandi.*—Sine invocatione Domini Christi nemo vivit apud Deum : S. Ambros., XVII, 144.—De his qui invocant nomen Domini et qui salvantur quidem in nomine Jesu Christi : S. Hieronymus. XXVI, 260.—Non dubitandum est quod præter nomen Jesu non est aliud nomen sub cœlo datum hominibus, in quo nos oporteat salvos fieri : S. Leo Mag., LIV, 234. — Qui non credit in nomine unigeniti Filii Dei jam judicatus est : Victor. Vitens., LVIII, 223. — Jesu nomen est salutis professio : Cassiodor., LXX, 180. — Nemo salvari potest nisi per virtutem nominis Jesu : Bruno episcop., CLXIV, 1013 — Jesu nomen effusum in omnes gentes, et quicunque illud invocaverit, salvus erit : S. Bernardus, CLXXXIII, 845. — Dominus Jesus dives in omnes, largitur super omnes qui invocant nomen ejus : S. Gaudentius, CXCIII, 907.

VII. *De variis opusculis de Jesu nomine tractantibus.* — De nomine Jesu carmina : S. Damas. papa, XIII, 377.— Poema de nomine Jesu : S. Paulin. Nolan., LXI, 741. — Versus de tempestate sedata invocato nomine Jesu : Anonnus, LXI, 1079. — Sermo XV S. Bernardi, *id.*, CLXXXIII, 843. — Jubilus rhythmicus de nomine Jesu : S. Bernard., CLXXXIV, 1317 *et seq.*

LXX.

INDEX DE SPIRITU SANCTO.

DE ILLIUS DIVINITATE, ATTRIBUTIS, DONIS, OPERATIONIBUS,

ORDINE REFERENS ANALOGICO VARIAS DE ISTIS PATRUM SENTENTIAS.

MONITUM.

In hoc Indice tractamus vicissim : I, de divinitate Spiritus sancti ; II, de illius processione et missione : III, de variis attributis ; IV, de nominibus et figuris quibus apparuit ; V, de diversis donis et operationibus ; VI, referimus errores circa Spiritum sanctum ; et VII, indicamus libros de Spiritu sancto tractantes.

I. — *De divinitate Spiritus sancti.*

Spiritus sanctus tertia est persona SS. Trinitatis. Tertullianus, II, 163. — Tertium nomen Divinitatis, et tertius gradus majestatis, *ibid.*, 196. — Ejusdem est cum Patre et Filio naturæ, *ibid.* — Spiritus sanctus habens unam substantiam, virtutem, deitatem, majestatem voluntatemque Patris et Filii. S. Zeno, XI, 428. — Spiritus sancti divinitatem impugnantes refelluntur, *ibid.*, 17, adn. 52. — Sic est Spiritus Dei, ut sit ejusdem substantiæ cum Patre et Filio. Faustinus presbyter, XIII, 77. — Unde apertissimum est Spiritum sanctum non esse creaturam, *ibid.*, 78. — Quod etiam per hoc ipsum Deus probatur Spiritus sanctus, per quod ostenditur non esse creatura, *ibid.*, 79. — Ubi operatio aliqua divina, aut Patris, aut Filii, aut Spiritus designatur, non solum ad sanctum Spiritum, sed etiam ad Patrem refertur et Filium. S. Ambrosius, XVI, 712. — Quis ergo audeat dicere creatam Spiritus sancti esse substantiam. *ibid.*, 726. — Quis igitur de divinitate sancti Spiritus dubitet, cum ubi Spiritus gratia sit, ibi species divinitatis appareat, *ibid.*, 738. — Spiritum sanctum a Patris divinitate non separandum, *ibid.*, 748. — Spiritus sancti divinitas inde probatur, quod templum habeat, *ibid.*, 798. — Spiritus sancti divinitas ex ejus missione probatur, *ibid.*, 732. — Spiritus sanctus omnia probatur habere, quæ Deus habet, nempe divinitatem, etc., *ibid.*, 810. — Objectio hæreticorum contra divinitatem Spiritus sancti ex verbis Amos prophetæ de flatu ventorum desumpta, solvitur, *ibid.*, 753. — Objectio hæreticorum contra divinitatem Spiritus sancti, petita ex verbis Apostoli : ex quo omnia... per quem omnia, solvitur, *ibid.*, 761. — Spiritus sanctus Deus esse probatur. *id.*, XVII, 200, 201, 1010. — Deficiet mihi pagina, deficiet tempus, si cuncta quæ ad probandum divinitatem Spiritus sancti scripta sunt, *ibid.*, 1011. — Si Spiritus sanctus Deus sit. Zacchæus Christ., XX, 1110. — Contra Sabellianos, qui Spiritum sanctum negant Deum, *ibid.*, 1133. — Ejusdem naturæ Spiritum esse cum Filio, et cum Patre. S. Hieronym., XXIII, 121. Spiritus sancti divinitas adstruitur. S. Augustin., XXXIII, 1046. — Spiritum sanctum Deum esse monstravit Petrus, *id.*, XXXIV, 616. — Spiritus sanctus verus Deus Patri ac Filio æqualis, *id.*, XLII, 788, 827, 828, 927. — Spiritus sanctus Patri et Filio consubstantialis et coæternus, *id.*, XXXV, 1826; XLII, 928. — Divinitas Spiritus sancti probatur. S. Maximus Taurin., LVII, 629, 631, 637. — Spiritus sanctus est Patri et Filio consubstantialis. Victor Vitens., LVIII, 225. — Objectio Macedonii, qua impie Spiritum sanctum excellentiorem asserit creaturam. Paschasius diaconus, LXII, 27. — Deus Spiritus sanctus. S. Fulgentius Rusp., LXV, 499. — Spiritus sanctus Deus est. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 824. — Si me interrogaveris quid est Spiritus sanctus? ego dicam : Deus et Dominus. Venantius Fort., LXXXVIII, 588. — Spiritus namque sanctus verus Deus, vere et proprie Spiritus sanctus est. S. Paulinus Aquil., XCIX, 293. — Spiritus sanctus, etsi Paracletus, id est advocatus, tamen est Deus, *ibid.*, 377. — Spiritus sanctus Deus in natura exsistens. Theodulfus Aurel., CV, 243.— Teneamus Patrem et Filium, et Spiritum sanctum esse naturaliter Deum, *ibid.*, 257. — Cur Spiritus sanctus prædicatur Deus. Rabanus Maurus, CXI, 23. — Omnis Scriptura Veteris ac Novi Testamenti divinitus inspirata, hoc insinuat quod Pater, et Filius, et Spiritus sanctus, unus sit Deus, *ibid.*, 26. — An ignoras quia Pater unus Deus est, et Filius unus Deus est, et Spiritus unus Deus est? Æneas Parisiens., CXXI, 691. — Spiritus sanctus est Deus. S. Anselmus Cant., CLVIII, 289. — Quod Spiritus sanctus Patri et Filio consubstantialis Deus ac Dominus sit. Rupertus Tuit., CLXVII, 1573. — Spiritus sancti divinitas probatur, *id.*, CCIII, 753.

II. — *De processione Spiritus sancti, et ejus missione.*

Hoc mihi et in tertium gradum dictum sit, quia Spiritum non aliunde puto, quam a Patre per Filium. Tertullianus, II, 159. — Spiritus sancti processio. S. Hilarius, X, 250 — An id ipsum sit a Filio accipere quod a Patre procedere, *ibid.*, 251. — Non in incerto reliquit Dominus a quo sit, *ibid.*, 250. — Libertas relinquitur intelligentiæ utrum ex Patre, an ex Filio sit, *ibid.* — Etsi non sensu, tamen conscientia tenemus quod Spiritus Dei sit ex Patre per Filium, *ibid.*, 470. — Spiritus sanctus non est creatus, *ibid.*, 468. — Non genitus, *ibid.*, 469. — Non sumpsit de creaturis Spiritus sanctus, *ibid.*, 340. — Sed de Patris et Filii rebus, *ibid.* — Ex Patre et Filio accipit, *ibid.*, 656. — Alter in altero exsultat cum Spiritus sancti plenitudine una originali coæternitate refulgens. S. Zeno, XI, 392. — Filius a Patre procedit, et Spiritus ab ipso procedit. S. Ambrosius, XIV, 1170. — Quæ Filius accepit a Patre per unitatem naturæ, ex ipso per eamdem unitatem accepit et Spiritus S. *id.*, XVI, 771. — Spiritus sanctus a Patre et Filio non ex tempore sed ab æterno inseparabiliter procedit, *id.*, XVII, 675, 947, 1015. — Spiritus sanctus de Patre procedens Deus. S Augustinus, XXXVIII, 1071; XL, 238, 634, 684; XLII, 697, 703, 722, 742, 752, 790; XLIII, 378. — Spiritus sanctus non a Patre et Filio factus est, sed procedit, *id.*, XXXIII, 749. — Utrum a Filio procedat Spiritus sanctus, *id.*, XXXV, 1888, 1889. — Spiritus sanctus a Filio cur procedit, *id.*, XLII, 902. — Spiritus sanctus cur procedere dicitur, non vero nasci, *ibid.*, 770. — Spiritus sancti processio a Patre et Filio est sine tempore, nec amborum Filius dici potest, *ibid.*, 1094. — Spiritus sanctus a Patre et Filio procedit utrique æqualis. S. Augustinus, XL, 648. — Spiritus sanctus cur non sit genitus et quomodo a Patre ac Filio procedat, *id.*, XLII, 1092. — Spiritus sanctus de Patre et Filio procedit. S. Fulgentius Rusp., LXV, 696. — Spiritus sanctus sic procedit a Filio, sicut procedit a Patre, *ibid.*, 418. — Proprium est Spiritus sancti quod de genitore genitoque procedit, *ibid.*, 575. — A Patre et Filio procedit Spiritus sanctus. Cassiodorus, LXX, 23. — Spiritus sanctus a Filio procedit. S. Gregorius Magnus, LXXV, 541. — A Patre et Filio. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 534, 1198. — Quod Spiritus sanctus Deus est ex Patre Filioque procedens. S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 134. — Quod Spiritus sanctus nec genitus dicitur nec ingenitus, sed procedens tantum, *ibid.*, 135. — Quid interest inter nascentem Filium et procedentem Spiritum sanctum, *ibid.* — Spiritus sanctus a Patre et Filio æqualiter procedit. Alcuinus, C, 844. — Multa testimonia SS. Patrum de processione Spiritus sancti referuntur. Theodulfus Aurel., CV, 239 *et seqq.* — Spiritus sanctus unde procedat. Rabanus Maurus, CXI, 23. — Ratherius Veron., CXXXVI, 225, 247; S. Petrus Damianus, CXLV, 636. — De processione Spiritus sancti contra Græcos. S. Anselmus Cant., CLVIII, 285 *et seqq.* — Spiritus sancti processio a Patre Filioque affirmatur. S. Bruno Ast., CLXIV, 359. — Rupertus Tuit., CLXIX, 14 *et seqq.* — Hildebertus Cenom., CLXXI, 590, 591, 1078. — Spiritus sancti duplex processio. S. Bernardus Clarævall., CLXXXIII, 323. — Spiritus sancti processionem a Filio Græci negant et refutantur. S. Petrus Pictav., CCXI, 914. — Spiritus sancti processio a Patre et Filio, *id.*, CCXIII, 754. — Spiritus sanctus non est innascibilis, siquidem missus est a Filio. S. Hilarius, X, 519. — Cur dicatur mitti a Patre, cum a Filio mittatur, *ibid.* — Spiritus sanctus missus est ut credentes instrueret, doceret, sanctificaret, *ibid.*, 489. — Spiritus datus et missus, sicut Filius; atque in hoc utique unitatem divinitatis habent. S. Ambrosius, XVI, 778. — Spiritus sanctus propter societatem unitatemque naturæ a Filio mittitur, *id.*, XVII, 520. — Spiritus sanctus a Patre et Filio missus. S. Augustinus, XLII, 686, 697. — Spiritui sancto quid sit mitti, *ibid.*, 908. — Spiritus sancti missio quomodo intelligenda, *ibid.*, 850. — Spiritus sanctus quando missus, *ibid.*, 179. — Spiritus sanctus missus ut impleretur Lex, *id.*, XXXVIII, 1239, 1249. — Sicut lex data est quinquagesimo die ab occisione agni, sic Spiritus sanctus venit die quinquagesimo a passione Christi, *id.*, XXXVII, 1167. — Spiritus sanctus cur decimo post ascensionem die venerit, *id.*, XXXVIII, 1239. — Ab utroque, scilicet a Patre et Filio missus dicitur. S. Maximus Taurin., LVII, 640; S. Fulgentius Rusp., LXV, 783. — Hildebertus Cenom., CLXXI, 590, 591. — De missione Spiritus sancti, quæ fit duobus modis, visibiliter et invisibiliter Petrus Lombardus, CXCII, 562, 564, 566.

III. — *De variis attributis Spiritus sancti.*

Natura propria Spiritus sancti sanctitas est. Tertullianus, II, 933. — Spiritum sanctum sempiternum esse probatur. S Ambrosius, XVI, 728. — Spiritum sanctum esse omnipotentem probatur ex Scriptura, *ibid*, 846. — Sicut Pater et Filius, ita etiam Spiritus sanctus immaculatus et omnipotens est, *ibid.*, 815. — Spiritus sanctus sicut Pater et Filius creator est omnium, *ibid.*, 749, 755. — Spiritus sanctus bonus est, fons principiumque bonitatis, *ibid.*, 720 *et seqq.* — Spiritus sanctus unus est, qui efflavit in prophetis, insufflatus est apostolis, etc., *ibid.*, 717, 718. — Spiritus sanctus verus Deus Patri ac Filio æqualis. S. Augustinus, XLII, 788, 827, 828, 927. — Spiritus sanctus Patri et Filio consubstantialis et coæternus. *id.*, XXXV, 1826; XLII, 928. — Spiritus sanctus creator cum Patre et Filio, *id.*, XLII, 783. — Spiritus sanctus est creator. Cassiodorus, LXX, 739. — Immensus Spiritus sanctus. S. Fulgentius Rusp., LXV, 263, 786.

IV. — *De variis nominibus Spiritus sancti et figuris quibus apparuit.*

Natura Spiritus sancti declarata est per animal simplicitatis et innocentiæ. Tertullianus, I, 1208. — Vicarius est Domini, *id.*, II, 809. — Cur in specie columbæ venit Spiritus sanctus. S. Cyprianus, IV, 506. — Spiritus sanctus frequenter apparuit in igne, *ibid.*, 776. — Spiritus sanctus descendit in specie columbæ; ut et sapientiæ testimonium ferret, et sacramentum lavacri spiritalis impleret. S. Ambrosius, XVI, 799 *et seqq.* — Non solum lux, sed etiam ignis est Spiritus sanctus, *ibid.*, 737. — Spiritus sanctus est aqua viva, *ibid.*, 739. — Non solum aqua, sed etiam flumen dictus est, *ibid.* — Spiritus sanctus est fluvius de sede Dei procedens, quem bibit, qui credit in Christum, *ibid.*, 812. — Oleum lætitiæ Spiritus sanctus est, *ibid.*, 728. — Spiritus sanctus quare quasi columba descendit, *ibid.*, 427, 428. — Spiritus sanctus cur digitus Dei appellatus sit, *ibid.*, 779. — S. Augustinus, XXXIV, 604, 620. 1118; XXXVI, 111; XXXVII, 1167; XXXVIII, 74, 842, 857; XL, 335, 336; XLI, 522; XLII, 791. — Spiritus sanctus in columbæ specie venit, *id.*, XXXV, 2035. — Quare Spiritus sanctus in columba apparuit, et Filius Dei in homine, *id.*, XL, 25. — Quare in specie columbæ super Christum apparuit, et in igne super discipulos, *id.*, XXXV, 1426. — Spiritus sanctus dicitur Dei donum, munus, ignis, amor, charitas, pax, gratia, requies nostra, locus noster, *id.*, XXXII, 848, 1077; XXXIV, 171. — Spiritus sanctus donum Dei, *id.*, XXXV, 1514; XL, 251; XLII, 1083. — Spiritus sanctus magnum flumen, *id.*, XXXVII, 1187. — Spiritus sanctus ostiarius, *id.*, XXXV, 1729. — Rex, *id.*, XLII, 792. — Spiritus sanctus per columbam significatur. S. Gregorius Magnus, LXXV, 529; LXXVI, 1223, 1224, 1295. — Et per ignem, *id.*, LXXV, 529; LXXVI, 800, 824, 1223. — Et per aquam, *id.*, LXXV, 989; LXXVI, 100. — Spiritus sanctus dicitur spiritus vehemens, *id.*, LXXV, 715. — Sonus oris Dei, *id.*, LXXVI, 419. — Spiritus sapientiæ mobilis, *id.*, LXXVI, 490. — Digitus Dei, *ibid.*, 894. — Paracletus, id est advocatus et consolator, *ibid.*, 1221. — Spiritus sanctus, cur sub specie columbæ et ignis videri voluerit, *id.*, LXXV, 529; LXXVI, 447, 800, 824, 1223, 1244. — Quod Spiritus sanctus ex opere angelus dicatur. S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 135. — Quod Spiritus sanctus Paracletus vocetur, *ibid.* — Quare Spiritus sanctus septiformis dictus, *ibid.*, 136. — Quod Spiritus sanctus donum dicitur, *ibid.* — Quare Spiritus sanctus charitas et gratia nuncupetur. *ibid.* — Quare Spiritus sanctus Dei digitus dicatur, *ibid.*, 137. — Quare Spiritus sanctus in columbæ specie venisse testatur, *ibid.* — Quare Spiritus sanctus ignis nomine appellatur, *ibid.* — Quare Spiritus sanctus aquæ nomine dicatur, *ibid.* — Spiritus sanctus flumen dicitur S. Bruno Carthus., CLII, 836. — Auster, *ibid.*, 1527. — Misericordia Patris et Filii, *ibid.*, 1270. — Spiritus sanctus significatur per columbam emissam ex arca Noe. Rupertus Tuit., CLXVII, 347. — Spiritus sanctus significatur per rorem, *ibid.*, 665. — Spiritus sanctus significatur per fluvium igneum, *ibid.*, 1515. — Spiritus sanctus significatur per ventum urentem. Rupertus Tuitiens., CLXVIII, 197. — Spiritus sanctus significatur per lampadem cum septem lucernis, *ibid.*, 727. — Spiritus sancti symbolum, columba. S. Bernardus, CLXXXIII, 1001. — Spiritus sanctus Patris et Filii osculum, *ibid.*, 810, 812

V. — *De variis donis Spiritus sancti et ejus operationibus.*

Spiritus sancti dona. S. Hilarius, X. 258. — Ea neque emere licet neque vendere, *id.*, IX, 1057. — Hujus doni

virtute diabolus expellitur, et infirmitates curantur, *ibid.*, 967.—Spiritus sancti donum maxime necessarium *id.*, X, 74. — Spiritus sancti donum per impositionem manus et precationem gentibus largiendum, *ibid.*, 1024. Qualiter septem dona ejus unicuique fidelium conveniant. S. Ambrosius, XVII, 798. — Spiritus sancti beneficia quæ sint. S. Augustinus, XLII, 704, 717. — Spiritus sancti dona septem Spiritus Dei dicuntur, propter operationem septenariam unius ejusdemque Spiritus. *id.*, XXXVII, 1960.—Spiritus sancti dona quare diversa, *id.*, XXXIII, 839. — Spiritus sancti dona sideribus comparantur, *id.*, XXXII, 842.—Stellæ dicuntur, *id.*, XXXVII, 1160 —Cum sit unus et idem Spiritus sanctus, propter diversas operationes dissimiliter appellatur, *id.*, XXXIV, 615. — Septem Spiritus sancti dona. S. Leo Magnus, LIV, 409. — Spiritus sancti dona, id est linguæ, prophetia, sacramentorum scientia, fides, etc. S. Fulgentius Rusp., LXV, 346. — Dona Spiritus sancti in nobis augeri vel minui possunt, non ipse Spiritus, *ibid.*, 186. — Rivi olei sunt dona Spiritus sancti. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 113.—Digitis Dei dona Spiritus sancti significantur, *ibid.*, 893, 894.—Spiritus sancti dona enumerantur, *ibid.*, 1224, 1225.—Dona quædam Spiritus sancti ad salutem sunt necessaria, *id.*, LXXV, 598. — Quædam sunt ad aliorum utilitatem, *ibid.* — Per septiformem Spiritus sancti gratiam, aditus nobis vitæ cœlestis aperitur, *id.*, LXXVI, 1016. — Septem dona Spiritus sancti in oratione Dominica petuntur, eorum enumeratio. S. Anselmus Cant., CLVIII, 596, 597. — Septem sunt dona Spiritus sancti, scilicet sapientia, consilium, intellectus, fortitudo, scientia, pietas, Deique timor, quæ septem spiritibus immundis opponuntur. S. Bruno Sign., CLXV, 185. — Timoris Domini Spiritus ex judicio Dei inter luces ac tenebras cognoscitur. Rupertus Tuit., CLXIX, 183. — Spiritus fortitudinis ex creatione solis et lunæ agnoscitur, *ibid.*, 184.—Spiritus consilii in creatione piscium aviumque et reptilium, *ibid.*, 185. — Sapientiæ ex requie diei septimi cognoscitur, *ibid.* — Multa sunt in Scripturis consonantia sanctum septiformem Spiritum, *ibid.*, 182. — Septem dona Spiritus sancti, *ibid.*, 1161 *et seqq* —Spiritus pietatis, beati sunt mites. Rupertus Tuit., CLXX, 222. — Spiritus scientiæ facit hominem lugere, et seipsum, et alios peccatores, *ibid.*, 224.—Quid dat Spiritus fortitudinis, *ibid.*, 226.— Spiritus consilii misericordes facit, *ibid.*, 229.—Spiritus intellectus oculum purgat, ut Deum videat, *ibid.*, 231. -Spiritus sapientiæ pacificos facit, *ibid.*, 234. — Tria Spiritus sancti dona, pignus salutis, robur vitæ, scientiæ lumen. S. Bernardus, CLXXXIII, 528. —Dona septem, *ibid.*, 755. — Septem Christi apparitionibus applicata, *ibid.*, 292, 753. — In donis Spiritus sancti cavendum duplex periculum, *ibid.*, 706. — Spiritus septiformis adversus septem peccati vitia, *ibid.*, 574. — De donis Spiritus sancti libellus. Ernaldus abbas., CLXXXIX, 1590. — Quod aliqui dicunt ipsum Spiritum sanctum non dari, sed dona ejus. Petrus Lombardus, CXCII, 557. Spiritus sancti dona multiplicia. Alanus de Insulis, CCX, 219 *et seqq.* — Spiritus sancti operationes recensentur. Novatianus, III, 913. — Spiritus divinus auctor est omnis sermonis prophetici. S. Hilarius, IX, 792. — Loquitur in prophetis, *ibid.*, X, 454. — Quam diversis modis loquatur, *ibid.*, 86 *et seqq.* — Spiritus sancti officium in nobis, *ibid.*, 73. — Spiritus sanctus Deum interpellat pro iis qui vovent Deo, quæ Ecclesia probat, *id.*, IX, 414. — Spiritus sanctus vivificat sicut Pater et Filius. S. Ambrosius, XVI, 749. — Ipse est Spiritus vitæ operator æternæ, *id.* 748. — Omnia quæ Deus, ille operatur, *id.*, XVII, 1007 *et seqq.* — Sanctificat filios Dei. *ibid.*, 593. — Postulat more naturæ suæ, *ibid.*, 127. — Contristatur ex nobis et gaudet in nobis, *ibid.*, 170, 593.— In aurigæ modum ferebatur super aquas. S. Hieronymus, XXII, 659. — Nascentem mundum in figura baptismi parturiebat, *ibid.*—Quomodo Spiritus sanctus suam inspiret voluntatem hominibus, XXIII, 117.—Vigilat ad Deum, et quomodo, *id.*, XXIV, 1296. — Spiritus sanctus solus superferri dicitur super aquas, quare. S. Augustinus, XXXII, 848. — Spiritus Dei super aquas quomodo, *id.*, XXXIV, 226; XL, 133, 167. — Spiritus sanctus quo sensu dictus Deum pro nobis interpellare, *id.*, XLIV, 551. Quo sensu interpellet pro nobis et clamet : Abba, pater, *id.*, XLV, 1032. — Spiritus sanctus antiquorum justorum voluntates bonas non solum adjuvit, sed fecit, *id.*, XLIV, 622.—Spiritus sanctus decimo post Ascensionem die venit, *id.*, XXXVIII, 1239.—In linguis dispertitis apparuit, XXXV, 1429 —Ecclesiæ catholicæ unitatem commendavit, XXXVIII, 1251, 1254. — Ad Spiritum proprie pertinet remissio peccatorum, *id.*, 461. — Spiritus sanctus aliter adjuvat nondum inhabitans, aliter inhabitans, XXXIII, 880. — Spiritus Dei nisi regat, cadis : nisi erigat, jaces, *id.*, XXXVIII, 855. — Sine Christo aut sine Patre, non sanctificat, non illuminat, etc., XLII, 705 — Quosnam facit gemere, *id.* XXXV, 1425 —Spiritus sanctus habitat in parvulis baptizatis, etiamsi nesciant, *id.*, XXXIII, 811. — Sine Spiritu sancto nec Christum diligere, nec mandata ejus servare possumus, *id.*, XXXV, 1826 *et seqq.*—Apostolorum pectora cœlesti vigore firmavit, et novo linguas eorum ditavit eloquio. S. Maximus Taurin., LVII, 631.—De Christi divinitate testimonium præbuit, *ibid*, 636.—Ubi vult spirat, et quibus vult gratis sua dona dispensat, *ibid.*, 655. Ejus cooperatio ad nostram salutem ostenditur, *ibid.*, 630, 631. — Spiritus sanctus facit nos gemere, dum nos facit dolere iniquitatem nostram, postulare veniam, desiderare justitiam. S. Fulgentius Rusp., LXV, 758. — Quomodo Spiritus sanctus intus nos doceat S. Gregor. Mag., LXXVI, 1222. — Spiritus sanctus apostolos emundavit, *id.*, LXXV, 511. — Spiritus sanctus quid in nobis agat, *id.*, CLXXV, 715, 1221.—Spiritus sanctus docet. S. Hildefonsus Tolet., *id.*, XCVI, 136 — Quid Spiritus sanctus inspiraverit apostolis cum donum linguarum infuderit. S. Agobardus Lugd., CIV, 166. — Spiritus sancti variæ operationes. Rabanus Maurus, CVII, 777. — Spiritus Dei ferebatur super aquas. Rupertus Tuit., CLXX, 183. — Spiritus sancti effectus in nobis. S. Bernardus Clar., CLXXXIII, 324. — Ejus opera, *ibid.*, 330. — Alia operatur propter nos, alia propter proximos, *ibid.*, 706. — Tria operatur in nobis ad declinandum a malo : pœnitentiam, supplicationem et remissionem, *ibid.*, 324.—Item tria ad faciendum bonum; monet memoriam, docet rationem, movet voluntatem, *ibid.* — Illuminat et accendit, *ibid.*, 813. — Spiritus sanctus pro nobis interpellat. Petrus Lombardus, CXCI, 1447.

VI. — *Errores circa Spiritum sanctum.*

Spiritus sancti divinitatem impugnantes refelluntur. S. Zeno, XI, 267, adn. 52. — Qui divinitatem sancti Spiritus negaverunt, vel Arianorum sunt Judæi, vel Ariani Judæorum. S. Ambrosius, XVI, 820. — Objectio hæreticorum contra divinitatem Spiritus sancti ex verbis Amos prophetæ de flatu ventorum desumpta, solvitur, *ibid.*, 752 *et seqq.*—Objectio hæreticorum contra divinitatem Spiritus sancti, petita ex verbis Apostoli : ex quo omnia per quem omnia solvitur, *ibid.*, 761. — Spiritum sanctum conditum blasphemant hæretici. S. Hieronymus XXIII, 369.—Error circa Spiritum sanctum, *id.*, XXVI, 373. — Ariani, Eunomiani, Macedoniani, Photiniani, Judæi peccabant in Spiritum sanctum. S. Augustinus, XXXIII, 814. — Spiritum sanctum quidam hæretici prorsus negant, alii creaturam esse volunt; qui illi sint, *id.*, XXXVIII, 448; XLII, 44. — Quomodo erraverunt circa Spiritum sanctum Sabelliani, Ariani, Manichæi, Cataphryges, Donatistæ. XXXV, 2093; XLII, 30. — Spiritum sanctum negabant Sadducæi, *id.*, XXXVIII, 447.— Spiritum sanctum Patri et Filio æqualem, ejusdemque cum eis substantiæ nolebant agnoscere Macedoniani, *id.*, XLII, 797. — De Spiritu sancto quid senserint Ariani, XLII, 680, 681, 736. — Spiritum sanctum Christo subjectum dicebant *ibid.*, 714, 716. — De Spiritu sancto errores Arianorum, Eunomianorum, etc., *id.*, XXXVIII, 448. — Spiritum sanctum deitatem esse Patris et Filii hæretici quidam opinati sunt, XL, 191.—Macedonianorum error de Spiritu sancto. S. Leo Magnus, LIV, 206, 400.— Eum Ariani et Macedoniani Patre et Filio esse minorem blasphemant. Gennadius, LVIII, 1013.—Contra errorem Græcorum de processione Spiritus sancti. S. Petrus Damianus. CXLV, 633.—Quod Græci non recte dicant S. Spiritum procedere de Patre per Filium per quem sunt omnia, etc., S. Anselmus Cant., CLVIII, 307.—Fuerunt hæretici, nempe Macedoniani, qui credebant in Patrem, et Filium, sed non admittebant Spiritum sanctum, eum Deum negantes; quos damnavit Ecclesia in concilio Constantinopolitano. S. Bruno Sign., CLXIV, 238. — Spiritus sancti processionem a Filio Græci negant et refutantur. Petrus Pictav., CCXI, 914.

VII. — *Libri de Spiritu sancto tractantes.*

De Spiritu sancto Faustinus presbyter, XIII, 76.

De Spiritu sancto libri tres. S. Ambrosius, XVI, 703. *et seqq.*

De Spiritu sancto libellus unus, *id.*, XVII, 1005.

Interpretatio libri Didymi de Spiritu sancto. S. Hieronymus, XXIII, 101 *et seqq.*

De Spiritus sancti potentia. S. Nicetas, LII, 853 *et seqq.*

De Spiritu sancto libri duo. Paschasius diaconus, LXII, 12.

De Spiritu sancto. Tajo Cæsaraug., LXXX, 737.

Libellus de processione Spiritus sancti ad Carolum Magnum. Alcuinus, CI, 64.
De Spiritu sancto. Theodulfus Aurel., CV. 239. — Rabanus Maurus, CXI, 23.
Contra Græcorum opposita, de Spiritu sancto. Ratramnus Corb., CXXI, 226.
Liber adversus Græcos, de Spiritu sancto. Æneas Paris., CXXI, 686.
De Spiritu sancto et illius gratia. S. Petrus Damianus, CXLIV, 619.
Quod Spiritus sanctus indubitanter a Filio, sicut et a Patre procedit, *ibid.*, CXL, 37.
De processione Spiritus sancti contra Græcos liber S. Anselmus Cant., CLVIII, 285.
Liber de septem donis Spiritus sancti. Drogo Ast., CLXVI, 1553.
De operibus Spiritus sancti. Rupertus Tuit., CLXVII, 1571.
De processione Spiritus sancti, *ibid.*, CLXIX, 13 *et seqq.*, CLXX, 270.
De donis Spiritus sancti libellus. Ernaldus Bonæv., CLXXXIX, 1590.
De sancto Spiritu, *ibid.*, 1671.
Quomodo Spiritus sanctus est amor Patris et Filii. Richardus a S. Victore, CXCVI, 1011. — De missione Spiritus sancti *ibid.*, 1018.
Sermo in festo, S. Spiritus. S. Martinus Legion, CCVIII, 1203.
De proprietate æterna Spiritus sancti, id est de processione. Petrus Pict., CCXI, 914.
De visibili missione Spiritus sancti, *ibid.*, 930.
De invisibili missione Spiritus sancti, *ibid.*, 933.

LXXI.

INDEX

IN MARIANA SS. PATRUM OCCIDENTALIS ECCLESIÆ,

VEL

ELENCHUS OPERUM ET DICTORUM

QUÆ AD HONOREM ET CULTUM B. MARIÆ VIRGINIS IN PATROLOGIA REPERIUNTUR, AB INCUNABILIS RELIGIONIS CHRISTIANÆ USQUE AD SÆCULUM XIII.

—

MONITUM.

Inter diversos hujus tomi Indices, qui ad multiplicem et faciliorem totius Patrologiæ explanationem referuntur, nullum, ascetice loquor, invenies, cujus tanta fuerit vel operis magnitudo et præstantia, vel quæ percipi ex eo potest, oratorum, pastorum et omnium legentium utilitas.

Nostris præsertim temporibus, momenti est gravissimi, de cultu, laudibus et privilegiis B. Mariæ, synopsim particularem texere, et de perpetua Ecclesiæ catholicæ traditione, firmissimum argumentum ex factis et dictis, per universa retro sæcula, quasi catenam ostendere, ut omne dubium tollatur, et innumerabilibus testimoniis crescat adhuc et ardentius promoveatur erga sanctissimam Virginem fidelium devotio.

Quanta fuerit, a prima religionis ætate Christianorum fiducia in augustissimam Deiparam; quanus repensus honor, quam fervens amor per continuas et piissimas orationes, per sermones frequentissimos, per obsequiosum cultum, multifarie exhibitus et effusus, quis fortasse, ut æquum est, suspicatur?

Hæcce Tabula vel synopsis evidenter omnibus demonstrabit, nostram erga divinam Matrem Mariam devotionem, esse non solum perantiquam, sed adhuc veterum Patrum pietati inferiorem.

Enimvero, ut divos Anselmum et Bernardum e recentiorum Patrum numero sileam, nonne ascendere liceret, quasi per gloriosam et immotam scalam, usque ad Tertullianum, per Innocentium III, Ven. Hildebertum, Martinum Legionensem, Petrum Blesensem, Adamum Scotum, S. Stephanum Cisterciensem, Petrum Lombardum, S. Amedeum Lausaniensem, Hugonem a S. Victore, S. Fulbertum, Venerab. Guibertum, S. Odilonem, S. Paschasium Radbertum, B. Alcuinum, S. Paulinum Aquileiens., Ven. Bedam, S. Hildefonsum, S. Isidorum, S. Gregorium M., S. Fulgentium, S. Augustinum, S. Gaudentium, S. Petrum Chrysologum, S. Ambrosium, S. Hilarium Pictav., Lactantium, et multos alios quos æquis passibus Græcos Patres ardenter sequi vidimus, et quos enumerare omnes longum videretur. Ut inter cæteros unum adhuc in medium proferam, qui solus ipse totam traditionem in suis sermonibus et notis amplectitur, ubi, quæso, nostris temporibus, vel sermo vel liber qui Adami Perseniæ libellum vere aureum et *Mariale* dictum, amore tenerrimo, suavissima pietate, et Scripturæ sacræ necnon et SS. Doctorum florigera scientia, exæquare possit? Videas, benigne lector, non tantum ob sanctam et mirificam pii auctoris devotionem, sed propter innumerabilia fere testimonia quæ in pretioso ejusdem Libro congesta sunt, et tunc intelliges quid a nobis faciendum adhuc supersit, ut nostrorum Patrum devotionem æquiparemus et assequamur.

Ad expeditiorem utilitatem oratorum vel uniuscujusque Christiani qui de B. Virgine Maria aliquid invenire vel dicere cogitat, hunc Indicem in varias dividimus sectiones; sic sectio I, chronologica, exhibet omnes auctores qui a Tertulliano ad Innocentium III de B. Virgine egerunt; sectio II hagiographica, refert quidquid ad B. Mariæ vitam attinet; sectio III, dogmatica, enumerat Patres qui maternitatem et virginitatem B. Mariæ asseruerunt; sectio IV præbet syntagma rerum quæ ad Immaculatam Conceptionem pertinent; sectio V, apologetica, proponit quidquid dixere Patres ad defensionem B. Mariæ; sectio VI, paræneticа, dat sermones et homilias de B. Virgine; sectio VII, encomiastica, agit de laudibus B. Mariæ; sectio VIII, liturgica, tractat de festis, hymnis et precibus ad honorem et gloriam Deiparæ; sectio IX, ascetica, ostendit varias B. Virginis Mariæ virtutes; sectio X, philologica, exhibet omnia opera vel opuscula circa B. Mariam, ordine Patrum alphabetico. His dictis :

SECTIO I.

Ordo Patrum et auctorum chronologicus.

An. chr.
245. Tertullianus.
258. S. Cyprianus.
312. Constantinus imperator.
317. Lactantius.
340. S. Ambrosius Mediolan.
350. S. Eusebius Vercellens.
353. S. Hilarius Pictav.
362. Marius Victorinus Afer.
393. Cœlius Sedulius.
400. Sulpicius Severus.
405. Aurelius Prudentius.
407. S. Chromatius.
417. Lucius Dexter.
420. S. Gaudentius.
420. S. Hieronymus.
420. Zacchæus.
426. Leporius.
430. S. Augustinus Hippon.
430. Cassianus.
431. S. Paulinus Nolan.
440. S. Leo Magnus, papa.
448. S. Germanus Antissiodor.
450. S. Petrus Chrysologus.
470. Claudianus Mamertinus.
492. Gennadius.
518. Vigilius Tapsensis.
533. S. Fulgentius.
547. Facundus.
560. Cassiodorus.
566. S. Nicetas.
580. Eugyppius.
580. Vigilius Tridentinus.
591. S. Leander.
595. S. Gregorius Turonens.
604. S. Gregorius Magnus, papa.
609. Venantius Fortunatus.
636. S. Isidorus Hispal.
640. Ambrosius Autpertus.
646. Taio.
659. S. Eligius.
660. S. Hildephonsus.
703. Missale Mozarabicum.
703. Breviarium Gothicum.
730. Ven. Beda.
784. Paulus diaconus.
798. Isidorus Mercator.
800. Carolus Magnus.
804. S. Paulinus Aquileiens.
804. B. Alcuinus.
840. Agobardus.
853. Haymo Halberstat.
855. Rabanus Maurus.
865. S. Paschasius Radbertus.
868. Ratramnus.
872. Grimaldus.
872. Joannes Scotus.
882. Hincmarus.
888. Anastasius Bibliothec.
908. Remigius monac.
911. Notkerus.
920. Hervæus.
960. Atto Vercell.
974. Ratherius.
984. Gezo, abbas.
1029. S. Fulbertus.
1031. Robertus, rex.
1045. S. Bruno Herbipol.
1048. S. Odilo, abbas.
1072. S. Petrus Damian.
1085. S. Anselmus Lucens.
1086. Udalricus Cluniac.
1091. S. Aldhelmus.
1098. Radbodus II, episc.
1099. Monumenta sæculi XI
1100. Radulphus Ardens.
1104. Ven. Guibertus.
1107. Goffridus abbas.
1109. S. Anselmus Cantuar.
1115. S. Ivo, episc.
1119. Ecbertus abbas.
1124. Arnoldus.
1125. S. Bruno Astensis.
1133. S. Stephanus Cisterc.
1135. Ven. Hildebertus.
1135. S. Marbodus.
1136. Honorius Augustod.
1138. Reinerus abbas.
1141. Gualterus Cluniac.
1142. Abælardus.
1142. Ven. Godefridus.
1142. Hugo a S. Victore.
1143. Hugo Farsitus.
1145. S. Amedeus Lausan.
1147. Hermannus abbas.
1149. Arnulphus.
1149. Ogerius abbas.
1150. Guido abbas.
1151. Guerricus abbas.
1152. Joslenus.
1153. S. Bernardus Claræval
1155. Ernaldus.
1155. Isaac de Stella, abbas.
1156. Odo abbas.
1164. Petrus Lombardus.
1165. Aelredus abbas.
1169. Gerhohus.
1169. Wolbero.
1173. Adamus a S. Victore.
1175. Godefridus abbas.
1175. Nicolaus abbas.
1179. Bandinus Magister.
1180. Adamus Scotus.
1180. Petrus Comestor.
1181. Gualterus a S. Victore.
1183. Petrus Cellensis.
1184. Belethus.
1186. Philippus de Harveng.
1188. Henricus cardinalis.
1190. S. Stephanus a Mureto.
1197. Petrus Cantor.
1198. Algrinus cardinalis.
1198. Garnerius episc.
1199. Anonymus sæculi XII
1200. Petrus Blesensis.
1200. Thomas Cisterc.
1201. S. Martinus Legion.
1202. Absalo abbas.
1202. Alanus de Insulis.
1209. Adamus Perseniæ
1212. Helinandus monac.
1215. Sicardus episc.
1216. Innocentius III, papa.

SECTIO II, HAGIOGRAPHICA,

In qua referuntur quæcunque ad vitam B. Mariæ spectant.

B. Virgo Maria Deipara ex lumbis Abrahæ exiit, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1245. — Ex regali et libera prosapia processit, B. Alcuinus, C, 450, 456. — Ex semine David, S. Paschasius Radbertus, XCIII, 94, 95; Alanus de Insulis, CCX, 226. — De patre Joachimo et Anna nata est, secundum traditionem quæ ante S. Hieronymum pervulgata, undique per orbem diffusa est, S. Hieronymus, XXIII; Petrus Lombardus, CXCII, pass. — Primo virginitatis votum fecit, S. Anselmus, CLIX, 217; Adamus Scotus, CXCVIII, 185; Philippus de Harveng., CCIII, 107. — Maria cur desponsata viro, S. Bernardus, CLXXXIII, 740. — Rationes quibus Josepho viro justo desponsata sit. S. Bruno Astens., CLXV, 6 *et seqq.* — Mariæ integritatis custos et testis Joseph, S. Bernardus, CLXXXIII, 764. — Ab initio Gabriel angelo fuit commendata, S. Bernardus CLXXXIII, 636. — Angelus salutat et alloquitur Mariam, Claudianus Mamertus, L, 279; S. Anselmus, CLIX, 230. — Maria Deum et hominem concipit, S. Leo Magnus, LV, 153. — Visitat Elisabeth, S. Anselmus, CLIX, 250. — Virgo peperit, S. Leo Magnus, LV, 153. — Purificatur, etsi non obnoxia, S. Bernardus, CLXXXIII, 764. — Matrem non agnoscendo quid Christus significaret, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1086; S. Bernardus, CLXXXIII, 1136. — Mariæ præsentia ad nuptias quid moraliter significet, et quid ejus querela ad Jesum de defectu vini, Adamus Scotus, CXCVIII, 209, 210. — Mariæ dolor in passione Filii sui, S. Bernardus, CLXXXIII, 610; Thomas Cisterc., CCVI, 71. — Maria martyr fuit et virgo, S. Bernardus, CLXXXIII, 1031; Philippus de Harveng, CCIII, 69. — Mariæ triplex languor, timoris, doloris et amoris, S. Bernardus, CLXXXIII, 1031. — B. Maria commendatur a Christo Joanni discipulo, S. Hieronymus, XX, 783; S. Gregorius Turon., LXXI, 475; S. Bernardus, CLXXXIII, 781. — Christus cur Matrem potius in cruce agnovisse videatur. S. Bernardus, CLXXXIII, 1035. — Maria cur ad ungendum corpus Christi non venerit, S. Bernardus, CLXXXIII, 429. — B. Maria, post Christi ascensionem, præsidet collegio apostolorum, et nihil grave sine ejus consilio gerunt apostoli, Luc. Flav. Dexter, XXXI, 91. — Maria multos retro annos a morte Christi vixit, Philippus de Harveng, CIII, 151. — Et dum vixerit a fidelibus undique confluentibus visitatur, Luc. Flav. Dexter, XXXI, 91. — Mariæ quies post labores, S. Bernardus, CLXXXIII, 1033. — Mariæ obitus, S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1336. — Ad ejus mortem congregantur apostoli, S. Gregorius Turon., LXXI, 724. — Maria in valle Josaphat commorata et sepulta, S. Bernardus, CLXXXIII, 1031. — Et illius sepulcrum hic visum est, Godefridus, CLV, 1439. — Mariæ assumptionis gloria, S. Bernardus, CLXXXIII, 764. — Illius corpus in cœlis, Philippus de Harveng, CIII, 151. — In paradiso locatur a Christo, S. Gregorius Turon., LXXI, 475. — Maria exaltatur ad Filii dexteram, S. Amedeus, CLXXXVIII, 1336. — Maria quater tantum locuta legitur, S. Bernardus, CLXXXIII, 730. — Historia nativitatis laudabilisque conversationis B. et intactæ Dei Genitricis, Hrotsuitha, CXXXVII, 1065. — Mariæ vita non solum contemplativa sed activa fuit, Isaac abb., CXCIV, 1808. — Officia Mariæ et Marthæ implevit, S. Bernardus, CLXXXIII, 1036. — B. Mariæ inclyta vita totas illustrat Ecclesias, S. Anselmus, CLX, 1119.

SECTIO III, DOGMATICA,

In qua enumerantur Patres qui maternitatem simul et virginitatem B. Mariæ Deiparæ docuerunt et asseruerunt.

B. Mariam vere matrem Dei fuisse, et simul intemeratam et immaculatam permansisse virginem asserunt,

Tertullianus, I, 39; II, 19 — Lactantius, VI, 1050. — Victorinus Afer, VIII, 80. — Constantinus imper., VIII, 452. — S. Hilarius Pictav., IX, X, 118 et passim. — S. Eusebius Vercell., XII. — Jul. Firm. Maternus, XII. — S. Ambrosius Mediol, XV, 729. — S. Gaudentius, XX, 281. — Zachæus Christ., XX, 1078. — S. Hieronymus, XXI, XXII, passim. — Leporius presbyt., XXXI, 1225. — S. Augustinus, XXXVII, 1012, 1018: XXXVIII, 348. — Claudius Mamertinus, L, v. 149. — S. Petrus Chrysologus, LII, 58. — S. Nicetas, LII, 864. — S. Leo Magnus, papa, LV, 153. — S. Maximus Taurin., LVII, 43 — Gennadius, LVIII, 57, 161. — Aurel. Prudentius, LIX, 455. — Vigilius Taps., LXII, 32. — Cœlius Sedulius, LXIII, v. 11 *et seqq.* — S. Fulgentius, LXV, 508. — Facundus, LXVII, 527. — Taius, LXXX, 776. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1229. — Missale Mozarabicum, LXXXV. — Paulus diaconus XCV, 1562. — S. Hildephonsus, XCVI, 207. — Haymo Halberstad., XCVIII, 378. — B. Alcuinus, C, 731, 847. — Rabanus Maurus, CVII, 752. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 103, 104. — Ratramnus, CXXI, 189. — Hincmarus, CXXV, 347. — Isidorus Mercator, CXXX, 76. — Remigius monac., CXXXI, 886 — Ratherius, CXXXVI, 769. — Gezo, abbas, CXXXVII, 381. — S. Odilo, CXLIII, 639. — S. Anselmus, CLVIII, 455. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 214. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 321. — Abælardus, CLXXXVIII, 1428. — S. Bernardus, CLXXXII, passim. — Guerricus abb., CLXXXV, 120. — Joslenus, CLXXXVI, 1484. — Gerhohus, CXCIV, 1143. — Ernaldus abb., CXCIX, 1617. — Petrus Blesensis, CCVII, 841. — Plurimi etiam alii quos videsis in Patrologia.

SECTIO IV,

Referens syntagma dictorum et rerum quæ ad Immaculatam B. Mariæ Virginis Conceptionem pertinent.

Quamvis in quibusdam hujus Indicis sectionibus, varia de Conceptione Immaculata B. Mariæ annotaverimus, hæc sequentia ponenda etiam censuimus, propter honorem S. Matris Dei, fidelium ædificationem, et graves hujus temporis instantias; ideo :

I. Dictorum. — Conceptionem B. Mariæ immaculatam asseruerunt, S. Ambrosius, XV, 629, 827. — S. Augustinus, XXXVII, 1830; XLIV, 420. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1229. — Breviarium Gothicum, LXXXVI, 282. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 538. — Honorius Augustod., CLXXII, 489. — S. Bernardus, CLXXXV. 640, 731, 1032. — Bandinus Magister, CXCII, 819. — Arnulphus, CCI, 168. — Philippus de Harveng, CCIII, 121. — S. Martinus Legion., CCVIII, 93. — Alanus de Insulis, CCX, 146. — Adamus Perseniæ, CCXI, 759.

II. Rerum. — Festum Immaculatæ Conceptionis in Ecclesia Orientali, ante sæculum IX frequentatur, ut probant Monumenta ecclesiastica, ex Constitutione Manuelis Comneni imper. anno 1166; ex Menologio Basilii Porphyrogeniti; ex Evangeliorum codicibus ante annum octingentesimum; ex S. Andrea Cretensi; ex Sabæ Typico; ex Joan. Damasceno; ex Menæis, et ex codice Russico.

In Ecclesia Occidentali, festum Immaculatæ Conceptionis est sæculo IX vetustius, quod patet ex vita S. Hildefonsi Tolet., XCVI; ex hymnis Cassinensis monasterii ante sæculum IX; ex S. Leone IX papa, CXLIII; ex S. Anselmo, CLIX; ex Gauffrido abbate, in Chronicis, CLXXXVIII.

Ex cultu natæ Virginis Deiparæ, cultus ejusdem conceptæ perhibetur; sic : S. Hildephonsus, in Nativ. B. Mariæ, XCVI; S. Fulbertus in Nativ. B. Mariæ, CXLI; B. Alcuinus, CI; S. Petrus Damian., serm. in Assumpt., CXLV; Goffridus Vindocin., in Nativ., CLIII; S. Bernardus Clarævall., in Nativ., CLXXXIV; Odo Morismund., in Nativ. B. Mariæ, CLXXXVIII.

• Nihil frequentius quam Nativitatem simul et Conceptionem B. Mariæ recolere, quod constat ex veteribus monumentis, ex S. Paschasio Radberto, *De partu Virginis*, CXX; ex S. Fulberto, Sermon. CXLI; et in Adamo Persen., CCXI, Nicetas, Photius, Leo imperator, S. Joan. Damascenus idem asserunt.

Festum est solemnissimum, ex monumentis quæ probant cultum B. Mariæ primum animatæ; S. Anselmus, Epist. de Concept. Immac., CLIX; Missale Mozarabicum, LXXXIII; veteres hymni, Breviarium Gothicum, LXXXIV.

Conceptio B. Mariæ divina est, sancta, sacratissima, proindeque cultu venerauda : sic Monum. eccles. ; Georgius Nicomed.; S. Andreas Cretens.; S. Joann. Damascenus; S. Germanus Constantin.; in Menæis; in Breviar. Armen. Gothic.; in Missale Mozarabico et Gallicano, LXXXIII, LXXXIV.

B. Maria est Mater Dei; inde, omni genere donorum et gratiarum copia locupletavit eam Deus, et prærogativa Conceptionis Immaculatæ non potest sejungi : sic S. Ambrosius, Comment. in Luc., XVI; S. Petrus Chrysolog., sermon., LII; Ven., Beda, XCIV; S. Hildephonsus, XCVI; Arnoldus Carnot., CXXXIX; S. Anselmus, Hymn., CLIX; Eadmerus, De excell. B. Mariæ, CLIX; Rupertus abb., CLXIX; S. Bernardus Claræval., Homil., CLXXXIV; Petrus Cellens., Sermon., CCII.

B. Mariam semper a peccatoribus segregatam fuisse et ab omni peccati nævo præservatam, fides communis fuit Ecclesiæ : S. Ambrosius, Serm. XXII, XVI; S. Augustinus, De nuptiis, XXXIX; S. Petrus Chrysolog., Serm. de S. Anna, LII; Paulus diac., in Isaii, XCV; S. Hildephonsus, Serm. in Assumpt., XCVI; S. Anselmus, in Psalt., CLIX; S. Bernardus Claræval., Serm. de Assumpt., CLXXXIV; Adamus Persen., ex S. Ephrem, ex S. Joan. Damascen., ex Basilio Seleuc., ex Menæis, CCXI.

B. Maria a protoparentibus secernitur, sic : Cœlius Sedulius, XIX; S. Augustinus, De nupt., XXXIX; S. Maximus Taurin., Serm., LVII ; Prudentius, Hymn., LX; Arator, LXVIII; Hermannus Contract., De Incarn., CXLIII ; Adamus Persen., ex Joan. Chrysostom., ex S. Basilio, ex S. Gregorio Nazianz., ex S. Justino, ex Menæis, CCXI.

B. Maria Deo comparatur, in eo quod ad puritatem sanctitatemque pertinet; ita Lactantius, De divin. Instit., VI; S. Petrus Damian. serm. II, CXLV; S. Anselmus, De Concept. B. Mariæ, CLIX ; Ven. Gerhohus, in Psal. XVIII, CXCIII.

B. Maria divina, divinissima, Deo persimilis vocatur, proinde est Immaculata, sic : S. Paulinus Nolan., Panegyr. Rhythm. Celsi, LXI; S. Hildephonsus, De Assumpt., XCVI ; S. Bernardus, Serm. in Adventu, CLXXXIV ; Adamus Persen., ex S. Joan. Damascen., ex S. Cyrillo Alexandr., ex Theodot. Ancyr., CCXI.

B. Maria mediatrix naturalis et moralis, hinc innocens. Ita S. Hildephonsus, De perpet. virginit., XCVI; Hermannus Contract., CXLIII; S. Petrus Damian., Serm., CXLV; Adamus Persen., ex S. Ephrem, ex S. Germano Constant., ex S. Cyrillo Alexandr., ex Triod., ex Paraclit., etc., CCXI.

B. Maria tota exsors culpæ, tota insignis puritate; S. Columbanus, Breviar. in Psalt., LXXX; S. Paschasius Radbert., De partu Virgin., CXX; S. Anselmus, Hymn., CLIX; Adamus Persen., ex S. Andrea Cretens., ex S. Ephrem, ex Emmanuele Paleol., ex Theophane, CCXI.

B. Maria omnis concupiscentiæ nescia, hinc ab originali peccato præservata : S Petrus Chrysolog., Serm., LII; Paulus diac., serm. de Assumpt., LXV; S. Leo Magnus, Serm. XXII, LXV ; Prudentius, De partu Virg. fragm., LX; S. Ambrosius Autpertus, in S Luc., LXXIX; S. Hildephonsus, De perpet. Virgin., XCVI; B. Alcuinus, Serm. in Purific., CI; S. Paschasius Radbert., De partu Virgin., CXX; S. Petrus Damian., Serm. de Assumpt., CXLV; S. Amedeus Lausan., Homil., CLXXXVIII; Petrus Cellens., Epist., CCII.

B. Maria creditur fuisse semper virgo anima et corpore : S. Ambrosius, De virginib., XVI; Innocentius I, papa, Epist. ad Severian., XX; S. Hieronymus, Epist. ad Eustoch., XXII; S. Paulinus Nolan., de dignit. sacerdot., LXV; S. Hildephonsus, De perpet. virgin. B. Mariæ, XCVI; S. Maximus Taurin., Serm., LVII; S. Petrus Damian., Serm. de Assumpt., CXLV; S. Anselmus, Medit. III, CLIX; S. Hildebert., Serm. in Advent. Dom., CLXXII; S. Bernardus, Serm. De laudib. B. Mariæ, CLXXXIV.

B. Maria sine originali peccato fuit; sic verbis asserunt SS. doctores, inter quos S. Maximus Taurin., Serm. in Nativ. Dom., LVII; S. Hildephonsus, De perpet. virg., XCVI; S. Paschasius Radbert., De sanctit. B. Mariæ, CXX; S. Anselmus, De Concept. B. Mariæ, CLIX ; Alanus de Insulis, in Anticlaud., CCX.

Formulæ loquendi de labe originali excludunt absolute B. Mariam. 1° Quoad effectricem causam peccati originalis; hinc istæ locutiones : Offendere in Adamo; subjici Adami culpæ; Adami vulnere lædi; in Adamo mori; maculari Evæ culpa, nunquam pertinent ad B. Virginem Deiparam : sic S. Cyprianus, Epist., IV; S. Hilarius Pictav., in Matthæum, IX; S. Ambrosius Mediol., Apolog. David, XV; S. Hieronymus, in Osee, XXV; S. Augustinus, De peccat. et merit., XLI; Aurel. Prudentius, LIX; Adamus Persen., ex S. Gregor. Nazianz., S. Irenæo, CCXI.

2° Diaboli astu in mortem incidere; morsu lædi; legi diabolicæ subjici; præcepti divini oblivisci, nunquam pertinent ad B. Mariam : sic Tertullianus, De testim. animæ, II ; S. Cyprianus, De opere et eleemos., IV ; S. Hilarius Pictav., in Psal. CXXII, X ; S. Ambrosius,

in Psal. XLVIII, XIV ; S. Hieronymus, in lib. Reg., XXIV ; Adamus Persen., ex S. Basilio, ex S. Gregor. Nazianz , CCXI.

3° *Peccatum in hunc mundum intravit*, non spectat B. Virginem Mariam : sic Tertullianus, De cultu femin., I ; S. Optatus Milevit., XI ; in Adamo Persen. S Irenæus, S. Basilius, CCXI.

4° Cum peccatum originale sit antiqua impietas, vitium ingenitæ infirmitatis, naturæ illuvies, etc., non pertinet ad B. Virginem : sic Arnobius, Advers. gentes, V ; S. Hilarius Pictav., in Psal. CXXII, X ; S. Ambrosius, in Apolog. David, XV ; S. Hieronymus, in Ezechiel., XXV ; S. Prosper, De vocat. gent., LI ; Aurel. Prudentius, in Apotheos., LX ; Petrus diacon., De Incarnat., LXV ; S. Ignatius, in Adamo Persen., CCXI.

5° B. Maria nunquam dici potest ejecta de paradiso, privata honore cum protoparentibus, addicta morti, lethifero vulnere occisa, condemnata unquam divinitus, maledicto implicata, etc. : sic Tertullianus, De testim. animæ, II ; S. Cyprianus, Epist. ad Fidum, IV ; S. Ambrosius, contra Julian., XVI ; S. Hieronymus, in Osee, XXV ; Orosius, Apolog. De lib. arbitr., XXXI ; S. Prosper, Carmen de ingrat., LI ; S. Gregorius Magnus, Homil. in Evang., LXXVI ; et in Adamo Persen., S. Athanasius, S. Basilius, S. Gregorius Nazianz., CCXI.

6° Infirmitas, intestina pugna, contagium terrenæ corruptelæ, radix erroris, naturæ languor, incentivum peccaminis, non decent circa B. Mariam : sic S. Hilar. Pictav., in Matth., X ; S. Ambrosius, lib. de philosophia a S. Augustino citat., XLII ; S. Augustin., *De civitate Dei*, XLVI ; S. Prosper, Respons., LI ; Prudentius, in Apotheos., LX ; et in Adamo Persen. S. Gregorius Nazianz , Macarius abb., CCXI.

De Immaculata puritate B. Mariæ omnes præclarissimi hymnographi Latini carmen cecinerunt, scilicet : Magnes, V ; Victorin. Afer, VIII ; S. Hilar. Pictav., X ; S. Ambros., XVII ; Cælius Sedulius, XIX ; Juvencus, XIX ; Claudianus Mamertus, LIII ; Aurel. Prudentius, LX ; Ennodius, LXIII ; S. Paulinus Nolan. et Paulus diacon., LXV ; S. Leander Hispal., LXXII ; S. Eugenius Tolet., LXXXVII ; Venant. Fortunat., LXXXVIII ; S. Paulinus Aquil., XCV ; Conantius, Joannes Cæsaraugust. et S. Hildephonsus Tolet., XCVI ; Ven. Beda, XCV ; Theodulphus Aurelianens., CV ; Raban. Maurus, CXII ; Servatus Lupus, CXIX ; S. Odo Cluniac., CXXXIII ; S Fulbertus Carnot., CXLI ; S. Petrus Damian., CXLV ; S. Anselm. Cantuar., CLIX ; Ven. Petrus Cluniac., CLXXXIX ; et in Adamo Perseniæ, hymnographi Græci, CCXI.

Ex hoc synoptico testimoniorum et traditionis conspectu, affirmare iterum et possumus et debemus, cum liturgiis S. Marci, S. Jacobi in Allatio et Tesiphone, cum S. Justino, S. Hippolyto, S. Cypriano, in duobus primis sæculis ; cum S. Gregorio Thaumaturgo, cum Origene, cum S. Dionysio Alexandrino, in sæculo tertio ; cum S. Athanasio, S. Ambrosio, S. Amphilocho, in sæculo quarto ; cum S. Hieronymo, S. Augustino, S. Maximo Taurin. et Theodoreto, in sæculo quinto ; cum S. Fulgentio et S. Saba, in sæculo sexto ; cum S. Hildephonso, cum Sophronio et sexta synodo generali Constantinopolitana, in sæculo septimo ; cum S. Paschasio Radberto, S. Joan. Damasceno, Raymundo Jordano, vulgo Idiota, et secunda synodo generali Nicæna, in octavo sæculo ; cum Theophane et Menæis Græcorum, in sæculo nono ; cum S. Fulberto, S. Anselmo, S. Petro Damiano, S. Brunone Carthus., in sæculo decimo ; cum S. Ivone Carn., cum S. Bernardo et aliis innumeris supradictis, in sæculo undecimo ; cum S. Bonaventura, Innocentio III, Alberto Magno et tam multis quos designare longum videretur, in sæculo duodecimo : SINGULARI PROVIDENTIA PERFECISSE DEUS UT BEATISSIMA ET SACRATISSIMA VIRGO AB IPSO SUÆ VITÆ PRINCIPIO, TAM EXSISTERET PURA, QUAM ESSE PURAM DECEBAT ILLAM, QUÆ TANTO BONO, ID EST CHRISTO, DIGNA EXSISTERET. Hæc sunt verba Menæorum, id est Libri precum ad usum Græcorum, qui a nobis longo jam schismate sunt disjuncti. Non est ergo ambigendi locus de fide in sanctam et Immaculatam Conceptionem B. Mariæ, maxime cum *Roma locuta est*, et nunc pro catholicis *causa finita est*, ad majorem Dei gloriam, et honorem Deiparæ in æternum benedictæ.

SECTIO V, APOLOGETICA,

In qua referuntur quæcunque dixere Patres pro defensione B. Mariæ, et ad illius apologiam.

Adversus eos qui negant B. Mariam perseverasse Virginem, S. Ambrosius, XV, 289 ; S. Hieronymus, XXXIII, 185 ; S Leo Magnus, LVI, 260 ; S. Hildephons., XCVI, 429 ; Rabanus Maurus, CVII, 752 ; Hincmarus, CXXV, 679 ; S Bernardus, CLXXXIII, 755. — Adversus Valentinianum et alios, quod Christus corpus cœleste non sumpserit, et quod B. Maria non fuerit Mater tantum nuncupativa, sed vera, Joan Cassianus, I, 111 *et passim* ; S. Vincentius Lirinens , citatus in tom. L, 910 ; Vigilius Tapsensis, LXII, 32 ; S. Fulgentius, LXV, 293 ; Facundus, LXVII, 529 ; S. Paulin , XCIX, 366 ; B. Alcuinus, C, 847 ; S. Paschasius Radbertus, CXX, 729. — Adversus eos qui negant Christum natum de Maria Virgine asseritur integra fide credendum, S. Aug., XL, 186, 251 ; XLII, 1122 ; S. Isidor. Hispalensis, LXXXIII, 1240 ; Ratrannus, CXXI, 609 ; Ven. Guibertus, CLVI, 489. — De murmure contra Mariam, B. Algrinus, CLXXXVIII, 44.

Præter hæc, varia Scripturæ sacræ testimonia prærogativas B. Mariæ stabiliunt et probant, sic :

1° Oraculum divinum Genesis : *Ipsa conteret caput tuum*, etc. ; Tertullianus, De carne Christi, II ; S. Cyprianus, De Nativitate, IV ; Lactantius, De divin instit., VI ; S. Zeno, XI, S. Ambrosius, XV ; Cæl. Sedulius, XIX ; S. Augustin., *De civitate Dei*, XLVI ; S. Petrus Chrysologus, LII ; S. Leo Magnus, LIV ; S. Maximus Taurin., LVII ; Aurel. Prodent., LX ; Claudius Marius Victor, LXI ; Primasius ep., LXVIII ; S. Gregorius Magnus, LXXVI ; S Ansbertus, LXXX ; S. Isidorus Hispal., LXXXIII ; Venant. Fortunat., LXXXVIII ; Ven. Beda, XCIII ; S. Agobardus, CIV ; Jonas Aurelian., CVI ; Walafridus Strab., CXIII ; Remig. Antissiod., CXXXI ; S. Fulbertus Carnot., CXLI ; S. Odo Cluniac., CXLII ; Hermannus Contractus, Orat. ad Virg. Mariam, CXLIII ; S. Petrus Damian., CXLV ; Humbertus cardin , CXLIII ; S. Bruno Carthus., CLII ; S. Anselmus Cantuar , CLVIII ; S. Hildebertus Cenoman., CLXXI ; Rupertus abbas, CLXVIII ; Hermannus Tornac., CLXXX ; S Bernardus, CLXXXIV ; S. Amedeus Lausan., CLXXXVII ; Hugo Rothomag., CXCII ; Petrus Cellens., CCII ; Petrus Blesens., CCVII ; Adamus Persen., ex Gregorio Nyssen., ex S. Justino, ex Origene, ex Basilio Seleuciens., ex S. Andrea Cretens., ex S. Chrysostomo, ex S. Proclo, ex S. Germano, ex Leone imper., CCXI ; Anonymus sæculi XII, CCXIII.

2° Vaticinium Isaiæ : *Virga surget de radice Jesse*, etc., probat puritatem B. Mariæ quæ nullo fuit nævo infecta peccati, vel originalis vel actualis ; sic Tertullianus, De carne Christi, I ; Novatianus presbyt., III ; S. Ambrosius, De benedict. patriarch., XVI ; S. Hieronymus, In Isai., XXIV ; S. Augustinus, XL ; S. Maximus Taurin., LVII ; Paulus diacon., LXV ; S. Isidorus Hispal., LXXXIII ; Venant. Fortunatus, LXXXVIII ; S. Ambrosius Autpert., LXXXIX ; S. Hildephonsus, XCVI ; Etherius et Beatus, adversus Elipandum, XCVI ; Rabanus Maurus, CIX ; S. Petrus Damian., CXLV ; Radulphus Ardens, CLV ; S. Bruno Astens., CLXIV ; S Hildebertus Cenoman., CLXXI ; Honorius Augustod., in Sigillo, CLXXII ; Hugo de S. Victore, CLXXVI ; S. Bernardus, CLXXXIV ; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII ; Richardus de S. Victore, CXCVI ; Adamus Persen., Epist., et ex S. Justino, ex Leone imper., ex Menæis, CCXI ; Innocentius III, Encom. B. Mariæ, CCXVII.

3° De Esther, quæ typus fuit B. Mariæ, et de psalmo CXVII, qui etiam typicus est de Incarnatione Christi et de B. Virgine Maria. Sic S. Augustinus, XXXVIII ; S. Prosper Aquit., LI ; Cassiodorus, LXX ; Ven. Beda, XCIII ; Rupertus abb., De victoria vera, CLXIX ; Adamus Persen., ex Origine, ex Eusebio Cæsariens., ex S. Chrysostomo, CCXI.

4° Testimonia ex Evangelio excellentiam B. Mariæ Virginis comprobant. Sic de Salutatione angelica, S. Ambrosius, XV ; Ven. Beda, XCIII ; S. Bruno Carthus., CLIII ; Ælredus abb., CXCV ; Adamus Persen., ex Origene, ex Joanne Geomet., CCXI ; Innocentius III, CCXVII. — De primo capite S. Lucæ, et de comparatione B. Mariæ cum Eva ; sic : S. Petrus Chrysolog., LII ; S. Fulgentius, LXV ; Venant. Fortunatus, LXXXVIII ; Adamus Persen., ex S. Gregorio Nyssen., ex S. Germano Constant., ex S. Gregorio Neocæsar., ex Theodoro Ancyren., CCXI.

5° Hanc sententiam : *Pulvis es, et in pulverem reverteris*, nescivit B. Mariæ corpus incorruptum ; sic censuerunt S. Augustinus, De Assumptione, Serm., XXXVIII ; Sacramentarium Gelasianum, LIX ; Sacramentarium Gregorianum, LXXVIII ; S. Autpertus, episc., LXXX ; Missale Mozarabic., LXXXV ; Breviarium Gothic , LXXXVI ; S. Hildephonsus, de Assumpt., XCVI ; concilium Moguntinum, monumentis sæculi X ; Paschalis I, papa, CII ; Leo IV, papa, CXV ; Hincmarus Rhemens., Carmen dogmat., CXXVI ; Atto Vercell., CXXXIV ; S. Fulbertus Carnot., CXLI ; S. Odilo Cluniac , CXIII. ; S. Petrus Damian., CXLV ; S. Hildebertus Cenoman., CLXXI ; Hugo de S. Victore, CLXXVI ; S

Bernardus, CLXXXIV; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII; Eckbertus abb., CXCV; Petrus Blesens., CCVII; Adamus Persen., ex Modesto Hierosol., ex S. Germano, ex S. Joan. Damasceno, ex S. Andrea Cretens., ex Manuele Paleol. imp., ex S. Epiphanio, CCXI; Sicardus, Mitrale, CCXIII.

Tandem plurimi Patres asserunt nullam de B. Maria fieri quæstionem, cum de peccatis agatur; sic Cœl. Sedulius, Carm. pasch., XIX; S. Aug., XLII; S. Isid. Hispal., LXXXIV; Humbertus cardin., CXLIII; S. Bernardus, CLXXXIV; Guatterus a S. Victore, adversus Abælard., etc., CXCIX; Innocentius III, Serm., CCXVII; et fere omnes synodi in Patrologiæ decursu notatæ.

SECTIO VI, PARÆNETICA,

Referens, ordine chronologico, omnes Patres et Scriptores qui de beata Maria Virgine sermones vel homilias composuere.

S. Cyprianus, Serm. de B. Maria Virgine, IV, 629.

S. Hieronymus, Serm. de Assumpt. B. Mariæ, XXII, 309.

S. Augustinus, Serm. in Annuntiatione et in aliis festis de tempore, XXXIX, 2130 *et seqq.* — Serm. in honorem B. Mariæ Virginis, XLII, *passim*.

Dionysius Exiguus, translatio sermonis S. Procli, in honorem B. Virginis, XLVIII.

S. Petrus Chrysologus, Sermones de mysteriis et de variis festis B. Mariæ, LII, 577 *et seqq.*

S. Leo Magnus, papa, Sermones de Incarnatione Verbi et de B. Maria Virgine, LIV, *passim*.

S. Fulgentius, Sermon. de triplici Nativitate Christi; de laudibus B. Mariæ Virginis, et in Purificatione ejusdem, LXV, *passim*.

S. Gregorius Turon., Sermon. in laudem Dei Genitricis, LXXI, 16, 17, 721, 722 *et seqq.*

S. Eligius, Serm. in festo Purificationis B. Mariæ, LXXXVII, 597.

Ven. Beda, Sermon. in festo Natalis et Visitationis B. Mariæ, XCIV, 9, 29; in die Purificationis, 257; in die Assumptionis, 262; in Commemoratione divinæ Mariæ Virginis, 270.

Paulus diacon., Sermon. in Purificatione, in Annuntiatione, in vigilia Assumptionis, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ Virginis, XCV, 1179-1189.

S. Hildephonsus, Sermon. VIII de Assumptione; Sermon. in Purificatione, in Nativitate, in laudem B. Mariæ, de S. Maria, in diem B. Mariæ, XCVI, 239-280.

Haymo Halberstat., Sermon. in solemnitate perpetuæ virginitatis Mariæ, XCVIII, 765.

B. Alcuinus, Sermon. in Purificatione et in Nativitate B. Mariæ, CI, 542, 549.

Atto Vercell., Serm. in Assumpt. B. Mariæ, CXXXIV, 858.

Ratherius, Serm. de Assumpt. B. Mariæ, CXXXVI, 749.

S. Odilo, abb., Sermon. in Purificatione, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CXLII, 851-839.

S. Petrus Damian., Sermon. in Annuntiatione, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, et in Natali Domini, CXLIV, 555-569.

Udalricus Cluniac., Sermon. in Assumptione et in Purificatione B. Mariæ, CXLIX, 840, 845.

Radulfus Ardens, Homiliæ in Purificatione, in Annuntiatione, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CLV, 727-737.

S. Anselmus Cantuar., Sermon. in Purificatione, in Nativitate, de Præsentatione, de Annuntiatione, de Assumptione B. Mariæ, CLIX, 286, 438, 217, 230, 285.

S. Ivo Carnotens., Sermon. de Nativitate Domini, de Assumptione et de Nativitate Dei Genitricis Mariæ, CLXII, 327-332.

S. Bruno Astiens., Sermon. in Purificatione, in Assumptione, in Nativitate, in Annuntiatione Dei Genitricis Mariæ, et de laude B. Mariæ, Civitatis Dei, CLXV, 1021-1032.

B. Rupertus, abb., Serm. in Purificatione B. Mariæ, CLXX, 87.

Honorius Augustod., Sermon. in Purificatione, in Assumptione B. Mariæ, CLXXII, 689. 991.

Godefridus abb., Homiliæ in Purificatione, in festo Assumptionis, in vigilia Assumptionis; Sermones VIII, in Octava et de Octava Assumptionis, in festo Nativitatis; Sermones V, in Octava hujusce festi, CLXXIV, 708, 957-989, 1006.

Hugo de S. Victore, Sermon. in Nativitate, in Annuntiatione, in festivitate; Sermon. IV, in Assumptione; Sermon. IV, in Purificatione, et in festo B. Mariæ, CLXXVII, 907-1060.

Abælardus, Sermon in Annuntiatione, in Assumptione, in festo Purificationis B. Mariæ, CLXXVIII. 379. 417, 539.

S. Bernardus Claræval., Sermones et Homiliæ de festis et laudibus B. Mariæ, CLXXXIV, CLXXV, *passim*.

Ogerius abb., Panegyricus de B. Virgine Maria; Sermon. in Assumptione B. Mariæ, et de Maria, CLXXXIV, 1004-1015.

Guerricus abb., Sermon. in festo Purificationis, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CLXXXV, 63, 183, 197.

S. Amedeus Lausan., Homiliæ de floribus et fructibus B. Mariæ; de ornatu, de gaudio, de obitu, de martyrio B. Mariæ; Homiliæ aliæ de illius laudibus, CLXXXVIII, 1303-1336.

Odo, abb., Sermo de tribus nativitatibus et virtutibus B. Mariæ, CLXXXVIII, 1053.

Isaac abb., Sermon. in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CXCIV, 1862, 1870.

Aelredus abb., Sermon. in Purificatione, in Annuntiatione, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CXCV, 231-353.

Petrus Comestor, Sermon. de Concept. Immacul., in Annuntiatione, in Assumptione B. Mariæ, CXCVIII, 189, 1772, 1784.

Arnulphus episc., Serm. in Annuntiatione B. Mariæ, CCI, 167.

Belethus, Sermon. in festo Purificationis, in festo B. Mariæ ad martyres, in Assumptione, CCII, 86, 133, 143.

Petrus Cellensis, Sermon., VII de Annuntiatione; Sermon. de Assumptione; Sermon. VIII de B. Virgine, CCII, 674, 818, 869.

Garnerius episc., Sermon. in Purificatione, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CCVII, 592, 667, 672.

Absalo abb., Sermon., II in Purificatione; Sermon. III in Annuntiatione; Sermon III in Assumptione; Serm. in Nativitate C. Mariæ. CCVII, 92, 118, 245, 265.

Nicolaus abb., Sermon. IV in Antiph. ***Salve Regina;*** Serm. in cantic. B. Mariæ Virginis, CCIX, 1059, 1121.

Adamus, Persen. abb., Sermon. in Annuntiatione B. Mariæ; in Assumptione; Sermon. II de partu B. Mariæ, CCXI, 204, 207, 699.

Helinandus monac., Serm. de B. Maria Virgine, CCXII, 479 *et seqq.*

Innocentius III, papa, Sermon. de B. Virgine, CCXVII, *passim*.

SECTIO VII, ENCOMIASTICA.

In qua alphabetice exhibentur varia nomina quibus SS. Patres et Scriptores ecclesiastici B. Mariam vocaverunt.

MONITUM.

Quamvis unicum revera sit et præclarissimum Deiparæ nomen MARIA, attamen cum hoc solum non sufficiat ad ejus dignitatem, excellentiam sublimitatemque cognoscendam, et ad ejus perfectionum varietatem multiplicitatemque propalandam, hinc necessario factum est, ut tam variis et innumeris nominibus, eadem Deipara a SS. Patribus et scriptoribus ecclesiasticis fuerit appellata. Quapropter S. Germanus, Constantinopolitanus patriarcha, verissime scripsit: *In Mariam si quis innumera dicat elogia, nunquam assequetur scopum*; et S. Theodorus: *Ave Maria, quasi dicas Miria, Latine innumera, propter innumerabilem tuorum encomiorum laudem.*

Nomina et elogia B. Virginis, quæ non exiguo labore collegimus, juxta verborum ordinem alphabeticum disposuimus ad commodiorem Lectoris usum, nullumque affertur nomen quin indicetur locorum fons, unde illud haustum sit; attamen propter multiplicem frequentiam earumdem vocum et appellationum, tomum et opera uniuscujusque doctoris indicare solummodo censuimus, absque numero paginæ; quæ opera percurrendo, voces facile Lector reperiet. Quamvis autem, ut vides, benigne Lector, tot et tanta sint nomina et elogia SS. Virginis in hoc Indice adducta, scias tamen ea esse minimam partem eorum quæ producere potuissemus, si temporis ac operis major adfuisset commoditas. In votis omnibus nunc superest ut eadem synopsi, non solum reliqua Patrum Latinorum traditio a sæculo XII et deinceps fideliter consignetur, verum etiam ut innumerabilia et tam præclara SS. Patrum Græcorum testimonia, simili encomiorum syntagmate, ad honorem B. Virginis et Christianorum lectorum usum, per ordinem exarentur, et, ut dicit

S. Cæsarius, *De mirabili corum Roseto colligantur*. His dictis laudationum seriem porrigimus.

Abies quæ in altum proeminet. S. Isidorus Hispal., Sermon., LXXXII.

Ablutio congregationum sanctarum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Absorptrix mentium. S. Anselmus Cantuar., Sermon., CLVIII.

Acies castrorum. S. Petrus Damian., Sermon., CXLV; Honorius Augustod., Sermon, CLXXII; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Petrus Cellens., Sermon., CCII; Alanus de Insulis, Contra hæret., CCX; Adamus Persen., Mariale, CCXI; Innocentius III, Sermon., CCXVII.

Adductrix redemptionis. S. Augustinus, Sermones, XXXVIII.

ditus recuperationis. S. Anselmus Cantuar., Sermon., CLVIII.

Adjutorium. Tertullianus, Advers. Marcion., I; Godefridus abb., Sermon. CLXXIV.

Adjutrix dulcis. S. Anselmus Cantuar., CLIX; Paulus diacon., Sermon., XCV.

Administratrix Christi. S. Augustinus, Serm. de Assumpt., XLII; S. Hildephonsus, Sermon., XCVI.

Advocata nostra. S. Anselmus Lucens., Sermon., CXLIX; S. Bernardus, Sermon. *passim*, CLXXXIII; Petrus Blesens. Sermon., CCVII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Advocatrix potentissima. S. Anselmus Cantuar., Serm., CLIX; Franco abb., Sermon., CLXVI.

Ædes diguissima Dei S. Gaudentius, Sermon., XX.

Æmula puritatis angelicæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Ærarium talenti quo sumus redempti. S. Petrus Damian., Sermon., CXLV.

Æternitas virginitatis S. Hildephonsus, Sermon., XCVI.

Ager plenus. S. Hieronymus, Epist., XVII; Venantius Fortunatus, De Laud. Mariæ LXX; S. Petrus Damian. Sermon., CXLV; S. Bernardus, Sermon. *passim*, CLXXXIII; Petrus Cellens., Serm., CCII; Joan. Algrinus cardin., Comment. in Cantic., CCVI.

Agna munditia. Hugo a S. Victore, Sermon., CLXXV.

Alleluia fidelium. S. Anselmus Cantuar., Sermon., CLVIII.

Altare terrenum. Petrus Cellens., Sermon, CCII.

Altitudo cogitandi. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII.

Altitudo cœli. S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV.

Altrix reparationis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLIX.

Altrix miserorum. Richardus a S. Victore, Comment. in Cant., CXCVI.

Amatrix animarum. S. Anselmus Lucens., Sermon., CXLIX.

Amica Christi., Honorius Augustod., Sermon., CLXXII; S. Amedeus Lausan., Homil., CLXXXVIII.

Amica Dei. S. Maximus Taurin., Serm. de Assumpt., LVII; S. Rupertus abb., in Cant., CLXVIII; Hugo de S. Victore, Sermon., CLXXV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Amica dilecti. Rupertus abb, Sermon., CLXX.

Amica Spiritus sancti Absalo, abb., Sermon., CCXI.

Amica paupertatis. S. Bernardus, Sermones, CLXXXIII.

Amænitas paradisi. S. Petrus Damian., Sermon., CXLV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Amor specialis civium beatorum. S. Petrus Damian., Sermon, CXLV.

Anchora. S. Anselmus Lucens., Sermon., CXLIX; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Ancilla Domini Genitrix. S. Hieronymus, Epist., XXII; S. Gregorius Magnus, Regist., LXXVIII; S. Hildephonsus, De virginitate, XCVI; S. Odilo, Sermon., CXLII; S. Petrus Damian., Serm., CXLV; S. Bruno Carthus., Serm., CLII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.

Anima nostra. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX.

Apex virginitatis. S. Leander Hispal., Regulæ, LXXII.

Apis. S. Rupertus, De divin. offic., CLXIX; Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.

Aquæductus desiderabilis. S. Bernardus Serm., CLXXXIII.

Aquila. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; Adamus Persen., CCXI.

Ara Dei. Venantius Fortunatus, de laud. Mariæ, LXXXVIII; Adamus Persen., Mariale. CCXI.

Arbor. S. Cyprianus, Serm. de Nativ. Christi, IV; S. Bruno Carthus., Serm., LIII; Rupertus abb., Serm., CLXX; S. Bruno Astiens. Serm., CLXV; Hugo a S. Victore, Serm., CLXXV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Arca Dei, Noe, etc. S. Hildephonsus, Serm., XCVI; S. Petrus Damian., Hymn., CXLV; S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX; Hugo de S. Victore, De Laud. Mariæ, CLXXVI; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; Idem, Antiph. Rhythm., CLXXXIV; Richardus a S. Victore, In Cantic., CXCVI; Petrus Cellens., Serm., CCII; Garnerius, Serm. et De arca spirit., CCV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Arcus cœlestis. B. Algrinus cardin., Comment. in Cantic., CCVI.

Areola Dei. S. Bernardus, Deprecation., CLXXXIV.

Arrha redemptionis nostræ. Absalon abb., Sermon., CCXI.

Astipulatio nobilitatis nostræ. S. Hildephonsus, De virginit., XCVI.

Astrum occidentis luminis mundi. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX.

Asylum nostrum. S. Petrus Chrysolog., Serm., LII; Anonymus sæculi XII, CLX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Atrium Dei S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.

Auctrix meriti, salutis, virtutum. S. Hieronymus, Epist., XXII; S. Augustinus, Serm., XLII; S. Hildephonsus, De virginit., XCVI; S. Fulbertus, Serm., CXLI; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.

Aula cœlestis, regalis, Dei. S. Ambrosius, Epist., XIV; S. Augustinus, De Assumpt., XLII; S. Eleutherius, Serm., LXV; Venantius Fortunatus, De laudib. Mariæ, LXXXVIII; S. Odilo, Serm., CXLII; S. Anselmus Cantuar., in Cantic., CLIX; Ratramnus, De partu virgin., CXXI; S. Rupertus abb., Comment. in Isai., CLXVIII.

Aurora consurgens et rutilans. S. Hieronymus, Epist., XXII; S. Petrus Damian, Serm:, CXLV; Hugo de S. Victore, Serm. CLXV; Thom. Cisterc., CCVI; S. Bernardus, CLXXXIII; Alanus de Insulis, CCX; Adamus Persen., CCXI.

Aurora cœli, prænuntia Dei. S. Rupertus, Comment., CLXVIII; S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV.

Aurora nostra Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII; Garnerius, Serm., CCV; Absalon abb. Serm., CCXI; Innocentius III, Serm., CCXVII.

Auxiliatrix. S. Hieronymus, De Assumpt., XXVIII; Petrus Chrysolog., Serm., LII; S. Hildephonsus, Serm. de Assumpt., XCVI; S. Anselmus Cantuar, CLIX; S. Petrus Damian., CXLV; Anonymus sæculi XII, CLX; Honorius Augustod., CLXXII; Adamus Scotus, CXCVIII; Adamus Persen., CCXI.

Auxilium nostrum. Venantius Fortunatus, De laud. Mariæ, LXXXVIII; Goffridus abb., CLVII; S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLIX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Baculus sustentationis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Balsamum aromatizans. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII; Honorius Augustod., In Sigill., CLXXII; Hugo de S. Victore, Serm., CLXXV; S. Bernardus, Serm., CLXXIII.

Basis sanctificationis. S. Hildephonsus, De virginit., XCVI.

Beatificatrix omnium. S. Anselmus Cantuar., Serm. de Concept., CLIX.

Beatitudo. Ven. Guibert., CLVI; S. Bernard., CLXXXIII.

Bonitas singularis. Petrus Cellens., Serm., CCII.

Bonum virginale. S. Anselmus, in Psalt., CLIX.

Brachium defensionis. S. Anselmus, Orat., CLIX.

Caminus amoris. S. Anselmus Lucens., Serm, CXLIX.

Campus floris æterni. S. Hildephonsus, Serm., XCVI; Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.

Canale. Absalon abb., Serm, CCXI.

Candelabrum. S. Hildephonsus, Serm., XCVI; S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; Petrus Blesens., Serm., CCII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Candor claritatis æternæ. Philippus de Harveng, Moralitat., CCIII.

Canticum lætitiæ. S. Anselmus Cantuar., Hymn, CLVIII.

Caput feminarum. S. Isidorus Hispal., De offic. eccles. LXXXII; S. Hildephonsus, Serm., XCVI.

Caro Domini. Goffridus abb., Serm., CLVII.

Casa Domini. S. Augustinus, Serm., XLII.

Castellum. Ælredus, Serm., CXXVI; Radulphus Ardens, Homil., CLV; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Garnerius, Serm., CCV; Alanus de Insulis, CCX; Innocentius III, Serm., CCXVII.

Castra Dei. Radulphus Ardens, Serm., CLV; Hugo de S. Victore, Serm., CLXXV; S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV.

Cathedra summi Regis. Adamus Persen., Fragm. Marial., CCXI.

Causa plenitudinis Incarnationis. S. Hildephonsus, De virginit., XCVI.
Causa reconciliationis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
Causa salutis nostræ post Deum. S. Odilo, Serm., CXLII.
Cedrus exaltata, Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII; Hugo de S. Victore, Serm., CLXXV; Richardus a S. Victore, Serm., CXCVI.
Cella aromatum. Radulphus Ardens., Homil., CLV; Petrus Blesens., Serm., CCVII; Adamus Persen., CCXI.
Cella benedicta. Petrus Cellens., Serm., CCII.
Cinnamomum. Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Civitas Dei. S. Petrus Damian., CXLV; S. Bruno Carthus., Serm., CLIII; Guibertus abb., De B. Maria, CLVI; S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLIX; S. Bruno Astens., CLXV; Honorius Augustod., CLXXII; S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV; Petrus Lombardus, CXCI; Petrus Comestor, Serm., CXCVIII; Petrus Blesens., Serm., CCVII; Alanus de Insulis, CCX.
Claustrum Dei. Radulphus Ardens, Serm., CLV.
Claustrum pudoris. Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
Clypeus defensionis. Hugo de S. Victore, Serm., CLXXV.
Cœlum cœli. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX; S. Rupertus Comment., CLXVIII.
Cœlum cœlo altius. S. Augustinus, Serm. in Assump., XLII.
Cœlum Dei. S. Rupertus, Comment., CLXVIII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Cohæres Christi. Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII; Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII.
Collegium sanctitatis. S. Petrus Chrysolog, Serm., LII.
Collis Thuris Honorius Augustod., in Sigillo, CLXXII; Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
Columba S. Hildephonsus, Serm., XCVI; S. Aldhelmus CXLIV, S. Rupertus, Comment., CLXVIII, CLXX; Hugo de S. Victore, Serm., CLXXV, CLXXVI; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII; Ven. Algrinus cardin., CCVI; Alanus de Insulis, CCX.
Columna. S. Fulgentius, Serm., LXV; Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; Thomas Cisterc., CCVI; Adamus Persen., Fragm. Marial., CCXI.
Compendium vitæ. Adamus Persen., Fragm. Marial., CCXI.
Concepta sine labe. Ven Guibertus, CLVI; S. Hildebertus, CLXXI; S. Bernardus, CLXXXIII; Petrus Comestor, CXCVIII; Vid. sectionem IV.
Concha margaritifera. Hugo a S. Victore, Serm., CLXXV.
Conciliatrix. Arnoldus, De laud. B Mariæ, CXXXIX.
Confidentia desperatis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Confirmatrix nostra. S. Hieronymus, De Assumpt., XXVIII.
Confugium periclitantium. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Conscia superni consilii. S. Leo Magnus, Serm., LXVIII; S. Rupertus, Comment., CLXVIII; B. Algrinus cardin., in Cantic., CCVI.
Consecutrix gratiæ. S. Augustinus, Orat., XLII.
Consilium nostrum. S. Anselmus, Meditat., CLIX.
Consolatio lugentium. S. Gregorius Magnus., LXXVI; S. Anselmus Cantuar., CLIX; Franco abb., De gratia, CLXVI; S. Bernardus, CLXXXIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Consolatrix. S. Eleutherius, Serm., LXV; Franco abb., de gratia, CLXVI; Adamus Persen., Fragm. Marial., CCXI.
Cooperatrix divinæ dispensationis. Balduinus, De salut. Angelic., CCIV.
Cor Nostrum. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX.
Corona. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Creatura nobilis, S. Bernardus, Meditat, CLXXXIV.
Cumulus misericordiæ. S. Bernardus, Serm, CLXXXIII.
Custodia vitæ nostræ. Petrus Blesens, Serm., CCVII; Alanus de Insulis, in Cantic., CCX.
Custos morum. S. Ambrosius, De Virgin., XIV.
Custos totius Ecclesiæ. S. Ambrosius, De laud. Virgin., XIV.
Cypressus exaltata. Hugo de S. Victore, Serm., CLXXV; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Dæmonibus terribilis S. Petrus Damian., CXLV; Ven. Guibertus, CLVI; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; S. Amedeus Lausan., Homil., CLXXXVIII; Adamus Persen., Serm., CCXI.
Damnatrix mortis. Goffridus abb., Orat., CLVII.
Datrix vitæ. S. Anselmus, Orat., CLVIII; Adamus Persen., Fragm. Marial., CCXI.
Dea misericordiæ. S. Leo Magnus, Serm., LXVIII; Adamus Persen., Fragm. Marial., CCXI.
Debitrix omnibus. S. Bernardus, Serm, CLXXXIII.
Declaratio prophetarum. Petrus Blesens., Serm., CCVII.
Decor virginalis. S. Anselmus, in Psalt.; CLVIII.
Decus pudicitiæ. S. Petrus Chrysolog., Serm., LII; Venantius Fortunatus, De laud. B. Mariæ, LXXXVIII.
Decus mulierum. S. Hildephonsus, Serm., XCVI.
Decus mundi. S. Anselmus Cantuar., Hymne, CLIX.
Decus virginum et paradisi. Franco abb., De gratia, CLXVI; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII. R. Ælredus, Serm., CXCV; Petrus Blesens., Serm., CCVII.
Deificatrix mortalium. Adamus Persen., Mariale CCXI.
Deliciæ Dei. Balduinus, De Salutat. angelic., CCIV.
Desertum felix. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Destructrix inferni. Petrus Blesens. Serm., CCVII.
Dies beatissima. Ven. Guibertus, De laud. B. Mariæ, CLVI.
Dilatatrix Ecclesiarum. S. Rupertus, Comment. in Cantic., CLXVIII.
Dispensatrix. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Dissolutrix maledictionis. Guerricus abb., Serm., CLXXXVIII.
Diversorium Dei peregrinantis. Guerricus abb. Serm., CLXXXVIII; Richardus a S. Victore, in Cantic., CXCVI.
Divitiæ spirituales. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Domicilium castitatis. S. Augustinus, Serm., XLII; S. Anselmus Cantuar., Homil. de Concept., CLIX.
Domina angelorum, mundi, nostra. S. Augustinus, Serm., de Assumpt., XLII; S. Petrus Chrysolog., S. Eligius, Homil., in Purific., LXXXVII; S. Hildephonsus, De virginit., XCVI; S. Fulbertus, Serm., CXLI; S. Odilo, Serm., CXLII; S. Petrus Damian., Epist., CXLIV; Radulphus Ardens, Homil., CLV; Ven. Guibertus, CLVI; S. Anselmus Cantuar., dialog., CLIX; S. Anselmus Lucens, Serm., CXLIX; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; Guerricus abb., Serm., CLXXXVIII; Thomas Cisterc., CCVI; Adamus Persen., Serm., CCXI.
Dominatrix nostra. S. Hildephonsus, De virginit, XCVI.
Domus Dei. S. Hieronymus, De Assumpt., XXVIII; S. Hildephonsus. De virginit., XCVI; S. Petrus Damian., Serm., CXLV; Ven. Guibertus, CLVI; S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII, Hugo de S. Victore, De propriet. rerum., CLXXVII; Petrus Comestor, Serm., CXCVIII; Petrus Cellens., Epist., CCII; Alanus de Insulis, CCX.
Donatrix pacis. S. Bernardus, Serm., CLXXXII.
Donum perfectum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Ductrix virginum. S. Fulbertus, Serm. III, CXLI.
Dulcedo nostra. Hermannus Contractus, Antiph. *Salve*, CXLIII; S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; S Bernardus, Meditat., CLXXXIV.
Dulcedo virginalis. Innocentius III, Hymn., CCXVII.
Dux virginum. S. Leander, Regul., LXXII.
Dux nostra. Goffridus abb., Orat., CLVII; Absalo abb., Serm., CCXI.
Ebur candidum. Guerricus abb., Serm., CLXXXVIII
Ecclesia Dei cum Christo. S. Ambrosius, in Psal., XIV XV; S. Augustinus, in Evang. S. Joan., XXXV; S. Ambrosius Autpertus, Serm., in Purific., LXXXIX; S. Hildephonsus, De virginit., XCVI; B. Alcuinus, Serm. in Hypapant., CI; Hincmarus Rhemens., Carm. dogm., CXXVI; S. Hildebertus Cenoman., Serm., CLXXI.
Eden spiritualis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Eleemosynaria Dei. S. Rupertus, in Cantic., CLXIX.
Eremus solitudinis. Guerricus abb., Serm. III CLXXXVIII.
Ereptrix peccatorum. S. Fulbertus, Serm. I, CXLI.
Eruditio hominum. Adamus Persen., Fragm. Marial., CCXI.
Esther magni nominis. Richardus a S. Victore, in Cantic., CXCVI.
Eva nova. S. Augustinus, Serm. XI, XLII; S. Fulgentius, De laud. Mariæ, LXV; Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII.
Evangelista Dei. S. Hildephonsus Serm., XCVI.
Excultrix vitæ activæ. Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII.

Excussatrix calcarum. Adamus Persen., Serm , CCXI.
Exemplar Ecclesiæ. S. Rupertus abb., De operib., CLXIX.
Exemplar humilitatis. Petrus Blesens., Serm., CCVII.
Exemplar justitiæ Guerricus, Serm. IV, CLXXXVIII.
Exemplar virginum. S. Ambrosius, De virginib., XIV.
Exemplum bonitatis. S. Fulbertus, Serm., CXLI; Radulphus Ardens, Homil., CLV.
Exemplum castitatis. S. Hieronymus, De Assumpt., XXVIII; S. Eligius, Homil. in Purific., LXXXVII; S. Hildephonsus, Serm., de Assumpt., XCVI.
Exemplum disciplinæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Exemplum mortificationis. S. Rupertus abb., in Cant., CLXVIII.
Exemplum omnium. S. Bernardus, Orat., CLXXXIV.
Exemplum pudicitiæ. Petrus Blesens., Serm., CCVII.
Exemplum sanctitatis. S. Anselmus Lucens., in *Salve*, CXLIX.
Exordium salvationis nostræ. S. Petrus Damian., Homil., CXLV; Garnerius, Serm., CCV.
Exstirpatrix vitiorum. Anonymus sæculi V, XXI.
Exsultatio angelorum. Petrus Blesens., Serm., CCVII.
Famula Dei. S. Augustinus, Serm. XIV, XLII.
Fastigium Virginum. S. Hildephonsus, Serm., XCVI.
Favus dulcedine. Hugo de S. Victore, Serm., CLXXV.
Femina angelis mirabilis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLIX.
Femina felix. Juvencus, Histor. evang., XIX.
Femina fruge partus potens. Venant. Fortunatus, De laud. B. Mariæ, LXXXVIII.
Femina honorabilis. Goffridus abb., Serm., CLVII.
Femina incorrupta. S. Gaudentius, De lect. Evang., XX.
Femina inæstimabilis benignitatis. S. Bernardus Deprecat., CLXXXIV.
Femina per quam salvati sumus. S. Petrus Chrysolog. Serm., LII; S. Eleutherius, Serm., LXV; S. Amedeus Lausan., Homil., CLXXXVIII.
Femina quæ sola placuit Christo. Sedulius, Carm., XIX.

Fenestra cœli. S. Augustinus, Serm. XI, XLII; S. Fulgentius, De laud. B. Mariæ, LXV; S. Petrus Damian., Carm. de Assumpt., CXLV.
Ferculum veri Salomonis. Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII; Richardus a S. Victore, in Cantic., CXCVI; Petrus Blesens., Serm., CCVII.
Ficus fructuosa. Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII.
Fiducia nostra. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLIX; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Filia benedicta super omnes. S. Hieronymus. Epist., XXII; S. Augustinus, Serm. XIV, XLII.
Filia ducens nos ad Patrem. S. Petrus Damian., Serm., CXLV; S. Bruno Carthus., CLIII; S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII; Franco abb., De grat., CLXVI; S. Rupertus abb., Commeut. in Matth., CLXVIII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Filia gratiæ unica. S. Bernardus, in Cantic., CLXXXIV; Balduinus, De Salut. angelic., CCIV.
Filia Regis. Guerricus, Serm. de Assumpt., CLXXXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Finis damnationis. Innocentius III, Serm., de Assumpt., CCXVII.
Finis figurarum. Petrus Bleseus., Serm., XXXVIII, CCVII.

Finis noctis. S. Petrus Damian., Serm., in Assumpt., CXLV.
Finis Testamentorum. S. Hildefonsus, XCVI; Adamus Persen., CCXI.

Firmamentum in quo Deus posuit solem. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Flos æternus. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII.
Flos campi. S. Fulbertus, Serm., CXLI.
Flos florum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Flos humani generis. Amedeus Lausan., Homil., CLXXXVIII.
Flos incomparabilis. Radulphus Ardens., Homil., CLV.
Flos innocentiæ. Adamus Persen., Fragm., Marial., CCXI.
Flos mysticus. Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
Flos virginitatis, virginum, S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.

Flumen bonitatis, sordes purificans, S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Fluvius clementiæ. S. Anselmus Lucens., super *Salve*, CXLIX.
Fluvius vitæ inexhaustus. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Fons bonorum omnium. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Fons consolationis. S. Anselmus Lucens., sup. *Salve*, CXLIX.
Fons dulcis et amœnus. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Fons fontis viventis. S. Petrus Damian., Carm., CXLV.
Fons gratiæ et justitiæ. Ven. Guibertus, CLVI; S. Bernardus, CLXXXIII; Alanus de Insulis, CCX; Adamus Perseniæ, CCXI.
Fons hortorum. S. Rupertus, in Cantic., CLXVIII, S. Bernardus, sup. *Salve*, CLXXXIV.
Fons indeficiens Clementiæ divinæ. S. Amedeus Lausan., Homil., CLXXXVIII.
Fons misericordiæ. S. Amedeus Lausan., Homil., CLXXXVIII.
Fons patens et accessibilis. Adamus Persen., Fragm. Marial., CCXI.
Fons pietatis. Franco abb., De gratia. CLXVI.
Fons purus dulcoris. Petrus Cellens, Serm., CCII.
Fons vitæ. Richardus a S. Victore, CXCVI.
Forma Dei. S Augustinus, Serm. de Assumpt., XLII; S. Hildephonsus, Serm., XCVI.
Forma Ecclesiæ. Guerricus abb., Serm., CLXXXVIII.
Forma eruditionis et justitiæ. Petrus Blesens., Serm., XXXVIII, CCVII; Adamus Persen., Serm. de Assumpt, CCXI.
Forma pudoris. S. Odilo, Serm. de Assumpt., CXLII.
Fortitudo defensionis nostræ. B. Algrinus cardin., in Cantic. CCVI.
Fortitudo deficientium. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Fortitudo pugnantium. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Fructus incorruptionis Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Fugatrix maledictorum. S. Anselmus Lucens., sup. *Salve*, CXLIX.
Fulgor poli. Venant. Fortunatus, De laud. B. Mariæ, LXXXVIII.
Gallina, quæ nos fovet. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Gaudium angelorum, cœli, Ecclesiæ. Ven. Guibertus, CLVI; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII, in Lamentat., CLXXXIV; Adamus Persen., Serm. de Assumpt., CCXI.
Gaudium justorum. S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII; Franco abb., De gratia, CLXIV.
Gaudium mundi. S. Petrus Dam., Carm. de Assumpt., CXLV.
Gaudium nostrum. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Gaudium tribulatorum. S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII.
Gemma cœlestis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII
Femma mystica. S. Anselmus Cantuar., In Psalt, CLVIII.
Genitrix vitæ. S. Bernardus, De precat., CLXXXIV.
Gloria angelorum. S. Anselmus, Hymn., CLIX; Hugo a S. Victore, Erudit. Theolog., CLXXVII.
Gloria cœli. S. Bernardus, super *Salve*, CLXXXIV.
Gloria mulierum. S. Ælredus, Serm., CXCV.
Gloriatio mundi. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Gratia majorum. S. Fulbertus, Serm., CXLI.
Gratia plena. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII; Adamus Persen., Mariale. CCXI.
Gratiæ plenitudo. S. Petrus Chrysolog, Serm., LII.
Gubernaculum nos dirigens in mari. S. Anselmus Lucens., super *Ave Maria*, CXLIX.
Gubernatrix nostra. S. Anselmus Lucens., sup. *Ave Maria*, CXLIX.
Gutta roris, omnia sanans. Hugo a S. Victore, Serm., CLXXV.
Habitaculum gloriæ, sapientiæ Dei. S. Anselmus Cantuar., De Concept., CLVIII.
Habitaculum sanctum. S. Augustinus, Exposit. *in Magnificat*, XLIII; S. Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII; Hugo de S. Victore, Erudit. theolog., CLXXVII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Habitatio Domini incorrupta. S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII; Guerricus abb., Serm., CLXXXVIII; Petrus Blesens., Serm., CCVII.
Habitatio ignis divini. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Hæreditas Domini. Radulphus Ardens, Homil., CLV.
Herba fullonum ad immundos. Petrus Cellens., Serm., CCII.

Hesperus peccatorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Holocaustum Deo acceptissimum. S. Hildephonsus, Serm., XCVI; S. Amedeus Lausan., Homil., CLXXXVIII; Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
Honor poli. Venant. Fortunatus, De laud. B. Mariæ, LXXXVIII.
Honor virginum, naturæ. Radulphus Ardens, Homil., CLV; Petrus Blesens, Serm., CCVII.
Horizon utriusque legis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Horologium mysticum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Hortus aromatizans, arbusta non continens. Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
Hortus deliciarum et conclusus. S. Hieronymus, Epist., XXII; S. Hildephonsus, Serm., XCVI; S. Paschasius Radbert., In Matth., CXX; S. Bernardus, Serm. in Nativit., CLXXXIV.
Hortus floridus. Richardus a S. Victore, CXCII; S. Bernardus, CLXXXIII; S. Amedeus Lausan., CLXXXIII; Alanus de Insulis, CCX; Adamus Persen., CCXI.
Hortus fructiferus. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Hortus sanctitatis. Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
Hospita Dei et hominum largissima. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
Hospitatrix animarum vagantium. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Hospitium amorosum Deo in terris peregrinanti. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Hospitium mundissimum Filii Dei.. S. Bernardus, Precat., CLXXXIV.
Hospitium peccatorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Hospitium sanctitatis. S. Leo Magnus, Serm., LXVIII.
Hostia viva. Arnoldus, Tract. de B. Virgin. Maria, CXXXIX.
Hostis scandalorum omnium Richardus a S. Victore, in Cantic., CXCVI.
Humus, vel terra benedicta. S. Rupertus, in Cantic., CLXVIII.
Hymnodia angelorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Idea sanctitatis et virtutum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Ignis tota. S. Amedeus Lausan., Homil., CLXXXVIII.
Illuminatio nostra. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Illuminatrix mundi. S. Paschasius Radbertus, In Matth., CXX; S. Amedeus, Homil., CLXXXVIII; Petrus Cellens., Serm., CCII.
Illustratrix omnium cœlorum. Adamus Persen., Mariale. CCXI.
Imago divina. S. Amedeus Lausan., Homil., CLXXXVIII.
Imago solis expressissima. S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV.
Imago virginitatis. S. Ambrosius, De virgin., XIV.
Imitatrix Domini. Radulphus Ardens, Homil., CLV; S. Bernardus, De passion. Domini, CLXXXIV.
Immaculata. Vide sectionem, IV.
Immensitas gloriæ et reconciliationis humanæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Immolatrix animæ suæ. Arnoldus, Tract. de B. Maria, CXXXIX.
Imperatrix cœlorum. S. Anselmus Cantuar., De Concept., CLIX.
Imperatrix mundi universalis. Goffridus abb., Serm., CLVII; Franco abb., De gratia, CLXVI; Philippus de Harveng, in Cant., CCIII.
Impletio legis. Petrus Blesens., Serm., XXXVIII, CCVII.
Inchoatio salutis mundi. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Indicium castitatis. S. Petrus Chrysolog., Serm, CXLVI, LII.
Indulgentia peccatorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Infans divina. S. Nicetas, Homil., LII.
Inimica malitiæ, Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
Initiatrix arcani consilii. S. Anselmus, Hymn., CLVIII.
Initium lucis S. Petrus Damian., Serm. de Assumpt., CXLV.
Initium totius boni. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Innovatrix omnium. S. Amedeus Lausan., Homil. de laud. B. Mariæ, CLXXXVIII.
Insigne virginitatis. S. Petrus Chrysolog., Serm. CXLVI, LII.
Instauratrix collapsæ misericordiæ. Adamus Persen.. Mariale, CCXI.
Institutrix vitæ. S. Anselmus Cantuar., Serm., CLIX.
Instrumentum Regis cœlestis. Alanus de Insulis, Serm., CCX.
Integritas virginalis. S. Petrus Dam., Serm. I, CXLV.
Integritas sanctimoniæ. Arnoldus Carnot., Tract. de B. Maria, CXXXIX.
Interemptrix hæreseon. S. Hieronymus, Serm. de Assumpt., XXX.
Interitus mortis et inferni. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Interpellatrix nostra. S. Anselmus, Cantuar., Orat., CLVIII.
Interventrix desperatorum. S. Eleutherius, Serm., LXV; S. Hildephonsus, Serm. IV, XCVI.
Introitus cœli. S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII.
Introitus vitæ. S. Hildephonsus, Serm. IV, XCVI.
Inventrix clementiæ. S. Amedeus, De laud. B. Mariæ, CLXXXVIII.
Inventrix gratiæ. S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLIX; S. Bernardus, Serm. II, CLXXXIV.
Inventrix veniæ. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.
Iris mystica. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Iter Dei ad nos, animæ ad paradisum. Sedulius, Carm. lib. V, XIX; S. Anselmus Cantuar., Orat., CLIX.
Jacob, id est, Luctatrix contra vitia. Radulphus Ardens, Homil. I, CLV.
Janua cœlestis. S. Augustinus, Serm. XIV, XLII; S. Hildephonsus, Serm. IV, XCVI; S. Petrus Damian., Homil., CXLV; Petrus Cellens., Serm., CCII.
Janua paradisi, janua salutis. S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII; Petrus Comestor, Sermo, CXCVIII; Petrus Blesens., Serm., CCII.
Jubilatio matrum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Juvatrix miserorum. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
Lactatrix cibi angelorum et nostri. S. Hieronymus, Serm. de Assumpt., XXX; S. Augustinus, Serm. IX, XLII.
Lactatrix miserorum. Richardus a S. Victore, in Cantic., CXCVI.
Lactatrix Salvatoris nostri. S. Anselmus Cantuar., Orat.. CLVIII.
Lactatrix vitæ. Adamus Persen.. Mariale, CCXI.
Lætitia cœlitum, fidelium. S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII; Ælredus, Serm., CXCV.
Lamina aurea. S. Anselmus Cantuar., In Psalt., CLVIII.
Lampas fragrans, viam ostendens lucidam. Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
Lampas infrangibilis. Adamus Persen., Fragm. III, CCXI.
Lampas Luculentissima. S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV.
Lana candidissima. S. Hieronymus, Serm., de Assumpt., XXX; Petrus Cellens., Epist., CCII.
Lapis divinus. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Laus angelorum et hominum. S. Anselmus, Hymn., CLVIII; S. Ælredus abb., Serm., CXCV.
Lectulus Dei. S. Petrus Damian., Epist., CXLIV; S. Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII; S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV: Petrus Blesens., Serm. XXXVIII, CCVII.
Lectus Christi, virtutibus floridus. Honorius Augustodun., In sigil., CLXXII.
Lecythus oleo repletus. Petrus Blesens., Serm. XXXVIII, CCVII.
Levamen dolorum, laborum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Libanus a quo fluunt aquæ vivæ. B Algrinus, in Cant., CCVI.
Liber grandis. Petrus Cellens., Serm. V, CCII.
Liber vitæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Liberatio captivorum, hominum. S. Petrus Damian., Serm, CXLV; S. Anselmus Lucens., super *Salve*, CXLIX; S. Bernardus, Meditat., CLXXXIV.
Lignum pulcherrimum. S. Bruno Carthus., in Assumpt., CLIII.
Lignum vitæ, vivificum. Tertullianus, De carn. Christ., II; Firmicus Maternus, De error. fals. relig., XII; S. Ambrosius, Hymn., XVII; Petrus diacon., in Assumpt.. LXII; S. Anselmus Lucens, Hymn., CXLIX; S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLIX; S. Bernardus, Serm., II, CLXXXIII; Adamus Persen., Serm., CCXI.
Lilium. S. Petrus Chrysolog., LII; S. Hildephonsus, XCVI; S. Petrus Damian., CXLV: Ven. Guibertus, CLVI; Alanus de Insulis, CCX.
Lilium candescens, purissimum. Paulus diac., De Assumpt., XCV.
Lilium convallium. Honorius August., in Sigil., CLXXII; S. Bernardus, super *Salve*, CLXXXIV.
Lilium sine spina B. Algrinus, in Cantic., CCVI.
Limen patriæ cœlestis. Petrus Cellens., Serm., CCII.
Limes pietatis. Alanus de Insulis, in Anti-Claud., CCX.
Liquatrix peccatorum. S. Anselmus Lucens., super *Ave Maria*, CXLIX

Locus sanctificationis, voluptatis Dei. S. Petrus Damian., Serm., CXLV; Rupertus, in Cantic., CLXIX.
Lucerna aurea. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Lucifer occasum nesciens. S. Hildephonsus, Serm. de Assumpt., XCVI.
Luctatrix contra vitia. Radulp. Ardens, Homil. I, CLV.
Lumen cæcorum, peccatorum. Franco abb.. De gratia, CLXVI; S. Bernardus, super *Salve*, CLXXXIV; Alanus de Insulis, In Anticlaud., CCX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Lumen cordis. S, Fulbertus, In vers. B. Mariæ, CXLI.
Luminare lucens divinitus. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLIX.
Luminare majus. Petrus Blesens, Serm. V, CCII.
Luna indeficiens. S. Hieronymus, Serm., de Assumpt., XXX; S. Anselmus Cantuar., Serm., CLVIII; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; B. Algrinus, In Cantic., CCVI; Thomas Cisterc., CCVI; Alanus de Insulis, CCX; Adamus Persen., Serm., CCXI.
Lux gentium. S. Hildephonsus, Sermo. de Assumpt., XCVI.
Lux mundi. S. Anselmus Cantuar., Meditat.. CLVIII.
Lux pellens nubila. Alanus de Insulis, Anticlaud., CCX.
Lux temporalis ex qua æterna surrexit. Richardus a S. Victore, In Cantic., CXCVI.
Magisterium patientiæ. Adamus Persen., Serm. in Assumpt., CCXI.
Magistra gentium. S. Augustinus, Serm. VI, XLII.
Magistra innocentiæ. S. Rupertus abb., In Cantic., CLXVIII.
Magnes spiritualis. S. Petrus Damian , CXLV; Adamus Persen., CCXI.
Magnificatrix Domini. Rupertus abb., In Cantic., CLXVIII.
Majestas reverenda. S. Amedeus, Homil. VII, CLXXXVIII.
Mamilla orphanorum. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
Manna suavis. S Ambrosius, In Psalm., XVI; S. Rupertus abb., In Exod., CLXVII; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Mansio divinitatis. S. Hildephonsus, De Virginit., XCVI; S. Anselmus Cantuar., In Psalt., CLVIII.
Mare amarum. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX.
Mare dulcissimum, gratiarum, virgineum, Adamus Persen., CCXI.
Margarita pretiosa. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Martha. Petrus Blesens., Serm. XXXIV, CCVII.
Martyr. S. Hieronymus, Serm. de Assumpt., XXX; Honorius Augustod., In Sigil., CLXXII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIV; Guerricus abb., Serm. I, CLXXXVIII.
Mater affectuosissima. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Mater beata. S. Hieronymus, Serm. de Assump., XXX.
Mater bona. Sedulius, Carm., XIX.
Mater consolationis. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Mater Dei. Tertullianus, I, II; S. Cyprianus, IV; Lactantius, VI; Constantinus imper., VIII; S. Hilarius Pictav., X; S. Ambrosius, XV; S. Hieronymus, XXI; Zachæus Christian., XXIX; S. Augustinus, XXXVIII; S. Leo Magnus, LIV; S. Gregorius Magnus. LXXVI; S. Anselmus Cantuar., CLVIII; Ven. Hildebertus, CLXXI; S. Bernardus, CLXXXII; S. Martinus Legion., CCVIII, et multi alii Patres.
Mater incomparabilis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Mater Liberationis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Mater Lucis æternæ. Adamus Persen.. Mariale, CCXI.
Mater misericordiæ. S. Augustinus, XXXIII; S. Fulbertus, Serm. de Purific., CLXI; S. Anselmus Cantuar., CLIX; Honorius Augustod., CLXXII; S. Bernardus, CLXXXV; Petrus Blesens , CCVII.
Mater mundi. S. Augustinus, Serm. ad fratres, XLI.
Mater nostra. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Mater Spei nostræ. S. Anselmus Cantuar., Invoc. ad Virg., CLIX.
Mater virginitatis æternæ. S. Augustinus, Serm. XVIII, XLII.
Mater vitæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Materia benedictionis. S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII.
Medela nostra unica. Venant. Fortunatus, De Laud. Mariæ, LXXXVIII.
Mediatrix nostra. S. Anselmus Cantuar., De excellent. Virg. Mariæ, CLIX; Guerricus abb., Serm. in Assumpt., CLXXXVIII; Philippus de Harveng, In Cantic., CCIII; B. Algrinus, In Cantic., CCVI; Adamus Persen., Serm. in Assumpt., CCXI
Medica miseriæ humanæ. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; Ven. Guibertus, CLVI; Adamus Scotus, CXCVIII; S. Bernardus, CLXXXIII; Adamus Persen., CCXI.
Medicina nostra. Adamus Persen., Serm. in Annunt., CCXI.
Meditatrix spiritualium. Honorius Augustod. In Sigillo, CLXXII.
Medium cœli. Absalon abb., Serm. I, CCXI.
Medium terræ. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Mensa panis vitæ. S. Bernardus, Sup. *Salve*, CLXXXIV.
Mensa propitiatoria. Philippus de Harveng, In Cantic., CCIII.
Meridies resplendens. Honorius Augustod., In Sigillo, CLXXII.
Meta vitiorum. Adamus Persen., Serm. in Annunt., CCXI.
Ministra Christi. S. Augustinus, Serm. de Assumpt., XLII.
Ministra propitiationis. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Miraculum. Aurel. Prudentius, Apoth., LIX; S. Bruno Carthus., De laud. B. Mariæ, CLIII; S. Bernardus, CLXXXV; Guerricus abb., Serm. III, CLXXXVIII; Thomas Cisterc., CCVI; Adamus Persen., CCXI.
Miseratrix peccatorum. S. Petrus Damian., Serm., CXLV; S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
Misericordia ad miseros. Petrus Cellens., Serm. I, CCII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Mirror dæmonum. S. Anselmus, Hymn., CLVIII.
Monile Paradisi. Adamus Persen., De Laud. Mariæ, CCXI.
Monitorium castitatis. B. Algrinus Cardin., In Cantic., CCVI.
Mons Dei. S. Hieronymus, Epist., XXII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Mons montium, myrrhæ, aromatum. S. Rupertus abb., In Cantic., CLXVIII; Honorius Augustod., In Sigillo, CLXXII; Guerricus abb , Serm., CLXXXVIII.
Mulier amicta sole. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Mulier beata, bona, sancta S. Augustinus, Serm. de Assumpt., XLII; S. Cæsarius, Dialog., LXVII; Radulphus Ardens., Homil. II, CLV; Goffridus abb., Serm. III, CLVII; S. Anselmus Cantuar., De exaltat., B. Mariæ, CLVIII.
Mulier fortissima. S. Fulbertus, Serm. I, CXLI; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; S. Ælredus, Serm., CXCV; Petrus Blesens., Sermo., CXCV; Adamus Persen., In Assumpt., CCXI.
Mundus Creatoris magnificus. S. Bernardus, Sup. *Ave Maria*, CLXXXIV.
Mundus minor, a quo major gloria Deo. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Munimen Christi et Ecclesiæ. Honorius Augustodun , In Sigil., CLXXII.
Munimen peccatorum. B. Algrinus, In Cantic., CCVI.
Munimen vitæ præsentis et futuræ. S. Amedeus Lausan., Homil., CLXXXVIII.
Munimentum peccatores obumbrans. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
Munus pretiosum, S. Bernardus, Serm. in Assumpt., CLXXXIII.
Murænula in fluctibus hujus mundi. Philippus de Harveng, In Cantic., CCIII.
Murus defensionis Thomas Cisterciens., CCVI; Adamus Persen., CCXI.
Murus totius mundi validus. Honorius Augustod., In Sigil., CLXXII; Hugo a S. Victore, Serm., CLXXV.
Myrrha. Honorius Augustod., In Sigil., CLXXII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Myrtus. S. Petrus Damian.. Serm., CXLV.
Nardus aromatica. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Philippus de Harveng, In Cantic., CCIII.
Nauta mundi. S. Anselmus Cantuar., Super *Ave Maria*, CLIX.
Navicula Domini. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX.
Navigium. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.
Navis. S. Anselmus Cantuar., Super *Ave Maria*, CLIX; Hugo de S. Victore, In Psal., CLXXV; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Nebula lucis refrigerans, S. Petrus Damian., Serm., CXLV; Adamus persen., Mariale, CCXI.
Negotium sæculorum. S. Bernardus, Serm. II, CLXXXIV.
Nidus Dei. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Nitor orbis. Venant. Fortunatus, De Laud. B. Mariæ, LXXXVIII; S. Petrus Damian., Carm. de Assumpt., CXLV.
Nix nive candidior. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Nobilitas populi Christiani. S. Bruno Carthus., Serm., CLIII; S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII.
Nomen dulce spirans. S. Bernardus, Super *Ave Maria*, CLXXXIX.
Nomen supra modum desiderabile. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
Norma omnium. S. Petrus Damian., Epist., CXLIV; S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII; Honorius Augustod., In Sigil., CLXXII.
Nubes consolativa laboris. S. Anselmus Lucens., In *Ave Maria*, CXLIX.
Nubes elevans nos a terrenis. Arnoldus,in prolegom., CXXXIX.
Nubes imbre gratiarum plena. Hugo de S. Victore, In Psalt., CLXXVI.
Nubes levis. S. Ambrosius, De viduis, XVI.
Nubes lucida. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Nubes media inter solem et terram. S. Augustinus, XLI.
Nubes mitigativa malorum. Adamus Persen, Mariale, CCXI.
Nubes pluviæ vitalis, gloriæ divinæ. S. Petrus Damian., Serm., CXLV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Nubes protegens. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII. Hugo a S. Victore, Serm., CLXXV.
Nubes refrigerans. S. Bernardus, In *Salve*, CLXXXIV.
Nubes umbrationis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Nutrix Christi. Tertullianus, Advers. Marcion., II.
Matrix Dei, vitæ nostræ. S. Augustinus, De Assumpt., XLII.
Nutrix nostra. S. Anselmus, Orat., CLVIII.
Nutrix panis cœlestis. S. Hieronymus, De Assumpt., XXX.
Obsecratrix pro mundi salute. Arnoldus Carnot. De B. Maria. CXXXIX.
Observatrix legis. S. Ambrosius, Autpertus, Homil., LXXXIX.
Obses fidei apud Deum. S. Augustinus, Serm. II, in Annunt., XLI.
Oculus orbis. Honorius Augustodun., In Sigil., CLXXII.
Odor myrrhæ. S. Amedeus Lausan., Homil. VII, CLXXXVIII.
Odor suavitatum. S. Petrus Damian., Carm. in Assumpt., CXLV.
Odor vitæ in vitam. S. Amedeus Lausan., Homil. VII, CLXXXVIII.
Officina virginalis. Petrus Cellens., Serm. III, CCII.
Oleum indeficiens. Honorius Augustod., CLXXII; Absalo abb., CCXI; Adamus Persen., CCXI.
Oleum misericordiæ. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.

Oliva fructifica, pacifera. S. Hildephonsus, Serm., De Assumpt., XCVI; Hugo de S. Victore, Serm. in Assumpt, CLXXV; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Absalo abb., Serm., CCXI; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Operatrix virtutum. S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII.
Opitulatrix peccatorum, periclitantium. S. Fulbertus, Serm. I, CXLI; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Opus opificis sui. S. Petrus Chrysolog., Serm., CXLIII,
Opus admirationis. S. Petrus Damian., Serm., de Nativit., CXLV.

Opus redemptionis nostræ S. Hildephonsus, De virgin. Mariæ XCVI.
Oraculum Spiritus sancti. S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII
Oraculum verum. S. Anselmus, Cantuar. Serm., CLIX.
Oratrix nostra. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; S. Bernardus, Super *Ave Maria*, CLXXXIV.

Orbis terræ. Hugo de S. Victore, Serm., CLXXV.
Oriens Orientis. S. Petrus Damian., Carm. de Assumpt., CXLV.
Origo consolationis. S. Bernardus, In *Ave Maria*, CLXXXIV.
Origo felicitatum nostrarum. Ven. Guibertus, De Laud. B. Mariæ, CLVI.
Origo misericordiæ. S. Anselmus Cantuar. Orat., CLVIII.
Origo salutis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Ornamentum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Ornatus paradisi. Venant. Fortunatus, Eleg. in Laud. B. Mariæ, LXXXVIII.
Ortus solis. S. Petrus Damian., Carm. de Assumpt., CXLV.
Ostiaria paradisi. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Ostium cœli, salutis. S. Rupertus abb., In Cantic., CLXVIII; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Ovis innocentiæ. Hugo de S. Victore, Serm. in Nativit., CLXXV.
Ovis Mater Agni. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; S. Ælredus, Serm., CXCV; Petrus Blesens, Serm., CCVII.
Pacificatrix. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Palatium Regis æterni. Venant. Fortunatus, LXXXVIII; S. Petrus Damian., Serm. in Nativit., CXLV; S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Paradisus beatitudinis, deliciarum. S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII; Guerricus abb., Serm. II, CLXXXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Parens misericordiæ. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX.
Parens Orphanorum. S. Bernardus, Serm. de Assumpt., CLXXXIII; Super *Ave Maria*, CLXXXIV; Adamus Persen. Mariale, CCXI.
Pars Dei. Radulphus Ardens, Homil. in Assumpt CLV.
Pascua virens fide et virtutibus. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Patria exsulibus. Adamus Persen, Mariale, CCXI.
Patrocinatrix terrigenarum. S. Fulbertus, Serm. de Nativit., CXLI.
Patrocinium peccatorum. S. Anselmus Cantuar. Hymn., CLVIII; Adamus Persen., Mariale. CCXI.
Patrona fidelis et potens. S. Petrus Damian., Serm., CXLV; S. Anselmus Cantuar., Hymn., Orat., CLVIII, In Psalt., CLIX; Petrus Blesens, Serm. XXXIV. CCVII; Absalo abb., Serm. de Assumpt., CCXI; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Pax cordium, mundi. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Pelagus. Arnoldus, De Patrociu., CXXXIX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Perfugium peccatoris. Goffridus abb, Orat., CLXXXVIII.
Persona illustris. S. Fulbertus, Serm. de Nativit., CXLI.
Pes claudo. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX.
Petra agri, deserti. Petrus Cellens., Serm., 6, CCII, Garnerius abb., Serm., de Purific., CCV.
Philomela dulcis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Phœnix aromatizans. S. Amedeus Lausan., Homil. 6, CLXXXVIII; Garnerius abb., Serm. 1, CCV.
Pignus promissionis, gaudii. Adamus Persen., Mariale, CCXICCXI.
Piscina misericordiæ. Adamus Persen., Mariale,
Planta cœlestis. S. Bernardus, Serm., Sup. *Salve*, CLXXXIV.
Plantatio rosæ. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX.
Platanus exaltata. S. Bernardus, Serm., Sup. *Salve*, CLXXXIV.
Plusquam martyr. S. Hieronymus, De Assumpt., XXX; S. Hildephonsus, Serm. 2 de Assumpt., XCVI; Honorius Augustod., In Sigil., CLXXII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.

Polus ter radians. Alanus de Insulis, Serm., CCV.
Pons securus. Venant. Fortunatus, Eleg. de Laud B. Mariæ, LXXXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Porta cœli, paradisi. S. Augustinus, Serm. de Nativit. Dom., XLI; S. Petrus Damian., Homil., CXLV; S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX; S. Anselmus Cantuar., CLVIII; S. Bernardus, CLXXXV; Petrus Blesens., CCVII; Adamus Persen., CCXI.

Porta gratiæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Porta libertatis Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Porta Lucis divinæ Ratramnus, De partu Virg., CXXI
Porta pœnitentiæ. S. Hildephonsus, De virginit., XCVI.
Portatrix animarum. S. Ambrosius, Autpertus, Serm., LXXXIX.
Portio plebis Christianæ. Guibertus Ven., Rhythm., CLVI; S. Rupertus abb., In Apocalyps., CLXVIII.
Portus in naufragio. S. Augustinus, XXXVIII; S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; S. Rupertus abb., CLXX; Honorius Augustod., CLXXII; S. Bernardus, Sup. *Salve*,

CLXXXIV, et CLXXXV; Petrus Cellens., Serm. 6, CCII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Possessio Dei. S. Hildephonsus, De virgin. B. Mariæ, XCVI.

Potestas consummata. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.

Præconium libertatis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Præmium salutis. S. Hildephonsus, De Virginit., XCVI.

Præsidium inexpugnabile. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Pratum virginale. S. Bernardus, Serm. ad milit. templ., CLXXXIV.

Pretium pretiorum Adamus Persen, Mariale, CCXI.

Prima Ecclesiæ primitivorum. S. Amedeus Lausan., Homil. 7, CLXXXVIII.

Primiceria virginum. S. Fulbertus, Serm. III, CXLI; Petrus Blesens., Serm. 33, CCVII.

Primigenia Virginum. S. Anselmus Lucens, Super *Ave Maria*, CXLIX.

Primitiæ mirandorum. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX.

Princeps. S. Fulbertus, Serm. 3, CXLI; Rupertus, In Cantic., CLXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Principium vitæ. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; S. Bernardus, Super *Ave Maria*, CLXXXIV; Absalo abb., De Assumpt., CCXI.

Procuratrix pauperum. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Proles nobilis Goffridus, Orat., CLVII; Guerricus abb., Serm. 1, CLXXXVIII.

Prophetissa Dei. S. Hieronymus, XXII; S. Hildephonsus, Serm. de Assumpt., XCVI; S. Bruno Carthus., Homil., CLIII; Franco abb., De gratia, CLXVI; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Propitiatio. S. Bernardus, Orat., CLXXXIV; Petrus Cellens., De panibus, CCII.

Propitiatorium. S. Anselmus Cantuar. De Concept., CLIX; Petrus Blesens., Serm. 33, CCVII; Adamus Persen. Mariale, CCXI.

Propugnaculum. Hugo de S. Victore, Serm. in Assumpt. CLXXVI; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Propugnatrix nostra. Arnoldus, De patroc., CXXXIX.

Prosapies sanctitatis S. Augustinus, Serm. 17, XLII.

Protectio animarum. Adamus Persen., Mariale, *passim*, CCXI.

Protectrix vitæ. S. Bernardus, De præcat., CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Prudentia animarum. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII.

Puella divina, veneranda. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; S. Amedeus Lausan., Homil. 2, CLXXXVIII; Petrus Cellens. Serm. 3, CCII.

Puerpera felix. S. Petrus Damian., Serm. in Nativit., CXLV.

Pulchritudo. S Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Purgatrix criminum. S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII.

Puritas virginea S. Petrus Damian., Serm., CXLV

Purpura Christi sanguine tincta. Petrus Cellens. Epist., CCII; Philippus de Harveng, In Cantic., CCIII.

Puteus aquarum viventium. S. Hieronymus, De Assumpt., XXX; S. Hildephonsus, De Assumpt., XCVI; S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII; Petrus Cellens., Serm. 1, CCII.

Quies cordis. S. Anselmus, Orat., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Radius amoris divini, Deitatis. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; S. Bernardus, Meditat., CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Radix benedictionum. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.

Radix bonorum omnium. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Radix consolationis. S. Anselmus Lucens, Super *Salve*, CXLIX.

Radix immortalitatis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Radix vitæ florens. Venant. Fortunatus, Eleg. de laud. B. Mariæ, LXXXVIII.

Ramus dulcedinis æternæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Ramus virginitatis. Hugo de S. Victore, In Epist. ad Rom., CLXXVI.

Raptrix cordium. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX.

Ratio Spei nostræ. S. Bernardus, Serm. in Nativit., CLXXXIV.

Ratis mundi. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Receptaculum divinitatis. S. Anselmus, Homil. de Concept., CLIX.

Receptaculum gratiæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Receptaculum securum. S. Rupertus, In Cantic. CLXVIII.

Reclinatorium aureum. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.

Reclinatorium dulcissimum. S. Anselmus, De Concept., CLIX; S. Bernardus, Rhythm., CLXXXV.

Reclinatorium pietatis. Petrus Blesens., Serm. 38, CCVII.

Reconciliatrix nostra, peccatorum. S. Anselmus Cantuar. De excellent. B. Mariæ, CLIX; S. Bernardus, Orat., CLXXXIV.

Richardus a S. Victore, In Cantic., CXCVI; Petrus Cellens., Serm. 6, CCII; B. Algrinus Cardin., In Cantic., CCVI.

Recreatio In labore. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Recuperatrix gratiæ. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.

Recuperatrix orbis perditi. S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII.

Redemptio captivorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Reditus proscriptis. Alanus de Insulis, in Anticlaud., CCX.

Reductrix perditorum. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Refectio mentis humanæ. S. Bernardus, Meditat., CLXXXIV.

Refocillatrix pauperum. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLIX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Refrenatrix iræ Dei. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Refrigerium laborum. Adoramus Persen., Mariale, CCXI.

Refrigerium mentis S. Gregorius Magnus, LXXVI, 570.

Refugium pauperum, peccatorum, etc. Arnoldus, De patrocin., CXXXIX; Ven. Guibertus, CLVI; Gofridus abb., Serm., CLVII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; Deprecat., CLXXXIV; Petrus Cellens., De panibus, CCII; Adamus Persen., Mariale, passim, CCXI.

Regeneratrix universorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Regina cœlorum. Petrus Blesens., Serm. 33, CCVII.

Regina felix. S. Hildephonsus, De Assumpt, XCVI.

Regina gaudii, gratiæ. S. Anselmus Cantuar., De excellent. B. Mariæ, CLIX.

Regina humanæ naturæ. Adamus Persen, Mariale, CCXI.

Regina justitiæ. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; Adamus Persen., Mariale, passim, CCXI.

Regina mundi. S. Hieronymus, De Assumpt., XXX.

Regina virtutum. S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII; S. Bernardus, In Assumpt., CLXXXIV.

Regio Dei virginea: S. Hildephonsus, De virginit., XCVI.

Regio lucis reparatrix. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Regula perfectionis. S. Anselmus Lucens., super *Ave Maria*, CXLIX.

Regula viatorum. S. Bernardus, Serm., CLXXXIV.

Regula vitæ. Alanus de Insulis, Anticlaud., CCX.

Relevatrix cadentium. S. Fulbertus, Serm. de Nativit., CXLI.

Remedium doloris nostri. Radulphus Ardens, Homil. 2, CLV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Remissio laborum, peccatorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Renovatio mundi. S. Petrus Damian., Serm, CXLV.

Reparatio casus. Adamus Persen., Mariale, CCXI

Reparatio desperatorum. S. Bernardus, Super *Salve* CLXXXIV.

Reparatio vitæ omnium. S. Hildephonsus, De Assumpt., XCVI; S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX.

Reparatrix innocentiæ, ruinæ cœlestis, etc. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX; S. Anselmus Cantuar., In Psalt., CLVIII; S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV; Richardus a S. Victore, In Cantic., CXCVI; Petrus Blesens., Serm. 58, CCVII; Adamus Persen.; Mariale, passim, CCXI.

Requies dejectis. Alanus de Insulis, Anticland., CCX.

Requies Domini et nostra. Guerricus, De Assumpt, CLXXXVIII.

Requies Laborum. Adamus persen., Mariale, CCXI.

Restauratio feminarum. S. Augustinus, Serm. II, XLII; S. Fulgentius, De laud. B. Mariæ, LXV.

Restauratrix angelorum. Richardus a S. Victore, In Cantic., CXCVI.
Restauratrix vitæ. S. Eleutherius, Serm. in Nativit., LXV
Revocatio errantium, exsulum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Revocatrix desperatorum. S. Anselmus Cantuar., CLVIII.
Revocatrix pereuntium. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Rivulus de quo fons magnus. S. Augustinus, Serm. 51, XLII; S. Petrus Damian., De Epiphan., CXLV.
Rivus indeficiens gratiæ, misericordiæ. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; Adamus Perseniæ, Mariale, CCXI.
Robur athletarum, infirmorum. Adamus Persen. Mariale, CCXI.
Ros auroræ. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Rosa florida, Rosa paradisi, etc. S. Petrus Damian., Serm., CXLV; S. Anselmus Cantuar., CLVIII; S. Bernardus, CLXXXII, CLXXXIV; Thomas Cisterc., CCVI; Alanus de Insulis, CCX; Adamus Persen., Mariale, passim, CCXI; Innocentius III, Serm., CCXVII.
Rosarium gratiarum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Rubus ardens S. Augustinus, Serm. 19, XLII; S. Petrus Damian., CXLV; Eckbertus abb., CXCV.
Rubus mirabilis. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Philippus de Harveng, In Cantic., CCIII.
Sabbatum. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.
Sacellum Spiritus sancti. Honorius Augustod., In Sigil., CLXXII.
Sacerdos summa. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Sacrarium misericordiæ. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLIX.
Sacrarium Spiritus sancti. Radulphus Ardens, Homil., CLV.
Sacrificium Deo oblatum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Sal terræ. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.
Salvatio totius mundi. S. Hildephonsus, Serm. 7, XCVI.
Salvatrix nostra. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
Salvatrix perditorum. S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV.
Salus certa. Ven. Guibertus, CLVI; S. Anselmus Cantuar., CLVIII; Rupertus abb., CLXX; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Salus cordium. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Salus indeficiens. S. Bernardus, Super *Salve*. CLXXXIV.
Salus mundi. Petrus diacon., In Assumpt., LXII.
Salus tuta in periculis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Sanatrix hominum. S. Augustinus, Serm. 17, in Nativit., XLII.
Sancta sanctorum. Rupertus abb., In Cantic., CLXVIII; Hugo de S. Victore, Erudit. theolog., CLXXVII; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Sanctificatio nostra. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Sanctificatrix mundi. S. Anselmus Cantuar., De Concep., CLIX.
Sanctitas nitens. S. Anselmus Cantuar., Invoc. ad S. Virg., CLVIII.
Sanctuarium Dei. S. Bernardus, Serm., CLXXXIV; Petrus Cellens., Serm. 2, CCII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Sapientia mater omnium. S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLIX.
Scala cœlestis, peccatorum. S. Augustinus, Serm. 11, XLII; S. Fulgentius, De Laud. B. Mariæ, LXV; S. Eleutherius, Serm. in Annunt., LXV; Petrus Damian., Carm. de Assumpt., CXLV; Hugo de S Victore, Erudit. theolog., CLXXVII; S. Bernardus, In *Ave Maria*, CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Scaturigo bonorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Sceptrum Regis omnium. S. Bernardus, Super *Salve*,
Schola virtutum. Petrus Blesens., Serm. 38, CCVII.
Scientia scientiarum. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Scrinium Spiritus sancti. S. Anselmus Cantuar., De passion. Dom., CLIX.
Sculptura Spiritus sancti. S. Hieronymus, De Assumpt., XXX.
Scutum insuperabile. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Securis. Petrus Cellens., De Assumpt., CCII.
Sedatrix seditionum. S. Bernardus, Super *Ave Maria*, CLXXXIV.
Sedes Dei, sapientiæ. S. Anselmus Cantuar., Super *Salve*, CLVIII; Rupertus abb., In Matth., CLXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Semita ad cœlum. Alanus de Insulis, Anticlaud., CCX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Sidus illuminans noctem. S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII.
Sidus mundi. S. Bernardus, De laud. B. Mariæ, CLXXXIV.
Sidus Spiritus sancti. S. Hieronymus, De perp. virg. Mariæ, XXX.
Sigillum virginitatis. Alanus de Insulis, In Cantic., CCX.
Signaculum cordis Dei. Franco abb., De gratia, CLXVI.
Signaculum cordis nostri. S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII.
Signaculum pietatis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Signifera virginitatis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Signum fœderis et gratiæ. S. Amedeus Lausan., Homil. 3, CLXXXVIII.
Signum supra sidera. Petrus Cellens., Serm. 6, CCII.
Simulacrum divinum. S. Amedeus Lausan., Homil. 3, CLXXXVIII.
Sinus securitatis. S. Anselmus, Meditat., CLVIII.
Sion gloriosa. S. Augustinus, Enarr. in Psalm., XXXVIII; S. Anselmus Cantuar., In Psalt., CLVIII.
Smaragdus pudicitiæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Soboles pulcherrima. S. Fulbertus, serm. de Nativit., CXLI.
Socia Dei. Adamus Perseniæ, Mariale, CCXI.
Socia nostra amabilis. S Bernardus, Rhythm., CLXXXV.
Socrus animarum. S. Aldhelmus, De laud. Mariæ, LXXXIX.
Sol ardens, radians. S. Petrus Damian., Serm., CXLV; S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII; Rupertus abb., In Cantic, CLXVIII; S. Bernardus, CLXXXII, CLXXXIV, S. Amedeus Lausan., Homil. 3, CLXXXVIII; Adamus Persen, Mariale, CCXI.
Solamen afflictorum. S. Anselmus Cantuar., In Psalt., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Solamen reis et miseris. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Solamen sæculi. Radulphus Ardens, Homil., CLV.
Solatium animarum, mundi. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; Rupertus abb., In Cantic., CLXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Solatrix tribulatorum. S. Bernardus, In *Ave Maria*, CLXXXIV.
Solitudo quieta. S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII; B. Rupertus abb, In Matth, CLXVIII.
Solium Divinitatis. S. Petrus Damian., Serm., 2, CXLV; S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX.
Solium misericordiæ. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Solium gaudii, gloriæ. Petrus Blesens., Serm., 33, CCVII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Solutrix omnis quæstionis. B. Rupertus, In Cantic., CLXVIII.
Soror angelorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Soror Christi, nostra. S. Hieronymus, Epist. ad Paul., XXII; S. Augustinus, De virginit., XL.
Species lucis. Petrus Cellens., De Assumpt., CCII
Specimen virginitatis. S. Leander, Regul., LXXII.
Speculum charitatis. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXIV.
Speculum exemplorum. S. Petrus Damian., Epist., CXLIV.
Speculum justitiæ. Guerricus abb., Serm., 4, CLXXXIV.
Speculum lucidissimum. Franco abb., De gratia, CLXVI.
Speculum sanctitatis. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX.
Speculum virginum. S. Ambrosius, De virginit., XVI.
Speculum virtutis. S. Hieronymus, Epist. ad Paul., XXII.
Spes animæ. S. Hildephonsus, Serm., 7, XCVI.
Spes desperatorum. S. Bernardus, CLXXXV, 667; Petrus Blesens., CCVII, 349; Adamus Persen., CCXI, 127, 204.
Spes labentium. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Spes mundi. Adamus Persen., Mariale CCXI.
Spes nostra. S. Anselmus Lucens, Super *Salve*, CXLIX; S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Spes orphanorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Spes peccatorum. S. Augustinus, Serm. in Annunt., XLII; S. Petrus Damian., Serm., CXLV; Petrus Blesens., Serm., 38, CCVII.
Spes virtutis et salutis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Spiritus Christianorum. S. Anselmus Cantuar., In passion., Dom., CLVIII.
Spiritus unus cum Deo. S. Amedeus Lausan., Homil., 8, CLXXXVIII.
Splendor angelorum, animarum. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX.
Splendor Ecclesiæ Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Splendor virtutis. S. Bernardus, Serm. 4, CLXXXIV.
Sponsa animarum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Sponsa Dei. S. Hieronymus, Epist., XXII; S. Augustinus, De Assumpt., XLII.
Sponsa immaculata. S. Petrus Damian., Serm. in Nativit., CXLV; S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; Rupertus abb., De oper. Spirit. sancti, CLXIX; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Statua divina, S. Amedeus Lausan., De laud. B. Mariæ, CLXXXVIII.
Stella maris. Paschasius Radbertus, In Matth., CXX; Petrus Damian., CXLV, 209; Ven. Guibertus, CLVI, 273; Adamus Scotus, CXCVIII, 230; S. Bernardus, CLXXXIII, 743, 1014; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1349; Thomas Cisterc., CCVI, 22; Adamus Persen., CCXI, 127, 136, 152.
Stella quæ solem dedit. S. Eleutherius, Serm. de Nativit., LXV.
Stella vera dirigens nos ad Deum, ad portum salutis. S. Bernardus, Homil., CLXXXIV; Alanus de Insulis, In Annuntiat., CCX.
Stella virginalis, paradisi. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII.
Stirps vitæ perpetuæ. S Augustinus, Serm. de Nativit., XLII; Adamus Persen., Mariale, CCXI
Suavitas singularis. Ven. Hildebertus, CLXXI, 519; Petrus Cellens., CCII, 418; Alanus de Insulis, CCX, 160; Adamus Persen., Fragm., 11, Mariale, CCXI.
Subsidium in tribulatione. Ven. Guibertus, CLVI, 308; S Anselmus Cantuar., CLIX; S. Bernardus, CLXXXV, 687.
Subventio in oppressione. S. Augustinus, XXXVIII, 718; Ven. Beda, XCIV, 327; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1358; Adamus Persen., CCXI, 134.
Subventrix inopum. S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII.
Superatrix dæmonum. S. Anselmus Cantuar., In Psalt., CLIX.
Susceptrix hospitis immortalis. S. Augustinus, Serm. de Nativit., XLII.
Suscitatrix mortuorum. S. Fulbertus, Serm. de Nativit., CXLI.
Symbolum victoriæ. S. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Tabernaculum sanctitatis. S. Petrus Damian., Homil. in Nativit., CXLV; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Tegimen ardoris. S. Anselmus Cantuar., In Psalt., CLVIII.
Tellus fructuosa. S. Gregorius Turon., Orat. de Annunt., LXXI.
Templum Dei incorruptum. S. Augustinus, De Assumpt., XLII; S. Hildephonsus, De Nativit., XCVI; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; S. Ælredus, In Assumpt., CXCV; Petrus Cellens., De Assumpt., CCII.
Templum sanctificatum a Spiritu sancto. S. Cyprianus, De Nativit., V.
Templum gratiæ. S. Anselmus Cantuar., In Psalt., CLVIII.
Tempus propitiationis. S. Bernardus, Super *Ave Maria*, CLXXXIV.
Terminus exsilii. Petrus Blesens. Serm., 38, CCVII.
Terminus miseriæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Terra benedicta. Petrus Cellens., De panibus, CCII.
Terra cujus flores sunt decor. B. Algrinus, In Cantic., CCVI.
Terra cujus fructus sublimis. S. Gregorius Magnus, In lib. Reg., LXXVII.
Terra nostra. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX.
Terra promissionis. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Terror dæmonum. S. Petrus Damian, Serm. de Nativit., CXLV.
Testis in cœlo fidelis. S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII.
Testis resurrectionis. S. Hieronymus, De Assumpt., XXX.
Thalamus humanitatis Christi. S. Cyprianus, De Nativit. Domin., V; S. Ambrosius, Comm. Confess., XVI.
Thalamus pietatis. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Thalamus sanctitatis. S. Odilo. De Assumpt., CXXXII. S. Rupertus, de divin. offic., CLXIX.
Thesauraria gratiarum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Thesaurus sanctitatis. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX.
Thronus Dei. Venant. Fortunatus, Eleg. in Laud. B. Mariæ, LXXXVIII; S. Augustinus, De Assumpt., XLII.
Thronus excelsus. Adamus Persen, Mariale, CCXI.
Thronus gratiæ. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV
Thuribulum aureum. Adamus Persen., Mariale, CLXXXIV.
Thus fragrantiæ. S. Anselmus, Hymn., CLVIII; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Thymiama suavissimum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Timor dæmonum. S. Petrus Damian, De Assumpt., CXLV.
Titulus pudicitiæ. S. Hildephonsus, De virginit., XCVI.
Torrens beneficiorum. S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII.
Torrens bonitatis divinæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Trames aquæ de fluvio dulci. Hugo de S. Victore, Serm., CLXXV.
Tribunal judicis. Petrus Blesens., Serm., 38, CCVI.
Triclinium Trinitatis. Hugo de S. Victore, De propriet., CLXXVII.
Tristitia dæmonum. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX.
Triumphatrix serpentis antiqui. S. Fulbertus, Serm. de Nativit., CXLI.
Tropæum nostrum invictum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Tuba jubilationis. S. Bernardus, Super *Ave Maria*, CLXXXIV.
Tunica summi sacerdotis. Hugo de S. Victore, De propriet., CLXXVII.
Turris salutis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; Petrus Cellens., Serm., 6, CCII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Turtur munda, felle carens. S. Aldhelmus, De Laud. B. Mariæ, LXXXIX; Hugo a S. Victore, Serm. in Nativit., CLXXV; S. Bernardus, Serm. de B. Virgin., CLXXXIII; S. Amedeus Lausan., Homil., 7, CLXXXVIII.
Tutamen infractum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Tutela mundi. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Tympanistria nostra. S. Augustinus, Serm. de Nativit., XLII; Franco abb., De gratia Dei, CLXVI.
Typus Ecclesiæ. S. Augustinus, Serm. de Nativit., XLII; S. Ambrosius Autpertus, Homil. in Purific., LXXXIX.
Typus gratiæ divinæ. S. Anselmus Cantuar., In Psalt., CLVIII.
Umbraculum laboris. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Umbraculum-Spiritus sancti. S. Anselmus Cantuar., CLIX; Franco abb., De gratia Dei, CLXVI.
Unguentum maximi pretii. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Urbs fidelis et palmarum. S. Bernardus, In *Ave Maria*, CLXXXIV.
Urbs fortitudinis, refugii. B. Algrinus, In Cantic., CCVI.
Urna aurea. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Urna gloriosa. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Uxor Regis æterni. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Vallis benedictionis. Adamus Persen, Mariale, CCXI.
Vas Deitatis. S. Fulbertus, Serm. de Nativit., CXLI.
Vas dulcedinis. S. Amedeus Lausan., De Laud. B. Mariæ, CLXXXVIII.
Vas electionis. S. Cyprianus, De Nativit. Christi, V.
Vas miraculorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Vas vitæ et salutis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
Vasculum Dei capax. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Vehiculum Solis inaccessi. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Vehiculum a Deo provisum. S. Bernardus, In Nativit., CLXXXIV.
Vellus Gedeonis. Adamus Persen., Mariale, CCXI; Innocentius III, Serm. de Adventu, CCXVII.
Vellus virgineum. S. Ambrosius De Nativit., XV; S. Anselmus, In Psalt., CLVIII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Velum cœlestis sponsi. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; Petrus Cellens., CCII.
Vena aquæ vitæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Venatrix animarum. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX.
Venia errantium. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Venia peccatorum. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.

Venustas naturæ humanæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Ver gratiæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Vernacula Spiritus sancti. S. Aldhelmus, De Laud. B. Mariæ, LXXXIX.
Vernula quietis. Philippus de Harveng, In Cantic., CCIII.
Vestis regia, Trinitatis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Vexillifera virginum. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Via ad cœlos. Venant. Fortunatus, Eleg. in Laud. B. Mariæ, LXXXVIII.
Via Dei, vitæ. Adamus Persen., Serm. in Partu Virg., CCXI.
Via in mari. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Via pœnitentiæ. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
Via salutis. S. Paschasius Radbertus, CXX, 1245; Ven. Guibertus, CLVI, 261; S. Anselmus, CLVIII, 708; S. Bernardus, CLXXXIII, 1013; Thomas Cisterc., CCVI, 177; Petrus Blesens., CCVII, 509.
Victima immaculata. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Victoria piorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Victrix diaboli et peccati. Petrus Cellens., Epist., CCII.
Victrix sexus sui. S. Augustinus, Serm. in Nativit., XLII.
Vigor noster. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Vinea florens, uberrima. Philippus de Harveng, In Cantic., CCIII; Adamus Persen., Serm in Annunt., CCXI.
Viola castitatis et humilitatis. S. Bernardus, In *Salve*, CLXXXIV.
Virga Aaron, Jesse, Moysis. Tertullianus, I, 39. S. Ambrosius, XV, XVI, passim; S. Hieronymus, XXIII, 183; S. Augustinus, XLIV, 399, 629 et passim; S. Leo Magnus, LIV, 193; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 88; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1229; S. Ambrosius Autpertus, XCV, 329; Paulus diac., XCV, 1162; S. Hildephonsus, XCVI, 738; S. Petrus Damianus, CXLV, 618; S. Bruno Carthus., De Laud. B. Mariæ, CLII; Radulphus Ardens, CLV, 718; Ven. Guibertus, Tract., CLVI; S. Anselmus Cantuar., CLVIII. 318; S. Bruno Astens., CLXV, 318; Rupertus abb., CLXX, 139; Ven. Hildebertus, CLXXI, 269; Honorius Augustod., CLXXII, 809; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 919; S. Fulbertus, CLXXX, 819; S. Bernardus, CLXXXIII, 919; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1358; Absalo abb., CCVII, 99; Petrus Blesens., CCVII, 438; Alanus de Insulis, CCX, 627.
Virga aurea. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Virga consolationis. S. Anselmus, Meditat., CLVIII.
Virga cujus flos Christus. S. Hieronymus. Epist. ad Eust., XXII.
Virga sustentationis. Petrus Blesens., Sermon. 38, CCVII.
Virginitas incorrupta. Adamus Persen., CCXI.
Virginitas mirabiliter fecunda. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.
Virgo æterna. S. Augustinus, Serm. de Nativit. Dom., XLII.
Virgo gratia plena. S. Augustinus, De Assumptione, XLII.
Virgo humilis. Ven. Guibertus, Serm. 4, CLVI.
Virgo lenis tota, plena clementia. S. Amedeus Lausan., Homil. 1, CLXXXVIII
Virgo mediatrix pientissima. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
Virgo melle dulcior. S. Bernardus, In *Salve*, CLXXXIV.
Virgo mirabilis, salutifera. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Virgula fumi ex aromatibus. S. Petrus Damian., Homil in Nativit., CXLV.
Virgultum ex quo radix perfectorum. S. Augustinus, Serm. 19, ad fratres, XLI.
Virguncula humilis, S. Bernardus, super *Ave, Maria*, CLXXXIV.
Viror virginalis. S. Petrus Damian., Serm. de S. Victor., CXLV.
Virtus hospitalitatis. S. Petrus Chrysolog., Serm., LII.
Virtus misericordiæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Virtus nostra, populi. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Viscera Dei. Adamus Persen, Orat. in dormitat. Virg., CCXI.
Vita amabilis. S. Anselmus Lucen., Super *Salve*, CXLIX.
Vita cordis nostri. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Vita dulcis. S. Amedeus Lausan., Homil. 8, CLXXXVIII.
Vita mundi. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Vitis abundans, evangelica, etc. Petrus Cellens., Serm 6, CCII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Vivificatrix nostra. S. Bernardus, Homil. 2, CLXXXV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Voluptas Dei. S. Rupertus abb., In Cantic., CLXVIII.
Voluptas paradisi. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Vox clamantis in cœlum. S. Anselmus Cantuar., In *Salve*, CLIX.
Vox prophetarum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Zelatrix animarum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

SECTIO VIII, LITURGICA,

Quæ tractat de festis, hymnis et precibus ad honorem et gloriam Virginis Deiparæ.

Hic, ne bis repetita displiceant, hanc tantum memoramus sectionem, quæ alias reperitur; adeat igitur lector Indicem specialem de Festis in genere, in quo referuntur omnia quæ ad festa B. Mariæ attinent. Quoad hymnos et preces, consulat etiam Indicem poeticum et Indicem de Oratione, et desiderata inveniet.

SECTIO IX, ASCETICA,

Referens varias B. Virginis Mariæ virtutes, et quidquid de illis dixere Patres indicans.

Charitas B. Mariæ in Deum et in nos omnes. S. Petrus Chrysolog., LII, 64; Hildephonsus, XCVI, 245; S. Petrus Damian., CXLV, 729; Ven. Guibertus, CLVI, 287; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 281; CLIX, 179, S. Bernardus, CLXXXIII, 486, 1013; Guerricus abb., CLXXXV, 1021; Philippus de Harveng, CCIII, 159; Alanus de Insulis, CCX, 618.
Castitas et puritas summa B. Virginis. Tertullianus, II, 987; S. Ambrosius, XV, 379; XVI, 827; Sulpicius Severus, XX, 228; S. Hieronymus, XXIII, 183; S. Augustinus, XXXVIII, 1011; S. Leander Hispal, LXXX, 888; S. Hildephonsus, XCVI, 285; S. Paschasius Radbertus, CXX, 1367; S. Odilo abb., CXLII, 863; Ratherius, CXXXVI, 769; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 178; S. Bruno Astens., CLXV, 954; Ven. Hildebertus, CLXXI, 830; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 909; S. Bernardus, CLXXXIII, 376; Guerricus abb., CLXXXV, 120; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1319; S. Ælredus, CXCV, 512; Wolbero abb., CXCV, 1093, 1094; Adamus Scotus, CXCVIII, 89; Ernoldus abb., CXCIX, 1619; Philippus de Harveng, CCIII, 69; Reinerus abb., CCIV, 769; Thomas Cisterc., CCVI, 144; Petrus Blesens., CCVII, 662; Adamus Persen., CCXI, 129 *et passim*.
Devotio et pietas B. Mariæ. S. Ambrosius, XV, 29; S. Petrus Damian., CXLV, 972; S. Bernardus, CLXXXIII, 694, 1007; Adamus Persen., CCXI, 129 *et passim*.
Fides B. Virginis Deiparæ. S. Ambrosius, XV, 549; S. Leo Magnus, LIV, *passim*; Ven. Guibertus, CLVI, 262; S. Rupertus abb., CLXX, 92; S. Bernardus, CLXXXIII, 454; S. Augustinus, XXXIX, 1984, ubi de fidei sublimitate.
Fortitudo et firmitas in dolore. S. Ambrosius, XVI, 549; Ven. Guibertus, CLVI, 287; S. Bernardus, CLXXXII, *passim* in lib. de Passion. Dom; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1325; Philippus de Harveng, CCIII, 69; Alanus de Insulis, CCX, 379.
Humilitas B. Mariæ Virginis. S Ambrosius, XV, 19; S. Hieronymus, XXVI, 267; S. Odilo abb, CXLII, 845; Petrus Damian., CXLV, 837; Ven. Guibertus, CLVI, 294; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 178, 179; Rupertus abb., CLXX, 92; Ven. Hildebertus, CLXXI, 540; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 59; S. Bernardus, CLXXXIII, 694, 953; Thomas Cisterc., CCVI, 175.
Justitia SS. Matris Dei. S. Hieronymus, XXVI, Serm. de Assumpt., 745; S. Petrus Damian., CXLV, 981; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 169; S. Bernardus, CLXXXIII, 983; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1308; Thomas Cisterc., CCVI, 83; S. Martinus Legion., CCVIII, 93, 94.
Obedientia B. Mariæ Virginis. S. Augustinus, XXXVIII, 1314; B. Alcuinus, C, 429; Thomas Cisterc., CCVI, 111, et alii.
Paupertas B. Mariæ. S. Leander Hispal., LXXX, 888; Honorius Augustodus, CLXXII, 499; S. Bernardus, CLXXXII, 1019; Thomas Cisterc., CCVI, 111, et alii Patres.
Perseverantia B. Mariæ Virginis S. Gregorius Turon, CLXXI, 595; Ven. Guibertus, CLVI, 287; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 179; S Bernardus, CLXXXV, 731, 1028 et passim; Philippus de Harveng, CCIII, 304; Thomas Cisterc., CCVI, 159.
Silentium et pulchritudo interior B. Virginis Mariæ.

S. Ambrosius, XV, 745; S Hildephonsus, XCVI, 285; Ven. Guibertus, CLVI, 287; S. Anselmus, CLIX, 179; Honorius Augustod., CLXXII, 499; S. Bernard., CLXXXIII, 694 et passim; CLXXXV, 639; S. Amedeus, Lausan., CLXXXVIII, 1308; Alanus de Insulis, CCX, 956.

Verecundia B. Mariæ Matris Dei. S. Ambrosius, XV, 36; S. Petrus Chrysolog., LII, 145; Ven. Guibertus, CL, 294; S. Bernardus, CLXXXIII, 376; Thomas Cisterc., CCVI, 21, 83.

Vita activa et contemplativa B. Virginis. Ven. Guibertus, CL, 287; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 179; Honorius Augustod., CLXXII, 495; S. Bernardus, CLXXXIII, 754; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1303; Isaac de Stella, abb., CXCIV, 1808.

Virtutum B. Mariæ enumeratio et illarum in ea plenitudo S. Ambrosius, XV, 727; S. Hildephonsus, XCVI, 269, 285; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 179; S. Rupertus abb., CLXX, 32; S. Bernardus, CLXXXIII, 450; CLXXXV, 731, 1032; Thomas Cisterc., CCVI, 143, 144; Alanus de Insulis, CCX, 329.

Illis virtutibus Deum magnificavit. S. Ambrosius, XVI, 909; S. Bernardus, CLXXXIII, 694, 1006; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1331; Alanus de Insulis, CCX, 112; Adamus Persen., CCXI, 729 et passim.

Ideo est imitanda. S. Hieronymus, XX, 252; S. Bernardus, CLXXXIII, 1010; Garnerius epis., CCV, 702; Adamus Persen., CCXI, 319.

Et facta est exemplum Virginum. Sulpicius Severus, XX, 229; S. Ambrosius, XVI, 736 et passim; S. Hieronymus, XXVI, 309 et passim; S. Augustinus, XXXVIII, 1011 et passim; S. Hildephonsus, XCVI, 279; S. Odilo abb., CXLIII, 1036; S. Anselmus, CLVIII, 549; S. Bernardus, CLXXXIII, 722 et passim.

Exemplum monialium. S. Hieronymus, XXIII, 183 et passim in Epist.; S. Augustinus, XL, 398 et passim; S. Paschasius Radbertus, CXX, 1369; Ven. Hildebertus, CLXXI, 830; S. Bernardus, CLXXXV, 609 et passim, Adamus et Persen, CCXI, 730.

Exemplum omnium. S. Ambrosius, XVI, 729 et passim; S. Petrus Chrysolog., LII, 99; Paschasius Radbertus, CXX, 1367; S. Odilo abb., CXLIII, 1029; S. Bernardus, CLXXXV, 722; Petrus Cantor, CCV, 39.

Maxima in B. Mariam fiducia est habenda. S. Petrus Chrysolog., LII, 198; Ven. Guibertus, CLVI, 308; S Anselmus Cantuar, CLIX, 289 *et seqq.*; Marbodus, CLXXI, 572; Honorius Augustod., CLXXII, 489; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 618; S. Bernardus, CLXXXV, 1013; Adamus Scotus, CXCVIII, 62; Henricus Cardin., CCIV, 309; Thomas Cisterc., CCVI. 177; Petrus Blesens., CCVII, 507; Adamus Persen., CCXI, 709 et passim.

Quia est 1°. Mater misericordiæ. S. Petrus Damian., CXLV, 649; Ven. Guibertus, CLVI, 297; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 281 *et seqq.*; Ven. Hildebertus, CLXXI, 836; Honorius Augustod., CLXXII, 481; S. Bernardus, CLXXXV, 722; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1319; Henricus Cardin., CCIV, 609; Petrus Blesens., CCVII, 545; Adamus Persen., CCXI, 707 *et seqq.*

2° Mater nostra. S. Petrus Chrysolog., LII, 141; Ven. Guibertus, CLVI, 287; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 949; S. Bernardus, CLXXXIII, 106 et passim; Guerricus abb., CLXXV, 729; Thomas Cisterc., CCVI, 159; Adamus Persen., CCXI, 719 et passim.

3° Mediatrix nostra. S. Hildephonsus, XCVI, 927; S. Petrus Damian., CXLV, 918; Ven. Guibertus, CLVI, 287; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 281; S. Bernardus, CLXXXV, 743, 996, 1014 et passim; Adamus Scotus, CXCVIII, 62; Thomas Cisterc., CCVI, 20, 71.

4° Refugium nostrum. S. Petrus Chrysolog., LII, 143; B. Alcuinus, CI, 542; S. Paschasius Radbertus, CXX, 1245; S. Petrus Damian., CXLV, 718; Ven. Guibertus, CLVI, 281; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 281; S. Bernardus, CLXXXV, 1013; Adamus Scotus, CXCVIII, 68; Thomas Cisterc., CCVI, 18-20; Adamus Persen., CCXI, 718 et passim.

5° Spes et salus nostra. S. Petrus Damian., CXLV, 918; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 279 *et seqq.*; B. Hermannus, CLXXIII, 927; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 609; S. Bernardus, CLXXXV, 743, 1040 *et seqq.*; Thomas Cisterc, CCVI, 74, 105; Petrus Blesens., CCVII, 518.

Ideo B. Mariam derelinquere periculosum est. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1236; Ven. Beda, XCIV, 336; S. Hildephonsus, XCVI, 945; Petrus Damian., CXLV, 781; Radulphus Ardens., CLV, 827; Ven. Guibertus, CLVI, 309; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 772; S. Rupertus abb., CLXX, 45; Honorius Augustod., CLXXII, 472; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 819; S. Fulbertus Carnot., CLXXX, 826; S. Bernardus, CLXXXIII, 1059 *et seqq.*; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1319; Thomas Cisterc., CCVI, 109 *et seqq.*; Petrus Blesens., CCVII, 654; Adamus Persen., CCXI, 736 *et seqq.*

SECTIO X, PHILOLOGICA,

Quæ exhibet omnia opera et opuscula circa B. Virginem Mariam, ordine auctorum alphabetico.

Abælardus. — Sermones de Conceptione, de Annuntiatione, de Purificatione, de Assumptione B. Mariæ. — Prosa de B. Maria Virgine, CLXXVIII.

Absalo abbas. — Sermon. 3 in Purificatione; Sermon. 3 in Annuntiatione; Sermon. 3 in Assumptione; Sermo 1 in Nativitate, CCXI.

Adamus a S. Victore. — Sequentia in Assumpt. B. Mariæ, CXCVI.

Adamus Perseniæ. — Sermon. de Annuntiat., de Partu, de Purificat., de Assumpt. B. Mariæ. — Fragmenta VII Mariana, CCXI.

Adamus Scotus. — Sermones in festis B. Mariæ, CXCVIII.

Aelredus (S.) abb., Rievall — De virginitate B. Mariæ. — Sermon. in festivitatibus B. Virginis, CXCV.

Alanus de Insulis. — Elucidatio in Canticum cantic., de laudibus B. Mariæ, CCX.

Alcuinus (B.), abbas. — Homil. in Nativit. B. Mariæ. Missa de S. Maria in Sabbato. — Orationes ad B. Mariam, CI.

Aldhelmus (S.), episcop. — Carmina de aris B. Mariæ, LXXXIX.

Ambrosius Autpertus (S.), abbas. — Sermon. in Purificat., et in Assumptione B. Mariæ, LXXXIX.

Ambrosius (S.), archiepisc. Mediolan. — De missione angeli ad Mariam, — de salutatione angelica, — de Mariæ turbatæ consolatione, — de assensu Mariæ et conceptione Salvatoris, — de abitu S. ad Elisabeth, — de partu B. Mariæ, — de commendatione Mariæ Matris discipulo Joanni, — quomodo Maria non solum virginitatis incentivum attulit, sed et Deum intulit, — quomodo non derogaverit virginitati quamvis conjux nominata, — quod Maria pudorem nunquam mutaverit, — quod Maria sit porta clausa, — hortus clausus, fons signatus, — quomodo B. Mariæ virginitas dicatur levis nubes, — quomodo gressus Mariæ speciosi, etc., breviter agit in tom. XVI.

Amedeus (S.), episc Lausann. — Homil. de fructibus et floribus SS. Virginis Mariæ; — de justificatione et ornatu Virginis; — de Mariæ conceptione; de partu Virginis; — de mentis robore seu martyrio B. Mariæ; — de gaudio et exsultatione B. Mariæ in resurrectione et ascensione Filii; — de obitu et assumptione in cœlum B. Virginis; — de plenitudine seu perfectione, gloria et patrocinio B. Mariæ, CLXXXVIII.

Anselmus (S.), Cantuariens. episc. — De conceptu virginali et peccato originali; — de Conceptione B. Mariæ; — homil. de Conceptione immaculata ejusdem; — officium de festo immaculatæ Conceptionis; — miraculum de Conceptione B. Mariæ; — hymnus et Psalterium in commemoratione S. Mariæ; — Meditationes, alloquia de laudibus Genitricis Dei; — orationes ad B. Virginem Mariam, etc., CLVIII, CLIX.

Anselmus (S.), episc. Lucens. — Meditatio in salutationem angelicam; — Meditatio piissima super *Salve Regina*, CXLIX.

Arnulfus Lexoviens. episc. — Sermo de B. Maria Virgine, CCI.

Atto Vercellens. episc. — Sermo de Assumpt. B. Mariæ Dei Genitricis semper Virginis, CXXXIV.

Augustinus (S.), Hipponens. episc. — Sermones varii de festis diversis B. Mariæ; — Epistol. ad Volusian. de Virginitate B. Mariæ; Tractatus Super *Magnificat*, etc., XXXVIII, XXXIX, XLVI, et alibi.

Balduinus Cantuar. episc. — Tractatus de salutatione angelica ad B. Mariam Virginem, CCIV.

Beda Venerab. — Homil. de S. Maria; — in commemoratione B. Mariæ Virginis; — in festis Nativitat., Præsentat., Annuntiat. B. Mariæ; — de partu B. Mariæ; — in die Purificat., Assumpt. B. Virginis; — hymnus de Nativit. B. Mariæ, XCIII, XCIV.

Bernardus Claræ-vallens. abbas. — Homil. IV, super *Missus est angelus*; — super canticum *Salve Regina*; — Meditatio devotissima super *Salve Regina*; — Sermones in Annuntiat., Conceptione, Purificatione, Nativitate, Assumpt. B. Mariæ; — Lamentatio B. Mariæ Virginis; De S. Maria in hæc Verba: *Signum magnum apparuit*, etc.; — Sermones aliquod parvi; — Oratio rhythmica ad B. Mariam; — Epistol. de festo Conception.; — Super Canticum *Magnificat*; Deprecatio et Laus elegantis-

sima ad B. Virginem; — hymnus *Ave, Maria, Stella*, CLXXIV, CLXXV.

Bernardus Toletan. — Sermones IV in Antiphonam : *Salve Regina*, CLV.

Bruno (S.), Astensis. — Homiliæ de Nativitate, de Annuntiat., de Purificat., de Assumptione B. Mariæ Virginis; — de Laudibus B. Mariæ Sententiæ, CLXIV, CLXV.

Bruno (S.), Herbipolens. — Commentarius in Canticum B. Mariæ Virginis, CXLII.

Carolus Magnus. — Diploma regium de Basilica SS. Deiparæ a se ædificata, XCVIII.

Dionysius Exiguus. — De Laudibus Dei Genitricis et Dominæ nostræ, ex S. Proclo, LXVII.

Eadmerus, Cantuar. monac. — Liber de excellentia Virginis Mariæ; — Liber de IV virtutibus B. Mariæ ejusque sublimitate, CLIX.

Eckbertus, Schonaugens. abb. — Meditationes Super *Magnificat*; — Super *Missus est*; — de Jesu et Maria; — Soliloquium ad B. Mariam; — Deprecatio ad B. Virginem, CXCV.

Eucherius (S.), Tornacens. episc. — Sermones de Annuntiat. et de partu Virginis, LXV.

Eligius (S.), Noviomens. episc. — Homil. in die Purificat. S. Mariæ, LXXXVII.

Ernaldus, abb. Bonævallis. — Libellus de laudibus B. Mariæ Virginis, CLXXIX.

Eucherius (S.), Lugdun. episc. — Homil. de Concept., de Assumpt. B. Mariæ; — Oratio ad B. Virginem, L.

Evodius, episc. Afric. — Epistol. de Conceptione B. Mariæ, XXXII.

Faustus, Rhegiens. episc. — Epist. de B. Maria vere Deipara, LVIII.

Fulbertus (S.), Carnot. episc. — Sermon. III de Nativitate; — Sermon. de Purificatione; — Homil. II super *Missus est*; homil. de Assumpt.; — Hymni plures in gloriam et laudem B. Mariæ; — Responsoria de B. Virgine; — Historia de Nativitate Mariæ; — Officium de eadem Nativitate, CXLI.

Fulgentius (S.), Ruspens. episc. — Sermo de laudibus B. Mariæ Virginis ex partu Salvatoris, LXV.

Garnerius, Lingonens. episc. — Sermones in Nativitate, Purificatione et Assumptione B. Mariæ Virginis, CCV.

Gilbertus de Hoilandia. — Sermones de Conceptione et de Assumptione B. Mariæ, CLXXXVIII.

Godefridus Ven., abb. Admontens. — Homiliæ de festis B. Mariæ Virginis, CLXXIV.

Goffridus, Vindocin. abb. — Sermones in omni festivitate B. Mariæ Matris Domini; — de illius partu, Purificatione, etc, CLVII.

Gregorius Magnus (S.), — Hymni varii; — Antiphonæ quædam de B. Maria; — Præfatio de Missa B. Mariæ; — Sermones de Assumpt. et salutatione angelica, LXXVIII.

Gregorius II, papa. — Epistol. de laudibus B. Mariæ, ad S. Germanum Constantinop., LXXXIX.

Gregorius VII, papa. — De cultu erga Dei Genitricem exhibendo, CXLVIII.

Gregorius (S.). Turon. episc. — De salutatione angelica, LXXI.

Gualterus, Cluniacens. monach. — De miraculis B. Virginis Mariæ, CLXXIII.

Guerricus abb. — Sermones de Partu, — de Purificat., — de Annuntiat., — de Assumpt., — de Nativit. B. Mariæ Virginis, CLXXXV.

Guibertus abb. — Liber de laude S. Mariæ, CLVI.

Haymo, Halberstatens. episc. — Homiliæ variæ de festis et de diversis vitæ circumstantiis B. Virginis Mariæ, CXVII.

Helinandus monach. — Sermo de Purificatione B. Mariæ, CCXII.

Hericus monach. — Homil. de festo Purificat. B. Mariæ, CXXIV

Hermannus Contractus. — Antiphonæ, hymni, sequentiæ, officium in honorem B. Mariæ Virginis, CXLIII.

Hieronymus (S). — Epist. de perpetua Virginitate B. Mariæ et de illius Assumptione, XXX.

Hildebertus Ven., Cenoman. episc. — De partu B. Mariæ Virginis, CLXXI.

Hildefonsus (S.), Toletan. episc. — Liber de Virginitate perpetua S. Mariæ. — Sermones de festis B. Mariæ, — Tractatus de pura Virginis Conceptione, XCVI.

Honorius Augustodun. — Sigillum B. Mariæ. — In Evangelium *Intravit Jesus in quoddam castellum*. — Cur S. Dei Genitrix nominatur in canone Missæ. — De *Magnificat*. — De cursu B. Mariæ. — De Purificatione. — De festis B. Mariæ ad martyres. — De Nativitate, Annuntiatione B. Mariæ, etc., CLXXII.

Hrotsuitha virgo. — Historia metrice scripta Nativitatis laudabilisque conversationis intactæ Dei Genitricis, CXXXVII.

Hugo de S. Victore. — De perpetua virginitate B. Mariæ. — In Canticum *Magnificat*. — Sermon. in festivitate Conceptionis, — in Nativitate, — in Annuntiatione, — in Purificatione, — in Assumptione, — in quolibet festo B. Mariæ, — de præconiis B. Mariæ semper virginis, — de præparamentis ad Purificationem digne celebrandam, — quod multiplici ratione Maria dicitur virga, — de tribus mirabilibus in Maria, — de bonis fecunditatis Mariæ CLXXVI, CLXXVII.

Hugo Farsitus. — Libellus de miraculis per B. Mariam Virginem in Ecclesia S. Mariæ Suession. editis, CLXXIX.

Innocentius III, papa. — Sermon. in Purificatione, Annuntiat., Assumpt. B. Mariæ. — Hymnus de B. Virgine. — Encomium de B. Virgine et ejus Filio, CCXVII.

Isaac de Stella abb. — Sermones de præcipuis B. Mariæ festis, CXCIV.

Ivo (S.), Carnot. episc. — Sermones de Annuntiatione, de Partu, de Purificatione B. Mariæ Virginis, CLXII.

Leo (S.), Magnus. — Sermones X, de partu B. Mariæ Virginis. — Homil. super *Missus est*. — Sermo de Nativit. B. Mariæ, LIV.

Leo IV, papa. — De celebratione octavæ Assumpt. B. Mariæ Deiparæ, CXV.

Mauricius de Sulliaco. — Sermones de festis B. Mariæ Virginis, CCV.

Maurilius (S.), Rothomag. archiepisc. — Oratio ad B. Mariam Virginem, CXLIII.

Maximus (S.), Taurin. episc. — Sermones et homiliæ de variis B. Mariæ festis, LVII.

Nicolaus, monac. Cluniac. — Epistol. pro defensione puritatis B. Mariæ. — De Conceptione B. Mariæ Virginis, CXCVI.

Odilo (S.), Cluniac. abb. — Sermones de Purificatione, de Annuntiatione, de Assumptione, de Nativitate B. Mariæ. — Hymni de Assumpt., de Nativit. B. Mariæ Virginis, CXLII.

Odo (S.), Camerac. episc. — Opusculum de B. Maria, CLX.

Paulus Winfridus. Homiliæ in festivitatibus B. Mariæ Virginis, CXV.

Petrus Alphonsus. — Quomodo Virgo Maria Spiritu sancto concepit, Dialogus, CLVII.

Petrus Blesens. — Sermones de festis B. Mariæ, CCVII.

Petrus Cellens. — Epistol. II, de Conceptione immaculata Virginis Deiparæ, CCII.

Petrus (S.), Chrysologus. — Sermones de Annuntiat. et Nativitate B. Mariæ, LII.

Petrus Comestor. — Lib. de Laudibus B. Mariæ. — Lib. de festivitatibus B. Mariæ Deiparæ. — Sermo de ejusdem immaculata Conceptione, CXCVIII.

Petrus (S.), Damian. — Sermones et homil. de festis B. Mariæ. — Officium quotidianum ad honorem S. Mariæ. — Hymni in Annuntiat. et Assumpt. — Rhythmi de S. Virgine Maria, et super Salutatione angelic., CXLV.

Petrus diacon., Casinens. monac. — Sermo de vigilia Assumpt. B. Mariæ, CLXXIII.

Petrus Lombardus. — De immunitate B. Virginis a peccato, et de ejusdem matrimonio cum S. Joseph, CXCI.

Petrus Venerabilis. — Epist. de plenitudine gratiæ et de scientia B. Mariæ. — De miraculo cereorum in ecclesia S. Mariæ Romæ. — Hymnus in honorum B. Mariæ. — Sequentia de B. Virgine, CLXXXIX.

Philippus de Harveng. — Epist. II de conceptione et partu B. Virginis. — De Laudibus B. Mariæ super Cantic. canticor. — Epigram. de partu B. Mariæ Virginis, CCIII.

Rabanus Maurus. — Carmina de Annuntiat. B. Mariæ. — Hymni de partu Virginis, de Purificat., de solemnitate S. Mariæ. — Inscriptiones quorumdam altarium B. Mariæ. — Sermones et homiliæ de festis B. Virginis, CXI-CXIII.

Radbodus, Tornacens. episc. — Sermo de Annuntiatione B. Mariæ Virginis, CL.

Radulphus Ardens. Homiliæ VIII, in epistolas et evangelia quæ in præcipuis Deiparæ festivitatibus legi consueverunt, XLV.

Richardus a S. Victore. — De differentia sacrificii Abrahæ a sacrificio B. Mariæ. — De comparatione Christi ad florem et B. Mariæ ad virgam. — De pietate B. Mariæ, super Cantic. — De integra et perfecta pulchritudine B. Mariæ Virginis super illa verba : *Tota pulchra*

es, etc. — De laudibus B Mariæ super illud Cantici : *Species ejus ut Libani*, etc. — De Assumpt. B Mariæ et ejus laudibus super illud : *Quæ est ista quæ ascendit*, etc. — Sermon. de B. Maria Virgine, et de illius Conceptione, CXCVI.

Romualdus Salernitan. — Sermo de Annuntiatione B. Virginis Mariæ, CXL.

Rupertus (S.), Tuitiens. abb. — Super Cantic. canticor., de laudibus B. Mariæ Virginis, libr. VII, CLXIX.

Thomas (S.), Cantuar. — Rhythmi de septem gaudiis B. Virginis Mariæ, CXC.

Urbanus II, papa. — Officium B. Mariæ in Sabbato. — Præfationes, CLI.

Venantius Fortunatus. — Lib. de partu B. Mariæ Virginis. — Elegiæ et hymni varii, LXXXVIII.

Walafridus Strabo. — Carmina varia de B. Maria, CXIV.

Zacharias Chrysopolitan — Commentar. super *Missus est*, — super *Magnificat*. — Sermo de Assumpt. B. Mariæ, CLXXXVI.

Zeno (S.), Veronens. episc. — Sermones III de partu Virginis, seu de Christi Nativitate, XI.

Hic finem imponimus Indici, ne in longum, nimia prolixitate, protrahere videamur; non defuit materia, quæ immensa cunctis remanet. Ipse Patrologiam assidua manu verset Lector, ut innumera ad honorem B. Virginis testimonia colligens, omne dubium tollatur et evanescat, nec non obfirmetur cultus erga Mariam Deiparam, quæ est, sicut ait Sanctus Bernardus :

TOTA RATIO SPEI NOSTRÆ.

SERIES OCTAVA.

In hac octava serie agimus de Christianismo, quem, ab incunabulis ordientes, eo scilicet tempore quo apostoli, Spiritu sancto repleti, ad orbem terrarum evangelizandum dispersi sunt, per diversas regiones, quas sua luce irradiat, paulatim progredientem subsequimur ; illum undique vexatum exhibemus, et tamen, invitis hostibus, sua beneficia erga persecutores expandentem. Hinc indices de prædicatione Evangelii et conversione gentium historicus, geographicus et bibliographicus ; de Persecutionibus quas adversus Ecclesiam Christianam suscitarunt pagani, imperatores, etc. ; de Beneficiis Christianismi erga populos in societate constitutos, erga familiam, erga hominem privatum ; de moribus, consuetudinibus, etc., Christianorum, quos hic vicissim lectori subjicimus.

LXXII.

INDEX HISTORICUS

PRÆDICATIONIS EVANGELII ET CONVERSIONIS GENTIUM

VEL

SYNOPSIS ALPHABETICA APOSTOLORUM, EVANGELISTARUM,

DISCIPULORUM DOMINI ET OMNIUM EVANGELII PRÆDICATORUM CUM INDICATIONE ET DENOMINATIONE OMNIUM ORBIS PARTIUM, PROVINCIARUM, REGIONUM, NATIONUM, POPULORUM CIVITATUMQUE IN QUIBUS SINGULI VERBA VITÆ EVANGELIIQUE PRÆDICATIONIS DISSEMINARUNT, AB INCARNATIONE VERBI USQUE AD ANNUM 1216.

A

Abdias, Simonis Judæ discipulus, primus Babyloniæ episcopus, in Perside Christum annuntiat (an. 60) *Orderic. Vitalis* CLXXXVIII, 175.

Abel episcopus, S. Bonifacii socius, in Germania prædicat (an. 745) *S. Bonifac.* LXXXIX, 757.

Abhelinus episcopus in Sclavoniam missus est (an. 1026). *Adam. Brem.*, CXLVI, 532.

Acca presbyter, unus e duodecim sociis Willibrordi Fresonum apostoli in Fresia Christum annuntiat (*not.*) an 692, *Beda*, XCV, 243.

Acilinus cum sociis Sueciam evangelizat (an. 1060), *Adam. Brem.*, 617.

Adalbertus Magdeburgensis I episcopus in Sclavonia multos ad fidem convertit (an 968-981), *Adam. Brem.*, CXLVI, 608.

Adalbertus (S.) Pragensis episcopus, in Borussia (Dantzick) Evangelium annuntiat cum sancto Gaudentio (an. 990), S. *Mathildis regina* CLI, 1541; Sclavoniam, Pannoniam et Poloniam evangelizat (an. 980), *Cosmas Prag. Decan.*, 92;—*Honor. Augustod.* CLXXVII, 193; *Joannes Canaparius* CXXVII, 866; — Russis prædicat (an. 991) *idem*, ibid. 866, 888, *Cosmas Pragensis*, CLXVI, 273.

Adaldagus (S.) Hammaburgensis episcopus, Sclavoniam evangelizat (an. 936) S. *Adalbert. Pragens.*, CXXXVII, 501

Adalberi presbyter, S. Bonifacii Moguntini socius, cum eo Germaniam prædicando peragrat (an. 730) S. *Bonifac.* LXXXIX, 660.

Adalwardus Junior in Gothia episcopus ad Siclunam et Upsalum directus in Suedia prædicat (an 1070) *Adam. Brem.*, CXLVI, 617,640; — Apud Sictorrain et Bircam Evangelium spargit, *Adam. Brem*, CXLVI, 145,646.

Adalwaldus (S.), Senior Saxonum gentis ordinatur episcopus (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 569; — In Gothia et Norwegia prædicat et multos convertit, *id.* ibid. 617, 640.

Adelbertus levita, filius regis Deirorum, unus e XII sociis Willibrordi, cum eo in Fresia fidem seminat (an. 692), *Beda.* XCV, 243 (*not.*)

Adelbertus (S.), qui et Guilheth dicitur, Pragensis episcopus, apud Brutios Christum annuntiat et martyrio coronatur (an. 1013), *Sigebert Gemblac.*, CLX, 201.

Ædanus seu Aidanus apud Hienses in insula Lindisfarn. episcopus e Scottia oriundus in Anglia verbum divinum sparsit, (an. 615-640), *Beda*, XCV, 19-24; *Bernoldus* abb. CXLVIII, 1336; *Sigebert. Gembl.* CLX, 120; *Willelm.* CLXXIX 1681; *Henricus*, CXCV, 860; *Helinand.* CXII, 772.

Ædgisus, Nordanymbrorum rex, a S. Paulino conversus Earpualdum orientalium Anglorum regem cum sua gente ad fidem adducit (an. 640) *Beda*, XCV, 107.

Ægidius, Tusculanus episcopus, ad convertendos Polonos a Joanne XIII papa mittitur (an. 970), *Joannes pap. XIII*, CXXXV, 949.

Agathodorus Taraconensis episcopus in Hispania prædicat (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 129.

Agnellus Tridentinus episcopus Longobardos evangelizat (an. 583). *Ekkeard.*, CLIV, 797.

Agricius (S.) Trevirensis episcopus efficitur populumque ab idololatria ad Christum adducit (an. 333-348), *Anonym.*, CLV, 1072 1134.

Albericus, monachus Wendilam, Daniæ insulam evangelizat (an. 1059), *Adam. Brem.*, *a.* 6, 6, 623.,

Alcfridus, filius regis Anglorum Oswi, fidem prædicat et Pandum regem Anglorum Mediterraneorum cum gente sua ad fidem convertit (an. 653). *Beda*, XCV, 150.

Aldelmus Schireburnensis episcopus in Anglia et Saxonia Evangelium annuntiat (an. 630). *Willelm.*, CLXXIX, 1333,1619.

Alexander I papa majorem partem Romanæ nobilitatis ad fidem convertit (an. 111-115). *Anast.*, CXXVII, 494.

Alpinianus fidem prædicavit apud Tullum et Lemovicum (an. 73), *Orderic.*, CLXXXVIII, 186.—Apud Mauritaniam ad Garumnam (an. 73), *Orderic.*, CLXXXVIII, 193.

Amandus (S.), Trevirensis et Tungrensis episcopus, Christum annuntiat apud Gandavum in Flandria (an. 628), *Milo S. Anandi monach.*, CXXI, 945, *Heriger.*, CXXXIX, 1040; *Philippus de Harveng*, CCIII, 1248; *Helinand.*, CCXII, 785. — Apud Tornacum, *Philip. de Harveng*, CCIII, 1251. — In Brabanto (an. 645), *Heriger.*, CXXXIX, 1112. — In Vasconia. *Milo Monach.*, CXXI, 957; *Helinand*, CCXII, 787. — Apud Sclavos, *Milo Monach.*, CXXI, 950; *Helinand.*, CCXII, 786. — Cum sancto Landoaldo in Galliis (an. 614). *Sigebert. Gembiac.*, CLX, 115-120

Amantius (S.), diaconus cum sancto Amando Vasconiam evangelizat (an. 650), *Heriger.*, CXXXIX, 1113.;

Ananias, cui Dominus Sauhim instruendum direxerat, in Cæsarea baptizat (an. 34), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 107.

Anastasius (S.) monachus apud Persas apostolus (an. 628), *Bernold.*, CXLVIII, 1335.

Andeolus (S.) in Gallæcia, Carpetania et Hispania prædicat (an. 208), *Lucius Dexter*, XXXI, 358. — In Galliis ad Carpentoratensem civitatem episcopatum gerens (an. 200). *Joannes monach.*, CLXII, 756.

Andochius (S.) apud Senonum civitatem prædicat Evangelium (an. 193), *S. Varnahurius*, LXXX, 187, 190; *Joannes monach.*, CLXII, 757.

Andreas apostolus, frater sancti Petri, in die Pentecostes cum undecim Spiritum sanctum accipit fidemque prædicat (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64. — Scythiam et Achaiam ad evangelizandum accipit (an. 33), *Freculf.*, CVI, 1147; *Haymo*, CXVIII, 831.—Scythiam, Achaiam, Thraciam et Macedoniam evangelizat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 139, 142, 147.

Anfredus presbyter, Danus natione, Sueonibus Christum annuntiat (an. 847) *S. Anschar.*, CXVIII, 999.

Angilbertus Gallus natione, Dorcestrensis et Wintoniensis episcopus, fidem prædicat in Saxonia occidentali (an. 634), *Beda*, XCV, 126. — In Anglia (an. 656), *Willelmus*, CLXXIX, 1523; *Helinand.*, CXII, 782.

Angeli duo presbyteri incerti nominis apud Saxones prædicant (an. 694), *Bernold.*, CXLVIII, 1339.

Anianus Alexandrinus episcopus, S. Marci Evangelistæ successor, Alexandriæ Christum annuntiat (an. 68), *Marian. Scot.*, CXLVII, 619.

Anscharius, qui et Ansgarius dicitur, Hammaburgensis et Bremensis episcopus, cum rege Herialdo ad evangelizandam Daniam proficiscitur (an. 826), *S. Anschar.*, CXVIII, 966. — Per Saxoniam, Fresiam et Sclavoniam prædicat (an. 836) *Adam. Brem.*, CXLVI, 433. — Danos Transalbianos et Sueones prædicat (an. 840), *Adam. Brem.*, CXLVI, 476; *Honor. Augustod.*, CLXXII, 190. — Hericum Danorum regem convertit, *Adam. Brem.*, CXLVI, 480 483 — Nordalbingos ad fidem adducit, *ibid.*, 483. — Apud Bircam in Sueonia prædicat, *ibid.*, 499.

Antonius Meldensis episcopus in Belgio apud Treveros fidem cum Sanctino prædicat (an. 70-97), *Hugo abb.*, CLIV, 27-29.

Apollinaris (S.) Hieropolitanus episcopus apud Hieropolim Christum prædicat (an. 130), *Freculf.*, CVI, 1166.

Apollinaris (S.) Ravennas episcopus Ravennam evangelizat (an. 70), *Agnellus* abb., CVI, 476.

Apollo Alexandrinus genere apud Corinthum prædicat et multos ad fidem adducit Judæosque convincit (an. 56). *Petrus Comestor*, CXCVIII, 175.

Apostoli duodecim ad prædicandum Evangelium per orbem a Christo mittuntur (an. 33), *Lactant.*, VI. 1055 (*app*). — In templo Hierosolymitano prædicant Judæis (an. 33), *Petrus Comestor*, CXCVIII. 1651, 1634. — Sortiuntur terram ad prædicandum (an. 34, alii 38), *Lucius Dexter*, XXXI. 87-88.

Apuleius Alexandriam fidem edocuit (an. 72), *Regino Prumiensis*, CXXXII, 118.

Aquila cum Prisca et Paulo per Asiam fidem annuntiat (an. 50), *Freculf.*, CVI, 1130; *Haymo*, CXVIII. 829. — Cum Priscilla Corinthios evangelizat, *Anast.*, CXXVII. 462.

Arcadius Juliobrigensis episcopus per Hispaniam fidem annuntiat (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 129, 130.

Archippus cum sancto Timotheo in Asia Christum annuntiat (an. 60-100), *Orderic.*, CLXXXVIII, 129.

Ardgarius cœnobita apud Sueones prædicat (an. 837), *Orderic.*, CLXXXVIII, 978.

Arno Salizburgensis episcopus apud Carentanos fidem prædicat cum sancto Paulino (an. 784), *S. Paulin. Aquileiens*, XCIX, 70; *Alcuin.*, C. 190, 192. — Ad conversionem Hunnorum et Pannoniæ laborat (an. 796), *ibid.*, 76; *Alcuin.*, C, 187-198.

Arnulfus (S.) Suessionensis episcopus in Flandria prædicat (an. 1056-1085), *Harculf. abb.*, CLXXIV, 1411-1461.

Asgothus episcopus in Northmannia, Suecia et Norwegia (an. 1060) *Adam. Brem.*, CXLVI, 571, 617, 651.

Athanasius (S.), Primus Cæsaraugustanus episcopus, Evangelium annuntiat in Celtiberia (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 128, 167. — Cum sancto Theodoro totam Carpetaniam percurrit (an. 52), *ibid.*, 167.

Athelmus primus Wellensis episcopus West Saxonibus Christum prædicat (an. 885), *Willelm.*, CLXXIX, 1543.

Atrebanus clericus, sancti Willehadi socius, in Thiatmaresgao prædicat et a Saxonibus martyrizatur (an. 780), *S. Anscharius*, CXVIII, 1018.

Attico episcopus Parthos et Persas evangelizat multosque ad fidem adducit (an. 379), *Freculf*, CVI, 1242.

Audemarus (S.) Terwannensis episcopus in Bononia prædicat (an. 630), *Folcard. Monach.*, CXLVII, 1182, 1190.

Augustinus (S.) Anglorum apostolus cum quadraginta sociis in Angliam a S. Gregorio Magno papa ad prædicandum mittitur (an. 596). S. Gregor. Mag., LXXVII, 835, 841; *Beda*, XCV, 52; *Anastas.*, CXXVIII, 645, 1370; *Heriger*, CXXXIX, 883; *Bernold.*, CXLVIII, 1332; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 112; *Henric.*, CXCV, 841 — Cum quadraginta sociis, inter quos Mellitus, Justus, Paulinus, Laurentius et Ruffanus inveniuntur, Angliam evangelizat (an. 600), *S. Aug. Anglor. apost.*, LXXX, 79; *Lanfranc.*, CL, 745, 761; *Willelm.*, CLXXIX, 968, 1441. — Ethelredum regem convertit ad fidem (an 604), *S. Aug. Ang. ap.*, LXXX, 59. — Insulam Tanatum evangelizat regemque in Cantia baptizat, *Beda*, XCV, 55; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 112. — In Scottia Christum annuntiat, *S. Bonifac.*, LXXXIX, 874.

Austregisilus Bituricum evangelizat (an. 48), Raban. Maur., CXII, 1493.

Austriclianus in Galliis apud Tullum et Lemovicam Christum annuntiat (an. 70), *Orderic.*, CLXXXVIII, 186. — In Mauritania ad Garumnam (an. 73), *Orderic.*, CLXXXVIII, 193.

Autbertus (S.) Corbeiensis episcopus in Daniam cum S. Anschario ad prædicandum proficiscitur (an. 827), *S. Anscharius*, CXVIII, 966.

Avicianus (S.), Rhotomagensis episcopus et Northmanniæ apostolus in Galliis fidem prædicat (an. 300), *Orderic.*, CLXXXVII, 390.

Avitus (S.), Viennensis episcopus Galliam prædicando percurrit (an. 490), *Ekkeard*, 778. — Contra Arianos fidem stabilit, *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 95.

Avoco Roschaldensis episcopus in Sælandia Evangelium annuntiat (an. 1060), *Adam. Brem. can.*, CXLVI, 545, 624.

B

Barnabas (S.) cum S. Paulo, apostolo, apud Antiochiam prædicat (an. 39), *Freculf.*, CVI, 1125; *Haymo* 826, *Anastas* CXXVII, 456, 458; *Orderic.* CLXXXVIII, 114. — Segregatur cum S. Paulo ad prædicationem Evangelii in Gentibus, *Hugo abb*, CLIV, 24.— In Jerosolymam ascendit, *ibid.*, 24.— Ibique prædicat, Regino Prumiens..CXXXII, 17; *Marian. Scot*, CXLVII, 640, 645; *Orderic.*, CLXXXVIII, 108. — Prædicat apud Athenas, *Haymo*, CXXIII, 827. — Apud Seleuciam, Cyprum et Salaminiam, *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 114-116. — In Seleucia Lystra, Derben, Laodicia, *ibid.*, 178. — Apud Iconium, Lycaoniam, Lystram et Pisidiam, *ibid.*, 115 — Mediolanensis episcopus factus, in Italia divini verbi fit præco. *Landulf*, *Cleric. Mediol.*, CXLVII, 955.

Bartholomæus, unus e duodecim apostolis, S. Philippi apostoli frater, Indiam citeriorem ad prædicandum sortitur (an. 33), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 478; *Haymo*, CXVIII, 831. — In die Pentecostes cum cæteris apostolis Spiritum sanctum accipit fidemque prædicat (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65; Petrus Comestor, CXCVIII, 1631. — In Lycaonia, India, Armenia, Assyria et Albania Christum annuntiat (an. 34 alii 38), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic.*, CLXXXVIII, 165.

Basilius (S.) secundus Bracarensis episcopus, fidem in Hispania prædicat (an. 37-65), *Lucius Dexter*, XXXI, 199.

Basilius (S.) Carthaginis Spartariæ præsul in Hispania prædicat (an 37-60), Lucius Dexter, XXXI, 128.

Benignus (S.), presbyter, cum S. Andochio et Thirso diacono a S. Polycarpo in Gallias prædicandi causa mittitur (an. 140). *S. Warnahurius*, LXXX, 187; *Joannes monach.*, CLXII, 756. — Ad Divionense castrum prædicando pervenit *Joannes monach.*, CLXII, 757. — Ad Lingonam prædicat., *Warnahurius*, LXXX, 188, 193.

Benignus (S.) sancti Patricii successor, in Hibernia Evangelium spargit (an. 460), *Willelm.*, CLXXIX, 1691.

Benjamin (S.), Willehadi socius, in loco Cibbrinstri prædicans a Saxonibus martyrizatur (an. 780), *S. Anschar.*, CXVIII, 1018.

Benno, episcopus, Sclavorum multitudinem convertit (an 1000), *Adam. Brem. canon.*, CXLVI, 535.

Beregisus, episcopus, Arduennarum patronus, in Galliis prædicat (an. incert.), Anonym., CLIV, 1342.

Bernardus, episcopus, in Northmannia et Suecia Christum annuntiat. (an. 1060), *Adam Brem.*, CXLVI, 544, 651.

Bernuinus presbyter, cum Wilfride episcopo in insula Vecta (Wigth), Evangelium prædicat (an. 685), *Bedu*, XCV, 196, 11, 197.

Bertuinus Scotligena, cum Etone et Eloquio in Galliis fidem prædicat (an. 651), *Sigebert Gemblac.*, CLX, 123.

Betli cum Cedda et Diuma e Scottia oriundi Anglis mediterraneis Evangelium annuntiat (an. 655), Beda, XCV, 150.

Birinus (S.), Anglorum apostolus, Wintoniensis et Dorcestriensis episcopus, West Saxonibus Evangelium annuntiat et Kinegistum regem cum gente sua ad Christum convertit (an. 630), *Beda*, 126; *Willelm.*, CLXXIX, 1523 — Occidentales Anglos evangelizat *Henric.*, CXCV, 861.

Bonifacius (S.), Moguntinus episcopus, et Germanorum apostolus, ad convertendos Fresones proficiscitur (an. 716), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 609, 611. — Prædicat in Fresia, *Adam. Bremens.*, CXLVI, 465; *Marian. Scotus*, 761; *Sigebert Gemblac.*, CLX, 135, 158. — In Germania, S. Bonifac., LXXXIX, 641; *Anast.*, CXXXII, 975; *Bernold.*, CXLVIII, 1341; *Helinand.*, CCXII, 812. — Saxones et Hessos ad fidem convertit, *S. Bonifac.*, LXXXIX, 617-642.— Bajoarios, *ibid.*, 622, 648. — Iterum apud Fresones et Danos prædicat, *ibid.*, 624, 641; *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 123; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 158.

Bosel et Ottcar, primi Wigornienses episcopi, apud Wigorniam in provincia Merciorum Anglorum fidem annuntiant (an. 730), *Willelm.*, CLXXIX, 1587.

Bruno, episcopus, apud Sclavos prædicat multosque ad fidem adducit (an. 980), *Adam. Brem.*, CXLVI, 503, 504.

Burchardus, Wirzeburgensis episcopus, cum S. Bonifacio Moguntino Germaniam evangelizat (an. 730-751), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 646; *Bernold.*, CXLVIII, 1342.

C

Cæsara, Persarum regina, apud Antiochiam baptizata, virum suum Anaulfum magnamque multitudinem gentis Persarum ad Christum convertit (an. 588), *Fredegarius Scholast.*, LXXI, 613; *Heriger.*, CXXXIX, 885; *Ekkeard.*, CLIV, 837.

Calocerus, S. Jacobi apostoli discipulus, Carpetaneæ in Hispania Christum annuntiat (an. 44), *Lucius Dexter*, XXXI, 155.

Candidus cum sancto Augustino ad convertendos Anglos proficiscitur, et cum eo per Angliam fidem prædicat. (an. 596), *S. Greg. Mag.*, LXXVII, 835-841.

Capito, Lucensis episcopus, et sancti Jacobi discipulus in Hispania fidem promulgat (an. 37 - 60), *Lucius Dexter*, 129, 130.

Carolus Magnus Francorum rex et Germaniæ imperator Saxonibus baptismum imponit (an. 777), *Eginhard.* XCVII, 33; *Ekkeard*, CLIV, 857, 893; *Honor. Augustodun.*, CLXXII, 190.

Carolus Simplex, Francorum rex et Germaniæ imperator, Northmannis fidem imponit ad pacem (an. 912), *Dudo* S. Quintini decanus, CXLI, 651.

Carpus S. Pauli discipulus per Troadam Christum annuntiat (an. 60-100), *Orderic.*, CLXXXVIII, 129.

Cedda Scottus, presbyter, dein Licefeldensis episcopus, in provincia Merciorum et Mediterraneis Anglis fidem prædicat (an. 655), *Beda*, XCV, 150.—Anglo Saxonibus fidem abjectam restituit (an. 654), *ibid.*, 151; *Willelm.*, CLXXIX, 1603.

Ceddus, Londoniensis episcopus, S. Melliti successor in Anglia Christum annuntiat (an. 610), *Willelm*, CLXXIX; 1514. — Apud Orientales Saxones, *Beda*, CXV, 151. — Apud Tilaburgam et Ythancaestir *ibid.*, 152, 154.

Cella Scotus natione, Lindisfarnensis episcopus, Mercios Anglos evangelizat (an. 650), *Willelm.*, CLXXIX, 1603.

Celsus Mediolanensis episcopus apud Mediolanum fidem promulgat (an. 72-100), Regino Prumiens. abb., CXXXII, 18.

Christiani dispersi in persecutione contra S. Stephanum usque ad Phœnicem, Cyprum et Antiochiam in Synagoga Judæorum verbum Evangelii annuntiant (an. 34), *Anastas.*, CXXVII, 454. — Usque in Europam fidem portant (an. 34), *Lucius Dexter*, XXXI, 95, 97.

Christianus ad Arrhusim in Dania Christum prædicat (an. 1059), *Adam Brem.*, CXLVI, 616.

Clemens (S.) a sancto Petro in Gallias ad prædicandum mittitur (an 50), Anonym.. CLIV, 1117. — Papa electus sancto Petro succedit et Romæ consecratus prædicat fidem (an. 69), *Marian. Scot.*, CXLVII, 649; *Hugo abb.*, CLIV, 25-26; *Ekkeard.*, CLIV, 670. — Exsul in Lycia multas gentes convertit, *Freculf.*, CVI, 1156.

Clemens (S.), Metensis episcopus, in Galliis prædicat (an. 50), *Anonym.*, CLXIII, 579.

Cletus (S.), sancti Petri discipulus, Romæ a Petro ordinatus fidem Christi promulgat (an. 45-69), *Ekkeard.*, CLIV, 670.

Clotildis, Francorum regina, ad conversionem Clodovæi gentisque Francorum cum Vedasto et sancto Remigio laborat (an. 496), *S. Gregor. Turon*, LXXI, 152; *Anonym.*, XCVI, 1433; *Hincmar.*, CXXV, 1157; *Rorico monach.*, CXXXIX, 598.

Cæcilius, Eliberitanus episcopus, sancti Jacobi apostoli discipulus per Hispaniam prædicat (an. 43-54), *Lucius Dexter*, XXXI, 151-173.

Cœlestis (S.), sancti Clementis discipulus et secundus Mettis episcopus, in Galliis fidem prædicat (an. 70), *anonym.*, CLXIII, 581.

Colmannus, Lindisfarnensis episcopus, Occidentalibus Saxonibus in insula Lindisfarne (*Holy Eland*), fidem annuntiat (an. 650), *Willelm.*, CLXXIX, 1581; *Henric.*, CXCV, 865.

Columba (S.) Hibernus, Scottorum et Pictorum doctor, in Britannia Verbum Christi prædicat (an. 565); *Bernold.*, CXLVIII, 1329. — In Scottia, *Sigebert Gemblac.*, CLX, 112.— In insula Hii juxta Hiberniam prædicat et moritur (an. 596), *Bernold.*, CXLVIII, 1332.

Columbanus (S.), abbas, genti Pictorum in Anglia Australi Christum annuntiat et Bridium regem convertit

(an 600), *Beda*, XCV, 121. — Centulæ in Gallias (an. 620); *Harmulf.* abb., CLXXIV, 1220.

Constantinus Magnus, imperator, fidem amplectitur. curatque totum per orbem prædicandam (an. 312), *Aurel. Cassiodor.*, LXIX, 888; *Freculf.*, CVI, 955; *Anast.*, CXXVII, 1510; *Hugo*, CLIV, 96; *Sigebert.*, CLX, 1190; *Orderic.*, CLXXXVIII, 204.

Crispinus, Astigitanus episcopus, in Bœtica prædicat (an. 66), *Lucius Dexter*, XXXI, 198.

Crispinus et Crispinianus presbyteri Romani in Galliis fidem annuntiant (an. 250), *Paschas. Radbert.*, CXX, 1494.

Cypri et Cyrenei viri dispersi post martyrium S. Stephani diaconi Græcis Evangelium annuntiant (an. 35), *Anastas.* CXXVII, 456.

D

Dambrowka vel Dubrowka, Misegoni primo regi Polonorum desponsata, Polonis Evangelium annuntiat regemque et nationem ad fidem adducit (an. 966), *S. Mathildis regina*, CLI, 1334; *Sigebert Gemblac.*, CLX, 848-849.

Derso diaconus, S. Bonifacii Moguntini socius, cum eo Germaniam evangelizat (an. 730), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 860.

Deruvianus et Phagonus ab Eleutherio Papa missi, in Anglia prædicant et Lucium regem baptizant (an. 166), *Willelm.*, CLXXIX, 1688.

Dethmarus, Saxo natione, Pragensis episcopus, Boemis Christum annuntiat (an. 973), *Cosmas. Pragens. Decan.*, CLXVI, 90.

Deusdedit cum sancto Augustino in Anglia fidem divulgat (an 598-603), *Willelm.*, CLXXIX, 1445.

Diegus Oxomensis episcopus, contra Albigensium hæresim fidem propugnat (an. 1206; *Petrus Vallis Cernaii monach*, CCXIII, 549.

Dionysius (S.) Areopagita, apud Athenas a S. Paulo, ad Christum convertitur (an 50), *Orderic.*, CLXXXVIII, 116-124; *Petrus Comestor*, CXCIV, 1701. — Apud Athenas ipse prædicat, *Ekkeard.*, CLIV, 679; *Orderic*, CLXXXVIII, 129. — Apud Corinthum *Freculf.*, CVI, 1166; *Haymo*, CXVIII, 830. — In Galliis et apud Parisiacum Christum annuntiat *S. Greg. Turon.*, LXXI, 175-183; *Othlo monach.*, CXLVI, 387; *Folcard. monach.*, CXLVII, 1182; *Hugo abb.*, CLIV, 26; *Ekkeard., ibid.*, 679.

Discipuli Christi baptizant (an. 30), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1561. — Ad evangelizandum mittuntur, *ibid.*, 1565. — Dispersi per civitates Judææ verba vitæ seminant prodigiaque multa operantur. *Ekkeard.*, CLIV, 663. — Discipuli dispersi per universam Judæam et Samariam et Phœnicen, Cyprum et Antiochiam fidem annuntiant (an. 34), *Haymo*, CXVIII, 825; *Orderic.*, CLXXXVIII, 109. — Discipuli septem sancti Jacobi apostoli et Hierosolymitani primi episcopi post ipsius martyrium corpus ejus in navim deferentes in Hispaniam devehunt primumque in Galecia Hiberis, deinde per totam Hispaniam prædicant (an. 44), *Orderic.*, CLXXXVIII, 113.

Discipulus quidam S. Saturnini apud Bituricum in Galliis fidem prædicat (an. 80), *S. Greg. Turon.*, LXXI, 176.

Diuma, Scotus presbyter, dein Lindisfariæ episcopus, apud Mercios in Anglia Mediterranea Christum annuntiat (an. 653), *Beda*, XCV, 130; *Willelm.*, CLXXIX, 1603.

Dominicus (S.), contra Albigensium hæresim veram fidem propugnat (an. 1208), *Petrus Vallis Cernaii monach.*, CCXIII, 555.

Dominicus, Trevirensis episcopus, in Bulgariam a sancto Nicolao Papa missus multos ad fidem convertit (an. 858), *Anastas.* CXXXIII, 1371.

Donatus, Ostiensis episcopus, a S. Nicolao Papa missus Bulgariam evangelizat (an. 858), *Anastas.*, CXXVII, 1374.

Duodecim apostoli in die Pentecostes S. Spiritum accipiunt fidemque omnibus coadunatis populis prædicant (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64-65; *Petrus Comestor*, CXCVIII.

E

Earcombertus, Anglorum rex, idola Deorum destruit et fidem Christi per regnum longe lateque dilatat (an. 640), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 121.

Ebo, Rhemensis episcopus, apud Danos et Sueones prædicat (an. 830-856), *S. Anscharius*, CXVIII, 971; *Adam. Brem.*, CXLVI, 475.

Edbertus, Legecestriæ episcopus, apud Mediterraneos Anglos fidem prædicat (an. 630) *Willelm.*, CLXXIX, 1605.

Eddessius et Frumentius pueri Meropii philosophi Tyrii captivi in India citeriore quam nullus apostolicæ prædicationis vomer adhuc impresserat fidem prædicant (an. 328), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 478. — Edessius factus episcopus, Hiberos et Armenios evangelizat, *Freculf.*, CVI, 1198.

Edilfrid, Cridensis episcopus, in West Saxonia prædicat (an. 850), *Willelm.*, CLXXIX, 1547.

Eginon, Dalboiensis episcopus, primum in Scania provincia apud Dalboiam, Lundonam et Scaronam prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, 617. — Apud Orcadas insulas prædicat, *ibid.*, 617. — Dein Pleicanos Scaniæ populos in insula Hulmo et iterum apud Scaranam evangelizat, *ibid.*

Egwardus seu Evagrius, Aldinburgensis primus episcopus in Wagria prædicat (an. 980), *Adam. Brem.*, CXLVI, 508.

Eilbertus, primum monachus, dein episcopus, in Farria et Fiune Daniæ insulis (an. 1059), *Adam Brem.*, CXLVI.

Eloquius Scotigena et S. Etto Galliis prædicant (an. 651), CLX, 123.

Elpidius, Toletanus primis episcopus, in Hispania regnum Christi dilatat (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 129.

Emmingus Comes, sancti Willehadi discipulus, apud Leri prædicans a Saxonibus martyrio donatur (an. 780), *S. Anscharius*, CXVIII, 1017.

Eobanus, Ahretatensis in Fresia episcopus, S. Bonifacii Moguntini cooperator, cum eo martyrii coronam adeptus est (an. 755), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660, 667, 805.

Epaphras, S. Pauli discipulus, Colossenses fidem edocuit (an. 60-100), *Orderic.*, CLXXXVIII, 129.

Epelpine seu Edelwine, Dorcestrensis episcopus, Mediterraneis Anglis et in West-Saxonia Christum annuntiat (an. 651), *Willelm.*, CLXXIX, 1608.

Ephrem, S. Jacobi discipulus, Asturienses in Hispania evangelizat (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129-130.

Erastus, S. Pauli discipulus, Philippis in Macedonia verbum vitæ prædicat (an. 60-100), *Orderic.*, CLXXXVIII, 129.

Erimbertus S. Bonifacii discipulus, Frisingensis episcopus in Bajoaria Christum annuntiat (an. 730), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649.

Erimbertus, presbyter, S. Anscharii discipulus, apud Sueones prædicat (an. 850), *S Anschar.*, CXVIII, 997-998; *Adam. Brem.*, CXLVI, 481.

Ethelredus, rex Cantiorum, sanctum Augustinum ejusque socios recipit, eisque potestatem et licentiam per totum regnum Evangelii prædicandi concedit (an. 596), *Henric.*, CXCV, 842. — Ecclesiam SS Petri et Pauli ad orientem Doroverniæ civitatis ædificandam curat, *Henric.*, CXCV, 848.

Etherius, Barcinonens. episcopus, in Hispania prædicat fidem (an. 37), *Lucius Dexter*, 129, 130.

Etto Scotigena in Galliis Verbum vitæ seminat (an. 651, *Sigebert Gemblac*, CLX, 123.

Eucharius a S. Petro apostolo ad prædicandum in Gallias mittitur (an. 50), *Heriger.*, CXXXIX, 1010; *Anonym.*, CLIV, 1117. — Apud Treveros factus episcopus et apud Tungros prædicat Evangelium, *Heriger.*, CXXXIX, 1010; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1118.

Eugenius (Marcus Marcellus) Christum annuntiat Valentiæ in Hispania (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 129. — Apud Toletum (an. 60), *ibid.*, 273.

Euphrasius, a S Petro apostolo Romæ episcopus ordinatus, ad prædicandum in Hispaniam Meridionalem, id est Littoralem Bœticam mittitur (an. 43), *Lucius Dexter*, XXXI, 151.

Eutropius apud Santones et Burdigalam Christum annuntiat (an. 48), *Raban. Maur.*, CXII, 1493.

Evodius S. Petri discipulus et primus post Petrum Antiochiæ episcopus (an. 45 60), *S. Prosper. Aquitan.*, LI, 553; *Marian. Scot.*, CXLVII, 644; *Ekkard.*, CLIV, 667.

Ewaldus Albus, presbyter, unus e duodecim Willibrordi sociis cum eo in Fresia prædicans martyrio coronatur (an 694), *Beda.*, XCV, 243.

Ewaldus Niger, frater Ewaldi Albi, cum eo prædicans fortiter occubuit (an. 694), *Beda.*, XCV, 243, (not).

Ezzo, Aldimburgensis episcopus, in Sclavonia et Suedia Christum annuntiat (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXLVI, 574, 617.

F

Felix, Mediomatricus episcopus, in Galliis prædicat (an. 80), *Anonym.*, CLIV, 1119.

Felix, Lincolniensis episcopus, Burgundus genere inter Orientales Anglos fidei verbum disseminat (an. 634-640), *Henric.*, CXCV, 857-858.

Ferontius Bisuntium in Galliis evangelizat (an. 48), *Raban. Maur.*, CXII, 1493

Finanus, in insula Lindisfarnia (*Holy Eland*) episcopus, Mediterraneos Anglos fidem edocuit et Pendam regem cum gente convertit (an. 653), *Beda*, XCV, 150; *Willelm.*, CLXXIX, 1581; *Henric.*, CXCV, 863. — Orientales Saxones in Anglia convertit, *ibid.*, 864.

Fingaris in Hibernia Christi præco (an. 431), *S. Anselm.*, scripta spuria, CLIX, 325.

Flegunta, sancti Titi discipulus, in Creta insula Evangelium annuntiat (an 68), *Freculf*, CVI, 1149.

Foilanus, S. Livini discipulus, cum eo per Scottiam, Angliam et Hiberniam prædicat (an. 648), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 879. — cum SS. Fursano et Ultano in Galliis Christi verbum seminat, *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 122

Folcardus, presbyter, S. Willehadi socius, apud Leri prædicans in Saxonia martyrii coronam accepit (an. 780), *S. Anschar.*, CXVIII, 1018.

Folewardus in Sclavonia archiepiscopus, in Suecia et Norwegia Christum annuntiat (an. 992), *Adam. Brem.*, CXLVI, 533.

Folradus archicapellanus seu abbas juxta alios in Germania prædicavit (an. 751), *Ekkeard.*, CLIV, 837.

Franco Rhotomagensis episcopus in Northmannia prædicat et Rollonem Northmannorum ducem baptizat (an. 912). *Dudo S. Quintini Decan.*, CXLI, 651; *Willelm. Calcul. monach.*, CXLIX, 80; *Orderic.*, CLXXXVIII, 232.

Frontinus Petragoricensis episcopus in Galliis prædicat (an. 50). *Raban. Maur.*, CXI, 1505.

Frumentius cum Edessio in Indiam Citeriorem verbum fidei portat (an. 328), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 478. — Presbyter creatus in Indiam ad prædicandum mittitur, *idem*, ibid., 480; *Freculf.*, CVI, 1198.

Fursecs (S.) Hibernensis episcopus in Aquitania prædicat Evangelium (an. 648), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 122; *Freculfus abb.*, CLXXIV, 1441; *Helinand.*, CCXII, 776; Orientales Anglos evangelizat; *Beda*, XCV, 145.

Fuscianus et Victoricus cum cæteris sociis Roma in Gallias missi Christum annuntiant (an. 250), *S. Paschas. Radbert.*, CXX, 1494; *Folcard. monach.*, CXLVII, 1182.

G

Gallus Allemannorum primus apostolus (an. 648), *Adam. Bremens.*, CXLVI, 465.

Gaudbertus Sueonensis episcopus in Sueonia prædicat (an 840), *Adam. Brem.*, CXLVI, 476, 478.

Gaudentius (S.) in Gerdania, (*Dantzik*) primum deinde in Borussia apostolus (an. 990). *S. Mathildis regina*, CLI, 1341.

Gauzbertus Danos et Sueones evangelizat (an. 830), *S. Anschar.*, CXVIII, 971.

Geppan. S. Bonifacii cooperator et socius in Germania prædicat fidem (an. 738), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 741.

Gerbrandus Roschildensis episcopus in Seelandia Christum annuntiat (an. 1050), *Adam. Brem.*, CXLVI, 624.

Germanus (S.), Antissiodorensis episcopus, in Anglia contra Pelagianos fidem propugnat (an. 429), *Hincmar.*, CXXIV, 1164; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 82, 83; *Willelm.*, CLXXIX, 1688; *Henric.*, CXCV, 826, 827.

Germanus (S.) Parisiensis episcopus in Galliis prædicat apud Francos (an. 534-570), *Bernold.*, CXLVIII, 1331.

Gerwalus (S.) S. Willehadi socius in Brema prædicans a Saxonibus martyrii corona donatur (an. 780), *S. Anschar.*, CXVIII, 1017.

Gisla, Hungarorum regina regem sponsum imperatoremque patrem ad fidem adducit cum innumerabili gentium multitudine (an. 1010), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 200; *Adam. Brem. can.*, CXLVI, 531.

Gislemarus in Dania Christum annuntiat et Sueoniæ regem ad fidem adducit (an. 840). *S. Anschar.*, CXVIII, 971; *Adam. Brem.*, CXLVI, 475.

Gislenus Cellensis abbas in Galliis prædicat (an. 651), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 123.

Gotebaldus quidam Anglus in Suecia, Norwegia et Sionia Christum annuntiat (an. 981), *Adam. Brem.*, CXLVI, 529.

Gowibaldus Ratisponensis episcopus in Bajoaria Evangelium divulgat (an. 738), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649.

Gratianus episcopus apud Turones in Galliis prædicat (an. 58), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175, 183.

Gregorius (S.) Magnus papa per Theudelindam convertit Longobardos (an. 595), *Liturgia Mozarabica*, LXXXV, 581. — Anglos per S. Augustinum ejusque socios (an. 596), *S. Gregor. Mag.*, LXXVII, 835, 841; *Beda*, XCV, 52; *Anast.*, CXXVIII, 645, 1370; *Heriger.*, CXXXIX, 883; *Bernold.*, CXLVIII, 1332; *Sigebert.*, CLX, 112; *Henric.*, CXCV, 841.

Gregorius Trajectensis episcopus in Germania Christum annuntiat (an. 736), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 646, 653.

Grimkil cum Rudolfo et Bernardo in Sueonia, Gothia et insulis Northmanniæ fidem prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLV, 541, 650.

Grimoaldus Polymartiensis episcopus ad prædicandum in Bulgariam a Nicolao I papa mittitur multosque ad Christum convertit (an. 858), *Anast.*, CXXVIII, 1375.

H

Hadolfus monachus, sancti Bonifacii Moguntini discipulus, cum eo in Fresia prædicat et martyrii coronam accipit (an. 755), *S. Bonifac*, LXXXIX, 660

Haltgarius Cameracensis episcopus cum Ebbone Danis Evangelium annuntiat (an. 830), *Adam. Brem.*, CXLVI, 474.

Hamum presbyter, sancti Bonifacii Moguntini socius, cum eo in Fresia prædicans martyrii corona donatur (an. 755), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

Haraldus Sleswicensis episcopus in Jutland et Dania fidem divulgat (an. 840-860), *Adam. Brem.*, CXLVI, 475, 621.

Haredus seu Horit Sleswicensis episcopus in Jutland prædicat (an. 948), *Adam. Brem.*, CXLVI, 503.

Hartagarius eremita in Sueonia verba Evangelii spargit (an. 845). *Adam. Brem.*, CXLVI, 480.

Hedhedus Dorcestrensis episcopus Mediterraneis Anglis verbum vitæ explicat (an. 650), *Willelm.*, CLXXIX, 1605.

Helias, S. Livini discipulus per Scottiam, Angliam et Hiberniam prædicat (an. 648), *S. Bonifac*, LXXXIX, 879.

Hemmeramnus primus Bajoariæ apostolus (sæc. VII vel VIII), *Adam. Brem.*, CXLVI, 465.

Henricus I Alemannorum rex et imperator Northmannos et Danos cum Cnutone eorum rege a pristino errore revocat et ad Catholicam fidem adducit (an. 931), *Thietmar. Merseburg.*, CXXXIX, 1193. — Item reges Obotridorcum et Danorum (an. 971), *Cosmas Pragensis*, CLXVI, 84.

Henricus II (S.), Alemannorum rex et imperator Russos, Polonos et Hungaros ad fidem convertit (an. 1002), *Honor. Augustod.*, CLXXII, 193.

Heribertus Wiberghensis episcopus in Dania et Saxonia Evangelii verba spargit (an. 1059), *Adam Brem.*, CXLVI, 616.

Heridagus Hammaburgensis episcopus primus in Nordalbingia Christum annuntiat (an. 804), *Adam Brem.*, CXLVI, 472.

Herigarius Bircæ præfectus Birceuses ad fidem convertit (an. 840), *S. Anschar.*, CXVIII, 980; *Adam. Brem.*, CXLVI, 478-479.

Herialdus rex Danorum ad fidem conversus magnam suæ gentis multitudinem secum ad Christum adducit (an. 826), *Bernold.*, CXLVIII, 1347; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 158.

Hermagoras episcopus Aquileiam evangelizavit (an. 50), *S. Ado Viennens. episc.*, CXXIII, 78.

Hermann sancti Titi discipulus in Creta insula prædicat (an. 68), *Freculf.*, CVI, 1149.

Hewaldus, *vid.* Ewaldus.

Hiddila presbyter cum sancto Wilfride episcopo Vectam (Wight) insulam evangelizat (an. 686), *Beda*, XCV, 196, 197.

Hidibaldus Coloniensis episcopus in Fresia Christum annuntiat (an. 780), *Adam. Brem.*, CXLVI, 471.

Honorius Dorovernensis episcopus apud Orientales Anglos in Cantia cum S. Paulino prædicat (an. 634), *Beda*, XCV, 108; *Henric.*, CXCV, 857, 858.

Hubertus (S.), Arduennarum patronus fidem prædicat (an. 700-727), *Anonym.*, CLIV, 1344.

I

Ignatius (S.), Antiochenæ Ecclesiæ episcopus in Asia Minori Christum annuntiat (an. 100) *Freculf.*, CVI, 1158. — Romæ pro fide bestiis traditur (an. 101), *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 81.

Indalecius (S.), a S. Petro Romæ ordinatus ad prædicandum in Hispaniam dirigitur (an. 45), *Lucius Dexter*, XXXI, 151. — Iliberi, Carthagini Spartariæ et Eliotrocæ fidem prædicat (an. 45), *ibid*, 169.

Irenæus (S.), Lugdunensis episcopus in Galliis apud Lugdunum Christum annuntiat (an. 48), *Raban. Maur.*, CXII, 1493, *Joannes monach.*, CLXII, 755.

Iscius a S. Petro ad prædicandum in Hispaniam mittitur (an. 43), *Lucius Dexter*, XXXI, 167. — Cartheiæ prope fretum prædicat (an. 52), *Lucius Dexter*, XXXI, 167.

Islef Scadholtensis episcopus in Islandia insula et Groenlandon fidem prædicat (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 654.

J

Jacobus (S.) apostolus, Alphæi filius et frater Domini, in die Pentecostes cum cæteris undecim Spiritum sanctum accipit Evangeliumque prædicat (an. 33), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 64-65; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — Jerosolymitanus episcopus ordinatur (an. 33-40), *Freculf.*, CVI, 1122; *Haymo*, CXVIII, 823; *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 76; *Regino*, CXXXII, 16; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Marian. Scot.*, CXLVII, 638; *Bernold.*, CXLVIII, 1304, *Ekkeard.*, CLIV, 663; *Orderic.*, CLXXXVIII, 154.

Jacobus (S.) apostolus, Zebedæi filius, frater sancti Joannis apostoli et evangelistæ et Major dictus, in die Pentecostes cum cæteris undecim apostolis Spiritum sanctum recipit Evangeliumque prædicat (an 33), *Orderic.*, 64-65; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — Hispaniam ad prædicandum in sortem obtinet (an. 34), *Lucius Dexter*, XXXI, 87-88. — Hispaniam prædicando peragrat (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 109; *Freculf.*, CVI, 1147; *Munio monach.*, CLXX, 875. — Per Judæam et Samariam prædicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 113; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1680. — Per Gallias, Britannias ac Venetorum oppida Evangelium prædicat (an. 41), *Lucius Dexter*, XXXI, 135. — Apud Ephesum Christum annuntiat, (an. 41), *Lucius Dexter*, XXXI, 135 — In Asia Minori cum fratre suo Joanne, *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 148; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698.

Jacobus (S.) diaconus, sancti Paulini discipulus, apud Eboracum in Anglia verba Evangelii spargit (an. 640), *Henric.*, CXCV, 859.

Jarumannus episcopus orientalibus in Anglis, Saxonibus deperditam fidem restaurat (an. 665), *Beda*, XCV, 170.

Jarumnas Londoniensis episcopus in Anglia Christum annuntiat (an. 653), *Henric.*, CXCV, 865.

Jesus Christus in Jordane a B. Joanne Baptista baptizatus, æram prædicationis Evangelii aperit, anno ætatis suæ tricesimo, *Anastas.*, CXXVII, 452. — Anno quintodecimo regni Tiberii Cæsaris salutiferæ evangelicæque doctrinæ prædicationem inchoat, *Anastas.*, CXXIX, 525; *Hermann Contract.*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1304; *Orderic.*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1562. — Apostolos vocat (an. 30), *Regino Prumiens*, CXXXII, 16; *Ekkeard.*, CLIV, 661. — Eos ad evangelizandum mittit per civitates Judææ, *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1565. — Aperte per Judæam ipse Evangelium suum disseminat (an. 30-33), *Haymo*, CXVIII, 822-823; *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 76; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 16; *Marian. Scot.*, CXLVII, 637; *Ekkeard.*, CLIV, 661; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1562. — In cruce pro mundi salute exspirat (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1632.

Joannes Baptista (S.), Viam Domini Evangeliique præparat, pœnitentiam prædicando et baptizando (an. 30), *Freculf.*, CVI, 1121; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 16; *Ekkeard.*, CLIV, 661; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1552; *Sicard.*, CCXIII, 449. — Christum Dominum in Jordane baptizat, *Anast.*, CXXVII, 452, *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1304; *Orderic.*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1562.

Joannes apostolus et evangelista, Zebædei filius in die Pentecostes cum cæteris undecim Spiritum sanctum accipit Evangeliumque prædicare incipit (an. 33), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — Ad portam templi in Jerusalem cum sancto Petro prædicat. *Orderic.*, CLXXXVIII, 103; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1655. — In Jerusalem cum Petro prædicat et multas regiones Samaritanorum evangelizando peragrat, *Anast.*, CXXVII, 454. — In Asia prædicat, *Lucius Dexter*, XXXI, 87-88; *Freculf.*, CVI, 1154; *Haymo*, CXVIII, 831; *Orderic.*, CLXXXVIII, 148; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698. — Apud Ephesum et loca adjacentia prædicat, *S. Ambros.*, XVII, 867. — In Patmum insulam relegatur exsul, *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 81; *Anast.*, CXXVII, 486. — Evangelium suum scribit apud Ephesum (an. 99), *Ekkeard.*, CLIV, 679 — Apud Cyprum prædicat, *Orderic.*, CLXXXVII, 116. — Apocalypsim seu revelationem scribit, *Haymo*, CXVIII, 834; *Anastas.*, CXXVII, 486.

Joannes Constantinopolitanus episcopus Celticos Arianos et Scythas ad veram fidem convertit (an. 400), *Aurel. Cassiod.*, LXIX, 1167.

Joannes cum S. Augustino Anglorum apostolo, Mellito et aliis ad prædicandum a beato Gregorio papa in Angliam mittitur (an. 596), *Anast.*, CXXVIII, 645, 1370, *Heriger.*, CXXXIX, 883; *Bernold.*, CXLVIII, 1332.

Joannes Salitzburgensis in Bajoaria episcopus, S. Bonifacii Moguntini discipulus, Christum annuntiat (an. 730), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649, 741.

Joannes Scotus vel Britannus, Magnopolitanus episcopus, in Suecia et Islandia Evangelium annuntiat (an. 1023), *Adam Brem. canonic.*, CXLVI, 527. 540, 617, 650

Joannes Borcacensis episcopus, vulgo dictus Hiltuinus, in insulis Baltici maris Oeland, Gothland, Oesel evangelizavit (an. 1069), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 636.

Jonas (S.), Dionysii Areopagitæ discipulus, in Lusitania præsertim apud Cæcilium Castrum Evangelium annuntiat (an. 86), *Lucius Dexter*, XXXI, 253. — Per Gallias transit prædicando, *ibid.*, 254.

Jordanus Posnaniensis episcopus Polonis Christum annuntiat (an. 966), *S. Mathildis regina*, CLI, 1336

Joseph ab Arimathea cum sociis undecim e Gallia a S. Philippo in Angliam ad prædicandum mittitur et in Glastoniensi insula verba Evangelii spargit (an. 63) *Willelm.*, CLXXIX, 1683. — Cum Maria Magdalena, Lazaro et aliis ad Massiliam appellit et Provinciam (*Provence*) evangelizat (an. 48), *Lucius Dexter*, XXXI, 156; *Raban. Maur*, CXII, 1493

Judas apostolus frater Jacobi et frater Domini dictus post Pentecosten Evangelium annuntiat (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — In Mesopotamia et interioribus Ponti regionibus semen Evangelii diffundit (an. 33-70), *Freculf.*, CVI, 1132, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 115, 116. — Nerilo Armeniæ epistolam scribit et moritur, *Freculf.*, CVI, 1135, 1147.

Justus Dorovernensis episcopus et sancti Augustini socius cum Mellito, Ruffiniano et aliis in Anglia prædicat (an. 604), *Beda*, XCV, 85; *Lanfranc*. CL, 743, 764; *Willelm.*, CLXXIX, 1443; *Henric.*, CXCV, 844, 853.

K

Kilianus primus in Franconia apostolus populos lumine Evangelii recreat. (an. incert. sæc. VII vel VIII), *Adamus Brem.*, CXLVI, 465.

Kundekar monachus, sancti Bonifacii Moguntini socius, cum eo in Fresia prædicat et martyrii coronam recipit (an. 755), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

L

Lambertus (S.), Trajectensis episcopus, S. Landoaldi discipulus in Vasconia (an. 677), *Anonym.*, CXXXIX, 1113, 1114. — Toxandriam (*Tessenderloo*) ad fidem convertit, *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 769, 793.

Landelinus (S.), Lobiensis abbas cum S. Gisleno in Galliis prædicat (an. 651), *Sigebert.*, CLX, 123.

Landgaldus, archipresbyter cum sancto Amando in Galliis Christum annuntiat (an. 638), *Sigebert.*, CLX, 120. — In Vasconia (an. 650), *Heriger.*, CXXXIX, 1113.

Laurentius (S.), Dorovernensis in Cantuaria episcopus, S. Augustini successor, in Anglia fidem prædicat (an. 615), *Henric.*, XCV, 851, 852. — In Scottia (an. 609), *Beda*, XCV, 86; *Goscelinus Cantuariens.*, CLV, 115, 119.

Lazarus a Domino resuscitatus Cypri episcopus ordinatur (an. 34), *Marian. Scotus*, CXLVII, 638, 646. — Cum sancta Maria Magdalena, Martha et cæteris ad Massiliensem portum appellit et in Provincia (*Provence*) Evangelium divulgat (an. 48), *Lucius Dexter*, XXXI, 156-158; *Raban. Maur.*, CXII, 1493.

Leander Hispalensis episcopus in Hispania prædicans Recharedum regem Arianum ad rectam fidei viam adducit (an. 587), *Bernold.*, CXLVIII, 1332.

Lebuinus presbyter, unus e duodecim Willibrordi sociis, Fresiam evangelizat (an. 692), *Beda*, XCV, 243.

Lendricus Bremensis episcopus apud Bremam Christum annuntiat (an. 845), *Adam. Brem.*, CXLVI, 480.

Leo S. R. Ecclesiæ presbyter in Bulgaria fidem divulgat (an. 858), *Anastas.*, CXXVIII, 1374.

Leutherius Dorcestrensis episcopus in Saxonia Occidentali prædicat (an. 634-670), *Beda*, XCV, 126, 128.

Linus (S.), S. Petri apostoli discipulus, Romæ ab eo ordinatus semen Verbi spargit (an. 45), *Hugo abb.*, 26; *Ekkeard.*, CLIV, 670.

Liudgerus (S.), Monasteriens episcopus Fresiam evangelizat (an. 780), *Adamus Brem.*, CXLVI, 467.

Livinus (S.), Scottus archipræsul per Scottiam, Angliam et Hiberniam Christum annuntiat (an. 648), *S. Bonifac.*, CLXXXIX, 879. — Apud Gandavum, *ibid.*, 882.

Lucas (S.), evangelista, S. Pauli comes, suum sanctum Evangelium et apostolorum Actus Romæ scribit (an. 58),

Freculf., CVI, 1148; *Anastas.*, CXXVII, 468; *Orderic.*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1643. — Ubique S. Paulum comitatur, *Orderic.*, CLXXXVIII, 184. — Bithyniam evangelizat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 129, 185; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698.

Lucianus, episcopus Belvacensibus Christum annuntiat (an. 300), *Orderic.*, CLXXXVIII, 390.

Lucius Cyrenensis apud Antiochiam prædicat (an. 44), *Orderic.*, CLXXXVIII, 114.

Lucius Britannorum rex ab Eleutherio papa Evangelii prædicatores postulat fidemque amplectitur (an. 167), *Beda*, XCV, 30; *Anastas.*, CXXVII, 528, 1249; *Bernold.*, CXLVIII, 1310; *Willelm.*, CLXXIX, 1685; *Henric.*, CXCV, 814.

Ludovicus Germanicus, Francorum rex, ad Vulgaros prædicatores mittit (an. 858), *Bernold.*, CXLVIII, 1350.

Ludo S. Bonifacii discipulus in Bajoaria et Alemania Christum annuntiat (an. 740), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 648.

Lullus, Moguntinus episcopus electus, sancto Bonifacio adhuc vivente in Germania fidem divulgat (an. 736), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 646, 653.

Lupus (S.) Tricassinus episcopus, in Britannia contra Pelagianos cum sancto Germano fidem propugnat (an. 430), *Sigebert.*, CLX, 82.

M

Maclovius (S.) natione Anglus, Alethallensis episcopus, cum sancto Samsone in insula Aaron (*Jersey*) prædicat (an. 560), *Sigebert Gemblac.* CLX, 737.

Madelgarius (S.) qui et Vincentius dicitur. Vid. Vincentius.

Madelgisilus, sancti Fursei discipulus, apud Centulam in Aquitania Evangelium annuntiat (an. 650), *Freculf.*, CLXXIV, 1443.

Magdalena (S. Maria), soror Marthæ et sancti Lazari, Christi resurrectionem apostolis annuntiat (an. 33), *Raban. Maur.*, CXII, 1474.—Apud Massiliam appellit ibique cum beato Lazaro fidem prædicat (an. 48), *Lucius Dexter.*, XXXI, 156, 158; *Raban. Maur.*, CXII, 1493. — Apud Aquas Sextias cum sancto Maximino (an. 48), CXII, 1494; *Sigebert.*, CLX, 141. — In Galliis moritur (an. 88), *Lucius Dexter.*, XXXI, 255.

Magnus, monachus, in Windila insula Norwegiæ prædicat (an. 1059). *Adam. Brem.*, CXLVI, 616.

Mallonus (S.) Rhotomagensis episcopus in Galliis Christi regnum stabilit (an. 280). *Orderic.*, CLXXXVIII, 390.

Manahen (S.) Apud Antiochiam Christum annuntiat (an. 44), *Orderic.*, CLXXXVIII, 114.

Manscius primus Eboracensis in Galliis fidem promulgat (an. 90). *Lucius Dexter*, XXXI, 255.

Mansuetus a sancto Petro in Gallias ad prædicandum mittitur (an. 50). *Anonym.*, CLIV, 1117, 1124.

Marcella (S.) cum sancta Maria Magdalena et Martha ad Massiliam appellit (an. 48), *Lucius Dexter*, XXXI, 156, 158; *Raban. Maur.*, CXII, 1493.— Apud Avenionem cum S. Martha prædicat., *Raban. Maur.*, CXII, 1495.

Marcellinus, unus e duodecim Willibrordi sociis, Frosiam evangelizat (an. 692), *Beda*, XCV, 243.

Marcellus cum sancto Marco evangelista apud Alexandriam Christum annuntiat (an. 72), Regino Prumiens., CXXXII, 18.

Marcellus (S.), sancti Photini Lugdunensis discipulus, in urbe Cabillonensi Sequanos evangelizat (an. 180), *Baldric. Dolens. archiep.*, CLXVI, 1210.

Marcus (S.) evangelista Evangelium suum Romæ scribit (an. 46), S. *Ado Viennens. archiep.*, CXXIII, 77.— Apud Aquileiam prædicat ibique Hermagoram episcopum ordinat, *ibid.*, 78; *Orderic.*, CLXXXVIII, 181. — Evangelium suum a S. Petro approbatum in Ægyptum per Alexandriam defert ibique prædicat (an. 50), *S. Prosp. Aquit. presbyt.*, LI, 553; *Freculf*, CVI, 1149; *Haymo*, CXVIII, 829; *S. Ado Vienn. archiep.*, CXXIII, 78; *Anastas.*, CXXVII, 460; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Marian. Scot.*, CXLVIII, 1305; *Orderic.*, CLXXVIII, 181.— Prædicat apud Cyprum, *ibid.*, 116. — Per Libyam, Marmaricam, Pentapolim, Ammonicam, Alexandriam et universam Ægyptum prædicat, *S. Ado.*, CXXIII, 79; *Marian. Scotus*, CXLVII, 644, 648.

Marcus Marcellus Eugenius. *Vide* Eugenius.

Marinus II, Sedis apostolicæ diaconus, ad prædicandum in Bulgariam a S. Nicolao I, Papa, mittitur (an. 858, *Anastas.*, CXXVII, 1374.

Martha sanctæ Mariæ Magdalenæ sanctique Lazari soror, ad Massiliensem portum appellit (an. 48), *Lucius Dexter*, XXXI, 156, 158; *Raban. Maur.*, CXII, 1493. — Christum annuntiat apud Avenionem, *ibid.*, 1495. — Apud Tarasconem ubi moritur, *ibid.*, 1497.

Martialis (S.), unus e septuaginta duobus discipulis et Lemovicensis apostolus, Lemovicum ad prædicandum mittitur (an. 58), *S. Greg. Turon.*, LXXI, 175, 183 — Apud Tolosam prædicat Hispaniasque prædicando peragrat, *Lucius Dexter.*, XXXI, 169. — Apud Lemovicum prædicat, *Ademar. monach.*, CXLI, 87, 42; *Jordanus Lemovicensis episcopus*, CXLII, 1353; *Raban Maur*, CXII, 1494.—Apud Tullum et Agedunum, *Orderic.*, CLXXXVIII, 286. — Apud Gerumnam *ibid.*, 193.

Maruthas, episcopus Persas evangelizat (an. 379), *Freculf.*, CVI, 1241. 1242; *Sigebert.*, CLX, 80.

Maternus (S.), a sancto Petro apostolo Treveris in Belgica Christum annuntiat (an. 50), *Heriger.*, CXXXIX, 1010. — Apud Tungros Coloniensesque *ibid.*, 1013; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1118, 1123.

Matthæus (S.), apostolus et evangelista, in die Pentecostes Spiritum sanctum accipit fidemque prædicat (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1631. — Ad prædicandum Æthiopiam in sortem obtinet, *Lucius Dexter.*, XXXI, 87, 88; *Haymo*, 831. — Per Judæam primum, deinde per Macedoniam, Indiam et Parthiam Christum annuntiat, *Freculf*, CVI, 1147; *Orderic.*, CLXXXVIII, 111; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 168. — Evangelium suum sanctum prædicando in Judæa scribit (an. 45), *S Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 77; *Anastas*, XXXVII, 458; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1305; *Ekkeard.*, CLIV, 665. — Per Æthiopiam prædicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 168-172.

Matthias (S.), a Spiritu sancto et undecim apostolis loco Judæ in apostolatum eligitur (an. 33), *Haymo*, CXVIII, 823; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17. — In die Pentecostes Spiritum sanctum accipit fidemque prædicat (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 665; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — In Judæa Christum annuntiat, *Freculf.*, CVI, 1148; *Orderic.*, *Vital* CLXXXVIII, 177.

Maria, Saracenorum regina, Christianitatem amplexa pro gente sua Moysen quemdam monachum in eremo degentem episcopum postulat (an. 374), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 514.

Maximinus (S.), cum sancta Maria Magdalena et Martha ad Massiliensem portum appellit (an. 48), *Lucius Dexter.*, XXXI, 156, 158; In Galliis apud Aquas Sextias prædicat, CXII, 1493; *Sigebert.*, CLX, 141.

Maximinus, Trevirensis episcopus, sancto Agricio Treverensium apostolo succedit (an. 342-368), *Anonym.*, CLIV, 1072, 1135.

Megengaudus, S. Bonifacii Moguntini discipulus, in Fresia prædicans martyrii corona donatur (an. 736), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 647.

Menhardus episcopus in Suecia, Norwegia et Orcadis apud Blasconiam Christum annuntiat (an. 1069) *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 653.

Mellitus (S.) cum SS. Augustino, Laurentio et aliis in Angliam a sancto Gregorio Magno papa ad prædicandum mittitur (an. 596), *Anastas.*, CXXVII, 645, 1370; *Heriger.*, CXXXIX, 883.—Apud Londinum fidem divulgat (an. 614), *Beda*, XCV, 85; *Bernold.*, CXLVIII, 1332; *Lanfranc.*, CL, 743, 764 (*app.*); *Willelm.*, CLXXIX, 1443. Orientales Anglos cum eorum rege Sigeberto ad fidem convertit (an. 604), *Sigebert.*, CLX, 113; *Henric.*, CXCV, 850.

Mello (S.) archiepiscopus apud Rhotomagum in Galliis verbum vitæ spargit (an. 119), *Orderic.*, CLXXXVIII, 386.

Memmius (S.) Mancius per Galliam et Hispaniam prædicat (an. 36-106), *Lucius Dexter.*, XXXI, 255, 256; *Flodoard*, CXXXV, 32; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *anonym.*, *ibid.*, 1117, 1119.

Menalchius, archipræsul, cum sancto Augustino in Anglia et Scottia regnum Christi divulgat (an. 630), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 874.

Methodius, episcopus, in Moravia prædicat, Boemorum regem Borvon cum sua gente ad Christum convertit (an. 885), *Cosmas Pragens. Decan.*, CLXVI, 71, 81.

Moises primum monachus vitam in eremo degens dein, Saracenorum episcopus electus, multos ad fidem adducit (an. 374), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 515.

Monachi duo incerti nominis e Boemia venientes, Waigros, Obodritos, Palabingos, Warnabos, Chizzinos, Circipanos et Linoges Sclavoniæ populos sub Gotescalco rege ad Christum convertunt (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXLVI, 573, 574. — Præsertim apud Aldinbourg, Lontium, Razzisburg et Magnopolim Obotridorum civitates prædicant et apud Rethre coronam martyrii recipiunt, *ibid.*, 574.

Mulier captiva gentem Iberorum ad Christum convertit (an. 328). *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 480.

N

Nazarius, episcopus, apud Mediolanum verba vitæ disseminat. (an. 72) *Regino Prumiens.*, CXXXII, 18

Nestor Paleatinus episcopus in Hispania Christum annuntiat (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 129, 130.

Nicasius (S.), Rothomagensis episcopus, a sancto Dionysio Areopagita in Gallias ad prædicandum mittitur (an. 70-100); *Orderic.*, CLXXXVIII, 386.

Nicolaus (S.) I papa, cum Ludovico Germanico dicto, Francorum rege, ad prædicandum fidem in Bulgariam apostolos mittit (an. 858), *Anastas.*, CXXVIII, 1374.

Nicolaus natione Anglus (postea Adrianus IV, papa) in Norwegiam ab Eugenio III papa missus ad fidem gentes adducit (an. 1150), *S. Anselm.*, CLVIII, 1349.

Ninia (S.), seu Ninias e Britannia oriundus Romæ consecratus Candidæ Casæ episcopus Australes Anglos seu Bernicios Scottiam ad fidem convertit (an. 394), *Beda*, XCV, 121; *Willelm.*, CLXXIX, 1577; *Henric.*, CXCV, 860.

O

Oddo apud Ripam Daniæ civitatem prædicat (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616.

Odinkar senior e Dania oriundus in Suecia episcopus regnum Christi dilatat (an. 990, 1000), *Adam. Brem.*, CXLVI, 518, 526.

Odinkar junior, Ripensis episcopus, in Zutland Evangelium annuntiat (an. 1000), *Adam. Brem.*, CXLVI, 526, 535.

Olaph, Northmannorum rex, Christi fidem in suo regno propagat et prædicatores in Sueciam, Gothiam et multas insulas extra Northmanniam mittit (an. 1040); *Adam Brem.*, CXLVI, 540.

Olaph alter in Suecia in subditis sibi populis ad fidem Catholicam adducendis desudat, ipsoque postulante Thurgotus primus Saeranensis episcopus ordinatur et in Westergothia Evangelium prædicat (an. 1015), *Adam Brem.*, CXLVI, 541.

Onesimus (S.), sancti Pauli apostoli discipulus, Ephesum evangelizat (an. 60-100), *Orderic.*, CLXXXVIII, 129.

Oppius, C. Centurio in Hispaniis verbum vitæ seminat (an. 35-60), *Lucius Dexter.*, XXXI, 87, 88.

Osmandus, episcopus, in Suecia et Norwegia divini verbi fit præco (an. 1069), *Adam. Brem.*, CXLVI, 568, 617.

Oswaldus, Anglorum rex, populos ad fidem reddit religionemque deperditam in regno restaurat (an. 650), *Beda.*, XCV, 115.

Ostear, Wigorniensis episcopus, Merciis Anglis Christum annuntiat (an. 730), *Willelm.*, CLXXIX, 1587.

Oswaldus, rex Nordanymbrorum, populos suos ad fidem adducit, Aidanum ex Scottia vocatum Lindisfarnensem nominat, ipseque interpres populis verba pontificis explanat (an. 640) *Beda.*, XCV, 115, 117; *Henric.*, CXCV, 860.

Oswius, Anglorum Merciorum rex, gentem suam ad fidem reducit (an. 655), *Bernold.*, CXLVIII, 1336; *Henric.*, CXCV, 863.

Otto magnus, Allemanniæ imperator, Sclavis fidem imponit (an. 940), *Adam. Brem.*, CXLVI, 503.

P

Palladius, primus Scottorum episcopus, a papa Cœlestino missus in Scottia fidem prædicat (an. 430), *Beda.*, XCV, 121 (n.); *Henric.*, CXCV, 822.

Parmenus cum sancta Martha et Marcella apud Avenionem in Galliis prædicat (an. 48), *Raban. Maur.*, CXII, 1495.

Paternus (S.), Toletanus, postea Constantiensis episcopus, a sancto Saturnino ad fidem convertitur (an. 76), *Lucius Dexter*, XXXI, 245. — Bilbili in Hispaniis prædicat Bilbilitanosque ad Christum adducit (an. 94), *Lucius Dexter.*, XXXI, 265. — Gallias apostolorum more prædicando peragrat (an. 130). *ibid.*, 311.

Patricius (S.) Hibernensis episcopus a beato Cœlestino papa missus in Hiberniam populos ad fidem convertit (an. 432), *Beda*, XCV, 122 (n.); *Guigo II, prior Carthus.*, CLIII, 789, 801; *S. Anselm.*, CLIX, 325; *Sigebert.*, CLX, 79; *Willelm*, CLXXIX, 1688. — In Angliam a B. Germano Antissiodorensi episcopo revocatur (an. 433), *ibid.*, in Anglia moritur, *ibid.*, 1689.

Patrobas sancti Titi discipulus in Creta insula Christum annuntiat (an. 68), *Freculf.*, CVI, 1149.

Paulinus (S.), Anglorum cum sancto Augustino et aliis apostolus et Eboracensis et Reofensis episcopus Angliam prædicando percurrit (an. 625), *Beda.*, XCV, 94-105, *Bernold.*, CXLVIII, 1334; *Lanfranc.*, CL, 745, 764; *Willelm.*, CLXXIX, 1509, 1553. — Anglorum rex Eduinus a S. Paulino ad fidem convertitur, XCV, 105; *Bernold.*, CXLVIII, 1335. — Apud Nordanymbros Anglos Orientalis plagæ in civitate regia Adgebzim prædicat, in Melmim apud Bernicios et in Cataracta apud Deciros, *Beda*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric.*, CXCV, 856. — Provinciam Lindissæ convertit, *ibid.*, 844, 856.

Paulinus (S.), Aquileiensis patriarcha, apud Carantanos et Avaros fidem prædicat multosque ad Christum convertit (an. 790-804), *S. Paulinus*, XCIX, 69, 70; *Alcuin*, C, 190, 192.—Desudat in convertendis Hungaris. *S. Paulin.*, XCIX, 73, 74.— Hunis, *ibid.*, 76-77; *Alcuinus.*, C, 187, 198.

Paulus (S.), apostolus, qui et Saulus per XII annos usque ad conversionem Sergii Pauli in Salamina dictus est, a Christo Domino in via Damasci convertitur et ab Anania baptismum recipit, *Orderic.*, CLXXXVIII, 107; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1671. — In Synagogis prædicat (an. 34), *Lucius Dexter*, XXXI, 131; *Anastas.*, CXXVII, 454; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Marian. Scot.*, CXLVII, 639; *Bernold.*, CXLVIII, 1304. — In apostolatum ad gentes vocatur, *Haymo*, CXVIII, 825; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17. — Apud Antiochiam cum S. Barnaba Evangelium annuntiat, *Freculf.*, CVI, 1125; *Anastas.*, CXXVII, 456, 458. — Asiam prædicando peragrat, *ibid*, 460. — In Asia Minori primum ad Corinthios epistolam scribit (an 53), *ibid.*, 464. — Prædicat apud Athenas, *Haymo*, CXVIII, 827. — Dionysium Areopagitam convertit, *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 124; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1701. — Per Ciliciam et Syriam, Illyricum, Mœsiam, Galatiam, Troadem, Macedoniam et Lydiam fidem spargit cum Syla, Timotheo et Barnaba, *Freculf.*, CVI, 1130; *Haymo*, CXVIII, 831; *Anastas.*, CXXVII, 464; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scotus*, CXLVII, 639 — Per Seleuciam, Cyprum et Salaminam cum Barnaba prædicando navigat, *Anastas.*, CXXVII, 460; *Orderic.*, CLXXVIII, 114. — Sergium Paulum proconsulem apud Salaminiam ad Christum convertit, *ibid*; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1690. — Cum Sancto Barnaba per Iconium, Lycaoniam, Lystram et Pisidiam prædicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1693. — Per Phœnicen et Samariam, *ibid.*, 1691. — Cum Syla et Timotheo per Syriam, Ciliciam, Derben et Lystram, *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 125; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1692, 1698. Apud Hierosolymam (an. 48), *Anastas.*, CXXVII, 466; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Marian. Scot.*, CXLVII, 640, 645; *Hugo abbas*, CLIV, 24; *Orderic.*, CLXXXVIII, 108; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1672, 1689. — Apud Corinthum. *Anastas.*, CXXVII, 464; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 124; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1704. — Apud Ephesum et Miletum, *Orderic.*, CLXXXVIII, 125; *Petrus Comestor*, CXXVIII, 1704. — Ad Cæsarem appellat Romamque vinctus pervenit (an. 58), *Sulpicius Sever.*, XX, 114; *S Gregor. Turon.*, LXXI, 173; *Haymo*, CXVIII, 830; *S. Ado Vienn. archiep.*, CXXIII, 79; *Anastas.*, CXXVII, 466, 468; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 58; *Marian. Scot.*, CXLVII, 640; *Bernold.*, CXLVIII, 1305; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 128; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1715. — Contra Simonem Magum decertat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 132. — Roma varias scribit Epistolas, nempe: ad Galatas, Ephesios, Philippenses et Colossenses (58-69), *Anastas.*, CXXVII, 468. — Occidentem et Gallias evangelizat, *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Orderic.*, CLXXXVIII, 128. — Cum SS. Philemone et Timotheo Hispanias prædicando percurrit (an. 64), *Lucius Dexter*, XXXI, 190; *S. Ado Vienn. archiep.*, CXXIII, 79. — Romæ cum sancto Petro martyrii coronam accipit (an. 66), *Freculf.*, CVI, 1132; *Orderic.*, CLXXXVIII, 136.

Paulus (S.) Sergius, proconsul, in Salaminia a sancto Paulo apostolo convertitur (an. 48), *Orderic.*, CLXXXVIII, 114; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1690. — Narbonæ in Galliis episcopus verbum Domini annuntiat (an. 60), *Lucius Dexter*, XXXI, 195; *S. Gregor. Turon.*, LXXX, 175, 183; *Raban. Maur.*, CXII, 1493.

Paulus Populoniensis episcopus ad prædicandum in Bulgariam a sancto Nicolao I papa mittitur (an. 858), *Anastas.*, CXXVIII, 1374.

Pethelmus West Saxonum apostolus et Candidæ Casæ episcopus in extremis Angliæ partibus Scottiam evangelizat (an. 725), *Willelm.*, CLXXIX, 1577.

Petrus (S.), apostolus et princeps apostolorum cum cæteris undecim in die Pentecostes Spiritum sanctum accipit et prima prædicatione Judæorum tria millia ad

Christum convertit (an 53), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65, 102; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — Ad portam templi in Jerusalem cum sancto Joanne claudum sanat et multos ad Christum adducit, *Orderic*, CLXXXVIII, 105, 104; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1655. — In Jerusalem prædicat, *Lucius Dexter*, XXXI, 134. — Concilium Hierosolymitanum tenet primum, *Anastas.*, CXXVII, 456. — Cæsaream evangelizat Corneliumque centurionem baptizat eum tota familia, *Lucius Dexter*, XXXI, 134; *Freculf.*, CVI, 1125; *Haymo.*, CXVIII, 826; *Anastas.*, CXXVII, 456; *Orderic.*, CLXXXVIII, 109, 120. — Totam Palæstinam, Asiam prædicando percurrit, Christum annuntiat apud Lydam, Ptolemaïdem, Tyrum et Sidonem et Berytum, Tripolim et Antaradum, Laodiciam et Antiochiam ubi episcopalem primam sedem tenuit, *Anast.*, CXXVI, 456; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701. — Pontum, Asiam Minorem, Galatiam, Cappadociam et Bithyniam peragrat, *Freculf*, CVI, 1135; *Haymo*, CXVIII, 851; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1679, 1696. — Jerosolymam rediens multos Samaritanos ad fidem convertit, *Anastas.*, CXXVII, 454, 462. — Romam venit, episcopalem sedem fundat et viginti quinque annos regnat, veritatem annuntiando et miracula patrando (an. 45- 69), *Lactant.*, VII, 621; *Sulpicius Sever.*, XX, 145; *S. Prosper Aquit.*, LI, 553; *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 173; *Freculf.*, CVI, 1128; *Haymo*, CXVIII, 829; *Anastas.*, CXXVII, 438; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Marian. Scot.*, CXLVI, 641; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, CLIV, 667, 1116; *Orderic.*, CLXXXVIII, 122. — Prædicat per Africam et Ægyptum (an. 50), *Lucius Dexter.*, XXXI. 162, 163. — Per Hispaniam, *ibid.*, 161, 162, 163. — Per Gallias et in Anglia, *Anastas.*, CXXVII, 458, 466, 468; *Heriger.*, CXXXIX, 1008. — Romæ reversus presbyteros et episcopos ordinat par diversa loca, nempe : Torquatum, Thesiphontem, Cæcilium, Iscium, Secundum, Indalecium et Euphrasium, quos in Hispaniam ad prædicandum dirigit (an. 53), *Lucius Dexter*, XXXI, 151. — Cæteros mittit in Angliam, *Anastas.*, CXXVII, 460 — Primam epistolam ad dispersionem scribit, *ibid.*, 466. — Linum et Cletum Romæ ordinat, *Hugo abb*, CLIV. In Gallias ad prædicandum mittit, *ibid.*, 25; *Anonym.*, CLIV, 1117. — Romæ cum S. Paulo martyrio coronatur, *Aurel. Cassiod.*, (an 66), *Freculf*, CVI, 1132; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Orderic.*, CLXXXVIII, 123, 136.

Petrus (S.) Bracarensis episcopus in Hispania prædicat (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 109.

Petrus (S.), de Castro Novo Cisterciensis monachus, contra Albigenses fidem veram propugnat (an. 1206), *Sicard.*, CCXIII, 545, 549.

Phaganus (S.) ab Eleutherio papa in Angliam missus Lucinum regem cum ipsius gente ad fidem convertit (an. 166), *Willelm.*, CLXXIX, 1685.

Philemon (S.) cum sancto Paulo et Timotheo Hispaniam prædicando percurrit (an. 64), *Lucius Dexter*, XXXI, 190.

Philippus (S.), apostolus in die Pentecostes Spiritu sancto accepto fidem Christi prædicat (an. 33). *Orderic.*, XLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1631. — Scythiam et Galliam ad evangelizandum in sortem obtinet, *Lucius Dexter.*, XXXI, 87, 88. — Apud Gallos nationesque tumenti oceano disjunctas et apud Phrygios in Hierapoli Christum annuntiat, *Freculf.*, CVI, 1148; *Willelm.*, CLXXIX. 1683; *Orderic.*, CLXXXVIII, 1156; *Petrus Comest.*, CXCVIII, 1698. — E Gallia in Angliam prædicatores dirigit, *ibid.*, 1683.

Philippus (S.), unus e septem diaconis cum sancto Stephano ordinatis, apud Samariam fidem disseminat (an. 34), *Freculf.*, CVI, 1123; *Raban. Maur*, CXII, 1490; *Haymo*, CXVIII, 825; *Orderic.*, CLXXXVIII, 106; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1668. — Eunuchum reginæ Candacis baptizat, *Haymo*, CXVIII, 825; *Orderic.*, CLXXXVIII, 107; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1670. — De Azoto usque ad Samariam verba fidei spargit, *Orderic.*, CLXXXVIII, 107.

Philippus Mediolanensis, cognomento Philotheus, a S. Paulo conversus et in Hispaniam missus Toleto, Barcinone, Cæsaraugustæ, Hispali Valentiæ et multis aliis civitatibus regnum Dei annuntiat (an. 91), *Lucius Dexter*, XXXI, 261, 263.

Photinus (S.), Lugdunensis primus episcopus, in Galliis prædicat (an. 116), *Hugo abb.*, CLIV, 96; *Balderic.*, CLXXII, 1209.

Pilatus, qui Dominum N. J. C. ad flagellandum et crucifigendum injuste tradidit, ejus mortem, miracula, resurrectionemque imperatori Tiberio senatuique Romano nuntiat (an. 38), *Freculf.*, CVI, 1124; *Haymo*, CXVIII, 826; *S. Ado, Vienn. archiep.*, CXXIII, 75, 76; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1301, *Ekkeard.*, CXLVIII, 663.

Pius, primus Hispalensis episcopus, in Hispania Evangelium annuntiat (an. 37-70), *Lucius Dexter*, XXXI, 128.

Polycarpus (S.), sancti Joannis discipulus, Smyrnæ episcopus, (an. CXXV), *Freculf.*, CVI, 1164.

Pontius quidam miles Philippum Romanorum imperatorem ejusque filium Philippum ad Christum convertit (an. 240), *Freculf*, CVI, 1178; *Orderic.*, CXVIII, 70.

Poppo, clericus, dein Archusiensis episcopus, apud Danos prædicat et Haroldum regem Danorum convertit (an. 966), *Anonym.*, CXXXIX, 1207, 1208; *Adam. Brem.*, CXLVI, 525, (n.); *Sigebert Gemblac.*, CLX, 191.

Poppo, Sleswicensis episcopus, apud Danos et Sueones sub Herico rege Christum annuntiat. (an 1010-1015), *Adam Brem.*, CXLVI, 525, 526. — Cum Odinkar in Jutland civitatem Sleswich seu Slagwig evangelizat, *ibid.*, CXLVI, 535.

Potentianus apud Senones fidem prædicat (an. 50), *Raban. Maur.*, CXII, 1493.

Prisca cum Paulo et Aquila in Asia Minori prædicat (an 50), *Freculf.*, CVI, 1130.

Priscilla cum Paulo et Aquila Asiam Minorem evangelizat (an. 50), *Haymo*, CXVIII, 829.

Procorius (S.), a Joanne XIII papa missus Polonis Evangelium regni annuntiat (an. 970), *Joannes XIII*, CXXXV, 949.

Putta, Herefordensis primus episcopus, in provincia Merciorum Anglorum fidem seminat (an. 720), *Willelm.* CLXXIX, 1599.

Q

Quadratus (S.) apud Athenas Ecclesiam congregat (an. 120), *S. Ado Viennens. archiep.*, CXXIII, 82.

Quintinus (S.) Ambianensis episcopus Ambianum evangelizat (an. 250), *Folcard.*, CXLVII, 1182; *Orderic.*, CLXXXVIII, 390. — Apud Augustam, Viromandorum civitatem prædicans martyr occubuit (an. 287), *S. Paschas. Radbert.*, CXX, 1496.

Quirinus (S.) cum sancto Nicasio ac sancto Dyonysio apud Rhotomagensem civitatem in Galliis prædicat (an. 70), *Orderic.*, CLXXXVIII, 386.

R

Raduerus (S.), Cisterciensis monachus apud Albigenses fidem veram propugnat (an. 1206), *Sicard.*, CCXIII, 545, 549.

Ragimbertus presbyter inter Danos et Sueones Evangelii semina spargit (an. 860), *S. Anschar.*, CXVIII, 999.

Ratolphus seu Rotolphus apud Sleswich Danorum civitatem divini verbi fit præco (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616, 623, 668.

Regimbrondus, Harusannensis episcopus, in Dania Cismarina seu Jutland apostolus (an. 918), *Adam. Brem.*, CXLVI, 503.

Rehinerus, primus in Fiune insula episcopus (an. 1040), *Adam. Brem.*, CXLVI, 623.

Remigius (S.), Rhemensis episcopus, Francorum gentem cum eorum rege Clodoveo baptizat (an. 496), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 152; *S. Ado Viennens. episcop*, CXXIII, 97; *Hincmar.*, CXXV, 1157; *Bernold.*, CXLVIII, 1329; *Orderic.*, CLXXXVIII, 79.

Recharedus, Arianus rex Wisigothorum in Hispania commorantium, ad veram fidem reversus populum suum adducit ad Christum (an. 589), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 493; *Joannes Biclariens. episcop.*, LXXII, 869.

Rimbertus, Danus presbyter, apud Sueones in Bircense civitate prædicat (an. 854), *S. Anscharius*, CXVIII, 997; (an. 860), *ibid.*, 999. — Hammaburgensis episcopus electus Danis et Saxonibus Christum annuntiat, *Adam. Brem.*, CXLVI, 486.

Rogerius Nortmannorum in Sicilia comes, Chamut quemdam primorum cum universa familia ad fidem adducit (an. 1080), *Gaufredus monach.*, CXLIX, 1187. — Per universam Siciliam episcopos constituit, *Adam. Brem.*, CXLVI, 486; *Gaufredus monach*, CXLIX, 1188.

Rodolphus, episcopus Sliaswig in Dania, Jutland et Sueonia prædicat (an. 1056), *Adam. Brem.*, CXLVI, 541 552, 621, 668.

Rudolfus S. Bonifacii Moguntini discipulus in Bagoa-

ria et Alemannia fidem prædicat (an. 740), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 648.

Rufinianus in Angliam cum sancto Augustino missus Christum annuntiat (an. 596), *Lanfranc.*, CL, 743, 764; *Henric.*, CXCV, 844.

Rufinus (S.) confessor apud Rhemos in Galliis prædicat (an 250), *S. Paschas. Radbert.*, CXX, 1496.

S

Sabinus (S.) cum sancto Potentiano in Galliis divini verbi fit præco (an. 50), *Raban.*, CXII, 1493.

Sacerdotes quidam captivi in Thracia et Asia prædicant, innumerique Asiatici barbari ad fidem convertuntur (an. 330) *Aurel. Cassiod.*, LXIX, 959.

Samson, Alethastensis episcopus, in Aarow insula (*Jersey*), cum sancto Maclovio Christum annuntiat (an. 560), *Sigebert Gemblac.*, CLX, 787.

Sanctinus (S.) unus e septuagnita duobus discipulis, Meldensis et Virdunensis episcopus, cum sancto Dionysio Evangelium annuntiat (an. 70), *Hugo abb.*, CLIV, 27, 28. — Treveris in Belgica (an. 97), *ibid.*

Saturninus (S.), apud Tolosam in Galliis prædicat (an 58) *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175, 183; *Raban. Maur.*, CXII, 1494.

Saulus. *Vid.* Paulus apostolus.

Scuvicculus diaconus a sancto Dionysio cum Nicasio in Galliam missus, apud Rhotomagum prædicat (an. 70), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 388

Secundus a S. Petro apostolo Romæ ordinatus, in Hispaniam ad prædicandum redit (an. 45), *Lucius Dexter.*, XXXI, 151, 151. — Ad Castrum prope Turgiam prædicat (an. 100), *ibid.*, 275.

Sergius papa Saxonum regem Ceadual baptizat (an. 688), *Bernold.*, CXLVIII, 1339.

Severinus abbas, Noricorum apostolus et patronus, (an. 482), *S. Paulin. Aquileiens.*, XCIX, 69.

Severus e Gallia oriundus, Trevererum episcopus, cum sancto Germano Antissiodorensi episcopo in Anglia contra Pelagianos fidem propugnat (an. 432), *Henric.*, CXCV, 827.

Sewardus in Norwegia prædicat (an. 1060), *Adam. Brem*, CXLVI, 650.

Sexifirmus, episcopus, in Bætica Christi fidem spargit (an. 50), *Lucius Dexter*, XXXI, 163.

Sigofridus, Glastoniensis monachus, in Suecia, Northmannia et Norwegia regnum Christi dilatat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 651.

Siguardus episcopus in Northmannia et Norwegia prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 651.

Silas cum Paulo apostolo per Macedoniam, Achaiam, Syriam et Ciliciam Evangelium annuntiat (an. 50), *Anastas.*, CXXVII, 464. — Apud Derben et Lystram prædicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1692.

Silvester (S.), papa Constantinum Magnum imperatorem baptizat (an. 312); *S. Ado Viennens. archiep.*, CXXIII, 91; *Anastas.*, CXXVII, 1511; *Hugo abb.*, CLIV, 41.

Simeon, Cleophæ filius, dictus Zelotes, unus e duodecim apostolis a Domino electis, in die Pentecostes cum cæteris apostolis Spiritum sanctum recipit fidemque Evangelii annuntiat populis (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — Apud Babyloniam in Perside prædicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 172-176. — Hierosolymitanus episcopus ordinatur (an. 70), *Freculf.*, CVI, 1146; *Haymo*, CXVIII, 833. — Apud Antiochiam prædicando martyrii coronam recipit (an. 107), *Freculf.*, CVII, 1158.

Simeon Judas seu Thaddæus per Mesopotamiam, interiorem Ponti et Persidem prædicat (an. 34), *Orderic.*, CLXXXVIII, 172, vid. *Thaddæus*.

Simeon, Halsinglandensis episcopus, in Suecia Scriptefingos, Wermilanos et Finedos prædicat (an. 1060), *Adam Brem.*, CXLVI, 617, 641.

Simeon, Niger dictus, apud Antiochiam prædicat (an. 44) *Orderic.*, CLXXXVIII, 114.

Sinicius (S.) a sancto Petro apostolo ad evangelizandos Treveros in Gallias mittitur (an. 50), *Hugo. abb.*, CLIV, 25. — Apud Remos et Suessionem prædicat (an. 90), CXXXV, 32; *Hugo abb.*, CLVI, 1124.

Sisebuthus, rex Gothorum in Hispania, suos subjectos adhuc Arianos ad Christi fidem adducit (an. 639), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 121.

Sixtus (S.), primus Rhemorum episcopus, ad prædicandum a beato Petro apostolo in Gallias mittitur (an. 50), *Hugo abb.*, CLIV, 25. — Apud Rhemos et Suessionem prædicat (an. 90), *Flodoard.*, CXXXV, 32.

Skirbalt, diaconus, sancti Bonifacii Moguntini socius cum eo in Germania et Fresia Christum annuntiat (an 750), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 660.

Solemnis, Carnotensis in Anglia episcopus, apud Francos in Galliis prædicat multosque ad Christum convertit (an. 490), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 93.

Sosthenes, sancti Pauli apostoli discipulus, apud Corinthum prædicat (an. 60-100), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129.

Stephanus (S.), unus e septem diaconis ab apostolis primum ordinatis, et protomartyr Jerusalem, Christum annuntiat (an. 34), *Orderic.*, CLXXXVIII, 105; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1663.

Stremonius (S.) a S. Petro apostolo in Gallias mittitur ad prædicandum et Arvernos evangelizat (an. 58), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175, 183.

Sturmius, sancti Bonifacii Moguntini socius et cooperator, in Germania et Fresia prædicat (an. 740), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 647, 805.

Swibertus (S.) per Citeriorem Fresiam et in Hibernia fidem spargit (an. 692), *Beda*, XCV, 243.

T

Tadicus in Suecia prædicat (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617.

Tatuinus sancti Bonifacii discipulus in Germania et Fresia Evangelii prædicator exstitit (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 741.

Taurinus (S.) Eboracensis episcopus in Galliis apostolus (an. 119), *Orderic.*, CLXXXVIII, 386.

Thaddæus (S.), unus e duodecim Christi apostolis Edessæ prædicat Abgarumque regem ad Christum convertit (an. 36), *Freculf.*, CXI, 1123; *Haymo*, CXVIII, 824. — Per Mesopotamiam, interiorem Ponti et Persidem Evangelium propagat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 172.

Theodorus (S.). totam Carpetaniam prædicando discurrit (an. 52), *Lucius Dexter*, XXXI, 167.

Theodorus Malmesburiensis episcopus in Anglia prædicat (an. 613), *Willelm.*, CLXXIX, 1413; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 782.

Thesiphons a sancto Petro Romæ ordinatus in Hispania Evangelium annuntiat (an. 41), *Lucius Dexter*, XXXI, 135. — Vergilianus episcopus factus totam Baeticam evangelizat, *ibid*, 175.

Theudelinda regina Agiulfum Longobardorum regem sponsum cum sua gente ad Christum adducit (an. 595), *Liturgia Mozarabica*, LXXXV, 541; *Ekkeardus*, CLIV, 797.

Thirsus (S.) diaconus a sancto Polycarpo missus in Gallias Christum annuntiat (an. 140). *S. August. Anglorum apost.*, LXXX, 41, 187; *Joannes monach.*, CLXII, 756. — Apud Lingones, *S. August.*, LXXX, 188, 199. Apud Senonenses, *Joannes monach.*, CLXII, 757.

Thomas (S.), unus e duodecim apostolis in die Pentecostes Spiritu sancto accepto Evangelium prædicat (an. 33). *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — Indiam et Parthiam ad evangelizandum in sortem obtinet (an. 34), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 478; *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 88; *Haymo*, CXVIII, 831. — In Parthia, Bactriania et India fidem annuntiat (an. 34-53), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic.*, CLXXXVIII, 157. — Apud Calaminam Indiæ martyrio coronatur (an. 70), *Freculf.*, CVI, 1147.

Thoolfus Trondemnensis episcopus in Norwegia et Suedia cum sancto Sewardo prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 650.

Thurgothus primus Sacranensis episcopus in Westergothia ab Olapho rege vocatus Gothorum populos ad Christum convertit (an. 1013), *Adam. Brem.*, CXLVI, 541, 640.

Thurolfus, Blasconensis episcopus, apud Orcadas insulas prædicat (an. 1060). *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 653

Tiberius, Romanus imperator senatui populoque Romano Christi resurrectionem et miracula denuntiat, illumque inter deos imperii inscribere frustra conatur (an. 38), *Haymo*, CXVIII, 826.

Timotheus (S.) sancti Pauli discipulus per Asiam prædicat (an. 60), *Orderic.*, CLXXXVIII, 129. — Apud Ephesum (an 68), *Freculf.*, CVI, 1149. — Cum S. Paulo Galatiam, Phrygiam, Mysiam, Troadam. Macedoniam et Lydiam percurrit (an. 50), *Orderic.*, CLXXXVIII, 116. — Prædicat in Hispaniis, *Lucius Dexter*, XXXI, 190. — Apud Remos in Galliis cum sancto Apollinari (an. 90), *Flodoard.*, CXXXV, 31.

Titus (S.) sancti Pauli apostoli discipulus apud Cretam insulam verba fidei seminat (an. 58), *Freculf.*, CVI, 1149; *Orderic.*, CLXXXVIII, 129. — Apud Jerusalem cum sancto Paulo (an. 50), *Marian. Scot.*, CXLVII, 640, 645.

Torpes apud Alexandriam cum sancto Marco evange

lista Christum annuntiat (an. 72) *Regino Prumiens.*, CXXXIII, 18.

Torquatus a S. Petro Romæ ordinatus Hispaniæ meridionales partes et Bœticam evangelizat (an. 44-70), *Lucius Dexter.*, XXXI, 155.

Totta. Legecestriensis episcopus, meridionales Anglos evangelizat (an. 640), *Willelm. Malmesbur.*, CLXXIX, 1605.

Tritel, Herefordiensis episcopus, Marcios Anglos Christi fidem edocuit (an. 740), *Willelm*, CLXXIX, 1599.

Trophimus (S.), Arelatensis primus episcopus, in Gallias a sancto Petro missus apud Arelatem prædicat (an. 58). *S. Greg. Turon.*, LXXI, 175, 183; *Raban. Maur.*, CXII, 1495; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129.

Trudo, Hasbaniensis abbas, in Gallis prædicat (an. 651), *Sigebert Gemblac.*, CLX, 123.

Tychicus sancti Pauli discipulus apud Paphos Evangelium annuntiat (an. 58-100), *Orderic.*, CXXXVIII, 129.

U

Ultanus (S.) cum SS. Froillano et Furseo in Galliis prædicat (an. 640), *Sigebert Gemblac.*, CLX, 122.

Unni, Hammaburgensis episcopus, apud Danos et Sueones prædicat multosque convertit (an. 903-936), *Adam. Brem.*, CXLVI, 498. — Apud Bircam in Sueonia (an. 915), *ibid.*, 499.

Unni, Wentanus episcopus, in Anglia apostolus (an. 860), *Beda*, XCV, 127.

Ursmarus (S.), Flandrensis episcopus, apud Aldenburgensem civitatem in Flandria prædicat (an. 690), *Hariulf. abb. Aldenb.*, CLXXIV, 1461.

V

Valerianus, S. Photini Lugdunensis episcopi discipulus, Æduos in Galliis evangelizat (an. 180), *Buldric.*, CLXVI, 1210.

Valerius confessor apud Treverim in Belgio prædicat (an. 48), *Raban. Maur.*, CXII, 1493. — Apud Rhemos in Galliis, *Paschas. Radbert.*, CXX, 1496; *Heriger.*, CXXXIX, 1010; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, CLIV, 1116, 1118. — Per Galliam et Germaniam, *ibid.*, 1121.

Vedastus (S.) apud Cameracum in Galliis Evangelium promulgat (an. 490), *Lambert. Atrebat.* CXLIX, 26, 28. — Clodoveum Francorum regem baptizandum ad sanctum Remigium adducit (an. 496), *ibid.*, 28.

Vicelinus, Wagriæ apostolus (an. 1125), *Adam. Brem.*, CXLVI, 455.

Victoricus (S.) e Roma oriundus in Galliis prædicat (an. 250), *S. Paschas. Radbert.*, CXX, 1494; *Folcard. monach*, CXLVII, 1182.

Vincentius (S.), qui et Madelgarius dicitur, apud Altimonium et Sonegium in Galliis Christum annuntiat (an. 651), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 123.

Virgilius, Salisburgensis episcopus, in convertendis Carentanis cum beato Paulino Aquileiensi desudat (an. 784), *S. Paulin. Aquileiens.*, CXIX, 70.

Vivilius, seu Vivalus Pataviensis (Passaw), in Bagoaria episcopus cum sancto Bonifacio Moguntino prædicat (an. 730), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649, 687, 806.

Vulframnus (S.) Senonensis episcopus apud Fresones Christum annuntiat (an. 718), *Helinand.*, CCXII, 812.

W

Waccar, monachus, sancti Bonifacii socius, cum eo Germaniam et Fresiam evangelizat (an. 740), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

Wallus, Ripensis episcopus, in Jutland apostolus (an. 1026), *Adam. Brem.*, CXLVI, 552, 621.

Waltheri, presbyter, sancti Bonifacii Moguntini socius, cum eo in Germania et Fresia verba fidei spargit (an. 730), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

Warnersus, S. Bonifacii coepiscopus et cooperator, in Germania apostolus (an. 745), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 757.

Welandus, rex Danorum, cum uxore et filiis fidem amplectitur (an. 862), *Hincmar.*, CXXV, 1206.

Wera, sancti Bonifacii Moguntini coepiscopus et cooperator, in Germania fidem prædicat (an. 745), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 757.

Werenfridus, unus e duodecim Willibrordi sociis, in Fresia apostolus (an. 692), *Beda*, XCV, 243.

Wicbertus (S.), Gemblacensis monachus, in Hungaria prædicando multos convertit (an. 953), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 672.

Wigbertus (S.), Fritislariensis abbas, in auxilium prædicationis Evangelii in Germania sancto Bonifacio adjungitur (an. 730-747), *Servatus Lupus Ferrariens.*, CXIX, 684.

Wigo, episcopus, sancti Bonifacii discipulus, in Bagoaria et Alemannia prædicat (an. 740), m. *Bonifac.*, LXXXIX, 648.

Wilferius, Merciorum rex, Australium Saxonum regem Edelwaltum ad Christum adducit (an. 700), *Willelm.*, CLXXIX, 1549.

Wilfridus (S.), Eboracensis episcopus, Australes Saxones ad fidem convertit (an. 678), *Bernold.*, CXLVIII, 1338; *Willelm.*, CLXXIX, 1553; *Henric.*, XCV, 866. — Exsul in Fresia prædicat et Adalgisum Fresonum regem convertit (an. 680), *Willelm.*, CLXXIX, 1559. — Redux in Angliam Selegiensis episcopus in Mercia eligitur, *ibid.*, 1549.

Willehadus (S.), Bremensis primus episcopus, in Fresia prædicat (an. 754), *S. Anschar.*, CXVIII, 1015; *Adam. Brem.*, CXLVI, 465, 469, 471.—Apud Hamarcham, *S. Anselm.*, CXVIII, 1016. — Apud Thriantam (Dreuterland), *ibid.* — A Carolo Magno missus in Saxoniam apud Verdenses et Bremenses prædicat multosque Saxones et Fresones convertit et baptizat (an. 780), *S. Anschar.*, CXVIII, 1017; *Adam. Brem.*, CXLVI, 466. — Per Wigmodiam ecclesias construit, *S. Anschar.*, CXVIII, 1017. — Roma in Freslam regressus, Bremensis episcopus sacratur in Plexem, prædicando moritur (an. 789), *ibid.*, 1019-1021.

Willelmus (S.), episcopus, in Seeland prædicat, (an 1039), *Adam Brem.*, CXLVI, 616, 623.

Willericus, Bremensis in Saxonia episcopus, S. Willehado succedit (an. 789-858), *Adam. Brem.*, CXLVI, 471 — Primus Transalbinos evangelizat et apud Milindos civitatem Christum annuntiat (an. 850), *ibid*, 472.

Willibaldus, S. Bonifacii cooperator, apud Eistelstadiam civitatem Germaniæ prædicat (an. 731-747, *S. Bonifac.*, LXXXIX, 646, 806. — Eischtetensis episcopus sacratur (an. 746), *Bernold.*, CXLVIII, 1342.—Prædicat in Thuringia (an. 741), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 757, 806.

Willibaldus (S.) cum Prochorio a Joanne papa missus Polonos et Wandalos evangelizat (an. 970); Joannes papa XIII, 949.

Willibrordus (S.), primus Fresonum apostolus, natione Anglo-Saxo, in Nordanymbria natus, in Franconiam cum duodecim sociis prædicandi causa venit (an. 690), *Alcuin*, CI, 697. — Fresiam evangelizat (an. 692-700), *Beda.*, XCV, 243; *Bernold.*, CXLVIII, 1339; *Joannes monachus*, CLXII, 786; *Helinand.*, CCXII, 805. Romæ vadit ibique Trajectensis episcopus ordinatus ad prædicandum in Fresiam redit, *Alcuin.*, CI, 698. — In Dania prædicat, *ibid.*, 699. — Per universam Franciam prædicat, ecclesias ædificat presbyterosque ordinat, *ibid.*, 701. — Cum sancto Bonifacio Moguntino in Germania Christi fidem longe lateque diffudit et multos ad religionem convertit (an. 717-723), *S. Bonifac.* CXXXIX, 642

Willheri, monachus, S. Bonifacii Moguntini socius, in Fresia prædicat et a Saxonibus martyrii gloria coronatur (an. 755), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

Winfridus, Anglorum episcopus, in Anglia prædicat (an. 656), *Helinand.*, CCXII, 782.

Winfridus, qui et Bonifacius dicitur, genere Anglus, in Germania prædicat (an. 717), *Bernold.*, CXLVIII, 148, 1341. — Hessones et Thuringos convertit, *Adam. Brem.*, CXLI, 466. *Vid.* Bonifacius.

Winnibaldus, S. Willibaldi frater, cum sancto Bonifacio Moguntino in Germania prædicat et corona martyrii donatur (an. 736), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 1647. *Freculf.*, CVI, 646.

Wintrung, presbyter, S Bonifacii socius, in Fresia Christum annuntiat et martyrium patitur (an. 755), *S. Anschar.*, CXVIII, 660.

Witmarus, monachus, in Dania prædicat et Sueonum regem cum gente sua ad Christum convertit (an. 830), *S Anschar.*, CXVIII, 791.

Witta qui etiam Wisa seu Welbanus dicitur, sanctæ Barbaranæ seu Warbarbaranæ (Warbourg), in Germania Verbum fidei seminat (an. 730-742), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 749. — Cum sancto Winnibaldo, *Freculf.*, CVI, 646.

Wolfangus Ratisponensis episcopus in Pannonia prædicat (an. 974), *Adam. Brem.*, CXLVI, 402.

Wolfredus e Britannia oriundus in Suecia prædicatione multos ad Christum convertit falsorumque deorum idola destruit (an. 1029), *Adam. Brem.*, CXLVI, 543

Wulfranus. *Vide* Wulframnus.

Z

Zacharias (S.), Lugdunensis episcopus et sancti Irenæi

successor, in Galliis Christum annuntiat (an. 195), Joannes monachus, CLXV, 756.

Zeno (S.), Veronensis episcopus Veronam urbem ad Christum adducit (an. 368), *S. Zeno Veron.*, XI, 150.

ORDO CHRONOLOGICUS APOSTOLORUM ET PRÆDICATORUM EVANGELII.

An.	
30	S. Joannes Baptista.
30-33	Dominus N. Jesus Christus.
30-33	Discipuli Christi.
33	Apostoli.
33	S. Petrus Apostolorum princeps.
33	S. Joannes, apostolus et evangelista.
33	S. Jacobus apostolus.
33	S. Andreas apostolus.
33	S. Philippus apostolus
33	S. Thomas Didymus.
33	S. Bartholomæus apostolus.
33	S. Matthæus apostolus.
33	S. Jacobus apostolus.
33	S. Simeon Cleophæ filius, apostolus.
33	S. Judas Thaddæus apostolus.
33	S. Mathias apostolus.
33	S. Stephanus protomartyr.
34	Discipuli dispersi.
34	Christiani varii.
34	Cyprii et Cyrenæi.
34	S. Ananias.
34	S. Philippus unus e septem diaconis.
34	S. Paulus.
35	Simon Judas.
35	Appius Centurio.
36	S. Memmius Mancius.
37	Agathodorus
37	Arcadius Juliobrigensis.
37	S. Athanasius Cæsaraugustanus episcopus.
37-63	S. Basilius secundus, Bracarensis episcopus.
37	S Basilius Carthaginis Spartariæ præsul.
37-60	Capito Lucensis episcopus.
37	Elpidius Toletanus episcopus.
37-60	S. Ephrem.
37-60	Etherius, Barcinonensis episcopus.
37	Eugenius Marcus Marcellus.
37-60	Nestor Paleatinus episc.
37-60	S. Petrus primus Bracarensis epicopus.
37-70	Pius Hispalensis primus episcopus.
38	(Pilatus.)
38	(Tiberius Romanus imperator.)
39	S. Barnabas.
43	Telesphorus.
43-54	Cæcilius Romæ Eliberitanus.
43-52	Isedus.
43	Secundus.
44-70	Torquatus.
43-60	Euphrasius.
45	Indalecius.
44	Discipuli septem S. Jacobi.
44	Lucius Cyrenensis.
44	Manahen.
45-60	Evodius S. Petri discipulus
45	Linus S. Petri discipulus.
45-69	Cletus S. Petri discipulus.
45	Paulus Sergius procousul.
48	Ferontius.
48	Austregisilus.
48	S. Eutropius.
34 48	S. Lazarus a Domino resuscitatus.
48	S. Maximinus

An.	
48-63	Joseph ab Arimathea.
48-88	S. Maria Magdalena.
48	S. Martha.
48	S. Marcella.
48	Parmenas.
48	S. Valerius.
50	Prisca.
—	Silas cum S. Paulo.
50	Priscilla.
50	Aquila.
50	S. Clemens.
50	Dionysius.
50	Eucharius.
50	Frontinus Petragoricensis.
50	Mansuetus.
50	S. Maternus.
50	S. Sabinus.
50	S. Potentianus.
50	Sexfirmus.
50	S. Sixtus, primus Rhemorum episcopus.
50	Hermagoras episcopus.
50	S. Marcus evangelista.
50	Silas sancti Pauli apostoli discipulus.
52	S. Theodorus.
56	Apollo.
58	S. Saturninus.
58	S. Titus S. Paul. apostoli discipulus.
58	S. Lucas evangelista.
58	Gratian. episcopus.
58	S. Trophimus Arelatens.
58	S. Stremonius.
58	S. Martialis Lemovicensis apostolus.
58-100	Tychichus S. Pauli discipulus.
59	Crescens Viennensis episcopus.
60-100	Carpus S. Pauli apostoli discipulus.
60-100	Archippus sancti Pauli discipulus.
60-100	Epaphras S. Pauli discipulus.
60-100	Erastus S. Pauli discipulus.
60 68	Timotheus S. Pauli apostoli discipulus.
60-100	Abdias.
60 100	Sosthenes.
60-100	Onesimus.
64	S. Philemon.
66	Crispinus Astigitanus.
68	Anianus.
68	Flegunta S. Titi discipulus.
68	Herman sancti Titi discipulus.
68	Patrobas S Titi discipulus.
70-97	Antonius Meldensis episcopus.
70	S. Appollinaris Ravennas episc.
70-97	S. Sanctinus.
70-100	Nicasius Rhotomagensis episcopus.
70-80	S. Quintinus Ambianensis.
70	S. Quirinus.
70	S. Saviculus diaconus.
70	S. Cœlestis S. Clementis discipulus.
70	Austriclianus.
72	Apu eius.
72-100	Celsus Mediolanensis episcopus.
72	Nazarius episcopus.
72	Marcellus.
72	Torpes
72	Alpinianus.
76	S. Paternus Toletanus episcopus.

An.	
80	S. Felix Mediomatricus episcopus.
86	Jonas sancti Dyonysii Areopagitæ discipulus.
90	Sinicius.
90	Mansius.
91	Philippus Mediolanensis.
100	Ignatius Antiochenæ Ecclesiæ episcopus.
111-115	Alexander papa.
119	Taurinus Eboracensis episcop.
120	S. Quadratus.
121	S. Polycarpus.
130	S. Apollinaris Hierosolymitanus episcopus.
140	Thirsus diaconus.
140	Benignus presbyter.
166-167	Lucius Anglorum rex.
An.	
166	S. Phaganus.
166	Deruvianus.
166	S. Photinus primus Lugdunensis episcopus.
180	S. Valerianus S. Photini discipulus.
180	S. Marcellus S. Photini discipulus.
195	S. Andochius.
195	S. Zacharias.
208	S. Andeolus.
240	S. Pontius.
250	S. Crispinianus.
250	S. Crispinus.
250	S. Fuscianus.
250	S. Rufinus.
250	S. Victoricus.
280	S. Mallonus Rhotomagensis episcopus.
300	S. Avicianus.
312	S. Silvester papa.
312	Constantinus Magnus imperator
228	Edessius et Frumentius.
328	Mulier captiva.
333	S. Agricius Trevirensis præsul.
342-368	S. Maximinus Trevirensis episcopus.
368	S. Zeno Veronensis episc.
374	Mavia Sarracenorum regina.
373	Moises monachus.
379	Attico episcopus.
379	Meruthas episcopus.
394-432	Ninia seu Ninias.
400	Joannes Constantinopolitanus episcopus.
429	Germanus Antissiodorensis episcopus.
430	Palladius primus Scotorum episcopus.
430	Lupus Tricassinus episc
431	S. Fingaris episcopus.
432	S. Patricius Hibernensis episcopus.
432-433	S. Severus Trevirorum episcopus.
460	S. Benignus sancti Patricii successor.
468	Kilianus.
490	S. Avitus Viennensis episc.
490	S. Solemnis episcopus.
496	S. Vedastus.
496	S. Clotildis Francorum regina.
496	S. Remigius Remensis episcopus.
554-570	S. Germanus Parisiensis episcopus.
560	S. Maclovius.

An.
560 Samson Alethaltensis episcopus.
565 S. Columba, abb. et doctor.
587 Leander Hispalensis episc.
588 Cæsara Persarum regina.
589 Reccaredus Wisigoth. rex.
595 Theodelinda Longobardorum regina.
594 Agnellus Tridentinus.
595 Gregorius Magnus.
596 S. Augustinus Anglorum apostolus.
596 Ethelredus rex Cantiorum.
596 S. Mellitus.
596 S. Justus.
596 Joannes.
596 Rufinianus.
596 Candidus.
596 S. Laurentius.
596 S. Paulinus Anglorum apostolus.
598 Deusdedit.
600 S. Columbanus.
610 Ceddus Londoniensis episcopus.
613 Theodorus Malmesburiensis episcopus.
614 S. Amandus Trevirensis et Tungrensis episcopus
615-640 Aedanus seu Aidanus.
630 S. Audemarus Terwannensis episcopus.
630 S. Landoaldus archipresbyter.
628-630 S. Anastasius monachus.
630 S. Aldhelmus Schireburnensis.
630 S. Birinus Anglorum apostolus.
630 Menalchius archipræsul.
630 Edbertus episcopus.
634-656 Angilbertus.
634-640 Felix Lincolniensis episc.
634 Leutherius in Saxonia Occidentali.
634 Honorius Roffensis episc.
639 Sisebuthus Gothorum rex.
640 Aeduinus rex.
640 Carcumbertus rex.
640 Jacobus diaconus.
640 Ultanus.
614-646 Gallus primus Allemanorum apostolus.
648 Foillanus.
648 S. Furseus.
648 S. Livinus Scotus.
648 Helias S. Livini discipul.
648 S. Hemmeramnus.
650 S. Amantius.
650 Colmannus Lindisfarnensis.
650 Cella Scotus.
650 Madelgisilus.
650 Hedhedus Dorcestrensis episcopus.
650 Asnadus.
651 Eloquius.
651 Bertuinus.
631 Etto.
651 Epelpine seu Edelwine.
651 Gislenus.
651 S. Landelinus.
651 Trudo abbas.
651 S. Vincentius, qui et Madelgarus.
653 Alfridus filius regis Oswi.
653 Betti, Cedda et Diuma.
653 Finanus.
653 Sarumnas Londiniens.
655 Oswius Merciorum rex.
656 Winfridus episcopus.
660 Ventanus.
667 S. Lambertus.
678 S. Wilfridus.
685 Bernninus.
686 Hiddila.
688 Sergius papa.
690 S. Ursmarus

An.
690-723 S. Willibrordus.
692 Acca.
692 Adelbertus Levita.
692 Libuinus presbyter.
692 Marcellinus
692 S. Swinbertus.
692 Werenfridus.
692 Ewaldus dictus Albus.
694 Ewaldus dictus Niger.
700 Wilferius rex.
700-727 Hubertus.
716 S. Bonifacius Moguntinus.
717 Winfridus qui et Bonifacius.
718 Wulframnus.
720 Putta Herefordensis.
725 Pethelmus.
739 Adalhero presbyter.
730 Borel et Osteac.
730-751 Burchardus episc.
730-755 Derso diaconus.
730-755 Erembertus sancti Bonifacii discipulus.
730 Gowilbaldus Ratisponensis episcopus.
730-755 Joannes Salitzburgensis.
730 Skirbalt S. Bonifacii diaconus.
730-755 Vivilius seu Vivatus.
730 Walteri presbyter.
730-747 S. Wigbertus abb.
730-742 Witta qui et Wisa seu Wettanus.
730 Magengaudus.
736 Lullus Moguntinus.
736 Winnibaldus.
736 Willibaldus.
736 Gregorius Trajectensis episcopus.
738 Geppan.
740 Luido.
740 Rudoltus.
740 Wigo.
740 Sturmius.
740 Tritel.
740 Waccar.
745 Abel.
740 Walbertus.
745 Wera.
750 Tatuinus.
751 Folradus.
751 Willehadus.
755 Eobanus Arelatensis
755 Adalfridus.
755 Hanning.
755 Kundkar.
735 Willeher.
755 Wintrung.
777 Carolus Magnus.
780 Luidgerus.
780 Atrebanus.
780 Benjamin.
780 Hildibaldus.
780 Emmingus.
780 Fulcardus.
780 Gervalus.
784 Arno.
784 Virgilius.
770-804 Paulinus Aquileiensis.
804 Heridagus.
826 Herialdus.
826 S. Anscharis.
830-850 Ebbo Remensis.
830-850 Halitgarius.
830 Wilericus Bremensis.
830 Gaudbertus.
830 Witmarus monachus.
837 Ardgarius.
840 Gaudbertus.
858 Donatus Ostiensis.
858 Grimoaldus Polymartiensis.
858 Leo sanctæ Romanæ.
858 Marinus.
858 S. Nicolaus papa I.
858 Ludovicus Germanicus.
858 Paulus Populoniensis.
860 Ragimbertus.

An.
885 Methodius episcopus.
885 Athelmus episcopus.
912 Carolus Simplex rex.
912 Franco Rhotomagensis episcopus.
915 Anni Hammaburgensis episcopus.
931 Henricus I Allemanorum rex.
936 S. Adaldagus.
940 Otto Magnus.
948 Liasdagus episcopus.
948 Regimbrondus.
948 Haredus seu Horit.
953 S. Wicbertus.
966 Poppo.
966 Jordanus Posnaniensis.
966 Dambronka vel Dubrouka.
968-981 Adalbertus.
970 S. Porcarius.
970 S. Willebaldus.
970 Ægidius Tusculanus.
973 Dithmarus.
974 Wolfgangus Ratisponensis.
980 Egwardus seu Evagrius.
980 Bruno episcopus.
985 Golebaldus.
990 S. Gaudentius.
990 S. Adalbertus.
990-1000 Odinkar.
992 Folcwardus.
1000 Berno.
1002 Henricus II, Alleman. rex.
1010 Gisla Hungarorum regina.
1010-1015 Poppo Sleswicensis episc.
1013 Olaph in Suecia.
1013 Turgothus.
1015 S. Adalbertus.
1023 Joannes Scottus.
1026 Radulphus.
1026 Abhelinus.
1026 Wallus episcopus.
1029 Wolfredus.
1030-1060 Grimkil.
1040 Olaph.
1040 Rehinerus.
1050 Gebraudus.
1056 Arnulfus.
1059 Tadicus.
1059 S. Willelmus.
1059 1060 Bernardus.
1059 Magnus monachus.
1059 Oddo.
1059 Albericus monachus.
1059-1071 Ratolphus seu Rodulfus.
1059 Heribertus.
1059 Eilbertus.
1059 Christianus.
1060 Sewardus.
1060 Sigofridus Glastoniensis.
1060 Segwardus.
1060 Simon.
1060 Thoolfus.
1060 Thurolfus.
1060 Eginon.
1060 Acilinus.
1060 Adalwaldus Senior.
1060 Asgothus.
1062 Avoco.
1065 Islef.
1066 Ezzo Aldinburgensis.
1065 Joannes abbas.
1067 Aristo Razzisburgensis.
1069 Osmandus.
1069 Meinhard s.
1070 Adalwaldus Junior.
1080 Rogerius.
1125 Vicelinus.
1145 Nicolaus, postea Adrianus IV.
1206 Petrus de Castronovo.
1206 S. Radulphus.
1206 Diegus Oxomensis.
1207 Arnaudus.
1207 Fulco Tolosanus episcop
1207 Navarrus.
1207 Guido abbas.

LXXIII.

INDEX GEOGRAPHICUS

PRÆDICATIONIS EVANGELII ET CONVERSIONIS GENTIUM,

SIVE

SYNOPSIS ALPHABETICA OMNIUM ORBIS PARTIUM, PROVINCIARUM, REGIONUM, NATIONUM ET CIVITATUM PRIMO EVANGELII LUMINE DONATARUM, CUM MENTIONE APOSTOLORUM ET PRÆDICATORUM QUI ILLIS VERBA VITÆ INTULERUNT, AB INCARNATIONE VERBI USQUE AD ANNUM 1216.

A

Aaron, insula Angliæ, hodie *Jersey*, Christi fidem accepit a S. Maclovo et Samsone Alethatensibus episcopis (an. 560), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 737.

Achaiam, Peloponesi regionem, evangelizavere S. Andreas apostolus (an. 38), *Freculfus Lexoviens. episc.* CVI, 1147; *Haymo Alberstatensis episc.* CXVIII, 831; *Ordericus Vitalis*, CLXXXVIII, 139, 142-147. — S. Paulus apostolus et Silas (an. 50), *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 464.

Adgerbzim, Anglorum Orientalium seu Nordanymbrorum regia civitas, per Paulinum episcopum et Anglorum cum S. Augustino apostolum evangelizatur (an. 604-625), *Beda Vener.*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henricus Huntingdonensis archidiac.*, CXCV, 856.

Admurum Walton, Mediterraneorum Anglorum civitatem in insula Lindisfarnia, hodie *Holy Island*, evangelizavit Finanus, et Pendam regem cum gente convertit (an. 653), *Beda Vener.*, XCV, 150; *Willelmus Malmesburiensis monach.*, CLXXIX, 1581; *Henric. Huntingdonen. archidiac.*, CXCV, 863.

Æduos, Galliæ populum, Valerianus S. Photini discipulus evangelizat (an. 180), *Baldricus Dolensis archiep.*, CLXVI, 1210.

Ægyptum evangelizaverunt S. Petrus (an. 50), *Lucius Dexter*, XXXI, 163.—S. Marcus evangelista (an. 50), *S. Prosper Aquitan.*, LI, 553; *Haymo Alberstaten. episc.*, CXVIII, 829; *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 78, 79; *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 460; *Hermannus Contract.*, CXLIII, 57; *Marian. Scotus*, CXLVII, 644, 648; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1305.

Æthiopiam evangelizat S. Matthæus evangelista, *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 88; *Haymo Halberstatens. episc.*, CXVIII, 831; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 168-172. — S. Philippus diaconus Eunuchum Candacis reginæ Æthiopum baptizat. *Haymo Halberstatens. episc.*, CXVIII, 825; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 107; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1670.

Africam (ad), S. Petrus apostolus migrat (an. 50), *Lucius Dexter*, XXXI, 163.

Agedunum, *Agen*, evangelizat S. Martialis, *Orderic.*, CLXXXVIII, 286.

Albaniam (per) in Asia, S. Bartholomæus apostolus prædicat. (an. 34, alii 38), *Freculfus Lexoviens. episc.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 165.

Albanum seu **Albagh**, *Van*, Armeniæ civitatem, evangelizat S. Bartholomæus ibique martyrium patitur (an. 71), *Freculf. Lexoviens. episc.*, CVI, 1147.

Albigenses (apud), Galliæ meridionalis incolas, prædicaverunt Petrus de Castro novo et S. Radulfus Cisterciences monachi (an 1206), *Petrus monach.*, CCXIII, 545, 549, 556, 557. — Diegus Oxoniensis episcop. in Narbonensi provincia (an. 1206), *ibid.*, 549.—Arnaudus Cisterciensis abbas cum duodecim ejusdem ordinis abbatibus (an. 1207), *ibid.*, 554, 555.— Fulco Tolosanus episcopus et Novarrus Consoranensis episcopus (an. 1207), *ibid.*, 554, 561.—Guido abbas Vallium Sernay (an. 1207), *ibid.*, 555, 578.—S. Dominicus (an. 1208), *ibid.*, 555, 556.

Aldenburgum seu Oldenburgum in Flandria, *Oudenbourg* (Belgique), per Ursmarum primum Aldenburgensem episcopum fidem recepit (an. 690), *Harnolfus abb. Aldenburg., app.*, CLXXIV, 1461.

Aldinburgum in Wagria, *Altenbourg* (Holstein), evangelizaverunt Egwardus seu Evagrius primus Aldinburgensis episcopus (an. 980), *Adamus Bremens. canonic.*, CXLVI, 508.—Monachi duo incerti nominis e Boemia venientes (an. 1065), *ibid.*, 574. — Ezzo Aldinburgensis episcopus (an. 1065), *ibid.*, 574, 617.

Aletha (in), insulæ Aaron, *Jersey*, civitate, S. Maclovus et Samso Alethatenses episcopi prædicant (an. 560), *Sigebertus Gemblac.*, CLX, 737.

Alexandria (in), in Ægypto, prædicavere S. Marcus evangelista (an. 50), *S. Prosper Aquitan.*, LI, 553; *Freculf.*, CVI, 1149; *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 79; *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 460; *Marianus Scotus*, CXLVII, 644, 648; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1305; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 181.—Anianus Alexandrinus episcopus et S. Marci successor (an. 68), *Marian. Scot.*, CXLVI, 649. — Apuleius, Marcellus et Torpes (an. 72), *Regino Prumiens. abb.*, CXXXII, 18.

Allemaniam evangelizaverunt S. Gallus (an. 614-646), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 115.— S. Bonifacius Moguntinus episcopus et Liudo, Rudalthus et Wigo ipsius discipuli (an. 740), *S. Bonifacius Mog. episc.*, LXXXIX, 648.

Alone, *Alicante?* Hispaniæ civitas, per S. Iscium Evangelium accepit (an. 52), *Lucius Dexter*, XXXI, 167-169.

Alsacia (in), Galliæ regione, prædicant Eucharius Trevirensis episcopus, Valerius confessor et Maternus a S. Petro in Gallias missi (an. 50), *Anonym.*, CLIV, 1117, 1118.

Altimonium in Gallia evangelizaverunt Vincentius et Tirtel Herefordensis episcopus (an. 650-740), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 123; *Willelmus Malmesburiens. monach.*, LXXIX, 1599.

Ambianum in Belgio, *Amiens*, a S. Quintino primo Ambianensi episcopo Evangelium recepit (an. 70, alii 250), *Folcard. monachus*, CXLVII, 1182; *Ordericus Vitalis*, CLXXVIII, 290.

Ammonico (in), *Syonah*, S. Marcus evangelista pradicat (an. 50), *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 79; *Marianus Scot.*, CXLVII, 644, 648; *Ordericus Vitalis*, CLXXVIII, 182.

Andrinopolim in Thracia evangelizat S. Thomas apostolus (an. 38-40), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 158.

Anglia (in) prædicaverunt S. Petrus apostolus (an. 58), *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 458, 466, 468; *Heriger. Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1008.—Prædicatores missi a S. Petro, *Anastas.*, CXXVII, 460; a S. Philippo apostolo (an. 63), *Willelm. Malmesburiens. monach.*, CLXXIX, 1683. — Joseph ab Arhimathea, *ibid.*— Phaganus et Deruvianus, rogante Anglorum rege, ab Eleutherio papa missi (an. 167), *Beda vener.*, XCV, 30; *Anastas.*, CXXVII, 528, 1249; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1310; *Willelm. Malmesbur. monach.*, CLXXIX, 1685; *Henric. archidiac. Huntingdon.*, CXCV, 814. — Germanus Antissiod. episcopus, Lupus Tricassens. episcopus, Patricius Hibernus et Severus Trevereusis episcop. (an. 429-433), *Hericus Antissiod. monach.*, CXXIV, 1164; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 82, 83; *Willelmus Malmesburiens. monach.*, CLXXIX, 1688; *Henricus archidiac. Huntingdon.*, XCV, 826, 827. — S. Augustinus, Anglorum apostolus, cum quadraginta sociis inter quos inveniuntur Mellitus, Justus, Paulinus, Laurentius, Rufianus seu Rufinianus a S. Gregorio Magno missi (an. 596-655), *S. Gregor. Mag.*, LXXVII, 835, 841; *S. Augustin. Anglor. apost.*, LXXX, 59, 79; *S. Bonifac. Mogunt. episc.*, LXXXIX, 874; *Beda vener.*, XCV, 52, 55; *Anastas. Biblioth.*, CXXVIII, 645, 1370; *Joannes diac. Venet.*, CXXXIX. 883; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1332; *Lanfranc.*, CL, 743, 761; *Sigebert. Gemblac.*, CLX,

112; *Willelm. Malmesburiens.*, CLXXIX, 968, 1441; *Henricus archidiac. Huntingdon.*, CXCV, 841. — Joannes, Deusdedit, Candidus (an. 596-655), *Willelmus Malmesburiens.*, CLXXIX, 1443. — Ædanus seu Aidanus Hiensis episc. (an. 615-640), *Beda vener.*, XCV, 19, 24; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1336; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 120; *Willelmus Malmesburiens. monach.*, CLXXIX, 1581; *Henric. archidiac. Huntingdon.*, CXCV, 860; *Helinand. monach.*, CCXII, 772. — S. Aldhelmus Schireburnen. episc. (an. 630), *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1533, 1619. — S. Birinus Dorcestrensis et Wintoniens. episcop. (an. 630), *Beda vener.*, XCV, 126; *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1523; *Henric. archidiac. Huntingdon.*, CXCV, 861. — Angilbertus Dorcestrensis et Wintoniensis episcopus (an. 634-656), *Beda vener.*, XCV, 126; *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1523; *Helinand.*, CCXII, 782. — Earcombertus, rex Anglorum (an. 640), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 121. — Jacobus diaconus (an. 640), *Henric. archidiac. Huntingdon.*, CXCV, 859. — S. Livinus, Foilanus, Furseus et Helius (an. 648), *S. Bonif. Mogunt. episc.*, LXXXIX, 879; *Beda vener.*, XCV, 145. — Oswaldus, Anglorum rex (an. 650), *ibid.*, 115. — Alcfridus, filius regis Oswi (an. 653), *Beda vener.*, XCV, 150. — Oswius, Anglorum rex (an. 655), *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1336; *Henric. archidiac. Huntingdon.*, CXCV, 863. — Winfridus, Anglorum episcopus (an. 656), *Helinand.*, CCXII, 782. — Wilfridus, Anglorum episcopus (an. 678), *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1338; *Henric. archidiac. Huntingdon.*, CXCV, 866; *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1549.

ANGLIA (in) australi seu meridionali prædicaverunt S. Nima Britannus, Romæ Candidæ Casæ consecratus episcopus (an. 432), *Beda vener.*, XCV, 121; *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1577; *Henric. archidiac. Huntingdon.*, CXCV, 860. — S. Paulinus in civitate Melmin (an. 625), *Beda vener.*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric. archidiac. Huntingdon.*, CXCV, 856. — S. Columbanus abbas apud Pictos (an. 600), *Beda vener.*, XCV, 121. — Tolta Legecestrensis episcopus (an. 640), *Willelmus Malmesb.*, CLXXIX, 1605.

ANGLIA (in) Mediterranea prædicaverunt Edbertus Legecestrensis episcopus (an. 630), *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1605. — Hedhedus Dorcestrensis episcopus, Epelpine seu Edelwine (an. 650), *ibid.* — Betti, Adda et Diuma (an. 653), *Beda vener.*, XCV, 150; *Willelm. Malmesburiens.*, CLXXIX, 1603. — Alcfridus, filius regis Oswi, cum Finano episcopo (an. 653), *Beda ven.*, XCV, 150; *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1581; *Henric. archidiac. Huntingdon.*, CXCV, 863.

ANGLIA (in) occidentali prædicavere Birinus Anglorum apostolus, Wintoniensis et Dorcestrensis episcopus (an. 630-650), *Henric. Huntingdon. archidiac.*, CXCV, 861. — Angilbertus et Leutherius (an. 634), *Beda vener.*, XCV, 126.

ANGLIA (in) Orientali Evangelii præcones fuere S. Mellitus Londoniensis episcopus (an. 604), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 113; *Henric.*, CXCV, 850. — S. Paulinus, *Beda vener.*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric.*, CXCV, 856. — Felix Lincolniensis episcopus (an. 634-646), *Henric.*, *ibid.*, 858. — Honorius Doroverniensis episcopus in Cantea (an. 634), *Beda*, XCV, 108; *Henric.*, CXCV, 857, 858. — Æduinus Nordanymbrorum rex (an. 640), *Beda*, XCV, 107. — S. Furseus, *Beda*, XCV, 145.

ANGLOS MERCIOS evangelizant Adda, Cella et Diuma (an. 650-653), *Beda*, XCV, 150; *Willelm. Malmesbur.*, CLXXIX, 1603. — Oswius rex (an. 655), *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1336; *Henric.*, CXCV, 863. — S. Wilfridus Selegiensis (an. 678), *Willelm.*, CLXXIX, 1549. — Putta Herefordensis primus episcopus, Borel et Ostear primi Wigornienses episcopi (an. 720-730), *Willelm.*, CLXXIX, 1587, 1599.

ANGLO-SAXONES evangelizavit Cedda Scotus, postea Licefeldensis episcopus, et deperditam fidem restauravit (an. 654); *Beda vener.*, XCV, 151; *Willelmus*, CLXXIX, 1603. *Vid.* SAXONIA.

ANSIACUM, *Aixe?* prope Lemovicum civitas Christi fidem a S. Martiali recipit (an. 50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 194.

ANTARADUS, Phœniciæ civitas, per S. Petrum evangelizatur (an. 38), *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 456; *Herigerus Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb. Flaviniacens.*, CLIV, 25, 667; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701.

ANTIOCHIAM Pisidiæ, *Ak-Cheher*, evangelizavere SS. Paulus et Barnabas (an. 50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 113; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1691, 1694.

ANTIOCHIA (in) Syriæ, *Antakieh*, prædicaverunt discipuli dispersi post persecutionem contra S. Stephanum (an. 34), *Haymo Halberstat.*, CXVIII, 825; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 109. — S. Petrus apostolus (an. 38-40), *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 456; *Heriger. Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb. Flaviniac.*, CLIV, 25, 667; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701. — SS. Paulus et Barnabas (an. 39), *Freculf. Lexoviens.*, CVI, 1125; *Anastas.*, CXXVII, 456, 458; *Orderic. Vital.*, 114, 120; *Petrus Comest.*, CXCVIII, 1679. — Lucius Cyrenensis et Manahen (an. 44), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 114. — Evodius S. Petri discipulus (44-60), *S. Prosper Aquitan.*, LI, 553; *Marian. Scot.*, CXLVII, 644; *Ekkeardus Uraugiensis*, CLIV, 667. — Simon Cleophæ filius (an. 100-107), *Freculf.*, CVI, 1158. S. Ignatius Antiochenus episcopus (an. 100) *ibid.*

ANTISSIODORUM, Galliæ civitatem, *Auxerre*, per Germanum Antissiodorensem episcopum evangelizatur (an 429), *Henric. Antissiod. monach.*, CXXIV, 1164; *Cosmas Pragens. Decan.*, CLXVI, 82, 83.

APAMIA (in), *Pamiers*, Tolosanæ provinciæ civitate, Diegus Oxomensis episcopus, Fulco Tolosanus episcopus et Novarrus Consoranensis contra Albigenses fidem veram propugnant (an. 1207), *Petrus monach.*, CCXIII, 550, 554, 561.

AQUÆ SEXTIÆ, *Aix*, Provinciæ (Provence), verbum vitæ receperunt, prædicante S. Maximino cum sancta Maria Magdalena (an. 34-48), *Raban. Maur.*, CXII, 1493; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 141.

AQUILEIAM, Italiæ civitatem, S. Marcus evangelista ad Christum convertit, ibique Hermagoram episcopum constituit (an. 50), *S. Ado Viennens. archiep.*, CXXIII, 78; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 181.

AQUITANIAM evangelizaverunt SS. Euphrasius, Saturninus Tolosanus, Martialis Lemovicensis, Stremonius et alii (an. 48-58), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175, 183; *Raban. Maur.*, CXII, 1493; *Ademar. monach.*, CXLI, 87, 112; *Jordanus Lemovicens. episcop.*, CXLII, 1353.

ARABIA (in) fidem seminaverunt Paulus apostolus, Silas, Timotheus et Barnabas (an. 34-38), *Marian. Scot.*, CXLVII, 639.

ARDUENNAS, *Ardennes*, fidem docuerunt S. Beregisus episcopus Arduennarum (an. incerto IV sæc.), *Anonym.*, CLIV, 1342. — S. Hubertus (an. 700-727), *ibid.*, 1344.

ARELATE, civitate, Galliæ, *Arles*, prædicavit S. Trophimus a S. Petro apostolo missus (an. 58), *Raban. Maur.*, CXII, 1493; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129.

ARHUSIM, Daniæ civitatem, evangelizaverunt Poppo qui Haroldum regem convertit ad fidem (an. 966), *Thietmar. episcop.*, CXXXIX, 1207, 1208; *Adam. Bremens.*, CXLVI, 525 (n.); *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 191. — Christianus Ahrusiensis episcopus (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616.

ARIANI hæretici in Celtiberia, Scythia, Gallia et Hispania. Joannes Constantinopolitanus episcopus Arianos Celticos et Scythas ad veram fidem convertit (an. 400), *Aurel. Cassiod.*, LXIX, 1167. — S. Avitus Viennensis episcopus contra Arianos in Gallia fidem propugnat (an. 490), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 93. — Leander Hispalensis episcopus Arianos in Hispania evangelizat et Recharedum regem Arianum ad veram fidem adducit (an. 587), *Bernold.*, CXLVIII, 1335. — Recharedus, rex Wisigothorum Arianorum, in Hispania subjectos sibi populos ad Christum convertit (an. 589), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 493; *Joannes Biclariens.*, LXXII, 869. — Sisebutus rex Gothos Arianos ad veram fidem reducit (an. 639), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 121.

ARMENIA (in) prædicaverunt S. Bartholomæus apostolus (an. 34-48), *Freculf.*, CVI, 1147; *Ordericus Vital.*, CLXXXVIII, 165. — Jacobus apostolus, Alphæi filius, qui apud civitatem Nerito suam catholicam scripsit Epistolam et mortuus est (an. 70), *Freculf.*, CVI, 1135, 1147. — Edessius episcopus (an. 330), *ibid.*, 1198.

ARVERNOS (ad) Strimonium S. Petrus apostolus mittit (an. 58), *S. Gregor. Turon.*, CXXI, 175, 183.

ASIA (in) prædicaverunt S. Petrus apostolus (an. 33-40), *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 456; *Herigerus Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo Flaviniac. abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard. Uraugiens.*, *ibid.*, 667; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 701. — S. Joannes apostolus et evangelista (an. 33-110), *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 88; *Freculf.*, CVI, 1154; *Haymo*, CXVIII, 831; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 148; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698. — S. Paulus apostolus (an. 38-50), *Anastas.*, CXXVII, 460. — S. Timotheus (an. 60), *Orderic Vital.*, CLXXXVIII, 129. — Sacerdotes quidam captivi innumeros Asiaticos ad Christum convertunt (an. 330), *Aurelius Cassiodor.*, LXIX. 939.

ASIAM MINOREM evangelizaverunt S. Petrus apostolus (an. 38-40), *Freculf.*, CVI, 1135; *Haymo Halberstat.*,

CXVIII, 831; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1679, 1696.—S. Philippus apostolus (an. 40), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 156; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698.—S. Joannes apostolus et evangelista cum S. Philippo et Jacobo Majore (an. 38-50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 148.—S. Paulus apostolus (an. 53), *Anastasius*, CXXVII, 464.—Aquila, Prisca et Priscilla cum Paulo (an. 50-53), CVI, 1150; *Haymo*, CXVIII, 829.—Archipus et Timotheus (an. 60-100), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129.—S. Ignatius Antiochenæ Ecclesiæ episcopus (an. 100), *Freculf.*, CVI, 1158.

ASSYRIA per Bartholomæum evangelizatur (an. 38), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 165.

ASTIGITA (in), *Ecija*, Bæticæ in Hispania civitate, prædicat S. Crispinus Astigitanus episcopus (an. 66), *Lucius Dexter*, XXXI, 198.

ASTURIAM, Hispaniæ provinciam, evangelizavit S. Ephrem, sancti Jacobi discipulus (57-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129, 130.

ATHENIS prædicaverunt SS. Paulus et Timotheus (an. 53), *Haymo*, CXVIII, 116, 124, 827; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1701.—S. Barnabas (an. 53).—S. Dionysius Areopagita et primus Atheniensium episcopus (an. 53), *Ekkeard. Uraugiens.*, CLIV, 679; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116, 124, 129; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1701.—S. Quadratus (an. 120), *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 82.

ATTALIAM, *Satalieh*, Pamphyliæ civitatem, evangelizaverunt SS. Paulus et Barnabas (an. 50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1694.

ATTREBATUM, *Arras*, a S. Vedasto fidem recepit (an. 495), *Alcuin.*, CI, 670, 672, 678.

AUGUSTA VEROMANDUORUM in Galliis, *S. Quentin*, evangelizatur per S. Quintinum Ambianensem episcopum (an. 280), *Paschas. Radbert.*, CXX, 1496.

AUGUSTODUNUM, *Autun*, Gallicam civitatem, evangelizaverunt SS. Thyrsus, Andochius et Benignus a S. Polycarpo missi (an. 195), *Joannes monach.*, CLXII, 756.

AVAROS S. Paulinus Aquileiensis ad Christum convertit (an. 790-804), *S. Paulinus Aquileiens.*, XCIX, 69, 70; *Alcuin.*, C, 190, 192. Rudum rex Avarorum cum gente sua fidem amplectitur (an. 792-796), *S. Ado Viennens. archiepiscop.*, 123; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 62; *Sigebert. Gemblac.*, CXL, 152.

AVENIONE (in) Galliarum civitate S. Martha Christi hospita cum sancta Marcella et Parmena prædicat (an. 35), *Raban. Maur.*, CXII, 1495.

AZOTUM, Pentapolis Palæstinæ civitas, evangelizatur per S. Philippum diaconum (an. 35), *Ordericus Vital.*, CLXXXVIII, 107.

B

BABYLONIAM, Persidis regiam civitatem, evangelizarunt SS. Simon Judas et Judas Jacobi (an. 40-70), *Orderic Vital.*, CLXXXVIII, 172, 176.—Abdias primus Babyloniæ episcopus (an. 60-100), *ibid.*, 175.

BACTRIANIA (in), *Balk*, S. Thomas prædicavit (an. 33-53), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 157.

BAJOARIAM seu BAGOARIAM et BAWARIAM, *Bavière*, evangelizaverunt S. Hemmerammenus primus Bajoariæ apostolus (an. 648?), *Adamus Bremens. canon.*, CXLVI, 465.—S. Bonifacius Moguntinus episcopus et Germaniæ apostolus (an. 716), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 624, 648.—S. Erimbertus Frisingensis episcopus, Gowibaldus Ratisponensis episcopus et Joannes Salitzburgensis (an. 730-755), *ibid.*, LXXXIX, 649.—Wivilius seu Vivalus Pataviens., *Passau, ibid*, 649, 806.—Ludo et Wiggo, Rudellus et Fulradus (an. 740-755), *ibid.*, 648; *Ekkeard. Uraugiens.*, CLIV, 837.

BARBARANA (in) seu WARBARANA, *Warbourg*, Witta, qui Wisa seu Wetanus dicitur, prædicavit (730-742). *S. Bonifac.*, LXXXIX, 749.

BARCINONAM in Catalonia civitatem, *Barcelone*, evangelizaverunt Etherius Barcinonensis episcopus (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129, 130.—Philippus Mediolanens. (an. 91), *ibid.*, XXXI, 261, 263.

BELGIO (in) prædicaverunt S. Valerius confessor, Eucharius Treverensis episcopus et sanctus Maternus a S. Petro in Gallias missi (an. 50, alii 250), *Raban. Maur.*, CXII, 1493; *Herigerus Lobiens.*, CXXXIX, 1010; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, ibid., 1118, 1125.—S. Antonius Meldensis episcopus et Sanctinus (an. 70-97), *ibid.*, CLIV, 29.

BELVACUM, *Beauvais*, Lucianus evangelizavit (an. 300), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 390.

BERITO, *Beyrouth*, (in) Phœniciæ civitate prædicavit S. Petrus apostolus (an. 38-40), *Anastas.*, CXXVII, 456, *Heriger. Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb*, CLIV, 25; *Ekkeardus Uraugiensis, ibid.*, 667; *Orderic. Vital*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701.

BERNICII, Angliæ australis populi, evangelizati sunt per Nimam seu Ninian (an. 394-432), *Beda*, XCV, 121; *Willelmus Malmesburiens. monach.*, CLXXIX, 1575; *Henric. archidiac. Huntingdon.*, CXCV, 860.—Per S. Paulinum Eboracensem et Roffensem episcopum (an. 625), *Beda*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric. archidiac. Huntingdon.*, CXCV, 856.

BERŒA, Syriæ civitas, per SS. Paulum, Barnabam et Timotheum evangelizatur (an. 50-58), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1701.

BILBILIS, *Baubola?* in Hispania Tarraconensi a S. Paterno Toletano episcopo evangelizatur (an. 94), *Lucius Dexter*, XXXI, 265.

BIRCA (in) Sueoniæ civitate, prædicaverunt S. Anscharius Hammaburgens. episcop. (an. 826), *Adamus Bremens. canonic.*, CXLVI, 499.—Herigarius (an. 840), *ibid.*, 478, 479.—Rimbertus Danus presbyter (an. 854), *S. Anschar. Hamburg.*, 997, (860), 999.—Unni Hamburgens. episc. (an. 915), *Adam. Bremens canon.*, CXLVI, 499.—Joannes abbas primum, dein Bircacensis episcopus primus (an. 1025), *ibid.*, 617, 636.—Adalwaldus junior Gothorum episcopus (an. 1070), *Adamus Brem. canon.*, CXLVI, 645, 646.

BISUNTIUM, *Besançon*, a Ferontio evangelizatur (an. 48), CXII, 1493.

BITHYNIAM in Asia minore evangelizaverunt S. Petrus apostolus (an. 38-40), *Freculf.*, CVI, 1135; *Haymo*, CXVIII, 831; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1679, 1696.—SS. Paulus, Lucas, Timotheus et Barnabas (an. 50-55), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 129; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698.

BITURICA, *Bourges*, per S. Austregisilum a sancto Petro missum evangelizatur (an. 48-60), *Rabanus Maur.*, CXII, 1498.

BLASCONIÆ in Orcadibus insulis Thuralfus Blasconiensis episcopus et Meinhardus Christum annuntiavit (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 653.

BOEMOS Methodius evangelizat regemque Boemorum Borvoy ad Christum convertit (an. 885), *Cosmas Prag. Decanus*, CLXVI, 71, 81.—Dithmarus Pragensis episcopus apud Boemos prædicat., *ibid.*, 90-91.

BŒTICAM in meridionali Hispania evangelizaverunt Tesiphorus Vergilitanus Romæ ordinatus episcopus (an. 41), *Lucius Dexter*, XXXI, 175.—Cæcilius, Iscius, Secundus et Sexifirmus episcopi (an. 44-70), *Lucius Dexter*, XXXI, 151, 163, 175.—S. Crispinus Astigitanus episcopus, *ibid.*, 198.

BONONIA in Galliis, *Boulogne*, a S. Audemaro Terwannensi episcopo fidem recepit (an. 630), *Folcard. abb.*, CXLVII, 1182, 1190.

BRABANTUM, *Brabant*, in Flandria evangelizavit S. Amandus Trevirensis et Tungrensis episcopus (an. 645), CXXXIX, 1112.

BRACARÆ, *Braga*, in Hispania prædicaverunt S. Petrus primus Bracarensis episcopus (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 109.—S. Basilius secundus Bracarensis episcopus (an. 60-65), *ibid.*, 109.

BRIGANTIUM, Hispaniæ civitas in Celtiberia, fidem recipit (an. 86), *Lucius Dexter*, XXXI, 252.

BRITANNIA (in) prædicaverunt S. Jacobus apostolus *major* dictus (an. 41), *ibid.*, XXXI, 135.—S. Columba Britannorum doctor (an. 565), *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1329.

BREMÆ in Germania Christum annuntiant S. Willehadus primus Bremensis episcopus (an. 754), *Anscharius Hamburg. episc.*, CXVIII, 1015; *Adam. Bremens. canonic.*, CXLVI, 465, 471.—S. Willericus (an. 789-838), *ibid.*, CXLVI, 471.—S. Gerwalus (an. 780), *S. Anschar.*, CXVIII, 1017.—S. Anscharius vel Ansgarus Hammaburgensis et Bremensis episcopus (an. 826), *ibid.*, CXVIII, 966.

BRUTIUM in Italia evangelizavit S. Adalbertus Pragensis episcopus, qui et martyrium ibi passus est (an. 1015), *Sigebertus Gemblacens.*, CLX, 201.

BULGARIA. Nicolaus I papa et Ludovicus Germanicus rex apostolos in Bulgariam dirigunt (an. 858), *Anast.*, CXXVIII, 1374.—Dominicus Trevirensis episcopus, Donatus Ostiensis episcopus, Grimartus Polymartiensis episcopus, Leo S. Romanæ Ecclesiæ presbyter, Marinus SS. Sedis apostolicæ diaconus et Paulus Populoniensis episcopus a Nicolao I papa et Ludovico rege missi multos

Bulgaros ad Christum convertunt (an. 858-866), *Anastas. Biblioth*, CXXVIII, 1371, 1374, 1375; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1350.

Burdegalum Aquitaniæ civitatem, *Bordeaux*, evangelizavit S. Eutropius a beato Petro missus (an. 48), *Raban. Maur.*, CXII, 1495.

C

Cabillona, Galliæ civitas, *Châlons-s.-Saône*, evangelizatur a S. Marcello (an. 180), *Baldricus Dolens. archiep.*, CLXVI, 1210.

Cæcilia Castra, *Cazeres*, in Lusitania Hispaniæ S. Jonas ad Christum convertit (an. 86-130), *Lucius Dexter*, XXXI, 254.

Cæsaraugustæ Celtiberiæ in Hispaniæ civitate, *Saragosse*, prædicaverunt S. Athanasius Cæsaraugustanus primus episcopus (an. 37-70), XXXI, 128, 167. — Philippus Mediolanensis (an. 91), *ibid.*, 261, 263.

Cæsaream, *Kaisarieh*, Cappadociæ civitatem evangelizavit S. Petrus apostolus (an. 38-40), *Freculf.*, CVI, 1135, *Haymo*, CXVIII, 831; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic.*, CLXXXVIII, 122, 125; *Petrus Comestor*, CXVIII, 1679, 1696. — S. Ananias in Cæsarea prædicat et Paulum in fide et baptismi gratia confirmat (an. 34-38), *Adam. Scot.*, CXCVIII, 107.

Cæsarea (in) Palæstinæ civitate S. Petrus apostolus prædicat Corneliumque centurionem cum universa familia baptizat (an. 34-40), *Lucius Dexter*, XXXI, 134; *Freculfus*, CVI, 1125; *Haymo*, CXVIII, 826; *Anastas.*, CXXVII, 456; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 109, 120; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674.

Calamina (in) Indiæ civitate S. Thomas apostolus qui et Didymus dicitur prædicat et martyrio coronatur (an. 53-70), *Freculf.*, CVI, 1147.

Cameracum, *Cambrai*, evangelizaverunt S. Vedastus (an. 490), *auct. incert.*, CXLIX, 26. 28. Halitgarius Cameracens. (an. 830), *Adam. Brem. Can.*, CXLVI, 474.

Candidæ Casæ Berniciorum in Anglia civitati Christum annuntiaverunt S. Nima seu Ninias Britannus Candidæ Casæ episcopus (an. 394-432), *Beda vener.*, XCV, 121; *Willelmus*, CLXXIX, 1577; *Henric. archidiac. Huntingdon.*, CXCV, 860. — Pethelmus West-Saxonum apostolus (an. 725), *Willelmus Malmesbur.*, CLXXIX, 1577.

Cantia (in) Angliæ provincia divini præcones verbi fuere S. Augustinus Anglorum apostolus qui Edilbertum regem baptizat (an. 598), *Beda vener.*, XCV, 55, *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 112; *Henric. archidiac.*, CXCV, 842, 848. — Paulinus, Honorius, Mellitus, Joannes et alii (an. 596-650), *Beda vener.*, XCV, 85; *Lanfranc.*, CL, 743, 764; *Willelm.*, CLXXIX, 1443; *Henric. archidiac.*, CXCV, 851, 852.

Cappadociam Asiæ minoris provinciam S. Petrus evangelizat (an. 38-44), *Freculf.*, CVI, 1135; *Haymo*, CXVIII, 831; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1679, 1696.

Carcassonæ in territorio Toletano prædicaverunt Diegus Oxomensis episcopus et Guido primum abbas Vallium Sarnay, dein Carcassonensis episcopus contra Albigensium hæresim (an. 1207), *Petrus Monachus* CCXIII, 550, 551, 555.

Carentanos Bavariæ populos evangelizaverunt Arno Salitzburgensis episcopus, Paulinus Aquileiensis patriarcha et Virgilius Salitzburgensis (an. 784-800), *S. Paulin. Aquileiens.*, XCIX, 70; *Alcuin.*, C, 190, 192.

Carmano Castro in Narbonensi provincia Diegus Oxomensis episcopus cum Petro et Radulpho Cisterciensibus monachis contra Albigenses prædicat (an. 1206), *Petrus monachus*, CCXIII, 549, 555.

Carnotum in Gallia, *Chartres*, evangelizavit Solemnis Carnutensis episcopus (an. 490), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 93.

Carpentoractum, *Carpentras*, in Gallia Narbonensi fidem Christi accepit prædicatione S. Andeoli Carpentoractensis episcopi (an. 200), *Joannes monach.*, CLXII, 756.

Carpetaniam evangelizaverunt S. Calocerus, S. Jacobi discipulus (an. 44-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 155 — S. Athanasius primus Cæsaraugustanus et sanctus Theodorus (an. 52), *ibid.*, 167.

Carthago Spartaria, *Carthagène*, Hispaniæ civitas, verbum Dei recepit prædicante S. Basilio Carthaginis Spartariæ præsule (an. 37-60), *Lucius Dexter*. XXXI, 128. — S. Indalecio (an. 45), *ibid.*, 169.

Cartheiam prope fretum in Bætica, *Algesiras* (an. 53), evangelizavit Isicios a S. Petro missus (an. 53), *Lucius Dexter*, XXXI, 167.

Castrum Divionense in Gallia S. Benignus a S. Polycarpo in Gallias ad prædicandum cum sanctis Andochio et Thirso missus ad Christi fidem convertit (an. 140), *Joannes monach.*, CXLII, 757.

Castrum prope Turgiam in Hispania, *Castro*, per S. Secundum evangelizatur (an. 100), *Lucius Dexter*, XXXI, 275.

Catalaunum Galliarum civitas a S. Memmio Mancie verbum vitæ accepit (an. 48-60), *Hugo abb. Flaviniac.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1117, 1119.

Cataloniam Hispaniæ regionem evangelizaverunt S. Etherius. Barcinonens episcopus (an. 37-61), *Lucius Dexter*, XXXI, 129, 130. — Philippus Mediolanens. (an. 91), *ibid.*, 261, 263.

Cataracta Decorum in Anglia civitas a S. Paulino evangelizatur (an. 600), *Beda*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric. archidiac.*, CXCV, 856.

Cellæ in Galliarum civitate Gis enus prædicat (an. 651), *Sigebert. Gemblac*, CLX, 123.

Celtiberiam, Hispaniæ provin iam, evangelizaverunt S. Athanasius Cæsaraugustanus episcopus (an. 37-70), *Lucius Dexter*, XXXI, 128, 167. — S. Philippus (an. 91), *ibid.*, 261.

Celticos Arianos populos Thraciæ Joannes Constantinopolitanus episcopus ad veram fidem convertit (an. 400), *Aurel. Cassiodor.*, LXIX, 1167, 1168.

Centulam (apud) Aquitaniæ civitatem prædicaverunt S. Columbanus (an. 620), *Hariulf. abb.*, CLXXIV, 1220. — Madelgisilus (an. 650), *ibid.*, 1443.

Cersonam (apud) in Lycia S. Clemens papa exsul prædicat multasque gentes ad Christum convertit (an. 69-88), *Freculf.*, CVI, 1156.

Chizzinos Sueciæ populos monachi duo incerti nominis e Boemia venientes sub Gotescalco rege ad fidem convertunt (an. 1065), *Adam. Brem. canon.*, CXLVI. 373, 574.

Cibhrinstri in Saxonia. Benjamin S. Willehadi socius et cooperator in Cibhrinstri Saxoniæ prædicans martyrii coronam recipit (an. 780), *S. Anschar. Hamburg. episcop.*, CXVIII, 1018.

Ciliciam Asiæ minoris regionem evangelizavit S. Paulus apostolus cum Sila, Timotheo et Barnaba (an. 48-58), *Freculf.*, CVI, 1130; *Haymo*, CXVIII. 831; *Anastas.*, CXXVII, 464; *Herigerus Lobiens.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXLVII, 639; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1697.

Circipani Sueciæ populi a monachis duobus incerti nominis fidem receperunt (an. 1065), *Adam. Brem. can.*, CXLVI, 573.

Colonia (in), Germaniæ civitate, *Cologne*, prædicaverunt SS. Valerius confessor, Eucharius Trevereusis episcopus et Maternus Tungrensis episcopus (an. 50-80), *Heriger.*, *Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1010, 1013; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1118, 1125. — Hildibaldus Coloniens. episcop. (an. 780), *Adam. Bremens. canon.*, CXLVI, 471.

Colossas Phrygiæ civitatem, *Colosses*, evangelizavit Epophras S. Pauli discipulus (an. 60-100), *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 129. — S. Paulus apostolus Romæ prædicans ad Colossenses scribit Epistolam (an. 68), *Anastas.*, CXXVII, 468.

Compostella. S. Jacobus apostolus, *major* dictus, filius Zebedæi et sancti Joannis frater, per universam Hispaniam præsertimque apud Compostellam prædicat. (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 109; *Freculf.*, CVI, 1147. *Munio Mindoniens.*, CLXX, 875.

Consoranæ in Wasconia Navarrus Consorannensis episcopus contra Albigenses prædicat (an. 1207), *Petrus monach.*, CCXIII, 554, 561.

Constantia in Gallia. S. Paternus Toletanus primum, dein Constantiensis episcopus in Gallia prædicat (an. 76-100), *Lucius Dexter*, XXXI, 311.

Corinthum Peloponesi civitatem evangelizaverunt S. Paulus apostolus, Silas et Timotheus (an. 48-50), CXXVII, 464; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 124; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1703. — S. Dionysius Areopagita a S. Paulo conversus, *Freculf.*, CVI, 1166; *Haymo*, CXVIII, 830; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 124. — Apollo (an. 56), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1705. — Sosthenes sancti Pauli apostoli discipulus (an. 60-100), *Orderic.*, CLXXXVIII, 129.

Creta (in), *Candie*, Mediterranei maris insula, prædicaverunt S. Titus sancti Pauli discipulus (an. 58), *Freculf.*, CVI, 1149; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129. — Flegunta, Herman, et Patrobas (an. 68-100), *Freculf.*, CVI, 1149.

Cridia West-Saxoniæ civitas. Edilfridus Cridiensis episcopus in West-Saxonia prædicat (an. 850), *Willelm.*, CLXXIX, 1547.

Cyprum Mediterranei maris insulam evangelizaverunt discipuli dispersi in persecutione contra sanctum Ste-

phanum (an. 35), *Haymo*, CXVIII, 825; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 109. — S. Joannes apostolus (an 80), *Orderic.*, CLXXXVIII, 116. — S. Paulus apostolus cum sancto Barnaba (an. 50-58), *Anastas.*, CXXVII, 454; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Marian. Scot.*, CXLVII, 639; *Bernoldus abb.*, CXLVIII, 1304. — Apud Damascum S. Paulus prædicat (an 34-38), *Marian. Scot.*, CXLVII, 639; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 107; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1697.

Dania (in) prædicaverunt S. Willibrordus, primus Fresonum apostolus (690-700), *Alcuin.*, CI, 699. — S. Bonifacius Moguntinus (an. 716-745), *S. Bonif.*, LXXXIX, 624, 641. — Herioldus Danorum rex qui ad Christum conversus populum suum ad fidem adduxit (an. 825), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 158; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1347; *Haymo*, 966, 971 — Anscharius seu Ansgarius Hammaburgensis episcopus (an. 840), *Adam. Brem. canonic.*, CXLVI, 476, 480, 483; *Honorius Augustodunens.*, CLXXII, 190. — Ebbo Remensis episcopus et Halitgarius (an. 830-856), *S. Anscharius*, CXVIII, 971; *Adam. Brem. can.*, CXLVI, 474, 475. — Gauzbertus et Witmarus monachus (an 830), *S. Anschar.*, CXVIII, 971. — Haraldus Sleswicensis episcopus, Gislemarus, Rimbertus (an. 840-850), *Adam. Brem. canonic.*, CXLVI, 473, 486; S. *Anschar.*, CXVIII, 971, 999. — Unni Hammaburgensis episcopus (an. 903-936), *Adam. Brem. canonic.*, CXLVI, 498. — Henricus I, Alemannorum imperator, qui Danos cum Cnutone eorum rege a pristino errore revocat et ad fidem adducit (an. 93), *Thietmarus Merseburgensis episc.*, CXXXIX, 1193. — Poppo Harhusiensis (an. 966), *ibid.*, 1207, 1208; *Adamus Bremens.*, CXLVI, (not), 525; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 191. — Poppo Junior Sleswicensis episcopus (1010-1015), *Adam. Brem.*, CXLVI, 525, 526. — Heribertus Wibergensis episcopus Eilbertus episcopus Christianus et Sewerdus, Radolphus et Ratolphus Sleswicenses episcopi (an. 1036-1059-1060), *Adam. Bremens.*, CXLVI, 616, 650.

Daniam Cismarinam seu Jutland evangelizaverunt Regimbrondus Harusammensis episcopus (an. 948), *Adam. Brem.*, CXLVI, 503. — Poppo Sleswicensis episcopus cum Odinkar juniori (an. 1010-1015), *ibid.*, 526, 535, (Vide *Jutland*).

Deiros Angliæ populos Christi fidem edocuit Paulinus Eboracensis episcopus cum S. Augustino Anglorum apostolo (an. 615), *Beda*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric.*, CXCV, 856.

Derby vel Derbe Isauriæ in Asia civitatem evangelizaverunt S. Paulus apostolus cum Sila et Timotheo (an. 50-58), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116, *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1692, 1698. — S. Barnabas (an. 50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 178. — Silas S. Pauli discipulus (an. 50), *ibid.*, 116, *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1692.

Divionense castrum in Gallis, *vid.* Castrum, etc,

Dokeb, *Dokkum*, Fresiæ civitatem adduxit ad Christum S. Willehadus primus Bremensis episcopus (an. 754), CXVIII, 1045, 1046.

Dorcestria (in), *Dorchester*, West Saxoniæ civitate, prædicaverunt Birinus Wintoniensis et Dorcestrensis episcopus qui Kinegilsum regem convertit (an. 630), *Beda*, XCV, 126; *Willelm.*, CLXXIX, 1523. Angilbertus Dorcestrensis episcopus S. Birini successor (an. 634), *Beda*, XCV, 126. — Leutherius, *ibid.*, 634. — Hedhedus et Epelpine seu Edelwine Dorcestrenses episcopi (an. 650-651), *Willelm.* CLXXIX, 1605.

Doroverna Doroverna, *Canterbery*, Cantuariensium regni regia civitas. Ethelredus Cantiorum rex Augustinum et socios ad prædicandum in Angliam missos suscepit eisque potestatem et licentiam prædicandi concessit (an. 596), *Henric. archidiac. Huntingdon.*, CXCV, 848 — S. Augustinus Anglorum apostolus cum SS. Justo, Mellito, Laurentio, Joanne, Paulino, Honorio, Ruffiano et aliis apud Doroverniam primum prædicant (an. 596-645), *S. Augustin. Anglor. apostol.*, LXXX, 59, 79; *Lanfranc.*, CL, 743, 761; *Willelm.*, CLXXIX, 968, 1441; *Henric.*, CXV, 814, 857, 858,

Dorubrevi (in) *Rofecestria* civitate Justum episcopum ordinavit Augustinus (an. 600), *Henric*, CXCV, 850.

Dumnoca Angliæ orientalis civitas prædicationem audit Felicis Lincolniensis episcopi (an. 636), *Beda*, XCV, 108.

E

Eboraci, *Evreux*, Neustriæ civitatis Evanticorum sedem episcopalem primus obtinuit S. Taurinus S. Dionysii discipulus (an. 90-119), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 386-390.

Eburæ seu Eboræ in Nordanymbrorum civitate prædicaverunt S. Paulinus Eburensis episcopus (an. 600-628), *S. Bernold.*, CXLVIII, 1334; *Lanfranc.*, CL, 743; *Willelm.*, CLXXIX, 1509, 1553. — Jacobus S. Paulini discipulus (an. 640), *Henric.*, CXCV, 859.

Ebora seu Elbora *Evora*, in Lusitania Hispaniæ civitas, S. Memmium Mancium divini verbi præconem et episcopum habuit (an. 90), XXXI, 255.

Edessa, Mesopotamiæ civitas, *Orfa*, evangelizatur a S. Simone Juda apostolo qui Abgarum regem ad Christum convertit (an. 36), *Freculf.*, CVI, 1123; *Haymo*, CXVIII, 824.

Eischtadiam Germaniæ civitatem, *Eischstædt*, evangelizavit S. Willibaldus S. Bonifacii Moguntini socius et cooperator (an. 736-747), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 646, 806; *Bernold.*, CXLVIII, 1342.

Elegia (in) Alsaciæ civitate prædicaverunt Eucharius, Valerius et Maternus (an. 50), *Anonym.*, CLIV, 1147.

Eliberim in Hispania, *Grenade*, evangelizavit Cæcilius Eliberitanus episcopus et sancti Jacobi discipulus (an. 43-54), *Lucius Dexter*, XXXI, 151-173.

Eliotroca, *Valladolid?* Hispaniæ civitas, Evangelii præconem habuit Indalecium a S. Petro in Hispaniam missum (an. 45), XXXI, 169.

Elnonam Galliarum civitatem evangelizavit S. Amandus Trevirensis episcopus (an. 614), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 115.

Ephesium (apud), *Ara-Solouk*, Joniæ civitatem, prædicaverunt S. Joannes et Jacobus Major (an. 38-50), *Lucius Dexter*, XXXI, 135; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 149.— S Paulus cum Timotheo, Sila, Prisca et Aquila (an. 48-58), *Orderic.*, CLXXXVIII, 125; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1704. — Timotheus (an. 68), CVI, 1149. — S. Paulus qui ibi primam ad Corinthios Epistolam scribit (an 56), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1703. — Onesimus S. Pauli discipulus (an. 60 100), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 129. — Apud Ephesum S. Joannes apostolus Evangelium suum scribit (an. 99), *Ekkeardus Uraugiensis*, CLIV, 679.

Etseram orientalium Saxonum civitatem evangelizavit S. Mellitus Sigebertumque regem convertit ad Christum (an. 604), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 113; *Henric.*, CXCV, 850.

Europa. Christiani dispersi in persecutione contra sanctum Stephanum facta in Europam fidem portant (an. 35), *Lucius Dexter*, XXXI, 95, 97.

F

Fabriam Daniæ insulam Eilbertus primum monachus, dein episcopus evangelizavit (an. 1059), *Adam. Brem. Can.*, CXLVI, 616.

Fiunna vel Fune Daniæ insula divini verbi præcones habuit Liafdagum primum Ripensem episcopum (an. 948), *Adam. Brem. Can.*, 503, 518, 821. — Haredum seu Horit Sliaswigensem episcopum (an. 948), *ibid.*, 505.— Behinerum primum in Fune episcopum (an. 1040), *Adam. Brem. Can.*, CXLVI, 623. — Eilbertum (an. 1059), *ibid.*, 616.

Flandriam evangelizaverunt S. Amandus Trevirensis et Tungrensis episcopus (an. 628), *Milo monach.*, CXXI, 945; *Heriger. Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1040; *Philippus de Harveng. abb.*, CCIII, 1348; *Helinand. abb.*, CCXII, 785. — S. Livinus et ejus discipuli Feilanus, Furseus et Ultanus (an 648), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 882; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 122. — Helias et Killanus Moguntinus (an. 648), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 880. — Ursmarus Flandrensis episcopus (an. 690), *Hariulfus*, CLXXIV, 1461 (*app.*) — S. Arnulfus Suessionensis episcopus (an. 1056-1085), *ibid.*, 1411, 1461.

Francos evangelizaverunt S Solemnis Carnotensis episcopus (an. 490), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 93. — S. Clotildis Francorum regina cum S. Vedasto et sancto Remigio (an. 496), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 152; *Anonym.*, XCVI, 1453; *Hincmar.*, CXXV, 1157; *Albert. Mo-*

ciacens., CXXXIX, 598. — S. Vedastus (an. 496), *Alcuin.*, CI, 670, 672, 678; *Anonym.*, CXLIX, 28. — S. Remigius (an. 496), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 152; *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 97; *Hincmar.*, CXXV, 1157; *Bernold.*, CXLVIII, 1329; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 79. — Clodovæus cum gente fidem suscipit (an. 496), *S Gregor. Turon.*, LXXI, 225; *Flodoard. Rhemensis canonic.*, CXXXV, 50; *Rorico monach.*, CXXXIX, 601, 653; *Anonym.*, CXLIX, 26; *Hugo abb.*, CLIV, 110; *Ekkeardus, ibid.*, 716; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 95; *Hugo de S. Maria*, CLXIII, 913.

Francia (in) seu Franconia divini verbi præcones fuere Kilianus primus in Franconia (an. incert. VII vel VIII sæcul.), *Adam. Brem. episc.*, CXLVI, 465. — Willibrordus (an. 690), *Alcuin.*, CI, 697, 701.

Fresiam evangelizaverunt Wilfridus Anglorum episcopus qui Adalegisum Fresonum regem convertit (an. 680), *Willelm.*, CLXXIX, 1559. — S. Willibrordus (an. 692-700), *Beda*, XCV, 243, *Alcuin.*, CI, 698, 699; *Bernold.*, CXLVIII, 1339; *Joannes monach.*, CLXII, 786; *Helinandus*, CCXII, 805. — Acca presbyter, Adalbertus levita, filius regis Deirorum Lebuinus, Marcellinus, S. Swibertus, Wereufridus, Ewaldus Albus et frater ejus Ewaldus Niger et alii duodecim S. Willibrordi socii (an. 692-700), *Beda*, XCV, 243, 244, 245. — S. Bonifacius Moguntinus Germanorum apostolus (an. 716-745), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 600, 611, 624, 641; *S. Ado Vienn. archiepisc.*, CXXIII, 123; *Adam. Bremens. canonic.*, CXLVI, 465; *Marianus Scotus*, CXLVII, 761, *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 135, 158. — Wulframnus Senonensis episcopus (an. 718), *Helinand.*, CCXII, 812, — Skirbat diaconus, Waltheri presbyter, Megengaudus, Lullus, Sturmius, Waccar et Tatuinus et alii S. Bonifacii socii, discipuli et cooperatores (730-750), LXXXIX, 646, 647, 653, 660, 805. — Willehadus primus Bremensis episcopus (an. 754), *S. Anscharius episc.*, CXVIII, 1015, 1016; *Adamus Brem. episc.*, CXLVI, 465, 469, 471. — Eabonus Ahretatensis episcopus, Hadalfridus seu Hudolfus monachus, Hamung presbyter, Kundekar monachus, Williheri monachus, Wintrung presbyter et alii sancti Bonifacii Moguntini discipuli (an. 755), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660, 667, 805. — Liudgerus Monasteriensis episcopus (an. 780), *Adam. Bremens.*, CXLVI, 467, 468. — Hildibaldus Coloniensis episcopus (an. 780), *Adam Brem.*, 47. — Anscharius Hammaburgensis (an. 836), *ibid.*, 433.

Fresiam citeriorem evangelizavit unus e XII S. Willibrordi sociis (an. 692), *Beda*, XCV, 245.

Frisingen, *Freisingen*, in Bagoaria Evangelium recepit ab Erimberto Fressingensi episcopo (an. 730), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649, 741.

G

Galatia (in) Asiæ Minoris regione divini verbi præcones fuere S. Petrus apostolus (an. 38-40), *Freculf.*, CVI, 1135; *Haymo*, CXVIII, 831; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1679, 1696. — S. Philippus apostolus (an. 38-60), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 136; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698. — S. Paulus apostolus cum Syla et Barnaba (an. 38-58), *Freculf.*, CVI, 1130; *Haymo*, CXVIII, 831; *Anastasius Biblioth.*, CXXVII, 464, 468; *Herigerus Lobiens.*, CXXXIX, 1008; *Marianus Scotus*, CXLVII, 639; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 115, 116. — S. Timotheus (an. 50-58), *ibid.*, 116.

Galecia (in) Hispaniæ provincia discipuli septem S. Jacobi Hierosolymitani episcopi Christum annuntiant (an. 44), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 115. — S. Andeolus in Galecia prædicat (an. 208), *Lucius Dexter*, XXXI, 358.

Galliam evangelizaverunt S. Petrus apostolus (an. 48-50), *Anastas.*, CXXVII, 458, 466, 468; *Heriger. Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym., ibid.*, 1117. — S. Philippus apostolus (an. 38), XXXI, 87, 88; *Freculf.*, CVI, 1146; *Willelm.*, CLXXIX, 1683; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 156; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698. — S. Jacobus apostolus Major dictus (an. 41), *Lucius Dexter*, XXXI, 135. — S. Paulus apostolus (an. 58-69), *Herigerus Lobiensis abb.*, CXXXIX, 1008; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 128. — Ferontius, Austregisilus, S. Eutropius, Irenæus Lugdunensis, Lazarus, Maximinus, Joseph ab Arimathea, Maria Magdalena, Martha, Marcella, Parmenas, Valerius (an. 48-80), *Lucius Dexter*, XXXI, 156, 158; *Raban. Maur.*, CXII, 1493, 1495, 1497; *S. Paschasius Radbertus*, CXX, 1496; *Herigerus Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1010; *Hugo Flaviniac.*, CLIV, 25; *Anonym., ibid.*, 1116, 1118, 1124; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 141; *Anonym.*, CLXII, 755; *Willelm. Malmesbur.*, CLXXIX, 1683. — S. Dionysius Areopagita (an. 50), *S. Gregorius Turon.*, LXXI, 175, 183; *Othlonus*, CXLVI, 387; *Folcardus monach.*, CXLVII, 1182; *Hugo abb.*, CLIV, 26; *Ekkeard. Uraugiens., ibid.*, 679. — Clemens, Eucharius, Frontinus, Mansuetus, Maternus, Sabinus, Potentianus et Saturninus, S. Sixtus, Stremonius, Sinicius, Martialis a S. Petro missi (an. 48-50-58), *S. Gregorius Turon.*, LXXI, 175, 183; *Raban. Maur.*, CXII, 1493, 1494, 1505; *Paschasius Radbertus*, CXX, 1496; *Heriger. Lobiens.*, CXXXIX, 1010, 1013; *Ademar. monach.*, CXLI, 87; *Jordanus Lemovicensis episcopus*, CXLII, 1353; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym., ibid.*, 1117, 1118, 1124; *Flodoard. Remens. canonic.*, CXXXV, 32; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 129, 193, 286. — Crescens (an. 59), *S. Ado Viennen. episc.*, CXXIII, 79. — Quirinus, Nicasius, Scuvilus a S. Dionysio missi (an. 70), *Folcard.*, CXLVII, 1182; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 386, 388, 390. — S. Cœlestis S. Clementis discipulus et Secundus Mettis episcopus (an. 70), *Anonym.*, CLXIII, 581. — Austriclianus et Alpinianus (an. 70-72), *Orderic.*, CLXXXVIII, 186, 193. — S. Paternus Toletanus et Constantiensis episcopus (an. 130), *Lucius Dexter*, XXXI, 311. — Mello et Taurinus (an. 119), *Orderic.*, CLXXXVIII, 386. — SS. Benignus, Andochius et Thirsus a S. Polycarpo missi (an. 140), *S. Varnaharius presbyter*, LXXX, 187; *Rupertus abb.*, CLXVII, 756; *Joannes monachus*, CLXII, 756, 757. — S. Photinus, Valerianus, Marcellus et Zacharias Lugdunensis (an. 166-195), *Hugo abb.*, CLIV, 96; *Baldricus*, CLXVI, 1209, 1210; *Joannes monach.*, CLXII, 756. — SS. Crispinus et Crispinianus, Fuscianus, Rufinus, Victoricus, Mallonus, Lucianus, Avicianus (an. 250-300), *Paschasius Radbertus* CXX, 1491, 1496; *Folcard.*, CXLVII, 1182; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 390. — S. Avitus Viennensis (an. 490), *Ekkeard. Uraugiens.*, CLIV, 778. — SS. Solemnis, Vedastus, Remigius, Clotildis regina (490-500), *S. Gregorius Turon.*, LXXI, 152; *Alcuin.*, CI, 670, 672, 678; *S Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 97; *Hincmar.*, CXXV, 1157; *Rorico Moissiacensis*, CXXXI, 598; *Bernold.*, CXLVIII, 1329; *Lambert. Atrebatensis*, CXLIX, 26, 28. — *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 79. — SS. Amandus et Landoaldus (an. 614), *Sigebert. Gemblac*, CLX, 115, 120. — SS. Ultanus, Foillanus et Furseus (an. 640), *ibid.*, 122. — SS. Eloquius, Etto et Bertuinus Scotigenæ (an. 651), *ibid*, 123. — Gislenus, Landelinus, Trudo et Vincentius, qui et Madelgarius dicitur (an. 651), *ibid.*, 123.

Gandavum, *Gand*, Flandriæ civitatem evangelizaverunt S. Amandus Treverensis et Tungrensis episcopus (an. 628), CXXI, 945; *Herigerus abbas Lobiens.*, CXXXIX, 1040; *Philippus de Harveng*, CCIII, 1248; CCXII, 785. — S. Livinus cum Frilano, Helia et Kiliano (an. 648), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 880, 882; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 122.

Garumni, populi Aquitaniæ ad Garumnam, divini verbi præcones habuere sanctum Martialem Lemovicensem episcopum (an. 70), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 193. — Austriclianum et Alpinianum (an. 73), *ibid.* 193.

Gentes. Cyprii et Cyrenæi viri post martyrium sancti Stephani dispersi per diversas regiones Græcis et gentibus prædicant (an. 35), CXXVII, 456. — Paulus et Barnabas ad prædicationem in gentibus segregantur, *Haymo*, CXVIII, 825; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Hugo abb. Flaviniac.*, CLIV, 21. — Ad gentes transeunt prædicaturi, *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1692.

Gerdaniam Daniæ civitatem S. Gaudentius evangelizat (an. 990), *S. Mathildis*, CLI, 1341.

Germania (in) Europæ regione divini verbi præcones fuere S. Valerius confessor (an. 48-60), *Anonym.*, CLIV, 1124. — S. Willibrordus Fresonum apostolus cum sancto Bonifacio (an. 717-723), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 642. — S. Bonifacius Moguntinus Germanorum apostolus (a. 717-745), *ibid.* 641; *Anastas.*, CXXVIII, 975; *Bernold.*, CXLVIII, 1341; *Helinand. monachus*, CCXII, 812. — Adalheri, Burchardus, Derso, Grimbertus, Skirbalt, Waltheri, Swibertus, Witta, Lullus, Winnibaldus, Willibaldus, Gregorius Trajectensis et Geppan S. Bonifacii socii et cooperatores (an. 717-730-756), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 646, 653, 660, 684, 741, 749, 757, 806; *Bernold.*, CXLVIII, 1342. — Sturmius, Waccar monachus, Abel episcopus, Warbertus episcopus, Wera episcopus (an. 740-745), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 647, 660, 741, 757, 805. — Tatuinus et Folradus archicapellanus (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 741; *Ekkeard. Uraugiens.*, CLIV, 837.

Glastoniam Angliæ insulam evangelizaverunt Joseph ab Arimathea cum sociis undecim e Gallia a S. Philippo in Angliam missus (an. 63), *Willelm.*, CLXXIX, 1683. — S. Patricius Hibernus contra Pelagianos (an. 435), *Willelm.*, CLXXIX, 1688, 1689.

Gothia (in) Scandinaviæ regione prædicaverunt Turgotus primus Saeranensis episcopus in Westergothia (an. 1013), *Adam. Bremens.*, CXLVI, 541, 640. — Radulfus seu Radolfus (an. 1026), *ibid.*, 541. — Grimkil et Bernardus (an. 1030-1059), *ibid.*, 541, 650. — Olaph Northmannorum rex (an. 1040), *ibid.*, CXLVI, 540. — Simon qui et Stemphi dicitur Halsinglandensis episcopus (an. 1060), *ibid.*, 617, 641.—Adalwaldus senior et Adawaldus junior (an. 1060-1070, *ibid.*, 617, 640.

Gothland Baltici maris insulam evangelizavit Joannes qui et Hiltuinus dicitur Bircacensis episcopus (an. 1065), *ibid.*, 617, 636.

Groenlandon, *Groenland*, Americæ Septentrionalis regio, per Islef Scaldholgensem episcopum evangelizatur (an. 1065), *ibid.*, CXLVI, 617, 654.

H

Halsingland (in), Sueciæ civitate, prædicavit Simeon Halsinglandensis episcopus (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 641.

Hamaboam Fresiæ civitatem evangelizavit Willehadus Bremensis episcopus (an. 754), *S. Anscharius*, CXVIII, 1015, 1016.

Hammaburg (in), Allemaniæ civitate, Christum annuntiant Heridagus primus Hammaburgensis episcopus (an. 804), *Adam. Brem.*, CXLVI, 472. — S. Anscharius Hammaburg. episcopus (an. 826), *S. Anscharius*, CXVIII, 966. — Rimbertus (an. 860), *Adam. Brem.*, CXLVI, 486. — Unni episcopus (an 903-936), *ibid.*, CXLVI, 498. — Adaldagus episcopus (an. 936), *ibid.*, 501.

Harusam Daniæ Cismarinæ civitas Christi fidem a Regimbrondo Harusammensi episcopo recepit (an. 948), *ibid.*, CXLVI, 503.

Hasbaniam in Galliis Trudo abbas evangelizavit (an. 651), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 123.

Hereford (in), provinciæ Merciorum civitate, prædicaverunt Putta Herefordensis primus episcopus (an. 720), *Willelm.*, CLXXIX, 1599. — Tritel Puttæ successor (an. 740), *ibid.*, CLXXIX, 1599.

Hessos Germaniæ populos ad Christum convertit S. Bonifacius Moguntinus episcopus Germanorum apostolus (an. 720), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 617, 642; *Adamus Brem.*, CXLVI, 466.

Hibernia (in) prædicaverunt S. Fingaris (an. 430), *S. Anselmi* scripta spuria, CLIX, 325. — S. Patricius Hibernensis episcopus (an. 432), *Beda*, XCV, 121 not.; *Guigo II*, CLIII, 789, 801; *S. Anselmi* scripta spuria, CLIX, 325; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 79; *Willelm.*, CLXXIX, 1688. — S. Benignus S. Patricii discipulus (an. 460), *ibid.*, CLXXIX, 1691. — S. Columba Hibernus (an. 565), *Bernold.*, CXLVIII, 1329, 1332. — S. Livinus, Foilanus, Furseus et Helias (an. 648), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 877, 879. — Swibertus (an. 692). *Beda*, XCV, 243.

Hiberis Hispaniæ populis Christum prædicant septem discipuli S. Jacobi Hierosolymitani episcopi (an. 44), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII. 113.

Hienses populi seu Hii, insula Angliæ juxta Hiberniam sita, divini verbi præcones habuerunt S. Columbam (an 596), *Bernold.*, CXLVIII, 1332. — Ædanum (an. 615-640), *Beda*, XCV, 19-21; *Bernoldus abb.*, CXLVIII, 1336; *Sigebertus Gemblac.*, CLX, 120; *Willelm*, CLXXIX, 1581; *Henric.*, CXCV, 860; *Helinand.*, CCXII, 772.

Hierapolim Indiæ regiam civitatem evangelizavit S. Thomas qui et Didymus dicitur (an. 48), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 159-162.

Hierapolim Phrygiæ civitatem Christi fidem edocuerunt S. Philippus apostolus (an. 50), *Freculf.*, CVI, 1148; *Willelm.*, CLXXIX, 1683; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 157.—S. Apollinaris Hieropolitanus episcopus (an. 130), *Freculf.*, CVI, 1166.

Hircania Asiæ regio a S. Thoma Didymo apostolo evangelizatur (an. 33-53), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 157.

Hispalim Bæticæ in Hispania civitatem, *Séville*, evangelizaverunt S. Pius primus Hispalensis episcopus (an. 37-70) *Lucius Dexter*, XXXI, 128. — Philippus Mediolanensis, Philotheus dictus (an. 91), *ibid.*, 261, 263.

Hispania (in) divini verbi præcones fuere S. Petrus apostolus (an. 50-60), *ibid.*, XXXI, 161. — Presbyteri a S. Petro Romæ ordinati et in Hispanias missi (an. 53), *ibid.*, XXXI, 151. — S. Jacobus Major (an. 34), *ibid.*, 87, 88; (an. 37), *ibid.*, 109; *Freculf.*, CVI, 1147; *Munio*, CLXX, 875. — Christiani dispersi post persecutionem contra sanctum Stephanum factam (an. 35), *Lucius Dexter*, XXXI, 91, 97. — S. Paulus apostolus (an. 64), *ibid.*, 190; *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 79. — Oppius centurio, S. Memmius Mancius, S. Agathodorus Tarraconensis, Arcadius Juliobrigensis, Athanasius Cæsaraugustanus, Basilius Bracarensis, Capito Lucensis, Elpidius Toletanus (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 88, 129, 130, 167, 255. — S. Ephrem S. Jacobi discipulus, S. Etherius Barcinonensis, Eugenius Marcus, Nestor Paleatinus, Petrus Bracarensis (an. 37-60), *ibid.*, XXXI, 109, 129, 130.—Torquatus, Thesiphorus, Cæcilius, Iscius, Secundus, Indalecius et Euphrasius (an. 45), *ibid.*, 131, 135, 151, 155, 167, 169, 173, 175.—Discipuli septem S. Jacobi apostoli qui corpus magistri in Hispaniam deferunt (an. 44), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 113. — Calocerus S. Jacobi discipulus (an. 44), *Lucius Dexter*, XXXI, 151. — Paulus Sergius, Martialis Lemovicensis, Timotheus, Philemon et alii S. Pauli apostoli discipuli (an. 48-60), *ibid.*, 169, 190, 195.

Hulmo Daniæ insula Christi fidem recepit ab Eginone Dalboiensi episcopo (an. 1060) *Adam. Brem.*, *canonic.*, CXLVI, 627.

Hungaria (in), prædicaverunt S. Paulinus Aquileiensis patriarcha (an. 790-804), *S. Paulin.*, XCIX, 73, 74.—S. Wichertus Gemblacensis monachus (an. 953), *Sigebert Gemblac.*, CLX, 672. — Henricus II Allemanorum rex et imperator (an. 1002), *Honor. Augustodun.*, CLXXII, 193. — Gisla Hungarorum regina quæ regem sponsum imperatoremque patrem ad Christum cum innumerabili gentium multitudine adducit (an. 1010), *Sigebert Gemblac.*, CLX, 200; *Adam. Brem. canon.*, CXLVI, 531. — Stephanus Hungarorum rex (an. 1025), *Honor. Augustod.*, CLXXII, 193.

Hunni. Arno Salitzburgensis episcopus et Paulinus Aquileiensis patriarcha ad convertendos Hunnos desudant, (an. 794-800), *S. Paulin.*, XCIX. 76, 77; *Alcuin.*, C, 187, 198.

I

Iberia. Mulier captiva gentem Iberorum ad Christum convertit (an. 328), *Rufin. Aquileien.*, XXI, 480.—Edessius apud Iberos prædicat (an. 328), *Freculf*, CVI, 1198

Iconium, *Konieh*, Isauriæ in Asia minori civitas, verbi divini præcones habuit SS. Paulum et Barnabam (an. 48-50), *Orderic. Vital*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1693, 1694.

Illiberim Hispania civitatem, *Grenade*, evangelizavit S. Indalecius Romæ episcopus ordinatus et a beato Petro in Hispaniam missus (an. 45), *Lucius Dexter.*, XXXI, 169.

Illyria (in) Europæ antiqua regione prædicaverunt Paulus et Thimotheus, Silas et Barnabas (an. 50-58), *Freculf.*, CVI, 1130; *Haymo*, CXVIII, 831; *Anastas.*, CXXVII, 464; *Heriger. Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.* CXLVII, 639.

Imperium Romanum. Conversio Philippi imperatoris Romanorum et filii ejus Philippi per Pontium quemdam militem Christianum (an. 242), *Freculf.*, CVI, 1178; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 70. — Constantinus Magnus imperator ad Christum convertitur et fidem Christianam per imperium longe lateque diffundit (an. 312), *Sulpicius Severus.*, XX, 147; *Aurelius Cassiodorus* LXIX, 888; *Freculf.*, CVI, 1190; *Anast.*, CXXVII, 1510; *Hugo abbas Flaviniac.*, CLIV, 96; *Sigebert Gemblac.*, CLX, 955; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 73, 204.

Indiam evangelizaverunt S. Thomas Didymus apostolus (an. 34), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 478; *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 88; *Freculf.*, CVI, 1147; *Haymo*, CXVIII, 831; *Orderic.*, CLXXXVIII, 157-162. — S. Mathias apostolus, *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vitalis.*, CLXXXVIII, 111; *Petrus Comestor.*, CXCVIII. 168. — Indorum gentes ad fidem convertuntur (an. 330), *Aurel. Cassiodor.*, LXIX, 943.

Indiam Citeriorem Christi fidem docuerunt Bartholomæus apostolus (an. 37-60), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 478; *Freculf.*, CVI, 1147; *Haymo*, CXVIII, 831; *Orderic.*, CLXXXVIII, 163. — Frumentius et Edessius pueri Meropii philosophi Tyrii, captivi (an. 328), *Rufin. Aquileien.*, XXI, 478. — Frumentius *ibid.*, 480; *Freculf.*, CVI, 1198.

Insulas Northmanniæ evangelizaverunt Grimkil et Rodulfus Sliaswigensis episcopus et Bernardus (an. 1050-1060), *Adam Brem. canonic.*, CXLVI, 541, 650. — Olaph rex Northmannorum per regnum et multas insulas extra Northmanniam prædicatores mittit (an. 1040), *ibid.*, 540.

Ionia (in) Asiæ minoris regione Christum annunciant Joannes apostolus cum Jacobo Majore apostolo, (an. 38-50), *Lucius Dexter.*, XXXI, 135; CLXXXVIII, 149. — SS. Paulus et Timotheus (an. 48-58); *Orderic.*, CLXXXVIII, 125; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1704. — Onesimus S. Pauli discipulus (an. 60-100), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 129.

Isauria Asiæ minoris regio divini verbi præcones habuit Paulum et Barnabam (an. 48-50), *Orderic.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1693, 1694.

Islandiam magnam Atlantici insulam evangelizaverunt Liasdagus primus Ripensis episcopus (an, 948), *Adam. Brem. can.* CXLVI, 503, 518, 521. — Haredus seu Horit Sliaswigensis episcopus (an. 948), *ibid.*, 503— Joannes Magnopolitanus episcopus (an. 1023), *ibid.*, 527, 540, 595, 617, 650. — Islef scaldhalgensis, (an. 1065), *ibid.*, 617, 654.—Joannes qui et Hitlimius dicitur, Bercacensis episcopus (an. 1065), *ibid.*, 617, 636.

Italia (in) prædicaverunt Petrus apostolus et Paulus doctor gentium (an. 40-69), *Lactantius*, app. VII, 621; *Sulpicius Severus*, XX; 145; *S. Prosper Aquitan. presbyt.*, 1.1, 173; *Freculf.*, CVI, 1128; *Haymo*, CXVIII, 829; *Anastas.*, CXXVII, 438; *Hermannus Contractus*, CXLIII, 57; *Marian. Scot.*, CXLVII, 641; *Hugo abbas*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 122, 132. — S. Apollinaris Ravennatum episcopus, Barnabas, S. Pauli discipulus et Mediolanensis episcopus, Celsus, et Nazarius, et Marcus, et Hermagoras (an. 50-100), *Freculf.*, CVI, 678; *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 78, *Regino Prumiens. abb.*, CXXXII, 118; *Marian Scot.*, CXLVII, 955; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 181.

J

Jerusalem. Apud Jerusalem Dominus noster Jesus Christus Deus et homo prædicat et in confirmationem doctrinæ suæ pro salute mundi in cruce exspirat anno ætatis suæ 33, *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1632.—Duodecim apostoli, nempe Simon Petrus, Joannes evangelista, Jacobus minor filius Alphæi et Andreas frater Simonis Petri, Philippus et Thomas Didymus, Bartholomæus, Matthæus, Jacobus Major Zebædei filius et frater Joannis evangelistæ, Simon Zelotes, Judas Jacobi filius et Mathias, in die Pentecostes adunati Spiritum sanctum recipiunt et in Jerusalem prædicant (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1034, 1631. — Terram sortiuntur ad prædicandum (an. 34 alii 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 88. — S. Petrus cum Joanne apud Jerusalem prædicat, *ibid.*, 134; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 64, 65, 102. — Ad portam templi claudum sanant, *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 103; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1655. — Petrus apud Jerusalem primum tenet consilium de conversione gentium (an. 40), *Lucius Dexter*, XXXI, 134; *Anastas.*, CXXVII, 456. — S. Jacobus Minor Jerosolymitanus episcopus ordinatur et prædicat (an. 33-40), *Freculf.*, CVI, 1122; *Haymo*, CXVIII, 823; *S. Ado Vienn. archiepisc.*, CXXIII, 76; *Regino Prumiens. abb.*, CXXXII, 16; *Hermannus Contractus*, CXLIII, 57; *Marian. Scot.*, CXLVII, 638; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1304; *Ekkeard.*, CLIV, 663; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 154. — S. Stephanus protomartyr in Jerusalem Christum annuntiat (an. 33), *ibid.*, 103; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1663. — S. Paulus apostolus apud Jerusalem prædicat (an. 48), *Anastas.*, CXXVII, 466; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Marian. Scot.*, CXLVII, 640, 645; *Hugo abb.*, CLIV, 24; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 108; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1679, 1689, 1694. — Jerusalem divini verbi præcones habuit S. Barnabam (an. 48), *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Marian. Scot.*, CXLVII, 640, 645; *Hugo abb.*, CLIV, 24; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 108. — Titum sancti Pauli discipulum (an. 50), *Marian. Scot.*, CLXVII, 640, 645.

Joppen (apud), *Jaffa*, Palæstinæ civitatem S. Petrus apostolus prædicat (an. 38-40), *Orderic.*, CLXXXVIII, 109; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674.

Judæa (in) prædicat S. Joannes Baptista (an. 30), *Freculf.*, CVI, 1121; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 16; *Ekkeard.*, CLIV, 661; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1552; *Sicard. Cremon. episc.*, CCXIII, 449. — Joannes Baptista Christum in Jordane baptizat, *Anastas.*, CXXVII, 452; *Hermann. Contractus*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1304; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1562. — Dominus noster Jesus Christus Deus et homo in Jordane baptizatus æram prædicationis Evangelii inchoat anno ætatis suæ 30, *Anastas. Bibliothi.*, CXXVII, 452; CXXIX, 525; *Hermannus Contractus*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1304; *Orderic.*, CLXXXVIII, 102; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1562. — Apostolos vocat (an. 30), *Regino Prumiens.*, CXXXII, 16; *Ekkeard.*, CLIV, 661. — Eos ad evangelizandum per Judææ civitates mittit, *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1565. — Per Judæam aperte Evangelium disseminat (an. 30-33), *Haymo*, CXVIII, 822; *S. Ado Vienn. archiepisc.*, CXXIII, 76; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 16; *Marian. Scot.*, CXLVII, 637; *Ekkeard. Uraugiens.*, CLIV, 661; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1562. — In cruce pro mundi salute, consummatis omnibus, exspirat (an. 33), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1622. — S. Petrus apostolus totam Judæam et Palæstinam prædicando perlustrat (an. 37-40), *Anastas.*, CXXVII, 454, 456, 462; *Herigerus Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701; S. Jacobus Minor Hierosolymitanus episcopus ordinatus per Judæam prædicat (an. 33-40), *Freculf.*, CVI, 1122; *Haymo*, CXVIII, 823; *S. Ado Vienn. archiepisc.*, CXXIII, 76; *Regino Prumiens. abb.*, CXXXII, 16; *Marian. Scotus*, CXLVII, 638; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1304; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 154. — S. Matthæus apostolus et evangelista (an. 37-50), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 111; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1689. — Evangelium suum sanctum in Judæa prædicando Hebraice scribit (an. 45), *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 75; *Anastas.*, CXXVII, 458; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1305; *Ekkeard.*, CLIV, 665. — S. Matthias in Judæa prædicat (an. 33), *Freculf.*, CVI, 1148; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 177. — S. Stephanus protomartyr in Judæa prædicat (an. 33), *ibid.*, 105; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1663. — Discipuli dispersi post persecutionem contra S. Stephanum per Judæam universam prædicant, *Haymo*, CXVIII, 825; *Anastas.*, CXXVII, 454; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 109.

Juliobrigum, *Valdeviejo*, Hispaniæ civitas, evangelizatur per Arcadium Juliobrigensem episcopum (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129, 130.

Jutland (in) Daniæ regione prædicaverunt Haroldus Sleswicensis primus episcopus (an. 840), *Adam. Brem.*, CXLVI, 621. — Regimbrondus Harusammensis et Haredus seu Harit Sliaswigensis (an. 948), *ibid.*, 503. — Odinkar Junior Ripensis, Poppo Junior Sleswicensis episcopi (an. 1000-1015), *ibid.*, 525, 526, 533. — Rodulphus Sliaswigensis et Wallus Ripensis episcopi (an. 1056), *ibid.*, 541, 552, 621, 622, 668.

L

Laodicia (in) Phrygiæ civitate hodie *Eski Hissar* Christum annuntiat S. Petrus apostolus, (38-40), *Anastas.*, CXXVII, 456; *Heriger. Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, id., 667; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1674, 1701. — S. Barnabas (an. 50), *Orderic*, CLXXXVIII, 178.

Laurianum castellum prope Carcassonam hodie *Castelnaudary*. Guido Vallium Sarnay abbas, deinde Carcassonensis episcopus in Laurano castello contra Albigenses prædicat (an. 1207), *Sicard. Cremon.*, episcopus, CCXIII, 553, 578.

Legecestram Anglorum Mediterraneorum civitatem evangelizant Edbertus Legecestrensis episcopus et Totta (an. 630-640), *Willelmus*, CLXXIX, 1605.

Lemovicis, *Limoges* (in), Galliæ civitate Christum annuntiant S. Martialis Lemovicensis episcopus (an. 58), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175; *Adam. monach.*, CXLI, 87, 112; *Jordanus Lemovicensis episcopus*, CXLII, 1353; *Raban. Maur.*, 1194 — Austriclianus et Alpinianus (an. 70); *Orderic.*, CLXXXVIII, 186.

Leri (in) Saxoniæ civitate Emmingus et Folcardus S. Willehadi Fresonum apostoli socii prædicantes a Saxonibus martyrii coronam accipiunt (an. 780), *S. Anscharius episc.*, CXVIII, 1017.

Libyam Africæ regionem S. Marcus evangelizavit (an. 50-60), *S. Ado Viem. archiepisc.*, CXXIII, 79; *Marian. Scotus*, CXLVII, 644, 648; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 182.

Licefeld, *Lichfield*, provinciæ Merciorum civitatem evangelizavit Cedda Scotus Licefeldensis episcopus (an. 653), *Beda*, XCV, 150.

Lincolniam (apud), *Lincoln.*, in orientali Anglia prædicaverunt S. Paulinus cum S. Augustino Anglorum apostolo (an. 625), *Henric*, CXCV, 844, 856. — Felix Lincolniens episcopus (an. 634-640), *ibid.*, 857, 858. — Honorius Lincolniensis episcopus (an. 640), *ibid.*, 857.

Lindisfaria in Anglia Mediterranea divini verbi præcones habuit Cellam episcopum Lindisfarensem et Diumam (an. 650-653), *Willelm.*, CLXXIX, 1603.

Lindisfarn (in) insula Angliæ, *Holy Eland*, prædicaverunt Ædanus seu Aidanus Lindisfarnensis episcopus (an. 615-640), *Beda* XCV, 19-21; *Bernold. abb.*, CXLVIII,

1336; *Sigebert Gemblac.*, CLX, 120; *Willelm.*, CLXXIX, 1581; *Henric.*, CXCX, 860; *Helinand.*, CCXII, 772; Colmannus Lindisfarnensis episcopus (an. 650), *Willelm.*, CLXXIX, 1581; *Henric.*, CXCV, 865; Finanus (an. 655), *Beda*, XCV, 150; *Willelm.*, CLXXIX, 1581; *Henric.*, CXCV, 863.

Lindissam Orientalis Angliæ provinciam evangelizavit S. Paulinus Anglorum apostolus (an. 625), *Henric.*, CXCV, 844.

Lingona (in), *Langres*, Galliæ civitate prædicaverunt SS. Benignus, Andochius et Thirsus diaconus a S. Polycarpo in Gallias ad prædicandum missi (an. 140), *S. Varnaharius presbyt.*, LXXX, 188, 193, 199.

Linoges Sclavoniæ populos evangelizaverunt monachi duo incerti nominis (an. 1065) *Adam. Brem. canon.*, CLXVI, 553, 574.

London (in), *Londres*, Angliæ civitate, prædicaverunt S. Laurentius Londoniensis episcopus (an. 600-645), *Henricus*, CXCV, 851, 853. — Mellitus cum Laurentio et Justo (an. 604-655), *Beda*, XCV, 85. — *Bernold.*, CXLVIII, 1332; *Lanfranc.*, CL, 745, 761 (*app.*); *Willelm.*, CCXXIX, 1413; *Henric.*, CXCV, 853. — Sarrumnus et Ceddus Londonienses episcopi, *Willelm.*, CLXXIX, 1514; *Henric.*, CXCV, 865.

Longobardos ad Christi fidem adduxerunt S. Gregorius Magnus papa (an. 595), Liturgia Mozarabica, LXXV, 541. — Theudelinda regina Longobardorum quæ suum sponsum Agilulfum cum gente convertit; Agnellus Tridentinus episcopus (an. 595), *ibid.*, 541; *Ekkeard*, CLIV, 797

Lontium (apud) civitatem Obotridorum in Sclavonia prædicant monachi duo nominis incerti (an. 1065) *Adam. Brem. canonic*, CXLVI, 573, 574.

Luca (Martos) Hispaniæ civitas divini verbi præconem habuit Capitonem Lucensem episcopum, S. Jacobi apostoli discipulum (an. 37-60); *Lucius Dexter*, XXXI 129, 130.

Lugdunum, *Lyon*, Galliæ civitatem ad Christum convertunt S. Irenæus Lugdunensis episcopus (an. 48), CXII, 1493; Joannes monachus CLXII, 755. — S. Photinus (an. 166); *Hugo abb.*, CLIV, 96; *Baldricus Dolensis archiep*, CLXVI, 1209. — Valerianus S. Potini successor (an. 180), *ibid.*, 1210. — S. Zacharias Lugdunensis (an. 195), *Joannes monachus*, CLXII, 756.

Lundona Scaniæ in Suedia civitas evangelizatur per Eginonem Dulboiensem episcopum (an. 1060) *Adam. Brem. canonic.*, CXLVI, 617, 627.

Lusitania Hispaniæ regio Christi fidem accepit a Jona S. Dionysii Areopagitæ discipulo (an. 86) *Lucius Dexter*, XXXI, 253

Lutetia Parisiorum prædicatione S. Germani ad Christum conversa (an. 554-570), *Bernold.*, CXLVIII, 1331.

Lycaonia (in) Asiæ Minoris regione Christum prædicant S. Bartholomæus apostolus (an. 38), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic.*, CLXXXVIII, 165. — SS. Paulus et Barnabas, *ibid.*, 115, 116; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1693, 1694.

Lyddam (apud) Palæstinæ civitatem S. Petrus prædicat (an. 38-40), *Anastas.*, CXXVII, 456; *Heriger. Lobiens.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard*, id., 667; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674.

Lydiam Asiæ Minoris regionem evangelizavit S Paulus apostolus cum Sila, Timotheo et Barnaba (an. 48-58), *Freculf.*, CVI, 1130; *Haymo* CXVIII, 831; *Anastas.*, CXXVII, 464; *Heriger Lobiens*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXLVII, 639; *Orderic Vital.*, CLXXXVIII, 116, 118.

Lystra (in) Isauriæ civitate, *Vatik*, prædicant SS. Paulus apostolus et Barnabas, et Silas (48-50), *Orderic. Vital.*, CXXXVIII, 115 116; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1693, 1694.

Magnopolis Obotritorum in Sclavonia civitas divini Verbi præcones habuit Joannem Scotum natione, Magnopolitanum episcopum (an. 1023), *Adam Brem.*, CXLVI, 527, 540, 593, 617, 650. — Monachos duos incerti nominis (an. 1065), *Adam Brem.*, CXLVI, 574.

Malmesburg Angliæ civitas a Theodoro Malmesburiensi episcopo fidem accepit (an. 613), *Willelm.*, CLXXIX, 1443; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 782.

Marmorica (in), *Marmorique*, Libyæ interioris regione Christum prædicavit S. Marcus evangelista (an. 50-60). *S. Ado Viennens. archiepisc.* CXXIII, 79; *Marian. Scot.* CXLVII, 644, 646; *Orderic.* CLXXXVIII, 182.

Massilia, *Marseille*. S. Lazarus primus Massiliensis episcopus ad Massiliensem portum cum Maria Magdalena, Maximino, Martha, Josepho et aliis appellit Christumque prædicat (an 35), Lucius Dexter, XXXI, 156, 158; *Raban. Maur.* CXII, 1493; *Sigebert Gemblac.* CLX, 141.

Mauritania Aquitaniæ in Galliis civitas, *Mortagne-sur-Gironde*, divini verbi præcones habuit S. Martialem Lemovicensem episcopum et SS. Austriclianum et Alpinianum (an. 73), *Orderic.* CLXXXVIII, 193.

Media (in), Asiæ regione, Christum prædicat Thomas Didymus apostolus (an. 38-53), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 157.

Mediolanum, *Milan*, evangelizaverunt, S. Barnabas primus Mediolanensis episcopus (an. 58), *Landulfus Senior*, CXLVII, 955; Celsus (an. 79-100), *Regino Prumiens.*, CXXXII, 18; Nazarius, *ibid.* — S. Philippus cognomento Philotheus (an 91), *Lucius Dexter*, XXXI, 261, 263.

Mediomatricum (apud), *Metz*, Christum annuntiat Felix cum sancto Clemente (an. 50-100), *Anonym.*, CLIV, 1119; CLXIII, 579, 581.

Meldunum, *Meaux*, evangelizaverunt, SS. Antonius episcopus Meldensis et Sanctinus et Dionysius (an. 70-79), Hugo abb., CLXV, 27, 29.

Melmin (in), Civitate Berniciorum Christum prædicavit S. Paulinus Anglorum apostolus (an. 625), *Henric.*, CXCV 856.

Mercii Angli. Vid. Angli Mercii.

Mesopotamiam Asiæ regionem evangelizavit Judas apostolus (an. 37-70), *Freculf*, CXI, 1132, 1147; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 115, 116.

Miletum (apud), *Palatcha*, Cariæ in Asia civitatem Christum annuntiant SS. Paulus, et Barnabas et Silas et Timotheus (an. 50-58), *Orderic.*, CLXXXVIII, 124, 125; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1707.

Milindorf, Transalbinorum in Germania civitas, per S. Willericum Bremensem episcopum evangelizatur. *Adam. Brem. episcop.*, CXLVI, 472.

Metylenen, *Medelin*, Lesby insulæ urbem regiam ad Christum adducit S. Paulus apostolus (an. 58), *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 128.

Mons Pessulanus, *Montpellier*. Diegus Oxomensis episcopus, Petrus et Radulphus Cistercienses monachi apud Albigenses in Monte Pessulano prædicant (an. 1206), *Petrus Monach.*, CCXIII, 549.

Mons Regalis, *Montréal*, in Carcassonensi territorio civitas. Diegus Oxomensis episcopus et Guido abbas Vallium Sarnay et Dominicus apud Montem Regalem prædicant (an. 1206-1208). *Petrus Monach.*, CCXIII, 550, 554.

Moraviam Germaniæ regionem evangelizavit Methodius episcopus, et Boemorum rex Borvoy cum sua gente fidem amplexus est (an. 885), *Cosmas Pragens. Decan.*, CLXVI, 71, 81.

Myrmidones (apud), populos Thessaliæ, SS. Matthæus et Andreas Christum annuntiant (an. 50), CLXXXVIII, 139.

Mysia (in), Asiæ Minoris regione, divini verbi præcones fuere SS. Paulus et Timotheus (an. 50-56), *Freculf.*, CVI, 1130; *Haymo*, CXVIII, 831; *Anastas.*, CXXVII, 464; *Heriger. Lobiens.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXLVII, 639; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116.

M

Macedoniam evangelizaverunt S. Andreas (an. 38), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 139, 142. — Matthæus apostolus (an. 38-50), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 111; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 168. — S. Paulus, Timotheus, Silas et Lucas (an. 48-58), *Freculf.*, CVI, 1130; *Haymo*. CXVIII, 831; *Anastas.*, CXXVII, 467; *Heriger. Lobiens.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXLVII, 639; *Orderic.*, CLXXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1699. — Erastus S. Pauli discipulus (an. 60-100), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129.

Magdeburg Sclavoniæ civitas evangelizatur per Adalbertum primum Magdeburgensem episcopum qui multos Sclavorum populos ad Christum convertit (an. 968-981), *Adam. Brem. canonic.*, CXLVI, 508.

N

Nadaber urbs regia Æthiopiæ per S. Matthæum evangelium recepit (an. 48-70), *Orderic*, CLXXXVIII, 168-170.

Narbonam (apud), in Galliis civitatem cum Paulo Christum prædicavit Paulus Sergius Salaminæ proconsul et sancti Pauli discipulus (an. 60), *Lucius Dexter.*, XXXI, 195; *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175, 183, *Raban. Maur.*, CXII, 1493; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 128.

Narbona Galliarum provincia. Petrus et Radulfus Cistercienses monachi, Diegus Oxomensis episcopus, Guigo Vallium Sarnay abbas et S. Dominicus contra Albigensium hæresim in provincia Narbonensi prædicant (an. 1206-1208), *Sicard. Cremonensis episcopus*, CCXIII, 155, 156.

Neritum Armeniæ civitatem evangelizavit Simon Zelotes apostolus (an. 63), *Freculf.*, CVI, 1135, 1147.

Neustria (in), Galliarum regione Christum prædicant Mansius primus Eboracensis episcopus et Taurinus ejus successor (an 90-119), *Lucius Dexter.*, XXXI, 253; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 386.

Nicæam, *Isnick*, Bithyniæ in Asia Minore civitatem evangelizavit Andreas apostolus (an. 38-53), *Orderic.*, CLXXXVIII, 140.

Nicomedia (in), urbe regia Bithyniæ Christum annuntiavit Andreas apostolus (an. 38-53), *Orderic.*, CLXXXVIII, 140.

Nordalbingiam Suediæ regionem ad Christum adduxerunt Heridagus Hammaburgensis primus episcopus (an. 804), *Adam. Brem. can.* CXLVI, 472. — Anscharius Hammaburgensis et Bremensis episcopus (an 826-830), *ibid.*, 483.

Nordanymbria (in) Angliæ Orientalis regione, divini verbi præcones fuere S. Paulinus qui regem Æduinum cum gente ad Christum convertit (an. 625), *Beda*, XCV, 105, 107; *Bernold.*, CXLVIII, 1335; *Sigebert Gemblac.*, CLX, 118; *Henric.*, CXCV, 856. — Oswaldus rex qui populum suum ad fidem adducit et Aidanum e Scotia vocatum Lindisfarensem episcopum creat (an. 640), *Beda*, XCV, 115, 117; *Henric.*, CXCV, 860; Aidanus seu Aedanus (an. 640), *Beda*, XCV, 19-24; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 120; *Willelm*, CLXXIX, 1581; *Henric.*, CXCV, 860; *Helinandus*, CXII, 772.

Norici Bavariæ populi a Severino abbate Christi fidem acceperunt (an. 482), *S. Paulin. Aquileiens.*, XCII, 69.

Northmanniam in Galliis evangelizaverunt Mallonus et Avicianus primi Northmanniæ apostoli (an. 280), *Orderic.*, CLXXXIII, 390. — Carolus Simplex Francorum rex Northmannis fidem imponit et eorum dux Rollo convertitur, Francone Rhotomagensi episcopo prædicante (an. 912). *Dudo S. Quintini*, CXLI, 631; *Willelm. Calcul.*, CXLIX, 801; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 232.

Northmanniam in Suecia et Norwegia ad Christum adduxerunt Henricus primus Alemannorum rex et imperator qui Northmannos et Danos cum Cnutone eorum rege convertit (an. 931), *Thietmar. Merseburg.*, CXXXIX. 1193. — Olaph rex Northmannorum (an. 1040), *Adam. Brem.*, CXLVI, 540. — Sigofridus Glastoniensis episcopus et Siguardus et Asgothus (an. 1060), *ibid.*, 651,

Norwegiam evangelizaverunt Gotebaldus natione Anglus (an 983), *Adam Brem.*, CXLVI, 529. — Forwardus Sclavoniæ episcopus (an 992), *ibid.*, 533. — Sigofridus et Sigwardus episcopi, Sirwardus et Theolfus Asgothus et Adalwaldus Senior (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 640, 650, 651, 671. — Osmandus episcopus et Meinhardus episcopus (an. 1069), *ibid.*, 568, 617, 653, — Nicolaus natione Anglus, postea Adrianus IV papa, qui missus ab Eugenio III, gentes multas ad Christum convertit (an. 1145-1150.)

O

Obotridos Sclavoniæ populos ad Christum converterunt Joannes Magnopolitanus episcopus (an. 1023); *Adam. Brem.*, CXLVI, 527, 540, 595, 617, 650. — Monachi duo e Boemia venientes (an. 1065), *ibid.*, 573, 574.

Occidens. Petrus apostolus et Paulus per Occidentem Evangelium annuntiant (an. 45-60), *Anast.*, CXXVII, 458, 466, 468; *Heriger.*, CXXXIX, 1008. *Orderic.*, CLXXXVIII, 128.

Oeland Baltici maris insula divini verbi præconem habuit Joannem vulgo dictum Hilluinum, Bircacensem episcopum (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 656.

Oesel Baltici maris insula per Joannem Bircacensem episcopum evangelizatur (an 1065), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 636.

Orbis universus. Apostoli undecim per orbem universum potestatem prædicandi accipiunt a Christo Domino (an. 33), *Marcell. pap.* VI, 1055. — Duodecim apostoli ad prædicandum sortiuntur orbem (an. XXXVII), *Lucius Dexter.*, XXXI. 87, 88.

Orcadas Atlantici Oceani insulas, *Orkney*, evangelizaverunt Thurolphus Blasconensis episcopus (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 653 — Eginon Dalboiensis episcopus (an. 1070), *ibid.*, 627.

Ostgothos Sueciæ populos ad Christum adduxit Thurgotus primus Scarranensis episcopus (an. 1013), *Adam. Brem.*, CXLVI, 541 (not.)

P

Palentia Hispaniæ civitas a Nestore primo Palentino episcopo evangelizatur (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 129, 130.

Palæstinam totam prædicando percurrit Petrus apostolus (an. 38-40), *Anastas*, CXXVI, 456; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, *ibid.*, 667; CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701 (*Vide* Judæa, *Jerusalem.*)

Pamphyliam Asiæ Minoris regionem evangelizaverunt Paulus et Barnabas (an. 48-58), *Orderic.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1691, 1694.

Pannoniam evangelizaverunt Arno Salitzburgensis episcopus et Paulinus Aquileiensis patriarcha (an. 796-800), *S. Paulin. Aquileiens*, XCIX, 76; *Alcuin.*, C, 187, 188. — Wolfangus Ratisponensis episcopus (an. 974), *Adam. Bremens.*, CXLVI, 402. — S. Adalbertus Pragensis episcopus (an. 980), *Cosmas Pragens.*, CLXVI, 92; *Honor. Augustodun.*, CLXXII, 193; *S. Adalbert. Prag.*, CXXXVII, 866.

Paphos Cypri insulæ civitas, Tychicus S. Pauli discipulus apud Paphum in Cypro Christum annuntiat (58-100), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129.

Parisius divini verbi præcones fuere S. Dionysius Areopagita (an. 50-70), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175-183; *Othlo monach.*, CXLVI, 387; *Folcard. monach.*, CXLVII, 1182; CLIV, 26 679. — Germanus Parisiens. episcop. (an 554-570), *Bernold.*, CXLVIII, 1331.

Parthiam Asiæ regionem evangelizaverunt S. Thomas Didymus apostolus (an. 34-53), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 478; *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 88; *Freculf.*, CVI, 1147; *Haymo*, CXVIII, 831; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 157. — S Matthæus apostolus, *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic.*, CLXXXVIII, 111; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 168. — Attico episcopus (an, 379), *Freculf.*, CVI, 1241, 1242.

Patara (in), Lyciæ civitate, Christum annuntiavit Paulus apostolus (an. 50-56), *Orderic.*, CLXXXVIII, 125.

Patavia (*Passaw*), Bagoariæ civitas per Vivilium seu Vivalum Pataviensem episcopum evangelizatur (an. 730), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649, 687, 806.

Patmos insula a S. Joanne apostolo evangelizatur, *S. Ado*, CXXIII, 81; *Anastas.*, CXXVII, 486; *Ekkeard.*, CLIV, 69.

Patram Achaiæ civitatem S. Andreas apostolus evangelizat et martyrii coronam recipit (an. 60), *Orderic.*, CLXXXVIII, 139, 146.

Pelagianos (contra) in Anglia S. Germanus Antissiodorensis episcopus, Lupus Tricassinus, Patricius Hibernus et Severus prædicant (an. 429 438), *Heric.*, CXXIV, 1164; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 82, 83. — *Willelm. Malmesbur.*, CLXXIX, 1688; *Henric.*, CXCV, 826, 827.

Pentapolis regio Libyæ in Africa a S. Marco evangelista Christi fidem accepit (an. 50-60), *Orderic.*, CLXXXVIII, 182.

Pergam, *Karahissar*, Pamphyliæ in Asia Minori civitatem evangelizant SS. Paulus et Barnabas (an. 50-58), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1691, 1694.

Persidia (in), Asiæ regione, divini verbi præcones fuere S. Thomas Didymus (an. 38-53), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 157. — Simon Judas et Judas Jacobi (an. 40-70), *Orderic.*, CLXXXVIII, 172-176. — Maruthus episcopus (an. 379), *Freculf.*, CVI, 1241, 1242; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 30. — Attico episcopus (an. 379), *Freculf.*, CVI, 1241. — Cæsara Persarum regina quæ virum suum Anaulfum magnamque gentis multitudinem ad Christum convertit (an. 588-600), *Fredegarius Scholast.*, LXXI, 613; *Joannes Diaconus Venetus*, CXXXIX, 885; *Ekkeard.*, CLIV, 837. — Anastas. monachus (an. 628), *Bernold.*, CXLVIII, 1335.

Petragonica, *Perigueux*, Galliarum civitas, a Frontino Petragoricensi episcopo evangelizatur (an. 50), *Raban. Maur.* CXII, 1505.

Philippi, *Filité*, Macedoniæ civitas, S. Paulus apostolus ad Philippenses scribit (60-69), *Anastas.*, CXXVII, 468. — Erastus apud Philippos prædicat (an. 60-100), *Order.*, CLXXXVIII, 129.

Phœniciam Asiæ Minoris evangelizaverunt discipuli dispersi post persecutionem contra S. Stephanum factam (an. 35), *Haymo*, CXVIII, 825; *Orderic. Vital.* CLXXXVIII, 109. — S. Petrus apostolus (38-40), *Anastas.* CXXVII, 456; *Herigerus*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, *ibid.*, 667; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701. — S. Paulus et Barnabas, *Orderic.*, CLXXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1691.

Phrygiam Asiæ Minoris regionem evangelizaverunt SS. Paulus et Timotheus (an. 50), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 116. — S. Philippus apostolus (an. 37-66), *Freculf.*, CVI, 1148; *Willelm.*, CLXXIX, 1683.

Pictos fidem edocuerunt S. Nima seu Ninias Candidæ Casæ episcopus (an. 394, 432), *Beda*, XCV, 121; *Willelm.*, CLXXIX, 1577; *Henric*, CXCV, 860. — S. Columba et S. Columbanus (an. 565-660), *Beda*, XCV, 121; *Bernold.*,

CXLVIII, 1322; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 112; *Henric.*, CXCV, 860.

Pisidia (in) Asiæ Minoris regione Paulus apostolus et Barnabas Christum annuntiant (an. 48-50), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1691.

Pleicanos seu Pleichanos adhuc barbaros Scaniæ populos Eginon Dalboiensis episcopus ad Christum convertit (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 627.

Polabynigos Sclavoniæ populos monachi duo nominis incerti e Boemia venientes ad Christum deducunt (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXLVI, 574.

Poloniam evangelizaverunt Jordanus Posnaniensis episcopus (an. 966), *S. Mathildis regina*, CLI, 1336. — Dambrouka Polonorum regina quæ regem sponsum Misegonem et populum ad fidem adduxit (an. 966), *ibid.*, 1334; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 848, 849. — Willibaldus et Procorus et Ægidius a Joanne XIII missi (an. 970), *Joannes XIII pap.*, CXXXV, 949. — Henricus II rex et imperator (an 1002), *Honor. Augustodun.*, CLXXII, 193. — Adalbertus Pragensis episcopus (an. 980), *S. Adalbert. Pragens.*, CXXXVII, 866; *Cosmas Pragensis Decanus*, CLXVI, 92; *Honor. Augustodun.*, CLXXII, 193.

Pomerani Prussiæ populi baptisma recipiunt (an. 1108), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 906.

Ponto (in) Asiæ Minoris regione Christum annuntiant S. Paulus apostolus (an. 38-40), *Freculf.*, CVI, 1133; *Haymo*, CXVIII 831; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1679, 1696. — Simon Judas et Judas Jacobi apostoli (an. 37-70), *Freculf.*, CVI, 1132, 1147; *Orderic Vital.*, CLXXXVIII, 172.

Posnam, *Poznan*, Poloniæ regia civitas, a Jordano Posnaniensi episcopo evangelizatur (an. 966), *S. Mathildis regina*, CLI, 1336.

Pragam, *Prague*, Bohemiæ regiam civitatem evangelizant Dethmarus Pragensis episcopus (an. 973), *Cosmas Pragens. Decan.*, CLXVI, 90, 91. — Adalbertus Pragensis episcopus (an 990), *Mathildis regina*, CLI, 1341; *Sigeb. Gemblac.*, CLX, 201. — Passio S. Adalberti Pragens. (an. 1000), *Joannes Canap.*, CXXXVII, 866-888.

Prorussia (in) S. Gaudentius et Adalbertus Pragensis episcopus Christum annuntiant (an. 990), *Mathildis regina*, CLI, 1341.

Provinciam, *Provence*, Galliarum regionem evangelizant S. Lazarus, Josephus ab Arimathea, Maximinus, Maria Magdalena, Martha et Marcella (an 35-88). *Lucius Dexter*, XXXI, 156, 158; *Raban. Maur.*, CXII 1493, 1494; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 141.

Ptolemaidam Palæstinæ civitatem ad fidem convertunt S. Petrus (an. 38-60), *Anastas.*, CXXVII, 456; *Heriger*, CXXXIX, 1008; *Hugo*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, *ibid.*, 667; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 120; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1707. — S. Paulus apostolus, *ibid.*, 1707.

R

Ratispona, *Ratisbonne*, Bagoariæ civitas, fidei magistros habuit Gowibaldum Ratisponensem episcopum (an. 730), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649. — Wolfangum (an. 974), *Adam. Brem.*, CXLVI, 402.

Ravenna Italiæ civitas a S. Apollinari Ravennate episcopo Christi fidem accepit (an 70), *Aquel'us*, CVI, 476.

Razzisburg Obotridorum civitas Sclavoniæ verbi divini præceptores habuit duos monachos (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXLVI, 574. — Aristonem Razzisburgensem episcopum (an. 1067), *ibid.*, 574.

Rhemos Galliarum civitatem evangelizaverunt Sixtus primus Rhemorum episcopus et beatus Valerius confessor (an. 48, alii 250), *Paschas. Radbert.*, CXX, 1496; *Heriger. Lobiens.*, CXXXIX, 1010; *Hugo*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1116, 1118. — Timotheus, Apollinaris et Sinicius (an. 50-90), *Flodoard. Rhemens. canon.*, CXXXV, 31, 32; *Anonym.*, CLIV, 1124.

Rhodum Mediterranei maris insula per S. Paulum evangelizatur (an. 57), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 125.

Rhotomagum, *Rouen*, Galliarum civitatem ad fidem convertunt Nicasius Rhotomagensis episcopus, S. Quirinus et Scuviculus a S. Dionysio in Gallias missi (an. 70-100), *Orderic.*, CLXXXVIII, 386, 388. — Mello Rhotomagensis archiepiscopus (an 119), *ibid.*, 386. — Mallonus et Avicianus Rhotomagenses (an. 250-315), *ibid.*, 390, 392.

Ripa (in), *Ribe*, seu *Ripen*, Jutland civitate Christum prædicaverunt Liasdagus primus Ripensis episcopus (an. 948), *Adam. Brem.*, CXLVI, 503, 518, 821. — Odinkar junior Ripensis episcopus (an. 1000), *ibid.*, 518, 526. — Wallus Ripensis episcopus (an. 1026), *ibid.*, 552, 621. — Oddo (an. 1059), *ibid.*, 616.

Roffia (in) seu Rocestria Angliæ civitate divini verbi præcones fuere S. Justus Roffensis episcopus et S. Augustini socius (an. 600-630), *Henric.*, CXCV, 853. — S. Honorius Romanus et Paulinus Roffenses episcopi (an. 630-650), *ibid.*, 857-859.

Roma. S. Petrus apostolus Romam (1) venit episcopalemque sedem in ea fundat et per viginti quinque annos Evangelium Christi prædicat factisque confirmat (an. 45-69), *Lactant.*, VII, 621; *S. Prosper Aquitanus*, LI, 553; *Freculf.*, CVI, 1128; *Haymo*, CXVIII, 829; *Anast.*, CXXVII, 438; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Marian. Scot.*, CXLVII, 641; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Anonym.*, *ibid.*, 1116; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 122. — Episcopos et presbyteros ordinat (an. 53), *Lucius Dexter*, XXXI, 151; *Anastas.*, CXXVII, 460; *Hugo abb.*, CLIV, 25, 26; *Anonym.*, *ibid.*, 1117. — Ad dispersionem scribit, *Anastas.*, CXXVII, 466 — Cum sancto Paulo apostolo Romæ prædicat, *Sulpicius Severus*, XXI, 144, 145; *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 173; *Haymo*, CXVIII, 830; *S. Ado Vienn. episcop.*, CXXIII, 79; *Anastas.*, CXXVII, 466, 468; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 58, 640; *Bernold.*, CXLVIII, 1305; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Anonym.*, *ibid.*, 1116; *Orderic.*, CLXXXVIII, 128; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1715. — Petrus et Paulus prædicationem martyrio Romæ confirmant (an. 69), *Freculf.*, CVI, 1132; *Heriger.*, CXXIX, 1008; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 132. 136. — Præter SS. Petrum et Paulum divini verbi præcones Romæ fuere Linus et Cletus (an. 50-69), *Hugo*, CLIV, 26; *Ekkeard.*, *ibid.*, 670 — S. Marcus S. Petri discipulus qui suum Evangelium Romæ scribit (an. 46), *S. Ado Viennens.*, CXXIII, 77. — S Lucas qui ibidem scripsit Actus apostolorum (an 58), *Freculf.*, CVI, 1148; *Anastas.*, CXXVII, 468; *Orderic.*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1643. — S. Clemens papa (an. 69), *Marian. Scot.*, CXLVII, 649; *Hugo abb.*, CLIV, 25, 26; *Ekkeard.*, *ibid.*, 670. — S. Ignatius Antiochenus Romæ bestiis traditus (an. 101), *S. Ado Viennens. archiep.*, CXXIII 81. — Alexander papa majorem partem Romanæ nobilitatis ad fidem convertit (an. 111-115), *Anast.*, CXXVII, 494. — Pontius quidam miles Philippum imperatorem et filium ejus Philippum ad Christum convertit (an. 240). *Orderic.*, CLXXXVIII, 70. — Silvester papa imperatorem Constantinum Romæ baptizat (an. 312), *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 91; *Anast.*, CXXVII, 1511; *Hugo abb.*, CLIV, 44.

Roschaldiam Seelandiæ civitatem evangelizavit Avoco Roschaldensis episcopus (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 545, 624.

Russos ad fidem converterunt Henricus II, Alemannorum rex et imperator (an. 1002), *Honor. Augustodun.*, CLXXII, 193 — S. Adalbertus Pragensis episcopus (an. 990-1000), *Adalbert.*, CXXXVII, 866, 888; *Cosmas Pragens. Decan.*, CLXXI, 273.

S

Salamina (in), *Porto Costanza*, insulæ Cypri civitate, Evangelium annuntiant S. Paulus apostolus (an. 48), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 114; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1690. — S. Barnabas, *ibid.*

Salitzburg, *Saltzbourg*, Bajoariæ civitas a S. Joanne Salitzburgensi episcopo evangelizatur (an. 730), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649, 741.

Samaria (in) Palæstinæ civitate divini verbi præcones fuere Philippus diaconus (an. 34-38), *Freculf.*, CVI, 1123; *Raban. Maur.*, CXII, 1490; *Haymo*, CXVIII, 825; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 106; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1668; Paulus et Barnabas (an. 48-50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1091.

Samaritaniam Palæstinæ regionem evangelizaverunt S. Petrus apostolus et S. Joannes apostolus, *Anast.*, CXXVII, 454, 462. — Jacobus Major, *Orderic.*, CLXXXVIII, 113;

(1) Romæ Pilatus, qui D. N. J. C. ad flagellandum et crucifigendum damnarat injuste, ejus mortem, miracula, resurrectionemque imperatori Tiberio et senatui nuntiat (an. 38), *Freculf.*, CVI, 1124; *Haymo*, CXVIII, 826; *S. Ado Viennens. episc.*, CXXIII, 75, 76; *Hermannus Contractus*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1304; *Ekkeard.*, CLIV, 663. — Tiberius vero Romanus imperator, litteris a Pilato acceptis, senatui populoque Romano Domini miracula et resurrectionem denuntiat illumque inter imperii deos inscribere sed frustra conatur an. 38), *Haymo*, CXVIII, 826.

Petrus Comestor, CXCVIII, 1680. — Discipuli dispersi post martyrium S. Stephani; *Haymo*, CXVIII, 825; *Anast.*, CXVII, 454; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 109; Philippus diaconus de Azoto usque ad Samariam; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 107.

Sanctonum Aquitaniæ secundæ in Galliis civitatem Eutropius evangelizavit (an. 80), *Anonym.*, CLIV, 1119.

Sanir (apud) civitatem Persidis Christum annuntiaverunt Simeon Chananæus et Judas Jacobi (an. 58-53), *Orderic.*, CLXXXVIII, 176.

Saraceni Asiæ populi. Mavia regina Saracenorum fidem amplexa Moysen quemdam in eremo degentem pro gente sua episcopum postulat (an. 374), *Rufin. Aquileien.*, XXI, 514 — Moyses factus episcopus Saracenos evangelizat, *ibid.*

Sarrona Palæstinæ civitas a S. Petro apostolo fidem accepit, *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674.

Saxonia in Anglia per S. Aldelmum Schireburnensem episcopum evangelizatur (an. 670), *Willelm.*, CLXXIX, 1535, 1619.

Saxoniam Australem in Anglia evangelizarunt S. Wilfridus Eboracensis episcopus (an. 678), *Bernold.*, CXLVIII, 1338; *Willelm.*, CLXXIX, 1553. — Sergius papa qui Saxonum Australium regem Ceadual baptizat (an. 688), *Bernold.*, CXLVIII, 1339. — Wilserius Merciorum rex suis hortationibus Australium Saxonum regem Edelwalhum ad Christum adducit (an. 700), *Willelmus Malmesburiens.*, CLXXIX, 1549.

Saxoniam in Anglia occidentali Christi fidem edocuerunt S. Birinus Anglorum apostolus, Wintoniensis et Dorcestrensis episcopus (an. 650), *Henric. archidiac.*, CXCV, 861. — Angilbertus Gallus natione Dorcestrensis et Wintoniensis episcopus (an. 634), *Beda*, XCV, 126. — Leuterius Dorcestrensis episcopus (an. 634-670); *Beda*, XCV, 126, 128. — Colmannus (an. 670), *Anonym.*, CLXIII, 581.

Saxoniam Orientalem in Anglia ad fidem adduxerunt Finanus in insula Lindisfarnia, *Holy Eland*, episcopus (an. 653), *Henric.*, CXCV, 864. — Jarumarmus episcopus (an. 665), *Beda*, XCV, 170. — Ceddus Londoniensis episcopus, *ibid.*, 151.

Saxoniam Germaniæ regionem evangelizaverunt Angli duo incerti nominis (an. 694), *Bernold.*, CXLVIII, 1339. — S. Bonifacius Moguntinus episcopus et Germanorum apostolus (an. 716 745), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 622, 648. — Lobanus Abretatensis episcopus, Hadolfridus seu Hadolfus Kundekar et Willilseri monachi Hamung et Wintrung presbyteri S. Bonifacii Moguntini discipuli et cooperatores (an. 755), LXXXIX, 660, 667, 805. — Carolus Magnus Francorum rex Saxonibus baptismum imponit (an. 777), *Eginhard.*, XCVII, 33; *Ekkeard.*, CLIV, 857, 893; *Honorius Augustodun.*, CLXXII, 190. — Altrebanus clericus, Benjamin, Emmingus comes, Folewardus presbyter et Gerwalus S Willibrordi discipuli et socii in Saxonia prædicant (an. 780), *S. Anscharius*, CXVIII, 1017. — S. Anscharius Hammaburgensis et Bremensis episcopus (an. 789-838), *Adam. Brem.*, CXLVI, 471. — Rimbertus Hammaburgensis, (an. 851), CXLVI, 486. — Athelmus Vellensis primus episcopus, (an. 885), *Willelm.*, CLXXIX, 1543; *Heribert. Wibergens.* (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616.

Scaldholga Islandiæ civitas per Islef Scaldhogensem episcopum evangelizatur (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 654.

Scania seu Sconia et Scone insula Christi fidem accepit prædicantibus Haredo seu Horit Sliaswigensi episcopo (an. 948), *Adam. Brem.*, CXLVI, 503. — Gotebaldo (an. 985), *ibid.*, 529. — Eginone Dalboiensi episcopo (an. 1060), *ibid.*, 617.

Scarana Westergothiæ in Scania civitas ad Christum convertitur prædicatione Turgothi primi Scaranensis vel Saranensis episcopi (an. 1013). *Adam. Brem.*, CXLVI, 541, 640. — Eginonis Dalboiensis episcopi (an. 1060), *ibid.*, 617.

Schirburgum in Saxonia Orientali Angliæ per S. Aldhelmum Schireburgensem episcopum (an. 650), *Willelm.*, CLXXIX, 1535, 1619.

Sclavoniam evangelizaverunt S. Amandus Trevirensis episcopus (an. 628), *Milo Monach.*, CXXI, 950; *Helinand.*, CXII, 786. — S. Anscharius Hammaburgensis episcopus (an. 836), *Adam. Brem.*, CXLVI, 433. — S. Adaldagus Hammaburgensis episcopus (an. 936), *Adam. Brem.*, CXLVI, 501. — Otto Magnus Allemaniæ imperator qui Sclavis fidem imponit (an. 940), *ibid.*, 503. — Adalbertus Magdeburgensis episcopus et Bruno (an. 968-990), *ibid.*, 503, 504, 508. — Adalbertus Pragensis (an. 980), *Adalbert. Pragens.*, CXXXVII, 866; *Cosmas Pragens. Decan.*, CLXVI, 92; *Honorius Augustodun.*, CLXXII, 193 — Folewardus Sclavoniæ archiepiscopus (an. 992), *Adam. Brem.*, CXLVI. 533. — Benno episcopus (an. 1000), *ibid.*, 535. — Albbelinus episcopus (an. 1026), *ibid.*, 1026, *ibid.* 552. — Ezzo Aldenburgensis (an. 1065), *ibid.*, 574, 617.

Scone *vid.* Sconia.

Scottiam evangelizaverunt Palladius primus Scottorum episcopus a Cœlestino papa missus (an. 430), *Beda*, XCV, 121 (n); *Henric.*, CXCV, 822. — S. Columba Hibernus (an. 563), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 112. — S. Augustinus Anglorum apostolus (an. 630), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 874, 877. — Laurentius S. Augustini socius (an. 609), *Beda*, XCV, 86. — Menaichius Scottorum archipræsul (an. 630). *S. Bonifac.*, LXXXIX, 874. — Livinus et Foilanus et Helias Livini discipuli (an. 648), *ibid.*, 879

Scritefingos (apud) Sueciæ populos Simon Halsinglandensis episcopus Christum annuntiat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 641.

Scythiam ad fidem converterunt Andreas apostolus an. 34-37) *Lucius Dexter*, XXXI, 87; *Freculf.*, CVI, 1147; *Haymo*, CXVIII. 831; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 139, 142. — S. Philippus apostolus, *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 88; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 156; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698. — S. Joannes Constantinopolitanus episcopus (an. 400), *Aurel. Cassiodor.*, LXIX, 1167.

Seeland (in) Daniæ insula Evangelium prædicaverunt Liasdagus Ripensis et Haredus Sliaswigensis episcopi (an. 948), *Adam. Brem.*, CXLVI, 503, 518, 821. — Gerbrandus Roschaldensis episcopus (an. 1030), *ibid.*, 624. — Willelmus incerti loci episcopus, (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616, 623. — Avoco Roschaldensis episcopus (an. 1060), *ibid.*, 515, 624. — Joannes Scotus Magnopolitanus episcopus. *ibid.*, 527, 595, 650.

Selegia Angliæ Merciorum civitas per S. Wilfridum Selegiensem episcopum evangelizatur (an. 680), *Willelm.*, CLXXIX, 1549.

Seleuciam Syriæ in Asia Minori regionem evangelizaverunt S. Paulus apostolus et Barnabas (an. 50-58), *Anast.*, CXXVII, 460; *Orderic.*, CLXXXVIII, 114.

Senones in Galliis, *Sens*, ad Christum converterunt Potentianus (an. 50). *Rabun. Maur.*, CXII, 1493. — S. Andochius (an. 195), CLXII, 757. *S. Warnaharius presbyter*, LXXX, 187, 190. — Wulframnus Senonensis episcopus (an. 718), *Helinand.*, CXII, 812.

Sequani Galliæ populi fidem amplexi sunt prædicante S. Marcello, S. Petini Lugdunensis discipulo (an. 180), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 1210.

Sicilia, Rogerius Northmannorum comes per universam Siciliam episcopos constituit fidemque dilatavit (an. 1080), *Adam. Brem.*, CXLVI, 486; *Gaufred. Monach.*, CXLIX, 1188.

Sietonam vel Sietunam Sueciæ civitatem convertit Adalwaldus junior (an. 1070), *Adam. Brem.* CXLVI, 617, 640, 645

Sidonem Phœniciæ civitatem evangelizavit S. Petrus apostolus (an. 38-44), *Anast.*, CXXVII, 456; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Hugo*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, *ibid.*; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701.

Sinope (in) Paphlagoniæ Asiæ Minoris civitate Christum annuntiavit S. Andreas apostolus (an. 38-50), *Orderic.*, CLXXXVIII, 140.

Sleswig, seu Sliaskig in Jutland evangelizavit Haredus episcopus (an. 948), *Adam. Brem.*, CXLVI, 503. — Poppo Sleswicensis episcopus (an. 1010-1015). *ibid.*, 525, 526. — Odinkar, *ibid.*, 535. — Ratolphus (an. 1059), 616, 623, 668.

Smyrna Asiæ Minoris civitas a S. Polycarpo verbum divinum recepit (an. 125), *Freculf.*, CVI, 1164.

Sonegium prope Cameracum monasterium S. Vincentius Sonegiensis abbas fidem edocuit (an. 651), *Sigebert.*, CLX, 123.

Suetiam Septentrionalis Europæ regionem evangelizaverunt Gotebaldus quidam Anglus natione (an. 986), *Adam Brem.*, CXLVI, 529. — Odinkar senior (an 990-1000), *ibid.*, 518, 526. — Oloph rex Sueciæ qui subditos sibi populos ad catholicam fidem adducere conatur et quo stimulante, Turgothus ordinatur primus Scaranensis episcopus (an. 1013), *Adam. Brem.*, CXLVI, 541. — Turgothus, *ibid.* — Joannes Scotus Magnopolitanus episcopus (an. 1023), *Adam. Brem.*, CXLVI, 527, 574, 540, 595, 617, 650. — Welfredus qui multos ad fidem convertit idolaque destruit (an. 1029), *ibid.*, 543. — Tadicus (an. 1059), *ibid.*, 617. — Sigofridus Glastoniensis monachus (an. 1060), *ibid.*, 651. — Simeon Halsinglandens. episcopus (an. 1060), *ibid.*, 617, 641. — Thaolfus Trondemnensis episcopus, Sewardus et Acilius (an. 1060), *ibid.*, 617, 650. — Asgothus (an. 1060), *ibid.* 571, 617, 651. — Ezzo Aldinburgensis episcopus (an. 1065), *ibid.*, 574, 617. — Avito Razzinburgensis, Joannes Bircacensis

(an. 1065), *ibid.*, 574, 617, 636. — Osmundus episcopus (an. 1069), *ibid.*, 568, 617. — Meinhardus et Adalwardus (an. 1069), *ibid.*, 617, 640, 653.

Suello Celtiberiæ in Hispania civitas fidem recipit (an. 86), *Lucius Dexter*, XXXI, 251.

Suessionam Sclavoniæ regionem evangelizaverunt S. Anscharius seu Ansgarius Hammaburgensis et Bremensis episcopus (an. 840), *Adam. Brem.*, CXLVI, 476; *Honorius Augustodun.*, CLXXII, 190. — Ebbo Remensis episcopus, Halitgarius Cameracensis, Gauzbertus, Witmarus monachus, Adgarius cœnobita, Gandbertus episcopus, Gislemarus (an. 830-840), *Adam. Brem.*, CXLVI, 474-478; *S. Anscharius*, CXVIII, 971. — Hartagarius eremita (an. 845), *Adam. Brem.*, CXLVI, 480. — Anfridus et Erimbertus presbyter (an. 850), *S. Anscharius*, CXVIII, 997-999; *Adam. Brem.*, CXLVI, 481. — Rimbertus Danus presbyter, Ragimbertus (an. 860), *S. Anschar.*, CXVIII, 999. — Unni Hammaburgensis episcopus qui multos ad Christum convertit (an. 903-936), *Adam. Brem.*, CXLVI, 498, 499. — Liafdagus Ripensis (an. 948), *ibid.*, 503, 518, 821. — Haredus Sliaswicensis (an. 948), *ibid.*, 503. — Poppo Sleswicensis (an. 1010-1015) *ibid.*, 525, 526. — Rodulfus Sleswicensis (an. 1026), *ibid.*, 541, 552, 662, 668. — Grimkil et Bernardus (an. 1030-1060), *ibid.*, 541, 650.

Suessionum in Galliis civitatem evangelizaverunt S. Memmius (an. 36-106), *Flodoardus Rhemensis canonic.*, CXLV, 32. — S. Sixtus primus Remorum episcopus (an. 90), *ibid.*, 32.

Syriam Asiæ regionem evangelizantes peragrarunt S. Paulus apostolus et Silas et Barnabas (an. 38-50), *Freculf.*, CVI, 1150; *Haymo*, CXVIII, 831; *Anastas.*, CXXVII, 464; *Heriger. monach.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXLVII, 639; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1692, 1698. — Aquila et Prisca et Priscilla, *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1704.

T

Tanato insula Angliæ divini verbi præconem habuit S. Augustinum cum quadraginta sociis (an. 596), *Beda*, XCV, 55; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 112.

Tarracona, *Tarragone*, in Hispania per S. Agathodorum evangelizatur (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129.

Tarasco, *Tarascon*, in Galliis ad Christum convertitur prædicatione S. Marthæ Christi hospitæ, sanctæ Mariæ Magdalenæ sorore (35-60), *Raban.*, CXII, 1497.

Taxandros in Germania ad Christum convertit S. Lambertus Trajectensis (*Utrecht*) episcopus (an. 677), *Sigebert.*, CLX, 769, 793.

Terwennam in Galliis, *Térouane*, evangelizavit S. Audemarus Terwennensis episcopus (an. 650), *Folcard. monachus*, CXLVII, 1182.

Thessalia Europæ regio. *Vid.* Myrmidones.

Thessalonicam Macedoniæ civitatem evangelizaverunt S. Andreas apostolus (an. 37-60), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 141, 147. — S. Paulus apostolus et ejus socii, nempe Barnabas, Timotheus Silas, Lucas, Prisca, Priscilla et alii (an. 38-58), *Freculf.*, CVI, 1130; *Haymo*, CXVIII, 831; *Anastas.*, CXXVII, 464; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Marcian. Scot.*, CXLVII, 639; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1701.

Thiatmaresgao Fresiæ civitas. Altrebanus clericus sancti Willehadi socius in Thiatmaresgao Evangelium annuntiat et a Saxonibus martyrii corona donatur (an. 780), *S. Anschar.*, CXVIII, 1018.

Thraciam (per) prædicant S. Andreas apostolus (an. 38-50), *Orderic.*, CLXXXVIII, 139. — Sacerdotes quidam captivi (an. 330), *Aurel. Cassiodor.*, LXIX, 959.

Thret Fresiæ civitatem Christi fidem edocuit Eobanus S. Bonifacii cooperator et Ahretatensis episcopus (an. 755), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660, 667, 803.

Thrianta Fresiæ civitas ad Christum convertitur prædicatione S. Willehadi primi Bremensis episcopi (an. 754), *S. Anscharius*, CXVIII, 1015, 1016.

Thuringiam Allemaniæ regionem ad fidem adducunt S. Bonifacius Moguntinus episcopus et Germaniæ apostolus (an. 717), *Adam. Brem.*, CXLVI, 466. — S. Willibadus S. Bonifacii cooperator (an. 741), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 751, 806.

Tilaburga Orientalium Saxonum in Anglia civitas Christi fidem accepit a Ceddo Londoniensi episcopo (an. 610), *Beda*, XCV, 151, 152, 154.

Toletum (apud), *Tolède*, Hispaniæ civitatem Christum annuntiant Elpidius primus Toletanus episcopus (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129. — Eugenius Marcus Marcellus (an. 60) *ibid.*, 273. — S. Philippus Mediolanensis (an. 91), *ibid.*, 261, 263.

Tolosam Galliarum civitatem evangelizaverunt S. Saturninus (an. 58), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175, 183; *Raban. Maur.*, CXII, 1494; Martialis Lemovicens., (an. 58), *Lucius Dexter*, XXXI, 169.

Tornacum, *Tournay*, Belgii civitas, evangelizatur per S. Amandum Trevirensem et Tungrensem episcopum (an 640), *Philippus de Harveng*, CCIII, 1251.

Trajectum, *Utrecht*, Germaniæ civitatem ad Christum converterunt S. Willibrordus Trajectensis episcopus (an 690), *Alcuin.*, CI., 698. — S. Gregorius Trajectensis episcopus (an. 736), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 646, 653. — S. Amandus Trevirensis et Tungrensis episcopus et sanctus Landoaldus archipresbyter et S. Amantius diaconus (an. 650), *Heriger.*, CXXXIX, 1113. — S. Lambertus Trajectensis episcopus (an. 677), *ibid.*, CXXXIX, 1113, 1114.

Transalbia Germaniæ provincia, Willerico Bremensi episcopo prædicante, fidem amplectitur (an. 830), *Adam. Brem.*, CXLVI, 472.

Treveris (in), *Trèves*, in Belgica civitate, Evangelium annuntiant S. Valerius confessor qui apud Treveros prædicat (an. 48), *Raban.*, CXII, 1493. — S. Sinicius, S. Eucharius primus Trevirensis episcopus et S. Maternus (an. 50 alii 250), *Herigerus*, CXXXIX, 1010; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, CLIV, 1118. — S. Antonius Meldensis episcopus, et S. Sanctinus (an. 70-97), *Hugo abb.*, CLIV, 27, 29. — S. Agricius Treverorum præsul efficitur populumque ab idololatria ad Christum convertit (an. 333-368), *Anonym.*, CLIV, 1072-1134. — S. Maximinus Trevirensis episcopus sancto Agricio Treverensium apostolo succedit (an. 342-368), *Anonym.*, 1072, 1135. — S. Amandus Trevirensis episcopus Evangelium prædicat (an. 628), *Milo monach.*, CXXI, 945; *Heriger.*, CXXXIX, 1040; *Philippus de Harveng*, CCIII, 1248; *Helinand.*, CCXII, 785.

Tripolim (apud) Syriæ civitatem S. Petrus apostolus Evangelium prædicat (an. 38-40), *Anastas.*, CXXVII, 456; *Heriger.*, XXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard*, *ibid.*, 667; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701.

Troas Asiæ Minoris regio ad Christum convertitur prædicantibus SS. Paulo, Luca, Timotheo, Barnaba (an. 38-60), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698, 1707. — Carpo S. Pauli discipulo (an. 60-100), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 129.

Trondempnis in Suecia civitas divini verbi præcones habuit S. Sewardum et Thoalfum qui Trondempnensis fuit episcopus (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 650.

Tungros Christi fidem edocuerunt SS. Maternus, Eucharius et Valerius (an. 50-80 alii 250), *Heriger.*, CXXXIX, 1013; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1118, 1125. — S. Amandus Tungrensis episcopus (an 628), *Milo Monach.*, CXXI, 945.

Turgia in Hispania. *Vide* Castrum prope Turgiam.

Turones (apud) Christum prædicat S. Gratianus episcopus (an. 58), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 155, 183.

Tutelenses in Galliis evangelizaverunt S. Martialis Lemovicensis episcopus (an 58), *Orderic.*, CLXXXVIII, 286. — Austriclianus et Alpinianus (an. 70), *ibid.*, 186. — Mansuetus, *Anonym.*, CLIV, 1119, 1124.

Tyrum Syriæ in Asia Minori civitatem ad Christum converterunt S. Petrus apostolus (38-40), *Anastas.*, CXXVII, 456; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Hugo*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 125; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1692, 1698.

U

Upsalam (apud) Sueciæ civitatem Christum annuntiavit Adalwaldus Junior (an. 1070), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 640.

Urci Hispaniæ civitas per S. Indelecium evangelizatur (an. 55), *Lucius Dexter*, XXXI, 169.

V

Valentiam Hispaniæ civitatem evangelizaverunt Eugenius Marcus Marcellus (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129. — S. Philippus Mediolanensis (an. 91), *ibid.*, 261, 263.

Vasconia a S. Amando Trevirensi episcopo evangelizatur (an. 333), *Milo Monach.*, CXXI, 957; *Helinand.*, CXII, 787. — A SS. Landoaldo, Amantio et Lamberto (an. 650), *Heriger.*, CXXXIX, 1113.

Vectis insula Angliæ (*Wigth*) divini verbi præcones habuit S. Bernuinum presbyterum et Wilfridum episcopum (an. 685), *Beda*, XCV, 196, 197. — Hiddilam presbyterum (an. 686), *ibid.*, 196, 197.

Veneti, Galliæ occidentals incolæ. S. Jacobus Major dictus per Venetorum oppida divinum verbum sparsit (an. 41), *Lucius Dexter*, XXXI, 135.

Ventana Angliæ civitas per Unni Ventanum episcopum evangelizatur (an. 660), *Beda*, XCV, 127.

Verden in Saxonia S. Willehadus primus Bremensis episcopus evangelizavit (an. 754), *S. Anschar.*, CXXIII, 1017.

Vergilia Hispaniæ civitas a S. Thesiphoro Christi fidem accepit (an. 41), XXXI, 135.

Veronam Italiæ civitatem ad Christum convertit S. Zeno Veronensis episcopus (an. 368), *S. Zeno Veron.*, XI, 150.

Viennam Galliarum civitatem evangelizaverunt S. Crescens Viennensis episcopus (an. 59), *S. Ado Viennens.*, CXXIII, 79. — S. Avitus Viennens. episcopus (an. 490), *Ekkeardus*, CLIV, 778.

Virdunum, *Verdun*, Galliarum civitas, divini verbi præcones habuit S. Sanctinum, unum e septuaginta duobus Christi discipulis, Meldensem et Virdunensem episcopum cum sancto Dionysio (an. 70), *Hugo abb.*, CLIV, 27, 28. — S. Antoninum vel Antonium (an. 70 97), *ibid.*, 27, 29.

Viromandorum civitas in Galliis fidem amplectitur prædicante sancto Quintino Ambianensi episcopo (an. 80 alii dicunt 280), *S. Paschas. Radbert.*, CXX, 1496.

W

Wagriam Allemaniæ regionem ad Christum converterunt S. Egwardus seu Ewagrius Aldinburgensis primus episcopus (an. 980), *Adam. Brem.*, CXLVI, 508. — S. Vicelinus Wagriæ apostolus (an. 1125), *ibid.*, 455.

Wisigothi. *Vid.* Ariani.

Waigros Norwegiæ populos ad fidem adduxerunt monachi duo incerti nominis (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXLVI, 573, 574.

Wandalos (apud) Germaniæ populos Christum prædicavit S. Willibardus cum S. Procorio a Joanne XIII papa missus (an. 970), *Joannes papa XIII*, CXXXV, 949.

Warbarana seu *Barbarana* (*Warbourg*) divini verbi præcones habuit Wittam *seu* Wisam vel Wetanum (an. 730-742), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 749. — S. Winnibaldum (an. 740), *Freculf.*, CVI, 646.

Warnabos Sclavoniæ populos ad fidem convertunt monachi duo e Bohemia venientes (an. 1065), *Adam. Brem.*, 573, 574.

Wella Westsaxoniæ in Sclavonia civitas ab Athelmo Wellensi episcopo ad Christum convertitur (an. 885), *Willelm*, CLXXIX, 1543.

Wendilam Norwegiæ insulam evangelizaverunt Magnus monachus (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616. — Albricus monachus cum Magno, *ibid.*, 616, 623.

Wermibani Sclavoniæ populi a Simone Halsinglandensi episcopo ad Christum convertuntur (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 641.

Westergothia Sueciæ regio. Olaph Sueciæ rex subditos sibi populos ad fidem adducit et Thurgothum primum Scarnensem episcopum ad prædicandum Evangelium accersivit (an. 1013), *Adam. Brem.*, CXLVI, 541.

West-Saxonia, Angliæ regio, divini verbi præcones habuit S. Birinum Anglorum cum sancto Augustino apostolum, Wintoniensem et Dorcestrensem episcopum (an. 630, *Beda*, XCV, 126; *Willelm.*, CLXXIX, 1523. — Epelpine seu Edelwine (an. 651), *ibid.*, 1605. — Pethelmum West-Saxonum apostolum Candidæ Casæ episcopum (an. 725), *Willelm.*, CLXXIX, 1517. — Edilfridum (an. 850), *ibid.*, 1547. — Athelmum Wellensem episcopum (an. 885), *ibid.*, 1543.

Wibert Daniæ civitas ab Heriberto Wibergensi episcopo fidem accepit (an. 1059), *Adam. Brem. canon*, CXLVI, 616.

Wigmodia ad Christum convertitur prædicatione S. Willehadi primi Bremensis episcopi (an. 754), *S. Anschar.*, CXVIII, 1011; *Adam. Brem.*, CXLVI, 466.

Wigorniam provinciæ Merciorum in Anglia evangelizaverunt Bosrel et Oscar primi Wigornienses episcopi (an. 730-750), *S. Willelm.*, CLXXIX, 1587.

Wintoniam seu Wittoniam, Saxoniæ occidentalis in Anglia civitatem Birinus Anglorum cum S. Augustino apostolus illuminavit (an 630), *Beda*, XCV, 126; *Willelm.*, CLXXIX, 1523. — Angilbertus natione Gallus Wintoniensis episcopus (an. 634), *Beda*, XCV, 126; *Helinand*, CCXII, 782.

Wirzeburgum Germaniæ civitas ad Christum convertitur prædicante S. Burchardo Wirzeburgensi episcopo (an. 730-751), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 646; *Bernoldus*, CXLVIII, 1342.

Y

Ythancaestir Orientalium Saxonum in Anglia civitas. Ceddus Londoniensis episcopus apud Ythancaestir civitatem in Orientali Saxonia Christum annuntiat (an. 610), *Beda*, XCV, 151, 152, 154.

LXXIV.

INDEX BIBLIOGRAPHICUS

PRÆDICATIONIS EVANGELII ET CONVERSIONIS GENTIUM,

SIVE

ALPHABETICA SYNOPSIS SS. PATRUM ET SCRIPTORUM, QUI DE EVANGELII PRÆDICATIONE ET POPULORUM CONVERSIONE ALIQUID TRADIDERUNT AB INCARNATIONE VERBI USQUE AD ANNUM 1216.

A

Adamus Bremensis canonicus, Gesta Hammaburgensis Ecclesiæ pontificum (an. 1076), CXLVI, 464.

Ademarus S. Cibardi monachus. Epistola de apostolatu S. Martialis Lemovicencis apostoli in Galliis (an. 1028), CXLI, 87-112.

Ado (S.) Viennensis archiepiscopus. Chronicon (an. 875), CXXIII, 76.

Aimo Floriacensis monachus. Historia Francorum (an. 1008), CXXXIX, 653.

Agnellus abbas S. Mariæ ad Blachernas. Liber Pontificalis (an. 842), CVI, 476.

Alcuinus Flaccus Albinus. Epistola ad Carolum Magnum imperatorem (an. 790), C, 187. — Epistol. ad Aruonem C, 190, 192. — Epistola ad Paulinum Aquileiensem patriarcham, C, 198. — Vitæ SS. Vedasti, Richarii, Willebrordi, CI, 663, 686, 693.

Ambrosius (S.) Mediolanensis episcopus. Expositio in Apocalypsim (an. 420), XVII, 867.

Anastasius Bibliothecarius (chronologia in Prolegomenis) (an. 888), CXXVII, 452-496, 528-1249. Vita S. Gregorii Magni papæ CXXVIII, 645; vita S. Gregorii II, papæ *ibid.*, 975; vita Joannis VII, papæ, *ibid.*; vita Nicolai I, papæ, *ibid.*, 1370-1374; vita S. Sylvestri I, papæ, *ibid.*, 1511. — Interpretatio chronologiæ Nicephori *ibid.*, id. XXIX, 525.

Anonymus auctor sæculi viii, Gesta regum Francorum VIII, XCVIII, 1433.

Anonymus auctor (ad Paulinum Aquileiensis) (an. 804). Vita S. Paulini Aquileiensis patriarchæ, XCIX, 69

Anonymus sæc. xi. Chronicon Aldenburgense (an. 1083), CLXXIV, 1461-1476.

Anonymus. Gesta Treverorum (anno 1111), CLIV, 1116-1125.

Anonymus sæculi xii, Chronica venerabilium abbatum

monasterii Sancti Benigni Divionens. (an. 1115), CLXII, 755-788.

Anonymus sæculi XII, Gesta Metensium episcoporum (an. 1119), CLXIII, 579-581.

Anonymus sæc. XII. Notitia historica in Adrianum IV, papam, CLXXXVIII, 1349.

S. Anscharius vel Ansgarius Hammaburgensis episcopus et Fresonum apostolus. Vita S. Willehadi (an. 865), CXVIII, 1015-1017.

S. Anselmus abbas. Gesta episcoporum Tungrensium, Trajectensium et Leodiensium (an. 1008), CXXXIX, 1008-1040.

S. Anselmus Cantuariensis archiepiscopus. Passio SS. martyrum Guineri, Fingaris et sociorum (an. 1109), CLIX, 325. — Antiqui scriptores in unum collecti. Annales Francici, LXXI, 152.

B

Baldricus Dolensis archiepiscopus. Acta S. Valeriani martyris (an. 1080) CLXVI, 1209, 1210.

Beda Ven. presbyter. Historia ecclesiastica (an. 730), XCV, 30.

Berengosus S. Maximi Trevirensis abbas. De laudibus et inventione S. Crucis (an. 1112), CLX, 935.

Bernoldus. Chronicon (appendix ad monumenta Gregoriana) an. 1085), CXLVIII, 1304.

Bonifacius (S.) Moguntinus episcopus, qui et Winfridus dicitur, Germaniæ apostolus. Variæ epistolæ (an. 716-755), LXXXIX, 687-806.

C

Cassiodorus (Aurelius) senator et Vivariensis abbas. Historia Tripartita (an. 560), LXIX, 888, 1167.

Cosmas Pragensis Decanus. Chronicon (an. 1125), CLXVI, 71-99.

D

Dudo decanus Sancti Quintini Viromandensis. De gestis Northmanniæ ducum (an. 1029), CXLI, 651.

E

Eginhardus abbas, nepos Caroli Magni imperatoris, Vita Caroli Magni (an. 840), XCVII, 33.

Ekkehardus Urangiensis episcopus. Chronicon universale (an. 1100), CLIV, 661-778.

F

Flavius Lucius Dexter. Chronicon (an. 417), XXXI, 87-358.

Flodoardus Rhemensis canonicus, Historia ecclesiastica Rhemorum (an. 956), CXXXV, 32-50.

Folcardus Sitivensis monachus. Vita S. Audemari Therwannensis episcopi (an. 1080), CXLVI, 1183-1283.

Freculfus Lexoviensis episcopus. Chronicon (an. 850), CVI, 1121-1241,

Fredegarius Scholasticus. Chronicon. (an. 641), LXXI, 613.

G

Gaufredus Malaterra monachus. Historia Sicula (an. 1090), CXLIX, 1187.

Gerardus presbyter. Historia Compostellana (an. 1134), CLXX, 875.

Goscelinus Cantuariensis monachus. Vita S. Augustini Anglorum apostoli (an. 1100), LXXX, 41. — Elogium historicum S. Laurentii, CLV, 115-119.

Gregorius (S.) Magnus papa. Epistolæ (an. 595), LXXVII, 931.

Gregorius, (S.) Turonensis episcopus. Historiæ Francorum libri X. an. 595), LXXI, 173-493.

H

Haymo Halberstatensis episcopus. Epitome historiæ sacræ, CXVIII, 822-834.

Hariulfus Aldenburgensis abbas. Chronicon Centulense (an. 1142), CLXXIV, 1220.

Helinandus Frigidi Montis monachus. Chronicon (an. 1212), CCXII, 772.

Henricus Huntingdonensis archidiaconus. Historia Anglorum (an. 1160), CXCV, 825.

Hericus Antissiodorensis episcopus. Vita sancti Germani Antissiodorensis episcopi (an. 881), CXXIV, 1164.

Herigerus Lobiensis abbas. Gesta episcoporum Trajectensium et Leodiensium (an. 1008), CXXXIX, 1008-1040.

Hermannus Contractus monachus. Chronicon (1054), CXLVII, 57-387.

Hincmarus Rhemensis archiepiscopus. Vita sancti Remigii Rhemensis episcopi (an. 882), CXXV, 1157.

Honorius (S.) Augustodunensis episcopus. Summa totius historiæ (an. 1136), CLXXII, 190.

Hubertus (S.) Andaginensis monachus. Chronicon (an. 1106), CLIV, 1342.

Hugo (S.) Flaviniacensis abbas. Chronicon (an. 1100), CLIV, 24-110.

Hugo a S. Maria, Floriacensis monachus. Historia regum Francorum (an. 1119), CLXIII, 913.

Hugo Portucalensis episcopus. Historia Compostellana (an. 1134), CLXX, 875.

I

Incertus auctor. Annales Francici, LXXI, 137-158.

Incertus auctor (apud Mabillonium). Vita S. Augustini Anglorum apostoli, LXXX, 59.

Incertus auctor duodecimi sæculi. Gesta Pontificum Cameracensium (an. 1179), CXLIX, 26-28.

Incertus auctor (Prolegomena) in S. Patricium. Vita S. Patricii Hibernensis apostoli (an. 490), CLIII, 789-801.

J

Joannes (S.) Biclarensis. Chronicon (an. 599), LXXII, 869.

Joannes Canaparius monachus. Passio sancti Adalberti Pragensis episcopi (an. 1000), CXXXVII, 866-888.

Joannes Venetus diaconus. Chronicon Venetum (an. 1008), CXXXIX, 883.

Jordanus Lemovicensis episcopus. Acta concilii Lemovicensis (an. 1031), CXLII, 1353.

L

Lactantius Firmilianus. Epitome divinarum institutionum cap. 47 (sæc. IV), VI, 1055. — De morte persecutorum, VII, 621.

Landulfus Senior clericus. Nomina episcoporum Mediolanensium (an. 1055), CXLVII, 955.

Lanfrancus Cantuariensis archiepiscopus. Vita S. Augustini Anglorum apostoli (an. 1089), CL, 745-764.

Lupus Servatus Ferrariensis abbas. Vita sancti Wigberti Fresonum apostoli (an. 862), CXLX, 684.

M

Marianus Scotus. Chronicon (an. 1080), CXLVII, 637, 761.

Mathildis (S.) Regina. Epistola ad Misegonem Polonorum regem (an. 1027), CLI, 1334-1341.

Milo S. Amandi monachus. Vita S. Amandi Sclavorum prædicatoris (an. 872), CXXI, 945-957.

Munio Mindonensis episcopus. Historia Compostellana (an. 1134), CLXX, 875.

N

Nicephorus (S.) (apud S. Anastasium Bibliothecarium). Chronologia (an. 828), CXXIX, 525.

O

Ordericus Vitalis Uticensis monachus. Historia ecclesiastica (an. 1147), CLXXXVIII, 64-390.

Othlonus sancti Emmerammi monachus. Fragmentum de translatione S. Dionysii Areopagitæ et Galliarum apostoli (an. 1063), CXLVI, 387.— Vita S. Wolfgangi Ratisponensis episcopi (an. 1063), CXLVI, 402.

P

S. Paschasius Radbertus Corbeiensis abbas. De passione sanctorum Rufini et Valeriani (an. 865), CXX, 1494-1496

Paulus Winfridus Forojuliensis diaconus. De gestis Langobardorum historia (an. 884), LXXXV, 541.

Petrus Comestor monachus, Historia scholastica (an. 1179), CXCVIII, 1631-1700-1715.

Petrus Vallium Cernaï monachus. Historia Albigensium (an. 1228), CCXIII, 545-555.

Prosper (S.) Aquitanus. Chronicon (an. 450), LI, 553.

Philippus de Harveng. Vita sancti Amandi Flandrensium apostoli (an. 855), CCXII, 1248.

R

Rabanus Maurus Fuldensis abbas. Vita sanctæ Mariæ Magdalenæ et sororis ejus Marthæ (an. 855), CXII, 1431-1505

Regino Prumiensis abbas. Chronicon (an. 915), CXXXII, 16-62.
Rembertus Hammaburgensis episcopus, sancti Anscharii discipulus et successor. Vita S. Anscharii (an. 865), CXVIII, 966-999.
Rorico Moissiacensis monachus. Gesta Francorum (an. 1000), CXXXIX, 598-601.
Rufinus Aquileiensis patriarcha. Historiæ liber I (an. 410), XXI, 478-480.

S

Sicardus Cremonensis episcopus. Chronicon (1215), CCXIII, 449.
Sigebertus Gemblacensis monachus. Chronicon (an. 1112), CLX, 79-200. — Vita sancti Wicberti Gemblacensis monachi et Hungarorum apostoli, *ibid*, 672. — Vita S. Maclovii Alethattensis episcopus, *ibid.*, 737. — Vita S. Lamberti Trajectensis episcopi, *ibid.*, 769, 793. — Chronicæ Polonorum, *ibid.*, 848, 849.
Sulpicius Severus. Historiæ sacræ liber secundus (an. 403), XX, 144, 145.

T

Thiethmarus Merseburgensis episcopus. Chronicon (an. 1028), CXXXIX, 1195, 1208.

W

Wandalbertus Prumiensis monachus. Vita S. Goari (an. 870), CXXI, 642.
S. Warnahanius Lingonensis presbyter. Acta sanctorum martyrum Tergeminorum (an. 715), LXXX, 187-199.
Willelmus Calculus, Gemmeticensis monachus. Historia Northmannorum (anno 1087), CXLIX, 801.
Willelmus Malmesburiensis monachus. Gesta regum Anglorum (an. 1143), CLXXIX, 967. — De gestis Anglorum pontificum, *ibid*, 1441-1533. — De antiquitate Glastoniensis Ecclesiæ, *ibid.*, 1619-1683.
Willibaldus Eischletensis episcopus. Vita sancti Bonifacii Moguntini episcopi (an. 760), LXXXIX, 609-646

Z

Zeno (S.) Veronensis episcopus (an. 368), XI, 150.

LXXV.

INDEX DE PERSECUTIONIBUS,

QUAS ADVERSUS ECCLESIAM CATHOLICAM SUSCITARUNT PAGANI IMPERATORES ET HÆRETICI,

ORDINE CHRONOLOGICO CONSTITUTUS.

I. — *De persecutione in genere, de ejus utilitate, causis*, etc.

Tempore persecutionis Deus magis creditur et timetur, Tertull., II, 104. Fides sollicitior est et disciplinatior, *ibid.* Soli timori et spei vacatur, *ibid.* Semen est sanguis Christianorum, id., I, 535. Persecutio nominis Christiani ob calamitates publicas, id., III, 1163. Persecutio venit ob peccata, S. Cyprianus, IV, 241. Persecutiones fiunt ut probemur, *ibid.*, 581, 636, 665. Persecutio orta ut jacentem fidem Deus erigeret, *ibid.*, 468. Persecutio exorta ut appareat quæ sit Ecclesia, id., III, 974. Persecutionum fructus, id., IV, 351, 352. Quid de eo boni sentias, quem persecutio ipsa non reformavit, *ibid.*, 483. Quam utilis et necessaria sit persecutio, S. Hilarius, IX, 575. Persecutio non ad negationem credentium, sed ad probationem pertinet, et coronam, S. Hieronym., XXIV, 187. Decem persecutiones a Nerone usque ad Maximianum Ecclesia Christi passa est, Paulus Orosius, XXXI, 1130. Persecutio Ecclesiæ duplex; una in impetu persequentium, altera in malevolentia cogitantium, S. August., XXXVI, 868. Persecutiones variæ quas Ecclesia passa est, id., XLI, 615. Persecutio Ecclesiæ novissima, quæ, *ibid.*, 676. Persecutiones sunt utiles Ecclesiæ, *ibid.*, 298, 299. Persecutio fit et toleratur propter justitiam, et propter iniquitatem, id., XXXV, 1855. Persecutionum et tribulationum utilitas, id., XXXVII, 648, 653 *seqq.*, 1126, 1215, 1259. Persecutio dispensatione divina in alium permittitur ad pœnam, in alium ad probationem, in alium ad coronam, *ibid.*, 220. Malorum persecutiones valent sicut ignis ad aurum, non sicut ignis ad fenum, *ibid.*, 1693. A persecutione Deus alios eripit corporaliter, ut confundantur infideles, alios spiritaliter tantum, ut fidelibus exempla præbeantur, *ibid.*, 1166. Mala quæ fiunt a persecutoribus, sunt vitanda cum possunt, sed ferenda sunt quando vitari sine impietate non possunt, id., XXXIII, 1016. In persecutione fugere licet in alium locum, id., XXXV, 1511. Persecutionis tempore quo sacri codices quærebantur ut cremarentur, et Christianæ plebes congregari solebant, et in carcere fuerunt martyres baptizati, et celebrata sunt sacramenta Christi, id., XLIII, 663. Utilitas ex persecutionibus, Cassiodorus, LXX, 669; Gregorius Magnus, LXXVI, 1235. Periit memoria persecutorum, *ibid.*, 1285. Persecutiones quomodo ferendæ, Ratherius, CXXXVI, 229. Persecutiones Ecclesiæ per mare significantur, Rupertus abb., CLXVIII, 1471. Persecutionem non sinit Deus multum durare, *ibid.* Persecutionis tempore fugere licet, *ibid.*, 1496. Persecutionem quomodo patientur omnes volentes pie in Christo vivere, Hugo de S. Victore, CLXXV, 604. Persecutiones Ecclesiæ quatuor, *ibid.*, 324. Quod persecutio fit tribus de causis, id., CLXXVII, 765. Persecutio Christiano nunquam deest, S. Bernardus Clarev., CLXXXIII, 361. Quod in secundo statu Ecclesiæ exeunte rufo equo gravissima sanctorum persecutio incanduerit, Anselmus Havelberg, CLXXXVIII, 1149. Quod in sexto statu Ecclesiæ, facto terræ motu magno, validissima persecutio futura est tempore Antichristi, *ibid.*, 1158. Persecutio Christianorum, quæ, Petrus Lombardus, CXCII, 377. Persecutorum duo sunt genera, Petrus Cantor, CCV, 140. Persecutioni triplici triplex patientia objicienda, *ibid.*, 302. Tria genera persecutorum, Thomas Cisterc., CCVI, 315.

II. — *Persecutio prima, imperante Nerone.*

Nero primus Romæ fidem orientem cruentavit, Tertull., I, 292. Primus ex Cæsaribus in Christianos strinxit gladium, id., II, 151. Utrum Nero primus omnium a constituta Ecclesia Christianos sit persecutus, Lactant., VII, 196, 304, 473, 628 *seqq.* Qua occasione, et quo anno in illos sævire cœperit, *ibid.*, 438, 622. Nero Christianos persequitur, Sulpicius Severus, XX, 145. Nero primus Romæ Christianos suppliciis et mortibus affecit, ac per omnes provincias pari persecutione excruciari imperavit, Paulus Orosius, XXXI, 1078. Nero primus est persecutus Christianos, S. August., XLIII, 323, 328. Nero Romam incendit, volens videre quomodo Troja arserit, id., XXXVIII, 1356. Prima persecutio, S. Prosper Aquit., LI, 554; S. Gregorius Turon., LXXI, 175. Persecutio prima adversus Ecclesiam Dei omnes discipulos, exceptis undecim, per universam Judæam Samariamque dispersit, Freculphus Lexov., CVI, 1123. Nero primus post omnia attentata facinora Romæ Christianos suppliciis et mortibus affecit, ac per omnes provincias pari persecutione excruciari imperavit, S. Ado Vienn., CXXIII, 78. Nero primus persecutionem in Christianos movit per omne regnum suum, ipsumque nomen exstirpare cupiens, principes apostolorum occidit, Ekkehardus Uraug., CLIV, 673. Cæsar Nero primus persecutionem in Christianos excitavit. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 244 Ordericus Vitalis, CLXXXVIII, 67; Sicardus Cremon. CCXIII, 451

III. — *Persecutio secunda, imperante Domitiano.*

Domitianus suos in Christianos impetus cito repressit, Tertull., I, 293. Quando sævire cœperit in Christianos, Lactant., VII, 439, 640. Illos utrum ab exsilio revocaverit, Lactantius, VII, 305, 475. Ecclesiam non diu persecutus est, VII, 476, 640. Cur non numeratus a Prudentio inter persecutores, *ibid.*, 476. Domitianus filius Vespasiani Christianos persequitur, Sulpicius Severus, XX, 146. Domitianus paulatim per omnes scelerum gradus crevit, ut confirmatissimam toto orbe Christi Ecclesiam, datis ubique crudelissimæ persecutionis edictis, convellere auderet. Paulus Orosius, XXXI, 1087. Secunda persecutio, Prosper Aquit., LI, 557. Domitianus secundus post Neronem in Christianos sævit, S. Gregorius Turon., LXXI, 173; Freculphus Lexov., CVI, 1150; S. Ado Vienn., CXXIII, 80; Hermannus Contractus, CXLIII, 60; Marianus Scotus, CXLVII, 659. Domitianus, qui secundam post Neronem in Christianos persecutionem excitavit, Hugo Flaviniac., CLIV, 28; Ekkehardus Vrang., CLIV, 678; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 248; Ordericus Vitalis, CLXXXVIII, 68; Sicardus Cremon, CCXIII, 458.

IV. — *Persecutio tertia, imperante Trajano.*

Trajanus imperator Christianos damnat et absolvit, Tertull., I, 373. Ejus sententia de Christianis confusione plenis, *ibid.* Plinius junior de Trajano quærit quid agendum sit de Christianis, *ibid.*, 272. Non multo deinde intervallo tertia persecutio per Trajanum fuit, Sulpicius Severus, XX, 146. Tertia persecutio, S Prosper Aquit., LI, 558; S. Gregorius Turon., LXXI, 174; S. Ado Vienn, CXXIII, 81; Marianus Scotus, CXLVII, 661; Hugo Flaviniac., CLIV, 38; Ekkehardus Vrang., CLIV, 680; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 247; Ordericus Vitalis, CLXXXVIII, 68; Sicardus Cremon., CCXIII, 459.

V. — *Persecutio quarta, imperante Aurelio.*

Quarta persecutio, Sulpicius Severus, XX, 147; Prosper Aquit., LI, 562; Ekkehardus Vrang., CLIV, 685, 688; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 249; Marianus Scottus, CXLVII, 666; Sicardus Crem., CCXIII, 460.

VI. — *Persecutio quinta, imperante Septimo Severo.*

Quinta Severo imperante Christianorum vexatio fuit. Sulpicius Severus, XX, 147; Paulus Orosius, XXXI, 1105; S. Prosper Aquit., LI, 566; S. Ado Vienn., CXXIII, 85; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 249; Ordericus Vitalis, CLXXXVIII, 69; Sicardus Cremon, CCXIII, 461.

VII. — *Persecutio sexta, Maximino imperante.*

Maximinus persecutionem in Christianos, sextus a Nerone, exercuit. Paulus Orosius, XXXI, 1111; S. Prosper Aquit., LI, 568; Freculphus Lexov., CVI, 1177; S. Ado Vienn., CXXIII, 87; Hugo Flaviniac., CLIV, 40; Ekkehardus Uraug., CLIV, 691; Marianus Scottus, CXLVII, 675; Sicardus Cremon., CCXIII, 462.

VIII. — *Septima persecutio, Decio imperante.*

Decii odium in sacerdotes, III, 774. Decius Christianos persequitur, Lactantius, VII, 200. Mox Decio imperante, jam tum septima persecutione sævitum in Christianos. Sulpitius Severus, XX, 147. Septima persecutio sub Decio, S. Hieronym., XXIII, 673. Ad persequendos interficiendosque Christianos, Decius septimus post Neronem, feralia dispersit edicta plurimosque sanctorum ad coronas Christi de suis cruciatibus misit, Paulus Orosius, XXXI, 1116. Septima persecutio, S. Prosper Aquit., LI, 568. Sub Decio imperatore multa bella adversum nomen Christianum exoriuntur, et tanta strages de credentibus fuit, ut nec numerari queant, S Gregorius Turon., LXXI, 175. De Decio persecutore Christianorum, Freculphus Lexov., CVI, 1178; S. Ado Vienn., CXXIII, 87. Decius persecutionem septimam post Neronem in Christianos movit, Ekkehardus Vrang., CLIV, 693; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 250. Ordericus Vitalis, CLXXXVIII, 71; Marianus Scottus, CXLVII. 685; Sicardus Cremon., CCXIII, 463.

IX. — *Octava persecutio, Valeriano imperante.*

Persecutio sub Valeriano, S. Cyprian., IV, 430; S. Hieronym., XXIII, 677; S. Prosper Aquit., LI, 569, S. Gregorius Turon., LXXI, 177; Hugo Flaviniac., CLIV, 42; Ekkehardus Uraug., CLIV, 695; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 251; Ordericus Vitalis, CLXXXVIII, 71; Marianus Scottus, CXLVII, 687; Sicardus Cremon., CCXIII, 463.

X. — *Nona persecutio, Aureliano imperante.*

Aurelianus persecutionem molitur in Christianos, Lactantius, VII, 203. Quo anno, *ibid.*, 445. Persecutio Aureliani, quando concitata, Lactant., VII, 203, 445. Non intentata modo, sed et exsecutioni mandata, VII, 650. Quot annos duraverit, 651. Aurelianus Christianorum persecutor, S. August., XLI, 614. Nona persecutio, S. Prosper Aquit., LI, 573; Freculphus Lexov., CVI, 1186; S. Ado Vienn., CXXIII, 88; Hugo Flaviniac., CLIV, 42; Ekkehardus Vrang, CLIV, 697; Ordericus Vitalis, CLXXXVIII, 71; Marianus Scottus, CXLVII, 689.

XI. — *Decima persecutio, Diocletiano imperante.*

Diocletiani persecutio in Christianos unde orta, Lactantius, VII, 209. Edictum Diocletiani et Maximiani adversus Christianos, quo die et anno promulgatum, Lactant., VII, 214, 317, 506, 687. Galerius Maximianus Diocletianum invitat ad Christianos persequendos, Lact., VII, 211. Diocletiano et Maximiano imperantibus acerbissima persecutio exorta quæ per X continuos annos plebem Dei depopulata est, Sulpicius Severus, XX, 147. Interea Diocletianus in Oriente, Maximianus Herculius in Occidente vastari ecclesias, affligi interficique Christianos, decimo post Neronem loco, præceperunt, Paulus Orosius, XXXI, 1127. Diocletianus persecutor Christianorum, S. August., XLI, 614. Diocletiani persecutio in qua subversæ per totum mundum sunt ecclesiæ, et cunctæ sacræ Scripturæ quæ inveniri potuerunt, in plateis exustæ, Gildas Sapiens., LXIX, 337. Sub Diocletiano gravis contra Christianos per annos quatuor persecutio exagitata est, S. Gregorius Turon., LXXI, 178. Interea Diocletianus in Oriente, Maximianus Herculius in Occidente, vastari ecclesias, affligi interficique Christianos, decimo post Neronem loco, præceperunt, Freculphus Lexov. CVI, 1190; S. Ado Vienn., CXXIII, 90. Igitur hæc persecutio sub Diocletiano et reliquis principibus velut ex parva scintilla, pene totum Romanum inflammavit orbem, maxime Ægyptum, Africam et Mauritaniam, Freculphus Lexov., CVI, 1192. Hæc persecutio ita crudelis et crebra flagrabat, ut intra unum mensem decies et octies millia martyrum pro Christo passi inveniantur, S. Ado Vienn., CXXIII, 90. Decima persecutio, Marianus Scot., CXLVII, 693. Anno 18 regni Diocletiani persecutio nova cœpit, Hugo Flaviniac., CLIV, 43. Diocletianus in Oriente, Maximianus Herculius in Occidente persecutionem decimam post Neronem exercuerunt in Christianos, quæ cæteris sævior per 10 annos Ecclesiam afflixit incessanter, Ekkehardus Uraug., CLIV, 699. Tunc tam crudelis et tam sæva, tamque crebra persecutio flagrabat, ut intra unum mensem 17 millia martyrum pro Christo inveniantur, *ibid.*, 700. Anno decimo nono imperii Diocletiani, dum prosperis incrementis Ecclesia Dei per universum orbem dilataretur et cresceret, subito persecutionis turbo increpuit, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 253. Hac tempestate octodecim millia martyrum passi sunt intra Romam, *ibid.* Nono decimo anno Diocletianus in Oriente, Maximianus Herculius in Occidente ecclesias vastari, affligi Christianos et interfici præcipiunt, Ordericus Vitalis, CLXXXVIII, 72. Hæc persecutio tam crudelis et crebra flagrabat, ut intra unum mensem decem et octo millia martyrum pro Christo passi inveniantur, *ibid.*, 72.

XII. — *De persecutione Juliani apostatæ.*

De persecutionibus Juliani blandis et callidis, Rufinus Aquil., XXI, 501. Quibus modis Julianus conatus est paganitatem extollere, et milites ad cultum idolorum inclinare, Cassiodorus, LXIX, 1050. Quomodo Julianus pecunias abstulerit Christianis, *ibid.*, 1856. Quomodo Julianus Judæos armaverit contra Christianos, *ibid.* 1058. De persecutione Juliani apostatæ, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 256; Ordericus Vitalis, CLXXXVII, 74; Sicardus Cremon., CCXIII, 469. *seq.*

XIII. — *De persecutionibus in variis locis excitatis.*

Galliæ immunes persecutionis sub Constantio Chloro, Tertull., I, 217, 522, 501, 700. De persecutione quæ fuit apud Edessam, Rufinus Aquil., XXI, 515. De seditione paganorum contra fideles apud Alexandriam, *ibid.*, 528. Persecutio excitata in Perside adversus Christianos, S Augustin., XLI, 616. Historia persecutionis Africæ provinciæ, Victor Vit., LVIII, 179. Quomodo Judæi Christianos accusaverint apud Persas, qui, et quanti, et quibus modis passi sunt apud Persas, Cassiodorus, LXIX, 943. Quæ in Gaza contra christianos crudeliter sint commissa, et in Sebastia, et in Phœnice, *ibid.*, 1040. De seditione et necibus Christianorum quæ per Judæos apud Alexandriam provenerunt, *ibid.*, 1193. In Asia oritur persecutio, S. Gregorius Turon., LXXI, 174. Lugduni, in Gallia, *ibid.* Persecutio in Africa sub Geiserico. Ekkehardus Vraug., CLIV, 770. Persecutio apud Persas, *ibid.*, 478; Sigebertus, CLX, 117.

Nota. Qui ampliora velit de hac quæstione et præcedentibus documenta, adeat auctores quos subnectimus in § XIV.

XIV. — *Opera de persecutionibus tractantia.*

Liber de mortibus persecutorum, Lactantius, VII, 196.
Historia sacra, Sulpicius Severus, XX, 145 *et seq.*
Historia ecclesiastica, Rufinus Aquil., XXI, 469
Historiarum liber septimus, P. Orosius, XXXI, 1076 *et seq.*
Chronicon, S. Prosperi Aquitan., LI, 553 *et seq.*
Historia persecutionis Africæ provinciæ, Victor Vit., LVIII, 179.
Chronicon, Victoris Tunun., LXVIII, 941 *et seq.*
Historia Francorum, S. Gregorius Turon., LXXI, 173 *et seq.*
De gloria B. martyrum libri XI, S. Gregorius Turon., LXXI, 705.
Chronicon, Freculphus Lexov., CVI, 1123 *et seq.*
Chronicon, S. Ado Vienn., CXXIII, 78.
Martyrologium cum additamentis, S. Ado Viennen., CXXIII, 181.
Martyrologium, Usuardus, CXXIII, CXXIV.
Chronicon, Hermannus Contractus, CXLIII, 58 *et seq.*
Chronicon, Marianus Scotus, CXLVII, 648, 659 *et seq.*
Chronicon, Hugo Flaviniac., CLIV, 28 *et seq.*
Historia Ecclesiastica, Ordericus Vitalis, CLXXXVIII, 68, 72 *et seq.*
Chronicon, Sicardus Cremon., CCXIII, 450 *et seq.*

LXXVI.

INDEX DE BENEFICIIS CHRISTIANISMI

ERGA HOMINEM PRIVATUM VEL INDIVIDUUM,

ORDINE RERUM LOGICO, ET PATRUM CHRONOLOGICO, CONCINNATUS.

MONITUM.

Beneficia Christianismi erga hominem sub triplici respectu, intelligentiæ scilicet, cordis et corporis, perpendi possunt. Intelligentiam enim hominis irradiavit divina Christi religio, illi impertiendo notitiam veritatum maxime necessariarum, utpote Dei naturæ, unitatis, præcipuorumque illius attributorum, Trinitatis, creationis, peccati originalis, Incarnationis, vitæ æternæ, animæ humanæ originis, dignitatis, officiorum et finis, etc.

Sub respectu cordis, Christianismus fuit homini privato maximæ utilitati, nam illud emundavit et ad mirum perfectionis gradum evexit; illud imbuit eximiis humilitatis, charitatis et castitatis virtutibus, paganis fere omnino ignotis. Tunc omnes aliæ virtutes e tribus istis fontibus uberrimis velut rivuli manarunt, et mediante Christi gratia, homo jam non est tantum opus Dei præstantissimum, sed filius Dei et hæres, frater et cohæres Christi, illius capitis membrum, ac templum Spiritus sancti; imo vero factus est divinæ naturæ consors et particeps.

Sub respectu corporis maxima etiam intulit homini beneficia Christianismus, qui vitam et sanitatem illius omnimodo tuitus est, vel prohibendo omnia nociva, vel præcipiendo omnia ejus conservationi utilia.

Hinc tres hujus Indicis partes vel paragraphi. In unoquoque paragrapho ordinem rerum logicum observavimus, simul et chronologicum auctorum, quorum nomen, tomus et columnæ indicantur, ut facile lector quæsita reperire possit.

§ I. — *Beneficia Christianismi erga hominem quoad intelligentiam.*

Per christianismum intelligentiæ hominis vere innotuit : 1° Deus. — Sic asserunt : Tertullianus, I, 375, 376, 451, 590, 599; II, 160, 203, 259, 265, 266, 507, 516, 588, 798. — Minutius Felix, III, 285, 286. — Novatianus, III, 889, 893, 895, 897. — S. Hilarius, X, 438 — Zeno, XI, 407. — S. Ambrosius Mediolan., XVII, 71, 259, 509, 515. — Phœbadius, XX, 50. — Innocentius I, papa, XX, 488. — Bachiarius, XX, 1020-1035. — S. Hieronymus, XXIV, 437; XXV, 625, 627, 683, 686, 689, 1004, 1112, 1119, 1127, 1137, 1188, 1311, 1473, 1479, 1509. — S. Augustinus, XXXII, 853, 875, 932, 990; XXXIII, 596; XXXIV, 21; XXXVIII, 1131; XL, 138. — S. Eucherius, L, 729. — S Prosper Aquit., LI, 342, 461, 529. — S. Patricius, LIII, 802. — Maximus Taurin., LVII, 243, 376. — Gennadius, LVIII, 995, 999, 1000, 1018, 1034. — Eugyppius, LXII, 1057. — Junilius, LXVIII, 21. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 107, 133, 285. — S. Columbanus, LXXX, 229. — Taio, LXXX, 731. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 260; LXXXIII, 543; LXXXIV, 630. — B. Alcuinus, C, 417; CI, 145. — Raban. Maur., CXI, 14. — Scotus Erig., CXXII, 1168. — Hincmarus, CXXV, 942. — Gezo abb., CXXXVII, 330. — S. Petrus Damian., CXLV, 21. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 224, 238. — Manegaldus, CLV, 159. — Radulphus Ardens, CLV, 1945. — Guibertus abb., CLVI, 32. — Ivo Carnot., CLXI, 68, 1045, 1048. — Rupertus abb., CLXVII, 217, 545, 490. — Honorius Augustodun., CLXXII, 1109. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 54, 217. — Abælardus, CLXXVIII, 1020. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 674. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1516, 1520. — Hugo Ambian., CXCII, 1142-1154. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 796. — Joannes Saresber., CXCIX, 541. — Alanus de Insulis, CCX, 312, 600, 627. — Petrus Pictav., CCXI, 791.

2° Vere innotuit Deus æternus, immortalis Sic : Tertullianus, I, 399; II, 240. — Arnobius, V, 961, 1170. —

Lactantius, VI, 153. — Constantinus Magnus, VIII, 437. — S. Optatus, XI, 1040. — S. Hieronymus, XXIII, 541. — S Augustinus, XXXII, 662; XXXV, 1643.—S. Eucherius, L, 784. — S. Prosper Aquitan., LI, 257, 283, 285, 427, 433, 490, 717, 718. — Gennadius, LVIII, 983, 1018. — S. Paulinus Nolan., LXI, 440. — Cassiodorus, LXIX, 1169; LXX, 82. — Taio, LXXX, 731, 739. — B. Alcuinus, C, 419. — Othlonus, CXLVI, 266. — Hildebertus, CLXXI, 1281. — Petrus Lombardus, CXCII, 533, 545. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 796.

3° Vere innotuit homini Deus bonus, justus. Sic sentiunt : Tertullianus, I, 1250; II, 271, 287, 291, 300, 313. — S. Hilarius Pictav., IX, 430, 437, 559, 568, 569, 592, 609, 858, 858, 859; X, 138. — S. Hieronymus, XXIII, 544, 557, 563; XXIV, 258, 296, 396, 712; XXV, 689, 1142; XXVI 444, 455. — S. Augustinus, XXXII, 360, 845, 849, 1349; XXXIV, 74; XXXVI, 281; XXXVIII, 132, 185; XXXIX, 1498; XLII, 202. — S. Eucherius, L, 779. — S. Prosper Aquitan., LI, 323, 382, 409, 412, 719. — S. Petrus Chrysol., LII, 202. — S. Maximus Taurin., LVII, 567, 800. — Gennadius, LVIII, 1018. — S. Paulinus Nolan., LXI, 200. — S. Gallus abb., LXXXVII, 13. — Rabanus Maurus, CXII, 1306, 1325. — S Odo abb., CXXXIII, 519. — Othlonus, CXLVI, 70, 81, 86, 167, 182. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 233. — Abælardus, CLXXVIII, 1729. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 702. — Petrus Lombard., CXCII, 952. — Alanus de Insulis, CCX, 312, 605.

4° Vere innotuit Deus unicus. Sic : Tertullianus, I, 363, 375, 376, 433, 515, 524, 588, 699; II, 201, 249, 250. — Minutius Felix, III, 296. — S. Cyprianus, IV, 575. — Arnobius, V, 814, 815, 939-943. — Lactantius, VI, 127, 372; VII, 110. — Constantinus Magnus, VIII, 417. — S. Hilarius, X, 487, 508. — S. Optatus, XI, 904, 1002, 1070, 1094. — S. Damasus papa, XIII, 364. — S. Hieronymus, XXIV, 408, 598. — S. Augustinus, XXXIII, 1031; XXXIV, 890; XLI, 132, 140, 219, 650; XLIII, 464. — Eugyppius, LXII, 929. — Boetius, LXIII, 1075; LXIV, 1249, 1254. — Cassiodorus, LXIX, 989.— S. Gregorius Turon., LXXI, 207. — S. Columbanus, LXXX, 229. — S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 630. — S. Hildefonsus, XCVI, 113. — B Alcuinus, C, 417; CI, 14. — Wandalbertus monac., CXXI, 635. — Scotus Erigen., CXXII, 1169. — Hincmarus, CXXV, 474. — Silvester II, papa, CXXXIX, 192, 253. — S. Fulbertus Carnot., CXLI, 332. — Humbertus cardin., CXLIII, 1177. — S. Petrus Damian., CXLV, 21. — Othlonus, CXLVI, 103, 108. — Canutus rex, CLI, 1171. — Radulphus Ardens, CLV, 1945. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 265. — Ivo Carnot., CLXI, 68, 1045, 1048. — Abælardus, CLXXVIII, 1088, 1356. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 675. — Petrus Lombard., CXCII, 525, 553. — Ermengaudus, CCIV, 1237. — Petrus Pictav., CCXI, 791.

5° Vere innotuit homini Deus trinus, vel in Deo personarum Trinitas. Quod asserunt : Tertullianus, I, 399; II, 158, 159, 163, 166, 170, 196, 317. — Novatianus, III, 900, 923, 945. — S. Hilarius, X, 50, 54, 57-59, 69, 110, 118, 250, 251, 652. — Zeno, XI, 267, 391, 429, 522, 523. — S. Optatus, XI, 1045, 1047. — S. Eusebius Vercell., XII, 959. — Faustinus, XIII, 38-79. — S. Damasus papa, XIII, 361-363. — S. Ambrosius Mediol., XV, 1267, 1566, 1536, 1556, 1557, 1591, 1619, 1636, 1722, 1729, 1765, 1785; XVI, 704; XVII, 191, 245, 384, 467, 511, 512. 522, 548, 754, 804. — S. Martinus Turon., XVIII, 11, 12. — Ausonius, XIX, 877. — S. Victricius, XX, 446. — S. Gaudentius, XX, 877, 906. — Zacchæus, XX, 1110. — S. Hieronymus, XXIII, 105-150, 361, 362, 432; XXV, 1037, 1139, 1334, 1405. — S. Augustinus, XXXII, 817, 849, 1321; XXXIII, 712-747, 1014; XXXIV, 21; XXXVIII, 354, 355, 362, 445, 454, 770, 1063, 1218; XL, 15; XLI, 325, 339, 342; XLII, 821-1098. — S. Eucherius, L, 770, 773. — S. Prosper Aquit., LI, 366, 435, 477, 483, 487, 490, 514, 585. — S. Nicetas, LII, 847, 850, 870. — Arnobius, LIII, 24-522. — Gennadius, LVIII, 1003, 1004. — S. Avitus, LIX, 585; Vigilius Tapsens., LXII, 332. — Eugyppius abb., LXII, 897, 901, 916, 929. — Boetius, LXIV, 1249, 1254. — S. Eleutherius, LXV, 83. — S. Fulgentius, LXV, 186. 268, 369, 394, 498-508. — Dionysius Exiguus. LXVII, 186. — Facundus, LXVII, 534. — Ferrandus, LXVII, 908. — Junilius, LXVIII, 21, 23. — Cassiodorus, LXIX, 1074. — S. Gregorius Turon., LXXI, 161, 162, 264. — S. Columbanus, LXXX, 229. — Taio, LXXX, 758. —S. Isidorus Hispal., LXXXII, 271; LXXXIII, 457, 913; LXXXIV, 630. — S. Hildefonsus, XCIX, 284. — Alcuinus abb., CI, 14, 21, 54, 58. — Theodulphus Aurelian., CV, 240. — Rabanus Maurus, CXI, 26. — Wandalbertus monac., CXVI, 655. — Hincmarus, CXV, 474-618. — Silvester II, papa, CXXXIX, 192, 255. — S. Fulbertus Carnot., CXLI, 332, 342. — Humbertus cardin., CXLIII, 1179. — S. Petrus Damian., CXLV, 21, 27. — Othlonus, CXLVI, 103, 108, 133, 247, 265, 297. — S. Bruno Carthus., CLII, 1136. — Radulphus Ardens, CLV, 1945. — Goffridus abb., CLVII, 224. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 220, 260-284, 855. — Ivo Carnot., CLXI, 68, 1045, 1048. — S. Bruno Astens., CLXV, 973. — Rupertus abb., CLXVII, 206, 714; CLXIX, 14, 161, 166. — Hildebertus Cenoman., CLXXI, 1070. — Honorius Augustodun., CLXXII, 1110. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 54, 217, 226. — Abælardus, CLXXVIII, 1359, 1712. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 676. — Petrus Lombard., CXCII, 525, 550, 553. — Hugo Ambian., CXCII, 1230-1247. — Adamus Præmonstrat, CXCVIII, 833. — Philippus de Harveng., CCIII, 34. — Garnerius Lingon., CCV, 700. — S. Martinus Legion., CCVIII, 1269. — Alanus de Insulis, CCX, 625, 650. — Petrus Pictav., CCXI, 875, 919.

6° Innotuit homini Deus Creator. Sic : Lactantius, VI, 757; VII, 100. — S. Hilarius Pictav., X, 442. — Zeno, XI, 379, 389, 390, 409. — S. Ambrosius Mediol, XIV, 134-255. — S. Hieronymus, XXIII, 543; XXVI, 446. — S. Augustinus, XXXII, 811, 812, 828, 863, 1349; XXXIV, 178, 287, 337, 889; XXXVI, 941; XXXVIII, 24, 1066; XL, 18, 332; XLI, 321, 334. — S. Eucherius, L, 776, 804. — S. Prosper Aquitan., LI, 394, 619, 620, 894. — Eustachius, LII, 868-964. — S. Maximus Taurin., LVII, 791. — Gennadius, LVIII, 983, 1013, 1017. — Eugyppius, LXII, 618. — Victorinus, LXI, 939. — S. Gregorius Turon., LXXI, 163. — Taio, LXXX, 748. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 213, 549, 913-954. — Ven. Beda, XCI, 13. — Rabanus Maurus, CVII, 443. — Walafridus Strab., CXIII, 68. — Angelomus Luxoviens., CXV, 112. — S. Ado Viennens, CXXIII, 23. — Remigius monac., CXXXI, 53. — S. Odo abb., CXXXIII, 519. — S. Petrus Damian., CXLV, 841. — Guibertus abb., CLVI, 32. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 157. — Ivo Carnot., CLXI, 68, 1045. — Drogo cardin., CLXVI, 1547. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1116, 1213, 1223.— Honorius Augustod., CLXXII, 254. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 79, 89, 188. — Abælardus, CLXXVIII, 733.— Robertus Pullus, CLXXXVI, 718. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1516. — Bandinus, CXCII, 1028-1070. — Hugo Ambian., CXCII, 1249. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1057. — Ermengaudus CCIV, Alanus de Insulis, CX, 312, 314, 602.

7° Innotuit Deus providens. Sic : Tertullianus, II, 285. — Lactantius, VI, 120; VII, 98, 100. — Constantinus Magnus, VIII, 417. — S Hilarius Pictav., IX, 657. 856. — S. Ambrosius Mediol., XVI, 35, 37. — S. Hieronymus, XXIII, 499, 543, 544; XXIV, 188, 409, 759; XXVI, 66, 515. — S. Augustinus, XXXII, 663, 977, 988; XXXIV, 336, 337; XL, 18; XLI, 70, 154, 293. — Cassianus, XLIX, 582. — S. Prosper Aquit., LI, 328, 395, 406, 453, 467, 468, 621, 623. — Salvianus, LIII, 30, 158. — S. Maximus Taurin., LVII, 258, 791. — Eugyppius, LXII, 647, 765, 1057. — S. Paulinus Nolan., LXI, 227. — Junilius, LXVIII, 28. — Cassiodorus, LXIX, 948. — S. Gregorius Turon., LXXI, 991, 1010. — Ratramnus Corbeiens, CXXI, 13. — S. Remigius Lugdun., CXXI, 1097. — S. Odo Cluniac, CXXXIII, 233, 622. — S. Petrus Damian., CXLV, 605. — Theodoricus, CXLVII, 333. — Ivo Carnot., CLXI, 979, 981.— Honorius Augustod., CLXXII, 1139.— Hugo de S. Victore, CLXXVI, 215.—Robertus Pullus, CLXXXVI, 714. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 804.

8° Innotuit creatio hominis ad imaginem Dei. Sic : Tertullianus, I, 514, 524; II, 452, 802, 841, 850. — Lactantius, VI, 92, 749. — Zeno, XI, 275, 340-342, 401, 455-457. — S. Ambrosius Mediol., XIV, 257, 503, 552; XV, 1303, 1334, 1406, 1473.—S. Hieronymus, XXIII, 367, 536; XXIV, 652. — S Augustinus, XXXII, 858; XXXIV, 186, 348, 351; XLI, 373. — S. Eucherius, L, 775, 777, 905, 922. — S. Prosper Aquit., LI, 236, 347, 409, 440, 462, 472, 622. — Claudianus, LIII, 761. — S. Maximus Taurin., LVII, 247, 337, 663. — Petrus diac., LXII, 88. — Eugyppius abb., LXII, 656, 917, 1061. — Dionysius abb., LXVII, 348, 350, 354. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 619. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 559.—Ven. Beda, XCI, 30.— Paulus diac., XCV, 1205.— S. Paulinus Aquil., XCIX, 199. — B. Alcuinus, C, 518; CI, 58.— Rabanus Maurus, CVII, 474. — Walafridus Strab., CXIII, 80. — S. Petrus Damian., CXLV, 843.— Guibertus abb., CLVI, 57. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 709. — Ivo Carnot., CLXI, 967. — Rupertus abb, CLXIX, 75.— Ven. Hildebertus, CLXXI, 1118. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 91, 206, 264. — Abælardus, CLXXVIII, 774.— S Bernardus Claræval., CLXXXII, 1018. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 741. — Ernaldus abb, CLXXXIX, 1531. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1065.

9° Innotuit humanæ intelligentiæ peccatum originale, ex quo omnia mala in mundo. Quod asseruut : S. Ambrosius Mediol., XVII, 91, 110, 113, 121, 262, 269, 826, 835, 962. — S. Augustinus, XXXVIII, 817, 950; XL, 255, 256; XLI, 371, 386; XLIV, 114, 115 117, 119, 131, 140, 177, 189, 192, 386-410, 425. — Marius Mercator, XLVIII, 134. — S. Prosper Aquit., LI, 191, 227, 237, 370. — S. Petrus Chrysolog., LII, 505. — Claudianus, LIII, 785. — Gennadius, LVIII, 990, 1024, 1025. — Pomerius, LIX, 464. — Eugyppius abb., LXII, 788, 1003. — S. Fulgentius, LXV, 468, 469. — Dionysius Exiguus, LXVII, 270. — S. Cæsarius Arelat., LXVII, 1145. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 558. — Taio, LXXX, 754. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 220. — Ven. Beda, XCI, 56. — Paulus diac., XCV, 1208. — S. Hildefonsus, XCVI, 144. — Jonas Aurelian., CVI, 123. — Walafridus Strab., CXIII, 98. — S. Remigius Lugdun., CXXI, 1068. — Othlonus, CXLVI, 68, 73. — Ven. Guibertus, CLVI, 590. — Odo, CLX, 1072-1102. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 452, 460. — Ivo Carnot., CLXI, 73, 971, 1049. — Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 834. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1123, 1133, 1136. — Honorius Augustod., CLXXII, 1142 — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 96, 297. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 760, 769. — Petrus Pictav., CCXI, 1011.

10° Innotuit homini Christus. Sic : Constantinus Magnus, VIII, 467, 545. — S. Hilarius Pictav., IX, 479, 480, 485, 497, 537, 735, 793; X, 132, 134. 142, 147, 154, 167, 173, 178, 210, 264, 282, 288, 292, 418. — Zeno, XI, 387, 388, 392, 393, 403, 405, 406, 431, 511. — S. Optatus, XI, 690, 695, 885, 895, 904, 974, 1028, 1038, 1062. — S. Ambrosius Mediol., XIV, 678, 683; XV, 1274, 1456, 1557, 1560, 1587, 1593, 1729, 1735, 1817; XVII, 91, 131, 337, 338, 410, 416, 522, 652, 664, 766, 997. — Sedulius, XIX. 586. — Zacchæus, XX, 1072-1080. — S. Hieronymus, XXIII, 157, 200, 427, 550, 627; XXIV, 107, 108, 114, 181, 423, 437, 487, 530, 559, 615, 776, 867; XXV, 429, 462, 700, 1432; XXVI, 312, 366, 388, 518, 534, 586, 587. — S Augustinus, XXXIII, 75, 77, 832, 942, 1052; XXXIV, 33, 159, 215, 1046, 1054; XXXV, 1439, 1562; XXXVIII, 708, 747, 774, 1061, 1124; XL, 397, 628, 630; XLI, 234, 268; XLIV, 144. — Marius Mercator, XLVIII, 104, 167, 202, 247. — S. Prosper Aquit., LI, 398, 471, 481, 482, 486. — S. Maximus Taurin., LVII, 370, 611, 621, 626, 801, 802, 804. — Gennadius, LVIII, 993, 1023, 1024. — Petrus diac., LXII, 84, 87. — S. Paulinus Nolan., LXI, 308. — Boetius, LXIV, 1345, 1349, 1351. — S. Fulgentius, LXV, 188, 240, 249, 270. — Joannes II, papa, LXVI, 20. — Ferrandus, LXVII, 889. — Facundus, LXVII, 528, 548, 598, 683. — Vigilius, papa, LXIX, 105. — Cassiodorus, LXIX, 989; LXX, 36, 38, 174. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 42, 46, 221. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 264; LXXXIII, 99, 106, 121, 450, 460, 565. — Ven. Beda, XCII, passim. — S. Julianus Tolet., XCVI, 526. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 365. — B. Alcuinus, CI, 30, 40, 47. — Smaragdus, CII, 22, 658. — Rabanus Maurus, CXI, 19. — S. Odo, CXXXIII, 109, 165, 167. — Regino abb., CXXXII, 203, 204, 228. — S. Petrus Damian., CXLV, 21, 30, 34, 44, 49, 53. — Guilmundus, CXLIX, 1423-1500. — B. Lanfrancus, CL, 408-442. — Robertus de Tumbalena, CL, 1365. — Radbodus II, CL, 1527. — S. Bruno Carthus., CLII, 52 *et seqq.* — Ven. Guibertus, CLVI, 490-528. — Goffridus abb., CLVII, 212, 237. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 748, 769, 773. — B. Odo Camerac., CLX, 1084, 1104. — S. Bruno Astiens., CLXIV, 139. — Rupertus abb., CLXVII, 325, 429, 481. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 796, 1104. — Godefridus abb., CLXXIV, 21. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 72, 310, 372, 842. — Abælardus, CLXXVIII, 1730. — Hermannus abb., CLXXXIII, 36, 43, 78, 767. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 787, 796. — Ernaldus abb, CLXXXIX, 1615. — Gerhohus, CXCIV, 1074-1160. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1705. — Joannes Saresberiens., CXCIX, 426. — Joannes Cornub., CXCIX, 1041. — Petrus Cellens., CCII, 638-674. — Philippus de Harveng, CCIII, 34. — Alexander abb. Gemmetic., CCV, 920. — Petrus Blesens., CCVII, 561, 576, 578. — Alanus de Insulis, CCX, 334, 414, 421, 611, 677. — Adamus Persen., CCXI, 699. — Petrus Pictav., CCXI, 482-510. — Innocentius III, papa, CCXVII, 514-452.

11° Innotuit hominis intelligentiæ Christi Incarnatio. Sic : Lactantius, VI, 465, 470, 475, 478, 524. — S. Hilarius Pictav., IX, 261, 262; X, 32, 211, 212, 308, 439, 450. — Zeno, XI, 402, 403, 407, 411, 412, 415, 416. — S. Ambrosius Mediol., XVI, 818-846. — Sedulius, XIX, 774-780. — Sulpicius Severus, XX, 144. — S. Hieronymus, XXIII, 538, 587; XXIV, 144, 250; XXVI, 601. — S. Augustinus, XXXIII, 991; XXXIV, 134; XXXV, 1488; XXXVIII, 332, 334, 342, 701, 710, 934, 940, 945, 996, 999, 1001, 1017, 1096; XXXIX, 1657; XL, 300; XLI, 307; XLIV, 174. — Orosius, XXXI, 1042, 1064. — Marius Mercator, XLVIII, 1165. — Cassianus, L, 14-270. — S. Prosper Aquitan., LI, 70, 346, 456, 517, 518, 550, 621, 627, 628, 700. — S. Petrus Chrysolog., LII, 577, 579, 582, 585, 588, 594, 598, 656. — S. Leo Magnus, LIV, 190-234. — S. Maximus Taurin., LVII, 234, 256, 299. — Paschasius diacon., LXII, 26. — S Eleutherius, LXV, 91, 93. — S. Fulgentius, LXV, 377, 574-602, 726. — Joannes II, papa, LXVI, 20. — S. Gregorius Turon., LXXI, 169, 170, 705, 708, 712. — Taio, LXXX, 775. — S Isidorus Hispal., LXXXIII, 468. — S. Bonifacius, LXXXIX, 862. — S. Hildefonsus, XCVI, 114. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 284. — Smaragdus, CII, 26. — Rabanus Maurus, CVII, 343. — Scotus Erig., CXXII, 1230. — Ratramnus, CXXI, 83. — S. Ado Vienn., CXXIII, 75. — Hincmarus, CXXV, 912. — Atto Vercell., CXXXIV, 851. — Gezo abb., CXXXVII, 330, 378. — Silvester II, papa, CXXXIX, 192, 253. — S. Fulbertus, CXLI, 319, 336, 342. — S. Bruno Herbipol., CXLII, 92. — S. Odilo, CXLII, 991, 1001. — S. Petrus Damian., CXLIV, 557, 736, 740, 748, 846, 848; CXLV, 21-24. — Othlonus, CXLVI, 156, 297. — Radbodus Tornac., CLIII, 630. — Radulphus Ardens, CLV, 1555, 1696. — Ven. Guibertus, CLVI, 490-528. — Petrus Alphonsi, CLVII, 613. — Wernerus abb., CLVII, 776. — Eadmerus, CLIX, 560. — B. Odo, CLX, 1120. — S Anselmus Cantuar., CLVIII, 272, 433. — Ivo Carnot., CLXI, 70, 1045; CLXII, 562, 583. — S. Bruno Astens., CLXV, 1080-1084. — Rupertus abb., CLXVII, 358, 401, 752; CLXIX, 840. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 344-400, 1096, 1382. — Honorius Augustod., CLXXII, 265, 274, 816, 1122. — Godefridus abb., CLXXIV, 21-89, 642, 656. — Abælardus, CLXXVIII, 381, 388. — Hermannus abb., CLXXX, 10-38. — S. Bernardus Claræval., CLXXXIII, 36, 45, 54, 88, 126, 383, 1033. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 790. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1615. — Petrus Lombard., CXCII, 775. — Laudinus, CXCII, 1072-1090. — Aelredus, CXCV, 209-227. — Adamus Præmonstrat, CXCVIII, 98-264. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1722-1741. — Petrus Cellens., CCII, 638-674. — Ermengaudus, CCIV, 1215. — Garnerius Lingon., CCV, 560-620. — Petrus Blesens., CCVII, 561, 576. — S. Martinus Lingon., CCVIII, 31-83. — Alanus de Insulis, CCX, 232. — Absalon abb., CCXI, 14-57. — Petrus Pictav., CCXI, 1161. — Helinandus, CCXII, 482-516.

12° Innotuit homini Christus morte sua redimens genus humanum. Quod asserunt : Victorinus Afer, VIII, 1235. — S. Hilarius Pictav., IX, 440, 459, 533; X, 66. — S. Ambrosius Mediol., XV, 1413, 1456, 1440, 1464, 1489, 1566, 1603, 1614, 1615, 1662. — Juvencus, XIX, 335. — Sedulius, XIX, 590, 727. — S. Innocentius I, papa, XX, 577. — S. Hieronymus, XXVI, 210, 463. — Orosius, XXXI, 1064, 1068. — S. Augustinus, XXXVI, 170, 174, 459, 966; XXXVIII, 946, 952, 1074, 1089, 1114; XL, 296; XLI, 268; XLIV, 118, 119, 140, 145, 161, 179, 917. — S. Prosper Aquit., LI, 164, 165, 172, 177, 331, 490, 496, 613, 702. — Claudianus, LIII, 785. — S. Leo Magnus, LIV, 326, 332, 342. — S. Maximus Taurin., LVII, 236, 566. — Faustinus, LIX, 405, 410. — Helpidius, LXII, 545. — Dionysius Exiguus, LXVII, 270. — Cassiodorus, LXX, 153, 161. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 30, 221. — Taio, LXXX, 780. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 483, 534. — S. Bonifacius, LXXXIX, 862. — Paulus, diacon., XCV, 1272, 1423. — S. Hildefonsus, XCVI, 132, 150. — B. Alcuinus, C, 45. — Candidus Fuldens., CVI, 60-104. — Rabanus Maurus, CVII, 343; CXI, 1365; CXII, 1425. — S. Remigius Lugdun., CXXI, 1013, 1068. — Scotus Erigen., CXXII, 1221. — Hincmarus, CXXV, 912. — S. Odo, abb., Cluniac., CXXXIII, 103, 165, 167, 270. — Silvester II, papa, CXXXIX, 253. — Henricus Parmens., CXXXIX, 1529. — Arnoldus monac., CXLI, 1089. — S. Petrus Damian., CXLIV, 766. — Othlonus, CXLVI, 159. — Manegaldus, CLV, 166. — Radulphus Ardens, CLV, 1368. — Goffridus abb., CLVII, 585. — Petrus Alphonsi, CLVII, 639. — Wernerus abb., CLVII, 896, 952. — Berengosus abb., CLX, 936. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 365, 414, 428, 762. — Ivo Carnot., CLXI, 71; CLXII, 562. — Drogo Cardin., CLXVI, 1516, 1547. — Rupertus abb., CLXVII, 358. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 547. — Honorius Augustodun., CLXXII, 909. 930. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 305, 310, 311. — Abælardus, CLXXVIII, 453, 479. — S. Bernardus, CLXXXIII, 263; CLXXXIV, 741, 955. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1656. — Petrus Lombard., CXCII, 795. — Eckbertus abb., CXCV, 103. — Ermengaudus, CCIV, 1213 — S. Martinus, CCVIII, 791-799. — Alanus de Insulis, CCX, 223, 611, 677. — Absalon abb., CCXI, 137.

13° Innotuit Christi resurrectio et ascensio. Sic : Tertullianus, I, 401. — Lactantius, VI, 510, 516. — S. Hila-

larius, IX, 813; X, 288, 291. — Zeno, XI, 403, 433, 435. — S. Damasus, papa, XIII, 377. — S. Ambrosius, XV, 1845. — Iuvencus, XIX, 341. — Sedulius, XIX, 759. — S. Gaudentius, XX, 853. — Zacchæus, XX, 1090. — Rufinus, XXI, 360, 364, 367. — S. Augustinus, XXXIV, 24, 25; XXXV, 1342; XXXVI, 814; XXXVIII, 359, 724, 786, 789, 1070, 1210; XXXIX, 1716; XL, 304; XLIV, 144. —S. Prosper Aquit., LI, 376, 402, 406, 412.—S. Petrus Chrysolog.; LII, 408, 411, 414, 417, 442. — S. Leo Magnus, LIV, 390, 394, 396. — S. Maximus Taurin., LVII, 356, 519, 530, 623, 628. — Egyppius, LXII, 1069. — S. Gregorius Turon., LXXI, 707, 1097. — Taio, LXXX, 783. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 109, 493. — S. Hildefonsus, XCVI, 133. — Rabanus Maurus, CVII, 353. Scotus Erigen., CXXII, 1228, 1230. — Silvester II, papa, CXXXIX, 253. — Henricus Permens., CXXXIX, 1529. — S. Bruno Herbipol., CXLII, 54. — S. Odilo, CXLII, 1004, 1009, 1011. — S. Petrus Damian., CXLIV, 563. — Othlonus, CXLVI, 156. — S. Bruno Carthus., CLII, 840. — Radulphus Ardens, CLV, 1917. — Petrus Alphonsi, CLVII, 650. — Wernerus abb., CLVII, 916, 952, 970.—Eadmerus, CLIX, 568.— Ivo Carnot., CLXII, 591. — Rupertus abb., CLXVIII, 192. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 580. — Honorius Augustod., CLXXII, 929. — Godefridus abb., CLXXIV, 508, 800. — Abælardus, CLXXVIII, 498. — S. Bernardus, CLXXXIII, 284, 300; CLXXXIV, 741. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1662, 1667. — Isaac de Stella, CXCIV, 1824, 1829. — Aelredus, abb., CXCV, 283. — Petrus Cellens., CCII, 770, 794. — Ermengandus, CCIV, 1233. — S. Martinus Legion., CCVIII, 921-931, 1085-1138. — Absalon abb., CCXI, 152, 182, 193. — Helinaudus, CCXII, 591. — Innocentius III, papa, CCXVII.

14° — De resurrectione Christi innotuit resurrectio nostra. Quod asserunt : Tertullianus, I, 378, 525, 527, 583; II, 632, 800, 810, 835, 854, 868. — Minutius Felix, III, 345-347. — Lactantius, VI, 806. — S. Hilarius, IX, 517, 458, 763, 840, 946. — Zeno, XI, 370, 378, 382. — S. Damasus, XIII, 408. — S. Ambrosius, XIV, 808; XV, 1629, 1638, 1751, 1845; XVII, 468, 534, 535, 542, 546, 556, 844, 846, 928. — S. Hieronymus, XXIII, 261, 382, 584, 585. — S. Augustinus, XXXIII, 351, 371, 372, 942; XXXV, 1547, 1551; XXXVIII, 710, 712, 713, 819, 892, 938, 1063, 1130, 1139; XXXIX, 1603, 1605, 1611, 1629; XL, 272, 317, 342; XLI, 665, 666, 675, 690, 755; XLII, 1129. — S. Petrus Chrysolog., LII, 375, 379, 487, 622.— Claudianus, LIII, 715. — S. Maximus Taurin., LVII, 438, 596, 776. — Genadius, LVIII, 982, 1015, 1016, 1045. — Pomerius, LIX, 421, 427. — Eugyppius, LXII, 771, 773, 776, 781, 805, 807, 812, 1046. — Dionysius Exiguus, LXVII, 582, 585, 589, 593. — Taio, LXXX, 783, 983. — S. Isidorus Hispal, LXXXIII, 594. — S. Hildefonsus, XCVI, 142, 143. — S. Julianus Tolet., XCVI, 503. — B. Alcuinus, CI, 52. — Jonas Aurelian., CVI, 265. — Haymo Alberstat., CXVIII, 881, 883. — Hincmarus, CXXV, 943. — S. Odo, CXXXIII, 270. — Atto Vercell., CXXXIV, 405, 686. — Burchardus Wormat., CXL, 1055. — S. Bruno Carthus., CLIII, 212, 408. — Manegaldus, CLV, 167, 170. — Goffridus, CLVII, 257. — Petrus Alphonsi, CLVII, 581. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 401. — Ivo Carnot., CLXI, 972, 1012. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 601. — S. Bernardus Claræval., CLXXXIII, 52, 741. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 982, 988, 997. — Petrus Lombardus, CXCII, 943. — Bandinus, CXCII, 1110. — Balduinus Cantuar., CCIV, 430. — Petrus Pict., CCXI, 1254.

15°. — Innotuit intelligentiæ hominis utrum sit et quid sit anima. Quod asserunt : Tertullianus, II, 616, 652, 658, 660, 669, 686, 712, 720. — Arnobius, V, 833, 854, 855, 865, 887, 891.—Lactantius, VII, 135. — S. Hilarius, IX, 327, 566. — S. Ambrosius, XIV, 259, 339, 402; XV, 1242, 1277, 1334, 1549, 1386, 1394, 1419, 1444, 1545, 1631, 1735, 1781; XVII, 491, 529, 1017.—Rufinus, XXI, 317. — S. Hieronymus, XXIII, 371, 382, 417, 430; XXV, 955, 1089, 1280; XXVI, 65, 414, 503.—S. Augustinus, XXXII, 883, 1058, 1075; XXXIII, 77, 585, 720, 778, 857; XXXIV, 353-370; 409-428; XXXVIII, 986, 1135; XL, 13, 27; XLI, 311; XLII, 93; XLIV, 185, 476-547.— Cassianus, XLIX, 499, 570, 605, 670, 774. — S. Eucherius, L, 775. — Claudianus, LIII, 706, 707, 711, 718, 729, 749, 750. — Gennadius, LVIII, 984, 985, 1000, 1019, 1021, 1022. — Prudentius, LIX, 693. — Eugyppius, LIX, 855. — Dionysius Exiguus, LXVII, 359, 370, 371, 396. — Cassiodorus, LXX, 1280-1308. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1282. —Taio, LXXX, 752.—S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 562.—S. Julianus, Tolet., XCVI, 478 —Wicbodus, XCVI, 1144, 1152. — B. Alcuinus, CI, 640. — Hincmarus, CXXV, 932, 939. — S. Odo, CXXXIII, 557. — Burchardus, CXL, 1017, 1047, 1048. — Guigo Carthus, CLIII, 628. — Manegaldus, CLV, 152, 153. — Ven. Guibertus, CLVI, 676. — Wernerus abb., CLVII, 1154, 1161. — Eadmerus, CLIX, 611, 694. — Odo Camerac., CLX, 1094. S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 218, 720. — Ivo Carnot., CLXI, 973. — Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 834. — Rupertus abb., CLXVII, 266. — Ven. Hildebertus. CLXXI, 853, 940, 942.—Honorius Augustod., CLXXII, 1144, 1242. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 253, 266, 301, 303, 580, 952. — Joannes monach., CLXXX, 177. — S. Bernardus Claræval., CLXXXII, 1006; CLXXXIII, 561, 567, 912, 981, 1166. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 690, 731. — Isaac de Stella, CXCIV, 1876-1889. — Eckbertus abb., CXCV, 16.—Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 844-872. — Joannes Saresber., CXCIX, 456. — Petrus Cellens., CCII, 1089. — Hugo Eterian., CCII, 168. — Alanus de Insulis, CCX, 316. — Petrus Pictav., CCXI, 1273. — Anonymus, CCXIII, 914.

16°. — Innotuit pariter liberum hominis arbitrium, ut asserunt : Novatianus, III, 888. — Arnobius, V, 911. — Constantinus Magnus, VIII, 437. — S. Hilarius Pictav., IX, 369. — S. Innocentius I, papa, XX, 586. — S. Hieronymus, XXIII, 286, 500, 536, 551, 575, 579; XXVI, 401, 410, 455, 470. — S. Augustinus, XXXII, 1222-1310, 1319; XXXIII, 585, 968, 971; XXXIV, 453; XXXIX, 1722; XL, 11, 296; XLI, 148, 386; XLII, 103; XLIV, 151, 238, 273, 880-915.—Cassianus, XLIX, 574, 575, 583, 597, 677, 910, 914. — S. Prosper Aquit., LI, 31, 125, 207, 228, 237, 238, 250, 622, 631, 654. — Arnobius Junior, LIII, 240-322. — Gennadius, LVIII, 997, 1020, 1015. — S. Faustus, LVIII, 784-853. — Petrus diac., LXII, 88.—S. Fulgentius, LXV, 475. Dionysius Exiguus, LXVII, 271. — S. Cæsarius Arelat., LXVII, 1142. — S. Martinus Dumiens., LXXII, 29. — Gotteschalchus, CXXI, 365. — S. Remigius, CXXI, 1025, 1048, 1110, 1112. — Scotus Erigen., CXXII, 375, 380, 382. — Othlonus, CXLVI, 100. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 490-506, 508-540. — Ivo Carnot., CLXI, 73, 975. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1129, 1131. — Honorius Augustod., CLXXII, 1198-1230. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 101, 105, 106, 255, 264. — Frowinus abb., CLXXIX, 1801.—S. Bernardus Claræval., CLXXXII, 1001-1030. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 748. — Hugo Ambian., CXCII, 1166-1178. — Aelredus abb., CXCV, 513. — Petrus Pictav., CCXI, 1031, 1037.

17° Innotuit etiam ultimum judicium. Sic asserunt : Tertullianus, I, 415, 519, 523, 527, 660; II, 291, 299. — S. Hilarius, IX, 336. — S. Damasus papa, XIII, 362. — S. Ambrosius, XVII, 456, 650, 766, 840. — Juvencus, XIX, 69. — Rufinus Aquil., XXI, 367, 369, 370, 1049. — S. Hieronymus, XXIII, 563; XXIV, 210, 215; XXV, 844, 959, 965, 984, 1052, 1236; XXVI, 158, 266. — S. Augustinus, XXXV, 1571, 1572, 1664, 1684; XXXVI, 354, 814; XXXVIII, 52, 711, 1070, 1219; XXXIX, 1610; XL, 258, 263, 317, 654; XLI, 683, 690, 699, 704.—S. Prosper Aquit., LI, 406, 472, 637, 668, 669, 685. — S. Maximus Taurin., LVII, 528.—Gennadius, LVIII, 983.—Julianus Pomerius, LIX, 491. — Prudentius, LIX, 709. — Eugyppius, LXII, 768, 787. — S. Paulinus Nolan., LXI, 440. — S. Cæsarius, LXVII, 1075. — Cassiodorus, LXX, 82. — S. Gregorius Turon., LXXI, 193, 424, 541, 638. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 80. — Taio, LXXX, 982, 985.—S. Columbanus, LXXX, 246, 247, 252.—S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 496, 595. — S. Aldhelmus, LXXXIX, 298. — S. Hildefonsus, XCVI, 134. — S. Julianus Tolet., XCVI, 497. — B. Alcuinus, C, 48. — Jonas Aurelian., CVI, 269, 271. — Haymo Halberstat., CXVIII, 942, 944. — Hincmarus, CXXV, 888. — Remigius monac., CXXXI, 866-872. — Burchardus, CXL, 1041. — S. Petrus Damian., CXLV, 682, 840. — Radulphus Ardens, CLV, 1667. — Ven. Guibertus, CLVI, 673. — Wernerus abb., CLVII, 1209. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 722, 975. — Ivo Carnot., CLXI, 74, 1012 — Rupertus abb., CLXVII, 350, 1113, 1161, 1175. — Marbodus, CLXXI, 1751. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 597. — S. Bernardus, CLXXXIII, 1134. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 980, 982, 993, 997, — Petrus Lombard., CXCII, 943, 955. — Bandinus, CXCII, 1110. — Alanus de Insulis, CCX, 203, 324. — Innocentius III, papa, CCXVII, 742.

18°.—Inde innotuerunt præmia in cœlo bonis promissa. Quod asserunt : Tertullianus, I, 460; II, 444, 715, 747, 751, 814, 818, 856. — S. Cyprianus, IV, 357, 673, 674. — Lactantius, VI, 379. — Constantinus Magnus, VIII, 436. — Minutius Felix, III, 318. — Novatianus, III, 888. — S. Hilarius, IX, 569, 590, 659. — S. Ambrosius, XV, 1257, 1638; XVII, 163, 810.—S. Hieronymus, XXII, 1099; XXIII, 540, 569; XXV, 272; XXVI, 457, 583. — S. Augustinus, XXXIV, 202, 204, 371; XXXVI, 369, 390, 564, 769; XXXVIII, 142, 192, 711, 803, 813, 814, 1281,

XXXIX, 1515, 1518; XL, 275, 284, 285, 331, 342. 407; XLI, 365. 594, 637, 709, 801. — Fastidius, L, 388. — S Prosper Aquit., LI, 268, 347, 359, 422, 432, 445, 455, 682, 691, 795.—S. Petrus Chrysolog., LII, 524.—S. Patricius, LIII, 818, 837.—Eugyppius, LXII, 571, 817.—S. Maximus Taurin., LVII, 588, 791.—Gennadius, LVIII, 1003.—Julianus Pomerius, LIX, 420, 424, 427, 456.—Cassiodorus, LXX, 1301.—S. Gregorius Magnus, LXXIX, 495, 649.—S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 216, 938.—S. Bonifacius, LXXXIX, 858.—S. Hildefonsus, XCVI, 478, 524.—S. Paulinus Aquil., XCIX, 243, 250.—B. Alcuinus, C, 187, 211, 362, 449; CI, 54.—Smaragdus, CII, 620.—Jonas Aurelian., CVI, 275.—Rabanus Maurus, CXII, 1319, 1321.—Haymo Halberstat., CXVIII, 875, 886.—S. Odo, CXXXIII, 177.—Atto Vercell., CXXXIV, 686.—Burchardus, CXL, 1039.—Arnoldus, CXLI, 1090.—S. Leo IX, papa, CXLIII, 574.—S. Petrus Damian., CXLV, 748.—Othlonus, CXLVI, 292.—Theodoricus, CXLVII, 335.—Manegaldus, CLV, 167.—Eadmerus, CLIX, 588-606, 629, 638.—Ven. Guibertus, CLVI, 673.—S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 240, 241.—Ivo Carnot., CLXI, 997, 1014.—S. Bruno Astens., CLXV, 876.—Hugo de S. Victore, CLXXVI, 616.—Ven. Hildebertus, CLXXI, 1263.—Honorius Augustod., CLXXII, 1157, 1161, 1169, 1171.—Robertus Pullus, CLXXXVI, 700, 896, 1008.—B. Aelredus, CXCV, 527.—Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 820.—S. Stephanus Grandimont., CCIV, 1125, 1133.—Petrus Cantor., CCV, 363, 365.—Petrus Pictav., CCXI, 1276.

19°.—Inde etiam hominis intelligentiæ innotuerunt pœnæ æternæ malis reservatæ. Sic asserunt: Tertullianus, I, 520; II, 742.—Minutius Felix, III, 318.—Novatianus, III, 888.—Lactantius, VI, 641, 800.—S. Hilarius Pictav., IX, 290, 341, 354, 361.—Juvencus, XIX, 278.—S. Hieronymus, XXIV, 210; XXV, 99, 124, 167, 245, 273, 732.—S. Augustinus, XXXIV, 26, 168, 481; XXXV, 1331; XXXVI, 562; XXXVIII, 250, 709, 1337; XL, 284, 285, 333; XLI, 702, 709, 712, 723, 726.—Fastidius, L, 388.—S. Eucherius, L, 792.—S. Prosper Aquit., LI, 400.—S. Patricius, LIII, 832.—Gennadius, LVIII, 983, 1017, 1048, 1049.—Julianus Pomerius, LIX, 491.—Prudentius, LIX, 706.—Eugyppius, LXII, 623, 710, 787, 889, 1077.—S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 597.—S. Julianus Tolet., XCVI, 476.—S. Paulinus Aquil., XCIX, 244.—B. Alcuinus, C, 484; CI, 53.—Jonas Aurelian., CVI, 275.—Haymo Halberstat., CXVIII, 945, 947, 952.—Hincmarus, CXXV, 888.—Burchardus, CXL, 1039, 1043.—S. Petrus Damian., CXLV, 745.—Ven. Guibertus, CLVI, 674, 677.—Goffridus abb., CLVII, 185.—Wernerus abb., CLVII, 1011, 1012.—S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 733.—Ivo Carnot., CLXI, 996, 997.—Rupertus abb., CLXVII, 472.—Honorius Augustod., CLXXII, 1159, 1161.—Hugo de S. Victore, CLXXVI, 584, 586, 589, 610.—Robertus Pullus, CLXXXVI, 700, 823, 1008.—Petrus Lombardus, CXCII, 960.—Aelredus abb., CXCV, 527.—Adamus Præmonst., CXCVIII, 810.—S. Stephanus Grandimont., CCIV, 1116.—Petrus Cantor, CCV, 358.—Petrus Pictav., CCXI, 1137.—Ægidius Parisiens., CCXII, 43, 1057.—Innocentius III, papa, CCXVII, 738, 739.

§ II.—*Beneficia Christianismi erga hominem quoad cor.*

Christianismus non solum hominis intelligentiam illuminavit, sed etiam cor illius immutatum omnibus exornavit virtutibus, scilicet:

1° Inspirando fidem. Sic: Tertullianus, I, 1260; II, 23-27, 889.—S. Cyprianus, IV, 661, 755.—Victorinus, VIII, 1143.—S. Hilarius, IX, 304, 481, 526; X, 397, 399, 467, 523, 609, 611, 710.—Zeno, XI, 254, 260, 261, 266, 269, 271, 426, 459, 480.—Luciferus Catarit., XIII, 791-818, 898-1038.—Ambrosius, XV, 1233, 1266, 1278, 1515, 1524, 1432, 1442, 1483, 1501, 1561, 1597, 1599, 1633, 1636, 1662, 1683, 1723, 1774, 1811; XVI, 527-696; XVII, 82, 83, 107, 185, 357, 500, 736.—S. Hieronymus, XXIII, 170, 171, 225, 374, 466; XXVI, 242.—S. Augustinus, XXXII, 855, 876; XXXIII, 978, 1082; XXXIV, 24, 361; XXXV, 1557, 1689; XXXVIII, 254-258, 593, 698, 730, 808, 852, 890, 914, 1343; XL, 181, 198-231, 286, 298; XLI, 172, 302; XLII, 79, 1140-1156; XLIII, 464; XLIV, 234, 237, 240.—Marius Mercator, XLVIII, 407, 418.—Cassianus, XLIX, 578.—Fastidius, L, 397.—Eucherius, L, 630.—S. Prosper Aquit., LI, 116, 174, 192, 196, 476, 654, 655, 671, 676.—S. Petrus Chrysolog., LII, 360, 362, 365, 369, 371, 377, 557.—S. Nicetas, LII, 847, 866.—Arnobius Junior, LIII, 356.—S. Patricius, LIII, 802.—Salonius, LIII, 969.—S. Leo Magnus, LIV, 308, 935, 942.—S. Maximus Taurin., LVII, 278, 347, 514, 621, 707.—Gennadius, LVIII, 1044.—Julianus Pomerius, LIX, 433, 505.—Gelasius I, papa, LIX, 19, 23, 26, 57, 60.—Petrus diac., LXII, 83, 89.—Vigilius Tapsens., LXII, 298, 466.—Hormisdas papa, LXIII, 387, 400, 401.—S. Eleutherius, LXV, 83.—S. Fulgentius, LXV, 360, 515, 672-720.—Agapetus papa, LXVI, 37, 68.—Dionysius abb., LXVII, 186, 400.—Facundus, LXVII, 528, 534, 548 683.—S. Cæsarius Arelat., LXVII, 1146.—Agnellus Ravenn., LXVIII, 381.—Vigilius papa, LXIX, 143, 178.—Pelagius papa, LXIX, 399, 402, 408.—Cassiodorus, LXIX, 884, 988, 1069, 1126.—S. Gregorius Turon., LXXI, 161, 230, 360, 741, 933, 1020.—S. Gregorius Magnus, LXXVII, 509, 613, 692, 717, 779,, 795, 797; LXXIX, 92.—Donatus abb., LXXV, 22.—S. Augustinus, apost. Angl., LXXX, 65.—S. Warnharius Lingon., LXXX, 191.—Bonifacius V, papa, LXXX, 435, 436, 438.—Taio, LXXX, 816.—S. Isidorus Hispal., LXXXII, 295; LXXXIII, 450-536, 586, 601; LXXXIV, 93-626 *passim*.—S. Martinus I, papa, LXXXVIII, 145.—S. Gregorius II, papa, LXXXIX, 503, 504.—S. Bonifacius Mogunt., LXXXIX, 852, 856.—S. Hildefonsus, XCVI, 53, 146.—S. Julianus Tolet., XCVI, 526.—S. Paulinus Aquil., XCIX, 152, 255, 365.—B. Alcuinus, C, 192, 249; CI, 13, 54, 615.—S. Leo III, papa, CII, 1030.—S. Agobardus, CIV, 268-288.—Halitgarius Camer., CV, 671.—Maxentius Aquil., CVI, 55.—Rabanus Maurus, CXI, 90, 96, 1365; CXII, 1224, 1234.—Haymo Halberstat., CXVIII, 896, 897.—S. Paschasius Radbertus, CXX, 1272, 1387-1456.—Gotteschalchus, CXXI, 350.—Alvarus Cordub., CXXI, 397.—Hincmarus, CXXV, 773.—Joannes VIII, papa, CXXVI, 652.—Remigius monac., CXXXI, 907.—S. Odo Cluniac., CXXXIII, 710.—Atto Vercell., CXXXIV, 29, 48.—Gezo abb., CXXXVII, 331.—S. Leo IX, papa, CXLIII, 556.—S. Petrus Damian., CXLV, 20-40, 674.—Othlonus, CXLVI, 101, 267.—Theodoricus, CXLVII, 337.—S. Anselmus Lucens., C LIX, 445-476.—Durandus Troarn., CXLIX, 1377.—Goffridus abb., CLVII, 232.—Gilbertus, CLIX, 1006.—S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 220, 224, 260.—Ivo Carnot., CLXI, 60, 1045; CLXII, 604.—Guillelmus de Campell., CLXIII, 1046-1071.—S. Bruno Astens., CLXV, 901.—Rupertus abb., CLXIX, 45, 137, 141, 149, 155, 158; CLXX, 562-610.—Hildebertus, CLXXI, 1067.—Ven. Godefridus, CLXXIV, 314.—Hugo de S. Victore, CLXXVI, 43, 47, 327-344, 1014.—Abælardus, CLXXVIII, 105, 618, 630, 981, 986, 1353, 1695.—Guillelmus abb., CLXXX, 366-440.—S. Bernardus Clarævall., CLXXXII, 1021; CLXXXIII, 292, 770.—Robertus Pullus, CXXXVI, 816.—Petrus Lombardus, CXCII, 805.—Hugo Ambian., CXCII, 1324-1314.—Gerhohus, CXCIV, 1189-1333 *passim*.—Eckbertus abb., CXCV, 21, 25.—Arnulfus Lexiov., CCI, 174.—Hugo Eterian., CCII, 228.—Balduinus Cantuar., CCIV, 572-640.—Petrus Cantor, CCV, 266, 268.—Petrus Blesens., CCVII, 1070-1092.—Alanus de Insulis, CCX, 306-429.—Petrus Pictav., CCXI, 1089.—Anonymus, CCXIII, 726.

2° Spem erigendo.—Sic: S. Hieronymus, XXIII, 1220, 1221, 1385, 1396.—S. Augustinus, XXXVIII, 705, 706, 805, 902, 1336; XL, 234, 286; XLI, 648.—Cassianus, XLIX, 861.—S. Prosper Aquit., LI, 301, 375, 376, 407.—Salonius Vienn., LIII, 969.—S. Fulgentius, LXV, 164.—Cassiodorus, LXX, 1201.—Taio, LXXX, 819.—S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 603.—S. Paulinus Aquil., XCIX, 255.—B. Alcuinus, CI, 616.—Smaragdus abb., CII, 614. 650.—Halitgarius, CV, 672.—Rabanus Maurus, CXII, 1234.—Haymo Halberstat., CXVIII, 895, 897.—S. Paschasius Radbertus, CXX, 1436, 1460.—Adalgerus, CXXXIV, 934.—S. Leo, IX, papa, CXLIII, 568.—S. Fulbertus Carnot., CXLI, 345.—S. Petrus Damian., CXLV, 718.—Othlonus, CXLVI, 101, 267.—S. Bruno Carthus., CLIII, 47, 74, 427.—S. Bruno Astens., CLXV, 904.—Rupertus abb., CLXIX, 137, 141, 155, 158.—Hugo de S. Victore, CLXXVI, 43.—S. Bernardus Clarævall., CLXXXIII, 770.—Robertus Pullus, CLXXXVI, 816.—Petrus Lombardus, CXCII, 811.—Petrus Cantor, CCV, 271.—Petrus Pictav., CCXI, 1094.

3° Inflammando charitatem erga Deum et proximum. Sic asserunt: Tertullianus, I, 446, 499, 668, 698; II, 395.—Lactantius, VI, 666.—Zeno, XI, 272-274, 278.—S. Optatus, XI, 1018.—S. Ambrosius, XV, 1256, 1379, 1423, 1439, 1477, 1499, 1509, 1658, 1847; XVI, 1625, 1684, 1730, 1751; XVII, 225, 226, 251, 255, 436, 491, 755, 819, 951.—Juvencus, XIX, 124, 138.—S. Anastasius papa, XX, 78.—S. Innocentius I, papa, XX, 554, 559.—S. Zozimus papa, XX, 657.—S. Hieronymus, XXII, 813; XXIII, 179, 425; XXVI, 418, 493, 536.—S. Augustinus, XXXII, 876, 1316, 1378, 1331,

1380, 1383; XXXIII, 560. 568; XXXIV, 29, 34, 71, 162, 890, 898, 973, 1006; XXXV, 2016, 2035, 2058. 2042, 2045, 2053, 2057, 2137; XXXVI, 393, 658, 661; XXXVIII, 80. 210, 559, 727, 754, 795, 865, 1121, 1223; XXXIX, 1533, 1693; XL, 25, 234, 286, 288, 713; XLIV, 242, 290. — Cassianus, XLIX, 483, 496, 853, 857, 1027. — Fastidius, L, 392, 393. S. Eucherius, L, 810, 854. — S. Prosper Aquit., LI, 251, 289, 302, 457, 476, 651, 655, 683, 696, 702. — Petrus Chrysolog., LII, 352. — S Valerianus, LII, 713, 716.— Salonius Vienn., LIII, 969. — S. Leo Magnus, LIV, 168, 263, 268, 281, 322. — S. Maximus Taurin., LVII, 675, 679, 718 — Gelasius I, papa, LIX, 60. — Julianus Pomerius, LIX, 493-496. — Eugyppius, LXII, 568, 875, 1085. — S. Paulinus Nolan., LXI, 190, 256. — S. Fulgentius, LXV, 191, 344, 738. — S. Remigius, LXV, 968. — Junilius, LXVIII, 30. — S. Gregorius Turon., LXXI, 230, 1061. — Luculentus, LXXII, 820. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 639; LXXIX, 564. — Paulus Emeritan., LXXX, 129. — S. Columbanus, LXXX, 250. — Taio, LXXX, 818. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 602, 702, 732. — S. Eligius, Noviom., LXXXVII, 638. — S. Bonifacius, LXXXIX, 852, 856. — S. Hildefonsus; XCVI, 138, 192. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 197, 248, 255. — B. Alcuinus, C, 162, 489, 495, 508; CI, 615. — Smaragdus, CII, 598, 648. — Theodulfus Aurelian., CV, 199, 202. — Halitgarius, CV, 672. — Jonas Aurelian., CVI, 233. — Rabanus Maurus, CVII, 380; CXII, 1234. — Haymo Halberstat., CXVIII, 887, 889, 893. — Paschasius Radbertus, CXX, 1460, 1489 — Hincmarus, CXXV, 775; CXXVI, 455. — Atto Vercell., CXXXIV, 216, 262, 387, 389, 425, 613, 631, 706. — Adalgerus, CXXXIV, 917. — Burchardus, CXL, 988, 996. — S. Fulbertus, CXLI, 345. — S. Leo, IX, papa, CXLIII, 561. — S. Petrus Damian., CXLV, 714. — Othlonus, CXLVI, 101, 268. — S. Gregorius, VII, papa, CXLVIII, 306. — Robertus de Tumbalena, CL, 1365. — Guigo, Prior Carthus., CLIII 624.— Wernerus, CLVII, 1041. — Eadmerus, CLIX, 673, 686, 697. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 1015. — Ivo Carnot., CLXI, 1016. — S. Bruno Astens., CLXV, 110, 907. — Rupertus, CLXVII, 981, 992. 1445; CLXIX, 137, 141, 155. 158. — S. Norbertus, CLXX, 1358. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 833. — Abælardus, CLXXVIII, 981, 1695. — Algerus Leod., CLXXX, 860. — S. Bernardus, CLXXXII, 974-1000; CLXXXIII, 620, 743, 770, 806, 894, 1020; CLXXXIV, 379, 791. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 693, 816, 861. — Petrus Lombardus, CXCII, 811, 821. — Hugo Ambian., CXCII, 1229. — Isaac de Stella, CXCIV, 1693. — Aelredus, CXCV, 505-658, 662-702. — Balduinus Cantuar., CCIV, 418-430, 477, 536. — S. Stephanus Grandimont., CCIV, 1224. — Petrus Cantor, CCV, 273. — Petrus Blesens., CCVII, 872-958. — Petrus Pictav., CCXI. 1095. — Innocentius III, CCXVII, 762.

4° Præscribendo inimicorum dilectionem. Sic : S. Cyprianus, IV, 750. — S. Hilarius Pictav., IX, 525, 571, 592, 593, 595, 617. — S. Ambrosius, XV, 1286, 1288, 1344, 1373, 1401. — S Hieronymus, XXIII, 456, 524. — S Augustinus, XXXIV, 1242; XXXVIII, 53, 514, 806, 807, 1045, 1053, 1054, 1274, 1450; XXXIX, 1695; XL, 266; XLIV, 262, 264. — Cassianus, XLIX, 333, 339, 342, 347, 350, 795. — S. Prosper Aquit., LI, 323, 360, 399, 419, 434. — S. Valerianus, LII, 706, 725. — S. Leo Magnus, LIV, 285, 294, 297, 301, 464. — S. Maximus Taurin, LVII, 382. — Julianus Pomerius, LIX, 476, 478. Eugyppius, LXII, 604. — S. Gregorius Turon., LXXI, 399, 937, 1067. — S. Martinus Dumiens., LXXII, 36, 49. — Luculentus, LXXII, 822. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 604, 1303. — Taio, LXXX, 881, 887. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 639, 701. — Paulus diac., XCV, 1264. — B. Alcuinus, CI, 617. — Jonas Aurelian., CVI, 199, 241. — Hincmarus, CXXV, 897. — Burchardus, CXL, 852. — Arnoldus, CXLI, 1092. — Theodoricus, CXLVII, 338. — S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 306. — Robertus de Tumbalena, CL, 1365. — Eadmerus, CLIX, 691. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 908. — Ivo Carnot., CLXI, 1016, 1017, 1019. — S. Bruno Astens., CLXV, 110, 907. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 833 *et seqq.* — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 125. — Petrus Lombard., CXCII, 818. — Petrus Pictav., CCV, 285.

5° Docendo humilitatem. Sic : Tertullianus, I, 1267, 1326; II, 417. — S. Cyprianus, IV, 734, 735. — S. Hilarius, IX, 561, 567, 674, 675, 790; X, 67. — Zeno, XI, 318. — S. Ambrosius, XIV, 533; XV, 1236, 1257, 1329, 1332, 1341, 1397-1399, 1409, 1483, 1485, 1490, 1511, 1525, 1776. — Sedulius, XIX, 706. — Ausonius, XIX, 825. — S. Bonifacius papa, XX, 781. — S. Hieronymus, XXIV, 219; XXV, 138, 417, 423, 511; XXVI, 144, 492, 495. — S. Augustinus, XXXII, 1379, 1384; XXXIII, 67, 92. 419, 622; XXXIV, 923; XXXV, 1410, 1605, 1711, 2039; XXXVI, 266; XXXVIII, 578, 671, 685, 782, 875, 1278, 1315, 1321; XL, 412, 413; XLIV, 161. — Cassianus, XLIX, 424, 426, 430, 434, 450, 474, 1004, 1111. — S. Prosper Aquitan., LI, 290, 320, 377, 403, 439, 711. — S. Valerianus, LII, 735. — Salonius, LIII, 974. — S. Leo Magnus, LIV, 285, 317; LV, 162-180. — S. Maximus Taurin., LVII, 251. — Julianus Pomerius, LIX, 478, 488. — S. Paulinus Nolan., LXI, 190, 200, 322, 367. — S. Fulgentius, LXV, 165, 322, 324. — S. Martinus Dumiens., LXXII, 32, 36, 40. — Luculentus, LXXII, 857. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 884, 937. — S. Columbanus, LXXX, 10. — Taio, LXXX, 827, 885, 928. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1059. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 228. — B. Alcuinus, C, 454; CI, 476, 619, 630, 631. — Smaragdus, CII, 808 — Halitgarius, CV, 659. — Rabanus Maurus, CXII, 1351, 1354. — Jonas Aurelian., CVI, 234, 238. — Haymo Halberstat., CXVIII, 904. — S. Odo Cluniac., CXXIII, 214, 301, 368. — Atto Vercell., CXXXIV, 595. — Adalgerus, CXXXIV, 917. — Arnoldus, CXLVI, 211, 268, 285. — Manegaldus, CLV, 164. — Ven. Guibertus, CLVI, 591. — Wernerus abb., CLVII, 1166, 1169. — Eadmerus, CLIX, 607, 654, 682. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 865. — Placidius, CLXIII, 639. — Franco abb., CLXVI, 755. — S. Bruno Astens., CLXV, 915. — Rupertus, CLXIX, 1223; CLXX, 624. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 861. — Godefridus abb., CLXXIV, 552. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 999, 1002. — S. Bernardus, CLXXXII, 941-972; CLXXXIII, 592, 1112, 1197; CLXXXIV, 791. — Joannes Saresberiens., CXCIV, 696, 713. — S. Stephanus Grandimont., CCIV, 1120. — Petrus Cantor, CCV, 38.

6° Castitatem. Sic : Tertullianus, I, 326. 472, 510, 1320. II, 339, 980. — S. Cyprianus, IV, 822. — Zeno, XI, 288, 291, 292, 302. — S. Siricius papa, XIII, 1157, 1138. — S. Ambrosius, XIV, 641; XVI, 43, 49, 179; XVII, 23, 190, 193, 307, 844. — S. Chromatius, XX, 348. — S. Innocentius I, papa, XX, 550. — S. Hieronymus, XXII, 514, 953; XXIII, 281; XXVI. 135, 579, 582, 583. — S. Augustinus, XXXVI, 658; XXXVIII, 735, 760, 878; XXXIX, 1505, 1507, 1509; XL, 349, 355, 361, 455, 514. — Cassianus, XLIX, 221, 269, 272, 278, 282, 873, 880, 894. — S. Prosper Aquit., LII, 530. — S. Leo Magnus, LIV, 465. — S. Maximus Taurin., LVII, 249, 749. — Gennadius, LVIII, 996, 1004, 1036, 1058. — Julianus Pomerius, LIX, 480. — Eugyppius, LXII, 1027. — Dionysius Exiguus, LXVII, 186, 195. — S. Gregorius Turon., LXXI, 184, 1042. — S. Veranus, LXXII, 701. — S Martinus Dumiens., LXXII, 25. — S. Leander Hispal., LXXII, 882. — S. Eutropius, LXXX, 100. — Paulus Emerit., LXXX, 129. — Taio, LXXX, 858. — S. Columbanus, LXXX, 211. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 643. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1089. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 233. - B. Alcuinus, C, 469; CI, 626. — Smaragdus, CII, 546. — Halitgarius, CV, 668. — Jonas Aurelian., CVI, 154. — Rabanus Maurus, CXII, 1238, 1248. — Haymo Halberstat., CXVIII, 915. — Regino abb., CXXXII. 189, 312. — S. Odo, CXXXIII, 359, 559. — Atto Vercell., CXXXIV, 712. — Burchardus, CXL, 926, 931, 966, 1010. — S. Leo IX, papa, CXLIII, 573. — S. Petrus Damian., CXLV, 160, 710, 721. — Othlonus, CXLVI, 286. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 527. — Radulphus Ardens, CLV, 1614. — Ven. Guibertus, CLVI, 587, 591. — Godefridus abb., CLVII, 116. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 1029. — S. Bruno Astens., CLXV, 929. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1002. — S. Bernardus, CLXXXIII, 1197; CLXXXIV, 101. — Isaac de Stella, CXCIV, 1701.

7° Virginitatem. Sic : Tertullianus, I, 1184, 1287. — Zeno, XI, 286, 288, 501, 412. — Faustinus, XIII, 103. — S. Damasus papa, XIII, 405, 406. — Theodosius Magnus, XIII, 527. — S. Ambrosius, XV, 1551, 1555, 1556, 1595; XVI, 187-390; XVII, 220, 477, 579, 581, 759. — Zacchæus, XX, 1155. — S. Hieronymus, XXII, 394; XXIII, 38, 203, 204, 213, 227, 228, 235, 241, 251, 268; XXV, 461. — S. Augustinus, XXXIII, 645; XXXVI, 513; XXXVIII, 884, 1011; XXXIX, 1507; XL, 397-399, 402, 404, 421, 426. — Gennadius, LVIII, 996, 1036. — Symmachus papa, LXII, 55. — S. Fulgentius, LXV, 324 — Dionysius Exiguus, LXVII, 58, 90, 158, 174, 245, 306. — S. Cæsarius Arelat., LXVIII, 400. — S. Leander Hispal., LXXII, 882. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 637. — Taio, LXXX, 858. — S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 632 — S. Donatus, LXXXVII, 274-296. — S. Aldhelmus, LXXXIX, 104-161, 238-280. — Stephanus II, papa, LXXXIX, 1025. — B. Alcuinus, CI, 523. — Halitgarius, CV, 684. — Isaacus Lingon., CXXIV, 1088. — Atto Vercell., CXXXIV, 556, 559. — Ratherius, CXXXVI, 202. — Burchardus, CXL, 795, 805, 807, 817. — S. Fulbertus

Carnot, CXLI, 325. — S. Petrus Damian., CXLIV, 889, 892; CXLV, 373. — Ven. Guibertus, CLVI, 580-608. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 726. — Ivo Carnot., CLXI, 584. — S. Bruno Astens., CLXV, 1073. — Rupertus abb., CLXX, 546-560. — Petrus Pictav., CCXI, 1127.

§ III. — *Beneficia Christianismi erga hominem quoad corpus.*

Christiana religio semper vitam et sanitatem hominis omnimode tuita est, vel prohibendo nociva, vel utilia illius conservationi præscribendo.

1° Prohibendo ne quis sibi aut aliis mortem inferret; pugnas damnando singulares; in libertatem captivos et servos vindicando, etc. Quoad ea, vide Indices speciales e Homicidio, Duello, etc, etc.

2° Præcipiendo laborem sanitati necessarium, et unde peculiaria bona propriumque dominium oriuntur, quæ summopere in sanitatis tutamen vergunt, Sic : S Ambrosius, XV, 1298, 1397, 1531, 1665; XVII, 19, 179, 229, 318, 377, 444. — Rufinus, XXI, 320. — S. Augustinus, XL, 549, 551, 552. — Cassianus, XLIX, 375, 377, 378, 383, 388, 396, 444, 451. — S. Eucherius, L, 835. — S. Benedictus, LXVI, 703. — Vitæ Patrum, LXXIII, 740, 767, 818, 896, 898, 900. — Theodulphus Aurelian., CV, 193. — Halitgarius, CV, 670. — Haymo Halberstat., CXVIII, 917. — Atto Vercell., CXXXIV, 330. — Ratherius, CXXXVI, 149. — B. Odo, CLX, 1105. — Honorius Augustod., CLXXII, 866. — Petrus Cantor, CCV, 246. — S. Martinus Legion., CCIX, 114.

3° Damnando gulam et ebrietatem. Sic : Tertullianus, I, 613; II, 953, 958, 977. — Novatianus, III, 959. — S. Cyprianus, IV, 766. — S. Hilarius Pictav., IX, 944, 949; X, 687, 747. — S. Ambrosius, XIV, 373, 438, 701, 711-720; XV, 1374. — S. Hieronymus, XXII, 609; XXIII, 301, 310; XXIV, 81; XXV, 440; XXVI, 417, 566. — S. Augustinus, XXXIII, 90; XXXIV, 920, 1018; XXXVIII, 800, 1098. — Cassianus, XLIX, 205, 223, 228, 229, 232, 236, 556. — Vigilius diac., L, 375. — S. Petrus Chrysolog., LII, 186. — S. Maximus Taurin., LVII, 270, 582, 735, 802. — Eugyppius, LXII, 836. — S. Benedictus, LXVI, 533. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 552, 595; LXXIX, 38. — S. Eutropius, LXXX, 10. — Taio, LXXX, 940. — S. Columbanus, LXXX, 210. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 647, 649. — S. Egbertus, LXXXIX, 451. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 234, 256. — B. Alcuinus, C, 231, 506; CI, 633. — Halitgarius, CV, 667, 676. — Amalarius, CV, 917. — Rabanus Maurus, CXII, 1246, 1368, 1370. — Hincmarus, CXXV, 777. — Regino abb., CXXXII, 218, 250, 286. — Atto Vercell., CXXXIV, 41. — Ratherius, CXXXVI, 560. — Burchardus, CXL, 889-894. — S. Romualdus abb., CXL, 1127. — S. Leo IX, papa, CXLIII, 572. — S. Petrus Damian., CXLV, 722, 728. — Othlonus, CXLVI, 211, 284. — Rupertus, CLXVII, 1061. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1001. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 813. — Joannes Saresber., CXCIX, 731, 762. — Petrus Cantor, CCV, 328, 330. — Alanus de Insulis, CCX, 289.

4° — Laudando abstinentiam. — Sic : S. Ambrosius, XVII, 322, 401, 436, 473, 605, 759. — S. Hieronymus, XXVI, 566. — S. Augustinus, XXII, 1358. — Cassianus, XLIX, 551. — S. Petrus Chrisol., LII, 214, 219, 317, 320. — S. Leo Magnus, LIV, 185, 263, 438, 682. — S. Maximus Taurin., LVII, 570. — Gennadius, LVIII, 996, 1037. — Julianus Pomerius, LIX, 463, 467, 469, 470, 502. — Eugyppius, LXII, 604, 856. — Joannes Arelat., LXXII, 860. — S. Leander Hispal., LXXII, 882. — Taio, LXXX, 861. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 651; LXXXIV, 642. — S. Valerius abb., LXXXVII, 603. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1062, 1064, 1109. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 234. 252. — B. Alcuinus, CI, 624. — Haymo Halberstat., CXVIII, 901. — Adalgerus, CXXXIV, 924. — Burgardus, CXL, 887. — S. Leo, IX, papa, CXLIII, 572. — S. Petrus Damian., CXLV, 722, 728. — S. Bruno Astens., CLXV, 936. — Hugo de Ribodimont, CLXVI, 866. — S. Bernardus Claræval., CLXXXIII, 176. Joannes Saresber., CXCIX, 762. — Petrus Cantor., CCV, 850.

5°. — Arcendo impudicitiam, quæ præsertim obstat valetudini corporis. Vide supra, § II, n. 6, 7.

6°. — Inhibendo avaritiam, eleemosynam præcipiendo, hortandoque ad pauperes fovendos. — Sic : Zeno, XI, 285, 326, 329, 330, 332, 337. — S. Ambrosius, XIV, 731, 736, 740, 744, 765, 767, 777; XV, 1235, 1259, 1297, 1298, 1303, 1327, 1376, 1398, 1425, 1439, 1628, 1653, 1730, 1765. 1791; XVI, 65, 80, 120, 123, 130, 137, 158 161; XVII, 234, 308, 313, 391, 393, 434, 481, 625, 752, 757, 920. — Juvencus, XIX, 130, 134. — S. Innocentius I, papa, XX, 430. — S. Gaudentius, XX, 935-943. — S. Hieronymus, XXII, 417, 639, 813; XXIII, 301, 350, 546, 549; XXIV, 256; XXV, 174: XXVI, 519, 521. — S Augustinus, XXXIII, 470, 471; XXXIV, 920, 621, 951, 965, 981; XXXVIII, 89, 250, 400, 404, 407, 626, 630, 642, 897, 956, 958, 961, 962, 1045, 1129, 1200, 1461; XXXIX, 1519, 1760; XL, 267, 674. — Casianus, XLIX, 295, 298, 313. — Fastidius, L, 596. — S. Hilarius Arelat., L, 1263. — S. Prosper Aquit., LI, 371, 460, 462, 476, 477. — S. Petrus Chrysolog., LII, 205. 208, 231, 259, 265, 269, 282, 314, 317, 320, 386, 529, 573. — S. Salvianus, LIII, 174-236. — S. Leo Magnus, LIV, 157, 159, 176, 285, 298, 301. — S. Maximus Taurin., LVII, 297, 309, 322, 394, 397, 418, 425, 478, 500, 710, 739. — Julianus Pomerius, LIX, 456, 458, 459, 506. — Eugyppius, LXII, 795, 1026. — S. Paulinus Nolan, LXI, 190, 207, 286, 344. — S. Laurentius Novar, LXVI, 103-124. — Dionysius Exiguus, LXVII, 46, 187. — S. Cæsarius Arelat., LXVII, 1077. — S. Gregorius Tauron., LXXI, 1058, 1068, 1122. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 493, 516, 519, 705, 863, 883, 1085, 1250; LXXIX, 235, 364. — S. Eutropius, LXXX, 10. — S. Columbanus, LXXX, 211. — S. Sonnatius, LXXX, 445. — Taio, LXXX, 891, 931. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 472, 728. — S. Eligius Noviom., LXXXVII, 593. — S. Ambrosius Autpertus, LXXXIX, 1278. — Paulus diac., XCV, 1403. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 200, 226, 227, 258. — B. Alcuinus, C, 204, 455, 469, 508; CI, 625, 634. — Theodulfus Aurelian., CV, 204. — Halitgarius, CV, 666. — Jonas Aurelian., CVI, 213. 215, 251, 258. — Rabanus Maurus, CVII, 112, 340, 1244. — Haymo Halberstat., CXVIII, 902, 904. — Hincmarus, CXXV, 863. — Regino abb. CXXXII, 212, 246, 252. — S. Odo Cluniac., CXXXIII, 277. 544, 609. — S. Odo Cantuar., CXXXIII, 949. — Atto Vercell., CXXXIV, 254, 464, 706. — Ratherius, CXXXVI, 149. — S. Abbo Floriac., CXXXIX, 493. — Ælfricus Cantuar., CXXXIX, 1474. — Burchardus, CXL, 701, 703, 887. — S. Petrus Damian., CXLV, 208-222, 530-544, 568, 569. — Othlonus, CXLVI, 77, 293. — S. Bruno Carthus., CLII, 258. — Wernerus abb., CLVII, 1014. — Ivo Carnot., CLXI, 1015, 1018. — S. Bruno Astens., CLXV, 406. — Rupertus abb., CLXVII, 1779. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 867. — Honorius Augustod., CLXXII, 864. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1001. — Abælardus, CLXXVIII, 564. — Gerhohus, CXCIV, 1313. — Stephanus Grandimont., CCIV, 1108. — Joannes Saresber., CXCIX, 670, 719. — Petrus Cantor., CCV, 65, 70, 72, 286, 290. — Guntherus monac., CCXII, 214. — Innocentius III, papa, CCVII, 746-762.

LXXVII.

INDEX DE BENEFICIIS CHRISTIANISMI

ERGA SOCIETATEM HUMANAM, VEL ERGA HOMINES IN SOCIETATE CONSTITUTOS,

ORDINE RERUM LOGICO, ET PATRUM CHRONOLOGICO CONCINNATUS.

MONITUM.

Societas humana sub duplici respectu perpendi potest, scilicet quoad familiam, et quoad vitam civilem; ac sub utroque Christiana religio maxima contulit hominibus beneficia. Etenim quoad familiam matrimonium ad pristinam dignitatem revocavit; mutua parentum ac liberorum officia sancivit, etc. Quoad vitam civilem, leges constituit æquiores; belli jura humaniora reddidit; omnibus societatis ordinibus consuluit; cunctis ope indigentibus auxilia contulit et remedia; litteris ac variis artibus favit, etc. etc. Hinc hujus Indicis duo paragraphi.

§ I. *Christianismi beneficia quoad familiam.*

Insignis ac mira fuit erga familiam Christianismi utilitas. Sublata enim polygamia, quæ apud paganos fœdabat matrimonium, illud ad pristinam revocavit institutionem, ex qua duo sunt in carne una; maxima illi contulit sanctitatem, conjugii vinculum gratia sacramenti sanciendo, adeo ut Christianorum conjugum societas figura sit illius sanctissimæ et divinissimæ unionis Christi cum Ecclesia. Suam mulieri dignitatem reddidit Christianismus; uxor enim Christiana, non jam est, sicut apud ethnicos, viri sui famula tantum et ancilla, imo vero serva quam pro libitu dimittere poterat eique immaniter vitam eripere; sed est ejus carissima socia, omnisque illius sive bonæ sive adversæ fortunæ inseparabilis, blanda, suavis et usque ad mortem indefessa comes. Vir autem suam uxorem fovere ac diligere debet velut propriam carnem, sicut Christus, divinus ille sponsus, dilexit Ecclesiam.

Non minus egregie prospexit liberis Christiana religio. Vitam enim eorum, ut sacrum quoddam pignus a Deo datum, contra parentum vel incuriam vel etiam inhumanitatem protexit. Parentes jam non habent jus liberos suos tum derelinquendi, tum exponendi, tum ut rem quamlibet vendendi, tum etiam, quod infandissimum est, interficiendi, aut, ut sæpius accidit, dirissima morte illos falsorum numinum simulacris immolandi. Parentes e contra filios diligere, alere ac bonis moribus instituere debent; et, ut eximie ait Apostolus, quæcunque vera, quæcunque sancta, quæcunque pudica, quæcunque amabilia, pueri docendi sunt.

Præclare etiam liberorum officia Christianismus constituit. Præcepit enim ut filii parentes suos tanquam Dei imagines venerarentur. Omnia pietatis obsequia parentibus, sive in infirmitate sive in senectute positis, prompto ac libenti animo præstare debent. Novissimis sepulturæ expletis officiis, gratus liberorum animus eleemosynis, bonis operibus ac piis orationibus animas ac dulcem parentum memoriam jugiter apud Deum prosequitur. Maxima insuper præmia pollicetur religio filiis parentes suos diligentibus, gravissimaque minatur supplicia contemnentibus. Sic censuerunt

1°. — Circa matrimonium : Tertullianus, I, 1232. 1277, 1302; II, 282, 442, 443, 518, 896, 919, 920, 925, 936, 939, 941, 950. — Lactantius, VI, 716. — Constantinus Magnus, VIII, 233, 243, 298, 307. — S. Siricius papa, XIII, 1136. — S. Ambrosius, XIV, 421; XV, 1234, 1545, 1550, 1615, 1765; XVII, 217, 218, 225, 258, 345. — S. Chromatius, XX, 351. — S. Innocentius I papa, XX, 602. — S. Hieronymus, XXII, 721, 867; XXIII, 220, 222, 226, 227, 277, 281; XXV, 688, 1078; XXVI, 536.—S. Augustinus. XXXIV, 1001; XXXVIII, 347, 1094; XXXIX, 1507, 1709, XL, 100, 373, 375, 382, 385, 394, 452, 467, 473, 485, 486, 579; XLI, 229, 426; XLIV, 141, 198, 413, 419, 429.—S. Eucherius, L, 779.—S. Leo Magnus (In Append.), LVI, 441, 442, 446, 451. — Gennadius, LVIII, 1036, 1037. — Eugyppius, LXII, 694, 697, 700. — S. Fulgentius, LXV, 304. — Dionysius Exiguus, LXVII, 54, 56, 58, 155, 157, 251, 296. — S. Cæsarius Arelat., LXVII, 1086. — Vigilius papa, LXIX, 21. — S. Gregorius Turon., LXI, 510. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 681, 1320, 1332; LXXIX, 411, 415, 586. — S. Sonnatius, LXXX, 444. — Taio, LXXX, 857. — S. Commianus, LXXXVII, 985. — Stephanus II papa, LXXXIX, 1025. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1089. — Ven. Beda, XCI, 63. — Theodorus Cantuar., XCIX, 954. — Halitgarius Camerac., CV, 682, 685. — Jonas Aurelian., CVI, 167, 172, 174. — Rabanus Maurus, CVII, 1015; CXII, 1410. — Adrianus II papa, CXXII, 1318. — Isaacus Lingon., CXXIV, 1086, 1089, 1091. — Hincmarus, CXXV, 648, 903. — Remigius monac., CXXXI, 63. — Regino abb., CXXXII, 282, 285, 303, 304, 310, 329, 334. — S. Odo Cluniac., CXXXIII, 359. — S. Odo Cantuar., CXXXIII, 948.—Atto Vercell., CXXXIV, 46, 360. — Ratherius, CXXXVI, 191. — Silvester II papa, CXXXIX, 258. — Burchardus, CXL, 773, 775, 779, 805, 815, 919, 957. — Stephanus Cardin., CXLIII, 1412. S. Petrus Damian., CXLV, 580, 662. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 523. — Henricus III imperator, CLI, 1082. — Ven. Guibertus, CLVI, 57, 78.—Wernerus abb., CLVII, 1195. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 557. — Ivo Carnot., CLXI, 581-650, 656 690, 1271. — Ernulfus Roffens., CLXIII, 1458. — Rupertus abb. CLXVII, 282, 284, 900. — Ven. Hillebertus, CLXXI, 244. — Honorius Augustod., CLXXII, 867, 1146. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 124, 153, 157, 161, 480-524. — Abælardus, CLXXVIII, 1745.—Robertus Pullus, CLXXXVI, 945, 952, 956. — Petrus Lombardus, CXCII, 908, 910-943. — Bandinus, CXCII, 1106. — Eckbertus abb., CXCV, 14, 26-36. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1064. — Ermengaudus, CCIV, 1339. — Alanus de Insulis, CCX, 367, 614, 681. — Petrus Pictav., CCXI, 1257. — Odo de Soliaco, CCXII, 62.—Innocentius III papa, CCXVII, 924.

2° Circa parentum et liberorum officia. Tertullianus, I, 316. — S. Cyprianus, IV, 771. — Victorinus Afer, VIII, 1253. — S. Ambrosius, XIV, 643; XV, 1559, 1575, 1709, 1734, 1752, 1787, 1788; XVII, 398. — S. Innocentius I papa, XX, 430. — S. Hieronymus, XXIII, 281; XXVI, 536, 581. — S. Augustinus, XXXIV, 899, 969, 1014; XXXV, 1950, 1951; XXXVIII, 902; XXXIX, 1532. — S. Eucherius, L, 914. — S. Petrus Chrysol., LII, 352. — Eugyppius, LXII, 690, 691, 694, 702. — S. Fulgentius, LXV, 304. — Dionysius Exiguus, LXVII, 159. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 411, 415, 585. — Theodulfus Aurelian., CV, 202. — Jonas Aurelian., CVI, 195. — Regino abb., CXXXII, 301, 307, 311. — S. Odo Cluniac., CXXXIII, 114. — Ratherius, CXXXVI, 197. — Atto Vercell., CXXXIV, 710. — Burchardus, CXL, 773, 775, 835, 919. — Arnoldus monac., CXLI, 908. — Stephanus Cardin., CXLIII, 1412. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 524. — Ivo Carnot., CLXI, 584-656. — Ernulfus Roffens., CLXIII, 1458. — Honorius Augustod., CLXXII, 867. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 124, 161, 480, 481-524. — Petrus Cantor, CCV, 333.

§ II. *Beneficia Christianismi circa societatem civilem.*

Religio Christiana universam societatem velut hominem privatum divinis æternæ veritatis illuminavit ful-

goribus, et eximiis adornavit virtutibus. Illud in primis habendum quod insulsum et omnibus contaminatum flagitiis averterit falsorum numinum cultum; abolevit etiam cruenta gladiatorum certamina et immania victimarum humanarum sacrificia, et affiante jam veritate, ab ortu solis usque ad occasum, in omni loco sacrificatur et offertur Deo oblatio munda, ac Deus qui spiritus est in spiritu et veritate adoratur. In singulis quoque societatis ordinibus præclaris eminuit virtutibus. Reges justitiam et clementiam edocuit, divites beneficentiam et miserationem, pauperes patientiam; omnes homines humilitatem, castitatem, charitatem. Leges in pace æquiores et belli jura humaniora reddidit. Servitutem impugnavit et e medio tollere conata est, prædicans Deum non esse personarum acceptorem, sed omnium Creatorem, Patrem ac Judicem qui secundum opera sua unicuique reddet.

Omnium temporum ætatibus, prout opus postulabat, congruis enituit beneficiis Christianismus. Persecutores vicit ac fregit suorum martyrum constantia, quam adeo admirati sunt spectantes ut ad fidem converterentur, et sanguis martyrum semen fieret Christianorum. Sedatis persecutionibus, cum invalesceret scelerum lues, pristinusque virtutum mollesceret vigor ac refrigesceret charitas, ad eam refocillandam Christiani fere innumeri utriusque sexus, ac cujuslibet conditionis, spretis mundi voluptatibus, in eremum secesserunt, ibique pietate, manuum labore, litterarum studio, morum austeritate, omnibus maximeque stupendis floruerunt virtutibus.

Nationes remotissimas, quas Romanorum arma subigere non valuerant, ad Christum convertit et mansuefecit. Torvi Barbarorum duces subita et insueta moti clementia et veneratione, coram imbellibus Christi ac præsulum majestate steterunt attoniti, priscæ feritatis immemores, illorumque gladius toties cruentatus jacuit obtusus.

Post tot Barbarorum irruptiones omnia miscentur jura, omnesque per fas et nefas ruunt; sed in his tam luctuosis temporibus non suo saluberrimo operi deest Christi religio. Bella civilia ubique flagrantia quodammodo compescit hac memoranda lege *Trevia* seu *Treuga Domini* dicta; principum, regum, imperatorum solutas coercet libidines; omnium vitiorum invadentem colluviem salutari auctoritate comprimit.

Quando hæretici veritatem obnubilare satagunt, Spiritus sanctus egregios doctores suscitat; si vero tempestas scelerum ingruit, viri ac virgines, conculcatis voluptatum illecebris, monasteria condunt, ubi omnium virtutum splendore fulgent Ecclesiamque exhilarant. Non solum pietate claruerunt mediæ ætatis monachi, sed etiam litteris, scientiis et omnibus artibus gnavam dederunt operam; veterum scriptorum ac SS. Patrum libros societati servarunt, transcripserunt et fere per totum orbem diffuderunt. Dum ibique ob civium inter se discordias rura jacerent inculta, monachi ea apprime excolebant, mira exstruebant ædificia, aratoria instrumenta conficiebant, sicque litteris, scientiis, liberalibus ac necessariis artibus, agrorum culturæ et architecturæ maxime profuerunt.

Quam fauste, quam benigne, quam mire igitur mundo affulsit Christianismus! In eo solo, ut olim cecinerat propheta, misericordia et veritas obviaverunt sibi, justitia et pax osculatæ sunt. Quidquid vel temporum vel personarum ratio postulabat, eximie ac semper præstitit; singulis infirmitatibus singula contulit remedia. Xenodochia pauperibus ac ægrotis aperuit, Christum in egentibus pasci jussit, captivos redimendos curavit, viduas et orphanos defendendos commendavit; senes ac infantes derelictos in suo gremio alendos et refovendos pie ac blande suscepit; omnibus intelligentiis congruum doctrinæ cibum, velut prudens ac sedula mater, distribuit, etc., etc., etc., quod fere omnes scriptis asseruere Patres. Hinc

1° — Huic legi: *Alteri ne feceris quod tibi fieri non vis*, quæ prima et naturalis est regula ad pacem inter cives componendam, Christianismus præclarum charitatis imposuit apicem, sicque veram fraternitatem instituit. Quoad ea, vide Indicem præcedentem, n. II, § 3.

2° — De officiis subditorum. Constantinus Magnus, VIII, 109. — Nazarius, VIII, 586. — S. Optatus Milevit., XI, 999. — S. Ambrosius, XV, 1339. — S. Augustinus, XXXIV, 1026. — S. Eucherius Lugdun., L, 830. — S. Fulgentius, LXV, 226. — S. Gregorius Turon., LXXI, 230, 239, 300, 421, 658. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 717. — Jonas Aurelian., CVI, 296. — Hincmarus, CXXV, 962-984. — S. Abbo Floriac., CXXXIX, 480. — Burchardus, CXL, 902. — S. Gregorius VII papa, CXLVIII, 308. — Canutus rex, CLI, 1171. — Joannes Saresber., CXCIX, 6..6

3° — De officiis populos regentium. — S. Ambrosius, XV, 1279, 1434, 1575, 1634. — S. Hieronymus, XXV, 1328. — S. Prosper Aquit., LI, 319, 320, 361, 393, 424. — S. Martinus Dumiens., LXXII, 25, 28. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 879, 1281. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 720, 724. — S. Eligius Noviom., LXXXVII, 654. — B. Alcuinus, C, 301, 354. — Jonas Aurelian., CVI, 281. — Hincmarus, CXXV, 833, 835, 954, 983. — Collect. canon., CXXXVIII, 425. — S. Abbo Floriac., CXXXIX, 477, 478. — Burchardus, CXL, 895-897, 905. — S. Petrus Damian., CXLV, 822. — Hugo de S. Maria, CLXIII, 941, 943, 948, 976. — Gratianus, CLXXXVII, 29, 43, 67. — Joannes Saresber., CXCIX, 513, 522, 529, 537, 626. — Helinandus, CCXII, 755, 739.

4° — De officio regis, in quantum est legislator. — Zeno, XI, 257, 274, 283, 286, 297, 298, 338, 389, 407, 502. — S. Ambrosius, XV, 1254, 1311, 1436, 1464, 1550, 1571, 1576, 1599, 1636, 1640, 1652, 1660, 1677; XVI, 1251; XVII, 107, 118, 253, 272, 284, 833. — Zacchæus, XX, 1087. — S. Hieronymus, XXIII, 539, 540, 544, 555; XXV, 408, 1442; XXVI, 349, 565. — S. Augustinus, XXXVI, 714; XXXVIII, 821, 833, 843; XLI, 642. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 577, 723. — Hincmarus, CXXV, 851. — S. Abbo Floriac., CXXXIX, 481. — Burchardus, CXL, 896, 907. — Joannes Saresber., CXCIX, 514.

5° — De officio regis, in quantum est judex. — Constantinus Magnus, VIII, 96, 102, 142, 146, 149, 198, 203, 208, 235, 284, 292, 378. — S. Hilarius Pictav., IX, 288; X, 749. — Zeno Veron., XI, 280-285, 340, 420, 458, 460, 509. — S. Ambrosius, XIV, 507; XV, 1286, 1430, 1464, 1487, 1492, 1494, 1562, 1635, 1828; XVI, 128, 147, 149; XVII, 90, 153, 207, 750. — S. Chromatius, XX, 326. — Rufinus, XXI, 329, 346, 1076. — S. Hieronymus, XXIII, 542, 549, 563, 1044, 1207, 1215; XXVI, 221. — S. Prosp., LI, 81, 440. — S. Petrus Chrysol., LII, 212, 543. — Julianus Pomerius, LIX, 505, 506, 508. — Engyppius, LXII, 569, 705, 787, 842, 963. — Cassiodorus, LXX, 41. — S. Gregorius Turon., LXXI, 801. — S. Martinus Dumiens., LXXII, 27, 28. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 521, 937, 1106. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 720, 724. — B. Alcuinus, C, 492; CI, 628, 629. — Smaragdus, CII, 50. — S. Agobardus, CIV, 186. — Halitgarius, CV, 674. — Jonas Aurelian., CVI, 218. — Hincmarus, CXXV, 847, 850. — Ratherius, CXXXVI, 149. — Burchardus, CXL, 910, 913, 916, 960. — Arnoldus, CXLI, 1091. — S. Petrus Damian., CXLV, 422; 821. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 561. — Wernerus abb., CLVII, 1209. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 480. — S. Bruno Astens., CLXV, 912. — D. Algerus, CLXXX, 860. — S. Bernardus Clarævall., CLXXXIII, 1116. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 905. — Gratianus, CLXXXVII, 238, 240, 871. — Isaac de Stella, CXCIV, 1697. — Joannes Saresber., CXCIX, 529, 532, 573, 589. — Balduinus, CCIV, 509. — Petrus Cantor, CCV, 162, 282. — Helinandus, CCXII, 742.

6° — De officio regis, in quantum est dux exercituum. — S. Ambrosius, XV, 1579, 1806; XVI, 63, 81. — S. Augustinus, XLI, 116, 633. — S. Eucherius, L, 830. — Ferrandus, LXIV, 928-950. — B. Alcuinus, C, 196. — Hincmarus, CXXV, 840, 841, 954. — Regino abb., CXXXII, 298. — Burchardus, CXL, 770. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 533. — Honorius Augustod., CLXXII, 865. — Gratianus, CLXXXVII, 1164, 1166. — Joannes Saresber., CXCIX, 589, 596, 601, 609, 616.

7° — Demum Christianismus, nedum societatem arceret a progressu, econtra semper et ubique eam in meliores impulit vices, per ministros colendo scientias et artes. — S. Ambrosius, XVII, 196, 225, 251, 253, 426, 777, 797. — S. Hieronymus, XXIII, 291, 514, 515; XXV, 475; XXVI, 490, 547. — S. Augustinus, XXXII, 1011, 1013, 1042, 1066, 1082-1190, 1196-1228; XXXIII, 79; XXXIV, 55, 80; XLI, 238, 258, 265, 319, 347, 359, 437, 485. — S. Eucherius, L, 820, 821. — Engyppius, LXII, 947, 948, 952, 955. — Boetius, LXIII, 1080-1165, 1168-1306, 1308-1361; LXIV, fere per totum. — Cassiodorus, LXIX, 505, 514, 1249; LXX, 1106-1150-1220-1239-1270. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 355. — Taio, LXXX, 916. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 74-260; LXXXIII, 9-98, 180-200, 965-1018. — S. Aldhelmus, LXXXIX, 162-238. — Crispus, LXXXIX, 370-376. — Ven. Beda, XC, 124-150, 187, 277, 293, 579, 599, 607; XCII, 9-292. — Paulus Diacon., XCV, 434-672, 1138. — B. Alcuinus, C, 203, 254, 266, 269, 278; CI, 850-1002. — S. Agobardus, CIV, 148. — Dungalus, CV, 448. — Fredegisus, CV, 752. — Rabanus Maurus, CVII, 395; CIX, 1083; CXI, 138-678. — Wandalbertus, CXXI, 625. — Scotus Erigena, CXXII, 1442. — Remigius monac., CXXXI, 932-964. — Notkerus, CXXXII, 1000, 1172. — Hucbaldus, CXXXII,

906. — S. Odo Cluniac., CXXXIII, 761. — Atto Vercell., CXXXIV, 40. — Helpericus monac., CXXXVII, 22-48. — Silvester II papa, CXXXIX, 85-92, 94-152, 16-177. — S. Abbo, CXXXIX, 522-534, 570. — Adelbodus, CXL, 1105-1120. — S. Fulbertus, CXLI, 347, 354. — Guido Aretin., CXLI, 380-444. — Hermannus Contractus, CXLIII, 381-443. — Berno abb, CXLII, 1095-1158. — S. Wilhelmus Hirsaug., CL, 1148-1176. — Aribo, CL, 1308-1346. — Joan. Catto, CL, 1392-1450. — Constantinus Afric., CL, 1560. — Manegaldus, CLV, 154. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 561-582. — Theogerus, CLXIII, 778-790. — Rupertus abb., CLXVII, 1764; CLXIX, 1288. — Marbodus, CLXXI, 1758-1780. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1008-1056, 1366. — Honorius Augustod., CLXXII, 42-196, 246. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 741-842. — Guillelmus abb, CLXXX, 695-726. — Hugo Ambian., CXCII, 1300. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 634-796. — Joannes Saresber., CXCIX, 436, 642, 834. — Alanus de Insulis, CCX, 112-198.

Quoad alia Christianismi erga societatem beneficia, quæ innumera sunt, speciales adeat lector Indices qui titulis illi facile innotescent.

LXXVIII.

INDEX PRAXEOLOGICUS

VEL

PRACTICÆ VITÆ SYNOPSIS

ORDINE RERUM ALPHABETICO DISPOSITA, IN QUA EXPONUNTUR VARIA RELIGIONIS, PIETATIS DEVOTIONISQUE OPERA, USUS, CONSUETUDINES, QUÆ IN OCCIDENTALI ECCLESIA, DIVERSIS TEMPORIBUS, APUD CHRISTIANOS VIGUERUNT.

—

MONITUM.

Nonnulla de hujus Indicis ratione et utilitate præmittere liceat. Studiosum præmonemus lectorem hoc fuisse mentis nostræ propositum, omnia congerere indicia vitæ Christianæ; origines exponere variarum Ecclesiæ consuetudinum, quæ olim pro locorum diversitate floruerunt; curas notare et studia quibus, unaquaque ætate, devotionem suam atque pietatem palam professus est vere Christianus. Sic exhibentur fraternitas et concordia primævæ Ecclesiæ discipulorum; ipsorum cura de defunctis; reverentia erga sanctorum reliquias; largitates divitum et regum in ædificandis ecclesiis, in pauperibus alendis; in monasteriis condendis; peregrinationes; bella sacra; leges conditæ; regulæ monachorum, etc., etc., etc. Quædam etiam alia, tum utilia tum jucunda, obiter annotavimus, omnia alphabetice ordinantes.

Abbas, id est pater, ab Hebræo et Syro sermone *abba* derivatur. Hoc titulo donantur a primis Ecclesiæ sæculis tum apud Græcos, tum apud Latinos, rectores monasteriorum, Hieronym. XXVI (451); August., XXXVI, 1012; XXXVII, 1419.

Abrenuntiatio pompis et operibus tum mundi, tum diaboli, in baptismate peracta a Christianis, Hieronymus, XXV, 1068; August., XLV, 1241.

Abstinentia a vitæ deliciis præsertim in esu et potu stricte colebatur ab Ecclesiæ incunabulis, Tertull., I, 487. Ab omnibus spectaculis abstinebant, 466, 493. A Saturnalibus et liberalibus festis, 492. A carnibus idolothytis, Lactant., VI, 541; August., 385. Abstinentiæ meritum, Ambros., XVI, 1191. Ante annos robustæ ætatis periculosa est teneris abstinentia, Hieronym., XXII, 874. Qualis sit tempore Quadragesimæ, August., XXXVIII, 1043. Vetustissima est in Ecclesia, Maxim., Taurin. Dominoviam parat, et mentem ad cœlestia erigit, Leo Magn., LIV, 185. Abstinentia a carnibus laudabilis, Gennad., LVIII, 976; Greg. Magn, LXXVI, 1234; Isidor. Hispal, LXXXIII, 651. Abstinentiæ gradus tres, Hugo a S. Victore, CLXXVI, 548. In abstinentia cibi et potus discretio servanda, August., XXXIII, 960; S. Bernard., CLXXXIII, 1085. Catholicorum et hæreticorum abstinentiæ discrimen, *ibid.*, 1096. In usu semper fuit in Ecclesia, Robert. Pullus, CLXXXVI, 1144. Ciborum delectus in Quadragesima olim qualis fuerit, *ibid.*, 1145. Vide infra *Jejunium* et *Quadragesima*.

Adolescentes. Adversus adolescentiam prima dæmonum arma, Hieronym., XXII, 399. Lubricum est adolescentiæ iter, *ibid.*, 310. Multa corporis bella sustinet, *ibid.*, 529. Cogitationum sagittis percuti solet, *ibid.*, 731. Adolescentularum ei cavendum commercium, *ibid.*, 897, 1056. Adolescentibus præcepta morum traduntur, August., XXXII, 1006. Adolescentiæ quænam vitia adsolent abundare, id., XLI, 556. Adolescentes paucissimi qui ab initio nulla damnabilia admittant, *ibid.*, 750.

Adoptio. De adoptione infantium foribus ecclesiæ expositorum, Isaac Lingon., CXXIV, 1107.

Adversitas est bonis in admonitionem, et malis in castigationem, Tertull., I, 489. Inde sæpe oritur quod non colatur Deus, Cyprian., IV, 548, 549, 759. Explorat justitiam singulorum, *ibid.*, 593. Patientia virtutum maxima, Lactant., VI, 700. In adversis justus non frangitur, Ambros., XV, 1327. Tunditur, sed non subruitur, XIV, 460. Adversa quare patienter ferenda, *ibid.*, 863. Quisquis meliora sperat nunquam levioribus frangitur, id., XV, 1282. Cum animus urgetur adversis, tunc divinum implorat auxilium, *ibid.*, 1329. Magnum si tunc adhæreas Christo quando te procella aliqua conturbat, *ibid.*, 1292. In adversis et in prosperis laudetur Dei voluntas, Hieron., XXII, 467. Quid potest dicere, qui de Dei clementia in adversis gloriatur, *ibid.* Deus affligi permittit quos diligit, August., XXXIII, 424, Adversitas donum est Dei admonentis, *ibid.*, 937. In ferendis adversitatibus adhibenda constantia, id, XXXVIII, 623. Adversa quare justis et injustis communia, id, XLI, 20, 21. Adversitates quibusdam sunt utiles et quibusdam perniciosæ, id., XLII, 451. Adversa vel corrigunt, vel probant, Leo Magn., LIV, 169. Adversitas nocti comparatur, Greg. Magn., LXXV, 563, 650. Probat amicos, *ibid.*, 780. Inimicos detegit, *ibid.*, 781. Adversitas non dejicit quem prosperitas non corrumpit, id., LXXVI, 177. Adversa patienter ferenda, Lupus Ferrar., CXIX, 437.

Ægrotantes, infirmi. Æger impatiens per dolorem, S. Cyprian., IV, 477. Ægri salubres cibos respuunt, *ibid.*, 301, 306. Infirmorum cura commendatur, *ibid.*, 326, 327. Iis in exitu subveniendum, *ibid.*, 347. Infirmi sunt visitandi, *ibid.*, 777. Nemo tentet invalidum aut præcipitet infirmum, Ambros., XV, 1784. Ægrotanti quis debet assistere, Hieron., XXII, 528 Clementia et sedulitas erga ægros, *ibid.*, 892. Nasci hic in corpore mortali, incipere est ægrotare, August., XXXVII, 1321. Ægrotat periculosius, qui se sanum putat, id., XXXVIII, 495. Ægrotorum duo genera, *ibid.* Æger non exauditur ad voluntatem sed ad sanitatem, *ibid.*, 1299. Præcepta medici observando, nonnisi paulatim fit sanus, *ibid.*, 1270. Ægrotantium illicita remedia, *ibid.*, 1459. Ipsa corporis

s.. us est quædam ægritudo, Gregor. Magnus, LXXV, 834. Naturalis cura est ægris dare lætitiam, Cassiod.. LXIX, 771. De visitandis infirmis, Regino Prumien., CXXXII, 212. De visitandis ægrotis, Guigo Carthus. CLIII, 655.

Ætas. Ætatis procacitas verecundiam debentis vindicantia, Tert., II, 203. Majori ætate Deus majorem exigit honorem, *ibid.*, 117. Ætas omnis munifica Christo est, Ambros., XV, 1565. Ætatis nostræ momenta per singulos actus minuuntur, Hieron., XXII, 602. Lubricam ætatem monuisse pietatis est, *ibid.*, 729. Non facile credendum quiquid dicitur de provecta ætate, *ibid.*, 1084. Ætatis ardor Dei misericordia et jejuniorum rigore restinguitur, *ibid.*, 1116. Ætatis gradus, August., XXXIII, 966. Ætatis quot gradus; tot mortes ætatum, *ibid.*, XXXVIII, 1686. Ætas etsi longa videatur. cum pervenerit, convincitur brevis, quia finitur, *ibid.*, 1613. Ætas immatura, Greg. Magn., LXXV, 536. Hora tertia adolescentia, hora sexta juventus, hora nona senectus, hora undecima ea ætas quæ decrepita vel vete ana dicitur, Garner. a S. Victore, CXCIII, 370.

Agape, quæ vox *dilectio* interpretatur. Sic vocabatur cœna Christianorum in communi celebrata, Tertul., I, 474. Quomodo in hoc convivio se agebant, *ibid.*, 477; vide Zenon., XI, 366 not.; Hieronym., XXII, 418; August., XLII, 383; Paulin., LXI, 562. Agapes religiosa erant convivia in templis in primæva Ecclesia, Greg. Magn., LXXVI, 1216.

Agenda, sic vocabantur mortuorum exsequiæ temporibus Roberti Pulli, CXXXVI, 799, 1106.

Agnus Dei, id est parvulæ imagines cereæ quæ benedicebantur, legitur apud Prudent., LIX, 808 et Amalar., CV, 1038.

Alea, ludus antiquissima origine, contra quem vehementer reclamavere Ecclesiæ rectores, Tertull., II, 1049; Ambros., XIV, 772, 773; Innocent., XX, 478. Furor aleæ a Sidonio Apollin. describitur, LVIII, 448, 449, 548. Alea quid sit, quæ ejus figuræ, Isidor., LXXXII, 660, 661; Joannes Saresber., CXCVIII, 398. Aleæ ludus seminarium dicitur omnium malorum, Petrus Bles., CCVII, 228.

Alleluia, Hebræa vox quæ *Laudate Deum* interpretatur, quam et in orationibus suis subjungere solebant Christiani diligentiores, Tert., I, 1194. Item in Psalmis, *ibid.* A Paschate ad Pentecosten vacabant jejunia, cantabatur Alleluia, Ambros., XIV, 867. Aliquando cantatum in exsequiis, Hieron., XXII, 697. Vide insuper August., XXXVII, 1937, 1938. Quandonam Romæ cantaretur Alleluia, Cassiod., LXIX, 1156. Quare non cantetur a Septuagesima ad Pascha, Petr. Lomb., CXCI, 582. Unicum Alleluia in Paschate cantatur, duplex autem in Sabbato sequenti ex Alano de Insul., CCX, 210.

Altare, vide *Ara*.

Amen, id est *Fiat* juxta Hebræi interpretationem. Cur sæpius repetatur in Joannis Evang., Ambros., XIV, 1084. Quando in Ecclesia psalmus cantatur, *amen*, dicitur, id., XV, 1763; XVI, 625; Hieronym., XXIV, 643; id., XXVI, 43, 317, 438. Amen ad affirmandum aliquid assumitur, August., XXXIV, 649; id., XXXV, 1694. Fideles Eucharistiam suscipientes respondent : *Amen*, id., XXXVIII, 1267; et ad invocationes astistitum, XL, 320.

Amicitia. Amicos diligere omnium est, inimicos autem solorum Christianorum, Tertull., I, 698. Amicitiæ leges, Ambros., XVI, 179. Constans esse debet, *ibid.*, 180. Inter mores dispares esse non potest, *ibid.*, 182. Plerumque meliores sunt amicitiæ inopum quam divitum, *ibid.* Amicitia virtus est, non quæstus, *ibid.* Pietatis custos et æqualitalis magistra, *ibid.* Correptiones in amicitia gratæ sunt, *ibid.*, 71. Amicitia quæ desinere potest nunquam vera fuit, Hieron., XXII, 335, Vera est illa, quam, non utilitas rei familiaris, non præsentia tantum corporum, sed Dei timor et Scripturarum studia conciliant, *ibid.*, 540. Amicitia vera quod sentit, dissimulare non debet, *ibid.*, 735. Amici rari sunt boni et fideles, id., XXIII, 548. In amicis res non quæritur, sed voluntas, *ibid.*, 341. Amicitia quid sit, August., XXXII, 941; id., XL, 22. Amicitia nullius repudianda, id., XL., 82. Amicitia mutuo amore constat, *ibid.*, 173. Amicitia nusquam nisi in Christo fidelis est, id., XLIV, 550. Amicitia serio tractanda, Lupus Ferrar., CXIX, 437. Osculum amicitiæ signum, Philipp. de Harveng., CCIII, 755.

Anachoretæ et Eremitæ. Vita eremitica ab innumeris assumitur Christianis seu ad persecutionem vitandam, seu perfectionis gratia, Rufin., XXI, 455 *et seqq.* Anachoretarum conversatio, Hieron., XXII, 420. Quæ genera operationum a solitariis eligi debeant, Joan. Cassian., XLIX, 1288. Anachoretæ sunt qui, post cœnobialem vitam, deserta petunt et soli vivunt, Isidor. Hispal., LXXXII, 293. Anachoretæ Eliam et Joannem, cœnobitæ apostolos imitantur, *ibid.* Ii sunt qui et eremitæ, *ibid.*, Anachoretæ cœnobitis communiter meliores, Philipp. de Harveng., CCIII, 796. Anachoretarum solitudo excellentior quam cœnobitarum, Petrus Cantor., CCV, 213.

Anathema. Anathema quid, Hieron, XXII, 998. Anathematis exempla, Salvian., LIII, 107. Anathema quid inter et excommunicationem discriminis intersit, Greg. Magn., LXXVII, 591.

Annivesarium. Dies anniversarii pro defunctis celebrari soliti, Alcuin, CI, 1277.

Annulus. Vide Baculus.

Antiphona. Antiquus antiphonarum usus, Cassian., XLIX, 77. Origo antiphonarum, Cassiodor., LXIX, 1171. Antiphonas Græci primi composuere, duobus choris alternatim concinentibus, Isidor. LXXX, 743. Antiphona quid et a quo inventa, Alcuin., CI., 1247.

Appellatio. Appellationum ad sedem apostolicam consuetudo, Leo Magn., LIV, 630. Appellatio episcoporum ad Romanum pontificem, LVI, 65; Greg. Magn., LXXVII, 607, 608, 850, 948.

Aqua, aqua benedicta. Aquæ laudes, Tertull., I, 1202 *et seqq.* Aspersiones aquæ apud ethnicos solitæ, *ibid.*, 1204. Aqua, baptismi figura, *ibid.*, 1203. Aquæ commendatio, Ambros., XIV, 172. Aqua in cantharis ad fores ecclesiæ, Paulin. Nol., LXI, 338, 850. Aqua benedicta ad sepulcrum S. Martini, Greg. Turon., LXXI, 376. Aquæ benedictæ virtus, *ibid.*, 958. Aqua de sanctorum fonte in honore habita, *ibid.*, 823. Aquæ benedictæ usus ad effugandos dæmones, Greg. Magn., LXXV, 237; LXXVII, 208. De aqua sancta spargenda, S. Remig., CII, 1101. De aqua sparsionis, Walafrid., CXIV, 963. Aqua die Dominica benedicenda, Hincmar., CXXV, 774. Aqua sale conspersa benedicendus populus, Isidor. Mercator. CXXX, 94. Aqua sali cinerique mixta, quacum crux aspergendo efficitur in templi dedicatione, Remig. Antissiod., CXXXI, 852. Aqua benedicta aspergitur nova ecclesia, Anselm. Cant., CLIX, 194. Aqua singulis Dominicis benedicenda, Ivo Carnot., CLXI, 193; Hugo a S. Victore, CLXXVI, 473.

Ara, Altare. Aræ vulgo dealbatæ et mensæ propter formam dictæ exstruebantur olim super martyrum sepulcra, et in eis celebrabantur sacra Mysteria, Optat., XI, 1008, 1009; vid. *ibid.* not., 77, 78. Aræ deorum a paganis constructæ cum titulis inscriptis, Tertull., I, 347. Aræ deorum, aræ diaboli dicuntur, Cyprian., III, 781; IV, 478. Aræ ut et altaria Deo soli dicantur apud Christianos, etsi martyrum nomina usurpent, August., XXXVIII, 1251, 1425, 1438. Inde recitabantur martyrum et sanctorum nomina, *ibid.*, 1251; XL, 423. Altare quandoque ligneum, August., XLIII, 190. Altaria et ecclesiæ ad occidentem conversa, Cassiod. LXIX, 154. Feminæ ad ea non accedunt, Leo IV, CXV, 677. Mundissimis linteaminibus cooperiuntur, Regino, CXXXII, 203. Nil in ea ponitur præter sacram oblationem, *ibid*, 402. Sub S. Anselmo nudi lapides nusquam affixi consecrabantur, id., CXLIX, 194. Altaria quandoque ænea, Hugo a S. Vict., CLXXVIII, 636. Reliquiæ sanctorum sub iis positæ, S. Bernard., CLXXXII, 407. Concava seu quadrangula fuere, Petrus Lombard., CXCI, 724.

Arma. Arma Christianorum quæ, Tertull., II, 517; Leo Magn., LIV, 266; Paulin. Nol., LXI, 20; Paulin. Aquil., XCIX, 206. Dei militis virtus ad prælium prompta, id., IV, 676. Militem suum Christus spectat, *ibid.*, 353. Miles probatur in acie, *ibid.*, 590. Boni militis officium, id., III, 1115. Coronatur in persecutione, id., IV, 676. Arma cœlestia quæ, Cyprian., III, 974. Christianum militem qualem esse decet, Ambros., XIV, 1056. Quænam eidem bella sustinenda, id., XV, 1807. Lucra sæculi non quærenda in militia Christi, Hieron, XXIII, 264. Arma contra diabolum, August., XL, 637, 638. Arma diaboli contra nos, *ibid.* Turpe est ut vincat libido quem non vincit homo, id., XXXIII, 856. Laici arma portare possunt, Honor. August., CLXXII, 614. Ad arma sumenda adversus infideles eos hortatur Urbanus II papa, CLI, 568, 570. Quot in militia sancte vixerunt, Alan. de Insulis, CCX, 186. Milites sui temporis arguit Alanus, *ibid.* Militare non prohibuit militia Christiani, August., XXXIII, 531. Milites qui, Deo auctore, bella gerunt non sunt homicidæ, id., XLI, 55, 59.

Artifex. Artifices olim in urbibus celebrioribus, in diversa coalescebant corpora juxta professionem, Greg. Magn., LXXV, 436. Aliqui persolvebant qui tali ordini vel corpori sociari petebant. *ibid.* Variarum professionum officia, Ratherius, CXXXVI, 141 *et seqq.*

Asylum. Confugientes ad ecclesiam, ibi exspectare solent, donec per intercessionem episcopi sua terminentur negotia, August., XXXIII, 430. Asylum locorum sacrorum defenditur, Alcuinus, C, 40. Qui ad ecclesiam confugiunt tradi non debent, Regino, CXXXII, 372.

Nemo violenter de ecclesia retrahendus ex decret. Bonifacii papæ, Sigebert Gemblac., CLX, 116. Impunitas ecclesiis et confugientibus ad eas probatur, Ivo Carnot., CLXI. 221. De his qui ad ecclesias confugiunt, Gratian., CXXXVIII, 1072; Innocent. III, CCXV, 1255.

Baculus, Annulus pastoralis. De baculis et annulis per manus sæcularium abusu datis, Humbert., CXLIII, 1148. Baculus pastoralis quid significet, Philipp. de Harveng., CCIII, 110.

Balneæ. Balnearum usus Christianis non interdictus, Tertull., I, 492. Balneæ promiscuæ ethnicorum ob ferditatem a Christianis respuebantur, Cyprian., IV, 458. Olim Romæ cum parentibus puberes filii balneas non adibant, Ambros., CXIV, 413. Iis sobrie uti debent adolescentes, ne foveant libidinem, Hieron., XXII, 730, 876, 957, 1075. Balneum ideo dictum, quia anxietatem pellit ex animo, August., XXXII, 777. Balneorum usus semel in mense conceditur sanctimonialibus, XXXIII, 963. Utrum liceat die Dominico, Greg. Magn., LXXVII, 1254. Quibus liceat, S. Paulin. Aquil., XCIX, 206. Ægris concedatur, S. Benedict. Anian., CIII, 1084. 1089, 1091. Sanis tardius concedendus, *ibid.* Balnea monacho vitanda, Philipp. de Harveng., CCIII, 787.

Barba totius corporis rationem probat, Lactant., VII, 33. Barba tactu inrutata, Tertull., I, 410. Barbæ capitisque rasura luctus indicium, Hieron., XXIV, 168. Barba est virili ornamento, non munimento, August., XLI, 791. In primæva juvenilis barbæ tonsione oratio specialis olim dicebatur, Greg. Magn., LXXVIII, 253, 520. De barbæ et capitis cultu apud Christianos, Ratramn., CXXI, 522. Indecorum est viro esse sine barba, S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 349.

Basilica, Ecclesia. Ecclesiæ ab initio dicuntur arces sacræ, et orationis loca quæ admodum pusilla et sine arte inveniebantur, Zeno, 355 *not.* Modo publice, modo occulte sacræ synaxes fiebant pro ratione temporum et locorum propter ethnicorum injurias, *ibid.*; Tertull., 571, 468, 579. Præsidebant probati seniores, *ibid.*, 469. Domus Dei dicebantur sub Hilario Pictav., IX, 695, 696. Vera Christi Ecclesia non ea quæ in parietibus, in tectis et ædificiis sistit, id., X, 616. Plerique sunt dies, quibus statim meridianis horis adveniendum sit ad ecclesiam, canendi hymni, celebranda oblatio, Ambros., XV, 1314. Aurum et gemmæ in ecclesiis improbantur a D. Hieron., XXII, 535-536. Matronis divitibus nomine suo inflatis sordent ecclesiæ, Tertull., I, 1301. Corripiuntur mulieres quæ in vestitu superbo ecclesiam adeunt, S. August., XXXVIII, 205. Basilicarum forma, id., XXXIV, 660, Ecclesiæ constructio opus valde laudandum, id., XXXIX, 1475. Ecclesiæ ad audiendum verbum Dei institutæ, id., XLI, 52. Ibi viri seorsim a mulieribus sedent, *ibid.*, 76, 77. Præpositi sublimius plebe, et cur, id., XXXVIII, 569. Ecclesiæ asylum securum iis qui mortem vel supplicia formidabant, id., XXXIII, 430, 647, 651; XLI, 14, 17. Variis donariis ornabantur, Salvian., LIII, 127. Cantus in ecclesiis frequens, Leo Magn., LIV, 505. Basilicæ quædam dedicantur sub S. Leone in urbe Roma, LIV, 218, 468. Limina templorum exosculari Christiani solebant, Aurel. Prudent., LX, 330 *not.*; Paulin. Nol., LXI, 513. Ibi condiebantur sanctorum reliquiæ, 534. Aqua in cantharis foribus ecclesiæ ponebatur, *ibid.*, 538. Luminaria antiquitus in ecclesiis recepta, *ibid.*, 611. In basilicis olim processiones fieri solitæ, Greg. Magn., LXXVII, 542. In ecclesiis prandere non licet, Crisc., LXXXVIII, 897. Paucissimi in ecclesia sepeliendi, Theodulf. Aurelian. Ecclesiæ pretio non vendendæ, Hincmar., CXXVI, 264. Nemo in ecclesiis convivari præsumat, Regino, CXXII, 202. De ecclesiarum defensoribus, Abbo Floriac, CXXXIX, 476. De fundatoribus, *ibid.*, 491. De earum dispensatione, *ibid.*, 496. De Sigismundi regis munificentia erga ecclesias, *ibid.*; 663. De ecclesiarum exstructione, cultu et honore, Burchard., CXL, 673. De ecclesiis, Gerard., CXLII, 1284. De ecclesiis consecrandis, Ivo Carnot., CLXI, 77. Quare ecclesiæ dictæ sunt basilicæ, *ibid.*, 215. Canticum turpe ab ecclesia removendum, *ibid.* Ecclesia honoranda, *ibid.*, 216, 233. De situ ecclesiæ, Honor. Augustod., CLXXII, 586. Ornatus superfluus ecclesiarum reprehenditur, S. Bernard., CLXXXII, 914. De familiis, servis ac ministerialibus ecclesiarum, quarum olim longe alia facies fuit quam hodiernis temporibus, Gerohus, CXCIV, 1228. De ordinatione servitii ecclesiæ, Guichard, CXCIX, 1093. De institutione ecclesiæ, Sicard. Cremon., CCXIII, 13. De fundatione, *ibid.*, 17. De variis ecclesiæ partibus, *ibid.*, 19. De nominibus diversis, *ibid.*, 26. De eius consecratione, *ibid.*, 28-36. De ecclesiæ consecratione, *ibid.*, 37. De ecclesiæ ornatu, *ibid.*, 40.

Bellum, Militia, Miles. Militia an in totum Christiano conveniat, Tertull., I, 690; II, 91. Licita est usque ad causam coronæ, id., II, 94. Pulchrior miles in prælio occisus, quam in fuga salvus, *ibid.*, 112. Olea coronabantur, *ibid.*, 94. Christi milites, Christiani, id., II, 927. Bellatoris virtus difficilioribus locis est necessaria, Ambros., XIV, 364. In bello justitia et fides servanda, id., XVI, 63. In fortitudine bellica non mediocris honesti ac decori forma est, *ibid.*, 83. Sunt nobis quædam et in pace prælia, et in bello pax, *ibid.*, 1091. Bella omnia non culpat doctrina Christiana, August., XXXIII, 530. Bella non fiant sine misericordia, *ibid.*, 531. Sæva nimis quæ sub Galieno gesta sunt, *ibid.*, 918. Bellorum nobis duo genera, id., XXXVI, 959. Bellare non omnibus fas est, id., XXXIV, 791. Bella justa quænam, *ibid.*, Belli civilis calamitas, id., XLI, 88. Bellis Deus hominum mores emendat, virtutem exercet et auget, *ibid.*, 15. Bella socialia, *ibid.*, 109. Ad belligerandum sola necessitas bonos compellit, *ibid.*, 124. Bellantium finis pax, *ibid.*, 440. Belli suscipiendi auctoritas et consilium penes principem, exsequendi ministerium penes milites esse debet, *ibid.*, XLII, 447. Bellare recte potest vir justus sub homine sacrilego, *ibid.* Est bellum quoddam adversus seipsum, id., XXXVI, 959. De bello adversus infideles gerendo sermones Urbani II papæ, CLI, 568, 570. De bello quid sentiendum, Gratian., CLXXXVII, 1159 *et seqq.* Milites templi voto astricti ad præliandum adversus infideles, Guibertus, CLVI, 702. *Vide* Arma, Crucesignati.

Benedictio, est sanctificationis et gratiarum votiva collatio, Ambros., XIV, 675. Cum sacerdos benedicit, populus respondet, *Amen*, et quare, *ibid.*, 1084. Benedictio hominibus tantum, avibus et piscibus a Deo impertita, quare, August., XXXII, 869. Benedictio antistitum super populum, id., XXXIII, 761, 775. Benedici a Deo multis modis volunt homines, id. XXXVI, 803. Deus cum benedicit, facit quod dicit, id., XXXVII, 1444. Fiant primum preces antequam benedicatur quod est in mensa Domini, item cum benedicitur populus, id., XXXIII, 656. Benedictio sacerdotis nupturæ tradita, Leo Magn., LIV, 249. Benedictionum sacerdotalium mysteria, *ibid.*, 626. Benedictio lactis et mellis, id., LV, 40. Fontis baptismalis, *ibid.*, 156. Benedictio aquæ, Gregor. Turon., LXXI, 725, 958; Greg. Magn., LXXV, 237; id., LXXVII, 208. Vestimentorum, Vitæ Patr., LXXIII, 254. Olei, *ibid.*, 1117, 1118. Simeon Stylita Barbaris benedictionem impertitur, id., LXXIV, 104. Benedictio salis et aquæ ex institutione Eutychiani papæ, LXXVIII, 252. Benedictio signi seu campanæ, *ibid.*, 427. Frugum, Anast. Bib. CXXVII, 1442. Cerei paschalis benedictio a Zosimo instituta, id., CXXVIII, 174. Aqua, sale conspersa benedicendus populus, Isidor. Merc., CXXX, 94. Benedictio cereorum, id., CXXXVIII, 1035. Cinerum, *ibid.*, 1055. Palmarum, *ibid.*, 1058. Reginæ, *ibid.*, 1118. Armorum, *ibid.*, 1122. Benedictio episcopalis ad missam, *ibid.*, CXLVII, 154. Benedictio ante lectionem petenda, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 87.

Bibliothecæ. Romæ bibliotheca collecta est a S. Gelasio papa, Anast. Bibl., CXXVIII, 415. Bibliotheca pontificia, *ibid.*, 1366.

Bona ecclesiastica. Alienatio bonorum Ecclesiæ vetita, Leo Magn., LIV, 704. Ecclesiæ bona non distrahenda, LVI, 644, 646, 652, 657, 670, 676. Quid, si adsit necessitas, *ibid.*, 644. Quibus conditionibus alienandæ, *ibid.*, 661. Ecclesiæ patrimonium non minuendum, sed potius augendum, Gelasius I, LIX, 137. Ecclesiæ Romæ patrimonia in toto orbe partita, Greg. Magn., LXXVII, 444. Maximas opes acquisivit Ecclesia sub rege Dagoberto, *ibid.*, LXXX, 499 *et seqq.* Donationes ac testamenta, *ibid.*, LXXXVIII, 1078. De rebus Ecclesiæ procurandis et alienandis, Diurn., CV, 95. Bona Ecclesiæ vota sunt fidelium patrimonia pauperum, pretia peccatorum, et in tuitione atque Christi defensione consistunt, Hincm. Rhem., CXXVI, 128. Massa, quæ vox Gallice *terrain* sonat, sæpenumero concessa invenitur Ecclesiæ, unde citantur in territorio Romano massæ Gariliana, Muronica, Auriana, Sentiliana, Castis, Trapæa, etc., Anast. Bibl., CXXVII, 1516. Venditio horum bonorum sub anathemate prohibetur, *ibid.*, CXXVIII, 1059; Isid. Merc., CXXX, 264. Quomodo ad laicos transiere multa bona Ecclesiæ Rhem., Flodoard., CXXXV, 121. A Carolo rege restituta, *ibid.*, 144. Possessio rerum Ecclesiæ non danda sine censu, id., CXXXVI, 1303. Vide Abbo, CXXXIX, 489, 491, 496. Denarium Romanum concessit Æthelredus rex Anglorum, id., CLI, 1166. De ecclesiarum reditibus nil detrahendum, Ivo Carnot., CLXI, 202. 205, 209. Decimæ Ecclesiæ persolvendæ, *ibid.*, 237, 245. Laici ecclesiastica non disponant, Placid., CLXIII, 627. Nunquam Ecclesiæ tollendum quod semel ei fuit datum, *ibid.*, 634. Quam male sit res Ecclesiæ tollere, *ibid.*, 635.

Brandeum seu prandeum dicebantur panni quos sanctorum reliquiis applicabant fideles, quos inter se sibi dividebant et cum honore apud se servabant, Greg. Magn., LXXVII, 702, 846.

Cælibatus clericalis. Vide infra *Clericus*.

Calceum, Calceamenta. Calceorum corrigiam solvere et innectere solebant famuli, Juvenc., XIX, 108. Calceorum usus antiquissimus, *ibid.* Calceamenta et eorum forma, Isidor. Hispal., LXXXI, 704. Crepidæ, cur ita dictæ, *ibid.* Calceis utebantur reges et Cæsares, *ibid.*, Calceari sandaliis vel soliis quid significet, Petr. Lombardus, CXCII, 220.

Campana, Nola, Signum, Matutinis commoveri solebat, Greg. Turon., LXXI, 962. Versus in nolam antiqui capituli auct. monacho S. Galli, LXXXVII, 66. Campanarum usus, cur cesset in triduo ante Pascha, Alcuin., CI, 1202, 1203. De campanis tractatur apud Rupert., CLXX, 19. De campanarum significatione, Honor. August., CLXXII, 544. Campanarum usus et significatio, Hugo a S. Victore, CLXXVI, 473; CLXXVII, 875. Campanæ quomodo pulsandæ in Quadragesima, Joann. Beilth., CCII, 35, 90.

Candela, Cereus. Candelarum seu cereorum usus in templis, Prudent., LIX, 663, 674. Candelæ in exsequiis usitatæ, *ibid.*, 880 not. 45. Cera, cereoli ad tumulos sanctorum, Greg. Turon., LXXI, 933, 941. S. Euphrasia cereos et thymiama offert in monasterio virginum, Vitæ Patrum, LXXIII, 627. Cereorum origo in festo Purificationis, Alcuin., CI, 1181. De cereorum illuminatione, Amalar., CV, 1036. De cerei benedictione, Walafrid., CXIV, 963. Zosimus papa cereos benedici præcepit, Anast. Bibl., CXXVIII, 74. Cerei per diem in cœmeteriis non accendendi, Isidor. Merc., CXXX, 417. De cereorum significatione, S. Anselmus., CLVIII, 627; Hugo a S. Victore. Candelæ duæ ad Evangelium, quid significent, Honorius Augustod., CLXXII, 551. Cereus paschalis, Amalar., CV, 1038. Cereum paschalem benedici instituit in singulis parœciis S. Zosimus papa, Anastas. Bibl., CXXVIII, 74. Cereus in vigiliis Paschæ benedicendus, Isidor. Merc., CXXX, 467. Præfatus Zosimus primus cereum paschalem benedici jussit, Sigebertus, Gemblac., CLX, 76. Ejus benedictio, Hugo a S. Victore. De usu consecrandi seu benedicendi cerei paschalis, Joann Belethus., CCII, 112.

Canones ecclesiastici. Canonum ignorantia in sacerdote intolerauda, Leo Magn., LIV, 612. Canonum observatio, Gregor. Turon., LXXI, 550. Vide varias canonum collectiones.

Canonici regulares. Canonicus dici nequit qui non est regularis, Pet. Dam., CXLV, 506. Canonicorum excusatio quam frivola, *ibid.*, 484. Canonicorum regula, Guichard., CXCIX, 1092. De negligentia ordinem Ecclesiæ observandi, *ibid.*, 1093. De obedientia, *ibid.* De ordinatione servitii Ecclesiæ, *ibid.* De pœnis eorum qui officia sua negligunt, *ibid.*, 1097. De silentio in choro, *ibid.*, 1099. De puerorum cura, *ibid.*, 1102. De coytiis non ferendis, *ibid.* De emunctione, *ibid.*, 1103. De clericorum instructione, *ibid.*, 1104. De servandis statutis, *ibid.* De ecclesiæ servitoribus, *ibid.*, 1113. Canonici Blesenses, Stephan. abb., CCXI, 357. Grandimontenses Boni homines dicti, *ibid.*, 361. Regula S. August. utrum veniat ab apostolis, *ibid.*, 354. Scholæ publicæ canonicorum, S. Genovefæ Paris. 377, 378, 431.

Cantharus. Aquæ in cantharis ad ingressum templorum, S. Paulin., LXI, 338. Ex iis plebs lavabatur aquis, *ibid.*, 850. Canthara cereostrata, Anast. Bibl., CXXVII, 1514, 1515; Isidor., LXXXII, 717.

Canticum. Cantico delectatur Deus non solum laudari, sed etiam reconciliari, Ambros., XIV, 923. Canticum et psalmus in quo differant, August., XXXVI, 78, 813. Canticum novum ad novum pertinet hominem, vetus ad veterem, *ibid.*, 435, 807. Canticum divitum et pauperum de canticis Sion, quale, id., XXXVII, 1768. Canticum vetus cantat cupiditas carnis, novum cantat charitas Dei, *ibid.*, 1227. Canticum nostrum cur moribus tanquam saltatione oportet consonare, id., XXXVIII, 1416. Cantica divina jungenda in quadragesimali jejunio, Pet. Chrysolog., LII, 215. Canticum conviviale, Isidor. Hispal., LXXXII, 163. Canticum est vox cantantis in lætitiam, *ibid.*, 252. Canticum psalmi, *ibid.*, 253. De canticis veterum, id., LXXXVIII, 741. Canticum B. Virginis cur vespere canatur, S. Petrus Damian., CXLV, 226. Canticum virginale, quod sit, *ibid.*, 187. Quis recte cantet, Wolbero abb., CXCV, 1245.

Cantilena, Cantio. Vanarum cantionum periculosa delectatio, August., XXXVIII, 79. Ad vanas cantiones quam ad salutaria monita audienda major hominum propensio, *ibid.* Cantica profana et saltationes ejectæ de ecclesia ubi sepultus fuerat, S. Cyprian., 1415. Cantantes turpia reprehenduntur, id., XXXVI, 157. Cantilenæ nautarum, agricolarum, militum, ad levandum laborem, Petr. Chrysol., LII, 522. Varia cantionum genera apud veteres solita, Isidor. Hisp., I, 273, 477. Vide *Cantus lascivi* in Indic. *De voluptat. illicitis*.

Cantus, Cantor. Veterum Christianorum cantus quis, Tertull., I, 273, 477. Cantus Ecclesiæ, Ambr., XIV, 157. Cantus virorum, mulierum, virginum, puerorum, *ibid.*, 165. Cantus Alleluia, Hieron., XXII, 876. Psalmorum cantus toto orbe celebris, Aug., XXXIII, 766. Cantus est sonus speciosus, id., XXXII, 813. Instituitur Mediolani a S. Ambrosio, *ibid.*, 768. Mirum in modum eo afficitur Augustinus, *ibid.* Delectatio carnis etiam in divino cantu cavenda, *ibid.*, 799. Peccatur cum cantus amplius delectat quam res, *ibid.* Utilis ad movendum pie animum, id., CXXXIII, 221. Cantandi in ecclesia tempus, utilitas, sanctitas, *ibid.* Cantus psalmorum in universa instituitur Ecclesia, S. Leo Magn., LIV, 145, 154, 505. Prudent., LIX, 789. Scholam cantus instituit, Gregor. Magn., LXXV, 90. Cur Romana Ecclesia olim Symbolum non cantabat in Missa, Paulin. Aquil., XCIX, 592. Quales psalmi in Ecclesia cantantur, Atto Vercell., CXXXIV, 39. Quid regi et populo omni die sit cantandum, Æthelredus, CLI, 1167. Zosimus papa antiphonatim cantari jussit psalmos, Sigebert. Gembl., CLX, 78. De cantu ecclesiastico, Ivo Carnot., CLXI, 178. Quomodo ordinetur cantor, *ibid.*, 418; Honor. Augustod., CLXXII, 567. Cantus effectus et utilitas, S. Bernard., 1274. De cantu Alleluia, Petr. Lombard. Vide *Psalmodia*.

Capella. Unde capellæ in ecclesiis, S. Paulin., LXI, 336.

Capitulare. In capitularibus Caroli Magni locum præcipuum habet religio, S. Paulin., XCVII, 63 *seqq.*

Carbo. Vide *Abstinentia*.

Cera, Cereus. Vide supra *Candela*.

Choreæ, saltatio. Non congruunt Resurrectionis mysteria revelata et opprobria saltationis exacta, Ambros., XV, 1670. Histrionum saltatio turpis, *ibid.* Saltationes vetantur in loco sepulturæ, S. Cypriani Aug., XXXVIII, 1115. Et in nuptiis, Ivo Carnot., CLXI, 617. Vide *Saltationes* in Indice *De voluptatib. illicit.*

Chorus ecclesiarum. De forma supplicandi in choro, Guichard., CXCIX, 1099. De silentio ibi servando, *ibid.* Quomodo in chorum intrandum, *ibid.*, 1101. De risu vitando, *ibid.*, 1111. Chori stalla, Stephan., CCXI, 475.

Christiani nomen ex suavitate deducitur, Tertull., I, 281. Perperam Christianus pronuntiabatur ab ethnicis, *ibid.* Nomen Christianorum infestum gentibus, *ibid.*, 277. Ob hoc vexabantur Christi cultores, *ibid.* Nemo Christianus ante Christum, id., II, 1001. Christiani veri describuntur, id., I, 269, 511, 624. Longe dispar eorum scientia, disciplina et scientia, *ibid.*, 501. Cum ethnicis habitabant, *ibid.*, 490. Artes et operas cum eis miscebant, *ibid.* Quomodo se agebant in suis conviviis, *ibid.* Ante et post cibum orabant, *ibid.*, 477. Cœna Christianorum agape seu dilectio vocabatur, *ibid.*, 474. Christiani in publicis synaxibus nocte surgebant ad preces fundendas, Tert., I, 273. Ad orientem conversi orabant, *ibid.*, 570. Dominico die lætitiæ indulgebant, *ibid.*, 371. Capite nudo orabant, *ibid.*, 442. A spectaculis, pompis, ludis publicis et scenis theatri abstinebant, *ibid.*, 466. In unum coire solent ad precandum, monitu Scripturæ et voces dirigere, censuram morum exercere, conventum ordinare, eleemosynas colligere, in usum sepulturæ; ad alendos egenos, orphanos et senes, ad refocillandos naufragos exsules aut in carcere dejectos, *ibid.*, 468. Quomodo liberalia festa ethnicorum repudiabant, *ibid.*, 492. Expansis manibus aliquando orabant, Dominicam passionem modulantes, *ibid.*, 1169. Nefas Christianis turpia gentilium convivia in collegio frequentare, Cyprian., IV, 400. Judicem experiri non debent gentilem, *ibid.*, 758. Mos vigebat apud Christianos ungendi et lavandi mortuos suos, Lact., VI, 270. Ab idolothytis abstinebant, *ibid.*, 363. Primo in privatis ædibus conveniebant, *ibid.*, 502, 791. Lumine utuntur in conventiculis, *ibid.*, 637. Frequenter signum crucis frontibus imponunt, *ibid.*, 701. Fidelibus vox familiaris : Christianus sum, Hilar. Pict. Christianorum jejunia, mysteriorum solemnia et preces, *ibid.* Orationem Dominicam ad altare et privatim recitabant, S. Optat., XI, 975. Aras exstruebant super martyrum tumulos, *ibid.*, 1008 not. Domum sæpissime Eucharistiam deferebant, Zeno Veron., XI, 369. Quanta cura ipsam custodiebant, *ibid.*, 358, 359. In ecclesiis manus tendebant Christiani, cervices curvabant, prosternebant sese, exomologesin faciebant, *ibid.*, 534. Plerique sunt dies quibus horis meridianis fideles adveniunt ecclesiam, hymnos canunt, oblationem celebrant, Ambros., XV, 1314. Christianus per singula momenta

fronti propriæ et in mortis contemptu crucis signum imprimit, *ibid.*, 1247. Christianorum congregatio in unum locum collecta, Hieron., XXIII, 66, 78. Christianorum mos erat cœlestia contemplari et semper Deum orare, *ibid.*, 629. Ipsorum concordia et unitas, id., XXIV, 148. In Christianorum comparatione ethnici quasi mulieres, *ibid.*, 185. Omnes dies Christianis æquales, XXVI, 378.

Christiani apud Antiochiam primum sic dicti, August., XXXII, 622. Juliani temporibus prohibiti sunt Christiani litteraturam et oratoriam artem docere, *ibid.*, 753. Possessiones Christianis habere licet, *ibid.*, 1343. Christianorum in civitate una viventium vita et mores, *ibid.*, 1357. Christiani quantum possunt non permittunt ut aliquid de arca vel torculari tollatur ad sacrificia dæmoniorum, id., XXXIII, 185. Convivia in ecclesiis abolenda, *ibid.*, 115. Christianus fratris nomine intellectus, id., XXXV, 1266. Non ad hoc factus ut in sæculo floreat, id., XXXVI, 190. Continuo se signant in fronte Christiani, ubi aliqua ex causa expavescunt, *ibid.*, 585. Litigare apud judices etiam ecclesiasticos delictum est Christianis, *ibid.*, 1045. Christianorum fortitudo adversus tyrannorum minas, *ibid.*, XXXVIII, 1591. Communes de privatis fecisse res suas, quantum profuerit primis Christianis, *ibid.*, 1748. Christianos nec vituperat nec laudat Seneca, id., XLI, 132. Christianorum habitus et mores, *ibid.*, 647. Militia Christiana quantæ sit virtutis, Pet. Chrysol. Christianus quadam navigatione perducitur in patriam, *ibid.*, 340. Christianorum libertas qualis, Leo Magnus, LIV, 144. Ex Christianis alii justi, alii pœnitentes et catechumeni, *ibid.*, 288. Primi Christiani gaudebant nihil habere de mundo, et omnia possidere cum Christo, *ibid.*, 376.

Christiani posteriorum temporum quam dissimiles a primitivis fidelibus, Maxim. Taurin., LVII, 483, 722. Christiani preces fundebant oriente sole et ad orientem conversi, Prudent., LIX, 698. Christianorum grex candidulus, *ibid.*, 807. Christiani non habuere omnia communia, Arator, LXVIII, 114. Vulgo habebantur ut rudes et artium expertes, *ibid.*, 116. Christiani nobilitas quanta, Greg. Magn., LXXVI, 161, 162. Tres Christianorum ordines, *ibid.*, 976. Cujuslibet Christiani regula vivendi, S. Bonif. Mogunt., LXXXIX, 870. Mors non timenda Christianis, S. Julian., XCVI, 467. Christianorum vita qualis esse debeat, Alcuin., C, 502. Benedicendi se mutuo in occursibus, mos Christianis, S. Bened. Anian., CIII, 1330. Vitæ Christianæ compendiosa institutio, Theodulf., CV, 196. De communibus fidelibus, Raban. Maur., CXI, 93. Christiani male vivendo destruunt factis virtutem professionis suæ, Lupus. Ferrar. De Christianorum officiis, Rather. Veron., CXXXVI, 149. De laicis omnis conditionis, Burchard., CXL, 895. Christianus omnis aut bonus aut malus, Lanfranc., CL, 127. Liber et servus, *ibid.*, 177. Christiani libertas, qualis, *ibid.*, 190. De Christiano non vendendo extra regnum, Canut., CLI, 1177. Christiani corpus sunt et membra Christi, Anselm., CLVIII, 625. Qua reverentia membra sua servare et iis uti debeant, *ibid.*, 963. Oblationes in ecclesia a Christianis faciendæ, Ivo Carnot., CLXI, 168, 169. In cruce semper pendere debet Christianus, Petrus Lombard., CXCII, 160. Ipsi duo bella sunt gerenda adversus dæmones et adversus seipsum, *ibid.*, 218. Cur olim ter nocte surgebant Christiani officii causa, Joan. Beleth., CCII, 31. Christiani vita crux et martyrium esse debet, Petrus Cant., CCV, 97. Jurare Christianum non decet, *ibid.*, 210, 322.

Cilicium. Cilicia ad se missa gratissime accepit August., XXXII, 989, 991. Cilicium ad peccati significationem pertinet, id., XXXIV, 1077. Seu ad peccatorum confessionem, id., XXXVIII, 518. Cilicium pauperis, *ibid.*, 1402. Cilicium ad quid utile, Vitæ Patr., LXXIII, 214. Cinis et cilicium arma sunt pœnitentiæ, Petr. Cantor, CCV, 318.

Cinis pœnitentiæ. Pœnitentes volutantur in cinere tanquam similes sese contestantes, August., XXXV, 1933. Consuetudo frontibus fidelium cineres imponere feria IV ante Quadragesimam valde antiqua, Maximus Taurin., LVII, 301. Benedictio cinerum, Anonym., CXXXVIII, 1055. Cur cineres frontibus imponantur in die capite jejunii, Rupert., CLXX, 98; Hugo a S. Vict., CLXXVII, 880.

Civitas. Civitates omnes diluvio posteriores, Tertull., I, 639. Sine civitatibus aliquando exstitit humanum genus, *ibid.*, 432 Civitas multitudo hominum in quoddam vinculum redacta concordiæ, August., XXXIII, 529. Civitas vere florere dicenda est quæ castis, honestis ac probis moribus præpollet, *ibid.*, 314. Civitas concors hominum multitudo, *ibid.*, 670. Altera justorum et altera iniquorum, id., XXXIV, 436. Civitas diaboli, et hujus civitatis curia, ministri, plebs, id., XXXVI, 120. Civitatis malæ cives administrare aliquando actus bonæ civitatis exemplo ostenditur, et e contra, *ibid.*, 735. Dei civitas semper tolerans terram, sperans cœlum, Jerusalem dicitur et Sion. Initium habet ab Abel sicut mala civitas a Cain, id., XXXVII, 1846. Civitas spiritalis ubi nemo nascitur, quia nemo moritur, id., XXXVIII, 42. Cur sinat Deus iniquorum civitatem esse numerosiorem, id., XL, 337. In civitate Dei, voluntas Dei lex est, id., XLI, 65, 284. Civitatis Dei conditor Christus, *ibid.*, 64. Ex angelis constat et hominibus, *ibid.*, 349. Civitas una prædestinata est cum Deo regnare, altera cruciari cum diabolo, *ibid.*, 437. Civitatum duarum principium amores duo, *ibid.*, 421, 436. In civitate terrena duæ formæ inveniuntur, *ibid.*, 439. Civitatis terrenæ victoriæ sunt mortiferæ aut certe mortales, *ibid.*, 440. Hujus civitatis bellum et pax, *ibid.* Superna civitas hic peregrina est, *ibid.*, 438. Civitas Dei ex fide gignitur et ex spe vivit, *ibid.*, 461. Unde cum civitate terrena pacem habeat, unde discordiam, *ibid.* Pacem terrenam refert ad cœlestem, *ibid.*, 646. Civitates desolatæ, et domus desertæ potentis iniqui, quid signent, Greg. Magn., LXXV, 1011. Civitatis obsessæ figura commendatur cordis custodia, id., LXXVI, 118. Civitas spiritalis, non sine pio et justo examine construitur, *ibid.*, 944. Civitas cœlestis ex angelis et hominibus constat, *ibid.*, 1252. Civitas Dei et diaboli, quæ sit, id., CXCV, 1057.

Claves Ecclesiæ, id est, potestas Ecclesiæ et successorum S. Petri, unde claves aureæ sepulchri S. Petri, Gregor. Turon., LXXI, 729. Item claves ex auro et gemmis in modum crucis in basilica Vaticana, Anastas. Bibl., CXXVIII, 1261. Claves aureæ basilicæ S. Laurentii oblatæ, *ibid.*, 1351. Claves Ecclesiæ agitare, quid, Gotfrid., CLVII, 99, 227.

Clericus. Oportet episcopum per clericos scribere, S. Cyprian., IV, 287. Clero proximi, quinam dicantur, *ibid.* Clerum consulit Cyprianus in ordinationibus, *ibid.* Clerica ordinatio, *ibid.*, 317. Clerus Romanus cum episcopis deliberat de causa lapsorum, *ibid.*, 316. Clerici urbici, *ibid.*, 333. Clerici nonnisi altari et sacrificiis deservire debent, *ibid.*, 398. Clericus non solum officii, sed etiam virtutis opera debet exigere, Ambros., XV, 1707. Clerus plerumque erravit, sententiam mutavit, *ibid.*, 1446. Qui ad officia Ecclesiæ accedunt, despicientiam humanarum rerum habere debent, id., XVI, 77. Ecclesiasticus ab omni usu negotiationis abstinere debet, agelluli sui contentus fructibus, si habet, et stipendiorum suorum fructu, si non habet, *ibid.*, 78. Sacerdos spectet quis distinguendæ lectioni aptior, quis psalmo gratior, quis exorcizandis malo spiritu laborantibus sollicitior, quis sacrario opportunior, *ibid.*, 87. Ministri altaris operum decet testem esse publicam existimationem, *ibid.*, 96. Convenit ecclesiasticis et maxime ministris altaris declinare extraneorum convivia, *ibid.*, 49, 120. In clero quicunque es Domini portio et ejus possessio, noli recedere de Domini possessione, *ibid.*, 1275. Clerici interpretatio, Hieron., XXII, 531. Sustententur altaris oblatione, *ibid.* Ipsorum officium in sepeliendis mortuis, *ibid.*, 330. Apostolico gradui succedunt, *ibid.*, 352. Ipsorum dignitas in consecratione sistit corporis Christi, et in remissione peccatorum, *ibid.* Clericorum est visitare languentes, *ibid.*, 538. Oculos castos servent et linguam, *ibid.* De clericorum vita, *ibid.*, 1076. Onus est clericatus, non honor, *ibid.*

Clericorum laus, August., XXXII, 1339. Clericum bonum vix bonus monachus facit, id., XXIII, 228. Clerici non recipiendi in monasterium, *ibid.*, 233. Clerici non fiant qui de aliquo monasterio recesserint, vel projecti fuerint, *ibid.* Clericum unius Ecclesiæ ad aliam transire non licet, *ibid.*, 231, 232. Clericorum hæreditas ad quos pertineat, *ibid.*, 293. Clerici quomodo erga se invicem agere debeant, *ibid.*, 1018. Clerici, unde dicti, id., XXXVI, 824. Clericorum Augustini in monasterio vita et mores, id., XXXIX, 1569. Clericos a vitæ communis proposito discedentes Augustinus degradare non audet, *ibid.*, 1572. Clericorum etiam invite electorum continentia quanta, id., XL, 486. Ab omni publico munere immunes, id., XLIII, 777. Nec conductores, nec procuratores sint, Leo Magnus, LVI, 227, 640. Nisi adsit necessitas, *ibid.*, 256 Ad militiam sæcularemve dignitatem non veniant, *ibid.*, 229. Ipsis non licet duarum civitatum ecclesiis simul ministrare, *ibid.*, 231. Verbum Dei et doctrinam dispensare tenentur, Petr. Chrysolog., LII, 272. Inde crimen sumunt unde alii veniam impetrant, *ibid.*, 295. Clericis inhibentur negotia sæcularia, Maxim. Taurin. Quomodo munere suo perfungi debeant, *ibid.*, 520. Varii clericorum gradus, Cassiod., LXX, 340. De

clero cælibatu, Ratramnus, id., CXXI, 324. Clerici non sint institores aut famuli divitum, Isidor. Merc., CXXX, 309. Ne laicorum vestibus induantur, *ibid.*, 257. Clerici præ monachis vivere debent de altari, S. Bernard., CLXXXIII, 595. Clerici tonsi, Gratian., CLXXXVII, 137. Hospitales, *ibid.*, 221. Pili quare levitis radendi, *ibid.* Episcoporum, clericorum et pauperum mensa eadem, Gerohus præp., CXCIV, 1261. De clericorum instructione, Guichard., CXCIX, 1104. De clericis magistrum non habentibus, *ibid.*, 1105. Clericorum status quam statu monachorum periculosior, Philipp. de Harveng, CCIII, 794. Clericalis ordinis prærogativæ, *ibid.*, 804. Clericus negotiis sæcularibus vacans non differt ab usurario, Petr. Bles., CCVI, 62. Clerici regulares quinam appellandi, Stephan., CCXI, 496. De conditione clericorum, Innocent. III, CCXVI, 1145. De personis sacris, *ibid.*, 775.

Cœmeterium. De cœmeterio mentionem agit Tert., II, 738 et 796. Cœmeterium in quo requievit Xistus papa, S. Cyprian., IV, 430. Cereos in cœmeteriis accendi a concilio Iliberitano inhibetur, Luc. Dexter, XXXI, 347. Cœmeterium ab episcopo sacrandum ubi altare vel cellula, Greg. Turon., LXXI, 906. Turonense, *ibid.*, 563. Augustodunense, *ibid.*, 881. Urbis Romæ varia cœmeteria, Anast., CXXVII, 1203, 1317, 1323, 1482; CXXVIII, 10, 130, 186, 454, 515, 699, etc., etc. De cœmeteriis, quale spatium habere debeant, Ivo Carnot., CLXI, 221. Pro sepulturæ loco nil est exigendum, *ibid.*, 220. Monachus non sepelitur, in loco sacro eo quod vitio proprietatis impegerit, *ibid.*, 993. De cœmeterio, Honorius Augustod., CLXXII, 590.

Cœtus, Conventicula collecta Christianorum. Vide *Christiani.*

Collecta pro eleemosyna. Vide Eleemosyna.

Commendatio, Commendatum, Depositum sic vocant quod nos custodiæ causa alicui commisimus, Ambr., XIV, 786. Ea veritatis regula est ut nihil facias commendandi tui causa, quo minor alius fiat, id., XVI, 135 Commendatio fit etiam Dei indulgentiæ, Prudent., LIX, 886. Seu alicujus precibus, ut Petrus Blesensis ad Cisterc. priorem scribens, id., CCVI, 11. Litteræ commendatitiæ episcopi clericis necessariæ ut alibi debite suscipiantur, Leo Magn., LVI, 233.

Commodum. Commodi sui causa qui alteri nocet naturam violat, Ambros., XVI, 151. Non bona sua et commoda, sed aliorum quærenda, *ibid.*, 148. Commoda quærere et incommoda vitare naturale est hominibus, Pet. Cantor, CCV, 239.

Communio seu Communicatio inter Orthodoxos. Communio ecclesiastica, Tertull., II, 45. Communicatio pacis, *ibid.*, 32. Communionis societas nullam debet habere offensam, Ambros., XVI, 948. Communicatio evangelica, Cyprian., IV, 304. Communicatio contra Evangelium, *ibid.* Temere usurpata, id., III, 765. Communicatio nulla extra Ecclesiam, id., IV, 402. Ordo perveniendi ad jus communicationis, *ibid.*, 252, 254, 255. Quomodo accipitur, *ibid.*, 252. Communione malorum bonos contaminari dicunt Donatistæ, August., XXXII, 637. Communicare improbis est illis consentire, id., XXXIII, 265. Malos etiam cognitos bonis non obesse in Ecclesia, si eos a communione prohibendi aut potestas desit aut aliqua ratio pacis conservandæ impediat, *ibid.*, 297. Communionis nostræ imperatores, id., XXXVI, 684. Communio cum hæreticis vitanda, Leo Magn., LVI, 342, 343. Vitandi hæretici exemplo viperarum et malæ arboris, Humbert. card., CXLIII, 1074, 1075.

Communitas. Ab initio Christiani charitate omnia habebant communia præter uxores, Tertull., I, 472. Quomodo christiani inter se fratres essent et pares, Lact., VI, 599. Commune quod omnibus est, exceptum in singulis esse non potest, Ambros., XVI, 1327. Communiter quæ possidentur, non ea lites, inimicitias et cætera mala generant, quæ ex privatæ rei possessione nascuntur, id., XXXVII, 1748. Communes de privatis fecisse res suas, quid proderat primis Christianis, *ibid.* Communis sanctimonialium vita laudatur, id., XXXVI, 1050. Vita communis, id., XL, 349. Christiani omnia non habuere communia, Arator, LXVIII, 114.

Comœdia. Vide *Spectacula* in Indice *De voluptatib. illicit.*

Concessio. Vide *Donatio.*

Concilium, Synodus. Concilio adfuit, persecutione sopita, Cyprianus, III, 767. Post Pascha episcopi Carthaginem convenire solent, id., IV, 348. Concilium frequenter actum Carthagine, id., III, 811. Concilia ante Cyprianum habita, id., 399. Collatio conciliorum cum episcopis, presbyteris, et diaconis confessoribus, stantibus laicis, *ibid.*, IV, 260, 262, 264. De concilio Nicæno. Ambros., XVI, 529. In Oriente consuetudo invaluit ut orientalium esset concilium, et in Occidente occidentalium, *ibid.*, 918. Propter unum Auxentium, non necesse est episcopos, ut ad concilium veniant fatigari, *ibid.*, 1006. Propter Gallorum episcoporum adventum synodus convenerat, *ibid.*, 1161. Conciliorum saluberrima auctoritas, August., XXXIII, 200. Concilium plenarium, *ibid.* Concilium plenarium restat post judicium Romanum, *ibid.*, 169. Concilii acta episcopus non habet in potestate contradicente primate, *ibid.*, 164. Africana concilia, id., XXXII, 612; XXXIV, 577; XLIII, 114, 135, 141, 143, 145, 159, 214, 220, 225, 234, 495, 496, 523, 606, 612, 647, etc., etc. Decem concilia Romæ sub Gregor. VII acta, CXLVIII, 780, 821. Concilium Claromont. ab Urbano II papa celebratum ad bellum sacrum promovendum, Guibertus, CLVI, 700. De conciliis, Gratianus in Dec. CLXXXVII, 93. De modo et tempore celebrandi synodum, Odo de Soliaco, CCXIII, 57.

Concio. In concionibus vox quemodo componenda, Ambros., XVI, 55. Inter concionandum oratio, August., XXXIII, 117. Concionantes qui, id., XLI, 105, 106. Gentilium dicta utrum in concionibus adhibenda, Alanus de Insulis, CCX, 114.

Concordia. Concordiæ commendatio, Cyprian., IV, 242. Concordia collegii sacerdotalis, *ibid.*, 315; III, 763. Concordia individua, *ibid.*, 787. Concordia salutaris, id., IV, 347. Concordia, vinculum, *ibid.*, 1127. Concordia res difficillima inter duos eadem potentia præditos, Lact., VII, 330. Christianorum concordia et unitas, Hieron., XXIV, 148. Concordiæ atque convenientiæ Deus auctor, August., XXXII, 1174. Concordiæ præcepta in Ecclesiis Christi traduntur, id., XXXIII, 529. Talia præcepta non habebant falsorum deorum cultores, *ibid.* Quæ harmonia dicitur in cantu, ea est in civitate concordia, id., XLI, 66. Sine justitia esse non potest concordia, *ibid.* Concordia hominis cum Deo, qualis exigitur, id., XXXVIII, 82. Concordia membrorum corporis, Christianos ad unitatem revocat, id., XI., 712. Summa concordia, carnis et spiritus futura est post resurrectionem, *ibid.*, 274. Concordia populo suo, id., XII, 655. De concordia in ecclesia consecranda, Odo Cantuar., XXXIII, 949.

Confratria. De confratriis, Hincm. Rhem., CXXV, 777. De confratriis vel consortiis, Regino, CXXXII, 347.

Congregatio. Congregatio mala bonum fructum facere non potest, Ambros., XVI, 505. Vitanda est singularitas in congregatione, Petr. Cantor, CCV, 205.

Conjugati, Conjugium. Christianorum continentia, Tert., I, 326. Ab omni post matrimonium excessu abstinebant, *ibid.* Conjugum quanta castitas, *ibid.*, 472, 510. Sexum femineum non mutabant, *ibid.*, 510. Animo adversus libidinem cæci erant, *ibid.*, 511. Christianæ sanctitatis antistites duæ erant, monogamia et continentia, id., II, 939. Matrimonia cum gentilibus vetita, Cypr., IV, 470. Uxor a viro recedens debet innupta permanere, *ibid.*, 774. Matrimonium caste servandum, Lact., VI, 719. Non defloratio virginitatis, sed pactio conjugalis facit conjugium, Ambr., XVI, 316. Si quis desponsata sibi et tradita utatur, conjugium vocat, *ibid.*, 1183. Bonum conjugium sed tamen a jugo tractum et jugo mundi, *ibid.*, 274. Ipsum conjugium vinculum est, *ibid.*, 342. De bono conjugali, liber contra Jovinianum, Aug., XXXII, 639. De adulterinis conjugiis, *ibid.*, 653. Conjugii usum damnant Manichæi, *ibid.*, 1344, 1372, 1373. Conjugium facit non commistio carnalis, sed charitas conjugalis, id., XXXVIII, 344. Non solvitur ob sterilitatem, id., XL, 385. Soluta morte resolvitur, *ibid*, 473. Conjugia fratres inter et sorores in principio necessaria, id., XLI, 458, Quare religione prohibita, *ibid.* Conjugii bonum, quid, id., XLIV, 141. Conjugii bonum triplex, *ibid.*, 404, 688, 810. Quid postulant conjugati dum bonum conjugale postulant, *ibid.*, 738. Conjugia cur instituta, id., XLV, 1582. De conjugali velamine, Leo Magn., LVI, 248. Benedictio quam sacerdos nupturæ imponit, *ibid.*, 249. Christianorum conjugia qualia esse debeant, Paulin. Nol., LXI, 633. Nemo propria cognatione conjugem sibi copulet, Leo IV papa, CXV, 668. Quæ nuptiæ sint vitandæ, Atto Vercell., CXXXIV, 46. Nuptiæ ad quid institutæ, Petr. Damian., CXLV, 662. De conjugiis prohibitis, Canut. rex, CLI, 1173. Nuptiæ a Deo benedictæ et institutæ, Ivo Carnot. in Decret., CLXI, 77. Saltationes in nuptiis prohibitæ *ibid.*, 617. Christiani diebus festivis a nuptiis debent abstinere, S. Bruno, CLXIV, 279.

Consilium. Consilium bonis datur, correptio errantes coercet, Ambros., XVI, 67. Consiliorum usus maxime conciliat homines et cur, *ibid.*, 114. Quis possit utile alteri consilium dare, *ibid.*, 120. Qualis esse debeat qui consilium dat alteri, *ibid.*, 127. Consilii atque præcepti distantia, *ibid.*, 256. Præceptum in subditos fertur, consilium amicis datur : Ubi est præceptum, ibi est lex,

ubi consilium, ibi gratia, *ibid.* Consilium invitat voluntarios, præceptum astringit invitos, *ibid.* 1031. Hoc est consilium Dei habere, explorare diligenter omnia; quæ meliora sunt suadere; et quæ tutiora demonstrare, *ibid.*, 1032. Ad consilia sic excitandum est, ut vita ad præceptorum regulam exacta non damnetur, August., XXXIII, 691, 692. Consilii donum quid efficit, id., XXXIV, 40. Consilium verum, ex quacunque anima procedat, Deo tribuendum, *ibid.*, 18. Nec contemnendum *ibid.*, 619. Non consilio opus est, nisi in adversis, id., XXXVI, 140. Consilio dives indiget, das consilium et præstitisti eleemosynam, id., XXXVII, 1665. Consilium bona et mala latera habet, proverbium est de eo qui bonis et malis consiliis vivit et regitur, *ibid.*, 1684. Consilium salutis petens nec libenter audiens, id., XXXVIII, 521. Consilium nullum melius quam exemplum, S. Bernardus, CLXXXIII, 45.

Consuetudo. Consuetudini ratio patrocinatur, Tert., II, 80. Non interest an scriptura vel ratione consistat consuetudo, quando et legem commendet ratio, *ibid.*, 81. Colenda est ne non rationis sit interpres, *ibid.* Lege non exstante, traditio consuetudinem firmat, *ibid.* Etiam in civilibus rebus pro lege suscipitur consuetudo cum lex deficit, *ibid.* Traditionem confirmat, *ibid.* In usum per successionem roboratur, *ibid.*, 889. Vis consuetudinis quæ, *ibid.*, 890. Consuetudinem nemo respuit quam damnare non potest, *ibid.*, 891. Consuetudo sine veritate vetustas erroris est, Cyprian., III, 1134. Non est de consuetudine præscribendum, sed ratione vincendum, id., IV, 410. Variæ Ecclesiarum consuetudines, Lactant., III, 1159. Ob varias consuetudines, nunquam ab Ecclesiæ pace atque unitate discessum est, *ibid.* Non facile a consuetudine recedendum, nisi rationi adversetur, August., XXXII, 1108. Super consuetudinis usum responsio Augustini, id., XXXIII, 118. In his rebus de quibus nihil certi statuit Scriptura divina, mos populi Dei, vel instituta majorum pro lege tenenda sunt, *ibid.*, 136, 200. Consuetudines in Ecclesia mutandæ, quæ, *ibid.*, 221. Consuetudinis mutatio, etiam quæ utilitate adjuvat, novitate perturbat adeoque noxia est, quæ utilis non est, *ibid.*, 203. Consuetudo veritati cedat, id., XLIII, 143, 144, 220. Et rationi, *ibid.* Sed cum consuetudini veritas suffragatur, nihil oportet firmius retineri, *ibid.*, 157. Consuetudines majorum non spernendæ, Joan. Cassian., XLIX, 1185. Consuetudo, quid sit, Gregor. Magn., LXXVI, 522. Quæ servandæ sint consuetudines, quæ abrogandæ, *ibid.* Multa in Ecclesia invecta sunt, quæ nunc exigi vetant justitia, prudentia vel canones, *ibid.* Consuetudo ecclesiastica pro lege tenenda est, Regino, CXXXII, 372. Ecclesiarum consuetudines nihil officiunt fidei Catholicæ, Guibert., CLVI, 612. Consuetudines Ecclesiæ pro legibus habendæ, Ivo Carnot., CLXI, 282, 309. Consuetudo amare facit quod laboriosum est, Rupert., CLXVIII, 163. Abusibus et vitiis frustra obtenditur consuetudo, S. Bern., CXXXII, 774. Consuetudines scriptæ Sylvanectensis communitatis, Stephan., CCXI, 512.

Convivia. Convivium Christianorum quale, Tertull., I, 477. Convivia publica ethnicorum, quæ et quam nefanda, *ibid.*, 452. Convivium Dominicum, *ibid.*, 1294. Psalmos sonet convivium sobrium, Cyprian., IV, 222. Convivia lasciva vitanda, *ibid.*, 457. Epulæ detestabilium hominum vitandæ, Ambros., XVI, 228. Illorum est cibis et potibus indulgere, *ibid.*, 881. Epularum largitas corpus frangit et animam, Hieron., XXIII, 302. Bella et subversiones urbium epularum deliciis excitantur, *ibid.*, 300. Convivia in ecclesiis celebrari solita, aboleri curat August., XXXIII, 115, 116. Convivia in basilica S. Petri olim celebrata, *ibid.*, 119. Convivia luxuriose in templo celebrasse non leguntur Judæi, *ibid.*, 115. Epulæ terræ hujus, medicamenta quotidiana sunt, id., XXXVIII, 489. Epulæ Dei mentes quærunt non ventres, *ibid.*, 581. Comessationes et compotationes ad sepulcra martyrum reprehenduntur, S. Paulin. Nol., LXI, 661. Christianorum convivia, qualia, *ibid.*, 634. Convivia quænam laudanda, S. Gregor. Magn. Lectio, meditatio et oratio quotidianum sint epulum nostrum, Godefrid., CLXXXIV, 388, 394. Vide *Convivia* in Indice *Voluptatum illicit.*

Correctio, correptio. Correptionem audiunt boni, Cyprian., IV, 776. Correptiones plerumque meliores quam tacita amicitia, Ambros., XVI, 180. Correptio vivificatio est, Hieron., XXIII, 587. In corripiendo adulatores sumus divitum, *ibid.*, 565. Recta ornatum recipiunt, curva correptionem, *ibid.*, 1022. Correctio fraterna quomodo facienda et recipienda, August., XXXII, 1381. Non negligenda licet odiosa, id., XXXIII, 247, 957; XXXVIII, 111, 549; XLIII, 98; XLIV, 918. Corripiuntur boni ut filii, dimittuntur mali ut alieni, id., XXXIV, 888. Non regit, qui non corrigit, *ibid.*, 504. Feriens pius, parcens crudelis, id., XXXVIII, 111. Corripere eos qui ad nostram curam pertinent ne negligamus, *ibid.*, 549. Corripere veri pastoris est, *ibid.*, 762. Correptio quo animo facienda, *ibid.*, 507, 549; XXXIX, 1698. Correptio ex cupiditate aut infirmitate neglecta peccatum est, XLI, 21. Correptionem facere tenentur omnes, *ibid.*; maxime episcopi et qui aliis præpositi sunt, *ibid.* Correctio non sit ut insultet, sed ut confusione sanet, id., XXXVIII, 779. Correptio quæ et quatenus licita, id., XLIII, 432. Quomodo facienda, *ibid.*, 83, 84. Quandonam proficiat, id., XLIV, 920. Procul parum diversitate diversa, *ibid.*, 944. De iis qui corripi nolunt, *ibid.*, 920. Modo secreta, modo publica esse debet, id., XXXVIII, 510. Publice publica corripienda peccata, id., XLIV, 946. Modus est in culpis corrigendis, S. Anselm., CXLIX, 129, 131. Correctio fraterna per insontem facienda, id., CLXXXIII, 395. Correctio a charitate procedens non attendit personam, id., CLXXXII, 367, 368. Correptio fit ad probationem, id. CLXXXIII, 1000. Correptio et consolatio, Dei duplex auxilium, *ibid.*, 877. Correptio quid in nobis operetur, *ibid.*, 560. Illius asperitas mansuetudine lenienda, *ibid.*, 995. Sit moderata, *ibid.*, 286. Malis ingrata est et odiosa, *ibid.*, 1155, 1156. Eam impatienter ferentes quam injusti, *ibid.*, 988. Corrector bonus adversarius, *ibid.*, 932. Quomodo Petrus Cellensis monachum quemdam pie et moderate corripit, id., CCII, 523. Labium aureum dicit os Joannis Baptistæ in correptione intrepidum, *ibid.*, 810. Corripiendus proximus, Philipp. de Harveng., CCIII, 1197. Corripiendi ipsi superiores cum reverentia debita, *ibid.*, 199. Correctio fraterna commendatur, Petr. Cant., CCV, 284, 285. Vide *Petrum Blesens.*, CCVII, 7, 16, 19, 39, 62, 169, 231, 285, 330, etc.

Crux, signum crucis. Christiani crucis religiosi, Tertull. I, 565. Cruce signamus lectulum et corpusculum *ibid.*, 1296. Ad omnem aditum et exitum, ad vestitum et calceatum, ad lavacra, ad mensas, ad lumina, ad cubicula, ad sedilia, quæcunque nos conversatio exercet, crucis signaculo frontem terimus, id., II, 80. Crucis habitus necessarius dimicaturis adversus diabolum, *ibid.*, 347. Corpus hominis est in modum crucis, *ibid.*, 678. Crucis signum in homine reperitur qui manibus expansis deprecatur, *ibid.*, 578. Crux Christi stultitia, quibus, et quomodo, *ibid.*, 481. Virtute crucis, nunc Christus mundum ventilat per crucem, postea ventilaturus per judicium, *ibid.*, 346. Crucis Christi vis et ratio, Lactant., VI, 528, 531. Crucis signo frequenter sese signant Christiani, *ibid.*, 533. Hoc signo fugati dæmones a fidelibus, id., VII, 210, 314. De illius potentia et efficacia, *ibid.*, 216, 671. Signum cœleste et immortale, *ibid.*, 261, 314. Constantino Magno crux ostensa, *ibid.*, 261, 369, 428. De crucis signo in vestimentis hominum et in cœlo viso Juliani temporibus, *ibid.*, 427. Mos veterum Christianorum crucis signum frontibus frequenter imponendi, *ibid.*, 670. Christianus per momenta singula fronti propriæ mortis contemptum inscribit, utpote qui sciat sine cruce Domini salutem se habere non posse, Ambros., XVI, 1246.

Crucis signum, August., XXXII, 668; XXXIII, 694. Moriens adolescens signare se cœpit in fronte, *ibid.* Crux Christi amplectenda, ne mundi hujus gurgite abrepti sorbeamur, id., XXXIII, 335. Crucem ferre debet Christianus in præsenti vita, *ibid.*, 215. Crux Christi navis qua transimus mare hujus sæculi, id., XXXV, 1589, 1590. Christi tribunal, *ibid.*, 1642. Crucis signum, nisi adhibeatur, nihil rite perficitur in celebratione sacramentorum, *ibid.*, 1930. Pretiosius signum in frontibus regum, quam gemma diadematis, id., XXXVI, 292, 934. Clavis qua clausa aperiuntur *ibid.*, 514. Cruce Domini portemur necesse est ut ad patriam transeamus, id., XXXVIII, 475. Crucis signum in fronte, *ibid.*, 181, 201, 876, 941. Crucis signum in vestibus baptizatorum apparens, *ibid.*, 136. Crucis humilitas via ad celsitudinem, *ibid.*, 875. Schola et cathedra Christi, *ibid.*, 1116. Judicis tribunal, 1293. Crucis grande commercium, id., XXXIX, 1454. Signum quo inimicos superat Ecclesia, *ibid.*, 1638. Quo catechumeni suscipiuntur, id., XL, 659. Crucis virtute conteruntur hæreses, *ibid.*, 696. Quænam crux tollenda ad sequendum Christum, id., XLII, 166. Tempore persecutionis non recedendum a ligno crucis, S. Prosper, LI, 295. Cruces antiquitus in altaria collocabantur, S. Paulin., LXI, 548. Christianis tribuitur vexillum cui crucis signum, Arator, LXVIII, 123. Crucis cultus apud Christianos, *ibid.*, 124. De inventione Sanctæ Crucis, Cassiod., LXIX, 936. S. Augustinus Anglor. apostolus et ejus socii Angliam ingrediuntur crucem et Christi imaginem deferentes, Gregor. Magn., LXXV. 570. Crucem tollere quid sit, Paschas. Radbert., CXX, 571. Crux quot modis tollitur, *ibid.*, 1101. De crucis Dominicæ veneratione, Gerard., CXLII, 1304. De imagine Salvatoris in cruce, *ibid.*, 1306.

Sanctæ crucis laudes, Petrus Damian, CXLIV, 715. Qua ratione adoranda, *ibid.*, 766. Bona crucis, *ibid.* Crux militum Christianorum vestimentis affigitur, Guibert., CLVI, 702. Crucem Christus bajulare jubet, non quærere sepulturam, id., CLVII, 54, 144. De laude et inventione sanctæ crucis, Berengos., CLX, 936. Qualiter ab imperatrice Helena inventa, *ibid.*, 937. Totius Occidentis Christiani crucem induunt hortante Urbano II papa, ad redimendam Terram Sanctam, Baldricus, CLXVI, 1065. Crux dæmones fugat, Rupert., CLXIX, 323. Crux signaculum, *ibid.*, 339. Crucis mysterium, 786. Crux quomodo nobis portanda, *ibid.* Signo crucis servi Dei signantur, *ibid.*, 959. Christianus cur in fronte signatus, Petrus Lombard., CXCI, 1476. In cruce semper pendere debet, id., CXCII, 160. Adoratio crucis redundat in Christum qui Filius Dei est, Gerohus, CXCIV, 1098. De custodibus Sanctæ Crucis, ad quæ teneantur, Guichar., CXCIX, 1097. De signo crucis quo Hierosolymam ituri in signum voti et futuræ peregrinationis, vestibus suis imprimebant, Guillelm. Tyr., CCI, 231. Sermo de S. Cruce, Martin. Legionens., CCIX. 29. Jurandi mos super crucem sicut super Evangelia, Innocentius III, CCXIV, XXIV.

Cruce signati, qui, Guillelm., CCI, 223. Peregrinorum miseriæ, *ibid.*, 226. Petrus Eremita, *ibid.*, 227. Urbani II papæ hortationes ad arma, *ibid.*, 231. Infortunia Christianorum, *ibid.*, 248. Godefridus Buloniensis, *ibid.*, 249. Solimanus fugatur, *ibid.*, 288. Cædes Tarsensis, *ibid.*, 295. Fames, *ibid.*, 318. Antiochiæ expugnatio, *ibid.*, 348. Domini lancea invenitur, *ibid.*, 365. Tancredus, *ibid.*, 402. Hierosolymam ingrediuntur, *ibid.*, 421. Ordo militiæ Templi instituitur, *ibid.*, 526. Subventiones bel i sacri, *ibid.*, 659. Saladinus, *ibid.*, 928. Decimæ prælevantur, *ibid.*, 1058. Ad subventionem et recuperationem Terræ Sanctæ fortiter instat et laborat Innocentius III, CCXIV, LXXXIX. De eodem argumento, CXXXI *seqq.*

Crypta. Cryptæ subterraneæ corpora SS. martyrum continentes, Hieronym., XXV, 375. Eas Romæ crebro ingressus fuerat Hieronym. cum æqualibus, *ibid.* Cryptarum in quibus jacebant corpora martyrum descriptio, Aurel. Prudent., LX, 539.

Decima ecclesiastica. Aliæ sunt decimæ, aliæ primitiæ, Ambros., XVI, 1079. Decimæ, August., XXXVIII, 89. Decimas rerum suarum dare num Christiano sufficiat, *ibid.*, 522. Decimas Deo non dare quam iniquum sit, id., XXXIX, 2265. Non sunt nostræ, sed Ecclesiæ deputatæ, *ibid.*, 2356. Tributa sunt egentium, *ibid.*, 2266. De patrimonio dandæ, *ibid.*, 1934. De omnibus fructibus, *ibid.*, 2195, 2217, 2267. Decimarum oblatio nobis proficit, *ibid.*, 2666. Decimarum et primitiarum Deo grata oblatio, Joan. Cassian. XLIX, 1172. De decimis persolvendis, Jonas Aurel., CVI, 204; Walafrid., CXIV, 961. De decimis, Regino, CXXXII, 200 *et seqq.* De decimis reddendis, Odo Cantuar., CXXXIII, 949. De decimis et oblationibus, Burchard., CXL, 673. De denario sanctæ Ecclesiæ dando, Æthelred., CLI, 1166. De decimis, Canut., CLI, 1174; Ivo Carnot., CLXI, 257, 245. Decimæ militibus Templi concessæ, Joannes Michaelensis, CLXVI, 871. Decimas offerre homo a Deo edoctus et instructus, Hugo a S. Victore, CLXXVI, 544. Decimæ a laicis propriis parochis solvendæ, Robert. Pull., CLXXXVI, 918; Gratian., CLXXXVII, 1042. Juxta dispositionem episcopi sacerdotibus distribuuntur, *ibid.*, 1013. Quarta pars viduis et pauperibus venit, Gerohus, CXCIV, 1309. Decima statuitur pro subsidio Terræ Sanctæ, Guillelm. Tyr., CCI, 1058.

Decretales epistolæ ss. pontificum. Nimiam multitudinem decretalium arguit Stephanus abbas S. Genovefæ, CCXI, 516.

Dedicatio ecclesiarum et altarium. Dedicatio templi antea profani, August., XXXVIII, 889. Ecclesiæ fundamentum jam dedicatum est, dedicabimur et nos cum surrexerimus, *ibid.*, 661. Reliquiæ ad dedicandam novam ecclesiam necessariæ, S. Paulin. Nol. LXI, 334. Altaris dedicatio cum reliquiis sanctorum, Gregorius Turon., LXXI, 735. Dedicatio ecclesiæ, olim Encænia dicta, S. Paulin. Aquil., XCIX, 497. Qua lætitia peracta, *ibid.* In ecclesiæ dedicatione lusus et epulæ vetita, *ibid.*, 498. In dedicanda ecclesia quare super liminare terpercutitur et *Pax huic domui* dicitur, Remig., CXXXI, 547. Quid significet quod sacerdos seu pontifex alphabetum in terra scribat, *ibid.*, 850. Cur aqua sali cinerique commista adhibetur in ecclesiæ consecratione, et ex ea crux effingatur, *ibid.*, 852. Quid sit quod pontifex per quatuor altaris cornua digito crucem faciat, *ibid.*, 854. Et aquam in basim altaris effundat, *ibid*, 858. Quid innuat translatio reliquiarum et earum recondito sub altari, *ibid.*, 862. Non dedicantur ecclesiæ in honorem sanctorum veteris Testamenti *ibid.*, 968. Aqua benedicta aspergitur nova ecclesia, Anselm. Cantuar., CLIX, 194. Utrum altare in alium locum translatum iterum sit consecrandum, *ibid.* 194. Altare non fit propter ecclesiam, sed ecclesia propter altare, *ibid.* S. Anselmi tempore nudi lapides nusquam affixi consecrabantur, *ibid.* Violato altari principali, tota ecclesia est consecranda, *ibid.*, 196. Alphabetum duplex in pavimento ecclesiæ scriptum in consecratione ecclesiæ, Hugo a S. Victore, CLXXVIII, 385. Aqua, sal et cinis in hac consecratione, *ibid.*, 386.

Dedicatio ecclesiæ propter animas, S. Bernardus, CLXXXIII, 517. De quinque sacramentis dedicationis, *ibid.* Dedicationis festum quale, *ibid.*, 530. Dedicationis ritus quinque ad mores aptati, *ibid.*, 520. Dies dedicationis ecclesiæ dies est lætitiæ, Garnerius Lingon., CCV, 813. Dedicationis cæremoniæ quæ et quid significent, *ibid.*, 816, 817. Per dedicationem ecclesia domus fit orationis, refectionis et requietionis, Petrus Bles., CCVII, 714.

Defuncti, preces pro defunctis. Oblationes et orationes pro defunctis annua die faciebant Christiani, II, 79, 942. Pro defunctis orandum et refrigerium eis adpostulandum, *ibid.* Oblationes publicæ pro mortuis *ibid*, 757. Defunctis officia impenduntur ut vivant in mentibus, in affectibus perseverent, Ambros., XVI, 1318. Alii pro mortuis tertium diem et tricesimum, alii septimum et quadragesimum observare consueverunt, *ibid.*, 1386. Mortui Christiani dormientes dicuntur, Hieronym., XXII, 589. Christiana traditio de psalmis et hymnis recitandis super illos, *ibid.*, 697; XXIII, 27. Cantatur alleluia, id., XXII, 697. Oratio pro defunctis, August., XXV, 1847. Pro defunctis universa Ecclesia supplicare consuevit, id., XL, 592. Mortuorum obsequia solemnia; altaris, orationum, eleemosynarum pro eis sacrificia, *ibid.*, 609. Hymni cantantur in exsequiis, Aurel. Prudent., LIX, 879. Mortuorum nomina ad altare recitantur, Gregor. Turon., LXXI, 1181. De oblationibus quæ pro fidelibus defunctis offeruntur, S. Julian., XCVI, 473; Regino, CXXXII, 355. De pietate erga defunctos, Petr Damian., CXLIV, 245. De commemoratione omnium defunctorum post festivitatem omnium sanctorum, Udalric., CXLIX, 688. Missæ pro defunctis celebrandæ, Ivo Carnot., CLXI, 212. De cura pro mortuis habenda, *ibid.*, 312. Quot modis defunctorum animæ solvi debeant, *ibid.*, 887.

Depositio Reliquiarum. Vide *Reliquiæ.*

Devotio. Devotioni censura cedat oportet, Ambros, XIV, 1104. Beatus qui habitat in ingressu fidei, hospitioque mentis, devotionis habitaculo, conversatione virtutis, *ibid.*, 1055. Laborat in nobis Petrus quando nostra laborat devotio, *ibid.*, 299. Vinum devotionis causa propinatum, Greg. Turon, LXXI, 821. Devotioni socii quinam sint, Richard. a S. Victore, CXCVI, 1243. Devotio duplex, gratiæ et naturæ, Alanus de Insulis, CCX, 589.

Diaconus. Publice legit offerentibus nomina, Hieron., XXV, 175. Diaconos presbyteris æquabant nonnulli, quibus respondetur, id., XXII, 1193. Quid honorabiles facit diaconos, *ibid*, 1194. Quare constituti sunt diaconi, *ibid.* Evangelium lectitabant, *ibid.*, 1200. Diaconi officium quam periculosum, August, XXXIII, 88. Diaconi voce oratio communis indicitur, *ibid.*, 221. Diaconi officium est ministrare sanguinem Christi, *ibid.*, 1385. Diaconus Latine minister interpretatur, *ibid.*, 1441. Diaconi quales esse debeant, Leo Mag., LVI, 459.

Dies Dominica. Dominico die lætitiæ indulgent Christiani, Tert., I, 371. Dominicus dies festus, *ibid.* 579; II, 79. Eo die nefas jejunium ducere vel de geniculis adorare, *ibid.*, 79. Dies Solis dictus est, I, 371. Collectæ seu cœtus fiebant die Dominico, Hieron., XXIII, 348. Die Dominico nec jejunandum nec genu flectendum majores censuerunt, Joan. Cassian., XLIX, 110. Dies Dominica, dies salutis et lætitiæ nostræ, Leo Magnus, LIV, 279. Carceribus detenti die Dominico melius habebantur, S. Paulin. Aquil., XCIX, 336. Dominico die non operandum manibus, S. Bened., CII, 1182. Non jejunatur diebus Dominicis, Isidor. Merc., CXXX, 269. Quid fieri liceat die Dominico, Regino, CXXXII, 264. De die Dominico, Canut. rex, CLI, 1175. De non jejunando illa die, Ivo Carnot., CLXI, 265, 269, 274.

Dies festivi. Festum quomodo celebrandum, Hieron., XXII, 445. Festum S. Petri apostoli, *ibid.* Christianis omne tempus festum est, *ibid*, 1031. Festivitates celebrandæ non in vino, id., XL, 549. Festa quomodo observanda, August., XXXIII, 1404. Festi dies Gentilium in abundantia epularum et ebrietate, *ibid.*, 118. Cur in Ecclesiæ principio permissum est festos martyrum simili luxu celebrari, *ibid.* Festa quædam celebrata cum lætitia convivantium in publicis mensis, id., XXXVIII, 274. Festorum carnalis celebratio arguitur, *ibid.*, 1178. Festivitates martyrum ad hoc instituta ut eos admoneamur

imitari, *ibid.*, 52, 1293, 1352, 1364, 1414. Festivitates martyrum honorare et eos non imitari nihil aliud est quam mendaciter adulari, *ibid.*, 1447. Festi dies Christianorum et dies solemnes paganorum, id., XL, 343. Diebus festivis Christiani abstinere debent a nuptiis, choris et clamorosis venationibus, S. Bruno, CLXIV, 279. Sabbatum sanctificare est a bonis operibus non cessare, *ibid.* Sanctorum festa recolenda, Hugo a S. Vict., CLXXVII, 510, 511. Sanctorum festivitates colendæ, S. Bernard., CLXXXIII, 478. Cur præcipuis sanctorum festis præmittuntur jejunia, *ibid.*, 501. De solemnitate festivitatum, Joan. Beleth., CCII, 17. Arguuntur clerici qui ob retributionem festa celebrari cupiunt, Petrus Cant., CCV, 98.

Diplomata, Privilegia, Donationes. Diplomata regis Dagoberti, LXXX, 499 *seqq.* Variorum, Criscon, LXXXVIII, 1078 *et seqq.*; Caroli Magni, XCVII, 68 *et seqq* Clodovæi regis, Flodoard., CXXXV, 53. De defensoribus ecclesiarum et monasteriorum, Abbo Floriac., 476. De privilegiis, *ibid.*, 479. De præceptis regalibus et imperatorum, *ibid.* 480. De differentia testamentorum et precariis, *ibid.*, 480. De imperatoris Sigismundi munificentia, Aimoin., CXXXIX, 663. De Clotarii regis donationibus, *ibid.*, 691. Item Dagoberti regis, *ibid.*, 788. Diplomata ecclesiastica imper., Henrici II, CXL, 237; Leonis, IX, 591. Item Richardi Normanniæ ducis, Willelmus Calculus, CXLIX, 821. Diplomata, Willelmi Conquest., *ibid.*, 1350, 1374; Conradi II, impp., CLI, 1043, 1079; Henrici III, 1085; Henrici IV, 1139. Athelred, Canuti, Edwardi, 1165, 1171, 1195. Godefridi Bullion. et B. Idæ, CLV, 459. Fulconis Andegav. ducis, *ibid.*, 479. Quoad privilegia monasteriorum, vide *Indicem specialem monasteriorum.*

Diptycha, Tabulæ. Tabula in qua inscribebantur clerici, August., XXXIII, 266, 269. XXXIX, 1580. De tabula fidelium vivorum, *ibid.* 269. Tabulæ matrimoniales, id., XXXVI, 1043; id., XXXVIII, 88, 225, 345. Tabulæ servorum fractæ in ipsorum manumissione, *ibid.*, 145. Diptycha in quibus vivorum nomina post baptismum describebantur, Gregor. Magn., LXXV, 187.

Disciplina. Vanæ sæculi disciplinæ, Tertull., I, 1251. Disciplinæ testimonia ad probationem veritatis accedunt, a qua divertere nemini expedit, id., II, 50. Disciplinæ index doctrina, *ibid.*, 58. Disciplina prima omnium natura, *ibid.*, 82. Disciplinam despiciunt qui negant pœnam, *ibid.* 808. Licentia plerumque est disciplinæ tentatio, *ibid.*, 923. Disciplina ecclesiastica, S. Cyprian., IV, 319, 334, 365. Disciplinæ magisterium, *ibid.*, 324. Severitas, *ibid.*, 415. Est spei custos, retinaculum fidei, dux itineris salutaris, fomes ac nutrimentum bonæ indolis, magistra virtutis, hanc sectari salubre est, *ibid.*, 440, 441. Longa pace corrumpitur, *ibid.*, 468. Disciplinæ ecclesiasticæ vigor enervatus, *ibid.*, 781.

Disciplina ecclesiastica, Hilar. Pict., X, 674. Disciplina sapientiæ quo fervore arripienda, id., IX, 289. Disciplina, sapientia et intellectus quomodo inter se differant, Ambros., XIV, 1089. Vis perfectæ disciplinæ quanta, *ibid.*, 346. Disciplinæ nostræ omnis summa in misericordia et pietate, id., XVII, 473. Disciplina a discendo dicta, August., XXXII, 1223. Disciplinarum omnium excogitatrix est ratio, *ibid.*, 1011 Et quarumque rerum scientia, *ibid.*, 1021. Disciplina ubi diversa est, quænam prudenti Christiano sit servanda, id., XXXIII, 151, 200. Disciplinæ immerito dicuntur liberales nisi adsit studium pietatis humanæ, *ibid.*, 368. Disciplina sive institutio Christiana quæ, id., XXXVII, 1204. Ibi discitur bene vivere, ut perveniatur ad semper vivere, id., XL, 669. Disciplina ecclesiastica fundamentum habet in verbis Christi, *ibid.*, 200. Maxime militat adversus superbiam, *ibid.*, 413. Quomodo exercenda, id., XLIII, 84, 86. Disciplina triplex, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 681. Disciplina custos sanctitatis, modestiæ et honestatis, id., CLXXXII, 786. Disciplinam et custodiam inferiori debet superior, id., CLXXXIII, 45. Disciplinæ necessitas, *ibid.*, 886.

Disciplina, *instrumentum pœnitentiæ.* Disciplinarum seu virgarum usus in sacramento pœnitentiæ, Robertus Pull., CLXXXVI, 915. Disciplinæ corporalis usus, S. Bernard., LXXXII, 181.

Dispensatio. Dispensare potest Deus circa leges a se constitutas, August., XXXIV, 803. Quod ex inspiratione fit contra præceptum trangressioni imputandum est, *ibid.*, 16. Dispensative quid sibi velit, id., XXXIII, 228. Dispensatio, quomodo fiat, Hugo a S. Victore, CLXXVII, ; S. Bernard., CLXXXII, 862, 864, 865. Ecclesiæ dispensationes, Stephanus, CCXI, 383.

Disputatio. Non parvus in philosophia profectus cum in comparatione recti verique inveniendi contemnitur a disputante victoria, August., XXXII, 910. Disputationum ambagibus non purgatur bonorum vita, sed facili mysteriorum sacrorum, quibus initiamur auctoritate, *ibid.*, 1007. Disputandi proponuntur quædam conditiones, id., XXXIII, 276. Quid contentiosius quam ubi de re constat certare de nomine, *ibid.*, 1040. Improbum est aliquid addere verbis alienis, contra quæ disputes, id., XLIII, 210. Afferenda non sunt ad disputationem, quæ utrique parti possunt esse communia, *ibid.*, 396. Nec quæ figurata sunt aut obscura, *ibid.*, 398. Disputare quid, *ibid.*, *ibid.* 457. In disputationibus, a contentione abstinendum, *ibid.*, 548. Disputatio hominis et mutabilitas affligit eum, non rerum variabilitas, Hugo a S. Victore, 237. Disputationes hominum de mundo, *ibid.* Disputationi hominum traditus est mundus, *ibid.* Disputare a cedro ad hyssopum, id., CLXXVII, 689. Disputatione non comprehenditur Deus, sed sanctitate, S. Bern., CLXXXII, 805. Plura ad disputationem respicientia, Joan. Saresb., CXCIX, 867. Disputationes nimium effusæ plus strepitus habent et minus utilitatis, Petrus Cantor, CCV, 30. In disputationibus de theologia non est clamandum de frivolis, *ibid.* et 374. Disputandi modus exigit ut sine lite et contentione fiat, *ibid.*, 34. In disputationibus præproperum esse respondentem turpe et periculosum est, *ibid.*, 35. Sancti primitivi nullam quæstionem solvebant nisi deliberatione prævia, *ibid.*

Divitiæ. Divitiarum contemptus commendatur, Tert., I, 1260. Divitiarum abjectio et læsuræ, *ibid.* In nullis divitiis invenitur Dominus, *ibid.* Nullum adminiculum præstant ad vitam beatam divitiæ, Ambros., id., XVI, 107. Pulchritudo divitiarum non in sæculis divitum, sed in alimentis est pauperum, *ibid.*, 886. Oneri sunt divitiæ si iis uti nescias, si non aspergas iis odorem Christi, *ibid.*, 1116. Divitiis quomodo utendum est, Aug., XXXII, 163. Divitiæ non amandæ, sed iis tandum utendum, id., XXXV, 1691. Divitiarum locus tutus in cœlo quo per manus pauperum perferuntur, id., XXXVI, 423, 549. Divitias suas alienis relinquunt, omnes qui male vivunt, *ibid.*, 553. Quanto ditior eris, eo timidior, id., XXXVII, 1762. Fulmina sunt quæ tollunt quos extollunt. *ibid*, 1769. Perituræ sunt et periculorum plenæ, XXXVIII, 114. A morientibus hinc non auferendæ, *ibid.* Spes in divitiis non ponenda, 958. Divitiæ Christianorum, quæ, id., XLI, 23. Divitiæ quærendæ quæ auferri nequeant, id., XXXVII, 1645. De iniqua possessione divitiarum, Innocent. III, CCXVI, 722. Miseria divitis et pauperis, *ibid.*, 708. De brevi et misera vita magnatum, *ibid.*, 728.

Doctrina. Doctrinam facit intellectus, non memoria, Ambros., XV, 1337. Suavis omnis doctrina moralis, *ibid*, 1197. Vita bona sine doctrina gratiam habet, doctrina sine vita integritatem non habet, *ibid.*, 1199. Doctrina cur fermentum dicitur, *ibid.*, 1750. Doctrina nova sopienda est, Hieron., XXII, 755. Peregrina non recipienda est, *ibid.*, 1120. Falsa doctrina pro lucro facit omnia, id., XXIV, 240. Panis doctrinæ non comeditur, nisi aperuerimus oculos mentis, *ibid.*, 536. Doctrina magistrorum magis consideranda quam vita, id., XXV, 399. Doctrinæ diversitate, diversi adorantur dii, *ibid.*, 1056. Pereunt virtutes si doctrina non sit in Ecclesiis, *ibid*, 1085. Doctrina omnis vel rerum est, vel signorum, August., XXXIV, 19. Doctrinæ multæ vel superfluæ vel noxiæ, una utilis est ac salubris, id., XXXIII, 1030. Doctrinæ sæculares, siliquæ quibus porci pascuntur, id., XXXV, 1344. Doctrina salutaris partim credendis partim intelligendis rebus constat, id, XL, 496. Doctrina Christi præcipit humilitatem, id., XXXVIII, 876. Morum corruptionem damnat, id., 64, 74. Adjumenta doctrinæ tunc prosunt animæ adhibita per hominem cum Deus operatur ut prosint, 104. Deus in cathedra unitatis posuit doctrinam veritatis, id., XXXIII, 403.

Doctrina Christiana prius ad verbum discenda ut deinde mysteria intelligantur, Petr. Chrysol., LII, 555-556. Cur Christi doctrina obscura fiat mysteriis, *ibid.*, 469 *et seqq* Sit varia in docendo rudem, *ibid.*, 495. Ejus ordo moderandus ut aliud non impediatur ex alio, *ibid.*, 512. Doctrina familiaris a Christo tradita, *ibid.*, 623. Doctrina catholica nec maculam perfidiæ, nec rugam potest habere mendacii, S. Leo Magn., LIV, 361. A doctrina evangelica ne uno quidem verbo licet dissidere, *ibid.*, 918. De doctrina virorum atque mulierum, Atto Vercell. Doctrina spiritus non curiositatem acuit, sed charitatem accendit, S. Bern., CLXXXIII, 812. Silva et solitudo plus docent quam libri, id., CLXXXII, 242. Docendum exemplo potius quam verbo, id., CLXXXIII, 1063.

Dominus. Quam multos dominos habet qui unum refugerit, Ambros., XVI, 1215. Domini, servis imperate non quasi conditione subditis, sed ita ut ejusdem naturæ cujus vos estis, consortes eos esse memineritis, *ibid.*, 1218. Homines non valde veri domini esse possunt cum servis

egeant, August., XXXVI, 872. Domini iniqui et difficiles tolerandi, *ibid.*, 736. Domini quid servis debeant, id., XXXIV, 1329. Dominus terrenus sollicitam exigit servitutem, Petrus Chrysol., LII, 502. Non dominum sed villis cum hic quisque se agnoscat, *ibid.*, 545. Dominus servum abstrahat a peccatis, ne peccet et ipse, *ibid.*, 611. Ad dominum pertinet peculium servi, *ibid.*, 235. A servis suis contemni solent domini carnales, Salvian., LIII, 65. Domini sui voluntatem qui novit et non facit, vapulabit multis, *ibid.*, LXII, 233. Domini boni famulus bonus, *ibid.*, 62. Domini quomodo se gerere debeant erga servos et subditos, Leo Magn., LIV, 271, 274, 201. Cur alios aliis subjici Deus velit, *ibid.*, 303. Asperitas dominorum in servos redarguitur, Maxim. Taurin., LVII, 581. De dominis et eorum officiis, Ratherius Veron., CXXXVI, 174.

Donatio. Vide supra *Diploma.*

Donum. Vide *Oblatio.*

Dubium. Historiæ fides perit si quod auctoritate et tempore firmatum est, in dubium revocetur, August., XXXII, 1335. Qui utrum sit veritas dubitat, in se ipso habet verum unde non dubitet. id , XXXIV, 155. Melius est dubitare de occultis quam litigare de incertis, *ibid.*, 376. De quibusdam rebus dubitare licet, id., XII, 646. Dubia, quantum fieri potest, firmanda sunt, Petr. Chrysol., LII, 503. In dubiis vitandum judicium, et Deo remittendum, *ibid.*, 589. Dubitans de divinis promissis arguitur, *ibid.*, 629. Dubia frequenter Romam delata, S. Leo Magn., LIV, 1191, 1200. Quædam colloquiis aptius definienda quam scriptis, *ibid.*, 1202. Quænam regula in dubiis servanda, *ibid.*, 1419. Definiuntur vel ex Scriptura, vel ex regulis Patrum, *ibid.*, 1191-1192. In dubiis adhærendum est veteri consuetudini, Greg. Magn., LXXVII, 713. Postquam tenebræ peccati in animam intraverint oculus rationis lippus factus est ita ut dubie videret, Hugo a S. Vict., CLXXVI, 329. Ubi adhuc dubitatio est, fides non est, *ibid.*, 330. Amicus Sponsi dubitat et quærit, *ibid.*, 537. Discipulos dubitantes increpat ipse Salvator, *ibid.*, 338. In dubiis ut se gerendum, S. Bernard., CLXXXII, 106-107. In dubiis rebus alieno potius quam suo judicio credunt sapientes, *ibid.*, 202. De dubiis nihil temere pronuntiandum, id., CLXXXIII, 856. Dubietas et falsitas duæ filiæ ignorantiæ, *ibid.*

Duellum. Opus Dei interficiunt qui humanum sanguinem fundunt, Ambros., XIV, 261. Homicidii pœna quæ, *ibid.*, 405-406. Vult Deus discipulos suos injuriarum esse patientes, nec referire facile, nedum ferire, id., XV, 1329. Injuriæ patienter tolerandæ, August., XXXIV, 1257, 1258. Injuriam patientes vindicat Deus, puniens injuriosos, id , XXXVII, 1894. Injuriam passus quid agere debeat? id., XXXVIII, 508. Cæsarem nihil oblivisci solere nisi injurias, Cicero dixit, id., XXXIII, 528. Agonotheta diabolus, id., XXXVII, 1859. Duella vehementer contraria simplicitati Christianæ, S. Agobard, CIV, 119. Severe vetita canonibus et edictis regum, *ibid.*, 258. De pugna duorum quod nostri campum appellant, Regino, CXXXII, 300. Duella reprimi flagitat S. Bernard, CLXXXII, 581. Duella arguuntur, *ibid.*, 366. Insaniæ, non virtuti ascribuntur, *ibid.* Duelli pœna excæcatio, *ibid.*, 147. Nundinæ solemnes ad duella, *ibid.*, 581, not. De misericordia ignoscente, Petrus Cant., CCV, 280.

Ecclesia. Vide *Basilica.*

Electio, electus. Quomodo electus est Ambrosius in episcopum, cujus enituit humilitas, in ejus vita, id., XIV, 28 *et seqq.* Electio non supponit meritum, August., XXXV, 1851, 1853. Prævenit omnia merita humana, id , XL, 620. Electi totum debent gratiæ Dei, id., XXXVIII, 604. Electi merito nuncupantur omnes boni fideles, id., XLI, 194. Electiones ecclesiasticæ quam alienæ esse debeant a carne et sanguine, Leo Magn., LIV, 145. Electionis apostolorum insignia, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 775 *et seqq.* Electiones Domini duæ, *ibid.*, 764. Electio episcopi res grandis, S. Bern., CLXXXII, 370-371. Præmisso jejunio facienda, *ibid.* Regis consensus requisitus, *ibid.* 488. Electiones episcoporum impedit Ludovicus VII Francorum rex, *ibid.*, 388. Electio secunda fieri non debet quin constet primam esse invalidam, *ibid.*, 276. Abbatis electioni intersunt episcopi, *ibid.*, 297. Epistolæ Ludovici VII regis et capituli Carnot. de electione Joannis Saresb. in episc., id., CXCIX, 374, 375. Epistola de abbatis electione facta jussu regis, *ibid.*, 24. Epistola Joannis Saresb. de electione papæ Alexandri III, *ibid.*, 38. Forma eligendi, *ibid.*, 63. Electio illegitima ad dignitates similis est altari idoli Belis, Petrus Cant., CCV, 91, 124, 125. Electio canonica multiplex in Veteri Testamento, *ibid.* Electionem jactu sortium non permittit fieri Ecclesia, *ibid.*, 227. Electionis definitio, *ibid.*, 125. Electionis canonicitatem tria impediunt, *ibid.*, 122.

Eleemosyna. Eleemosynam qui dare recusent, Tert. I, 1261 *et seqq.* Christiani eleemosynam colligunt ad varias necessitates sublevandas, *ibid.*, 468. Eleemosynæ præceptum ac meritum. Hilar. Pict., IX, 611. Eleemosynæ fructus, *ibid.*, 974. Dominus non vult simul effundi opes sed dispensari, Ambr., XVI, 67. Pauper quod habes poscit, quod non habes non poscit, *ibid.*, 203. Nemo plus misit quam qui totum donavit, *ibid.*, 1043. Multi eleemosynam faciunt vanitatis causa, Hieron., XXII, 418. Quidquid in sumptus de tuo tuleris, pro lucro computa, *ibid.*, 549. Quid in eleemosyna considerandum, *ibid.*, 556. Substantia Christi non imprudenter effundenda, *ibid.*, 584. Singulis dandum non ad luxuriam, sed ad necessitatem, *ibid.* Eleemosyna quantas habeat vires et præmia, *ibid.*, 642. Consuetudo eleemosynarum apud Hebræos et Christianos solita, *ibid.*, 645. Eleemosynam impendi Dominus jubet, August., XXXIII, 1092. Deo credimus quæ pauperi largimur, *ibid.* Eleemosyna exordium charitatis, id., XXXV, 2019. Commendatur, *ibid.*, 2023, 2024. Eleemosynæ munera sunt in quibus rex adoratur, id., XXXVI, 511. Deus egere a te voluit et tu retrahis manum, id., XXXVII, 1922. Non sub te ploret primo pauper, ut gaudeat de te pauper, *ibid.*, 1863. Christus in paupere eget, id., XXXVIII, 240, 243. Deus in paupere accipit et pascitur, *ibid.*, 524. Eleemosyna Græce misericordia est, *ibid.*, 1043. Pium fœnus Deo, *ibid.*, 239. Eleemosynam facientis mercaturæ, *ibid.*, 410. Necessaria dat homo ut hic diutius vel misere vivat, non dat superflua, ut in æternum cum Christo regnet, *ibid.*, 1387. Eleemosynarum multa genera, id., XL, 265. Eleemosynæ pro mortuis, *ibid.*, 158. Deus non cui detur, sed quo animo detur attendit, id., XLI, 748. Eleemosynas dignas non faciunt, qui male vivunt, *ibid.* Eleemosynæ meritum et utilitas, S. Leo Magn., LIV, 157, 159, 160, 165, 176. Est quidam baptismus et alterum a peccatis lavacrum, *ibid.*, 159, 190. Per eleemosynam peccata mundantur, *ibid.*, 190, 303, 419. Non census in ea sed affectus pensatur, *ibid.*, 190, 442. Est pia usura, *ibid.*, 181. Indigentibus danda antequam petant, *ibid.*, 491. Cum jejunio copulanda, *ibid.*, 440. Eleemosynæ efficacia, Gelasius I papa, LIX, 121.

Eleemosyna perfecta quæ, Cassiodor., LXX, 265. Quomodo danda, *ibid.*, 295. Non morose danda, *ibid* , 1094. Qui monendi sint ut eleemosynam largiantur, Gregor. Magn., LXXVII, 83. Ne cogitatione tumida super eos quibus terrena largiuntur se extollant, *ibid.* Eos non tumo sublevet, sed timor premat, *ibid.*, 84. Eleemosyna no ex furto facienda, *ibid.*, 88. Eleemosyna nobis domus au rea ædificatur, *ibid.*, 388. Eleemosynarum in ultimo di utilitas, *ibid.*, 1223. Pro defunctis eleemosynas dare, illi bonum est et salubre, Alcuin., C, 321. Eleemosyna omn petenti danda, S. Bened., CIII, 1049. De eleemosynaru differentia, Raban. Maur., CVII, 340. De eleemosyna Haymo Halberstat., CXVIII, 188. Eleemosynæ pro paupe ribus instituuntur a Zacharia pap., Anast Bibl., CXXVIII 1059. Eleemosynæ pro pauperibus erogandæ de patriar chio, *ibid.*, 1060. Eleemosynis multo melius visitantu pauperes a pontifice quam corporali præsentia, *ibid.* 1085. Eleemosyna quotidiana assignatur ab Adriano centum pauperibus in patriarchio Lateran., *ibid.*, 1183 Pauperes Christi, fratres nostri, eorum alimenta in eode patriarchio, *ibid.*, 454. Eleemosyna fortis armatura, Petr Dam., CXLIV, 256 *et seqq.* Eleemosynæ præmium quo nam sit, id., CXLV, 212. Quænam eleemosyna major sit *ibid.*, 214. Bonorum temporalium affluentia ex eleem syna sæpe oritur, *ibid.*, 248. Eleemosyna defunctis pro dest, dæmonibus est invita, *ibid.*, 220. Eleemosynæ laus *ibid.*, 222.

De eleemosynis, Æthelred. rex Anglor., CLI, 1158 Eleemosyna multa expiat mala, Ivo Carnot., *ibid.* Elee mosyna nihil valet, nisi corrigatur vita, id., 1015, 1016 Quomodo elargienda, *ibid.*, 1017. Quantum Deo accept sit eleemosyna quamque mercedem accipiat, S. Brun Sign., CLXV, 166. Eleemosyna fiat de eo quod abundat Ven. Rupert., CLXVIII, 814. Eleemosyna utilior facient quam recipienti, Petrus Lombard., CXCII, 59. Eleem synæ Cornelii centur. ante baptismum laudatio, Garner. CXCIII, 415. Eleemosynæ quibus, quomodo et quando fa ciendæ, Petrus Cant., CCV, 148. Eleemosyna filia est mi sericordiæ, *ibid* , 286. Danda est solius Dei intuitu, *ibid* Eleemosynarum quatuor species, *ibid.*, 288. De quo dan sit eleemosyna, *ibid.*, 289. De eleemosyna, Alan. de In sul., CCX, 175; Guntherus, CCXII, 209. Plurimas ele emosynas pauperibus effundit Innocent. III, papa, *ibid.* CCXIV, CXCVI. Liber de Eleemosyna, CCXVI, 747.

Episcopi. Episcopi ætate antiqui et probati eligebantu Tertull., I, 469. Honorem hunc non pretio sed testim nio suscipiebant, *ibid.* Cœtibus Christianorum præsi bant, *ibid.* Episcopus summus sacerdos, 1218. Episco rum ordo et successiones, id., II, 44. Jejunia univers plebi mandare solebant, *ibid.*, 972. Ecclesia non numer

episcoporum, *ibid.*, 1026. Episcopi munus est docere, Ambros., XVI, 24. Clericis ut membris suis uti debet et maxime ministris, *ibid.*, 139. Quem cuique viderit aptum muneri, ei deputet, *ibid.* Necessitas maxima ei est eloquia Dei credita populi fœnerare mentibus, *ibid.*, 187. Episcopus laudabili paupertate mediocris, *ibid.*, 917. Episcopo primum omnium vitandum ne fiat velut commune corpus Ecclesiæ, gentilium admistione, *ibid.*, 982. In episcopi petitione, maxime abesse debet malignitas in quo vita formatur omnium, *ibid.*, 1201. Omnes congruere debent assensœ ad eum postulandum, *ibid.*, 1189. Ardor erat Christianis viris ne præfectus de episcopi judicaret negotio, *ibid.*, 1276.

Seditio est contra primam sedem ut episcopus nonnullos damnare velit quos primas vult differri, August., XXXIII, 164. Episcoporum est de ecclesiasticis causis judicare, *ibid.*, 169. Episcopatus non est artificium transigendæ vitæ fallacis, *ibid.*, 296. Pauperum procurationem gerit, *ibid.*, 809. Episcoporum culpæ, salvo episcopatus honore, possunt puniri, *ibid.*, 954. Episcopi custodes sunt et pastores, sed sub Christo custode et pastore, id., XXXV, 1669. Episcoporum locus altior periculosus, *ibid.* Episcopus unde dictus, id., XXXVIII, 580. Episcopalis sarcinæ pondus, *ibid.*, 960, 1480. Episcopatus nomen est operis, non honoris, id., XLI, 647. Episcopi benedictio privatim, *ibid.*, 762. Episcopus ante ordinationem examinandus et quomodo, Leo Magn., LVI, 653. Episcopus qualis eligendus, *ibid.* Nullam rei familiaris curam ad se revocet, sed lectioni, orationi et prædicationi vacet, *ibid.*, 655. Episcopi quam honorandi, Rather., CXXXVI, 223. De prælationibus turpis lucri gratia arreptis, Radulfus Glaber, id., CXLII, 635 De baculis et annulis per manus sæcularium datis, Humbert., CXLIII, 1148. Benedictio episcopalis ad missam in Sabbato sancto data, Joan. Rothomag., CXLVII, 154. De iis qui dicunt spiritalia pertinere ad episcopos, temporalia nequaquam, Placidus, CLXIII, 685. Episcoporum mensa eadem esse debet atque clericorum pauperum, Gerohus, CXCIV, 1261. An liceat episcopis negotiis sæcularibus, curiis principum, bellicis studiis vacare; quid de hoc senserint apostoli; et quam indignum sit res ecclesiasticas militibus ab episcopis concedi, *ibid.*, 1209. S. Martini exemplum qui non amator militum et nobilium, sed pauperum fuit ac monachorum, *ibid.*, 1226. Baculus pastoralis quid significet, Philip. de Harveng, CCIII, 110. Mitræ cornua duo, quid, Petrus Cant. Nefas est episcopis curam gerere nepotum, magis quam pauperum, Petr. Blesens., CCVI, 178. Sedis episcopalis translatio ad papam tantum pertinet, Innocent. III, CCXIV, LXXXVI.

Epitaphiorum usus apud Christianos antiquissimus, S Julian. Tolet., XCVI, 813. Varia epitaphia ad tumulatos episcopos, Venant. Fortunat., LXXXVIII, 151 *et seqq.* Vide *Indicem Epigraphicum.*

Eremus, eremita. Vide *Anachoreta.*

Eulogiæ sive Panis benedictus. Eulogia fieri dicitur dum sumitur panis unitatis gratia missus, August., XXXIII, 100. Accipiendo benedicitur, *ibid.*, 103. Eulogia, panis, XLIII, 357. Eulogiæ ad amicos mitti solitæ, S. Paulin. Nol., LXI, 28, 29, 31. Eulogia dicitur panis die Dominica in ecclesia benedictus et populo distribui solitus, *ibid.*, 781. Eulogiæ quid, Gregor. Magn., LXXVII, 1168. Eulogiæ varia significatio, S. Bened. Anianen., CIII, 1223. Eulogiæ usus qualis, 1224, S. Rigobertus, Rhem. archiep. Pippino majoridomus regiæ crebro mittit eulogias pro benedictione, Flodoard., CXXXV, 114. Argentomagenses eulogiis panis et vini muniti, Aimoinus, CXXXIX, 819. Panis benedictus qui et oblationis corona dicitur, Ivo Carnot., CLXI, 994.

Evangelium. Evangelii auctoritas, Tertull., II, 363. Quos auctores habeat evangelicum instrumentum, *ibid.*, 367. Evangelium Dei tuba, 828. In lege servitus, in Evangelio libertas, Ambros., XVI, 1089. Evangelii lectio in ecclesia, 1009, 1013. Leges imperatorum timemus, et Evangelia contemnimus, Hieron., XXII, 533. Evangeliorum encomium, *ibid.*, 548. Evangelia nunquam ponenda de manibus, *ibid.*, 876. In Evangelio omnia quæ bona sunt duplicantur, *id.*, XXIV, 566. Abbreviatus atque perfectus sermo evangelicus, *ibid.*, 140. Nihil est in Evangeliis quod non luceat, *id.*, XXV, 28. Evangelium ponitur ad caput cum dolet, August., XXXV, 1443. Exemplaribus Græcis Evangeliorum major fides adhibenda, 1259. Evangelium unde dictum, *id.*, XXXVI, 1417. Evangeliorum dissonantia nulla esse secure creditur, donec intelligatur, id., XXXVIII, 336. Evangelium Latine bonus nuntius vel bona annuntiatio, 266, 740. Evangelio non crederem, nisi me movisset Ecclesiæ auctoritas, aiebat Augustinus, XLII, 176. Evangelii Joannis initia, 1013, 1015. Initium Evangelii secundum Joannem Platonicus quidam aureis litteris scribendum esse dicebat, *id.*, XLI, 301. Evangelium olim collo suspendi solitum apud Christianos præsidii et custodiæ causa, Gregor. Magn., LXXVII, 485, 1318. De canone Evangeliorum, Raban. Maur., CXI, 124. Evangelii lectio catechumenis et pœnitentibus facienda, Isidor. Mercat., CXXX, 468. Quid significent duæ candelæ ad lectionem Evangelii, Honorius Augustod., CLXXI, 550. Evangelium veritatis speculum nulli blanditur, nullum seducit, Bernard., CLXXXIII, 337. Cur legatur, *ibid.* Evangelium quid doceat et quid lex, Richard. a S. Victore, CXCVI, 672.

Examen singulare. Attende tibi, o anima, quid in te intret et quid ex te exeat, Ambros., XIV, 262. Attende tibi ne fiat verbum absconditum in corde tuo iniquum, serpit enim sicut venenum, et letalia infert mala, 268. Conscientiæ discussio, August., XXXVIII, 110. Sui ipsius examen quotidianum commendatur, S. Bernard., CLXXXIV, 213, 323, 494, 513, 542.

Excommunicatio. Traditur Satanæ qui a corpore Christi separatur, Ambros., XVI, 489. Sequestrari oportet a sacramentis graviter lapsum, 490. Ex templo ejicitur qui vendit dignitates et honores, qui vendere vult simplices mentes fidelium, 1013. Excommunicatus a presbytero suo subdiaconus, August., XXXIII, 419. Excommunicatio peccatoris, *id.*, XXXV, 1732. Excommunicantur incontinentes, id., XXXVIII, 1094. Est misericors veritas, *id.*, XL, 199. Remedium est contra gravia quædam peccata, *ibid.*, 228. Cum rejectis ab unitate Ecclesiæ non communicandum, Leo Magn., LIV, 468. Excommunicatio pro levibus non ferenda, *ibid.*, 635. Non ad indignantis arbitrium, *ibid.* Ejus effectus, qui, *ibid.*, 795. Excommunicatio comminatoria, *ibid.*, 1009. Excommunicatio quibus competat, Greg. Magn., LXXVII, 553 Inter excommunicationem et anathema quale discrimen, *ibid.*, 590. Post secundam et tertiam monitionem ferenda, *ibid.*, 598. Excommunicatio injusta non ligat, *ibid.* 624. Excommunicatio canonum et pontificum, an eadem, Petrus Damianus, CXLV, 265. Cum excommunicatis nulla habenda est conversatio, *ibid.*, 284. Excommunicatio Pontificum Romanorum cur reformidanda, *ibid.*, 580. Excommunicatio an bona sit; et utrum injuste excommunicatus resistere possit, Hugo a S. Victore, CLXXV, 521, 522. Quæ sint in excommunicatione pensanda, *id.*, CLXXVII, 394, 395. Excommunicati nisi resipiscant non audiendi, Bernard., CLXXXII, 505. Excommunicatio per abbates, 104, 105. Excommunicati et anathematizati qui sint, Richardus a S. Victore, CXCVI, 482. Excommunicatus ab inferiori prælato non potest absolvi a superiore nisi cognita causa, Petr. Cant., CCV, 437 not. Ab eodem episcopo absolvi debet quo excommunicatus est, *ibid.* De absolutione Raymundi comitis Tolosani excommunicati ut hæretici et hæreticorum defensoris, Innocent. III, CCXIV, 844. Item absolutio consulum Tolosanorum, *ibid.*, 846. Comitis Fuxensis, comitis Convenarum, et Gastonis de Benearno, *ibid.*, 847, 848.

Exemplum. Exemplis amplius proficitur quam verbis, quare, Ambros., XVI, 207. Quarum virtutum laudem miramur, earum adipisci studeamus industriam, *ibid.*, 1215. In Ecclesia qui præcedunt, exemplum se præbere debent sequentibus, August., XXXVI, 436. Exemplum non sumendum a multis, sed a paucis qui sint justi, *ibid.*, 437. Exemplum peccandi ex magnorum virorum lapsu non accipiendum, *ibid.* 539. Exempla sanctorum alios accendunt, alios dejiciunt, *ibid.*, XXXVII, 1812. Exempla carbones desolatorii, 1600. Exemplis urgemur ad conversionem, 1600, 1601. Exempla mala non excusant dum bona non desunt, id., XXXIX, 1547. Exemplis ratio anteponenda, *id.*, XLI, 36. Exempla magis movent quam præcepta, *ibid.*, 53. Exemplum bonum prodest, Petr. Chrysol., LII, 298. Cœlestia terrenis Christus commendat exemplis, *ibid.*, 309, 331. Exemplis insinuatur Dei affectus, *ibid.*, 352. Exemplo confirmamur, *ibid.* 500. Singularitas non admittit exemplum, *ibid.*, 628. Exempla roborant præcepta, *ibid.*, 636. Exemplum bonum præbere est sibi et aliis prodesse, Leo Magn., LIV, 252. Boni exempli fructus, mali damna, *ibid.* Exempla validiora sunt quam verba, *ibid.*, 435. Exempla admirabilis pœnitentiæ, Petr. Dam., CXLV, 346. Exemplum viri pii et canonicarum horarum studiosi, *ibid.*, 229. Bona exempla Constantini imperat, Placid., CLXIII, 639. Item Caroli Magni, *ibid.*, 641. Exempla sanctorum imitanda, Hugo a S. Vict., CLXXVI, 932. Consilium nullum melius quam exemplum, S. Bernard., CLXXXIII, 45. Exemplum sermo vivus et efficax, *ibid.*, 287. Exemplo potius docendum quam verbo, *ibid.*, 1063. Mandata duo prælatis, verbum et exemplum, CLXXXII, 370. Exemplo malo pervertens alios est Christi persecutor, *ibid.*, 362. Quomodo tam perfectorum quam imperfectorum exempla considerat anima, Richard. a S. Vict., CXCVI, 411. Quomodo considerata exempla bo-

norum humilient et accendant, *ibid.*, 414. Exempla patrum ligna, Garner. a S. Victore, CXCIII, 332. Exempla bonorum scintillæ, *ibid.*, 359. Exempla a bonis sumenda sunt, Petr. Cant., CCV, 105. Quantum bonus prælatus exemplo prodest, tantum indoctus nocet silentio, *ibid.*, 40, 172. Boni exempli efficacia, Alan. de Insul., CCX, 553

Exercitatio nunquam suscipiatur nisi ad res utiles atque salutares, Hilar. Pict., IX, 349. Exercitationis necessitas, *ibid.*, 515, 516. Vita humana semper fluctuat in exercitationibus et transit de alio in aliud, Hugo a S. Vict., CLXXVII, 483. De triplici exercitatione activæ et contemplativæ vitæ, *ibid.* Exercendi peritiam Christus ab initio habuit, sed ad experientiæ notionem per temporis accessum accrevit, Richard. a S. Victore, CXCXII, 653, 654.

Exorcismus. Exorcismis dæmones fugantur, Tertul., I, 657. Exorcismi formula, auct. D. Ambros., XVII, 1019. Exorcistæ quomodo magistri dici possunt, *ibid.*, 387. Exorcismus, quid August., XXXII, 968. Exorcismus inter ritus baptismi, *ibid.* Est vetustissimus ritus, id., XLIV, 467. Exorcizatur potestas diabolica in baptismo, *ibid.*, 426. Antiquissima est Ecclesiæ traditio, *ibid.*, 467. Exorcismorum usus in Ecclesia, Leo Magn., LIV, 439. Exorcistæ qui, et quid exorcismus, S. Hildephon., XCVI, 121; Hugo a S. Victore, CLXXVI, 138, 424, 456, 457.

Femina, mulier. Vide Indicem de *Voluptatibus illicitis*.

Fenestella. In sepulcris sanctorum exstabant fenestellæ ad orandum, Gregor. Turon., LXXI, 857.

Festum, vide *Dies festivi*.

Filius, et filia et eorum educatio. — Cum quanta cura filios in Dei timore educari voluit Constantinus Magnus, VIII, 84. Epistola D. Hilarii Pictav. ad Abram filiam ejus, id., X, 549 Epist. D. Hieronymi ad. Lætam, *id.*, XXII, 867. Ad Gaudentium de filiæ ejus Pacatulæ educatione, *ibid.*, 1093. Filii non semper respondent generi suo, *id.*, XXII, 551. Filiorum mortem magna constantia ferentium exempla, *ibid.*, 592. Firmitas filii redundat ad patrem, *ibid.*, 654. Non est parvi ad Deum meriti, bene filios educare, *ibid.*, 728. Amare filiorum est, timere servorum, *ibid.*, 533. Nihil tam pium quam sanctæ matri sanctum filium custodire, *ibid.*, 1076. Filii Deo consecrati primogenita sunt quæ offeruntur in lege, *ibid.*, 870. Filii et hæredes quomodo patribus causa tristitiæ sunt, *id.*, XXIII, 278. Nihil dolentius quam unicum perdere filium, XXIV, 726 Filios malos multi parentes sancti habent et e contrario, *id.*, XXV, 169. Filiorum procreatio Dei est beneficium, August., XLI, 440. Filios habere jam non est felicitas, sed filios habere bonos, id., XXXVII, 1686. Filii ut parentibus nascantur fecunditatis est; ut vivant felicitatis; ut recte instituantur, voluntatis et potestatis, XL, 441. Filios quis vere diligat, *ibid.*, 702. Qui filiorum trucidat voluptates, tale sacrificium quale Abraham offert Deo, *ibid.* Filio ploranti pater non dat gladium, *id.*, XXXVIII, 498. Nec eum levat in equum, 147, 498. Filiis tuis quod male servas et tibi oberit et filiis, *ibid.*, 529. Filiorum in parentes pietas non sit venalis, *ibid.*, 264. Filius cujusquam si moriatur, plangit illum; si peccet, non plangit; et Christiani sumus, id., XXXVI, 409 Filios habes! unum plus numera et da aliquid Christo, *ibid.*, 424. Sermones de Filio prodigo a Petr. Chrysol., LII, 183, 187, 190, 194, 197. Filii membra esse videntur parentum, Salvian., LIII, 70. Filii ante omnia post Deum, parentibus amandi, *ibid.*, 178. Filii offeruntur Deo a parentibus, *ibid.*, 209. Filii non ad iracundiam provocandi, *ibid.*, 178. Filiorum multitudo parentes ad avaritiam provocat, Greg. Magn., LXXV, 530. Malis filiis parentes boni et e contra, non proderunt in extremo judicio, *id.*, LXXVI, 1164. Filii stultorum qui sint, *ibid.*, 161. Filii in quos visitat Deus iniquitates patrum qui sunt, Hugo a S. Victore, CLXXV, 67 *et seq.* Filius prodigus allegorice, *ibid.*, 820 *et seq.* Filii, mercenarii et servi differentia quæ, S. Bernard., CLXXXIII, 551. Filiorum profectus non sunt impediendi, CLXXXII, 519. Filios religiosos non amittunt parentes, *ibid.*, 253. Filiorum est vigilare, servorum autem dormire et pigrescere, Petrus Cant., CCV, 247, 248. Parentum affectus carnalis fugiendus, 209.

Fimbriæ. Cum magna veneratione servabantur fimbriæ quæ sepulcra sanctorum tetigerant, Gregor. Turon., LXXI, 1045.

Fletus, Lacrymæ. Lacrymarum imbrem omnem exsiccat divina indulgentia, Tertull., II, 880. Fletus præsentium merces est futurorum, Ambros., XVI, 226. Fletus oculorum necessitudini paratus misericordiam conciliat, laborem minuit, dolorem allevat, servat pudorem, *ibid.*, 245. Delicta corporis pœnitentiæ lacrymis abluamus, *ibid.*, 226. In lacrymis sunt charitatis stipendia, officia pietatis, *ibid.*, 245. Lacrymæ redemptrices dum impenduntur mortuis, viventibus profuturæ, *ibid.* Lacrymæ munimenta sacerdotis, *ibid.*, 1008. Pietatis indices, non illius doloris, *ibid.*, 1293. Non solus dolor lacrymas habet; habet et lætitia lacrymas suas: et pietas fletum excitat, et oratio stratum rigat, *ibid.* Pascunt frequenter et lacrymæ et allevant mentem fletus, refrigerant pectus et mœstum solantur affectum, *ibid.*, 1372.

Lacrymæ detestandæ ac incredulitate plenæ, Hieron., XXII, 472. Nos omnes in quo simus lacrymis et dolore digni, *ibid.* Fletuum magnitudo aquarum diluvio comparatur, *ibid.*, 1042. Quid completur in flente, *ibid*, Lacrymas solum nobis habere licet in calamitatibus dum opprimimur a potentioribus, id., XXIII, 1044. Fletus cur dulcis miseris, August., XXXII, 697. Panis lacrymarum die ac nocte comeditur, id., XXXVI, 467. Lacrymæ piæ contribulatorum, mustum sunt amantium, *ibid.*, 1064. Dulciores sunt lacrymæ orantium, quam gaudia theatrorum, *id.*, XXXVII, 1683. Fletus Babylonius, *ibid.*, 1763. Fletu Babylonio multi flent, quia gaudio Babylonio gaudent, *ibid.* Flent tanquam non flentes qui adversitate non franguntur, *ibid.*, 1917. Lacrymæ doloris testes, id., XXXIX, 1536. Sanguis sunt pœnitentis, *ibid.*, 1542. Lacrymæ sanctorum in hac vita, *id.*, XLI, 683. Flere non flendo, quid sit, Gregor. Magn., LXXVII, 102. Divisas ex oculis aquas deducere, quid sit, *ibid.*, 107. Sordidæ sunt lacrymæ plangentis peccata quæ non deserit, *ibid*, 109. Lacrymarum gratia quo studio petenda, *ibid.*, 300 Nobis est lugendum in hac vita, V. Rupert., CLXIX, 43. Fletus varius et de quo flendum, Hugo a S. Vict., CLXXV, 503. Flevisse legitur Christus, nunquam risisse, Bern., CLXXXIII, 50. Lacrymæ semina justitiæ, 972. Lacrymæ pœnitentium, vinum angelorum, *ibid.* 935. Lacrymæ et orationes arma S. Bernardi, CLXXXII, 258. Lacrymæ Christi infantis quam dissimiles lacrymis aliorum infantium, *ibid.*, 124 Causa fletus nostri, qualis esse debeat, Richard. a S. Vict., 355. Lacrymæ moderandæ, Alanus de Insul., CCX, 157.

Formica. Unde dictum proverbiale: Formicam plaustrum trahere dedecet, Goffrid., CLVII, 157.

Fortitudo. Fortes in tormentis viri statuis et imaginibus et titulis donati, Tert., I, 534. Fortitudo quid sit, Lactant., VI, 379. Christianorum fortitudo, *ibid.*, 594. Est malorum victrix, *ibid.*, 754. Fortitudo sine justitia iniquitatis est materia, Ambros., XVI, 75. Fortitudo vocatur quando unusquisque seipsum vincit, *ibid.*, 76. Fortitudo Christiani athletæ, *ibid.* Adversus vitia omnia dimicare debet, *ibid.*, 79. Fortis est viri providere futuris, *ibid.* Fortitudo non solum secundis rebus, sed etiam adversis probatur, *ibid.*, 82. Vim quamdam ferocientis virtutis habet mortisque contemptum, *ibid.*, 295. Fortitudinis exempla imitanda, Hieron., XXII, 820. Fortitudine pressum et jacentem animum suscitemus, *ibid.*, 811. Fortitudo semper in propatulo æmulos habet, *id.*, XXIII, 935. Fortitudo Christiana ex fame et siti justitiæ oritur, Aug., XXXV, 1257. Vitium est dum pro superbia usurpatur. *id.*, XXXVI, 427. Fortitudo omnis in humilitate, *id.*, XXXVII, 1184. Si hominis est et non Dei, duritia est, *ibid.*, 1388. Unde fortitudo nostra, *ibid.*, 1797. Fortitudo militum Christi adversus diabolum, *id.*, XLI, 671. Quanto acrior impetus belli, tanto major gloria non cedendi, *ibid*, 678.

Fortis malis non turbatur, Petrus Chrysol., LII, 332. Fortis miles provocat palam spectantibus omnibus, *ibid.*, 472. Fortes non prosternunt adversa, *ibid.*, 541. Fortium sudor superatur a lacrymis parvulorum, *ibid.*, 554. Fortitudo est a Deo, S. Prosper, LI, 679. In Deo fortitudo et laudatione cadamus, *ibid.*, 334. Vera animi fortitudo in ærumnis, *ibid.*, 435. Fortitudo gentilium cupiditas, Christianorum charitas quæ est a Deo, 472. Fortitudo corporis negligenda, Salvian., LII, 34. Solida fortitudo quæ nulla inæqualitatum perturbatione quatiatur, paucorum est, Leo Magnus. LIV, 283. Fortes qui vere dicantur, Gregor. Magn., LXXV, 673. Fortitudo in adversitate ostenditur, *ibid.* 697. Fortitudo justorum quæ sit, *ibid.* 778. Fortiores fiunt qui infirmis compatiuntur, *ibid.*, 775. Reproborum fortitudo in quibus constet, *ibid.*, 778. Fortitudo eget dono consilii, *id.*, LXXVI, 1017. Fortitudo quid, Alcuin., CI, 637, 944. Quæ sit vera fortitudo, *ibid.*, 640. Fortitudo sapientiæ ex omni parte, Hugo a S. Vict., CLXXV, 189. Fortitudo et ejus comites, CLXXVI, 1003.

Fortitudo sine prudentia temeritas est, S. Bern., CLXXXII, 737. Fortitudo justitiæ et temperantiæ necessaria, *ibid.*, Media inter voluptatem et necessitatem, *ibid.* Non est vir fortis cui non crescit animus ex difficultate, *ibid.*, 463. Fortis animi exempla in lege scripta, Wolbero, CXCV, 1052. Fortitudinem nostram exercentes tentationes quæ sint, Richardus a S. Vict., CXCVI, 392. Fortitudinis est patienter tolerare adversa, Petr. Cant., CCV, 516. Inter fortitudinem et patientiam quæ sit diffe-

rentia, *ibid.*, 506. Fortitudinis mater est magnanimitas, *ibid*, 316. Fortitudo comes est pœnitentiæ, *ibid.*, 350.

Fortuna. Ut dea ab ethnicis culta, Lactant., VI, 457. Gravibus accusationibus proscissa, *ibid*. Per se nihil est, *ibid.*, 440. Fortunæ et naturæ differentia, *ibid.*, 441. Injustæ gentilium in eam declamationes, *ibid.*, 582. Fortuito omnia exstitisse, qui volunt, improbantur, Hilar. Pict., IX, 427. Refelluntur qui fortuitis motibus agi omnia docent, *ibid.*, 411. Male quidam æstimant omnia fortuito geri et variam in rebus humanis fortunam ludere, Hieron. XXIII, 1083. Fortunæ mensam parare quid, id, XXIV, 639. Fortuna quid sit, Aug., XXXIV, 571. Non est numen aliquod, *ibid*. Qua ratione dea putata fuerit, cum mala esse possit, id, XLI, 126. Fortuna temere dona sua cuique confert, *ibid.*, 197. Unde cæca dicitur, id, XLII, 374. Nihil fortuitum, sed omnia Dei legibus serviunt, S. Prosper, LI, 422. Fortunæ inconstantia, Alcuin., CI, 807, 808. Fortunæ talentum prohibet Deus dare ad usuram, Petr. Cant., CCV, 136. A fortunæ donis oritur superbia, *ibid*, 47. Fortunæ adversitates æquo animo ferendæ, Alan. de Insul., CCX, 158. Fortunæ cedendum, 584.

Forum. Forum fugiendum, fugiendæ plateæ, Ambros., XVI, 270.

Frater, fraternitas. Christiani sese invicem fratres appellabant et sincera erant dilectione, Tert. I, 471. Charitate omnia communia habebant præter uxores, *ibid.*, 472. Fraternitas rupta, Cyprian., IV, 333. Fraternitatis vinculum charitas, 631. Fratrem non circumveniendum, *ibid.*, 773. Reges se mutuo fratres solent vocare, Lact., VII, 302, 484. Quomodo Christiani fratres erant et inter se pares, id., VI, 599. Fratres sunt omnes Christiani, Hilarius Pictav., IX, 1049. Fraterna unitas, ubi vera, quam bona atque jucunda sit, *ibid.*, 745. Fratres etiam vocantur qui Ecclesias gravissimis afficiunt injuriis, *id.*, X, 557. Fratres sunt omnes quibus spiritalis una nativitas, etsi diversi sint actus, Optatus, XI, 963. Nomen fratris schismaticis convenit et quare, *ibid.*, 1029. Fratres sunt quos iisdem visceribus genuit una mater Ecclesia, *ibid*. De hoc nomine inter Christianos, *ibid.*, 1135. Fratres sumus omnes una atque eadem matre generati, Ambros., XIV, 405. Omnes nobis jure quodam germanitatis velut fratres connectimur et tanquam uterini nos diligere debemus, *ibid.*, 466. Inter fratres patrimonium non judex medius, sed pietas debet sequestra dividere, id, XV, 1730. Non mediocris fraterni amoris usura, nec vilis naturæ sors, quam cumulant incrementa virtutis, id., XVI, 1316. Invidia atque jactantia in plerisque solent fraternæ pietatis jura vacuare, *ibid.*, 1268. Fratres, cur hoc nomine vocati, *id.*, XVII, 54. Qui dicantur fratres, *ibid.*, 186. Insultat qui fratri non condoiet, *ibid.*, 280. Qui seminant inter fratres discordias, ii sunt venefici, *ibid.*: 940. Fratres in Scripturis quatuor modis dicuntur, Hieron., XXIII, 197. Omnes fratres sumus duplici modo, *ibid.*, 198. Fratrum peccatis non ignoscens plus justus est quam justum est, 1066 Frater est quilibet homo, Aug., XXXIII, 95. Fratrem qui non suffert, quid sufferat, *ibid.*, 188. Fraternitatem non amare, quomodo probemus, id, XXXV, 1992. Fratres sumus omnes spe cœlestis hæreditatis, proximi conditione terrenæ nativitatis, *id.*, XXXVI, 189. Fratres nostri omnes baptizati, *ibid.*, 299. Qui dicit Deo: Pater noster, dicit Christo: Frater noster, *ibid.*, 549. Frater ipse est qui si non redimit quis redimet homo? *ibid*. Fratrem habere servum suum non dedignatur dominus ejus, quem fratrem voluit habere Dominus Christus. id., XXXVIII, 593. Sub Patre cœlesti fratres sunt dominus et servus, *ibid.*, 400. Falsorum fratrum persecutio gravior quam inimicorum, *id.*, XXXVI, 638, 639. Falsi fratres in unitate tolerandi, id., XLIII, 311. Sermo de concordia fraterna, id., XXXVIII, 119.

Fratres concordiam servantes, cum magna patris dividenda substantia, laus est paternæ institutionis, Gregor. Magn., LXXV, 60. Communio fraternitatis incipit ab apostolicis temporibus, Agobard., CIV, 245. Fraterna congressio redarguitur, *ibid*, 255. Fratres inter se nuncupati episcopi, *ibid.*, 297. Fratres quadruplici modo dicti in Scripturis, Alcuin., CI, 1335. Fratricida quis, *ibid*, 1195. Fratres inter se religiosi appellantur, Hugo a S. Victore, XVI, 1052 *et seqq*. Fratrum mutuus amor, S. Bernard., CLXXXII, 878. Fratribus consilium et auxilium debemus, *ibid.*, 45. Charitate fratres dicimur, id, CLXXXII, 400. Fraternitates apud monachos Cisterc., *ibid.*, 150. Quos fratres vocet Apostolus, Petrus Lombard., CXI, 1321. Fraterna correctio species est misericordiæ, Petr. Cant., CCV, 284. Fratricidæ, vox fuit: Nunquid custos fratris mei sum ego? *ibid*.

Frons. In fronte crucem signabant Christiani, Tert., II, 80; Lactant., VI, 670; S. Hilar. Pict., IX, 586. Frontis contractione et vultus tristitia errans arguitur, Hieron., XXII, 897. Frons laus pudoris nostri, August., XXXVII, 1839. Frontem qui non habet impudens est, *ibid*. Frons est in facie, frons est et in conscientia, *id*, XXXVIII, 630. Frons crucesignata ante pugnam, Prudent., LX, 276 Frons attrita quid significet, Gregor. Magn., LXXVI, 892.

Gazophylacium est Dei arca in qua colligebantur ea quæ ad servorum Dei indigentiam sublevandam mittebantur, August., XXXVI, 765. Gazophylacium Christi est manus pauperis, Petr. Chrysolog, LII, 210. Gazophylacium, quid, Alcuinus, C, 860. Gazophylacia templo adhærent, *ibid*. Gazophylacium mystice dicitur Christus. *ibid*.

Genuflexio. Christianis non licebat genua flectere die Dominico, et a Paschate ad Pentecosten, Tert., II, 79. Quidam non genuflectebant in Sabbatis, id., I, 1191. Christum contrectat, Christum exorat qui ad fratres genua sua protendit, *ibid.*, 1245. Genuflectere sollicitæ et humillimæ orationis indicium est, Hieron., XXII, 784. Frequenter ad flectenda genua sollicitudo animæ suscitat, *ibid.*, 1119. Consuetudo orandi genu in terram posito, id., XXVI, 486. Die Dominico nec genuflectendum majores censuerunt, Cassian, XLIX, 110. Cur, *ibid*. Quare non flectantur genua in tempore paschali, Maxim. Taur., LVII, 371. Cœnobita qui genua flectendo tabulam lapideam excavaverat plusquam quatuor digitis in cella sua, Vitæ Patr., LXXIV, 214, Pœnitentes quotidie genuflectebant, Atto Vercell., CXXXIX, 46. Quare genuflexio non fiat die Parasceves in oratione pro Judæis, Alcuin, CI., 1210.

Habitus multipliciter intelligitur, August., XI, 84. Quid sit, *ibid.*, 396. Quo habitu vel more vivendi fidem quisque sectetur, ad civitatem Dei non pertinet, id., XLI, 647. Habitus compositio, Alan. de Insul., CCX, 552. Vulgo habitus sumitur pro vestimento apud auctores mediæ ætatis, vid. Indicem de Voluptat. illicit. *De cultu Corporis*.

Hæreticus. Hæretici de semine philosophorum orti, Tertull., I, 519. Apud utrosque eadem volutatur materia, *id.*, II, 19. Hæresis etymologia, *ibid.*, 18. Inter opera carnalia hanc numerat D. Paulus, *ibid*. Apud hæreticos viget argumentandi libido, *ibid.*, 780. Pios provocant ad rhetoricandum et philosophandum, *ibid.*, 801. Hæreticorum proprium quid, *ibid.*, 179. Ipsorum conversatio quæ, *ibid.*, 56. Hæresis quantum malum, Ambros., XVI, 538, 821. Omne peccatum circa singulos est, hæreticorum vero et schismaticorum in universos, *ibid.*, 503. Hæresis ardentius ab hæreticis defenditur quam a catholicis oppugnatur, Hieron., XXII, 755. Hæresis incerta et magna promittens, certa et moderata auferens, *ibid.*, 687. Simplices animas facile decipit, id., XXIII, 166. Hæretici non sunt Christi sed diaboli, *ibid.*, 169. Eorum astutia, *ibid.*, 579. Et impudentia, *ibid.*, 1075.

Quomodo hæreses Ecclesiæ prosint, August., XXXII, 746. Hæreticus quisnam censendus, *id.*, XXXIII, 160. Hæresis quid sit definire admodum difficile, *ibid.*, 999. Hæretici non essent si non esset superbia, id., XXXIV, 142. Serpenti comparantur, *ibid.*, Unde a catholica communione exclusi, *ibid*, 127. Non correctioni sed contentioni student, *ibid.*, 837. Eis exhibenda mansuetudo, *id.*, XXXIX, 1584. Ad Ecclesiam non pertinent, id., XL, 195. Multa dona habere possunt, charitatem non possunt, *ibid.*, 137. Ipsis nil prodest jejunium, *ibid.*, 711. Quomodo in Ecclesiam recipiendi si redeunt, id., XXXVIII, 1358; XLIII, 175. Hæreticis quæ monita sint danda, Gregor. Mag, LXXVII, 73. De præceptis pacis discordiam faciunt, *ibid*. Ipsorum persecutio et malitia circa Ecclesiam, *ibid.*, 559. Vigore rationeque a sacerdotibus compescendi, *ibid.*, 731. Hæreticæ pravitatis causa, Alcuin., CI, 129 Ecclesiam absque Domino congregare volentes, in vanum laborant, *id.*, C, 628. Non per ostium sed aliunde ascendunt, *ibid.*, 884. Hæreticorum superbia, *ibid.*, 633. Et temeritas in exponendis Scripturis, CI, 285. Vitandi sunt hæretici more viperarum et malæ arboris, Humbertus, CXLIII, 1074, 1075. Quomodo hæretici os aperiunt in Ecclesiam, Hugo a S. Vict., CLXXV, 302, Hæreticorum caligo, *ibid.*, 339. Quis dicendus hæreticus, *ibid.*, 533 Hæreses ineptias nuncupat Bernard., CLXXXII, 540. Summi Pontificis est eas exstinguere, id, CLXXXIII, 1093. Hæretici versipelles et hypocritæ, *ibid.*, 1091. Eorum pertinacia, *ibid.*, 1100. Ipsi religandi et in vincula conjiciendi ne alios veneno inficiant, *ibid.*, 1086, 1087. Hæreticorum pascua mala, *ibid.*, 955. Eorum conversatio fugienda, id., CLXXXII, 363. Hæreticus quis, Petrus Cluniac., CXCI, 1057. Ecclesiam exercent, *ibid*. Quomodo prosunt, *ibid*. Ipsorum animositas semper inquieta, *ibid.*, 375. SS. Augustinus et Hilarius Pictav. mallei dicuntur hæreticorum, Petrus Cant., CCV, 26.

Herbulæ. E sepulcris sanctorum ereptæ herbulæ et cum veneratione servatæ, Greg. Turon., LXXI, 1035.

Hierosolymæ. Jerusalem, tempore Augustini, plena fuit laudatoribus Christianis, nullum habuit Judæum, August., XXXVI, 759, 773. Jerusalem, visio pacis interpretata. Imago est cœlestis Christi Ecclesiæ, id, 122; XXXVII, 1952. Cur dicta Civitas sancta, id., XLI, 438. Ad eam undique peregrinantur Christiani, Alberic., CLXVI, 592; Baldric., CLXVI, 1065. Ad Hierosolymam itinerarium, auct. Willelmo Malmesb., CLXXX, 1318. Ibi hospitium in peregrinantium gratiam exstruxit Carolus Magnus, *ibid*. Quot peregrini Hierosolymam petant circa finem XII sæc., Guillelm. Tyren., CCI, 226. Petrus Eremita dictus, 227. Urbanus II papa, quid egerit ad liberandam Palæstinam e tyrannide Turcarum, *ibid.*, 231. Christiani totius Occidentis crucesignati, *ibid*. Populi ad arma convolant, duce Godefrido, id., 259. Urbis Hierosolymæ descriptio, *ibid.*, 405. Quomodo fideles inde expellerentur a paganis, *ibid.*, 401. Oppugnatur et capitur a crucesignatis, *ibid*.

Horæ canonicæ. Dies cum noctibus per horarum spatia digesti, Cyprian., IV, 786. Sub lege Daniel cum tribus pueris, in orationibus celebrandis observabat horam tertiam, sextam et nonam juxta sacramentum S. Trinitatis, *ibid*, 541. Horarum spatia jampridem spiritaliter determinantes adoratores Dei, statutis et legitimis ad precem temporibus servabant, *ibid*. Hora nulla a Christianis excipitur quominus frequenter ac semper Deus adorari debeat, *ibid.*, 542. Sic divisas orandi horas debemus habere, ut si forte aliquo fuerimus opere detenti, ipsum nos ad officium tempus admoneat. Horam tertiam, sextam, nonam, diluculum quoque et vesperam, nemo est qui nesciat, Hieron, XXII, 421. Item vult S. Doctor ut sanctimonialis assuescat magistræ exemplo ad orationes et psalmos nocte consurgere; mane hymnos canere, tertia, sexta, nona hora, stare in acie quasi Christi bellatrix, accensaque lucernula reddere sacrificium vespertinum, *ibid*, 875. Monachæ, temporibus D. Hieronymi, post *Alleluia* cantatum nulli residere licitum erat. Sed prima, seu inter primas veniens, ad laborem eas provocat. Mane, hora tertia, sexta, nona, vespere, noctis medio, per ordinem psalterium cantabant, *ibid.*, 896. Oramus verbis per certa temporum intervalla, August., XXXIII, 506. Psallere quid, id, XXXVI, 787. Psalmorum cantus in ecclesia, id., XXXII, 800; XXXIV, 45. Toto orbe Christiano celebris, id., XXXII, 766 Psalmi a populo stante cantabantur, id., XXXVI, 384 Psalmorum cantus quando inductus Mediolani, id., XXXII, 769. Hymnizare, *id.*, XXXVI, 320. Hymnorum cantus in ecclesiis, *ibid.*, 914; XXXVII, 1947, 1948. Tertia, sexta, nona hora conveniendum. id., XXXIX, 2019. *Apocr*. Horis sex de ecclesiæ conventu sese non subducens, qui lucretur, *ibid.*, 2079. *Apocr*. Hora tertia, sexta, nona et undecima quibus paterfamilias operarios in vineam suam misit allegorice interpretantur, Greg. Magn., LXXVI, 1534, 1535. Horæ canonicæ coram infirmo recitatæ, id., LXXVII, 537 not. Horarum canonicarum varietas, *ibid.*, 558. De officiis tertiæ, sextæ et nonæ, Isidor. Hisp., LXXXIII, 757. De Vesperis et Completis, *ibid.*, 758. De Matutinis. *ibid.*, 760. De Laudibus, *ibid.*, 750. De Vigiliarum antiquitate, *ibid.*, 759. De choris, canticis et psalmis, *ibid.*, 741, 742. De hymnis, antiphonis, responsoriis et lectionibus, *ibid.*, 743, 744. Breviarium Mozarrabicum ab Isidoro coordinatum, seu saltem auctum, *id.*, LXXXVI *per totum*. Horæ tertiæ, sextæ et nonæ officia, Alcuinus, CI, 509, 1274. Horæ vespertinæ et completæ, *ibid.*, 1274. De Matutinis et eorum antiquitate, *ibid.*, 1275. Horarum canonicarum usus, S. Bruno, CLII, 1310. De horis canonicis, Ven. Rupertus, CLXX, 13 *et seqq.*; Honorius Augustod., *ibid*. Horarum canonicarum officia, eorum ordo et explicatio, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 340 *et seqq*. Hora prima, *ibid.*, 407, 408. Tertia, sexta et nona, *ibid.*, 410, 873. Vespertina et matutina et hora completorii, *ibid.*, 874. Officium divinum opus Dei dictum, Bern., CLXXXIII, 1014. Officio divino ut assistendum, *ibid*. In divinis officiis qualia legi vel cantari debeant, id., CLXXXII, 609. Qui in officiis adimplendis quæstui et glorie student fundamenta reipublicæ labefactant, Petr. Cant., CCV, 95. Mercenarius est qui Deum ob aliud quam propter seipsum laudat, *ibid.*, 98. Hymni matutinales duplicati in festo S. Stephani clericorum movent animos, *ibid*.

Hospitale. Vide *Xenodochium*.

Hospitalitas. Hospitalitatis contesseratio apud Christianos, Tert., I, 1295; II, 31. Est publica species humanitatis. Ambros., XVI, 131. In officiis hospitalibus omnibus quidem humanitas impartienda est, justis autem deferenda uberior honorificentia, *ibid.*, 132. Hospitalitatis præceptum observandum, *ibid.*, 235. Hospitalitas diligenda et cur, *ibid.*, 1217. Hospitalitatis commendatio et officia, Hieron., XXIII, 469. Quid timendum sit in hospitum rejectione, *ibid*. Hospites non levi sermone aut summis labiis invitemus, sed toto mentis ardore teneamus, id., XXII, 1080. Cum lucro nostro sese offerunt, *ibid*. In recipiendis hospitibus ignotis multo melius est malum hominem admitti quam excludi bonum dum cavemus ne recipiatur malus, August., *ibid.*, 153. Apud plerosque consuetudo est ut laventur pedes hospitum, id., XXXV, 1794. Aliquando nescientes patriarchæ susceperunt angelos, id., XXXVII, 615. Hospitalitas commendatur, *ibid.*, 506, 642, 967, 1118, 1121, 1127. Hospites hic omnes sumus, *ibid.*, 643. Hospitalitatis officia, Joan. Cassian., XLIX, 1189, 1311. Etiam otiosis hominibus exhibenda, *ibid.*, 381. Ipse Christus in hospite suscipitur, S. Petr. Chrysol., LII, 309 *et seqq*. Zacchæus. Christo hospite susceptо, salutem adeptus est et episcopatum, *ibid.*, 351. Ipse Chrysologus hospes aliquando et peregrinus pacem plebi suæ mandavit, *ibid.*, 572. Qui hospitalitatem violant ut puniantur, *ibid.*, 333. Hospitalitatis Christianæ jura et proprietates indicantur, S. Maxim. Taurin., LVII, 483. Hospitalitas exemplo Abrahæ commendatur qui tres viros oravit ut ad tabernaculum suum diverterent, *ibid.*, 725.

Hospitum cura olim fidelibus et maxime episcopis incumbebat, Gregor. Magn., LXXVII, 1085, 1145, 1184, 1313. Benedictionem hospes ab hospite petit adventans, Vitæ Patr., LXXIII, 214. Hospites qualiter suscipiendi, S. Bened. Anian., CIII, 1215. Hospitalitas quantum bonum, Alcuin., C, 541. Hospites non sunt evitandi, *ibid.*, 542. De cura hospitum et peregrinorum, Hincmar. Rhem., CXXV, 776. De hospitibus suscipiendis, Guido, CL, 1278. De eodem argumento, Guigo Carthus., CLIII, 711. Hospitum susceptores magna mercede afficiuntur, Rupert., abbas, CLXXVIII, 1504. Hospitum susceptio, quæ, S. Bern., CLXXXIII, 796 De hospitalitate a clericis colenda, Gratian, CLXXXVII, 221. Gratia eximia est hospitalitatis inter omnes virtutes, Petrus Cant., CCV, 324. De hospitalitate sectanda, Petr. Rhem., CCVI, 98; Alan. de Insulis, CCX, 181.

Hymnus. Hymnus specialiter Deo dicitur, Ambros., XVI, 89. Hymnorum meorum carminibus deceptum populum ferunt, plane nec hoc abnuo, *ibid.*, 1008. Hymnus, quid, Hieron., XXVI, 528. Hymnorum cantus ad altare institutus Carthagine, August. XXXII, 634. Impugnatur ab Hilario et propugnatur ab Augustino, *ibid*. Hymnorum cantus in ecclesiis viget, *id.*, XXXVI, 487. Hymnus canticum est laudem Dei continens, *ibid.*, 914. Tria habere debet, et laudem, et Dei, et canticum, id., XXXVII, 1947, 1948. Hymnus est canticum quo laudatur Deus, S. Prosper, LI, 423. Hoc utuntur omnes sancti, *ibid*. Varii Hymni Prudentiani recensentur, LIX, 667 *seqq*. Hymni in exsequiis, S. Prudent., id., 879, 880. Hymni martyrum ad vesperas, *ibid.*, 823. Hymnarium Thomasii, aliud de tempore, aliud de sanctis, *ibid.*, 578. Lucernarium quid, *ibid.*, 678. Correctione indiget, *ibid.*, 786 not. Hymnodia Hispanica emendatur a Prudentio, *ibid*. 677, 678, 747. Hymnia, Hymnista, Hymnice, *ibid.*, 749; LX, 292 not. Hymnorum expositio, id., LIX, 547. Hymnos canenti consuetudo vetustissima, *ibid.*, 773 not. Hymnus vespertinus Ennod., LXIII, 326. Varii ejusdem hymni in honorem sanctorum, *ibid.*, 927 *et seqq*. Hymni a S. Gregor. Magno conscripti, id., LXXVIII, 849 *seqq*. De Hymnis officii S. Isidori Hispal., LXXXI, 87, 88. Alii hymni S. Isidoro ascripti, *ibid.*, 573. Hymni *Te Deum laudamus* an Sisebuthus auctor, *ibid.*, 893, 896. De hymnis canendis concilii Toletani quarti sententia, id., LXXXIV, 370. Hymnus quid, *id.*, LXXXII, 253. De hymnis, id., LXXXIII, 743. Hymni Breviarii Mozarabici, *vide* tom. CLXXXVI *passim*. Præfatio Jodoci Metzleri in hymnos sacros Patrum Sancti Galli, id., LXXXVII, 27.

Hymnus Græce, Latine laus carminis, Alcuinus, C, 429. Hymnus post cœnam ab apostolis prætermissus quare, *ibid*. Hymnus Fortunati *Pange, lingua, ... Prælium certaminis* de Christi nativitate et cruce, id., CI, 562. Hymnus B. Sedulii *A solis ortus cardine, ibid.*, 609. Hymnus *Te Deum*, *ibid.*, 597. Hymnus pulcherrimus de sex dierum opere, C, 407. Hymni Trium Puerorum laus, *id.*, CI, 485 Plures fecit hymnos Gelasius papa, Anast. Bibl., CXXVIII, 415. Varii hymni a piissimo rege Roberto concinnati, CXLI, 939, 945. Hymni a sanctis viris compositi sunt cantandi in Ecclesia, Isidor. Merc., CXXX, 468. De hymnorum conditoribus, Notkerus Balb, CXXXI, 1000. Liber *sequentiarum* seu hymnorum Notkeri, *ibid.*, 1005. Hymni matutini, Regino, CXXXII, 224. Hymni quatuor S. Odonis Cluniac., CXXXIII, 513. Hymnus in festo Omnium Sanctorum, a quodam notatus vindicatur, Rather., CXXXVI, 262. Hymni officii S. Henrici imperat.,

CXL, 181 *seqq*. Hymnus angelorum *Gloria in excelsis* propter pacem a Christo factam cantatur, B. Rupert., CLXX, 27. Idem hymnus cantatur ad Chrisma, quare, Honorius Augustod., CLXXII, 565. Ab Hilario Pictaviensi compositus, 766, 767. A Telesphoro papa ut cantaretur ad missam institutum est, *ibid*. Sacerdos illum cantat ad orientem versus, quare, 767. Hymnus angelicus in missa cantatus, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 420. Deum laudare et de æternis exsultare hymnus et canticum docent, Petr. Lombard., CXCII, 213.

Idolothyta. Christiani ab idolothytis, id est, a carnibus super altaria idolorum oblatis, abstinebant, Lactant., VI, 363.

Illusio. De quorumdam signorum illusione Agobard., CIV, 179. Illusionis nocturnæ causa utrum vestes lavandæ. D. Bernard., CLXXXII, 891. Utrum diaconus eam passus celebrare debeat, 1111.

Imagines sacræ. Imaginum usus non condemnatus a Tertulliano, I, 667. Boni Pastoris imago in sacro calice depicta, id., II, 1000. Imago Dei seu simulacrum frustra quæritur a paganis in ecclesia Nicomediensi, Lact., VII, 317. Imaginum usus ab exordio Christianis ignotus, *ibid*. Imago quædam in templo suspensa ab Epiphanio discinditur, Hieron., XXII, 526. Pictura Stephani lapidationem et Sauli conversionem exhibens, August., XXXVII, 1434. Imagines in templo S. Felicis Nolani, Aurel. Prudent., LIX, 667. Imaginum altarium origo, LX, 400 not. Imago convivii Galilæi sculpta, in capite templi, *ibid*., 104. Imagines Domini et quorumdam sanctorum Romæ reperiuntur, id., LIX, 667. Vasa sacris decorata imaginibus, 860. Imagines sanctorum in veteribus sepulcris. id., LX, 90. Imago sepulcri Christi in nummo vetere, *ibid*., 165. Veteres Christi imagines, *ibid*. Imago B. Mariæ Virginis Jesum gestantis in ecclesia exposita, Gregor., Turon., LXXI, 715. Imago Christi honore afficienda. Vitæ Patr., LXXIII, 517. Imago Dominica in quodam monasterio honoratur, *ibid*., 628. Imaginem Christi deosculatur S. Euphrasia, *ibid*. Imago B. Mariæ Virg. ante templum SS. Crucis Hierosolymis, tempore Mariæ Ægyptiacæ, *ibid*., 682. Coram imagine B. Virg. Mariæ candela accensa miraculo minuitur, *ibid*., 907. Imago B. Mariæ et Jesu infantis a Joanne colitur, id., LXXIV, 211.

Imaginem Salvatoris in cruce pendentis pro vexillo defert S. Augustinus monach. in Angliam tendens cum sociis suis, Greg. Magn., LXXV, 370. Quæ fuerit S. Gregorii de cultu imaginum sententia, *ibid*., 418. Quem imaginum cultum improbaverit, *ibid*., 419. Imaginum usus legitimus, id., LXXVII, 900, 901, 1027. Imagines sanctorum nec confringendæ nec adorandæ, *ibid*., 1027, 1128. Variæ synodi circa cultum imaginum habitæ, *ibid*., 1027 not. Doctrina D. Gregorii circa imagines propugnatur, *ibid*., 1128, 1129. Ipsorum imperatorum icones quomodo Romæ excipiuntur, *ibid*., 1850. Cultus imaginum impugnatus defenditur, Gregor. II papa, LXXXIX, 476, 477 not. De sacris imaginibus, Agobard., CIV, 199. De cultu imaginum, Jonas, CVI, 307, 343, 365. De imaginibus et picturis, Walafridus Strabus, CXIV, 927. Salvatoris imago in sella sedentis, Anast. Bibl., CXXVII, 1514. Ejusdem imago argentea, *ibid*., 1515. Imagines aureæ, id., CXXVIII, 226, 895, 1027, 1154, 1195, 1226, 1261, 1263. Imagines argenteæ, 453, 1026, 1138, 1185, 1187, 1210, 1221, 1227, 1262, 1265, 1269, 1311. Imaginum cultus impie abolitus ab imperatore propugnatur ab orthodoxis, *ibid*., 979. B. Petri imago, *ibid*., 226, 895, 1226. Imagines almæ Virginis Mariæ, *ibid*., 1027, 1267, 1283. Salvatoris imago archirotypa, *ibid*., 1087. Sacræ imagines, *ibid*., 1138. Imago B. Mariæ ad Martyres, *ibid*., 1154. Angelorum imagines, *ibid*., 1186. Imago S. Laurentii extra muros, *ibid*., 1195. Imagines S. Pauli, *ibid*., 1211, 1219. Pictura seu historia Litaniæ Majoris, *ibid*., 1220. Picturæ in ecclesiis olim prohibitæ metu idololatriæ, Isidor. Merc., CXXX, 417. Qualiter venerandæ Christi vel sanctorum imagines, Flodoard., CXXXV, 260. De Imagine Salvatoris in cruce, Gerard., CXLII, 1306. Judæi cujusdam mors propter horrendam imaginis Christi profanationem, Sigebert. Gemblac., CLX, 105. Sacrarum imaginum cultus, Ivo Carnot., CLXI, 206, 294, 287. De cultu pictarum imaginum B. Mariæ, S. Bruno, CLXIV, 859. Veneratio imaginibus exhibenda, Rupert., CLXVIII, 1590. Picturæ vanæ a claustris rejiciendæ, S. Bern., CLXXXII, 913. Quæ imago sit colenda, Petr. Lombard., CXCIII, 263. Quomodo picturis ornari solent ecclesiæ, et quæ ratio futura sit harum imaginum, Sicard., CCXIII, 40 *et seqq*.

Imitatio, quænam laudare et imitari debeamus, D. August., XXXIII, 201. Frustra aliorum recte facta laudat, qui non imitatur, Greg. Magn., LXXVII, 62. Nimis turpe est non imitari quod sumus, 63. Apud homines culpa est et apud Deum pœna nolle imitari bonum quod placet, 800. Vide *Exemplum*.

Immunitas. Clericorum immunitas, Gregor. Magn., LXXVII, 520, 802, 1296. De privilegio et jure sacerdotii, S. Agobard. Lugd., LIV, 127. De immunitatibus ecclesiarum, Regino, CXXXII, 195. De eodem argumento, S. Odo Cantuar., CXXXIII, 947. Monachos Cluniacenses suscepit Gregorius VII sub tutela et immunitate Romana, CXLVIII, 665. Idem pontifex libertatem et immunitatem ab omni vexatione claustro monasterii S. Benigni Divion. confirmat a rege Roberto primo collatam, 686. Vide Ivon. Carnot. *De dignitate episc. et sacerdot*., CLXI, 437. Qui non habet potestatem reum condemnare vel non po es comprobare immunis est, CLXII, 143. Immunitas claustr Carnot. dijudicanda adversus clericos ejusdem Ecclesiæ, *ibid*. De quodam presbytero qui imprudenti actu causa fuerat mortis pueri et eo ipso immunis a judicio non est censendus, *ibid*., 205. Libertates et immunitates ecclesiarum, ex S. Isidoro, episcopos respiciunt, *ibid*., 208. Monachus rebellis propriam immunitatem seu libertatem adversus superiorem sibi vindicare nequit, D. Bern., CLXXXII, 419. De privilegiis et libertatibus ecclesiarum, Gratian., CLXXXVII, 1326 *seqq*. Immunitas ecclesiastica, Alanus de Insulis, CCX, 397.

Incarcerati. Die Dominico olim melius habiti, Paulin. Nol., XCIX, 336.

Incensum, Thus. Thura cremabant Christiani, sed non eodem modo atque ethnici, Tertull., II, 90. In sepulcris thus adhibebant, id., 493. Sabæum thus cæteris pretiosius, *ibid*. Thus apud Sabæos oritur, Hieron., XXIII, 953. Thus symbolum spiritualis Thymiamatis, id., XXV, 1303. Gregem Thuriferum paganos vocat Prudentius, LIX, 948. Thus et thuribula idolorum respuunt martyres, id., LX, 349, 350, 381. Thuribula tum aurea, tum argentea in ecclesiis Romæ habita, Anast. Bibl., CXXVIII, 1209, 1231, 1236, 1237, 1265, etc. Thus quid sit et unde oriatur, Isidor. Hispal., LXXXII, 620. Thure Jesum Deum esse magi significaverunt, id., LXXXIII, 117. Thuribulum in missa quid significat, Alcuin., CI, 1214. De incenso, Rupertus, CLXX, 27. Thuribuli forma et ministerium, Petrus Cant., CCV, Thurificatio inter officia, Sicard,, CCXIII, 107, *et passim*.

Indulgentia sive remissio pœnitentiæ, qualem concessit pro uno anno Alexander III iis qui pacem servaverint inter monast. Cluniac. et comitem Forestensem factam, CC, 249. Indulgentiæ ab episcopis datæ, utrum sint validæ, Alanus de Insulis, CCX, 387. Indulgentiarum usus in Ecclesia, Petrus Pictav., CCXI, 1075.

Indumenta sacra, vestes sacræ. Sacerdotum vestimenta quid significent, Gregor. Mag., LXXVII, 31. Vestes sacræ, nonnisi in ecclesia adhibendæ, Alcuin., CI, 1242. Quæ sint, *ibid*. Vestes sacræ inveteratæ sunt comburendæ, Ivo Carnot., CLXI, 174. De vestibus sacris, Sicardus, CCXIII, 72. De induendis ministris, 84. Indumenta sacra novi sacerdotii quot et quæ sint, Hugo a S. Victore, CLXXVI, 437 *et seqq*.

Infans, Puer. Infanticidæ christiani calumniose a Gentilibus dicebantur, Tertull., I, 306. Penes Africam Saturno Ethnici parentes suos immolabant infantes ubi displicebant, usque ad Tiberii proconsulatum, *ibid*., 514. Ipsis blandiebantur parentes ne lacrymantes trucidarentur, *ibid*., 316. Ab Ethnicis sæpissime frigori, fami et etiam canibus derelinquebantur, *ibid*., 318, 526. Infans homo est et qui futurus est, *ibid*., 320. Recens nati a rege Psammetico tradebantur elinguatæ nutrici, *ibid*., 570. Præcoctos nonnunquam eos ethnici vorabant, *ibid*., 580. Infantia naturaliter animosa est et affectuosa, id., II, 682. Infantes cur lacrymantes in vitæ ingressu, *ibid*. Infantis statim ab utero matris exsistentis animæ motus describuntur, *ibid*. Infantes in utero matris trucidati ut matris saluti consuleretur, *ibid*., 691. Quomodo extrahebantur, *ibid*. Utrum somnient infantes, *ibid*., 733. Infantis nascentis impedimenta, *ibid*., 758. In utero aliquando debellati a matribus, *ibid*., 909. Puerorum expositio, id., I, 325. Pueris expositis stuprum inferebant nonnunquam gentiles, *ibid*. Puerilia discibula, *ibid*., 575. Pueri sapiunt et intelligunt, id., II, 683.

Infantes statim a nativitate baptismi sunt capaces, Lactant., VI, 754. Si vel necati vel expositi, *ibid*., 578, 708. Infantes in primo nativitatis suæ ortu nihil aliud gerunt quam deprecantur, Hieron., XXII, 485. Pueri ludendo discant legere, *ibid*., 837. Quomodo discant formare litteras, *ibid*. Salus infantium majorum lucrum est, *ibid*., 873. Ignorat infantia mali et boni differentiam, *ibid*. Infans manu tenera ridentem verberat matrem, *ibid*., 1096. Amet quod cogitur discere, ut non opus sit sed delectatio, *ibid*. Infantia ipsa peccatis jam obnoxia, August., XXXII, 665, 666. Infantium consecrationes, *ibid*., 1080. In qua cor-

poris quantitate resurrecturi sunt infantes, id., XLI, 776. Infans unius diei non est mundus a peccato, non ex eo quod commisit, sed eo quod contraxit, id., XXXVIII, 928. Ipsi infantes Liberatore egent et baptismo, *ibid.*, 1333. Puer nascens plorat quia in hanc vitam ingreditur, id., XXXVII, 1664. Nascendo plorans propheta est calamitatis suæ, id., XXXVIII, 909. Pueritia nondum præcepti capax, id., XLI, 750.

Baptizati infantes in ipsa morientes infantia regnum cœlorum ingrediuntur, Greg. Magn., LXXVII, 349. Non omnes parvuli qui loqui possunt salvantur, *ibid.* Nonnullis parvulis ejusdem regni cœlestis aditus a parentibus clauditur, si male nutriantur, *ibid.* Sic parvulus quinque annorum blasphemare assuetus, patre non corripiente, diabolo traditur, *ibid.*, 349. Cur olim infantes frequenter sine baptismo moriebantur, *ibid.*, 484. Infantes quomodo edocendi, *ibid.*, 879. Verba nutrientium infantes, aut lac sunt, si bona, aut venenum si mala, *ibid.* De filiis religiose edocendis. Jonas, CVI, 134. De oppressione infantium, ab Ecclesia castigata, Regino, CXXXII, 297. De adoptione infantium ad fore ecclesiæ expositorum, Isaac Lingon., CXXIV, 1107. De parvulis, Ratherius, CXXXVI, 203. De filiis in monasterio oblatis, *ibid.*, 400 not. Illi pueri, cum essent adulti, suam confirmabant oblationem, *ibid.* Pueri monasterio qualiter offerendi, Guido, Cl., 1264. De puerorum confessione, *ibid.*, 1271. Pueri quomodo ecclesiam adire debeant, Guichard., CXCIX, 1102. De puerorum correctione, *ibid.*, 1107. De risu ipsis in choro vitando, *ibid.*, 1111. Vide supra *Filius*.

Infirmi. Vide *Æger*.

Infula. Infulæ honorum, Cyprian., IV, 220. Quid sit, Aurel. Prudent., LIX, not. 5. Infulæ discrimen a vitta, LX, 269. Infula fasciola est sacerdotalis capitis alba, in modum diadematis, vittis devincta, Isidor. Hisp., LXXXII, 693.

Inquisitio. Ibi asseritur Ecclesiæ jus inquirendi inimicos palam et occulte sibi adversantes, tum fidem, tum mores depravando, ipsosque debellare, et seu ad silentium seu ad salutarem reditum compellere divinis et humanis tretalegibus.

Omnia hæreticis libera et soluta, Tert., II, 58. Præsidibus suis reverentiam nesciunt, *ibid.*, 57. Eos ad officium compelli, non induci dignum est, *ibid.*, 125. In disputatione cum hæreticis nulla victoria, aut par incertæ, *ibid.*, 31. Maleficium nullum sine formidine est, quia nec sine conscientia sua, id., II, 401. Malefici gestiunt latere, trepidant deprehensi, negant accusati, et scelus suum astris aut fato imputant, id., I, 267. Christiani non aliunde noscibiles quam de emendatione vitiorum pristinorum, id. I, 701. Hæreticorum conversatio quæ, id., II, 56. Excommunicatio separatio est a communicatione orationis et conventus et omnis sancti commercii, id., I, 469, 677, 1292.

Commercia vetita cum malis, Cyprian., III, 829. Ecclesia catholica una est et vera, *ibid.*, 1057. In Ecclesia frumentum et zizania, id., IV, 344. Dolebam vehementer et graviter angebar quod eis communicare non possem quos semel diligere cœpissem, *ibid.* Contumacia improborum frenanda, id., III, 712. Omnium Ecclesiarum consensus in damnatione Novatiani et in lapsorum causa dijudicanda, *ibid.*, 994, 1033. Venerabilis omnium Ecclesiarum auctoritas, *ibid.*, 1184. Omnis potestas et gratia in Ecclesia constituta est, *ibid.*, 1161. Persecutionis genus nimia indulgentia, id., IV, 479. Cumulat crimen qui irascitur sacerdoti vulnus curanti, *ibid.*, 484. Vigor in improbos, lenitas in lapsos pœnitentes, id., III, 712. Hæreticis Ave non dicendum, *ibid.*, 1072. Hæresis pestis est, *ibid.*, 1134. Lupi oves a pastore secernunt, id., IV, 338.

Simus in custodia vigilantes, aditum contra hostis insidias solliciti muniamus. Et si quando ovem perditam de commissis gregibus error abduxerit, toto illam annisu ad caulas Dominicas revocare contendamus, Dionysius papa, V, 136. Sixtus II papa statuit ut si quis adversus episcop. vel Ecclesiæ actores rem habeat, prius eos adeat conciliationis gratia, id., V, 87. Præpositis præsertim incumbit vigilantia, Hilarius Pictav., IX, 1058. Hæretici, viri sanguinum, *ibid.*, 814. Quantis dolis fidem subvertere nitantur, *ibid.*, 411. Qui ab Ecclesia respuuntur diaboli dominatui traduntur, *ibid.*, 607, 957. Oculi Ecclesiæ Apostoli et sacerdotes, *ibid.*, 810.

Universa Ecclesia cum plausu zelum probavit imperatoris Constantini Magni potestate sua utentis in eruendis idolorum templis, in exstinguendis pravis moribus et fidei via revelanda, VIII, 63, 65 *et seqq.* Quomodo inquisitione facta apud hæreticos, omnes nefarii libri quot reperti sunt, tot flammis traditi fuere, *ibid.*, 68. Unde plurimi hæreticorum ad Ecclesiam rediere, *ibid.* Signum crucis plantavit apud Sarmatas et Scythas, suo adjunctos imperio, *ibid.*, 71. Suis militibus formulam precationis tradidit, *ibid.*, 74. Ubique cultum prohibuit idolorum, martyres autem festis honorari procuravit, *ibid.*, 75. Verba sceleratissima episcopi cujusdam schismatici, Optat., XI, 911. Ira feminæ cujusdam factiosæ nomine Lucillæ, *ibid.* Schismaticorum violentia et mala fide permotus imperator hæc protulit : O rabida furoris audacia, gentilium more appellationem interponunt, *ibid.*, 934-935. Misera schismaticorum conditio sibi a seipsis procreata, *ibid.*, 956, 957. Ipsorum furor et crudelitas, *ibid.*, 968 *et seqq.* Sacerdotes insontes dignitate a Donatistis spoliati et pœnitentiæ addicti. Item matronæ, pueri, virgines immerito pœnitentiæ subjecti, *ibid.*, 980, 984. Talia Ecclesiam induxere ad sibi tribunal statuendum, et sæcularem potestatem adhibendam, *ibid.*, 999, 1008 *et seqq.* Vide leges Honorii imperat. adversus Donatistas, *ibid.*, 1204 *et seqq.*

Ad Felicem II pap. scripsit Athanasius e sede ab hæreticis dejectus : Certum est, eidem sanctæ sedi vestræ in honorem beatissimi Petri, Patrum decreta peculiarem decrevisse Dei reverentiam, pro rebus inquirendis atque determinandis quæ sollicite decet justeque ab ipso præsulum examinari vertice apostolico, id., XIII, 14. Vestrum est nos defendere atque liberare, *ibid.*, 15. Negligere, dum possis, deturbare perversos, nihil aliud est quam fovere, *ibid.*, 16. Responsum Felicis papæ ad concilium, consule, *ibid.*, 18 *et seqq.*

In Ecclesia floret virga et gratia sacerdotalis, Ambros., XIV, 526. Vox exercenda pro Christo, quando ovile Ecclesiæ incursant lupi, *ibid.*, 248. Hæretici lupis comparantur, id., XV, 1273. Homines cum a sacerdotibus corripiuntur peccatum suum ingravant, dum negare cupiunt aut defendere, id., XIV, 854. Hæreses parricidalibus gladiis nos cupiunt vulnerare, id., XVI, 821. Episcopus quæ sanari non possunt cum dolore abscindat, *ibid.*, 139. Hæretici schismatici, luxoriosi e castris ejiciuntur, id., XVII, 22. Episcopus superinspector interpretatur, *ibid.*, 579.

De vigilantia sacerdotali qua præcaventur hæreses et schismata, Innocent. I pap., XX, 481. Non habent latentia peccata vindictam, *ibid.*, 499-500. Probatione cessante, vindictæ ratio conquiescit, *ibid.*, 500. Auctoritate utendum adversus errores ne latius serpant, multosque contaminent, *ibid.*, 570. De hæreticis segregandis vel abscindendis, si pertinaces remaneant, *ibid.*, 588, 589. Arguitur Joannes Hierosolymitan. episc. propter vigilantiæ defectum, et mala inde orta ut corrigat et retundat hortatur Innocentius, *ibid.*, 601. Laurentium episc. jubet ut hæreticos Photini venena sectantes curet expelli, *ibid.*, 607. Licet accusare homicidam, *ibid.*, 626. Nomen intrusi in tabulis ne inscribatur, *ibid.*, 631. Queritur Zosimus papa quod veritas non inquiratur in causis Ursi et Tuentii, *ibid.*, 662. Idem Patroclum hortatur ut Proculi ausus et illicitas ordinationes impediat, *ibid.*, 673. Rebellibus omnimodo resistendum, *ibid.*, 679. De male spretis judiciorum regulis, *ibid.*, 682.

Ecclesiæ justa judicia nequaquam irrationabili clementia destruantur, Hieron., XXII, 828. Episcopus in Ecclesia constituitur ut populum coerceat ab errore, id., XXIII, 160. Hæreticos non recipimus, *ibid.*, 469. Quid tibi videtur de his, qui, damnati palatia obsident, et facto cuneo, fidem persequuntur? *ibid.*, 470. Hæretici semel et bis tantum corripiendi sunt, *ibid.*, XXVI, Hæretici omnibus modis ad Ecclesiam sunt revocandi, August., XL, 714. Sanandi potius quam perdendi, id., XXXVIII, 173. Hæreticos sic corrigi vult August. ut doceantur, id., XXXIII, 357. Ut doceantur etiam per terrorem, *ibid.*, 322. Hæreticos Deus per humanas potestates misericorditer admonet, id., XLIII, 106, 108. Hæretici, schismatici, pagani severis legibus pro religione possunt coerceri, *ibid.*, 802; XLIII, 44. Pietas est eis esse molestos, id., XL, 715. Persecutio adversus hæreticos et schismaticos non dici debet persecutio, id., XXXVIII, 1482. Magna fit in hæreticos misericordia cum per leges imperatorum a sua secta eripiuntur inviti, id., XXXIII, 798. Leges imperatorum adversus illos, id., XXXV, 685, 716. Lex Theodosii, XXXIII, 358, 804. Leges quibus privantur suis basilicis, id., XXXV, 684, 685. Hæreticos vult corrigi August. non necari, id., XXXIII, 367.

Constantius imperator adversus Pelagianos diligenter inquiri jussit, ut olim Theodosius qui primus inquisitores dari decrevit ad conquirendos hæreticos, quod solemne erat in atrocibus criminibus, *ibid.*, 405. Honorii et Theodosii constitutio qua Pelagius, Cœlestius et eorum asseclæ ab Urbe expelluntur, *ibid.*, 378. Præfectorum Urbis edictum de eadem re, *ibid.*, 392. Epistola Honorii imp. ad Aurelium Carthag. episc. de subscribenda damnatione Pelagii et Cœlestii, *ibid.*, 394. Epistola Aurelii ad episcopos Byzacenæ provinciæ de eadem causa, *ibid.*, 400

Edictum a Volusiano Urbis præfecto propositum circa præcedentis exsecutionem. Constitutio Valentiniani III qua episcopo Arelatensi commisit causas eorum qui rei reperirentur ejusdem erroris, *ibid*, 409. De constitutionibus Theodosii Junioris pro Ecclesia Orientali, quarum nihil fere superest, *ibid*, 413.

Hæreticos et schismaticos in fide percussos similes facit Prosper Ægyptiis plaga pessima percussis, LI, 584, et Idolis, cum omnia rationalis vitæ officia amiserint, *ibid.*, 386. Non tam lex tibi, o homo, quam tu legi adversaris... Imo illa pro te est et tu contra illam, Salvianus, LIII, 93. Pagani et hæretici, duo genera barbarorum, *ibid.*, 94. Hæretici sunt prodendi et quibus sint denuntiandi, Leo Magn., LIV, 163, et id ipsum magna pietas circa illos, *ibid.*, 179. Hæretici, diaboli ministri, *ibid.*, 177. Quomodo fugiendi, *ibid.*, 206. Non tolerandi, *ibid.*, 1016. Hæretici correcti quomodo in communionem caute suscipiendi, *ibid.*, 393, 597, 655, 690. Hæreticorum nomina e diptychis eliminata, id., LV, 248 not. Cum eis nec orandum nec psallendum, id., LVI, 887. Ecclesiæ ipsis clausæ, *ibid.*, 715. Scythæ monachi suos errores damnare nolentes ut hæretici ab Urbe expellendi, Hormidas pap. LXIII, 490. De lapsis recipiendis, *ibid.*, 515. Joannes II pap. decretum Athalarici regis adversus Simoniacos confirmat, LXVI, 11. Commonitorium adversus Donatistas, Dionys. Exig, LXVII, 211. Brevis causarum de eorumdem exclusione, *ibid.*, 213. De exsecutoribus Ecclesiæ et advocatorum institutione, *ibid.*, 214. Chlodovichus rex fidem professus ipsos hæreticos Dei adjutorio oppressit, Gregor. Turon., LXIII, 241. Alaricus vero fidem denegans, a regno et populo, et quod majus est, vita multatur æterna, *ibid.* S. Martinus ab hæreticis virgis cæsus et Mediolano et Italia expulsus est, *ibid*, 564. Ipse tamen Maximum avertit ne gladium in Hispaniam ad interficiendos hæreticos destinaret, *ibid.* Hoc solum procuravit ut ab ecclesiis et communione catholicorum fuerint semoti, *ibid.*

Sæpius nimium hæreticos muniunt sæculares potestates, Gregor. Magn., LXXVI, 763. Alii verbis, alii gladiis sæviunt, *ibid.* Quanta mala patiatur Ecclesia ab hæreticis, id., LXXV, 621. Impii et violenti, id., CLXXVI, 48. Rixas non rationes exquirunt, id., CLXXV, 803, 804. Hæreticorum persecutiones adversus Ecclesiam, *ibid*, 801, 838; LXXVII, 528. Rectæ fidei confessionem adversitatis flagellis puniri delirant, id., LXXV, 1001, 1125. Ecclesia errantes studet rationibus revocare, *ibid.*, 803, 1043. Eorum pravitatem lex persequitur, id., LXXVII, 708. A catholicis sacerdotibus vigore semper et ratione compescendi, *ibid.*, 726. Sub Mauricio imperatore obmutescere sunt coacti, *ibid.*, 1165. De hæreticorum baptismo inquiritur, *ibid.*, 1205. Sancta Ecclesia catholica sicut male viventes in se patienter tolerat, ita male credentes a se repellit, Isidorus Hispal., LXXXIII, 571. Monothelitarum hæresis et factio expugnata a SS. Pontificibus Theodoro et Martino, LXXXIII, 75, 119. S. Martini captivitas et exsilium describitur ab ipso, *ibid.*, 197, 199, 201, 203 Hæretici ut et pagani non admittantur ut accusatores, ex conc. Carth. tit. 3, Crisconius, LXXXVIII, 828. Judicia pœnas congruas variis peccatis publicis decernentia et sub inquisitione ecclesiastica afferentia, S. Gregor. pap. III, LXXXIX, 589 *et seqq.* Decretum Zachariæ pap. quod confirmat Bonifacii archiep. Mogunt. mandatum quo in custodia missi fuerant duo perversi hæretici usurpantes sacrum ministerium, *ibid.*, 927. Capitularia Carolomanni et Pippini de personis ecclesiasticis quæ suscepisse videtur Ecclesia, sub sua auctoritate exsecutioni mandantur, id, XCVI, 561 *et seqq.* Capitula Caroli Magni circa disciplinam ecclesiasticam quorum exsecutio potestati imperatoris committitur, id., XCVII, 509 *et seqq.* Capitulare circa causam Saxonum, *ibid.*, 145 *et seqq.* Populum hunc pluries rebellem et semper debellatum coegit Carolus suscipere evangelicam doctrinam, quod fieri non potuit absque auxilio severæ inquisitionis, Eginhardus, XCVIII, 33.

Quomodo hæreses vexabant Ecclesiam tempore S. Paulini Aquil., XCIX, 153, 281. Hæreticis non fidendum, *ibid.*, 552 not. *et seqq.* Vide Libros pœnitentiales, hujus temporis, *ibid*, 927, 1088. De conversione Saxonum procurata a Carolo Magno, Alcuin., C, 442. Carolus duobus dicitur gladiis armatus, *ibid.*, 512.

Omnia acta tempore Ludovici Pii regiam et ecclesiasticam potestatem inter se colligatam faciunt ubique, quod non minimis erroribus ansam apud historicos præbuit, sed sub freno tamen inquisitionis videtur silere hæreticus furor, CIV, 927 *et seqq.* Excommunicatio sine causa irrita est, et in auctorem recidit, Gregor. IV pap. apud Agobard. CIV, 300. Vide libr. S. Agobardi adversus legem Gundobaldi, viri hæretici, *ibid.*, 116 et passim. Ipse Leo IV inquisitioni se et actus suos subdit Ludovico Augusto, CXV, 674. Aliquando reorum causa clericorum ad sedem apostol. in re gravi deferebatur, Benedict. III pap, *ibid.*, 691. Epistola Nicolai I pap. ad Hucbertum abbatem, Theutbergæ reginæ fratrem, de ejus causa examinanda, CXIX, 840. Ejusdem decretum de depulsione Photii e sede Constantinopol. et Ignatii restitutione, *ibid.*, 850. Epistola ad Michaelem imperat. qua eum vehementer redarguit super depositione Ignatii patriarchæ, *ibid.*, 926. De judicio sacerdotum a judicibus laicis, *ibid.*, 1194. Quomodo instante Hincmaro Rhemensi merito damnata fuere Guntharii Colonien. episc. capitula adversus Nicolaum papam, CXXI, 379, 581. Consulenda capitula Herardi Turon. epis., *ibid.*, 763 *et seqq.*

Edictum Caroli Calvi imper. apud Carisiac. quo legibus puniendos esse statuit quorumdam criminum perpetratores, CXXIV, 862 *et seqq.* Attente consulendus est liber de regis persona et regio ministerio ab Hincmaro Rhem., CXXV, 834 *et seqq.* Idem Hincmarus perpendit quid regi agendum sit in bello tum cum infidelibus tum inter Christianos, *ibid.*, 964 *et seqq.* Quomodo S. Ambrosius Maximum admonuit de agenda pœnitentia, *ibid.*, 978. Regi referendum de statu ecclesiarum atque monasteriorum, *ibid.*, 1072, 1073. Quod distinctæ sunt potestas regia et SS. Pontificum auctoritas, *ibid.*, 1071. De regum imperatorumque capitulis, *ibid*, 1077 *et seqq.* De præstanda per pœnitentiam emendatione, *ibid.*, 1081 Quæ exsequi debeat episcopus in tuendis rebus Ecclesiæ, *ibid.*, 1087. De presbyteris criminosis, *ibid.*, 1093. A quibus accusatio accipienda sit, *ibid.*, 1099. De interdicto ecclesiastico, *ibid.*, 1102. Non frustra ecclesiasticæ regulæ vel sacræ leges inaniter sunt promulgatæ, *ibid.*, 1106. Necesse est ut per singulos annos ministri episcoporum inquirant quid pareat in singulis ecclesiis de decimarum statu, *ibid*, 1110. De causa Teutfridi presbyteri, *ibid.*, 1111 Joannes VIII pap. Carolum Calvum regem hortatur ut sibi auxilio veniat adversus infideles et Ecclesiæ oppressores, CXXVI, 831. Hæreticos in exsilium et monasteria relegat Innocentius I, apud Anastas. Bibl., CXXVIII, 146. Idem decrevit Donus papa, *ibid.*, 798. Monothelitæ in monasteria detrusi sub Leone II, *ibid.*, 847. Inquisitio ab Adriano pap. facta circa auctores necis Sergii pap., *ibid.*, 1187.

De rebus quæ sub inquisitione episcopali veniunt, Regino, CXXXII, 187 *et seqq.* Quid a presbytero requirendum, *ibid.*, 190. Ministri episcopi ii erant quibus commissa erat cura inquirendi super suam parochiam, *ibid.*, 195. Inquisitio facienda ab episcopo in visitatione diœcesis, *ibid.*, 404, 405. Vide Leges ecclesiasticas regum Anglo-Saxonum, Alfridi Magni, CXXXVIII, 447; Edwardi Senioris, 459; Æthelstani, 462; Hoeli Dha, 471. Edmundi, 479; Edgari, 485. Capitularia regum Francorum, Lotharii, 525; Caroli II, 589 Ludovici II, 617. Carlomanni, 791. Widonis regis, 801. Ludovici Arelat. propter divinum cultum, Humbertus cardinal., CXLIII, 1164.

Ne cœnosæ libidinis impunita licentia pervagetur, ad severitatem apostolicæ auctoritatis recurrit S. Petrus Damian., CXLV, 160. Imperatores Ecclesiæ defensores, id., CXLIV, 438. Clericorum flagitiis episcopus ignoscere non debet, *ibid.*, 329. De publica pœnitentia per quam quidam peccatores transire jubentur, id., CXLV, 166. Inquisitio præcipitur de ordinandorum titulis in statutis synodalibus Joan. Rothomag, CXLVII, 238. Quomodo habendi sint clerici sæculariter vestiti, *ibid.*, 246. Item illi qui hæreticorum conciones adeunt, *ibid.*, 249. Excommunicatio Ottonis Constantiensis episcopi propter Simoniæ delictum a Gregorio VII pap., id, CXLVIII, 656. Guibertus antipapa et Henricus imperator ejus fautor excommunicantur ab eodem Gregorio VII, an. 1084. *ibid.*, 821. Excommunicata adultera de cœmeterio ejicitur jussu Laufranci archiep. Cantuar., CL, 545. Raynerius Legatus S. Sedis judex indicitur ab Urbano II, inter episcop. Barcinon. et abbatem S. Pontii Tomeriensem, CLI, 314. Leges ecclesiasticæ regis Æthelredi II, id., CLI, 1165; Canuti, 1171; S. Edwardi III, 1189. Vita S. Stephani Hungarorum regis, 1203.

De Bello Sacro adversus infideles, in quo manifesto Deus per Ecclesiam suam locutus est, et principes ad arma concitavit ad nominis sui glorificationem ore SS. Pontificum et omnium ejusdem temporis præsulum, *Vid.* Godefridus Bullonius, CLV, 370; Gesta Tancredi auct. Radulfo, 490; Historia Hierosol. Raymundi de Agiles, 591, et item Fulcherii Carnot., 821; Poema heroicum Gilonis Paris, 932. Alberici Aquensis historia, CLXVI, 389.

Bertranni Tolosani comit. excommunicatio a Paschali II, CLXIII, 207. De communicantibus cum excommunicatis et quomodo recipiantur hæretici, *ibid.*, 265 De exstinguendis innumeris malis quæ per Hispanias fiunt cum

canonum severitate, *ibid.*, 321. In judicio quatuor necesse est semper adesse personas, judices electos, accusatores idoneos, defensores et testes legitimos, Ivo Carnot., CLXI, 1199. In omni judicio quæ sint servanda, quæ etiam considerandæ, *ibid.* In judicio quid quærendum, *ibid.*, 1202. Quot testibus convinci debeat quisque clericorum, *ibid.* In judicio frequenter interrogari oportet ne aliquid prætermittatur, *ibid.*, 1204. Inducias non modicas sunt dandæ episcopis ne quid propere agi videatur, *ibid.*, 1203. Hæretici etiam post mortem excommunicandi, *ibid.*, 1237. Leges imperatorum in Ecclesiæ adjutorium licet assumere, *ibid*, 1118. Legibus imperatorum pro Dei veritate non obtemperans, grave acquirit supplicium, *ibid.* Decretum Matthæi Alban. episc. et S. Sedis legati de expulsione monialium S. Mariæ et S. Joannis Laudun., annuente præcepto Ludovici regis, CLXXIII, 1268.

Excommunicare aliquem an bonum sit, et utrum injuste excommunicatus licite possit resistere, Hugo a S. Victore, CLXXV, 521, 522. Excommunicatus injuste utrum ligatus sit et quæ in excommunicatione pensanda, id., CLXXVII, 394, 395. Leges canonicæ aliquando temperandæ tum pietatis intuitu, tum necessitate, tum utilitate, *ibid.*, 863, 864.

Inscriptio. Antiquæ inscriptiones in basilica S. Pauli, Romæ, A. Prudent., LX, 365, not. 45 et 46. Inscriptio Constantini August. in ecclesia ab eo Romæ fundata in honorem B. Petri, Anast. Bibl., CXXVII. 1318.

Itinerari. *Vide* Peregrinatio.

Jejunium. Christianorum jejunia quæ et quam dura fuerint, Tert. I, 487. Siccitates terræ jejuniis depulsæ, *ibid.*, 703. Jejunia indicta ante baptismum, *ibid.*, 1222. Interrupta necessitate gaudii et gratulatione salutis, *ibid.*, 1227. Jejuniis preces alebant Christiani, *ibid.*, 1244. Non jejunabatur die Dominico II, 79. Neque a Pascha ad Pentecostem, *ibid.*, 80. Vires jejunantium Deo, quæ; cœtum pro ejusmodi militat, *ibid.*, 962. Jejunium, seu statio usque ad nonam, *ibid.* 966. Et ad vesperam, *ibid.*, 967. Jejunium ante concilia, *ibid.*, 972. Quidam non jejunabant in Sabbato, *ibid.*, 973. Christianorum jejunia, Hilar. Pict., X, 557. Jejunium Quadragesimæ, Ambr., XIV, 708. Paschatis tempore vacabant jejunia, *ibid.*, 867. Refutantur qui meritum impugnant jejunii et abstinentiæ, id., XVI, 1191. Jejunium quartæ et sextæ feriæ, Rufin., XXI, 419. Jejunantis facies læta, Hieron., XXII, 413. Jejunantes aliquando pejores non jejunantibus, *ibid.*, 421. Traditio ecclesiastica de solvendo jejunio quibusdam diebus, *ibid.*, 420. Jejunii tempore a vino et carnibus abstinendum est, *ibid*, 820. Mollia jejuniorum frena, *ibid.*, 827. Jejunia et preces quando proficiunt, *ibid.*, 1079. Jejunium non perfecta virtus, sed cæterarum virtutum fundamentum est, *ibid.*, 1116. Jejunantes multo plus accipiunt quam offerunt, *ibid.*, 1143. Jejunium qua intentione observandum, Aug., XXXV, 1287. Jejunium Christianum, quod, *ibid.*, 1339. Jejunia orationes, eleemosynæ, ad vestitum ovium pertinent, *ibid.*, 1306. Jejunium, magnum, Christianum opus, id., XXXVI. 1108. Qui jejunant ut lautius prandeant, negotium ventris agunt, non religionis, *ibid.* Ad carnem domandam est necessarium, id. XL, 709. Jejunia, crebra, quotidiana in catholica communione, id., XLII, 225. De non jejunando die Dominico, J. Cassianus, XLIX, 110. Jejunium quatuor temporum per totum annum ab Ecclesia præscriptum, Leo Magn., LIV, 186. Jejunia Ecclesiæ, auctore Spiritu sancto instituta, *ibid.*, 418. Jejunium utrique Testamento congruit, *ibid.*, 447. Jejunium hypocritarum reprobatur, Maxim. Taurin., LVII, 303. Assignatur differentia inter Christi et Moysis jejunium, *ibid.*, 325. Quadraginta diebus post Pascha quare non jejunamus, *ibid.*, 371. Non potest esse jejunus qui gratia Dei reficitur, *ibid.* Christum jejunantem imitari debemus. Quot modis sanctificetur jejunium, *ibid.*, 307, 452. Jejunium corporis animam saginat, S. Paulin. Nol., LXI, 209. Jejunium, quo ab omnibus vetitis abstinemus, est animæ vestimentum, *ibid.*, 313. Castitatem favet, *ibid.*, 626. Est adjumentum, non perfectio sanctitatis, *ibid.*, 761. Quale laudetur, *ibid.* Omnibus omnino virtutibus pollere debet, *ibid.*, 762. Jejunii efficacia, Greg. Turon., LXXI, 107. Jejunii conditiones, *ibid.*, 232. Requisitum ad celebrandum, *ibid.*, 783. Jejunium sanctificare quid sit Greg. Magn., LXXVII, 82. Non Deo sed sibi ipsi jejunare quid sit, *ibid.*, 82. Jejunium etiam a pueris parvulis tempore Gregorii servari solitum, *ibid.*, 297. Jejunium vomitu sanguinis laborantibus noxium, *ibid.*, 1146, 1151. Homilia de laudibus jejunii, S. Elig., LXXXVII, 498. Jejunium perfectum quod et quam salutare, Alcuin., CI, 624. Jejunium ordinandorum, sive quatuor temporum, *ibid.*, 1227. Quando a Christo cœptum et finitum, *ibid.*, 1180. Necessaria sunt animæ nostræ jejunia, quasi vulneribus medicina, Smaragd., CII, 120. De Salvatoris jejunio, *ibid.*, 124. De jejunio Benedict. Sedul., CIII, 807. Relaxatur ægrotis, *ibid.*, 1093. Nullum olim a Paschate ad Pentecosten, *ibid*, 1137. Jejunium quartæ et sextæ feriæ, *ibid.*, 1138. De jejunio, Raban. Maurus, CVII, 333. Quid discriminis sit inter jejunium et stationem, *ibid.*, 334. De jejunio ante Pentecosten, *ibid.*, 335. Ante Domini Natale, *ibid.*, 336. De cæteris jejuniis, *ibid.*, 337. De privatis jejuniis, *ibid.*, 338. De vero jejunio, Haymo Halberstat., CXVIII, 182. De eodem argumento, Anast. Bibl., CCXXVII, 1176. Die Dominica et feria quinta non esse jejunandum instituit Melchiades papa, *ibid.*, 1500. Quatuor temporum jejunium mandavit servari S. Calistus, 1318. Jejunia legitima nonnisi maxima necessitate solvenda, Regino, CXXXII, 372. De jejuniis et eleemosynis, S. Odo Cantuar., CXXXIII. 919. De observatione et utilitate jejunii, Burchard., CXL, 583. De jejuniis atque cibis, Guigo, CLIII, 705. De capite jejunii, Goffrid., CLVII, 143. Jejunii ratio quæ probanda, *ibid.*, 171. Indicta jejunia servanda, Ivo Carnot, CLXI, 267, 270, 271. Eleemosyna jejunio sociandæ, *ibid.*, 273. Jejunii utilitas, *ibid.*, 275. Jejunium ipse Christus nos docuit, S. Bruno Sig., CLXV, 91. De jejunio in Adventu, Rupert., CLXX, 62. Quomodo jejunium præparat nos ad Christi adventum, Godefrid., CLXXIV, 66. Jejunium non inducit abstinentiam ab omni cibo, *ibid.*, 106. Jejunii, laboris et orationis fructus duplex, Hugo a S. Vict., CLXXVII. 553. Jejunia moderata commendantur, S. Bernard., CLXXXIV, 1243. De jejuniis, Gratian., CLXXXVII, 1859 *et seqq.* De eodem, Joan. Belethus, CCII, 20 *et seqq.* De eodem, Alan. de Ins., CCX, 176. Tredecim, libri de oratione, jejunio et eleemosyna, Gunther. CCXII, 97, 207.

Judæus. Per tribus et familias et domos distributa fuit a primordio Judæa gens, Tert., II, 450. Ob delicta ejecti extra Deum esse cœperunt, *ibid.*, 21, 393. Terrena solummodo sperantes, cœlestia amittunt, *ibid*, 833. Dispersionem passi sunt propter Christum, *ibid.*, 638. Judæorum salutatio, *ibid.*, 480. Judæi mortuos ungunt et lavant, Lact., VI, 270. Messiam frustra exspectant et sperant, *ibid.*, 738. Cum Christianis confundi soliti, *ibid.*, VII, 473. Tempore persecutionis quomodo sese gererent, *ibid.*, 575. Judæi perierunt dum sensuum profunda despiciunt, et sequuntur nuda verborum (Scripturæ), Ambr., XVI, 597. Judaicos ritus deseramus; deseramus umbram, Solem secuti, *ibid*, 1268. Judæi occisione carnis Dominicæ servi impietatis effecti sunt, Hieron., XXII, 822. Quamvis virtutes ejus omnibus enitescant, blasphemare non cessant, *ibid.*, Judæi nec Moysi crediderunt nec Christo, August., XXXVIII. 250, Patrio solo exclusi imperatoris Romani jussu, 57. Judæorum secta quare non penitus deleta, id., XL, 179. Toto orbe dispersi propter Scripturarum testimonium, id., XLI, 140. Eorum codices fidei nostræ astipulantur, id., XL, 178. Judæorum sabbata et sacramenta a Seneca reprehensa, id. XLI, 192. Quomodo Judæorum religio infirmata, *ibid.*, 529. De cavenda societate Judaica, Agobard. CIV, 107. De quatuor denariis a Judæo persolvendis clavigero monasterii Floriacensis, Richard., CXXXVI, 1308. Judæi cujusdam punitio propter horrendam imaginis Christi punitionem, Sigebert., CLX, 105. Judæi vagi sicut olim Cain, Rupert., CLXIX, 949. Judæorum duplex tribulatio, *ibid.*, 1104. Sanguinem bibere digni sunt, *ibid.*, 1118. Judæorum vita exsecrabilis, *ibid*, 1174. Quoties et quibus temporibus Judæi Hierosolymis scripserint fratribus in Ægypto, *ibid.*, 1427. Judæi etsi Jesu parentes, in eum non credunt, Godefrid., CLXXIV, 105. Castigantur secundum prophetias, *ibid.*, 511. In fine tamen sæculi convertentur, *ibid.*, 54, 56, 65, 104, 106, 143, 203, 268, 415.

Juramentum. Mos tactis Evangeliis jurandi, Amoros. Juramentum super Evangelia aut reliquias sanctorum ad canonicam purgationem cur introductum. Greg. Magn., LXXVII, 572. De juramento parentum in offerendis filiis in monasteriis, Ratherius, CXXXVI, 400, not. Jurare Christianum non decet, Petr. Cant., CCV, 210, 322. Jurare quando liceat, *ibid.*. Mos jurandi super Evangelia, super crucem, vel reliquias sanctorum, id., CCXIV, XXIV.

Jus. Jus commune natura generavit, usurpatio jus fecit privatum. Ambr, XVI, 62. Jus ecclesiasticum, August., XXXVI, 196. Jus est quod justum est, id., XXXVII, 1894. Juris formulæ olim non erant, sed arbitrium voluntatis pro norma legis habebatur, id., XXXVIII, 549. Jure non tenet quod quis jure non tractat, *ibid.*, 327. Jus divinum et jus humanum in rerum terrenarum possessione, id., XXXIII, 345. Jus et honor in quo differant, Greg. Magn., LXXVII, 454. Jus et usus aliquando separantur, id., 485. Singulis sua jura servanda, *ibid.*, 627. Jus et vis opponuntur, *ibid.*, 682. Consuetudines et jura Ecclesiæ de Regula, Richard., CXXXVI, 1305 Dei Jura quid

Canut., CLI, 1174. Cur juris civilis studium clericis non conveniat, Petr. Bles., CCVI, 91.

Justitia, suum cuique tribuit, Ambros., XVI, 57. Justitiæ pietas est prima in Deum, secunda in patriam, tertia in parentes et item in omnes, *ibid.*, 60. Ad societatem generis humani et ad communitatem refertur, *ibid.*, 61. Justitia excelsior virtus, *ibid.* Sibi parcior tota foris est; et quidquid habet quadam inclementia sui, dum rapitur amore communi in proximos transfundit, *ibid.*, 1309. Justitiæ multiplex species, *ibid.* Justitia custoditur labore, diligentia et Dei clementia, Hieron., XXIII, 569. Justitia requiem habet, iniquitas laborem, *ibid.*, 1040. Grandis libra justitiæ est, et cui, et quantum, et quandiu, et quale, vel in re, vel in consilio tribuere, *ibid.*, 1069. Justitia est qua sua cuique tribuuntur, Aug., XXXII, 1235. Justitiæ altera definitio, *ibid.*, 1189. Justitia in quo consistat, id., XXXV, 1337. Justitia Dei et justitia hominis, id., XXXIII, 1607. Semitæ justitiæ quænam, id., XXXIX, 1618. Justitia hujus vitæ, id., CLIV, 1514. Justitiam quam mente gerit judex, operibus etiam demonstret, Greg. Magn., LXXVII, 511. Justitiam colere summum in regibus bonum, *ibid.*, 1047. Jesus Christus verus sol justitiæ, S. Hildephons., XCVI, 177. Hujus mundi eremus salutaris justitiæ lumine illustrata, *ibid.* Justitia vera quæ, Alcuin., CI, 610. Justitia quid, et quæ ejus partes, *ibid.*, 651, 944, 949. Quatuor modis in judiciis subvertitur, timore, cupiditate, odio, amore, *ibid.*, 629. Justitia, alia Dei est, alia hominis, alia diaboli, Godefridus, CLXXIV, 350. Vera a solo Deo est, *ibid.*, 141.

Kyrie eleison aliter in Ecclesia Romana, aliter apud Græcos dicitur, Greg. Magn., LXXVII, 956. Ad matutinum et ad vesperas olim decantatum, *ibid.*, 936. Quis ad missas *kyrie eleison* cantari præcepit, Sigebert., CLX, 111.

Labor. Labor grandis, sed grande præmium esse quod martyres, Hieron., XXII, 422. Nihil sine magno labore vita dedit mortalibus, *ibid.*, 586. Præsentis sæculi labor finem accipiet, et ei succedet perpetuum gaudium, *ibid.*, 822. Absque labore Ægyptiorum monasteria neminem accipiunt et cur, *ibid.*, 1079. Labor cum pietate conjungendus, *ibid.*, 1119. Excellentius est labore manuum sibi victum vestitumque parare, quam ab aliis accipere, Aug., XXXIII, 692. Ibi labor ubi multa quæruntur et diliguntur, quibus adipiscendis et retinendis voluntas non satis est, *ibid.*, 485. Non poterit labor finiri nisi hoc quisque diligat quod invito auferri non possit, id., XXXVI, 107. Labor est semen iniquitatis, peccatum conceptio doloris, *ibid.* Nihil laboriosius iniquitate et impietate, quem laborem sequitur dolor, *ibid.*, 127. Si vis sustinere laborem, attende mercedem, *ibid.*, 372. Labor quomodo præceptus nobis sit, id., XXXVII, 1211. Laborant omnes filiis suis, non sibi, *ibid.*, 1159. Brevis labor est nec destitutus consolatione, *ibid.*, 1212. Laboret homo ut teneat quod facile amisit : tenebit ad firmitatem quod tenuerit post laborem, *ibid.*, 1936. Labores conditionum aliquot recensentur, id., XXXVIII, 443. Labor hic unde, *ibid.*, 440. A laboris pœna nullus hominum est immunis, id., XLIV, 1578. Perfectis etiam in hac vita vetustatis labores tolerandi, S. Prosper., LI, 441. Laborandum manibus, quare, S. Bened., CIII, 1184. Labor manuum moderatus esse debet, *ibid.*, Labor manualis clericis et presbyteris commendatur, Ivo Carn., CLXI, 486. Umbra laborem, et dies præmium significat, Wolbero, CXCV. 1156. De labore mortalium, Innocent. III, CCVI, 706.

Lacrymæ. *Vide* Fletus.

Laicus. Laico quid non convenit, Hieron., XXIII, 157. Laici inferioris propositi, id est alii a monachis, Aug., XXXII, 639; Laici, XXXVIII, 653, 758; XXXIX, 1440. Patrimonium Ecclesiæ laicis non committendum, Greg. Magn., LXXVII, 1002. Laicorum hominum officium in ecclesia, Alcuinus, C. Laici non debent reficere cum monachis, Bened. Sedul., CIII, 1255. Laici nec teneant ecclesias, nec decimas percipiant, Regino, CXXXII, 237. De laicis omnis conditionis, Burchard., CXL, 895. Laicis de rebus Ecclesiæ disponere non licet, Gotfrid, CLVII. 143. Laici arma portare possunt, Honorius August., CLXXII, 614. Decimæ a laicis non possideantur, Gratian., CLXXXVII, 1042.

Lampas, Lucerna. Lucerna lampadis comparatione nihil est, Hier., XXII, 503. Lampades antiquitus in templis suspensæ, S. Paulin. Not., LXI, 611. Lampadis vitreæ in templo suspensæ descriptio, *ibid.* Lucerna aurea in ecclesia S. Joannis Romæ, Anast. Bibl., CXXVIII, 347. De lampadibus, lucernis, luminaribus; Lucernæ anaglyphæ, fusiles. id., CXXVII, 1519. Lucernæ bimicæ *ibid.*, 1522. Lucerna aurea, *ibid.* Lampades aureæ, id., CXXVIII, 347. Argenteæ, *ibid.*, 550. Lucernæ argenteæ, *ibid.*, 1211, 1228, 1230. Lucernæ in ecclesiis constitutæ ad sacras lectiones perficiendas diebus Dominicis et festivis, *ibid.*, 1228, 1243. Luminaria in cœmeteriis per omnes Dominicas de Lateranensi palatio ministranda, *ibid.*, 624. Lumina ante apostolorum altare, *ibid.*, 811, 984. Lumina in cœmeteriis circum Romam apponenda in die natalitiorum, 1030. Ante S. Paul. altare, *ibid.*, 1227, et S. Mariæ ad Præsepe, *ibid.*, 1269.

Lana, lanifica. *Vid.* Mulier.

Laudare. Laudare solent interdum homines quod non probant, Aug., XXXIII, 421. Landandum parce, vituperandum parcius, Alan. de Insul., CCX, 158.

Lectio, Lector. Qui legit multa ex Scripturis et intelligit, impletur : qui fuerit impletus alios rigat, Ambr., XVI, 880. Lectiones in basilica nova habentur, *ibid.*, 997. Lectiones matutinis horis in ecclesia *ibid.*, 999, 1309. Lector parvulus, *ibid.* Lector efflagitatur, *ibid.*, 997 Lectio sancta commendatur, Hieron., XXII, 404. In ea Deus nobis loquitur, *ibid.*, 411. Negligentia in lectione, *ibid.*, 478. Semper in manu sit lectio sacra, *ibid.*, 592. Lectione assidua et meditatione pectus nostrum fiat bibliotheca Christi, *ibid.*, 595. Lectio non sit ad laborem, sed ad delectationem et instructionem animæ, *ibid.*, 1119. Lectio orationem excipiat et oratio lectionem, *ibid.*, 875. In conventibus Christianorum legebatur alternatim et psallebatur, Aug., XXXIII, 119. Lectoris officio qui semel functi fuerant in ecclesia quadam, ab alia teneri non poterant, *ibid.*, 233. Lector ecclesiasticus ille non est qui scripturam non ecclesiasticam quamvis in ecclesia legerit, *ibid.*, 234. Lector psalmum qui exponendus erat prius legebat, id., XXXVII, 1784. Legere qui non potest assidue verbum Dei audiat, *ibid.*, 1159. Lector ascendit, tractator loquitur, id., XXXVIII, 124. Lectiones divinæ nos erigunt contra desperationem, et terrent contra superbiam, *ibid.*, 778. Lectiones et cantus in ecclesia, *ibid.*, 950. Lectio nobis hic necessaria, non in patria, id., XXXVII, 1193. Error legentium triplex, id., XLII, 72. S. Fulgentius Gallam hortatur ad sacrarum Scripturarum lectionem. Fulgent. Rusp., LXV, 323. Lectiones in ecclesia a quibus cani debeant, Greg. Mag., LXXVII, 1335. Lectores olim in ecclesia legebant Evangelium, *ibid.* Quotidiana lectio scriptorum sanctorum Patrum, S. Eutrop., LXXX, 17. Lectioni vacandum, S. Bened Sedul., CIII, 1176. Lectio librorum piorum quam utilis, *ibid.*, 1177. Lectiones cur duæ ad missam feria IV, una tantum feria VI : quatuor vero in sabbato quatuor temporum, legantur, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 459. Lectionis fructus duplex, 553.

Lex. Lex naturæ præsumpta est moribus, non conditionibus, Ambr., XVI, 1088. — Non scribitur sed innascitur, *ibid.*, 1251. Lex Moysis in locum naturalis legis intravit, *ibid.* Cur lex Moysis ferri debuerit, *ibid.*, 1252. In lege portio, in Evangelio perfectio est, *ibid.*, 1256. Qui leviora astringit, graviora non solvit, sed alligat, *ibid.*, 1195. Bonum observantiæ legum, Aug., XXXII, 816. Quod gubernatori clavus, hoc animo est lex Dei, *ibid.*, 825. Ei ut duci fortissimo parendum est, *ibid.*, 817. Legi Dei non præferantur arbitria humana, *ibid.*, 827. Silent inter arma leges, *ibid.*, 682. Non in lege ratio quæritur, sed auctoritas, *ibid.*, 924. Lex temporalis etiam a Deo data, *ibid.*, 689. Per tempora hæc lex commutari potest, *ibid.*, 1229. Lex alia æterna, alia temporalis, *ibid.* Æternæ legis notio, *ibid.* Qui legi æternæ adhærent, temporalis legis non indigent, *ibid.*, 1238. Lex cui bono data, id, XXXIII, 859. Lex non sufficit libero arbitrio, *ibid.*, 683. Lex naturalis, *ibid.*, 681. Lex rationis dicitur, *ibid.*, 683. Ad legem implendam vires humanæ non sufficiunt, *ibid.*, 593. Lex non juberet nisi esset voluntas; nec gratia juvaret si sat esset voluntas, *ibid.*, 766. Lex Dei sempiterna, id., XXXIV, 618. Legis Mosaicæ infirmitas, id., XXXV, 1402. Lex unde impleri non poterat, *ibid.*, 1401. Lex Dei, voluntas Dei, id., XXXVI, 386. Omnibus hominibus inesse probatur lex naturalis, *ibid.*, 673. Jubere novit lex non juvare, id., XXXVIII, 822, 1171. Dat nosse hostem, non vincere, *ibid.*, 794. Sine gratia nihil valet, *ibid.*, 1165. Lex non timore pœnæ impletur sed amore justitiæ, *ibid.*, 199, 1170, 1241. Legis veteris præcepta an teneatur Christianus custodire, XLIV, 594. Legis observationes cur jam respuant Christiani, *ibid.*, 215. Lex data est ut gratia quæreretur; gratia data est ut lex impleretur, *ibid.*, 221. Leges ecclesiasticæ nimiis dispensationibus aut gratiis vilescunt, Greg. Magn., LXXVII, 641. Quæ contra leges fiunt, non solum inutilia, sed pro infectis habenda sunt, *ibid.*, 947. Leges principum recte aliquando in canonum subsidium adducuntur, *ibid.*, 1297. Et ipsa canonum auctoritate commendantur, *ibid.*, 1299. Differentia legis et consuetudi-

nis, Abbo Flor., CXXXIX, 482. Ælhelredi Anglorum regis leges ecclesiasticæ, id., CLI, 1165. Item Canuti, *ibid.*, 1171. Et Edwardi, *ibid.*, 1190.

Libellus, Libellaticus. — Libelli a martyribus dati, quid, et quomodo a S. Cypriano vituperantur, S. Cyprian, IV, 261, 285. Mappalicus martyr soli matri suæ libellum concessit, *ibid.*, 283. Libellatici qui, *ibid.*, 311, 315.

Libri sacri. Vide *Scriptura sacra.*

Libertas. — Libertas secundum naturam antiquior servitute, Ambr., XVI, 1264. Nec servitus derogat nec libertas adjuvat, 337. Apud Christum æqua lance penduntur, *ibid.* Libertas spiritalis vera, *ibid.*, 1090. Quam miserum ut qui nascimur in libertate, in servitute moriamur, *ibid.*, 1092. Uni Deo summa libertate servitur, Aug., XXXII, 1170, 1320. Libertas vera est Christo servire, id., XXXIII, 128. Libera voluntas tanto erit liberior, quanto sanior, et tanto sanior quanto divinæ misericordiæ gratiæque subjectior, *ibid.*, 676. Libertatis lex est charitatis lex, *ibid.*, 710. Libertas plena in æternitate, id., XXXV, 1607, 1699. Libertas vera et sana libertas est, cum bonum opus fit non timore sed amore, id., XXXVI, 820. Libertas duplex, immortalitas, perseverantia, XLIV, 956. Libertas justorum tanta non est in hac vita quanta erit in altera, id., XLV, 1116. Quæstio de libertate an quis sit liber vel servus requirit majores judices, Greg. Magn., XVI, 923. Christianus liber et servus, Lanfranc., CL, 177. Ne quis vendatur extra patriam, Ælhelredus, CLI, 1167. De Christiano non vendendo extra regnum, *ibid.*, 1177.

Licitum. Licita sunt quædam quæ non expediunt, Aug., XI., 460, 463. Abstinendum aliquando a licitis, Isidor. Merc., CXXX, 130. De tribus prohibitis et tribus licitis, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 838.

Limina templorum exosculari Christiani soliti : limina apostolorum Romæ, Aurel. Prud., IX, 330, not. Infirmi et miseri sæpissime ad limina sanctorum adducebantur, Dynam., LXXX, 51. Vide *Peregrinatio.*

Litaniæ, Rogationes. Processiones. Rogationum institutio, Greg. Turon., LXXI, 232. Signa in processione delata, *ibid.*, 320. Processiones generales et Litaniæ calamitatis tempore, Romæ fiunt, sub Gregorio Magno, *ibid.*, 528. In Basilicis olim fiebant processiones, Greg. Magn., LXXVII, 542. Processio et populi concursus, *ibid.*, 548. Litania unde dicatur et quomodo dicitur male litania, *ibid.*, 1329. S. Mamertus episcopus Viennensis litanias solemnes instituit, *ibid.* In maxima Tiberis inundatione processiones et litaniæ Romæ factæ sunt, Greg. II, LXXXIX, 465. De orationibus faciendis tempore litaniæ majoris ante Dominicam Ascensionem, Ven. Beda, XCIV, 168. De variis litaniis, Alcuin., CI, 522, 528, 649, 1219. De litaniis, Raban. Maur., CVII, 332. De litaniis agendis, Walafridus, CXIV, 962. Processiones in quatuor festis B. Mariæ, sub Sergio papa, Anast. Bibl., CXXVIII, 898. Litaniæ, *ibid.*, 611, 917. Ad B. Petri Limina litania, *ibid.*, 700. Item ad S. Mariam ad Martyres, *ibid.*, 1051. Ad S. Mariam de Præsepe, cum Salvatoris imagine, *ibid.*, 1087. Litania ad tres basilicas, *ibid.* Litaniæ majores, *ibid.*, 1214. Pictura seu historia litaniæ majoris, *ibid.*, 1220. Litaniæ triduanæ, ante Dominicam ascensionem, *ibid.*, 1223. Triduo ante Domini ascensionem litanias instituit Leo III papa, *ibid.* Litaniarum et processionum Romæ usus frequens, *ibid.* De litania majore, Regino, CXXXII, 243. Processiones in diebus Rogationum et S. Marci, Joannes Rothomag., CXLVII, 120, 121, 122. Die Ascensionis processio, *ibid.*, 122. De processione Dominicali, Udalric., CXLIX, 653. De processionibus, Guido, CL, 1272. Rogationes seu litaniæ ante diem Dominicæ Ascensionis cum jejunio et vacatione ab operibus servilibus celebrandæ, Ivo Carnot., 266, 272. Rogationum institutio, *ibid.*, 272. Litaniarum usus cum jejunio, *ibid.*, 854. Rogationes seu processiones tres principales, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 817. De processionibus, J. Beleth., CCII, 20. Sermones de litaniis, S. Martin. Legion., CCVIII, 1009. De litaniis, Sicard., CCXIII, 367. De processionibus, Innoc. III, CCXVI, 805.

Litigare, Lis. — Litis dispendio carere non est mediocre lucrum, Ambr., XVI, 130, 143. Litigatorum malorum vox, se malos judices esse perpessos, Aug., XXXIII, 169. Judicio publico sua repetere, nulla succurrunt apostolica exempla, *ibid.*, 327. Melius est dubitare de occultis, quam litigare de incertis, id., XXXIV, 376. Litigare an liceat, id., XXXVI, 1281. Litigare etiam apud judices ecclesiasticos, delictum est Christianis, id., XXXVII, 1045. Litigantes ad episcopos causas suas deferunt, *ibid.*, 1570. Litem inferenti cedere aliquid ut Deo vaces, est tempus redimere, id., XXXVIII, 910. Litigare quis censendus, id., XXXIX, 1593. Litem habere de rebus sæcularibus prohibitum a Christo, id., XL, 270. Lites Christianis fugiendæ, Salvian, LIII, 61. Litem inter abbatem et subdiaconum auctoritate sua componit Gregorius Magn., LXXVII, 966. Litigare vetat S. Gregorius, *ibid.*, 1152. Lites ab electis judicibus seu arbitris finiantur, *ibid.* Bona legata reliquere mavult quam litigare, *ibid.*, 1228.

Litteræ dimissoriæ olim in usu non erant, Greg. Magn., LXXVII, 461, 575, not. Olim sine dimissoriis litteris laici ordinari a quocunque episcopo poterant, *ibid.*, 536. Sine litteris dimissoriis clericos alieni juris ex privilegio admittebant episcopi Constantinopolitanus et Carthaginensis, *ibid.* Usu hodierno episcopi soli natalis requiruntur dimissoriæ litteræ, *ibid.*

Loca sacra. Vide *Ecclesia, Terra sancta, Hierosolyma.*

Lotio pedum. Pedes lavare fidei mysterium et humilitatis insigne est, Ambr., XVI, 280. Lotionem pedum die Cœnæ in consuetudinem multi recipere noluerunt, ne videretur ad baptismi sacramentum pertinere, Aug., XXXIII, 220. Nonnulli de consuetudine auferre non dubitaverunt, alii in diem tertium octavarum vel in ipsum octavum transtulerunt, *ibid.* Lotio pedum agitur in Cœna Domini, Alcuin., CI, 1202, 1203; S. Benedict., CIII, 1201. De chrismatis consecratione et pedum lotione in Cœna Domini, Rupert., CLXX, 143. Utrum omnibus lavandi sint pedes hospitibus, S. Bernard., CLXXXII, 607.

Lucerna. Vide *Lampas.*

Ludus. Wiboldus Camerac. episc., ludum clericalem instituit ad exstirpandum alearum ludum. CXXXIV, 1007, 1010, 1015. Hujus ludi ordo et regula, *ibid.*

Lumbi. In Christiano lumbos habere præcinctos et in manu lucernam ardentem, quid significet, S. Fulgent., LXV, 725.

Lumen. Usus luminum in conventiculis Christianorum, Lact., VI, 637, 994. Mos ille quare retentus, *ibid.* De exstinctione luminum in hebdomada majori, Amalar., CV, 1202. Vid. Candela, lampas.

Luxuria. Cibo agresti frenatur luxuria, Petr. Chrysolog., LII, 210.

Machina belli a quodam artifice inventa, cujus ope urbem Nicænam ceperunt crucesignati, Guillelm. Tyr., CCI, 279.

Mahumetismus. Lugendus hominum situs cum irruerit Mahumetismus, Guillelm. Tyr., CCI, 223.

Mamertus (S.). Rogationes seu supplicationes solemnes in Ecclesia instituit, Greg. Magn., LXXVII, 1329. Vid. *Litaniæ.*

Maria (Beata Virgo). Nominis *Mariæ* etymologia, Ambr., XVI, 314. Pulchra in figura Ecclesiæ de Maria prophetata sunt, *ibid.*, 326. Ejus virtutes describuntur, *ibid.*, 208. Talis fuit, ut ejus vita sit omnium disciplina, *ibid.*, 210. Mariam stantem ante Filii crucem lego, flentem non lego, *ibid.*, 1371. Maria, nubes levis, *ibid.*, 345. An S. Maria Josephi uxor fuerit, tempore annuntiationis, Juvencus, XIX, 69, not. An a Christo reprehensa in Cana, *ibid.*, 159. Elisabeth visitat, *ibid.*, 73. Ejus præsentatio in templo, *ibid.*, 70. Ipsius parentes quandonam obierint, *ibid.*, 71. Maria Mater Dei virgo simul et fecunda, Hieron., XXII, 407. Ejus virginitas perpetua, *ibid.*, 509. Illius commendatur puritas, *ibid.* Maria Joanni discipulo commendatur a Christo, quam ante crucem nunquam dimiserat, *ibid.*, 954. In ejus partu nulla obstetrix, id., XXIII, 91. Non legitur nupsisse post partum, *ibid.*, 202. Mariæ perfectio major perfectione Elisabeth, *ibid.*, 510. Cur ad Mariam venit Gabriel et non ad Joseph sicut ad Zachariam, August., XXXVIII, 1317. Zachariæ et Mariæ similis interrogatio, animus dissimilis, *ibid.*, 1314. Maria a falsa suspicione Josephi liberata, id., XXXIX, 1507. Mariæ modestia et humilitas feminis imitanda, id., XXXVIII, 343. Inter mulieres benedicta, *ibid.*, 1318. Ex gratia fit Mater Filii Dei, *ibid.*, 1319. Fidei charitate fervente concepit, *ibid.*, 1069. Virgo credidit, virgo concepit, virgo peperit, virgo permansit, *ibid.*, 343. Per feminam mors, et per feminam vita, *ibid.*, 1108. Maria de tribu Juda et sacerdotali, id., XL, 50. Maria virginem se Deo voverat cum audisset Christum de ipsa nasciturum, *ibid.*, 308. Maria sola est et spiritu et corpore mater et virgo, *ibid.*, 399. De Maria propter honorem Domini, nullam prorsus, cum de peccatis agitur quæstionem habere vult Augustinus, id., XXXII, 716. S. Maria virgo prius Christum concepit mente quam corpore, Leo Magn., LIV, 190. Ejus fides Elisabeth miraculo confirmatur, *ibid.*, 192. Deum et hominem genuit, *id.*, LV, 150. Maria idoneum Christi habitaculum, Maxim. Taurin., LVII, 225. Josepho justo ac juveni desponsatur, *ibid.*, 639. Maria virgo perpetua, Greg. Turon., CLXXI, 162, 170, 767, 712. B. Maria discipulo Joanni commendatur, *ibid.*, 524. Ad ejus mortem apostoli congregantur et Christus eam in corpore ad paradisum reducit, *ibid.*, 708, 713.

B. Mariæ ab imperatore Constantino ecclesia dedicatur, *ibid.*, 713. Ejus festivitas mense Januario, *ibid.*, 714. Mariæ Virg. imago Jesum infantem gestantis in ecclesia exposita, *ibid.*, 715. B. Virgo Dei genitrix, *ibid.*, 1026, 1087. Imago B. Mariæ Virginis ante templum Sanctæ Crucis Hierosolymis, tempore Mariæ Ægyptiacæ, Vitæ Patr. Coram imagine B. Mariæ Virg. candela accensa miraculose non minuitur, *ibid.*, 917. Mariæ Deiparæ datum est mentis refrigerium, Greg. Magn., LXXVI, 54. Filium Dei virgo concepit, *ibid.*, 90. Sic Maria concepit et peperit Dei Verbum, ut eadem virgo esset et mater Dei, *ibid.* Maria quomodo ancilla et mater Domini sit, id., LXXVII, 1207. S. Maria Musæ virgini brevi morituræ apparet, *ibid.*, 348. B. Mariæ Nativitas VI Idus Sept., id., LXXVI I, 137. S. Mariæ assumptio, *ibid.*, 401, annot. Ecclesiæ S. Mariæ ad Martyres dedicatio, *ibid.*, 384. Sermones de laudibus et cultu B. Mariæ virginis, S. Hildephons., XCVI, 239, 250, 254, 253, 259, 264, etc. De Mariæ nomine, Alcuin., C, 725, 728, 732. Dei Genitrix credenda et confitenda est, *ibid.*, 749. Salva virginitate concepit et peperit, CI, 33, 46, 1272. Tribus bonis honorata, *ibid.*, 24. De B. Maria Virgine versus, *ibid.*, 749, 758, 762. Cur a Christo mulier appellata, *ibid.*, 766. Mater est credentium, 1300, (LXXXIX, 1291). Quomodo legi purificationis se subjecit 1300 (XCVI, 1178). B. Mariæ singularia præconia, *ibid.*, 1305. Ejus intercessio quam efficax, *ibid.*, 1306. Ex regali et libera prosapia orta, *ibid.*, 1310. Historia nativitatis et laudabilis conversationis intactæ Dei Genitricis, carmen, Hrothswita virgo, CXXXVII, 1065 *et seqq.* B. Mariæ laus, Petr. Damian., CXLIV, 847. Maria cœlum dicitur et cur, *ibid.*, 861. Mariæ partus omnia miracula antecessit, *ibid.*, 1020. Utilitas horarum B. Mariæ Virg., id., CXLV, 230. B. Virginis Mariæ intercessio efficax, Goffrid., CLVII, 211. B. Maria virgo perpetua, *ibid.*, 237, 244. Porta Domus Domini, *ibid.*, 244. B. Mariæ purificatio, *ibid.*, 262. B. Maria Christi et Christianorum mater, *ibid.*, 265. Quid S. Anselmus senserit de conceptione B. Mariæ Virg., id., CLVIII, 416. De illis fuit qui ante Christi nativitatem mundati sunt a peccatis, *ibid.*, 419. Spiritus sanctus volebat, ut de Maria Virgine conciperetur et nasceretur ille de quo procedebat, *ibid.*, 451. De sancto Spiritu concipere digna fuit, *ibid.*, 621 B. Virginis humilitas, *ibid.*, 645, 646. Maria tacente, nullus sanctorum orabit, nullus juvabit; ipsa orante omnes orabunt, omnes juvabunt, *ibid.*, 944. Mariæ erga Christum officia, *ibid.*, 646. Ejus præsentatio in templo, ubi votum virginitatis emisit, *ibid.*, 749. B. Mariæ nativitas cum Octava, id., CLIX, 84. B. Mariæ annuntiatio, id., CLVIII, 785, 963. Ipsius purificatio, *ibid.*, 921, 964. Assumptio, B. Mariæ gloria et felicitas, *ibid.*, 965. Sanctissimæ Virginis Mariæ laudes et cultus, Rupert, CLXVIII, 311, 585, 839, 844, 846, 554, 875, 886, 909, 945. B. Maria, ad opus redemptionis explendum a Deo electa, Godefrid, CLXXIV, 37. Domini soror quomodo, *ibid.* Immunis fuit a tentationibus, *ibid.*, 40. Ejus intercessione obtinetur humilitas, *ibid.*, 88. Et peccatorum venia, *ibid.*, 604 De laude et cultu B. Mariæ Virginis, S. Bern., CLXXXII, 210, 334; CLXXXIII, 55 *et seqq.*, 159, 396, 428 *et seqq.* Hymnus *Salve Regina* a sanctis compositus, id., CLXXXIV, 1059. Quater in anno cantabatur, *ibid.* De cultu B. Mariæ Virginis, Thomas Cisterc., CCVI. Maria est lenticula, *ibid.*, 59. Maria Collum, *ibid.*, 122. Ortus et ascensus noster, *ibid.*, 557. Christum offert, *ibid.*, 436. Miraculum, *ibid.*, 479. Iridi comparatur, *ibid.*, 646. Maria stella, luna, aurora, *ibid.*, 649. Plenitudo Mariæ, *ibid.* Ejus privilegia, *ibid.*, 699 *et seqq.* Maria mater nostra, *ibid.*, 763. Mariæ Virginis laudes, Alan. de Insul., CCX, 53. B. Maria, tabernaculum Dei, cœlestis regis palatium, virtutum gazophylacium, *ibid.* Cur nigra dicitur, *ibid.*, 56. Mariæ pulchritudo exterior et interior, *ibid.*, 60. Ecclesiæ comparatur et turturi, *ibid.* Mariæ corpus assumptum est in cœlum, *ibid.*, 64. Pulchra fuit facie, *ibid.*, 70. In Maria nullum unquam regnavit peccatum, *ibid.*, 80. Hortus dicitur conclusus et fons signatus, *ibid.*, 81, 82. Ipsius mens paradisus, *ibid.*, 82. Porta soli Deo pervia, *ibid.*, 85. Maria gratia et scientia plena, *ibid.*, 87. Quomodo vulnerata sit, *ibid.* Columba est quæ gemit, *ibid.*, 93. Pulchra ut luna, electa ut sol, *ibid.*, 94. Gressus ejus virtutes, *ibid.*, 97. De laudibus et cultu B. Virginis Mariæ, in libro *Mariale* prætitulato, Adam. abbas, CCXI, 699.

Medicus. De medicorum officiis, Ratherius, CXXXVI, 186.

Meditatio. Meditationibus sacris frequenter vacandum, S. Leo Magn., LIV, 186. Vid. *Oratio.*

Memoria, Funebre monumentum. Memoriæ mortuorum monumenta, S. Aug., XXXII, 719. Memoriæ marmoreæ mortuorum divitum, id., XXXVI, 322. Ecclesiæ memoriis martyrum ornatæ, id., XXXVII, 1590. Memorias apostolorum et martyrum antiquus visitandi ritus, S. Paulinus Nolan., LXI, 118, 331, 333, 383. In sensu precationis, defunctorum memoria ad altare poni solita, Aug., XXXII, 778. Ad altare fieri sui memoriam desiderat Monica in extremis, *ibid.*

Mendicus. Mendicantium exitum habuere multi divites inter auri argentique pondera egestate confecti, Hieron., XXV, 71. Mendico debetur eleemosyna, Aug., XXXVII, 1367. Mendicus plerumque ostiatim cantat Dei præceptum, id., XXXVIII, 205. Omnes Dei mendici sumus, *ibid.*, 366, 380, 410, 515. Qui, a quibus, quidve petunt hic mendici nostri, *ibid.*, 411. Mendicat ante te anima tua quo pane egeat, *ibid.*, 627. De mendico, Ratherius, CXXXVI, 186.

Mensura. De æqualitate et justitia in variis mensuris servanda, Richard. Floriac., CXXXVI, 1308.

Mercator. Mercatorum officia quæ, Theodulf., CV, 202.

Miles, Militia. Christiani interdum militiam abjiciebant, cur, Prudent., LX, 281. Militis Christiani armatura, S. Paulin. Nol., LXI, 20. Milites olim notis erant signati, Greg. Magn., LXXVII, 663. Sex militi necessaria, *ibid.* Militum conversio, ut plurimum, sincera et perfecta, *ibid.* Militibus suis monachos fieri prohibet Mauricius imperator, *ibid.*, 662 *et seqq.* Olim a clericatu arcebantur milites, *ibid.*, 650. Militis cujusdam, post visa pœnarum loca et beatitudinis, resurrectio, *ibid.*, 384. De coercendis militum rapinis. Hincmar. oratio ad Carol. Calv., CXXV, 953 *et seqq.* De officiis militum, Ratherius, CXXXVI, 149. Urbani papæ sermo ad Christianos milites, in concilio Claromontano habitus, ad eos incitandos ad Terræ Sanctæ liberationem, Guibertus, CLVI, 684. Crux militum vestimentis statim affigitur, *ibid.*, 702. Suos milites ipsi adhortantur duces, *ibid.*, 724. Pietas Christiana in castris vigebat, *ibid.*, 746. Martyrii plures palmam adepti sunt, *ibid.*, 747. Militum Templi Regula, Joan. Michaelens, CLXVI, 856 *et seqq.* Describitur miles Christianus, figurative, Rupert., CLXVIII, 1174. Agones fidelium tres, Hugo a S. Vict., CLXXVII, 681. Quam indignum sit bona ecclesiastica militibus ab ipsis episcopis concedi. Gerohus. CXCIV, 1209. S. Martini exemplum, *ibid.*, 1221. Præliator est egregius Deum timens, Richard. a S. Vict., CXCVI. Apud Armenos non permittebatur Christianis militare, Guillelm. Tyr., CCI, 293. Sermo ad milites : quam multi in militia sancti vixerunt. Alan. de Ins., CCX, 186. Milites sui temporis reprehendit Alanus, *ibid.*

Miseria. De variis hominum studiis, Innocent. III, CCXVI, 706, 707. De miseria divitis et pauperis, *ibid.*, 708. De miseria servorum et dominorum, *ibid.*, 709. De miseria bonorum et malorum, *ibid.*, 711. De hominis hostibus, *ibid.*, 712. De venditione justitiæ. De insatiabili desiderio cupidorum, *ibid.*, 719. De iniqua possessione divitiarum, *ibid.*, 722. De brevi et misera vita magnatum, *ibid.*, 728.

Missa. Quæ vox sat raro invenitur apud August., *ibid.* Missa pro defunctis, id., XXXIII, 694; XL, 284. Missa catechumenorum fit post sermonem, id., XXXVIII, 324. Missæ sacrificium, Victor Vitens., LVIII, 190, *not. a.* Missas agere, *ibid.*, 205, 213. Missæ publicæ, matutinales, quadragesimales, de defunctis, *ibid.*, 253, *not. e.* Missæ super martyrum sepulcra et ossa, A. Prudent., LX, 356, *not.* 212. Missa catechumenorum, Liturg. Gallic., LXXII, 117. Ante communionem expleta, *ibid.*, 130, 140. Missæ Gallicanæ et Romanæ duratio, *ibid.*, 131, 224. Quotidie ab episcopo cantata, *ibid.*, 142. Missæ plures eodem die in uno altari celebratæ, *ibid.* Missa diebus tantum festis præcepta, *ibid.*, 143. Missæ astantes non semper communicabant, *ibid.*, 144. Missæ tres celebrabantur in Natali Domini, Paschate, Pentecoste, et Transfiguratione, *ibid.*, 174. Sacrificium Missæ pro mortuis oblatum, Greg. Magn., LXXVI, 417, 441. Origo triginta missarum quæ pro defunctis celebrari solent, *ibid.*, 441. Missa pro vivis in angustia positis, *ibid.*, 442. Quibus dispositionibus audienda vel celebranda, *ibid.*, 425. Diversa olim Romanæ et Gallicanæ Ecclesiæ in celebranda missa consuetudo, *ibid.*, 1187. Missa non celebranda nisi in locis consecratis, Leo IV papa, CXV, 668. Jejunus sacerdos missam celebrare debet, Isidor. Merc., CXXX, 576. Inter Missæ solemnia benedictionem populo largiebatur episcopus, Joan. Rothomag., CXLVII, 154. Missæ tres in Nativitate Domini Deo Creatori, Redemptori, et Remuneratori offeruntur, Godefrid., CLXXIV, 656 Quibus horis celebretur Missa, Joan. Beleth., CCII, 56. Animæ fidelium per missæ sacrificium levantur, Petr. Cant. CCV, 105. Utrum missam celebrare liceat lingua vernacula, Petr. Pict., CCXI, 1231. Hoc Mediolani prohibuit. S

Ambrosius, id., 1249. De Missæ celebratione, Sicard., CCXIII, 15.

Mitra. Mitræ cornua duo quid significent, Petr. Cant., CCV, 139.

Monachus. Monachi olim innumeri florebant in Ægypto et Mesopotamia, Hieron., XXIV, 188. Monachi Carthaginenses alii se suis manibus transigebant, alii ex fidelium oblationibus vivendum ducebant, Aug., XXXII, 638. Quid agere soleant et quo animo debeant, id., XXXIII, 190. Plures perpetuo jejunant, Sabbato et Dominico diebus exceptis, *ibid.*, 139. Servi Dei dicuntur, *ibid.*, 993. Monachorum bona studia, id., XXXVII, 1278. Monachi Patres vocantur, Greg Magn., LXXVII, 341; et moniales, matres, *ibid. not.* Monachus non est qui in terra possessionem quærit, *ibid.*, 245. Sacræ lectioni vacare debent, *ibid.*, 606. Monachi ex Gregorio per biennium probandi, *ibid.*, 1082. Clerici præ monachis vivere debent de altari, S. Bern., CLXXXII, 607. Hospitum frequentia apud monachos Clarævallenses, *ibid.* De novis monachorum vestibus, Orderic. Vital., CLXXXVIII, 636. Hospitalitas insignis monachorum Cluniaci, Petr. Ven., CLXXXIX, 370. Quisque colorem tenere debet quem elegit, *ibid.*, 406. Voti reddendi ratio et ordo, Petr. Lombard., CXCI, 593. Calcari sandaliis vel soleis quid significet, id., CXCII, 220. Balnea monacho vitanda, Philipp. de Harveng., CCIII, 787. Clericorum status periculosior statu monachorum, *ibid.*, 794. Utrum equitare liceat monachis, *ibid.*, 818. Singularitas summopere cavenda est in congregatione, Petr. Cant., CCV, 205.

Monialis. Monacha. Monacharum professio et habitatio, Aug., XXXII, 1339. Ipsis a præposita distribuitur victus et tegumentum, id., XXXIII, 960. Quomodo se invicem respicere debeant, *ibid.*, 961. Balneorum usus semel in mense licet, *ibid.*, 963. Præpositæ tanquam matri obediant, *ibid.*, 964. Moniales non statim post emissum virginitatis votum olim velabantur, Greg. Magn., LXXVII, 681. Sacris libris describendis operam dabant, *ibid.*, 172. Ipsis a parentibus aliquæ assignabantur possessiones, *ibid.*, 272. Earum sanctitate Romam servatam censet Gregorius, id., 881. Propter linguæ incontinentiam quædam excommunicatæ, id., LXVI, in vita S. Benedicti.

Moribundus. Preces quibus moribundus commendatur Deo, A. Prudent., CLIX, 886.

Mors. Non timenda Christianis, S. Julian., XCVI, 467. Mors pie viventium nos contristare non debet, Isidor. Mer., CXXX, 717. Mors miseris sine morte fit, Ivo Carnot., CLXI, 1063.

Mortui. Vid. *Defuncti.*

Mulier. Dei picturam delet mulier, si vultum suum materiali candore oblinat, et acquisito rubore perfundat, Ambr., XIV, 260. Mulieres ad ecclesiam in vestitu superbo venientes reprehenduntur, Aug., XXXVIII, 205. Quales capilli mulieres deceant, S. Paulin. Nol., LXI, 727. Lanam feminæ apud antiquos trahebant et hinc lanificæ mulieres in honore erant, Arator., LXVIII, 162, *not.* 812. Mulierum cantus et chori in ecclesia prohibendi, Leo IV, CXV, 681. Feminæ ne contingant vasa sacra vel pallas, Atto Vercell., CXXXIV, 30. De mulieribus, Ratherius, CXXXVI, 191. Guigo Carth., CLIII, 681. Femineus sexus amicis inimicus, Goffrid., CLVII, 67. Ad decipiendum usitatus, *ibid.*, 126. Mulier ad altare accedere non debet, Ivo Carnot., CLXI, 169. Mulier humanæ fragilitatis typus, Godefrid., CLXXIV, 152, 361.

Mundus. Est belli campus cum diabolo et vitiis, Petr. Chrysol., LII, 231. In hoc mundo nihil stabile, sed omnia prospera adversis confunduntur, Greg. Magn., LXXVII, 647. Mundi pompas mens despiciat, *ibid.*, 1275. Mundus dicuntur homines mundi amore decepti, Alcuin., C, 747.

Munus. Ecclesiastici cujusque ordinis munera, ut præpositi, janitoris, hebdomadarii, ostiarii, acolythi, exorcistæ, psalmistæ, lectoris, subdiaconi, diaconi, presbyteri, episcopi, archidiaconi, primicerii, thesaurarii, et œconomi, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 897.

Mysteria. Quæ vox frequenter sumitur pro Missæ sacrificio. Catechumeni, energumeni et pœnitentes non intersunt sacris mysteriis, Gennad., LVIII, 1027. De sacris Ecclesiæ mysteriis, Joan. de Garlandia, carminis fragm.

Natalitia potentialiter creata, Aug., XXXIV, 526. Natalitia sanctorum cum sobrietate celebranda, id., XXXVII, 1141. Natalitia sanctorum vocantur dies transitus eorum de sæculo, Alcuin., C, 956. Cur in lætitia celebrantur, CI, 1211.

Negotiator. Ipsius officia, Ratherius, CXXXVI, 159.

Neophytus. Lac neophytis olim datum, S. Zeno, XI, 478. Olim aliquando episcopi ordinati, S. Hieron., XXII, 663; et XXIII, 516. De neophytis, Aug., XXXIII, 220. Neophytorum initia, id., XL, 208. Neophytus olim dicebatur qui noviter erat in fide plantatus; nunc qui novus est in sancta conversatione, Greg. Magn., LXXVII, 784. Ab ordinibus arcentur, *ibid.*

Nepotes. Nefas est episcopis curam gerere nepotum magis quam pauperum, Petr. Bles., CCVI, 178.

Nicæa. Hujus civitatis prærogativæ, Guillelm. Tyr., CCI, 274. A crucesignatis obsidetur, et multo cum labore et damno expugnatur, 279, 282, 288.

Nobilitas. De vilitate nobilitatis humanæ et excellentia paupertatis, Petr. Bles., CCVI, 7.

Nothus. Nothi in Gallia rejecti ab Ecclesiæ dignitatibus, Stephanus, CCXI, 378.

Nummus Romanus. Tributum quoddam ex lege Canuti Anglorum regis summo Pontifici solvendum, CLI, 1174.

Nuptiæ. *Vide* Conjugium.

Oblatio. Fidelium oblationes quomodo distribuendæ, Gelasius I, LIX, 56. Oblationes votivæ in subsidium pauperum antiquitus conferebantur, S. Paulin. Nol., LXI, 562. De oblationibus quæ pro fidelibus defunctis offeruntur, S. Julian., XCVI, 475. De intercessione sanctorum precumque et sacrarum oblationum necessitate, Hincmar., CXXV, 90). Qui pias defunctorum oblationes retinent vel defraudant, sint excommunicati, Isidor. Merc., CXXX, 399. De reditibus et Ecclesiæ oblationibus, Regino, CXXXII, 232. De oblationibus defunctorum, *ibid.*, 555 *et seqq.* Nullus oblationes Ecclesiæ aut det aut accipiat, nisi de licentia episcopi, Atto Vercell., CXXXIV, 35. De donis Fulcheri ecclesiæ S. Andreæ oblatis, Auctor Gestor. Pontif. Camerac., CXLIX, 263. Panis benedictus dicitur etiam oblationis corona, Ivo Carnot., CLXI, 994. Nunquam Ecclesiæ tollendum quod semel ei donatum est, Placid., CLXIII, 634. Variæ oblationes Casinensi monasterio factæ, Leo Marsic., CLXXIII, 534, 552, 564, 569, 588, 598, 611, 649, 660, 688, 694, 704, 731, 732, 740, 756, 769, 771, 775, 778, 781, 792, 794, 796, 822, 832, 848, 873, 882, 892. S. Monica, juxta Ecclesiæ Africanæ morem, oblationes offerre volens Mediolani a S. Ambrosio prohibetur, S. Bern., CLXXXII, 405.

Octavæ dies tertius, vel etiam octavus a nonnullis electus ad lotionem pedum celebrandam, Aug., XXXIII, 220. Graviter puniri solent recens baptizati qui per octavas suas terram nudo tetigerint pede, *ibid.*, 221. Octavæ regeneratorum, id., XXXV, 1235. Octavæ infantium, XXXVIII, 1201. Octavarum dies sancti, XL, 581.

Officium divinum. Officium divinum opus Dei a S. Gregorio dictum, Greg. Magn., LXXVII, 688. Sæculo sexto ubi reliquiæ sanctorum asservabantur Officia per proprios aut vicinos clericos persolvebantur, *ibid.* Divinum Officium qualiter audiendum, Joan. Michaelens., CLXVI, 859. Quot orationes Dominicæ recitandæ si Officium divinum audiri nequeat, *ibid.* De Officio tenebrarum in hebdomada majori, Joan. Belethus, CCII, 105. Cur olim ter nocte surgebant Christiani Officii causa, *ibid.*, 31. De Officiis Quadragesimæ, *ibid.*, 90. De Officio mortuorum, 159 *et seqq.* De Ecclesiæ Officiis, Sicard., CCXIII, 149, 159, 162 *et seqq.*

Oleum, non cera, cur olim in templo accendatur, Hieron., XXII, 1097. Oleum benedictum a morsibus venenatorum animalium sanat, id., XXIII, 46. Olei natura est ut lumen alat, et fessorum solvat laborem, *ibid.*, 1085. Oleum ad sacramenti administrationem benedictum, Aug., XLIII, 190. Oleum visibile in signo est, oleum invisibile in sacramento est, id., XXXVI, 505. Oleum Christi etsi per peccatorem ministretur non est ideo oleum peccatoris, id., XXXVIII, 1225, 1229. Oleum secum portandum, *ibid.*, 577. Oleum qui secum habet, oleum peccatoris non quærit, id., XXXVII, 1824. Olei unctio quare frequenter adhibita, Cassiod., LXX, 170. Oleum quod super sepulcra sanctorum incenderat veneratione prosequuntur Christiani, S. Greg. Turon., LXXI, 459. Oleo signatur mollities pietatis, Greg. Magn., LXXVII, 38. Oleum in vasis cum lampadibus sumere quid sit, *ibid.*, 1156. Olei benedictio, Anonym., CXXXVIII, 1065. Innocentius I oleo ab episcopo benedicto uti decrevit non tantum presbyteros, sed etiam omnes Christianos, Sigebert, CLX, 72. Olei sancti tria genera, Hugo a S. Vict., CLXXVI, 577. Olei natura et proprietates, Philipp. de Harv., CCIII, 523, 996.

Olus. Olera repudiabant hæretici, Aug., XLII, 235. Olus quare comedendum, Richard. a S. Vict., CXCVI, 499.

Opus. Multi licet sermone taceant, opere loquuntur, Hieron., XXII, 418. Laboris et operis utilitas. *ibid.*, Opus sine fide caducum et infirmum, *ibid.*, 808. Facito aliquid operis ut te semper diabolus inveniat occupatum, *ibid.*, 1078. Opere manuum viventes monachi, August., LLLII, 658. Opera bona Deo tribuenda sunt, *ibid.*, 1078. Gratiæ Dei non propriis viribus, XXXIII, 688. Operatio hominis in paradiso, qualis, id., XXXIV, 204. Opera

bona non ex nobis sed ex Deo, id., XXXV, 1845. Opera cum fide necessaria, id., XXXVI, 259. Operum bonorum necessitas, *ibid.*, 482. Opus summum hominis est laudare Deum, *ibid.*, 500. Opera misericordiæ superare debent offensiones nostras, id., XXXVIII, 1199. In monachos desidiosos nolentes operari, id., XL, 566. Opera bona a Deo pensantur, Salvian., LIII, 181. Operatione bona oportet nos esse divites, *ibid.* Operum omnium retributor Christus, *ibid.*, 201. Operibus bonis perennia bona succedunt, *ibid.*, 220. Opus uniuscujusque post hanc vitam ignis probabit, S. Paulin. Nol., LXI, 309. Opera misericordiæ commendantur, *ibid.*, 44. Opera bona vim cœlo inferunt, *ibid.*, 346. Ad salutem sunt necessaria, *ibid.*, 723. Bonorum operum dum prævenitur tempus, amittitur meritum, Greg. Magn., LXXVII, 75. Vita Christiana in virtute est operum, non in ostensione signorum, *ibid.*, 215. Operibus bonis dum tempus est vacandum, *ibid.*, 1094. Opere exercendum est, quod per legem et lectionem discitur, Godefrid., CLXXIV, 798. Operum bonorum exercitatio est instar optimæ ætatis in homine, *ibid.*, 739. Etiam in minimis Deus est glorificandus, *ibid.*, 774. Umbra laborem et dies præmium significat; Wolbero, CXCV, 1156. Vide *Actio, Labor.*

Opprimere. De oppressoribus pauperum quid sentiat S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 728. Oratio Hincmari Remensis ad Carolum Calvum, id., CXXV, 953 *et seq.*, et 1017. Quare justi ab impiis opprimuntur, S. Bruno, CLIII, 415.

Oratio. Versus orientem olim orabant Christiani, Tert., I, 273. Capite nudo, *ibid.*, 442. In communi, *ibid.*, 1168. Ante et post cibum, *ibid.*, 477. Expansis manibus in modum crucis, *ibid.*, 1169. Frequenter pro rege, S. Hilar. Piet. Orationes ad altare, S. Optatus, XI, 975. In ecclesiis manus tendebant orantes Christiani, S. Zeno, XI, 334. Non satis est dies ad precandum, nocte surgendum est et media nocte, S. Ambros., XV, 1313. Plerique sunt dies quibus statim horis meridianis adveniendum sit ad ecclesiam, canendi hymni, celebranda oblatio, *ibid.*, 1314. Nocte et mane imprimis orandum, *ibid.*, 1414. Christianorum mos erat, semper Deum orare, S. Hieron. Orabant genu in terram posito, id., XXVI, 486. Orationibus communibus et alternis plus agimus quam singularibus et privatis, Aug., XXXIII, 788. In oratorio nihil aliud agatur, nisi id ad quod factum est, unde et nomen accepit, *ibid.*, 960. Oratio pro defunctis, id., XXXV, 1847. Oratio ante cibum, XLIV, 176. Matutina oratio et sui ipsius commendatio ab omnibus facienda, Joan. Cassian., XLIX, 1201. Cur tempore paschali non flectantur genua in oratione publica, *ibid.*, 110. Frater oratione, jejunio, et lacrymis juvandus, Petr. Chrysol., LII, 210. Episcopus præsertim orationi vacet, S. Leo Magn., 655. Cum hæreticis non orandum, neque psallendum, *ibid.*, 665. Recte novit vivere qui novit orare, S. Maxim. Taurin., LVII, 499. Deprecatio ante et post cibum, Gennad., LVIII, 1037. Preces oriente sole, et ad orientem conversi fundebant Christiani, A. Prudent., LIX, 790. Orationes mane, vespere et meridie faciendæ, *ibid.*, 802. Orationis plurium vis, *ibid.*, 829, not. 139. Christianorum mos invocandi Deum ad singulas actiones, *ibid.*, 860. Preces super moribundum, *ibid.*, 886. De oratione, Isidor. Hisp., LXXXIII, 671. De oratione tempore Litaniæ majoris ante Dominicam Ascensionem, XCIV, 168. Laus et assiduitas orationis, S Benedict., CIII, 803. In quas cœli plagas orantes vertantur Christiani, Walafrid Strabus, CXIV, 922. De orandi modis, ac distantia vocum, *ibid.*, 932. De laude et utilitate orationis, Haymo Halbert, CXVIII, 898. Oratorium domesticum, Isaac, CXXIV, 1106. Cur orationes facilius exaudiantur in templo peractæ, fuse demonstrat Stephanus VI papa, Anast. Bibl., CXXVII, 1400. Orationis efficacitas quanta, Petr Damian., CXLV, 230. De oratione super populum in Quadragesima, Monum Liturg., CXI, 1014. Silentium servandum dum fit oratio, Joan. Michaelens., CLXVI, 870. Orandi modus, Hugo de S. Vict., CLXXVI, 89, 90. Tres orationis species, *ibid.*, 879 *et seq.* De oratione libri tredecim, Guntherus, CCII, 97. De contentis in oratione, scilicet quis petat, quid petat, a quo petat, cui petat, quare et qualiter petat, *ibid.*, 115.

Oratio Dominica, ad altare recitabatur, S. Optat., XI, 975. Sic etiam Hieronym., XXIII, 785. Ejus explanatio, *ibid.* Orationis Dominicæ expositio, Aug., XXXIII, 505. Quis quid petat quod in oratione Dominica non inveniatur, 504. Quare verbis tradita, *ibid.*, XXXV, 1275. Hujus orationis præfatiuncula, *ibid.*, 1276. Ibi tria ad vitam æternam, quatuor ad temporalem pertinent, *ibid.*, 1285. Oratio Dominica, regula postulandi apostolis tradita a cœlesti Jurisperito, id., XXXVII, 1849. Quotidie dicitur ad altare, id., XXXVIII, 399. Medicina est quotidiana, *ibid.*, 127. Quotidiana nostra mundatio, *ibid.*, XLIV, 435. Si veraciter dicatur quotidiana dimittit peccata, id., XLV, 1232. Oratio Dominica ab omnibus in missa canitur, Greg. Turon., LXXI, 955. Oratio Dominica recitanda ab eo qui officium divinum adire nequit, Joann. Michaelens., CLXVI, 859. De oratione Dominica quæ in omni officio frequentatur, *ibid.*, CXCIV, 1549.

Ordinatio manuum impositione designatur, Gregor Magn., LXXVII, 1090. Ordinationes a quo, quando et quomodo faciendæ, Hug. a S. Vict., CLXXVI, 431.

Ordo. Ordinis sacri nomine intelliguntur aliquando tam majores quam minores ordines, Greg. Magn. Vid. T. LXV, in Vit. S. Benedicti et LXXVII, 695. Ordines reiterari non debent, *ibid.*, 584. Cur diversos ordines in Ecclesia dispensatio divina constituerit, *ibid.*, 785, 786. Quas præcipuas conditiones in ordinandis requireret, Gregorius, *ibid.*, 575, 694. De quibus nunc examinentur, *ibid.*, 695. Laici non statim ad sacros ordines promovendi, *ibid.*, 784, 785, 953.

Oriens. Prius oriente sole et ad orientem conversi preces fundebant Christiani, A. Prudent., LIX, 790. Basilicæ orientem respicientes, S. Paulin., LXI, 356.

Osculum. Osculum pacis inter sacramenta, August., XXXVIII, 1025. Oscula, quando apud Christianos usitata in januis ecclesiarum, S. Paulin. Nol., LXI, 518. Osculum pacis Eucharistiæ sumptioni præmittitur, Greg. Magn., LXXVII, 304. Genua osculandi mos in signum reverentiæ, S. Benedict., CIII, 761. Mos osculandi pedes summi Pontificis antiquissimus, Anastasius Biblioth., CXXVIII, 1278, 1306, 1350. Gradus basilicæ S. Petri in Vaticano humiliter deosculatur imperator Carolus Magnus, II 78. Papa Innocentius I osculum pacis ad missas dari decrevit, Sigebert., CLX, 72. Osculum amicitiæ signum, Philipp. de Harveng., CCIII, 755.

Ovis. Oves morbidæ suum relinquunt pastorem, et luporum faucibus devorantur, Hieron., XXII, 1122. Cuncta ovis membra portata sunt, *ibid.*, 651. Oves aquam pastorum pedibus turbatam bibere quid sit, Greg. Magn., LXXVII, 15. Ovium nomine simplices quique et innocentes figurati, Garner., CXCIII, 105.

Oves quomodo pastorem sequi debeant, Petr. Cant., CCV, 121.

Palea. Palearum nomine iniqui intelligendi, Garner., CXCIII, 442.

Palla. Pallæ quid apud veteres, S. Optat., XI, 1077, not. 87. Pallæ de sanctorum tumulis, Greg. Turon., LXXI, 886.

Pallium. In quo distinguatur ab homophorio Græcorum, Greg. Mag., LXXVII, 481 not. Pallia vestes sacerdotales et sacræ, quæ etiam in monasteriis erant pretiosæ, *ibid.*, 524. An eadem fuerit materia et forma palhii in Oriente et Occidente, *ibid.*, 558 not. Quis primus Pontifex Romanus pallium dederit, *ibid.*, 558. Quibus concedebatur, *ibid.*, 481. Non omnibus illud concedebat Gregorius, *ibid.*, 558. Episcopus superbe illo utens increpatur, *ibid.*, 651. De usu pallii, Liber Diurn. Pontif. Rom., CV, 81-88. Pallium raro et difficile conceditur, Leo IV, papa, CXV, 657. De palliis virorum, Raban. Maur., CXI, 573. De palliis feminarum, 575.

Palmarum Dominica. Antiquissima in Ecclesia solemnitas Palmarum, in qua fit processio cum ramis arborum benedictis, Greg. Magn., LXXVIII, 310. Palmarum rami benedicti, Hug. a S. Vict., CLXXVI, 473.

Panis benedictus. Panis benedictus qui et oblatione corona dicitur, Ivo Carnot., CLXI, 994. Vid. *Agape.*

Pannus. Panni sepulcris sanctorum impositi ut reliquiæ habentur, Greg. Turon., LXXI, 924.

Papa. Vide *Sedes apostolica.*

Parasceve. Parasceven Judæi etiam puram cœnam vocant, Aug., XXXVIII, 190. Adoratio S. Crucis in die Parasceves, Alcuin., CI, 1210. Vid. *Crux.*

Parochia, Parœcia. Parochia seu parœcia et diœcesis indifferenter usurpantur, Greg. Magn., LXXVII, 518, 519, 812. In una urbe ætate Gregorii plures parochiæ, *ibid.*, 661. Unaquæque parochia provisione episcopi regenda, Leo IV, papa, CXV, 668. Parochiarum institutio sub S. Dionysio papa, Anast. Bibl., CXXVII, 1418. De parochiis, Regino, CXXXII, 195.

Parochus. Decimæ a laicis propriis parochis solvendæ, Robert. Pullus, CLXXXVI, 918. Peregrinantes prius licentiam petant a parocho suo, *ibid.*, 1088.

Pascha. Pascha Domini verno tempore quotannis celebratur, Ambros., XIV, 128. Castos et sanctificatos oportet illud celebrare, *ibid.*, 281. Pascha Domini cur dicatur, *ibid.*, 332. Paschæ dies primus quisnam fuerit, Juvencus, XIX, 514. Pascha verno tempore celebrata, S. Gaudent., XX, 843 not. Nonnunquam secundo mense *ibid.*, 845. Tempus Pascham celebrandi, *ibid.*, 847. De Pascha., Hieron., XXII, 813. Ad Paschæ celebritatem

quæ requiruntur, *ibid.*, 811. Pascham episcopi Asiæ celebrant cum Judæis luna XIV, XXIII, 657. Pascha agitur et in sacramento, et in memoriam rei quæ gesta est. Aug., XXXIII, 205. Transitus, qui hac voce, *Pascha* significatur, modo in nobis agitur per fidem, spem et charitatem, *ibid.*, 205, 206. Christiani non observant dies et annos et menses et tempora, licet secundum solis et lunæ computationem Pascha celebrent, *ibid.* 209. In celebratione Paschæ, observandum triduum crucifixi, sepulti et suscitati, *ibid.*, 215. Paschali tempore jejunia relaxant Christiani, stantes orant, Alleluia canunt, quod est signum redemptionis, *ibid.*, 218. Verum Pascha Christi immolatio, id., XXXV, 1785. Paschatis celebritas anniversaria, id., XXXVI, 171. Paschæ vigiliam forinsecus et intrinsecus celebremus : ita ut Deus nobis loquatur in lectionibus suis, et Deo loquamur in precibus nostris, id., XXXVIII, 1088. Vigilat ista nocte mundus inimicus, et mundus reconciliatus, *ibid.* Paschalis solemnitas novis vetera non connectit, sed novæ regenerationis ablactat infantiam, et alia, Petr. Chrys., LII, 406. Est portus, lucrum vitæ et gaudium resurrectionis, *ibid.*, 208. Quomodo in eo immolatur Agnus Dei, *ibid.*, 374. De Paschate quæstio diu et multum agitata, Greg. Magn., LXXVII, 947. Paschatis denuntiatio Pontifici Romano commissa, *ibid.*, 948. Die Epiphaniæ fiebat ista denuntiatio, *ibid.* In Sardinia Paschatis denuntiatio ad metropolitanum pertinebat, *ibid.*, 947. Galliæ Ecclesiæ Cyclum Paschalem Anatolii primum amplexæ sunt, *ibid.*, 1062. De tempore quo Pascha celebrari debet, Ven. Bed., XC, 599, et CXIV, 675. De ordinatione paschalium feriarum, id., XC, 607. Unicum Alleluia in Paschate cantatur, in Sabbato sequenti duplex, Alan. de Insul., CCX, 210.

Pastor. Vexatio ovium, pastorum culpa, et magistrorum vitium est, Hieron., XXVI, 60. Ad pastores Ecclesiæ exhortatio, *ibid.*, 54. Pastor bonus quis et ejus officium, *ibid.*, 241. Qui pastor est debet esse et magister, *ibid.*, 500. Falsi pastores in Ecclesia, *ibid.* Pastores boni de bonis ovibus fiunt, Aug., XXXVIII, 287. Unus pastor bonus, quia boni omnes in uno, *ibid.* Pastoris officia et ovium, *ibid.*, 796. Pastoribus quam periculosa reddenda ratio, *ibid.* Pastor solatur in periculis, quod suorum adjuvetur orationibus, *ibid.*, 915. Pastor malus aliquis est propria malitia, bonus nonnisi Dei gratia, id., XXXIX, 1484. Consule librum pastoralem S. Gregorii papæ, LXXVII, 13 *et seqq.*

Paterfamilias. Ejus circa familiam sollicitudo et disciplina, Aug., XXXVI, 599. Pater et feriendo pius, et parcendo crudelis, id., XXXVIII, 111. Pater familias omnibus in familia sua, tanquam filiis ad colendum et promerendum Deum consulit, id., XLII, 644. Ex lege civitatis præcepta sumere debet quibus domum regat, *ibid.*, 645. Parentum sollicitudo et anxietas circa filios, Petr. Chrysol., LII, 293. Quid agere debeat paterfamilias, et quam rationem Deo reddat, *ibid.*, 274. Patris appellatio divina est, Greg. Magn., LXXVII, 1108. Paternum alloquium aliquid bonis mentibus semper addit, *ibid.*, 1049. De patre et matre, Rather., CXXXVI, 201.

Patientia. De laude patientiæ, Haymo Halberstat., CXVIII, 908. Adversa patienter ferenda, Lup. Ferr., CXIX, 437. Patientia virtutum regina, S. Petr. Damian., CXLV, 791.

Patrimonium Ecclesiæ non minuendum, sed potius augendum, Gelas. I papa, LIX, 137. Patrimonia Ecclesiæ in diversis erant provinciis, Greg. Magn., LXXVII, 444.

Patrinus. Patrinorum est orationem Dominicam filiolis suis insinuare, Leo IV pap., CXV, 684. Patrinorum responsio pro filiolis suis, Hugo a S. Vict., CLXXVI, 156. De eodem, id., CLXXVII, 390. Cur patrini adhibeantur in baptismo, Robert. Pullus, CLXXXVI, 844.

Patronus. Patroni martyres et sancti recte dicti, A. Prudent., LX, 278 not. Vide *Sancti.*

Pauper, paupertas. Pauperum curam agere, maximum ministerii opus, S. Hilar. Pictav., IX, 356. Pauperes saturat Christus, dum ad eos sublevandos invitat, *ibid.*, 743. Pauperes inter et divites commercia, *ibid.*, 1060. Non nos humiliet duritia paupertatis, Hieron., XXII, 826. Qui pauper est cum Christo dives est, *ibid.*, 348. Pauperibus dandum, non locupletibus, non superbis, *ibid.*, 643. Quæ utilitas est parietes fulgere gemmis, et Christum in paupere periclitari, *ibid.*, 584. Paupertas expetita gloriam, illata cruciatum habet, *ibid.*, 1077. Pauperes spiritu intelliguntur humiles et timentes Deum, Aug., XXXV, 1252. Pauperes pedes Domini, *ibid.*, 1760. Pauperis patrimonium sanitas, XXXVI, 610, 971. Qui in facultatum copia non extollitur, inter pauperes a Deo numeratur, *ibid.*, 515, 1057. Nihil pauperi prodest, si eget et facultate, et ardet cupiditate, *ibid.*, 609. Multum dimisit qui non solum dimisit quidquid habebat sed etiam quidquid habere cupiebat, id., XXXVII, 1371. Pauper Dei in animo est non in sæculo, *ibid.*, 1727, 1814. Pauper cupiditate possessus, divite pejor, id., XXXVIII, 114. Verus pauper in pauperum turba vix invenitur, *ibid.* Pauper est civis regni cœlorum : eo nobis trajicit quod illi damus, *ibid.*, 210. Christus in paupere vestiendus et suscipiendus, *ibid.*, 170. Paupertas ex se nec beatitudo, nec miseria, *ibid.*, 327. Pauperum cura, *ibid.*, 433. Pauperum amicitia eleemosynis comparanda, *ibid.*, 250. Paupertas voluntaria ad perfectionem Christianam pertinet, id., XLIII, 341. Pauper bona nostra ad cœlum portat, de hoc Deum habet fidejussorem, Petr. Chrysol., LII, 208. Nobis servat quod venter disperdisset, *ibid.*, 210. Pauper sinus est Abrahæ, thesaurus cœli, gazophylacium Christi, *ibid.*, 210. Verecunda paupertas in pavore, *ibid.*, 213. Pro uno pauperi dato dat tibi Deus centum, *ibid.*, 271. Pauper quid agere debeat, *ibid.*, 275. Pauperi qui fenerari nescit, sanari nescit, *ibid.*, 290. Paupertas cognata virtutibus; exemplum est athleta, nauta, miles, philosophus, *ibid.*, 278. Paupertas temporalis vix fertur, quanto magis æterna, *ibid.*, 349. Paupertas provehit hominem ad philosophiam, *ibid.*, 341. Paupertas quibus est onerosa, Salvian., LIII, 32. Pauperes veri pauperie delectantur, *ibid.*, 31. Hos elegit Deus in hoc mundo, divites in fide et hæredes regni, *ibid.*, 68. Pauperes pascha divitum, *ibid.*, 75. Pauperculorum depopulatio omnium maxima, *ibid.* Quasi inter procellas positi, *ibid.*, 101. Paupertas non habet quod perdere possit, *ibid.*, 117. Pauperum cruces ad Deum ingemiscentium, *ibid.*, 144. Pauperum mala sua Christus esse dicit, *ibid.*, 232. Pauperes Ecclesia olim alebat, Prudent., LX, 306, not. 159. Pauperes qui monendi sint, Greg. Magn., LXXVII, 52. Pauperes consolandi, *ibid.* Plerumque fit ut dives sit humilis, pauper vero superbus, *ibid.*, 574. Utrum pauperi peccatori danda sit eleemosyna, *ibid.*, 85. De spoliis pauperum non facienda eleemosyna, *ibid.*, 89. Bona Ecclesiæ, bona pauperum, 619. Paupertas humilitatis custos, *ibid.*, 189. Paupertatis securitas divitiis præferenda, *ibid.*, 245. De oppressoribus pauperum quid sentiat Isidorus Hisp., LXXXIII, 728. Manus pauperis gazophylacium Christi est, Alcuin., C, 316. Paupertas tranquilla est, si humilitatis gubernaculo regatur, *ibid.*, 455. Diligenda est pauperies, id., 777. Res ecclesiasticæ vota sunt fidelium, patrimonia pauperum, Hincmar., CXXVI, 128. Eleemosynis multo melius visitantur pauperes quam corporali præsentia, Anast. Bibl., CXXVIII, 1085. Pauperes Christi, fratres nostri, *ibid.*, 454, 1183. Pauperes et senes honorandi, Isidor. Mercat., CXXX, 548. Pauperum defensores adversus potentes sunt stabiliendi, *ibid.*, 351. Paupertas evangelica, S. Anselm., CLVIII, 595. Paupertatis bona, *ibid.*, 693. Pauperum, viduarum ac orphanorum causæ primo audiendæ ac definiendæ, Ivo Carnot., CLXI, 955. Mors miseris sine morte fit, *ibid.*, 1063. De mandato pauperum, Rupert., CLXX, 146. Paupertatis elogium, S. Bern., CLXXXII, 125. Res Ecclesiæ non sunt regis sed pauperum, Gerohus, CXCIV, 121. S. Martinus pauperum amator, *ibid.*, 1226. Decimarum quarta pars viduis et pauperibus est distribuenda, *ibid.*, 1309. Paupertas quædam beata, Philipp de Harveng., CCIII, 23. Paupertate emitur regnum Dei, *ibid.*, 411. De vilitate nobilitatis humanæ et excellentia paupertatis, Petr. Bles. CCVI, 7. De pauperibus perquirendis, Innocent. III, CCXVI, 1146. Vid. *Eleemosyna.*

Pavimentum. De purgatione pavimenti ecclesiæ, Joan. Beleth., CII, 108.

Pax. Qui servare pacem non curat, ferre fructum spiritus recusat, Greg. Magn., LXXVII, 89. Pacis cultoribus quæ monita danda, *ibid.*, 90. Pax transitoria est vestigium pacis æternæ, *ibid.* Pax, si fieri potest, cum omnibus habenda, *ibid.*, 1121. Pax habenda cum omnibus hominibus, Alcuinus, C, 1023. Custodienda cum bonis, non cum sceleratis, CI, 617. Est mater dilectionis, *ibid.* *Pax vobiscum* cur in missa cantetur, *ibid.*, 1249. De pace Dei ad homines, Rufin. episc., CL, 1597. De pace conscientiæ, quam hic boni possident, *ibid.*, 1607. De statu pacis domesticæ, *ibid.*, 1621. De pace Jerusalem, scilicet Ecclesiæ, *ibid.*, 1625. De osculo pacis, *ibid.*, 1631.

Pelliparius. Ad quod teneantur singulis annis pelliparii e conventu Floriacensi dependentes, Richard, CXXXVI, 1304.

Peregrinatio, peregrinus. Peregrinatio S. Hieronymi in Ægyptum et in Orientem; S. Damas. pap., id, XIII, 158. Peregrinantes nos consolatur et exhortatur spes certa reditus nostri, Aug, XXXVII, 1884. Peregrinationes e variis orbis universi regionibus ad Limina apostolorum, Leo Magn., LIV, 513. Peregrinationes ad S. Sergium, Greg. Turon., LXXI, 455. Item ad sepulcra apostolorum Petri et Pauli, *ibid*, 377. Ad Loca Sacra,

ibid., 435. Ad S. Jacobum in Hispania, *ibid.*, 1115. Peregrinatio Hierosolymitana, *ibid.*, Peregrinatio Basilii et Eubuli ad Loca sancta Hierosolymis, Vitæ Patr., LXXIII, 299. Item Leontii cujusdam ad sepulcra SS. martyrum Cyri et Joannis in Alexandria, *ibid.*, 361. Peregrinatio ad templum S. Cyri. *ibid.*, 361. Ad S. Joannem martyr. *ibid.*, 366 Peregrinatio Theophili, Sergii et Hygini, *ibid.*, 415. Item Adolii Hierosolymam, 1192. Peregrinatio Romana et Hierosolymitana, *ibid.*, 1196. Hierosolymis Loca sancta invisit Talletæus, id., LXXIV, 165. Hierosolymam tendit ad crucem adorandam Christophorus, *ibid.*, 171. Peregrinatio cujusdam Petri ad montem Sina, *ibid.*, 169. Ejusdem peregrinatio ad S. Menam, in Alexandria, *ibid.* Et ad Christi sepulcrum Hierosolymæ, *ibid.* Ad montem Sina, *ibid.*, 201. Ad Loca sancta, *ibid.*, 238. Varias peregrinationes suscipit Joannes, *ibid.*, 211. Peregrinationes anniversariæ religionis causa susceptæ, Greg. Magn., LXXVII, 264. De S. Eligii peregrinatione ad Loca sancta et de ejus cura pro egenis, id., LXXXVII, 498. Quanta benignitate ipse foverit peregrinos, *ibid.*, 508. S. Ambrosius Cadurc. episc., deposito episcopatus munere, ad Limina peregrinatur SS. apostolorum Romam, id., LXXXIX, 1228. S. Benedictus episcopus Anglus ad Romam peregrinatur, Ven. Bed., XCIV, 714. Peregrinatio Romana, Paulin. Aquil., XCIX, 335. Romam peregrinati sunt ad SS. apostolorum Petri et Pauli Limina, viri præcipui ex omni regione, religionis causa, ut Saxonum reges cum multis aliis, Anast. Bibl., CXXVIII, 951, 1355 Hinc peregrinati sunt Theudo Bavariæ dux, *ibid.*, 175. Carolus Magnus Francorum imperator, *ibid.*, 1178. De peregrino quodam capto et vinculis sanctæ Fidis. auxilio liberato, Bernard. scholast., CXLI, 151. De confluentia populi totius orbis ad sepulcrum Domini Hierosolymis, Rodulph. Glaber, CXLII, 679. Peregrinatio quibus expediat, Petr. Damianus. CXLIV, 455. Peregrini exemplum providentiæ divinæ, *ibid.*, 456, 484. Peregrinatio Montis Casini quanti facienda, CXLV, 562. Peregrinatio nostra duplex, S. Bruno, CLII, 956. Dermatii cujusdam Hiberniensis proficiscentis Hierosolymam itinerarium, id, CLV, 485. Petri Tudebodi Siuracensis presbyteri itineratio Hierosolymitana, *ibid.*, 667. Locorum sacrorum descriptio, *ibid*, 1084. Privilegia Ecclesiæ Hierosolymitanæ concessa, *ibid.*, 1111 *et seq.* Votum peregrinationis, S. Anselm., CLIX, 57. Peregrinatio cujusdam Furscii Hiberniensis, Sigebert., CLX, 122. Septem peregrinorum millia orandi voto Hierosolymam petunt, sed ab Arabibus die Parasceve in quodam castello obsessi cæduntur, adeo ut vix duo millia reversi sint, *ibid.*, 214. De peregrinationibus Romanis atque Turonicis, Ivo Carnot., CLXI, 877. De illis qui sub prætextu religionis peregrinantur, *ibid.* De administratione Xenodochii in quo peregrini suscipiuntur, *ibid.* De peregrinis, qui Romam petunt, *ibid.*, 896. Peregrini et fugitivi distringendi sunt, *ibid.*, 959. Petrus Eremita Hierosolymam peregrinatur, Albericus Aquensis, CLXVI, 390. Ibi peregrini sæpissime spoliantur et opprimuntur, *ibid.* De quodam Waltero eunte Hierosolymam, quid egerit et pertulerit, *ibid.*, 392. Christiani Hierosolymam adventabant ex remotis totius orbis partibus, Baldric., CLXVI, 1065. Gentiles multis angariis Christianos affligebant, *ibid.* Inde zelus et ardor ad debellandos gentiles, *ibid.*, 1069, 1070. Peregrinationes sacræ an probandæ, Honorius Augustod., CLXXII, 1152. Peregrinatio in sensu mystico, *ibid.*, 205, 929. Bernardus quidam monachus duobus cum sociis ad Jerusalem peregrinatus est circa an. 870 et itinerarium descripsit, Willelmus, CLXXX, 1318. Qua pace gaudebant tempore hoc his in locis Christiani, *ibid.* Hospitium ibi condiderat Carolus Magnus pro peregrinis, *ibid.* Peregrinantes prius licentiam accipiant a proprio parocho, Rob. Pull., 1088. De peregrinatione regis Francorum ad S. Thomam Cantuariensem, et illius causa, Herbert. de Boseham, CXC, 1309. Qualiter rex peregrinus Cantuariam intraverit, *ibid.*, 1315. Qualiter rex peregrinatione revertens e Cantuaria exierit, *ibid.*, 1319. Peregrinari quid, Petr. Lomb., CXCII, 39. Peregrinamur in corpore, *ibid.* Quomodo, circa 1190, fidelium turbæ ad sanctam civitatem Jerusalem properabant, et qua conditione habebantur tam intus quam extra, Guillelmus Tyr., CCI, 226. Hinc peregrinatur Petrus eremita, *ibid.*, 227. Peregrinorum exercitus male disciplinatus perit, *ibid.*, 241. S. Martinus Legion. adhuc juvenis ad superandas carnis tentationes multas perfecit peregrinationes, id., CCVIII, 12. Modo ad S. Jacobi limina in Galliciam, *ibid.*, 13. Modo Romam ad Limina Apostolorum, inde Constantinopolim ubi eximiam emit planetam quam ubique circumferebat. *ibid.*

Periculum. In omnibus periculis, si fides in nobis maneat, adest spiritalium virtutum defensio, S. Hilar. Pict., IX, 787. Periculi conscientia nihil homini gravius, id., X, 200. Pericula tria sunt transeunda proficientibus membris Christi, Aug., XXXIV, 820. Periculum qui non cavet, Deum tentat, id., XLI, 498. — Quid agendum sit in periculis, Guigo, CLIII, 737.

Persecutio. Fuga in persecutionibus licita, S. Prosper, LI, 381. Tempore persecutionis non recedendum a ligno crucis, *ibid.*, 295. Instante persecutione olim baptismus accelerabatur, S. Maxim. Taurin., LVII, 708. Fronte cruce signata ad pugnam accedebant martyres, A. Prudent., LX, 236

Perseverantia. Quid sit, Alcuin., CI, 945. In bonis operibus commendatur, *ibid.*, 632. Ut in bono quod cœptum est perseveretur exhortatio, Placid. episc., CLXIII, 673.

Pietas. Pietatis exordium est optime de Deo sentire, Aug., XXXII, 1224. Pietas vera veri Dei cultus, id., XXXIII, 673. Pietatis perfectio quæ, id., XXXIV, 132. Pietas vera quæ, id., XLI, 159, 160. Pietas sanctissimum generis humani vinculum, id., XLII, 84. Pietas ad omnia utilis, Salvianus, LIII, 176. Pietatis exempla, *ibid.*, 164. Pietatis quæ debent esse exercitia, Alcuin., C, 472. Pietatis definitio, id., CI, 944.

Platea. Fugiendæ plateæ, S. Ambros., XVI, 279.

Pœnæ canonicæ, variis delictis inflictæ, Richardus, CXXXVI, 1309, 1310. De pœnis canonicis, Burchard., CXL, 777. Vide *seq. Pœnitentia.*

Pœnitentia, Pœnitens. Quinam ad pœnitentiam publicam cogendi, Aug., XL, 18. Pœnitentia publica propter immania peccata imponebatur, non propter levia, *ibid.*, 636. Cilicium pœnitentium vestis, Greg. Magn., LXXVIII, 438. Absolutionis forma qua pœnitentes Ecclesiæ reconciliabantur feria quinta in Cœna Domini, *ibid.*, 445. Qua parte missæ dabatur hæc absolutio pœnitentibus, *ibid.* De laude et utilitate pœnitentiæ, Haymo Halberst., CXVIII, 928. De pœnitentibus subito mortuis, Regino, CXXXII, 214. De danda pœnitentia, *ibid.*, 246. De pœnitentibus, *ibid.*, 252. De pœnitentia pro variis peccatis, *ibid.*, 287, 289, 291, 293, 297, 300, 302, 303. Pœnitentes quotidie genua flectunt, Atto Vercell., CXXXIV, 46. Mortui pœnitentes sepeliendi, *ibid.* Pœnitentes negotiis sæcularibus se abstineant. *ibid.* Pro peccati qualitate injungenda est pœnitentia, Ivo Carnot., CLXI, 843. Tractatus de pœnitentia, Gratian., CLXXXVII, 1519. Cinis et cilicium arma sunt pœnitentiæ, Petr. Cant., CCV, 348.

Populus. Populi duo, fidelium et infidelium, prædestinatorum et reproborum, Aug., XXXV, 1507. Populus Dei nunc censentur omnes qui portant ejus sacramenta, sed non omnes pertinent ad misericordiam ejus, id., XXXVI, 538. Populus et turba differunt, id., XXXVIII, 614. Populus non omnis cœtus multitudinis, sed cœtus juris consensu et utilitatis communione sociatus, id., XLI, 67, 648. Ubinam vere est populus, *ibid.*, 655. Populis populariter est loquendum, Petr. Chrysolog., LII, 320. Auditurus Dei legem, vestes lavabat populus et corpora, *ibid.*, 362. Invitatur ad auditum evangelicum, *ibid.*, 495. Populos vastat invidia, *ibid.*, 649. Populus novellus quomodo docendus et dirigendus, Alcuin., C, 194.

Possessio. Possessiones habere Christianis licet, Aug., XXXII, 1343. Possessio rei terrenæ, quæ jure divino, quæ jure humano legitima, id., XXXIII, 345. Possessiones omnes jure humano possidentur, id., XXXV, 1437. Possessio rerum temporalium, unde innocens agnoscitur, id., XXXVIII, 694. Ex possessione rei privatæ nascuntur lites et multa mala, quæ tolluntur ubi res communiter possidetur, id., XXXVII, 1748. Possessio ampla refugienda, Salvian., LIII, 202. Possessiones ecclesiasticæ. Vide *Bona.*

Practica. Practicæ ortus et ejus divisio, Hug. a S. Vict., CLXXVI, 745.

Præbenda. Donatio præbendarum transferri potest de alio in alterum, Stephan. Tornac., CCXI, 483.

Præcepta regia seu pontificalia. Præcepta Caroli Magni in Ecclesiæ gratiam, *id.*, XCVII, 913 et *seqq.*. Ludovici I, CIV, 979-1308. De præceptis regalibus et imperialibus, Abbo Floriac., CXXXIX, 475. Præcepta Roberti regis, CXLI, 945 *seqq.* Willelmi Anglorum regis, *id.*, CXLIX, 1350 *seq.* Chuonradi II, Heinrici III, Heinrici IV, impp., CLI, 1013-1164. Godefridi Bullonii in Jerusalem, CLV, 1111, *seq.*

Prælatus. Vid. *Episcopus.*

Præmium. Præmium Deus proponit, ut quod præcipit magis bonum amando quam malum timendo, faciamus, Aug., XXXVIII, 125. Præmia singulis operibus congruentia, *ibid.*, 367. Præmiorum diversi erunt gradus in cœlo, *id.*, XLI, 802. Præmium statuitur certare debentibus, et pro magnitudine certaminis, Petr. Chrysol., LII. 259. Ad præmium gratus animus ducit, *ibid*, 541. Quando sumitur ex corona, unde reatus jam sumptus fuerat, *ibid*

561. Quis securus exigat præmium a Christo, *ibid.*, 646. Præmium Christianorum, Salvian., LIII, 57. Præmia non exigenda tum baptismi, tum pœnitentiæ et mortuorum sepulturæ causa, Leo IV, CXV, 678.

Presbyter. Nemo presbyter olim ordinabatur ante annum tricesimum, Marius Merc., XLVIII, 290. Quomodo in conviviis defunctorum aliarumve collectarum gerere sese debeant presbyteri, Hincm., CXXV, 776. Quidam presbyter in quadam Romæ ecclesia reliquias S. Helenæ diripuit et secum in Gallias asportavit, Flodoard., CXXXV, 109. Non mulierculæ ad imitandum presbyteris proponuntur, sed presbyteri illis, ac cæteris, Philippus de Harveng, CCIII, 753. Vide *Clericus*, *Sacerdos*.

Primitiæ. De primitiis seminum Ecclesiæ solvendis ex Canuti Angliæ regis lege, CLI, 1173.

Princeps, rex. Titulus quo utitur Greg. Magn. erga reges et reginas, LXXVII, 467, 673, 705. Francorum reges merito Christianissimi cognominati, *ibid.*, 798. Ecclesia tuenda et vindicanda a principibus, S. Paulin. Aquil., XCIX, 520. Carolo Francorum regi ab omnibus fere optimatibus derelicto fidelis remanet Herivæus Remensis præsul et eum pie sustentat, Flodoard., CXXXV, 293. De studio sanctorum regum erga cultum divinum, et remuneratione et peccato et vindicta plebium, Humbert., CXLIII, 1164. Francorum rex Cantuariam petit peregrinans ad S. Thomæ sepulcrum, CXC, 1309. Res Ecclesiæ non sunt regis sed pauperum, Gerohus, CXCIV, 1215. Principum morbus cito credere et condemnare, Stephan., CCXI, 317. Liber de bono principis regimine, Helinand, CCXII, 735 *et seqq.* De ejus studio et sapientia, *ibid.*, 736. De æquitate, *ibid.*, 737. De publicis exactoribus, 742. De militum electione et officio, *ibid.*, 743. De mutuo affectu principis et subditorum, *ibid.*, 744.

Privilegia ecclesiastica, Vid. *Diplomata*, *Præcepta*.

Processio. Vide *Litania*.

Procuratio. Jus procurationum, Stephanus, CCXI, 318.

Prodesse studendum est omnibus, Isidorus Merc., CXXX, 229.

Professio monastica. Liber de diversis ordinibus et professionibus quæ sunt in Ecclesia, Anonym., CCXIII, 809 *et passim*.

Providentia Dei ad hominem et ad omnia inferiora ac minima quæque se extendit, Aug., XXXII, 978. Sine providentia Dei, nihil contingit, *id.*, XXXVIII, 70. Per eam omnia administrantur, *id.*, XI., 17, 295. Justitia nulla esset in hominibus, si res humanas non curaret Deus, *ibid.*, 98. Providentia Dei occulta, *id.*, XLI, 224. Divina Providentia occultavit Deitatis pavorem in habitum humanitatis, Petr. Chrysol., LII, 204. Dei Providentia, *ibid.*, 246. Beati qui divinæ providentiæ credunt. *ibid.*, 628. De Dei providentia, et cur electi cum reprobis patiantur in hoc mundo, Honorius Augustod., CLXXII, 1139.

Psalmus, psalmodia, psalterium. Tempore S. Zenonis Psalmi non tantum cantabantur, sed et legebantur in ecclesiis, *id.*, XI, 362 not. 3. et 467 not. 3. Christiana traditio de psalmis recitandis super mortuos, Hieron., XXII, 697. Mos cantandi ad altare psalmos Carthagine receptus, Aug., XXXII, 634. Psalmorum cantus toto orbe celebris, *ibid.*, 766. Cantantur in funere mortuorum, 776. Psalmus a populo ex parte auditus et ex parte cantatus, *id.*, XXXVI, 199. Canonicus psallendi modus, Joan. Cæsian., XLIX, 83, 88. Vocis devotio et mentis hilaritas in psalmodia sociari debent, Cassiod., LXX, 671. Psalmodia persoluta choris divisis, Gregor. Turon., LXXI, 864. Quomodo psallebatur a primitiva Ecclesia, Isidor. Hisp., LXXXIII, 742 Psalmodia cum delectatione peragenda, Alcuin., C, 604. Mos imponendi psalmum, S. Bened., CIII, 1168. De divina Psalmodia, Agobard., CIV, 325. Psalmi omnes David ut antiphonatim ante sacrificium psallantur præcepit S. Damasus, Anast. Bibl., CXXVIII, 74 et Cœlestinus, *id.*, 225; et Sigebert., CLX, 78. De psallendi officio, Gerard., CXLII, 1503. Psallere est orare, S. Bruno, CLIII, 199. Psalmodia qualis esse debeat, S. Bernard., CLXXXIV, 1138, 1175. De modo psallendi, Gratian. *ibid.* Psallere spiritu et mente quid sit, Wolbero, CXCV, 1272. Divina psalmodia nulli oneri esse debet, Adamus, CXCVIII, 855.

Puella. Utrum puellæ inaures habere debeant, Ambrosius, XIV, 453. Puellæ instituendæ modus, August., XXXII, 779. Puellas custodiri Cyprianus passioni proximus præcepit, XXXVIII, 1411. Puellæ Deo consecratæ, Salvian., LIII, 171. Puellæ sacræ, *ibid.*, 205. De raptu puellarum, viduarum et sanctimonialium coercendo, Hincmar., CXXV, 1017.

Puer, pueritia. Pueritiæ vitia ad succedentes ætates transeunt, Aug., XXXII, 674. Humilitate, non ætate, regnum cœlorum assequuntur, *ibid.* Pueritia proponitur et ad imitandam humilitatem et ad cavendam fatuitatem, *id.*, XXXVI, 525, 526. Pueritia cum senectute quomodo conjungenda, XXXVII, 1472. Pueritia Christianorum animatur levibus mandatis ut juventus ad gravia accedat, Petr. Chrysol., LII, 306. Puer non nisi bona recipiat a patre, *ibid.*, 353. Cum eis non ridendum, S. Bened., Sedul., CIII, 1041. Disciplinæ assuefaciendi, *ibid.* Qualiter tractandi, *ibid.*, 1100. Ut puniendi cum failuntur in oratorio, *ibid.*, 1165. Indulgentius habendi, *ibid.*, 1197. Infans et puer idem sancto Benedicto, *ibid.* Pueri custodiendi, 1365. Oblati a parentibus cogebantur olim perpetuo manere in monasterio etiam post annum pubertatis, *ibid.*, 1303, 1308. Chartas donationum quando facere debebant, *ibid.*, 1308. Eorum legitima in tres partes divisa, *ibid.*, 1312.

Puerpera. Ejus benedictio ad usum Æthiopum, Collect. can. anonym., CXXXVIII, 907.

Pulvis tumulorum sanctorum cum reverentia collectus et servatus, Greg. Turon., LXXI, 820.

Punici Christiani *salutem* baptismum vocant, et Eucharistiam, vitam, Gennad., LVIII, 1041.

Punitio Judæi cujusdam propter horrendam imaginis Christi profanationem, Sigebert., CLX, 105. De punitione Rodulphi comitis monasterium Casinense deprædari volentis, Leo Marsic., CLXXIII, 681.

Purificatio B. Mariæ Virginis. Cereorum origo in festo Purificationis B. Mariæ Virg., Alcuin., CI, 1181. Quomodo huic legi se subjicit Mater Christi, *id.*, CI, 1300. Cur in die Purificationis sanctæ Mariæ candelas portamus, Rupert., CLXX, 87.

Quadragesima totis, præter Sabbatum, jejunatur diebus, Ambr., XIV, 708. Ecclesiæ consuetudo de quadragesimali jejunio, *id.*, XXVI, 57. Quadragesima, præcipua jejuniorum observatio, Aug., XXXIV, 594. Qui per alios dies jejunatis, per hos augete quod facitis. *id.*, XXXVIII, 1040. A carne et vino abstinetur, *ibid.*, 1040, 1043. Quadragesimæ dies toto orbe sacratissimi, *ibid.*, 1046. Quadragesimalis abstinentia qualis esse debet, *ibid.*, 1044. Hæc observatio superstitiose, sed divina lege servatur, *id.*, XLII, 492. Per quadragesimam non solum a carnibus, verum etiam a quibusdam terræ fructibus se abstinent fere omnes, *ibid.*, 491, 493. Quadragesimæ pelagus ingrediens quid debeat agere, Petr. Chrys., LII, 208. Quadragesimali jejunio divina jungenda cantica, *ibid.*, 215. Tempus est spiritualium bellorum, *ibid.*, 222. Jejunium quadragesimale curat navigia corporum nostrorum, *ibid.*, 366. Quadragesimæ tempore diligentius Deo serviendum, et sanctius vivendum, Leo Magn., LIV, 264. Oritur ex divina et apostolica institutione, 275, 286 In toto mundo observatur, *ibid.*, 269. Tempus est reconciliationis et indulgentiæ, *ibid.*, 274. Maximum sacratissimumque est jejunium, *ibid.*, 301. In Quadragesima quibus studiis vacandum, *ibid.*, 291. Eo tempore episcopus se recludit, Greg. Turon., LXXI, 217. De Quadragesima, *ibid.*, 273, 278, 376. Summa ex Patrum auctoritate, abstinentia Quadragesimæ, *ibid.*, 1072. Natalitia vel nuptiæ ne fiant in Quadragesima, Criscon., LXXXVIII, 840. De quadragesimali jejunio, Rab. Maur., CVII, 335. Quadragesimæ jejunium a Gregorio II papa institutum, Anast. Bibl., CXXVIII, 979. In Quadragesima non edatur ante horam vespertinam, Joan. Rothom., CXLVII, 272. De Quadragesima, Anonym., CLI, 1013. In Quadragesima baptizandorum fit scrutinium, Hug. a S. Vict., CXXVII, 446. Ciborum delectus in Quadragesima qualis olim fuerit, *id.*, CLXXXVI, 1145. De Quadragesimæ observatione et de jejuniis, Gratian., CLXXXVII, 1859 *et seqq.* Quomodo campanæ pulsandæ sint in Quadragesima, Joan. Beleth., CCII, 90. Vid. *Jejunium*.

Redemptio captivorum. Christiani a S. Zacharia redempti ne paganis tradantur cruciandi, Anast. Bibl., CXXVIII, 1058.

Refectio. Horam refectionis et somni antevertere, vitium, Joan. Cassian., XLIX, 550.

Regula incommutabilis est Dei voluntas, Aug., XXXVII, 1206. Cujusvis Christiani regula vivendi, Bonifac., LXXXIX, 870. Militum Templi regula, Joan. Michaelens., CLXVI, 859 *et seqq.* De regula canonicorum regul., Guichard. Lugd., CXIX, 1093 *et seq.* S. Augustini regula ab apostolis manare creditur, Stephan., CCXI, 354.

Reliquiæ. Sanctus ubique beatorum martyrum sanguis exceptus est, et veneranda ossa quotidie testimonio sunt, Hilar., Pict., X, 584. Quid de cultu reliquiarum traditum sit ab Optato, *id.*, XI, 765. Reliquiis sanctorum divinitus honor conciliatus, Aug., XXXVIII, 1255. Reliquia sanctorum ad fidelium consolationem, *ibid.*, 1257. Ad memorias orationum non ad glorias martyrum, *ibid.* Reliquiæ Stephani martyris in Africam translatæ, ac ubique ob Dei beneficia famosæ, *ibid.*, 1435. Ipsæ in sacro loco collocatæ, *ibid.*, 1457. Sanctorum reliquiæ sincerissime hono-

randæ sunt non autem adorandæ, Gennad., LVIII, 997. Vasa quibus martyrum sanguis asservatur, verum signum martyrii, A. Prudent., LIX, 665; et LX, 428, not. 53. Sanctorum reliquiæ ad novæ ecclesiæ dedicationem necessariæ sunt, S. Paulin., LXI, 334. Exponebantur olim super altaria fidelium veneration, *ibid.*, 534 not. *j*. Inventio Dominicæ crucis et clavorum quibus transfixus est Christus, Cassiod., LXIX, 956. Martyrum reliquiæ mirabiliter inventæ et super altare collocatæ, *ibid.*, 923. Sanctarum reliquiarum virtus, Greg. Tur., LXXI, 780. Reliquiæ pretio comparatæ et velo tectæ, *ibid.*, 784, 785. Sacrosanctæ reliquiæ, *ibid.*, 823. Ad collum suspensæ, *ibid.*, 457. Super altare collocatæ, *ibid.*, 484, 821. Variæ reliquiarum species, vel rerum quæ corpora vel sepulcra sanctorum tetigerunt, *ibid.*, 459-1123. Vix eas tangere audet, Gregorius, *id.*, 382. Reliquiæ quomodo olim mitterentur, Greg. Mag., LXXV, 54, 104. Harum effectus mirabiles, *ibid.* Quam magni faciendæ, *ibid.*, 54. In toto Occidente sacrilegium reputabatur reliquias tangere, *ibid.*, 272. S. Gregorii reverentia erga sanctorum reliquias, *ibid.*, 420. Brandeum seu prandeum appellabantur panni qui sanctorum reliquiis applicati fidelibus dispertiebantur, *id.*, LXXVII, 702, 846. Sub Gregorii pontificatu vix Latini tangere audebant sanctorum reliquias, sed brandea mittebant, *ibid.*, 702, 805. Igne admoto quibusdam in locis probantur reliquiæ, *ibid.* Sanctorum reliquiæ in baptisteriis recondi solebant, *ibid.*, 813. Super sepulcra et reliquias sanctorum olim erigebantur altaria, *ibid.*, 834. Sanctuaria nuncupantur, *ibid.*, 1144, 1226. Translatio corporis S. Isidori, LXXXI, 39-50. Reliquias sanctorum vendere prohibitum, *id.*, CL, *id.*; Bened. Anian., CIII, 748. De recondendis sanctorum reliquiis, Diurn. Rom., CV, 91, 93. S. Benedicti reliquiarum translatio, Adrevaldus, CXXIV, 901. Quo ritu martyrum corpora sepelienda sint tradidit Eutychianus papa, Anast. Bibl., 1442. Sine dalmatica non sunt sepelienda, *ibid.* Reliquiarum S. Rigoberti translatio, Flodoardus, CXXXV, 119, 120. De sanctorum pignoribus ubique revelatis, *id.*, CXLII, 655. De reliquiarum S. Adalardi translatione in Flandriam, Geraldus, CXLVII, 1073 *et seqq.* Halitgarius plurima e Constantinopoli pignora sanctorum refert, *id.*, CXLIX, 53. Quæsivit et invenit S. Vedasti corpus, *ibid.* De reliquiis S. Symetrii, *ibid.*, 313. Invenitur corpus S. Elphegi episc., Osborn., CXLIX, 389. Reliquiæ sanctorum quomodo prosequantur aut recipiantur, Udalric., CXLIX, 758. Qualiter deferantur, Guido, CL, 1272. Quid de falsis reliquiis, ipsomet Guiberto teste, actum fuerit, Guibert., CLVI, 621. Defuncta sanctorum corpora non auro aut argento includi debent, *ibid.*, 626. Erui e tumulis sanctorum corpora Guiberto non probatur, *ibid.* Non peccant qui reliquias alicujus sancti pro alio venerantur, *ibid.*, 628. Qui certe sanctum existimat colitque, quamvis talis non sit, fructum recipit orationis suæ apud Deum, *ibid.* De sacrarum reliquiarum veneratione, Ivo Carnot., CLXI, 209, 215. Reliquiæ sanctorum loca ubi sunt honorant, *ibid.*, 215. Reliquiæ sub altari positæ, S. Bern., CLXXXII, 1111. Reliquiæ S. Ebrulfi in monasterio Uticensi. Orderic. Vital., CLXXXVIII, 488. Item S. Nicolai Myren. episc., *ibid.*, 534. Quantum reliquiæ sanctorum valeant mortalibus, Philip. de Harveng, CCIII, 1287. Mos jurandi super reliquias sanctorum, Innoc. III, vita, CCXIV, XXIV, *id.*

Rescriptum papale. De rescriptis et eorum interpretationibus, Innoc. III, CCXV, 1221.

Residentia. Ecclesiarum rectores resideant, S. Paulin. Aquil., XCIX, 507.

Responsoria ab Italis reperta, S. Isidor. Hisp., LXXXIII, 744. Varii hymni et responsoria regis Roberti, CXLI, 939-945.

Rex. Vid. *Princeps.*

Ritus. Vid. tomos LXXXV, LXXXVI, Liturgiam veterem Mozarabicam complectentes.

Rogationes. Vid. *Litaniæ.*

Roma, Gothorum irruptione sub Alarico rege eversa est, Aug., XXXII, 647 et XXXIII, 565. Singulo anniversario Romam pergit Paulinus, XXXIII, 355. Urbs venalis appellata, 532. Roma caput gentium, id., XXXVIII, 166. Urbis vastatio religioni Christianæ sive idololatriæ exstinctioni falso tributa, *ibid.*, 505, 623, 624. Romæ strages et excidium, id., XL, 718. Ab Alarico capta et direpta, id., XLI, 14, 15. Barbarorum humanitas erga plerosque Romanorum, *ibid.*, 45. Roma quasi secunda Babylon., *ibid.*, 561, 578.

Roma Christiana. Romanus Pontifex. Romam peregrini subinde novi veniunt, Aug., XXXII, 119. Ibi in basilica B. Petri quotidianæ vinolentiæ, *ibid.* Hæc basilica remota est ab episcopi conversatione. *ibid.* Romana plebs quarta et sexta feria et sabbato jejunare consuevit, *ibid.*, 139. Romanis non videtur jejunandum quinta Sabbati, *ibid.* In Romana Ecclesia semper apostolicæ cathedræ vigunt principatus, *ibid.*, 163. Post Romanum judicium restat plenarium concilium, *ibid.*, 170. Romanorum pontificum a Petro usque ad Anastasium series, *ibid.*, 196. Patres concilii Carthag. decretum suum adversus Pelagianos Innocentio papæ intimandum duxerunt, *ibid.*, 760. Romanæ sedis auctoritas, *ibid.*, 781. Ad apostolicam Sedem refertur quod per totum mundum possit omnibus ecclesiis in commune prodesse, *ibid.*, 782. Consulta fideli ac modica disceptatione tractat Innocent. II, *ibid.*, 785. Ad Romanam Sedem spectat sollicitudo omnium Ecclesiarum, *ibid.*, 786. Romanæ Sedis super dubiis rebus consulendæ mos a toto semper orbe servatus, *ibid.* Ejus auctoritas in hæreticis damnandis, *ibid.*, 865, 869. A judiciis episcoporum Africæ ad apostolicam Sedem appellandi usus, *ibid.*, 955. Difficultate orta, cupit Augustinus de ea in concilio agere aut etiam ad Sedem apostolicam scribere, *ibid.*, 1068. Ad Carthaginis episcopum, Romano prætermisso, nunquam Orientalis catholica scribebat, id., XLIII, 516. Romanus episcopus ab Ostiensi ordinatur, *ibid.*, 642. Romanum concilium pro causa Cæciliani, *ibid.*, 643. Roma peculiari patrocinio BB. Petri et Pauli gloriatur, S. Maxim. Taur., LVII, 400. Roma, Sedes S. Petri, Greg. Turon., LXXI, 686. Roma potissimum sedes apostolica, *ibid*, 728. Romæ exercitus ultor fuit sanguinis Christi, Petr. Chrysol., LII, 219. Romani olim persecutores, nunc exsecutores verbi Christianæ fidei, *ibid.*, 255. Penes Romanum est fidei doctrina, *ibid.*, 485. Ecclesiæ veteres Urbis Romæ. Vid. *Basilica.* Vetera cœmeteria Romana. Vid. *Cœmeterium.* Vid. *Sedes apostolica.*

Sabbatum, et quies Dei est et hominum otium, S. Hilar., IX, 495. Quomodo Deus Sabbato operatur, *ibid.*, 498. Sabbatum perfectum quale, et quæ ante illud paranda, *ibid.*, 499. Christus quietem mortalibus fessis dedit in Sabbato. Illuminatur per Christum, non deletur; ut in die Domini o luceat in Ecclesia, Petr. Chrysol., LII, 412. Sabbatum primarium est dies Dominicus, secundarium Judaicus, et ad quid deputatum, *ibid.*, 418. Sabbatum quanta cura ac religione celebrandum, Salvian., LIII, 45. Sabbatum non observare nefas, *ibid.*, 119. Sabbati vespere ab opere cessandum, Greg. Turon., LXXI, 980, 987. Sabbatum sanctificare, est a bonis operibus non cessare, S. Bruno, CLXV, 279.

Sabulum, e tumulis sanctorum cum reverentia servatum, Greg. Tur., LXXI, 1123.

Sacerdos. De reverentia sacerdotibus præstanda, ex lege Canuti Anglorum regis, id., CLI, 1172. Exitus vitæ malorum sacerdotum, an monendi ac tolerandi, Honor. Augustod., CLXXII, 1134. Juxta dispositionem episcopi decimæ sacerdotibus sunt distribuendæ, Gratian., CLXXXVII, 1013. De infelici exitu sacerdotis cujusdam, Godescalci nomine, qui exercitum collegerat adversus Turcas, Guillelm. Tyr., CCI, 246. Vid. *Clericus, Presbyter.*

Sacrificium. Vid. *Missa.*

Saltare, Saltatio. Vide *Choreæ.*

Salve Regina. Hymnus a Sancto Bernardo compositus, Bern., CLXXXIV. Quater in anno cantabatur, *ibid.*

Sancti et de eorum cultu. Sancti dicuntur a peccatis mundati, Christi fratres, spirituales domus, et regale genus, S. Hilar. Pict, IX, 310. Mundi istius lumen sunt, *ibid*, 580. Judices, reges terræ, *ibid.*, 288, 547. Sanctorum requies sita in Christi et angelorum consortio, *ibid.*, 500. Sancti nobis consulunt, *ibid.*, 682. Sanctorum meritis quando non juvandi sumus, quando juvandi, *ibid.*, 1060. Habes sanctos proximos qui pro te supplicent, S. Ambr., XVII, 250. Obsecrandi sunt angeli et martyres qui possunt pro peccatis nostris rogare, *ibid.* Solus Christus inambulat animis et graditur in mente sanctorum, *ibid.*, 605. Necessaria est sanctorum cautela, *ibid.* 706. Teres vita sanctorum est, et ita sibi concinens, ut superioribus posteriora respondeant, *ibid.*, 813. Est sanctorum somnus etiam operarius, *ibid.*, 960. Non incognitum nobis sanctos dimicare dum feriantur, *ibid.*, 857. Sanctorum vita non hic in terris, sed in cœlo est, *ibid.*, 1373. Nemo sanctorum sine certamine coronatus, Hieron., XXII, 442. Sanctis somnus ipse oratio est, *ibid.*, 621. Favent in cœlo sancti viventibus et laborantibus in terra, *ibid.*, 472. Non licet de sanctis viris temere æstimare, id., XXIII, 203. Inter sanctos et angelos multiplex et infinita diversitas, *ibid.*, 323. Orationes sanctorum nobis prosunt, *ibid.*, 344. Nullus sanctorum quandiu in vita est potest habere cunctas virtutes, *ibid.*, 512. Sancti non cognoscunt filios quos Deus non amat, *ibid*, 548. Sancti non debitores sunt sed suum unicuique tribuunt, id., XXV, 665. Multa de cultu divino usurpata ad colendos sanctos, Aug., XLI, 281. Sanctorum cultus, id., XLII, 602. Sanctorum exempla omni hominum generi proposita, id., XL, 699. Sanctorum

merces non in hoc mundo, id., XLI, 160. Sancti nunc regnant cum Christo, *ibid*., 673. Sanctorum intercessio in novissimo Judicio, *ibid*., 732. Sancti in hac vita cur se adeo humilient, Joan. Cassian., XLIX, 449, not., 1273. Cur eos sinat Deus ab impiis interimi, aut vexari. *ibid*., 647. Ante Christum sancti incarnationem desiderabant, post Christum manifestationem et judicium concupiscunt, S. Prosper, LI, 349. Sanctorum mors somno similis, propter resurrectionem et gloriam secuturas, *ibid*., 572. Sanctorum exaltatio vita est æterna, *ibid*., 360. Sanctorum omnium gloria, ut mundus totus subjiciatur Deo et divinis legibus, *ibid*., 424. Sanctorum intercessio et utilitas, Leo Magn., LIV, 172, 179, 188, 421, 428. Eorum ambienda suffragia, *ibid*., 253 In ipsis Deus nobis constituit et præsidium et exemplum, *ibid*., 437. In sanctorum commemoratione lætandum, *ibid*., 427. Patroni martyres et sancti merito dicti, Prudent., LX, 236. Sanctorum vitæ jugiter scrutandæ, Greg. Turon., LXXI, 1074. Sanctorum imagines, *ibid*., 723. Sanctorum solemnitatibus spectacula minime edantur, Criscon., LXXXVIII, 931. Sanctorum merita sunt dona Dei, *ibid*., 939. De sanctorum intercessione, Hincmar., CXXV, 900. De Christi et sanctorum triumphis in XIV lib., carmen Flodoard., CXXXV, 491 *et seqq*. De reverentia erga sanctos, Bernard. Scholast, CXLI, 62. De Festivitate omnium sanctorum, Udalric., CXLIX, 688. De sanctis et eorum pignoribus, Guibert., CLVI, 612. Ecclesia prælatorum est ut debito sanctorum cultui incumbat populus, invigilare, *ibid*., 615. Sicut vera acta sanctorum honori Deo vertuntur, ita et falsa dedecori, *ibid*., 620 Qui certe sanctum existimat colitque, quamvis talis non sit, fructum recipit orationis apud Deum, *ibid*. Preces sanctorum sunt incensa, Rupert., CLXIX, 974. Exempla sanctorum imitanda, Hug. a S. Vict., CLXXVI, 933 *et seqq*. Sanctorum festa recolenda, id., CLXXCIII, 540, 541. Sanctorum solemnitates colendæ, S. Bern., CLXXXIII, 478. Cur præcipuis sanctorum festis præmittantur jejunia, *ibid*., 501. Sanctorum virtus semper imitanda, non actus, Philipp. de Harv., CCIII, 1244.

Schismaticus. De iis qui sententiam propriam tenent usque ad schisma vel hæresim, Hincmar., CXXVI, 473.

Schola. Ubi et qualiter scholæ habeantur, Atto Vercel., CXXXIV, 40. Qualiter unusquisque sit docendus, *ibid*., 48. De doctrina virorum et mulierum, *ibid*., 44. Scholæ publicæ S. Genovefæ Parisiensis institutæ, Stephan., CCXI, 377. Florent sub Stephan., *ibid*., 431.

Scriptura sacra. Est Dei scriptura, Tert., I, 377. A viris divino Spiritu afflatis edita, *ibid*., 378. Vetus Testamentum ex Hebraico in Græcum sermonem conversum, *ibid*. Repositum in bibliotheca Philadelphi apud Serapæum, *ibid*., 380. Eas Judæi palam recitabant, vectigali libertate, *ibid*., 381. Qui eas studuerit, Deum intelligere cogetur, et credere, *ibid*. De Veteris Testamenti auctoritate dubitari non potest, *ibid*., 384. Scripturæ sacræ majestas et auctoritas, *ibid*., 386, 446, 468. Fecundior divina litteratura ad facultatem cujusque materiæ, id., II, 53. Scripturæ in capitibus divisæ, *ibid*., 127. In synaxibus Christianorum legebantur, id., I, 477. Eas non occultabant, nec poterant, *ibid*., 446. Sanctarum Scripturarum traditores, Cyprian., IV, 433. Dementia eorum qui censuram Scripturarum cœlestium in advocationem criminum convertunt, *ibid*., 781. Scriptura sacra omni fuco caret, Lact., VI, 714. Plures scripturas tanquam fabulas rerum inanium contemnunt, S. Hilar. Pict., IX, 511. Nihil in iis rationabile, nihil perfectum esse plures jactitant, *ibid*., 543. In eis non est confusio aut inopia verborum, *ibid*., 501. Nihil non habent auctore suo dignum, *ibid*., 768. Quidquid in his est excelsum, divinum, rationabile et perfectum est, *ibid*. Scripturarum multimoda doctrina, *ibid*. Refelluntur qui secundum litteram intelligenda omnia existimant, *ibid*., 770. Scriptura sensibus dives, *ibid*., 987. Scripturarum intelligentia unde expetenda, id., X, 313. Scripturæ non in legendo sunt sed in intelligendo; neque in prævaricatione sed in charitate, *ibid*., 570. Scriptura mysteriis feta peritum lectorem ac pium postulat, *ibid*., 549. Judæi sacros libros legentes manu contrectare non audent, sed linteo substernunt, *ibid*., 525. Scriptura ab ethnicis ob abjectum et impolitum sermonem despiciebatur, S. Zeno, XI, 285. A quibusdam ethnicis impugnata, *ibid*., 338. Scripturæ auctoritas in definiendis controversiis, S. Optat. annot., XI, 1157. Scripturarum sacrarum canon per varios pontifices pro temporum necessitate auctus, S. Damas. proleg., XII, 241, 242. Adulterare est verbum Dei verum sensum per falsum velle excludere, Ambros., XVII, 288. Hæc sacerdotum vehemens copiosa vindictaque est indignis quibusque Scripturarum cœlestium sacramenta non credere, *ibid*., 713. Divina Scriptura semper loquitur et clamat, *ibid*., 708. Pabulum est et vita, *ibid*., 662. Quidam illam non pro amore Dei, sed pro amore sæculi, didicerunt, *ibid*., 766. Quanto amplius in corde ruminatur, tanto salubriorem dulcedinem menti exhibet, *ibid*., 866. Ad resecanda vitia acutissima est, *ibid*., 926. Scripturarum verba divinitus inspirata, Hieron., XXII, 432. Scriptura non potest sibi esse contraria, *ibid*., 486. Nemo satis laudare potest Scripturæ mysteria, et divinum sensum, licet in simplicibus verbis, *ibid*., 470. Nullus in Scripturis sacris ingredi potest sine magistro, *ibid*., 546. Difficilis Scripturarum intelligentia, *ibid*., 512. Totum quod legimus in Scripturis nitet quidem et fulget in cortice, sed dulcius in medulla est, *ibid*., 585. Ordo verborum in Scripturis mysterium est, *ibid*., 752. Pensum quotidianum de Scripturis legendis, *ibid*., 875. Majestas divinæ Scripturæ admiranda, *ibid*., 909. Scripturæ unus et idem auctor, *ibid*., 1049. Ama scientiam Scripturarum et carnis vitia non amabis, *ibid*., 1078. In Scripturis pœnitens plangitur, sanctus canitur, desperans maledicitur, *ibid*., 1198. Arguuntur qui Scripturæ sensum declamatorum flosculis enervant, id., XXIII, 166. Si litteram Scripturæ sequimur, novum possumus conficere dogma, *ibid*., 182. Scripturæ consuetudo, *ibid*., 186, 188, 190. Scripturarum norma, *ibid*., 244. Scripturarum notitia haberi non potest, *ibid*., 936. Earum notitia, divitiæ Christi, *ibid*. Non possumus scire sensum Scripturarum, nisi eum per verba discamus, *ibid*., 1022. Scripturæ sacræ, laus et dignitas, Aug., XXXII, 854. Auctoritas, *ibid*., 723, 842, 852; XLI, 357. In ea Deus ipse loquitur, id., XXXII, 864. De ea fuse disseritur, *ibid*., 1335. Quid de ejus difficultatibus, id., XXXIII, 386. Scripturæ studium humilitatem exigit, id., XXXIV, 64. Illius intelligentia a Deo petenda, id., XXXV, 1539. In ecclesia legi solita, id., XLIII, 330. Quomodo legenda, id., XXXVIII, 354. Scriptura sacra doctis confert et indoctis, Petr. Chrysol., LII, 253. Melius per Deum explicatur ad hoc orantibus fidelibus, *ibid*., 197. Æmulis caute declaranda, filiis secure, credentibus confidenter, incredulis constanter, *ibid*., 508. Dum est clara, illi innitendum tota simplicitate, *ibid*., 592. Cavendum ne per audientis imperitiam veniat ad animarum detrimentum, *ibid*., 611. Scripturæ sacræ oraculum Dei mens est, Salvian., LIII, 57. Eam habent hæretici interpolatam et corruptam, *ibid*., 95. Scripturæ sacræ auctoritas indubitabilis, Leo Magn., LIV, 314. Lectio Scripturæ in ecclesiis, *ibid*., 237. Scripturæ canonicæ in ecclesia legendæ, id., LVI, 428. Canon sanctarum Scripturarum, *ibid*. Earum auctor Deus, *ibid*., 880. Scripturarum divinarum lectio necessaria, S. Maxim. Taur., LVII, 277. Quomodo Libros sacros Christiani venerabantur, Prudent., XLIX, 972 not. 613. S. Fulgentius Gallam hortatur ad sacrarum Scripturarum lectionem, id., LXV, 318. Scripturæ sacræ intelligentia per humilitatem legendi assiduitate comparatur, Gregorius Magn., LXXV, 633. Puteas fodimus cum alta Scripturæ sacræ penetramus, *ibid*., 1132. Evangelium olim collo suspendi apud Christianos solitum, et capi i apponi, præsidii et custodiæ causa, id., LXXVII, 485, 1318. Evangelium in judiciis medium collocabatur, *ibid*., 918, 979. Scripturæ sacræ lectio commendatur, Alcuinus, CI, 616. De Scripturis sacris, Raban. Maur., CXI, 103. De canone Evangeliorum, *ibid*., 124. Scripturæ sacræ in ecclesia legendæ, S. Ivo Carnot., CLXI, 259. Scriptura sacra ad correctionem morum legenda, Hugo a S. Victore, CLXXVI, 794 *et seq*. Quænam circa Scripturam sacram sunt attendenda, Gratian., CLXXXVII, 49 *et seq*.

Scrutinium. De scrutinio baptizandorum, Theodulf., CV, 228. Quando et cur fiant scrutinia, Rupert., CLXIX, 113. Scrutinium ad scientiam conducens, Hugo a S. Vict., CLXXVI, 776 *et seq*.

Sedes apostolica. Summus pontifex seu papa. Optimum est ut ad caput, id est ad Petri apostoli Sedem de singulis quibusque provinciis Domini referant sacerdotes, S. Hilar. Pict., X, 639. Quantum ad religionem pertinet nonnisi apostolicæ Sedi, juxta canones debetur totius summa judicii, Leo Magn., LVI, 632. Romanæ Sedis prærogativa, *ibid*., 761. Mos consulendi et referendi ad sanctam Sedem, *ibid*., 458, 501. Romanæ Sedis auctoritas, *ibid*., 643. Apostolica sententia non resolvenda, *ibid*., 633. Sedes apostolica et S. Petrus reciproce dicuntur, Greg. Magn., LXXVII, 491. Sedi apostolicæ episcopi omnes, si quæ in eis invenitur culpa, subjecti sunt, *ibid*., 996. Sedes apostolica omnium Ecclesiarum caput est, *ibid*., 1298. Pontificis Romani est discordias quæ in Ecclesia oriuntur exstirpare, Leo IV, CXV, 658 Romana Sedes nunquam errare consuevit, Goffrid., CLVII, 42. Mos summo Pontifici pedes osculandi, *ibid*., 48. Equo albo papa vectus, S. Bernard., CLXXXII, 776.

Senectus. Apud omnes gentes honorabilis est, Ambr., XVII, 474. Senectus quæ adolescentiam suam honestis artibus instruxit, metit dulcissimos fructus, Hieron., XXII,

528. Senectutis incommoda, *ibid.*,557. Perfectæ et integræ senectutis descriptio, *ibid.*, 343. Senectutis infirmitates, S. Anselm., CLVIII, 694.

Sepulcra *et tumuli sanctorum.* Martyrum sepulcra floribus ornata, Prudent., LIX, 695 not. 116. Utrum sepulcra intra Urbem olim exstiterint, id., LX, 134, not. 190. Sepulcra martyrum frequentata, *ibid.*, 277. Missæ super martyrum sepulcra, *ibid.*, 356 not. Concursus populi ad sepulcra martyrum, *ibid.*, 400. Comessationes et compotationes reprehenduntur, S. Paulin. Nol., LXI, 661. Sepulcra sanctorum floribus adornata, Greg. Turon., LXXI, 866. Pulvis tumulorum honore prosecuta, *ibid.*, 820. Panni sepulcris sanctorum impositi ut reliquiæ habentur. *ibid.*, 924. Sepulcra sanctorum veneranda, *ibid.*, 53, 1009. Vix ea tangere ausus erat Gregorius, *ibid.*, 382. Ea fideles osculantur, *ibid.*, 561. Ibi fenestella ad orandum, *ibid.*, 857. Foliis lauri strata, *ibid.*, 892. Inde pulvis, herbulæ in præsidium sublatæ, *ibid.*, 916, 917. Panis et vinum ibi oblata ab itinerantibus, *ibid.*, 999. Vitta appensa sepulcris, *ibid.*, 1142. Super sepulcra et reliquias sanctorum olim altaria erigebantur, Greg. Magn., LXXVII. Sepulturæ paternæ locum ornare qualiter, Goffr. Vendoc., CLVII, 207.

Servus. Non conditio fortuita servum facit, sed probrosa insipientia, Ambros., XIV, 619. Servuli multi ipsis dominis liberiores sunt, *ibid.*, 649. Sub Patre cœlesti fratres sunt servus et dominus, August., XXXVIII, 400. Manumissioni servorum ac libertati hominum favens ab Ecclesia revocari non debet, Gregor. Magn., LXXVII. Concessit imperator Constantinus ut in Ecclesia fierent servorum manumissiones, *ibid.*, 547. Servi qui ad Ecclesiam confugiunt tradi non debent. Regino Prum., CXXXII, 372. De servorum officiis, Rather., CXXXVI, 175. De servorum disciplina, Petr. Damian, CXLV, 342. De servo arante, Honor. Augustod., CLXXII, 567.

Signum. Hominis sani et hominis infirmi signa, Wolbero, CXCV, 1223.

Simoniacus. De differentia negotiatorum sæculi et simoniacorum, Humbert., CXLIII, 1084. Simoniaci latronibus pejores, 1114.

Singularitas summopere vitanda est in congregatione, Petr Cant., CCV, 205.

Solitudo, alia corporis, alia animi, Wolbero, CXCV, 1129. Anachoretarum solitudo excellentior quam cœnobitarum, Petr. Cant., CCV, 213.

Solemnitas. Vide *Dies Festivi.*

Spectacula, Theatra. A spectaculis, pompis, ludis publicis et theatri scenis Christiani abstinebant, Tert., I, 466. De illis et quod iis interesse Christianis non conveniat, Lact., VI, 707. A spectaculis, et offensionibus Ægypti, removeamus oculos, arena, circo, theatris, et omnibus quæ animæ contaminant puritatem, et per sensus ingrediuntur ad mentem, Hieron., XXV, 189. Christianus non polluatur gentilium spectaculis, Petr. Chrysol., LII, 609. Christianos quoslibet turpe est spectaculis sæcularibus interesse, Isidor. Mercat., CXXX, 332.

Spiritalis. Spiritales sunt Ecclesiæ incolæ, S. Hilar. Pict., IX, 679. Sicut justitia spiritales facit, ita et delicta carnales, Ambros., XVII, 78. Formatio viri spiritualis, Hieron., XXVI, 285, 391. Spiritualis nunquam persequitur carnalem, *ibid.*, 395. Gemitus spiritualium inter carnales viventium, S. Prosper, LI, 364.

Spurcalia. Festa quædam quæ apud gentiles habebantur Februario mense, a S. Bonifacio reprehensa, LXXXIX, 810 *et seqq.*

Stallum in choro, Stephanus abb. CCXI, 475.

Statio. De stationibus in Ecclesia solitis, Joan. Beleth., CCM, 18. Vid. *Litania.*

Status. De perseverantia in eo statu, quem quis semel arripuit, Petr. Damian., CXLV, 359.

Stola, spirituale est indumentum, est et vestimentum nuptiale, Ambr., XVII, 1761.

Strena, strena Kalendaria, Hieron., XXVI, 540. Eleemosynæ, loco strenarum dandæ, Aug., XXXVIII, 950.

Superpelliceum talare, Stephan. abb., CCXI, 395.

Sutor. Ad quid teneantur singulis annis sutores erga monachos Floriac., Richardus, CXXXVI, 1504.

Symbolum *Quicunque*, vulgo Athanasianum nuncupatum, memoriter a presbyteris tenendum, Leo Magn., LVI, 669. Symbolum apostolorum nemo debet ignorare, Gennad., LVIII. 1090. De traditione symboli, S. Hildefons., XCVI, 125. De symbolo Nicæno, Rupertus, CLXX, 33.

Synodus. Quæ debeatur synodis reverentia, S. Hilar. Pict., X, 568. Synodorum mos ut aliquo damnato epistolæ ad universos instruendi causa fiant, *ibid.*, 651. Ad synodum Ecclesiæ quot sunt necessaria, Hieron., XXIII, 443. De modo et tempore celebrandi synodum, Odo de Soliaco, CCXII, 57.

Talentum. Talentis a Deo datis utendum, S. Anselm. CLVIII, 1189.

Te Deum hymnus cantatur in electione archiepiscopi, S. Anselm., CLIX, 13.

Templa. De exordiis templorum et altarium, Walafrid. Strab., CXIV, 919. Vide *Basilica.*

Templarii. De decimis ordinem Templariorum sustentandi causa, CLV, 1257. De militum Templariorum regula, Joann. Michaelensis, CLXVI, 859. Qualiter audiant divinum officium, *ibid.* Quot orationes Dominicas, si officium audire nequiverint, dicant, *ibid.* Quid agendum pro fratribus defunctis, *ibid.*, 860. De militibus defunctis qui sunt ad terminum, *ibid.*, 861. Ut nullus frater remanens oblationem faciat, *ibid.* De immoderata statione, *ibid.* Qualiter manducare milites debeant, *ibid.*, 862. Quo cibo feria sexta reficiì oporteat, *ibid.* Collatio sit in arbitrio magistri, *ibid.*, 863. De qualitate et modo vestimenti, *ibid.*, 864. Famuli pallia alba non remaneant, *ibid.*, 864. Cupiens optima deteriora habeat, *ibid.*, 865. Ut quantitas et qualitas vestimentorum servetur, *ibid.* De numero equorum et armigerorum, *ibid.*, Nullus armigerum gratis servientem feriat, *ibid.* Si liceat eum ambulare solum, *ibid.*, 866 De frenis et calcaribus, *ibid.*, 867. De malla et sacco, *ibid.* De legatione litterarum, *ibid.* De fabulatione propriarum culparum, *ibid.* De quæstu et acceptione, *ibid.* Ut cambiare vel quærere nullus audeat, *ibid.*, 868. Omnibus militibus professis licet terram et homines habere, *ibid.*, 869. Alter alterum ad iram non provocet, *ibid.* Qualiter milites sæculares recipiantur, *ibid.*, 870. Cum silentio orare debent, *ibid.* Senes venerentur, *ibid.*, 871. Victus æqualiter omnibus distribuatur, *ibid.* Milites decimas habeant, *ibid.* De gravibus et levibus culpis, *ibid.* Quot et quales panni in lecto sint necessarii, *ibid.*, 872. De murmuratione vitanda, *ibid.* Ut omnium mulierum oscula fugiantur, *ibid.*, 874. Ordo militiæ Templi Hierosolymis instituitur, Guillelm. Tyr., 526.

Tenebrarum officium. De exstinctione luminum in hebdomada majori, Amalar., CV, 1262. Cur candelæ triduo majoris hebdomadæ exstinguantur, Rupert., CLXX, 148. De nudatione altarium et luminum exstinctione triduo ante Pascha, Honor. Augustod., CLXXII, 665. De tenebrarum officio, Joannes Belethus, CCII, 105.

Testamentum. Variorum testamenta quibus bona legaverunt Ecclesiæ, LXXXVIII, 1078 ad fin. Ratherii Veronensis episcopi testamentum, id., CXXXVI, 641. De differentia testamentorum et de precariis, Abbo Floriac., CXXXIX, 480. Juris ecclesiastici homines non possunt condere testamentum, Ivo Carnot., CLXI, 926.

Titulus. *Excellentia*, titulus honoris quo uti solet Gregorius Magn. erga reges, reginas et alios magnates, LXXVII, 467, 673, 705, 1020. Titulus *Sanctitatis* papæ tribuitur, S. Eutropius, LXXX, 18. Tituli funebres S. Brunonis, CLII, 555, 605. Titulus *Excellentiæ* a S. Bernardo datus papæ, episcopis, regibus, reginis, et etiam ducibus, CLXXXII.

Tonsura. Capillos tondere lugentium apud veteres consuetudo, Hieron., XXIV, 754. Tonsura clericalis Greg. Tur., LXXI, 852. A sancto Petro instituta, *ibid.* 728. Tonsuræ votum, *ibid.*, 976. De rasura capitum, Rupert., CLXX, 54. Tonsura ecclesiastica, Hug. a S. Vict., CLXXVI, 422. Pili quare levitis præcepti sunt radi et convelli, Garner., CXCIII, 165.

Traditiones ecclesiasticæ sunt observandæ, Ivo Carnot., CLXI, 282, 309.

Transfuga. Ad hostes fugiens quali pœna dignus, Isidor. Mercat., CXXX, 491.

Translatio reliquiarum. Vide *Reliquiæ.*

Tributum principibus solvendum, Maxim. Taurin., LVII, 519. Tributa publica, Greg. Turon., LXXI, 430, 745. Tributum unde sic dictum, Isidor. Hispal., LXXXII, 584. Tribuni qui, *ibid.*

Tumulus. Vid. *Sepulcrum.*

Tunicæ Domini (De) inventione, Aimoinus Floriac., CXXXIX, 749.

Unctio. Vide *Oleum.*

Usus. Varii domestici usus et suppellectilium nomina, tempore Arnobii, V, 844. De vario Ecclesiarum usu, S. Isidor. Hisp., LXXXIII, 776. Unusquisque coloris quem elegit teneat usum, Petr. Ven., CLXXXIX, 404. Vide *Consuetudo.*

Usura prohibita, Hieron., XXV, 176. Usura igni sacro et cancro comparata, Petr. Cant., CCV, 157. Sanguisuga dicitur, 158. Usurarii anathemate percussi, *ibid.*, 159. Ipsorum pœna quadruplex, *ibid.* Usurarii restitutio admirabilis et salutifera, 447.

Vasa, Vasa sacra. Vasa quibus utebantur veteres Christiani sacris decorata imaginibus, Prudent., LIX, 860. Vasa Ecclesiæ frange, non licet nisi pro redemptione

captivorum, Greg. Magn., LXXVII, 396. Vasa sacra a solis hominibus sacratis contrectanda, Remig. Curiens., CII, 1102. Vasa sacra in alios usus non convertenda, Theodulf., CV. 196. De vasis quæ simpliciter signa dicuntur, Walafridus, CXIV, 924. De vasis et vestibus sacris, *ibid.*, 951. Feminæ vasa sacra vel pallas non contingant, id., CXXXIV, 30. Vasa sacra a sacris tantum contrectanda, Ivo Carnot., 175, 259. Vasis sacris templi abutens Baltazar rex regno privatus est, Petr. Cant., CCV, 170.

Velum. Velari perinde est ac velum sanctimoniæ accipere, S. Aug., XXXII, 959. Velamen conjugale, Leo Magn., LVI, 248.

Venatio. A venationibus clamorosis abstinere debent Christiani. S. Bruno, CLXIV, 279.

Vestitus, Vestis, Indumentum. Mulieres ad ecclesiam in vestitu superbo venientes reprehenduntur, August., XXXVIII, 205. Vestimenta linea interiora, *ibid.*, 224. Crucis signum in vestibus baptizatorum apparens, *ibid.*, 156. Diebus festis vestitus nitidior et templa ornatiora, Leo Magn., LIV, 272. Vestibus fulgere nihil prodest, Maxim. Taur., LVII, 235. Neophyti albis induti vestibus per octo dies, S. Paulin., LXI, 353. Albæ, vestes sacerdotum, levitarum et recens baptizatorum, Greg. Tur., LXXI, 219, 325, 586, 842, 845. De palliis virorum, Rab. Maur., CXI, 573. De palliis feminarum, *ibid.*, 575. De lana et lino, *ibid.*, 578. De virorum et mulierum indumentis, Atto Vercell., CXXXIV, 44. Vestes sacræ inveteratæ sunt comburendæ, S. Ivo Carnot., CLXI, 174. De novis monachorum vestibus; quomodo et a quibus inventæ, Ordericus Vital., CLXXXVIII, 636.

Vexillum ecclesiasticum quale, Stephanus, CCXI, 336.

Victoria. De victoriis ab exercitu Christianorum in Turcas reportatis, Godefrid. Bullon. CLV, 592. De victoriis ab exercitu Christiano in Terra sancta habitis, *ibid.* Vide *Crucesignati*.

Vidua. Quæ vidua admittenda sit ad stipendia Ecclesiæ, Ambr., XVII, 299. Viduis et pauperibus ministrare apostolicum est, Hieron., XXV, 1172. Viduitas et paupertas sancta in omnibus Christianis, S. Prosp., LI, 381. Viduarum habitus qualis esse debeat, S. Fulgent. Rusp., LXV, 371. De viduis, S. Isidor. Hisp., LXXXIII, 807. De coercendo et exstirpando raptu viduarum ab impiis militibus, Hincm., CXXV, 1017. De viduis sæcularibus, Regino, CXXXII, 316; Ratherius, CXXXVI, 202. Consecratio viduæ, Anonymus, CXXXVIII, 1099. Quarta pars decimarum viduis et pauperibus est distribuenda, Gerohus CXCIV, 1309.

Vigilia. Vigiliæ et pernoctationes in basilicis, Hieron., XXII, 908. Ecclesia nocturnis vigiliis Christum Dominum personans, *ibid.*, 1199. Festorum vigiliæ quomodo celebrandæ, S. Bernard., CLXXXIII, 403. Cur præcipuis sanctorum festis præmittantur jejunia, *ibid.*, 501. De minutione in vigiliis, Guichardus, CXCIX, 1103.

Virgo, Virginitas. Virgines oportet velari, Tert., I, 1184. Virginum encomium, *ibid.*, 1280. Virgo felicior haberi poterit, at vidua laboriosior, *ibid.*, 1287. Virginis bonæ publicatio stupri passio est, id., II, 892. Virginitas gratum Deo sacrificium, *ibid.*, 806. Plures Ecclesiæ per Græciam virgines suas reconduni, *ibid.*, 890. Virgines hominum contra virgines Dei ambiunt, *ibid.*, 892. Virginitas ostentatitia, *ibid.*, 892. Ejus pericula, *ibid.*, 909. Virginitas vera, et tota et pura, nihil timet magis quam semetipsam, *ibid.*, 910. Etiam feminarum oculos pati non vult, alios ipsa oculos habet, *ibid.* Virgines utriusque sexus apud ethnicos, *ibid.*, 928. Virgines quæ se Deo dicaverint, castæ perseverent, S. Cyprian., IV, 364. Virginibus corruptis pœnitentia plena imponitur, *ibid.*, 366. Virgines angelis Dei æquales, *ibid.*, 462. Virginitas felix et beata, S. Hilar. Pict., IX, 707. Virgines Deo Christoque dicatæ persecutionem patientes horrendam, id. X, 665. Modestia uti debeat vestibus, *ibid.*, 550. Virginum sacrata Deo corpora, *ibid.*, 561. Earum nudatio graphice depingitur, *ibid.*, 634, 664. Nihil tam præclarum est et utile quam virginitas, S. Ambros., XVII, 221. Virginis et viduæ gloriosum vocabulum, *ibid.*, 478. Virgo potest esse corpore, sed non mente corrupta, *ibid.*, 582. Quid prodest virginem esse corpore, si contingat mente esse corruptam, *ibid.*, 759. Principia virginitatis moriturræ, quæ, S. Hieron., XXII, 343. Perit et mente virginitas, *ibid.*, 397. A Salvatore virgine dedicatur, *ibid.*, 406. Unde ditius virginitatis donum fluxit in feminas, *ibid.*, 408. Regulæ dantur ad integritatem virginitatis conservandam, *ibid.*, 1010. In eo facilior est quod carnis incentiva non novit, *ibid.*, 1053. Virginitatis ac pudicitiæ palma, *ibid.*, 1102. Felix virginitas quæ sit, *ibid.*, 1125. Augustini liber de sancta virginitate, Aug., XXVII, 640. Virginitatis encomium, id., XXXIV, 112. Virgo nomen integritatis, non ætatis, *ibid*, 492. Virgines honorabilius membrum Christi, id., XXXV, 1499. In sola charitate custodia castitatis, *ibid.*, 2141. Virginitas nomen accepit ab abstinentia ab illicitis, id., XXXVIII, 574, 575. Virginitatem qui voverunt angelorum vitam ducunt in terra, *ibid.*, 736. Hoc incipiunt esse ante mortem quod cæteri post resurrectionem, *ibid.*, 736. Virginitas commendatur, *ibid.*, 996. Virginibus Maria imitanda proponitur, *ibid.*, 1011. Virginitas cœlestis vitæ imitatio, id., XL, 398. Angelica portio est, et in carne corruptibili incorruptionis perpetuæ meditatio, *ibid.*, 401. Virginitatis votum, *ibid.*, 412. Virginitas sic præferatur ut non nuptiæ damnentur, *ibid.*, 404. Virgines quanto sanctiores, tanto sint humiliores, *ibid.*, 427. Virginibus qua ratione humilitas exercenda, *ibid.*, 426. De conjugio, viduitate et virginitate multæ perplexitates, *ibid.*, 442. Virginum sanctarum gloriosa certamina, id., XLIV, 724. Virginitatis elogium, Joan. Cassian., XLIX, 1229, 1230. Virginitas carnis et spiritus, S. Prosp., LI, 438, 521. Virgines sacræ ut vivere debent, Salvian., LIII, 196. Virgines et puellæ sacræ, *ibid.*, 205. Virgines etiam sine sua culpa per vim corruptæ cum incontaminatis se comparare non audeant, S. Leo Magn, LIV, 653. Quo loco habendæ, *ibid.*, 655. Quæ sua culpa corruptæ sunt longæ pœnitentiæ subjiciantur, *ibid.* not. Virginum propositum et habitus et consecratio, *ibid.*, 1371. De his qui in virginitate non persistunt, Criscon., LXXXVIII, 885. Virgines superbientes, *ibid.* Virgines etiam minores velandæ, *ibid.*, 936. Constitutis diebus velentur, *ibid.*, 923. Virginum zonæ solutæ in nuptiis, Benedict. Sedul., CIII, 1251 not. Virginitatis professio quando fieri potest, *ibid.*, 1306, 1307. Virgines prudentes cur in quinque Psalmis expressæ, Petr. Dam., CXLV, 226. Virgo voti prævaricatrix, *ibid.*, 371. Virginem post lapsum Deus reparare potest, *ibid.*, 600. Virginitas Libano comparata, S. Bernard., CLXXXIV, 89. Vitia virginitatis balsamum corrumpentia, *ibid.*, 90. Virginitatis jactura deploratur, *ibid.*, 209. Virginitas læsa condonari solet, recuperari non valet, *ibid.* Virginitatis amans mediocribus non debet contentus esse virtutibus, *ibid.* Votum virginitatis prima fecit B. Virgo Maria, *ibid*, 669. Virginibus maxime convenit fortitudo, *ibid.*, 678. Item silentium, *ibid.*, 688. Virginum præ cæteris duplex prærogativa, *ibid.*, 690. Canticum in proprium, *ibid.*, 701. Virginitas amissa irrecuperabilis, *ibid.*, 1238. Quales filios pariat, *ibid*, 1239. Virginum flores, id., CLXXXV, 202. Virgines species sunt Christi, Richard. a S. Vict., CXCVI, 516.

Virtus. Duritia exstruitur, mollitia destruitur, Tert., I, 621. Nihil prodest verbis præferre virtutem, et factis destruere veritatem, S. Cyprian., III, 596. Quo ritu coli debeat, Lactant., VI, 223. Si quid turpitudinis habeat desinit esse virtus, *ibid.*, 370. Vis ejus et officium, *ibid*, 577. Nullum præmium ea dignum in terra reperitur, *ibid.*, 379. Virtutis exercitia et corroboramenta, *ibid.*, 383. Merces ejus sola immortalitas, *ibid*, 436. Sola judicari potest verum bonum, *ibid.*, 496. Quod præmio suo spoliari nequeat, *ibid.*, 610. Utrum doceri possit, *ibid.*, 650. In quo sit posita, *ibid.*, 651, 654. Virtuti nemo favet, nisi qui illam sequi potest, *ibid.*, 737. Ejus via non capit magna onera portantes, *ibid.*, 738. Virtus, unde appellata, VII, 57. Per mala probatur et constat, *ibid.*, 137 Virtus significatur in dextera, S. Hilar. Pict., IX, 791. Virtutis vox, *ibid.*, 467. Virtutes internæ externis præferendæ, *ibid.*, 1050. Virtus naturæ res est, id., X, 325. Extra Ecclesiam nulla virtutum præmia, Hieron., XXII, 423. Cum nos putaverimus ad cœlum pervenisse, virtutum tunc habebimus principium, *ibid.*, 407. Virtus grandis, quæ, *ibid.*, 554. Virtus semper rara est, id., XXIII, 301. Virtutibus cardinalibus nihil pretiosius, *ibid.*, 640. Virtutes omnes simul habere non possumus, *ibid.*, 515. Virtutes in medio sunt, et nimietas omnis in vitio est, *ibid.*, 1091. Virtutes exagitatæ fiunt clariores, Greg. Magn., LXXV, 519. Simplicitas et rectitudo ad virtutem sunt necessariæ, *ibid.*, 529. Pensandæ virtutes ab intentionis origine, *ibid.*, 550. Post finem operum diligenter sunt discutiendæ, *ibid.*, 552. Absque fide nulla vera virtus, *ibid.*, 589. Virtutes nostræ quam imperfectæ, 820. Vera virtus est in amore, id., LXXVI, 147. Virtutum gradus in quo consistunt, *ibid.*, 241. Virtutis aliud est exordium, aliud profectus, aliud perfectio, *ibid.*, 958. Virtutes Christianæ quæ sint, *ibid.*, 1066. Virtus similis est lilio, Godefrid. Admont., CLXXIV, 1051.

Vitium. Vitia causæ sunt calamitatum, Hieron., XXII, 410. Palma vitiorum, quæ, *ibid.*, 600. Terrore ignis æterni crescentia vitia consumamus, *ibid.*, 814. Non nos decipiunt, nisi sub specie umbraque virtutum, *ibid.*, 873. Pauci sunt qui, calcatis vitiis, tramitem teneant veri-

ratus, *ibid.*, 879. Vitia adversum nos fœdus ineunt, Greg. Magn., LXXV, 631. Cur vitia quædam léviora subigere non possint justi, *ibid.*, 658. Viri sancti soli secum sunt, qui vitia subegerunt, *ibid.*, 668. Aliud est contra vitia certare, aliud vitiis consentiendo subjacere, id., LXXVI, 264. Quid agendum ne noceant, *ibid.*, 623. Vitia non tantum virtuti vicina, sed etiam remota sunt cavenda, *ibid.*, 1024. Vitia capitalia a nobis comprimi debent sicut et cætera, Godefrid. Admont., CLXXIV, 57. Morte Christi prostrata, *ibid.*, 500. Bestiis comparantur vitia, *ibid.*, 1120, 1128.

Xenodochium. Præceptum de concedendo Xenodochio, Lib. Diurn., CV, 102. De administratione Xenodochii in quo peregrini suscipiuntur, Ivo Carnot., CLXI, 891.

SERIES NONA.

In hac nona Serie, quidquid ad veram Christi Ecclesiam attinet, sedulo colligimus. Hic itaque agimus primo de illius origine, antiquitate, et de præcipuis quatuor notis, scilicet unitate, sanctitate, catholicitate et apostolicitate, quibus inter alias inclarescit. Mirabilem ejus Hierarchiam, Ordinis simul ac Jurisdictionis, contemplamur, et proinde vicissim tractamus de Summo Pontifice, de Metropolitis, Episcopis, Sacerdotibus, ac de aliis inferioribus Ministris, necnon de diversis illorum officiis et muneribus. Deinde Ecclesiam Dei ab Hæresibus oppugnatam, dilaceratam a Schismaticis, sed semper, velut rupem inter procellas, immotam ostendimus. Sanctos præterea et Martyres innumeros recensemus, et sacrum commercium suffragiorum, bonorum operum, meritorum, quibus omnia Ecclesiæ membra per unum spiritum vinculo charitatis colligata coadunantur. Tandem cum Doctores et auctores ecclesiastici semper catholica dogmata scriptis asseruerunt et contra hæreticos propugnarunt, de his scriptis dogmaticis speciales subjicimus Indices.

LXXIX.

INDEX DE ECCLESIA

LOGICO RERUM ORDINE DISPOSITUS,

REFERENS IN TRIBUS ET VIGINTI CAPITIBUS QUIDQUID DE EA SCRIPSERE SS. PATRES.

MONITUM.

In hoc Indice utilitati simul et commoditati lectorum providentes, varia statuimus capita, et in unoquoque capite ex Patribus collecta exhibemus. Sic vicissim agimus I. De definitione Ecclesiæ quoad nomen II. De definitione Ecclesiæ quoad rem, id est, Ecclesiæ in se spectatæ. III. De origine et antiquitate Ecclesiæ. IV. De variis nominibus quibus designatur Ecclesia tum in sacris Scripturis, tum in traditione Patrum, ordine alphabetico memoratis. V. De diversis typis vel figuris quibus adumbratur Ecclesia tam in Veteri quam in Novo Testamento. VI. De nonnullis quibus assimilatur vel comparatur Ecclesia. VII. De partibus quibus constat Ecclesia. VIII. De non pertinentibus ad Ecclesiam. IX. De bonis spiritualibus Ecclesiæ et quomodo benigna est erga filios. X. Quo indicio dignoscenda Ecclesia. XI. De præcipuis quatuor notis quibus agnoscitur vera Dei Ecclesia. XII. De unitate. XIII. De sanctitate. XIV. De catholicitate. XV. De apostolicitate. XVI. De doctrina et fide Ecclesiæ. XVII. De disciplina et moribus Ecclesiæ. XVIII. De perpetua duratione seu indefectibilitate Ecclesiæ. XIX. De auctoritate et infallibilitate Ecclesiæ. XX. De potestate Ecclesiæ. XXI. De Romano Pontifice. XXII. De episcopis. XXIII. De rationibus propter quas intrare in Ecclesiam oportet, et cur semel ingressis nunquam ab ea discedendum. Et sic Index noster verum ex SS. Patribus de Ecclesia tractatum lectori præbet.

I. *Definitio Ecclesiæ quoad nomen, et quomodo differt a Synagoga.*

Juxta vim nominis ἐκκαλέω, Ecclesia est evocatio seu vocatorum cœtus; ex vocatione enim appellata est; S. August., XXXV, 2089; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 739, 740; Synagoga autem sic dicitur a voce συνάγω, *congrego*, *ibid.* — Inde Ecclesiam inter et Synagogam differentia est ex nominis notione; S. Aug., XXXVII, 1017, 1896. — Inde jam dignior Ecclesia, quam Synagoga, quæ non nisi ex congregatione; pecora enim congregari, homines non nisi convocari solent; S. Hieronym., XXV, 1404; S. Aug., XXXV, 2089. — Post Synagogam equidem vocata, sed ante eam promissa fuit Ecclesia; id., XXXIX, 2171, scilicet patriarchis Abrahæ, Isaac et Jacob, et populis per imitationem fidei filiis eorum; id., XLIII, 822. — In Genes., cap. II, jam prænuntiata fuerat, id. XLVII, 258. — In benedictione Abrahæ promissa, id

XL, 174; est enim Ecclesia verum Abrahæ semen, id., XXXIV, 789; annuntiata et quasi revelata huic patriarchæ per promissionem sibi factam, S. Ambros., XV, 1591; præfigurata fuit in lege, S. Hieronym., XXII, 1534. — Et prædicta a prophetis; S. Aug., XLI, 584; XLII, 289; præsertim ab Isaia qui plusquam cæteri de ea prophetavit, id., XLI, 585; in ipsis tandem promissionibus, jam tunc erat figurata, id., XLII, 305. — Ecclesia per Rebeccam, Synagoga per Saram adumbrata est, S. Hieronym., XXIX, 1754. — Repudiatur Synagoga ut introducatur Ecclesia, id , XXIX, 1755. — Calcaneum Christi Synagoga, decor et gloria vultus ejus Ecclesia. S Ambros., XIV, 1159. — In hoc, ut in multis adhuc aliis, differt Ecclesia a Synagoga quod diversos colligit populos, id., XVII, 810; S. Aug., XLI, 670; S. Prosper Aquit., LI, 166; S. Greg. Magn., LXXIX, 488; Vener. Beda, XCII, 68 — Ex utroque enim populo nempe judaico et gentili ædificata est Ecclesia, S. Gregor. Magn., LXXIX, 618 *et seqq.*; ista vero fuerit unius gentis; Cassiod. Senator, LXX, 501; S. Ildefons, XCVI, 139. — Figuratæ fuerant Ecclesia et Synagoga per duas molentes Evangelii, quarum una assumitur, altera relinquitur, S. Ambros., XVII, 630. — Christus per infidelitatem Synagogæ unam amisit gentem, nec ipsam tamen totam; totum mundum per fidem Ecclesiæ acquisivit, S. Au . XXXIX, 1755.

II. *Definitio Ecclesiæ quoad rem, id est Ecclesiæ in se spectatæ.*

Varie definienda Ecclesia juxta varias nominis illius acceptiones; nam multiplex est Ecclesiæ nominis acceptio, nempe latissima, latior, lata, stricta et propria, impropria et metaphorica.

Prima acceptio ita generalis est ut extendatur ad quoslibet hominum conventus; eo sensu David, psalmo 25 : *Odivi Ecclesiam malignantium*, S. Aug., XXXVI, 187.

Secunda non ita generalis, latior tamen est; usurpatur enim ad designandam collectionem omnium fidelium tam viventium in terris quam defunctorum, sive jam fruantur in cœlo, sive detineantur adhuc in Purgatorio; hoc sensu Apost.... *Et ipsum* (Christum) *dedit caput super omnem Ecclesiam*, Eph. I, 22; S. August., XXX, 826; XXXVI, 385.

Tertia, quæ nuncupatur lata, sumitur pro collectione fidelium omnium ab initio mundi ad ejus finem : hoc sensu Greg. Magn., LXXVI, 1154, ait Ecclesiam incipere ab Abel justo usque ad ultimum electum : complectitur proinde cœtum populi Dei et ante Legem, et sub duobus Testamentis.

Quarta, stricta nimirum et propria, designat tantum fideles ab adventu Christi ad diem qua veniet judicaturus orbem, et ita communis est et usitata ut per illam sine addito et simpliciter pronuntiatam intelligatur illa societas quæ in unum religionis corpus per professionem doctrinæ et præceptorum Christi sub pastoribus legitimis et præsertim Romano Pontifice adunatur: eo sensu Augustinus: *Pœnitentiæ prædicatione vocatur ad Christum et convocatur Ecclesia*, id., XXXVIII, 1963.

Quinta tandem acceptio, id est, impropria et metaphorica usurpatur pro loco, seu ædibus consecratis in quas fideles ad orandum conveniunt; hoc sensu Apostolus : *Convenientibus vobis in ecclesiam audio scissuras esse inter vos*. I. Cor. II, 18, Firmianus Lactantius VII, 213; S. Aug., XXXIII, 430, 474, 477; XXXVII, 1590; XXXVIII, 205, 422, 569, 1165, 1174, 1212, 1475, 1600.

III. *Origo et Antiquitas Ecclesiæ.*

Ecclesia Christi, si sumatur acceptione lata id est pro cœtu fidelium in Christum credentium ita antecessit nativitatem Christi, ut tempore Legis naturæ et Legis scriptæ sancti exstiterunt religionis Christianæ cultores; Godefrid. abb., CLXXIV, 552, 1014. — Ab Abel justo incepit, S. Greg. Magn., LXXVI, 1164. — Ab initio Abel est plantata, Bruno abb. Asten., CLXIV, 163. — Etiam ante Christum jam erat in Sanctis, S. Aug., XXXVIII, 58; nam qui Christum præcesserunt Sancti membra erant Ecclesiæ, Aurelius Prudent., LX, 313, 335. — Si sumetur acceptione stricta, pro cœtu fidelium ab adventu Christi ad diem Judicii, a Christo initium duxit et ortus ejus ad nativitatem referendus est; S. Hilar. Pictav., IX, 736; S. Ambros., XVII, 398; S. Aug., XL, 645, S. Leo Magn., LIV, 213; De latere Christi per passionem et soporis mortem formata est, S. Ambros , XVII, 530, 813; S. Aug., XXXIV, 216; XXXV, 1513; XXXVIII, 55; S. Maxim. Taurin., LVII, 355. — Incunabulum ejus Judæa S. Hilar. Pictav., IX, 735; S. Maxim. Taurin., LVII, 261; Vener. Beda, XCIV, 50; S. Hildef. Tolet., XCVI, 139; S. Bruno Carth., CLIII, 23, 31. — Ecclesiæ conditor Deus, fundavit eam in æternum; S. Ambros., XIV, 1153. — Suffragiis humanis fundata non fuit neque subsidiis; S. Hilar. Pictav., X, 610. — Prophetæ disposuerunt, apostoli jacuerunt Ecclesiæ fundamenta, S. Aug., XXXVII, 380. — Fundamentum Ecclesiæ primarium et essentiale Christus qui est petra super quam ædificata est; Magnes presbyter, V, 344. — Rufin. presbyt. Aquil., XXI, 718; S. Aug., XXXII; 618; XXXVIII, 479, 1238; S. Prosp. Aquit., LI, 290; Cassiod. Vivariens. abb., LXX, 336, 618, 729; S. Greg. Magn., LXXVI, 939; S. Brun. Astens., CLXIV, 259, 1005; Petr. Lombard., CXCI, 930; Gerhohus Reichersperg., CXCIII, 868; fundamentum enim aliud nemo potest ponere præter id quod positum est quod est Christus Jesus, S. Ambr., XVII, 199. — Super petram Christum fundatam fuisse Ecclesiam quomodo debet intelligi, Paschas. Radbert., CXX, 560 *et seqq.* — Fundamenta Ecclesiæ secundaria, prophetæ qui disposuerunt, et cæteri apostoli qui hæc jacuerunt fundamenta; id., XVII, 380; omnes enim plantaverunt Ecclesiam non contumelias faciendo, sed patiendo et fundendo suum sanguinem; S. Hieronym., XXII, 741, 742; S. Leo Magn., LV, 51, 59. — Primum fundata est in Antiochia a S. Petro; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 739.

IV. *Varia nomina sub quibus designatur Ecclesia tum in SS. Scripturis, tum in Traditione Patrum, ordine alphabetico ducta.*

Ecclesia dicitur ædificatio corporis Christi : Florianus abbas, LXXII, 925. — Ager, S. Greg. Magn., LXXV, 1150. —Ager Christi benedictus cur, Haymo Halberst., CXVII, 953. — Ager sanguinis, quare, Rupert. abbas, CLXVIII, 1573. — Agricultura Christi, S. Bernard., CLXXXIII, 935. — Altare Dei, Petr. Lombard., CXCI, 492. — Arca, Raban. Maur., CXII, 864. — Arca Domini ubi cœlestes thesauri reconduntur, Walafrid., CXIII, 487. — Arca sanctificationis Christi; Cassiod. abb. Vivariens., LXX, 950. — Arca Christi, S. Aug., XXXIV, 127; XLIII, 355; Alcuin. abb., C, 635, in qua nunc triticum non sine palea, S. Aug., XXXVIII, 119, 1174. — Arca ante ventilationis tempus non deserenda, id., XXXVI, 190. — Atrium, S. Brun. Carthus., CLII, 1147; Atrium domus Dei, Remig. Monach , CXXXI, 285. — Aurora, S. Greg. Magn., LXXV, 648; LXXVI, 62; Gerhohus Reich., CXCIII, 505 *et seqq.* — Caro Christi, S. Aug., XXXVI, 1991; S. Brun. Herbipol., CXLII, 87. — Castellum forte et insuperabile; Bruno abb. Astens., CLXV, 390. — Castra Dei, S. Petr. Dam., CXLV, 508. — Castrorum acies ordinata terribilis, quia per unitatem charitatis compacta nullum locum aperit per malum discordiæ hostibus, id est hæreticis vel immundis spiritibus, Cassiod. Vivariens., LXX, 1089; Walafrid. Fuldens., CXIII, 1158; Petr. Cantor., CCV, 168.—Cella Vinaria, in qua charitas ordinatur, Cassiod. Vivariens., LXX, 1062. —Circumdata varietate, Honor. Augustodun., CLXXII, 188. —Civitas Dei, S. Ambros., XIV, 1442; S. Aug., XXXVII, 1261; S. Prosp. Aquit., LI, 380; Cassiod. Vivariens., LXX, 336; Alcuin. abb., CI, 1072; Walafrid., CXIII, 338; Haymo Halberst., CXVI, 354; Berno abb. Augiæ, CXLII, 195; Rupert. abb. Tuitiens., CLXVIII, 615, 807, 1476; Petr. Lombard., CXCI, 451, 459, 665, 904; Gerhohus, Reichersperg., CXCIII, 1575; 1583, 1588; Alan de Insul., CCX, 200; ex fide gignitur hæc civitas, vivit ex spe; S. Aug., XLI, 461, 466. — Civitas superna, dum peregrinatur in terra, leges et instituta nationum sequitur quæ non impediunt religionem, S. Aug., XLI, 646. — Civitas habitationis, Cassiod. Vivariens., LXX, 775.— Civitas sancta supra montem posita, S. Aug , XLIII, 493; S. Fulgent. Rusp., LXV, 198; Haymo Halberstat, CXVI, 564; CXVII, 1188, 1192; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 1398, CLXIX, 1195; Alan. abbas Tewkesberiens., 1769.— Cœlum, Tichon. Afric., XVIII, 56; S. Aug., XXXVIII, 380, 388, 394; S. Greg. Magn., LXXVI, 651; S. Isidor. Hispal,, LXXXIII, 981; Haymo Halberstat., CXVII, 1079, 1082, 1085, 1105, 1118, 1175; Rupert. Tuitiens., CLXIX, 1232; Petrus Lombard., CXCI, 1089; Gerhohus Reichersperg., CXCIII, 31; cur dicitur cœlum, Richard. a S. Victore, CXCVI, 744; Philip de Harveng., CCIII, 1204. —Columba, S. Optat. Milev., XI, 941; Rufin. Aquileiens., XXI, 914; S. Fulgent. Ruspens., LXV, 302; Cassiodor. Vivariens., LXX, 466, et sic nominatur propter simplicitatem multitudinis credentium in ea, S. Hieronym., XXV, 1374. — Columba deargentata, Cassiodor. Vivariens., LXX, 466, propter nitorem eloquii sui; Haymo Halberstat., CXIV, 416. —Columna et firmamentum veritatis, S. Aug., XLIII, 340; columna cujus splendore possent omnes illuminari; firmamentum, quippe quæ tuetur et firmat veritatem, S. Ambros., XIV, 628; S.

Aug., XLIII, 442, 340; Haymo Halberstat., CXVII, 992; Lanfranc Cantuar., CL, 353. — Congregatio catholica, cur. Raban. Maur., CXI, 901. — Congregatio sancta in unum corpus unitate fidei et charitatis assurgens, S. Ambros., XVI, 255. — Conjux Christi, S. Aug., XXXIV, 25; XXXVII, 1672, 1784; Gelasius papa, LIX, 136; Eugyppius abbas, LXII, 669; Petr. Lombard., CXCI. 1164; CXCII, 215. — Conjux mortis et hæres crucis, S. Greg. Magn., LXXIX, 31. — Corpus; hoc sensu Paulus loquens de Ecclesia, ait: Unum corpus multi sumus, Lanfranc. Cantuar., CI., 190. 195, 196, et Petr. Lombard., CXCII, 197.—Corpus Christi S. Hilar. Pictav., IX, 714; S. Optat. Milev., XI, 1477; S. Ambros., XV, 1414, 1422; Tichon. African., XVIII, 57; Rufin. Aquil., XXI, 906; S. Aug., XXXIV, 25; XXXVI, 600, 619, 713; XXXVII, 1717; XXXVIII, 266; XLIII, 340, 345, 395, 487; XLIV, 151; S. Prosp. Aquit., LI, 284; S. Leo Magn., LIV, 914; S. Paulin. Nol., LXI, 261: S. Fulg. Rusp., LXV, 811; Beda, XCIV, 119, 200; Alcuin. Abb., C, 1091; CI, 1072; Jonas Aurel., CVI, 285; Raban. Maur., CVII, 297; CVIII, 1205; Walafrid. Fuldens., CXIII, 31, 154, 322, 1281; Remig. Monachus, CXXXI, 136, 422; S. Petr. Damiani, CXLIV, 779; Lanfranc. Cantuar. CL, 197; Urban. II papa, CLI, 1237; Placid. episcop., CLXIII, 625; Rupert. Tuitiens. CLXVIII, 621; CLXIX, 483; Honor. Augustod., CLXXII, 554, 1128; S. Bernard., CLXXXIV, 598; Gratian., CLXXXVII, 547; Petr. Lombard., CXCI, 187, 660, 870, 1227, 1582; CXCII, 179, 197, 215, 262; Garner. canonic., CXCIII, 71, 169, 500, 1729, 1730; S. Hildegardis, CXCVII, 1024; Alan. de Insul., CCX, 272, 321. — Ecclesia Catholica sola est corpus Christi, S. Aug., XXXIII, 815. — De multis aquis assumpta; de aquis videlicet quando baptismatis regeneratione conquisita est; de aquis multis, id est populis multis collecta, S. Brun. Herbipolens., CXLII, 91. — Domus, et recte sic vocatur, Hildebert. Turonens., CLXXI, 625.—Domus cœlestis, Garner. canonic., CXCIII, 395. — Domus Dei, S. Hilar. Pictav., IX, 416; S. Ambr., XIV, 962; Rufin. Aquil., XXI, 661, 737. 747, 898, 914; S. Hieronym., XXIV, 822; XL, S. Aug., 1196; XLIII, 442; Cassiod. Senator, LXX, 663; S. Greg. Magn., LXXIX, 46, 156, 501; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 502; Alcuin. abb., CI, 1072; S. Agob., CIV, 236, 312; Walafrid., CXIII, 161, 685; Haymo, CXVI, 484, 516, 652; Remig. monach., CXXXI, 767, 791; Gerardus, CXLII, 1284; S. Bruno Carthus., CLII, 1346; Bruno abbas. Astens., CLXIV, 956; Petr. Lomb., CXCI, 512, 860, 904, 1157, 1188; Garner. canonic., CXCIII, 1553; Philip. de Harveng., CCIII, 580. — Domus Dei constructa ex lapidibus vivis, Rufin. Aquil., XXI, 661. — Domus Jacob et Domus Joseph, quomodo, Hildebert. Turonens., CLXXI, 401. — Domus magna Patrisfamilias, Liturg. Mozarab., LXXXV, 33.—Domus refugii, Petr. Lombard., CXCI, 3021. — Domus regia, S. Greg. Magn., LXXIX, 483. Domus una, S. Aug. XXXIII, 583. — Domus veri David, id est Christi, S. Prosp. Aquit., LI, 367; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 536, S. Agobard. Lugdun., CIV, 97. — Electa ut sol; electa, quod enim eligitur, aliis præfertur; ut sol, quoniam solis fulgorem imitatur, Bruno Astensis, CLXIV, 1274.— Electa ut cedri, cur, Odo de Deogil., CXCV, 1203. — Ferculum Regis pacifici, Walafrid. Fuld., CXIII, 332. — Filia cœlestis Jerusalem, S. Greg. Magn., LXXIX, 188. — Filia multitudinis, Cassiod. Senat., LXX, 1095. — Filia principis, S. Greg. Magn. LXXIX, 553. — Filia regum, Taio Cæsaraugust., LXXX, 792. — Cujus gloria ab intus, S. Gregor. Magn., LXXV, 853. — Filia Sion, Filia Jerusalem, Venerab. Beda, XCII, 91; XCIV, 122; Raban. Maur., CXI, 379; Walafrid. Fuld., CXIII, 1264; Rupert. Tuit., CLXVIII, 481; Petr. Lombard., CXCI, 1204. — Filia Synagogæ, S. Petr. Chrysol., LII, 632. — Firmamentum, Amulo Lugdun., CXVI, 255. — Fons hortorum, id est animarum quibus ab ea inest quidquid sanctitatis habent, Cassiod. Senat., LXX, 1079. — Fons signatus, S. Optat. Milevit. XI, 964; Rufin. Aquil., XXI, 965; S. Aug., XLIII, 196, 477; Odo de Deogilo, CXCV, 1170; Joannes Algrinus, CCVI, 458. — Hæreditas Dei, S. Hilar. Pictav., IX, 451; Cassiodor. Senat., LXX, 53; S. Brun. Herbipol., CXLII, 127; Bruno Astens., CLXIV, 863. — Quippe quod filii ejus hæreditas Domini sunt, Cassiodor. Senat., LXX, 929; et filii sui omnes, id est credentes hæreditant eam, CXVI, 1068.— Hæreditas Gentium, Petrus Lomb., CXCI, 1007.—Hortus conclusus, S. Optat. Milevit., XI, 965. S. August., XLIII, 196, 477, 590; Gregor. II papa, LXXXIX, 513; Alcuin. abb., C, 633; Godefrid. Admontens., CLXXIV, 789; Hug. de S. Vict., CLXXV, 275; Guarinus abbas, CXCV, 1268; Joannes Algrinus, CCVI, 457. — Hortus Dei, S. Ambros., XV, 1839; S. Aug., XLIII, 590; Cassiodor. Senat., LXX. 1080, 1107; S. Greg. Magn., LXXVI, 799; Alcuin. abbas, C, 653; Raban. Maur, CXII, 506; Godefrid. Admontens., CLXXIV, 201.—Hortus deliciarum, Hugo de S. Victor., CLXXV, 163. Hortus irriguus cujus in medio fons est Christus a quo indesinenter fluunt aquæ doctrinæ spiritualis quæ Ecclesiam irrigant, Walafrid. Fuldens., CXIII, 1301. — Hortus nucum, cur, Bruno Astens., CLXIV, 1275. — Hortus Sponsi, LII, 476; S. Bernard., CLXXXVI, 201. — Hospitium unanimitatis, S. Cyprian., IV, 506. — Introitus et vestibulum Cœli, Walafrid. Fuldens., CXIII, 312.— Israel, S. Greg. Magn., LXXIX, 255.— Jerusalem, Prosp. Aquitan., LI, 380. 572; S. Greg. Magn., LXXIX, 506, 526; vener. Beda, XCIV, 72; Raban. Maur, CXI, 90; Haymo Halberst., CXVI, 685; S. Bern., CLXXV, 55; Petr. Lomb., CXCI, 752; Petr. Cant., CCV, 175, 189 —Lœæna, S. Greg. Magn., LXXVI, 677; Gerhohus Reichersperg., CXCIII, 110, 111. — Locus videntium, S. Greg. Magn., LXXVI, 336; Brun. Astens., CLXIV, 661. — Luna, Eugyppius abbas, LXII, 757; Cassiod. Senat., LXX, 76; S. Greg. Magn., LXXVI, 21, 937; Alcuin. abb., C, 662; Haymo Halberst., CXVI, 434, 648; Petr. Lombard., CXCI, 125; Garner. canonic., CXCIII, 40. — Luna perfecta in æternum, *ibid.* — Mater credentium, Remig. monach., CXXXI, 506. — Mater omnium Christianorum, Tertull., I, 1154; II, 932.—S. Aug., XXXVII, 1140, 1141; Regino Prumiens., CXXXII, 338. — Mater omnium matrum et filiorum, S. Prosper Aquitan., LI, 284. — Mater spiritualis regum, S. Petr. Dam., CXLV, 72. — Mater vera viventium, Tertull., II, 723; S. Ambros., XV, 1585. — Cujus matris ubera sunt duo Testamenta, S. Aug., XXXV, 1998. — Lex et prophetæ, Rupertus Tuitiens., CLXVIII, 956. — Mons, S. Hilar. Pictav., IX, 680: Cassiod. Senat., LXX, 335; S. Greg. Magn., LXXVI, 668, 669. — Petr. Lombard., CXCI, 247; Garner. Canonic., CXCIII, 235. — Mons montium et sancta sanctorum, Cassiodor., LXX, 696. — Mons sanctus Dei, Rufin. Aquil., XXI, 651; Haymo Halberst., CXVI, 529; Petr. Lomb., CXCI, 425. — Mons Sion, Rufin. Aquil., XI, 996; Cassiod., LXX, 327, 620; Haymo Halberst., CXVI, 467; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 481. — Mundus spiritualis, Tichon. African., XVIII, 51. — Mundus reconciliatus, S. Aug., XXXVIII, 588. — Murus, Cassiodor., LXX, 1104; S. Greg. Magn., LXXIX, 544. — Navis, S. Ambr., XVI, 297; S. Petr. Chrys., LII, 257; S. Maxim. Taurin., LVII, 503, 712; Haymo Halberst., CXVI, 567; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 405. — Nigra ut tabernaculum Cedar, quomodo, Henricus Huntingdon., CXCV, 1039, 1042. — Nigra simul et formosa dicitur, S. Greg. Magn., LXXIX, 486. — Quo sensu hoc intelligendum, Alcuin. abb., C, 643.—Orbis, S. Greg. Magn., LXXIX, 74; Haymo Halberst., CXVI, 248, 822; Petr. Lombard., CXCI, 247.—Os Christi, S. Hilar. Pict., IX. 807. — Ostium, S. Greg. Magn., LXXIX, 544. — Ovile proprium fidelium, Alcuin., C, 303; Raban. Maur., CXI, 203. — Paradisus, Zeno Veron., XI, 519; S. Ambr., XVII, 718, 812; S. Aug., XXXIV, 442, 478; XLIII, 196; S. Maxim. Taurin., LVII, 561; Eugyppius abb., LXII, 636; CXCIII,; Gerhohus Reichersperg., 641. — Paradisus malorum punicorum, S. Greg. Magn., LXXIX, 514. — Paradisus voluptatis, Bruno Astens., CLXIV, 163; Hug. de S. Vict., CLXXV, 638 *et seq.*; Petr. Lombard., CXCI, 1089; Philip. de Harveng., CCIII, 986. — Plantatus a Domino Deo a principio, Walafridus Fuld., CXIII, 1301. — Plaustrum, S. Greg. Magn., LXXIX, 188.—Porta cœli, S. Aug., XXXIX, 2059. — Pulchra ut luna, electa ut sol, cur, Paschas. Radbert., CXX, 183. — Puteus aquarum viventium, S. Aug. XLIII, 196, 477. — Sic nominatur propter latentem in his aquis scientiæ divinæ profunditatem quæ ex Ecclesiæ fonte emanat, Cassiodor., LXX, 1079; Alcuin., *ibid.*, 653; Odo de Deogil., CXCV, 1175. — Regnum cœlorum, S. Greg. Magn., LXXVI, 695, 1118; Vener. Beda, XCII, 83, 87, 95; Rupert. Tuit., CLXVIII, 1512, cur; S. Aug., XL, 409. — Regnum Dei, Vener. Beda, XCII, 80, 215. — Regnum Christi, S. Greg. Magn, LXXIX, 76; Petr. Lombard., CXCI, 1515, 1679. — Regnum et sacerdotium, S. Greg. Magn., LXXVIII, 361. — Sacrarium Spiritus sancti, S. Eusebius Vercell., XI, 519; Petr. Damian., CXLIV, 242. — Sagena, S. Greg Magn., XXIX, 695, 1116. — Sceptrum Filii Dei, Petr. Damian., CXLIV, 242. — Semen Abrahæ, S. Prosp. Aquit., LI, 309. — Sion, S. Hilar. Pictav, IX, 413; Rufin. Aquil., XXI, 929; S. Prosp. Aquit., LI, 389; Cassiod., LXX, 38; S. Greg. Magn., LXXIX, 530; S. Isid. Hispal., LXXXII, 295; LXXXIII, 759; Alcuin., C, 586, 589, 626, 631; Raban. Maur., CXII, 90, 379; Haymo, Halberst., CXVI, 644, 651. — Solium, thronus Christi, S. Bruno Herbipol., CXLII, 328.—Solium Dei excelsum, Raban. Maur., CXI, 322; Hildebert. Turon., CLXXI, 787. — Soror Christi et amica, Cassiod., 1082; S. Greg.

Magn., LXXIX, 513; Walafrid. Fuld., CXIII, 131.—Sponsa, S. Hilar. Pictav., IX, 708; S. Optat. Milev., XI, 941; S. Ambr., XIV, 906; S. Aug., XXXVIII, 563, 991, 1233; XL, 668; S. Petr. Chrys., LII, 262, 476; S. Fulg. Rusp., LXV, 337, 707; Cassiod., LXX, 1076; S. Greg. Magn., LXXIX, 477, 597; S. Agobard. Lugdun., CIV, 180, 196, 206; Walafrid. Fuldens., CXIII, 495; Paschas. Radbert., CXX, 741 *et seq.*; Rupert. Tuit., CLXIX, 155; Petr. Lombard., CXCI, 300; S. Hildegardis, CXCVII, 1024; Adam. Scot., CXCVIII, 738. — Sponsa Christi, Placidus episc., CLXIII, 624. — Sponsa Christi perpetua, S. Petr. Chrysol., LII, 371; Alcuin. abb., CI, 1072; Raban. Maur., CVII, 297; CVIII, 1205; CXI, 191; Petr. Damian., CXLIV, 897; Placid. episc., CLXIII, 624; Petr. Lombard., CXCII, 70; Gerhohus Reischersperg., CXCIII, 1283. — Sponsa æterno fœdere sponso Christo consecrata, S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 175. — Matrem synagogam, reliquit, ut Christo adhæreret, S. August., XXXVIII, 570. —Sponsa et uxor, id., XLIII, 403; S. Petr. Chrysol., LII, 262; Ven. Beda, XCIV, 68; Alcuin., C, 630; Valafrid. Fuldens., CXIII, 134, 513; Paschas. Radbert., CXX, 741; Regino Prumiens., CXXXII, 237, 470; S. Bernard., CLXXXII, 275; CLXXXIII, 767, 770, 933. — Sponsa et Virgo, Alcuin., C, 788. — Sponsa unica, Tertull., II, 382, 943; S. Optat. Milev., XI, 965; Cassiodor, LXX, 74. — Synagogæ nurus, S. Petr. Chrysol., LII, 632. — Tabernaculum Domini, Pelag. Hæretic., XXI, 807; S. Aug., XXXV, 812, 1991; Cassiod., LXX, 127; Haymo Halberst., CXVI, 299, 276, 398; S. Bruno Herbipol., CXLII, 180; Petr. Dam., CXLV, 506; Lanfranc. Cant., CL, 441; Petrus Lombard., CXCI, 272, 312, 497, 1278. — Tabernaculum peccatorum dicitur Ecclesia hæreticorum, S Augustt., XXXVII, 1912. — Tabernaculum testimonii, Haymo Halberstatens., CXVI, 1122. — Templum, Rufin. Aquil., XXI, 661, 898; S. Aug., XXXVII, 1717; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 740; S. Hildegardis, 368. — Templum Dei, Rufin. Aquil., XXI, 703; Ven. Beda, XCII, 92; XCIV, 72; Alcuin, C, 1112; Haymo Halberst., CXVI, 285, 291; Petr. Lombard., CXCI, 1585. — Templum Dei electorum, Haymo Halberst., CXVII, 992. — Terra, Godefrid. Admontens,, CLXXIV, 1014; Petr. Lomb., CXCI, 246; Gerhohus Reichesperg., CXCIII, 1067. — Terra Domini, Rufin. Aquil., XXI, 777; S. Prosp. Aquit. LI, 314; Walafrid. Fuldens., CXIII, 497; Remig. monach, CXXXI, 307, 332, 796, 836. — Terra sacerdotum, in Ecclesia enim veri sunt sacerdotes, Remig. monach, CXXXI, 122. — Thalamus, Gerhohus Reichersperg, CXCIII. 413. — Thronus Christi, S. Bruno Herbipol., CXLII, 328. — Turris quia et visibiliter et invisibiliter tanquam forte præsidium firmaverat illam Deus, Gelas. II papa, CLXIII. 481. — Turris David, Alcuin., C, 651; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 481. —Uni viro desponsata, S. Agobard. Lugd., CIV, 110, 189. — Uxor Virgo cujus vir Christus; uxor charitate, Virgo integritate, S. Ambros., XV, 1768. — Uxor et conjux, Eugyppius, LXII, 669. —Vestis Christi, S. Aug., XXXVII, 1932; Cassiod., LXX, 138, 728, 1287. — Vidua a sæculo contempta, a Christo vero sponsata, Alcuin., C, 636; Haymo Halberst., CXVI, 615. - -Sed velut vidua orbata viro et filiis post ascensionem Dei et mortem apostolorum facta est, Raban. Maur., CVIII. 1012; Haymo Halberst., CXVI, 239. — Viduæ enim formam gerit, S. Prosp. Aquit., LI, 380; Guibert. de Novigento, CLVI, 583; Gerhohus Reichersperg., CXCIII, 144. — Vidua Christi cur dicatur, S. Maxim. Taurinens., LVII, 332; Cassiod., LXX, 952; Taio Cæsaraugust., LXXX, 798; S. Bruno Herbipol., CXLII, 482; S. Petr. Damiani, CXLIV, 439; S. Bruno Carthus., CLII, 1344; Petr. Lombard., CXCI, 1183, 1184; Gerhohus Reichersperg., CXCIII, 1569. — Vinea Christi, S. Greg. Magn., LXXV, 1150; id., LXXIX, 488, 612; Paschas Radbert., CXX, 1011; Rupert. Tuitiens., CLXVII, 554; Hugo de S. Vict., CLXXVII, 694; S. Bernard., CLXXXIII, 935, 1056, 1091; Petr. Lomb., CXCI, 761; Gerhohus Reichersperg., CXCIII, 542, 369; S. Hildegardis, CXCVII, 185; Alan. de Insulis, CCX, 108, 211. —Vinea fructu fidei abundans, S. Ambr., XIV, 176; S. Aug., XL, 341. — Virgo dicitur, S. Agobardus Lugdun., CIV, 206; Paschas. Radbert., CXX, 1000, 1000l; Guibert. de Novig., CLVI, 591; Petrus Lombard., CXCII, 70; Philip. de Harveng., CCIII, 741. Tota virgo, S. Aug, XXXVII, 1920; XL, 438. — Tota una Virgo, id., XXXVII, 1920; Petr. Lombard., CXCII, 70. — Virgo et semper virgo, nisi virgo semper esset, mater esse non posset, S. Fulgent. Rusp., LXV, 327. —Virgo et conjux, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 62. — Virgo et mater, S. Aug., XXXVIII. 768, 1010, 1012, 1018, 1063; id, XL, 397; S. Petr. Chrysol., LII, 405; Lanfranc. Cantuar., CL, 624. – Virgo utpote perseverans incorrupta, S. Fulgent. Ruspens., LXV, 337; Paschas. Radbert., CXX, 1001. — Mater, quia a Christo fecundatur, Cassiodor., LXX, 810; Philip. de Harveng., CCIII, 741. — Et filios generat Christo, Lanfranc. Cantuar., CL, 280. — Mater quia gratia Spiritus sancti fecundissima facta est, Ruban. Maur., CVIII, 1189. — Virgo castitate et mater prole, S. Ambros., XVI, 197; Lanfranc. Cantuar., CL, 625. — Similis Mariæ Ecclesia parit et virgo est, S. Aug., XLV, 938. — Tandem vocatur Visio consummata quomodo, S. Greg. Magn., LXXIX, 50.

V. — *Diversi typi seu figuræ quibus Ecclesia adumbratur tam in Veteri quam in Novo Testamento.*

Septem Ecclesiæ typi seu figuræ deprehenduntur in libris Veteris Testamenti; quatuor scilicet ante legem Mosaicam, et tres tempore Legis, nempe :

1. Ante Legem : Paradisus voluptatis plantatus ab initio, S. Aug., XLIII, 153 *et seq.* XLIV, 798; Raban. Maur., CVII, 479; Bruno Astens., CLXIV, 163.

2. Eva, formata est enim de costa Adami dormientis et figurantis Christum, cujus de latere, cum dormisset in cruce defluxerunt Ecclesiæ sacramenta, Rufin. Aquil., XXI, 802; S. Aug., XXXIV, 216; S. Maxim., Taurin., LVII, 355, 601, 883; S. Fulg. Rusp., LXV, 327; S. Greg. Turon., LXXI, 163; S. Hildefons. Tolet., XCVI, 114; Bruno Astens., CLXIV, 1096; Rupert. Tuitiens., CLXVII, 1077. Nam, ait S. Augustinus, mulieris formatio formationem Ecclesiæ mystice figurabat, S. Aug., XXXIV, 407 *et seq.*

3. Arca Noe præclarus fuit Ecclesiæ typus, non eo sensu quod omnes salvi sint qui fuerint in ea, sed quod nullus salvus inter eos qui non sunt eam ingressi, S Hilar. Pictav., IX, 874; S. Ambros., XVII, 618, 814; S. Hieronym., XXII, 1054; XXIII, 317; XXV, 134; S. Aug., XXXVII, 1358; XXXIX, 2171; XLI, 472, 476; XLIII, 399; S. Maxim. Taurin., LVII, 722, 883; S. Paulin. Nolan., LXI, 401, 404 *et seq.*; S. Fulgent. Ruspens., LXV, 544; Cassiodor, LXX, 23, 901, 950; S. Greg Turon., LXXI, 164; S. Greg. Magn., LXXVI, 982; LXXVIII, 322; Vener. Beda, XCII, 546; XCIV, 71; Rupert. Tuitiens., CLXVII, 342; Hug. de S. Vict., CLXXVII, 704; Gerhohus Reichesperg., CXCIII, 109, 456. Qualiter Ecclesiam figuraverit, S. Aug., XLIII, 196. Hujus diversitas mansionum Ecclesiæ varietatem præfigurabat, S. Aug., XXXIII, 236.

4. Quartus Ecclesiæ typus ante Legem positus est in veterum patriarcharum uxoribus et imprimis in Sara, S. Ambros., XV, 434, 437; S. Augustin., XXXIX, 217; Raban. Maur., CVII, 560; Walafrid. Fuldens., CXIII, 134, 135; Remig. Monach., CXXXI, 166; CXCI, 93. — In Rebecca, S. Ambr., XIV, 618; S. Aug., XXXVIII, 39; XXXIX, 1754, 1755, S. Greg. Magn., LXXVI, 771; Taio Cæsaraug., LXXX, 793; Petrus Lombard., CXCI, 1159; Petrus Comestor, CXCVIII, 135 *et seq.* — In Rachel diu sterili, et postmodum fecunda, S. Hilar. Pictav., IX, 923; S. Hieronym., XXV, 930; S. Greg. Magn., LXXVI, 564; Vener. Beda, XCII, 14; XCIV, 52; Walafrid. Fuldens., CXIII, 156, 158. — Et plorante filios suos, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 1343. — In Lia, S. Aug., XLIII, 123.

5. Quintus Ecclesiæ typus stante Lege Mosaica, fuit ipsa gens Judaica, quæ magnus quidem Christi Christianique regni exstitit prophèta, S. Aug., XLII, 290.

6. Sextus Ecclesiæ typus templum Jerosolymitanum quod ad pascha celebrandum Deoque offerenda sacrificia adire tenebantur Judæi, Walafrid Fuldens., CXIII, 587 *et seq.*

7. Septimus Ecclesiæ typus, lapis iste de quo loquitur Daniel quique abscissus est de monte sine manibus, et factus magnus implevit terram, S. Aug., XXXV, 1465.

In libris Novi Testamenti, tres sunt præcipui Ecclesiæ typi :

1. Duæ piscationes, Christo jubente factæ, in mare Tyberiadis, una ante, altera post passionem, ejus Ecclesiam præsentem et futuram adumbrarunt, S. Aug., XXXVIII, 1158, 1161, 1214.

2. Tunica Christi inconsutilis; Cassiodor., LXX, 161, 728. — Quæque non scinditur, utpote figurans Ecclesiæ unitatem, S. Cyprian., IV, 54.

3. Vas illud quod de cœlo descendens vidisse fertur Petrus, S. Prosp. Aquitanus, LI, 291.

Multis insuper aliis adumbratur Ecclesia, v. gr. in Veteri Testamento typi sunt Ecclesiæ ante legem Adam, S. Aug., XXXIX, 2171; Abel, XXXVII, 1589; Alcuinus, C, 631; Jacob, Tichon. African., XVIII, 32; S. Aug., XXXVI, 1015; Alcuinus C, 631, 634. — Sub lege Aaron, Walafrid. Fuldens., CXIII, 327. — Debbora quæ mirum

in modum Ecclesiæ pugnas ac triumphos præfigurat, S. Ambros., XVI, 247. — Filia Pharaonis, Raban. Maur., CXI, 52; Walafrid. Fuldens., CXIII, 188. — Rahab, Cassiodor., LXX, 619; Raban. Maur., CXI, 9. — Typo meretrix, mysterio Ecclesia, S. Ambros., XV, 1598, 1776. — Domus hujus meretricis, S. Fulg. Rusp., LXV, 544; S. Petr. Dam., CXLIV, 825; Rupert. Tuitiens., CLXVII, 1008. — Jahel, mulier alienigena, Raban. Maur., CVIII, 1140; Hug. de S. Vict., CLXXV, 678. — Filia Jephte sexaginta diebus lugens ob virginitatem, Raban. Maur., CVIII, 1189. Nohemi uxor Elimelech, id., CVIII, 1201. — Ruth, id., CVIII, 1214 *et seqq.* — Sephora filium suum circumcidens, Raban. Maur., CVIII, 26. — Vidua Sareptana, S. Ambros., XVI 239; S. Aug., XXXIX, 1828; S. Paulin. Nolan., LXI, 262; S. Greg. Magn., LXXVI, 808. — David, Rufin. Aquil., XXI, 691, 738; Raban. Maur., CXI, 1227. — Job, Gerhohus, Reichersperg., CXCIII, 123, 145, 151, 170, 185, 230, 235, 259, 328, 403. — Regina Saba, S. Hilar. Pict., IX, 664; S. Hieronym., XXIX, 2171; S. Maxim. Taurin., LVII, 883, 885; S. Paulinus Nolan., LXI, 165, Walafrid. Fuldens., CXIII, 678; S. Hildegardis, CXCVIII, 136. — Miratur Christum verum Salomonem Ecclesia in dogmatibus ab ipso datis; ejus sapientiam in opificio mundi, in domo quam per incarnationem sibi construxit, in cibis mensæ suæ, S. Aug., XXXIX, 2171. — Venit cum multo comitatu, non jam ut Synagoga cum una gente, sed cum gentibus totius mundi, *ibid.*, — Gloriam Domini cum viderit in æterna Jerusalem dictis fatebitur majorem, *ibid.*

In Novo Testamento adumbraverunt Ecclesiam Petrus; S. Aug., XXXII, 618; XXXIII, XL; 691, 196 XXXVII, 1452; XXXVIII, 478, 479, 480, 802, 1349; XXXIX, 1940, LXX, 786. — Maxime in illo loco, ubi dictum est ei : *Tibi dabo claves regni cœlorum*, id., XXXVIII, 802, 1339, 1350, — Joannes, Alcuin. abb., C, 1091, 1095, 1100. — Apostoli omnes Ecclesiæ personam gesserunt quando Spir. S. acceperunt et potestatem remittendi peccata, S. Aug., XLIII, 1350. Maria virgo et mater quia immaculata est Ecclesia, sed nupta, S. Ambros., XV, 1555; S. Aug., XXXIX, 1989; XL, 659, 660; S. Petr. Chrysol., LII, 591 *et seqq.* —Mulier quæ apparet in Apocalypsi, amicta sole, Rupert. Tuitiens., CLXX, 34. — Mulier de qua in Proverbiis, id., LXIX, 146. — Angelus qui apparuit Joanni una cum apostolo, Alcuin. abb., C, 1091. — Mulier Chananæa cujus filia a dæmonio vexatur, S. Aug., XXXVIII, 487. — Vidua æra mittens in gazophylacium, S. Ambros., XVI, 1043. — Mulier sanguinis fluxum patiens, *ibid.*, 476; S. Aug., XXXVIII, 416, 486; S Petr. Chrysol., LII, 300; Vener. Beda, XCII, 411; Paschas. Radbert., CXX, 382, 387. — Magdalene peccatrix, S. Cypr., IV, 1339; S. Ambr., XVI, 110; S. Aug., XXXVI, 171; XXXVIII, 53, 695; S. Petr. Chrysol., LII, 469; S. Paulin. Nol., LXI, 278. — Merito accepit Ecclesia speciem peccatricis, quomodo, S. Ambr., XV, 1674. — Mater Machabæorum, S. Aug., XXXVI, 1380. — Mater filiorum Zebedæi, Godefrid. Admontensis, CLXXIV, 964.

Habemus adhuc Typos Ecclesiæ in parabolis feminæ abscondentis fermentum in farina, S. Ambr., XV, 1749; XVI, 491. —Mulieris quæ parit in tristitia, Alcuin. abb., C, 955; CI, 1214, 1215. — In familia super quam servum constituit dominus, S. Fulgent. Ruspens, LXV, 921. — In septem angelis quibus datæ sunt septem tubæ; designant enim Ecclesiam, in suis prædicationibus qui sunt æternæ vitæ annuntiatores, Alcuin. abb., C, 1135. — In columna ignis, S. Ambr., XVII, 863. — In monte Sion, quomodo, Cassiodor., LXX, 337; Alcuin. abb., C, 637; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 480; Petr. Lombard., CXCI, 462, 745, 1184. — In monte Libano, quare, Wolbero abb. S. Pantaleon., CXCV, 1202. — Figuratur adhuc per Insulas gentium, Rupert. Tuitiens, CLXVIII, 670. — Per arcam Veteris Testamenti, S. Petr. Damian., CXLIV, 579, 910. — Non solum militans Ecclesia, sed etiam triumphans et gloriosa in arca Testamenti figurata est, Bruno Astens., CLXIV, 308. — Per prius tabernaculum, S. Isidor. Hispalens., LXXXIII, 554; Gerhohus Reicherspergens., CXCIII, 316. — Per ficum proferentem grossos suos, S. Greg. Magn., LXXIX, 493. — Per lectulum Salomonis, Henricus Huntingdonens., CXCV, 1140, 1141. — Per mulam in qua Salomon sedit, Rupert. Tuitiens., CLXVII, 1146. — Per domum Joiæ ubi coronatur Jesus filius Josedech, id., CLXVIII, 670. Per domum in qua comeditur agnus, S. Greg. Magn., LXXVI, 756. — Per civitates Nazareth, vener. Beda, XCII, 15. — Jerusalem, S. Aug., XXXVI, 122; XLIII, 409; Raban. Maur., CXI, 537; S. Petr. Dam., CXLV, 60; S. Hildegardis, CXCVIII, 136. — Sion, S. Aug., XXXVI, 122; Petr. Lombard., CXCI, 134, 192, 641, 913, 1184 —Niniven, civitatem alienigenarum, S. Hilar. Pictav., XI, 419. — Tichon. African, XVIII, 29.— Decus virtutum Ecclesiæ figuratur imprimis hac civitate quæ speciosa interpretatur, Vener. Beda, XCII, 64. — Per stabulum seu domum in quam intrantes reperiunt Magi Puerum cum Maria matre ejus primordia designantur Ecclesiæ, *ibid.*, 15. — Per insulam Patmos persecutiones ejus figurantur, Alcuin. abbas, C, 1095. — Per omnes omnino civitates Israel et gentium provincias quas alloquitur Scriptura, aut in quibus aliquid gestum est, Tichon. African., XVIII, 38. — Per Cyprum et non immerito dicitur Ecclesia figurari Cypro vino abundanti, utpote quassata quidem fluctibus sæculi, sed exundans abundantia gratiarum, S Bernard., CLXXXIV, 429. — Per capream, id., CLXXXV, 181. — Per agrum, Gerhohus Reichersperg., CXCIII, 257. — Per columbam, Petr. Lombard., CXCI, 607; Gerhohus, CXCIII, 73. — Per ovile, Raban. Maur., CXI, 203. — Per caulam, id., CXI, 407. — Per thronum a quo procedunt fulgura et voces et tonitrua, Alcuin. abb., C, 1117. — Per quatuor animalia, id., C, 1118 *et seqq.* — Per tria sata de quibus subcinericii panes sunt confecti, Walafrid. Fuldens, CXIII, 126. — Per congregationem aquarum ab omni valle in unum. Valles designat gentilitatem, S. Ambr., XIV, 155. — Per turturem demum bene adumbratur Ecclesia quæ præter Christum alterius nescit habere consortium.

VI. — *De nonnullis quibus assimilatur vel comparatur Ecclesia.*

Ecclesia egregie assimilatur navi, S. Hilar. Pictav., IX, 957, 960, 993, 1007; S. Paulin. Nol., LXI, 883; Isidor. Mercator, CXXX, 60; Sergius papa III, CXXXI, 916. Præsertim naviculæ Petri, S. Greg. Magn., LXXVI, 28. — Fluctuanti in magnis fluctibus, Rufin Aquil., XXI, 686; S. Prosp. Aquit., LII, 253. — Quassæ tempestate, Tertull. I, 1214; S. Aug., XXXVIII, 475; Vener. Beda, XCII, 665; S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 508. — Cujus navis arbor seu malus Christus in cruce erectus; in puppi Pater sedet, proram servat Spir. Sanctus gubernator; remiges sunt apostoli et prophetæ, S. Ambr., XVI, 297: XVII, 697; Hug. de S. Vict., CLXXVII, 694. — Spiritalis mundi, id est Ecclesiæ fluctibus supernatantis pulcherrima descriptio, S. Paulin. Nol., LXI, 275, 276. — Horto frequenter comparatur, S. Ambr., XV, 1863. — Sagenæ missæ in mari, Petr. Lombard., CXCI, 240; Gerhohus Reichesp., CXCIII, 202, 203. — Areæ quæ cum palea trituratur, S. Aug., XLIII, 587. — Malo granato, Walafrid. Fuldens., CXIII, 670, 758. — Gregi caprarum, S. Ambr., XV, 432. — Decem virginibus, cur? Gerhohus Reichesp., CXCIII, 434. —Tunicæ Joseph polymitæ, S. Bernard., CLXXXII, 902. — Torcular, S. Aug., XXXVIII, 121. — Cur similis torculari? eadem ratione qua areæ assimilatur; In area quippe grana a palcis, in torculari vinum a vinaciis dividitur; ita in Ecclesia boni a malis, non loco quidem sed affectu separantur, S. Bruno Herbipol., CXLII, 66. — Torcular adumbrat imprimis pressuras sanctorum Ecclesiæ, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 325. — Bene etiam Lunæ assimilatur; modo enim prosperis clara, modo adversis obscura est Ecclesia, S. Aug., XXXIII, 207, 208; XXXVI, 131, 132, 908; XXXVII, 1373. — Pelagius Papa II, LXXII, 755 *et seqq.* — Melius adhuc assimilatur tabernaculo, eo quod nec firma domus est, nec fundamentum habet præsens Ecclesia, Rufin. Aquil., XXI, 695, 705, 739, 743, 1312; Raban. Maur., CVIII, 158.

VII. — *De partibus quibus constat Ecclesia.*

Ecclesia est magnum corpus, corpus vivum, corpus magnum unius magni capitis, S. Aug., XXXIII, 683. — Porro in Ecclesia, ut in corpore humano, tria considerari possunt, videlicet, caput, corpus, membra. — Caput Ecclesiæ Christus, S. Zeno Veron., XI, 517; S. Aug., XXXIII, 512; XXXV, 1991; XXXVI, 385, 749, 786, 813; XXXVIII, 265, 753; XLIII, 249, 320; S. Greg. Magn., LXXV, 525, 611; Alcuin., C, 622; CI, 1072; Walafrid. Fuldens., CXIII, 498; S. Bruno Carth., CLIII, 379; Petr. Lombard., CXCI, 1140; CXCII, 179, 213; Henric. Hunting., CXCV, 1134, 1135, 1147.—Et ab æterno erit, Petr. Pictav. Cancell., CCXI, 1215. — Christus qui est caput Ecclesiæ dicitur etiam illius corpus, S. Optatus Milevit., XI, 1475; Petr. Lombard., CXCII, 179, 197, 215, 262; Henricus Huntingdon., CXCV, 1147. — Num Christus et Ecclesia una caro, una persona, unus Christus, Tichon. African., XVIII, 55; S. Aug., XXXVI, 161; XXXVII, 55, 571; XXXIX, 1500; S. Greg. Magn., LXXIX, 602; Lanfranc. Cantuar., CL, 197; S. Thom. Cantuar., CXC, 111, 235. — Ita ut in Ecclesia Christus, et in Christo Ecclesia

patiebatur, S. Aug., XXXIII, 545. —Christus et Ecclesia, unus homo est, S. Aug., XXXVI, 232, 250, 453, 629, 662, 695, 695, 725, 730, 761, 866, 948; XXXVII, 1082, 1156, 1679, 1784, 1785, 1817, 1819, 1846; XXXVIII, 571, 754; XXXIX, 1500; XLI, 532; XLII, 896; XLIV, 145; S. Agobard., CIV, 62 *et seqq*; S. Thom. Cantuar., CXC, 111, 235; Henricus Huntingdon., CXCV, 1134, 1155, 1147. — Ecclesia et Christus, unus Christus, S. Aug., XXXV, 1991; XXXVI, 161, 232, 250, 453, 629, 662, 693, 695, 723, 730, 761, 866. — Ecclesia et Christus una caro, Petr. Lombard., CXCII, 215. — Una persona sunt Christus et Ecclesia, S. Agobard. Lugdun., CIV, 62 *et seqq.*; S. Thom., CXC, 111, 235. — Ergo Ecclesiæ injuria, injuria Dei est, S. Agobard. Lugdunens., CIV, 236.

Sub hoc nomine tamen corporis Ecclesiæ sæpius intelligitur societas hæc externa quæ Ecclesiam tertia, id est lata acceptione sumptam constituit, S. Greg. Magn., LXXV, 1154.

Anima Ecclesiæ proculdubio est Spir. S. vivificans fideles per gratiam sanctificantem, S Aug., XXXVIII, 461, 1221, 1231, 1232. — Continens et vegetans eam, ut ait Magister sententiarum, Lombardus, CXCII, 197. — Sed communius per animam Ecclesiæ designantur sancti et præsertim electi qui viva fide per charitatem operantes Ecclesiam internam constituunt, Hildebert Turonens., CLXXI, 408. — Membra Ecclesiæ pro diverso eorum statu distribuuntur in tres partes. —Adhuc militantes ad primam; patentes in purgatorio ad secundam, Angeli et electi, in cœlo jam regnantes ad tertiam, pertinent, S. Aug., XXX, 826; XXXVI, 385. — Generaliter sumpta militans Ecclesia, considerari potest, vel quoad corpus tantum, vel quoad animam tantum vel quoad utrumque. — Membra Ecclesiæ quoad corpus spectatæ sunt omnes homines veræ fidei professione, vero sacramentorum usu colligati et adunati. S. Aug., XXXVIII, 1963, S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 621, 623, 626, 661. —Membra Ecclesiæ quoad animam spectatæ, sancti sunt et præsertim electi qui fide viva et per charitatem operante prædili sunt; ergo membra sunt Ecclesiæ non solum qui vel tempore Christi, vel post Christum Ecclesiam intrarunt, sed et qui ante Christum vixerunt. S. Aug., XXXVIII, 39; XL, 313, 335. — Membra Ecclesiæ quoad corpus et animam spectatæ sunt omnes fidei Christianæ, externa professione colligati sub regimine pastorum sive boni et sancti sint, sive mali et reprobandi, S. Optat. Milevit., XI, 1484 *et seqq.*; S. Aug., XXXIII, 345, 388; XXXV, 1431; XXXVI, 190; XXXVII, 1693; XXXVIII, 299, 307, 549, 1092, 1417; XXXIX, 1670; XL, 341; S. Bernard., CLXXXV, 128; Petr. Lombard., CXCI, 1221; Gerhohus Reichersperg., CXCIII, 198, 203. — Igitur hic et nunc et usque ad diem judicii frumentum et zizania sunt in Ecclesia, S. Cornel. papa, III, 791; S. Aug., XXXVIII, 119, 1174; XLIII, 296, 297, 312, 444, 536 *et seqq.* — Ita erit ad sæculi finem, id., XXXVI, 735; XLI, 611; XLIII, 166, 249. — Mali a bonis solum in fine separandi; XL, 333; XLIII, 162, 167, 192, 417, 420, 427; Eugyppius abb., LXII, 864; S. Greg. Magn., LXXV, 815, 826, 1119; LXXVI, 589, 1285 *et seqq.* — Permistio hæc tritici et zizaniorum usque ad tempus messis duratura. S. Aug., XXXIII, 492. Nam separatio falsorum fratrum ac proinde malorum ante tempus messis sine perturbatione Ecclesiæ non potest fieri, id., XXXV, 1799. — Non igitur æterna malorum commistio cum bonis sed temporalis, id., XLIII, 549. — Etsi dicantur in Ecclesia mali, dicendum tamen de iis quod sunt in ea corporaliter tantum, sed spiritualiter foris sunt, id., XXXV, 1431, 1453; XLIII, 149, 150, 153, 156, 160, 189, 195, 199, 207. — Duplex proinde hominum genus in Ecclesia. S. Greg. Magn., LXXV, 815, 1119. — Ecclesiæ omnes per totum orbem constitutæ membra sunt catholicæ et universalis Ecclesiæ. Bruno Astens., CLXIV, 944. — Has enim Ecclesias non alia regit ratio quam ejusdem sacramenti una traditio. Tertull., II, 1025.

VIII. — *De non pertinentibus ad Ecclesiam.*

Quatuor species hominum sunt extra Ecclesiam, nempe damnati, excommunicati, schismatici et hæretici, Hermann. abb., CLXXX, 93. — Schismatici non pertinent ad Ecclesiam, rumpunt retia rumpendo unitatem, nam qui Cathedram Petri deserunt super quam fundata est Ecclesia, quomodo se in Ecclesia esse confiderent, Alexander papa III, CC, 26. — Tamen ex aliqua parte connectuntur Ecclesiæ et habent aliquod sanum, S. Aug., XLIII, 115. — Extra Ecclesiam necesse est in æternum moriantur schismatici, S. Aug., XXXIX, 1596. — Hæretici omnes ejecti sunt ab unitate Ecclesiæ ac proinde non pertinent ad eam, S. Leo Magn., LIV, 478. — Nam nedum sint membra Ecclesiæ, eam non agnoscunt, cur, Cassiodor., 623. — Omnes ab Ecclesia exierunt hæreses, S. Fulgent. Ruspens., LXV, 707. Exierunt ab Ecclesia tanquam sarmenta inutilia de vite præcisa, S. Aug., XXXVIII, 53, 55, 280. — Ab Ecclesia separati filii alieni sunt hæretici, Cassiodor. Senat., LXX, 1018. — Eos detestatur nec agnoscit filios Ecclesia, Rupertus Tuitiens., CLXIX, 257 *et seq.* —Hæresis nulla catholica, ac proinde nullus hæreticus membrum Ecclesiæ, S. Aug., XLIII, 589. — Hæreses quatenus Ecclesiæ filiæ nihil commune habent cum ea, S. Aug., XXXVIII, 253. Ab Ecclesia alieni sunt hæretici, Isidor. Mercat., CXXX, 700. — Ab Ecclesia ceciderunt aperta et corporali separatione Hæretici, occulta et spirituali tantum mali, S. Aug., XXXIV, 442. — Etsi sint corporali modo in Ecclesia hi ultimi, spiritaliter foris sunt; S. Aug., XXXV, 1431, 1453; XLIII, 160, 189, 195, 149, 150, 153, 156, 199 207. — Sed in Ecclesia non est dicendus qui ovibus Christi corporali tantum commistione miscetur, S. Aug., XXXVIII, 462. — Neque sunt de Ecclesia Judæi atque Gentiles, S. Hieronym., XXII, 664. — Tandem extra Ecclesiam sunt quotquot vel de capite Christo, vel de corpore ejus a Christi testificatione dissentiunt, S. Aug., XLIII, 395. — Quidquid Ecclesiæ contrarium est, S. Ambros., XVII, 200. — Qui sunt de parte alicujus non possunt esse de Ecclesia catholica, S. Zeno Veronens., XI, 1005. — Hæreticus etiam vita bonus, propter hæresim tamen non possidebit vitam, Eugyppius abb., LXII, 882. — Quandiu quis cohæret Ecclesiæ, non desperatæ sanitatis est, sed non ita dicendum de illo qui fuit præcisus, S. Augustinus., XXXVIII, 751.

IX. — *De bonis spiritualibus Ecclesiæ, et quomodo benigna est erga filios.*

Pia mater, quam maximam habet pro filiis suis curam, S. Aug., XL, 692. — Sollicita est semper in suis alendis fovendisque, Tertull., III, 162. — Matri huic duo sunt ubera, videlicet cognitio veritatis et amor virtutum; illa nutrit filios, istis sanctificat, Henric. Huntingdonens., CXCV, 1163. — Triplici modo porrigit iis ubera, nempe rebus gestis, dictis, id est nutriendo, monendo, excitando, id., CXCV, 1164. — Ab ea diffluunt quæ nobis prosunt, Liturg. Mozarab., LXXXV, 257. — Plena est mansuetudinis erga eos qui primum delusi, postea correcti sunt, S. Aug., XXXIII, 337. — Constans est et indefessus zelus ejus pro animabus nostris, Raban. Maur., CVIII, 1202. — Ecclesiæ preces pro omnibus fiunt ex traditione Apostolica, S. Prosp. Aquitan., LI, 209. — Pro infidelibus orat ut credant, pro fidelibus autem ut permaneant, S. Aug., XLV, 1606. — Etiam pro inimicis orat, id., XXXVIII, 151, XLI, 737. — Defunctorum animæ orationibus suis, sacrificio ejus salutari adjuvantur et quomodo, S. Aug., XXXVIII *et seq.* — Quis dicet quantum valeant illius preces, Raban. Maur., CIX, 612. — Quæ sicut gemitus ejus et suspiria exaudiuntur in cœlo, S. Greg. Magn., LXXIX, 499. — Per Ecclesiæ preces Deo reconciliamur peccatores, S. Leo Magn., LIV, 1011, 1012; S. Maxim. Taurin., LVII, 1215. — Suis suppeditat arma quibus vincuntur adversariæ potestates, fides et oratio, S. Ambros., XVI, 249. — Adjuvat eos adhuc sanctorum suorum orationibus, S. Aug., XLIII, 149. — Pro eorum incolumitate orat indesinenter, Raban. Maur., CIX 662. — Sola possidet veram charitatem, S. Fulgent. Ruspens., LXV, 302. — Oleum habet quo suorum vulnera fovet, quo unxit martyres et confessores, S. Ambros., XVI, 1118 — Spiritus S. donis repletur, S. Petr. Damiani, CXLV, 629. — Torcular est fontis æterni, in quo cœlestis vitis fructus exundat, S. Ambros., XVI, 703. — Habet sacrificium carnis Christi verum et unicum pro peccatis, S. Aug., XLIV, 600. — Verissimum et singulare sacrificium, *ibid.*, 211. — Sacrificium, quotidianum, id., XLI, 298. — Sacrificium verum uni Deo debitum, id., XXXVIII, 1101, 1356, 1413; XLII, 382, 386, 409. — Per eam nobis vita confertur æterna, S. Ambros., XVI, 311. — Dives est ad ditandos filios, in orbe enim toto justitiæ fruge fecunda et charismatum largitate de plenitudine sui Joseph accepit, Walafrid. Fuldens., CXIII, 498. — Exaltat magnificatque suos, omnes enim filii sui sacerdotes sunt, quare S. Ambr., XV, 1645. — Amplectenda igitur Ecclesiæ religio, S. Aug., XXXIV, 128. — Et diligenda sicut mater Ecclesia, id., XXXVII, 1140. — Quantum amanda per Concilium Carthaginense declaratur, id., S. Aug., XLIII, 211.

X. — *Quo indicio dignoscenda Ecclesia.*

Vera Ecclesia Dei quomodo dignoscenda, S. Aug., XLIII, 289. — Unde demonstranda, *ibid.*, 427, 429, 430.

— Non a quoque in sua justitia quærenda est, sed in Scripturis divinis tum Veteris tum Novi Testamenti, id., XXXIII, 325. — Ubi sit, in Verbis Domini tantum quærenda, id., XLIII, 392, 395, 396. — In Scripturis agnoscitur, id., XXXIII, 401, 491. — In iis commendatur, id., XLIII, 466. — Ostenditur enim primum ex Lege, *ibid.*, 398, 415. — Ex Genesi, *ibid.*, 431, 44., 524. — Ex Psalmis, *ibid.*, 405, 431, 441. — Ex Evangelio Lucæ agnoscitur, id., XXXVIII, 126. — Ex Actibus apostolorum et Apocalypsi, id., XLIII, 430. — In iisdem Scripturis probatur, *ibid.*, 632. — Innumerabilibus testimoniis, id., XXXVIII, 288, 294, 797. — Multimodis et fere innumerabi ibus typis significatur, S. Hilar., Pictav., IX, 664; S. Zeno Veron., XI, 449; S. Ambr., XIV, 155, 434, 437, 463, 618; id., XV, 1359, 1749; id., XVI, 247, 476, 1043; id., XVII, 618, 658, 814, 865; Tichon. African., XVIII, 32; Rufin. Aquil., XXI, 691; S. Hieronym., XXV, 930; S. Aug., XXXV, 1465; id, XXXVI, 1380; id., XXXVII, 1589; id., XXXVIII, 416, 486, 487, 1158, 1161; idem, XXXIX, 1989, 2171; id., XLII, 290; id., XLIV, 798; S. Prosper Aquit., LI, 291; S. Fulg. Rusp., LXV, 921: Cassiodor. LXX, 161, 337, 619, 728; S. Greg. Magn., LXXV, 756; id., LXXIX, 499; Venerab. Beda, XCII, 15; Alcuin. abb., C, 637, 955, 1127, 1135; Raban. Maur., CVIII, 26, 1140, 1189, 1201, 1214 *et seqq.*; Walafrid. Fuldens., CXIII, 188, 327, 587 *et seq.*; S. Petr. Dam., CXLIV, 579, 910; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 1398; Godefrid. Admontens., CLXXIV, 964; Petr. Lombard., CXCI, 203, 607; Gerhohus Reichersperg., CXCII, 257, 316. — Insuper nonnullis adumbratur parabolis, S. Ambr., XV, 1743; S. Aug., XXXII, 791; Alcuin. abb., C, 637, 955. — Ecclesia vera neque operta neque invisibilis est S. Aug., XLIII, 422. — Abscondi non potest, *ibid.*, 343. — Cunctis clara est et conspicua, *ibid.*, 493 — Neminem latet, S. Aug., XLIII, 284. — Neque potest latere, id., XXXVIII, 222. — In manifestatione posita est; id., XXXVI, 160, 161. — Toto orbe notissima est nec in deserto aut in cubiculo est quærenda; id., XLIII, 443.

XI. — *Præcipuæ notæ ex quibus agnoscitur vera Ecclesia Dei.*

Quatuor assignantur, nimirum unitas, sanctitas, Catholicitas, Apostolicitas.

I. *Unitas.* — Qualiter hæc unitas in qua sola resplendet virtutum Fulgor Ecclesiæ, Raban. Maur., CIX, 648; Hæc unitas asseritur, Tertull., II, 891 — In quibus verbis ostenditur, Cassiod., CI, 1259. — Commendatur, S. Aug., XXXV, 1432, 1433, 1489; id., XXXVI, 513, 538, 889; XXXVIII, 693, 1076, 1224, 1233; id., XXXIX, 1587, 1595. — Ecclesiæ unitatem Spir. S. commendavit, id., XXXVIII, 1231, 1234. — Unitas Ecclesiæ tanquam proprium est opus Sp. S. cur, S. Aug., XXXVIII, 463. — Ideo linguis omnium loqui fecit in quos primo venit, eo ipso nuntians se congregaturum linguas omnium gentium in unitatem, id., XXVI, 161; XXXV, 1645. — Qui non cohæret huic unitati ille Sp. S. non habet, idem, XXXVIII, 71, 73. — Ecclesia unitas est, id., XXXVII, 1309. — Quæ quidem unitas multoties a Christo glorificato commendatur, id., XXXVIII, 1224. — Pro hac unitate testimonia ex regio Propheta, id., XXXIX, 1586. — Hæc est unitas quæ trahit mundum ad fidem, S. Agobard. Lugdunens., CIV, 258. — Inprimis de firmitate divina procedit, Tertull., III, 499 *et seq.* — Per tunicam Christi figuratur, Petr. Lombard., CXCI, 235. — Non est extra Ecclesiam Christi, S. Greg. Magn., LXXVII, 906. — Quam jucunda Deo hæc unitas, S. Bernard., CLXXXIV, 159. — Quantum valeat, S. Fulg., Ruspens., LXV, 703. — Ad hanc unitatem in Ecclesia firmandam passus est Christus, S Gregor. Magn., LXXIX, 512. — Ecclesia igitur vera seu Christi est una. S. Cyprian, IV, 36, 371; S. Optat. Milev., XI, 941, 966 — S. August., XL, 1196; id., XLIII, 191; S. Fulg. Ruspens., LXV, 542; Cassiod., LXX, 162; Raban. Maur., CVII, 297; Isidor. Mercat., CXXX, 1110; Rather. Veron., CXXXVI, 224; Guibert. s de Novigento, CLVI, 880. — Gerhohus Reischerspergens., CXCIII, 1029, 1771; Philippus de Harveng. CCLII, 1201. — Una est vinculis charitatis, una confessione, S. Isid. Hispalens., LXXXI, 254. — Una est fide, uno Spiritu vivificata, Anselm. Havelberg., CLXXXVIII, 1144, 1159. — Una licet multiformis et variis hominum personis constructa, S. Aug., XXXVIII, 693, 757, 765, 1225, 1231, 1232, 1236; S. August., XL, 1196; XLIII, 635; Vener. Bed.. XCII, 412, 417; Alcuin. abb., C, 852. Quia Fides una in eis, unum baptisma, unus Deus, unum opus; Ecclesia enim non alia ante legem, alia sub lege, sed ia sub gratia, sed in una pace, uno timore constituitur, Walafrid. Fuldens., CXIII, 1159. — Ex multis hominibus dilectionis et fraternitatis amore sociatis una efficitur Ecclesia, Bruno Astens., CLXV, 895. — Una est Ecclesia, licet in Judæis et gentibus, S. Aug., XXXVIII, 757; XL, 341. — Una, quanquam regi eam et subsistere tribus modis probetur, Alcuin. abb.. CI, 1073. — Una, licet habeat ordines multos, S. Cœlestin. papa I, L, 422 *et seq.* — Tres formas, S. Optat. Milevit., XI, 1485; Raban. Maur., CVII, 297; S. Thom. Cantuar., CXC, 559; Petrus Lomb., CXCI, 459. — Una Ecclesia Veteris et Novi Testamenti, nam spes et fides eadem, Hincmar. Remens., CXXV, 454, 455. — Licet sint varia eorum sacramenta, *ibid.*, 458, 459. — Una, licet universalis, S. Petr. Dam., CXLIV, 555. — Et lex illius una tametsi per plures episcopos et principes regatur, Hincmar. Remens., CXXV, 746. — Una, licet multiplex et constet omnibus, universæ enim unam efficiunt Catholicam, S. Cyprian., IV, 501, S. Hilar. Pictav., IX, 301, 736; S. Ambr., XVI, 255; Taio Cæsar augustan., LXXX, 793; S Bruno Astens., CLXIV, 848; S. Petr. Damian., CXLV, 235; Gerhohus Reichesperg., CXCIII, 396. — Petr. Cantor., CCV, 314. — In omnibus Ecclesiis una et in singulis tota, S. Petr. Dam., CXLV, 235. — Una in cœlo et in terra licet ex parte peregrinans et ex parte regnans, S. Bern., CLXXXIII, 1036. — Una per totum orbem licet multi sint pastores, S. Cypr., IV, 343, 409, 500; S. Aug., XL, 635; S. Greg. Magn., LXXV, 1153; Alc. abb., CI, 150; Rupert. Tuit., CLXVII, 451 *et seq.* Ecclesia sancta est congregatio quæ in unum corpus unitate fidei et charitatis assurgit, S. Ambr., XVI, 150. — Ecclesia vera sola est una, S. Optat. Milev., XI, 896, 900, 1479; quia sola est una omnes confutat hæreses, S. Hilar. Pictav., X, 202. — Cyprianus vocat Ecclesiam, hospitium unanimitatis, id est unitatis, IV, 506, docet et testimonio prophetico et significatione sacramentorum Ecclesiam constare unanimis et concordibus, S. Aug., XLIII, 240. — Unam Ecclesiam voluit Deus sicut et ipse unus est, Hildebert. Turon., CLXXI, 793. — Unitati Ecclesiæ resistere corde impœnitenti blasphemia est irremissibilis, S. Aug., XXXVIII, 465. — Ita est una Ecclesia vera ut ab ea alienati, alienati sint ab æterna salute, S. Cyprian., IV, 15 et 16. — Unitatem Ecclesiæ non tenens fidem non tenet et violat charitatem, S. Aug., XXXVIII, 550; Hincmar. Remens., CXXVI, 864; Alienus est, foris est, Tertull., 111, 773, 799. — Separans se ab unitate Ecclesiæ in Deo non manet, Henricus Huntingdon., CXCV, 1135. — Ab unitate separatio perditio est; extra hanc unitatem irrita etiam Sp. S. dona et nihil prosunt ad salutem, S. Aug., XL, 137; cæterum a Spir. S. vacuantur qui separantur ab unitate, id., XLIII, 491. — Nec si occisi pro nomine Christi ad pacem Ecclesiæ admittendi sunt, Tertull., III, 794, 855; Nihil enim confert ad salutem pro Christo occidi, nisi id fiat in gremio unitatis; occidi quis potest, coronari non potest, S. Aug., XXXIII, 410; XLIII, 16; desipit ergo qui se arbitratur ad unitatem Ecclesiæ pertinere charitatem non habens, *ibid.*, 464. — Unitatem scindi quomodo charitas mater dolet, id., XXXV, 1992. — In Cathedra unitatis posuit Deus doctrinam veritatis, id., XXXIII, 403. — Nunquam est deserenda unitas, id, XXXVIII, 550; et nullo modo violanda, id., XLIII, 139; sed super omnia amanda, id., XXXV, 1618. — Ut Ecclesiæ unitas servetur, amor proprius contemnatur, id., XXXVIII, 96. — Unitatem hæretici pro honore suo dividunt id.., XXXV, 208. — Cum Judæis et paganis unitatem fecerunt contra unitatem, id. XXXVIII, 423

II. *Sanctitas Ecclesiæ.* — Sancta esse debet Ecclesia vera, S. Optat. Milev., XI. 1485; et est reipsa, itaque credenda est et confitenda, Dionysius Exig., LXVI, 437. Romanæ, id est Catholicæ Ecclesiæ sanctitas asseritur, Tertull., I, 1286. — Sancta est, S. Optat. Milev., XI, 941. — Sola sancta est Ecclesia vera, S. Aug., XXXIX, 2191. — Sancta est primo ratione capitis sui quod est ipsemet Christus a quo omnis sanctitas, id., XXXVII, 1159; XXXVIII, 755; Liturg. Mozarab., 110, 251, 462; Walafrid. Fuldens., CXIII, 162. — Sancta est secundo ratione sacramentorum quæ sancta sunt et conferunt sanctitatem, S. Aug., XXXV, 931, 983; id., XLIII, 156. — Quæ quidem sacramenta sancta sunt etiam in sceleratis hominibus, id., XXXIII, 1172. — Non enim possunt suam amittere sanctitatem ob iniquitatem ministrorum, id., XLII 73, 152, 153, 191, 293, 296, 298, 747; Algerus Leodien., CLXXX, 834. — Sancta est tertio ratione sacrificii sui quod est sanctum, S. Aug., XLIII, 57, 330. — Si quidem sacrificium verum est carnis Christi, id., XXXIII, 115; id, XL, 1196. — Udalricus Cluniac., CXLX, 488. — Sancta est quarto ratione membrorum, non quod omnia sint sancta, sed quia non nisi per eam sanctificantur; sola est enim Ecclesia sanctorum; S. August., XXXVII, 1951. — Respectu sanctitatis sub duplici aspectu consideranda est

Ecclesia, nempe præsentis status in hac vita, et futuri in cœlis ; imperfecta est hic et nunc, perfecta erit tantum in cœlo, S. Optat. Milevit., XI, 1485. — Quando igitur dicitur non habere maculam aut rugam, Cassiodor. Senat., LXX, 1084, non sic accipienda est Ecclesia quasi jam sit sed ut futura, S. Aug., XLIII, 107, 108. — — Nunc mistos habet bonos et malos, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 1287. — Solum post resurrectionem sine macula, S. Hieronym., XXV, 1050; S Aug., XXXIII, 810; id., XLIV, 310. —Tunc enim non nisi bonos habitura est, id., XXXVIII, 1175. — Hic nundum sine macula, *ibid.*, 982. — In Ecclesia nunquam defuit nec unquam deerit iniquitas premens et justitia patiens, Hildebert. Turonens., CLXXI, 793. — Ecclesia præsens continet civitatem Dei et civitatem diaboli, Henric. Huntingdon., CXCV, 1062. — Et dupliciter est accipienda, nempe ut non habens maculam et rugam et vere corpus Christi constituens, et ut congregata solum in nomine Christi, sed adhuc absque plenis et perfectis virtutibus, XXVI, 313. — Nunc igitur sicut lilium inter spinas Ecclesia inter malos, S. August , XXXVII, 1802.— Et licet hic non sit sine peccato, quasdamque habeat rugas aut maculas. id., XXXII, 593, 617, 637 ; id , XXXIII, 842; id., XLIV, 336, 435, 621 ; tamen pulchritudo ejus, jam mirabilis, id., XXXVII, 1340, et sancta est, nam peccata filiorum suorum non polluunt ejus sanctitatem, id. XLIII, 177, 178, 179, 275 , 270, 371. — Nihil sanctitati Ecclesiæ præjudicant quicunque in ea mali sunt, *ibid.*, 254, 616, 617; nam mala quæ in Ecclesia committuntur non pertinent ad eam, *ibid.*, 310, 312, 315. In Ecclesia mali tolerantur a bonis nec illi polluuntur ab istis, *ibid.*, 344, 629. Sancta est ergo Ecclesia etsi præter justos ex impiis et peccatoribus et insensatis constituatur, S. Petr. Dam., 536, 753. — Sancta est quinto ratione doctrinæ suæ quæ sancta et salubris est, S. Aug., XXXIII, 1030. — Præcipit enim virtutes omnes, id., XXXVIII, 876; XL, 413. — Morum corruptelam damnat, id., XLI, 64, 74.

III. *Catholicitas Ecclesiæ.* — Universalis seu catholica Ecclesia tribus modis exsistere dignoscitur S. Scripturarum auctoritate, universali traditione, singulari sua institutione, Anselm. Havelberg., CLXXXVIII, 1211. — Catholicitas seu universalitas, cum sit nota Ecclesiæ veræ et prima ejus conditio, S. Opt. Milevit., XI, 1749; idcirco factæ sunt ei promissiones dilatationis per omnes gentes, S. Aug., XXXIII, 491; id., XXXVIII, 660; id., XL, 585, 586, 592, 593; S. Prosp. Aquitan., LI, 172; quæ promissiones magna ex parte sunt impletæ, S. Augustinus, XXXIII, 36; Petrus diacon., LXII, 86, 862. — Donum linguarum apostolis impertitum futuram Ecclesiam per omnes gentes portendebat; S. Aug., XLIII, 476.— Porro Ecclesiam Christi esse catholicam nemo sane inficias ibit, S. Optat. Milevitan., XI, 946; S. Aug., XXXIII, 93, 189, 196, 297, 330, 334, 339, 341, 343, 400, 403, 415, 491, 584, 794, 804; id., XL, 1196; id., XLIII, 655; S. Isid., Hispalens., LXXXIII, 740; Walafrid. Fuldens., CXIII, 472 ; Haymo Halberst., CXVII, 942; S. Petr. Dam., CXLIV, 555; Bruno Astens., CLXIV, 769. — Ipsi etiam ejus *in*imici eam nominant catholicam, S. Aug., XXXIV, 128. — Catholica igitur vera Ecclesia et cur catholica? Alcuinus. abb., CI, 1142, 1273. — Quomodo catholica, quadruplici modo.

1. Ratione temporum. — Hæc enim Ecclesia seu cœtus in Christo credentium ita nativitatem ejus antecessit ut tempore Legis naturæ et Legis scriptæ exstiterint religionis Christianæ cultores; jam erat in sanctis ante Christum, S. Aug., XXXVIII, 38. — Ex quo vocantur sancti Ecclesia est in terris, id , XXXVII, 1689; id., XXXVIII, 38, 39; id., XL, 313, 335. — Ab Abel fuit, S. Greg. Magn., LXXVI, 1164; Bruno Astens., CLXIV, 163. — Ante Christum, sancti non nisi per fidem in Christum salutem sunt consecuti, S. Aug , XXXIII, 845, 859. — Duratura est in diem qua veniet Christus judicaturus mundum, S. Ambr., XVII, 398; id., XL, 645; S. Greg. Magn., LXXIX, 625. — Imo neque tunc desitura, Petr. Lomb., CXCI, 660.—Sed mansura in æternum, S. Optat., Milevit. id., XI, 1484, 1485; S. Ambr., XV, 712; Petr. Lomb , CXCI, 666.

2 Ratione locorum. — Non in quosdam locos tantum, non in quasdam tantum provincias extenditur, S. Cypr., IV, 502. Sed ramos per orbem totum porrigit, S. Ambr., XVII, 517.— Vel porriget; nam eam toto orbe diffundendam astruunt Scripturæ, S. Aug., XLIII, 32, *et seqq.*; idcirco dicitur catholica quia per universum orbem diffunditur, S. Optat. Milevit., XI, 834, 835, 839, 942 *et seqq.* 965, 1478; S. Ambr., XVI, 740, 771; id., XVII, 517; Rufin. Aquil., XXI, 795; S. Aug. XXXIII, 189, 194, 195, 198, 264, 331, 583, 794, 952; id., XXXIV, 127; id., XXXVI, 244, 513, 566, 610, 642, 669, 807; id., XXXVI, 244, 513, 566, 610, 642, 669, 807; id., XXXVII, 1159, 1630, 1924, 1925, Id., XXXVIII, 163, 289, 659, 722, 723. 1701, 1126, 1221; id., XL, 53, 174, 306, 307, 1196; id., XLI, 609; id., XLII, 78; XLIII, 34, 35, 79, 144, 197, 252, 254, 256; 264, 265, 268, 269, 272, 283, 284, 306, 310, 318, 319, 330, 340, 346, 369, 370, 380, 400, 423, 427, 443; 444, 491, 492; 531, 542, 582, 587 *et seqq.*, 603, 605, 628, 653, 718. — Id., XLVI, 892, 895, 897, 1226. — Cassiodor. Senat., LXX, 58; S. Greg. Magn., LXXIX, 63; Alcuin. abb., CI, 1072, 1257; Walafrid. Fuldens., CXIII, 527; Haymo Halberstat., CXVI, 473, 476, 515. — S. Lupus Servatus., CXIX, 615; Bruno Astens., CLXIV, 769, 1476, 1480; S. Bernard., CLXXXIII, 955; Petr. Lombard., CXCI, 886; Gerhohus Reichersperg., CXLIII, 868, 1085, 1295. — Ideo Catholica dicitur seu diffusa toto mundo quia a solis ortu ad occasum unius fidei splendore diffunditur, S. Aug., XXXIX, 2197, quia a finibus terræ ad Deum clamat; id., XXXVII, 1602. — A quatuor mundi partibus in nomine Trinitatis vocatur, *ibid.*, 1104. — Quia toto orbe terrarum fructificat et crescit, id., XXXIX, 1586; XLIII, 616, 496, 587, 701. — Ecclesia vera Catholica in toto orbe est, dum hæreses quæque in sua tantum parte sunt; id., XXXVIII, 280. — Universalis est, Lanfranc. Cantuar., CL, 441, nam Catholicitas Ecclesiæ requirit ut illa sit in omnibus gentibus, non ita tamen ut omnes qui ibi fuerint credant, S. Aug., XXXVIII, 308.—Ecclesiam veram in omnes mundi partes dilatandam fide certum est, id., XLV, 1812. — Vera Dei Ecclesia Catholica est.

3. Ratione doctrinæ fidei in qua omnes semper et ubique consenserunt. — Porro una eademque ejus doctrina ab initio usque adhuc, Bruno Astens., CLXIV, 942. — Catholicam facit eam fides et unitas animorum, S. Optat. Milevit., XI, 905; Alcuin. abb., CI, 1073. — Unde Vincentius Lirinensis : Maxime curandum in ipsa Ecclesia Catholica ut id teneatur quod semper et ubique creditum est, L, 640. — Catholica est vera Ecclesia.

4. Ratione necessitatis illius amplectendæ ad consequendam salutem æternam, nam extra eam salus non est · S. Cyprian., IV, 371 ; S. Optat. Milevit., XI, 1477; S. Aug., XXXVIII, 1076; id., XL, 776; S. Petr. Chrysol., LII, 1082; Philippus de Harveng, CCIII, 501, nam extra eam Deus inveniri non potest, *ibid.*

IV. *Apostolicitas Ecclesiæ.* — Multiplici sensu dicitur Apostolica Ecclesia vera :

1. Quia a Christo fundata per apostolos, Tertull. II, 33. 50; S. Cypr., IV, 15 et 16; S. Hilar. Pictav., IX, 736; id., 202; S. Aug., XXXIII, 553; Haymo Halberst., CXVII, 942, et fundata inprimis super fidem Petri principis apostolor., S. Zeno Veronens., XI, 551, 430; S. Hieronym., XXII, 475, qui fundamentum Ecclesiæ inprimis constitutus est; S. Maxim. Taurin., LVII, 218, 518, 587, 722. — Quia tota ejus doctrina ab Apostolis qui a Christo receperunt eam, S. Zeno Veron., XI, 49. — Morem servat adhuc apostol., Eugyppius abb., LXII, 931 ; nam quidquid ex consuetudine receptum est in Ecclesia, de traditione dimanat apostolica, S. Maxim. Taurin., LVII, 418, 419; apostoli enim fontes sunt gratia prædicationis exuberantes; non nisi per ora eorum et discipulorum seu successorum discitur doctrina Christi, S. Leo Magn., LIV, 319, 320; idcirco lux mundi dicuntur, *ibid.*, 820. — Missi ad condendos universos populos vocantur adhuc sal terræ, *ibid.*, 470.

2. Apostolica est, quia pollet pastorum ac proinde ministerii spiritualis continua successione, S. Optat. Milevit., XI, 1481, 1482; Bernard. Font. Calid., CCIV, 797; CCV, 174, 176.

3. Quia pastores ejus sibi jure ac merito vindicare possunt missionem quam tenent a Petro a quo episcopatus et tota hujus nominis auctoritas, S. Aug , XXXIII, 780, 784. Quia quam profitetur doctrina una eademque ab initio usque adhuc, Brun. Astensis, CLXIV, 942.

XII. *De doctrina et fide Ecclesiæ.*

Doctrina Ecclesiæ non a se sed a Christo Domino, S. Hilar. Pictav., X, 164, cui a Patre revelata sunt mysteria prius occulta, id., IX, 807 et 808. — Una eademque doctrina in Ecclesia ab initio usque adhuc, Bruno Astens., CLXIV, 942; una etiamsi variæ linguæ, S Aug., XXXVI, 509. — Ex initiis Legis defluxit, S. Hilar. Pictav., IX, 463. — Ecclesiæ doctrina, qualis, S. Aug., XXXII, 1336; XXXIV, 128, 129. Quid de Deo sentit et docet Ecclesia, S. Aug., XXXII, 1336.— Quid de gratia, id., XXXIII, 767, 768, 817; id., XLIV, 332, 338, 378, 980. — Id., XLIV, 1033. — Quid de bonis suis temporalibus seu reditibus et quomodo iis vult uti. — Usus eorum debet esse rectus, S. Agobard. Lugdun., CIV, 247.— Iis utendum ad sustentandum prædicatores suos, a.endum ministrorum chores

turbasque pauperum ac multitudinem confluentium peregrinorum; *ibid.*, 245. — Ejus possessio sumptus egenorum, aurum habet non ut servet, sed ut eroget et subveniat necessitatibus; S. Ambr., XVI, 140, 977. — Ecclesiæ bona injuste possidentur a laicis, S. Agobard. Lugdun., CIV, 229. — Sunt res pauperum, *ibid.*, 245. — Laici non possunt esse eorum dispensatores, *ibid.*, 241. — Si tractent ea et in usus proprios expendant, id agunt contra vetitum et contra canones, *ibid.*, 229. — Ecclesiæ bona auferens fur, sacrilegus et homicida censetur, Isidor. Mercator, CXXX, 172. — Non alienanda sunt bona Ecclesiæ Flodoardus Remens., CXXXV, 103; Ademar. abb., CXLI, 1101, S. Petr. Dam., CXLIV, 458. — Hæc doctrina auctoritate Leonis Magni confirmatur; Gerhohus Reichersperg., CXCIV, 1319. — Quod semel datum est Ecclesiæ in perpetuum Christi est, nec aliquo modo potest alienari, S. Leo IX Papa, CXLIII, 626. — Excommunicandus est qui ecclesiasticas res invadit, *ibid.*, 628. — Quidquid ex consuetudine receptum est in Ecclesia de traditione apostolica et Sp. S. doctrina dimanat; S. Maxim. Taurin., LVII, 418, 419. — Doctrina omnis cum apostolica doctrina conspirans veræ Ecclesiæ doctrina reputanda est, ac proinde veritati deputanda, Tertull., II, 33. — Etsi magna Ecclesiæ collata sit potestas, tamen in docendo non potest discedere a Traditione Patrum; S. Hilar. Pictav., X, 672. — In Ecclesia ergo nihil tradendum nisi a Christo et apostolis demandatum. Tertull., II, 18. — Ecclesia Catholica docet quod credidit, non quod novit; S. Aug., XXXIX, 1613, et in ea non intelligendi vivacitas plebem facit tutissimam, sed credendi simplicitas, S. Aug., XLII, 175. — Venientibus ad eam præcipit fidem, hæretici promittunt rationem; id., XLII, 19. — Doctrinæ cœlestis virtutem non capit iniquitas, S. Hilar. Pictav., IX, 575. — Cui pateat doctrinæ hujus intelligentia; *ibid.*, 616.

XIII. — *De disciplina et moribus Ecclesiæ.*

Varia disciplina Ecclesiæ pro varietate rerum et temporum, S. Aug., XXXIII, 812. — Commutandi quandoque sunt et ritus ecclesiastici; Lanfranc. Cantuar., CL, 445. — Quidquid ab Ecclesia in consuetudinem devotionis est receptum, de traditione apostolica et Sp. S. doctrina dimanat; S. Leo Magn. Papa, LIV, 418 et 419. — Per nonnullos dies certis de causis jejunare nos Ecclesia prohibet, S. Aug., XXXIX, 1052. — Jejunium maxime festis diebus non agitur; id., XXXIII, 145, 146. — Jejunia Christianis relaxat tempore paschali, et vult ut stantes orent in signum resurrectionis; id., XXXIII, 215; XXXVIII, 1048, 1052. — Tres Litaniarum dies celebrat Ecclesia, id., XXXIX, 2076. — Insuper dies quosdam instituit et observat quas medicinales appellat utpote salubres tum animæ tum corpori; id., XXXIX, 2019. — Ad corripiendos malos non solum verbis, sed etiam excommunicatione et degradatione vigilare debet ecclesiastica disciplina, id., XLIII, 631. — Ecclesiastica correptio dicitur incruenta disciplina, id. S. Aug., XXXIII, 657. — Multa tolerat quæ non approbat, id., XXX.1, 222. — Ecclesia non præjudicat consortium malorum qui cum bonis permiscentur, id., XXXIII, 529, 492; siquidem eos communione prohibendi aut potestas deest aut ratio pacis impedit, *ibid.*, 207. — Tolerat malos sed malorum factis non consentit, id., XXXVII, 1802; XXXVIII, 55, 56, 59. — Non igitur vituperanda est ex malis Christianorum moribus, id., XXXII, 1342; XXXIII, 127.—Cæterum sic permisti in Ecclesia mali sunt ut non solum latentes nesciantur, sed plerumque propter unitatem pacis etiam cogniti tolerentur, id., XLIII, 631. — Malos tolerat Ecclesia, quare. Id., XXXIII, 329, 403, 411; XXXVI, 190, 460, 635, 636, 657, 653, 654, 736; XXXVII, 1604, 1605; XXXVIII, 42, 49; XI., 228; XLII, 292; XLIII, 30, 32, 48, 51, 56, 69, 83, 104, 493, 749, 744. — Semper usitata fuit in Ecclesia malorum tolerantia, id., XLIII, 825. —Quandoque necessaria est hæc tolerantia, S. Aug., XLV, 1867, 1869 et malos interdum, ne perturbatio et schisma contingat, sacramentis uti vel invita permittit, id., XXXVIII, 51. — Nonnunquam vero utilis, id., XL, 777, nam mali serviunt bonis, id., XXXIX, 1759. — Sunt enim quasi torcularia quibus boni tanquam uvæ et olivæ premuntur, *ibid.*, 2249. — Boni in Ecclesia tolerant malos pro bono unitatis, inquit S. Augustinus, oderunt pro bono æquitatis; XXXIII, 170, 179, 198, 355, 338. — Disciplinæ Ecclesiæ summa in misericordia et pietate est, S. Ambr., XVII, 174.

XIV. — *De perpetua duratione seu indefectibilitate Ecclesiæ.*

Stabilis semper seu indefectibilis est Ecclesia 1° quia fundamentum ejus sursum in cœlo, S. Aug., XXXVI, 225; XXXVII, 1103; XXXVIII, 479; S. Bruno Herbipol., CXLII, 322. — Deus enim, qui est Ecclesiæ gubernator, S. Hilar. Pictav., X, 632, prospicit ei ab æterno et cum ea erit usque ad consummationem sæculi, id., IX, 696, 697; S. Prosp. Aquitan., LI, 317; S. Greg. Magn., LXXIX, 153; S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 261. — Et Christus fundamentum est illius primarium et essentiale, Remig. Monach., CXXXI, 675; Rupert. Tuitiens., CLXIX, 1194. — Super petram Christum fundatam esse Ecclesiam, quomodo intelligi debeat, Paschas. Radbertus, CXX, 560 *et seqq.*; Petr. Lombard., CXCI, 930. — Stabilitas ergo Ecclesiæ a Christo, Haymo Halberstatens., CXVI, 255. — 2° Stabilis Ecclesia, quia super Petrum et alios apostolos fundamenta secundaria fundata, S. Ambr., XVII, 380. — Omnes enim plantaverunt Ecclesiam, non contumelias faciendo, sed patiendo et fundendo sanguinem, S. Hieronym., XXII, 741, 742; S. Leo Magn., LV, 51, 59. — Idcirco dicitur Ecclesiæ fundamentum Petrus, S. Maxim. Taurinens., LVII, 974. — Idcirco Ecclesia, dicitur super omnes apostolos ædificata, Paschas. Radbertus, CXX, 560 *et seqq* — In soliditate apostolica fundata, S. Leo Magn., LV, 51. 59. — Quatenus habet fundamentum in sedibus apostolicis, S. Aug., XXXIII, 555; S. Agobard. Lugdunens, CIV, 294; Paschas. Radbertus, CXX, 561. — Et præsertim in Petri soliditate, S Zeno Veronens., XI, 361, 430; S. Hieronym., XXII, 475; S. Leo Magn., LIV, 145 *et seqq.* Stabilis est. — 3° Quia fundamentum aliud inconcussum habet in S. Scripturis, S. Hieronym., XXIX, 46. — In fide est doctrina pastorum, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 1150. — Regnum igitur Ecclesiæ manebit in æternum, S. Ambr., XV, 1722. — Quia Deus cum ea usque ad consummationem sæculi, S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 261. — Perpetuo igitur, id est, in æternum duratura est Ecclesia, S. Optat. Milevit., XI, 1451, 1485; Petr. Lombard., CXCI, 666. — Quia sacramentum corporis et sanguinis Christi usque ad consummationem sæculi offeret, Bruno Astens., CLXIV., 356. — Et nunquam desitura quia Christus oravit pro ea, S. Leo Magn., LIV, 394. — Quia Christi et Sp. S. indeficiens patrocinium ei promittitur, S. Maxim. Taurinens., LVII, 857. — Quo fit ut nec impetu fluminis, nec ulla tempestate concutitur, S. Aug, XXXIII, 506. — Nam etsi circa diversos fluctus tempestatesque habitat, S. Ambr., XIV, 363, magis ad subveniendum parata est quam periculo obnoxia, *ibid.*, 682. — Tunditur fluctibus sed non subruitur, cæditur sed non labefactatur; turbari iis fluctibus, mergi non potest, S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 598. — Nec vincitur persecutionibus, S. Ambr., XIV, 1092; XVII, 697. — Mundi spiritualis, id est, Ecclesiæ fluctibus supernatantis pulcherrima descriptio, S. Paulin. Nolan., LXI, 275, 276. — Super Petrum stabili mole fundata est, S. Hieronym., XXII, 475. — Naviculum Ecclesiæ fluctuantem fidelis nauclerus Deus mergi non sinet, Raban. Maur., CVII, 853. — Oppugnari potest, expugnari non potest, S. Ambr., XV, 707; S. Agobard, CIV, 112, 296; Haymo Halberstatens., CXVIII, 762; Innocent. III Pap., CCXV, 273. — Nihil adversus Ecclesiam prævalere potest, S. Leo Magn., LIV, 393. — Frustra perituram eam dicunt Donatistæ, S. Aug., XXXVIII, 289.— In aliis abeuntibus, in aliis venientibus transiens in æternum est fundata, id., XXXVI, 894, 901, 906, 1007; XXXVII, 1509. — Nec perire, nec inclinari potest, *ibid.*, 1353. — Non vincitur, non eradicatur, nec cedit quibuslibet tentationibus donec veniat sæculi finis, id., XXXVI, 726. — Adversus omnes hæreses debet valere Ecclesiæ fundamentum, S. Ambr., XVI, 827. — Quia super petram ædificata quasi murus perstat inexpugnabilis, Rupert. Tuitiens., CLXX, 51.—Quandoque potest umbram pati, sed deficere nunquam. — Plantata est in fide Ecclesia, id, CLXVIII, 958.—Soliditas fidei Petri, id est Ecclesiæ, perpetua, S. Leo Magn., LIV, 145, 146, 523. — Transmittitur enim ad ejus successores, *ibid.*, 155. — Petro per Christum, firmitas seu soliditas fidei, cæteris vero apostolis per Petrum tributa, *ibid.*, 151, 152. — Tandem indefectibilis est Ecclesia, quia Deus fundavit eam et propagavit in æternum, S. Ambr., XIV, 1152.

XV. — *De auctoritate et infallibilitate Ecclesiæ.*

Ecclesiæ auctoritas qualis, S. Aug., XL, 319; XLII, 91, 216; XLIII, 466. — Ea est Ecclesiæ auctoritas ut ne quidem Evangelio crederet S. Aug. nisi propter illam, id., XLII, 176. — Circa numerum librorum et S Scripturæ sensum et ipsis deest auctoritas Scripturis canonicis quæ non semper ab Ecclesia receptæ sunt, S. Hildefons. Toletan., XCVI, 139; Alcuin. abb., CI, 1079, 1080.—

Auctoritas Ecclesiæ est illa ratio sufficiens ex qua cognita intelligitur testimonium Ecclesiæ esse veridicum. — Prout vel divina vel humana auctoritate innititur testimonium Ecclesiæ, vel divinam vel humanam exigit fidem. — Infallibilitatis nomine intelligitur speciale illud privilegium a Christo Domino Ecclesiæ concessum, quo suam et Sp. S. assistentiam promisit ut nequaquam inter docendum in errorem incidat. — Ex privilegio igitur sibi a Deo concesso infallibilis est Ecclesiæ auctoritas; mandans enim Christus apostolis ea prædicare et docere quæ ipsos docuerat, subjungit: « Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi. » Matth. XXVIII, 20. — Ipsimet apostoli non dubitant asserere auctoritatem infallibilem sibi a Christo collatam. I. Timoth., cap. 1.; I Cor. cap. IV; Act. Apost., cap. XV. — Exigunt apostoli ut sibi fides adhibeatur, II. Thess., cap. III. — Præterea Christus Ecclesiam suam permanere voluit et in omne ævum permansuram prædixit talem qualem ipse primitus instituit, nempe auctoritate infallibili pollentem in iis saltem quæ ad fidem et mores spectant, Matth., XVI, 18; Luc., X, 16. — Et Apostolus gravissimi sane momenti testimonium fert hujus auctoritatis Ecclesiæ infallibilis, hæc scribens ad Timoth... « Ut scias quomodo oportet te in domo Dei conversari quæ est Ecclesia Dei vivi, columna et firmamentum veritatis, » Epist. ad Timoth. I, III, — Eamdem infallibilem auctoritatem in Ecclesia permanere semper agnoverunt et tradiderunt Patres; in testimonium appello S. Clem. Rom., Epist. ad Corinth., I, 16). Edit. Lat. PP. Græcor. — S. Ignat. Martyr. Epist. ad Magn., id., III, 659. — S. Iren., id., V, 767; S. Clem. Alex., VI, 908; S. Cypr., IV, 502; Lactant., VI, 542; S. Ambr., XVI, 1004; S. Aug., XXXVI, 726. — Sed non in omnibus infallibilis reputanda est Ecclesiæ auctoritas; infallibilis est solum 1° in ea doctrina et lege quam ipse Christus revelavit apostolis, tradidit, atque in eorum successoribus sive congregatis in concilio, sive per totum orbem dispersis perpetuo conservari voluit. — 2° In definienda fidei et morum doctrina. — 3° In interpretatione S. Scripturæ et in exponendo genuino sensu verbi Dei a Christo et apostolis tradito. — 4° In exponendis veris traditionibus divinis. — 5° Infallibile est ejus judicium in controversiis fidei et morum. — Aliter vero sentiendum de judicio Ecclesiæ quando homines damnat tanquam hæreticos; quando fert decreta de factis, ut aiunt, dogmaticis; quando judicat de legibus, præceptis, praxibus et cæremoniis mere ecclesiasticis. — Quomodo Ecclesiæ auctoritatem munivit Dominus, S. Aug., XXXIII, 448. — Quod tota credit Ecclesia, etiamsi nec ratione indagari, nec sermone explicari possit, recipiendum est, id., XLIV, 829. — Sine auctoritate Ecclesiæ verbum Dei proponentis nulla fidei certitudo, sed tenetur veritas cum hoc fit quod universæ placuit Ecclesiæ, id., XLIII, 466. — Christus ad Ecclesiam remisit examen eorum quæ ad doctrinam pertinent, id., XXXV, 1355. — Ecclesiæ tantum detulerunt principes ut quidquid in ea dijudicatum fuerit dissolvi non possit, id., XXXVI, 196. — Auctoritas inter ordinem et plebem constituit differentiam, ait Tertullianus, II, 922.

XVI. — *De potestate Ecclesiæ.*

Duplex Ecclesiæ potestas, nempe divina propter assistentiam Sp. S. specialem illi promissam, ac infallibilitatem in proponendis fidei mysteriis, Matth., XXVIII, 20. — Et humana quam habet secundum se considerata, seu ut est congregatio hominum unam rerum divinarum doctrinam perpetua traditione profitentium. — Recte sibi vindicat jus et potestatem offerendi Deo solum et verum sacrificium quod ipsi sit acceptabile, S. Aug., XXXIII, 15; XLIII, 57, 301, 461; XLIV, 420; Udalric. monach., CXLIX, 488. — Similiter sibi vindicat jus ligandi et solvendi qualiacunque crimina, S. Ambr., XVI, 468; S. Aug., XXXIV, 25; S. Leo Magn., LVI, 622; Paschas. Radbert., CXX, 535, 622. — Nullum enim peccatum quod pœnitenti et veniam deprecanti per Ecclesiam non dimittatur S. Aug., XXXV, 1356. — Hanc potestatem habet a Christo, S. Fulg. Ruspens., LXV, 547; S. Greg. Magn., LXXIX, 63, 611. — In persona Petri eam accepit, S. Fulg. Rusp., LXV, 690. — Cui traditæ sunt claves regni cœlorum, S. Aug., XXXIV, 25. — Uni quidem Petro datæ sunt quasi unitatem Ecclesiæ figuranti, id., XXXVIII, 1349. — Sed in Petro omni Ecclesiæ cujus personam gerebat, *ibid.*, 802, 1349; XL, 308. — Sola et licite et valide hanc exercet potestatem, Tertull., II, 1025; S. Aug., XL, 263; S. Fulg Ruspens., LXV, 542. — Neque illam habent qui sunt extra Ecclesiam et inest iis solis quibus fides et doctrina secundum regulam apostol. reperiuntur, Rupert. Tuitiens., CLXX, 641. — Potestas hæc Ecclesiæ ligurata est per potestatem quam a Patre Filius super gentes habuit non in humanitate sed in divinitate, Alcuin. abbas, C, 1108. — Non solum peccata sed et flagitia pro gravissimis peccatis indulta sibi potestate remittit, Raban. Maur., CXI, 867. — Solvendi officium Ecclesiæ datum ut vincula eorum solvantur qui a peccato revixerint, S. Aug., XXXVIII, 434, 591; XXXIX, 1549, 1711. — Christus peccatores prius per gratiam suam resuscitat, et tunc Ecclesia solvit. S. Aug., XXXVIII, 468. — In Ecclesia Christi inest vera potestas constituendi et sanciendi disciplinam; instituendi ritus, ferendi leges, et id patet tum ex Scripturis sacris, tum ex constanti traditione, Matth., XIII; Epist. I ad Corinth., V, 11; ad Cor., X, 6 et XIII, 19; S. Cypr., IV, 301; S. Aug., XL, 199; S. Greg. Magn., LXXVII, 609. — Quæ Ecclesiæ leges in conscientia obligant juxta S. Chrysostomum verba Christi explicantem: *Sicut misit me Pater*, etc., Joan., 20, 21. — Filios rebelles potest tradere Satanæ, Bernard. Font. Calid., CCIV, 978. — Et sic gladio spirituali utitur, Rupert. Tuitiens, CLXVIII, 955. — Ecclesiæ a se fundatæ Christus legislativam contulit potestatem, Luc., X, 16; Matth., XVIII, 17. — Ecclesia potestatem habet et jus determinandi, judicandi et decidendi controversias. — Jus et potestatem cogendi privatione bonorum spiritualium nec non censuris et exclusione e sinu suo, id est excommunicatione, Bernard. Font. Calid., CCIV, 798. — Nulla præscriptione spoliari potest Ecclesia auctoritate sibi propria et a Christo derivata. In spiritualibus suprema est nec pendet a temporali potestate; sed quoad temporalia nullam institutione sua seu jure divino obtinet potestatem, S. Bernard., CLXXXII *et seqq.*

XVII. — *De Romano pontifice.*

Vicarius Petri et illius successor et hæres, Alcuin. abbas, C, 170; S. Agobard. Lugdun., CIV, 196. — Solus dicitur Apostolicus ab aliquot sæculis, *ibid.*, 298. — Schismaticus quisquis sedi Apostolicæ communione non junctus est, *ibid.*, 293. — Cæteris præeminet episcopis, S. Aug., XLIV, 541, 648; S. Petr. Dam., CXLV, 89. — Petrus, et quod de Petro dicitur de illius successoribus intelligendum, in ordine apostolorum primus et præcipuus, S. Aug., XXXV, 480, 481, 797, 1353, 1368, 2269, 2384; XXXVIII, 479; XLIII, 127; XLIV, 648. — Petro ac proinde Romano Pontifici ejus successori totius Ecclesiæ cura pastoralis commissa est, S. Aug., XXXIII, 786; XL, 858; XLV, 1763; Udalric. monach., CXLIX, 487, 491. — Petrus totius Ecclesiæ princeps factus a Christo, S. Leo Magn., LIV, 430, 431, 432. — Petro creditæ claves regni cœlorum, S. Optat. Milevit., XI, 953; S. Aug., XXXIX, 1899. — Petrus solus eas accepit cæteris communicandas, S. Optat. Milevit., XI, 1087. — Petro a Domino collata in Ecclesiam potestas, S. Aug., XLV, 1771. — Par iis data potestas qui sedis ipsius hæreditatem meruerunt, *ibid.*, 1726. — Romanus Pontifex auctoritatem habet super omnes alios, id., XL, 1129. — Petro potestas judicandi attributa et in ejus arbitrio positum cœleste judicium et regimen commissum universalis Ecclesiæ, S. Maxim. Taurinens., LVII, 400. — Tanta est Romani Pontificis auctoritas ut de suo judicio nullus disceptare audeat, S. Aug., XLV, 1725. — Romanus Pontifex a nemine judicatur, Udalric. monach., CXLIX, 487. — Judicat omnes, *ibid.*, 488, 490, 492. — Solus cogit concilium generale et judicat episcopos, Lucif. Calaritan., XIII, 971; S. Ivo Carnot., CLXI, 1185. — Neque celebrantur concilia, neque condemnantur episcopi præter illius auctoritatem, S. Julius Papa, VIII, 971. — Nullum concilium ratum quod non fuerit apostolica auctoritate firmatum, Goffrid. Vindocin., CLVII, 196. — Multo minus quod eidem auctoritati sit contrarium, *ibid.* — Sedes Romana nunquam errare consuevit, *ibid.*, 42. — Nullis unquam hæresibus contaminata est, semper autem Catholica fuit, S. Anselm. Havelberg., CLXXVIII, 1222. — Prima omnium Ecclesia Petri, a quo omnes fidem et doctrinam acceperunt, Tertull., II, 32, 1025. — Apostolica sedes firmamentum est omnium episcoporum, vertexque Ecclesiarum omnium, Isidor. Mercat., CXXX, 32. — Romanæ sedis præeminentiam demonstrant variæ ad hanc sedem appellationes, S. Leo Magn., LV, 576. — Ad Romanam Ecclesiam de qualibet parte mundi appellandum, sed nemini unquam permissum ab ea appellare, S. Ivo Carnotens., CLXI, 1184. — Romanæ sedis super dubiis rebus consulendæ mos a toto semper orbe servatus, S. Aug., XXXIII, 796. — In Ecclesia Romana semper apostolicæ cathedræ viguit principatus, S. Cyprian., IV, 25, 26; S. August., XXXIII, 163. — Ubi Romanus Pontifex, ibi Ecclesia; nulla mors, sed vita æterna, S. Ambr., XIV, 1082. — Ecclesia Romana Ecclesia totius mundi; est totum, cæ-

teræ ejus sunt quasi partes, Lanfranc. Cantuar., CL, 625. — Ecclesiæ Romanæ primatum non aliqua synodus, sed ipse Christus instituit, S. Ivo Carnot., CLXI, 1182 *et seqq.* — Singulari privilegio et sibi soli commisso aperit vel claudit cui voluerit januas cœli, *ibid.*, 1186.— A Domino caput et magistra constituta est omnium Ecclesiarum, Udalric. monach., CXLIX, 485; S. Ivo Carnot., CLXI, 1128; Alger. Leodiens., CLXXX, 962. — Super unum, id est Petrum, Deus ædificavit Ecclesiam, Udalric. monach., CXLIX, 487. — Petro cupienti cum Christo mori ab eodem Domino dicitur non posse tunc eum sequi, quia ad fundandam Ecclesiam servabatur, S. Maxim. Taurin., LVII, 347. — Sanctiones Apostolicæ sedis accipiendæ sunt tanquam ipsius divini præcepti voce firmatæ, S. Ivo Carnot., CLXI, 1107. — Primatum inter apostolos non accepit Andreas etsi prior secutus fuerit Jesum; unum tantum Ecclesiæ caput in terris, videlicet sedes Romana, et non duo vel plura, sicut astruunt Græci, Anselm. Havelberg., CLXXXVIII, 1225. — Prælata tandem Apostolica sedes cunctis Ecclesiis et prælatis, Alger. Leodiens., CLXXX, 962; S. Bernard., CLXXXII, 751; Innocentius III Papa, CCXVI, 1186.— Pontifex summus quare vocetur Papa, Adam. Scotus, CXCVIII, 711.

XVIII. — *De episcopis, quales sint oportet, et de eorum muneribus adimplendis.*

Quoad definitionem nominis Superinspector interpretatur episcopus, S. Ambros., XVII, 579. — Reipsa solio in Ecclesia editiore residet, *ibid.*; S. Hieronym., XXII, 1195.—Sublimitas episcopalis nullis potest comparationibus æquari, S. Ambr., XVII, 569.—Si regum fulgori compares et principum diademati, longe erit inferius, tanquam si plumbi metallum ad auri fulgorem compares, *ibid.*, 570.— Episcopi tenent locum apostolorum. S. Hieronym., XXII, 46. — Vices agunt Petri et Pauli, *ibid.*, 353. — Horum igitur honorem possidentes habere nitantur et meritum, *ibid.*, 583. — Humilitate decrescant, non intumescant fastigio, *ibid.*, 662. — Tanto humilior episcopi esse debet conscientia, quanto excelsior est ejus cathedra, *ibid.* — Episcopis regendæ oves a Christo traditæ sunt. S. Ambr., XVII, 570. — In persona episcopi totius populi salus consistit, *ibid.*, 483. — Pascere igitur debent verbo; necessitate præcepti tenetur episcopus verbum Dei prædicare, *ibid.*, 568, 569. — Scientiam igitur habeat ut possit alios erudire. S. Hieronym., XXV, 1407. — Ut oves sibi creditas coerceat ab errore, id., XXIII, 160. — Non prodest illi conscientia virtutum frui, nisi creditum sibi populum possit instruere, id., XXIII, 258. — Pascere præsertim exemplo; debet exemplo esse plebi Christianæ; quid enim faciet sæcularis multitudo si voluptatibus illicitis et actionibus vetitis ad similem facinorum voraginem multitudinem populi provocaverit, S Ambros., XVII, 578. — Episcopus si ceciderit, difficile impetrat veniam. S. Hieronym., XXIII, 159. — Pascat igitur necesse verbo et exemplo; nam si lumen est Ecclesiæ episcopus ut doceat; sal est adhuc et condimentum ut virtutibus et exemplis a contagione vitiorum servet populum sibi commissum, *ibid.*, 158, 159. — Enumerantur variæ dotes et virtutes quibus pollere debent episcopi. S. Ambr., XVII, 572 *et seqq.* — Nam bono opere magis quam professione noscantur necesse est, plus meritis quam nomine, *ibid.*, 570. — Stipendiis tantum contentus Ecclesiæ suæ non ambiat quæ intelligit esse superflua, sed de ipsa potius paupertate sua, Ecclesiæ suæ libenter impertiat pauperibus, *ibid.*, 547. — Gloria episcopi est pauperum inopiæ providere. S. Hieronym., XXII, 553.

XIX.— *De rationibus propter quas in Ecclesiam intrare et ei adhærere oportet, et cur semel ingressis ab ea nunquam discedendum.*

In Ecclesiam semel ingressis nunquam ab ea discedendum, quare? Quia salus in ea solum deprehenditur. S. Cyprian., IV, 371; S. Optat. Milevit., XI, 1177; S. Aug., XXXVIII, 1076; XL, 776; XLIII, 170; XLIV, 118; S. Prosp. Aquit., LI, 420; S. Leo Magn., LVI, 880; S. Greg. Magn., LXXVI, 755; Philip. de Harveng, CCIII, 501. — Nihil enim coinquinatum intrabit in cœlum; porro quilibet extra Ecclesiam constitutus munditiam non potest habere. S. Hieronym., XXV, 71. — Salus enim a Deo solo qui extra Ecclesiam inveniri non potest, S. Anselm., CLVIII, 628 et 629; Philip. de Harveng., CCIII, 501. — Deum non habet patrem qui non habet Ecclesiam matrem. S. Cyprian., IV, 503; S. Aug., XL, 668. — In Ecclesia sola remissio est peccatorum, id., XXXV, 2062. — Nec habetur extra Ecclesiam, id., XXXVIII, 460, 463, 465, 1349; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 182. — In Ecclesia quælibet remittuntur crimina, S. Aug., XL, 262. — Per Ecclesiam peccata dimittit Spir. S., id., XXXVIII, 600; XL, 263; XLII, 146, 147, 150.—Extra Ecclesiam multi exaudiuntur ad multa, sed non ad vitam æternam, id., XXXVI, 478; XXXVII, 1270, 1704, 1721. — Extra Ecclesiam inanis est prædicatio Dei per quam salvantur homines, id., XXXVI, 929. — Sacramenta, per quæ salus, formam visibilem pietatis habere possunt, extra vero Ecclesiam virtutem non habent spiritualem, id., XXXVIII, 463. — Non prosunt ad vitam. S. Fulg. Ruspens. LXV, 546. — Quinimo foris ab Ecclesia habentur ad perniciem, id., XXXIII, 229; non quod Sacramenta vim perdant sanctitatis, quando ad hæreticos transeunt, id., XLIII, 748; Sacramenti enim sanctitas ibi esse potest ubi non est sanctitas vitæ, id., XLIII, 298; Et ubicunque sunt ipsa sunt, *ibid.*, 70; et sacramenta quæ apud hæreticos et schismaticos sunt; non eorum sunt sed Christi, *ibid.*, 154. — Baptismus in nomine SS. Trinitatis collatus ubilibet integer est, sed non prodest si in Ecclesia Catholica non detur, *ibid.*, XL, 1066. — Extra Ecclesiam nullum sacrificium, nulla abstinentia, nulla maceratio carnis prodest ad salutem. Bruno Astens., CLXIV, 558. — Nullum sacrificium verum, non valet ipsa pœnitentia, *ibid.*, 1123. — Neque ipsummet martyrium prodest. S. Cypr., IV, 493. — Imo extra Ecclesiam nulli martyres, id., XXXIII, 410; S. Greg. Magn., LXXVI, 58 *et seqq.* — Etiamsi pro Christi nomine vivus incenderetur hæreticus, seu schismaticus, seu quivis alius extra Ecclesiam constitutus, æterno punietur supplicio, id., XXXIII, 758. — Extra Ecclesiam nullus quantumlibet sancte vivat, æternam habebit vitam, id., XXXIII, 579. — Nulla pars in hæreditate Dei extra salutem constitutis, id., XXXVIII, 797. — Salus in Ecclesia et per Ecclesiam solum, non quod omnes salvi sint qui ad Ecclesiam pertinent, sed quod omnes qui salvantur, salvantur in Ecclesia, S. Hieronym., XXV, 980. — Extra Ecclesiam ipse baptismus non prodest ad remissionem peccatorum nisi cum quis fuerit unitati reconciliatus, id., XLIII, 119, 121, 200. — Extra Ecclesiam charitas non habetur, id., XXXVIII, 1223; XLII, 148, 149, 312. — Munus beatæ vitæ nonnisi intra Ecclesiam adipisci potest, id., XLIII, 155. — Qui ab Ecclesia resecantur periculis omnibus ac lupis exponuntur, id., XXXIII, 723. — Qui non in Ecclesia sunt, mortui sunt. S. Cyprian., IV, 409. — Extra Ecclesiam non crescunt merita virtutum. S. Greg. Magn., LXXIX, 46. — Nec recte intelliguntur SS. Scripturæ; nec meritum habent bona opera pro iis qui foris sunt, Bruno Astensis, CLXIV, 639 *et seqq.* — Nec opus bonum fructuose peragitur, S. Aug., XXXV, 1500; XL, 1196. — Sola Ecclesia Catholica verum cultum retinet, Lactant., VI, 342. — Et non est locus adorandi nisi in Ecclesia Catholica. S. Prosp. Aquitan., LI, 379. — Extra Ecclesiam nemo laudat, annuntiat Deum, id., LXXIX, 623. — Qui comedit Agnum extra Ecclesiam profanus est. Udalric. Cluniac., CXLIX, 488. — Solis Ecclesiæ filiis de Agno licet comedere; cæteris vetitum est. Bruno abbas Astens., CLXIV, 261. — In Ecclesia sola comeditur Christus. S. Hieronym., XXIV, 665. — Ergo intrandum est in Ecclesiam. — Portæ Ecclesiæ jugiter patent salvari cupientibus, *ibid.*, 594. — Porro intratur per fidem in Christum. Remig. Monach., CXXXI, 312. — Per humilitatem toties ab eo laudatam. S. Aug., XXXV, 1721. — Nam ostium Ecclesiæ, Christus ipsemet, *ibid.*, 1721, 1726. — Ecclesia nulli clauditur: quicunque fidem Catholicam profiteri promittit, admittitur, Bruno Astens., CLXIV, 507. — Sed ingressis semel nunquam ab ea discedendum. S. Cyprian, IV, 371.

LXXX.

INDEX DE HIERARCHIA ECCLESIASTICA.

Duplex est hierarchia et duplex clericorum potestas, ordinis scilicet et jurisdictionis sive regiminis. Christus enim cum Ecclesiam constituit, leges dedit societati hominum, quos frui bonis spiritualibus et quos optime regi voluit, ut deinceps æternæ felicitatis participes esse possent. Ut homines fruerentur bonis spiritualibus, creavit ordinis potestatem; ut optime regerentur, potestatem jurisdictionis instituit. Ex quo intelligitur quid sibi velit vis et ratio utriusque potestatis et hierarchiæ. Verum potestas et hierarchia jurisdictionis omnis est posita in regendis gubernandisque subditis, ac jurisdictio, quæ tota in hoc regimine ac gubernio consistit, haberi non potest, nisi subditi sint qui regantur et gubernentur. Hæc hierarchia pertinet ad optimum Ecclesiæ regimen, quod ut recte consistat, suos habere debet magistratus, sicuti suos habet civilis societas, qui imperium exerceant in illam hominum multitudinem, quibus societas constat, ne inter eos, si nemini pareant, necessario magna perturbatio et confusio rerum omnium exsistat. Ea de causa creati sunt a Christo episcopi, qui non solum spiritualia bona in homines conferrent, sed etiam essent præcipui Christianæ societatis magistratus.

Sed inter hos magistratus unus esse debebat, qui cæteris præesset, societatemque universam regeret ac moderaretur. Id postulabat divina sapientia legislatoris, qui huic societati caput et principem daret, atque illa unitas tum fidei, qua Christianos omnes convenire volebat, tum charitatis, qua cuncta Ecclesiæ membra inter se eodem pacis et communionis vinculo copulari debent. Quæ enim esset hæc unitas, nisi unus esset toti Ecclesiæ præpositus qui illam tueretur et custodiret, quique omnes una fide, una charitate, una denium Ecclesia conjungeret? Itaque Petro, ejusque successoribus summis Pontificibus datus est hic primatus, ut per unum caput una esset Ecclesia.

Apostolos misit Christus ad nuntiandum Evangelium in universum orbem terrarum, neque inter singulas provincias aut civitates distribuit. Sed ipsi deinceps, aucto fidelium numero, divisionem illam instituerunt, quam necessariam esse existimarunt, ut recta reginiinis ratio constaret. Atque hinc prima est repetenda origo divisionis diœceseeon, et origo etiam patriarcharum et metropolitarum. Cuncta hæc ab apostolis adumbrata, deinceps ab Ecclesia absoluta ac definite constituta sunt.

Quare illa missio in orbem universum, propria et peculiaris fuit apostolorum, per quos ubique nuntianda erat Christi religio; sed ea populis nuntiata et patefacta, certi sunt constituti fines, intra quos unusquisque episcopus jurisdictionem exerceret. Hinc patriarchis plures provinciæ et nationes, primatibus una natio aut regnum, metropolitis una provincia, episcopis una diœcesis data est. Horum quilibet imperium habet in illum terræ tractum, cui præpositus est. Sed ex his omnibus unum debet effici corpus, quale est Ecclesia catholica; effici autem nequit, nisi cuncta in unum conjungantur, conjungi vero non possunt, nisi omnia unum caput et unum commune centrum habeant.

Itaque omnes episcopi, qui suis præfecti sunt Ecclesiis, ceu membris, quæ omnia in unum collecta una catholica Ecclesia continet, curare debent, ut particulares Ecclesiæ, quas regunt, in unum confluant commune centrum, atque uni capiti subjiciantur. Sic enim Ecclesiæ unitas efficitur et conservatur, cum omnia membra unum caput agnoscunt, et unum habent centrum in quo conjunguntur.

Commune hoc unitatis centrum et hoc omnium caput Christus Petrum constituit. Sed cum ipse vita fungi deberet, Ecclesia autem usque ad consummationem sæculi esset futura, alius, eo mortuo, constituendus erat, qui Ecclesiam universam regeret. Quis enim ovili perpetuo, cujusmodi Ecclesiam suam Christus esse voluit, temporarium pastorem datum putet? Itaque ad Petri successores transmissum est munus, et translata potestas, quod et quæ Petro a Christo datum dataque fuerat. Hi sunt Romani Pontifices, qui ipsum tenent in Ecclesia locum quem vivens tenuit Petrus, hoc est, locum capitis, et capitis non otiosi, sed instructi præditique potestate quam habere debet caput Ecclesiam regens.

Non enim Christus hoc caput constituit, ut vacuum et inane nomen haberet, sed ut totius Ecclesiæ unitatem custodiret. Ex quo efficitur ut ei dederit omnem potestatem, qua opus est, ut suas impleat partes; cum dici nequeat, Christum alicui dedisse munus, et non dedisse facultates, sine quibus munus ipsum exerceri non potest. Cujus rei consequens est, ut primatus, quem Petrus ejusque successores a Christo acceperunt, non tantum honoris et dignitatis, sed etiam jurisdictionis esse debeat. Atque errant vehementer, qui cum ignorare non possint, primatus instituendi causam fuisse unitatem tot hominum et tot Ecclesiarum, ex quibus una efficitur Ecclesia catholica, aut nullum esse putant caput, per quod illa hominum et Ecclesiarum multitudo conjungatur, aut caput fingunt inane et otiosum, sine vi et potestate, qua homines ad parendum cogat. Quemadmodum si quis exercitum conficeret sine imperatore, aut imperatorem daret, qui umbratile haberet nomen, vacuum potestate et imperio, cui milites pareant, et per quod in officio contineantur.

Cumque summus Pontifex omnes, quas una catholica Ecclesia complectitur, diœceses, provincias, nationes cogere ad unitatem debeat, in omnes potestatem habeat necesse est. Ita ejus imperium, quod totam comprehendit Ecclesiam, fertur in omnes patriarchas, primates, metropolitas, episcopos, quoniam si quis eorum non esset obnoxius huic potestati, is impune disrumpere posset unitatem, quæ a catholica Ecclesia disjungi non potest. Atque hæc ecclesiasticæ hierarchiæ ratio est, ut Christiani omnes episcopi metropolitis, metropolitæ primatibus ac patriarchis, cuncti demum Romano Pontifici subjiciantur. Episcopi, metropolitæ, primates, patriarchæ et omnium princeps summus Pontifex proprie efficiunt hierarchiam, quæ jurisdictionis appellatur.

Reliqui magistratus creati sunt, ut auxilio essent episcopis, atque in eos derivata est pars jurisdictionis, quæ integre ad episcopum pertinet. Hinc instituti coadjutores, chorepiscopi, vicarii, parochi, ut episcopi vices gererent, cæterique magistratus quibus sub episcopo certa in populum potestas data est. His omnibus vere et proprie constat hierarchia ecclesiastica.

Sed cum in subsequentibus Indicibus sigillatim agamus de summo Pontifice, de metropolitis, de episcopis, de sacerdotibus et de aliis inferioribus ministris, hic nihil aliud amplius addere satagimus, in illis enim desiderata quoad Hierarchiam Lector reperiet; præterea specialem adeat Indicem de Ordinis sacramento.

LXXXI.

INDEX DE SUMMO PONTIFICE,

ORDINE CHRONOLOGICO REFERENS CONSTANTEM PATRUM TRADITIONEM

DE ILLIUS PRIMATU, POTESTATE ET INFALLIBILITATE.

MONITUM.

Summus Pontifex vel Pontifex Romanus est jure divino Ecclesiæ caput et centrum unitatis, Petri successor, Christi vicarius, omnium Christianorum pater et doctor, habetque in tota Ecclesia primatum non dignitatis tantum, sed etiam jurisdictionis. Hinc multa jura quibus præ cæteris episcopis potitur. Primus est enim episcoporum Christianorum, et in omnes jurisdictionem exercet; Ecclesiam universam regendi et gubernandi solus habet potestatem; universalis magistri suscepta persona, in definiendis fidei controversiis errare non potest. Sed ne prolixius trahamur, hunc indicem in duas partimur sectiones. Prior de electione, primatu, auctoritate summi Pontificis; posterior de illius infallibilitate aget, constantem de his exhibens Patrum traditionem, ordine chronologico, scilicet a Tertulliano ad Innocentium III, referensque vel indicans illorum sententias.

SECTIO PRIMA.

De electione, primatu, auctoritate summi Pontificis.

Prima omnium Ecclesia Petri, a quo omnes fidem et doctrinam acceperunt, Tertull., II, 32, 1025. Petro datæ sunt claves cœli, ac per eum Ecclesiæ, *ibid.*, 142. — Primatus Petro datur, ut una Christi Ecclesia et cathedra una monstretur, S. Cyprian., IV, 500. Unum caput est et origo una, *ibid.*, 502. Non dixit Petrus se primatum tenere quando fuit reprehensus a Paulo, *ibid.*, 410. Petro primum Dominus dedit potestatem ligandi et solvendi, id., III, 1114. — Super Petrum fundata Ecclesia origine unitatis, Concil. Carthag., IV, 1043; S. Cyprian., IV, 1114. Petrus Ecclesiæ nomine loquitur, *ibid.*, 406, etc. Soli Petro Christus dixit: Quæcunque ligaveris, *ibid.*, 1168. Petrus unus pro omnibus loquitur, et Ecclesiæ voce respondet, id., III, 806, 807. Petro Christus oves suas commendat, *ibid.*, 449. In Ecclesia Romana semper apostolicæ cathedræ viguit principatus, *ibid.*, 25, 26. — Petri sedis prærogativa, caput, S. Hilarius, X, 639. — Inter quas cathedras est prima, S. Optat., XI, 946. Omnium apostolorum caput Petrus, *ibid.*, 947. In qua una cathedra unitas ab omnibus servaretur, ne cæteri apostoli singulas sibi quisque defenderent, *ibid.*, 947. Petro creditæ claves regni cœlorum, *ibid.*, 955. — Neque celebrantur concilia, neque condemnantur episcopi, præter illius auctoritatem, S. Julius papa, VIII, 971. — Episcoporum causas in prima, ut aiunt, instantia per Italiam et Gallias cognoscit Romanus Pontifex, S. Damas. prolegom., XIII, 228, 229. — De non terminandis causis episcoporum absque auctoritate Romani pontificis, S. Felix II, papa, XIII, 22. — Extra conscientiam Sedis apostolicæ, hoc est primatis, nemo audeat ordinare, S. Siricius, XIII, 1157. — Suprema ejus auctoritas ab Orientalibus sæpe recognita, S. Damas. proleg., XIII, 144, 162, 163, 174, 181, 194, 255. Ab imperatoribus confirmata, *ibid.*, 194, 228, 256. — Petrus Ecclesiæ præponitur, S. Ambros., XIV, 1109. Petrus primatum confessionis habuit, non honoris, primatum fidei, non ordinis, id., XVI, 826. Non habent Petri hæreditatem, qui Petri sedem non habent, *ibid.*, 476. Petrus primus inter apostolos, id., XVII, 229. Primatum non accepit Andreas, sed Petrus, *ibid.*, 532. Primus erat inter apostolos, cui delegaverat Salvator curam Ecclesiarum, *ibid.*, 534. Cur Christus Petri navem elegit, *ibid.*, 677. Clavis Petri, quid? *ibid.*, 671. Quas oves, et quem gregem beatus suscepit apostolus Petrus? *ibid.*, 570. — Sedes apostolica principatum tenet, quare? S. Bonifac. I, XX, 778 — Romani episcopatus præeminentia, S. August., XLIV, 551. Petrus in ordine apostolorum primus et præcipuus, id., XXXVIII, 479, 481, 797, 1353, 1365, 1368. Primatus apostolorum in Petro præeminet, *ibid.*, 480; XLIII, 127. Apostolatus Petri principatus cuilibet episcopatui præferendus, *ibid.* Petro Ecclesiæ unitatem significanti oves a Christo commendatæ, *ibid.*, 1350. Petro Ecclesiæ personam gerenti datæ claves regni cœlorum, *ibid.*, 1349. Romanæ sedis auctoritas, *ibid.*, 781. In hæreticis damnandis, id., XXXIII, 865, 869. In Romana Ecclesia semper apostolicæ cathedræ viguit principatus, id., XXXIII, 163. Romanus Pontifex auctoritatem habet super omnes alios, id., XL, 1129. Tanta est Romani Pontificis auctoritas ut de suo judicio nullus disceptare audeat, id., XLV, 1725. Romanæ sedis super anxiis rebus consulendæ mos a toto semper orbe servatus, id., XXXIII, 796. — S. Petrus primus omnium episcoporum, S. Leo Magn., LIV, 147. Totius Ecclesiæ princeps, *ibid.*, 152, 595. Vocationi gentium, omnibus apostolis et cunctis Ecclesiæ Patribus a Christo præpositus, *ibid.*, 149. Primus in apostolica dignitate, *ibid.*, 150. Apostolici ordinis princeps, *ibid.*, 424. Principatum apostolatus adeptus, *ibid.*, 513. Princeps episcopalis coronæ, *ibid.*, 637. In Petro episcopatus principaliter constitutus, *ibid.*, 629. Primatus Petri, merces ejus fidei, *ibid.*, 615. Ecclesiastici primatus cathedra divinitus sic Petro tradita, ut perpetua sit soliditate fundata, *ibid.*, 507. Honor potestatis in Petro, *ibid.*, 425. S. Petri privilegia, *ibid.*, 145, 146. Jus potestatis istius in apostolos et alios episcopos transivit, sed cunctis Petri forma præposita, *ibid.*, 151. Petri in hoc privilegium quale, *ibid.* Romanus Pontifex hæres Petri, *ibid.*, 147, 155. Vicem Petri Romanus Pontifex gerit, *ibid.*, 147. Quo sensu, *ibid.*, not. Eadem dignitas quæ fuit in Petro, est in Romano Pontifice, *ibid.* Petrus in propria sede et vivit et præsidet, *ibid.*, 743. In eorum persona Petrus agnoscendus et honorandus, *ibid.*, 147. Romani pontificis primatus divinitus institutus, *ibid.*, 507. De primatu Ecclesiæ Romanæ, id, LVI, 392. Romanæ Ecclesiæ auctoritati quantum Africana Ecclesia detulerit, *ibid.*, 1101. Romanæ Sedis prærogativa, *ibid.*, 268, 761. Relationes ad Romanam Sedem missæ uti ad caput Ecclesiarum, *ibid.*, 506. Petri eminentia, id., LXXVI, 1002. Primatus Petri et Ecclesiæ Romanæ, id., LXXVII, 716. Petro Ecclesiæ cura commissa, *ibid.*, 745. Ipse Petrus in cathedra sua nunc usque in successoribus suis sedet, *ibid.*, 899. Petri prærogativæ, *ibid.*, 1160. Romanus Pontifex ministeriale totius Ecclesiæ caput est et unitatis ecclesiasticæ centrum, *ibid.*, 773, not. Sancti Petri successor, quatuor patriarchis jure divinæ præpositus est, *ibid.*, 597, not. Bonifacius vir magnificus Africæ, aliique nonnulli ad beati Petri limina, de fide sua responsuri, venire jubentur, *ibid.*, 718. In Romano pontifice antiqua libros aliquos prohibendi potestas, cui parere tenebantur etiam Orientales, *ibid.*, 850. De primatuum causis juxta canones debet cognoscere, *ibid.*, 996. Romani pontificis in concedendis privilegiis auctoritas, *ibid.*, 1012. — Principatum judiciariæ potestatis accepit S. Petrus. Beda Venerab., XCIV, 223. — Pontifex Romanus supra Ecclesiam, non e contra, S. Paul. Aquil., XCIX, 181. — Pontifex Romanus vicarius S. Petri et potestatis illius hæres. Alcuin., C, 170. — A Deo electus, vicarius apostolorum, princeps Ecclesiæ, *ibid.*, 178. — Romanus pontifex, vicarius beati Petri, S. Agobard., CIV, 296, not. Episcopus episcoporum quomodo dici possit: solus dicitur apostolicus ab aliquot sæculis, *ibid.*, 298 not. Vocatur frater a reli-

quis episcopis, *ibid.*, 207. Vicarius apostolicæ sedis. *ibid.*, 295, not. Ejus auctoritas necessaria non est in omnibus causis ecclesiasticis principum, *ibid.*, 312, not. Romanorum pontificum epistolæ in causa fidei examinantur ab episcopis congregatis, *ibid.*, 241. Apostolicarum sedium magna olim auctoritas, *ibid.*, 293. Apostolicæ sedi magna debetur ab omnibus reverentia, *ibid.* — Petrus princeps apostolorum, qui Dominico ore primatum Ecclesiarum suscipere promeruit, Nicolaus I papa, CXIX, 786. — Petrus qui et universarum gentium, et omnibus apostolis cunctisque Ecclesiæ Patribus præponitur, S. Odo Cluniac., CXXXIII, 711. Beatissimus Petrus apostolici ordinis princeps, petra Ecclesiæ, clavicularius regni est constitutus, *ibid.*, 712. Petro ideo hoc singulariter creditur, quia cunctis Ecclesiæ rectoribus Petri forma præponitur, *ibid.* — Adest Petrus, et ad ejus arbitrium orbis universitas solvitur et ligatur, S. Petr. Damian., CXLIV, 646. O quam potens dignitas, quam digna potentia; judicat Petrus, et Petri judicia confirmat Omnipotens, *ibid.* Est in manu Petri manus Altissimi, *ibid.* De potestate et primatu apostolicæ sedis, S. Anselm. Luc., CXLIX, 355. Quod beato Petro concessum est a Domino cæteris præesse apostolis, ipsis volentibus, *ibid.*, 483. Quod ad formam apostolorum facta est quædam distinctio episcoporum, quibus tamen sedes beati Petri præeminet, *ibid.*, 486. Quod Ecclesia Romana omnibus præest Ecclesiis, sicut beato Petro datum est præeminere cæteris apostolis, *ibid.* Ut nemo apostolicæ sedis judicium judicare aut retractare præsumat, *ibid.*, 487. Ut difficiliores causæ et majora negotia ad apostolicam sedem, si appellatum fuerit, deferantur, *ibid.*, 489. Ut primates accusatum episcopum discutiant, sententiam vero damnationis sine apostolica auctoritate non proferant, *ibid.*, 490. Quod statutum est, ut absque Romani pontificis sententia nec concilia celebrentur, nec episcopi damnentur..... Sic Romana Ecclesia primatum habet omnium Ecclesiarum, *ibid.*, 492. Quod apostolicæ sedi privilegia specialiter sunt concessa de congregandis conciliis, et judiciis ac restitutionibus episcoporum, et de summis negotiis Ecclesiarum, *ibid.*, 492. Ut in causis episcoporum sententia papæ expectetur, *ibid.* Sicut inter apostolos fuit discretio potestatis, ut unus aliis præemineret, sic inter episcopos ordinatum est ut singulis provinciis singuli præsint, quibus tamen omnibus Romana præest Ecclesia, *ibid.*, 493. — Non esse congregandum synodum episcoporum absque auctoritate Romanæ sedis, Ivo Carnot., CLXI, 316. Non esse rata concilia sine auctoritate apostolica, *ibid.* Quæ sit prima sedes, Ivo Carnot., *ibid.*, 321. Quod Petro Dominus inter discipulos primatum contulit, ut sic ad Ecclesiam diffunderetur, *ibid.*, 323. Romanam sedem de tota Ecclesia judicare, ipsam vero ad nullius commeare judicium, *ibid.*, 525. Non esse convocandam generalem synodum sine præcepto papæ, *ibid.*, 326 Quod delectio et consecratio Romani Pontificis juste et canonice fieri debeat, *ibid.* In potestate papæ esse injuste damnatos vel excommunicatos restituere, *ibid.*, 327. Quod in electione Romani Pontificis legati imperatoris non sunt exspectandi, *ibid.* Quod apostolicæ sedis judicium a nemine sit retractandum, *ibid.*, 328. De primatu Romanæ Ecclesiæ, *ibid.*, 329. Quod nulli mortalium præsumendum est Romanum Pontificem etiam graviter delinquentem redarguere, *ibid.*, 329. Præfatio Nicæni concilii de primatu Romanæ Sedis, *ibid.*, 330. Quod episcoporum sententiæ apostolica auctoritate roborari debeant, *ibid.*, 332. Quod dubia ad sedem Romanam perferenda sint, *ibid.*, 333. Quod Romanæ sedis decreta tanquam regulæ canonum admittenda sunt, *ibid.* Quod nulli liceat vel addere aliquid vel demere de decretis Pontificum, *ibid.*, 335. Quod qui decreta Romanorum Pontificum violaverit anathema sit, *ibid.* Quod scelus idololatriæ incurrit, qui sedi apostolicæ obedire noluerit, *ibid.*, 335. Quod beati Petri sedes caput est omnium Ecclesiarum et omnes decretis ejus assentire debent, *ibid.*, 336. Quod apostolica sedes a via apostolicæ prædicationis non deviaverit, nec hæreticorum novitatibus deciderit, *ibid.*, 337. Quod litteris Romani Pontificis concilia auctorizentur, *ibid.* Quod sicut cardine totum regitur ostium ita a Petro et successoribus ejus totius Ecclesiæ disponitur emolumentum, *ibid.*, 338. Quod Romana Ecclesia inter omnes primum locum obtinet, *ibid.*, 340. Sicut Petro concessum est a Domino ut aliis apostolis præemineat, ita ejus sedi, *ibid.*, 341. Quod papa primæ sedis episcopus vocandus est, *ibid.*, 346. Quod auctoritas generalium conciliorum congregandorum apostolicæ sedi privata potestate commissa sit, *ibid.*, 375. Quod absque auctoritate Romani Pontificis nullus episcopus damnari possit, *ibid.*, 412. Ut difficiliores causæ ad apicem Romanæ sedis referantur, ut apostolico judicio terminentur, *ibid.*, 413. Quod omnes episcopi possint appellare Romanam Sedem in necessitatibus, *ibid.*, 414. Quomodo et a quibus personis facienda sit electio summi Pontificis, *ibid.*, 1127. Quorum vota debeant prævalere in electione Summi Pontificis, *ibid.*, 1129. Apostolicæ sedis auctoritas contra sanctorum statuta aliquid condere non valet, *ibid.*, 1130. Non ab apostolis, sed ab ipso Domino Romana Ecclesia primatum accepit, *ibid.*, 1182. Primatum Romanæ Ecclesiæ non aliqua synodus, sed Christus instituit, *ibid.* Prima sedes nullius judicio subjacet, *ibid.*, 1183. Prima sedes judicat aliorum causas, *ibid.*, 1184. Nemini est permissum de eo quod papa statuit judicare, vel illius sententiam retractare, *ibid.* Apostolicæ sedis judicium a nemine retractandum, *ibid.*, 1185. Absque Romani pontificis auctoritate synodum aliquibus congregari non licet, *ibid.*, 1185. O beatus cœli janitor, cui non tantum claves regni cœlorum commissæ sunt, sed etiam arcanorum cœlestium consilia concredita sunt! id., CLXII, 596. — De primatu Petri apostoli, Rupertus, CLXVII, 1563. — De papa, Honorius Augustod., CLXII, 601. — Sedes ejus inter universas Ecclesias primatum accepit, Petrus Abælardus, CLXXVIII, 525. — Absque Romani Pontificis auctoritate synodus congregari non debet, Gratianus, CLXXXVII, 93, 94, 95. Romana Ecclesia a Christo primatum accepit, *ibid.*, 118, 119, 123. Imperator jus habet eligendi Pontificem, *ibid.*, 335. Electio Romani Pontificis ad jus pertinet imperatoris, *ibid.* Præsentibus legatis imperatoris ordinetur Romanus Pontifex, *ibid.*, 338. Electio Romanorum Pontificum a Ludovico conceditur Romanis, *ibid.*, 339. Electio et consecratio Romani Pontificis non nisi juste et canonice fiat, *ibid.*, 340. Ab imperatore vel nuntiis ejus electioni Romani Pontificis nullum obstaculum generetur, *ibid.*, 340. A sæculari potestate Pontifex prorsus nec solvi nec ligari valet, *ibid.*, 457. Facta Pontificum imperator judicare non debet, *ibid.* Auctoritas sacra Pontificum et regalis potestas hujus mundi gubernacula regunt, *ibid.*, 458. Imperatores debent Pontificibus subesse, non præesse, *ibid.*, 459. — De primatu Romanæ Ecclesiæ, Anselm. Havelberg., CLXXVIII, 1213. Principatus Petri cæteris omnibus est excellentior, *ibid.*, 1222. — Pontificis summi prærogativæ, Adam. Præmonst., CXCVIII, 742 — De primatu Romani Pontificis, Innocent. III, CCXVII, 778.

SECTIO SECUNDA.

De infallibilitate summi Pontificis.

Fidem beati Petri non defecturam promisit Christus, et confirmare eum fratres suos admonuit: quod apostolicos Pontifices, meæ exiguitatis prædecessores, confidenter fecisse semper cunctis est cognitum, Lucius papa, III, 982. Ecclesia illibata finetenus manet, secundum pollicitationem Christi Petro dicentis: *Petre, ecce Satanas expetivit ut cribraret vos*, etc. *Ego autem rogavi pro te ut non deficiat fides tua; et tu aliquando conversus confirma fratres tuos*, Innoc. III, ccxvii, 981, 982.

Una Ecclesia a Christo Domino super Petrum origine unitatis et ratione fundata, Conc. Carthag., III, 1033.

Quo venturus est qui sitit, utrumne ad hæreticos, ubi fons et fluvius aquæ vitalis omnino non est, an ad Ecclesiam, quæ una est super unum, qui et claves ejus accepit, Domini voce fundata est? S. Cyprian., III, 1116. Navigare audent, et ad Petri cathedram, atque ad Ecclesiam principalem, unde unitas sacerdotalis exorta est, a schismaticis et profanis litteras ferre, nec cogitare eos esse Romanos, quorum fides, Apostolo prædicante, laudata est, ad quos perfidia habere non possit accessum, *ibid.*, 818, 821. Super illum unum ædificat Ecclesiam suam Christus, id., IV, 499. Qui cathedram Petri, super quem fundata est Ecclesia, deserit, in Ecclesia se esse confidit? *ibid.*, 500, 501.

Adeo ut et firma super ædificandæ in ea Ecclesiæ petra trepidaret, S. Hilarius, IX, 936. Felix Ecclesiæ fundamentum, dignaque ædificatione illius petra, quæ infernas leges, et Tartari portas, et omnia mortis claustra dissolveret, *ibid.*, 1010.

Unde non sine ratione et Simoni, super quem ædificavit Ecclesiam, Petrus nomen imposuit, S. Zeno, XI, 351.

Ubi ergo Petrus, ibi Ecclesia; ubi Ecclesia, ibi nulla mors, sed vita æterna. Et ideo addidit: *Et portæ inferi non prævalebunt ei*, S. Ambr. XIV, 1082. Quemadmodum enim turbari poterat navis, cui præerat is in quo Ecclesiæ firmamentum est? id., XV, 1653. Vir enim sapiens et gravis, in quo esset Ecclesiæ firmamentum, id., XVI, 292. Quem cum petram dicit, firmamentum Ecclesiæ indicavit, *ibid.*, 628. Ecclesia Domini tanquam supra apostolicam ædificata petram immobilis manet, et inconcusso adversus impetum sævientis sæculi perseverat fundamine, *ibid.*, 879. Fides Petri Ecclesiæ fundamentum, *ibid.*, 827.

Petrus stabilis, Petrus fortis vocatur, Juvencus, XIX, 237. Ut super Petrum ædificatam Ecclesiam esse intelligatur, *ibid.*, not. 371.

Super unum fundatur Ecclesia, S. Gaudentius. XX, 995.

In quo (Petro) Ecclesiam universalem certum est esse fundatam, S. Bonifacius I papa, XX, 781.

Super illam Petram ædificatam Ecclesiam scio, S. Hieronymus, XXII, 355. Princeps apostolorum super quem Ecclesia Domini stabili mole fundata est, quæ nec impetu fluminis, nec ulla tempestate concutitur, id., XXIII, 506. Unde et super unum montium Christus fundat Ecclesiam, et loquitur ad eum : Tu es Petrus, etc., id., XXIV, 43, 44. Sed si consideret qui hoc quærit, Petro illam benedictionem ac beatitudinem, ac potestatem et ædificationem super eum Ecclesiæ, in futuro promissam, non in præsenti datam intelliget, id., XXVI, 120. — Jam enim de hac causa duo concilia missa sunt ad Sedem apostolicam : inde etiam rescripta venerunt. Causa finita est; utinam aliquando finiatur error! S. August., XXXVIII, 751. Petrus fundamentum Ecclesiæ nominatus, id., XXXIX, 2100. Et ideo digne fundamentum hoc Ecclesia colit, supra quod ecclesiastici ædificii altitudo consurgit, *ibid.* Ut qui antea infirmus fuerat, fieret omnibus firmamentum, et qui interrogationis tentatione nutaverat, cæteros fidei stabilitate fundaret, *ibid.*, 2102. Petra enim dicitur, eo quod primus in nationibus fidei fundamenta posuerit, et tanquam saxum immobile totius operis Christiani compagem molemque contineat, *ibid.*

Et portæ inferni non prævalebunt adversum te. Portæ inferni fides est hæreticorum, imo perfidia, Cassianus, L, 70.

Petrus immobile fundamentum salutis, S. Petrus Chrysologus, LII, 498. Petrus est custos fidei, Petra Ecclesiæ, *ibid.* Petrus qui in propria sede vivit et præsidet, præstat quærentibus fidei veritatem, *ibid.*, 71.

Hæc fides (Petri) tanta divinitus soliditate munita est, ut eam neque hæretica unquam corrumpere pravitas, nec pagana potuerit superare perfidia, S. Leo Mag., LIV, 147. Tamen tu quoque Petra es, quia mea virtute solidaris, ut quæ mihi potestate sunt propria, sint tibi mecum participatione communia, *ibid.*, 150, 430. Super hanc, inquit, fortitudinem æternum exstruam templum, et Ecclesiæ meæ cælo inferenda sublimitas in hujus fidei firmitate consurget, *ibid.*, 150. In Petro omnium fortitudo munitur, *ibid.*, 151, 152. Soliditas enim illa quam de Petro Christo etiam ipse Petra factus accepit, in suos quoque se transfudit hæredes, *ibid.*, 155. Specialis a Domino Petri cura suscipitur, et pro Petri fide proprie supplicatur, tanquam aliorum status certior sit futurus, si mens principis victa non fuerit, *ibid.*, 451. Sic namque ecclesiastici primatus cathedra divinitus sibi est tradita, ut perpetua sit soliditate fundata, *ibid.*, 507. In cathedra Petri Christus et malas funditus evertit, et bonas æterna stabilitate firmavit, *ibid.* Ut æterni templi ædificatio mirabili munere gratiæ Dei, in Petri soliditate consisteret, hac Ecclesiam suam firmitate corroborans, ut illam nec humana temeritas posset appetere, nec portæ contra illam inferni prævalerent, *ibid.*, 629. — Confessioni beati Petri apostoli inferni portas nunquam prævalituras asseruit Christus, id., LVI, 633. Quapropter non veremur ne apostolica sententia resolvatur, quam et vox Christi, et majorum traditio, et canonum fulcit auctoritas, ut totam potius Ecclesiam semper ipsa dijudicet, *ibid.*

Petrus petra dicitur, eo quod primus in nationibus fidei fundamenta posuerit, et tanquam saxum immobile totius operis Christiani compagem, molemque contineat, S. Maximus Taurin., LVII, 353. Et qui sibi ante infirmus fuerat, fieret omnibus firmamentum, et qui ipse interrogationis tentatione nutaverat, cæteros fidei stabilitate fundaret, *ibid.* Petrus est Petra super quam ædificatur Ecclesia, *ibid.*, 673. In Ecclesia fidei fundamentum continet, *ibid.*

In Sede apostolica immaculata est semper servata religio, Hormisdas papa, LXIII, 393. Tu es Petrus, et super hanc petram, etc. Hæc quæ dicta sunt rerum probantur effectibus, quia in Sede apostolica extra maculam semper est catholica servata religio, *ibid.*, 460.; Justinianus imperator, LXVI, 41.

Quia veritas mentiri non potuit, nec fides Petri in æternum quassari poterit vel mutari. Nam cum omnes discipulos diabolus ad excribrandum poposcerit, pro solo Petro se Dominus rogasse testatur, et ab eo voluit cæteros confirmari, super quem Ecclesiam suam ædificaturum esse promisit, nec portas inferni adversus eam prævalere testatus est, Pelagius, II, papa LXXII, 707. Qui cathedram Petri, super quam Ecclesia fundata est, deserit, et resistit, in Ecclesia se esse confidit? *ibid.* 713.

Pontifex est supra concilium et Ecclesiam, S. Paulinus, XCIX, 181. Ut æterni templi ædificatio mirabili munere gratiæ Dei in Petri soliditate consisteret, S. Agobard., CIV, 295; Hincm. Laud., CXXIV, 1036. — Christus super solidam fidem apostolorum principis (Petri videlicet) soliditatem constituens, Nicolaus I, papa, CXIX, 773. Petrus a firmitate petræ, quæ Christus est, structuram universalis Ecclesiæ inconcussam, et fidei robore solidatam, ita precibus suis munire non cessat, ut errantium vesaniam rectæ fidei norma reformare festinet, *ibid.* Supra soliditatem fidei suam sanctam dignatus est stabilire Ecclesiam, secundum illius veridicam vocem dicentis : Amen dico tibi, tu es Petrus, etc., *ibid.*, 785.

Nec igitur mirum si Petrus a petra dictus eo quod firmus futurus erat per Spiritum sanctum firmitate fidei, S. Paschasius Radbertus, CXX, 560. In eo (Petro) omnium est responsio una, supra quam fundatur Ecclesia, et contra quam portæ inferorum non prævalebunt. *ibid.*, 561. Quia seu dicas contra hanc fidem eas non prævalere, seu dicas contra Ecclesiam, quæ hac fide supra Christum fundata est, et firmatur, unum est, eo quod nec fundamentum dissolvitur, nec fides, *ibid.* Quæritur cur ei vel adversus quam portæ inferi non prævalebunt?.... Indubitanter credendum est, quia nec adversus petram, supra quam ædificatur Ecclesia, nec adversus Ecclesiam quæ ædificatur supra hujusmodi petram, *ibid.*

Quem cum Petram dicit, firmamentum Ecclesiæ indicavit, Æneas Paris., CXXI, 687.

Tu es enim, sicut divinum pronuntiat verbum, veraciter Petrus, et super firmamentum tuum Ecclesiæ columnæ, quæ episcopi intelliguntur, confirmatæ sunt, Hincmarus Laudun., CXXIV, 1051. Firmamentum a Deo fixum et immobile, atque titulum lucidissimum suorum sacerdotum, id est, omnium episcoporum, apostolicam Sedem esse constitutam scitis, et verticem Ecclesiarum, *ibid.* Quia immobile est istorum fundamentum, ac inconcussum inconcutiendumque, indiscutiendumque quoque permanet ædificium in quibus est spiritus unus, et una fides, cor unum et anima una, *ibid.*, 1052. Ut æterni templi ædificatio mirabili munere gratiæ Dei in Petri soliditate consisteret, *ibid.*, 1066. — Ipse supra fundamentum apostolicæ petræ suam fundavit Ecclesiam, quam beato Petro et in illo suis commisit vicariis, Hincmarus Rhemensis, CXXVI, 33. Ecclesia in apostolorum Principis soliditate confirmata, *ibid.*, 337.

Hæc quæ dicta sunt, rerum probantur effectibus : quia in sede apostolica immaculata est semper catholica reservata religio et sancta celebrata doctrina, Anastasius Bibliothec., CXXIX, 36.

Qui fidem beati Petri non defecturam promisit, et confirmare eum fratres suos admonuit, quod apostolicos pontifices meæ exiguitatis prædecessores confidenter fecisse semper cunctis est cognitum, Isidorus Mercator, CXXX, 199. Unum igitur hoc immobile fundamentum, una hæc felix fidei petra Petri ore confessa, *ibid.* Ut æterni ædificatio templi mirabili munere gratiæ Dei in Petri soliditate consisteret. Hæc Ecclesiam suam firmitate corroborans, ut illam nec humana temeritas posset appetere, nec portæ contra illam inferi prævalerent, *ibid.*, 883; Ivo Carnot., CLXI, 324.

Necesse est ut sic ipsa petrea et apostolica fundatio, et sancta angularis compactione firma, æterna et immobilis, ita omnis ecclesiastica superædificatio sit rata et stabilis, et ab omni humana præsumptione inviolabilis, Sergius III, papa, CXXXI, 975.

Ego fundamentum,... tamen tu quoque petra es, quia mea virtute solidaris, etc., S. Odo Cluniac., CXXXIII, 712. Super hanc, inquit, fortitudinem, æternum exstruam templum, et Ecclesiæ meæ cœlo inferenda sublimitas, ex hujus fidei firmitate consurget, *ibid.* Hanc confessionem portæ inferi non tenebunt, mortis vincula non ligabunt, *ibid.* In Petro ergo omnium fortitudo munitur, *ibid.*, 713. Pro fide Petri proprie suppli atur; tanquam aliorum status certior sit futurus, si mens principis victa non fuerit, *ibid.*

Ædificata est ergo sancta Ecclesia supra petram in soliditate apostolicæ fidei, Atto Vercellensis, XXXIV, 53.

Petri sedem ideo obtinet Romanus Pontifex, ut portas inferni prævalere adversus Ecclesiam non sinat, Ratherius Veron., XXXVI, 656.

In fide Petri, quæ hactenus nec defecit, nec usque in finem deficiet, S. Leo IX, papa, CXLIII, 748. Ego rogavi pro te, Petre ut non deficiat, etc. Quo dicto demonstravit fidem fratrum vario defectu periclitandam, sed inconcussa et indeficiente fide Petri, velut firmæ anchoræ subsidio figendam, et in fundamento universalis Ecclesiæ confirmandam, *ibid.*, 765. Sicut cardine totum regitur ostium, ita Petro et successoribus ejus totius Ecclesiæ disponitur emolumentum, *ibid.* Ego autem rogavi pro te, etc. Quæ venerabilis et efficax oratio obtinuit quod hactenus fides Petri non defecit, nec defectura

creditur in throno illius usque in sæculum sæculi; sed confirmabit corda fratrum variis concutienda fidei periclitationibus, sicut usque nunc confirmare non cessavit, *ibid.*, 770.

Septem igitur oculos habet hæc petra, quia totidem sancti Spiritus donis sancta præfulget Ecclesia, S. Petrus Damianus, CXLIV, 255. Ne fides ejus (Petri) tanquam totius Ecclesiæ fundamentum quandoque deficeret, oravit Christus, *ibid.*, 577.

Petrus est fundamentum cui innititur Ecclesia, Joan. Rotomag., CXLVII, 222. Dominus dedit ei ut esset fundamentum fidei Ecclesiæ, dicens : Tu es Petrus, etc., *ibid.*

Quod super unum, id est Petrum, ædificavit Dominus Ecclesiam, S. Anselmus Luc. CXLIX, 555.

Petro quando dixit Dominus : Tu es Petrus, etc., id et confirmavit in Petri successoribus, Lanfrancus, CL, 624.

Ipsi quoque et propriæ firmitas et alienæ fidei confirmatio, eodem Deo auctore præstatur cum ad eum ait : Rogavi pro te, Petre, etc., Urbanus II, papa, CLI, 337. Oportet ergo nos qui, licet indigni, Petri residemus in loco, prava corrigere, recta firmare, et in omni Ecclesia ad æterni arbitrium Judicis sic disponenda disponere, ut de vultu ejus judicium prodeat, et oculi nostri videant æquitatem, *ibid.*, 337, 341, 421.

Super Petrum Ecclesia fundata est, quoniam eam portat officio, merito, prædicatione, exemplo, cura et intercessione, Radulphus Ardens., CLV, 1391. Portæ inferi non solum adversus Christum, sed nec etiam adversus Petrum Christi virtute armatum prævalent, *ibid.*

Valde necesse est ut nunc etiam fides B. Petri in sua speciali Sede, quæ nunquam errare consuevit, tantum vigeat, Goffridus, CLVII, 42. In terra Petrum elegit, ut Ecclesiam suam ejus fidei robore firmaret, *ibid.*, 43. Petrum fidei catholicæ principem fecit, *ibid.*

Qui fidem Petri non defecturam promisit ipsum fratres confirmaturum prædixit, Ivo Carnot., CLXI, 337. Et fratrum corda in fide Petri, quæ hactenus nec defecit, nec usque in finem deficiet, sunt confirmata, *ibid.*, 338. Quod apostolicæ Sedis judicium a nemine sit retractandum, *ibid.* 528. Romanæ Ecclesiæ Sedes per Petrum super petram ædificata, nec hactenus defecit, nec deficiet in sæcula, Christo Domino rogante pro ea, sicut ipse testatur : Ego pro te rogavi, Petre, etc., *ibid.*, 339. Quo dicto demonstravit fidem fratrum vario defectu periclitandam, sed inconcussa et indeficiente fide Petri, velut firmæ anchoræ subsidio regendam, et in fundamento universalis Ecclesiæ confirmandam, *ibid.* Qui cathedram Petri, super quem fundata est Ecclesia, deserit, in Ecclesia se esse confidit, *ibid.*, 432. Super hanc Petram Dominus Ecclesiam suam ædificandam providit, quatenus cujus fidei confessio pro sui soliditate Petræ comparanda erat, id., CLXII, 596.

Ut in ejus singulariter fidei stabilitate immobili, pretioso sanguine redemptam suam Dei Filius statuere et confirmare voluerit Ecclesiam, dicens : Tu es Petrus, etc., Paschalis II, papa, CLXIII, 39. Ipsi quoque firmitas propriæ et alienæ fidei confirmatio, eodem Deo auctore prædicatur, cum ad eum dicitur, Rogavi pro te Petre, etc., *ibid.*, 194 Possunt apostolicam Sedem contemnere, possunt adversum nos calcaneum elevare; datum a Deo privilegium avertere vel auferre non possunt, quo Petro dictum est : Tu es Petrus, etc., *ibid.*, 429. Oportet ergo nos qui, licet indigni, Petri residere videmur in loco, prava corrigere, recta firmare et in omni Ecclesia ad interni arbitrium judicis sic disponenda disponere, ut de vultu ejus judicium nostrum prodeat, *ibid.*, 191; Eugenius III, papa, CLXXX, 1455, Anastasius IV, CLXXXIII, 1019.

Super hanc petram, quam tu modo in fidei fundamentum posuisti, super hanc fidem, quam tu modo docuisti, dicens, Tu es Christus, etc., super hanc petram et super hanc fidem ædificabo Ecclesiam meam, S. Bruno CLXV, 213. Et ego dico tibi quia tu es Petrus, fide fortis, et doctrina stabilis. Nisi enim in hoc nomine fortitudinem et stabilitatem Christus intellexisset, non ea quæ sequuntur protinus addidisset, dicens, Et super hanc petram, etc., *ibid.* Super hanc fidem tuam, qua me dicis Filium Dei vivi, ædificabo Ecclesiam meam, id., CLXIV, 373.

Tu es Petrus, et super hanc petram, etc., in quibus verbis, ut omnibus sanctis doctoribus verissime visum est, specialis quædam prærogativa in sancta Ecclesia custodienda beato Petro injungitur, Placidus Monach., CLXIII, 625.

Super petram fidei, quam confessus est Petrus, Ecclesiam suam ædificavit. Rupertus abbas, CLXVIII, 1385.

Oportet ergo ut aliquando conversus ad nos, cum periclitabimur nos confirmet. Pro eo enim rogavit Dominus ne deficeret fides ejus, Hildebertus, LXXI, 795 — Petrus super quem Dominus ædificavit Ecclesiam, Petrus Abælardus, CLXXVIII, 524. Ipsum Petrum quasi fundamentum Ecclesiæ Dominus collocavit, *ibid.* Quanta autem firmitas et constantia Petri esset in fide ut hinc ipse merito petra vocaretur, Dominus ipse alibi protestatur, dicens, Ego pro te rogavi, Petre, ut non deficiat, etc., *ibid.*, 525. Hic est Petrus, ut dictum est, tanquam unicum cæterorum firmamentum et confirmatio, *ibid.* Petrus super quem posuit et fundavit Ecclesiam, *ibid.*, 1481. Petrus super quem fundatur Ecclesia, *ibid.* Ut æterni templi ædificatio mirabili munere gratiæ in Petri soliditate consisteret, *ibid.*, 1482; Gratianus, CLXXXVII, 109; Henricus, CCIII, 317. — Ex qua quidem fidei firmitate et ipse Petrus fratres confirmare admonetur, Petrus Abælardus, CLXXXVIII, 525.

Quod ab eo (Romano pontifice) decretum fuit, irrefragabiliter observatur, Innocentius II, papa, CLXXIX, 226. Petrus audire meruit : Tu es Petrus, etc. Petram utique firmitatem fidei et catholicæ unitatis soliditatem manifeste designans, *ibid.*, 516; S. Bernardus, CLXXXII, 360. Oportet ad vestrum referri apostolatum pericula quæque et scandala emergentia in regno Dei, ea præsertim quæ de fide contingunt. Dignum namque arbitror ibi potissimum resarciri damna fidei, ubi non possit fides sentire defectum, hæc quippe hujus prærogativa Sedis, S. Bernardus, CLXXXII, 1053. Cui enim alteri aliquando dictum est : Ego pro te rogavi, Petre, etc. Ergo quod sequitur, a Petri successore exigitur, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Id quidem modo necessarium, *ibid.*

Ut qui sibi antea infirmus fuerat, fieret omnibus firmamentum, et qui ipse interrogationis tentatione nutaverat, cæteros fidei stabilitate fundaret, Gratianus, CLXXXVII, 281. Petra dicitur, eo quod primus in nationibus fidei fundamenta posuerit, et tanquam saxum immobile totius corporis Christianitatis compagem molemque contineat, *ibid.* Quemadmodum enim turbari poterat (navis) cui præerat is, in quo est Ecclesiæ firmamentum, *ibid.*, 1267. In Sede apostolica extra maculam semper est catholica servata religio, *ibid.*, 1268.

Petre, qui hanc gratiam accepisti, ut in fide naufragantibus semper in fide immobilis et constans permaneas, alios vacillantes confirma et corrige, Anselmus Havelbergens., CLXXXVIII, 1215. Qui in conservanda integritate fidei præ omnibus privilegium a Domino susceperat, *ibid.* — Hoc ipsius sanctæ Sedis irrefragabilis sanxit auctoritas, Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 138. — Ex hoc fides Petri firmamentum est Ecclesiæ præsentis, Hugo Rothomag., CXCII, 1310.

Hic a petra Petrus dictus in conflictu stat invictus, Adamus a S. Victore, CXCVI, 1494.

Romanus Pontifex per universum orbem Ecclesiæ filios in christianæ fidei firmitate non desinit confirmare, Alexander III, CC, 302. Hanc siquidem petram Christus esse voluit in Ecclesiæ fundamentum, quam prædicit nullis ventorum turbinibus nullisque tempestatibus quatiendam, *ibid.*, 1148. Petrus super quem fundatur Ecclesia, *ibid.* Æterna et immutabilis divini consilii providentia sacrosanctam Romanam Ecclesiam omnium ecclesiarum omniumque fidelium caput, matrem et magistram esse constituit, et super catholicæ et Christianæ fidei petram protinus nascentis erexit, *ibid.*, 1259. — Ex hac potestate quæ ad B. Petrum ex Dominica traditione pervenit, sacrosancta Romana Ecclesia, super universas Ecclesias auctoritatem obtinuit, ut ubique ratum esset ac solidum quod ipsius prudentia statuisset, Lucius III, CCI, 1179.

Cœlestis altitudo consilii, sacrosanctam Romanam Ecclesiam supra petram fidei soliditate fundavit, illud ei tribuens in apostolicæ confessionis fortitudine firmamentum, cui nec procellæ turbinis, nec prævalere possit spiritus tempestatis, Urbanus III, CCII, 1351.

Petrus petra est et fundamentum fidei, et ne ruamus in soliditate nos firma sustentat, Clemens III, papa, CCIV, 1353. Petrus firmamentum nostrum est ac domus fortitudinis, et in fide ejus plantati et radicati sumus, *ibid.*

Petrus nomine vocaretur, qui et populos in fundamen fidei solidaret, Cœlestinus papa, CCVI, 1191.

Justitia Petri tantam judicandi obtinuit potestatem, u de ejus arbitrio cœleste judicium pendeat, nec a Petr s ntentia etiam angelos appellare præsumat, Petru Blesensis, CCVII, 644.

Quatenus quod ab ipso tanquam a capite principal fuerit auctoritate statutum, in ipso tanquam in funda mento stabili firmitate consistat, Innocentius I I, CCXIV 625. Ego pro te rogavi, Petre, etc. Ex hoc innuens m nifeste quod successores ipsius a fide catholica nulli unquam tempore deviarent, sed revocarent magis alio et confirmarent etiam hæsitantes, *ibid.*, 760. Non igitu deficiet fides Petri vel apostolicæ Sedis auctoritas va

cillabit, id., CCXVI, 1691. Ecclesia fundata supra petram, et ideo portæ inferi non prævalebunt adversus eam, id., CCXVII, 553. Ad Petrum igitur tanquam ad magistrum pertinet cæteros confirmare, cujus fides in nulla tentatione defecit, *ibid.*, 778. Fides enim apostolicæ Sedis super firmam petram stabili soliditate fundata *ibid.*

LXXXII.

INDEX DE METROPOLITIS.

MONITUM.

Metropolitæ nomen a metropoli procedit, quæ est urbs provinciæ caput. Dignitatem hanc ante concilium Nicænum viguisse compertum est, multique sunt viri docti et graves, qui ejus originem repetunt ab Apostolis. Metropolita uni præest provinciæ, et in omnes illius provinciæ episcopos, quos suffraganeos vocat, habet jurisdictionem. Omnes metropolitæ, præter cætera pontificalia ornamenta, habent pallium. Est autem pallium fascia lanea candida, tres circiter digitos lata, in modum circuli contexta, quæ humeros cingit, habetque ab utraque parte lineas in pectus et humeros impendentes cum sex sericis nigrisque crucibus intextis, tribusque aciculis aureis consuitur, et alligatur. Sumitur ex altari, ubi conditum est B. Petri corpus ; idireo ex eodem Petri corpore sumptum dicitur, ac per ipsum plenior metropolitarum potestas designatur. His dictis, sit :

Metropolitanus sine episcopis causam eorum non audiat, III, 978. De primatibus et metropolitanis, et de negotiis episcoporum ad ipsos referendis, S. Stephanus I, III, 1004.— Metropolitanus nihil agat sine concilio episcoporum, nec illi sine ipsius, nisi quantum ad proprias pertinet parochias, S. Julius I, VIII, 981. — De primatibus et metropolitanis, S. Felix II, papa, XIII, 17, 18. De metropolitanis, qui pallium expetere negligunt, *ibid.*, 1226. — Episcopus ab omnibus episcopis ordinetur, vel a tribus cum metropolitani consensu, S. Innocentius I, XX, 623. Extra conscientiam metropolitani episcopi nullus episcoporum audeat ordinare, *ibid.*, 468. Sine metropolitani consensu episcopus non ordinetur, *ibid.*, 627. Quod non oporteat secundum constituta imperatorum duos esse metropolitanos episcopos, *ibid.*, 547. — In unaquaque provincia nemo, contempto metropolitano, episcopus ordinetur, S. Bonifacius I, XX, 772. — Episcopus ordinetur metropolitani episcopi maxime, vel præsentia, vel auctoritas habeatur : absque quo ordinationem irritam esse voluerunt, Rufinus Aquil., XXI, 473.— Quod unaquæque provincia suo metropolitano esse debeat contenta, Cœlestinus, papa, L, 429. — A metropolitano comprovinciales episcopi conscio exarcho ordinentur, metropolitani ab ipso exarcho, S. Leo Magnus, LIV, 617. Metropolitanis sua jura serventur, *ibid.*, 667. Ut provinciales episcopi ad metropolitanos, sic metropolitanos ad exarchum seu vicarium pertinere, *ibid.*, 614. Eorum dem esse metropolitanos ordinare, *ibid.*, 615. A metropolitano comprovinciales episcopi conscio exarcho ordinentur, metropolitani ab ipso exarcho, *ibid.*, 617. Ordinatio episcopi provincialis metropolitano reservatur, *ibid.*, 628. Unumquemque episcopum ad metropolitanum in dubiis recurrere debere, *ibid.*, 1011. Episcopus ne ordinetur absque synodo et præsentia metropolitani, id., LXVII, 66. Metropolitanis sua jura serventur, *ibid.* 293. —Qualiter metropolitanus in aliena provincia se habere debeat, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1183. — De metropolitano, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 41. De primatibus episcoporum metropolitanorum, *ibid.*, 94. De metropolitanis episcopis, *ibid* , 124. Non licere sine consilio metropolitani episcopi episcopum ordinare, *ibid.*, 127, 131, 188. Episcopus sine formata metropolitani longius non proficiscatur, *ibid.*, 192. De rebus Ecclesiæ inconsulto metropolitano episcopo non alienandis, *ibid.*, 209. Absque metropolitano nullus ordinetur episcopus, *ibid.*, 253. Qui in metropolitana civitate non ordinatur episcopus, post duos menses se metropolitano præsentet, *ibid.*, 311. Episcopus, qui a metropolitano commonitus ad synodum non venerit, excommunicetur, *ibid.* De primatu metropolitani, *ibid.*, 575.—Nequaquam in duos metropolitanos provincia dividatur, Crisconius Africanus, LXXXVIII, 903. Extra conscientiam metropolitani non ordinetur episcopus, *ibid.*, 913. — De honore metropolitanorum, S. Zacharias, papa, LXXXIX, 930.—Nequaquam inter duos metropolitanos provincia dividatur, Carolus Magnus, XCVII, 530. — De metropolitanis nullus absque comprovincialium episcoporum instantia aliquorum audiat causas, Remigius Caricus, CII, 1104. — Quo debeant ordine consecrari metropolitanus atque diœcesanus episcopus, Hincmarus Rhem., CXXVI, 186. De jure metropolitanorum, cum de Ansegisi primatu ageretur, *ibid.*, 189. De ordinatione archiepiscoporum et de primatibus et de patriarchis eorumque ministris, id., CXXX, 60, 73, 75. De primatibus episcoporum metropolitanorum, *ibid.*, 237. De metropolitanis episcopis, *ibid.*, 281. Non licere sine consilio metropolitani episcopi episcopum ordinare, *ibid.*, 283. Metropolitani arbitrio synodus congregetur, *ibid.*, 380. De primatu metropolitani, *ibid.*, 579. — Quod episcopus esse non possit qui, nesciente metropolitano, consecratus fuerit, Burchardus, CXL, 554. De metropolitano, si comprovincialem episcopum in sua causa audire distu erit, *ibid.*, 564. Nullus metropolitanus absque omnium comprovincialium episcoporum præsentia aliquorum audiat causas, *ibid.*, 565. Nullus primas vel metropolitanus aliquid agat de Ecclesiis, vel parochiis comprovincialium episcoporum, et de ipsorum causis sine eorum consilio omnium, *ibid.* Sine metropolitani litteris episcopi in aliam provinciam non proficiscantur, id , CLVIII, 24. De rebus Ecclesiæ sine consultu metropolitani episcopi non alienandis, Ivo Carnot., CLXI, 234. De jure metropolitanorum, *ibid.*, 322. — Usque ad proximam synodum a communione abstineat qui a metropolitano vocatus absque gravi necessitate synodi adesse neglexerit, Gratianus, CLXXXVIII, 102. A communione privetur episcopus, qui a metropolitano vocatus, ad synodum venire contemnit, *ibid.*, 103. Metropolitanorum et episcoporum examine promoveantur episcopi, non ordinetur episcopus extra conscientiam metropolitani, *ibid.*, 344. Sine metropolitani conscientia extra suam diœcesim nihil agat episcopus, *ibid.* 794 Absque metropolitani conscientia vel provincialium episcoporum ad imperatorem episcopi non pergant, *ibid.*, 1259.

LXXXIII.

INDEX DE EPISCOPATU,

VEL

DE AUCTORITATE, OFFICIIS, OBLIGATIONIBUS EPISCOPORUM

ORDINE RERUM LOGICO DISPOSITUS.

MONITUM.

Episcopus græca vox est, quæ Latine *inspectorem* significat, et quæ munus designat antistitis, ut populo sibi commisso præsit, ejusque mores speculetur. Hinc episcopus debet curare divinum cultum et christianam defendere religionem; preces indicere; videre ne quid peccetur in rebus fidei, in divinis celebrandis officiis, in sacramentorum administratione; animadvertere in eos qui turbas excitant in re Christiana; inquirere diligenter in libros qui in lucem emittuntur, ne quis in iis obrepat error; sacras in templo conciones habere, quod munus ita proprium est episcopi, ut illud cæteri clerici sine ejus venia aut consensu exercere prohibeantur; fidei mysteria, et sacrorum Bibliorum sensum secundum mentem Ecclesiæ populo aperire, eumque in officio, scripto et sermone, continere, etc., etc. Sed ut in hoc Indice ordinem statuamus, vicissim tractamus: I de institutione episcopatus: II de qualitatibus ab episcopo ordinando exigendis; III de electione episcopi; IV de officiciis episcoporum; V de virtutibus episcopi; VI de auctoritate; VII de administratione episcopali; VIII de episcopis indignis; IX de accusatione episcoporum; X de depositione episcopi; XI de jure appellationis; XII de reverentia episcopis debita, et sic quidquid in Patrologia circa episcopos habetur, lectoris subjicietur oculis.

I. — *Definitio et institutio Episcopatus.*

Episcoporum ordo et successiones, Tertull., II, 44. Apud hæreticos, hodie episcopus, cras alius, *ibid.*, 57. Qualem formam episcopatui dederint apostoli, *ibid.*, 119. — Episcopos Deus facit, S. Cyprian., III, 711, 768, 803; IV, 396, 398, 401. Meminisse diaconi debent quoniam apostolos, id est episcopos et præpositos Dominus elegit, id., IV, 396. Deus et Christus ejus episcopum fecere Cornelium, id., III, 770, 771. — Multitudo episcopalium sedium in Africa, S. Optatus, XI, 852 *et seqq.* — Episcopus interpretatur *inspector*, S. Ambros., XVII, 579. Primi presbyteri episcopi appellabantur, *ibid.*, 588. — Singuli Ecclesiarum episcopi, S. Hieronym., XXII, 1080. Per singulas provincias ordinati presbyteri et episcopi ab apostolis, id., XXVI, 188. Ut unus de presbyteris electus superponeretur cæteris, ad quem omnis Ecclesiæ cura pertineret, etc., *ibid.*, 562. — Episcopus unde dictus, S. August., XXXVIII, 580; XLI, 647. Episcopus latine quomodo interpretatur, id., XXXVI, 1669. Episcopatus nomen est operis, non honoris, id., XLI, 647. Episcoporum ab ipsis apostolorum sedibus inconcussa series, id., XLIII, 506. Christus priusquam in cœlos ascenderet, imponens manum apostolis episcopos eos ordinavit, id., XXXV, 2296. Persecutionum tempore, statuebantur episcopi auxiliares ab antistite primario etiam in oppidulis et parvis locis propriæ diœcesis, id., LII, 973. Quod postea, pace Ecclesiæ data, vetitum fuit, *ibid.* Episcopi, ante pacem a Constantino datam, nullam habebant cathedralem Ecclesiam proprie dictam, neque fixum residentiæ locum, *ibid.*, 986. Exempla episcoporum qui ante et post Ecclesiæ pacem, a regione in qua episcopatum agebant, appellati fuerunt, *ibid.*, 987. — Episcopatus autem summus in Ecclesia gradus est, Cassiod., LXX, 784. Nomen istud non tam honoris est quam laboris, *ibid.* — Apostolorum profectio nunc in Ecclesia episcopi locum tenent, Gregor. Magn., LXXVI, 1200. Caput fidelium dicitur episcopus, id., LXXV, 1062. Episcopi nomen quid significet, id., LXXVII, 600. Episcopi vacuum nomen habere quid sit, *ibid.*, 822. — Episcopus autem, nomen est operis, non honoris, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 782. — Probari sibi episcopatus in Germania institutos, S. Zacharias, LXXXIX, 917. — De ordine tripartito episcoporum, Raban. Maur., CVII, 300. Episcopus es? Nomen ipsum, rogo, te admoneat, officium doceat, Ratherius Veron., CXXXVI, 286. — Post Christum a Petro sacerdotalis ordo cœpit, S. Anselm., CXLIX, 486. — Quid est tibi episcopatus, nisi cruciatus? quid aliud est hic honor, nisi onus? quid est hæc sublimitas, nisi naufragosa tempestas? Ivo Carnot., CLXII, 29. — Ἐπίσκοπος, superintendens interpretatur, ut intelligat se non esse episcopum, qui præesse dilexerit, non prodesse, Herv., CLXXXI, 1421. — Paulus episcopos etiam presbyteros dicit, Petr. Lombard., CXCII, 223. — Notandum vero quid presbyterorum nomine episcopi accipiantur, Bernardus abbas, CLIV, 801.

II. — *De qualitatibus ab episcovo ordinando exigendis.*

Si quis episcopus esse meretur, sit primo ostiarius, deinde lector, postea exorcista, etc., Caius papa, V, 190. — Ne laici ad episcopatum provehantur, S. Siricius papa, XIII, 1192. — Si quis ad clericatum promoveri desiderat, hoc justum est ut sit ostiarius annum unum, lector annos viginti, exorcista annos viginti, etc. S. Sylvester papa VIII, 826. — Non prius constituatur episcopus, quam lectoris et diaconi et presbyteri ministerium peregerit, Osius Cordub., VIII, 1324. — Episcopus fieri non potest, qui filios habuerit luxuriosos, S. Hieronym., XXII, 873. Videamus igitur qualis presbyter sive episcopus ordinandus sit, id., XXVI, 563. Episcopi aut virgines eligantur, aut vidui, aut post sacerdotium pudici, id., XXII, 510. Talis fiat episcopus qui non timeat propter vitia liberorum extraneos reprehendere, id., XXVI, 565. — Sed jam non satis est laicos ordinare quos nullus fieri ordo permittit, sed etiam quorum crimina longe lateque per omnes pene sunt nota provincias, ordinantur, S. Leo Magn., LVI, 578. — Nullus ex laicis, nullus bigamus, etc., sed irreprehensibilis, et qualem elegit apostolus, fiat, S. Leo Magnus, LVI, 580. Qui episcopus ordinandus est, qualis esse debeat? id., 879. — Plurimo tempore probatos esse oportet episcopos, Dionysius Exiguus, LXVII, 70. Quod ad culmen episcopatus per singulos gradus ascendi debeat, *ibid.* 180. — Pervenit ad nos obeuntibus episcopis, quosdam ex laicis tonsurari, atque ad episcopatum præcipiti saltu conscendere, S. Gregor. Magn., LXXVII, 788. Qua præsumptione ad episcopatum audet accedere, qui adhuc longam corporis sui continentiam, filiola teste, convincitur non habere? *ibid.*, 1114. — De pastoribus animarum, quales in Ecclesia eligi debeant, Taio Cæsaraugust., LXXX, 821. — Non sunt promovendi ad regimen Ecclesiæ, qui adhuc vitiis subjacent, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 706. — Quicunque laicus ad episcopatum eligitur, prius annum in ministerio ecclesiastico per omnes gradus transeat, Fulgent. Carth., LXXXVIII, 817. Nullus episcopus, etiamsi a plebe eligatur, vacantem Ecclesiam obtineat, nisi ex auctoritate plenarii concilii, Fulgent. Ferrand., LXXXVIII, 819. Qui episcopus ordinandus est, ante exa-

minetur qualis est, *id.*, XCVI, 1282. De ætatibus quibus provehitur quis ad episcopatum, *ibid.* — Non laici, nec bigami, nec viduarum mariti, sed irreprehensibiles ordinentur episcopi, Burchard., CXL, 551. Qui episcopi sunt ordinandi, quod debeant prius examinari, *ibid.* Qui eligendus est episcopus, non sit laicus, non neophytus, non secundæ conjugis aut viduæ maritus, *ibid.* — De aliena Ecclesia episcopus non eligatur, nisi dignus in propria inveniatur. S Anselm., CXLIX, 486. Quod secundum proprietatem nominis episcopus non est, qui dilexerit præesse et non prodesse, *ibid.* — Non laici, nec neophyti, nec bigami, nec viduarum mariti, sed irreprehensibiles ordinentur episcopi, Ivo Carnot., CLXI, 346. Plurimo tempore probantur episcopi tam verbo fidei quam rectæ conversationis exemplo, *ibid.*, 318. Non eligatur in episcopatu, nisi in sacris ordinibus constitutus, *ibid.*, 1130 Quod clerus episcopum sibi non de altera, sed de sua eligat Ecclesia, *ibid.*, 1131. Non recipiatur a comprovincialibus, qui regia ordinatione episcopale culmen est adeptus, *ibid.* — Nec desiderare episcopatum æstimandus est qui suum desiderat lucrum vel honorem, non plebis salutem, Herveus, CLXXXI, 1421. Futurus pastor Ecclesiæ qualis debet eligi, *ibid.* Non sit vinolentus, sed sic bibat, ut ignoretur an biberit, *ibid.*, 1422. — Gravem animi sui dolorem exprimit super Philippo Turonensis Ecclesiæ præsulatum indebitis modis ambienti, S. Bernard., CLXXXII, 310. — Primum itaque sine crimine jubetur esse episcopus, Gratian., CXCVII, 148. Post baptismum debeat esse monogamus, qui in episcopum est ordinandus, *ibid.*, 149. Definimus omnem qui ad episcopatus provehendus est gradum, modis omnibus psalterium nosse, id., CLXXXVII, 209. — Nullus in episcopum eligatur, nisi in sacris ordinibus religiose vivens fuerit inventus, *ibid.*, 317. Miserum est eum magistrum fieri qui nunquam discipulus fuit, eum summum fieri sacerdotem qui nunquam in ullo gradu obsecutus fuerit sacerdoti, *ibid.*, 318. Non sunt eligendi ad episcopatum, nisi quos probabilis vita commendat, *ibid.*, 320. Juxta apostolum vir qui potest præesse, ille est qui desiderat operari et prodesse multis, non superbe dominari, Petrus Lombard., CXCII, 34. Ecclesiarum pastores ii constituendi sunt ex clericis qui, etc., *ibid.*, CXCII, 1248.

III. — *De electione episcopi a clero et populo.*

Episcoporum electiones quomodo faciendæ, S. Cyprian., III, 1725, 1026 — Honorem istum, non pretio, sed testimonio suscipiebant, Tertull., I, 469. — Electionis episcopalis forma, S. Cyprian., III, 768. — Electio episcoporum per populum et clerum, Osius Cordub., VIII, 1320. — Suffragio totius populi eligitur episcopus, S Optatus, XI, 919. — Electio, S. Ambrosii; Rufinus Aquil., XXI, 522. Ecclesiastica gesta a B. Augustino confecta in designando Eraclio qui ipsi in episcopatu succederet, S. August., XXXIII, 968. Apprehensus, presbyter factus sum, et per hunc gradum perveni ad episcopatum, id., XXXIX, 1569. — Qui profecturus est omnibus ab omnibus eligatur, S. Leo Magnus, LIV, 654. Cum ergo de summa sacerdotis electione tractabitur, ille omnibus præponatur cum cleri plebisque consensus concorditer postularit, *ibid.*, 673. — Quod non sit permittendum turbis electiones eorum facere qui in sacerdotio constituendi sunt, Dionysius Exiguus, LXVII, 70, 166. — Te elegit pars maxima populorum: veni, consenti nobis, et benedicentes consecremus te ad episcopatum, S. Gregor. Turon., LXXI, 273. Cujus assensui rex præbuit voluntatem, etc., *ibid.*, 382. Simplicius, decedente Egemonio, a populis eligitur, *ibid.*, 882. Tunc clerici eligentes sanctum Nicetium episcopum acceperunt, *ibid.*, 1031, 1032. Quo veniente, dixit episcopus regi: Rogo ut Nicetius presbyter, nepos meus, Ecclesiæ Lugdunensi substituatur episcopus. Respondit rex: Fiat voluntas Dei, *ibid.*, 1042. Eum rex ad episcopatum jussit accersiri, cumque dato consensu populi ac decreto regis ad ordinandum abducebatur, *ibid.*, 1079. De electionibus episcoporum, *ibid.*, 1176. Gratulatur quod unanimi omnium consensu electus sit, id., LXXVII, 538. Electio episcoporum a populo et clero, *ibid.*, 620. — Ad nos presbyterum adduxerunt, qui eis debuisset episcopus ordinari, *ibid.*, 901. Nec novum, nec reprehensibile est in eligendo episcopo populi vota in duas partes se dividere, *ibid.*, 1114. Dantur signa quibus episcopi se a Deo, non ab hominibus electos sciant, id., LXXIX, 280. — De electione episcoporum, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 57. — Ad eligendum episcopum sufficiat matricis arbitrium, Fulgent. Ferrand., LXXXVIII, 819. — De legitimi episcopi vocatione, Angelramn., XCVI, 1056. Nullus episcopus successorem in vita sua faciat, sed post obitum ejus boni bonum eligant, *ibid.*, 1283. — Episcopi per electionem cleri et populi secundum statuta canonum de propria diœcesi, etc., eligantur, Carol. Mag., XCVII, 521. — Item decedente episcopo in locum ejus non aliis subrogetur, nisi loci illius indigena, quem universale et totius populi elegerit votum ac comprovincialium voluntas assenserit, Flodoardus, CXXXV, 103. — Dum episcopus eligitur, si contradictores habeat, quinque episcopi conveniant, Burchard. Wormat., CXL, 551. Quod populo non liceat per se sacerdotum facere electiones, idem, CXXXV, 552. Nullus est ordinandus episcopus nisi convocatis clericis et parochianis et in unum consentientibus, id., CXL, 553. — Item de eligendis episcopis, ut puris mentibus fiat et nullum pretium interveniat, S. Anselm., CXLIX, 486. Irrita sit omnis electio episcopi quæ a principibus fit, *ibid.*

IV. — *De officiis episcoporum.*

Episcopis commissa sibi divinitus castra servare debent, S. Cyprian., I, 1135. Oportet enim episcopum non tantum docere, sed et discere, *ibid.* Oves universas fovere debent, *ibid.*, 995. Si quis episcopus hæresim facere et gregem vastare tentaverit, cæteri subvenire et oves colligere debent, *ibid.*, 991. Episcopus providere debet paci et tranquillitati, id., IV, 535. — Episcopus Ecclesiæ debet prædicationis ministerium, S. Hilarius, X, 158. — Episcopi munus docere, S. Ambros., XVI, 24. Quid et quomodo plebem suam docere debeat, *ibid.*, 880. Turbarum moderatores sunt, studiosi paris, *ibid.*, 1037. Singulos episcopos singulis Ecclesiis præesse debere, id., XVII, 250. Episcopus necessitate præcepti tenetur verbum Dei prædicare, *ibid.*, 568, 569. — Episcopi habeant in exemplum apostolos, S. Hieronym., XXII, 583. Honoret sacerdotes et clericos, *ibid.*, 555. In Ecclesia constituitur ut populum coerceat ab errore, id., XXIII, 160. — Contradicentes redarguere possit, S. August., XXXVIII, 961. Sarcina episcopatus bene portata majorem comparat gloriam, *ibid.*, 1480. Prædicare arguere, corripere, ædificare, pro unoquoque satagere magnum opus, magnum pondus, magnus labor, quis non refugiat istum laborem? *ibid.* Episcopalis officii partes, id., XXXVII, 1484. Episcopatus non est artificium transigendæ vitæ fallacis, id., XXXIII, 296. Ad hoc enim sunt constituti in Ecclesiis ut non parcant objurgando peccata, S. August., XLI, 23. Prædicationis onus grave, sed ab eo non est dimittendum, id., XXXVIII, 1481. Etiamsi non audiatur, *ibid.* Episcopus qua ratione teneatur docentes quæ non oportet refellere, id., XXXIII, 133, 155. Episcopus est propter correptionis officium, id., XLI, 23. Episcopus pauperum procurationem gerit, id., XXXIII, 809. Episcopi tutores pupillorum, id., XXXVIII, 950. Episcopis incumbit necessitas recipiendi hospites, id., XXXIX, 1570. Episcopi est dispensare res Dei, populi suscipere, *ibid.*, 2142. Præsules humani generis agunt causam apud Deum, id., XL, 1759. Episcopum decet peccata diligenter attendere et peccatores aut corrigere aut ab Ecclesia resecare, *ibid.*, 1086. Hæreticorum impia facta ad episcopos locorum ubi committuntur, coercere pertinet, id., XLV, 1710. Episcoporum officium quale est, id., LII, 1010, 102. — Episcoporum est vigilare ne fidei unitas violetur, S. Leo Mag., LIV, 1075. Episcopi belli tempore ab Ecclesiis suis non debent abscedere, *ibid.*, 920. Qui alios ab errore non revocat, errare se demonstrat, *ibid.*, 688. Qualis esse debeat episcopus et ejus officia, id., LVI, 754. — Scelera eorum si non dixerimus, scelerum ipsorum etiam nos reatus involvat, S. Maxim. Taurin., LVII, 755. — Quando et in quibus causis episcopi ad comitatum ire debeant, Dionysius Exiguus, LXVII, 178. — Nullus episcoporum, relicta propria Ecclesia, ad aliam transeat, Hilarius papa, LVIII, 17. Ne in una Ecclesia duo episcopi habeantur, *ibid.* — Furia removete, depopulatricem humani generis luxuriam a vestro populo segregate, Cassiod., LXIX, 829. Episcopus doceat, *ibid.* — Debent episcopi prædicare, S. Gregor. Magn., LXXVI, 112. Episcopi officia, id., LXXVII, 559, 615, 626, 801, 847. Non hæreticos solum ad Ecclesiam, sed et illos qui intra Ecclesiam sunt ad rectitudinem vitæ revocent, *ibid.*, 597. Ministerium verbi cum assiduitate dispenset episcopus, *ibid.*, 546, 587. Populis sacerdotalem affectum impendat, *ibid.*, 832. In culpa lapsos eruat, *ibid.*, 914. Errantibus regrediendi viam ostendat, *ibid.* Episcopus unitati ac concordiæ populorum studeat, *ibid.*, 1027. Afflictis subveniat, *ibid.*, 492. Populi necessitatibus pia compassione succurrat, *ibid.*, 669. Episcopi officia circa egenos, viduas, orphanos et oppressos, *ibid.*, 459, 521. Rerum piarum administratio episcoporum curæ olim erat commissa, id., 697. Non res suas, sed res pauperum dispensandas habet, *ibid.*, 1274. Vexatis et oppressis opem ferre debet

episcopus, *ibid.*, 922, 1059, 1093. Quomodo res pauperum defendere debeant episcopi, *ibid.*, 1085, 1274. Hospitum cura episcopis olim incumbebat, *ibid.*, 1145, 1184. Episcopi officia erga Ecclesiam, *ibid.*, 469, 817. Ecclesiam juxta canones regat, *ibid.*, 553. Ecclesiæ rebus continendis et disponendis diligens existat, *ibid.*, 575. Ad synodum vocatus episcopus venire tenetur, aut ægritudine impeditus presbyterum et diaconum mittat, *ibid.*, 787. Errantes a fidei veritate ad Ecclesiam revocet, *ibid.*, 659. Episcopus clericos suos in officio contineat, *ibid.*, 1001, 1002. Disciplinam eis teneat, *ibid*, 691. Clericorum correctio ad episcopum pertinet, *ibid.*, 653. Episcopi officia erga monasteria, *ibid.*, 1071, 1081, 1082. Monachorum actibus debet invigilare episcopus, *ibid.*, 936. Monasteriis tuitionem impendere debet, *ibid.*, 820, 935, 1081. Monasteriorum causas debet disponere, *ibid.*, 1000. Monasteriis privilegia concessa conservare debet illæsa, *ibid.*, 1042. Monasteria nec gravet ipse, nec a suis clericis gravari permittat, *ibid.*, 458, 820. Res monasteriorum non describat nec administret, *ibid.*, 578. Episcopi officia circa causas. clericorum, monachorum ac religiosarum personarum causæ ad episcopos pertinent, *ibid.*, 653, 802, 803. In proferendis sententiis episcopus ne sit præceps, *ibid.*, 568. Odia pro veritate sustinere non renuat, *ibid.*, 916. Inter culpas et innocentiam sollicitum districtumque se exhibeat, *ibid.*, 950. Episcopus qui culpas et excessus corrigere debeat, *ibid.*, 728, 916. Episcopus circa crimina punienda negligens arguitur, *ibid.*, 682. Vitia mature corrigat, *ibid.*, 669. Quædam mansuete corrigat, quædam quæ corrigi nequeunt, æquanimiter toleret, *ibid.*, 1166. Episcopi zelus imminente vel grassante mortalitate, *ibid.*, 483. Episcopus sit disciplinæ zelo districtus, *ibid.*, 559. Tacere non debet, sed clamare, *ibid.*, 187. Commissis animabus solerter invigilet, *ibid.*, 576. Pastores terrenos imitetur, *ibid.*, 689, 390. Canones sacros observet, *ibid.*, 648, 649. Sit in lingua ejus sermo, sit zeli fervor in animo, *ibid.*, 848. Ejus lingua sit ignea, *ibid.* Episcoporum negligentia perstringitur, *ibid.*, 559, 912, 1044, 1279. Qualis debeat esse episcopi residentia, *ibid.*, 546 not. Qui procuranda, *ibid.*, 622 not. Episcopus ad residendum cogitur ; ni pareat, in monasterium detrudendus, *ibid.*, 813. Episcopi Galliarum pergere longius sine auctoritate primatis sui, prohibentur, *ibid.*, 785, 794. Sardiniæ episcopi absque metropolitani sui litteris transfretare non poterant, nisi contra eumdem metropolitanum Sedem apostolicam adirent, *ibid.*, 948. Ad comitatum non pergant episcopi, sed diaconos illuc mittant *ibid.*, 525 not. Ad comitatum sine primatis litteris proficisci non poterant, *ibid.*, 995. — Episcopi suas diœceses gubernent, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 135. Per singulos annos convenientes episcopi ad concilium etiam de paschali solemnitate a primate suo informentur, *ibid.*, 191. Episcopus in diœcesi factus solam eam teneat plebem in qua exstitit ordinatus, *ibid.* 197. episcopus tantum spiritualibus debeat esse intentus, *ibid.* 202. Episcopus ægrotans pro se legatum ad synodum mittat, *ibid.* Episcopus dissidentes concordare compellat, *ibid.* — Episcopus alienum clericum peccantem redarguat, S. Isidor. Mercat., LXXXIV, 261. Episcopus, qui a metropolitano commonitus ad synodum non venerit, excommunicetur, *ibid.*, 311. Annis singulis episcopi diœcesim visitent, et non plus quam tertiam de parochiis accipiant, *ibid.*, 312. Episcopus diœcesanos presbyteros et quosdam ex laicis convenire ad synodum litteris moneat, *ibid.*, 313. Confinitimi episcopi de sacra solemnitate paschali annua vice primatum suum inquirant, *ibid.*, 319. Episcopus pro sua persona ad concilium non diaconem, sed aut archipresbyterum aut presbyterum dirigat, *ibid.*, Qualiter episcopus, admonitione accepta, ad metropolitanum suum veniat, *ibid.* — Quando et in quibus causis episcopi ad comitatum ire debent, Crisconius, LXXXVIII, 891. Episcopi ad synodum imprætermisse occurrant, *ibid.*, 897. De episcopis qui ad concilia non occurrunt, *ibid.*, 932. Si episcopus negligat suam diœcesim, communione privetur, *ibid.*, 935. Non temere quemquam communione privet episcopus, *ibid.*, 936.

Episcopi diligenter discutiant per suas parochias presbyteros, eorum fidem, etc., Carol. Magn., XCVII, 238. De cura episcoporum. *ibid.*, 510. Episcopi incestos emendent et corrigant, *ibid.*, 740. Omnes episcopi parochias suas annis singulis circumeant, *ibid.*, 816, 883. Ea quæ episcopus in sua diœcesi corrigere non valet, ad alios referat præsules, etc., *ibid.*, 849. Nullus episcopus alterius episcopi res devastet aut plebes invadat, *ibid.*, 850. De episcopis, qualiter parochias suas diligenter perscrutentur, *ibid.*, 881. — Episcopi officium, Alcuin., C, 153, 159. Tua lingua clavis est regni cœlorum.... nunquam ab admonitionibus cesset, *ibid* , 450. Superbos et contumaces duris increpationibus castiget, *ibid.* Humiles et quietos piis exhortationibus refoveat, *ibid.* Vide et intentius considera quantas animas in periculo animæ tuæ regendas accepisti, *ibid.* Væ mihi ! si non evangelizavero, *ibid.* Instanter laboret lingua in prædicationibus, manus in eleemosynis, pes in circumeundo gregem Christi, *ibid.*, 451. Animus vigilet in orationibus et in psalmodiis solidetur et in laude Dei lætificetur, *ibid.* — Officium episcopi quale, Amal. Met., CV, 831. Prædica verbum, insta opportune, importune, *ibid.*, 842; Revocabo errantem, requiram perditam, etc., *ibid.* Quisquis virtutibus polleus, gregem Dei renuit pascere, pastorem summum convincitur non amare, *ibid.*, 851. — Episcopos ad synodum vocatos non debere contemnere, Isidor. Mercat., CXXX, 290. Episcopus indigentium curam per presbyteros et diacones agat, *ibid.*, 344. Episcopus causas clericis præsentibus audiat, *ibid.*, 339. Episcopus dissidentes concordare compellat, *ibid.*, 310. — De episcopis qui raro aut nunquam plebes sibi commissas per seipsos visitant, Regino Prum., CXXXII, 193. Episcopus ambulet per suam diœcesim, *ibid.* Episcopus cum paucis suam parochiam circumeat, *ibid* , 194. Si episcopus hoc explere nequiverit suos vicarios dirigat, *ibid.* Episcopi suam diœcesim visitent, *ibid.* Qualiter episcopus excommunicare infideles debeat, *ibid.*, 358. Qualiter episcopus reconciliet vel recipiat excommunicatum, *ibid.*, 362. — Episcopus singulis annis parochiam suam circumeat, Burchard. Wormac., CXL, 570. De episcopis qui raro aut nunquam per seipsos plebes sibi commissas visitant, *ibid.* Episcopi presbyteros suos de ministeriis illorum diligenter discutiant, *ibid.* Si episcopus parochiam suam visitare nequiverit, viros probabilis vitæ pro se mittat, *ibid.*, 571. In circuitione episcopi omnes, qui sunt in parochia singularum matricum, exceptis infirmis, ad synodum ejus venire debeant. *ibid.*, 572 Decretalis constitutio Eutychiani : papæ quid episcopi in synodo quærere debeant, *ibid.*, 570. Quod episcopum oporteat sine intermissione Ecclesiam suam docere et amare, *ibid.*, 580. Episcopus dissidentes concordare compellat, *ibid.*, 581. Episcopus quasi hospes se continere debet, *ibid.* Episcopi de parochiis suis sortilegos et maleficos expellant, *ibid.*, 831. — Episcopi sunt præcones et doctores legum Dei, Carnotus, CLI, 1177. — Diœcesim visitet episcopus, Ivo Carnot., CLXI, 383. Prædicare debet veritatem Salvatoris nostri Jesu Christi, *ibid.*, 585; S. Bruno Ast., CLXIV, 342 — Præsules Ecclesiæ non tam ut præsint ac semetipsos pascant, quam ut aliis prosint, constitutos esse, S. Bernardus, CLXXXII, 764. — Propriam uxorem causa religionis non abjiciat a cura sua, Gratian., CLXXXVII, 173. Filiorum crimen corrigere debet episcopus, *ibid.*, 650. — Verbo etiam et exemplo docere debet, Petrus Lombardus, CXCII, 200. — Pascite eum qui in vobis est gregem, Gerolius, CXCIV, 1261. — Præterea dum quis de lege divina dubitat, confestim ad sacerdotes currere debet et interrogare, Bernard. abbas, CIV, 799. — Tui vultus austeritas ventum adulationis et venenum detractionis exterminet, Petrus Bles., CCVII, 1104.

V. — *De virtutibus episcopi.*

Cur episcopus bonus esse debeat, S. Hilarius, X, 158. — Apostolus describit qualis episcopus debeat esse, S. Ambros., XVII, 468. — Episcopus si simplicem fidem ac sanctam conversationem habeat, quid, S. Chromat., XX, 367. — Episcopi et presbyteri habeant in exemplum apostolos, S. Hieron., XXII, 583. E doctrina apostolorum exponitur quænam esse debeant episcopi dotes, id., XXIII, 515. — Esto forma in omni bonitate cunctis te videntibus, Alcuin., C, 151. Sint tibi epulæ, non in ebrietate, sed in sobrietate, *ibid.* Sit tibi larga manus in eleemosynis, *ibid.*, 242. — Oportet episcopum irreprehensibilem esse, Haymo Halberstat, CXVII, 791 ; S. Bruno Carth., CLIII, 440 — Cura sinceræ fidei, et charitatis non fictæ præsuli maxime necessaria, S. Bernard., CLXXXII, 818. — Sicut ventus dissipat nubes, sic tui vultus austeritas ventum adulationis et venenum detractionis exterminet, Petrus Bles., CCVII, 1104. — Multa sunt levia subditis, quæ gravia sunt prælatis, Innocent. III, CXVII, 649.

Debet episcopus ministris sinceram dilectionem et affectum præbere, Osius Cordub., VII, 1325. — Gloria episcopi est pauperum inopiæ providere, S. Hieronym., XXII, 553. — Placuit episcopos secundum prisca statuta etiam ab uxoribus continere, Dionys. Exig., LXVII, 205. — Ante examinetur si natura prudens est, si docibilis, si vita castus, si sobrius, etc., S. Greg. Turon., LXXI, 1178. — Humilitatem ergo totis viribus dilige, S. Gregor. Magn., LXXVII, 800. Pastorale munus ex charitate esse

tercendum, *ibid.*, 847. — De humilitate præpositorum, aio Cæsar., LXXX, 827.
Agnoscat episcopus servum se esse plebis, non domiim, Isidor. Hispal., LXXXIII, 711. — Sit irreprehensibilis piscopus, S. Egbert. Ebor., LXXXIX, 383. Ut in charitate dicati et fundati, veram pacem et concordiam integram vicem habeant, *ibid.*, 384. — Oportet episcopum esse tius moderationis custodem, S. Bruno Carth., CLIII, 0. — Virtutum nitore præfulgeant episcopi, S. Bruno st., CLXIV, 313. — Præsulum potissima et dignissima namenta, castitas, charitas, humilitas nullius quidem loris sunt, sed non nullius decoris, S. Bernard. Claræ ll., CLXXXII, 816.
Episcopi aut virgines eliguntur, aut vidui, aut certe st sacerdotium in æternum pudici, S. Hieronym., XXII, 0. — Eligatur episcopus qui unam habuerit uxorem, etc., XXIII, 257. Si autem laicis imperatur, ut propter tationem abstineant se ab uxorum coitu, quid de epiopis sentiendum est? id., XXIV, 568. — Nemo episcoli excellentia dignus æstimari debet, qui se a voluptate oria necdum frenasse detegitur, S. Leo Magn., LIV, 2. Episcopus vilem supellectilem et mensam ac victum uperem habeat, et dignitatis suæ auctoritatem fide et tæ meritis quærat, id., LVI. 880. Ut episcopi ab uxobus abstineant, id., LXXXVIII, 819. — Unius uxoris vir bet esse episcopus, Haymo Halberst., CXVII, 791. — x continentiæ eadem est altaris ministris quæ episcos, Ivo Carnot., CLXI, 1153.

VI. — *De auctoritate episcopali.*

Non tamen sine episcopi auctoritate, propter Ecclesiæ norem, etc., Tertull., I, 1218. Eos quoque anathematos esse quos episcopi suis scriptis anathematizaverunt, , III, 104. — Ut nullus episcopus alterius parochianum tineat, ordinet vel judicet, Sixtus II, V, 86. — Si quis iscopus ex alia parochia velit alienum ministrum sine nsensu proprii episcopi in aliquo gradu constituere rita existimetur ejusmodi constitutio, Osius, VIII, 1528. Ecclesiæ salus in summi sacerdotis dignitate pendet, Hieronym, XXIII, 165. — Ut episcopus absque consilio mpresbyterorum suorum non ordinet clericos, S. Leo gn., LVI, 880. Episcopi potestatem habeant res ecclesticas prævidere, regere, gubernare, atque dispensare cundum canonum auctoritatem volumus, id., CXXXVIII, 1. Nullus episcopus audere debet ex alia provincia ad am transire et ordinare aliquos in Ecclesiis, id., 710. id agendum si quis episcopus vacans vacantem Eccleam arripuerit, *ibid.* Episcopi qui super diœcesim sunt, Ecclesias quæ extra termina eorum sunt non accedant, *d.*, 722. — Alias parochias non invadant episcopi, onys. Exig., LXVII, 32, 78. Non ordinandi sunt episcopi r vicos et modicas civitates, ne vilescant episcopi nomen auctoritas, *ibid.*, 178. Nullus episcopus plebem aliem usurpet, id., LXXXVIII, 819. — Episcopus qui in ena parochia clericos nesciente eorum episcopo oraverit, deponatur cum his qui ordinavit, Angelramnus t., XCVI, 1035. Irritum sit quidquid episcopus non gatus in aliena parochia ordinaverit, *ibid.*, 1039. Nullus iscopus in alterius parochia ordinationes aliquas audeat icere vel negotia peragere quæ ad eum non pertinent, , XCVII, 156. — Chorepiscopi cognoscant modum suum nihil faciant absque licentia episcopi in cujus parochia bitant, Carol. Magn., XCVII, 509.

II. — *De administratione episcopali; de temporalibus*, etc.

Requisivit tua pia intentio qualiter oblationes et denæ fidelium debeant dispertiri, S. Bonifacius, XX, 790. Canonicorum legum transgressor in ordinationibus, Leo Magn., LIV, 711. Ne liceat episcopo plus tribus bdomadibus abesse, id., LVI, 409. Episcopi non proficantur trans mare, nisi consulto primo sedis episcopo usque provinciæ, *ibid.*, 426. Quid agendum, si quis iscopus non consentiat abire in Ecclesiam cui fuerat dinatus, *ibid*, 711. Episcopus de diœcesi ad diœcesim eram non debet transire, *ibid.*, 712. Episcopum habere clesiasticarum rerum potestatem, *ibid.*, 713. Episcopus tionem testamentorum non suscipiat, *ibid.*, 880. Epipus nec provocatus pro rebus transitoriis litiget, *ibid.* Definit ergo sancta synodus neminem deinceps episcom sæcularibus negotiorum administrationibus sese miscere debere, Dionys. Exig., LXVII, 80. Episcopus quaquam sæculares curas assumat, sin aliter, dejiciatur, *d.*, 142. De synodis quæ debent ab episcopis, suis mporibus, in provincia celebrari, *ibid.*, 163. Quod non rteat episcopos prædia aliena conducere, nec tractare sæcularia negotia, *ibid.*, 171. — Ad Maximianum episcopum, defuncto episcopo, Ecclesiæ res, at gratis describendæ, S. Gregor. Magn., LXXVII, 679. Nullus episcopus hæredes extraneos vel hæreticos etiam consanguineos faciat, id. LXXXVIII, 820. Episcopi vel clerici his qui catholici non sunt nihil per donationes conferant, *ibid.* Episcopi ea quæ sunt in locis ubi ordinantur ad alia loca non transferant, nisi causas ante reddiderint, *ibid.* Præter conscientiam episcopi oblationes fructuum Ecclesiæ debitas nullus vel dare vel accipere audeat, *ibid.* — Omnes res Ecclesiæ in potestate sunt episcopi ad dispensationem pauperum, Angelramn. Met, XCVI, 1036. Res Ecclesiæ judicio episcopi dispensentur, *ibid.*, 1040. Episcopus qui filios aut nepotes non habet non alium quam Ecclesiam relinquat hæredem, id., CXIX, 1034. Omnium negotiorum ecclesiasticorum jura episcopus habeat, et ea velut Deo contemplante dispenset, *ibid.* Possessiones Ecclesiæ episcopi alienare quibuslibet titulis aut contractibus non præsumant, *ibid*, 1031. — Placuit ut nullus episcoporum per suas diœceses ambulans præter honorem cathedræ suæ, id est, solidos duos, aliquid aliud per ecclesias tollat. Append. ad sæc. IX, Isid. Merc. Decret. coll. cap. II. Episcopus mancipia vel res ad jus Ecclesiæ pertinentes neque vendere, neque per quoscunque contractus, unde pauperes vivunt, post mortem alienare præsumat, id., CXXXV, 103.
Si quis episcopus condito testamento aliquid de ecclesiastici juris proprietate legaverit, aliter non valebit, nisi tantum, etc., Ivo Carnot., CLXI, 423. Ne episcopus de rebus viduatæ ecclesiæ quidquam alienare præsumat, *ibid.* Episcopus ecclesiasticarum rerum habeat potestatem ad dispensandum erga omnes qui indigent, id., CLXIII, 631. Quæ pertinent ad Ecclesiam ex agris male non tractet episcopus, *ibid.* Quæ ab episcopis tractentur negotia perpetua stabilitate permaneant, *ibid.*, 685. — Episcopus tuitionem testamentorum non suscipiat, Gratianus, CLXXXVII, 418. Episcopus nullam rei familiaris curam ad se revocet, *ibid.* Episcopus gubernationem viduarum et pupillorum ac peregrinorum non per se ipsum sed per archidiaconum agat, *ibid.* Communione privetur episcopus, qui sibi commissam Ecclesiam adire neglexerit, *ibid.*, 432. Episcopo non licet pro se alterum successorem sibi constituere, *ibid.*, 773. Episcopus ambulans per diœceses, nihil ab Ecclesiis auferre debet, nisi duos solidos, *ibid.*, 813. De rebus Ecclesiæ sub potestate episcopi constitutis, *ibid.*, 892. Episcopus hæredem non habens non alium quam Ecclesiam sibi hæredem instituat, *ibid.*, 910. Irrita episcoporum venditio et commutatio rei ecclesiasticæ erit absque conniventia et subscriptione clericorum, *ibid.*, 917. Quomodo dispensandæ sint ab episcopis ecclesiasticæ facultates, id., CXCIV, 1220. Repugnat sacris canonibus decimas Ecclesiarum ab episcopis perpetuo alienari, *ibid.*, 1314.

VIII. — *De episcopis indignis.*

Indignus nullus efficiatur episcopus, S. Siricus, XIII, 1164. — Si timorem Dei ante oculos non habuerit episcopus, tempori magis se commodans, hunc quasi infidelem et pseudoprophetam deserit Deus, S. Ambros., XVII, 469. Nihil est miserabilius episcopo, si de sancta vita episcopus periclitetur, *ibid.*, 571. Si episcopus qui videbatur corpori subdito lumen præbere, obnubiletur nequitiæ cæcitate, quid cætera facient membra, etc., *ibid.*, 578. — Si oculus, id est episcopus, per pravam fidem et turpem conversationem Ecclesiæ scandalum fuerit, eruendum eum esse, id est abjiciendum a corpore Ecclesiæ præcipit Christus, S. Chromat. Aquil., XX, 350. — Non omnes episcopi, episcopi sunt, S. Hieronym., XXII, 353 Ne confundant opera tua sermonem tuum, *ibid.*, 553. Cum ideo episcopus in Ecclesia constituatur, ut populum coerceat ab errore, quantus erit error in populo, cum errat ipse qui docet! id., XXIII, 160. Devorant plebem meam sicut escam panis, id., XXV, 329. Et quod perierit non requirunt, non tam perditos salvare cupientes, quam eos qui sunt in Ecclesiis devorare, *ibid* Sermo Domini ad malos pastores, *ibid.*, 330. Legant episcopi qui filios suos sæcularibus litteris erudiunt et faciunt comœdias legere, id., XXVI, 340.
Possunt esse populi boni ubi fuerint episcopi mali, S. August., XLIII, 55. Novimus et nos, esse falsos angelos, et falsos apostolos, et falsos episcopos, *ibid.*, 271. — Episcopus non faciet ordinationes per pecuniam, Dionys. Exig. CLXII, 171. — Qui carnalem sibi præesse exspectant, divinam gratiam a se repellunt, S. Gregor. Magn., LXXIX, 329. — Qui non imbutus est ecclesiasticis disciplinis, nequaquam ad summum Ecclesiæ sacerdotium aspirare præsumat, Gratian., CLXXXVII, 313.

IX. — *De accusatione episcoporum.*

Nullus episcopus debet accusari, aut a quoquam ei potest crimen objici, priusquam integerrime restauretur, Tertull., III, 1003. Per scripta nullius accusatio suscipiatur, sed propria voce, si legitima et condigna accusatoris persona fuerit, præsente eo quem accusare desiderat, *ibid.*, 1004. Nullus episcopus accusari potest, aut respondere suis accusatoribus debet, priusquam regulariter a suo primate vocatus sit, *ibid.* Episcopus aliter non debet audiri aut judicari, nisi in præsentia omnium comprovincialium, et ab omnibus comprovincialibus episcopis, *ibid.* Clericus qui episcopum suum accusaverit, non est recipiendus, quia infamis effectus est, *ibid.*, 1005. Accusatio episcoporum an facilis, *ibid.* Primates quomodo judicare debeant episcopum, id., V, 146. — Epistola de episcopis accusatis, S. Felix, papa V, 148. — Episcopum non accusandum apud judices sæculares, Caius papa, V, 183. De episcopo apud episcopos accusando, *ibid.* — Quod excommunicati episcopos accusare non possunt, S Cyprianus, V, 88; S. Julius, VIII, 992. Salva apostolicæ Ecclesiæ auctoritate, nullus episcopus extra suam provinciam ad judicium revocetur, *ibid.*, 987. Detractores qui divina auctoritate eradicandi sunt, et fautores inimicorum, ab episcopali submovemus accusatione, *ibid.*, 989. Quid, si episcopus veluti appellans confugerit ad beatissimum Romanæ Ecclesiæ episcopum, *ibid.*, 1320. — Nemo episcopum, penes sæculares arbitros accuset, sed apud summos primates, S. Felix II, XIII, 19. Si quis adversus episcopum causam habuerit, familiariter ei prius suam indicet querelam, *ibid.* Si post hoc episcopum elegerit accusare episcopum, summis primatibus episcoporum suam indicet causam, *ibid.* Si primates accusatores episcoporum cum eis pacificare familiariter minime potuerint, tum eos ad synodum canonice convocent, *ibid.* Si episcopi accusati, aut timore ejecti, aut suis rebus expoliati fuerint ad synodum canonice evocari non possunt antequam canonice restituantur, *ibid.*, 20 *et seqq.*

Episcopus tam judicari ab alio non potest, quam nec ipse potest alterum judicare, S. Augustin., XLIII, 128, 141, 201 — Causæ majores episcoporum ipsa prima cognitione ad Sedem apostolicam delatæ, S. Leo Magn., XV, 518, 554, 578. Quid agendum, si episcopi diversæ sententiæ sint in accusatione episcopi, id., LVI, 710. — Si episcopi episcopum judicantes dissentiant, episcopus metropolitanus e vicina provincia judices alios convocet qui controversiam tollant, Dionysius Exig., LXVII, 64. De episcoporum accusatoribus, *ibid.*, 175. Episcopum nulli criminoso liceat accusare, *ibid.*, 187. Si quis episcopus absque tempore synodi in crimine detentus fuerit, a duodecim episcopis audiatur, *ibid.*, 188. Si quis episcopus accusatur, ad primatem ipsius provinciæ causa deferatur, *ibid.*, 190. — Episcopus si causam habuerit, a duodecim episcopis audiatur, Fulgentius, LXVII, 952. Si duo episcopi in una provincia contentionem habuerint, ex alia provincia non advocent episcopos ad judicium, *ibid.* Adjudicatus episcopus ad apostolicam Sedem, si voluerit, appellet, *ibid.* Depositus episcopus ad imperatorem causam suam non deferat, *ibid.*, 953. Accusatus episcopus ad judicia publica non transeat, *ibid.* — De episcopis accusatis, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 117 *et seqq.* De episcoporum accusatoribus quales debeant suscipi in accusatione, *ibid.*, 170. Si a judicibus quos primas dederit, appellaverit, alii judices amplioris numeri decernantur, et si ab eis appellaverit, ad sententiam concilii differatur, id., LXXXVIII, 820 Ad judicia publica non transeat episcopus accusatus, *ibid.*, 822.

Episcopi ejecti et spoliati ante accusationem reintegrandi, Angelr. Met., XCVI, 1059. — Episcopi a suis metropolitanis vel a comprovincialibus audiantur, Carol. Magn., XCVII, 810. Si litem habuerit episcopus cum alio episcopo non alterius, sed suæ provinciæ judices quærat, *ibid.*, 758. Episcopus ante justam definitionem nullatenus propria potestate privetur, *ibid.*, 809. De episcopis non accusandis nisi ad summos primates, *ibid.*, 818, 819. — De accusatione episcoporum, Isidor. Mercat., CXXX, 59. De episcoporum accusatoribus, quales debeant suscipi in accusationem, *ibid.*, 308. — Episcopi a solo Domino sint dijudicandi, Burchard. Wormac., CXL, 588. Episcopus a suis ovibus non reprehendendus, nisi in fide erraverit, *ibid.* Si quis episcopus in crimine detentus fuerit et non potest plurimos congregare a XII episcopis audiatur, *ibid.*, 593. Qualiter accusatus episcopus discutiendus sit apud patriarchas vel primates, et quot testibus convinci debeat, *ibid.*, 594. Episcopus accusatus non communione privetur, nisi die statuta venire noluerit, *ibid.*, 593. — De episcopis criminatis qui vocati ad synodum ire recusant, Ivo Carnot., CLXI, 407. — Episcopi nonnisi a 72 testibus condemnandi sunt, Gratianus CLXXXVII, 617. Communione privetur qui publice adversus episcopum conqueritur prius quam familiariter eum convenerit, *ibid.*, 642. Accusatio episcoporum non est facile recipienda, *ibid.*, 643. Non omnes subditi, sed criminosi tantum prohibentur accusare prælatos, *ibid.*, 643.

X. — *De depositione episcopi.*

Alius in locum ejus substituatur, et grex Christi, qui in hodiernum ab illo dissipatus et vulneratus contemptur colligatur, Tertull., III, 994. — Patet episcopum lapsum non posse vindicare sibi sacerdotium quod perdidit, quasi post aras diaboli accedere ad altare Dei audeat, S. Cyprian., IV, 389. Et ipse ab episcopatu discedant et illi sibi alium requirant, id., XI, 1199. Si episcopus expulsus ausus fuerit ingredi civitatem qua expulsus est, quid jubeatur, id., XX, 790. Episcopis subscribere decretantibus statutam fuisse pœnam depositionis atque expulsionis ex suis civitatibus, Marius Mercator, XLVI, 437. — Episcopus administrationem loci celebrioris adipiens, a cathedra quidem pelletur aliena, sed carebit propria, S. Leo Magn., LIV, 674. — Si quis episcopus synodo depositus ausus fuerit aliquid de ministerio agere, nullam amplius in alia synodo spem restitutionis habeat, Dionys. Exig., LXVII, 62. Episcopus qui fornicatione aut perjurio aut furto captus est, deponatur, *ibid.*, 144. Episcopus neque fideles neque infideles precantes verberare debet sub pœna depositionis, *ibid.* Si quis episcopus juste depositus ausus fuerit attrectare ministerium dudum sibi commissum, hic ab Ecclesia penitus abscindatur, *ibid.* Si quis episcopus per pecuniam hanc obtinet dignitatem, dejiciatur et ipse et ordinatio ejus, *ibid.* Si quis episcopus sæculi potestatibus usus Ecclesiam per ipsas obtineat, deponatur, *ibid.* Deponendus episcopus qui in aliorum diœcesibus, inconsultis episcopis ordinationes fecit, *ibid.*, 145. Si rejecerit uxorem propriam episcopus, excommunicetur, ide LXXXVIII, 840.

Episcopus in fornicatione, perjurio vel furto cap deponatur, non tamen excommunicetur, Angelrar XCVI, 1035. Si episcopus fornicatus fuerit, viginti qu que annos pœniteat, id., XCIX, 960. Si quis episcopon uxorem acceperit, ab officio deponendus, id., CXXXV 834. Episcopus cum nulla habeat lectum. Quod si fece deponatur, id., CXL, 228. — Episcopus qui in fornicatio aut perjurio, aut furto captus est, deponatur, Burchar CXL, 926. — Si quis episcopus sæcularibus potestatib usus Ecclesiam per ipsas obtineat, deponatur, Ivo C not., CLXI, 216 Officio et beneficio privetur episco uxorem suscipiens, id., CLXII, 1162. — Dejiciatur officio episcopus verberibus timori quærens, Gratian CLXXXVII, 236. Cadat ab officio episcopus capit committens crimen, *ibid.* 257.

XI. — *De jure appellationis.*

Quoties necesse fuerit, libere apostolicam appell sedem episcopi, S. Julius I, papa, VIII, 985. Si quis pu verit se a proprio metropolitano gravari, apud primat diœceseos, aut penes universalis apostolicæ Eccle papam, judicetur, *ibid.* Placuit ut, si accusatus damnatus episcopus appellaverit Romanum pontifice id statuendum quod ipse juste censuerit, *ibid.*, 986 Qui per Italiam et Gallias Romani Pontificis judici diffugiunt, jubentur ab imperatore Romam mi S. Damas. papa, XIII, 228. — De appellationibus Episcopum Romanum, S. Leo Magn., LVI, 402. Ad tropolitanam civitatem ab his qui causas habent, dubio concurratur, *ibid.*, 708. Si necessitas cogit ad peratorem excurrere, ire debeat cum deliberatione consilio metropolitani, etc., *ibid.*, 709. Non ad impe torem, sed ad majorem synodum episcoporum se conv tat episcopus se credens injuste damnatus, *ibid.* — qui depositus ad Romanum pontificem appellavit, nonc finita causa alter episcopus in ejus locum ordine Dionys. Exig., LXVII, 177. Si provincialis synodus scopum dejecerit potest hic recurrere ad pontifi Romanorum, *ibid.*, 178. Episcopus qui ab omni episcopis provinciæ fuerit condemnatus, facultatem jur repetendi non habeat, id., LXXXVIII, 822. Depos episcopus ad imperatorem causam suam non depo *ibid.* Si quis episcopus depositus, Romanum pontifi appellaverit, causa ejus judicio episcopi Romani deter netur, id., XCVII, 810. Si episcopus judicatus fuerit alia causa, et ipse voluerit, renovetur concilium, XCIX, 1037. — Ad Romanam Ecclesiam quasi ad mat

appelletur ab omnibus, Zeph. papa, CLXXXVII, 616. — De appellationibus, Clemens III, CIV, 1481.

XII. — *De reverentia erga episcopum. Immunitates, privilegia, etc.*

Episcopi ergo non sunt leviter accusandi vel detrahendi, quia injuria eorum ad Christum pertinet, Tertul., III, 977. Quidquid in sacratis Deo rebus et episcopis injuste agitur, pro sacrilegio reputabitur, *ibid.*, 1002. — Immunes conserventur ab omnibus publicis functionibus, Constant. Magn., VIII, 481. — In episcopo omnium ordinationum dignitas est; caput est enim cæterorum membrorum, S. Ambros., XVII, 187. Nullus episcopus, neque pro civili, neque pro criminali causa apud quemvis judicem producatur, id., XX, 789. — Non oportet presbyteros ante ingressum episcopi ingredi et sedere in tribunalibus, S. Leo Magn., LVI, 720. Episcopus in ecclesia in consessu presbyterorum sublimior sedeat, intra domum vero collegam se presbyterorum esse cognoscat, *ibid.*, 880. — Non licet clericis post obitum sui episcopi, res ad eum pertinentes diripere, Dionys. Exig., LXVII, 175. Qui posterius ordinati sunt, prioribus se non audeant anteferre, *ibid.*, 208. Judicium maximum reverentiæ pii principis Constantini circa religionem fuit, etc., Cassiod., LXIX, 896. — Ad episcopum quænam reserventur, Isidor. Hispal., LXXXIII, 895. — Clerici omni subjectione episcopis subjecti illis debitam præbeant obedientiam, S. Egbert. Ebor., LXXXIX, 386. Si quid abbates extra regulam fecerint ab episcopis corrigantur, *ibid.*, 387. — Præcipimus ne forte aliquis circa episcopos leviter aut graviter agat., Carol Magn., XCVII 741. Conveniens non est ut homo judicet deos, *ibid.*

Qui vos tangit, tangit pupillam oculi mei, Isid. Mercat., CXXX, 16 *et seq.* — Te venerare episcopos. Rather. Veron., CXXXVI, 223. Quanta autem reverentia presbyteris etiam negligentibus debeatur Moyses demonstrat, *ibid.*, 230. — Quod Christiani principes debent episcopis caput subdere, non de eorum capitibus judicare, S. Anselm. Lucens., CXLIX, 509. — De reverentia sacerdotibus præstanda, Canut. rex, CLI, 1172. — Unusquisque agnoscat quam grave sit non obedire episcopo, Goffridus Vind., CLVII, 85. — Qualiter honorandi sunt sacerdotes, Ivo Carnot., CLXI, 431. — De honore quem sacerdotibus imperatores exhibuerunt, Placidus, CLXIII, 661. — Ad episcopum specialiter pertinet basilicarum consecratio, unctio altaris et confectio chrismatis, manus impositio, etc., Hugo de S. Victore, CLXXVI, 430. — Fratres, revereamur labores eorum, S. Bernard., CLXXXIII, 832.

LXXXIV.

INDEX DE SACERDOTIO,

ORDINE RERUM LOGICO DIGESTUS,

VEL

SYNOPSIS UNIVERSA REFERENS QUÆ DIXERE SS. PATRES DE SACERDOTUM DIGNITATE, POTENTIA, SANCTITATE, VIRTUTIBUS, SCIENTIA, ETC., ETC.

MONITUM.

Ab episcopis ad sacerdotes pergimus. Nobilissimum est officium, et Nobilissima potestas sacerdotum novæ legis, qui Deo non vitulos aut hircos immolant, sed lege a Christo lata ipsum Dominicum corpus et sanguinem consecrant, atque offerunt in Missæ sacrificio. Sacerdotes a sacris faciendis appel ati sunt. Vocantur etiam *presbyteri*, Latine seniores, magis tamen sapientiæ, quam ætatis gratia. Omnis eorum testas vel ex ordine, vel ex jurisdictione procedit.

Ex ordine trahitur infirmorum unctio, consecratio divini corporis et sanguinis, divini verbi prædicatio, otestas baptizandi, ligandi atque solvendi in sacramento pœnitentiæ. Trahitur ex jurisdictione actus pse et jus exercendi hanc potestatem, quod ab episcopo accipitur, et episcopi arbitrio confertur, auertur, laxatur, contrahitur, excepto mortis articulo, quo presbyteris liberam Ecclesia in morientem tribuit dimittendi peccata potestatem. Recte hinc eorum munera describit Pontificale Romanum, cum nquit : *Sacerdotem oportet offerre, benedicere, præesse, prædicare et baptizare.*

Sed non hæc omnia a quolibet sacerdote fieri possunt. Quamvis enim sacerdoti in ordinatione assignetur titulus, sive ecclesia cui inserviat, non omnibus tamen assignatur populus, quem regant et cui in ebus spiritualibus præesse debeant. Tituli assignatio facit ut in eo Missæ sacrificium offerant, panemque ucharisticum populo distribuant, et quasdam benedictiones impertiant. Verum quod attinet ad reliqua munera, quæ in Pontificali memorantur, aptum quidem ad ea facit presbyterum, et looneum ordinatio : ed cum respectum habeant ad populum, sintque indicia spiritualis in eum jurisdictionis et potestatis, inc omnis presbyter, qui sibi populum subjectum non habet, faculiate eorum jurium exercendoum, quam in ordinatione accepit, partim contra canones illicite utitur, partim frustra omnino et inuiliter.

His dictis, exponere nobis liceat viam quam in hoc Indice tenuimus. Varios statuimus articulos, in uibus vicissim sermonem habemus : I de dignitate sacerdotis et de illius potestate ; II de sanctitate sacerdotali : III de virtutibus sacerdoti congruentibus, quæ sunt : fides, charitas, castitas, humilitas, manuetudo, mortificatio, zelus ; IV de vitiis a sacerdote vitandis, quæ sunt : superbia, avaritia, violentia, ncontinentia, vitium linguæ, invidia, ambitio; V de rebus sacerdoti prohibitis quæ sunt : mulieres, onvivia, tabernæ, venatio, bellum, negotia sæcularia, ludi, ornatus ; VI de officiis sacerdotum, scilicet : fferre sacrificium, administrare sacramenta, prædicare, docere, orare, studio incumbere, commorari n parœcia, ecclesiæ curam habere ; VII de scientia sacerdoti necessaria ; VIII de onere pastorali et de præmio ; IX de consiliis sacerdotibus dandis ; X tandem velut in appendice memoramus libros de sacerotio tractantes. In unoquoque articulo, dicta varia vel sententias Patrum referimus, et ita quisque oncionatur et præsertim qui ad sacerdotes verba facit, auxiliante hoc Indice, ad manum habebit quidquid his exhibet Patrologia.

I. — *De dignitate sacerdotum et eorum potestate.*

Cœleste sacerdotium, S. Siricius, XIII, 1166. — Sacerdotes in quibus est pulchritudo Ecclesiæ, in quibus flos ejus gratior, in quibus ætas perfectior, S. Ambros., XVI, 1560 De dignitate sacerdotali libellus, XVII, 568. — Sacerdotes claves regni cœlorum habentes, quodammodo ante judicii diem judicant, S. Hieronym., XXII, 352. Grandis dignitas sacerdotum, sed grandis ruina eorum si peccant, id., XXV, 445. Dignitas sacerdotum consecratione corporis Christi, id., XXII, 252. — Sacerdotum potestas, S. August., XI., 1122. Sacerdotes, patroni et rectores terræ, *ibid.*, 1299. Angelorum et paradisi cives, *ibid.* Prophetarum filii, patriarcharum cognati, apostolorum successores, *ibid.*, 1209. — Per Dei gratiam sacerdotes fiunt divinæ voluntatis indices, Pomerius, LIX, 445. Ecclesiarum Christi per apostolos fundatores, *ibid.* Fidelis populi duces, *ibid.* Veritatis assertores, pravæ doctrinæ hostes, *ibid.* Patres in fide catholica regeneratorum, prædicatores cœlestium, primæ phalanges invisibilium præmiorum *ibid.* — Ipsi sunt columnæ firmissimæ quibus in Christo fundatis innititur omnis multitudo credentium, Pomer., LIX, 445. Ipsi januæ civitatis æternæ, *ibid.* Ipsi janitores quibus claves datæ sunt regni cœlorum, ipsi etiam dispensatores regiæ domus, *ibid.* — Nos sumus lapides sanctuarii, S. Gregor, Magn., LXXVI, 1147. Pro Christo legatione fungimur, etc., *ibid.*, 1236. Sacerdotes etiam dæmonia possunt ejicere, *ibid.*, 1215.

Clerici vero pro dignitate sacerdotii cœlestis non sanguinem fundunt, non tolerant ferrum, S. Cyprian., IV, 861. — Sacerdotes in Scriptura angeli et dii appellantur S. Gregor. Magn., LXXVII, 766. Vos dii estis a vero Deo constituti, : Ite, et inter vos causas vestras disponite, quia dignum non est ut nos judicemus deos, *ibid.* Cum sacerdotalis dignitas aliis videatur dignitatibus eminere, *ibid.*, 1043. Agnoscat dignitatem suam sacerdos, et vim dignitatis exerceat, quia unctus est, id., LXXIX, 459. In medio fratrum ungitur, ut sit humilis et sublimis; sublimis ordine, humilis æstimatione, *ibid.* — Ad presbyterum pertinet sacramentum corporis et sanguinis Domini in altari Domini conficere, orationes dicere, et benedicere populum, Isid. Hispal., LXXXIII, 895. — Ministri Dei sunt sacerdotes, et dispensatores mysteriorum ejus, S. Zacharias papa, LXXXIX, 924. — Potestatem, vigorem et dignitatem sacerdotalem cognoscant, Carol. Magn., XCVII, 611. Deus constituit vos sacerdotes et potestatem vobis dedit de nobis quoque judicandi, *ibid.* Vos etenim, nobis a Deo dati, estis dii, et conveniens non est ut homo judicet deos, *ibid.* Ipsi decus Ecclesiæ in quibus amplius fulget Ecclesia, *ibid.*, 612. Per Dei gratiam fiunt divinæ voluntatis indices, patres Christianorum, columnæ Ecclesiæ, janitores cœli, etc., *ibid.* Quos constat esse vicarios Christi et clavigeros regni cœlorum, *ibid.*, 659. Quibus a Christo tanta collata est potestas, *ibid.* — Hæc sacerdotis dignitas, laus et honor, B. Alcuin, C. 254. Memor esto sacerdotalis dignitatis linguam cœlestis esse clavem imperii, et clarissimam castrorum Christi tubam, *ibid.*, 392. Tu sacri altaris minister, tu summi honoris socius, tu sapientiæ vas, flos adolescentiæ, dignitatem tuam attende et esto quod nominaris, *ibid.*, 457. Non est ludus sæcularis sacerdotalis honor, *ibid.*, Sacerdotii excellentia, *ibid.*, 1064. Presbyter grece, latine senior dicitur, non propter senectutem, sed propter dignitatem, honorem et sapientiam, id., CI, 1235.

Tanta igitur sacerdotibus sacerdotii dignitate collata, præcipitur populo ut eis in cunctis obediat, Agobard, CIV, 136 de dignitate sacerdotum — Theodulf., CV, 191. — Præsunt enim Ecclesiæ Christi, et in confectione divini corporis et sanguinis consortes cum episcopis sunt, Amal. Met., CV, 826. — Christi corpus sacro ore conficiunt, Jonas Aurel., CVI, 210. Claves regni cœlorum habent. *ibid.* Quodammodo ante judicii diem judicant, *ibid.* Deus vos constituit sacerdotes, et potestatem vobis dedit de nobis quoque judicandi, *ibid.* Vos etenim nobis a Deo dati estis dii, *ibid.* Qui vos spernit, me spernit, et qui vos recipit, me recipit, *ibid.*, 211. — Non pro ætate autem vel decrepita senectute, sed propter honorem et dignitatem, etc., nominantur, Raban. Maur., CVII, 301. — Dignitas sacerdotii, S. Petrus Dam., CXLIV, 440. — Quanta sit dignitas ordinis sacerdotalis, Ivo Carnot., CLXI, 187. Quod sacerdotalis dignitas excellit imperialem, *ibid.*, 523. Nullam dignitatem sæcularem, sed nec imperialem honori vel dignitati sacerdotali posse adæquari, *ibid.*, 437. Aurum non jam esse pretiosius plumbo, quam regia potestate sit altior sacerdotalis, *ibid.*, 438. Ad presbyterum pertinet sacramentum corporis et sanguinis Domini in altario Dei conficere, orationes dicere, et benedicere dona Dei, *ibid.*, 449. Unde oportet vos memores esse tantæ dignitatis, memores vestræ consecrationis, memores sacræ, quam in manibus suscepistis, unctionis, ut nec ab eadem dignitate degeneretis, nec vestram consecrationem irritam faciatis, nec manus sacro unguine delibutas peccando polluatis, *ibid.*, 481. In quo apparet quanta sit excellentia sacerdotalis officii, id, CLXII, 519.

De Dignitate sacerdotum, Hugo de S. Maria, CLXIII, 953. — Namque soli sacerdotes Ecclesiæ a peccatis nos abluunt, et pro nobis hostias offerunt, S. Bruno, CLXIV, 388. — Sacerdotum auctoritas in Ecclesia, Rupertus, CLXIX, 1182. Sacerdos in altari personam vicemque Christi gerit, id., CLXX. 144. — Dignitas sacerdotalis est in electione, Hildebertus, CLXXI, 761. Posuit vos super capita hominum dispensatores familiæ suæ, *ibid.*, 762. Quantum enim est quod ad elevationem manuum nostrarum inclinantur capita regum, *ibid.* In manibus sacerdotis quatuor Christi assimilationes, *ibid.*, 774. Vos autem genus electum, regale sacerdotium, *ibid.*, 781 De excellentia sacerdotii Christiani, *ibid.*, 786. O novam et divinam potestatem, cujus ministerio panis angelorum mortalibus quotidie præparatur, *ibid.*, 788. In his enim ministris Ecclesiæ suæ Christus ante judicium judicat, ante supremam ventilationem ventilat, *ibid.* Non imperatorum linguæ, sed sacerdotum, claves cœli facti sunt, *ibid.* 789. Soli sacerdotes cum Christo aperiunt et nemo claudit, claudunt et nemo aperit, *ibid.* Sacerdotum consilio subvenitur infirmis animabus, franguntur compedes, via patet ad superos, uniuntur terrena cœlestibus, homines angelis, creatura Creatori. Honor igitur ingens, honor sacerdotii, *ibid.* Qui scilicet sacerdotali ministrationis exsecutione, in cœleste gazophylacium fideles animas introducunt, *ibid.*, 790. — Sacerdotes vocantur, quia sacrum dant in confectione divini corporis, et in baptismate et in officio prædicandi, *ibid.*, 927. De dignitate sacerdotii, *ibid.* Datur et postea a Domino sacerdotibus quoddam divinum dominium, quod soli Deo erat proprium, *ibid.*, — 928. Utrum sacerdotium regno, an regnum sacerdotio jure ac dignitate præcedat, Honorius August., CLXXII, 1258. Sicut anima dignior est corpore, ita regno sacerdotium, a quo illud jure ordinatur, *ibid.*, 1263. Christus ipse regno prætulit sacerdotium, *ibid.*, 1265, Et in Veteri et in Novo Testamento semper regno sacerdotium anteisse, *ibid.*, 1270.

Vice mediatoris funguntur sacerdotes, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 428. — Sunt ipsi mediatores, Hildebert., CLXXVI, 429. — In quo apparet quanto sit excellentia sacerdotalis officii, per quod quotidie in altari passio Christi celebratur, et reus quisque a peccatis conversus Deo reconciliatur, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 429. — Reverenda ipsis quoque spiritibus angelicis ministeria S. Bernardus, CLXXXII, 853. Heu! genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, etc., *ibid.* De sacerdotum dignitate, id., CLXXXIV, 784. Dignitatem tuam considera sacerdos Dei altissimi, intuere mentalibus oculis eminentiam tuam, cogita prærogativam tuam, vide sortem tuam, *ibid.* Attende quantum Deus tuus te extulit, quantum præ omnibus creaturis sublimavit, *ibid.* Ad vocem tuam prolatam summus pater, cujus nutu, etc. dulcissimum filium suum deponit, et manibus tuis imponit, *ibid.* Quanta luce credis te circumfundi, sancte sacerdos, in præsentia tantæ majestatis, in tam solemni adventu et conventu Trinitatis, et totius militiæ cœlestis, *ibid.*, 785 Sacerdotum potestatem majorem esse dignitate angelica *ibid.* Attende igitur, et semper in mente habe, jug memoria retine gratiam tibi singulariter a Deo collatam quam nec angelis præstitit, nec cæteris hominibus con cessit, *ibid.* Hi omnes sancti beatorum spirituum ordines quamvis perfruantur beatitudine, ut nihil eis desit a summa felicitate, gloriam tamen sacerdotis reverentur admirantur dignitatem, cedunt privilegia, honorant potes tiam, *ibid.*, 786. O genus ecclesiasticum regale sacerdotium *ibid.* Vos elegit Deus in hæreditatem sibi, *ibid.* Quantam dignitatem contulit vobis Deus! Quanta est prærogativa ordinis vestri! Prætulit vos Deus regibus et imperatoribus; prætulit ordinem vestrum omnibus; imo, altius loquar, prætulit vos angelis et archangelis, thronis et dominationibus, *ibid.*, 1086. Sic non angelis, sed hominibus, solisque sacerdotibus Dominici corporis et sanguinis commisit consecrationem, *ibid.* Qui estis vicarii Christi, qui estis pastores animarum, *ibid.*, 109 Lapides sanctuarii, id est sacerdotes, *ibid.* Senatores estis orbis terrarum, *ibid.*, 1093. — De dignitate clericorum, Philippus de Harveng., CCIII, 668. Quod ne deterret sacerdotalis eminentiæ gradus, Petrus Bles., CCVII, 558. Scioque et aperte profiteor, tempore immolationis in ipsa hora incensi, cœlos ad vocem sacerdotis aperiri, angelos præsentes assistere, etc., *ibid.* N

dubium est, quin tantum præemineat sacerdotalis dignitas officio veterum Patrum, quantum res spei, substantia umbræ, quantum promissionibus exhibitio veritatis, *ibid.*, 563. — Quod sacerdotium majus sit regno, Innocent. III, CCXVI, 1179. Reges unguntur a sacerdotibus, non sacerdotes a regibus, *ibid.* Hinc est quod Deus sacerdotes vocavit deos, reges autem principes appellavit, *ibid.*, 1180. Propter dignitatem officii, sacerdos angelus appellatur, *ibid.* Principibus datur potestas in terris, sacerdotibus autem potestas tribuitur et in cœlis. Illis solummodo super corpora, istis etiam super animas. Unde quanto dignior est anima corpore, tanto dignius est sacerdotium quam sit regnum, *ibid.* Antiquitate præcedit, *ibid.* Sacerdotium per ordinationem divinam, regnum autem per extorsionem humanam, *ibid.*

II. — *De sanctitate sacerdotum.*

Sanctitas sacerdotum in Exodo requiritur. Conc. Carthag., III, 1022. — In ordinationibus sacerdotum non nisi immaculatos et integros antistites eligere debemus, *ibid*, 1023. Nec se ad sacrilegi sacerdotis sacrificia miscere debet plebs, *ibid.*, 1025. Oportet enim sacerdotes et ministros, qui altari et sacrificiis deserviunt, integros et immaculatos esse, *ibid.*, 1049. Quomodo enim possunt integritati et continentiæ præesse, si ex ipsis incipiunt corruptelæ et vitiorum magisteria procedere? S. Cyprian., IV, 369. In Scripturis divinis Deus ad sacrificium prohibet accedere sacerdotes etiam in leviore crimine constitutos, *ibid.*, 390. — Imprimis admonemus ut vita et conversatio vestra sit irreprehensibilis, quomodo, Eutychianus papa, V, 165. — Quanto magis sacerdos utique omni momento paratus esse debet, munditiæ puritate securus, ne aut sacrificium offerat, aut baptizare cogatur, S. Syricius papa, XIII, 1160. — In quo non generis nobilitas, sed morum eligitur gratia, et virtutum prærogativa, S. Ambros., XVI, 1202. Neque enim mediocris virtus sacerdotalis est, cui cavendum non solum ne gravioribus flagitiis sit affinis, sed ne minimis quidem, *ibid.*, 1204. Detritæ vitæ orbitas declinemus, *ibid.*, 1052.—Ut ad altare Christi quasi de thalamo virgo procedas, et habeas de foris bonum testimonium, S. Hieronym., XXII, 1082. Quænam esse debeat sacerdotis sanctitas, id., XXVI, 566. Perdit enim auctoritatem docendi, cujus sermo opere destruitur, id., XXII, 662. Talis ergo sit pontifex Christi, ut qui religioni detrahunt, vitæ ejus detrahere non audeant, *ibid.*, 664. — Male vivendo, malum exemplum præbendo oves occidunt pastores mali, S. August., XXXVIII, 275. Attendat charitas vestra, quales esse debetis, ut digne vasa Domini portare possitis, id., XL, 1299. Per omnia sine crimine sicut episcopum, ita jubet esse presbyterum, id est irreprehensibilem, *ibid.* — Sacerdotum enim tam excellens est electio, ut hæc quæ in aliis Ecclesiæ membris non vocantur ad culpam, in illis tamen habeantur illicita, S. Leo Magn., LIV, 672. Virum enim catholicum, et præcipue Domini sacerdotem, sicut nullo errore implicari, ita nulla oportet cupiditate corrumpi, *ibid.*, 1001. — Necessitas sanctitatis in sacerdote ut alios corripiat, J. Pomerius, LIX, 431. Ad hoc enim, nisi me fallit opinio, sancte vivendum est sacerdoti, ne dicta sua repugnantibus factis evacuet, *ibid.*, 434. Sancte vivere debet sacerdos propter exemplum, *ibid.*, 434. Ipsi sunt Ecclesiæ decus, in quibus amplius fulget Ecclesia, *ibid.*, 445. Hi sunt qui non ambiendo, sed spiritualiter vivendo sacerdotium meruerunt, *ibid.* — Aurum quippe obscuratum est, quia sacerdotum vita quondam per gloriam virtutum clara, nunc per actiones infimas ostenditur reproba, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1147. Vita sacerdotum respondeat suo officio et dignitati, *ibid.*, 1148. Qui adhuc vitiis subjacent alios regere non præsumant, *ibid.*, 264. Prædicator quippe qui a suis vocibus moribus discrepat, jejunus serit quod alius manducet, *ibid.*, 198. Prædicatores vita longe excedere debent suos auditores, *ibid.*, 1001. Non vita a lingua discordet, *ibid.*, 549. Sicut honore ordinis superat rector, ita etiam morum virtute transcendet, id , LXXVII, 28. Ruina populi maxime ex culpa sacerdotum, *ibid.*, 1295. Ingrediuntur electi sacerdotum manibus expiati, cœlestem patriam, et sacerdotes ipsi per vitam reprobam ad inferni supplicia festinant, *ibid.*, 1148. Ut vitæ viam cum linguæ sonitu ipsa quoque sacerdotis opera clament, id., LXXVII, 31, 473. Quanta sacerdos claresc ere virtutum diversitate debeat demonstratur, id., LXXVII, 471. Qui vobis viam vitæ non solum loquendo, sed etiam vivendo possit ostendere, id., LXXVII, 626. Decet Dominicum sacerdotem moribus et vita clarescere, quatenus in eo tanquam in vitæ suæ speculo plebs commissa et eligere quod sequatur, et videre possit quod corrigat, id., LXXVII, 935. Sacerdotes tui induantur justitiam, id., LXXVII, 473. Vita pastoris sit imitationis exemplum, id., LXXVII, 559. Laqueus ruinæ populi mei, sacerdotes mali, id., LXXVII, 16. Qui igitur post acceptum sacrum ordinem lapsus in peccatum carnis fuerit, sacro ordine ita careat, ut ad altaris ministerium ulterius non accedat, id., LXXVII, 695. Cunctis se imitandum debet ostendere, id., LXXVII, 1043. Ut bonis moribus vivant, et ab omnibus illicitis cor et linguam et corpus Deo auctore conservent, id., LXXVII, 1185. Pastori adsint sanctitas vitæ et eruditio sapientiæ, id., LXXIX, 181. Si verbi facundiam retinet pastor sine vitæ sanctitate, etsi divinitus esse cernitur, sacerdotii honore nequaquam decoratur, *ibid.* Virtutis exempla circumquaque spargere jubetur, id., LXXIX, 459. Qui dicit et non facit, oris proprii gladio condemnatur, id., LXXIX, 450. Christi bonus odor sumus in omni loco, id., LXXIX, 115. Magnis virtutum fulgoribus ornari debet persona doctoris, id., LXXIX, 456.—Ipsi etiam vitæ splendore fulgescant, Taio Cæsaraugust., LXXX, 822. Sicut honore ordinis superat, ita etiam morum virtute transcendat, *ibid.*, 824. — Tam doctrina quam vita clarere debet ecclesiasticus doctor, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 707. Unus quisque doctor et bonæ actionis et bonæ prædicationis habere debet studium, *ibid.* Arcus perversus est lingua magistrorum docentium bene et viventium male, *ibid.*, 708. Necesse est ut in omnibus sanctus sit sacerdos, et in nullo reprehensibilis habeatur, *ibid.*, 785. Qui alium de peccatis arguit, ipse a peccato debet esse alienus, *ibid.* — Suum ministerium bonis moribus ornent, Carol. Magn., XCVII, 176. Bonam et probabilem habeant conversationem, *ibid.*, 517. Ut juxta Apostoli vocem sacerdotes irreprehensibiles sint et moribus ornati, *ibid.*, 547. Ipsi decus Ecclesiæ in quibus amplius fulget Ecclesia, *ibid.*, 612. — Bonis exemplis vitæ vestræ omnes confirmate, B Alcuin., C, 155. Esto forma salutis omnium, *ibid.*, 245. In moribus tuis fulgeant exempla sanctitatis, *ibid.*, 244. Sanctitas honoret ministerium nostrum, *ibid* , 392. Irreprehensibilem teipsum in omnibus exhibe, ut vita tua doctrina sit populi, et ex bona conversatione tua ædificentur plurimi, *ibid.*, 458. Sapientia doctoris fulgeat in honestate morum, *ibid.*, 501. Vivas inter fratres quasi Lucifer inter stellas, ut plurimi tuis bonis exhortentur exemplis, *ibid.*, 507. — Sacerdos vita et doctrina irreprehensibilis esse debet, S. Agobardus, CIV, 145 Vita tua filiis tuis sit regula, Lib., CV, 82. — Omnibus ut specimen sis, decus, ordo, modus, Theodulf., CV, 338. — Si enim is, qui in episcopatu vel presbyterio positus, mortale aliquod peccatum admiserit, retrahitur, Amal. Met., CV, 830. Tam sanctum est sacerdotis nomen, ut nulla vitiorum nota maculari se sinat, *ibid.*, 850. Qui regimen sacerdotis contendit appetere, ante in se discutiat, si vita honori sit congrua, *ibid.* Sancte debet vivere propter exemplum, *ibid.*, 859. Cum linguæ sonitu ipsa quoque bona opera sacerdotis clament, *ibid.*, 858. — Qui Dei verba populo narraturus est, nihil habere debet eorum in conscientia quæ in aliis correpturus est, Raban. Maur., CX, 575. — Ut vita et conversatio vestra irreprehensibilis sit, Leo papa IV, CXV, 675. — Oportet enim ut hi qui verba vitæ credentibus nuntiant, operibus etiam vitæ clamare non desistant, Haymo, CXVII, 1067. Ut nubes volant prædicatores qui a terrenis desideriis pennis virtutum sublevati, etc., *ibid.*, 1107. — Oportet igitur unumquemque sacerdotem vita, et moribus et actibus bonis, cum Dei auxilio, populo sibi commisso, cæterisque subditis excellere, Riculf., CXXXI, 16. Mundamini qui fertis vasa Domini, *ib.* — Quod sacerdoti vel minima criminis suspicio sit fugienda, S. Pet. Damian., CXLV, 495. Quod nullus gravius peccat quam presbyter malus, *ibid.*, 500. Dignum est, ut sacerdos pietatis atque justitiæ induviis adornetur, *ib.*, 492. Quod nobilitas sacerdotum sit vita sancta, *ib.*, 494 Quis sit vere sacerdos, *ib.*, 501. Moribus et doctrina alios ante cellere debent sacerdotes, id., CL, 593. — Qui sacerdos dicitur, et officium sacerdotis operibus dignis non implet, super omnia formidare debet de hujus officii dignitate, S. Anselm. Cant., CLVIII, 914. Tractatio tam terrifici ministerii sanctitatem requirit in sacerdote, *ib.* 910.— Non posse rite offerri nisi per sacerdotem justum et sanctum, Ivo Carnot., CLXI, 189. Quod sacerdotes sine macula accedere debent ad sacrificium, *ibid.*, 190. Nemo quippe amplius in Ecclesia nocet, quam qui perverse agens nomen vel ordinem sanctitatis et sacerdotii habet, *ib.*, 422. Quod quanto digniores sunt sacerdotes, tanto facilius exaudiuntur, *ibid.*, 454. Ut sit quisque verus sacerdos. oportet ut non solum sacramento, sed justitia quoque induatur, id., CLXII, 93. Quatenus sicut excellunt ordinis dignitate, sic excellant vitæ sanctitate, id., CLXII, 519. — Vita tua filiis tuis sit regula, Paschal. II, pap., CLXIII, 252. — Audite ergo hoc qui ad sacros ordines acceditis.... si enim immaculati

estis, secure accedite, S. Bruno, CLXIV, 445. Sint sine macula sacerdotes, *ib.*, 447.—Componite mores vestros ut omnes videntes vos et audientes accipiant a vobis exemplum sanctitatis et formam bonæ conversationis, Hildeb., CLXXI, 760. Sermo illius dulcedinem non habet, quem pro vita reproba conscientia remordet, *ib.* Date operam ut resplendeant opera vestra coram Domino, etc., *ib.*, 761. Si sacerdos cadit, quanto magis populus peribit, *ib.*, 777. Itaque oportet ut sacerdotes bene vivendo sibi caveant, ne male vivendo sibi et aliis noceant, *ibid.* Sine sanctimonia Deus sacerdotem nescit, *ibid.*, 789. Quibus monstratur quod sublimis debeat esse vita sacerdotalis, *ibid.*, 790. Ad eminentiam sanctimoniæ vocari sacerdotem, *ibid.*, 789. Unde necesse est ut qui vasa Domini portant, vasa Domini fiant, verum non vasa fictilia, sed aurea, *ibid.*, 790. Quid prodest pascere verbo quos occidit exemplo? *ibid.*, 821. Non placatur Deus oblatione mali sacerdotis, *ibid.*, 753. Vicarii Christi similitudinem Christi circumferre debent, *ibid.*, 773. Sanctitas et doctrina quantum sacerdoti necessaria, *ibid.*, 789. Quam castæ debent esse manus sacerdotis, *ibid.*, 775. — Si ergo detestandus esset qui accederet ad altare sine vestibus, quam detestandus, quam horrendus est, qui accedere præsumit cum vitiis et sine virtutibus? Hugo de S. Victore, CLXXVII, 927. Tam vita quam doctrina clarere debet doctor ecclesiasticus, *ibid.*, 1070. Sacerdotes cum Deo pacem habere debent per eminentiam sanctitatis, id., CLXXVI, 429. Admonendi sunt Christi sacerdotes, ut sicut excellunt ordinis dignitate, ita excellant vitæ sanctitate, id., CLXXVI, 430. — Incorruptæ vitæ et fidei etiam quemvis de clero debere esse demonstrat, S. Bernardus, CLXXXIII, 1005. — Morum nobilitas, non loci vel generis sacerdotes notificet, Gratianus, CLXXXVIII, 214. Tanto facilius sacerdotes exaudiuntur, quanto apud Deum sunt digniores, id., CLXXXVII, 521. — B. Marcus sacerdotium recusat ob imperfectionem suam, Petrus Blesensis, CCVII, 363. A sacerdote requiritur major sanctitas, *ibid.* Necesse est ut munda sit sacerdotis manus, quæ salutem animæ curat, *ibid.*, 566. Sicut enim præcellitis dignitate, sic decet vos sanctitate operum præeminere, *ibid.*, 734. Ruina populi sacerdos nequam, *ibid.* Eos sanctos esse oportet, qui Sancto sanctorum serviunt et ministrant, *ibid.*, 739. — Sacerdotum vita neminem lædere debet, Alan. de Insulis, CCX, 385. — Attende quod aurum in sole positum lucet, flammescit et scintillat, sic pastor ecclesiasticus in sole, hoc est, in evidenti, supra Ecclesiam Dei constitutus, lucere debet exemplo bonæ operationis, Absalo, CCXI, 165.

III. — *De virtutibus sacerdotum.*

1° *De fide.*— Et fidei integritatem et probitatem morum in sacerdote requiri, S. Leo Magn., LIV, 1212. Didicimus enim quosdam Domini sacerdotes superstitioso potius cultui servire quam mentis vel fidei puritati, id., LVI, 576. — Exemplum esto fidelium in fide, S. Benedict., LXVI, 973. — Prædicatori enim tanta debet in Deo esse fiducia, ut præsentis vitæ sumptus quamvis non provideat, tamen sibi hos non deesse certissime sciat, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1140; Beda Venerab., XCII, 462. Prædicatorum fidei potentia, *ibid.*, 410. — Suscepisti munus sacerdotii, et in puppe Ecclesiæ sedens, navim adversus fluctus gubernas. Tene clavum fidei ut te graves hujus sæculi turbare non possint procellæ, S. Ambros., XVI, 879. In Christo ita solidabuntur prædicatores ut ab ejus fide nulla vi persecutionum avelli possint, id., XVII, 927. — In sacerdotibus fides est eligenda cum vita, S. Greg. Magn., LXXVII, 1039. — Tanta ergo sacerdotibus debet in Deo esse fiducia, ut nequaquam curis terrenæ negotiationis, nec desideriis sæculi implicentur, Paulus diac., XCV, 1344. — Custodita integritate fidei amplius studeas adornari, Paschalis I, CII, 1088. — Primo omnium discutienda est fides sacerdotum, qualiter credant, et alios credere doceant, Hetto, CV, 763. — Sectare fidem, Atto Vercell., CLXXXIV, 694. — Qui autem clandicant in fide, sunt a sacerdotio removendi, Hildebert., CLXXI, 766. — Incorruptæ vitæ et fidei etiam quemvis de clero esse demonstrat, S. Bernard., CLXXXIII, 1005.

2° *De charitate.* — Sacerdotes omnes Christianos diligere debent loco filiorum, S. Hieronym., XXIII, 340. — Quid requirit Christus a Petro antequam oves ei commendet, S. August., XXXVIII, 287. Si enim talis es, et amas me, pasce oves meas. Non enim eris mercenarius, sed eris pastor, *ibid.*, 760. — Pastor bonus animam suam ponit pro ovibus suis, S. Petrus Chrysolog., LII, 313. — Exemplum esto fidelium in charitate, S. Benedict., LXVI, 973. — Qui charitatem erga alterum non habet, prædicationis officium suscipere nullatenus debet, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1139. Ad prædicandum plus conscientia sancti amoris ædificat, quam exercitatio sermonis, *ibid*, 890. Per verba charitatis vel se in auditoribus suis, vel auditores suos in se transformant, *ibid.*, 309. Lux gregis est pastoris flamma, id., LXXVII, 935. Pastor singulis sit compassione proximus, id., LXXVII, 32, 473. Pastor culpas insequatur, sed personas diligat, id., LXXVII, 488. Diligis me? pasce oves meas, id., LXXVII, 19. Prædicator veritatis tantæ charitatis esse debet ut, etc., id., LXXIX, 338. — Non cesset charitas operandi bona omnibus, B. Alcuin., C, 248. Sit pax in ore, et in corde charitas, *ibid.*, 451. Dilectione Dei et proximi teipsum exorna, *ibid.*, 453. In charitate teipsum exerce, *ibid.*, 459. Vivas utinam in charitatis dulcedine inter fratres, *ibid.*, 508. Hoc memor ut vivas feliciter, in charitate Christi, *ibid.*, 508. Ama Deum semper, *ibid.*, 509. Pauperum memor esto in eleemosynis, *ibid.*, 509. — Sit hospitalis presbyter, Sedul. Scotus, CIII, 244. — Exemplum esto fidelium in charitate, S. Benedictus, CIII, 784. — Prædicatores ardent dilectione, diligentes eos quibus verba impendunt et etiam a quibus mala patiuntur, Haymo, CXVII, 316. Suadeo tibi emere a me aurum ignitum probatumque, possumus quoque per aurum igne probatum intelligere charitatem, *ibid.*, 998. — Sectare charitatem, Atto Vercell., CXXXIV, 694. — Ut compatiantur proximis per charitatem, Rupertus, CLXVII, 1083. Per charitatis compassionem fervere debet sacerdotis pectus, *ibid.*, 777. — Qui ergo cum aliis virtutibus charitatem habet, sacerdos est, Hildebert., CLXXI, 928. —Et qui etiam alias sine ista habet, sacerdos non est, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 928.

3° *De castitate.* — Omnes sacerdotes atque levitæ insolubili lege constringimur, ut a die ordinationis nostræ sobrietati ac pudicitiæ et corda nostra mancipemus et corpora, S. Siricius papa, XIII, 1139. Quisquis sane clericus aut viduam, aut certe secundam conjugem duxerit, omni ecclesiasticæ dignitatis privilegio mox nudetur, *ibid.*, 1144. Quod dignum et pudicum et honestum est suademus, ut sacerdotes et levitæ cum uxoribus suis non coeant, *ibid.*, 1160. Non solum nos, sed et Scriptura sacra compellit sacerdotes esse castissimos et Patres quoque jusserunt continentiam corporalem servare debere, *ibid.*, 1184. Quo enim pudore viduæ aut virgini ausus est episcopus vel presbyter integritatem vel continentiam prædicare, vel suadere castum cubile servare, si ipse sæculo magis instituit filios generare, quam Deo? *ibid.*, 1185 Episcopos, presbyteros ac diaconos continentiæ lege obstringi, *ibid.*, 118. — Hi sacerdotes pudicitiam ex die ordinationis suæ servare debent, S. Innocent. I, XX, 497. Si sacerdos vel quilibet ex clero viduam uxorem duxerit, vel ejectam, suum perdat officium, *ibid.*, 528. — Si semper orandum est sacerdoti, ergo semper carendum matrimonio, S. Hieronym., XXIII, 257. Altari servientibus castitas commendatur, id, XXV, 439. Sic et castitas propria et (ut ita dixerim) pudicitia sacerdotalis, ut non solum ab opere se immundo abstineat, sed etiam a jactu oculi, etc., id., XXVI, 569. Omnes puellas et virgines Christi, aut æqualiter ignora, aut æqualiter dilige. Ne sub eodem tecto mansites : nec in præterita castitate confidas, id., XXII, 538. Oculos castos servent et linguam sacerdotes, id, XXI, 538. Cælibatus clericorum, id., XXIII, 340. —Incontinentes in officiis talibus positi omni honore ecclesiastico privarentur, S Leo Magn., LIV, 501. Quanto magis hi sacerdotes vel levitæ pudicitiam ea die ordinationis suæ servare debent, id., LVI, 501. — Comparantur apibus sacerdotes propter castitatem, Maxim. Taurin., LVII, 515. — Exemplum esto fidelium in castitate, S. Benedictus, LXVI, 973. — Quod sacerdotes et levitæ cum mulieribus coire non debeant, Dionys., Exig., LXVII, 243. Quod diaconi, sicut episcopus et presbyter, cessare debent ab opere conjugali, *ibid.*, 288. — Ut mulierem clericus non ducat uxorem, Fulgent. Ferrand., LXVII, 956. — Sacerdos sit castus, Prim. Adrumet., LXVIII, 681. — Sacerdotum novæ legis cœlibatus, S. Gregor. Magn., LXXIX, 95.

Castimoniam quoque inviolati corporis perpetuo conservare studeant, aut certe unius matrimonii vinculo federentur, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778; S. Chrodegang., LXXXIX, 1087. Castitas a levitis et sacerdotibus custodiatur, S. Isidor. Hispal. LXXXIV, 185. De sacerdotibus et levitis, ut ab uxoribus se contineant, *ibid.*, 209. De castitate sacerdotum, *ibid.*, 373. — Sacerdotes Dei et diaconi, et alii Dei ministri, qui in Dei templo servire debent, semper castitatem suam servent, S. Egbertus Eborac., LXXXIX, 421. — Si mundos et castos ab omni fornicatione et homicidio liberos habueritis sacerdotes,

nulla gens ante vestrum conspectum poterit stare, sed corruent ante faciem vestram omnes paganæ gentes, et eritis victores, S. Zacharias papa, LXXXIX, 924. — Castitate te ipsum exorna, B. Alcuin., C, 455. — Te ipsum in omni castitate conservare studeas in conspectu Domini Dei altissimi, *ibid.*, 507. Hoc memor ut vivas feliciter in castitate, *ibid.*, 508.—Exemplum esto fidelium in castitate, S. Benedict, CIII, 784.—Sicut semper ministrare debent, ita semper continentes esse oportet sacerdotes, Theodulf. Aurel., CV, 216. — Erit quoque illi pudicitia ut non solum ab opere immundo se abstineat, sed etiam ab oculi, oris, et cogitationis errore, Amal. Met., CV, 831. Sit castus sacerdos, *ibid.* Officii tui sit, charissime, non solum oculos castos servare, sed et linguam, *ibid.*, 886. — De continentia et castitate clericorum, Raban. Maur., CXII, 1419. — Oportet episcopum esse pudicum, id est castum ab omni immunditia, Haymo, CXVII, 791. Qui enim sacra mysteria manibus tractare et aliis ministrare debent, dignum est ut ab omni immunda pollutione sint alieni, ut scilicet et mente sint casti et corpore pudici, id, CXVIII, 786. — Clericus qui per ordines ecclesiasticos usque ad subdiaconatum caste vixit, uxorem ducere non potest, Nicolaus papa, CXIX, 1193.

Cælibatus clericorum propugnatur adversus Græcos. Cælibatus clericorum legibus ecclesiasticis asseritur, Ratramn. Corb., CXXI, 324. — Episcopi, presbyteri, diaconi sint continentes, Æneas Par., CXXI, 728. Placuit episcopos, et presbyteros et diaconos secundum priora statuta etiam ab uxoribus se continere, *ibid.* — Quod si post ordinationem ministro contigerit proprium invadere cubile uxoris, sacrarii non intret limina, nec sacrificii petitor fiat, nec altare contingat, Isidor. Mercat., CXXX, 39. Castitas a levitis et a sacerdotibus custodiatur, *ibid.*, 325. Quarum sanctionum sacerdotes omnes atque levitæ insolubili lege constringimur ut a die ordinationis nostræ sobrietati, ac pudicitiæ et corda nostra mancipemus et corpora, *ibid.*, 681.; S. Abb., CXXXIX, 496. — Quisquis sane clericus aut viduam, aut certe secundam conjugem duxerit, omni ecclesiasticæ dignitatis privilegio mox nudetur, Isidorus Mercat., CXXX, 682. — De continentia sacerdotum. Regino Prum., CXXXII, 208. Sacerdotes Domini et diaconi vel quicunque sacramenta contrectant, pudicitiæ custodes ab uxoribus se abstineant, *ibid.*, 209. Sacerdotes et levitæ cum mulieribus non coeant, *ibid.* Placuit ut episcopi, presbyteri, diaconi, subdiaconi abstineant a conjugibus, ut non generent filios, *ibid.*, 210. — Pudicitia sacerdotalis, ut non solum ab opere se immundo abstineat, sed etiam ab intuitu oculorum, Atto Vercell., CXXXIV, 706. Quod clericis carnale conjugium denegetur, id., CXXXVIII, 411. Qui plebem Dei docere debent lumen vitæ, castitatem teneant secundum ordinem suum, id., 482. — Nullus presbyter, nullus diaconus, nullus subdiaconus, nullus in clero, uxorem aut concubinam admittat, S. Henricus, CXL, 227. — De presbytero si uxorem acceperit, deponatur, Burchardus, CXL, 645.

Presbyter qui uxorem duxerit, ab ordine suo illum deponi debere, S. Abbo Floriac, CXXXIX, 454. Placet ut episcopi, presbyteri et diaconi qui sacramenta contractant, pudicitiæ custodes ab uxoribus se abstineant, *ibid.*; S. Petrus Damianus, CXLIV, 361, 401. — Placet ut in omnibus et ab omnibus pudicitia custodiatur qui altari inserviunt, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 454. Nemo presbyter a die honoris presbyterii sumat conjugium, *ibid.*, 455. — Quanto magis hi sacerdotes vel levitæ pudicitiam ex die ordinationis suæ servare debent, Humbertus, CXLIII, 999. — Quid contra sacerdotes, diaconos, subdiaconos castitatem non servantes, Nicolaus II, papa, CXLIII, 1315. — Ministri altaris presbyteri, sive diaconi, ad Dominica tales eligantur officia, qui ante ordinationem suam conjugem reliquerunt, S. Petrus Damian., CXLIV, 361, 400. Cur clerici debeant esse casti, id., CXLV, 387. Placuit sacros antistites ac Dei sacerdotes, nec non et levitas, vel qui sacramentis divinis inserviunt, continentes esse in omnibus, *ibid.*, 400. Placuit, quod et in diversis conciliis firmatum est, ut subdiaconi qui sacra mysteria contrectant, et diaconi et presbyteri, sed et episcopi secundum propria statuta etiam ab uxoribus se contineant, *ibid.*, 402. Continentia sacerdotum et levitarum ministrantium in veteri lege quanta, *ibid.*, 404. — Qui in tribus sacris gradibus, presbyteratu scilicet, diaconatu et subdiaconatu positi, mulierculas non abjecerunt et caste non vixerunt excludere ab eorumdem graduum dignitate, Alexander II, papa, CXLVI, 1406. Si quis amodo episcopus, presbyter, diaconus feminam acceperit vel acceptam retinuerit, proprio gradu decidat usque ad satisfactionem, *ibid.*, 1407.

Sacerdotem quærit Ecclesia aut de virginitate sanctum, aut de monogamia ornatum, Landulfus, CXLVII, 951. Item apostolus præcipit in superioribus, ut episcopi, presbyteri, diaconi sint pudici, id est continentes, id., CXLVIII, 1125 — Sacerdotes et levitæ suis uxoribus non misceantur, quia quotidiano ministerio occupantur, S. Anselm. Luc., CXLIX, 519. Clerici excommunicentur qui se post tertiam admonitionem non continent, *ibid.* — Presbyterorum conjugia a concilio sub Lanfranco damnata, S. Anselmus Cant., CL, 149. — Incontinens presbyter non ministret, Ivo Carnot., CLXI, 465. De castitate sacerdotum vel levitarum, *ibid.*, 467, 468. Quod sacerdos vel monogamus vel virgo eligatur, *ibid.*, 649. Caste se victuros promittunt in diaconos vel presbyteros ordinandi, *ibid.*, 1135. Sacerdotibus semper castitas servanda præcipitur, *ibid.*, 1151. Sacerdoti cui est semper orandum, matrimonio semper est carendum, *ibid.*, 1152. Ad sacros ordines non accedat, nisi virgo aut probatæ castitatis, *ibid.*, 1153. Qui vult sacerdos esse ipse se vestiat, ipse se castitate muniat, id., 514. — De uxoratis et concubinatis presbyteris id statuimus, ut penitus ab altaris ministerio sequestrentur et ecclesiasticis rebus depriventur, Paschalis II, CLXIII, 469. — Castimoniam inviolati corporis perpetuo conservare studeant, Petrus de Honestis, CLXIII, 708. — In novo sacerdotio non sic, sed genus... sed munda electio requiritur, et conjugium abnegatur, Hildebertus, CLXXI, 927. — Sacerdotes ab uxoribus juxta canones abstinere debere, Anaclet. antipapa, CLXXIX, 715. — Utinam qui se continere non valent, perfectionem temerarie profiteri, aut cælibatui dare nomina vererentur, S. Bernardus, CLXXXII, 854. Sacerdotibus castitas necessaria, id., CLXXXIV, 1085. — Clericorum cælibatus, Robertus Pullus, CLXXXVI, 923, 1109. — Sacerdotibus semper castitas observanda præcipitur, Grat., CLXXXVII, 170. Ministris altaris cum episcopis et presbyteris eadem est lex continentiæ, *ibid.*, 72. — De continentia clericorum, Philippus de Harveng., CCIII, 727.

4° *De humilitate.*—Sacerdotes humiles esse debere, quia et Dominus et apostoli ejus humiles fuerunt, S. Cyprian., IV, 402. — Quicunque igitur cupit etiam ante Deum nostrum sacerdotii dignitate censeri debet esse mitis et humilis corde, S. Bonifac., XX, 781. — Non per Christum intrant, quia non sunt humiles, S. August., XXXVIII, 761 — Contra superbiam vera humilitate luceant sacerdotes, S. Gregor. Magn., LXXVI, 549. In omni quod fortiter agunt, humilitatem tota intentione custodiant, *ibid.*, 804. Adducta auditorum suorum vita ad memoriam, semetipsum humiliat prædicator, *ibid.*, 1001. In ostendendo magisterio humiles sint prædicatores, *ibid.*, 548. Humilitas prædicatoris se servum inutilem æstimantis, *ibid.*, 25. Humilitatem quæ magistra est omnium materque virtutum, et loquendo dicere, et vivendo conatur ostendere, *ibid.*, 265. Ratio humilitatis in prædicatore, *ibid.*, 570, 925. In pace Ecclesiæ humiles, in persecutione fortes et erecti sint prædicatores, *ibid.*, 600. Verba justorum ex radice veniant humilitatis, ut fructum valeant ferre pietatis, *ibid.*, In cujus mente et humilitas cum rectitudine fulgeat, et severitas cum pietate, id., LXXVII, 626. Humilitas accessum ad curam pastoralem, cum necesse est, non fugiat, *ibid.*, 13. Humilitas pastoribus necessaria, *ibid.*, 858. Servanda itaque est et in corde humilitas, et in opere disciplina, *ibid.*, 36. Zelo pastorali humilitas non officiat, aut vice versa, *ibid.*, 476. Nequaquam valet in culmine humilitatem discere, qui in imis positus non desit superbire, *ibid.*, 22. Sic autem servanda est virtus humilitatis, ut non solvantur jura regiminis, *ibid.*, 476. Prædicatoribus adsit cum vitæ munditia humilitas, id., LXXIX, 166. — De humilitate præpositorum, Taio Cæsaraugust., LXXX, 827; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 711. — Volo ut mansuetudinem et humilitatem habeatis, ne propter seditionem, luporum id est persecutorum, patientiam et constantiam vestram perdatis, Beda Venerab., XCII, 53. — Sint tibi mores humanitate præclari, humilitate laudabiles, B. Alcuin., C. 153. Mitem te et humilem ad meliores ostende, *ibid.*, 223. Sit humilitas in corde et in corpore, *ibid.*, 451. Humilitas te exaltet, *ibid.*, 452. Humilitate te ipsum exorna, *ibid.*, 453. Esto humilis in ministrando, *ibid.*, 459. — Quanto major es, tanto magis te humilia, Raban. Maur., CX, 842. — In eo (sacerdote) videant quid imitari et sequi bene operando possint, castitatis videlicet, humilitatis, Riculf. Suess., CXXXI, 19. —Humilitas sacerdotis sit vera, Ivo Carnot., CLXII, 513. —Studete et laborate ut sit in vobis humilitas, Hildebert., CLXXI, 821.

5° *De mansuetudine.* — Non contentiosum, sed mitem et docibilem esse debere presbyterum, S. Cyprian., III, 1135. — Mansuetudinem teneat sacerdos, S. Ambros., XVI, 1204. — Debet esse mitis et humilis corde, quare, S. Bonifacius, XX, 781. — Semper in sacerdotali pectore cum terrore severitatis custodiri debet virtus mansueta-

dinis, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1145. In bonis pastoribus sociantur benignitas et auctoritas, misericordia et disciplina, *ibid.*, 143. Ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos *ibid.*, 1140. Sicut agni inter lupos mittimur, ut sensum servantes innocentiæ, morsum malitiæ non habeamus, *ibid.*, 1140. Pastores mansueti habeant æmulationem justitiæ, iracundi mansuetudinem adjungant æmulationi, id., LXXVII, 76. Pastori miscenda lenitas cum severitate, *ibid.*, 38. Mansuetudo servanda, ut ipsa quoque sacerdotalis indignatio virtuti sit admista dulcedinis, *ibid.*, 669. — Erit illi etiam juxta apostolum mansuetudo, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 786. — Volo ut mansuetudinem et humilitatem habeatis, Beda Venerab., XCII, 53. — Mitem te ad meliores ostende, B. Alcuin., 223. Semper suavia verba misceantur durioribus, *ibid.*, 451. Misericordia amabilem te faciat, *ibid.*, 452. Luceat lux tuæ bonitatis coram omnibus, *ibid.* — Qui autem ita prudens, mansuetus et suavis est, ut se videntes et audientes ad amorem et laudem Sponsi convertat et accendat, amicus est Sponsi, S. Agobard., CIV, 195. — Benignum te boni sentiant, Lib. papa, CV, 83. Sit in te boni pastoris dulcedo, *ibid.*; Nicol. papa, CXIX, 772; Alexander II, papa, CXLVI, 1324. — Esto bonis agnus, Theodulf., CV, 558. Sit tibi placidum cor, dulcia verba, *ibid.* — Erga errata subditorum sic mansuetudo zelum temperet, Amal. Met., CV, 854. — Semper necesse est, ut dulcedo et humilitas in corde teneatur, *ibid.*, 868. — Sit rector placidus, mansuetus, Raban. Maur., CXII, 1593. — Benignitatem tota mente servate, Isidorus Mercat., CXXX, 23. — Servum autem Domini oportet mitem esse ad omnes, Otto Vercell., CXXXIV, 694. — Virtus mansuetudinis a sacerdotali pectore custodienda, quare, Rupertus abbas, CLXVII, 1169. Prædicatores sint lenes in docendo, id., CLVIII, 495. — — Pastoribus imitanda Christi misericordia, S. Bernardus, CLXXXIV, 174.

6° *De mortificatione.* — Oportet sacerdotem carere variarum illecebris voluptatum, S. Ambros., XVI, 254. — Delicatus magister est qui pleno ventre de jejuniis disputat, S. Hieronym., XXII, 533. — Sacerdos sit sobrius, Prim. Adrum., LXVIII, 681. — Qui vult post me venire abneget semetipsum, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1233. Castigo corpus meum et in servitutem redigo ne forte, etc., *ibid.*, 1234. Perfectus quippe prædicator, ut exemplum daret abstinentiæ, quid faciebat? *ibid.* — Vir ecclesiasticus crucifigi mundo per mortificationem propriæ carnis debet, S. Isidor. Hispal., LXXX, 705; Amal. Met., CV, 851. — Hoc memor ut vivas feliciter in omni sobrietate, B. Alcuin., C, 508. — Erit quoque illi juxta apostolum sobrietas, abstinentia, Amal. Met. CV, 831. Sit abstinens sacerdos, *ibid.*, 834. — Oportet enim prædicatores in semetipsis demonstrare mortificationem carnis, qui item aliis faciendum denuntiant, Anselm., Landun., CLXI, 1212. — Corpus castigent, Petrus de Honestis, CLXIII, 709. — Videant cæteri jejunia vestra; videant quomodo immolando maceratis et affligitis carnem vestram, S. Bruno, CLXIV, 377. — Circumcidat sacerdos omne præputium carnis suæ a membris suis, Hildebertus, CLXXI, 775.

7° *De zelo.* — Zelum habere debet sacerdos, qui incorruptam servare studet Ecclesiæ castitatem, S. Amb., XV, 1456. Si me inquirentem lanient vepres silvarum, per omnia angusta me coarctabo, omnes sepes excutiam. . omnia peragrabo, revocabo errantem, requiram pereuntem, S. August., XXXVIII, 278. — Zelus doctoris spiritalis, S. Gregor. Magn., LXXVI, 932. Contra torporem zelo candeant sacerdotes, *ibid.*, 549. Necessitas zeli in doctoribus, *ibid.*, 355. Zelus domus tuæ comedit me, *ibid.*, 932. Assumamus zelum fortem, *ibid.*, 933. Zelo charitatis inflammatus prædicator, *ibid.*, 263. Cum magna zeli asperitate corrigat sacerdos, id., 46. — De zelo pastoralis officii erga subditos, Taio Cæsaraugust., LXXX, 829. — Tu vis errare, tu vis perire? Ego nolo. Revocabo errantem, requiram perditam, Amal. Met., CV, 842. Omnia peragrabo, revocabo errantem, requiram pereuntem. Si me pati non vis, noli errare, noli perire, *ibid.* Sic ad ultionem zelus ferveat, ne tamen pietatis limitem fervendo transcendat, *ibid.*, 854. De zelo pastoris, *ibid.*, 867. — Assumamus zelum fortem, Raban. Maur., CX, 591. Appetant zeli ardoribus frigi, id., CX, 835.

IV. — *De vitiis vitandis.*

1° *De superbia.* — Obsecro vos ut vitam emendetis vitantes superbiam, S. August., XL, 1301. Nos qui pastores sumus nominati superbiam fugiamus per humilitatem et patientiam, *ibid.*, 1316. — Sacerdoti fugienda superbia, S. Benedictus, LXVI, 869. Elationem aut superbiam summo studio cavere debet ordinatus, *ibid.* — Sacerdos non sit superbus, Prim. Adrumet., LXVIII, 680. — Humilitatis locum in elationem dominationis immutant., S. Gregor. Magn., LXXVI, 1140. Quomodo contra elationem, qui alios docet, pugnare debeat, *ibid.*, 1001. Prædicator caveat ne vitio elationis se extollat, *ibid.*, 235, 263. Caveant prædicatores Satanæ servire per elationem, id., LXXVII, 95, 96. Si majores nostri in regibus superbiam non tulerunt, quanto magis non est in sacerdotibus sustinenda, *ibid.*, 654. — De superbis doctoribus, S. Isidor. Hispal., LXXXIII,, 710. — Nullus presbyter contra suum episcopum superbire audeat, Carol. Magn., XCVII, 513, 827. — Non te exaltent honores transeuntes, B. Alcuin., C, 245. Non superbus sit presbyter, *ibid.*, 1014. — Admonendi sunt presbyteri ut procul ab omni fastu superbiæ sanctum exemplum subditis donent, Theodulf. Aurel., CV, 216. — Non sint superbi sacerdotes, Ivo Carnot., CLXI, 440. — Alium superbia necat, S. Bruno, CLXIV, 445.

2° *De avaritia.* — Avaritia in sacerdote vitanda, S. Hieronym., XXII, 663. — Obsecro vos ut vitam emendetis, conculcantes avaritiam, S. August., XL, 1301. Nos qui pastores sumus nominati, avaritiam submergamus per eleemosynam, *ibid.*, 1316. — Amorem pecuniæ, quasi materiam cunctorum criminum fugiant, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778; S. Chrodegangus, LXXXIX, 1087. — Cavendum summopere sacerdotibus est, ut ab avaritiæ peste quæ radix omnium malorum est suosque sectatores a Christi regno excludit, se cohibeant, Carol. Magn., XCVII, 603. — Non deceptibilis auri species a fiducia studiosi laboris te subtrahat, B. Alcuin., C, 491. — Non avarus sit sacerdos, Amal. Met., CV, 836. — De avaritia vitanda in clericis, Raban. Maur., CXII, 1420. Super omnia autem avaritiam fugite, Isidor. Mercat., CXXX, 23. — Cajus (avaritiæ) sitis etiam sacerdotum mentes obtinet. S. Abbo Floriac., CXXXIX, 493. De avaritia sacerdotum, Burchard., CXL, 713. — Quam detestanda avaritia clericorum, S. Petrus Damianus, CXLV, 643. Impudenter pecuniam exigunt sacerdotes, etiam cum negatur, *ibid.* — Alium avaritia occidit, S. Bruno, CLXIV, 445. — Avaritiam vitare debent sacerdotes, Hildebert., CLXXI, 768. — Sunt qui pauperibus paulum tribuunt, ut amplius accipiant, S Hieronym., XXII, 555.

3° *De vinolentia.* — Vinolentos sacerdotes et Apostolus damnat, et vetus lex prohibet, S. Hieronymus, XXII, 536. Qui altario deserviunt, vinum et siceram non bibant, *ibid.* Præcipitur sacerdotibus, ne ministraturi in templo, vinum et siceram bibant, ne ebritate et crapula et curis hujus vitæ prægraventur corda eorum, *ibid.*, 609. Sacerdotes qui ministrant in templo Dei prohibentur vinum et siceram bibere, *ibid.*, 662; Amal. Met., CV, 835. — Sacerdos non sit vinolentus, Prim. Adrumet., LXVIII, 680. — Attendite autem vobis ut non graventur corda vestra in crapula et ebrietate, S. Gregor. Magn., LXXVII, 39. — Ut nullus ex sacerdotum numero ebrietatis vitium nutriat, nec alios cogat per suam jussionem inebriari, Carol. Magn., XCVII, 219. — Ebrietatem quasi perditionis foveam fugite, B. Alcuin., C, 454. Non vinolentus sit sacerdos, *ibid.*, 1014. — Non vinolentus, ut fiducialiter possit corripere ebriosos, Sedul. Scot., CIII, 234. — Non vinolentus, quare, Amal. Met., CV, 833. Quidquid inebriat, et statum mentis evertit, fuge similiter ut vinum, *ibid.*, 885. — Impia non Bacchi pocula corda premant., Raban. Maur., CXII, 1600. — Observandum est sacerdotibus ut ab ebrietate se abstineant, Rodulf. Bituric., CXIX, 713. — Ut nullus presbyterorum ad anniversariam diem vel tricesimam tertiam etc., se inebriare præsumat, Hincm. Rhem., CXXXI, 776. — Ut a clericis vitetur ebrietas, Isidor. Mercat., CXXX, 404. — Ante omnia clericis vitetur ebrietas, Atto Vercell., CXXXIV, 41. — Nullus vestrum sit ebriosus, Ratherius Veron., CXXXVI, 560. Ut clericis vitetur ebrietas quæ omnium vitiorum fomes et nutrix est, id., CXXXVIII, 409. — De presbyteris parochialibus cum convenerint ut se inebriare non audeant, Burchardus, CXL, 654. Nullus presbyter ex ineptia bibat plus quam decet, nec alium provocet ad bibendum ultra quod desiderat, id., CXXXIX, 1474. — Non ebrietati servientes sint sacerdotes, Ivo Carnot., CLXI, 440. Ut presbyteri, quando ad collectam veniunt, minime se inebriare præsumant, *ibid.*, 499. Presbyter ebrietati deserviens, nisi desierit, communione privetur, *ibid.*, 1170.

4° *De incontinentia.* — Obsecro vos, ut vitam emendetis, despicientes luxuriam, S. August., XL, 1301. Fornicatio enim clericis interdicitur, quia cum simus ministri Domini, membra meretricis non efficiamur, *ibid.*, 1303. Si conjugium sacerdotibus prohibetur, quanto magis crimen fornicationis in nobis æstimabitur, *ibid.* Nos qui pastores sumus nominati, luxuriam frangamus per abstinentiam, *ibid.*, 1316. — De incontinentia sacerdotum

vel levitarum, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 619. — Si fornicatus fuerit presbyter aut adulterium perpetraverit, amplius pelli debet et sub pœnitentia redigi, Carol. Magni., XCVII, 618. — Non permittas libidinosas voluptates in te, vel in tuis dominare fratribus, B. Alcuin., C., 499. Juvenilia autem desideria, id est, adulterium, immunditiam, luxuriam, omnemque lasciviam devita et fuge, Haymo, CXVII, 805. — Quod si fornicatus fuerit, vel adulterium commiserit, extra Ecclesiam abjiciatur, Æneas Paris., CXXI, 727. — Sacerdotes igitur, si in fornicationis laqueum ceciderint, et crimen manifestissime ostensum fuerit, hactenus sacerdotii habere non possunt honorem, Regino. Prum., CXXXII, 210. — Libidini et impudicitiæ penitus resistant, Petrus de Honestis, CLXIII, 708. — Alium luxuria perimit, S. Bruno, CLXIV, 445. — A vobis removenda est fornicatio et immunditia, Hildebert., CLXXI, 770. — Arguuntur incontinentes qui sacros ordines impudenter temerare non verentur, S. Bernardus, CLXXXIII, 833.

5° *De vitio linguæ.* — Cave, ne aut linguam, aut aures habeas prurientes, S. Hieronym., XXII, 538. Amal. Met., CV, 886. Parce a detractione linguæ, *ibid.* Non infreni lingua incedant sacerdotes, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778. Obscenitatem etiam verborum, sicut et operum, penitus exsecrentur, *ibid.*; S. Chrodegang., LXXXIX, 1087; Amal. Met., CV, 891. — Non calumniam cuiquam facientes, Theodulf. Aurel., CV., 216. — Non vaniloquiis inserviant, non detractionibus incumbant, Amal. Met., CV., 920. — Clericus verba scurrilia joculatoria risumque moventia non loquatur, Regino Prum., CXXXII, 220. — Linguam, quæ inter Deum et nos quodam modo mediatrix est, a supervacui sermonis levitate compescant, S. Petrus Damian., CXLV, 499. Ex labiis nostris verba otiosa non effluant, id., CXLIV, 258.

6° *De invidia.* — Prædicatoribus cavenda est invidia, S. Gregorius Magn., LXXVI, 199. — Invidiam fugiant sacerdotes. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778; S. Chrodegang., LXXXIX, 1087. — Procul ab omni fastu superbiæ et invidiæ mordacitate, sanctum exemplum subditis donent, Theodulf. Aurel., CV, 216. Non sint cupidi, *ibid.* — S. Anselm. Luc., CXLIX, 510.

7° *De ambitione.* — Officii nostri vitamus laborem, appetimus dignitatem, Julian. Pom., LIX, 455; Amal. Met., CV, 865. — A præcipiti se ambitione etsi non metu, saltem pudore contineant, S. Gregor. Magn., LXXVII, 1031. — Non sæcularis ambitio sacerdotalem severitatem compescat, B. Alcuin., C, 458. — Plerique sacerdotes, suæ magis utilitatis causa quam gregis, præesse desiderant, Amal. Met., CV, 850. — Nemo enim ad hoc debet fieri clericus ut inhiet ambitioni, Ivo Carnot., CLXII, 513. Nec aliud quærat, nisi ut Deum hæreditate possideat, *ibid.* — Ambitionem ecclesiasticorum, promotionem juniorum et pluralitatem beneficiorum perstringit, S. Bernardus, CLXXXII, 825. Graviter perstringit ambitiosos, qui temere et indigne sacras Ecclesiæ functiones usurpant, *ibid.*, 852. Curritur passim ad sacros ordines, *ibid.*, 853. Videas et homines pecuniosos ad honores quoque ecclesiasticos pervolare, id., CLXXXIII, 84, 85.

V. — *De his quæ sacerdotibus prohibentur.*

1° *De mulieribus.* — Nolo habeas consortia matronarum, nolo ad nobilium domos accedas, S. Hieronym., XXII, 403. — Ut cum omnibus omnino clericis extraneæ feminæ non cohabitent, sed solæ matres, aviæ, materteræ, amitæ et sorores, etc., S. Leo Magn., LVI, 425. — Vetuit omnino magna synodus, ne liceat episcopo, nec presbytero, etc., extraneam habere mulierem, nisi forte aut matrem, aut sororem, aut amitam, vel eas tantum personas quæ omnem suspicionem effugiunt, Dionysius Exig., LXVII, 42. — Ut clerici cum mulieribus extraneis non habitent, Fulgent. Ferrand., LXVII, 956. — Sacerdotes prohibentur ne cum mulieribus conversentur, excepta duntaxat matre, sorore, vel uxore, quæ caste regenda est, S. Gregor. Magn., LXXVII, 515. Neque ut aliæ mulieres cum sacerdotibus habitent, nisi hæ quæ sacris, ut prædictum est, canonibus sunt permissæ, *ibid.*, 1055. — Nec mulieres alloquantur, aut domi retineant, S. Sonnatius, LXXX, 444. — Viduarum ac virginum visitationes frequentissimas fugiant, contubernia feminarum extranearum nullatenus appetant, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778. — Ut presbyteri mulierem extraneam in domo sua non habeant, Carol. Magn., XCVII, 237. — Ut juxta Nicæni venerandi definitionem concilii, nullus patiatur subintroductas mulieres in domo propria habere vel private cum eis cohabitantes conversari, S. Paulin., XCIX, 297. — Feminæ cum presbytero non habitent, Theodulf. Aurel., CV, 195. — Non episcopo, non presbytero, non diacono, non alicui omnino qui in clero est, licere subintroductam habere mulierem, Amal. Met., CV, 871. Prohibe virgines tecum commorari, etiam quæ de genere tuo sunt, *ibid.*, 888. Viduarum ac virginum visitationes frequentissimas fugiant, *ibid.*, 891. Contubernia extranearum feminarum nullatenus appetant., *ibid.* — Ut conversationem feminarum earumque accessum et administrationem detestentur, Herardus, CXXI, 765. — Clericus vero solus ad feminæ tabernaculum non accedat sine majoris natu principis jussione, Isidor. Mercat., CXXX, 40. Nec presbyter solus cum sola adjungatur, sed duobus adductis testibus, visitet infirmam, *ibid.* Nec solus cum sola femina fabulas misceat, *ibid.* — Ut clericus nullam conversationem cum muliere post denominationem habeat, Atto Vercell., CXXXIV, 36. Jubendum est eisdem sacerdotibus, ut non permittant secum mulieres habitare extraneas, id., CXXXVIII, 625. Ut presbyteri subintroductas mulieres nullo modo secum habere audeant, nisi forte commatrem suam aut proximitatem generationis, id., CXLVIII, 1120. — Sacerdotes cum feminis habitare conspicio, quod nefarium est dicere et audire, S. Ivo Carnot., CLXI, 462. — Clericus matronarum domicilia frequentans, deponatur, Gratianus, CLXXXVII, 391.

2° *De conviviis.* — Maxime ministrorum officiis arbitror declinare extraneorum convivia, S. Ambros., XVI, 49. — Convivia tibi vitanda sunt sæcularium et maxime eorum qui honoribus tument, S. Hieronym., XXII, 536; Amal. Met., CV, 885. — Non enim licet clerico prandium vel cœnam ordinare, S. August., XL, 1299. — Valde despicitur clericus qui sæpe vocatus ad prandium non recusat, etiam necessitate aliqua compulsus, *ibid.*, 1299. Ideo summe cavere debet clericus, ne extra domum suam vel episcopi prandere audeat, vel in eadem etiam audeat sæcularibus præparare, *ibid.*, 1299. — In secundarum nuptiarum convivio presbyter esse non debet, S. Leo Magnus, LVI, 444. — Convivia publica fugiant, privata non tantum pudica, sed et sobria colant, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778; S. Chrodegangus, LXXXIX, 1087. — Ut clerici nuptialia vitent convivia, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 269. — Ut presbyter in convivio secundarum nuptiarum non intersit, Fulgent. Ferrand., LXXXVIII, 823. — Ut clerici nuptialia convivia vitent, S. Chrodegang., LXXXIX, 1088. — Facilius contemnitur clericus, qui sæpe vocatur ad prandium et non recusat, Amal. Met., CV, 886. Multitudines hominum, et officia, et salutationes et convivia veluti quasdam catenas fugias voluptatum, *ibid.*, 887. — Presbyterum convivio sæcularium nuptiarum interesse non debere, Isidorus Mercat., CXXX, 267. Non liceat sacerdotibus vel clericis aliqua spectacula in nuptiis vel in conviviis spectare, *ibid.*, 585. Ut clerici nuptialia vitent convivia, *ibid.*, 404. — Ut presbyter in nuptiis bigami non prandeat, Atto Vercell., CXXXIV, 38. — Nuptiarum conviviis presbyteri interesse non debent, Gratian., CLXXXVII, 194. Ignominiosum est sacerdoti affluere deliciis, epulis atque lasciviis, *ibid.*, 196. Convivia hæreticorum clerici vitare debent, *ibid.*, 1308.

3° *De tabernis.* — Nullus in tabernis manducet et bibat, Eutychian., V, 165. — Non enim debet qui animarum curam gerit, intrare tabernas, nisi necessitate compulsus, S. August., XL, 1299. — Quod non oportet sacerdotes a presbyteris usque ad diaconos et deinceps quemlibet ecclesiastici ordinis usque ad ministros aut lectores aut cantores, etc., in cauponam ingredi, Dionysius Exig., LXVII, 72. Quod nullus ecclesiasticorum in tabernis comedere debeat, *ibid.*, 167. Ut clerici tabernas, nisi in peregrinis, non ingrediantur, *ibid.*, 194. — Ut clerici edendi vel bibendi causa tabernas non ingrediantur, nisi peregrinationis necessitas coegerit, Fulgent. Ferrand, LXVII, 956. — Ut nullus presbyter edendi aut bibendi causa gradiatur in tabernas, S. Egbert. Eborac., LXXXIX, 382; Carol. Magn., XCVII, 219. — Ut nullus presbyter tabernas ingredi audeat ad bibendum, nec se misceat in tali conventu sæcularibus hominibus, ubi turpia verba audiat aut loquatur, Carol. Magn., XCVII, 295, 514. — Ut presbyteri ab ebrietate et tabernis abstineant, Theodulf. Aurel., CV, 195. — Neque per tabernas eant bibendo aut comedendo, Roduff. Bituric., CXIX, 713. — Inquirendum si de tabernis se custodiant presbyteri sicut sæpissime interdiximus et interdicimus, Hincmar. Rhens., CXXV, 780. — Illud quoque summopore cavendum monemus ut presbyteri vel clerici tabernas causa convivandi non adeant, Riculf., CXXXI, 20. — Nolite in tabernis bibere, Rather. Veron., CXXXVI, 560. — Clerici tabernas non ingrediantur absque peregrinationis necessitate, CXXXVIII, 409. — Deponatur clericus qui tabernam aut ergasterium habere voluerit, Gratian., CLXXXVII, 229.

4° *De venatione.* — Non liceat episcopis, presbyteris, diaconibus canes ad venandum vel accipitres habere, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 287. — Ut clerici venationes

non faciant cum avibus vel canibus, Carol. Magn., XCVII, 816. — Nec canes habeant ad venandum, nec accipitres, nec falcones, nec sparvarios, Hetto Basil., CV, 765; CXXXVIII, 625. — Venationem devita et fuge, Haymo, CXVII, 805. — Quod episcopus vel clericus nullo modo venationi debeat insistere, Nicolaus papa I, CXIX, 1126. — O miseram vitam hominum et maxime sacerdotum, qui dum lucrandis fidelibus debent insistere, venandis feris incumbunt, et quos capere oportet homines, capiunt aves et bestias, *ibid.*, 1126. Ut sacerdotes et levitæ canes ad venandum et accipitres non habeant, id., CXXXVIII, 410. Quod sacerdos fenore aut venatione occupari non debeat, *ibid.* Docemus etiam, ut sacerdos non sit venator, neque accipitrarius, id., CXXXVIII, 503. — De illis, qui ex ecclesiastico ordine, aut venantur, aut cum accipitribus jocantur, Burchardus, CXL, 661. — Ut episcopi, presbyteri et levitæ canes ad venandum et accipitres non habeant, Ivo Carnot., CLXI, 433. — Aleæ, aut quibuslibet venationibus minime inserviant, Petrus de Honestis, CLXIII, 708.

5° *De bello.* — Ut nemo sacerdotum ex numero arma pugnantium unquam portet, S. Egbert. Eborac., LXXXIX, 382; Carol. Magn., XCVII, 219, 295, 723. — Prohibemus autem omnimodis ut presbyteri arma non assumant, Rodulf. Bituric., CXIX, 713. — Ne clerici arma ferant, Regino. Prum., CXXXII, 222. — Nullus vestrum arma ferat in seditione, quia arma nostra debent esse spiritalia, Rather. Veron., CXXXVI, 560. — Ut nullus ex clero arma militaria portet, Burchardus, CXL, 661; Ivo Carnot., CLXI, 504. Presbyter non arma ferat, id., CXXXIX, 1475. Proprii gradus amissione multentur militaria arma clerici ferentes. id., CLXI, 1169. — Ut clerici arma non portent, conc. Claromont., CLXI, 717.

6° *De negotiis sæcularibus.* — Nemo militans Deo obligat se molestiis sæcularibus, S. Cyprian., IV, 398. Quanto magis molestiis et laqueis sæcularibus obligari non debent qui divinis rebus et spiritalibus occupati, *ibid.* — Ex quo, ingenti periculo, sacerdotes negotiis sæculi occupantur, S. Hilarius, IX, 810. — Non enim debet qui animarum curam gerit mercantias acquirere, ligonizare, S. August., XL, 1299. — Non licet sacerdotibus manibus operari, ligonizare, ferrum fabricare et similia, *ibid.*, 1302. — Plurimos clericorum negotiationibus inhonestis et lucris turpibus imminere, S. Leo Magnus, LVI, 698. Sacerdoti impietatis crimen est, neglectis verbi Dei studiis, sollicitudines suscipere sæculares, *ibid.*, 734. — Ut clerici nullas negotiationes inhonestas et turpia lucra sectentur, Dionys. Exig., LXVII, 306. — Ut clericis non liceat administrationem aut procurationem domorum suscipere, Fulgent. Ferrand., LXVII, 950.—Non sint sæcularibus immisti, S. Sonnat., LXXX, 444. — Ut sacerdotes et ministri altaris sæcularibus curis abstineant., Crisc. Afric., LXXXVIII, 840. — Nequaquam turpibus lucris deserviant., Carol. Magn., XCVII, 220. Ut presbyter negotiator non sit, *ibid.*, 296. Ut presbyteri curas sæculares nullatenus exerceant, id est ut neque judices neque majores villarum fiant, *ibid.*, 723; Rodulf. Bituric., CXIX, 713. — De curis sæcularibus vitandis, Watterius, CXIX, 735. — Ut clerici vilius emendi et carius vendendi usum non habeant, Atto Vercell., CXXXIV, 38. Docemus etiam ut quilibet sacerdos non sit emptor injustus, nec avarus mercator, id., CXXXVIII, 500. — De illis presbyteris qui contra statuta canonum villici fiunt, et aliis sibi non concessis implicantur negotiis, Burchardus, CXL, 649. Presbyter non sit mercator, id., CXXXIX, 1475.—De presbyteris qui contra statuta canonum villici fiunt, Ivo Carnot., CLXI, 492. Clerico negotiari non licet, *ibid.*, 1286. — Turpium lucrorum occupationes nequaquam appetant, Petrus de Honestis, CLXIII, 708.

7° *De ludis.* — Ut episcopus, presbyter et diaconus non sint aleatores, Carol. Magn., XCVII, 772. — Nec ullius ludi aut spectaculi licentiam habeant, Hetto Basil., CV, 765. — Nullus canum aut avium jocis inserviat, Rather. Veron., CXXXVI, 560. — Ludus tabulæ fugiendus, Ivo Carnot., CLXI, 1170. — Diaconus, presbyter et episcopus aleæ deservientes, nisi desierint, deponantur, Gratian., CLXXXVII, 195. — Joci etsi nonnunquam honesti sint, tamen in ecclesiasticis viris omnino proscribendi, S. Ambros., XVI, 54.

8° *De ornatu et incessu sacerdotis.* — Ornatus ut sordes pari modo fugiendæ sunt, S. Hieronym., XXII, 535. — Sacerdotes recte et caput prohibentur radere et comam nutrire, S. Gregor. Magn., LXXVII, 856; Taio Cæsaraugust., LXXX, 825. — Non vagis oculis, non infreni lingua, aut petulanti tumidoque gestu incedant, sed pudorem ac verecundiam mentis simplici habitu incessuque ostendant, Isidor. Hispal., LXXXIII, 778; S. Chrodegang., LXXXIX, 1087. — Non oportet clericos comam nutrire, et sic ministrare, sed attonso capite, patentibus auribus, Isidor. Hispal., LXXXIV, 583. — Sancitum est ut clericis qui comam nutriunt, ab archidiacono, etsi noluerint, inviti tondeantur, S. Bonifac. Mogunt., LXXXIX, 827. — Ut nullus clericus aut monachus comam laxare præsumat, aut anathema sit, S. Steph. papa, LXXIX, 1023. — Prohibe clericos auro vel sericis uti vestimentis in conspectu domni regis, sed humili habitu incedant, secundum consuetudinem servorum Dei, B. Alcuin, C, 334. Sit tibi vestimentorum moderatus cultus, *ibid.*, 452. Non permittas ullatenus vanitates vestimentorum, *ibid.*, 499. — Intus, forisque non solum habitu et actu, sed etiam ipso incessu irreprehensibiles exsistant, Amal. Met., CV, 920. Vultu hilari sit sacerdos Christi, id., CXIX, 707. — Ut presbyteri sicut ordine sanctiores, ita verbo, incessu et actu sint reverentiores, Herardus, CXXI, 772. — Clericus professionem suam et in habitu et in incessu probet, Isidor. Mercat., CXXX, 346. Clericus ex vestimentorum splendore commendationem quærere non debet, *ibid.* Clericus nec comam nutriat, nec barbam radat, id., CXXX, 346; CXL, 1069. — Ne clerici laicalibus induantur vestimentis, Regin. Prum., CXXXII, 257; Burchard., CXL, 661; Atto Vercell., CXXXIV, 31. Clerici in vestimentis non quærant decorem, id., CXXXVIII, 410. — Quam detestandus in clericis luxus vestium, Othlon., CXLVI, 357. — Pretiosas vestes habere non delectentur, Petrus de Honestis, CLXIII, 708. — Ne clericus comam nutriat, Ivo Carnot., CLXI, 454.

VI. — *De officiis sacerdotum.*

1° *Debent offerre sacrificium.* — Sacerdotes qui sacrificia Dei quotidie celebramus, S. Cyprian., III, 857. Ab altari et sacrificiis non recedant, sed die ac nocte cœlestibus rebus et spiritualibus serviant, id., IV, 399. — Tentatis subditis orationem et sacrificiorum subsidia pastores subministrant, S. Gregor. Magn., LXXIX, 209. — Quemadmodum et pro populo, ita etiam pro semetipso offerre pro peccatis, B. Alcuin., C, 1052. Sacerdotes sunt, Deo offerendo, *ibid.*, 1094. Sacerdos Græce; Latine dicitur sacrum dans, id est, sanctum sacrificium offerens Deo, id., CI, 1235. — Omnis pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in his quæ pertinent ad Deum, ut offerat dona et sacrificia pro peccatis, Haymo. Halberstat., CXVII, 853. Sacerdotis quippe ministerium est altari assistere, *ibid.*, 1044. — Quibus (sacerdotibus) et orandi et sacrificandi juge officium est, Hincm. Rhem., CXXI, 782. — Sacerdotis sacrificaturi officium quale sit, Rupert. abb., CLXIV, 430.

2° *Administrare sacramenta.* — Ite, docete omnes gentes, baptizantes eos, etc., Conc. Carthag., III, 1058, 1060. — Videte ut per negligentiam vestram nullus infans sine baptismo moriatur, Eutychian., V, 165. — Ad purganda peccata subditorum constitutus est sacerdos, S. Gregor. Magn., LXXIX, 181. — Ut nullus presbyter in propria provincia vel in alia cuiquam infirmo baptismum denegare præsumat, Burchardus, CXL, 736; Ivo Carnot., CLXI, 117. Ut presbyter pœnitentem jussus ab episcopo suo reconciliet, id., CLXI, 857, 866. Baptizando unitati Ecclesiæ incorporant, et omnibus sacramentis usque ad manus impositionem populo Dei ministrant, id., CLXII, 518. — Horum officium est corpus Domini dispensare, baptizare, pœnitentes absolvere, etc., Honor. August., CLXXII, 599.

3° *Prædicare.* — Væ enim nobis erit, qui hujus ministerii onus susceptum habemus, si veritatem Salvatoris nostri J. C., quem apostoli prædicaverunt, prædicare neglexerimus, S. Felix papa, V, 154. — Unusquisque vestrum, quantum sapit, plebi suæ de Evangelio, vel de Epistola, vel aliqua divina Scriptura, in Dominicis et festivis diebus annuntiet, Eutychian. papa, V, 165. — Ut verbis, simul et meritis vitæ populum sibi creditum ad cœlestem patriam invitent sacerdotes, S. Ambros., XVII, 760. — Tenentur prædicare sacerdotes, S. August. XXXIX, 2287, 2318. Exaltate vocem vestram, ut per omnem terram audiatur sonus vestræ correctionis, increpationis, charitatis et sanctitatis vestræ, id., XL, 1309. — Prædicandi munus solorum sacerdotum esse, S. Leo Magn., LIV, 1039. — Prædicationis officium declinari pertinaciter non debet, cum ad suscipiendum hoc superna voluntas agnoscitur, S. Gregor. Magn., LXXVII. 20. Clama, ne cesses, sicut tuba exalta vocem tuam, *ibid.*, 472. Qui abscondit frumenta, maledicetur in populis, frumenta abscondere est prædicationis sanctæ apud se verba retinere, *ibid.*, 96. — Sacerdos in tabernaculum ingrediens, vel egrediens moritur, si de eo sonitus non auditur, Taio Cæsaraugust., LXXX, 829. — Debet docere sacerdos propter suæ administrationis officium, Julian. Pomer., LIX, 431. Sacerdos cui dispensatio verbi commissa est,

ibid. — Sanguinem ejus Dominus de manu speculatoris requirit quia ipse hunc occidit, quia eum tacendo morti prodidit, S. Gregor. Magn., LXXVI, 909, 911, 1143. — Si non annuntiaveris iniquo iniquitatem suam, sanguinem ejus de manu tua requiram, S. Eligius, LXXXVII, 650. — Ut omnibus festis et diebus Dominicis, unusquisque sacerdos Evangelium Christi prædicet populo, S. Egbert. Eborac., LXXXIX, 381. — Memor esto semper quod guttur tuum tuba Dei debet esse, et lingua tua omnibus præco salutis, B. Alcuin., C, 151. Sacerdos vero Dei et voluntatis illius prædicator debet esse in populum, *ibid.*, 223. Vestrum est omnibus prædicare verbum Dei, *ibid.*, 492. Os vestrum tuba debet esse Dei, *ibid.* — Prædica verbum, insta opportune, importune, Amal. Met., CV, 842. Sacerdos semper vocem prædicationis habeat, *ibid.*, 857. — Prædicationi debent semper insistere, Haymo, CXVII, 602. Ut ipsi sacerdotes verbo et exemplo omnibus prædicent, id., CXXXVIII, 626. — Præcipimus vobis ut unusquisque vestrum super duas seu tres hebdomadas, diebus Dominicis seu festivitatibus sanctorum, populum sibi commissum doctrinis salutiferis ex sacra Scriptura sumptis in Ecclesia sibi commissa post Evangelium perlectum instruere studeat, Burchard., CXL, 666, 1069; CLXI, 503. Væ mihi si non evangelizavero, id., CXLVIII, 1136. — Officium est sacerdotis prædicare, Hildebert., CLXXI, 767. Quos debent verbo et exemplo a peccatis retrahere, *ibid.*, 930. — Horum officium est prædicare, etc., Honor. August., CLXXII, 599. — Pastores boni oves pascere debent prædicatione, operatione et oratione, Ven. Godefrid., CLXXIV, 323. — Ite igitur prædicando, nolite ire peccando, Hugo de S. Vict., CLXXVII, 944. — Oportet siquidem quod sacerdos sit in prædicatione sollicitus, etc., Petrus Bles., CCVII, 725.

4° *Docere, increpare, admonere, defendere, revocare, visitare, colligere, mori*, etc. — Certe quidem bonus pastor animam pro pecoribus ponit, Tertull., II, 113. Quomodo Christus animam suam posuit pro nobis, oportet ita fieri pro eo et a nobis, nec tantum pro ipso, imo etiam pro fratribus propter ipsum, *ibid.*, 116. — Fovendis et conservandis ovibus providere, S. Cyprian., III, 996. Colligere et refovere Christi oves, *ibid.* Commendatas sibi oves fovere debent, id., IV, 257. Quod errabat non revocastis, et quod periit non inquisistis, id., III, 859. Nobis incumbit custodire gregem, id., IV, 225. Discordes ad concordiam revocet, viduas defendat, Eutychian. papa, V, 165. Jejunium quatuor Temporum et Rogationum et litaniæ majoris, plebibus vestris omnibus modis observandum indicite, *ibid.*, 165. Diem Dominicum et alias festivitates absque servili opere a vespera in vesperam celebrare docete, *ibid.*, 166. — Sacerdotum est proprie, non solum docere, sed et facere legem, quare, S. Hieronym., XXIV, 783. Sacerdotum esse officii, de lege interroganti respondere, *ibid.*, 1406. Sacerdotis quoque officium est docere populum, id., XXV, 441. Ut pascant gregem Domini, id., XXII, 538.— Pastores non negligant ovium infirmitatem, S. August., XXXVIII, 272. Hominibus illuminandis præbeant lucem verbi veritatis, *ibid.* Quod infirmum est non confortastis, etc., *ibid.* Errantes oves revocare tenentur pastores, *ibid.*, 278. Ipse pastor in ea ubique quærit errantes, confortat infirmos, curat languidos, alligat confractos, *ibid.*, 280. Officium pastoris, pascere oves, *ibid.*, 796. Nobis vere incumbit cæteris subvenire, ne descendant in profundum quasi lapis, id., XL, 1310. Ut doceant populum et admoneant, et viam veritatis annuntient, *ibid.*, 1347. Pascamus oves nostras, *ibid.*, 1317. — Docere et admonere subditos, S. Greg. Magn., LXXVII, 50. Stude in culpa lapsos eruere, *ibid.*, 914. Pastores tentatis subditis compatiantur, id., LXXIX, 317. — Curet pastor ovem suam, ei injungat interesse Missæ sacrificio diebus solemnibus et Dominicis, S. Sonnatius, LXXX, 443. — Increpare debet peccatorem sacerdos, Julian. Pom., LIX, 435. Grex Domini sacerdotibus pascendus tuendusque commissus est, *ibid.* — In pravis actibus jacent, et correptionis manum non tendimus, S. Greg. Magn., LXXVI, 1146. Ad aliorum correctionem posuit sacerdotes, *ibid.* Subditorum culpas prudenter et humiliter corrigat pastor, *ibid.*, 318. Ut potens sit eos qui contradicunt redarguere, id., LXXVII, 472. Vigilemus ne quid pereat, *ibid.*, 590. — Atrociter arguuntur qui peccantem non recipiunt, sed despiciunt et spernunt, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 715. — Pusillanimes consolamini, humiles roborate, errantes in viam veritatis reducite, ignorantes instruite, B. Alcuin., C, 155. Sit sacerdotalis auctoritas in castigandis reprobis, *ibid.*, 243. Sit benigna sollicitudo in refovendis humilibus, *ibid.* Ubi est charitas, si errantem corrigere non curas? *ibid.*, 248. Superbos et contumaces duris increpationibus castiget, *ibid.*, 450. Humiles et quietos piis exhortationibus refoveat, *ibid.* Admoneas adolescentulos qui tecum sunt de castitate corporis sui, de confessione peccatorum suorum, de assiduitate discendi, de conversatione sobria, etc., *ibid.*, 459. — Quod infirmum est non consolidant, et quod ægrotum non sanant, S. Agobard., CIV, 197. Ut omnis pastor non sibi, sed Domino nutriat et erudiat atque corripiat in disciplina et timore Domini subditos, *ibid.* — Oppressis defensio tua subveniat, Lib., CV, 85. — Esurientes pascere, vestire nudos, suscipere peregrinos, etc., Amal. Met., CV, 831. — Tribus temporibus anni, id est Natali Domini, Pascha et Pentecoste, omnes fideles ad communionem corporis et sanguinis Domini accedere admoneat, Regino Prum., CXXXII, 189. Diem Dominicum et alias festivitates absque opere servili a vespera in vesperam celebrare doceat, *ibid.*, 190. — Ut mortuos sepeliant pœnitentes, Atto Vercell., CXXXIV, 46. Sacerdotes populorum iniquitate damnantur, si eos aut ignorantes non erudiant, aut peccantes non arguant, *ibid.*, 83. — Infirmos visitate, et eos reconciliate, etc., Rather. Veron., CXXXVI, 560. Ut sacerdotes juventutem sedulo doceant, id., CXXXVIII, 502. — Ut omnis presbyter in diebus festis populum admoneat quas preces ad Deum fundere debeat, Burchardus, CXL, 638. Ut presbyteri plebibus annuntient qui dies sint feriandi per annum, *ibid.*, 640. Ut presbyteri cum festivitates annuntiant, vigiliarum non obliviscantur, *ibid.* — Ut presbyteri populum admoneant ut suos infantulos ad confirmationem episcopo præsentent, Ivo Carnot., CLXI, 120. Infirmos visitent, mortuos sepeliant, *ibid.* 440. Quæ admonere debeant presbyteri, *ibid.*, 481 — Argue rebelles publice, observa obedientes, increpa minus obedientes, Hildebert., CLXXI, 917. — Bonorum pastorum est docere, S. Bernard., CLXXX, 855.

5° *Orare*. — Sacerdoti semper orandum est, S. Hieronym., XXIII, 257. — Post opera exteriora quæ peragunt semper ad sinum contemplationis recurrunt, S. Greg. Magn., LXXVI, 527.—Pro peccatis omnium velut pro suis irrefragabiliter supplicant Deo, Carol. Magn., XCVII, 612; XCIX, 963. — Intercessor ad Deum pro populo, quasi mediator inter Deum et homines, B. Alcuin., C, 223. Vigiliis et orationibus insta, *ibid.*, 453. — Quod lectioni et orationi assidue vacandum sit, Theodulf., CV, 193. — Ut horas canonicas, tam nocturnas quam diurnas, nullatenus prætermittant, Hetto Basil., CV, 768. Vigiliis, jejuniis, orationibus incumbere, Amal. Met., CV, 831. Ut horis canonicis divinum Officium devotissime expleant, *ibid.*, 920.— Oportet sacerdotes Dei assiduitatem habere legendi et instantiam orandi, hæc sunt arma, lectio videlicet et oratio, quibus diabolus expugnatur, Rodulf. Bituric., CXIX, 707. Ut horas canonicas diurnas vel nocturnas custodiant, et ut Psalmi digne secundum divisiones versuum modulentur, *ibid.* — Si nocturnis horis ad matutinas laudes persolvendas omni nocte surgat. Regino Prum., CXXXII, 188. Si primam, tertiam, sextam, nonam certo tempore signo Ecclesiæ denuntiet et cursum debitum cantet, *ibid.* Ut omnis presbyter horas canonicas solemniter persolvat, *ibid.*, 229. — Omni nocte ad nocturnas surgite, Rather. Veron., CXXXII, 559. — Pensum servitutis suæ canendo primam, tertiam, sextam, nonamque persolvat, Burchardus, CXL, 644. Ut sacerdotes ad tempus orationibus vacent, antequam sacrificent, *ibid.*, 721.— Pasce oratione, ut pro illis intercedas quorum anima tibi commissa est, S. Petrus Damian., CXLIV, 651. — Sacerdotes suis precibus peccata populi delere atque consumere, Ivo Carnot., CLXI, 175. Horas canonicas non negligenter, sed cum omni religione pariter celebrent, *ibid.*, 441. — Similiter sacerdotis est precibus placare Dei indignationem, Hildebert., CLXXI, 774. — Preces populi Deo offerant pro peccatoribus intercedendo, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 429. — Sacerdotis est non bellis sed orationibus vacare, Gratianus, CLXXXVII, 200. Corripiantur clerici, qui officiis matutinis vel vespertinis se subtrahunt, *ibid.*, 427. — Orare pro populo, Absalo, CCXI, 1113.

6° *Studere*. — Studiose quotidie sacri eloquii præcepta meditetur, S. Gregor. Magn., LXXVII, 48. — Necesse est igitur ut qui ad officium prædicationis excubant, a sacræ lectionis studio non recedant, Taio Cæsaraugust., LXXX, 822. — Lectio sanctæ Scripturæ sæpius tuis reperiatur in manibus, ut ex illa te saturare et alios pascere valeas, B. Alcuin., C, 153. Lectionis studium nullatenus dimitte, sed habeas tales juvenes apud te qui semper discant, *ibid.*, 244. Nunquam sacra lectio temporibus opportunis de manibus recedat tuis, vices suas habeant lectio et oratio, *ibid.*, 248. Evangelicis maxime studeas lectionibus, et canonicis sanctarum Scripturarum inservire eruditionibus, quia te decet meditatio divinæ legis, *ibid.*, 451. — Quod lectioni et orationi assidue vacandum

sit, Theodulf., CV, 193. — Cujus præ cæteris speciale officium est, Scripturas legere, percurrere canones, Amal. Met., CV, 831. Necesse est igitur ut qui ad officium prædicationis excubant, a sacræ lectionis studio non recedant, *ibid.*, 845. Tu quidem divinas Scripturas sæpius lege, imo nunquam de manibus tuis sacra lectio deponatur, *ibid.*, 884. Disce quod doceas, *ibid.* Ama scientiam Scripturarum, carois vitia non amabis, *ibid.*, 887. — Oportet sacerdotes Dei assiduitatem habere legendi et instantiam orandi, Riculf. Bituric., CXIX, 707. Et si quando a lectione vel oratione cessatur, debet manuum operatio subsequi, *ibid.* — Quod clericos orare et legere, ac manibus laborare instanter conveniat, Atto Vercell., CXXXIV, 59. Sacerdos incumbat libris suis, sicut ordinem ipsius decet, id., CXXXVIII, 503. — Quod presbyteri assidue legere debeant, Burchardus, CXL, 615; Ivo Carnot., CLXI, 486. — Lectioni et orationi sine intermissione incumbant, Petrus de Honestis, CLXIII, 709.

7° *Assidue commorari in parochia.* — Tempore persecutionis fugere non debent ipsi auctores, id est, ipsi diaconi, presbyteri et episcopi, Tertull., II, 113. — Presbyter propriam Ecclesiam non derelinquat insciente episcopo, Isidorus Mercat., CXXX, 583. Quod minime clericis in aliam civitatem transmigrare liceat, nisi eis qui pro persecutione proprias amiserint civitates, *ibid.*, 312. Docemus etiam, ut nullus presbyter sponte Ecclesiam deserat, cui consecratus erat, sed habeat eam pro legitima conjuge, CXXXVIII, 499.

8° *Ecclesiæ curam habere.* — Cantus et choreas mulierum et ludos joculatorios et cantiones in Ecclesia et in atrio fieri prohibete, Eutychian. papa, V. — Sacerdoti maxime convenit ornare Dei templum honore congruo, ut etiam hoc cultu aula Domini resplendeat, S. Ambros., XVI, 133. — Ut admoneant populum presbyteri, ne in Ecclesia contentionibus et verbositatibus deserviant, Carol. Magn., XCVII, 816. — Cantus et choros mulierum in atrio omnino prohibete, Leo papa IV, CXV, 681. — Si plebem admoneat ut in atrio Ecclesiæ nequaquam cantent, aut choros mulierum ducant, Regino Prum., CXXXII, 190. — Ut presbyteri plebes admoneant ut linteamina altaris præparent, Burchard., CXL, 695; Ivo Carnot., CLXI, 216.

VII. — *De scientia sacerdotis.*

Aquas, queis populi mentes riget, colligat sacerdos, S. Ambros., XVI, 880. Imple gremium mentis tuæ, *ibid.* Nos (sacerdotes) sumus interpretes fidei, *ibid.*, 1176. — Sacerdotis est scire legem, et ad interrogationem respondere de lege, S. Hieronym., XXV, 1406. Ut possint docere sacerdotes quod didicerint, et augeant scientiam magis quam opes, *ibid.*, 1407. Divinas Scripturas sæpius lege, imo nunquam de manibus tuis sacra lectio deponatur, id., XXII, 533. Nolo te declamatorem esse et rabulam garrulumque sine ratione, sed mysteriorum peritum, et sacramentorum Dei tui eruditissimum, *ibid.*, 531. Præcipuam debere esse in sacerdotibus legis doctrinæque notitiam, *ibid.*, 609. Quod autem doctrina a sacerdotibus expetatur, *ibid.*, 663. — Vos estis lumen mundi, S. August., XXXIV, 1237, 1681. Caveat spiritualis judex, ut sicut non commisit crimen nequitiæ, ita non careat munere scientiæ, id., XL, 1129. Oportet ut sciat cognoscere quod debet judicare, *ibid.* Vos estis lux mundi, lucerna accensa, civitas in monte posita, lignum scientiæ in medio paradisi positum, *ibid.*, 1299. Oculus sitis cæco, et pes claudo, *ibid.*, 1301. — Discernendi a plebe vel cæteris sumus doctrina, non veste, S. Cœlest. papa, I., 431. — Nam si vix in laicis tolerabilis videtur inscitia, quanto magis in eis qui præsunt, nec excusatione est digna nec venia, S. Leo Magnus, LIV, 867. — Quod nulli sacerdoti canones liceat ignorare, Dionysius Exig., LXVII, 277. — Labia sacerdotis custodiunt scientiam, Vigilius papa, LXIX, 51; S. Greg. Magn., LXXVI, 1698. Decet ut sacerdotum pectora plenitudine scientiæ sint referta, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1145. Qui ea quæ sunt Domini nesciunt, a Domino nesciuntur, id., LXXVII, 15. Si cæcus cæco ducatum præbeat, ambo in foveam cadunt, *ibid.* Dominus in sublimibus prædicatorum suorum mentibus ascendit, et scientiæ suæ altitudinem ponit, id., LXXIX, 45. Pulcher est aspectu doctor propter scientiam decora facie, *ibid.*, 456. — Indocti et imperiti a tali officio retrahuntur, S Isid. Hispal., LXXXIII, 707. Sacerdotes indocti improbantur, *ibid.* Tam doctrina quam vita clarere debet ecclesiasticus doctor, *ibid.* Quid docere poterit, cum ipse non didicit, *ibid.*, 784, 785. Ut sacerdotes Scripturarum sanctarum et canonum cognitionem habeant, id., LXXXIV, 374. — Scientiam Scripturarum semper exquirite, S. Eligius, LXXXVII, 610. Sacerdos scientiam custodiens et legis Dei præcepta plebi annuntians angelus Domini exercituum est, id., XCVI, 1484. — Ut nulli sacerdotum liceat ignorare sanctorum canonum instituta, Carol. Magn., XCVII, 238. Si sacerdos est, sciat legem Domini; si ignorat legem, ipse se arguit non esse Domini sacerdotem, *ibid.*, 605. Sacerdotis est scire legem et ad interrogationem respondere de lege, *ibid.* Ut nullus sacerdos canones ignoret, *ibid.*, 708. Nemo fiat clericus, nisi qui bonum testimonium habet, et litteratus est, *ibid.*, 764. — Luminaria sanctæ Dei Ecclesiæ sunt sacerdotes, B. Alcuin., C, 154. — Interroga presbyteros tuos, et dicent tibi, S. Benedict., CIII, 487. — Quia tu scientiam repulisti, repellam te et ego, ne sacerdotio fungaris mihi, S. Agobard., CIV, 145. — Ut sciant sacerdotes quid sit sacramentum baptismatis, et confirmationis, et quale sit mysterium corporis et sanguinis Domini, Hetto, CV, 763. Ut sciant tempora legitima ad baptizandum in anno, *ibid.* Ut sciant tempora feriandi per annum, *ibid.*, 764. — Cui etiam scientia Scripturarum necessaria est, Amal. Met., CV, 830. Quod autem doctrina a sacerdotibus appetatur, et veteris præcepta sunt legis, et ad Titum plenius scribitur, *ibid.*, 835. Cum lumen scientiæ perdunt qui præsunt, profecto ad portanda peccatorum onera curvantur qui sequuntur, *ibid.*, 848. Indocti ab officio sacerdotali retrahuntur, *ibid.*, 850. Nescierunt, universi canes muti, non valentes latrare. *ibid.* Majoris scientiæ habere debet gratiam sacerdos, *ibid.*, 859. Per prophetam Dominus contra contemptibilem pastorum scientiam queritur, *ibid.*, 860. — Ad sacerdotem disciplina pertinet, ut interrogatus de lege respondeat, Haymo Halberstat., CXVII, 281. Reginæ sunt doctores sanctæ Ecclesiæ quare, *ibid.*, 338. — Sacerdotes claves scientiæ tenent, Nicolaus papa, CXIX, 981. — Ut presbyteri discant expositionem symboli et orationis Dominicæ, etc. cum symbolo Athanasii, Hincm. Rhemens., CXXIV, 773. — Qui catechizant, id est, qui verbo instruunt incipientes, primo oportet quod ipsi instructi sint; de anima enim agitur hominum, Isidor. Mercat., CXXX, 21. Debet ergo ipse qui docet esse eruditus et doctus, *ibid.* Sacerdotes doctiores cæteris populis necesse fore docebat Christus, *ibid.*, 29. Ut nemo illitteratus ad clerum promoveatur, *ibid.*, 944. Discere quisque debet antequam doceat, *ibid.*, 1042. — Ignorantes legem Dei, eam aliis annuntiare et prædicare non possunt, Riculf. Suession., CXXXI, 16. — Expositionem Symboli atque orationis Dominicæ juxta traditionem orthodoxorum Patrum penes se scriptam habeat, et eam pleniter intelligat, Regin. Prum., CXXXII, 191. Si orationes Missarum, Præfationem quoque Canonis, et eumdem canonem bene intelligat, et memoriter ac distincte proferre valeat, *ibid.* Si Epistolam et Evangelium bene legere possit, *ibid.* Si Psalmorum verba et distinctiones regulariter ex corde cum canticis consuetudinariis pronuntiare sciat, *ibid.* Symbolum S. Athanasii memoriter teneat et sensum illius intelligat, *ibid.* Sciat baptizare, etc., *ibid.* — Si memoriter teneat exorcismos et benedictiones salis et aquæ, Regino Prum., CXXXII, 191. Si computum minorem id est epactas, terminos paschales sapiat, *ibid.* — Ignorantia mater cunctorum errorum maxime sacerdotibus Dei vitanda est, qui docendi officium in populis susceperunt. Atto Vercell., CXXXIV, 29. Sciant igitur sacerdotes Scripturas et canones, *ibid.* Fidem catholicam omnes presbyteri memoriter teneant, *ibid.* Si quis autem ignorat, ignorabitur, id., CXXXIV, 81. — Orationes Missarum et canonum bene intelligat, et si non, saltem memoriter ac distincte proferre valeat, Rather. Veron., CXXXVI, 563. Epistolam et Evangelium bene legere possit, *ibid.*, 564. Psalmorum verba et distinctiones regulariter ex corde cum canticis consuetudinariis pronuntiare sciat, *ibid.* Ut nemo litterarum nesciens, promoveatur ad clerum, id., CXXXIX, 401. — Quæ presbyteri necessario discere et scire debeant, Burchardus, CXL, 625. Quod omnes sacerdotes Domini oportet doceri, ut cæteros instruant, et sibi proficiant, *ibid.*, 631. Ut presbyter illitteratus Missam celebrare non audeat, *ibid.*, 759. — Doceantur presbyteri sacras orationes et ecclesiasticos canones, S. Abbo, CXXXIX, 451. — Necessitas scientiæ in sacerdote, S. Petrus Dam., CXLV, 498. Per pseudo-sacerdotum ignorantiam, qui docere populum Dei nesciunt, quid fiat, *ibid.* Quod imperiti non sunt ad sacerdotium promovendi, *ibid.*, 499. — Quod intolerabilis est inscientia in sacerdotibus, S. Anselm. Luc., CXLIX, 515. Quod oportet presbyteros et diaconos scire omnia quæ sunt Ecclesiæ, *ibid.*, 517. — De presbytero qui grammaticam ignorabat, et tamen in Trinitate baptizabat, Ivo Carnot., CLXI, 116. Ut clerici ab episcopis suis canones discant, *ibid.*, 498. Ut unusquisque presbyter octo principalia vitia per ordinem sciat, *ibid.*, 885. Reprehenduntur sacerdotes, qui omissis

evangeliis, comœdias legunt, *ibid.*, 1114. B. Hieronymus ab angelo verberatur, quod Ciceronis librum legebat, *ibid.* Non prohibeantur clerici sæculares litteras legere, *ibid.*, 1115, 1116. Si plenitudine scientiæ, quam planeta significat, cumuletur, id., CLXII, 526. — Decet ut sacerdotum pectora plenitudine scientiæ sint referta, Rupertus, CLXVII, 1169. — Necessitas scientiæ in sacerdote, Hildebertus, CLXXI, 766. De ore eorum requirent alii scientiam, *ibid.*, 773. Sacerdotem sine doctrina lex occidit, *ibid.*, 789. Studete et laborate ut sit in vobis scientia, *ibid.*, 821. Ut litteras noscat, *ibid.*, 927. Qui docere debet, sententiam quam decet, habere oportet, *ibid.*, 594. Magnæ temeritatis est, si accipit sacerdotium, si non habet scientiæ donum. *ibid.* Qui sine scientia vult regere populum Domini, est quasi cæcus qui cæcum ducit, *ibid.*, 595. — Scientia in ecclesiasticis est admodum necessaria, Ven. Godefridus, CLXXIV, 738. — In prædicatore requiritur perfectio scientiæ, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 845. — Labia sacerdotum custodire debent scientiam, S. Bernardus, CLXXXII, 42. — Sacerdotis est legis scientiam habere, Gratianus, CLXXXVII, 200. Quum itaque voluntaria ignorantia omnibus noxia sit, sacerdotibus est periculosa, *ibid.*, 207. Quæ sint sacerdotibus necessaria ad discendum, *ibid*, 209. Non aspiret ad summum sacerdotium qui ecclesiasticis disciplinis non est imbutus, *ibid.*, 313. — De scientia clericorum, Philipp. de Harveng., CCIII., 693.

VIII — *De onere pastorali, et præmio.*

De ovibus quæ ratio reddenda a pastore, S. August., XXXVIII, 762. Si pro se unusquisque vix poterit in die judicii rationem reddere, quid de sacerdotibus futurum est, a quibus sunt omnium animæ requirendæ, id., XXXIX, 2283. Quanto præ aliis major dignitas in honore, tanto major in reddenda ratione difficultas, id., XL, 1310. — In quibus tanto gravius est pondus sacerdotum, S. Leo Magnus, LVI, 634; Gelasius papa I, LIX, 42. — Non solum de se, sed etiam de grege sibi credito rationem Pastori pastorum omnium reddit sacerdos, Julian. Pom., LIX, 431. Requiram gregem meum de manu eorum, *ibid.*, 436; S. Benedict., LXVI, 973. — Pensemus pondus quod suscepimus, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1149. Quasi more basium superimpositum onus portant, *ibid.*, 1144, 1145. Ruina populi maxime ex culpa sacerdotum, *ibid.*, 1295. Rectores Ecclesiæ de animabus sibi commissis in judicio reddent rationem, *ibid.*, 319. Pastoris onus, idem, LXXVII, 468. Tot mortibus digni sunt sacerdotes, quot ad subditos suos perditionis exempla transmittunt, *ibid.*, 54. Debilitatur regnum, quando pastores in aliquibus culpis cadunt, id., LXXIX, 395. — Quanto quisque amplius sæcularis honoris dignitate sublimatur, tanto gravius curarum ponderibus aggravatur, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 718. — Vide et intentius considera quantas animas in periculo animæ tuæ regendas accepisti, B. Alcuin., C, 450. — Væ pastoribus Israel qui pascunt se solos, Amal. Met., CV, 836. Unde rationem reddemus Deo de dispensatione nostra, *ibid.*, 837. — Ad vos enim plebium pertinet cura et sollicitudo, et ex vobis pendet eorum salus, utilitas atque animarum profectus, Riculf. Sues., CXXXI, 15. — De onere presbyteri, Ivo Carnot., CLXI, 528. Est ars artium, onus onerum, regimen animarum, *ibid.*, 45. — Sacerdotum peccatum majus meretur judicium, Rupertus, CLXVIII, 81. — Sacerdotes negligentes oculum pro oculo reddent, Hildebert., CLXXI, 777. — Consideret ergo unusquisque onus suum, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 657. Ne sanctum onus dejiciamus, *ibid.*, 941. Reddituri namque sumus rationem non solum de nobis, sed etiam de animabus nobis commissis, *ibid.* — Grave igitur pondus, grave est periculum istius honoris, S. Bernard., CLXXXIV, 991. — Væ illis (quod Deus avertat) qui cum fuerint in capite, relabuntur in caudam, cum sint primi, fiunt novissimi, Hildebert., CLXXI, 762. — Multi enim non tanta fiducia et alacritate currerent ad honores, si esse sentirent et onera, S. Bernard., CLXXXII, 826.

Res difficilis et ardua est, ministrare in sacerdotio, animas regere, Petrus Bles., CCVII, 362. De animabus enim populi reddituri estis rationem in die tremendi judicii, *ibid.*, 724. O quam grave, quam periculosum est administrationis officium, quia non solum de vestris, sed de animabus vobis commissis in die tremendi judicii respondere tenemini, *ibid.*, 727. Quanto dignior est eminentia sacerdotum, tanto gravior est lapsus et periculosior ruina ipsorum, *ibid.*, 753. Agnoscat ergo unusquisque vestrum onus suæ vocationis, *ibid.*, 734.

Ibi Petrus cum Judæa conversa. Ibi Paulus conversum, ut ita dixerim, mundum ducens, etc., S. Gregor. Magn., LXXVI, 1148. — Quantas in hoc exsilio tuis doctrinis ab iniquitate revocas, et in viam veritatis reducis, procul dubio tantas recipies mercedes in die illo, B. Alcuin., C, 248. Erit tibi maxima merces apud Deum, si salutem fraternam non neglexeris, *ibid.*, 508. Qui converti fecerit peccatorem ab errore viæ suæ, cooperit multitudinem peccatorum suorum, *ibid.*

IX. — *De Conciliis et monitis sacerdotibus datis.*

Inter ipsos (clericos) sectare meliores. Quia in omni conditione et gradu optimis mixta sunt pessima, S. Hieronym., XXII, 1082. Si propter officium clericatus, aut vidua a te visitatur aut virgo, nunquam domum solus introeas, *ibid.*, 532. Solus cum sola, secreto et absque arbitro, vel teste, non sedeas. *ibid.* — Verba Dei legantur in sacerdotali convivio, B. Alcuin., C, 243; Raban. Maur., CXII, 1419; CXL, 1069. — Ut cibis sacerdotum semper divina lectio misceatur, Ivo Carnot., CLXI, 500; Gratianus, CLXXVII, 232. — Quocunque vadas, liber sancti Gregorii pastoralis tecum pergat. Sæpius illum legas et relegas, B. Alcuin., C, 245. Inter pocula sonus et sermo ædificationis audiatur, *ibid.*, 218. Lege diligenter, obsecro, Evangelium Christi, libros quoque alios canonicæ auctoritatis, *ibid.*, 458. — Omnes puellas et virgines Christi aut æqualiter ignora, aut æqualiter dilige, Amal. Met., CV, 883. Crebræ vigiliæ, et ventre vacuo sæpius dormiendum, *ibid.*, 887. Rumusculos et gloriolas, et palpantes adulatores quasi hostes fuge, *ibid.* Facito aliquid operis, ut semper te diabolus inveniat occupatum, *ibid.* Memento quia et apostoli Christi, habentes potestatem de Evangelio vivere, laborabant manibus suis, *ibid.*, 888. — Ut unusquisque vestrum Missalem, Lectionarium, Martyrologium, Antiphonarium, etc. correctum atque distinctum per nostros codices, quibus in sancta matre Ecclesia utimur, habere laboret, Riculf. Suess., CXXXI, 17. Loca munda et congrue composita habeatis, ubi post sumpta sacra mysteria manus et ora vestra lavetis, *ibid.* Ut domos vestras nitidas et sine sordibus et fœtoribus habeatis, *ibid.*, 18. Convenit etiam vobis unum vel duos, vel tres clericos habere qui vobiscum Missas celebrent, *ibid.*, 19. Docete etiam parochianos vestros ut quando ad ecclesiam conveniunt, orare pro se proque aliis cum gemitibus et lacrymis studeant, et a verbis otiosis se subtrahant, *ibid.*, 23. — Ut nullus presbyter alterius parochianum ad Missam recipiat, Regino Prum., CXXXII, 203. Ut omnis presbyter duas ampullas in cœna Domini ad civitatem deferat, *ibid.*, 206. — Nullus sine stola in itinere incedat, Rather. Veron., CXXXVI, 562. — Ut presbyter in sua plebe sine chrismate ire non debeat, Burchardus, CXL, 740. — Ut presbyter semper eucharistiam propter infirmos habeat paratam, Ivo Carnot., CLXI, 165. Ut singuli presbyteri capitula auctoritativa habeant ad succurrendum pœnitentibus, *ibid.*, 885.

X. — *Libri de sacerdotio tractantes.*

De dignitate sacerdotali libellus, S. Ambrosius, XVII, 567. — Liber Regulæ pastoralis, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 14. — Opusculum de cœlibatu sacerdotum, S. Petrus Damianus, CXLV, 380. Opusculum contra intemperantes clericos, *ibid.*, 388. Opusculum de fuga dignitatum ecclesiasticarum, *ibid.*, 456. Opusculum contra clericos aulicos, *ibid.*, 464. Opusculum contra inscitiam et incuriam clericorum, *ibid.*, 498. Opusculum de vili vestitu ecclesiasticorum, *ibid.*, 518. Opusculum de dignitate sacerdotii, *ibid.*, 492. — Sermo de dignitate sacerdotum, S. Bernardus, CLXXIV, 981. — De dignitate clericorum tractatus, Philippus de Harveng, CCIII, 666.

LXXXV.

INDEX DE CLERICIS,

REFERENS ORDINE LOGICO MINISTRORUM INFERIORUM

JURA, VARIAS OBLIGATIONES, ET DE ILLIS SS. PATRUM SENTENTIAS.

I. — *De causis clericorum.*

De modo recipiendi accusationem adversus clericos, S. Eutychianus papa, V, 172. — Nulli clerico licere causam in publico examinare, S. Silvest. papa, VIII, 835. Nemo clericum in publico examinet, *ibid.*, 839. Nullus clericus, vel diaconus aut presbyter, propter suam causam intret curiam, *ibid.* — De accusationibus clericorum, S. Julius papa, VIII, 986, 988. — Si intra annum causam suam agere neglexerit, vocem ejus deinceps nemo audiat, S. August., XXXIII, 234. — Causæ clericorum, S. Leo Magnus, LVI, 867. — Clericorum causæ ad episcopum pertinent, S. Gregor. Magn., LXXVII, 653, 1150 *et seq.*, 1217. Presbyterorum causas difficiliores ad se evocabat, *ibid.*, 653. Presbyterorum causæ ad canonum normam definiendæ, *ibid.*, 707. Mulieres testes producuntur adversus clericos, *ibid.*, 633, 634. Clericos sacros carne lapsos irrevocabiliter deponunt antiqui canones, *ibid.*, 694, 695, 461, 724. Non solum propter crimina publica, sed et propter occulta irrevocabiliter deponebantur clerici, *ibid.*, 988. Presbyter qui post depositionem ad ministerium accedere ausus est, communione usque ad mortem privatur, *ibid.*, 728, 729. Clerici stupratores deponuntur et in monasterio pœnitentiam acturi includuntur, *ibid.*, 637. Presbyter in idololatriam et sodomiam lapsus in carcerem retrudendus, *ibid.*, 1069. Is pœnam canonicam sustinere non debet, contra quem canonica non est prolata sententia, *ibid.*, 612. Ne coram laicis in jus vocentur clerici, *ibid.*, 802. — Clerici judices sæculares non adeant, Carol. Magn., XCVII, 767. Ne clerici cujuslibet ordinis apud alios quam apud episcopos accusentur, *ibid.*, 802. Accusatores clericorum sine probatione non recipiantur, *ibid.*, 808. Clerici a suis metropolitanis vel a comprovincialibus audiantur, *ibid.*, 810. Nullus clericus vel abbas ad judicia sæcularia sine jussione proprii episcopi ire præsumat, *ibid.*, 817. Accusatio clericorum intra provinciam fiat, *ibid.*, 891. Clericus inconsulto episcopo ad judicem sæcularem non pergat, *ibid.*, 908. — Quod non oporteat clericos habentes adversus invicem negotium proprium episcopum relinquere, et ad sæcularia judicia convolare, Amal. Met., CV, 881; Isidor. Mercat., LXXX, 307. Clerici publica judicia non appellent, *ibid.*, 529; Burchardus, CXL, 655. Clerici ab alienis judicibus non constringantur, *ibid.*, 659. — Nullus clericorum alium nisi scripto criminetur, Ivo Carnot., CLXI, 497. De depositione clerici maledicti, *ibid.*, 748. Clericus fœnerator deponatur, *ibid.*, 804. Proprii gradus amissione multentur militaria arma clerici ferentes, *ibid.*, 1169. De negotiis et causis clericorum, *ibid.*, 1189. Apud sæcularem judicem nullus clericus conveniatur nisi permissu ipsius episcopi, *ibid.* Intra provinciam et a comprovincialibus tantum causa est audienda, *ibid.*, 1190. Qualiter volens accusare sacerdotem debet se habere, *ibid.* Populus sacerdotem arguere vel increpare non debet, *ibid.*, 1191, 1192. De Accusationibus, *ibid.*, 1194. Sacerdotes nonnisi a viris idoneis et probatis accusari possunt, *ibid.*, 1195. Nec clerici in accusatione laicorum, nec laici in accusatione clericorum sunt suscipiendi, *ibid.* De Testibus in accusatione recipiendis, *ibid.*, 1199. De Appellationibus, *ibid.*, 1207. De clericis sola infamia absque testibus accusatis, *ibid.*, 1211. — Adulator vel proditor clericus ab officio degradetur, Gratian., CLXXXVII, 243. Removeatur ab officio clericus maledicus, *ibid.* Degradetur clericus qui usuras accipere detegitur, *ibid.*, 246. De sacris ordinibus lapsi reparari non possunt, *ibid.*, 258. Juramentum a sacerdotibus non est exigendum, *ibid.*, 603. Sacerdos a populo accusatus juramento innocentiam suam asserat, *ibid.*, 604. Laicus clericum non accuset, *ibid.*, 638, 639, 640. Quod clericus apud sæculares judices accusandus non sit, *ibid.*, 819, 820, 821. Presbyter apud episcopum tantum judicari debet, *ibid.*, 832. Sacerdotes a regibus sunt honorandi, non judicandi, *ibid.*, 833.

II. — *De iis quæ clericis præcipiuntur.*

Clerici nonnisi altari et sacrificiis deservire debent, S. Cyprian., IV, 399. — Clericorum officium in sepeliendis cadaveribus, S. Hieronym., XXII, 330. Oculos castos servent clerici et linguam, id., XXVI, 538. Abstinentia vini eis præcipitur, id., XXII, 536. Fugiant mulieres, *ibid.*, 531. Ad prandia non eant, *ibid.*, 536. Nunquam de manibus clerici sacra lectio deponatur, *ibid.*, 533. Clericorum cœlibatus, id., XXIII, 340. — Clerici quantumvis eruditi artificio victum quærant, S. Leo Magn., LVI, 886. Victum et vestimentum sibi artificiolo vel agricultura absque officii sui detrimento præparent, *ibid.*, 883. Pœna clericorum qui ad gradum ampliorem nolunt promoveri, id., CLVI, 873, 877. — Clerici orationem Dominicam quotidie dicere debent, S. Benedictus, LXVI, 448, 450. — Clerici in Ecclesia officium persolvunt, S. Gregor. Turon., LXXI, 864. — Clerici itinerantes recitando breviario obstricti, S. Germ. Paris., LXXII, 411. Clericorum recitandi cursus seu Breviarii obligatio quæ, *ibid.*, 409. — Clerici suam Ecclesiam deserentes, etiam alterius curandæ causa, coercendi, S. Gregor. Magn., LXXVII, 1000, 1001. Clericorum vita et officia, id., LXXXIII, 1156. — Clericus in ecclesia in qua prætitulatus est, permaneat, Carol. Magn., XCVII, 708. Omnes clerici episcopis suis subjecti sint, *ibid.*, 711. — Artificio victum quærant, Isid. Mercat., CXXX, 341. De clericis qui ad matutinum vel vespertinum non conveniunt, *ibid.*, 578. — Clerici episcopis suis obtemperent, Atto Vercell., CXXXIV, 37. — Clericus honesto artificio victum sibi quærat, Ivo Carnot., CLXI, 486. Clerici superflua pauperibus erogent, *ibid.*, 888. — Clerici culparum suarum (leviorum) confessionem alternatim facere debent in capitulo, Robert. Pull., CLXXXVI, 1082. — Corripiantur clerici, qui officiis matutinis vel vespertinis se subtrahunt, Gratianus, CLXXXVII, 427. — De scientia clericorum, Philipp. de Harveng., CCIII, 693. De justitia clericorum, *ibid.*, 707. De continentia clericorum, *ibid.*, 727. De obedientia clericorum, *ibid.*, 840. Clericis quædam præcepta propria, *ibid.*, 715. — Clericus dives in conscientia pauper sit in pecunia, Petrus Cantor., CCV, 74. — Clerici ad residentiam personalem apud suas Ecclesias compellantur, Innocentius III, CCXIV, 93.

III. — *De iis quæ clericis prohibentur.*

Vetitum de clericis tutorem vel curatorem testamento suo constituere, S. Cyprian, IV, 399. — Convivia sæcularium vitanda sunt clericis, S. Hieronym., XXVI, 538. Nuptias clericus non conciliat, id., XXII, 539. Facile contemnitur clericus qui sæpe vocatus ad prandium ire non recusat, *ibid.*, 536. — Clericum unius Ecclesiæ ad aliam transire non sinit ordo ecclesiasticæ disciplinæ, S. August., XXXIII, 231, 232. — Usura laicis et clericis interdicta, S. Leo Magnus, LIV, 613. Clerici non intersint spectaculis, id., LVI, 720. Non sint negotiatores, *ibid.*, 698. Non veniant ad militiam vel dignitatem sæcularem, *ibid.*, 540. Non transeant de Ecclesia ad Ecclesiam, *ibid.*, 397. Non morentur in aliena civitate, *ibid.*, 428 — Clerici purpureis vestibus ne utantur, S. Germ. Paris., LXXII, 147. — Clerici ad monachismum conversi ad Ecclesiam propriam redire, nisi episcopo suo vocante, prohibentur, S. Gregor Magn, LXXVII, 193, 496. Clericis sacris mulierum contubernia interdicta, *ibid.*, 1052 — Clerici nuptialia convivia vitent., S. Chrodeg, LXXXIX, 1088. — Clerici tabernis ad bibendum non ingrediantur.

Carol. Magn., XCVII, 196. De clericis, nequaquam de Ecclesia ad aliam Ecclesiam transmigrentur, *ibid.*, 197. Nemo clericorum relicto proprio episcopo ad negotia secularia migret, *ibid.*, 803. Si ebrietatem non vitaverint, excommunicentur aut verberentur, *ibid.*, 833. De clericis qui in convivio cantare præsumpserint, *ibid.*, 898. De contumacibus clericis et ad officium tardis, *ibid.*, 908. — Quod non liceat clerico in duarum civitatum ecclesiis ministrare, Amal. Met., CV, 877. Quod minime clericos transmigrare conveniat, *ibid.*, 881. Clericus nec suo, nec alieno nomine fenus exerceat, *ibid.*, 882. Clerici nullas negotiationes inhonestas, et turpia lucra sectentur, *ibid.* — De eo quod non liceat clericis spectaculis interesse, Isid. Mercat., CXXX, 578. — Clerici ad nuptias non pergant., Regin. Prum., CXXXII, 255. Clerici non sint conductores alienarum possessionum, *ibid.*, 234. Clerici non utantur vestimentis laicalibus, *ibid.*, 257. Clericis arma vetita, *ibid.*, 222.—De clericis qui loca in quibus ordinati sunt derelinquunt, Atto Vercell., CXXXIV, 35. Clerici per plateas, vel nundinas non ambulent, *ibid.*, 37. Item clericum scurrilem puniendum, *ibid.* Clericus adulator et proditor degradetur, *ibid.* Clerici vilius emendi et carius vendendi usum non habeant, *ibid.*, 38. Clerici sæcularem defensionem adversus ecclesiasticam disciplinam non requirant, *ibid.* — Clericis quæ interdicta, Ratherius, 561 *et seq.* De ordinatis, ne de civitate in civitatem contra jus canonum transferantur, Burchardus, CXL, 643. Ne clerici ante horam tertiam ineant convivia, *ibid.*, 653. Clericus barbam non nutriat, *ibid.*, 654. — Contra intemperantes clericos, S. Petrus Dam., CXLV, 391, 398, 406, 416. Contra inscitiam et incuriam clericorum, *ibid.*, 497. — Contra avaritiam rapacitatemque clericorum, Othlo, CXLVI, 77. Quam detestandus in clericis luxus vestium, *ibid.*, 357. Negligentia clericorum in divinis a Deo reprehensa et objurgata, *ibid.*, 344. — Nullus clericorum cum extraneis feminis habeat familiaritatem, Ivo Carnot., CLXI, 488. De contumacibus clericis, et ad officium tardis, *ibid.*, 522. Ne clerici incantatores sint, *ibid.*, 747. — Clericorum vitia, S. Bernard., CLXXXIII, 959. Ambitio, *ibid.*, 85. Simul cum avaritia, id., CLXXXII, 826. Incontinentia, *ibid.*, 853. Luxus, id., CLXXIII, 200. Clerico pugnare non licet, id., CLXXXII, 371. Nec ad puguam hortari, *ibid.*, 294. — Venalitatis nihil exerceant in ministerio suo, Robert Pull., CLXXXVI, 930. — Clerici comam nutrire prohibentur, Gratian., CLXXXVII, 137, 139. — Clericorum pigritia præ cæteris omnibus debet redargui, Petrus Cant., CCV, 249. Ne clerici sint tabelliones, Innocentius, III CCXVI, 486.

IV. — *De juribus clericorum.*

An patrimonio spoliandi, S. Ambros, XVI, 68. — Clerici ab omnibus publicis functionibus immunes, S. August., XLIII, 777. Eorum immunitates violat Chilpericus, id., LXXI, 345. Clericis pœnitentiæ vel morum conversionis gratia licet ad monasteria confugere, id., LXXVII, 496. Clericis Ecclesiæ fideliter deservientibus stipendia debentur, *ibid.*, 854. — Nemo ecclesiasticus testificari compellatur, Carol. Magn., XCVII, 809. — Licere clericis si injuste fuerint excommunicati, vicinos adire episcopos, Isid. Mercat., CXXX, 273. — Clerici possunt fieri monachi, Regin. Prum., CXXXII, 384.

V. — *Libri de clericis tractantes.*

De singularitate clericorum tractatus, S. Cyprianus, V, 835. — Opusculum contra intemperantes clericos, S. Petrus Damianus, CXLV, 388. Opusculum contra clericos aulicos, *ibid.*, 464. Opusculum contra inscitiam et incuriam clericorum, *ibid.*, 498. — Opusculum de dignitate clericorum, Philippus de Harveng., CCIII, 666. De scientia clericorum tractatus, *ibid.*, 694. De justitia clericorum tractatus, *ibid.*, 708. De continentia clericorum tractatus, *ibid.*, 728. De obedientia clericorum, *ibid.*, 840. De silentio clericorum, *ibid.*, 944.

Hic varios circa hierarchiam ecclesiasticam absolvimus Indices; qui plura de his desiderat, specialem de sacramento Ordinis adeat Indicem, et optata forsitan reperiet.

LXXXVI.

INDEX HÆRESEON OMNIUM,

QUÆ A PRIMIS CHRISTIANÆ RELIGIONIS INCUNABULIS

USQUE AD SÆCULUM XIII IN ECCLESIA EXORTÆ SUNT, ORDINE VOCUM ALPHABETICO DIGESTUS.

MONITUM.

Hunc Indicem, ut facilius lector optata reperiret, alphabetice ordinavimus, et post unumquodque hæreseos vel hæretici nomen, varios revocamus auctores qui illos scriptis debellarunt aut censuris protriverunt, tomum et columnas indicantes. Posthæc oculis objicimus Conspectum chronologicum de præcipuis sectis a temporibus apostolorum per singula sæcula usque ad sæculum XIII deductis. Sed id nobis in præsenti duntaxat est propositum, ut succinctam earumdem ideam hic exhibeamus, ideoque non memoramus scriptores qui illas impugnarunt; quos si lector noscere voluerit, ad Indicem redeat alphabeticum, et sub voce uniuscujusque hæreseos inveniet.

A

Abælardus (Petrus), CLXXVIII, 1079. — Refutavere, Abbaudus abb., CLXVI, 1341; S. Bernard. Claræval. abb., CLXXXII,, 1049, 1053; Guillelm. abbas, CLXXX, 249, 283.

Abeliani seu *Abeloitæ*, *Abelonitæ* (Abel), 407, S. August., XLII, 47.

Ablabius. Vid. *Novatiani.*

Abstinentes (iv), S. Philastr., XII, 1196. Vid. *Encratistæ*, *Manichæi.*

Acacius (350), S. Felix papa III, LVIII, 893; S. Gelasius papa, LIX, 41, 57, 61.

Academici seu *Platonici*, S. Aug., XXXII, 905, 959. — *Patrolog. Græca*, S. Irenæus, VII, 44; S. Epiphanius, XLI, 170, 203.

Accaphari. Vid. *Aquarii*, *Hydroparastatæ*, *Saccophori.*

Acephali (a priv. κεφαλή), Fulgentius Ferrandus, diac. Carth., LXVII, 921; Rusticus, diac. Rom., LXVII, 1167; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 304.

Adami et Evæ cæcitate (de). Hæresis (iv), S. Philastrius, XII, 1239.

Adamiani, S. August., XLII, 31; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græca*, S. Epiphan., XLI, 954.

Adelphius, seu *Adelphilus* (368). Vid. *Messaliani.*

Adimanthus (270), S. August., XXXVIII, 10; XLII, 129, 130, 144, 207, 232. Vid *Manichæi.*

Adoptiani (viii). Vid. *Elipandus* et *Felix Urgel.*

Adrumetani, S. Aug., XXXII, 656; XXXIII, 969, 970, 971, 973, 977. Vid. *Prædestinatiani.*

Aerianii seu *Aerii*, S. Philastrius, XII, 1186; August., XLII, 39; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 301.

Aschines, (ii sæc.), Tertull., II, 72.

Aetiani (ab Aetio 366), S. August., XLII, 40. Vid. *Eunomiani.* Cassiodor., LXIX, 993; S. Hilarius Pictav., X, 706, 717; S. Isidorus Hispalens., LXXXII, 301.

Agami (a priv. γαμέω), S. Philastrius, XII, 1243.

Agapetæ (395), S. Hieronym, XXII, 402.

Agenitæ (a priv. γονεύς), S. Philastrius, XII, 1282.

Agnoetæ (a priv. γιγνώσκω), S. Ambros., XV, 1775, S. Isidorus Hispal., LXXXII, 304.
Agonistæ seu *Agonistici*. Vid. *Circuitores*.
Agrippinus (III sæc.), S. Cyprianus, IV, 411. Vid. *Rebaptizantes*.
Albani. Vid. *Bogomiles*, *Petrus de Bruys*.
Albigenses, Alanus de Insulis, CCX, 305; Petrus Vallis Cernaï, CCXIII, 541.
Alexander (II sæc.), Tertullian., II, 780 *seq.*
Alexandrinorum schisma, Simplicius papa, LVIII, 38.
Alogi (a priv λόγος, II sæc.), Tertullian., II, 72; S. Philastrius, XII, 1174; S. Aug., XLII, 31; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 300. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiphan., XLI, 887.
Amalarius abbas, S. Agobard. Lugdun., CIV, 339, 860: Florus diaconus Lugd., CXIX, 71.
Andronicus Vid. *Severiani*.
Angelici (V sæc.). S. August., XLII, 32; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiphan., XLI, 1038.
Anianus, S. Hieronym., XXII, 1181; XXI, appendix, 1173.
Anima et corpore hominis (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1233.
Anima et intellectu hominis (de), hæresis, S. Philastrius, XII, 1213.
Anima hominis inspirata (de) hæresis, S. Philastrius, XII. 1211.
Animabus sceleratorum (de) hæresis, S Philastrius, XII, 1219; S Aug., XLII, 45.
Animalibus quatuor (de) in prophetis hæresis, S. Philastrius, XII, 1272. Vid. *Proclianitæ*.
Animam hominis non veram sed tantum corpus Christum assumpsisse hæresis assereus, S. Philastrius, XII, 1183.
Animam hominis ex elementis consistere hæresis doceus, S. Philastrius, XII, 1252.
Annis Christi et tempore (de) hæresis dubitans, S. Philastrius, XII, 1220.
Annorum mundi incertitudine (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1235.
Anthropomorphitæ (IV et X sæc.), S. Hieronym., XXIII, 364; S. Isidorus Hispalens., LXXXII, 301.
Antidavidiani, S. Philastrius, XII, 1256.
Antidicomarianitæ, Antidicomaritæ seu *Antimarianitæ*, S. Aug., XLII, 40; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302.
Antiepiphanistæ, S. Philast., XII, 1273.
Antiochenorum schisma, Cassiodorus, LXIX, 1138.
Antipauliani, S Philast., XII, 1260.
Antitacti. Vid. *Caianitæ*.
Antitrinitarii. Vid. *Sabellius*, *Praxeas*, *Arius*, *Macedonius*, etc.
Apartheniani, S. Aldhelmus, LXXXIX, 103, 237.
Apellitæ (ab Apelle Marcionis discipulo, 145), Tertullian., II, 18, 42, 43, 46, 47, 71, 335, 405, 686, 712, 754, 763, 801; S. Philast., XII, 1162; S. Ambros., XIV, 2; S. Hieronym., XXII, 1153; XXIII, 376; XXVI, 17, 597; S. August., XLII, 29; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiph., XLI, 822.
Apocaritæ. Vid. *Manichæi*.
Apocryphi, S. Philast., XII, 1199.
Apollinaristæ (ab Apollinari), S. Hieronym., XXIII, 370; S. Augustin., XLII, 40; S. Vincentius Lirinens., L, 653; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302.
Apostolici, S. August., XLII, 32; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 299. — *Patrol. Græc.*, S. Epiph., XLI. 1039.
Aquam a Deo factam hæresis negans, S. Philast., XII, 1208.
Aquarii (III sæc.), S. Cyprianus, IV, 372; S. Philast., XII, 1188; S. August., XLII, 42; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 300.
Arabici, S. August., XLII. 46; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 303.
Archontici seu *Archontiaci*, S. Aug., XLII, 29; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrol. Græc.*, S. Epiph., XLI, 678.
Ariani (ab Ario), Constantin. Mag., VIII, 401-475, *passim*, 501; Candid. Arian., *ibid.*, 1015, 1035; Victorin. Afer, *ibid.*, 1019, 1039, 1137. 1139; S. Hilar. Pict., X, 26-472, 546, 548, 557, 610, 733; S. Euseb. Vercell., XII, 959; S. Philastr., *ibid.*, 1179; Felix papa II, XIII, 11, 26, 27; Faustin. et Marcell. presbyt., XIII, 37. 79, 81-107; S. Damas. pap., XIII, 359; Lucifer Calaritan. episc., XIII, 766, 799, 817, 936, 1008; S. Siric. papa, XIII, 1153; S. Ambros., XVI, 523, 994; XVII, 509, 549, 1155, 1159; S. Martin. Turon. episc., XVIII, 11; Phœbad. Agrimens. episc., XX, 13, 31, 49; Sulpic. Sever., *ibid.*, 148; Bachiar. monac., *ibid.*, 1019; Rufin. presbyt. Aquileiens., XXI, 335, 467, 541, 1123; S. Hieronym. presbyt., XXII, 356, 1153; XXIII, 153, 157, 160, 166, 170, 174, 357, 359, 368, 439, 440, 442, 514 639; XXIV, 643; XXV, 435, 553, 996, 1150 *seq.*; XXVI, 46, 49, 104, 181, 214, 403, 484, 495, 496, 586, 597; S. Aug., XXXIII, 748, 1038, 1049, 1051, 1052; XXXV, 1535, 1556. 1662, 1670, 1795, 1820; XXXVIII, 354, 661, 671, 769, 773; XXXIX, 1493, 1689; XLII, 59, 683, 709, 743, 819, 1117; Vigilius Taps., XLII, 1157; LXII. 155, 179, 237, 351, 433, 466. Monumenta ariana, antiariana, XLII, 677; Honorat. Antonin., L, 567; Nicetas episc., LII, 817, 865; Arnobius Junior, LIII, 239; Cerealis episc., LVIII, 757; S Avitus Vienn., episc., LIX, 301 *seq.*, 387; Boetius, LXIV, 1137, 1247, 1299; Fulgent. Ruspens. episc., LXV, 206, 497, 507, 707; Cassiodor., LXIX, 901; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 302; Alcuin., CI, 13; S. Petr. Damian., CXLV. 23.
Artemo seu *Artemas*. Vid. *Theodotus Byzantinus*.
Artotyritæ (ex Montanistarum stirpe), S. Philast., XII, 1186; S. Hieronym., XXVI, 356; S. Aug., XLII, 31.
Ascitæ seu *Ascodrugitæ*, S. Philast., XII, 1187; S. Aug., XLII, 42.
Astaritæ, S. Philast., XII, 1128, 1137.
Astarothitæ (Astaroth), S. Philast., XII, 1137.
Athei, S. Hilarius Pictav. episc., IX, 251.
Avibus et serpentibus (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1214.
Auxentius, S. Hilarius, X, 614, 615, 616, 617, 694, 712; S. Ambros., XVI, 1013, 1014; S. Hieronym., XXII, 357.

B

Baalitæ, S. Philast., XII, 1127, 1134.
Barbarismus, *Patrolog. Græc.*, S. Epiph., XLI, 166.
Barbelitæ. Vid. *Nicolaitæ*.
Bardesanistæ (a Bardesane), S. Aug., XLII, 31. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiph., XLI, 990.
Barulæ. Vid. *Basilidiani*.
Basilidiani (a Basilide), Tertull., II, 62, 796; S. Cyprianus, III, 1019; S. Philast., XII, 1144; S. Hieronym., XXII. 687; XXIII, 178, 335, 639; XXV, 617, 645; XXVI, 17, 322, 555; S. August., XLII, 26; S. Isidorus Hispal., LXXXII, (82), 298. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 132; S. Epiph., XLI, 307.
Belitæ, S. Philast., XII, 1133.
Berengarius Andegav., Hugo Lingon. episc., CXLII, 1325; Adelmannus episc Brixiens., CXLIII, 1289; Frollandus episc. Sylvan., *ibid.*, 1369 (amice loquitur); Bruno Andeg. episc., CXLVII, 1201; Bernoldus, CXLVIII, 1453; Durand. abb. Troarnens., CXLIX, 1375; Lanfranc. Cantuariens. arch., CL, 407; Guibert. de Novigento, CLVI, 527; Guillelm. S. Theodorici abbas, CLXXX, 345.
Bonosiaci (Bonosus hæreticus), S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302.
Borboritæ seu *Borboriani*, S. Philast., XII, 1186; S. Hieronym., XXVI. 356.
Bracitæ. Vid. *Gnostici*, *Manichæi*.

C

Caiani (Cain), Tertull., I, 1198; II, 46. 65; S. Philast., XII, 1115, 1261, 1263; S. Hieronym., XXII. 654; XXIII, 178, 347; S. Aug., XLII, 29; S. Isidor. Hispal. episc., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 171, S. Epiphan., XLI, 654.
Campitæ (IV sæc.). Vid. *Donatistæ*.
Cantici Canticorum libro (de) hæresis, S. Philast., XII, 1267.
Carnem Christum in passione dimisisse hæresis asserens., S. Philastrius, XII, 1183.
Carpocratiani (Carpocrates), Tertull., II, 66, 686, 709. S. Philastrius, XII, 1151, 1172; S. Hieronym., XXIII, 178; S. Aug., XLII, 27; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 298. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 139; S. Epiphan., XLI, 263.
Cataphryges (II sæc.), Tertull., II, 72; S. Philastrius. XII, 1165; S. Hieronym., XXII, 747; S. Aug., XLII, 30, S. Isidorus Hispal., LXXXII, 300. — *Patrolog. Græc.*; S. Epiphan., XLI, 855.
Cathari, Innocentius papa I, XX, 532; S. Aug., XLII, 32; S. Leo, LIV, 622; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 300. — *Patrolog. Græca*, S. Epiphanius, XLI, 1018.
Cathari (XII sæc.), seu *Neo-Manichæi*, Balduinus, Cantuar. archiepisc., CCIV, 777; Eckbertus abb. Shonaug., CXCV, 11.
Cerdoniani (a Cerdone II sæc.), Tertull., II, 70, 249; S. Philast., XII, 1160; S. Aug. XLII, 29; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 151; S. Epiphan., XLI, 691.
Cerinthiani (a Ceriutho II sæc.), Tertull., II, 67; S. Philast., XII, 1152, 1174; S. Hieronym., XXII, 921; XXIII, 178, 180, 623; XXVI, 19; S. Aug., XLII, 27;

S. Isidor., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græc.* S. Irenæus, VII, 143; S. Epiph., XLI, 378.
Cherubim et Seraphim (de) in Isaia propheta hæresis, S Philast., XII, 1294.
Chiliastæ. Vid. *Cerinthiani.*
Christi nativitate (de) hæresis, S. Philast., XII, 1253; S. Aug., XLII, 45.
Cibo et Spiritu sancto (de) hæresis, S. Philast., XII, 1198.
Circuitores, S. Philast., XII, 1197.
Circumcelliones, S. Aug., XLII, 43; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 302.
Circumcisione (de) hæresis, S. Philast., XII, 1291.
Claudius Taurin. episc. hæreticus, Jonas Aurelian. episc, CVI, 303.
Cœlestiani (Cœlestius), S. Zozimus papa, XX, 649; Paulinus diac. Mediol., XX, 711; S. Hieronym., XXII, 1181; S. Aug., XXXIII, 928; XLV, 1611.
Colorbasus (II sæc.), Tertull., II, 70; S. Philastrius, XII, 1159; S. Aug., XLII, 28. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 108; S. Epiphan., XLI, 627.
Coluthiani (a Coluthio IV sæc.), S. Philast.; XII, 1189; S. Aug., XLII, 42; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 302.
Consummatione sæculi (de) hæresis, S. Philast., XII, 1221.
Corvo Heliæ (de) hæresis, S. Philast., XII, 1294.
Crescens, S. Hieronym., XXIII, 643.
Crypthieres seu *Hierocryptæ*, S. Philast., XII, 1132.
Culpam filiorum in parentes transfundens hæresis, S. Philast., XII, 53.

D

Dadœs. Vid. *Messaliani.*
Damasi schisma (IV sæc.), Faustinus et Marcellus presbyt., XIII, 81 *ad* 108.
Deum bonum et Deum malum admittens hæresis, S. Philastrius, XII, 1238.
Deum corporeum hæresis asserens, S. Philast., XII, 1169. Vid. *Hermias* et *Seleucus.*
Deum triformem hæresis asserens, S. Philast., XII, 1205. S. Aug., XLII, 45.
Deuteronomii libro (de) hæresis, S. Philast., XII, 1242.
Diluvio (de) hæresis, S. Philast., XII, 1247.
Dioscorus, S. Leo Magnus pap., LIV, 988.
Divinitatem Christi cum carne passam fuisse hæresis asserens, S. Philast., XII, 1203; S. Aug., XLII, 44.
Divisione orbis (de) error, S. Philast., XII, 1244.
Donatiani seu *Donatistæ* (a Donato IV sæc.), Constantinus Magnus imperator, VIII, 477; Donatiana monumenta, VIII, 673 *et seq.*; S. Optatus Milevitan. episc., XI, 883; S. Aug., XXXIII, 94, 129, 132, 134, 159, 173, 189, 191, 194, 195, 223, 224, 225, 228, 235, 240, 263, 296, 302, 309, 321, 357, 366, 396, 404, 405, 421, 427, 476, 487, 509, 510, 535, 577, 583, 590, 753, 792, 939; XXXV, 1406, 1414, 1425, 1458, 1466, 1474, 1484, 1492, 1497 *usq. ad.* 2012; XXXVI, 131, 188, 229, 307, 342, 363, 383, 431, 628, 673; XXXVII, 1081, 1227, 1258, 1293, 1596, 1648, 1729, 1884, 1913, 1949; XXXVIII, 91, 270, 295, 460, 539, 559, 595, 620, 630, 720, 760, 763, 895, 1003, 1126, 1161, 1174, 1218, 1225, 1231, 1234, 1296, 1319; XXXIX, 1582, 1586, 1590, 1598; XL, 201, 233, 306, 616, 711; XLII, 43; XLIII, 23, 33, 107, 245, 391, 445, 595, 613, 651, 689, 697, 707, 763, 773; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302.
Dositheus II sæc., Tertull. II, 61; S. Philast., XII, 1118; S. Hieronym. in Dialogo adversus Luciferianos *passim*, XXXII. — *Patrolog. Græc.* S. Epiphan., XLI, 238.
Dualistæ; vid. *Marcionistæ* et *Manichæi.*

E

Ebionæi, Ebionitæ (ab Ebione), Tertull. II, 46, 67, 778, S. Hilarius Pictaviens. episc., IX, 453; X, 41, 52, 65, 200, 205; S. Philastrius, XII, 1154; S. Hieronym., XXII, 924, 943; XXIII, 178, 180, 202, 623, 888; XXIV, 19, 27, 31, 672; XXVI, 76, 312, 322, 361, 396, 499, 597; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 301. — *Patrol. Græc.* S. Irenæus, VII, 143; S. Epiphan., XLI, 406
Elcesæi et Sampsæi, S. Aug., XLII, 31. — S. Epiph., XLI, 959.
Elimas, Magus, S. Hieronym., XXIV, 527.
Elipandus, Tolet. episc., hæretic., S. Paulin. Aquil., XCIX, 151; B. Alcuinus, CI, 231.
Elpidius, S. Hieronym., XXII, 1153.
Elvidiani seu *Helvidiani*, S. Hieronym., XXIII, 183; S. Aug., XLII, 46; S. Isidor., LXXXII, 303.
Encratitæ seu *Severiani* (151). S. Philast., XII, 1196; S. Hieronym., XXIII, 309; S. Aug., XLII, 30; S. Isidor. Hispal. episc., LXXXII, 300. — *Patrolog. Græc.* S. Epiphan., XLI, 850. — Vid. *Abstinentes, Tatiani.*
Enthousiastæ vid. *Euchitæ* et *Massaliani.*
Epicurei, *Patrolog. Græc.*, XLI, 170, 206.
Epiphania (de) hæresis, S. Philast., XII, 1273.
Esseni, S. Philast., XII, 1122, Isidor. Hispal., LXXXII, 297. — *Patrolog. Græc.* S. Epiphan., XLI, 251.
Ethnici, seu *Pagani*, seu *Idololatræ*. Tertull. I, 257, 539, 585, 607, 619, 627, 697; Minucius Felix, III, 232, S. Cyprianus, IV, 543, 563; Commodianus Afer, V, 201; Antonius poeta incertus seu potius S. Paulinus Nolanus episc., V, 261 et LXI, 691; Arnobius Afer, V, 718; Lactantius, VI, 111; VII, 189; Julius Firmicus Maternus, XII, 982; Paulus Orosius, XXXI, 663; S. Aug., XLI, 13.—Liber de Civitate Dei, Salvianus Massil., LIII, 25; Aurel. Prudentius, LX, 118; S. Paulin. Nolan., LXI, 691.
Eucharistia (de) hæresis, Paschasius Radbertus, CXX, 1267, 1351; Sylvester papa II, CXXXIX, 179; Algerus, CLXXX, 739.
Euchitæ sive *Massaliani*, S. Aug., XLII, 40.
Eudoxii (Eudoxus) vid. *Aetii* et *Eunomiani.*
Eunomiani (Eunomius), S. Philast., XII, 1182; S. Hieronym., XXIII, 347, 362, 370, 439, 442; XXIV, 775; XXV, 380, 1025, 1269; XXVI, 75, 496, 586, 597.
Euphemitæ, vid. *Massaliani.*
Eutychiani, S. Petrus Chrysolog., LII, 739; S. Leo, LIV, 221, 361, 390, 466, 477, 713, 723, 731, 735, 751, 756, 781, 785, 789, 795-1555; S. Gelasius papa, LIX, 22; Vigilius Tapsensis, LXII, 95; S. Fulgentius Ruspens., LXV, 442, 497; Boetius, LXIV, 1247, 1299, 1137; Pontianus Afric. episc., LXVII, 527, 867; Fulgentius Ferrandus, LXVII, 889, 908, 910; Liberatus archidiac., LXVIII, 969; Vigilius papa, LXIX, 121, 143; Justinian. imperator, LXIX, 225; S. Gregor. Turonens., LXXI, 231; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 304; S. Julianus Toletan., XCVI, 525.
Evagrius, S. Hieronym., XXIII, 496.
Excalceati, S. Philastrius, XII, 1193; S. Aug., XLII, 43.
Fabianus, Fulgentius Ruspens., LXV, 749.
Faustus Manichæus, S. Aug., XX, 79 (v. Appendix, XLII.)
Felicissimus (III sæc.), Cyprian., III, 702, 795; IV, 305, 351, 533 *et seqq.*
Felix Urgellitanus episc. hæretic., S. Paulin., patriarcha Aquileiens., XCIX, 343; Beatus Alcuin., CI, 87, 119.
Floriani seu *Floriniani*, S. Philastrius, XII, 1172; S. Aug., XLII, 42; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 302.
Fortuna cœli (de) hæresis, S. Philast., XII, 1126.
Fortunatianus (III sæc.), S. Cyprian., IV, 389: S Hieronym., XXII, 24; XXIII, 697; XXVI, 20.
Fortunatus (III sæc.), S. Cyprian. episc., III, 735.
Funiculo, mensuræ in Zacharia propheta (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1292.

G

Galla, meretrix Priscilliani, S. Hieronym., XXII, 1155.
Genistæi, S. Isidor. Hisp., LXXXII, 297.
Gigantibus tempore Noe (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1224.
Gilbertus Porretanus, Gaufrid., abb., CLXXV, 587, 595.
Gottescalcus, Amulo Lugdun. episc., CXVI, 84, 97; Lupus Ferrariens. abb., CXIX, 621, 647.
Gnostici (ex Valentino orti), Tertull., II, 221 *et seqq.*, 594, 678; S. Hieronym., XXII: XXIII, 639; XXIV, 625; S. Aug., XLII, 26; S. Isidor, LXXXII, 298. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 161; S. Epiphan., XLI, 530.
Græci Schismatici necnon hæretici, Symmachus papa, LXII, 66; B. Alcuin., CI, 63; Ratramnus Corbeiens., CXXI, 223; Æneas Parisiens. episc., CXXI, 683; Nicolaus papa, CXIX, 773; Leo papa IX, CXLIII, 744, 773, 777; Humbertus cardin., CXLIII, 929, 1215; S. Anselmus, CLVIII, 285, 541; S. Petrus Chrysolanus, CLXII. 1003; Hugo Eterianus, CCII, 227.
Gunbardus, S. Agobard. Lugdun. episc., CIV, 113, 219.

H

Hæreses in genere, Tertull. I, 519; II, 12 *et seqq.*, 25 *et seqq.*, 45, 47, 51, 53, 55, 61, 125, 179, 214, 222, 250,

366, 404, 515, 521, 780, 797, 799, 801, 850, 886, 889, 933; S. Hilarius, X, 627-724; Theodos. Mag., imperat., XIII, 533; Constant. Mag., imperat., VIII, 320; S Hieronym., XXII, 355, 602, 654, 667, 687, 755, 791, 793, 795, 807, 923, 947, 1049, 1092, 1093, 1120, 1148, 1150, 1161 *et seqq.*; XXIII, 165, 169, 178, 179, 264, 265, 334, 335, 357, 379, 382, 418, 469, 470, 483, 484, 488, 496, 501, 587, 1024, 1056, 1057, 1071, 1073, 1087, 1095-1097; XXIV, 38, 51, 81, 102, 116, 130, 132, 133, 135, 136, 207, 212, 216, 221, 230, 232, 235, 236, 237, 246, 247, 253-255, 263, 267, 268, 271, 272, 315, 318, 343, 346, 360, 362, 438, 550, 551, 631, 633, 687, 698, 701, 702, 706, 747, 763, 768, 782, 786, 795, 798, 814 *et seqq.*; 822, 825 *et seqq.*; XXV, 24, 43, 51, 57, 66, 68, 70, 72, 74, 84, 91, 93, 95, 96, 101, 107 *et seqq.*, 109, 110, 112, 121, 126, 127, 139, 152, 153, 168, 172, 175, 191, 201, 202, 216, 220, 224, 225, 234, 239, 247, 256, 293, 295, 302, 303, 306, 314, 315, 324, 331, 333, 359, 362, 365, 368, 375, 381, 383, 423, 464, 491, 497, 524, 670, 690, 696, 701, 715, 744, 750; XXVI, 42, 48, 53, 83, 114, 176, 221, 257, 284, 352, 407, 416, 417, 500, 519, 570, 595-597; S. August., XLII, 21, 1117, 1131; Vincent. Lirin., L, 637; Gennad. Mass., LVIII, 979; Aurel. Prudent., LIX, 1011; Hormisdas papa, LXIII, 399; S. Fulgent. Ruspens. episc., LXV, 573; Justinian. Cæsar, LXIX, 273; S. Leander Hispal., LXXII, 893; S. Agobard., CIV, 29, 150; Taio sive Taius Cæsaraug., LXXX, 815; S Hildefons., XCVI, 53; Ratramn. Corbeiens. monac, CXXI, 12, 31, 103; Sylvester papa II, CXXXIX, 179; Joannes Cornubiens., CLXXVII, 295; XCIX, 1041; Abælard., CLXXVIII, 1823; Hugo Ambian. Rothomag. episc., CXCII, 1255; Arno, præposit. Reichersperg., CXCIV, 1529; Ermengaud., CCLV, 1235

Hebræi, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 297.

Helena Simonis magi meretrix, Tertull. II, 708; S. Hieronym., XXII, 1153.

Heliognosti, S. Philastrius, XII, 1123.

Hellenismus, *Patrolog. Græc.*, S. Epiphan., XLI, 166.

Helvidiani (Helvidius), S. Hieronym., XXIII, 183; S. Aug., XLII, 46; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 303.

Hemerobaptistæ, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 298. — *Patrolog. Græc.*, XLI, 255 (S. Epiphan.).

Heptuanistæ, S. Philast., XII, 1206.

Heracleonitæ (Heracleon II sæc.), Tertullian. II, 69, 546; S. Philastrius, XII, 1158; S. Aug., XLII, 28. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiphan., XLI, 634.

Hermias, S. Philast., XII, 1169.

Hermogeniani (Hermogenes II sæc.), Tertull. I, 218, II, 43, 46, 197 *et seqq.*, 646, 664, 951; S. Philast., XII, 1169, 1170; S. Hieronym., XXIII, 643; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 300.

Herodiani, S. Philast., XII, 1138. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiphan., XLI, 270.

Heterousii (vid.) *Aetiani*.

Hieracitæ seu *Hierarcitæ* (Hierarcas), S. Hilarius Pict., X, 105, 160, 165; S. Aug., XLII, 38; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 301.

Hilarius, S. Hieronym., XXIII, 175, 180.

Horoscopi, S. Philast., XII, 1248.

Hydroparastatæ (vid.) *Aquarii*.

I

Iconoclastæ, Gregorius II papa, LXXXIX, 507, 511, 521.

Iconolatræ, S. Agobard., CIV, 199.

Idololatræ, Alanus de Insulis, CCX, 305 *et seqq.* vid. *Ethnici*.

Imagine et similitudine Dei in homine (de) hæresis, 1209; S. Philast., XII, 1269.

Imagine Dei in corpore humano (de), S. Philast., XII, 1209. S. Aug., XLII, 45.

Incarnatione (de) hæresis, S. Ambros., XVI, 817.

Induratione Dei (de) hæresis, S. Philast., XII, 1253.

Inferni pœnis (de) hæresis, S. Philast., XII, 1250; S. Aug., XLII, 45.

Isaia propheta (de) hæresis, S. Philast., XII, 1297.

J

Joannis Evangelium hæresis rejiciens, S. Philast., XII, 1174.

Jejunio Zachariæ prophetæ (de) hæresis, S. Philast., XII, 1285.

Joviniani seu *Jovinianistæ* (Jovinianus), S. Siricius, papa, XIII, 1168; S. Ambros., XVI, 1128; S. Hieronym., XXIII, 205-340; XXIV, 298, 299; S. Aug., XLII, 45; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 303.

Juda traditore (de) hæresis, S. Philast., XII, 1150.

Judæi, Tertull. II, 597; Novatian. presbyt. III, 953, S. Cyprian. IV, 679, 910, 919; Celsus IV. 49; Constantin. Mag. VIII, 232, 350, 365, 384; Severus Majoric. episc., XX, 731; Evagrius monach., XX, 1165; S. Aug., XLII, 51, 1117, 1131; S. Maximus Taurin., LVII, 793; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 297; S. Agobardus, CIV, 69, 77, 99, 107, 339; Amulo Lugd. episc., CXVI, 141; Fulbertus Carnot. episc., CXLI, 305; S. Damianus (Petrus), CXLV, 41, 57; Guibertus de Novigento, CLVI, 490; Gislebertus, CLIX, 1005; B. Odo Camerac. episc., CLX, 1103; Guillelmus de Campillis Catalaun. episc., CLXIII, 1045; B. Rupertus Tuitiens. abb., CLXX, 559; Petrus Abælardus, CLXXVIII, 1611; Gualterus de Castellione, CCIX, 423; Alanus de Insulis, CCX, 305.

Judaïzantes. — S. Philast., XII, 1198. — Dionysius Exiguus monac., LXVII, 19.

Julianus Apostata imperator. — Rufinus presbyt. Aquileiens., XXI, 501. — Cassiodor., LXIX, 1027.

Julianus Eclan. Pelagianus (415). — Appendix, XXI, 1167.

L

Lapsi *seu* Libellatici, III sæc., S. Cyprian., III, 851; IV, 225, 250, 253, 259, 260, 272, 274, 279, 282, 290, 300, 302, 304, 305, 334, 341 et 463. — Novatianus presbyt. Rom., III, 963. — Bacchiarius monach., XX, 1057.

Leporius Pelagianus presbyt. (426), emendatus cura S. Augustini, XXXI, 1215.

Levitico Mosi (de) error, S. Philast., XII, 1274.

Libanius sophista, Cassiodor., LXIX, 1063.

Lingua unica (de) opinio, S. Philast., XII, 1270.

Linguæ nomine (de) hæresis, S. Philast., XII, 1219.

Lucanus Marcionis sectator, II sæc., Tertull., II, 71, 798. — S. Philast., XII, 1162.

Lucianistæ, *Patrolog. græc.*, S. Epiphan., XLI, 818.

Luciferiani, S. Aug., XLII, 45. — S. Isidor. Hispal., LXXXII, 303.

M

Macedoniani (Macedonius) seu Pneumatomachi, S. Hilarius Pictav. episc., X, 52. — S. Damasus papa, XIII, 359. — S. Ambros., XVI, 703; XVII, 1005, 1155, 1159. — S. Martinus Turon. episc., XVIII, 11. — Bacchiarius monac., XX, 1019. — S. August., XLII, 39. — S. Nicetas Episc. Aquileiens., LII, 847, 853, 865. — S. Leo Magnus, papa, LIV, 400. — S. Avitus Vienn. episc., LIX, 385. — Paschasius diaconus, LXII, 11. — Boetius, LXIV, 1137, 1247, 1299. — Cassiodorus, LXIX, 1046, 1128, 1158. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302. — B. Alcuinus, CI, 13.

Maledicendis diis alienis (de non) hæresis, S. Philastrius, XII, 1280.

Mandato Adæ (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1268.

Manichæi, Victorinus Afer, VIII, 999. — S. Hilarius, X, 53, 164, 246, 453, 475, 478, 537, 788. — S. Anastasius papa, XX, 75. — Faustus Manichæus, XX, 79 (vid. Append., S. August., XLII). — Secundinus Manichæus, XX, 247. — S. Hieronym., XXII, 494, 742, 747, 925, 1085, 1150, 1157; XXIII, 213, 326, 345, 347, 359, 360, 369, 371, 376, 439, 525, 535, 1101; XXIV, 44; XXV, 1269, 1297; XXVI, 54, 59, 84, 94, 100, 102, 105, 391, 416, 473, 597; XXXI, Evodius, Upsal. episc., XXXI, 1233 (vid. Appendix S. Aug., XLII). — S. Aug., XXXII, 659 ad 868 passim, 1221, 1309; XXXIII, 272, 1033; XXXIV, 121, 173; XXXVIII, 23, 28, 100, 326, 825, 984, 1122; XL, 290, 349; XLII, 34, 93, 111, 129, 173, 207, 519, 551, 577, 1139, 1153. — S. Leo Magnus papa, LIV, 160, 176, 193, 203, 274. — S. Prosper ex Manichæo catholicus, LXV, 25. — S. Isidorus Hispal. episc., LXXXII, 300.

Marcianus Arelat. episc., S. Cyprianus episc., III, 989.

Marcionitæ et Marcionistæ (a Marcione Cerdonis discipulo), Tertullian., II, 19, 41 *seq.*, 46 *seq.*, 58, 71, 246 *seq.*, 754, 757, 758, 1054. — S. Hilarius, IX, 259, 738, 788; X, 570. — S. Philastrius, XII, 1160. — S. Hieronym., XXII, 494, 747, 925, 1054, 1153; XXIII, 182, 213, 309, 368, 370, 376, 401, 459, 513, 575, 635, 651, 1073, 1101; XXIV, 105, 247, 442, 775; XXV, 84, 617, 1018, 1105, 1150, 1392; XXVI, 59, 84, 94, 100, 102, 105, 114, 319, 322, 352, 360, 372, 391, 406, 446, 473, 475, 482, 523, 535, 555, 597. — S. Aug., XLII, 29. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 300. — *Patrologia græc.*, S. Irenæus, VII, 151. — S. Epiphan., XLI, 695.

Marcus Magus II sæc., Tertullian., II, 70, 516, 801. — S. Philastrius, XII, 1159. — S. Hieronym., XXII, 687,

XXIV, 623. — S. Aug., XLII, 28. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 110. — S. Epiphan., XLI, 582.
MARTIALIS, III sæc., S. Cyprian., III, 1019.
MASBOTHÆI (a Masbothæo Simonis discipulo), S. Isidorus Hispal., LXXXII, 297.
MASSALIANI (Massal). Vid. *Euchitæ.*
MASSILIENSES. Vid. *Semi-Pelagiani.*
MATERIARII, II sæc., Tertullian., II, 218.
MAXIMILLA Montani meretrix, S. Hieronym., XXII, 476, 1155; XXV, 1232; XXVI, 57.
MELCHISEDECHIANI seu *Melchisedechitæ*, S. Philastrius, XII, 1168. — S. Aug., XLII, 31. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphan., XLI, 971.
MELETIANI seu *Melitiani.* Vid. *Luciferiani*, S. Philast., XII, 1202. — S. Aug., XLII, 39.
MENANDRIANI (a Menandro). — Apud Tertullian. de Menandro Ephesino, I, 387; II, 735, 801, 1043. — De Menandro Samaritano, II, 61, 734 et 736. — S. Philastrius, XII, 1142. — S. August., XLII, 26. — S. Isidorus Hispalens. episc., LXXXII, 298. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 126. — S. Epiphanius, XLI, 295.
MERISTÆI, S. Isidorus Hispal., LXXXII, 298.
METANGISMONITÆ, S. Philastrius, XII, 1167. — S. Aug., XLII, 41. — S. Isidorus, LXXXII, 302.
MILLENARII seu *Cerinthiani* seu *Chiliastæ*, Tertullian., II, 67. — S. Philastrius, XII, 1152, 1174. — S. Hieronymus, XXII, 924; XXVIII, 178, 180, 623; XXVI, 19. — S. Aug., XLII, 27. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299.
MOCIANUS, Facundus Hermian., LXVII, 853.
MOLOCHITÆ (Moloch), S. Philastrius, XII, 1129.
MUNDI DURATIONE (de) hæresis, S. Philast., XII, 1191. — S. Aug., XLII, 42.
MUNDORUM pluralitate (de) sententia, S. Philastrius, XII, 1280. — S. Aug., XLII, 45.
MONOPHYSITÆ. Vid. *Eutychiani.*
MONOTHELITÆ, Victor episc., LXXX, 637.
MONTANISTÆ (a Montano II sæc.), Tertullian., II, 72, 155, 954, 970. — S. Hilarius Pictav., X, 570. — S. Philastrius, XII, 1196. — Innocentius papa, XX, 475, 552. — S. Hieronym., XXII, 474, 476, 693, 1153; XXIII, 286, 347, 355, 655; XXIV, 19; XXV, 1232, 1274; XXXVI, 57, 479, 597. — Cassiodor., LXIX, 1156. — S. Isidor. Hispal., LXXXII, 301.
MOTU TERRÆ (de) error, S. Philast., XII, 1216.
MUSACCABONITÆ, S. Philast., XII, 1125.
MUSORITÆ, S. Philast., XII, 1124.

N

NATIVITATE Christi (de) error, S. Philastrius, XII, 1253; S. Aug., XLII, 45.
NAZARÆI (Nazareth), S. Philast., XII, 1122; S. Aug., XLII, 27; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphan., XLI, 258, 387.
NESTORIANI (a Nestorio), Marius Mercator, XLVIII, 699 ad 1218; Cassianus Joannes, L, 9-367; Cœlestinus papa I, L, 438 ad 566; Xistus papa III, L, 583; S. Prosper Aquitan., LI, 153; Nicetas Aquileiens. episc., LII, 847, 865; S. Leo Magn. pap., LIV, 221, 713; Faustus Rhegiens. episc., LVIII, 853; Petrus diacon., LXII, 83; Boetius, LXIV, 1247, 1299; Dionysius Exiguus monach., LXVII, 9; Fulgentius Ferrandus, LXVII, 889, 908, 910; Liberatus Carthag. archidiac., LXVIII, 969; Cassiodor., LXIX, 1204; S. Isid. Hisp., LXXXII, 304; B. Alcuin., CI, 13.
NICOLAITÆ (a Nicolao), Tertullian., II, 46, 63, 280; S. Philastrius, XII, 1148; S. Hieronym., XXII, 353, 1153, 1198, 1199; XXIII, 178; S. Aug., XLII, 26; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 298. — *Patrolog. græc.*, Clement. Alexand. Stromat, lib. III, S. Irenæus, VII, 149; S. Epiphanius, XLI, 319.
NOETIANI, S. Philast., XII, 1168; S. Aug., XLII, 32; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 301. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphan., XLI, 994.
NOVATIANI (a Novatiano et Novato), Anonym., III, 1205; S. Cyprianus, III, 699, 708, 712, 725, 974, 990, 1137; IV, 342, 347, 493; S. Hilarius, IX, 788; S. Philastrius, XII, 1194; S. Pacianus Barcinon. episc., XIII, 1051; S. Siricius pap., XIII, 1133; Innocentius pap., I, XX, 475, 532; S. Hieronym., XXII, 606, 695; XXIII, 286, 355, 681; XXV, 974; S. Aug., XXXIII, 1086; Paschasius diac., LXII, 20; Cassiodor., LXIX, 1116; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 301. — *Patrolog. græc*, S. Epiphan., XLI, 1018.
NOVATUS, S. Hieronym., XXII, 606, 693; XXIII, 285, 355, 681; XXV, 974. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphan., XLI, 1018.
NYCTAGES, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 303.

O

OPHITÆ, Tertull., II, 63; S. Philast., XII, 1113; S. Hieronym., XXIII, 178, 429; S. Aug., XLII, 28; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 167; S. Epiphan., XLI, 642.
ORIGENISTÆ seu *Origeniani* (Origenes), S. Anastas. papa I, XX, 68; XXII, 772; Dionysius Exiguus, XXII, 771; Theophilus Alexand. episc., XXII, 773, 790, 792, 813; Paulus Orosius, XXXI, 1211; S. Aug., XLII, 33, 669; Justinian. imperator, LXIX, 177; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 301. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphan., XLI, 1062, 1067.
OSSENI, *Patrolog. græc.*, S. Epiphan., XLI, 259. Vid. *Sampsæi.*

P

PAGANI. Vid. *Ethnici.*
PAGANITATEM et omnia facinora Deo tribuens hæresis, S. Philastrius, XII, 1226.
PASSALORYNCHITÆ, S. Philast., XII, 1188; S. Aug., XLII, 42.
PASSIONISTÆ. Vid. *Præxeas.*
PATERNIANI, S. Aug., XLII, 46; S. Isidorus, LXXXII, 303.
PATRICIANI (a Patricio), S. Philast., XII, 1177; S. Aug., XLII, 42; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302.
PATRICUS hæreticus, Ratherius Veron. episc., CXXXVI, 643.
PATRIPASSIANI, Præxeæ sectatores, Tertullian., II, 74, 154.
PAULIANI (Paulus Samosatenus), S. Hilarius, X, 534, 538, 661, 673; S. Aug., XLII, 34; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 300.
PELAGIUS Britannus monach., XXI, 1155.
PELAGIANI (a Pelagio), Innocentius I, papa, XX, 564; Zozimus papa, XX, 654, 669, 675; Julian. Eclanens., XXI, 1167; Auianus diac. Pelagian., XXI, 1173, Cœlestius Pelagii discip., XXI, 1173; Leporius presbyt., XXXI, 1215; Orosius, XXXI, 1173; S. Aug., XXXIII, 538, 596, 673, 674, 720, 741, 758, 762, 764, 772, 774, 779, 783, 786, 852, 848, 857, 867, 869, 891, 926, 928, 929, 968, 971, 974, 978, 989, 1002, 1007; XXXVIII, 825; XXXIX, 1719; XLII, 47; XLIV et XLV integre; Marius Mercator, XLVIII, 9-699; Cassianus Mass., L, 20; S. Prosper Aquit., LI, 67, 91, 153, 155, 178, 214, 647, 723; Faustus Rhegiens., LVIII, 783, 835; Petrus diac., LXII, 83; Fulgentius Ruspens., LXV, 153, 442, 605; Joannes papa, IV, LXXX, 601; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 303.
PEPUZIANI sive *Quintilliani*, S. Aug., XLII, 30. Vid. *Cataphryges.*
PETILIANI. Vid. *Donatistæ.*
PETRAGORICI, Heribert. monach., CLXXXI, 1721.
PETROBRUSIANI (Petrus de Bruys), Petrus Vener., CLXXXIX, 719.
PHANTASMASIASTÆ, S. Avitus Vienn. episc., LIX, 300.
PHARISÆI, S. Philast., XII, 1119; S. Isidor. Hisp., LXXXII, 297. — *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 247.
PHILOSOPHI in genere, Tertull., II, 646; Zacchæus Christianus, XX, 1071.
PHILUMENE Marcionis meretrix, Tertullian., II, 18, 71, 765, 791; S. Hieronym., XXII, 1153; XXV, 1232.
PHOTINIANI (a Photino Ebionis discipulo), S. Hilarius, IX, 453; X, 41, 52, 65, 200, 205; S. Philastrius, XII, 1179; S. Damasus papa, XIII, 359; S. August., XLII, 34; Vincentius Lirinens. Commonitorium cap. 216, T. L.; S. Isidor. Hisp., LXXXII, 301.
PHOTIUS, Nicolaus I papa, CXIX, 773 et passim.
PITHOBIBLISTÆ, S. Philast., XII, 1280.
PLANETIS septem (de), error, S. Philast., XII, 1237.
PNEUMATISTÆ, S. Philast., XII, 1292.
PNEUMATOMACHI Vid. *Macedoniani.*
PORPHYRIUS, S. Hieronym., XXII, 502, 666, 923; XXIII, 691, 939; XXIV, 66, 339, 513; XXV, 491, 504, 533, 573; XXVI, 310.
PORRETANI. Vid. *Gilbertus Porretanus.*
PRAXEAS, Tertull., II, 74, 154; S. Hieronym., XXIII, 180.
PRISCA Montani alia meretrix, S. Hieronym., XXII, 1153; XXV, 57, 1232.
PRISCILLIANISTÆ, S. Hieronym., XXII, 10, 1085, 1150, 1153; XXIII, 496; Orosius Paulus, XXXI, 1211; S. Aug., XXXIII, 1034; XLII, 44, 669; S. Leo Mag. papa, LIV, 677; S. Turribius episc., Astur., LIV, 693; Montanus Tolet. episc., LXV, 51; S. Isidorus Hispalens., LXXXII, 303.
PRÆDESTINIANI, Anonymus, LIII, 587. Vid. *Gottescalcus.*
PROCLIANITÆ, S. Philast., XII, 1170; S. Aug., XLII, 42.
PROPHETIS FALSIS (de) hæresis, S. Philast., XII, 1189.
PROTOCLISTÆ, Vid. *Origenistæ.*
PROTOPASCHITÆ. Vid. *Quartodecimani.*
PSALTERII inæqualitate (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1259.

Ptolomæus, S. Philastrius, XII, 1157; S. Aug., XLII, 28. — *Patrologia græca*, S. Epiphanius, XLI, 555.
Puteoritæ, S. Philastrius, XII, 1136.
Pythonissa muliere (de) hæresis, S. Philast., XII, 1135.

R

Ranicolæ, S. Philastrius, XII, 1124.
Rebaptistæ, 255. — Variorum anonymorumque monumenta pseudodoxa in quæstione de rebaptizandis hæreticis, III, 1009.
Remphanitæ seu *Molochitæ*, S. Philast., XII, 1129.
Rhetorii, S. Aug., XLII, 44; S. Philast., XII, 1202.
Roscelinus philosophus (1092), S. Anselm. Cantuar. archiepisc., CLVIII, 259; S. Ivo Carnot., CLXII, 17.
Rufinus, S. Hieronym., XXII, 336; XXXIII, 397.

S

Sabelliani (a Sabellio III sæc.), Novatianus presbyt. Roman., III, 936, 940; S. Dionysius pap. I, V, 109; S. Hilarius, X, 26, 41, 52, 65, 165, 200, 203, 205, 232, 706; S. Philastrius, XII, 1168; S. August., XLII, 32; S. Isidorus Hispalens., LXXXII, 301; S. Petrus Damian., CXLV, 23. — *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 1011.
Sabuæi. — *Patrol. græc.*, S. Epiph., XLI, 234.
Saciani. Vid. *Anthropomorphitæ*.
Sadducæi, S. Philast., XII, 1118; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 297. — *Patrol. græc.*, S. Epiph., XLI, 239.
Samaritæ seu *Samaritani*, S. Philast., XII, 1120; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 298. — *Patrolog. græca*, S. Epiph., XLI, 170, 223.
Sampsæi, Schamsæi, S. Aug., XLII, 31. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphan., XLI, 959.
Sarraceni, Petrus Vener., CLXXXIX, 659.
Saturniani (a Saturnino), Tertull., II, 686; S. Philast., XII, 1142; S. Aug., XLII, 26. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 129; S. Epiphan., XLII, 293.
Schismatici quidam, Ennodius Ticin. episc., LXIII, 183.
Scotus Erigena, Prudentius Trecens. episc., CXV, 1009; Florus Lugd. diac., CXIX, 101; Adrevaldus Floriac. monac., CXXIV, 948.
Scribæ, *Patrolog. græc.*, S. Epiphan., XLI, 242.
Scythismus, *Patrolog. græc.*, S. Epiphan., XLI, 166.
Secundiani (a Secundo), S. Philast., XII, 1158; S. Aug., XLII, 28. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphan., XLI, 543; S. Irenæus, VII, 103.
Seleuciani (a Seleuco), S. Philast., XII, 1169; S. Aug., XLII, 41.
Semi-Ariani, S. Philast., XII, 1181; S. Aug., XLII, 39.
Septuaginta duorum interpretationem hæresis rejiciens, S. Philast., XII, 1276, 1279.
Serpentis ænei cultus hæreticus, S. Philast., XII, 1131.
Sethiani seu *Sethoitæ* II sæc., Tertullian., II, 65, 66; S. Philast., XII, 1116; S. Hieronym., XXIII, 178; S. Aug., XLII, 29; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 167; S. Epiphan., XLI, 666.
Severiani (a Severo), S. Aug., XLII, 30; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 300. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphan., XLI, 831.
Sideribus et pecoribus (de) hæreses, S. Philast., XII, 1216.
Simoniani (a Simone mago), Tertull., I, 346, 672; II, 46, 62, 708, 749; S. Cyprian. de Baptismo, IV; S. Philast., XII, 1138; S. Hieronym., XXII, 1155; XXIII, 178, 281, 607; XXIV, 527; XXV, 127; S. Aug., XLII, 25; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 298. — *Patrol. græc.*, S. Irenæus, VII, 117; S. Epiphan., XLI, 286.
Simoniaci (a Simone), Humbert. cardin. Silvæ candidæ episc., CXLIII, 1005.
Spiritu Sancto (de) hæresis, S. Philast., XII, 1198
Stellis cœlo infixis (de), S. Philast., XII, 1264.
Symmachiani, S. Philast., XII, 1177.
Symmachistæ, S. Philast., XII, 1280.
Symmachus ethnicus, Aurel. Prudent., LX, 118.

T

Tatiani (a Tatiano) seu *Encratitæ*, *Continentes*, *Severiani*, S. Philastrius, XII, 1196; S. Hieronym., XXIII, 309; S. Aug., XLII, 30; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 300. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 160; S. Epiphan., XLI, 835.
Tempore ultimo (de) hæresis, S. Philast., XII, 1228.
Terram beatitudinis hæresis ignorans ac reprobans, S. Philast., XII, 1207.
Tertullianistæ, S. Aug., XLII, 46; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 303.
Tessaracædecatitæ, seu *Quatuordecimani*, S. Philast., XII, 1173; S. Aug., XLII, 31; S. Isidorus Hispalens., LXXXII, 303; S. Aldhelmus Schireburg. episc., LXXXIX, 87.
Testamenti veteris multa reprobans hæresis, S. Philast., XII, 1265.
Tetraditæ. Vid. *Patripassiani*.
Thammus simulacro (de) hæresis, S. Philast., XII, 1133.
Themistius, philosoph. ethnicus, Juliani Apostatæ amicus, Aurel. Cassiodor., LXIX, 1118.
Theodotiani (a Theodoto Byzantino), S. Philast., XII, 1166; S. Hieronym., XXIII, 202; S. Aug., XLII, 31; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 304. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphan., XLI, 962.
Theodotionistæ (a Theodotione), S. Philast., XII, 1280.
Theopaschitæ. Vid. *Patripassiani*.
Theotimus, II sæc., Tertull., II, 546, 538.
Tophetitæ (Tophet), S. Philast., XII, 1129.
Trismegisti hæresis de pecoribus et sideribus, S. Philast., XII, 1216.
Troglodytæ, S. Philast., XII, 1126.
Tropitæ, S. Philast., XII, 1184.
Tunicis pelliceis (de) protoparentum hæreses, S. Philast., XII, 1240.

U

Uxoribus et concubinis Salomonis (de) hæresis, S. Philast., XII, 1289

V

Vadiani, S. Aug., XLII, 39.
Valentiniani (a Valentino) II sæc., Tertull., II, 42; S. Hilarius Pict., X, 162; S. Philast., XII, 1155; S. Hieronym., XXIII, 182, 376, 1073; XXIV, 775; XXV, 1018, 1105; S. Aug., XLII, 27; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 299; S. Irenæus, VII, 23; S. Epiph., XLI, 474.
Valesii, S. Aug., XLII, 32; *Patrolog. græc.*, S. Epiphan., XLI, 1010.
Vigilantius, S. Hieronym., XXII, 602, 906; XXIII, 337-352.

W

Waldenses, Bernardus abb. Fontis calidi, CCIV, 793; Alanus de Insulis, CCX, 305.
Wandali Ariani, Victor Vitens. episc., LVIII, 181; S. Fulgentius Ruspens. episc., LXV, 103, 223.

CONSPECTUS CHRONOLOGICUS

HÆRESEON VEL SECTARUM PRÆCIPUARUM A TEMPORIBUS APOSTOLORUM PER SINGULA SÆCULA USQUE AD SÆCULUM XIII DEDUCTARUM.

Hæreses sæculo primo exortæ.

Simoniani. — Primus qui hæresis pestem in orbem invexit, fuit Simon Magus, e Samaria oriundus. Cum a Philippo baptizatus fuisset, et videret Spiritum sanctum in eos quibus manus imponebant apostoli, illabi, oblata pecunia voluit ab apostolis potestatem emere similiter conferendi Spiritum sanctum; quo facto labis, ab ipso dictæ Simoniacæ, primum jecit fundamentum. Contendebat 1. se esse magnam virtutem Dei, imo Deum ipsum, qui in Samaria apparuerit ut Pater, in Judæa ut Filius, in gentibus ut Spiritus sanctus; 2. Christum vere non

venisse, nec realiter esse passum, sed solum apparenter; 3. vagam quamdam mulierculam, nomine Helenam, cum qua clam omni se libidinum genere polluebat, jam blasphemabat esse Spiritum sanctum, jam fabulabatur esse Minervam, et sub hujus simulacro suis discipulis præbebat adorandam, sicut seipsum sub simulacro Jovis; 4. legem dicebat non a Deo, sed a sinistra quadam intelligentia latam fuisse, unde duos fingebat deos; 5. omni sublata lege, ac bonis operibus eliminatis, velut minime necessariis, amplam suis cultoribus ad omne scelus impune patrandum viam aperiebat, speciatim vero indifferentem feminarum usum permittebat; 6. negabat carnis resurrectionem cum Sadducæis, metempsychosin vero cum Pythagoricis adstruebat. Postquam hos errores per varias orbis partes circumtulisset, multisque falsis signis, ope dæmonum perpetratis, persuadere studuisset, tandem Romam venit, ubi cum eorumdem ope in cœlos evolare tentaret, quo se verum Deum probaret, precibus S. Petri præceps ruit, et confractis ossibus, animam exhalans ad inferna descendit. Simeonis discipuli vel successores fuere postea Menander, a quo Menandriani; Saturninus a quo Saturniani; Basilides, a quo Basilidiani, qui easdem insanias propagarunt et adauxerunt.

Nicolaitæ. — Errabant 1. in eo quod docerent, mundum non esse factum a Deo, sed a quibusdam principibus quos exprimebant nominibus barbaris ac horrendis, quibus terrorem suis auditoribus incuterent; 2. indifferentem feminarum usum indulgebant; 3. docebant licere sectari, 4. et vesci idolothytis.

Cerinthiani. — Sic nuncupati a Cerintho, qui ex Judæo factus Christianus, cum baptismo circumcisionem, velut ad salutem necessariam, volens esse jungendam, varias contra Christi discipulos excitavit contentiones. Capitalis autem ipsius error in eo stetit, quod Jesum a Christo distingueret, diceretque illum non de virgine, sed de muliere, maritali commercio intercedente, conceptum ac natum esse; Christum vero, seu Spiritum sanctum sub columbæ specie in eum descendisse, eique sanctitatem, et vim aliis eam communicandi patrandique miracula tribuisse. Addebat Christo in cœlum reverso, solum Jesum passum ac mortuum esse.

Ebionitæ. — Ebionitæ, seu Ebionæi, sic appellati ab Ebione quodam ejus sectæ auctore, apostolis coævo, docebant: 1. Christum esse purum hominem ex Josephi et Mariæ concubitu, more hominum aliorum, progenitum; 2. Circumcisionem et alia legalia post Christum adhuc esse servanda; 3. virginitatem a suis cœtibus repellebant; 4. uxorum pluralitatem permittebant.

Hæreses sæculi II.

Gnostici. — Sic dicti fuere a rerum omnium γνώσει, sive scientia, quam sibi præ cæteris superbe arrogabant. Eorum auctor præcipuus fuit quidam Carpocrates, vel Carpocras nomine, a quo etiam dicti Carpocratiani. Delirabant præcipue in sequentibus capitibus: 1. Duos admittebant deos; 2. dicebant mundum non esse factum a Deo, sed ab angelis; 3. contendebant Christum non esse de Maria natum, sed per illam ostensum, et hinc sanctam Dei genitricem ludibrio habebant; ipsum vero Christum non habere carnem, nisi apparenter talem; 4. duas in homine animas fingebant, alteram bonam et ratione præditam, alteram malam et rationis expertem, illamque, non autem istam volebant esse de Dei substantia; 5. metempsychosin admittebant, resurrectionem et judicium futurum negabant; 6. dicebant licitum esse Christiano negare Christum ad vitanda tormenta; 7. Jejunia et castitatem aversabantur.

Valentiniani. — Sic nuncupati a quodam Valentino, qui indignatione spirituque vindictæ accensus, Ecclesiam oppugnavit erroribus, quorum summarium his capitibus præcipuis absolvitur: 1. Duo statuebat prima principia: profundum et silentium, sive chaos, velut primos duos deos, quorum alterum masculum, alterum feminam dicebat; atque ex his duobus, velut ex conjugio, seu immediate, seu mediate processisse Æonas triginta, e quibus 15 mares, et totidem feminas. 2. Triplex fingebat hominum genus, pneumaticum, seu spirituale; psychicum, seu animale; et hyginum aut choicum, seu materiale. Primo hominum generi, cujusmodi se Valentiniani omnes esse credebant, tribuebat animam sua natura bonam, et nullis sceleribus, quæ impune ipsi liceret, contaminandam; atque ideo ejus generis hominem aliquando resurrecturum aiebat, sed cum alio corpore, nempe spirituali, et certo salvandum. Alteri generi tribuebat animam boni maliquæ capacem, et pro diversa vivendi ratione salvari damnarive posse contendebat. Postremo denique generi animam natura malam inesse aiebat, et ad exitium conditum esse asserebat ea ratione, ut cum corpore simul et anima interiret. 3. Docebat propter medii generis homines Christum a Patre, id est, a Profundo missum esse, sed spirituale vel cœleste corpus secum attulisse; adeoque nihil sumpsisse de Virgine Maria; sed per illam, tanquam per rivum aut fistulam transiisse. Primarius Valentini discipulus ac successor fuit Secundus, a quo Secundiani nomen habent, et qui magistri errores ampliavit, excogitata nova Æonum serie ac natura.

Marcionitæ. — Marcionitæ a Marcione, Apellitæ, ab Apelle, Cerdoniani a Cerdone quodam appellati, Manichæis præluserunt, dum duo rerum principia duosque deos statuerunt, unum bonum, alterum malum; illum Christi patrem, hunc legis et prophetarum auctorem. Hunc errorem adoptarunt Tatiani, dicti etiam Encratitæ, seu continentes, quod a nuptiis dicerent esse abstinendum, neque carne vinoque uterentur, quæ aiebant profluxisse a principio malo: unde et in ipso Missæ sacrificio aquam solum adhibebant sine vino.

Montanistæ. — Nomen traxere a Montano, qui adjunctis sibi duabus mulierculis Priscilla et Maximilla, quas velut prophetissas venditabat, 1. docuit in seipsum hasque feminas Spiritum sanctum majori plenitudine descendisse, quam in ipsos apostolos; et hinc Spiritum sanctum se appellabat, imo Deum Patrem. 2. Negabat in Ecclesia dari potestatem remittendi peccata quædam graviora, post baptismum commissa; adeoque pro eorum remissione Deum duntaxat esse exorandum. 3. Secundas nuptias illicitas esse proclamabat, et pro fornicationibus habebat: ex adverso matrimonium dissolvi posse aiebat. 4. Negabat esse licitum Christianis, fugam capere in quacumque persecutione. 5. Nova jejunia prædicabat, tanquam jure divino præscripta.

Tertullianistæ. — Dicti a Tertulliano, qui, postquam contra Montanistas strenue pugnasset, falsa severioris disciplinæ quam Montanus præ se ferebat specie, et somniis Priscillæ et Maximillæ delusus, illorum errores adoptavit, et novis adauxit; nam docuit: 1. Angelos esse corpora tenuia ac subtilia; animam quoque nostram, licet immortalem, corpoream tamen esse, eamque crescere, adolescere, cibos desiderare, et in cæteris cum corpore convenire; unde illi tribuebat longitudinem, latitudinem, sublimitatem, effigiem, sexum, habitum, terminum, ut corpori. 2. Dicebat, teste Augustino, animas sceleratorum hominum post mortem converti in dæmones.

Hæreses sæculi III.

Novatiani. — Nomen hoc adepti primum a Novato, tum etiam a Novatiano; postmodum Catharos ipsi se, id est, mundos et puros, superbe appellarunt. Hi fuere sequentium errorum disseminatores: 1. iis qui a fide defecerant, vel in alia crimina, saltem graviora, veluti adulterium, homicidium, etc., post baptismum lapsi erant, spem omnem veniæ eripiebant, saltem obtinendæ ab Ecclesia; cui proinde potestatem ejusmodi peccatis veniam indulgendi denegabant. 2. Accedentes ac redeuntes ad suam sectam iterato baptizabant, existimantes baptismum extra illam collatum, esse irritum. Cæterum Confirmationis sacramentum penitus negligebant 3. Martyres eorumque reliquias contemnebant. Demum cum Montanistis secundas nuptias damnabant.

Sabelliani. — A Sabellio ex Africa vel Libya oriundo; qui novam hæresin non tam primus excogitavit, quam a Praxea, Montani prius assecla, postea desertore, alioque quopiam Noeto, acceptam propagavit, docens esse in Deo unam duntaxat reipsa personam, sicut et unam naturam, licet secundum triplicem notionem tribus nominibus expressam; unde et Sabelliani dicebant, Patrem quoque in Christo passum fuisse, quapropter etiam appellati fuere Patripassiani. Sabellii hæresin deinde adoptarunt tum Photinus, unde Photiniani; tum Paulus Samosatenus, unde Pauliani.

Origenistæ. — Sic nuncupati ab Origene, qui erravit: 1. circa creationem et naturam animarum: fingebat enim quod Deus primo creavit rationales creaturas omnes æquales; eas vero, quæ ex libero arbitrio magis vel minus ad Deum conversæ fuerant, ad diversos angelorum ordines pro meritorum diversitate fuisse promotas; illas quæ a Deo sese averterunt diversis corporibus fuisse alligatas, et animas evasisse, corpori magis vel minus imperfecto, pro diversitate demeritorum, velut carceri inclusas: ex quibus alterius delirabat animam etiam Christi, antequam corpori uniretur, præexstitisse: item solem, lunam et astra animatas quasdam virtutes esse. 2 Erravit circa corporum resurrectionem, quam equidem admittebat, sed aiebat illa non surrectura rectæ, ut modo, sed orbicularis figuræ; neque cum sanguine et membris, quæ habent modo, quia pro illo statu haud servituris, sed

subtilia et aerea esse futura. 3. Erravit circa statum animarum post hanc vitam. Præter quam enim quod negaret, damnatorum animas quidpiam pati ab igne corporeo, insuper negabat illorum, dæmonumve ipsorum pœnas in æternum esse duraturas. Addebat, Christum iterum esse crucifigendum pro dæmonibus. Ad extremum eo usque deliravit, ut, sicut ponebat dæmones et animas damnatorum quandoque a pœna liberandas, ita poneret angelos et animas beatorum quandoque a beatitudine in hujus vitæ miserias devolvendas. Imo damnatos ad hoc quoque sæculum rursus redituros, et hinc ad beatitudinem evocandos, dæmonesque in priorem statum et ordinem restituendos.

MANICHÆI. — His appellationem dedit Verna quidam, natione Persa, qui antea Cubricus vocabatur, et post hæc vocari voluit Manes. Manichæi 1. statuebant duo principia opposita, et quidem æterna, immortalia, ab invicem independentia; unum bonum et alterum malum. Deum faciebant corporeum, finitum et divisibilem. Insuper Patrem, Filium et Spiritum sanctum admittebant, sed unum Deum dicebant sub triplici nomine. 2. Carnem aiebant provenire a malo principio et esse de ejus substantia. Quapropter in primis negabant Christum veram carnem habuisse, ac proinde vere natum ex Virgine, ne inquinaretur; neque vere passum, crucifixum aut mortuum dicebant, sed solum apparenter et similitudinarie, atque pari solum modo resurrexisse. 3. Duas uni corpori fingebant animas insidere, alteram bonam et rationalem, a bono principio efformatam; alteram malam et animalem pariter effectam a malo principio. 4. Animarum metempsychosin asserebant. 5 Mala culpæ negabant esse tribuenda libero hominis arbitrio; ne, cum hoc procedat a Deo, hic pariter sit auctor illius. Illa igitur tribuebant animæ, natura sua malæ, qua ad illa vel invite cogeret, etc., etc

Hæreses sæculi IV.

DONATISTÆ vel DONATIANI. — Nomen et errores hausere a duobus Donatis, altero Casarum-Nigrarum in Numidia episcopo, velut auctore; altero episcopo Carthaginensi, velut promotore. Præcipui illorum errores sunt sequentes: 1. Ecclesiam perversorum communione toto orbe terrarum periisse contendebant, et in sola Africa inter Donatistas remansisse. Cum vero considerarent, veram Ecclesiam non consistere sine communione cum Romana, Romam aliquem ex suis secreto mittebant, qui suæ factionis homines ibidem degentes velut episcopus gubernaret. 2. Ex primo illo errore hunc alium trahebant: illum solummodo baptismum esse validum, qui apud ipsos conferretur; quapropter, si Catholicorum aliqui ad eos delicerent, illos rebaptizabant. 3. Plures illorum prætextu martyrii, sponte aliis se occidendos tradebant; imo sibi ipsis violentas manus frequenter inferebant, et ita se martyres jactitabant. Qui hoc insano furore correpti erant, Circumcelliones appellati fuere.

ARIANI. — Arianorum hæresis auctorem habuit Arium, e Libya oriundum, presbyterum Alexandrinum, qui sequentes sparsit capitales errores: 1. Etiamsi tres personas, Patrem, Filium et Spiritum sanctum admittere se profiteretur, solam tamen primam Deum verum, æternum, immutabilem esse contendebat. Hinc 2. negabat Filium et Spiritum sanctum esse ejusdem cum Patre substantiæ, vel naturæ; imo asserebat Filium habere naturam plane diversam a Patre; et Spiritum sanctum diversam a Patre et Filio. 3. Filium, quemadmodum et Spiritum sanctum aiebat, ex nihilo factum esse in tempore, adeoque esse creaturam, et hinc Patre minorem; sed Filium esse creaturam primam, ante omnia sæcula factam, omnimmque perfectissimam, et maxime ad Deum accedentem, quæ ideo per excellentiam vocetur Filius Dei, et Deus per quamdam *participationem*, non per *naturam*: Deum vero per illum velut per ministrum sæcula et omnia alia fecisse. Spiritum sanctum autem dicebat præcipuam Filii creaturam et hinc *Creaturam Creaturæ* nominabat. Unde etiam loco istius glorificationis versiculi, quem canere consuevit Ecclesia catholica: *Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto;* ipse suos canere docuit: *Gloria Patri per Filium in Spiritu sancto.*

SEMIARIANI. — Hi partim assentiebantur Arianis, partim ab illis dissidebant. Nam cum illis quidem de Spiritu sancto idem prorsus sentiebant, ac Filium Patri *consubstantialem*, seu ejusdem cum illo naturæ esse, negabant; attamen secus ac illi dicebant, hunc esse Patri per omnia, atque adeo etiam in essentia similem; quapropter eumdem quidem renuebant appellare ὁμοούσιον, id est, consubstantialem; dicebant vero ὁμοιούσιον, seu similem in substantia. Auctores habuere Semiariani Basilium Ancyranum, et Gregorium Laodicenum.

ACACIANI. — Sic dicti ab Acacio Cæsariensi episcopo. Inter Arianos et Semiarianos velut medii, Filium hæc Patri consubstantialem dicebant cum Catholicis, nec eidem plane dissimilem cum Arianis, neque similem in substantia cum Semiarianis, sed duntaxat in accidentibus et forma, sicut statua aurea suo prototypo, quod repræsentat.

MACEDONIANI. — Arianorum surculi nomen et errorem accepere a Macedonio, qui docebat: Filium quidem Deum esse, per omnia similem Patri; imo, ut loquitur S. Augustinus, unius ejusdemque cum illo substantiæ, vel essentiæ; Spiritum vero sanctum creaturam esse, ejusdem cum Patre et Filio dignitatis expertem; imo famulum ac ministrum eum appellabat.

AERIANI. — A quodam Aerio exorti sunt, qui e Ponto oriundus, cum episcopatu Sebasteno, quem ambiebat, exclusus fuisset, contra episcopalem ipsam dignitatem deblaterare cœpit. Itaque primum ac præcipuum errorum Aerii caput erat, quod episcopi non sint presbyteris superiores, neque ab eis ulla in re discriminentur. Huic errori alios subinde addidit: nempe orationes pro defunctis, et bona pro illis suscepta opera nihil iis prodesse, adeoque esse rejicienda. Præterea jejunia ab Ecclesia statuta, et a Christianis observare solita non esse servanda. Demum negabat pascha a Christianis esse celebrandum.

AETIANI ET EUNOMIANI. — Ab Aetio et Eunomio nuncupati, Arianæ quoque hæresis soboles exstitere, eamque novis auxere blasphemiis. Primus illorum error fuit, quod dissimilem per omnia assererent Patri Filium, et Filio Spiritum sanctum; ex quo dicti etiam sunt *Anomæi*, id est *Dissimiles*. Quapropter non baptizabant verbis a Christo institutis, sed sub hac formula: *In nomine Dei increati et in nomine Filii creati, et in nomine Spiritus S. sanctificatoris a Filio procreati;* ideoque baptizatos a Catholicis ad se accedentes rebaptizabant. Secundus error fuit quod Verbum divinum animam non assumpsisse, sed divinitatem animæ vices supplevisse, assererent. Tertius error fuit, quod dicerent se Deum ita perfecte cognoscere, sicut Deus ipse se cognoscit; unde et se illum pariter comprehendere blasphemabant. Quartus, quod sanctorum reliquias contemnerent, et miracula ad eorum invocationem a Deo patrata dæmonum præstigia esse effutirent. Quintus, quod docerent malam vitam conjunctam cum fide, quam ipsi prædicabant, nihil obesse; sic, ut quibuscunque peccatis quis irretitus foret, etiamsi in eis perseverare vellet, duntaxat fidem suam servaret, æternæ vitæ particeps esse posset.

APOLLINARISTÆ. — Secta hæc auctorem habuit Apollinarem, qui sequentes producit errores: 1. Quod Verbum non assumpserit animam saltem rationalem, seu mentem, sed ejus vices suppleverit. 2. Quod Christus veram carnem non habuerit. 3. Circa Trinitatem etiam varie delirabat. His erroribus ridiculam addebat commentum, nempe post universalem resurrectionem nos rursus ad observationem legis Mosaicæ esse reversuros.

PRISCILLIANISTÆ. — A Priscilliano hæresis ista per Hispaniam propagata, simul ab eodem nomen accepit. Errores autem suos ab omnibus fere, qui antea exstiterant, hæreticis mutuarunt. Nam 1. cum Sabellio unam duntaxat in Deo personam agnoscebant. 2. Cum Arianis de Filio sentientes, quasdam virtutes ex Deo cœpisse procedere somniabant; diabolum vero nunquam fuisse bonum, neque ejus naturam esse opificium Dei, sed ex chao et tenebris emersisse, illumque omnis mali principium et substantiam esse, adeoque et corporum etiam humanorum; et hinc a carnibus quoque abstinebant et Christum veram habuisse carnem negabant. 3. Cum Manichæis animam hominis particulam divinæ esse substantiæ fingebant. 4. Cum Origene animas prius in cœlo peccasse dicebant, et in pœnam fuisse in corpora detrusas. 5 Cum Stoicis homines non sponte et libere peccare aiebant, sed invitos et fatali siderum necessitate compulsos. 6. Denuo cum Manichæis nuptias et matrimonium damnabant.

AUDÆANI, seu ANTHROPOMORPHITÆ. Hoc nomen sortiti sunt ex palmari suo errore, quo sentiebant Deum esse corporeum, et membra ad formam humani corporis habere.

JOVINIANISTÆ. — Hæc hæresis nomen accepit a Joviniano, cujus primus error fuit, quod virginitati nuptias quoad meritum adæquaret. Secundus error fuit, quod jejunia et abstinentiam a certis cibis doceret ad salutem nihil prodesse Tertius erat, quod qui plena fide in baptismo renati sunt, a diabolo non possint subverti, sive peccare. Quartus fuit, quod cum Stoicis doceret omnia peccata esse in gravitate paria; item paria esse omnia merita, atque parem proinde omnium in cœlis remunerationis gradum. Addebat denique quintum hunc errorem, quando B. Virgo, licet ante partum virgo fuerit, et

Christum intacta virginitate conceperit, neque ullum seu ante, seu post partum cum Josepho maritale commercium habuerit, tamen in ipso partu pariendo fuisse corruptam, et ejus corruptam virginitatem.

Hæreses sæculi V.

Pelagiani. — Dicti a Pelagio, natione Britanno, professione monacho. Capitales illius errores sunt sequentes : 1. Docebat, primævum primi hominis statum fuisse statum naturæ, non beneficium gratiæ, et Adæ posteros nunc nasci, qualis Adam conditus fuit, hoc est, inquiebat, sine virtute et vitio, sine gratia et peccato. 2. Negabat ab Adæ posteris ex ipso contrahi peccatum originale, ac proinde Adamum aiebat peccando sibi soli nocuisse, non posteris. 3. Contendebat, hominem per solas liberi arbitrii vires posse omnia divina mandata servare, tentationes omnes vincere, omnia plane peccata vitare, adeoque salutem solis iisdem suis viribus adipisci; quapropter negabat, ad istorum quippiam necessariam esse Dei gratiam, etc.

Cœlestiani. — Hi nomen habuerunt a Cœlestio, Pelagii discipulo, qui eosdem ac Pelagius errores disseminavit.

Semipelagiani. — Recedebant a Pelagianis Semipelagiani : 1. quod primigeniam originis noxam admitterent, in Adæ posteros derivari; 2. quod adstruerent necessitatem gratiæ et baptismi ad illius deletionem; 3. quod agnoscerent pariter naturæ nostræ infirmitatem, ex eadem originaria culpa profluentem. 4. Fatebantur quoque, saltem eorum plerique, gratiæ etiam interioris necessitatem, ad opus bonum saltem perficiendum et consummandum; ac proinde non posse hominem solis suis viribus naturalibus ad salutem pervenire. Accedebant vero ad Pelagianos, et errabant Semipelagiani primario ac præcipue in eo quod dicerent initium fidei, adeoque justitiæ et salutis, esse a nobis, seu a solis naturæ viribus sibi relictis; nullamque ad ejusmodi initium gratiam interiorem prævenientem esse necessariam. Sic errorem suum ordinabant : 1. Aiebant : Is cui prædicatum exterius fuit Evangelium, solis naturæ viribus concipit fidem aliquam initialem, seu pium credulitatis affectum erga Salvatorem, velut potentem ac volentem ipsum liberare a miseria per peccatum contracta. 2. Succedebat desiderium sanitatis spiritualis aut salutis, ex illa fide initiali excitatum, illudque mere naturale. 3. Sequebatur inera aliquis surgendi, seu ex illa miseria emergendi conatus, solis iisdem viribus naturæ, quæ cum ad surgendum reipsa non sufficerent. 4. Voluntas ad Deum recurrebat, quærendo et palsando per orationem et implorationem auxilii ad id necessarii, pariter mere naturalem. 5. Dicebant, Deum ejusmodi actibus mere naturalibus, atque absque interiori gratia elicitis, moveri ad conferendam tali homini interiorem gratiam, qua posset ad fidem perfectam et sanitatem spiritualem, seu justificationem pervenire, et accedente talismodi gratia ulterius bene et salutariter operari, mandata Dei observare, ac tandem salutem ipsam æternam adipisci.

Prædestinatiani. — Hoc vel affini prædestinatorum nomine veniunt illi qui ex optimis S. Augustini libris, præsertim de Gratia et Prædestinatione, pessime intellectis, docuerunt : 1. ex hominibus alios antecedente Dei voluntate absoluta et efficace destinatos esse ad gloriam; alios ad pœnam æternam; 2. neque eos proinde qui sunt ad vitam prædestinati, ullo modo posse damnari; neque illos qui sunt ad gehennam præordinati, ulla ratione posse salvari. Hinc inferebant 3. per Dei prædestinantis voluntatem liberum hominis arbitrium penitus exstingui, aut certe nihil valere, seu ad obtinendam salutem, si destinatus a Deo sit ad damnationem; neque ad hanc incurrendam, si ad illam fuit præordinatus. Unde 4. insuper intulere, neque bona opera quidquam prodesse reprobis, neque mala obesse prædestinatis; neutrosque proinde esse debere sollicitos, seu ut agant bene, seu ne agant male.

Nestoriani. — Nestorius ex Syria oriundus, primum Antiochiæ monachus, inde patriarcha Constantinopolitanus, Nestorianis nomen et errores dedit. Errabat 1. quod duas in Christo personas statueret, illumque veluti divideret in Filium Dei et Filium hominis; illum non ex Maria, sed ex Deo ante sæcula genitum; hunc ex Maria, in sæculo natum. Hinc 2. Mariam nolebat dici Θεοτόκον, seu Deiparam, sed Χριστοτόκον, seu Christiparam. 3. Quod consequens erat, negabat Filium Dei pro nobis passum esse, aut mortuum; sicque redemptionis nostræ mysterium evacuabat.

Eutychiani. — Ab Eutyche seu Eutychete denominationem accepere. Capitalis ejus error fuit, quod cum Nestorium acrius perstringit, duas in Christo personas statuentem, ipse non unam solum in eo adstruat, sed etiam unam post unionem naturam; contendens Christum esse quidem ex duabus, sed non in duabus naturis; seu duas quidem ante unionem fuisse naturas, sed unicam post unionem; ita ut in ipso incarnationis articulo ex utraque natura, divina et humana, una substantia coaluerit; sive jam senserit Eutyches id factum esse per confusionem aut mixtionem, sicut ex quatuor elementis fit natura mixti; sive per conversionem unius naturæ in aliam, sicut aqua in Cana Galilææ conversa est in vinum; sive per compositionem, uti ex corpore et anima fit una natura humana; seu contenderit naturam humanam a divinitate fuisse pœnitus absorptam.

Hæreses sæculi VI *et* VII.

Monothelitæ. — Nomen accepere a duplici Græco vocabulo : *Monos*, id est, unus, et *thelema*, id est voluntas, quasi unius voluntatis professores, quia nimirum in Christo nonnisi unam agnoscebant voluntatem et operationem : opinabantur enim quod humana natura in Christo nunquam moveretur proprio motu, sed solum secundum quod mota erat a Verbi divinitate.

Hæreses sæculi VIII *et* IX.

Iconoclastæ. — Alio affini nomine dicti Iconomachi, seu SS. imaginum contemptores, impugnatores, eversores.

Græcorum schisma. — Cujus auctor præsertim fuit Photius. Quinque sunt præcipui articuli, in quibus Græci dissidebant a Latinis, scilicet : 1. quod Spiritus sanctus non procedat a Patre et Filio; 2. quod Eucharistia non in pane azymo, sed in solo fermentato confici possit; 3. quod non detur Purgatorium; 4. quod nec justis æterna detur felicitas, nec impiis æternum infligatur supplicium ante judicii diem; 5. quod Romanus pontifex non sit totius Ecclesiæ caput, et B. Petri successor.

Hæreses sæculi X *et* XI.

In sæculo X, vix ulla nova exorta est hæresis, sed secta Manichæorum in Occidentem recreduit; sæculo vero XI, exsurrexit.

Berengarius. — Famosus ille sacramentariorum parens, vel antesignanus, et eorum hæreseos disseminator præcipuus, 1. baptismum parvulorum evertebat. 2. Legitima conjugia abrogabat, impudenter asserens licitam esse eum omnibus meretricem. 3. Quod Christus januis ad discipulos non intraverit, asseverabat. 4. Eucharistiam non esse vere et substantialiter corpus et sanguinem Domini, sed solam illius umbram et figuram astruebat. Ac propterea, 5 panem et vinum per verba consecrationis non converti substantialiter in verum corpus et sanguinem Christi.

Hæreses sæculi XII *et* XIII.

Petro-Brussiani. — Hæretici illi a Petro Brusso, seu de Bruis, nomen acceperunt. Fœdis Manichæorum erroribus hos addebant : Missæ sacrificium nihil esse; baptismum absque fide parvulis nil conferre; neque fidelium preces quidquam prodesse defunctis; quibus ævi nostri moderni novatoribus præludebant.

Albigenses. — Eadem secta, stabilem sedem nacta Albiæ civitate Tolosæ vicina, inde nomen fecit Albigensibus hæreticis, qui exiguo temporis spatio universam pene Galliam corruperunt. Illi docebant : 1. cum Manichæis duo esse rerum principia; 2. cum Sadducæis carnis negabant resurrectionem; 3. infernum simul cum purgatorio explodebant; 4. Baptismi et Eucharistiæ sacramenta respuebant.

Waldenses. — His nomen dedit Petrus Waldus, mercator Lugdunensis, sat litterarum expers. Alio nomine dicti sunt etiam *Pauperes de Lugduno*. Isti sunt illorum præcipui errores : 1. Ecclesiam Romanam defecisse a tempore Sylvestri I, quo possessiones habere cœpit. Unde inferebant nullum in ea, quantumvis probum, salvari posse; spernendas esse ejus indulgentias, benedictiones, consecrationes, cæremonias; non esse pendendas Ecclesiæ decimas; neque ab illo obtemperandum summo pontifici, episcopis aliisve Ecclesiæ prælatis; 2. ministros Ecclesiæ Christi, propria possidentes, peccare omnes contra præceptum Domini : *Nolite possidere aurum*. 3. ministerium Eucharistiæ aliorumque sacramentorum, non ad solos sacerdotes pertinere, sed ad omnes et quosvis etiam laicos; 4. omnem potestatem, etiam laicam, solo peccato mortali deperdi, ac proinde sacerdotem in peccato mortali existentem nec consecrare, nec absolvere; laicum e contra justum ista rite facere; quem errorem moderni Janseniani adoptarunt. 5. Demum, ut plura omittam, nullam orationem, præter Dominicam, esse faciendam.

LXXXVII.

INDEX DE SCHISMATIBUS,

ET DE ILLORUM ORIGINE, CAUSIS ET HISTORIA.

AB INCUNABULIS CHRISTIANISMI AD SÆCULUM XIII.

—

MONITUM.

Schisma, juxta vocis etymologiam et proprietatem, communemque notionem, nihil aliud est quam *totius divisio aut sejunctio in duas aut plures partes* ; sed quoad præsens, est divisio aut separatio facta in morali hominum, vel mystico corpore et societate, qui eamdem fidem, religionem, cultum divinum profitentur, licet sub diversis legibus ac statutis diversorum regnorum et rerumpublicarum vivant ; est, inquam, *horum divisio quoad fidem, vel usum et exercitium religionis* In hoc igitur Indice promiscus tractamur de schismatum origine et malis ; de schismaticorum baptismate, et variis schismatibus quæ ab apostolis ad sæculum XIII, in Ecclesia exorta sunt.

Schisma hæreticis unitas est, Tert., II, 57. Schismatum mater æmulatio, id., I, 1218.

Schismata ex contemptu sacerdotum, S. Cyprianus, IV, 396. Schismata unde oriantur, *ibid.*, 405.

Ille est vere schismaticus qui se a communione ecclesiasticæ unitatis separat, Tert., III, 1174 Schismate majus esse delictum non potest, *ibid.*, 1049. Sine spe sunt qui schisma faciunt, *ibid.*, 1142. Quantum peccatum schisma, *ibid.* Pejus crimen schismaticorum quam lapsorum, id., IV, 514. Non potest ei cum aliquo convenire cui cum Ecclesia non convenit, *ibid.*, 509. Pacatum habere Deum non potest qui cum fratre pacem non habet, *ibid.* Schismatici Dominico pani adunati non sunt, cum Christi populo non sint commisti. id., III, 1142. Fides apud schismaticos sane esse non potest, *ibid.*, 1195. Aduuarianimæ non possunt, quæ se ab unitate Dei diviserint, Tert. III, 1457. Nihil prodest proximos sibi esse corporibus, si mente dissideant, *ibid.* Discordans cum Fratribus nec martyrio salvatur, id., IV, 556 Schismatici ecclesias humanas instituunt, id., III, 790. Numerum suum mendacio inflant, *ibid.*, 811, 813 A seipsis damnati, *ibid.*, 728. Pereunt qui a schismatis ducibus seducuntur, *ibid.*, 1150. Pari crimine tenetur qui ducem schismatis sequitur, id., IV, 514. Duces schismatis rei sunt, et qui eos sequuntur, id , III, 1145. Perdita factio consentientes perditura, *ibid.*, 726. Fideles movere non debent schismata, quia prædicta sunt, *ibid.*, 805, 806. Movere non debet confessor, ad schisma deficiens, id., IV, 515. Confessori schisma amplectenti magis ex hoc ipso crescunt merita pœnarum. *ibid.*, 516. Vita schismaticorum exsecrabilis, id., III, 823. Schismatici non habent Spiritum sanctum, id., *ibid.*, 1146. Precem alteram illicitis vocibus faciunt, id., IV, 513. De pectoribus schismaticorum excessit Spiritus sanctus, *ibid.*, 401. Schisma adulterum est impium et sacrilegum, *ibid.*, 336. Contra Deum fit quidquid improbi ad destruendam Dei ordinationem conantur, *ibid.*, 513. Quidam schismatici non possunt sine scandalo recipi, id., III, 823. Schismaticus et hæreticus error, id., IV, 344. Schismatis incendium, *ibid.*, 728. Schismatici nihil habent potestatis. *ibid.*, 1138. Schismaticorum baptismus, id., IV, 408; III, 1040, 1046. Schisma factum in urbe. id., IV, 340 Schismatici fervent inter initia, id., III, 790. Schismaticus non potest ad Ecclesiæ præmia pervenire, id., IV, 515. Schismaticus et hæreticus, id., III, 719, 727, 732. Schismata et hæreses surgunt, *ibid.*, 1134.

Separatio a radice matris Ecclesiæ, S. Optatus, XI, 906 Hujus origo, *ibid.* Schismatis mala, *ibid* , 890. Schismatis auctores qui, *ibid.*, 886. Quam grave malum schisma et divisio, *ibid.*, 925. De schismatis crimine pœnarum in schismaticos exempla, *ibid.*, 924, 926. Egregia schismatis Africani descriptio, *ibid.*, 1020. Schismatici qui, *ibid.*, 903. Recedentes ab episcopo et novam constituentes cathedram schismatici sunt, *ibid.* In quo differunt ab hæreticis, *ibid.*, 906, 1047. Inconsolabiles Deo lacrymas faciunt, *ibid.*, 887. Falsi vates ruinosum exstruentes parietem, *ibid.*, 1021. Mala a schismaticis invecta, *ibid.*, 890. Fratres dici possunt etsi nolint, *ibid* Comparantur ramis et palmitibus abscissis, *ibid.*, 962. Comparantur ramis ab arbore divisis et panno discisso, *ibid* , 1019, 1020. Eadem habent sacramenta, eamdem fidem, eamdem orationem Dominicam cum Catholicis, *ibid.*, 907, 1020. Cur ad unitatem quærantur a Catholicis, *ibid.*, 1083.

Schisma Luciferianorum, Rufinus Aquil., XXI, 501. — Schisma in quo differt ab hæresi, S. Hieronymus, VII, 738.

Schisma quid sit secundum Faustum, S. Augustinus, XLII, 269. Schismata, scissuræ, id., XXXVIII, 1165, 1244. Schisma, recens congregationis ex aliqua sententiarum diversitate dissensio, id., XLIII, 471 Schisma in discessione, hæresis in sacrilego dogmate cernitur, *ibid.*, 747. Schismatis nulla causa licita, *ibid.*, 517. Præcidendæ unitatis nulla est justa necessitas, *ibid.*, 69. Nulla est causa corporalis separationis bonorum a malis, *ibid.*, 59. Separatio cordis, non corporis præcipitur, *ibid.*, 79, 80. A catholicis Episcopis, sicubi forte fallantur, ut contra canonicas Dei Scripturas aliquid sentiant, non recedendum, *ibid.*, 410. Israelis secessio a regno Juda non schismatica fuit, *ibid.*, 417. Adversus hypocrisim sic certandum, ut caveatur periculum schismatis, id., XXXVIII, 94. Schismata, stercora Ecclesiæ, *ibid.*, 53. Schismata sacramenta præcisa, *ibid.*, 53, 55. Quid ex vana et temeraria separatione sequitur, id., XLIII, 105. Ubi charitas non est, non potest esse justitia, id., XXXIV, 1236. Charitas unitatem scindi dolet, id., XXXV, 1992. Posset eos, qui schismata fecerunt, area dominica usque ad tempus ultimæ ventilationis, velut paleas sustinere ; nisi sese a nobis ultro separassent, id., XXXIV, 127. Neminem se a communione omnium gentium recte separare unde certi sumus, id., XXXIII, 334.

Schisma a Veteri Testamento crimen gravius et combustione libri prophetici, et fabricatione idoli, *ibid.*, 192. Vulnus gravius idololatria vel infidelitate, XLIII, 115. Schismatis crimen longe sceleratius quam traditionis, *ibid* , 349. Quam homicidium, *ibid.*, 581. Schisma sacrilegium immanissimum, *ibid.*, 533. Schismatis sacrilegio nihil gravius, *ibid.*, 69, 132. Schisma vulnus et mors, *ibid.*, 137, 138. Schisma vel hæresis mors tetrior quam mors corporis, *ibid.*, 43. Schisma omnia scelera superat, *ibid.*, 58. Schisma an peccatum in Spiritum sanctum, *ibid.*, 554. Schismata Deus odit, id., XXXIII, 172. Schisma quanti divino judicio pendatur, demonstrat Dathan et Abiron supplicium, *ibid.*, 298. Schismata a sola ipsa vera unitate justissime puniuntur, *ibid.*, 55 Schismata unde nascantur, id., XXXV, 1981. Schismatum origo, odium fratris, id., XLII, 118. Schismata ex ipso animali sensu generantur, *ibid.*, 122. Schismata omnia per carnales sunt, id., XXXVIII, 49. Schisma facere non potuerunt nisi aut superbiæ tumore furiosi, aut invidentiæ livore vesani, aut sæculari commoditate corrupti, aut carnali timore perversi, id., XLIII, 104. Schisma hæresim Donatistæ male perseverando fecerunt, id., XXXIII, 298. Schismatis tantum crimen objiciebat Augustinus Donatistis, *ibid.*, 298. Communio malorum non maculat aliquem participatione sacramentorum, sed consensione factorum, *ibid.*, 579 Id dederunt Donatistæ in *Coll. Carth.*, *ibid.*, 403, 409. Hæreses et schismata sigil-

ficantur, per filios Cethuræ, *ibid.*, 2133. Exhortatio ad schisma præcavendum, id., XLIII, 350. Schismatici quid ab hæreticis distent, id., XXXV, 1367. Hæretici et schismatici de matre adolescentula et de patre sene nati sine repromissione. *ibid.*, 2134. De libera nati, sed secundum carnem, *ibid.*, 2133 Schismatici se solos Christianos jactant, et damnant cæteros, id., XLIII, 588. Schismatis auctores omnes eam unam causam assumunt, justos alienis peccatis maculari, quando cum eis sacramenta communicant, id., XXXIII, 339. Quam id falsum, *ibid.* Schismatici quidam facti, dum timent maculari per consortium peccatorum, id., 41. Zizania et falsos fratres usque ad messis tempus inter frumenta tolerari necesse est, id., XXXV, 1799. Schismatici in parte Christum volunt ostendere, qui emit totum, *ibid.*, 1984. Schismatici crucifixoribus Christi pejores sunt, id., XXXVI, 311. Schismatici inter mortuos et perditos computandi, id., XXXII, 642. Qui se separaverunt ab unitate, et animas seducendo interimunt, spiritualiter, non carnaliter sanguinem fundunt, id , XXXVI, 645 Schismatici homicidæ, id., XLIII, 274. Schismate spiritalem vitam perdi, id., XXXVIIII, 1251. Schismatici ad Ecclesiam non pertinent, id., XL, 193. Schismatici rumpunt retia, idem, XXXVI, 781. Schismatici ex aliqua parte connectuntur Ecclesiæ et habent aliquid sanum, id , XLIII, 115. Sed lethali vulnere schismatis illa sana trahuntur ad mortem, *ibid.*, 115. Schismatici in quo nobiscum sentiunt, eo etiam nobiscum sunt, *ibid.*, 110. Schismatici ad populum Dei pertinent, et si non per virtutem, certe per speciem pietatis, id., XXXVII, 1427. Schismatici, etsi baptismum habeant, non habent Spiritum sanctum, id., XXXVIII, 462, 1235, 1236. Schismaticis charitas deest, id., XLIII. 121. Schismatici boni esse non possunt, id , XXXIII, 932. Separare ille debet, qui nescit errare, *ibid.* Schismaticis non possunt, quidquid boni possunt operari, id., XLIII, 116. Schismatici, ne Christum neget, cruciatus tolerantis, an laudanda patientia, id., XI., 623. An illa potentia sit donum Dei, *ibid.*, 624. An ei prosit, *ibid.* Quisquis ab Ecclesia catholica fuerit separatus, quantumlibet laudabiliter se vivere existimet, hoc solo scelere quod a Christi unitate disjunctus est, non habebit vitam, idem, XXXIII, 579 Schismaticis non esse partem in hæreditate Dei, id., XXXVIII, 797. Foris ab Ecclesia constitutus, æterno supplicio punireris, etiamsi pro Christi nomine vivus incendereris, id., XXXIII, 756. Schismatici non assumuntur a Christo, quia unitatem assumit, id., XXXVI, 779. Schismatici impugnantur, id., XXXVII, 1254. Schismatici ad pacem pacifice revocandi, id., XXXIX, 1583. Schismatici recte coguntur ad unitatem per imperatores, id., XXXVIII, 295. Illos ad communionem catholicam violenter reduci olim non approbabat Augustinus, sed postea expertus quantum eis in melius mutandis conferre posset diligentia disciplinæ, mutavit sententiam, idem, XXXII, 641. Pœnæ in schismaticos decretæ per legem Theodosii, id., XLIII, 48. Schismaticis ad Catholicam redeuntibus adjicienda pietas unitatis, non negandum sacramentum veritatis, *ibid.*, 603. Agere cum hæretico vel schismatico de negotio animæ licet, id., XXXIII, 160.

Schismaticos rodere in solitudine, quid sit, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 149. Nulli martyres extra unitatem Ecclesiæ, *ibid* , 58. In schismate charitas nulla, *ibid* , 59. Schisma Corinthiorum a Paulo quam prudenter curatum, *idib.*, 912. Deus in unitate est, non in divisione mentium, *ibid.*, 1176. — Schisma in quo differt ab hæresi, Alcuinus, C, 1025. — Quod schismatici appellantur, quid cum sacerdotibus non auxiliantur, Remigius Curiensis, CII, 1102. — Schismaticus est, quisquis Sedi romanæ communione junctus non est, S. Agobardus CIV, 293. Et quisquis a sedibus apostolicis divisus est, *ibid.*, 294. — Schisma quomodo oriatur, Rabanus Maurus, CXI, 94. Sub Ratgirio abbate quale, id., CXII, 1621.

De schismate Græcorum per Michaelem Cerularium in Romanam Ecclesiam excitato, S. Leo IX papa, CXLIII, 555. — Schisma Ecclesiæ vitandum, Goffridus abbas, CLVII, 220. — Schismatici dicuntur qui seorsum a communicantibus nobis episcopis collectas faciunt, Ivo Carnot., CLXI, 1198.—Pro vitando schismate, multa, licet mala, vel dissimulanda, vel etiam toleranda sunt, Hildeb. Cenom., CLXXII, 236. — De schismate et reconciliatione Calixti papæ et Cluniacensis abbatis, CLXX, 1151. — Schisma Anacleti II, CLXX, 1184. — De schismate vitando, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 708. — In quo differant schismatici ab hæreticis, Algerus Scholasticus, CLXXX, 931. Quod schismatici in sacramenti sanctitate sunt pro nobis, non in schismatis vulnere, *ibid.*, 932. Quod schismaticorum baptisma verum quidem est, sed non prodest quandiu sunt in schismate, *ibid.*, 932. Quod etiam ordinati schismaticorum conversi recipiuntur, *ibid* , 935. — Schisma quantum malum, S. Bernardus, CLXXXII, 582. Schismata coercere debent regis consiliarii, *ibid.*, 389. Schismatum curatrix Gallia, *ibid.*, 382. Schisma Petri Leonis per octo ferme annos, id., CLXXXIII, 894. Oratio Bernardi pro schismaticis, id., CLXXXII, 281. — De schismate Cluniacensi per Pontium, qui abbas fuerat, concitato, Petrus Ven., CLXXIX, 922. De schismate Romanæ Ecclesiæ, et quam viriliter catholicam partem defenderit, *ibid.*, 928.

LXXXVIII.

INDEX HAGIOGRAPHICUS

VEL

SANCTORUM OMNIUM, QUORUM VITA, NOTITIA, ENCOMIUM, VEL MENTIO TANTUM CONTINENTUR IN TOTA PATROLOGIA LATINA, USQUE AD SÆCULUM XIII,

ORDINE NOMINUM DIGESTUS ALPHABETICO.

A

Abbo (S.), episc., LXXXVII, 215.
Abbo (S.), abb., CXXXIX, 375.
Abdella (S.), martyr, CXXIII, 218.
Abitinenses (S.), martyres, XI. 520.
Abraham (S.), abb., LXXIII, 227.
Abraham (S.), monach., LXXXIV, 76.
Abundius (S.), presbyt. et martyr, CXV, 813.
Achilleus (S.), martyr, CXXIV, 45.
Adalbertus (S.), episc. martyr, CXXXVII, 859.
Adalhaïda (S.), imperat., CXLII, 963.
Adalhardus (S.), abb., CX, 533; CXX, 1507; CXLVII, 106.
Adamanus (S.), abb., LXXXVIII, 721.
Adauctus (S.), martyr, XIII, 599.
Adelardus (S.), abb., CXLVII, 1177.
Adelbodus (S.), episc., CXL, 108.
Adelgorius (S.), archiepisc., CLVII, 483
Adelphus (S), episc., LII. 567
Adeodatus (S.), papa, martyr, LXXXVII, 1559.
Aderitus (S.), episc., CVI, 481.
Adjutor (S.), episc., CLXXVI, 603; CXCII, 1346.
Ado (S.), archiepisc., CXXIII, 9.
Adrianus (S.), I. papa, XCVI, 1167.
Adrianus (S.), martyr, LXXII, 621.
Advocatus (S.), martyr, VII, 752.
Aelredus (S.), abb., CXCV, 196.
Æmilianus (S.), martyr, LXXI. 1061.
Æmilianus (S.), martyr, LI, 730.
Æmilianus (S.), confessor cognomento cucullatus, LXXX, 700.
Æmiliæ (S), (duæ), virgin. et martyres., LXXI, 779.
Æmilius (S.), Lugdun., martyr, LXXI, 779.

Æmilius (S.), Hispal., martyr, XXXVIII, 1293.
Africanus (S.), martyr, VII, 365.
Agapetus (S), papa, LXVI, 31.
Agapitus (S), martyr , CVI, 691.
Agapius (S.), martyr, VII, 322.
Agatha (S.), virgo et martyr, CLXXIV, 709.
Agatho (S.), episc., LXXXVII, 1254.
Agaunenses (S.), martyres, CXLV, 1083.
Agileus (S.), martyr, 41, 755.
Agnellus (S.), episc., CVI, 617.
Agnes (S.), virgo et martyr, CXXXVII, 1121.
Agobardus (S.), episc., CIV, 17.
Agricola (S.), martyr, LXXI, 745.
Aigulfus (S), abbas, CXXIV, 954.
Aileranus (S.), abb., LXXX, 527.
Aladia (S.), virgo et martyr, CXV, 771.
Albanus (S), et socii, martyres, XCV, 52.
Albero (S.), episc., CXXXIX, 779.
Albena (S), virgo et martyr, LXXI, 779.
Albinas (S.), episc., LXXI, 899.
Albinus (S.), episc. et martyr, LXXI, 779.
Albinus (S.), martyr, CXXIV, 755.
Alcibiades (S,), martyr, LXXI, 779.
Alcuinus (S), abbas, C, 18.
Aldegundis (S.), virgo, CXXXII, 859.
Aldhelmus (S.), episc., LXXXIX, 685.
Aldricus (S.), episc., CV, 797.
Alexander (S.), I, papa, CXXVII, 1145.
Alexander (S.), martyr, LVII, 695.
Alexius (S.), confessor., CXLIV, 625.
Algerus (S.), canonic., CLXXX, 165.
Almachius (S.), martyr, CXXVII, 779.
Alodia, virgo et martyr, CXL, 771.
Alphanus (S), episc., CLVII, 1213.
Altmannus (S.), episc., CXLVIII, 169.
Alumnus (S.), martyr, LXXI, 779.
Amabilis (S.), presbyter.. LXXI, 852.
Amadeus (S.), Lausan., episc., CLXXXVIII, 1247
Amalberga (S.), virgo, CXXXII, 550.
Amalchius (S), martyr, CXXIV, 29.
Amamundus (S.), martyr, LXXI, 757.
Amandus (S.), episc., LXXXVII, 1267; CXXI, 928; CL, 1456.
Amarandus (S.), martyr, LXXI, 787.
Ambrosius (S.), archiep. Mediol., XX, 9; XIV, 27, 46.
Ambrosius (S.), Autpertus, LXXXIX, 1265.
Ambrosius (S.), Cadurc.. episc.. LXXXIX, 1198.
Amno (S.), abbas, CXLIII, 1517.
Amon (S.), episc. Tullens., CXXXVII, 630.
Amon (S), abbas, LXXIII, 1099.
Ammonius (S.), abbas, LXXIII, 1105.
Ampelius (S.), martyr, VIII, 688.
Anacletus (S), papa, CXXVII, 1113.
Anastasia (S.), virgo et martyr, LXXXV, 177.
Anastasius (S), martyr, CXV, 815.
Anastasius (S.), presbyter., CXXVII, 9.
Anastasius (S.), monac., CXLIX. 427.
Anastasius (S.), papa, CXXVIII, 129.
Anastasius (S.), monach., CXXVII, 754.
Anazachius (S.) martyr, LXXI, 67.
Andochius (S.), martyr, CXXIV, 501.
Andreas (S.), apostolus, LXXI, 67.
Andronicus (S), martyr, VII, 466.
Angelrannus (S), episc., XCVI, 1051.
Anicetus (S), papa, CXXVII, 469.
Annemundus (S.), episc.. LXXXVII, 1087.
Anscharius (S.), episc., CXVIII, 961.
Ansegisus (S.), abb., CV, 733.
Anselmus (S.), Lucens., episc. CXLVIII, 907.
Anselmus (S.), Cantuar., archiepisc., CLVIII. 9.
Antherus (S.), papa et martyr, CXXVII, 1372.
Anthimus (S.), episc., CXLV, 941.
Anthimus (S.). martyr, CXLIV, 102.
Antolianus (S.), martyr, LXXI, 25.
Antonia (S.), martyr et virgo, LXXI, 105.
Antoninus (S.) martyr, CXXLV, 432.
Antoninus (S.), abb., LXXIII, 125.
Aphraates (S), abb., LXXIV, 56.
Apollinaris (S). episc. et martyr, LII, 601.
Apollinaris (S.), martyr African., CXXIV, 178.
Apollio (S.), martyr, CXXVIII, 517.
Apollo (S.), abbas, LXXII, 1150.
Apollonius (S.), martyr, LXXI, 779.
Arbogastes (S.), episc., CXXXVII, 796; CXXXIV, 1003
Arculfus (S.), abb., LXXXVIII, 731.
Aregius (S), abbas, LXXII, 1119
Aridius (S.), abbas, LXXI, 1119.
Argymirus (S.), martyr, CXV, 815.
Arialdus (S), diaconus, CXLIII, 1437.
Armeniæ (SS.), martyres, LXXI, 789.
Arnulphus (S.), episc., XCV, 731.
Arnulphus (S.), abbas, LXXXVIII, 791.
Arnulphus (S.), episc., CLXXIV, 1367.
Arsenius (S), LXXIII, 1098.
Arthemius (S.), martyr, CXXVIII, 491.
Arventius (S.), episc., LXXI, 880.
Asclepiades (S.), martyr, CXXXVIII, 363.
Asclepius (S.), martyr, LXXIV, 98.
Asterius (S.), martyr, CXXVIII, 491.
Astrebaudius (S.), martyr, XI, 215.
Athanacenses (SS.), martyres, LXXI, 781.
Athanasius (S.), patriarch. Alexand., CI, 761.
Attala (S.), virgo et martyr, LXXI, 779.
Attalus (S.), abbas, LXXXVI, 627.
Audifax (S.), martyr, CXXVIII. 417.
Audoenus (S.), archiepisc., CLXII, 1155; CL, 1190
Audomarus (S) episc., CXLVII, 1179.
Augustinus (S), episc., XXXII, 33.
Augustinus (S), apost. Anglorum, CL, 743, CLV, 11.
Aunarius (S.), episc., LXXII, 759.
Aurea (S.), virgo et martyr, CXV, 815.
Aurelianus (S), episc., LXVIII, 385.
Aurelianus (S.), Ravennatens. episc., CVI, 567.
Aurelius (S.), episc. Carthag., XX, 1007.
Aurelius (S.), martyr, CXV, 777.
Autbertus (S,), Camerac., LXXX, 513; CXL, 556.
Ausbertus (S.), episc., CXLI, 1163.
Ausonia (S.), virgo et martyr, LXXI, 105.
Auspicius (S.), episc. Tullens., LXI, 1065.
Autbertus (S.), episc., LXXX, 573.
Avitus (S.), episc., LIX, 191.
Avitus (S.), presbyt., CXXLV, 164.
Aymardus (S.), abbas Cluniac., CLVII, 839.

B

Babylas (S.), martyr, LXIX, 295.
Bacchus (S.), martyr, VII, 313.
Bandilius (S.), martyr, LXXI, 808.
Barbara (S.), virgo et martyr, LXXXVI, 1266.
Barbatianus (S.), presbyt., CXLIV. 896
Barbatianus (S.), confessor, CVI, 769.
Barlaam (S.), abb., LXXIII. 433.
Barnabas (S.), apostol., CXLV, 945.
Barnardus (S.), episc. Vienn., CXXXIII, 449.
Baro (S), martyr, CI, 756
Bartholomæus (S.), apostolus, LXXXI, 751.
Basilides (S.), martyr, LXXXVI, 1331.
Basilissa (S.), martyr, LXXXVI, 1031.
Basilius (S.), archiepisc. Cæsariens, LXXIII, 293.
Basilius (S.), Ancyrens. martyr, LXIX , 285.
Basolus (S.), confessor., CXXXVII, 644.
Bassus (S.), martyr, LI, 35.
Bathildis (S.), regina, LXXXVII, 667.
Beatrix (S.), virgo et martyr, LXXII. 629.
Beatus (S.), presbyt., XCVI, 847, 887.
Beda (Vener.), XCV, 9.
Benedicta (S.), martyr., LXXII, 627.
Benedictus (S.), Cassin. institutor, LXVI, 125.
Benedictus (S.), Anianens. abb., CIII, 551.
Benedictus (S.), II, papa, XCVI, 421.
Benedictus (S.), III, papa, CXV, 863
Benedictus (S.), episc., XCIV, 713.
Benedictus (S.), Clusiens., CL, 1465.
Benedictus (vener.), CL, 1449.
Benedictus (S.), martyr, CXXVIII, 1517.
Benedictus (S), martyr, CXXIV, 642.
Benignus (S.), episc , LXXI, 753.
Benildis (S.)., episc. et martyr, CXV, 805.
Benjamin (S.), Persicus martyr, LXIX, 361.
Bercharius (S.), abb., CXXXVII, 667.
Berlendis (S.), martyr, CXXXIX, 1103.
Bernard. (S.), Clarævall., CLXXXV, 225 *seq.*
Bernard (S.), a Tironio, CLXXII, 1367.
Bernwardus (S), episc., CXL, 586.
Bertarius (S.), Cassinens., CXXVI, 975.
Berthramnus (S.), LXXX, 585.
Bertinus (S.), abbas, CXLVII, 1084.
Bertulfus (S.), abbas, LXXXVII, 1067
Berwaldus (S.), episc.. CXLIX, 387.
Bibianus (S.), episc., LXXI, 870.
Bibl's (S), martyr, LXXI, 779.
Blaitmaicus (S.), CXIV, 1043.
Blandina (S.), virgo et martyr., L, 859.
Blasius (S.), episc. et martyr, CLXXIV, 719.
Bonifacius (S.), episc. et martyr, LXXXIX, 599, 634.
Bonifacius (S.), I, papa, XX, 745

Bonifacius (S.), V, papa, LXXX, 429.
Braulio (S.), episc., LXXX, 609.
Bregwinus (S.), CLIX, 753.
Briccius (S.), episc., CI, 762.
Brigida (S.), virgo, LXXII, 776.
Bruno (S.), Carthusian. institutor, CLII, 9.
Bruno (S.), Astens., abb , CLXIV, 9.
Bruno (S.), archiepisc. Colon., CXXXIV, 937.
Bruno (S.), Herbipol. episc., CXLII, 9.
Burgundofara (S), virgo, LXXXVII, 1169.

C

Cæcilia (S.), virgo et martyr, VII, 239.
Cæsarius (S.), episc., Arelat., LXVII, 907, 1001.
Cæsaraugustani (SS.), martyres, LXXX, 71.
Caledonius (S.), martyr, CXI, 672.
Calixtus (S.), papa et martyr, CXXVII, 1317.
Calixtus (S.), martyr, CXXIV, 573.
Calocerus (S.), episc. Raven., CVI, 485.
Calvus (S.), martyr, CLIV, 1233.
Candidus (S.), martyr, CXXIV, 493.
Canon (S.) et filii ejus, CX, 1146.
Cantianus (S.), martyr, XVII, 1127.
Cantinianus (S.), martyr, XVII, 1127.
Cantius (S.), martyr, XVII, 1127.
Caraunus (S.), martyr, CXLI, 349.
Carolus (B.), Bonus, comes Flandriæ, CLXVI, 873.
Carpophorus (S.), martyr, CXXXVII, 368.
Cassianus (S.), martyr, LXXI, 745.
Cassiodorus (Vener.), LIX, 438.
Cassius (S), martyr, LXXI, 25.
Castorius (S.), martyr, CXXIV, 253.
Castus (S), martyr, XXXIX, 1213.
Catharina (S.), virgo et martyr., LXXXV, 506.
Celerinus (S.), martyr, CXI, 672.
Celsus (S.), martyr, LXX, 748
Chiricus (S.), martyr, LXXXVI, 1331.
Chounradus (S.), episc., CLXX, 481.
Christina (S.), virgo et martyr, CXLVII, 1269.
Christophorus (S.), martyr, CXV, 793.
Chromatius (S), episc., XX, 247.
Chrysantes (S.), martyr, LXXI, 746.
Chrysogonus (S.), martyr, CXXIV, 759.
Claudius (S.), martyr, LXXXV, 154.
Clemens I (S.), papa et martyr, CXXVII, 1077.
Clemens (S.), martyr, LXXI, 737.
Cleta (S.), virgo et martyr, CXXVII, 1067.
Cletus (S.), papa et martyr, CXXVII, 1059.
Cœlestinus (S.), papa, I., 408.
Columba (S.), abbas, CXXIV, 133.
Columba (S.), virgo et martyr, CXV, 806.
Columbanus (S.), abbas, LXXX, 195; LXXXVII, 1012.
Comites (SS.), martyrii S. Xisti, XIII, 408.
Concordia (S.), virgo et martyr, LXXII, 627.
Cornelius (S.), papa et martyr, CXI, 677.
Corona (S.), virgo, LXXII, 627.
Coronati (SS.), quatuor martyres, CI, 489.
Cosmas (S.), martyr, LXXI, 791.
Crescentia (S.), virgo et martyr, LXXII, 627.
Crescentianus (S.), martyr, CXXIV 105.
Crispina (S.), virgo et martyr, CXLVII, 126.
Crispiniana (S.), virgo et martyr, LXXII, 727.
Crispinianus (S.), martyr, LXV, 63.
Crispinus (S.), martyr, LXV, 63.
Crispina (S), virgo et martyr, CXXIX, 727.
Crispus (S.), martyr, VII, 216.
Cucufas (S.), martyr, CXXIV, 295.
Cummianus (S.), abbas, LXXX, 969.
Cuthbertus (S), martyr, XCIV, 576, 736.
Cyrdacus (S), martyr, LXXXV, 1349.
Cyriacus (S.), martyr, LXXXVI, 1346.
Cyrillus (S.), martyr, LXIX, 288.
Cyprianus (S.), episc., Carthag martyr., III, 1181; IV, 73.
Cyprianus (S.), Petragoricum, abbas, LXXI, 905.
Cyprianus (S.), martyr, LXXI, 787.
Cyrinus (S.), martyr, LXXXVI, 1331.
Cyrus (S.), martyr, LXXXVI, 1352.
Cyrus (S.), martyr, CXXIX, 703.

D

Dagobertus (S.), rex Francorum, LXXX, 499.
Damianus (S.), papa, XIII, 109.
Damianus (S.), martyr, LXXI, 791.
Daria (S.), martyr, XIII, 688.
Dathivus (S.), martyr, VIII, 688.
Dathus (S), episc. Ravennat., CVI, 489.
Demetrius (S.), martyr, CXXIX, 71.
Deodatus (S.), episc., CLI, 87, 606.
Desideratus (S.), presbyt., LXXI, 893.
Desiderius (S.), Vienn., LXXX, 378.
Desiderius (S), Cadurcens., LXXXVIII, 265, 220.
Desiderius (S.), Lingon., LXXX, 195.
Desiderius (S.), episc., CXXIII, 435.
Deusdedit (S.), papa, LXXX, 355.
Digna (S), martyr, CXXXVII, 568.
Digna (S.), virgo et martyr, CXV, 815.
Dinothus (S.), abbas, LXXX, 21.
Dionysia (S.), virgo et martyr., LXXI, 25.
Dionysius (S.), episc. et martyr , LXXI, 23.
Dionysius (S.), papa, V, 99.
Dionysius (S.), martyr, CXXIV, 284
Dionysius (S), areopagita, CVI, 23.
Dionysius (S.), martyr, CXXXVII, 1116.
Dominicus (S.), Calciat., CXXIV, 50.
Dominicus (S), Loricatus, CXLIV, 1008.
Domitilla (S.), virgo et martyr , LXXXV, 791.
Domitius (S.), martyr, LXXI, 791.
Domna (S.), virgo et martyr. VII, 315.
Domninus (S.), martyr, LXXIV, 112.
Domnolus (S.), episc., LXXII, 629.
Donatianus (S.), martyr, LXXI, 260.
Donatus (S.), martyr, CXLIV, 699.
Donatus (S.), episc., LXXXVII, 267.
Dorothea (S.), virgo et martyr, LXXXV, 595.
Dorotheus (S.), martyr, XIII, 262.
Dorymedes (S.), martyr, CXXIV, 488.
Drumor (S.), martyr, LXXII, 629.
Dunstanus (S.), archiepisc. Cantuariens., CXXXVII, 407; CXXXIX, 1424; CLIX, 785.

E

Eadgitha (S), regina, CIX, 684; CLV, 109.
Ecclesius (S.), episc., CVI, 583.
Edmundus (S.), rex Angliæ, CXXXIX, 508.
Edwardus (S.), rex et confessor, CXCV, 738.
Egbertus (S.), episc., LXXXIX, 577.
Eigilis (S.), abbas, CV, 581.
Eiminius (S.), martyr, LXXI, 25.
Eleuchadius (S.), episc., CVI, 485.
Eleutherius (S.), papa, CXXVII, 1249.
Eleutherius (S.), episc., LXV, 59.
Elfricus (S.), archiepisc. Cantuariens., CXXXVII, 1471.
Eligius (S), episc. Noviom., LXXXVII, 477.
Eliphius (S.), martyr Tullens., CLXX, 127.
Elisabeth (S.), CXCV, 119.
Elphegus (S.), martyr. CL, 372; CXLIX, 272.
Emerita (S.), virgo et martyr, CXXXVII, 368.
Emila (S), martyr, CXV, 793.
Emilia (S.), virgo et martyr, CXV, 793.
Emiliana (S.), virgo et martyr, LXXII, 627.
Emilius (S.), martyr, XXXIX, 1293.
Eparchus (S.), reclusus, LXXI, 902.
Ephrem (S.), diaconus, LXXIII, 321.
Epictetus (S.), martyr, LXXIII, 325.
Epiphanius (S.), episc., LXIII, 322.
Epolonus (S.), martyr, LXXI, 909.
Ethelwoldus (S), CXXXVII, 79.
Eugenia (S), virgo et martyr, XXI, 1105; LXXIII, 606.
Eugenius (S.), episc. Carthag., LVIII, 61.
Eugenius (S.), martyr, LXXIII, 1125.
Eugenius (S.), archiepisc. Toletan., LXXXVII, 387.
Eulalia (S.), virgo et martyr, LXXI, 785.
Eulogius (S.), archiepisc. Toletan., CXV, 705.
Eulogius (S.), Alexandrinus, LXXIII, 1123.
Eulogius (S.), martyr, CXV, 922.
Euphemia (S.), virgo et martyr, LXIII, 331.
Euphranus (S), martyr, LXXIII, 623.
Euphrasia (S.), virgo et martyr, LXXIII, 623.
Euphronius (S.), martyr, LVIII, 33
Euphronius (S.), episc., LVIII, 61.
Eupsychius, martyr, LIX, 287.
Eusebius (S), Vercellens. episc., IX, 12.
Eusebius (S.), papa, CXXVII, 1481.
Eusebius (S.), abbas, LXXIV, 36.
Eusebius (S.), monach., LXXIV, 79.
Eusebius (S.), Samosatenus, LXIX, 309.
Eusebius (S.), presbyt. martyr, VIII, 1536
Eustachius (S.), martyr, LXXXV, 1343
Eustasius (S.), LXXXVII, 1045.
Eustasius (S.), abbas, CXXIII, 209.
Eutropius (S.), martyr, LXXI, 756.
Eutropius (S.), episc., LXXX, 9.
Eutychianus (S.), papa, CXXVII, 1457.
Eutychius (S.), martyr, CXXXVII, 365.
Evarista (S.), martyr, LIII.

Evaristus (S.), papa, CXXVII, 1055.
Exsuperantius (S.), episc., CVI, 525.

F

Fabianus (S.), papa, CXXVII, 131.
Facundus (S.), martyr, LXXXV, 1352.
Fandila (S.), virgo et martyr, CXV, 804.
Faro (S.), Meldens. episc., LXXXVII, 1151.
Farrucio (S.), martyr., LXXI, 768.
Faustinus (S.), martyr, CLIX, 191.
Faustus (S.), Rhegiens. episc., LVIII, 775.
Felicianus (S.), episc. martyr, CXXXVII, 365.
Felicianus (S.), martyr, CXXIV, 599.
Felicissimus (S.), martyr. CXXVII, 128.
Felicitas (S.), martyr, XXXVIII, 1284; Tertull., III, 14.
Felix I (S.), papa, CXXVII, 1435; V, 135.
Felix II (S.), papa, CXXVIII, 63.
Felix (S.), episc., VIII, 688.
Felix (S.), Nolanus, LXXI, 795.
Felix (S.), episc. Ravennat., CVI, 701.
Felix (S.), Scillit., martyr, LXXI, 415.
Felix (S.), Tubizacen., martyr, VII, 536.
Felix (S.), presbyter, martyr, LXXXVI, 1171.
Felix (S.), martyr, CXV, 777.
Felix (S.) et socii, martyres, LXXXVI, 1116.
Felix (S.) et comes ejus, XIII, 399.
Ferratius (S.), martyr, CXII, 1637.
Ferreolus (S.), martyr, LXXI, 768.
Ferrucius (S.), martyr, LXXI, 768.
Festus (S.), martyr, CXXVII, 517.
Fiatus (S.), martyr, CXLI, 339.
Fides (S.), virgo, CXLI, 127.
Fidelis (S.), martyr, CXLIV, 807.
Fingarus (S.), martyr, CLIX, 523.
Firmus (S.), martyr, XI, 298.
Flora (S.), martyr, LXXXV, 776.
Flora (S.) et socia ejus, CXLIV, 1025.
Flora (S.) et Lucilla, CXV, 803; CXLIV, 1026.
Florentia (S.), virgo, LXXXVI, 1331.
Florentinus (S.), martyr, XCVI, 326.
Florentius (S.), episc., CVI, 505.
Florianus (S.), martyr, CI, 760.
Floridus (S.), martyr, LXXI, 862.
Focas (S.), martyr, LXXI, 791.
Folcuinus (S.), abbas, CXXXVII, 529.
Fotinus (S.), martyr, Lugd., LXXXVII, 1087.
Frodbertus (S.), CXXXVII, 599.
Fructuosus (S.), episc. et socii ejus, XXXVIII, 1229; LXXXVII, 458.
Fruntanius (S.), martyr, LXXIII, 437.
Fructuosus (S.), episc. Beacar., LXXXVII, 1087.
Fulbertus (S.), episc. Carnot., CXLI, 265.
Fulgentius (S.), episc. Ruspens., LXV, 117.

G

Gallonica (S.), martyr, LXXXV, 583.
Gallus (S.), episc., LXXI, 1029.
Gallus (S.), abbas, LXXXVII, 9; CXIV, 975.
Gangolfus (S.), vel Gengulfus, martyr, CXXXVII, 1083.
Gatianus (S.), martyr, LXXI, 853.
Gaudentius (S.), episc., XX, 791.
Gavinus (S.), martyr, LXXVII, 931.
Gelasius I (S.) papa, LXX, 9.
Geminianus (S.), martyr., LXXXVI, 1344.
Genesius (S.), Arelatens., LXXI, 765.
Genesius (S.), Broccit., LXXI, 770.
Genesius (S.), martyr, Romæ, L, 1273.
Georgius (S.), reclusus, LXXI, 854.
Georgius (S.), Hispalens., CXXXVI, 1127.
Georgius (S.), martyr, CLXXIX, 830.
Georgii (SS.), martyres, CXXVIII, 1127.
Geraldus (S.), comes Aurill., CXXXIII, 639.
Geraldus (S.), episc. Cadurc., CCV, 919.
Geraldus (S.) abbas, CXLVII, 1005.
Gereo (S.), martyr. CLXXIII, 433.
Gerhohus (S.), CXCIII, 9.
Gerinus (S.), martyr, LXXI, 1797.
Germanus (S.), Antissiodor. episc., CXXIV, 1041.
Germanus (S.), Parisiens. episc., LXXII, 55.
Germanus (S.), martyr, LXXXV, 596.
Geruntius (S.), martyr, LXXXV, 649.
Gervasius (S.), martyr, LXXI, 748.
Gilbertus (S.), martyr, LXXXVI, 1322.
Glodesindis (S.), virgo, CXXXVII, 211.
Goat (S.) CXXI, 40.
Godeberta (S.), virgo, CXXXIV, 956; CC, 1517.
Godehardus (S.), CXLI, 1159.
Gorgo (S.), martyr, XIII, 393.
Gorgonia (S.), martyr, XIII, 393.
Gorgonius (S.), martyr, XIII, 276.
Grata (S.), virgo et martyr, LXXI, 779.
Gratianus (S.), martyr, CL, 10.
Gregorius (S.), abbas Traject., XCIX, 749.
Gregorius (S.), Turonens., LXXI, 115.
Gregorius (S.), episc. Lingonens., LXXI, 1036.
Gregorius I Magnus (S.), papa, LXXV, 9, 41, 60.
Gregorius II (S.), papa, LXXVIX, 453.
Gregorius III (S.), papa, LXXXIX, 557.
Gregorius (S.), abbas, XCIX, 749.
Gregorius VII (S.), papa, CXLVIII, 9.
Guddeus (S.) martyr, XXXVIII, 1335.
Guibertus Vener., abbas, CLVI, 9.
Guillelmus (S.), abbas S. Germani, CXLI, 529.
Guillelmus (S.), abbas S. Benigni, CXLI, 605.
Gumesindus (S.), martyr, CXV, 777.
Gutho (S.), martyr, CXV, 805.

H

Habentius (S.), martyr, CXV, 771.
Hadalanus (S.), abbas, CXXXIX, 1141.
Hathumoda (S.), CXXXIX, 1170.
Haugiades (S.), abbas, LXX, 1232.
Helias (S.) presbyt. martyr, CXV, 814.
Henricus (S.), imperator., CXL, 9.
Herlembaldus (S.), martyr, CXLIII, 1431.
Herluinus (S.), abbas, CL, 695.
Hermannus (S.), Contractus, CXLIII, 927.
Hermenegildis (S.), martyr, CXLIII, 1437.
Hermes (S.), martyr, CXXXVIII, 600.
Hermoginus (S.), martyr, LII, 49.
Hervæus Vener. (S.), monach., CLXXXI, 9.
Hidulphus (S.), episc. monach., CLI, 605.
Hieremias (S.), martyr, CXV, 793.
Hieronymus (S.), presbyter et doctor, XXII, 9.
Hilarianus (S.), martyr, CXLIV, 705.
Hilario (S.), anachoreta, XXIII, 118.
Hilarius (S.), Pictav. episc., IX, 123, 183; LXXXVIII, 140.
Hilarius (S.), Arelat. episc., L, 1213, 1220.
Hilarius (S.), papa, LVIII, 9.
Hildebertus (S.), archiepisc., CLXXI, 9.
Hildegardis (S.), sanctimonial., CXCVII, 9.
Hildephonsus (S.), episc. Toletan., XCVI, 329.
Hildulphus (S.), episc. Trevir., CLI, 588.
Hippolytus (S.), martyr, CI, 756.
Hippolytus (S.) episc. et martyr, LXXXVI, 1183.
Hippolytus (S.), presbyter et martyr, LXXXVI, 1183.
Honoratus (S.), Arelatensis episc., L, 1249.
Honorius I (S.), papa, LXXX, 463.
Hubertus (S.), Tungrensis, CVI, 387.
Hubertus (S.), monachus, CLIV, 1341.
Hugo (S.), Rothomag. archiep., CXLCII, 1111, CLXVI, 1164.
Hugo (S.), Gratianop. episc., CLXVI, 1562; CLIII, 760.
Hugo (S.), Lincoln episc., CLIII, 937.
Hugo (S.), Cluniac., CLIX, 845.
Humbertus (B.), cardinal., CXLIII, 911.
Hunegundis (S.), virgo, CXXXVII, 50.
Hyacinthus (S.), martyr, CXXXVII, 567.
Hyginus (S.), papa, CXXVII, 151.

I

Ida (B.), comitissa, CLV, 437.
Ignatius (S.), episc. et martyr, CXVIII, 1322.
Illidius (S.), episc., LXXI, 1016.
Indis (S.), martyr, VII, 315.
Innocentes (SS.), XXXIX, 2151.
Innocentius I (S.), papa, XX, 457.
Irena (S.), martyr, LXXXVI, 1312.
Irenæus (S.), martyr., CXVIII, 894.
Irenes (S.), cum sociis, VII, 319.
Isaac (S.), abbas, CXV, 770.
Isidorus (S.), Hispalens. episc., LXXXI, 9.
Isidorus (S.), martyr, LXXI, 793.
Isidorus (S.), et socii martyr. CXV, 814.
Isidorus (S.), martyr, insulæ Chio, LXXI, 769.
Isidorus (S.), presbyter, LXXIII, 1091.
Ivo (S.), Carnotens. episc., CLXI, 9.
Ivo (S.), episc. Persa, CLV, 79.

J

Jacinthus (S.), martyr, XXXII, 622.
Jacobus (S.), major, apost., LXXI, 727.
Jacobus (S.), minor, apost., XXIII, 609.
Jacobus (S.), diaconus, martyr, CXLIV, 1031.
Jacobus (S.), Tarentin. episc., CLXIII, 1409.
Jacobus (S.), Nisibita, LXXIV, 13.

Jacobus (S.), eremita, LXXIV, 98.
Jacobus (S.), episc. martyr, XXXIX, 1268.
Januarius (S.), episcop. martyr, LXXXV, 595
Januarius (S.), et socii martyres, LXXXVI, 977.
Joannes Baptista (S.), XVII, 706; IV, 932; LXVII, 420.
Joannes (S.), apostolus et evangel., XXII, 625.
Joannes (S.), papa et martyr, LXVI, 9.
Joannes (S.), Beverlacensis, CXLVII, 1162.
Joannes (S.), episcop. et martyr, LXXI, 741.
Joannes Chrysostomus (S.), LXXI, 220.
Joannes (S.), Eleemosynarius, LXXIII, 338.
Joannes Gualbertus, (S.), CXLVI, 667.
Joannes et Paulus (SS.), martyr, CXIX 256.
Joannes (S.), Cirilta, CLXXXVIII, 1661.
Joannes (S.), martyr, CXXIX, 706.
Joannes (S.), Angelotti, episc., CVI, 527.
Joannes IV (S.) papa, LXXX, 597.
Joannes (B.), Hailgrinus, cardin., CVI, 9.
Jodocus (S.), martyr, C, 50.
Jonathas (S.), confessor, CXXXII, 893.
Joseph (S.), sponsus B. Virginis, LII, 591.
Judas (S.), Taddæus apost., XXIII, 613.
Julia (S.), virgo et martyr, LXXVI, 907.
Juliana (S.), virgo et martyr, LXXII, 627.
Julianus (S.), episc. Toletan., XCVI, 427, 443.
Julianus (S.), Cenom., CXXXVII, 781.
Julianus (S.), martyr, LXXI, 801.
Julianus (S.), martyr, Lugdun., LXXI, 781.
Julianus (S.), August. martyr, LXXXV, 566.
Julitta (S.), virgo et martyr, LXXXI, 1132.
Julius I (S.), papa, VIII, 857.
Julius (S.), martyr. Lugdunens., LXXI, 779.
Junianus (S.), episc., LXXI, 905.
Justa (S.), virgo et martyr, LXXXVI, 1152.
Justinus (S.), apologista et martyr, CXVI, 841.
Justinus (S.), martyr. C, 55.
Justus (S.), martyr, LXXXV, 905; XCIV, 595.
Justus (S.), episc. Urgellens., LXVII, 961.
Juvenalis, (S.), martyr, LXXII, 627.

L

Lambertus (S.), episc. et martyr, CXLI, 311.
Lambertus (S.), episc. Atrebat., CLXII, 615.
Landealdus (S.), abbas, CXXXIX, 1100.
Landericus (S.), episc., Parisiens., LXXXVII, 297,
Lanfrancus (S.), archiepisc. Cantuariens, CL, 9
Laurentinus (S.), martyr, CXLI, 613
Laurentius (S.), martyr, XXXVIII, 2.
Laurentius (S.), episc. Novarr., LXVI, 87.
Leander (S.), episc. Hispal., LXXII, 869.
Lebuinus (S.), abbas, CXXXII, 875.
Leduinus (S.), abbas, CXLI, 1333.
Leo Magnus (S.), LIV, 50.
Leo II (S.), papa, XCVI, 383.
Leo III (S.). papa, CII, 9.
Leo IV, (S.). papa, CXV, 863.
Leo IX (S.), papa, CXLIII, 457; CLXV, 1109.
Leo (S.), episc. Senon., LVIII, 9.
Leocadia (S.), virgo et martyr, LXXXVI, 1279.
Leobinus (S.), Carnot., LXXXVIII, 550.
Leodegarius (S.), Augustod., XCVI, 329.
Leodegarius (S.), archiepisc. Viennens., CXLIII, 1103.
Leodegarius (S.), martyr, CXIV, 1131.
Leonardus (S.), abbas, LXVI, 87.
Leonides (S.), martyr, LI, 716.
Leotaldus (S.), reclusus, LXXI, 1092.
Leovigildus (S.), martyr, CXV, 777.
Letardus (S.), abbas, CXXXIX, 1417.
Liberianus (S.), martyr, LXIX, 388.
Liberius (S.), papa, VIII, 1131.
Liberius, (S.), episc., Ravenn., CVI. 503.
Liberius III (S.), episc. Ravenn., CVI, 503.
Liotbertus (S.), episc., CXLVI. 1449.
Liliosa (S.), virgo et martyr, CXVI,
Liminius (S.), martyr, LXI. 112.
Linus (S.), papa, martyr, CXXVII, 1047.
Liutgerus (S.), episc., CI, 763.
Livinus (S.), episc. Metens., LXXXVII, 327.
Lucas (S.), evangelista, XCIV, 443.
Lucia (S.), virgo et martyr, CXXXVII, 1358.
Lucianus (S.), martyr, VII, 533.
Lucianus (S.), et socii, CXXIV, 1111.
Lucifer (S.), episc. Calaritan., XIII, 691.
Lucilla (S.), virgo et martyr, CXLIV, 687.
Lucius (S.), papa et martyr, LXXI, 359.
Lucius (S.), papa, CXXVII, 1383.
Lullus (S.), episcop., XCVI, 819.
Lupianus (S.), confessor, LXXI, 868.
Lupus (S.), Trecens. episc., LVIII, 61.
Lupus Servatus (S.), Ferrariens., CXIX, 428.
Lutgerus (S.), XCIX, 769.
Luxorius (S.), martyr, LXXVII, 931.
Lyra (S.), martyr, LXXIV, 111.

M

Macarius (S.), abbas, LXXIII, 327.
Macarius (S.), junior, LXXIII, 1107.
Macarius (S.). Alexandrin., LXXIII, 1109.
Macedonius (S.), abbas, LXXIV, 60.
Maclovius (S.), abbas, ~~61, 747~~, clx.
Macra (S.), virgo et martyr, CXXXV, 329.
Macra (S.), et sociæ ejus, LXXII, 627.
Madelgisilus (S.), confessor, CLXXIV, 1140.
Magnus (S.), martyr, LXXXVII, 169.
Maiolus (S.), abbas, CXXXVII, 709.
Malachias (S.), episc., CLXXXIII, 481; CLXXXII, 1073.
Mallosus (S.), martyr, LXXI, 761.
Mathedia (S.), virgo martyr, LXXII, 627.
Mamilla (S.), martyr, Lugd., LXXI, 779.
Mamma (S.), CXIV, 1047.
Mannea (S.), virgo et martyr, CXXIV, 466.
Mansuetius (S.), episc. Tullens., CXXXVII, 619.
Mansuetius (S.), archiepisc Mediolan., LXXXVII, 1273.
Mantius (S.), martyr, LXXXVI, 1528.
Marana (S.), abbas, LXXXV, 111.
Marbodus (S.), episc. Redonens., CLX, 1039.
Marcella (S.), vidua, LXXIII, 702.
Marcellinus (S.), papa, VI, 9.
Marcellinus (S.), confessor, XXXI, 1253.
Marcellinus (S.), et socii, CXXIV, 106
Marcellinus (S.), martyr, LXXXVI. 1371.
Marcellus et Petrus (SS.), CIV, 573, 557.
Marcellinus et Petrus (SS.), CXII, 1663.
Marcellus (S.), papa, VI, 19.
Marcellus (S.), martyr, XIII, 381.
Marcellus (S.), martyr, CI, 760.
Marcellus (S.), episc. Paris., LI, 893; LXXXVIII, 550.
Marcianus (S.), martyr, LXXIV, 29.
Marculfus (S.), abbas, CLI, 725.
Marcus (S.), evangelista, CXLIV, 572.
Marcus (S.), papa, VIII, 869.
Marcus (S.), martyr, CXLIII, 1425.
Marcus (S.), episc. et martyr, CLI, 817.
Marcus (S.), abbas, LXXIV, 81.
Marcus (S.), episc. Idrout., XCVI, 1315.
Margarita (S.), virgo et martyr, CXLVII, 1233.
Maria (S.), Magdalena, CXLIV, 669.
Maria (S.), Magdalena, CXII, 1852.
Maria (S.), ancilla martyr. VII, 315.
Maria (S.), Ægyptiaca, LXXIII, 671.
Maria (S.), meretrix, LXXIII, 652.
Maria (S.) pœnitens, LXXIII, 672.
Maria (S.), martyr, CXV, 776.
Marianus (S.), martyr, XXXIX. 1293.
Marianus (S.), martyr, XXXVIII, 1288; CXLIV, 1032.
Marina (S.), martyr, LXXIII, 692.
Marinus, reclusus, LXXI, 881.
Marius, LXXX, 26.
Maro (S.), abbas, LXXIV, 70.
Martialis (S.), martyr, LXXXV, 595.
Martiana (S.), virgo et martyr, LXXXV, 331.
Martianus (S.), episc. Ravenn., CXXXVII, 106.
Martinianus (S.), martyr. CXV, 131.
Martinus (S.), martyr, CXLIV, 1031.
Martinus (S.), archiepisc. Turon., XVIII, 9; LXXI, 913; LXXXVIII, 561; CI, 657.
Martinus (S.), papa, LXXXVII, 105.
Martinus (S.), presbyt. Legion., CCVIII, 9.
Martinus (S.), episc. Damiens., LXXII, 17.
Martinus (S.), abbas. LXXI, 1077.
Martyres, Massæ Candidæ (SS.), XXXVIII, 1400.
Martyres (SS.), octoginta, Armeniæ, LXXI, 789.
Martyres (SS.), Massiliteni. XXXVIII, 1380.
Martyres (SS.) viginti, XXXVIII, 1449.
Martyrius (SS.), martyr. LXXVI, 653.
Martha (S.), CXII, 1432.
Massonus (S.), martyr. XLVI. 325.
Matthæus (S.), apostolus, XCIV, 249.
Matthias (S.), apostolus, CLV, 1450.
Mathildis (S.), regina, CXXXV, 885; CLI, 1312.
Maura (S.), virgo martyr, CXV, 1307.
Mauricius (S.) et socii, L, 827.
Maurilius (S.), Andegav., LXXXVIII, 561.
Maurillus (S.), archiepisc. Rothomag., CXLIII, 1381.

Maurus (S.), archiepisc. Ravenn., CXXIV, 1109.
Maurus (S.), episc. Casen., CXLIV, 945.
Maurus (S.), martyr, XIII, 395.
Maurus (S.), martyr, CX, 1112.
Maximianus (S.), episc. Raven., CVI, 605.
Maximinus (S.), CXXXIII, 965.
Maximinus (S.), Trevir. episc., CXIX, 665.
Maximinus (S.), abbas, CXXXVII, 736.
Maximus (S.), Taurinens. episc., LVII, 9.
Maximus (S.), Rhegiensis episc., LXXX, 32.
Maximus (S.), confessor, XXXI, 1233.
Maximus (S.), martyr, LXXXVI, 1222.
Maximus (S.), Coloniens. archiepisc., LXXX, 609.
Medardus (S.), episc. Noyio., CI., 1499.
Meginradus (S.), abbas, CXLII, 1176, 1177.
Melania (S.), virgo, LXXIII, 1198.
Melchiades (S.), papa, VI, 29.
Mellonus (S.), martyr, LXXI, 760.
Menegaudus (S.), episc., LXXI, 881.
Menimius (S.), episc. Catalaun., LXXI, 809.
Meratus (S.), martyr, CIV, 419.
Mercurius (S.), martyr, XCV, 1600.
Metro (S.), CXXXVI, 451.
Modestus (S.), martyr, LXXII, 621.
Moyses (S.), confessor, III, 675.
Mulanius (S.) vel Melanius, episc. Redon., LXXI, 868.
Munilo (S.), martyr, CXV, 474.

N

Nabor (S.), martyr, LXXXVI, 1351, 1353.
Narcissus (S.), martyr, CXLII, 591.
Nathalia (S.), virgo martyr, CXV, 939.
Nathanael (S.), abbas, LXXIII, 1108.
Nazarius (S.), martyr, XVII, 718.
Nepotianus (S.), martyr, LXXI, 857.
Nereus (S.), martyr, CXXVII, 536.
Nicander (S.), martyr, CXV, 591.
Nicasius (S.), martyr, CXXVII, 918.
Nicetas (S.), Aquileiens. patriarch., LII, 857.
Nicetius (S.), Trevirens. episc., LXVIII. 36.
Nicetius (S.), Lugdun. archiepisc., LXXI, 1010
Nicolaus (S.), episc. Myrensis, XXVI. 471.
Nicomedes (S.), martyr, CXXVII, 621.
Nicostrates (S.), martyr, CXV, 517.
Nivardus (S.), Remens. archiepisc., CXXXV, 107.
Nonna (S.), martyr, CIII, 932.
Nonnosus (S.), martyr, CIII, 1336.
Norbertus (S.), archiepisc., CLXX, 1252.
Notgerus (B.), episc. Leod., CXXXIX, 1135.
Notkerus (B.), monach., CXXXI, 985.

O

Odilo (S.), abbas Cluniac., CXLII, 831, 900.
Odo (S.), Cantuariens. archiepisc., CXXXIII, 951.
Odo (S.), Cameracens. episc., CLX, 1039.
Odo (S.), prior S. Victoris, CXCVI, 1399.
Odo (S.), Cluniac., CXXXIII, 43.
Odulphus (S.), presbyter, CXXXIII, 857.
Oldagarius (S.), archiep. Tarrac., CLXXII, 1357
Optatus (S.), Milevitan., episc., XI, 759.
Or (S.), abbas, LXXIII, 1001.
Orientius (S.), episc. Ausc., LXI, 973.
Oresius (S.), martyr, CIII, 707.
Oswaldus (S.), episc., CLIX, 761; CXLVII, 1190.
Othmarus (S.), abbas, CXIV, 1029; CXXI, 779.
Otto (S.), Bamberg. episc., CLXXIII, 1267.

P

Pacianus (S.), episc., XIII, 1051.
Pachomius (S.), abbas, LXXIII, 227.
Pachonus (S.), eremita, LXXIII, 1130.
Palladius (S.), episc. Autissiod., LXXXVII, 215.
Palladius (S.), abbas, LXXIV, 49.
Pambo (S.), abbas, LXXIII, 1002.
Pammichius (S.), martyr, LXXI, 800.
Pancratius (S.), martyr, LXXI, 741.
Pannichius (S.), martyr presbyt., LXXI, 800.
Pantaleo (S.), martyr, CXLI, 359.
Paschalis (S.), papa, CII, 1075.
Paschasius (S.), Radbert., abb., CXX, 9.
Paschasius (S.), martyr, LXXI, 782.
Pastor (S.), martyr, CIII, 1045.
Paternianus (S.), episc., CLXXIV, 929.
Patricius (S.), Hibern. episc., LIII, 789.
Patrocles (S.), martyr, LXXI, 794.
Paula (S.), martyr, LXXXVI, 1123.
Paulina (S.), martyr, CXV. 490.
Paulinus (S.), Nolanus episc., LXI, 15.
Paulinus (S.), Aquileiens. Patriarch., XCIX, 9, 18, 142.
Paulinus (S.), episc., LXI, 1007.
Paulus (S.), apostolus, XXXVIII, 1271.
Paulus (S.), episc. Virodun., LXXXVII, 21.
Paulus (S.), papa, I, LXXXIX, 1123.
Paulus (S.), martyr Hispal., LXXXV, 913
Paulus et Isidorus (SS.), CXV, 816.
Paulus et Joannes (SS.), CXIX, 257.
Paulus (S.), primus eremita, XXIII, 109.
Pelagia (S.), pœnitens, LXXIII, 665.
Pelagius (S.), martyr, CXXXVII, 1093.
Pepula (S.), virgo, LXXI, 838.
Pergentinus (S.), martyr, CXLIV, 625.
Perpetua (S.), martyr, III, 9.
Perpetuus (S.), arch. Turon., LVIII. 730.
Petronilla (S.), virgo et martyr, CX, 1148.
Petrus (S.), apostolus, XXXVIII, 2160.
Petrus (S.), Juliæ, CLXXXV, 1232.
Petrus (S.), Chrysolog., LII, 9.
Petrus (S.), Damianus, CXLIV, 9.
Petrus (Vener.), CLXXIX, 9.
Petrus Clarævall., CCI, 1591.
Petrus (S.), Alexandrin., LI, 725.
Petrus (S.), martyr, LXXI, 779.
Petrus (S.) et Marcellinus, XIII, 396.
Petrus (S.), episc. Ravennat., LVI, 502.
Philastrius (S.), episc. Brix., XII, 1069.
Philemo (S.), abbas, LXXIII, 117.
Philippus (S.), apostol., CLV, 1561.
Philippus (Vener.) de Harveng, CIII, 9.
Philominus (S.), martyr, LXXI, 779.
Phœbadius (S.), episc., XX. 9.
Piamonus (S.), abbas, LXXIII, 1136.
Pirminius (S.), abbas, LXXXIV, 1031.
Pius (S.) I, papa, martyr, CXXIV, 247.
Placidus (S.), monach., LXVI, 936.
Polycarpus (S.), episc. martyr, CXVIII, 840.
Polyeuctus (S.), martyr, VII, 688.
Polyeuctus (S.), martyr, LXXI, 335.
Pompeiæ (SS.) [duæ], martyres, LXXI, 779.
Pomposa (S.), virgo et martyr, CXV, 815.
Pontiana (S.), martyr, LXXXVI, 1330.
Pontianus (S.), martyr, CXV, 1337.
Pontianus (S.), martyr, LXXXVI, 1320.
Pontius (S.), martyr, CLVI, 661.
Pontius (S.), diaconus, III, 1477.
Portianus (S.), abbas, LXXI, 1027.
Portuna (S.), martyr, LXXII, 627.
Posthumius (S.), martyr, LXXI, 779.
Posthumius (S.), abbas, LXXIII, 427
Potamiana (S.), virgo et martyr, LXXIII, 1091.
Potentianus (S.), martyr, CXLII, 777.
Pothinus (S.), Lugdun. episc. martyr, LXXI, 752.
Præcla (S.) et socii martyres, LXXI, 1399.
Praxedis (S.), virgo et martyr, CXV, 1399.
Prætextatus (S.), martyr, LXXI, 649.
Primitivus (S.), martyr, LXXXVI, 1352.
Primus (S.), martyr, CXV, 517.
Prisca (S.), martyr, CXV, 517.
Privatus (S.), martyr, LXXI, 178.
Probus (S.), Hispalens. martyr, LI, 746.
Probus (S.), episc. Ravennat., CVI, 488.
Probus (S.), et socii, martyres, VII, 168.
Probus (S.) II, episc. Ravennat., CVI, 491.
Processus (S.), martyr, CV, 460.
Procopia (S.), martyr, VII, 325.
Proculus (S.), episc. Ravennat., CVI, 485.
Projectus (S.), martyr, LXXXVI, 1322.
Prosper (S.), Aquitan., LI, 17.
Prosper (S.), confessor, XXXI, 1252.
Protadius (S.), archiepisc. Ravennat., LXXXI, 509
Protadius (S.), Vesont, LXXX. 409.
Protasius (S.), martyr, XVII. 736.
Protus (S.), martyr, CXXXVII. 369.
Prudentius (S.), episc. Treceus., CXV, 965.
Publius (S.), Zeugm., martyr, CIII, 901.
Publius (S.), episc., LXXIV, 79.
Pudentiana (S.), virgo martyr, CX, 1145.

Q

Quiboria (S.), virgo, LXXI, 874.
Quintianus (S.), episc., LXXI, 1022.
Quintinus (S.), martyr, LXXI, 769.
Quiricus (S.), martyr, CXXXII, 851.
Quirilla (S.), martyr, CXV, 491.
Quirinus (S.), episc. et martyr, CXV, 491.

Quirinus (S.), martyr, CVIII, 49.
Quodvultdeus (S.), confess., XXXI, 1233.

R

Rabanus Maurus (B.), CVII, 9.
Radbodus (S.), episc. Traj., CXXXII, 537.
Radegundis (S.), regina, LXXII, 651.
Raynardus (Vener.), abbas, CLXXXI, 1725.
Raynobertus (S.), CVI, 891.
Remaclus (S.), episc., CXXXIX, 1147.
Remedius (S.), martyr, LXXVI, 809.
Rembertus (S.), episc. Hamburg., CXXVI, 991.
Remigius (S.), archiepisc. Remens., LXV, 960; CXXV, 1130.
Reolus (S.), archiep. Remens., CXXXV, 107.
Richardus (S.), presbyt., CXI, 665.
Richarius (S.), abbas, CXLI, 1422.
Richarius (S.), episc., CLXXIV, 1218.
Richarius (S.), presbyter, Cl. 681.
Rictrudis (S.), abbatissa, CXXXII, 827.
Rigobertus (S.), archiep. Remens., CXXXV, 113.
Ritricius (S.), episc., LXXI, 882.
Robertus (S.), abbas Molism., CLVII, 1255.
Robertus de Arbriselio (S.), CLXII, 1017.
Rodulphus (S.), episc., CXLIV, 1009.
Rogata (S.), martyr, Lugdun., LXXI, 75.
Rogatianus (S.), martyr, LXXI, 760.
Rogelius (S.), martyr, CV, 795.
Romana (S.), virgo martyr, CLVI, 600.
Romanus (S.), martyr, LXXXVI, 1248.
Romanus (S.), Rothomag., CXXXVIII, 174.
Romualdus (S.), abbas, CXLI, 1119; CXLIV, 954.
Rufinus (S.), martyr, CXX, 1489.
Rufus (S.), martyr, LVIII, 32.
Rupertus (S.), abbas, CXLVII, 9; CXCVII, 1081.

S

Sabina (S.), virgo martyr, CXLVII, 1222.
Sabinianus (S.), papa martyr, CXXIII, 209.
Salaberga (S.), abbatissa, CLVI, 1225.
Salomo (S.), abbas, LXXIV, 80.
Salvianus (S.), presbyt., LIII, 9.
Salvius (S.), martyr, CI, 753.
Sanctius (S.), martyr, CXV, 771.
Sanctus (S.), martyr, LXXI, 779.
Saturninus (S.), episc. martyr, LXXI, 749.
Saturninus (S.), martyr, VIII, 638.
Savina (S.), virgo martyr, LXXII, 627.
Savinianus (S.), martyr, CXLII, 777.
Savinus (S.), martyr, CXXVI, 1049.
Savinus (S.), martyr, CX, 1181.
Scholastica (S.), virgo, CXXVI, 979.
Scillitani (SS.), martyres, LXXXV, 601.
Sebastianus (S.), martyr, XVII, 1021; LXXXVI, 857; CXXXII, 575.
Secundinus (S.), episc., CXLVII, 1295.
Secundinus (S.), martyr, CXLVII, 1290.
Senoch (S.), abbas, LXXI, 1071.
Septimus (S.), martyr, CXXIV, 613.
Seraphia (S.), virgo martyr, VII, 229.
Serapio (S.), abbas, LXXIII, 1173.
Serena (S.), virgo martyr, CXXVII, 366.
Sergius (S.), martyr, CXII, 1632.
Sergius (S.), martyr, LXXI, 355.
Sergius (S.), martyr, VII, 361.
Servandus (S.), martyr, LXXXVI, 908.
Servatius (S.), martyr, CX, 1144.
Servius (S.), martyr, CXV, 793.
Servus Dei (S.), martyr, CXV, 776.
Severianus (S.), martyr, CXV, 517.
Severinus (S.), abbas, LXI, 1272.
Severinus (S.), episc. Burdigal., LXXI, 862.
Severus (S.), presbyt., LXXI, 865.
Severus (S.), episc. Ravennat., CVI, 491.
Severus (S.), martyr, VII, 316.
Sibesutus (S.), martyr, CXV, 517.
Sidonius (S.) Apollinaris, episc., LVIII, 435.
Sigismundus (S.), rex Burgundiæ, LXXI, 770
Silvanus (S.) puer martyr, CXXIV, 434.
Silvester (S.), Cabillon. episc., LXXI, 893.
Simeo (S.), Priscus, abbas, LXXIV, 45.
Simeo (S.), Stylita, LXXI, 849.
Simetrus (S.), martyr, CXV, 517.
Simon (S.), apostolus, XCIV, 489.
Simpertus (S.), abbas, XCIX, 737.
Simplicius (S.), papa martyr, CXXXVI, 838.
Siriacus (S.), martyr, LXXXV, 915.
Siricius (S.), papa, XIII, 1115.
Sirvandus (S.), martyr, LXXXVI, 908.
Sisenundus (S.), martyr, CXV, 771.
Sisinnus (S.), martyr, LVII, 675.
Sixtus (S.) I, papa, martyr, CXXVII, 1159.
Sixtus (S.) II, papa et martyr, LXXXV, 586.
Smaragdus (S.), martyr, CXV, 491.
Sonnatius (S.), Remens. archiepisc., LXXX, 411.
Sophia (S.), virgo et martyr, CXV, 491.
Sosthenes (S.), martyr, LXXX, 461.
Soter (S.), papa et martyr, CXXVI, 1239.
Speratus (S.), martyr, LXXXV, 612.
Speusippus (S.), martyr, LXXXVI, 1381.
Stephanus (S.), protomartyr, XXXVIII, 1425.
Stephanus I (S.), papa et martyr, CXXXVII, 1389.
Stephanus II (S.), papa, LXXXIX, 979.
Stephanus (S.) Cistercien. abb., CLXVI, 1361.
Stephanus (S.) de Mureto, CCIV, 997.
Stephanus (S.), rex Hungariæ, CLI, 1267.
Stephanus (S.), abbas Ægyptius, LXXIII, 1151.
Stephanus (S.) X papa, CXLIII, 865.
Stephanus (S.) Obez., martyr, CIII, 1148
Stephanus (S.) Tubezac., martyr, CXXIV, 559.
Stiminilus (S.) confessor, LXXI, 761.
Stremonius (S.) episc., LXXI, 851.
Sturmius (S.), abbas, LXXIX, 1257.
Subicianus (S.), martyr, CXV, 771.
Subigothonus (S.), martyr, CXV, 777.
Subjectus (S.), martyr, LXXI, 793.
Sulpicius (S.), episc. Bituric., LXXX, 575.
Superantius (S.), martyr, CXV, 517.
Susanna (S.), martyr, VII, 363.
Sylvester (S.) I, papa, VIII, 775.
Symphorianus (S.), martyr, LXXI, 754.
Sympronianus (S.), martyr, CXV, 517.
Syrus (S.), martyr, CXXXVI, 838.
Swittunus (S.), CLV, 47.

T

Tarachus (S.), martyr, VII, 362.
Tarentius (S.), martyr, VII, 362.
Tarsicius (S.), martyr, CXXIV, 1258.
Telesphorus (S.), papa, martyr, LXXII, 1185.
Tetricus (S.), episcopus, LXXI, 907.
Thaddæus (S.), apostolus, XCIV, 489.
Thais (S.), meretrix, LXXIII, 661.
Tharsicus (S.), martyr, XIII, 276.
Thebæi (SS.), martyres quinquaginta, LXXI, 761.
Thecla (S.), virgo et martyr, LXXII, 623.
Theibaldus (S.), monac., CIV, 69.
Theodoricus (S.), martyr, LXXXVI, 1328.
Theodoricus (S.), Meteus. episc., CXXXIX, 361.
Theoditus (S.), martyr, LXIX, 286.
Theodorus (S.), papa, LXXXVII, 267.
Theodorus (S.), archiep. Raven., CXXXV, 81.
Theodorus (S.), martyr, VII, 363.
Theodosius (S.), abbas, LXXIV, 60.
Theodulphus (S.), episc. Raven., CXXV, 81.
Theodulus (S.), martyr, LXIX, 282.
Theophilus (S.), martyr, LXXXV, 561.
Theopistus (S.), martyr, LXXXV, 561.
Theopompus (S.), martyr, CXXXIII, 879.
Theuderius (S.) abbas, CXXIII, 443.
Thomas (S.), apostolus, LXXI, 733.
Thomas Cantuariens. (S.) archiep., CXC, 9.
Tiburtius (S.), martyr, VII, 250.
Tiburtius (S.), martyr, CXXI, 1258; CXXXII, 653
Timotheus (S.), martyr Romæ, LI, 734
Timotheus (S.), martyr, XIII, 689.
Titus (S.), martyr, CIV, 593.
Torquatus (S.), martyr, LXXXVI, 1182.
Trissio (S.), martyr, LXXI, 629.
Trissimus (S.), martyr Lugdun., LXXI, 77..
Tursillus (S.), martyr, LXXII, 629.
Tutilo (S.), monachus, CXXIV, 863.
Tyrsus (S.), martyr, LXXXV, 563.

U

Udalricus (S.), episc., CXXXV, 619, 1001.
Ulphilas (S.), episc., XVIII, 461
Ulpius (S.), martyr, LXXI, 9.
Urbanus (S.) I, papa et martyr, CXXVII, 1323.
Urbanus (S.) II, papa, CLI, 9.
Ursicinus (S.), martyr, CXLV, 77.
Ursicinus (S.), episc. Ravennat., CVI, 597.
Ursicinus (S.), Bituric. episc., LXXI, 886.
Ursio (S.), martyr, LXXI, 604.
Ursmarus (S.), episcopus et abbas Laubiensis in Belgio, CXXXVI, 344; CXXXIX, 1125.

Ursula (S.) cum sociis, CXLVII, 1259.
Ursus (S.), martyr, CXLII, 1166.
Ursus (S.) et socius ejus, LXXI, 1084.

V

Valabundus (S.) et socius eius, CXV, 771.
Valaricus (S.), martyr, CLVI, 535.
Valentinus (S.), martyr, CLXVI, 1151.
Valerianus (S.), martyr, LXXI, 756.
Valerianus (S.), episc. Cimel., LII, 68.
Valerianus (S.), martyr, CLXVI, 1209.
Valerius (S.) et Rufinus, CXX, 1489.
Valerius (S.), abbas, LXXXVII, 417.
Valerius (S.), martyr, CX, 1128.
Vedastus (S.) Atrebat., CI, 663.
Vectius (S.), martyr, LXXI, 779
Venantius (S.), martyr, CXV, 517.
Venantius (S.) Fortunatus, episc., LXXXVIII, 9.
Venerandus (S.), martyr, LXXI, 857.
Verauus (S.), episc. Cabellit., LXXII, 701.
Verus (S.), martyr, VII, 365.
Verus (S.), episc. Ruthen., LXXXI, 445.
Victor (S.) I, papa et martyr, CXXVII, 1279.
Victor Massiliens. (S.), martyr, LXXI, 746.
Victor (S.), episcop. Ravennat., CVI, 599.
Victor (S.), martyr Romæ, LXXI, 794.
Victoria (S.), martyr, LXXII, 62.
Victorinus (S.), martyr, CXXXVII, 365, 368.
Victorinus (S.), episc., V, 281.
Victricius (S.), episc. Rothomag., XX, 457.
Victricius Cenoman. (S.), episc., LXXI, 869.
Victrix (S.), martyr, CXXIV, 592.
Vigilius (S.), episc., XIII, 344.
Viginti (SS.), martyres, XXXIX, 1447.
Vigor (S.), martyr, CXLVII, 1177.
Vincentia (S.), virgo et martyr, LXXI, 45.
Vincentius (S.), martyr Hispan., XXXVIII, 1272.
Vincentius (S.), martyr Agaun., CXXXVII, 833.
Vincentius Lirinensis (S.), L, 625.
Vincentius (S.), episc., CXXXVII, 308.
Vincentius (S.) et Carpophorus, CXXXVII, 367.
Virgilius (S.), martyr, CI, 760.
Vitalianus (S.), martyr, LXXXVII, 997.
Vitalina (S.), martyr, LXXI, 833.
Vitalis (S.), martyr, CXXXVI, 304.
Vitalis Lugdunens. (S.), martyr, CXLIV, 687.
Vitalis (S.), martyr, LXXI, 745.
Vitus (S.), martyr, LXXII, 621.

W

Wala Ven., CXX, 1557.
Walabonsus (S.), martyr, CXV, 814.
Walbodo (S.), episc. Leod., CXCVII, 1085.
Walburgis (S.), virgo, CXL, 1091.
Walbergo (S.), abbas, CXLI, 1372.
Waldebertus (S.), abbas, CXXXVII, 687.
Warnaharius (S.), Lingon. presbyt., LXXX, 185.
Wedastus (S.), episc., CI, 603.
Wereburgis (S.), virgo, CLV, 98.
Wenceslaus (S.), dux Bohemiæ, CXXXV, 923.
Wiborada (S.), virgo et martyr, LXXXVII, 69.
Wiboradus (S.), martyr, CIII, 1118.
Wigbertus (S.), episc., XCIV, 477; CXIX, 680.
Wilfridus Eborac. (S.), CXXXIII, 980.
Wilfridus (S.), episc., CLIX, 709.
Wilhelmus (S.), abbas Hirsaug., CL, 889.
Wilhelmus (S.), abbas S. Thomæ, CXXXII, 175.
Wilhelmus Vener. (S.), CL, 1489.
Willehadus (S.), episc., CXVIII, 1014.
Willibaldus (S.), episc., CXLI, 1371.
Willibrordus (S.), episc., LXXXIX, 535; CLVII, 412.
Withisindus (S.), martyr, CXV, 814.
Wolfgangus (S.), episc., CXLVI, 395.
Wolphelmus (S.), abbas, CLIV, 407.
Wolstanus (S.), abbas Hirsaug., CCIX, 589.
Wulstanus (S.), episc., CL, 1489 · CLXXIX, 1735.

X

Xystus (S.), papa, L, 571.

Z

Zacharias (S.), papa, LXXXIX, 89.
Zeno (S.), episc. et martyr, CVI, 891.
Zeno (S.) et socii, martyres, LXIX, 1036.
Zeno (S.), martyr, CXXI, 239.
Zeno (S.), episc. Veronens., XI, 9, 207, 617.
Zeno (S.), abbas, LXXIV, 70.
Zephyrinus (S.), martyr, CXXVII, 1305.
Zoticus (S.), martyr, LXXI, 779.
Zotimus (S.), martyr, LXXI, 781.

De sanctis qui non sunt in hocce Indice specialim designati, et qui ante sæculum XII floruerunt, videsis martyrologia S. Hieronymi, XXVIII, 16; Venerab. Bedæ, XCIV, 9; Josephi Scholastici, XCIX, 821; Rabani Mauri, CXII, 418; Flori diaconi Lugdunens., CXIX, 9; Wandalberti monachi, CXXI, 753; Usuardi, CXXIV et CXXV, 9; Kalend. Floriacense, CXXXVIII, 1186. Calendarium antiquissimum, *ibid.*, 1190; Kalend. Verdinense, CXXXVIII, 1210, Kalend. Brixianum, CXXXVIII, 1266; Kalend. Vallumbrosanum, CXXXVIII, 1279; Kalend. Lucense, CXXXVIII, 1291. — Nec non et libros de viris illustribus, S. Hieronymi, XXIII. — De viris illustribus, S Hildephonsi, XCVI. — De viris illustribus, S. Isidori Hispalensis, LXXXIV et tomus LXXII et LXXIII *De vitis Patrum*. — Sicut et opera, S Gregorii Turonens., LXXI, et S. Anastasii presbyteri, CXXVII. CXXVIII, CXXIX.

Quoad ea vero quæ ad parænetica, poetica, liturgica de sanctis attinent, vide Indicem *Sermonum et Homiliarum*; Indicem *poeticum*, *liturgicum*, et Indicem *de Festis*.

LXXXIX.

INDEX DE RELATIONIBUS

MEMBRORUM OMNIUM ECCLESIÆ MILITANTIS AD INVICEM,

SIVE

DE COMMUNIONE SANCTORUM SENSU STRICTIORI SUMPTA.

MONITUM.

Hoc in Indice, agimus tantum de mutuis relationibus inter fideles in hac vita degentes, quibus coalescit Ecclesia, militans in terris vulgo dicta, scilicet : 1° De bonis Ecclesiæ spiritualibus quæ sunt fidelibus communia. 2° exhibemus Christianos, ut ait S. Augustinus, laboris et quietis ad invicem fieri participes. Quoad alias vero de communione sanctorum partes, qui illas optaverit, adeat Indicem specialem de *Cultu sanctorum*, in quo agitur de relationibus inter Ecclesiam militantem et Ecclesiam triumphantem in cœlis. Relationes vero inter Ecclesiam militantem et Ecclesiam patientem, Index de *Purgatorio* illi præbebit.

I. — *De bonis Ecclesiæ spiritualibus quæ sunt fidelibus communia.*

Pia mater Ecclesia quam maximam habet pro filiis suis curam, S. Augustinus XL, 692 — Sollicita est semper in suis alendis fovendisque, Tertullianus III, 162. — Matri huic duo sunt ubera, videlicet cognitio veritatis et amor virtutum; illa nutrit filios, istis sanctificat illos, Henricus Huntingdon., CXCV, 1163. Porrigit ubera rebus, dictis, gestis, nutriendo, monendo, excitando, *ibid.*, 1164.

— Ecclesiæ preces pro omnibus fiunt ex traditione apostolica, S. Prosper Aquitan., LI, 209. — Suis suppeditat arma quibus vincuntur adversariæ potestates, fidem et orationem, S. Ambrosius, XVI, 249. — Sola possidet charitatem veram, S. Fulgentius, LXV, 302. — Oleum habet quo suorum vulnera fovet, quo ungit martyres et confessores. S. Ambrosius, XVI, 1118. — Habet sacrificium carnis Christi verum et unicum pro peccatis, S. Augustinus, XLIV, 600. Verissimum et singulare sacrificium, *ibid.*, 211. Sacrificium quotidianum, id., XLI, 298. — Dives est ad ditandos filios, Walafridus Fuldens., CXVI, 498, etc.

II. — *Christiani laboris et quietis invicem participes fiunt.*

In unum corpus erant congregati conscientia religionis, disciplinæ unitate et spei fœdere, Tertull., I, 468. Christianorum erga invicem charitas quanta, *ibid.*, 471. Se invicem fratres appellabant, *ibid.* Charitate omnia habebant communia, præter uxores, *ibid.*, 472. Dum est illis (ecclesiis) communicatio pacis et appellatio fraternitatis et contesseratio hospitalitatis : quæ jura non alia ratio regit, quam ejusdem sacramenti una traditio, id., II, 32. — Nobis Ecclesia una, et mens juncta et individua concordia, S. Cyprian., III, 731-733, 830. Apostoli perseverabant in oratione unanimes, *ibid.*, 524. Lætitia Ecclesiæ in reditu confessorum, *ibid.*, IV, 465. Corpus unum adunationis nostræ, *ibid.*, 360. Oravit Christus ut unum simus quomodo Pater et Filius, id., III, 539. Lapsis qui libellos a martyribus acceperunt et prærogativa eorum apud Deum adjuvari possunt, urgente exitu pax danda, id., IV, 258, 261, 265. Martyres petierunt pacem dari lapsis, quando ante mater Ecclesia pacem de Deo sumpsisset, *ibid.*, 252, 255. Offerre pro lapsis, *ibid.*, 254. Pax data a martyribus, *ibid.*, 270-273, 281. Sacramentum unitatis, id., III, 799. Unanimitas et concordia, id., 341. Unanimitas fidei et veritatis, id., III, 1156. Unanimitatis vinculum, *ibid.*, 1157. Unanimitas deprecantium, id., IV, 508. Deus unanimitatem in precibus discipulis suadet, id., IV, 508. Unanimitas sub apostolis fuit, *ibid.*, 518. Unus et idem Dominus, qui habitat in nobis, conjungit ubique suos vinculo unitatis, id., III, 1157. — Christiani fratres sunt et pares inter se, Lactantius, VI, 599. — Communionis nota in accipiendis et mittendis vicissim litteris, S. Hilarius, X, 659, 660. Communionem incaute commiscentes cum iis qui anathemate damnati sunt, necesse est pati supplicia æterna, *ibid.*, 528. Orationibus sanctis Gallorum se commendat, *ibid.*, 520. Liberius se confessorum orationibus sublevari rogat, *ibid.*, 676. Unitas Ecclesiæ in quibus consistat, id., IX, 434. Unitatis merito omnia impetranda, *ibid.*, 659. — Unum in Christo sunt omnes fideles, *ibid.*, 477. Unitas naturalis fidelium per fidei unius naturam, id., X, 218. Ex sacramentorum natura, *ibid.*, 218. Unitas fidelium cum Christo ac Deo Patre per gloriæ consortium, *ibid.*, 221.

S. Zeno super hunc textum: *Sed erant omnia illis communia*, XI, 287. Communio sancta fidelium, *ibid.*, 438. — Communio cum toto orbe terrarum, S. Optatus, XI, 964. Cum ecclesiis et apostolis, *ibid.*, 966, 1070. Una totius ecclesiæ communio per Romanum Pontificem, *ibid.*, 958-960. Non potest nisi accusatus et convictus reus a communione semoveri, *ibid.*, 1093, 1094. Communio est unio ecclesiarum, *ibid.*, 1070, 1071. Oscula communionis signa. *ibid.*, 1034. — Sacrorum communione cum Romano Pontifice qui carent, hæretici sunt, S. Damasius, XIII, 179. — Omnes ergo unum corpus sumus et diversa membra ; sed omnia corpori necessaria, S. Ambros., XVI, 150. Quod si unum desit officio suo, impediuntur cætera. Ut si eruat oculum, nonne sibi operis sui usum negavit?.. Jam si in membro totum corpus violatur, utique in uno homine communio totius humanitatis solvitur. Violatur natura generis humani et sanctæ Ecclesiæ congregatio quæ in unum connexum corpus atque compactum unitate fidei et charitatis assurgit, *ibid.*, Fides enim omnium Christus; Ecclesia autem quædam forma justitiæ est, commune jus omnium; in commune orat, in commune operatur, in commune tentatur, *ibid.*, 65, 184. — Christiani laboris et quietis invicem participes fiunt, S. August., XXXIII, 187. Quod alter minus potest, in eo qui potest, facit, si in altero diligit quod ideo quia non potest, non facit, *ibid.*, 507. Communionis nostræ imperatores, id est ecclesiæ catholicæ, leges adversus Hæreticos dederunt, id., XXXVI, 681. Communionis eorum qui non sunt hos appellant hæreticos, *ibid.* Alterum tribulatio communis est, quibus probatio, spes, dilectio, spiritusque communis est, id., XXXIII, 365. Quisque etiam ipse habet cum amat in altero, quod ipse non habet, id., XXXV, 1812. Christianorum omnium una est respublica, id., XL, 573. Christiani omnes unus homo, id., XXXVII, 1316, 1336, 1634, 1704. Christianus in alio Christiano faciente miracula quomodo et ipse facit, id., XXXVII, 1707. In Christianis adhuc carnalibus morientibus, spiritus perficit quidquid deest, quia ab unitate corporis Christi non recesserunt, id., XXXIII, 813. Ecclesiam constare unanimis et concordibus docuit Cyprianus et testimonio prophetico et significatione sacramentorum, id., XLIII, 240. — Orat ecclesia pro omnibus hominibus, id., XLI, 737. — Cum omnis gratia Dei, quæ in quocunque fidelium dignatur operari, a nullo membro corporis Christi possit sejungi, et quisque suum faciat bonum quod per alium gaudet effectum, S. Prosper Aquitanus, LI, 377, 378. Bona et jucunda habitatio est quæ inter filios adoptionis efficit unitatem et præter corpoream et localem habitationem, fraternos animos fidei pace connectit, *ibid.*, 381. — Unio fraterna subvenit fratribus in periculo corporis et animæ, S. Petrus Chrysolog., LII, 253, 254. Omnes unum et unus omnes sunt quando Dei Spiritus in omnibus vivit unus, *ibid.*, 404. — Communio bonorum operum quomodo fiat, S. Leo, LIV, 442, 443. Pietatis opera cum universa ecclesia peragere quantum prestet, *ibid.*, 441-445. — Officia et fructus singulorum fiunt charitate omnium, S. Gregor., LXXVI, 462, 465. Varia membrorum Ecclesiæ dona, *ibid.* Concors membrorum Ecclesiæ diversitas, *ibid.* Aliorum vero bona quæ habere non possunt (invidi), si diligerent, sua facerent. Sic quippe sunt universi consistentes in fide, sicut multa membra uno in corpore : quæ per officium quidem diversa sunt, sed eo quo sibi vicissim congruunt, unum fiunt. Unde fit ut pes per oculum videat, et per pedes oculi gradiantur ; ori auditus aurium serviat, et ad usum suum auribus oris lingua concurrat, suffragetur venter manibus, ventri operentur manus. In ipsa igitur corporis positione accipimus, quod in actione servemus. Nostra sunt nimirum qui etsi imitari non possumus, amamus in illis, et amantium fiunt quæque amantur in nobis, id., LXXVII, 63. Per hanc (charitatem) universalis Ecclesiæ unitas, quæ est compago corporis Christi, exæqualione mentis gaudet in singulis, cum sit ei disparilitas in diversitate membrorum. — Per hanc eadem membra et alieno gaudio in suis afflicta exsiliunt, et alienis mœroribus etiam in suis læta contabescunt. Teste enim magistro gentium dum si quid patitur unum membrum, compatiuntur cætera membra, et si gloriatur unum membrum, congaudent omnia membra, *ibid.*, 587. Efficacia orationis fratrum simul pro salute animæ intentius orantium, *ibid.*, 392. Dum enim nos vobis per orationis opem conjungimur quasi ambulantes per lubricum vicissim nobis manum tenemus, fitque ex magna provisione charitatis ut eo singulorum robustius charitas perfigatur, quo in alterum alter innititur, *ibid.*, 478, Multi fideles dum habentes cor unum et animam unam, in charitate se vinciunt, ex multis membris corpus unum efficiunt, id., LXXXIX, 520. Aliorum bono opere alii adjuvantur, *ibid.*, 393. — Sicut in uno corpore multa membra unum corpus faciunt, ita multitudo fidelium conjuncta per fidem et dilectionem capiti suo quod est Christus, unum corpus sumus cum illo, Haymo, CXVIII, 471. Unusquisque juxta gratiam sibi divinitus collatam alios juvare debet, ut sint sibi invicem membra et in spiritalibus et in temporalibus (et alia multa), *ibid.*, 472-475. — Ecclesiæ communio per Christi tunicam significata, Hincmarus, CXXV, 418, 419. — Quod si pro infirmitate aliquis jejunare non potest, proficiat ei jejunium, quod generalis facit Ecclesia ; omnes enim in Christo unum corpus sumus, Ratherius, CXXXVI, 567. — Ecclesiæ intercessio pro peccatoribus quam efficax, Vener. Hildebertus Cenoman., CLXX, 425. — Charitate meritis alienis participamus, S. Bernard., CLXXXII, 903, 904. Ecclesiæ orationibus privari quanti sit periculi, *ibid.*, 971, 972. Quod non potest singularitas, obtinet communitas, obtinet charitas, id., CLXXXIV, 259. — Quicunque enim fidei et dilectionis ubique locorum tenentur unitate, necesse est ut mutua velut membra corporis sanitate gaudeant : et quod alter in seipso necdum meruit obtinere, videns jam in altero non potest non gaudere, Philippus de Harveng., CCIII, 150. Orationes bonorum prosunt malis, *ibid.*, 350.

XC.

INDEX DOGMATICUS

VEL

SYNOPSIS ALPHABETICA AUCTORUM OMNIUM QUI VERITATES DOGMATICAS ASSERUERUNT ET QUORUM SCRIPTA IN TOTO PATROLOGIÆ LATINÆ CURSU REPERIUNTUR.

Abaelardus Petrus, CLXXVIII, 979, 1113, 1329, 1611, 1695.
Abbaudus, abbas, CLXVI, 1341.
Adelmannus, episc. Brixiens., CXLIII, 1289.
Adrevaldus, monach. Floriac., CXXIV, 947.
Æneas, episc. Parisiens., CXXI, 683.
Agnellus, epis. Ravenn., LXVIII, 381.
Agobardus (S.), episc. Lugdunens., CIV, 29, 127, 147, 200, 250.
Alanus de Insulis, CCX, 305, 595, 621.
Alcuinus, CI, 9, 63, 300, 1027, 1522.
Algerus (S.), canonicus, CLXXX, 727, 969.
Alvarus Paulus, abbas Cordubens., CXXI, 397.
Ambrosius (S.), episc. Mediolan. Eccles. doct., XV, 389, 417, 527; XVI, 703, 817; XVII, 509, 549, 1003.
Amulo, episc. Lugdun., CXVI, 77, 97.
Anastasius (S.), monachus, CXLIX, 433.
Anselmus (S.), episc. Cantuar., CLVIII, 141, 225, 260, 285, 325, 361, 431, 467, 485, 490, 507, 541, 547, 577, 581.
Anselmus, episc. Havelberg., CLXXXVIII, 1139.
Arnobius, rhetor African., V, 713.
Arnobius, junior, LIII, 239.
Auctor incertus, XIII, 655.
Augustinus (S.), episc. Hippon. Eccles. doct., XXXII, 903, 1021, 1035, 1221; XXXIV, 121; XL, 11, 171, 181, 581, 627, 753, 779, 1005; XLII, 819, 1175, 1195, 1200.
Bachiarius, monachus, XX, 1019.
Balduinus, archiepisc. Cantuar., CCIV, 403, 611.
Bandinus, theologus, CXCII, 965.
Beda Venerabilis, XCIII, 466.
Benedictus (S.), abbas Anianens., CIII, 1381.
Benedictus I, papa LXXII, 685.
Bernardus (S.), abbas Claræval., CLXXXII, 1001, 1051 1149.
Berno, abbas Augiæ divitis, CXLII, 1067.
Boetius Severinus, LXIV, 1247, 1264, 1333, 1358.
Bonizo, episc. Sutrens., CL, 857.
Bruno (S.), abbas Astens., CLXV, 975, 1079, 1085.
Cassianus, presbyt. Massil., L, 9.
Cassiodorus, senator, abb. Vivariens., LXX, 1289.
Cerealis, episc. Castellens., LVIII, 757.
Cyprianus (S.), episc. Carthag., IV, 563, 675.
Drogo, cardin. episc. Ostiens., CLXVI, 1547, 1553.
Dungalus, monachus, CV, 465.
Durandus, abb. Troarn., CXLIX, 1375.
Elipandus, episc. Toletan., XCVI, 859, 870.
Ernaldus, abb. Bonævallis, CLXXXIX, 1589.
Ernulfus, episc. Roffens., CLXIII, 1457.
Facundus, episc. Hermian., LXVI, 527, 867.
Faustinus, presbyter, XIII, 37.
Faustus (S.), episc. Rhegiens., LVIII, 783.
Felix, episc. Urgell., XCVI, 881.
Ferrandus Fulgentius, LXVII, 889, 908, 910.
Florus, diaconus Lugdunens., CXIX, 71, 93, 101.
Franco, abbas Affligemens., CLXVI, 717.
Fulbertus (S.), episc. Carnot., CXLI, 305.
Fulgentius (S.), Ruspens. episc., LXV, 153, 224, 360, 394, 435, 442, 495, 497, 575, 603, 671, 707, 730, 813.
Gennadius, presbyt. Massil., LVIII, 979.
Gerbertus, vel Sylvester II pap., CXXXIX, 177.
Gerhohus, præposit. Reichersperg., CXCIV, 1073, 1161, 1339, 1481.
Gezo, abbas Dertoa, CXXXVII, 571.
Gislebertus, abbas Crispin., CLIX, 1007.
Goffridus, abbas Vindocin., CLVII, 211.
Gotteschalcus, monach. Orbacens., CXXI, 347.
Gualterus de Castellione, magist. Tornacens., CCIX, 573.
Gualterus, prior S. Victoris, CXCIX, 1129.
Guibertus, abb. de Novigent, CLVI, 489, 537.
Guillelmus, abb. S. Theodorici, CLXXX, 541, 695.
Guillelmus de Campellis, episc. Catalaun., CLXIII, 1043, 1046.
Guitmundus, archiepisc. Aversan., CXLIX, 1427, 1495.
Haymo, episc. Halberst., CXVIII, 813.
Hermannus, abbas S. Martini, CLXXX, 9.
Heterius, episc. Uxam., XCVI, 895.
Hieronymus (S.), presbyt. Eccles. doct., XIII, 103, 153, 183, 211, 339, 555, 597, 495.
Hilarius (S.), episc. Pictav. Eccles. doct., X, 25.
Hildebertus Venerab. archiepisc. Turonen., CLXXI, 1067.
Hildephonsus (S.), episc. Tolet, XCVI, 53, 112, 207, 283.
Hincmarus, archiepisc. Remens., CXXV, 65, 473, 853, 929, 961, 1035, 1095.
Honorius Augustodunensis, CLXXII, 1109.
Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 833.
Hugo de S. Victore, CLXXVI, 9, 17, 41, 173, 839, 812, 846; CLXXVII, 285, 295.
Hugo Eterianus, CCII, 167, 227.
Hugo Lingonens., episc., CXLII, 1325.
Hugo Rothomag., archiepis., CXCII, 1141, 1255, 1506.
Humbertus, cardinal. episc. Silvæ Candidæ, CXLIII, 1011.
Isaac, abbas de Stella, CXCIV, 1875.
Isidorus (S.), episc. Hispal., LXXXIII, 449, 913, 1227.
Jesse, episc. Ambian., CV, 781.
Joannes Cornubiensis, CXCIX, 1041.
Joannes Scotus Erigena, CXXII, 547.
Jonas, episc. Aurelianens., CVI, 305.
Lactantius Firm., VI, 112; VII, 77.
Lanfrancus (B.), archiepisc. Cantuar., CL, 407, 625
Licinianus, episc. Carthagin., LXXII, 691.
Lupus (S.), abbas Ferrariens., CXIX, 619, 647.
Mamertus Claudianus, episc. Vienn., LIII, 697
Marius Mercator, XLVIII, 1005.
Marius Victorinus, VIII, 999, 1019, 1039.
Maternus Firmicus, XII, 981.
Maximus (S.), episc. Taurinens., LVII, 771, 781.
Nicetas (S.), episc. Aquileiens., LII, 847, 853, 865.
Novatianus presbyt., III, 885.
Odo (B.), episc. Cameracens., CLX, 1071, 1105, 1112.
Orosius Paulus, presbyt., XXXI, 1173.
Othlonus, presbyt. monach. S. Emmerammi, CXLVI, 60.
Paschasius, diaconus, LXII, 9.
Paschasius Radbertus (S.), abb. Corbeiens., CXX, 1365.
Paulinus (S.), patriarcha Aquileiens., XCIV, 152.
Petrus Blesensis, archidiac., CCVII, 777, 1077.
Petrus Chrysolanus, archiepisc. Mediolan., CLXII, 1097.
Petrus Damian., cardin. (S.), CXLV, 29, 44, 57, 100, 191, 380, 534, 560, 595, 635, 660, 819.
Petrus, diaconus, LXII, 83.
Petrus Lombardus, episc. Parisiens., CXCII, 519.
Petrus Pictav., cancell., CCXI, 783.
Petrus Venerabilis, abb. Cluniac., CLXXXIX, 507, 639, 719.
Phœbadius (S.), episc. Agiensis., XX, 15.
Philippus de Harveng., abbas Bonæ Spei, CCIII, 595.
Prosper (S.) Aquitanus, LI, 77, 647.
Prudentius (S.), episc. Trecens., CXV, 971, 1009.
Rabanus Maurus, abb. Fuldens., CX, 1083, 1095, 1187; CXI, 15; CXII, 1510, 1518, 1530, 1553.

Ratramnus, monach. Corbeiens., CXXI, 13, 81, 103, 223.
Remigius (S.), episc. Lugdunens., CXXI, 985, 1067, 1085.
Remigius, monachus, CXXXI, 845.
Richardus a S. Victore, canon. Parisiens., CXCVI, 601, 887, 991, 995, 1011, 1012, 1017, 1159, 1185, 1191.
Robertus Pullus, cardin., CLXXXVI, 675.
Rufinus, presbyt. Aquileiens., XXI, 335, 1123.
Rupertus, abbas Tuitiensis, CLXVII, 200; CLXVIII, 839, 1307; CLXIX, 13, 1217; CLXX, 437, 453, 561.
Samuel Marochianus, CXLIX, 337
Tertullianus, presbyt., I, 1197; II, 153, 641, 751, 791
Theodulfus, episc. Aurelian., CV, 240.
Venantius Fortunatus, episc. Pictav., LXXXVIII, 583
Vigilius, episc. Tapsens., LXII, 95, 237, 333, 351, 466.
Vincentius Lirinensis, L, 637.
Vivianus Præmonstratensis, CLXVI, 1319.
Walafridus Strabus, monach. Fuldens., CXIV, 919.
Zacchæus Christianus, XX, 1071.
Zeno (S.), episc. Veronens., XI, 385.

Nota. Hoc in Indice tantum enumerantur auctores qui de dogmaticis veritatibus ex professo disseruerunt. Quoniam vero apologetica et polemica opera sæpe sæpius quæstiones aggrediuntur dogmaticas, hos Indices duos adire velit lector benevolus.

XCI.

BIBLIOTHECA PATRUM DOGMATICA

SIVE

UNIVERSA VETERUM PATRUM ECCLESIÆ LATINÆ DE CHRISTIANIS DOGMATIBUS OPERA VEL ETIAM OPUSCULA,

ORDINE AUCTORUM ALPHABETICO DISPOSITA.

Abælardus Petrus. — Ad theologiam introductio in tres libros divisa, CLXXVIII, 979. Theologia christiana, libri quinque, *ibid.*, 1113. Sic et non, scilicet sententiarum collectio, *ibid.*, 1329. Dialogus inter philosophum, Judæum et Christianum, *ibid.*, 1611. Epitome theologiæ Christianæ, *ibid.*, 1695.
Abbaudus abbas. — De fractione corporis Christi tractatus, CLXVI, 1341.
Adelmannus episc. Brixiens. — De Eucharistiæ sacramento epistola ad Berengarium, CXLIII, 1289.
Adrevaldus monach. Floriac.— De corpore et sanguine Christi liber, CXXIV, 947.
Æneas episc. Parisiens. — Adversus Græcos liber; ubi scilicet de Spiritu sancto et de variis Ecclesiæ Romanæ consuetudinibus, CXXI, 683.
Agnellus episc. Ravenn. — De ratione fidei, LXVIII, 581
Agobardus (S.), episc. Lugdunens. — Adversus dogma Felicis Urgellensis liber; in quo de Christi persona et duabus naturis, CIV, 29. De privilegio et jure sacerdotii, *ibid.*, 127. De grandine et tonitruis liber; ubi contra insulsam de his vulgi opinionem, *ibid.*, 147. De imaginibus sanctorum liber; ubi contra eorum superstitionem qui picturis et imaginibus sanctorum adorationis obsequium inferendum putant, *ibid.*, 200. Contra judicium Dei liber; vel potius contra damnabilem opinionem putantium divini judicii veritatem igne vel aquis vel conflictu armorum patefieri, *ibid.*, 250.
Alanus de Insulis. — De fide catholica libri quatuor, CCX, 305. De fidei catholicæ arte seu articulis libri quinque, *ibid.*, 595. De sacra theologia regulæ, *ibid.*, 621.
Alcuinus. — De fide sanctæ et individuæ Trinitatis libri tres, CI, 9. De processione Spiritus sancti libellus, *ibid.*, 63. Epistola ad filiam in Christo, in qua eam docet de dogmatibus contra Adoptianos, *ibid.*, 300. Confessio fidei, ubi de Deo uno et trino, de Verbo incarnato et de pluribus aliis dogmatibus, *ibid.*, 1027. Epistolæ variæ, in quibus de Christi persona et duabus naturis, *ibid.* in Append., 1322.
Algerus (S.), canonicus. — De sacramentis corporis et sanguinis Domini libri tres, CLXXX, 727. De libero arbitrio libellus, *ibid.*, 969.
Alvarus Paulus, abb. Cordub. — Confessio fidei, CXXI, 397.
Ambrosius (S.), episc. Mediol. Eccles. doct. — De mysteriis liber; ubi de variis baptismi cæremoniis et de Eucharistiæ tractatur, XV, 389. De sacramentis libri sex, *ibid.*, 417. De fide libri quinque, *ibid.*, 527. De Spiritu sancto libri tres, XVI, 703. De Incarnationis Dominicæ sacramento liber, *ibid.*, 817. De Trinitate sive in Symbolum apostolorum tractatus, XVII, 509. De fide orthodoxa tractatus, ubi de Filii divinitate et consubstantialitate contra Arianos, *ibid.*, 549. De Spiritu sancto libellus, *ibid.*, 1005.
Amulo, episc. Lugdun. — Epistola ad Gothescalcum, ubi de præscientia, de prædestinatione et libero arbitrio, CXVI, 77. Opuscula duo de eodem argumento, *ibid.*, 97.
Anastasius (S.), monachus. — De veritate corporis et sanguinis Christi Domini Epistola, CXLIX, 433.
Anselmus (S.), episc. Cantuar. — De divinitatis essentia monologium, CLVIII, 141. De existentia Dei alloquium, *ibid.*, 223. De fide Trinitatis et de Incarnatione Verbi liber, *ibid.*, 260. De processione Spiritus sancti liber contra Græcos, *ibid*, 285. De casu diaboli liber vel dialogus, ubi et de bona et mala voluntate, *ibid.*, 325. Cur Deus Homo libri duo; ubi ostenditur Christianam fidem rationi non repugnare; nullum hominem sine Christo salvari posse; naturam humanam ad hoc esse institutam, ut aliquando immortalitate beata totus homo, id est in corpore et anima frueretur, ac necesse esse ut hoc fiat de homine propter quod factus est, sed nonnisi per Hominem Deum, *ibid.*, 361. De conceptu virginali et de originali peccato liber, *ibid.*, 431. De veritate dialogus; quid scilicet, sit veritas, et in quibus rebus soleat dici, et quid sit justitia, *ibid.*, 467. De voluntate liber, *ibid.*, 485. De libero arbitrio dialogus, *ibid.*, 490. De concordia præscientiæ et prædestinationis, necnon gratiæ Dei cum libero arbitrio hominis tractatus, *ibid.*, 507. De azymo et fermentato, *ibid.*, 541. De sacramentorum diversitate, *ibid.*, 547. De nuptiis consanguineorum, *ibid.*, 557. De voluntate Dei liber, *ibid.*, 581.
Anselmus episc. Havelberg. — Dialogorum libri tres adversus Græcos; ubi de unitate fidei, de processu Spiritus sancti, et de diverso Eucharistiæ ritu, CLXXXVIII, 1139.
Arnobius, rhetor Africanus. — Disputationum adversus gentes libri septem; in quibus deos gentilium profligit; Dei unitatem, Christi divinitatem et Christianæ religionis veritatem multis argumentis asserit, V, 713.
Arnobius Junior. — Conflictus de Deo trino et uno; ubi etiam de duabus in Christo substantiis, necnon et de concordia gratiæ et liberi arbitrii, LIII, 239.
Auctor incertus. — Breviarium fidei adversus Arianos hæreticos, XIII, 653.
Augustinus (S.), episc. Hippon. Eccles. doct. — Contra Academicos libri tres, XXXII, 905. De immortalitate animæ liber, *ibid.*, 1021. De quantitate animæ liber, *ibid.*, 1035. De libero arbitrio libri tres, *ibid.*, 1221. De vera religione liber, id., XXXIV, 121. De diversis quæstionibus tria opuscula; ubi plurimæ tum dogmaticæ tum morales quæstiones solvuntur, id., XL, 11. De fide rerum quæ non videntur liber, *ibid.*, 172. De fide et Sym-

b lo liber, *ibid.*, 181. De divinatione dæmonum liber, *ibid.*, 181. De Symbolo ad catechumenos sermones, *ibid.*, 627. De fide, sive de regula veræ fidei liber. *ibid.*, 753. De Spiritu et anima liber, *ibid.*, 779. De cognitione veræ vitæ liber; ubi de Deo et vita æterna, *ibid.*, 1005. De Trinitate libri quindecim, id., XLII, 819. De Incarnatione Verbi libri duo, *ibid.*, 1175. De Trinitate et unitate Dei liber, *ibid.*, 1195 De essentia divinitatis liber, *ibid.*, 1200. De dogmatibus ecclesiasticis liber, *ibid.*, 1213.

Bachiarius monachus. — De fide libellus, vel fidei professio, XX, 1019

Balduinus, archiepisc. Cantuar. — De sanctissimo Eucharistiæ sacramento tractatus, CLIV, 403. De sacramento altaris liber, *ibid.*, 641

Bandinus theologus. — Sententiarum libri quatuor, in quibus de Trinitate; de mundi creatione et hominis lapsu; de Verbo incarnato et hominis restauratione; et de sacramentis ecclesiasticis, CXCII, 965.

Beda Venerabilis. — Quæstionum aliquot liber, inter quas præsertim de libero arbitrio, de peccato originali, et de redemptione humana, XCIII, 466

Benedictus I papa. — Epistola ad David episcopum, in qua probat ex sanctis litteris summam Trinitatem unitatem esse, LXXII, 685.

Benedictus (S)., abbas Anian. — Testimoniorum nubecula de Incarnatione Domini et de sancta Trinitate, CIII, 1381.

Bernardus (S.), abbas Claræval. — De gratia et libero arbitrio tractatus, CLXXXII, 1001. De baptismo aliisque quæstionibus tractatus, *ibid.*, 1031. De corpore Domini tractatus, *ibid.*, 1149.

Berno, abbas Augiæ divitis. — De quatuor temporum jejunio dialogus, CXLII, 1087.

Boetius Severinus. — De Trinitate liber, sive quomodo Trinitas unus Deus ac non tres dii, LXIV, 1247. An Pater et Filius et Spiritus sanctus de Deo affirmari possint, *ibid.*, 1264. Complexio brevis fidei Christianæ, *ibid.*, 1333. De persona et duabus naturis Christi, *ibid.*, 1358.

Bonizo, episc. Sutriens. — De sacramentis libellus, CI., 857.

Bruno (S.), abbas Astens. — Sententiarum liber quartus; ubi de Trinitate et de Christo, CLXV, 973. De Incarnatione Domini tractatus, *ibid.*, 1079. De sacrificio azymo tractatus, *ibid.*, 1085.

Cassianus presbyter Massil. — De Incarnatione Christi libri septem, L, 9.

Cassiodorus senator, abbas Vivariens. — De anima liber, LXX, 1280.

Cerealis, episc. Castell. — Contra Maximinum Arianum libellus, LVIII, 757.

Cyprianus (S.), episc. Carthag. — De idolorum vanitate liber; in quo probatur quod Deus unus sit, et quod per Christum salus credentibus data est, IV, 563. Adversus Judæos libri tres; in primo probatur Judæos a Deo recessisse, indulgentiam Domini perdidisse; successisse vero in eorum locum Christianos; secundus continet Christi sacramentum, quod idem venerit qui secundum scripturas annuntiatus est; tertius vero quædam præcepta Dominica et magisteria divina, *ibid.*, 675.

Drogo cardin., episcop. Ostiens. — De creatione et redemptione primi hominis liber, CLXVI, 1517. De septem donis Spiritus sancti opusculum, *ibid.*, 1553.

Dungalus monachus. — Adversus Claudium Taurinensem liber, sive de imaginum cultu, CV, 465.

Durandus, abbas Troarn. — De corpore et sanguine Christi liber, CXLIX, 1375.

Elipandus, episc. Toletan. — Epistola I et IV, ubi de Trinitate et de Christo, XCVI, 859, 870.

Ernaldus, abbas Bonævall. — De donis Spiritus sancti, CLXXXIX, 1589.

Ernulfus, episc. Roffens. — De incestis conjugiis, CLXIII, 1457.

Facundus, episc. Hermian. — Pro defensione Trium capitulorum concilii Chalcedonensis libri duodecim; ubi de Trinitate et de duabus in Christo naturis, LXVII, 527. Epistola fidei catholicæ in defensione Trium capitulorum, *ibid.*, 867.

Faustinus presbyter. — De Trinitate sive de fide contra Arianos, XIII, 57.

Faustus (S.), episc. Rhegiens. — De gratia Dei et libero arbitrio libri duo, LVIII, 783.

Felix, episc. Urgell. — Confessio fidei, XCVI, 881.

Ferrandus Fulgentius. — Epistola III, de duabus in Christo naturis, et quod unus in Trinitate natus passusque dici possit, LXVII, 889. Epistola IV, de essentia Trinitatis et de duabus Christi naturis, *ibid.*, 908. Epistola V, quod Dominus noster Jesus Christus sit unus de sancta et individua Trinitate, *ibid.*, 910.

Florus, diaconus Lugdun. — Opusculum de corpore et sanguine Christi, CXIX, 71. De prædestinatione sermo, *ibid.*, 95. De prædestinatione, præscientia et libero arbitrio liber adversus Joannem Scotum, *ibid.*, 101.

Franco, abbas Affligemens. — De gratia Dei libri duodecim, CLXVI, 717.

Fulbertus (S.), episc. Carnot. — Contra Judæos tractatus, in quo de adventu Messiæ, CXLI, 305.

Fulgentius (S.), episc. Ruspens. — Ad Monimum libri tres, ubi : 1. De duplici prædestinatione Dei, una bonorum ad gloriam, altera malorum ad pœnam; 2. de sacrificii oblatione et Spiritus sancti missione; 3. expositio in his verbis evangelicis : *Et Verbum erat apud Deum*, LXV, 153. Ad Trasimundum regem Vandalorum libri tres; ubi de mysterio mediatoris Christi duas naturas in una persona retinentis; de immensitate divinitatis Filii Dei, et de sacramento Dominicæ passionis, *ibid.*, 224. Epistola VII, de fide orthodoxa et diversis erroribus hæreticorum, *ibid.*, 360. Epistola XIV, in qua de Trinitate et de Christo, *ibid.*, 394. Epistola XV, de gratia Dei et humano arbitrio, *ibid.*, 435. Epistolæ XVI, XVII, de Incarnatione et gratia, *ibid.*, 442 Epistola XVIII : Utrum caro Christi corruptibilis aut incorruptibilis fuerit, *ibid.*, 493. De Trinitate liber, *ibid.*, 497. De Incarnatione Filii Dei liber, *ibid.*, 575. De veritate prædestinationis et gratiæ Dei libri tres, *ibid.*, 603. De fide vel de regula veræ fidei liber, *ibid.*, 671. Pro fide catholica liber, *ibid.*, 707. Instrumenta fidei catholicæ, *ibid.*, 750. De prædestinatione et gratia liber, *ibid.*, 843, in Append.

Gennadius, presbyt. Massil. — De ecclesiasticis dogmatibus liber, LVIII, 979.

Gerbertus, vel Sylvester II pap. — De corpore et sanguine Domini libellus, CXXXIX, 177.

Gerhohus præposit. Reichersperg. — De gloria et honore Filii hominis, CXCIV, 1073 Contra duas hæreses liber, ubi de gloria Christi Dei gloriæ æquali, *ibid.*, 1161. Adversus Simoniacos tractatus, *ibid.*, 1355. De sacramento Eucharistiæ adversus Folmarum, *ibid.*, 1181.

Gezo, abbas Derton. — De corpore et sanguine Christi liber, CXXXVII, 371.

Gislebertus, abbas Crispin. — De fide Christiana disputatio Judæi cum Christiano, CLIX, 1007.

Golfridus, abbas Vindocin. — De corpore et sanguine Domini Jesu Christi opusculum, CLVII, 211.

Goteschalcus, monach. Orbacens. — Confessio fidei, CXXI, 347.

Gualterus de Castellione, magist. Tornacens. — De Trinitate liber, CCIX, 573.

Gualterus, prior S. Victoris. — Excerpta ex libris contra quatuor labyrinthos; ubi de eo quod Christus sit aliquis homo, CXCIX, 1129.

Guibertus, abbas de Novigento. — De Incarnatione tractatus contra Judæos, CLVI, 489. De veritate corporis Domini in sacramento Eucharistiæ epistola, *ibid.*, 527.

Guillelmus abb. S. Theodorici. — De sacramento altaris liber, CLXXX, 341. De natura corporis et animæ libri duo, *ibid.*, 695.

Guillelmus de Campellis, episc. Catalaun. — De origine animæ, CLXIII, 1013. — De fide catholica dialogus inter Christianum et Judæum, *ibid.*, 1046.

Guitmundus, archiepisc. Aversan. — De corpore et sanguine Domini libellus, CXLIX, 1427. De sancta Trinitate et Christi humanitate confessio, *ibid.*, 1495.

Haymo, episc. Halberst. — De corpore et sanguine Christi, CXVIII, 815.

Hermannus, abb. S. Martini. — De Incarnatione Christi tractatus, CLXXX, 9.

Heterius, episc. Uxam. — Epistola ad Elipandum, vel de fide in Christo libri duo, XCVI, 893.

Hieronymus (S.), presbyt. Eccles. doct. — De Spiritu sancto libri Didymi interpretatio, XXIII, 103. Dialogus contra Luciferianos, *ibid.*, 155. De virginitate perpetua B. Mariæ liber, *ibid.*, 183. Adversus Jovinianos libri duo, *ibid.*, 211. Contra Vigilantium liber, *ibid.*, 339. Contra Joannem Hierosolymitanum liber, *ibid.*, 355. Apologia adversus libros Rufini, *ibid.*, 397. Dialogus adversus Pelagianos, *ibid.*, 495.

Hilarius (S.), episc. Pictav. Eccles. doct. — De Trinitate libri duodecim, in quibus adversus hæreticos fidem sanctissimæ Trinitati enixe asserit, X, 25.

Hildebertus Venerabilis, archiepisc. Turon. — Tractatus theologicus, in quo variæ solvuntur quæstiones, CLXXI, 1067.

Hildephonsus (S.), episc. Tolet. — De perpetua virginitate sanctæ Mariæ liber, XCVI, 53. De cognitione baptismi liber, *ibid.*, 112. De partu Virginis opusculum, *ibid.*,

207, inter opera dubia. De corona Virginis libellus, *ibid.*, 284, inter supposita.

Hincmarus archiepisc. Remens. — De prædestinatione Dei et libero arbitrio liber, CXXV, 65. De una et non trina deitate collectio, *ibid.*, 473. De regis persona et regio ministerio opusculum, *ibid.*, 833. De diversa et multiplici animæ ratione libellus, *ibid*, 929. De fide regi servanda libellus, *ibid.*, 961. Pro Ecclesiæ libertatum defensione libel us, *ibid.*, 1035. De presbyteris criminosis opusculum, *ibid.*, 1093.

Honorius Augustodunensis. — Elucidarium sive dialogus de summa totius Christianæ theologiæ, CLXXII, 1109. Quæstionum duodecim liber, in quo de variis agit auctor, et præsertim quærit num sanctus archangelus Michael beato Petro apostolo, an Petrus Michaeli præcedat, *ibid.*, 1177. Quæstionum octo libellus, in quo de angelis et homine, *ibid.*, 1185. Inevitabile, sive de prædestinatione et libero arbitrio dialogus, *ibid.*, 1197. De libero arbitrio libellus, *ibid.*, 1223. Summa gloria de Apostolo et Augusto, sive de præcellentia sacerdotii præ regno, *ibid.*, 1257.

Hugo de Ribodimonte. — An anima primi hominis facta fuerit ex nihilo; et quomodo contrahatur peccatum, CLXVI, 1319.

Hugo de S. Victore. — Institutiones in Decalogum legis Dominicæ, CLXXVI, 9. De sacramentis legis naturalis et scriptæ, *ibid.*, 17. Sententiarum summa septem tractatibus distincta : 1. de tribus virtutibus theologicis, de Trinitate et de fide Incarnationis Verbi; 2. de creatione et statu angelicæ naturæ; 3. de creatione et statu humanæ naturæ; 4. de sacramentis in generali et præceptis divinis; 5. de sacramento baptismi; 6. de sacramento confirmationis, Eucharistiæ, pœnitentiæ et extremæunctionis; 7. de sacramento conjugii, *ibid.*, 41. De sacramentis Christianæ fidei libri duo; quorum prior a principio mundi usque ad Incarnationem Verbi narrationis seriem adducit; posterior vero ab Incarnatione Verbi ad finem et consummationem omnium ordine procedit; *ibid.*, 173. De potestate et voluntate Dei, utra major sit, libellus, *ibid.*, 839. De quatuor voluntatibus in Christo libellus, *ibid.*, 842. De sapientia animæ Christi, an æqualis cum divina fuerit, *ibid.*, 848. De unione corporis et spiritus, CLXXVII, 285. De Verbo incarnato apologia, continens objectiones contra eos qui dicunt Christum non esse aliquid secundum quod est homo, *ibid.*, 295.

Hugo Eterianus. — De anima corpore jam exuta liber, sive de regressu animarum ab infernis, CCII, 167. De hæresibus Græcorum libri tres; sive quod Spiritus sanctus ex utroque, Patre scilicet et Filio, procedat, *ibid.*, 227.

Hugo Lingonens. episc. — De corpore et sanguine Christi tractatus, CXLII, 1325.

Hugo Rothomag. archiepisc. — Dialogorum libri septem; ubi præsertim de summo bono, de malo et bono; de creatione et creatura rationali; de libertate arbitrii et Dei dispositione; de gratia redemptionis et de sacramentis, CXCII, 1141. Contra hæreticos sui temporis libri tres; ubi disseretur de Ecclesia et ejus ministris, *ibid.*, 1255. De memoria tractatus, tres libros complectens; hoc opus inter dogmatica recensendum; in eo enim de Deo, de Trinitate, de Incarnatione, de peccato et ejus origine, necnon et remedio ejus per redemptionem disserit auctor, *ibid.*, 1300.

Humbertus cardin., episc. Silvæ Candidæ. — Contra Simoniacos libri tres; CXLIII, 1289.

Isaac, abbas de Stella. — De anima libellus, CXCIV, 1875.

Isidorus (S.), episc. Hispal. — De fide catholica libri duo, LXXXIII, 449. De ordine creaturarum, ubi de fide Trinitatis, de creatura spirituali, de diabolo et natura dæmoniorum, de purgatorio, etc, *ibid.*, 913. De dogmatibus ecclesiasticis, *ibid.*, 1227, in Append.

Jesse, episc. Ambian. — De baptismo liber, CV, 781.

Joannes Cornubiensis. — De Verbo incarnato eulogium, quo probatur quod Christus sit aliquis homo, CXCIX, 1041.

Joannes Scotus Erigena. — De prædestinatione liber, CXXII, 347.

Jonas, episc. Aurelian. — De cultu imaginum libri tres, CVI, 305.

Lactantius Firmianus. — Institutionum divinarum libri septem; ubi 1. de falsa religione deorum; 2. de origine erroris; 3. de falsa sapientia philosophorum; 4. de vera sapientia et religione; 5. de justitia; 6. de vero cultu; 7. de vita beata; VI, 112. De ira Dei liber, in quo hæc quæstio : *An Deus vere irascatur?* variis solvitur argumentis, VII, 77.

Lanfrancus (B.), archiepisc. Cantuar. — De corpore et sanguine Domini, CL, 407. De confessione celanda libellus, *ibid.*, 625.

Licinianus, episc. Carthagin. — Epistola II, in qua ostenditur angelos et animas rationales esse spiritus, sive totius corporis expertes, LXXII, 691.

Lupus (S.), abbas Ferrariens. — De tribus quæstionibus liber, scilicet de libero arbitrio, de prædestinatione, necnon et redemptione, CXIX, 619. Collectaneum de tribus quæstionibus, ubi de iisdem, *ibid.*, 647.

Mamertus Claudianus, episc. Vienn. — De statu animæ libri tres, LIII, 697.

Marius Mercator. — Scholia de Incarnatione Unigeniti, tractatus iste non præstantior quam utilior, propterea quod continet non tantum explicationem trium vocum difficilium intellectu, *Christus*, *Emmanuel*, *Jesus*, quarum prænotione opus est ad mysterium Incarnationis Dominicæ tractandum, sed etiam solutionem implicatæ quæstionis quomodo duæ naturæ, sine confusione et conversione, convenerint in unitatem personæ divinæ, XLVIII, 1005.

Marius Victorinus. — Ad Justinum Manichæum liber; contra duo Manichæorum principia, et de vera carne Christi, VIII, 999. De generatione divini Verbi, ad Candidum liber, *ibid.*, 1019. Adversus Arium libri quatuor; ubi Arii et Eusebii de Jesu sententias exponit; in quo catholicis ambo consentiant, in quibus discrepent, et in quibus ipsi sibi videantur adversi, *ibid.*, 1039.

Maternus Firmicus. — De errore profanarum religionum; ubi varios gentium cultus explanat, fabulasque et fœdos ritus profligat, XII, 981.

Maximus (S.), episc. Taurinens. — De baptismo tractatus tres, LVII, 771. Tractatus contra paganos et Judæos, *ibid.*, 781.

Nicetas (S.), episc. Aquileiens. — De ratione fidei, LII, 847. De potentia Spiritus sancti, *ibid*, 853. De diversis appellationibus D. N. Jesu Christo convenientibus, *ibid.*, 863.

Novatianus presbyter. — De Trinitate liber; ibi deprehenditur quid de Deo ejusque perfectionibus sentiendum sit; quænam sit fides Ecclesiæ circa mysterium sanctissimæ Trinitatis, Jesu-Christi divinitatem et ejus Incarnationem, III, 885.

Odo (S.), episc Cameracens. — De peccato originali libri tres, CLX, 1071 De adventu Christi adversus Judæos liber, *ibid.*, 1103. De blasphemia in Spiritum sanctum, *ibid.*, 1112.

Orosius Paulus, presbyt. — De libertate liberi arbitrii liber contra Pelagium, XXXI, 1173.

Othonus presbyt., monach. S. Emmerammi. — De tribus quæstionibus dialogus, id est : de divinæ pietatis agnitione, judiciorum divinorum diversitate, necnon et de varia bene agendi facultate. CXLVI, 60.

Paschasius diaconus. — De Spiritu sancto libri duo, LXII, 9.

Paschasius Radbertus (S.), abb. Corbeiens. — De partu Virginis libri duo; CXX, 1365.

Paulinus (S.), patriarcha Aquileiens. — Sacrosyllabus; ubi de naturis et persona Christi, XCIX, 152.

Petrus Blesensis archidiac. — De transfiguratione Domini tractatus, CCVII, 777. Fidei catholicæ instructio ad soldanum Iconii missa, *ibid.*, 1069. De confessione sacramentali et de pœnitentia a sacerdote injungenda, *ibid.*, 1077.

Petrus Chrysolanus, archiepisc. Mediolan. — De Spiritu sancto oratio, probans Spiritum sanctum ex Patre et Filio procedere; CLXII, 1007.

Petrus Damianus (S.), cardin. — De fide catholica opusculum, CXLV, 20. Contra Judæos opusculum; ubi probat Trinitatem personarum in divina essentia, et Christum Deum et hominem fuisse, eumque jam in mundum venisse, *ibid.*, 41. Contra eosdem Judæos opusculum, in quo ostendit legis Mosaicæ præcepta, mystica et futurorum præsagia fuisse, ideoque in Christo accepisse finem, *ibid.*, 57. Liber qui appellatur *Gratissimus*; ubi prolixe ostendit non esse eos, qui a Simoniacis episcopis consecrati sunt, iterum consecrandos; quod multis rationibus et SS. Patrum auctoritatibus confirmat, *ibid*, 100. De parentelæ gradibus opusculum; scilicet de matrimonio inter consanguineos, *ibid.*, 191. De sacerdotum cælibatu, *ibid.*, 380. De sacramentis per improbos administratis, *ibid.*, 524. De bono suffragiorum et variis miraculis, *ibid.*, 560. De divina omnipotentia in reparatione corruptæ naturæ, *ibid.*, 595. De processione Spiritus sancti opusculum, contra Græcorum errorem, *ibid.*, 635. De tempore celebrandi nuptias opusculum, *ibid.*, 660. De principis officio in coercitione improborum, *ibid.*, 819.

Petrus diaconus. — De incarnatione et gratia liber, LXII, 85.

Petrus Lombardus, episc. Parisiens. — Sententiarum libri quatuor; ubi de mysterio Trinitatis, de creatione, de Incarnatione Verbi et sacramentis, CXCII, 519.

Petrus Pictav. cancell. — Sententiarum libri quinque; ubi permulta de Trinitate, de Incarnatione, etc., CCXI, 785.

Petrus Venerabilis, abb. Cluniac. — Adversus Judæos tractatus, in quo de Christo, CLXXXIX, 507. Adversus sectam Saracenorum tractatus, *ibid.*, 659. Adversus Petrobrusianos hæreticos tractatus; ubi de parvulorum baptismo, de templis, de cruce veneranda, de Eucharistia et de sacrificiis pro defunctis offerendis, *ibid.*, 719.

Philippus de Harveng, abb. Bonæ Spei. — De salute primi hominis responsio, CCIII, 593.

Phœbadius (S.), episc. Aginens. — Contra Arianos opuscula duo, ubi de Filii divinitate et consubstantialitate, XX, 13.

Prosper (S.), Aquitanus. — Epistola ad Rufinum, in qua de gratia et libero arbitrio, LI, 77. De vocatione omnium gentium libri duo, ubi de Dei gratia et hominis voluntate, *ibid.*, 647.

Prudentius (S.), episc. Trecens. — Epistola ad Hincmarum et Pardulum, ubi de prædestinatione, de gratia et libero arbitrio, CXV, 971. De prædestinatione liber, *ibid.*, 1009.

Rabanus Maurus, abb. Fuldens. — De consanguineorum nuptiis epistola et tractatus, CX, 1083. De magicis artibus tractatus, *ibid.*, 1095. Opuscula duo, in quibus plurimæ solvuntur quæstiones, et præsertim an liceat chorepiscopis ordinare cum consensu episcopi sui, *ibid.*, 1187. De universo libri quinque primi, ubi plurima dogmatica vel etiam moralia reperire est, CXI, 13. Epistola III, de corpore et sanguine Domini, CXII, 1540. Epist., IV, V, VI, de præscientia et prædestinatione Dei, *ibid.*, 1518, 1530, 1553.

Ratramnus, monach. Corbeiens. — De prædestinatione Dei, libri duo, CXXI, 13. De Nativitate Dei, sive de eo quod Christus ex Virgine natus sit, *ibid.*, 81. De corpore et sanguine Domini liber, *ibid.*, 103. Contra Græcorum opposita Romanam Ecclesiam infamantium libri quatuor; ubi de Spiritu sancto et quibusdam Ecclesiæ Rom. consuetudinibus, *ibid.*, 223.

Remigius (S.), episc. Lugdun. — De tribus epistolis liber, ubi de præscientia Dei, de prædestinatione, de redemptione, de gratia et libero arbitrio, CXXI, 985. De generali per Adam omnium damnatione, et speciali per Christum ex eadem electorum creptione, *ibid.*, 1067. De tenenda immobiliter Scripturæ veritate libellus, ubi de libero arbitrio et gratia, *ibid.*, 1083.

Remigius monachus. — De dedicatione ecclesiæ tractatus, CXXXI, 845.

Richardus a S. Victore, canon. Parisiens. — De Emmanuele libri duo, ubi variæ Judæorum objectiones de nostro Emmanuele refelluntur, CXCVI, 601. De Trinitate libri sex, *ibid.*, 887. De tribus appropriatis personis in Trinitate, *ibid.*, 991. De verbo incarnato liber; in quo acutissime ostendit necessarium fuisse Deum incarnari, nullamque personam congruentius quam Filii, *ibid.*, 995 Spiritus sanctus quomodo est amor Patris et Filii, *ibid.*, 1011. De baptismo Christi superexcellenti, *ibid.*, 1012. De Spiritus sancti missione, *ibid.*, 1017. De potestate solvendi atque ligandi, *ibid.*, 1159. De Spiritu blasphemiæ tractatus, *ibid.*, 1185. De differentia peccati mortalis et venialis, *ibid.*, 1191.

Robertus Pullus, cardinalis. — Sententiarum libri octo, ubi de Deo, de Deo creatore, de Deo trino, de Christo, et de multis aliis, CLXXXVI, 673.

Rufinus presbyt. Aquileiens. — In Symbolum apostolorum commentarius, XXI, 335. De fide liber, *ibid.*, 1123.

Rupertus, abbas Tuitiensis. De Trinitate et ejus operibus tractatus libri XLII, CLXVII, 200. De Incarnatione Domini in Cantica canticorum libri septem, CLXVIII, 839. De gloria et honore Filii hominis super Matthæum libri decem, *ibid.*, 1307. De glorificatione Trinitatis et processione Spiritus sancti libri novem, CLXIX, 13. De victoria Verbi Dei libri XIII, *ibid.*, 1217. De voluntate Dei liber unus, CLXX, 437. De omnipotentia Dei liber unus, *ibid.*, 453. Christianum inter et Judæum dialogus, in quo Christianus ad fidem catholicam invitat Judæum; Judæus vero, quantumcunque potest, ex littera legis et ex sensu suo repercutit Christianum, *ibid.*, 561.

Samuel Marochianus. — De adventu Christi præterito; contra Judæos liber, CXLIX, 433.

Tertullianus presbyt. — De baptismo liber, ubi de necessitate et efficacia baptismi, I, 1197. Adversus Praxeam liber; in hoc tractatu fides Ecclesiæ de Trinitatis et Incarnationis mysteriis perspicue explanatur, II, 153. De anima liber, ubi de statu animæ et aliis ad eam pertinentibus quæstionibus, *ibid.*, 641. De carne Christi liber, in quo carnem in Christo et ex Virgine natam et humanam probat, *ibid.*, 751. De resurrectione carnis liber, *ibid.*, 791.

Theodulphus, episc. Aurelian. — De Spiritu sancto liber, quod a Patre et Filio procedat, CV, 249.

Venantius Fortunatus, episc. Pictav. — Fidei catholicæ expositio, LXXXVIII, 585.

Vigilius, episc. Tapsens. — Contra Eutychetem libri quinque, ubi de duabus naturis et una persona Christi, LXII, 95. De Trinitate libri duodecim, *ibid.*, 257. De unitate Trinitatis liber, *ibid.*, 333. Contra Marivadum libri tres, ubi de Trinitate unitatis et de unitate Trinitatis, *ibid.*, 351. De fide Nicæna tractatus, *ibid.*, 466.

Vincentius Lirinensis. — Commonitorium, sive tractatus pro catholicæ fidei antiquitate et universitate adversus profanas omnium hæreticorum novitates, L, 637.

Vivianus Præmonstratensis. — De libero arbitrio et de gratia tractatus, CLXVI, 1319.

Walafridus Strabus monach. Fuldens. — De ecclesiasticarum rerum exordiis et incrementis liber, CXIV, 919.

Zacchæus Christianus. — Consultationum libri tres; ubi plurima Christianæ religionis dogmata asseruntur, XX, 1071.

Zeno (S.), episc. Veronens. — Tractatuum liber secundus; hic in defendenda æterni Verbi divinitate adversus Arianos totus incumbit auctor, XI, 385.

Nota. Maximæ lectoris intendentes utilitati, duos sequentes subjicere statuimus Indices, quorum prior analogice, posterior vero alphabetice omnes exhibet tractatus, ita ut statim et in ictu oculi quæsita quisque reperire possit.

XCII.

BIBLIOTHECA PATRUM DOGMATICA,

SIVE

UNIVERSA VETERUM PATRUM ECCLESIÆ LATINÆ DE CHRISTIANIS DOGMATIBUS

OPERA VEL ETIAM OPUSCULA DIVERSIS IN CAPITIBUS ANALOGICE DISTRIBUTA.

Numerus Romanus *tomum*, Arabicus vero *paginam* indicat.

—

De Deo et ejus attributis.

De idolorum vanitate liber; S. Cyprianus, IV, 563.

Disputationum adversus gentes libri septem; Arnobius, V, 713.

De ira Dei liber; Lactantius, VII, 77.

De cognitione veræ vitæ liber; S. Augustinus, XL, 1005.

De essentia Divinitatis liber; id., XLII, 1200.

Conflictus de Deo uno et trino ; Arnobius Junior, LIII, 23).
Confessio fidei, ubi de Deo uno et trino; Alcuinus, CI, 1027.
De una et non trina Deitate collectio; Hincmarus, CXXV, 473.
De divina omnipotentia in reparatione corruptæ naturæ; S. Petrus Damianus, CXLV, 595.
De divinitatis essentia monologium; S. Anselmus, CLVIII, 141.
De exsistentia Dei alloquium; id., CLVIII, 223.
De voluntate Dei liber; id., CLVIII, 581.
De voluntate Dei liber; Rupertus abbas, CLXX, 437.
De omnipotentia Dei liber; id., CLXX, 453.
De potestate et voluntate Dei; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 839.
Sententiarum libri octo; Robertus Pullus, CLXXXVI, 673.
De memoria tractatus; Hugo Rothomagensis, CXCII, 1300

De Sancta Trinitate.

Liber adversus Praxeam; Tertullianus, II, 153.
De Trinitate liber; Novatianus, III, 885.
De Trinitate libri duodecim; S. Hilarius, X, 25.
De Trinitate liber; Faustinus presbyter, XIII, 37.
De Trinitate tractatus; S. Ambrosius Mediolan., XVII, 509.
De Trinitate libri quindecim; S. Augustinus, XLII, 1193.
Contra Maximinum libellus; Cerealis Castellensis, LVIII, 757.
De Trinitate libri duodecim; Vigilius Tapsensis, LXII, 237.
De unitate Trinitatis liber; id, LXII, 333.
Contra Marivadum libri tres; id., LXII, 351.
De Trinitate liber; Boetius, LXIV, 1247.
An Pater et Filius et Spiritus sanctus de Deo affirmari possint; id., LXIV, 1264.
Epistola XIV, de Trinitate; S. Fulgentius, LXV, 391.
De Trinitate liber; id., LXV, 497.
Pro defensione trium capitulorum libri xii; Facundus, LXVII, 527.
Epist. IV, de essentia Trinitatis; Ferrandus, LXVII, 903.
Epistola ad David de Trinitate; Benedictus papa I, LXXII, 685.
De ordine creaturarum; S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 913.
Epist. I, IV, ubi de Trinitate; Elipandus, XCVI, 853, 870.
De fide Trinitatis libri tres; Alcuinus, CI, 9.
Confessio fidei, ubi de trino Deo; id., CI, 1027.
Testimoniorum nubecula de Trinitate; S. Benedictus Anian. abbas, CIII, 1381.
Contra Judæos opusculum; S. Petrus Damianus, CXLV, 41.
De sancta Trinitate confessio; Guitmundus, CXLIX, 1495.
De fide Trinitatis liber; S. Anselmus, CLVIII, 260.
Sententiarum liber quartus; S. Bruno Astensis, CLXV, 973.
De Trinitate et ejus operibus tractatus, XLI; Rupertus abbas, CLXVII, 200.
De glorificatione Trinitatis libri novem; id., CLXIX, 13.
Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
Sententiarum libri octo; Robertus Pullus, CLXXXVI, 673.
Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCII, 519.
Sententiarum libri quatuor; Bandinus theologus, CXCII, 965.
De memoria tractatus; Hugo Rothomagensis, CXCII, 1300.
De Trinitate libri sex; Richardus de S. Victore, CXCVI, 887.
De tribus appropiatis personis in Trinitate; id., CXCVI, 991.
De Trinitate liber: Gualterus de Castellione, CCIX, 573.
Sententiarum libri quinque; Petrus Pictaviensis, CCXI, 783.

De Verbo Dei incarnato et redemptore.

Adversus Praxeam liber; Tertullianus, II, 153.
De carne Christi liber; id., II, 751.
De Trinitate liber; Novatianus, III, 885.
De idolorum vanitate liber; S. Cyprianus, IV, 563.
Disputationum libri septem; Arnobius, V, 715.
Ad Justinum liber; Marius Victorinus, VIII, 999.
De generatione divini Verbi liber; id., VIII, 1019.
Tractatuum liber secundus; S. Zeno, XI, 385.
De incarnationis sacramento liber; S. Ambrosius Mediol., XVI, 817.
De fide orthodoxa tractatus; id., XVII, 549.
Opuscula duo contra Arianos; S. Pharbadius; XX, 13.
Scholia de Incarnatione Unigeniti; Marius Mercator, XLVIII, 1005.
De Incarnatione Christi libri septem; S. Cassianus, L, 9.
De diversis appellationibus Christo convenientibus; S. Nicetas, LII, 863.
De Deo uno et trino conflictus; Arnobius Junior, LIII, 259.
Contra Maximinum libellus; Cerealis Castell., LVIII, 757.
De incarnatione et gratia liber; Petrus diaconus, LXII, 83.
Contra Eutychetem libri quinque; Virgilius Tapsensis, LXII, 95.
De persona et duabus naturis Christi; Boetius, LXIV, 1338.
Ad Maximum libri tres; S. Fulgentius, LXV, 153.
Ad Trasimundum libri tres; id., LXV, 224.
Epist. XIV, XVI, XVII, XVIII, De incarnatione; id., LXV, 391, 442, 493.
De incarnatione Filii Dei liber; id., LXV, 573.
Pro defensione trium capitulorum libri xii; Facundus, LXVII, 527.
Epist. III, de duabus in Christo naturis; Ferrandus, LXVII, 889.
Epist. IV, de eodem argumento; id., LXVII, 908.
Epist. V, quod Christus sit unus de Trinitate; id., LXVII, 910.
Quæstionum liber; Beda Vener.; XCIII, 466.
Epist. I, IV, ubi de Christo; Elipandus, XCVI, 859, 870.
De fide in Christo libri duo; Heterius et S. Beatus, XCVI, 893.
Sacrosyllabus, ubi de naturis et persona Christi. S. Paulinus Aquil., XCIX, 153.
Confessio fidei, in qua de Verbo incarnato; Alcuinus, CI, 1027.
Epistolæ variæ, ubi de Christi persona et duabus naturis; id., CI, 1322, Append.
Testimoniorum nubecula de Domini incarnatione; S. Benedictus Anian. abbas, CIII, 1381.
Adversus dogma Felicis Urgellensis liber; S. Agobardus, CIV, 29.
De nativitate Christi; Ratramnus, CXXI, 81.
Tractatus contra Judæos, seu de adventu Messiæ; S. Fulbertus Carnot, CXLI, 305.
Contra Judæos opusculum; S. Petrus Damianus, CXLV, 41.
Contra eosdem Judæos opusculum; id., CXLV, 57.
De adventu Christi præterito liber; Samuel Marochianus, CXLIX, 337.
De Christi humanitate confessio; Guitmundus, CXLIX, 1495.
De incarnatione tractatus; Guibertus abbas, CLVI, 489.
De Verbi incarnatione liber; S. Anselmus, CLVIII, 260.
Cur Deus homo libri duo; id., CLVIII, 361.
De adventu Christi liber; Odo Cameracensis, CLX, 1103.
Sententiarum liber quartus; S. Bruno Astensis, CLXV, 973.
De incarnatione Domini tractatus; id., CLXV, 1079.
De incarnatione Domini libri septem; Rupertus abbas, CLXVIII, 839.
De gloria et honore Filii hominis libri x; id., CLXIII, 1507.
De victoria Verbi Dei libri xiii; id., CLXIX, 1217.
Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
De quatuor voluntatibus in Christo libellus; id., CLXXVI, 842.
De sapientia animæ Christi; id., CLXXVI, 846.
De Verbo incarnato apologia; id., CLXXVII, 295.
De incarnatione Christi tractatus; Hermannus abbas, CLXXX, 9.
Sententiarum libri octo; Robertus Pullus, CLXXXVI, 673.
Adversus Judæos tractatus; Petrus Venerabilis, CLXXIX, 507.
Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCII, 519

Sententiarum libri quatuor; Bandinus Theologus, CXCII, 965.
De memoria tractatus; Hugo Rothomagensis, CXCII, 1300.
De gloria et honore Filii hominis; Gerhohus, CXCIV, 1073.
Contra duas hæreses, de gloria Christi; id., CXCIV, 1161.
De Emmanuele libri duo; Richardus de S. Victore, CXCVI, 691.
De Verbo incarnato liber; id., CXCVI, 995.
De baptismo Christi superexcellenti; id., CXCVI, 1012.
De Verbo incarnato eulogium; Joannes Cornubiensis, CXCIX, 1041.
Contra quatuor Labyrinthos; Gualterus de S. Victore, CXCIX, 1129.
De transfiguratione Domini liber; Petrus Blesensis, CCVII, 777.
Sententiarum libri quinque; Petrus Pictaviensis, CCVI, 783.

De Spiritu sancto

De Spiritu sancto libri tres; S. Ambrosius Mediol., XVI, 703.
De Spiritu sancto libellus; id., XVII, 1005.
Interpretatio libri Didymi de Spiritu sancto; S. Hieronymus, XXIII, 103.
De potentia Spiritu sancti; S. Nicetas, LI, 853.
Contra Maximinum libellus; Cerealis Castell., LVIII, 757.
De Spiritu sancto libri duo; Paschasius diaconus, LXII, 9.
Ad Monimum libri tres; S. Fulgentius, LXV, 153.
De processione Spiritus sancti libellus; Alcuinus, CI, 63.
De Spiritu sancto liber; Theodulfus Aurelian., CV, 210.
Contra Græcos libri quatuor; Ratramnus, CXXI, 223.
Adversus Græcos liber; Æneas Parisiensis, CXXI, 685.
De processione Spiritus sancti opusculum; S. Petrus Damianus, CXLV, 633.
De processione Spiritus sancti liber; S. Anselmus, CLVIII, 285.
De blasphemia in Spiritum sanctum; Odo Cameracensis, CLX, 1112.
De Spiritu sancto oratio; Petrus Chrysologus, CLXII, 1097.
De septem donis Spiritus sancti opusculum; Drogo cardinalis, CLXVI, 1353.
De processione Spiritus sancti libri novem, Rupertus abbas, CLXIX, 13.
Dialogorum libri tres; Anselmus Havelberg., CLXXXVIII, 1139.
De donis Spiritus sancti; Ernaldus abbas, LXXXIX, 1389.
Spiritus sanctus quomodo est amor Patris et Filii; Richardus de S. Victore, CXCVI, 1011.
De Spiritus sancti missione; id., CXCVI, 1017.
De spiritu blasphemiæ tractatus; id., CXCVI, 1187.
De hæresibus Græcorum libri tres; Hugo Eterianus, CCII, 227.

De B. Virgine Maria.

De virginitate perpetua B. Mariæ liber; S. Hieronymus, XXIII, 183.
De perpetua virginitate S. Mariæ liber; S. Hildefonsus, XCVI, 53.
De partu Virginis opusculum; id., XCVI, 207 (inter dubia).
De corona Virginis libellus; id. XCVI, 283 (inter supposita).
De partu Virginis libri duo; S. Paschasius Radbertus, CXX, 1365.
De conceptu virginali; S. Anselmus, CLVIII, 431.

De angelis bonis et malis, vel dæmonibus.

Epist. II, ubi de angelis; Lucinianus, LXXII, 691.
De ordine creaturarum; S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 913.
De casu diaboli liber; S. Anselmus, CLVIII, 325.
Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.

De creatione primi hominis.

An anima primi hominis facta fuerit ex nihilo; Hugo de Ribodimonte; CLXVI, 833.
De creatione et redemptione primi hominis liber; Drogo cardinalis, CLXVI, 1347.
Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCII, 519.
Sententiarum libri quatuor; Bandinus theologus, CXCII, 965.
Dialogorum libri septem; Hugo Rothomag., CXCII, 1141.
De salute primi hominis; Philippus Bonæ Spei abbas, CCIII, 593.

De peccato originali et actuali.

Quæstionum liber, ubi de peccato originali; Ven. Beda, XCIII, 466.
De generali per Adam omnium damnatione; S. Remigius Lugdun., CXXI, 1067.
De peccato originali libri tres; Odo Camerac., CLX, 1071.
Quomodo contrahatur peccatum; Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 833.
Sententiarum libri quatuor; Bandinus Theologus, CXCII, 965.
De memoria tractatus; Hugo Rothomag., CXCII, 1300.
De differentia peccati mortalis et venialis; Richardus de S. Victore, CXCVI, 1191.

De anima, spiritu.

De anima liber; Tertullianus, II, 641.
De animæ immortalitate liber; S. Augustinus, XXXII, 1021.
De animæ quantitate liber; id., XXXII, 1035.
De spiritu et anima liber; id., XL, 779.
De animæ statu libri tres; Mamertus Claudianus, LIII, 697.
De anima liber; Cassiodorus, LXX, 1280.
Epist. II, ubi de animabus; Licinianus, LXXII, 691.
De animæ ratione diversa libellus; Hincmarus, CXXV, 929.
De origine animæ, Guillelmus de Campellis, CLXIII, 1043.
De unione corporis et spiritus; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 285.
De natura animæ et corporis libri duo; Guillelmus abbas, CLXXX, 695.
De anima libellus; Isaac de Stella, CXCIV, 1875.
De anima corpore jam exuta liber; Hugo Eterianus, CCII, 167.

De præscientia et prædestinatione.

Ad Monimum libri tres; S. Fulgentius, LXV, 153.
De veritate prædestinationis libri tres; id., LXV, 603.
De prædestinatione et gratia liber, id., LXV, 843, Append
Epist. IV, V, VI, de præscientia Dei et prædestinatione; Rabanus Maurus, CXII, 1518, 1530, 1533.
Epistola ad Hincmarum et Pardulum; Prudentius, CXV, 971.
De prædestinatione liber; id., CXV, 1009.
Epistola ad Gothescalcum; Amulo Lugdunensis, CXVI, 77.
Opuscula duo de præscientia et prædestinatione; id., CXVI, 97.
De prædestinatione sermo; Florus diaconus, CXIX, 93.
De prædestinatione et præscientia liber; id., CXIX, 101.
De tribus quæstionibus liber; S. Lupus abbas Ferrariensis, CXIX, 619.
Collectaneum de tribus quæstionibus; id., CXIX, 647.
De prædestinatione Dei libri duo; Ratramnus, CXXI, 13.
De tribus epistolis liber; S. Remigius Lugdun., CXXI, 985.
De prædestinatione Dei liber; Joannes Scotus, CXXII, 347.
De prædestinatione Dei liber; Hincmarus, CXXV, 65.
De concordia præscientiæ et prædestinationis liber; S. Anselmus, CLVIII, 507.
Inevitabile; Honorius Augustodun., CLXXII, 1197.
Dialogorum libri septem; Hugo Rothomag., CXCII, 1141

De gratia et libero arbitrio.

De libertate arbitrii liber; Paulus Orosius, XXXI, 1173,
De libero arbitrio libri tres; S. Augustinus, XXXII, 1221.
Epistola ad Rufinum; S. Prosperus Aquitanus, LI, 77.
De vocatione omnium gentium libri duo; id., LI, 647.

Conflictus de Deo uno; Arnobius Junior, LIII, 259.
De gratia Dei et libero arbitrio libri duo; S. Faustus, LVIII, 783.
De incarnatione et gratia liber; Petrus diaconus, LXII, 83.
Epist XV, de gratia et humano arbitrio; S. Fulgentius, LXV, 435.
De gratia Dei et prædestinatione libri tres; id., LXV, 603.
De gratia et prædestinatione liber, id., LXV, 843, Append.
Quæstionum liber, ubi de libero arbitrio; Beda Vener., XCIII, 466.
Epistola ad Hincmarum et Pardulum; Prudentius, CXV, 971.
Epistola ad Gothescalcum; Amulo Lugdun., CXVI, 77.
Opuscula duo, de libero arbitrio; id., CXVI, 97.
De libero arbitrio liber; Florus diaconus, CXIX, 101.
De tribus quæstionibus liber; S. Lupus abbas Ferrariensis, CXIX, 619.
Collectaneum de tribus quæstionibus; id., CXIX, 647.
De tribus epistolis liber; S. Remigius Lugdun., CXXI, 985.
De tenenda Scripturæ veritate libellus; id., CXXI, 1083.
De libero arbitrio liber; Hincmarus, CXXV, 65.
De voluntate liber; S. Anselmus, CLVIII, 483.
De libero arbitrio dialogus; id., CLVIII, 490.
De concordia gratiæ Dei cum libero arbitrio; id., CLVIII, 507.
De gratia Dei libri duodecim; Franco abbas, CLXVI, 717.
De libero arbitrio et gratia tractatus; Vivianus Præmonstratensis, CLXVI, 1319.
Inevitabile; Honorius Augustodun, CLXXII, 1197.
De libero arbitrio libellus; id., CLXXII, 1223.
De libero arbitrio libellus; D. Algerus, CLXXX, 969.
De gratia et libero arbitrio liber; S. Bernardus abbas, CLXXXII, 1001.
Dialogorum libri septem; Hugo Rothomag., CXCII, 1141.

De Veritate.

Contra Academicos libri tres; S. Augustinus, XXXII, 905.
De veritate dialogus; S. Anselmus, CLVIII, 467.
Dialogus inter philosophum, Judæum et Christianum; Abælardus, CLXXVIII, 1611.

De falsis religionibus, et superstitionibus.

Libri septem disputationum adversus gentes; Arnobius, V, 713.
Libri septem divinarum institutionum; Lactantius, VI, 112.
De errore profanarum religionum; J. Firmicus Maternus, XII, 981.
De divinatione dæmonum liber; S. Augustinus, XL, 581.
Tractatus contra paganos; S. Maximus Taurinensis, LVII, 781.
De grandine et tonitruis liber; S. Agobardus, CIV, 147.
Contra judicium Dei liber; id., CIV, 250.
De magicis artibus tractatus; Rabanus Maurus, CX, 1095.
Adversus sectam Saracenorum tractatus; Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 659.

De Judaismo.

Libri tres contra Judæos; S. Cyprianus, IV, 675.
Tractatus contra Judæos, S. Maximus Taurinensis, LVII, 781.
Christianum inter et Judæum dialogus; Rupertus abb., CLXX, 561.
Dialogus inter Judæum et Christianum; Abælardus, CLXXVIII, 1611.
Tractatus adversus Judæos· Petrus Ven., CLXXXIX, 507.

De vera religione

Disputationum adversus gentes libri septem; Arnobius, V, 713.
Institutionum divinarum libri septem; Lactanctius, VI, 112.
Consultationum libri tres; Zacchæus Christianus. XX, 1071.
De vera religione liber; S. Augustinus, XXXIV, 121.

De Ecclesia.

Pro Ecclesiæ libertatum defensione libellus; Hincmarus, CXXV, 1035.
De dedicatione ecclesiæ tractatus; Remigius Monachus, CXXXI, 845.
De Ecclesiæ et ejus ministris contra hæreticos; Hugo Rothomagensis, CXCII, 1255.

De fide catholica.

Breviarium fidei; auctor incertus, XIII, 653.
De fide libri quinque; S. Ambrosius Mediol., XV, 527.
De fide orthodoxa tractatus; id., XVII, 549.
De fide libellus; Bachiarius, XX, 1019.
Commentarius in symbolum; Rufinus, XXI, 335.
De fide liber; *ibid.*, 1123.
De fide rerum quæ non videntur liber; S. Augustinus, XL, 171.
De fide et symbolo liber; *ibid.*, 181.
De symbolo ad catechumenos; *ibid.*, 627.
De fide liber; *ibid.*, 753.
Commonitorium pro fidei Christianæ antiquitate; Vincentius Lirinensis, L, 637.
De ratione fidei; S. Nicetas, LII, 847.
De fide Nicæna tractatus; Vigilius Tapsensis, LXII, 466.
Complexio brevis fidei Christianæ; Boetius, LXIV, 1333.
Epist. VIII, de fide orthodoxa; S. Fulgentius, LXV, 360.
De fide vel de regula veræ fidei liber; *ibid.*, 671.
Pro fide catholica liber; *ibid.*, 707.
Instrumenta fidei catholicæ; *ibid*, 750.
Epistola fidei catholicæ; Facundus, LXVII, 867.
De ratione fidei; Agnellus, LXVIII, 381.
De fide catholica libri duo; S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 449.
Fidei catholicæ expositio; Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 585.
Confessio fidei; Felix Urgellitanus, XCVI, 881.
Confessio fidei; Alcuinus, CI, 1027.
Confessio fidei; Gotheschalcus, CXXI, 347.
Confessio fidei; Alvarus Cordubensis, CXXI, 397.
De fide catholica opusculum; S. Petrus Damianus, CXLV, 20.
De fide Christiana disputatio; Gislebertus abbas, CLIX, 1007.
De fide catholica dialogus; Guillelmus de Campellis, CLXIII, 1046.
Dialogorum libri tres; Anselm. Havelberg., CLXXXVIII, 1139.
Fidei catholica instructio ad Soldanum; Petrus Blesensis, CCVII, 1069.
De fide catholica libri quatuor; Alanus de Insulis, CCX, 305.
De fidei catholicæ arte seu articulis libri quinque; *ibid.*, 595.

De dogmatibus ecclesiasticis.

Consultationum libri tres; Zacchæus Christianus, XX, 1071.
De dogmatibus ecclesiasticis liber; S. Augustinus, XLII, 1213.
De dogmatibus ecclesiasticis liber; Gennadius presbyter, LVIII, 979.
De dogmatibus ecclesiasticis; S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 1221.
Epistola ad filiam in Christo; Alcuinus, CI, 300.

De sacramentis in genere.

De sacramentis libri sex; S. Ambrosius Mediol., XV, 417.
De sacramentis per improbos administratis; S. Petrus, Damianus, CXLV, 524.
De sacramentis libellus; Bonizo episcopus, CL., 857.
De sacramentorum diversitate; S. Anselmus, CLVIII, 547.
De sacramentis legis naturalis et scriptæ; Hugo de S. Victore. CLXXVI, 17.
Summa sententiarum; *ibid.*, 41.
De sacramentis Christianæ fidei libri duo; *ibid.*, 173.
Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCII. 519.
Sententiarum libri quatuor; Randinus theologus CXCII. 965.
Dialogorum libri septem; Hugo Rothomag., CXCII, 1141.

De baptismo.

De baptismo liber; Tertullianus, I, 1197.
De mysteriis liber; S. Ambrosius Mediol., XV, 389.
De baptismo tractatus tres; S. Maximus Taurin., LVII, 771.
De cognitione baptismi liber; S. Hildefonsus, XCVI, 112.
De baptismo liber; Jesse Ambianensis, CV, 781.
Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
De baptismo tractatus; S. Bernardus abbas, CLXXXII, 1031.
Adversus Petrobrusianos tractatus; Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 719.

De Eucharistia

De mysteriis liber; S. Ambrosius Mediol., XV, 389.
Epist. III, de corpore et sanguine Domini; Rabanus Maurus; CXII, 1510.
De corpore et sanguine Christi; Haymo, CXVIII, 815.
De corpore et sanguine Christi opusculum; Florus diaconus, CXIX, 71.
De corpore et sanguine Domini liber; Ratramnus, CXXI, 103.
De corpore et sanguine Christi liber; Adrevaldus, CXXIV, 917.
De corpore et sanguine Christi liber; Gero abbas, CXXXVII, 371.
De corpore et sanguine Domini libellus; Gerbertus sive Silvester papa II, CXXXIX, 177.
De corpore et sanguine Christi tractatus; Hugo Lingonensis, CXLII, 1325.
De Eucharistiæ sacramento epistola ad Berengarium; Adelmannus, CXLIII, 1289.
De veritate corporis et sanguinis Christi epistola; S. Anastasius monachus, CXLIX, 453.
De corpore et sanguine Christi liber; Damnus, CXLIX, 1375
De corpore et sanguine Domini libellus; Guitmundus, CXLIX, 1127.
De corpore et sanguine Domini; B. Lanfrancus, CL, 407.
De veritate corporis Domini epistola; Guibertus abbas, CLVI, 527.
De corpore et sanguine Domini opusculum; Goffridus abbas, CLVII, 111.
De azymo et fermentato; S. Anselmus, CLVIII, 641.
De sacrificio azymo tractatus; B. Bruno Astensis, CLXV, 1083.
De fractione corporis Christi tractatus; Abbaudus abbas, CLXVI, 1341.
Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
De sacramento altaris liber; Guillelmus abbas, CLXXX, 341.
De sacramentis corporis et sanguinis Domini libri tres; B. Algerus, CLXXX, 727.
De corpore Domini tractatus; S. Bernardus abbas, CLXXXII, 1149.
Dialogorum libri tres; Anselmus Havelberg., CLXXXVIII, 1139.
Adversus Petrobrusianos tractatus; Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 719.
De sacramento Eucharistiæ; Gerhohus, CXCIV, 1181.
De sanctissimo Eucharistiæ sacramento liber vel tractatus; Balduinus, CCIV, 403.
De sacramento altaris; *ibid.*, 641.

De pœnitentia.

De confessione celanda libellus; B. Lanfrancus, CL, 625.
Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCII, 519.
De potestate ligandi atque solvendi; Richardus a S. Victore, CXCVI, 1159.
De confessione sacramentali et de pœnitentia a sacerdote injungenda; Petrus Blesensis, CCVII, 1077.

De ordine.

An liceat chorepiscopis presbyteros ordinare cum consensu episcopi sui; Rabanus Maurus, CX, 1187.

De matrimonio.

De consanguineorum nuptiis tractatus; Rabanus Maurus. CX, 1083.
De parentelæ gradibus opusculum; S. Petrus Damianus, CXLV, 191.
De tempore celebrandi nuptias opuscula; *ibid.*, 660.
De nuptiis consanguineorum; S. Anselmus, CLVIII, 557.
De incestis conjugiis; Ermulfus Roffensis, CLXIII, 1457.
Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.

De sacerdotio, sacerdotibus.

De privilegio et jure sacerdotii; S. Agobardus, CIV, 127.
De presbyteris criminosis opusculum; Hincmarus, CXXV, 1093.
De sacerdotum cœlibatu; S. Petrus Damianus, CXLV, 380.
Summa gloria de Apostolico et Augusto, sive de præcellentia sacerdotii præ regno; Honorius Augustodun., CLXXII, 1257.

De Simonia.

Contra Simoniacos libri tres; Humbertus cardinalis, CXLIII, 1011.
Liber qui apellatur *Gratissimus*; S. Petrus Damianus CXLV, 100.
Adversus Simoniacos tractatus; Gerhohus, CXCIV, 1335.

De imaginum cultu.

De imaginibus sanctorum liber; S. Agobardus, CIV, 200
De imaginum cultu; Dungalus reclusus, CV, 465.
De cultu imaginum libri tres; Jonas Aurelianensis, CVI, 305.

De purgatorio.

De ordine creaturarum; S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 913.
De bono suffragiorum; S. Petrus Damianus, CXLV, 560.
Adversus Petrobrusianos tractatus; Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 719.

De potestate humana, regia.

De regis persona et regio ministerio opusculum; Hincmarus, CXXV, 833.
De fide regi servanda libellus; *ibid.*, 961.
De principis officio in coercitione improborum; S. Petrus Damianus, CXLV, 819.

De resurrectione carnis.

De carnis resurrectione liber; Tertullianus, II, 791.

De theologia.

Theologus tractatus; Ven. Hildebertus, CLXX, 1067.
Elucidarium de summa theologiæ; Honorius Augustodun., CLXXII, 1109.
Ad theologiam introductio; Abælardus, CLXXVIII, 979
Theologiæ Christianæ, libri quinque; *ibid.*, 1113.
Sic et Non, vel sententiarum collectio; *ibid.*, 1329.
Epitome theologiæ Christianæ; *ibid.*, 1693.
De sacra theologia regulæ; Alanus de Insulis, CCX, 621

De variis quæstionibus.

De quæstionibus diversis tria opuscula; S. Augustinus, XL, 11-171.
De universo libri quinque primi; Rabanus Maurus, CXI, 13.
De ecclesiasticarum rerum exordiis et incrementis; Walafridus, CXIV, 919.
De quatuor temporum jejunio dialogus; Berno abbas, CXLII, 1087.
De tribus quæstionibus dialogus; Othlonus Venerabilis, CXLVI, 60.
Quæstionum duodecim liber; Honorius Augustodun., CLXXII, 1177.
Quæstionum octo libellus; *ibid.*, 1185.
Institutiones in decalogum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 9.

XCIII.

INDEX ALPHABETICUS

OMNIUM DE CHRISTIANIS DOGMATIBUS OPERUM VEL ETIAM OPUSCULORUM

DE QUIBUS IN DUABUS DOGMATICIS PATRUM LATINORUM BIBLIOTHECIS PRÆCEDENTIBUS AGITUR.

A

Academicos (libritres contra), ubi de veritate; S. Augustinus., XXXII, 1601.
Adventu Christi (liber de); Odo Camerac., CLX, 1103.
Adventu Christi præterito (liber de); Samuel Marochianus, CXLIX, 337.
Adventu Messiæ (de); S. Fulbertus Carnotens ,CXLI,305.
Altaris sacramento (de); Balduinus, CCIV, 641.
Altaris sacramento (liber de); Guillelmus abbas, CLXXX, 341.
Angelis (de); Liciniamus, LXXII, epist. 2, col. 691.
Anima corpore jam exuta (liber de); Hugo Eterianus, CCII, 167.
Anima et spiritu (liber de); S. Augustinus, XL, 779.
Anima (libellus de); Isaac de Stella, CXCIV, 1875.
Anima (liber de); Tertullianus, II, 641.
Anima (liber de); Cassiodorus, LXX, 1280
Anima primi hominis an facta fuerit ex nihilo; Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 933.
Animabus (de); Lucinianus, LXXII, epist. 2, col. 691.
Animæ Christi sapientia (de); Hugo de S. Victore, CLXXVI, 846.
Animæ et corporis natura (libri duo de); Guillelmus abbas, CLXXX, 695.
Animæ immortalitate (liber de); S. Augustinus, XXXII, 1021.
Animæ origine (de); Guillelmus de Campellis, CLXIII, 1043.
Animæ quantitate (liber de); S. August., XXXII, 1035.
Animæ ratione diversa (libellus de); Hincmar., CXXV, 929.
Animæ statu (libri tres de); Mamertus Claudianus, LIII, 697.
Apologia de Verbo incarnato; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 295.
Appellationibus diversis Christo convenientibus (de); S. Nicetas, LII, 863.
Arbitrii libertate (liber de); Paulus Orosius, XXXI, 1171.
Arbitrio libero (dialogus de); S. Anselmus, CLVIII, 490.
Arbitrio libero et gratia Dei (liber de); S. Bernardus, CLXXXII, 1001.
Arbitrio libero et gratia (tractatus de); Vivianus Præmonstrat., CLXVI, 1319.
Arbitrio libero (libellus de); Honorius Augustodun., CLXXII, 1223.
Arbitrio libero (libellus de); D. Algerus, CLXXX, 969.
Arbitrio libero (liber de); Florus diaconus, CXIX, 101.
Arbitrio libero (liber de); Hincmarus, CXXV, 65.
Arbitrio libero (libri tres de); S. Augustinus, XXXII, 1221.
Arbitrio libero (opuscula duo de); Amulo Lugdun., CXVI, 97.
Arianos (opuscula duo contra); S. Phœbadius, XX, 13.
Azymo et fermentato (de); S. Anselmus, CLVIII, 541.
Azymo sacrificio (tractatus de); S. Bruno Astensis, CLXV, 1083.

B

Baptismi cognitione (liber de); S. Hildefons., XCVI, 112.
Baptismo Christi superexcellenti (de); Richardus a S. Victor., CXCVI, 1012.
Baptismo (liber de); Tertullianus, I, 1197.
Baptismo (liber de); Jesse Ambian., CV, 781.
Baptismo (tractatus de); S. Bernardus, CLXXXII, 1031.
Baptismo (tractatus tres de); S. Maximus Taurin., LVII, 771.
Blasphemia in Spiritum sanctum (de); Odo Camerac., CLX, 1112.
Blasphemiæ de Spiritu (tractatus); Richard. a S. Vict., CXCVI, 1185.

C

Capitulorum trium (libri xii pro defensione); Facundus, LXVII, 527.
Casu diaboli (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 325.
Christi adventu (liber de); Odo Camerac., CLX, 1103.
Christi adventu præterito (liber de); Samuel Marochianus, CXLIX, 337.
Christi animæ sapientia (de); Hugo de S. Victore, CLXXVI, 846.
Christi baptismo superexcellenti (de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 1012.
Christi carne (liber de); Tertullianus, II, 751.
Christi (de humanitate) confessio; Guitmundus, CXLIX, 1495.
Christi gloria (de), contra duas hæreses; Gerhohus, CXCIV, 1161.
Christi incarnatione (libri septem de); S. Cassian., I, 9.
Christi incarnatione (tractatus de); Hermannus abbas, CLXXX, 9.
Christi nativitate (de); Ratramnus, CXXI, 81.
Christi persona et duabus naturis (de); Boetius, LXIV, 1338.
Christi persona et duabus naturis (de); Alcuinus, CI, 1322.
Christo convenientibus diversis appellationibus (de); S. Nicetas, LII, 863.
Christo (de); Elipandus, XCVI, epist 1, 4,col. 859, 870.
Christo (libri duo de fide in); Heterius et S. Beatus, XCVI, 893.
Christo naturis (de duabus in); Ferrandus, LXVII, epist. 3, 4, col. 889, 908.
Christus quod sit unus de Trinitate; *ibid.*, epist. 5, col. 910.
Cognitione veræ vitæ (liber de); S. Augustinus, XL, 1005.
Collectio de una et non trina Deitate; Hincmarus, CXXV, 473.
Conceptu virginali (de); S. Anselmus, CLVIII, 431.
Concordia gratiæ Dei cum libero arbitrio (de), *ibid.*, 507.
Confessio de sancta Trinitate; Guitmundus, CXLIX, 1495.
Confessio fidei, ubi de Deo uno et trino; Alcuinus, CI, 1027.
Confessio de humanitate Christi; Guitmundus, CXLIX, 1495.
Confessione celanda (libellus de); B. Lanfrancus, CL, 625.
Confessione sacramentali (de); Petrus Blesens., CCVII, 1077.
Conflictus de Deo uno et trino; Arnobius junior, LIII, 239.
Conjugiis incestis (de); Ernulfus Roffensis, CLXIII, 1157.
Consultationum (libri tres); Zacchæus Christianus, XX, 1071.
Corona Virginis (libellus de); S. Hildefonsus, XCVI, 285.
Corpore Domini (tractatus de); S. Bernard., CLXXXII 1149.
Corpore et sanguine Christi (de); Haymo, CXVIII, 815.
Corpore et sanguine Christi (opusculum de); Florus diaconus, CXIX, 71.
Corpore et sanguine Christi (liber de); Adrealdus, CXXIV, 917.
Corpore et sanguine Christi (liber de); Gezo abbas, CXXXVII, 371.
Corpore et sanguine Christi (liber de); Durandus, CXLIX, 1375.

Corpore et sanguine Christi (tractatus de); Hugo Lingonens., CXLII, 1325.
Corpore et sanguine Domini (de); Rabanus Maurus, CXII, epist. 3, col. 1510.
Corpore et sanguine Domini (de); B. Lanfrancus, CL, 407.
Corpore et sanguine Domini (libellus de); Silvester papa II, CXXXIX, 177.
Corpore et sanguine Domini (libellus de); Guitmundus, CXLIX, 1427.
Corpore et sanguine Domini (liber de); Ratramnus, CXXI, 103.
Corpore et sanguine Domini (opusculum de); Goffridus abbas, CLVII, 211.
Corporis Christi fractione (tractatus de); Abbaudus abbas, CLXVI, 1341.
Corporis et animæ natura (libri duo de); Guillelmus abbas, CLXXX, 695.
Corporis et sanguinis Christi sacramentis (libri tres de); D. Algerus, CLXXX, 727.
Corporis et sanguinis Christi veritate (epistola de); S. Anastasius monac., CXLIX, 433.
Corporis et spiritus unione (de); Hugo de S. Victore, CLXXVII, 285.
Creatione et redemptione primi hominis (liber de); Drogo cardin., CLXVI, 1547.
Creaturarum ordine (de); S. Isidorus Hispal., LXXXIII 913.

D

Damnatione omnium generali per Adam (de); S. Remigius Lugdun., CXXI, 1067.
Dæmonum divinatione (liber de); S. Augustinus, XLII, 1213.
Dedicatione ecclesiæ (tractatus de); Remigius monach., CXXXI, 845.
Defensione trium capitulorum (libri xii pro); Facundus, LXVII, 527.
Deitate una et non trina (collectio de); Hincmarus, CXXV, 473.
Deus homo (libri duo cur); S. Anselmus, CLVIII, 361.
Dei exsistentia (alloquium de); *ibid.*, 223.
Dei ira (liber de); Lactantius, VII, 77.
Dei omnipotentia (liber de), Rupertus abbas, CLXX, 453.
Dei voluntate (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 581.
Dei voluntate (liber de); Rupertus abbas, CLXX, 457.
Dei voluntate et potestate (de); Hugo de S. Victore, CLXXVI, 839.
Deo affirmari possint (an Pater et Filius et Spiritus sanctus de); Boetius, LXIV, 1264.
Deo uno et trino (conflictus de); Arnobius junior, LIII, 239.
Diaboli casu (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 325.
Dialogorum (libri tres); Anselmus Havelbergensis, CLXXXVIII, 1139.
Dialogorum (libri septem); Hugo Rothomag., CXCII, 1141.
Dialogus de veritate; S. Anselmus, CLVIII, 467.
Dialogus inter philosophum, Judæum et Christianum; Abælardus, CLXXVIII, 1611.
Disputationum adversus gentes (libri septem); Arnobius, V, 713.
Divinitatis essentia (liber de); S. Augustin., XLII, 1200.
Divinitatis essentia (monologium de); S. Anselmus, CLVIII, 141.
Dogmatibus ecclesiasticis (liber de); S. Augustinus, XLII, 1213.
Dogmatibus ecclesiasticis (liber de); Gennadius presbyt., LVIII, 979.
Dogmatibus ecclesiasticis (liber de); S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 1229.
Domini incarnatione (libri septem de); Rupertus abb., CLXVIII, 839.
Domini incarnatione (tractatus de); S. Bruno Astens., CLXV, 1079.
Domini transfiguratione (liber de); Petrus Blesens., CCVII, 777.
Donis septem Spiritus sancti (opusculum de); Drogo cardin., CLXVI, 1353.
Donis Spiritus sancti (de); Ernaldus abbas, CLXXXIX, 1589.

E

Ecclesia et ejus ministris contra hæreticos (de); Hugo Rothomag., CXLII, 1255.
Ecclesiæ dedicatione (tractatus de); Remigius monac., CXXXI, 845.
Ecclesiæ libertatum defensione (libellus pro) Hincmarus, CXXV, 1035.
Ecclesiasticarum rerum exordiis et incrementis (de); Walafridus, CXIV, 919.
Emmanuele (libri duo de); Richardus a S. Victore, CXCVI, 601.
Epistola ad David de Trinitate; Benedictus papa I, LXXII, 685.
Epistola ad filium in Christo, ubi de dogmatibus; Alcuinus, CI, 300.
Epistolis tribus (liber de); S. Remigius Lugdun. CXXI, 985.
Errore profanarum religionum (de); J. Firmicus Maternus, XII, 931.
Essentia divinitatis (liber de); S. Augustinus, XLII, 1200.
Essentia divinitatis (monologium de); S. Anselmus, CLVIII, 141.
Essentia Trinitatis (de); Ferrandus, LXVII, epist, 4, col. 908.
Eucharistiæ sacramento (de); Gerhohus, CXCIV, 1481.
Eucharistiæ sacramento (epistola ad Berengarium de); Adelmannus, CXLIII, 1289.
Eucharistiæ sacramento (liber de); Balduinus, CCIV, 403.
Eutychetem (libri quinque contra); Vigilius Tapsens., LXII, 95.
Existentia Dei (alloquium de); S. Anselmus, CLVIII, 223.

F

Felicis Urgellensis (liber adversus dogma); S Agobardus, CIV, 29.
Fide catholica (liber pro); S. Fulgentius, LXV. 707.
Fide catholica (libri duo de); S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 449.
Fide catholica (opusculum de); Petrus Damianus, CXLV, 20.
Fide catholica (dialogus de); Guillelmus de Campellis, CLXIII, 1046.
Fide catholica (libri quatuor de); Alanus de Insulis, CCX, 305.
Fide Christiana (disputatio de); Gisl'ebertus abbas, CLIX, 1007.
Fide, vel de regula fidei (liber de); S. Fulgentius, LXV, 671.
Fide et symbolo (liber de); S. Augustinus, XL, 181.
Fide in Christo (libri duo de); Heterius et S Beatus, XCVI, 893.
Fide (libellus de); Bachiarius, XX, 1019.
Fide (liber de); Rufinus, XXI, 1123.
Fide (libri quinque de); S. Ambrosius Mediol., XV, 527.
Fide (liber de); S. Augustinus, XL, 753.
Fide Nicæna (tractatus de); Vigilius Tapsens., LXII, 466.
Fide orthodoxa (de); S. Fulgentius, LXV, epist. 8, col. 360.
Fide orthodoxa (tractatus de); S. Ambrosius Mediol., XVII, 549.
Fide rerum quæ non videntur (liber de); S. Augustinus, XL, 171.
Fide Trinitatis (libri tres de); Alcuinus, CI, 9.
Fidei catholicæ arte (libri quinque de); Alanus de Insulis, CCX, 595.
Fidei breviarium; Auctor incertus, XIII, 653.
Fidei catholicæ epistola; Facundus, LXVII, 867.
Fidei catholicæ expositio; Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 585.
Fidei catholicæ instructio ad Soldanum; Petrus Blesens., CCVII, 1069.
Fidei catholicæ instrumenta; S. Fulgentius LXV, 671.
Fidei Christianæ brevis complexio; Boetius, LXIV, 1333.
Fidei Christianæ antiquitate (commonitorium de); Vincentius Lirin., L, 637.
Fidei confessio; Alcuinus, CI, 1027.
Fidei confessio; Alvarus Cordub., CXXI, 39.
Fidei confessio; Felix Urgellit., XCVI, 881.
Fidei confessio; Gotheschalcus, CXXI, 347.
Fidei ratione (de); S. Nicetas, LII, 847.
Fidei ratione (de); Agnellus, LXVIII, 381.
Filii Dei incarnatione (liber de); S. Fulgentius, LXV, 573.
Filii hominis gloria et honore (de); Gerhohus, CXCIV, 1073.
Filii hominis gloria et honore (libri decem de); Rupertus abbas, CLXVIII, 1307.

G

Generatione Verbi divini (liber de); Marius Victorinus, VIII, 1019.
Gentes (libri septem disputationum adversus); Arnobius, V, 713.

Gloria Christi (de), contra duas hæreses; Gerhohus, CXCIV, 1161.
Gloria et honore Filii hominis (de); *ibid.*, 1073.
Gloria et honore Filii hominis (libri decem de); Rupertus abbas, CLXVIII, 1307.
Gloria summa de Apostolico et Augusto; Honorius Augustodun., CLXXII, 1257
Glorificatione Trinitatis (libri novem de); Rupertus abbas. CLXIX, 13.
Gothescalcum (epistola ad); Amulo Lugdun., CXVI, 77.
Grandine et tonitruis (liber de); S. Agobardus, CIV. 147.
Gratia Dei et libero arbitrio (libri duo de); S. Faustus, LVIII, 785.
Gratia Dei (libri xii de); Franco abbas, CLXVI, 717.
Gratia et humano arbitrio (de); S. Fulgentius LXV, epist. 15, col. 435.
Gratia et incarnatione (liber de); Petrus diaconus, LXII, 83.
Gratia et libero arbitrio (liber de); S. Bernardus, CLXXXII, 1001.
Gratia et libero arbitrio (tractatus de); Vivianus Præmonstrat., CLXVI, 1319.
Gratia et prædestinatione (liber de); S. Fulgentius, LXV, 843.
Gratia et prædestinatione (libri tres de); *ibid.*, 603.
Gratiæ Dei cum libero arbitrio concordia (de); S. Anselmus, CLVIII, 507.
Gratissimus (liber qui appellatur); Petrus Damian., CXLV, 100.
Græcorum hæresibus (libri tres de); Hugo Eterian., CCII, 227.
Græcos (liber adversus); Æneas Parisiens., CXXI, 683.
Græcos (libri quatuor contra); Ratramnus, CXXI, 223.

H

Hæresibus Græcorum (libri tres de); Hugo Eterian., CCII, 227.
Hincmarum et Pardulum (epistola ad); Prudentius, CXV, 971.
Hominis primi anima an facta fuerit ex nihilo; Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 853.
Hominis primi creatione et redemptione (liber de); Drogo cardin., CLXVI, 1547.
Hominis primi salute (de); Philippus Bonæ Spei; CCIII, 466.
Humanitate Christi (confessio de); Guitmundus, CXLIX, 1495.

I

Idolorum vanitate (liber de); S. Cyprianus, IV, 563.
Imaginibus sanctorum (liber de); S. Agobardus, CIV, 200.
Imaginum cultu (de); Dungalus reclusus, CV, 465.
Imaginum cultu (libri tres de); Jonas Aurelian., CVI, 305.
Incarnatione (de); S. Fulgentius LXV, epist. 14, 16, 17, 18, col. 394, 442, 493.
Incarnatione (tractatus de); Guibertus abbas, CLVI, 489.
Incarnatione Christi (libri septem de); S. Cassian., L, 9.
Incarnatione Christi (tractatus de); Hermannus abbas, CLXXX, 9.
Incarnatione Domini (libri septem de); Rupertus abbas, CLXVIII, 839.
Incarnatione Domini (tractatus de); S. Bruno Astens., CLXV, 1079.
Incarnatione et gratia (liber de); Petrus diac., LXII, 85.
Incarnatione Filii Dei (liber de); S. Fulgent., XLV, 573.
Incarnatione Unigeniti (scholia de); Marius Mercator, XLVIII, 1005.
Incarnatione Verbi (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 260.
Incarnationis sacramento (liber de); S. Ambrosius, XVI, 817.
Inevitabile, ubi de prædestinatione; Honorius Augustodun., CLXXII, 1197.
Ira Dei (liber de); Lactantius, VII, 77.
Institutiones in Decalogum; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 9.
Institutionum divinarum (libri septem); Lactantius, VI, 112.
Instrumenta fidei catholicæ; S. Fulgentius, LXV, 750.
Interpretatio libri Didymi de Spiritu sancto; S. Hieronymus, XXIII, 103.

J

Jejunio Quatuor Temporum (dialogus de); Berno abbas, CXLII, 1087.
Judæos (libri tres contra); S. Cyprianus, IV, 675.
Judæos (opusculum contra); Petrus Damian., CXLV, 41.
Judæos (opusculum contra); *ibid.*, 57.
Judæos (tractatus adversus); Petrus Vener., CLXXXIX, 507.
Judæos (tractatus contra); S. Fulbertus Carnot., CXLI, 305.
Judæos (tractatus contra); S. Maximus Taurin., LVII, 781.
Judæum inter et Christianum dialogus; Rupert. abbas, CLXX, 561.
Judæum inter et Christianum dialogus; Abælardus, CLXXVIII, 1611.
Judicium Dei (liber contra); S. Agobardus, CIV, 250.
Justinum (liber ad); Marius Victorinus, VIII, 999.

L

Labyrinthos quatuor (contra); Gualterus de S. Victore, CXCIX, 1129.
Libero arbitrio (dialogus de); S. Anselm., CLVIII, 490.
Libero arbitrio et gratia (liber de); S. Bernardus, CLXXXII, 1001.
Libero arbitrio et gratia (tractatus de); Vivianus Præmonstrat., CLXVI, 1319.
Libero arbitrio (libellus de); D. Algerus, CLXXX, 969.
Libero arbitrio (liber de); Florus diaconus, CXIX, 101.
Libero arbitrio (liber de); Hincmarus, CXXV, 65.
Libero arbitrio (libri tres de); S. Augustinus, XXXII, 1221.
Libero arbitrio (opuscula duo de); Amulo Lugdun., CXVI, 97.
Libertate arbitrii (liber de); Paulus Orosius, XXXI, 1173.
Libertatum Ecclesiæ defensione (libellus pro); Hincmarus, CXXV, 1035.
Ligandi atque solvendi potestate (de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 1159.

M

Magicis artibus (tractatus de); S. Ambrosius, XV, 389.
Mariæ virginitate perpetua (liber de); S. Hieronymus, XXIII, 183.
Mariæ virginitate perpetua (liber de); S. Hildefonsus, XCVI, 53.
Marivadum (libri tres contra); Vigilius Tapsens., LXII, 351.
Maximinum (libellus contra); Cerealis Castell., LVIII, 757.
Memoria (tractatus de); Hugo Rothomag., CXCII, 1300.
Messiæ adventu (de); S. Fulbertus Carnot., CXLI, 305
Missione Spiritus sancti (de); Richardus a S. Victore, CXCVI, 1017.
Monimum (libri tres ad); S. Fulgentius, LXV, 153.
Monologium de divinitatis essentia; S. Anselmus, CLVIII, 141.
Mysteriis (liber de); S. Ambrosius, XV, 389.

N

Nativitate Christi (de); Ratramnus, CXXI, 81.
Naturæ corruptæ reparatione (potentia divina in); Petrus Dam., CXLV, 595.
Naturis duabus et persona Christi (de); Boetius, LXIV, 1358.
Naturis duabus in Christo (de); Ferrandus, LXVII, 889-908.
Nuptias celebrandi tempore (opusculum de); Petrus Dam., CXLV, 660.
Nuptiis consanguineorum (de); S. Anselmus, CLVIII 557.
Nuptiis consanguineorum (tractatus de); Rabanus Maurus, CX, 1083.

O

Officio principis in coercitione improborum (de); Petrus Dam., CXLV, 819.
Omnipotentia Dei (liber de); Rupert. abbas, CLXX, 453.
Omnipotentia divina in reparatione corruptæ naturæ (de); Petrus Dam., CXLV, 595.
Oratio de Spiritu sancto; Petrus Chrysolog., CLXII, 1007.
Ordinare presbyteros an liceat chorepiscopis cum consensu episcopi sui; Rabanus Maurus, CX, 1187.
Ordine creaturarum (de); S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 913.

P

Paganos (tractatus contra); S. Maximus Taurin., LVII, 781.
Parentelæ gradibus (opusculum de); Petrus Damian, CXLV, 191.

Partu Virginis (libri duo de); S. Paschasius Radbertus, CXX, 1365.
Partu Virginis (opusculum de); S. Hildefonsus, XCVI, 207.
Pater et Filius et Spiritus sanctus de Deo affirmari possint (an); Boetius, LXIV, 1264.
Peccati mortalis et venialis differentia (de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 1191.
Peccato originali (libri de); Odo Camerac., LCX, 1071.
Peccatum quomodo contrahatur; Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 833.
Petrobrosianos (tractatus adversus); Petrus Venerab., CLXXXIX, 719.
Potentia Spiritus sancti (de); S. Nicetas, LII, 853.
Potestate et voluntate Dei (de); Hugo de S Victore, CLXXVI, 839.
Potestate ligandi atque solvendi (de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 1159.
Pœnitentia a sacerdote injungenda (de); Petrus Blesens., CCVII, 1077.
Praxeam (liber adversus); Tertullianus, II, 153.
Prædestinatione (liber de); Prudentius, CXV, 1009.
Prædestinatione (sermo de); Florus diaconus, CXIX, 101.
Prædestinatione Dei (liber de); Hincmarus, CXXV, 65.
Prædestinatione Dei (liber de); Joannes Scotus, CXXII, 347.
Prædestinatione Dei (libri duo de); Ratram., CXXI, 13.
Prædestinatione et gratia (liber de); S. Fulgentius, LXV, 843.
Prædestinatione et præscientia (liber de); Florus diacon., CXIX, 101.
Prædestinationis veritate (libri tres de); S. Fulgentius, LXV, 608.
Præscientia Dei et prædestinatione (de); Rabanus Maurus, CXII, epist. 4, 5, 6, col. 1518, 1530, 1553.
Præscientia et prædestinatione (opuscula duo de); Amulo Lugdun., CXVI, 97.
Præscientiæ et prædestinationis concordia (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 507.
Presbyteris criminosis (opusculum de); Hincmarus, CXXV, 1093.
Processione Spiritus sancti (libellus de); Alcuin., CI, 63.
Processione Spiritus sancti (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 285.
Processione Spiritus sancti (libri novem de); Rupertus abbas, CLXIX, 13.
Processione Spiritus sancti (opusculum de); Petrus Damian., CLVIII, 633.

Q

Quæstionibus tribus (collectaneum de); S. Lupus abbas Ferrar., 647.
Quæstionibus tribus (dialogus de); Otbertus Venerab., CXLVI, 60.
Quæstionibus tribus (liber de); S. Lupus abbas Ferrar., CXIX, 619.
Quæstionibus diversis (opuscula de); S. Augustinus, XL., 12, 171.
Quæstionum duodecim liber; Honorius Augustodun., CLXXII, 1177.
Quæstionum liber; Beda Venerabil., XCIII, 466.
Quæstionum octo libellus; Honorius Augustodun., CLXXII, 1185.

R

Regi servanda fide (libellus de); Hincmarus, CXXV, 961.
Regis persona et regio ministerio (opusculum de); *ibid.*, 833.
Regula veræ fidei (liber de), S. Fulgentius, LXV, 671.
Regulæ de sacra theologia; Alanus de Insulis, CCX, 621.
Religione vera (liber de); S. Augustinus, XXXIV, 121.
Religionum profanarum errore (de); S. Firmicus Maternus, XII, 981.
Resurrectione carnis (liber de); Tertullianus, II, 791.
Rufinum (epistola ad); S. Prosper Aquit., LI, 77.

S

Sacerdotii præcellentia præ regno (de); Honorius Augustodun., CLXXII, 1257.
Sacerdotii privilegio et jure (de); S. Agobardus, CIV, 127.
Sacerdotum cœlibatu (de); Petrus Damian., CXLV 580.
Sacramentis (libellus de); Bonizo episc., CL, 857.
Sacramentis (libri sex de); S. Ambrosius, XV, 417.
Sacramentis Christianæ fidei (libri duo de); Hugo de S. Vict., CLXXVI, 173.
Sacramentis legis naturalis et scriptæ (de); *ibid.*, 17.
Sacramentis per improbos administratis (de); Petrus Damian., CXLV, 521.
Sacramento incarnationis (liber de); S. Ambrosius, XVI, 817.
Sacramentorum diversitate (de); Anselmus, CLVIII, 547.
Sacrosyllabus, ubi de Christo; S. Paulinus Aquil., XCIX, 152.
Salute primi hominis (de); Philippus Bonæ spei, CCIII, 593.
Sapientia animæ Christi (de); Hugo de S. Victore, CLXXVI, 846.
Saracenorum adversus sectam tractatus; Petrus Venerab., CLXXXIX, 659.
Scholia de incarnatione Unigeniti; Marius Mercator, XLVIII, 1005.
Scripturæ veritate tenenda (libellus de); S. Remigius Lugdun., CXXI, 1083.
Sententiarum collectio, vel *Sic* et *Non*; Abælardus, CLXXVIII, 1329.
Sententiarum liber quartus; S. Bruno Astens., CLXV, 973.
Sententiarum libri octo; Robertus Pullus, CLXXXVI, 673.
Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCII, 519.
Sententiarum libri quatuor; Bandinus theologus, CXCII, 965.
Sententiarum libri quinque; Petrus Pictav., CCXI, 783.
Sententiarum summa; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 41.
Simoniacos (libri tres contra); Humbertus cardinalis, CXLIII, 1011.
Simoniacos (tractatus adversus); Gerhohus, CXCIV, 1335.
Spiritu (tractatus blasphemiæ de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 1185.
Spiritu et anima (liber de); S. Augustinus, XL, 779.
Spiritu sancto (interpretatio libri Didymi de); S. Hieronymus, XXIII, 103.
Spiritu sancto (libellus de); S Ambrosius, XVII, 1005.
Spiritu sancto (liber de); Theodulphus Aurelian., CV, 240.
Spiritu sancto (libri duo de); Paschasius diacon., LXII, 9.
Spiritu sancto (libri tres de); S. Ambrosius, XVI, 703
Spiritu sancto (oratio de); Petrus Chrysol, CLXII, 1007.
Spiritum sanctum (de blasphemia in); Odo Camerac., CLX, 1112.
Spiritus sancti donis (de); Ernaldus abbas, CLXXXIX, 1589.
Spiritus sancti missione (de); Richardus a S. Victore, CXCVI, 1017.
Spiritus sancti potentia (de); S. Nicetas, LII, 853.
Spiritus sancti processione (libellus de); Alcuinus, CI, 63.
Spiritus sancti processione (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 283.
Spiritus sancti processione (libri novem de); Rupertus, CLXIX, 13.
Spiritus sancti processione (opusculum de); Petrus Damian., CXLV, 653.
Spiritus sancti septem donis (opusculum de); Drogo cardin., CLXVI, 1553.
Spiritus sanctus quomodo sit amor Patris et Filii; Richardus a S. Vict., CXCVI, 1017.
Suffragiorum bono (de); Petrus Damian., CXLV, 560.
Symbolo ad catechumenos (de); S. Augustinus, XL, 637.
Symbolo et fide (liber de); *ibid.*, 181.
Symbolum (commentarius in); Rufinus, XXI, 335.

T

Testimoniorum nubecula de Trinitate; S. Benedictus Anian, CIII, 1381.
Theologia Christiana (libri quinque de); Abælardus, CLXXVIII, 1113.
Theologia sacra (regulæ de); Alanus de Insulis, CCX, 621.
Theologiæ Christianæ Epitome; Abælardus, CLXXVIII, 1695.
Theologiæ summa (Elucidarium de); Honorius Augustodun., CLXXII, 1109.
Theologiam (introductio ad); Abælardus, CLXXVIII, 979.
Theologus tractatus; V. Hildebertus, CLXXI, 1067.

Tonitrois et grandine (liber de); S. Agobardus, CIV, 147.
Tractatuum liber secundus; S. Zeno, XI, 385.
Transfiguratione Domini (liber de); Petrus Blesens., CCVII, 777.
Trasimundum (libri tres ad); S. Fulgentius, LXV, 224.
Trinitate (de); S. Fulgentius, LXV, epist. 14, col. 394.
Trinitate (de); Elipandus, XCVI, epist. 1, 4, col. 859, 870.
Trinitate (de tribus appropriatis personis in); Richardus a S. Vict., CXCVI, 991.
Trinitate (epistola ad David de); Benedictus papa I, LXXII, 685.
Trinitate et ejus operibus (tractatus de); Rupertus, CLXVII, 200.
Trinitate (liber de); Novatianus, III, 885.
Trinitate (liber de); Faustinus presbyt., XIII, 37.
Trinitate (liber de); Boetius, LXIV, 1247.
Trinitate (liber de); S. Fulgentius, LXV, 497.
Trinitate (liber de); Gualterus de Castell., CCIX, 573.
Trinitate (libri duodecim de); S. Hilarius, X, 25.
Trinitate (libri duodecim de); Vigilius Tapsens., LXII, 237.
Trinitate (libri quindecim de); S. Augustinus, XLII, 1193.
Trinitate (libri sex de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 887.
Trinitate sancta confessio (de); Guitmundus, CXLIX, 1495.
Trinitate (tractatus de); S. Ambrosius, XVII, 309.
Trinitatis essentia (de); Ferrandus, LXVII, epist. 4, col. 908.
Trinitatis fide (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 260.
Trinitatis fide (libri tres de); Alcuinus, CI, 9.
Trinitatis glorificatione (libri novem de); Rupertus, CLXIX, 13.
Trinitatis unitate (liber de); Vigilius Tapsens., LXII, 333.

U

Unigeniti incarnatione (scholia de); Marius Mercator, XLVIII, 1005.
Unione corporis et spiritus (de); Hugo de S. Victore, CLXXVII, 285.
Unitate Trinitatis (liber de); Vigilius Tapsens., LXII, 353.
Universo (libri quinque primi de); Rabanus Maurus, CXI, 13.

V

Vanitate idolorum (liber de); S. Cyprianus, IV, 563.
Verbi Dei victoria (libri XIII de); Rupertus, CLXIX, 1217.
Verbi divini generatione (liber de); Marius Victorinus, VIII, 1019.
Verbi incarnatione (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 260.
Verbo incarnato apologia (de); Hugo de S. Victore, CLXXVII, 295.
Verbo incarnato (eulogium de); Joannes Cornub., CXCIX, 1041.
Verbo incarnato (liber de); Richardus a S. Victore, CXCVI, 995.
Veritate corporis Domini (epistola de); Guibertus, CLVI, 527.
Veritate corporis et sanguinis Christi (epistola de); S. Anastasius monac., CXLIX, 433.
Veritate (dialogus de); S. Anselmus, CLVIII, 467.
Virginali conceptu (de); *ibid.*, 431.
Virginis corona (libellus de); S. Hildefonsus, XCVI, 285.
Virginis partu (libri duo de); S. Paschasius Radbertus, CXX, 1365.
Virginis partu (opusculum de); S. Hildefonsus, XCVI, 207.
Virginitate perpetua B. Mariæ (liber de); S. Hieronymus, XXIII, 183.
Virginitate perpetua S. Mariæ (liber de); S. Hildefonsus, XCVI, 53.
Vitæ veræ cognitione (liber de); S. Augustinus, XL, 1005.
Vocatione omnium gentium (libri duo de); S. Prosper Aquit., LI, 647.
Voluntate (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 485.
Voluntate Dei (liber de); *ibid.*, 581.
Voluntate Dei (liber de); Rupertus, CLXIX, 1217.
Voluntatibus quatuor in Christo (libellus de); Hugo de S. Vict., CLXXVI, 842.

SERIES DECIMA.

Ecclesia omnium Mater est et Magistra fidelium quos Christo parturit; hinc n ea sola dantur et accipiuntur Sacramenta et Gratiæ. Itaque in hac Serie decima quæcunque circa hæc comprehendimus. Primo quidem varias SS. Patrum referimus sententias de ipsa Gratia ac de ejus cum libero hominis arbitrio connexione; quo modo ab hæreticis oppugnata, ab orthodoxis acerrime defensa fuerit. Agimus de Sacramentis in genere, tam in Mosaica quam in Evangelica lege, et de illorum numero, virtute et efficacia. Unumquodque deinceps singulatim expendimus: Baptismum scilicet ac illius necessitatem, materiam et formam; Confirmationem et ejus præstantiam ac effectus; Eucharistiam, in eo quod sit sacrificium simul ac sacramentum; Sacrificium Missæ, quod est proprium et optimum catholicæ religionis opus; Pœnitentiam ut virtutem et ut sacramentum, cum partibus ad illud requisitis, contritione, confessione et satisfactione; Pœnitentiam canonicam olim in Ecclesia usitatam; Extremam Unctionem et ejus effectus quoad corpus et animam; Ordinem quo spiritualis confertur potestas, et necessarias ad illum conditiones; Matrimonium, cum officiis et muneribus quæ inde oriuntur; Nuptias secundas, Polygamiam; uno verbo, cuncta quæ ad Sacramenta et Gratiam attinent, in hac serie revocamus.

XCIV.

INDEX DE GRATIA

AC DE LIBERO HOMINIS ARBITRIO, PRÆDESTINATIONE ET REPROBATIONE.

—

MONITUM

Hoc in Indice vicissim et logice referimus quidquid dixere Patres de nomine Gratiæ ac de illius essentia, natura, necessitate et effectibus, necnon de ejus cum libero hominis arbitrio concordia; memoramus etiam varios circa Gratiam errores, et Scriptores qui illam validius tuiti sunt. Sed inter tot et tantas materies, ut lectori aptius simul et fructuosius evadat opus, in quatuor partes illud dividimus. Exhibemus 1° notiones generales quæstionum conglobatim sumptarum; 2° dogmata et institutiones fidei catholicæ circa divinam gratiam, liberum hominis arbitrium, prædestinationem et reprobationem; 3° definitiones et sententias cujusque rei seorsim spectatæ; 4° agimus de Pelagianismo et Semipelagianismo; et in quocunque articulo Patrum observamus alphabeticum ordinem, tomum et columnam indicantes.

PARS PRIMA.

SECTIO UNICA.

Conspectus seu notiones generales quæstionum.

In hac sectione notantur loca in quibus hæ quæstiones, scilicet Dei gratia et præscientia, hominisque liberum arbitrium, prædestinatio et reprobatio, connexæ et simul sumptæ tractantur cum relatione unius ad aliam sese præcedentem vel subsequentem; et cum illæ sint in omnibus extricatissimæ, nec una moveri possit quin præsupponat aliam sibi subnexam, suam hic conspectus generalis præ se ferre utilitatem non dubitamus; ideoque primas tenere statuimus.

ABÆLARDUS (Petrus), Rugens. abb., CLXVIII, 507, 514, 554, 614, 629, 795, 874, 928, 1582, 1585, 1735, 1752, 1754.
ABSALON, Sprinckiersb. abb., CCXI, 178.
ADAMUS, Præmonstratens. canonic., CXCVIII, 1735.
ADAMUS, Persen. abb., CCXI, 692, 753.
ÆLREDUS, abb., CXCV, 291, 513-518.
ÆNEAS, Parisiens. episc., CXXI, 712.
AGATHO (S.), papa, LXXXVII, 1188
AGOBARDUS (S.), Lugdunens episc., CIV, 594.
ALANUS DE INSULIS, CCIX, 190, 204, 210, 218, 221, 666, 805; CCX, 62-90, 651-669.
ALCUINUS, Carol. Magni magist., C, 192, 238, 643, 1092; CI, 613, 663, 1039, 1076.
ALDHELMUS, Schireburn. episc., LXXXIX, 102, 104, 237.
ALDRICUS, Cenomanens. episc., CXV, 94.
ALGERUS, Leodiens. canonic., CLXXX, 969, 672, 205.
ALVARUS, Cordubens. abb., CXXI, 408.
AMALARIUS, Trevirens. archiepisc., CXIX, 893.
AMBROSIUS (S.), Mediolanens. episc., XIV, 570, 577, 587, 881, 1111; XV, 1527, 1560, 1854; XVI, 117, 349, 465, 703, 817; XVII, 1005, 1057, 1074.
AMEDEUS, Lausan. episc., CLXXXVIII, 1339.
AMULO, Lugdudens. episc., CXVI, 84, 97, 102, 105, 106, 108, 115, 127, 132, 135.
ANASTASIUS, papa, XLVIII, 231.
ANASTASIUS, Bibliothec., CXXIX, 30, 376.
ANSELMUS (S.), Cantuariens. archiepisc., CLVIII, 487, 490, 508, 519, 521, 595, 684.
ANSELMUS, Laudunens. canonic., CLXII, 1187, 1203, 1204, 1208, 1227.
ARNOBIUS, rhetor, V, 910.
ARNULFUS, Luxoviens. episc., CCI, 53, 155.
ATHANASIUS, episc., VIII, 1403.
ATHANASIUS (S.), papa, XIII, 1039.
ATTO, Vercellens. episc., CXXXIV, 153, 165, 588.
AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXXII, 1222; XXXIII, 538, 590, 633, 758, 764, 772, 774, 789, 815, 848, 874, 968, 971, 978; XXXV, 1396; XXXVI, 89, 233, 262, 487, 583, 754, 890; XXXVII, 1321, 1429; XXXVIII, 171, 178, 207, 229, 849, 849, 862, 902, 911, 915, 937, 939, 945, 976, 1367; XLI, 148; XLIII, 887; XLIV, 186, 247, 291, 319, 359, 413, 550, 641, 875, 915, 959, 993, 1049, 1609, 1665, 1677.
AVITUS, Viennens. episc., LIX, 233, 290.
BALDUINUS, Cantuariens. archiepisc., CCIV, 558, 562.
BANDINUS, magist. theolog., CXCII, 1016-1027, 1052-1059.
BEATUS (S.), presbyt., XCVI, 900.
BEDA, Venerabil., XC, 1117; XCI, 46, 162, 580, 753, 1065, 1068, 1075, 1076, 1087, 1104, 1137, 1145, 1164, 1171, 1198, 1252; XCII, 676, 905; XCIII, 33, 466, 471, 763; XCIV, 26, 168, 821; XCV, 391.
BERENGOSUS, S. Maximi Trevirens. abb., CLX, 986, 1016.
BERNARDUS, Carthusianor. prior, CLIII, 889.
BERNARDUS (S.), Claræval. abb., CLXXXII, 785; CLXXXIII, 573, 694, 876, 949, 1190; CLXXXIV, 785, 1201.
BONIFACIUS V, papa, LXXX, 435.
BONIFACIUS (S.), Mogunt. archiepisc., LXXXIX, 10, 862.
BRAULIO (S.), Cæsaraugust. episc., LXXX, 651.
BRUNO (S.), Carthusianor. institut., CLII, 77, 116, 1051, 1238; CLIII, 48, 319, 467.
BRUNO (S.), Signiacens. episc., CLXIV, 52.
BURCHARDUS, Wormacens. episc., CXL, 1058.
CÆSARIUS (S.), Arelatens. episc., LXVII, 1142.
CAIUS, papa, V, 187.
CASSIANUS, monach. et presbyt., XLIX, 203, 272, 831, 900, 906, 1260.
CASSIODORUS, senat., LXX, 38, 178, 522, 605, 722, 827, 1027.
CEOLFRIDUS, presbyt., LXXXIX, 349.
CHROMATIUS (S.), XX, 327, 331, 337, 359.
COELESTINUS papa, L, 528; LI, 205.
COLUMBANUS (S.), abb., LXXX, 233, 253, 257, 264.
COMMODIANUS, Afric., V, 227, 239.
CONSTANTINUS, imperat., LXXXVII, 1148.
CRISCONIUS, Afric. episc., LXXXVIII, 936.
CYPRIANUS (S.), Carthaginens. episc., III, 1109, 1137; IV, 191, 220, 415, 519, 604, 615, 776, 922.
DAMASUS (S.), papa, XIII, 399.
DIONYSIUS, papa, V, 132.
DIONYSIUS EXICUUS, episc., LXVII, 217.
DODONA, femina pia, CVI, 114.
DROGO, cardinal., CLXVI, 1555.
DURANDUS, Troarnens. abb., CXLIX, 1408.
ECKBERTUS, Schonaugiens. abb., CXCV, 46, 112.
ELIGIUS, Noviomens. episc., LXXXVII, 630.
ENNODIUS, Ticinens. episc., LXIII, 48, 61, 383.
ERNALDUS, Bonæval. abb., CLXXXIX, 1589, 1590
EUCHERIUS (S.), Lugdunens. episc., L, 833, 839, 859, 880.
EUGENIUS (S.), Toletan. episc., LXXXVII, 359.
EUGYPPIUS, African abb., LXII, 984, 1006, 1020, 1041
EULOGIUS (S.), Toletan. archiepisc., CXV, 779.
FACUNDUS, episc., LXVII, 1057.
FAUSTINUS (S.), presbyt., LIX, 408.
FAUSTUS (S.), Regiens. episc., LVIII, 880, 883, 1057
FELIX III, papa, LVIII, 904.

FELIX, Ravennat. episc., LXXXIX, 359.
FERRANDUS FULGENT., diacon , LXVII, 928, 930.
FLORUS, Lugdunens. diac., CXXV, 57.
FORMOSUS, papa, CXXIX, 842, 846.
FRANCO, Affligemens. abb., CLXVI, 717.
FROWINUS, abb., CLXXIX, 1801.
FULGENTIUS (S.), Ruspens., LXV, 153, 348, 352, 435, 442, 451, 527, 603, 737, 746, 843.
GARNERIUS, Lugdunens. episc., CCV, 766.
GAUDENTIUS (S.), Brixiens. episc., XX, 859.
GELASIUS I (S.), papa, LIX, 33, 116, 118.
GENNADIUS, Massilieus. presbyt., LVIII, 985, 990, 995, 1024.
GERHOHUS, Reichersp. abb., CXCIII, 862, 969, 1125, 1307.
GILBERTUS FOLIOT, Glocest. abb., CXC, 764.
GODEFRIDUS, abb., CLXXIV, 131, 257, 559.
GOTHESCHALCUS, monac., CXXI, 350.
GRATIANUS, monac., CLXXXVII, 479, 1850.
GREGORIUS MAGN. (S.), papa, LXXV, 830, 833, 860 867, 902-906, 960, 1036, 1097, 1129; LXXVI, 118, 213, 258, 291, 299, 504, 870, 935, 1153; LXXVII, 856, 1105; LXXIX, 74, 540, 648.
GREGORIUS III (S.), papa, LXXXIX, 506.
GREGORIUS (S.), Turonens. episc., LXXI, 517, 910.
GRIMALDUS, Sangall. abb., CXXI, 795, 857, 884.
GUIBERTUS, abb., CLVI, 211.
GUICHARDUS, Lugdunens. archiepisc., CXCIX, 1099.
GUIGO, Carthusianor. abb., CLXXXIV, 334.
GUILLELMUS, S. Theodorici abb., CLXXX, 205, 441, 496, 547, 625.
GUILLELMUS (S.), Hirsaugiens abb., CL, 887.
GUNTHERUS, Cisterciens. monac., CCXII, 121.
HAYMO, Halberstat. episc., CXVI, 411, 516, 756, 780; CXVII, 92, 98, 457, 718.
HELINANDUS, monach., CCXII, 556, 703.
HENRICUS, cardinal., CCIV, 303, 311.
HERBERTUS DE BOSEHAM, CXC. 1373 1381, 1385, 1387.
HERVÆUS, Burgidolens. monac., CLXXXI, 640, 735, 840, 915, 1052.
HIERONYMUS (S.), presbyt , XXII, 1085, 1117, 1147, 1151, 1164, 1166, 1181; XXIII, 343, 495, 496; XXIV, 679, 717, 757, 1179, 1180; XXV, 976, 1396.
HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 231, 917, 1030; X, 72
HILDEBERTUS, Cenomanens. episc., CLXXI, 356, 433, 1226, 1229.
HILDEFONSUS (S.), Toletan. archiepisc., CXVI, 144.
HINCMARUS, Remens. archiepisc., CXXV, 66; CXXVI, 68, 78
HONORIUS, Augustodun. episc., CLXXII, 566, 1135-1140, 1192-1200, 1225.
HORMISDA, papa, LXIII, 490.
HUGO DE S. VICTORE, abb., CLXXV, 405, 489-494, 514, 539; CLXXVI, 98, 214, 234, 265, 688, 859, 977; CLXXVII, 506, 910.
INNOCENTIUS I, papa, XX, 564, 569, 571, 582, 589, 594, 600, 601, 608.
INNOCENTIUS III, papa, CCXVII, 9, 10, 315, 454, 489, 493, 691, 967.
ISAAC DE STELLA, CXCIV, 1745.
ISIDORUS (S.), Hispalens. episc., CLXXXIII, 21, 51, 96, 425, 427, 463, 569, 604, 606, 682, 1232.
JOANNES, diacon., LIX, 400.
JOANNES IV, papa, LXXX, 601.
JOANNES SCOTUS, CXXII, 355.
JOANNES, monach., CLIII, 918.
JOSLENUS, Suessionens. episc., CLXXXVI, 1489, 1496.
JULIANUS (S.), Toletan. episc., CXIII, 665.
JULIUS I (S), papa, VIII, 1399.
JUVENCUS, Aquileiens., XIX, 153.
LACTANTIUS FIRM., VI, 514, 609, 633, 767; VII 74, 79.
LANFRANCUS, Cantuariens. archiepisc., CL, 279, 289, 431.
LEO MAGNUS (S.), papa, LIV, 168, 182, 261, 303, 325, 370, 597, 593, 706; LV, 161.
LEO IV, papa, CXV, 666.
LIBERIUS, papa, VIII, 1399.
LUCIUS (S.), papa, IV, 422.
LUPUS SERVATUS (S.), Ferrar. abb., CXIX, 601, 621.
MAGISTER, LXXXVIII, 943.
MARCULFUS, monac., LXXXVII, 930.
MARTINUS (S.), Dumens. episc., LXXII, 29, 39.
MARTINUS (S.), papa, LXXXVII, 145, 163.
MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 696, 1247, 1267.
MATERNUS (S.), Taurinens. episc., LVII, 363, 481, 548, 555, 771, 781.
MAXENTIUS, Aquileiens., CVI, 1778.
MAXIMUS (S.), Taurinens. episc., LXXVI, 81.
NICETAS (S.), Aquileiens. episc., LII, 870.
NOVATIANUS, III, 943.
ODO, Cluniacens. abb., CXXXIII, 206.
ORIENTIUS (S.), Ausciens. episc , LXI, 983.
OTHLONUS monach., CXLVI, 84, 247.
PACIANUS (S.), Barcin. episc., XIII, 1068, 1073, 1089
PASCHASIUS, diacon., XX, 711, 723.
PASCHASIUS RADBERTUS (S.), Corbeiens. abb., CXX, 1432.
PAULINUS, diacon., XX, 722.
PAULINUS (S.), Nolan. episc., LXI, 175, 187, 200, 243, 253, 375, 391, 408, 679
PAULUS, diac., XCV, 62, 87, 171, 1208, 1257, 1375.
PETRUS, diac., LXII, 83, 89, 442.
PETRUS DAMIANI (S.), cardin., CXLIV, 556, 605, 619; CXLV, 526, 898, 917.
PETRUS Venerabil., CLXXXIX, 390.
PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc., CXCII, 701-720.
PETRUS, Claræval. abb., CCI, 1402.
PETRUS, Blesens. archidiacon , CCVII, 669, 675, 1087.
PETRUS, Pictaviens., CCXI, 822, 864, 971, 1037, 1039, 1051.
PHILASTRIUS (S.), Brixiens. episc., XII, 1269.
PHILIPPUS DE HARVENG, CCIII, 5, 345, 452.
PHŒBADIUS (S.), Agiuens. episc., XX, 20, 50.
PIRMINIUS (S.), abb , LXXIX, 1035.
PROSPER (S.), Aquitan , LI, 77, 83, 91, 97, 150, 153, 156, 173, 185, 205, 213, 277, 427, 427, 475, 476, 491, 515, 647, 701, 723.
PRUDENTIUS, Aurel. poet., LIX, 990.
PRUDENTIUS (S.), Trecens. episc., CXV, 971, 1009.
PRUDENTIUS, Tricass., CXXV, 64.
RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepiscop., CVIII, 60; CX, 53, 97; CXI, 1090; CXII, 832, 1518, 1530, 1535, 1553.
RADULPHUS ARDENS, CLV, 1603, 1693, 1884, 2021, 2039, 2073, 2104.
RATRAMNUS, Corbeiens. monac., CXXI, II, 32.
REINERUS, monac., CCIV, 41-52.
REMIGIUS, Lugdunens. episc., CXXI, 985, 1048, 1067, 1083, 1111, 1115.
REMIGIUS, Antissiodorens., CXXXI, 269, 595, 655, 881.
RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 279, 296, 424 426, 671, 1117, 1125, 1130, 1132, 1250.
ROBERTUS PULLUS, cardinal., CLXXXVI, 698, 705, 771, 894.
RUFINUS, Aquileiens. presbyt., XXI, 304, 615, 731, 752.
RUPERTUS, Tuitiens. abb., CLXVII, 254, 1571; CLXIX, 735.
RUSTICUS HELPIDIUS, exquæst., LXII, 545.
SALVIANUS (S.), Massil. presbyt., LIII, 50.
SEDULIUS COELIUS, poet., XIX, 535, 729, 733, 757, 766.
SEDULIUS SCOTUS, CIII, 88, 152.
SILVESTER (S.) pap. CXXXIX, 175.
SILVESTER (S.) pap , III, 1006.
STEPHANUS (S.), papa, III, 1006.
STEPHANUS, abb., CCIV, 1106.
STEPHANUS, Tornacens episc., CCXI, 571.
SULPICIUS SEVERUS, XX, 234, 241.
TAIO, Cæsaraugustan. episc., LXXX, 820.
TERTULLIAN. Carthaginens. presbyt., I, 410, 460, 1149, 1227; II, 299, 599, 684.
THEODORICUS, canonic., CXLVII, 354.
TICHONIUS, Afer, XVIII, 22.
VALERIANUS, Cemeliens. episc., LII, 823.
VENANTIUS FORTUNATUS. Pictaviens. episcop., LXXXVIII, 87, 95.
VICTOR MARIUS CLAUD , poet., LXI, 937.
VICTORINUS (S.), episc., V, 37, 740,
VICTORINUS MAR., VIII, 1145, 1195, 1255.
VIGILIUS, Tapsens., LXII, 305, 308.
VINCENTIUS, Lirinens., abb., I, 657.
WALAFRIDUS STRABUS, Fuldens. monac., CXIV, 357, 480.
WERNERUS, abb., CLVII, 828, 899, 1030, 1031, 1033, 1086.
WIPPO, presbyt., CXLII, 1253,
WOLBERO, abb., CXCV, 1024, 1054, 1163, 1202.
ZACCHÆUS, Christian., XX, 1077, 1081, 1114, 1121, 1165.
ZACHARIAS (S.), pap., LXXXIX, 949.
ZOSIMUS (S.) pap., XX, 649, 654, 675, 685, 693, 1730.

PARS SECUNDA.

Dogmata et institutiones catholicæ fidei circa divinam gratiam, liberum hominis arbitrium, prædestinationem et reprobationem, juxta modum discussionis et catecheseos.

SECTIO PRIMA.

De gratia gratis data.

Primo dicendum quod gratiæ nomine significatur in genere, de quacumque agatur gratia, favor immeritus, misericordia, liberalitas indebita, aliquid quod a nobis mereri non possumus. Cum enim Deus gratiam homini largitur, nihil in homine reperit, nisi peccatum, corruptionem et miseriam.

Hæ vero gratiæ quæ gratis datæ vocantur sunt exteriores et in ordine naturali.

Hic igitur tractatur 1° De donis mere naturalibus, qualia sunt sanitas et robur corporis, maturitas judicii, ingenii solertia et acumen, prudentia, temperantia et alia id genus, quæ infidelibus et Christianis, bonis et malis communia sunt; 2°, De donis Dei extra nos positis, qualia sunt incarnatio et mors Christi, conciones sacræ, consilia, miracula, etc. 3° De donis linguarum, prophetiæ, miraculorum, interpretationis Scripturarum, divini verbi annuntiandi, etc. Hæ gratiæ præcipue dantur in ordine ad conversionem infidelium, cæterorumque peccatorum, ad fidelium eruditionem, et uno verbo ad proximi salutem.

ABÆLARDUS (Petrus), abb., CLXXVIII, 1007, 1140.
ADAMUS, Præmonstratens., CXCVIII, 353.
ADO, Viennens. archiepisc., CXXIII, 197.
ADREVALDUS, Floriacens. monac., CXXIX, 901, 953.
AELREDUS, Rievol. abb., CXCV, 378.
AGOBARDUS (S.), Lugdunens. episc., CIV, 129, 246.
ALANUS DE INSULIS, CCX, 488.
ALDHELMUS (S.), Schireburgens. episc., LXXXIX, 103, 237.
AMBROSIUS (S.), Mediolanens. episc., XIV, 317, 329, 338, 345; XV, 791, 1087, 1492; XVI, 915.
AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXXIII, 591; XXXVI, 712, 998, 1576, 1735, 1739; XXXVIII, 1465.
AUSPICIUS (S.), Tullens., episc., LXI, 1005.
BEDA, Venerabil., XCI, 767, 1205; XCII, 299.
BERNARDUS (S.), Claræval.ens. abb., CLXXXIII, 859.
BENEDICTUS (S.), monachor. institut., LXVI, 120.
BONIFACIUS, abb., LXXXVI, 334
BONIFACIUS V, pap., LXXX, 456.
BRAULIO (S.), Cæsaraugustan. episc., LXXX, 651, 911.
BRUNO (S.), Herbipolens. episc., CXLII, 421.
BRUNO (S.), Carthusianor. institut., CLII, 1180; CLIII, 89.
CASSIANUS, Massiliens., presbyt., XLIX, 988.
CHROMATIUS (S.), episc., XX, 332.
CYPRIANUS (S.), Carthaginens. episc., III, 1149.
DRACONTIUS, poeta, LXXXVII, 371.
DRUTHMARUS, Corbeiens. monac., CVI, 1321, 1465.
ENNODIUS, Ticinens. episc., LXIII, 141, 144, 168.
EUGENIUS (S.), Carthaginens. episc., LVIII, 772-776.
FAUSTINUS, presbyt., XIII, 72, 95.
FAUSTUS, Regiens., episc., LVIII, 845, 877.
GAUDENTIUS (S.), Brix. episc., XX, 836.
GERMANUS (S.), Parisiens. episc., LXXII, 111, 447,
GREGORIUS II (S.), pap., LXXXIX, 512, 521.
GUIGO II, Carthusianor. prior, CLIII, 845.
HAYMO, Halberstatens. episc., CXVII, 576, 643; CXVIII, 545.
HENRICUS, cardinal.. CCIV, 267, 381.
HERICUS, Antissiodorens. monach., CXXIV, 1141, 1211.
HERVÆUS, Burgidolens. monac., CLXXXI, 767, 941.
HIERONYMUS (S.), presbyt., XXIV, 806.
HILARIUS (S.), Pictaviens., episc., IX, 862.
HILDEGARDIS (sancta), abbatiss., CXCVII, 157, 279, 297, 386.
HINCMARUS, Laudunens. episc., CXXIV, 1064.
IGNATIUS (S.), Antiochen, LXIX, 373.
INNOCENTIUS III, pap., CCXVII, 406.
ISIDORUS (S.), Hispalens. episc., LXXXIII, 471, 496.
ISO, Sangallens. monach., CXXI, 779.
JOANNES. Constantinopolitan. archiepisc., LXXXIX, 341.
JOANNES, II, pap., LXVI, 17.
JOANNES, Saresberiens episc., CXCIX, 466.
JONAS, Aurelian. episc., CVI, 295.
LANDULPHUS, Mediolanens. cleric., CXLVII, 936.
LANFRANCUS, Cantuariens. archiepisc., CL, 758.
LIBERIUS, pap., XII, 766.
LUCULENTIUS, LXXII, 803.
MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 605.
ODO, Bellovacens. episc., CXXIV, 1115, 1121.
ODO, S. Victoris prior, CXCVI, 1413.
ORIENTIUS (S.), Ausciens. episc., LXI, 978.
PACATUS, XIII, 505.
PAULINUS (S.), Aquileiens. patriarc., XCIX, 248, 279.
PAULINUS, Petricordiens., LXI, 1010 1018.
PAULUS, diacon., XCV, 1205, 1321, 1441, 1551;
PETRUS, Blesens. archidiac., CCVII, 1087.
PETRUS DAMIANI (S.), cardinal., CXLIV, 511, 876; CXLV, 905.
PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc., CXCI, 1197, 1255.
PHILASTRIUS (S.), Brixiens. episc., XII 1289.
PHILIPPUS DE HARVENG, abb., CCIII, 605.
POLYCARPUS (S.), LXIX, 374, 378.
PROSPER (S.), Aquitan., LI, 515.
RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepisc., CIX, 548; CX, 992, 1281, 1292; CXII, 108, 681, 1224.
RADULPHUS ARDENS, CLV, 1309, 1598, 1614.
RADULPHUS, TORTAR., Floriacens. mon., CLX, 1177
REMIGIUS, Antissiod. monach., CXXXI, 240.
RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 270.
RUFINUS, presbyt., XX, 391, XXI, 505, 669
SALVIANUS (S.), Massiliens. presbyt., LIII, 59.
SERGIUS I, pap., LXXXIX, 33.
SEVERUS, Majoricens. episc., XX, 742.
SULPICIUS SEVERUS, XX, 213.
SIDONIUS APOLLIN., LVIII, 583.
STEPHANUS (S.), Hungar. rex, CLI, 1235.
TAIO, Cæsaraugustan. episc., XL, 799, 834, 871.
TERTULLIANUS, Carthaginens. presbyt., I, 1229.
VICTOR VITENS., LVIII, 206-212.
WALAFRIDUS STRABUS, Fuldens. monach, CXIV, 1006, 1143.
WILLELMUS (S.), abb. Sancti Thomæ, CCIX, 695.

SECTIO SECUNDA.

De gratia gratum faciente.

Hæ gratiæ sunt interiores et in ordine supernaturali; nec minus gratis datæ sunt quam præcedentes, cum omnes omnino gratiæ ex mera Dei benevolentia et liberalitate procedant, sine ullis meritis naturalibus. At, juxta receptam apud theologos loquendi formulam, gratiæ gratum facientes eæ sunt quæ a Deo conceduntur in ordine, ut vocant, ad salutem nostram, ut piæ affectiones a Deo nobis intusæ, pia desideria, virtutes, aspirationes sacræ quibus movemur et attrahimur ad ea quæ Dei sunt, ut donum fidei, spei, charitatis et virtutum moralium, licet, si vim nominis attendamus, hoc nomine solum debeat intelligi gratia sanctificans, quæ, nos Deo reconcilians, ex peccatoribus justos, ex inimicis Dei amicos ejus et filios facit. Hic ergo sermo fit de hac gratia habituali, seu sanctificante; insuper de gratia actuali, quæ est illuminatio mentis et pius affectus impressus a Deo in cordibus nostris, quibus movemur ad fugiendum malum et faciendum bonum; de gratia excitante, seu sufficiente et efficace quæ non solum excitat ad bonum, sed illud facit facere, de gratia inefficace quæ caret effectu ad quem excitat; tandemque de gratia præveniente, sive subsequente, aut concomitante, de gratia operante et cooperante, et de aliis gratiis quæ a theologis tractari solent.

ABÆLARDUS (Petrus), Rugens. abb., CLXXVIII, 383, 425, 606, 1583; CLXXX, 330.
ABSALON, Sprinckirsb. abb., CCXI, 15, 36, 205, 271.
ADAMUS, PERSEN. abb, CCXI, 589, 928.
ADAMUS, Præmonstratens. canonic., CXCVIII, 230.
ALANUS DE INSULIS, CCX, 556, 418, 609.
ALCUINUS, Carol. Magn. magist., C, 943; CI, 38.

ALDHELMUS (S.) Schireburn. episc., LXXXIX, 100.
AMBROSIUS (S.), Mediolanens. episc., XIV, 666, 881, 1226; XV, 1243, 1364, 1402, 1420, 1481, 1560, 1707; XVIII. 132.
ANGELOMUS, Luxoviens monac., CXV, 496.
ANSELMUS (S.), Cantuariens. archiepisc., CLVIII, 372, 373, 445, 593, 744, 745, 802.
AUGUSTINUS (S.), Hippouens. episc., XXXIV, 389, 412; XXXV, 1607, 1608, 1842. 1945; XXXVI, 157, 524; XXXVII, 1421, 1580, 1581, 1746, 1851; XXXVIII, 717, 780, 1014, 1669; XL, 279, 287.
BALDUINUS, Cantuariens. archiepisc., CCIV, 421, 469, 454, 509, 587, 592.
BEDA, (Venerabil.), XCI, 502, 503, 528; XCII, 716, 904, 905; XCIII, 108.
BENEDICTUS (S.), Anianens. abb., CIII, 581.
BERNARDUS (S.), Claræv allens. abb., CXXXIII, 75, 754, 873, 1015.
BONIFACIUS (S.), Moguntin. archiepisc., LXXXIX, 850-859.
BRUNO, Carthusian. institut., CLII, 711, 865; CLIII, 53.
BRUNO (S.), Signiacens. episc., CLXV, 702.
CANDIDUS, Fuldens. monach., CVI, 107.
CASSIODORUS, AUREL., LXX, 170, 362, 827, 840, 1027.
DRUTHMARUS, Christian., Corbeiens. monach., CVI, 1303.
ECKBERTUS, abb., CXCV, 66.
ERNALDUS, Bonævall. abb., CLXXXIX, 487.
EUCHERIUS (S.), Lugdunens. episc., L, 836, 859. 861.
EUGYPPIUS, abb., African., LXII, 989-988.
EULOGIUS (S.), Toletan. archiepisc., CXV, 760, 764.
FACUNDUS, Hermianens. episc., LXVII, 764.
FULBERTUS (S.), Carnotens. episc., CXLI, 237.
GALLUS (S.), abb., LXXXVII, 46.
GARNERIUS, Lingonens. episc., CCV, 669.
GAUFRIDUS GROSSUS, CLXXII, 1428-1430.
GERHOHUS, Reichersp., episc., CXCIII, 704, 1074; CXCIV, 852.
GILLEBERTUS, abb., CLXXXIV, 226.
GODEFRIDUS, abb., CLXXIV, 199, 349.
GREGORIUS MAGNUS I (S.), pap., LXXV, 598, 870, 965; LXXVI, 75, 462, 937.
GREGORIUS III, pap., LXXXIX, 589.
GUARINUS, S. Victoris abb., CXCVI, 1389.
GUERRICUS, abb., CLXXXV, 157, 159.
GUILLELMUS, S. Theoderici abb., CLXXX, 522, 546.
HAYMO, Halberstatens. episc., CXVI, 268; CXVII, 445.
HENRICUS, cardinal., CCIV, 270, 277, 391.
HERVÆUS, Burgid. monach., CLXXXI, 1224.
HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 557, 931, 1072; X, 260.
HILARIUS (S.), Arelatens. episc., L, 1225.
HILDEBERTUS, Cenomanens. episc., CLXXI, 397, 431, 656, 1109, 1110.
HILDEGARDIS (sancta), abbatiss., CXCVI, 285, 747; CXCVII, 189. 252, 266.
HINCMARUS, Remens. archiepisc., CXXV, 1029.
HONORIUS, Augustodunens., CLXXII, 565, 457, 889.
HUGO DE S. VICTORE, CLXXV, 180, 913.
ISAAC DE STELLA, CXCIV, 1712, 1872.
JOSLENUS, Suession. episc., CLXXXVI, 1190.
JULIANUS POMERIUS presbyt., XXXIX, 445.
LEIDRADUS, Lugdunens. episc., XCIX, 861.
LEO MAGNUS I (S.), pap., LIV, 235, 250, 420, 1201.
LUPUS, Ferrar. abb., CXIX, 444.
MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 687, 712, 1062, 1233.
MAXIMUS (S.), Taurinens. episc., XXXVII, 264, 502, 524.
ODILO (S.), Cluniacens. abb., CXLII, 1025.
ODO (S.), Cluniacens. abb., CXXXIII, 512.
OTHLONUS, monach., CXLVI, 31.
PASCHASIUS RADBERTUS (S.), Corbeiens. abb., CXX, 485, 530, 682, 1002.
PETRUS Blesens., CCVII, 1098.
PETRUS Celiens., CCII, 1041.
PETRUS DAMIANI (S.), cardinal., CXLV, 358.
PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc., CXCI, 1102, 1361; CXCII, 569, 572.
PETRUS Pictaviens., episc., CCXI, 945.
PETRUS, Venerabil. CLXXXIX, 957.
PHILIPPUS DE HARVENG, CCIII, 24, 191, 214, 344.
PROSPER (S.), Aquitan., LI, 440, 668, 692.
RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepisc., CVIII, 1127; CX, 201.
RADULPHUS ARDENS, CLV, 1308, 1475, 1566, 1787.
REINERIUS, Leodiens. monach., CCIV, 57.
REMIGIUS, Antissiodorens. monach., CXXXI, 458.
RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 317, 415, 482, 491, 1135.
ROBERTUS, S. Victoris abb., CI., 1366, 1368.
RUFINUS, Aquileiens., XXI, 728.
SEDULIUS SCOTUS, CIII, 57.
SMARAGDUS, abb., CII, 642, 648.
STEPHANUS, Augustodunens. episc., CLXXII, 1291.
STEPHANUS DE CHALMET., monach., CLIII, 931.
STEPHANUS Tornacens. episc., CCXI, 572.
TAIO, Cæsaraugustan. episc., LXXX, 802.
THEOBALDUS, Stampens., CLXIII, 763.
THEODULFUS, Aurel. episc., CV, 257.
THOMAS, Cantuariens. archiepiscop., CXC, 412.
URBANUS II, pap., CLI, 569.
VIGILIUS, Tapsens., LXII, 118, 422, 427.
WALAFRIDUS STRABUS, Fuldens. monach., CXIV, 417, 670.
WOLBERO, abb., CXCV, 1120, 1186.
WOLPHELMUS, abb., CLIV, 421.
ZACHÆUS, Christian., XX, 1133.
ZACCHARIAS, Chrysopolit. episcop., CLXXXVI, 394, 395, 576.

SECTIO TERTIA.

De necessitate et ultimo fine gratiæ.

In hac sectione ostenditur quod ex quo Adam peccavit, non potuere homines accessum habere ad Deum, grati ipsi fieri, introdueique in cœlum nisi per gratiam quæ per Christum, vel olim promissum, dabatur, vel nunc datum, datur...

ABÆLARDUS (Petrus), CLXXVIII, 863.
ABBO (S.), Floriacens. abb., CXXXIX, 439.
ABSALON, Sprinck. abb., CCXI, 138.
ADAMUS, Præmonstratens., CXCVIII, 230, 549.
ALULFUS, LXXIX, 1137.
ALVARUS, Cordubens. abb., CXXI, 546.
AMBROSIUS (S.), Mediolanens. episc., XIV, 666, 839, 873, 964, 973, 1036, 1140; XV, 1248, 1538, 1755; XVI, 470, 508, 744.
AMEDEUS, Lausan. episc., CLXXXVIII, 1500.
ANSELMUS, Cantuariens. archiepisc., CLVIII, 372, 431, 595, 744, 747, 758, 805, 871, 919, 994.
ANSELMUS, Havelbergens. episc., CLXXXVIII, 1143, 1147.
ANSELMUS, Lucens. episcop., CXLIX, 575.
ATTO, Vercellens. episc., 7XXXIV, 175-177.
AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXXII, 647, 681, 796, 808; XXXIV, 417, 598, 743, 868; XXXV, 1650, 1697; XXXVI, 325, 427, 815, 880, 888, 892, 895; XXXVII, 1063, 1115, 1117, 1204, 1224, 1509, 1574, 1716; XXXVIII, 791-794, 872; XL, 621; XLII, 47, 1006.
AUTPERTUS AMBR. (S.), Bonavent. abb., LXXXIX, 1304.
AVITUS (S.), Viennens. episc., LIX, 301, 370.
BEDA, (Venerabilis), XCI, 65, 106, 116, 593, 986, 1204; XCII, 691; XCIII, 67.
BENEDICTUS CRISPUS (S.) Mediolanens. episc., LXXXIX, 375.
BERNARDUS (S.), Claræ allens. abb., CLXXXIII, 305, 696, 1107, 1108, 1183.
BONIFACIUS (S.), Moguntin. archiepiscop., LXXXIX, 713, 781.
BRAULIO, Cæsaraugustan. episc., LXXX, 659.
BRUNO (S.), Carthusianor. institutor, CLIII, 336.
CASSIODORUS, Aurel., LXX, 104.
COELESTINUS, pap., LXXXIV, 682.
COLUMBANUS (S.), abb., LXXX, 268.
CYPRIANUS (S.), Carthaginens. episc., IV, 198, 587, 604, 616.
DAMASUS (S.), pap., XIII, 376.
DRACONTIUS, poeta, LX, 821.
ELIGIUS (S.), Noviomens. episc., LXXXVII, 607, 613.
ENNODIUS, Ticinens. episc., 49, 61, 95.
EUGYPPIUS, abb. African., LXII, 1015.
FAUSTINUS (S.), LIX, 408.
FULBERTUS, Carnotens. episc., CXLI, 246.
FULGENTIUS (S.), Ruspens., LXV, 337, 341, 474, 503.
FRUCTUOSUS (S.), Bracarens. episc., LXXXVII, 1114.
GALLUS (S.), abb., LXXXVII, 49.
GENNADIUS, Massiliens. presbyt., LVIII, 985.
GREGORIUS II (S.), papa, LXXXIX, 504.
GUIGO, abb., CLXXXIV, 480.
GUILLELMUS, abb., CLXXX, 599.

HAYMO, Halberstatens. episc., CXVI, 596; CXVII, 629; CXVIII, 530, 534.
HIERONYMUS (S.), presbyt., XXIII, 343, 423, 505, 571; XXIV, 733; XXVI, 346, 585.
HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 569, 636, 840, 863.
HILDEBERTUS, Cenomanens. episc., CLXXI, 181 301, 656.
HINCMARUS, Remens. archiepisc., CXXVI, 72.
HUGO DE S. VICTORE, CLXXV, 468.
INNOCENTIUS III, papa, CCXVII, 45.
JONAS, Aurelian. ep sc., CVI, 124.
LANFRANCUS, Cantuariens. archiepisc., CL, 293.
LEO MAGNUS I (S.), papa, LIV, 356.
MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 272; CCIX, 35.
MAXIMUS (S.), Taurinens. episc., LVII, 248, 250, 293, 296, 537, 540, 656.
NICETAS (S.), Aquileiens., LII, 871.
OTHLONUS, monach., CXLVI, 291.
PASCHASIUS RADBERTUS (S.), Corb. abb., CXX, 454, 682, 1153.
PATERIUS (S.), LXXIX, 683.
PATRICIUS (S.), Hibernorum apost., LIII, 806.
PAULINUS (S.), Aquileiens., XCIX, 209, 262, 269.
PAULINUS (S.), Nolan. episc., LXI, 194, 218, 291, 302, 322, 341, 361, 386, 479.
PETRUS Chrysol., archiepiscop. Ravennat., LII, 507, 512, 515.
PETRUS, diacon., LXV, 448.
PETRUS Damian. (S.), cardinalis, CXLIV, 448, 602, 620.
PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc., CXCI, 1393-1397.
PHILIPPUS DE HARVENG., abb., CCIII, 969
PROSPER (S.), Aquitan., LI, 554-557, 124, 130, 504, 507, 508, 511.
PRUDENTIUS (S.), episcop. Trecens., LIX, 704-706.
RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepiscop., CVIII, 168; CXI, 1575.
RATRAMNUS, Corbeiens. monac., CXXI, 34.
REMIGIUS, Antissiodorens. monach., CXXXI, 131, 504.
REMIGIUS (S.), Lugdunens. episcop., CXXI, 1013, 1022, 1122.
RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 1329.
SERVATUS LUPUS, Ferrariens. abb., CXIX, 606, 626, 659.
SEDULIUS SCOTUS, CIII, 330.
TAIO, Cæsaraugustan. episc., LXXX, 785, 794.
VICTORINUS MAR., VIII, 1052.
WERNERUS, abb., CLVII, 840, 1039, 1068, 1116.
ZACCHÆUS, XVI, 508.
ZACHARIAS, Chrysopolitan. episc., CLXXXVI, 52.
ZACHARIAS (S.) pap., LXXXIX, 920.

SECTIO QUARTA.

De libero hominis arbitrio.

Ad merendum et demerendum coram Deo necessarium est homini liberum arbitrium, nec nos unquam necessario gratia Dei determinamur sive ad bonum, sive ad malum.

ABÆLARDUS (Petrus) Ruyens. abb., CLXXVIII, 659, 823, 867, 1754.
ABBO (S.), Floriacens. abb., CLXXXIX, 458.
ABSALON, Sprinckirsb. abb., CCXI, 285, 291.
ADAMUS, Persen. abb., CCVI, 674, 680, 730.
ADAMUS, Præmonstrat., abb., CXCVIII, 752.
AELREDUS, abb., CXCV, 513, 516.
ALANUS DE INSULIS, CCX, 669.
ALDHELMUS (S.), Schireburn. episc., LXXXIX, 294, 115.
ALCUINUS, abb., C, 525.
ALGERUS, Leodiens. canonic., CLXXX, 969.
AMBROSIUS (S.), Mediolan. episc., XIV, 357, 523, 991, 994; XV, 1207, 1212.
AMBROSIUS Autpertus, abb., LXXIX, 1296.
ANASTASIUS I (S.), pap., XX, 71.
ANASTASIUS, Bibliothec., CXXIX, 187, 563.
ANGELOMUS, Luxoviens. monac., CXV, 156, 569.
ANSELMUS, Cantuariens. archiepisc., CLVIII, 487-490, 507, 807.
ANSELMUS, Cantuariens. canonic., CLXII, 1307, 1537.
ANSELMUS, Lucens. episcop., CXLIX, 571.
ARNOBIUS, junior, LIII, 457, 504, 562, 564.
ATTO, Vercell. episc., CXXXIV, 200, 538.
AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXXII, 595, 1079; XXXVI, 268, 279; XXXVII, 1335. 1938; XXXVIII, 1175; XL, 296; XLI, 149; XLII, 121, 537; XLIV, 883. 884, 886, 903.
AVITUS (S.), Viennens. episc., LIX, 219, 231
AYMARDUS (S.), Cluniacens. abb., CXXXVII, 705.
BALDUINUS, Cantuariens. archiepisc., CCIV, 516.
BANDINUS, magister, CXCII, 1052.
BEATUS (S.), presbyt., XCVI, 942.
BEDA, Venerabil., XCI, 331, 550; XCII, 75, 250, 473.
BENEDICTUS (S.), Anianens., abb., CIII, 544.
BERNARDUS, Carthusian. prior, CLIII, 885.
BERNARDUS (S.), Claræval. abb., CLXXXIII, 491, 1173-1176, 1180, 1181.
BRUNO (S.), Carthusianor. institut., CLII, 653, 703, 741, 759, 803, 1386.
BRUNO (S.), Herbipolens. episc., CXLII, 309.
BRUNO (S.) Signiens. episc., CLXIV, 242.
CANDIDUS, Fuldens. monac., CVI, 75.
CASSIANUS, Massiliens. presbyt., XLIX, 575, 583, 677, 900, 910.
CASSIODORUS, Vivar. abb., LXX, 515, 827.
COLUMBANUS (S.), abb., LXXX, 258, 272.
CYPRIANUS (S.) Carthaginens. episc., IV, 417, 760.
DEFENSOR, monach., LXXXVIII, 619.
DODANA, mulier pia, CVI, 113, 117.
DREPANIUS FLORUS, LXI, 1083.
DRUTHMARUS, Corbeiens. monac., CVI, 1314, 1466.
EADMERUS, Cantuariens. monac., CLIX, 698.
ECKBERTUS, abbas, CXCV, 65.
EGBERTUS, Eboracens. archiepisc., LXXXIX, 401, 443.
ENNODIUS, Ticinens. episc., LXIII, 257.
EUCHERIUS (S.), Lugdunens. episc., L, 844, 850, 876.
EUGYPPIUS, abb., LXII, 1031.
EULOGIUS (S.), Toletan. archiepisc., CXV, 756.
FAUSTUS (S.) Regiens. episc., LVIII, 876, 883, 887.
FELIX III, pap., LVIII, 959.
FERRANDUS FULGENT., diacon., LXVII, 931.
FRANCO, Affligemens. monach., CLXVI, 812.
FRUCTUOSUS (S.), Bracarens. episc., LXXXVII, 1112.
FULGENTIUS (S.) Ruspens., LXV, 474, 563, 631, 639, 664.
GARNERIUS, Lingonens. episc., CCV, 819.
GAUDENTIUS (S.), Brixiens. episc., XX, 863.
GELASIUS I (S.) pap., LIX, 120, 124.
GENNADIUS, Massiliens. presbyt., LVIII, 985, 1093.
GERHOHUS, Reichersp., CXCIII, 1397, 1417.
GILLEBERTUS, abb., CLXXXIV, 112.
GODEFRIDUS, Venerab. abb., CLXXIV 150.
GREGORIUS III (S.), pap., LXXXIX, 379.
GUIBERTUS, abb., CLVI, 64.
GUIGO II, Carthusianor. prior., CLIII, 840.
GUILLELMUS, abb., CLXXX, 273, 665.
GUILLELMUS (S.), Hiraug. abb., CL, 887.
GUNTHERUS, Cisterc. monac., CCXII, 194, 200, 216.
HELINANDUS, monach., CCXII, 501.
HIERONYMUS (S.) presbyt., XXII, 383; XXIII, 572, 1072; XXIV, 37, 463, 465, 550, 573, 723; XXV, 33, 40, 317, 1545; XXVI, 402.
HILARIUS (S.), Pictav. episc. IX, 270, 640; X, 737.
HILDEBERTUS, Cenoman. episc., CLXXI, 176, 183, 1129.
HILDEFONSUS (S.) Toletan. episc., XCVI, 148, 189.
HILDEGARDIS (sancta) abbatissa, CXCVI, 206, 245, 622, 659.
HENRICUS, cardinal., CCIV, 271.
HINCMARUS, Remens. archiepisc., CXXV, 824.
HUGO, Rothomagens. archiepisc., CXCII, 1170-1177, 1194-1200, 1317, 1318.
HUGO DE S. VICTORE, CLXXV, 631, 885; CLXXVI, 101, 603, 1013.
ISAAC DE STELLA, CXCIV, 1726, 1808.
IVO, Carnotens. episc., CLXII, 73, 565.
JONAS, Aurel. episc., CVI, 257, 300.
JULIANUS POMERIUS, LIX, 421, 462, 463.
JULIANUS (S.) Toletan. episc., XCVI, 471, 522.
JUVENCUS, poeta, XIX, 190.
LACTANTIUS FIRMICUS, VI, 749.
LANFRANCUS, Cantuariens. archiepisc., CL, 186, 190, 236.
LEIDRADUS, Lugdunens. episc., XCIX, 875.
LEO IX, pap., CXLIII, 559.
MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 557, 585, 687; CCIX, 254.
MATERNUS FIRMICUS, XII, 1047.

MAXIMUS (S.), Taurinens. episc., LVII, 615, 624, 815.
ODO (S.), Cluniacens. abb., CXXXIII, 113, 265, 279.
ODO, Cameracens. episc., CLX, 1081.
ODO, S. Victor. prior, CXCVI, 1409, 1415.
OPTATUS (S.), Milevitan. episc., XI, 974.
OTHLONUS, monach., CXLVI, 100, 168, 226-236.
PASCHASIUS RADBERTUS (S.) Corbeiens. monach., CXX, 286, 850.
PAULINUS, Aquileiens. patriarch, XCIX, 200.
PAULUS, diaconus, XCV, 1169, 1227, 1270.
PETRUS, Blesens., archidiacon., CCVII, 1126.
PETRUS COMESTOR, CXCVIII, 1746.
PETRUS DAMIANI, cardinal., CXLIV, 764; CXLV, 370, 676.
PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc., CXCI, 1316, 1317, 1511, 710, 713-719.
PETRUS, Pictaviens., CCXI, 1031.
PHILASTRIUS (S.) Brixiens. episc., XII, 1135, 1261.
PHILIPPUS DE HARVENG, abb., CCIII, 203, 607.
PROSPER (S.), Aquitan., LI, 87, 152, 143, 220, 228, 230, 622, 695.
PRUDENTIUS AURELIUS, LX, 700, 701.
RABANUS MAURUS, Mogunt. archiepisc., CVII, 591, 822, 1048, 1057-1060, CVIII, 286, 294; CIX, 122, 487, 508, 675, 864, 1027; CX, 522, 577, 580; CXI, 99, 956, CXII, 504, 548, 405.
RADULPHUS ARDENS, CLV, 1567, 1538, 1951, 2018.
RATHERIUS, Veronens. episc., CXXVI, 676, 704, 743.
REMIGIUS, Antissiodorens., CXXXI, 64, 69.
REMIGIUS (S.) Lugdunens. episc., CXXI, 1022, 1048, 1110-1112.
RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 679, 837, 1118, 1126, 1132, 1281.
ROBERTUS PULLUS, cardinal., CLXXXVI, 714, 720, 748, 750, 1054.
ROMUALDUS (S.), abb., LXVIII, 1128.
RUFINUS, presbyt., XLVIII, 463.
RUPERTUS, Tuitiens. abb., CLXIX, 303, 670.
SALVIANUS (S.), Massiliens. presbyt., LIII, 103.
SEDULIUS SCOTUS, CIII, 62, 63, 67, 145.
SEVERUS SULPICIUS, XX, 227.
SICARDUS, Cremonens. episc., CCXIII, 232.
SIDONIUS APOLLINAR., LVIII, 560, 563, 611, 619, 971.
SILVESTER II, pap., CXXXIX, 262.
TERTULLIANUS, Carthaginens. presbyt., I, 617; II, 684, 291, 314.
THEODORUS, Cantuariens. archiepisc., XCIX, 1221.
TICHONIUS, Afer, XVIII, 30.
VALERIUS (S.) abb., LXXXVII, 425.
VICTOR MAR. CL., LXI, 944.
WOLBERO, abb., CXCV, 1029.

SECTIO QUINTA.

De conciliatione liberi hominis arbitrii cum Dei gratia.

Quæstio discutitur quod liberum hominis arbitrium peccato Adæ in posteris debilitatum fuerit, et non exstinctum; quod simus ad malum propensi, nec velle possimus bonum supernaturale nisi libertas nostra adjuvetur et excitetur per gratiam Dei, hoc est, quod propriis viribus pie et sancte vivere non possimus, sed ad hoc gratia Dei prorsus nobis sit necessaria, libero arbitrio comitante, ita ut præcipua boni operis causa, etsi opus bonum fiat nostrum, in gratiam ipsam refundenda sit. Et, nisi hæc interior gratia adsit ad singulos actus, nihil omnino possumus quod ad salutem prosit, non servare mandata Dei, non surgere a peccato, non Deum orare, non desiderare nec habere salutarem cognitionem vel amorem virtutis et veritatis, nec quidquam salutiferum, imo nec sufficientes sumus cogitare quidquam boni ex nobis, sed omnis sufficientia nostra ex Deo est per Christum. At cum gratia Christi interiore, mandata Dei exsequi et perficere possumus; licet enim nihil possimus a nobis quasi ex nobis, omnia tamen possumus in eo qui nos confortat; et Deus impossibilia non jubet, sed jubendo monet et facere quod possimus et petere quod non possimus, et adjuvat ut possimus. Hæc tamen necessitas gratiæ Dei procedit ex supremo Dei in creaturas dominio, quo fit ut creaturæ continuo ad agendum influxu Conditoris indigeant, et ex infirmitate quam contraximus per peccatum, et ex nimia potentiæ et mediorum naturalium a fine et effectibus supernaturalibus distantia. Unde evidenter patet quod gratiæ exteriores et in ordine naturali non sufficiant ad bonum opus faciendum quod ad salutem prosit, cum tam necessaria sit gratia Christi quæ interius afficiat, et recipiatur et moveat.

ABÆLARDUS (Petrus), Ruyens. abb., CLXXVIII, 841, 897, 1037, 1149.
ABBO, Floriacens. abb., CXXXIX, 433.
ADALBERTUS, Mogunt. archiep., CLXXII, 1339.
ADAMUS, Persen. abb., CXI, 611, 674 677, 750.
ADSO, Dervens. abb., CXXXVII, 686.
ÆLREDUS, Rievall. abb., CXCV, 256, 353, 383, 513.
ALANUS DE INSULIS, CCX, 56, 87, 241, 310, 664, 666.
ALCUINUS, abb., C, 287, 589, 598, 705, 873.
ALEXANDER, Geminatic. abb., CCV, 921.
ALVARUS, Cordubens. abb., 397, 398, 406, 514.
AMBROSIUS (S.) Mediolan. episc., XIV, 569, 1031, 1065, 1095, 1118; XV, 1207, 1212, 1269, 1547, 1585, 1668, 1687, 1774; XVI, 1393; XVII, 195, 806.
ANGELOMUS, Luxoviens. monach., CXV, 468.
ANSELMUS (S.), Cantuariens. archiepisc., CLVIII, 526, 593, 740, 747, 800, 807, 871.
ARNOBIUS, rhetor, V, 910, 418, 497.
ARNOBIUS, junior, LIII, 452, 478, 606, 632
AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXXII, 595, 620, 656, 735, 1295, 1296; XXXIII, 157, 592, 595, 675, 678, 681, 684, 686, 858, 979, 980, 984; XXXIV, 133, 382, 383, 406, 415, 418, 633; XXXV, 1596, 1777, 1841, 2065, 2071; XXXVI, 94, 208, 808; XXXVII, 101, 138, 1302; XXXVIII, 200, 353, 379, 584, 639, 885, 894, 1168, 1240, 1269; XL, 108, 246, 281, 443, 447, 685; XLI, 418, 442, 528; XLII, 126, 359, 450; XXVI, 955.
AVITUS (S.), Viennens. episc., LIX, 310, 311.
BACHIARIUS, monach., XX, 1037.
BALDUINUS, Cantuariens. archiepisc., CCIV, 429, 578.
BEATUS (S.), presbyt., XCVI, 894.
BEDA, Venerabil., XCI, 65, 139, 142, 186, 417, 428, 504, 828, 853, 862, 1070, 1086, 1162; XCII, 695; XCIII, 15, 20, 64, 96, 98, 852; XCV, 203.
BENEDICTUS (S.), Anianens abb., CIII, 505
BERNARDUS (S.), Claræ-vallens. abb., CLXXII, 212-216; CLXXXIII, 286, 396; CLXXXIV, 1003.
BONIFACIUS, Moguntin. archiepisc., LXXXIX, 765, 768, 785, 876.
BONIFACIUS V, pap., LXXX, 138.
BRUNO (S.), Carthusian. institut., CLII, 653, 702, 767, 986, 1086, 1181, 1280, 1388; CLIII, 73, 131.
BRUNO (S.), Siquiacens. episc., CLXIV, 849; CLXV, 282.
CASSIANUS (Joan.), XLIX, 572, 576-582, 587-591, 900.
CASSIODORUS, Aurel., LXX, 58, 99, 177, 414, 522, 605, 721, 769.
CHROMATIUS (S.), XX, 561.
CLAUDIUS, Taurinens. episc., CIV, 610, 671, 762, 874, 905.
COELESTINUS, pap., LXXXIV, 684.
COLUMBANUS (S.), abb., LXXX, 271.
COMMODIANUS, Afric., V, 220 222, 241, 245, 249.
CONSTANTINUS MAGNUS, imperat., VIII, 276.
CYPRIANUS (S.), Carthagin. episc., III, 787, 798; IV, 404, 424, 476, 623, 661, 754, 760, 787.
DAMASUS (S.), pap., XIII, 423.
DRUTHMARUS, Corbeiens. monach., CVI, 1306.
ELIGIUS (S.), Noviomens. episc., LXXXVII, 612, 627.
ENNODIUS, Ticinens. episc., LXIII, 169, 273, 358.
EUCHERIUS (S.), Lugdunens. episc., L, 857, 862, 968, 1048, 1069.
EUGYPPIUS, abb. Afric., LXII, 1005.
EUSEBIUS, Vercellens. episc., XII, 949.
FAUSTINUS, presbyt., XIII, 59, 65.
FELIX (S.), episc., VIII, 679, 688.
FELIX, pap., XIII, 17.
FRUCTUOSUS (S.), Bracarens. episc., LXXXVII, 1127.
FULBERTUS (S.), Carnotens. episc., CXLI, 299.
FULGENTIUS (S.), Ruspens. episc., LXV, 325, 336, 395, 505, 631, 632, 659, 644.
GARNERIUS, Lingon. episc., CCV, 581, 791, 811.
GAUDENTIUS (S.), Brixiens., episc., XX, 951.
GERHOHUS, Reichersperg. episc., CXCIII, 447, 949, 1125.
GERMANUS (S.), Parisiens. episc., LXXII, 77.
GILBERTUS FOLIOT, Glocest. abb., CXC, 786.
GILBERTUS, abb., CLXXXIV, 204-206.

GODEFRIDUS, Admontens. abb., CLXXIV, 68, 85, 123, 230.
GREGORIUS MAGN. I (S.), pap., LXXVI, 141; LXXIX, 53, 107.
GREGORIUS II (S.) pap., LXXXIX, 507.
GUIBERTUS, abb. de Novigent., CLVI, 203.
GUILLELMUS, (S.) Theodorici abb., CLXXX, 266, 269, 577, 636.
GUNTHERUS, Cistercien. abb., CCXII, 118.
HAYMO, Halberstat. episc., CXVI, 619; CXVII, 408, 429, 617, 702, 811.
HELINANDUS, Frigidi Montis monach., CCXII, 533, 549.
HENRICUS, cardinal., CCIV, 272, 333.
HERVÆUS, Burgidolens. monach., CLXXXI, 678, 729.
HIERONYMUS (S.), presbyt., XXII, 1086, 1155, 1157, 1169; XXIII, 498, 500, 552, 569; XXIV, 234, 751, 796, 826, 833, 849, 938; 1169; XXVI, 470.
HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 501, 503, 505, 509, 510, 514, 515, 537, 559, 567, 569, 576, 586, 588, 601, 609, 628, 770, 862, 865, 953, 941, 962, 965, 1040, 1043; X, 74.
HILDEBERTUS, Cenomanens. episc., CLXXI, 184, 217, 492, 547, 567, 891, 1131.
HILDEBRANDUS, junior, CLXXXI, 1694.
HILDEFONSUS (S.), Toletan. episc., XCVI, 53.
HILDEGARDIS (sancta), abbat., CXCVI, 494, 623, 697; CXCVII, 238.
HINCMARUS, Remens. archiepisc., CXXVI, 71.
HUGO DE S. VICTORE, CLXXVI, 27, 548, 663.
HUGO, Rothomagens. archiepisc., CXCII, 1318.
INNOCENTIUS I (S.), pap., XXXIII, 781-783.
INNOCENTIUS III, pap., CCXVII, 347, 489, 695, 696, 993, 1069, 1084, 1121.
ISAACUS DE STELLA, CXCIV, 1732.
ISIDORUS (S.), Hispalens., LXXXII, 269; LXXXIII, 613
JULIANUS POMERIUS, presbyt., LIX, 459, 473, 491, 503.
JUVENCUS FIRMICUS, XIX, 62.
LACTANTIUS FIR., VI, 451.
LANFRANCUS, Cantuariens. archiepisc., CL, 128, 161, 292, 294.
LEIDRADUS, Lugdunens. episc., XCIX, 866.
LEO MAGNUS I (S.), pap., LIV, 154, 168, 235, 258 553, 423, 442, 459, 595.
LEO II, pap., XCVI, 419.
LEODEGARIUS (S.), Augustodunens. episc, XCVI, 375.
LUCIFER, Calarit., episc., XIII, 767.
LUPUS (S.), Ferrariens. episc., CXIX, 444, 603, 630, 631, 652, 660, 665.
MARBODUS, Redonens. episc., CLXXI, 1707.
MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 214, 599, 691, 1011; CCIX, 218, 404.
MAXIMUS (S.), Taurinens. episc., LVII, 228, 264-275, 446, 520, 570.
MINUTIUS (Felix), III, 552.
ODO (S.), Cluniacens. abb., CXXXIII, 404.
OPTATUS (S.), Milevitan. episc., XI, 1057.
PACIANUS (S.), XIII, 1068, 1074.
PASCHASIUS RADBERTUS, Corbeiens. abb., CXX, 485, 1002, 1454.
PAULINUS (S.), Nolan. episc., LXI, 153, 238, 309, 575, 440, 441.
PAULUS, diacon., XCV, 1175, 1228, 1250, 1440.
PELAGIUS II, papa., LXXII, 706.
PETRUS, Blesens. archidiac., CCVII, 712.
PETRUS DAMIANI (S.), cardin., CXLIV, 563, 595; CXLV, 650, 917, 920, 922.
PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc., 248, 274, 791, 1389, 1420, 1460; CXCII, 92, 224.
PETRUS, Pictaviens. Cancell., CCXI, 1044.
PETRUS, Venerabil., Cluniac. abb., CLXXXIX, 937.
PHILIPPUS DE HARVENG, CCIII, 6, 214, 216, 685.
PROSPER (S.), Aquitan., LI, 80, 125-127, 128, 151, 144, 146, 161, 207, 209, 210, 228, 257, 250, 295, 296, 477, 505-511, 654.
PRUDENTIUS, poet., LIX, 698, 797.
RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepisc., CVII, 1021; CVIII, 123, 164, 183, 252, 288; CIX, 197, 401, 863, 1014; CX, 303, CXI, 1310, 1558, 1429, 1167; CXII, 106, 1545, 1550.
RADULPHUS ARDENS, CLV, 1712.
REMIGIUS, Antissiodorens. monach., CXXXI, 237, 594.
REMIGIUS (S.), Lugdunens. episc., CXXI, 1022, 1050, 1112.
RICHARDUS A S. VICTORE, CXLVI, 63, 570, 639, 883 1053, 1054, 1131.
ROBERTUS, abb., CL, 1366.
ROBERTUS PULLUS, cardinal, CLXXXVI, 744, 858, 894, 896.
RUFINUS, presbyt., XXI, 307, 729, 874, 892, 897, 994.
SEDULIUS, Cœl., XIX, 622, 776.
SEDULIUS SCOTUS, CIII, 133.
SILVESTER II, pap., CXXXIX, 205.
STEPHANUS, Augustodunens. episc., CLXXII, 1504.
STEPHANUS (S.). Grandimont. abb., CIV, 1095, 1125.
SULPICIUS SEVERUS, XX, 246.
TERTULLIANUS, Carthagin. presbyt., I, 1228; II, 119, 285, 290, 296, 915; III, 154.
VICTORINUS (S.), episc., V, 325.
VICTORINUS, rhet., VIII, 1193, 1221, 1332.
VICTRICIUS, episc., XX, 450.
VIGILIUS, Tapsens. episc., LXII, 45
WALAFRIDUS STRAB., Fuldens. monach., CXIV, 101.
WILLELMUS (S.), abb., CCIX, 630.
WOLPERO, abb., CXCV, 1197.
ZACCHÆUS, Christian., XX, 1066, 1162, 1165, 1166.
ZACHARIAS, Chrysopolit. episc., CLXXXVI, 521, 529.
ZENO (S.), Veronens. episc., XI, 255, 316.

SECTIO SEXTA.

De hominum prædestinatione et reprobatione.

1° Certum est quosdam a Deo prædestinatos et electos esse, et e contra quosdam reprobatos... Quis autem sit ordo Dei in mysterio prædestinationis et reprobationis? hæ quæstiones difficile attingendæ sunt. Etsi millies dicatur : Si vitiatia est æqualiter omnium origo, si nascuntur omnes peccatores et massa corruptionis originalis involuti, cur ergo Deus hujus miseretur, non alterius, semper respondendum est : « O homo, tu quis es qui respondeas Deo? » Verum si unus est omnium reatus, non est ergo quod queratur quisquam. Nemini Deus debet quidquam; Dominus est. Sufficiat gratiam a Deo nunquam ulli hominum denegari vel subtrahi nisi in pœnam alicujus præcedentis peccati.

2° Præter voluntatem Dei generalem salvandi omnes, et licet Christus pro omnibus mortuus sit, est in Deo salvandi quosdam et in Christo beneficium suæ mortis et meritum passionis communicandi voluntas specialis et efficax. Deus non omnibus dat donum perseverantiæ, sed cui vult et quomodo vult, pro suæ voluntatis beneplacito; et, stante morte Christi, licet nullus hominum excludatur a jure recipiendi sacramenta, si ad ea accedat vel præsentetur, certum est eos, qui non accepta peccatorum suorum remissione moriuntur, non salvari, qui salvati fuissent, si placuisset Deo eum ipsis misericorditer agere. Hoc fit quod licet in Deo generalis, sed sincera voluntas salvandi omnes, voluntas quam theologi vocant antecedentem, id est, quæ antecedit meritorum prævisionem, est voluntas consequens vocata; per istam Deus vult punire nocentes et peccatores. Dum ergo Deus quosdam æternis suppliciis addicit, sive infantes mortuos sine percepto baptismo, sive adultos post baptismum lapsos, justam retribuit pœnam merentibus. Alios parcit misericors, eosque ineffabili benignitate extractos e massa corruptionis vocat, justificat et perseverantia finali donatos glorificat; alios per justitiam susceptæ corruptioni relictos permittit in peccatis suis mori et damnari.

3° Stat liberum hominis arbitrium cum gratia, prædestinatione et reprobatione divina, cum gratiæ Dei resistere possimus, sitque nostrum meritum operum. Unde totum hominis meritum in recto usu gratiæ positum est. Si enim quis gratiæ Dei cooperetur, quod quidem et a Christo est, novam gratiam impetrat, atque de gratia in gratiam perveniur per Christum ad vitam æternam, quam reddet tandem justus judex et misericors Pater, cumulans dona sua coronis, seu, ut cantat Ecclesia, coronando dona sua dum coronat merita nostra.

4° Cum gratia justificationis nunquam subtrahatur homini, nisi peccatum mortale præcesserit, nec Deus quemquam deserat per subtractionem gratiæ seu actualis seu habitualis, nisi prius ab eo deseratur, consulendum est propriæ saluti cum timore et tremore, in solo Deo confidendum, vacandum assidue orationi et bonis operibus, summo studio vigilandum ne negligentia vel peccatum quodvis subrepat, tandemque animum gerendum esse sub potenti manu Dei demissum et humiliatum.

ABÆLARDUS (Petrus), Ruyens. abb., CLXXVII, 425, 564. 906, 914, 936, 957. 1323, 1526, 1585, 1588.
ABSALON, Sprinckirsbac abb., CCXI, 20, 102, 244, 286
ADALGERUS, episc., CXXXIV, 916.
ADAMUS, Persen., CCXI, 647, 712.
ADAMUS, Præmonstratens., CXCVIII, 816, 838.
ÆLREDUS, Rievallens. abb., CXCV, 512, 515.
ALCUINUS, abb., C, 158. 173, 695, 750, 869; CI, 28.
ALDHELMUS (S.), Schireburn. episc., LXXIV, 110, 117, 128, 297.
ALGERUS, Leodiens. canonic., CLXXX, 972.
AMBROSIUS (S.), Mediolanens. episc., XIX, 1161; XV, 1087, 1486, 1706, 1708; XVI, 73, 1088, 1255; XVII, CVII, 844.
AMULO, Lugdunens. episc., CXVI. 97, 89, 102.
ANSELMUS (S.), Cantuariens. archiepisc., CLVII., 232, 519. 638, 674, 707.
ANSELMUS, Laudunens. canonic., CLXII, 1253.
ARNOBIUS, junior, LIII, 543.
ARNULPHUS. Lexoviens. episc., CCI, 159.
ATTO, Vercellens. episc., CXXXIV, 131, 144, 210, 213. 220. 221, 225, 548, 668.
AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXXII, 780; XXXIII, 859, 875, 876, 879, 880, 882, 883, 886. 888; XXXIV, 132, 756. 761; XXXV, 1400, 1776, 1849, 1851; XXXVI, 216, 450, 687, 789, 902; XXXVII, 1273, 1320, 1464, 1493, 1560, 1569, 1745; XXXVIII, 108, 375, 895, 1287; XL, 250. 620, 775; XLI, 466, 753, 802; XLII, 655, 1029, 1657; XLIV, 759, 760, 913, 945; XLV, 993, 1001.
AUTPERTUS (S.), Benevent. abb., LXXXIX. 1277.
AVITUS (S.), Viennens. episc., LIX, 559, 542.
BANDINUS, Magist. theolog., CXCII, 1016, 1026, 1057.
BEDA Venerabil., XCI, 71, 104, 142, 155, 190, 467, 798, 940, 1043, 1066, 1076, 1077, 1079, 1201; XCIII, 119, 641, 854; XCIV, 115.
BERNARDUS (S.) Clarævallens., abb., CLXXXII, 152, 376; CLXXXIII, 169, 352, 583, 596, 402, 444, 500, 511, 553, 823, 837, 840, 841. 890, 892, 947, 949, 1027, 1160.
BONIFACIUS (S.), Moguntin. archiepisc., LXXXIX, 487, 729, 858, 860, 865.
BRUNO (S.), Carthusianor. institut., CLII, 41, 85, 105, 135, 654, 728, 775, 925, 1158. 1187; CLIII, 361.
BRUNO (S.), Signiacens., episc., CLXV. 259, 784.
BRUNO (S.), Herbipolens. episc., CXLII, 519.
CANDIDUS, Fuldensis monach., CV. 381.
CASSIANUS (S.), Massilien. presbyt., XLIX, 831, 1081; CVI, 108.
CHROMATIUS (S.), episc., XX. 527. 528, 334.
COLUMBANUS (S.), abb., LXXX, 287.
CYPRIANUS (S.), Carthaginens. episc., IV, 417, 526, 626, 658.
DEFENSOR, monach., LXXXVIII, 602.
DRACONTIUS, poet., LX, 606. 821, 904
DRUTHMARUS, Christian., Corbeiens. monach., CVI, 1422.
ELIGIUS (S.), Noviomens. episc., LXXXVII, 607, 612, 639, 650
ENNODIUS, Ticinens. episc., LXIII, 160. 166.
ERNALDUS, Bonævall. abb., CLXXXIX, 1688.
EUCHERIUS (S.), Lugdun. episc., L, 854. 859, 865.
EUGYPPIUS, African. abb., LXII, 990, 998, 999.
EULOGIUS (S.), Toletan. archiepisc., CXV, 742, 795, 827, 842.
FAUSTINUS, presbyt., XIII, 49, 1352.
FAUSTUS (S.), Regiens. episc., LVIII, 840, 846, 861.
FERRANDUS FULGENT., diacon., LXVIII, 766.
FLORUS, diacon., CXIX, 95, 101.
FULGENTIUS (S.), Ruspens., LXV, 157, 621, 627, 640, 643, 644. 655.
GALLUS (S.), Claromont. episc., LXXXVI, 13, 26.
GARNERIUS, Lingonens. episc., CV. 768.
GAUDENTIUS (S.), Brix. episc., XX, 835, 863, 864, 869, 871, 880, 884, 895.
GELASIUS I (S.), pap., LIX, 134.
GERHOHUS, Reichersperg. præpos., CXCIII, 871, 876, 922, 971, 1719; CXCIV, 775, 795, 796.
GILLEBERTUS, abb., CLXXXIV, 172.
GODEFRIDUS, Venerabil. abb., CLIV, 219, 549.
GOTTESCHALCUS, Orbacens. monach., CXXI, 349, 551, 553, 365, 367.
GREGORIUS MAGN. (S.), pap., LXXIX, 627.
GREGORIUS III, pap., LXXXIX, 580, 583.
GUERRICUS, abb., CLXXXV, 107, 157-159.
GUIBERTUS, abb., CLVI, 140, 257.
GUILLELMUS (S.), Hirsaugiens. abb., CL, 919.
GUILLELMUS (S.) Theodorici abb., CLXXX, 207, 262, 562, 574, 580, 641, 646, 649, 661.
GUNTHERUS, Cisterciens. monach., CCXII, 125, 131, 145, 181, 217, 220.
HAYMO, Halberstatens. episc., CXVI, 674; CXVII 92, 222, 402, 437, 443, 446, 462, 467, 472, 702, 742, 789, 981, 1078, 1079, 1149.
HERVÆUS, Burgidolens. monach., CLXXXI, 75, 93, 716, 730, 749, 761, 785, 1203.
HIERONYMUS (S.), presbyt., XXII, 853; XXIII, 284, 415, 500, 540, 545, 555, 565, 579, 1060; XXIV, 465, 549, 745, 746, 751, 795, 796, 854, 841; XXV, 138, 459; XXVI, 451.
HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 409, 450, 1043. 1059.
HILDEBERTUS, Cenomanens. episc., CLXXI, 185, 191, 351. 498. 522, 550, 701.
HILDEPHONSUS (S.), Toletan. episc., XCVI, 119.
HILDEGARDIS (sancta), abbat., XCVII, 217, 271.
HINCMARUS, Remens. archiepisc., CXXV, 14, 50, 57, 69, 824, 867; CXXVI, 44. 851.
HONORIUS I, pap., LXXX, 477.
HONORIUS, Augustodunens., CLXXII, 363, 1063, 1149, 1192, 1210. 1215, 1217, 1228.
HORMISDA, pap., LXIII, 406.
HUGO, Floriacens. monach., CLXIII, 949.
HUGO DE S. VICTORE, CLXXV, 187. 212, 221, 434, 481, 485, 486; CLXXVI, 213. 539. 666. 667.
HUGO, Rothomagens. archiepisc., CXC, 1172, 1174, 1175, 1177, 1224.
INNOCENTIUS III, pap., CCXVII, 343, 445, 591, 594, 1115.
ISAAC DE STELLA, CXCIV, 1732, 1774. 1802, 1808
ISIDORUS (S.), Hispalens. episc., LXXXIII, 499, 505, 618, 653, 655.
IVO, Carnotens., CLXI, 75.
JOANNES VIII. pap., CXXVI. 664.
JOANNES SCOTUS, CXXII, 518.
JOANNES, monach., CLIII, 920.
JOANNES, Saresberiens. episc., CXCIX. 450.
JONAS, Aurelian. episc., CVI, 255, 269, 273, 278.
JULIANUS POMERIUS, presbyt., LIX, 421; 429, 443.
LANFRANCUS, Cantuariens. archiepisc., CL, 29, 125, 134, 254, 293, 444, 656.
LEANDER (S.), Hispalens. episc., LXXII, 891.
LEO II, papa, XCVI, 412.
LIBERIUS X. papa, 686.
LUCIFER, Calaritan. episc., XIII, 794, 825, 933.
LUCULENTIUS, LXXII, 857.
LUPUS (S.), Ferrariens. abb., CXIX, 601, 602, 606. 607, 645.
MARTINUS (S.), papa, LXXXVII, 175, 181.
MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 611 722, 918, 1194, 1313; CCIX, 24.
ODILO, monach., CXXXI, 655, 658.
ODO, Rellovacens. episc., CXXIV, 1119.
ODO, Cluniacens. abb., 133; CXXXIII, 750.
ODO, Cameracens. episc., CLX. 1159.
OTHLONUS, monach., 116; CXLVI, 290.
PACIANUS (S.), Barcinonens., episc., XIII, 1086.
PASCHASIUS RADBERTUS (S.), Corbeiens. abb., CXX, 151, 155, 208, 210, 296, 832.
PAULINUS (S.), Nolan. episc., LXI, 240, 248, 410.
PAULINUS (S.), Aquileiens. patriarch., XCIX, 259, 466.
PAULUS, diacon., XCV, 1214, 1319.
PELAGIUS II, papa, LXXII, 255.
PETRUS DAMIANI (S.), cardinal., CXLIV, 184, 597, 703. 919. 1056; CXLV, 184, 696.
PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc., CXCI, 1309, 1313, 1412, 1449, 1496; CXCII, 172, 195, 238. 338.
PETRUS Venerabil., Cluniacens. abb., CLXXXIX, 188, 287. 295.
PETRUS COMESTOR, CXCVIII, 1733.
PETRUS, Blesens. archidiac., CCVII, 108, 464, 639, 774. 776. 968, 1036.
PETRUS, Pictaviens. cancellar., CCXI, 834, 810, 849, 857, 864.

PHILIPPUS DE HARVENG, abb., CCIII, 206, 310, 399, 604.
PROSPER (S.), Aquitan., LI, 113, 127, 131, 168, 176, 196, 210, 229, 476, 492, 503, 507, 616, 645, 657, 665, 675, 685, 690, 695, 697, 706.
PRUDENTIUS, poeta, LIX, 70, 702.
PRUDENTIUS, Trecens. episc., CXV, 1009.
RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepisc., CVIII, 66, 107, 136, 318, 1029; CIX, 1-70, 135, 842, 928, 1001, 1006, 1043, 1089; CX, 55, 135, 231, 263, 362; CXI, 750, 682, 1225, 1311, 1316, 1338, 1340, 1351, 1367; CXII, 381, 807.
RADULPHUS ARDENS, CLV, 1347, 1494, 1498, 1573, 1762, 1764, 2049.
RATHERIUS, Veronens. episc., CXXXVI, 576, 690.
RATRAMNUS, Corbeiens. monach., CXXI, 13, 39, 41, 43.
REMIGIUS (S.), Lugdunens. episc., CXXI, 19, 985, 994, 998, 1056, 1060, 1067, 1083, 1092, 1097.
RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 128, 133, 496, 505, 518, 682, 729, 883, 1051, 1093, 1252, 1265, 1265.
ROBERTUS PULLUS, cardin., CLXXXVI, 857, 894.
RUFINUS, Aquileiens. presbyt., XXXV, 774, 775, 878; LXII, 896.
RUPERTUS, Tuitiens abb. CLXVII, 448; CLXIX, 669.
SALVIANUS (S.), Massiliens. presbyt., LIII, 120.
SEDULIUS SCOTUS, CIII, 86, 89, 651.
SICARDUS, Cremonens. episc., CCXIII, 199.
STEPHANUS (S.), Grandimontens. abb., CCIV, 1122, 1125.
TAIO, Cæsaraugustan. episc., LXXX, 764, 796, 851, 872, 880, 960.
TERTULLIANUS, Carthaginens. presbyt., II, 291, 292 299, 812, 985.
THEODORICUS, rex, LXXXVII, 1428.
TICHONIUS Afer, XVIII, 32.
URBANUS II, papa, CLI, 570, 573.
VENANTIUS FORTUNATUS, LXXXVIII, 65, 74.
VICTRICIUS (S.), Rothomagens. episc., XX, 455.
VIGILIUS, Tapsens., LXII, 426.
WALAFRIDUS STRABUS, Fuldens. monach., CXIII, 481; CXIV, 407, 416.
WOLBERO, abb., CXCV, 1028, 1188.
ZACHÆUS, Christian., XX, 1163.
ZACHARIAS, Chrysopolit. episc., CLXXXVI, 389, 487.

PARS TERTIA.

Dogmata et institutiones catholicæ fidei circa gratiam, etc., juxta modum definitionum et sententiarum.

SECTIO PRIMA.

1° Sententiæ divinæ gratiæ, ex Scriptura sacra desumptæ.

Huc imprimis et directe referuntur Patrum commentaria, homiliæ, sermones et tractatus in sacræ Scripturæ textus, qui opera nostra, id est ex nobis facta a negotio justificationis et salutis nostræ prorsus removent et solam Dei gratiam commendant, quales sunt :

Exod. IV, 12, Ego ero in ore tuo, doceboque quid loquaris. II Reg. XXII, 19, Prævenit me in die afflictionis meæ, et factus est Dominus firmamentum meum. III Reg. VIII, 24, Ore locutus es, et manibus perfecisti. II Paralipomen. XXX, 9, Si vos reversi fueritis ad Dominum, pius et clemens est Deus vester, et non avertet faciem suam a vobis, si reversi fueritis ad eum. Judith XIII, 7, Confirma me, Domine, ut hoc quod credens per te posse fieri cogitavi, perficiam. Job XLI, 2, Quis ante dedit mihi, ut reddam ei? Omnia quæ in cœlo sunt, mea sunt. Psal. XII, 1, Usquequo, Domine, oblivisceris me in finem? Usquequo avertis faciem tuam a me? Psal. XVI, 5, Perfice gressus meos in semitis tuis. Psal, XX, 4, Prævenisti eum, Domine, in benedictionibus dulcedinis. Psal. XXII, 6, Et misericordia tua subsequetur me omnibus diebus vitæ meæ. Psal. XXIV, 4, Vias tuas, Domine, demonstra mihi, et semitas tuas edoce me; dirige me in veritate tua et doce me, quia tu es Deus Salvator meus. Psal. XXVI, 9, Ne avertas faciem tuam a me; ne declines in ira a servo tuo. Adjutor meus esto, ne derelinquas me, neque despicias me, Deus salutaris meus. Psal. XXIX, 8, Avertisti faciem tuam a me, et factus sum conturbatus. Psal. XLIII, 23, 24, Exsurge, quare obdormis, Domine? Exsurge, et ne repellas in finem; quare faciem tuam avertis, oblivisceris inopiæ nostræ et tribulationis nostræ. Psal. L, 17, Domine, labia mea aperies. Psal. LVII, 29. Confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis. Psal. LVIII, 11, Misericordia ejus præveniet me. Psal. LXVIII, 18, Et ne avertas faciem tuam a puero tuo, quoniam tribulor, velociter exaudi me. Psal. LXVI, 71, Dixi, nunc cœpi, hæc mutatio dexteræ Excelsi. Psal. LXXXIV, 3, Converte nos, Deus, salutaris noster. Psal. LXXXVI, 15, Ut quid, Domine, repellis orationem meam; avertis faciem tuam a me? Psal. XCIII, 10, Qui docet hominem scientiam; beatus homo, quem tu erudieris, Domine, et de lege tua docueris eum. Psal. CI, 3, Non avertas faciem tuam a me. Psal. CIII, 29, Avertente autem te faciem, turbabuntur. Psal. CXLII, 7, Misericordia ejus præveniet me. Psal. CXVIII, Benedictus es, Domine, doce me justificationes tuas; revela oculos meos et considerabo mirabilia de lege tua; bonitatem et disciplinam et scientiam doce me. Prov. VIII, 18, juxta LXX, Præparatur voluntas a Domino. Cant. I, 3, Trahe me post te. Sap. VII, 7, Invocavi, et venit in me spiritus sapientiæ; omnium enim Artifex docuit me sapientia. Isai. XXVI, 12, Omnia opera nostra operatus es nobis. Isai. XXVIII, 26, Deus docebit illum. Isai. XLII, 16, Adducam cæcos in viam quam nesciunt, et in semitis quas ignoraverunt ambulare eos faciam. Isai. XLVIII, 17. Ego Dominus Deus tuus docens te utilia. Isai. LIV, 12, Ponam universos filios tuos doctos a Domino. Isai. LXV, 1, Invenerunt me qui non quæsierunt. Jerem. XXXI, 3, In charitate perpetua dilexi; ideo attraxi te miserans. Jerem. XXXI, 18, 19, Converte me, et convertar; postquam enim convertisti me, egi pœnitentiam. Jerem. XXXVI, 27, Faciam ut in præceptis meis ambuletis et judicia mea custodiatis et operemini. Thren. III, 22, Misericordiæ Domini est quod non sumus consumpti. Thren. V, 21, Converte nos, Domine, ad te, et convertemur. Ezech. XXXVI, 26, Dabo vobis cor novum, et auferam cor lapideum de carne vestra, et dabo vobis cor carneum. Ezech. XXXVI, 32, Non propter vos ego faciam, sed propter nomen sanctum meum. II Machab. I, 4, Adaperiat Deus cor vestrum in lege sua et in præceptis suis. Matth. XIX, 26. Apud homines impossibile est, sed non apud Deum; omnia enim possibilia sunt apud Deum. Marc. X, 27, Quæ impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum. Luc. VII, 10, Domine; adauge nobis fidem Luc. XVII, 10, Cum feceritis omnia quæ præcepta sunt vobis, dicite : Servi inutiles sumus. Luc. XVIII, 27, Quæ impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum. Luc. XXII, 61, Conversus Dominus, respexit Petrum. Joan. I, 9, Erat lux vera quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Joan. V, 30, Non possum a meipso facere quidquam. Joan. VI, 44, Nemo potest venire ad me, nisi Pater qui misit me, traxerit eum. Joan. VI, 45, Est scriptum in prophetis : Et erunt omnes docibiles Dei. Omnis qui audivit a Patre et didicit venit ad me. Joan. XII, 32, Et si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad me ipsum. Joan. XIV, 26, Paracletus autem Spiritus sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, et suggeret vobis omnia quæcunque dixero vobis. Joan. XVI, 13, Cum autem venerit Spiritus ille veritatis, docebit vos omnem veritatem. Act. XVI, 14, Cujus Dominus aperuit cor intendere his quæ dicebantur a Paulo. Rom. III, 8, Ex operibus legis non justificabitur omnis caro. Rom. III, 24, Justificati gratis per gratiam ipsius. Rom. IV, 2, Si Abraham ex operibus justificatus est, habet gloriam, sed non apud Deum. Rom. IV, 6, Si autem gratia, jam non ex operibus, alioquin gratia jam non esset gratia. Rom. VIII, 25, Quis me liberabit de corpore mortis hujus? Gratia Dei per Dominum nostrum Jesum Christum. Rom. IX, 2, Nos ergo diligamus Deum, quoniam Deus prior dilexit nos. Rom. IX, 11-13, Ut secundum electionem propositum Dei maneret non ex operibus, sed ex vocante dictum est ei : Quia major serviet minori. Rom. IX, 16, Non est volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei. I Cor. XII, 6, Deus qui operatur omnia in omnibus. I Cor. XIV, 7, Quis enim discernit? quid enim habes quod non accepisti? si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis? II Cor. III, 5, Non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est. II Cor. XII, 9, 10, Sufficit tibi gratia mea; cum enim infirmor, tunc potens sum. Gal. VI, 3, Si quis existimat se aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit. Ephes. II, 8-10, Gratia estis salvati per fidem; Dei enim donum est, non ex operibus, ut ne quis glorietur. Philipp. II, 13, Deus enim est qui operatur in nobis et velle et perficere pro bona voluntate. II Timoth. I, 9, Liberavit et vocavit nos Deus vocatione sua sancta, non secundum opera nostra, sed secundum propositum suum et gratiam quæ data est nobis in Christo Jesu. Tit. III, 5, Non ex operibus justitiæ quæ fecimus nos, sed secundum suam misericordiam Deus salvos nos fecit

Hebr. x, 14, Una oblatione consummavit in æternum sanctificatos. Hebr. xii, 2, Aspicientes in auctorem fidei et consummatorem Jesum. Hebr. xxi, 15, Contemplantes ne quid desit gratiæ Dei. Jacob. i, 17, Omne donum perfectum desursum est descendens a Patre luminum. Jacob. i, 18, Voluntarie genuit nos verbo veritatis. I Petr. i, 3, Secundum misericordiam suam magnam regeneravit nos in spem vivam. I Joan. iv, 10, Non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse dilexit nos.

Sententiæ divinæ gratiæ ex Patribus collectæ.

stæ sententiæ magna ex parte deducuntur, verbum ad verbum, e scriptis Patrum; suntque propositiones capitales et velut cardines et axiomata quibus fundatur dogma catholicum catholicæ fidei circa divinam gratiam.. Quosdam tantum Patres selegimus, qui specialiter præsentem quæstionem velut ex professo tractarunt.

ADAMUS, Præmonstratens. canonic.

CXCVIII, 103 Gratia eadem Salvatoris angelum conservavit quæ lapsum hominis erexit. 116, Gratia est tum præservatio a peccatis, tum illorum remissio. 171, Gratitudo pro acceptis, nova beneficia advocat. 213, 214, Anima absente gratia turbatur, et præsente quiescit 227, 351, Gratiæ Dei omne bonum tribuendum. 248, Gratiæ quatuor insignia designata per quatuor capita fluvii paradisi. 250, Gratia semen est gloriæ. 251, 351, Gratia intellectum et voluntatem perficit. 252, Gratia Salvatoris omnibus apparet; solos electos erudit ad salvationem. 245, 264, Gratia creatrix est Patris, salvatrix Filii, confirmatrix Spiritus sancti; et gratia gloriæ totius est sanctæ Trinitatis. 256, Gratiæ specialis opus est emendatio vitæ. 355, 426, Gratiarum diversarum diversis distributio quam sit dispensatoria.

S. AMBROSIUS, Mediolanens. archiepiscopus.

XIV, 88, Operatio divina sacrilegis pectoribus potest studia pietatis infundere. 329, 335, 346, Christi manifeste in omnes prædicatur misericordia, eo quod qui pereunt, sua pereunt negligentia; qui autem salvantur, Christi sententia salvantur. 666, 972, Nostræ non est potestatis iter nostrum ex voluntate dirigere. 1033, Gratia Dei beatiores nos facit quam nostra innocentia. 1036, Non suæ virtutis homo putet esse, sed gratiæ cœlestis, si non deseratur a Christo. 1088, Deus sine labore nostro, non ex operibus. sed ex fide per gratiam suam nobis peccata donavit. 1111, Ubi gratia, non utique merito operum, nec justificatione virtutum, sed liberalitate donantis et electione redimentis salvamur. 1115, 1126, 1138, Ad gratiam Christi vocatur omnis anima.

XV, 1207, Nullus perfectus esse potest et sanctus sine favore Dei. 1213, Lucet Deus super justos per gratiam, super injustos per misericordiam, illis mercedem meritorum tribuens, istis peccata dimittens. 1244, 1419, Omnis creatura quæcunque habet bona accepit a Christo. 1491, qui suo peccato pereunt, misericordia Domini liberantur. 1547, Cum Deus glorificatur a sancto, gratia est. 1559, Cui adest gratiæ Spiritus, nihil deest, 1559. Nescit tarda molimina sancti Spiritus gratia. 1604, Ubique Domini virtus studiis cooperatur humanis, ut nemo possit quidquam incipere nisi a Domino. 1603, Habemus adversarium magnum qui vinci a nobis non potest sine Dei favore. 1687, 1755, Dominus studia exigit. vires ministrat; gratia pro meritis nostris diversa, sed eadem divini operis misericordia. 1706, Deus quos dignatur vocat, et quem vult religiosum facit. 1708, Deus quos misereatur, etiam imprudentes advocat.

XVI, 70, 349, Gratia non ex merito mercedis, sed ex Dei voluntate defertur. 507, 508, 406, Majoris virtutis est gratia quam natura. 733, Gratia esse non potest sine Spiritu, cum omnis gratia divina sit in Spiritu sancto. 915, 1114, Deo convenit ut quos invitaverit per gratiam, eosdem gratiæ incrementis provehat. 1264, Servi sumus Creatoris nostri, sed libertatem habemus quam per gratiam Christi accepimus.

XVII, 97, Gratia confert vitam per Christum. 107, Acquiritur Deo qui in gratia ejus manet. 116, Gratia reparat hominem ad pristinum innocentiæ statum. 290, 805, Hominum talis est natura ut nihil boni a se habere possint, nisi ab eo accipiant qui est summe bonus. 371, Omne donum gratiæ Dei in Christo est. Gratia donum Dei est, et non debita merces operibus, sed gratuita ratione. misericordia interveniente concessa. 383, Unicuique Deus gratiam tribuit, ut tantum hauriat quantum sitit. 512, Spiritus Dei sua gratia replet, quos vult, quantos et quantum vult. 818, Quidquid boni fideles faciunt, operante Deo faciunt.

ANSELMUS (S.), Cantuariens. archiepisc.

CLVIII, 227, Sine Deo nihil valemus, et Deum quærere non possumus nisi ipse doceat, nec invenire nisi se ipsum ostendat. 374, Dando voluntatem Deus trahit nos. 593, Nullus vitam perpetuam consequi valet nisi per gratiam. 674, Libero arbitrio vim gratia non infert. 740, Ut a malis abstineamus et bona faciamus, hoc nostra virtute sine Dei adjutorio facere non possumus. 744, Nihil possumus acceptum offerre coram Deo et gratum nisi de fonte bonitatis suæ illud præhauserimus, et hoc utique ipso illuminante et docente. 800, Bona nostra, munera Dei, sunt. 800, 871, Nec Deo servire, nec placere possumus, nisi de suo munere. 864, Homo per se non potest Deum sibi placare. 866, A Deo est omnis bonus. 668, Deus dat quod nos facit velle.

AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc. Eccl. doct.,

XXXII, 596, Nisi gratia Dei liberetur voluntas a servitute peccati, recte pieque vivi a mortalibus non potest. 597, Gratia est et vocatur gratia quia gratis datur. 681, Gratiæ deputandum quidquid boni nos fecimus. 781, Gratia potens est omnis infirmus, et per ipsam fit conscius infirmitatis.

XXXIII, 354, Gratia quanto magis minusve adjuvatur homo, tanto magis minusve potest ea quæ ad vitam conducunt exsequi. 354, 369, 393, Cur ille sic, ille non sic adjuvetur, vel etiam non adjuvetur, nescitur; sed tamen id scitur a Deo fieri summa notaque æquitate. 575, 576, A Deo est ut eum sciamus et eum diligamus 597, 633, Vetera sacrificia gratiam significabant, non efficiebant; præcepta legis impleri non possunt, nisi per gratiam. 776, Per gratiam liberantur quicunque liberantur. 782, Gratia salvi fiunt cujusque legis prævaricatores; nec David ipse surrexisset a peccato nisi gratia eum relevasset. 782, Necesse est ut, quo auxiliante vincimus, eo iterum non adjuvante, vincamur. 785, Gratia divina privatus necesse est diaboli laqueis irretitus occumbat. 818, Cogitationes bonæ nonnisi ex gratia. 819, 821, Gratia non invenit eligendos, sed facit. 829, Gratia non datur ad faciendum ex abundanti et tantum ad facilius. 850, Salutem sine gratia non poterat custodire natura, etiam integra. 831, Gratia sanantur infirmi, excitantur pigri, volentes juvantur. 849, 851, Sine gratia voluntas bona esse non potest. 880, Omne bonum meritum nostrum non in nobis facit nisi gratia. 882, Neminem Deus liberat, nisi gratuita misericordia. 887, Electio gratiæ non fit ullis præcedentibus meritis, vel parentum vel parvulorum nec ex prævisione operum. 969, Sine gratia vel cogitare vel agere aliquid secundum Deum nulla ratione possumus. 969, Si non est gratia Dei, quomodo Christus salvat mundum? 974, Gratia Dei nihil nobis hic confert utilius, nisi ut moriamur peccato. 984, Quibus gratia non datur, justo Dei judicio non datur. 984, Gratia non secundum merita operum, nec juxta voluntatem datur. 985, Quomodo intelligendum quod Deus velit omnes homines salvos fieri. 987, Per occultam gratiæ inspirationem præparatur voluntas a Domino.

XXXIV, 582, Homo non potest aliquid bene agere tanquam ex seipso. 406, Causa gratiæ per quam salvi fiunt peccatores in Deo est abscondita. 406, Natura non per semetipsam instauratur, sed per Dei gratiam. 412. Per gratiam Dei homo creatur de novo. 431, Homo non bene vixisset, nisi per gratiam Dei. 598, Gratiam Dei ut præcedat voluntas accipiendi et jubet et facit Deus. 712, Gratia non pendet a visibilibus sacramentis. 737. Gratia est aqua qua interior sitis irrigatur.

XXXV, 1400, Gratia prima quam peccator accipit, quænam. 1842, Gratia a Christo ut Deus et homo est. 1843, Gratia prævenit nos. 1850, A Deo quidquid boni est donatur. 1850. Gratia a Deo donatur ut sciatur a quo bonum omne donetur. 1851, Gratia jam non est gratis, si præcessisse contendimus merita. 1915. Sanctificati indigent auxilio Dei ut fiant sanctiores. 2065, Sola gratia aufert peccatum. 2068, Gratia efficit ut non tantum velimus recta facere, sed etiam possimus. 268, Gratia quomodo abundavit.

XXXVII, 1065, Gratia Dei facit homini gradus quibus ascendat ad beatitudinem 1116, Gratia Dei nimis occulta est qua hominum mentes reviviscunt, ut possint præcepta sanitatis audire. 1117, Auditis divinis testimoniis hi non convertuntur ad fidem, in quibus occulta gratia non operatur ut credant. 1204, Disciplina Christiana hæc est ut quod quis facit male, sibi; quod bene, Deo tribuat, neque super eum qui bene non facit sese extollat. 1224, A te deficere potes, tu te ipsum reficere non potes. 1579, Gratia Dei id agit ut dilectione impleantur mandata Dei, quæ timore non poterant. 1632, 1717, Nemo præsumat viribus suis se reddere quod voverit; qui te hortatur ut voveas, ipse te adjuvat ut reddas. 1851, Ut sis Deus ope-

ratus est, ut bonus sis et si bonus es, ipse operatur. 1852, Sitire possum, me irrigare non possum. 1890, Deus opus suum non deserit, si ab opere suo non deseratur.

XXXVIII, 151, Bona voluntas Dei præcedit bonam voluntatem nostram. 108, Non poluisti in te, nisi perdere te; nec scis invenire te, nisi ille qui fecit te, quærat te. 179, 181, Gratiæ munera ex profundo Dei judicio dantur. 190, Gratia necessaria ad superandas tentationes. 200, Ipse Deus dat vires ut quod jubet impleri possit. 355, Gratia necessaria ad explicanda fidei mysteria. 480, 481, 679, Homo si vult aliquid esse boni, de proprio non erit, 691, Gratia homines filios Dei facit. 730, 750, Ambulans in via justa, si id sibi tribuat, perit de via justa. 830, 843, Gratia delevit omnia peccata, et ad non peccandum voluntati nostræ conanti adjutorium administravit. 855, Gratia Dei nisi regat, cadis; nisi illa erigat, jaces. 856, Gratia non tantum ut facilius, sed omnino ut facere possis necessaria. 871, 872, A Deo habet homo et quod homo est et quod justus est. 905, Gratia cur alii datur, alii non datur. 921, Justitia vera nobis non est nisi ex gratia. 921, 923, Qui fecit te sine te, non te justificat sine te. 952, 953, Deo debemus quod homines sumus, quod recte intelleximus, et quod bene viximus.

XL, 111, 115, Gratia merita præcedit. 225, 271, Contra peccatum pugnantes vincimur, nisi divinitus adjuvemur, ut non solum videamus quid faciendum sit, sed etiam delectatio justitiæ vincat in nobis aliarum rerum delectationes, 275, 276, Ut nemo damnatur, nisi per debitum judicium, sic nemo liberatur nisi per indebitam misericordiam. 277, 278, Deus malas hominum voluntates quas voluerit potest in bonum convertere. 282, Nisi gratis est, gratia non est. Gratiæ auxilium necessarium in utroque statu hominis, sed magis in præsenti. 288, Gratia Christi nec ante eius adventum defuit quibus eam impertiri oportuit. 421, Gratia adjuvantis necessaria est ut impleatur præceptum jubentis. 621, Gratia cum adjuvat justum, videtur meritis reddi, sed non desinit esse gratia, quia id adjuvat quod ipsa est largita.

XLI, 376, 443, Gratiæ dispensatio multum occulta, sed tamen justa 528, Gratia figurata et explicata per matrem Samuelis. 729, Omne opus gratiæ pertinet ad futuram sæculi novitatem.

XLIV, 116, Gratia necessaria est ut anima ad Deum redeat; regnum mortis sola in quolibet homine destruit gratia Salvatoris. 123, Gratia Dei gratuita, nullis præcedentibus meritis, non iniqua. 133, 153, Homo indiget ope Dei ad non peccandum et ad juste agendum. 154, Gratiæ Dei conatus voluntatis nostræ adjungendus. 170, Gratia aliis ex misericordia datur, aliis ex veritate non datur. 212. Gratia quæ nos adjuvat, sine nostra est voluntate. 221, Gratia data est ut lex impleretur. 226 Non forinsecus adjuvat Deus, sed intrinsecus. 241. Cur illi ita suadetur ut persuadeatur, alii non ita. 259, Ad peccandum nobis ipsi sufficimus; ad justitiam vero ut redeamus non item. 261, Etiam perfectissime justificatus indiget auxilio gratiæ ut recte vivat. 277, Deus, cum gratiam homini facit, per misericordiam facit; cum autem non facit, per judicium facit. 338. Gratia non secundum merita datur, ad singulos actus datur, nec est in libero hominis arbitrio, nec in lege, nec in doctrina. 340, Gratia gratis datur et indignis datur. 341. Ut corona digno redderetur, gratia data est indigno. 370. Necessaria est gratia ut homo aliquid boni faciat. 372. Sine Dei adjutorio ad Deum nemo pervenire potest. 372, Gratia cor nostrum quo voluerit inclinat. 377, 635. Fides et oratio sunt dona gratiæ. 620, Meritis malis redduntur munera bona. 693, De Dei misericordia, non de virtute sua homo præsumere debet. 917, Gratiam desiderare initium gratiæ est. 889, Sine gratia cadit homo, præcipitatus libero arbitrio. 897, Gratia facit ut lex impleatur et natura liberetur, ne peccatum dominetur. 939, Ideo possunt homines quia sic volunt, et ideo sic volunt quia sic Deus operatur gratia sua ut velint. 940. Adjutorio gratiæ donante fit ut invictissime quod bonum est homines velint, et hoc desererе invictissime nolint. 114, Nos volumus, sed Deus operatur in nobis et velle; operamur, sed Deus operatur in nobis et operari; homo velle bonum non potest, nisi adjuvetur ab eo qui malum non potest velle.

XLV, 1000, Cum de gratia agitur, totum Deo tribuendum. 1001, Ad solam nunc Dei gratiam pertinet, ut ad Deum accedamus et ab eo non recedamus. 1002, Non injustus Deus qui non omnibus et uni potius quam alteri donat gratiam 1003, Gratia gratis datur. 1009, Gratia secundum placitum voluntatis Dei datur. 1012, Gratia et inchoandi et usque in finem perseverandi non datur secundum merita. 1131, Gratia prævehit ut Deum diligamus. 1151, Gratia prævehit opera bona. 1131, Gratia non debita, sed gratuita. 1135 Ut faciat homo, Deus facit prior. 1520, Velle justitiam nemo potest, nisi ex gratia.

BEDA (Venerabilis).

XCI, 116. Qui divinæ protectionis dono adjuti, nec correptionibus, nec donis a sua iniquitate nolunt corrigi, merito damnantur. 395, Gratia Evangelii ad omnes per orbem nationes perventura. 399, Nec initium bonæ actionis aut aliquid cogitationis nisi a Domino habere possumus. 407, Auxilium recte vivendi a divina propitiatione quærere instituendum. 782, Gratia septenario Spiritus sancti numero solet assignari. 825, Post inchoata præsidia operum bonorum, majore gratia illuminamur 845, Gratia electos ab omnibus malis eruens, ad promissa superni regni gaudia inducit. 922, Gratia ex longo sanctæ conversationis profectu hominem ducit ad perfectionem et pacem mentis. 975. Qui bonus est non confidit cogitationibus suis, sed Domini gratiam quærit, et per illam accipit ut pie vivere possit. 986, Nec animum præparare nec linguam gubernare, nec aliquid boni facere absque divina gratia valemus. 1029, Gratia sibi congregat ex incredulis et scelestis Ecclesiam electorum 1068, In gratia est quod homo habeat bonorum operum nec initium nec perfectionem. 1087, Currere vel cursum consummare sine gratia non valemus. 1091. Auxilium Redemptoris necesse est eo instantius quo major adversitas pravorum tentat fidem electorum. 1103, Per auxilium gratiæ, Christus manet cum omnibus sanctis.

BERNARDUS (S.), Clarævallens. abb.

CLXXXII, 132. Gratiam Deus subtrahit ingratis et de se præsumentibus. 572, Gratia ut gratia est habenda. 578, Gratia Dei humilitati datur, in fide suscipitur, in timore custoditur. 1001, Gratia nos prævenit, provehit et perficit. 1001, Ex gratia merita hominis et salutis nostræ opera. 1012, Gratia dat sapere et posse.

CLXXXIII, 286, Gratia gratis datur; etiam cum auferitur, gratis emitur, quia quod datur pro ea, nobis melius retinetur. 344, Gratia promerendi habet odium præteritorum malorum, contemptum præsentium bonorum et desiderium futurorum. 366, Gratia Dei omnibus oblata. 397, Gratiæ nos reddit capaces humilitas. 552, Gratiæ soli ascribendum prædestinationis initium et finis. 585, Gratia non tam nobis deest, quam nos ipsi. 696, Gratia est ad bonum inchoandum et perficiendum. 840, Jus nostrum ad gratiam est voluntas Dei. 1137, Gratia quædam aliis datur, aliis non. 1185. Voluntas ad Deum redeundi provenit a gratia. 1190, Gratia dat vires ad resistendum. 169, Gratiarum cessat decursus, si non fuerit recursus. 510, Nullum præsentiæ Dei certius testimonium quam desiderium gratiæ amplioris. 834, Gratiæ semper Deo agendæ pro beneficiis. 871, Gratiæ præsenti nunquam sit homo securus. 949, Gratiæ cooperandum. 1196, Gratia neglecta redundat in contemptum donantis. 1143, Gratiam perdit qui eam sibi tribuit. 1177, Gratiæ promerendæ, retinendæ et recipiendæ nihil efficacius quam non in altum sapere.

CLXXXIV, 41, Visio Dei per gratiam, seu divinæ dulcedinis experientiam. 46, Gratiæ plenitudo in Christo. 173, Bona nostra gratiosa sunt, cum gratiæ Christi deputantur. 173, Gratia quam suavis. 174. Gratia merita prævenit, comitatur et accumulat. 195. Gratia industriæ et industria gratiæ vicariam opem sibi conferunt. 226, Gratiæ variæ pro varietate attributorum. 226, Gratiam comparat humanitas Christi, divinitas confert. 295, Gratiæ vocanti non obsistendum.

CLXXXV, 42, Prærogativa temporis gratiæ. 127, Gratia non minuitur usu, sed augetur. 156, Gratiæ Spiritus sancti larga effusio. 158, Gratia non admittit fastidientes, esurientes implet.

BRUNO (S.), Astens. abb.

CLXIV, 129, Dei misericordia erga pœnitentes. 262, Spiritus sancti gratia lumen ac præsidium nobis præstat, neminemque deserit, nisi prius deseratur. 272, Sancti quidquid sancte agunt, divinæ gratiæ virtute operantur. 300, Sanctorum dies impleri dicuntur, cum per gratiam, qua ante sæcula prædestinati sunt ad gloriam vivent in æternum. 373, Electio ad gloriam in Dei misericordia et voluntate tota est. 475, Quidquid boni agimus a Dei gratia accepimus, eique reddere debemus. 476, Bona opera nostra non nostræ potestatis sunt, sed proveniunt ab eius spiritu afflante et adjuvante. 627. 664, Dei est cor nostrum emollire et ad bene agendum inclinare. 677, Quamvis prædicatores Verbi Dei retia tendant, ipse tamen interius corda convertit. 792, Gratia Dei nullis præcedentibus meritis datur; quare omnis virtus, constantia et fortitudo sanctorum non ipsorum, sed Dei est. 817. Sola Dei misericordia ad cœlos sanctos introduxit, 941, Gratia Dei non est coacta, sed voluntaria, quia et

spontе datur et sponte suscipitur. 961, Sine Dei adjutorio nihil facere possumus.

CASSIANUS JOANNES, presbyt. Massiliens

XLIX, 273, Gratiæ Dei necessitas ad castitatem servandam et ad perfectionem consequendam. 440, Salvati sumus Dei gratia 452, Gratiæ divinæ quatuor subsidia. 581, Gratiæ et liberi arbitrii concordia 932, Gratia non datur ex meritis. 939, Gratia fungitur vice nutricis et obstetricis.

CASSIODORUS, Vivariens. abb.

LXX, 39, Sine Christo nullum bonum vel incipere vel implere homo prævalet. 58, Meritum omne præcedit vocatio Domini. 94, Nihil probi habet homo, nisi quod a Domino acceperit. 130. Deus gratis vocat universos. 176, Nullus suis meritis ad gratiam Domini venit. 178, Misericordia Domini nos præcedit et subsequitur. 191. Humanis meritis nihil applicandum. 396, Gratiæ opus est peccatoris conversio. 413, Nemo de se ad aliqua Dei munera potest pervenire. 444, Deus gratis nos elegit. 467, Bona Dei nos præveniunt. 489, Gratia Dei conceditur, quod in voluntate monstratur. 503, Homo per gratiam reparatur, qui fuerat per justitiam jure damnatus. 605, Gratia Christi nos præparat, nos adjuvat, corroborat et coronat. 605, Gratia omnibus gratis datur. 625, Domini gratia cuncta prævenit 710, Gratia est principium bonæ vitæ sine qua male vivitur. 767, Quidquid in nobis est laudabile divinæ constat esse clementiæ 827. Deus per se bonus, homines per ejus gratiam. 840, In omni bono, gratia Dei prævenimur. 1077, Nemo suis viribus, sed sola gratia Dei salvari potest

CYPRIANUS (S.), Carthaginens. episc.

III, 1149, Cœlestis gratia est sine acceptione personæ.

IV, 219, Gratia gratuitum de Deo munus et facile. 390, Virginitas donum Dei. 418, Deus remunerat in nobis quidquid ipse præstitit. 774, Tantum quisque tentatur, quantum potest sustinere. 475, Deus sua dignatione victores facit 524, Gratiæ spiritalis origo. 674, Vinci non potest virtus jad bonum prompta. 775, Gratia gratuita.

DRUTHMARUS, Christian.

CVI, 1290, Qui bona opera prædicat, parat viam ut vis gratiæ cor audientium penetret et lumine veritatis illustret. 1313, Nullus justitiam facit nisi ex dono Dei, et quidquid boni est, Dei est. 1349, Per fistulam cordis vox auditur, et Spiritus, fons bonitatis dat incrementum et audaciam locutionis. 1436, Deus omnibus bona tribuit, nulli malum. 1465, In quinque talentis diversæ gratiæ intelligendæ sunt. 1466, Nullus se potest excusare de ignorantia, quia repleta est terra scientia Domini. 1512, Magister bonus nullus est absque Deo. 1545, Eos qui bonam habent intentionem, Dominus et approbat et adjuvat.

FAUSTUS (S.), Regiens. episc.

LVIII, 781, De modo necessitatem gratiæ intelligendi. 789, Nec per solam gratiam sine ullo hominis labore salus obtineri potest. 791, Legis opera simul et gratiæ commendantur. 792, Solutiones ad objecta de gratia Dei. 806, Gratia Dei et voluntas humana testimoniorum assertione sociantur. 829, Nec gentes gratia destitutæ relictæ sunt

FULGENTIUS (S.), Ruspens. episc.

LXV, 153, Nisi qui de cœlo descendit et se ad satiandos esurientes dedit nobis donet esuriem, non possumus cœlestem panem esurire. 153, Deus nullatenus invenitur nisi ipse nobis excitet ut quæratur. 158, Ex gratia est non solum vita bona quæ datur justificatis, sed et vita æterna quæ datur glorificatis. 158, Omne opus quod a nobis in Deo fit, Deus in nobis facit. 159, Gratia prævenit impium ut justus fiat, prævenit elisum ut surgat, subsequitur justum ne fiat impius, subsequitur elevatum ne cadat 162, Totum Deo tribuendum est etiam quod nostrum esse dicimus. 163, Vocatio, justificatio et glorificatio ab uno Deo. 163, Dei gratiæ operis est omne bonum quod operantur homines. 322, Firmiter tenendum nullam facultatem inesse posse bonæ voluntatis aut operis nisi id Deus gratuitæ miserationis munere contulerit. 322, Adjutorio Dei desistente, non possumus aliquid boni velle seu facere. 340, Solus Deus potest in accipiente quod dederit custodire. 340, Non potest quisquam hominum, sive ad cogitandum, sive ad operandum quodcunque bonum idoneus esse, nisi fuerit gratuitæ divinæ operationis munere adjutus. 350, Gratiam nemo potest poscere nisi velit, sed nisi in eo Deus ipsam voluntatem operetur, velle nullatenus poterit. 350, Perseverantia in bono et incrementum opus est gratiæ. 351, Cursus quo currimus ad Deum, viribus nostris non potest assignari. 415, Bonam voluntatem hominis non exspectat Deus, sed eam ipse tribuit. 449, Gratia Dei liberum arbitrium non aufertur, sed liberatur. 452, Gratia gratis sic datur indignis ut ipsa et exordium et profectum bonæ voluntatis operetur. 629, Deus in nobis operatur ut velimus et ut faciamus. 627, Gratia Dei est quibus vult et quantum vult immerentibus hominibus largiri. 639, 688, Deus in hac vita per misericordiam gratis justificando prævenit quos in altera vita per justitiam glorificare disponit. 639, Gratia inchoat in homine bonam voluntatem. 640, Laborem suum debet quisque gratiæ deputare, non sibi. 642, Sicut omnia bona nonnisi Deo largiente accipimus, omnia quæ accipimus, non nisi Deo custodiente servamus.

GODEFRIDUS, Venerab. Admontens. abb.

CLXXIV, 27, Gratia nos constituit habitaculum Dei. 38, Plenitudo gratiæ in redemptione super homines effusa est. 57, Gratia Dei contra tentationes nos roborat. 94, Gratia in nobis crescit. 98, 551, Sine gratia nulla dulcedo interna. 137, Sine gratia nullum est meritum. 141, Gratia in cognitionem Dei nos adducit. 150, Gratiæ cooperandum. 184, 186, Sine gratia nulla est compunctio. 532, Sine gratia nulla intelligentia Scripturarum. 635, Gratia nos illuminat ut relicto sæculo de virtute ad virtutem eamus. 685, Omne supernaturale gratia operetur in nobis. 691, Vitiosas inclinationes gratia frangit. 730, Gratia nos visitat diversis modis et temporibus. 783, Sustinet nos in prosperis et adversis. 789, Cor durum Deus commutat in hortum. 936, 1154, Gratia adest in tentationibus.

GREGORIUS MAGNUS (S.), pap.

LXXV, 818, Gratia Christi non hunc liberat per mortem, quem non reformat. 902, Deus non deserit tendentem ad justitiam, qui sua gratia prævenit peccantem. 907, Nisi Deus misericordiam subroget, servari non valet vita quam præbet. 957, Non potest converti mens quam Deus culpa exigente deseruit. 965, Gratiæ gratis datæ mœnia sunt, non munitiones mentis. 977, Afflante gratia cor terrena sapiens subvertitur et mutatur. 977. Subtracta gratia cor aresci 987, Adeptus munditiam non sibi tribuat, sed ei qui solus mundus est.

LXXVI. 73, Ex aspiratione gratiæ et libero arbitrio sequitur actio meritoria. 74, Debilis est omnis hominis virtus sine Dei auxilio. 131, In bonis operibus Deus nos prævenit. 140, Deus non pro merito nostro sua visitatione nos illustrat 149, Deus solus mentes gratia excitare potest. 258, Gratia non datur pro meritis. 364, A Deo est gratia et recte intelligendi et recte intellecta operandi. 423, Mirabiliter sanat Deus quia silenter et occulta vi. 470, Gratia nos facit bene operari. 503, Solus Deus corda per gratiam operit. 525, Non equidem Deus nos deserit dum respuitur a nobis. 647, Ut bene operemur a Deo est. 698, Nullus primam gratiam meretur. 869, Divinæ gratiæ necessitas ut bonum et velimus et perficiamus. 869, Gratia prævenit aspirando, et adjuvando subsequitur. 869, Quos Deus terrendos dejiceret, erectos gratia confirmat. 904, Ad bona assurgere perfecte non valemus nisi Spiritus sanctus et præveniendo elevet, et subsequendo confortet. 939, Gratia non deserit justum in tentatione. 998, Gratia Dei gratuita.

LXXIX, 50, Gratia necessaria ut vir summa diligat et ima contemnat. 69, Gratia recte dicitur Spiritus sancti robur. 88, Sine Dei auxilio stare non possumus. 90, Deus aliquando se subtrahit ut quam infirmi sumus eo absente experiamur. 107, In ædificatione omnes Domini vires humanæ deficiunt, si non divinitus adjuvantur. 212, Quidquid a nobis geritur, boni, divinæ gratiæ ascribendum. 298, Effectus gratiæ est immutatio cordis. 486, Quo propius ad gratiam accedimus, plus nos esse peccatores agnoscimus.

GUIBERTUS, abb. de Novigento.

CLVI, 27, Gratia Dei in convertendis hominibus, quæ. 34, Gratia privatus homo velut bestia. 39, Gratiæ effectus. 34, Gratiæ prævenientis et concomitantis effectus seu efficacia. 98, Gratiæ subtractio utilis ad humilitatem. 539, Gratiæ pro mensura fidei donantur. 548, Gratia præveniens ex libero arbitrio constat. 615, 617, Gratiam Deus gratuito impendit. 650. Gratia pro remissione peccatorum. 756, A massa perditorum quosdam discernit Christus. 883, Cujus vult Deus miseretur et quem vult indurat. 1049, Gratiæ exspectativæ initium.

HAYMO, Halberstatens. episc.

CXVII, 847, Gratiam aspirantem Deus non dat nisi per Christum. 509, Homo per suas vires non potest tentationibus resistere, sed a Deo liberari potest. 510, Securitas non ponenda est in homine, sed in Deo. 520, Dei solius opere innocentes esse possumus 574, Oratio quæ cum Christo fit, ad salutem est; quæ sine Christo est ad damnationem. 619, Nec bene velle possumus, nisi gratia Dei illuminemur

HIERONYMUS (S.), presbyt.

XXII, 654, Multiplicatio gratiæ promittitur et a nobis

paucitas affirmatur. 942, Sola gratia Christi credentes justificantur et salvi fiunt. 1033, Velle et currere non possumus sine Dei auxilio. 1040, Infirmitas nostra gratia roboratur. 1117, Gratia non est retributio operum, sed donantis est largitas. 1154, Non sufficit quod semel donavit Deus, nisi semper dederit.

XXIII, 50, Ut voluntas et cursus hominum compleantur, ad gratiam Dei pertinet. 499, In operibus nostris quid tribuitur gratiæ Dei, et quid libero hominis arbitrio. 541, Non nostræ solum est potestatis facere quod volumus, sed Dei clementiæ. 579, Ubi est gratia, ibi cessat liberum arbitrium.

XXIV, Gratia Evangelii necessaria. 806, Gratia et non meritum pauperem liberat. 832, Non solum opera, sed et voluntas nostra utitur auxilio Dei. 834, Semper egemus auxilio Dei. 844, Quidquid boni volumus et explemus, ad gratiam Dei referamus. 849, Omnia per gratiam generi humano sunt tradita. 890, Gratia non possidentis, sed in arbitrio donantis est. 976, Gratiæ diversæ in his qui spiritu timoris, et in his qui perfectam habent dilectionem.

XXV, 1265, Ex gratia et non ex merito plena perfectio. 1397, Nihil potest anima sine gratia Christi.

XXVI, 583, Gratia reconciliamur. 618, Gratia commendatur.

HILARIUS (S.), Pictaviens. episc.

IX, 48, Dei est dare ut Scripturas intelligamus, et intellectas aptis verbis explicemus. 320, Si quid boni in nobis est, ex Deo est. 338, Munera gratiæ Dei sunt justificationes divinæ. 348, Munus gratiæ Dei est scientia cælestis. 399, Gratiæ Dei, non suis meritis, confidendum. 409, Gratia Dei ad vincendas tentationes necessaria. 430, Deus uniuscujusque auxilio pro meritorum diversitate aut deest aut adest. 431, Constantia et perseverantia apostolorum et martyrum in confessione fidei, sunt Dei dona. 470, Voluntas nostra per se bonum perficere non potest quod novit. 509, Gratia necessaria est ad custodiendas justificationes et ad tenendam rectam fidem. 510, Semper orandum est ut Deus nobis mandata servare volentibus foveat. 538, Gratiæ Dei quomodo cooperari debeamus. 538, De exordio nostro munus Dei est. 538, Omnia dona Dei sunt, non eo sensu quod ignorantia humana careat culpa quoties nescit. 544, Omnia a bonitate Dei in nobis inchoantur. 559, Deus sua dona justis et injustis largitur. 569, Humana infirmitas sine gratia Dei impar est tolerantiæ passionum. 569, Gratia et misericordia Dei egemus ad vitam æternam consequendam. 575, Adjuti Dei gratia immoramur in fide, in timore Dei et spe. 598, Dei proprium donum est ut quis in Dei rebus atque operibus versetur. 609, Naturæ hominis officium tantum est aggregare se in familiam, et velit et cœperit. 610, Dei ope eget homo ut bonum perficiat. 628, Salus ex Dei misericordia est exspectanda. 675, Nullus homini relictus est gloriandi locus, cum omnia ex Deo sint et in omnibus sit misericordia. 685, Munus gratiæ Dei est intelligentia, scientia humana et intellectus Scripturarum. 688, Impar est homo tribulationibus, nisi adsit gratia. 688, Nostra conversio a Deo est. 697, Voluntas nostra per se perficere non valet bonum quod novit. 859, Homo sine auxilio Dei comparatur terræ sine aqua aridæ. 842, Quæ pars gratiæ Dei et merito hominis in victoria tentationum. 860, Deus omnibus adest, nec se humanis auxiliis subtrahit. 863, Omnia tum corporalis, tum spiritalis vitæ subsidia ex Deo sunt. 962, Venia per gratiam omnibus necessaria. 1010, Gratia evangelicæ doctrinæ percipiendæ quibus dilata, quatenus ei obedire non potuerunt.

X, 24, Dei est dare ut gratia salventur omnes. 257, Quod agimus Dei virtus esse intelligatur

HILDEBERTUS, Venerab. Cenomanens. episc.

CLXXI, 181, Sine Dei gratia nec bene volumus, nec bene operamur. 184, Officiosissima est hominibus gratia Dei; vult Deus omnes homines salvos fieri. 355, Gratia Christus nos liberat, non meritis. 488, Utrique latroni mors Christi, si voluisset, erat profutura. 493, Gratiæ virtus et ordo in conversione Petri; ad quam gratia eum prævenit et juvit. 494, Homo per se cadere potest, non resurgere nisi per gratiam. 850, Gratia auxiliatrix hominem, etsi quotidie cadentem, non deserit. 889, Gratiæ in conversione peccatoris totus progressus videtur in reversione prodigi.

HILDEFONSUS (S.), Toletan. episc.

XCVI, 54, Deus tollit peccata sine opere peccatorum. 120, Per verbum vitæ qui sint filii iræ perveniunt ad munus gratiæ. 136, Gratiarum dona Spiritus sanctus, prout vult distribuit. 136, Cum Spiritus sanctus venit ut gratia detur, gratis, non meritis nostris, sed voluntate divina; inde gratia nuncupatur. 141, Gratia est vita æterna. 165, Gratia divina confertur in ministerio nostræ obsecrationis, et illa nos orare facit. 173, Per solam gratiam conditoris attrahimur ad terram repromissionis. 187, Nemo potest salvari nisi ex præcedenti et subsequente Dei misericordia. 191, Post justificationem ad pacem Dei per gratiam venitur.

HINCMARUS, Remens. archiepiscop.

CXXV, 109, Quid per gratiam primam et gratiam secundam. 183, 219, 268, Quid gratia et liberum arbitrium. 190, 196, Gratia non adimit liberum arbitrium, sed liberat. 205, 206, Gratiæ primi Adam et secundi discrimen. 420, Gratia et prædestinatio quid differant. 436, Qualiter Ecclesia catholica teneat de gratia et libero arbitrio.

LANFRANCUS, Cantuariens. archiepiscop.

CL, 121, Gratia ex multis delictis in justificationem. 121, Quare Deus quosdam obduret, iisque gratiam deneget. 140, Gratia non ex operibus. 156, Observantia bonorum operum sanctificat. 167, De gratia quasi accepta minime glorificandum. 219, Fides, bona opera sunt gratiæ ascribenda. 271, Gratiam nisi humiliatus nemo accipere potest. 288, Gratia, redemptio. 290, Gratia sors dicitur, et quare. 291, Fidem et bona opera dat Deus. 294, Gratia et libero arbitrio indigemus. 379, Gratia Christus. 443, Gratia et opera a Deo dantur. 443, Gratia, dum nonnullum invenit meritum, prorogavit beneficium.

LEO MAGNUS I (S.), pap.

LIV, 175, Gratia quid maxime operetur in corde. 143, Gratia in quo appareat mirabilior. 201, Gratia antiquis patribus data eadem est ac ea quæ nobis datur. 203, Semper per gratiam generi humano consultum est a bonitate divina. 214, Qui dedit velle, donabit et posse, ut simus cooperatores operum ejus. 221, Quid nobis divina gratia in Incarnatione contulerit. 261, Homo bona agens habet a Deo et effectum operis et initium voluntatis. 281, Quomodo gratiæ cooperetur homo ut interius renovetur. 298, Gratiæ est inchoare et perficere, hominis voluntarie cooperari. 303, Deus, qui præstitit velle, donat et posse. 373, Deus juste instat præcepto qui præcurrit auxilio. 431, Impossibilia ex infirmitate propria, possibilia fiunt virtute gratiæ. 442, Gratia operatur omnia in omnibus. 448, Sine Dei adjutorio fortes esse non possumus. 837, Gratia non solum excitat mentem, sed et adjuvat actionem. 1141, Deus ad vincendum vires sufficit. 1201, Per Christum omnia possumus, qui sine eo nihil possumus.

MAXIMUS (S.), Taurinens. episcop.

LVII, 234, Gratiæ adjutorium etiam hominibus qui fuerunt sub priori testamento ad eorum perfectionem per fidem in venturum redemptorem datum fecit. 549, Gratia baptismatis a Christo instituti quanta sit. 558, Gratiæ distinctio ex opere operato et ex opere operantis. 624, Gratia Dei superabundantia. 635, Necessitas gratiæ ad omnia bona opera stabilitur. 656, Gratia Spiritus sancti lege non stringitur, necessitatis vinculo non tenetur; ipse sicut vult spirat, sic et quibus vult gratis sua dona dispensat.

PAULUS WINFRIDUS, diacon.

XCV, 1165, Dei adoptio homines filios gratiæ efficit. 1175, Martyrium non constat per meritum, sed per gratiam. 1216, Nonnisi gratuito Dei munere sunt qui ad æternam benedictionem vocantur. 1225, Persumma gratia est filii Dei fieri. 1229, Ad legem divinam implendam totis animæ affectibus auxilium gratiæ Dominicæ exoptandum est. 1264, Si quis peccaverit, solius est Dei dimittere. 1289, Ex nobis ipsis nihil quidquam boni possumus, et cum aliquid boni facimus nonnisi clementia divina largiente illud facimus. 1320, Sancti per gratiam virtutem suam habent. 1324, Quandoque apostolica prædicatio vocat gentes, quæ quondam desertæ fuerant a Deo. 1542, Divinæ fuit in apostolos opus dignationis et gratiæ, et non illorum electionis et studii, quod in apostolatum vocarentur. 1540, Propter gratiam Dei universus orbis fide repletus est. 1570, Activa et contemplativa vita ex dono sunt gratiæ.

PAULUS OROSIUS, presbyt.

XXXI, 1181, Gratis a Deo omnia accepimus. 1183, Liberum arbitrium cum gratia conciliatur. 1184, Audax prædicator liberi arbitrii injuriam facit donis Spiritus sancti. 1186, Diversæ sunt gratiæ. 1187, Deus cui vult donat. 1189, Deus dat incrementum. 1190, Gratiæ debetur vocatio gentium. 1198, Homo ex se mendax, solum per gratiam fit justus. 1199, Præceptiones Scripturarum probant necessitatem gratiæ. 1202, A Deo omne donum perfectum. 1206, Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris. 1210, Deus gratiam dat petentibus

PETRUS CHRYSOLOGUS (S.), Ravennatens. archiep.

LII, 202, Gratia Dei nos ducit ad illius conspectum. 354, Gratia justificat peccatorem. 360, Gratia Dei audimus et respondemus de fide. 571, Vocat Deus populum

ad gratiam per ministros. 401, Gratia terrenum hominem facit esse cœlestem. 427, Gratia vocamur. 471, Gratiam habere justi fatentur per quam stant et sine qua pereunt. 477, Gratia est ad omnes absque discretione personarum. 479, Gratia etiam reprobis offertur. 484, Gratia a domino spreta, datur servo. 484, Non imus ad Deum, nisi per gratiam vocati. 507, Nos Deus vocat et ducit ad vitam. 579. Qui gratiam invenit, timere nescit. 641, Gratia mysticos sensus docet in Evangelio latere.

PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc.

CXCI, 1316, Gratia quid est. 1361, Gratia sub meritum non cadit, sed gratis datur. 1368. Gratia, quia gratis datur. 1392, 1398, Gratia Christi efficacior ad salutem quam Adæ peccatum ad damnationem. 1378, Gratia meretur augeri. 1395, Gratia Christi abundans. 1400, Gratia, quomodo superabundavit, ubi abundavit delictum. 1410, Gratia merita nostra bona facit. 1410, Gratia pro gratia redditur salvatis. 1413, Gratia pro gratia, quid. 1462, Gratia sola redemptos discernit a damnatis. 1462, Gratia gratis data, quæ. 1619, Gratia virtus est sacramentorum. 1674, Gratia non tollit liberum arbitrium. 1674, Gratia non secundum merita datur.

CXCII, 180, Gratia meritum præcessit, non contra. 183, Gratia est prædestinationis effectus. 197, Gratia Christo non ad mensuram data. 246, Gratiæ divinæ augmentandæ modus. 381, Gratiam reddit Deus pro gratia, præmians ob merita.

PHILIPPUS DE HARVENG, Bonæ Spei abb.

CCIII, 207, 214, Gratia quædam præcedens. 215, Gratiæ tractus suavitate adumbratur. 217, 279, Gratia dat efficaciam operandi bonum. 319, 334, Gratia facit dona Dei appellari et esse hominum. 345, Gratia est meriti radix. 884, Gratia cur sic appellata. 909, Gratiæ omne bonum ascribendum. 1038, Gratia appellatur sibilus.

PROSPER (S.), Aquitan. episc.

LI, 80, Gratia affectum credendi et volendi in nobis generat. 82. Gratia justificans non ex bonis meliores efficit, sed ex malis bonos facit. 83, Gratia est omnino gratuita. 114, Gratia operatur non tantum docendo, sed efficaciter mentem immutando; quod efficere non potest nec prædicatio, nec natura sibi dimissa. 129, Uni Christo debemus, si quid recte sapimus et velimus. 146, 383. Quidquid nascitur boni in agro cordis de opere et munere est cœlestis agricolæ. 146, Sine gratia nullum est virtutis opus, et sola gratiæ vi, animi hominum idonei fiunt et accenduntur ad recte vivendum. 164, Justitiæ opera, non ex natura, sed ex gratia. 164, Gratiæ necessitas ad omnia bona. 171, Gratia non prius deserit quam deseratur. 205, Gratiæ necessitas ad superandas tentationes. 207, Deo auxiliante vincimus, sine illo vincimur. 207, Omnis sancta cogitatio et motus piæ voluntatis ex Deo per quem aliquid boni possumus et sine quo nihil possumus. 208, Sine gratia nihil possumus nedum facilius facere. 208, Gratiæ necessitas ad remissionem præteritorum peccatorum et ad auxilium ne committantur in posterum. 209, Omnia bona divini esse operis pro omnibus probant gratiarum actiones. 209, Per gratiam non solum scimus quid faciendum sit, sed etiam diligimus. 210, Gratia Dei præveniens omnia merita nostra non aufert libertatem. 210, Deus bonum velle et operari operatur in nobis, et cooperatores sumus gratiæ ejus. 220, Ad gloriam perveniri non potest sine gratia. 221, Gratiæ effectus in anima sunt sine læsione libertatis. 253, Pro veritate mori donum est gratiæ. 256, Initium bonæ voluntatis a gratia. 296, Si quid laudandum, si quid lætandum ab homine agitur, opus Dei est et munus gratiæ. 336. Gratiæ auxilium ad custodienda mandata necessarium. 345, Dei gratiæ munus recta cogitatio et bona actio. 374, Gratia agit ut mandata Dei dilectione impleantur, quæ impleri timore non poterant. 440, Dei gratia est ut doceat nos humilitatem. 491, Gratia Dei omne hominis meritum prævenit. 515, Nihil in homine dignum amore, quod non sit ex Deo. 544, Dei munus recta cogitatio, et bona actio. 585, Quotidie quod alii per meritum suum perdunt, alii per gratiæ munus acquirunt. 649, Gratiam negat qui eam comitem dicit humanæ voluntatis, non ducem. 654, Gratia hominem sanat. 668, 669, Gratia gratuita probatur, cum impii justificantur. 669, Si gratia esset ex meritis, vilesceret redemptio sanguinis Christi. 671, Gratiæ cujuslibet causa voluntas Dei, et gratia est initium omnis meriti. 685, 686, Deus sibi subjicit per gratiam quos vult, et omnia quæ ad vitam pertinent sine gratia Dei nec inchoari, nec augeri, nec perfici possunt. 691, Non omnibus eadem gratiæ mensura confertur. 695, Gratia non tollit potestatem declinandi ad vitia et prima gratiæ semina sunt interdum perfecta. 706, Gratia Dei eo manifestior quo duriores sunt quos sibi subjicit. 713, Gratia mutabilitatem voluntatis non aufert. 719, Gratia datur electis, non ut otientur, vel a nullo hoste impetantur, sed ut bene operentur et hostem vincant.

RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepisc.

CVII, 561, Gratiam qua filii Dei vocamur, de Deo percepimus. 665, Homo per gratiam Dei illuminatus spiritualia a carnalibus dividit. 807, Gehennam illi soli devitare queunt qui per gratiam Christi opera justitiæ fecerunt.

CVIII, 24, Oris ipsamet apertio ad Dei voluntatem et gratiam pertinet. 60, Gratia gratuita est, et non ex operibus. 164, Donum pœnitentiæ sicut donum veniæ pœnitentibus non tribuitur, nisi sancti Spiritus gratia largiente. 318, Operibus perficere ea quæ cœpta sunt, hoc divinæ est gratiæ. 953, Deus sanctos suos abundare facit omnibus bonis et hic auget meritis et in futuro remunerabit cœlestibus præmiis. 1048, Gratia victoriam vitiorum tribuit. 1082, Deus per gratiam dat mandata intelligere. 1127, Divinæ et bonæ virtutes ad auxilium nostrum mittuntur a Domino. 1310, Non pro natura unicuique Deus reddet, sed pro operibus suis. 1311, Superna pietas prius agit in nobis aliquid sine nobis, ut subsequente quoque nostro libero arbitrio bonum quod jam appetimus agat nobiscum ita ut hoc bonum remunerabitur in nobis, ac si solis processisset ex nobis, cum, gratia præveniente, subsequens concomitatum habet liberum arbitrium.

CIX, 14, Gratia hominem efficit possessionem Dei. 115, Qui gratiæ cœlestis imbre irrigatur vivens in carne germina virtutum fructificat. 401, Nemo bona exteriora opera exsequi valet sine dono Dei. 463, Gratia sancti Spiritus Ecclesiam sanctificat, et diversis virtutum donis eam locupletat. 665, Homo gratia adjutus adversarios suos superat. 670, Deus electos suos ab initio dono gratiæ suæ exaltat. 675, Bonæ cogitationes nobis a Deo inspirantur. 864, Deus dat bene velle, agere, atque in nobis permanere.

CX, 124, Quidquid boni agimus gratiæ divinæ deputemus. 257, Honorificatur Deus cum omne quod bene facimus, non hoc nostris meritis, sed ejus gratiæ tribuimus. 432, Quæcunque bona, Dei gratia largiente, valemus, ejus misericordiæ, non nostris unquam meritis deputemus.

CXI, 922, Quidquid boni est, sine Deo cujus est, dari non potest. 1056, Ipsam quam agimus pœnitentiam, nisi Dei nitamur auxilio, implere non possumus. 1075, Nemo docenti homini tribuat quod ex ore docentis intelligit, quia nisi intus sit qui doceat, doctoris lingua in vacuum exterius laborat. 1311, Divina bonitas prævenit ut innocentes faciat, et sine gratia nihil est homo. 1339, Gratia efficit ut non tantum velimus recte facere, sed etiam possimus, non viribus nostris, sed liberatoris auxilio. 1343, Gratia dicitur quia gratis datur, cum merita nostra non præcesserunt, sed beneficia Dei nos prævenerunt. 1338, Deus imperat quod non potest impleri nisi per suam gratiam, ut cum homines per suas vires adimplere nequiverunt, nemo sibi magnus videatur. 1491, Velle nostrum non sufficit, nisi gratia Dei adjuvetur.

CXII, 34, Nihil sine Dei auxilio facere possumus. 106, Non sine dono Dei est dicere Jesum. 405, Fides non nostræ voluntatis est, sed Dei muneris; libertas arbitrii Deum habet auctorem, qui ipse permittit nos bonum velle

RATHERIUS, Veronens. episc.

CXXXVI, 199, Possibilitas boni a Deo. 202, Proficere in bono Deus præstat. 206, Deus peccatorem intus trahit per misericordiam. 214, 283, Salus ex gratia. 316, Initium et perfectio bonorum operum a Deo. 319, Gratuita Dei gratia quæ id quod miserando inspirat, miserando adjuvat ut perficiatur. 598. A Deo petendum velle, posse et perficere quæ illi placent et nobis expediunt. 648, Gratia Dei sum si quid sum. 689, Bonum nemo sibi superbe tribuat. 690, Animas justo Dei judicio Deus deseruit, si eum prius deseruerint ipsæ. 733, Excitans Dei gratia est. 737, Cooperatur gratia operantibus.

RICHARDUS A S. VICTORE.

CXCVI, 269, Gratiæ dona. 371, Gratiæ divinæ subtractio quomodo inter electos 883, Gratia cur detur. 1026, Gratia ante peccatum quæ fuerit. 1131, Gratia quam habuit homo ante peccatum quanta. 1132, Gratia integra in hac vita ab homine non potest recuperari.

ROBERTUS PULLUS, cardinalis.

CLXXXVI, 698, Gratiam aliquando Deus retinet, sed nulli impetit malitiam. 705, Gratiæ mira Dei in homines dispositio. 720, Gratia prima homini tam necessaria est ut absque ea nihil possit. 735, Gratia mediatoris remedio est infirmitatis ut languor nihil obsit saluti, prosit humilitati. 772, Gratia Judæo minor erat quam Christiano. 895, Gratia Dei inspirata voluntas tantæ virtutis est ut

nusquam absque effectu sit, nisi cum ipse homo gratiæ defuerit.

RUPERTUS, Tuitiens. abb.

CLXVII, 460, Gratia Spiritus sancti est ros cœli. 501, Gratia operatur in homine confidentiam, peccatum vero timorem. 1586, Omnis gratia est per Christum. 1623, Gratia Christi magis abundavit quam peccatum primi hominis.

CLXIX, 68, Gratiarum divisiones tot sunt quot ordines angelorum. 226, Gratiam pro gratia accepta. 212, Gratiæ, non merito vita æterna confertur. 832, Gratia et pax quare conjunguntur. 1201, Spiritus sancti gratia non est extra Ecclesiam.

SEDULIUS SCOTUS.

CIII, 15, Sanctitas est Dei vocatio, non meritum facti. 31, Nihil prodest littera jubens ni adsit gratia adjuvans. 41, Gratia per baptismum peccata donantur, sine ullis operibus præcedentibus. 57, Qui abundantiam gratiæ et doni justificationem accipiunt, hi effugiunt regnum mortis et jam in tempore regnum vitæ incipiunt. 67, Sine adminiculo gratiæ bonum non facimus. 78, Gratia ut magister discipulo porrigit manum et adjuvat infirmitatem nostram. 87, Unius Deus miseretur per misericordiam gratuitam, alterum odio habet per judicium debitum. 88, Gratia hominis voluntatem bonam præparat ad adjuvandum et adjuvat præparatum.

TERTULLIANUS, Carthaginens. presbyt.

I, 489, Deus per gratiam est in genus humanum et indulgens et increpans. 1236, Gratiam adesse per opera cognoscitur. 1261, Dei omnia et nihil nostrum.

II, 72, Gratia evangelica evacuatur, si ad legem Christus redigitur. 668, Animam Deus semper alloquitur, compellit et advocat. 685, Gratia potentior natura habet in nobis subjacentem sibi liberam arbitrii voluntatem.

VALERIANUS (S.), Cemeliens. episc.

LII, 711, Justitia nostra ex Deo est 725, Dei auxilium quam necessarium. 795, Gratia volentes tantum salvat. 813, Perseverantia donum est gratiæ Dei 829, Gratia opus est ut nobis pateat regnum cœleste.

WALAFRIDUS STRABUS, Fuldens. monach.

CXIII, 543, Adversarius noster vincitur a nobis, non viribus nostris quia non in virtute propria potens est vir. 1153, Deus sola gratia dona charismatum donat.

CXIV, 101, Oratur, non tantum ut bona velimus, sed fiat voluntas in nobis, ut vivamus Deo, non nobis. 358, Gratia in conceptione boni per gratiam datur. 480, Gratia datur, non quia opera bona fecimus, sed ut ea facere valeamus. 554, Gratia non datur. secundum aliqua merita, sed efficit omnia bona merita. 672, Ad bonum accedimus, non mentis nostris, sed sola gratia divinæ voluntatis.

WOLBERO, Sancti Pantaleonis abb.

CXCV, 1201, Ubi vult spirat Deus, et cui vult gratiam dat. 1237, Quæ sit gratia vocans, justificans et glorificans, et de Dei conversione ad nos. 1247, Gratiæ necessitas.

SECTIO SECUNDA.

Definitiones et sententiæ de libero arbitrio. Ex Scriptura sacra.

Multa de libero hominis arbitrio habentur apud Patres in commentariis locorum Scripturæ sacræ, quæ sequuntur :

Genes. IV, 17, sec. LXX, Nonne si bene egeris, recipies; sin autem male, statim in foribus peccatum aderit; sed sub te erit appetitus ejus, et tu dominaberis illius. Deuteronom. XXX, 19, Testes invoco hodie cœlum et terram, quod proposuerim vobis vitam et mortem, benedictionem et maledictionem. Elige ergo vitam. Jos XXIV, 15, Sin autem malum vobis videtur, ut Domino serviatis, optio vobis datur; eligite ergo quod placet. Tob. XII, 8, Convertimini itaque, peccatores, et facite justitiam coram Deo. Psal. XXXI, 9, Nolite fieri sicut equus et mulus, quibus non est intellectus. Psal. LXXXIX, 3, Convertimini, filii hominum. Psal. CXVIII, 59, Converte pedes meos in testimonia tua. Eccli. XV, 14, Deus ab initio constituit hominem, et reliquit eum in manu consilii sui; adjecit mandata sua et præcepta sua. Si volueris mandata servare, conservabunt te. Apposuit tibi aquam et ignem; ad quod volueris, porrige manum tuam; ante hominem vita et mors, bonum et malum; quod placuerit ei dabitur illi. Act VII, 57, Vos Spiritui sancto semper resistitis. I Cor VII, 37, Nam qui statuit in corde suo firmus, non habens necessitatem, potestatem autem habens suæ voluntatis, et hoc judicavit in corde suo, servare virginem suam, bene facit. II Corinth. VI, 1, Ne in vacuum gratiam Dei recipiatis. Hebr. XII, 15, Contemplantes ne quid desit gratiæ Dei. Apocalyps. III, 20, Ecce sto ad ostium et pulso; si quis audierit vocem meam, et aperuerit mihi januam, intrabo ad illum.

Sententiæ ex sanctis Patribus collectæ.

AMBROSIUS (S.), Mediolanens. episc.

XIV, 598, Non servili ad obediendum constringimur necessitate, sed voluntate arbitra, sive ad virtutem propendemus sive ad culpam inclinemur. 603, Libertas sub Christo gloriosa et pretiosa servitus. 1203, Observatio mandatorum Dei naturæ ipsius auget gratiam. 839, Volentes Christus curat, non astringit invitos.

ANSELMUS (S.), Cantuariens. archiepisc.

CLVIII, 333, Peccat homo volendo quod non debet, et nolendo quod debet. 374, Erga hominem in tractu et impulsu Dei ad bonum, nulla intelligitur violentiæ necessitas, sed est acceptæ bonæ voluntatis spontanea et amata tenacitas. 456, In primi hominis arbitrii libertate erat, ut qualis ipse erat justitia et felicitate, tales posteros propagasset. 489, Potestas peccandi non pertinet ad libertatem arbitrii. 492, Quid sit liberum arbitrium. 674, Adam propria libertate succubuit, ita Christus ex arbitrii libertate diabolo resistit. 807, Per liberum arbitrium homo, operante gratia, vult quæ Deus præparavit facere et repellit quæ prohibet.

AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc.

XXXII, 595, Liberum arbitrium homini datum, non sic tamen asserendum quod gratiæ locum non relinquat. 598, Bonus usus liberæ voluntatis ex Deo est. 1242, Liberum arbitrium datum est ad recte vivendum, non ad peccandum. 1268, Per liberam voluntatem ipsa libera voluntate utimur. 1274, Libera hominis voluntas per Dei præscientiam non aufertur.

XXXIV, 675, 676, Ad non peccandum quamvis esse non dubitetur arbitrium voluntatis, tamen ejus potestas non sufficit, nisi adjuvetur infirmitas. 677, Neque voluntatis arbitrium ideo tollitur quia juvatur, sed ideo juvatur quia non tollitur. 676, Liberum arbitrium ad hoc nos habere intelligatur ut pia voluntate invocemus Dominum. 739, Libero arbitrio tantum detur, ut gratia Dei amplius honoretur. 760, Arbitrium hominis vere fit liberum per gratiam. 828, Liberum est arbitrium, etiamsi divino indigeat auxilio. 843, 969, Ex eo quod venit Dominus mundum salvare, et quod venturus sit ipsum judicare, liberum arbitrium et gratia asseruntur. 940, Liberum arbitrium sic homini datum ut tamen et divinis legibus et humanis rectissime gravium supplicia constituta sint peccatorum. 970, Liberum arbitrium sine Dei gratia nec converti potest ad Deum, nec perficere in Deo. 971, Ex ipso quod aliquid præceptum et imperatum est, obedientia nostra requiritur, quæ nulla potest esse sine libero arbitrio. 973, Liberum arbitrium sive in vitam malam sive in bonam non negat fides catholica. 974, Liberum arbitrium non sic defendatis ut ei bona opera sine Dei gratia tribuatis, nec sic gratiam defendatis ut quasi de illa securi mala opera diligatis. 987, Liberum arbitrium oppugnat qui oppugnat Dei gratiam, qua vere ad bona eligenda et agenda fit liberum. 990, Ut non intremus in tentationem, si voluntas sufficeret, non oraremus; quæ tamen si deesset, nec orare possemus.

XXXIV, 133, Libera voluntas, causa peccati. 757, Deus non aufert, sed adjuvat bonæ voluntatis arbitrium.

XXXV, 1607, Libertas prima est carere peccatis. 1778, Arbitrium liberum non sic defendendum, ut adjutorium Dei non putetur necessarium. 2066, Liberum arbitrium in nobis ante gratiam non est ut non peccemus, sed tantum ut peccare nolimus. 2078, Liberum arbitrium quomodo explicatur.

XXXVI, 208, Libera voluntas nobis a Deo data, tametsi absque illo nihil sit conatus noster.

XXXVII, 1320, Si non accepisset homo liberum arbitrium et rationem, non eum sequeretur damnatio justa peccantem 1320, Deus non sanat invitum. 1461, Creatura in libero arbitrio constituta est, non sic ut Creatoris superet voluntatem, etiamsi contra ejus faciat voluntatem. 1510, Præceptum Dei custodire non sic habet homo in arbitrii potestate, ut nullo indigens auxilio id possit efficere. 1569, Inclinare cor in testimonia Dei, simul est et divini muneris et propriæ voluntatis. 1745, 1746, Quid libera voluntate, quid necessitate faciamus 1958, In tuo arbitrio Deus esse voluit cui pares locum, Deo an diabolo.

XXXVIII, 172, 174, Liberum arbitrium nihil valet sine Dei gratia. 752, Liberi arbitrii magnas vires, homo, cum conderetur, accepit, sed peccando amisit. 905, Quod ab homine exigitur propter arbitrium voluntatis, hoc a Deo petitur propter auxilium majestatis. 1269, Est in hominis voluntate semen mortis.

XXXIX, 409, Arbitrio nostro est ut ex bonis mali, et non ut ex malis boni fiamus. 1175, Homini Deus dedit liberum arbitrium, et si vult homo, heri palea, fiet hodie frumentum. 1269, Quale fuit primi hominis liberum arbitrium.

XL, 11, Liberum arbitrium cur homini datum. 16, In libero est voluntatis arbitrio peccatum et recte factum. 216, Ad peccandum liber est qui peccati servus addictus est. 246, Libero arbitrio male utens homo, et se perdidit et ipsum. 296, Liberum arbitrium homini datum, ut Deo non necessitate, sed voluntate serviat. 329, Arbitrium voluntatis nec tentationes vincere, nec præcepta Dei sine gratia implere potest. 685, Liberum arbitrium sufficit ad malum, ad bonum autem parum est nisi ab omnipotente bono adjuvetur.

XLI, 418, Arbitrium voluntatis tunc est vere liberum, cum vitiis peccatisque non servit. 457, Arbitrii libertate non fidendum.

XLII, 121, 451, Liberum arbitrium asseritur. 537, 542, Liberum arbitrium in angelis et hominibus.

XLIV, 151, Libero arbitrio non nimis tribuendum. 203, Liberum arbitrium sine gratia non sufficit. 235, Liberum arbitrium per gratiam non evacuatur, sed statuitur. 241, Liberum arbitrium pertinet ad gratiam. 286, Liberum arbitrium in homine ad virtutem et vitia. 542, Arbitrium voluntatis cum gratia commendatur. 585, Liberi arbitrii et gratiæ Dei conciliandæ difficultas. 553, Liberum arbitrium non est impiis ipsis ademptum. 533, Liberum arbitrium, unde liberum in bono, unde in malo. 567, Nemo vel in bonum vel in malum cogitur invitus. 572, Nemo bene libero arbitrio uti potest, nisi per gratiam. 879, 880, Liberum arbitrium non est negandum, nec ei nimis tribuendum. 882, 885, Liberum voluntatis arbitrium esse in homine probatur ex Scripturis. 883, Peccatores se de Deo excusare conantes, ideo arguuntur, quia liberum habent arbitrium. 887, 895, Liberum arbitrium non sufficit sine gratia.

XLV, 1102, Arbitrium laudabiliter liberum quodnam sit. 1104, Libertas quænam in homine post peccatum. 1107, Qua libertate indigent qui peccatum facere nolunt. 1115, Liber ut quispiam sit requiritur ut velle possit et bonum et malum. 1116, Est quædam necessitas beata libertatem non auferens. 1298, Quis liber ad bonum et ad malum. 1489, Liberum arbitrium bonum opus Dei est.

BEDA venerabilis.

XCI, 44, Primum vitium ad ruinam sua est uti potestate velle. 43, Fieri non potest ut propria voluntas non grandi ruinæ pondere super hominem cadat, si eam voluntati superioris extollendo præponat. 53, In natura arbitrii et in potestate habet homo velle non consentire tentatori suadenti, adjuvante illo qui superbis resistit et humilibus dat gratiam. 65, Homo in potestate habet per gratiam divini auxilii conceptam de suo corde per liberum arbitrium repellere nequitiam. 158, Cum solicite agere curamus, Dominicæ visitationis et consolationis accipere gratiam meremur. 1068, In arbitrio animi nostri non est situm quod homo habeat bonorum operum nec initium nec perfectionem.

BERNARDUS (S.), Clarævallens. abb.

CLXXXII, 1002, 1005, 1018, Liberum arbitrium quid. 1002, Liberum arbitrium cooperatur gratiæ consentiendo. 1006, Ex quo genere libertatis dicatur liberum arbitrium. 1015, Liberum arbitrium per se cadere potest, resurgere non potest, nec resurgere de malo in bonum, nec proficere de bono in melius. 1024, Non liberi arbitrii est salus, sed Domini. 1027, Liberi arbitrii et gratiæ individua operatio.

CLXXXIV, 204, Liberum arbitrium non est ablatum in statu naturæ lapsæ. 206, Aliud liberum arbitrium velle bonum libere, aliud affectuose. 361, Liberum arbitrium sine gratia nihil valet.

CYPRIANUS (S.), Carthaginens. episc.

IV, 507, 760, Liberum arbitrium quid sit. 526, Petimus ut sanctificatio et vivificatio in nobis Dei protectione servetur. 530, Petimus ut facere possimus quod vult Deus. 537, Quales nos fecit Deus in secunda nativitate, tales vult renatos perseverare. 536, 596, Tentari nos permisit Deus; totum divina dignatione contingit.

DRUTHMARUS, Christianus.

CVI, 1313, Quidquid mali fecimus nostrum est. 1333, Quidquid boni fecimus in nomine Domini recipiemus, aut in hoc sæculo aut in futuro mercedem. 1361, Ex voluntate quilibet judicatur. 1466, Deus hominem habet in libero arbitrio dimissum utrum velit facere mandata an non. 1487, Homo custodire se debet ne aut bonum dicat malum aut malum dicat bonum.

FAUSTUS (S.), Regiens. episc.

LVIII, 793, Qualiter infirmitas liberi arbitrii sit intelligenda. 796, De Scripturæ locis quæ omnem liberi arbitrii vim auferre videntur. 799, 803, 804, An velle et nolle sicut ad malum, ita etiam ad bonam partem hominis arbitrio fuit commissum.

FULGENTIUS (S.), Ruspens. episc.

LXV, 395, 436, 474, Liberum arbitrium post peccatum, liberum quidem, sed non bonum. 489, Ad implenda præcepta nullatenus idoneum efficitur, nisi divinitus adjuvetur. 505, Liberum arbitrium ad malum peccator habet, ad bonum nonnisi liberatus habet. 629, In bonis et impiis est liberum arbitrium, in bonis rectum, in malis omnino a Deo aversum.

GREGORIUS MAGNUS I (S.), Pap.

LXXV, 174, Liberum arbitrium primi hominis in statu innocentiæ quid valuerit ad merendum. 1025, Peccamus ex libero arbitrio suggerente diabolo.

LXXIX, 277, Liberum arbitrium suum nemo sequatur. 647, Libero arbitrio vitiato in primo parente, velle bonum nisi gratia adjuti non possumus. 211, In victoria tentationum quid ad donum gratiæ, quid ad liberum arbitrium pertinet.

GUIBERTUS de Novigento, abb.

CLVI, 64, Voluntate, non necessitate peccamus. 74, Fragilis mutabilisque est hominis voluntas. 140, Liberi arbitrii est studium quod nos præparat ad excipiendum quod gratia influit. 170, Ex libero arbitrio nostro et plantamus et rigamus, sed nihil est quod inter nos agimus nisi ex gratia Deus det incrementum. 313, Terrenitas affectionum nostrarum nostro arbitrio relinquitur. 548, Fides ex libero arbitrio, præveniente gratia, constat.

HIERONYMUS (S.), presbyt.

XXII, 815, Liberi arbitrii assertio. 1154, Hi destruunt libertatem arbitrii qui facile eo abutuntur adversus beneficium largitoris.

XXIII, 284, Liberi arbitrii nos condidit Deus, nec ad virtutes nec ad vitia necessitate trahimur. 500, In voluntate nostra et in cursu liberum servatur arbitrium, sed in consummatione voluntatis et cursus Dei potentiæ cuncta relinquuntur.

XXIV, 465, Liberum hominis arbitrium monstratur. 581, In nostro arbitrio consistit bonum malumve eligere. 843, Cur liberum arbitrium homini servatur.

HILDEFONSUS (S.), Toletan. episc.

XCVI, 145, Meritum comparatur, prout quisque bene gessit in corpore. 148, Columna ignis et nubis Hebræos subsequens et præcedens, ostendit liberum arbitrium regi per gratiam prævenientem et misericordiam Dei.

HINCMARUS, Remens. archiepiscop.

CXXV, 130, Homo recte et sine peccato et cum libero arbitrio conditus. 131, Voluit Deus ut in justitia permaneret, sed libero arbitrio cecidit. 132, Homo lapsus factus est massa perditionis totius generis humani. 182, Liberum arbitrium homo non in totum perdidit, sed infirmavit. 183, Libertatem arbitrii in primo homine perdidimus; hanc per Christum recipimus. 184, Liberum arbitrium habemus ad bonum prævenitum et adjutum gratia; ad malum vero, gratia desertum.

PAULUS WINFRIDUS, diaconus.

XCV, 1206, Facile obsequio suo homo faciet Deum propitium, si conversus jam mutaverit vitium. 1214, Servus negligens et torpens damnabitur. 1216, Meritis liberi arbitrii remuneratio debetur. 1217, Vitam consumentes in malitia sua et maledicti vocati seipsos præparant æternæ maledictioni. 1227, Omnis homo in quantum a Deo creatus, bonus est, et in quantum per liberum arbitrium peccando se subjecit diabolo, malus est. 1270, Liberum arbitrium bonam plantationem naturæ plerumque mala voluntate malam efficit. 1402, Sunt qui gratia Dei de infidelitate ad fidem conversi, ingrati tamen per bonam operationem persistunt. 1402, Dicitur homo ambulare, cum in via mandatorum Dei boni operis gressum ponit.

PETRUS CHRYSOLOGUS (S.), Ravennatens. archiepisc.

LII, 390, Liberum arbitrium cum Evangelio obaudit, est beneficium vocantis, et nobis oratione opus est ut a Deo constringatur 512, Liberum arbitrium quomodo tenebatur a diabolo captivum. 458, Liberum arbitrium et non necessitas facit peccatum. 479, Velle et non posse est liberi arbitrii sibi soli relicti. 549, Peccandi voluntas non tollitur timore hominum.

RABANUS MAURUS, Moguntinens. archiepiscop.

CVII, 215, Ille solus electorum consortio dignus qui per gratiam adjutus, pro sua mensura et capacitate decreta legis spiritualiter intellecta perficit. 232, Nemo præcedentibus bonis suis operibus gratiam suæ vocationis demonstret. 318, Credere et proponere bona ex Dei inspiratione nostrum est. 536, omne Opus vitiari potest pro-

voluntate nostra. 1153, Si voluntatem nostram et non Dei faciamus obscurabitur laus nostra.

CIX, 659, Qui non vult audire quod Dominus jubet, non potest a Domino mereri quod petit. 675, Deus nemini necessitatem imponit mali verbi aut pravi actus. 713, Humana infirmitas nisi ope sustentetur divina usibus innumeris deficiens ad nihilum redigetur. 863, Liberum arbitrium excæcatum per ipsum se illuminare non potest, conversum est, non eversum.

CX, 451, Nostrum est tantum voluntatem nostram pariter Deo commendare. 577, Discretio non postponenda est in bono opere.

CXII, 170, Homines suo arbitrio derelicti sunt; neque enim bonum necessitate faciunt, sed voluntate, ut credentes coronam accipiant et incredituli supplicio mancipentur. 304, Idonea fuit natura humana per liberum arbitrium vulnerare se, sed jam vulnerata et sauciata non est idonea per liberum arbitrium sanare se. 1516, Semper est in nobis voluntas libera, sed non semper bona.

PROSPER (S.), Aquitan. episc.

LI, 81, Liberum arbitrium, quale cum aut sine Deo. 86, Nunc non peremptum, sed renatum. 123, Post lapsum manet, et non est ex toto deletum, sed debilitatum ad bonum, alligatum ad malum, quocumque fertur ruit et labitur. 126, Liberum arbitrium non tollitur, cum sanatur et liberatur per gratiam. 127, Liberum arbitrium non se ipsum sanare potest, sed gratia Christi. 160, Ante fidem liberum arbitrium est, sed in tenebris agit. 161, Quale sit liberum arbitrium ante gratiam et quomodo gratia ei medeatur. 207, Liberi arbitrii cum auxilio divino concordia, ita ut libero arbitrio nemo bene utatur sine gratia. 228, Liberum arbitrium non aufertur per gratiam Dei, sed formatur, regitur, ordinatur. 239, Liberum arbitrium malum ex voluntatis defectu, bonum nonnisi auxilio gratiæ. 654, Liberum arbitrium homo non perdit, cum Spiritu Dei agitur, nec cum diabolo voluntate se dedit.

SEDULIUS SCOTUS.

CIII, 62, Homo in manu sua et in arbitrii potestate habet ut servus sit peccati aut justitiæ. 67, Voluntas est ei bene agendi, sed ut captivus cogitur facere quod non vult. 78, Quid orare, quid a Deo potere oporteat ignoramus. 87, Ipsum meum velle et currere non est meum sine Dei auxilio. 88, Ad palmam supernæ vocationis Dei pervenire non potest homo, nisi voluntate cucurrerit. 120, Libertas quam habemus in Domino omnia nobis munda esse facit. 133, Nihil habemus proprium nisi mercedem nostri laboris.

TERTULLIANUS, Carthaginens. presbyt.

II, 290, In liberi arbitrii potestate et libertate et non in lineis corporalibus homo ad Dei imaginem factus dicitur. 291, Arbitrii potestas et libertas sponte præstita ab Homine efficit bonum ut proprium. 292, Arbitrii potestas in utramque partem concessa. 915. Etsi sciamus quid velit, quid nolit Deus, tamen nobis est voluntas et arbitrium eligendi alterutrum. 916, Quod in nostro arbitrio positum est, non debemus referre in Dei voluntatem; nam excusaretur omne delictum, si contenderemus nihil fieri in nobis proprio voluntatis nostræ arbitrio.

WALAFRIDUS STRABUS, Fuldens. monach.

CXIII, 176, Dei permissio est justa, cum eum qui eligit priora dimittit suo libero arbitrio ut cadat.

CXIV, 101, Libertas arbitrii nostri sociari debet per gratiam voluntatis Dei, quæ est sanctificatio nostra. 503, Voluntas, ut ad vera credenda moveatur, non sibi sufficit, nisi per gratiam Dei sibi opituletur. 951. Omnia merita præcedit gratia, ut dona Dei consequantur merita nostra; nam non gratia ex merito, sed meritum ex gratia, et opera ex gratia, non gratia ex operibus. 672, Vitia non nobis a Deo, sed a nobis sunt.

SECTIO TERTIA.

Definitiones et sententiæ circa divinam prædestinationem.

Ex Scriptura sacra.

Ad hanc quæstionem afferuntur præcipue textus sequentes :

Rom. IX, 16-26, Non autem quod exciderit verbum Dei : Jacob dilexi, Esau odio habui. Miserebor cujus misereor, et misericordiam præstabo cui misereor. An non habet potestatem figulus ex eadem luti massa facere aliud quidem vas in honorem, aliud vero in contumeliam. Vocabo non plebem meam plebem meam, et non misericordiam consecutam, misericordiam consecutam. Rom, XI 1-32. Numquid Deus repulit plebem suam ? Quod si aliqui ex ramis fracti sunt, tu autem cum oleaster esses, insertus es in illis, noli gloriari. Vide ergo bonitatem et severitatem Dei, in eos quidem qui ceciderunt severitatem, in te autem bonitatem Dei. Sicut enim et vos aliquando non credidistis Deo, nunc autem misericordiam consecuti estis, propter incredulitatem illorum. Conclusit enim omnia Deus in incredulitate, ut omnium misereatur.

Ex SS. Patribus.

ADAMUS SCOTUS, Præmonstratens. abb.

CXCVIII, 222, 283, Electorum et reproborum una sors nascendi, diversi mores vivendi. 251, 252, Electis solis prodest accepisse gratiam Dei. 775, 830, Electorum peccata sunt æternitati quasi non præsentia. 818, Electis omnia, etiam peccata, cooperantur in bonum. 829, Electos Deus quamvis cadere permittat, tamen miserabiliter illos ad se convertit per gratiam suam. 832, Electi nunquam peccant ad mortem quasi damnandi post mortem.

AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc.

XXXII, 1270, Necesse est ut peccet de quo est peccare prædestinatio, etiamsi non cogatur peccare. 1275, Prædestinatio non facit ut non libera voluntate non peccetur, aut aliquid aliud faciamus. 1277, Prædestinatione fit quod sicut Deus recte punit quos prævidet peccaturos, sic juste præmiet quos prævidet recte facturos. 1278, Bonus est Deus condendo creaturam et quam non peccaturam et quam peccaturam esse præscivit.

XXXIII, 635, 659, Prædestinatio non ex merito hominum, sed ex gratia. 639, Ad prædestinationem cur alii pertineant, occulta causa esse potest; alii non, injusta esse non potest. 744, Non perit unus ex illis pro quibus Christus mortuus est. 879. Cur ille credat, iste non, cum ambo idem audiunt, altitudo est judiciorum Dei. 883, Cur hunc potius quam illum Deus liberet, scrutetur qui potest, sed caveat præcipitium. 886, Prædestinatorum certus numerus, et prædestinationis causæ inscrutabiles.

XXXIV, 887, Prædestinatio non ex prævisione bonorum operum. 982, Finire vitam in voluntate consentiente, doctrinæ salutaris electorum est.

XXXV, 1725, Prædestinati aliquando errant et foris sunt. 1742, Qui prædestinati sunt, ad tempus errant et in æternum non pereunt 1743, Lupus et latro non perdunt nisi prædestinatos ad interitum. 1776, Prædestinatio non cogit nec ad peccandum nec ad pie vivendum.

XXXVII, 1932, Quos prædestinavit Deus, vocat in pœnitentiam. 1962, Prædestinatio nostra non in nobis facta est, sed in occulto apud Deum.

XXXVIII, 179, In Deo qui cujus vult miseretur nulla iniquitas, 304. Oves et hircos scit ille qui prædestinavit. 862, Ne no prædestinatis nocere valet. 1030, Nemo prædestinatorum cum diabolo peribit, et nemo usque ad mortem sub diaboli potestate remanebit.

XL, 275, Judicia Dei occulta et inscrutabilia in hominum prædestinatione. 277, Dilectus Jacob, Esau odio habitus ante ulla propria merita; in odio Esau judicium pœnale ingeritur digno, in dilectione Jacob misericordia præstatur indigno.

XLI, 941, Prædestinatos misericordia comitatur in quocunque statu.

XLII, 614, Prædestinatorum numerus magnus.

XLIII, 537, 582, Prædestinatorum quomodo pauci et multi.

XLIV, 179, Omnes per unum mediatorem et per unam eandemque fidem salvantur. 535, Prædestinatio ad æternam vitam et ad æternam mortem. 620, 761, Cur Deus alios oves facit, alios non facit, quæstio inscrutabilis; non est tamen iniquitas ad Deum. 940, Nemo de salute et prædestinatione sua certus et securus.

XLV, 958, qui cadunt et pereunt in numero prædestinatorum non sunt. 975, Prædestinatio et gratia in quibus differant. 985, Immobilis prædestinationis veritas. 1018, Quæ contra prædestinationis prædicationem afferantur, eadem possunt dici contra gratiam. 1031, Prædestinatio prædicata ut oportet, non est causa desperationis. 1156, Ex eadem massa alii gratia Dei liberati, alii judicio Dei non liberati. 1200, In comparatione pereuntium, pauci sunt qui salvantur; sine comparatione autem pereuntium et ipsi multi sunt. 1523, Prædestinationis et gratiæ inscrutabilis altitudo in discretione parvulorum qui ad baptismum perveniunt.

BERNARDUS (S.), Clarævallens. abb.

CLXXXII, 203, Prædestinationis œconomia. 246, Prædestinatio est præparatio ad justificationem.

CLXXXIII, 203, Prædestinationis media. 297, Prædestinationis signa. 302, Prædestinatio incerta. 352, Prædestinationis initium et finis soli gratiæ, opus etiam nobis tribuendum. 891, Prædestinatorum felix status. generatio cœlestis.

CLXXXIV, 158, Prædestinatio divina ineffabilis. 158, Prædestinationis effectus studium, seu diligentia hominis. 553, Prædestinationis futuræ quodammodo certa significatio, est justificatio in præsenti.

FAUSTUS (S.), Regiens. episc.

LVIII, 811, 812, Prædestinatio nullo modo impellit homines ad bonum, nec ad malum. 814, Nihil prædestinatio egit directe in obduratione cordis Pharaonis. 817, 819, Tam potuit quam voluit salvus esse qui perit.

FULGENTIUS (S.) Ruspens. episc.

LXV, 157, Prædestinationis agnitio statuitur. 157, Deus in sua voluntate futurum hominis renovandi effectum disposuit. 158, Sicut præparata est per prædestinationem voluntas a Domino qua bonum velimus, sic etiam opera bona præparavit Deus ut in illis ambulemus. 160, Deus in prædestinatione jam fecit quæcunque tempore congruo facienda disposuit. 161, Quid Deus agat in prædestinatis, quid in reprobis. 161, 162, Bonæ voluntatis initium in homine Deus prædestinavit. 162, 167, Prædestinatio est futurorum operum æterna præparatio. 168, Causa prædestinationis electorum sola Dei miserantis charitate invenitur. 170, Deus omnia omnium opera præscivit, sola bona prædestinavit. 170. Quosnam Deus ad regnum, quosnam ad supplicium prædestinavit. 172, Prædestinatio, quid. 172, 177, Prædestinatio sine præscientia, et præscientia sine prædestinatione esse non possunt. 440, Christi et sanctorum prædestinationem qui negat, apostolicam fidem oppugnat. 482, Deus, post peccatum primi hominis, quos voluit prædestinavit, et quos voluit in massa corruptionis reliquit. 492, Deus non aliter perficit in opere quam in sua sempiterna atque incommutabili voluntate dispositum habet. 551, Prædestinati sunt omnes ii de quorum numero Deus neminem vult perire.

HIERONYMUS (S.), presbyter.

XXII, 427, Prædestinationis materia.

XXIII, 343, Ex præscientia et prædestinatione jam ea facta sunt, quæ futura sunt. Prædestinatio non tollit liberum arbitrium, sed causas ante præcedere innuit, quare unumquodque sit factum.

XXVI, 453, Prædestinationis notiones.

LANFRANCUS, Cantuariens. archiepisc.

CL, 124, 131, Prædestinatio sanctorum, quæ. 131, Prædestinatio Jacob absque meritis. 141, Electio non secundum merita. 143, Quos elegit Deus, sine mutatione sui consilii eligit. 168, A massa perditorum quæ ex Adam facta est, Deus solus discernit. 206, Prædestinati ad mortem. 299, In prædestinatione merita non considerantur. 379, Salutem prædestinatorum consummavit Christus per passionem. 595, Christus ut prædestinatos redimeret mortuus est. 424, Christus oblatus est in cruce, ut quos præscivit redimeret.

PROSPER (S.) Aquitan. episc.

LI, 85, 133, Merito Deus voluit ut nos lateret divinæ prædestinationis arcanum. 157, 161, Prædestinatio non necessitat ad bonum aut ad malum. 167, 169, Prædestinatio Dei semper in bono est. 196, Prædestinatio, quid. 212, Firmitas prædestinationis. 492, Prædestinatio Dei neminem peccare compellit. 658, Prædestinatio Dei non est incerta, nec consilium mutabile, nec inefficax voluntas, nec falsa promissio.

TERTULLIANUS, Carthaginens. presbyt.

II, 290, Prædestinatio tot habet testes, quot fuere prophetæ. 294, Deus universa disponendo præscivit, et præsciendo disposuit. 718, Filii fidelium quoddam est genus prædestinationis. 915, Non est bonæ et solidæ spei sic omnia ad voluntatem Dei referre, ut non intelligamus aliquid esse in nobis ipsis. 917, Non omne quod Deus permittit, ex mera et tota ejus voluntate procedit.

Cum circa prædestinationem exorta sit hæresis Prædestinatianismus vocata, hic quædam addenda videntur.

Ex S. AUGUSTINO, LIII, 673-691. Prædestinatianismi exordia in Africa in monachis Adrumetinis.

A S. Augustino et Evodio deprehensa sunt. Qua hæresi apud Gallos emergente, S. Prosper et S. Hilarius opem S. Augustini per litteras implorant, et, istis suggerentibus, prædestinatiani per epistolam ad Galliæ episcopos a Cœlestino papa reprehensi sunt. Prædestinatianorum hæresim primus impugnat auctor Prædestinati, Gennadius Massiliens. confutatur. In synodis Arelatens. et Lugdunens. Prædestinatiani damnantur. Faustus Regiens. Lucidum prædestinatianum impugnat. Apparent Possessor et Joan. Maxentius, et concilium Arausicanum fert decretum hanc hæresim damnans. Ennodius Ticinens. unus adhuc est debellator prædestinatianismi... Hæc tandem hæresis in Galliam per Gotteschalcum renovatur; et duabus in synodis a Rabano atque Hincmaro oppressa fuit. Sententia ecclesiastica in Gotteschalcum fertur in synodo apud Carisiacum habita, a duodecim episcopis. Quidquid dicatur, nec Ecclesia Lugdunensis, nec synodus Valentina, in causa Gotteschalci suffragatur prædestinatianorum erroribus.

Videas insuper, LI, 1002; LIII, 673, 617, 620, 621, 624, 674, 685; CXXI, 347; CXXV, 50 *et seqq.*., etc.. quæ passim de prædestinatione referuntur.

PARS QUARTA.

SECTIO PRIMA.

De Pelagianismo et Semipelagianismo et Jansenismo. Utrarumque hæresium capita fere eadem.

Cum isti plus minusve eadem docerent, aut saltem cum differentia eorum hæresis vix attenta mente discerni possit, utramque confundimus in isto Indice, rati eos qui studiosissime eam perscrutari voluerint in suis indagationibus, quas hic indicamus, festucas differentiæ notaturos esse.

ALARDUS GAZÆUS, XLIX, 896.

ANASTASIUS, Bibliothecar., CXXVII, 968-970.

ANIANUS, Celedens., XLV, 1749, 1750; XLVIII, 298, 626.

ANONYMUS, LIII, 617, 621.

AUGUSTINUS (S.). Hipponens. episc., XXXII, 439-478, 583, 1221; XXXIII, 396, 538, 595, 674, 720, 735, 760, 769, 771, 784, 815, 832, 848, 853, 867, 874, 877, 897, 968, 971, 978; XXXIV, 743, 756; XXXV, 1396, 1510, 1719, 1850; XXXVIII, 153, 159, 171, 176, 178, 188, 550, 729, 825-867, 902, 911, 939, 950, 979; XL, 102, 147, 251; XLII, 9, 47, 93; XLIV, 109, 199, 247, 291, 319, 359, 415, 475, 641, 650, 875, 881, 959; XLV, 991, 1019, 1609, 1665, 1677, 1686, 1691, 1692, 1701, 1697, 1703, 1710, 1715, 1716, 1718, 1725, 1733, 1751, 1752, 1754, 1760, 1761, 1766, 1782, 1786; XLVII, 670, 768, 806, 885.

AURELIUS, Carthagin. episc., XX, 561, 564, 568; XLV, 1728, 1731; LXVII, 1141.

BALLERINIUS, LIV, 1263, 1267; LV, 371-409, 425, 559; LVI, 1005-1041.

BEDA, Venerab., XCI, 1066; XCV, 50.

BENCINUS, CXXVIII, 174.

BENEDICTUS (S.), Carthusianor. institut., LXVI, 448.

BINIUS. XX, 639.

BLANCHINUS, CXXVIII, 176.

BOETIUS, LXIV, 1575.

BONIFACIUS II, papa, XLV, 1790.

BRAIDA, LII, 1024, 1027.

CACCIARIUS, LV, 1065.

CÆSARIUS (S.), Arelatens. episc., LXVII, 1268.

CASSIANUS, L, 95; LII, 771, 784, 1057.

CIACONIUS, L, 349.

COELESTINUS, L, 331, 522, 528.

COELESTIUS, XLV, 1755.

CONSTANTIUS, imperat., LVI, 493, 1750.

CONSTANTIUS, XX, 685.

DATIANUS, episc., XLV, 1779.

ERASMUS (Desiderius), XLVII, 228, 566.

ELMENHORSTIUS, LVIII, 1023-1036.

FACUNDUS, episcop., LXVII, 687, 1267.

FAUSTUS, Regiens. episc., XLV, 1776; LVIII, 1057; LXIV, 1576.

FELIX III, papa, XLV, 1785.

FULGENTIUS (S.). Ruspens. episcop., LXV, 105.

GALLANDIUS, L, 576.

GARNERIUS, XLVIII, 11, 61, 64, 109, 183, 214, 240, 258, 266, 277, 446, 497, 503, 585, 587, 626, 650.

GELASIUS I, papa, LIX, 30, 32, 33, 116.

GENNADIUS, XLII, 1083, 1218.

HIERONYMUS (S.). Ecclesiæ doct., XXII, 1085, 1142, 1147, 1161, 1164, 1166, 1179, 1180, 1181; XXIII, 495; XXIV, 679, 757, 757; XXV, 167.

HILARIUS (S.), Arelatens. episc., XXXIII, XLIV, 953, 1007.

HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 955.

HONORIUS, Augustodunens. episc., CLXXII, 259.

HONORIUS, imperat., XLV, 1726, 1757; LXIII, 490.

INNOCENTIUS I, papa. XX, 459, 462, 582, 588; XXII, 1163, 1164; XLVII, 315, 319-336.

JULIANUS, Eclanens., XX, 697, 1710; XLVIII, 508, 533, 534, 625.

LAUNOIUS, XLVIII, 491.
LEO MAGNUS (S.), papa, XLV, 1761, 1763; LIV, 581, 595, 597, 703, 706; LV, 161, 186, 413; LVI, 112.
LUCIDUS, presbyt., LXIV, 1580.
MANICHÆUS, XLVIII, 886.
MARIUS MERCATOR, XLV, 1737; XLVIII, 63, 141, 257.
MAXENTIUS, (Joan.), XLV, 1778.
NESTORIUS, XLVIII, 173, 183.
ORIGENES, PALLADIUS, et EVAGRIUS, XLVIII, 682.
PAGIUS, CXXVIII, 180.
PAULINUS, diacon., XX, 711.
PAULINUS Nolan., LXI, 200, 367.
PAULUS OROSIUS, XLVIII, 566.
PELAGIUS, Britannus monach., XX, 608; XXXIII, 1100; XLVIII, 609.
PETRUS, diacon., XLV, 1772; LXII, 80.
POSSESSOR, episcop., LXIII, 489.
PROSPER (S.), Aquitan., LI, 23, 43, 47, 65, 67, 73, 77, 90, 151, 156, 173, 186, 189, 211, 275, 591, 659, 683, 721, 734.
QUESNELLUS PASCHAS., LIV, 1263, 1267; LV, 559, 371, 387, 413, 959; LVI, 959, 964, 978, 1025.
RAYNAUDUS (Theophil), LII, 758.
RUFINUS, presbyt. Aquileiens., XX, 197; XLV, 1771, 1776; XLVIII, 139, 449.
SOMMIER, CXXVIII, 183.
THEODORUS, Mopsuesten., XLVIII, 214, 416.
THEODOSIUS, imperat., XLVIII, 1751.
VALERIUS, LII, 773.
VINCENTIUS (S.), Lirinens., L, 650.
VOLUSIANUS, XLV, 1751.
XYSTUS III, papa, L, 118, 624.
ZOSIMUS (S.), papa, XX, 639, 640-645, 649, 654, 693; XLV, 1225, 1730.

SECTIO SECUNDA.

Pelagianismi auctores, simul et Semipelagianismi.

ANIANUS, diacon Celedens., XXI, 1176.
COELESTIUS, Pelagii discipul., XXXII, 492-503, 541-550; XLVIII, 497, 503, 615, 617.
JULIANUS, Eclanens. episc. Pelagian, XXI, 1167; XXXII, 518-523; XLVIII, 533, 534, 559, 624, 625, 449.
PELAGIUS, Britannus monach., XXI, 1155; XXII, 1204; XXX, 13, 645; XXXII, 439-446; L, 80-485; XXXIII, 772, 774, 1099; XLV, 1711, 1712, 1713; XLVIII, 488, 587, 593, 596, 598, 606, 608, 609, 610, 611.

SECTIO TERTIA.

Loca Patrum Pelagianismum et Semipelagianismum redolentia.

AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XI, 124; XXV, 271-278; XXXII, 620; XLIV, 964.
BOETIUS, XLV, 1573, 1776.
CASSIANUS, Massiliens. presbyt., XLVII, 796, XLIX, 25, 30; 442, 898, 1657; L, 327, 349; LVIII, 775, 777, 1057, 1094; LI, 34, 1057; LXIII, 490, 1109; LXVII, 1141, 1079, 1107; LXIX, 477.
GENNADIUS, Massiliens., LVIII, 979, 1054, 1167, 1079, 1120.
HILARIUS, Arelatens. episc., L, 626
GOTTESCHALCUS, monach., CXXI, 345.
JOANNES SCOTUS, CXXII, 547.
LEPORIUS, presbyter et monach., XXXI, 541; XLIX, 42, 1228; XXXII, 547; LVIII, 1092.
NESTORIUS, hæretic., L, 23.
OPTATUS (S.), XI, 765, 974.
PAULUS SAMOSATEN., XXII, 1147; XLVIII, 12, 449.
ORIGENES, XLVIII, 246.
RUFINUS AQUILEIENS., XX, 216
SEVERUS SULPICIUS, XX, 90-95; LVIII, 1075.
SIDONIUS APOLLINARIS, LVIII, 622.
THEODORUS MOPSUESTENUS, XLVIII, 258, 443.
VALERIANUS (S.), Cemeliens., LII, 761
VINCENTIUS, Lirinens., L, 625, 650.
ZACHÆUS, CHRISTIANUS, XX, 1066.
ZENO (S.), XI, 123, 124, 253, 271, 341

SECTIO QUARTA.

De Jansenianismo, licet recentius exorto.

Consulatur MERLIN (Carol.), e societate Jesu, XLVII, 883, 885, 901, 912, 923, 924, 933, 936, 942, 958, 965, 967, 994, 1075, 1081, 1083, 1089, 1093, 1101, 1111.

XCV.

INDEX DE SACRAMENTIS IN GENERE.

IN QUO VICISSIM AGITUR DE NOTIONE SACRAMENTORUM TUM VETERIS TUM NOVÆ LEGIS,

DE ILLORUM INSTUTIONE ET NUMERO, MATERIA ET FORMA, VIRTUTE, MINISTRO ET SUBJECTO, ETC. FRÆTEREA ENUMERANTUR LIBRI DE SACRAMENTIS TRACTANTES.

I. — *Notio sacramenti.*

Sacramenta ideo dicuntur, quia in eis aliud videtur, aliud intelligitur. S. August., XXXVIII, 1247. Signa cum ad res divinas pertinent, sacramenta appellantur, id., XXXIII, 527. Sacramenta, si quamdam similitudinem earum rerum, quarum sacramenta sunt, non haberent, omnino sacramenta non essent, *ibid.*, 364. Sacramenta corporalia sunt, quasi verba visibilia, id., XLII, 536. Sacramentum visibile verbum, id., XXXV, 1840. Sacramenta, quare sic dicantur, Raban. Maur., CVII, 309. Quid sint sacramenta, vel quare dicantur, S. Paschasius Radbertus, CXX, 1275; Ratramnus Corbeiens., CXXI, 146. Sacramentum vero est visibile signum invisibilis gratiæ, Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 102. Quid sacramentum, Magister Bandinus, CXCII, 1089; Hugo Rothomag. arch., CXCII, 1211; Petrus Pictav., CCXI, 1227; Hildebertus Cenoman., CLXXI, 1145.

II. — *Sacramenta vetera.*

Quidam ex Judæis fideles contendebant eos, qui credebant in Christum, sine veteribus sacramentis salvos esse non posse, S. August., XXXIII, 278, 279. Sacramenta Legis Veteris sola significandi ratione præcepta sunt, id., XLIV, 594. Divinitus data sunt ad significationem futurorum, etc., id., XXXIII, 281. Sacramenta Veteris Testamenti quid significent, id., XXXVI, 954, 955 Sacramenta vetera umbra erant futurorum, id., XLIV, 222. Sacramenta legis prænuntiativa erant Christi venturi, id., XLII, 355 357, 359. Sacramenta vetera ante Christum necessaria, id., XXXIII, 156. Sacramenta vetera post Christum superflua, *ibid.* Sacramenta vetera primis Christianis non erant noxia, sed nec necessaria, id., XLII, 357. Sacramenta vetera nec bona sunt, nec mala, id., XXXII, 281. Non signacula illa (veteris Testamenti) damnata sunt, sed, succedentibus opportunioribus, decesserunt, id., XXXIII, 96. Sacramenta vetera non erant gentibus imponenda, id., XLII, 357. Sacramenta Judæorum celebranda suscepit Apostolus, quare? id., XXXIII, 278, 279, 282. Sacramenta vetera non simulatione fallaci, sed consilio prudenti observavit Apostolus, id., XLII, 357. Sacramenta cur Judæis apostolorum tempore permissa, id., XL, 536. Sacramenta vetera quandiu observare permissi sunt primi Christiani qui ex Judæis crediderunt, id., XLII, 357, 358. Sacramenta vetera non evacuavit Christus, sed mutavit, *ibid.* 53. Mutatio in sacramentis veteribus a Christo facta, in psalmis prædicta, *ibid.*, 53, 54, 55. De differentia sacramentorum veterum et novorum, Petrus Lombardus, CXCII, 840.

III. — *Sacramenta novæ legis. — De eorum præstantia, differentia,* etc.

Sacramenta Christianorum diviniora et priora esse quam Judæorum, S. Ambros., XVI, 420 Sacramentorum novæ legis præstantia, S. August., XXXII, 200. Discrimen inter sacramenta veteris et novi Testamenti, id., XXXVI, 951; XLIII, 289. Sacramenta nova virtute majora, utilitate meliora, actu faciliora, numero pauciora sunt quam antiqua, id., XLII, 355. Inter sacramenta veteris legis et novæ, quæ differentia, Hervæus Burgid., CLXXI, 1597 Quomodo differant sacramenta veteris et novæ Legis, Magister Bandinus, CXCII, 1091. Petrus Pictav., CCXI, 1229. Quod tria genera sunt sacramentorum, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 327.

IV. — *Sacramentorum novæ legis institutio, numerus.* etc.

Auctor sacramentorum quis, S. Ambrosius, XVI, 439. Quæ sit causa institutionis sacramentorum, Petr. Pictav., CCX., 1227. Quatuor esse consideranda in institutione sacramentorum, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 317. Quare instituta sint sacramenta, *ibid.*, 319. Institutionem sacramentorum quantum ad Deum dispensationis esse, quantum ad hominem necessitatis, *ibid.*, 323. Tria sunt propter quæ instituta sunt sacramenta, *ibid.*, 117. Quare instituta sunt sacramenta, Magister Bandinus, CXCII, 1090; Hildebertus Cenom., CLXXIV, 1145. Sacramenta de latere Christi profluxerunt, S. August., XXXV, 1513; XXXVI, 161, 668. Enumeratio sacramentorum, Tertull., II, 805; Philippus de Harveng., CCIII, 519. Sacramenta cur hominibus data, Guillelmus, CLXXXIV, 406; Petrus Lombardus, CXCII, 859.

V. — *De materia et forma sacramentorum novæ legis.*

Accedit verbum ad elementum et fit sacramentum, S. August., XXXV, 1840. De materia sacramentorum, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 326.

VI. — *De virtute sacramentorum.*

Sacramenta nova virtute majora, utilitate meliora, S. August., XLII, 355. Sacramentum et virtus sacramenti quandoque separantur, id., XXXV, 2026. Aliud est sacramentum; aliud virtus sacramenti, *ibid.*, 1611. Sacramentorum virtus, gratia; non omnibus communis, licet communia sint sacramenta, id., XXXVI, 983. Sacramentis visibilibus sanctificat minister, Deus invisibili gratia, id., XXXIV, 712, 713. Sacramentis divina virtus adsistit, sive ad salutem bene utentium, sive ad perniciem male utentium, id., XLIII, 144. Sacramentorum visibilium effectus, pietas, id., XLII, 355. Sacramenta temporalia, alligamenta medicinalia sunt contritionis nostræ, id., XXXVII, 1905, 1904. An ex bonitate aut perversitate ministrorum pendeat sacramentorum effectus, id., XLIII, 67, 73 Sacramentorum vi peccata dimittuntur non meritis ministrorum, *ibid.*, 156. Sacramenta apud schismaticos formam visibilem pietatis habere possunt; non virtutem ejus spiritalem, id., XXXVIII, 465. Sacramenta eadem justis sunt ad salutem, iniquis ad damnationem, id., XLIII, 293, 297, 298, 435. Sacramenta in eis, qui mundum diligunt, remanent ad damnationem, non instrumentum ad salutem, id., XXXV, 1994. Sacramenta portæ æternales, Cassiodorus, LXX, 174. De sacramentis Ecclesiæ, et eorum effectu, Rabanus Maurus, CXII, 1168. Sacramenta vasa gratiæ, Alanus de Insulis, CCX, 204. Hominum malitia sacramenta non profanat, Gratian, CLXXXVII, 498.

VII. — *De ministro sacramentorum.*

Sacramenta gratiæ dat Deus etiam per malos, gratiam vero ipsam non nisi per se ipsum vel per sanctos suos, S. August, XLIII, 191. Sacramentorum vi peccata dimittuntur, non meritis ministrorum, *ibid.*, 156. Sacramenta apud hæreticos, id., XXXVIII, 463; XLIII, 179. De sacramentis per improbos administratis, S. Petrus Damian, CXLV, 523; S. Anselm. Lucens., CXLIX, 521, 522. Sacramentorum quorum, qui ministri, S. Bruno Carthus., CLII, 128. Merita ministrorum nihil conferunt sacramentorum validitati, Radulph. Ardens, CLV, 1682. Quod improbitas ministri non impedit veritatem sacramenti, Marbodus Redonens., CLXXI, 1472. Licet sacramenta mali ministrent, remissionem peccatorum non præstant, Gratian., CLXXXVII, 499. Quod presbyterum quemque sacramenta Dominica scire oporteat, Petrus Blesens., CCVII, 1150. Qui sacramentorum Ecclesiæ nescius est, ipsius administratione dignus non est, Guibertus abbas S. Mariæ, CLVI, 901.

VIII. — *De subjecto sacramentorum.*

Sacramentorum usus indignis interdum ex necessitate pacis Ecclesiæ non prohibetur, S. August., XXXVIII, 51. Etiamsi justus et iniquus pariter sacramenta participent, non idcirco participationem justitiæ esse cum iniquitate dicendum, id., XLIII, 294. Sacramenta eadem justis sunt ad salutem, iniquis ad damnationem, *ibid.*, 293, 297, 298, 435.

IX. — *Libri de sacramentis tractantes.*

De sacramentis libri sex, S. Ambros., XVI, 417. Liber de sacramentis divinis, Raban Maur., CXII, 1218. Libellus de sacramentis, Bonizo Placent., CL, 857. De sacramentorum diversitate, S. Anselmus Cant., CLVIII, 548. De sacramentis legis naturalis et scriptæ, Hugo de S. Vict., CLXXVI, 17, 344, 351, 117. De sacramentis Christianæ fidei, *ibid.*, 173. De ecclesiasticis sacramentis, Magister Bandin, CXCII, 1090.

XCVI.

INDEX DE BAPTISMO,

ORDINE LOGICO REFERENS VARIAS SS. PATRUM SENTENTIAS DE HUJUS SACRAMENTI NATURA, INSTITUTIONE, NECESSITATE, ETC.

MONITUM.

Baptismus metaphysice sumptus recte definitur : Sacramentum regenerationis per aquam, cum expressa SS. Trinitatis invocatione. Primum est omnium sacramentorum, et nullum a non baptizato recipitur. In hoc Indice vicissim disserimus de natura et figuris Baptismi; de hujus sacramenti institutione, materia et forma; de illius necessitate ac unitate; de variis Baptismatum generibus; de Baptismo Christi et Joannis; de ministro et subjecto Baptismi; de Baptismo ab hæreticis, schismaticis et pravis ministris collato; de tempore quo conferendus et suscipiendus sit; de cæremoniis et effectibus Baptismi; de agendi ratione post Baptismum tenenda. Præterea recensemus varios libros de Baptismo tractantes.

I. — *De natura baptismi.*

Baptismi aqua felix sacramentum, Tertull., I, 1197. Baptismus obsignatio fidei est, *ibid.*, 1239. Spiritus sanctus aquis superest, sanctificans eas de semetipso, *ibid.*, 1204. Baptismus circumcisio spiritalis, S. Cyprian., III, 1018. Lavacrum aquæ salutaris, id., IV, 198. Baptismus est sacramentum divinæ regenerationis, S. Hilar., X,

39. Signum est evictæ mortis, S. August., XXXV, 2275. Futuræ resurrectionis imago, id., XXXIX, 2070. Baptismus est signaculum Dei character, Victor Vitens., LVIII, 247. Baptismus sacramentum reconciliationis, Eugypp., LXII, 871. Sanctæ et incontaminatæ Christianorum fidei velut radix ac certum fundamentum divini baptismi gratia est, id., LXXIII, 470. Baptismus unde dicitur, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 256; Leidrad , XCIX, 861; Raban. Maur., CVII, 309. Fons sacer baptismatis non immerito fons vitæ nuncupatur, quare, Ratramn. Corbeiens., CXXI, 135. Tria sunt in baptismo visibilia, sacerdos, corpus et aqua; et tria invisibilia, spiritus, anima, fides, Hincmar., CXXVI, 105. Baptisma est figura mortis et sepulturæ, id., CLVIII. 544. Baptismus est ostium per quod intratur in templum Dei, Rupertus, CLXVII, 1151. In baptismo adest aqua visibiliter, sanguis Christi invisibiliter, *ibid.*, 1651. Baptismus ostium domus Dei, Godefrid., CLXXIV, 432. Quid sit sacramentum baptismi, Hugo de S. Vict., CLXXVI, 129, 443. Baptismus est quasi janua omnibus atria Ecclesiæ introeuntibus, id., CLXXVII, 388. Ablutio exterior in baptismo interiorem designat, S. Bernard., CLXXXIV, 479. Baptismus, qualiter dicitur, Petr. Lombard., CXCII, 843; Magister Bandin., CXCII, 1092. Porta ab Oriente sacramentum est baptismatis, per quod in civitatem intratur, Henric., CCIV, 296. Secunda piscina est baptismus quæ dicitur initialis, quomodo, Thomas Cisterc., CCVI, 712. Baptismus est ablutio aquæ per invocationem sanctæ Trinitatis sanctificatæ, peccati ablutionem signans, Alanus de Insul., CCX, 613. Baptismus est exterior corporis ablutio facta sub forma verborum præscripta, Petrus Pictav., CCXI, 1230.

II. — *De figuris baptismi.*

Baptismi figuræ, Tertull., I, 1209; S. Ambros., XVI, 423. Diluvium baptismi figura, S. Optat., XI, 894; S. Augustin., XLII, 263; S. Fulgent., LXV, 543; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 521; S. Bruno Carthus., CLII, 414; Rupert., CLXVII, 340; Joannes Beleth., CCII, 115. Baptismi figura circumcisio, S. Optat., XI, 895; S. Aug ; XLIV, 853. Mare Rubrum figura fuit baptismatis, S. Ambros., XIV, 867; Sedulius, XIX, 567; S. August., XXXV, 1723; XXXVI, 917; XXXVII, 1057, 1411 1420; XXXIX, 1551, 1555, 1562, 1635; S. Gregor. Turon., LXXI, 168, S. Gregor. Magn., LXXVII, 1162; S. Hildefons., XCVI, 119; Ivo Carnot., CLXII, 507; S. Bruno Astens., CLXIV, 1103; Rupert., CLXVII, 1659; Honor., CLXXII, 672. Corvus et columba emissa de arca Noe typus baptismi, S. Hieronym., XXIII, 176. Jordanis fluminis conversio baptismi signum, S. Ambros., XV, 1548.

III. *De institutione baptismi, ejusque auctore.*

Baptismus, quando institutus a Christo, Lactantius, VII, 616; S. Optatus, XI, 1055. Baptismus propter quid institutus, S. Augustinus, XLV, 1120. Instituta est secunda nativitas, quia prima est damnata, id., XLIV, 857. Cum Christus dicit, Ite in orbem universum, baptizate, etc., evidenter ostendit, quia non ipsi, sed ille procul dubio baptismatis auctor erat, S. Petrus Damianus, CXLV, 102. Quæritur quando institutum sit sacramentum baptismi, Wernerus abbas, CLVII, 759. Institutio baptismi facta fuit quando Christus ad baptismum venit, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 128, 449. Quare institutum fuit sacramentum baptismi *ibid.* 447; Robertus Pullus, CLXXXVI, 840. Christus ad baptismum Joannis accedens, vim regenerativam aquis contulit, id., CLXXVII, 389. De tempore institutionis baptismi, Petrus Lombardus, CXCII, 844; Magister Bandinus, CXCII, 1092.

IV. — *De materia baptismi tum remota, tum proxima.*

Materia baptismi et virtus, Tertullianus, I, 1203. In baptismo ter caput mergebatur, S. Hieronymus, XXIII, 164 Trina immersio propter mysterium Trinitatis, S. Hieronymus, XXVI, 496. In baptismo fit trina mersio juxta priscum Ecclesiæ morem, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 343. Quandoque unica, *ibid.* Si in vino quis, aquam non habens, periclitantem infantem baptizavit, nulla ei adscribitur pœna, S. Stephanus, II, 1026. In baptismo trinam mersionem faciendam esse, Alcuinus, C, 290, 342. In aqua baptismus consecratur, ut intelligatur, etc., Haymo, CXVII, 411. Nullum elementum invenitur aptius ad consepeliendum nos quam aqua, per aquam quippe sordes mundantur corporum, Paschasius CXX, 170. Baptismatis trina immersio signatur in epistola Gregorii papæ, Isidorus Mercator, CXXX, 1103 Per materialem aquam baptismus datur, Gerardus, CXLII, 1271. Baptismus fit in aqua, S. Anselmus, CLVIII, 543. Baptismi in aqua fit trina mersio ob tres rationes, Ivo Carnot., CLXI, 1058. Baptismus fit sub trina mersione, Rupert., CLXVII, 1632. Baptismus olim per totius corporis immersionem fiebat, Hildebertus, CLXXI, 1147. Baptismus uniformiter fit in aqua, Hugo de S Victore, CLXXVI, 127. Magis in aqua quam in alio liquore baptismus conficitur, quare, Petrus Abælardus, CLXXVIII, 1739; Zacharias, CLXXXVI, 101. Baptisma non alium liquorem, aliudve elementum recipit, præter aquam, Robertus Pullus, CLXXXVI, 841. Celebratur baptismus tantum in aqua, Petrus Lombardus, CXCI, 844; Magister Bandinus, CXCII, 1092. Pro vario Ecclesiarum usu semel vel ter, qui baptizatur immergitur, *ibid.* In qua materia baptizandum sit determinavit Christus, quando in aqua hominem regenerari debere monstravit, Ecbertus, XCV, 53. Nulla in alia re baptismum facere permissum est nisi in pura aqua, Joannes Belethus, CCII, 115.

V. — *De forma baptismi.*

Baptismus in Patre et Filio et Spiritu sancto, S. Hilarius, X, 39. Baptismus confertur in nomine S. Trinitatis, S. Hieron., XXII, 466. Verum baptisma in Spiritu sancto; et mysterio S. Trinitatis, id., XXV, 935. Apostoli baptizant in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, *ibid.*, 139. Baptismus in nomine sanctæ Trinitatis datur, S. Augustinus, XXXVIII, 803. Baptizandum est in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, S. Petrus Chrysologus, LII, 427. Baptismus in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti datur, Gennad., LVIII, 993, 1026. Baptismus in nomine Jesu quomodo validus, Vigil. Taps., LXII, 324. Datur baptisma in nomine Trinitatis S. Fulgentius, LXV, 300. Baptismus a quibuscunque hæreticis collatus modo in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, non est iterandus, S. Fulgent. Ruspens., LXV, 692. De baptismo in nomine Jesu, Facundus, LXVII, 534. S. Trinitatis in baptismo invocatio requisita, Gregor. Turon., LXXI. 227. Baptismi forma, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 343. In Patre et Filio et Spiritu sancto salutaria baptismi dona consistunt, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 821. Si omissa qualibet Trinitatis persona, baptisma detur, manifeste in regenerationis solemnitate nihil agitur, nisi tota Trinitas invocetur, *ibid.* Pœna ejus qui non baptizaverit in nomine S. Trinitatis, XCIX, 1023. Quod in nomine Trinitatis detur baptismus., S. Hildefonsus Tolet, XCVI, 168. Nullatenus baptismi mysterium perfici potest, nisi sub invocatione sanctæ Trinitatis, Theodulfus, CV, 232. Si quis episcopus aut presbyter non baptizaverit in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, abjiciatur, Isidor. Mercator, CXXX, 20; Burchard., CXL, 732. De presbytero, qui grammaticam ignorabat et tamen in Trinitate baptizabat, Burchard. Wormat., CXL, 735. Baptizare in nomine Patris tantum, vel in nomine Filii tantum, vel in nomine Spiritus sancti non licet, Ivo Carnot., CLXI, 1059. Baptizati in nomine Domini sunt baptizandi in nomine sanctæ Trinitatis, *ibid.* Baptizatus sine invocatione Trinitatis sacramentum regenerationis non habet, *ibid.* Forma baptismi sunt ista verba, in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, vel æquipollentia, Zacharias, CLXXXVI, 102. Invocatio Trinitatis verbum dicitur quo baptisma consecratur, Petrus Lombard., CXCII, 843. Forma hujus sacramenti, Magister Bandinus, CXCII, 1095; Stephan. Tornac., CCXI, 312, 313; Petrus Pictav., *ibid.*, 1230.

VI. — *De necessitate baptismi; de parvulis sine baptismo defunctis; quo tempore obligare cœperit lex baptismi.*

Sine baptismo salus nemini competit, Tertull., I, 1213. Quo tempore lex baptismi obligare cœperit, *ibid.*, 1215. Nisi baptizatus fuerit catechumenus, remissionem non potest accipere peccatorum, S. Ambrosius, XVI, 394. Baptisma omnibus necessarium, S. August., XL, 253; XLIV, 189, 190, 199. Baptismus necessarius etiam perfecte viventibus, id., XXXV, 1495. Baptismi necessitatem asserit Innocentius papa, id., XLIV, 576. Baptismus Christi necessarius parvulis, id., XXXIV, 418. Baptismus necessarius parvulis ob peccatum originale, non ob personale, id., XLIV, 121. Regenerari spiritualiter opus habet, quisquis carnaliter generatur, *ibid.* A damnatione Adæ nemo liberatus nisi in Christo renatus, id., XL, 256 Baptizari parvuli debent, ut a diaboli potestate et a peccato liberentur, id., XLIV, 1138. Per baptismum de potestate tenebrarum eruuntur parvuli morientes, id., XXXIII, 982, XLIV, 426. Ab originali peccato liberari parvuli non pos-

sunt nisi baptismo Christi, id., XXXIII, 685. Parvulos propter salutem baptizandos negant Pelagiani, *ibid.* 761, 763, 773. In parvulis per baptismum remissionem fieri peccatorum fatentur aliqui Pelagiani, quo sensu, id., XLIV, 146. Baptizandos parvulos Pelagiani concedunt, non propter vitam æternam, sed propter regnum cœlorum, id., XXXVIII, 1336; XLIV, 142, 394. Sine baptismo, parvuli non possunt habere vitam in semetipsis, id., XLIV, 615. Parvuli non baptizati manent in tenebris, *ibid.*, 112, 129, 190, 131. Parvuli non baptizati damnantur, *ibid.*, 188, 189. Parvuli sine baptismo morientes, non erunt in medio quodam loco ubi beate vivant, S. Leo Mag., LVI, 486, 487. Baptizandi sunt parvuli, ut in eis regeneratione mundetur quod generatione traxerunt, Gennad., LVIII, 989. Illud præcipue observandum est et tenendum, nascentium parvulorum animas nexu peccati originalis obstrictas, omnib: sque necessarium esse sancti baptismatis sacramentum, S. Fulgent. Ruspens, LXV, 441. Sine regeneratione neminem in regnum intraturum Nicodemo Dominus revelavit, S. Gregor. Magn., LXXIX, 620. Pro solo originali reatu luunt in inferno nuper nati infantuli pœnas, si renovati per lavacrum non fuerint, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 588. Nemo sine lavacro regenerationis remissionem peccatorum consequi, et regnum valet intrare cœlorum, V. Beda, XCII, 668. Quod non nisi renatus habeat vitam æternam, S. Hildefons. Tolet., XCVI, 758. Non baptizati a regno Christi alieni sunt post obitum, Alcuinus, CI, 1224. Baptimi necessitas, Joannes Rothomag., CXLVII, 234. Baptismus necessarius re aut voluntate, Goffridus, CLIII, 256. Nemo terram viventium intrabit qui prius per baptismum non transierit, S. Br. n. Astensis, CLXIV, 533. Quicunque sine baptismo de hac vita migraverit et regno Dei carebit et insuper maledicti originalis pœnas luet æternas, Otto, CLXXIII, 1358. An absque percepto actualiter visibili sacramento, vel ejus vice martyrio salus obtineri possit, S. Bernard., CLXXXII, 1031 Quando homines obligari cœperunt præcepto percipiendi baptismi, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 450, 452. Necessarium est visibile sacramentum aquæ ad ablutionem visibilis corporis, Gratianus, CLXXXVII, 1791. Omnis despiciens sacramentum baptismi et accipere nolens, æternam vitam nullo modo mereri nec consequi potest, Ermengaudus, CCIV, 1256. Tam parvulis quam adultis est necessarius baptismus, Alanus de Insulis, CCX, 347. Non obligasse baptismum, ex quo dictum fuit Nicodemo: Nisi quis renatus, etc., S. Bernardus. CLXXXII, 1031. Baptismi obligationem cœpisse primum post sufficientem ejus promulgationem, *ibid.*, 1034.

VII. — *De unitate baptismi, quod non sit iterandum.*

Baptismus unus omnino est, tam ex Domini Evangelio, quam ex apostolorum litteris, Tertull., I, 1216. Baptisma unum in Ecclesia, S. Cyprian., III, 407, 408, 412; S. Hilar., X, 399, 400. Baptisma non est iterandum, S. Optatus, XI, 1044, 1045, 1048; S. Ambros., XV, 1789; S. August., XXXV, 1484; XLIII, 54, 70, 72, 77, 158, 159, 162, 190, 192, 197, 199, 206, 219, 225, 226, 227, 252, 254, 237, 346, 515, 601, 602, 605, 804. Domini baptisma unum est lavandis animabus et corporibus, S. Petrus Chrysologus, LII, 647; Gennad., LVIII, 993. Baptismus non iterandus, S. Leo Magn., LIV, 1193; Primas., LXVIII, 445; S. Hildefons., XCVI, 160, 161; Isidor. Mercator, CXXX, 319, 678; S. Petrus Damian., CXLV, 164; Rupert., CLXIX, 264; Hugo de S. Victore, CLXXV, 629; id., CLXXVI, 458; Alanus de Insulis, CCX, 353.

VIII. — *De variis baptismatum generibus.*

Baptismus secundus, seu sanguinis per martyrium, Tertull., I, 1217. Plurima baptismatum genera præmissa sunt, S. Ambros., XVI, 1248. Baptizantur alii baptismo ignis, alii baptismo Spiritus sancti, S. Hieron., XXV, 686. Baptismus sanguinis quis, S. August., XLIII, 276. Praptismi vicem implet martyrium et in articulo necessitatis vera conversio, *ibid.*, 173 Baptismus sanguinis; Prudent., LX, 426. In Scripturis sunt baptismatum genera tria, aquæ, spiritus et ignis, sanguinis quo martyres baptizantur, Primas., LXVIII, 443. Baptismus martyrii omnium præstantissimus, id., LXXIII, 488. Quod primum baptisma aquæ sit, secundum sanguinis, S. Hildefons. Tolet., XCVI, 160. Tria sunt baptismi genera, S. Isidor Hispal., LXXXIII, 820; Alcuinus, CI, 1216. Sunt plura genera baptismatis, quæ purgant hominem a delictis, ac profectum conferunt sanctitatis, Rabanus Maurus, CXI, 133, 134. Quatuor sunt genera baptismatum, Haymo, CXVII, 411. Non baptizati si pro Christo moriuntur, baptizati moriuntur, Ivo Carnot., CLXI, 1068. Effusio sanguinis implet vicem baptismi, *ibid.* Sanguinis effusio vicem obtinet baptismatis, sic et vera cordis contritio, cum tempus suscipiendi non habeat, Hugo de S. Victore, CLXXV, 843. Triplex est baptisma, id., CLXXVII, 804; S. Martin. Legion., CCVIII, 273; Alanus de Insulis, CCX, 348

IX. — *De baptismo Christi et Joannis.*

Baptismus Joannis an cœlestis, an terrenus, Tertull., I, 1210. Joannes se dicit baptizare in pœnitentiam, S. Hilar., IX, 926. Baptisma Joannis diversum a baptismo Christi, S. Optatus, XI, 1053, 1054. De baptismo Joannis, quando et cur post ipsum baptisma Christi collatum, *ibid.* Baptismus Joannis oculus supplicationum est, baptismus Christi oculus gratiarum, S. Ambros., XIV, 1010. Aqua Joannes baptizabat, Christus Spiritu, S. Ambros., XV, 1840. Legis typum accipiens Joannes baptizavit in pœnitentiam, Christus ad gratiam, S. Ambros, XVI, 1043. Baptisma Joannis, Juvencus, XIX, 105. Quo sensu in remissionem peccatorum, *ibid.*, 108. Baptismus Christi et Joannis, Chromat., XX, 328, 329. Baptismi Joannis finis, S. August., XLIII, 182. Joannis baptismo regeneratio non fiebat, *ibid.*, 255. Baptismum Joannis suscepit Christus, *ibid.*, 256; XLIII, 174. Suscepit ad ipsius sacramenti consecrationem, id., XXXVIII. 1335. Baptismus Joannis crimina non delet, id., XXXIX, 2010. Quare susceptus a Christo, id., XXXV, 2195, 2249, 2250. Baptismo Christi aquæ nostræ baptismati consecratæ, id., XXXIX, 2010, 2012, 2015. De baptismo Christi, S. Petrus Chrysolog., LII, 616; S. Leo Magn., LIV, 701; S. Maximus, LVII, 292, 294, 298; Prudent., LIX, 679. Baptismi S. Joannis Baptistæ effectus, S. Paulinus Nolanus, LXI, 447. Baptismus Joannis et Christi, S. Paschasius, LXII, 31. Salvator a Joanne accepit baptismum, quare, Beda V., XCII, 138. Baptismus Christi ad aquæ sanctificationem, S. Paulinus Aquil., XCIX, 173. Baptisma Joannis non fuit in remissionem peccatorum, sed præparatio ad baptismum Christi, S. Hildefons., XCVI, 116. Baptizatus est Christus, non ut ejus ulla diluerentur iniquitas, sed ut ejus magna commendaretur humilitas, Alcuinus, CI, 49[illegible]. Baptisma Christi non fuit in aqua tantum sicut Joannis, sed in Spiritu sancto, *ibid.*, 138, 238. Joannes baptizat in aqua pœnitentiæ, Christianus Druthmarus, CVI, 1295. Ob tres causas venit Dominus ad baptismum Joannis, *ibid.*, 1294. Christus Joanne baptizari voluit, ut discant omnes fideles neminem absque baptismo justificari quamvis innocenter ac juste vivat, Gerardus, CXLII, 1275. Baptismus Joannis figura baptismi Christi, Lanfrancus, CL, 650. Baptizari Dominus voluit, non quia remissione peccati egeret, sed ut legem impleret, Ivo Carnot., CLXI, 1050. Baptismi Joannis et baptismi Christi non eadem est virtus, *ibid.* Baptisma Joannis baptisma servi, baptisma Christi baptisma est Domini, Rupertus, CLXVII, 1643. Baptismus Joannis præparatio fuit ad baptismum Christi, Hi deberi., CLXXI, 409. Baptismus Christi baptismus remissionis dicitur, baptismus vero Joannis baptismus pœnitentiæ, Hugo de S. Victore, CLXXV, 845. Quid distet inter baptismum Joannis et Christi, id., CLXXVI, 451. Baptismus Joannis sola corpora abluebat, a peccatis vero non mundabat, Petrus Lombardus, CXCII, 842. De forma baptismi Joannis et de baptizatis ab eo, *ibid.* Joannes baptizabat in aqua, Jesus in aqua et Spiritu sancto, Richardus, CXCVI, 1016. Baptismus Christi dignior baptismo Joannis, Philippus de Harveng., CCIII, 763. Cur Christus venit ad aquas Jordanis, Petrus Blesensis, CCVII, 591. Cœpit perfectum bap ismia a Jesu Christo; ipse enim baptizavit primum in Spiritu sancto, S. Martinus Legion., CCVIII, 273. Non ideo Christus baptizatus est quod baptismo indiguerit, sed ut aquis vim regenerativam conferret, Alanus de Insulis, CCX, 350. Differentia baptismi Joannis ad baptismum Christi, Petrus Pictav., CCXI, 1257.

X. — *De subjecto baptismi, de dispositionibus in adultis requisitis*

Baptismus in qua vitæ ætate conferendus, Tertull., I, 1220. Baptismi di atio an utilior., *ibid.*, 1221. Baptismum præcedere debet confessio delictorum omnium, *ibid.*, 1222. Atque pœnitentiæ, *ibid.*, 1229. Multo minus infantibus neganda baptismi gratia quam adultis, S. Cyprian., IV, 1018. Omnibus dandum baptisma, S. Sylvester, VIII, 858. Baptizati pueri, adolescentes, juvenes, senes utriusque sexus, S. Zeno, XI, 493. Baptizati in unum homines genere, ætate, sexu, conditione diversi, *ibid.*,

491. Baptizari parvuli debent, ut a diaboli potestate et a peccato liberentur, S. August., XLV, 1438. Baptizantur parvuli in remissionem peccatorum, id., XXXVIII, 751. Parentes sollicitos esse oportet ut baptizentur infantes. id., XLIV, 199. Baptizandi filii etiam fidelium, *ibid.*, 175, 812, 847. Non superfluo baptizantur baptizatorum filii, *ibid.*, 194, 195, 199. Mortui non baptizandi, S. Leo Magn., LVI, 422. Baptizandæ prægnantes, *idem.*, 444. In adultis nec confessio sine baptismate nec baptisma sine confessione, S. Fulgentius, LXV, 588. Baptizandi fidei symbolum discant, Ferrandus, LXVII, 959. Ægrotantibus quando ipsi loqui non possunt, si pro eis alii testimonium dixerint, baptismus non negetur, *ibid.* Quando de infantibus ignoratur utrum baptizati sint, sine ulla dubitatione baptizentur, id., LXVII, 959. Baptismum præcedebat jejunium, Cassiod., LXIX, 1195. Baptismum præcedit jejunium et oratio, id., LXXII, 515. Petrus baptismo pœnitentiam esse præmittendam docuit, S. Gregor. Magn., LXXVII, 112. An baptismus conferri possit mulieri prægnanti, *ibid.*, 1193. Crisconius, LXXXVIII, 828. Baptizati quorum dubium est baptisma iterum baptizandi, *ibid.* Mortuis non detur baptisma, Angelrannus, XCVI, 1049. Baptizandi dent nomen suum, et diu sub abstinentia vini et carnium percipiant baptismum, Theod., XCIX, 1022. Subito obmutescens baptizari potest, si voluntatis præteritæ testimonia justa fuerint, *ibid.*, 1023. Non potest fieri ut corpus baptismi capiat sacramentum, nisi anima fidei susceperit veritatem, Alcuinus, C, 189. Baptizari debent sine scrupulo, qui non probantur baptizati, Isid. Mercator, CXXX, 353. Mortui non sunt baptizandi, Burchard., CXL, 734. Omnes ad baptismum venientes quinta feria majoris hebdomadæ fidem episcopo vel presbytero reddere debent, id , CXL, 730. Baptismum accepturus adultus debet prius pœnitere veteris vitæ, Ivo Carnot., CLXI, 1054. Baptizandus prius est catechizandus instruendusque de rebus fidei, *ibid.* Catechumeni antequam elemento aquæ abluantur, se renuntiare voveant diabolo, pompis et operibus ejus, S. Bruno, CLXIV, 471. Baptizandorum præparatio ad baptismum per XV dies jejunii, Rupertus, CLXX, 111. Nullus in materno utero baptizari potest, Petrus Lombard., CXCII, 853. Qui sine fide vel ficte accedunt, sacramentum non rem accipiunt, *ibid.*, 846.

XI. — *De ministro baptismi.*

Baptismum dandi jus habet summus sacerdos, qui est episcopus, Tertull., I, 1218. Debinc presbyteri et diaconi, non tamen sine episcopi auctoritate. Etiam laicis jus est, *ibid.* De iis qui a schismaticis aut a malis ministris baptizati sunt in fide, non dubitandum quin ratum haberi debeat eorum baptisma, S. Optatus, XI, 765. Baptismus fit per sacerdotes Christi, S. Ambros., XV, 1227. Presbyter et diaconus jus non habet baptizandi sine jussione episcopi, S. Hieron., XXIII, 165. Necessitate cogente, licet laicis baptizare, *ibid.* Baptismus a presbytero confertur, S. August., XLI, 842 Baptismum dandi jus in ordinatione habetur, id., XLIII, 71. Laicus in necessitate baptizat, *ibid.* Baptisma in necessitate ministrare etiam laicis conceditur, S. Leo Magn., LVI, 695. Solis sacerdotibus tractandum est baptisma, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 822. Mulier baptizare non præsumat, Theod., XCIX, 1023. Quod solis sacerdotibus liceat dare baptismum, excepta necessitate periculi, S. Hildefons. Tolet., XCVI, 159. Baptismus recte confertur etiam a malis, S. Agobard., CIV, 142. Baptizare potest diaconus absente episcopo et presbytero, Regino, CXXXII, 142. Baptismi administratio sacerdotibus commissa, Joann, Rothomag., CXLVII, 232, 235. Constat baptisma solis sacerdotibus traditum, Ivo Carnot., CLXI, 82. Baptizare potest mater filium, mortis urgente periculo, *ibid.*, 1051. Baptizare nullus præsumat nisi sacerdos seclusa necessitate, *ibid.*, 1052. Laico in necessitate baptizare conceditur, Honor., CLXXII, 674; Algerus, CLXXX, 838, 882; Gratianus, CLXXXVII, 1799; Magist. Bandin., CXCII, 1094. Quibus liceat baptizare, Petrus Lombard., CXCII, 852.

XII. — *De baptismo ab hæreticis et schismaticis, vel aliis malis ministris collato, aut subjectis accepto.*

Baptisma hæreticorum non reiterandum, Stephan , I, 1009, 1010. Omnia inania et falsa apud hæreticos, S. Cyprian., III, 1043. Participem hæreticorum esse qui eorum baptisma probat, S. Cyprianus, III, 1122, 1126, 1130, 1173. Baptizandi qui ab hæreticis baptizati, *ibid.*, 1162. Ne baptisma quidem sanguinis in hæresi prodesse, *ibid.*, 1123. Redeuntes ab hæresi utroque sacramento nasci debere, S. Cyprian., III, 1046, 1081, 1117. De his qui de hæresi ad Ecclesiam sine baptismo admissi sunt, *ibid.*, 1122, 1171. Sententia Stephani de baptismo hæreticorum, III, 1128. A quacunque hæresi venientem baptizari vetuit, *ibid.*, 1129. Hæreticos non proprie baptizare ad se venientes, *ibid.* Hæreticorum baptisma dudum in Africa rejectum, S. Cyprian., III, 1038, 1110. Mortuos baptizant Montanistæ, S. Philast., XII, 1166. Baptismus ab hæreticis datus, bonus, sicut et a malis, S. August., XLIII, 190, 191. Baptismus malorum non valet, si non valet hæreticorum, *ibid.*, 193, 203, 204, 205, 206, 207, 209, 211, 212. Baptismum ab hæreticis et schismaticis dari posse, in concilio Nicæno definitum est, *ibid.*, 72. Quidquid de baptismo hæreticorum Cyprianus ejusque collega in concilio Carthaginensi dixerunt, de baptismo iniquorum dici potest, *ibid.*, 239. Baptismus ubicunque conferatur, venerandus est, id., XXXIII, 301. Baptismus apud hæreticos collatus valet, nec iterandus est, *ibid.*, 362; XXXVII, 462, 797. Baptizandum non est post hæreticos, si non baptizatur post ebriosos, luxuriosos, etc., id., XLIII, 218, 457. Baptizatos in hæresi vel schismate non rebaptizandi, *ibid.*, 219, 220, 491. Baptismus ab hæreticis aut malis datus integer est, *ibid* , 207, 244. Sed non prodest ad salutem, *ibid.*, 110, 141, 170, 235, 235, 239, 257, 437, 756. Baptismum habere possunt hæretici et mali, sed non habent remissionem peccatorum, *ibid.*, 227, 228, 238, 244. Baptismus a malis acceptus an peccatorum remissionem operetur, *ibid.*, 165, 166. Baptismum dare possunt hæretici et perversi, peccatorum remissionem dare non possunt, *ibid.*, 192. Qui ab hæreticis aut iniquis baptizantur, si non falso corde convertuntur, a Christo baptizantur, *ibid.*, 219. Baptizati apud hæreticos an debeant rebaptizari , Gennad., LVIII, 1026, 1028. Ferrand., LXVII, 958. Baptismus in Trinitatis nomine etiam ab hæreticis datus, validus censetur, S. Gregor. Magn., LXXVII, 828. Hæreticorum baptismus non ad remissionem peccatorum, sed ad supplicii testimonium datur, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 588. Qui apud hæreticos baptizati sunt, et veniunt ad nos, recipiantur quasi baptizati, Burchard., CXL, 734. An hæreticus possit baptizare, Ivo. Carnot., 1052. Hæretici et peccatores baptismum administrantes filios generant Ecclesiæ, S. Bruno, CLXIV, 210. An baptismus hæreticorum sit iterandus quando fiat in nomine S. Trinitatis, Rupert., CLXVII, 813. Quod baptismus æque sanctus est a bono et a malo datus bono vel malo, Petrus Lombard., CXCII, 850.

XIII. — *De tempore conferendi aut suscipiendi baptismi.*

Baptismi conferendi tempus, Tertull., I, 1222; S. Siricius, XIII, 1134. Intra quos dies baptizandi sunt infantes, S. Cyprian., III, 1015, 1017, 1018. Baptismus in Pascha et in Pentecoste confertur, S. Hieron., XXV, 1528. Baptismus in Sicilia solemniter celebratus in die Epiphaniæ, S. Leo Magn., LIV, 696. Celebrandus in Paschate, *ibid.*, 698. Et in Pentecoste, *ibid.* Ex apostolico exemplo baptisma in Pentecoste celebrari. *ibid.*, 700. Nocte paschali baptisma collatum, *ibid.*, 609. Leo vetat celebrari in Epiphania, *ibid.*, 698. In necessitatis casu omni tempore baptizandum, *ibid.*, 700. Baptismus quibus anni temporibus apud Græcos conferri solitus, S. Gregor., Magn., LXXVII, 925. Quibus apud Latinos, *ibid.* Ut post duas hebdomadas Quadragesimæ ad baptismum nullus suscipiatur, Criscon., LXXXVIII, 828 Parvuli non præsententur ad baptismum nisi in duobus temporibus præscriptis, Carol. Magn., XCVII, 770. De tempore et loco baptizandi, S. Hildefons. Tolet., XCVI, 157. Certis temporibus Paschæ et Pentecostes baptismata fiant, excepta causa infirmitatis, Herard., CXXI, 766; Burchard., CXL, 729; S. Anselm., CXLIX, 521; Ivo Carnot., CLXI, 79. Baptismus solemnis in die Paschæ non Epiphaniæ fieri debet, Rupert., CLXX, 84. Quod tantum bis in anno canonice baptismus celebretur, Honor. Augustod., CLXXII, 675. Nisi necessitate cogente inter Pascha et Pentecostem nullus baptizare præsumat, Gratian., CLXXXVII, 1799. In baptizandis electis duo tempora sunt servanda, Petrus Lombard., CXCII, 851.

XIV. *De effectibus baptismi.*

In baptismo est regeneratio, Tertull., II, 280, 862. Et remissio peccatorum, *ibid.*, I, 1258; II, 280. Baptismate sordes abluuntur, maculæ vero martyrio candidantur, *ibid.*, II, 147. Spiritus in aquis corporaliter diluitur, et caro in eisdem spiritualiter emundatur, *ibid.*, I, 1204. Baptizamur, non ideo ut delinquere desinamus, sed quia desinimus, quoniam jam corde loti sumus, *ibid.*, I, 1239. Baptismate malitia omnis aboletur, Lactant., VI, 435.

Baptismo datur remissio peccatorum, S. Hilar., IX, 412. Sacramentum est divinæ generationis, *ibid.*, X, 39 Baptismi sacramento splendorem percipiunt animæ, *ibid.*, IX, 1060. Baptismi lavacro per verbi virtutem anima et corpore innovamur, *ibid.*, 976. Baptismus vitam animæ comparat, S. Zeno, XI, 341. Desecat animi vitia et originale peccatum., *ibid.*, 355. Omnia omnino peccata diluit, S. Zeno, XI, 470, 519. Baptismate renatus fit Ecclesiæ filius, *ibid.*, 437. Ubi Trinitas cum fide concordat, qui natus fuerat sæculo renascitur spiritualiter Deo, S. Optatus, XI, 963. In baptismate justitia omnis impletur, S. Ambros. XIV, 867. Peccatum abluitur, *ibid.*, 345, 727. In baptismate descendit Spiritus sanctus, *ibid.*, 428. Per lavacrum regenerationis et renovationis Spiritus sancti spem vitæ capimus æternæ, *ibid.*, 791. Aufert Dominus peccata per baptismum, *ibid.*, 1240. Per baptismum peccato morimur, sed Christo convivimus, S. Chromatius, XX, 329 Baptismus novum hominem facit, et ex toto novum creat, S. Hieronymus, XXII, 655. Vetus Adam in lavacro totus moritur, et novus cum Christo in baptismate suscitatur, id., XXIII, 424. Baptismus tantum præterita peccata dimittit, *ibid.*, 569. Baptismi virtus, S. August., XLII, 572; XLIII, 165. Effectus, XLIV, 570, 847. Baptismus Christi omnia peccata delet, XXXVIII, 53, 382, 583. 390, 401, 752, 1064; XL, 262, 288, 659; XLI, 40; XLIV, 430, 600, 688. Baptismus dat omnium indulgentiam peccatorum et aufert crimina, non radit, *ibid.*, 562, 563. Per baptismum a damnatione liberantur ante usum rationis morientes, S. August., XXXIII, 364. Non solum peccata, sed et ipsa desideria vitiosa baptismatis lavacro purgantur, id., XLIV, 407. Baptizati solvuntur reatu malorum quæ remanent post baptismum, *ibid.*, 853. Baptismo sanctificatur et corpus, id., XL, 694. Baptismi effectus, remissio peccatorum et gratiæ collatio, S Prosper Aquit., LI, 285, S. Leo Magnus, LIV, 193. Baptismi sacramentum utile est et necessarium, quia in eo remissio peccatorum tribuitur, S. Maximus Taurin., LVII, 538. Baptismi aqua, quæ aqua Christi dicitur, et peccata delet, et gratiam justificationis confert, *ibid.*, 481. Ejus beneficia declarantur, *ibid.*, 338, 709. Effectus baptismi remittentis peccata ea Dei gratia et virtute procedit; Spiritus enim sanctus in illa aqua operatur, *ibid.*, 775. Tanta est virtus sancti baptismatis, ut omnia etiam quæ originali superadjecta repererit peccata diluat, S. Fulgentius, LXV, 387. Non solum originale debitum, sed et actuale deletum per baptismum. Primasius Adrumet., LXVIII, 442. Christus facit quotidie purgationem peccatorum per baptismum, S. Germanus, LXXII, 856. Baptismus peccata penitus aufert, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1162. Dum corpus intinguitur, anima ab omnibus peccatis abluitur, id., LXXIX, 510, 515. Baptisma quo verissime omnia peccata dimittuntur, et cœleste regnum credentibus aperitur. Paulus diaconus, XCV, 1291. Baptismo ex filio iræ fit homo filius adoptionis, S. Hildefonsus, XCVI, 112, 173; Heterius, XCVI, 729. Quod baptismus et originale et actuale peccatum tollat, S. Hildefonsus Tolet, XCVI, 158. Cum baptizamur in Christo, per ipsum renascimur, ut purificati vivificemur, Leiradus, XCIX, 862. Aqua illa non solum sordes lavat, sed et animam a peccatis liberat, *ibid.* Baptismo remittuntur peccata tam originalia quam actualia, Alcuinus, CI, 1073. Baptismus renovat interiorem hominem, S. Agobardus, CIV, 177. O præclarum et admirabile sacramentum, quod de filiis iræ facit filios Dei, de veteribus novos, de fœdis pulchros, in quo et regeneramus, et purgamur, etc, Theodulfus Aurelian., CV, 232. Quod in baptismate vetus homo exuatur, et novus induatur, Jonas Aurelian. CVI, 126 Infantes baptizati, si moriantur, salvantur, S. Lupus Ferrar., CXIX, 608. Baptismi perceptio et fructus, Hincmarus Rem., CXXV, 373, 374. Baptismo redemptos perire posse contra Gottescalcum, *ibid.*, 580, 301. Baptismatis sacramento omnia peccata delentur, etiamsi nulla præcesserit pœnitentia, Ratherius, CXXXVI, 442. Per baptismum regeneratur et renovatur homo, adveniente in eum Spiritu sancto, per quem fit remissio peccatorum, Lanfrancus, CL, 371. Morimur in baptismate, non carne sed peccato, *ibid.*, 388. In baptismate spiritualiter creatur homo, et a Christo Christianus dicitur, Goffridus Vindocin., CLVII, 214. Cur baptizati, atque martyres, non statim incorruptibiles fiant, S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 534. Per baptismatis ablutionem inter adoptionis filios aggregamur, *ibid.*, 885. Quod omnia peccata in baptismo deleantur, Ivo Carnot., CLXI, 970. Ex aquis vita nascitur, Franco, CLXVI, 765. Baptismus efficit nos solium et templum Dei, Hildebertus, CLXXI, 788. Quid in baptismo dimittatur, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 390. Omnia peccata baptismus delet tam originalia quam propria, Petrus Abælardus, CLXXVIII, 1501. Lavamur in baptismo quia deletur chirographum damnationis nostræ, S. Bernardus, CLXXXIII, 272. Per fidem et baptisma justificamur a peccatis, Gratianus, CLXXXVII, 1794. Quid prosit baptismus his qui cum fide accedunt, Petrus Lombardus, CXCII, 849. Quicunque baptizatus fuerit in nomine Dei, remissionem omnium peccatorum consequitur tam plenarie, ut si mox post baptismum de hac migret vita, aperta sit ei janua regni cœlestis, Eckbert, CXCV, 46. Per baptismum efficimur membra Christi, templum Spiritus sancti et filii Dei, Richardus, CXCVI, 1014. Sicut aqua sordes corporis ac vestes abluit, ita baptismus maculas animæ sordesque interiorum emundando extergit, Henricus, CCIV, 300. In baptismo non remittitur peccatum solum originale, verum et alia, etiam venialia, Alanus de Insulis, CCX, 350.

XV. — *De cæremoniis baptismi.*

Baptismi ritus, Tertullianus, II, 806. In baptismo renuntiamus ore nostro diabolo pompæ et angelis ejus, id., I, 635; II, 79. E baptismo egressi perungebantur, id., I, 1296. Manus eis imponebantur, *ibid.*, 1207. Lacte et melle reliciebantur, id., II, 79, 262. — In baptismo sponsiones factæ, S. Zeno, XI, 470. In baptismi collatione solemnis hymnus canebatur, *ibid.*, 478. Inter cæremonias baptismi Zenonis tempore denarius tradebatur, *ibid.*, 481. Duplex unctio in baptismate, *ibid.* Lotio pedum ante vel post baptismum, *ibid.* — Baptizatus diabolo et operibus ejus abrenuntiat, S. Ambrosius, XIV, 129. Renuntiat et mundo, id., XV, 1892 Trina mersio in collatione baptismi, id., XVI, 429. In baptismo sacerdos aquas consecrat, *ibid.*, 391. Non potest quis nisi trina confessione purgari, *ibid.*, 765. — Solemnis interrogatio in baptismo, S Hieronymus, XXIII, 166. Egressis e fonte baptismatis quare unctio fiat in capite, cur etiam pedum lotio post baptismum, *ibid.*, 398. — Baptismi forma seu ritus, S. Augustinus, XXXIII, 97; XLIV, 145. Baptizandi parvuli ad ecclesiam deferuntur, *ibid.*, 1333. Baptizandus interrogabatur utrum ad Deum converteretur et in illum crederet, id., XLIII, 352. An sæculo renuntiaret, *ibid.*, 190. Cur pro eo qui respondere potest, non debet alius respondere, *ibid.*, 175. Baptizandis symbolum tradebatur, reddendumque reposcebatur, id., XL, 206. Baptizamur regulam fidei confitentes, id. XXXIX, 1611. Fidei professio de loco eminentiori coram fidelibus memoriter fieri Romæ consueverat a baptizandis, id., XXXII, 751. Baptizatus unctus oleo, id., XL, 693. Imponitur ei manus, id., XXXVIII, 1145. In baptismo osculum dabatur infantibus, id., XLIV, 625. Baptizati recens vestibus albis induti, id., XXXVIII, 678, 1092. Baptizandi chrisma et oleum benedictionis accipiunt, id., XXXIX, 1828. Baptizandi interrogantur de fide Trinitatis, XL, 1209. Baptismate impleto caput chrismate infunditur, id., XL, 1211. Recens baptizati sumunt vestem candidam, id., XXXIX, 2070. Pedes eis abluuntur, id., XL, 1211. — Quæ olim præparatio ad baptismum, S. Leo Magnus, LIV, 702. Pactum, professio, et renuntiatio in baptismo, *ibid.*, 366. — De variis ritibus ad baptismum pertinentibus, Joannes diaconus, LIX, 399 — Scrutinium et exorcismi ante baptismum, Fulgentius, LXV, 378. Symboli recitatio et orationis Dominicæ, *ibid.* — Baptizati oleo perungebantur, et frons illis cruce signabatur, Arator, LXVIII, 90. — Baptismi ritus, S. Germanus, LXXII, 362; Sacrament. Gelas., LXXIV, 1084. — Baptizandus apud Latinos ungitur in pectore, scapulis, etc., S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 322. Baptizandorum nomina descripta, *ibid.*, 342. — De abrenuntiatione in baptismate, S. Bonifacius Moguntinus, LXXXIX, 870. — De sacra unctione, Leidradus Lugd., XCIX, 865. De vestimentis albis, *ibid.*, 865. — De significationibus sacri baptismatis, Leidradus Lugd., XCIX, 855. — De tactu narium et aurium : ob quam causam secundum traditionem ecclesiasticam ab omnibus catholicis Christi sacerdotibus fiat. Leidradus Lugd., XCIX, 857. Quid significat quod infans aquis immergitur, S. Hildefonsus Tolet, XCVI, 159. De abrenuntiatione Satanæ, vel quæ sint opera ejus et pompæ, *ibid.*, 858. — Epistola de cæremoniis baptismi, Amalarius Trevir., XCIX, 893. — Variæ cæremoniæ baptismi et earum significationes, Alcuinus, C, 292. Alcuini de baptismi cæremoniis ad Oduinum presbyterum epistola, id., CI, 612. — Cæremoniarum baptismi explicatio, Magnus Senon., CII, 981; Theodulfus, CV, 224; Jesse, CV, 781. — Collectanea de antiquis ritibus baptismi, Maxent., CVI, 54. — De tinctione baptismi et unctione chrismatis, Raban. Maur., CXII, 1176. — Qualiter baptismi sacramenta celebrari oportet, Atto Vercellens., CXXXIV, 32. — Quod in baptismo si necesse fuerit, unus patrinus possit esse, Burchardus Wormat., CXL

732. Ut presbyteri a patrinis requirant si symbolum teneant, *ibid.* — In baptismo abrenuntiandum diabolo, Ivo Carnot., CLXI, 84. — Symbolum fidei credendum, *ibid.*, 84, 85. Quare trina mersio fieri debet in baptismo, id., CLXI, 1058. — Enumerantur variæ baptismo cæremoniæ, *ibid. et seq.*; Honorius, CLXXII, 672, 673; Hugo de S Victore, CLXXVII, 391 *et seq.*, 456; Gratianus, CLXXXVII, 1821. — Cur patrini puero in baptismo sunt necessarii, Robertus Pullus, CLXXXVI, 844; Joannes Belethus, CCII, 113, 114; Odo de Soliaco, CCXII, 59.

XVI. — *De agendi ratione post baptismum tenenda.*

Baptismus novus natalis, Tertullianus, I. Ex fide per baptismum in novitate vivendum, id., II, 862. Tentationes post baptismum cohibendæ, id., I, 1223. — Baptismo renati meminerint se non suam carnem habere, sed Christi, ut in consortium carnis Christi introeant, carnem cum vitiis et concupiscentiis affligant, S. Hilarius, IX, 499. — Servanda vestis qua nos sacro Dominus emergentes fonte vestivit, S. Ambrosius, XV, 1642. — Abluti semel estis baptismo salutari : nolite de fonte in cœnum regredi; servate donatam munditiem, S. Gaudentius, XX, 904. — Baptismus datur ut et moriamur et reviviscamus, S. Augustinus, XL, 253. Tempus est post baptismum cavendi omnia futura peccata cum omnia deleta sunt præterita, id., XLI, 40. Baptizati recens monentur, ut morum innocentiam præseferant, id., XXXIX, 1560. Baptismo non condigne utitur, ideoque damnabitur, qui veterem hominem non deponit, id., XLV, 1781. — Qui gaudes baptismi perceptione, vive in novi hominis sanctitate, S. Prosper Aquit., LI, 478. — Oportet renovatos per baptismum mensæ Dominicæ applicari, Leidradus, XCIX, 866. — Si quis ad ea quibus renuntiavit redierit, necnon et post tantæ fidei perceptionem in apostasiam, etc., prolapsus fuerit, procul dubio utriusque pactionis transgressor existit, Jonas, CVI, 128. — Si omnia peccata, nobis dimissa sunt in baptismo, quare obedimus vitiis et suggestionibus carnis, Haymo, CXVII, 410. Post baptisma abstinendum a carnalibus peccatis, *ibid.* — Mortui per baptismum peccato, non debemus ei iterum vivere, Hervæus, CLXXXVII, 670. — Qui baptizantur in Christo, mundo mori et sepeliri debent opere, verbo et affectu, Henricus, CCIV, 301. — Pactum in baptismate factum nulla ratione licet transgredi, Garnerius, CCV, 787.

XVII. — *Sermones, Epistolæ, Libri de baptismo tractantes.*

Liber de baptismo adversus Quintillam., Tertullianus, I, 1197. — Epistola S. Cypriani de hæreticis baptizandis, S. Cyprianus, III, 1103. — Epistola S. Cypriani ad Pompeium contra epistolam Stephani de hæreticis baptizandis, *ibid.*, 1127. Epistola S. Cypriani ad Magnum de baptizandis Novatianis, et de iis qui in lecto gratiam consequuntur, *ibid.*, 1137. Liber anonymi de rebaptismate, *ibid.*, 1184. — Sermo de baptismo, S. Pacianus, XIII, 1089. — De baptismo contra Donatistas libri VII; S. August., XLIII, 107. De baptismo parvulorum libri tres, id., XLIV, 109. — Tractatus de baptismo, S. Maximus Taurin., LVII, 772. — Liber de cognitione baptismi, S. Hildefonsus, XCVI, 112. — Liber de Sacramento baptismi, Leidradus, XCIX, 853. — Epistola de cæremoniis baptismi, Amalarius Trevir., XCIX, 892. — Libellus de mysterio baptismatis, Magnus Senon., CII, 981. — De ordine baptismi ad Magnum Senon. Theodulfus, CV, 223. Jesse epistola de baptismo, id., CV, 781. — Collectanea de antiquis ritibus baptismi, Maxentius Aquil., CVI, 54. — De baptismatis Sacramento, Rabanus Maurus, CVII, 309. Tractatus de ordine sacri baptismatis, id., CXII, 1173. — De Sacramento baptismi, Ivo Carnot., CLXI, 1046. — Tractatus de baptismo, S. Bernardus Clarævall., CLXXXII, 1031. — De Sacramento baptismi, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 441; CLXXVII, 388. — De baptismi incremento et mersione, et causis baptizandorum, Walafridus Strabus., CXIV, 957. — De baptismo, Petrus Lombardus CXCII, 843.

XCVII.

INDEX DE CONFIRMATIONE

EXPONENS HUJUS SACRAMENTI EXCELLENTIAM ET NECESSITATEM, DISPOSITIONES

AD ILLUD RECIPIENDUM ET EJUS EFFECTUS, LIBROS DE ILLO TRACTANTES.

An confirmatio sit sacramentum.

Confirmatio sacramentum est, Tertullian., II, 54. Sacramentum confirmationis, S. Cyprian., III, 1114. Chrismatis sacramentum in genere visibilium signaculorum sacrosanctum est, sicut ipse baptismus, S. Augustin., XLIII, 342; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 351. Chrisma est sacramentum, Ratramn. Corbeiens., CXXI, 146. Quid confirmatio, Goffrid. abbas Vindoc., CLVII, 226; Petrus Abælard., CLXXVIII, 1740; Robert Pull., CLXXVI, 846; Petr. Lombard., CXCII, 855; Alan. de Insul., CCX, 369.

De ejus excellentia et necessitate.

Utrum manus impositionis sacramentum majus sit quam baptismus, Ivo Carnot., CLXI, 1069; Gratian., CLXXXVII, 1856; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 462; Petr. Pictav., CCXI, 1241. Quanta hujus sacramenti dignitas, utilitas et necessitas, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 378 De confirmatione episcoporum a plebe sollicite quærenda, Isaac. Lingon., CXXIV, 1106. Hoc sacramentum victuris est necessarium, ut Spiritus sancti corroboratione muniantur, S. Otto Bamberg., CLXXIII, 1358.

De ejus effectibus, et an possit iterari.

Confirmatio Spiritu sancto vestit, Tertull., II, 50. In ea manus impositione caro adumbratur, ut anima Spiritu illustretur, *ibid.*, 806. Spiritus sanctus nunc per manus impositionem accipitur, S. August., XXXV, 2025; S. Isidor. Hispal., LXXIII, 824. In impositione manuum conferuntur dona virtutum, Leidradus Lugd., XCIX, 865. Quare sacramentum confirmationis baptizato traditur, Ivo Carnot., CLXI, 1070. Per sacramentum confirmationis fidelium corpori incorporamur, Hildebert., CLXXI, 595. Quæritur quæ sit efficacia hujus sacramenti, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 137. Opinio hæreticorum qui dicunt, quod confirmatio nullam habet efficaciam, Alan. de Insul., CCX, 369. Secundo vel tertio nullus confirmetur, Ivo Carnot., CLXI, 1072. Non iteratur, S. Bruno Signiensis, CLXV, 1102; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 161; Petr. Abælard., CLXXVIII, 1745; Robert. Pull., CLXXXVI, 846; Petr. Lombard., CXCII, 855.

De ministro hujus sacramenti

Confirmatio a solis episcopis datur, Tertull., III, 1197. Baptizati in Ecclesia præpositis Ecclesiæ offeruntur, ut signaculo Dominico consummentur, *ibid.*, 1115. Confirmatio a pontifice dabatur olim statim post baptismum, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 385. Hujus sacramenti minister est episcopus, *ibid.*, 349. An liceat presbyteris baptizatos chrismate ungere, Theodull. Aurelian., CV, 255. Confirmationis sacramentum a presbyteris conferri posse contendunt Græci, refelluntur, Ratramnus Corbeiens., CXXI, 332. De consignandis vero infantibus manifestum est ab alio fieri quam ab episcopo non licere, Isidor. Mercator., CXXX, 695. Solus episcopus tanti mysterii exsecutor, S.

Petr. Damian., CXLIV, 838. Infantes baptizati ad confirmationem episcopis præsententur, Ivo Carnot., CLXI, 120. Non ab aliis quam ab episcopis manus impositionis sacramentum perfici potest, Gratian., CLXXXVII, 1857; Ivo Carnot., CLXI, 1069; Sicard. Cremon., CCXIII, 333; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 459.

De dispositionibus ad illud recipiendum.

Ut jejuni ad confirmationem veniant perfectæ ætatis, Herard. Turon., CXXI, 769; Burchard., CXL, 739; Ivo Carnot., CLXI, 121, 1071. Præparatio ad hujus sacramenti susceptionem, confessio requisita ante confirmationem, Odo de Soliaco Paris., CCXII, 59.

De materia, forma et ritibus hujus sacramenti.

Chrismate unguntur fideles, Tertullian., I, 1206; III, 1010. Chrismatis sacramentum, S. Augustin., XLIII, 342. Chrismatis divini unctio, S. Salvianus, LIII, 42. Confirmationis sacramentum datur per unctionem chrismatis, S. Maxim. Taurin., LVII, 711, 717. Chrismatis unctione et manus impositione apostoli usi sunt ad confirmandos baptizatos, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 350 Vocatur Chrismatis sacramentum, S. Bruno Signiens., CLXV, 1102. Unctio chrismatis fit in fronte, *ibid.*; Honor. Augustod., CLXXII, 673. De chrismate et ejus usu, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 459. Quid oleum significet et balsamum, Magister Bandin., CXCI, 1102. Quæ sit hujus sacramenti forma, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 352. Quæ sit hæc forma apud Græcos, *ibid.* Forma aperta est, scilicet verba quæ dicit episcopus, Petr. Lombard., CXCII, 855. Neophyti post baptisma accipiebant manus impositionem, Tertullian., I, 1207. Ritus dandi confirmationem, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 318. Hujus sacramenti duplex ritus, manus impositio et unctio chrismatis in fronte, *ibid.*, 350, 494, 495. Ordo confirmationis, id., CXXXVIII, 957. In octava die baptizati mitras deponunt, et ab episcopo in fronte per chrisma signantur, Honor. Augustod., CLXXII, 673. Quando parvuli sint confirmandi, Robert. Pull., CLXXXVI, 847.

Libri tractantes de confirmatione.

De manuum impositione, vel confirmatione, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 824. De sacramento confirmationis, Ivo Carnot., CLXI, 1070; S. Bruno Signiens., CLXV, 1102; Honorius Augustod., CLXXII, 673; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 137, 459; Petrus Lombardus, CXCII, 855.

XCVIII.

INDEX DE EUCHARISTIÆ SACRAMENTO.

MONITUM.

Eucharistia sub duplici respectu spectari potest, vel ut sacramentum, vel ut sacrificium; duos itaque de illa statuimus Indices. In hoc priori exhibemus Eucharistiam in eo quod sit sacramentum novæ legis a Christo Domino institutum ad cœlestem animarum nostrarum alimoniam, in quo corpus et sanguis Christi sub apparentibus speciebus vere, realiter et substantialiter continentur. Agimus : I. De hujus sacramenti natura et institutione; II. De præsentia reali et transsubstantiatione; III. De excellentia et necessitate Eucharistiæ; IV. De subjecto et usu apud veteres Christianos; V. De illius effectibus; VI. Recensemus varios de Eucharistia tractatus qui reperiuntur in *Patrologia*.

I. — *De natura et institutione Eucharistiæ.*

Eucharistiæ Sacramentum, Tertullianus, II, 79. Eucharistiæ institutio, S. Cyprianus, IV, 376. Eucharistiæ augustissimum sacramentum, Lactantius, VI, 635, 993. Eucharistia, quid? S. Optat., XI, 90. Eucharistiæ mysterium inter cœnandum celebratum, non cœna fuit, S. Ambros., XVII, 242. Sacramenti Eucharistiæ institutio, *ibid.*; Juvencus, XIX, 317. De Eucharistiæ sacramento, S. Hieronymus, XXII, 570; S. Augustinus, XXXIV, 723; XLII, 382, 658, 881; XLIII, 202; XXXIII, 200; XXXV, 1348. Pretii nostri sacramentum, id., XXXII, 338. Sacramentum altaris vocatur, XXXVIII, 401. Christum eo tempore corporis et sanguinis sacramentum condidisse, quæ consilium de morte ejus habebatur, S. Leo Magnus, LIV, 352. Eucharistiæ sacramentum, S. Maximus Taurin., LVII, 600; S. Avit., LIX, 321; S. Gregorius Turon., LXXI, 1193; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 498, 261, 91; S. Eligius, LXXXVII, 623. Eucharistia mysterium non ratione scrutandum, Alcuinus, CI, 412. Eucharistiæ sacramentum, quid, S. Benedictus Anian., CIII, 625; Rabanus Maurus, CXII, 316; Florus, CXIX, 16. Eucharistiæ institutio, quando et cur, *ibid.*, 22 *et seqq* ; Paschasius Radbertus, CXX, 1280. Eucharistiæ sacramentum, Rodulfus, CXIX, 706; Ratramnus, CXXI, 132; Gezo, CXXXVII, 377; Hugo, CXLII, 1327; S. Bruno, CLII, 66; Goffridus, CLVII, 269; S. Anselmus, CLVIII, 453. Eucharistiæ mysterium magnum et inscrutabile, Hugo de S. Victore, CLXXV, 143, 145. Eucharistiæ institutio, S. Bernard., CLXXXIII, 429; Robertus Pullus, CLXXXVI, 961; Petrus Lombardus, CXCI, 1640; Petrus Comestor, CXCVIII, 1618; Garnerius, CCV, 673; Innocentius III, CCXVII, 874. (Vide Tabulam Sacrificii Missæ : *de Institutione Sacrificii Missæ.*)

II. — *De præsentia reali in Eucharistia atque de transsubstantiatione :* ubi, *de miraculis.*

Panem corpus suum appellat, Tertullianus, II, 348. In Eucharistia adest substantia corporis et sanguinis Christi, *ibid.*, 461, 462. Eucharistia figura corporis Christi, quo sensu, not., *ibid.*, 460. Corpus ejus in pane censetur, quo sensu, not., id., I, 1160. Eucharistia sanctum Domini corpus, S. Cyprianus, IV, 376. Christi carnem ex Virgine assumptam accipimus, S. Hilarius, X, 355. Nos vere sub mysterio carnem corporis sui sumimus, *ibid.*, 246, 247. Eucharistia a Donatistis data canibus qui rabie accensi ipsos dominos suos laniaverunt, S. Optatus, XI, 972. Altare sedes corporis et sanguinis Christi, *ibid.*, 1065. Calices, Christi sanguinis portatores, *ibid.*, 1068. Carpis rosam, hoc est, Dominici corporis sanguinem, S. Ambrosius, XV, 1390. Ubi accesserit consecratio de pane fit caro Christi, id., XVI, 440. Transfigurandum corpus altaribus offerre, *ibid.*, 824. Corpus Christi est in altari, *ibid.*, 437. Sicut verus est Dei Filius, ita vera est ejus caro, quam accipimus, et verus ejus potus, *ibid.*, 453. Ipse Dominus testificatur nobis quod corpus suum accipimus et sanguinem, *ibid.*, 444. In Eucharistia caro Christi in veritate sumitur, et sanguis in veritate bibitur, id., XVII, 753 In Eucharistiæ sacramento veritas et realitas corporis et sanguinis Christi statuitur, S. Hieronymus, XXVI, 195. Corpus Christi in Eucharistia verum et substantiale, *ibid.*, 569. Eucharistia corpus Christi, S. Augustinus, XXXVIII, 401. Panis est corpus Christi, calix sanguis Christi, *ibid.*, 1246. Eucharistia dicitur communicatio Dominici corporis, id. XXXII, 720. Eucharistia dicitur mensa magna unde accipimus corpus Christi et sanguinem, id., XXXVII, 193. De mensa Dominica

non viles epulas, aut ignobiles potus, sed ipsius occisi Christi carnem prælibamus et sanguinem, id., XXXIX, 1662. Non omnis panis, sed accipiens benedictionem Christi, fit corpus Christi, id., XXXVIII, 1116. Corpus suum Christus ferebat in manibus suis, cum diceret, *Hoc est corpus meum*, id., XXXVI, 306, 308. Verum Christi corpus et sanguinem in sacramento etiam impii accipiunt, id., XLIII, 181. Eucharistia corporis et sanguinis Christi participatio, S. Leo Magnus, LIV, 357. In ea veritas corporis et sanguinis Christi, *ibid.*, 452. Eucharistia continet corpus et sanguinem Christi, id., LV, 67, 74, 76. In Eucharistia verum Christi corpus continetur, S. Maximus Taurin., LVII, 690. Corpus et sanguinem Domini inter summi mysterii sacramenta quotodie adorat Ecclesia, Cassiodorus, LXX, 980. De puero Judæo valde memorandum miraculum, S. Gregorius Turon., LXXI, 714. De cæco illuminatio, *ibid.*, 916. De paralytico sanato, *ibid.*, 952. De contracto quem bos trahebat, *ibid.*, 962, 963. Ægroti sanati, *ibid.*, 1116. Eucharistiæ sacrificium continet realem corporis Christi præsentiam, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 228. Christi caro et sanguis in sacramento Eucharistiæ, *ibid.*, 1127, 1178 Corpus Christi in Eucharistia accipitur et sanguis ejus potatur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 193. Veritas corporis Christi in Eucharistia, S Eligius, LXXXVII, 625. S. Hildefonsus, XCVI, 168. Quibusdam antiquitus revelata, Alcuinus, CI, 1013. Illius præsentiæ veritas miraculo ostenditur, *ibid.*, 1015. Christus vere comeditur et bibitur, *ibid.*, 504.

Substantiam panis et vini fieri corpus Christi et sanguinem nefandissimæ dementiæ est dubitare, Haymo, CXVIII, 815. Eucharistia non umbram aut figuram corporis Christi, sed ipsum corpus exhibet, Paschas. Radbert., CXX, 1367. Ipsam Christi carnem continet, *ibid.*, 1357. Panis Eucharisticus an in realitate corpus Christi, Ratramn, CXXI, 129. In Eucharistia est caro Redemptoris, Ratber., CXXXVI, 230, 402. Vini in verum sanguinem, et panis in carnem Christi conversio explicata, *ibid.*, 645. Fides firma in præsentia reali corporis et sanguinis Christi in Eucharistia, Gezo, CXXXVII, 387. Miracula diversa exposita circa præsentiam ineffabilem Christi in Euch., *ibid.*, 392, 393 *et seqq.* De realitate corporis Christi in hostia et sanguinis in calice, S. Petr. Damian., CXLIV, 312. Sententia doctorum circa veritatem Dominici corporis in Eucharistia, *ibid.*, 109, 145. Realitas corporis et sanguinis Christi, S. Anselm., CXLIX, 520. Veritas Eucharistiæ asseritur, Durand., CXLIX, 1380. Exempla varia præsentiæ realis et visibilis Christi in sacramento altaris, *ibid.*, 1417 *et seq.* De corporis et sanguinis Christi veritate, Guitmund., CXLIX, 1427. Fides præsentiæ Christi in Eucharistia, fides totius est orbis, *ibid.*, 1489 *et seq.* Mysterium corporis Christi sub specie panis et vini non repugnat rationi, *ibid.*, 1440. De natura transmutationis substantiæ unius in alteram, *ibid.*, 1444. Panis et vinum in Christi carnem et sanguinem convertuntur, Lanfranc., CL, 386. Eucharistia non memoriam passionis revocat tantum, Guibert., CLVI, 181. Epistola de veritate Dominici corporis, *ibid.*, 528. In corpus et sanguinem Christi fit panis et vini conversio, Goffrid., CLVII, 232. Veritas corporis et sanguinis Christi in altari probatur, S. Anselm., CLIX, 253, 256. Corporis et sanguinis Christi veritatem in altari comedimus et bibimus, id., CLVIII, 910, 912. Veritas corporis Christi in sacramento, Ivo Carnot., CLXI, 140. Christus panem et vinum in sui corporis et sanguinis substantiam vertit, S. Bruno Ast., CLXV, 225. In Eucharistia est corpus Christi nomine, re et effectu, Rupert., CLXVII, 1659. Panis fit veraciter caro Christi et vinum sanguis, Hildebert., CLXXI, 601. Realis mutatio panis in carnem Christi asseritur, *ibid.*, 600; Stephan. de Balgiac., CLXXII, 1293; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 468; Petr. Abælard., CLXXVIII, 1518; S Alger., CLXXX, 756; S. Bernard., CLXXXII, 904; CLXXXIII, 493; Zachar., CLXXXVI, 508, 504; Gratian., CLXXXVII, 1777. Petr. Lombard., CXCI, 861 *et seq.* Fides in præsentia reali Christi in Eucharist., Hugo Rothom., CXCII, 1209. Verum Christi corpus in altari manducatur, Gerhob., CXCIV, 1117. Vere sumitur Christus in Eucharistia, *ibid.*, Fides summa et viva in præsentia reali Christi in Eucharist., Petrus Cell., CCII, 769. Realitas præsentiæ Christi in Eucharistia, Balduin., CCIV, 407. Ermengaud, *ibid.*, 1252 *et seq.*; Petr. Bles., CCVII, 1138, 1141. Panis transsubstantiatur in corpus Christi, Alanus de Insul., CCX, 360. De veritate corporis et sanguinis Christi sub specie panis et vini, Innocent. III, CCXVII, 874.

III. — *De excellentia et necessitate Eucharistiæ.*

Eucharistiæ sacramentum omnibus mandatum a Domino. Tertull., II, 79. Timendum est et orandum, ne, dum quis abstentus separatur a Christi corpore, procul remaneat a salute, S. Cyprian., IV, 532. Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, etc., S. Hilar., X, 357. Aliter enim ad regnum cœlorum non potest perveniri, S. Ambros., XIV, 1107. Eucharistia sacramentum antiquius et præstantius manna, id., XVI, 405. Et aliis sacramentis mysteriisque Judæorum, *ibid.*, 438. Corpus Christi edimus ut vitæ æternæ possimus esse participes, id., XV, 1816. Nec vitam habere possunt qui non manducaverint, S. August., XXXIII, 785, 826, 984. Præter baptismum et participationem Eucharistiæ, non solum ad regnum Dei, sed nec ad salutem, et vitam æternam potest quisquam hominum pervenire, id., XLIV, 128, 129. Ista sententia: Nisi manducaveritis carnem meam, etc. omnes tenet etiam infantes, *ibid.*, 123, not. 124. Eucharistiæ participatio necessaria parvulis ad vitam æternam consequendam, *ibid.*, 576, 618. Qui cibum Eucharisticum manducare neglexerit, vitam habere non poterit in semetipso, S. Maxim. Taurin., LVII, 330. Corpus Christi manducandi præceptum, *ibid.*, 138. Eucharistiæ excellentia, S. Avitus, LIX, 321. An Eucharistia omnibus ad salutem, necessaria S. Paulin. Nolan., LXI, 861. Eucharistiæ utilitas, S. Gregor. Magn., LXXIX, 159. Ejus dignitas pios tremere facit, *ibid.*, 161. Eucharistiæ excellentia, S. Eligius, LXXXVII, 625. Vitam æternam non habet, qui Eucharistiæ panem non manducat, nec sanguinem bibit, Beda Venerab., XCII, 718 Corporis et sanguinis Christi consecratio præcipuum est salutis nostræ sacramentum, Alcuin., C, 428. Eucharistiæ sacramento sacer honor et reverentia debetur, Jonas, CVI, 208. Eucharistia quotidie sumenda, Regino, CXXXII, 428. Communicandum saltem omnibus diebus dominicis, *ibid.*, 225. Communicandum ter in anno, *ibid.*, 189, 227. Eucharistia quater in anno percipienda, Ratherius, CXXXVI, 562. De Eucharistiæ dignitate expositio, Silvester II, CXXXIX, 179. Laici ter ad minimum in anno communicare debent, Burchardus, CXL, 756. Eucharistia præcipuum Ecclesiæ sacramentum, S. Petr. Damian., CXLV, 109. Eucharistia an sit de necessitate salutis, Lanfrancus, CL, 611. An eam sumere teneantur infantes, *ibid.*, 532. Eucharistiæ sacramentum saltem ter in anno Christianus recipere se disponat, id., CLI, 1176. Eucharistiæ sumptio necessaria quando, Guibertus, CLVI, 329. Necessaria est ad salutem, Rupertus, CLXVII, 1661. Eucharistiæ magnificum elogium, Hildebertus, CLXXI, 516. Quibus necessaria. Otto, CLXXII, 1358. Oportet nos manducare carnem Christi, si vitam in nobis manentem volumus habere, Guillelmus, CLXXX, 349 Eucharistiæ excellentia, S. Bernardus, CLXXXII, 1092. Eucharistia præcipuum est sacramentum, Robertus Pullus, CLXXXVI, 257. Alicui Christiano a participatione tanti sacramenti abstinere non licitum est, Hugo Rothom., CXCII, 1271 Magna et inæstimabilis est dignitas Sacramenti Eucharistiæ, Balduinus, CCIV, 403. Nullus, nisi qui manducaverit, salvetur, Bonacursus, CCIV, 782. Nemo potest habere vitam æternam, nisi manducaverit carnem Christi, et biberit ejus sanguinem, *ibid.*, 1252.

IV. — *De subjecto et usu Eucharistiæ, de dispositionibus ad eam recipiendam.*

Calicis aut panis etiam nostri aliquid decuti in terram anxie patimur, Tertull., II, 80. Ante omnem cibum gustabant Eucharisticum panem, id., I, 1296. Eucharistiæ sacramentum etiam antelucanis cœtibus, nec de aliorum manu quam præsidentium sumimus, *ibid.*, 79. Eucharistiæ usus olim apud veteres, *ibid.*, 80. In manibus eam accipiebant, *ibid.*, 669. De manu sacerdotis, id., II, 79. Ad communionem histrio non est admittendus, S. Cyprian., IV, 362. Eucharistia gestata in manu, *ibid.*, 486, 631, 784. Sanctum Domini in arca reconditur ad domesticas communiones, *ibid.*, 486. Non baptizati contingere non debent corpus et sanguinem Domini, *ibid.*, 1172. Eucharistia quotidie percipitur, *ibid.*, 90, 209. Communiones indignæ miraculis punitæ, *ibid.*, 485. De dispositionibus ad communionem, *ibid.*, 254. Indignis Eucharistiam dare est sanctum Domini corpus profanare, *ibid.* Domini corpus inquinatis manibus non accipere, aut ore polluto Domini sanguinem non bibere, *ibid.*, 484. Ad sanctum Domini sordidis et infectis nidore manibus accedunt *ibid.*, 478 Communio indigna qualis culpa, *ibid.*, 479. Ante expiata delicta, ante exomologesim factam criminis, ante purgatam conscientiam, Eucharistiam non accipere, *ibid.* Vis infertur corpori ejus et sanguini, *ibid.*, 486. 631, 784. Quam caute procedere debeant, qui corpus Christi secum ferunt, *ibid.*, 784. Eucharistia accipienda cum timore et honore, *ibid.*, 774 Communio quotidiana, S. Hilarius, X, 570. Communione Judas non fuit dignus, id.,

IX, 1066. Hunc cibum non percipit vetus homo, *ibid.*, 1963. Eucharistia a catechumenis videri non poterat, S. Zeno, XI, 60. Eam feminæ in linteaminibus, viri nudis manibus olim capiebant, *ibid.*, 113. deferebatur domum a Christianis, *ibid.*, 60. Communio Eucharistiæ post baptisma, *ibid.*, 241. Eucharistiam projicere quam impium, S. Optatus, XI, 976. Qui pacem et charitatem non detulerit ad Christi altaria, mittetur in tenebras, S. Ambros., XV, 1754. Nemo cibum accipit Christi, nisi fuerit ante sanatus, *ibid.*, 1686. Jejunia sancta ad mensam Eucharisticam nos perducunt id., XIV, 708. Omnem immundum a Christi altaribus secernendum, *ibid.*, 727. Accipe quotidie, quod quotidie tibi prosit, id., XVI, 452. Eucharistiæ sacramentum non divulgatur, quibus non convenit, *ibid*, 540. Mundemus corda et corpora nostra, ut ad altare Domini corpore et sanguine satiemur, id., XVII, 654. Devoto animo et cum timore accedendum ad communionem, *ibid.*, 243. Nihil differt ab infideli, qui inconsiderate ad mensam Domini accedit, *ibid.*, 244. Hunc panem quotidie postulare jubemur, ut præstante Domini misericordia, quotidie panem accipere corporis Domini mereamur, S. Chromat., XX, 361. Non immerito semper orare debemus, ut hunc panem cœlestem quotidie mereamur accipere, *ibid.* Sacramentum Eucharistiæ catechumenis occultatum, *ibid.*, 85. Quomodo manducandum, *ibid.*, 857. Communio ante cibum sumitur, Rufin., XXI, 418, 419. Præparatio ad Eucharistiæ sumptionem requiritur, *ibid.*, 419. Communio quotidiana suadetur, *ibid.* Eucharistiæ sumptio quotidiana, S. Hieronym., XXII, 672. Dilata communio corporis Christi non reddit sanctiorem, *ibid.*, 506. An per coitum impeditur communio, *ibid.*, 505. Scio Romæ hanc esse consuetudinem, ut fideles semper Christi corpus accipiant, quod nec reprehendo, nec probo, *ibid.*, 506. Romana Ecclesia et Hispaniæ quid observent de Eucharistia, an accipienda quotidie, *ibid.*, 672. Eucharistia ministrabatur populo de sublimi loco, id., XXIII, 157. Corpus Christi mundi debent sumere, *ibid.*, 238. Eucharistia Domini cum cautione sumenda, *ibid.*, 529. Indigne accedens ad calicem Domini, reus erit Dominici corporis et sanguinis, id., XXII, 352. Eucharistia ad regeneratos pertinet, S. August., XLV, 1265; XXXV, 1477; XXXIII, 826. Communio quotidiana, id., XLIV, 623; XLV, 998; XXXVIII, 1099; XL, 911. Qui quotidie non meretur accipere nec meretur post annum, id, XXXIX, 1909. Eucharistiæ quotidiana perceptio nec laudanda, nec vituperanda, id., 1217. Omnibus Dominicis communicandum suadetur, *ibid.* Communio parvulorum, id., XXXVIII, 943. Corpus et sanguinem Christi qui ægrotat accipiat, id., XXXIX, 2238, 2273. Dispositiones ad Eucharistiam sumendam, id., XXXIV, 1610. Præmittenda confessio et pœnitentia, id., 1059. Adoratio, id., XXXV, 1261. Charitatis augmentum, *ibid.*, 946. Abstinentia a fornicationibus, id., XXXVIII, 85; XL, 1204. Castitas, id., XXXVIII, 735. Eucharistia a jejunis sumenda, *ibid.*, 203. Bonus Christianus, ut securius communicet, continet plures dies ante solemnitates, id., XXXIX, 1976, 2024, 2241, 2268. Eucharistiam accepturus ab omni odio liber esse debet, *ibid.*, 1974. Eucharistia recens baptizatis olim data, Marius Mercator, XLVIII, 196. In Orientali Ecclesia etiamnum infantibus oblata, *ibid.* Communio sacra peccatis venialibus non impeditur, Cassianus, L, 1277. Ea nemo se dignum judicare debet, *ibid.*, 1215, 1250. Non energumenis denegatur, id., XLIX, 709. Neophyti participes fiebant S. Eucharistiæ, S. Nicet., LII, 1054. Eucharistia cum humilitate et pavore sumenda, S. Petr. Chrysolog., LII, 235. Eucharistia parvulis dabatur, S. Leo Magnus, LIV, 977. Communio sub utraque specie, *ibid.* Eucharistia quomodo sumenda, id., LV, 30. Præparatio requisita, *ibid.*, 1446. Quanta conscientiæ puritas requiratur, S. Maxim. Taurin., LVII, 330. Quotidie Eucharistiæ communionem percipere nec laudo, nec vitupero, Gennad., LVIII, 994. Omnibus tamen Dominicis diebus communicandum suadeo et hortor, si tamen mens sine affectu peccandi sit, *ibid.* Olim pueris recens baptizatis etiam data est, *ibid.*, 1028. Pura mente et sincero corde accipienda, *ibid.*, 1031. Pueris tum primum debet dari cum ad discretionis annos et intelligibilem ætatem pervenerint, *ibid.*, 1028. Quibus non datur communio, *ibid.*, 1032. Communio Paschalis, Prud. Aurel., LIX, 125. Pueris recens baptizatis olim sub vini specie data, S. Paulus, LXI, 861, 862. In Ecclesiis etiam antiquitus servata. *ibid.*, 877. In altari sub cruce, *ibid.*, 877, 884. In turri aurea seu argentea, *ibid.*, 878. In columba, *ibid.*, 882, 884. Eucharistia a discipulis non jejunis sumpta, S. Eugypp., LXII, 762. Communio frequens ad castitatem conservandam, S. Bened., LXVI, 535 Quotidiana, *ibid.*, 578. Diebus festis, *ibid*, 577. Dominica et Sabbato, 578. Semel in mense, 579. Illusionem nocturnam passi a communione abstinent, *ibid.*, 419. Post communionem non statim sumendus cibus. S. Benedict., LXVI, 613. Communio pœnitentibus in extremis datur, Dionys. Exig., LXVII, 46. Quibus est deneganda, *ibid.* Eucharistia non danda corporibus defunctorum, Fulgent., LXVII, 960. Eucharistia olim dabatur laicis in manibus, Cassiod., LIX, 345. Communio sub unica specie, S. Gregor. Turon., LXXI, 17. Corporis Domini usus in Ecclesia antiquissimus, Litturg. Gall., LXXII, 159. Communicare quotidie quam proficuum, Vit. SS. Pat., LXXIII, 1161. Communio non intermittenda propter somnia turpia, *ibid.*, 797. Eucharistiæ sacramentum olim sumebatur statim post baptismum, S. Greg. Magn., LXXVIII, 356, 384. Eucharistia data olim infirmo post extremam unctionem, *ibid.*, 536, 554. Priscis Ecclesiæ temporibus fideles corpus Christi acceptum manu ori inferebant, *ibid.*, 578. Viri manu nuda, mulieres superposito linteo accipiebant, *ibid.* Corpus Christi, aut statim ori inferebant, aut domum, ibi communicaturi, deferebant, *ibid.* Quo studiosius mundamur lamento pœnitentiæ, eo uberius replemur in sacramenti refectione, id., LXXIX, 84. Qua pœna digni, qui corpus et sanguinem Christi tractant indigne, *ibid*, 200 Eucharistiæ non percipit fructum, nisi vitiis jejunans, *ibid.*, 83 Sanguis Christi non solum corporis ore, sed ore cordis hauritur, Taio, LXXX, 795. Præparatio ad communionem, S. Eligius, LXXXVII, 625. Mos corpus Christi sumendi ante omnem cibum. *ibid.* Cum reverentia et tremore accedendum ad S. Euch., *ibid.*, 646, 647. Separatio interdum a sumptione Euch, *ibid.*, 626. Communio concedenda ægroto ante pœnitentiæ expletionem, S. Egbert Ebor., LXXXIX, 385. Viaticum diligenter infirmis impertiendum, *ibid.*, 382. Eucharistia non mortuis eroganda, S Bonifacius Mogunt., LXXXIX, 822. Corpus Christi ab omnibus Christianis comeditur. Heterius, XCVI, 933. Communio quotidiana, *ibid*, 941. Præparatio ad communionem, *ibid.*, 942 Religio, devotio, humilitas in sumenda Eucharistia, *ibid.*, 941 *et seq.* A jejunis semper accipitur. *ibid* Eucharistia semper parata esse debet ad communicandum infirmum, Carol. Magn., 526. Presbyter Eucharistiam semper paratam habeat, ne quis sine communione moriatur, *ibid.*, 532. Dispositio ad Eucharistiam sumendam, S. Paul. Aquil., XCIX, 230. Confessio et pœnitentia communionem præcedere debent, *ibid*, 231. Eucharistiæ negligentia fortiter reprehensa, Theodor, XCIX, 946. Communio facienda quando, *ibid.*, 955, 1028. Eucharistia non neganda in extremis, Alcuin., CI, 1276. Communicare quotidie qui possunt vel non possunt, *ibid.*, 1263. Quomodo ad hoc sacramentum sit accedendum, *ibid*, 1090. Eucharistiæ sumptio, S. Bened. Anan., CII, 1097. Communio sæpe frequentanda, Theodulf., CV, 205; Jonas., CVI, 201. Maxima jungenda discretio et præparatio sufficiens, *ibid.*, 292. Christi corpus quomodo sumendum, Raban. Maur., CVII, 316. Indigne accedentium, grave facinus, *ibid.*, 318. A sacramento Dominico arcendi peccatores, Walafrid. Strab., CXIV, 938. Communio quando fit, *ibid.*, 941, 943. Quomodo accipienda est Eucharistia, *ibid.*, 539. Non facienda nisi a jejunis, *ibid.*, 939, 940. Ad illud sacramentum cum tremore accedendum, Haymo, CXVII, 574. Cur a jejunis nunc Eucharistia recipiatur, Paschas. Radbert., CXX, 1330. De Eucharistiæ receptione, Isaacus. CXXIV, 1077. Pœnitentes ægroti non suspendantur a communione, *ibid.*, 1079. Communio concessa pœnitentibus in articulo mortis, *ibid.*, 1078. Dispositiones ad communionem, *ibid.*, 1077, Communio indigna, S. Adrevold, CXXIV, 951. Panis cœlestis spiritaliter manducandus est, *ibid.*, 950. Communio non deneganda pœnitentibus in extremis, Hincmarus, CXXVI, 413. Viaticum moribundis diligenter erogandum, *ibid.* Eucharistia non administranda corporibus defunctorum, Isidor. Mercat., CXXX, 328. Eucharistiam acceptam non consumens tanquam sacrilegus habeatur, *ibid.*, 435 Infirmis post reconciliationem sacerdotes sacrum viaticum præbeant, Riculf., CXXXI, 18. Eucharistia data parvulis, Regino, CXXXII, 205. Eucharistiæ sacramentum contrectandum cum reverentia et metu, Odo, CXXXIII, 575. Corpus Domini indigne contrectans Judæ se socium declarat, *ibid.* Eucharistia quomodo sumenda, Rather., CXXXVI, 402 *et seq.* De communicantibus indigne, *ibid.* 504, 558. Num præstet Eucharistiam frequentius, an raro sumere, *ibid.*, 646. Peccatores a communione arceantur, Gezo, CXXXVIII, 389. Dispositio ad Eucharistiæ perceptionem, *ibid*, 391. Plura mens in omnibus, *ibid.*, 388. Devotio, *ibid.*, 400. Defunctis Eucharistia non detur, Burchard, CXL, 758. In exitu mortis constituti sacro viatico sunt reficiendi, *ibid*, 939. Perceptio quotidiana Eucharistiæ, quid, *ibid*, 755.

Matrimonio non uti die communionis, per tres aut quinque dies, *ibid.*, 757. Communio non ministranda nisi jejuniis, excepto casu gravis morbi, *ibid.*, 759. Abstinendum ab Eucharistiæ susceptione, quando, *ibid.*, 1075, 1076. Ratio agendi circa nocturnas pollutiones pro Eucharistiæ susceptione, *ibid.*, 762. Sub utraque specie communicare olim licitum erat, Joan. Abrinc., CXLVII, 37, 50, 52. Communio omnibus diebus dominicis quibus permittenda, S. Anselm., CXLIX, 520. Pœnitentes Eucharistia abstineant, Lanfranc , CL, 424 Antiquitus Eucharistia infantibus baptizatis porrigebatur, *ibid.*, 609. Jejuni Eucharistiam sumere debemus, *ibid.*, 193. Indigna profanatio Eucharistiæ quid et quantum nefas, Radulf. Ard , CLV, 1857. Eucharistiæ sacramentum statum gratiæ et devotionis dispositiones requirit, *ibid.*, 1552. Ad sacram communionem digna præparatio requiritur, *ibid.*, 1854. Infantes olim sanguinem Christi sumebant, Guibertus, CLVI, 514. Nunc sub specie panis communicant, *ibid.* Prohibetur Eucharistiam sanguine madidam porrigere, *ibid.*, 564. Quid in sumptione Christi faciat meritorum æqualitas, *ibid.*, 631. Corpus Christi quotidie manducatur et sanguis ejus quotidie a sacerdotibus potatur, S. Anselm., CLVIII, 265 Communio sub utraque specie et sub una tantum, id., CLIX, 255. Qui manducant corpus Christi, debent esse mundi ab omni fermento malitiæ, id., CLVIII, 541, 912. Eucharistia olim parvulis dabatur, Ivo Carnot., CLXI, 94. Non est communicanda histrionibus et magis in vitio perseverantibus, *ibid.* Eucharistiam quotidie sumere nec laudat nec vituperat Augustinus, *ibid.* Ad Eucharistiam accedens quomodo possit securus esse et intrepidus, *ibid.*, 94. Jejuni ad communionem accedere debent, *ibid.*, 170. Malis Christianis interdicitur ne corpus et sanguinem Christi recipiant, S. Bruno, CLXIV, 298. Qui ad Christi carnem et sanguinem sumendum accedit, morum honestate et virtutum suavitate redoleat. *ibid.*, 456. Fides et puritas animæ, *ibid.*, 169. Dispositiones ad communionem, S. Steph , CLXVI, 1432. Corpus Christi indigne manducantes qui sint, Rupert , CLXIX, 201. Eucharistia negari debet convictis de crimine, id., CLXVIII. 1545. Eucharistiam non sumat pollutus culpa sua, id., CLXVII, 941. Fides, id., 39. Humilitas, id., CLXIX, 1238. Charitas mutua ad dignam Eucharistiæ receptionem maxime necessaria, Hildebert., CLXXI. 562, 572. Et pœnitentia, *ibid* , 565. Accessurus ad Eucharistiam a se ipso judicetur, ne a Christo judicetur, *ibid.*, 663. Eucharistiam sumens cogitationes mundare tenetur, *ibid* , 601. Indigne communicans reus est mortis Christi. *ibid.*, 803. Qui Eucharistiam digne tractant remunerabuntur, Honorius, CLXXII, 1129. Qui indigne, hi sunt Domini traditores simul et crucifixores, *ibid.* Eucharistia cibus animæ est devote recipiendus, Otto Bamberg., CLXXIII. 1358. Communio spiritualis, *ibid.* Modus duplex sumendi Eucharistiam mentaliter et spiritualiter, Hugo de S. Viet., CLXXV, 143. Eucharistia vino intincta prohibetur, *ibid.* Manducatio corporalis corporis Christi, Guill., CLXXX, 354. Spiritualis, *ibid.*, 351. Quomodo vere et salubriter sumi possit corpus Christi, S. Algerus, CLXXX, 803. Ad Eucharistiam nemo præsumat accedere indignus, Hervæus, CLXXXI, 936 Communio Paschalis, S. Bernardus, CLXXXIII, 281. Communio triplex, id., CLXXXII, 908. Communionis bonæ et indignæ differentia, id., CLXXXIII, 218. Quanta puritas ad communicandum, id., CLXXXII, 601. Quibus danda aut neganda Eucharistia, Robert. Pull., CLXXXVI, 373. Qui semper peccat cœlestis sacramenti medicinam semper accipiat, Gratian., CLXXXVII, 1838. Sacramentum corporis Christi non nisi jejuni debemus accipere, *ibid.*, 1757. Ante sanctam communionem a propria uxore quisque contineat, *ibid.*, 1739. Corpus et sanguinem Christi sumunt boni et mali, Petr. Lombard., CXCI, 858. Qui sese non probat, sumit mortem, *ibid.*, 1646. An quotidie sumenda sit Eucharistia, *ibid.*, 1647. Digni et indigni sacramento altaris participant, Gerhohus, CXCIV, 1181. Accessurus ad mensum prius manus lavet, Isaac de Stella, CXCIV, 1840. Communio digna et indigna, Richardus, CXCV, 263. Quomodo edendus agnus Dominicus, id., CXCVI, 262. Castitas, sanctitas, pietas, justitia, devotio ad communicandum, Petr. Cell., CCII, 763. Communio secunda, quando, *ibid.*, 763, 1152. Fides et sanctitas, Ermengaud., CCIV, 1254. Eucharistiam sumere omnium est Christianorum, Pet. Cant., CCV, 101. Quanta conscientiæ puritas ad corpus et sanguinem Christi sumendum, Pet. Bles., CCVII, 1149.

V. — *De effectibus Eucharistiæ.*

Caro corpore et sanguine Christi vescitur ut et anima Deo saginetur, Tertullianus, II, 806. Eucharistiam quotidie ad cibum salutis accipimus, S. Cyprianus, IV, 531. Sanguinem propter Christum fundere non possumus, si sanguinem Christi erubescimus bibere, *ibid.*, IV, 386. Calix Dominicus sic bibentes inebriat ut sobrios faciat, ut mentes ad spiritalem sapientiam redigat, etc., *ibid.*, 382. Epotato sanguine Christi exponitur memoria veteris hominis, *ibid.*, 383. Fideles quotidie sanguinem Christi bibunt ut sanguinem pro Christo fundunt. *ibid.*, 350. Sanctificata ora cœlestibus cibis, *ibid.*, 466. Christus eorum panis qui corpus ejus contingunt, *ibid.*, 531. Eucharistia cibus vivificans, S. Hilarius, IX, 505. Cujus (panis Eucharistici) hæc virtus est ut ipse vivens eos qui se quoque accipiant vivificet, *ibid* , 709. Quo modo per patrem vivit Christus, eodem modo nos per carnem ejus vivimus, id., X, 248. Unitas naturalis fidelium in Deo præstatur Verbi incarnatione et Eucharistiæ sacramento, id., IX, 245. Eucharistia pignus salutis æternæ, tutela fidei, et spes resurrectionis, S. Optat., XI, 1065. Probatum est quod Dominus noster sit cibus, sit epulatio vel alimentum edentium, S. Ambrosius, XIV, 1107. Est cibus refectionis, etc., id., XV, 1780 Quæ fidelium inebriatur affectus, corpus non titubat, sed resurgit, *ibid* , 1420. Remissio peccatorum est, id , XIV, 686. Ista esca vitæ æternæ substantiam subministrat, id., XVI, 404. Qui manducaverit hoc corpus fiet ei remissio peccatorum, et non morietur in æternum, *ibid.*, 444. Qui accipis carnem divinæ ejus substantiæ in illo participaris alimento, *ibid.*, 455. Eucharistiæ præsidium et effectus, *ibid.*, 1306. Quotiescunque bibis vinum Eucharisticum, remissionem accipis peccatorum, et inebriaris in Spiritu, *ibid.*, 449. Eucharistia vitæ æternæ substantiam ministrat, *ibid.*, 404. Illum (sanguinem) debeo semper accipere, ut semper mihi peccata dimittantur, *ibid.*, 446. Cum Christi corpus manducamus, divinitatem et humanitatem participamus, id., XVII, 20. Calicem mysticum sanguinis ad tuitionem corporis et animæ nostræ percipimus, *ibid.*, 243. Christus fit nostra refectio in Euchar., S. Gaudentius, XX, 855. Eucharistia sola nutrit, Rufinus, XXI, 432. Communionis indignæ effectus. Pollutos non juvat, S. Hieronymus, XXX, XXVI, 352, 575. Effectus Eucharistiæ sacramenti, S. Augustinus, XXXVIII, 145, 649. Bonos vivificat, malos mortificat, id., XXXV, 1613. In Eucharistia habet fidelis ubi vivat, habet unde vivat, *ibid.*, 1612. Manduca vitam, bibe vitam; habebis vitam, et integra est vita, *ibid.*, 729. In corpore et sanguine suo Christus voluit esse salutem nostram, id., XXXVI. 303. Eucharistiæ calix inebriat martyres ad capessenda cælestia, id., XLIII. 298. Eucharistia sacramentum pietatis, signum unitatis, id., XXXV, 1612. Judæi de crucifixo Christo tenebrati sunt, nos manducando crucifixum, et bibendo, illuminamur, id., XXXVI, 313. Eucharistia mysterium pacis et unitatis, id., XXXVIII, 1100, 1103. Concordia et unio effectus sacramenti corporis Christi, id., XXXV, 1613, 1614. Virtus quæ in Eucharistia intelligitur, ipsa unitas est; ut redacti in corpus Christi, effecti membra ejus, simus quod accipimus, id., XXXVIII, 589. In Eucharistia quam multi judicium sibi manducant et bibunt, *ibid.*, 645. Eucharistiæ sumptio contra diabolicas illusiones et pollutionem nocturnam plurimum confert, Cassianus, XLIX, 1225. Eucharistia est corporis mentisque virtus, S. Petrus Chrysol., LII, 401. Viaticum conviviumque est, ac datur ad salutem, *ibid.*, 623. Indigne sumpta dat vulnus, *ibid.*, 395. Nos divinæ naturæ facit esse consortes, S. Leo Magnus, LV, 74. Menti corporique proficit, *ibid.*, 79. Non ad judicium, sed ad præsidium sumenda Eucharistia, *ibid.* Indigne sumentibus ad cumulum damnationis convertitur, *ibid.*, 25. Christi corpus a peccatis purificat, et a periculis defendit, *ibid.*, 67. Eucharistiæ effectus, S. Avitus, LIX, 321. Eucharistiæ virtus et gratia, S. Paulinus, LXI, 905. Eucharistia remedium contra carnis tentationes, S. Benedictus, LXVI, 335. Eucharistiæ effectus, Victor. Cap., LXVIII, 534. Christus nos participatione corporis sui reficit, Cassiodorus, LXX, 1038. Vinum lætificat cor, cum sacratum fuerit in sanguinem Christi, *ibid.*, 733. Christus corpore et sanguine suo fideles saginat, *ibid.*, 973. Quomodo sanguis Domini inebriet, *ibid.*, 170. Christus manna in communione, *ibid.*, 562 Eucharistia fons animæ sitientis : Vita SS. Pat., LXXIII, 638. Lux digne sumentibus, inde ignis exurens, *ibid.*, 648, 869, 887, 720. Operatur remissionem peccatorum, *ibid.*, 1161. Vivifici corporis et sanguinis Christi perceptione Ecclesia pascitur et potatur, abluitur et sanctificatur, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 640. Corpore et sanguine Christi pascimur et vivificamur, alimur et saginamur, *ibid.*, 651. Eucharistiæ effectus et fructus, S. Isidorus, LXXXV, 103, 191, 314; LXXXVI, 491; S. Eligius, LXXXVII, 626. Qui Christum manducant, vivent

in æternum, Beda Venerab., XCII, 119. Corpore et sanguine Christi anima saginatur, Angelomus, CXV, 560. Effectus dignæ perceptionis corporis Christi, Gezo, CXXXVII, 382. Eucharistiam frequenter suscipiens dæmonibus est terribilis, S. Petrus Damianus, CXLV, 734. Ad sacram Eucharistiam accedentibus major erit gratiæ acquisitio, quo profundior fuerit humilitas, S. Bruno, CLXV, 139. Qui manducat Christi corpus, et bibit ejus sanguinem fit unum cum ipso, *ibid.*, 582. Eucharistiæ effectus et fructus, S. Bernardus, CLXXXIII, 274; CLXXXIV, 984, 985. Inficiuntur, non mundantur sclerosi, qui communicare non desinunt, Gratian., CLXXXVII, 1741. Panis iste communis in carnem et sanguinem mutatus, procurat vitam et incrementum corporibus, S. Anselmus, CLXXXVIII, 1643. Vita est animæ, et sanitas mentis, *ibid.*, 1644. Hoc sacramento paradisus homini reseratur, et diabolus superatur, Petrus Blesens., CCVII, 1147. Corpus Dominicum quibusdam salutiferum, quibusdam mortiferum, Alanus de Insulis, CCX, 284.

VI. — *Libri de Eucharistia tractantes.*

Libri de corpore et sanguine Domini, S. Paschasius Radbertus, CXX, 1267. De corpore et sanguine Domini liber, Ratramnus, CXXI, 101. De corpore et sanguine Domini contra ineptias Joannis Scoti, Adrevaldus, CXXIV, 948. Liber de corpore et sanguine Christi, Gezo abbas Dorton, CXXXVII, 372. Libellus de corpore et sanguine Domini, Silvester II papa, CXXXIX, 177. Epistola Adelmanni ad Berengarium de Eucharistiæ sacramento, Adelmannus, CXLIII, 1290. Professio fidei de sacramento corporis et sanguinis Christi, Maurilius, CXLIII, 1390. Liber de corpore et sanguine Christi contra Berengarium et ejus sectatores, Durandus abbas Troarn., CXLIX, 1376. De corporis et sanguinis Christi veritate in Eucharistia libri tres, Guitmundus archiep. Avers., CXLIX, 1428. Liber de corpore et sanguine Domini adversus Berengarium Turonensem, Lanfrancus Cantuar., CL, 407. De sacramento Eucharistiæ, Bonizo Placent., CL, 858. Opusculum de sacramento altaris, B. Wolphelmus, CLIV, 434. De sacramento corporis et sanguinis Domini, Ivo Carnot., CLXI, 135, 1071. Liber de sacra Eucharistia, Hildebertus, CLXXI, 1196. Liber de corpore et sanguine Domini, Guillelmus S. Theod., CLXXX, 346; Algerus Scolasticus, CLXXX, 744; Balduinus, CCIV, 641.

Nota. Quæstiones de materia, forma, ministro Eucharistiæ, etc., tractantur in tabula sacrificii Missæ.

XCIX.

INDEX DE SACRIFICIO IN GENERE.

—

MONITUM.

Sacrificium, sensu latiori sumptum, est quasi sacrum factum, proprium religionis opus, et soli Deo offerendum. In hoc Indice vicissim agimus : I. De sacrificio in genere; II. De sacrificio spirituali; III. De sacrificiis antiquis apud Patriarchas, Gentiles et Hebræos; IV. De oblationibus et primitiis; V. De decimis; VI. De sacrificio novo.

I. — *De Sacrificio in genere.*

Sacrificiorum rationalis institutio, Tertullianus II, 510. Ob honorem Dei, *ibid.* De sacrificio et de dono Dei digno, Lactantius, VI, 728. Sacrificium quidem exterius Deo semper debitum, etiam naturali ratione, *ib.*, not. 913. Nos vero et sacrificium interius, quo mens offertur Deo, et quidem etiam exterius a nobis ei deberi asserimus, *ibid.* De vero perfectoque sacrificio, S. Augustinus, XLI, 283. In omni sacrificio quatuor consideranda, id., XLII, 901. Sacrificium res antiqua, id., XXXIII, 377. Antiquitas cultus Dei in sacrificando, id., XLI, 281. Primi parentes in paradiso se ipsos Deo hostias mundissimas offerebant, *ibid.*, 701. Sacrificium uni Deo debitum, id., XXXII, 377, 378; XXXVIII, 1249; XXXIX, 1667; XLI, 255, 256, 281, 654; XLII, 382. Id attestantur miracula quæ per arcam testimonii facta sunt, id., XLI, 296, 297. Sacrificium visibile non alteri offerendum, quam illi, cui invisibile debetur, *ibid.*, 297. Cur sacrificium exegerunt dæmones, *ibid.*, 460. Ideo sibi exigunt fieri dæmones, quia vero Deo deberi sciunt, *ibid.*, 298. Non corporis cujuslibet fumo, sed supplicantis animo delectantur, *ibid.*, 298. Sacrificium non solum cum juste imperat verus Deus, sed etiam cum superbe exigit falsus Deus, satis ostendit cui debeatur, id., XLII, 409. Sacrificium, sacerdotium, templum non sibi expetissent dæmones, nisi nossent uni Deo deberi, id., XXXIII, 377. Pagani non culpandi propter sacrificia, sed quod ea exhibeant idolis, *ibid.* Non corporali creaturæ nec spiritali quamvis justæ, nec multo magis iniquæ sacrificandum, *ibid.*, 378. Non bonis diis nec malis, id., XLI, 650. Non angelis, non virtutibus Dei, *ibid.*, 654. Non martyribus, *ibid.*, 255, 256, 772. Sacrificium seu divinos honores angeli hominesque sancti respuerunt, *ibid.*, 298. Rarissimi commemorantur homines qui sibi sacrificia, aut per hæc se pro deis haberi voluerunt, id., XLII, 624. Sacrificia cur sibi exigit dæmon. *ibid.* Sacrificia cur sibi offerri voluit Deus, id., XLI, 296. Sacrificiis Deus non eget, sed in his vel acceptandis, vel reprobandis, vel percipiendis, non nisi hominibus consulit, id., XXXIII, 377; XLI, 281, 293, 296, 654. Sacrificium et laudes offerre, nobis, non Deo utile est, *ibid.*, 527; XLII, 624. Sacrificia cur sibi offerri juberet Deus, cum eis non indigeret, id., XLII, 231, 321. Sacrificium vult Deus, non ex quo crescat, sed quod prosit homini, id., XXXIX, 2252. Recte offertur sacrificium cum offertur Deo vero, cui uni tantummodo sacrificandum est, Eugyppius, LXII, 671. Sacrificium, quid. S. Isidorus Hispalensis, LXXXII, 254. Inter sacrificium et hostiam vetus discretio, id, LXXXIII, 62. Sacrificium, quid est, Alcuinus, CI, 1134. Immolatio unde dicitur. *ibid.*, 1135. Quid est libatio, *ibid.* Hostiæ unde vocantur, *ibid.* Quid sunt victimæ, et quare ita vocantur, *ibid.* Holocaustum unde vocatur, *ibid.* In omni sacrificio quatuor consideranda, cui, a quo, quid, et pro quibus offeratur, id., C, 434. Inter sacrificium et holocaustum discrimen, Rabanus Maurus, CX, 946; Hildebertus, CLXXI, 142. De sacrificio, Honorius Augustod., CLXXII, 553, 576. Solvitur quæstio, quare Deus imperaverit ut offerri debuissent sacrificia, si illi non placuerunt, Haymo, CXVII, 890. Exemplo sacrificii Abraham qualitates queis grata Deo fit oblatio, exprimuntur, nempe celeritas, continuatio et fides, S. Ambrosius, XIV, 331. Indicato duplici defectu sacrificii Cain, ostenditria vitia in nostris oblationibus obrepere posse, *ibid*, 329. Primitias animæ præcipue offerendas, et quæ sint illæ, *ibid.*, 336. Primitias non tempore sed sanctitate æstimari, *ibid.*, 342. Cum fide, quæ imprimis necessaria est, conjungenda ad verum sacrificium bona opera, *ibid.* Quid convenit his, qui de rapinis et nudatione miserorum offerunt sacrificia, S. Hieronymus, XXIV, 726, 727 Arguit eos, quod non veneratione sui, sed epularum desiderio immolent victimas, *ibid.*, 733. Deo non est acceptum sacrificium eorum, qui pravo fine sacrificant, S. Augustinus, XLI, 444. Quænam sacrificia jam offerre debeamus, id., XXXVI. 659. Qualia sacrificia diligit et coronat Deus, id., XXXIV, 811. Quod genus sacrificii Deo acceptum, id., XXXVII, 1318. Totus exardescat igne amoris divini, qui vult offerre Deo holocaustum, *ibid.*, 1775. Mundari etenim debet prius animus, qui munus offerre vult Deo, Taio Cæsaraugust., LXXX, 915. Ex

dantis corde id quod datur accipitur, *ibid.* Exteriora munera ex interna cordis munditia condiuntur, *ibid.* A discordantibus accipere non vult Dominus sacrificium, *ibid.*, 916. Hostiæ impiorum abominabiles, *ibid.* Arguuntur ii qui non veneratione sui, sed epularum desiderio immolant victimas. Rabanus Maurus, CXI, 863. Hæ (virtutes) in Dei sacrificio Domino placent, et sine his nullum sacrificium est acceptabile, S. Petrus Damianus, CXLIV, 904. Ut placeant hæc sacrificia nostra Deo, pinguia sint et medullata, *ibid.* Sapientia sacrificium conditur, S. Bruno Sign., CLXIV, 385. Ponite manum super caput victimæ vestræ, id est, reprimite superbiam carnis vestræ, *ibid.*, 387. Ad oblationem istam accendendam ligna colligamus, id est exempla justorum sectemur, *ibid.* Qui ab Ecclesia discedet, nullum ei sacrificium prodest, *ibid.*, 388. Agnam immaculatam Domino offert, qui se ab omni peccatorum malitia illæsum custodit, S. Bruno Sign., CLXIV, 395. Nihil nisi sanctum Deo offerri potest, *ibid.*, 453. Sacrificium Deo non offerat qui vitiis est maculatus, Gratianus, CLXXXVII, 251.

II. — *De Sacrificio spirituali.*

Quod non terrenis sacrificiis, sed spiritalibus Deo litandum est. Tertullianus, II, 608. Sacrificia spiritalia laudis designantur, *ibid.* Sacrificia spiritalia accepta prædicantur, *ibid.* Hoc sacrificium sine intermissione die ac nocte celebratis, S. Cyprian, IV, 417. De vero cultu Dei et sacrificio, Lactantius, VI, 1066. Incorporali incorporale sacrificium necessarium est, *ibid.*, 1067. Hoc est sacrificium verum, non quod ex arca, sed quod ex corde profertur; non quod manu, sed quod mente libetur, *ibid.* Sacrificium laudis, S. Hilarius, IX, 405. Ex operum sanctitate descendat, *ibid.* Sacrificium vespertinum, quid, *ibid.*, 826. Immola Deo sacrificium laudis, S. Zeno, XI, 000; S. Hieronymus, XXIV, 542. Altare et tabernaculum quibus oblatæ sunt victimæ spirituales Deo, *ibid.* Victimam conscientiæ et humilitatis suæ offert Deo, *ibid.*, 821. Sacrificium Deo nos ipsi, S. Augustinus, XXXVIII, 317. Nullum sacrificium Deo acceptius justi, quam se ipsi Deo offerunt, id., XLI, 700. Sacrificium præclarissimum atque optimum nos ipsi sumus, *ibid.*, 772. Homo ipse in corde suo invisibile sacrificium Dei, *ibid.*, 297. Sacrificium semper habemus quod offeramus Deo, id., XXXVI, 659. Intus habemus sacrificium quo Deum flectamus, *ibid.*, 475, 598. Sacrificium justitiæ per pœnitentiam, *ibid.*, 81. Sacrificium contriti cordis, id., XXXVIII, 133; XLI, 282. Sacrificium Deo offert, qui se ipsum punit, id., XXXVII, 1824. Humilitas cordis, sacrificium est, *ibid.*, 1705. Sacrificium laudis in novo Testamento succedit victimis cruentis veteris Testamenti, id., XXXIII, 558. Sacrificium laudis, sacrificium gratuitum, id., XXXVI, 578; XXXVII, 1220, 1568. Sacrificium laudis sacratius, gratiarum actio, id., XLII, 624. Sacrificium justitiæ, id., XXXII, 1195. Cogitationis et linguæ, *ibid.*, 809. Sacrificia quæ offerimus debent accendi charitate, id., XXXVI, 629. Christus sacerdos et victima sacrificium laudis implevit, id., XLII, 57. Sacrificium duplex a nobis exigit Deus, id., XXXIX, 2169. Sacrificium nullum tam justum quam cum nos Deo offerimus, id., XXXV, 3339. Sacrificium cordis Deo oblatum nobis integrum permanet, id., XXXIX, 1955. Sacrificium laudis nemo offert malus, *ibid.*, 1847. Quærebas quid Deo offerres pro te, offer te, nihil melius in omni creatura terrena, id., XXXVIII, 317. Te quærit Deus magis quam munus tuum, *ibid.*, 50. De homine, ut sit hostia et sacerdos Deo, mirum sacrificium, quomodo, S. Petrus Chrysolog., LII, 500. De hostia corporis et animæ Deo rationabiliter offerenda, *ibid.*, 501. Sacrificium hominis descendit a forma sacrificii Christi, *ibid.*, 502. Hostia jejunii quomodo offerenda, *ibid.*, 227. Quam hostiam offerre Deo debeamus, quæ et nobis maneat, *ibid.*, 322. Sacrificium acceptabile est bonitati et misericordiæ studere, S. Val., LII, 702. David propheta non se sacrificiis quæ illo tempore gerebantur credebat expiandum, sed potius sacrificio cordis contriti et humiliati, Cassiodorus, LXX, 351. Voluntarie sacrificat Domino, qui pro minimis suis studio pietatis exorat, *ibid.*, 583. Nosmetipsos Deo sacrificare debemus sacrificium justitiæ quid sit, *ibid.*, 50. Seipsum Domino offerre est sacrificium illi acceptissimum, *ibid.*, 198. Quæ sunt voluntaria oris sacrificia, *ibid.*, 873. Quis sacrificium laudis immolat Deo, *ibid.*, 351. Sacrificium laudis honorat Dominum, quod puritate fidei et actionum probitate fuerit immolatum, *ibid.*, 357. Voluntarie sacrificandum Domino, non cujusquam cogentis imperio, id., LXIX, 815. Holocaustum precis pro singulis virtutibus purgandis offerendum, S. Gregorius Magnus, LXXV, 543. Illud non offert qui internos motus non frenat, *ibid.*, 549. In hac vita quia in multis quotidie delinquimus, oportet ut contriti cordis et contribulati spiritus Deo sacrificium offeramus, id., LXXIX, 599. Sacrificium justitiæ sancti in æterna vita Deo offerent, *ibid.*, 600. Sacrificia quænam Deus poscit, Alcuinus, CI, 586. Per Christum Deo Patri sacrificium laudis, et gratiarum actiones pro omnibus bonis ab illo perceptis offerre debemus, Haymo, CXVII, 934. Tria sunt principalia et perfecta sacrificia, quæ reddere tenemur Domino, S. Petrus Damianus, CXLIV, 904. Sacrificium piæ contritionis, sacrificium justæ operationis, sacrificium laudis et jubilationis, *ibid.* Primum sacrificium placat Deum, secundum delectat, tertium honorat, *ibid.* Sacrificium piæ contritionis exigit butyrum humilitatis, quæ in tribus consistit, *ibid.* Sacrificium justæ operationis exigit oleum discretionis, *ibid.* Sacrificium laudis requirit balsamum devotionis, *ibid.* Sacrificio contritionis opponitur absinthium indignationis, *ibid.*, 905. Sacrificio justæ operationis, acetum confusionis. *ibid.* Sacrificio laudis, venenum adulationis, sive detractionis, *ibid.* Quomodo matutinum et vespertinum offerimus Domino sacrificium, *ibid.*, 332. Sacrificia laudis, S. Bruno Carth., CLII, 857. De sacrificio cordis, Goffridus, CLVII, 167. Qualiter nos ipsos immolare et offerre Domino debeamus, S. Bruno Sign., CLXI, 381. Sacrificium Deo acceptabile, id., CLXIV, 387. Altare cor humanum est, *ibid.*, 398. De sacrificio angelorum, Honorius Augustod., CLXXII, 556. Sacrificium triplex, S. Bernardus, CLXXXIV, 1152.

III. — *De sacrificiis antiquis.*

De sacrificiis patriarcharum. — Primi parentes in paradiso se ipsos Deo hostias mundissimas offerebant, S. Augustinus, XLI, 701. Abelis sacrificia Deus accepit, Tertullianus, II, 601. Quare, *ibid.* Populum Christianum demonstrabat, *ibid.*, 607. Sacrificium Cain cur illud respuerit Deus, *ibid.*, 601. De sacrificiis Cain et Abelis, quorum figuræ, *ibid.*, 607. Sacrificium Abrahæ, exemplar nostri, S. Ambrosius, XIV, 331. Sacrificium Cain quid vitandum in nostris demonstrat, *ibid.*, 329, 336. De sacrificio Abelis, *ibid.*, 336. Cain a fructibus terræ, Abel ex primitiis ovium suarum hostiam Domino obtulit, id., XVI, 819. Ubi crimen? ubi culpa? non in oblatione muneris, sed in oblationis affectu, *ibid.* Abraham sacrificium quod offerebat divisit, *ibid.* Cur sacrificium Abelis Deo plus placuerit, id., XIV, 956. Obtulit Deo non secunda, sed prima, non exigua sed pinguia, *ibid.*, 337. S. Augustinus, XXXV, 2017. Abelis sacrificium, novi Testamenti fides, id., XLII, 258. Quid significat sacrificium quod Abraham obtulit, id., XXXVII, 1362; XLI, 501. Abrahæ sacrificium figura immolationis Christi, id., XXXVIII, 153. Sacrificia ante diluvium celebrata, id., XLI, 459. Sacrificium Abrahæ Gen. xv narratum quid significat, *ibid.*, 1361, 1362. Flamma cœlitus facta in sacrificio Abrahæ, non fuit miraculum, quare, id., XXXII, 648. Sacrificium Abrahæ in monte, id., XXXVIII, 31. Cain sacrificium veteris Testamenti terrenas opes exprimit, id., XLII, 258. Patriarcharum sacrificia nostris congruunt, quia toti fiebant Trinitati, S. Fulgentius, LXV, 342. Sacrificia Caini et Abelis quomodo suscepta, S. Gregorius Turon, LXXI, 164. Job octavo die sacrificium offerens, S. Gregorius Magnus, LXXV, 532. Cunctis diebus Job sacrificium offerre non cessat, *ibid.*, 542. Quia Cain et Abel non æquali mente dona obtulerunt, non æqualiter sunt utriusque vota accepta, Vener. Beda, XCI, 63. De sacrificio Abraham et Isaac, *ibid.*, 244. Saul offert holocaustum, et quod stulte egerit a Samuele redarguitur, *ibid.*, 577. De sacrificio Samuelis, id., XCIII, 433. De sacrificio Noe, Rabanus Maurus, CVII, 520. De sacrificio Abraham, *ibid.*, 540. De holocausto quod Gedeon Deo offerebat per ministerium angeli ad se missi, id., CVIII, 1156. Quæritur quare Gedeon ausus fuerit sacrificium offerre Deo præter locum ubi jusserat Deus, *ibid.*, 1157. Ejusdem sacrificii significatio, *ibid.*, 1158 Quam recte sacrificium Noe de servatis cunctis animantibus obtulerit, in figuram nostri, Rupertus, CLXVII, 352. Sacrificium Job, id, CLXVIII, 954. De sacrificio Abrahæ, Hugo de S. Victore, CLXXV, 645. Sacrificium Abrahæ in quo differat a sacrificio David, Richard. S. Vict., CXCVI, 1037.

De sacrificiis paganorum. — Probat Arnobius, sive auctoritate, sive ratione, diis nulla esse sacrificia facienda, Arnob., V, 1219, 1220. Neque enim voluptatis causa diis hostiæ cæduntur, *ibid.*, 1222. Vulgarem autem opinionem illam subruit Arnobius, quæ sacrificiis deorum iram placari statuebat, *ibid.*, 1217, 1226, 1227. Neque est certe quod quis arguat, hostias diis immolari, ut res tribuant prosperas et adversas removeant, *ibid.*, 1229, 1230. Deinde vero dicitur : Absurdum est deos

sacrificiorum pretio beneficia sua vendere, *ibid.*, 1231. Neque potiori ratione asseritur sacrificia diis honoris atque amplificandæ illorum potentiæ fieri, *ibid.*, 1232, 1233, 1234, 1236, 1239. Neque respondere juvat, antiquitate ac longa consuetudine diversis diis victimas diversas mactari, *ibid.*, 1244, 1245. Objicientibus ethnicis diis bonis, ut prosint, et malis, ne noceant, sacrificandum, quid respondet Arnobius, *ibid.*, 1246. De sacris deorum Romanorum, Lactant., VI, 1028. De sacris introductis a Fauno et Numa, *ibid.*, 1029. De diis et sacris barbarorum, *ibid.*, 1030. Sacrificia humana, *ibid.* De origine sacrorum et religionum, *ibid.*, 1031. Cybele sacra a Gallis sacerdotibus celebrabantur, *ibid.*, 206. Apud Cyprios humanam hostiam Jovi Teucrus immolavit, *ibid.*, 230. Erat lex apud Tauros, ut Dianæ hospites immolarentur, *ibid.* Galli Hesum atque Teutatem humano cruore placabant, *ibid.* Apparet tamen antiquum esse hunc immolandorum hominum ritum, *ibid.*, 231. De infantibus Saturno immolatis propter odium Jovis, *ibid.*, 232. Sacrificium gentium detestabile, S. Zeno, XI, 363. Sacrificia paganorum non ideo putanda bona, quia ea fieri Deus non impedivit, S. August., XL. 583 Sacrificia in torcularibus gentes faciebant, id., XXXV, 2085. Sacrificia Hebræorum inter et paganorum quid interest, id., XLII, 386. Valuit sacrificium apud gentiles pro majoribus ad peccatum originale delendum, et sola fides pro parvulis, S. Greg. Magn., LXXV, 636.

De sacrificiis Judæorum.—In uno tantum loco sacrificare debebant Judæi, Tertull., II, 607. Sacrificia legis necessaria erant, non voluntaria, S. Hilarius, IX, 345, 596. Sacrificium Judæorum improbatum, S. Zeno, XI, 363, 364 In solo Hierosolymitano templo fieri poterat, *ibid.*, 513, adn. 2. Sacrificia temporalia, non perpetua nec vera fuerunt indicta Judæis, nec salutaria, S. Philastrius, XII, 1251. Cur Moyses post oblatum sacrificium, dimidiam partem sanguinis in crateras miserit, dimidiam autem ad altare effuderit, S. Ambrosius, XV, 1220. Respuit sacrificia victimarum, et Evangelii obedientiam docet esse super sacrificium, S. Hieron., XXIV, 54. Hostiæ ergo et immolatio victimarum non principaliter a Deo quæsita sunt, sed ne idolis fierent, *ibid.*, 34. Audiant Judæi quod Deus non quærat sacrificia, sed offerentium animum, *ibid.*, 654. Nolo carnes, victimas detestor, sacrificia Judæorum, *ibid.* Sacrificium Judæorum in victimis pecorum, S. Augustinus, XXXVI. 302, 503. Cur animalia tantum immaculata olim oblata, id., XLII, 624. Sacrificia pecorum Deum non delectabant, id., XXXIV, 810. Quare filii Israel sacrificabant visibiliter pecorum victimas, id., XL, 31. Sacrificia vetera magis populo perverso congruenter imposita quam Deo desideranti oblata, id., XLII, 346. Sacrificia carnalia data sunt Judæis, ne in idola defluerent, id., XXXV, 1468. Sacrificare extra templum quod erat Jerusalem, an licebat, id., XXXIV, 702, 863, 804. Quænam sacrificia pro populo, pro principe, pro sacerdote offerebantur, *ibid.*, 686, 687. Sacrificia pro peccatis, dicta peccata, id., XL, 253; XLII, 744; XLIV, 403. Sacrificia diversa pro peccatis, id., XXXIX, 1541. Sacrificia Hebræorum et paganorum quid interest, id., XLII, 386. Sacrificia Hebræorum, Gentium, Christianorum quid sint respectu veri sacrificii, *ibid.*, 382, 409. Sacrificia prisca sanctorum figuræ veri sacrificii Christi, id., XLI, 293. Sacrificia illa omnia multis et variis modis unum sacrificium, cujus nunc memoria celebratur, significaverunt, id., XLIII, 231, 386, 406, 624, 625, 626, 661. Christi sacrificii erant umbræ omnia sacrificia legis et prophetarum, id., XL, 249. Sacrificii veteris abolitio, id., XXXIX, 2066. Ad sacrificium pro peccatis, holocausti, etc., quænam animalia adhibenda, id., XXXIV, 686, 698. Sacrificium pro peccato non offerebatur nisi cum holocausto, *ibid.*, 675, 676. Sacrificia vetera significabant gratiam, non efficiebant, id., XXXIII, 633. Sacrificiis Veteris Testamenti convincebantur peccatores potius quam mundabantur, id., XLIV, 139. Sacrificium quod præceperat Deus, aptum fuit primis temporibus, nunc vero non ita est, id., XXXIII, 527. Sacrificia vetera, tanquam verba promissa sublata sunt dato sacrificio corporis Christi, id., XXXVI, 441, 442. Sacrificia etsi jam non sint in operibus, manent tamen in auctoritate significandi, id., XLII, 231. Ad sacrificia vetera quidquid pertinebat, figuræ nostræ fuerunt, *ibid.*, 320. De holocausto non manducabatur, id., XXXIV, 823. Sacrificia olim cur præceperit Deus, cum ipsi ea non placuerunt, id., XXXV, 2390 Sacrificiorum veterum abolitio revelata, id., XXXIX, 1816. Sacrificia veteris legis allegorice exposita, S. Paul. Nol., LXI, 194. Sacrificia antiquæ legis sacrificium quo se Christus patri obtulit præfigurabant, S. Fulgent., LXV, 182, 342. Quare adventu Christi sacrificia finem acceperunt, Cassiod., LXX, 288. Sacrificia ordinis Aaron perierunt, Melchisedech vero manserunt, *ibid*, 796, 797. Sacrificia veteris legis, quid significabant, S. Greg. Magn., LXXVI, 73. Sacrificia veteris legis suam dignitatem accipiunt ab eucharistico novæ legis sacrificio, id., LXXXIII, 179, 432. Sacrificiorum veterum reprobatio ex testimonio Isaiæ, Jeremiæ, Joelis et Malachiæ, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 526. De variis Judæorum sacrificiis, Raban. Maur., CVIII, 256, 260 *et seq.* Illa sacrificia quæ sub legalium cæremoniarum ritu offerri jubentur, ad quid referuntur, S. Petr. Damian., CXLIV, 607. De reprobatione sacrificii Judæorum, et de electione sacramenti Christianorum, Samuel Maroch., CXLIX, 358, 359. Hostia pacificorum, S. Bruno Sign., CLXIV, 386. Lex hostiæ pro peccato, *ibid.*, 401, 402. Sacrificium pro peccato, *ibid.*, 433. Sacrificia veteris legis usque ad Christum suum tempus habuerunt, *ibid.*, 837. Vetera sacrificia a Deo acceptabantur, non propter sanguinis effusionem, sed propter significationem, *ibid.*, 375. Apud Judæos sacrificium pro mortuis vocabatur panis lugentium, Rupertus, CLXVIII, 138. Sacrificia legis carnalia non jussa sed permissa, id., CLXX, 383. De variis Judæorum sacrificiis, id., CLXVII, 747 *et seq.* Ad quid sacrificia legalia, Honorius Augustod., CLXXII, 1151. De holocaustis et modo offerendi. Petrus Comestor., CXCVIII, 1195. De sacrificiis pacificis et salutaribus, *ibid.*, 1196. De oblatione inanimatorum, *ibid.*, 1197. De hostiis pro peccato, *ibid.*, 1198. Pro peccato sacerdotis, *ibid.* Pro peccato synagogæ, *ibid.*, 1199. De hostia pro peccato principis, *ibid.* De hostia pro peccato animæ, *ibid.*, 1200. Sacrificiorum veteris legis tria genera, quid designent, Adam. Præmonstratensis, CXCVIII, 554.

IV. — *De oblationibus et primitiis.*

Primitias non tempore, sed sanctitate æstimari, S. Ambrosius, XIV, 342. De primitiarum oblatione, Cassian., XLIX, 1172. Primitiarum oblatio Deo grata, *ibid*, 1171. Primitiæ Deo sunt offerendæ, Maximus Taurin., LVII, 901, 904. Oblationem suam olim fideles tum clerici, tum laici in Missa communicaturi, ad altare ad sui communionem offerebant., S. Gregor. Magn., LXXVIII, 179, 432, 497, 549. Oblationes erant duplicis generis, aliæ in corpus Domini consecrandæ, aliæ ad usus pauperum benedicendæ, *ibid.*, 550. De muneribus, vel oblationibus Deo offerendis, Taio Cæsaraugus., LXXX, 915. Oblationum quatuor genera, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 323. De oblationibus fructuum quæ ministris Ecclesiæ conferuntur, Criscon., LXXXVIII, 885. Oblationes offerri in Quadragesima non oportere, *ibid.*, 899. Oblationem offerri in domibus non oportere, *ibid.*, 900. De quatuor generibus principalium oblationum, Ven. Beda, XCIII, 387, 408. Filii Israel primitias Domino offerre et sanctuarium facere jubentur, id., XCI, 399. De primitiis offerendis, id., XCIII, 376. De primitiis, Smaragdus abbas, CII, 953. De eo quod locutus est Dominus ad Moysen de oblatione primitiarum, Raban. Maur., CVIII, 139. Ubi omnes oblationes filiorum Israel atque primitias sacerdotibus atque Levitis concedit, *ibid.*, 695. De primogenitis sacrificandis Domino, *ibid.*, 393. De primitiis frugum offerendis, *ibid.*, 946 Ea quæ apud Judæos offerebantur in usus transibant sacerdotum, Haymo, CXVII, 33. Quæ species ad altare et non ad sacrificium offerantur, Regino Prum., CXXXII, 204. Ut ea quæ in ecclesiis offerri non possunt, ad domum sacerdotis e fidelibus deferantur, *ibid.* De oblatis, ut de Sabbato in Sabbatum innoventur, *ibid.*, 306. De oblationibus Ecclesiæ, *ibid.*, 252. De oblationibus parochitarum cujus esse debeant, Burchardus Worm., CXL, 699. Quod in unaquaque Ecclesia tam de reditibus quam oblationibus quatuor debeant fieri portiones, *ibid.*, 701. De his qui oblationes defunctorum aut negant aut difficulter reddunt, *ibid.* Sal omnibus præcipitur oblationibus, quare, S. Petr. Damian., CXLIV, 897. De primitiis seminum, Canut., CLI, 1174. De oblationibus fidelium quot portiones fient, et quæ cuique proveniat, Ivo Carnot., CLXI, 1084. De primitiis quas Dominus ad constructionem tabernaculi jussit tolli, Rupertus abbas, CLXVII, 699.

V. — *De decimis.*

De decimarum oblatione, Cassian., XLIX, 1172. Decimarum oblatio Deo grata, *ibid.*, 1171. Decimæ Deo sunt offerendæ, S. Maxim. Taurin., LVII, 901, 904. De decimis dividendis, S. Chrodeg., LXXXIX, 1089. De decimis offerendis, Beda Ven., XCIII, 376. De decimis, Smaragd. abbas, CII, 953. De decimis fidelium, Jonas Aurel., CVI, 204. De decimis terræ et frugibus et pomis quo-

modo possint redimi, Rab. Maur., CVIII, 583. De decimis dândis in usum Levitarum, *ibid.*, 701. De decimis dandis, Walafrid. Strab., CXIV, 961. De decimis a fidelibus dandis, Rodulf. Bituric., CXIX, 714; Regino Prum., CXXXII, 200, 201. Ut de decimis quatuor fiant portiones, *ibid.*, 258. De manso et decimis, *ibid.*, 393. De decimis reddendis, S. Odo Cant., CXXXIII, 950. Ut decima nullo modo negligatur, Burchard. Worm., CXL, 699. De illis qui decimas dare nolunt, *ibid.* Quod decimæ ab omnibus Christianis ex debito reposci debeant, *ibid.* De illis qui decimam dare noluerint nisi pretio redimentur, *ibid.*, 700. Ut decima Dei census nuncupetur, *ibid.* Ut omnes Ecclesiæ vel decimæ in episcoporum potestate consistant, *ibid.*, 702. De decimis reddendis, Canut., CLI, 1174. De decimis Ecclesiæ reddendis, de ovibus et porcellis, Edwardus III Angl., CLI, 1192. De apibus et aliis multis minutis decimis, *ibid.* Quod decimæ sunt Deo solvendæ quas Deus dare constituit, Ivo Carnot., CLXI, 1093. Non persolvant de propriis prædiis abbates et episcopi decimas, *ibid.* Quod auctoritate veteris legis danda sit decima, *ibid.*, 1094. Tres partes debent fieri de decimis, duæ clero et tertia episcopo, *ibid.*, 1095. Decimæ non sunt a populo redimendæ, *ibid.* Decimas offerre homo a Deo doctus et instructus, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1344. Decimæ a laicis non possideantur, Gratianus, CLXXXVII, 1042 *et seq.* Fideliter decimas dat qui omnium suorum decimas solvit, *ibid.*, 1044. Excommunicentur qui sacerdotibus decimas dare nolunt, *ibid.* Veterum exmplo decimæ solvantur, *ibid.*, 1045. Non autem decimæ sunt redimendæ a populo, si aliter dare eas noluerint, *ibid.* Quia decimæ Deo non redduntur, indictio fisci accessit, *ibid.* Quarta pars decimarum viduis et pauperibus distribuenda est, Gerhohus, CXCIV, 1309. Ostenditur auctoritate conciliorum quartam decimarum partem pauperibus elargiendam esse, *ibid.*, 1313. Repugnat sacris canonibus decimas Ecclesiarum ab episcopis perpetuo alienari, *ibid.*, 1314. Occurritur objectionibus monachorum qui quartam decimarum partem sibi vindicant, cum nolint animarum in se curam suscipere, *ibid.*, 1320. Gregorii VII constitutio de decimis monachorum et canonicorum Regularium explicatur, *ibid.*, 1325. De decimis, Petr. Comestor., CXCVIII, 1216.

VI. — *De sacrificio novo.*

Quærendum an exspectatur novorum sacrificiorum sacerdos, Tertullianus, II, 609. An jam venerit, necne, *ibid.* Quod sacrificium vetus evacuaretur, et novum celebraretur, S. Cyprian., IV, 687. Sacrificium Christi quanto illis præstantius, S. Hilarius, IX, 345. Sacrificium gratiæ et laudis prælatum est sacrificiis legis, *ibid.*, 486. Sacrificia novæ legis vivæ intelligentisque hostiæ laudibus perficiuntur, *ibid.*, 405. Sacrificium populi Christiani, mundum, S. Zeno, XI, 363, 364. Sacrificium Dei nostri abundavit, et inhibita sunt sacrificia deorum, S. Augustinus, XXXVIII, 1356. Sacrificia omnia sacrificio nostro cesserunt, id., 655. Sacrificiis quæ pro peccatis offerebantur, sacrificium Christi significabatur, id., XXXIV, 704. Sacrificium Christi multis figuris prænuntiatum, id., XXXIX, 1667; XLIII, 154. Sacrificium carnis Christi verum et unicum sacrificium pro peccatis, id., XLIV, 600. Sacrificium crucis, id., XXXIX, 1501. Sacrificium sese obtulit Christus pro omnibus sacrificiis, id., XXXVI, 71. Christus nihil mundum invenit in hominibus quod offerret pro hominibus, se ipsum obtulit mundam victimam, id., XXXVII, 1953. Sacrificium novi Testamenti, id., XLII, 626. Sacrificium Christianorum, *ibid.*, 382. Verissimum et singulare sacrificium, id., XLIV, 211. Sacrificium Deo in Ecclesia, id., XXXVIII, 1101, 1356, 1413. Sacrificii Deo debiti figuræ, veritas et memoria, id., XLII, 386. Sacrificium quod obtulit Christus norunt fideles, id., XXXVI, 178. Veri sacrificii extra catholicam Ecclesiam locus non est, S. Prosper Aquit., LI, 430. Sacrificium Christi juramento obfirmatum, S. Leo Magn., LIV, 154. Sacrificium Christi quomodo non multiplex, sed unum, Alcuin., C, 1077. De sacrificiis novi Testamenti et cur mutata sunt per Christum sacrificia, Rabanus Maurus, CXIV, 936. Passio Jesu Christi est veracissimum justitiæ sacrificium, S. Bruno, CXLII, 208. Sacrificium in arca crucis oblatum per quæ figuratur, S. Petrus Damian., CXLIV, 607. De sacrificio novo et vero, Rupert. abbas, CLXX, 34. Sacrificii novæ legis et antiquæ dignitas et differentia, S. Bernard., CLXXXIV, 784. De jugi sacrificio, Petr. Comestor, CXCVIII, 1242. De tribus sacrificiis Ecclesiæ, Innocent. III, CCXVII, 842. (Vide Sacrificium Missæ.)

C.

INDEX DE MISSÆ SACRIFICIO.

ORDINE LOGICO DISPOSITUS, ET VARIAS CIRCA ILLUD SS. PATRUM REFERENS SENTENTIAS.

MONITUM.

Missa unicum est novæ legis sacrificium : est latreuticum sive honorarium; eucharisticum in gratiarum actionem pro omnibus collatis et conferendis beneficiis; est propitiatorium et satisfactorium pro peccatis et pœnis debitis; est omnium bonorum impetratorium, spiritualium primo, et secundario temporalium. In hoc Indice vicissim tractamus : I. De figuris et prophetiis circa missæ sacrificium; II. De ejus institutione; III. De illius natura et præstantia; IV. De forma; V. De materia; VI. De virtute hujus sacrificii; VII. Cui offeratur; VIII. Pro quibus offerri vel non offerri liceat; IX. De ministro sacrificii; X. De modo offerendi; XI. De lingua, hora et locis in quibus missa celebrari debeat; XII. De defectibus in celebratione occurrentibus; XIII. De modo audiendi missam; XIV. De auditione missæ; XV. De missæ celebratione, historice et liturgice; XVI. De ordinatione missæ; XVII. De variis circa missam statutis; XVIII. De theologicis quæstionibus; XIX. De missis variis; XX. De variis missæ partibus; XXI. Libri de missa tractantes qui in *Patrologia* reperiuntur.

I. — *De figuris et prophetiis sacrificii missæ.*

Figuræ. — In sacerdote Melchisedech sacrificii Dominici sacramentum præfiguratum videmus, S. Cyprianus, IV, 375. Apud Salomonem typus Dominici sacrificii, mentio immolatæ hostiæ et panis et vini, *ibid.*, 377. In benedictione Judæ hoc idem significatur, *ibid.*, 378. Et apud Isaiam, *ibid.* — In sacrificio Melchisedech expressum fuit sacrificium missæ, S. Ambrosius, XVI, 403, 445. — In oblatione Melchisedech primum apparuit sacrificium quod nunc a Christianis offertur Deo toto orbe terrarum, S. Augustinus, XLI, 500. Sacrificiis quæ pro peccatis offerebantur, significabatur sacrificium missæ, in quo vera fit remissio peccatorum, id., XXXIV, 704. Missæ sacrificii multiplicia variaque signa erant sacrificia prisca sanctorum, id., XLI, 298. Sacrificia illa omnia multis et variis modis unum sacrificium, cujus nunc memoria celebratur, significaverunt, id., XLII, 231, 386. Cujus sacrificii promissivas figuras in victimis animalium celebrari oportebat, *ibid.*, 409. Quibus (sacrificiis) significabatur singulare

sacrificium quod nunc offertur, *ibid.*, 626. Melchisedech futurum Domini sacramentum signavit, ac mysterium corporis et sanguinis sacrificio panis et vini expressit, id, XXIII, 1102. — Sacrificium Christi, et ejus figuræ, S. Leo Magnus, LV, 147. Sacrificium Melchisedech, figura sacrificii missæ, id., LIV, 154. Oblatio corporis et sanguinis Christi nunc est pro omnibus antiquæ legis sacrificiis *ibid.*, 341. — Sacrificium salutare figuratum per Melchisedech, qui in typo corporis et sanguinis Domini obtulit, S Gregorius, not., LXXVIII, 365.— Hujus sacratissimæ oblationis figura in Melchisedech præcessit, qui vinum et panem Deo summo offerre solebat, Alcuini epistolæ, C, 289. — Item in sacerdote Melchisedech, hoc Dominici sacramenti præfiguratum videmus mysterium, Rabanus Maurus, CVII, 321. — Sacrificium Melchisedech panis et vinum fuit, in quibus Christi corpus et sanguis significabatur, S. Bruno Signiensis., CLXIV, 1127. — Sacrificium Noe figura sacrificii quod Christus Deo Patri tum per semetipsum, quam per manus sacerdotum suorum offerre non desinit, Rupertus abbas Tuitiensis., CLXVII, 352. — Agnus paschalis figura Christi in sacrificio missæ immolati, Petrus Damiani, CXLV, 879. — Sacrificium Isaac figura sacrificii Christi in missa, quomodo, Rupertus abbas Tuitiensis., CLXVII, 430, 431. Sanguis Christi in sacrificio missæ oblatus, fuit præfiguratus in sanguine vitulorum, *ibid.* Agnus paschalis figura Christi Agni novi sacrificii in quo ipse prius propriis manibus Deo Patri semetipsum immolavit, accipiens panem et vinum, etc., *ibid.*, 613. — Hujus etiam Sacramenti figura præcessit in pane et vino a Melchisedech oblatis, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 139. Agnus paschalis cujus carnes a populo edebantur, in figura sacramenti corporis Christi præcessit, *ibid.*, 465. Panem et vinum quæ ante Melchisedech in figura obtulerat, Christus in corpus et sanguinem suum consecravit in cœna, id., CLXXVII, 426, 427. — Missa figurata per sacrificium vaccæ rufæ, Adamus Præmonstratensis, CXCVIII, 705. — Agnus in lege immolatus et a populo Israelitico comestus, typus Christi in altari oblati, Petrus Blesensis, CCVII, 1140. Sicut in Melchisedech præsignatum est, qui in typo Salvatoris nostri, panem et vinum simul libasse legitur, *ibid.*, 1143.

Prophetiæ. — Prophetia Malachiæ de sacrificio missæ : Ab ortu enim solis usque ad occasum, magnum est, etc., et in omni loco sacrificabitur et offeretur nomini meo oblatio munda, S. Augustinus, XLI, 594. Hoc sacrificium per sacerdotium Christi secundum ordinem Melchisedech in omni loco jam videmus offerri, *ibid.* Eadem prophetia Malachiæ de sacrificio missæ, id., XLII, 61, 62. Aperite oculos et videte, ab oriente sole usque in occidentem, non in uno sed in omni loco offertur sacrificium Christianorum, *ibid.*, 627. — Eadem prophetia Malachiæ, apud Florum diaconum, CXIX, 19.

II. — *De institutione sacrificii missæ.*

Acceptum panem et distributum discipulis, corpus illum suum fecit Christus, dicendo, etc., Tertullianus, II, 460. Sanguinem suum Christus in vino consecravit, *ibid.*, 462. — Christus suum corpus et sanguinem obtulit, S. Cyprianus, IV, 376. Sacrificium Patri seipsum primus obtulit, *ibid.*, 385. Sacrificii nostri Christus auctor et doctor, *ibid.*, 373. Cur Christus vespere obtulerit, *ibid.*, 387. Christus hoc idem obtulit quod Melchisedech, *ibid.*, 375. Sacrificii missæ institutionis relatio, *ibid.*, 381. — Cupiens offerre illud mirabile et cœleste sacrificium quod tu, Domine Deus meus, sacerdos immaculate, instituisti, et offerri præcepisti in commemorationem tuæ mortis et passionis, S. Augustinus Appendix, XL, 956. In die cœnæ Christus salutifera consolationis mysteria consecravit, id., XXXIX, 2035. — Sacrificium autem quod a Christianis Deo offertur, primum Christus Dominus noster, et magister instituit, S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 754. Non mane, sed post cœnam in vesperum Christus obtulit sacrificium, *ibid.* — Christus corpus et sanguinem suum sub speciebus panis et vini dedit hominibus, Rabanus Maurus, CVII, 316 *et seq.* Sacrificii nostri institutionis relatio, *ibid.*, 318. Hunc morem sacrificii primum Dominus noster Jesus Christus et magister instituit, quando commendavit apostolis suis corpus et sanguinem suum, *ibid.*, 522. Cum benedictione et gratiarum actione primum Dominus corporis et sanguinis sui sacramenta dedicavit, et apostolis tradidit, *ibid.* — Sacrificii missæ institutio, Florus diaconus, CXIX, 22, 25. Post cœnam calicem obtulit Dominus, quia, *ibid.*, 24. — Sacrificium Christianorum Christus Dominus noster et magister primum instituit, Rodulfus Bituricensis, CXIX, 717 — Dominus mysterium sacræ communionis post cœnam apostolis tradidit, Gezo, CXXXVII, 374. — Christus panem materialem effecit corpus suum ipsa nocte qua sponte per passionis mysterium corpus suum pro nobis in mortem traditurus erat, Gerardus Cameriacensis, CXLII, 1278, 1279. — Pridie quam pateretur Christus instituit sacrificium missæ, Adelmannus, CXLIII, 1292. — Panem et vinum in sacrificium corporis et sanguinis sui Christus instituit, Petrus Damiani, CXLV, 881. Christus accepit panem et calicem in sanctas ac venerabiles manus suas, *ibid.* Prædicta nocte, videlicet XIV luna primæ mensis ad vesperas, ut legis figuras impleret, post typicum pascha corporis et sanguinis sui sacramentum instituit Christus, *ibid.*, 879. Sane dici potest quod Christus virtute divina confecerit corpus ea forma expressa sub qua posteri benedicerent, *ibid.*, 881. Post cœnam Christus dedit hoc sacramentum, ut ultimum testatoris mandatum arctius memoriæ commendaret, *ibid.*, 883. Dominus ipse præcepit ut hoc in sui memoriam faceremus, *ibid.*, 884. — Christus calicem sacrificavit post cœnam et ad vesperam, Anselmus Cantuar., CLVIII, 553. — Cur panem et vinum elegit Christus ad conficiendam Eucharistiam, Hildebertus Cenoman., CLXXI, 535. — Quare post sacramentum typici agni Dominus dederit discipulis suis sacramentum corporis et sanguinis sui, Hugo de S. Victore, CLXXV, 530. — Hoc sacramentum Dominus noster Jesus Christus in cœna discipulis tradidit, ubi institutio hujus sacramenti primum facta fuit, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 139. Dominus et Salvator noster Jesus missam celebrari instituit, quando, id., CLXXVII, 416. Panem et vinum quæ ante Melchisedech in figura obtulerat, in corpus et sanguinem suum consecravit in cœna, et in Ecclesia idem fieri præcepit, *ibid.*, 426. 427. Quando institutum fuit sacrificium missæ, id, CLXXVI, 461. Post cœnam veteris paschæ panem et vinum in corpus et sanguinem suum divina potentia transmutavit, *ibid.*, 461. Quare in specie panis et vini Christus sacramentum corporis sui et sanguinis instituit, *ibid.*, 467. — Christus pridie quam pateretur, discipulis suis hujus sacramenti formam præscripsit, efficaciam exhibuit, id est, fieri præcepit, S. Bernardus, CLXXXIV, 983. Christus ad mensam regressus ordinat sacrificium corporis et sanguinis sui, seorsum panem, seorsum tradens et vinum, *ibid.*, 934. De pane ita dicens: Accipite et comedite, hoc est corpus meum, *ibid.* De vino etiam sic : Bibite ex hoc omnes. Hic est sanguis meus, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum, *ibid.*, 984. Quibus verbis Christus mandavit sacrificium missæ celebrandum, *ibid.*—Institutio sacrificii missæ, Hoc facite in meam commemorationem, Petrus Abælardus, CLXXVIII, 687; Petrus Lombardus, CXCII, 856; Balduinus Cantuar., CCIV, 651. — Explanatio verborum quibus Christus panem in corpus et vinum in sanguinem mutavit, Balduinus, CCIV, 654 *et seq.* — Quomodo Christus confecit et sub qua forma, Innocentius III, CCVII, 859. De hora institutionis, id, CCXVII, 874. De diversis causis institutionis sacrificii missæ, *ibid.*, 884; Petrus Lombardus, CXCII, 867.

III. — *De natura sacrificii missæ, et de ejus excellentia.*

Natura. — Acceptum panem et distributum discipulis, corpus illum suum fecit Christus, etc., Tertullianus, II, 460. Sanguinem suum Christus in vino consecravit, *ibid.*, 462. In Eucharistia adest substantia corporis et sanguinis Christi, *ibid.*, 461. — Naturam carnis suæ ad naturam æternitatis sub sacramento communicandæ carnis, admiscuit Christus, S. Hilarius, X, 246. Sanguinem corporis sui fundendum in remissionem peccatorum Christus passurus consecravit, id., IX, 1068. — Ante verba Christi, calix est vini et aquæ plenus, ubi verba Christi operata, ibi sanguis Christi, S. Ambrosius, XVI, 444. — Mysterium Ecclesiæ Christianæ non est in victimis irrationalibus immolandis, sed in oblatione panis et vini, id est, corporis et sanguinis Domini Jesu Christi, S. Hieronymus, XXIII, 961. — Panis ille quem videtis in altari, sanctificatus per verbum Dei, corpus est Christi, S. Augustinus, XXXVIII, 1099. Calix ille, imo quod habet calix, sanctificatum per verbum Dei, sanguis est Christi, *ibid.* Corpus suum Christus ferebat in manibus suis, cum diceret, Hoc est corpus meum, id., XXXVI, 306. — Oblatio corporis et sanguinis Christi nunc est pro omnibus antiquæ legis sacrificiis, S. Leo Magnus, LIV, 341.

In Eucharistia verum Christi corpus continetur, ejusque vera oblatio fit in missa, S. Maximus Taurinensis, LVII, 689. Domini corpus et Christi sanguis effunditur in sacrificio missæ, *ibid.* — Panis quem frangimus corpus Christi est, S. Isidorus, LXXXIII, 755. Vinum autem sanguis ejus, *ibid.*—In sacrificio missæ veritas corporis et sanguinis Jesu Christi adstruitur, Alcuinus, CI, 1087. — Christus corpus et sanguinem suum sub speciebus panis

et vini dedit hominibus, Rabanus Maurus, CVII, 316 *et seqq.* Hæc ipsa est, et ideo Christi est caro, quæ pro mundi vita adhuc hodie offertur, id., CXII, 1513. Aliud esse corpus Domini quod ex substantia panis ac vini pro mundi vita quotidie per Spiritum sanctum consecratur, *ibid* , 1514. Passio Christi renovatur quoties missa celebratur, *ibid.*, 1517. — De veritate corporis et sanguinis Christi in sacrificio missæ, Paschasius Radbertus, CXX, 1277 *et seqq.* — Christus pro nobis in altari quotidie immolatur, Hincmarus, CXXV, 915. Et in imagine panis vera est caro Christi, *ibid.*, 920. — In missa corpus et sanguis Christi conficitur, Ratherius, CXXXVI, 714. — Christus in altari est sacrificium et sacerdos, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 922. In missa sacrificatur corpus et sanguis Christi, *ibid.*, 553. — Quod panis et calix non qualibet sed certa consecratione fit corpus Christi, Ivo Carnot., CLXI, 135. Panem quem Dominus fregit et dedit discipulis suis esse corpus Domini Salvatoris, et calicem quem porrexit eis esse sanguinem ejus, *ibid.*, 140. Sacrificium Ecclesiæ duobus confici, duobus constare, visibili elementorum specie, et invisibili D. N. J. C. carne et sanguine. Apud , Ivonem Carnot., CLXI, 152. Dominus noster Jesus Christus illud quod pro nobis proxime erat traditurus, corpus dedit discipulis ad manducandum, et sanguinem, quem pro nobis fusurus erat, tradidit ad bibendum, id., CLXII, 388 — Ille enim verus est Agnus, qui in cruce pro nobis immolatus est, cujus sacrificium mystice in missa renovatur, et sub speciebus panis et vini substantialiter et spiritualiter traditur, S. Bruno, CLXIV, 253. — Post cœnam veteris paschæ panem et vinum in corpus et sanguinem suum divina potentia transmutavit, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 461. — Panis ille ante consecrationem panis est, et vinum similiter vinum est, post consecrationem panis corpus Christi et vinum sanguis, Petrus Abælardus, CLXXVIII, 1741.

Nos audiamus panem quem fregit Dominus, deditque discipulis, esse corpus Domini Salvatoris, Algerus, CLXXX, 777. — Quod immolatio Christi in altari, non dicitur quod iterum occidatur, sed quod vera ejus immolatio repræsentata, idem in altari nunc, quod tunc in cruce operetur, Algerus Scholasticus, CLXXX, 736.

Illud quod offertur et consecratur a sacerdote vocari sacrificium et oblationem, quia memoria est et repræsentatio veri sacrificii et sanctæ immolationis factæ in ara crucis, Petrus Lombardus, CXCII, 866. — Quod vere una eademque caro sit, quæ nunc in altari de pane consecratur, et illa quæ de Virgine nata, et in cruce passa creditur fuisse, Petrus Blesensis, CCVII, 1138. Quod presbyter in consecratione sacrificium commemorans, et imitans cum lacrymis passionem Christi, sit Christus et crucifixus, et sacrificans et sacrificatus, *ibid.*, 1141.

Excellentia.—Istud divinum et cœleste sacrificium, ubi caro tua in veritate sumitur, ubi sanguis tuus in veritate bibitur, S. Ambrosius, XVII, 753. Ubi adest præsentia sanctorum angelorum, ubi tu es sacerdos et sacrificium mirabiliter et ineffabiliter constitutus, *ibid.* Ut concedas mihi peccatori hoc cœleste sacrificium celebrare cum timore et tremore, cum cordis puritate, etc., *ibid.* Descendat illa sancti Spiritus tui invisibilis forma, qui me indignum sacerdotem tuum doceat tantum tractare mysterium, *ibid* , 754. Ipsum sacrosanctum mysterium corporis et sanguinis tui, quo quotidie in Ecclesia tua abluimur et sanctificamur, etc., *ibid.* — Illud cœlestis mensæ sacramentum, quæ fideles et pias animas pascit carne et potat sanguine, S. Augustinus, Appendix, XL, 977. Istud tui sacramentum præcellit universa, *ibid.* Sacrificium pretii nostri, *ibid.*, 777. — Oblatio corporis et sanguinis Christi nunc est pro omnibus antiquæ legis sacrificiis, S. Leo Magnus, LIV, 341. — Quis fidelium habere dubium possit, in illo Jesu Christi mysterio angelorum choros adesse, summa imis sociari, terram cœlestibus jungi, etc., B. Alcuinus, CI, 1087. Ergo licet ab homine offeratur, tamen sacramentum hoc res divina est, *ibid.* Supernos cives huic interesse mysterio non dubito, *ibid.* In ipsa immolationis hora cum astantibus sibi ministris cœlestibus Christus, ut proposita consecret, adesse credendus est, *ibid.*, 1088. Quis comprehendere potest profunda mysteria hujus sacrificii quod pro absolutione nostra passionem unigeniti Filii semper imitatur, *ibid.*, 1089. Instituitur hoc ineffabile Sacramentum cujus sanctificatione sine intermissione expiaremur, *ibid.*, 1091. — Nihil enim in sacrificiis majus esse potest quam corpus et sanguis Christi, nec ulla oblatio hæc potior est, sed hæc omnes præcellit, Remigius Curiensis, CII, 1101.

Nec dubites in illa hora sacrificii corporis et sanguinis tui Redemptoris angelos adesse suo Creatori, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 918. Istud divinum et cœleste sacrificium ubi caro tua in veritate sumitur, ubi sanguis tuus in veritate bibitur, *ibid.*, 922, ex S. Ambrosio. Ubi adest sanctorum angelorum præsentia, ubi tu es sacrificium et sacerdos mirabiliter et ineffabiliter, *ibid.* Doce me per Spiritum sanctum tuum tantum tractare mysterium ea reverentia et honore, ea devotione et timore quibus oportet et decet, *ibid.*, 921. Fac me per gratiam tuam semper illud de tanto mysterio credere et intelligere, sentire et firmiter tenere, dicere et cogitare quod tibi placet et quod expedit animæ meæ, *ibid.* Quia non sum dignus accedere ad tantum mysterium propter nimia peccata mea, et infinitas negligentias, *ibid.*, 922. — Sacramentum corporis et sanguinis Christi unum est ex his in quibus principaliter salus constat, et inter omnia singulare, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 461. — Tota curia cœlestis cum Salvatore nostro præsens adest quoties missa celebratur, Odo de Soliaco Paris. episc , CCXII, 60. — Angeli semper in sacrificio præsentes exsistunt, Innocentius III, CCXVII, 891.

IV. — *De forma sacrificii missæ.*

Ipsis Domini verbis corpus ac sanguinem ejus consecrari et vere confici, S. Ambrosius, XVI, 443. Sermo Christi operatorius est, ut sint quæ erant, et in aliud commutentur, *ibid.*, 440. In Eucharistia ante benedictionem verborum cœlestium alia species nominatur, post consecrationem corpus significatur, *ibid.*, 407.—Panis ille quem videtis in altari, sanctificatus per verbum Dei, corpus est Christi, S. Augustinus, XXXVIII, 1099. Calix ille, imo quod habet calix, sanctificatum per verbum Dei, sanguis est Christi, *ibid.* Cum cruce et interpositione Dominicorum verborum altaris sacramenta conficiuntur, id., XXXIX, 2204. —Christi virtute et verbis consecratur semper, et consecrabitur, B. Alcuinus, CI, 1087. Christi virtute et verbis panis ille ab initio consecratus est, *ibid.* Hoc corpus, et hic sanguis non in spicis et in sarmentis colligitur, sed certa consecratione mysticus fit nobis, *ibid.*, 1088. — Ad illa verba Domini, hoc est corpus meum, fit corpus Domini, Rabanus Maurus, CXII, 1514. — Cum sacerdos illa Christi verba pronuntiat : Hoc est corpus meum, panis et vinum in carnem et sanguinem convertuntur, Petrus Damiani, CXLV, 881.—Deus omnipotens per fidem et solemnia verba sacerdotis, licet peccator sit, substantiam panis et vini vertit in veram substantiam carnis et sanguinis Domini nostri Jesu Christi, Joannes archiepiscopus Rotomag., CXLVII, 235. — Jusjurandum Berengarii Turonensis presbyteri quo confitetur panem et vinum quæ ponuntur in altari per mysterium sacræ orationis et verba nostri Redemptoris substantialiter converti in veram et propriam carnem et sanguinem Jesu Christi Domini nostri, S. Gregorius VII, CXLVIII, 811. — Verba sacerdotis ad consecrationem prolata sunt potestativa, Hildebertus, CLXXI, 536. — Visibilis sacerdos visibiles creaturas in substantiam corporis et sanguinis sui verbo suo secreta potestate convertit, Petrus Abælardus, CLXXVIII, 1525. Antequam consecretur panis est; ubi autem verba Christi accesserunt, corpus est Christi, *ibid.*, 1521. Panis iste panis est ante verba sacramentorum, ubi accesserit consecratio, de pane fit caro Christi, *ibid.*, 1520. — Indubitanter credimus verba illa a sacerdote eo ordine et ea intentione dicta panem et vinum in verum corpus Christi et in verum sanguinem commutare, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 141. Ante verba Christi calix est vini et aquæ, ubi autem verba Christi operata fuerint, sanguis efficitur, *ibid.*, 142. — Cum hæc verba proferuntur, Hoc est corpus meum, etc., conversio fit panis et vini in substantiam corporis et sanguinis Christi, Petrus Lombardus, CXCII, 856.

V. — *De materia sacrificii missæ.*

Christus panem corpus suum fecit, Tertullianus, I, 1260. Panem Christus corpus suum appellat, id., II, 461. Pane corpus suum repræsentat, *ibid.*, 262. — Dominus panem et calicem mistum vino obtulit, S. Cyprianus, IV, 377. Sanguis Christi non offertur si vinum desit in calice, *ibid.*, 381. Aqua sola offerri non potest, nec vinum solum, *ibid.*, 382, 384. — In calicem quid mittitur? Vinum. Et quid aliud? Aqua, S. Ambrosius, XVI, 446. — Mysterium Ecclesiæ Christianæ non est in victimis irrationalibus immolandis, sed in oblatione panis et vini. S. Hieronymus, XXIII, 961. — In Eucharistia non debet offerri aqua sola, sed vinum aquæ mistum, S. Augustinus, XLII, 1220. — Sicut aqua sine vino consecrari non potest, sic nec vinum sine aqua transsubstantiari valet, Gennadius, LVIII, 1045. Aquarii hæretici aquam so am

offerunt in poculo Sacramenti, *ibid.*, 1044.—Ut in sacrificio absque pane et vino nullus offerat, Conc. Carthag., LXVII, 960. — Oblatio in altari consecranda debet esse panis integer, et nitidus studioque præparatus, S. Gregorius Magnus, LXXV, 550. — In sanctificando calice Domini offerri aqua sola non potest, nec vinum solum, S. Isidorus, LXXXIII, 755. Calix dominicus vino et aqua mistus offertur, quia, etc., *ibid.*—Ut in sacramentis corporis et sanguinis Domini nihil amplius offeratur quam ipse Dominus tradidit, hoc est panis et vinum aquæ mistum, Conc. Carthag. III, LXXXIV, 192. — Quidam sacerdotes de panibus suis usibus præparatis crustulam in rotunditate auferunt, eam super altare cum vino et aqua pro sacro libamine offerunt, Conc. Toletanum XVI, LXXXIV, 540. Instituitur ut non aliter panis in altari Domini sacerdotali benedictione sanctificandus præponatur, nisi integer et nitidus qui ex studio fuerit præparatus, *ibid.*, 510. — Non oportet aliquid aliud in sanctuario offerri præter panem et vinum et aquam, Conc. Bracar. II, LXXXIV, 582. — Sacerdotes Dei diligenter semper procurent, ut panis, et vinum, et aqua sine quibus missæ celebrantur, pura et munda fiant, S. Egbertus Eboracensis, LXXXIX, 590. — Ut in sacramento corporis et sanguinis Domini semper aqua in calice misceatur, Carolus Magnus, XCVII, 296. — Tria sunt quæ in sacrificio hujus testimonii offerenda sunt, panis, et aqua, et vinum, B. Alcuinus, C, 289. Panis qui in corpus Christi consecratur, absque fermento ullius alterius infectionis, debet esse mundissimus, *ibid.* Et aqua absque omni sorde purissima, et vinum absque omni commistione alterius liquoris (nisi aquæ) purgatissimum, *ibid.* Ex aqua et farina panis fit qui consecratur in corpus Christi, *ibid.* In sacrificio corporis et sanguinis Domini, nihil amplius offertur quam ipse Dominus tradidit, hoc est, panem et vinum aqua mistum, *ibid.* Jesus Christus obtulit hoc idem quod Melchisedech obtulerat, id est, panem et vinum (suum) scilicet corpus et sanguinem, *ibid.*, 435. — Quando in calice vino aqua miscetur Christo populus adunatur, Amalarius, CV, 1131. Calix Domini non est aqua sola, aut vinum solum, nisi utrumque sibi misceatur, *ibid.* Nec corpus Domini potest esse farina sola aut aqua sola, nisi utrumque adunatum fuerit et copulatum, *ibid.* Populus offert vinum, cantores aquam, *ibid.* Cantores quærant aquam ad fontem, et servent eam coopertam usque ad tempus sacrificii et tunc mundam eam offerant, *ibid.* — Cur Christus corpus et sanguinem suum sub speciebus panis et vini dederit hominibus, Rabanus Maurus, CVII, 316 *et seqq.* Panem infermentatum, et vinum aqua mistum in sacramentum corporis et sanguinis Christi sanctificari oportet, *ibid.*, 318. In sacramento vinum aquæ mistum offerri debet, quare, *ibid.*, 320. Nec vinum sine aqua, nec aqua sine vino, *ibid.* Ratio mystica hujus mistionis, *ibid.* Nec granum frumenti solum sine aquæ admistione et confectione in panem cuiquam licet offerre, *ibid.* — Natura panis et vini substantialiter convertitur in aliam substantiam, id est, in carnem et sanguinem, Haymo, CXVIII, 815, 816. — Cur in pane et vino hoc mysterium celebratur, Paschasius Radbertus, CXX, 1303. — Non debet, ut a Patribus accepimus et ipsa ratio docet, in calice Domini, aut vinum solum, aut aqua sola offerri, sed utrumque permistum, Isidorus Mercator, CXXX, 93. Lac in sacrificio missæ non est offerendum, *ibid.*, 589. Panis, vinum et aqua materia sunt sacramenti altaris, *ibid.*, 93, 333, 583. — Quare panem et vinum in sacrificium corporis et sanguinis sui Christus instituerit, Petrus Damiani, CXLV, 881. Panis fermentatus non debet offerri in sacrificium, tum ratione facti, tum ratione mysterii, *ibid.* Græci de fermento conficiunt, *ibid.* — Salva sacramenti veritate azymum aut fermentatum panem assumi, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 541. Aptius in azymo confici sacramentum quam in fermentato, *ibid.*, 542. Latinos in azymo conficientes non judaizare, *ibid.*, 543. — Cur de pane et vino et aqua Sacrificium missæ fiat, Honorius Augustodun., CLXXII, 1206. — Cur aqua cum vino ponatur in calice Domini, Hugo de S. Victore, CLXXV, 531. Panem et vinum quæ ante Melchisedech in figura obtulerat, in corpus et sanguinem suum consecravit in cœna et in Ecclesia idem fieri præcepit, id., CLXXVII, 426. Utrum irritum fieret sacrificium si oblivione vel negligentia aliqua non apponeretur aqua, id., CLXXVI, 145. — Cur magis consecretur in pane et vino et aqua corpus et sanguis Christi quam in cæteris corporum speciebus, Algerus, CLXXX, 822. Cur corpus Christi magis consecretur in pane candido quam nigro, vel cujuscunque coloris, *ibid.*, 827. — Cur magis consecretur corpus Christi in pane azymo quam fermentato, *ibid.*— Ecclesia panem azymum, non fermentatum offerre consuevit, Balduinus, CCIV, 651. Romana Ecclesia azymum offerre prælegit, exemplum Christi secuta, *ibid.* Dicuntur tamen Græci fermentatum et non azymum, ne judaizare videantur, offerre, *ibid.* — Utrum panis sine vino, vel vinum sine pane valeat consecrari, Innocentius III, CCXVII, 872. Utrum necessitate cogente, vel casu intercedente sola panis materia possit in Eucharistiam consecrari, *ibid.*, 873.

VI. — *De virtute sacrificii missæ.*

Lapsorum conscientia sacrificio et manu sacerdotis purgatur, S. Cyprianus, IV, 479. — Sacrificium quod tu instituisti, et offerri præcepisti in commemorationem tui pro salute nostra. S. Ambrosius, XVII, 753. Sacrificium est pro salute omnium tam vivorum quam defunctorum, *ibid.*, 754. Ut hostes omnium bonorum confusi discedant per virtutem tanti mysterii, *ibid.*, 752. — Sacrificium missæ in quo fit vera remissio peccatorum, S. Augustinus, XXXIV, 704. Neque negandum est defunctorum animas pietate suorum viventium relevari, cum pro illis sacrificium Mediatoris offertur, id., XL, 158. Cum ergo sacrificia sive altaris, sive quarumcunque eleemosynarum pro baptizatis omnibus offeruntur, pro valde bonis gratiarum actiones sunt, *ibid.* Pro non valde malis propitiationes sunt, *ibid.* Pro valde malis, etiamsi nulla sunt adjumenta mortuorum, qualescunque vivorum consolationes sunt, *ibid.* Quibus autem prosunt, aut ad hoc prosunt, ut sit plena remissio, aut certe ut tolerabilior fiat ipsa damnatio, *ibid.* In hoc sacrificio magnum sacramentum est, quo gratias agimus Domino Deo nostro, id., XXXIII, 558. Sacrificio corporis Christi spiritus maligni fugati, id., XLI, 764. — Missæ sacrificium frequentatum nobis prodest, S. Leo Magnus, LV, 125. Deum placat, *ibid.*, 83. Præstat et abolitionem peccati et sanctificationem, *ibid.*, 80. Sacrificium satisfacit pro defunctis, *ibid.*, 135. Sacrificium oblatum ut in cœlesti sede gloriosa exsultent semper animæ defunctorum, *ibid.*, 137. Ut eorum animas lux æterna possideat, *ibid.*, 136. Missam celebrando opus nostræ redemptionis exercetur *ibid.*, 29. — Missæ sacrificium est peccatoribus propitiatorium, S. Maximus Taurin., LVII, 690. — Missæ sacrificium quantum valeat apud Deum, S. Gregor. Magnus, LXXVI, 1279. Ad peccati solutionem quid sacrum præstet missæ sacrificium, *ibid.* Si culpæ post mortem insolubiles non sunt multum solet animas etiam post mortem sacra oblatio hostiæ salutaris adjuvare, id., LXXVII, 416. Missæ sacrificii quanta sit virtus, *ibid.*, 417. Oblatum pro mortuis missæ sacrificium eos a pœnis liberat, *ibid.* Missæ sacrificium pro vivis in angustia positis efficaciter oblatum, *ibid.*, 424. Captivi vincula in carcere oblato pro eo sacrificio soluta, *ibid.* Nauta a naufragio divinitus eripitur virtute sacrificii pro eo oblati, *ibid.* — Sacrificium offerre pro defunctorum fidelium requie, S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 757. Nisi crederet Ecclesia catholica fidelibus defunctis dimitti peccata, non sacrificium Deo offerret, *ibid.* Quibus autem prosunt (sacrificia) aut ad hoc prosunt, ut sit plena remissio, aut certe ut tolerabilior fiat ipsa damnatio, *ibid.*, 757; S. Hildefonsus, XCVI, 145; ex S. August.— Hæc est enim vera oblatio, in qua Filius offertur, Pater reconciliatur, B. Alcuinus, CI, 1088. Hæc est vera et æterna hostia, quia vera et æterna ei est virtus, vera et æterna per eam perficitur salus, *ibid.*, Ut enim corda fidelium fierent cœlestia, rationabili oblatione mundari debuerunt, *ibid.* Hæc namque singulariter victima ab interitu æterno animam solvat, quæ illam nobis mortem Unigeniti per mysterium reparat, *ibid.* Tanta est virtus hujus sacrificii, ut solis justis (non) peccatoribus corpus sit et sanguis Christi, *ibid.*, 1091. — Crimina atque peccata oblatis his Domino sacrificiis debentur, Remigius Curiens s, CII, 1101. Talibus hostiis placabitur Dominus, et peccata dimittet ingentia. *ibid.* — Virtus sacrificii missæ pro valde bonis, pro non valde malis, pro valde malis, Amalarius Metensis, ex S. Augustino, CV, 1163. — Frequenter exemplo ostensum seu visione revelatum est, animabus defunctorum multum prodesse pro eis sacrificia, Rabanus Maurus, CVII, 557. Virtus sacrificii missæ pro mortuis, *ibid.*, ex S. Augustino, CVII, 358. Hæc ipsa est, et ideo Christi est caro, quæ pro mundi vita adhuc hodie offertur, id., CXII, 1515. Aliud esse corpus Domini quod ex substantia panis ac vini pro mundi vita quotidie per Spiritum sanctum consecratur, *ibid.*, 1514. — Missæ sacrificium celebratum pro peccatis fidelium tam vivorum quam mortuorum, Ratherius, CXXXVI, 447.—Quantum sacræ oblationis immolatio mortuorum spiritibus prosit, Gezo abbas, CXXXVII, 399. Hæc namque singulariter victima ab æterno interitu animas solvit, quæ illam nobis mortem Unigeniti per mysterium reparat, *ibid.*, 400. Hinc ergo pensemus quale

sit pro nobis hoc sacrificium, quo pro absolutione nostra passionem unigeniti Filii semper imitamur, *ibid.* — Quoties ei hostiam suæ passionis offerimus, toties nobis ad absolutionem nostram passionem illius reparamus, S. Abbo Floriacensis, CXXXIX, 505. Quidam in captivitate vinctus toties solvebatur quoties pro ipso salutaris hostia offerebatur, *ibid.*, 506. — Quod omne crimen atque peccatum oblatis Deo sacrificiis deleatur, Burchardus, CXL, 751. — Quotiescunque offertur sacrificium, mors Domini, resurrectio Domini significatur, et remissio peccatorum, S. Gregorius VII, CLVIII, 327. Sacrificium missæ pro absolutione nostra passionem unigeniti Filii semper imitatur, *ibid.* — Sacrificium corporis et sanguinis Domini est omnium peccatorum remissio vivis et defunctis, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 919. Quotidie immolatur Christus, quia quotidie peccamus, id., CLIX, 257. Omnes sancti suæ redemptionis pretium in terra celebrari conspiciunt, id., CLVIII, 920. Sacrificium ad liberationem peccatorum et angustiarum mearum et ad perennem animæ meæ salvationem, *ibid.*, 936. — Quod omne crimen sacrificiis Deo oblatis expiatur, Ivo Carnotensis, CLXI, 162. Crimina atque peccata, oblatis his Domino sacrificiis delentur, *ibid.*, 164. — Eucharistiæ sacrificium habet in se veritatem corporis et sanguinis Christi, et totam gratiam Verbi Incarnati, Rupertus abbas, CLXVII, 760. Sacrificium altaris non animalem, sed spiritualem in se vitam habet, id., CLXX, 41. — Quæ sit hujus sacramenti virtus, Hugo de S. Victore, CLXXV, 532. De efficacia missæ pro mortuis, id., CLXXVII, 456. — Sacrificii incruenti missæ iterata oblatio, est singulare contra concupiscentias et peccatum antidotum, spei nostræ et fiduciæ fulcrum, Adamus Præmonst., CXCVIII, 356.

VII. — *Cui offertur sacrificium missæ.*

Christus sacrificium Patri seipsum primus obtulit, S. Cyprianus, IV, 385. In sui commemorationem fieri præcepit ut ipse Patri offerretur, *ibid.* Sacrificium verum et plenum tunc offert in Ecclesia Deo Patri, *ibid.*, 386. — Sacrificium offertur Deo, S. Optatus, XI, 1013. — Si jam sunt participes ejus vident tale sacrificium nunc offerri Deo toto orbe terrarum, S. Augustinus XLII, 627. — Sancta Ecclesia catholica non soli Patri, sed simul sanctæ sacrificat Trinitati, S. Fulgentius Ruspensis, LXV, 808. Unum sacrificium Patri et Filio et Spiritui sancto supplicitер immolamus, *ibid*, 812. Sancta Ecclesia unum sacrificium Patri et Filio et Spiritui sancto consuevit in veritate fidei, spei et charitatis offerre *ibid.* Quisquis sacrificium quod offertur Patri, negat Filio et Spiritui sancto, alienum se cognoscat esse a Christi membris, *ibid.* Patriarcharum sacrificia nostris congruunt, quia toti fiebant Trinitati, *ibid.*, 182. Aliud testimonium ex prophetis, ut Filio quoque offeratur sacrificium, *ibid.*, 183 Obduratio hæreticorum qui Filio non sacrificant, *ibid.* Catholici toti offerunt Trinitati, etiamsi solius Patris nomen exprimant, *ibid* Cui (Filio) cum Patre et Spiritu sancto, cum quibus illi est una divinitas, sacrificium panis et vini, in fide et charitate sancta catholica Ecclesia per universum orbem terræ offerre non cessat, *ibid.*, 699. — Isti in cœlestibus sedibus constituti, nolunt nos sibi sacrificare, sed Deo soli, cujus et ipsi et nos sumus creatura, B. Alcuinus, CI, 1088. — Æqualiter individuæ Trinitati, sacrificium laudis offertur tam Patri quam Filio quam utriusque Spiritui, Innocentius III, papa, CCXVII, 847.

VIII. — *Pro quibus offertur sacrificium missæ. — Pro quibus non.*

Pro defunctis offerebant et orabant annuis diebus Christiani, Tertull., II, 79, 942. — Sacrificium pro dormitione, S. Cyprianus, IV, 399. — Oblationes pro defunctis, pro natalitiis annua die facimus, Arnobius, V, 495. Commendatio mortuorum ad altare, *ibid.*, 496. — Sacrificium pro defunctorum animabus oblatum, S. Zeno, XI, 378, not. 35. — In celebratione mysteriorum offerri dicitur pro una Ecclesia ubique diffusa, S. Optatus, XI, 965. — Oblatio sacrificii pro populo, S. Ambrosius, XIV, 1052. Sacrificium est pro salute omnium tam vivorum quam defunctorum, *ibid.*, 753. — Missa pro defuncto de cujus anima dubitatur, S. Augustinus, XI, 284. Altaris orationum et eleemosynarum, pro mortuis sacrificia, *ibid.*, 609. Pro defunctis universa Ecclesia supplicare consuevit in precibus sacerdotis quæ Deo ad altare ejus funduntur, *ibid.*, 593. Sacrificium pretii nostri pro mortuis offerri solitum, posito juxta sepulcrum cadavere, id., XXXII, 777.

Celebratis missis, beatum corpus cum summo honore gaudioque sepelierunt, S. Gregorius Turon., LXXI, 1067. Sacrificium missæ oblatum pro defunctis, *ibid.*, 875, 876. — Ab hodierna die continuis triginta diebus offerre pro eo sacrificium stude, S. Gregorius Magnus, LXXV, 69; LXXVII, 421. Origo 30 missarum pro defunctis, id., LXXV, 69 not. Sacrificium missæ oblatum pro vinculato, id., LXXVI, 1279. Sacrificium missæ oblatum pro anima in purgatorio detenta, id., LXXVII, 417. Observandum est ex Ambrosio alios olim celebrasse tertium et tricesimum diem pro mortuis, alios septimum et quadragesimum, *ibid.*, 417 not. Pro bonis rebus offerre debemus, pro malis nequaquam, id., LXXVIII, 456. — Sacrificium offerre pro defunctorum fidelium requie, quia per totum hoc orbem custoditur, credimus quod ab ipsis apostolis sit traditum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 757. Sacrificium missæ pro mortuis oblatum, *ibid.* — Pro mortuo monacho statim tertio die missa cantanda est, et juxta id quod abbas voluerit, S. Egbertus Eborac., LXXXIX, 410. Pro pio laico tertio die vel circa septimum diem missa cantanda est, *ibid.* Pro pœnitenti homine circa triginta, vel circa septem dies missa celebranda est, *ibid.* Apud Romanos consuetudo est corpus consumpti hominis et mariti in ecclesia sepeliri, et missam celebrare super eum, *ibid.* Primo, et tertio, et nono, et tricesimo die pro illo missam cantare, et postea uti quisque voluerit, *ibid.* — Sacrificia altaris pro mortuis oblata, S. Hildefonsus Toletan., XCVI, 145. De his pro quibus offerri debet sacrificium missæ, *ibid.*, 1286. — Pro bonis regibus sacra debemus offerre pro malis nequaquam, S. Hildefonsus Hispal., XCVI, 1316.

Secundum Romanam ecclesiam mos est monachos vel religiosos defunctos in Ecclesiam portare, ibique pro eis missas celebrare, Theodorus Cantuar., XCIX, 929. Prima et tertia et nona, necnon tricesima die pro eis missa agatur, *ibid.*, 750. Missæ sæcularium mortuorum tres in anno, tertia die, et nona, et tricesima, *ibid* — In aliquibus locis quotidie pro defunctis missa celebratur, B. Alcuin., CI, 1278. De tertia, septima, et tricesima die pro defunctis, *ibid.*, 1280. — Sacrificium pro defunctorum fidelium requie offertur, Rabanus Maurus, CVII, 357. Credimus quod ab ipsis apostolis sit traditum, *ibid.* — Missæ sacrificium celebratum pro peccatis fidelium tam vivorum quam mortuorum, Ratherius Veronensis, CXXXVI, 447. — Ut pro fidelibus defunctis singulis diebus missas celebrare liceat, Burchardus Wormaciensis, CXL, 686. Ut missa mortuorum pro omnibus Christianis sit cantanda, *ibid.*, 687. — Septimo die post mortem alicujus offerimus pro eo sacrificium, Honorius August., CLXXII, 767. — Neque negandum est defunctorum animas sublevari cum pro illis sacrificium mediatoris offertur, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 593.

Pro quibus non offertur sacrificium missæ. Sacrificium corporis et sanguinis Christi pro non baptizatis offerri non potest, S. Augustinus, XLIV, 480. Quis enim offerat corpus Christi, nisi pro eis qui membra sunt Christi, *ibid.* Nec quisquam pro eis (parvulis non baptizatis) obtulit vel oblaturus est sacrificium, *ibid.*, 508. Corpus Christi non est offerendum pro parvulis qui sine christiano baptismate moriuntur, quoniam nesciuntur in Ecclesia Christi, *ibid.* — Pro excommunicato mortuo antequam reconcilietur, secundum canonicam auctoritatem sacrificium offerri non debet, S. Benedictus, LXVI, 511. — Multi dicunt non licere pro infantibus missas facere ante septem annos, Theodorus Cantuar., XCIX, 930. An pro malo homine missas offerre liceat, *ibid.* Non est licitum missas celebrare presbytero, vel diacono, cui non licet, vel qui non vult communionem accipere, *ibid.* Nulla commemoratio fiat in oblatione pro eis qui sibi ipsis aut per ferrum, aut per venenum, aut per præcipitium, aut suspendium, vel quolibet modo violentam inferunt mortem, *ibid.*, 1143. Qui se occiderit propria voluntate, an missas pro eo facere liceat, *ibid.* Qui subita tentatione mente sua excidit, vel per insaniam seipsum occidit, an pro eo missas facere liceat, *ibid.* — Catechumenis sine redemptione baptismi defunctis simili modo non oblationis commemoratio fiat, Isidorus Mercator, CXXX, 570. — Quod pro homicidis et latronibus non sit sacrificandum, Gezo abbas Dertonensis, CXXXVII, 402.

IX. — *De ministro sacrificii missæ.*

Ille sacerdos vice Christi vere fungitur qui id quod Christus fecit imitatur, et sacrificium verum et plenum tunc offert in Ecclesia Deo Patri, S. Cyprianus, IV, 356. Sacrificia divino cum Dei sacerdote celebramus, *ibid.*, 522. — Sacrificii opus sine presbytero esse non potest, S. Hilarius, X, 643. Sacrificium a sanctis et integris sacerdotibus confectum, *ibid.*, 665. — Hodie dat nobis eum, quem ipse quotidie sacerdos consecrat suis verbis.

S. Ambrosius, XIV, 686. Christus in convivio Ecclesiæ et ministrat et ministratur, *ibid.*, 326. Diaconis nunquam licuisse in sacerdotum absentia eucharistiam conficere, id., XVI, 85 not. Christus in sacrificio missæ est sacerdos et sacrificium mirabiliter et ineffabiliter constitutus, id., XVII, 753. — Ad quorum preces (presbyterorum, id est episcoporum) Christi corpus sanguisque conficitur, S. Hieronymus, XXII, 1193. — Qualiter affectus esse debeat qui illud offert sacrificium, S. August., XL, 956. Ubi et hostia Christus est et sacerdos, id., XXXIX, 2154. Hoc sacrificium per sacerdotium Christi secundum ordinem Melchisedech in omni loco a solis ortu usque ad occasum videmus offerri, id., XLI, 594. Christus per hoc et sacerdos est, et ipse offerens, ipse et oblatio, *ibid.*, 298. Tunc enim antistites, velut advocati, susceptos suos per manus impositionem misericordissimæ offerunt potestati, id., XXXIII, 657. Sacrificium facere et Deo offerre, non omnibus licet, id., XXXVIII, 759. — Non oportet ministros panem dare, nec calicem benedicere, S. Leo Magnus, LVI, 717. — In missæ sacrificio Christus est hostia et sacerdos, S. Maximus Taurinensis, LVII, 690. — Presbyteris qui immolaverunt, deinde contra reluctati sunt non licere offerre, Dionysius Exiguus, LXVII, 48. — Non alii quam sacrati Domino sacerdotes debent missas cantare, nec sacrificia super altare offerre, Felix IV papa, LXV, 21. — Mulier quotidie missarum solemnia celebrans, quomodo, S. Gregorius Turonensis, LXXI, 875. — Sacerdos jejunus et impolluto animo debet consecrare, S. Germanus Paris., LXXII, 145. — Gregorius papa a missarum celebratione per duos menses abstinere jubet sacerdotem peccati cum concubina conscium, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 640. Sacrificium offerre non debent nisi episcopi et presbyteri, id., LXXVIII, 609 not. — Ipse est certe sacerdos (Christus), ipse sacrificium, etc., B. Alcuinus, CI, 1087. Sacerdotes funguntur officio, sed Christus majestate divinæ potestatis operatur, *ibid.* Ipse est enim ille verus Melchisedech qui sancta mysteria, quæ ille in mysterio tunc præfiguravit, per oblationem sui corporis suique sanguinis adimplet, *ibid.* — Offerre nulli debent nisi episcopi et presbyteri, Regino Prumiensis, CXXXII, 247. — Neque ab alio quam ab ipso Christo consecratur, S. Odo Cluniacensis, CXXXIII, 575. Et quidem sacerdos visibilis astat per cujus manus consecrari et tribui videtur, sed Christus qui illum et consecrat et tribuit, *ibid.* — Christus in altari est sacrificium et sacerdos, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 922. — Ut presbyter illitteratus missam non celebret, Ivo Carnot., CLXI, 170. Non posse rite offerri nisi per sacerdotem justum et sanctum, *ibid.*, 189. Quod sacerdotes sine macula accedere debent ad sacrificium, *ibid.*, 190. — Quoniam etsi pontifices et sacerdotes super Christi corpus et sanguinem manus expansas et elevatas habeant, unus tamen est pontifex Jesus, qui sanctificat et benedicit, etc., S. Bruno Signiensis, CLXIV, 407. — An pravi sacerdotes sacrificium missæ conficere queant, Hugo de S. Victore, CLXXV, 532. Indubitanter credimus verba illa a sacerdote eo ordine et ea intentione dicta panem et vinum in verum corpus Christi et in verum sanguinem commutare, id., CLXXVI, 141. Utrum qui sunt extra Ecclesiam ut excommunicati et manifesti hæretici conficiunt corpus Christi, *ibid*, 146; Petrus Lombardus, CXCII, 867, 1097. — Soli sacerdotes sunt ministri sacrificii missæ, S. Bernardus, CLXXXIV, 790. — A quibus conficiendum missæ sacrificium, Robertus Pullus, CLXXXVI, 968. — Quodque solus Deus sacrificator et administrator sit sacrificii, presbyter vero tantum minister, Petrus Blesensis, CCVII, 1142.

X. — *De modo offerendi sacrificium missæ.*

In calice Dominico sanctificando et plebi ministrando non hoc faciunt quod Jesus Christus fecit et docuit, S. Cyprianus, IV, 373. In sacrificio facere oportet quod Christus fecit et quod faciendum esse mandavit, *ibid.*, 383. — Potentes cogunt presbyterum ut abbreviet missam et ad eorum libitum cantet, S. August., XXXIX, 2275. Eucharistiam quomodo conficiunt Ophitæ, id., XLII, 28; Cataphryges, *ibid.*, 30; Pepuziani, *ibid.*, 31; Manichæi, *ibid.*, 33. In missis unius vel duarum horarum spatio standum, id., XXXIX, 2277, 2278. — Missæ sacrificium a jejunis celebrandum, S. Leo Magnus, LVI, 427. Excepto die anniversario quo cœna Domini celebratur, *ibid.*

Non licet sacerdoti absque orario (vulgo stola) ab utroque humero dependenti missam celebrare, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 490. — Sacerdos jejunus et impolluto animo debet consecrare, S. Germanus Parisiensis, LXXII, 145. — Qua cordis dispositione missa celebrari debeat, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 425. Missæ celebrationem et communionem quando impediat nocturna pollutio, *ibid.*, 1198. — Ut eodem ordine missæ celebrentur ab omnibus, S. Isidorus Hispalens., LXXXIV, 566, Conc. Bracar. I. Statuitur ut presbyter post cibum oblationem pro mortuis consecrare non audeat in altari, *ibid.*, 573, Conc. Bracar. II. Missa a jejunis celebretur, *ibid.*, 192, Conc. Carthag. III. — Sacerdotes Dei diligenter semper procurent, ut panis, et vinum et aqua sine quibus nequaquam missæ celebrantur, pura et munda fiant, S. Egbertus Eboracensis, LXXXIX, 330. Statutum est ut nullus presbyterorum solus missam celebrare præsumat, *ibid.*, 1089. — Quisque presbyter clericum habeat qui epistolam vel lectionem legat, eique ad missam respondeat, S. Hildefonsus Toletanus, XCVI, 1376. — Auditum est aliquos presbyteros missam celebrare, et non communicare; an istud sit licitum, Carolus Magn., XCVII, 154, Ut nullus presbyter sacrum officium pro aliquo pretio vendere præsumat, *ibid.*, 219. An solus missam presbyter celebrare possit, *ibid.*, 618, 721. Unusquisque presbyter missam ordine Romano cum sandaliis celebret, *ibid.*, 750. Placuit, ut quotiescunque sacrificans corpus et sanguinem Christi Jesu Domini nostri in altari immolat, totiens perceptionis corporis et sanguinis Christi se participem præbeat, *ibid.*, 764. — Certe tanta in altari holocausta offerantur, quanta populo sufficere debeant, Remigius Curiensis, CII, 1093. — Si post illusionem, quæ per somnium, solet accidere, debeat quis missam celebrare, annon, S. Benedictus Sedulius, CIII, 626. — Ipse sacerdos, quoties in die missas facit, communicare non omittit, Walafridus Strabus, CXIV, 950. Quod si non faciat, canonico est feriendus judicio, *ibid.* Primis temporibus communi indumento vestiti missas agebant, *ibid.*, 952. — Nullus cantet nisi jejunus, nullus cantet qui non communicet, Leo papa IV, CXV, 675. — Nullus missam cantet sine amictu, alba, stola, fanone, casula, *ibid.* Nullus in ligneo aut vitreo calice audeat missam celebrare, *ibid.*, 677. — Cum quibus vestimentis celebranda sit missa, Isidorus Mercator, CXXXII, 207. Ut nullus presbyter absque vestimentis sacerdotalibus præsumat missam cantare, *ibid.* — Quod nihil super altare ponendum sit, præter sacrosancta oblatio, Gezo Dertonensis, CXXXVII, 375. — Quod missa non ab alio, sed ab eo qui cœpit compleri debeat, prisca Collectio Can., CXXXVIII, 413. Nullus præsumat ad celebrandam missam cum baculo introire, nec cum velato capite altari assistere, *ibid.* Ut sacerdos nunquam saltem missam celebret nisi super consecratum altare, Anglo-Saxonum regum leges Eccl., *ibid.*, 501. Ut sacerdos nunquam missam celebret absque libro, et sit canon ei ante oculos positus, *ibid.* Ut quilibet sacerdos habeat corporalem vestem, cum missam celebrat, et subuculam sub alba sua et omnia vestimenta missæ debite contexta, *ibid.*, Ut sacerdos nunquam præsumat missam celebrare, nisi omnia habeat quæ ad S. eucharistiam pertinent, hoc est vinum purum, etc., *ibid.* — Sacerdotes ad tempus orationibus vacent, antequam sacrificent, Burchardus Wormaciensis, CXL, 724. — Si per universam Ecclesiam uno modo sacramenta celebrarentur, bonum esset et laudabile, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 552. — Ut presbyteri communicent quotiescunque missas celebraverint, ex Conc. Rothomag., CLXI, 196. — Ut episcopus vel presbyter, postquam missam inceperit et orationem dixerit, nisi passio aliqua interveniat, antequam ministerium adimpleat ab altario Dei nullo modo discedat, Zacharias papa, CLXI, 260. — Nisi duobus præsentibus, presbyter missam celebrare non præsumat, Ivo Carnot, CLXI, 1082. — Missa non celebranda cum animo in alium commoto, S. Bernardus, CLXXXII, 891. Aliqui post talem refectiunculam missarum celebrare solemnia non timebant, id., CLXXXIV, 717. — Missam celebrare intuitu lucri temporalis est vetitum. Robertus Pullus, CLXXVI, 1121 not. — Non duplicare, triplicare, multiplicare sacrificium missæ sub nota et specie venalitatis, Petrus Cantor., CCV, 103. — Nullus bis in die missam audeat celebrare, aut cum duplici introitu, nisi in magna necessitate, Odo de Soliaco, Paris. Episc., CCXII, 60. Nullus antequam matutinas dixerit canonicas, et primam, præsumat absque aliqua necessitate celebrare missam, *ibid.*, 60.

XI. — *De lingua, de hora, de locis in quibus sacrificium missæ celebrari debet.*

Lingua. — Missas Slavonica lingua celebrari prohibet Joannes papa VIII, CXXVI, 850. In Latina seu in Græca lingua missa cantari debet, *ibid.* — Quod missa tribus linguis, Hebraica, Græca et Latina celebratur, quare, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 418. — De linguis qui-

bus missa celebrari potest, Belethus theologus Paris., CCII, 44. — Missarum celebrare in lingua materna an liceat, Petrus Pictaviensis, CCXI, 1231, 1232.

Hora. — Sacrificium horis vespertinis in Africa, S. Cyprianus, IV, 386, 387. Dominicum post cœnam non celebratur, *ibid.*, 386. Resurrectionem Domini mane celebramus, *ibid.* — Missa in Dominica solemniter celebrata hora circiter septima, S. Augustinus, XLI, 829. — Ut hora tertia missarum celebratio in Dei nomine inchoetur, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 282. — Ut omnes sacerdotes horis competentibus diei et noctis suarum sonent ecclesiarum signa, et sacra tunc Deo celebrent officia, Carolus Magnus, CXVII, 219. — Telesphorus papa constituit ut omni tempore nullus ante horam tertiam missam celebrare præsumeret, id., CXXXI, 1030; CXXXII, 188, 224. — Nullis aliis temporibus, nisi in Nativitate Domini, missam nocte celebrandam, Ivo Carnot., CLXI, 175. Missarum celebrationes ante horam diei tertiam minime sunt celebrandæ, quia, etc., *ibid.*, 1090, ex epistol. Telesphori papæ. Post meridiem excepto jejunii tempore non celebranda missa, id., CXLVII, 110.

Loci. — Missæ fiant nisi in domo Dei, S. Augustinus, XXXIX, 2277. — Olim in cœmeteriis missa celebrata in memoriam martyrum qui ibidem erant tumulati, S. Leo Magnus, LV, 21 not. — Missæ sacrificium quibus in locis sit peragendum, S. Maximus Taurin., LVII, 899. — Quod missarum celebratio alibi quam in Deo dicatis locis non debeat fieri nisi magna compulerit necessitas, Felix IV papa, LXV, 15. — Missæ privatæ in privatis ædibus, S. Gregorius Magnus, LXXV, 595. Missæ publicæ in oratoriis non celebrandæ ne aliorum impediatur justitia, id., LXXVII, 347, 348. Neque in monasteriis ne præbeatur occasio conventus, vel mulierum fiat novus introitus, *ibid.*, 1342. Missas publicas in monasteriis celebrare cur episcopis aliquando prohibitum, *ibid.*, 832. — Nullus extra ecclesiam per domos, vel in locis non consecratis missam cantet, S. Hildefonsus Toletanus, XCV, 1376. — Ut nullus sacerdos in domibus vel in aliis locis, nisi in ecclesiis dedicatis, celebrare missas audeat, nisi necessitas compellit, Carolus Magnus, XCVII, 219. Ut nullus presbyter in alterius parochia missam cantare præsumat, nisi in itinere fuerit, *ibid.*, 325. Illud nobis iterum inculcandum populisque denuntiandum summopere visum fuit, ut missarum celebrationes in locis incongruentibus fieri omnino non debeant, *ibid.*, 619. Satius igitur est missam non audiri quam eam ubi non licet nec oportet, celebrari aut audiri, *ibid.* Ut sacra mysteria nullus presbyter, nisi in locis ab episcopo consecratis, agere præsumat, *ibid.*, 772. Ut missarum celebrationes in locis non consecratis et incongruentibus non fiant, *ibid.*, 773. — Constituitur supra corpus missas celebrari, Rabanus Maurus, CVII, 357. — Ut nullus missam celebret in altari non consecrato, vel sine tabula ab episcopo consecrata, Hincmarus Rhemensis, CXXV, 791. In domo ne fiant missæ sine licentia episcopi, *ibid.*, 802. — In aliis locis sacrificare et missas celebrare non licet, nisi in his in quibus episcopus proprius jusserit, Isidorus Mercator, CXXX, 50. De eo quod non liceat super monumenta mortuorum missas tenere, *ibid.*, 578. Missæ præter necessitatem non debent celebrari nisi in locis consecratis, *ibid.*, 1057. Missas laici celebrare faciunt in suis domibus, *ibid.*, 218. — Nullus in aliena parochia missam cantet sine parochiani presbyteri licentia, Rather. Veron., CXXXVI, 561. Nullus missam cantet extra ecclesiam, nec in domibus aut locis non consecratis, *ibid.*, 559. Docemus ut sacerdos in nulla domo missam celebret nisi in consecratis ecclesiis, præterquam ob extremam alicujus ægritudinem, id., CXXXVIII, 501; Ivo Carnot., CLXI, 177, 1089.

XII. — *De defectibus in missæ celebratione occurrentibus.*

Missæ defectus, vel circa eucharistiam accidentes, quibus pœnis canonicis plectantur, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 456. Cum a sacerdotibus missarum tempore sancta mysteria consecrantur si ægritudinis accidat quilibet eventus, quo cœptum nequeat consecrationis expleri ministerium, quid faciendum, Conc. Toletan. VI, id., LXXXIV, 406. — Qui calicem inter missam suam effundat, jejunet tringinta dies, S. Egbertus Eborac., LXXXIX, 428. — Si per negligentiam de calice aliquid stillaverit in terram, quid faciendum, Theodorus Cantuar., XCIX, 950. Si super altare stillaverit calix, sorbeat minister stillam et tres dies pœniteat, *ibid.* Qui evomuerit sacrificium, et a canibus consumitur, annum unum pœniteat. Sin autem, quadraginta dies pœniteat, *ibid.* Si sacrificium evomuerit infirmitatis causa, septem dies pœniteat *ibid.* Qui perfundit calicem, dum solemnitas missæ celebratur, quadraginta dies pœniteat, *ibid.*, 931. — Si tempore missarum aliquis eventus ægritudinis accesserit, quid faciendum, ex Conc. Tolet., VII, id., CLXI, 194. — Missæ defectus quam severe olim expiati, S. Bern., CLXXXII, 181. In missa calicem non conseeranti ex negligentia, quid agendum, *ibid.*

XIII. — *De modo audiendi missam.*

In mysterio gemitus, sereatus, tussis, risus abstine, S. Ambrosius, XIV, 223. — Cum silentio exspectanda est sanctarum missarum celebratio, S. Augustinus, XXXIX, 2275. Quoties aut in die Dominico aut in aliis majoribus festivitatibus missæ fiunt, nullus de ecclesia discedat, donec divina mysteria compleantur, *ibid.*, 2276. Culpa garrientium in ecclesia dum divina mysteria celebrantur, *ibid.*, 2287. Reprehenduntur qui ab ecclesia ante discedunt quam mysteria compleantur, *ibid.*, 2077. — Non licebat ante missam comedere diebus Dominicis, S. Gregorius Turon., LXXI, 256 not. — Qua cordis dispositione missam audire debeamus, S. Gregorius Magnus, LXXXVII, 425. — De missis nullus laicorum ante discedat quam Dominica dicatur Oratio, et si episcopus præsens fuerit, ejus benedictio exspectetur, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 285, Conc. Aurelian. II. Sacrificia matutina missarum sive vespertina nullus cum armis pertinentibus ad bellorum usum exspectet, *ibid.* Missa integre est audienda, *ibid.*

Ut populus ante completam missam et benedictionem acceptam egredi non præsumat, S. Hildefonsus Toletanus, XCVI, 897. — Tunc temporis non solum presbytero non licebat missas celebrare, sed nec etiam cæteris fidelibus adesse divinis mysteriis, nisi vellent communionem accipere, Theodorus Cantuar., XCIX, 1136. — Statutum est Aurelianensi concilio ut populus ante benedictionem sacerdotis non egrediatur de missa, Walafridus Strabus, CXIV, 951. — Missa audienda a Christianis in propria ecclesia, Isidorus Mercator, CXXXII, 420, 482. Audienda integra, *ibid.*, 225, 226, 287. — Ad quam (missam) unusquisque fidelium tanta compassionis devotione debet accedere, quanta eum pro se crucifixum debet conspicere, Petrus Abælard., CLXXVIII, 687. — Missæ sacrificio assistentium quales dispositiones esse debeant, Guerricus abbas CLXXXV, 87.

XIV. — *Quando missa sit audienda et celebranda, a quibus audienda.*

Quando. — Omnes Christiani omni Dominica debent offerre et communicare, S. Ambrosius, XVII, 656. Moneo ut qui juxta Ecclesiam est, et occurrere potest, quotidie audiat missam, *ibid.* — Alibi nullus dies prætermittitur quo non offeratur, alibi Sabbato tantum et Dominico, alibi tantum Dominico, S. August., XXXIII, 200. Bis sacrificium offertur, et mane et ad vesperam, quinta Sabbati hebdomadæ ultimæ Quadragesimæ, *ibid.* Missarum celebrationi intersit quisque die Dominico, id., XXXIX, 2275. In die vero Dominica nullus se a sacra missarum celebratione separet, *ibid.* Quoties aut in die Dominico aut in aliis majoribus festivitatibus missæ fiunt, nullus de ecclesia discedat donec divina mysteria compleantur, *ibid.*, 2276. — Illud quoque volumus custodiri, ut cum solemnior quæque festivitas conventum populi numerosioris indixerit, et ea fidelium multitudo convenerit, quam basilica simul una recipere non possit, sacrificii oblatio indubitanter iteretur, S. Leo Magnus, LIV, 627. Biduo ante Pascha non celebratum sacrificium missæ, *ibid.*, 516. — Missa diebus tantum festis præcepta, S. Germanus Paris., LXXII, 143. — Et sufficit sacerdoti unam missam in una die celebrare, S. Egbertus Eboracensis, LXXXIX, 386. — Ut missa sanctæ Dei Genitricis quater in anno solemniter celebretur, Carolus Magnus, XCVII, 208. — Ut diebus Dominicis populus per missas peculiares a publicis non abstrahatur, Theodulphus Aurelian., CV, 205. — Unusquisque porcarios, et alios servos suos Dominicis diebus vel festivis ad missam venire faciat, Leo papa IV, CXV, 683. — Dominico die audienda est missa, Isidorus Mercator, CXXX, 405. — Missæ sunt frequentandæ Dominicis atque aliis diebus festis, Riculfus, CXXXI, 16. — Porcarios, et alios pastores vel Dominico die ad missam venire facite, Ratherius, CXXXVI, 563. — Ut oblatio altaris singulis Dominicis diebus fiat. Burchardus Wormatiensis, CXL, 757, ex decretis Fabii papæ. — Ivo Carnot., CLXI, 168. — Ut presbyteri plebes admoneant, ut bubulcos atque porcarios in principalibus festis ad missam venire permittant, ex Conc. Rothomag., CLXI,

194. — Nocte sancta nativitatis Domini missas celebrent, Petrus Abælardus, CLXXVIII, 1540.

A quibus audienda. — Omnes Christiani omni Dominica debent offerre et communicare, S. Ambrosius, XVII, 636. — Missarum celebrationi quisque die Dominico intersit, S. Augustinus, XXXIX, 2275.—Sacramentis altaris interesse non possunt qui nondum regenerati noscuntur, Gennadius, LVIII, 1027.—Excommunicati missæ tempore pulsi ab ecclesia, S. Gregorius Turon., LXXI, 1080. — Nullus alterius parochianum, nisi in itinere, aut si sibi placitum fuerit, ad missam recipiat, S. Hildefonsus Toletanus, XCVI, 1377. Excommunicatis missam ne cantetis, et plebi vobis commissæ ne hoc faciat interdicatis omnino, *ibid.*, 1378.—Tunc temporis non solum presbytero non licebat missas celebrare, sed nec etiam exteris fidelibus adesse divinis mysteriis, nisi vellent communionem accipere, Theodorus Cantuar., XCIX, 1136.

XV. — *De celebratione missæ. — Pars historica et liturgica missæ.*

Ad eucharistica sua benedicenda Ophitæ introducebant serpentem, Tertullianus, II, 64. In manibus corpus Christi accipiebant, id., I, 669. De manu præsidentium, id., II, 79. Etiam antelucanis cœtibus, *ibid.* — In calice Dominico sanctificando et plebi ministrando non hoc faciunt quod Jesus Christus Dominus et Deus noster fecit et docuit, S. Cyprianus, IV, 373. Sacrificia divina cum Dei sacerdote celebramus, *ibid.*, 522. Sacrificia indesinenter offeruntur et in pace et in persecutione, *ibid* , 406, 407. Quædam divites in Dominicum sine sacrificio veniunt, *ibid.*, 613. Partem de sacrificio quod pauper obtulit sumunt, *ibid.* Diaconus infantium ori de sacramento calicis infundit, *ibid.*, 485.

Nunc sacrificium incruentum, ineffabile, a Christo Domino institutum, offerimus, Lactantius, VI, 915 not.

Audivimus quosdam, schismatica ambitione detentos, contra divinos ordines et apostolicas institutiones lac pro vino in divinis sacrificiis dedicare, Julius papa, VIII, 969. Alios quoque intinctam eucharistiam populis pro complemento communionis porrigere, *ibid.* Quosdam etiam expressum vinum in sacramento Domini calicis offerre, *ibid.*

Eucharistiam feminæ in linteaminibus, viri nudis manibus olim capiebant, S. Zeno, XI, 358.

Precationes ad missam præparantes, S. Ambros , XVII, 1010. Per omnes fere Ecclesias orientales et nonnullas occidentales in oblationibus sacrificiorum cum sacerdote populus cantat : *Sanctus, sanctus, sanctus*, etc., *ibid.*

Post consecrationem dicitur, *Amen*, id., XVI, 407. Quid sacerdos dicat post Orationem Dominicam, *ibid.*, 460.

Super altare quotidie Christi corpus offertur et sanguis pro peccatoribus funditur, S. Augustinus, XXXIX, 2154. In mysteriorum celebratione recitantur lectiones propheticæ, apostolicæ, evangelicæ, *ibid.*, 2276 Cum dicitur, *Sursum cor*, respondetis: *Habemus ad Dominum*, id., XXXVIII, 1100. Deinde episcopus vel presbyter qui offert dicit : *Gratias agamus Domino Deo nostro*, respondet populus : *Dignum et justum est, ibid*, Ubi peracta est sanctificatio, dicimus Orationem Dominicam, *ibid.*, 1191. Post Orationem Dominicam, dicitur : *Pax vobiscum*, et osculantur se Christiani in osculo sancto, *ibid.* His verbis : *Dimitte nobis*, etc., lota facie ad altare accedimus, et corpore ac sanguine Domini communicamus, *ibid.*, 127. Eucharistiam percepturi viri lavant manus, mulieres munda exhibent linteamina ubi corpus Christi accipiant, id., XXXIX, 2168.

In eadem basilica missa toties repetenda quoties novus populus supervenerit, S. Leo Magnus, LIV, 627. Nomina offerentium intra mysteria recitanda, id., LVI, 515. Non recitanda nomina offerentium antequam oblationes commendentur, *ibid.* Pax danda non ante, sed post confecta mysteria, *ibid.*, Accipientes eucharistiam respondebant: *Amen*, id., LIV, 452 Manichæi communionem sanguinis declinabant, *ibid.*, 280. Biduo ante Pascha non celebratum missæ sacrificium, id., LVI, 516.

Missæ sacrificium quotidie celebratur, S. Maximus Taurin., LVII, 690.—Missæ plures in eodem die festo ab eodem sacerdote celebratæ, Aurelius Prudentius, LX, 568. Missæ sacrificium supra martyrum sepulcra et ossa, *ibid.*, 556, not., 212. Diaconus primus in sacris officiis crucem portabat et Evangelium legebat, *ibid.*, 336, not. 563. Ut ille (antistes) preces et eucharistiam absolvit, totus qui adest populus, fausta approbatione acclamat : *Amen* , id., LIX, 816, not. 72.

Missa in Quadragesima non celebrata in feriis, S. Benedictus, LXVI, 710.— Duæ missæ ab uno presbytero una die celebratæ, S. Gregor. Turon., LXXI, 864. — Archidiaconus indutus alba invitabat episcopum ad altare ut sacrificium missæ celebraret, *ibid.*, 306. Salutationes excipiebantur ab episcopo prope ecclesiam et negotiorum commendationes ante missæ celebrationem, *ibid.*, 217 not. Celebrantis clerici missas canebant, *ibid.*, 1033, Lectiones propheticæ recitabantur in die Dominica et lector ante altare stabat, *ibid.*, 918. Evangelium in ecclesia cantatum a diacono, *ibid.*, 451. Respondebat omnis populus : *Gloria Deo omnipotenti*, *ibid.* Dominica Oratio ab omnibus in missa canitur, *ibid.*, 955. Pax in missa, osculum pacis, *ibid.*, 1182.

Missæ Gallicanæ specimen, S. Germanus Pariensis, LXXII, 86, 87. Ex quo ritu celebratur missa in Gallia tempore Caroli Magni, *ibid* , 103. Varii ritus celebrandæ missæ alibi usitati, *ibid.* Ordo liturgiæ Ambrosianæ seu Mediolanensis, *ibid.*, 114, 115. Ordo liturgiæ Mozarabicæ in sacrificio missæ sequendus, *ibid.*, 116 et *seq.* Ordo liturgiæ Africanæ in oblatione sacrosancti missæ sacrificii, *ibid* , 118 et *seq.* Quomodo procedit Ordo Romanus ad missæ celebrationem, *ibid.*, 114. Cantus Romanus a Pippino inductus in Ecclesias Gallicanas, *ibid.*, 119. Carolus Magnus edicto sancivit ut unusquisque presbyter missam celebraret secundum Ordinem Romanum, *ibid.*, 120. Missæ more Gallico ante Carolum Magnum celebratæ indicia quatuor, *ibid.*, 121, 122. Missa quotidie cantata ab episcopo, *ibid* . 142. Missa unica in Natali Domini olim in Ordine Gallicano, *ibid* , 170. Missæ tres in Natali Domini non in eadem ecclesia Romæ olim celebratæ, *ibid.*, 174. Nec ab eodem sacerdote, *ibid* Missæ tres in Natali Domini, Paschate, Pentecoste et Transfiguratione, *ibid. Kyrie, eleison* in missa ad oblationem, *ibid.*, 211. Ab omnibus in missa recitatum , *ibid.*, 131. Evangelium a diacono in ambone lectum, *ibid.*, 132. Canon missæ Gallicanus pro festis varius, *ibid.*, 137. Tacite recitatus, *ibid.*, 403. Formula consecrationis secundum Ambrosianum Ordinem, quid immutetur, *ibid* , 125. Mozarabicæ consecrationis corporis Christi forma, *ibid.* Oratio Dominica in missa ab omni populo recitata apud Græcos et Gallos, *ibid.* 139. Apud Romanos dicitur Oratio Dominica a sacerdote usque ad hæc verba : *Sed libera nos a malo*, *ibid* 140. Partim dicitur apud Mozarabes, *ibid.*

Diversa olim erat Romanæ et Gallicanæ Ecclesiæ in celebranda missa consuetudo , S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1187. Priscis temporibus non fuit unus idemque usus missam inchoandi, id., LXXVIII, 267. Alii Psalmos canebant ante missam, alii Scripturas, præsertim apostolum Paulum et Evangelia legebant, *ibid.*, 266 et *seq.*, not. Tam in sede apostolica quam etiam per totas orientales atque Italiæ provincias consuetudo est intromissa ut *Kyrie, eleison* cum grandi affectu et compunctione dicatur, *ibid.*, 267, not. Non idem est modus *Kyrie, eleison* canendi apud Græcos et apud Latinos, *ibid.* A quibus et quando dicendus erat hymnus angelicus : *Gloria in excelsis* in sacrificio missæ, *ibid.*, 268. not. Unica habetur Oratio seu Collecta in prima parte missæ ante Evangelium, raro duæ in Sancti Eligii codice, ut in codicibus Rodradi et Ratoldi, et in Ordine Romano, *ibid.* In codice Rhemensi duas reperire est, raro unicam, *ibid.* A temporibus apostolicis non usitatur trium orationum recitatio in hac prima missæ parte, exceptis festis duplicibus totidemque super Oblata et Postcommunionem, *ibid* Olim apud Græcos quinque orationes peragebantur ante pacem datam, quam sequebatur oblatio mysteriorum, *ibid.* Epistola olim non legebatur sicut nec Evangelium nunc legitur, nisi ad nutum episcopi, vel presbyteri celebrantis, *ibid.*, 547. Epistola olim a lectoribus legebatur, *ibid.*, 479. Evangelium etiam, *ibid.* Symbolum Nicænum in Ecclesia Romana ante annum 1014 non cantabatur in missa, *ibid.*, 548 not. Henricus imperator II persuasit Benedicto papæ octavo ut in Ecclesia Romana Symbolum juberet cantari in missa, *ibid.* Fuit usus contrarius in Ecclesiis Græcorum veterum, *ibid.* Hispani illud cantare cœperunt Reccaredo regnante, in Conc. Toletano III, *ibid.*, 560.

In Africa, tempore S. Augustini, canebatur psalmus ante Offertorium, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 548. Novem tantum præfationes a Pelagio papa II receptæ, quibus nunc utitur Ecclesia Romana, *ibid.*, 285. Novem Pelagii præfationibus additæ duæ, *ibid.*, 286 Quænam sit format consecrationis calicis apud S. Ambrosium, *ibid.*, 279. Oratio Dominica recitatur super Christi corpus ex veteri et apostolica consuetudine, *ibid.*, 281. Communionis dandæ formula, *ibid.*, 52. Communio olim in Ecclesiis extra missarum solemnia non sumebatur, *ibid.*, 533. Fideles et clerici et laici in missa communicaturi, singuli panem et vinum in suam communionem offerebant, *ibid.*, 432. Tempore communionis olim cantabatur psalmus, *ibid.*, 556. Episcopus dat corpus Domini presbyteris et diaconis communicaturis in manus, juxta morem Eccle-

siæ antiquum, *ibid.*, 563. Priscis Ecclesiæ temporibus omnes fideles corpus Christi acceptum manu ori inferebant, *ibid.*, Pontifex statim communicaturus dat pacis osculum, juxta ritum Ecclesiæ Romanæ, *ibid.*, 553. Græci dant osculum pacis, ubi manus ablutæ fuerint, ante Præfationem, et mysticas preces, et consecrationem, *ibid.* Quotidiana missæ frequentatio septimo sæculo non erat in usu, id., LXXVII, 660. Laudantur tamen nonnulli qui tunc temporis quotidie missam celebrarent, *ibid.*

Celebrabat omni die missarum solemnia multa cum honestatis diligentia, habens singulis hebdomadæ diebus missas deputatas proprias, B. Alcuinus, C, 104. Petrus apostolus primus omnium Antiochiæ dicitur celebrasse missam, id., CI, 1246. Latini *Kyrie, eleison* Græce, et Græci Latine proferunt, *ibid.*, 1248. Defertur Evangelium ad analogium, præcedentibus cereis, quare, *ibid.*, 1250. Ad hanc salutationem *Dominus vobiscum* ante evangelium dictam, populus crucem in frontibus ponit, quare, *ibid.*, 1251. Perfecto evangelio, iterum se signo crucis populus munire festinat, quare, *ibid.* Consuetudo venit in Ecclesia, ut tacite ista obsecratio atque consecratio a sacerdote cantetur, ne verba tam sacra vilescerent, *ibid.*, 1256. Missæ tres in nocte Natalis Domini, *ibid.*, 1175. Tres quoque in festivitate S. Joannis Baptistæ, *ibid.*, 1250.

Una die septies vel novies missarum solemnia sæpius celebrantur a Leone papa, Walafrid. Strab., CXIV, 943. Bonifacius archiepiscopus et martyr semel tantum per diem missas fecisse dicitur, *ibid.*, 943.

Missa ab aliis quotidie, ab aliis raro celebrata, Ratherius Veron., CXXXVI, 645.

Preces ante missam, *ibid.* 447. Eulogiæ post missam diebus festis distribuendæ, *ibid*, 562.

Qualiter priscis apostolorum temporibus missarum celebritas ageretur, Berno, CXLII, 1055. Missa tempore apostolorum, et paulo post, quomodo celebrata, id., CXLVII, 199, 212.

XVI. — *Quinam ordinaverunt missam.*

Gelasius papa tam a se quam ab aliis compositas preces missæ dicitur ordinasse, LXXIV, 1055 *et seq.*, Walafrid. Strab., CXIV, 946. Multi apud Græcos et Latinos missæ ordinem ut sibi visum est statuerunt, *ibid.*, 941. Romani a B. Petro principe apostolorum usum observationum acceperunt, *ibid.* Suis quique temporibus quæ congrua judicata sunt, addiderunt, *ibid.* Ambrosius Mediolanensis episcopus missæ dispositionem ordinavit in sua Ecclesia, *ibid.* 944. Sanctus Alexander anno Christi 121, Passionem Domini miscuit in precatione sacerdotum quando missæ celebrantur, id., CXIII, 949; Anastasius Bibliothec., CXXVII, 1147; Joannes archiepisc., Rotomag., CXLVII, 212. — Et instituit usum aquam benedicendi et aspersionem, Joannes Rotomag., *ibid.* S. Telesphorus anno Christi 142 constituit ut hymnus diceretur angelicus, hoc est, *Gloria in excelsis Deo*, ante sacrificium, B. Alcuinus, CI, 1245; Anastasius biblioth., CXXVII, 1175; CXXIX, 1163; CXXXVIII, 1174; CXXXIX, 537.

S. Cœlestinus anno Christi 423 constituit ut centum quinquaginta psalmi David ante sacrificium psallerentur antiphonati, quod antea non fiebat nisi tantum recitabantur epistolæ, etc., B. Alcuinus, CI, 1244; Anast. biblioth., CXXVIII, 200; CXXXI, 1063; CXXXIX, 543. — Quinam reputetur auctor canonis missæ incipientis ab oratione, *Te igitur*, etc., usque ad Orationem Dominicam, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 273; Anast. biblioth., CXXVIII, 430.—S. Symmachus, anno Christi 493, constituit ut omni die Dominico vel Natalitiis martyrum hymnus diceretur angelicus, id est *Gloria in excelsis*, B. Alcuinus, CI, 1245; Anast. Bibliothec., CXXVIII, 454.—S. Gregorius, anno Christi 590, augmentavit in precatione canonis: *Diesque nostros in tua pace disponas*, etc., Walafrid. Strab., CXIV, 949; Anast. bibliothec., CXXVIII, 616; CXXIX, 1230; CXXXI, 1054; CXXXIX, 554. — Sergius anno Christi 687 statuit ut tempore confractionis Dominici corporis, *Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis* a clero et populo decantetur, B. Alcuinus, CI, 1246; Walafrid. Strab., CXIV, 950. Anast. bibliothec., CXXVIII, 898; CXXXI, 1149; CXXXIX, 565. Primus Xystus VIII papa instituit hymnum, *Sanctus, sanctus, sanctus*, id. CXLVII, 662. Damasius XXXV papa *Credo in unum Deum* solemnibus diebus cantari instituit ex decreto sanctæ universalis synodi a CL episcopis Constantinopoli celebratæ, id., CXLVII, 212. Leo papa quadragesima tertiusin canone missæ addidit, *Sanctum sacrificium, immaculatam Hostiam, ibid.*

XVII. — *Varia statuta de missa.*

Instituitur ut hymnus trium puerorum in cunctis missarum solemniis decantetur, S. Isidorus Hispal., conc. Tolet. IV, LXXXIV, 371. Statuitur ut eodem ordine missæ celebrentur ab omnibus, *ibid.*, 566. Statuitur ut episcopi et presbyteri uno modo populum salutent dicentes: *Dominus sit vobiscum*, et respondeatur a populo, *Et cum Spiritu tuo*, *ibid.*, 566. In omnibus ecclesiis die Dominica Symbolum recitetur, *ibid.*, 351. — Omni die Dominico ante missam aquam benedictam facite, unde populus et loca fidelium aspergantur, S. Ildefonsus Tolet., XCVI, 1377. — Unusquisque presbyter missam Ordine Romano celebret, Carolus Magnus, XCVII, 750. — Anastasius papa instituit ut quotiescunque Evangelium legitur, sacerdotes non sederent sed circumstarent, B. Alcuinus, CI, 1245. — Constituitur supra memorias martyrum missas celebrari, a quo, Rabanus Maurus, CVII, 357. — Telesphorus papa constituit ut nullo tempore ante horæ tertiæ cursum ullus præsumeret missam celebrare, Walafrid. Strab., CXIV, 951. Zephirinus, Romanus pontifex vicesimus sextus, patenis vitreis missas celebrare constituit, *ibid.*; Anast. biblioth., CXXVII, 1315.—Sylvester papa constituit sacrificium altaris non in serico, non in panno tincto celebrari, nisi tantum lineo e terra procreato, Walafr. Strab CXIV, 951; Anast. biblioth., CXXVII, 1513.—Stephanus vicesimus quartus (papa) constituit sacerdotes et levitas vestibus sacratis in usu quotidiano non uti, nisi in ecclesia tantum, Walafr. Strab., CXIV, 952.—Nulla femina ad altare accedat, nec calicem Domini tangat, Leo papa IV, CXV, 677. — S. Innocentius anno Christi 402 mandat pacem post confecta mysteria dandam esse. Anast Biblioth., CXXIX, 1193. Item præcepit ut prius oblationes in missa commendentur, postea vero eorum nomina, quorum oblationes sunt, recitentur, *ibid.* S. Leo I, anno Christi 440, præcepit ut in solemnitatibus, quoties basilicam, ad quam itur, præsentia novæ plebis impleverit, toties sacrificium subsequens offeratur. *ibid.*, 1208. Pelagius II, anno Christi 576, memorat novem præfationes in sacro catalogo solummodo recipiendas, *ibid.*, 1229. Ut in altari ubi episcopus missam facit, non liceat ipso die sacerdoti missam celebrare, id., CXXXVIII, 415.

Ut omnis presbyter in sua ecclesia singulis Dominicis diebus aquam benedicat ante missarum solemnia, Burchardus Wormaciensis, CXL, 634. Innocentius pacis osculum dari decrevit et omnibus datur, id., CXXIX, 1193; CXL, 892. Statuitur ut de cætero singuli curati seu eorum vicarii diebus Dominicis in pronao missarum parochialium alta et intelligibili voce proferre habeant, et distincte dicere Orationem Dominicam: *Pater noster*, et utrumque *Credo*, id., CXLVII, 239. — B. Alexander Evaristi successor instituit ut panis tantum azymus offerretur, B. Lanfrancus, CL, 861. — Ut oblatio altaris singulis diebus Dominicis fiat, ex decretis Fabiani papæ, Ivo Carnot., CLXI, 168. Ut omnes presbyteri in diebus festis post sermonem missarum inter solemnia habitum admoneant populos quas preces fundere debeant, ex conc. Aurelian., *ibid*, 193. Ut preces et præfationes quæ in concilio probatæ non fuerint, non celebrentur, ex conc. Africano, *ibid.*, 213.

XVIII.— *Quæstiones theologicæ de missa.* — *Ratio mystica quorumdam rituum missæ.*

Explanatio mystica aquæ, granorum tritici unde efficitur panis, vini, et commistionis vini cum aqua, B. Alcuinus, C, 289. Defertur Evangelium ad analogium, præcedentibus cereis, quare, id., CI, 1250. Ad hanc salutationem *Dominus vobiscum* ante evangelium dictam, populus crucem in frontibus ponit, quare, *ibid.*, 1251.

Perfecto evangelio, iterum se signo crucis populus munire festinat, quare, B. Alcuinus, CI, 1251. — Aquæ vino mistæ mystica significatio, S. Cyprianus, IV, 584; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 755; Theodulp. Aurelian., CV, 1131; Rabanus Maurus, CVII, 320. Tangit quatuor latera calicis, quare, *ibid.*, 325. Per particulam oblatæ immissæ in calicem quid ostenditur, *ibid.*, 326. Per relictam in altari quid insinuatur, *ibid.* — Post cœnam calicem obtulit Dominus, quare, Florus Lugdunensis, CXIX, 24. In sacrificio corporis Christi a gratiarum actione incipimus, quare, *ibid.*, 30. — Cur hoc mysterium ante passionem discipulis traditur, S. Paschasius Radbertus, CXX, 1325. — Cur in pane et vino hoc mysterium celebretur, Gezo abbas, CXXXVII, 374; CXLV, 881.

Quare tres partes fiunt ex corpore Christi, Ivo Carnot., CLXI, 1076. — Cur panem et vinum elegit Christus ad conficiendam eucharistiam, Hildebertus, CLXXI, 535. —

Utrum mortale an immortale corpus suum in cœna Christus discipulis tradidit, Hugo de S. Victore, CLXXXVI, 462. — Septuaginta duæ cruces fiunt in canone super oblatam et calicem, cur, Honorius Augustod., CLXXII, 791. Septies *Dominus vobiscum* dicitur in missa, cur, *ibid.* Cur de pane et vino et aqua sacrificium missæ fiat, *ibid.*, 1256. — Quare post sacramentum typici agni Dominus dederit discipulis suis sacramentum corporis et sanguinis sui, Hugo de S. Victore, CLXXV, 530. Cur sub alia specie, et non sub propria hoc sacramentum dederit, *ibid.* Quare in specie panis et vini Christus sacramentum corporis et sanguinis sui instituit, id., CLXXVI, 467; Innocentius III, CCXVII, 854. — Cur in specie panis potius quam alterius cibi, Petrus Abælardus, CLXXVIII, 1741. Cur in vino quoque sanguinem suum dare maluit quam in alio potu, *ibid.*; Algerus, CLXXX, 822. Cur corpus Christi magis consecretur in pane candido quam nigro, vel cujuscumque coloris, *ibid.*, 827. — An consecratio unius speciei sine altera valida sit, S. Bernardus, CLXXXII, 181; Innocentius III, CCXVII, 872. Utrum necessitate cogente, vel casu intercedente, sola panis materia possit in eucharistiam consecrari, *ibid.*, 873.

XIX. — *Variæ missæ.*

Missæ ordinis anni circuli ex libro primo Sacramentorum Romanæ Ecclesiæ, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1056 *et seq.*; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 25 *et seq.* — Missæ de natalitiis sanctorum (orationes et preces) ex libro secundo Sacramentorum Romanæ Ecclesiæ, Sacrament. Gelas., LXXIV, 1156 *et seq.*; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 25 *et seq.*

Missæ pro Dominicis diebus (orationes et preces cum canone) ex libro tertio Sacram., Sacrament Gelas., LXXIV, 1189 *et seq.*; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 25 *et seq.*

Missa ad pluviam postulandam, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1209; S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 209; Grimaldus Sangall., CXXI, 837. — Missa ad poscendam serenitatem, Sacram. Gelasian., LXXIV, 1210; S. Gregorius Magn., LXXVIII, 210; Grimaldus Sangall., CXXI, 837. — Missa pro pace, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1217; S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 205; Grimaldus Sangall., CXXI, 834. — Missa in tempore belli, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 218; S. Gregor. Magnus, LXXVIII, 204; Grimaldus Sangall., CXXI, 833. — Excerpta ex Codice Avell., CLI, 904. — Missa pro iter agentibus, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1201; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 211; Grimald. Sangall., CXXI, 831; Sacrament. Vetus., CLI, 858. — Excerpta ex primo codice Avell., CLI, 905. — Missa pro peccatis, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 203; B. Alcuinus, CI, 448. — Excerpta ex primo codice Avellan., CLI, 902. — Missa pro petitione lacrymarum, B. Alcuinus, CI, 448. — Excerpta ex primo codice Avellan, CLI, 903. — Missa ad postulanda angelica suffragia, B. Alcuinus, CI, 449. — Missa pro salute vivorum, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1212; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 237; Grimaldus Sangall., CXXI, 830. — Missa tempore mortalitatis, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1207; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 1207. — Missa de gratia sancti Spiritus postulanda, B. Alcuinus, CI, 446. Excerpta ex primo codice Avellan., CLI, 906; etc., etc. Videantur ad reliqua, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1056 *et seq.*; S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 25 *et seq.*; B. Alcuinus, CI, 415 *et seq.*; Grimald. Sangall., CXXI, 814 *et seq.*; Sacrament. vetus, CLI, 836 *et seq.* Excerpta ex primo codice Avellan., CLI, 888 *et seq.* Excerpta ex secundo, *ibid.*, 910 *et seq.*

XX. — *De variis missæ partibus.*

De Introitu missæ, quid, cur repetitur, S. Gregorius Magn., LXXVIII, 265; Micrologus de Eccles. observ., CLI, 979; Innocentius III papa, CCXVII, 808. — De *Kyrie eleison*, modus canendi apud Græcos et apud Latinos, quare novies decantatur, et quare sex vicibus dicitur *Kyrie, eleison*, et tribus *Christe eleison*, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 265; Amalarius presbyter, CV, 1113; Innocentius III papa, CCXVII, 809. — De *Gloria in excelsis*, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 267; Amalarius Metens., CV, 1115; Innocentius III papa, CCXVII, 810. — De Oratione seu Collecta in prima parte missæ, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 267; Amalarius Metensis, CV, 1115; Innocentius III papa, CCXVII, 814. — De Epistola, a quibus legebatur olim, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 269; Micrologus de Ecclesiat. observat., CLI, 982; Innocentius III, CCXVII, 816. — De Evangelio, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 479; Amalarius Metensis, CV, 1126; Micrologus de Ecclesiast. observat., CLI, 982; Innocentius III, CCXVII, 820, 824. — De Offertorio, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 269; Amalarius Metensis, CV, 1132; Innocentius III, CCXVII, 830. — De Præfatione, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 269; Innocentius III, CCXVII, 835. — De Canone, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 562; Amalarius Metensis, CV, 1135; Micrologus, CLI, 984; Innocentius III, CCXVII, 848. — De Consecratione, S. Gregorius Magn., LXXVIII, 562; Innocentius III, 858, 859. — De Oratione Dominica, S. Gregor. Magn., LXXVII, 281; Amalarius Metensis, CV, 1148. — De *Agnus Dei*, Amalarius Metensis, CV, 1153. — De ultima Benedictione, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 288; Amalarius Metensis, CV, 1155.

XXI. — *Libri de missa tractantes.*

De celebratione missæ et ejus significatione, Alcuinus, CI, 1246.

De officio et de ordine missæ, Raban. Maur., CVII, 321, 322.

Opusculum de expositione missæ, Florus diaconus, CXIX, 15.

Missæ Gallicanæ undecim, id. CXXXVIII, 863.

Missa Æthiopum quæ etiam appellatur canon universalis, *ibid.*, 908.

Expositio super missam, *ibid.*, 1164.

Missa Latina, *ibid.*, 1305.

Libellus de quibusdam rebus ad missæ officium pertinentibus, id. CXLII, 1036.

Expositio canonis missæ, id. CXLV, 880.

Micrologus de ecclesiasticis observationibus, id CLI, 978

Expositio in Canonem missæ, id. CLX, 1053.

Tractatus brevis de sacramento altaris, id. CLXXI, 1149.

Liber de expositione missæ, *ibid.*, 1154.

Versus de mysterio missæ, *ibid.*, 1177.

Libellus de sacrificio missæ, id. CLXXX, 750.

De officio missæ, Isaac abbas de Stella, CXCIV, 1889.

Liber de sacramento altaris, CCIV, 642.

CI.

INDEX DE PŒNITENTIA LATIORI SENSU SUMPTA,

VEL

DE VIRTUTE PŒNITENTIÆ, ORDINE LOGICO REFERENS VARIAS SS. PATRUM SENTENTIAS

DE ILLIUS NATURA, NECESSITATE, ETC.

MONITUM.

Pœnitentia ut virtus definiri potest : Virtus moralis infusa, seu habitus supernaturalis mentem inclinans ad detestandum peccatum et de eo dolendum quatenus est offensa Dei, cum emendationis et satisfactionis proposito, et spe ac petitione veniæ; vel aliter brevius : Gratia est virtus qua mala commissa plangimus et odimus. In hoc Indice vicissim disserimus : I. De natura pœnitentiæ; II. De necessitate; III. De conditionibus; IV. De fructibus hujus virtutis; V. Exhibemus eximia pœnitentium exempla.

I. — *De natura pœnitentiæ.*

Pœnitentia omnis confessio est delicti, Tertull., II, 769. Pœnitentiæ nomen non ex delicti confessione, sed ex animi demutatione compositum est, *ibid.*, 314. — Pœnitentia sui correctio est, Lactantius, VI, 1081 Agere pœnitentiam, nihil aliud est quam profiteri se ulterius non peccaturum, *ibid.*, 684. — Pœnitentia est mala præterita plangere, et plangenda iterum non committere, S. Ambrosius, XVII, 655. Est prioris ævi damnatio et in futuro promissa correctio, *ibid.*, 969. Hæc vera pœnitentia est, jam cessare a delicto, *ibid.*, 289. Pœnitentiam agere nihil prodest, nisi ita agatur, ut prodest, id., XIV, 1009. Plena pœnitentiæ definitio, commemoratio delictorum, *ibid.* Qui pœnitentiam agit, commoveri non debet, si quis ei peccati sui crimen objiciat, *ibid.*, 1014. — Pœnitere est pœnam tenere, S. August., XL, 1128. Pœnitentia est domum Dei, XLV, 1650; XL, 271, 421. Pœnitentia triplex, id., XXXIX, 1537, 1550. Prima quæ ante baptismum, *ibid.* Altera quæ hic omnium est ac perpetua, *ibid.*, 1556. Tertia severior, pro peccatis mortiferis, *ibid.*, 1542, 1558. — Pœnitentiæ definitio, Cassianus, XLIX, 1154. — Pœnitentia hominis mutatio voluntatis, S. Fulgentius, LXV, 472. Donum Dei, *ibid.* Nemo potest in hac vita pœnitentiam agere, nisi quem Deus converterit, *ibid.*, 702.— Perfecta pœnitentia est peccata futura cavere, et lugere præterita, Cassiodorus, LXX, 361. Pœnitentia est medicina inæstimabilis, *ibid.*, 222. —Est quoddam judiciale genus, *ibid.*, 65. — Pœnitentiam agere, nihil aliud est quam vilem se cineremque cognoscere, Taio Cæsaraug., LXXX, 904. — Pœnitentia appellata quasi punientia, eo quod ipse homo in se puniat pœnitendo quod male admisit, S. Isidorus Hisp., LXXXII, 258. — Pœnitentia nomen sumpsit a pœna, quia anima cruciatur, et mortificatur caro, Defensor., LXXXIII, 622. Pœnitentia est medicamentum vulneris, spes salutis, per quam Deus ad misericordiam provocatur, *ibid.* — Pœnitentia dicta est a pœnitendo, quod aliquis corde pœniteat, et se peccasse coram Deo erubescat, S. Gregorius III, LXXXIX, 587. — Pœnitentia est medicamentum vulneris, spes salutis, per quam peccatores salvantur; quæ non tempore pensatur, sed profunditate luctus et lacrymarum, Alcuinus, CI, 1282. — Pœnitentia appellata, quasi punientia, eo quod ipse homo punit in se pœnitendo, quod male admisit, Rabanus, CVI, 137. — Pœnitentiam agere, est prioris vitæ errores in se punire, deinde promissionibus regni cœlestis spe animos ad superna erigere, atque ad melioris vitæ actus studia provocare, S. Paschasius, CXX, 150. Pœnitentia a puniendo recte vocari creditur, quia quisque punit quæ novit se illicite commisisse, quod nemo digne valet agere, nisi per sapientiam illustratus, cœperit inter bonum et malum discernere, *ibid.*, 751. — Pœnitentia de pœna accepit nomen, ut homo peccator habeat pœnam in corpore, Abbo, CXXXII, 767. — Pœnitentia est præteritorum humilis satisfactio peccatorum, et cavendorum provida sollicitudo futurorum, finis et odium mali, quoddam initium et amor boni, Goffridus, CLVII, 241. — Pœnitentia est cœna accepta animæ, Godefridus, CLXXIV, 997. — Pœnitentia alia est interior, alia exterior, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 555. Pœnitentia est pœnam tenere, ut semper puniat, in se ulciscendo, quod commisit peccando, Petrus Cantor., CCV, 346. Pœnitentia est vindicta semper puniens in se quod commisisse dolet, *ibid.* — Pœnitentiæ origo, Alanus de Insulis, CCX, 173. Pœnitentia duplex transiens et perseverans, *ibid.* Pœnitentiæ variæ acceptiones, 294. Pœnitentia interior et exterior, *ibid.* Civilis, privata, ecclesiastica, *ibid.*, 295.

II. — *De necessitate pœnitentiæ.*

In quantum non peperceris tibi, in tantum Deus tibi parcet., Tertull., I, 1244. — Pœnitentia necessaria lapsis, S. Cyprianus, III, 812. — Cum forte aut re aut verbo lapsi fuerimus, statim resipiscamus, ac nos deliquisse fateamus, Lactantius, VI, 1081. Qui pœnitentiam tollit, viam vitæ sibi amputat, quia nemo tam justus esse potest, ut nunquam sit ei pœnitentia necessaria, *ibid.* — Pœnitudo lapsis necessaria est, sicut vulneratis necessaria sunt medicamina, S. Ambrosius, XVI, 376. Quotidiani nos debet pœnitere peccati, *ibid.*, 520. Si aquam non habeo, habeo lacrymas, quibus dum pedes Christi lavo, utinam me ipsum diluam, *ibid.*, 515. Non est differenda pœnitentia, *ibid.*, 520. Majora crimina majoribus abluuntur fletibus, *ibid.*, 469. Fortius dolendum, ubi peccatum est fortius, *ibid.*, 379. Qui agit pœnitentiam non solum diluere lacrymis debet peccatum suum, sed etiam emendationibus factis operire et tegere delicta superiora, *ibid.*, 506. Fides quæ superiora peccata deplorat, nova cavere consuevit, *ibid.*, 116. Facilius inveni qui innocentiam servaverint, quam qui congrue egerint pœnitentiam, *ibid.*, 525. — Pœnitentia est omnibus necessaria, S. August., XXXIX, 2033, 2220. Assidue peccantibus est assidue necessaria, id., XL, 1119. Sine pœnitentia spontanea non est reditus ad pristinum statum, id., XXXIX, 2202. Quandiu vivimus, est agenda, *ibid.*, 2020, 2221, 2223. Pœnitentia sub spe misericordiæ Dei non est procrastinanda, *ibid.*, 1802, 1969, 2209, 2218, 2226. Pœnitentiæ medicamenta adhibeantur, dum adhuc calent peccatorum vulnera, *ibid.*, 1803, 1974, 2219; XL, 1177. Pœnitentiam in senectutem reservare, quam periculosum, quam stultum, quam injustum, quam Deo odibile, id., XXXIX, 2016, 2220 — Pœnitentia facienda, S. Petrus Chrysol., LII, 545. Pœnitentia agenda, cum propinquat regnum cœlorum, *ibid*, 637. — Conversio ab iniquitate et ab impietate præcipitur, S. Fulgentius, LXV, 540 Paulus non lugeret multos qui peccaverunt et non egerunt pœnitentiam, si sine conversione cordis remissionem crederet conferendam, *ibid.*, 558. In Epistola Pauli ad Hebræos non solum conversio significatur necessaria, verum etiam præcipitur usque in finem perseverantia retinenda, *ibid.*, 559. Non mutabitur in incorruptionem qui in hoc sæculo non fuerit immutatus per conversionem, *ibid.*, 560. Pœnitentia lapsis post baptismum summe necessaria, *ibid.*, 702. Etiam justis necessaria in hac vita, *ibid.* — Pœnitentia prævenienda est

ira Dei, S. Gregorius Turon., LXXI, 528. — Quæ et quantum necessaria sit peccatoribus pœnitentia, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1085. — Festinare debet ad Deum pœnitendo unusquisque, dum potest, ne, si dum potest noluerit, cum tarde voluerit, omnino non possit, S. Isidorus Hisp., LXXXIII, 616. Qui cupit certus esse in morte de indulgentia, sanus pœniteat, sanusque perpetrata facinora defleat, *ibid*. Lapsi præterita admissa considerent, atque imminentia devitent, *ibid*., 1187. — Putredo carnis ferro indiget et cauterio, Defensor, LXXXVIII, 620. Homo iniquus qui per nefas perituras divitias congregavit, si aliquando conversus, evadere cupit æterna supplicia, debet ita agere, ut multidudinem peccatorum possit exæquare ubertate virtutum, *ibid*. Necessarium est ei qui vult omnimodo purgare a peccato, primum ipsas culpas succidere, *ibid*., 621. — Ædificatio hominis per pœnitentiam et lacrymas, S. Ildefonsus, XCVI, 170. Si novit hirundo pullos de succo oculare chelidoniæ, et dictamnum capræ expetant vulneratæ, cur nos ignoramus medicinam propositam esse peccantibus, Jonas, CVI, 136. Debemus nos erigere post ruinam, *ibid*. — Agamus pœnitentiam cum lacrymis, orationibus, jejuniis, eleemosynis, cæterisque bonis operibus, pro peccato et sceleribus nostris, ne sine fine in perpetuis cruciemur pœnis, Haymo. CXVIII, 929. Festinus quisque ad pœnitentiæ portum confugiat, securus apprehendat, et teneat, Lupus, CXIX, 610. — Sedendum est prius per pœnitentiam, ut post recte surgamus per indulgentiam, quia quisquis nunc se sponte per pœnitentiam non humiliat, nequaquam hunc sequens gloria exaltat, Hincmarus, CXXV, 633. — Pœnitentiam non procrastinemus, sed propere convertamur, Radulphus, CLV, 1669. — Cum nos Dei imagines simus, nos ipsos Deo offerre debemus lavantes maculas peccatorum, S. Bruno, CLXV, 449. Qui peccavit et pœnituit, innocenter vivere debet, ut Deo accepta et fructuosa sit ejus pœnitentia, *ibid*., 467. Non erubescat pœnitere, qui non erubuit peccare, *ibid*., 471. — Pœnitentia ad salutem necessaria, Rupertus, CLXX, 465. Pœnitentia agenda est quia peccamus, id., CLXVIII, 196.

III. — *De conditionibus pœnitentiæ.*

Ubi emendatio nulla, pœnitentia necessario vana, Tertull., I, 1228. — Pœnitentia crimine minor non sit, S. Cyprianus, IV, 492. — Pœnitentia vera non annis, sed cordis contritione censetur, S. August., XXXIX, 2216. Ea vera est, quæ pœnitenda non admittit, et admissa deflet, id, XLII, 1218. Seu quando sic convertitur quis, ut ad peccatum non revertatur, id., XXXIX, 1977. Pœnitentiam certam non facit, nisi odium peccati et amor Dei, *ibid*. Pœnitentia non ex fide procedens nec charitate, sterilis manet, nec lavat crimina, id., XL, 1122. Pœnitentia de omnibus omnino peccatis debet dolere, *ibid*., 1121, 1128. Pœnitentia humilior, *ibid*., 220. Pœnitentiæ humilitas quam necessaria, id., XXXIX, 1535. Humiliatio pœnitentiæ ad Deum acceditur, id., XXXVI, 374. Pœnitentia est quædam in se ipsum iracundia, id., XXXVIII, 133. Vis fugere a Deo? fuge ad ipsum; vis fugere ab irato? fuge ad placatum, id., XXXVII, 1913. Seipsam anima puniens compungat, ne in Dei judicio damnata torqueatur, id., XXXVI, 80. Deum placat qui operans in misericordia ejus, ita de cætero peccato cavet, ut de cæteris peccatis veniam deprecetur, id., XXXV, 1912. — Conversio tunc vera in homine si impietas et iniquitas pellatur ex corde, S. Fulgentius, LXV, 540. Ex conversionis conditione promissio salutis omnino pendet, *ibid*., 556. Solis vere conversis, in Ecclesiæ gremio constitutis, et in hoc adhuc sæculo viventibus, datur remissio peccatorum, *ibid*., 532. Remissio peccatorum nonnisi in conversione cordis sortitur effectum, *ibid*, 537. Conversio vera ibi tantum esse potest, ubi est et vera fides, et vita bona, *ibid*., 551. Gemitus sine conversione vulnus est sine medicamine, *ibid*., 566. Pœnitentia sine temporis opportunitate sterilis, *ibid*, 551. Inaniter pœnitetur, si indulgentia desperetur, *ibid*., 355. — Pœnitentia respuit avaritiam, horrescit furorem, fugit luxuriam, firmat amorem, calcat superbiam, linguam continet, componit mores, odit mala, excludit vitia, etc., S. Cæsarius, LXVII, 1082. In corde ejus contritio est, in ore confessio, in opere toto humilitas, hæc est perfecta et fructuosa pœnitentia, *ibid*. Pœnitentia vera quomodo agenda, id., LXXIII, 486. — Quibus monitis excitandi qui peccata quæ deserunt, non plangunt, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 110. Quo quis sua respicere non cessat peccata, eo ipso a Deo minus respiciuntur, *ibid*. Nemo a peccatis debet esse securus, donec ea plangendi tempus præterierit, *ibid*., 878. Pœnitentiam vere agere est commissa plangere, et plangenda declinare, *ibid*., 1163. — Amaritudo pœnitentiæ facit animum, et sua facta subtilius discutere et dona Dei, quæ contempsit, flendo commemorare, S. Isidorus, LXXXIII, 615. Duplicem habere debet fletum in pœnitentia omnis peccator; quod enim oportuit non gessit, et gessit quod agere non oportuit, *ibid*. — Non longitudinem temporis requirit Dominus, sed affectum sinceritatis pœnitentis pensat, Defensor, LXXXVIII, 620. Saccus et jejunium arma sunt pœnitentiæ et remedium peccatorum, *ibid*. Non delictis satisfacimus, si ab iniquitate non cessamus, *ibid*. Pœnitentia agenda est non verbo, sed facto, *ibid*., 621. Lavatur et non est mundus, qui plangit quod gessit, nec deserit, et post lacrymas quæ fleverat repetit, *ibid*. Secundum morbum impendenda est medicina, juxta vulnus adhibenda sunt remedia, *ibid*. — Qui plangit peccatum, et iterum admittit, quasi si quis lavet laterem crudum, quem quanto magis eluerit, tanto amplius lutum facit, Smaragdus, CII, 612. Ille pœnitentiam digne agit qui reatum suum satisfactione legitima plangit, condemnando atque deflendo quæ gessit, tanto inde plorando profundius, quanto exstitit in peccando proclivius, *ibid*. — Perfecta pœnitentia est præterita deflere, et futura non admittere, Rabanus Maurus, CXI, 158. Vera pœnitentia, id., CXII, 1304. Qualiter sit pœnitentia agenda, *ibid*., 1327. — Si inter Deum et hominem peccata separant, tollantur e medio per pœnitentiam, Haymo, CXVIII, 925. Qui sunt fructus digni pœnitentia, nisi ut facias quæ contraria sunt peccato? *ibid*. — Cum omni humilitate et puritate cordis, sine ira pœnitendum est, Abbo, CXXXII, 769. — Nihil pœnitentibus prodest habitus mutatio, nisi adsit cordis conversio, Ratherius, CXXXVI, 714. Non prodest pœnitentia illis qui peccatum quod plangunt, non deserunt, *ibid*., 520. — Ita præterita peccata plangamus, ut nulla deinceps plangenda faciamus, Goffridus, CLVII, 242. — Vera pœnitentia est commissa flere et flenda non committere, S. Bruno Astens., CLXIV, 429. Pœnitens debet lavare peccata sua in aquis viventibus, in operibus scilicet spiritualibus, eleemosynis, jejuniis, etc., *ibid*., 435. Si quis duram agat pœnitentiam, non proficit ad salutem, nisi ab omnibus prorsus gravibus peccatis abstineat, *ibid*., 828. — Digna pœnitentia non tantum carnis maceratione vel temporis longitudine, quantum cordis contritione compensatur, CLXV, 178. — Pœnitentia vera quæ sit, Rupertus, CLXVIII, 978. — Non est digna pœnitentia pœnitere de præteritis peccatis, nisi de cæteris cessetur, Hildebertus, CLXXI, 412. — Plus valent lacrymæ in pœnitentia, quam multi temporis cum gaudio et risu jejunia, *ibid*. Pœnitentia non prodest nisi integra, *ibid*., 875. — Pœnitentia facienda est cum discretione, Godefridus, CLXXIV, 1138. Peccatum a peccato distinguendo, *ibid*., 1069. Hanc consequi debent justa desideria, *ibid*., 826. Et humilitas, *ibid*., 865. Et opera, *ibid*., 1071. — Si displicet tibi quod fecisti, pœnitentiam agis, si persequeris et punis quod fecisti, pœnitentiæ fructus facis, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 555. — De fructuosa pœnitentia, Abælardus, CLXXVIII, 663. — Pœnitentiæ veræ indicia, S. Bernardus, CLXXXII, 967. — Pœnitentiæ facit dignos fructus, qui exhibet membra sua servire justitiæ et sanctificationi, Ælredus, CXCV, 293. — Ea vera pœnitentia est qua sic retroacta peccata conspiciuntur, ut futura timeantur, Wolbero, CXCV, 1232. — Vera pœnitentia est abominatio peccati cum voto cavendi, confitendi, satisfaciendi, Richardus, CXCVI, 1163. Pœnitentiæ laborem debet præcedere humilitas, Petrus Cantor, CCV, 348. Ut fructuosa agatur pœnitentia, arripiendi labores ejus, *ibid*. Age pœnitentiam dum vivis, condignam et fructuosam, quod erit, si totius illecebrosæ voluptatis blandimenta contempseris, si uberius fleveris, si largius pauperes sustentaveris, si charitate ardentius flagraveris, etc., *ibid*., 349. De cautela pœnitentiæ, *ibid*., 550, 551. Plures sunt causæ accelerandæ pœnitentiæ, consuetudo peccandi, ruina de peccato in peccatum, mors subitanea, intempesta, et incerta, difficultas pœnitendi, etc., 357. — Quæ sit vera pœnitentia, et qui sint digni pœnitentia fructus, S. Martinus Legion., CCVIII, 496. — Pœnitentia vera et falsa, Absalo, CCXI, 108. Qualis et quanta debeat esse pœnitentia, CCXIII, 879.

IV. — *De fructibus pœnitentiæ.*

Pœnitentia Deus mitigatur, Tertullianus, I, 1243. Afflictatione carnis et spiritus de pristinis satisfacimus, *ibid*., 1223. Pœnitentiæ fructus, venia, id, II, 1001. Omnibus delictis veniam per pœnitentiam spopondit Deus, id., I, 1233. Quoties delinquitur, toties ignoscitur, *ibid*., 1240. Ex pœnitentia maturescit emendationis fructus, id., II, 1001. Pœnitentia in gratiam Domini nos revocat, id., I, 1231. — Pœnitentiæ fructus, S. Cyprianus,

IV, 561. Pœnitentia corroborat ad repetendum certamen, *ibid.*, 494. Verus pœnitens factus ad prælium fortior per dolorem, *ibid.* Vera pœnitentia non solum veniam meretur, sed et coronam, *ibid.* — Magnum est pœnitentiæ auxilium, magnum solatium, Lactantius, VI, 1081. Illa est vulnerum peccatorumque sanatio, illa spes, illa portus salutis, *ibid.* — Pœnitentia remedium peccati est, S. Ambrosius, XVI, 518. Propter spem veuire agitur, *ibid.*, 499. Deus qui pœnitentiam exigit, veniam pollicetur, *ibid.*, 481. Exspectat gemitus nostros, sed temporales, ut remittat perpetuos; exspectat lacrymas nostras, ut profundat pietatem suam, *ibid.*, 473. Præcedit pœnitentia, sequitur gratia, neque pœnitentia, sine gratia, neque gratia sine pœnitentia, *ibid.*, 1044. Pœnitentia, si de vero animo est, protinus habet fructum, id., XVII, 282. Deus per misericordiam rursum regenerat et reformat pœnitentes, ut non solum sit venia, sed status pristini restauratio, *ibid.*, 276. Pœnitentiam gerere vera medicina est, id., XIV, 1011. Aqua lacrymarum, aqua pœnitentiæ secundum est poculum, quo primum repares, *ibid.*, 1014. Deus facile reconciliatur, quando impense rogatur, id., XV, 1759. Dulcia judicia agenti pœnitentiam, *ibid.*, 1266. — Pœnitentia secunda post naufragium est miseris tabula, S. Hieronymus, XXII, 1115. Septuagies septies delinquenti, si convertatur ad pœnitentiam, peccata donantur, *ibid.*, 1044. — Pœnitentiæ effectus, S. Augustinus, XXXIX, 2229; XL, 1125. Pœnitentiam veram agenti cito dimittuntur peccata, *ibid.*, 1325. Ante pœnitentiam nullum poterit remanere peccatum, *ibid.*, 1114, 1116. Pœnitentia defectos revocat ad perfectum, id., XLV, 1631. Pœnitentia et veniam meretur et reformationem, id., XXXV, 2304, 2305. Pœnitenti non solum culpas remittit Deus, sed et præmia promittit, id., XL, 1350. — Pœnitentiæ fructus diversi, Cassianus, XLIX, 1160. — Pœnitentia animæ resurrectio, Eugyppius, LXII, 589. — Per cordis conversionem Deo reconciliamur, S. Fulgentius, LXV, 536. In hac tantum vita fructuosa pœnitentia, *ibid.*, 688. Pœnitentia apud Deum nunquam est sera, *ibid.*, 354. — Pœnitentia omnia adversa mitigat, omnia contrita sanat, S. Cæsarius, LXVII, 1081. Rutilior auro, splendidior sole, lapsos sublevat, recreat desperatos, per eam Christus nobis regnum cœlorum appropinquatum designat, *ibid.*, 1082. — Deus pœnitentes protegit. Cassiodorus, LXX, 590. Confusio pœnitentium æternum tollit opprobrium, *ibid.*, 627. Fœdos peccata reddunt, sed pœnitentiæ lavacra reddunt decoros, *ibid.*, 679. — Pœnitentiæ fructus, S. Gregorius Turon., LXXI, 528. — Per pœnitentiam stola prima recuperatur, S. Gregorius Magnus, LXXV, 990. — Fructus pœnitentiæ in justis, *ibid.*, 1138. Deus nos per pœnitentiam eruit a corruptione, ac deinde a gladio divini judicii, id., LXXVI, 278. Pœnitentia amissam innocentiam reparat, id., LXXV, 990. — Sicut pia mater ministrat de pectore lac infanti, sic pia pœnitentia de cordis compunctione lacrymas porrigit pœnitenti, S. Isidorus, LXXXIII, 1300. Mater lactat infantem ut crescat, pœnitentia lacrymat pœnitentem ut reviviscat etc., pœnitentia pœnitenti, ut nullo modo senescat, *ibid.* Mater non omnibus optat vitam, pœnitentia omnibus optat salutem, *ibid.* Pœnitentia reos recreat, lapsos relevat, fugientes revocat, confractos confirmat, morbidos mundat, etc., *ibid.* — Deus pœnitentibus præsto est, S. Eligius, LXXXVII, 637. Pœnitentia, quamvis sit exigua, non despicitur apud judicem justum Deum, Defensor, LXXXVIII, 619. Pœnitudo mores mutat, *ibid.*, 620. Omne peccatum per pœnitentiam recipit vulneris sanitatem, *ibid.*, 622. Pœnitentibus divina clementia subvenit, et per pœnitentiam indulgentia datur, *ibid.* Qui pro peccatis sibi ipsi non parcit, Deus cito illi indulgentiam tribuet, *ib.*, 623. — Pœnitentiæ compunctione delentur peccata, Alcuinus, CI, 1283. Quamvis quisque sit peccator et impius, si ad pœnitentiam convertatur, consequi posse veniam se per Dei misericordiam non dubitet, *ibid.*, 623. Deus sine labore sanat, sine tarditate medicamenta veniæ præstat, si devota lacrymis scripta in auribus pietatis suæ legatur pœnitentia, *ibid.*, 652. — Oportet accedere ad pœnitentiam cum omni fiducia, et ex fide credere indubitanter pœnitentia aboleri posse peccata, Halitgarius, CV, 655. — Pœnitentia salus animæ, restauratio virtutum, dissipatio vitiorum, expugnatrix dæmoniorum, obstrusio inferorum, etc., Haymo, CXVIII, 926. Peccata, miserante Deo, pœnitentia remittit, et paradisum reserat, contritum sanat, etc., *ibid.*, 929. Per pœnitentiam David, post flagitium, iterum recepit Spiritum sanctum. Per eam Manasses, post cruenta facinora, meruit esse receptibilis. Per eam Petrus, etc., *ibid.* His qui relinquunt culpam, et lacrymabiliter postulant veniam, facilis est Deus præstare indulgentiam, Lupus, CXIX, 640. — Adeo efficax et potens est pœnitentia ad abolenda peccata, ut etiamsi in ultimo vitæ spiritu quis admissorum pœniteat, fructum et spem veniæ salutaris non perdat, Gerardus, CXLII, 1298. — Lacrymarum mador omni labe animam purificat, et ad proferenda virtutum germina nostri cordis arva fecundat, S. Petrus Damianus, CXLV, 308. — Pœnitentia ostium paradisi peccantibus clausum, quando vult, aperit, Goffridus, CLVII, 241. — Nullum est tam grave peccatum, quod non possit per pœnitentiam deleri, S. Anselmus, CLVIII, 737. Miseretur Deus omnibus per pœnitentiam et opera bona suas malitias mundantibus, *ibid.*, 872. Certi esse debent peccatores se veniam obtinere, si peccata sua curent dimittere, et pœnitentiam agere, *ibid.*, 738. — Omne peccatum per pœnitentiam dimittitur, B. Odo, CLX, 1114. — Per pœnitentiam peccator ab infirmitate convalescit, S. Bruno Ast., CLXIV, 713. — Pœnitentia voluntatem Dei ad hominis voluntatem inclinat, Godefridus, CLXXIV, 177. Peccata operit, *ibid.*, 122. Veniam obtinet semper et omnibus peccatoribus, *ibid.*, 199. Gaudium affert animæ, *ibid.*, 438. Humilem exaltat in gloria, *ibid.*, 593. Cœna est qua Deus delectatur, *ibid.*, 417. Hominem salubriter turbat, *ibid.*, 1099. Vitia enecat, *ibid.*, 1128. — Pœnitentia refugium peccatorum, miserorum auxilium, exsulum spes, debilium fomes, lumen cæcorum, Hugo de S. Victore, CLXXV, 549. — Anna mater Samuelis per compunctionem et lacrymas meruit habere filium, S. Bernardus, CLXXXIV, 1216. David obtinuit veniam perpetrati homicidii atque adulterii; Tobias meruit accipere curationem cæcitatis, et consolationem paupertatis, *ibid.*, 1216, 1217. Maria Magdalena accepit remissionem peccatorum, *ibid.* Ubi lacrymæ fuerint, ibi accenditur spiritualis ignis qui illuminat secreta mentis, *ibid.* — Pœnitentiæ fructus, Robertus Pullus, CLXXXVI, 900, 901. — Pœnitentiæ bona, Thomas, CCVI, 767.

V. — *Pœnitentiæ exempla.*

Opera pœnitentiæ tempore calamitatis publicæ a Christianis acta, Tertullianus, I, 486. Et ab ethnicis, *ibid.*, 487. — Cognovi quosdam in pœnitentia sulcasse vultum lacrymis, exarasse continuis fletibus genas, jejuno ore semper et pallido mortis speciem spirante in corpore prætulisse, S. Ambrosius, XVI, 494. Ninivitarum pœnitentia proponitur pœnitentibus, id., XVII, 977. Et duplex Davidis pœnitentia, *ibid.*, 979. Et publicani, *ibid.*, 990. Mulieris peccatricis et filii prodigi, *ibid.* Manassis regis et Achab, *ibid.*, 988 *et seqq.* — Pœnitentia publica Fabiolæ quæ sacco induta totaque Roma spectante stabat in ordine pœnitentium ac sparsum crinem, ora lurida, squalidas manus, sordida colla submittebat, S. Hieronymus, XXII, 692. Petrus trinam negationem trina confessione delevit, David homicidium et adulterium septem dierum fame emendavit, *ibid.* — Pœnitentia Theodosii, Rufinus, XXI, 525. — Pœnitentia Petri, S. Maximus, LVII, 349. Ninivitarum, *ibid.*, 459. — Pœnitentia Davidis peccatoribus imitanda, S. Paulinus, LXI, 685. — David misericordiam apud Deum efficaciter consecutus, quia ingemuit ex toto conversus, S. Fulgentius, LXV, 537. Conversio nobilis adolescentis Theodori, id., LXXIII, 249. Pœnitentia Arsenii assiduo lacrymantis, *ibid.*, 793. Fabiolæ, *ibid.*, 695. Pœnitentia Simeonis Stylitæ fune totum corpus constringentis, *ibid.*, 325. Pœnitentiam agit XLIX annorum lapsus episcopus, *ibid.*, 1010. — David post culpam psalmum cantavit, S. Isidorus, LXXXIII, 1300. Manasses coram Domino flevit, Maria lacrymavit, Petrus amare flevit, *ibid.* — David non erubuit ad Domini pœnitendo confugere clementiam, Alcuinus, CI, 1282. Petrus trinam negationem amarissimis abluit lacrymis, et peccatrix femina. Publicanus pœnitendo justificatus recessit a templo, etc., *ibid.* — Exempla pœnitentium, Rabanus Maurus, CXII, 1310, 1312. De pœnitentia David, *ibid.*, 1323. Ninivitarum, *ibid.*, 1324. — Pœnitentiæ exempla in B. Petro, in filio prodigo, in juvene Ephesino, Gerardus, CXLII, 1297, 1298. — Achab regis pœnitentia, Rupertus, CLXIX, 884. — Pœnitentia S. Joannis Baptistæ, Aelredus, CXCV, 293; Petrus Cantor, CCV, 348, 349. — Pœnitentibus exemplum Job primus exhibuit, quando in cinere et cilicio lamenta pœnitudinis sumpsit, S. Martinus Legion., CCVIII, 329. David magisterium præbuit pœnitentiæ quando gravi culpa lapsus, confestim pœnituit, *ibid.*, 350. — Pœnitentia Ninivitarum, Absalo, CXI, 106, 107. — Exemplum David vere pœnitentis, id., CCXIII, 881. — Mulieris adulteræ, *ibid.*, 889.

CII.

INDEX DE PŒNITENTIÆ SACRAMENTO

ET DE ILLIUS CONSTITUTIVIS PARTIBUS,

SCILICET CONTRITIONE, CONFESSIONE ET SATISFACTIONE.

MONITUM.

Pœnitentia a Catholicis definiri solet : sacramentum a Christo Domino institutum, quo, per juridicam sacerdotis absolutionem, homini contrito, confesso et satisfactionem spondenti, remittuntur peccata post baptismum commissa. Hinc in hoc Indice agimus : I. De exsistentia et efficacia hujus sacramenti ; II. De contritione, confessione et satisfactione ; III. De dotibus confessarii et ejus officio ; IV. Recensemus varios libros de pœnitentia tractantes.

I. — *De exsistentia et efficacia sacramenti pœnitentiæ.*

Pœnitentiæ actus exomologesis est qua delicta Domino confitemur, quatenus satisfactio confessione disponitur, confessione pœnitentia nascitur, pœnitentia Deus mitigatur, Tertullianus, I, 1243. Collocavit Deus in vestibulo pœnitentiam secundam quæ pulsantibus patefaciat, *ibid.*, 1241. Cum scias adversus gehennam, post prima illa intinctionis Dominicæ munimenta esse adhuc exomologesis secunda subsidia, cur salutem tuam deseris ? *ibid.*, 1248. Satisfactio et remissio facta per sacerdotes apud Dominum grata est, id., IV, 1243. — Pœnitentia facit quod facit baptismus, S. Hieronymus, XXV, 928. Per pœnitentiam quælibet peccata dimitti queunt, id., 1551, 1558. Quæ baptismatis, eadem est reconciliatis causa. Qui post baptismum ligatur ad claves Ecclesiæ confugere debet, *ibid.* — Pœnitentia aboleri peccata certo credendum, Gennadius, LVIII, 998. — De sacramento confessionis, Eugyppius, LXII. 583. — Pœnitentia secundus baptismus, Jonas, CVI, 135. — Si quis de munditia in baptismo recepta periclitatur, per pœnitentiam resurgere potest et evadere, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 393. Ut pœnitentia sit utilis, tria sunt necessaria, cordis compunctio, oris confessio et satisfactio, *ibid.*, 536. — Per pœnitentiæ medicinam spes vitæ reparatur æternæ, Gratianus, CLXXXVII, 1535. — De institutione sacramenti pœnitentiæ, Ernaldus, CLXXXIX, 1650 *et seqq.* — Pœnitentia est secunda tabula post naufragium, quia si quis vestem innocentiæ in baptismo perceptam corruperit, pœnitentiæ remedio reparare potest, P. Lombardus, CXCII, 868. Secunda tabula pœnitentiæ qua post lapsum resurgimus, dum vetustas reversa repellitur, et novitas perdita resumitur, *ibid.* Probatur pœnitentiam non semel tantum, sed frequenter peccata dimittere, *ibid.*, 871, 872. — In sacramento pœnitentiæ quidam putant et prædicant sacerdotes non habere potestatem ligandi atque solvendi, sed ostendendi homines esse solutos vel ligatos, Richardus, CXCVI, 1168. — Pœnitentia secunda tabula post naufragium, P. Cellensis, CCII, 680. Sicut in baptismo deletum est quidquid culpæ præcesserat, sic per pœnitentiam deletur reatus qui de peccato remanserat. *ibid.* Vera piscina pœnitentiæ sacramentum, *ibid.*, 691. — Pœnitentia est baptismus quia sepulturam criminum facit, Petrus Blesens, CCVII, 591. — Pœnitentiæ sacramentum, Alanus de Insulis, CCX, 205. Tria requirit, contritionem, confessionem, satisfactionem, *ibid.*, 275. Putant hæretici quod post remissionem peccatorum quæ fit in baptismo, locum non habet pœnitentia, *ibid.*, 352. Refutantur, *ibid.*, 353. Alii hæretici pœnitentiam ex toto rejiciunt, *ibid.*, 356. Refelluntur, *ibid.*

II. — *De partibus constitutivis sacramenti pœnitentiæ.*

1° *De contritione.* — Sacerdotes non auferunt peccatum ejus qui in dolo se offert, et adhuc in studio delinquendi est, S. Ambrosius, XVI, 1230. — Confessio peccatorum et de iis gemitus, si sine conversione sint, Deum irritant, non placant, S. Fulgentius, LXV, 536. Duæ contritionis species, id., LXXVI, 1070. Contritio est dolor animæ de misericordia Dei confidentis, id., LXXIX, 552. Contritionis causæ, *ibid.*, 553. — Compunctio cordis est humilitas mentis cum lacrymis, exoriens de recordatione peccati et timore judicii, S. Isidorus, LXXXIII, 613. — In actu pœnitentiæ non tam pensandum pœnitentiæ tempus quam animi dolor, Ildefonsus, XCVI, 141. — Quatuor sunt qualitates quibus justi viri animæ in compunctione vehementer afficitur, Smaragdus, CII, 614. — Compunctio cordis ex humilitatis virtute nascitur, Rabanus, CX, 101. Est humilitas mentis cum lacrymis et recordatione peccatorum et timore judicii, *ibid.* Ex gemino fonte compunctionis solent profluere lacrymæ, hoc est, aut dum mens operum suorum diligenter mala considerat, aut dum desiderio æternæ vitæ suspirat, *ibid.* — Hæc est homini baptizato vera compunctio cordis, magna agere et humilia loqui, juste agere et super peccatores timere, Haymo, CXVIII, 922. Sicut ignis omne animæ vitium adimit, ita compunctio cordis quantacunque repererit mala, absterret universa et penitus delet, *ibid.* De duobus compunctionis generibus, *ibid.*, 923. — Manifestum est quam magna sit virtus compunctionis, per quam peccata delentur, virtutes acquiruntur, Adalgerus, CXXXIV, 927. Per hanc multi Domino placuerunt, per hanc diabolus vincitur, per hanc vitia superantur, *ibid.* — Confitens peccata sua dolere debet quia Creatorem offendit, S. Petrus Damian., CXLIV, 832. Surgat et acrior dolor, quod suum Creatorem et Patrem offenderit, *ibid.* Accedat et acerrimus quod tantum benefactorem contempserit, *ibid.* — Contritio est dolor cordis, ex recordatione peccati, et timore judicii proveniens, Radulphus, CLV, 1810. Tria formant contritionem, pudor, timor et dolor, *ibid.* — Fructuosa cordis contritio est, cum quis de peccato quo Deum offendit dolet, et inde turbatur, quia iniquitas amore justitiæ sibi displicet, Wernerus, CLVII, 1205. — Compunctio cordis tentationes cordis comprimit, Godefridus, CLXXIV, 94. Nos purificat, *ibid.*, 148. Consolatur, *ibid.*, 184. — Compunctio est in contritione cordis, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 146. Ejus necessitas, *ibid.*, 147. — Quomodo in confessione contritio habenda, S. Bernardus, CLXXXII, 619. — De contritione, P. Lombardus, CXCII, 877. — Compunctio triplex, Richardus, CXCVIII, 315. Ejus necessitas, *ibid.*, 375. — Contritio est compunctio cordis, quæ nascitur ex recordatione præteritorum malorum, Ermengaudus, CCII, 1259. In pœnitentia ejus necessitas probatur, *ibid.* — Ad pœnitentiæ sufficientiam cordis contritio requiritur, Petrus Cantor., CCV, 359. Quanta esse debeat, *ibid.*, 340. — Compunctio quid sit, Alanus de Insulis, CCX, 170. Ejus natura et virtus, *ibid.* Efficacia, *ibid.*, 171. Compunctionis causa duplex, timor et spes, *ibid.*, 274. Contritionis descriptio, *ibid.*, 358. Contritio ante confessionem excitanda, *ibid.*, 286. Contritio interior necessaria, *ibid.*, 300. Requiritur etiam pro peccatis venialibus, *ibid.*, 302. Contritionis excitandæ praxis, *ibid.*, 292. Per contritionem non remittitur peccatum sine proposito aut voto confessionis, *ibid.*, 358. — Compunctionis efficacia, Adamus, CCXI, 674. Doloris animi triplex effectus in anima peccatorum, *ibid.* Quam efficaces lacrymæ compunctionis, *ibid.*, 675. Virtus contritionis, *ibid.* — An major contritio exigatur ad delectionem mor-

talis quam venialis peccati, P. Pictav., CCXI, 1051. An sit obligatio magis conteri pro majori peccato quam pro minori, *ibid.*, 1056.

2° *De confessione*, ejus *natura et necessitate*. — Exomologesis est qua delictum nostrum Domino confitemur, Tertull., I, 1243. — Exomologesis, S. Cyprian., IV, 263 *et seqq.* — Confessio peccati ea est, ut id quod a te gestum est per cognitionem peccati confitearis esse peccatum, S. Hilarius, IX, 783. Confitenda sunt sine intermissione vetera delicta, *ibid.*, 620. Confessio intermittenda non est etiam justificatis, *ibid.*, 770. Confitendum crimen, *ibid.*, 526. — Confessio peccatorum baptismati præmissa, S. Zeno, XI, 486. Occultorum criminum confessio, *ibid.*, 493. — Confessionis tuæ vocem Deus exspectat, S. Ambrosius, XIV, 972. Non potest quisquam justificari a peccato, nisi fuerit peccatum ante confessus, *ibid.*, 310. Confessio peccati compendium est pœnarum, *ibid.*, 351. — Culpæ confessio secunda post naufragium tabula, S. Hieronym., XXII, 748. Confessio peccatorum, id., XXV, 641. Confessio delictorum in conversione, *ibid.*, 941. — Confessio peccatorum, S. August., XXXIV, 635; XXXVIII, 153; XL, 358. Confessionis medicina, id., XXXVIII, 139, 982. Confessio hostia est Deo, id., XXXVII, 1233. Ad justos pertinet confessio peccatorum, ad superbos defensio meritorum, id., XXXVIII, 1382. Ad salutem necessaria, id., XXXIV, 138, 186, 756. Confessionis et pœnitentiæ medicina peccatori necessaria, id., XLII, 419. De confessionis necessitate, id., XXXVI, 108, 253, 959; id., XXXVII, 1080, 1219, 1232, 1318, 1761, 1827, 1853, 1861, 1883; id., XXXIX, 1851; id., XL, 1288. Confessione amissa, non erit locus, misericordiæ, id., XXXVI, 854. Deus interrogavit Adam, ut eum ad peccati confessionem cogeret, id., XXXIV, 207. Confessionem præcepit Deus, ut diabolus audiat nos pœnitere, nec amplius inde nos incuset, *ibid.*, 1288. Confessio non ad ultimum quadragesimæ aut vitæ suæ diem differenda, *ibid.*, 1289. Confessione et pœnitentia citius abluenda delicta, *ibid.*, 1049. — Confessionem peccatorum semper necessariam esse Christi voce agnoscimus, S. Prosper, LI, 402. — Confessio, et in ea accusatio, S. Leo Magnus, LIV, 215. — Confessio sacramentalis in Regula S. Benedicti, LXVI, 695. — Confessio necessaria ad veteris hominis exspoliationem, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 623. — Exomologesis Græco vocabulo dicitur, quod Latine confessio interpretatur, S. Isidorus, LXXXII, 239. — Peccator non poterit excusari qui confessionem per quam venia nascitur, non properavit amplecti, S. Eligius, LXXXVII, 635. Indulgentia non poterit tribui, nisi ira Dei possit confessione placari, *ibid.* — Necesse est, ut dum multa contra voluntatem et præceptum Dei commisimus, per confessionem mundemus pœnitentes, S. Chrodegangus, LXXXIX, 1071. — Quando Christum accipere debemus, peccata nostra cito festinemus per confessionem et veram pœnitentiam abluere, S. Paulinus Aquil., XCIX, 231. Si quis propter fragilitatem carnis, vel propter negligentiam circumspectionis vulneratur, citius ad confessionis medicinam recurrat, *ibid.*, 340. Aperienda vulnera in confessione, ut medicamenta salutis proficere valeant, id., CI, 655. — Peccatores peccatorum suorum confessionem facere debent, Jonas, CVI, 151. — Vivens confiteatur peccator quæ fecit, quia non est fructuosa confessio apud inferos, Rabanus Maurus, CX, 102, 103. Quomodo potest medicus vulnus sanare, quod ægrotus ostendere erubescit? *ibid.* — De confessione peccati, Haymo, CXVIII, 924. — Nullus pœnitere recte potest, nisi primum confiteatur peccatum, et prioris vitæ errores damnaverit, S. Paschasius, CXX, 134. — Confessio peccatorum, Ratherius, CXXXVI, 715. Confessionis necessitas, *ibid.*, 595. Salutem non consequeris, nisi te peccasse confitearis, *ibid.* — Confessio peccatorum instar vulneris, Lanfrancus, CL, 634. — Confessio est flebilis propriorum peccatorum enarratio, Radulphus, CLV, 1899. — Confiteri oportet sua peccata, dum salus corporis manet, dum sua quisque utitur potestate, Gosfridus, CLVII, 225. — Confessio peccatorum, S. Anselmus, CLVIII, 872, 875, 887, 927; Rupertus, CLXVIII, 1010. — Confessionis institutio, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 552 *et seqq.*; P. Abælardus, CLXXVIII, 668, 670. — Confessio peccatoris est vita, justi gloria, S. Bernardus, CLXXXII, 258. Est solum post peccatum remedium, *ibid.* 931. Nullum peccatum dimittitur, nisi prius confiteatur, id., CLXXXIV, 539. Sine ea non est justificatio, *ibid.*, 509. — Confessio ad salutem necessaria, Robertus Pullus, CLXXXVI, 896. — Sine confessione oris peccatum non dimittitur, Gratianus, CLXXXVII, 1541. — Necesse est ut iniquitates nostras dicamus, ut postea justificemur, *ibid.* Varia exempla quibus ostenditur, sine confessione nullam veniam posse promereri, *ibid.*, 1544. — De confessione, P. Lombardus, CXCII, 877 *et seqq.*; Petrus Comestor, CXCVIII, 1816. — Confessio externa necessaria ad salutem, Adamus Scotus, CXCVIII, 168. — Confessionis necessitas demonstratur, Ermengaudus, CCIV, 1259, 1260. — De confessione sacramentali, Petrus Blesens., CCVII, 1078 *et seqq.* — Confessio peccatorum, Alanus, CCX, 172, 272. Ejus necessitas, *ibid.*, 300. — Confessio est voluntaria et verax accusatio animi et peccatorum ordinata manifestatio in facie sacerdotis, Adamus, CCXI, 676. Confessionis oris necessitas ostenditur, *ibid.*, 681, 682. Tria genera confitentium, *ibid.*, 676. — Præceptum confessionis, Petrus Pictav., CCXI, 1070. Quid confessio et quotuplex, id., CCXIII, 871. Quotiescunque in peccata labimur, semper spes veniæ resurgentibus suppetit, *ibid.*, 873 *et seqq.*

3° *De confessionis dotibus*.—In infirmitatis periculo apud presbyterum quemcunque præsentem exomologesis facienda, S. Cyprianus, IV, 258. — Confessio debet esse integra, S. Hilarius, IX, 786. Hæc est justi viri vera confessio, quæ justitiam præsentem ex præteritorum conscientia et confessione commendat, *ibid.*, 326. Quomodo nulli alii confitendum nisi Deo, *ibid.* — Confitenda peccata Deo et sacerdoti, S. Ambrosius, XVII, 654, 655. Fidelem veniæ locum tenet non infida confessio, *ibid.*, 979. Damnaberis tacitus, qui posses liberari confessus, id., XXXVI, 868. Confitentis quis debeat esse habitus, id., XL, 1289. Confitens caveat ne excusationes obtendat peccatis, *ibid.*, 1126. Confessio peccatorum fiat humiliter, id., 1056, 945. Confitendum ore proprio, non per nuntium aut scriptum, *ibid.*, 1122. Cui confitenda omnia peccata cum omnibus quæ circumstant ea, *ibid.*, 1124. Si quæ taceantur, aut dicta callide pallientur, animam jugulant, *ibid.* 1156. Confitens peccata nec dolens, irridere videtur judicem, id., XXXV, 2336, 2339. Confessio peccati bona si et curatio consequatur, id., XLV, 1867. — Per humilem confessionem homo indicat se scienti Deo, et se indicat homini nescienti Deus, S. Prosper, LI, 296. — Peccatorum confessio ut ad Christi pedes facienda, S. Petrus Chrysol., LII, 466. — Confessio nisi vera sit, peccati abolitionem non obtinet, S. Leo Magnus, LIV, 931. Fit solis sacerdotibus, et secreta, *ibid.*, 1374. — Non omnis qui confitetur peccatum remissionem accipit, S. Fulgentius, LXV, 536. Tunc prodest confessio, si confessus quod male fecerat, ultra non faciat, *ibid.*, 567. — Confessio peccatorum cum lacrymis et gemitu, S. Benedictus, LXVI, 331. Confessio humilis in antiquis regulis commendata, *ibid.*, 389. — Usitatum humani generis vitium est, et labendo peccatum committere, et commissum non confitendo prodere, sed negando defendere, atque convictum defendendo multiplicare, Smaragdus, CII, 613. Indicia veræ confessionis sunt, si unusquisque cum se peccatorem dicit, id de se dicenti etiam alteri non contradicit, *ibid.* — Quid prodest confessio nisi sequatur illorum quæ confiteris relictio? Ratherius, CXXXVI, 401.—Confessio pure facienda est, S. Petrus Damian., CXLIV, 832. Non est pars peccatorum dicenda, et altera retinenda, neque levia confitenda et gravia diffitenda, nec alter accusandus et ipse excusandus, *ibid.* Confitendum est humiliter, ut idem sit in corde quod sonabit in ore, etc., *ibid.* — Cum cordis compunctione, cum vultus humilitate, cum pectoris tunsione, cum corporis supplicatione, cum vocis flebilitate confiteri debemus, Radulphus, CLV, 1900. Confessio debet fieri cum lacrymis, quia nisi gemat, nisi fleat, nisi suspiret peccator, cum se peccasse fatetur, peccatum suum prædicat, non confitetur, *ibid.*, 1810. Debet esse vera et aperta, integra, non divisa, *ibid.* — Omnis immunditia cordis per confessionem evomenda, Ivo Carnot., CLXII, 580. Non coram Deo cor suum effundit qui aperit os suum in confessione, et concupiscentiam malam non aufert a corde, nec qui se non humiliat, *ibid.* — Confessio fieri debet lingua cordis et actionis, Godefridus, CLXXIV, 1130. Præmitti ei debet examen, *ibid.*, 1057. Qualis illa, talis erit peccatorum remissio, *ibid.*, 152. — Qui peccata sua confitentes aliqua effundere timent, quasi in vase cordis spissi liquoris reliquias retinent, Hugo, CLXXV, 312. Qui per puram confessionem cordis sui secreta revelans nihil per affectum retinet, aut per silentium tegit, quasi aquas cor suum ante conspectum Domini effundit, *ibid.* — Qualis debeat esse confessio, S. Bernardus, CLXXXII, 650, 651. Ejus conditiones, id., CLXXXIV, 1176. — Confessio debet esse integra, Robertus Pullus, CLXXXVI, 899. Confiteri etiam debemus circumstantias notabiles, *ibid.*, 900, 901. — Integritas confessionis, Magister Bandinus, CXCII, 1098. Non est dividenda per diversos sacerdotes, *ibid.*, 1099. — Confessio sit humilis, pura, fidelis, Adamus Scotus, CXCVIII, 772. — De vera confessione, Petrus Cellens., CCII, 1128. — Quanta et qualis debeat esse confessio, Petrus Cantor, CCV, 343, 345, 346. — Confessio sit pura, integra, aperta et fidelis

in t ibus, Thomas, CCVI, 37, 38. — Ad confessionem tria requiruntur, Alanus, CCX, 300. Præparatio necessaria pœnitenti ante confessionem, *ibid.* Ore facienda, non scripto, *ibid.*, 386. Debet esse universalis, *ibid.*, 273, 301. Confitendæ sunt peccatorum circumstantiæ, *ibid.*, 275, 290. Confitenda sunt dubia tanquam dubia, *ibid.*, 302. Confitens, si vel unicum peccatum mortale omittat, confessio invalida est, *ibid.*, 587. Confessio debet esse humilis, simplex, vera, integra et firma, *ibid.* Ejus integritas tria requirit, *ibid.*, 173. Dicunt hæretici quod sufficit soli Deo confiteri, *ibid.*, 356.

4° *De confessionis effectibus.*—Confessione criminum fata, quæstio non ultra procedit. Tertull. I, 276. Confessioni pœnitentia nascitur, satisfactio disponitur, id., 1243. — Confessionis fructus, S. Hilar., IX, 648. In confessione consistit omne spei nostræ præmium, *ibid.* In confessione peccatorum maxima est lethalium vitiorum morbis medicina, *ibid.*, 785. Confessio peccatorum facit, ut etsi digna arguitione habeamus, non tamen arguamur, *ibid.*, 526. Ubi peccati confessio, ibi et justificatio a Deo est, *ibid*, 690. — confessio erroris medicina est, S. Ambrosius, XVI, 312. Solvit criminum nexus verecunda confessio peccatorum, *ibid.*, 507. Levius est crimen, ubi peccatum suum homo ultro confitetur, *ibid.*, 378. Peccatori quam utilis peccati confessio, id, XVII, 969. Tunc carebis cunctis iniquitatibus tuis, cum adversum te testi et accusator exstiteris, *ibid.*, 971. Confessio tua penitens medicina est, *ibid.* In confessione est venia, et in peccati sui condemnatione justitia, *ibid.*, 1053. — Confessio tabula post naufragium, S. August., XXXIX, 2226. Initium sanitatis *ibid.*, 2214. Confessio peccati latentis dupliciter sanat ægrotum, id., XLI, 847. Confessionis utilitas et fructus, id., XXXIX, 2050, 2215; XL, 1289; XLV, 1879. Sicut odit Deus peccata sua defendentem, sic sublevat confitentem, id., 1491, 2006. A confessione reformatio incipit, et per bona opera perficitur, *ibid.*, 1281, 1338, 1908. Peccator qui confitetur, procedit de tenebris ad lucem, *ibid.*, 1578. — Bona est peccati confessio, si curatio consequatur, S. Prosper., LI, 441. Apud misericordiam Dei plurimum valet confessio pœnitentis, quem facit peccator confitendo propitium, quem negando non facit nescium, *ibid.*, 461. — Peccata sua confitens dat gloriam Deo, Cassiodorus, LXX, 397. Major gloria Dei est confitenti parcere, quam viventi sine confessione præstare, *ibid.*, 754. Munera divina consequitur, *ibid.*, 669. Deo revelare culpam remedium est, confiteri securitas, *ibid.*, 523. Confessio delictorum propitium sibi judicem reddit, *ibid.*, 576. — Confessionis medicamentum, Alcuinus, CI, 620. Per confessionem peccata diluuntur, id., C, 576 Peccator a triplici morte liberatur, *ibid.*, 339. In confessione omnis spes veniæ consistit, id., C, 622. Confessio justificat, peccatis veniam donat, *ibid.* — Confessionis utilitas, S. Benedictus, CIII, 853. — Confessionis fructus, Raban, Maur., CX, 101, 102. — Peccatores mortui resurgunt per confessionem, pœnitentiam et Dei misericordiam, Rather., CXXXVI, 715. Confessio est via communis ad Deum, fons tam justis quam peccatoribus potens, qui criminum abundantiam abundantiori liquore detergit, *ibid.*, 901. Primam reddit innocentiæ stolam, et fugitivum filium in paternos reducit amplexus, *ibid.* — Virtus confessionis sacramentalis, Lanfrancus, CL, 55. Peccata confessori revelata minime judicabuntur, *ibid.*, 49. Confessio lumen facit, *ibid.*, 301. — Per confessionem nosmetipsos mundamus, Radulphus, CLV, 1899. — Confessionis necessitas retrahit a peccato, Guibertus de Novig., CLVI, 258. Confessio peccati optimum remedium, *ibid.*, 603. — Per confessionem allevatur omne onus peccati, S. Anselmus, CLVIII, 738. In vera confessione mundatur omnis macula delicti, *ibid.* — Fit peccatorum remissio cum secreta eorum confessione. S. Bruno, CLXIV, 405. Confessio jacentes erigit, vulnera ligat et sanat, ovem perditam et inventam super humeros Deus ipse ponit, et reducit ad pascua, *ibid.*, 919 - Confessio mundat lepram, Godefr., CLXXIV, 577. Reficitque vires animæ, *ibid.*, 1459. Et perducit ad gaudia cœlorum, *ibid.*, 46. — O quam sublimis ista confessio, per quam de patibulo ad regnum, de terra ad cœlum, de cruce latro damnatus ac crucifixus ad paradisum ascendit! S. Bernardus, CLXXXIII, 648. Gloriosa confessio, quæ Petrum apostolum trinæ negationis crimine liberavit, *ibid.* — An sine confessione dimittatur peccatum, S. Lombardus, CXCII, 880, 881. — Omnia in confessione lavantur, conscientia mundatur, amaritudo tollitur, mare fugatur, tranquillitas redit, spes reviviscit, animus hilarescit, Richardus, CXCVI, 1075.— David confitens admittitur ad veniam, Adamus Scotus, CXCVIII, 171. Confessionis sacramentalis utilitas, *ibid.*, 204 *et seq.* — De efficacia veræ confessionis, Petrus Cell., CCII, 1128. — Quantus sit effectus confessionis, Petrus Cantor, CCV, 345. Per confessionem omnium peccatorum delentur maculæ, *ibid.*, 361.

III. — *De satisfactione.*

Grande scelus grandem habet necessariam satisfactionem, S. Ambrosius, XVI, 378. — Satisfactionis perfectæ indicium, Cassianus, XLIX, 1156 *et seqq.* — Satisfactio pœnitentiæ est, causas peccatorum excidere, nec earum suggestionibus indulgere aditum, Gennadius, LVIII, 994. —Quorum peccata in publico sunt, in publico debet esse pœnitentia, Radulphus, CXIX, 724. Quorum peccata occulta sunt, horum occulta debet esse pœnitentia, *ibid.* —Pœnitentia certa, quæ, Regino, CXXXII, 255 —Satisfactio est injuncti operis condigna exsecutio, Radulphus, CLV, 1810 Solvi quis non potest a peccato, nisi solvat quod rapuit peccando, *ibid.*, 391. Remissio peccati non fit, nisi reddito debito, et facta integra satisfactione juxta magnitudinem peccati, *ibid.*, 398. Necesse est ut omne peccatum satisfactio aut pœna sequatur, *ibid.*, 581. Homo post peccatum non potest sine peccati satisfactione salvari, *ibid.*, 389. Satisfactio quam omnis peccator debet facere, *ibid.*, 392. Ad integram satisfactionem oportet ut peccator aut aliquid pro eo det, de suo quod Deo debitum non sit, et ab eo non possit exigi, *ibid.*, 375. Non sufficit reddere quod ablatum est, sed pro contumelia illata peccator plus debet reddere quam abstulit, *ibid.* Secundum mensuram peccati oportet esse satisfactionem, *ibid.*, 392. Necessitas satisfactionis in pœnitentia, id., CLXXI, 423. Satisfactio in tribus consistit, jejunio, eleemosyna, oratione, *ibid.*, 447. — Satisfactio pœnitentiam subsequi debet, Godefridus, CLXXIV, 421. Satisfactio pro peccatis non debet fieri ex tristitia et coacte. *ibid.*, 665. Perficit pœnitentiam, *ibid.*, 1106. Vitiosas inclinationes frangit, *ibid.*, 1128 — Non sufficit mores in melius mutare, et a malis recedere, nisi per pœnitentiæ dolorem, et humilitatis gemitum et cordis contriti sacrificium satisfiat de culpa. Hugo de S. Victore, CLXXV, 554. — De satisfactione, P. Abælardus, CLXXVIII, 665 — Pœnitentiæ quæ et quomodo injungendæ, Robertus Pullus, CLXXXVI, 903 — Confitentibus pœnitentiæ satisfactio danda, Gratianus, CLXXXVII, 1535. Sine satisfactione operis peccatum non remittitur, *ibid*, 1541. — De satisfactione, P. Lombardus, CXCI, 877 *et seqq.* — Satisfactionis necessitas probatur, Ermengaudus, CCIV, 1260, 1264. —Satisfactio est injunctæ pœnitentiæ expletiva exsecutio, vel peccatorum condigna correptio, Alanus de Insulis, CCX, 275. Satisfactio contritionem confirmat, mala emendat, sanitatem restituit, *ibid.*, 274. Commensuranda est culpa, *ibid.*, 290. Pœnitentiæ diversitas pro eodem peccato, *ibid.*, 276.

IV. — *De dotibus et praxi confessarii, ejusque officio.*

Pœnitentiæ sacramentum morientibus administrandum, S. Cyprianus, IV, 231. — Mandatum Domini est etiam gravissimi criminis reis, si ex toto corde, et manifesta confessione peccati pœnitentiam gerant, sacramenti cœlestis refundendam gratiam, S Ambrosius, XVI, 501, — Si presbyter pœnitentiam morientibus abnegaverit, reus erit animarum, Julius, VIII, 864. — De pondere æstimando delictorum sacerdotis est judicare, S. Innocentius I, XX, 559. Si quis ægritudinem incurrerit et devenerit usque ad desperationem, ante tempus Paschæ est ei relaxandum, *ibid.* —Confessiones excipiens qualis esse debeat, S. Augustinus, XL, 1129. Ligandi ac solvendi potestatem iis non convenire, qui proprium aliquid possideant, *ibid.*, 1215. Confessarius quomodo sese gerere debeat, *ibid.*, 1289. — Reconciliatio non neganda morientibus. S. Leo Magnus, LVI, 396, 397. — Sacerdos confessionem auditurus pœnitentis, præmittat orationem, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 451. Periculum est ne peccatorum confessionem excipiens, ad obscena quæ audit inardescat, id., LXXIX, 419. — Ultima pœnitentia non deneganda, Crisconius, LXXXVIII, 914. — Cuncti sacerdotes omnibus illis confitentibus eorum crimina dignam pœnitentiam cum summa vigilantia ipsis indicent, S. Egbertus, LXXXIX, 382.—Qui pœnitentiam in infirmitate petit, et casu, dum ad eum sacerdos venit, oppressus infirmitate obmutuerit, dent testimonium qui cum audierunt et accipiet pœnitentiam, S. Bonifacius, LXXXIX, 823. — Confessarius requirat a pœnitente an sint secum opera mala, quæ separant hominem a regno Dei, S. Chrodegangus, LXXXIX, 1072. Postquam confessus fuerit sua peccata, si vult dimittere ea, det ei pœnitentiam, et si non vult non det, quia non potest, *ibid.*, 1073. Cavendum ne hi qui in gravibus peccatis incedunt, et hi qui in levioribus delinquunt æqualiter judicentur, sed

secundum morbum adhibenda est medicina, *ibid.* — His qui tempore necessitatis periculis urgentibus præsidium pœnitentiæ et mox reconciliationis implorant, nec satisfactio interdicenda est, nec reconciliatio deneganda, Carolus Magnus, XCVII, 716. In dispensandis Dei donis non debemus esse difficiles, nec se accusantium gemitus lacrymasque negligere, *ibid.* Nullus sacerdos alterius parochiæ pœnitentem absolvat, *ibid.*, 807. Quærendum est sacerdoti qualiter primo peccatum perpetratum, si iteratum aut frequenter actum sit, si sponte, si coacte, si per ebrietatem sit factum, *ibid.*, 845. — Confessarius pœnitentem admoneat de principalibus vitiis, et de virtutibus quibus eadem vitia superari possunt, Theodorus, XCIX, 940, 941. Confessoris agendi ratio erga infirmos, sanos, divites, pueros, senes, etc., *ibid.*, 1087. — Confessor quid observare debeat circa diversos status pœnitentium, Alcuinus, CI, 1196. Quomodo pœnitentem interrogare debeat, *ibid.* Judicare debet secundum canones, *ibid.* Confessoris orationes, *ibid.*, 1199. — Pœnitentiæ tempora juxta qualitatem peccati decernenda, Halitgarius, CV, 677. De modo pœnitentes suscipiendi, judicandi, sive reconciliandi, *ibid.*, 217. — Quando quis ad confessionem venit, diligenter debet inquiri quomodo aut qua occasione peccatum perpetraverit quod peregisse confitetur, et juxta modum facta debet ei pœnitentia indicari, Rodulfus, CXIX, 719. Debet ei persuaderi ut de perversis cogitationibus faciat confessionem, et de octo principalibus vitiis, *ibid.* Modus pœnitentiæ peccata sua confitentibus aut per antiquorum canonum institutionem, aut per sanctarum Scripturarum auctoritatem, aut per ecclesiasticam consuetudinem imponi debet, *ibid.*, 720. Hoc ante omnia cavendum est ne in extremis pœnitenti pœnitentia et reconciliatio denegetur, *ibid.*, 724. — Quisque sacerdos sexum, ætatem, conditionem, statum, personam ipsumque cor pœnitentis curiose discernat, et secundum hæc quid sibi visum fuerit singula quæque judicet, Herveus, CXXXII, 673, 674. — Pœnitentiæ signa exhibenti ministranda sunt sacramenta, etiam in extremis, Isidorus Mercator, CXXX, 347. Pœnitentiam agens, si mortis impendet periculum, confestim reconciliandus est, *ibid.*, 545. — Ratio agendi presbyterorum erga pœnitentes, Atto, CXXXIV, 45. Quomodo confessarius pœnitentem debeat interrogare et judicare, id., CXXXVIII, 504. Et pœnitentiam imponere, *ibid.*, 505. — De confessione, pœnitentia et reconciliatione illorum qui peccata sua confitentur, et de ordine ad pœnitentiam eis dandam, Burchardus, CXL, 949. Quænam esse debeat agendi ratio presbyteri erga eos qui non possunt adimplere quod in pœnitentiali scriptum est, *ibid.*, 981. Erga pœnitentes in genere, quando diversæ sunt culpæ, erga eos qui pœnitentiam sibi injunctam adimplere festinant, *ibid.*, 986. Erga lapsos, *ibid.*, 988. Confessiones suscipientem litteratum esse oportet, ut sciat quid injungat, cui parcat, quando parcere debeat, S. Petrus Damianus, CXLIV, 853. Religiosum, ut puras manus levet ad Deum et pro peccatoribus fiducialiter intercedat, *ibid.* Confessarius pœnitentiam dignam pœnitenti suo curet administrare, *ibid*, 901. — Sacerdotes diligenter examinare debent confitentium peccata, Ivo Carnot., CLXI, 885. Quomodo etiam confessiones excipere, et pœnitentiam indicere intelligere debent, *ibid.* Qui ad confessionem accedunt de quibus interrogandi, *ibid.*, 892. Confessio non revelanda, *ibid.*, 433. Pro qualitate peccati injungenda pœnitentia, *ibid.*, 813. Quænam pœnitentia imponenda iis qui jejuni non communicaverint, *ibid.*, 166. Quid agendum cum iis qui ad pristina redeunt peccata, *ibid*, 879. — Quid agendum erga pœnitentes in ultimo vitæ articulo, Gratianus, CLXXXVII, 1535, 1536. — Quid agendum erga hos qui in fine pœnitent, Petrus Lombardus, CXCII, 892. Qui pœnitentiam non complent, *ibid.*, 893. Morientibus non est imponenda satisfactio, sed innotescenda, *ibid.*, 894. In necessitate non est neganda pœnitentia vel reconciliatio, *ibid.* Qualis esse debet judex ecclesiasticus, *ibid.*, 891. — Valent et debent sacerdotes vere pœnitentium et debitam satisfactionem suscipientium peccata remittere, et a debito damnationis absolvere, cæteros vero sine absolutione remittere, Richardus, CXCVI, 1166. — Confessarius vinum et oleum Samaritani debet habere pœnitentibus, Petrus Cantor, CCV, 199. Tria præcipue debet injungere pœnitenti, *ibid.* Pœnam arbitrariam potest injungere, *ibid.*, 215. Sit prudens et discretus, mitis, suavis, dulcis et benignus, misericors et affabilis, *ibid.*, 345. — Pœnitentialis, id est sacerdos habeat in se bonitatem, scientiam, disciplinam, Petrus Blesensis, CCVII, 1093. Quid de pœnitentia et satisfactione ab ipso injungenda, *ibid.*, 1293. — Absolvendus est qui solis nutibus confessarium petiit, Alanus, CCX, 295. Confessarius quomodo pœnitentem excitabit ad contritionem, *ibid.*, 290. Pro pœnitente debet orare, *ibid.*, 299. Confessarii debent esse prudentes in satisfactionibus injungendis, *ibid.*, 288. Pœnitentiæ quales injungi debeant infirmis, *ibid.*, 276. Pœnitenti acquiescendum in injunctione pœnitentiæ, *ibid.*, 274. — Quodnam officium sacerdotis erga vere pœnitentes, Adamus Persen., CXI, 678. In omnibus judiciis anteponenda misericordia, *ibid.* Judex spiritualis debet diligenter audire, prudenter examinare, subtiliter agere, *ibid.* — Quid observare debeant sacerdotes in audiendis confessionibus, Odo de Soliaco, CCXII, 60.

V. — *Libri de pœnitentia tractantes.*

Liber de pœnitentia, Tertull., I, 1224.
Parænesis sive exhortatorius libellus ad pœnitentiam, S. Pacianus, XIII, 1082.
De pœnitentia libri duo, S. Ambros., XVI, 465.
De pœnitentia liber unus, S. Ambros., XVII, 971.
De vera et falsa pœnitentia, S. August., XL, 1113.
De remissione peccatorum, S. Fulgentius, LXV, 527.
Opusculum de confessione peccatorum, Alcuinus, CI, 649.
De pœnitentia, Smaragdus abbas, CII, 611; Halitgarius Camerac., CV, 677 *et seqq*
Pœnitentiale, Rabanus Maurus, CX, 468.
Liber pœnitentium, Rabanus Maurus, CXII, 1397.
De pœnitentia, Haymo, CXVIII, 925.
Libellus de celanda confessione, Lanfrancus, CL, 625
Qua commutatione leniri possit pœnitentia, Ivo Carnot., CLXI, 857.
De potestate ligandi et solvendi, Richardus a S. Victore CXCVI, 1160.

CIII.

INDEX DE PŒNITENTIA PUBLICA

REFERENS QUIDQUID DE ILLA IN USU FUERIT OLIM IN ECCLESIA CATHOLICA

ET VARIAS CANONUM PŒNITENTIALIUM COLLECTIONES QUAS PRÆBET PATROLOGIÆ CURSUS.

I. — *Exsistentia pœnitentiæ publicæ stabilitur.*

Tempore persecutionis episcopis lapsis non est imposita pœnitentia, S. Optatus, XI, 983. — Pœnitentiæ publicæ stationes, S. Ambrosius, XVI, 510. Opera, *ibid.*, 520. Et exercitia, *ibid.*, 376. Quam duri olim labores, *ibid.*, 1041. Pœnitentes publici a conjugali congressu debebant abstinere, *ibid.*, 520. Pœnitentia publica virginis lapsæ et ejus corruptoris, *ibid.*, 493, 495. — Confessio sacramentalis et publica, priscis Ecclesiæ sæculis, non præmittebatur quotidianæ fidelium communioni, nisi ab iis qui se aliquo gravi peccato obstrictos sentirent, S. Chromatius, XX, 279. — Communis Ecclesiæ praxis erat, S. Nicetæ ætate, ut graviori pœnitentia puniretur pecca-

tum aliquod, quod inquisitione facta innotesceret, quam si illud ultro peccator confessus fuisset, S. Nicætas, LII, 1105. Quoti temporis pœnitentiæ indictæ virgini lapsæ, *ibid.*, 1108 Super pœnitentia publica virginibus lapsis expenditur auctoritas S. Cypriani, *ibid.* Agonem pœnitentiæ appellat S. Nicetas cursum pœnitentialem, *ibid.*, 1109. Quibus exterioribus actibus pœnitentiam publicam agere debebat lapsa virgo monasterii sui, *ibid.*, 1110. In infligendis antiquis pœnitentiis publicis ratio habebatur et sexus, et virium, *ibid.* — Quem mortalia crimina post baptisma commissa premebant, pœnitentia publica satisfaciebat, Gennadius, LVIII, 994. Ob gravissima peccata imponebatur hominibus, *ibid.* — Pœnitentiæ publicæ modus apud veteres, Cassiodorus, LXIX, 1151. — Pœnitentia qualis fuerit, et quanta competentibus catechumenis indicta, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 360. Apud Græcos fuit quadraginta dierum, *ibid.*, 371. Alia erat catechumenorum pœnitentia, si forte tempore catechumenatus capitale crimen admisissent, *ibid.*, 372. Ratio assumendæ pœnitentiæ publicæ, *ibid.*, 437. Quatuor pœnitentiæ celebres gradus, fletus, auditio, substratio, consistentia, *ibid.*, 440. — Vetus consuetudo iis qui ad extremum vitæ pœnitentiam differunt, concessa pœnitentia, denegare absolutionem, id., LXXVII, 723. — Pœnitentiam agere juxta antiquam canonum institutionem, in plerisque locis ab usu recessit, et neque excommunicandi, neque reconciliandi antiqui moris ordo servatur, Rodulfus, CXIX, 720. Qui publice peccabant publica mulctabantur pœnitentia, et secundum ordinem canonicum pro merito suo excommunicabantur et reconciliabantur, *ibid.* — Incesta omnia, juxta modum culpæ, absque exceptione personæ, a presbyteris judicabantur, et tempore opportuno publica crimina ad notitiam episcopi deducebantur, Herardus, CXXI, 765. — De pœnitentia publica, Regino, CXXXII, 245. — Plebani pœnitentiam injungebant juxta qualitatem delicti, Ratherius, CXXXVI, 562. Solius episcopi erat publicos pœnitentes reconciliare, *ibid.* — Olim confessio præcedebat jejunium quadragesimale, Hildebertus, CLXXI, 426. Publicæ pœnitentiæ usus tempore Hildeberti, *ibid.*, 611. Pœnitentium reconciliatio fiebat in Cœna Domini, *ibid.*, 509. — De pœnitentibus, Honorius, CLXXII, 663. — Solemnis pœnitentia dicitur quæ fit in manifesto extra Ecclesiam, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 150. Quid de illa pœnitentia antiquis temporibus, *ibid.* — Alia erat olim confessio generalis pœnitentium, Robertus Pullus, CLXXXVI, 1083. Alia quæ fiebat a parochis in Ecclesia, *ibid.* Confessio publica peccatorum non uno ritu olim fiebat, *ibid.*, 1082. Pœnitentiæ sacramentum negabatur etiam illis peccatoribus qui in extremo tantum vitæ discrimine illud flagitabant, *ibid.*, 1071. — De pœnitentia solemni, Alanus de Insulis, CCX, 295. Pœnitentiæ olim multo rigidiores quam modo injungebantur, *ibid.*, 294.

II. — *De canonibus pœnitentialibus.*

Qui murmurat verba blasphemiæ contra principem bonum per odium aut invidiam cum pane et aqua pœniteat septem diebus, S. Patricius, LIII, 823. Si quis per cogitationem peccaverit, id est, concupierit hominem occidere, aut fornicari, aut furari, et inebriari, majora dimidio anno, minora quadragiuta diebus, in pane et aqua pœniteat, S. Columbanus, LXXX, 225. Si quis furatus fuerit, anno pœniteat, *ibid.* Si quis seipsum coinquinaverit, anno pœniteat, *ibid.*, 226. — Mensura pœnitentiarum de gula et ebrietate, de fornicationibus et aliis immundis pollutionibus, S. Cummianus, LXXXVII, 981. — Pœnitentiam agat qui adulterium commisit, Ferrandus, LXXXVIII, 826. Pœniteant mulieres quæ parvulos necant, *ibid.* — Pœnitentiale de episcopo et presbytero adulterinis; de sacerdote qui seipsum impuris sermonibus vel aliis vitiis polluit, etc., Egbertus, LXXXIX, 379. — De sacrilego, S. Gregorius III, LXXXIX, 589. De homicida, de adultero, de fornicatore, etc, *ibid.*—Pœniteat presbyter aut diaconus facientes fornicationem, monachus furatus vestem vel aliud, qui manducat morticinam inscius, etc., Abedoc., XCVI, 1315 *et seqq.* — Pœnitentiam agant qui aliquem in ira percusserunt; qui ad feriendum hominem surrexerint; qui cum mulieribus in balneo se laverint, etc., Theodorus, XCIX, 945. — Liber pœnitentialis, Halitgarius, CV, 697. — Quid de variis pœnitentibus, Isaac Lingon., CXXIV, 1077. Pœnitentes qui ex gravioribus peccatis pœnitentiam gerunt, tribus annis sint inter audientes, si vere pœnitentiam gesserint, *ibid.*, 1080. Qui pœnitentiam publice gerunt uno anno cum cilicio sint inter audientes, *ibid.*—Statuta circa pœnitentes, Hincmarus, CXXV, 793. — Pœnitentes publici non ordinentur clerici, Isidorus Mercator, CXXX, 347. Pœnitentes tempore pœnitentiæ matrimonium contrahere non debent, *ibid.*, 380. Post pœnitentiam non debent adire militiam sæcularem, *ibid.*, 890. Pœnitentia suscepta suæ professionis obliti ad sæculum redeuntes a nemine recipiantur, *ibid.*, 410. — Pœnitentibus infirmis oleum sanctum non infundatur, Atto, CXXXIV, 45. Pœnitentes quotidie genua flectant, *ibid.*, 46. Mortuos sepeliant, *ibid.* Negotiis sæcularibus se abstineant, *ibid.* — Canonum prisca collectio. De judicio pœnitentium, id. CXXXVIII, 457 *et seqq.* Anglo Saxonum leges ecclesiast. Liber pœnitentiarum, *ibid.*, 586 *et seqq.* Monumenta liturgica. Judicium pœnitentis, id., CXL, 963. — Liber pœnitentialis, Burchardus, CXL, 951. — Pœnitentiæ canonicæ, S. Fulbertus, CXLI, 339, 340. — Collectio pœnitentiarum, S. Anselmus Lucens., CXLIX, 526. — Pœnitentiæ, Innocentius III, CCXVII, 1145 *et seqq.*

CIV.

INDEX DE EXTREMA UNCTIONE

PAUCA SED OMNIA PRÆBENS QUÆ DE ILLIUS SACRAMENTI EXCELLENTIA ET EFFECTIBUS IN PATROLOGIA REPERIUNTUR.

Ungitur caro ut anima consecretur, Tertullianus, II, 806. — De ægrorum benedictione a presbyteris, S. Ambrosius, XVI, 477. Hæc benedictio et olei infusio appellatur nunc extrema unctio, not., *ibid.* — De Epistola S. Jacobi apostoli in qua pro infirmis orare præcipitur, S. Innocentius I, XX, 551. — De ægrotantium assistentia in articulo mortis, S. Hieronymus, XXIV, 258. — Unctionis sacramentum, unctio invisibilis, S. Augustinus, XXXV, 2004. De sacramentis ab infirmo suscipiendis, id., XL, 1154. — Oleum sanctum quo infirmi unguntur est sacramenti genus, S. Leo Magnus, CLVI, 518. Presbyteri ministri olei unctionis, *ibid.* — Extrema unctio qualis, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 235, 236. Forma hujus sacramenti olim olei nomine indicata, *ibid.*, 534. Unicus sacerdos sufficit ad hujus sacramenti administrationem, *ibid.*—De extrema unctione, S. Isidorus Hispal., LXXXII, 270. — De viatico et oleo benedicto infirmis diligenter impertiendo, S. Egbertus Eborac., LXXXIX, 382. De unctione in extremis, *ibid.*, 416. — Pro infirmis orare et ungere eos præcipitur, S. Chrodegangus Met., LXXXIX, 1088. — Ut quando quis infirmatur, inducat presbyteros Ecclesiæ et orent super eum ungentes eum oleo in nomine Domini, Carolus Magnus, XCVII, 326. — De Epistola S. Jacobi apostoli in qua pro infirmis orare præcipitur et ungere oleo, Halitgarius Camerac., CV, 680. — De infirmis visitandis oleoque sancto perungendis, Jonas Aurel., CVI, 258. — De infirmorum visitatione et unctione, Rabanus Maurus, CX, 815, 1031. — De sacramenti unctionis conferendæ ordine et ritu, S. Prudentius Trec., CXV, 1410. — De ordine reconciliandi et ungendi in-

firmos, Hincmarus Rhem., CXXV, 773.—De infirmis oleo sancto perungendis post confessionem et reconciliationem, Riculfus Suession., CXXXI, 18; Regino Prumiens., CXXXII, 214. De extremæ unctionis administratione et de instructione circa hoc sacramentum, id., CXXXVIII, 560. De diligentia sacerdotum ne infirmi hoc sacramento priventur, *ibid.* — De unctione fratris ægrotantis, S. Guillelmus Hirsaug., CL, 1152. — De effectibus unctionis sacræ infirmorum et de modo administrandi hoc sacramentum, Goffridus Vindoc., CLVII, 298. — Quid valet unctio olei infirmis, Honorius Augustod., CLXXII, 1155. — Quando et a quo instituta est unctio infirmorum, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 577. Utrum iterari possit hoc sacramentum, *ibid.*, 578. De unctione infirmorum, id., CLXXVII, 596; P. Abælardus, CLXXVIII, 1744; S. Bernardus, CLXXXII, 681; Petrus Lombardus, CXCII, 899; Magister Bandinus, CXCII, 1102; Joannes Belethus, CCII, 96; Garnerius Lingon., CCV, 677. — Opinio eorum qui dicunt extremam unctionem non esse sacramentum, Alanus de Insulis, CCX, 370.

CV.

INDEX DE SACRAMENTO ORDINIS

IN QUO LOGICE REFERUNTUR VARIÆ CIRCA SACRAM ORDINATIONEM SS. PATRUM SENTENTIÆ.

MONITUM.

Ordo seu sacra ordinatio definitur : Ritus sacer vel sacramentum novæ legis a Christo institutum, quo spiritualis potestas confertur sacramenta conficiendi et ministrandi, cæteraque ecclesiastica munia pro jure obeundi. Prout Ordo dicitur ritus sacer, omnes omnino gradus seu ordines complectitur ; prout dicitur sacramentum, ad eos tantum gradus refertur in quibus vera sacramenti ratio dignoscitur. Hinc igitur in hoc Indice vicissim agimus : I. De sacramenti ordinis exsistentia ; II. De effectibus ; III. De ministro ; IV. De subjecto hujus sacramenti ; V. De conditionibus ad ordines licite suscipiendos ; VI. De variis ordinibus.

I. — *De Sacramenti ordinis exsistentia.*

Ordinationis sacramentum, S. Augustinus, XLIII, 109. — Ordinatio est sacramentum, S. Leo Magnus, LIV, 648. — Sacer ordo est sacramentum, quo insignitur homo, ut sic aliis per honorem prosit, Alanus de Insulis, CCX, 681. Opinio illorum qui dicunt quod ordo non sit sacramentum, *ibid.*, 369. Refelluntur, *ibid.*, 370. Ordinis sacramentum a Deo institutum est, *ibid.* Ordinarunt sacerdotes et episcopos apostoli, *ibid.*

II. — *De effectibus Sacramenti ordinis.*

Quod in ordinationibus crimina vel vitia non bene credantur auferri, S. Innocent. I, XX, 530. — Ordinationis sacramentum non licet iterari, S. Augustinus, XLIII, 70, 71, 72. Non amittitur, *ibid.*, 109. Sacramentum ordinationis manens in ordinatis, id., XL, 394. Etiam in eo qui aliqua culpa removetur ab officio, *ibid.* Ordinatis per traditionem gratia infunditur, id., XXXV, 228. — Virtus sacramenti gratia est Spiritus septiformis, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 299. Magnum est onus ordinis, magna fragilitas carnis, *ibid.*, 460. — Ordinatus ab episcopo interdicto, uti non debet susceptis ordinibus, nec ab ullo episcopo debet reordinari, S. Anselmus Cantuar., CLIX, 52. — Quod episcopus Simoniace ordinatus aurum dedit, et animam perdidit, ordinans autem pecuniam accepit, lepram dedit, Ivo Carnot., CLXI, 355. Quod in ordinationibus crimina non auferuntur, *ibid.*, 457. Non fieri debere reordinationes, *ibid.*, 463. — Iterum ordinentur, qui ex Novatianis ad Ecclesiam redierunt, Gratianus, CLXXXVII, 572. Ordinationes ab excommunicatis non Simoniace factæ ex misericordia tolerantur, *ibid.*, 787. — Ordinis sacramentum iterari non potest, Alanus de Insulis, CCX, 353.

III. — *De Ministro Sacramenti ordinis.*

Hæretico ordinare non licet nec manum imponere, Firmil., III, 1161. — Ordinatio hæreticorum rejicitur, Conc. Carthag., III, 1048, 1049. — Rata ordinatio clerici a pseudo-episcopo ordinati, S. Leo Magnus, LIV, 1205. Ne presbyter diaconum aut presbyterum ordinare præsumat; id., LXXXIV, 595. — Ut perversi ordinatores nullis denuo ordinationibus intersint, Isidor. Mercat., CXXX, 387. Presbyter diaconum aut presbyterum non ordinabit, id., CXXXVIII, 405. — Ordinatus ab episcopo interdicto, uti non debet susceptis ordinibus, nec ab ullo episcopo debet reordinari, S. Anselmus Cantuar., CLIX, 52. — Quod qui indignos ordinant, jus debeant amittere conse-crandi, Ivo Carnot., CLXI, 360. Ne presbyter diaconum aut presbyterum ordinet, *ibid.*, 443. — Sine clericorum suorum concilio episcopus clericos non ordinet, Gratianus, CLXXXVII, 142. Sacerdotes ab uno episcopo possunt ordinari, *ibid.*, 351. De presbyteris qui ordinantur ab eis, quos constat episcopos non fuisse, *ibid.* Annuæ suspensioni subjaceat episcopus qui invitum ordinare præsumit, *ibid.*, 361.

IV. — *De subjecto ordinis Sacramenti. Qui non debeant ordinari.*

Ad gradus ecclesiasticos qui non sunt admittendi, Stephan., III, 999, 1000. — Digamus sacerdos aut diaconus non ordinetur, S. Siricius papa, XIII, 1141. — Ut post remissionem peccatorum non admittatur ad clerum qui cingulum militiæ habere elegerit, S. Innocentius I, XX, 472. Qui ad clerum suscipi non possint. *ibid.*, 477. Ut si laicus viduam duxerit, clericus non fiat, *ibid.*, 579. Qui ab ordinibus arcendi, *ibid.*, 491, 492. Ut si quis catechumenus habuerit uxorem, et, defuncta ea, post baptismum sortitus fuerit alteram, clericus non sit, *ibid.*, 528. Quod digami admitti ad clerum non possint, *ibid.*, 604. — Episcopis alienum ordinare per canones non licet, S. Augustinus, XLV, 1771. Ordinari non possunt de pœnitentia sauciati, id., XLIII, 804. An ordinare eos liceat, qui parvuli a Donatistis fuerant baptizati, *ibid.*, 807, 808. — Non rudes ac neophytos ordinari debere, S. Leo Magnus. LV, 651. Romanæ Ecclesiæ disciplina ad ordines recipiebat eos tantum qui vel a pueris, vel inter adultos statim post baptismum clero se mancipaverint, id., LIV, 649, 650. Non ordinandus illitteratus, aut aliqua parte corporis imminutus, id., LVI, 699. Nec servus sine dominorum voluntate, *ibid.*, 697. Nec qui est rebaptizatus, *ibid.*, 872. Nec curialis, *ibid.*, 525. Non ordinandus seditionarius, usurarius, aut injuriarum ultor, *ibid.*, 885. Qui non promovendi, *ibid.*, 694. — Clericus esse non potest qui concubinam, viduam, repudiatam vel meretricem in matrimonio habuit, Gennadius, LVIII, 1039. Neque qui sibi virilia amputavit, *ibid.*, 1040. Neque qui usuras accepisse vel in scena lusisse convincitur, *ibid.* Neque qui publicam pœnitentiam egit, *ibid.* Neque qui insanivit, aut diaboli afflictione vexatus sit, *ibid.* Neque qui pecuniam offert, *ibid.* — Publicis administrationibus implicatos ab ordinibus arcet Mauricius, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 662. A clericatu prohibebantur advocati, milites, officiales, histriones, et publicis ratiociniis ob-

noxii, *ibid.* Irregulares ad ordines suscipiendos, quinam, *ibid.*, 575, 696. Ab ordinibus arcendi bigami aut qui virginem non est sortitus uxorem, *ibid.*, 601, 602, 696, 1261. Corpore vitiati, *ibid.*, 575. Ignorantes, *ibid.* Pœnitentes, *ibid.* Rebaptizati, *ibid.* Pueri, *ibid.*, 643. Ut energumeni ad clerum non promoveantur, id., LXXXIV, 257. De servis non ordinandis, *ibid.*, 284. Ut ignotis sacerdotium non detur, *ibid.*, 640. Ut causidici vel curiales vel sæculari militiæ dediti ad clerum non admittantur, *ibid.*, 671. — Non ordinentur nisi omnes qui cum eis sunt, fideles exsistunt, Isidorus Mercator, CXXX, 329. — Qui partem digiti sibi abscidit, clericus esse non debet. Regin. Prum., CXXXII, 272, 278. Ut is qui se eunuchizavit, clericus non fiat, id., CXXXVIII, 401. Ut ex curialibus clericus non fiat, *ibid.*, 402. Digami ad clerum admitti non possunt, *ibid.* Rebaptizati ad nullum clericatus gradum promovendi, *ibid.* — Ut qui caret oculo, sacerdotii officium adipisci non possit, Ivo Carnot, CLXI, 472. Quod clericus si paganum occiderit promoveri non possit, *ibid.*, 474. Ut pœnitentes vel bigami non promoveantur, *ibid.*, 478. — Ad sacros ordines usurarii promoveri non debent, Gratianus, CLXXXVII, 216. Qui homicidii facto aut præcepto aut consilio post baptismum conscius fuerit, clericus non ordinetur, *ibid.*, 257. Qui casu homicidium facit, ex dispensatione in ordine suo permaneat, *ibid*, 275. Qui ad pœnitentiam agendam in monasterio recluditur, presbyter non ordinetur, *ibid.*, 282. Ad clericatus officium non admittantur apostatæ, *ibid.*, 286. Post baptismum militantes, vel in foro decertantes, a sacris prohibentur ordinibus, *ibid.* De servili conditione nullus ad sacros ordines deveniat, *ibid.*, 291. Non ordinentur pœnitentes, vel illitterati, *ibid.*, 302. Non excluduntur a clero qui a medicis, vel barbaris, vel a dominis suis castrantur, *ibid.*, 304. Non prohibetur a clero qui digitum sibi casu abscidit, *ibid.* Presbyterorum filii ad sacra officia non sunt admittendi, *ibid.*, 305. Si religiosi inventi fuerint filii sacerdotum ordinentur, *ibid.*, 311. Monachus non ordinetur clericus, nisi voluntate abbatis episcopo fuerit oblatus, *ibid.*, 313.

V. — *De conditionibus ad ordines licite suscipiendos.*

Ordinatio gradatim. — Caius papa, V, 190. — Quod monachi vel laici nisi per gradus ecclesiasticos non debent ad summum sacerdotium pervenire, S. Innocentius I, XX, 670. — Quænam ordinatio justa et legitima, Conc. Carthag., III, 1022, 1023, 1026. — Ordinandi probandi, S. Leo Magnus, LIV, 618, 619. Per saltum nemo ordinandus, *ibid.*, 620. Nemo laicus vel monachus ordinandus episcopus, nisi per gradus ordinum inferiorum probatus, id., LVI, 571, 578. Quæ in singulis gradibus observanda sint tempora, *ibid.*, 572. — Certa inter gradus ordinum intervalla servanda, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 643. Ob canonica ordinum interstitia non servata Constantinus papa e gradu suo dejectus, *ibid.*, 585 not. De temporibus in cleri ordinibus immorandis, id., LXXXIV, 654. — Ordines quibus temporum interstitiis conferendi sunt, Isidorus Mercat., CXXX, 682. — Quod per gradus ecclesiasticos ad episcopatus debeat officium perveniri, Burchard., CXL, 554. — Ad sacerdotale officium nullus, nisi per singulos gradus probatus, accedat, Gratianus, CLXXXVII, 313. Non nisi per distinctos gradus quisquam ad sacerdotium aspiret, *ibid.*, 374. Quæ intervalla temporis in singulis gradibus servanda sint, *ibid.*, 375. Per quæ intervalla temporum ordinetur qui de monachis in clericatum eligitur, *ibid.*, 377.

Ordinatio non sit venalis. — Nihil ambitioni, gratiæ, vel pecuniæ liceat, S. Leo Magnus, LIV, 618. Clerici pretio ordinati, ab officio deponantur, id., LVI, 702. — Pro ordinibus suscipiendis aliquid dari vel accipi interdictum, S. Gregorius Magnus, LXXV, 131, 133. Ne sit in ordinatione venalitas, id., LXXVII, 644. Gratis ordinentur clerici, *ibid.*, 697. Non patiantur, aut dato præmio, aut alicujus gratia vel supplicatione clericos ordinari vel promoveri, *ibid.*, 792, 951. Non ordinatio fiat ex favore aut venalitate, *ibid.*, 643, 644, 794, 801. — Ne per præmium ordinentur episcopi, S. Isidorus, LXXXIV, 38. Quod non oporteat episcopos aut quoslibet ex clero per pecunias ordinari, *ibid.*, 166; Isidorus Mercat., CXXX, 309. Ordinatio non est muneribus obtinenda, *ibid.*, 574. Ordines pretio non sunt conferendi, *ibid.*, 545. Quod sacra ordinatio nullatenus vendi debeat, id., CXXXVIII, 400. — Quod episcopus Simoniace ordinatus aurum dedit, et animam perdidit, ordinans autem pecuniam accepit, lepram dedit, Ivo Carnot., CLXI, 355. Ut nihil accipiatur pro ordinatione vel pallio vel chartis, *ibid.*, 361. De eo qui per pecuniam manus impositionem dedit vel accepit, *ibid.*, 364. Qua sententia feriendi sint qui Simoniace ad episcopatum eliguntur, vel electi Simoniace ordinantur, *ibid.*, 366. Ne episcopus per pecuniam aliquem ordinet, *ibid.*, 367. Non esse faciendum episcopum præmio, vel personarum patrocinio, *ibid.* A sacerdotio est alienus, qui per pecuniam ordinat, vel ordinatur, *ibid.*, 1155. Damnatur episcopus, qui per pecuniam ordinationem facit, *ibid.* Qui gratiam quam a Deo accipiunt, non gratis exercent, venditores columbarum sunt, *ibid.*, 1157. De eo qui ordinatur ab illo quem scit Simoniacum esse, *ibid.*, 1158. — Nec ordinari, nec promoveri in Ecclesia Dei per pecuniam aliquis valet, Gratian., CLXXXVII, 482. De iis qui non Simoniace a Simoniacis ordinantur, *ibid.*, 533. Æternam damnationem inveniet qui quolibet munere ad sacros ordines accedit, *ibid.*, 535. Nec pretio, nec prece, nec gratia, nec supplicatione aliqui ad sacros ordines accedant, *ibid.*, 536. Neque favore, neque venalitate ad sacros ordines quisquam promoveatur, *ibid.*, 537. Ab ordinando non debet aliquid exigi, sed nec voluntarie oblata respui oportet, *ibid.*, 543. De iis qui sacros ordines munerum acceptione dispensant, *ibid.*, 546. Sicut ordinatio, sic electio vel consensus sine venalitate debet præferri, *ibid.*, 564. — De his qui scienter a Simoniacis ordinantur, Petrus Lombardus, CXCII, 907.

Ubi, quando et quomodo facienda sit ordinatio. — Ordinationes sacerdotales non nisi sub populi assistentis conscientia fieri oportere, Conc. Carth., III, 1026, Ad ordinationes rite celebrandas quid agebatur, *ibid.*, 1027 — In ordinationibus clericis, solemus vos ante consulere, S. Cyprianus, IV, 318. — Nicænæ regulæ in ordinationibus servandæ, S. Innocentius I, XX, 491, 492. — Jejunium tum ordinatoris, tum ordinandi præcedat, S. Leo Magnus, LIV, 625. Canonum observantia præsertim in ordinationibus commendatur, *ibid.*, 617. Ordinationes per tumultum factas redarguit, *ibid.*, 645. Quædam illicitæ apud Afros ordinationes reprehensæ, *ibid.*, 646. Clerici non ordinandi coram catechumenis, id., LVI, 715. Ordinationum formulæ seu rubricæ vetustissimæ, *ibid.*, 887, 888. — Ordo ad sacros ordines benedicendos, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 208. Qui ordinentur ministri Ecclesiæ apud Latinos, Græcos, Maronitas, etc., *ibid.* Ordo Romanus qui nunc exstat est antiquus, *ibid.*, 446. Papæ ordinandi ritus, *ibid.*, 505. Duo panes ordinando dantur, quibus flere, docetur peccata, et sua et aliena, id., LXXIX, 287. Multi olim sine litteris dimissoriis a non suis episcopis ordinati, id., LXXVII, 536. Hodie ad ordinem aliquem suscipiendum dimissoriæ episcopi soli natalis litteræ requiruntur, *ibid.*, Majores gradus ante Evangelium, minores post communionem olim dabantur, *ibid.* Hodie minores priori loco dantur, posteriori majores, *ibid.*, 475. Jejunis a jejunantibus sacra ordinatio conferatur, id., LXXVIII, 473. Ordinum conferendorum ritus juxta Græcos, *ibid.*, 508. — Episcopus ordinare non debet præter metropolitani auctoritatem, Isidorus Mercat., CXXX, 697, 924. Ordinati non debet quis per alienum episcopum, *ibid.*, 260. Ordinati suæ ordinationis litteras ab episcopo debent obtinere, *ibid.*, 572. Ordinatio facta a non suo episcopo est inanis, *ibid.*, 579. — Qualiter episcopus debet ordinem facere. Ex Conc. Nann. Regin. Prum., CXXXII, 278. Judicio multitudinis ordinationes fieri non debere, id., CXXXVIII, 399. — Quod sub aspectu audientium ordinationes celebrari non debeant, Burchardus, CXL, 626. Ut quisque ordinatus litteras ab ordinatore suo accipiat, *ibid.*, 634. — Ordines jejunis conferantur a jejunantibus, Joann. Rotom., CXLVII, 59. — Ut quicunque contra formas canonum ordinati fuerint, cum ordinatoribus suis deponantur, Ivo Carnot., CLXI, 438. Ut unusquisque presbyter cum ordinatur, litteras ab ordinatore suo accipiat, *ibid.*, 480. Nullus ordinandus est absolute, *ibid.*, 1136. — Quando et quomodo ordinationes sint faciendæ, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 431. — Sine clericorum suorum concilio episcopus clericos non ordinet, Gratianus, CLXXXVII, 142. Qui sine episcopi consensu ordinatur, irrita sit ejus ordinatio, *ibid.*, 357. Sine dimissoriis litteris in aliena ecclesia clericus non ordinetur, *ibid.*, 1112

Non nisi Dominicis diebus esse consecrandos tam presbyteros et diaconos quam sacerdotes, S. Leo Magnus, LIV, 617, 624. Quo die sacerdotalis vel levitica benedictio celebrari debeat, *ibid.*, 625. Ordinationis dies Dominica, *ibid.*, 620, 634, 1021. Ex apostolica traditione, *ibid.*, 1021. De ordinatione presbyteri vel diaconi ut Sabbato sancto celebretur, id est, die Dominico, id., LXXXIV, 783. — Minores gradus olim Dominicis diebus dari poterant, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 475. Majores in Sabbatis Quatuor temporum, *ibid.*, Ac etiam Dominico die mane, continuato Sabbati jejunio, *ibid.* Usus hodiernus quo ordines majores et minores simul

In Sabbatis Quatuor temporum conferuntur, est antiquus, *ibid.*, 476. — Ordines non sunt passim et omni tempore celebrandi, Isidorus Mercat., CXXX, 779. Presbyterorum ordinationes quando fieri debeant, *ibid.*, 940. De tempore ordinationis, id., CXXXVIII, 399. Ut ordinationes presbyterorum certis fiant temporibus, *ibid.*, 403. — Ordinatio episcopi die Dominica celebretur, Joann. Rothom., CXLVII, 59. — Quod mane Dominicæ continuato jejunio Sabbati possit fieri ordinatio, Ivo Carnot., CLXI, 460. Ut in die Resurrectionis sacerdotalis et levitica fiat ordinatio, *ibid.* Ordinationes non esse faciendas, nisi in jejunio Quatuor temporum, *ibid.*, 461. Ordinationes episcoporum qua hora fieri debeant, *ibid.*, 1132. Quare die Dominico ordinationes sacerdotum celebrentur, *ibid.*, 1133. De temporibus ordinationis, *ibid.*, 1136. — Quare in Quatuor temporibus ordines fiant, Honorius August., CLXXII, 686. De tempore sacros ordines conferendi, *ibid.*, 757. — Ordinationes presbyterorum vel levitarum qua hora fieri debeant, Gratianus, CLXXXVII, 367. Quare die Dominico, *ibid.* Sabbato magno post horam baptismi episcopus valet ordinari, *ibid.*, 374.

Quibus in locis episcopi debeant ordinari, S. Leo Magnus, LIV, 654. Ubi ordinentur episcopi, id., XCIX, 1002. Ut episcopus non ordinetur in diœcesi quæ episcopum nunquam habuit, id., CXXXVIII, 399. — Ut in altera parochia clericus alterius diœcesis nullatenus ordinetur, Ivo Carnot., CLXI, 379. Quod ordinationes fieri non debeant nisi in loco certo et religioso, *ibid.*, 451. — In quibus locis primates vel patriarchæ debeant ordinari, Gratianus, CLXXXVII, 383. Apostolica permissione unius Ecclesiæ clericus in altera valeat ordinari, *ibid.*, 357.

De titulo, examine, ætate, qualitatibus ordinandorum. Nullus clericus est ordinandus nisi ad titulum alicujus ecclesiæ, civitatis, vel vici, vel martyrii, S. Leo Magn., LVI, 510. — Quod nulli ordinandi sint, nisi alicubi attitulati sint, Ivo Carnotensis, CLXI, 451. — Clerici olim nulli ordinabantur nisi alicui titulo addicti, S. Gregor. Magnus, LXXVII, 461. Non sine titulo ordinabantur, id., LXXVIII, 484. — Quod sine certo titulo ordinandi non sunt sacerdotes, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 431. — Irrita sit ordinatio sine titulo facta, Gratian., CLXXXVII, 535. — Ordinari non licet absque titulo, Robert. Pull, CLXXXVI, 1107. | In ordinationibus clericis mores ac merita singulorum communi consilio ponderare solemus, S. Cyprianus, IV, 318. Ætates et conditiones et merita singulorum discernuntur, *ibid.*, 330. Exspectanda non sunt humana testimonia, cum præcedant divina suffragia, *ibid.* — Ordinandi in quo probandi, S. Leo Magn., LIV, 618, 649. Cum grandi examinatione, *ibid.*, 708. Ordinatio sine examine reprobata, id., LVI, 395. — Clerici accurate, antequam ordinentur, examinandi, S. Gregor. Magn., LXXVII, 694. Quas præcipuas conditiones in ordinandis Gregorius requireret, *ibid.*, 575, 696. Quas concilia olim requirerent, *ibid.*, De quibus nunc examinentur, *ibid.*, 696. Ordinandorum mores olim diligenter examinabantur, id., LXXVIII, 484. De quibus examinandi ii qui in sacro sunt ordine collocandi, id., LXXVII, 532, 644, 696. — De examinatione ante ordinationem, Regino Prum., CXXXII, 267. Qualiter episcopus ordinandus examinabitur, *ibid.*, 279. — De examinando eo qui ad clericale munus accedit, Ivo Carnotensis, CLXI, 230, 450. — De presbyteris qui sine examine sunt provecti, Burchard., CXL, 627. — Quod prius examinari debeant qui episcopi sunt ordinandi, Ivo Carnot., CLXI, 347, 548. — Qui ordinandi sunt, feria quarta ad examinationem conveniant, Gratianus, CLXXXVII, 140. De iis qui sine examinatione ordinantur, et postea peccata sua confitentur, *ibid.*, 142. Non recipit ordo ecclesiasticus eum, qui sine examinationes vel postea confessus ordinatur, *ibid.*, 387.

Ordinandorum ætas, S. Siricius papa, XIII, 1142. — Presbyter qua ætate ordinandus, S. Leo Magn., LVI, 445. Ante 25 ætatis annos non clerici ordinentur, *ibid.*, 693. Clerici qua ætate ordinandi, *ibid.*, 420, 560, 868. — Nulli ad ordines sacros nisi ætate provectiores, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 644. — Nullus ordinetur clericus ante tricesimam ætatis annum, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 280. — Ante viginti quinque annos non ordinentur, Conc. Arel., LXXXIV, 243. De ætate diaconorum, *ibid.*, 33. — Presbyterum minus triginta annorum minime ordinandum, Conc. Neoc., LXXXIV, 110. Ut diaconus ante viginti quinque annos, et sacerdos ante triginta annos non ordinetur, *ibid.*, 243. Qua ætate diacones ordinentur, *ibid.*, 266. Qua ætate episcopi vel presbyteri, *ibid.* De numero annorum quo sacerdotes et levitæ ordinentur, *ibid.*, 273. De legitima ætate ordinandi presbyteri, *ibid.*, 577. — Ut diaconus ante 25 et sacerdos ante 30 annos non ordinetur, Isidorus Mercat., CXXX, 381. Qua ætate diacones ordinentur, *ibid.*, 402. Qua ætate episcopi vel presbyteri, *ibid.*, 268, 581. — Ut diaconus ante 25 annos et sacerdos ante 30 non ordinetur, Regino Prum., CXXXII, 377. Qua ætate episcopi vel presbyteri consecrentur, *ibid.*, 378. — Ne laicus fiat episcopus ante 30 annos, Burchardus, CXL, 553. Quod episcopum vel presbyterum ante triginta annos ordinare non liceat, *ibid.*, 627. De presbyteris qui ante 25 annos ordinantur, *ibid.* Quod ante 25 annos diaconi non sint ordinandi, *ibid.* — Qua ætate diaconi consecrandi sint, Ivo Carnot., CLXI, 433, 452. De ætate ordinandorum, *ibid.*, 1135 *et seq.*, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 432. — Necessitate exigente 25 annorum presbyteri ordinentur, Gratianus, CLXXXVII, 580. — De ætate ordinandorum ita decrevit Nicolaus papa, Petrus Lombardus, CXCII, 908.

Ordinari nonnunquam indignos non secundum Dei voluntatem, sed secundum humanam præsumptionem, Conc. Carthag., III, 1027. — Ætates, conditiones et merita singulorum discernuntur ut digni ad ecclesiasticos gradus promoveantur, S. Cyprian., IV, 330. — Ordinandi debent esse sine crimine, S. Augustinus, XLIV, 565. — Irreprehensibiles ordinentur episcopi, S. Leo Magn., LIV, 672. — Nulli ad ordines sacros nisi ætate provectiores, et mundi opere admittantur, S. Gregor. Magn., LXXVII, 644. Nec illi quorum vita reprehendi potest, *ibid.*, 678. Ut nullus clericus ordinetur nisi fuerit vitæ probabilis, id., LXXXIV, 192. De criminosis ut ad clerum non promoveantur, *ibid.*, 803. Quales vel qualiter ad sacros ordines accedant, id., XCIX, 1002. — Diaconus non est promovendus nisi castitatem profiteatur, Isidorus Mercat., CXXX, 584. Diacones uxorati modo caste viverint, ordinari possunt sacerdotes, *ibid.*, 433. Diaconi conjugati non promoveri debent ad sacerdotium, *ibid.*, 393. Diaconi protestantes se non posse continere, an promoveri debeant ad sacerdotium, *ibid.*, 264. Ordinandi qualis debeat esse morum ornatus, *ibid.*, 1042. Quales vel quam docti debeant ordinari episcopi, id., CXXXVIII, 399. Ut nemo litterarum nesciens promoveatur ad clerum, *ibid.*, 401. Quod clerici criminosi nequeant promoveri, *ibid.* — Nec illitterati, Burchardus, CXL, 628. — Ut dignus vita et moribus ad sacros ordines eligatur, Ivo Carnot., CLXI, 351. Ut ordinandus ad diaconatum matrimonio renuntiet, *ibid.*, 524. Caste se victuros promittant, in diaconos vel presbyteros ordinandi, *ibid.*, 1135. De qualitate ordinandorum, *ibid.*, 1139 *et seq.* Qui laici debeant ordinari, *ibid.*, 1151. De continentia ordinandorum, *ibid*, 1149 *et seq.* Subdiaconus continentiam observare oportet, *ibid.*, 1132. Ad sacros ordines non accedat nisi virgo aut probatæ castitatis, *ibid.*, 1153. In tribus gradibus constituti etiam ab uxoribus abstineant, *ibid.* Ministris altaris cum episcopis et presbyteris est eadem lex continentiæ, *ibid.* In minoribus ordinibus constituti, uxorem ducant nisi voto aut religioso habitu prohibeantur. Lectores aut uxores ducant, aut continentiam profiteantur, *ibid.*, 1154. — Quales sunt eligendi ad sacros ordines, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 432. — Non ordinentur nisi vocati, Robert. Pull., CLXXXVI, 922. — Non ordinetur diaconus, nisi castitatem fuerit professus, Gratianus, CLXXXVII, 142. Non fiat subdiaconus qui se caste victurum non promiserit, *ibid*, 155. Ad subdiaconatum accessuri continentiam profiteantur, *ibid.*, 157. (Vide articulum *De subjecto sacramenti ordinis.*)

VI. — *De variis ordinibus.*

De ordinandis. — S. Caius papa, V, 181. De ordinibus ecclesiasticis, *ibid.*, 190; Collect. can., LXXXIV, 32 *et seq.*; Alcuin., CI, 1234. — De gradibus ecclesiasticis, Raban. Maur., CVII, 299. De sacris ordinibus, id., CXII, 1193. — Gradus clericorum varii, Ratherius, CXXXVI, 608. — De ordinibus sacris, Burchardus, CXL, 681; Ivo Carnot., CLXI, 443 *et seq.*; CLXII, 514 *et seq.*; Honor. August., CLXXII, 598; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 421 *et seq.*; CLXXVII, 399 *et seq.*; Gratianus, CLXXXVII, 136 *et seq.*; Petrus Lombardus, CXCII, 900 *et seq.*, ; Sicard. Crem., CCXIII, 61. — De sex ordinibus clericorum, Innocentius III, CCXVII, 775.

De tonsura clericali. — Clericalis tonsura, S. Gregorius Turonensis, LXXI, 852. — Clericalis coronæ prima mentio, S. Gregorius Magnus, LXXI, 1078. Clericalis dignitas per comæ tonsuram tribuitur, ex more vetusto Romanæ Ecclesiæ, id., LXXVIII, 212, 436. Idque fit ante ullam ordinum susceptionem, *ibid.*, 436. Apud Græcos in lectoris ordinatione tonsura clericalis datur, *ibid.*, Tonsuræ ecclesiasticæ auctor fuit S. Petrus apostolus, *ibid.* Quid significet tonsura clericalis *ibid.*, Hæc non est duplex sed unica tonsura, id., LXXVIII, 437. Antiqua sancti Petri et priscorum clericorum corona repræsentat coronam Christi spineam, *ibid.* — De tonsura clericorum,

S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 779; Alcuin., CI, 1233; Amal. Met., CV, 821, 1081, 1234; Raban. Maur., CVII, 298; CXII, 1167; Isidor. Mercat., CXXX, 340; Regin. Prum., CXXXII, 392; Joann. Rothomag., CXLVII, 28, 65; Ivo Carnot., CLXI, 442; Honor. August., CLXXII, 602, 603; Hugo de S. Victor., CLXXVI, 422; Anselm. Havelb., CLXXXVIII, 1101. — Ex apostolica doctrina emanavit tonsura, Joann. Rothomag., CXLVII, 28. — Tonsura vel vestis religiosa in minori ætate suscepta a parentibus irrita fieri potest, Gratian., CLXXXVII, 1103. — Quid corona designet, Gerhoh., CXCIV. 1269; Petrus Cant., CCV, 485.

De ostiariis. — Ostiaratus primus clericatus gradus tempore Paulini, S. Paul. Nol., LXI, 535, 536. Illorum antiquum ministerium in Ecclesia noctu cubandi et vigilias ducendi, *ibid.*, 537, 538. — Ostiarius debet esse senex ætate et moribus, S. Benedict., LXVI, 901. — Ostiarii, quo missæ loco ordinentur, S. Greg. Magn., LXXVIII, 475. Ritus ordinandi ostiarii, *ibid.*, 218. Ostiariorum mentio in Patribus antiquis, *ibid.*, 476 Officia ostiarii, *ibid.*, 477. — De ostiariis, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 794; LXXXII, 293. Qualiter ostiarii fiant, id., LXXXIV, 201. — Quare dicitur ostiarius, Alcuin., CI, 1132. Ostiariorum officium in lege veteri, *ibid.* In lege nova, *ibid.*, 1132, 1234. — De ostiariis, Amal. Met., CV, 822, 1083; Raban. Maur., CVII, 305. — Qualiter ostiarii ordinentur, Isidor. Mercat., CXXX, 339. — Ostiarius qualis esse debet, Rather., CXXXVI, 313. — Ostiariorum origo et officium, Joann. Rothomag., CXLVII, 207; Lanfranc., CL, 629; Ivo Carnot CLXII, 514; Steph. August., CLXXII, 1276. — De ordinatione ostiariorum, Ivo Carnotensis, CLXI, 448; Gratian., CLXXXVII, 136. — Unde ostiarius dicatur, Magister Band., CXCII, 1103. — Ubi Christus ostiarii officium exercuerit, *ibid.*; Ivo Carnot., CLXII, 514. — Cum ordinantur, claves Ecclesiæ ab episcopo traduntur, Ivo Carnot., CLXII, 514.

De lectoribus — De lectoris officio, S. Cyprian., IV, 319. Lectores Evangelium legant, *ibid.* — Nullus lector vasa sacra contingat, S. Silvester, VIII, 855. — Lectores et nubere et filios procreare possunt, S. Leo Magn., LIV, 1204; LVI, 543. Cum ad pubertatem pervenerint, cogantur vel uxorem ducere, vel continentiam profiteri, id., LVI, 868. — Lectoribus arrogantia vitium familiare, S. Benedict., LVI, 605. — Lector psalmum qui populo exponendus esset, perlegebat, S. Augustinus, XXXVII, 1784. Lector recitat Evangelium, id., XXXVIII, 433, 1117. Pueri in lectorum gradu, id., XXXIV, 1049; XXXIX, 1550. — De lectore, S. Gregor. Turon., LXXI, 963, 918, 273, 763. — Epistola olim in missa a lectoribus legebatur, S. German. Paris., LXXVIII, 479. Evangelium a lectoribus in missa lectum, *ibid.* Lectores locum habent inter gradus clericales, *ibid.*, 314. Datur lectoribus libertas uxorem ducendi, *ibid.* Lectores prohibentur vacare aleis, et ebrietati, *ibid.* Lectores qui Quadragesimam, feriam quartam, vel Parasceven non jejunaverint, deponantur, *ibid.* Apud Græcos lectoratus ex minoribus ordinibus solus confertur, *ibid.*, 436. Ordinatio lectorum apud Græcos, *ibid.* Quo missæ loco fiat lectorum ordinatio, *ibid.*, 475. Lectorum vetus mentio in Ecclesia, *ibid.*, 478. Priscis Ecclesiæ temporibus lectores in missa legebant Evangelium et Epistolam, *ibid.*, 479, 547. Munus fuit lectorum sacros codices servare, *ibid.*, — Lectores apud Græcos quomodo ordinati, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 511. — De lectoribus, S. Isidor. Hispalens., LXXXIII, 791. Qualiter lectores fiant, id., LXXXIV, 201. Eorum officium, Alcuin., CI, 1234. Eorum officium in veteri lege, *ibid.*, 1232. — De lectoribus, Amal. Met., CV, 823, 1084; Raban. Maur., CVII, 305; Isidor. Mercat., CXXX, 285; Ivo Carnot., CLXI, 443; Honorius August., CLXXII, 598; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 424; CLXXVII, 100; Petrus Lombardus, CXCII, 901. — De ordinatione lectorum, Ivo Carnot., CLXI, 448, 1138; Steph. August., CLXXII, 1276; Gratian., CLXXXVII, 136. — Lector clericus qualis esse debet, Rather., CXXXVI, 313. — Lectorum origo et officium, Joan. Rothomag., CXLVII, 208; Ivo Carnot., CLXII, 514; Steph. Augustod., CLXXII, 1276. — Lectores aut uxores ducant, aut continentiam profiteantur, Ivo Carnotensis, CLXI, 1134; Gratianus, CLXXXVII, 181.

De acolythis — Benedictio acolythi, S. Germ. Paris., LXXII, 318. — De acolythis, S. Isidor. Hispal, LXXXII, 293; LXXXIII, 793. Quemadmodum acolythi fiant, id., LXXXIV, 200 — Unde dicitur acolythus, aut quale ministerium habet, Alcuin., CI, 1132. Acolythorum in veteri lege officium. *ibid.*, 1252. — De acolythis, Amal. Met., CV, 824, 1085; Raban. Maur., CVII, 304. — Quemadmodum acolythi ordinentur, Isidor. Mercat., CXXX, 339. — De ordinatione acolythorum, Ivo Carnot., CLXI, 447, 1137. Ordo acolythorum, id, CLXII, 515. — De acolythis, Honorius Augustod., CLXXII, 598; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 425; CLXXVII, 400; Petr. Lomb., CXCII, 912; Innocent. III, CCXVII, 775. — Quartus ordo acolythorum est, Magist. Baud., CXCII, 1104. — Quando hoc officium Christus implevit, Ivo Carnot., CLXII, 515; Magister Baud., CXCII, 1104. — Acolythi quare teneant cereos accensos ad Evangelii decantationem, Adamus Scot., CXCVIII, 709. — Quid sit eorum ministerium, Innocent. III, CCXVII, 775.

De exorcistis. — Exorcistæ dæmonia ex obsessorum corporibus ejiciebant, Tertull., I, 413. — Exorcistæ energumenis manus imponant, S. Leo Magnus, LVI, 885. Exorcizare vetitum iis qui ab episcopo non sunt ordinati, *ibid.*, 717. — Exorcistæ ordinatio, S. Germ. Paris., LXXII, 317, 319. Benedictio exorcistæ, *ibid.*, 319. Exorcistæ fuisse leguntur in Actibus apostolorum, id., LXXVIII, 355. Sancta Ecclesia inter gradus ecclesiasticos exorcistarum etiam ministerium habet, *ibid.* Exorcistæ diabolum multis increpationibus lacessunt, *ibid.*, 368. Quo missæ loco fiat exorcistarum ordinatio, *ibid.*, 475, 480. Apud veteres Patres exorcistarum mentio in Ecclesia, *ibid.* Etiam apud gentiles, *ibid.* — De exorcistis, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 792. Qualiter exorcistæ fiant, id., LXXXIV, 200. — Eorum officium in lege veteri, Alcuin., CI, 1232. In Ecclesia, *ibid.*, 1234. — De exorcistis, Amal. Met., CV, 1084; Raban. Maur., CVII, 304; Isidor. Mercat., CXXX, 285; Ivo Carnot., CLXI, 444; Honor. Augustod., CLXXII, 598; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 424; Petrus Lombard., CXCII, 912. — Exorcistarum origo et officium, Joann. Rothomag., CXLVII, 208. — De ordinatione exorcistarum, Ivo Carnot., CLXI, 448, 1138; Steph. Augustod., CLXXII, 1276; Gratian., CLXXXVII, 136. — Tertius ordo exorcistarum est, Magist. Baud., CXCII, 1103. — Quando exorcistæ officium exercuerit Christus, *ibid.*; Ivo Carnot., CLXII, 515.

De subdiaconis. — Continentia etiam subdiaconis imposita, S. Leo Magn, LVI, 871. — Subdiaconatus officium, S. Greg. Turon., LXXI, 273. Subdiaconus vinum consecrandum altari offerebat, *ibid.*, 875. — Castitas subdiacono cum ordinatur commendata, S. Germanus Paris., LXXII, 319. Benedictio subdiaconi, *ibid.* Allocutio ad subdiaconum ordinandum, *ibid.* — Nullus subdiaconus ordinandus, nisi castitatem promittat, S. Gregor. Magn., LXXV, 307. In Ecclesia Romana subdiaconi cælibatum observabant, *ibid.* Ad continentiam non cogantur subdiaconi in Sicilia jam ordinati, sed ordinandi deinceps eam promittant et servent, id., LXXVII, 503, 504. Subdiaconatus in sacris ordinibus Gregorii ævo non numerabatur, *ibid.*, 506. Subdiaconi Ecclesiæ Romanæ continentiam servabant, *ibid.* Contraria in Sicilia vigebat consuetudo, *ibid.* Pelagii constitutione sancitum est ut aut a conjuge sua, aut a ministerio suo abstinerent, *ibid.*, 710. Hanc Pelagii constitutionem moderatur Gregorius, *ibid.*, 506. At prohibet deinceps ullum in Sicilia subdiaconum ordinari qui continentiam non promittat, *ibid.* Subdiaconi psallant in Ecclesia, et quæ legenda sunt ipsi legant, *ibid.*, 1335. Epistolarum liber olim non tradebatur subdiacono in sua ordinatione, id., LXXVIII, 484. Neque ad ejus munus pertinebat legere epistolam ad missam, *ibid.* Subdiaconi quæ missæ loco ordinentur, *ibid.*, 475. Subdiaconatus non erat ordo sacer, *ibid.*, 482. Prohibebantur subdiaconi tangere vasa sacra, *ibid.* Subdiaconus non ordinatur per impositionem manuum, *ibid.*, 220, 493. Ordinatur per porrectionem calicis vacui et vacuæ patenæ, *ibid.* Olim non tradebatur subdiacono in sua ordinatione liber Epistolarum, *ibid.*, 484. Subdiaconi apud Græcos ordinantur per manus impositionem juxta Constitutiones apostolicas, *ibid*, 508, 510. Quemadmodum subdiaconi constituantur, id., LXXXIV, 200. — Subdiaconi et eorum officium in lege veteri, Alcuin., CI, 1232. In lege nova seu Ecclesia, *ibid.*, 1132, 1134. — Quod subdiaconi non debeant benedicere, Amal. Met., CV, 881. — De subdiaconis, Raban. Maur., CVII, 303. — De ministerio subdiaconorum, Isidor. Mercat., CXXX, 285. Non oportet subdiaconos licentiam habere in secretarium ingredi et contingere vasa Dominica, *ibid.*, 288. — Subdiaconus qualis esse debet, Rather., CXXXVI, 313. — De subdiaconis caste non viventibus, Alexander II, papa, CXLVI, 1405. — Subdiaconorum origo et officium, Joann. Rothomag., CXLVII, 200. Subdiaconus Evangeliorum codicem super dextrum cornu altaris ponat, *ibid.*, 32. Casula exuta epistolam legat, *ibid.*, 34, 75. Olim in choro remanebat, excepto tempore ministrationis suæ, *ibid.*, 33, 75. Vestes subdiaconi, *ibid.*, 32. — De subdiaconibus, S. Guillelm., CL, 1020; Ivo Carnot., CLXI, 221. — De ordinatione subdiaconorum, Ivo Carnot., CLXI, 447, 1157. — De officio et ordinatione et continentia subdiaconorum, Steph. August. CLXXII, 277. — Ordo subdiaconatus a quo tem-

pore sacer esse censetur, Robert. Pull., CLXXXVI, 1109. — Quintus ordo subdiaconorum est, Magist. Baud., CXCII, 1104. — Ubi Christus hoc officio functus sit, Ivo Carnotens., CLXII, 515; Magist. Baud., CXCII, 1104. — Inter ordines sacros subdiaconatus de novo insertus est, Petr. Cant., CCV, 158.

De diaconis. — Diaconorum ordinationes quomodo faciendæ, Conc. Carthag. III, 1026. — Diaconos apostoli sibi constituerunt, episcopatus sui et Ecclesiæ ministros, S. Cyprianus, IV, 396. Solemnibus adimpletis diaconus calicem offert præsentibus, *ibid.*, 485. Apud diaconum exomologesis, *ibid.*, 259. — Diaconi vocati ministri simpliciter, Lactant., VII, 505, 695. Item et ministri Dei, *ibid.* — De diaconis paræciarum et diaconis cardinalibus urbis Romæ, S. Silvester, VIII, 835. — Consecratio Dominici sanguinis diacono commissa, S. Ambros., XVI, 84. Ad continentiam tenebantur, *ibid.*, 342. — Diaconi Evangelium lectitabant, S. Hieronym., XXII, 1200. Diaconus publice recitabat offerentium nomina, id., XXV, 175. — Diaconi officium, S. August., XXXVIII, 1395; S. Leo Magn., LIV, 436. Diaconorum ordinatio, id., LV, 114, 620. Diaconi quales esse debeant, et eorum officia, id., LVI, 736. Eorum continentia, *ibid.*, 438. De numero diaconorum, *ibid.*, 757. — Diaconus silentium in missa indicit, S. Gregor. Turon., LXXI, 421. Calicem offert ad altare, *ibid.*, 748. — Oratio ad diaconum ordinandum, S. Germ. Par., LXXII, 320. — Diaconi septem tantum olim in Ecclesia Romana ordinabantur, S. Greg. Magn., LXXV, 242, 265. Regionarii dicebantur, *ibid.* Cardinales, *ibid.*, 266. Diaconi prædicationi et eleemosynis vacent, id., LXXVII, 1335. Quandonam diaconi Evangelium inter missarum solemnia cantare cœperint, *ibid.* Diaconus quo missæ loco ordinetur, id., LXXVIII, 475. Diacono cum ordinatur, cur solus episcopus manus imponat, *ibid.*, 221, 485, 487. Manus impositio sola est materia essentialis diaconatus, *ibid.*, 492. Diaconi ordinatio juxta Græcos, *ibid.*, 509. Olim in ordinatione non porrigebatur liber Evangeliorum diacono, *ibid.*, 487. Ex veteri consuetudine, diaconi Evangelium legunt in missa, *ibid.*, 488. Olim in Gallia mos inoleverat ut manus diaconis in ordinatione ungerentur chrismate, *ibid.*, 489. Formula ordinationis diaconi, *ibid.*, 221. Diaconi sacram communionem porrigebant fidelibus, *ibid.*, 555. Diaconi est monere populum ad humiliationem, *ibid.*, 563. Quemadmodum diaconi constituantur, id., LXXXIV, 200. — Diaconi sobrie, caste atque cum pudicitia vivant, Carol. Magn., XCVII, 207. — Diaconis cantare aliud in Ecclesia præter Evangelium prohibitum, S. Agobard., CIV, 336. — Cur sit diaconus in ambone versus ad meridiem, Amal. Met., CV, 1322. — Diaconus aleæ aut ebrietati deserviens, aut desinat, aut certe damnetur, Isidorus Mercat., CXXX, 19. De diaconibus ne corpus Christi tradant presbyteris, vel ante presbyteros communicent, *ibid.*, 256. Non oportet diaconum panem dare, nec calicem benedicere, *ibid.*, 289. Qua ætate diaconi ordinentur, *ibid.*, 377. — Ut diaconus, si necesse est, suscipiat confessionem, Regin. Prum., CXXXII, 247. Ut diaconus ante 25 annos non ordinetur, *ibid.*, 377. — Qualiter ordinandi sint diaconi, Ivo Carnot., CLXI, 447. — Si diaconus in fornicatione, aut perjurio, aut furto, aut homicidio captus fuerit, ab officio suspendatur, Burchard., CXL, 657. Ut diaconi coram presbyteris non sedeant, *ibid.*, 662. — Diaconorum origo et officium, Joannes Rothomag., CXVII, 200. — Diaconi officia diversa, Lanfranc., CL, 629. — Diaconi non audeant res Ecclesiæ sibi creditas commutare vel vendere, Ivo Carnot., CLXI, 235. Qualiter ordinandi sint diaconi, *ibid.*, 447. Quomodo diaconi in crimine lapsi reconciliari debeant, *ibid.*, 459. Lex continentiæ diaconibus imposita, *ibid.* Non ordinetur diaconus, nisi castitatem fuerit professus, *ibid.*, 1152. — Diacono Evangelium lecturo, cur datur benedictio, Rupert., CLXX, 31. — Diaconus Evangelium lecturus, cur ab austro vadit versus aquilonem, Rupert. CLXX, 83. — Ante annum vicesimum quintum non ordinandi diaconi, S. Bernard. CLXXXII, 1077. Diaconus illusionem nocturnam passus ministrare ea die non debet, *ibid.*, 1111. — Apud eos etiam in absentia sacerdotum fiebat exomologesis, Rupert. Pull., CLXXXVI, 1085. — Absque apostolica licentia dalmaticis non diaconis uti licet, Grat., CLXXXVII, 134. Non diaconis in consecratione, chrismate manus perungere licet, *ibid.* — Officium diaconorum, Magist. Baud., CXCII, 1104. Ubi Christus diaconi officio functus, *ibid.* — Diaconi debent esse scientia et moribus perfecti, Pet. Cant., CCV, 183. Diaconi officium non est prædicare ex auctoritate, *ibid.*, 184. Diaconorum qualis esse status debet, *ibid.*, 183. — De benedictione quam diaconus petit et accipit, Innocent. III, CCXVII, 821.

De ordinatione presbyteri. — Qua die sacerdos ordinandus est, S. Leo Magn., LIV, 620. Qua ætate, id., LVI, 445. Quid de presbytero qui ante ordinationem commiserit carnale peccatum, *ibid.* — Manus impositio sola est materia essentialis presbyteratus, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 492. Ordinatio per manuum impositionem ab episcopis fieri solita, *ibid.* 495. Qualiter presbyteri ordinentur, id., LXXXIV, 199. — De ordinatione presbyterorum, Carol. Magn., XCVII, 531; XCIX, 949; Burchard., CXL, 625. — Qualiter debeant ordinari presbyteri, Ivo Carnot., CLXI, 447, 450. Quod Abraham primus appellatus est presbyter, et cur presbyter nominetur, *ibid.*, 451. Qualiter ordinetur presbyter, *ibid.*, 1137. Presbyterorum ordo a filiis Aaron sumpsit exordium, id., CLXII, 518. De ordinatione sacerdotum, *ibid.*, 519. Officio sacerdotis quando usus est Dominus, *ibid.* — De presbyteris, Honorius August., CLXXII, 598; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 428; CLXXVII, 401. — Qualiter ordinetur presbyter, Gratianus, CLXXXVII, 133. Nec presbyteris, nec diaconis in consecratione chrismate manus perungere licet, *ibid.*, 134. Caste se victuros promittunt in presbyteros ordinandi, *ibid.*, 156. Ordinationes presbyterorum vel levitarum qua hora fieri debeant, *ibid.*, 367. Quare die Dominico ordinentur sacerdotes, *ibid.* — De presbyteris, Petr. Lombard., CXCII, 904. — Ordinarunt sacerdotes et episcopos apostoli, Alanus de Insulis, CCX, 370. (Vide articulum, *De conditionibus ad licite suscipiendos ordines.*)

De ordinatione episcoporum. — Episcopi in ætate antiqui et probati eligebantur, Tertull., I, 469. — Ne unus episcopus episcopum ordinare præsumat, S. Siricius, III, 1157. — Ordinatio episcopi quomodo fiebat, et quis eligebatur, S. Hieronym., XXII, 1193. — A metropolitano comprovinciales episcopi conscio exarcho ordinentur, metropolitani ab ipso exarcho, S. Leo Magn., LIV, 618, 619. Qua die ordinandi sunt episcopi, *ibid.*, 620. Ordinationem episcopi provinciali metropolitano reservandam, *ibid.*, 633. De episcoporum ordinatione, *ibid.*, 636. Quibus in locis episcopi debeant ordinari, *ibid.*, 654. Ut nemo sine consensu plebis ordinetur episcopus, *ibid.*, 666. Ut nullus invitus ordinetur antistes, *ibid.*, 673. Episcoporum unctio, *ibid.*, 541. Comprovinciales episcopi cum metropolitani judicio eos consecrent, *ibid.*, 1203. Episcoporum consecratio, id., LV, 113. Natale eorum dictus dies consecrationis, *ibid.*, 116, 119. Episcopus ante ordinationem examinandus et quomodo, id., LVI, 879. Episcopi e laicis non ordinandi, *ibid.*, 408, 581. Nemo ordinandus episcopus extra conscientiam Sedis apostolicæ, hoc est primatis, *ibid.*, 727. Vel metropolitani, *ibid.*, 520, 575, 711, 716. Episcoporum ordinationes non differendæ, ac intra tres menses fiant, nisi necessitas prorogari coegerit, *ibid.*, 547. In ordinatione intimentur episcopo placita concilii ab ordinatoribus, *ibid.*, 869. Episcopi a quibus et quomodo ordinandi, *ibid.*, 390, 711, 716, 867. Ne unus episcopus episcopum ordinare præsumat, *ibid.*, 521. Non minus quam a tribus episcopis ordinandus, *ibid.*, 432. In aliena provincia quandonam debeat episcopus ordinari ab episcopis vicinis, *ibid.*, 403. Nemo laicus vel ordinandus episcopus, nisi per gradus ordinum inferiorum probatus, *ibid.*, 571, 578. Quando ex alia Ecclesia sumendus episcopus, *ibid.*, 579. Electorum episcoporum examinatio aliis episcopis aliquando commissa priusquam ordinarentur, id., LXXVII, 874, 875. Aliquando commissa subdiacono rectori patrimonii ecclesiastici, simul et episcopo, *ibid.*, 1079. Laici cujuscunque meriti sint ab episcopatu arcendi, *ibid.*, 576, 577, 717, 784, 788, 812, 871, 1010. Episcopi ordinatio, *ibid.*, 1191. Quot episcopi adesse debeant ut testes in episcopi ordinatione, *ibid.* Ordinatio illa est legitima quæ omnium suffragio fuerit examinata, *ibid.*, 543, not. Episcopi contra canones ordinati pœna, *ibid.*, 1291, 1295. Episcoporum contra canones ordinantium pœnæ, *ibid.* Recens ordinati episcopi litteras communicatorias ad alios episcopos mittebant, *ibid.*, 510, not. Ordinationis episcopi dies anniversarius solemni ritu olim celebrabatur, *ibid.*, 733, not. S. Gregorii tempore Siciliæ et aliarum provinciarum Italiæ episcopi a Romano pontifice consecrabantur, *ibid.*, 443, not., 560, 576. Episcopum Salonæ absque suo consensu ordinari prohibet Gregorius, *ibid.*, 678. Ordinatio episcoporum a tribus episcopis olim fieri solita, id., LXXVIII, 495. Manus impositio sola est materia essentialis episcopatus, *ibid.*, 492. De quibus episcopi ordinandi non sunt, id., LXXXIV, 36. Ne per præmium ordinentur episcopi, *ibid.*, 38. Ne per ambitum, *ibid.* Ne sine metropolitano, *ibid.* Ne a duobus episcopis, *ibid.*, 39. Petentibus populis ordinentur episcopi, *ibid.* De episcopis ordinatis et a populo non susceptis, *ibid.* De non differenda ordinatione episcoporum, *ibid.*, 40, 171. De ordinandis episcopis cum concilio metropolitanorum et finitimorum episcoporum, *ibid.*, 130. Non debere in vicis et in villis episcopos ordinari, *ibid.*, 134. Quales debeant ordinari episcopi, *ibid.*, 199. Qualiter consecrentur,

ibid , 290. Ut episcopus cum ordinatur, cum consensu metropolitani tres eum ordinent episcopi, *ibid.*, 241, 251, 253, 257. De episcopis ordinandis, *ibid.*, 291, 372, 574. Nullus laicus ante anni conversionem episcopus ordinetur, *ibid.*, 297. Nullus invitus ordinetur episcopus, *ibid.* De evacuanda ordinatione quæ absente metropolitano fuerit facta, *ibid.*, 574. Ut indignus nullus efficiatur episcopus, *ibid.*, 637. Ut nullus contra ordinem canonum efficiatur episcopus, *ibid.*, 658. Quod nolentibus clericis vel populis, nemo debeat episcopus ordinari, *ibid.*, 689. Quod non oporteat contemptis clericis ecclesiarum de laicis episcopos ordinari, *ibid.* Quod non habeantur episcopi quos nec clerus elegit, nec populus exquisivit, nec provinciales episcopi consecrarunt, *ibid.* Irreprehensibiles ordinentur episcopi, *ibid.*, 771. De removendis episcopis qui illicite ordinati sunt, et ne in una Ecclesia duo episcopi habeantur, *ibid.*, 790. Indiculus regis ad metropolitanum ut designatum episcopum ordinet cum suis comprovincialibus, id., LXXXVII, 901, 902. Decretum cleri et plebis Ecclesia Laudunensis de electione Henedulfi episcopi ad Hincmarum metropolitanum et episcopos provinciæ, ut illum ordinent, *ibid.*, 909. Epistola cleri et Ecclesiæ vacantis ad metropolitanum ut electum ab ipsis episcopum consecrare dignetur, *ibid.*, 912. Examinatio Willeberti Catalaunensis ordinandi episcopi per Hincmarum metropolitanum, astantibus provinciæ Remensis et aliarum provinciarum episcopis, *ibid.*, 913. Professio Adalberti futuri episcopi Morinensis Hincmaro Remorum archiepiscopo ante ordinationem oblata, *ibid* , 916. Professio altera generalis ordinandi archiepiscopi, *ibid.*, 917. Tractoria Prudentii episcopi Tricassini quam per vicarium misit ad ordinationem Æneæ Parisiensis, *ibid.*, 918. Documentum de ordinatione Electramni episcopi Rhedonensis, *ibid.*, 919. Canonicæ litteræ ab ordinatoribus datæ Hedenulfo episcopo Landunensi, ad clerum et plebem Ecclesiæ Laudunensis, *ibid.* Electio, consecratio et inthronizatio Gauzberti episcopi Cadurcensis, *ibid.*, 924. Electio, consecratio et inthronizatio Borelli episcopi Rotensis, *ibid.*, 926. De ordinatione episcopi, XCIX, 1005, 1006, 1007. — Qualiter episcopus ordinetur in Romana Ecclesia, Alcuin., CI, 1236. De ordinatione episcoporum, CII, 1097, 1105. De ordinatione episcopi suburbicarii a summo pontifice, CV, 59. Decretum de electo episcopo quod leget notarius regionarius, *ibid.*, 61. Vocatoriæ, *ibid.* Decretale quod legit diaconus designato episcopo, *ibid.*, 62. Promissio fidei episcopi, *ibid.*, 64. Cautio episcopi, 68. Indiculus episcopi, *ibid.*, 72. Synodale quod accipit episcopus, *ibid.*, 74. — De ordinatione archiepiscoporum et reliquorum episcoporum, Isidor. Mercat., CXXX, 67. Qualiter debeant ordinari episcopi, *ibid.*, 15, 68, 257, 281, 288, 333, 343, 377, 378, 379, 577, 578, 1123. — De ordinatione episcopi, Regin. Prum., CXXXII, 378; Atto Vercell., CXXXIV, 68; CXXXVI, 358; CXXXVIII, 398. Quod nolentibus clericis vel populis nemo debeat episcopus ordinari, CXXXVIII, 398. Judicio multitudinis ordinationes fieri non debere, *ibid.*, 399. Ut episcopi qui ordinantur, ab ordinatoribus suis epistolas accipiant, *ibid.* Quales vel quam docti debeant ordinari episcopi, *ibid.* Qualiter consecrentur, *ibid.* Canones agnoscant antequam ordinentur, *ibid.* De laicis non temere faciendis episcopis, *ibid.*, 399. Veterum statuta servanda sunt in ordinatione episcopi, *ibid.* Præter sententiam metropolitani non ordinetur episcopus, *ibid.* Ut episcopus non ordinetur in diœcesi quæ episcopum nunquam habuit, nisi cum voluntate episcopi ad quem ipsa diœcesis pertinet, *ibid.* Ægroto episcopo ordinari successor potest, *ibid.*, 400. De ordinatione patriarcharum, *ibid.* — Qui episcopi sunt ordinandi, quod debeant prius examinari, Burchard., CXL, 551. Diligentissime probentur, antequam ordinentur, *ibid.*, 552. Quod nullus ordinari episcopus debeat, nisi ex conventione, *ibid.*, 553. Quod ordinationes episcoporum apostolica auctoritate a cunctis provincialibus fieri debeant, *ibid.* Ne laicus fiat episcopus ante 30 annos et ante anni conversionem, *ibid.* Quod per gradus ecclesiasticos ad episcopatus debeat officium perveniri, *ibid.*, 554. Ut episcopus non ordinetur minus quam a tribus, et si fieri possit archiepiscopus ab omnibus comprovincialibus, *ibid.*, 556. De abjectione ejus quem duo præsumpserint ordinare episcopi, *ibid.*, 557. De non ordinandis episcopis per vicos et modicas civitates, *ibid.* De Wamba rege Gallorum, qui contra canones in quadam villa episcopatum fecerat, quomodo annullatum est, *ibid.*, 558. De illis episcopis qui non sunt recepti ab illis ad quos sunt ordinati vel denominati, *ibid.*, 560. De episcoporum ordine, ut qui posterius ordinati sunt, prioribus se non audeant anteferre, *ibid.*, 563. — Ordinatio episcopi die Dominica celebretur, Joann. Rothom., CXLVII, 59. Ejusdem cæremoniæ et preces, *ibid.*, 142. — Tractatus de ordinatione episcoporum, Geffrid. Vind., CLVII, 281. — Episcopus si ab uno solo episcopo consecratur, tam ordinatus quam ordinans sunt deponendi, S. Anselm. Cant., CLIX, 179. — De ordinatione episcoporum, Ivo Carnot., CLXI, 317 *et seqq.*, 363, 365, 367, 369, 370, 371, 374, 375, 427, 452, 1133, 1134, 1135. — Quid observandum sit in ordinatione episcopi, Placid., CLXIII, 686. — De episcopis, Honorius August., CLXXII, 600; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 430; CLXXVII, 401. — Non sunt eligendi ad episcopatum, nisi quos probabilis vita commendat, Gratianus, CLXXXVII, 320. Non consecretur in episcopum nisi canonice electus, *ibid.*, 326. Episcopi a suo metropolitano, et ipse ab eisdem consecretur, *ibid.*, 341. Si cæteris consentientibus ordinationi episcoporum duo vel tres contradicant, obtineat sententia plurimorum, *ibid.*, 343. Absque primatis consensu metropolitanus episcopum non ordinet, *ibid.*, 347. Ab omnibus suis suffraganeis archiepiscopus ordinetur, *ibid.*, 349. Ordinationes episcoporum qua hora fieri debeant, *ibid.*, 365. Ultra tres menses non differatur episcoporum ordinatio, *ibid.*, 366.

De Ordinatione summi pontificis. — Papæ ordinandi ritus, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 505. — De ordinatione summi pontificis, Liber diurnus, CV, 27 *et seqq.* Nuntius ad exarchum de transitu pontificis, *ibid.* Decretum de electione pontificis, *ibid.*, 28. Relatio de electione pontificis ad principem, *ibid.*, 31. Ritus ordinandi pontificis, *ibid.*, 38. Indiculus pontificis seu professio pontificia, *ibid.*, 39. Secunda professio fidei, *ibid.*, 44. Tertia professio fidei post ordinationem, *ibid.*, 54. — Ut non præsumant duo episcopi ordinare pontificem, Isidor. Mercat., CXXX, 335. — Quod delectio et consecratio Romani pontificis juste et canonice fieri debeat, Ivo Carnot., CLXI, 327. Quod si Romanus pontifex simoniace, et sine consensu cardinalium intrusus fuerit, ab eis excommunicandus, et humano etiam judicio a sede pellendus sit, *ibid.*, 352. — De summo pontifice, Hugo de S. Victore, CLXXVI 430; CLXXVII, 402. — Voluntas principis in ordinatione pontificis desideratur, Gratianus, CLXXXVII, 129.

CVI.

INDEX DE MATRIMONIO,

VARIAS CIRCA HOC SACRAMENTUM SS. PATRUM SENTENTIAS ORDINE LOGICO EXHIBENS.

—

MONITUM.

Matrimonium in se spectatum considerandum est vel prout est naturæ officium, vel prout est sacramentum, seu prout officium illud a Christo sanctificatum est. Quatenus est sacramentum, definiri solet : Sacramentum novæ legis quo significatur conjunctio Christi cum Ecclesia, et gratia confertur ad sanctificandam viri et mulieris legitimam conjunctionem, ad uniendos arctius conjugum animos, et ad prolem pie sancteque in virtutis officiis et fide Christiana instituendam. In hoc Indice disserimus : I. De matrimonio ut sacramento; II. De ejus materia et forma; III. De illius dignitate, honestate et virtute; IV. De ejus unitate et indissolubilitate; V. De secundis nuptiis et polygamia; VI. De impedimentis matrimonii; VII. De obligationibus matrimonii; VIII. De bonis et incommodis illius; IX. Recensemus libros de matrimonio tractantes.

I. — *An sit sacramentum; de ejus benedictione.*

Matrimonii felicitas quod Ecclesia conciliat et confirmat oblatio et obsignatum angeli renuntiant, Pater ratum habet, Tertullianus, I, 1302. Creator Deus conjugium benedixit, id., II, 281. Nubere in Domino Apostolus jubet, id., I, 1290. — Nuptiæ primæ sub benedictione Dei celebrantur solemniter, S. Ambrosius, XVII, 225. Conjugium velamine sacerdotali et benedictione sanctificari oportet, id., XVI, 985. Conjugium semel benedicitur, id., XVII, 476. Matrimonium non est ratum sine devotione Dei, *ibid*, 219. — Nuptiæ a Deo institutæ ac benedictæ, S. Gaudentius, XX, 888. — Ad nuptias Dominus venit ut ostenderetur sacramentum nuptiarum, S. Augustinus, XXXV, 1459. Nuptiarum sacramentum nec separati nec adulterati amittunt, id., XLIV, 420, 424. Conjugii sacramentum in Christo et in Ecclesia magnum, in viro et uxore minimum, *ibid.*, 427. Nuptiarum traditio et in Synagoga mansit et nunc in Ecclesia celebratur ut Dei creatura sub Dei benedictione jungatur, id., XXXV, 2379. Nuptiarum auctor Deus, id, XLV, 1733. — Conjugii venerabilis sacramentum, Salvianus, LIII, 76. — Matrimonii sacramentum, S. Leo papa, LIV, 1204. Nuptiæ auctore Deo institutæ sunt, id, LV, 131. — Nuptiæ a Deo institutæ, Christi præsentia sanctificantur, S. Maximus Taurin., LVII, 274. — In nuptiis plus valere sanctitatem sacramenti quam fecunditatem uteri, Eugyppius abbas, LXII, 1042. — Connubium ex Dei institutione non ex colluvione, S. Fulgentius, LXV, 314, 608, 704. — Matrimonium sacramentum est, Cassiodorus, LXIX, 549. — Connubia a sacerdote benedicuntur, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 808. Matrimonia sine præsentia sacerdotis non contrahenda, Paulinus, XCIX, 298, 319; Hincmarus, CXXV, 649. — Matrimonium a Deo confirmatum et institutum, Jonas, CVI, 167. — Conjugium sacramentum est, quoniam est sacræ rei signum, Radulphus Ardens, CLV, 1743. — Matrimonii sacramentum est unio viri cum femina quam summus creator Deus ad humani generis propagationem Adæ sociam dedit, S. Bruno Sign, CLXIV, 164. Qua ratione matrimonium ab Apostolo magnum sacramentum in Christo et Ecclesia dicatur, *ibid.*, 165. — Sextum sacramentum est conjugium, id est copula matrimonialis, Otto, CLXXIII, 1359; Zacharias, CLXXXVI, 132. — Matrimonium ratum non est quod sine devotione Dei est, Petrus Lombardus, CXCI, 1592, 1593. Quid sit conjugium, id., CXCII, 910. Matrimonium est unum de sacramentis Ecclesiæ, tenens imaginem Christi et Ecclesiæ, *ibid.*, 1586. — Natura sacramenti matrimonii conjunctio inter legitimas personas. Materia est partium consensus de præsenti expressus, Bandinus, CXCII, 1105. — Nuptias in cœna Christus consecravit, Hugo Rothomag., CXCII, 1289. Matrimonium a Deo est institutum, id., CCIV, 780, 781. — Nuptiarum sacramentum ante peccatum a Domino institutum, S. Martinus Legion., CCVIII, 483. Conjugium in primis hominibus a Deo constitutum et a Jesu Christo Dei et Virginis Filio laudatum et confirmatum, *ibid*, 490.

Materia et forma. Materia est partium consensus de præsenti expressus, Bandinus, CXCII, 1105, 1106. — Secundum quosdam non est conjugium ante carnalem copulam, P. Lombardus, CXCII, 911. — Causa matrimonii efficiens est consensus materialis per verba de præsenti expressus, Hugo de S. Victore, CLXXV, 524; Petrus Lombardus, CXCII, 910.

II. — *De ejus dignitate, honestate et virtute.*

Quanta dignitas matrimonii, in quo conjuges simul orant in Ecclesia Dei, pariter in convivio Dei, etc., Tertullianus, I, 1302, 1303. — Matrimonii dignitas, Salvianus, LIII, 152. — In matrimonio præsertim elucet potestas quam Christus Ecclesiæ relinquit, Robertus Pullus, CLXXXVI, 952 953. — Conjugii sacramenti dignitas et virtus, Alanus ab Insulis, CCX, 193.

Nuptias Marcion abstulit, Tertullianus, II, 247. Ut malum et impudicitiæ negotium, *ibid.*, 282. — Copula nuptialis non quasi culpa vitanda, sed quasi necessitatis sarcina declinanda, S. Ambrosius, XVI, 259. Non damnandæ nuptiæ sed probandæ, *ibid.*, 273. — Conjugia probamus quæ Deo auctore concessa sunt, Bachiarius, XX, 1033. — Conjugia honesta Deo non displicent, Zacchæus Christianus, XX, 1149. — Non ignoramus honorabiles nuptias, et cubile immaculatum, S. Hieronymus, XXII, 495. Ecclesia matrimonia non damnat, sed subjicit, velitis, nolitis, maritus subjicitur virginitati, *ibid.*, 501. Hæretici damnabant conjugia, id., XXIII, 269. Multis argumentis refelluntur, *ibid.*, 279. — Nuptiæ, etsi jam non possint esse sine malo concupiscentiæ, non ideo malæ, S. Augustinus, XLIV, 730. Nuptiæ non sunt malum, *ibid.*, 404 Non sunt peccatum, id., XL, 381. Nuptiæ bonæ, id., XLIV, 725, 406, 758, 687, 418. Nuptiarum lex honesta et utilis, id., XLV, 1459. Nuptiæ natura sua et institutione non sunt causæ peccati, id., XLIV, 460. Nuptiæ bonæ, melior virginitas, id., XLII, 494. Bonum conjugii multiplex, S. Augustinus, XL, 375. Nuptiarum bonum apud Christianos triplex, *ibid.*, 594. Nuptialia bona, id., XLIV, 424. Quinam hæretici conjugia damnant, id., XXXII, 1344, 1372; XLII, 31, 30; XLV, 1462; S. Leo Magnus, LIV, 683. — Quod res bona sit conjugium ex eo probatur quod Dominus legitur instituisse conjugium inter primos parentes, Gennadius Massil., LVIII, 1037. Conjugium non prohibetur, S. Paulinus, LXI, 734. — Nuptiæ non sunt peccatum sed donum Dei, S. Fulgentius, LXV, 320. — Vituperantes nuptias luculentiori verbo repellit, S. Gregor. Magnus, LXXV, 1125. Conjugalis copula non est peccatum, id., LXXIX, 586. — Matrimonium bonum est quia in eo exstat imago sacrosancti conjugii inter Christum et Ecclesiam, Sonnatius, LXXX, 444. — Matrimonii honestas et bonitas, Taio, LXXX, 857. — Nuptiarum bonitas contra Tatianum et Marcianum cæterosque hæreticos vindicat., Beda Venerabilis, XCIV, 68. — Nuptiæ legitimæ non damnandæ, Alcuinus, CI, 1226. — Laicis conjugium permittitur et bonum, Æneas, CXXI, 721. — Nuptiarum condemnatio fieri non debet, Rabanus Maurus, CVII, 461. — Nuptiæ laudandæ non

reprobandæ sunt, Isidorus Mercator, CXXX, 897, 270. — Bonum nuptiarum triplex, fides, proles et sacramentum, Ivo Carnot., CLXI, 587. — Res bona est conjugium et sine peccato fit concubitus conjugalis, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 155, 156.— Quod matrimonium bonum sit multis argumentis demonstratur, Abælardus, CLXVIII, 1566. — Quod nuptiæ sunt bonæ, Petrus Lombardus, CXCII, 909. — Conjugium bonum et honorabile, Martinus Legion., CCVIII, 483. Multis Scripturæ locis approbatum, *ibid.*, 484. — Conjugii sacramenti virtus, Alanus ab Insulis, CCX, 193. O quanta virtus hujus sacramenti per quam ne in luxuriæ vel incontinentiæ præcipitium quis labatur, honestate conjugali excipitur, *ibid.*

III. — *De unitate et indissolubilitate matrimonii.*

Primo manente matrimonio nubere adulterium est, Tertullianus, II, 442. Matrimonium a Deo institutum, unum esse, id., I, 1277. Monogamia non onerosa, id., II, 932. Ejus disciplina neque nova est neque extranea, imo et antiqua et propria Christianorum, *ibid.*, 933. Apud ethnicos in summo est honore, *ibid.*, 928. In ipsis animalibus recognoscitur, *ibid.*, 935. Monogamia Adæ et Evæ ad finem usque perseveravit, *ibid.*, 934. Primus eam solvit Lamech., *ibid.* Secundas nuptias ob liberos suscipiendos non expedire, id., I, 1282. Non sunt ineundæ, *ibid.*, 915, 983. — Certis rebus et probatis causis inter uxorem et maritum repudiandi locus patet, Eusebius Pamphilus, VIII, 354. Non autem levibus causis, *ibid.* — Matrimonium dirimi posse propter alterius conjugis fornicationem, S. Hilarius, IX, 940. — Lex divina uxorem dimitti prohibet, S. Ambrosius, XV, 1766, 1767. Indissolubilitas copulæ conjugalis, id., XVI, 273. Vinculum matrimonium est, *ibid.*, 242. Viro licet ducere uxorem, si dimiserit uxorem peccantem, non econtra uxori, id., XVII, 217, 218. — Matrimonii castum conjugium indissolubili lege servari, S. Chromatius, XX, 351. Libellum repudii permissum abstulit Christus, *ibid.*— Unam feminam uni viro conjungit Deus, S. Gaudentius, XX, 888. — Qui interveniente divortio si aliis nuptiis junxerint, adulteri demonstrentur, S. Innocentius, XX, 500, 602. — Connubium non posse dissolvi ob sterilitatem, S. Augustinus, XL, 385. Mutuum castitatis votum non conjugium dirimit, id., XLIV, 420. Nuptiale fœdus separatione conjugum non fit irritum, id., XL, 378. Nefas est repudio discedentem alteri nubere, dum vir ejus vivit, *ibid.*, 394. Continentia ex consensu non dirimit matrimonium, id., XLIV, 422.— An citra causam fornicationis discedere liceat conjugi sine nuptiis manere volenti, id., XL, 451. Non licere conjugi discedere nisi ex fornicationis causa, *ibid.*, 452. Conjugii vinculum morte resolvi, non fornicatione et separatione conjugum, *ibid.*, 473. Nolens reconciliari adulteræ uxori non potest alteri nubere, *ibid.*, 476. — Matrimonii indissolubile vinculum, S. Leo papa, LIV, 683, 1136.; S. Gregorius Magnus, LXXVII, 851, 1161, 1162; LXXVIII, 457 —Matrimonii vinculum est divinitus firmatum, Sonnatius, LXXX, 444. — Placuit ut secundum doctrinam evangelicam, neque dimissus ab uxore neque dimissa a marito alteri conjungantur, S. Zacharias, LXXXIX, 954.— Viri aut uxores se dimittentes non nubant, Benedictus, XCVII, 758. — Matrimonia dissolvi possunt propter fornicationem, S. Lupus, CXIX, 483.— Uxorem dimittendi plures olim causæ, Paschasius Radbertus, CXX, 252.— Matrimonium indissolubili vinculo constringitur, S. Prudentius Trec., CXV, 1454, 1455. — Nemo conjugium juxta divinam auctoritatem initum disjungere præsumat, Hincmarus, CXXX, 652, 653, 654. Conjugii dissolvendi difficilior est ratio quam episcopatus abrogandi, *ibid.*, 642, 643. — De indissolubilitate matrimonii, altera conjuge vivente, Regino Prum., CXXXII, 519; Ratherius, CXXXVI, 191.— Excommunicandus est ille qui uxorem dimisit et aliam duxit, Jordanus, CXLII, 1398. — Matrimonium occasione religionis non est solvendum, Isidorus Mercator, CXXX, 271. — Inter separatos vinculum matrimonii manet, Ivo Carnot. CLXI, 654. — Matrimonium non dirimi propter unius fornicationem, Anselmus Laud., CLXII, 1412. — Conjugati non possunt ingredi religionem sine mutuo consensu, Rupertus, CLXVII, 282, 283. Quibus de causis uxor dimitti potest, id., CLXVIII, 1414, 1415. — De stabilitate matrimonii, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 166, 167. — Unitas in matrimonio vindicatur, Hervæus, CLXXXI, 875. — Indissolubilitas, *ibid.*, 877; S. Bernardus, CLXXXIII, 1496. — Matrimonii unitas, Robertus Pullus, CLXXXVI, 945. Matrimonii cum infidelibus dissolubilitas, *ibid.*, 947. Separatio fieri potest ob votum vel fornicationem, *ibid.*, 949, 950. — Matrimonii indissolubile vinculum utraque parte, Petrus Lombardus, CXCI, 1592, 1593; Martinus Legion., CCVIII, 487. — Divortium a pontifice damnatum, Innocentius III, CCXIV, 884, 885.

IV. — *De secundis nuptiis et polygamia.*

Secundas nuptias ob liberos suscipiendos non expedire, Tertullianus, I, 1282. Matrimonium unum novimus, sicut unum Deum, id., II, 931. Nuptias secundas Deo minus expedire, id., I, 1287. Matrimonium secundum non aliud dicendum erit quam species stupri, id., II, 924. Nuptiæ secundæ non sunt ineundæ, *ibid.*, 915, 983.— Ad nuptias secundas sine adulterii crimine vidua potest transire, S. Hilarius Pictav., IX, 446.—Nuptiæ secundæ et plures dissuadentur, S. Zeno, XI, 379. Apud antiquos patres secundæ et plures nuptiæ male audierunt, *ibid.*, 129. Eas tamen per se malas et illicitas non habuerunt, *ibid.*, 131. Redarguebant propter immoderatam libidinem, *ibid.*, 132. Ethnicis quoque quantum exosæ fuerint *ibid.*, 135. — Secundas nuptias non damnant præcepta apostolica, S. Ambrosius, XVI, 238. Secundas nuptias non prohibet Ambrosius, sed non probat sæpe repetitas, *ibid.*, 254. — Aperiant aures obtrectatores mei, et videant me secundas et tertias nuptias concessisse in Domino, S. Hieronymus, XXII, 497. Non damno digamos, imo nec trigamos et si dici potest, octogamos, *ibid.*, 499. — Nuptias secundas quidam hæretici damnarunt, S. Augustinus, XLI, 513; XLII, 657. Nuptias secundas tanquam stupra damnarunt Cataphryges, id., XLII, 30. —Nuptiæ secundæ non damnabiles, S. Fulgentius, LXV, 693. —Secundæ nuptiæ peccatum non sunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 808. — Quod non oporteat in bigami nuptiis orare presbyterum, Crisconius, LXXXVIII, 884.—Secundas nuptias non damnamus, imo recipimus, Hincmarus Rhem., CXXX, 649; Petrus Damianus, CXLV, 240, 241; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 172; Hervæus, CLXXXI, 1455; S. Bernardus, CLXXXIII, 1496; Petrus Lombardus, CXCI, 1598, 1599, 1600.

Usus uxorum communis apud nonnullos, S. Hieronymus, XXII, 657, 658. Usus plurimarum uxorum et concubinarum apud patriarchas, *ibid.*, 1054. — Uxores plures ducere olim non prohibitum, S. Augustinus, XLI. 517. Non erat peccatum tempore veteris testamenti, quia neque contra naturam erat neque contra morem neque contra præceptum, id., XL. 395 Concubinas habere non licet, id., XXXIX, 1710.—Non plures uxores habere docet, Haymo, CXVII, 929. — Uxores plures permittit Deus in Veteri Testamento, Guibertus, CLVI, 518. — Polygamia simultanea prohibita declaratur, Honorius Augustod., CLXXII, 1147; Otto Bamberg., CLXXIII, 1559; Zachar., CLXXXVI, 131 *et seq.* — Jacob plures ducit uxores ad procreandam sobolem in cultum Dei et ad multiplicandum populum unius fidei, Petrus Cantor., CCV, 119.

V. — *De impedimentis matrimonii.*

Impedimentum religionis. — Matrimonium cum gentili vetitum, Tertullianus, I, 1290.—Nuptiæ cum infidelibus arguuntur, S. Zeno, XI, 134, 137, 336. Profano cur nubas cum possis nubere Christiano, *ibid.*—Judæus Christianam vel Christianus Judæam ducere prohibentur, Theodosius, XIII, 526.—Matrimonio jungi gentilibus Christiani non debent, nec Judæis aut hæreticis, S. Ambrosius, XIV, 451. —Matrimonium inire cum infidelibus non licere asserit Cyprianus, S. Augustinus, XL, 221, 469; S. Fulgentius, LXVII, 959. — Puellæ Christianorum gentilibus non sunt sociandæ, Isidorus Mercator, CXXX, 412. — Matrimonia vetita inter Judæos et Christianos, Regino Prumiensis, CXXXII, 311. — Conjugium debet esse inter homines ejusdem religionis, Ivo Carnot., CLXI, 1265 *et seq.* — Matrimonia vetita erant in lege Moysis quoties esset inter contrahentes religionis disparitas, S. Bruno. CLXIV, 164, 165. — Disparis cultus, Petrus Lombardus, CXCII, 934.

Error. — Quomodo error dirimit matrimonium, Ivo Carnot., CLXI, 595, 596, 619; Hugo de S Vict., CLXXV, 910. — Impedimentum erroris circa personam vel qualitates, Gratianus, CLXXXVII, 1434; Petrus Lombardus, CXCI, 916, 1371, 1375 *et seq.*

Conditio. — Dant pœnas mulieres quæ se servis propriis jungunt, Eusebius Pamphilus, VIII, 312. — Si alter conjugum conditionis sit servilis dirimendum matrimonium, S. Gregorius Magnus, LXXV, 404. — Matrimonia ingenuorum cum ancillis quæ ut tales non cognoscuntur nulla, Pippinus, XCVI, 1507. — Copula mancipiorum invitis dominis rata non erit, Ahyto Basil., CXV, 15. — De impedimento conditionis servilis, Burchardus, CXL, 818.

Votum. — Virginem sacratam maritali consortio non benedicat episcopus, S. Sylvester, VIII, 885.—Virgo consecrata professione non potest nubere, S. Ambrosius, XVI, 373. — Qui votum virginitatis emiserunt, si nubant separentur, S. Innocentius I, XX, 478; S. Patricius, LIII, 825.— Nuptias appetere his qui voverint conti-

nentiam damnabile est, S. Fulgentius, LXV, 704. — Non debet quisquis voti vinculo constrictam mulierem ducere, Pippinus, XCVI, 1506. — Qui votum emiserint a matrimonio repellantur, Heraldus, CXXI, 773. Cum sanctimoniali conjunctio detestatur, id., CXXXVIII, 483. — Non licet Deo sacratis nuptialia jura contrahere, Burchardus, CXL, 797, 801. — Virgines quæ post consecrationem nubunt non tam adulteræ sunt quam incestæ, S. Gregorius VII, CXLVIII, 707. — Matrimonium ejus qui votum suscepit invalidum. S. Bernardus, CLXXXII, 888; Gratianus, CLXXXVII, 1648. — Solemniter in Ecclesia professi castitatem a matrimonio arcendi, Hugo Rothomag., CXCII, 1291; Petrus Lombardus, CXCII, 932.

Ordo. — Sacri ordines matrimonio obex fiunt, S. Gregorius Magnus, LXXV, 1339. — Sacri ordines dirimunt matrimonium, Stephanus, CCXI, 571.

Clandestinitas. — Occultæ conjunctiones, id est, ad Ecclesiam prius non professæ, malæ, Tertullianus, II, 987. — Clandestina matrimonia vetantur, S. Leo papa, LIV, 1205; S. Paulinus, XCIX, 298, 299, 319. — Publice et non occulte ducenda est uxor, Hervæus, CXXXII, 697; Ivo Carnot., CLXI, 616, 1249; Gratianus, CLXXXVII, 1447.

Consanguinitas. — Ex propinquitate sui sanguinis vel uxoris usque ad septimum gradum nullus ducat uxorem, S. Julius, VIII, 969. — Sororem uxoris suæ non licere ducere uxorem, S. Siricius papa, XIII, 1189. — Conjugium inter patrem et filiam jure naturali prohibitum, S. Ambrosius, XVI, 1185. Matrimonium in quarto gradu prohibitum lege divina, *ibid.*, 1184. — Conjugia cum propinquis non divina sed humana lege prohibita, S. Augustinus, XLI, 459. Conjugium inter fratres jam Abrahæ temporibus non erat licitum, id., XLII, 422. — Matrimonium in quarto et tertio consanguinitatis gradibus Anglis concessum, S. Gregorius Magnus, LXXV, 101, 102, 388, 459. Matrimonium prohibetur in secundo consanguinitatis gradu, id., LXXVII, 1189. Intra quos gradus matrimonium contrahere liceat, *ibid.*, 1188, 1189. — Matrimonia in tertia propinquitate prohibentur, S. Cummianus, LXXXVII, 986. — In quinto consanguinitatis permittantur homines matrimonium inire, et in quarto si hoc occurrerit non separentur, in tertio separentur, Egbertus, LXXXIX, 408. — Diversi gradus consanguinitatis et affinitatis numerantur in quibus matrimonium non ineundum, S. Bonifacius, LXXIX, 819. — Matrimonia usque ad septimum gradum consanguinitatis vetita, S. Paulinus, XCIX, 298; Heraldus, CXXI, 767. — Matrimonia prohibita usque ad quartam generationem, Isidorus Mercator, CXXX, 1122. — Quod nulli liceat de propria cognatione uxorem ducere, Burchardus, CXL., 779, 783, 784. — Consanguinitas sex gradibus terminatur, Petrus Damianus, CXLV, 192, 193. — Matrimonia inter consanguineos infra septimam generationem prohibentur, Joann. Rothomag., CXLVIII, 270. — Gradus quartus et sextus consanguinitatis prohibetur, S. Anselmus Cantuar., CLIX, 243. Conjugia in Hibernia palam et impune fiebant inter cognatos, *ibid*, 174. Usque ad sextum gradum consanguinitatis Christiana religio connubia prohibet, *ibid.*, 559, 560. — Matrimonium nullum inter consanguineos et affines, Ivo Carnot, CLXI, 1275, 1276. — Cognati non possunt contrahere nisi post septimum gradum, Hugo de S. Victore, CLXXV, 163, 510, 511. — Cognatio carnalis, S. Petrus Lombardus, CXCII, 937.

Cognatio legalis. — Non est matrimonium inter adoptantem et adoptatum, Nicolaus papa, CXIX, 975.

Cognatio spiritualis. — Non licere filium in matrimonium ducere illam quam pater de sacro fonte baptismatis suscepit, S. Zacharias, LXXXIX, 957. — Inter susceptores baptismi et susceptos non est matrimonium, nec in linea directa usque ad infinitum, Nicolaus papa, CXIX, 979. — Non potest quis contrahere cum consanguinea spirituali, Ivo Carnot., CLXI, 91. Cognati spirituales inter se non copulentur, *ibid.*, 164, 516, 517, 518. — De cognatione spirituali, Petrus Lombardus, CXCII, 940; Innocent. III, CCXIV, 360.

Affinitas. — Matrimonia in aliis gradibus affinitas prohibita, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 457. — Connubia etiam inter affines vetantur, Pippinus, XCVI, 1508. Matrimonium id secundo gradu affinitatis prohibitum, 1513. — Gradus affinitatis spiritualis explicati, Carolus Magnus, XCVIII, 89, 90; Benedictus diaconus, XCVII, 759. — Impedimentum affinitatis spiritualis disjungit matrimonium, Theodorus, XCIX, 1060. — Conjunctio cum affinibus spiritualibus vetita, Heraldus, CXXI, 769; Burchardus, CXL, 781. — Connubium interdictum cum affinibus spiritualibus, Honorius Augustod., CLXXII, 1146, 1147; Gratianus, CLXXXVII, 1667; Bandinus, CXCII, 1109. — Matrimonium in tertio affinitatis gradu prohibitum, Petrus Cantor, CCV, 93. — Dispensatio pro contrahendo matrimonio in tertio et secundo grada affinitatis, Innocentius III CCXIV, 1231.

Ligamen. — Nemini licet alterius sponsam uxorem ducere, Siricius papa, XIII, 1136. — Non licet alterius sponsam ad matrimonii jura sortiri, Dionysius Exiguus, LXVII, 233; Halitgarius, CV, 683. — Ligaminis impedimentum, Gratianus, CLXXXVII, 1638, 1639.

Violentia. — Matrimonium ex violentia contractum an validum, Tertullianus, II, 443. — In matrimonio voluntas debet esse libera, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 682. — Mulier invita virum non ducat, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 353. — Nemo invitus ad matrimonium contrahendum trahi debet, Urbanus II, CLI, 67.

Amentia. — De impedimento amentiæ, Regino Prum., CXXXII, 309. — Qui contraxerunt sani, non disjungendi sunt propter unius insaniam vel furorem, Nicolaus, CXIX, 1198. — Si alter conjugum fiat amens, non solvitur matrimonium, Ivo Carnot, CLXI, 619.

Impotentia. — De muliere quæ cum viro suo non potest coire, Benedictus, XCVII, 757. Vel de viro impotente, *ibid.*, 760. — Conjugibus qui debitum conjugale reddere non possunt, ad alias nuptias transire licet, Theodorus, XCIX, 949. — Matrimonium dirimendum esse si alter conjugum debitum reddere non possit, S. Agobardus, CIV, 308. — De impedimento impotentiæ, Regino Prum., CXXXII, 330; Burchardus, CXL, 821, 822; S. Anselmus Lucens., CXLIX, 524, 566. — Frigidi non conjugium ineant, Hugo de S. Victore, CLXXV, 166.

Crimen. — Adulter non potest adulteram ducere post mortem viri, Ivo Carnot., CLXI, 1281. — Non potest esse matrimonium cum qua fit adulterium, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 165. — Quod nulli liceat eam cum qua fornicatus fuerit, ducere in conjugem, Abælardus, CLXXVIII, 1565.

Consensus parentum. — Filii sine consensu parentum recte et jure non possunt nubere, Tertullianus, I, 1502. — Non est virginalis pudoris maritum eligere, sed judicium parentum exspectare debet, S. Ambrosius, XIV, 453. — Viventibus parentibus inter filios familias sine voluntate eorum matrimonia non legitime copulantur, sed conjuncta non solvuntur, Marculfus, LXXXVII, 785. — Parentibus insciis non contrahendum matrimonium, S. Paulinus, XCIX, 298, 299, 319.

Raptus. — De raptoribus et de raptis, Fulgent., LXVII, 957. — De his qui puellas rapiunt, Criscnius, LXXXVIII, 906; CXXXVIII, 429.

Tempus. — Nullus jungatur uxori ante octavam Paschæ, S. Ambrosius, XVIII, 224. — Nuptiæ non celebrandæ in Quadragesima, S. Leo papa, LIV, 720; Dionysius Exiguus, LXVII, 76, 170, Fulgentius, LXVII, 960; Crisconius, LXXXVIII, 210; Isidorus Mercator, CXXX, 290; Atto Vercell., CXXXIV, 46. — Tempora nuptiarum prohibita, Ivo Carnot., CLXI, 612.

Ætas. — Ad matrimonium contrahendum ætas congruens requiritur, S. Leo papa, LIV, 131. — Puella quatuordecim annorum corporis sui potestatem habere potest, adolescens vero quindecim annorum eodem jure utitur, Egbertus, LXXXIX, 408. — De matrimonio ante annum pubertatis prohibito, Carolus Magnus, XCVII, 216, 217; S. Paulinus, XCIX, 298. — Sui corporis potestatem habet puer quindecim annorum, Theodorus, XCIX, 935. — Juvenes ante 14 annos et puellæ ante 12 matrimonium inire non possunt, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 166.

Sponsalia. — Nemo alteri desponsatam ducat uxorem, S. Leo papa, LIV, 557. — De sponsatis puellis, Fulgentius, LXVII, 958. — De sponsalium obligatione, S. Gregorius Turon., LXXI, 547, 548. — Puellæ desponsatæ cum aliis matrimonium sortiri nequeunt, S. Isidorus Hispal. LXXXIV, 95. — Sponsalia dirimunt subsequens matrimonium, Gratianus, CLXXXVII, 1412, 1462, 1466; Innocentius III, CCXIV, 44.

Conjugii impedimenta enumerata, Zacharias, CLXXXVI, 132; Robertus Pullus, CLXXXVI, 949 *et seq*; Gratianus, CLXXXVII, 1434; Petrus Lombardus, CXCII, 916, 1371 *et seq.*, 929 *et seq.*; Bandinus, CXCII, 1107 *et seq*.

Excommunicentur illi qui celent matrimonii impedimenta diversa, Odo de Soliaco, CCXII, 62.

VI. — *De matrimonii obligationibus*.

Officia conjugatorum explicantur, S. Paulinus, LXI, 601. — Quomodo conjuges se gerere debeant coram Deo, Egbertus, LXXXIX, 419.

Amor. — Conjuges ambo seipsos diligant, Victorinus, VIII, 1288, 1289. Vir et uxor sint sibi invicem juncti spiritu et anima, *ibid.* — Nimius amor uxoris damnatur, S. Hieronymus, XXIII, 281. Sæpius vir judicio debet amare conjugem non affectu, *ibid.*

Castitas. — Excessus in matrimonio est impudicus,

Tertullianus, II, 695 — In nuptiis castitas cum summa reverentia servetur, Lactant., VI, 717. - Castitas uxorem habenti præcipitur, S. Hieronymus, XXII, 1097. Opera nuptiarum castitatem commendant, *ibid.*, 522. — Castitas nuptiarum maxime commendanda, S. Petrus Chrysologus, LII, 616. — Conjugalis pudicitia et continentia donum Dei, S. Fulgentius, LXV, 514. — Honorabile connubium et torus immaculatus, conjugalem castitatem prætergredientes pœnæ æternæ sunt rei, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 416. — Qui uxores castas cupiunt invenire, casti et incorrupti studeant accedere, Jonas Aurelian., CVI, 170, 171, 172. In castitate uxores diligant viri, *ibid.*, 177. — Conjugati castitatem custodiant, Hincmarus Rem., CXXV, 649. — Habent enim nuptiæ castitatem suam, Radulphus, CLV, 1743. — In conjugio pudicitiæ normam et sanctitatis profectum Christus adduxit, Petrus de Harveng., CCIII, 748.

Debitum conjugale. — In sacris diebus jejuniorum conjugati a conjugibus se abstineant, Liberius papa, VIII, 1408. — Tempora præscripta esse conjugio et liberis procreandis, S. Ambrosius, XV, 1550, 1551 — Uxor et vir non habent sui corporis potestatem nec habent pudicitiæ libertatem, S. Hieronymus, XXII, 1048, 1049. Qui debitum conjugale solvit orare non potest, *ibid.*, 409. — Quæ fidelium in usu matrimonii debeat esse voluntas, S. Augustinus, CLIV, 416. 419. — Veniale peccatum quandonam in usu matrimonii, id., XXXII, 345, 1272; XL, 269. Procreatio filiorum una est miscendæ carnis legitima causa, *ibid.*, 368. Matrimonium non est, ubi datur opera ne uxor sit mater, id., XXXII, 1373. Usus contra naturam exsecrabilior est in uxore quam in meretrice, id., XL, 582. Uxoris usus non nisi pro creationis causa est adhibendus, id., XXVIII, 345. Et nisi causa procreandorum filiorum causa fiat, est peccatum, *ibid* , 88; XXXIX, 1541. In usu conjugis, quid sine culpa, quid cum veniali, quid cum mortali, id , XLIV, 423. Conjugum peccatum qui generationi prolis obsistunt, id., XL, 423. De conjugalis debiti exactione ac redditione, *ibid.*, 377. — Officium conjugum in debito reddendo, S. Fulgentius, LXV, 304, 305, 309, 314, 608, 698. Peccata in debito conjugali facienda, *ibid.*, 304 *et seq.* De temporibus in quibus se continere debeant conjugati, id., XCVI, 1303. — Conjugati ab opere carnis aliquot diebus ad percipiendum Eucharistiæ sacramentum, Carolus Magnus, XCVII, 220, 221. Ut a coitu prægnantium fideles se abstineant, *ibid.*, 775. — Non licet conjugii opus in quibusdam festis, S. Paulinus, XCIX, 300, 301. — De diebus in quibus se continere debent conjugati, Theodorus, XCIX, 946, 966.; Halitgarius, CV, 685. — De debito conjugali, Haymo, CXVII, 513, 544. — Uxoris usus aliquo tempore ad orationem interdictus, Regino Prum., CXXXII, 189, 457. — Discernenda concubitus tempora quando coeundum et quando abstinendum, Gerardus, CXLII, 1300. — In orationibus prima nuptiarum nox agenda, Radulphus, CLV, 1714. — Conjuges cessare debent a copula carnali diebus festis et processionis et tempore conceptus et partus, Ivo Carnot., CLXI, 1247. Conjugale debitum nullius est criminis, exigere autem ultra generandi necessitatem est culpæ venialis, *ibid.*, 1248. — Carnalis debiti solutio, Petrus Lombard., CXCII, 922. Quando abstinendum est a copula, *ibid.*, 923. — Solius voluptatis causa non procreandæ prolis concubitus malus, Martinus Legion., CCVIII, 488.

Unio. — Ut vir et uxor sint sibi invicem juncti spiritu et anima, Victorinus, VIII, 1288, 1289. — Religiosiores copulæ mentium docentur esse quam corporum, S. Ambrosius, XV, 1677, 1678. — Inter virum et uxorem debet esse sancta conjunctio, S. Hieronymus, XXVI, 531. — Conjugibus non solum eadem caro sed spiritus et mens esse debet, S. Prosper, LI, 772. — Matrimonii sanctitas consistit in uno spiritu et una fide, Rupertus, CLXVIII, 1319.

Fidelitas. — Fidelitas in conjugibus servanda, S Ambrosius, XVII, 216; Jonas Aurelian., CVI, 174 *et seq.* Conjugati debent sibi fidem et etiam servitutem infirmitatis invicem accipiendæ ad illicitos concubitus evitandos, Ivo Carnot., CLXI, 1248.

Officia uxoris erga maritum. — Uxor fit ancilla hominis, S. Hieronymus, XXII, 1053. Sollicitudo uxoris pro viri salute, *ibid.*, 1045, 1046. — Conjux bona maritum suum dominum et vocat et corde sentit, S. Augustin., XXVIII, 225. — Uxor debet esse subjecta marito, Regino Prum., CXXXII, 330.

Officia communia. — Conjugati pastorale ministerium exercere debeant de educandis filiis, Jonas Aurelian., CVI, 197, 198. — Simul iis ad orandum nocte surgendum est, S. Ambrosius, XIV, 451.

VII. — *De bonis et incommodis matrimonii.*

Uxoris ductæ incommoda, S. Hieronymus, XXIII, 276. — Bonum conjugii multiplex, S. Augustinus, XL, 375. Nuptiarum bonum apud Christianos triplex, *ibid.*, 394. Nuptialia bona, id., XLIV, 424. Conjugale decus in officio regendi matrimonii et suscipiendorum liberorum, id., XXXII, 730. — Matrimonii incommoda, S. Bernardus, CLXXXIV, 696, 697. Anxietates conjugatorum in promovendis filiis, *ibid.* Matrimonii bona et mala, Zacharias, CLXXXVI, 956, 957. — Quantæ molestiæ et oneri est status conjugalis secundum philosophos, Joannes Carnot., CXCIX, 749, 750 *et seq.* — De tripartito bono nuptiarum, Ivo Carnot., CLXI, 587; Petrus Lombardus, CXCII, 918.

VIII. — *Libri de matrimonio tractantes.*

De monogamia liber, Tertullianus, II, 92 .
Theophrasti de nuptiis liber, S. Hieronymus, XXIII, 276.
De bono conjugali liber unus, S. Augustinus, XL, 373.
De conjugiis adulterinis ad Pollentium libri duo, *ibid* , 452.
De nuptiis et concupiscentia libri duo, id., XLIV, 413.
De nuptiis et matrimonio, Ivo Carnot., CLXI, 584.
De nuptiis libri duo, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1201.
De sacramento conjugii, Petrus Lombardus, CXCII, 908.

SERIES UNDECIMA.

Ecclesia, cum sit columna, firmamentum et custos veritatis, et fons ille cui Christus supremam contulit docendi auctoritatem, et cujus auctoritas sola via est apta ad ingenerandam animis Christianorum stabilem securamque fidem, inde omnes fideles quæ credenda, quæ agenda, quæve vitanda, ne a salute aberrarent, docere debuit ; itaque primaria et præcipua fidei capita in unum breviter colligi curavit, et sic varia condidit symbola, quæ sunt summa articulorum qui omnibus credendi proponuntur. Itaque symbola hæc et varias fidei catholicæ professiones Lectori depromit nostra Series undecima.

CVII.

INDEX DE SYMBOLIS IN GENERE.

ET DE UNOQUOQUE SYMBOLO SPECIALI, LOGICO DISPOSITUS ORDINE, QUIDQUID DE ILLIS SCRIPSERE SS. PATRES REFERENS VEL INDICANS.

MONITUM.

Symbolum Græce, quod Latine dicitur indicium et collatio; *indicium* est quia indicat cui credere debeamus, id est, uni Deo Patri et Filio et Spiritui Sancto; *collatio* dicitur, hoc est quod plures in unum conferunt. Symbolum apud Catholicos sumitur pro regula fidei, sive est summa articulorum fidei qui omnibus credendi proponuntur. In hoc Indice duas statuimus sectiones quarum prior agit de Symbolis in genere et de unoquoque speciali Symbolo, scilicet apostolico, Nicæno, S. Athanasii, etc., necnon de variis fidei catholicæ professionibus quas vel admisit vel proposuit Ecclesia; posterior vero exhibet sigillatim unumquemque Symboli apostolici articulum, varias SS. Patrum sententias referens vel indicans.

SECTIO I. — DE SYMBOLIS.

I. — *De Symbolo in genere.*

Symbolum Græce dicitur, Latine autem collatio, S. Ambrosius, XVII, 1155. — Symbolum unde dicitur, Rufinus, XXI, 337; S. Augustinus, XXXVIII, 1058, 1072. Cur institutum, *ibid.*, 1065. Symbolum fidei dicitur confessio, id., XL, 276 Symbolum est regula fidei, id., XXXII, 631; XXXVIII, 400, 1060; XL, 627. Symbolum fidei catholicæ fundamentum, id., XL, 651. — Symbolum est pactum vitæ, salutis placitum, S. Petrus Chrysologus, LII, 361. — Symbolum Græce, indicium dici potest, aut signum, vel collatio, S. Martinus Legion., CCVIII, 1341. — De symboli nomine, et quid symbolum sit, S. Hildef. Tolet., XCVI, 126.

II. — *De Symbolo apostolorum.*

Sancti apostoli in unum convenientes, breviarium fidei fecerunt, ut breviter fidei totius seriem comprehendamus, S. Ambrosius, XVII, 1155. Quemadmodum duodecim apostoli, et duodecim sententiæ, *ibid.*, 1158. Duodecim apostolorum symbolo fides sancta concepta est, qui velut periti artifices in unum convenientes, clavem suo consilio conflaverunt, *ibid.*, 671. — Apostoli discessuri, Spiritu Sancto repleti symbolum fidei componunt, cur, Rufinus Aquil., XXI, 59, 337. — Symbolum fidei ab apostolis traditum, S. Hieronymus, XXIII, 580. Non scribitur in charta et atramento, *ibid.* Quomodo concluditur in fine, *ibid.* — Sancti apostoli, certam fidei regulam tradiderunt, quam secundum numerum apostolicum duodecim sententiis comprehensam, symbolum vocaverunt, S. August., XL, 1189. Symbolum memoria tenendum, id., XXXVIII, 399. Symbolum fidei cur institutum, *ibid.*, 1065. Quid ex illo apostolus quisque composuit, id., XXXIX, 2190. Verba symboli, cœlestia sunt Domini sacramenta quæ gratiam in nobis servant incorruptam, *ibid.* Symbolum memoria teneri debet, id., XXXVIII, 399, 1066. — Symbolum fidei divinam et humanam habere auctoritatem, S. Cassianus, L, 149. — Symboli apostolici expositiones, aliæ erant domesticæ ac privatæ, aliæ publicæ et solemnes, S. Nicetas, LII, 1010. — Symbolum institutum ab apostolis, S. Leo Magnus, LIV, 466. Duodecim apostolorum totidem signatum sententiis, *ibid.*, 794 Omnium hæreseon antidotum, *ibid.*, 757, 794. Ejus recitatio in baptismo, *ibid.*, 1068. — Symbolum ab apostolis traditum, cur, S. Maximus Taurin., LVII, 433. — Christianæ fidei symbolum ab apostolis ordinatum, S. Fulgentius Rusp., LXV, 823. Quid symbolum et cur institutum, *ibid.* Enumerantur omnes symboli articuli, *ibid.*, 826. Symboli apostolorum non unus, sed multi conditores, id., LXXII, 350. — Qua ratione symbolum constet., S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 126. Initium symboli, et quid sit credulitas, *ibid.*, 127. Explicatur symbolum fidei, *ibid.*; Leidradus Lugdn., XCIX, 859; Amalarius Trev., *ibid.*, 896. — Symbolum ab apostolis compositum, Alanus, CI, 1138. Quomodo, *ibid.*, 1139 *et seqq.* — Quæ sit interpretatio symboli secundum Latinos, Theodulfus Aurel., CV, 226. — Symbolum quando quemque in finem ab apostolis compositum, Rabanus Maurus, CVII, 368. Ejus integra explanatio, id., CX, 27; CXII, 1224. — Symbolum Christianis fidelibus insinuandum, Regino Prum., CXXXII, 189, 190, 242; Ratherius Veron., CXXXVI, 562, 563 Symbolum, id est collatio apostolorum, sicut in psalteriis correctis invenitur, *ibid.*, 555. — Symbolum apostolorum, ejus explanatio, S. Bruno Herbipol., CXLII, 559. Ut symbolum calleant, id., CLI, 1176. — De symbolo apostolorum et ejus explicatio, Ivo Carnot., CLXII, 604. — De symbolo apostolorum quando et quare in missa cantandum sit, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 424. — Symboli duodecim articuli, Joslenus Suession., CLXXXVI, 1480.

III. — *Commentarii in explanationes, etc. — Symboli apostolorum.*

Explanatio symboli ad initiandos, S. Ambrosius Mediol., XVII, 1155 *et seqq.*

Commentarius in symbolum apostolorum, Rufinus, XXI, 336 *seq.*

De fide et symbolo liber unus, S. Augustinus, XL., 181

Sermo in traditione symboli, id., XXXVIII, 1053 *seq.*

Sermo de symbolo, id., XXXIX, 2190 *seq.*

De symbolo tres sermones ad catechumenos, id., XL, 627 *seq.*

Sermo de symbolo, *ibid.*, 1190 *seq.*

De symbolo apostolorum, id., LII, 354, 357 *seq.*

Explanatio symboli apostolorum, *ibid.*, 865 *seq.*

Homilia de traditione symboli, ejus explicatio, S. Maximus Taurin., LVII, 431.

Defensio symboli apostolorum adversus Arianos, S. Fulgentius Rusp., LXV, 821.

Expositio fidei catholicæ, Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 585.

Explicatur symbolum fidei, S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 127 *seq.*

De Symbolo, Amalarius Trevir., XCIX, 896.

Explanatio symboli apostolici, Rabanus Maurus, CX, 27; CXII, 1224; CVII, 368.

Commentarius in symbolum apostolorum, S. Bruno Herbipol., CXLII, 559, 562

De symbolo apostolorum, Ivo Carnot., CLXII, 604

Expositio symboli apostolorum, Abælardus, CLXXVIII, 618.

Expositio in symbolum, Joslenus Suess., CLXXXVI, 1479.

Symboli duodecim articuli, *ibid.*

NOTA. Ad explanationem uniuscujusque articuli symboli apostolorum, videre tabulas speciales *de Deo*, *de Jesu Christo*, *de Spiritu sancto*, *de Ecclesia catholica*, etc.

IV. — *De symbolo S. Athanasii.*

Exemplar Athanasii symboli, Fortunatus, LXXXVIII, 586.

Commentarius in fidem S. Athanasii; S. Bruno Herbip., CXLII, 559, 562.

Expositio fidei in symbolum Athanasii, Abælardus CLXXVIII, 618.

Expositio symboli S. Athanasii, S. Hildegardis, CXCVII, 1065.
Symbolum quod S. Athanasio tribuitur, Alcuinus, CI, 73, 82.

V. — *De Symbolo Nicæno.*

Fides apud Nicæam conscripta an. 325 a trecentis decem et octo episcopis contra omnes hæreses, S. Hilarius, X, 654.
Symbolum Nicænum, quod et Constantinopolitanum, Marius Mercator., XLVIII, 772.
Nicænsis synodus hanc fidem exposuit, *ibid.*, 868.
Symbolum Nicænum, S. Leo Magnus, LVI, 571, 759.
Symbolum cur a Romanis non recitatum in missa ante Henrici I imperatoris ætatem, id., LXXI, 114.
Symbolum fidei ejusdem Nicæni magni concilii a trecentis decem et octo Patribus editum, id., LXXXIV, 98, 139.
Symbolum fidei Nicæni et ejus explanatio, S. Paulinus Aquil., XCIX, 293; Alcuinus, CI, 1284; Isidorus Mercator, CXXX, 260, 303, 450.
Symbolum, Credo in unum Deum, quando cantandum, Joannes Rothomag., CXLVII, 58.
Symbolum Nicænum a Græcis et a Latinis suscipitur, S. Anselmus Cant., CLVIII, 317. Cur in symbolo Nicæno a Latinis additum est *Filioque*, *ibid.*
De symbolo : *Credo in unum Deum*, Rupertus Tuit., CLXX, 33; Honorius August., CLXXII, 661.

VI. — *De Symbolo Constantinopolitano.*

Symbolum Constantinopolitanum, Marius Mercator, XLVIII, 772.
Symbolum Constantinopolitanum recitatum post canonem a sacerdote tenente corpus Christi super calicem, S. Germanus Paris., LXXII, 111.
Symbolum centum quinquaginta sanctorum Patrum Constantinopoli congregatorum, LXXXIV, 139; Isidorus Mercator, CXXX, 450.

VII. — *De Symbolo Antiocheno.*

Expositio ecclesiasticæ fidei, quæ exposita est in synodo habita per encænia Antiochenæ Ecclesiæ consummata, S. Hilarius, X, 502.
Symbolum Antiochenum, Isidorus Mercator, XLVIII, 772; L, 152.

VIII. — *De variis Symbolis.*

Symbolum Theodori Mopsuesteni, et ejus refutatio, Isid. Merc., XLVIII, 213
Refutatio Theodoriani Symboli a Mercatore, XLVIII, 1045.
Symbolum Nestorianum, XLVIII, 877.

IX. — *De professionibus fidei.*

Confessio fidei catholicæ, S. Damasius papa, XIII, 358. — Lucifer episc. Calaret, XIII, 1049. — S. Patricius, Hibernorum apostolus, LIII, 802. — Carolus Magnus, XCVIII, 1115. — Hincmarus, Rhemens archiep., CXXV, 1199. — Wernerus abbas, CLVII, 727.

Sectio. II. — *De articulis Symboli apostolici.*

Articulus primus. — *Credo in Deum Patrem omnipotentem creatorem cœli et terræ.*

1° Unitas et Trinitas Dei. — Tertullianus, I, 588; II, 19, 154, 202, 248-250, 684. — Novatianus, III, 885. — S. Dionysius, papa, V, 109. — Lactantius VI, 127; VII, 110. — S. Hilarius Pictav., IX, 740-947, 983; X, 9, 883, 887. — Faustinus, XIII, 58. — S. Ambrosius Mediol., XIV, 965; XV, 1536, 1559; XVI, 321, 530, 533, 553; XVII, 510, 1005. — S. Martinus Turon., XVIII, 11. — S. Phæbadius, XX, 15, 17. — S. Hieronymus, XXIV, 92, 94, 236, 335, 423, 442, 444, 488, 627; XXV, 175, 393, 488, 894, 1193, 1309, 1310, 1401, 1403; XXVI, 19. — S. Augustinus Hippon., XXXIII, 449-742; XXXV, 129, 174; XXXV, 2249, 2286, 2341; XXXVI, 84, 216, 843, 845; XXXVII, 1090, 1457, 1712; XXXVIII, 353-359, 701, 703, 746; XXXIX, 1689, 2173, 2196; XL, 977, 979, 1259; XLII, 565, 753, 754, 819, 1120, 1121, 1200, 1207. — Arnobius Junior, LIII, 240. — S. Leo Magnus, LIV, 401, 404, 413, 414, 477, 677. — S. Victor Vitens., LVIII, 220, 224, 226. — Eugyppius abb., LXII, 897, 901, 916, 927, 939. — Boetius, LXIV, 1249-1254, 1299. — S. Eleutherius, LXV, 83, 87. — S. Fulgentius, LXV, 497, 739, 761. — Junilius, LXVIII, 21-23. — Cassiodorus, LXX, 132, 366, 507, 512, 592, 794, 953, 969, 1131. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 115, 566, 637, 667. — S. Columbanus, LXXX, 259. — Taio, episc. Cæsaraugust., LXXX, 735, 758. — S. Isidorus Hispalens., LXXXII, 259, 271; LXXXIII, 1203, 1229; LXXXIV, 81, 83. — Ven. Beda, XCV, 391. — Alcuinus abb., C, 1093, 1133; CI, 9, 1409. — Rabanus Maurus, CXI, 26. — Rodulfus Bituric., CXVIII, 704. — Hincmarus, CXXV, 466. — Regino abb., CXXXII, 228. Ratherius, episc. Veron., CXXXVI, 246, 710. — Gezo abb., CXXXVII, 380, 381, 386. — S. Petrus Damian., CXLV, 27. — S. Othlonus, CXLVI, 103, 105, 107, 109, 265, 266. — Guilmundus, CXLIX, 1495. — S. Bruno, Carthusian., CLII, 1405; CLIII, 24, 189. — Rodulphus Ardens, CLV, 1945. — Petrus Alphonsi, CLVII, 606. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 141, 1187. — S. Bruno Astens., CLXIV, 157, 947; CLXV, 72-563. — Rupertus abb., CLXVII, 161; CLXVIII, 679; CLXIX, 13; CLXX, 297, 298, 301, 304, 305, 314. — Ven. Hildebertus Turon., CLXXI, 1073, 1076, 1078, 1080, 1082, 1085. — Honorius, Augustodun., CLXXII, 45, 46, 1109, 1111. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 857; CLXXVI, 48, 52, 220, 226, 227. — Abælardus, CLXXVIII, 1693, 1698, 1703, 1715. — S. Bernardus abb., CLXXXII, 799, 954, 1057, 1058; CLXXXIII, 813, 1124. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 683, 687, 807. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1628. — Petrus Lombardus, CXCII, 521, 971. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 887, 992. — Adamus a S. Victore, CXCVI, 1456. Adamus Scotus, CXCVIII, 810, 811, 854, 855. — Philippus de Harveng, CCIII, 265. — Ermengaudus, CCIV, 1237. — Garnerius Lingon., CCV, 710. — Petrus Blesens., CCVI, 637, 828, 829, 830, 834. — S. Martinus Legionens., CCVIII 1269. — Petrus Pictav., CCXI, 791, 794, 795, 801, 805, 866, 875, 885, 887, 895, 919, 923.

2° Dei attributa. — Tertullianus I, 157, 375, 397, 432, 517; II, 160, 175, 201, 212, 240, 249, 274, 287, 290, 300, 502, 468, 756, 812. — Lactantius, VI, 120, 293; VII, 98, 100, 125. — S. Hilarius Pictav., X, 76. — S. Ambrosius Mediolan., XVI, 37, 38; XVII, 74, 90, 134. — S. Hieronymus, XXIII, 1020, 1060, 1075, 1083; XXIV, 172, 188, 345, 406, 410, 411, 457, 519, 535, 759, 809, 844; XXV, 588, 499, 689, 840, 1017, 1121, 1125, 1137, 1167, 1252, 1285, 1350, 1351; XXVI, 66, 320, 444, 446, 463, 472. — S. Augustinus, XXXII, 662, 735, 814; XXXIV, 21, 22, 589; XXXVI, 71; XXXVII, 1090, 1142, 1147, 1176, 1191, 1311, 1446, 1459, 1463, 1496, 1742, 1745, 1874, 1892, 1922, 1943, 1944, 1946; XXXVIII, 154, 360, 692; XL, 295, 1021. — S. Petrus Chrysologus, LII, 532. — Salvianus, LIII, 26. — S. Victor Vitens., LVIII, 228, 229. — Eugyppius, LXII, 765, 1057. — Cassiodorus, LXX, 478, 593, 890, 1008. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 713, 986, 1003, 1147; LXXVI, 18, 419; LXXVII, 328, 792; LXXIX, 394, 585, 654. — Taio, LXXX, 731, 733, 734. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1231. — Ratherius Veron., CXXXVI, 197, 241, 262, 324, 401, 702, 705-709. — S. Petrus Damian., CXLV, 475. — Wernerus abb., CLVII, 828. — Rupertus abb., CLXX, 437, 453. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1090, 1094. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 64, 67, 214, 220, 223, 233. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 680, 682, 689, 693, 697, 708, 714. — Adamus Scotus, CXCVIII, 281, 354, 778, 795, 797. — Petrus Pictav., CCXI, 822, 840, 844, 849.

3° Creatio mundi, vel Deus creator. — Tertullianus, I, 333, 375, 524, 589; II, 62, 197, 481, 539, 609, 708. — Lactantius, VII, 100. — Constantinus Magnus, VIII, 406, 410. — S. Ambrosius, XIV, 125, 126, 133, 143. — S. Hieronymus, XXIII, 1039; XXV, 395, 511, 625, 627; XXVI, 53, 445, 446. — S. Augustinus, XXXII, 811, 812, 814, 825; XXXIV, 246; XXXV, 2152, 2216, 2316, 2365; XXXVI, 205; XXXVII, 1745, 1758; XXXVIII, 24; XLII, 559, 561. — Victor Vitens., LVIII, 228, 604. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 644, 645. — Taio, LXXX, 748. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1230. — Ven. Beda, XC, 189, 192; XCI, 15. — Rabanus Maurus, CVII, 443; CIX, 1070. — Wandalbertus, CXXI, 132. — Remigius monac., CXXXI, 54. — S. Bruno Astens., CLXIV, 147. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 187. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 717. — Philippus de Harveng, CCIII, 142. — Bonacursus, CCIV, 777. — Ermengaudus, CCIV, 1235. — Alanus de Insulis, CCX, 309, 310, 312, 314. *Præterea, vide Indices de Deo, de Trinitate, de Creatione.*

Articulus secundus. — *Credo in Jesum Christum Filium ejus unicum Dominum nostrum.*

1. *Jesus Christus.* — Tertullianus, II, 191, 193, 264, 316, 342, 500, 757. — S. Cyprianus, IV, 72, 73, 700. — S. Felix, papa, IV, 155. — Lactantius, VI, 463. — S. Hilarius Pictav. IX, 275, 317, 793, 961, 1010; X, 609. — S. Damas. papa, XIII, 376-378. — S. Ambrosius, XVI, 551, 537, 539;

XVII, 525.—Tichonius Afer, XVIII, 15, 19. — Zacchæus, XX, 1070.—S. Hieronymus, XXIV, 145-437, 777; XXV, 459, 1065, 1435; XXVI, 21, 118, 150, 184, 216, 246, 257-282, 512, 566, 581, 448, 499, 518, 586, 587. — S. Augustinus, XXXII, 808; XXXIV, 1072, 1074, 1077; XXXV, 2282; XXXVI, 528; XXXVII, 1111, 1208, 1264, 1449, 1942; XXXVIII, 175, 174, 537-543, 550, 431, 432, 572, 852, 1124; XXXIX, 1902, 1927.—S. Petrus Chrysologus, LII, 588.—S. Nicetas; LII, 865. —S. Leo Magnus, LIV, 308, 318, 819, 466, 757, 765, 771, 785, 804, 805, 927, 1163, 1165, 1173. — S. Maximus Taurin., LVII, 260.—Boetius, LXIV, 1341, 1345, 1349, 1351.—S. Fulgentius, LXV, 224, 757, 762, 766.— Joannes II, papa, LXVI, 27.— Facundus, LXVII, 518, 555.—Rusticus, LXVII, 1170.—Cassiodorus, LXX, 58, 71, 112, 147, 154, 299, 439, 654, 993, 1087. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 539; LXXVI, 937; LXXIX, 23, 65, 66, 99.—Ven. Beda, XCII, 9, 10.—S. Paulinus Aquil., XCIX, 343.—Alcuinus, C, 1090.—S. Agob. CIV, 30.—Rabanus, CVII, 731, 744, 992; CX, 458; CXI, 1483; CXII, 655, 711, 755.—Radbertus Corbeiens., CXX, 38, 43, 77, 116, 148.—Ratherius Veron., CXXXVI, 247, 462. — S. Petrus Damian., CXLV, 50, 54.— Wernerus abb., CLVII. 767.—S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 748, 769, 773.—S. Bruno Astens., CLXIV, 701, 740; CLXV, 76, 85, 451.—Rupertus, CLXVIII, 462. — Ven. Hildebertus Turon., CLXXI, 352, 1104. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 451. 435; CLXXVI, 76, 399, 817.— S. Bernardus abb., CLXXXII, 933. 947; CLXXXIV, 47, 110, 829, 833.—Robertus Pullus, CLXXXVI, 810, 814. —Ven. Gerhohus, CXCIV, 1074, 1162.—Ekbertus abb., CXCV, 91.—Philippus de Harveng, CCIII, 444.—Reinerus monac., CCIV, 43.— Balduinus Cantuar., CCIV, 629, 630, 632. — Ermengandus, CCIV, 1243. — Petrus Blesens., CCVII, 835, 837-839, 851.

2. *Dei Filius unigenitus.* —Tertullianus, I, 397, 399, 404, 415; II, 157, 161, 162, 166, 170, 176, 181, 185, 317, 422, 802, 843.—S. Cyprianus, IV, 696, 698.—S. Dionysius papa, V, 109.—Lactantius, VI, 469.—S. Hilarius Pictav., IX, 725, 801, 807, 888, 1008.—S. Zeno, XI, 392, 396, 398. —S. Ambrosius, XIV, 984; XVI, 541, 544, 545, 553, 556, 592, 611, 613; XVII, 92, 128, 131, 550. — S. Phœbadius, XX, 19, 22, 24, 25.— S. Hieronymus, XXIV, 263, 423, 806. — S. Augustinus, XXXII, 812, 813; XXXIII, 381; XXXV, 1527, 1536, 1662, 1770, 1780, 1788, 1818, 1858, 2290, 2415; XXXVI, 71, 288, 484, 496, 497, 502, 699, 857, 1040; XXXVII, 1186, 1187, 1313, 1712, 1855; XXXVIII, 661, 676, 708, 747, 769, 770, 774; XXXIX, 1497; XLII, 558, 749, 750, 754, 1179, 1180, 1183.— S. Leo Magnus, LIV, 312, 678, 681, 763.—S. Maximus Taurin., LVII, 375.—Victor Vitens., LVIII, 222, 223. — Engyppius abb., LXII, 904, 905, 1068.—S. Fulgentius Ruspens., LXV, 195, 205, 210, 749, 775.—Cassiodorus, LXX, 391, 433, 507, 796.—S. Gregorius Magnus, LXXV, 705-714, 953; LXXVI, 273; LXXVII, 80, 1206, 1207; LXXIX, 64.—Taio, LXXX, 736.— S. Isidorus Hispal., LXXXII, 264.—Carolus Magnus, XCVIII, 1121.—Alcuinus, C, 1093; CI, 1414.—Rabanus Maurus, CIX, 704, 715, 765; CXI, 17, 19. — Paschasius Radbertus, CXX, 448, 449. — Ratherius Veron. CXXXVI, 742.— Gezo, CXXXVII, 378, 380, 386, 587.—S. Petrus Damianus., CXLV, 28.—S. Bruno Carthus., CLII, 579.— Goffridus abb., CLVII, 244-248. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 701.—S. Bernardus, CLXXXIII, 353.— Balduinus Cantuar., CCIV, 634. — Bonacursus, CCIV, 788.

3. *Messias.* — Tertullianus, II, 316, 343, 489, 626.— S. Cyprianus, IV, 712, 714, 717.— Constantinus Magnus, VIII, 443. — S. Hilarius, IX, 374, 388, 733, 806, 815, 833.— S. Zeno, XI, 428, 434, 440, 444. — S. Ambrosius, XIV, 315, 361, 417, 501, 641, 678, 688, 816; XVII, 833, 835.— S. Hieronymus, XXIII, 1060; XXIV, 771, 757; XXVI, 122. 257. 258. — S. Augustinus. XXXVI, 215, 603, 664, 763; XXXVII, 1258, 1296, 1447, 1578, 1845; XXXVIII, 74. 258, 722; XXXIX, 1639, 1760, 1765, 1776, 1816, 1828, 1832. — S. Maximus Taurin., LVII, 355.— S. Gregorius Magnus, LXXV, 521, 535, 582, 1073; LXXVI, 237, 239; LXXIX, 505. — Rabanus Maurus, CVII, 484, 574; CVIII, 1177. 1194, 1198, 1201; CIX, 206, 207, 223-226, 267, 365, 550, 621, 1148, 1224; CXI, 53, 54, 58, 63, 421, 880, 922, 979. 1030. 1061; CXII, 791, 1594. — S. Petrus Damian., CXLIV, 513. — Anselmus Laudun., CLXII, 1232, 1214, 1248. — S. Bruno Astens., CLXIV. 171, 185, 197, 253, 346, 491, 497. — Rupertus abb., CLXVII, 325, 392, 430, 509, 1179; CLXVIII, 136, 205, 685. — S. Bernardus, CLXXVII, 1067; CLXXXIII, 792.—Anonymus, CCIII, 764, 765, 767, 776, 778, 783. — *Vide præterea Indicem de Christo.*

Articulus tertius—*Qui conceptus est de Spiritu sancto, natus ex Maria Virgine.*

1. *Incarnatio.*—Tertullianus, II, 67, 154, 330, 752, 754, 782.— S. Cyprianus, IV, 703.—S. Eutychianus papa, V, 167. — Caius papa, V, 189.— Lactantius, VI, 465, 478.— S. Hilarius, IX, 788.—S. Ambrosius, XVI, 817.—Sedulius, XIX, 773.— Zacchæus, XX, 1077, 1078.— S. Hieronymus, XXIII, 1028, 1029; XXIV, 107, 108, 144, 181, 787, 868, 880; XXV, 1125; XXVI, 24, 196, 414, 534.— S. Augustinus, XXXII, 746; XXXIII, 75, 515, 540, 709; XXXIV, 24, 421, 423, 425; XXXV, 2193, 2251, 2252, 2340; XXXVI, 216-218, 664, 665, 826, 871; XXXVII, 1084, 1159, 1333, 1442, 1546, 1741, 1766, 1767, 1785, 1942; XXXVIII, 334, 338, 670, 710, 940, 944, 945; XXXIX, 1655, 1981, 2196; XL, 14, 306, 251; XLIV, 174. — Marius Mercator, XLVIII, 1005, 1095 — Cassianus, L, 10 et seqq. — S. Petrus Chrysol., LII, 577, 594. — S. Leo Magnus, LIV, 349, 358, 360, 361, 477, 483, 797, 927. — S. Maximus Taurin., LVII, 257, 238, 241-247, 249, 637.— Boetius, LXIV, 1347.— S. Eleutherius, LXV, 91. — S. Fulgentius Ruspent., LXV, 573. — Joannes II, papa, LXVI, 20. — Facundus, LXVII, 540. — Cassiodorus, LXX, 42, 44, 157, 329.—S. Gregorius Magnus, LXXV, 675; LXXVI, 32, 90, 287, 478; LXXVII, 56, 1206, 1207; LXXIX, 22, 23, 479.— Taio, LXXX, 776. — S. Isidorus Hispal. LXXXIII. 1228, 1229; LXXXIV, 81, 82. —S. Bonifacius Mogunt., LXXXIX, 862;—Ven Beda, XCIV, 12.— Paulus diacon, XCV, 1162.— Alcuinus, C, 1090, 1093.—Haymo, CXVIII, 31. — Regino abb., CXXXII, 228.—Gezo, CXXXVII, 377, 581.—S. Odilo, abb., CXLII, 1001.—S. Petrus Damian, CXLIV, 559; CXLV, 25. — S. Bruno Carthus., CLII, 500, 802, 1093. — Ven. Guibertus. CLVI, 489, 560, 574.— Petrus Alphonsi, CLVII, 617. — Wernerus abb., CLVII 797, 847, 897. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 440, 451.—S. Ivo Carnot, CLXII. 583.—Rupertus abb., CLXVIII, 391, 1626; CLXIX, 1459; CLXX, 511.— Ven. Hildebertus, CLXXI, 364, 376, 605, 811, 1096; CLXXII, 1122. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 452; CLXXVI, 70, 72, 371; CLXXVII, 295. — Abælardus, CLXXVIII, 1730, 1732. — Hermannus abb., CLXX, 9 et seqq.— S. Bernardus, CLXXXII, 800, 1062. 1063; CLXXXIII, 50, 586, 588, 592, 681; CLXXXV, 41, 120. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 780, 782, 784, 790.— B. Amædeus, CLXXXVIII, 1313. — Petrus Lombardus, CXCII, 775, 1071.—Richardus a S. Victore, CXCVI, 995.— Adamus Scotus, CXCVIII, 113, 219, 245, 246. — Petrus Cellens., CCII, 705.— Philippus de Harveng, CCIII, 38-40, 50, 625, 1200.— Bonacursus, CCIV, 781.— Alanus de Insulis, CCX, 321-324, 335. — Petrus Pictav., CCXI, 1162.—Innocentius III, CCXVII, 314.

2. *Nativitas.*—Tertullianus, II, 82, 264, 781. — S. Cyprianus, IV, 706 —Lactantius, VI, 478, 514, 570. —Constantinus Magnus, VIII, 425. — S. Hilarius, IX, 917. — S. Zeno, XI, 412. 415, 472. — S. Ambrosius, XV, 1565, 1566, 1571; XVII, 605, 1201, 1202.—S. Hieronymus, XXIV, 108, 114; XXV, 635, 637, 638; XXVI, 103, 312, 509; XXX, 220.— S. Augustinus, XXXV, 2276; XXXVI, 1235; XXXVII, 1243, 1258, 1735, 1766, 1847; XXXVIII, 773, 995; XXXIX, 2200; XL, 1267; XLI, 608; XLII, 1122.— S. Petrus Chrysol., LII, 598. — S. Leo Magnus, LIV, 190, 487. — S. Maximus Taurin., LVII, 239, 243. — S. Eleutherius, LXV, 93.— S. Fulgentius Ruspens., LXV, 726. — S. Gregorius Turon., LXXI, 171, 705. — Ven. Beda, XCIV, 31. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 498.— Rabanus Maurus, CVII, 754; CX, 14-16. — Haymo, CXVIII, 54. — Paschasius Radbertus, CXX, 81, 104, 122. — Ratramnus, CXXI, 83, 85.— Atto Vercellens, CXXXIV, 834. —S. Odilo abb., CXLII, 991. —S. Petrus Damian., CXLIV, 561, 846. — Samuel Marochianus, CXLIX, 345.— Radulphus Ardens, CLV, 1696, 1707. — Petrus Alphonsi, CLVII, 624.—Goffridus abb, CLVII, 237 —Wernerus abb., CLVII, 775, 785, 788.— S. Ivo Carnot., CLXII, 562, 568 — Rupertus, CLXVIII, 439, 487; CLXX, 74. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 381; CLXXII, 1123.—Hugo de S. Victore, CLXXVII, 946. — S. Bernardus, CLXXXIII, 33, 55, 116; CLXXXIV, 827; CLXXXV, 29. — Ordericus Uticens., CLXXXVIII, 17. — B. Amædeus, CLXXXVIII, 1319. — Odo abb., CLXXXVIII, 1646.—Ernaldus abb., CLXXXIX, 1615. — Aelredus abb., CXCV, 220. — Adamus Scotus, CXCVIII, 200. —Petrus Cellens., CCII, 658. — Garnerius, CCV, 599.— Petrus Blesens., CCVII, 575, 842.— S. Martinus Legion., CCVIII, 65.—Alanus de Insulis, CCX, 214, 252. — Absalon abb. CCXI, 14.— Helinandus, CCXII, 481. — Innocentius III, CCXVII, 450.

3. *Virginitas Mariæ perpetua.* — Tertullianus, I, 397. —S. Hilarius, IX, 921. — S. Ambrosius, XV, 1553; XVI, 325; XVII, 662, 874. — S. Hieronymus, XXIII, 183; XXIV, 506; XXV, 430; XXVI, 25, 372. S. Augustinus, XXXIX, 1990, 2105. — S. Leo Magnus, LXI, 1440. — S. Maximus Taurin., LVII, 239, 637 — S. Eleutherius, LXV, 96. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 1241. — S. Ildefonsus, XCVI, 54, 228. — Alcuinus, CI, 46. — Ra-

Iramnus, CXXI, 84. — S. Odilo abb., CXLII, 1023. — S. Petrus Damian., CXLIV, 561, 753. — Ven Guibertus, CLVI, 537. — Goffridus abb., CLVII, 257, 266 — Petrus Alphonsi, CLVII, 613. — S. Bruno Astens., CLXIV, 418. — Rupertus abb., CLXIX, 1460. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 857. — Bernardus abb., CLXXXII, 1141; CLXXXII, 86; CLXXXV, 199. — B. Amædeus, CLXXXVIII, 1303, 1307. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1725. — Philippus de Harveng, CCIII, 520. — Anonymus, CCXIII, 807. — Vide insuper *Indices de Christo et de Maria Virgine.*

ARTICULUS QUARTUS. — ***Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus et sepultus est.***

Tertullianus, I, 400, 1252, 1254; II, 195, 318, 612. — Lactantius, VI, 478, 495, 502, 510, 1053, 1057. — S. Hilarius, IX, 314, 357, 361, 374, 470, 473, 734, 805, 1066; X, 366, 381. — S. Ambrosius, XVII, 1117, 1203. — S. Hieronymus, XXIV, 501, 505, 507, 510, 612, 616; XXV, 429, 1135, 1485; XXVI, 82, 215, 314, 345, 358, 388, 454, 587. — S. Augustinus, XXXII, 1469, 1470; XXXIII, 832; XXXV, 1938, 1940; XXXVI, 173, 407, 455, 760; XXXVII, 1182, 1330, 1711; XXXVIII, 1084, 1089; XXXIX, 2136, 2200, 2204; XL, 1192. — Mamertus Claudianus, LIII, 786. — S. Leo Magnus, LIV, 315, 322, 331, 372, 387, 491, 492, 690; LVI, 1133. — S. Maximus Taurin., LVII, 539 — S. Fulgentius Ruspens, LXV, 257. — Facundus, LXVII, 534. — Cassiodorus, LXX, 153, 480. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 612, 653, 1075. — Taio, LXXX, 780, 783. — S. Hildefonsus, XCVI, 172. — Theodulphus, CV, 375. — Rabanus Maurus, CVII, 1097, 1152; CXII, 1463, 1465, 1594. — Haymo, CXVIII, 358, 392, 426. — Gotteschalcus, CXXI, 366. — S. Remigius Lugdun., CXXI, 1122. — Ratherius Veron., CXXXVI, 247, 248, 555. — S. Petrus Damian., CXLIV, 655, 772. — S Bruno Carthus., CLIII, 57. — Petrus Alphonsi, CLVII, 639. — Wernerus abb., CLVII, 914, 952. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 675, 761; CLIX, 271. — S. Ivo Carnot., CLXII, 562. — S. Bruno Astens., CLXIV, 105, 106, 403, 419, 688, 746, 837, 840, 1053, 1063. — Drogo Cardin., CLXVI, 1516. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 547, 1105. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 457; CLXXVI, 78. — S. Bernardus, CLXXXII, 1134, CLXXXIII, 263; CLXXXIV, 741, 771, 953; CLXXXV, 130. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 819, 821. — Ordericus Uticens., CLXXXVIII, 51. — Ernaldus, CLXXXIX, 1656. — Petrus Cellens., CII, 725. — Petrus Blesens., CCVII, 607, 846, 847. — S Martinus Legion., CCVIII, 761. — Absalon abb., CCXI, 137-148. *Insuper* Vide *Indicem de Christo.*

ARTICULUS QUINTUS. — ***Descendit ad inferos; tertia die resurrexit a mortuis.***

Tertullianus, I, 400; II, 657, 742, 760. — Lactantius, VI, 478, 510, 1055 — S. Hilarius, IX, 835, 851; X, 370. — S. Ambrosius, XVII, 48, 1203. — Juvencus, XIX, 386. — S. Hieronymus, XXIV, 221, 395, 559; XXV, 512, 632, 927, 940, 1123, 1131, 1132; XXVI, 498; XXX, 215, 224. — S. Augustinus, XXXV, 2258; XXXVI, 452, 666, 791; XXXVII, 1115, 1672, 1700; XXXVIII, 360, 657, 658, 1104, 1107, 1112, 1115, 1143, 1147; XXXIX, 2062; XLIV, 182. — S. Petrus Chrysol., LII, 408. — S. Leo Magnus, LIV, 386, 390, 495. — S. Maximus Taurin., LVII, 359, 361, 593. — Eugyppius, LXII, 1169. — Cassiodorus, LXX, 298, 617, 778. — S. Gregorius Turon., LXXI, 172. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 995; LXXVI, 489; LXXVII, 869; LXXIX, 69, 70. — Taio, LXXX, 783. — Ven. Beda, XCIV, 734. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 490, 491. — Rabanus Maurus, CX, 33, 140, 141; CXII, 1467, 1594. — Haymo, CXVIII, 445. — Atto Vercell., CXXXIV, 843. — S. Odilo abb., CXLII, 1005, 1009. — S. Petrus Damian., CXLIV, 563. — S. Bruno Carthus., CLIII, 464. — Radulphus Ardens, CLV, 1852. — Goffridus abb., CLVII, 252. — Petrus Alphonsi, CLVII, 650. — Wernerus abb., CLVII, 921, 952. — S. Ivo Carnot., CLXII, 590. — S. Bruno Astens., CLXIV, 886. — Rupertus, CLXX, 194. — Ven Hildebertus, CLXXI, 556; CLXXII, 1127. — S. Bernardus, CLXXXIII, 273; CLXXXIV, 741; CLXXXV, 137. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 823, 824, 829, 830. — Ordericus Uticens., CLXXXVIII, 60. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1059. — Adamus de S. Victore, CXCVI, 1435, 1437, 1442. — Petrus Cellens., CCII, 777. — Garnerius, CCV, 681. — Petrus Blesens., CCVII, 618, 847. — S. Martinus Legion., CCVIII, 921. — Alanus de Insulis, CCX, 319. — Absalon, CCXI, 152. — Helinandus, CCXII, 588. — Innocentius III, CCXVII, 401, 469 — Vide præterea *Indicem de Christo.*

ARTICULUS SEXTUS. — ***Ascendit ad cœlos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis.***

Tertullianus, II, 792. — Lactantius, VI, 516, 1055. — S. Damasus papa, XIII, 377. — S. Hieronymus, XXVI, 499. — S. Augustinus, XXXVIII, 1202, 1209, 1212, 1219; XXXIX, 2081. — S. Leo Magnus, LIV, 394-499. — S. Maximus Taurin., LVII, 367, 625. — S. Fulgentius Ruspens, LXV, 914, 915. — S. Gregorius Turon., LXXI, 172, 708. — Ven. Beda, XCIV, 174, 624. — Rabanus Maurus, CX, 42, 231, 232; CXII, 1482, 1594. — Atto Vercell., CXXXIV, 845. — Haymo, CXVIII, 845. — Ratherius Veron., CXXXVI, 740. — S. Odilo abb., CXLII, 1011. — Samuel Marochianus, CXLIX, 347, 348. — Radulphus Ardens, CLV, 1888, 1917, 1922 — Goffridus abb., CLVII, 258. — Petrus Alphonsi, CLVII, 650. — Wernerus abb., CLVII, 952, 971. — S. Bruno Astens, CLXIV, 863, 1043. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 580; CLXXII, 1127. — S. Bernardus, CLXXXIII, 294, 309, 1151, 1152. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 831. — Ordericus Uticens., CLXXXVIII, 60. — Ernaldus, CLXXXIX, 1667. — Aelredus abb., CXCV, 283. — Petrus Cellens., CCII, 788. — Garnerius, CCV, 700. — Petrus Blesens., CCVII, 849. — S. Martinus Legion., CCVIII, 1085. — Absalon abb., CCXI, 182 — Helinandus, CCXII, 591. — Insuper adeat lector *Indicem de Christo.*

ARTICULUS SEPTIMUS. — ***Inde venturus est judicare vivos et mortuos.***

Tertullianus, I, 523, 527, 660. — S. Cyprianus, IV, 719. — Lactantius, VI, 769, 784, 796. — S. Hilarius Pictav., IX, 1032, 1053, 1065. — S. Ambrosius, XVII, 204, 768, 840. — S. Hieronymus, XXIII, 1007, 1040; XXV, 845, 959, 965, 984, 1051, 1236; XXVI, 179. — S. Augustinus, XXXII, 1472; XXXVI, 90, 127, 128, 255, 354, 408, 717, 811, 814, 944, 945; XXXVII, 1096, 1236, 1257, 1418, 1915; XLI, 658, 662, 699, 732. — S. Maximus Turon., LVII, 225. — Eugyppius abb., LXII, 768, 777, 783. — Cassiodorus, LXX, 55, 59, 260, 350, 599. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 585, 734, 793, 849, 857, 876, 878, 950, 962, 1053; LXXVI, 37, 62, 649-656, 1078; LXXVII, 356, 357, 405, 444, 627. — S. Columbanus, LXXX, 246 *et seqq.* — Taio, LXXX, 978, 982, 985. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1230. — S. Aldhelmus, LXXXIX, 297. — Ven. Beda, XCIV, 653. — Alcuinus abb., C, 1151. — Rabanus Maurus, CIX, 1049; CXII, 720, 1320, 1618. — Haymo, CXVIII, 17, 933, 940, 941. — Paschasius Radbertus, CXX, 819. — Ratherius Veron., CXXXVI, 260, 390, 577, 701. — S. Petrus Damian., CXLIV, 228, 312, 477, 480, 481; CXLV, 837, 839, 840. — Samuel Marochianus, CXLIX, 347. — S. Bruno Carthus., CLII, 642, 761, 922. — Radulphus Ardens, CLV, 1678. — Wernerus abb., CLVII, 742. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 722. — S. Bruno Astens., CLXV, 269, 410, 665. — Rupertus, CLXVII, 1086, 1811, 1812, 1818; CLXVIII, 238, 243, 869. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1166. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 365, 366, 514, 591; CLXXVI, 597. — S. Bernardus, CLXXXIV, 1303. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 702, 978, 979, 1001. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1177. — Petrus Blesens., CCVII, 868. — Innocentius III, CCXVII, 743-745. — Vide *Indicem de ultimo judicio.*

ARTICULUS OCTAVUS. — ***Credo in Spiritum sanctum.***

Tertullianus, II, 159, 165, 196, 953. — Faustinus, XIII, 76. — S. Ambrosius, XVI, 703; XVII, 155, 200, 1005. — S. Hieronymus, XXIII, 101; XXIV, 558, 616; XXV, 976, 1035, 1183. — S. Augustinus, XXXV, 1425, 2087, 2088, 2237, 2373; XXXVIII, 448, 461, 462, 715, 1225; XXXIX, 2087, 2091; XL, 272, 976; XLII, 750, 756, 1183, 1185. — S. Nicetas, LII, 855. — S. Leo Magnus, LIV, 402, 403, 409, 411, 477. — S. Maximus Taurin., LVII, 629, 631, 635, 637. — S. Victor Vitens., LVIII, 225, 229. — Eugyppius, LXII, 920. — Paschasius diac., LXII, 12. — Vigilius Tapsens., LXII, 308. — S. Fulgentius Ruspens., LXV, 184, 761, 770, 783. — Cassiodorus, LXX, 23, 198, 398, 606. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 715; LXXVI, 418, 533, 824; LXXVII, 146, 216; LXXIX, 295. — Taio, LXXX, 737. — Carolus Magnus, XCVIII, 1123, 1129. — Alcuinus, CI, 63. — Theodulfus, CV, 239. — Rabanus Maurus, CX, 43, 44, 255, 256; CXI, 23; CXII, 1487. — Ratramnus, CXXI, 222. — Æneus Parisiens., CXXI, 683. — Ratherius Veron., CXXXVI, 225, 247. — S. Odilo, CXLII, 1018. — S. Petrus Damian., CXLIV, 619; CXLV, 51, 37. — S. Bruno Carthus, CLII, 865; CLIII, 71, 74. — Radulphus Ardens, CLV, 1932. — S. Anselmus Cantuar, CLVIII, 285; CLX, 1111. — S. Ivo Carnot., CLXII, 592. — S. Bruno Astens., CLXIV, 238, 358; CLXV, 595. — Drogo cardin., CLXVI, 1553. — Rupertus abb., CLXVII, 1571, 1575, 1574, 1575, 1599, 1786; CLXIX, 73; CLXX, 270, 273, 278. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 589. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 502, 830; CLXXVI, 226. — Abælardus, CLXXVIII, 1718, 1719. — S. Bernardus, CLXXXIII, 323, 326, 330, 810, 811, 1001. — Anselmus Havelberc, CLXXXVIII, 1763. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1671. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1011, 1018. — Adamus

de S. Victore, CXCVI, 1446. — Adamus Scotus, CXCVIII, 126, 284, 285, 812. — Hugo Eterian., CCII, 227. — Petrus Cellens., CCII, 795. — Philippus de Harveng, CCIII, 402, 1200. — Bonacursus, CCIV, 789. — Petrus Blesens., CCVII, 830, 849. — S. Martinus Legion., CCVIII, 1265. — Alanus de Insulis, CCX, 218, 221. — Absalon abb., CCXI, 199. — Petrus Pictav., CCXI, 914, 930, 933. — Helinandus, CCXII, 611. — Anonymus, CCXIII, 753, 754. — Innocentius III, CCXVII, 422. — Vide præterea *Indicem de Spiritu sancto*.

ARTICULUS NONUS. — *Sanctam Ecclesiam catholicam, sanctorum communionem.*

(Quoad hunc articulum, Vide *speciales Indices de Ecclesia et de cultu sanctorum.*)

ARTICULUS DECIMUS. — *Remissionem peccatorum.*

(Vide *Indicem de Pœnitentiæ sacramento.*)

ARTICULUS UNDECIMUS. — *Carnis resurrectionem.*

Tertullianus, I, 378, 523, 527, 746, 813; II, 46, 61, 792. — S. Hilarius, IX, 411, 468, 470, 472, 681, 699, 861, 916. — S. Zeno, XI, 369. — S. Ambrosius, XIV, 808; XVI, 1328, 1330, 1333, 1335, 1338, 1340, 1344; XVII, 267, 271, 532, 535, 536, 539 — S. Hieronymus, XXIV, 287, 628, 647, 675; XXV, 346, 348, 394. — S. Augustinus, XXXIII, 371, 942; XXXIV, 25, 26, 483; XXXVI, 751, 752, 775, 786; XXXVIII, 269, 712, 848, 1130; XXXIX, 1599, 1611, 1961, 2074; XL, 272, 274, 275; XLI, 690, 755, 778, 782; XLII, 1129. — S. Petrus Chrysol., LII, 522. — Julianus Pomerius, LIX, 421. — Eugyppius abb., LXII, 777, 781, 801, 806, 807. — Dionysius Exiguus, LXVII, 382, 393, 583. — Cassiodorus, LXX, 1117. — S. Gregorius Magnus, LXXI, 139, 316; LXXV, 1076-1080; LXXVII, 92, 265. — Taio, LXXX, 983. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1230, 1242. — S. Julianus, XCVI, 497. — Alcuinus, C, 1149; CI, 52 — Rabanus Maurus, CX, 130, 859 — Haymo, CXVIII, 881. — Servatus Lupus, CXIX, 621. — Regino Prumiens., CXXXII, 228-248. — S. Bruno Carthus., CLII, 209, 408. — Wernerus abb., CLVII, 939, 957. — S. Bruno Astens., CLXIV, 618, 622; CLXV, 256, 597. — Rupertus abb., CLXVII, 1571. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1715; CLXXII, 1164, 1165. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 597. — S. Bernardus, CLXXXIII, 52. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 982, 990, 997. — Bonacursus, CCIV, 782. — Ermengaudus, CCIV, 1266. — Petrus Blesens., CCVII, 866, 867. — Alanus de Insulis, CCX, 324, 326, 615. — Vide *insuper Indicem de Resurrectione corporum.*

ARTICULUS DUODECIMUS. — *Et vitam æternam.*

Tertullianus, I, 520. — S. Hilarius, IX, 258, 659, 835, 875. — S. Ambrosius, XIV, 597, 989; XVI, 40; XVII, 725 — S. Hieronymus, XXIV, 531; XXV, 1087, 1135, XXVI, 498, 548. — S. Augustinus, XXXII, 793, 959, 1022, 1472, 1475; XXXIII, 351, 596, 622, 481; XXXVI, 202, 485, 752, 976; XXXVII, 1061, 1062, 1099, 1108, 1403, 1406, 1501, 1901, 1916, 1941; XXXVIII, 36, 135, 162, 441, 422, 712, 740, 892, 1337; XL, 284; XLI, 723, 724, 731, 735, 755, 796, 801. — S. Patricius, LIII, 832, 833, 835, 837. — Julianus Pomerius, LIX, 419, 491. — Eugyppius, LXI, 783, 784, 801, 813. 817. — Cassiodorus, LXX, 260, 311, 459, 621, 1304. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 755, 856, 911, 914, 1037; LXXVI, 93, 737, 838; LXXVII, 400-404; LXXIX, 124, 588, 628, 656, 657. — Taio, LXXX, 987-989. — S. Julianus Tolet., XCVI, 475, 477, 478. — Alcuinus, CI, 53, 54. — Rabanus Maurus, CIX, 456, 1029; CXI, 1318, 1594. — Haymo, CXVIII, 875, 879, 886, 945, 949. — Servatus Lupus, CXIX, 492. — Paschasius Radbertus, CXX, 166, 867. — Joan. Scotus, CXXII, 436. — Ratherius Veron., CXXXVI, 214, 408, 410, 430, 700. — S. Petrus Damian., CXLIV, 838. — Ven. Guibertus. CLVI, 50, 610, 611, 671, 672, 674-676. — Wernerus abb., CLVII, 947, 1011, 1012, 1123, 1128. — S. Bruno Astens., CLXIV, 307, 372, 591, 605, 622, 797, 986; CLXV, 982. — Rupertus abb., CLXVII, 1827; CLXVIII, 547. — Honorius Augustod., CLXXII, 1157, 1159, 1168, 1169, 1171, 1172, 1175. — S. Bernardus, CLXXXIII, 108, 213, 250, 374, 465, 825, 952; CLXXXIV, 116, 353, 355, 358, 363, 531, 1047, 1058, 1310. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 1003, 1008. — Adamus Scotus, CXCVIII, 250, 359, 702, 770, 831. — Petrus Cantor, CCV, 159 — Thomas Cisterciens., CCVI, 169, 249, 250, 535. — Petrus Blesens., CCVII, 868, 869. — Alanus de Insulis, CCX, 617, 618. — Innocentius III, CCXVII, 737-739. — Vide insuper *Indices de cœlo, de inferno*, etc.

SERIES DUODECIMA.

Religio, ut jam antea diximus, nihil aliud est, latiori sensu, quam societas Deum inter et homines, quorum mutuas complectitur relationes, ac proinde Dei jura et hominis officia. Aliunde, homo corpore simul et anima constat, et sub hac duplici substantia, totum se Deo subjectum et devotum præstare tenetur. Idcirco, ut homini ratione corporis Deo reddendi debita modum præberet religio, externa instituit signa, quæ CULTUS nuncupantur. In hac igitur Serie duodecima tractamus de cultu externo et de variis ejus speciebus; de cultu sanctorum, reliquiarum, imaginum, ac de fructibus ex hac veneratione profluentibus. Posthæc, cum liturgia sit norma cultus, et Kalendarium tempora et dies festivitatum ordinet, quidquid de his agit *Patrologia*, duobus Indicibus hic exprimimus.

CVIII.

INDEX DE CULTU IN GENERE,

ORDINE LOGICO REFERENS VARIAS SS. PATRUM SENTENTIAS DE ILLIUS NECESSITATE ET COMMODIS,

PRÆSERTIM ERGA SOCIETATEM HUMANAM, CUJUS MORES FEROS ET PRAVOS DEMULSIT ET EMENDAVIT.

MONITUM.

Sub hac denominatione indicatur hominis servitus erga Deum, sive latria, hoc est præceptum : *Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli servies.* Istud mandatum insitum natura hominibus erga divinitatem ut istud erga proximum : *Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris*, invenitur etiam ante legem scriptam apud veteres patriarchas, et deinceps apud gentes, etsi turpissime vitiatum. Unde dicendum in hoc Indice :

1° Quid sit divinitatis latriæ cultus, sive in quo consistat, et qualis fuerit in lege non scripta;
2° Qualis fuit ex præcepto veteris legis;
3° Qualis nunc est ex præcepto novæ legis, adjuncto cultu duliæ et hyperduliæ in Ecclesia catholica recepto; et de oratione pro mortuis;
4° De favoribus cultui in utraque lege scripta et persecutionibus ex parte hominum obvenientibus:
5° De cultus defectu, excessu aut abusu, sive de hæresi et schismate, et de paganismo, et in his ultimis seriebus ex malis, infortuniis, miseriis, turpitudinibus, etc., quæ apparebunt, per consequentiam, pro felicitate, pace et bonis moribus, qui notati sunt in quatuor aliis seriebus, facillime omnium sensui patebit quantum cultus veri Dei, prosperitatis, lætitiæ, etc., semper contulerit hominibus.

Juxta morem hic Index disponitur ordine alphabetico Patrum, cum indicatione voluminis et columnæ, præcitata quæstione in qualibet serie discutienda.

SERIES PRIMA.

De cultu in lege non scripta.

Sola vera divinitas cultum latriæ sibi vindicat, qui maxime consistit in mentis affectu, exhibitione pia corporis, et in sacrificiis, oblationibus et cujusque generis donis, apud etiam primos patriarchas usitatis. Cum enim nos ipsius omnes templum et singuli templa simus, cum semper, quando ad Deum sursum fuit cor hominum, ejus altare fuit. Cum manifeste Deum colimus, quando suavissimo incensu eum adoremus et in conspectu ejus pio sanctoque amore flagramus, quando nosmet ipsos vovemus et reddimus, quando solemnitatibus et statutis diebus beneficiorum ejus sacram dicamus usque memoriam, quando sacrificamus ei hostiam humilitatis et laudis in ara cordis, igne fervidæ charitatis, et eum agnoscimus nostræ beatitudinis fontem, et omnis nostræ appetitionis finem, his stantibus et repertis apud primos mundi incolas, cultus apud ipsos viguisse deducitur; quod ex indicatis infra evidentissime ostenditur.

ADAMUS SCOTUS. — Abel typus oblationis religiosæ, simulque et Abraham, CXCVIII, 480, 481.

ADO (S.), Viennens. — Enos primus nomen Domini invocare cœpit, CXXII, 24. Enoch translatus est a Deo propter pietatem, CXXII, 25. Isaac in typo Salvatoris a patre in sacrificio oblatus est, CXXII, 33, 34. In occisione agni, Christi immolatio, CXXII, 42.

AGOBARDUS (S.). — Quod Abraham fuerit in cultu Christianus, CIV, 172. Christianorum cultus non est novus, CIV, 174. Deus solus colendus, CIV, 204, 214. Deo debetur honor et timor, CIV, 243. Latria quid sit, CIV, 200.

ALANUS DE INSULIS. — Enoch a Deo translatus in paradisum propter pietatem, CCX, 260. Abelis sacrificium ut quid receptum est, et Cain recusatum, CCX, 518. Abraham Deum cognovit et coluit CCX, 272. Thare cum filiis suis in ignem missus est, quia ignem adorare noluit, CCX, 534. Abraham Babylonio incendio vallatus, illud adorare nolens Dei auxilio fuit liberatus. CCX, 534.

ALCUINUS. — Abelis sacrificium ut quid receptum est et Caini refutatum, C, 518. Adoratio spiritualis per casum viginti quatuor senio um intelligenda est, C, 1112. Oblationes unde sic dicantur, CI. 1134. Sacrificium est victima. immolatio unde dicitur, CI, 1134, 1135.

AMBROSIUS (S.). Mediolanens. — Abel cum corde puro et simplici sermone primitias obtulit Deo, et ideo respexit Deus in munera ejus, XIV, 357. Abel offerens sacrificium cur Deo plus placuerit quam Cain, XIV, 956, 957. Cain et Abel duas sectas sibi compugnantes significabant, XIV, 317. Per eos processus humanæ sapientiæ designatur, XIV, 320. Cain male sacrificans Deo parricidalis figura fuit Synagogæ populique Judæorum, XIV, 317, 318. Quanta Abrahami devotio in exsequendis mandatis Dei et quanta ejus hospitalitas, XIV, 434, 435. De sacrificio Abrahæ qui, jubente Deo, filium dilectissimum immolandum Deo cito obtulit XVI, 1343. Ab Abrahamo aries immolatus figura fuit Christi, XIV, 448, 449. Rex Ægyptiorum augeri jubebat onera Judæorum, ne cognoscerent Deum et cultui sacro vacarent, XIV, 1144. Abel ideo placuit, quia non est suum munus moratus, qui de primitivis ovium obtulit, XVI, 1079. Abel fructus melior quam Cain; in illo mundi salus annuntiatur, in isto mundi ruina; in illo Christi sacrificium, in isto diaboli parricidium, XVI, 347. Cain de fructibus terræ munera Deo obtulit, quia invidus erat fratri suo, XVII, 813. Abel Deo obtulit de primogenitis gregis sui et de adipibus eorum munera, et Deo grata et accepta sunt quia invidus erat fratri suo, XVII, 813.

AUGUSTINUS (S.), Hipponens. — Latria exhibenda est uni Creatori et singulis personis Trinitatis, XXXIII, 573, 749. Melchisedech figuravit sacerdotium Christi, XXXIII, 769. Sacrificium uni Deo debitum, XXXIII, 577, 578. Sacerdotium, sacrificium, templum non sibi expetissent dæmones nisi nossent uni Deo deberi, XXXIII, 577. Sacrificiis Deus non eget, sed in his vel acceptandis, vel reprobandis, vel percipiendis nonnisi hominibus consulit, XXXIII, 577. Sacrificia pro ratione temporum varia fuerunt, XXXIII, 379. Abraham Deum colebat, nedum peccaret, quod filium Deo jussus voluit immolare, XXXIII, 702, 811; XLI 35, 39. Latriæ servitus Deo debita, XXXIII, 536, 564, 628, 631. Abelis sacrificium cur Deo acceptum, XXXV, 1760. Pascha Judæorum umbra veri Paschatis, XXXV, 1758. Abraham verus Dei cultor, XXXV, 2274. Quidquid egeris, bene age, et laudasti Deum, XXXVI, 341. Sacrificium secundum ordinem Melchisedech, nunc diffusum toto orbe terrarum XXXVI, 303. De sacrificio quod Abraham obtulit, cum poposcisset ut de his quæ crediderat edoceretur, XXXVII, 1362. In Ismael sunt omnes qui carnaliter Deum colunt, XXXVII, 1603. Sacrificium Abrahæ quid significat, XXXVII, 1361. Abrahæ sacrificium figura immolationis Christi, XXXVIII, 133. Sacrificium uni Deo debitum, XXXVIII, 1249; XXXIX, 1667. Abrahæ obedientia in immolatione filii laudatur, XXXVIII, 1751. Sacrificium maximum quod Deo debetur est quidquid boni etiam malis hominibus facere, XXXIX, 2252. Latria uni Deo exhibenda, XL, 160, 173, 221, 646, Abraham gladio obedientiæ filium jugulavit, XL, 1165. Sacrificia Christianorum oblationes Abel, Judæorum munera Cain adumbrabant, XL, 748. Cultus Dei unico verbo non potest exprimi, XLI, 278. Cultus qui dicitur latria soli Deo debetur, XLI, 279, 280. Cultus Deo debitus est vel aliqua nostra, seu nos ipsos religionis ritibus consecrare, XLI, 277. Melchisedech figuravit eucharistiam dum panem et vinum obtulit, XLI, 500. Cultus verus a Deo inspiratur et docetur, XLI, 179. Sacrificium verum et perfectum quodnam sit, XLI, 283. Antiquitas cultus Dei in sacrificio, XLI, 281, 701. Sacrificia ante diluvium celebrata, XLI, 459. Sacrificium uni Deo debitum, XLI, 255, 256, 281, 654; XII, 382. Sacrificia cur sibi offerri voluit Deus, XLI, 296. Sacrificia prisca sanctorum figuræ veri sacrificii Christi, XLI, 298. Sacrificium præclarissimum atque optimum nos ipsi sumus, XLI, 655. Templum Dei non de lapidibus et lignis, sed de hominibus ædificatur, et quomodo, XLI, 542, 546. Cultus Dei amor ejus, XLII, 1010. Abrahæ factum quando voluit filium immolare, jubente Deo, fuit obedientia; Deo non jubente, quid fuisset, nisi dementia, XLIII, 731. Colitur Deus sacrificio laudis actionisque gratiarum XLIV, 214. Cultus Dei in quo constitutus est, XLIV, 211. Cultus Dei servilis quis, quis liberalis, XLIV, 597.

BALDUINUS Cantuariens. — De cultu quo manifestatur vera dilectio, CCIV, 417, 425. De commendatione fidei, seu cultus veri Dei, CCIV, 573, 634. De ritu sacrificandi, CCIV, 650.

BERNARDUS (S.) Clarævallens. — Cultus Dei in tribus consistit, CLXXXIII, 692. Pii sunt qui in Deum credunt et ipsum colunt, CLXXXIII, 692. Pietas est cultus Dei vivi, CLXXXIII, 692. Ethnicis nullæ veræ virtutes, CLXXXIII, 883. Oblatio Cain cur reprobata, CLXXIII, 898. Nos ipsos Deo offerre debemus, CLXXXIII, 370, 371. Orandus ubique Deus, CLXXXIV, 496. Honor Deo summus est Deum venerari et imitari, CLXXXIV, 497.

BOETIUS. — Quonam cultu Deus ab omnibus honorandus est, LXIV, 1261.

BRUNO (S.), Astens. — Abel, cum sacrificia offerret Deo, ejus gratiam promeruit, quare, CLXIV, 172. Cain vero Deo sacrificans, ejus gratiam non habuit, quare, CLXIV, 172, 173. Abraham erexit altare et Deo sacrificium obtulit, CLXIV, 187. Probatur fides et obedientia Abrahæ in mandato sacrificandi Isaac filium suum, CLXIV, 198. Isaac, sacrificandus a patre Abraham, Christi figuram gessit, audito Dei mandato, sponte se ad immolandum dedit, CLXIV, 198. Melchisedech, rex Salem, sacerdos Dei altissimi, panem et vinum Deo offerens, figura fuit Christi, qui se ipsum prius Deo Patri in sacrificium obtulit et non cessat per servos suos eidem Deo Patri se quotidie offerre, CLXIV, 188, 189. Ab exordio mundi homines cœperunt Deum colere, eique sacrificare in signum cultus et adorationis; ita fuerunt Cain et Abel, CLXIV, 172, 173

BRUNO (S.). Carthusian.—Holocaustum unde dicitur, CLII, 714. Hostia quid sit, CLII, 374. Hostia Abel grata Deo, et hostia Cain reprobata, quare, CLII, 551.

CASSIODORUS.—Nomen Dei ubique creditur adorandum LXX, 339, 340. Sacrificium quid dicendum, LXX, 351, 352, 353. Quomodo sacrificia pecudum proficiant, LXX, 352, 353. Sacrificia ordinis Aaron perierunt, Melchisedech vero manserunt et quomodo, LXX, 796. Quæ sacrificia Deo accepta, LXX, 352, 353. Nosmetipsos Deo sacrificare debemus, LXX, 50; hoc est sacrificium Deo acceptissimum, LXX, 198, 199.

CONSTANTINUS MAGNUS, imperat. — Deum laudat qui semper bona et honesta docet, VIII, 277.

CYPRIANUS (S.). —Adam præcepti immemor, fit legis divinæ transgressor, IV, 629. In sacrificiis quæ Abel et Cain primi obtulerunt. Deus non eorum munera, sed corda intuebatur, ut ille placeret in munere qui placebat in corde, IV, 536. Noe Deo sacrificium obtulit, et delectatus est Deus in odorem suavitatis, et respexit in sacrificium ejus, IV, 423. Quando quis orat et Deum adorat, hoc faciat, non elevatis impudenter in cœlum oculis, non manibus insolenter erectis, sed pectus suum pulsans, divinæ misericordiæ imploret auxilium, IV, 522.

DRACONTIUS. — Quænam victimæ placent Deo, LX, 832. Isaac, hostia grata Deo, quia pater corde fideli natum obtulerat, et natus vota non negabat, XL, 845, 846. Preces corde magis quam ore promendæ, XL, 747.

EUGYPPIUS. — Deus non respexit in munera Cain, quia opera illius maligna erant; respexit autem in munera Abel, quia opera ejus erant justa, LXII, 672. Imitantur Cain, qui, corde perverso viventes, offerunt tamen Deo munera sua, LXII, 672. Deo tantummodo sacrificandum, LXII, 670. Deum colendo cadit superstitio, LXII, 735. Deo legitime serviendum, LXII, 734, 735. Mali, ut fruantur mundo, colunt Deum, LXII, 672. Immolatio, quam faciebant patres, præfigurabat sacrificium Christi, LXII, 702. Sacrificia quando non recte fiunt, LXII, 672. Creaturæ cultus superstitio, LXII, 936, 949. Sacrificium quomodo intelligendum est, LXII, 960, 961.

FULGENTIUS (S.). — Abraham construxit altare sacrificaturus non soli Patri, sed et Filio, LXV, 180. Abraham construxit altare illi Deo qui ei visus est, LXV, 181, 182. Patriarchæ et martyres etiam Filium invocaverunt, LXV, 809, 810. Cultura Dei est infusio gratiæ spiritualis, LXV, 782. Latriæ cultus soli Deo debetur, LXV, 765. Cultus latriæ maxime per sacrificia Deo exhibetur, LXV, 765. Verus cultus in unius veri Dei servitio constat, LXV, 365.

GARNERIUS. — Abel, Christi passionem significans, agnum obtulit in sacrificio, CXCIII, 45. Altare Dei cor nostrum, CXCIII, 332.

GAUDENTIUS (S.).—Verus Dei cultor, quis, XX, 839.

GODEFRIDUS, Admontens. — Templum Domini mens sancta et immaculata, CLXXIV, 93. Adoratio vera in quo consistat, CLXXIV, 681. Adoratio vera consistit in humilitate, CLXXIV, 945. Bona corporalia concedit Deus petentibus, ad sui honorem applicanda, CLXXIV, 848. Templum Dei nos ipsi, CLXXIV, 855. Thesaurum Deo quisque offerre debet, CLXXIV, 682. Veri adoratores Dei sunt, qui in humilitate cordis Deum adorant, CLXXIV, 681.

GREGORIUS MAGNUS (S.) papa. — Vanuit sacrificium apud gentiles pro majoribus ad peccatum originale delendum, et sola fides pro parvulis, LXXV, 635. Altare Dei est mens bene viventium, LXXVI, 1069. Deus vult placari precibus, LXXVI, 1281. Nihil offertur Deo ditius bona voluntate, LXXVI, 1094. Holocaustum est victima quæ in altari tota incenditur, LXXVI, 933. Anima justi zelo cremata sacrificium et holocaustum fit Domino, LXXVI, 933. Altare Dei est anima justi, LXXVII, 60. In Abel, non offerens a muneribus, sed munera ab offerente placuerunt, LXXVII, 1029, 1053. Victima et munera quæ Deo offerre debemus, LXXIX, 114.

GREGORIUS (S.), Turonens. — Altari oblata pecora, LXXI, 818. Sacrificia Deo oblata ab initio mundi, LXXI 164.

GUIBERTUS. — Mysterium in bonam et malam partem sumitur, CLVI, 531. Cultus sectator et nihilominus honori ejus derogans abominandus est, CLVI, 489, 490. Sacrificiis quibusnam delectetur Deus, LXVI, 519, 520.

GUILLELMUS, Sancti Theodorici abb. — De diversis modis Deum orandi, CLXXX, 218. De Deo contemplando et orando, CLXXX, 250.

HELINANDUS monac. — Cultus Dei consistit in virtutibus, ædibus, locis sacris, et sacrificiis, CCXII, 740.

HIERONYMUS (S.). — Melchisedech, rex urbis Jerosolymæ, sacerdos Dei altissimi, offerens munera placuit Deo, sicut Abel, Enoch et Noe qui incircumcisi placuerunt Deo propter victimas oblatas, XXII, 677. Job oblator fuit munerum et sacerdos, et quotidie pro filiis suis hostias immolabat et licet incircumcisus placuit Deo, XXII, 677. Animalia sentiunt esse Deum et quodam modo eum colunt, XXIII, 28. Abraham nolens Chaldæorum idola colere, de igne liberatus est, XXIII, 956. Quo signo Cain cognoverit munera Abelis placuisse Deo, XXIII, 944. Enos cœpit invocare nomen Domini, XXIII, 945, 946. In quo monte Abraham obtulit Isaac filium suum in sacrificium, XXIV, 845. Deus creavit terram ut esset habitaculum hominum, qui suum adorarent et intelligerent Creatorem et idola universa contemnerent, XXIV, 448. Holocaustum, quid, XXV, 435. Sacrificia quibus delectatur Dominus, XXV, 427. Cogitans semper de Deo, facere nescit injuriam, XXV, 1245. Munera de rapinis quæsita Deus non recipit, XXV, 1053. Omnes creaturæ sentiunt Creatorem, XXVI, 53. Job sacrificiis assiduis pro filiis suis divinam clementiam exorabat, XXVI, 621.

HILARIUS (S.). —Sacrificia necessaria, non voluntaria, IX, 345. Vitia pariunt affectum declinandi a cultu Dei veri, IX, 327. Adoratio in spiritu quam proportionem habet cum cultu quem Deo debemus, X, 72, 73. Deus publica et constanti prædicatione laudandus et oratione colendus, X, 227. Deus natura non est, nisi unus, ideoque unus colendus et adorandus, X, 507, 508.

HILDEBERTUS. — Sacrificium et holocaustum in quo differunt, CLXXI, 142. Deus, non quod, sed qualiter ei sacrificatur observat, CLXXI, 180.

HILDEGARDIS (sancta). — Deus inducit in præsumptuose peccantes vindictam Cain, CXCVII, 611, 612. Dilectio Dei et proximi virtute cultus Dei roborata non potest separari, CXCVII, 745.

HUGO DE S. VICTORE. — Genera quatuor hominum circa cultum Dei se diversimode habentium, CLXXV, 339. Sacrificium, oblatio et libamen quæ sint, CLXXV, 74. Adorare Deum quid sit; Deus an solus adorandus, CLXXVI, 9. Decimas offerre homo a Deo doctus et instructus, CLXXVI, 344. Latriæ et duliæ discretio, CLXXVI, 10. Orandi fervens affectus quantum sit Deo gratus, CLXXVI, 984. In cultu divino quatuor sunt diligenter consideranda, CLXXVI, 1049. Votum quid, et quid vovere, CLXXVI, 521. Quæ vota tenenda non sint, CLXXVI, 521. Gratiarum actio ad Deum, CLXXVII, 727, 728. Invocare Deum quid sit, et quam sit nobis necessarium, CLXXVII, 171. Preces qualiter et ad quid fiant, CLXXVII, 489. Primogenita sunt Dei, CLXXVII, 672. De sacrificiis, holocaustis et oblationibus, CLXXVII, 991.

ISIDORUS (S.), Hispalens. — Quæ requiruntur in hominibus ad Deum colendum, LXXXII, 296. Primi homines Deum coluerunt ovium et terræ fructus offerentes, LXXXII, 30. Latria Græce, servitus Latine, quæ quantum ad verum cultum pertinet, nonnisi uni et soli Deo debetur, LXXXII, 315.

IVO CARNOTENS. — Abraham primus presbyter nominatus est, non propter senectutem, sed ob sapientiam, CLXI, 451. Initium sacerdotii Aaron fuit, licet Melchisedech prior obtulit sacrificium, CLXI, 451.

LACTANTIUS. — In adorationis ritu manus ad os admoveri solita, VI, 135, 136. Nondum deorum cultibus institutis, Deus verus colebatur, regnante scilicet Saturno, VI, 565. Sub cultu Dei veri, antequam dii colerentur, non erant dissensiones, neque inimicitiæ, neque bella, VI, 565. Explosa justitia et cultu Dei veri contempto cupiditas, iniquæ leges, audacia, avaritia, ambitio, superbia, impietas, aliaque regnaverunt vitia, VI, 567, 568. Virtus colenda est, non sacrificio aliquo, aut thure, sed voluntate sola atque proposito, VI, 223. Commutatio sæculi et expulsio justitiæ est desertio cultus Dei veri, VI, 569. Si Deus solus coleretur, non essent dissensiones et bella, VI, 573. De vero Dei cultu et sacrificio, VI, 1066. Deus nihil desiderat ab homine nisi cultum mentis, qui est purus et sanctus, VI, 1067. Hic verus est cultus, cum homo mentis suæ pignora in aram Dei confert, VI, 1082. Colendus est Deus ut per religionem quæ eadem justitia est, accipiat homo a Deo immortalitatem, quæ est unicum præmium piæ mentis, VI, 1086. Dubitari non potest quin spes omnis vitæ ac salutis in solo Dei cultu, solaque ejus religione sit posita, VI, 1092, 1093. Cultus Dei veri non est aliud quam sapientia, VI, 1048. Solus virtutis cultus consistit in solo Dei veri cultu, VI, 223. Sola religio, scilicet cultus Dei nos discernit a belluis, VI, 1045. De religionis libertate in adorando Deo, VI, 1060. Soli ex omnibus impii judicantur, qui cultum Dei veri non sequuntur, VI, 1062. Justitia est veri Dei cultus, VI, 165.

LANFRANCUS. — Invocans Dominum propter ten-

poralia, non invocat Deum, CL, 155, 156. Sacrificium offerenti cum voluntate peccandi nihil prodest, VI, 597, 598.

LEO MAGNUS (S.). — Melchisedech et Aaron ordo, et inter utrumque discrimen, LIV, 145, 154. Cultus Dei verus, quis, LIV, 214. Deus non aliter pie colitur, nisi id ei quod ipse tribuit, offeratur, LIV, 214.

MARTINUS (S.) Legionens. — Duo sunt quæ offeruntur, donum et sacrificium; in quo differunt inter se, CCVIII, 777. Immolatio quare sic dicatur, CCVIII, 777. Victimæ et hostiæ differentia, et quid sit holocaustum, CCVIII, 777.

MAXIMUS (S.), Taurinens. — Cain sacrificia a Deo reprobata, LVII, 793. Abraham, Melchisedech et Jacob de omnibus suis decimas Deo obtulerunt, LVII, 902. Decimæ et primitiæ Deo solvendæ, et cum omnia a Deo nobis donata sunt, omnia illi sunt reddenda, LVII, 902.

PASCHASIUS RADBERTUS. — Abel in figura Christi occisus, CXX, 675. Abel primus agnum Deo Patri obtulit atque immolavit, CXX, 675. Discrimen inter typicum pascha quo immolatus est agnus, et illud, quod secundum ordinem Melchisedech in pane et vino celebratur, CXX, 1359.

PETRUS CANTOR. — Illicite acquisita non sunt in sacrificium offerenda, CCV, 146. Orare est opus maximum omnium virtutum, CCV, 318.

PETRUS COMESTOR. — De quiete Sabbati et sanctificatione, CXCVIII, 1064. De sacrificio Abrahæ post promissionem hæredis, CXCVIII, 1095. De pacto circumcisionis et mutatione nominum Abræ et Sarai, CXCVIII, 1097. De puteo juramenti, CXCVIII, 1101. De sublimatione Joseph pro expositione somniorum, CXCVIII, 1129, 1130. Obstetrices Ægypti timuerunt ac proinde coluerunt Deum, et ideo Deus locupletavit eas, CXCVIII, 1142. Cum jurasset Joseph, Jacob pater ejus adoravit Deum, et non sceptrum Joseph, ut quidam volunt, CXCVIII, 1135.

PETRUS CHRYSOLOGUS. — Abel agnum portans ad sacrificium Dei, sicut agnus assumitur, LII, 502. Cain, ingratus pontifex, quod erat pessimum adolevit altari et sacrificium ejus a Deo respuitur, LII, 502. Abraham se mactabat in filio, sacerdos et sacrificium, LII, 216. Immolare Deo debent homines viscera virtutum, et quomodo, LII, 499, 500. Deo optima immolanda, LII, 501, 502.

PETRUS DAMIANUS (S.). — Vota facta Deo reddenda, CXLIV, 903, 906. Quæ maxime a nobis sunt, Deo offerenda, CXLIV, 905. Altare ædificatum fuit a filiis Ruben et Gad in signum unitatis, CXLV, 240.

PETRUS LOMBARDUS. — Dei invocandi ratio, CXCI, 309. Cain offerendo male distribuit, CXCI, 595. Deus gratis colendus, CXCI, 1062. Colendus est Deus gratis et caste amandus, CXCI, 1535. Deus gratis se vult coli et diligi, CXCI, 1535. Religio vera, cultus scilicet Dei veri, religat homines uni omnipotenti Deo, CXCI, 1494. Abrahæ, volentis occidere filium, laudatur pietas, CXCII, 494.

PETRUS PICTAVIENS. — Circumcisio cur instituta, CCXI, 1141.

PHILASTRIUS. — Abraham frangens idola justificatus est, XII, 1128.

PROSPER AQUITANUS (S.). — Oblatio Cain cur Deo ingrata, LI, 698. Cain, falsa religionis specie, Deum non fefellit, LI, 624. Justus Abel, cur in munera sua convertit vultum Domini, LI, 624.

PRUDENTIUS AURELIUS. — Victimæ Deo placentes, LIX, 292. De cultu Latriæ, LIX, 442.

RABANUS MAURUS. — Abel cur a fratre occisus, CVII, 501. Animalia ab Abraham oblata, quid significent, CVII, 541. Augurationes quo distent a petitione signorum servi Abrahami, CVII, 572. Abraham obtulit filium suum in sacrificium et non peccavit, ob præceptum Domini, CVIII, 1180. Abraham filium immolaturus, Dei Patris tenet personam, CX, 248. Religio quid, quæque requirat, ejus cultus tria requirit, CXI, 90. Abel recte offerens, CXI, 790.

RICHARDUS S. VICTORIS. — Abrahæ sacrificium in quo differat a sacrificio David, CXCVI, 1037. Abrahæ in sacrificio, cur Deus unam tantum vaccam requisivit, et David plures obtulit, CXCVI, 1039, 1040.

RUPERTUS, Tuitiens. — Sacrificium Deo gratissimum, quodnam sit, CLXVII, 352. Verus Dei cultus in quo consistat, CLXVII, 1784, 1785. Adorandus est Deus in spiritu et veritate, CLXVIII, 837, 838. Job pro familia sua octavo quoque die sacrificabat, CLXVIII, 964. Deus verus non coacta, sed spontanea servitia vult, CLXIX, 1083. Sacrificium verum non in vitulis, CLXIX, 370.

SALVIANUS. — Deus, suscipiens sacrificium Abel et excludens sacrificium Cain, evidentissime utique et de unius justitia et iniquitate alterius judicavit, LIII, 58. Abraham Deo filium de functione cordis immolavit, LIII, 46 Oblata non pretio, sed affectu placent, LIII, 186. Cum offert Deo quispiam facultates suas, non offerat quasi præsumptione donantis, sed quasi humilitate solventis, LIII, 186.

SMARAGDUS. — Quomodo beatus, colendo Deum, efficitur homo, CII, 680. De duobus altaribus in homine, quorum alterum in corpore et alterum in corde est, CII, 689. Ut operibus Deus honoretur, CII, 952. De decimis et primitiis, CII, 953.

TAIO. — Trucidare carnalia desideria spiritali gaudio in mente est sacrificium quo Deus placatur tempore pacis, LXXX, 805. De muneribus vel oblationibus Deo offerendis, LXXX, 915. Iram Judicis placare nescit oblatio, nisi ex munditia placeat offerentis, LXXX, 915. A discordantibus accipere non vult Dominus sacrificium, LXXX, 916. Improborum hominum sacrificia Dominus reprobat, LXXX, 916. Plures indigentibus subtrahunt quæ Deo largiuntur, et his sacrificiis Deo fiunt abominabiles, nedum purificentur, LXXX, 916. Impius, id est homo Deum non colens, proprie dicitur qui a religionis pietate separatur, LXXX, 972, 973

TERTULLIANUS. — Cultus omnino liber esse debet et voluntarius, I, 435. Religio sortita invidiam statim ut Deus coli cœpit, I, 137. Deus solus docere potuit ut se vellet orari, I, 1265. Abelis sacrificia Deus accipiebat offerentis in simplicitate cordis, II, 601. Sacrificia Abelis a Deo accepta demonstrabant sacrificia et oblationes populi Christiani, II, 607. Deus reprobabat sacrificia Cain offerentis in duplicitate cordis, II, 601 Sacrificia Cain a Deo reprobata demonstrabant sacrificia, oblationes et holocausta populi Judaici, II, 607. Sacrificium Deo acceptabile, II, 608. Quæ sint sacrificia Deo grata, II, 806. Sacrificiis spiritualibus Deo litandum, II, 510. Sacrificiorum Cain et Abel differentia, II, 607.

WALAFRIDUS STRABUS. — De exordiis templorum et altarium, CXIV, 919. Qualiter cultus diversi se invicem imitati sint, et quid commune habuerint, et quid diversum, CXIV, 922. Justas oblationes et virtutes magis quam corporalia munera Deus desiderat, CXIV, 954. Abraham filium suum Isaac immolandum Deo obtulit, CXIV, 747.

WOLBERO. — Cain recte obtulit, sed non recte divisit, et oblationem suam invidiæ peste maculavit, CXCV, 1263

SERIES SECUNDA.

Qualis cultus præscriptus fuit in lege veteri.

In hac serie tractatur de lege veteri, proprie incepta in monte Sina sub Moyse duce Hebræorum, et producta per prophetas usque ad adventum Christi. Hæc lex habuit justificationes culturæ, ut ait S. Paulus ad Hebræos IX, et sanctum sæculare, tabernaculum, candelabra, mensam, propositionum panum, velamentum, sanctum, Sancta sanctorum, aureum thuribulum, arcam testamenti, virgam Aaron, propitiatorium, cherubim, varia baptismata et justitias carnis usque ad tempus correctionis impositas; quæ omnia, velut elementa exordii sermonum Dei, habebant tantum umbram futurorum bonorum, nondum propalata sanctorum via; Moyses enim, sicut cæteri prophetæ et sancti viri a Deo electi, tantum fideles erant in tota domo Dei, tanquam famuli in testimonium eorum quæ dicenda erant. Unde nunc de istis umbris, deque omni istius domus supellectili, etiam ad minutissima, præcipue circa legalia, agendum.

ADAMUS SCOTUS. — De altari thymiamatis, CXCVIII, 660, 661. Altare æneum sacrificiorum disignabat pœnitentiæ sacrificium, CXCVIII, 767, 768. Decalogus quomodo conscriptus, CXCVIII, 661. Decimarum usus, CXCVIII, 717, 718. Filia Jephte luxit virginitatem suam cum sodalibus suis, CXCVIII, 187. Sacerdotes manus abluere debebant, CXCVIII, 705. Quomodo expiandæ votorum ac legis divinæ transgressiones, CXCVIII, 865.

ADO (S.) Viennens. — Moyses construit et erigit tabernaculum Domino, CXXIII, 35. In occisione agni, Christi immolatio, CXXIII, 42. Josias pascha celeberrimum Domino facit, CXXIII, 46. Sub Cyro Judæi, a captivitate liberati, cœperunt holocaustum offerre Domino, CXXIII, 51.

AGOBARDUS (S.). — Ozias rex a lepra percussus ob contemptum sacerdotum et usurpationem sacri ministerii, CIV, 135, 181. Oza punitur qui arcam Domini sublevare præsumpserat, CIV, 134, 181.

ALCUINUS. — Atrium quod foris est templum, Judæos hæreticos et gentiles ab Ecclesia arcendos indicat, C, 1147. Oratio Salomonis in dedicatione templi, C, 721.

AMBROSIUS (S.). — Verno tempore quotannis Pascha

celebratum, XIV, 129. Pascha Domini cur sic dicatur, XIV,332. Manus Jeroboam aruit, cum libaret idolis super altare sanctum Dei veri, XVI, 217. Jeroboam conversus ad Dominum, rogavit veniam, statimque manus ejus quæ aruerat sacrilegio, sanata est religione, XVI, 217. Quid sibi vult quod Moyses post oblationes et immolatas Domino salutares hostias dimidiam partem sanguinis in crateras miserit, dimidium autem ad altare effuderit, XVI, 1220.

ANASTASIUS BIBLIOTHECAR. — Christus Dominus Pascha cum discipulis celebravit, CXXVII, 1035. Herodes Antipas ascendit Hierosolymam ad sacrificium Deo offerendum, CXXVII, 1036.

AUGUSTINUS (S.) Hipponens. — Sacrificia pro ratione temporum varia fuerunt, XXXIII, 379. Sacrificia vetera significabant gratiam. et non efficiebant, XXXIII, 633. Sacrificium quod præceperat Deus olim fuit primis temporibus aptum, XXXIII, 527. Summum sacerdotium cœpisse videtur ab Aarone, XXXIV,684. Sacrificium victimarum, odor suavitatis Domino, XXXIV, 639. Sacrificia pecorum Deum non delectabant, XXXIV, 810. Quænam sacrificia pro populo, pro principe, pro sacerdote offerebantur, XXXIV, 686,687. Sacrificia per se ipsa nulli peccato mederi possunt, XXXIV, 728. Pascha Judæorum umbra veri Paschatis, XXXV, 1758. Sabbatum serviliter observabant Judæi, XXXV, 1404, 1556. Sacrificia carnalia data sunt Judæis, ne in idola defluerent, XXXV. 1468. Sacrificia cur olim præceperit Deus, cum ipsi ea non placuerint, XXXV, 2390. Sacrificiis iniqui actus non redimuntur, sed lamentatione et misericordia, XXXV, 2312. Sacrificium Judæorum in victimis pecorum, XXXVI, 502, 503. Legis veteris servitus est, cum Deus colitur propter terrena. XXXVIII, 167. Sabbati religio apud Judæos, XXXIX, 2635. Cur animalia tantum immaculata olim oblata, XLII, 624. Sacrificia vetera magis populo perverso congruenter imposita, quam Deo desideranti oblata, XLII, 545. Sacrificia Hebræorum inter et paganorum quid interest, XLII, 386. Sacrificia omnia Judæorum multis et variis modis unum sacrificium significaverunt, XLII, 231, 386, 409, 624, 625.

BEDA. — Filii Israel primitias Domino offerre et sanctuarium facere jubentur, XCI, 399. Vasorum mensæ et panum propositionis descriptio, XCI, 411. Altaris holocausti et vasorum ejus descriptio, XCI, 461. De sacerdotio Aaron et filiorum ejus, XCI. Olei offerendi ad lucernam descriptio, XCI, 461. De sacerdotio Aaron et filiorum ejus, XCI, 464. Altaris incensi descriptio, XCI, 487. De pretio pro animabus singulorum, numerato populo, XCI, 494. Philisthiim cum veneratione arcam remittunt et victimas Deo offerunt, XCI, 532. Admonente Samuel, Israel Domino servit, XCI, 558. Saul offert holocaustum, et quod stulte egerit a Samuele redarguitur, XCI, 577. Abimelech sacerdos David et sociis ejus panem dat sanctificatum, XCI, 648. De templo Salomonis, XCI, 755. Congregatur populus in Jerusalem, et altari ædificato, solemnitates Domini faciunt, XCI, 825. Dedicant domum Dei filii transmigrationis et Paschæ solemnitatem celebrant, XCI, 854. Esdras audiens populum Israel uxoribus a lenigenis esse pollutum, assumit habitum plangentis, ac veniam reatus a Domino precatur, XCI, 873, 874. In solemnitatibus tabernaculorum conveniunt omnes ad confitendum, legendum, atque orandum Dominum, XCI, 908. Nehemias mundat gazophylacia a vasis gentium, XCI, 920. Nehemias sedulus insistit ne Sabbati requies mercatu gentilium violetur, XCI, 921. Nehemias mundat Judæos ab uxoribus alienigenis, et constituit ordines sacerdotum ac levitarum et memoriæ Dei se commendat in bonum. XCI, 923. De paschate Judaico, XCIII, 369. De altari de terra faciendo ad sacrificandum Domino, XCIII, 375. De decimis et primitiis Deo offerendis, XCIII, 376. De vitulo combusto igni et de interfectis tribus millibus hominum propter cultum vituli exhibitum, XCIII, 377. De altari et mensa, XCIII, 552. De incenso composito, XCIII, 585. De quatuor generibus principalium oblationum, XCIII, 587. De figuris hostiarum, XCIII, 587, 588. De igne sacrificia, XCIII, 588. Quod mel in sacrificio non offeratur. XCIII, 588. Quod sal in omnibus sacrificiis admisceatur, XCIII, 589. Quod in sacrificiis oleum offeratur, XCIII, 589. De sacrificio ejus, qui sacramentum protulit, XCIII, 589. De filiis Aaron exstinctis eo quod altari ignem alienum imponerent, et quid eorum pœna significet. XCIII, 589. De discretione ciborum, XCIII, 590. De lepris, XCIII, 591. De sacerdote magno et cultu ejus, XCIII, 592. De sacerdotibus qui non offerunt sacrificium, XCIII, 594. De oblatione pro sacerdotis delicto, XCIII, 595. Quæ de pecoribus non offeruntur in sacrificio, XCIII, 596. De cæteris cæremoniis cultus, XCIII, 596. Pascha secundi mensis, XCII, 597, 598. De Nazaræis et qui ipsis agendum sit in cultu Dei, XCIII, 598. De leprosis, fluxis et immundis, XCIII, 599. De homine ligna colligente in die Sabbati, XCIII, 401. De Core, Dathan et Abiron, XCIII, 402. Aaron cum thuribulo, XCIII, 402. Vitula rufa in holocausto concremata, cujus cinis expiatio populi erat, XCIII, 402, 403. Phinees sacerdos ad placandum furorem Domini quid egerit, XCIII, 408. Genera oblationum, XCIII, 408, 409. Idoli destructio, XCIII, 410. De constructione altaris, XCIII, 420. De Jephte et filia ejus, XCIII, 425. De arcæ captivitate, XCIII, 432, 433. De sacrificio Samuelis, XCIII, 433. De jejunio indito a Saule, XCIII, 434.

BRUNO (S.) Astens. — Aaron sacerdos constituitur, et sacris vestibus ornatur, CLXIV., 335. Ritus omnes et cæremoniæ cultus præscribuntur Aaroni, CLXIV, 341. Balaam, sacerdos deorum, protulit celebre vaticinium de adventu Christi, unde et quare, CLXIV, 493. Israelitis adorantibus Beelphegor, unusquisque. Deo jubente, fratrem aut filium isti cultui initiatum occidit. CLXIV, 496. Nullum animal immundum immolabatur Deo, CLXV, 183.

BRUNO (S.) Carthusian. — Legalia non acceptat Deus, quare, CLII, 867, 868. Judæi non tam graviter peccarunt quam gentiles, CLII, 327. Israelitæ a plaga Ægypti sanguine immolati agni liberati, CLIII, 147.

CYPRIANUS (S.). — Daniel Deo devotus noluit adorare Bel, III, 351, 973. Judæi a cultu veri Dei recesserunt, ipsum Christum interficiendo, III, 525, 529, 677, 679.

EUGYPPIUS. — Sabbatum corporali otio celebrandum Judæis præceptum, LXII, 758, 759. Sacrificia quando non recte fiunt, LXII, 672. Sacramenta veteris testamenti, novo adveniente, abolita, LXII, 882, 883.

FULGENTIUS (S.). — In primo Decalogi mandato, sicut unius Dei cultura servitusque maxime præciptur, ita omnis creaturæ adoratio ac servitus prohibetur, LXV, 363, 364.

GARNERIUS. — In vaccæ sanguine digitum intingere, quid, CXCI, 97. Vacca in sacrificio mactata cum hyssopo lignoque cedrino ac cocco bis tincta cur præcipiatur offerri, CXCIII, 98. Tintinnabula vestimentis sacerdotum inhærentia, quid significent, XCVIII, 349.

GAUDENTIUS (S.).— Agni paschales utrum in templo an in domo mactati, XX, 847, 854. Judæi, neglectis spiritualibus negotiis, omnia legitima Sabbati ad otium luxuriamque contulerant, XX, 923. Sabbati lex a Judæis male observata. XX, 918, 919. Sabbato justi operabantur in lege veteri, XX, 923, 924. Suillæ carnes quare Judæis prohibitæ, XX, 950. 951.

GUIBERTUS. — Judæorum quam imperfecta sacrificia et cæremoniæ, CLVI, 519, 520. Judæorum pontificia et templa annihilata, CLVI, 523. Judæi multa utilia seponunt et circa nugas rotantur, CLVI, 524. Hostiæ in altari consecrandæ quanta cum reverentia fiebant, CLVI, 1024, 1025.

HIERONYMUS (S.). — Dogmata et cultus Judæorum, XXIII, 303, 304. Post sacrificium Isaac, Silo non celebrata sunt sacrificia, XXIV, 845 Per multam annorum seriem in templo celebrata sunt et oblata sacrificia legalia, XXIV, 35. Observatio Sabbati in quo posita, XXIV, 573. Hircus in sacrificiis quare offertur, XXV, 426. Unum Deum colunt Judæi, sed Trinitatem non agnoscunt, XXV, 1054. Mel cur non offertur in sacrificiis, XXV, 954. Judas Machabæus templum ab idolorum imaginibus emundavit, XXVII, 505, 506.

HILARIUS (S.).— Moyses secretiora legis mysteria septuaginta senioribus intimavit, IX, 262. Sacrificia legis necessaria erant, non voluntaria. IX, 545. Moyses suo velamento verborum communium ingentia sacramenta condidit, IX. 450. Sacrificium vespertinum, quid, IX, 825, 826.

HILDEBERTUS. — Angeli ante ortum Christi se adorari patiuntur, CLXXI, 392. De unctione regum et sacerdotum, CLXXI, 797. De septem Machabæis pro cultu Dei veri immolatis, CLXXI, 1603.

HILDEGARDIS (sancta).—De significatione hostiarum, et circumcisionis, et legis quæ per prophetiam in patribus incarnandum Dei Filium præcesserunt, CXCVII, 968.

HONORIUS, Augustodunens. — De tribus sacrificiis, CLXXII, 553. De septem sacrificiis legalibus, CLXXII, 553.

HUGO DE S. VICTORE. — Jubilæus quoto anno celebrabatur, CLXXV, 563. Machabæi et mysteria quæ nobis præfigurant, CLXXV, 748. Jephte per victoriam sacrificavit filiam, CLXXV, 680. Personæ quæ sacrificia offerre poterant, CLXXV, 75. Sacramenta legalia quare data, quibus, quando, ubi, CLXXVI, 120. Templum Salomonis quando, et ubi fundatum, CLXXVI, 1116. Altare æneum et super eum dilatio, CLXXVII, 613. Ignis semper ardens

in altari, CLXXVII, 688. Jephte votum quale fuerit, CLXXVII, 323, 324. Tabernacula filiorum Israel et eorum festa, CLXXVII, 968. Vestes sacerdotales sub veteri lege, CLXXVII, 352. Vituli tres immolandi Domino, CLXXVII, 860.

MARTINUS (S.), Legionensis. — Illiniuntur postes Israelitarum sanguine agni, quare, CCVIII, 778. Solemnitas Paschæ quare appellata transitus, CCVIII, 778.

MAXIMUS (S.), Taurinens. — Hebræi qua religione diem Sabbati colerent, LVII, 905. Machabæi fratres invictissimi pro patriis legibus custodiendis atrociora tormenta passi sunt, LVII, 888.

OPTATUS (S.). — Sacrificia regni Juda legalia, non item regni Israel et Samariæ, XI, 1487, 1488.

PAULINUS (S.). — Deus muneribus non placatur sed animarum munditia, XCIX, 259. Phinees occidens Zambi pro zelo cultus Dei, quid significet, XCIX, 290.

PETRUS CANTOR. — Advena et peregrinus edere de agno paschali olim prohibebantur, CCV, 109. De anathemate veteris testamenti, CCV, 91.

PETRUS, Cellens. — De panibus in cultu veteris testamenti adhibitis, CCII, 1044. De pane azymo, CCII, 943. De panibus propositionis, CCII, 968.

PETRUS COMESTOR. — De sanctificatione primogenitorum, CXCVIII, 1156. De diebus azymorum et agno paschali, CXCVIII, 1152. De altari faciendo, CXCVIII, 1166. De fœdere firmato aspersione sanguinis vitulorum, CXCVIII, 1168. De tabernaculo faciendo, CXCVIII, 1169. De panibus propositionis, CXCVIII, 1171. De vasis libaminum, CXCVIII, 1172. De altari holocaustorum, CXCVIII, 1179. De situ altaris, et vasis ejus, CXCVIII, 1181. De communibus vestibus sacerdotis, CXCVIII, 1182. De pontificalibus indumentis, CXCVIII, 1185. De prece Moysi et mitris Dei, CXCVIII, 1190. De holocaustis et modo offerendi, CXCVIII, 1195. De sacrificiis pacificis et salutaribus, CXCVIII, 1196. De oblatione inanimatorum, CXCVIII, 1197. De hostiis pro peccato, CXCVIII, 1198, 1199 De igne jugi et ejectione cinerum, CXCVIII, 1200. De consecratione summi sacerdotis et minorum, CXCVIII, 1201. De vitula rufa, hirco et cineribus aspersionis, CXCVIII, 1209. De purificatione immundorum, CXCVIII, 1211. De sanctimonia sacerdotum, CXCVIII, 1213. De benedictionibus et maledictionibus, CXCVIII, 1216. De decimis et votivis, CXCVIII, 1216. De judicio zelotypiæ, CXCVIII, 1218. De consecratione levitarum, CXCVIII, 1222. Sacerdotes soli peccata populi comedebant, CXCVIII, 1232. De lapidatione colligentis ligna in Sabbato, CXCVIII, 1229. De virga Aaron quæ nocte una floruit et fronduit et nuces protulit, CXCVIII, 1231. De victoria post votum anathematis, CXCVIII, 1234. De serpente æneo contra ignitos serpentes, CXCVIII, 1234. De zelo Phinees, CXCVIII, 1240. De libaminibus, CXCVIII, 1241. De jugi sacrificio, CXCVIII, 1242. De Sabbato et oblationibus ejus, CXCVIII, 1242. De neomenia, CXCVIII, 1243. De Phase et de Pentecoste, CXCVIII, 1243. De festis Tubarum et Propitiationis, CXCVIII, 1244. De scenopegia, CXCVIII, 1245. De votis, CXCVIII, 1246. De occisione mulierum Madianitarum quæ coierant cum viris Israelitis, CXCVIII, 1246. Israelitæ offerunt Domino prædam belli, et præbent Moysi ut deprecetur Dominum pro ipsis, CXCVIII, 1246. De decima secunda, CXCVIII, 1251. De maleficiis abjicicndis, CXCVIII, 1253. Ne fœdus Israelitæ inirent cum gentibus, CXCVIII, 1254. De prohibitione prostibuli et de libello repudii, CXCVIII, 1256. De Moyse a Deo sepulto in loco incognito, CXCVIII, 1260. Post transitum Jordanis Josue construxit altare Domino, et super illud sacrificavit Deo, CXCVIII, 1262. De circumcisione in Galgalis, CXCVIII, 1263. De muris Jericho corruentibus, CXCVIII, 1264. De lapidatione Achor, CXCVIII, 1264, 1265. De fœdere quod statuit populus ad Deum, CXCVIII, 1271. Gedeon destruxit aram Baal et taurum offert in holocaustum Domino super altare quod super petram ædificat, CXCVIII, 1278. David saltabat et psallebat coram arca Domini et obtulit holocausta et pacifica, CXCVIII, 1330. De pœnitentia David, CXCVIII, 1333, 1334. De ædificatione templi et de variis ornamentis ejus, CXCVIII, 1351. De vasis altaris et dedicatione templi, CXCVIII, 1364. De Ezechiæ ægrotatione et de regressu solis, eodem orante, CXCVIII, 1411. De reædificatione templi, CXCVIII, 1474. De purificatione templi, CXCVIII, 1507.

PETRUS DAMIANUS (S.). — Sacrificia veteris legis quid significent, CXLIV, 606, 607. Solemnitates octo Deus præcepit, CXLIV, 331.

PETRUS LOMBARDUS. — De circumcisione, CXCI, 1369. Justi qui Christi adventum præcesserunt in inferno detinebantur, usque ad ejus passionem, CXCI, 1362, 1363. Moyses idololatras quomodo gladio vindicavit, CXCI, 1572., Elias pro zelo cultus Dei propria manu mulios morte affecit, CXCI. 1572. Cæremonias non observasse veteribus peccatum fuit, CXCII, 276.

RABANUS MAURUS. — Agnum immaculatum offerre, quid sit, CVIII, 624. Altaris sive holocausti descriptio, CVIII, 179. Altare de terra cur Deus jusserit fieri, CVIII, 107. Avium sacrificandorum ritus, CVIII, 255. Christus oblatio est et victima, CVIII, 283. Gedeon sacrificium offert, CVIII, 1156. De hostia pro peccato oblata, CVIII, 591. Spiritus Domini an ad immolandam filiam et vovendum Jephte impulerit, CVIII, 1184. An Jephte immolando filiam peccaverit, CVIII, 1184. Judæi tempore Josue et seniorum Deo soli serviunt, CVIII, 1118. Levitarum ministerium et numerus, CVIII, 603, 609, 610, 657. Pontificalia Aaronis et filiorum ejus præcipiuntur, CVIII, 189, 191. Reliquiæ sacrificiorum comburendæ, CVIII, 644. Ritus sacrificiorum et libaminum, CVIII, 293, 295. Solemnitates feriarum, et Sabbati et Paschatis, CVIII, 501. Ex vaccæ cinere fiebat aqua expiationis, qua variæ immunditiæ abluebantur, CVIII, 703, 704. Victimas pacificas offerre quid, CVIII, 134. De altari aureo, CIX, 179. De altari æneo, CIX, 458. Cultus Tabernaculi Moysis quandiu permanserit, CIX, 141. Israelitarum jejunia et corporis macerationes non fuere irrita, CIX, 556. Num Manue angelo offerre voluerit sacrificium an vero Deo, CIX, 1191. Ornatus Judith non amorem adulterii, sed religionem cultus Dei spectabat, CIX, 622. Animalium diversorum hostiæ cur institutæ, CX, 1059. Jephte immolat filiam, CXI, 57.

RICHARDUS A S. VICTORE. — Carnem hircinam offerre, quid sit, CXCVI, 1033. De oblatione turturis et columbæ, CXCVI, 1042. De Paschate Judæorum, CXCVI, 264. De tabernaculo, mensa, altari et candelabro, CXCVI, 192.

RUPERTUS, Tuitiens. — Holocausta antiqua non tam jussa quam permissa fuerunt, CLXVII, 1714. Hostia pacificorum cur non fiat de volatilibus, CLXVII, 755. Hostia pacificorum et holocaustum quomodo differant, CLXVII, 755. Varia Judæorum sacrificia describuntur, CLXVIII, 1577, 1578. De Paschate apud Judæos, CLXVIII, 1535. De Sabbati violatione, CLXVIII, 1524. De sacrificio quod fiebat apud Judæos pro mortuis, CLXVIII, 138. Jephte votum suum implevit in occisione filiæ unicæ, CLXVIII, 1243. Zelus Phineæ sacerdotis qui confodit virum et mulierem adulterantes, CLXIX, 881. Zelus Eliæ qui ad placandum Deum quadringentos prophetas Baal gladio occidit, CLXIX, 881

TERTULLIANUS. — Judæi per Moysem Deum colere didicerunt, I, 405. Regnum Judæorum floruit quandiu divinis præceptis paruerunt, I, 393. Quotidie lavant Judæi, quia quotidie inquinantur, I, 1169, 1217. Aaron et filii ejus, cum adirent ad Sanctum prohibiti sunt portare vinum, II, 517.

VALERIANUS. — Machabæorum mater laudatur, et eorum pugna pro cultu divino describitur, LII, 746, 747.

ZENO. — De circumcisione Judæorum, XI, 345, 346. De Sabbato violato per circumcisionem, XI, 346, 347.

SERIES TERTIA.

Qualis nunc cultus est ex præcepto novæ legis ; deque dulia et hyperdulia, deque oratione pro mortuis.

Cum Christus, amplioris gloriæ, ut ait Paulus, Hebr. III, præ Moyse dignus habitus sit, ampliorem domus honorem habet, qui fabricavit illam; tanquam filius est in domo sua, quæ domus sumus nos. Per hunc facta fuit reprobatio præcedentis mandati propter infirmitatem et inutilitatem, opera mortuorum, doctrinæ baptismatum novæ legi cesserunt. Christus est ergo novæ legis auctor.

Cultum, in isto paragrapho, latissimo sensu in Ecclesia, intelligemus, veluti cum Gallice dicitur, in regimine civili : MINISTÈRE DU CULTE CATHOLIQUE. Ad cultum ergo pertinent dogmata fidei sacramenta, usus pii, cæremoniæ, personæ, res, loca, templa, cantus, hymni, et istius modi sexcenta quæ inserviunt ad servandam, propagandam et defendendam hanc legem novam, mediis a prapositis Ecclesiæ ad hoc opus aptis judicatis. Insuper ibi tractabitur de honore sanctis et eorum reliquiis, nec non B. Mariæ Virgini debito, deque eorum miraculis, et tandem de precibus pro defunctis ab antiquissima traditione ad Deum pro eorum liberatione a pœnis purgatorii semper pie fusis. Quæ indicis cultus pars tota pertinet ad historiam Ecclesiæ catholicæ, et simul cum duabus seriebus sequentibus hoc nomine recte insigniri traditionemque catholicam constituere dici posset.

ABÆLARDUS. — Circa quænam cultus catholicus con-

sistat, CLXXVIII, 1697. De sacramento baptismi, CLXXVIII, 1738. De sacramento altaris, CLXXVIII, 1740. Hymni solemnitatum divinarum, CLXXVIII, 1789, 1801.

ABBO, Floriacens. — De ordinatione presbyterorum, CXXXIX, 483. Ut nulla pecunia data episcopi ordinentur, CXXXIX, 483. Quantum prosit frequens oblatio sacrificii, CXXXIX, 505.

ABBO, Sangerman — De fundamento et incremento Christianitatis, CXXXII, 771.

ADALGERUS. — Ambrosius Mediolanens episcop. a templo et a sacrificio exclusit Theodosium imperatorem post cædem Thessalonicam, neque eum admisit ad sacra nisi post legitimam religiosamque satisfactionem, CXXXIV, 934, 935. Purpura imperatores, non sacerdotes facit, CXXXIV, 937. Sacerdotum est medicamina peccatoribus præscribere, imperatorum vero vota suscipere, CXXXIV, 936.

ADAMUS, Perseniæ. — Ægroti per B. Virginem Mariam curantur, CCXI, 703, 759, 760. Advocata credentium B. Virgo, CCXI, 743. Cultor B. Mariæ Virginis a morte liber, CCXI, 763, 764. Signum prædestinationis pietas in Mariam, et signum reprobationis æternæ aversio a Maria, CCXI, 779.

ADAMUS SCOTUS. — Confessionis sacramentalis utilitas, CXCVIII, 205, 206. Maria prima omnium Deo votum virginitatis fecit, CXCVIII, 187. Nihil magis in cultu necessarium est quam mutua inter prælatos et subditos dilectio, CXCVIII, 869.

ADEMARUS. — De apostolatu S. Martialis, CXLI, 88.

ADO (S.), Viennens. — Christus pastor ovium unitus a Deo Patre, CXXIII, 47. De celebratione Paschatis in die Dominica, CXXIII, 83. De pluvia e cœlo concessa per milites Christianos, CXXIII, 84.

ADSO, Dervens. — Quodam puero resuscitato et postmodum baptizato, omnes in magno numero ad hoc spectaculum præsentes idola projiciunt, et baptismi sacramentum in commune suscipiunt, CXXXVII, 628. Corpus S. Waldeberti præsidium maxime contra paganos, CXXXVII, 694. Quomodo super altare Christum in sacramento rex Edwardus cum comite vidit, CXXXVII, 760. De zelo sanctimonialium, quæ volebant flammis tradere quamdam ex eis a juvene seductam et stupratam, CXXXVII, 791 794.

ÆNEAS, Parisiens. — Liber contra ritus cultus Græcorum, CXXI, 689.

AGOBARDUS (S.). — De cultu imaginum, CIV, 199. Apostolorum imagines, non ad cultum eis exhibendum, sed ob amorem et recordationem ab antiquis expressæ, CIV, 215. Canere in ecclesia magis animo quam voce debemus, CIV, 334. Certamina singularia contraria pietati et cultui Christianorum, CIV, 119. Christiani vocantur Nazareni a Judæis, CIV, 73. Christiani omnes sunt fratres, CIV, 114, 115, 116. Christianorum cultus non est novus, CIV, 174. Christiani perfecti gloriantur in tribulationibus, CIV, 884. Christus verus Dei Filius, non adoptivus, CIV, 41. Christus apostolus et pontifex, CIV, 56. Adoptavit naturam humanam, CIV, 66. Coelicolæ unde dicti, CIV, 201. Imagines sanctorum, si a populis adorentur, conterendæ CIV, 918. Ecclesiarum ritus antiqui non facile mutentur, CIV, 330. Ecclesiæ ædificandæ sunt ad laudandum Deum, ad deprecandum et ad sacrificandum, CIV, 237. Episcopi qui fidem principi jurejurando obligatam violant, deponantur, CIV, 304. Cultus Christianus explicatur, CIV, 267. Cultus non valet ad salutem hominis sine pace, CIV, 257. Quomodo adversus inimicos cultus sit pugnandum, CIV, 276. Festis diebus antiqui Christiani vacabant prorsus orationi, CIV, 75. Homines sancti respuunt adorationem, CIV, 203. Imagines Dei et sanctorum non sunt adorandæ, CIV, 200. Imagines habuere antiqui Christiani, causa historiæ, CIV, 225. Litaniæ sive rogationes quando fieri debeant, CIV, 348 De punitione inducta veneficis et sortilegis, CIV, 147. Missarum solemnia, CIV, 119, 226. Oblationes quæ fiunt in Ecclesia sunt res pauperum, CIV, 185. Officia divina sunt celebranda cum magna gravitate et modestia, CIV, 337. Oratio debet fieri cum tota fiducia et spe, CIV, 286. Paulus et Barnabas a se removent immolationem victimarum, CIV, 203. Romanus pontifex vicarius B. Petri, CIV, 293, 296. Impii sacerdotis sacrificio conficiuntur sacramenta, CIV, 143. Sancti homines honorandi propter imitationem, non autem adorandi propter religionem, CIV, 220. Sanctitas non potest tribui imaginibus, cum sint res inanimatæ, CIV, 212.

AIMOINUS. — Clotildis die Dominica vota suarum precum solvebat in ecclesia, CXXXIX, 651, 652. Clodoveus invocat Christum Deum Clotildis et promittit se Christianum fore si victoriam adipiscatur et fit victor Alemannorum, CXXXIX, 653, 654. De visione facta solitario super statu Dagoberti regis defuncti, CXXXIX, 791.

ALANUS DE INSULIS. — Absolutiones in consecrationibus ecclesiarum, etc., quam vim habeant, CCX, 367. Oratio ad Deum piissima, CCX, 534, 535. De cultu catholico adversus Albigenses, CCX, 305. Post consecrationem nihil remanet panis substantiæ, CCX, 364. Sacerdotalis ordinis dignitas, CCX, 384, 385. Sacramenta vocantur vasa gratiæ, CCX, 204. Sacramentorum vis non dependet a bonitate ministri, CCX, 389, 390. Sancti non orant pro damnatis, orant pro vivis, CCX, 374. Sacerdos, celebrans in peccato mortali, peccat, CCX, 389.

ALBERICUS. — Petrus eremita primus auctor expeditionis sacræ ad expellendos paganos e locis sanctis, CLXVI, 389, 390. Quomodo sacer ordo cadavera mortuorum curaverit, CLXVI, 437. De inventione Dominicæ lanceæ, CLXVI, 505, 528. De crucifixo cui perfidorum insania nocere non potuit, CLXVI, 515 Relatio de templo Domini, CLXIV, 519 De oratoriis sanctæ civitatis et quam devote dux sepulcrum Domini visitaverit, CLXVI, 550. Qualiter inventa sit portio ligni salutaris, CLXVI, 555. Lacrymosa ac devota precatio militis Christiani, CLXVI, 569.

ALBERICUS. — Qui indigne offerunt hostias in altari, quamvis sint sanctæ, non sanctificantur ab eis, CLXXX, 883. Injusta excommunicatio potius nocet excommunicanti quam excommunicato, CLXXX, 886. Quod aliqui non sunt excommunicandi, ne alios sua excommunicatione contaminent, CLXXX, 895

ALCUINUS. — Canticum angelorum coram Agno, C, 1125 Christus leo dicitur quia diabolum vicit; agnus vero, qui semetipsum offerens mundum redemit, C, 1121. Judæi, Elias et Enoch prædicantibus, ante pedes Ecclesiæ adoraturi, venient, C, 1112. Mediator Dei et hominum est angelus thuribulum aureum in manu tenens, seu Christus. C, 1135. Jesus Christus ab illuminato cæco adoratur, C, 877. Christianorum vita, qualis esse debeat, C, 502. Nemo credit necessitate, sed voluntate, C, 853. Christus Deus est, et in carne adorandus, CI, 170. Per Christum solum et ejus sacrificium mundus liberari a peccatis potuit, CI, 1065, 1066. Sedet nunc Christus ad dexteram Patris, ut precibus credentium annuat, CI, 1065. Christus post nativitatem carnis et prædicationem Evangelii hostia effectus est pro salute mundi, CI, 1128. Ubi Christus advenit, sacerdotium Judæorum obmutuit, lex et prophetia cessavit. CI, 1129 Sacrificium missæ, quare sic appellatum, CI, 1134. Unde missa sumpsit exordium, CI, 1135. Symbolum cultus catholici, CI, 1136. Sacramenta, seu mysteria cultus catholici, CI, 443, 612. De divinis officiis cultus catholici, CI, 1173, 1414.

ALEXANDER III, papa — De excommunicatione contra inimicos pacis lata, CC, 54. De canonizatione Eduardi regis Angliæ, CC, 106. De excommunicatione contra invasores Ecclesiæ prolata et confirmata, CC, 178. De immunitate ecclesiastica non violanda, et clericis ad tribunal sæculare non trahendis, CC, 375 De subsidiis in Oriente contra Saracenos cultum Christianum atterentes mittendis, CC, 384. Ut denarium B. Petri, quod sibi de Anglia debebatur, transmittere non omittat Gilbertus Londinens. episcop., CC, 430. Ut Henricus rex Anglorum a sacrilegiis abstineat sub pœna excommunicationis. CC, 510. Ut reliquiæ S. Jacobi a comite Flandriæ violenter ablatæ restituantur, CC, 533. Ut officia divina in terris excommunicatorum non celebrentur, CC, 706. Ut qui in clericos violentas manus injecerant excommunicentur, CC, 792. De matrimoniis sine sacerdotali benedictione factis, CC, 850. De canonizatione B. Thomæ archipræsulis, CC, 900, 901, 902, 909. Ut non exigatur pecunia pro baptismo parvulorum, nec pro sepultura mortuorum, CC, 1011.

ALGERUS. — De sacramento corporis et sanguinis Domini, CLXXX, 713. De immolatione Christi in altari, CLXXX, 786 Cur visibile sacrificium invisibili Deo fiat, CLXXX, 814. Cur magis consecretur in pane, vino et aqua corpus et sanguis Christi quam in cæteris corporum speciebus, CLXXX, 822. Cur magis consecretur corpus Christi in pane azymo quam in fermentato, CLXXX, 827. Sacramenta Christi non credenda sunt fieri pro meritis ministrorum, CLXXX, 854. Tanta sunt Dei sacramenta ut omnium hominum superent merita, CLXXX, 857. Sacramenta hæreticorum de Ecclesia sunt et in Ecclesia fiunt, CLXXX, 841. Utrum sacramenta rite fiant, si solemnibus verbis aliqua contra fidem interserantur, CLXXX, 847. Quare in nomine Trinitatis baptisma fieri institutum sit, CLXXX, 852. De sacrificio missæ, CLXXX, 854. Baptisma, etsi a pagano detur, non est iterandum, CLXXX, 879. Quod sacramenta a quovis Catholico, quamvis peccatore ministrari possunt et consecrari, nec a bono majus, nec a malo minus perfici, CLXXX, 882.

ALPERTUS. — De clerico cultum Christianum blasphemante, CXL, 484. Epistola ad clericum apostatam cultum Christi blasphemantem, CXL, 485.

AMALARIUS. — De cæremoniis baptismi, XCIX, 887, 901.

AMBROSIUS (S.). — Chananæa perseveranti oratione gratiam Domini meruit, XIV, 1112. Imber supplicantis Ecclesiæ precibus datur, XIV. 202. Ecclesiam qui non frequentabant arguuntur, XV, 1440. Quibus diebus et quibus horis canendi sunt hymni in Ecclesia et celebranda oblatio, XV, 1314. Quando celebranda oblatio et sacrificium quo Christus esurientem sui corporis epulis replet, XV, 1314. Sacræ oblationis veneranda communio, XV, 1710. Sacerdotes offerunt pro populo sacrificium, XV, 1051. Nulla tuta salus esse potest, nisi unusquisque Deum verum, hoc est, Deum Christianorum a quo cuncta reguntur veraciter colat, XV, 961. Imperator Christianus non debet præbere sumptum ad usus sacrificiorum profanorum, XV, 961. Ambrosius non audet sacrificium offerre, si Theodosius post cædem Thessalonicam assistere huic voluerit, XV, 1165. Helena mater Constantini invenit crucem et ejus titulum, regem adoravit Christum, et non lignum, XV, 1401. Helena crucem in capite regum locavit, ut crux Christi in regibus adoretur, XVI, 1402. Eucharistiæ sacrificium est pro salute omnium tam vivorum quam defunctorum, XVII, 754. Omnes Christiani omni die Dominica debent offerre et communicare, XVII, 656.

ANASTASIUS BIBLIOTHECAR. — Christus Petrum summum pontificem creat, CXXVII, 1035. Herodes Antipas ascendit Hierosolymam ad sacrificium Deo offerendum, CXXVII, 1036. Discipuli Christi primum Antiochiæ cognominantur Christiani, CXXVII, 1036. Constitutiones de reverentia erga sacrificium ac de modo expiandi defectus in ipso occurrentes, CXXVII, 1313. Statuit S. Zephirinus ut consecratio divini sanguinis in vitreo vase fieret, CXXVII, 1315. Vasa sacra ad sacrificium corporis et sanguinis Christi esse argentea decrevit et S. Urbanus papa, CXXII, 1383.

ANSELMUS (S.), Cantuariens. — Quæ infideles objiciant contra cultum, CLVIII, 364, 365. Cultus durabit usque ad finem mundi, CLVIII, 588. Christus ipsam carnem, quam pro nobis suscepit, nobis ad manducandum dedit, et adhuc in sacrificio sui altaris ministrare non desinit, CLVIII, 733. Invocandi sunt omnes sancti Dei, ut nobis sint in auxilium, CLVIII, 753. De sacramento altaris, CLIX, 254.

ANSELMUS, Havelbergens. — Quod Græci contra universalem traditionem se a ritu Romanæ Ecclesiæ sequestrant, et in fermentato sacrificant, CLXXXVIII, 1211, 1228.

ATTO VERCELLENS. — Ut omnes fidem catholicam memoriter teneant, CXXXIV, 29. Quod sacerdos missam solus nequaquam celebret, CXXXIV, 30. Quod sacerdos missas nisi sacratis ab episcopo locis non præsumat celebrare, CXXXIV, 30. Quod divina mysteria studiose celebrentur, CXXXIV, 30. Ut Oratio Dominica quotidie proferatur, CXXXIV, 40. Quod cum excommunicato non sit orandum, CXXXIV, 41. Quod die Dominica stantes oremus, CXXXIV, 42. Quibus festis populus communicet, CXXXIV, 42. Si sacrificium per negligentiam ceciderit, CXXXIV, 42. Qualiter mysteria baptismatis vel chrismatis custodienda sint, CXXXIV, 43. Qualiter sponsus et sponsa a sacerdote benedicantur, CXXXIV, 46.

AUGUSTINUS (S.), Hipponens. — Augustinus fletibus quotidianis Deum rogat ut sanentur vulnera sua, XXXII, 991. S. Augustinus orat pro salute matris suæ, XXXII, 778. Apostoli Hierosolymis decreverunt ne quisquam cogeret gentes judaizare, non autem ne quisquam Judæos judaizare prohiberet, XXXIII, 279. Oblationes pro defunctis, XXXIII, 92. Cultus Christianus magna est reipublicæ salus, XXXIII, 532. Sabbatum in otio corporaliter celebrandum commendatum est, ut esset figura sanctificationis in requie Spiritus sancti, XXXIII, 212, 213. Fidei Christianæ veritas, unde, ex sanguine martyrum et ex castitate virginum XXXIV, 125. Sacrificia privata prohibentur, XXXIV, 702. Verum Pascha Christi immolatio, XXXV, 1785. Apostoli in passione Domini titubantes, ejus resurrectione firmati sunt, et tunc Deum adoraverunt, XXXVI, 1798, 1799. Christus sacerdos a nobis accepit, quod pro nobis offerret. XXXVI, 1701. Mysteria dulciora quo obscuriora, XXXVI, 1803. Inter sacra mysteria jubemur sursum habere cor, gratias agere, XXXVI, 443. Sacrificium corporis et sanguinis Domini secundum ordinem Melchisedech nunc diffusum toto orbe terrarum, XXXVI, 1427. Catholica communio, XXXVI, 53. Chananæe perseverantia in petendo laudata, XXXVI, 487. Christianorum sacrificium, XXXVI, 284. Sancti conservi sunt nostri, non pro Deo colendi, XXXVI, 1442. Pascha verissimum in Christo celebratum, XXXVI, 844. Sacrificium Dei nostri abundavit, XXXVI, 1356. Sacrificium offert episcopus vel presbyter, XXXVI, 1100. Magi Deum esse cognoverunt, et adoraverunt illum cui astra serviebant, XXXIX, 2015. Oratio Dominica ante omnia oranti dicenda, quia eam libenter exaudit, qui ipsam instituit, XXXIX, 2282. Ubi et hostia Christus est et sacerdos, XXXIX, 2154. Sacrificium altaris et eleemosynæ fiunt pro baptizatis omnibus defunctis. XL, 283. Symbolum fidei catholicæ, seu cultus Christiani fundamentum, XL, 651. Sacrificium quod Christus instituit, et offerre præcepit, XL, 956. Religionis summa est imitari quod colis, XL, 242. A cultu dæmonum nos liberat sacrificium Christi et donum Spiritus sancti, XL, 138. Cultus Christiani sanctitas opponitur impuro cultui dæmonum XL, 76. Sacrificium verum et perfectum quodnam est, XL, 285. Sacrificium Ecclesiæ quotidianum, XL, 298. Otium Sabbati cur non observat Christianus, XLII, 353. Sacrificium verum uni Deo vero debitum quodnam est, XLII, 382, 586. Sacrificium Christianorum, XLII, 382. Sacrificium Christianorum ubique in terra et in cœlo offertur, XLII, 61. Pascha per orbem totum una die observatum iri censet Arelatense concilium, XLIII, 787. Sacrificium carnis Christi verum et unicum sacrificium pro peccatis, XLIV, 600.

BALDUINUS. — De sanctissimo Eucharistiæ sacramento, CCIV, 403. De vero cultu quo manifestatur vera dilectio Dei, CCIV, 417, 425. De commendatione cultus Dei veri, CCIV, 573. De novæ legis institutione, CCIV, 629. De sacramento altaris, CCIV, 642.

BANDINUS. — De sacramentis ecclesiasticis, CXCII, 1089. De sacramento Eucharistiæ, et unde Eucharistia dicatur, CXCII, 1094. Corpus Christi in omni esse altari, CXIII, 1095. Qui conficit sacramentum altaris, CXCII, 1097. De ecclesiasticis ordinibus, CXCII, 1105. De differentia votorum, CXCII, 1108. De dispari cultu quoad matrimonium, CXCII, 1108. De suffragiis defunctorum, CXCII, 1110.

BEDA VENERABILIS. — Crucifixo Domino, stabant omnes noti ejus a longe, dum confiteri et adorare timebant quem fixum ligno videbant, sed de his tacentibus lapides et saxa clamabant et adorabant, XCII, 570. De Paschate Christiano in quo Christus innocens immolatur, XCIII, 369, 370. De Magis qui venerant adorare Jesum infantem ut Deum, XCIII, 455. De redemptione humana, XCIII, 471. Orante Petro, Simon Magus cadens ex alto in terram erepuit medius, XCIV, 497. Sex formulæ orationis, XCIV, 559. Quare et quomodo Christiani celebrant solemnitatem Paschæ, XCIV, 536, 537, 675. Solemnitas in cultu omnium sanctorum, XCIV, 447, 450. Absque purgatione baptismi nemo potest communicare sacrosanctæ oblationi, XCIV, 90. Germanus orando incendia domorum restinxit, XCIV, 48. Mellitus episcopus flammas ardentes suæ civitatis orando restinxit, XCIV, 92. Quomodo cultum Christi susceperit provincia orientalium Anglorum, XCIV, 107.

BERENGOSUS. — De laude et inventione sanctæ crucis, CLX, 935. Beata Helena ejusque filius Constantinus Magnus a Deo obtinuerunt gratiam, propter zelum, sanctæ crucis inveniendæ et propagandi cultus Christiani, CLX, 953.

BERNARDUS (S.), Clarævallens. — Altare pro ecclesia parochiali cum decimis, CLXXXII, 607. Clerici præ monachis vivere debent de altari, CLXXXII, 607. Reliquiæ sub altari, CLXXXII, 1111. Christus cur tam laboriosum nos liberandi modum susceperit, cum sola ejus voluntas sufficeret, CLXXXII, 1068; CLXXXIII, 826. Fermentato pane Græci utuntur in sacrificio, Latini azymo, CLXXXII, 403, 404. Festa nova non facile, nec temere, nec inconsulta sede apostolica instituenda, CLXXXII, 335, 336. Sacerdotium et regnum in Christo et in Ecclesia unita, CLXXXII, 441. Sacerdotes omnes celebrant in festo Assumptionis B. Mariæ Virginis, CLXXXIII, 713, 714. Carnotensis conventus pro sacra expeditione ad cultum Christi vindicandum et propagandum apud Hierosolymam, CLXXXIII, 461, 568, 569. Christianus falsus plus nocet quam hæreticus, CLXXXIII, 1092, 1093. Christianus a Christo separatus fit monstrum, CLXXXIII, 169. Festa sanctorum triplici fructu celebrantur, CLXXXIII, 462, 463, 478. Abusus in festis sanctorum, CLXXXIII, 480. Abusus in festis Paschalibus, CLXXXIII, 382. Cultus Christiani vita est charitas, CLXXXIII, 283, 284. Oblatio Christi in templo et in cruce, CLXXXIII, 369, 370. Sacramentum signum sacrum dicitur, sive sacrum secretum, CLXXXIII, 271. Negligentia circa cultum divinum notatur, CLXXXIII, 44, 45. De clerico sacrilego, CLXXXIV, 444. Maria prima virginitatis votum vovit, CLXXXIV, 669. Sacerdotes parentes Christi, CLXXXIV, 1093. Conscientia purganda ante sacrificium,

CLXXXIV, 786, 787. Vota alia communia, alia specialia, et vota illicita rescindenda sunt, CLXXXIV, 1201, 1292. Christianos tria faciunt, fides, baptismus et altaris participatio, CLXXXV, 58. De cultu S. Mariæ d'Aflighem quæ S. Bernardo locuta est, CLXXXV, 1597.

BERNARDUS, Fontis Calidi monach. — Contra sectam Waldensium cultui catholico circa plurima derogantem, CCIV, 793. Contra eos qui dicunt fidelibus defunctis non prodesse missarum solemnia, CCIV, 828. Contra eos qui in Ecclesia orare nolunt, CCIV, 835.

BERNO, Augiæ divitis abb. — De quibusdam rebus ad missæ officium pertinentibus, CXLII, 1055. Qualiter priscis apostolorum temporibus missarum celebritas ageretur, CXLII, 1055.

BOETIUS. — Quonam cultu Deus ab omnibus honorandus est, LXIV, 1261. Cultus Christiani essentia, LXIV, 1261. Cultus Boetio tanquam martyri exhibito, LXIV, 1309.

BONACURSUS. — Quod panis qui in altare ponitur et vinum convertatur post sanctificationem in corpus et sanguinem Domini, et quod nullus nisi qui manducaverit salvetur, CCIV, 782. Quod Christus sit Deus Patri æqualis et consubstantialis ac proinde ut Deus adorandus, CCIV, 788.

BONIFACIUS (S.). — De incarnatione Filii Dei et humani generis reparatione, LXXXIX, 862. De solemnitate paschali, LXXXIX, 868. De abrenuntiatione in baptismate, LXXXIX, 870.

BRUNO (S.), Astens. — Quomodo per apostolos, viros simplices et illitteratos cultus idolorum eversus fuerit, CLXIV, 836, 855. Christus sanguine suo peccata nostra delevit, et genus humanum universum Deo Patri reconciliavit, CLXIV, 259. Non auguriis et divinationibus, sed divinæ legis præceptis et prophetarum et apostolorum verbis credant Christiani, CLXIV, 444. Sicut nos Deum deprecando, cum interrogamus, ita ipse nos exaudiendo nobis respondet, CLXIV, 692. Nulla alia fides est quæ salvare possit nisi fides Christianorum, CLXIV, 786. De cultu pictarum imaginum B. Mariæ Virginis, CLXIV, 859. Sancti ab Ecclesia ad cultum publicum elevantur, et tunc honore et cultu sunt prosequendi, CLXIV, 593. Catechumenus profitetur se Christum sequi velle, et tunc baptizatur et illuminatur, CLXV, 155. De sacramentis Ecclesiæ, mysteriis atque ecclesiasticis ritibus, CLXV, 1089.

BRUNO (S.), Carthusian. — Sacerdotum est pro populo sacrificare; ideoque Christus Deo sacrificans pro salute membrorum Patrem oravit, CLII, 714. Legalia non acceptat Deus, quare, CLII, 867. Excommunicatio separat a cultu divino et tradit Satanæ, CLIII, 146. Per baptismum homines fiunt azymi sinceritatis et veritatis, CLIII, 147. Christiani sanguine veri agni, scilicet Christi, liberantur a plaga percutientis angeli, CLIII, 148. Apostoli in terra dicuntur dii sicut angeli, et quare, CLIII, 164. Gratiarum actio multum valet ad impetrandum aliquid apud Deum, CLIII, 304. Ritus, qui per Evangelium dati sunt, fiunt ultimi ritus, et ipsi, quandiu mundus erit, non finientur, CLIII, 175. Nunc servare legem est ferme idola colere, CLIII, 302. Oratio et sacrificium pro defunctis, CLIII, 642.

BRUNO (S.), Herbipolens. — Martyres pro cultu Christi patientes hilares fuere, CXLII, 457. Orare expansis manibus, CXLII, 509, 510. Sacrificium Ecclesiæ est corporis et sanguinis Christi immolatio, CXLII, 103.

BURCHARDUS. — De primatu Ecclesiæ, CXL, 549. De sacris ordinibus, CXL, 625. De ecclesiis, CXL, 673. De sacramento baptismatis, CXL, 727. De sacramento corporis et sanguinis Domini, CXL, 750. De viris ac feminis Deo dicatis, CXL, 791. De excommunicatione, CXL, 855. De contemplatione, CXL, 1017. De officio sacerdotum, CXL, 1067.

CAROLUS MAGNUS, imperator. — Constitutio ecclesiastica, XCVII, 641. De cultu imaginum, XCVII, 971, 1248. Sancta Romana Ecclesia catholica consulenda est in causis fidei, et cultus imaginibus exhibendi, XCVII, 1019. Variæ epistolæ de cultu imaginum, XCVII, 1247.

CASSIANUS. — Cœnæ Dominicæ sacrificium, XLIX, 117. Immaculata hostia Christus oblatus est Patri et peccata humani generis diluit, XLIX, 119. Oblationes, sive sacrificia, pro defunctis fieri solitæ, XLIX, 530. Redemptio generis humani per Jesum Christum solum fieri potuit, XLIX, 92, 93. Reliquiarum et sanctorum cultus et veneratio, XLIX, 645, 646, 706.

CASSIODORUS. — Verum cultum catholicum Deo et Christo exhibendum definivit sancta synodus Nicæna, LXIX, 1068. Adorandus Dominus triplici de causa, LXX, 674. Christus se sacrificium pro omnibus obtulit, LXX, 972, 973. Romana in urbe maxime floruit cultus Christianus, LXX, 527.

COELESTINUS III, papa. — Bulla pro canonizatione S. Bernardi episcop., CCVI, 970. De excommunicatione et sententia excommunicationis, CCVI, 1024. Quicunque in duello pugnaverit non debet in sacris ordinibus ministrare, CCVI, 1254.

CYPRIANUS (S.). — Nefas Christianis turpia gentilium convivia frequentare, III, 1030. Cultores Christi non debent filios cum ethnicis sepelire, III, 1030. Christianus mori potest, vinci non potest, III, 832. Communicatio nulla extra Ecclesiam, III, 1114; IV, 405. Unanimitatem Christianam ipsa etiam Dominica sacrificia declarant, III, 1141; IV, 584. Invocatio nominis Jesu Christi, III, 1196. Adversarii Christi, et hæretici an possint sacramenta Christi conficere, ac proinde gratiam Christi dare an possint, III, 1040, 1041, 1048. In contemptum Dei impugnantur Christiani, quia displicet solus Dei cultor, IV, 553. Christianus debet tantum cœlestia cogitare, IV, 758. Christiani semper pro bono reipublicæ orant, IV, 559. Cyprianus ob confessionem nominis relegatus est in exsilium, IV, 414; primus apud acta proconsulis confitetur, IV, 421. Panis Christianorum Christus in eucharistia, IV, 551. Eucharistia, sive principale sacrificium cultus Christiani nihil prodest sine operibus, IV, 751. Solæ preces sine operibus parum valent, IV, 606. Oblatio pro mortuis, IV, 399. Modum admirabilem et exemplar perfectum colendi et adorandi Deum per orationem nobis concessit Christus, IV, 525. In hac vita saluti æternæ cultu Dei et fructu fidei providetur, IV, 563.

DIONYSIUS EXIGUUS. — Christianus occultæ idololatriæ serviens anathematizatur, LXVII, 74. Catholici non debent festiva quæ a Judæis vel hæreticis mittuntur accipere, nec cum eis festos dies agere, LXVII, 74.

DOMNOLUS (S.). — Cultus sacer, reliquiæ, LXXI, 629.

DROGO, cardinalis. — De sacramento divinæ passionis, CLXVI, 1543. De divinis officiis, CLXVI, 1557.

DURANDUS. — De corpore et sanguine Domini, sive de sacrificio cultus catholici, CXLIX, 1375.

ECKBERTUS. — De variis observationibus in cultu Christiano, CXCV, 13. De cultu non occultando, CXCV, 18. De incremento et manifestatione cultus catholici, CXCV, 21.

ELIGIUS (S.). — S. Eligius, invocato S. Martiali, comprimit flammas in incendio urbis Parisiacæ, LXXXVII, 496.

ERNALDUS. — Stella indicat Christum Deum et magi adorant eum, CLXXXIX, 1626. De cœna Domini et prima institutione consummantis omnia sacrificia et sacramenta, CLXXXIX, 1641. De unctione chrismatis et aliis sacramentis, CLXXXIX, 1653. Christus moriens consummavit rationem, id est, significationem omnium legalium hostiarum, CLXXXIX, 1711.

EUGENIUS (S.), Toletanus. — De oratione, LXXXVII, 378. Christus est Deus unus vere cum Patre colendus, LXXXVII, 398. Christum chorus angelicus semper adorat, LXXXVII, 398. Ecclesia Christum agnoscit et colit Omnipotentem, LXXXVII, 398.

EUGYPPIUS (S.). — Celebratio sacramentorum in Ecclesia, LXII, 867. Creaturæ cultus superstitio, LXII, 936, 949.

EULOGIUS (S.). — Contra hæreticos negantes Christo cultum divinum, CXV, 959. Contra impietatem eorum qui Jesum Christum hominem tantummodo confitebantur, ex perversa Evangelii explicatione, CXV, 963.

FACUNDUS. — Verus cultus catholicus exprimitur in defensione trium capitulorum, LXVII, 527.

FLORUS diacon. — De expositione missæ, CXIX, 15. De causa fidei, CXIX, 80. Oratio cum commemoratione antiquorum miraculorum Christi Dei nostri, CXIX, 270.

FULBERTUS (S.), Carnotens. — De tribus quæ sunt necessaria ad profectum cultus catholici, CXLI, 196. Contra Judæos sacrilegos qui negant Christo titulum Messiæ et cultum divinum, CXLI, 305. Hymni et carmina ad usum cultus catholici, CXLI, 359. Oratio pro adversariis Ecclesiæ, CXLI, 353, 354.

GARCIAS, monach. — De sacris reliquiis in monasterio Cuxacensi custoditis, et cultu speciali venerandis, CXLI, 1143.

GAUDENTIUS (S.). — Unus agnus qui est Christus immolatur in Pascha apud Christianos, XX, 854, 855. Opera otii Christianorum et sacrificia sunt orationes et cantica spiritualia. XX, 871.

GENNADIUS. — Filius Dei æternus adoratur cum sua carne ab angelis et omni creatura. LVIII, 982, 1015. Photius patriarcha Basilium imperatorem homicidam ad sacram cœnam admittere noluit, LVIII, 1032.

GERARDUS. — Acta synodi Atrebatensis in Manichæos, CXLII, 1269. De corpore et sanguine Domini,

CXLII, 1278. De sancta Ecclesia quæ est domus Dei, CXLII, 1284. De sacro altari, CXLII, 1287. De sacris ordinibus, CXLII, 1291. De veneratione Dominicæ crucis, CXLII, 1304. De imagine Salvatoris in cruce, CXLII, 1306.

GERHOHUS. — De gloria et honore Filii hominis, CXCIV, 1074. Christus homo latriæ cultu adorandus est, CXCIV, 1092. De trium magorum Christo infanti honore exhibito, CXCIV, 1095. De adoratione crucis, CXCIV, 1098. In adoratione nec homo a Deo, nec Deus ab homine est separandus, CXIV, 1113. Christus in sacramento Eucharistiæ vere præsens est et adorandus, CXCIV, 1143. De venerabili Eucharistiæ sacramento, CXCIV, 1481.

GERMANUS (S.) Parisiens. — Altarium consecratio et forma et situs, LXXII, 73. Cæremoniæ præcipuæ cultus catholici, LXXII, 114. Basilicarum forma vetus apud Francos, LXXII, 150. De celebratione et auditione missæ, LXXII, 130. Communicantes hostiam in manibus accipiunt, LXXII, 141. Communione non exspectata, qui communicaturi non erant in missa, olim discedebant, LXXII, 130, 131. Eucharistiæ sacrificium a Christo in cœna obtatum, LXXII, 314. Hæreticorum vasa et templa a catholicis in usum convertenda, LXXII, 148, 149. Missæ dominicales, LXXII, 310. Mos catholicus in consecratione corporis et sanguinis Domini servatus, LXXII, 137, 138. Missæ et orationes pro mortuis, LXXII, 211, 212. Obligatio ad breviarium recitandum orta est ex ipsa clericorum conditione, qui toti divino cultui sunt mancipati, LXXII, 410. Vasa Deo sacra profanis usibus non aptanda, LXXII, 147, 148.

GEZO, abb. — De sacramento corporis et sanguinis Christi Domini, sive de sacrificio unici cultus catholici, CXXXVII, 375. Ecclesiæ fides de sacrificio missæ, CXXXVII, 381. Quibus mortuis immolatio corporis Dominici prosit, CXXXVII, 400 Quid cavendum sit in oratione et qualiter preces faciendæ, CXXXVII, 401. Quod nihil super altare sit ponendum præter sacrosanctam oblationem, CXXXVII, 402.

GODEFRIDUS Admontens. — Crux est altare in Ecclesia Christi, CLXXIV, 854. Super crucem Deo offertur oblatio munda corporis et sanguinis Christi, hostia pura et immaculata, CLXXIV, 854. Crux quando inventa est, signum ejusdem crucis in Ecclesia honorari cœpit, CLXXIV, 853. Eucharistia est mysterium nostræ redemptionis, CLXXIV, 961. Festa apostolorum præ cæteris solemniter celebranda, CLXXIV, 839. Incarnationis dies omnium desideratissimus fuit, CLXXIV, 758. B. Maria Virgo prima virginitatem Deo vovet, CLXXIV, 749, 750. Sacrificium Christi præstat universis, CLXXIV, 651. Sancti in cœlo compatiuntur nostris miseriis, CLXXIV, 864. Sponsæ Christi in solis Domini et apostolorum festis consecrandæ, CLXXIV, 850.

GRATIANUS. — Ipsæ res fidelium oblationes appellantur, quia Domino offeruntur, CLXXXVII, 890. Excommunicationi subjaceat qui ecclesiastica prædia invadit, CLXXXVII, 897, 898. De oblationibus fidelium et de reditibus oblationum, CLXXXVII, 907, 908. Excommunicentur qui sacerdotibus decimas dare nolunt, CLXXXVII, 1044. Nulla oratio fiat pro his qui seipsos interficiunt, CLXXXVII, 1221. In certamine quod contra infideles geritur, quisquis moritur, cœleste regnum meretur, CLXXXVII, 1354. Excommunicentur raptores viduæ vel virginis cum sibi faventibus, CLXXXVII, 1701. Sacrificia nonnisi super altare et locis consecratis Deo offerantur, CLXXXVII, 1729. Altaria quomodo Deo consecranda, CLXXXVII, 1715. De vestimentis et vasis sacris, CLXXXVII, 1717, 1718. Sub specie panis et vini invisibilem Christi carnem et sanguinem honoramus, CLXXXVII, 1749. Confessio Berengarii de cultu catholico Eucharistiæ exhibendo, CLXXXVII, 1750. Quomodo Christus sit immolatus semel et quomodo quotidie immolatur, CLXXXVII, 1755. Quo tempore ab esu carnium sit abstinendum, CLXXXVII, 1784. In baptismate remittuntur peccata, CLXXXVII, 1793. De ordine officiorum, CLXXXVII, 1859.

GREGORIUS MAGNUS (S.). — Mos altaria consecrandi, adhibitis sanctorum reliquiis, LXXV, 395, 396. Altaris sacrificium incruentum, LXXVI, 228. Missæ sacrificium quantum valeat apud Deum, LXXVI, 1278. Altaria erant martyrum sepulcra, LXXVI, 854. Ad cultum Christianum blandimentis, non asperitatibus adducendi extranei, LXXVII, 1267, 1268. Cultus reliquiarum antiquissimus, LXXVII, 516. Diei Dominicæ observatio quando ab Ecclesia præcepta, LXXVII, 1253, 1254, 1255. Per invocationem Dei, aqua sanctificatur, et vim accipit sanctificandi, LXXVIII, 376. Christus victima sacerdotii sui, et sacerdos suæ victimæ fuit, LXXVIII, 381. Fideles, clerici et laici, in missa communicaturi, singuli panem et vinum in suam communionem offerebant, LXXVIII, 179, 432, 497, 549. Coronari voluerunt solemni ritu in Ecclesia imperatores et reges Christiani a summis pontificibus, LXXVIII, 568. Crux a papa et cardinalibus, nudis pedibus adorata, LXXVIII, 1216.

GREGORIUS (S.) Turonens. — Altaris cum reliquiis sanctorum dedicatio, LXXI, 734, 735. Christus in Calvariæ monte crucifixus, LXXI, 165, 166. Nomine Jesu Christi invocato, sacra ethnicorum turbata, LXXI, 741, 742. Christiani pascha, alio die quo Judæi celebrant, LXXI, 554. Magi, oblatis muneribus, puerum Jesum supplici-ter exorant, LXXI, 171.

GRIMALDUS. — Liber sacramentorum, De variis scilicet orationibus, officiis, ritibus, missis, etc., CXXI, 800. De missis pro variis necessitatibus, CXXI, 819.

GUIBERTUS. — Christiani non adorant imagines Domini crucifixi, vel signum crucis, sed tantummodo venerantur, CLVI, 524. Christiani solam Dei substantiam dicunt adorandam, CLVI, 524. Qua ratione et quo sensu imagines adorant Christiani, CLVI, 525. Christiani non adorant, tres deos in Trinitate sed unicum Deum, CLVI, 525, 526. Pontifex Romanus urget Christianos ut arma capiant ad expellendos paganos de locis sanctis, CLVI, 700, 701. Pontifex, ut Christiani acrius pugnent, affirmat Christum ipsum fore signiferum, CLVI, 702. Pontifex constituit ducem expeditioni sacræ Podiencem episcopum, CLVI, 702. Pontifex mandat militaturis Deo crucis figuram ex panno factam, in humero dextro assui, et desertores anathematizat, CLVI, 702. Credentes fidei mysteria vident, CLVI, 507. Divinitas Christi, nisi corpore fuisset contecta, ferre eam non potuissent homines, CLVI, 560. De pignoribus sanctorum, CLVI, 1042. De sacrilegis mundationibus reliquiarum CLVI, 1042. Christiani ad dominicum sepulcrum advolant, ac præ gaudio in devotione illacrymantur, CLVI, 795. Miracula per B. Virginem patrata CLVI, 464. Fides sæpius causa miraculorum CLVI, 663. Non sacrificiis, sed seipso Patrem placavit Christus, CLVI, 522, 523.

GUIDO, Farfens. — De ritibus et variis cæremoniis observandis in cultu divino et diversis festivitatibus, CL, 1191.

GUILLELMUS DE CAMPELLIS. — De sacramento altaris, CLXIII, 1039. Dialogus inter Christianum et Judæum de cultu catholico, CLXIII, 1045.

GUILLELMUS, S. Theodorici abb. — De diversis modis Deum orandi, CLXXX, 218. De Deo contemplando et orando, CLXXX, 342. Speculum fidei, CLXXX, 365.

GUILLELMUS Tyrens. — De Petro eremita et de crucesignatis et variis rebus circa peregrinationem in Terram Sanctam, CCI, 228, etc. usque ad 1065.

GUITMUNDUS. De corpore et sanguine Domini, CXLIX, 1447.

HIERONYMUS (S.). — Gallia, Britannia, Africa, Persis, Oriens, et India, et omnes barbaræ nationes unum Christum adorant, unam observant regulam veritatis, XXII, 1194. Christianorum mos cœlestia contemplari et semper orare, XXIII, 627. Romanus episcopus super corpora SS. Petri et Pauli offert sacrificia, XXIII, 346. Ad ingressum Christi idola Ægypti corruerunt, XXIV, 181. Sanguis Christi pretium redemptionis, XXIV, 496. Adorare non licet statuas et imagines regum, XXV, 511. Unum altare habet Ecclesia, XXV, 1022. Duo Seraphim celebrant mysterium Trinitatis, XXV, 1309. Symbolum papæ Damasi, XXX, 176, 177. Sacerdotes pro omnibus orare solent, XXX, 293.

HILARIUS (S.). — Sacrificium Christi quantum præstantius sacrificiis antiquæ legis, IX, 545. Deus iis solis Pater est qui colunt Filium non ut adoptivum, IX, 181. Honorem a nobis non accipit Deus nisi per Deum, X, 143. Sacrificii opus sine presbytero, esse non potest, X, 643.

HILDEBERTUS. — Abrenuntiatio baptismatis quanti facienda, CLXXI, 734, 735. Angeli ante ortum Christi adorari se patiuntur, non postea, CLXXI, 392. De mysterio missæ, CLXXI, 1177. Cur Christus tantum cœnæ ubi instituit sacram Eucharistiam apparuit attribuit, CLXXI, 505. Cur panem et vinum elegit Christus ad conficiendam Eucharistiam, CLXXI, 535. Rogationum origo ex statuto episcoporum Viennæ congregatorum, CLXXI, 577. Deus non quod, sed qualiter ei sacrificatur, observat, CLXXI, 180. De sacramentis, CLXXI, 1145. De sacramento altaris, CLXXI, 1149. De expositione missæ, CLXXI, 1155. De sacra Eucharistia, CLXXI, 1196.

HILDEFONSUS (S.). — Confessio fidei, XCVI, 53, 54. S. Mariam Virginem adorant omnes virtutes cœlestes et ad eam confluunt omnes populi, XCVI, 67. Probatur filium B. Mariæ virginis esse Deum, XCVI. Quod mysterium salutis, quod semel Christo moriente factum est,

quotidie fiat in his qui regenerari noscuntur, XCV, 122. Cultus catholicus in symbolo continetur ac docetur, XCVI, 127. Solis sacerdotibus licet dare baptismum, excepta periculi causa, XCVI, 159. De reparatione hominis in morte salvatoris, XCVI, 171, 172.

HILDEGARDIS (sancta). — Ubicunque immolandum est corpus Christi, debet esse lapis signatus, CXCVII, 612, 620.

HINCMARUS — Per sacrificium Christi, salvati omnes justi, CXXV, 298. De exorcismis catechumenorum, CXXV, 773. De male excommunicatis, CXXVI, 397. Qua ratione solvi queant excommunicationes non legitimæ, et de his qui injuste excommunicant, CXXVI, 407.

HONORIUS, Augustodunens. — De sacrificio missæ, de ministris ecclesiæ et de variis significationibus in cultu, CLXXII, 543. De introitu missæ et partibus cæteris ejus; et a quibus primum sint institutæ, CLXXII, 572. De sacrificio Christianorum, CLXXII, 554. De vestibus et calicibus, CLXXII, 573, 595. De reliquiis sanctorum, CLXXII, 595. De violata Ecclesia, CLXXII, 596. De papa et consecratione ejus, CLXXII, 601, 602. De ordine ministrorum, CLXXII, 602. Baptizati vestes albas portant, quare, CLXXII, 616. De horis canonicis, CLXXII, 616. De festivitate sanctorum, CLXXII, 621, 624. De solemnitatibus totius anni, CLXXII, 641. Speculum Ecclesiæ, CLXXII, 807. De corpore Christi in Eucharistia, CLXXII, 1129. De digne aut indigne communicantibus aut sacrificantibus, CLXXII, 1129, 1130. De corpore et sanguine Domini, CLXXII, 1249. Sacerdotium regno præcellit, et quomodo hoc probatur, CLXXII, 1270.

HUGO Flaviniacens. — Jesus Christus, Filius Dei, in Bethleem Judæ nascitur et a magis adoratur, CLIV, 22, 25. Jesus ascendit crucem pro salute mundi, CLIV, 23. Paulus Petro conjunctus pro cultu Dei decertat et cum eo patitur, CLIV, 24. Petrus Christianum cultum stabilivit Antiochiæ, unde cultores Christi cognominantur Christiani, CLIV, 25.

HUGO Floriacens — De dignitate sacerdotum, CLXIII, 943. De his quos episcopus excommunicat, CLXV, 953.

HUGO, Lingonens. — Tractatus de corpore et sanguine Christi contra Berengarium, CXLII, 1323.

HUGO Metens. — De sanctissimo Eucharistiæ sacramento, CLXXXVIII, 1274.

HUGO DE S. VICTORE. — Eucharistia, quare instituta post esum agni typici, CLXXV, 550, 551. Excommunicare aliquem an bonum sit; an injuste excommunicatus licite resistere possit, CLXXV, 521. Personæ quæ sacrificia offerre possunt, CLXXV, 75. De ecclesiasticis ordinibus, CLXXVI, 421. De indumentis sacris, CLXXVI, 433. De indumentis novi sacerdotii, CLXXVI, 557. De vasis sacris, CLXXVI, 458. De dedicatione Ecclesiæ, CLXXVI, 439. Sacerdotes, qui homines sunt, an possint dimittere peccata, CLXXVI, 564. Sacramenta, qua ratione, quo tempore instituta, CLXXVI, 312, 313. Simonia, quid sit, unde dicta, ejus auctores, CLXXVI, 477. B. Virgo prima votum virginitatis Deo suo sponso obtulit, CLXXVII, 158. Corporis Christi sacramentum, CLXXVI, 492. Qua fide et reverentia corpus Christi sit sumendum, CLXXVI, 165. De crucis Dominicæ vi tute et cultu, CLXXVI, 456. Variæ dedicationis ecclesiarum cæremoniæ, CLXXVI, 338, 339. Christus sanguinem fudit pro nobis et sacrificium seipsum obtulit Deo, ut ab inimicis pro justitia occideretur, CLXXVI, 324. Christum imitata multa martyrum millia, usque ad mortem pro veritate certarunt et ab inimicis sævientibus immolata sunt, CLXXVII, 324. Missa unde initium sumpsit et unde augmentum habet, CLXXVII, 416, 417. Apostoli et eorum successores primi in quotidianis vestibus et ligneis cancibus missas celebraverunt, CLXXVII, 417. Missæ tres cur celebrentur in natali Domini, CLXXVII, 441, 887. Missa pro mortuis, CLXXVII, 456. De ordinibus, CLXXVII, 599. De hierarchia ecclesiastica, CLXXVII, 401, 402. Rogationes tres principales, CLXXVII, 817. Sacramenta ecclesiastica quæ sint CLXXVII, 388. Schisma in ecclesia vitandum, CLXXVII, 708. Vestes episcopales, CLXXVII, 354, 404. Vestes sacræ et earum significationes, CLXXVII, 927, 928.

HUMBERTUS cardinal. — Simoniaci idola faciunt pro Christo adorari, CXLIII, 1102. Qualiter et ipsi sacerdotes communionem impiorum vitare debeant, CXLIII, 1208, 1210. Eucharistiam in azymis a Christo Domino institutam fuisse probatur, CXLIII, 1228. Exemplo Christi non imponi necessitatem consecrandi in azymis, CXLIII, 1235. Quali pane utantur aliæ societates christianæ, CXLIII, 1240. Variæ sententiæ de azymo Latinorum, CXLIII, 1242, 1277.

INNOCENTIUS II, pap. — Innocentius electionem suam canonica n, et Anacleti illegitimam narrat, CLXXIX, 55. Ut sententia excommunicationis in consules Pistorienses divulgetur et observetur, CLXXIX, 376. De Abælardo et Arnaldo de Brixia damnatis propter doctrinam et monasterio includendis, librisque eorum comburendis, CLXXIX, 515. Pseudopontifex Anacletus excommunicatur et Ludovicus junior, rex Franciæ coronatur ab Innocentio, CLXXIX, 675.

INNOCENTIUS III, pap. — De dispensatione in favorem presbyteri Michaelis, CCXIV, 15. De irritatione cujusdam indulgentiæ ab episcopo Carnotensi injuste concessæ, CCXIV, 53. De hæreticis coercendis. CCXIV, 139. Exhortatio ad sacrum bellum contra Saracenos pro recuperatione Terræ Sanctæ, CCXIV, 317, 318. De consecratione altarium, CCXIV, 336. De homicida deponendo ab ordine suo, CCXIV, 361. De acquirendo subsidio ad bellum sacrum contra Saracenos, CCXIV, 370, 381. De relaxando interdicto, CCXIV, 433. De subsidio Terræ Sanctæ, CCXIV, 470. De persecutione et pœna hæreticorum, CCXIV, 537. Nemo ecclesia sepelliantur incendiarii et excommunicati, CCXIV, 546. Ut absolvatur comes Flandriæ ab excommunicatione, et terra ejus ab interdicto, CCXIV, 582 An hæresis matrimonium contractum dirimat, CCXV, 588. De primatu et prærogativa Ecclesiæ Romanæ, CCXIV, 756, 758, 765. Sacramentum confirmationis administrari non potest nisi ab episcopo, CCXIV, 772. Ut auctor injustæ excommunicationis puniatur et sententia injusta abscindatur, CCXIV, 816. Quid statuendum sit de confugientibus ad ecclesias, CCXIV, 885. De bello sacro, CCXV, 16, 106, 169, 428, 629. Quod tota Narbonensis provincia sit repleta hæreticis, CCXV, 273. De sententia excommunicationis in comitem Namurcensem et alios lata, CCXV, 330. Ut legati sedis apostolicæ procedant contra hæreticos, CCXV, 358. Quod excepto die Nativitatis Dominicæ sufficit sacerdoti unam missam celebrare, CCXV, 781. Facultas absolvendi excommunicatos pro violenta manuum in clericos injectione, CCXV, 800. Ut episcopus Ebensis subdiaconum a voto absolvat, CCXV, 1085. Ut preces effundantur pro anima M. Turonens. archiepisc. ut a pœnis quas pro suis excessibus forsan meruit valeat liberari, CCXV, 1140 Ut comes Tolosanus cesset persequi Ecclesiam Dei, CCXV, 1166. De consecratione episcoporum Græcorum, CCXV, 1353. De decimis solvendis, CCXV, 1353. De juramento fidelitatis quam prælati debent imperatori, CCXV, 1363. De solutione decimarum. CCXV, 1455. Crucesignati accipiuntur sub protectione apostolicæ sedis, CCXV, 1449. De licentia celebrandi tempore interdicti, CCXV, 1529, 1531. Non esse communicandum cum excommunicatis, CCXV, 1530. De negotio fidei, CCXV, 1547. De libera peregrinatione ad loca sancta, CCXVI, 11, 12. De reformandis abusibus in clero, CCXVI, 55. De succursu Terræ Sanctæ, CCXVI. 56, 118. Adversus iniquas excommunicationes. CCXVI, 46. De peregrinis liberandis, CCXVI, 80, 81. Juramenta baronum coram sancta Eucharistia, cruce dominica, sanctorum reliquiis et supra Evangelia, CCXVI, 95. Mandatum episcopis factum ut sententias excommunicationis et interdicti cum magno zelo observari studeant et secundum quam formam relaxent, CCXVI, 97. De conversione Finnandiæ, CCXVI, 116. Suadetur regi Daciæ ut pugnet adversus Paganos, CCXVI, 118. De negotio fidei, CCXVI, 124. De victoria habita contra hæreticos, CCXVI, 137, 141. De bonis hæreticorum confiscatis, CCXVI, 134. De eleemosynis concessis piis locis, CCXVI, 156. Super exstirpatione hæreticorum, CCXVI. 160. De decimis solvendis, CCXVI, 163, 302. De absolutione Tolosanorum a censuris, CCXXI, 174. De libera potestate testandi in favorem ecclesiarum, CCXVI, 296. De Prussis noviter conversis ad cultum Christianum, CCXVI, 315. De non temere excommunicando, CCXVI, 429. De bello sacro adversus Saracenos, CCXVI, 553. De deneganda sepultura interdictis vel excommunicatis CCXVI, 645. De sepeliendo excommunicato qui pœnitentiæ signa dederat, CCXVI, 852. De Judæo ad fidem Christi converso, CCXVI, 885. Quod sacerdotium majus sit regno, CCXVI, 1179. De licitis et illicitis juramentis, CCXVI, 1225. Ne simplices sacerdotes, quæ solis episcopis competunt ex consuetudine, sibi usurpent, CCXVI, 1201. De sententia excommunicationis, CCXVI, 1243. Ut nullus sine rationali et manifesta causa excommunicetur, CCXVII, 94. De variis solemnitatibus, CCXVII, 313. De altaris consecratione, CCXVII, 439. De variis festis sanctorum CCXVII, 451. Ordo missæ, CCXVII, 763. De sacro altaris mysterio, CCXVII, 775. De sex ordinibus clericorum, CCXVII, 775, 776. De minoribus et majoribus sacerdotibus, CCXVII, 777, 779. De communibus et specialibus indumentis pontificum et sacerdotum. CCXVII, 780. De vestibus Evangelii sacerdotis, CCXVII, 786. De variis

ceremoniis cultus, et quando et a quibus institutæ fuerint, CCXVII, 801. De modo et ordine sacrificium offerendi, CCXVII, 835. Pro quibus sacrificium offeratur, CCXVII, 843. De tribus bonis pro quibus sacrificium laudis offertur, CCXVII, 846. Quod sacrificium altaris æqualiter offeratur toti Trinitati, CCXVII, 847. De trina commemoratione sanctorum quæ fit in canone, CCXVII, 848. Quod sacrificium soli Deo offerendum sit, CCXVII, 849. De sacramento Eucharistiæ, CCXII, 854. Quare sacramentum corporis et sanguinis constitutum est sub specie panis et vini, CCXVII, 854. De azymo et fermentato pane, CCXVII, 854. Quo modo Christus confecit Eucharistiam et sub qua forma, CCXVII 659. Quale corpus Christus dedit in cœna, CCXVII, 863. Cur Eucharistia sub duplici specie consecratur, CCXVII, 871 Quod sacramentum consistit in tribus, in rebus, factis et verbis, CCXVII, 882. Quod sacramentum altaris est commemoratio mortis Christi, CCXVII, 883. De oratione dominica et de ejus efficacia CCXVI, 897. Hymnus de Christo et B. Virgine Maria, CCXVII 917.

ISAAC DE STELLA. — De festo omnium sanctorum, CXCIV, 1689. De cultu B. Virginis Mariæ, in Assumptione, et Nativitate CXCIV, 1862, 1872. De officio missæ, CXCIV, 1889.

ISAACUS Lingonens.—De sacrilegis, CXXIV, 1098. De excommunicatis, CXXIV, 1102. De stabilitate sacerdotum in propriis titulis, CXXIV, 1104.

ISIDORUS Hispalens. — S. Cyrillus in qua luna celebrari debeat Pascha notavit, LXXXII, 245. Christus dicitur sacerdos quia pro nobis se hostiam Deo obtulit, LXXXII, 266. Religio appellata quia per eam uni Deo religamus animas nostras ad cultum divinum, vinculo serviendi, LXXXII, 295. Quæ requiruntur ad Deum colendum in hominibus, LXXXII, 296. Christus est æqualis Deo, ab proinde ut Deus adorandus, LXXXIII, 1221. Christus relinquens terram sacramentum corporis et sanguinis sui consecravit ut coleretur jugiter per mysterium, quod semel offerebatur in pretium, LXXXIII, 1285, De dogmatibus ecclesiasticis, LXXXIII, 1227. Omnibus orandum pro dimittendis peccatis, LXXXIII, 1233. De Eucharistia, CXXVIII, 1279. De celebratione missarum LXXXIV, 282. De diebus solemnibus, LXXXIV, 536. De excommunicatis, LXXXIV, 586. De fidei institutione, LXXXIV, 615. De apostatis ab Ecclesia separandis LXXXIV, 632.

ISIDORUS MERCATOR. — Non debent catholici cum hæreticis matrimonia contrahere, CXXX, 285. Non debent catholici sabbatizare, CXXX, 285. Non debent catholici cum hæreticis aut schismaticis orare, CXXX, 286. Non debent catholici cum paganis festa celebrare, CXXX, 286, Deum contemnit qui sacerdotes ejus negligit, CXXX, 990. Lac in missæ sacrificio non est offerendum, CXXX, 589. Vasa sacra non debent usibus humanis servire, CXXX, 203, 589.

IVO Carnotens. — Singulis Dominicis conficienda aqua benedicta, CLXI, 193, De baptismo ejusque ritibus, CLXI, 108. Catechumeni ante baptismum renuntiare debent diabolo, CLXI, 84. Una oblatio altaris singulis diebus dominicis fiat, CLXI, 168. Sufficit sacerdoti unam missam in die una celebrare, CLXI, 178. Nullus est excommunicandus, nisi gravi de causa et antequam ratio excommunicationis probetur, CLXI, 435. De pane qui est offerendus in sacrificio missæ, CLXI, 169. Idololatria omnino exsecranda, ritus quoque paganorum, CLXI, 753. De veneratione sacrarum reliquiarum, CLXI, 209. Ut missarum solemnia non ubique, sed in locis ab episcopo consecratis fiant, CLXI, 210. Vestes sacræ inveteratæ sunt comburendæ, CLXI, 174. Altaria in quibus vel sacra corpora vel reliquiæ martyrum, non esse probantur, destruantur ab episcopis, CLXI, 1090. Sacrificium Ecclesiæ constat visibili elementorum specie et invisibili Domini nostri Jesu Christi sanguine et carne, sacramento et re sacramenti, CLXI, 1076. Hostia quæ semel immolata est in reordatione suæ mortis quotidie offertur, CLXI, 1077. De cæremoniis et ritibus in feria quarta Cinerum, CLXII, 487.

JESSE Ambianens.—De baptismo, CV, 781. De abrenuntiatione diabolo et pompis ejus, CV, 788.

JOANNES BELETHUS. — Rationale divinorum officiorum, CXII, 9. De rebus specialiter Deo consecratis, CCII, 15. De festis, CCII, 17, 18. De rebus quæ Deo potissimum debentur, CCII, 28. De officio altaris, CCII, 43. De officio missæ et omnibus partibus ejus, CCII, 43. Quomodo officia ecclesiastica fieri debeant, CCII, 64. De festis sanctorum, CCII, 81. De variis cæremoniis pro diversis temporibus anni, CCII, 72.

JOANNES Carthusiau.— De modo orandi, CLIII, 913, 918.

JOANNES VIII, pap.— De excommunicatione, CXXVI, 939, 945.

JOANNES IX, pap. — De electione papæ, CXXXI, 58.

JOANNES Rothomagens. — Adoratio crucis quomodo facienda, CXLVII, 51. De officiis ecclesiasticis ac ritibus CXLVII, 27. Ne curæ pastorales vendantur et emantur, CXLVII, 270. De ritu nuptiarum, ne in occulto fiant vel inter consanguineos, CXLVII, 270. Missa tempore apostolorum et paulo post, quomodo celebrata, CXLVII, 200. Sacrificium offertur pro omnibus fidelibus CXLVII, 194, 195. Vitia quæ a sacerdotio excludunt, CXLVII, 225, 226

JOANNES SCOTUS. — De perficiendis in synaxi, CXXII, 1079. De paschate, CXXII, 1225. Christus solus victor calcans mortem, sanguinis proprii fundens libamina, pascha nostrum dedicat, CXXII, 1226. Christus sacerdos se mactat hostiam, qua totum mundum crimine purgavit, CXXII 1226.

LACTANTIUS. — In adorationis ritu manus ad os admoveri solita, VI, 135, 136. Sub cultu Dei veri antequam dii colerentur, non erant dissensiones, neque inimicitiæ, neque bella, VI, 565. Adveniente Jesu rediit ætas aurea, id est Dei unici pia et religiosa cultura, VI, 570. Si Deus solus coleretur, non essent dissensiones et bella, VI, 573. De vero Dei cultu et sacrificio, VI, 1066. Sola religio nos discernit a belluis, VI, 1045.

LANFRANCUS. — De sacramento Eucharistiæ quid credat Ecclesia, CL, 415. Denarium ad cultum sancto Petro exhibendum solvebant quotannis reges Angliæ et multa alia regna, CL, 376, 377. Antiquitus Eucharistia infantibus baptizatis porrigebatur, CL, 610, 611. Sacrificium offerenti cum voluntate peccandi nihil prodest, CL, 397, 398.

LEIDRADUS. — De sacramento baptismi, XCIX, 853. De abrenuntiatione Satanæ, XCIX, 858. De Symbolo, XCIX, 859. De corpore dominico ac sanguine, XCIX, 866.

LEO MAGNUS (S.). — Crux Christi est altare in quo per hostiam salutarem naturæ humanæ celebratur oblatio, LIV, 324 Cultus Dei verus, quis est, LIV, 214. Eucharistia est sacrificium et oblatio munda sacrificii, et misericordiæ sancta largitio, LIV, 452. Martyria Ecclesiæ in honorem martyrum dicata, LIV, 433. Christus verus et æternus pontifex non Judaicas hostias Deo obtulit, sed corpus et sanguinem suum in sacrificium immolavit, LIV, 154. Cultus antiquus confessorum ac martyrum, LV, 21, 22, 23. Hostiæ et oblationes prosunt defunctis, LV, 134, 135. Sacrificium Christi et ejus figuræ, LV, 147, 148. Sacrificium missæ frequentatum nobis prodest et Deum placat, LV, 83, 125. Sancti, patroni appellati, invocandi præsertim ubi eorum sunt reliquiæ, LV, 34, 49. Ritus a Deo præscripti, LV, 973, 974. Sacrificium missæ a jejunis celebrandum, LVI, 427. In missæ sacrificio nihil offeratur nisi panis et vinum aqua mistum, LVII, 426. Vestes sacræ non convertendæ in usus profanos, LVII, 893.

MARTINUS (S.) Legionens — Quicunque pretio missas apprettiantur, sicut Judas in Christum peccant, CCVIII, 917. Missas sacerdos pro solo Dei honore et sua salute celebrare debet, CCVIII, 921. Licitum est viris ecclesiasticis suscipere quæ Deo sponte a fidelibus offeruntur et pro fidelibus cunctis, vivis scilicet atque defunctis preces fundere, CCVIII, 921. Duo sunt quæ offeruntur Deo, donum et sacrificium; in quo differunt inter se, CCVIII, 777. Immolatio, quare sic dicatur, CCVIII, 777. Quid de immolatione panis et libatione seu oblatione calicis, CCVIII, 777. Paschæ solemnitas quare appellatur transitus, CCVIII, 778 Quotidie agnus occiditur, et assidue pascha sine fermento malitiæ et nequitiæ celebratur, CCVIII, 778. De litaniis sive Rogationibus, et quibus de causis institutæ, CCVIII, 1035. Jesus seipsum immaculatum obtulit Deo Patri in oblationem et odorem suavitatis, CCVIII, 1331.

MAURILIUS Rothomagens. — Professio fidei de sacramento corporis et sanguinis Christi, CXLIII, 1387.

MAXENTIUS Aquileiensis. — De antiquis ritibus baptismi et de symbolo cultus catholici, CVI, 53, 55.

MAXIMUS (S.) Taurinens. — Christus in sacrificio Missæ hostia est et sacerdos, LVII, 690. In Eucharistia verum Christi corpus continetur, ac proinde verum sacrificium, veraque oblatio ejus fit in missa, LVII, 689, 690. In magis ad Dei veri cultum et agnitionem vocatæ sunt omnes gentes, LVII, 259, 261, 266. Magi Christum puerum in præsepi jacentem ut Deum et Dominum adoraverunt, LVII, 273, 274. De honore sacris reliquiis præstando, LVII, 707, 708. Qui honorat sanctos, Deum honorat, et qui spernit sanctos, Deum spernit, LVII, 674, 675. Missæ sacrificium quibus in locis sit peragendum, LVII, 899. Ritus in consecrandis ecclesiis exponitur, LVII, 895.

NICETAS (S.). — De cathedralibus ecclesiis ad cultum catholicum destinatis, LII, 986. De cultu sanctitatis post-

mortem, LII, 1068, 1069. Quænam antiquitus ratio fuerit colendi sanctos cum clarissimis viris investigatur, LII, 1075. Soli sancti martyres antiquitus in Ecclesia colebantur, LII, 1076. S. Nicetas invocationem sanctorum docet, LII, 1083.

ODO Cameracens. — Expositio in canonem missæ, CLX, 1053. De ritibus ac cæremoniis in sacrificio cultus catholici adhibitis, CLX, 1055.

ODO Parisiens. — De mysteriis et sacramentis cultus catholici, CCII, 59, 63. De sacramento altaris, CCXII, 60. De abolendo festo fatuorum et restituenda solemnitate circumcisionis Domini, CCXII, 70. Invocatur virgo Genovefa, ut præsentia sua tueatur populum supplicantem et pereunti subveniat civitati, ne involvatur justus cum injusto et pius cum impio, CCXII, 94.

OPTATUS (S.). — Sacrificium Deo ex vino offertur, XI, 1013. Sacrificium unitatis purum et sanctum, XI, 1026.

ORDERICUS VITALIS. — Cultus Christianus undique crescit et extenditur, CLXXXVIII, 101, 114. Paulus convertitur, CLXXXVIII, 105. De reliquiis quorumdam sanctorum, CLXXXVIII, 484, 539 Petrus eremita et milites cruce signati ad cultum christianum propagandum, pergunt in Palæstinam, CLXXXVIII, 654.

PASCHASIUS RADBERTUS. — In Christiano nomine benedicentur omnes familiæ gentium, CXX, 1054. Magi adoratores Christi quinam fuerint, CXX, 126. Thus a magis Christo oblatum quid denotat, CXX, 137. Eucharistia non umbram aut figuram corporis Christi, sed ipsum corpus exhibet, CXX, 1367. In ipsa immolationis hora, ad sacerdotis vocem, cœli aperiuntur, CXX, 1355.

PAULINUS (S.) Aquileiensis. — Alexander III papa quid sanciverit circa canonizationes sanctorum, XCIX, 118 Deus muneribus non placatur, sed animarum munditia, XCIX, 259. Dominica dies quomodo colenda, XCIX, 300, 301. Quando symbolum cantari cœpit in missa, XCIX, 605.

PAULINUS (S.) Nolanus. — Altaribus sacris nemo appropinquet accensus igne cupiditatis corporeæ, LXI, 590. Altaribus reliquiæ sanctorum inclusæ, LXI, 659. Dedicatio templorum fieri non potest sine reliquiis sanctorum, LXI, 877. Candelæ in sanctorum solemnitatibus accensæ in ecclesiis, LXI, 467, 656, 909. Jesu nomen ab omnibus adorandum, LXI, 740. Sanctorum antiqua veneratio, LXI, 529.

PETRUS BLESENS. — De transfiguratione Domini, CCVII, 777. De conversione S. Pauli, CCVII, 791. Testimonia de sepulcro Domini, CCVII, 847. Testimonia de resurrectione Christi, CCVII, 847. De sacramento altaris, CCVII, 859. Testimonia prophetarum de glorificatione sanctorum, CCVII, 955. De expeditione sacra a principibus Christianis parata ad sanctam crucem et Terram Sanctam recuperandam et ad cultum Christianum, apud Hierosolymam restaurandum, CCVII, 1057, 1058. De sacrosanctis Eucharistiæ mysteriis, CCVII, 1135. De institutione festi S. Bernardi in Ecclesia Parisiensi, CCVII, 1176.

PETRUS CANTOR. — Animæ fidelium defunctorum in Purgatorio juvantur per missæ sacrificium, CCV, 104. Celebrare officia sacra pro lucro temporali vetat Scriptura sacra, CCV, 95. Christus in Eucharistia est fons omnis gratiæ, CCV, 99. Christus semel se offerens, sufficiens fuit ad redemptionem totius generis humani, CCV, 102. Feneratores a communione sacramentorum, et ab ecclesiastica sepultura arcendi sunt, CCV, 76. Illicite acquisita non sunt offerenda in sacrificium, CCV, 146.

PETRUS CELLENS. — De pane azymo, CCII, 943. De oratione, CCII. 1126 De communione corporis et sanguinis Domini, CCII. 1136.

PETRUS DAMIANUS (S.). — Christiani veri regiæ dignitatis sunt; unde Christiano turpe est vivere sub servitute vitiorum, CXLIV, 556. Christus rex et sacerdos semetipsum Patri pro nobis obtulit salutaris hostiæ sacramentum, CXLIV, 461. Missæ sacrificium sæpius offerendum, et quare, CXLIV, 277. Reliquiis sanctorum reverentiam exhibentibus quid considerandum, CXLIV, 517. Sacerdotii dignitas, CXLIV, 440. Vota facta Deo, reddenda, CXLIV, 905, 906. Altaris sacrificium a multis offertur, non solum viris sed et mulieribus, licet ab uno specialiter sacerdote offerri videatur, CXLV, 237. Dominico die non jejunandum, CXLV, 530. Eucharistia præcipuum Ecclesiæ sacramentum, CXLV, 109. Excommunicatio pontificum Romanorum, cur formidanda, CXLV, 580. Orationis efficacitas, quanta, CXLV, 250. Sabbatum cur B. Mariæ Virgini dicatum, CXLV, 565, 566. Cur Sabbatum non colitur a Christianis, CXLV, 58. Cur Christianus negligit differentiam ciborum quæ in lege præscribitur, CXLV, 57. Cur Christianus animalium sacrificium Deo non curat offerre, CXLV, 58. Si Christus non venit legem solvere, sed adimplere, cur Christiani omnia legalia prætermittunt, CXLV, 59, 60.

PETRUS LOMBARDUS. — Natalis Dominici in missarum ordine mysterium, CXCI, 402. Quare, Christo adveniente Deus non susceperit legalia, CXCII, 402. Natalis Domini, trium missarum ratio, causa et ordo CXCI, 1217. Quid sit revelatio, CXCI, 1665. Sacrificium verum, CXCI, 1496. Quomodo religio religet homines omnipotenti Deo, CXCI, 1494. Cæremonias non observasse peccatum fuit veteribus, nobis non item et quare, CXCI, 276. Missæ ordo ostenditur, CXCI, 336. Omnis salus est a Christo, non a lege, CXCI, 334. In missa orationes fiunt pro principibus etiam malis, et quare, CXCI, 336. De adoratione humanitatis Christi; an eadem sit adoratio humanitati et divinitati exhibenda, CXCII, 775. De sacramentis et signis sacramentalibus, CXCI, 859. De sacramentis novæ legis, CXCII, 811. De sacramento altaris et Eucharistiæ, CXCII, 856. De hæreticis qui contendunt corpus Christi non esse in altari nisi in signo, CXCII, 859. De ordinibus ecclesiasticis, CXCII, 900. De voto, CXCII, 932.

PETRUS PICTAVIENS. — Accidentia Eucharistiæ sunt sine subjecto, CCXI, 1248. Cur circumcisio in baptismum mutata, CCXI, 1140, 1141. Consecratio Eucharistiæ facienda secundum instituta Christi et Ecclesiæ, CCXI, 1093. Eucharistiæ virtus et efficacia, CCXI, 1114. Indulgentiarum usus in Ecclesia, CCXI, 1056. Missam celebrare in lingua materna an liceat, CCXI, 1231, 1232 Sacramentum æque vim habet a malo sicut a bono celebratum, CCXI, 1074. Sancti nos orantes et supplicantes intelligunt, CCXI, 1279. Nobis prosunt suis suffragiis, CCXI, 1268. Suffragia pro mortuis, quibus prosint, CCXI, 1268.

PETRUS VENERABILIS. — Contra eos qui dicunt Christum nunquam se in Evangeliis aperte Deum dixisse, CLXXXIX, 488. Contra sectam Saracenorum, etc., CLXXXIX, 651, 728. Contra hos qui dicunt crucem Domini nec adorandam, nec venerandam esse, sed potius confringendam et conculcandam, CLXXXIX, 771. De veneratione quarumlibet reliquiarum, CLXXXIX, 998.

PHOEBADIUS (S.). — Confessio fidei catholicæ, sive de cultu Deo vero exhibendo, XX, 31, 32 Catholica fides. XX, 1183, 1187, 1202, 1279. Octo festivitates Ecclesiæ, XX, 1274.

PHILIPPUS DE HARVENG. — Adoratio qua B. Joannes adorare voluit angelum, CCII, 538, 539. Caro Christi quotidie immolatur in altari, CCIII, 519. Continens debet esse altaris minister, CCIII, 740. Reliquiæ sanctorum valent mortalibus, CCII, 1286. Sacerdos dicitur angelus Dei, quare, CCIII, 116, 117. Sancti sunt honorandi, CCIII, 575. Sanctorum reliquiæ sunt honorandæ, CCIII, 1286.

PROSPER (S.) Aquitan. — Laus Christi vera et maxima, qua hoc ipsum quod est, unigenitus Dei Filius prædicatur, LI, 311. Quomodo sancti viri creaturis usi sint, ut Deum unum colerent, LI, 492. Veri sacrificii extra Ecclesiam catholicam locus non est, LI, 430.

PRUDENTIUS AURELIUS. — Apostoli et martyres olim præcipue colebantur, LIX, 774. Christianorum mos Deum invocandi ad singulas actiones, LIX, 860, 361. Magi stellæ obedientes, Christum infantem regem Deum, que annuntiant, prædicant et adorant, LIX, 904, 905. De reliquiis earumque cultu, LX, 597, 598.

RABANUS MAURUS. — Sacerdotes propter Deum honorandi, CIX, 806. Preces sanctorum iræ Dei resistunt, CIX, 860. Religio, quid, quæque requirat; ejus cultus tria requirit, CXI, 90. Christi excellentia, CXII, 714, 728.

RATHERIUS Veronens. — Nulla femina ad altare accedat, nec calicem Domini tangat, CXXXVI, 559 Super altare nihil ponatur, nisi capsæ et reliquiæ aut quatuor Evangelia cum corpore Domini ad viaticum infirmis, CXXXVI, 559. Christus sacerdos, altare simul exstat et hostia, CXXXVI, 718. Christus cur immolatus, CXXXVI, 553, 556. Lex nulla altaris ministris indulget conjugia, CXXXVI, 598. Dies festi quomodo observandi, CXXXVI, 556. Eucharistia in qua est caro Redemptoris, CXXXVI, 231. Eucharistiæ administrandæ formula, CXXXVI, 721. Missæ sacrificium celebratum pro peccatis fidelium tam vivorum quam defunctorum, CXXXVI, 450. Qui quotidie missam celebrant, quotidie Pascha faciunt, id est, carnem Agni comedunt et sanguinem bibunt, CXXXVI, 557.

RATRAMNUS. — De corpore et sanguine Domini, sive de sacrificio cultus catholici, CXXI, 121, 171. De diversis ritibus cultus catholici, CXXI, 306.

REGINO. — Christus infans a magis adoratur et mysticis muneribus prædicatur, CXXXII, 16. Christus sese immolat et mundum redimit, CXXXII, 17. Dominicus

dies quomodo colendus, CXXXII, 1905 Sacrificium offerre nulli debent nisi episcopi et presbyteri, CXXXII, 204. Vasa sacrata Deo in magna veneratione habentur, CXXXII, 199.

REINERUS, monach. — De reliquiis S. Laurentii martyris, CCIV, 81. Officium de Spiritu sancto, CCIV, 95, 96.

REMIGIUS (S.) Antissiodorens. — De variis ritibus et cæremoniis in dedicandis ecclesiis et altaribus, CXXXI, 845. Magi ab oriente venerunt et adoraverunt Jesum infantem, CXXXI, 899.

REMIGIUS Curiens. — De licentia corporis Domini, CII, 1093. De vasis sacris, CII, 1094. Quo loco sit missa celebranda, CII, 1095. Nihil præter panem et vinum aqua mistum ad altare est offerendum, CII, 1101.

REMIGIUS (S.) Lugdunens. — Christus sacerdos et victima sese immolavit pro omnibus credentibus et credituris, CXXI, 1013. Pro impiis ante mortem Christi damnatis nullo modo passus est Christus, CXXI, 1017. De Christi morte pro solis fidelibus, CXXI, 1021.

RICHERUS monach. — Probationes et ritus olim usitati in probationibus per aquam, ignitos vomeres, etc, CXXXVIII, 1127. Orationes contra dæmoniacum, CXXXVIII, 1113. Expositio super missam, CXXXVIII, 1163.

RODULFUS Bituricens. — Ut missa alibi non celebretur, nisi in ecclesia, CXIX, 705. De vestibus et vasis sacris, et de Eucharistia, CXIX, 706. De sanctorum festivitatibus observandis, CXIX, 740. De ritibus sacramentorum, CXIX, 743.

RUPERTUS Tuitiens. — Baptismus delet omnia peccata, CLXVII, 611 Verus Dei cultus in quo consistit, CLXVII, 1784, 1785. De confugientibus ad altare Dei, CLXVII, 686. Christus sacerdos est et hostia diversis respectibus, CLXVII, 1579. Eucharistia est oblatio munda quæ sola Deo possit placere, CLXVIII, 819, 820. Festivitates celebrare spiritualiter est a malis operibus vacare, CLXVII, 551. Christus a paucis adoratus ante passionem, CLXVII, 951. Quomodo vel a quibus missæ sacrificium ordinatum sit, CLXX, 47. Missæ sacrificium pluribus verbis et multis ritibus nunc confectum, non est sanctius quidem quam erat prius, quando ad sola verba Domini solamque dominicam orationem consecrabatur, CLXX, 48. Christus abiturus hinc in sacrarium cœli sacrificii ritum instituit, CLXX, 59, 40. Hostia altaris plenitudinem divinitatis et gratiæ continet, CLXX, 55. Fides sine operibus non sufficit ad salutem, CLXX, 236. Maria templum Domini, sacrarium Spiritus sancti, CLXX, 63. De divinis officiis, CLXX, 15. Christus nocte natus, et ea nocte duæ missæ celebrantur, quare, CLXX, 75. De violata ecclesia, CLXX, 1219.

SALVIANUS (S.). — Orationes jugiter Deo offerendæ, et pro quibus Deus orandus est, LIII, 56, 57. Sacra solemnia in templo, ut celebranda, LIII, 67. Sancti quare honorandi et colendi, LIII, 192.

SICARDUS Cremonens. — De institutione Ecclesiæ, CCXIII, 13. De altari, CCIII, 18 De reconciliatione Ecclesiæ, CCXIII, 28 De institutione et habitu personarum ecclesiasticarum, CCXIII, 57. De nomine, institutione et partibus missæ, CCXIII, 90. De officiis Ecclesiæ, CCXIII, 149. De festivitatibus sanctorum, CCXIII, 405. De exsequiis mortuorum, CCXIII, 424. De festis, CCXIII, 432.

SIDONIUS. — Rogationes a S. Mamerto institutæ, LVIII, 544, 563. Sanctorum invocatio, LVIII, 451, 455.

SILVESTER (S.), papa —De solemnitate Paschæ, VIII, 825. De gradibus ecclesiasticis, VIII, 829.

STEPHANUS DE BALGIACO. — De sacramento altaris, CLXXII, 1273. De observandis in celebratione missæ, CLXXII, 1283. De additis ad officium Missæ per summos pontifices, CLXXII, 1307.

TERTULLIANUS. — Cultus Christi ædificatur cum affligitur, ideoque nunquam deficiet, I, 704. Cultus Christi suscepti neminem pudet aut pœnitet, de illo omnes gaudent et gloriantur, I, 269. Festa Cæsarum cur a Christianis non culta, I, 452. Pro calamitatibus temperandis aut auferendis Christiani diu noctuque Deum exorabant, I, 486. Festa Christianorum, I, 682. In festis corpori indulgebant Christiani, I, 682. Mysteria sua celabant Christiani, I, 308. Noctem in orationibus ducebant Christiani, I, 477, 1296. Christi religio cum odio sui incepit, I, 307. Christiani fratres sunt, et diligunt se invicem, et inter ipsos omnia communia sunt, præter uxores, I, 471, 472. Orabant Christiani, manibus expansis, I, 442; ad regionem orientis conversi, I, 370, 379; sine monitore, de corde intimo, I, 443; capite nudo, I, 442; de carne pudica, anima innocente, et de Spiritu sancto, I, 444; quantum eorum precum vis Deo grata, I, 468. Christiani in publicis synaxibus, nocte ad preces fundendas surgebant, I, 273, 381, 468, 477; Deum orabant pro omnibus, I, 468; precabantur ante et post cibum, I, 477. Modica stipes in ecclesiis colligebatur pro egenis alendis et aliis bonis operibus, pro causa Dei, I, 470. Omnes gentes adorant et colunt Christum, II, 611. Christus novorum sacrificiorum sacerdos, Sabbati spiritalis cultor, II, 609. Exsequiæ Christianorum cum oratione fiebant sacerdotum, II, 737. Quomodo Dominica solemnia Christiani celebrabant, II, 119.

PERPETUA (Sancta). — De cultu antiquissimo sanctarum Perpetuæ et Felicitatis martyrum in Ecclesia, III, 64. De cultu aliorum martyrum catholicorum, III, 94.

THEODORUS Cantuariens. — De ecclesia vel de his quæ intus geruntur, hoc est de variis ritibus cultui catholico congruentibus, XCIX, 927. De pœnis pœnitentibus impositis in Ecclesia, XCIX, 935, etc.

THEODULFUS Aurelianens. — Ut feminæ, ad altare, dum missæ celebrantur, non accedant, CV, 193. Ut sacerdos solus non missam celebret, CV, 194. Ut Missæ non celebrentur, nisi in ecclesia, CV, 195. Ut omnes fideles orationem Dominicam et symbolum discant, CV, 198. Ut a perjurii nomine fideles caveant, CV, 199. Ut a falso testimonio fideles abstineant, CV, 199. De sacra communione, quomodo et quam frequenter usurpanda sit, CV, 205. Ut omnes ad matrem Ecclesiam missarum solemnia et prædicatorem audituri conveniant, neque ante peractum officium cibum capiant, CV, 206. De ordine baptismi et de cæremoniis ejus, CV, 223. De abrenuntiatione Satanæ, CV, 230.

THIOFRIDUS. — De reliquiis Babylæ, martyr., CLVII, 326. De mausoleis sanctorum, CLVII, 337. De sanctorum nominum gratia et potentia, CLVII, 365. De sanctorum reliquiis, CLVII, 405. De veneratione sanctorum, CLVII, 407.

UDALRICUS. — De variis ritibus et cæremoniis cultus catholici, CXLIX, 651. De reliquiis sanctorum, et quomodo fideles eos prosequuntur, CXLIX, 758.

URBANUS II, Papa. — De variis ritibus, cæremoniisque in liturgia, CLI, 807. De Dei juribus, festis et jejuniis conservandis, CLI, 1174. De die dominico, CLI, 1175, 1179. Exhortatio ad Deum ex intimis colendum, CLI, 1176.

VALAFRIDUS STRABUS. — De imaginibus et picturis, CXIII, 927. De templis et altaribus dedicandis, CXIII, 930. Quid fieri debeat in locis Deo consecratis, CXIII, 931. De virtute sacramentorum, CXIII, 957. Quid offerendum sit in altari, CXIII, 938. Utrum semel, vel sæpius in die offerre conveniat et communicare, CXIII, 943. De ordine missæ et offerendi ratione, CXIII, 945 De vasis et vestibus sacris, CXIII, 951. De singulis festivitatibus anni, CXIII, 1083. Oratio Dominica, CXIII, 1117.

VENANTIUS. — Cultus sanctæ crucis in qua Christus pro omnibus hominibus sese victimam Deo Patri obtulit, LXXXVIII, 37. Hymnus in honorem sanctæ Crucis, LXXXVIII, 95. Expositio fidei catholicæ, LXXXVIII, 587.

WILLELMUS Hirsaugiens. — Qua diligentia corporis Domini consecratio et communio celebratur, CL, 1010. De benedictione frugum novarum, CL, 1015. De privata missa, quomodo sit legenda, CL, 1015. De ministris altaris, CL, 1026.

VITÆ PATRUM. — Sacrificium non offertur pro desperatis, LXXIII, 1139. Dedicationes ecclesiarum, advocatis remotissimis episcopis, fieri solitæ, LXXIV, 1007

SECTIO QUARTA.

De cultui in utraque lege scripta favoribus et persecutionibus ex parte hominum, præcipue principum, obvenientibus.

Semper Religionis causæ fuerunt innumeri adhærentes et contradicentes; suus semper fuit cuique sensus ut bene vel male haberet quæ de credendo sibi proposita essent..... Spiritus Dei, ubi vult spirat... Nihil mirum ergo quod lex vetus, sicut nunc nova, acriores defensores et debellatores habuerit. Utraque credita, vindicataque fuit a sanctis viris, sicut negata, vexata, lacessitaque a pseudoprophetis, falsis fratribus et sæculi potentibus. Nunc de his simul conjunctis quæstio habetur in hac serie. Parcat lector si quædam offeratur hic confusio, cultus amicis et inimicis pari gradu in nostro indice collocatis. Incommodum et offendiculum fere nullum videbitur Scripturæ sacræ et ecclesiasticæ perito viro, qui frequenter, suo in studio quotidiano et assiduis lectionibus, materiem protectionis et persecutionis in Synagogam et Ecclesiam, indiscriminatim connexam observat. Scopus iste indicatus fuit nobis velut potissimum naturalis, ne divisionum Indicis ordo grandior foret, et tædium molestissimum legenti afferret.

ADAMUS SCOTUS. — Reges Angliæ Christianissimi vocantur; deque eorum observantia erga sedem apostolicam. CXCVIII, 715, 722, 723.

ADO (S.) Viennens. — Josias, filius Amon post abjectas idololatriæ sordes de templo innovato, Pascha Domino celeberrimum fecit, CXXIII, 46. Nabuchodonosor ne cultus Dei veri celebretur prohibet. et partem vasorum templi Babyloniam transfert, CXXIII, 46. Sub Cyro Judæi, a captivitate liberati, cœperunt offerre holocaustum Domino, CXXIII, 51. Cambyses, Cyri filius, Ægypto devicta, omnem ejus cultum abominatus, cæremonias ejus et templa deposuit, CXXIII, 31. Cæsar Caius in templo Dei adorare contempsit, et Cæsar Augustus eum de hoc facto laudavit, CXXIII, 75. Tiberius retulit ad senatum Romanum ut Christus Deus haberetur; quod senatus recusavit et edicto constituit exterminandos esse urbe Christianos, CXXIII. 76. Caligula, Judæis infensissimus Jovem et se ut deos coli in templo Dei jussit, CXXIII, 77. Nero primus persecutor cultum Christianum profligavit, atque exterminare voluit, CXXIII, 78, 79. Domitianus ut Deum se coli jussit, cultum Christi persequitur et Ecclesiam convellere conatur, CXXIII, 80, 81. Trajanus cultum Christianum persequitur, CXXIII, 81. Lucius Britannorum rex cultum Christi amplectitur, CXXIII, 83. Antoninus imperator suis litteris fatetur pluviam benignam, necnon victoriam, ob invocatum Christum, per milites Christianos concessas fuisse, CXXIII, 84. Decius feralia edicta dispersit contra Christianos, CXXIII, 87. Pestilentia ingens per omnes imperii Romani provincias, ob ultionem cultus Christi violati, CXXIII, 87. Valerianus cultum Christianorum acriter vexat, et propter hoc miserrimus servos apud Persas ignominiose moritur, CXXIII, 87, 88 Aurelianus decernit persecutionem contra Christianos, et subito fulmine tactus, paulo post occisus est, CXXIII, 88. Constantinus imperator de persecutore Christianus factus, dedit licentiam Christianis libere congregari in honorem Christi atque ecclesias construere, CXXIII. 91. Impietas Ariana, Constantii imperatoris subsidio fulta, propugnatores cultus catholici persequitur, CXXIII, 92. Julianus, ex clerico imperator factus, in idolorum culturam convertitur, et cultum Christi callidis machinationibus evertere conatur, CXXIII, 93. Clodovæus rex victor apud Alamannos per invocationem nominis Christi, cultum Christi amplectitur, CXXIII, 102. Phocas imp. fanum quod Pantheon vocabatur, ablatis idololatriæ sordibus beatæ Mariæ Virgini et omnibus martyribus dedicari jussit, CXXIII, 112.

AGOBARDUS (S.). — Agobardus persecutionem patitur a Judæis, CIV, 70. Carolus Magnus vocatus episcopus episcoporum, CIV, 197. Carolus Magnus adducit Saxones aliasque gentes ad cultum Christi, CIV, 103. Deliria Judæorum de Christo, CIV, 87. Fingunt Judæi cultum latriæ Christo exhibitum fuisse tantum lege Pilati, CIV, 88. Asserunt Judæi Christianos idola adorare et miracula quæ operantur a diabolo fieri. CIV, 88. Constantinus Magnus vocatus episcopus communis, CIV, 198. Constantini Magni devotio in imagines sanctorum apostolorum Petri et Pauli et aliorum, CIV, 217. Serpens æneus quem populus Hebræus errans colebat ab Ezechia contritus, CIV, 218. Ecclesiæ Gallicanæ regimen divisum inter reges et episcopos, CIV, 76. Imperatorum et consulum conjuges et soboles ad Christum convertuntur, CIV, 175. Nero imperator Christianos persequitur, CIV, 177. Neronis domestici et aulæ ministri ad Christum convertuntur, CIV, 176. Ozias rex a lepra percussus ob contemptum sacerdotum et sacri ministerii usurpationem, CIV, 135, 181. Oza punitur qui arcam domini sublevare præsumpserat, CIV, 134, 181. Sigismundus, Burgundionum rex, ad Christum convertitur, CIV, 124.

AIMOINUS. — Clodovæus invocat Christum Deum Clotildis et promittit se Christianum fore si victoriam adipiscatur, et fit victor Alemannorum, CXXXIX, 653. Clodovæus fatetur se Christo tradere et edicto suos subditos deterret a cultu deorum tanquam inutili, ut ad Christum convertantur, CXXXIX, 654. Clodovæus nondum initiatus, fit suæ gentis apostolus et multi de populo baptizantur, CXXXIX, 655. De persecutione catholicorum in Hispania, CXXXIX, 718. De Anglorum sive Britannorum conversione, CXXXIX, 748. De Dagoberti in ecclesias munificentia, CXXXIX, 788.

ALANUS DE INSULIS. — Albigenses et Valdenses hæreses antiquas resuscitant, CCX, 305. Valdenses elati et prælatis inobedientes, CCX, 389.

ALCUINUS. — Carolus rex pius et justus est defensor cultus catholici et Ecclesiæ Romanæ, C, 207. Carolus rex Ecclesias Christi a perfidorum doctrinis purgat, C, 3 2. Carolus rex ad se vocat Alcuinum ad cultum Dei propagandum, CI, 232, 233. Carolus rex catholicus in fide est, pontifex in prædicatione, judex in æquitate, inclytus in moribus et omni honestate præcipuus. CI, 251. Willibrodus multa millia Frisonum Christo lucratus est, CI, 835.

ALEXANDER III papa. — De interfectione B. Thomæ Cantuariens. archiepiscop. CC, 37. De maxima cæde Christianorum a paganis in Oriente facta, CC, 48. De reversione schismaticorum ad Ecclesiæ unitatem, CC, 54.

AMBROSIUS (S.) — Rex Ægyptiorum augeri jubebat onera Judæorum ne cognoscerent Deum et ejus cultui vacarent, XIV, 1144. Manus Jeroboam aruit, cum libaret idolis super altare sanctum Dei veri, XVI, 217. Jeroboam conversus ad Dominum, rogavit veniam, statimque manus ejus, quæ aruerat sacrilegio, sanata est religione, XVI, 217. Quos triumphos fides Theodosii acquisiverit, XVI, 1389.

ANASTASIUS BIBLIOTHEC. — Herodes Antipas ascendit Hierosolymam ad sacrificium Deo offerendum, CXXVII,, 1036. Nero primus cultum Christi proscribit, CXXVII, 1039. Simon Magus vult se probare Deum magicis artibus, et duobus dæmoniis evolans suffultus, in terram delapsus, populo spectante, diruptus est, CXXVII, 1043.

ANSELMUS Havelbergens. — Quod Græci contra universalem traditionem se a ritu Romanæ Ecclesiæ sequestrant et in fermentato sacrificant, CLXXXVIII, 1211, 1228.

AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc — Theodosii lex adversus hæreticos et schismaticos. XLIII, 48 Constantinus et Licinius Cæsares cultui Christiano favent, XLIII, 784.

AUGUSTINUS (S.) Anglorum apostol. — Rex Æthelbertus Christianus factus, cultum idolorum, instigante S. Gregorio Magno, insequitur, templaque eorum ubique evertere studet, LXXX, 73.

BALDUINUS. — De rebus præclare gestis ab exercitu crucesignatorum, CCIX, 927.

BEDA VENERABIL. — Philisthiim cum veneratione arcam remittunt, et victimas Deo offerunt, XCI, 532. Saul offert holocaustum, et quod stulte egerit a Samuele redarguitur, XCI, 577. Saul per Pythonissam Samuelis suscitati oraculum quærit, et quæ sibi suisque sint adversa superventura cognoscit, XCI, 698. De templo Salomonis, XCI, 735. E dras audiens populum Israel uxoribus alienigenis esse pollutum, assumit habitum plangentis, ac veniam reatus a Domino precatur, XCI, 873, 875. Nehemias mundat gazophylacia a vasis gentilium, XCI, 920. Nehemias ne requies Sabbati mercatu gentilium violetur sedulus insistit, XCI, 921. Nehemias ab uxoribus alienis mundat Judæos, et constituit ordines sacerdotum ac Levitarum, et memoriæ Dei se commendat in bonum, XCI, 923. Matres, eo quod pepercerit Constantinus filiis ipsarum rogaverunt Deum pro salute Constantini leprosi, et harum mulierum oratio exaudita est, XCIV, 495. Orante Petro, Simon Magnus cadens ex alto in terram crepuit medius, XCIV, 497 Imperator Nero, ad vindicandam necem Simonis Magi jussit Petrum crucifigi et Paulum decollari, XCIV, 497. Lucius Britannorum rex, missis ad papam litteris, Christianum fieri petiit, XCV, 30. Diocletianus cultum Christianorum persequitur, XCV, 31. Germanus orando incendia domorum restinxit, XCV, 92. Quale consilium Æduinus cum primatibus suis de cultu Christiano suscipiendo habuerit, et quomodo pontifex ejus sacras aras profanaverit, XCV, 103, 104. Quomodo cultum Christi susceperit provincia Orientalium Anglorum, XCV, 107. Primi successores Æduini cultum Christianum et regnum prodiderunt; rex vero Osvaldus utrumque restauravit, XCV, 115. Osvaldus rex lignum crucis erexit, fecit miracula, et pugnavit barbaros, XCV, 117, 118. Quomodo gens Pictorum cultum Christi susceperit, XCV, 121. Rex Cantuariorum idola destrui præcepit, XCV, 128. Quomodo Orientales Saxones cultum Christianum quem dudum abjecerant, sub rege Sigeberto receperint, XCV, 151. Saxones Orientales ad idololatriam reversi, per instantiam Jarumanni mox ab errore correcti sunt, XCV, 170.

BOETIUS. — Justinus imperator protegens catholicos, persequitur Arianos, Manichæos et omnes alios hæreticos, simul et paganos, LXIV, 1187, 1488, 1489. Justinus, multis calamitatibus sævientibus, oravit Deum in sacco et cinere cum omni populo Constantinopolitano, LXIV, 1490.

BRUNO (S.), Astens. — Constantinus primus imperatorum cultum Christianum publice professus est et concessit ornamenta imperialia S. Silvestro et successoribus ejus, CLXIV, 221.

BRUNO (S.) Carthusian. — Paulus apostolus magnus fuit persecutor Christianorum, et postea maximus Christi prædicator, CLII, 284, 285.

CAROLUS MAGNUS. — Carolus Magnus cultus catholici et Ecclesiæ perpetuus defensor, XCVIII, 152, 153. Carolus Magnus Saxones debellatos ad cultum catholicum perducit, XCVIII, 388. Pippinus auctoritate Zachariæ, Romani pontificis, rex Francorum vocatur novus Moyses, novus David, etc., XCVIII, 101, 102. Pippinus sacrarum imaginum defensor, XCVIII, 194, 195. Pippinus Petro et ejus vicariis donationem fecit pro animæ mercede, XCVIII, 163, 165, 214, 251, 285. Soldanus, tyrannus Ægypti, infensissimus hostis ac destructor cultus catholici fuit. XCVIII, 820, 821. Carolus Magnus imperium, non armis, sed defensione sanctæ sedis et cultus Christiani adipiscitur, XCVIII, 511, 512. Carolus Magnus cultus catholici ac Ecclesiæ Romanæ defensor fuit ante et post acceptum imperium, XCVIII, 487, 488, 524, 529. Carolus Quintus in sua coronatione fungitur officio diaconi contra morem majorum, XCVIII, 684. Normanni baptismum contemnunt, XCVIII, 1408.

CASSIODORUS. — Constantinus sciens nihil prodesse deos quos Diocletianus venerabatur, contempto cultu paganorum, cogitabat Deum verum quomodo adoraret et auxiliatorem haberet adversus hostes, LXIX, 888, 889. De legibus quas Constantinus pro cultu catholico posuit et de mutatione rituum paganorum, Christianorumque profectu, LXIX, 891. Sub Joviano imperatore floruit cultus orthodoxus, et hæreticus est oppressus, LXIX, 1069, 1070. Imperatores Valentinianus, Valens et Gratianus cultum in concilio Nicæno promulgatum solum esse catholicum et solum Deo et Christo exhibendum decreverunt, LXIX, 1074. Julianus simulacrum Christi miraculorum deposuit, et ibi suam collocavit statuam, LXIX, 2057. Pagani, statuam Christi trahentes, confregerunt, LXIX, 1058. Julianus nolentibus sacrificare idolis pecuniam multam imposuit, LXIX, 1056, 1057. Pagani, ob gratiam Juliani Christianos graviter oppresserunt, LXIX, 1057. Julianus variis artibus conatus est milites ad cultum idolorum inclinare, LXIX, 1050. Julianus ordinavit cultum idolorum ad instar cultus Christianorum, LXIX, 1048. Quomodo Julianus foverit Cyzicum propter paganitatis cultum, LXIX, 1047. Julianus sacrificiis et invocationibus quas expiationes pagani vocant suum baptisma Christianum ablui studuit, LXIX, 1052. Quomodo Julianus armaverit Judæos contra Christianos, LXIX, 1058, 1059. Festi dies Christianorum, et quid de illis senserit Socrates, LXIX, 1153, 1154. Quomodo Theodosius cultum paganorum destruere studuerit ut cultum catholicum instauraret, LXIX, 1141, 1142. Idolorum cultum, Christianismo prædicato, quinam imperatores prohibuerint vel permiserint, LXIX, 1149. De legibus quas Julianus contra cultum Christianorum posuit, LXIX, 1040. Epistola Juliani ad Arsatium pontificem pro stabliendo paganorum cultu, LXIX, 1048, 1049. Valens imperator paganis, Judæis et hæreticis potestatem tribuit suas festivitates agendi, idque orthodoxis ubique prohibuit, LXIX, 1111, 1112.

CONSTANTINUS MAGNUS, imperat. — Constantinus, se simulacra colere simulans, expulit e palatio eos qui sacrificare parati erant, et in palatio retinuit qui se Christianos profiteri maluerunt, VIII, 17. Constantinus, eorum qui simulacra coluerant interitum considerans, Christianismum potius elegit, VIII, 21. Deus Constantino oranti visionem ostendit, crucem scilicet luridam, cum inscriptione monente ut in hac vinceret, VIII, 22. Impietas et artes magicæ Maxentii, ejus fuga et interitus in ponte Tiberis, VIII, 25. Licinius eos qui sacrificare noluerant militia solvit, et carcere inclusos ali voluit, VIII, 33, 34.

Constantinus precibus ad Deum, Licinius vero vaticiniis ad bellum se parabant, VIII, 37. Ubicunque in præliis crucis signum adfuit, parta fuit victoria, VIII, 38. Magicæ artes Licinii et ejus fuga, VIII, 39. Constantinus orans in tabernaculo victoriam adeptus est, VIII, 40, 41, 42. Lex Constantini de pietate in Deum et de cultu Christiano, VIII, 44. Constantinus Christianos ad regendas provincias promovit, et paganos sacrificare prohibuit, VIII, 44. De legibus quibus sacrificia quidem prohibebantur, ecclesiæ vero construi jubebantur, VIII, 44, 45. Comparatio pietatis Constantini cum impietate persecutorum, VIII, 47. Helena imperatrix, Bethleem orandi causa profecta, plurimas ecclesias ædificavit, VIII, 60, 61. Constantinus Constantinopoli martyria construxit, omnem idolorum cultum abolevit, VIII, 62. De destructione templorum paganorum, VIII, 63, 64, 65, 66. Constantinus hæreses exscindere studet, VIII, 67, 68. Subactio Scytharum per signum crucis devictorum, VIII, 71. Epistola Constantini ad Saporem regem Persarum, summa cum pietate Deum et Christum confitentis, VIII, 72. Quomodo assiduis Constantini precibus pax data est Christianis, VIII, 73. De religiositate Constantini in multis actibus, VIII, 73, 74, 75. Quomodo Constantinus, ad bellum Persicum proficiscens, tentorium in speciem ecclesiæ paravit, VIII, 86. Quomodo post baptismum Constantinus Deum laudavit, VIII, 88 Missa in Apostolorum martyrio celebrata in exsequiis Constantini, VIII, 91. Edictum pro religionis libertate, VIII, 105. Piæ Constantini voces in Deum, sedulaque ejus exhortatio ad eum colendum, VIII, 259, 269. De Diocletiano et Maximiano Ecclesiæ persecutoribus, VIII, 271. Constantini constitutio adversus hæreticos, VIII, 279, 281. Constitutiones Constantini contra Judæos cultum Christianum turbantes, VIII, 384, 385. Quod Sybilla Erythræa vaticinata fuerit pro certo de Jesu Christo et ejus cultu, VIII, 449, 453, 457, 463. De calamitoso exitu imperatorum qui cultum Christi profligaverunt, VIII, 469, 470, 471. Præsides Ecclesiarum a publicis functionibus esse immunes declarantur, VIII, 481. Pecuniæ dantur Ecclesiis ad cultum congrue celebrandum, VIII, 481. Epistola Constantini de ædificatione et restauratione ecclesiarum, et de cultu Dei et Christi digne celebrando, VIII, 491. Epistola Constantini de consensu in celebratione festi Paschalis et contra Judæos, VIII, 501. Epistola Constantini ad Saporem regem Persarum contra simulacra et de glorificatione Dei, et ut cultum Christianorum benevole complectatur, VIII, 545.

CYPRIANUS (S.). — Daniel Deo devotus noluit adorare Bel, III, 354, 667, 973. Cyprianus Deo et Christo servit, III, 406, 1505. De Decio tyranno et ejus odio in Christianos, III, 774. De Demetriani falsis imputationibus contra Christianos, III, 546.

DAMASUS (S.) papa. — Constans imperator aras et idola destrui jubet, XIII, 188. Gratianus imperator liberum cultum permittit; sed hanc permissionem deinde revocavit, XIII, 189. Theodosius Magnus Apollinaristas legibus coercet, XIII, 257.

DEXTER. — Theodosius Magnus, præsertim in Orientis partibus, cultum Christi restaurat, XXXI, 507, 508. Gratianus imperator cultum Christi studiose defendit ac propagat. XXXI, 507, 508.

ECKEARDUS. — Attila, nutu Dei territus, Leoni papæ loqui non voluit nisi quod ipse præoptavit, CLIV, 745. Attila, interrogatus a suis, cur contra solitum morem tantam reverentiam Romano pontifici exhibuerit, respondit se vidisse virum alium canitie venerabilem, evaginato gladio, mortem sibi minitantem, si non omnia quæ ille expetebat non implesset, CLIV, 745. Valens imperator Arianus Wisigothos ad Arianismum adduxit, CLIV, 739. Alaricus, rex Gothorum, Roma capta, vastata et incensa, jussit ut si quis ad loca sancta confugeret, nihil mali pateretur, CLIV, 741.

FLODOARDUS. — Clodovæus rex Francorum cultum Christi amplectitur, CXXXV, 51, 52. Franci ad cultum catholicum conversi, CXXXV, 48, 49, 50, 51, 52. Vandalorum persecutio in Galliis, CXXXV, 36, 37, 40. Vandali trepidi fugiunt ab urbe Rhemensi, CXXXV, 40. De Christi triumphis apud Italiam, CXXXV, 854.

FRECULPHUS. — De Justino philosopho, quantum pro defendendo Christianismo laboraverit; CVI, 1164. De Decio persecutore Christianorum, CVI, 1178. Qualiter Constantinus et quos imperatores cultum Christi persequentes oppresserit, CVI, 1193, 1199. Quo tempore Hyberorum et Armeniorum populi conversi sunt ad cultum Christi, CVI, 1198. Qualiter Julianus a Christianismo ad idololatriam sit conversus, CVI, 1210, 1211, 1212. De male gestis Valentis imperatoris contra Catholicos, CVI, 1217. De Justina imperatrice, quæ, dum S. Ambrosium in exsilium trahere jubebat, ipsa exsilium passa est, CVI, 1223. Julianus Christianorum sanguinem diis suis vovit, palam persecuturus Ecclesias, si victoriam adipisceretur, CVI, 1211. Jovianus imperator cultum catholicum quantum maxime fovit, CVI, 1213, 1214. Quomodo Besseni pro cultu occidi voluerint, CVI, 1218, 1219. De persecutione in catholicos a regibus Vandalorum, CVI, 1252.

GENNADIUS. — Photius patriarcha Basilium imperatorem homicidam ad sacram cœnam admittere noluit, LVIII, 1052.

GERHOHUS. — Ut dux Saxoniæ et Bavariæ defendat Ecclesiam, exemplo sanctorum regum et ducum hortatio, CXCIII, 604. Henricus V sacerdotalia sibi usurpat., CXCIV, 1465. Paschalis papa a rege Henrico captivatur, CXCIV, 1460.

GESTA PONTIFICUM CAMERACENSIUM. — Clodovæus rex ob eventum belli prosperi ad cultum Christi coactus ad S. Remigium ducitur baptizandus, CXLIX, 28. Sævitia paganorum in Christianos, CXLIX, 26.

GODEFRIDUS BULLON. — De victoriis ab exercitu Christianorum in Turcas reportatis, CLV, 590. Cartulaire de l'Église du Saint-Sepulcre de Jerusalem, CLV, 1105. Milites hospitalis domus instituti ut paganos repellerent, et cultum Christianum defenderent, CLV, 1099, 1100.

GODEFRIDUS. Viterbiens. — Julianus apostata divino telo necatur, CXCVIII, 889. De papa Bonifacio qui a Phoca imperatore primatum omnium ecclesiarum obtinuit, CXCVIII, 911. De templo Pantheon papæ Bonifacio ad cultum concesso, CXCVIII, 912. De Heraclio juniore et exaltatione sanctæ Crucis, CXCVIII, 913. De Gothis et Lombardis a quibus Pippinus Ecclesiam Romanam libera it, CXCVIII, 925. Quomodo Carolus Magnus vocatus est in auxilium Romanæ Ecclesiæ in Italiam. CXCVIII, 929. De coronatione Caroli Magni, CXCVIII, 940. Carolus Magnus pergit peregrinus in Jerusalem, CXCVIII, 913. Henricus V captivum facit papam Paschalem, CXVIII, 988; ideo excommunicatur, CXCVIII, 985. De Conrado pergente ultra mare cum exercitu cruce signatorum, CXCVII, 989.

GOFFRIDUS Vindoc. — Gladii duo in Ecclesia, regnum et sacerdotium, alter ab altero retundi non debet, CLVII, 220. Teutonicus rex Henricus sacrilegus est erga cultum catholicum et papam Paschalem, CLVII, 42, 43, 46.

GOSCELINUS Cantuariens. — De magna solemnitate translationis S. Augustini, CLV, 18. Vulfricus ob dirutam ecclesiam punitus, CLV, 33. Æthelbertus rex inter sanctos relatus, CLV, 42.

GRATIANUS. — Imperatores Romani ac præcipue Constantinus, primus cultum Christianum patenter complectens, licentiam dedit omnibus subditis cultum divinum prosequendi, struendi ecclesias, etc., CLXXXVII, 889.

GREGORIUS MAGNUS. — Pantheon Romanus conversus in ecclesiam Sanctæ Mariæ et omnium martyrum, LXXVIII, 384. Imperatores et reges Christiani coronari voluerunt in ecclesia a summis pontificibus, LXXVII, 568.

GREGORIUS (S.) Turonens. — Clodovæus rex Francorum invocat Christum et Alemannos vincit et subjugat, LXXI, 225. Regina Clotildis assidue regi cultum Christi suadebat, LXXI, 586. Clotarius rex Francorum leges a paganismo expurgavit, et consuetudines vetustissimas ethnicorum destruxit, LXXI, 1163 Recharedus rex Gothorum cultum Christianum amplectitur et omnes libros arianos cremari jubet, LXXI, 613. Nero multis criminibus infamis, primus contra cultum Christi persecutionem suscitat, LXXI, 173. Galli, seu Franci, cultum paganorum sectabantur priusquam Clodovæus cultum catholicum amplexatus fuisset. LXXI, 18.

GUILELMUS Tyrens. — Cosroes, rex Persarum, conjugem duxit cujus gratia Christianum cultum fovet et complectitur, CCI, 214. Cosroes, capta Hierosolyma, pepercit Christianis et templum ædificari præcepit, CCI, 215. Calipha funditus diruit ecclesiam Dominicæ resurrectionis, et quare, CCI, 217. Saladinus per sagam exercitum Christianorum incantare laborat, CCI, 912. Quam bene Saladinus Christianos habuerit, CCI, 928. Comes Tripolitanus Christianos recipere recusat. CCI, 928. Saracenorum in Christianos charitas, CCI, 929. Saladinus templum aqua rosacea lavari facit, CCI, 930. Saladinus recusat reddere sanctam crucem, CCI, 943. Henricus imperator classem præparat in sacram expeditionem, CCI, 952. Multi Franciæ barones cruce signantur, CCI, 962; a Saladino omnes capiuntur, CCI, 965. S. Ludovicus rex Francorum cruce signatur, CCI, 1037, 1039.

HAYMO. — Caius Caligula odit Judæos, eo quod ei neque aras, neque templa, neque imagines faciebant, CXVIII, 826. In sua dementia Caligula Deum se voluit appellari, CXVIII, 826. Christus tanquam Deus a senatu rejicitur, CXVIII, 826. Simon Magus Deus decernitur, CXVIII, 828

HERBERTUS. — Rex Francorum obtulit vinum et aurum sepulcro S. Thomæ Cantuariens., ad celebrandum perpetuo Natalitium diem martyris, singulis annis, in lætitia, CXC, 1318. Henricus rex Angliæ auctor involontarius cædis S. Thomæ, a filio suo persecutus invocat auxilium ejusdem martyris adversus hostes, CXC, 1315.

HIERONYMUS (S.). — Nabuchodonosor rex adoravit Danielem præ magnitudine miraculi, vel potius adoravit verum Deum operantem miracula in persona Danielis, XXV, 504, 505. Judas et Benjamin statuerunt in templo Domini statuam Baal et ibi idola et Dominum simul coluerunt, XXV, 1543. Judas Machabæus templum ab idolorum imaginibus emundavit, XXVII, 505, 506. Judæos Antiochus ad idololatriam compellit et nolentes enecat, vasa templi aufert, etc., XXVII, 505, 506. Adrianus Antinoum in Ægypto mortuum in deos refert, XXVII, 617, 618.

HUGO Flaviniacens. — Domitianus est secundus imperator qui cultum Christianum destruere tentat, CLIV, 28. Domitianus Pantheon ædificat ad comprobandam erga deos suam sacrilegam devotionem, CLIV, 28. Domitianus se Deum et Dominum appellari jubet, CLIV, 28. Geris cultui dæmonum dedita, totius veritatis ignara, orationibus B. Sanctini convertitur ad cultum Christianum, CLIV, 51. Philippus primus omnium imperatorum Christianus fuit, CLIV, 41. Valerianus cultum Christi persequitur et subito punitur, CLIV, 42. Diocletianus imperator se ut deum adorari jussit, CLIV, 43. Constantinus imperator, victoria potitus per vexillum crucis sanctæ cœlitus illi ostensum, CLIV, 44. Helena mater Constantini crucem Christi invenit et dat populis adorandam, CLIV, 44, 45. Constantinus imperator baptizatus et curatus a lepra per baptismum declarat non esse alium Deum, præter Trinitatem, quem colunt Christiani, CLIV, 48. Constantinus declarat omnes deos quos coluerat antea esse dæmonia, manu hominum facta, CLIV, 48. Constantinus concedit Ecclesiæ Romanæ potentiam imperialem et principatum super omnes Ecclesias Dei in orbe terrarum, CLIV, 48, 49. Julianus blandus persecutor cultus Christiani, CLIV, 54. Valentinianus cultum Arianorum complectitur, et illis tradit ecclesias, CLIV, 55.

HUGO DE S. VICTORE. — Domitianus ædificavit templum Pantheon, quod nunc in honore omnium sanctorum est consecratum, CLXXVII, 248. Valerianus octavus a Nerone adigi per tormenta Christianos ad idololatriam jussit, CLXXVII, 251. Valerianus propter hanc persecutionem in Christianos pœna inaudita a Sapore rege Persarum affectus est, CLXXVII, 251. Gallienus, lenius agens erga Christianos effecit Deum sibi propitium et res bene gessit, CLXXVII, 251. Sub Diocletiano, dum cultus Christianus per universum orbem dilataretur ac cresceret, subito gravis persecutio sæviit et octodecim millia martyrum intra Romam passi sunt, CLXXVII, 255. Constantinus Magnus leprosus a sacerdotibus capitolii non potest curari, et a S. papa Silvestro baptizatur et curatur a lepra, CLXXVII, 254, 255. Constantinus Magnus per totum Romanum imperium publico præcepit edicto ut templa idolorum clauderentur et ecclesiæ ædificarentur, CLXXVII, 255. Constantius imperator, cultum Arianorum amplectens, cultum catholicum proscripsit, CLXXVII, 256. Julianus apostata reseravit templa gentilium et militibus publico edicto jussit ut aut idolis sacrificarent aut militiæ cederent, CLXXVII, 256, 257. Justina Ariana S. Ambrosium persequitur et populum excitat contra eum; at populus maluit mori quam episcopum amittere, CLXXVII, 258. Theodosius Magnus signum crucis prælio dedit et victoriam reportat, CLXXVII, 261. Theodosius Magnus, lege data, præcepit idolorum templa solo tenus everti, et omnia sacrificia et libamina, et ignes sacros exstirpari radicitus imperavit, CLXXVII, 261. Mortalitate facta apud Bysantium, solemnitas Purificationis B. Mariæ celebrari cœpit et mortalitas illa cessavit, CLXXVII, 267. Phocas imperator statuit Sedem Romanam esse caput omnium Ecclesiarum, CLXXVII, 269. Clodovæus rex Francorum invocat Dominum Jesum, quem Clotildis uxor sua colit, et statim victoriam reportat, et baptizatur cum gente sua, CLXXVII, 277. Carolus Magnus Leonem papam ultus est, et ab illo Romæ coronatus veste imperatoria circumdatur, CLXXVII, 282. Populus Romanus Carolum a papa Leone coronatum conclamavit a Deo coronatum esse imperatorem, CLXXVII, 282. Rollo baptizatur et exinde gens Normannorum cultum Christianorum amplectitur, CLXXVII, Thebæa legio patitur pro cultu catholico, CLXXVII, 252, 253.

HUMBERTUS cardinalis. — De excommunicatione Michaelis et sequacium ejus, CXLIII, 1001. Quæ sint signa et prodigia catholicorum, CXLIII, 1125. De studio sanctorum regum erga cultum divinum, CXLIII, 1164.

INNOCENTIUS II, papa. — De Abælardo et Arnaldo de Brixia damnatis propter doctrinam anticatholicam et monasterio includendis, librisque eorum comburendis, CLXXIX, 515. Pseudopontifex Anacletus excommunicatur, et Ludovicus junior coronatur rex Francorum ab Innocentio, CLXXIX, 675.

INNOCENTIUS III, papa. — Ut sacrilegi et raptores bonorum Ecclesiæ coerceantur, CCXIV, 267. Ut imperator Constantinopolitanus Saracenis fortiter resistat et Græcam Ecclesiam ad Latinam tanquam matrem redire cogat, CCXIV, 325. De compescendo tyranno qui Christianos in Norwegia misere torquebat, CCXIV, 362, 363. Ut rex Hungarorum hæreticos proscribat, bonis eorum publicatis, CCXIV, 871. Rex Bulgariæ et Blaciæ imperium suum Ecclesiæ Romanæ subjicit, CCXIV, 287. Ut rex Anglorum in gratiam reducat Dublinensem archi-

episcopum et ei omnia ablata restituat sub pœna interdicti ubicunque permanserit, CCXIV, 484. Ut rex Francorum compescat insolentiam Judæorum in regno commorantium et contra hæreticos insurgat, CCXV, 501, 526. Lætatur de reditu Ecclesiæ Constantinopolitanæ ad obedientiam Sedis apostolicæ, et electionem patriarchæ a clericis C. P. factam decernens irritam, eumdem auctoritate apostolica eligit, CCXV, 512. Irritatur sententia lata in Templarios, CCXV, 1425. Rex Francorum inducitur ad expugnationem hæreticorum Provincialium, CCXV, 1545. De Durando Osca et fratribus ejus reconciliatis Ecclesiæ unitati, CCXVI, 73, 74. De libera potestate testandi in favorem ecclesiarum, CCXVI, 296, 302. De Prussis noviter conversis ad cultum Christianum, CCXVI, 315. Ut comes Tolosanus hæreticos de terris suis ejiciat, CCXVI, 356. De sententia lata contra comitem Tolosanum, CCXVI, 410, 411. De libera prædicatione verbi in Prussia, CCXVI, 668-670. De bello Saracenico in Hispania, CCXVI, 699. Ut rex Cypri a Christianorum oppugnatione desistat, CCXVI, 736. De absolutione regis Angliæ, CCXVI, 926. De relaxando interdicto Angliæ, CCXVI, 955. Ut Grimaldus et socii ejus cruce signati votum suum impleant, CCXVI, 962. Juramentum Ottonis regis in Romanorum imperatorem electi, CCXVI, 1082, 1169. Quod sacerdotium CCXVI, 1179. Ut universi fideles Christiani in majus sit regno, Saxonia et Westphalia constituti pro cultu Christiano viriliter accingantur, CCXVII, 54. Ut rex Angliæ intendat ad succursum Terræ Sanctæ, CCXVII, 213. De variis crucis apparitionibus dum legatus prædicaret crucem in provincia Coloniensi, deque multitudine cruce signatorum in eadem provincia, CCXVII, 258.

ISIDORUS MERCATOR.—Ariani catholicos opprimunt, CXXX, 650. Carlomannus, rex Francorum, cultus Christi instaurator, CXXX, 1161, 1162. Carolus, rex Francorum, totam Germaniam ad cultum Christi num revocavit, CXXX, 1162. Constantinus, Romanorum imperator, primus cultum Christi potenter professus est, CXXX, 243. Collegium clericorum urbis Romæ senatoria dignitate sublimat, CXXX, 250. Constantinus papæ Silvestro et successoribus ejus diadema aureum concessit, CXXX, 250. Edictum contra cultum, sabbata festivitatesque Judæorum, CXXX, 558, 559. Princeps jurare debet in diadematis susceptione se non futurum esse fautorem hæreticorum, CXXX, 488. Princeps Christianus eradicare debet omnes superstitiones, ac ideo non sinere in regno suo degere eum qui non est catholicus, CXXX, 488.

IVO Carnotens. — Constantinus Magnus, imperator factus, potestatem construendi ecclesias Christianis concessit, CLXI, 201. Israelitæ in novissimis diebus per prædicationem Ecclesiæ ad cultum Christianorum convertentur, CLXI, 1011. Judæi, pagani et omnes hæretici extra catholicam Ecclesiam non salvantur, CLXI, 76. Catholici adversus hæreticos defensionem postulare possunt a potestatibus ordinatis, CLXI, 1311. Cœleste regnum a Deo consequitur qui pro Christianorum defensione moritur, CLXI, 1311. Rex Philippus contra interdictum Papæ coronatur ab archiepiscopo Turonensi, CLXII, 83, 87. Zacharias papa Pippinum regem Franciæ ungit et ejus auxilio a vexatione Longobardorum liberatur, CLXII, 614. Clodovæus primus regum Francorum a beato Remigio baptizatus est cum populo suo, CLXII, 611.

JOANNES II, papa. — Laudatur Justinianus imperator quod cultum catholicum foveat, ac magna eum pietate prosequatur, LXVI, 17. Joannes rogat Augustum, ut quos a cultu catholico aberrantes sciret omni studio revocaret, LXVI, 17.

JOANNES V, papa.—Jussio Justiniani Augusti ad confirmandum stabiliendumque cultum catholicum, LXVI, 20.

JOANNES VIII, papa. — Gratulatur Methodio de orthodoxæ fidei cultu, CXXVI, 928. Mandat Carolo imperatori, se et cultum catholicum a Saracenis affligi, et ab eo petens auxilium, mittit ei palmam cum benedictione, CXXVI, 914, 929. Excommunicat omnes cum Saracenis fenerantes, CXXVI, 930. Arguit præfectum Pulcarem quod nec fœdus cum paganis ictum ruperit, nec S. Petri ditionem defenderit, CXXVI, 878. Ab excommunicatione Athanasium episcopum Neapolitanum absolvit, dummodo pactum cum Saracenis initum rumpat, CXXVI, 946.

JOANNES IX, papa. — De Normannis nuper ad cultum Christianum conversis, CXXXI, 28.

JOANNES, diaconus. – Quod omnia quæ in templo post destructionem reperta sunt, Helena mater portavit ad filium, CXCIV, 1547. De arca et Sanctis sanctorum, quæ sunt in basilica Salvatoris, CXCIV, 1547. Vasa templi et utensilia Romæ translata et in templo Pacis condita, CXCIV, 1548, 1549. De ecclesia Sanctæ Mariæ Majoris et De sanctuario ejusdem, CXCIV, 1155.

LANDULPHUS, junior. — Judicium per ignem coram Paschali papa contra Simoniam, CLXXIII, 1466 —Henricus imperator Paschalem papam cum curia captivavit, et altera die est ab eo solemniter coronatus, CLXXIII, 1478.

LOTHARIUS rex.— Ad vitandam excommunicationem ob consortium cum Waldrada comminatam, auxilium contra Saracenos, si opus sit, pollicetur, CXXI, 374.

LUCIFER Calaritanus. — Constantius, cultum Arianum fovens, antichristus vocatur, XIII, 789. Constantius diversus fuit a Josaphat, qui in regno Judæ cultum Domini restituit, XIII, 846, 847; Athanasium propter suam fidem persequitur, XIII, 849, 850, 851, 860. Georgius Cappadox intrusus a Constantio in Ecclesiam Alexandrinam, ab Alexandrinis in seditione interficitur, XIII, 829, 830, 831.

LUCIUS, papa. — Alphonsus rex Portugalliæ regnum suum Romanæ Ecclesiæ tributarium facit, CLXXIX, 841.

LUPUS (S.).—Jurata est Treuga Dei a Normannis, CLV, 141. Raymundus inspiratione Dei, nec non et alii comites, sibi facientes signum crucis super pannos in humero dextro, ad paganos debellandos pergunt ad sepulcrum Domini, CLV, 142. Facto bello cum Turcis, victoriam Christus suis concessit, CLV, 142.

MAXIMUS (S.) Taurinens. Antiochus rex in septem Machabæos fratres eorumque matrem desæviit, eo quod legem sanctam, vetitas carnes edendo, violare recusaverint, LVII, 695, 694. Celebratur eximia virtus feminarum quæ viris torpentibus fortiores tormenta pro cultu Christi vicerunt, LVII, 714, 715. In magis ad Dei veri cultum et agnitionem vocatæ sunt omnes gentes, LVII, 259. 260. Machabæi fratres invictissimi pro patriis legibus custodiendis atrociora tormenta sustulerunt, LVII, 288, 289.

ODO Parisiensis.—Philippus rex Odonem episcopum a bellicis oneribus eximit, CXII, 59, 60.

ORDERICUS VITALIS — Clodovæus rex Francorum convertitur ad Christum et cum eo omnis exercitus et fere omnis populus regni, CLXXXIII, 79 Opinio Romani senatus de Christo et ejus cultu, CLXXXVIII, 110. Tiberius imperator impedivit ne quid contra cultum Christi moliretur, CLXXXVIII, 110. Constitutiones Henrici imperatoris et Gregorii septimi papæ de investituris, CLXXXVIII, 516. Melazzo fit Christiana et cum Rogero principe Christiano matrimonio jungitur, CLXXXVIII, 782.

PASCHALIS II, papa. — Ut Philippus rex et ejus pellex a vinculo excommunicationis absolvantur, CLXIII, 128. Excommunicantur fautores investiturarum in Anglia, CLXIII, 154. Henricus rex habendus est ut catholicus si obedientiam Paschali papæ et successoribus ejus exhibeat, quam prædecessores sui, sive reges, sive imperatores exhibuerunt, CLXIII, 283.

PAULINUS (S.) Nolanus.— Constantini cura in veneratione ossium apostolorum, LXI, 531. Constantinus et alii pii imperatores leges contra Paganos sanxerunt, LXI, 527.

PAULUS Carnotens. — Ebrardus vice comes Carnotensium concedit villam S. Petro Carnotensi, et monachis ibi famulantibus, CLV, 300. Landricus abbas cœnobii S. Petri Carnotensis orat pro his qui donationibus suis monachos sustentant, CLV, 302. Odo dat quasdam possesssiones S. Petro Carnotensi, CLV, 303.

PETRUS COMESTOR. — De lapidatione Achor, CXCVIII, 1264. Gedeon destruxit aram Baal et taurum offert in holocaustum Domino super altare quod ædificat super petram, CXXVIII, 1278. Gedeon fecit altare præter illud quod erat in Silo, et factus sacerdos immolavit hostias super illud Domino, quamobrem offensus Dominus omnem domum ejus fere delevit, CXCVIII, 1280, Saul consuluit Pythonissam quæ suscitavit Samuelem quem suscitatum adoravit et interrogavit de sorte sua Samuel, CXCVIII, 1320, 1321. David saltabat et psallebat coram arca fœderis et obtulit holocausta et pacifica, CXCVIII, 1330 David perpetrato adulterio et homicidio, et deprecatus est Dominum flens et jejunans pro salute pueri morituri; sed eo mortuo, exhilaratus factus nec flevit nec adoravit Dominum, ut infans viveret, CXCVIII, 1333, 1334 De sacerdotibus Baal quos Elias interfecit, CXCVIII, 1479. De vinea Naboth, CXCVIII, 1383. De Achazo offerente holocausta et pacifica super altare novum, CXCVIII, 1405, 1406. De Ezechiæ ægrotatione, et de regressu solis, eodem orante, CXCVIII, 1411.

PETRUS DAMIANUS (S.). — Constantini imperatoris pietas; ejus edictum erga pontificem Romanum, CXLV, 70, 71. Ea fuit Constantini recens conversi ad cultum Christianum pietas, ut omnia voluisset imperii decora in pontificem Romanum conferre, CXLV, 87, 88. Rober-

tus, rex Gallorum, excommunicatus, ab omnibus subjectis et domesticis derelictus, et abominatus factus est ut servi tantum duo qui remanserant omnia vasa in quibus rex edebat vel bibebat, tanquam abominabilia pabulum ignibus exhiberent, CXVI, 580.

PETRUS, diaconus. — Carolus rex Francorum ac patricius Romanorum pro Dei culu et salute animæ suæ fit monachus, et in monasterio fit pastor ovium, CLXXIII, 1080.

RABANUS MAURUS. — Israelitæ capiuntur et ab hostibus suis venduntur, ubique eos ultio divina sequitur ob idololatriam, CVIII, 1123. Ægyptiis ob idololatriam digna passis, Hebræi a Deo escam acceperunt, CVIII, 715. Antiochus idolum abominandum construxit, CIX, 1138. Quomodo Antiochus Liberi festum celebrari jusserit, CIX, 1123, Antiochus Eleazarum provectæ ætatis porcinam carnem comedere coegit, CIX, 1125. Josias, pietate inclytus varia gentilium simulacra destruxit et idololatriam abrogavit, CIX, 266. 267. Judith, adorans Holofernem non peccavit, CIX, 567, 624 Judith cum lacrymis orans Deum, vino sopiti caput Holofernis detruncat, CIX, 572 Judith ob victoriam reportatam canticum cani Deo, CIX, 581. Dies victoriæ Judith in Holofernem perpetuo apud Judæos in numero sanctorum dierum celebrantur, CIX, 590, 634. Præceperat rex Nabucholonosor Holoferni ut omnes Deos terræ exterminaret ut solus ipse diceretur Deus, CIX, 604. Mater Machabæorum hortatur eos ad passionem pro lege sua et pro cultu Dei, CIX, 1236, 1237. Num Manue angelo offerre voluerit sacrificium an vero Deo, CIX, 1191.

REGINO. — Rex Persarum et usque conjux cum omni suo comitatu cultum Christi amplectuntur CXXXII, 34. Paulus successor Pyrrhi cultum Christianorum persequitur, CXXXII, 34. Rex Dagobertus, instigante imperatore, præcepit ut omnes Judæi et Saraceni regni sui cultum Christi complectantur vel e regno expellantur, quare, CXXXII, 37 Nomenoius rex Britonum moritur, nutu divino percussus a S. Maurilione eo quod ecclesias Dei devastaret, CXXXII, 82.

REINERUS. — Pietas populi pro portiuncula Dominicæ crucis, CCIV, 107. De bellis sacris adversus Saarracenos, CCIV 249. De lamentatione propter Jerusalem ab infidelibus captam, CCIV, 350.

ROBERTUS, Francor. rex. — Robertus rex fuit catholicæ fidei acerrimus defensor, CXLI, 898. Rex Robertus absolvit tres in ipsum conspiratos et capite damnatos, eo quod sacramentum Eucharistiæ acceperunt, CXLI, 898.

RUPERTUS Tuitiens. — Darius ædificavit domum Dei quam Cyrus ædificandam decreverat, CLXIX, 1378. Certamen inter Judæos et Samaritanos, CLXIX, 558, 559. Zelus Phinees et Eliæ, CLXIX, 881.

SICARDUS Cremonens. — Judæi potius mortem eligebant quam leges patrias profanarent, CCXIII, 449. De festivitate in honorem Octaviani, CCXIII, 445. Eadem festivitate suppressa, successit festum B. Petri ad vincula, CCXIII, 446. Domitianus jussit se tanquam Deum adorari, et statuas aureas et argenteas in capitolio sibi erigi, CCXIII, 458. Plinius procurator cujusdam provinciæ nihil mali in Christianis se reperire scripsit Trajano, præter obstinationem non sacrificandi, CCXIII, 459. Impietas comitis Tolosani erga Deum et Ecclesiam, CCXIII, 551. Comes Tolosanus ficte crucem sacræ militiæ signum sumit, CCXIII, 564, 565. Sacrilegia a comite Fuxensi per vim patrata, CCXIII, 602, 603.

STEPHANUS Tornacens. — Flandriæ comes excommunicatur, CCXI, 503,504. Tota terra comitis Flandriæ sub interdicto posita est, CCXI, 501. Judæi raro cultum Dei amplectuntur et servant, CCXI, 533.

TERTULLIANUS, presbyt. — Cultus Christi ædificatur cum affligitur, I, 701. Cultus Christi suscepti neminem pudet aut pœnitet; de illo omnes gaudent et gloriantur, I, 269. Vesta Cæsarum cur a Christianis non culta, I, 432. Pro calamitatibus temperandis vel auferendis Christiani diu noctuque Deum exorabant, I, 486. Imperatores a Deo electos esse credebant Christiani, I, 448, 470. Regnum Judæorum floruit quamdiu divinis præceptis paruerunt, I, 393.

URBANUS II, pap. — Ecclesia in periculoso tempore de multorum conversione gaudebat, qui de excommunicatorum aversione non cessabat dolere, CLI, 88. Flandriæ cleri libertas vindicata, CLI, 92. Christiani in Hispania prævalent, CLI, 116. Excommunicatur rex Philippus, CLI, 141. Sacræ expeditiones. CLI, 141. De redemptione altarium; ejus occasione turbæ excitantur, CLI, 171, 174. Philippus rex absolutus, CLI, 228. Urbanus Romæ degit, fugiente antipapa Guiberto, CLI, 252. Philippus rex iterum interdictus, CLI, 246. Imperatorum Germaniæ et regum Francorum constitutiones de rebus ecclesiasticis, CLI, 1021, 1161. Anglorum regum leges de rebus ecclesiasticis, CLI, 1165.

WALAFRIDUS STRABUS. — Persecuti sunt Ægyptii cultum Israeliticum, persecuti sunt Romani cultum Christianum, CXIII, 213. Achaz qui clausit januas templi et Baalim, adoravit et filium suum idolo consecravit, jure a Domino derelictus et inimicis traditus est, CXIII, 1245 Cyro et Dario Babyloniam vastantibus, etiam idola sunt confracta, templumque Beli subversum et igne concrematum est, CXIII, 1263.

VALERIANUS (S.). — Machabæorum mater laudatur et eorum pugna pro cultu divino describitur, LII, 746, 747. Illa mater probat se amare filios suos quæ de fructu ventris sui hostiam Deo tradiderit, ac se suosque Domino quotidie immolatura libenter obtulerit, LII, 749.

VICTOR Vitens. — Professio fidei episcoporum catholicorum Hunerico regi oblata, LVIII, 219. — Hunerici sævitia in episcopos catholicos, LVIII, 233. Edictum Hunerici regis adversus Christianos, LVIII, 235. Persecutio generalis adversus omnes catholicos, LVIII, 241.

WILLELMUS CALCULUS. — Rollo cessit non Burgundionibus sed virtuti divinæ, quæ aderat in tunica sanctæ Dei Genitricis, CXLIX, 1119. Rex Carolus dedit Rolloni filiam suam in uxorem, et terram maritimam et Britanniam, ea conditione ut Rollo ipse cultum Christianum amplecteretur, CXLIX, 800 Rollo baptizatur cum omni exercitu suo, CXLIX, 801. Rollo ecclesias destructas ædificat et cultum Catholicum restituit CXLIX, 801 — Willelmus dux restaurat Gemmeticense cœnobium et cultum Christianum a paganis ibi antea destructum, CXLIX, 807. De conversione paganorum hortatu Richardi ducis operata, CXLIX, 820. Dux Richardus construxit ecclesiam in honorem sanctæ Trinitatis, et eam decoravit diversis ornamentis et restauravit plurimas abbatias, CXLIX, 821. Quam devote pia imperatrix Mathildis, dum ægrotaret, thesauros, suos diversis ecclesiis et inopibus erogavit, CXLIX, 896. De ecclesiis quas pia Mathildis ædificavit, et de aliis piis actibus ad propagandum cultum catholicum, quos rex Henricus perfecit, CXLIX, 900.

WILLELMUS Malmesbur. — Alfredus Magnus Danos cædit in prælio et superstites ad cultum Christianum amplectendum vel a regno secedendum compellit, CLXXIX, 1078. Æthelbertus rex cultum Christianum amplectitur et leges plurimas ad propagandum Christianismum constituit, CLXXIX, 968, 969. Ercombirthus omnia deorum sacella destruxit, ut nullum sacrilegii ad posteros maneret vestigium CLXXIX, 970. Præcepit Ercombirthus per omne regnum observari quadragesima dierum solemne jejunium. CLXXIX, 970. Anglorum conversio ad cultum Christianum, Alla rege regnante, CLXXIX, 1000. Theobaldus comes Blesensis denuntiante Ludovico sexto, a summo pontifice tanquam in Deum rebellis declaratur, CLXXIX, 1361. Cruce Christi pendentis imago locuta esse dicitur, CLXXIX, 1129, 1130. Belli sacri ad liberandam Terram Sanctam origo, CLXXIX, 1293 Universalis Christianarum regionum ardor, ubi a summo pontifice illud bellum promulgatur. CLXXIX, 1293. Christiani jejunium trium dierum observant, litanias canunt et Petrum eremitam mittunt causa pacis obtinendæ, CLXXIX, 1315. Turci in fugam versi, pugnantibus martyribus pro exercitu Christiano, CLXXIX, 1316, Controversiæ Paschalis papæ cum Henrico quinto de investituris sacris, CLXXIX, 1371. Reconciliatio inter eosdem per juramentum et coronationem Henrici et per Eucharistiam, eidem Henrico a Paschali administratam, CLXXIX, 1376, 1377. Edwinus rex ad cultum catholicum conversus, CLXXIX, 1003, 1004. Sebertus rex fit christianus, CLXXIX, 1049. Constantinus Roma Constantinopolim corpora sanctorum invexit, CLXXIX, 1308. De excommunicatione Philippi regis Francorum et sequacium, CLXXIX, 1295.

SERIES QUINTA.

De cultus defectu, excessu et abusu sive de hæresi, schismate et paganismo, et de eorum infortuniis, miseriis et malis; deque econtra bonis moribus et prosperitate publica in veri Dei cultu semper et ubique repertis.

Solum S. Cypriani Carthaginensis episcopi ratiocinium ad Demetrianum adducemus, ut præfatæ propositiones breviter in summario comprobentur. Non enim, aiebat S. Cyprianus Demetriano, sicut tua falsa querimonia et imperitia veritatis ignara jactat et clamitat, sterilitas et fames sollicitudinem cumulant, morbi sæviunt, valetudo

frangitur, humanum genus luis populatione vastatur, quod Dii vestri a nobis non colantur, sed quod a vobis non colatur Deus. Nam cum ipse sit mundi Dominus et rector et cuncta arbitrio ejus et nutu gerantur, nec quidquam fieri possit nisi quod aut fecerit aut fieri ipse permiserit, utique quando ea fiunt quæ iram Dei indignantis ostendunt, non propter nos fiunt a quibus Deus colitur, sed delictis et meritis vestris irrogantur, a quibus Deus omnino nec quæritur nec timetur, nec relictis vanis superstitionibus religio vera cognoscitur, ut qui Deus unus est omnibus unus colatur ab omnibus et rogetur.

ADO (S.) Viennens.—Nemrod gigas Persas ignem colere docuit, et adhuc quidam gentium principes tanquam dii sunt adorati, CXXII, 28. Ægyptii Isidem coluerunt, CXXIII, 33. Serapis Jovis filius in deos transfertur, CXXIII, 35. Cecrops bovem immolans, primus in sacrificio Jovem adorari præcipit, CXXIII, 35. Mercurius nepos Atlantis in Deum transfertur, CXXIII, 35. Numa Pompilius primas Vestales virgines instituit, CXXIII, 45. Galli Senonenses et Viennenses Martis et Victoriæ templum constituunt, CXXIII, 52. Domitianus ut Deum se coli jussit, CXXIII, 80.

AGOBARDUS (S.), De serpente æneo quem populus errans colebat, CIV, 218. Deos Romani per multum ævi coluerunt sine simulacro; simulacra qui primi fecerunt, ideo posuerunt ut populis metum adimerent, erroremque adderent, CIV, 219. Paulus et Barnabas a se removent immolationem victimarum, CIV, 203. Sol oriens adoratur, CVI, 221.

ALANUS DE INSULIS. — Albigenses et Waldenses resuscitarunt hæreses antiquas, CCX, 505. Bacchilatriæ cultus describitur, CCX, 462.—Quædam idololatriæ species, CCX, 203. Quæ de diis gentium scripserunt poetæ, figmenta sunt, CCX, 451, 452.

ALCUINUS. — Chaldæi ignem pro Deo habebant et colebant, C, 534. Thare cum filiis suis in ignem missus est a Chaldæis quia ignem adorare nolebat, C, 534.

AMBROSIUS (S.) Mediolanens. — Ariani negant Christo cultum Dei vivi et non negabunt antichristo, XV, 1809. Dionysius tyrannus irrisit Jovem in templo ejus, et Æsculapium et cæteros deos aureos pateras tenentes et spoliavit eos, ita ut neque Jupiter vestem suam, nec Æsculapius barbam defendere potuerint, neque omnes qui dicuntur dii retrahere potuerunt pateras quas tenebant, XVI, 217. Manus Jeroboam aruit cum libaret idolis super altare sanctum Dei vivi, XVI, 217. Idola quæ Jeroboam colebat non potuerunt eum sanare, XVI, 217. Gentiles pretiosa et grandia colunt, simulacra adorant, XVI, 972. In cultu paganorum velantur oculi ne quæ sacra vocant perspicientes variis se varietatibus cernant illudi, XVII, 257.

ARNOBIUS. — Arabes lapidem pro Deo colunt, V, 1185. Arnobius in gentilismo constitutus lapides adoravit, V, 767, 768. Attalus rex ex Phrygia Romam misit lapidem qui pro Magna Matre susceptus fuit, V, 1284. Lapis, juxta ethnicos, Annibalem hostem potentem ex Italia depulit, V, 1284. Lapis aliis vires, aliis infirmitatem dedit, V, 1284. Atheismi crimen in ethnicos retortum, V, 720. Auro non placantur dii, V, 1167. Bacchanalia sacra immania, V, 1118, 1119. De mysteriis sive initiis quorumdam deorum et imprimis Faunæ vel fatuæ quæ Boica dea dicitur, quæ quis nequit explicare quin polluatur, V, 1122. De Jovis sacris initiationibus, V, 1122. Conferentes dii eorumque turpitudo, V, 1115, 1116. Mysteria fœda paganorum, V, 1122. Numina gentilium ridicula, V, 1185. Sacrificia quibus ethnici animas paternas placare putabant, V, 1288. Romani sæpe mutarunt ritus priscos, V, 914. Romani hastam colebant pro Marte, IV, 1186. Thus ac vinum diis libant ethnici, V, 1164. Templa diis exstructa a gentibus, ut suos deos de proximo affari possent, V, 1169. Sol pro deo ab ethnicis cultus, V, 754. Luna pro dea ab ethnicis colitur, V, 754.

AUGUSTINUS (S.) Hipponens. Episc. — Manichæi solem adorabant, XXXII, 1351; XXXIV, 199, 216. Auditores manichæorum cum electis solem et lunam adorant et orant, ac die dominico jejunant, XXXIII, 1032. Pagani imitatione deorum suorum pejores fiunt, XXXIII, 414. Pagani non excusant sua sacra sacrilega et simulacra, quod eleganter interpretantur quid quæque significent, XXXIII, 378. Pagani non culpandi propter sacrificia, sed quod ea exhibent idolis, XXXIII, 377. Liberi sacra inhonesta et furoris plena, XXXV, 2344. Lunæ cultores, XXXV, 2278. Cœlestis dea apud Afros et Carthaginenses maximo in honore habita, XXXV, 752; XXXVII, 1270. Pagani solem adorant, XXXVI, 189. Sol a paganis et a manichæis adoratur, XXXVI, 189. Manichæi dicebant solem esse Christum, XXXVII, 36, 105. Cultus qualis dæmoniis exhibitus a paganis, XXXVII, 1220. Dæmoniis periculosior servitus quam idolis, XXXVII, 1245. In Neptuni simulacro mare adorabant gentiles, XXXVII, 1487. In templis paganorum non coluntur nisi spiritus maligni XXXVII, 1243. Templa deorum per imperatorum leges, XXXVII, 1788. Mathematicos et aruspices aut maleficos consulere est fornicari cum dæmoniis, XXXVII, 76. Pagani pro diis habent homines mortuos, XXXVII, 1249. Paganorum litigantium in cultu deorum concordia, XL, 712. Sacrificia paganorum non ideo putanda bona quia ea fieri Deus non impedivit, XL, 583. Circa lunam superstitiosæ observationes, XL, 1172. Solemnia anseri celebrabant Romani, XLI, 70. Bacchanalia sacra Libero patri instituta, XLI, 571. Sacra Deæ Cœlestis turpia, XLI, 75. Codrus ab Atheniensibus ut deus habitus, XLI, 576. Dæmones suum negotium agunt, ut pro diis habeantur et colantur, XLI, 72. Dæmonum cultus a principibus civitatum introductus, XLI, 139. In dæmonum cultu et invocatione quot absurda, quot sibi contraria, XLI, 288. Dæmones non colendi, neque propter ea quæ in eis nunc sunt, neque si virtutem sapientiamque haberent, XLI, 241. Mutius Scævola pontifex ad aram Vestæ occisus, XLI, 108, 109. Paganorum ludi ritusque sacrorum turpissimi et erudelissimi, XLI, 50, 52. Plato ejusque discipuli diis plurimis sacra esse facienda putaverunt, XLI, 257. Porphyrius vituperandus quod diis sacrificaverit, XLI, 651. Romulum diis multis prætulerunt Romani, et ipsi Flaminem instituerunt, XLI, 60, 757, 758. Terra mater deorum vocatur et colitur, XLI, 120. Sacrificia gentium Christiani non verterunt in agapes, XLII, 383. Ariani Filium Dei nolunt adorare ut verum Deum, XLII, 930. Manichæi paganis deteriores in cultu plurimorum deorum, XLII, 369, 374. Sacrificia cur sibi exigit dæmon, XLII, 624. Solem et lunam cur colunt manichæi, XLII, 369.

BEDA Venerabil. — In capitolio erant deorum imagines quæ habebant tintinnabula in collibus suis ut monerent quæ gens Romanis rebellaret, XC, 961. Vecordia stultitiaque hominum arguitur quæ cultum latriæ soli Deo debitum vilibus animalibus, arieti, cani, et tauro exhibuerunt, colentes Jovem, Ammonem, Apim, etc., XCIII, 369. De vitulo combusto igni et de interfectis tribus millibus hominum propter cultum vitulo exhibitum, XCIII, 377. Augustinus Anglorum episcop. instruitur quid acturus sit circa fana, solemnitates et sacrificia idolorum apud Anglos, XCV, 70, 71. Saxones orientales tempore mortalitatis ad idololatriam reversi, mox ab errore correcti sunt, XCV, 170.

BRUNO (S.) Astens. —Aaron vitulum aureum erexit, cui insanus populus sacrificavit et a vero Deo rebellem se fecit, CLXIV, 366. Sacrilegi adoratores vituli aurei quasi ad viginti tria millia gladio percussi, sunt exterminati ab his qui idolum non adoraverant, CLXIV, 369. Israelitæ adoraverunt Beelphegor, et jubente Domino, unusquisque fratrem aut filium isto cultui initiatum occidit, CLXIV, 496. Gentiles philosophi in omnibus ad cultum Dei pertinentibus errabant, CLXIV, 733. Ante Christum non solum gentiles, sed aliquando Judæi idola colebant et dæmonia adorabant, CLXIV, 732. Antichristum Judæi accipient et quasi Deum ad tempus venerabuntur, CLXV, 492.

BRUNO (S.) Carthusian. — Hæretici obstinati excommunicandi sunt, CLII, 1417, 1418. Contra hæreticos agere periculosius quam contra blasphemos, CLII, 1315, 1316. Idolorum cultura fugienda, CLIII, 175. Nunc servare legem est ferme idola colere, CLIII, 302, 303.

BRUNO (S.) Herbipolens. — Antichristi malitia, CXLII, 208, 209. Gentes in fine mundi adhærebunt Antichristo, Judæi Christo, CXLII, 227. Hæretici et Judæi repellunt Christum, CXLII, 235. Hæreticorum oratio vertitur in peccatum, CXLII, 402.

CASSIODORUS. — Hercules dupliciter homicida purgationem obtinuit in sacris Cereris, LXIX, 890. Cultus arianus insurgit adversus cultum catholicum usque ad necem, LXIX, 1171. Cleomedes athleta a paganis deificatur, LXIX, 1067. Pagani deificant non bonis moribus institutos, non justos, non castos, sed potius lubricos, iniquos et ebriosos, LXIX, 1066. Cultus arianus fructus perfidiæ profligatus est in Nicæa, LXIX, 1068, 1069. Daphnis festa septem diebus celebrabantur, LXIX, 1072. Pagani statuam Christi trahentes confregerunt, LXIX, 1057, 1058. Pagani ob gratiam Juliani Christianos graviter oppresserunt, LXIX, 1059. Julianus variis artibus conatus est milites ad cultum idolorum inclinare, LXIX, 1050. Julianus ordinavit cultum paganorum ad instar cultus Christianorum, LXIX, 1048.

CONSTANTINUS MAGNUS. — Fana et simulacra ubique diruta, VIII, 65. Eversio fani apud Aphaca in Phœnice et impudicitiæ abolitio, VIII, 64. Destructio templi Æsculapii, VIII, 65.

CYPRIANUS (S.).—Nefas Christianis turpia gentilium

convivia in collegio frequentare, III, 1030. Omnes hæretici, et schismatici, nullo excepto, adversarii sunt Christi ; omnes Antichristi, pejores ethnicis, IV, 1138. Idola dii non sunt, IV, 654. Idola quæ gentiles deos putant, IV, 764. Idola abjurantur et flagellantur a Christianis, IV, 555. Infantes puellæ ad sacrificia deferebantur, IV, 485. Apud idolum panis mero mistus, qui de immolatione supererat infantibus tradebatur, IV, 486. Parentes parricidæ qui infantes ad sacrificia trahunt, IV, 473. Nihil potestatis habent hæretici vel ad sacrificium offerendum, vel ad baptizandum vel ad alia sacramenta conficienda, IV, 1040, 1043, 1161, 1187. Hæretici non possunt sacramenta Christi conficere, nec proinde gratiam Christi dare, IV, 41. Mala non accidunt quia dii ethnicorum non coluntur a Christianis; bene vero eveniunt, ut Deus qui non intelligitur beneficiis, statim plagis intelligatur, IV, 561. Apud ethnicos impatientia clamosa semper et queru a est ; apud Christianos fortis et religiosa patientia, quieta, semper et in Deum grata est, IV, 558. Dii non sunt quos colit vulgus apud ethnicos, et cur, IV, 564, 565. Dii quos adorant gentiles abjurantur et torquentur a Christianis, IV, 555. Turpe est colere eos quos ipse defendas, IV, 555.

DAMASUS (S.) pap. — Constans imperator aras et idola destrui jubet, XIII, 188. De Mithræ sacris in quibus scelera orgiaque commissa, XIII, 188. Dogmata cultus Ariani Constantius imperator jubet promulgari ac recipi, XIII, 294. Donatistæ sacrilegi per excellentiam dicti, XIII, 204. Gracchus Mithræ spelæum destruit, XIII, 187, 188. Gratianus imperator liberum sectis cultum permittit, Eunomianis, Manichæis, etc., XIII, 189. Cultus manichæus a Valentiniano imperatore, lege lata, prohibitus ac repressus, XIII, 155, 156.

DRACONTIUS. — Apotheosis gentilium, LX, 663. Impii plerumque ad senectutem non perveniunt, LX, 829.

ECKEARDUS. — Valens imperator, Ariana perfidia saucius, ad suam sectam Wisigothos adduxit, CLIV, 739. Attila interrogat divinatores suos qui inspectis pecorum fibris infausta promittunt, fallunt circa mortem Aetii qui de pugna salvus evasit, CLIV, 743, 744.

EUGYPPIUS (S.). — Nomina deorum gentilium diebus indita, CLXII, 686, 687. Deos a Deo creatos credunt gentes, LXII, 786. Manichæi solem et lunam adorabant, LXII, 686. Gentes dæmoniis immolant et non Deo, LXII, 702. Sæviendum est in idololatras, LXII, 699. Aruspicum et augurum libri, LXII, 949, 950. Duo a paganis instituta primum quidquid ad facienda et colenda idola pertinens, secundum quidquid ad colendum sicut Deum creaturam, LXII, 949. Variæ superstitiones cultus paganorum, LXII, 949, 950, 951.

FIRMICUS MATERNUS. — De falso et superstitioso cultu profanarum religionum, XII, 981. De cultu aquæ apud Ægyptios, XII, 984. De cultu aquæ apud Phryges, XII, 987. De cultu aeris apud Assyrios et Africanos, XII, 992. De cultu ignis apud Persas, XII, 992. De variis superstitionibus earumque secretis, XII, 995. De bacchanalibus, XII, 995. De Proserpina, XII, 999. De Libero pro sole culto, XII, 999. De cultu Adonidis, XII, 1004. Flagitia in cultu Veneris Paphiæ, XII, 1005. Flagitia Jovis Sabuzii, XII, 1005. De fœdis ritibus Corybantium, XII, 1006. De Serapide et ejus sacris, XII, 1011. De Penatibus et de Vesta, XII, 1015. De quinque Minervis, XII, 1018. Explanatio de symbolis et signis cultus deorum, XII, 1020, 1022, 1026. De cultu Draconis, XII, 1056. De idololatris exstirpandis ut prosperetur bene in imperio, XII, 1048.

FRECULPHUS. — Simulacrum Syrmiæ publico servatum, ne sequenti tempore pagani negarent se tales deos adorasse, CVI, 1230.

GAUDENTIUS (S.). — Partes idololatriæ sunt, veneficia, auguria, sortes, etc., XX, 870. Ethnici, gulæ suæ causa, prandia mortuis cœperunt præparare quæ ipsi comederent, deinde ausi sunt sacrificia sacrilega eis celebrare, XX, 870.

GENNADIUS. — Antropomorphitæ deum corporeum colunt et adorant, LVIII, 1013. Pagani multos deos colunt, LVIII, 1000.

GREGORIUS MAGNUS (S.) — Idolorum templa ritu Christiano, in ecclesias consecrantur, LXXV, 100, 101. Pagani, cum suis idolis offerrent sacrificia, ex bovibus occisis epulabantur, LXXV, 388. Paganos pueros emit Gregorius ut eos faciat Christianos, LXXV, 107, 108. Sacrificia hæreticorum inutilia, LXXV, 523. Idololatræ ad Ecclesiam redeuntes quomodo suscipiendi, LXXVII, 905. Arianorum processiones, LXXVIII, 405. Commune diis omnibus templum, scilicet Pantheon, Adriànus imperator ædificari jussit, LXXVIII, 393. In Feralibus manes placabantur, eorum tumulis cibo quo vescerentur apposito, LXXVIII, 303. Festum quod pagani appellabant Terminalia quidam Christiani olim celebrabant, LXXVIII, 305. Februario mense Romani in honorem Februi Dei cum cereis ardentibus lustrabant Urbem, LXXVIII, 298.

GREGORIUS (S.) Turonens. — Ariani docent tolerantiam religionum, LXXI, 360. Galli, sive Franci, cultum paganorum vel Arianorum sectabantur, priusquam Clodovæus cultum catholicum amplexatus fuisset, LXXI, 18.

GUIBERTUS. — Judæi coluerunt anguem igneum, CLVI, 525. Judæi adoraverunt Beelphegor, hoc est Priapum, CLVI, 525.

HAYMO. — Qui nunc immolat Deo bovem placeret Deo quasi qui interficeret virum, CXVI, 1976. Gentes putant Christianos non habere Deum, vel si quem habent putant eum esse impotentem, CXVI, 590. Qui faciunt simulacra deorum adeo stulti sunt ut ea quasi creatorem suum venerentur, CXVI, 590. Impotentia simulacrorum describitur, CXVI, 590. Idola nihil sunt, et quantum ad cultum pertinet, ea nihil sunt, CXVI, 921. Materia ex qua idola fiebant aliquid erat, sed ipse cultus nihil erat, CXVI, 961. Caius Caligula odit Judæos eo quod ei neque aras, neque templa, neque imagines faciebant, CXVIII, 826. In sua dementia Caligula Deum se voluit appellari, CXVIII, 826.

HELINANDUS. — Sacerdotes Jovis in Creta semper a certis cibis abstinebant, CCXII, 698. Sacerdotes diaboli olim dicti sacerdotes idolorum sunt a huc episcopi hæreticorum vel eorum electi, CCXII, 697. Antiqui sacerdotes Ægypti, ex quo semel falsorum deorum cultui mancipati erant, semper vino, carnibus, mulieribus, ovis et caseo abstinebant, CCXII, 698.

HIERONYMUS (S.). — Antiqui sacerdotes Ægypti nunquam mulieribus se miscuerunt ex tempore quo cœperunt divino cultui deservire, XXIII, 302. Cultus et dogmata Magorum apud Persas, XXIII, 303. Singulæ Ægypti civitates singulas bestias colebant, XXIII, 294. Dogmata et cultus Indorum, XXIII, 304. Dogmata et cultus Antichristi, XXIII, 315, 316. Dogmata et cultus Arianorum de Christo, XXIII, 166. Gentilitas faunos et satyros colebat apud Alexandriam, XXIII, 25. Idola dicuntur primum fabricata tempore Enos, XXIII, 946. Eunuchi erant antistites et pontifices Heliopoleos, XXIII, 998. Civitas Atheniensium idololatriæ fuit dedita, XXIV, 569. Augures Chaldæorum multi, XXIV, 457. Plerique solent dæmones colere ne noceant, et alios exorare ut præstent beneficia, XXIV, 747. Descriptio idolorum quæ venerantur gentes, XXIV, 747. Ægyptii habent numina ex bestiis, XXIV, 450. Cecidit et confractus est Bel, cujus tanta fuit apud veteres religio ut ei non solum humanas hostias captivorum, ignobiliumque mortalium, sed et suos liberos immolarent, XXIV, 450. Simulacra bestiarum et brutorum animantium maxime in Ægypto cultui divino consecrata sunt, XXIV, 450. Nabo et Dagon per veritatem Evangelii muta et contrita, XXIV, 450. Idola sunt imagines mortuorum, XXIV, 385, 386. Moloch idolum Ammonitarum, XXIV, 552. Nesrach, deus Ninivitarum, XXIV, 389. Pharao triumphans et adorans idolum suum, in fano falsi numinis trucidatur, XXIV, 589. Prophetæ Samariæ prophetabant in idolo Baal, XXIV, 822, 823. Prophetæ gentium simulant se divino spiritu futura prædicere, XXIV, 851. Idolum Sidoniorum Baal, XXV, 1543. Ninus Belum patrem suum refert in deum, XXV, 858. Adorare non licet statuas et imagines regum, XXV, 511. Gentium religio adorat omnia genera bestiarum, XXV, 80. Error gentilium qui omne quod supra se est, deos putant, XXV, 514. In Memphi est Apis templum in quo oracula consulta respondent, XXV, 289. Hæretici habent altaria plurima; tot enim habent altaria quot schismata, XXV, 1022. Cultores Baal in Juda et Jerusalem, XXV, 1543. Judas et Benjamin statuerunt in templo Domini statuam Baal et in eodem sanctuario idola et Dominum coluerunt, XXV, 1543. Beelphegor idolum, quid, XXV, 896. Qui gulæ et libidini deserviunt idolum Beelphegor colunt, XXV, 896. Lachis, urbs idolis dedita, fuit principium idololatriæ in Juda, XXV, 1160. Melcham idolum Ammonitarum, XXV, 1002. Baal idolum juxta Jerusalem, XXVI, 66. Populus Israel in sua dementia idolo immolabat hostias, et filios dæmoniis incendebant suos vel initiabant, XXVI, 66. Atheniensium aræ inscriptio : Diis ignotis et peregrinis, XXVI, 572, 573. Dæmones per vitia coluntur, XXVI, 415. Judas Machabæus templum ab idolorum imaginibus emundavit, XXVI, 505, 506. Antiochus Judæos ad idololatriam compellit, nolentes necat, et in templo Jovis Olympii simulacrum ponit, XXVII, 505, 506. Adrianus Antinoum in Ægypto mortuum in deos refert, XXVII, 617, 618.

HILARIUS (S.). — Idololatrarum inanis timor, IX,

532. Idololatræ pretiis metallorum, diis quos sibi fecerunt, honorem quærunt, IX, 766. Vaccæ in Samaria adoratæ, IX, 387, 465. Ariani Christum non ut Deum verum adorant et colunt, IX, 141. Arguuntur et cultores creaturæ, IX, 256. Ariani non episcopi Christi sed Antichristi, IX, 609.

HINCMARUS. — Idololatria hæreseos mater, CXXV, 479. Magicæ artes ab angelis malis, CXXV, 718. Arioli circa aras idolorum nefarias preces emittunt et funesta sacrificia offerunt, CXXV, 718. Magi sive malefici, elementa concutiunt ac sine veneno, violentia tantum carminis homines interimunt, CXXV, 718. Sortilegi qui divinant per sortes sanctorum, CXXV, 718. Varia genera carmum magicarum, CXXV, 718, 719.

HUGO, Flaviacens. — Simon Magus tanquam Deus a Nerone cultus, solus repugnans veritati, obiit dejectus in profundo putei abyssi, CLIV, 25, 26. Domitianus Pantheon ædificat ad comprobandam erga deos suam sacrilegam devotionem, CLIV, 28. Domitianus se et deum et dominum appellari jubet, CLIV, 28, 43.

ISIDORUS (S.), Hispalens. — Cultus Arianus Deo odiosus probatur per miraculum a S. Isidoro patratum, LXXXII, 43. De hæresibus Christianorum, LXXXII, 298. Ophitæ colunt serpentem, LXXXII, 299. Adamiani nudi orant et nudi inter se mares et feminæ conveniunt, LXXXII, 299. Cainani Cain adorant, LXXXII, 299. Angelici angelos colunt, LXXXII, 299. Marcionitæ, alterum bonum, alterum malum deum adorant, LXXXII, 300. Artotyritæ panem et caseum offerunt, dicentes a primis hominibus oblationem a fructibus terræ et a fructibus ovium Deo fuisse oblatam, LXXXII, 300 Aquarii aquam solam offerunt in calice sacramenti, LXXXII, 300. Hermogeniani materiam Deo coæternam tanquam deam colunt, LXXXII, 300. Manichæi duas substantias bonas et malas, scilicet duos deos adorabant, LXXXII, 300. Poetæ et vates variis ornamentis in sermone cultum deorum suorum ditaverunt, LXXXII, 308. Poetæ theologi de diis carmina faciebant, LXXXII, 309. Sibyllæ in carminibus locutæ sunt de cultu Dei et Christi venturi, LXXXII, 310. Sacrificium quod Arcades deo suo Lycæo immolabant, ex quo quicumque sumerent in bestiarum formas convertebantur, LXXXII, 311. Magi sanguine utuntur et victimis et sæpe contingunt corpora mortuorum, LXXXII, 312. Arioli circa aras idolorum nefarias preces emittunt et funesta sacrificia offerunt, LXXXII, 312. Aruspices exta pecudum inspiciunt, LXXXII, 312. Augures volatus et voces avium intendunt, LXXXII, 312, 313. Pagani in pagis lucos idolaque statuerunt hincque nomen sortiti sunt, LXXXII, 314. Apostatæ sunt Christiani qui ad idolorum cultum et sacrificiorum contaminationes convertuntur, LXXXII, 314. De diis gentium et deorum cultu variis in locis, LXXXII, 314. Cecrops primus omnium Jovem appellavit, simulacra reperit, aras statuit, victimas immolavit, LXXXII, 315. Qui Janum quadrifrontem fingunt monstrum, non deum faciunt, LXXXII, 318. Beelphegor interpretatur simulacrum ignominiæ, quod idem est ac Baal super montem Phegor, quem Latini Priapum vocant, deum hortorum et quem hortis Græci sacraverunt et coluerunt propter fecunditatem ipsius in generando, LXXXII, 316, 317. Apis fuit apud Ægyptios taurus Serapi consecratus et ab eo ita cognominatus quem Ægyptus instar numinis colebat eo quod de futuris daret signa manifesta, LXXXII, 322. Penates gentiles dicebant omnes deos quos domi colebant, LXXXII, 325. Manes dicunt deos mortuorum, et colunt ut mites sint, LXXXII, 325. De idolorum cultoribus, LXXXIV, 537. De Arianis a catholicis non baptizandis, LXXXIV, 631. De apostatis ab Ecclesia separandis, LXXXII, 632.

ISIDORUS MERCATOR.—Cœmeteria hæreticorum vel basilicas non debent ingredi catholici, CXXX, 285. Non debent catholici cum hæreticis matrimonia contrahere, CXXX, 285. Catholici non debent sabbatizare, CXXX, 285. Catholici non debent cum hæreticis aut schismaticis orare, CXXX, 286. Non licet catholicis cum paganis festa celebrare, CXXX, 286. Ariani catholicos opprimunt, CXXX, 650. Sacerdotes sacrilegi paganorum volebant infantes mactari et ex eorum sanguine fontem repleri ut in eo lepram suam Constantinus purgaret, CXXX, 246. Cultores idolorum inquirendi ac quasi sacrilegi puniendi, CXXX, 560. Gentilium ritus Christiani non debent observare, CXXX, 586. Kalendarum Januariarum superstitio apud Gallos, CXXX, 1176.

JOANNES, Sarisberiens. — Qui sint Magi, et unde dicantur, CXCIX, 407. De speciebus magiæ, CXCIX, 407. Qui sint incantatores, arioli, sortilegi, augures, CXCIX, 407. De aruspicibus, chiromanticis et pythonissis, CXCIX, 461. Immolavit Israel, apostata a salutari suos filios et filias dæmoniis, CXCIX, 725, 726 Epicurus casum pro deo colit, CXCIX, 977. Timor Dei contemptum mundi facit et deificat homines, CXCIX, 980. Aristoteles dictus filius Apollinis, CXCIX, 983. Socrates animum hominis deum putat, CXCIX, 982.

LACTANTIUS. — Ægyptii primi astra contemplari cœperunt et adorare, VI, 328. De cultu animalium apud eosdem Ægyptios, VI, 620, 786. Solem colebant Ægyptii sub Jovis nomine, VI, 621. Apollonius Thyaneus ab Ephesiis cultus, VI, 559. Nondum deorum cultibus institutis, Deus verus colebatur, scilicet Saturno regnante, VI, 565. Exemplo Jovis prope modum parricidæ populus depravatus desiit Deum verum colere, VI, 566. Quando cœpit populus, sive metu sive sponte sua, regem pro deo habere, tunc violavit pietatem, justitia et omnes virtutes terras deseruerunt, VI, 556. Jupiter persecutus justitiam sustulit eam, et sublato Dei cultu fractum est vinculum fœderis societatis humanæ, VI, 567. Favor et Pallor a Romanis coli cœperunt ut deæ, VI, 220. Injustus et impius deorum cultus induxit mala universa, quibus humanum genus seipsum invicem conficit, VI, 575. Enumeratio scelerum quæ fiunt ab iis qui deos colunt, VI, 575. Non possunt esse boni et justi cultores deorum, VI, 580, 583, Astra non sunt colenda, VI, 277. Athæi qui fuerint, VI, 120. De cultu Apis et accipitris apud Ægyptios, VI, 786, 787. Orpheus sacra Liberi in Græciam induxit, VI, 247. Orphica et orgia sacra Bacchi cur dicta. VI, 247. Julius Cæsar primus Cæsarum inter deos relatus est, VI, 193, 197. Canes culti ab Ægyptiis, VI, 621. De cultu aquilæ apud Ægyptios, VI, 787. Idololatria a Græcis orta, VI, 196. De nequitia Græcorum in consecrandis simulacris Cupidinis et amoris, VI, 221. Juba inter deos a Mauris relatus et ab eis cultus, VI, 194. Laurentina nutrix Romuli a Romanis tanquam Dea culta, VI, 216, 217. Falsa religio quæ est in cultibus deorum, VI, 1048. Arabes lapidem pro deo coluerunt, VII, 494. Aurelianus imperator domini et dei titulum usurpavit, VII, 397. Aurelianus solem magna reverentia prosequebatur, VII, 506. Aræ insidiose positæ a paganis in multis locis, VII, 408.

LANFRANCUS. — Israelitæ non omnes sub cultura Dei ; quidam transierunt in ritus gentilium et culturam idolorum, CL, 135, 136. Judæorum et gentilium altercatio, CL, 103, 104. Gentilis quomodo excusatur vel accusatur apud Deum propter idololatriam, CL, 103, 104

LEO MAGNUS (S.) papa. — Ritus quibus Manichæi utebantur in cruentis sacrificiis, LV, 974, 803. Priscilliana hæresis catholicos ritus abolevit, LV, 1033. De Persarum supplicationibus cultu superstitioso celebratis, LV, 840. De mysteriis nefandis Mithræ apud Persas, LV, 841. Persarum sacrificia panis et aqua, LV, 841. Manichæi in abominandis sacris dæmones invocare solebant, LV, 794. Cum hæreticis nec orandum nec psallendum, LVI, 887. Hæreticorum falsi martyres non sunt colendi LVI, 718. Lex contra Manichæos, LVI, 683.

NICETAS (S.) — Belenus, celebre numen apud Aquileiam adhuc cultum sæculo sexto, LII, 1006. Nestorianus cultus deficiebat tempore S. Nicetæ, LII, 931. In Ravennate pagani veterem idolorum cultum sequebantur, LII, 1006.

OPTATUS (S.). — De falso et hypocrita cultu Donatistarum qui altaria catholicorum radunt, frangunt, innumeraque alia sacrilegia committunt, XI, 1065. Novæ turbæ per Donatistas excitatæ, XI, 818.

OROSIUS. — Fallacia et malitia sacerdotum Ægyptiorum ad tollendum cultum Dei veri in gratiam cultus idolorum, XXXI, 807.

PAULINUS (S.), Nolanus. — Constantinus et alii pii imperatores leges contra paganos sanxerunt, LXI, 527. Cecidit Bel et omnes dæmones qui colebantur in templis tanquam numina, LXI, 527. Delphicus dæmon, Christo nato, obmutuit, LXI, 516. S. Joannes Dianæ silentium imposuit, LXI, 517, Deus venter, qui et Dagon, apud Philistæos cultus, LXI, 525. Fatum et Fortunam, cui philosophi nonnulli rerum quarumdam humanarum gubernationem tradebant, nihil esse ostendit Paulinus, LXI, 228, Idola eriguntur ab Adriano imperatore nativitatis et passionis Christi, LXI, 326, 521. Idololatriæ causa Dei neglectus, LXI, 237, 524. Idololatriæ intemperantia, LXI, 525. Tum in Isiacis, tum in orgiis nefandi ritus vigebant, LXI, 525.

PETRUS COMESTOR. — De serpente æneo contra ignitos serpentes et de cultu superstitioso quem populus ei exhibebat, CXCVIII, 1231. Balaam Domini prophetam se mentiebatur, licet in sacrificando consuleret dæmones, CXCVIII, 1237 De Balaamo CXCVIII, 1238, 1239, Israelitæ sacrificaverunt cum filiabus Madian et comederunt idolothita et adoraverunt deos, præsertim idolum Beelphegor quem Græcia Priapum dixit, CXCVIII, 1239. Auctores hujus idololatriæ et omnes initiati Beelphegor suspensi

sunt in patibulo per Moysem, jubente Domino, CXCVIII, 1259. De Moyse a Deo sepulto in loco incognito, ne illum tanquam deum colerent Hebræi, CXCVIII, 1260. De pœnitentia filiorum Israel propter idololatriam, CXCVIII, 1283. De idolo Belis et dracone, CXCVIII, 1468.

PETRUS CHRYSOLOGUS (S.). — Stulti creaturas ipsas deos existimant, LII, 450. Gentiles solem, lunam, stellas, aurum, lapides, ligna deos sibi fecerunt, LII, 450. Astrologi tot deis serviunt in cœlo, quot sideribus, LII, 612, 613. Gentilis populus deorum populis et deorum monstris obsequens, nescius rationis, ad Dei, qui unus et verus est, non pervenit servitutem, LII, 502.

PHILASTRIUS (S.). — De Sethianis colentibus Abel et Seth, XII, 1116. Cultus abominabilis Chaldæorum et Sidoniorum, XII, 1128. Abraham idola frangens justificatus est, XII, 1128. Gedeon idola frangens etiam meruit maximam virtutem, XII, 1128. De colentibus muscam in civitate Accaron, XII, 1125. In Africa Fortunam cœlestem colunt incolæ, XII, 1127. De colentibus Baal, XII, 1127, 1133. De quibusdam Christianis Bacchantibus ut pagani, XII, 1187. Manichæi dæmonia colentes, elementa adorantes ut pagani et nefandæ turpitudini servientes, XII, 1176. Ophitæ, sive serpentini colubrum venerantur, XII, 1114. Deos duos, unum bonum et unum malum asserebant Manichæi, XII, 1175. Epicurea dementia, XII, 1119. De colentibus Fortunam, XII, 1126. Idolorum cultores, XII, 1128. Pagana impietas perniciosa, XII, 1127. Judæi Astar et Astaroth virorum feminarumque simulacra colebant, XII, 1137. Sanguis infantium in mysteriis Montanistarum, XII, 1166. Serpentis ænei cultores, XII, 1131, De solem adorantibus, XII, 1169. De cultoribus soricum, XII, 1124.

PRUDENTIUS AURELIUS. — Apotheosis ethnicorum, LIX, 968. Calvi sacerdotes Isidis, LIX, 172. Phœbi furores aliaque deorum dearumque ridenda solemnia, LIX, 172. Calamitates quæ accidebant Christianis ab ethnicis objiciebantur, quod colerent Christum et deos spernerent, LX, 233, 234. Cultus deorum, LX, 23. Saturnia sacra cædibus infantium fumantia, aræque vagitibus resonantes, LX, 202. Roma dea dicta aiquibus culta, LX, 136. Romana nobilitas idolorum cultui addicta usque ad Theodosii imperium, LX, 325. Idololatria Romæ exstincta, nonnulli nobiles diu paganismum retinuerunt, LX, 170. Romani deos omnes colebant, et cur nihilominus Christianos vexabant, LX, 133. Origo deorum in Italia, LX, 122. Victimæ humanæ, LX, 292.

RABANUS MAURUS. — Aaron in idololatriam labitur, CVIII, 211. Cur Aaron idololatriæ auctor non simul cum populo punitur, CVIII, 226. Gentium et idololatrarum societas graviter Israelitis inhibetur, CVIII, 236, 237. Idololatriæ pompa et vestes, CVIII, 1151. Israelitæ capiuntur ab hostibus suis, venduntur, ubique eos ultio divina sequitur ob idololatriam, CVIII, 1123. Mortuo Gedeone, Judæi Baal colunt, CVIII, 1177, 1179. Ægyptiis ob idololatriam digna passis, Hebræi escam a Deo acceperunt, CIX, 745. Idolum abominandum Antiochus construxit, CIX, 1158. Antiochus Liberi patris festum quam ob rem celebrari jusserit, CIX, 1125. Antiochus Eleazarum provectæ ætatis porcinam carnem comedere cogit, CIX, 1125. Baalim idolum a Judæis cultum, CIX, 33. Gentiles plus argentum et ornatum in suis idolis exspectabant quam divinitatem venerabantur, CIX, 733. Gentiles non tantum aurum sed et vasa fictilia coluerunt, CIX, 743. Idola varia ab ethnicis observata, CIX, 731, 740. Idola flentium cur dicta, CIX, 83, 343. Idololatria Amasiæ regis, CIX, 508. Jehu ad occidendos sacerdotes Baal mittitur, CIX, 238, 498. Israelitarum idololatria, CIX, 1121. Joas a principibus Juda deus adoratus est, et ideo Dei offensam incurrit, CIX, 504. Josias, pietate inclytus varia superstitiosarum gentium simulacra destruxit et idololatriam abrogavit, CIX, 266, 267. Nabuchodonosor rex præceperat ut omnes dii exterminarentur, ut ipse solus diceretur deus, CIX, 604. Ozias sacrificaturus contra legem Moysis, lepra percutitur, CIX, 246 Pagani cum hæreticis quomodo justitiæ obvient, CIX, 855. Gentilium varia genera et ritus, CIX, 740. Multitudine rituum gentilium non placatur Deus, CIX, 1010. Ægyptiorum idololatria quanta, CXI, 816. Auguria per volatum avium, CXI, 242. Dathan et Abiron cum sociis hæreticorum typus sunt, CXI, 53, Idolorum utilitas, CXI, 877. Pagani unde et qui appellati, CXI, 426. Sibyllarum enumeratio et origo, CXI, 420. Signa cœlestia venerari prohibentur, CXI, 877. Victimæ impiorum Deo ingratæ. Cur victimas gentilitas superstitiosa ad capita fontium et lucos immolaverit, CXI, 864. Israelitæ quæ idola coluere, CXII, 1141.

ROBERTUS PULLUS. — De electis et ministris Antichristi, CLXXXVI, 981. Idololatriæ cæcitas circa pluralitatem deorum, CLXXXVI, 675.

RODULFUS GLABER. — De paganorum plagis, CXLII, 623. De Leutardo insaniente hæretico, CXLII, 643 De hæresi apud Aurelianos reperta, CXLII, 659. De hæresi in Italia inventa, CXLII, 671. De præliis Saracenorum adversus Christianos in Africæ partibus, CXLII, 682.

RUFINUS. — Ægyptus idolorum officina, XXI, 413. Publica insania Juliani erga cultum idolorum, XXI, 501. Studia auctorum gentilium Christianos adire prohibens Julianus, ludos litterarum illis solis qui deos deasque venerarentur patere decernit, XXI, 501, 502. Magi, philosophi, aruspici, augures allegant Athanasium esse obstaculum suis artibus, XXI, 502. Veneris simulacrum in loco crucis collocatum, ut si quis Christianorum in eo loco Christum adorare voluisset, Venerem videretur adorare, XXI, 476.

RUPERTUS, Tuitiens. — Aurum est deus Judæorum, CLXVIII, 365. Baal idolum adduxit Jesabel ex Sidone, et illud coluit Israel, CLXVIII, 126, 127. Baalim vocantur quæcunque idola, CLXVIII, 43, 44. Beelphegor idem est cum Priapo deo Romanorum, CLXVIII, 145. Galgala locus erat idolorum, CLXVIII, 78. Judæi in Ægypto idola coluerunt, CLXVIII, 21. Alexander Magnus adorari voluit ut filius Jovis Ammonis, CLXIX, 1408.

SALVIANUS (S.). — Aaron vitulum fecit, ob cujus cultum Deus percussit Hebræos, LIII, 44. Filii Aaron offerentes Domino ignem alienum igne cœlesti sunt consumpti, LIII, 45, 46. Epicureorum impia opinio de Deo, LIII, 30, 31. Idolum Afrorum, LIII, 154. Dii vel idola quæ in ludis variis publicis colebantur, LIII, 113, 114. Neptunus colebatur in circis, Minerva in gymnasiis, Venus in theatris, Mars in arenis, Mercurius in palæstris, LIII, 120.

SICARDUS, Cremonens. — Domitianus jussit se tanquam deus adorari et statuas aureas et argenteas in Capitolio sibi erigi, CCXIII, 458. Plinius procurator cujusdam provinciæ nihil mali in Christianis reperire scripsit Trajano præter obstinationem non sacrificandi, CCXIII, 459. De pravitate hæretica Waldensium, CCXIII, 554, 555.

SIDONIUS. — Veneris pompa, LVIII, 525. Hecatombeon, LVIII, 699, 700. Persarum dii aqua et ignis, LVIII, 644, 645.

TERTULLIANUS. — Festa Cæsarum cur a Christianis non culta, I, 452. Colit humanus error omnia præter ipsum omnium conditorem, I, 666. Supra innumeros deos alium sublimiorem ethnici Constituebant, I, 332. De cultu deorum erravit antiquitas, I, 306. Tot ac tanti dii ab omnibus coli non poterant, I, 573, 645. Gentiles quos timebant deos destruebant, quos vindicabant illudebant; timebant deos minus quam imperatores, I, 344, 363, 437. Dii injurias suas potius ulcisci quam adulationes debebant remunerare, I, 431. Falsum est ob deorum cultum fundatum aut propagatum fuisse imperium Romanum, I, 422. Patriam suam dii Romanis vastandam dederunt, I, 424. Deos contempserunt Judæi, I, 432. Ethnici in publicis calamitatibus agebant quædam publicæ pœnitentiæ opera, quibus deos flectere conabantur, et quæ, I, 487. Ethnici quotidie pasti, statimque pransuri balneis, cauponiis, lupanaribus aquilinia Jovi immolabant, I, 487. Astrologi, augures, aruspices, magi, I, 459. Quam mendaciter ethnici vota et sacrificia faciebant, pro salute imperatoris, cum per eorum genios jurabant ac celebrabant solemnia, I, 458, 700. Ethnici suos filios exponebant aut trucidabant, I, 315. Ethnici Deum Christianorum in tempore tribulationis invocaverunt, I, 703. Deos commenti sunt quos colerent, I, 486. Eos spernebant, I, 699. Ethnici erant erga deos suos impii, sacrilegi et irreligiosi, et quomodo, I, 344. Ethnicis licebat quem vellent deum colere, I, 344, 417. Ethnici diem Saturni otio et victui destinaverant, I, 371. Feretrio Jovi Romulus instituit ludos, I, 637. Galli Mercurio immolabant, I, 316. De Cybelis cultu, I, 415. Imperatoribus suis et mortuis et viventibus eumdem ac diis honorem detulerunt ethnici, I, 347. Illos deos vocabant, I, 483. Ethnici per genium imperatorum jurabant, I, 447. Saturno immolati infantes usque ad Tiberii proconsulatum, I, 314. Quomodo fiebat initiatio ad cultum cujuslibet deorum vel dearum, I, 309, 313. Januaria festa, I, 581. Isthmia sacra Neptuni instituta, I, 644. Liberi mysteriis in publico discumbebant ethnici, I, 492. Liber pater, sive Bacchus factus deus ob vini inventionem, I, 334. Lignum rude quidam gentiles coluerunt, I, 366. Oracula quomodo apud ethnicos edebantur, I, 413. Oracula fiebant dæmonum præstigiis, I, 408. Persæ deum esse credebant et illum adorabant, I, 369. Romani in ludis publicis humano sanguine proluebant Jovi Latiali, I, 136, 317. Samothracia mysteria declarare nefas erat, I, 309. Ethnici Saturno mactabantur infantes in Africa

ut eum placarent, et quandiu, I, 595. Scythæ fœdus, hausto sanguine, inibant et carnes hominum defunctorum comedebant, I, 321. Sacerdotes bovis dei Ægyptiorum continentiam servavant, II, 928. Februariæ Kalendæ pro defunctis celebratæ apud ethnicos, II, 494. Derelicto Deo, Judæi idolis servierunt, II, 598. De cultu superstitioso Serapidis, III, 235, 628. De Isidis sacris et mysteriis, III, 631. De Eleusinis mysteriis, III, 635. De Lupercis, III, 658. Simulacrum cujuslibet dei variis cæremoniis consecrabatur, et ita deus fiebat, III, 626. Quanta amentia ethnici colebant et adorabant sæpe sæpius sceleratorum hominum aut plane fictitiorum deorum imagines et simulacra tanquam veros deos, III, 626.

URBANUS II, papa. — Schismatici furentes in catholicos sæviunt et aliquot episcopos interimunt, CLI, 50. Novam in Germania religionis genus, CLI, 87. De sagis, sortilegis, etc., CLI, 1178. De gentilium superstitionibus abolendis, CLI, 1178.

WALAFRIDUS Strabus. — Ægyptii abominantur oves et eas adorant propter Jovem Ammonem qui cum capite arietino pingitur, CXIII, 209. Ægyptii bovem colunt, qui consecratus est Api, sicut vacca Isidi, CXIII, 209. Apis erat maximum numen Ægyptiorum, qui semel in anno, certo tempore, apparebat eorum sacerdotibus, CXIII, 209. Sacerdotes Apis cum hymnis et laudibus eum prosequentes quasi lymphatici prophetabant, CXIII, 209.

WICBODUS. — Manichæi solem colunt et cum eo omnia animalia etiam minima, quæ habent ut particulas solis, XCVI, 1111. Cultus philosophicus gentium admittit transmigrationem animarum pecorum in homines, aut hominum in pecora, XCVI, 1141, 1142. Cultus Manichæus vult animam herbæ vel vermiculi esse propriam Dei substantiam, XCVI, 1142.

ZENO (S.). De Cybelis sacerdotibus, XI, 345, 346. De sacrificiis gentium, XI, 363. De cultu gentium, XI, 451. Impudicitia dea in idolis, XI, 293. Impudicitia deos gentium genuit, XI 294, 295.

CIX.

INDEX DE CULTU SANCTORUM.

ET DE VENERATIONE SANCTARUM RELIQUIARUM AC IMAGINUM, JUXTA CHRONOLOGICAM SS. PATRUM ECCLESIÆ OCCIDENTALIS TRADITIONEM CONCINNATUS.

—

MONITUM.

Cum nostris temporibus non desunt Ecclesiæ catholicæ hostes, hæretici scilicet et pseudophilosophi, qui, proh pudor! Vigilantium et alios errorum veterum fautores indigne sequentes, nunc etiam honores ad Sanctorum exercitum delatos verbis et contempta polluere satagunt; hæc universæ et constantis traditionis nostræ series, quam hic oculis subjicimus, abundanter demonstrabit et invictissime stabilire potest fidei catholicæ perseverantem doctrinam de invocatione et cultu sanctorum, necnon de veneratione sanctarum Reliquiarum et Imaginum. A primis enim Ecclesiæ sæculis ad nostram ætatem eadem fuit, in hac materia, credenti ratio; eadem venerationis et honorum consuetudo, vel iidem ritus erga religionis heroas; ita ut, quos gloria æterna consociat in cœlis, festivitatum et laudum annua iteratio concelebret in terris. Inspice, benigne lector, et vocem, non tantum fidei catholicæ, verum etiam sanæ rationis et conscientiæ ausculta, ac pro certissimo habebis nullum superesse effugium, quo se quarumcunque hæreseon sectatores tueantur. Indicem hunc in tres dividimus partes, in quarum prima de invocatione et cultu sanctorum; in secunda de cultu et veneratione sanctarum Reliquiarum; in tertia de veneratione Imaginum disserimus.

PARS PRIMA. — *De invocatione et cultu sanctorum.*

SECTIO I. — *Testimonia de cultu et invocatione sanctorum.*

TERTULLIANUS. — In libro de Spectaculis, I, 646. — In libro de Pudicitia, II, 991, 992.

SS. CYPRIANUS. — Sancti de nostra salute sunt solliciti, IV, 96. — Rogat Cornelium ut pro se invicem orent, et uter prior divina dignatione præcesserit, pro fratribus apud Deum precetur, *ibid.* Orat virgines, ut pro se precentur cum coronari cœperint, 99.

S. HILARIUS PICTAV. — Sancti nobis consulunt, IX, 682. — Sanctorum meritis quando juvandi sumus, quando non juvandi, 1061, 1062.

LIBERIUS PAPA. — Orationibus sanctorum sublevari rogat, X, 687.

S. AMBROSIUS MEDIOLAN. — Habes sanctos proximos, qui pro te supplicant, XVI, 250. — Obsecrandi sunt angeli et martyres, qui possunt pro peccatis rogare nostris, 251. — Ama propinquitatem Petri, affinitatem Andreæ, ut pro te rogent, et recedant cupiditates tuæ, *ibid.* — Quamvis sancti de suo merito securi sint, tamen quia futura est adhuc redemptio totius corporis Ecclesiæ, compatiuntur, 1079. — Dogma de invocatione sanctorum Ambrosio visum est orthodoxum, 253, 234. — Qui ministrant sanctis, debitores sibi faciunt sanctos, XVII, 159. — 8. Mariæ suffragia, apostolorum intercessionem, martyrum preces, confessorum orationes deposcit, 762.

S. HIERONYMUS. — Orationes sanctorum nobis prosunt, XXII, 344, 345.

S. AUGUSTINUS HIPPON. — Sancti honorandi et non colendi, XXXVIII, 1249. — Sanctorum angelorum in nos dilectio est ea, ut nos non sui, sed unius veri Dei velint esse cultores, XLI, 284. — Quanto dignius honorentur martyres, qui ideo multa mira obtinent, ut verus Deus colatur, 772. — Cultus propagatio ad sanctorum merita et celebritatem cognoscendam quantum conferat, 149. — Sanctorum orationibus adjuvamur, XLII, 602. — Sanctorum cultus tenendus, *ibid.*

S. PROSPER AQUITAN. — A Deo sanctorum honor, et ipse eos exaltat, LI, 423.

S. PETRUS CHRYSOL. — Sancti martyres morbos sanant peccatorum, LII, 308. — Festa sanctorum celebrentur oratione ferventi et imitatione, 567. — Sancti mortui assistant suo gregi, 554. — Virtutes sanctorum in festis eorum sobrie referendæ, 533.

S. NICETAS. — Omnes sancti antiquitus non obtinebant post mortem sanctitatis cultum, exceptis martyrii gloria coronatis, LII, 1069. — Quænam fuerit antiquitus ratio colendi sanctos, 1076. — Sanctorum merita et orationes pro nobis a S. Niceta asseruntur, et sanctorum idem S. Niceta invocationem docet, 1083.

S. SALVIANUS. — Sancti honorandi sunt et colendi, LIII, 192. — Sanctis cum suis Deus communem sibi honorem et contumeliam facit, 185. — Sancti nimis honorificati a Deo, 192.

S. LEO MAGNUS. — Martyres præ cæteris venerantur

in ecclesiis, quas documentis erexerunt, LIV, 501. — Sanctorum intercessio utilis est; eorum ambienda sunt suffragia, 252, 253. — In sanctis Deus constituit nobis præsidium et exemplum, 457. — In sanctis Deus honoratur, 383.

S. Maximus Taurin. — Sanctorum preces plus valent quam arma hominum, LVII, 466. — Qui honorat sanctos Deum honorat, et qui spernit sanctos Deum spernit, 674, 675. — Præcipuo honore martyres colendi sunt, 674. — Memoriæ martyrum in Ecclesia sunt celebrandæ, *ibid.*

S. Gregorius Turon. — Mentionem agit de adoratione, vel potius veneratione sanctorum confessorum et martyrum, LXXI, 562. — Sanctorum virtus, patrocinia, encomia, passio lecta in ecclesiis, 781, 799. — Sancti debent invocari, 800. — Eorum intercessio potens, 991, 992 *et seqq.*

Liturgia Gallicana. — Sanctorum festa antiquitus in Gallia recepta, LXXII, 169-171.

S. Paulinus Nolan. — Festi dies in honorem sanctorum antiquitus instituti, LXI, 577, 578. — Sancti sunt invocandi ut pro nobis orent, 462-464, 687 *et seq.* — Eos pro peccatoribus exorare variis exemplis ostenditur, 643, 644. — Illos qualiter S. Paulinus coluerit, 534, 535.

Eugyppius abb. — Sancti, ut quisque salvus sit, orent, LXII, 798, 799. — Sanctorum suffragium implorandum, *ibid.*

S. Gregorius Magnus. — Utrum sancti cuncta quæ postulant impetrent, LXXVII, 511, 512. — Orationes sanctorum nunquam sine fructu, 102. — Sancti quærantur intercessores, 391, 392.

Vitæ Patrum. — Sancti semper magni habiti, LXXIV, 61. — Sanctis se commendare antiquorum Patrum mos erat, 244, 539

Liturgia Mozarabica. — Festivitates sanctorum ante annum 170 æræ christianæ celebrabantur, LXXV, 611. — Ævo etiam apostolico, *ibid.*

Crisconius Afric. — Decreta de martyrum commemoratione, LXXXVIII, 887. — Eorum memoriæ non contemnendæ, 899. — Eorum passiones in eorum natalibus lectæ, *ibid.*

Ven. Beda. — Martyres beatos facit Deus, ut pro nobis interveniant, XCIV, 557.

S. Agobardus. — Martyres diligendi sunt et venerandi tanquam discipuli Domini, CIV, 214 — Sancti Dei multa præstare possunt, 153. — Ob hoc exauditi a Deo sunt in precibus suis, 161. — Sancti honorandi sunt propter imitationem, non autem adorandi propter religionem, 220.

Rabanus Maurus. — Sancti Patres orationibus nos juvant et exemplis confirmant, CVIII, 1164.

S. Paschasius Radbertus. — Sancti pie venerantibus se quam plurima conferant, CXX, 1490, 1491.

Ratherius episc. — Sanctorum merita nos adjuvant, CXXXVI, 734. — Eorum invocatio in auxilium et defensionem, 235, 462, 598. — Eorum intercessio efficax, 438, 439.

S. Petrus Damian. — Martyres et sancti quid conferant locis in quibus passi sunt, CXLIV, 590, 591, 880. — Sancti advocati nostri apud Christum judicem, 815. — Sanctorum invocatio unde probatur, 865. — Sanctorum patrocinia magni facienda, 590, 591. — Bona suffragiorum et miracula B. Mariæ Virginis, CXLV, 586-588.

Hugo de S. Maria. — Beneficia sanitatum S. Sacerdotem invocantibus impensa; malevoli puniti, CLXIII, 998.

Guibertus abb. — Ecclesiæ prælatorum est, ut debile populus sanctorum cultui incumbat invigilare, CLVI, 615.

Goffridus Vindocin. — Sanctorum invocatio commendatur, CLVII, 43, 247, 273, 276.

S. Anselmus Cantuar. — Ejus orationes ad quosdam sanctos et præsertim ad B. Virginem Mariam, CLVIII, 942. — Oratio prælati ad quemcunque sanctum ecclesiæ suæ patronum, 1012. — Capellæ in honore martyrum constructæ, CLIX, 942. — Per merita martyrum pelluntur languores et perficiuntur sanitates, 534. — Misericordiam divinam invocat per meritum martyris et orationem fidelium, *ibid.*

Rupertus abb. — Sanctorum devotio nunquam irrita est, CLXX, 341.

S. Bernardus abb. — Cur martyribus Veteris Testamenti dies festos non decernat Ecclesia, CLXXXII, 231, 232 — Sancti non obliviscuntur nostri, CLXXXIII, 775. — Eis inspirat Deus ut de nobis cogitent, 780. — In cœlis quid nobis præstent sancti, 488, 489. — Nobis compatiuntur et sunt pro nobis solliciti, 374, 375. — Protegunt nos meritis, informant exemplis, confirmant miraculis, 488. — Eorum suffragia desideranda et speranda quatuor de causis, 480. — Sanctorum intercessio efficax, 518. — Etiam pro defunctis, 1098. — Sanctorum honorem et amorem non excludit debitus soli Deo honor vel amor, 233, 234. — Eorum laus exigit imitationem, 495, 496. — Sanctorum solemnitates et recordatio triplex in nobis excitant desiderium, 478.

Robertus Pullus. — S. Michael animas et preces suorum offert Deo, CLXXXVI, 881. — Omnes angeli pro hominibus Deo serviunt, 883.

Philippus de Harveng. — Sanctorum orationes et suffragia quantum prosunt, CCIII, 579. — Sancti sunt honorandi, 575.

Ermengaudus — De invocatione sanctorum, CCIV, 1267 *et seq.*

Alanus de insulis. — Sancti orant pro vivis, CCX, 374, 375. — Sanctorum orationes unde efficaciam suam habent, *ibid.* — Sanctorum orationes implorandæ, *ibid.*

Adamus Perseniæ abb. — Cultor B. Mariæ a morte liber, CCXI, 763, 764. — Invocatio ad B. Mariam Virginem, 746. — B. Maria remedium nostrum; refugium tutissimum; spes desperatorum, 739, 759. — Patrocinium B. Virginis Mariæ quam tutum, 750 — B. Virgo Maria subsidium in tribulatione, subventio in oppressione, 745.

Sectio II. — *Paræneticæ de invocatione et cultu sanctorum.*

S. Ambrosius Mediolan. — Sermones de S. Agnete, XVII, 701. — De SS. Nazario et Celso, 715. — De S. Joanne Baptista, 706. — De SS. apostolis Petro et Paulo, 712. — De S. Eusebio Vercellensi, 719. — De S. Cypriano, 722. — In nata i SS. Martyrum, 727.

S. Augustinus Hippon. — Sermones in natali martyrum Fructuosi, Angurii et Eulogii, XXXVIII, 1247. — De S. Vincentio, 1252. — De SS. Perpetua et Felicitate, 1280. — De SS. apostolis Petro et Paulo, 1367. — De S. Stephano, 1425 — De S. Cypriano, 1423. — De S. Laurentio, 2128. — In festis et in honorem B. Mariæ Virginis, 2129.

S. Leo Magnus. — Sermones de S. Vincentio, LIV, 501. — De SS. apostolis Petro et Paulo, 511, et plurimi alii de sanctis.

S. Petrus Chrysol. — Sermones de S. Magdalena, LII, 460. — De S. Joanne Baptisa, 549 — De S. Apollinari, 552. — De S. Cypriano, 555. — De S. Laurentio, 565. — De S. Andrea apostolo, 563. — De S. Stephano, 608. — De S. Felicitate, 554.

S. Maximus Taurin. — Homiliæ de S. Stephano et cæteris, LVII, 379-429. — De S. Agnete et pluribus aliis, 641-913.

Ven. Beda. — Homiliæ in honorem B. Mariæ et quorumdam sanctorum et martyrum, CXIV, 413-498.

Paulus diaconus. — Homiliæ de sanctis, XCV, 1457 1579.

S. Hildephonsus. — Sermones de B. Maria Virgin , XCVI, 239-283.

Smaragdus abb. — Collectiones in sanctos, CII, 377, 526.

B. Lupus Ferrariens. — Homiliæ in solemnitate S. Wigberti, CXIX, 695 *et seqq.*

Hincmarus. — Encomia S. Remigii, CXXV, 1129.

S. Autpertus abb. — Sermo de S. Matthia, CXXIX, 1023.

S. Radbodus Traject. — Sermones de S. Switberto, CXXXII, 548. — De S. virgine Amelberga, 550. — De S. Lebwino, 554.

Odilo monac. — Sermones de plurimis sanctis, CXLII, 1019 *et seqq.*

S. Leo Atinens. — Sermones de B. Maria, CXLII, 1425, 1427.

S. Petrus Damian. — Sermones de quibusdam sanctis, CXLIV, 517; CXLV, 1060 *et seqq.*

Radulphus Ardens. — Homiliæ in epistolas et evangelia sanctorum per annum, CLV, 1302-1621.

Goffridus Vindocin. — Sermones de B. Maria Virgine, CLVII, 262 — De S. Maria Magdalena, 270. — De S. Benedicto, 276.

S. Hildebertus Turon. — Sermones de sanctis et de B. Maria Virgine, CLXXI, 605-750. — Sermo in vitam S. Florentini, 1577.

S. Bernardus abb. — De obitu et patrocinio S. Malachiæ, CLXXXII, 579 — Sermones de B. Maria et de sanctis, CLXXXII, CLXXXIII, *passim.* — Sermones de S. Andræa, CLXXXIII, 503. — De S. Martino episc., 489. — De SS. Petro et Paulo apostolis, 406

S. Amedeus Lausan. — Serm. de B. Maria, CLXXXVIII, 1303-1342.

Odo, abb. Morismund — Sermones de quibusdam sanctis, CLXXXVIII, 1653, 1655.

Petrus Venerabilis. — Sermones de sanctis, CLXXXIX, 993.

B. Ælredus abb. — Sermones in honorem B. Mariæ Virginis, CXCV, 303, 309, 339. — De S. Joanne Baptista, 290. — De SS. Petro et Paulo apostolis, 294.

ADAMUS SCOTUS. — Sermones de sanctis, CXCVIII, 263, 299, 309.
PETRUS COMESTOR. — Sermones de S. Nicolao et de quibusdam aliis sanctis, CXCVIII, 1728. — De B. Maria Virgine, 1784.
PETRUS BLESENS. — Sermones de B. Virgine Maria et de sanctis per annum, CCVII, 592- 641.
PETRUS CELLENS. — Sermones de B. Virgine et de sanctis per annum, CCII, 869-848.
S. MARTINUS LEGION. — Sermones de quibusdam sanctis, CCVIII, 1236, 1203.
ADAMUS ABB. PERSENIÆ. — Sermones de B. Maria, CCXI, 699-733.
ALANUS DE INSULIS. — Sermones de B. Maria Virgine, CCX, 200. — De S. Joanne Baptista, 243. — De S. Petro apostolo, 244.
ABSALON ABB. — Sermones de B. Virgine, CCXI, 87, 118, 245. — De sanctis omnibus, 270. — De quibusdam sanctis, 240-260.
HELINANDUS MONAC. — Sermones de B. Maria Virgine, CCXII, 529, 646, 652.
INNOCENTIUS III. — De quibusdam sanctis et de B. Virgine, CCXVII, *passim*.

SECTIO III. — *Historia de cultu et invocatione sanctorum.*

S. CYPRIANUS. — Hortatur ad mutuas orationes in hac vita et post mortem, IV, 358. — Tractatus de revelatione capitis S. Joannis Baptistæ, 971.
S. AMBROSIUS MEDIOL. — Acta S. Sebastiani martyris, XVII, 1021.
S. HIERONYMUS. — Vitæ sanctorum, et de viris illustribus, XXIII, 9-715.
S. AUGUSTINUS HIPPON. — De conviviis in honorem martyrum fieri solitis, XXXIII, 90, 114. — De S. Marcellini et ejus fratris nece, 646. — De cæde Suffectanorum martyrum, 190, 191. — Luciani epistola ad omnem Ecclesiam de revelatione corporis S. Stephani primi martyris et aliorum, 807. — Epistola Anastasii de eodem, 817. — Scriptura de translatione S. Stephani de Jerusalem in urbem Byzantium, 818. — De miraculis Stephani protomartyris, 833.
URANIUS. — Epistola de obitu S. Paulini, LIII, 859.
S. LEO MAGNUS. — Sanctorum martyrum passiones lectæ sunt in ecclesiis, LVI, 429.
VICTOR VITENS. — Passio quorumdam SS. martyrum, LVIII, 378. — De sanctis confessoribus sub Vandalorum persecutione, 405. — Confessio Felicis abbatis et S. Fulgentii Ruspensis, 420. — Persecutio sub Humerico rege Vandalorum, 241.
GREGORIUS TURON. — Sanctorum Vitæ a S. Gregorio scriptæ, LXXI, 784 *et seqq.* — Passio S. Juliani martyris, 801.
S. PAULINUS NOLAN. — Festi dies in honorem sanctorum antiquitus instituti sunt, LXI, 572, 573.
DIONYSIUS EXIGUUS. — Historia inventionis capitis S. Joannis Baptistæ, LXVII, 417, 418.
JONAS ELNON. ABB. — Liber miraculorum S. Joannis abbatis Reomænsis, LXXXVII, 1083.
CRISCONIUS AFRICAN. — Sanctorum martyrum passiones in eorum natalibus lectæ, LXXXVIII, 899.
AGNELLUS. — Vitæ quorumdam sanctorum episcoporum, CVI, 451.
S. EULOGIUS TOLETAN. — Documentum martyriale, CXV, 819. — Appendix de translatione SS. martyrum ex urbe Cordubæ Parisios, 939.
S. LUPUS FERRARIENS. — Translatio S. Maximini episcopi Trevirensis a S. Hildulpho, CXIX, 677, 678.
VANDALBERTUS. — De translatione corporis S. Goaris, CXXI, 653. — Historia translationis reliquiarum SS. martyrum Chrysanti et Dariæ, 673.
ISO MONAC. — B. Othmari translatio, et festivitatis ejus indicta celebratio, CXXI, 783.
MILO MONAC. — Elevatio corporis S. Amandi, CXXI, 961.
S. ADO. — Martyrologium, CXXIII, 139. — Translatio S. Bernardi Viennensis episcopi. 449.
USUARDUS. — Martyrologium, CXXIV, 599.
AIMOINUS. — Historia translationis S. Vincentii, CXXVI, 1011. — De translatione SS. martyrum Georgii et ceterorum, 1027. — Acta translationis S. Saviani martyris, 1049.
ANASTASIUS BIBLIOTHEC. — Vitæ Romanorum pontificum, CXXVIII, 9 *et seqq.* — Historia acephala sanctorum martyrum Cyri et Joannis, CXXIX, 705.
PSEUDO-LUITPRANDUS. — Liber de Vitis pontificum Romanorum, CXXIX, 1149.
ANONYMUS SÆCULI IX. — Historia translationis corporis S. Cornelii papæ, CXXIX, 1571.
ODILO MONAC. — Translatio S. Sebastiani martyris et S. Gregorii papæ, CXXXII, 575.
HUCBALDUS MONAC. — S. Jonati corporis elevatio, translatio et relatio, CXXXII, 901.
FLODOARDUS. — Historia Remensis, CXXXV, 29 *et seqq.* — Vitæ quorumdam sanctorum, 855.
BERNERUS ABB. — De translatione corporis sanctæ Hunegundis virginis, CXXXVIII, 59.
S. ETHELVOLDUS. — De S. Ethelvoldi translatione et de ejus miraculis, CXXXVII, 103.
JOANNES ABB. METENS. — Historia translationis S. Clodesindis, CXXXVII, 218.
ADSO MONAC. — Vitæ quorumdam sanctorum, CXXXVII, 599. — De his quæ acta sunt B. Mansueti meritis, tempore D. Gerardi pontificis Tullensis, 638. — S. Maioli obitus et cultus, 736. — Liber miraculorum S. Juliani et S. Maximini abbatis, 796. — Delatio corporis S. Juniani, 824. — Historia passionis S. Dionysii martyris, 117.
THEODORICUS METENS. — Inventio quorumdam sanctorum, CXXXVII, 364, 365.
S. BRUNO CARTHUS. — Appendix ad gloriam posthumam S. Brunonis, CLII, 601. — Veneratio sancto beatis jam ascripto, atque ad ecclesiam S. Stephani translato, in Calabria exhibita, et ejus cultus ad universam Ecclesiam tandem extensus; festum ejus celebratum Coloniæ Agrippinæ, 611 615.
LANFRANCUS. — Vitæ SS. abbatum Beccensium, CL., 697-743.
GILBERTUS MONAC. — Historia miraculorum S. Amandi, CL, 1435.
Auctores sæculi XI. — Elevatio SS. Deodati et Hidulphi, CLI, 620 — Elevatio S. Stephani regis Hungariæ et ejus miracula, 1230.
Monumenta Treverentia. — De translatione S. Celsi, CLIV 1233. — De inventione et miraculis S. Matthiæ et aliorum, 1270, 1279.
GOSCELINUS MONAC. — Historia translationis S. Augustini Anglorum apostoli, CLV, 13
S. LEO IX, PAPA. — Hujus sancti veneratio sacra; historia ejus mortis et miraculorum, CXLIII, 509.
S. LEO ATINENS. — Translatio B. Marci martyris et pontificis, CXLIII, 1415.
OTHLO MONAC. — Vitæ SS. Volfkangi et Bonifacii, CXLVI, 389, 427.
S. JOANNES GUALBERTUS. — Ejus cultus, reliquiæ et gloria posthuma. CXLVI, 758.
PETRUS MALLEACENS. — De translatione corporis et miraculis S. Rigomeri, CXLVI, 1247.
ALEXANDER II, PAPA — De canonizatione S. Theobaldi, CXLVI, 1413.
S. GREGORIUS VII, PAPA. — De translatione corporis et cultu B. Gregorii, CXLVIII, 16. — De officio et cultu ejusdem, 233.
ODORANNUS MONAC. — De translatione SS. Saviniani et Potentiani sociorumque martyrum, CXLII, 778 *et seqq.*
S. ODILO, ABB. CLUNIAC. — Ejus elogium historicum, CXLII, 831.
HUGO DE S. MARIA. — Sepultura et translatio Sirlatum corporis sancti Sacerdotis episc; ejus miracula et beneficia, CLXIII, 990, 993.
Gesta pontificum Cameracens. — Eorum miracula, CXLIX, 59, 124. — Miracula et elevatio corporis S. Wedasti, 32, 38.
GODEFRIDUS MONAC. — De triumpho et translatione sancti Remacli, CXLIX, 287 *et seqq.*
OSBERNUS MONAC. — Miracula et translatio S. Elphegi martyris, CXLIX, 385-387.
ANASTASIUS MONAC. — De inventione corporis sancti Anastasii, CXLIX, 451.
GODEFRIDUS BULLONIUS. — Obitus beatæ Idæ, ejus matris; miracula post mortem, CLV, 446.
Gesta episcoporum Tullensium. — Sepultura et miracula SS. Mansueti, Annonis et Apri; veneratio erga S. Bodonem; ejus translatio et S. Gauzelini; S. Gerardi canonizati cultus, CLVII, 448, 451, 459, 471.
S. ANSELMUS CANTUAR. — Ejus miracula præclara et laudes, CLVIII, 120 *et seqq.*
S. NORBERTUS ARCHIEP. — Ejus cultus sancitus, CLXX, 1235.
RODULPHUS ABB. TRUDON. — Acta translationis S. Gereonis, CLXXIII, 433. — Acta translationis S. Mennatis. 992.
S. BERNARDUS CLARÆVAL. — De obitu et patrocinio S. Malachiæ, CLXXXII, 579.
WILDELMUS MALMESBUR. — Translatio S. Benigni et quorumdam sanctorum, CLXXIX, 1691, 1694, 1729.
HERBERTUS DE BOSEHAM. — Petitio ad Alexandrum papam ut B. Thomæ Cantuariensis archiep. et martyris solemnitatem omni Ecclesiæ mandet, CXC, 1111.

S. Hildegardis. — Ejus miracula, translatio, canonizatio, cultus, CXCVIII, 81. — Acta inquisitionis de virtutibus et miraculis ejus, 131. — S. Disibodi translatio per S. Bonifacium, 1110.

Petrus cardin. — Revelatio de inventione S. pontificis Evurti, CCIX, 1032.

Odo de Soliaco. — Relatio insignis miraculi meritis B. Genovefæ patrati super inundatione Sequanæ, CCXII, 93.

Helinandus monac. — Ecclesia in S. Gereonis et sociorum ejus honorem constructa, miraculisque illustrata, CCXII, 760.

Sectio IV. — *Encomiastica sermone metrica in venerationem et cultum sanctorum.*

S. Damasus. — Versus de quibusdam sanctis, XIII, 207 *et seqq.*

S. Gaudentius. — Carmen Saphicum ad laudem S. Philastrii, XX, 1003.

Prudentius. — Carmina et hymni de sanctis, LX, 277-599.

S. Paulinus Nolan. — Carmina de quibusdam sanctis, ac præsertim de S. Felice, LXI, 462, 675.

Paulinus Petricordiens. — De vita S. Martini, LXI, 1009, 1072.

Ennodius episc. — Hymni de quibusdam sanctis, LXII, 337.

Elpis, uxor Boetii. — Hymni in honorem sanctorum Petri et Pauli, LXIII, 537.

Marcus Cassinens. — Carmen de S. Benedicto, LXX, 183.

Hartmannus. — Versus in honorem S. Galli et aliorum quorumdam sanctorum, LXXXVII, 29-69.

S. Eugenius Toletan. — Versus in laudem quorumdam sanctorum, LXXXVII, 361, 402.

Venantius Fortunatus. — Versus in honorem S. Stephani et plurimorum aliorum sanctorum, LXXXVIII, 677-725.

Ven. Beda. — Carmina in honorem quorumdam sanctorum, XCIV, 623-632.

S. Ildephonsus. — Carmina in laudem quorumdam sanctorum, XCVI, 325, 328.

Theodulphus Aurelian. — Versus in honorem quorumdam sanctorum, CV, 307, 309.

Walafridus abb. — Carmen de S. Michaele, CXIV, 1130. — Hymnus de Agaunensibus martyribus, 1085.

Florus diaconus. — Carmina ad S. Stephanum protomartyrem, CXIX, 237. — Ad SS. Joannem et Paulum, 256.

S. Lupus Ferrariens. — Hymni duo in laudem S. Wigberti, CXIX, 697, 698.

Paulus Alvarus. — Versus heroici in honorem B. Hieronymi, CXXI, 563.

Milo monac. — Historia metrica elevationis corporis S. Amandi, CXXI, 973.

Bertarius abb. — Carmen de S. Benedicto, CXXVI, 971.

Hucbaldus monac. — Hymnus de S. Theodorico, CXXXII, 926.

S. Odo, abb. Cluniac. — Hymni de quibusdam sanctis, CXXXIII, 514.

S. Ethelvoldus. — Hymnus in honorem S. Adevoldi, CXXXVII, 104, 105.

Hrostsuitha monialis. — Vita metrica quarumdam sanctarum, CXXXVII, 1083 *et seqq.*

Heribertus episc. — Hymni de quibusdam sanctis, CXLI, 1371.

S. Odilo abb. — Hymni in honorem B. Maioli, CXLII, 962.

S. Petrus Damian. — Hymni in honorem B. Mariæ Virginis, CXLV, 1035.

S. Hildebertus Turon. — Versus de quibusdam sanctis, CLXXI, 1288, 1294, 1321. — Vita metrica quorumdam sanctorum, 1603, 1635.

Petrus Ven. — Hymni in laudem quorumdam sanctorum, CLXXXIX, 1019, 1020.

S. Thomas Cantuar. — Hymnus de S. Thoma, CXC, 369.

Sectio V. — *Liturgica de cultu et invocatione sanctorum.*

S. Cyprianus. — Oratio in die passionis ejus, IV, 966.

S. Zeno episc. — Cultus S. Zenoniis, XI, 174 *et seqq.*

S. Nicetas episc. — Soli sancti martyres antiquitus in ecclesia colebantur, festo die indicto, cum peculiari officio et missa, paucis tantum, decursu temporis, celebrioribus inductis confessoribus, LII, 1077.

S. Benedictus abb. — In festivitatibus sanctorum, vigiliæ celebrandæ sunt, LXVI, 696. — In sanctorum festis cibi cultiores, 311. — Martyrum passiones ad nocturnas vigilias lectæ sunt, 432.

Liturgia Gallicana. — Festa sanctorum antiquitus in Gallia recepta, LXXII, 102-104. — Collectæ, officia, missæ in honorem sanctorum; litaniæ Anglicanæ, 1172, 626.

S. Gregorius Magnus. — Die 22 Junii festum natale SS. martyrum, quorum vigilia cum silentio et jejunio celebrandæ, LXXVIII, 394. — Sacramentarium S. Gregorii, 9 *et seqq.* — Missæ de sanctis quam plurimis, collectæ, officia, 32-250.

Liturgia Mozarabica. — In festivitatibus sanctorum sacrificium solemniter fiebat, et populus communicabat, LXXXV, 611. — Missæ et officia sanctorum in liturgia Mozarabica, 9, *passim.* — Festa, hymni, orationes in honorem sanctorum in Breviario Gothico, LXXXVI, *passim.*

B. Notkerus. — Litaniæ, hymni ad laudem S. Galli et aliorum sanctorum, LXXXVII, 29, 69.

Crisconius African. — Decreta de martyrum commemoratione, LXXXVIII, 887. — Eorum natalitia ne celebrentur in Quadragesima, 899.

Ven. Beda. — Martyrologium, XCIV, 797.

S. Gregorius Turon. — Antiphonæ in matutinis, de SS. Medardo et Gildardo, LXXI, 1043.

S. Benedictus Anian. — Sanctorum acta in ecclesia legenda, CIII, 897, 898.

Carolus Magnus. — B. Caroli officium, XCVIII, 1368, 1369.

Amalarius. — De officiis ecclesiasticis; de natalitiis sanctorum et de octavis eorum, CV, 1228. — De vigiliis sanctorum, 1306, 1307. — Antiphonæ de B. Maria Virgine, 1314.

Rabanus Maurus. — Martyrologium, XC, 1122-1182.

Wandalbertus. — Martyrologium, CXXI, 575.

Grimaldus abb. — Liber sacramentorum, CXXI, 795. — Benedictiones episcopales per anni circulum, 857. — Præfationes de multis sanctis, 906-918.

Ado. — Martyrologium, CXXIII, 139. — Vetus Romanorum martyrologium, 143. — Libellus de festivitatibus SS. Apostolorum, 181.

Monumenta liturgica. Kalendaria, martyrologia antiqua, CXXXVIII, 1186.

S. Udalricus Augustodun. — Officium in ejus festo, CXXXV, 105.

Hermannus Metens. — De celebratione festivitatum sanctorum, CL, 1189.

S. Bruno Carthus. — Ejus festum celebratum Coloniæ Agrippinæ, CLII, 1189.

Drogo Bellovac. — Litaniæ veteres ecclesiæ Bellovacensis, CXLIII, 865.

S. Petrus Damian. — Hymni in honorem sanctorum et martyrum, CXLV, 933-961.

S. Odilo abb. — Hymnus et missa S. Odilonis, CXLII, 1042, 1043.

S. Rupertus. — De divinis officiis, CLXX, 220.

S. Norbertus. — Ejus cultus sancitus, LXX, 1235.

Monumenta liturgica. — Officium B. Mariæ Virginis secundum consuetudinem monasterii S. Crucis Fontis Avellanæ, CLI, 807, 970.

Honorius Augustodun. — De cursu B. Mariæ Virginis officia, CLXXII, 849, 850. — De officiis quorumdam sanctorum, 646, 688, 690. — Sacramentarium in festis B. Mariæ et quorumdam sanctorum, 769, 800. — Speculum Ecclesiæ de festis sanctorum quam plurimorum, 965, 1037.

S. Bernardus Claræval. — Officium de S. Victore confessore, CLXXXIII, 775.

Joan. Belethus. — Rationale divinorum officiorum; officia de sanctis per annum, et de B. Maria Virgine, CCII, 77, 87, 88.

Udalricus Cluniac. — Consuetudines monasterii Cluniacensis, de officiis et festis sanctorum per annum, 679, 695.

Sectio VI. — *Ascetica de cultu et invocatione sanctorum.*

S. Cyprianus. — Ejus vita et gloriosa passio, IV, 73-180.

S. Hilarius Pictaviens. — Ejus vita, IX, 125.

S. Ambrosius Mediol. — Ejus vita, XIV, 27.

S. Hieronymus. — Ejus vita, XXII, 7.

S. Augustinus Hippon. — Ejus vita, XXXII, 33. — Altera vita, 65.

S. Leo Magnus. — Ejus vita, LIV, 49.

Victor Vitens. — Passio S. Juliæ virginis et martyris, LVIII, 378. — Passio S. Eugenii Carthag. episc., 404.

Ennodius. — Vita S. Epiphanii episc., LXIII, 207. — Vita B. Antonii monachi Lirinensis, 239.

S. Benedictus Casinens. — Sermo in mortem S. Placidi, LXVI, 936. — Sermo in S. Scholasticam, 941.

S. Gregorius Turon. — Vitæ sanctorum a S. Gregorio scriptæ, LXXI, 903. — Vita S. Gregorii Turon., 115 *et seqq.*

Vitæ SS. Patrum, cum Appendice, LXXIV, 9, 244.

PAULINUS PETRICORDIENS. — De vita S. Martini Turon., LXI, 1009.
S. GREGORIUS MAGNUS. — Ejus vita, LXXV, 9. — Moralium libri, LXXVI, 9 *et seqq.*
PAULUS EMERITANUS. — Vita Patrum Emeritensium, LXXX, 115.
VENERAB. BEDA. — Ejus vita duplex, XC, 53, 59, 123. — Vita B. Felicis, 789. — Martyrologia, 797-1147.
S. HILDEFONSUS. — Ejus vita, XCVI, 41. — De viris illustribus, 195.
CONSTANS SACERDOS. — Tractatus de passione S. Emmerammi martyris, XCVI, 1367.
HILDUINUS. — Vita S. Dionysii episc. et martyris, CVI, 13, 23-50.
AGNELLUS. — Vitæ quorumdam SS. episcoporum, CVI, 475.
S. ISIDORUS HISPAL. — Ejus vita, LXXXII, 19 56. — De viris illustribus, LXXXIII, 1081.
S. VICTRICIUS ROTHOMAG. — Liber de laude sanctorum, XX, 443.
S. EULOGIUS TOLET. — Memorialis sanctorum, CXV, 731. — Documentum martyriale, 819. — De miraculis SS. martyrum, 947.
WALAFRIDUS ABB. — De miraculis S. Galli, CXIV, 1006. — Historia metrica de S. Leodegarii miraculis, 1143.
RABANUS MAURUS. — Martyrologium, CX, 1122-1186.
S. ADO. — Martyrologium, CXXIII, 139.
USUARDUS. — Martyrologium, CXXIII, 599; CXXIV, 9-860.
ANASTASIUS BIBLIOTHEC. — Vitæ Romanorum pontificum, CXXVIII, 9.
HEBERNUS TURON. — Miracula S. Martini Turon., CXXIX, 1035.
B. NOTKERUS. — Martyrologium, CXXXI, 1029.
FLODOARDUS. — Historia Ecclesiæ Remensis, CXXXV, 27-528.
THEODORICUS METENS. — Inventio sanctorum, CXXXVII, 364, 369.
S. DUNSTANUS CANTUAR. — Liber miraculorum ejus, CXXXVII, 453-473.
ADSO MONAC. — Vitæ quorumdam sanctorum, CXXXVII, 599. — De his quæ acta sunt B. Mansueti meritis, tempore S. Gerardi episc., 638. — Catalogus virtutum S. Basoli, 652.
HROSTWITHA MONIAL. — Vita metrica quorumdam sanctorum, CXXXVII, 1083. — Historia de conversione desperati adolescentis servi Proterii per S. Basilium, 1109.
S. BRUNO CARTHUS. — Ejus vita, obitus, gloria posthuma, CLII, 449.
GOSCELINUS CANTUAR — Elogium historicum S. Laurentii Cantuariensis episcopi, CLV, 115.
BERNARDUS SCHOLASTIC. — De miraculis S. Fidis, CXLI, 131-162.
ARNOLDUS MONAC. — De miraculis et memoria B. Emmerammi, CXLI, 989.
S. GODEHARDUS. — Ejus miracula, CXLI, 1165.
S. BRUNO HERBIPOLENS. — Ejus vita, CXLII, 9.
S. ODILO ABB. — Ejus vita, CXLII, 899. — Miracula B. Adalheidæ imperatricis, 983.
S. LEO IX, PAPA. — Ejus vita, CXLIII, 458. — Historia mortis et miraculorum S. Leonis, 525.
BERNO ABB. — Vita S. Meginradi eremitæ et martyris, CXLII, 1175. — Vita S. Udalrici Augustani episc., 1183.
S. PETRUS DAMIAN. — Sanctorum apparitio pulcherrima Romæ in ecclesia S. Cæciliæ, CXLV, 587.
S. JOAN GUALBERTUS. — Ejus vita, cultus et gloria posthuma, CXLVI, 758.
Gesta pontificum Cameracensium. — Miracula S. Wedasti, CXLIX, 38. — Miracula horumce pontificum, 39-124.
HUGO FARSITUS. — Libellus de miraculis B. Mariæ Virginis in urbe Suessionensi, CLXIX, 1777.
JOANNES MONAC. — Miraculum S. Laurentii martyris, CLXXX, 177.
PIBO TULLENS. EPISC — Episcoporum Tullensium gesta, vita, cultus et miracula, CLVII, 447.
S. ANSELMUS CANTUAR. — Ejus vita et miracula, CLVIII, 49.
S. RUPERTUS TUITIENS. — Ejus vita, CLXVII, 9.
S. NORBERTUS ARCHIEPISC. — Ejus vita, encomium, cultus, triplex apparitio, CLXX, 1253-1356.
S. HILDEBERTUS TURON — Ejus vita, CLXXI, 141. — Miracula quæ Deus per intercessionem sanctæ Radegundis patravit, 982. — Miracula S. Gualterii, 1569.
S. BERNARDUS ABB. — Ejus vita a diversis scriptoribus, CLXXXII, 9-66; CLXXXV, 225, 469, 523. — Ejus canonizatio, 619. — Ejus acta, 643. — Ejus gloria posthuma, 943. — Vita S. Malachiæ, 1663.
S. AMEDEUS LAUSANIENS. — Ejus vita, CLXXXVIII, 1277.
PETRUS VENERAB. — Ejus vita et hymni, CLXXXIX, 17, 1017, 1019.
S. THOMAS CANTUAR. — Ejus vita et gloriosa passio, CXC, 111. — Ejus hymnus, 370.
S. ÆLREDUS ABB. — Ejus vita et miracula, CXCV, 198, 200. — Vita et miracula B. Edwardi regis Angliæ, 740-786.
S. HILDEGARDIS MONIAL. — Ejus vita, miracula, canonizatio, CXCVII, 9-140.
PHILIPPUS DE HARVENG. — Miracula S. Amandi, CCIII, 1277. — Vitæ quorumdam sanctorum, 1303.
S. MARTINUS LEGION. — Ejus vita, miracula ante et post mortem, CCVIII, 593.
S. STEPHANUS DE MURETO. — Ejus vita et miracula, CCIV, 1029.
THOMAS MONAC. — Vita venerabilis Petri Clarævallensis abbatis, CCIX, 1009.

PARS II. — *De veneratione et cultu SS. Reliquiarum.*

SECTIO I. — *Testimonia de SS. Reliquiis.*

S. OPTATUS MILEVITANUS — Quid de Reliquiarum cultu sit traditum a S. Optato, XI, 769 *et seqq.*
S. HIERONYMUS. — Liber contra Vigilantium, XXIII, 339. — Dæmones non sustinent Reliquias martyrum, 343.
S. AUGUSTINUS HIPPON. — Quæ sit ratio sanctorum corpora sepeliendi, XLI, 27. — De revelatione corporis S. martyris Stephani et de ejus miraculis, 807-833. — Sanctorum tumuli et memoriæ; ad eas communicatio Dominici corporis celebrari solita est, XXXVI, 719. — Memoriam S. Stephani exstructum mirum videtur ante inventum ejus corpus; Mediolani apud memoriam sanctorum dæmones mirabiliter et terribiliter confitentur, XXXIII, 269. — Memoria martyris pro reliquiis aut pro reliquiarum capsa ponitur, XLI, 768. — Reliquiis sanctorum divinitus honor conciliatur, XXXVII, 1255. — Reliquiæ S. Stephani martyris in Africam translatæ, ac ubique ex Dei beneficio diffamatæ, 1435.
CASSIANUS. — Sanctorum Reliquias debemus venerari, XLIX, 646.
S. MAXIMUS TAURIN. — Honor et cultus sanctis Reliquiis præstandi, LVII, 707. — Memoriæ SS. Patrum in religiosis Christianorum conventibus celebrabantur; virtutes eorum in mentem revocabantur, 415. — Martyrum memoriæ in Ecclesia sunt celebrandæ, 690. — Reliquiæ sanctorum martyrum ex institutione Ecclesiæ in altaribus collocantur, 689.
GENNADIUS. — Reliquiæ martyrum sincerissime honorandæ sunt, non adorandæ, LVIII, 997, 1041.
S. GREGORIUS TURON. — Mentionem facit sepulcri S. Martini Turonensis, LXXI, 564. — Narrat de basilica et reliquiis S. Ferreoli martyris Viennensis, 803. — De ejus inventione et relevatione, 819. — Martyrum sepulcra honorantur, 720. — Reliquiæ sacrosanctæ sunt; virtutem habent; cavendum est ne ad indignos veniant pretio comparatæ, 819, 820. — Velo tectæ super altare depositæ sunt, 823. — In altari locatæ, in crypta et sub altari, 734, 758, 759, 780, 823.
Liturgia Gallicana. — Reliquiæ sanctorum in collo non sunt deferendæ, LXXII, 211. — Ad dedicationem ecclesiarum adhibitæ sunt, 138. — Altari impositæ, 158, 159. — Columbis inclusæ, 163, 164.
S. PAULINUS NOLAN. — Martyrum terra corporibus, ut cœlum stellis, ornatur, LXI, 303. — Eorum tumulos in solemnitatibus illorum ornandi ritus varii, 909, 910. — Reliquiæ sanctorum per orbem diffusæ, 910. — Ad dedicandam novam ecclesiam Reliquiæ sunt necessariæ, 331, 877. — Reliquiæ sanctorum a Deo distinctæ, pro custodia provinciarum et civitatum, 509, 510. — Propugnacula et turres regnorum Reliquiæ sunt sanctorum, 531, 532. — Sancti non tantum miracula patrant, ubi integra eorum corpora habentur, sed etiam ubi vel minima corporis particula asservatur, 657, 658, 102, 103. — Præcipua in homines beneficia, ubi corpora sanctorum quieseunt, 670, 671.
S. GREGORIUS MAGNUS. — Antiquum Ecclesiæ institutum basilicas Reliquiarum sanctarum illatione et appositione dedicare, LXXVIII, 159, 422. — Reliquias sanctorum decenter conservari curabat S. Gregorius, LXXVII, 516. — SS. martyres plura ostendunt miracula per reliquias suas quam per corpora sua, 835. — Super sepulcra et Reliquias martyrum et confessorum altaria olim erigebantur, 834. — Sexto ineunte sæculo, ubi erant Reliquiæ sanctorum, ibi officia divina persolvebantur, 687. — Reliquiæ sanctorum sanctuaria appellantur, 1141, 1226.

Liturgia Mozarabica. — Reliquiæ martyrum in Ecclesia catholica venerantur, LXXXV, 711.

S. Benedictus Anian. — Monita adversus eos qui martyrum falsorum membra vendunt et adorare suadent, CIII, 747, 748. — Monita contra Reliquias falsas colentes, *ibid.* — Martyrum reliquias vendere prohibitum est, *ibid.*

S. Agobardus Lugdun. — Sanctorum memorias ambitiose honorare ad captandam gloriam popularem, reprehensibile est, CIV, 203.

Rabanus Maurus. — Reliquiarum sanctarum monumentorumque Fuldentium descriptiones, CXII, 1677. — Reliquiæ quorumdam sanctorum, CVII, 50.

Regino Prumiens — Reliquiæ sanctorum in altari reconditæ sunt, CXXXII, 419.

Guibertus, abb. — Doctrina de pignoribus sanctorum, CLVI, 607. — De sanctis et eorum pignoribus, 611. — Pessime agunt qui Reliquias dispertiunt venundandas, 624, 625. — Qui Reliquias sanctorum e tumulis eruunt et dispertiunt, plectendi sunt, 627. — Sanctorum corpora non loculis aureis vel argenteis sint inferenda, 626.

Hermannus monac. — Reliquiæ sanctorum honori sunt Christianis, CLVI, 960, 961. — Reliquiæ sanctorum ut publice venerentur a populo, probari debent ab episcopis, quin etiam a Summo Pontifice, 1022. — Thecis seu capsis auro, argento et lapillius ornatis recondebant Reliquias viri pii, 1039. — Quanta cum reverentia Reliquiæ sunt asservandæ, 1040. — Reliquiarum loco lintea, seu brandea olim mittebantur, 1041. — Qui sanctorum corpora inspicere vel tangere aggressi sunt, puniantur, 1042. — Id olim Romæ non permittebatur, 1041.

Theofridus abb. — De mausoleis sanctorum, et quare omnis lapis pretiosus et aurum sit eorum operimentum, CLVII, 337. — Quod tanto cineri non comparetur materiale aurum, 341. — Quod jus sanctæ animæ sanctitatis suæ affluentiam transfundat in omnia pulveris sui ornamenta et operimenta, 345. — Virgæ, baculi, vestes sanctorum efficaciam habent; de liquoribus aquæ, et vini, et olei, et tumba Nicolai, 378, 379. — Nihil in mundo pretiosius omnibus SS. Petri, et Andreæ, et Pauli catenis, 396. — De lapidibus S. Stephani protomartyris et craticula S. Laurentii, 397.

S. Bernardus, abb. — Reliquiæ sanctorum collocantur sub altari, CLXXXII, 1116, 1117. — Reliquiarum revelatio in concilio Senoniensi facta, 541.

Petrus Venerab. — Sermo in veneratione quarumlibet Reliquiarum, CLXXXIX, 998.

Philippus de Harveng. — Reliquiæ sanctorum valent mortalibus, CCIII, 1286. — Sanctorum Reliquiæ honorandæ sunt, 1285.

Sectio II. — *Historica de cultu et veneratione SS. Reliquiarum.*

S. Cyprianus. — De revelatione capitis S. Joannis Baptistæ, IV, 931.

S. Ambrosius Mediolan. — Sermo de inventione corporum SS. martyrum Gervasii et Protasii, XVII, 729 *et seqq.*

S. Augustinus. — Reliquiæ S. Stephani in Africam translatæ, et ubique ob Dei beneficia diffamatæ, XXXVIII, 1435, 1437. — De inventione et translatione S. Stephani protomartyris et aliorum, XLI, 807, 808.

S. Gregorius Turon. — Narrat mirabilia sepulcri S. Martini, LXXI, 564. — De inventione et revelatione corporis S. Ferreoli, Viennæ, 802, 803.

S. Paulinus Nolan. — Sanctorum tumulos in solemnitatibus eorum ornandi ritus varii, LXI, 910.

S. Gregorius Magnus. — Reliquias sanctorum decenter conservari curabat S. Gregorius, LXXVII, 516.

S. Eligius. — Mirabilia de sepulcro ejus, LXXXVII, 566, 570.

Beda Venerab. — Reliquiæ a S. Gregorio papa missæ ad S. Augustinum in Anglia, XCV, 315.

B. Alcuinus abb. — Epistola ad S. Paulinum patriarcham; S. Crucis Reliquias et alias sibi mitti petit, C, 202.

Carolus Magnus. — De ejus translatione et miraculis, XCIX, 724.

S. Eulogius Toletan. — Translatio corporis S. Eulogii, CXV, 722. — De translatione SS. martyrum ex urbe Cordubæ, et de miraculis SS. martyrum, CXV, 347, 939.

Wandalbertus, monac. — De translatione corporis S. Goaris, CXXI, 655. — Historia translationis Reliquiarum SS martyrum Chrysanti et Dariæ, 673.

Iso, monac. — Translatio B. Othmari et festivitatis ejus indicta celebratio, CXXI, 783.

Milo, Monac. — Elevatio corporis S. Amandi, historia metrica, CXXI, 964. — Sermo de elevatione corporis ipsius, 977.

Adrevaldus, monac. — Historia translationis S. Benedicti, CXXIV, 901.

S. Ado Viennens. — Translatio, seu elevatio S. Bernardi episcopi Viennensis, CXXIII, 449.

Aimoinus, monac. — Historia translationis S. Vincentii, CXXVI, 1011. — De translatione SS. martyrum Georgii monachi, Aurelii et Nathaliæ, 1027. — Acta translationis S. Savini martyris, 1049.

Anonymus sæculi ix. — Historia translationis corporis S. Cornelii papæ, CXXIX, 1372.

Odilo. monac. — De translatione Reliquiarum S. Sebastiani martyris, et S. Gregorii papæ, CXXXII, 576.

Stephanus Leodiens. — S. Lamberti translatio et sepultura prodigiis clara, CXXXII, 654.

Hucbaldus monac. — S. Jonati corporis elevatio, translatio et relatio, CXXXII, 901.

Bernerus abb. — De translatione corporis S. Hunegundis et de ejus miraculis, CXXXVII, 59, 67, 71.

Ethelvoldus, episc. — Ejus corporis translatio et miracula, CXXXVII, 103.

Joannes Metensis. — Historia translationis S. Glodesindis, CXXXVII, 218.

Adso Dervensis. — Libellus de translatione et miraculis S. Basoli confessoris, CXXXVII, 659. — Corpus S. Waldeberti præsidium maxime contra paganos, 695. — Reliquiæ in rerum invaso res delatæ, 695.

S. Maiolus, abb.— Ejus Reliquiæ et miracula, CXXXVII, 736, 737.

S. Julianus Cenoman. — Ejus sepultura et miracula, CXXXVII, 795. — Delatio corporis S. Juniani in synodum Karrofensem, 823.

Hermannus Metensis. — De translatione S. Clementis episcopi, CL, 1181.

Gillebertus, monac. — Historia miraculorum S. Amandi, CL, 1435.

Auctores sæculi xi. — S. Hidulphi sepultura et miracula, CLI, 601, 604. — Elevatio SS. Deodati et Hidulphi, 620.

S. Stephanus Hungariæ rex. — Elevatio ejus corporis et ejus miracula, CLI, 1230.

S. Bruno Carthus. — Ejus sepultura et miracula, CLII, 449. — Ejus sepultura et miracula, CLII, 449. — Ejus translatio ad ecclesiam S. Stephani, 601.

Appendix monumentorum Trevirensium. — De translatione S. Celsi, CLIV, 1283. — De inventione et miraculis S. Matthiæ, 1279.

Goscelinus, monac. — Historia translationis S. Augustini Anglorum apostoli, CLV, 13.

S. Leo ix papa. — Historia mortis et miraculorum ejus, CXLIII, 525. — Diploma S. Leonis de corpore S. Dionysii, 791.

Bovo abb. — De elevatione corporis S. Bertini, CXLIII, 1369.

S. Leo Atinens. — Translatio corporis B. Marci martyris, CXLIII, 1415.

S. Arialdus. — Ejus corporis, per decem menses incorrupti, deportatio Mediolanum, CXLIII, 1478.

Othlonus, monac. — Fragmentum relationis de translatione S. Dionysii e Francia in Germaniam, CXLVI, 387.

S. Joan. Gualbertus. —Ejus Reliquiæ et miracula post mortem, CXLVI, 807.

Petrus Malleacens. — De translatione corporis S. Rigomeri, CXLIV, 1247,

Odoramnus monac.— Historia translationis SS. Saviani, Patentiani et sociorum, CXLII, 777.

S. Gregorius VII papa. — De translatione corporis ejusdem sancti pontificis, CXLVIII, 16.

Hugo de S. Maria. — Sepultura et translatio Sarlatum corporis S. Sacerdotis episcopi Lemovicensis et ejus miracula, CLXIII, 993.

Gesta pontificum Cameracensium.— De elevatione sancti Wedasti, CXLIX, 38.

Godefridus Bullonius. — Corpus B. Idæ incorruptum, et miracula patrata post ejusdem sanctæ mortem, CLV, 446.

Osbernus monac. — Historia de miraculis S. Mariæ Laudunensis et de gestis venerabilis Bartholomæi episcopi, et S. Nortberti, CLVI, 861. — De tribus miraculis in urbe Carnotensi factis par sanctam Mariam. 971.

Anastasius monac. — De inventione corporis ejus, CXLIX, 431.

Willelmus Malmesbur. — Translatio Reliquiarum S. Patricii et quorumdam aliorum sanctorum, CLXXIX, 1690-1692. — De Reliquiis usque Glastoniam translatis, 1693. — De diversis Reliquiis Glastoniæ repositis, 1694. — Translatio Reliquiarum S. Dunstani a Cantuaria ad Glastoniam, 1694-1697.— Translatio S. Benigni, 1729.

Joannes monac.— De miraculis ad sepulcrum Eugenii III, papæ, patratis, CLXXX, 1010.

THEOFRIDUS ABB. — De translatione S. Willibrordi, CLXII, 411.

Gesta episcoporum Tullensium.—Sepultura, Reliquiæ, miracula S. Amonis, CLVII, 448.— Translatio et veneratio S. Bodonis, 455.—Translatio et cultus S. Gauzelini, 459. Translatio et cultus S. Gerardi, 471.

RUPERTUS TUITIENS. — De miraculis ad monumentum S. Heriberti, archiepiscopi Coloniensis, CLXX, 421.— De revelatione corporis B. Jacobi apostoli, fratris S. Joannis Evangelistæ, 892.

RODULPHUS abb.— Acta translationis S Gereonis unius militis Legionis Thebæorum, CLXXIII, 433. — Acta translationis S. Mennatis, 993.

S. HILDEGARDIS MONIAL. — Ejus reliquiæ, translatio et cultus, CXCVII, 84. — Testimonium authenticum de aliquibus ejus Reliquiis translatis, 1091. — S. Dissibodi sepultura, curationes variæ et ejus corporis per S. Bonifacium translatio, 1110.

PETRUS CARDINALIS. — Confirmat fundationem de duobus cereis coram sepulcro S. Martini continuo accendendis, CXCIX, 1124.— Revelatio ad monachos S. Andoeni Rothomagi de inventione S. Evurtii, 1125.

PHILIPPUS DE HARVENG. — De elevatione corporis S. Amandi, CCIII, 1293.

S. WILLELMUS abb. S. Thomæ.—Revelatio Reliquiarum S. Genovefæ, CCIX, 741.

THOMAS MONAC.— Reliquiæ et cultus Ven. Petri claravallensis, CCIX, 1032.

SECTIO III. — *Paræneticæ de sanctis Reliquiis*.

S. AMBROSIUS.— Epistola de inventione et translatione SS. Gervasii et Protasii, XVII, 742, 743, 747.

MILO MONAC. — Sermo de translatione corporis S. Amandi, CXXI, 973.—Sermo de elevatione corporis ejusdem 977.

HERICUS MONAC. — S. Germanii translatio in Gallias, CXXIV, 1201. — S. Germani receptio et sepultura, 1220. — Ejusdem translationes miraculis illustratæ, 1252. —Prodigia facta in translatione SS. Urbani et Tiburtii, 1258.

S. LEO ATINENS. — Sermo in translatione S. Marci episcopi et martyris, CXLIII, 1427.

ODORANNUS MONAC. — De translatione SS. Saviniani, Potensiani sociorumque martyrum, CXLII, 778, 784.

THEOFRIDUS abb. — Sermones duo de sanctorum Reliquiis, CLVII, 297-405.

S. OTTO BAMBERGENS. — Sermo in exequiis S. Ottonis Bambergensis, CLXXIII, 1361.

PETRUS VENERAB.— Sermones de veneratione quarumdum Reliquiarum, CLXXXIX, 998.

JOANNES SARESBER.— De miraculis S. Anselmi post ejus obitum et de sarcophago, in quo corpus ejus clauditur, CXCIX, 1037.

PHILIPPUS DE HARVENG.— Sermo de elevatione corporis S. Armandi, CCIII, 1293.

PARS. III. — *De cultu et veneratione SS. Imaginum.*

TERTULLIANUS. — In libro de spectaculis disserit de cultu Imaginum, I, 646. — De eodem cultu agit in libro de Pudicitia, II, 991, 992.

S. GREGORIUS MAGNUS.— Quid senserit de cultu Imaginum, LXXV, 418, 420.

SYNODI DIVERSÆ. — De cruce et Imaginibus in Collectione S. Gelasii, papæ, LIX, 9. — Marii Mercatoris, XLVIII, 9.— S. Ivonis, CLXI, CLXII, *passim*.

S. ELIGIUS NOVIOMENS. — Ejus opera mirifica de Imaginibus et capsis sanctorum, LXXXVII, 478.

CAROLUS MAGNUS.—Capitulare de Imaginibus, XCVIII, 999, 1248 —De cultu Imaginum contra Græcos, 999, 1259 1292. — Conventus Parisiensis de Imaginibus, 1295-1318.— Epistola Adriani papæ de Imaginibus, 1339.

B. ALCUINUS.—Epistola ad S. Paulinum, et alia ad sororem.— S. Crucem sibi mitti petit, C, 202.

S. AGOBARDUS. — Adoratio Imaginum impia, sed non veneratio, CIV, 199. — Imagines Dei et sanctorum non sunt adorandæ, 200. — Sanctitas non potest tribui Imaginibus, 212.

JONAS AURELIAN.— De cultu Imaginum libri tres, CVI, 305.

WALAFRIDUS ABB. — De imaginibus et picturis ecclesiarum CXIV, 927.

GUIBERTUS. — Adoratio Imaginum qualis esse debeat, CLVI, 524. — Quænam est Imaginum veneratio apud Christianos, 525. — Imagines idiotis et hebetibus necessariæ sunt, *ibid*.

RUPERTUS abb. — Imagines adorandæ, CLXX, 349. — Cur et quomodo sint adorandæ, 352.

CX.

INDEX DE BENEFICIIS

PER MERITA ET INTERCESSIONEM SANCTORUM HOMINIBUS A DEO CONCESSIS, JUXTA PATRUM ORDINEM CHRONOLOGICUM CONCINNATUS.

MONITUM.

In Indice præcedenti quidquid scripsere Patres circa Sanctorum invocationem, sacrarum Reliquiarum honorem et venerationem Imaginum retulimus, nunc agimus de Beneficiis per eorumdem intercessionem obtentis. Cum invocantur Sancti, fiducia omnis in solo Deo est collocanda; nec singulorum morborum curam ita singulis Sanctis peculiariter assignatam esse existimare debent fideles, quasi ad eorum curationem aut levamen obtinendum alii suis apud Deum suffragiis nihil possint, quod ex dicendis patebit. In hoc Indice nullum nisi chronologicum observamus ordinem, varia miracula ab unoquoque auctore memorata sub illius nomine revocantes.

TERTULLIANUS. — Virtute ac meritis S. Stephani pontificis Romani filia Nemesii tribuni a nativitate cæca illuminatur, III, 1293. Idolum et delubrum Martis de cœlo tactum, magna ex parte corruit, 1294.

S. CYPRIANUS.—Virtute ac meritis S. Joannis Baptistæ, victoria insignis reportatur; viginti mortui resuscitantur, IV, 935-937.

LACTANTIUS. — Virtute ac meritis S. Petri multi convertuntur ad Christum et ad justitiam, VII, 196.

CONSTANTINUS MAGNUS.—Virtute ac meritis S. Sylvestri papæ Constantinus baptizatur et a lepra mundatur, VIII, 572. Idola idolorumque templa destruuntur, 576. Ecclesiæ ubique construuntur et exornantur, 576, 797. Virtute ac meritis S. Felicis episcopi Tubyzacensis multi infirmi et languidi curantur, 683.

S. HILARIUS PICTAVIENSIS EPISC. — Virtute ac meritis martyrum varii morbi depelluntur; dæmones fugantur et dæmoniaci liberantur, X, 581, 585. Virtute ac meritis

S. Hilarii Probianus moribundus sanatur, IX, 195. Duo leprosi mundantur, 196; manus contracta sanatur, 196. Cæcus illuminatur, 196. Chlodovæo victoria præstatur, 197. Ariani debellantur, 197. Mulier habens manum aridam sanatur, 197. Puella omnibus membris paralytica curatur, 198.

S. Zeno. — Virtute ac meritis S. Zenonis filia Gallieni imperatoris dæmoniaca, liberatur ac sanatur, XI, 202. Ecclesia S Zenonis ab inundatione fluvii Athesis liberatur, 204. Terribilis dæmoniacus, liberatur et sanatur, 210. Quidam nomine Willelmus, aridus et contractus, erigitur et sanatur, 210. Quidam Albertus nomine ferro ignito cæcatus, visum recuperat, 211. Wezilla juvencula dæmone capta, liberatur, 211.

S. Damasus papa. — Virtute ac meritis S. Felicis Nolani a vinculis et morte Damasus liberatur, XIII, 128.

S. Ambrosius — Virtute ac meritis S. Ambrosii, energumenus sanatur, XIV, 110. Virtute sanctæ Agnetis filius præfecti mortuus, ad vitam revocatur, XVII, 740. Constantia Augusti filia sanitatem desperatam recuperat, 742. Virtute ac meritis SS. martyrum Vitalis et Agricolæ energumeni et alii variis morbis laborantes, liberantur et sanantur, 748. Virtute ac meritis S. Sebastiani Zoe, uxor Nicostrati muta loquelam recipit, et ambo convertuntur ad Christum, 1031-1052. Virtute ac meritis S. Polycarpi filii Claudii, quorum unus hydropicus et alter ulceribus plenus, sanantur, 1037. Tranquillinus podagricus et chiragricus, sanatur, 1037. Chromatius nodositate inveterata membrorum laborans sanatur, et convertitur ad Christum, 1047. Per merita SS. Sebastiani, Tiburtii et aliorum, multi infirmi sanantur, cæci illuminantur, energumeni liberantur, 1051.

Sulpicius Severus. — Virtute ac meritis S. Martini quidam servus laqueo strangulatus ad vitam revocatur, XX, 168. Quædam puella paralytica confestim sanatur, 168. Apud Parisios leprosus mundatur, 170. Varii morbi ab ægris effugantur, 170. Puella febre correpta, sanatur, 170. Paulinus oculo pessime laborans, curatur, 170.

Rufinus. — Virtute ac meritis quorumdam sanctorum in Ægypto homo totis membris et præcipue pedibus aridus sanatur, XXI, 511. Cæcus illuminatur, 512. Filia cujusdam sacerdotis pagani dæmoniaca sanatur et omnis familia ad Christum convertitur, templum idoli destruitur et ecclesia construitur, 513.

S. Hieronymus. — Virtute ac meritis S. Hieronymi tres mortui suscitantur, XXII, 291. Eusebius moribundus a turba dæmonum liberatur, 293. Monachus cæcus visum recipit, 297. Dæmoniacus liberatur, 297. Justus causam veritatis defendens protegitur et iniquus causam erroris defendens punitur, 299. Trecenti latrones convertuntur ad Christum et ad justitiam, 304. Duo juvenes falso homicidii accusati non possunt a carnificibus occidi, 305. Joannes captus a Persis miraculose liberatur, 309. Dæmones fugantur ab obsessis et postea nullo modo possunt eis nocere, 310. Monachus libidinosus suam sororem stuprari nequit, 319. Andreas cardinalis a mortuis suscitatur, 320. Cæci sedecim visum recipiunt, 325. Tres dæmoniaci liberantur, 325. Puerulus suffocatus, ad vitam revocatur, 326.

S. Augustinus Hipponensis. — Virtute ac meritis S. Augustini, Innocentius quidam gravi morbo laborans, curatur, XXXII, 159, 160. Filia Alypii morbo gravissimo laborans, sanatur; ipse Alypius paralyticus, sanatur, 572. Idem cæcus factus, visum recuperat, 572. Quidam infirmitate gravi laborans, sanatur, 575, 576. Virtute ac meritis S. Moysis Maria soror ejus leprosa sanatur, XXXV, 2172. De petra fons oritur ad sedandum sitim populi, 2172. Virtute Eliæ prophetæ filius viduæ a mortuis suscitatur, 2181. Virtute Elisæi prophetæ, filius viduæ unius ex prophetis ad vitam revocatur, 2184. Naaman leprosus, sanatur, 2184. Virtute S. Pauli Eutychus resuscitatur, 2198. Virtute S. Petri paralyticus sanatur, 2200. Tabitha a mortuis suscitatur, 2200. Virtute Moysis via aperitur inter fluctus maris Rubri ad salutem populi, 2166. Virtute ejusdem salvatur plebs Dei, XXXIX, 1790. Virtute Elisæi, Naaman leprosus, sanatur, 1830 Virtute ac meritis S. Felicis Nolani urbs Nolæ a barbaris obsessa liberatur, XL, 606. Virtute ac meritis S. Stephani septuaginta et tres infirmi curantur, XLII, 815, 816. Tempestas sedatur; et omnes periclitantes in navi a naufragio salvantur, 820. Mulier cæca visum recipit. 855 Concordius quidam pede fracto laborans, sanatur, 856. Mulier anxia de marito amisso, filium invenit, 837. Homo, domo collapsa oppressus, vivus invenitur, 838. Cæcus visum recipit, 839. Paralyticus sanitati restituitur, 839. Alius paralysi linguæ et pedum laborans, liberatur, 840. Cæcus Pisitanus illuminatur, 840. Parvulus ex mortuis suscitatur, 842. Megetia paralytica curatur, 843. Dispensator pecuniæ publicæ liberatur, 851.

S. Eucherius Lugduni episc. — Virtute S. Hilarii pytho fugatur et mulier energumena sanatur, I., 1254. Virtute S. Honorati Hilarius convertitur, 1262. Virtute et meritis S. Genesis multi navigantes a naufragio salvantur, 1274.

S. Prosper Aquitanus. — Virtute Moysis, panis et caro obtinentur, LI, 765. Maria a lepra mundatur, 777. Virtute Elisæi Naaman a lepra sanatur, 806. Giezi propter mendacium castigatur, fit leprosus, sed postea pœnitens, sanatur, 806.

S. Petrus Chrysologus. — Virtute ac meritis S. Chrysologi, pestilentia, rabie, febribus variisque aliis morbis laborantes, curantur, LII, 39, 66.

S. Leo Magnus. — Virtute ac meritis S. Petri apostoli agitur quidquid boni agitur apud successores ejus, LIV, 152, 156. Fons oritur in baptisterio ad baptizandos exspectantes nocte Dominicæ Paschæ, 609.

Victor Vitens. — Virtute ac meritis S. Eugenii, cæcus nomine Felix visum recuperat, LVIII, 217. Calamitas præsens depellitur, 257, 258.

Aurelius Prudentius. — Per merita S. Hippolyti, ægritudines animi et corporis sanantur, LX, 548, 549.

S. Paulinus Nolanus. — Virtute ac meritis S. Felicis Paulinus ad Christum convertitur, LXI, 23 Virtute S. Martini Paulinus oculo graviter laborans, curatur, 24, 25, 139, 150. Multi liberantur et a servitute corporali et a servitute spirituali, per merita S. Paulini, 141, 142. Virtute ac meritis S. Felicis Paulinus salvus Nolam venit, 463. Non solum homines, feminæ, infantes sed etiam et animalia sanantur, 495. Duo boves a latronibus abducti restituuntur, 496, 500. Quidam agricola cæcus præ lacrymis factus, visum recuperat, 501, 502 Per merita sanctorum ac martyrum etiam sepultorum vivi curantur, 529, 530. Virtute ac meritis S. Felicis porcus eidem sancto dicatus miraculose ducitur ad alendos pauperes, 563, 564. Juvenca miraculose ducitur in aulam S. Martyris ad pascendos pauperes, 566, 567.

S. Paulinus Petricordiensis. — Per merita S. Martini quædam virgo paralytica et moribunda, subito sanitatem integram recuperat, LXI, 1025, 1026. Energumenus ore rabido debacchans, sanatur, 1026, 1027. Leprosus mundatur, 1028. Filia præfecti gravi febre consumpta ac desperata, subito sanatur, 1028. S. Paulinus Nolanus oculo graviter laborans, sanatur, 1029. Homo quidam fractura membrorum casu laborans, subito sanatur, 1036. Exanitus gravi febre correptus, subito sanatur, 1039. Puer a mortuis suscitatur, 1040. Alius infans, in vico Carnotensi, a mortuis suscitatur, 1042. Dæmoniacus sanatur, 1045. Puella duodecim annorum muta, loquelam recipit, 1049. Oleum crescit semper et non deficit, operans plurimas sanitates, 1052, 1053 Rabies canis furiosi fit innocua, 1053. Tempestas sedatur, 1057. Tota familia pestilentia laborans sanatur, 1062. Energumeni in puteum impulsu dæmonis jactati liberantur, 1065. Urbs Turonis obsessa liberatur, 1066. Fur pro furto fit cæcus, postea pœnitens, visum recuperat, 1068. Quidam vir ab incendio liberatur, 1071, 1072.

S. Eugyppius. — Virtute ac meritis S Severini captivi et afflicti juvantur, sacrilegi emendantur, LXII, 1178. Plaga locustarum omnia vastantium aufertur, 1179, 1180. Mulier quædam pene exanimis subito sanata, surrexit, 1181. Presbyter Silvinus suscitatur a mortuis, 1182 Leprosus mundatur, 1188. Fons olei oritur ad sublevandos pauperes, 1189. Quidam adolescens semivivus sanitati redditur, 1192. Elephantiosus mundatur, 1192. Sæpe ægritudines monachorum, sanantur, 1194. Mutus usum linguæ recuperat, 1197, 1198. Processa morbo gravissimo laborans, sanatur, 1198. Laodicius cæcus illuminatur, 1198. Marinus quidam gravissimo morbo capitis laborans, sanatur, 1198. Multi energumeni curantur et multi diversis languoribus obstricti, sanitatem recipiunt, 1200.

Ennodius episc. Ticinensis. — Virtute ac meritis S Epiphanii multi a dura captivitate liberantur, LXIII, 222.

S. Eleutherius episc. Tornacensis. — Per merita S. Eleutherii filia tribuni a mortuis suscitatur, LXV, 67. Cæci duo illuminantur, 68 Peritius quidam leprosus mundatur, 69. Quædam mulier cæca et muta curatur, 75. Filius unicus viduæ a mortuis suscitatur, 77. Duo cæci visum recipiunt, 79. Tres paralytici sanantur, 79. Claudus recte ambulat, 79. Mulier fluxu sanguinis laborans, sanatur, 79. Sacerdos feriolus vinculis solvitur, 79. Libertinus tribunus a mortuis suscitatur, 79, 81. Viginti quinque paralytici plenarie sanantur, 82. Cæci septem visum recipiunt, 82.

S. Fulgentius episc. Ruspensis. — Virtute ac meritis

S Fulgentii urbs Ruspensis ab obsidione et rapinis Maurorum liberatur, LXV, 150.

S. Benedictus monachorum pater. — Virtute ac meritis S. Benedicti aqua ex rupe oritur ad sublevandos fratres, LXVI, 142, 143. Maurus super aquas ambulat ad salvandum fratrem, 146. Puer parietis ruina confractus sanatur, 156. Clericus a dæmonio liberatur, 164. Solida tredecim miraculose inveniuntur et miser debitor liberatur, 184. Monachus a dæmone liberatur, 188. Rusticus catenis solvitur, 190. Infans a mortuis suscitatur, 192. Mulier insana ad sanitatem revocatur, 202.

Dionysius Exiguus. — Virtute ac meritis S. Joannis Baptistæ quidam pauper fit dives et opulentus, LXVII, 421, 435. Sanitates plurimis conferuntur apud camponem, 123 Presbyter habens manum aridam sanatur, 431, 432, 441.

S. Cæsarius episc. Arelatensis. — Virtute ac meritis S. Cæsarii incendium civitatis Burdigalensis exstinguitur, LXVII, 1069. Pluvia abundans et maxime necessaria fructibus terræ obtinetur, 1010. Captivi liberantur, 1014. Filius viduæ in civitate Ravenna a mortuis suscitatur, 1015. Elpidius medicus ab infestatione diabolica liberatur, 1016. Mulier energumena sanatur, 1016, 1017. Mulier paralytica et membris contracta, sanatur, 1018, 1019. Apri fugantur, 1019. Puer Patricii illustrissimi a dæmonio liberatur, 1019. Violenta febris fugatur, 1020. Filia Petri diaconi jacens muta jam triduo præ morbo gravissimo, sanitatem subito recuperat, 1025. Alia puella a morte revocatur ad vitam, 1026. Frumenta ad su tentandos pauperes et captivos in horreo multiplicantur, 1028. Liberius patricius gravi vulnere exanimis ad vitam revocatur, 1029. Uxor ejusdem Liberii fluxu sanguinis laborans sanatur, 1030. Mulier semper agitata ac tremula præ manibus, sanatur, 1032. Mulier energumena sanatur, 1032. Puer energumenus pariter liberatur, 1033. Mulier dæmoniaca cujus faciem vel aliam partem ejus corporis denudatam corvi lacerabant, liberatur, 1033. Mulier gravi luxatione pedis laborans, sanatur, 1035. Incendium exstinguitur, 1033. Tempestas fugatur ex tali loco et ibi maxima est ubertas, 1035. Domus cujusdam Vincentii ab incendio mirabiliter liberatur, 1035. Filia presbyteri a dæmone liberatur, 1036. Energumenus sanatur, 1036. Desiderius febri quartana laborans, sanatur, 1039. Filius Salvi febribus tertianis affectus, curatur, 1039. Filius Martiani gravi febre confectus et a medicis desperatus, sanitatem integram subito recuperat, 1039. Quidam francus febri quartana fractus, sanitati restituitur, 1040 Curationes infirmorum creberrime celebrantur, 1042.

Arator. — Virtute ac meritis S. Petri apostoli ægri et infirmi sanantur, LXXVIII, 134. Paralyticus Lyddæ curatur, 157, 158. Tabitha a mortuis suscitatur, 169. Claudus a nativitate curatur, 185. Virtute S. Pauli puella a Pythone liberatur, 195, 196. Juvenis Eutychus a mortuis suscitatur, 218, 219. Multi infirmi ac præsertim parens Publii, sanantur, 242, 243.

Cassiodorus. —Virtute ac meritis S. Hilarionis fluctus maris longe arcentur, XLIX, 1037. Virtute discipulorum Christi fons est apud Emmaum in quo passiones hominum diluuntur, et animalia ipsa variis morbis laborantia. sanantur, 1058. Virtute S. Joseph et B. Mariæ Virginis per arborem Perseidem multi infirmi sanantur, 1058. Virtute SS. Eulogii et Protogenis adolescentes ægroti sanantur, 1094. Virtute SS. Macrii, Isidori et aliorum suscitatur puella quam dæmon occiderat. 1098 Virtute S. Gregorii Pontici multi infirmi sanantur et energumeni liberantur, 1116. Virtute ac meritis sanctorum mulier prægnans defuncta resurgit et cum fructu suo salvatur, 1127 Virtute S. Donati draco immanis necatur et fons abundans in loco inaquoso oritur, 1162.

S. Gregorius Turonensis.— Virtute B. Mariæ Virginis infans Judæus ab igne liberatur, LXXI, 715. In penuria magna invenitur triticum abundantes LXXI. 716. In alia penuria, magna quantitas auri in altare reperitur, 716. Incendium exstinguitur, 716. Virtute S. Joannis Baptistæ cæcus illuminatur, 720 Energumenus curatur, 720. Mulier habens manum adustam sanatur, 721. Virtute S. Petri morbidi, aqua hausta, sanitatem recipiunt, 728. Virtute S. Pauli apostoli quidam a morte liberatur, 729,730. Virtute S. Joannis evangelistæ in universo mundo morbidis salus præstatur, 730. Virtute S. Andreæ languentes plerumque sanantur, 731. Quidam febre quartana per annum integrum laborans, sanatur 732. Mummosus morbo calculi laborans, sanatur, 732, 733. Virtute S. Thomæ apostoli in loco inaquoso aquæ, exuberantes inveniuntur, 733-734. Per merita S. Bartholomæi apostoli multa beneficia populis conferuntur, 734. Virtute S. Stephani multi infirmi sanitatem recipiunt 737. Virtute S. Clementis aqua ad fontem reducitur, 738-739. Virtute S. Laurentii diversæ infirmitates sanantur 744-745 Virtute SS. Agricolæ et Vitalis, amissa pecunia reperitur, 746. Virtute S. Victoris, Apollinaris a captivitate liberatur, 747. Virtute S. Laurentii calix crystallinus fractus, restauratur, 747,748 Virtute SS. Gervasii Protasii et aliorum, omnis qualibet infirmitate laborans, sanatur, 648,749. Virtute S. Benigni Gregorius Turonensis oculis laborans sanatur 753. Virtute S. Marcelli perjurus fit mutus, sed postea pœnitens loquelam recuperat, 755. Virtute S. Valeriani Gallus hydropicus, sanatur,756. Puella perjurii rea fit quasi mortua. Virtute S. Eugenii, sed postea pœnitens, sensum et loquelam recuperat, 758-759.

Virtute SS. quinquaginta martyrum quidam dolore gravi capitis laborans sanatur, 761,762. Virtute S. Saturnini fur fit cæcus, sed postea pœnitens visum recipit, 765. Virtute S. Genesii pauper agricola suos boves amissos recuperat, 765, 766 Magnus populus a naufragio salvatur, 766, 767. Mulier falso accusata et ad mortem damnata, liberatur. 767. Virtute SS. Ferreoli et Ferrucionis, maritus sororis S. Gregorii gravi febre per quatuor menses consumptus, subito sanatur, 768. Virtute S. Quintini mulier cæca illuminatur, 769. Latro pendens patibulo a morte liberatur, 770. Virtute S. Sigismundi multi febribus laborantes confestim sanantur, 771. Virtute S. Mauricii et sociorum presbyter a naufragio salvatur 773, 774. Virtute S. Victoris Massiliensis, multi infirmi sanantur, et multi energumeni liberantur, 773. Servus Aureliani dæmoniacus, liberatur, 773. Virtute S. Baudilii archidiaconus de manibus interfectoris extrahitur, 774. Virtute SS. Pauli, Laurentii, Pancratii et aliorum plurimi navigantes a naufragio liberantur, 779, 780. Virtute sanctorum pater S. Gregorii a multis periculis eruitur, 780. Incendium comprimitur et tempestas valida sedatur, 780. Virtute S. Vincentii tres energumeni et quatuor paralytici curantur, 784. Cæcus illuminatur, 784. Res ablatæ furtim restituuntur, 784, 785. Æger ab anno integro decubans, sanatur, 785.

Virtute S. Eulaliæ multi infirmi sanantur, 785. Virtute S. Sergii martyris multi infirmi et languidi sanantur et curantur, 790. Virtute SS. Cosmæ et Damiani infirmitates languentium depelluntur, 791. Virtutes S. Facæ martyris venenum animalis venenosi fit innocuum, 791. Virtute S. Domitii plurimi infirmi præsertim sciatici curantur, 791. Judæus sciaticus sanatur et ad Christum convertitur, 792. Virtute S. Georgii cæci, claudi, frigoritici cæterique infirmi sæpius gratia sanitatum munerantur, 792, 793. Virtute S. Isidori energumeni febricitantes et reliqui infirmi sanantur, 793. Virtute S. Felicis Nolani pauper agricola boves suos a fure captos recuperat, 796. Quidam oculo pessime laborans sanatur, 797. Energumeni sæpius liberantur, 797. Virtute S. Juliani martyris sæpe cæci illuminantur, febre tertiana quartanave laborantes sanantur, 804. Virtute ejusdem martyris captivus in carcere detentus libertatem recuperat, 804,805. Puer algladio alterius mortem minantis liberatur, 805. Mulier ab annis decem et octo paralytica sanatur, 807. Contractus duobus ab annis dextra manu sanatur, 808. Anagildus mutus, surdus et cæcus abomni infirmitate sanatur, 809. Pauper peregrinus equum amissum recuperat, 814. Cæcus illuminatur, 815. Gallus patruus S. Gregorii pede laborans sanatur, 815.

Petrus frater S. Gregorii febre gravi correptus sanatur, 815, 816. Ipse S. Gregorius gravi capitis dolore laborans sanantur, 816. Quidam febricitans, subito sanatur, 816,817. Populus multus a fulmine salvatur, 817. Energumeni sanatur, 818, 820, 821. Vinum miromodo crescit, 821,822. Contractus sanatur, 822 Puella lippitudine laborans sanatur, 822, 823. Puerulus pessime contractus sanatur, 823. Aqua fontis in balsamum mutatur, 824 Paralyticus curatur, 824. Cæcus illuminatur 824. Multi energumeni liberantur. 825. Parvulus gravi morbo laborans, sanatur, 825, 826. Energumenus Turonensis, sanatur, 826. Cæca a nativitate illuminatur, 826, 827. Energumenus et energumena sanantur 827. Multi infirmi sanantur, 828. Virtute ejusdem Martyris et S. Nicetii cæcus illuminatur, 828. Virtute SS. Angelorum vinum crescit et abundat ad sublevandos messores, 829, 830. Virtute S. Hilarii duo leprosi mundantur, 830, 831. Virtute S. Ensebii incendium exstinguitur, 832. Virtute S. Martini infirmi sanitati restituuntur, 833. S. Vitalina dat pisces et vinum ad refocillandos pauperes Christi, 853, 834. Mulier insana curatur, 736. Cæcus visum recipit, 836. Plures energumeni liberantur, 836. Surda et muta et energumena sanatur, 836 Presbyter claudus sanatur et oratorium ædificat in quo multi paralytici sanantur et cæci illuminantur, 836, 837.

Virtute S. Venantii mulier, febre quartana pene consumpta sanatur, 838. Virtute S. Papulæ febricitantes multique variis morbis laborantes, sanantur. 838, 839. Virtute S Solemnis energumeni inveniunt ejus sepulcrum et cito sanantur, 845. Multi variis morbis laborantes, sanitatem recipiunt, 845. Lithomeris quartana febre consumptus, sanatur, 845. Virtute S. Maximi pluvia obtinetur ad sedandam sitim totius civitatis obsessæ et obsidentes fugantur, 847. Puerulus spiritum exhalans sanitati redditur, 847. Puella febricitans sanatur. 847. Virtute S. Monegundis pustulis malignis, febribus, dysenteria laborantes, sanantur, 848. Virtute S. Senoch puer cæcus illuminatur, 848, 849. Multi febribus aliisque morbis laborantes sanantur, 849. Virtute S. Martialis puella habens manum aridam sanatur, 850. Quidam propter juramentum mutus efficitur, sed postea pœnitens loquelam recuperat, 850. Virtute S. Amabilis energumenus sanatur 853. Virtute S. Venerandi et Nepotiani multi febribus laborantes sanantur, 857. Virtute sanctorum pater S. Gregorii podagra laborans sanatur, 858, 859. Virtute S. Tranquilli S Gregorius pustulis malignis laborans sanatur, 862. Virtute S. Severini Burdigalenses ab hostibus et variis calamitatibus liberantur, 862, 863.

Virtute S. Romani multi a naufragio salvantur, 863. Ipse S. Gregorius a naufragio liberatur, 863. Virtute S. Justini et Misilini multi energumeni sanantur, 864, 865. Virtute S. Thaumasti dolore dentium et febribus laborantes sanantur. 867, 868. Virtute S. Lupiani cæcus visum recipit, mutus loquela donatur et paralyticus sanatur, 868. Virtute S Victorii Cenomanensis incendium exstinguitur et multi infirmi sanantur, 869. Virtute S. Martini abbatis quidam manibus et alius pedibus contracti, sanantur, 869. Virtute S. Babiani mulier habens nervos contractos et manus aridas, sanatur, 870. Virtute S. Trojani multi energumeni, febricitantes cæterique infirmi sanitatem recipiunt, 870, 871. Virtute S. Nicetii puer cæcus illuminatur, et variis morbis laborantes sanantur, 872, 873. Quatuor cæci illuminantur, 873 Claudus recte ambulat, 873. Virtute S. Helii violator sepulcri ejus gratiam vitæ a judice obtinet, 873. Virtute S. Archidiaconi Lugdunensis filia Leonis imperatoris, a dæmonio vexata, liberatur, 873, 874. Virtute S. Epipodii martyris febricitantes cæterique infirmi sanantur, 875. Virtute S. Menimii puer ex familia S. Gregorii pessima febre correptus, subito sanatur, 876. Virtute S. Cassiani multi infirmi sanantur, 881. Virtute S. Remigii Rhemenses a pestilentia liberantur, 885, 886 Virtute S. Martini Augustus manibus et pedibus contractus, sanatur, 887.

Virtute S. Mariani pauper agricola boves suos a fure captos recuperat, 889, 890. Virtute S. Eusitii multi infantes faucibus laborantes adoloribus et tumoribus liberantur 890. Multi quartama febre laborantes sanantur, 890. Virtute S. Maximi Regiensis episcopi cæci illiminantur et multi variis morbis laborantes sanantur, 891. Puerulus febricitans et moribundus sanitati restituitur, 891. Virtute S. Silvestri Cabillonensis episc. variis febribus laborantes sanantur, 893. Virtute S. Desiderati dolore dentium aliisque morbis laborantes sanantur, 893. Virtute S Joannis abbatis serpens basiliscus occiditur et puteus quem in festabat fit potabilis, 894. Febricitantes curantur, 894. Quidam fratricida pœnitens inculis suis solvitur. Virtute S. Sequani abbatis tres viri injuste catenis onerati solvuntur, 895. Virtute S. Marcelli Parisiensis episc. Serpens immanis depellitur, 895. Ragnimodus presbyter quartana febre laborans sanatur, 895. Virtute S. Germani Parisiensis episc. paralyticus sanatur, 896. Multi paralitici etiam nunc sanantur et cæci visum recipiunt præsertim in ejus festo, 896. Virtute S. Genovefæ virginis mortuus suscitatur, 896. Multi febribus laborantes sæpius curantur, 896. Virtute S. Lusoris pauper quidam triantem invenit 897. Virtute S. Nicetii captivi catenis vincti solvuntur; energumeni liberantur, cæci visum recipiunt, perjuri corriguntur, 898.

Virtute S. Medardi mulier habens manum aridam sanatur, 899. Charime is gravi dolore dentium laborans sanatur, 899. Virtute S. Albini paralyticus sanatur, 899. Mulier a nativitate cæca illuminatur, 900. Virtute S. Aviti quidam habens cervicem retortam sanatur, 901 902. Virtute S. Cypriani Petragorici abbatis, contracti ac paralytici sanantur, cæci illuminantur, tres leprosi mundantur, 902. Virtute S. Eparchi cæcus illuminantur, 902. Fur patibulo appensus a morte liberatur, 902. Multi infirmi ac præsertim febricitantes sanantur, 902. Virtute S Felicis Biturigi episc. cæcus visum recuperat, 902. Multi febribus quartanis cæterisque laborantes sanantur, 903. Virtute S. Juniani, multi morbi curantur, multi cæci illuminantur, plurimi paralytici sanantur, 903. Virtute S. Pelagiæ multi variis infirmitatibus laborantes sanantur, 904. Virtute S. Crescentiæ Parisiensis, monetarius hujus urbis dolore acuto dentium laborans sanatur, 904. Multi eodem dolore laborantes sanantur, 905. Virtute ac meritis S. Martini navigantes a naufragio salvantur, 916. Incendium exstinguitur, 917. Egidius ab hostibus liberatur, 915. Dæmoniacus liberatur, 915. Puella paralytica sanatur, 915. Chamus pro furto fit cæcus, postea pœnitens visum recipit, 915. Multi infirmi sanantur, 915-916. Procellæ ab agris arcentur, 916. Nepos S. Paulini febri gravi laborans sanatur, 917. Theodemundus mutus loquelam recipit, 921. Mulier cæca et ulceribus plena visum recipit et sanatur, 921, 922.

Baudinus episcopus cum aliis navigantibus a naufragio salvantur, 922-923. Vincti in carcere detenti liberantur, 924-925. Filius regis Galliciæ a gravi morbo sanatur, et rex cum omni populo suo ad doctrinam sanam convertitur, 925. Tres cæci lumen recipiunt, 926 Quidam pustula laborans subito sanatur, 926-927. Fortunatus et Felix oculis laborantes sanantur, 927. Placidus procurator gravi morbo loborans et a medicis desperatus sanatur, 928. Pauper nudus et algens chlamyde vestitur, 928. Paralyticus sanatur, 929. Cæca visum recipit, 929. Ammonius ab alta rupe præcipitatus a morte liberatur, 929-930. Quidam patibulo per biduum appensus vitæ restituitur, 930. Leomeris apoplexi correptus sanatur, 930. 931. Presbyter catenis injuste vinctus solvitur ac libertati redditur, 931 Alpinus comes pedibus pessime laborans sanatur, 932. Charigisilus, habens manus et pedes contractos sanatur, 932 Aquilinus amens sanatur, 932 Charivaldus manu ac pede paralyticus sanitati redditur, 935. S Gregorius ipse febre pessima laborans, sanatur, 935-936. Armentarius clericus pustulis malignis agonizans sanatur, 936. Tempestas fugatur, 937. Omnis familia cujusdam, sanatur, 937. S. Gregorius a latronibus liberatur, 938. Mulier dysenteria graviter laborans sanatur, 938. Paulus energumenus liberatur, 938-939. Multi febribus laborantes sanantur, 938. Leomeria cæca atque contracta visum et gressum recipit, 939. Securus a nativitate habens manum et pedem contractos sanatur, 939-940.

S. Gregorius dysenteria ac febre valida laborans sanatur, 939-941. Justinus febre pessima laborans sanatur, 941-942. Maurusa gravi podagra laborans sanatur, 942. Veterauus gravi podagra laborans sanatur, 943. Maululfus paralyticus sanatur, 943. Alius paralyticus pariter sanatur, 943-944. Cæcus illuminatur, 944. Gunthredis cæca visum recipit, 944. Mulier profluvio sanguinis laborans sanatur, 944-945. Hummola pessime claudicans sanatur, 945. Ragnimodus episcopus dysenteria graviter laborans sanatur, 945. Ulsulfus cæcus illuminatur, 946. Puella cruribus paralytica sanatur, 946-947. Marobaudus cæcus illuminatur, 947. Pauper nauta vinum obtinet, 947. Gunthramnus dux cum suis nautis a naufragio salvatur, et argentum quod in fluvio perdiderat, recuperat, 948. Landulfus epilepsi laborans sanatur, 948-949. Theudomeris diaconus cæcus illuminatur, 949-950. Desiderius energumenus sanatur, 950. Quidam manu contractus sanatur, 950. Matrona Remigia contracta sanatur, 950. Famula ejusdem fabre quartana laborans sanatur, 950. Vinastis cæcus visum recipit, 950, 951. Quidam a nativitate omnibus membris contractus sanatur, 951, 952. Bonulfus tribus ab annis febre pessima laborans, et præ dolore manibus et pede contractus sanatur, 952, 953. Piolus febre gravi correptus sanatur, et postea mutus fit et loquelam recuperat, 953. Mulier diutius cæca visum recipit, 954. Duo cæci illuminantur, 954. Mulier muta loquelam recuperat, 954, 955. Alia mulier pedibus ac manibus contracta sanatur, 955. Fons olei oritur ad sanandos infirmos, 955, 956. Quidam manibus et pedibus contractus et lingua debilis sanatur, 956. Clericus cæcus visum recipit, 957. Tres energumeni liberantur, 957. Quatuor catenis vincti liberantur, 957. Leodovoldus episcopus paralyticus sanatur, 257, 258. Energumenus liberatur, 958. Puella Turonensis a nativitate muta loquitur, 958. Renosindus febre pessima correptus ac moribundus sanatur, 959. Sisulfus habens manum contractam ac purulentam sanatur 959, 960. Quidam viginti quinque per annos cæcus illuminatur, 960. Quidam manu contractus sanatur, 960. Puer a mortuis suscitatur, 961. Quidam per sex annos cæcus visum recipit, 961. Duo pueri quorum unus cæcus et alter cæcus et claudus sanantur, 961, 962. Leodulfus puer pessime claudicans sanatur, 962. Quidam omnibus membris contractus sanatur, 962, 963. Floridus habens manus et pedes contractos sanatur, 963. Quidam habens brachium contractum sanatur, 963. Cæcus illuminatur, 963. Quidam pessima dysenteria laborans sanatur, 963, 964. Alius gravi morbo et humore saniente laborans sanatur, 964. Quidam vino amens factus sanatur, 964, 965. Puella Luxoviensis

cæca illuminatur, 965. Puer habens manum aridum sanatur, 965. Mulier habens digitos contractos in manu putrida sanatur, 966 Puer Parisiacus cæcus et contractus sanatur, 967. Mulier ingenua ne vendatur fit invalida, postea sanatur, 967. S. Gregorius oculis et capite laborans sanatur, 967, 968. Idem faucibus graviter laborans sanatur, 969. Puella debilis, paralytica et per annos duodecim quasi mortua sanatur, 970, 971. Quidam habens manum contractam sanatur, 971. Quidam pedibus et oculis graviter laborans sanatur, 971. Cæcus illuminatur, 971. Puer febricitans et omnibus membris contractus sanatur, 971. Quidam nomine senator, habens manum contractam sanatur, 972. Infans a mortuis suscitatur, 972. Clericus habens pedem debilem et crus aridum sanatur, 973. Mater S. Gregorii per annos triginta quatuor gravi dolore tibiæ laborans sanatur, 973. Mulier habens digitos contractos sanatur, 974. Puer familiaris S. Gregorii, gravi febre consumptus sanatur, 974. Theoda presbyteri filia, diu pedibus laborans sanatur, 974. Quidam renibus laborans et incurvus ambulans sanatur, 974. Gundulfus servus per annos viginti pessime claudicans sanatur, 974, 975. Puer duodecim per annos cæcus illuminatur, 975. Siggo gravi surditate afflictus sanatur, 975, 976. Infirmitas pecorum sanatur, 976. Abrincatinus sex per annos cæcus illuminatur, 976. Alius cæcus visum recipit, 976, 977. Julianus habens manus et pedes debiles et contractos sanatur, 977. Mulier Turonensis lumine orbata illuminatur, 977. Surdus et mutus Andegavensis sanatur, 977. Duo energumeni mundantur, 977, 978. Oleum crescit et abundat ad sanandos infirmos, 978.

Mulier habens digitos contractos et manum aridam sanatur, 978, 979. Puella omnibus membris pessime contracta sanatur, 979 Puer sex per annos pedibus manibusque contractus sanatur, 979. Clericus per tres annos cæcus illuminatur, 979. Pauper agricola, per quatuor annos habens digitos contractos et manum aridam sanatur, 979. Puer stomachi morbo diu laborans sanatur, 979, 980. Mulier membrorum impotens ac præcipue manus dexteræ sanatur, 980. Alia mulier habens manus pessime contractas sanatur, 980. In Burdigalensi regione multi equi morbis laborantes sanantur, 980. Populus Turonensis a febribus pestilentibus liberatur, 980, 981. Uxor Eborini comitis pestilentia laborans sanatur. 981. Duo paralytici sanantur, 981. Cæcus visum recipit, 981. Augustus Turonensis pedibus pessime contractus sanatur, 981. Puella pavore per tres menses muta loquelam recuperat, 981, 982. Diaconus morbo oculorum graviter laborans subito curatur, 982. Mulier contracta et cæca sanatur et illuminatur, 982, 983. Paralyticus ex Biturigo devectus subito sanatur, 983. Puella injuste in servitutem redacta et catenata, catenis solvitur et fit libera, 983. Liber vitæ S. Martini inter flammas salvatur, 983, 984. Duo pueri, unus dysenteria et alter febre valida laborantes sanantur, 984. Malulfus Turonensis, manibus pedibusque contractus sanatur, 984.

Alius contractus, habens manum vermibus scatentem sanatur, 984, 985. Lupus presbyter febre quartana laborans sanatur, 986. Mulier habens brachium contractum sanatur, 985. Debitor vinctus pro debito solvitur et vinculis et debitis, 985. Mulier cæca illuminatur, 985 Puer paralyticus sanatur, 985, 986. Filius Cardegisili moribundus sanatur, 986. Clericus dysenteria pessima laborans sanatur, 987. Duo rei, sed pœnitentes, patibulo appensi, a morte liberantur, 987. Quidam rusticus pavore mutus loquelam recuperat, 987. Mulier habens manum contractam sanatur, 987, 988. Mulier contracta et cæca sanatur et illuminatur, 988. Cæcus illuminatur, 988. Paralyticus sanatur, 989. Duo cæci illuminantur et duo energumeni mundantur, 989. Puer ex familia S. Gregorii febre gravi laborans sanatur, 989. Alius febre et dysenteria consumptus sanatur, 990. Avitus episcopus febre gravi correptus sanatur, 990. S Gregorius dolore gravi dentium et capite laborans sanatur, 990. Idem dolore ventris gravissimo fatigatus sanatur, 991. Idem lingua et labiis graviter laborans sanatur, 991, 992. Puer febre pessima laborans sanatur, 992. Contractus sanatur, cæca illuminatur et tres energumeni mundantur, 993. Servus Theodulfi sex per annos cæcus visum recipit, 993. Duodecim paralytici sanantur, tres cæci illuminantur, quinque energumeni emundantur, 993.

Tres paralytici pedibus contracti sanantur, duo cæci visum recipiunt, duodecim et amplius febribus laborantes sanantur, 994. Dagobaldus clericus et Theodorus laicus dysenteria et febre graviter laborantes sanantur, 995. Bodillo notarius S. Gregorii stomacho infirmus sanatur, 995. Matrona Carnotensis, triginta per annos sterilis, fit mater plurimorum filiorum, 995, 996. Cæca Cenomanensis visum recipit, 996. Quidam habens manum aridam atque contractam sanatur, 996. Baudegesilus jaculo sauciatus ac graviter debilitatus sanatur, 997. Puer dolore renum gravissimo laborans sanatur, 997. Quidam reus Turonensis catenis vinctus, vinculis solvitur ac liberatur, 997, 998. Cæcus Andegavensis visum recipit, 998. Puella cæca et gravi dolore vexata, sanatur et illuminatur, 998. Quidam febre cæcatus et contractus sanatur, 999. Lentardus sex per annos cæcus illuminatur, 999. Mulier energumena curatur, 999. Alia gravi febre laborans sanatur, 999. Silluvius surdus, cæcus et per quindecim annos contractus, sanatur et illuminatur, 999. Contracta ac cæca sanatur et illuminatur, 1000. Charimundus debilis sanatur, 1000. Leodemundus septem per annos cæcus et tres alii cæci visum recipiunt, plurimique energumeni mundantur, 1000 Puella febre pessima laborans sanatur, 1000. Carcerarii a vinculis solvuntur ac liberantur, 1000, 1001. Claudius regalis cancellarius febre gravi laborans sanatur, 1001.

Quidam nautæ a naufragio salvantur, 1001-1002. Mulier paralytica, sanatur, 1002. Alius paralyticus pariter sanatur, 1002. Fons abundans oritur in loco arido, 1003. Urbis pictaviensis ab incendio salvatur, 1003. Puer acerbissima febre exustus sanatur, 1004. Leodulfus amens et omnibus membris debilis sanatur, 1004. Innocens per calumniam accusatus liberatur, 1004. Mulier paralysi linguæ laborans sanatur, 1005. Quatuor cæci illuminantur, duo energumeni mundantur, duo paralytici et contracti incolumes fiunt, 1005 Puer aulicus Childeberti regis et puella reginæ febribus laborantes sanantur, 1005. Quidam rei vinculis solvuntur et a carcere liberantur, 1005. Mauranus mutus, loquelam recuperat, 1005, 1006. Maurellus pessime claudicans sanatur, 1006. Quidam captivi a vinculis et carcere liberantur, 1006. Puer pedibus manibusque contractus sanatur, 1006. Puer Luthimi et alter puer Ulfarici presbyterorum, febribus violentis laborantes sanantur, 1006, 1007. Principius amentia laborans sanatur, 1007. Leodulfus cæcus visum recipit, 1007, 1008. Paternianus cæcus, mutus, surdus et manibus contractus sanatur, 1008. Alius contractus simili modo affectus sanatur, 1008. Apud Burdigalam incendium exstinguitur, 1008. Laudovaldus dysenteria pessima laborans sanatur, 1008. Virtute ac meritis S. Illidii, filia imperatoris Treverici a spiritu immundo correpta et graviter vexata liberatur, 1017.

Puer Galli episcopi scriptor et nepos febre gravissima laborans sanatur, 1018, 1019. Servus venerandi comitis diuturna cæcitate afflictus sanatur, 1019 Puer abnepos S. Illidii gravi morbo affectus et moribundus sanatur, 1019, 1020. Cæci illuminantur, dæmones fugantur, surdi auditum et claudi gressum recipiunt, 1020. Virtute ac meritis S. Abraham abbatis vinum abundat ad reficiendum populum Dei, 1021, 1022. Sæpe sæpius febribus laborantes sanantur, 1022. Virtute ac meritis S. Quintiani episcopi omnes in domo Hortensii febricitantes et moribundi sanantur, 1024, 1025. Energumenus atrocius debacchans sanatur, 1025. In magna siccitate pluvia abundans obtinetur, 1025. Multi febribus quartanis vel melancholia laborantes sanantur, 1026. Virtute ac meritis S. Portiani cæcus gravibus doloribus affectus visum recipit et sanatur, 1027. Theodericus rex et exercitus ejus ab immenso serpente liberantur, 1028. Multi a morte eruuntur vel a captivitate eximuntur, 1028. Virtute S. Galli Julianus presbyter febre quartano laborans sanatur, 1033. Incendium civitatis Arvernæ exstinguitur, 1033. Magno terræ motu in eadem civitate nemo læditur, 1033. Civitas Arverna a lue inguinaria liberatur, 1034. Multi febribus quartanis laborantes sanantur, 1035. Valentinianus presbyter febre quartana laborans sanatur, 1035. Virtute ac meritis S. Gregorii episc. Lingonensis energumeni sanantur, 1037, 1038. Armentaria neptis ejus febribus quartanis laborans et a medicis desperata sanatur, 1038. Vincti in carcere vinculis solvuntur et a carcere liberantur, 1038, 1039. Alius vinctus a catenis liberatur, 1039. Puella manu pessime laborans sanatur, 1040. Energumeni liberantur, 1040. Virtute ac meritis S. Nicetii diaconus energumenus, liberatur, 1044. Cæcus visum recuperat, 1044. Presbyter graviter faucibus laborans, sanatur, 1044, 1045. Quatuor febricitantes sanantur, 1046. Rei a vinculis liberantur, 1046. Tres cæci visum recipiunt, 1046. In urbe Aurelianensi plurimi cæci illuminantur, claudi gressum recipiunt, 1046. Quidam a vinculis et carcere liberatur, 1046, 1047. Multi fabricitantes sanantur, 1047. Cæci illuminantur et quilibet variis infirmitatibus laborantes curantur, 1047. Quidam a multis annis cæcus visum recipit, 1047. Famulus epilepticus, sanatur, 1048 Pauper a latrone spoliatus rem suam recuperat, 1048, In septem civitatibus, captivi in carcere vincti a vinculis et carcere liberantur, 1049. Multi febricitantes variisque morbis

laborantes sanantur, 1049. Tres mulieres a dæmonio vexatæ, liberantur, 1049. Diaconus Augustodunensis gravi oculorum infirmitate laborans, sanatur, 1051. Virtute ac meritis S. Patrocli abbatis multi infirmi sanantur et energumeni emundantur, 1053. Prudentia cæca et alia puella pariter cæca simul illuminantur, 1054. Quidam energumenus rabidus et omnia dilanians sanatur, 1053. Quidam quinque per annos cæcus illuminatur, 1054. Sex energumeni nominati sanantur, 1054. Duæ puellæ a dæmone vexatæ liberantur, 1054. Virtute ac meritis S. Caluppanis reclusi duo draeones immensæ magnitudinis effugantur, 1059. Cibi præbentur populis famem patientibus et aqua oritur ex rupe sitientibus, 1060.

Virtute S. Lupicini multi infirmi præsertim febribus vel pustulis malignis laborantes sanantur, 1065. Virtute S. Martini abbatis dæmones ab obsessis corporibus fugantur; pustulis malignis vel febribus quartanis laborantes sanantur, 1069. Nivardus hydropisi laborans sanatur, 1070. Puer Florentius febre tertia laborans sanatur, 1070 Virtute S Senoch abbatis ducenti et amplius servi a servitute et debitis liberantur et exonerantur, 1072. Cæcus illuminatur, 1072. Alius cæcus Pictaviensis visum recipit, 1072. Duo pueri debiles et contracti sanantur, 1072, 1073. Puer et puella omnia membra habentes contracta sanantur, 1073. Benaia cæca illuminatur, 1073. Duo homines tumidi veneno serpentis sanantur, 1073. Quidam habens manum contractam sanatur, 1073. Multi a serpentium morsu, a pustulis malignis et a dæmonibus liberantur, 1073. Pauperes sanati in indigentia sua sublevantur, 1073. Contractus sanatur, 1074. Virtute ac meritis S. Venantii abbatis Paulus cruribus graviter laborans curatur, 1076. Sæpe sæpius febribus quartanis tertianisve laborantes sanantur, 1076. Pustulis malignis affecti sanantur, 1076. Energumeni liberantur, 1076. Dæmones effugantur, 1076, 1077. Mascarpio energumenus debacchans sanatur, 1077. Conjux Juliani quartana febre laborans sanatur. 1077. Baudimundi uxor eadem febre laborans sanatur, 1077. Virtute S. Nicetii tres energumeni emundantur, 1082. Populus Trevericus a lue inguinaria liberatur, 1082. Multi navigantes a naufragio salvantur, 1083. Virtute SS. Ursi et Leobatii abbatum, multi energumeni liberantur, dæmones ejiciuntur, 1085. Cæci illuminantur, 1086. 1087. Virtute sanctæ Moneguudis Carnotensis, mulier quædam propter nimiam curiositatem cæcitate percussa, visum recuperat, 1088, 1089. Quidam Carnotensis vir per multos annos surdus auditum recipit, 1089. Puella veneno conflata, sanatur, 1089. Puella alia habens manus contractas sanatur, 1089. Alia vulneribus plena sanatur, 1089. Puer dolore gravi ventris laborans sanatur, 1090. Alius paralysi contractus sanatur, 1090. Cæca illuminatur, 1091. Multi energumeni, fugato dæmone, liberantur, 1091. Boso diaconus pede graviter laborans sanatur, 1091. Cæcus unius oculi lumen recipit, et alterius virtute S. Martini, 1092. Duo muti loquelam recipiunt, 1092. Quidam febre gravi laborans sanatur, 1092. Marcus contractus sanatur, 1092. Leodinus per quatuor menses gravi morbo laborans sanatur, 1092. Multi febricitantes sanantur, multi energumeni liberantur, 1092. Virtute S. Leobardi multi febricitantes sanantur, 1095. Cæcus illuminatur, 1095.

Virtute S. Juliani martyris multi cæci illuminantur; febribus tertianis vel quartanis laborantes sanantur, 1106. Mœrentes lætitiam obtinent, 1106. Virtute septem SS. dormientium omnes qualibet infirmitate laborantes sanantur, 1114. Febricitantes, leprosi, surdi, muti et claudi curantur, 1117. Virtute S. Aridii abbatis fons abundans oritur in loco arido ad sedandam sitim et hominum et pecorum, 1125. Tempestas valida et nubila fugatur, 1124. Filius Nivardi a mortuis suscitatur, 1124, 1125. Mulier habens grande vulnus in facie sanatur, 1125. Rei vinculis solvuntur et a carcere liberantur, 1125. Puer ingratus tumore gravi laborans sanatur, 1125. Filia Niardi cæca illuminatur, 1125. Filia ducis Burgundiæ moribunda reviviscit, 1126. Mulier Bessa omnibus membris debilis ac contracta sanatur, 1126. Alia vulnus in collo gestans vermibus scatens sanatur, 1126.

Puella pedibus cruribusque contracta et manibus repens sanatur, 1126. Alia eadem infirmitate laborans sanatur, 1126. Addo pesime retortus ac debilis pedibusque contractus sanatur, 1126-1127. Alius contractus pedibus debilis ac laborans sanatur 1127. Ferreolus episcopus febribus aliisque morbis laborans sanatur, 1127. Quidam per multos annos cæcus illuminatur, 1127. Witrimundus dolore gravi diutius laborans sanatur, 1127. Multi ægri diversisque infirmitatibus laborantes sanantur, 1128. Paralyticus sanatur, 1128. Energumeni multi curantur, 1128.

Puella energumena et a septem dæmonibus vexata liberatur et sanatur, 1130. Populus Parisiacus gravi dysenteria laborans sanatur, 1131-1132. Idem populus censu gravi exoneratur et postea rex ipse graviter laborans sanatur, 1131. Mortuus suscitatur, 1132. Aqua abundat in loco inaquoso, 1132. Duo pisces miræ magnitudinis inveniuntur in retibus ad famem pauperum temperandam, 1132. Multi infirmi et energumeni sanantur et liberantur. 1133. Filius Nectarii a mortuis suscitatur, 1135. Nectarius amens et furibundus sanatur, 1140. Mulier moribunda sanatur, 1140-1141. Babolenus gravi vulnere laborans sanatur, 1141. Monachus energumenus vel potius rabidus liberatur et a catenis solvitur, 1141. Reus a vinculis et carcere liberatur, 1141. Duo muti usum linguæ recipiunt, 1141-1142. Quatuor cæci illuminantur, 1142. Multi diversis infirmitatibus afflicti sanantur 1142. Quotidie etiam nunc ægri sanantur, cæci illuminantur, dæmoniaci liberantur, perjuri aut moriuntur aut a diabolo vexantur, vincti solvuntur, claudi pedibus consolidantur, 1142.

S. Domnolus Cenomanensis episc. — Virtute ac meritis S. Domnoli cæcus visum recipit, LXXII, 632. Siagrius alius cæcus illuminatur, 633. Consiliarius regius propter furtum plaga percutitur, postea pœnitens et rem ablatam restituens sanatur, 642. Francus fur sacrilegus rerum Ecclesiæ morte mulctatur, 642-643.

Rainarius puer cæcus, surdus, mutus et claudus ab omni infirmitate liberatur, 643. Filius Eleutherii febre gravi laborans, sanatur, 643. Stritius maxilla graviter laborans sanatur, 643. Magnatius cæcus illuminatur, 644, Quidam captivi a catenis et carcere liberantur, 644. Duo dæmoniaci liberantur, 644. Multi variis morbis laborantes sanantur, 644, 647. Energumenus seipsum discerpens sanatur. 647. Mulier febre quartana graviter laborans sanatur, 648. Tres cæci illuminantur, 648.

S. Radegundis regina francorum. — Virtute S. Radegundis captivi a vinculis et carcere liberantur, LXXII, 655. Pustulis laborantes desperati sanantur, 658. Multi languidi ac febricitantes sanantur, 658. Matrona Bella diu cæca visum recipit, 660, 661. Puella Fraifledis energumena curatur, 661. Alia tumore vermicante laborans sanatur, 661. Monacha moribunda sanatur, 661. Alia femina a dæmone vexata, liberatur, 661. Quidam piscator a naufragio salvatur, 661. Goda puella longo et incurabili morbo laborans sanatur, 662. Mulier a dæmone vexata liberatur, 662. Monacha oculo graviter laborans sanatur, 662. Infans exanimis ad vitam revocatur, 662. Monacha hydropisi pessime laborans sanatur, 662. Infantula a mortuis suscitatur, 663. Domolenus tribunus fisci graviter faucibus laborans sanatur, 644. Septem rei in carcere detenti, vinculis solvuntur et a carcere liberantur, 664. Matrona Mammezo, oculo graviter laborans sanatur, 670, 671. Vinoberga propter temeritatem igne uritur et sanatur, 671. Leo gravi oculorum morbo laborans sanatur, 672. Cæci illuminantur, surdi audiunt, muti loquuntur, claudi recte ambulant et dæmones effugantur, 674. Plurimi navigantes a naufragio salvantur, 675. Febricitantes vel pustula laborantes sanantur. 675. Quidam annos per multos cæcus illuminatur, 678. Multi dæmoniaci liberantur, multi febricitantes sanantur, 679. Abbo dolore gravi dentium laborans sanatur, 679 Plurimi energumeni ac præsertim duæ mulieres præ cæteris debacchantes ac vociferantes, liberantur et subito sanantur, 680. Quidam febricitans et moribundus sanatur, 680

Antoninus Placentinus. — Virtute SS. Antonii et Euphemiæ Antoninus morbo gravi laborans sanatur, LXXII, 915.

Vitæ Patrum. — Virtute S. Antonii plurimi energumeni liberantur, LXXIII, 134. Plurimi variis infirmitatibus laborantes sanantur, 134. Franto energumenus gravi infestatione dæmonis laborans liberatur et sanatur, 152. Virgo quædam inaudito ac flebili morbo laborans sanatur, 152. Alia Virgo pessimis stomachi et lateris doloribus laborans sanatur, 154. Adolescens a dæmonis putore liberatur, 154. Alius insania dæmoniaca pessime laborans sanatur, 154, 155. Balacius flagellator virginum christianarum monachorumque pessime castigatur, 164, 165. Virtute S. Pachomii abbatis mulier fluxu sanguinis laborans sanatur, 253. Puella energumena a dæmonio liberatur ac sanatur, 254, 255. Puer energumenus, ejecto dæmone, sanatur, 255. Monachus gravi infirmitate laborans, sanatur, 258, 259. Alius monachus vulnere scorpii sauciatus sanatur, 269. Theodorus dolore gravi capitis laborans, sanatur.

Virtute S. Basilii puer et puella sub diaboli potestate pactione scripta positi liberantur et sanantur, 302-305. Virtute S. Simeonis Stylitæ multi languidi et energumeni curantur, 328. Cæci visum recipiunt, contracti eriguntur, surdi auditum recipiunt, leprosi mundantur,

328. Draco immensus fit hominibus innocuus, 330. Mulier serpentem trium cubitorum longitudine in visceribus habens dejicit et sanatur, 330. Aqua abundans in loco arido et inaquoso oritur, 330. Quidam muti fiunt sicut cerva quam occiderant, postea loquelam recipiunt, 330, 331 Pardus immanis omnia vastans destruitur, 331. Papa Antiochiæ habens manum aridam, sanator, 333 Quidam quinquaginta per annos surdus et mutus sanatur, 333, 334. Virtute S. Joannis Eleemosinarii inimicus reconciliatur inimico suo, 373. Mulier peccatrix, scripto peccata sua confitens, absolvitur, 381, 382. Fons unguentorum oritur ad sanandos omnes credentes, 383. Omnia paupertibus necessaria abundanter suppeditantur, 383. Virtute S. Epicteti presbyteri multi cæci illuminantur, leprosi emundantur, paralytici sanantur et de corporibus obsessis dæmones effugantur, 393. Puella habens omnia membra mortua, præter linguam sanatur, 393, 394. Energumenus vel dæmoniacus liberatur, 394. Mulier cæca visum recipit, 394, 395. Quidam surdus, mutus et aridus sanatur, 398. Virtute S. Astionis monachi energumenus, ejecto dæmone, sanatur, 399. Homo semimortuus sanatur, 400.

Virtute SS. Epicteti et Astionis martyrum omnes quacunque infirmitate laborantes sanantur, 406, 407. Anxietas et dolor fugantur, 407. Virtute SS. Barlaam eremitæ et Josaphat Judææ regis multi variis morbis laborantes sanantur, 604. Virtute S. Eugeniæ virginis ac martyris matrona Melanthia febre quartana graviter laborans sanatur, 612. Melanthia pro falso testimonio pessime castigatur, 615. Fit terræ motus; templum et idolum corruunt, 619, 620. Ipsa ligata saxo, in Tiberim præcipitata, sedens in saxo non mergitur, 620. Fornaces Thermarum exstinguuntur, 620, Virtute S. Euphrasiæ puer paralyticus, surdus et mutus sanatur, 635, 636. Monacha energumena per multos annos et insana liberatur et sanatur, 636, 638 Multi infirmi sanantur et multi energumeni liberantur, 642. Virtute S. Euphrosynæ virginis monachus oculo graviter laborans sanatur, 651. Virtute S. Marinæ virginis puella energumena, ejecto dæmone, liberatur, 694.

Vitæ Patrum. — Virtute beati Andreæ abbatis monachus dæmoniacus liberatur. LXXII, 179. Virtute cujusdam S. religiosi pluvia a Domino obtinetur, 207. Virtute S. Piamonis virginis vicus in quo ipsa habitat ab excidio liberatur, 295. Virtute beati Innocentii presbyteri juvenis energumenus et contractus liberatur et sanatur, 317. Anicula pauper recuperat pretium ovis suæ perditæ, 317. Virtute S. Eliæ monachi panes reperiuntur ad reficiendos viginti monachos, 326. Virtute S. Carilosi sacerdotis vinum crescit et multiplicatur ad sedandam sitim pauperum viatorum, 1255, 1256. Thesaurus invenitur a l pauperes sublevandos, 1256, 1257. Multi cæci illuminantur, multi variis morbis laborantes sanantur, energumeni liberantur, multaque alia beneficia conferuntur, 1262.

S. Gregorius Magnus. — Virtute S. Gregorii Magni quidam magi maleficii fiunt energumeni ac cæci, postea vero, a dæmone liberantur, sed cæci permanentes sumptibus Ecclesiæ aluntur, LXXV, 56. Theodorus monachus a dracone et a morte liberatur, 78, 79. Dæmon maleficus et omnia vastans depellitur, 236, 237.

Dynamius patricius. — Virtute S. Marii abbatis equus a latrone raptus recuperatur, LXXX, 28. Nemphidius filium a Deo obtinet, 28, 29. Nubes fugantur, 29. Cæci visum, surdi auditum, infirmi sanitatem recipiunt, 29. Femina energumena liberatur, 29. Rusticus omnibus membris contractus sanatur, 31. Puella lamentabili nervorum morbo laborans sanatur, 31, 32. Virtitute S. Maximi monachus gravi febre laborans sanatur, 34, 35. Columnæ immensæ transferuntur, 36. Civitas Rhegiensis ab hostibus liberatur, 36. Puer a mortuis suscitatur, 36, 37. Filia unica viduæ a mortuis suscitur, 37. Adolescentulus morsu canis rabidi præfocatus vitæ redditur, 37, 38. Canis rabidus destruitur, 38. Vulnera multis a cane rabido inflicta sanantur, 38. Quidam homo cornu bovis in visceribus graviter vulneratus sanatur, 38. Quidam per quindecim annos cæcus illuminatur, 38. Adolescentula jam in feretro posita ad vitam revocatur, 39.

Virtute S. Augustini Anglorum apostoli cæcus illuminatur, 48. Paralyticus ac cæcus sanatur et illuminatur et fit christianus, 48. Multi a naufragio salvantur; et multi pariter infirmi sanantur, 48, 80. Leprosus sanatur, 48, 49, 81. Angli morbo incognito laborantes sanantur, 49, 83. Fons sitientibus largifluus et variis morbidis salutifer oritur, 49, 57, 84. Sacerdos Cernelli morbo gravi laborans sanatur, 49, 84, 85. Quidam juvenis claudus, surdus et mutus sanatur, 59, 85, 86. Segetes contritæ reviviscunt et abundantiores fiunt, 46, 59.

Paulus emeritanus diaconus. — Virtute S. Pauli emeritani episcopi mulier partu laborans feliciter liberatur, 128, 129 Virtute S. Fidelis episcopi a ruinis ædificii quidam clerici liberantur, 132, 133. Virtute SS. Cypriani et Laurentii vidua paupercula debitis suis exoneratur, 137. Virtute S. Massonæ episcopi equus ferox et indomitus fit mitis ut agnus, 143, 146, 147. Vidua paupercula a maxima miseria et anxietate liberatur, 147, 148. Ducenti asini multis alimentis onerati subito inveniuntur ad sublevandas necessitates pauperum, 148. Virtute S. Eulaliæ S. Massona episcopus Ecclesiæ Emeritensi restituitur; et urbs et ecclesia a tyrannide hostili liberantur, 149.

S. Sulpicius pius Bituricensis episc. — Virtute S. Sulpicii pii duobus dæmonibus tetris vexati liberantur, LXXX, 576. Ægri et infirmi curantur et dæmones fugantur, 576. Clotarius rex Francorum gravi morbo laborans sanatur, 577. Cæci illuminantur, surdi auditum, muti locutionem recipiunt, mortui suscitantur, 579. Puer decem annos agens mutus loquelam recipit, 579. Puer fame præmortuus ad vitam revocatur, 579, 580. Aqua gurgitis populo noxia fit innocua et piscibus copiosa, 580. Quidam rusticus in aqua defunctus a mortuis suscitatur, 580. Incendium cohibetur et exstinguitur, 581. Incendium in urbe Bituricensi coarctatur et exstinguitur, 581, 582. Aliud incendium in eadem urbe exstinguitur, 582. Puer amens a casu arboris salvatur, 582. Censu oneroso populus liberatur et a morte salvatur, 583. Fur in puteo cadens a morte salvatur, 585. Puer a dæmone vexatus liberatur, 586. Alius puer de vehiculo ejectus et exanimis ad vitam et sanitatem revocatur, 586. Leontius clericus a dæmone percussus et exanimis ad vitam revocatur et sanatur, 587. Quidam operarius habens manum contractam sanatur, 587, 588. Multi febribus tertianis et quartanis laborantes sanantur, 588.

Branlio Cæsaraugustanus episc. — Virtute S. Æmiliani confessoris monachus tumore ventris laborans curatur, LXXX, 707. Mulier paralytica sanatur, 707 Alia clauda recte ambulat, 707. Ancilla senatoris cæca illuminatur, 707. Diaconus energumenus sanatur, 707. Sibilla servus energumenus liberatur, 707, 768. Alius energumenus Eugenii comitis servus sanatur, 708. Nepotianus et Proseria conjuges energumeni liberantur, 708. Columba Maximi filia energumena sanatur, 708. Dæmon e domo senatoris ejicitur, 708, 709. Multi energumeni sanantur, 709. Trab crescit, et ægroti multi sanantur, 709. Pauperes nudi vestimenta inveniunt, 709, 710. Pauperes et hospites necessaria victualia reperiunt, 710. Equus a latronibus furatus restituitur, 711. Duo cæci illuminantur, 713. Euphrasia cæca et clauda visum et gressum recipit, 713. Puella a mortuis suscitatur, 713, 714.

S. Isidorus hispalensis episc. — Virtute S. Isidori cæci illuminantur, surdi auditum recipiunt, energumeni liberantur, claudi et contracti sanantur, LXXXI, 43, 956. Draco immanissimus expellitur, 79. Mulier prægnans præfocata a mortuis cum fœtu suo suscitatur, 79, 80. Gregorius antistes hæreticus ad sanam doctrinam convertitur, 80. Cæcus illuminatur, 80. Multi infirmi variis ægritudinibus laborantes sanantur, 80. Christiani auxilium accipiunt ad debellandos hostes Sarracenos, 147. Virtute S. Justæ virginis Gentiles, ipsismet fatentibus, proteguntur ac defenduntur contra incursiones hostium, 951. Virtute S. Isidori civitas Legionis siccitate nimia ac sterilitate et animalibus venenosis afflicta et infestata liberatur, 955. Æger plures per annos grabatarius et omnium membrorum impotens, subito curatur, 959, 960. Judæus cum omni domo sua convertitur ad Christum, 959, 960. Puer surdus et mutus a nativitate sanatur, 960. Fons oritur in ecclesia ad sublevandum militem ibi confugientem, 960, 961. Christiani vincunt ac fugant Saracenos, 961, 962. Pluvia pernecessaria obtinetur, 962, 963. Abundantia frumenti, vini et omnium fructuum vel segetum populo indigenti conceditur, 964. Plurimi energumeni liberantur, 964, 966. Femina rustica habens manum aridam ac contractam sanatur, 967, 968. Virtute S. Isidori pluvia impetratur ad segetes marcescentes nutriendas, LXXXII, 39. Mulier a mortuis suscitatur, 40 Gregorius episcopus hæreticus cum omni domo sua ad doctrinam catholicam convertitur, 42, 43. Cæcus illuminatur, 43.

S. Desiderius Cadurcensis episc. — Virtute S. Desiderii mulier multos per annos cæca visum recuperat, LXXXVII, 240, Multi ægroti sanantur, 240. Aredius episcopus morbo gravi laborans sanatur, 240, 241. Frebundus abbas gravi tædio per multos dies affectus sanatur, 241. Dracolenus sacerdos gravi ægritudine et febribus laborans sanatur, 241. Infans gravi morbo laborans sanatur, 212. Alius similiter sanatur, 212. Alius peste laborans sanatur, 242, 243. Adolescens Alamontus pustulis malignis corrosus sanatur, 243. Cadurca urbs contra pestem et incursiones hostium defenditur, 243.

S. Sigebertus rex Francorum. — Virtute S. Florentii episc. filia regis Dagoberti cæca et muta visum ac loquelam recipit, LXXXVII, 314. Virtute S. Arbogasti episc. filius regis Dagoberti ad vitam revocatur, 314.

S. Livinus episc. et martyr. — Virtute S. Lavini duo energumeni sanantur, LXXVII, 331. Silvia nutrix sancti a mortuis suscitatur, 332. Abdias leprosus et paralyticus novem per annos sanatur, 336. Tempestas valida sedatur, 336. Multi infirmi ac debiles sanantur, 337. Energumenus, ejecto dæmone, liberatur, 333, 340. Ingelbertus per tredecim annos et menses quinque cæcus illuminatur, 340. Lingua sancti forcipe abscissa redintegratur, 341. Gerardus habens brachium rigidum sanatur, 341.

S. Valerius abbas. — Virtute S. Fructuosi Juvenis febre gravi laborans sanatur, LXXXVII, 464. Quidam rusticus energumenus liberatur, 465.

S. Annemundus episc. Lugdunensis. — Virtute S. Annemundi cæcus illuminatur, LXXXVII, 472.

S. Eligius Noviomensis episc. Virtute S. Eligii carcer aperitur et septem captivi liberantur, LXXXVII, 495. Incendium urbis Parisiacæ cohibetur et exstinguitur, 496. Claudus et contractus sanatur, 499, 500. Vinum crescit ac multiplicatur ad sublevandos pauperes, 500, 501. Contractus in basilica S. Germani Parisiensis sanatur, 501. Pauper claudus sanatur, 501. Aurum invenitur in crumena ad sublevandos pauperes, 502. Pauper cæcus Parisiis illuminatur, 502. Basilicæ Stæ. Columbæ spolia cuncta restituuntur, 503. Homo quidam ex laqueo depositus et exanimis vitæ restituitur, 503, 504. Dæmoniacus liberatur, 520. Femina dæmoniaca liberatur, 520. Fur detegitur et res furata restituitur, 520, 521. Ostia carceris patescunt, catenæ franguntur et rei liberantur, 523, 524. Quinquaginta et amplius energumeni liberantur, 554, 556 Famulus sancti morbo gravi laborans sanatur, 556. Rei catenis vincti a vinculis liberantur, 574. Quidam vir catenis constrictus solvitur et liberatur, 574. Duo cæci, juvenis scilicet et alter ætate provectior, illuminantur, 576. Puella omnibus membris contracta sanatur, 576. Alius cæcus visum recipit et curatur. 576. Puer cunctis membris contractus sanatur, 577, 578. Femina cæca et muta illuminatur, et loquelam recipit, 578. Puella muta loquitur, 578. Filius Ebroini gravi morbo laborans sanatur, 579, 580.

Homo dæmone et rabie laborans sanatur, 581. Mulier pustula laborans sanatur, 581. Filius accusator patris a dæmone corripitur et postea liberatur, 582, 583. Leprosus mundatur, 583. Quidam annos permultos claudus recto graditur, 583. Fur furando in ecclesia comprehenditur, 584. Cuidam viro anxio auxilium datur, 584, 585. Monachus pustula laborans sanatur, 585. Alius monachus dysenteria graviter laborans sanatur, 586. Alius febre tertiana correptus sanatur, 587. Cæcus visum recipit et duo claudi curantur. 587, 588. Diaconus dolore dentium graviter laborans sanatur, 588. Monachus dolore pedis acute affectus curatur, 588. Rex Lotharius corrigitur et dolore dentium ardentissimo laborans sanatur, 589, 390. Puella perjurans defungitur, 390. Multi diversis incommodis laborantes sanantur, 590. Multi undique venientes ad tumulum sancti variis morbis loborantes subito sanantur, 591. Catenis vincti ad tumulum ejus confugientes solvuntur ac liberatur, 591.

Clodovœus et Sta Bathildis. — Virtute S. Bathildis reginæ Francorum multi febribus laborantes, dolore dentium, contracti, energumeni vel quolibet morbo affecti sanantur, LXXXVII, 674. Puer Leudegaudi episcopi energumenus liberatur, 675.

Jonas abbas Elnonensis. — Virtute S. Columbani copia panis invenitur ad egestatem depellendam, LXXXVII, 1019. Mulier febre gravi laborans sanatur, 1019, 1020. Multi variis morbis laborantes sanantur, 1020. Fons perennis ex rupe oritur, 1021, 1022. Pisces et manna reperiuntur ad alendos eremitas, 1023. Piscatio copiosor fit in Lignone fluvio, 1023. Pluvia noxia fugatur ut segetes colligi possint, 1024. Waldelenus ex sua uxore Flavia hactenus sterili plures suscipit filios, 1024, 1025. Theudegisilus præciso digito laborans subito sanatur, 1025. Pater Winnocus cuneo in media fronte graviter læsus subito sanatur, 1025. Corvus rapinam suam reportat, 1026. Cervisia monachorum contra negligentiam celerarii servatur, 1026.

Orsus oblitus suæ ferocitatis fit mitis et obediens, 1027. Horreum frumentis repletur, 1027. Sexaginta monachi duobus panibus reficiuntur, et ex fragmentis eo lectis panes duplicantur, 1028. Carcer operitur, franguntur catenæ et vincti pœnitentes a vinculis liberantur. 1031, 1032. Quidam percussor sancti paralysi dextræ plectitur, ac postea curatur, 1033, 1034. Duodecim energumeni rabido dæmone pleni curantur, 1034. Quinque phrenesi laborantes sanantur, 1034. Energumenus liberatur, 1034. Cæcus illuminatur, 1035. Multi energumeni liberantur, 1035. Quidam fur detegitur et aurei furati restituuntur, 1036. Magna copia vini et frumenti invenitur ad alendos pauperes, 1037. Tres feminæ energumenæ liberantur, 1037. Alius energumenus pestifer atque debacchans subito sanatur, 1038, 1039. Magna copia alitum invenitur ad alendos pauperes, 1041. Virtute S. Eustasii abbatis, Burgundofara dolore gravi oculorum ac febre ardentissima laborans sanatur, 1046, 1047. Adalberga cæca illuminatur, 1047. Agii monachus febre gravi laborans sanatur, 1048. Virtute S. Attalæ inundatio compescitur, 1057. Digitus abscissus monacho restituitur sanus, 1057, 1058. Puer moribundus sanatur, 1058. Virtute S. Bertulfi abbatis, Turinus dæmoniaca rabie plenus sanatur, 1064. Leprosus a medicis desperatus sanatur, 1064. Triginta monachi ex anate satiantur, 1068. Virtute S. Burgundofaræ pater ejus febribus graviter laborans sanatur, 1072. Virtute S Joannis abbatis Fidanniolus morbo pestifero laborans sanatur, 1085. Alimenta inveniuntur ad sublevandos pauperes, 1086. Clericus omnibus membris contractus sanatur, 1088.

Venantius fortunatus. — Virtute ac meritis S. Martini mortuus ad vitam revocatur, LXXXVIII, 371. Ipse sanctus a casu arboris servatur, 373. Puella paralysi laborans sanatur, 375. Famulus Tetradii proconsulis energumenus liberatur, et Tetradius ipse fit christianus, 377. Alius energumenus liberatur, 377, 378. Leprosus apud Parisios mundatur, 378. Puella febricitans sanatur, 379. Paulinus oculo laborans sanatur, 380. Quidam vir casu fractus sanatur, 380. Pauperes nudi vestiuntur, 393. Evantius morbo gravi laborans sanatur, 394, 395. Puer præ veneno serpentis moribundus sanatur, 395. Puer a mortuis suscitatur, 397, 398 Rei vinculis solvuntur et a pœnis liberantur, 410. Segetes Senonenses a tempestate et grandine liberantur, 411. Idola fulmine franguntur, 413. Mulier fluxu sanguinis laborans sanatur, 413.

Draco immanis destruitur, 414. Magna copia piscium capitur, 414. Navigantes a naufragio salvantur, 417, 418. Lycontius cum omni domo sua a pestilentia liberatur, 418, 419. Virtute S. Hilarii Pictaviensis serpentes fugantur, 445. Infans sine baptismo defunctus ad vitam revocatur, 446. Probianus puer a mortuis suscitatur, 449, 450. Duo leprosi mundantur, 450. Puella a nativitate contracta ac debilis sanatur, 450, 451. Cæcus illuminatur, 451. Clodoveus rex contra hæreticos victoriam obtinet, 451. Mulier habens manum aridam ac contractam sanatur, 452. Puella paralytica sanatur, 452.

Virtute ac meritis S. Germani Parisiensis episcopi, ipse adhuc puer a veneno præservatur, 455. Incendium exstinguitur, 456. Calamitas compescitur, 456, 457. Cubicularius S. Agricolæ febribus graviter laborans sanatur, 457. Famulus a servitio liberatur, 458. Destasia per biduum muta loquelam recuperat simul cum ad vitam revocatur, 458, 459. Gildomeris, habens digitos horrendo modo contractos sanatur, 460. Favonia per novem dies ore hiante laborans sanatur, 460. Puella habens manum contractam et aridam sanatur, 460. Quidam maxilla graviter laborans sanatur, 460, 461. Ligerius energumenus et insanus liberatur et sanatur. 461. Wado consiliarius regius febre gravi laborans sanatur, 461. Ullus febre periodica laborans sanatur, 461. Clotarius rex febre graviter laborans sanatur, 462. Quidam a lupo rabido laceratus et pene exanimis sanatur, 462 Ancilla quædam per annum et decem menses cæca visum recuperat, 462, 463. Puella energumena liberatur, 463. Mulier barbara habens manum contractam sanatur, 463. Mulier manca habens palmam digitis affixam sanatur, 463. Dæmones ab obsessis corporibus fugantur, 464. Rei, catenis fractis, solvuntur et a debitis exonerantur, 464. Ursi segetem vastantes fugantur, 465. Bertrudis cæca visum recipit, 465. Infantula a mortuis suscitatur, 465. Clericus manibus ac pedibus laborans sanatur, 466. Septem energumeni debacchantes sanantur, 466. Paralyticus sanatur, 466. Parvulus paralyticus sanatur, 466, 467. Femina habens manum contractam sanatur, 467. Quædam vetula multos per annos cæca, illuminatur, 467. Multi infirmi in quodam loco sanantur, 467. Parvulus in albis morbo gravi laborans sanatur, 467, 468. Paralytica sanatur, 468. Andegisilus majordomus regiæ febribus quartanis laborans sanatur, 468.

Femina muta et clauda loquelam et gressum recipit, 469. Damianus podagra et valetudine laborans sanatur, 469. Filia ejusdem Damiani cæca, surda et muta illuminatur, auditum et loquelam recipit, 469, 470. Chusanus ulcere gravi laborans sanatur, 470. Libanius habens manus contractas sanatur, 470. Clericus per annum integrum cæcus visum recuperat, 470. Clericus energumenus liberatur, 470, 471. Mulier præ vetustate cæca visum

recuperat, 471. Hydropicus a medicis desperatus sanatur, 471. Cæcus illuminatur, 471. Mulier pedibus manibusque contracta sanatur, 471, 472. Monachus duos per annos febre gravi laborans sanatur, 472. Quidam habens manum contractam sanatur, 472. Attila morbo gravi laborans sanatur, 473. Carcer aperitur, catenæ franguntur et vincti solvuntur ac liberantur, 473. Plures Judæi ac præsertim Judæa per contumax, convertuntur ad Christum, 473, 474. Florentinus oculo laborans sanatur, 474. Amantius vinculis Judæorum solvitur ac liberatur, 474. Janua ecclesiæ sponte reseratur, 474. Multi in carcere detenti liberantur, 474, 475. Quidam oculo laborans sanatur, 475. Femina habens pustulam sanatur, 476. Multi ex variis nationibus a servitute liberantur, 476.

Virtute ac meritis S. Albini Andegavensis episcopi mulier habens manum aridam et contractam sanatur, 482, 483. Adolescens mortuus ad vitam revocatur, 483. Mulier a custodia et servitute liberatur, 483. Dæmoniacus cæcus, ejecto dæmone, visum recipit, 484. Monachus per annum integrum cæcus illuminatur, 484, 485. Vincti in carcere detenti a custodia et vinculis liberantur, 485. Mulier energumena liberatur, 485. Tres paralytici a medicis desperati sanantur, 486. Duodecim cæci illuminantur, 486. Virtute ac meritis S. Paterni Abrincensis episcopi mulier naribus putrefactis laborans sanatur, 491. Fons oritur sitientibus in deserto, 492. Mulier jam diu muta loquelam recuperat, 495. Puella habens manus contractas sanatur, 494. Puer morsu serpentis necatus ad vitam revocatur, 494. Parisius, multi a dæmonibus obsessi liberantur, et multi febricitantes sanantur, 494. Crescentianus oculis erutis laborans sanatur et oculos recuperat, 495. Femina muta loquelam recipit, 496. Virtute sanctæ Radegundis Francorum reginæ multi febricitantes, languidi ac desperati sanantur. 506. Matrona per multum tempus cæca illuminatur, 508. Duæ feminæ gravi morbo laborantes sanantur, 508, 539. Monacha exanimis præ nimia infirmitate, ad vitam revocatur et sanatur, 509. Mulier energumena, egresso dæmone fluxu ventris, liberatur, 509. Floredus a naufragio salvatur, 509. Goda puella diutino morbo laborans sanatur, 509. Mulier energumena, dæmone exeunte per aurem, liberatur, 510. Monacha oculo laborans sanatur, 510. Infans exanimis ad vitam revocatur, 510. Monacha hydropisi laborans sanatur, 510. Infantula mortua ad vitam revocatur, 511. Domolenus fisci tribunus morbo gravi laborans sanatur, 511, 512.

Virtute ac meritis S. Amantii Ruthenensis episcopi, fur immobilis stat, et pauper vidua rem suam furatam recuperat, 521, 522. Vas vino plenum in casu periculoso servatur illæsum, 522. Manus abbatis Marturii mole compressa retrahitur illæsa, 523. Ruthenenses a Marcomanis hostibus liberantur, 524. Puer energumenus a nativitate mutus loquelam recipit, 524, 525. Innocens in carcere vinctus a carcere et vinculis liberatur, 525, 526. Alius innocens ad pœnas damnatus vinculis solvitur et a pœnis liberatur, 526. Virtute ac meritis S. Remigii Remensis episcopi quidam cæcus et energumenus illuminatur et sanatur, 529. Incendium urbis Remensis exstinguitur, 530. Puella energumena liberatur, 530, 531. Eadem puella, a dæmone occisa, a mortuis suscitatur, 531, 532. Virtute ac meritis S. Medardi Noviomensis episcopi latro capitur in latrocinio suo, et postea pœnitens absolvitur, 536, 537. Alii duo prædones sic capiuntur et pariter absolvuntur, 537, 538. Rex Clotarius cum exercitu suo in deprædationibus suis coercetur et omnia deprædata deponere cogitur, 538. Porci furati restituuntur, 538. Energumenus liberatur, 538. Surdus auditum recipit, 539. Paralyticus sanatur, 539, 540. Virtute ac meritis S. Marcelli Parisiensis episcopi aqua mutatur in vinum, 545. Multi infirmi sanantur, 545. Episcopus causa castigationis fit mutus, sed postea pœnitens loquelam recuperat, 546.

Populus Parisiensis a vastatore et immani dracone liberatur, 547, 548. Virtute ac meritis S. Leobini Carnotensis episcopi tempestas valida sedatur, 552, 553. Incendium exstinguitur, 553. Aliud incendium in eodem loco exstinguitur, 553. Duo energumeni, ejectis dæmonibus, sanantur, 553. Ipse sanctus Leobinus cancri ulcere in naribus duodecim per annos laborans sanatur, 554. Quidam octo per annos cæcus illuminatur, 557. Hydropicus sanatur, 557. Incendium in urbe Parisiensi comprimitur et exstinguitur, 557, 558. Puella energumena liberatur, 558. Multi febribus quotidianis, tertianis vel quartanis laborantes sanantur, 558. Domus civis Carnotensis ab imbre lapidum et infestatione dæmoniaca liberatur, 558, 559. S. Caletricus, morbo gravi laborans, sanatur, 559. Puella a mortuis suscitatur, 559, 560. Duo pueri energumeni liberantur, 560. Virtute ac meritis S. Maurilii episcopi Andegavensis, Saturnus habens a nativitate manus aridas subito sanatur, 561, 563. Mulier cæca et energumena illuminatur et sanatur, 565.

Quidam veneno viperæ laborans sanatur, 565. Matrona sterilis filium obtinet, 565. Dæmones fugantur ex idolis et idola subito evertuntur et cremantur, 565, 566. Monachus tres per annos febribus laborans sanatur, 565. Servus a servitute liberatur et dominus servi morte multatus ad vitam revocatur, 566. Navigantes a naufragio salvantur, 566. Fur pro furto fit dæmoniacus, sed pœnitens liberatur, 567. Matrona Amelia duodecim per annos gravi morbo laborans et a medicis desperata sanatur, 567. Cæcus a nativitate illuminatur, 569. Claves reliquiarum perditæ inveniuntur in ventre piscis et puer septem per annos mortuus ad vitam revocatur, 570, 571. Quidam avarus pro avaritia fit contractus, sed pœnitens, sanatur, 571, 572. Servus per tres annos cæcus visum recuperat, 572 Puer contractus sanatur, 572, 573. Bucula a dæmone agitata et furibunda, fit mitis et innocua, 573. Navigantes a naufragio salvantur, 573, 574. Adolescens catechumenus a mortuis suscitatur, 574. Peregrinus in via defunctus ad vitam revocatur, 574, 575. Duo cæci a nativitate illuminantur, 576. Quidam triginta per annos paralyticus sanatur, 576. Virtute ac meritis S. Dionysii et sociorum segetes fiunt uberrimæ et patria meretur salutem, 582. Multi infirmi sanitatem recipiant, 582, 583.

S. Adamanus abbas. — Virtute ac meritis sancti Columbæ fructus amari fiunt dulcissimi, LXXXVIII, 743, 744. Segetes breviori tempore crescunt, maturantur et metuntur, 744. Sex homines pene exanimes sanantur, 745. Multi homines simul et pecudes a pestilentia salvantur, 745. Virgo Mauguina vulnere gravi laborans sanatur, 745. Soror et nutrix ejusdem sancti dolore oculorum graviter laborantes, sanantur, 746. Fons oritur ex rupe ad infantem baptizandum, 747. Fons dæmoniaca arte infestatus fit bonus et salutaris, 747. Tempestas valida sedatur, et navigantes a naufragio salvantur, 747. Quidam pauperrimus in miseria sua sublevatur, 755. Mulier in partu graviter laborans, feliciter liberatur, 756. Uxor odiens virum suum, adamat illum, 757. Cormacus a periculo mortis liberatur, 757. Idem et comites ejus a naufragio salvantur, 758. Lugneus fluxu sanguinis graviter laborans sanatur, 763. Dæmones omnia vastantes fugantur, 763, 764.

S. Aldhelmus Schireburnensis episc. — Virtute ac meritis S. Aldhelmi trabs fit longior ut ecclesia ædificetur, LXXXIX, 72. Tempestas sedatur ad navigandum, 73. Nautæ a periculo mortis liberantur, 73. Puella diu paralytica, sanatur, 78, 79. Energumenus liberatur, 79, 80. Contractus sanatur, 80, 81. Piscator tres per annos cæcus visum recuperat, 82.

S. Bonifacius Moguntini. episcopus. — Virtute ac meritis S. Bonifacii fons dulcissimus oritur, LXXXIX, 633, 634. Multi habentes infirmitates tum spirituales tum corporales sanantur, 664.

Beda Venerabilis.—Virtute ac meritis S. Cuthberti Lindisfarnensis episcopi, ipse sanctus claudus ab angelo sanatur, XCIV, 137. Venti mutantur, et navigantes a naufragio salvantur, 738. Ipse sanctus iter faciens miraculose alitur, 740. Nautæ a tempestate liberantur et cibos obtinent, 749. Incendium exstinguitur, 751, 752. Femina energumena, ejecto dæmone, sanatur, 753. Dæmones omnia vastantes, fugantur, 756. Aqua de arida oritur, 758. Volucres messem devorantes abiguntur, 759. Abbatissa et puella ejus morbo gravi laborantes sanantur, 762, 763. Servus gravi languore laborans sanatur, 765, 766. Uxor comitis moribunda sanatur, 769, 770. Puella dolore capitis laterisque graviter laborans sanatur, 770, 771. Præfectus infirmitate gravi laborans sanatur 771. Juvenis moribundus sanatur, 771, 772. Puer semivivus matri sanus redditur, 772. Aqua in vinum mutatur, 774. Minister sancti fluxu ventris graviter laborans sanatur, 779, 780. Puer dæmoniacus liberatur, 782, 783. Paralyticus a medicis desperatus sanatur, 786. Felgeldus tumore gravi laborans sanatur, 787, 788. Virtute ac meritis S. Felicis Nolani, ipse sanctus a carcere et vinculis liberatur, 791. Uva in sentibus invenitur, qua episcopus jam frigidus ad vitam revocatur, 791, 792. Ipse sanctus telis aranearum contra inquisitores protegitur, 793. A muliere inscienle alitur in latebris per sex menses, 794 Pauper rusticus suos boves furatos recuperat, 795.

Virtute ac meritis S. Osualdi, a pestilentia multi liberantur, XCV, 193, 194. Virtute S. Cudberti fons in loco arido oritur, 222. Segetes breviori tempore maturantur et colliguntur, 222, 225. Paralyticus sanatur, 227, 228. Virtute S. Oidilualdi tempestas sedatur et multi navigantes a naufragio salvantur, 229. Virtute S. Johannis episcopi mutus et scabiosus curatur, 230, 231. Puella languore graviter laborans sanatur, 231. Comitissa Puch per multum tempus morbo gravi laborans sanatur, 232,

235. Puer ad vitam revocatur, XCIV, 233, 234. Clericus membris contritus a morte liberatur, 234, 235.

S. Leodegarius Augustodunensis episc. — Virtute ac meritis S. Leodegarii, ipse sanctus, lingua incisa, usum linguæ recipit, XCVI, 342. Multi a quacunque infirmitate detenti sanantur, 344. Fures sacrilegi puniuntur et res furatæ restituuntur, 344, 366. Puella cæca, muta et paralytica, illuminatur, recipit loquelam et sanatur, 370. Mulier false accusata vinculis fractis solvitur, 370. Claudus recte ambulat, 370. Contracta sanatur, 370. Vinum multiplicatur et superabundat, 371. Tempestas sedatur et navigantes a naufragio salvantur, 371. Infantulus cæcus visum recipit, 371. Mulier curva ac retorta erigitur, 371. Paralyticus et alius jacens in via sanantur, 371. Puella cæca illuminatur, 371. Infans ad vitam revocatur, 372. Cæca illuminatur, 372. Paralytica sanatur, 372. Adolescens et puella energumena liberantur, 372.

S. Paulinus Nolanus. — Virtute S. Paulini Aquileiensis, provincia Aquileiensis totaque simul Italia salvantur, XCIX, 20 *et seqq.*

S. Ludgerus episc. — Virtute S. Ludgeri cæcus illuminatur, XCIX, 779, 780. Piscis miræ magnitudinis capitur, 782. Armingerus tredecim per annos cæcus visum recuperat, 783, 784. Mulier morbo gravi laborans sanatur 785. Puella paralytica sanatur, 785 Quidam nervis poplitesque contractus sanatur, 786. Puella cæca illuminatur, 786. Alia puella energumena et muta liberatur et sanatur, 786. Juvenis contractus et paralyticus sanatur, 786, 787. Femina cæca illuminatur, 787. Juvenis mutus et energumenus loquitur et liberatur, 787. Paralytica sanatur, 787. Cæcus illuminatur, 787, 784. Puella paralytica sanatur, 788. Surdus auditum recuperat, 788. Cæcus lumen recipit, 788. Alius cæcus illuminatur, 788. Dæmon omnia vastans fugatur, 789. Mulier diu membrorum usu destituta sanatur, 789. Juvenis Adam, infirmitate in vinculis contracta laborans, sanatur, 789, 790. Mulier habens manum aridam et contractam sanatur, 790. Adolescens energumenus a medicis desperatus liberatur et sanatur, 790. Pauper cæcus illuminatur, 790, 791. Quidam pro furto necatus a mortuis suscitatur, 791. Alius in patibulo suspensus a morte liberatur, 791, 792. Arbores ad construendum monasterium in tempestate eruuntur, 793.

B. Alcuinus abbas. — Virtute ac meritis B. Alcuini incendium exstinguitur, C. 182. Infirmi sanantur, 103. Pauper cæcus illuminatur, 103. Diabolus fugatur, 104. Sigulfus dolore capitis graviter laborans sanatur, 106. Alius ejus discipulus dolore gravi dentium laborans sanatur, 106.

S. Benedictus abbas Anianensis. — Virtute ac meritis S. Benedicti multi pauperes a famis periculo eripiuntur, CIII, 361. Incendium compescitur et exstinguitur, 362. Vinea a vastatione locustarum liberatur, 362, 563. Aliud incendium exstinguitur, 363. Monachus a latronibus liberatur, 363. Monachus latro convertitur ac pie moritur, 363. Tempestas valida sedatur, 371. Mulieres tortionibus laborantes sanantur, 371. Energumenus liberatur, 371. Femina spiritu immundo plena mundatur, 371. Multi febricitantes sanantur, 371.

Eginhardus abbas. — Virtute ac meritis SS. Marcellini et Petri omnia infirmitatum genera curantur, CIV, 554. Daniel omnibus membris contractus sanatur, 558. Mulier paralytica sanatur, 558. Vuillebertus gravi languore laborans et a medicis desperatus sanatur, 558, 559. Clericus surdus et mutus sanatur 559. Puella surda et muta a nativitate sanatur, 559, 560. Albricus cæcus et toto corpore tremulosus illuminatur et sanatur, 561, 562. Puer horrende contractus sanatur, 562. Duo alii simili modo contracti, sanantur, 562, 563. Cervisia in vinum mutatur, 564. Gisalbertus immani gibbo depressus sanatur, 565. Puella sexdecim annorum ignara linguæ Latinæ, recte loquitur Latine et a dæmone vexata liberatur, 567 *et seqq.* Monacha per decem annos paralytica sanatur, 569. Mulier rictu hiante laborans sanatur, 570. Puer surdus et mutus curatur, 570, 571. Alius juvenis pariter surdus et mutus sanatur, 571. Alius juvenis pariter surdus et mutus sanatur, 571. Viatoribus tenebræ fugantur. 571, 572. Presbyter insanus sanitati redditur, 572, 573. Drogo febribus graviter laborans sanatur, 575. Juvenis pessime contractus, 575, 576. Puella pariter contracta sanatur, 576. Pauper per tres annos cæcus visum recipit, 576. Mulier jam diu cæca visum recuperat, 577. Quidam morbo gravi viscerum laborans sanatur, 577, 578. Puella octo per annos paralytica sanatur, 578. Rusticus gibbo ac dolore gravi dentium laborans sanatur, et a gibbo subito liberatur, 579, 580. Dominicus morbo spasmodico laborans sanatur, 581. Anus Gerrada cæca visum recuperat, 581. Surdus et mutus auditum et loquelam recipit, 581. Anus per tres annos cæca lumen recuperat, 581. Puer a nativitate cæcus illuminatur, 581. Puella per tres annos cæca visum recipit 582. Dado curvus ac toto corpore retortus erigitur et sanatur, 582. Vidua Adalrada per quatuor annos cæca visum recipit, 582. Alia femina quinquennio cæca illuminatur, 582. Gunthardus paralyticus sanatur, 582. Cæcus a nativitate illuminatur, 582. Puella tres per annos cæca visum recipit, 582, 583. Alia duos per annos cæsa lumen recuperat, 583. Ermenwardus per annos quatuordecim cæcus illuminatur, 583. Puella a dæmonio vexata liberatur, 583. Puella octo per annos cæca illuminatur, 584. Alia similiter cæca visum recuperat, 584. Puella Bildrada curva ac retorta erigitur ac sanatur, 584.

Alia femina plurimis ab annis cæca visum recipit, 584, 585. Heraldus annos per multos cæcus illuminatur, 585. Duæ viduæ per multum tempus cæcæ visum recuperant, 585. Femina penitus incurvata erigitur ac sanatur, 585. Liodoldus crure ac pede graviter laborans sanatur, 585. Juvenis surdus et mutus et sinistra manu contractus sanatur, 585, 586. Engilgarda diu paralytica sanatur, 586. Ramburga omnibus membris inferioribus paralytica sanatur, 586, Germarus per multum tempus cæcus illuminatur, 586. Gundrada tres per annos cæca visum recipit, 586. Puer cæcus a nativitate illuminatur, 587. Gildemarus surdus et mutus auditum et loquelam recipit, 587. Puella surda, muta, cæca et contracta auditum, loquelam, visum et integram sanitatem recipit, 587. Berobadus contractus ac debilis sanatur, 587. Puella habens manum contractam sanatur, 587, 588. Puer surdus auditum recuperat, 588. Puella muta et contracta loquelam recipit et erigitur, 588. Ancilla cæca illuminatur, 588. Theotgarius morbo spasmodico laborans sanatur, 588. Puer contractus ac bistortus sanatur, 589. Folchardus habens dextram semper agitatam ac tremulam sanatur, 589. Surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 589. Virgo Saliga paralytica sanatur, 589, 590.

Virtute ac meritis SS. Proti, Hyacinthi et Hermetis, femina a dæmone vexata liberatur, 591, 592. Alia femina renibus debilitata, atque cruribus pedibusque paralytica, sanatur, 592 *et seqq.*

Haiminius monachus S. Vedasti Atrebatensis. — Virtute ac meritis S. Vedasti duo pauperes ægroti curantur, CV, 757. Cæcus illuminatur et claudus recte ambulat, 757. Undecim parvuli gravi morbo laborantes sanantur, 756.

S. Aldricus Senonensis archiepiscopus. — Virtute ac meritis S. Aldrici, bubulcus gravi vulnere laborans subito sanatur, CV, 808. Mauricius consul ad pœnitentiam salutarem adducitur, 809. Puella a nativitate cæca illuminatur, 809. Mulier morbo gravi laborans sanatur, 810.

Hilduinus abbas S. Dionysii. — Virtute ac meritis S. Dionysii segetes fiunt copiosiores et abundantiores CVI, 48. Multi infirmi variis morbis laborantes sanantur, 50.

Josephus sacerdos. — Virtute ac meritis SS. Ragnoberti et Zenonis femina nomine Bedenigga a nativitate cæca illuminatur. CVI, 894, 895. Quidam habens manum aridam sanatur, 895. Femina quatriduanis febribus laborans sanatur, 895. Multi infirmi variis morbis affecti sanantur, 895. Hildegarius per multum tempus cæcus illuminatur, 896. Femina quinque per annos paralytica sanatur, 896. Pluvia noxia fugatur, 899. Puella muta a nativitate loquitur, 899. Bertinda a dæmonio vexata liberatur, 899. Cæca illuminatur, 899. Cæcus a nativitate illuminatur, 899, 900. Sacerdos incredulus castigatur, 900. Mulier fluxu sanguinis laborans sanatur, 900. Odricus cæcus visum recuperat, 901. Puella a nativitate cæca illuminatur, 901. Mulier clauda recte ambulat, 901. Herveus gravi infirmitate laborans sanatur, 901. Uxor Hervei febribus triduanis laborans sanatur, 902. Carolus rex dolore gravi dentium laborans sanatur, 904.

Rabanus Maurus archiepisc. Mogunt. — Virtute ac meritis sanctæ Marthæ multi variis morbis et infirmitatibus laborantes sanantur, CXII, 1496, 1506. Provincia Viennensis a dracone immani liberatur, 1497. Eadem provincia ad Christum convertitur, 1497. Dæmonia fugantur et energumeni liberantur ac sanantur, 1499. Juvenis in Rhodano submersus a mortuis suscitatur, 1499. Aqua in vinum convertitur. 1500. Clodoveus rex morbo gravi laborans sanatur, 1506.

Walafridus Strabus monachus. — Virtute ac meritis sancti Galli abbatis dæmonia in specie mulierum ostensa fugantur, CXIV, 988. Serpentes fugantur, 989. Filia ducis a dæmone liberatur et sanatur, 992, 993. Tabula brevior ut ædificetur oratorium, fit longior, 1000. Pisces miræ magnitudinis capiuntur, 1001. Pauper debilis et contractus sanatur, 1004. Violatores sepulcri S. Galli castigantur, 1008, 1009. Avis prægrandis ad pauperem satiandum mittitur, 1009, 1010. Quidam cæcus, surdus et paralyticus, visum, auditum totamque sanitatem recipit, 1015. Latro castigatur pro furto, sed postea pœnitens

sanatur, 1019. Perjurus fit cæcus ad emendationem, 1020. Viator a periculo latronum et a morte liberatur, 1020, 1021. Puella energumena, ejecto dæmone, liberatur et sanatur, 1021. Quidam ictu fulminis contractus ac deformatus, sanatur, 1022, 1023. Surdus et mutus sanatur, 1023. Fur deprehenditur, et omnia furata restituuntur, 1023, 1024. Sanctimonialis contracta ac contorta sanatur, 1024. Quidam debilis ac contractus sanatur, 1024. Quidam præ fastidio ciborum laborans sanatur, 1025. Quidam reus in vinculis vulneratus a vinculis et vulnere liberatur, 1025. Quidam medicus gravi tumore laborans sanatur, 1026. Puella a nativitate cæca illuminatur, 1026, 1027. Puerulus ulceribus laborans sanatur, 1027. Puella habens manum aridam et curvatam sanatur, 1027. Juvenis mutus loquelam recipit, 1028. Puer debilis et contractus sanatur, 1028. Puella per multum tempus paralytica sanatur, 1028, 1029. Ancilla cæca et infirma illuminatur et sanatur, 1029. Scotus omnimodo debilis curatur, 1029, 1030.

Virtute ac meritis S. Othmari abbatis, tempestas sedatur, et nautæ a naufragio salvantur, 1037. Potus crescit et abundat ad sublevandos navigantes, 1038. Mutus et surdus curatur, 1038, 1039. Quidam in casu a morte liberatur, 1039, 1040. Puer contractus sanatur, 1040. Clericus habens manus contractas et putrefactas sanatur, 1041.

Virtute ac meritis sancti Mammæ in carcere reclusi parcuntur, 1054, 1055. Carcer aperitur et rei vinculis solvuntur, 1055. Ipse sanctus in igne non læditur, 1055, 1056; a bestiis feris non læditur, sed honoratur, 1057, 1058. Leo loquitur, 1058, 1059.

Virtute S. Leodegarii episcopi et martyris multi variis morbis laborantes sananiur, 1147 *et seqq.*

S. Eulogius archiepiscopus Toletanus. — Virtute SS. Floræ et Mariæ martyrum populi Christiani contra hostes et barbaros proteguntur, CXV, 842. Virtute ac meritis SS. Georgii, Aurelii et Nathaliæ, Brutius morbo elephantino insanabili laborans liberatur, 947. Juvenis febribus tres per menses laborans sanatur, 947. Gerinus doloris cruciatibus per totum corpus laborans sanatur, 948. Pauper vidua suum equum furatum recuperat, 949. Fur detegitur, plaga affligitur; sed pœniteus sanatur, 950. Quidam claudus et alius dolore capitis graviter laborans sanantur, 949. Infans pedum debilitate laborans curatur, 959. Anus surda et muta auditum et loquelam recipit, 950, 951. Vinum abundat et fit copiosius, 951. Puella octo per annos cæca visum recipit, 951, 952. Boso paralyticus sanatur, 952. Paupercula renibus contracta et omnimode impotens sanatur, 952, 953. Alvearium fit immobile et fures fugantur, 953. Cæcus illuminatur, 953. Duo cæci visum recuperant, 953. Adolescens insanus curatur, 953. Puella contracta sanatur, 953, 954. Femina centenaria cæca illuminatur, 954. Contractus sanatur, 955. Mulier inflationis morbo graviter laborans sanatur, 955. Hieronymus gravi totius corporis debilitate laborans sanatur, 956. Surdus et mutus auditum et loquelam recipit, 956. Juvenis quinque per annos cæcus illuminatur, 956, 957. Contractus ac retortus sanatur, 957. Quidam renibus laborans et claudus sanatur, 957. Corpora SS. martyrum a rapacitate et voracitate canum, ferarum et volucrum servantur, 957, 958. Presbyter pro furto reliquiarum fit energumenus, sed postea pœnitens sanatur, 958. Teutgaudus duos per annos contractus, sanatur 958.

Amulo episc. Lugdunensis. — Virtute ac meritis S. Bonigni martyris multa sanitatum vel curationum signa celebrantur, CXVI, 80.

S. Anscharius Hamburgensis episcopus. — Virtute ac meritis S. Anscharii pluvia noxia descendit in cultores deorum, dum una quidem gutta non descendit in invocantes Christum, CXVIII, 979. Ipse sanctus tibiæ gravi dolore laborans sanatur, 959. Bircenses ab hostium incursu liberantur, 981. Idola deseruntur, et fides Christiana colitur, 981, 982. Pecunia crescit et multiplicatur ad refocillandos pauperes, 983. Plurimi infirmi baptizantur et sanantur, 989, 990. Sueci ad Christum convertuntur, 996, 997. Xenodochium dotatur et pauperes reficiuntur, 1003, 1004. Captivi liberantur, 1007. Ægroti sanantur, 1008 Virtute ac meritis S. Willehodi Bremensis primi episcopi ipse sanctus a morte liberatur, 1015, 1016. Contra plagas et gladium servatur, 1016, 1017. Femina septem per annos cæca illuminatur, 1025, 1026. Alia novem per annos cæca visum recuperat, 1026. Septem languidi a diversis infirmitatibus liberantur, 1026. Femina per tres menses et amplius cæca lumen recipit, 1026. Alia morbo contracta sanatur, 1026. Alia per multos annos incurvata et manibus reptans sanatur, 1026. Duæ feminæ una contracta et altera orba sanantur, 1026. Adolescens per multum tempus paralyticus sanatur, 1026, 1027. Adsuit paralytica sanatur, 1027. Ikkia septem per annos cæca illuminatur, 1027. Alia contracta et paralytica sanatur, 1027, 1028. Cæcus et filastra ejus cæca visum recipiunt, 1028. Surdus et mutus a nativitate auditum et loquelam recipit, 1028. Puella contracta sanatur, 1028. Femina Herimod duos per annos surda sanatur, 1028. Duæ feminæ una incurvata et altera orba sanantur, 1028. Puella multo tempore omnibus membris invalida sanatur, 1028. Mulier multos per annos cæca illuminatur, 1029. Alia diutius cæca visum recipit, 1029. Meinradus cæcus illuminatur 1029. Femina novem per annos cæca visum recuperat, 1029. Quidam habens manum contractam sanatur, 1029. Thiad gordis diu cæca illuminatur, 1029. Akko vulnere gravi laborans sanatur; ejusdem uxor diu cæca, lumen recuperat, 1029. Quidam tres per annos mutus loquelam recuperat, 1029. Puella horrende contracta sanatur, 1029, 1030. Alia omnibus membris invalida sanatur, 1030. Alia a nativitate manca sanatur, 1050. Ancilla comitis Herimanni muta loquelam recuperat, 1030. Puella muta et contracta loquelam recipit et sanitatem, 1030. Femina ex dextra parte a nativitate manca sanatur, 1030, 1031. Ida novem per annos cæca illuminatur, 1031. Dissith undecim per menses uno oculo cæcata, curatur, 1031. Alia paralytica sanatur, 1031. Femina diu cæca illuminatur, 1031. Rotgardis clauda recte ambulat, 1031.

B. Servatus Lupus Ferrariensis abbas. — Virtute ac meritis S. Maximini episcopi Trevirensis cæcus illuminatur, CXIX, 675. Paralyticus sanatur, 676. Femina a dæmonio vexata liberatur, 676. Duo leprosi mundantur, 676. Creton a nativitate cæcus illuminatur, 676. Rodoara habens tibiam et pedem aridos sanatur, 677. Carolus Martellus febribus graviter laborans sanatur, 677. Duæ feminæ manibus pedibusque aridæ curantur, 678. Tempestas sedatur et navigantes a naufragio salvantur, 678. Dæmones fugantur, 678. Clericus energumenus pessime vexatus liberatur, 679. Alius energumenus similiter vexatus sanatur, 679. Cunibertus atrociter a dæmone vexatus liberatur, 679. Triginta septem energumeni eodem die curantur, 680. Femina per septem et quadraginta annos a dæmone vexata liberatur, 680. Duo et viginti alii energumeni altero die mundatur, 680. Virtute ac meritis S. Wigberti abbatis hostes cæduntur ac fugantur, 688, 689. Malefactor paralysi perenni multatur, 689. Raptor sensu ac visu privatur, 689, 690. Ignis accendi nequit ad incendendam domum ecclesiæ, 690. Ecclesia squaloribus Saxonum non potest maculari, 690. Quidam morbo gravi laborans sanatur, 692. Alius paralysi generali laborans sanatur, 692. Sigebertus dæmoniacus liberatur, 692. Energumenus rabidus sanatur, 692. Quidam surdus, mutus et horrende contractus, auditum, loquelam et integram sanitatem recipit, 692, 693.

Wandalbertus Prumiensis monachus. — Virtute ac meritis S. Goaris presbyteri calumniatores ipsius sancti mirabiliter pascuntur et exanimes ad vitam revocantur, CXXI, 647. Innocentia ipsius loquela infantis manifestatur ac protegitur, 649, 650. Clericus manu debilis curatur, 656, 657. Vinum crescit et multiplicatur, 658. Servus claudus recte ambulat, 658. Quidam mente captus sanatur, 658, 659. Wattarius energumenus pessime vexatus liberatur et sanatur, 659. Pisces miræ magnitudinis capiuntur, 660. Abbatissa crure fracto graviter laborans sanatur, 661. Discordes inter fratres fit concordia, 661. Carolus imperator periclitans in tempestate liberatur, 661, 662. Regina Fastrada dolore dentium graviter laborans sanatur, 662. Quidam super glaciem periclitans a naufragio salvatur, 662, 663. Quidam procurator ad emendationem cæditur ac læditur, sed pœnitens sanatur, 663. Turricula a mundatione salvatur, 663. Brigida pedibus debilis sanatur, 663. Ancilla Hadebaldi bis cæca et muta, bis visum et loquelam recipit, 664. Alia cæca illuminatur, 664. Filius ancillæ cæcus et mutus visum et loquelam recipit, 664. Quidam a naufragio liberatur, 664, 665. Infans a fluctibus Rheni salvatur, 665. Fur pro furto fit dæmoniacus, sed pœnitens liberatur, 666. Presbyter pro decimis furatis fit cæcus et mutus, sed pœnitens visum et loquelam recuperat, 666. Servus a vinculis liberatur, 666. Abbas Maximinus ad emendationem periclitatur, sed pœnitens salvatur, 667. Quidam negotiator liberatur a naufragio, 667.

Servus ex aquæ periculo eruitur, 667, 668. Ludovicus imperator dolore pedum graviter laborans sanatur, 669. Mulier clauda recte ambulat, 669, 670. Infans energumenus curatur, 670. Alius infans surdus et claudus sanatur, 670. Puella cæca illuminatur, 671. Femina gravi renum dolore laborans sanatur, 675. Alia pedibus cruribusque graviter laborans sanatur, 675. Anciliula pedibus contracta

sanatur, 675. Femina omnimode debilis et contracta sanatur, 675. Quidam casu arboris præventus a morte salvatur, 675. Quidam surdus et tumore laborans auditum et sanitatem recipit, 675, 676. Alius surdus et habens brachium aridum curatur, 676. Alius habens manum cum brachio debilem sanatur, 676. Femina scabie et lepra et morbo laborans sanatur, 676. Alia habens digitos rigidos sanatur, 676. Puer a nativitate claudus recte ambulat, 676. Femina manu et brachio contracta sanatur, 677. Puella quinquennis tres per annos cæca illuminatur, 677. Bertrada debilis ac contracta sanatur, 677. Femina oris contorti ad aurem deformitate laborans curatur, 677. Freosbaldus debilis vel potius paralyticus sanatur, 677, 678. Daguinus contractus manibus et genibus repens sanatur, 678. Puerulus cæcus illuminatur. 678. Alvoldus paralyticus sanatur, 678, 679. Cæcus illuminatur, 679. Mulier per multum tempus cæca visum recuperat, 679. Vir et uxor ejus paralysi laborantes, sanantur, 679, 680. Femina surda, muta manibusque debilis, auditum, loquelam integramque sanitatem recipit, 680. Alia nomine Grimilt eadem infirmitate laborans sanatur, 680.

Iso Sangallensis monachus. — Virtute ac meritis S. Othmari quidam stomachi morbo laborans, quo panem omnino respueret, sanatur, CXXI, 788. Quidam a nativitate debilis ac contractus curatur, 789. Mutus a nativitate loquitur, 790. Puerulus a nativitate contractus sanatur, 790, 791. Mutus munere loquendi donatur, 791, 792. Quidam pede tumefacto per integrum annum laborans sanatur, 794. Alius habens pedem cum tibia contractum ad posteriora sanatur, 794. Sanctimonialis quatuor per annos cæca visum recuperat, 794, 795.

Milo monachus S. Amandi. — Virtute ac meritis S. Amandi serpens fugatur, CXXI, 933, 934. Captivi redimuntur et instruuntur, 939. Puer a submersione liberatur, 942. Tempestas sedatur et navigantes a naufragio salvantur, 944. Gandenses ad fidem Christianam convertuntur, 945. Mortuus suscitatur, 949, 950. Cæcus illuminatur, 959. Quidam a periculo mortis liberatur, 961. Quidam ad emendationem fiunt cæci et paralytici, et postea visum et integram sanitatem recuperant, 962 *et seqq.*

S. Ado Viennensis archiepiscopus. — Virtute ac meritis S. Theuderii abbatis Viennæ in Gallia cæcus illuminatur, CXXIII, 449. Contractus erigitur, 450. Cera crescit ad tenebras noctis fugandas, 450. Virtute ac meritis S. Barnardi episcopi Viennensis energumeni et lunatici curantur, 451, 452. Sanctimonialis muta loquelam recipit, 451. Cæcus illuminatur, 451. Alius cæcus visum recipit, 451, 452. Tertius cæcus pariter illuminatur, 452. Juvenis pedum impotens a nativitate recte ambulat, 452.

Adrevaldus Floriacensis monachus. — Virtute ac meritis S. Benedicti cæcus a nativitate illuminatur, CXXIV, 905. Contractus et manibus repens erigitur et sanatur, 906. Cæcus lumen recipit, 906. Mortuus ad vitam revocatur, 907. Puella a mortuis suscitatur, 907. Pisces copiosius capiuntur, 926. Quidam pedibus laborans et a nativitate gressu privatus sanatur, 926. Armillæ furatæ recuperantur, 929. Puer a nativitate horrende contractus sanatur, 934. Energumenus rabidus atque debacchans liberatur et sanatur, 934, 935. Alius energumenus pariter vexatus sanatur, 935. Comes Raculphus energumenus rabidus sanatur, 936. Perjurus pro suo crimine fit manu aridus, postea pœnitens sanatur, 940, 941. Femina clauda scabellisque ambulans sanatur, 941, 942. Incendium exstinguitur, 942, 943. Puer e lupi faucibus eripitur, 943, 944. Sexaginta infirmi variis morbis affecti curantur, 945, 946. In certamine, pœna nocentibus et securitas innocentibus datur, 948. Plurimi, linguis abscissis, loquuntur, 962, 963. Virtute ac meritis S. Aigulphi virgo sanctimonialis cæca visum recipit, 965.

Hericus monachus Antissiodorensis. — Virtute ac meritis S. Germani tempestas sedatur, CXXIV, 1168. Puella cæca illuminatur et Pelagiani vincuntur, 1170, 1172. Mortuus suscitatur, 1199. Energumenus liberatur, 1200, 1201. Michomeres defunctus ad vitam revocatur, 1211. Filius viduæ a mortuis suscitatur, 1213. Quidam a ruina parietis servatur, 1213, 1214. Virga sancti humi defixa subito ramusculos frondesque producit, 1214. Pax et securitas obtinentur, 1219. Tribunus Nonninus pro suo crimine fit immobilis et mutus, postea pœnitens sanatur et loquelam recuperat, 1229. Quidam genuum debilitate laborans sanatur, 1229. Puer energumenus liberatur, 1230. Perjuri ad emendationem pro suo crimine castigantur, 1230, 1231. Surdus auditum recipit, 1232. Quidam toto corpore invalidus sanatur, 1232, 1233. Petrus genuum debilitate laborans sanatur, 1233. Nonnula toto corpore contracta erigitur, 1233. Alda similiter contracta curatur, 1233. Berlindis et Teduisa pariter contractæ sanantur, 1233, 1234. Alcharius quartanis febribus laborans sanatur, 1234. Presbyter tertiana febre laborans sanatur, 1234. Clericus quotidiana febre affectus sanatur, 1234. Mulier habens manus contractas curatur, 1234. Duæ aliæ similiter contractæ sanantur, 1234. Maria pro furto renibus graviter laborat, postea pœnitens sanatur, 1235. Puella muta loquelam recipit, 1235. Contractus sanatur, 1236. Quidam pro suo crimine fit contractus, postea pœnitens sanatur, 1237. Latrones arcentur et contra rapinam auxilium datur, 1237. Reverentia loci sancto Germano dicati vindicatur, 1238. Perjuri pro suo crimine ad emendationem castigantur, 1239. Multi cæci illuminantur; claudi, leprosi, febricitantes sanantur. 1239.

Puella horrende contracta erigitur, 1239. Viatores diriguntur ac proteguntur, 1239, 1240. Res S. Germani etiam a bestiis proteguntur, 1240. Fur sacrilegus fugere nequit et ad emendationem capitur, 1241. Fons abundans oritur et cæcus illuminatur, 1241. Dominus quidam, pro sua sævitia, crure fracto laborat, postea pœnitens sanatur, 1241. Matrona, pro sua viluperatione, pede dextro laborat, postea pœnitens curatur, 1242. Quidam præpotens pro sua sævitia coxa fracta laborat, postea pœnitens curatur, 1242. Fur pro furto fit energumenus, postea pœnitens, liberatur, 1243. Conradus princeps oculo graviter laborans sanatur, 1248, 1249. Helenus surdus, mutus et energumenus auditum, loquelam integramque sanitatem recipit, 1253. Adolescens genibus debilis ac deformis sanatur, 1255. Mutus loquelam recipit, 1256. Aldricus debilis et contractus sanatur, 1256. Monachus dolore pectoris graviter laborans, sanatur, 1256, 1257. Mulier contracta et manibus reptans, erigitur et sanatur, 1257. Alia surda auditum recipit, 1257. Adalsadus triginta et tres per annos genibus contractus sanatur, 1257. Lotharius febre graviter laborans sanatur, 1259. Presbyter febribus graviter laborans sanatur, 1259. Puella muta et contracta loquelam integramque sanitatem recipit, 1260. Quidam morbo caduco a pueritia laborans sanatur, 1260. Parvulus contractione artuum laborans sanatur, 1260. Mulier a nativitate muta loquitur, 1260, 1261. Puella muta linguæ usum recipit, 1261. Puella duodennis deformis ac cervicis collique contractione laborans sanatur, 1261. Herimbertus febribus graviter laborans sanatur, 1261. Sorgiacus paralyticus sanatur, 1261, 1262. Virtute ac meritis S. Ursi incendium exstinguitur, 1265.

S. Rembertus Hamburgensis episc. — Virtute ac meritis S. Remberti captivi a servitute et custodia et vinculis liberantur, CXXVI, 1004, 1005. Sanctimonialis catenis solvitur et captiva redimitur, 1005. Tempestas sedatur, 1006. Cæcus illuminatur, 1006. Filius regis a dæmonio liberatur, 1006.

Aimoinus monachus Sangermanensis. — Virtute ac meritis S. Vincentii martyris, mulier per multum tempus cæca visum recuperat, CXXVI, 1019. Quidam claudus et gravi infirmitate laborans sanatur, 1019. Duo genibus contracti et mulier debilis curantur, 1019. Cæcus illuminatur, 1019. Febricitantes et energumeni sanantur et liberantur, 1019. Duo claudi recte ambulant, 1020. Multi dæmoniaci infirmique liberantur et sanantur, 1020. Femina pro incredulitate sua fit contracta, postea pœnitens sanatur, 1020. Latrones in fuga retinentur a verberibus et morte liberantur, et res furatæ restituuntur, 1021. Lancea furata recuperatur, 1021. Cæcus illuminatur, 1021. Quidam habens digitos contractos a nativitate sanatur, 1021, 1022. Femina pro furto fit manu contracta, postea pœnitens sanatur, 1022. Puella a nativitate cæca illuminatur, 1022. Alia pariter cæca pariter illuminatur. 1022. Piscator pro petulantia fit ore contractus, postea pœnitens sanatur, 1022, 1023. Paupercula per multum tempus cæca illuminatur, 1023. Quidam genibus contractus sanatur, 1023. Mulier multos per annos cæca visum recipit, 1023, 1024. Equi aliaque Alberici a spoliatione hostium liberantur, 1024. Surdus et mutus curatur, 1024. Mulier pro incredulitate sua fit contracta, postea pœnitens sanatur, 1026. Virtute ac meritis S. Germani incendium cohibetur et exstinguitur, 1032, 1033. Violatores monasterii S. Germani cæcitate et dysenteria laborant donec se pœniteant vel morte afficiantur, 1034. Puer surdus, mutus et paralyticus integram sanitatem recipit, 1036. Duæ puellæ per multum tempus febribus graviter laborantes, sanantur, 1037. Paupercula novem per annos contracta sanatur, 1039, 1041. Juvenis tres per annos contractus sanatur, 1041. Puer duodennis a nativitate pedibus ac genibus contractus sanatur, 1041, 1042. Cæcus illuminatur, 1042. Adalaricus sacerdos dolore renum graviter laborans sanatur, 1043. Energumenus pessime vexatus liberatur 1043. Femina habens manus aridas sanatur, 1043, 1044. Cæcus illuminatur, 1044. Helagia morbo suffocationis laborans sanatur, 1044. Monachi cœnobii S. Germani a furore Northmannorum liberantur, 1045.

Quidam infirmus multos per annos et impotens ambulandi sanatur, 1046. Puerulus insanus et contractus integram sanitatem recipit, 1046. Femina contracta sanatur, 1047. Duo cæci illuminantur, 1047. Reus a circulo ferreo liberatur, 1048 Mulier habens per decem annos manum aridam sanatur, 1048. Duo cæci illuminantur, 1049. Multi usque hodie sanantur infirmi, 1050. Virtute ac meritis S. Savini martyris equus furatus restituitur, 1052. Vinum servatur, 1033, 1034. Quidam pedibus curvis ac contractis laborans sanatur, 1054. Quidam habens manum aridam sanatur, 1051. Alius triginta per annos cæcus illuminatur, 1054.

Anastasius Bibliothecarius. — Virtute ac meritis S. Sylvestri Constantinus Magnus baptizatur et a lepra curatur, CXXVII, 1311. Virtute S. Demetrii martyris episcopus Cyprianus alitur, contra barbaros protegitur et a servitute liberatur, 724, 725. Multi qualibet infirmitate affecti curantur, 726. Virtute S. Bartholomæi apostoli, cæci illuminantur, leprosi mundantur, febricitantes sanantur, claudi ambulant, surdi audiunt et cæteri languidi vel energumeni sanantur et liberantur, 733, 735. Lipparis insula per longa tempora contra hostes protegitur, 736. Navis a Sarracenis liberatur, 737. Nauta morbo graviter laborans, sanatur, 737.

Wolfhardus presbyter Hasenrietanus. — Virtute ac meritis sanctæ Walpurgis abbatissæ in Germania puella moribunda ad vitam reparatur, CXXIX, 870, 871. Duo pueri morbo caduco laborantes sanantur, 874. Sanctimonialis podagra laborans sanatur, 875. Pauper a nativitate curvus et contractus erigitur et sanatur, 875. Mater et filia manibus contractæ sanantur, 876. Mulier paralytica curatur, 876, 877. Quidam horrenda contractione pedum affectus sanatur, 877. Femina crure fracto per duos annos valde laborans sanatur, 877, 878. Cæcus a nativitate illuminatur, 879. Alius a nativitate pariter cæcus pariter illuminatur, 880. Equi furati restituuntur, 882. Guntrada a nativitate cæca illuminatur, 882, 883. Muliercula muta et morbo caduco laborans sanitatem integram recipit, 885. Tres pauperes a nativitate cæci illuminantur, 885, 886. Piscis mirabiliter invenitur, 886. Mulier muta loquelam recipit, 886, 887. Alia pedum debilitate affecta sanatur, 888. Puer tres per annos pedibus laborans sanatur, 889. Mutus loquelam recipit, 889. Claudus recte ambulat, 889. Puer claudus a nativitate gressum recipit, 890. Cæcus a nativitate illuminatur, 890. Alius cæcus visum recipit, 890. Etiamnum cæci illuminantur, surdi audiunt, debiles sanantur et qualibet infirmitate affecti curantur vel liberantur, 991.

Herbernus archiepisc. Turonens. — Virtute ac meritis S. Martini Hildricus morbo lupi laborans sanatur, CXXIX, 1036. 1038. Sexaginta solidorum millia inveniuntur et debitor solvitur, 1038, 1039. Dæmoniacus liberatur, 1040. Contractus sanatur, 1041. Mulier energumena et contracta liberatur et sanatur, 1041, 1042. Alia pedibus per biennium invalida, sanatur, 1042. Clericus cancri ulcere laborans sanatur, 1042. Puella utraque manu pessime laborans sanatur, 1042. Gaufridus per triennium genibus contractus sanatur, 1042. Maria tibiis graviter laborans curatur, 1042. Piscator manibus contractus sanatur, 1042. Puella per totum corpus arida sanatur, 1042, 1043. Petronilla pedum et genuum impotens sanatur, 1043. Matrona diuturna infirmitate confecta sanatur, 1043. Puella genibus contracta et manu arida sanitatem integram recipit, 1043. Mulier pede arida sanatur, 1043. Alia paralytica curatur, 1043, 1044. Guiburgis a nativitate cæca illuminatur, 1044. Puer paralyticus sanatur, 1044. Quidam fracto et arefacto brachio laborans, sanatur, 1044. Herbetus energumenus et mutus sanitatem integram recipit, 1044. Paralyticus sanatur, 1044, 1045. Puer per biennium morbo curvatus, sanatur, 1045. Alius debilis et contractus sanatur, 1045.

Ermengardis cæca visum recipit, 1045. Duæ feminæ fistula laborantes curantur, 1045. Puella cæca visum recipit, 1045. Juvenis habens per decem annos brachium aridum, sanatur, 1046. Duo juvenes surdi et muti a nativitate audiunt et loquuntur, 1046. Hildegardis surda et muta auditum et loquelam recipit, 1046. Andreas per triennium cæcus visum recuperat, 1046. Mulier per quinquennium contracta erigitur, 1046. Puella pariter contracta sanatur, 1047. Puer debilitate pedum affectus curatur, 1047. Joannes fistula confectus sanatur, 1047. Puer vertigine capitis vexatus et puella manibus contracta, sanantur, 1047. Mulier opulenta utraque manu horrende contracta curatur, 1047. Femina debilitate pedum laborans sanatur, 1047. Puer eadem infirmitate affectus curatur, 1048 Mulier fracto et arido brachio laborans sanatur, 1048. Puella muta loquelam recipit, 1048. Duæ puellæ surdæ et mutæ eodem die auditum et loquelam recipiunt, 1048. Puer gibbosus et curvus a nativitate erigitur et sanatur, 1048. Puella pedibus contracta sanatur, 1048. Puer contractus curatur, 1048, 1049. Alius morbo calculi laborans curatur, 1049. Puella a nativitate cæca illuminatur, 1049. Duo pueri energumeni rabidi et omnia vastantes liberantur, 1049. Duo fabri brachiis ac manibus contracti sanantur, 1049. Puella præ febribus moribunda subito sanatur, 1049, 1050. Infans a medicis desperatus sanatur, 1050. Omnes qualibet infirmitate affecti sanantur, 1050. Hugo ægrotus toto corpore debilitatus sanatur, 1050. Tres hydropici curantur, 1050. Mulier hydropica sanatur, 1050, 1051. Nia muta, surda et cæca subito visum, auditum et loquelam recipit, 1051. Parvulus morbo gravi laborans sanatur, 1052.

Pseudo-Luitprandus. — Virtute ac meritis S. Silverii papæ ægri multi sanantur, CXXIX, 1225.

Odilo monac. S. Medardi Suession. — Virtute ac meritis S. Sebastiani clericus febribus graviter laborans sanatur, CXXXII, 593. Alius per triginta dies morbo lethali laborans sanatur, 593. Puer cæcus illuminatur, 595-596. Mulier gibbosa et curvata erigitur et sanatur, 596. Surdus, mutus, mancus et claudus auditum, loquelam et sanitatem integram recipit, 596. Duo cæci subito illuminantur, 596, 597. Claudus recte ambulat, 597. Puella utroque pede claudula sanatur, 598. Quidam debilitate genuum laborans sanatur, 598, 599. Femina insana et muta loquelam et mentem sanam recipit, 599. Quidam claudicans recte ambulat, 599. Matrona fluxu sanguinis laborans sanatur, 599, 600. Mulier cæca illuminatur, 601. Quidam gibbosus et ad terram acclinis erigitur et sanatur, 601. Quidam rusticus pro contemptu S. Sebastiani fit contractus et ore distortus, postea pœnitens sanatur, 601, 602. Quidam claudus et habens manum aridam, recte ambulat et sanatur, 602 Mulier pede et manu arida curatur, 603. Quidam vir claudicans recte ambulat, 603. Valcherus debilitate pedum laborans sanatur, 603. Eurulfus quinquennio cæcus illico illuminatur, 603. Baldegerus novem per annos cæcus visum recipit, 603. Puer a nativitate claudus recte ambulat, 603, 604. Septuaginta et duo qualibet infirmitate affecti, incolumes fiunt, 604. Cæci a nativitate illuminantur, claudi ab utero matres gressum consequuntur, 604. Ostrodus episcopus, pro contemptu S. Sebastiani plagis afficitur, postea pœnitens sanatur, 605, 606. Presbyter Magnus febribus graviter laborans sanatur, 606, 607. Octodecim infirmi utriusque sexus coram rege Ludovico pio curantur, 616. Ludovicus pius de conjugis et filii salute certior efficitur, 610, 620. Virtute ac meritis SS. Gregorii, Tiburtii, Marcellini, etc. quidam tertiana febre laboraus sanatur, 624, 625.

Hucbaldus monachus S. Amandi.—Virtute ac meritis sanctæ Rictrudis abbatissæ cæci visum, surdi auditum, muti loquelam, claudi gressum recipiunt, CXXXII, 848. Febricitantes ac variis morbis laborantes sanantur, 848. Virtute ac meritis SS. Quirici et Julittæ martyrum quadringenti quadraginta quatuor viri incarcerati ad Christum convertuntur et martyres fiunt, 853. Virtute ac meritis sanctæ Aldegundis virginis aqua convertitur in vinum, 870. Quædam monialis ab incendio salvatur, 870. Fons dulcis illico oritur, 872. Parvulus a medicis desperatus ad sanitatem revocatur, 873. Insanus et furiosus mentem sanam recipit, 874.

S. Odo abbas Cluniacens. — Virtute ac meritis S. Odonis Fulco comes morbo gravi laborans sanatur, CXXXIII, 52, 53, 91. Micæ in margaritas mutantur, 58. Sors in Christianos cadere non potest, 67. Ipse sanctus a naufragio et a præcipitio salvatur, 70, 101. A latronibus liberatur, 71, 101. Pisces copiosius capiuntur, 83 S. Odo ægrotans inducias vitæ obtinet, 83, 84, 104. Mulier dæmoniaca liberatur, 98. Nepos sancta a furore Nortmannorum liberatur, 100, 101. Latrones convertuntur, 101, 102. Vivarium piscium formatur, 103. Virtute ac meritis S. Geraldi comitis Aureliacensis duo vinculati a morte liberantur, 685. Piscis miraculose invenitur, 687. Herloardus crure fracto valde laborans sanatur, 688. Pauper omnimode contractus sanatur, 700. Surdus, mutus et manu contractus auditum, loquelam integramque sanitatem recipit, 701. Multi variis morbis affecti vel plagis sauciati, sanantur et curantur, 701. Fons oritur viatoribus sitientibus, 702. Dæmoniacus liberatur, 702, 705. Virtute ac meritis S. Martini leprosus sanatur, 829. Omnes qualibet infirmitate affecti sanantur, 833. Duo paralytici inviti curantur, 833. Arbores tempore brumali floribus vernant, 833.

Cappidus Stavriensis frisius sacerdos. — Virtute ac meritis S. Odulphi presbyteri incendium compescitur et restinguitur, CXXXIII, 862.

Osbernus monachus Cantuariens. — Virtute ac meritis

S. Odonis archiepisc. Cantuariens., maximo miraculo de corpore Christi in eucharistia facto, multi ad Christum convertuntur, CXXXIII, 939. Per annos tres pluvia fugatur ut ecclesia construi possit et sacra non intermittantur, 940.

Sigehardus monachus. —Virtute ac meritis S. Maximini Megingaudus pro suo crimine fit contractus, postea pœnitens sanatur, CXXXIII, 969, 971. Gisilbertus dux plagis afficitur pro furtis suis, postea pœnitens sanatur, 972, 973. Servi a feritate et tyrannide Adalberti liberantur, 976, 977. Quantitas vini ad pauperes sublevandos adhibita non minuitur, 977, 978.

Fridigodus monachus. — Virtute ac meritis S. Wilfridi Eboracensis episc. puer a mortuis suscitatur, baptizatur et Deo sacratur, 992, 993. Quidam membris fractus sanatur, 993. Uxor præsidis pene examinis sanatur, 1001. Ipse sanctus arctius religatus vinculis solvitur, 1001, 1002.

Utho Argentinensis episc. — Virtute ac meritis S. Arbogoth Argentinensis episc. puer regius ad vitam revocatur, CXXXIV, 1005. Multa beneficia invocantibus eum conferuntur, 1008.

Flodoardus canonicus Remensis. — Virtute ac meritis S Oriculi rusticus gravi infirmitate per annum integrum laboraus sanatur, CXXXV, 42. Multi diversis languoribus affecti curantur, 42. Virtute ac meritis S. Remigii cæcus dæmoniacus illuminatur et liberatur, 46. Quantitas vini et olei crescit et multiplicatur, 47. In urbe Remensi incendium cohibetur et expellitur extra januam civitatis, 47, 48. Puella energumena liberatur, 48. Eadem puella in ipsa liberatione a dæmone necata ad vitam revocatur, 48. Franci ad Christum convertuntur, 50-53. Chrisma a columba cœleste defertur ad sanctificandum fontem baptismalem, 52, 53. Ludovicus plures victorias obtinet, 56, 57. Hæreticus Arianus pro suo crimine fit mutus, postea pœnitens loquelam recuperat et ad fidem catholicam convertitur, 57. Cæci illuminantur, claudi recte ambulant et ægri sanantur, 60. Multi a pestilentia liberantur, 68. Res oblatæ pauperibus restituuntur, 69, 70. Doda cæca illuminatur, 77. Claudus recte ambulat, 77. Mulier manuum impotens sanatur, 77. Puer cæcus visum recipit, 77, 78. Idem ore distortus et deformitate turpatus sanatur, 77, 78. Multi languentes et pestiferi sanantur, 78. Mulier cæca visum recipit, 78. Claudus recte ambulat, 78. Deodata surda auditum recipit, 78. Cæcus illuminatur, alius cæcus et alia cæca illuminantur, et duo paralytici curantur, 78. Femina pedum impotens sanatur, 79. Puella capitis dolore graviter laborans, sanatur, 79. Mulier omnium membrorum agitatione laborans sanatur, 80. Surdus, mutus per novem annos ac debilis sanitatem integram recipit, 81. Erlindis per quinquennium paralytica sanatur, 80. Cæcus et duæ cæcæ et altera unius oculi visum recipiunt, 82. Puella utroque pede laborans sanatur, 82. Abraham claudus et contractus scabellulis reptans, recte ambulat sanitatemque integram recipit, 83. Virtute ac meritis S Theodorici Thedericus rex Francorum morbo oculi graviter laborans curatur, 86, 87. Filia ejusdem regis ad vitam revocatur. 87. Cæci visum, surdi auditum, claudi gressum recipiunt, contracti et energumeni sanantur, 88. Mulier habens manum contractam sanatur, 89.

Virtute ac meritis S. Theodulphi, multi dolore gravi dentium affecti curantur, 90. Sus ex puteo altissimo eripitur, 91. Quidam oculo graviter laborans sanatur, 91. Equus ad vitam revocatur, 92. Famulus sancti febribus graviter laborans sanatur, 92, 93. Clericus energumenus liberatur, 93. Febricitans sanatur, 94. Cæci illuminantur, claudi eriguntur, muti loquuntur et surdi auditum recipiunt, 94. Femina paralytica, alia brachiis arida sanantur, 94. Cæcus illuminatur, 94. Femina sexdecim per annos cæca visum recipit, 94. Multi diversis morbis laborantes sanantur, 94. Virtute ac meritis S. Basoli Ragenulfus laqueo suspensus a morte liberatur, 99. Latrones cæci fiunt pro suo furto, sed pœnitentes visum recuperant, 100.

Virtute sanctæ Helenæ reginæ puella in præceps lapsa a læsione et a morte salvatur, 109. Mulier genibus contracta sanatur, 109. Quidam per sex annos omnibus membris dissolutus sanatur, 109. Puella a nativitate cæca illuminatur, 109. Alia muta contracta sanitatem integram recipit, 109. Lunaticus Falesiæ sanatur, 110. Quidam per quindecim annos morbo gravi laborans sanatur, 110. Puella a nativitate contracta sanatur, 110. Alia paralysi linguæ et manus dextræ laborans sanatur, 110. Surdus a nativitate audit, infans moribundus sanatur, 110. Quidam septies fit paralyticus et septies curatur, 110. Mulier dolore dextri lateris laboratus sanatur, 110. Cæca illuminatur, 110. Pisces copiosius capiuntur, 110, 111.

Virtute ac meritis S. Sindulfi mulier cæca illuminatur, 111 Puella muta et manu debilis loquelam recipit et sanatur, 111. Alia mulier contracta sanatur. 111. Puella contracta genibus reptans sanatur, alia per septem annos cæca visum recipit, claudus recte ambulat, femina contracta sanatur, 111. Puella a primo ætatis anno cæca illuminatur, duo fratres cæci visum recipiunt, 111. Virgo Deo sacrata contracta sanatur, 111. Virtute ac meritis S. Rigoberti tres claudi recte ambulant, 119. Mulier cæca illuminatur, 119. Diversis morbis multi affecti, febricitantes, dentium doloribus cruciati curantur et sanantur, 119. Mulier febribus graviter laborans sanatur, 119 120. Cæca illuminatur, 120. Surdus auditum recipit, 120. Monachus febribus graviter affectus sanatur, 120. Presbyter dolore dentium graviter laborans sanatur, 120, 121.

Virtute ac meritis S. Mariæ Dei Genitricis infans a nativitate cæca illuminatur, 145. Clericus dolore dentium graviter affectus sanatur, 146. Diaconus febribus graviter laborans sanatur, 146. Tres claudi et contracti eriguntur et recte ambulant, 146, 147. Alius claudus et contractus bis sanatur, 147.

Virtute ac meritis S. Gibrioni tres mulieres cæcæ illuminantur, 288. Mulier habens manum contractam sanatur, 288. Virtute ac meritis S. Balderici Offradus miraculose alitur et monasterium a furore et incendio Nortmannorum liberatur, 314, 315. Contractus erigitur, cæcus illuminatur et mutus loquelam recipit, 315. Adelardus febre gravi corripitur, postea pœnitens sanatur, 315, 316. In magna siccitate pluvia copiosa obtinetur, 316. Quidam luscus amissi lumen oculi recuperat, 316. Mutus loquitur, 316. Claudus recte ambulat, femina octo per annos contracta sanatur, 317. Duæ cæcæ illuminantur; infans annorum septem mutus loquitur, 317. Multi diversis infirmitalibus laborantes sanantur, 317. Duæ cæcæ nobiles feminæ illuminantur, mulier contracta sanatur, 317. Quidam casu attritus et quasi mortuus sanitati restituitur, 317, 318. Godefridus comes pro contemptu sancti febre gravi corripitur, postea pœnitens sanatur, 318. Famulus S. Balderici a naufragio salvatur, 319. Virtute ac meritis SS. Bovæ et Dodæ febricitantes atque alii variis morbis laborantes sanantur. 319. Puella surda auditum recipit, 319. Virtute ac meritis S. Mariæ Virginis cæci visum, claudi gressum, surdi auditum recipiunt, 325. Ecclesia ab incendio liberatur, 325. Virtute ac meritis SS. Rufini et Valerii martyrum quantitas ceræ crescit et multiplicatur, 326. Claudus recte ambulat, 326. Latro ad emendationem castigatur, 327. Oleum fit copiosius, 327, 328.

Eraclius Leodiens. episc. — Virtute ac meritis S. Martini Eraclius a morbo lupi liberatur, CXXXV, 947, 948.

S. Udalricus Augustanus episc. — Virtute ac meritis S. Udalrici quidam febribus graviter laboraus sanatur, CXXXV, 1059. Multi variis infirmitatibus laborantes sanantur, 1059. Fur pro suo furto febre corripitur, postea pœnitens sanatur, 1059, 1060. Presbyter pro furto bacelli morbo laborat; bacello restituto, sanatur, 1060. Puella brachio debilis et contracta sanatur, 1060, 1061. Surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 1061. Luitosus pro reatu anxius ab anxietate liberatur, 1061. Adelhardus pro contemptu sancti crure fracto laborat, postea pœnitens sanatur, 1062. Faber gravi infirmitate affectus sanatur, 1062. Pauper biennio cæcus visum recuperat, 1063. Clericus mutus loquelam recipit, 1063, 1064. Cæcus illuminatur ad sublevandum ductorem suum in via deficientem, 1064. Matrona energumena liberatur, 1064, 1065. Filius ducis morbo gravi laboraus sanatur, 1065. Dux Vandalorum sagitta venenata sauciatus curatur et a morte liberatur, 1065. Mulier energumena et crudeliter a dæmone vexata liberatur, 1065, 1066. Alia femina muta, contracta et paralytica, loquelam integramque sanitatem recipit, 1066. Cæcus visum recipit, 1066. Puer in flumine submersus a morte salvatur. 1066 Ancilla manibus contracta subito sanatur, 1067. Claudus recte ambulat, 1068. Juvenis paralyticus sanatur, 1068.

Ratherius episcopus Veronensis. — Virtute ac meritis S. Ursmari episc., Laubiensis in Belgio puella sanctimonialis energumena et a dæmone crudeliter vexata liberatur et sanatur, CXXXVI, 349, 350. Alia puella dæmoniaca liberatur, 351. Neptis sancti gutture graviter laborans sanatur, 351. Alia puella ægrota et moribunda subito sanatur, 351, 352.

Bernerus abbas Humolariens. — Virtute ac meritis sanctæ Hunegundis virginis cæcus illuminatur, CXXXVII, 69. Rotbertus utriusque pedis impotens curatur, 69. Puella epileptico morbo laborans sanatur, 74, 75.

S. Ethelvoldus Wintoniensis episc.—Virtute ac meritis S. Ethelvoldi venenum haustum fit innocuum, CXXXVII, 91. Cæcus illuminatur, 103. Puella gravi morbo laborans sanatur, 103. Puer cæcus visum recipit, 103. Fur in

carcere ligatus a vinculis et pœna liberatur, 103, 104.

Joannes abbas S. Arnulfi Metensis.—Virtute ac meritis sanctæ Glodesindis abbatissæ cæcus et cæca illuminantur, CXXXVII, 226. Alia cæca visum recipit, 226. Tres feminæ febribus laborantes sanantur, 227. Alia gravi morbo laborans sanatur, 227. Cæca illuminatur, 227, 228. Alia pariter cæca visum recipit, 228. Quidam gravi fœtore narium laborans sanatur, 228, 229. Mulier decennio cæca illuminatur, 229. Quinque feminæ cæcæ visum recipiunt, 229. Tres viri cæci et quatuor feminæ cæcæ illuminantur, 229. Navis improvisa viatori offertur, 230. Piscis miræ magnitudinis capitur, 230. Energumenus a dæmone graviter vexatus liberatur et sanatur, 230, 231. Mutus ab infantia loquitur, 231. Fons olei producitur, 233, 234. Hildegardis per multum tempus cæca illuminatur, 235. Osa quinquennio clauda recte ambulat, 235. Claudus grabbato deportatus gressum recipit, 235. Quidam gravi infirmitate affectus sanatur, 235, 236. Mulier fluxu sanguinis graviter laborans sanatur, 236. Puer debilis et contractus sanatur, 236. Duæ feminæ contractæ et alia debilis et clauda sanitatem integram recipiunt, 236. Alia per annos duodecim languidos pedes trahens sanatur, 236, 237. Dæmoniacus scientia linguarum famosus sed graviter vexatus, liberatur et sanatur, 237. Vinum crescit et multiplicatur, 237. Femina languida sanatur, puella cæca illuminatur, 237. Dæmoniacus liberatur, 240. Puer a nativitate contractus et alius cæcus et contractus visum et sanitatem integram recipiunt, 240.

Osbernus monachus Cantuariens. — Virtute ac meritis S. Dunstani episc. Cantuariensis, aqua ex rupe oritur, CXXXVII, 442, 443. Cæcus illuminatur, 457. Tres mulieres per multum tempus cæcæ visum recipiunt, 457. Sacerdos per multos annos paralyticus sanatur, 458. Ingratus ad emendationem castigatur, 458. Invalido sanitas redditur, 458, 459. Paupercula a nativitate cæca illuminatur, 459. Anus per annos multos cæca visum recuperat, 459, 460. Clemens excommunicatus fit energumenus et a dæmone valde corripitur, postea pœnitens liberatur et sanatur, 460. Elwardus triginta per annos præ infirmitate repens erigitur et sanatur, 460. Loripes recte ambulat, 460, 461. Puella Deo devota a nativitate cæca illuminatur, 461, 462. Alia fœda et invalida curatur, 462, 463. Quidam a pueritia debilis et contractus sanatur, 463. Alius omnimode contractus curatur, 463. Pueri novitii a verberibus et cruciatibus liberantur, 464. Lanfrancus in temporalibus adjuvatur, 466. Idem infirmitate gravi laborans sanatur, 466, 467. Presbyter febribus graviter laborans sanatur, 468. Quidam propter occisionem cervi catenatus liberatur, 468. Malefactor pœnam meritam effugere non potest, 468, 469. Osbernus in lite contra adversarios calumniantes adjuvatur et victor evadit, 471, 472.

Adso Dervensis abbas. — Virtute ac meritis S. Frodoberti abbatis primis Cellensis, dæmon fugatur, CXXXVII, 602. Mater sancti cæca visum recuperat, 602, 603. Multi energumeni liberantur et qualibet infirmitate affecti curantur, 605. Vinum crescit et multiplicatur, 607. Mulier insana et furiosa sanatur, 609, 610. Lector dolore capitis graviter affectus sanatur, 611. Aurum in ossibus sancti reperitur, 615. Percussor matris suæ pro suo crimine, oculo et brachio graviter laborat, postea pœnitens curatur, 616, 617. Virtute ac meritis S. Mansueti puer in fluvio submersus post tres dies vivus invenitur et patri redditur, 625, 627. Femina per annos septem cæca illuminatur, 634, 635. Puella energumena liberatur, 635. Quidam elephantino morbo laborans curatur, 631, 636. Clericus febribus graviter affectus et multi alii febricitantes sanantur, 636. In siccitate magna pluvia abundans obtinetur, 639. Comes manu contractus sanatur, 639. Puer contractus curatur, 640. Populus a peste inguinaria seu cholera liberatur, 641, 642. Episcopus gravi morbo laborans sanatur, 642, 643.

Virtute ac meritis S. Basoli confessoris fons in montis vertice oritur, 651. Puer a nativitate cæcus illuminatur, 655. Aper contra venatores protegitur, 656. Suspensus in patibulo incolumis servatur, 657. Homo monstruosus curatur, 661. Puella quadragenaria a nativitate cæca illuminatur, 661. Alia per multum tempus cæca visum recipit, 661, 662. Multi a cruciatibus tyranni liberantur, 662. Vandali fugantur, 662, 663. Fur pro suo crimine castigatur, 664. Latrones ad emendationem fiunt immobiles, postea pœnitentes relaxantur, 665. Rector pro contemptu S. Basoli, fit rabidus, postea pœnitens curatur, 665, 666. Pincerna impudicus a dæmone laniatur, sed pœnitens sanatur, 666. Quidam pro suo facinore fit quasi nudum cadaver, sed postea pœnitens sanatur, 666, 667. Virtute S. Bercharii abbatis oleum oritur ad sanandos infirmos, 686. Virtute ac meritis S. Waldeberti abbatis Luxoviensis monasterium contra incendia paganorum servatur, 693. Invasores ecclesiæ plagis afficiuntur sed pœnitentes curantur, 696, 698. Bernericus pedibus contractus erigitur et sanatur, 699, 700.

S. Maiolus abbas Cluniacens. — Virtute ac meritis S. Maioli abbatis septem solidi reperiuntur ad pauperes sublevandos, CXXXVII, 749, 750. Monachus febribus graviter laborans sanatur, 752. Multi a dæmone liberantur, 759. Multi infirmi sanantur, 759. Multi mente mortui ressuscitantur, 759. Cæcus illuminatur, 759, 760. Alius cæcus visum recipit, 760, 761. Monachus febre gravi correptus sanatur, 761. Episcopus gravi morbo affectus curatur, 761, 762. Pauper nudus vestitur, 763. Matrona morbo gravi affecta sanatur, 772. Monetarius infirmitate graviter laborans sanatur, 772, 773. Servus a procacitate domini sui liberatur, 773, 774. Liber S. Dionysii ab incendio salvatur, 775. Navigantes a naufragio liberantur, 775, 776.

Letaldus Miciacensis monachus. — Virtute ac meritis S. Juliani Cenomanensis episcopi Cenomani ad Christum convertuntur, CXXXVII, 785. Tres mortui suscitantur, 787, 788. Puella a dæmone vexata liberatur, 790. Draco sævissimus fugatur et vim lædendi amittit, 791. Puer a serpente liberatur, 792. Duo energumeni liberantur, 792. Ostia carceris aperiuntur, et rei catenati a carcere et vinculis liberantur, 793. Infans ab incendio salvatur, 795, 796. Virtute ac meritis S. Maximini abbatis soror S. Theodemiri cæca illuminatur, 801. Draco sævus exstinguitur, 799. Agilis ægrotus sanatur, 799. Ecclesia et monasterium S. Maximini ab incendio salvantur, 804, 805. Virtute ac meritis S. Aviti abbatis Dunensium monachus a mortuis suscitatur, 800, 801. Virtute S. Maximini duo fratres a morte liberantur, 810. Prædo pro suo crimine fit dæmoniacus, postea pœnitens liberatur, 811. Auriga inter fluctus Ligeris prospere servatur, 811, 812. Quidam in flumine mersus et exanimis ad vitam revocatur, 812, 813. Clericus ab ecclesiæ tecto lapsus illæsus servatur, 813. Quidam habens manus contractas et fossorio hærentes sanatur, 813. Duo monachi a morte salvantur, 814, 815. Operarii sub terra obruti vivi servantur, 817. Pauper cæcus in flumine mersus a morte liberatur, 817. Pauper habitans sub rupe cum uxore et sex liberis a morte salvatur, 818. Ardentes ab igne eos devorante liberantur et sanitatem integram recipiunt, 820, 822. Bernerius phreneticus sanatur, 822. Virtute ac meritis S. Juniani febricitantes sanantur, 826. Mulier elephantino morbo laborans curatur, 826.

S. Adalbertus episcopus Pragensis. — Virtute sanctæ Mariæ Adalbertus moribundus ad sanitatem revocatur, CXXXVII, 865. Virtute ac meritis S. Adalberti quidam muti fiunt ad emendationem, sed postea pœnitentes loquelam recuperant, 890, 891. Paganus pro contemptu sancti fit mutus et ore contractus, sed conversus ac pœnitens loquelam et sanitatem integram recipit, 894. Otto imperator morbo gravi laborans et a medicis desperatus subito sanatur, 894, 895.

Hrotsuita monialis Gandersheimensis. — Virtute ac meritis SS. Joannis et Pauli puer energumenus et a dæmone violenter vexatus liberatur et sanatur, CXXXVII, 994. Virtute S. Joannis apostoli Drusiana et Callimachus ressuscitantur, 1001, 1010, 1011.

Opera ἀδεσποτικά. — Virtute ac meritis S. Clodoaldi confessoris dæmones fugantur de obsessis corporibus, ora mutorum aperiuntur, visus cæcis redditur, surdis auditus, claudis gressus et cunctis infirmis ex fide poscentibus sanitas conceditur, CXXXVIII, 203.

Abbo abbas Floriacensis. — Virtute ac meritis S. Silvestri papæ Constantinus Magnus imperator lepra fœdissima laborans sanatur, CXXXIX, 540, 541. Virtute ac meritis S. Liberii papæ et confessoris multi salvantur infirmi, 551.

Aimoinus monachus Floriacensis. — Virtute ac meritis sancti Benedicti basilica S. Petri ab incendio salvatur, CXXXIX, 814, 815. Mensa pauperum et peregrinorum ab incendio generali servatur, 815, 816. Architectus in casu gravi fit illæsus, 816. Mulier a dæmone liberatur, 816, 817. Contractus erigitur, 817. Duodecim pauperes aluntur, 817. Argentomagenses eulogiis panis et vini muniuntur, 819. Navicula cœlitus subministratur, 821. Æger sanatur, 822, 824. Incendium exstinguitur, 826. Contractus erigitur, 826, 827. Ingratus fit demo contractus sed pœnitens iterum sanatur, 827, 828. Otherius a juventute paralysi manuum ac pedum laborans sanatur 828, 829. Ademarus invasor cœnobii nutu divino vincitur et capitur cum suis sociis, 830 *et seqq.* Equus e puteo educitur, 834. Milites in prælio non læduntur, 836, 837. Armentarius ex aquis eripitur, 839. Felix a naufragio his salvatur, 842, 843. Advocatus pauperum spoliator ad emendationem castigatur, 843, 844. Monachus, ab omnibus derelictus, adjuvatur, 844, 845. Duæ feminæ quatuor morbis laborantes sanantur, 840, 841. Adelais muta et

clauda loquitur et recte ambulat, 847. Femina pedum impotens bis sanatur, 847, 848. Incendium exstinguitur, 848, 849. Puella cruribus contracta erigitur et sanatur, 850, 851. Duo cæci lumen recipiunt, 851. Placidus in aqua exstinctus ad vitam revocatur, 853, 854. Ex rupe fons oritur, 854. Tredecim solidi inveniuntur ut pauper debitor ære alieno liberetur, 854.

Herigerus abbas Lobiensis. — Virtute ac meritis sanctæ Berlendis virginis multi quolibet morbo affecti sanantur, CXXXIX, 1107. Piscis in carnem convertitur, 1107. Aqua in vinum mutatur, 1107, 1108. Multi cæci illuminantur, multi claudi eriguntur; surdi et muti auditum et loquelam recipiunt, dæmones fugantur, 1108. Femina incredula fit dæmoniaca, sed pœnitens liberatur, 1108. Virtute ac meritis S. Laudoaldi et sociorum cæca illuminatur, 1117. Femina nobilis hydropica sanatur, 1117, 1118. Contractus erigitur, 1119, 1120. Mulier energumena crudeliter a dæmone vexata liberatur et sanatur, 1120. Alia quatuor per annos cæca visum recipit, 1120. Alia sex per annos hydropisi graviter laborans sanatur, 1120. Equus furatus restituitur, 1120. Femina per multum tempus languida sanatur, 1121, 1122. Nauclerus pro reatu castigatur, sed pœnitens sanatur, 1122. Mulier multos per annos cæca lumen recipit, 1123. Puella cæca illuminatur, 1123. Alia debilis et pedum impotens sanatur, 1123. Alia omnimode invalida et a medicis desperata sanatur, 1123. Adalgerus cæcus et gibbosus illuminatur et sanatur, 1123. Puella lippitudine oculorum per annos multos laborans sanatur, 1123, 1124. Paupercula cæca lumen recuperat, 1124. Alia cæca visum recipit, 1124. Theodorus per annos multos contractus erigitur et sanatur, 1124. Mulier cæca lumen recipit, 1124. Alia dolore renum graviter laborans sanatur, 1124.

Notgerus Lodiensis episc. — Virtute ac meritis S. Hadelini confessoris fons abundans oritur ad sedandam sitim messorum laborantium, CXXXIX, 1145. Mulier muta loquelam recuperat, 1145. Matrona, ut donum faciat, ad vitam revocatur, 1146. Janua domus pauperculæ effracta redintegratur, 1146.

S. Henricus imperator. — Virtute ac meritis sanctæ Cunegundis imperatricis et virginis energumenus liberatur. CXL, 214, 215. Tres contracti eriguntur, 215. Mulier paralytica et altera clauda sanitatem integram recipiunt; claudus recte ambulat, 215. Puer debilis et contractus et alius macie deformi consumptus sanantur, 215. Puella sciatica, puer contractus, puella pede et geniculo contracta, alia habens manum aridam, eriguntur et curantur, 215. Quidam pro equo furato suspensus patibulo, a morte liberatur, 215. Alius patibulo suspensus et strangulatus ad vitam revocatur, 215. Duo alii a vinculis et morte liberantur, 215. Puer a mortuis suscitatur, 215, 216. Puer suffocatus ad vitam revocatur, 216. Puella in fonte exstincta a mortuis suscitatur, 216. Mutus a nativitate recte loquitur, 216, 217. Lupus fit mitis, fovet puerulum et matri reddit illæsum, 217. Servus dolore capitis graviter laborans sanatur, 217, 218. Cæci visum, claudi gressum, muti verbum, surdi auditum cæteriique infirmi integram sanitatem recipiunt, 222. Pulvis convertitur in frumentum, 222.

Thangmarus presbyter. — Virtute ac meritis S. Bernwardi episcopi Hildesheimensis, puella contracta erigitur, CXL, 435. Infantula morbo gravi affecta sanatur, 436. Puella dolore oculorum laborans, curatur, 436. Quidam dolore oculorum acuto vexatus sanatur, 436, 437. Dodo manibus pedibusque graviter laborans sanatur, 437. Mulier energumena et a dæmone graviter vexata liberatur et sanatur, 437. Juvenis energumenus horrende vexatus, liberatur, 437. Mercatores a naufragio salvantur, 438. Puer per quinquennium fistulæ morbo affectus sanatur, 438, 439. Abbas tibiæ vulnere laborans sanatur, 440. Mulier contracta erigitur, 439. Quidam habens manum aridam sanatur, 439, 440. Rusticus gravi infirmitate detentus sanatur, 440. Puella habens manum contractam sanatur, 440. Mulier gravi tumore oculorum et narium laborans sanatur, 440. Puella per quinquennium contracta curatur, 440, 441. Adelwardus paralyticus sanatur, 441. Infans pene exanimis ad vitam et sanitatem revocatur, 442. Miles diutina infirmitate consumptus sanatur, 442. Matrona gravi morbo laborans subito sanatur, 442. Miles febre gravi affectus sanatur, 442. Rusticus diu febribus graviter laborans sanatur, 442.

Auctor anonymus. — Virtute ac meritis S. Henrici imperatoris paralyticus sanatur, CXL, 131. Cæcus illuminatur, 132. Languidus et totis membris invalidus sanatur, 132. Contractus erigitur, 132. Debiles curantur, cæci illuminantur, dæmones fugantur, multi variis morbis affecti sanantur, 132. Joannes cardinalis detractor sancti imperatoris fit cæcus, sed postea pœnitens visum recuperat, 133. Alius dubitans de signis quæ per sanctum fiebant, fit pariter cæcus, sed pœnitens illuminatur, 133. Adolescens omnimode contractus erigitur et sanatur, 134, 135. Dæmoniacus et duæ dæmoniacæ liberantur, 135. Cæca illuminatur, 135. Mulier deformis et membrorum impotens sanatur, 135. Matrona gravi dolore dentium confecta sanatur, 135, 136. Detractor sancti quinque sensuum officio privatur, sed pœnitens sanatur, 136. Quidam, simulans se esse contractum, pede fit contractus, 137. Cæcus illuminatur, 137, 138 Rusticus habens pedem aridum sanatur, 138. Surda et muta a nativitate audit et recte loquitur, 138. Mulier energumena invita liberatur, 139. Multi febricitantes sanantur, 140.

Adelboldus Trajectensis episc. — Virtute ac meritis sanctæ Walpurgis puella moribunda sanatur, CXL, 1095. Ancilla morbo et ingluvie laborans sanatur, 1095. Puer epilepticus sanatur, 1097. Abbatissa podagra laborans sanatur, 1097, 1098. Pauper a nativitate contractus et monstruosus erigitur, et sanatur, 1098. Mulier debilis et pedum impotens sanitatem integram recipit. 1098. Languidus et moribundus ad sanitatem revocatur, 1099 Homicida suæ victimæ invitus insolubiliter hæret ut crimen puniatur, 1099, 1101.

Bernardus Scholasticus Andegavensis. — Virtute ac meritis sanctæ Fidis virginis Wilbertus, oculis erutis, visum recipit, CXL, 131, 133. Ad solamen militis mulus mortuus ad vitam, revocatur, 137, 138. Mulier sterilis fit fecunda et parit duos masculos, 139, 140. Mulier pro annulo usurpato gravi tumore laborat, sed pœnitens sanatur, 140. Mercator pro cereo furato inter flammas videtur, sed pœnitens ab incendio salvatur, 140, 141. Puer a nativitate cæcus, claudus, surdus et mutus videt, recte ambulat, audit et loquitur, 141, 142. Alius cæcus et claudus illuminatur et recte ambulat, 142. Innocens patibulo suspensus a patibulo et morte liberatur, 142, 144. Alius vinculis solvitur et a carcere liberatur, 144, 145. Quidam alius in carcere catenatus, a carcere liberatur, adhuc catenatus ab asino cœlesti vehitur, et denique, catenis fractis, ab omni periculo salvatur, 145, 148. Raimundus naufragatus a morte salvatur, 148, 151. Bodias peregrinus a vinculis et carcere liberatur, 151, 152. Adolescens in feretro positus ad vitam revocatur, 152, 153. Eques Helias ab uxore antea sterili obtinet liberos, qui per flammas transeunt illæsi, 153, 154. Oculus equi radicitus erutus redintegratur, 154. Juvenis a mortuis suscitatur, 155, 156. Raimundus morbo epileptico vexatus sanatur, 157. Idem compedibus et catena solvitur, 157, 157. Mulus mortuus ad vitam revocatur, 160, 161. Miles morbo viscerum graviter laborans sanatur, 161, 162.

Arnoldus Emmerammensis monachus. — Virtute ac meritis S. Emmerammi episcopi mulier adultera ab ecclesia sancti repellitur, CXL, 999. Quidam a latronibus captus et bis venundatus a morte liberatur, 1000, 1001. Puella annum per integrum jejuna et omnia alimenta abhorrens ad sanitatem pristinam revocatur, 1001, 1002. Monachus a naufragio salvatur, 1007. Monachus apostata a dæmone correptus, toties liberatur, 1007, 1008. Dæmoniacus a legione possessus liberatur et sanatur, 1008, 1009. Duodecim viri contra jus jurantes pessime castigantur, 1010, 1011. Femina pro calice furato fit paralytica, sed pœnitens sanatur, 1011, 1013. Paralyticus sanatur, 1014, 1015, Cæcus illuminatur, 1044. Mulier contracta sanatur, 1044, 1045. Pauper debilis sanatur, 1045. Energumenus crudeliter a dæmone vexatus liberatur, 1057, 1058. Mulier cæca illuminatur, 1058, 1059. Duæ feminæ energumenæ curantur, 1059. Femina manu contracta sanatur, 1060. Vir oculo laborans sanatur, 1063, 1064. Aqua convertitur in vinum, 1065. Febricitans sanatur, 1065. Pauper contractus erigitur, 1066. Latro convertitur ad Christum propter miracula patrata, 1066. Os accusatoris S. Emmerammi divinitu, clauditur, 1068.

Wolferus canonicus. — Virtute ac meritis S. Godehardi episcopi quidam pedis debilitate affectus sanatur, CXLI, 1198, 1199. Mulier per annos multos cæca visum recipit, 1199. Rusticus diutina infirmitate laborans sanatur, 1199. Puella biduo exanimis ad vitam revocatur, 1199. Puer paralyticus sanatur, 1200. Desiderius cæcus et infirmus illuminatur et sanatur, 1200. Quidam per longa tempora febribus laborans sanatur, 1201. Monachus febre acutissima affectus, curatur, 1201, 1202. Juvencula febribus graviter laborans sanatur, 1202. Febricitans sanatur, 1202, 1203. Juvenis in flumine submersus ad vitam revocatur, 1203. Mulier in partu laborans a dolore partus et periculo liberatur, 1204. Socius sancti in via, fracto crure laborans, subito curatur, 1204, 1205. Mulier cæca illuminatur, 1205. Alia dæmoniaca liberatur, 1205, 1206. Puer multum hebes fit docibilis et doctus episcopus, 1206. Mortui excommunicati surgunt

de sepulcris ut absolvantur, 1206, 1208. Quidam longo tempore in fluvio mersus ad vitam revocatur, 1214. Mater muta loquitur et filius cæcus illuminatur, 1214. Quidam claudus et contractus recte ambulat et erigitur, 1214. Pastor manu debilis sanatur, 1214, 1215. Quidam per multum tempus mutus subito loquitur, 1215. Quidam claudus et omnibus membris debilitatus, recte ambulat et sanatur, 215. Puella gibbosa et valde curvata erigitur et sanatur, 1215. Gibbosus et curvatus ab omni infirmitate liberatur, 1215. Matrona multis infirmitatibus afflicta sanatur, 1215. Quidam patibulo suspensus a morte salvatur, 1216. Duæ mulieres infirmitate gravi laborantes sanantur, 1216, 1217. Energumenus a dæmone valde vexatus liberatur et sanatur, 1217. Claudus et debilis recte ambulat et sanatur, 1217. Mulier anxia in sua miseria invenit novem nummos in panniculo, 1218. Puer claudus et horrende contractus recte ambulat et erigitur, 1218. Quidam morbo fistulæ laborans sanatur, 1218. Matrona paralytica curatur, 1218, 1219. Puella, propter os in gutture hærens graviter laborans subito liberatur et sanatur, 1219. Quidam injuste captivatus et incarceratus liberatur, 1219, 1220. Paganus a compedibus liberatur et gratiam suam obtinet, 1220. Puer sub mole terræ suffocatus ad vitam revocatur, 1220, 1221. Hydropicus curatur, 1221. Peregrinantes inermes vincunt latrones armatos, 1221. Puer a naufragio salvatur, 1221, 1222. Puella valde debilis sanatur, 1222. Cæcus illuminatur, 1222. Energumenus a dæmone violenter agitatus liberatur et sanatur, 1222, 1223. Mercator a naufragio salvatur, 1223. Multi ab inundatione maris liberantur, 1223. Quidam famulus in mari submersus a morte liberatur, 1223. Filius comitis moribundus ad sanitatem revocatur, 1224. Puer in flumine mersus ad vitam revocatur, 1225. Negotiator a captivitate liberatur, 1225, 1226. Vir truncatus manu ad pristinum statum restituitur, 1226, 1227. Theodoricus phtisi laborans curatur, 1227, 1228. Joannes gravi infirmitate affectus sanatur, 1228. Civitas Pictaviensis ab obsidione liberatur, 1227, 1228. Abbas fluxu sanguinis fatigatus curatur, 1228. Matrona hydropisi et podagra laborans sanatur, 1229. Multi qualibet infirmitate affecti sanantur, 1229. Pauper femina duos nummos invenit, 1229. Malefactor inflatione gutturis laborat, sed pœnitens a faucibus mortis liberatur, 1230. Mulier geminos generans valde periclitans feliciter liberatur, 1230.

Angelrannus abbas Centulensis. — Virtute ac meritis S. Richarii abbatis contractus erigitur, CXLI, 1432. Rei vinculis solvuntur, 1432. Monachus a peste salvatur, 1432. Fons oritur in loco inaquoso, 1433. Mulier infirma sanatur, 1433. Meretrix ad emendationem fit contracta, sed pœnitens erigitur, 1433. Femina manibus contracta sanatur, 1433. Puella cæca a nativitate illuminatur, 1434. Languidus et hydropicus curatur, 1434. Puer debilis sanatur; cæcus et contractus illuminatur et erigitur, 1434. Mulier cæca visum recipit; vinctus in carcere, vinculis solvitur; duæ puellæ contractæ eriguntur, 1434. Puella contracta erigitur; cæcus illuminatur; contractus erigitur; oculis laborans sanatur, 1433. Quidam horrende contractus, quinque sive contracti sive contractæ eriguntur et sanantur; mutus a nativitate loquitur; puer in cunis contractus erigitur, 1434. Vir et uxor in puteum lapsi a læsione et morte salvantur, 1436. Quidam arista piscis laborans liberatur, 1436. Faber ex alto tecto lapsus a morte salvatur, 1437. Puella insana tectum scandens salva servatur, 1437. Famuli vinculis solvuntur, 1438. Frater sancti sanatur; in festo ejusdem sancti pluvia cessat, 1438.

S. Bruno Herbipolens. episcopus. — Virtute ac meritis sancti Brunonis mulier octo per annos contracta erigitur, CXLII, 35. Alia veneno laborans curatur; virgo clauda recte ambulat; alia cæca illuminatur; alia contracta erigitur; puer contractus et puella contracta eriguntur et sanantur, 35. Surda, muta et contracta audit, loquitur et erigitur; alia gibbosa curatur; puer contractus erigitur; virgo muta et a dæmone vexata loquitur et liberatur; alia manu contracta curatur; cæcus visum recipit; puer contractus et puella contracta eriguntur, 35. Duæ puellæ contractæ eriguntur, 35, 36. Alia per quinquennium contracta, servus ab infantia contractus, eriguntur, 36. Agnes per annos quinque pedibus contracta et manibus serpens erigitur et sanatur, 36. Alia crure contracta et arida sanatur, 36. Puer a lupo graviter læsus et pene exanimis ad vitam et sanitatem revocatur, 36. Surda et muta a nativitate audit et loquitur, 36. Dæmoniaca liberatur, 36. Cæca visum recipit, 36. Puer in aqua mortuus resuscitatur, 36. Puella energumena liberatur, 36. Puer a furibus captus vinculis solvitur et a captivitate liberatur, 36. Innocens patibulo suspensus a morte liberatur, 6. Energumena curatur, 36. Quædam arreptitia mater undecim puerorum et in quolibet partu eorum a dæmone vexata et in ultimo insana liberatur et sanatur, 36. Contractus erigitur; mercator a compedibus liberatur; puer serpens in terra recte ambulat; puer in puteo mortuus ad vitam revocatur; virgo cæca illuminatur; puer calculi morbo affectus curatur; paralyticus sanatur; innocens patibulo suspensus a morte liberatur; puer genibus debilitatus, femina tribus catenis ligata liberantur, 36. Puer habens manum sinistram contractam sanatur, 36, 37. Femina clauda et crure contracta et ejusdem filius calculi morbo affectus sanitatem integram recipiunt, 37. Femina habens pedem contractum et super genua reptans curatur, 37. Contractus et duæ contractæ eriguntur, 37, 38. Albertus canonicus hydropisi laborans sanatur, 38.

Rodulfus Glaber monachus Cluniacensis. — Virtute ac meritis sancti Willelmi quidam morte punitus ad vitam revocatur, CXLII, 717.

Odorannus monachus S. Petri vivi Senonensis. — Virtute ac meritis SS. Saviniani, Potentiani, etc., cæcus illuminatur, 785. In magna siccitate pluvia abundans obtinetur, 786. Paupercula pedibus contracta erigitur et sanatur, 787. Oratorium S. Serotini ab incendio liberatur, 788. Mainardus per triennium cæcus illuminatur, CXLII, 798.

S. Odilo abbas Cluniacensis. — Virtute ac meritis S. Odilonis, ipse puer a gravi infirmitate divinitus liberatur, CXLII, 915. Cæcus illuminatur, 916, 917. Aqua in vinum convertitur, 917. Furta deteguntur, 917, 918. Flumen profundum absque navigio transmeatur, 919, 920. Piscis magnitudine enormis et insolitus in fluvio Sequana capitur, 922. De paucis pisciculis plurimi reficiuntur, 922, 923. Vinum crescit et fit exuberans in monte Aventino, 923, 924. Febricitans sanatur, 924. Utres in usus pauperum evacuatæ, iterum vino divinitus implentur, 924. Vas vitreum confractum solidatur, 924, 925. Monachus infirmitate gutturis affectus sanatur, 929. Alius morbo gravi laborans sanatur, 930. Quidam oculo graviter laborans curatur, 931, 932. Clericus vulnere brachii laborans sanatur, 932. Dæmoniacus liberatur, 932, 933. Mutus loquelam recuperat, 933. Vinum multiplicatur, 933, 934. Puella insana, surda et muta, sanitatem integram recipit, 935. Surdus et mutus audit et loquitur, 933. Mutus et paralyticus loquitur et sanatur, 933. Presbyter mutus loquelam recuperat, 936, 937. Cæcus illuminatur, 937. Cæcus et cæca lumen recipiunt, 937. Insanus ad mentem revocatur, 937. Rainaldus paralyticus sanatur, 938. Juvenis hydropicus, senex hydropicus sanantur, 938. Juvencula contracta erigitur, 938, 939. Alia cruribus contracta et invalida sanatur, 939. Alia per totum corpus debilis sanatur, 939, 940. Captivus a vinculis liberatur, 94. Mente captus sanatur, 940. Virtute ac meritis S. Maioli Christiani a Saracenis liberantur, 960. Patria a luporum infestatione liberatur, 960, 962.

Virtute ac meritis sanctæ Adalheidis reginæ claudus recte ambulat, 985. Cæcus illuminatur, 986. Henricus rex gravi morbo affectus sanatur, 987. Eques temerarius fit mentis et corporis impotens, sed postea pœnitens sanatur, 987. Sanctimonialis utroque pede claudicans recte ambulat, 987. Innocens accusatus furti et excæcatus visum recipit, 988. Cæcus, cui oculi radicitus eruuntur, oculos et visum recuperat, 988. Cæca illuminatur, 988, 989. Filius comitissæ mutus loquitur, 989. Claudus, curvus et contractus a nativitate integram sanitatem recipit, 989, 990. Burchardus injuste re sua spoliatus eam recuperat, 990, 991.

Berno abbas Augiensis. — Virtute ac meritis S. Udalrici episc. Augustensis quidam hortulanus ad emendationem perdit sensum cum visu et auditu, sed pœnitens hæc omnia recuperat, CXLII, 1196, 1197. Multi infirmi et maxime epileptici liberantur et sanantur, 1197. Ipse gravi infirmitate laborans per oleum a se consecratum sanatur, 1197, 1198. Femina sanctimonialis propter inobedientiam fit clauda et debilis, sed pœnitens recte ambulat et sanatur, 1199.

Leo Atinensis episc. — Virtute ac meritis S. Marci episcopi et martyris presbyter gravi infirmitate laborans et a medicis desperatus sanatur, CXLIII, 1419. Pluvia abundans obtinetur, 1420, 1421. Juvenis aridam manum habens sanatur, 1421. Puella energumena liberatur, 1421, 1422. Monachus gravi dolore capitis affectus sanatur, 1422.

SS. Arialdus et Herlembaldus martyres. — Virtute ac meritis S. Arialdi diaconi rusticus paralyticus sanatur, CXLIII, 1486. Quidam infirmitate gravi affectus sanatur, 1486. Alius pro contemptu sancti gravi dolore viscerum laborat, sed pœnitens sanatur, 1486.

S. Anno Coloniensis archiepisc. — Virtute ac meritis sancti Annonis male conceptus fetus sanctimonialis evanuit, CXLIII, 1528. Ipse sanctus febre gravi correptus subito sanatur, 1536. Incendium exstinguitur, 1540. An-

dreas a mortuis suscitatur, 1540. Monachus gravi infirmitate laborans sanatur, 1544, 1545. Cæcus illuminatur, 1545. Alius cæcus visum recipit, 1546. Mulier egena et cæca illuminatur et in indigentia sua sublevatur, 1547. Adolescens hydropicus sanatur, 1547. Mulier omnimode debilis sanatur, 1547, 1548.

Virtute ac meritis S. Bardonis contractus erigitur, 1551. Duo juvenes innocentes a suspendio liberantur, virtute S. Annonis, 1553. Dæmon fugatur, 1572. Femina habens manum aridam sanatur, 1579. Faber cadente ferro cæcatus curatur et visum recuperat, 1579. Puella brachio arido laborans sanatur, 1579. Quidam infirmus et contractus erigitur et sanatur, 1580. Monachus claudus recte ambulat, 1580. Detractor sancti podagra laborat, sed pœnitens sanatur, 1583. Femina contracta et puer contractus eriguntur, 1584.

S. Petrus Damianus cardinalis. — Virtute ac meritis S. Petri Damiani aqua bis in vinum mutatur, CXLIV, 126. In summa panis charitate ciborum copia cœlitus affertur, 128. Quidam a mortis periculo salvatur, 128. Alter in bivio hærens, in iter certum dirigitur, 129. Beati viri nuntius ex luto extrahitur et nocturno timore solvitur, 129, 130. Pueri a dæmonibus vexati liberantur, 141. Abbas pro ingratitudine tumore gutturis laborat, sed pœnitens sanatur, 144, 145.

Virtute ac meritis S. Odilonis abbatis, cæcus a nativitate illuminatur, 930. Aqua bis in vinum mutatur, 931. Fur detegitur, pedum fit impotens, sed pœnitens sanatur, 931. Fur equum sancti furatum non potest vendere et restituere cogitur, 931, 932. Ipse sanctus absque navigio magnum flumen transmeat, 932. Lux cœlitus illuminat domum, 932. Aliud ingens flumen permeat illæsus, 932, 933. Esca crescit in manibus discumbentium, 933. Vinum crescit abundanter in vasculo, 934. Febricitans sanatur, 934. Utres evacuati ad sublevandos pauperes denuo vino reperiuntur repleti, 934. Vas vitreum fractum solidatur, 935. Monachus tumore gutturis affectus sanatur, 929. Libri sancti in flumine submersi, aqua non corrumpuntur, 939. Puer morbo caduco laborans sanatur, 939. Quidam in præcipitia volvens invenitur illæsus, 940, 941. Nobilis vir oculo graviter laborans sanatur, 941. Alius ulcere lethali affectus curatur, 941. Miles insanus et energumenus sanatur, 941, 942. Mutus loquelam recipit, 942. Vinum crescit in vase vinario, 942. Virtute ac meritis S. Mauri episcopi monachus febribus graviter laborans sanatur, 949. Multi variis morbis affecti sanantur, 949, 950. Cæcus et contractus illuminatur et erigitur, 950. Femina dæmoniaca et rabida liberatur et sanatur, 951. Alia contracta ac tremula erigitur et sanatur, 951. Alia fluxu sanguinis laborans curatur, 951. Alia immanitate doloris contorta sanatur, 951. Alia cæca illuminatur, 951, 952. Alia denique energumena et a dæmone crudeliter vexata liberatur et sanatur, 952.

Virtute ac meritis S. Romualdi abbatis dives comedendo vaccam pauperi ablatam suffocatur, 965. Incendium exstinguitur, 972. Bonifacius inter flammarum globos transit illæsus, 978. Monachus de carcere liberatur, 981. Nautæ a naufragio liberantur, 983, 985. Cæcus illuminatur, 988, 989. Quidam a latrone liberatur, 991, 992. Presbyter dolore dentium graviter affectus curatur, 993. Ipse sanctus a casu fagi imminentis salvatur, 993, 994. Rusticus sub arbore obrutus a morte, imo et a læsione liberatur, 994. Monachus dolore capitis graviter laborans sanatur, 997. Insanus osculo sancti sanatur, 997. Alius monachus dolore dentium graviter affectus curatur, 999. Mulier amens sanatur; Puer dæmoniacus liberatur, 1001. Dæmon fugatur et tempestas discordiæ sedatur, 1002. Monachus a strangulatione diabolicæ liberatur 1004. Panis et cæteri cibi cœlitus mittuntur, 1004, 1005. Piscis in arenti rivo invenitur, 1005. Dæmoniacus liberatur, 1006, 1007. Fur rapiens vaccam pauperculæ subito exstinguitur, 1007.

Othlonus monachus S. Emmerammi. — Virtute ac meritis S. Wolf Kangi episcopi Ratisbonensis multi a naufragio salvantur, CXLVI, 416. Quidam oculis laborans sanatur, 417. Femina dæmoniaca liberatur 417, 418. Vice dominus quasi exanimis ad sanitatem revocatur, 418. Quidam gravi morbo laborans sanatur, 418, 419. Energumenus liberatur, 420. Quidam a ferreis vinculis liberatur, 421. Cæcus illuminatur, 422. Mulier debilis sanatur, 422. Vir gravi morbo laborans sanatur.

Adamus canonicus Bremensis. — Virtute ac meritis sancti Rimberti tempestas sedatur, cæcus illuminatur et filius regis a dæmonio liberatur, CXLVI, 489. Multi Christiani a vinculis liberantur et equi pretio redimuntur plurimi, 490.

S. Joannes Gualbertus abbas. — Virtute ac meritis sancti Joannis Gualberti Florentius morbo graviter laborans sanatur, CXLVI, 696, 813 Dæmon fugatur, 686. Filius unicus ægrotans sanatur, 686, 687. Vacca datur pauperibus tempore famis, 687. Ursus interficitur 687, 688. Boves a feris latronibusque servantur illæsi, 698. Rehaldus morbo lethali laborans sanatur, 689. Presbyter inter flammas et super carbones ardentes ambulat illæsus, 697. Panes in furno multiplicantur ad alendos pauperes, 699. Olera et alia victualia multiplicantur, 702, 703. Gratia compunctionis Gregorio papæ septimo datur, 703. Abbas Tenzo dolore iliorum graviter laborans, et postea magno languore depressus, sanatur, 703. Matrona febribus graviter fatigata sanatur, 703. Monachus a strangulatione salvatur, 704. Duo fures rebus furatis onerati fiunt immobiles, 704. Monachus gravi vulnere affectus curatur, 705, 706. Mulier a dæmonio vexata liberatur, 817, 818. Adolescentulus surdus et mutus et dæmoniacus, audit, loquitur et liberatur, 819. Alius energumenus furiosus sanatur, 820, 822. Puella dæmoniaca et furiosa sanatur, 822. Alius energumenus furiosus liberatur, 823. Anus a ridiculo dæmone obsessa liberatur et sanatur, 824. Sacerdos a dæmone pessimo fatigatus liberatur et sanatur, 824, 825. Adolescens a dæmone crudeliter vexatus liberatur, 826, 827. Alius a dæmone multilingui obsessus liberatur, 829, 831. Quidam præ amore insaniens et a dæmone vexatus liberatur et sanatur, 831, 833. Puella a dæmonio vexata liberatur, 833, 835. Alia dæmoniaca sanatur, 835, 836. Plurimi alii energumeni insani et a dæmonibus vexati liberantur et ad sanitatem pristinam revocantur, 836, 960

S. Lietbertus Cameracensis episc. — Virtute ac meritis sancti Lietberti Fulcherus morbo graviter laborans subito sospes efficitur, CXLVI, 1470. Civitas Cameracensis ab obsidione liberatur, 1479, 1480.

S. Geraldus abbas Silvæ majoris. — S. Geraldus gravi infirmitate laborans sanatur virtute S. Adalhardi, CXLVII, 1032. Virtute ac meritis S. Geraldi monachus a naufragio salvatur, 1041. Milites mire servantur, 1042, 1043. Monachus hydropicus sanatur, 1043. Moribundus ad sanitatem revocatur, 1043. Pauper nummos invenit, 1043. Alius perditam clavem invenit, 1043, 1044 Captivus mire liberatur, 1044. Multi captivi a vinculis compedibusque liberantur, 1045. Multi dolore capitis, oculorum, manuum, pedum vel aliorum membrorum laborantes sanantur, 1045. Multi a naufragiis et morte mirabiliter salvantur 1046. Virtute ac meritis S. Adalhardi abbatis mulier contracta erigitur, 1065, 1066. Alia infirmitate manuum laborans sanatur, 1066. Mutus et surdus audit et loquitur, 1069. Alius surdus, mutus et contractus sanitatem integram recipit, 1070. Rothertus surdus et mutus audit et loquitur, 1071, 1072. Quidam claudus et contractus recte ambulat et erigitur, 1076, 1077.

Folcardus monachus Sithivensis. — Virtute ac meritis S. Bertini abbatis, piscator surdus et claudus audit et recte ambulat, CXLVII, 1099. Reus vinculis solvitur, 1102. Puella pedibus contracta erigitur, 1103. Opifex a morte et a læsione salvatur, 1111, 1112. Surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 1112, 1113. Cæcus illuminatur, 1113, 1114. Pagani cæduntur et fugantur, 1118, 1119. Tyrannus occiditur, 1120, 1121. Adala gravi morbo affecta sanatur, 1123. Puer variola laborans sanatur, 1123, 1124. Monasterium Sithivense ab incendio salvatur, 1124, 1125. Invasor villæ de Caumont in duello superatur et post biduum moritur, 1127, 1128. Detractor sancti in caput ruit, et in stercore ventris sui suffocatur 1130, 1131. Tempore siccitatis pluvia abundans obtinetur, 1133. Clericus oculo laborans sanatur, 1134. Puer contractus erigitur, 1135, 1136. Mulier cæca illuminatur, 1136. Rusticus cæcus visum recipit, 1136, 1137. Mulier vinculis solvitur, 1137. Puella nervis contracta sanatur, 1137. Contemptor sancti fit dæmoniacus, sed pœnitens liberatur, 1138. Virtute ac meritis S. Joannis Beverlacensis sanctimonialis tumore brachii laborans sanatur, 1170. Materfamilias gravi morbo affecta curatur, 1171. Moribundus subito ad sanitatem revocatur, 1171, 1172. Vinum et cervisia crescunt et multiplicantur, 1172, 1173. Herebaldus ad vitam revocatur, 1174, 1175. Multi infirmi sanantur, 1176. Dæmones effugantur, cæci illuminantur, surdi audiunt, muti loquuntur, claudi ambulant, 1177. Febricitans sanatur, 1177. Presbyter gravi infirmitate affectus sanatur, 1178. Sanctimonialis contracta erigitur 1178. Virtute ac meritis S. Andomari multi infirmi sanitatem integram recipiunt, 1190. Virtute ac meritis S. Æswaldi episc. piscatio fit copiosior, 1193. Comes podagra laborans curatur, 1193. Piscator habens digitum incurvatum sanatur, 1193. Navis et monachi in ea salvantur a naufragio, 1195, 1196. Monachus defunctus a pœnis eripitur, 1196. Vir potens valida febre laborans sanatur, 1196, 1197. Duodecim pauperes quotidie aluntur, 1197. Multi infirmi sanitatem integram recipiunt,

1199. Mutus a nativitate loquitur, 1199, 1200 Incendium exstinguitur, 1200. Wigornienses a pestilentia liberantur, 1200.

Alphanus Salernitanus archiepisc. — Virtute ac meritis S. Christinæ ipsa sancta in incendio servatur illæsa, CXLVII, 1280. Ipsa a draconibus salvatur et magus devoratur, 1280. Idem magus ad vitam revocatur, 1280. A draconibus nemo læditur, 1280.

Guaiferius Casinensis monachus. — Virtute ac meritis S. Secundini episc. Trojani episcopus moribundus ad sanitatem revocatur, CXLVII, 1298. Tenso membrorum impotens sanatur, 1299, 1300. Ara et ecclesia ab incendio salvantur, 1301, 1302.

Gregorius VII papa. — Virtute ac meritis S. Gregorii leprosi mundantur, CXLVIII, 17. Incendium Romæ exstinguitur, 20. Simoniacus episcopus non potest pronuntiare nomina trium personarum S. Trinitatis, 44, 45. Ipse S. Gregorius miraculose subito sanatur, 53. Duo infirmi morbo gravi affecti curantur, 54. Ipse sanctus gladio non potest perimi, 60. Percussor ejus fit dæmoniacus, 60.

Monumenta Gregoriana. — Virtute ac meritis S. Anselmi episc. Lucensis. comitissa Mathilda insanabili frigore laborans sanatur, CXLVIII, 923. Puella contracta erigitur, 924. Alia a nativitate cæca illuminatur, 924. Pauper a renibus curvus erigitur et sanatur, 924. Mulier cæca illuminatur; alia contracta erigitur; alia cæca visum recipit; alia manu et pede contracta et morbo caduco laborans erigitur et sanatur, 924. Puella cæca illuminatur, 924, 925. Alia dolore dentium et viscerum laborans sanatur, 925. Alia infirmitate gravi laborans sanatur, 925. Quidam oculo laborans curatur, 925. Puer contractus erigitur; alius cæcus et hydropicus illuminatur et sanatur; alius oculo privatus illum recuperat; femina habens manum paralyticam sanatur, 925. Claudus et contractus recte ambulat et erigitur, 925. Cerva illæsa capitur et multi infirmi ad sanitatem revocantur, 925, 926. Phreneticus et dæmoniacus liberatur et sanatur, 926, 927. Quidam oculis graviter laborans curatur, 927. Alius pedibus graviter affectus sanatur, 927, 928. Femina manibus et pedibus repens sanatur, 928. Puer contractus erigitur; femina habens manum aridam sanatur; Puer cæcus illuminatur; femina cæca visum recipit; quidam horrende contractus erigitur; femina pede contracta et infirma erigitur et sanatur, 928. Vir fluxu sanguinis graviter laborans et moribundus sanatur, 928, 929. Equus invalidus fit validior, 929. Puer habens manum aridam sanatur, 929. Mulier pessime incurvata erigitur et sanatur, 930. Alia octo per annos cæca illuminatur. 930. Alia arida et contracta sanatur; quidam tremulus et contractus sanatur et erigitur, 930. Mulier renibus incurvata erigitur, 930. Monacha oculis laborans sanatur, 931. Puer duodecim annorum a nativitate contractus erigitur, 931. Femina paralytica sanatur, 931. Contractus erigitur, cæcus illuminatur et incredulus convertitur, 932. Pauper contractus erigitur; surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 932. Muta et pedibus contracta loquitur et erigitur, 933. Femina oculo graviter laborans sanatur, 933. Puella febribus et fistula laborans sanatur, 934. Alia dolore ventris graviter affecta sanatur, 934. Quidam exstinctione vocis laborans sanatur, 934. Mulier febricitans sanatur, 934. Vir gravissima infirmitate laborans sanatur, 934, 935. Vir habens manum contractam juxta brachium sanatur, 935. Aqua abundans oritur in terra inaquosa, 935. Vir podagra laborans sanatur, 936. Surdus et mutus a nativitate, audit et loquitur, 936. Mulier cæca illuminatur, 936. Alia ulcere narium afflicta sanatur, 936. Puer cæcus illuminatur, 936, 937. Alius cæcus visum recipit, 937. Puella muta et contracta loquitur et erigitur, 937. Quidam contractus et invalidus curatur, 937. Mathilda scabiosa sanatur, 737. Eadem oculorum caligine laborans curatur, 937, 938. Presbyter habens duos digitos rigidos et manum sanie infectam sanatur, 938. Quidam a vinculis et carcere liberatur, 938. Lanfrancus captus et catenatus a catenis et morte liberatur, 938, 939. Puellula ab ore lupi eripitur et illæsa servatur, 939, 940. Mulier contracta erigitur, 940. Ubaldus dolore capitis graviter laborans sanatur, 940.

Gesta pontificum Cameracensium. — Virtute ac meritis sancti Andreæ mulier igne ardentium laborans sanatur, CXLIX, 224.

Godefredus Stabulensis monachus. — Virtute ac meritis S. Remacli, monachus tibia contrita laborans sanatur, CXLIX, 319, 320. Mulier cæca illuminatur, 320. Cæcus visum recipit, 323. Mulier contracta sanatur, 326. Cæci illuminantur, claudi, aridi sanantur et recte ambulant, 327. Contractus erigitur, alter maxime debilis sanatur, 327, 328 Paralyticus curatur, 328 Contractus erigitur, 329. Matrona cæca illuminatur, 330. Alia cæca a nativitate illuminatur, 330. Quidam morbo in capite graviter laborans sanatur, 330, 331. Puella paralytica sanatur, 331. Clericus contractus erigitur, 331, 332.

Osbernus monachus Cantuariensis. — Virtute ac meritis sancti Elphegi Cantuariensis archiepisc. Cives Cantuariæ a clade exitiali liberantur, CXLIX, 382. Cæci illuminantur, surdi audiunt, muti loquuntur, claudi recte ambulant, multi languidi sanantur et magnates plerique Danorum ad Christum convertuntur, 385. Mutus loquitur et quidam Paulus vinculis solvitur, 392, 393.

S. Anastasius monachus et eremita. — Virtute ac meritis sancti Anastasii dæmon fugatur et incendium exstinguitur, CXLIX, 430. Febricitans sanatur, 431. Virgo dæmoniaca et muta liberatur et loquitur, 432. Mulier cæca visum recipit, 432. Clericus phreneticus sanatur, 432.

Willelmus Clasiensis monachus. — Virtute ac meritis sancti Benedicti abbatis, moribundus ad sanitatem revocatur, CL, 1480, 1481. Alius præ vulneribus desperatus curatur, 1481 Alius gravi morbo affectus sanatur, 1481. Puer tumore brachii laborans curatur, 1482. Puer ruens in præceps illæsus invenitur, 1482. Monachus linguæ Latinæ ignarus, Latine loquitur, 1483. Adolescens moribundus ad sanitatem revocatur, 1483, 1484. Infirmi quolibet morbo affecti sanantur, 1486.

Radbodus Noviomensis episc. — Virtute ac meritis S. Medardi fur non potest fugere nec rem furatam dimittere, L 1503, 1504. Alius fur ab apibus eum insequentibus liberatur, 1504. Alius fur a tintinnabulo proditur, et furata restituere cogitur, 1504. Alii prædones immobiles fiunt et res furatas restituere coguntur, 1505. Energumenus liberatur, 1505. Quidam vinculis compedibusque solvitur, 1212, 1514. Quilibet dolore dentium laborantes sanantur, 1514. Anicula habens manum aridam sanatur, 1515. Virtute ac meritis sanctæ Godebertæ virginis civitas Noviomensis a morbo pestifero liberatur, 1521. Incendium exstinguitur, 1522. Cæca illuminatur, 1522. Puella a nativitate cæca illuminatur, 1524. Alia paralytica sanatur et alia cæca illuminatur, 1524. Alia paralytica sanatur, 1524, 1525. Paralyticus sanatur, 1526. Cæcus illuminatur, 1526, 1527. Virtute ac meritis sanctæ Mariæ Genitricis Dei puella lingua et ore laborans sanatur, 1531 *et seq.*

B. Urbanus II papa. — Virtute ac meritis S. Urbani mutus et paralyticus loquitur et sanatur, CLI, 261.

Valcandus monachus. — Virtute ac meritis S. Hildulfi episcopi cæca a nativitate illuminatur, CLI, 596. Paralytici curantur, cæci illuminantur, debiles et infirmi sanantur, 597. Aqua salsissima invenitur, 597. Manus arida sanatur, 604. Agnes cæca illuminatur, 604. Cæcus visum recuperat, 604, 605.

Virtute ac meritis S. Deodati in siccitate pluvia obtinetur, in nimia pluvia serenitas coeli affulget, 631. A pestilentia vel qualicunque plaga pie deprecantes liberantur, 631.

S. Bruno Carthusianorum institutor. — Virtute ac meritis S Brunonis fons vivus oritur, CLII, 549. Multi variis morbis et infirmitatibus affecti sanantur, 549. Comes dolore stomachi laborans sanatur, 458, 459. Bertranus morbo gravi laborans sanatur, 459. Alphonsus a morte liberatur et a læsione servatur, 607. Filia ducis infirmitate gravi laborans sanatur, 608. Puella dæmoniaca liberatur, 608. Sacerdos apostemate pectoris affectus sanatur, 608, 609. Comes morbo lethali laborans sanatur, 609. Idem comes prolem obtinet, 610. Operarii a ruina ædificii salvantur, 611, 612. Stephanus dolore laterum et febribus laborans sanatur, 612. Caraffa morbo gravi affectus curatur, 613, 614. Mulier muta loquelam recuperat, 614. Energumenus liberatur, 615, 616. David Muller a fractura tibiæ servatur et sanatur, 616. Gaspar capite vulneratus curatur, 618, 619. Dux Bragantiæ gravi morbo affectus sanatur, 627, 628. Comes gravi morbo laborans curatur, 628, 629. Oliva energumena et insanabili vulnere afflicta liberatur et sanatur, 629. Alia pariter energumena liberatur, 629, 630. Quatuor et viginti alii energumeni uno et eodem die liberantur, 630. Hæreticus ad fidem catholicam convertitur, 630. Doctor febribus graviter laborans sanatur, 632.

S. Hugo episcopus Lincolnensis. — Virtute ac meritis sancti Hugonis incendium exstinguitur, CLIII, 1026 *et seqq.* Furibundus curatur, 1053, 1054. Mulier pythonissa liberatur, 1055. Alia a dæmone incubo liberatur, 1056. Fur a patibulo et morte salvatur, 1058, 1059. Juvenis putridus et a medicis desperatus sanatur, 1061, 1062. Bernardus fracto brachio laborans sanatur, 1108.

Gesta Trevirensium episcoporum. — Virtute ac meritis sancti Celsi pauper morbo gravi laborans sanatur, CLIV, 1240, 1241. Leprosus sanatur, 1241. Energumena liberatur, 1241. Azelinus gravi infirmitate laborans sanatur

1241. Theodoricus auctor hujus narrationis podagra laborans sanatur, 1242.

Virtute ac meritis S. Symeonis multi infirmi utriusque sexus sanantur, 1247, 1248.

Virtute S. Conradi episcopi ipse a cacumine montis devolvitur ad imum illæsus, 1260. Duæ mulieres digitis curvatis laborantes sanantur, 1261. Mulier cæca et paralytica illuminatur et sanatur, 1264, 1265. Puer calculi morbo affectus curatur, 1265. Folcardus gravi infirmitate laborans sanatur, 1265. Idem a vinculis et captivitate liberatur, 1265. Mulier contracta erigitur, 1265. Alia cæca, alia languida, alia morbo maxillæ laborans, sanitatem integram recipiunt, 1265. Dæmoniacus surdus et mutus liberatur, audit et loquitur, 1265. Sex rustici vinculis solvuntur, 1265. Puer lunaticus et alius morbo stomachi laborans sanantur, 1265. Cæcus illuminatur, 1265, 1266.

Virtute ac meritis S. Modoalvi virgines a jactura castitatis salvantur, 1277. Præpositus febribus graviter laborans sanatur, 1280.

Goscelinus Cantuariensis monachus. — Virtute ac meritis sancti Augustini Anglorum apostoli miles oculo graviter laborans sanatur, CLV, 22, 23. Anus cæca illuminatur, 23. Alia gravi morbo laborans et a medicis desperata sanatur, 27, 28. Puella cruciata viscerum affecta curatur, 38. Cæcus a nativitate illuminatur, 45. Contractus erigitur, 45, 46. Annulus amissus invenitur, 46.

Virtute ac meritis S. Wituni episcopi gibbosus et incurvus erigitur et sanatur, 63. Dæmoniacus et debilis liberatur et sanatur, 63, 64. Octo alii debiles curantur, 64. Quatuor ægri sanantur, 64. Viginti sex ægri, inter quos cæci, surdi, paralytici, muti una die curantur, 64, 65. Centum viginti quatuor infirmi sanantur, 65. Vir innocens cæcatus funditus, oculos recuperat, 65. Incurvus more pecudum erigitur, 60. Insanus ad sanitatem revocatur, 60. Mulier cæca visum recipit, 60. Puer a nativitate contractus, erigitur; tres mulieres cæcæ illuminantur; mulier a vinculis et carcere liberatur; paralyticus curatur; mulier cæca illuminatur, 60. Viginti quinque homines variis morbis vexati sanantur; cæci aliquot, duæ feminæ contractæ illuminantur et eriguntur; triginta et sex infirmi sanantur; centum viginti quatuor intra dies quatuordecim curantur, 60. Quidam innocens pœna furum multatus : scilicet cæcatus auribus, manibus pedibusque præcisis, cute capitis nudatus et auditu privatus, hæc omnia recuperat, 60. Mulier a voracitate lupi liberatur, 60, 61. Leprosus mundatur, 61, 62. Tres mulieres cæcæ, quarum una a nativitate, illuminantur, 67. Juvenis a nativitate mutus loquitur, 67. Ancilla a compedibus liberatur; paralyticus sanatur; matrona cæca illuminatur, 68. Alia morbo gravi laborans bis sanatur, 68, 69. Debilis omnimodo sanatur, 71. Cæci sexdecim illuminantur, 71. Claudus recte ambulat, 71, 72.

Viginti quinque infirmi curantur, 72. Cæcus a nativitate illuminatur, 72. Alius casu cæcatus visum recipit, 72. Cæcus et paralyticus illuminatur et sanatur, 72. Duo cæci et duæ mulieres debiles illuminantur et sanantur, 73. Servula a catenis et servitute liberatur, 74, 75. Mulier cæca illuminatur, altera muta loquitur, 75. Triginta sex ægri sanantur, 75. Centum et viginti quatuor infirmi sanantur, 76. Parricida a circulo ferreo et orbiculo liberatur, 76. Famulus a morte liberatur, 76. Cæcus illuminatur, 78. Claudus et debilis sanatur, 79. Puer membris confractus et pene mortuus sanatur, 79, 80.

Virtute ac meritis S. Ivonis episcopi Persæ quindecim infirmi sanantur, 90. Adolescens a vinculis liberatur, 91. Quatuor alii a vinculis absolvuntur, 91. Mulier cæca illuminatur, 91. Monachus gravi infirmitate laborans sanatur, 91. Duo leprosi sanantur, tres cæci lumen recipiunt, 92. Dæmoniaca liberatur, 92. Cæca a nativitate illuminatur, 92. Tres hydropici sanantur, 92.

Fulcherius Carnotensis. — Virtute ac meritis S. Moysis fons vivus oritur ex silice, CLV, 867.

Guibertus abbas S. Mariæ de Novigento. — Virtute ac meritis S. Urbani papæ juvenis paralyticus sanatur, CLVI, 696, 697.

Virtute ac meritis sanctorum puer surdus et mutus audit et loquitur, 938. Mulier digito graviter laborans curatur, 938. Alia gravi et diuturna infirmitate confecta sanatur, 939. Mutus et surdus audit et loquitur, 939.

Virtute ac meritis B. Mariæ Virginis puella infirmitate linguæ affecta sanatur, 953. Virtute S. Marcelli presbyter veneno exstinctus ad vitam revocatur, 954, 955.

Virtute S. Jacobi mortuus suscitatur, 955.

Virtute S. Vitoni monachus graviter vulneratus sanatur, 959.

Virtute S. Arnulphi moribundus sanatur, 959, 960.

Virtute S. Leodegarii Guibertus febribus graviter laborans sanatur, 960.

Hermannus monachus. — Virtute ac meritis S. Mariæ Laudunensis duo contracti eriguntur, CLVI, 968. Juvenis surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 970. Mulier partu graviter laborans, feliciter parit, 971. Mulier sterilis parit prolem, 371. Alia contracta erigitur, 971, 972. Juvenis a catenis liberatur, 972. Surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 973, 974. Cæcus illuminatur, 975. Puella habens manum aridam sanatur, 975. Clerici a piratis liberantur, 975, 976. Mulier parturiens liberatur, 977, 978. Cæcus illuminatur, 978. Gualterus gravi morbo affectus sanatur, 978, 979. Duodecim infirmi curantur, 979. Puella habens tortum pedem a nativitate sanatur, 979, 980. Septemdecim infirmi sanantur, 982. Contractus erigitur, 982. Febricitans sanatur, 983. Cæca a nativitate illuminatur, 983. Surdus a nativitate audit, 983. Puella curva erigitur, 984. Claudus recte ambulat 984, 985. Clerici a captivitate liberantur, 985. Puer aquis exstinctus ad vitam revocatur, 986. Mulier ab incendio liberatur, 1008.

Anonymus auctor. — Virtute ac meritis S. Geremari abbatis multi ægri sanantur, cæci illuminantur, claudi recte ambulant, surdi audiunt et energumeni liberantur, CLVI, 1210.

Virtute S. Simonis comitis Crespiensis viator esuriens pane miro modo allato alitur, 1218. Quidam gravi vulnere pedis laborans sanatur, 1218.

Virtute ac meritis S. Salabergæ abbatissæ virgo epileptica sanatur, 1232. Cervisia crescit ac multiplicatur in dolio, 1232, 1233. Piscis miræ magnitudinis capitur, 1234.

Theofridus abbas Efternacensis. — Virtute ac meritis sanctorum ægri sanantur, perjuri a dæmone vexantur, dæmoniaci liberantur, leprosi mundantur, mortui suscitantur, CLVII, 407.

Virtute S. Elisæi prophetæ mortuus suscitatur, 407.

Virtute S. Willibrordi cœnobita gravi dolore viscerum laborans sanatur, 412. Fons abundans oritur in terra arida, 414. Vinum crescit et multiplicatur, 414. Multi infirmi curantur, 414.

Anonymus auctor. — Virtute ac meritis S. Roberti ord. Cisterc. fundatoris duo ægri sanantur, CLVII, 1280. Mulier morbo caduco laborans sanatur, 1282. Infantulus a voracitate lupi liberatur, 1283. Alius in incendio servatur illæsus, 1283, 1284. Cæcus illuminatur, 1284, 1285. Paralytica sanatur, 1285, 1286. Dæmoniaca liberatur, 1286. Alia insana et furiosa sanatur, 1287. Tres quadrigæ panibus oneratæ ad pauperes alendos inveniuntur, 1288. Cæca illuminatur, 1289, 1290. Muta loquelam recipit, 1290. Femina tremula sanatur; monachus furiosus sanatur, mulier orba manu sanatur; quidam oculo graviter laborans sanatur; femina contracta erigitur, 1290. Cæcus illuminatur, 1291. Clericus contractus erigitur, 1291. Multitudo contractorum, cæcorum, mutorum et cæterorum infirmorum ad sanitatem integram revocantur, 1292.

Eadmerus Cantuariensis monachus. — Virtute ac meritis S Anselmi Cantuariensis archiepiscopi, adolescens in vita et in morte adjuvatur, CLVIII, 51. Sturio piscis prægrandis capitur, 62. Leprosus mundatur, 77, 78. Monachus gravi infirmitate laborans sanatur, 78. Alius a tentationibus liberatur, 79, 80. Multi infirmi sanantur, 80, 104. Duo milites febribus et tortionibus viscerum laborantes sanantur, 104, 105. Alius eadem infirmitate affectus sanatur, 105. Femina amens sanatur, 105. Pluvia abundans in magna siccitate obtinetur, 106, 107. Clericus phreneticus sanatur, 113. Vir nobilis gravi infirmitate affectus sanatur, 113, 114. Balsamum crescit et multiplicatur, 116. Navigantes a naufragio salvantur, 117, 118. Liber sancti in flumine mersus non corrumpitur, 118, 119. Virtute ac meritis S. Wilfridi Eboracensis episcopi paralytica sanatur, CLIX, 749. Domus ab incendio illæsa servatur et hostes fugantur, 749.

Hildebertus Cenomanensis episc. — Virtute ac meritis S. Hugonis abbatis Cluniacensis Alardus febricitans sanatur, CLIX, 873. Tres monachi eodem morbo affecti sanantur, 873, 874. Alius ab igne purgatorii liberatur, 874. Robertus paralyticus sanatur, 874. Leprosus mundatur, 875. Idem pauper veste sancti vestitur, 875. Monachus usum vocis amissum recuperat, 875. Alius diuturna infirmitate laborans sanatur, 876. Mulier paralysi linguæ brachiique laborans sanatur, 876, 877. Puer exanimis ad vitam revocatur, 877. Tempestas fugatur, 877. Quidam putrido vulnere laborans sanatur, 877, 878 Sanctus a tempestate et fulmine liberatur, 878. Clericus in præcipitio servatur illæsus, 879. Berardus pro contempto sancti sensu et visu privatur sed pœnitens utrumque recuperat, 881, 882. Bona pauperibus distributa recuperantur, 882, 883. Cæcus illuminatur, 893, 894. Guido insanus sanatur, 894.

Sigebertus Gemblacensis. — Virtute ac meritis S. Ma-

clavii Gigas suscitatur a mortuis et baptizatur, CLX, 735, 736. Alius ad vitam revocatur, 738. Ad sedandam sitim mortui suscitati aqua mutatur in vinum, 738. Vas marmoreum vertitur in vas vitreum, 738. Ad solatium subulci sues ad vitam revocantur, 739. Puella dæmoniaca liberatur, 739, 740. Princeps Britanniæ pro vexatione sancti fit cæcus, sed pœnitens visum recuperat, 740, 741. Riman cæsus sanatur et a fluctibus maris salvatur, 741, 742. Filia comitis a veneno serpentis liberatur, 743, 744. Puer a mortuis suscitatur, 744. Cæca illuminatur, 745. Britannia a multis calamitatibus liberatur, 743; benedictionibus et maxima ubertate cumulatur, 746. Duo cæci illuminantur, energumenus liberatur, contractus erigitur et mutus loquitur, 746.

Virtute ac meritis S. Theodardi episcopi mulier pro suo crimine fit cæca, sed pœnitens visum recuperat, 755, 756. Multi infirmi sanantur; cæci illuminantur, paralytici, febricitantes sanantur, 756. Virtute ac meritis S. Lamberti episcopi fons vivus oritur et aqua potabilis ubi omnis aqua erat amara, 762 Texandria ab idololatria liberatur, 769. Duo cæci illuminantur, 779. Virgo cæca illuminatur, 779. Pauper cæcus visum recipit et paralyticus sanatur, 779.

Radulfus Tortarius monachus Floriacensis. — Virtute ac meritis S. Benedicti fur perjurus castigatur, CLX, 1194. Ignis sacer restinguitur, 1194, 1195. Violatrix festi fit debilis, sed pœnitens sanatur, 1195, 1196. Contracta et curva erigitur, 1199. Monachus recuperat loquelam ad confessionem 1199, 1200. Excommunicatus solvitur post mortem. 1202, 1203. Pœnitens ferro constrictus solvitur, 1205, 1206. Multi a pestilentia liberantur, 1206, 1207. Violator ecclesiæ castigatur, 1210. Violatores ecclesiæ milites castigantur, 1211, 1212. Mancus sanatur, 1214, 1215. Incendium exstinguitur, 1215, 1217. Anus cæca illuminatur, 1217, 1218. Dæmoniacus liberatur, 1218, 1219. Operarius lapsus incolumis servatur. 1219, 1220. Femina pro contemptu sancti maxilla laborat, sed pœnitens sanatur, 1220, 1221. Herbertus membrorum impotens sanatur, 1222, 1223. Fur et rapax punitur, 1223, 1224. Amens recipit mentem, 1226. Mutus loquitur, 1229. Puella cæca illuminatur, 1229, 1230. Mentis inops curatur, 1230, 1231. Fur in suspendio incolumis servatur, 1232, 1233. Dæmoniacus liberatur, 1233, 1234. Rusticus servus vindicatur, 1234. Duo contracti eriguntur, 1234, 1235. Fur in filio punitur, sed pœnitens filii obtinet sanitatem 1235, 1236. Equi furati restituuntur, 1238.

S. Robertus de Arbrissello.—Virtute ac meritis sancti Roberti sacrilegus fit cæcus, sed pœnitens visum recuperat, CLXII, 1035. Sanctimonialis paralytica sanatur, 1036. Alia manu sinistra laborans curatur, 1036. Henricus acuta febre vexatus sanatur, 1036.

Joannes diaconus monachus S. Audoeni. — Virtute ac meritis S. Andoeni Rothomagens, archiepisc. multi infirmi sanantur, CLXII, 1159. Ab imminente clade patria liberatur, 1159. Cœlum reseratur, lethifera pestis effugatur, 1159. Fons vivus e rupe oritur, 1159. Virtute ac meritis S. Nicasii, mutus, surdus et contractus, audit, loquitur et erigitur, 1164. Cæcus illuminatur, 1164. Alius membrorum impotens sanatur, 1164. Puella a mortuis suscitatur, 1164, 1165.

Gualbertus et Galbertus canonici. — Virtute ac meritis sancti Caroli Boni Flandriæ comitis puer claudus et contractus a cunabulis recte ambulat et erigitur, CLXVI, 925. Multi febricitantes sanantur, 926. Interfectores sancti pessime castigantur, 926 *et seqq.*

Baldricus Dolensis archiepisc. — Virtute ac meritis sancti Valentini episc. incendia exstinguuntur, CLXVI, 1156, 1157. Populi a pestilentia liberantur, 1157, 1158. Pluviæ abundantes obtinentur et a pluvia impetrantes minime lædiuntur, 1158. Cæcus illuminatur, 1159. Quidam infirmitate gravi laborans sanatur, 1159. Juvenis cæcus, surdus et amens, illuminatur, audit et mentem recipit, 1159. Mulier insana sanatur, 1159, 1160. Hugo gravi morbo affectus curatur, 1160. Monachus morbo diuturno graviter laborans sanatur, 1161. Vir et femina ardente igne laborantes sanantur, 1161. Cæca illuminatur, 1162. Alius monachus mortali morbo affectus curatur, 1162, 1163. Virtute S. Hugonis archiepisc. Rothomagensis dæmoniacus liberatur, 1168.

Rupertus abbas Tuitiensis. — Virtute ac meritis S. Hereberti Coloniensi. archiepisc. tempore siccitatis pluvia abundans obtinetur, CLXX, 401, 402. Dæmoniacus liberatur, 408, 409. Abbas capite oculisque laborans sanatur, 409, 410. Cæca illuminatur, 410. Paralytica et clericus febricitans sanantur 410, 411. Clericus de suspendio liberatur, 413, 414. Multi infirmi sanantur, 424. Pauper contractus erigitur, 425, 427. Quadraginta quinque variis morbis laborantes intra paucos dies sanantur, 428.

Virtute ac meritis S. Eliphii triginta tres christiani in carcere detenti a vinculis et carcere liberantur, 430. Beneficia conceduntur multis infirmis, 431. Sexcenti et viginti viri ad Christum convertuntur, 432. Virtute ac meritis S. Norberti Magdeburgensis archiepisc. puella dæmoniaca liberatur, 1287, 1288. Juvenis dæmoniacus liberatur, 1301, 1302 Energumenus curatur, 1303. Cæca illuminatur, 1309. Dæmoniacus liberatur, 1309. Lupi fiunt mites et domestici, 1315, 1316. Monachus gravi febre fatigatus sanatur. 1344. Dæmoniacus liberatur, 1349. Discordes conciliantur, 1350.

Hildebertus Cenomanens. episc. — Virtute ac meritis sanctæ Radegundis reginæ Francorum rei vinculis solvuntur et a carcere liberantur, CLXXI, 973. Pauperes aluntur, infirmi et ulcerati curantur, 978, 979. Languidi et febribus diutius laborantes sanantur, 980. Cæca illuminatur, 982, 983. Puella a dæmone crudeliter vexata liberatur, 883. Alia morbo et altera febribus graviter laborantes sanantur, 883. Infantulus mortuus natus ad vitam revocatur, 883. Piscator a naufragio salvatur, 883, 884. Dæmoniaca liberatur, 984 Alia immundo spiritu fatigata per meatus immundos liberatur, 984. Alia oculo graviter affecta sanatur, 984. Virgo a mortuis suscitatur, 984, 985. Alia hydropica sanatur, 985. Alia febribus moribunda sanatur, 985. Vinum crescit et abundat ad sublevandos pauperes, 986.

Virtute sanctæ Agnetis juvenis impudicus morte multatur, sed postea ad vitam revocatur, 1312, 1313 Ipsa sancta ab incendio liberatur, 1314. Virtute sanctæ Mariæ Ægyptiacæ leo fit docilis et domesticus; fodit tumulum sanctæ, 1339, 1340.

Marbodus Redonens. episc. — Virtute ac meritis S. Licinii episcopi Andegavensis dæmoniaca liberatur, CLXXI, 1499. Cæcus illuminatur, 1500 Duodecim infirmi sanantur, 1501. Leprosus mundatur, 1501, 1502. Rei a carcere et catenis liberantur, 1502. Quidam oculis carens oculos recipit et visum, 1503, 1504. Virtute ac meritis S. Roberti abbatis Casæ Dei febricitans sanatur, 1525. Cæcus illuminatur, 1526, 1527. Dæmoniaca crudeliter vexata liberatur, 1527, 1528. Contractus et repens erigitur, 1528. Puella cæca et facie deformata illuminatur et sanatur, 1529. Alia dæmoniaca liberatur, 1529, 1530. Alia omnimode contracta erigitur, 1531. Cæcus a nativitate illuminatur, 1532.

Virtute ac meritis S. Magnobodi confessoris incarcerati a catenis et carcere liberantur, 1535. Cæcus illuminatur, 1535. Presbyter fluxu ventris laborans sanatur, 1535, 1536. Puer exanimis ad vitam revocatur, 1536. Moribundus sanatur, 1536. Febricitans sanatur, 1537. Puella cæca illuminatur, 1537. Vir habens manum aridam sanatur, 1537. Nummi multiplicantur ad pauperes sublevandos, 1537. Paralytica sanatur, 1537, 1538. Cæcus illuminatur, 1538. Agericus dolore dentium graviter affectus sanatur, 1538. Dæmoniacus liberatur, 1538. Mulier dextræ impotens sanatur, 1538. Virgo ægrotans sanatur, 1539. Puella febricitans sanatur, 1540. Abbas podagra laborans curatur, 1540, 1541. Dodo gravi ulcere depressus curatur, 1541. Diaconus gravi morbo laborans sanatur, 1541. Cæca illuminatur, 1541. Puella oculis laborans sanatur, 1542. Alia cæca illuminatur, 1542. Dæmoniacus liberatur, 1542. Puella contracta et arida erigitur et sanatur, 1542. Contractus et debilis a nativitate erigitur et sanatur, 1542, 1543. Puella habens dextram aridam sanatur, 1543. Cæcus illuminatur, 1543. Mulier febricitans sanatur. 1543. Duæ puellæ cæcæ illuminantur, 1543. Filia Theubaldi crudeliter a dæmone vexata liberatur, 1544. Prisca a nativitate cæca illuminatur, 1544. Adolescens diro ulcere cæcatus illuminatur, 1544. Quidam gravi infirmitate laborans sanatur, 1544. Surdus auditum recipit, 1544, 1545. Cæca illuminatur, 1545. Alia cæca et paralytica illuminatur et sanatur, 1545. Duo captivi a catenis et carcere liberantur, 1546, 1547. Puer suffocatus ad vitam revocatur, 1547. 1548.

Virtute ac meritis S. Gualterii abbatis mater ejus prægnans a præcipitio salvatur, 1566. Immanis piscis capitur, 1570. A naufragio cum sociis suis liberatur, 1569, 1570. Aquæ salubres et novus fons oriuntur, 1570. Pecunia amissa reperitur, 1571. Dæmoniaca purgatur, 1575.

Virtute ac meritis S. Florentii dæmoniacus liberatur, 1591. Puer in flumine exstinctus a mortuis suscitatur, 1591. Cæca illuminatur, 1591. Serpentes fugantur, 1591. Multi infirmi sanantur, 1591.

Gaufridus Grossus Tironensis monachus. — Virtute ac meritis S. Bernardi Tironensis cibaria dantur ad alendos pauperes, CLXXII, 1409. Lupus fit pastor vituli et custos et reductor, 1410, 1411. Incendium compescitur et exstinguitur, 1412 Comes Rotrocus a vinculis et morte

liberatur et Rotroci tyrannus in vinculis moritur, 1415. Comes de Monteja pauper fit dives, 1417, 1418. Puer cæcus a nativitate illuminatur, 1418. Ducenti monachi aluntur, 1419. Monachus dæmoniacus liberatur, 1419. Alius ab insania liberatur, 1419, 1420. Puer exanimis ad vitam revocatur, 1420.

Leo Marsicanus. — Virtute S. Benedicti surdus et mutus audit et loquitur, CLXXIII, 509.

Gualterus Cluniacensis monachus. — Virtute ac meritis sanctæ Mariæ Genitricis Dei mulier deformi plaga laborans sanatur, CLXXIII, 1381. Peccatrix convertitur, 1382, 1383. Imago pueri Jesu loquitur, 1383. Puer ad cœlestia convivia vocatur, 1383, 1384. Monachus suscitatur ut pœnitentiam agat, 1384, 1385.

Hariulfus Aldenburgunsis abbas. — Virtute ac meritis sancti Arnulfi episc. Suessionensis lupus fit ductor ejusdem sancti, CLXXIV, 1385. Servus morbo caduco laborans curatur, 1386, 1387. Cæca illuminatur, 1387. Piscis prægrandis capitur, 1388. Surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 1393. Energumenus a legione dæmonum vexatus liberatur, 1393, 1394. Infans cæcus natus illuminatur, 1398. Duo seniores dolore viscerum graviter laborantes sanantur, 1431. Energumenus liberatur, 1429. Juvenis habens manum aridam sanatur, 1431, 1432. Ossa sancti ab incendio salvantur, 1432. Widlo, voto spreto, fit infirmus, sed pœnitens sanatur, 1432, 1433. Energumenus et insanus curatur, 1435. Duæ paralyticæ sanantur, 1435. Apud Flandrenses prosperitas et fecunditas vigent, 1436. Quidam pacem respuens fit energumenus, sed pœnitens sanatur, 1437, 1438.

Virtute ac meritis S. Madelgisili confessoris fons clarus oritur, 1445. Infirmi sanantur, 1445 Claudi recte ambulant, cæci illuminantur, 1448. Ager ecclesiæ restituitur, 1449. Custos ecclesiæ infirmitate pressus sanatur, 1450. Virtute ac meritis sanctæ Genovefæ civitas Parisiensis a furore Attilæ liberatur, 1498.

Willelmus Malmesburiensis monachus. — Virtute ac meritis S. Wulstani episc. Wigorniensis mulier a dementia liberatur, CLXXIX, 1754. Dæmoniacus liberatur, 1754. Servus insanus ad sanitatem reducitur, 1754. Pauper morbo regio laborans sanatur, 1754, Sanctus ab incendio salvatur, 1754. Cæcus illuminatur, 1754. Filia regis oculis laborans curatur. 1754. Quidam morbo viscerum graviter affectus sanatur, 1755. Navigantes a naufragio salvantur, 1755. Multi utriusque sexus a servitute liberantur, 1756. Liber ecclesiæ furatus restituitur, 1770. Quidam a diaboli tentationibus liberatur, 1770.

Hugo farsitus. — Virtute ac meritis B. Mariæ Suessionensis multi pestilentia ignis ardentis laborantes sanantur, CLXXIX, 1779. Intra quindecim dies centum et tres hoc igne pestifero confecti sanantur, 1780. Tres puellæ distortis membris afflictæ sanantur, 1780. Mulier nasum recuperat, 1781, 1782. Faber perfidus fit contractus, sed pœnitens erigitur, 1782, 1783. Puer in visione raptus ab igne pestifera bis liberatur, 1783, 1784. Mutus loquitur, 1784, 1785. Surdus et mutus ab infantia audit et loquitur, 1785, 1786 Bodo pro contemptu S. Mariæ fit ore contractus, sed pœnitens sanatur, 1786. Cæca illuminatur, 1786, 1787. Puer contractus erigitur, 1787. Surdus et mutus audit et loquitur, 1787, 1788. Puer mutus loquitur, 1788, 1789. Dæmoniaca liberatur, 1789. Dives furiosus et amens sanatur, 1789, 1790. Peregrini oberrantes ad viam rectam reducuntur, 1790, 1791. Mulier pariens lapides a periculo mortis liberatur, 1791. Paralyticus mutus sanatur et loquitur, 1792 Cæca et infirma illuminatur et sanatur, 1792. Hydropica sanatur, 1794. Epilepticus curatur, 1794, 1795. Duo captivi liberantur, 1795, 1796. Alius captivus liberatur, 1796. Cæca illuminatur, 1796, 1797. Contractus erigitur, 1797, 1798. Duæ mulieres ab igne pestifero liberantur, 1798. Robertus fœda plaga laborans sanatur, 1799, 1800.

B. Eugenius tertius papa. — Virtute ac meritis beati Eugenii Joannes omnimode contractus erigitur, CLXXX, 1009. Petrus habens manum aridam sanatur, 1009, 1010. Puella contracta erigitur, 1010. Puer manu et pede aridus sanatur, 1010, 1011. Alius aridus manu et brachio sanatur, 1011, 1012. Febricitans sanatur, 1012. Dæmoniacus crudeliter vexatus liberatur, 1012.

Henricus Salteriensis. — Virtute S. Patricii Hiberniæ apostoli cuncta animalia venenosa fuganlur, CLXXX, 977. Incolæ Hiberniæ ab adventu Antichristi liberabuntur, 977.

S. Bernardus abbas Clarævallis. — Virtute ac meritis sancti Malachiæ Hiberniæ episcopi parvulus moribundus ad sanitatem revocatur, CLXXXII, 1091. Filius David regis gravi infirmitate laborans sanatur, 1095, 1096. Multi infirmi sanantur, 1096. Mulier omnimode contracta et paralytica erigitur et sanatur, 1096. Puella muta loquitur, 1096. Alia phrenetica sanatur 1096. Duæ mulieres a dæmone alternatim vexatæ, tandem liberantur, 1099. Infirmus et dæmoniacus liberatur et sanatur; duo alii energumeni liberantur; femina phrenetica sanatur; altera propria membra dilanians curatur; amens et rabidus sanatur, 1099. Puella muta loquitur, 1100. Muta et dives mutus loquelam recipiunt, 1100. Mulier prægnans a partu feliciter liberatur, 1100. Alia, per quindecim menses et viginti dies retinens partum, feliciter parit, 1101. Comes infirmus subito sanatur, 1101. Puer pedibus laborans sanatur, 1101. Contractus et manibus repens erigitur, 1101, 1102. Hydropicus sanatur, 1102. Episcopus graviter laborans sanatur, 1102, 1103. Mulier ad vitam revocatur ut sacramentum extremæ unctionis accipiat, 1103, 1104. Alia insana et furibunda sanatur, 1104. Mare Hiberniæ fit piscibus copiosius, 1104, 1105. Salmones duodecim capiuntur, 1105. Clericus incredulus ad fidem veram convertitur, 1105, 1106. Pax et concordia inter dissidentes conciliantur, 1106, 1107. Mulier morbo cancri laborans sanatur, 1114. Puer brachio aridus sanatur, 1117, 1118.

Guillelmus S. Theodorici abbas — Virtute ac meritis sancti Bernardi abbatis Clarævallis mutus et infirmus loquitur, CLXXXV, 252. Parvulus aridus manu natus sanatur, 253. Juvenis fistula laborans sanatur, 253. Galdricus febricitans sanatur, 253, 254. Monachus a pœnis purgatorii liberatur, 254. Epilepticus sanatur, 254, 255. Quidam a cruciatibus dæmonis malefici liberatur, 255. Epistola in medio imbre sine imbre scribitur, 255, 256. Monachus indignus non potest Eucharistiam deglutire, 256. Muscæ nocentes destruuntur, 256. Puer querulosus sanatur, 256. Alius claudus recte ambulat, 256, 257. Milites increduli ad sanam doctrinam convertuntur, 257. Ipse sanctus phlegmatis morbo laborans sanatur, 258, 259. Abbas Guillelmus moribundus ad sanitatem revocatur, 259, 260. Equus fugax sessori suo redditur, 263, 264. Juvenis dæmoniacus et furiosus liberatur et sanatur, 264. Mulier morbo caduco laborans sanatur, 264.

Ernaldus abbas Bonævallis in agro Carnotensi. — Virtute ac meritis S. Bernardi, dæmoniaca liberatur, CLXXXV, 274, 275. Duæ aliæ dæmoniacæ liberantur, 275, 276. Dæmoniacus liberatur, 277, 278. Adolescens manu aridus sanatur, 279. Episcopus febricitans sanatur, 279. Puella oculis laborans sanatur. 280. Dæmoniaca et furiosa liberatur et sanatur, 280, 281. Dæmoniacus more canino latrans, liberatur, 281. Dæmoniaca multilinguis et infirma liberatur et sanatur, 282. Mulier ab incubo dæmone liberatur, 287, 288. Vir nobilis moribundus sanatur, 295.

Gaufridus abbas Clarævallis. — Virtute S. Bernardi, duæ mulieres prægnantes et valde periclitantes feliciter pariunt, CLXXXV, 333, 334. Febricitans phreneticus sanatur, 334. Monachus dæmoniacus linguis ignotis loquens liberatur et sanatur, 336, 337. Claudus recte ambulat et phrenetica sanatur, 337. Puer cæcus illuminatur, 337. Surdus et mutus natus audit et loquitur, 338. Cæcus natus illuminatur, 338. Cæci undecim una die illuminantur, 338. Manci decem una die sanantur, 338. Claudi decem et octo eriguntur; cæca illuminatur; claudus natus recte ambulat, 338. Paralyticus sanatur; surdus et mutus natus audit et loquitur; paralytica et paralyticus sanantur; duæ sorores cæcæ illuminantur, 339. Claudus ambulat, cæcus videt et surda audit, 339, 340. Phrenetica sanatur, puella surda audit, mulier oculo laborans sanatur, matrona contracta erigitur, 340.

Duodecim claudi eriguntur, duo manci sanantur, quinque cæci illuminantur, tres muti loquuntur, et decem surdi audiunt, 340. Claudus erigitur et quatuor cæci illuminantur, 340. Cæcus natus illuminatur, 341. Surdus et mutus natus audit et loquitur, 341. Paralyticus sanatur, monachus infirmus, alius gravi dolore capitis affectus sanantur, 341 342. Phreneticus et hydropicus sanantur, 342. Paralyticus, surdus et mutus curantur, 343. Puella manca, surdus et mutus natus sanantur, et miles incredulus convincitur, 343. Claudus recte ambulat, 343 Quatuor claudi eriguntur, duo cæci illuminantur, duo surdi et muti sanantur, 343. Cæcus illuminatur. paralyticus sanatur, claudus natus recte ambulat, 343. Paralyticus et surdus sanantur, 344. Matrona clauda erigitur, monachus paralyticus sanatur, 344, 345. Alius amissum vocis usum recuperat, 345. Febricitans sanatur, cæcus illuminatur, puella curva erigitur, alia muta loquitur, 345. Cæcus illuminatur, clauda recte ambulat, 345, 346. Paralyticus moribundus sanatur, clauda erigitur, cæca illuminatur, paralytica sanatur, cæca illuminatur, cæcus natus illuminatur, contracta manibus et genibus repens sanatur, 346. Claudus recte ambulat, puer mentis inops, claudus, surdus et mutus sanitatem inte-

gram recipit, 347. Puella et mulier claudæ, recte ambulant, 347, 348. Duæ claudæ eriguntur et duæ cæcæ illuminantur, 348. Surdus audit, cæcus lumen recipit, 348. Tres alii cæci illuminantur, 349. Surda et surdus audiunt, cæca illuminatur, 349. Claudus recte ambulat, 350. Paralytica sanatur, cæcus illuminatur, 354, 355. Duo claudi et debiles sanantur, cæca illuminatur, 355.

Joannes eremita — Virtute ac meritis S. Petri prioris Juliacensis præfectus ad vitam revocatur ut convertatur ad Deum, CLXXXV, 1261. Fur detegitur, 1261. Puer infirmus sanatur, 1262. Matrona solatium obtinet de filio suo absente, 1262. Puer a gurgite liberatur, 1263. Monachus casu mortuus ad vitam revocatur, 1265. Puer insanus sanatur, 1267. Paralytica sanatur, 1207. Prisca frusto pomi jamjam strangulanda subito liberatur, 1267. Febricitans sanatur, 1267. Dæmoniacus imitans voces omnium animalium, liberatur et sanatur, 1267, 1268. Quidam gutture laborans sanatur, 1268. Presbyter insanus sanatur, puer a suspendio liberatur, puella pedibus graviter affecta sanatur, puer contractus et retortus brachio erigitur, 1268. Frumentum fit copiosius in arca matronæ, 1268. Puer manu contractus erigitur, 1268, 1269.

Petrus Venerabilis abb. Cluniacens. — Virtute S. Maioli puer mortuus ad vitam revocatur, CLXXXIX, 950.

Herbertus de Boseham. — Virtute S. Thomæ Cantuariensis rex Anglorum hostes suos vincit, CXC, 1319.

Hugo Rothomagensis archiepisc. — Virtute S. Adjutoris monachi Tironensis ipse sanctus a carcere et catenis liberatur, CXCII, 1347. Multi febricitantes et alii infirmi sanantur, 1349. Dæmoniacus liberatur, 1349. Nautæ a voragine gurgitis liberantur, 1350.

S. Aelredus abb. Rievallensis. — Virtute S. Aelredi monachus brachio laborans sanatur, CXCV, 200. Alius mutus loquitur, 201. Alius syncope laborans sanatur, 201. Vir ranam habens in pectore liberatur, 202.

S. Hildegardis abbatissa. — Virtute S. Disibodi plurimi infirmi ac debiles sanantur, CXCVII, 1103. Mutus præ invaletudine, loquelam recuperat, 1105. Hydropicus sanatur, leprosus mundatur, 1105. Hydropicus aliique infirmi curantur, 1112. Virtute sanctæ Hildegardis dæmoniaca liberatur, 131. Decens et octo dæmoniaci liberantur, 131, 132. Epileptici sanantur, 131. Cæca nata illuminatur, 133.

Joannes Sarisberiensis. — Virtute S. Anselmi Cantuariensis cæcus illuminatur, CXCIX, 1032, 1033. Balsamum fit copiosius, 1036. Monachus graviter laborans sanatur, 1038. Hydropicus a medicis desperatus sanatur, 1038, 1039. Matrona gravi morbo affecta, sanatur, 1039. Monachus aucta febre fatigatus sanatur; cæcus, surdus, mutus et claudus a nativitate sanitatem integram recipit, 1040. Domus ab incendio generali liberatur, 1040. Mulieres in partu laborantes adjuvantur, 1040. Monachus plaga graviter affectus sanatur, 1040.

Philippus de Harveng abbas Bonæ Spei. — Virtute ac meritis S. Augustini Hipponensis episc., ipse dolore dentium graviter affectus sanatur, CCIII, 1214, 1215. Cæcus illuminatur, 1216. Quidam fistula laborans sanatur, 1217. Ipse sanctus ab insidiis Manichæorum armatorum divinitus liberatur, 1221, 1222. Multi infirmi sanantur, multi energumeni liberantur, 1228. Virgo dæmoniacâ liberatur, 1228. Juvenis ægrotus sanatur, 1228. Mortuus ad vitam revocatur, 1229, 1230. Virtute S. Amandi Trajectensis episc. dæmoniacus liberatur, 1248. Tempestas sedatur et multi a naufragio salvantur, 1249. Mortuus ad vitam revocatur, 1252. Infans quadraginta dierum loquitur, 1257. Piscis ingens capitur, 1265. Cæcus illuminatur, 1266. Ipse sanctus de manibus apparitorum liberatur, 1267. Cæca illuminatur, 1268. Præpositus pro suo crimine fit paralyticus, sed pœnitens sanatur, 1270, 1271. Insanus ad sanitatem revocatur, 1272. Mulier languida sanatur, 1279. Mutus natus recte loquitur, 1279. Puer debilis sanatur, 1281. Contracta erigitur, 1282. Cæca illuminatur, 1282. Puella muta a nativitate loquitur, 1282. Puer apertis oculis, non videns illuminatur, 1283. Cæca illuminatur, 1283. Mulier infirma et debilis sanatur, 1287. Alia contracta erigitur, 1287. Alia omnimode debilis sanatur, 1287, 1288. Puella cæca nata illuminatur, 1288. Puer utraque tibia contractus erigitur, 1289. Puella a nativitate cæca et surda auditu et visu donatur, 1289. Surdus auditum recipit, 1289, 1290. Contracta et debilis erigitur et sanatur, 1290. Alia brachio contracta sanatur, 1290. Illustris femina laqueo strangulata ad vitam revocatur, 1290 *et seqq.* Segetes, domus et populus ab inundationibus liberantur. 1293. Ignis cœlestis accenditur, 1298 *et seqq.*

Virtute S. Julittæ martyris multi pagani ad Christum convertuntur, 1307. Hucbaldus moribundus sanatur, 1310. Paralyticus curatur, 1310. Veneratores SS. Julittæ et Cyrici liberantur ab omni malo, 1312. Virtute S. Foillani martyris aquæ tumentes retrocedunt coram portantibus sancti feretrum, 1336, 1337. Virtute S. Gisleni confessoris feræ fiunt mites, 1341. Aquila fit dux sancti in via, 1342, 1343. Omnia ab ursa rapta inter catulos reperiuntur illæsa, 1343. Mulier præ partu moribunda, feliciter parit, 1344. Piscis ingens capitur, 1345. Multi infirmi sanantur, 1350. Virtute sanctæ Waldetrudis ostia ecclesiæ sponte aperiuntur, 1383. Pecunia multiplicatur ad redimendos captivos, 1384. Vinum multiplicatur, 1385. Epilepticus sanatur, 1385. Puer moribundus ad sanitatem reducitur, 1385. Alter ad vitam revocatur ut baptizetur 1386.

Reinerus S. Laurentii Leod. monachus — Virtute S. Pelagiæ dæmones fugantur, CCIV, 58. Virtute S. Mariæ Cappadocis templum, idola idolorumque cultores igne cœlesti concremantur, 70. Tria millia hominum ad Christum convertuntur, 70. Virtute S. Wolbodonis multi infirmi sanantur, 211. Adelardus phreneticus sanatur, 211. Monachus moribundus sanatur, 211.

Gerardus prior Grandimontensis.—Virtute S. Stephani confessoris miles a quodam crimine liberatur, CCIV, 1019, 1020. Alius a latronibus salvatur, 1020. Puer moribundus sanatur, 1026. Multi infirmi curantur, 1029. Paralyticus sanatur, 1029. Cæcus illuminatur, 1029 Petrus morbo gravi laborans sanatur, 1030. Petronilla a mortuis suscitatur, 1031. Geraldus casu collisus ad vitam revocatur, 1033. Monachus sub arbore graviter pressus salvatur, 1034. Mortua ad vitam revocatur ut suscipiat corpus Christi, 1034. Febricitans sanatur, 1035. Geraldus a carcere et catenis liberatur, 1035. Quinque captivi a carcere et vinculis liberantur, 1036, 1037. Reginaldus cum sua domo ab incendio liberatur, 1037. Monachus surdus auditum recipit, 1037. Canonicus cum domo et omnibus suis ab incendio generali salvatur, 1038. Ova furtiva respuuntur, 1038. Panis ex spicis ad pauperes pertinentibus confectus, divisus cruentus videtur, 1039. Multi febricitantes curantur, 1039. Febricitans sanatur, 1039. Miles igne inextinguibili fatigatus curatur, 1041. Latrunculi non valent frangere panem sancto destinatum, 1041, 1042. Nummi multiplicantur ad egenos sublevandos, 1042, 1043. Cæcus illuminatur, 1050. Puer claudus, mutus et manibus aridus a nativitate sanitatem integram recipit, 1051. Adolescens vesica in collo deformatus sanatur, 1051, 1052. Puella a nativitate curva et arida, sanatur, 1052. Multi infirmi curantur, 1052. Cæcus natus illuminatur, 1052.

Mulier omnino surda auditum recuperat, 1053, 1054. Puella clauda nata recte ambulat, 1054. Juvenis claudus natus erigitur, 1054, 1055. Puer mutus et mancus loquitur et sanatur, 1055. Mortuus ad vitam revocatur, 1055, 1056. Cæcus a nativitate illuminatur, 1056. Mulier cæca per octo annos visum recuperat, 1056. Mulier habens manum aridam sanatur, 1057. Insanus ad sensum revocatur, 1057. Claudus a nativitate recte ambulat, 1057, 1058. Cæcus natus illuminatur, 1058. Puella cæca visum recipit, 1058. Puer febribus graviter laborans sanatur, 1058. Cæca illuminatur, 1059. Puer aridus sanatur, 1059. Febricitans sanatur, 1059. Joannes gravi infirmitate affectus sanatur, 1059, 1060. Puer mutus recte loquitur, 1060. Alius per annum integrum languidus sanatur, 1060. Andreas febribus graviter laborans sanatur, 1061. Juvenis dæmoniacus liberatur, 1061, 1062. Adolescens gravi morbo periclitans sanatur, 1062. Puer gravissimo guttaris morbo laborans curatur, 1062, 1063. Petrus claudus a nativitate recte ambulat, 1064, 1065. Puer a mortuis suscitatur, 1065. Florentia febribus graviter laborans et a medicis desperata sanatur, 1065, 1066. Parvulus moribundus, ad sanitatem perfectam revocatur, 1066, 1067. Duo captivi de sua salute desperantes a manicis et compedibus liberantur, 1067. Clericus captivus a vinculis et carcere liberatur, 1068. Presbyter surdus auditum recuperat, 1069. Adolescens gravi febre corroptus sanatur, 1069, 1070. Domus Petri in incendio generali intacta servatur, 1070, 1071. Iterius lethali morbo laborans sanatur, 1070, 1072.

Guillelmus Dandina. — Virtute B. Hugonis de Lacerta famulus a latronibus et carcere liberatur, CCIV, 1190. Latrones ad bonos mores convertuntur, 1191. Cæci illuminantur, contracti eriguntur, caduci et infirmi sanantur, 1198. Contractus et manibus repens erigitur et sanatur, 1199. 1200 Alius capite et collo horrende contractus erigitur, 1200, 1201. Juvenis gutture graviter laborans sanatur, 1201, 1202. Filius fabri fistulæ morbo graviter affectus sanatur, 1202. Bernardus podagra pessime fatigatus curatur, 1203. Duo viri morbo caduco laborantes

sanantur, 1204. Monachus dolore capitis graviter laborans sanatur, 1205. Alius acri tortura pectoris affectus sanatur, 1206. Paterfamilias oculo graviter laborans et a medicis desperatus sanatur, 1206. Alius eadem infirmitate vexatus sanatur, 1206, 1207. Cæca illuminatur, 1207. Judex iniquus et perjurus, pro suo crimine fit subito debilis et infirmus, 1208. Quidam pro contumelia pueris sancti illata fit furiosus, vinculis ligatus, sed ad sanctum ductus, vinculis solvitur et sanam mentem recuperat, 1208, 1209.

Puer in extremis ægrotans subito fit incolumis, 1210. Alius languidus et omnimode debilis sanatur, 1210. Janitor sancti febribus graviter fatigatus sanatur, 1211. Ipse sanctus eodem morbo laborans sanatur, 1211. Grando et tempestas fugantur vel arcentur, 1212. Monachus habens manum incisam et sanie plenam subito sanatur, 1219. Episcopus dolore gravi in armo laborans sanatur, 1221, 1222.

Lucas diaconus Legionensis. — Virtute S. Martini Legionensis ipse sanctus in carcere detentus ab angelo eripitur, CLVIII, 14. Decanus quartana febre correptus sanatur, 18 Mulier nobilis dolore mamillæ laborans curatur, 19. Canonicus acerrimo dentium dolore fatigatus curatur, 19. Puer morbo squinantico affectus sanatur, 19, 20. Comitissa partu laborans et moribunda a morte liberatur et feliciter parit, 20. Civitas Legionensis ab obsidione liberatur, 20.

Thomas de Radolio monachus. — Virtute B. Petri abbatis Clarævallis ipse gravi dolore capitis fatigatus subito sanatur, CCIX, 1013, 1014. Mercenarius volens grangiam Vallis incendere miraculiter impeditur, 1015, 1016. Beatus fistulæ morbo graviter laborans sanatur, 1016. Gilebertus prior valida febre laborans sanatur, 1026. Equus ejusdem Gilleberti a malo cadendi usu liberatur, 1027.

Adamus abbas Perseniæ. — Virtute B. Mariæ Virginis navigantes a naufragio liberantur, CCXI, 695. Afflicti in tribulatione subsidium, in dolore consolationem, in oppressione subventionem semper obtinent, 695.

Helinandus frigidi Montis monachus. — Virtute sancti Gereonis episcopus dolore capitis graviter fatigatus sanatur, CCXII, 768. Multi qualibet infirmitate affecti sanantur, 769, 770. Virtute S. Amandi immanis serpens fugatur, 785. Captivi vel pueri transmarini redimuntur, 785. Nautæ a naufragio liberantur, 785. Tempestas subito sedatur, 785. Quidam in suspendio strangulatus ad vitam revocatur, 786. Multi convertuntur ad Christum, 786. Rex Dagobertus obtinet a Deo filium, 786. Parvulus quadraginta dierum loquitur, 786. Contemptores sancti viri et prædicationis ejus pessime castigantur, 786, 787. Cæcus illuminatur, 787. Paralyticus sanatur, 787. Apparitores tempestate cæcantur, sed veniam postulantes visum recuperant, 787.

CXI.

INDEX LITURGICUS

ORDINE RERUM ALPHABETICO REFERENS QUIDQUID AD RITUS, PRECES ET CÆREMONIAS CULTUS CATHOLICI SPECTAT, ET DE QUIBUS AGIT PATROLOGIA.

MONITUM.

Cæremonia est actus externus et religiosus, vel a Christo, ve ab apostolis, vel ab Ecclesia institutus, tum ad sacrificium decentius et solemnius celebrandum, tum ad sacramenta sanctius, et cum pompa majori administranda. Ritus est consuetudo solemnitatem præbens in aliquo actu exercendo, ita ut ubi usus disponit erga solemnitatem actus, ritus seu observantia dici possit. Juxta hoc solemnitas actus illa dicitur ritus, quæ in materia sacra, ut sacrificii, sacramentorum, sacramentalium, aut orationum, seu divinorum officiorum, et hic videtur communis ecclesiasticus usus illius vocis. In hoc igitur Indice agimus de variis cæremoniis et ritibus in Ecclesia catholica usitatis, sed ne longius trahamur, ordinem statuimus alphabeticum, unicuique verbo subjicientes quidquid dixere Patres de illius natura, origine, utilitate vel necessitate, et varia loca numeris indicantes.

Agape. — Tertullianus, , 474, 477. — S. Hieronymus, XXII, 418. — S. Paulinus Nolan., LXI, 562. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 1216.

Agnus Dei. — Aurelius Prudentius, LIX, 808. — Amalarius Metens., CV, 1088.

Alleluia. — Tertullianus, I, 1194 — S. Ambrosius, XIV, 867. — S. Augustinus, XXXVII, 1937, 1938. — Cassiodorus, LXIX, 1156. — Petrus Lombardus, CXCI, 582. — Alanus de Insulis, CCX, 210.

Altare, Altaria. — S. Optatus, XI, 1066, 1067. — S. Hieronymus, XXII, 934; XXIV, 186; XXV, 1022. — S. Augustinus, XLIII, 190. — Salvianus, LIII, 67. — Cassiodorus, LXIX, 154. — Alcuinus, C, 428. — Leo IV, papa, CXV, 677. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 1263. — Regino, CXXXII, 203. — Gezo abb., CXXXVII, 401. — Gerardus, CXLII, 1287. — S. Anselmus, CXLIX, 194. — Rupertus abb., CLXX, 150. — Honorius Augustod., CLXXII, 665, 1151. — Hugo a S. Victore, CLXXVII, 636, 643. — S. Bernardus abb., CLXXXII, 607, 1111. — Petrus Lombardus, CXCI, 724. — Sicardus, CCXIII, 18.

Ambo, Ambones. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 922.

Amen — S. Ambrosius, XIV, 1084; XV, 1763; XVI, 625. — S. Hieronymus, XXIV, 643; XXVI, 45, 317, 438. — S. Augustinus, XXXIV, 649; XXXV, 1604; XXXVIII, 1247; XL, 320.

Anathema. — S. Hieronymus, XXII, 998. — Salvianus, LIII, 107. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 591.

Anniversarium. — Alcuinus, CI, 1277.

Antiphona. — Cassianus, XLIX, 1171. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 743. — Alcuinus, CI, 1247.

Aqua. — Usus aquæ in liturgia. — S. Paulinus Nolan., LXI, 338, 858. — S. Gregorius Turon., LXXI, 376, 823, 958. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 237; LXXVII, 208. — S. Remigius, CII, 1101. — Walafridus Strab., CXIV, 963. — Hincmarus, CXXV, 774. — Isidorus Mercator, CXXX, 94. — Remigius Autissiod., CXXXI, 852 — S. Ivo Carnot., CLXI, 193. — Hugo a S. Victore, CLXXVI, 473.

Aquila acu picta. — In vestibus sacris. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 1283.

Ara. — S. Optatus Milevit, XI, 1008. — Arator, LXVIII, 114.

Ariani. — Ordo accipiendi eos qui ab Ariana hæresi veniunt, S. Gelasius papa, LXXIV, 1137.

Baculus pastoralis. — Humbertus, CXLIII, 1148. — Philippus de Harveng, CCIII, 110.

Baptismi fontis dedicatio. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1144. — Amalarius, CV, 1044. — *Monumenta liturgica* sæculi x, CXXXVIII, 1035.

Baptismus. — Tertullianus, I, 1203, 1204, 1207, 1208; II, 74, 79, 262, 280, 806, 862. — S. Cyprianus, IV, 412, 414. — Lactantius, VI, 977. — S. Zeno, XI, 470, 478,

481. — S. Siricius papa, XIII. 1134, 1188. — S Ambrosius, XIV, 128; XV, 1583, 1627, 1802, 1815; XVI, 390; 391, 397 398. — Bachiarius, XX, 1030. — S. Hieronymus, XXIII, 166; XXV, 746; XXVI, 30, 288, 496. — S. Augustinus, XXVIII, 97, 850, 889, 890, 984; XXXVIII, 678, 950, 1061, 1092, 1333, 1445; XXXIX, 1614, 1828, 2070, 2071, 2238, 2239, 2243, 2334; XL, 1206, 1207, 1209, 1211; XLII, 1220; XLIII, 190, 214, 352, 628, 693; XLIV, 145, 408, 427, 625, 649, 653, 861. — S. Petrus Chrysol., LII, 1055, 1091. — S. Leo Magnus, LIV, 366, 495, 1017. — S. Fulgentius, LXV, 378, 388. — Arator, LXVIII, 90. — S. Gregorius Turon., LXXI, 84, 369. — S. Germanus, LXXII, 362. — Sacramentarium Gelasianum, LXXIV, 1084, 1085, 1099, 1129. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 88, 109, 322, 342, 346, 354. — *Liturgia Mozarabica*, LXXXV, 461 *et seqq.* — Bonifacius, LXXXIX, 870. — S. Hildephonsus, XCVI, 158. — Leidradus Lugdun., XCIX, 853. — Amalarius Trevir., XCIX, 893. — B. Alcuinus, C, 292; CI, 612; — Magnus Senonens., CII, 981. — Theodulphus Aurelian., CV, 223. — Jesse Ambian., CV, 781. — Maxentius Aquileiens., CVI, 53. — Rabanus Maurus, CXII, 1169, 1219. — Walafridus Strab., CXIV, 957. — Hincmarus, CXXVI, 106, 107. — *Collectio prisca canonum*, CXXXVIII, 417, 418. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 949. — Burchardus, CXL, 732. — Jordanus, CXLII, 1395. — Bonizo Placentin., CL, 857. — *Codices liturgici veteres*, CLI, 913. — S. Ivo Carnot., CLXI, 84-87, 1049, 1053, 1055. 1056. — S. Bruno Astens., CLXIV, 361. — Rupertus Tuitiens., CLXX, 181, 182. — Honorius Augustodun., CLXXII, 672 *et seqq.* — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 391, 392. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 248. — Gratianus, CLXXXVII, 1821, 1822. — Petrus Lombardus, CXCII, 845-845. — Joan. Belethus, CCII, 113, 114. — Philippus de Harveng, CCIII, 273. — Thomas Cisterc., CCVI, 712. — Sicardus, CCXIII, 232, 235, 279, 286.

Basilica, *Basilicæ*. — S. Augustinus, XXXIV, 660; XXXVIII, 205; XXXIX, 1475; XLI, 14, 17, 52, 76, 77. — Salvianus, LIII, 127. — S. Leo Magnus, LIV. 218, 468, 505. — Gennadius, LVIII, 997. — Aurelius Prudentius, LX, 330. — Paulinus Nolan., LXI, 518, 467, 490, 336, 338. — S. Gregorius Turon., LXXI, 553, 658, 713, 885. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 542. — Crisconius, LXXXVIII, 897. — Theodulphus Aurelian., CV, 194. — Walafridus Strab., CXIV, 919. — Hincmarus, CXXVI, 264. — Anastasius Bibliothec., CXXVII, 1521, 1523, 1526; CXXVIII, 10, 32, 63, 130, 147, 199, 226, 302, 414, 454, 699, 778, 891, 993, 1059, 1194, 1240, 1383, 1514, 1519. Regino, CXXXII, 202, 372. Flodoardus, CXXXV, 144, 323. — Bucchardus, CXL, 673. — Radulphus, CXLII, 651. — Gerardus, CXLII, 1284. — S. Ivo Carnot., CLXI, 77, 215, 216, 233. — Honorius Augustod., CLXXII, 586, 597. — S. Bernardus, CLXXXII, 914. — Gerhohus Ven., CXCIV, 1198, 1223. — Guichardus, CXCIX, 1093. — Sicardus, CCXIII, 13, 17, 19, 26, 28, 36, 37, 40.

Benedictiones. — S. Ambrosius, XIV, 675, 1084. — S. Augustinus, XXXII, 860; XXXIV, 140; XXXVI, 803; XXXVII, 1444. — S. Leo Magnus, LIV, 249, 625; LV, 156. — S. Gregorius Turon., LXXI, 725, 958, 1185. — S. Gelasius, LXXIV, 1084 *et seqq.* — S. Gregorius Magnus, LXXV, 837; LXXVII, 208; LXXVIII, 154, 232, 233, 427, 551 — B. Alcuinus, CI, 461. — Amalarius Metens., CV, 1033. — Walafridus Strab., CXIV, 963. — Grimaldus, Sangall., CXXI, 800, 819, 847. — Anastasius Bibliothec., CXXVII, 1147, 1215, 1442; CXXVIII, 174. — Isidorus Mercator, CXXX, 94. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 927-1017, 1121, 1122. — S. Anselmus, CLIX, 94. — Hugo a S. Victore, CLXXVII, 875.

Benedictiones episcopales. — Grimaldus Sangall., CXXI, 857.

Brandeum seu *Prandeum*. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 702, 846.

Calceum. — Juvencus, XIX. 108. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 704. — Petrus Lombardus, CXCII, 220.

Calix. — Tertullianus, II, 80, 1000. — S. Cyprianus, IV, 373, 485. — S. Hieronymus, XXII, 934. — S. Augustinus, XXXIV, 111. — S. Gregorius Turon., LXXI, 451, 747, 1147, 1185. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 515, 930, 1027, 1170, 1242, 1261, 1265.

Campanæ. — S. Gregorius Turon., LXXI, 962. — Alcuinus, CI, 1202. — Rupertus Tuitiens., CLXX, 19, 20. — Honorius Augustod., CLXXII, 544, 545, 763. — Hugo a S. Victore, CLXXVI, 473; CLXXVII, 875. — Joannes Belethus, CCII, 35 *et seqq.*, 90.

Canthari. — Qui erant in foribus ecclesiarum. — S. Paulinus Nolan., LXI, 338, 850. — Anastasius Bibliothec., CXXVII, 1514, 1515. — S. Isidorus Hispal., LXXII, 717.

Cantus psalmorum. — S. Hieronymus, XXVI, 528, 529. — S. Augustinus, XXXII, 768, 769, 800, 843; XXXIII, 221; XXXVI, 157; XXXVII, 1764; XLIV, 671, 797. — Cassianus, XLIX, 77, 111 *et seqq.* — S. Nicetius Trevir., LXVIII, 371. — *Liturgia Gallicana*, LXXII, 577, 605. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 641, 726. — Magister, LXXXVIII, 1002 *et seqq.* — S. Chrodegangus Metens., LXXXIX, 1066 *et seqq.* — Alcuinus, CI, 465, 466 *et seqq.*, 509 *et seqq.*, 1274. — S. Agobardus Lugdun., CIV, 325, 329, 330. — Almarius. CV, 1105, 1143 *et seqq.* — Walafridus Strab., CXIV, 952. — Robertus rex Francorum, CXLI, 939, 941. — Wilhelmus Hirsang., CL, 1021. — Drogo cardinal., CLXVI, 1557. — Rupertus abb., CLXX, 13, 14. — Honorius Augustod., CLXXII, 616. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 340. — S. Bernardus, CLXXXII, 1121-1132. — Joannes Belethus, CCII, 33. — Sicardus, CCXIII, 147.

Capellæ. — S. Paulinus Nolan., LXI, 356. — Hincmarus, CXXV, 777, 802.

Catechumeni. — Ordo Catechumenos faciendi, S. Gelasius, papa. LXX, 1084 *et seqq.* — Theodulphus Aurelian., CV, 224 *et seqq.* — Rabanus Maurus, CXII, 1170, 1217, 1218. — *Codices Liturgici veteres*, CLI, 911. — Ordo manus imponendi super catechumenos et energumenos catechumenos, S. Gelasius papa, LXXIV, 1099 *et seqq.* — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 82. — *Monumenta Liturgica*, CXXXVIII, 1063, 1064. — Bonizo Placentin., CL, 863.

Cerei ac lampades. — S. Hieronymus, XXIII, 345. — S. Augustinus, XLI, 468. — A. Prudentius, LIX, 663, 674, 885. — Ennodius, LXIII. 257, 262. — S. Gregorius Turon., LXXI, 933. 941. — *Vitæ Patrum*, LXXIII, 627. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 1082. — Alcuinus, CI, 1181. — Amalarius, CV, 1853, 1056. — Walafridus Strab., CXIV, 963. — Grimaldus Sangall., CXXI, 800. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 74. — Isidorus Mercator, CXXX, 417. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1053, 1054; CLI, 838. — S. Anselmus, CLVIII, 627. — S. Bruno Astens., CLXV, 1100. — Rupertus abb., CLXX, 171, 172, — Honorius Augustod., CLXXII, 551, 789. — Hugo a S. Victore, CLXXVII, 574. — Joan. Belethus, CCII, 195. — Innocentius III, CCXVI, 804.

Cereus paschalis. Amalarius, CV, 1038. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 74. — Isidorus Mercator, CXXX, 467. — Sigebertus, CLX, 76. — Hugo a S. Victore, CLXXVI, 473. — Joan. Belethus, CCII, 112.

Chorus. — Guichardus, CXCIX, 1099, 1101. — Stephanus, CCXI, 475.

Chrisma. — S. Hieronymus, XXV, 1525. — S. Augustinus, XXXVIII, 1100; XLIII, 342. — Cassiodorus, LXX, 980. — S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 553. — Regino Prumiens., CXXXII, 206, 207. — Rupertus abb., CLXX, 143.

Chrismatis faciendi ritus. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1099. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 82. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1063, 1064. — Bonizo Placentin., CL, 863.

Ciborium. — S. Gregorius Turon., LXXI, 728. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 451, 454, 699, 982.

Cœmeterium. — Tertullianus. II, 738, 796. — S. Cyprianus. IV, 430. — Luc. Dexter, XXXI, 347. — S. Gregorius Turon., LXXI, 563, 881, 906. — Anastasius Bibliothec., CXXVII, 1303, 1317, 1323, 1410, 1482; CXXVIII, 10, 130, 186, 454, 515, 699, 930, 1030, 1101, 1189, 1194, 1210, 1354. — S. Ivo Carnot., CLXI, 221, 993. — Honorius Augustod., CLXXII, 590. — S. Bernardus, CLXXXII, 687.

Cœna Domini. — S. Cyprianus, IV, 380. — S. Augustinus, XXXIII, 202-204, 220; XXXVIII, 643, 647. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 445.

Collectæ. — Tertullianus, I, 468. — S. Hieronymus, XXXIII, 348. — S. Leo Magnus, LIV, 154.

Communio sive Eucharistia. Tertullianus, I, 669; II, 64, 79, 437, 806. — S. Cyprianus, IV, 326, 329, 362, 364, 373, 406, 407, 485, 522, 613. — S. Eutychianus, V, 165. — Lactantius, VI, 913. — Julius papa, VIII, 969. — S. Hilarius Pictav., IX, 1065. — S. Zeno, XI, 358. — S. Siricius papa. XIII, 1136. — S. Ambrosius, XIV, 242, 708, 726; XV, 1686; XVI. 407, 437, 438, 460; XVII, 242, 1010. — S. Gaudentius, XX, 857. — S. Hieronymus, XXII, 669; XXVI, 112. — S. Augustinus, XXXIII, 201, 663; XXXV, 1280, 1614; XXXVIII, 127, 1100, 1101; XXXIX, 2154. 2168, 2276; XL, 202, 270, 691, 696. — S. Leo Magnus, LIV, 279, 280, 305, 452, 627, 1012; LVI, 515, 516. — S. Maximus Taurin., LVII, 270, 690. — Gennadius, LVIII, 994. Aurel. Prudentius, LIX, 816; LX, 336, 356, 563, 568. — Felix papa, LXV, 16. — S. Fulgentius, LXV, 378. — S. Benedictus, LXVI, 710. — S. Gregorius Turon., LXXI, 864, 1033. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 86, 87, 103, 114, 119, 121, 122, 142, 170, 174, 403. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1187; LXXVIII,

266-268, 279-286, 479, 540, 548, 553, 660.— Taius Cæsaraugustan, LXXX, 795. — S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 719. — B. Alcuinus, C, 104, 1276; CI, 1175, 1230, 1248, 1250, 1251, 1256. — Theodulphus Aurelian., CV, 204, 239. — Jesse Ambian., CV, 791. — Walafridus Strab., CXIV, 939, 943, — Nicolaus, CXIX, 983. — Regino Prumiens, CXXXII, 356-358. — Ratherius, CXXXVI, 447, 562, 645. — *Monumenta liturgica*, CXXXVI, 867, 869, 871, 873. — Berno abb., CXLII, 1055. — S. Gregorius Magnus, CXLVIII, 326. — Bonizo Placentin., CL, 858. — *Micrologus*, CL, 989. — S. Ivo Carnot., CLXI, 1071. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1195. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 143. — S. Bernardus, CLXXXII, 601. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 254; CLXXXVI, 254; CLXXXVII, 1739, 1757. — Petrus Lombard., CXCI, 1646, 1647. — Petrus Cellens., CCII, 763.—Ermengaudus, CCIV, 1254.—Petrus Blesens., CCVII, 1149.

Confessio sive Pœnitentia. — Tertullianus, I, 1243. — S. Cyprianus, IV, 258, 263. — S. Hilarius, IX, 526, 528, 619, 769, 785, 925. — S. Zeno, XI, 486. — S. Ambrosius, XIV 971; XVI, 310, 354, 492, 495, 505, 506; XVII, 969, 975. — S. Hieronymus, XXV, 968; XXVI, 118. — S. Augustinus, XXXIV, 138, 186, 207, 635, 756; XXXV, 1504; XXXVI, 253, 408, 808, 854, 959; XXXVII, 1079, 1080, 1218, 1219, 1232, 1233, 1235, 1761, 1827, 1853, 1861, 1883, 2212; XXXVIII, 138, 139, 153, 186, 756, 982, 1382; XXXIX, 1851; XL, 358, 1049, 1288, 1289; XLII, 419. — S. Prosper Aquitan., LI, 402.— S. Leo Magnus, LIV, 215, 306, 930, 1011, 1211.—S. Gregorius Turon., LXXI, 1115, 1122. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1064, 1095. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 359, 623, 1200; LXXVIII, 212. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 259; LXXXIII, 614.—S. Eligius, LXXXVII, 635.—Defensor monac, LXXXVIII, 617.—S. Chrodegangus, LXXXIX, 1071.—S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 231. — B. Alcuinus, C, 238, 299, 502; CI, 339, 340, 521, 650, 655, 1192, 1231.—Theodulphus Aurelian., CV, 201. — Jonas Aurelian., CVI, 151. — Rabanus Maurus, CX, 102, 103. — Haymo, CXVIII, 924. — Paschasius Radbertus, 154, 156. — Grimaldus Sangall., CXXI, 838. — Ratherius, CXXXVI, 595, 715. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 903, 904 *et seqq.*, 959, 980. — Lanfrancus Cantuar., CL, 625, 634. — Guido Farsens., CL, 1271. — *Codices liturgici*, CLI, 865, 914. — Radulphus Ardens., CLV, 1899, 1900. — Goffridus abb., CLVII, 225. — Wernerus abb., CLVII, 1206. S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 872, 875, 887. — Rupertus abb., CLXVIII, 1010. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 552. — Abælardus, CLXXVIII, 668, 670.—S. Bernardus, CLXXXII, 258, 931; CLXXXIII, 418; CLXXXIV, 509, 539. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 896.—Gratianus, CLXXXVII, 1541, 1544. — Petrus Lombardus, CXCI, 318; CXCII, 877. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1816. — Petrus Cellens., CCII, 1127.—Ermengaudus, CCIV, 1259, 1260. — Petrus Blesens., CCVII, 1078. —Alanus de Insulis, CCX, 172, 272, 300.—Adamus abb. Persen., CCXI, 676-678, 681, 682. — Petrus Pictav., CCXI, 1070, 1166.

Confirmatio. — S. Cyprianus, IV, 132. — S. Hieronymus, XXII, 520. — S. Augustinus, XXXV, 2000, 2004.— S. Prosper Aquit., LI, 485. — Salvianus, LIII, 42. — S. Maximus Taurin, LVII, 711, 717.—S. Victor Vitens., LVIII, 259. — Eugyppius abb., LXII, 933. — S. Primasius, LXVIII, 720 — Cassiodorus, LXX, 467. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII. 355, 357, 360, 361, 385, 386, 646. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 524. — Crisconius African., LXXXVIII, 864. — Beda Ven., XCIV, 195. — Leidradus Lugdun,, XCIX, 853. — B Alcuinus, CI, 484. — Theodulphus Aurelian., CV, 235.—Jesse Ambian., CV, 791.— Rabanus Maurus, CVII, 314; CXII, 1177.— S. Prudentius Trecens., CXV, 1442.—S Paschasius Radbertus, CXX, 153.—Æneas Parisiens., CXXI, 714.— Joan. Scotus. CXXII, 1076. — Hincmarus, CXXV, 1087. — Anastasius Bibliothec., CXXVII, 55. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1957. — Bonizo Placent., CL, 863. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 521.—S. Ivo Carnot., CLXI, 121, 122, 1069, 1070. — S. Bruno Astens., CLXIV, 186. — Rupertus abb., CLXVII, 1649. — Hugo a S. Victore, CLXXVI, 461, 462. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 393. — Gratianus, CLXXXVII, 1846. — Hugo Rothomag, CXCII, 1290. — Joan. Belethus, CCII, 195. — Philippus de Harveng, CCIII, 275. — Henricus cardinal. CCIV, 296. — Ermengaudus, CCIV, 1262. — Thomas Cisterc., CCVI, 281. — Odo de Soliaco, CCXII, 59. — Sicardus, CCXIII, 302, 354.

Canones pœnitentiales. — Julius I, papa, VIII, 869. — S. Siricius papa, XIII, 1136, 1137, 1182, 1183. — S. Innocentius, I, papa, XX, 469-481, 498-500, 627, 628. — S. Patricius, LIII, 823, 824. — S. Leo Magnus, LVI, 256, 310, 325, 352, 436, 444, 501, 504, 556. — *Sacramentarium Gallicanum*, LXXII, 573-578. — S. Aunarius, LXXII, 765. — S. Columbanus, LXXX, 225, 226. — *Collectio canonum Isidoro ascripta*, LXXXIV, 93-848. — *Liber de mensura pœnitentiarum*, LXXXVII, 979-998. — *Prolegomena ad Breviarium canonum Crisconii Afric.*, LXXXVIII, 817-830. — *Breviarium canonicum ejusdem*, LXXXVIII, 830-938. — S. Zacharias, LXXXIX, 950-938. — *Pœnitentiale* Theodori Cantuar., XCIX, 901. *De pœnitentia libri III, IV, V*, Halitgarius, CV, 677-694. — *Liber pœnitentialis* ejusdem, CV, 694-709. — *Liber pœnitentialis* anonymi, CV, 717-730. — *Pœnitentiale*, Rabanus Maurus, CX, 471-492. — *Pœnitentium liber* ejusdem, CXII, 1397-1424, 1574. — Nicolaus papa, CXIX, 1122, 1125, 1128-1134. — Isaac Lingon, CXXIV, 1075-1110. — Regino Prumiens, CXXXIII, 280-370. — Burchardus, CXL, 949-1814.— S. Anselmus Lucens., CXLIX, 525-530.— S. Ivo Carnot., CLXI, 541, 583, 655, 689, 745, 779, 805, 825, 857. — Alanus de Insulis, CCX, 281. — Innocentius III, CCXIV, 559, 605; CCXVII, 1145.

Conventicula, conventus, cœtus, synaxis.— Tertullianus, I, 273, 281, 308, 371, 468; II, 79, 468, 469, 470, 477, 478. — S. Cyprianus, IV, 433. Lactantius, 472, 533, 699.

Crux. — Tertullianus, I, 340, 365, 1286; II, 80, 347, 481. — Lactantius, VI, 528, 531, 535; VII, 210, 216, 261, 314, 369, 427, 428, 671. — S. Augustinus, XXXV, 1950; XXXVI, 292, 934; XXXVIII, 136, 181, 201, 876, 941; XL, 659, 696. — S. Paulinus Nolan, LXI, 548. — Arator, LXVIII, 123. — Cassiodorus, LXIX, 936. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 370. — Gerardus, CXLII, 1304.

Cryptæ. — S. Hieronymus, XXV, 468. — Prudentius, LX, 539.

Dedicatio ecclesiæ novæ. — S. Augustinus, XXXVIII, 661, 889. — S. Paulinus Nolan., LXI, 334. — S. Gregorius Turon., LXXI, 735. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1138, 1141. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 152. — S. Paulinus Aquileiens, XCIX, 497. — *Liber diurnus Romanorum pontificum*, CV, 88. — Walafridus Strab., CXIV, 930. — Grimaldus, CXXI, 820. — S. Remigius Antissiod., CXXXI, 845, 846, 850, 851, 854, 858, 862, 968. — *Monumenta liturgica*, CLI, 850. — S. Anselmus Cantuar., CLIX, 194, 196. — S. Ivo Carnot., CLXI, 1085, 1086. — S. Bruno Astens., CLXV, 1091. — Honorius Augustod., CLXXII, 801. — Leo Marsicanus, CLXXIII, 997, 998. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 338; CLXXVIII, 385. — Sugerius abb, CLXXXVI, 1239. — Sicardus, CCXIII, 218.

Defuncti. — Tertullianus, I, 493, 676, 1264; II, 79, 942, 757. — S. Ambrosius, XVI, 1318, 1386. — S. Hieronymus, XXII, 589, 593, 697; XXIII, 27. — S. Augustinus, XXXV, 1847; XL, 592, 594, 596. — S. Prosper, LI, 440. — Prudentius, LIX, 879-881; LX, 134. — Cassiodorus, LXIX, 574. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 348; LXXVIII, 417, 471, 473. — Bonifacius Mogunt., LXXXIX, 810. — S. Julianus Toletan., XCVI, 473, 475, 873. — Theodulphus Aurelians, CV, 194. — Amalarius, CV, 1236 Jonas Aurelian., CVI, 261. — Isaac, CXXIV. 1108. — Hincmarus, CXXV, 776. Regino Prumiens., CXXXII, 215, 355. — Atto Vercell., CXXXIV, 33, 46. — Gerardus, CXLII, 1295. — Odalricus, CXLIX, 688. — Guido abb, CL, 1298. — Guigo abb., CLIII, 653, Goffridus abb., CLVII, 85. — S. Ivo Carnot, CLXI, 212, 214, 261, 262, 312, 887, 993. — Joan. Michael, CLXVI, 860 861. — Godefridus, CLXXIV, 24. — Robertus Pullus, CLXXXIV, 799, 1106.

Dypticha. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 187.

Ecclesia, Templum, Domus Dei. Vide Basilica.

Eucharistia. Vide Communio.

Eulogiæ. — S. Augustinus, XXXIII, 100, 103; XLII, 357. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 28, 29, 31. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1168. — S. Benedictus Anian., CIII, 1223, 1224. — Leo IV, papa, CXV, 668. — Flodoardus, CXXXV, 114.

Excommunicatio. — S. Cyprianus, III, 699; IV, 250, 253, 258, 364, 770, 772. — S. Eutychianus, V, 162, 167, 177. — S. Hilarius, X, 662, 672. — S. Innocentius I, XX, 629. — S. Augustinus, XXXIII, 783; XXXIV, 451, 764; XXXV, 1763; XXXVIII, 125; XL, 199, 228, 473; XLIII, 45, 94, 444, 669; XLIV, 944. — S. Cœlestinus I, papa, L, 417, 422. — *Synodus* S. Patricii Hibernorum apostoli, LIII, 819. — S. Leo Magnus, LIV, 723, 727, 915. — S. Aunarius, LXXII, 766. — S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 58, 123, 124, 184, 186, 240, 260, 261, 586, 625, 632; LXXXVII, 929 *et seqq.* — Venantius Fortunat., LXXXVIII, 822. — Nicolaus I, papa, CXIX, 1089. — Isaac Lingon., CXXIV, 1002, 1104. — Regino Prumiens., CXXXII, 353-362. *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1123, 1124. — Buchardus, CXL, 858. — S. Petrus Damian, CXLIV, 214. — S. Ivo Carnot., CLXI, 825, 1227. — S.

Gregorius Magnus, CXLVIII, 305, 309, 459, 451, 453, 456, 460, 462, 471, 473, 497, 513, 516, 517, 525, 528, 530, 533, 536. 537, 541, 544, 625, 624, 627, 630, 635, 641, 671, 789, 790. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 529-534, 561-563. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 394. — Innocentius III, CCXIV, 436, 582, 599.

Exorcismi. — S. Ambrosius, XVII, 1019, 1020. — S. Augustinus, XXXII, 968; XXXVI, 797; XXXIX, 2347; XLIV, 408, 426, 467, 829, XLV, 1073, 1192, 1220. 1323, 1383. — S. Leo Magnus, LIV, 438, 702; LVI, 516, 517, 717, 885. — *Liturgia Gallicana*, LXXII, 348. — *Sacramentarium Gallicanum*, LXXII, 567-574. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1086 *et seqq*., 1101, 1126. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII 153. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 814; LXXXVIII, 929 *et seqq*. — S. Hildephonsus, XCVI, 121. — Rabanus Maurus, CXI, 136. — Grimaldus Sangallens., CXXI, 847, 854, 855. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1039 *et seqq*., 1065, 1143. — *Codices liturgici veteres*, CLI, 912.

Exsequiæ. Vide Defuncti.

Extrema unctio. — Tertullianus, II, 705, 806. — S. Cyprianus, IV, 9, 76, 77. — S. Optatus Milevit., XI, 771, 1067. — S. Ambrosius, XVI, 477. — S. Innocentius I, papa, XX, 559, 560. — S. Hieronymus, XXIV, 258. — S. Augustinus, XXXV, 2004; XXXVI, 200, 505; XLIII, 490. — S. Leo Magnus, LVI, 203. — S. Fulgentius Ruspens., LXV, 103, 464. — *Sacramentarium Gelasianum*, LXXIV, 1100. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 232-237, 534, 548, 554, 556. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 310. — Crisconius African., LXXXVIII, 913. — S. Egbertus Eboracens., LXXXIX, 377, 382, 414. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1033, 1088. — Carolus Magnus, XCVII, 124, 220, 326. — *Capitularia* Ludovici I et Lotharii I, XCVII, 533. — *Collectio capitularium Benedicti*, XCVII, 769. — Theodorus Cantuar., XCIX, 901, 1069. — B. Alcuinus, C, 101, 510; CI, 1276 *et seqq*. — Theodulphus Aurelian., CV, 220 *et seqq*. — Rabanus Maurus, CX, 815, 1031. — S. Leo IV, papa, CXV, 629, 684. — S. Prudentius, CXV, 965, 1442. — Florus Lugdun., CXIX, 84. — Hincmarus, CXXV, 773; CXXVI, 574. — *Collectio prisca canonum*, CXXXVIII, 560. — Buchardus, CXL, 491, 933, 935. — S. Petrus Damian., CXLIV, 373. — Lanfrancus Cantuar., CL, 1132, 1133. — Bonizo Placentin., CL, 863. — Guido abb., CL, 1285. — S. Wilhelmus Hirsang, CLI, 1132. — *Codices liturgici veteres*, CLI, 918. — S. Ivo Carnot, CLXII, 109, 204. — Rupertus abb., CLXVIII, 355, 376. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 660. — Honorius Augustod., CLXXII, 664, 1155. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 577. — S. Bernardus, CLXXXII, 681; CLXXXIV, 1272. — Petrus Lombardus, CXCII, 894, 899. — Bandinus Magist., CXCII, 963, 1102. — Garnerus Lingon., CCV, 553, 653. — Petrus Blesens., CCVII, 636. — Petrus Pictav., CCXI, 779, 1264. — Odo de Soliaco, CCXII, 62.

Genuflexiones. — Tertullianus, I, 1191, 1265; II, 79. — S. Hieronymus, XXII, 784, 1119; XXVI, 486. — Cassianus, XLIX, 110 — S. Maximus Taurin., LVII, 371. — *Vitæ Patrum*, LXXIV, 214. — Atto Vercell., CXXXIV, 46.

Hæreses. — Modus accipiendi eos qui ab hæresi veniunt, S. Gelasius papa, LXXIV, 1137.

Horæ cononicæ. — S. Hieronymus, XXX, 423. — S. Augustinus, XXXIX, 2284. — S. Leo Magnus, LIV, 144, 154, 162, 448, 505. — *Liturgia Gallicana*, LXXII, 381, 391, 401. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 757. — Smaragdus, CII, 596. — S. Agobardus, CIV, 325. — Rabanus Maurus, CVII, 325-343, — S. Petrus Damian., CXLV, 621, 642; CXLVI, 1557. — S. Bruno, CLII, 1310. — Rupertus abb., CLXX, 13 *et seqq*. — Honorius Augustod., CLXXII, 541. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 34-0419.

Hymnus. — S. Augustinus, XXXII, 634; XXXVI, 487, 914; XXXVII, 1947, 1948. — Prudentius, LIX, 677, 678, 772, 879; LX, 245. — Robertus rex, CXLI, 939, 945.

Ignis novus. — *Monumenta liturgica* sæculi XI, CLI, 846.

Imagines sacræ. — Tertullianus, I, 667; II, 1000. — Lactantius, VII, 317. — S. Hieronymus, XXII, 526. — S. Augustinus, XXXVIII, 1434. — Aurel. Prudentius, LIX, 666, 880; LX, 90, 165, 400. — S. Gregorius Turon., LXXI, 715. — *Vitæ Patrum*, LXXIII, 517, 628, 682, 907; LXXIV, 211. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 370, 418, 419. — Gregorius II, papa, LXXXIX, 476, 477. — S. Agobardus, CIV, 199. — Jonas Aurelian., CVI, 307, 343, 365. — Walafridus Strab., CXIV, 927. — Anastasius Bibl., CXXVIII, 1514, 1515; CXXVIII, 226, 895, 1027, 1154, 1195, 1226, 1261, 1262, 1265, 1269, 1311, etc. — Isidorus Mercator, CXXX, 417. — Flodoardus, CXXXV, 260. — Gerardus, CXLII, 1306. — Sigebertus monac., CLX, 105. — S. Ivo Carnot., CLXI, 206, 287, 294, 859. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 859. — Rupertus abb., CLXVIII, 1590. — S. Bernardus, CLXXXII, 913. — Petrus Lombardus, CXCII, 263.

Incensum, thus. — Tertullianus, I, 493; II, 90. — S. Hieronymus, XXIII, 953; XXV, 1303. — Rupertus abb., CLXX, 27.

Indumenta sacra. — S. Hieronymus, XXII, 615 — Cassianus, XLIX, 60, 65. — S. Benedictus monac., LXVI, 772. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 146. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 958, 1100, 1156. — S. Isidorus Hispal., LXXII, 684, 693. — Ven. Beda, XCI, 464; XCV, 314. — B. Alcuinus, CI, 1242. — Amalarius, CX, 1094. — Rabanus Maurus, CVIII, 306; CXI, 568. — Joannes Rothomag., CXLVII, 208. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 57. — Sicardus, CCXIII, 57. — Innocentius III, CCXVII, 780, 786.

Infula. — Aurel. Prudentius, LIX, 862; LX, 269.

Judicium Dei. — Seu probationes per aquam, ignitos vomeres, etc. — *Monumenta liturgica* sæculi X, CXXXVIII, 1127, 1128.

Lampas, lucerna. — S. Hieronymus, XXII, 503. — S. Paulinus Nolan., LXI, 611. — Anastasius Bibliothecarius, CXXVII, 1519, 1522; CXXVIII, 347, 350, 811, 984, 1211, 1228, 1230, 1243, 1269.

Lectio. — S. Ambrosius, XVI, 997, 999, 1309. — S. Augustinus, XXXIII, 119, 234; XXXVII, 1784; XXXVIII, 124. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1335. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 439.

Litaniæ, Rogationes. — S. Gregorius Turon, LXXI, 230, 320, 528. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 542. 548, 1329. — Gregorius II, papa, LXXXIX, 465. — Ven. Beda, XCIV, 168. — Alcuinus, CI, 522, 528, 649, 1219. — Rabanus Maurus, CVII, 332. — Walafridus Strab., CXIV, 962. — Anastasius Bibliothecarius, CXXVIII, 611, 700, 898, 917, 1031, 1087, 1220, 1223. — Regino Prum., CXXXII, 243. — Joannes Rothomag., CXLVII, 120-122. — Udalricus, CXLIX, 653. — Guido, CL, 1272. — S. Ivo Carnot., CLXI, 266, 272, 854. — Hugo a S. Victore, CLXXVII, 817. — Joannes Belethus, CCII, 20. — S. Martinus Legion., CCVII, 1009. — Sicardus, CCXIII, 367. — Innocentius III, CCXVI, 805.

Liturgia in genere. — S. Leo Magnus, *Liber sacramentorum Ecclesiæ Romanæ*, LV, 21. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1049, 1050. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 83, 84. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, *passim et imprimis* 957 *et seqq*. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 252; LXXXIII, 837 *et seqq*. — *Liturgia Mozarabica*, LXXXV, LXXXVI. — Alcuinus, CI, 445, 446, 1173, 1174. — *Liber diurnus Romanorum Pontificum*. CV, 9. — Theodulphus Aurelian., CV, 191, 192. — Amalarius, CV, 985. — Walafridus Strab., CXIV, 919. — Grimaldus Sangall., CXXI, 797. — *Monumenta liturgica* sæculi X, CXXXVIII, 863, 864, 907. 908. — Berno abb, CXLII, 1055, 1056, 1079, 1085, 1086. — S. Petrus Damian., CXLV, 879, 880. — Joannes Rothomag., CXLVII, 27, 28. — S. Wilhelmus Hirsang., CL, 1005. — Guido abb., CL, 1195. — *Monumenta liturgica* sæculi XI, CLI, 807. — *Codices liturgici*, CLI, 879, 880. — Guido Carthus., CLIII, 839, 640. — Rupertus abb., CLXX, 13, 14. — Honorius Augustod., CLXXII, 541, 737, 807. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 335. — Robertus Pullus, CLXXXIII, 383. — Joan. Belethus, CCII, 13, 14. — Sicardus, CCXIII, 13, 14.

Lotio pedum. — S. Augustinus, XXXIII, 220. — B. Alcuinus, CI, 1202, 1203. — S. Benedictus, CIII, 1201. — Rupertus, CLXX, 743. — S. Bernardus, CLXXXII, 607.

Lucerna. Vide Lampas.

Matrimonium. — Tertullianus, I, 1273-1303; II, 96, 228, 280-282, 441, 941. — S. Cyprianus, IV, 383, 767, 774. — S. Eutychianus, V, 162, 167. — Lactantius, VI, 718, 1080. — S. Julius papa, VIII, 865, 969. — S. Philastrius, XII, 1213. — S. Siricius papa, XIII, 1189, 1191. — S. Ambrosius, XIV, 1752; XVI, 982, 985, 1083; XVII, 225, 476 — S. Gaudentius, XX, 888. — S. Hieronymus, XXIII, 211, 252; XXVI, 134, 415, 416, 530, 533. — S. Augustinus, XXXII, 1373; XXXIII, 97, 288; XXXIV, 397; XXXV, 1459, 2379; XL, 221, 474; XLIV, 420, 424, 427; XLV, 1753. — S. Leo Magnus, LIV, 131, 1136, 1204, 1541; LVI, 447, 448, 556, 566, 718, 870, 890. — Felix papa, LXV, 16. — S. Fulgentius, LXV, 314, 608, 704. — S. Gelasius, LXXIV, 1213 *et seqq*. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 363; LXXXIII, 808; LXXXIV, 73, 74, 291, 304, 305, 632, 655. — Crisconius, LXXXVIII, 862, 883, 884. — S. Egbertus, LXXXIX, 391-393, 397, 936. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1089. — Rabanus Maurus, CXI, 191; CXII, 1673, 1674. — Nicolaus papa, CXIX, 979, 1197, 1198. — Hincmarus, CXXV, 649. — Regino Prumiens., CXXXII, 321, 322, 325, 328, 330, 375. Atto Vercellens., CXXXIV, 46 — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1012 *et seqq*. — Burchardus, CLX, 779-788, 797, 820, 1059, 1060, 1062. — S. Petrus Damian., CXLIV, 191. 659. — S. Gregorius Magnus, CXLVIII, 287, 360, 389, 396, 413. 414, 528, 552. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 523-526, 566.

568. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 557. — S. Ivo Carnot., CLXI, 583, 1244. — Hugo de S. Vict., CLXXVI, 153-158, 479, 520; CLXXVII, 396, 397. — Robertus Pullus, CLXXXVII, 397. — Petrus Lombardus, CXCII, 908, 943. — Innocentius III, CCXIV, 44-90, 290, 304, 340, 475, 539, 588.

Missæ celebratio. — Tertullianus, I, 669; II, 64, 79. — S. Cyprianus, IV, 372, 373, 386, 387, 406, 407, 485, 522, 613. — S. Eutychianus, V, 165. — Lactantius, VI, 913. — S. Silvester papa, VIII, 802. — Julius papa, VIII, 969. — S. Zeno, XI, 358. — S. Ambrosius, XVI, 407, 460; XVII, 1010. — S. Augustinus, XXXVIII, 127, 1100, 1101; XXXIX, 2154, 2168, 2275-2278; XLI, 829. — S. Leo Magnus, LIV, 280, 452, 627; LV, 21 *et seqq.*; LVI, 515, 516. — S. Maximus Taurin., LVII, 690, 899. — Aurel. Prudentius, LIX, 816; LX, 336, 356, 563, 568. — Felix IV, papa, LXV, 15. — S. Benedictus, LXVI, 710. — S. Gregorius Turon., LXXI, 864, 1033. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 83, 86, 87, 114-119, 121, 122, 142, 170, 174, 403. — S. Gelasius, papa, LXXIV, 1049, 1050. S. Gregorius Magnus, LXXV, 395; LXXVII, 547, 548, 1187, 1342; LXXVIII, 25 *et seqq.*; 266, 268, 279, 286, 479, 548, 553, 660. — S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 68; LXXXV, 109, 1036. — S. Hildephonsus, XCV, 1376. — Carolus Magnus, XCVII, 219, 325, 619, 772, 773. — Alcuinus, CI, 445, 446, 1173, 1246. — Theodolphus Aurelian, CV, 193. — Amalarius, CV, 993, 1108. — Rabanus Maurus, CVII, 306, 309, 357; CXII, 1177. — Walafridus Strab., CXIV, 936, 943. — Florus Lugdun., CXIX, 15, 16. — Rodulphus Bituric., CXIX, 708. — Grimaldus Sangall., CXXI, 797. — Hincmarus Rhemens., CXXV, 791, 802. — Isidorus Mercator, CXXX, 150, 218, 578. 1057. — Ratherius, CXXXVI, 559. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 863, 1163. — Burchardus, CXL, 692-694, 715, 721, 722, 752, 754. — Robertus rex Francorum, CXLI, 959, 940. — Berno, abb., CXLII, 1055. — S. Petrus Damian., CXLV, 879, 880. — Joannes Rothomag., CXLXII, 27. — Guido abb., CL, 1195. — S. Wilhelmus Hirsang., CL, 1021. — *Monumenta liturgica*, CLI, 829, 830. — *Codices liturgici*, CLI, 879, 880. — *Micrologus*, CLI, 977, 978. — Guigo Carthus., CLIII, 647. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 541. — Odo Camerac., CLX, 1053, 1054. — S. Ivo Carnot., CLXI, 175, 1089, 1090, 1177. — Rupertus abb., CLXX, 20. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1049, 1050, 1153, 1177, 1178. — Honorius Augustod., CLXXII, 543, 737, 807. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 356. — Benedictus Cœnonic., CLXXIX, 731. — Algerus Leodiens., CLXXX, 853. — Anselmus Laudun., CLXXXVIII, 1209. — Joan. Belethus, CCII, 43. — Sicardus, CCXIII, 89.

Missæ variæ partes. — *De Introitu.* S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 265. — *Micrologus*, CLI, 979. — Innocentius, III, CCXVII, 808. — *De Kyrie eleison.* — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 265. — Amalarius, CV, 1113. — Innocentius III, CCXVII, 809. — *De Gloria in excelsis.* — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 267. — Amalarius, CV, 1115. — Innocentius III, CCXVII. — *Quoad hoc vide specialem de Missa Indicem.*

Mitra. — Petrus Cantor., CCV, 139. — *Vide* INDUMENTA SACRA.

Mortuis (Preces pro). — S. Augustinus, XXXII, 778; XXXIII, 92, 235, 694; XXXIV, 476; XXXV, 1350, 1351, 1817; XXXVIII, 867, 936, 937, 1291, 1295; XXXIX, 1915, 1920, 2101, 2263; XL, 283, 284, 591, 1324, 1326, 1329; XLI, 736, 737. — S. Patricius, LIII, 820. — S. Paulinus Nolan., LXI, 350, 351. — Eugyppius abb, LXII, 1026. — S. Germanus, LXXII, 233. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1232. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 401; LXXVII, 396, 397, 416, 425; LXXVIII, 214, 466. — S. Hildephonsus, XCVI, 144. — S. Julianus Tolet., XCVI, 475, 479, 480, 486-488, 491, 492. — Alcuinus, CI, 321, 474, 829, 1277. — Amalarius, CV, 1161, 1306, 1314. — Rabanus Maurus, CVII, 357; CX, 130. — Haymo, CXVIII, 935, 936 — Grimaldus Sangall., CXXI, 841. — Ratherius, CXXXVI, 389. — Gezo abb, CXXXVII, 399, 400. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1159, 1160. — Burchardus, CXL, 686, 1038, 1044. — S. Odilo Cluniac., CXLII, 1037. — Gerardus abb., CXLIII, 1298. — S. Petrus Damian, CXLIV, 403, 838. — Guido abb., CL, 1290. — *Monumenta liturgica*, CLI, 868. — *Codices liturgici*, CLI, 905, 926, 946. — *Micrologus*, CLI, 987. — S. Bruno Carthus., CLIII, 241. — Guigo Carthus., CLIII, 655. — Radulphus Ardens, CLV, 1485. — S. Ivo Carnot., CLXI, 1087. — Rupertus abb., CLXVII, 320. — Honorius Augustod., CLXXII, 1158, 1175. — Hugo a S. Victore, CLXXVI, 596, 609-618, 954. — S. Bernardus, CLXXXIII, 661; CLXXXIV, 1059. — Gratianus, CLXXXVII, 948. — Petrus Lombardus, CXCII, 948. — Joan. Belethus, CCII, 156. — Petrus Cantor, CCIV, 328. — Sicardus, CCXIII, 424.

Oleum. — S. Hieronymus, XXII, 1097. — S. Augustinus, XXXVI, 503; XLIII, 190. — Cassiodorus, LXX, 170. — Anonymus, CXXXVIII, 1063. — Sigebertus, CLX, 72. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 577.

Orationes diversæ. S. Nicetius Trevirens., LXVIII, 305. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1049. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 204. — B. Alcuinus, CI, 493. — Grimaldus Sangall., CXXI, 837, 850. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1012 *et seqq.* — Guido Farfens., CL, 1274.

Orationes ante Missam. — S. Ambrosius, XVII, 751. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 259, 245. — B. Alcuinus, CI, 1242 *et seqq.* — Theodulphus Aurelian., CV, 193 *et seqq.* — Amalarius, CV, 1093 *et seqq.* — Walafridus Strab., CXIV, 931. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1021 *et seqq.* — *Codices liturgici*, CLI, 884. — S. Ivo Carnot., CLXI, 1071. — S. Bruno, CLXV, 1103. — Rupertus abb., CLXX, 21. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1153. — Honorius Augustod., LXXII, 573, 604. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 322.

Ordines sacri. — Caius papa, V, 190. — S. Silvester, VIII, 835. — *Monumenta vetera ad historiam Donatistarum pertinentia*, XI, 1195. — S. Innocentius I, papa, XX, 472-474, 478, 491, 493, 527-537, 606, 627. — S. Zozimus, XX, 701. — Rufinus Aquileiens., XXI, 473, 474. — S. Hieronymus, XXII, 653; XXIII, 324, 326; XXVI, 149, 562, 590; XXX, 148. — S. Augustinus, XXXIII, 88, 89, 229, 268, 477, 813, 1061; XL, 394; XLIII, 70-72, 109, 773, 787; XLIV, 563. — S. Leo Magnus, LIV, 610, 672, 709; LVI, 388, 389, 397, 410, 420, 425, 728, 871, 872, 876, 885, 886. — S. Gelasius papa, LIX, 52-54. — *Sacramentarium Gelasianum*, LXXIV, 1069, 1145. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 558, 587, 627, 799, 873-875, 1122, 1164; LXXVIII, 218, 1003, 1065. — Isidorus Hispal., LXXXIII, 777; LXXXIV, 25, 33, 121, 189, 245, 291, 305, 372, 577, 578, 581, 595, 671-674, 689, 761, 762, 765, 775, 787, 787, 801, 820. — Crisconius African., LXXXVIII, 832-834, 846, 848, 866, 895, 912, 922. — S. Zacharias Chrysop., LXXXIX, 936. — Alcuinus, CI, 1231 *et seqq.* — S. Agobardus, CIV, 127. — *Liber diurnus Roman. pontificum*, CV, 27 *et seqq.* — Amalarius, CV, 821-848, 1080. — Rabanus Maurus, CVII, 298-305; CX, 1193; CXII, 1165, 1193. — Florus Lugdun., CXIX, 11. — Nicolaus papa, CXIX, 1190-1193. — Æneas Parisiens, CXXI, 746. — Herardus Turon., CXXI, 819. — Joannes IX, papa, CXXXI, 37. — Regino Prumiens., CXXXII, 272-275, 377-382, 393. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1004. — *Decretorum libri*, CXXXIX, passim. — S. Petrus Damian., CXLV, 99, 162-164, 491. — S. Gregorius Magnus, CXLVIII, 316. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 503, 520. — Guido Farfens., CL, 1252. — *Monumenta liturgica*, CLI, 864. — Guigo Carthus., CLIII, 661. — Goffridus abb., CLVII, 281. — S. Ivo Carnot., CLXI, 1127, 1387. — Honorius Augustod., CLXXII, 597. — Petrus Lombardus, CXCII, 900, 908. — Joan. Belethus, CCII, 27. — Sicardus, CCXIII, 55. — Anonymus, CCXIII, 807. — Innocentius III, CCXIV, 364, 420.

Osculum pacis. — S. Augustinus, XXXVIII, 1025. — S. Paulinus Nolan., LXI, 518. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 304. — Sigebertus Monac., CLX, 72.

Pallium. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 481, 524, 558, 651. — *Liber diurnus Romanorum pontificum*, CV, 81-88. — Leo IV, papa, CXV, 657.

Palmæ. — S. Gregorius Magnus, CLXXVIII, 310. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1057. — Hugo a S. Victore, CLXXVI, 473.

Panis benedictus. — S. Ivo Carnot, CLXI, 994. — *Vide* AGAPE.

Pœnitentia. — *Vide* CONFESSIO.

Pœnitentia publica. — Tertullianus, I, 1243, 1246. — Julius I, papa, VIII, 869. — S. Ambrosius, XVI, 518. S. Innocentius I, papa. XX, 559-628. — S. Hieronymus, XXII, 692. — S. Leo Magnus, LVI, 595-597, 426, 436, 502, 517, 577, 882. — Gennadius Massil., LVIII, 994. — S. Gelasius papa, LIX, 54. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 1017. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 801; LXXXIV, 50, 51, 397, 398, 472, 632, 643, 767. — Alcuinus, CI, 1192. — Rodulphus Bituric., CXIX, 720. — Nicolaus I, papa, CXIX, 1122, 1125. — Isaac, CXXIV, 1077, 1079, 1084. — Regino Prumiens., CXXXII, 253-255. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 433, 437. — *Ordo ad reconciliandos pœnitentes*, Anonymus, CXXXVIII, 983. — Burchardus, CXL, 949, 1014. — S. Petrus Damian., CXLV, 9. — S. Anselmus Lucens, CXLIX, 519 — *De pœnitentia sanorum et infirmorum*, S. Ivo Carnot., CLXI, 857

Preces pro mortuis. — *Vide* Mortuis.
Probationes. — *Vide* Judicium Dei.
Psalmodia, Psalmus, Psalterium. — S. Zeno, XI, 362. — S. Hieronymus, XXII. 697. — S. Augustinus, XXXII, 534, 766, 776; XXXVI, 199. — Cassianus, XLIX, 83, 88. — Cassiodorus, LXX, 671.— S. Gregorius Turon., LXXI, 864. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 742. — Alcuinus, C, 604. — S. Benedictus, CIII, 1168. — S. Agobardus, CIV, 325. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 74, 225.— Gerardus, CXLII, 1303. — S. Bruno, CLIII, 199. — Sigebertus, CLX, 78.— S. Bernardus, CLXXXIV, 1138, 1175. — Wolbero, CXCV, 1272. — Adamus, CXCVIII, 855.
Reliquiæ sanctorum. — S. Eutychianus, V, 163. — S. Hilarius, IX, 937; X, 584. — Julius Maternus, XII, 1040. — Rufinus Aquileiens., XXI, 476. — S. Hieronymus, XXIII, 343, 346; XXIV, 27, 405, 472. — S. Augustinus, XXXVIII 1255, 1257, 1435, 1437; XL, 575, XLI, 805. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 515, 558, 700, 835, 959, 982, 1027, 1116, 1128, 1308, 1317, 1368.— *Libri Carolini*, XCVIII, 894. — Rabanus Maurus, CVII, 133, 296. — Nicolaus papa, CXIX, 985, 1077. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1020 *et seqq.* Guido Farfens., CL, 1272, 1284. — Sugerius abb., CLXXXVI, 1239.
Sacramenta in genere. — S. Hilarius, IX, 113, 196, 218, 514, 654, 968; X, 180, 198, 240, 551, 555. — S. Ambrosius, XV, 1391; XVI, 417, 439. — S. Hieronymus, XXII, 759; XXIV, 289. — S. Leo Magnus, LV, 21. — Gennadius Massil., LVIII, 989.— Eugyppius abb., LXII, 872. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 254, 273 — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 265, 285; LXXXIII, 101. — Fulgentius Ferrandus, LXXXVIII, 817, 822, 832, 859. — S. Hildephonsus Tolet., XCVI, 162-178.—S. Julianus Tolet., XCVI, 752-735. — B. Alcuinus, CI, 510-515. — S. Agobardus, CIV, 142, 173. — Jonas Aurelian., CVI, 134, 136, 167. — Rabanus Maurus, CVII, 731; CIX, 1088; CX, 1275; CXII, 1168. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 541, 547, 557. — S. Ivo Carnot., CLXI, 259, 506.— Hugo de S. Maria, CLXIII, 937.— S. Bruno Astens., CLIV, 263. — Rupertus abb., CLXVII, 1669; CLXIX, 1289. — Hildebertus Ven., CLXXI, 1097, 1395. — Honorius Augustod., CLXXII, 181, 675. — Hugo a S. Victore, CLXXVI, 319-327. — S. Bernardus, CLXXXIII, 271; CLXXXIV, 214, 261, 515. — Zacharias, CLXXXVI, 102. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 929. — Gratianus, CLXXXVII, 496, 497, 499, 1754, 1815. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1061. — Petrus Lombardus, CXCI, 1620, 1642; CXCII, 846, 847. — Hugo Rothomag., CXCII, 1199, 1211. — Ven. Gerhohus, CXCIV, 1179, 1180.— Adamus Scotus, CXCVIII 64. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1618, 1811. — Petrus Cellens., CCII, 680, 760. — Philippus de Harveng, CCIII, 515, 519. — Balduinus Cantuar., CCIV, 403, 410, 414 — Petrus Cantor, CCV, 137, 138. — Garnerius Lingon., CCV, 673, 678. — Petrus Blesens., CCVII, 858, 1150. — Alanus de Insulis, CCX, 613, 614, 681. — Petrus Pictav., CCXI, 1227, 1229. — Sicardus Cremon., CCXIII, 63, 279. — Innocentius III, CCXIV, 215, 216.
Sacrificium. — *Vide* Missæ celebratio.
Sanctorum cultus. — S. Victricius, XX, 443. — S. Augustinus, XXXII, 719; XXXIV, 169; XLI, 255, 281. — S. Gelasius, LXXIV, 1155. — S. Chrodogangus, LXXXIX, 1074. — B. Alcuinus, CI, 455 *et seqq.*, 522 *et seqq.*, 585, 1230. — S. Agobardus, CIV, 199.— Amalarius, CV, 1228, 1300 *et seqq.* — Rabanus Maurus, CVII, 356. — S. Eulogius, CXV, 705, 870, 942. — Walterius Aurelian., CXIX, 740.— Grimaldus Sangall., CXXI, 816. — S. Odo Vienn., CXXIII, 179 *et seqq.* — Hincmarus, CXXV, 900. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 885. — Joannes Rothomag., CXLVII, 59. — Guido abb., CL, 1219. — S. Wilhelmus, CL, 1023. — *Monumenta liturgica*, CLI, 829, 830. — *Micrologus*, CLI, 1010. — *Codices liturgici*, CLI, 888. — Radulphus Ardens., CLV, 1489. — Guibertus abb., CLVI, 611. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 605. — Honorius Augustod., CLXXII, 688, 765. — Joannes Belethus, CCII, 81. — Sicardus Cremon., CCXIII, 405, 423.
Scrutinium baptizandorum. — Theodulphus Aurelian., CV, 228. — Rupertus abb., CLXIX, 113. — Hugo de S. Victore, CLXX, 776.
Sepulcra sanctorum. — Aurel. Prudentius, LIX, 696; LX, 134, 277, 356, 400. — S. Paulinus Nolan., LXI, 661. — S. Gregorius Turon., LXXI, 820, 824, 924, 53, 1009, 382, 561, 857, 892, 916, 917, 999, 1142. — Goffridus, CLVII, 207. — *Vide* Defuncti.
Stola. — *Vide* Indumenta sacra.
Superpelliceum talare. — Stephanus, CCXI, 395. — *Vide* Indumenta sacra.
Te Deum. — S. Anselmus, CLIX, 12.
Tenebrarum Officium. — Amalarius, XV, 1202. — Rupertus abb., CLXX, 148.— Honorius Augustod., CLXXII, 665. — Joan. Belethus, CCII, 105.
Translatio reliquiarum. — *Vide* Reliquiæ.
Unctio regum. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 255. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1111, 1117 *et seqq.*
Virginum consecratio.— S. Gelasius, LXXIV, 1152. — Amalarius, CV, 935.— Grimaldus Sangall., CXXI, 819. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1094; CLI, 862.

CXII.

INDEX DE COMPUTO ECCLESIASTICO

SEU

DE VARIIS KALENDARIIS, DE CYCLO PASCHALI, ET DE VARIIS ANNI ECCLESIASTICI SUPPUTATIONIBUS,

Ordine digestus rerum alphabetico.

Æquinoctium. — Æquinoctium vii, ut Romani, vel ut alii putant, v Kal. Aprilis, S. Ambrosius, XIV, 389. Æquinoctii dies est duodecimo Kal. Aprilis, id., XVI, 1032.—De die æquinoctii et solsticii, Dionysius Exiguus, LXVII, 506. — De æquinoctio, Beda Ven., XC, 283, 426, 724. — Æquinoctia unde dicuntur et quando contingunt, Alcuinus, CI, 1118; Helpericus monachus, CXXXVII, 23.
Annus. — Annus Hebræorum, S. Cyprianus, IV, 948. Annus Romanorum, *ibid.* — Qualis fuerit annus apud Ægyptios, Lactantius, VI, 325, 934. De ejus diversitate apud gentes, *ibid.*, 325, 647. — Annus solaris, quis, S. Ambrosius, XIV, 200. Annus lunaris secundum Hebræos et Romanos, quis? *ibid.* Quo mense incipiat, S. Ambrosius, XIV, 389, 395. Annus novus est Kalendis Januarii, id., XVII, 861. Annus unde dicitur, S. Hieronymus, XXV, 23. Annus Jubilæus Judæorum, id., XXIV, 60. Annus Jubilæus verus, *ibid.*, 565. Anni diversimode numerabantur apud populos diversos, id., XLI, 451. Anni Ægyptiaci quaternis mensibus quondam finiebantur, *ibid.*, 358.—Anni Hebræorum quales, S. Leo Magnus, LIV, 607. — Qui apud Alexandrinos, id., LIV, 601. — Anni initium ab aliquibus a die Nativitatis Domini sumebatur, S. Maximus Taurin., LVII, 537. Annus lunaris, quot dies habeat, Anonymus, LIX, 548. — Anni quatuor tempestates quando incipiant, S. Benedictus, LXVI, 407.

— Anni communes, Dionysius Exiguus, LXVII, 23. Anni embolismi, *ibid.*, 24. Anni solares, *ibid.* De annis Christi, *ibid.*, 497. — Annus a quo mense incipit. S. Gregorius Turon., LXXI, 821. Anni ecclesiastici initium olim in Gallia, *ibid.*, 773, not. Annus a Natali Domini inceptus, S. Germanus Paris., LXXII, 347. A Paschate, *ibid.*, 404. — Annus est vel lunaris, vel solstitialis, vel magnus, S. Isidorus Hisp., LXXII, 222. Annus communis, *ibid.*, 249. Embolismalis, *ibid.* Annus bissextus, *ibid.* — De annis S. Isidorus, LXXXI, 971; Beda Ven., XC, 284. — De annis naturalibus, *ibid.*, 462. De disparibus antiquorum annis, *ibid.*, 464. De annis Dominicæ Incarnationis, *ibid.*, 491. Unde dictus est annus, *ibid.*, 589. Quot modis dicuntur anni? *ibid.* De solari anno quomodo dicis? *ibid.* — Annus quid est? Alcuinus, CI, 1119. Lunarius, solaris et magnus, *ibid.* Annus legitimus a quo mense incipiendus, id., C, 266, 267. — Communis annus, Rabanus Maurus, CXI, 127. Embolismus annus, *ibid.* Bissextus, *ibid.* Est annus lunaris et solaris, *ibid.*, 304. — Unde conficitur annus solaris et de ratione bissexti, Hilpericus monachus, CXXXVII, 27. Qualiter inveniantur anni ab incarnatione Domini, *ibid.*, 37. — Annus ab innovando dictus, sive ab annulo eo quod in se vicissim revolvat, ut circulus, Honorius Augustod, CLXXII, 154. Annus lunaris, *ibid.*, 155. Annus communis, *ibid.* Embolismalis, *ibid.* Bissextilis, *ibid.* Annus civilis quinam fuerit apud veteres, *ibid.* Solaris annus quomodo inveniatur, id., CLXXII, 161.

Assis. — Assis quid, Anonymus, LIX, 546, 554, 555.

Atomi. — Beda Ven., XC, 316. — De atomo indivisibili, Rabanus Maurus, CVII, 677. — De atomis in primo momento, Anonymus, CXXIX, 1516. — Quomodo tempus partitur in atomos, ostenta, momenta, etc., Honorius Augustod, CLXXII, 147.

Bissextus. — Bissextum post quatuor annos, S. Augustinus, XXXIV, 275; XLII, 893. — Bissextus annus quomodo notetur, Anonymus, LIX, 547, 548. — Dies bissextus, Dionysius Exiguus, LXVII, 502. — Quando annus sit bissextus, Cassiodorus, LXIX, 1250. — Annus dicitur bissextus per adjectionem unius diei quod fit singulo quadriennio, S. Isidorus, LXXXII, 249. Unde bissextus dicatur, *ibid.* — Quomodo annus bissextus invenitur, Beda Ven., XC, 725. Prætermittuntur horæ per annos tres, et quarto adjicitur unus dies, et tunc annus bissextus dicitur, habens 366 dies, *ibid.*, 463. De ratione bissexti, *ibid.*, 466 *seq* De mensura crementi, et bissextilis, *ibid.*, 469. — De bissexto in solis et lunæ cursu, Rabanus Maurus, CVII, 698. Argumentum ad bissextum inveniendum, *ibid.*, 699. — De momentis ad bissextum, Anonymus, CXXIX, 1293. Ad bissextum inveniendum per 12 signa, *ibid.*, 1294. De ratione bissexti, *ibid.*, 1296. De bissexto monstrando per cyclum solarem, *ibid.*, 1314. — Bissextilis qui quarto anno inseritur, uno die longior priori terminatur, *ibid.*; Honorius Augustod., CLXXII, 155. De inveniendo bissexto, *ibid.*, 162.

Circulus. — Circulus Paschalis, Hilarianus, XIII, 1105. — Circulus anni lunaris, S. Hieronymus, XXII, 822. — Signatur quotus sit lunæ circulus, Dionysius Exiguus, LXVII, 494. Quid ad inveniendum annum circuli decennovennalis, *ibid.*, 501. — Quotus annus sit circuli decennovenalis, Cassiodorus, LXIX, 1249. — Quomodo Eusebius Cæsariensis primus circuli decennovennalis ordinem induxit, Beda Ven., XC, 483. Dividitur ille circulus lunaris et decennovennalis in embolismos et communes annos, *ibid.*, 485, 488. De divisione circuli decennovennalis in ogdoadem et hendecadem, *ibid.*, 488, 489. Quomodo scias quota sit luna primo anno decennovennalis circuli, *ibid.*, 394. In unoquoque circulo decennovennali prætermittitur unus dies quem vocant *saltum lunæ*, *ibid.*, 473, 474. Series lunarum in quolibet anno circuli decennovennalis, *ibid.*, 505, not. *et seq.* Quomodo reperiatur annus circuli decennovennalis, *ibid.*, 508. — Liber in circulos Cyrilli et Dionysii Exigui ac Bedæ Ven., S. Abbo Floriac, CXXXIX, 574. Quod circulus solaris adimpleatur intra 28 annos, lunaris autem circulus intra 19, *ibid.*, 574, 575.

Concurrentes — De concurrentibus monstrandis, Anonymus, CXXIX, 1315, 1321. — Quid ad inveniendos cujusque anni concurrentes, Hilpericus, CXXXVII, 58. Tabula in qua signantur simul et comparantur concurrentes, *ibid*, 1237; Honorius, CLXXII, 159. Concurrentes unde sumant exordium, *ibid.*, 160. Quomodo inveniantur concurrentes, *ibid*, 162.

Computus. — Liber de computo Paschali, Anonymus, LIX, 543. — Computus Paschalis, Cassiodorus, LXIX, 1249. — De ratione computi. Beda Ven., XC, 579. Dialogus de computo, *ibid.*, 647. Computus Vulgaris qui dicitur Ephemeris, *ibid.*, 727. Computus de Embolismorum ratione, *ibid.* — Liber de computo, Helpericus, CXXXVII, 21.

Cyclus. — Cyclus decennovennalis Alexandrinorum, S. Leo Magnus, CIV, 601 not., 607. Ejus cycli divisio in ogdoadem et hendecadem, *ibid.* Cyclus Latinorum annorum 84, qui incipit a consulatu Antonini et Siagrii, *ibid.* not. — Cyclus decennovennalis per ogdoadem et hendecadem semper in se revolvitur, Dionysius Exiguus, LXVII, 23. De cyclo Dionysiano et ejus origine, *ibid.*, 453, 454. Quomodo variis cyclis vicissim tentatis ultimo ad decennovenalem positus est limes ab Hetone, anno Periodi Julianæ 428, Urbis conditæ 321, et ante Incarnat. 433, *ibid.*, 455, 456, 457. Qui primus inter Christianos orientales hunc cyclum adhibuit ad paschale negotium, *ibid.*, 458. Hunc deinceps concilium Nicænum probavit, *ibid.* De eo cyclo scripserunt Eusebius Cæsariensis et Anastasius, *ibid.*, 460. Initio cycli Dionysiani an. Christ. 532, in cyclo solis 19 DC, aureo numero 1, Paschalis Dominica dies signatur III, Idus Aprilis, luna 20, *ibid.*, 487, not. Evoluto cyclo 95 annorum, scilicet an. 627, notatur Pascha in cyclo Isidori, pridie Idus, seu die 12 Aprilis, luna 21, *ibid.* Videtur Dionysius cyclum 95 annorum ita posuisse ut in orbem ferias et paschales Dominicas ac lunæ dies repræsentaret, *ibid.*, 488 not. Cyclus Dionysianus in quo absque errore reperiuntur lunæ decimæ quartæ paschales quovis tempore, *ibid*, 493 *seq.* Quid ut reperiatur lunæ cyclus, *ibid.* Quid ad detegendum quota feria, luna 14ª incidat, anno primo cycli decennovennalis, *ibid.*, 505. Item anno secundo et annotatio, *ibid.* — De cyclo paschali, S. Isidorus Hisp., LXXXII, 245. De S. Hippolyti cyclo, *ibid.* De cyclo 95 annorum S. Cyrilli, *ibid.*, 245. Decennovennalis cyclus, annis communibus partim et embolismalibus constat, *ibid.* — De cyclo lunari, Beda Ven., XC, 506; Rabanus Maurus, CVII, 711. Argumentum lunaris cycli, *ibid.*, 712. — Tabula marmorea statuam et cyclum paschalem S. Hippolyti episcopi repræsentans, Anastasius, CXXVII, 1293. Series annorum decennovennalium cujusque cycli, id., CXXIX, 1286 *seq.* De interruptione 19 annorum cycli, *ibid.*, 1298. De bissexto monstrando per cyclum solarem, *ibid.*, 1314. De cyclo solari et lunari per digitos demonstrando, *ibid.*, 1322. Argumenta de cyclo magni decennovennali, et lunari, et de cyclo magno demonstrandi per annos ab origine mundi, *ibid.* De numero cyclorum, quot dies bissextilis et quot saltus ab origine mundi, *ibid.*, 1331. De cyclo decennovennali, *ibid.* — Quomodo cyclus solis inveniatur per Zodiacum, Helpericus, CXXXVII, 59. De tribus annis decennovennalibus cycli, in quibus luna epactarum non servat ordinem et qualiter paschalis luna observetur, *ibid.*, 46. — Commentarius in cyclum victorii, CXXXIX, 570. — Magnus annus Paschalis quingentorum triginta duorum annorum iteratur et in eo 28 cycli decennovennales numerantur, et 19 cycli solares, S. Abbo Floriac, CXXXIX, 574, 575. — Tabula in qua signantur simul et comparantur concurrentes. Epactæ anni cyclidecennovennalis, S. Gregorius VII, CXLVIII, 1287. — De cyclo bissextili, Honorius Augustod, CLXXII, 156. Unde cyclus decennovennalis dicatur, *ibid.*, 157. Quod dividatur in ogdoadem et endecadem, *ibid.* De lunæ cyclo inveniendo, *ibid.*, 162.

Dies. — Romani nunquam dies annectebant iis qui Kalendas sequuntur, Lactantius, VII, 384. — Dies lunares vespere incipiunt et in vespere sequenti finiuntur, Hilarianus, XIII, 1109. — Dies et nox certis horarum spatiis sibi succedunt, S. Hieronymus, XXII. 821. — Diei et noctis nomina quomodo accipienda, S. Augustinus, XXXIV, 230, 295. Dies et nox quomodo potuerint esse ante solis creationem, id., XLI, 231, 273. Dies fit conversione fixorum siderum, id., XXXIV, 236. Dies nunc dicitur mora solis super terram, nunc mora totius circuitus ejus ab Oriente ad Occidentem, id., XXXII, 821; XXXIII, 911. Dies in prioribus temporibus viginti quatuor horarum fuit, ut nunc est, id, XLI, 455. Dies brumalis totidem habet horas quod æstivus, licet breviores, id., XXXIV, 159. Dies ferialis, id., XXXVIII, 1201. Dies intercalares, id., XLI, 451. Dies Dominicus dicitur una Sabbati, secunda Sabbati, secunda feria, id., XXXVII, 1192, 1960. Christiani non observant dies et annos et menses et tempora, licet ad solis et lunæ computationem Pascha celebrent, id., XXXIII, 209. — Dies intercalares, Dionysius Exiguus, LXVII, 21. Dies bissextus, *ibid.*, 502. — Quotus sit septimanæ dies, Cassiodorus, LXIX, 1250. — De dierum nominibus apud Romanos et apud Judæos, S. Isidorus, LXXXII, 216. De diebus, id., LXXXI, 963. Dies est solis præsentiæ super terras, proprie dictus 24 horis adimpletur, Beda Ven., XC, 279. Dies est aer sole illustratus et inde nomen sumens, quod tenebras a luce disjungat ac dividat, *ibid.*, 308, 580. Dies proprie, impletur circuitu

solis totum orbem lustrantis, quod fit in 24 horas, *ibid.*, 309, 580. De diebus creationis, *ibid.*, 309 not. *seq.* Hebræi, Chaldæi et Persæ diei cursum deducunt a mane ad mane, *ibid.*, 513, 581. Ægyptii ab occasu ad occasum, *ibid.* Romani a medio in medium noctis; Umbri autem et Athenienses a meridie in meridiem dies suos computare solent, *ibid.*, 313, 581. Christus in Evangelio diei tempus a vespere, id est a solis occasu incohari jussit, *ibid*, 314, 581. Quæritur quare Hebræus populus omnia festa sua a vespere præcedente celebraverit dicente legislatore : *A vespera usque ad vesperam celebrabitis Sabbata vestra, ibid.*, 316. Gentiles nominibus deorum suorum dies distinxerunt, *ibid.*, 328, 583. Dierum nomina Germaniæ derivantur ut ethnica, nam Sontag solis dies interpretatur; Montag, lunæ dies; Donnerstag, Jovis dies, etc., *ibid.*, 332 not. De dierum inæqualitate, *ibid.*, 431. — Dies legitimus 24 horis constat, Alcuinus, CI, 1114. Dies apud Ægyptios incipit ab occasu solis; apud Persas, ab ortu, secundum Athenienses, a sexta hora diei, juxta vero Romanos, a media nocte, *ibid.* Dies a diis dicitur, *ibid.* Dierum nomina juxta Romanos, *ibid.* Quomodo vocabantur apud Hebræos, *ibid.* Quomodo dividatur dies, *ibid.* De die et ipsius partibus, *ibid.*, 679. Ubi dies incipiat, ubi finiatur, *ibid.* De diebus anni, id., CXXIX, 1295. Dies quid sit, *ibid.*, 1307. — Dies unde modo breviores, modo longiores, Honorius, CLXXII, 147. De initio et fine dierum apud varias gentes *ibid.*, 150.

Embolismus.—Embolismi seu differentiæ quæ sequuntur ex quinque reliquis diebus in fine anni, post quemdam temporis lapsum unum mensem efficiunt, Hilarianus, XIII, 1112. Embolismorum effectus quales sint, *ibid.* — Annus embolismalis, S. Leo Magnus, LIV, 601 et 607. In ogdoade quinque sunt anni communes et tres embolismi, id., LXVII, 24. Supputationes annorum communium et embolismalium per dies, *ibid.* — Embolismalis vero est si 13 menses lunares recipiat, seu 384 dies, embolismus Græce superaugmentum sonat, S. Isidorus, LXXXII, 249. Quomodo inveniantur embolismi et communes anni, *ibid.*—Lunaris annus embolismalis dicitur qui 13 menses et 384 dies a luna paschali sumentes initium, includit, Beda Ven., XC, 463. — De communibus annis et embolismis, Rabanus Maurus, CVII, 700. De communi anno et embolismo, id., CXXIX, 1285. Quando in embolismo Pascha celebrari debeat, *ibid.*, 1285. De embolismo majori, *ibid.*— Cur modo communem dicamus et embolismalem, Hispericus, CXXXVI, 31. De controversia embolismorum, S. Gregorius VII papa. CXLVIII, 1289. — Annus embolismalis, seu augmentum qui tredecim mensibus efficitur, Honorius Augustod., CLXXII, 154. De embolismo, *ibid.*, 164.

Epactæ. — Epactæ, ut vocant Græci, adjectiones sunt undecim annuæ lunares, quæ post 30 dies in se redeunt, Dionysius Exiguus, LXVII, 20. In 12 mensibus lunaribus computantur 354 dies quibus adjicere est epactæ dies undecim, ut annus lunaris solari adæquetur, *ibid.*, 21. Primo cycli sequentis anno non undecim sed duodecim adjiciuntur epactæ lunares, *ibid.*, 25. Quid ut inveniantur epactæ, *ibid.*, 499, 500. — Quot sint Epactæ, Cassiodorus, LXIX, 1249. — Epactæ seu dies intercalares sunt adjectiones annuæ lunares, S. Isidorus Hispal., LXXXII, 245. Non ultra 29 epactæ computandæ sunt sed ultra revertendum ut undecim pronunties, *ibid.*, 250. — Epactæ a Græco dictæ adjectiones sunt 11 dierum quæ per singulos annos superadduntur, Beda Ven., XC, 497. Ut intelligantur hæ adjectiones quotannis faciendæ, attendere necesse est quod lunæ dies quotannis 11 diebus gradiatur et crescat, *ibid.* Peracto circulo 19 annorum Epactæ in se redeunt, *ibid.* Epactæ solares, *ibid.*, 503. Hinc epacta solis dicitur dici adjectio in quoque bissextili anno, de quatuor in quatuor annis qui dies incidit, *ibid.* Quomodo inveniantur circuli solaris epactæ, *ibid.*, 504. De reditu et computu articulari epactarum lunæ decennovennalium et epactarum solis, *ibid.* — De epactis lunaribus, Rabanus Maurus, CVII, 706. Argumentum de epactis recipiendis, *ibid.* De epactis solaribus, *ibid.*, 708. Argumentum de epactis solaribus. *ibid.* De reditu et computo articulari utrarumque epactarum, solis et lunæ, *ibid*, 711. De epactis in Kalendis 12 mensium, id., CXXIX, 1289. De epactis in XI Kal. Aprilis, *ibid.* Argumentum ad epactas solis in Kalendis 12 mensium, *ibid.*, 1323. —Unde epactæ, Helpericus, CXXXVII, 1323. Ad quid valeant epactæ, *ibid.* Qualiter inveniantur epactæ, *ibid.*, 58. De tribus annis decennovennalibus cycli, in quibus luna epactarum non servat ordinem et qualiter paschalis luna observetur, *ibid.*, 46. De epactis, *ibid.*, 160, 161.

Feriæ. — Feriæ unde dictæ, Alcuinus, CI, 1115. De feriis, quis eas edocuit, Rabanus Maurus, CVII, 682.

Hebdomada.—De hebdomada, S. Isidorus Hisp., LXXXII, 218. — Hebdomada a Græco dicitur, et numerum septenarium sonat. Beda Ven., XC, 326, 582. Inter hebdomadam et heptomadam quod sit discrimen, *ibid.*, not. Marcus Varro, vir omnium acutissimus librum scripsit *De hebdomadibus*, *ibid.* Apud Judæos computabatur hebdomada a Sabbato, *ibid.*, 327, 583. Hebræi aliquando hebdomadas annorum habuerunt, ut apud Danielem reperitur, *ibid.*, 333 *et seq.* Computantur hebdomadæ Danielis, *ibid.* Hebdomada quid et unde dicta, Alcuinus, CI, 1117. De hebdomada, et speciebus hebdomadarum, *ibid.*, 681. De hebdomadis Danielis, *ibid.* De hebdomada, id., CXXIX, 1300. De hebdomada apud veteres, Honorius, CLXXII, 151.

Idus. — Juxta Romanorum morem dividitur mensis in Nonas, Idus et Kalendas, Dionysius Filocalus, XIII, 354. — Idus ab *iduare*, quod verbum lingua Etrusca dividere sonat, unde vidua seu divisa dicitur ab εἰδέα species, nonnulli Idus deducunt, eo quod ea die plenam speciem luna demonstret, Beda Ven., XC, 354. — Kalendæ, Nonæ, Idus, quid sint, Alcuinus, CI, 1118. De Idibus, *ibid*, 686. — Idus ab iduo id est *divide*, seu ab Idæa seu specie, eo quod luna plenam se ostendat, Honorius Augustod., CLXXII, 153.

Indictio. — Indictiones Romanæ a mense Septembre incipiunt, S Ambrosius, XIV, 390. — Indictionis nota quam variis signata in lapidibus, S. Nicetas Aquil., LII, 944 *et seq.* — Indictiones dicuntur 15 annorum revolutiones, Dionysius Exiguus, LXVII, 20. Anni Romanæ indictiones, *ibid.*, 493. Quid ut inveniatur indictio, *ibid.*, 499. Quota sit indictio, Cassiodorus, LXIX, 1249. — De indictionibus Romanis, Rabanus Maurus, CVII, 705. Argumentum de indictionibus inveniendis, *ibid.*, 706. De Romana indictione, id., CXXIX, 1361, 1365. Origo indictionum, et qualiter singulis annis inveniantur, *ibid.* Indictiones ab indicendo dictæ, quia post 15 annos ad censum revertebatur, *ibid.* — De indictione invenienda, Honorius August., CLXXII, 161.

Jubilæus. — Jubilæus quid sit, S. Isidorus Hisp., LXXXII, 222; Alcuinus, CI, 1120.

Kalendarium. — In decreto anni 414 Kalendarii nomen pro thesauro publico accipitur vel potius pro eo quod Gallice nunc dicitur *budget*, Constantinus Magnus, VIII, 110, 111. — Quædam citantur Kalendaria in Dissertatione de morte S. Zenonis, S. Zeno Veron., XI, 154. Polemei Silvii vetus Kalendarium, id., XIII, 676, not. Liber S. Isidori de Kalendario, LXXXI, 963. Kalendarium Mozarabicum, id., LXXXV, 95 *et seq.* Veteris Kalendarii Neapolit. in marmore conscripti, mentio est, *ibid.*, 934. Fragmentum vetustissimi Kalendarii a Francisco de Pisa editum, *ibid.*, 1050. Kalendarium Gothicum dies mensis occurrentes præ cæteris antiquioribus indicans, id., LXXXVI, 37. Quod apud recentiores Kalendarii scientia profuerit non modice, etc., id., CXXIX, 1275. Kalendarium duodecim menses anni revolvens, *ibid.*, 1337.

Kalendæ. — Polemeus Silvius, XIII, 676. — Signantur Kalendæ, S. Prothadius Vesunt., LXXX, 411. — Kalendæ a Græco χαλῶ, id est voco dictæ, eo quod ea die plebs in ædes sacras vocaretur. — Beda Ven., XC, 353, 585, Græci et Ægyptii Kalendas non habent ut Romani, id., 354. De Kalendis. Alcuinus., *ibid.*, 1118. — Rabanus Maurus, CVII, 686. De feria quærenda in Kalendis cujuslibet mensis, CXXIX, 1288. — Unde oriantur regulares ad feriam Kalendarum inveniendam; Hilpericus, CXXXVII, 27. — Qualiter inveniatur quota feria sint Kalendæ et per dies mensis vel anni, *ibid.* — Kalendæ in Græco χαλέω, id est, convoco dicuntur, quare, Honorius Augustodun., CLXXII. 153.

Luna. — Prima luna quærenda est a III Non. Martii ad IV Non. April. vel ex XV Kal. April. ad XVII Kal. Maii., *ibid.* —Quomodo a prima die ad 14 crescendo luna ad suam plenitudinem veniat, et a 15 ad 30 mensis decrescendo ad priorem statum redeat, id., 2109. — Dies hæc plenæ lunæ, prima est mensis et anni apud Moysem., id., 1109. — Dies lunares vespere incipiunt et in vespere sequenti finiuntur, id. 1109. — Luna per 300 dies duodenis vicibus suam cursum conficiens consummat annum secundum Hebræos aliquot diebus adjectis, S. Ambrosius, XIV, 200. — Secundum Romanos, bissexto semel intra quinquennium, unius diem adjectione celebrato, luna cursum implet., *ibid.* — Quando luna dicitur esse in tertio circulo, S. Ambrosius, XVI, 329. — Circulus anni lunaris, S. Hieronymus, XXII, 822. Lunæ paupertas et divitiæ quid, *ibid.* — Luna qualis creata fuerit, S. Augustinus, XXIV, 275. Semper est plena, quo sensu, *ibid.*, 216. Unde lumen habeat, id., XXXVI, 131. Ejus incrementa et decrementa unde oriantur, id., XXXIII, 207. — Quæ sit luna 14ª paschalis, Donysius Exiguus, LXVII, 488. Quid ut reperiatur lunæ cyclus, *ibid.*, 501. Quid ad detegendum quota

feria, luna 14ª incidat, anno primo cycli decennovennalis, S. August., 505.—Quid ut inveniatur lunæ cyclus, Casiodor, LXXIX, 1250. Quota luna occurrat Paschæ dies, *ibid.* — De luna, S. Isidorus Hisp., LXXXII, 174. De interlunio et cursu lunæ, *ibid.*, 176. Luna Zodiacum tredecies in 12 suis conficit mensibus, 2 scilicet diebus et 6 horis, et bisse, id est, octo uncils unius horæ, per singula signa decurrens — Beda Ven., XC, 370, not. 391. Calculatio ad inveniendum in quo signo versetur luna, *ibid.*, 382. Luna in unoquoque mense, id est in 29 diebus et 12 horis 12 signa circuit, et unum insuper, *ibid.* Quotidie 4 punctis, si crescens, luna a sole abit, si vero decrescens ad solem redit, *ibid.*, 381. Quomodo qui signa nescit, cursum tamen lunæ scire possit, *ibid.*, 388. — Quod luna in unoqnoque signa moratur 2 diebus, 6 horis et bisse, id est, duas tertias partes unius horæ, Beda Ven., XC, 391. — Quota luna sit, in quibusque Kalendis, 394. Qui computare nescit vel non vult, quomodo scierit ætatem lunæ, *ibid.*, 398. Quot horis luceat, *ibid.* Seu quot punctis luceat, *ibid.*, 399. Argumentum de qualibet luna vel feria, *ibid.*, 396. Quando vel quare luna sive prona, sive supina vel erecta videatur, *ibid.*, 403. Qua ratione luna, cum sit situ inferior, superior sole aliquoties videatur, *ibid.*, 409. De saltu lunæ *ibid.*, 472. Annus lunaris proprie dictus 12 similibus mensibus constat, et diebus 354 expletur, id., XC, 463, 586, Dividitur circulus lunaris et decennovenalis in embolismos et communes annos, qui hoc ordine sibi succedunt, XC, 485, 486. Series lunarum in quolibet anno circuli decennovennalis, ubi signantur anni communes et embolismi juxta Dionysium, *ibid.*, 505, not. *et seqq.* Argumentum inveniendi lunam, *ibid.*, 14, 510, 514. De ipsius diei luna, *ibid.*, 513. Regulæ ad lunam inveniendam, *ibid.*, 828. Argumentum ad investigandum lunæ cursum, *ibid.*, 592. Argumentum ad inveniendum quot horis luna luceat, *ibid.*, 398. De saltu lunari, *ibid.*, 472. De regulis lunaribus, *ibid*, 701. Argumentum de solis et lunæ cursu per dies anni, *ibid*, 703. De reditu et computu articulari utrarumque epactarum, solis et lunæ, *ibid.*, 504. De cyclo lunari, *ibid.*, 506. Argumentum lunaris cycli, *ibid.*, 508. — Argumentum ut inveniatur quota sit luna in Kalendis Januariis, *ibid.* De quarta decima luna paschali, *ibid.* Argumentum de eadem luna quarta decima, *ibid.*, 713. Aliud argumentum, *ibid.*, 714. — De ratione saltus lunaris, Alcuinus, C, 234, 266; id., CI, 979. De quærenda nativitate lunæ, id., CXXIX, 1284. De quatuor differentiis lunæ, *ibid*, 1287. De argumento lunæ, *ibid.*, 1288. De saltu lunæ, *ibid.*, 1297. De cursu lunæ, *ibid.*, 1298. De luna paschali, *ibid.*, 1299. De mense et interrogatione lunæ, de punctis lunæ, *ibid.*, 1305, De incendio lunæ, *ibid.* De luna quarta decima. *ibid.*, 1308. De luna paschali, *ibid.*, 1309. — De luna in Kalendis Januariis et XI, Kalend. Aprilis., 1311. De luna prima primi mensis monstranda, *ibid.*, 1314. In quo signo currat sol, et in quo luna, *ibid.*, 1325. De velocitate cursus lunæ, *ibid.*, 1320. Argumenta de cyclo magno decennovennali et lunari, *ibid.*, 1330. Si quis ignoret cursum lunæ, quid agere debeat, *ibid.*, 1334. De cursu lunæ, per 12 signa in anno, *ibid.*, 1337. De saltu lunæ per 19 annos quomodo decrescit nox., *ibid.*, 1349. — Quomodo quotidie luna pronuntietur. Hilpericus, CXXXVII, 30. Cur nunc tricesima, nunc vicesima nona luna pronuntietur, *ibid.* Unde conficiantur saltus lunæ vel ubi rectius intermittatur, id., CXXXVII, 32. Quot horis luna luceat singulis noctibus, *ibid.*, 34i In quo signo sit luna singulis diebus, *ibid.*, 35. Qua hora luna accendatur, vel qua in sua accensione hora mutet ætatem, *ibid.*, 36. — De utilitate lunarium regularium, S. Gregorius VII, CXLVIII, 1289. De saltu lunæ, *ibid.* — Quomodo digitorum articulis computetur cursus lunaris, Honorius Augustod., CLXXII, 157. De saltu lunæ, unde proveniat, 159. Quot horis luna luceat, *ibid.*, 161. Quot partibus luna a sole distet, *ibid.* In quo signo luna sit, *ibid.* De lunæ cyclo inveniendo, *ibid.*, 162.

Mensis.—Quomodo menses in triadas distinguuntur per majusculas litteras, Dionysius Filocalus, XIII, 675. Juxta Romanorum morem dividitur mensis in Nonas, Idus et Kalendas, *ibid.* — Liber de expositione mensis et diei Paschæ, Hilarianus, XIII, 1105. Cujusque mensis Hebræorum parallela cum Romanis mensibus, *ibid.*, 1110. — Mensis, Græce Mena a Mene, Cuna derivatur, S. Ambrosius, XIV, 1033. Menses ab initio lunæ veteres observare consueverant, *ibid.*, 1100; XVI, 1033. Menses cursus lunæ, diem sol facit, id. XVII, 360. Menses Ægyptii Phamenoth et Pharmuthi in quibus occurrunt Quadragesimæ et Passionis dies, *ibid.*, 828. — Mensis Quintilis Julius dicitur decreto Antonii, qui in eo natus erat Julius Cæsar., LI, 548. — Quantum errent qui duodecim menses lunares scilicet 30 dierum tantum numerent etsi dies quinque intercalares adjiciant ut solarem annum complere videantur, Dionysius Exiguus, LXVII, 21. In 12 mensibus lunaribus computantur 354 dies quibus adjicere ut epactæ dies undecim, ut annus lunaris solari adæquatur, *ibid.* — Mensis a *mensura* dicitur, sed melius a Græco μήνη derivatur, quod vocabulum luna interpretatur, Beda Ven., XC, 341, 584. Mensis Hebraice dicitur fur et quod et lunam sonat, *ibid.*, 341. Antiqui non a solis sed a lunæ cursu menses suos computare solebant, *ibid.* Mensis lunaris recte definitur : Luminis lunaris circuitus ac redintegratio a nova ad novam, *ibid.*, 343. Solaris mensis digressio est solis per duodecimam partem zodiaci, quæ 30 diebus et 10 semis horis impletur, *ibid.*, 344. Natura est ut mensis solaris habeat 30 dies 10 horas et dimidiam, sed consuetudo est tantum 30 dies habeat, *ibid.*, not. Item natura est ut lunaris mensis 29 dies et 12 horas habeat, consuetudo autem est ut 29 vel etiam 30 habeat, *ibid.*, not. Primus Hebræorum mensis est cujus medium, id est 14ª luna proxima est post æquinoctium, vernum et nisan nuncupatur, *ibid.*, 348. Soli Romanorum et Ægyptiorum menses sunt stabiles, hoc est primus cujusque mensis dies, V. G. Januarii semper venit 20 die post brumam (hiemis initium), *ibid.* Tabula e bonis auctoribus a Beda sedulo collecta nomenclaturam præstans mensium Romanorum, Ægyptiorum, Hebræorum, Græcorum et Britannorum, juxta ordinem temporis quo incidunt, id., XC, 347. Alia tabula in qua menses Atheniensium, Achivorum, Macedonum, Bithyniorum et Cypriorum cum mensibus Romanis comparantur, ex Theod. Gaza sumpta, *ibid.* Apud Græcos scriptores ratio mensium non semper sibi stat. v. g Anthesterion mensis ex Gaza Novembri respondet, ex Macrobio Aprili, et ex aliis Martio, etc., *ibid.* Tabula mensium Germanorum, Indiorum, Chaldæorum et Alexandrinorum barbaricis temporibus, *ibid.* Mensium Romanorum etymou, *ibid*, 349, 585. Ab initio Martius mensis primus fuit, et Aprilis secundus, *ibid.*, 349, Romuli annus nonnisi 10 menses habeat, scilicet 304 diebus esse constituit, *ibid.*, 351. Numa e 56 reliquis diebus duos alios menses statuit, et addidit anni initio, *ibid.* Unde Romani mensem distribuerunt in Kalendas, Nonas et Idus, *ibid.*, 353, 585. Per decadas mensem distinguunt Gæci et primus dies cujusque mensis *Neomenia* dicitur, *ibid.* Etymologiæ mensium Anglorum, *ibid.*, 356. Quomodo in embolismali, anno XIII menses habebant et æstati quartum mensem adjiciebant, *ibid.*, singuli menses sua signa habent in zodiaci circulo, *ibid.*, 358 — Mensis unde vocatur, Alcuinus, CI, 1117. Menses quomodo et unde dicantur, *ibid.* De mensibus, quid sint et unde mensis derivetur, *ibid.*, 682. Mensis lunaris et mensis solaris, quid, *ibid.*, 683. De mensium denominatione apud Romanos, *ibid.* De mensibus Hebræorum, *ibid.*, 683. De Ægyptiorum mensibus, *ibid.*, 684. De Græcorum mensibus, *ibid.* Quinam fuerint apud Romanos, unde deriventur cujusque etymologiæ, *ibid.*, 684, 685. De mensibus, id, CXXIX, 1298, 1301, 1302, 1303. De concordia mensium, *ibid.*, 1333. De nominibus mensium juxta Romanos, Hebræos, Macedones, Ægyptios, *ibid.*, 1363. Tabula concordantiæ mensium Romanorum, Hebræorum, Ægyptiorum, Græcorum, Anglorum et Armeniorum, *ibid.*, 1291, 1292. — Mensis quid sit, Honorius Augustod, CLXXII, 151. Mensis lunaris 29 diebus et 12 horis constat, *ibid.* Mensis solaris 30 diebus et 10 semihoris efficitur, *ibid.* De nominibus mensium apud veteres et varias gentes et ipsorum etymologiæ, *ibid.* Unde menses nominantur. *ibid.*, 153.

Nonæ. — Juxta Romanorum morem dividitur mensis in Nonas, Idus et Kalendas, Dionysius Filocalus, XIII, 675. Nonæ unde dicantur. *ibid.*, 676 — Nonæ dicuntur quod ab eo ad Idus novem semper putantur dies, Beda Ven., XC, 353, 555. — De Nonis, Rabanus Maurus, CVII, 686. — Nonæ nuncupantur eo quod vulgus per novem dies in urbem tunc conveniebatur, Honorius Augustod., CLXXII, 153.

Olympiades. — Olympiades, quid, S. Isidorus Hisp., LXXXII, 222. — Olympias quatuor annorum est spatium, Honorius Augustod., CLXXII, 156.

Pascha. — Pascha celebramus annuo circulo in mense primo, Tertull., II, 973 Blactus, hæreticus judaïzans, dicit non aliter Pascha custodiendum esse, nisi secundum legem Moysis, die quarta decima mensis, *ibid.*, 72. — Computus de Pascha, S. Cyprianus, IV, 940 *seq.* — Pascha nonnunquam secundo mense celebratum. S. Gaudentius, XX, 845 Tempus celebrandi Pascha, *ibid.*, 816. — Pascha episcopi Asiæ celebrant cum Judæis luna XIV, S Hieronymus, XXIII, 883. — Christiani non observant dies et annos et menses et tempora, licet ad solis et lunæ computationem Pascha celebrant, S. Augustinus, XXXIII, 269, illud observant ut Sabbatum occurrat, quod

Judæi non observant, *ibid.*, 211. — Pascha IX Kal. Maii celebrandum, S. Prosper Aquitan., LI, 600. Pascha VIII Kal. Maii celebratum a Leone studio pacis, pertinaci intentione Alexandrini episcopi et Orientalium, *ibid.*, 606, Quæstio de Paschatis die oritur, *ibid.*, 565, 566. — Leo sollicitus circa diem Paschatis determinandum, pro Paschatis anno 444 scribit S. Cyrillo et Paschasino, a quibus rescriptum fuit, S. Leo Magnus, LIV, 606. In quo esset sita controversia de Paschate hujus anni, *ibid.*, 601. Pro Paschate anni 445 scribit Paschasino Marciano, et Juliano, *ibid.*, 929, 1055, 1058, 1072, 1082. Proterii Responsio, *ibid.*, 1084. Paschalis dies omnibus Occidentalibus a Romano pontifice indictus, *ibid.*, 1111. Formatæ litteræ paschatis indices, *ibid.*, 945, 1081, 1101. Paschalis dies anni 452, quis fuerit, *ibid.*, 945. Annis 453, 454, quis, *ibid.*, 1058. De Paschate anni 444 controversia, id., LV, 429, not. Alia de Paschate anni 454, *ibid.*, 299. Cura paschalis computi Alexandrino episcopo delegata, *ibid.* De computo paschali, id , LIX, 545. — Pascha quo die celebrandum, S. Benedictus, LXVI, 410. — Liber de Paschate, Dionysius Exiguus, LXVII, 485. Epistola Dionysii de ratione Paschæ, *ibid.*, 513. Epistolæ duæ de ratione Paschæ, *ibid.*, 20.—Quo tempore Occidentales Paschalem festivitatem celebraverint, Cassiodorus, LXIX, 1116, 1153. Quomodo cognosci possit quota luna occurrat, *ibid.*, 1250.—De Paschate quæstio diu et multum agitata, S Gregorius Magnus, LXXVII, 947. In Sardinia Paschatis denuntiatio ad metropolitanum pertinebat, S. Gregorius, LXXVII, 947. In assignanda Paschatis die Scoti ab Ecclesia dissidebant, *ibid.*, 1061, 1063.—De controversia Paschali, S. Commianus, LXXXVII, 969.—De die Dominico Paschæ, Bede Ven., XC, 511. De celebratione Paschæ liber, *ibid.*, 599.—De Pascha, Theodorus Cantuar., XCIX, 951.—Quo die Pascha celebratur, Remigius Curdensis, CII, 1104.—De cyclo paschali, Rabanus Maurus, CXI, 125. — Quid sit terminus Paschæ, vel qnando observetur, Helpericus, CXXXVII, 40. Repetitio de termino Paschali, et cur ipsa festivitas non nisi Dominica die celebretur? *ibid* , 43. Quomodo inveniatur ipse terminus per singulos annos, *ibid.*, 44. Qualiter per paschalem terminum cæteri inveniantur, *ibid.*, 45. — Non eodem tempore apud omnes celebrandum, S. Bernardus, CLXXXII, 403.

Regulares. — Regulares ad feriam inveniendam, Regulares lunares antiquorum, Regulares lunares Ægyptiorum, Regulares lunares Romanorum, CXLVIII, 1287. De lunaribus regularibus, *ibid.*, 1289. De regularibus Patrum, *ibid.* De utilitate lunarium Regularium, *ibid.*, 1290. — De feriarum Regularibus, Honorius Augustod. CLXXII, 159.

Solstitialis. — Solstitialis annus est, cum sol, expleto per omnia signa circuitu, in id unde cursum sumpsit, recurrit, S. Ambrosius. XIV, 200.

Zodiacus. — Singula Zodiaci signa 10 punctos seu, 2 horas habent, Beda Ven. XC, 381. — De duodecim signis Zodiaci, Alcuinus, CI, 690. Signorum demonstratio per solis cursum, *ibid* , 691. De duodecim Zodiaci signis, id., CXXIX, 1223. De causis quibus nomina acceperint 12 signa, *ibid.* In quo signo currat sol, et in quo luna, *ibid.*, 1325. Argumenta de cursu solis per 12 signa, *ibid* , 1327. De cursu solis per 12 signa Zodiaci, *ibid.*, 1345, *seq.* — Qualiter inveniatur cyclus lunaris per Zodiacum, Helpericus, CXXXVIII, 39. — De duodecim signis Zodiaci, Honorius Augustod. CLXXII, 142. De Zodiaci signis et parallelis solis, *ibid.*, 148.

SERIES DECIMA TERTIA.

Ecclesia, quæ est Deum vere colentium societas, constituta et ordinata fuit a Christo legislatore, qui potestatem illi contulit legislativam. Hinc duplex Ecclesiæ potestas, humana scilicet et divina; hinc leges ecclesiasticæ subjectionem debitam et internum assensum exigunt, et obligant in conscientia. Itaque in hac serie proferimus Indices de Jure canonico; de Legislatione et legibus Ecclesiæ; de Conciliis; de Decretis summorum Pontificum; de Disciplina ecclesiastica et monastica; de censuris, excommunicationibus et irregularitatibus, etc.; de legislatione civili, in eo quod religionem contingat; de immunitatibus et privilegiis Ecclesiæ Dei a potestate sæculari concessis.

CXIII.

INDEX DE JURE CANONICO

EXHIBENS ECCLESIÆ POTESTATEM QUOAD LEGES CONDENDAS, AC VARIAS DECRETORUM ET CANONUM COLLECTIONES QUÆ IN PATROLOGIA RECENSENTUR.

MONITUM.

In hoc Indice duas statuimus partes, quarum prior exponit varias SS. Patrum sententias ac dicta de auctoritate et potestate Ecclesiæ catholicæ ad leges imponendas quibus parere debent Christiani; posterior vero memorat omnes et varias decretorum et canonum Collectiones, quæ in nostro Patrologiæ cursu reperiuntur. Sed cum jam in Indice LXXIX de Ecclesiæ auctoritate et potestate quoad leges tractavimus, illum adeat Lector benevolus; itaque hic tantum referuntur.

Variæ decretorum et canonum collectiones.

Decreta S. Lucio ascripta, III, 975.
Decreta Lucii papæ ex Gratiano desumpta, III, 981.
Epistolæ decretales S. Stephano ascriptæ, III, 997.
Concilia Carthaginensia de infantibus baptizandis, III, 1012.
Epistolæ dubiæ quatuor S. Felicis papæ I et martyris, V, 145.
Decreta Eutychiani papæ, V, 177.
Decreta et constitutiones, Constantinus Magnus, VIII, 93.

Decreta Julii papæ I, juxta Gratianum et Ivonem, VIII, 968.
Rescriptum Julii I contra Orientales, VIII, 980.
Rescriptum ad episcopos in Alexandrina synodo congregatos, S. Felix papa, II, 17.
Theodosii selecta decreta de religione, XIII, 521.
Epistolæ et decreta S. Siricii papæ, XIII, 1131.
Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ, XX, 463.
Epistolæ et decreta S. Zozimi papæ, XX, 669 *seq.*
Epistolæ et decreta S. Bonifacii I papæ, XX, 749.
Epistolæ et decreta S. Cœlestini papæ I, L, 429.
Epistolæ S. Leonis Magni papæ, LIV, 593, 597, 610, 614, 616, 624, 628, 636, 645, 663, 666, 695, 709, 1199, 1209.
Codex canonum ecclesiasticorum et constitutionum sanctæ Sedis apostolicæ, S. Leo Magnus, LVI, 359.
Prisca canonum editio Latina, LVI, 748.
Vetus interpretatio Latina canonum Nicænorum, Sardicensium et Carthaginensium, LVI, 824.
Documenta juris canonici veteris, LVI, 863.
Epistolæ et decreta Felicis papæ III, LVIII, 924.
Epistolæ et decreta Gelasii papæ, LIX, 47.
Canones Gelasio ascripti, LIX, 142.
Epistolæ et decreta Symmachi papæ, LXII, 49 *seq.* 54.
Epistolæ et decreta Hormisdæ papæ, LXIII, 423, 525.
Codex canonum Ecclesiæ universæ, Dionysuis Exiguus, LXVII, 40.
Codex canonum vetus Ecclesiæ Romanæ, LXVII, 136.
Collectio decretorum pontificum Romanorum, Dionysius Exiguus, LXVII, 229.
Breviatio canonum, Fulgentius Ferrandus, LXVII, 949.
Epistolæ et decreta Vigilii papæ, LXIX, 16.
Canones S. Aunarii episc. Antissiodor., LXXII, 761.
Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Ecclesiæ Carthaginensis diaconi, LXXXVIII, 817.
Breviarium canonicum Crisconii episcopi Africani. LXXXVIII, 830.
Regula canonicorum secundum Daeherii recensionem, S. Chrodegangus Metens., LXXXIX, 1057.
Capitula selecta ex antiqua canonum collectione facta in Hibernia sæculo circiter VIII, XCVI, 1281.
Canones Hibernenses addendi editis spicilegii, XCVI, 1131.
Canones selecti ex antiquissima codicis Herovalliani canonum collectione, XCIX, 989.
Canones pro sua diœcesi, Remigius Curvensis, CII, 1093.
Codex regularum monasticarum et canonicarum, S. Benedictus Anian., CIII, 593.
Canones in concilio Vern. editi, S. Lupus Ferrar., CXIX, 612.
Decreta seu rescripta ex Gratiano collecta, CXIX, 1184.
De ecclesiasticis disciplinis, Regino Prum., CXXXII, 185.
Capitulare Attonis episc., Vercell., CXXXIV, 28.
De contemptu canonum partes duæ, Ratherius Veron., CXXXVI, 485.
Canonum prisca collectio, CXXXVIII. 397.
Leges ecclesiasticæ Anglo-Saxonum regum qui sæculo decimo floruere, CXXXVIII, 447.
Collectio canonum, S. Abbo abb. Floriac., CXXXIX, 471.
Canones Africi, CXXXIX, 1469.
Decretorum libri viginti, Burchardus Wormat., CXL, 537.
Statuta canonum de officio sacerdotum, CXL, 1067.
Collectio canonica in libros XIII distributa, S. Anselmus Lucensis, CXLIX, 485.
Decretum libri XVII, Ivo Carnot., CLXI, 60.
Panormia libri VIII, CLXI, 1045.
Concordia discordantium canonum, Gratianus, CLXXXVII, 29

CXIV.

INDEX DE LEGISLATIONE ECCLESIASTICA ET MONASTICA,

ORDINE RERUM ALPHABETICO

REFERENS OMNES LEGES, DECRETA ET DECISIONES QUÆ AD RELIGIONEM ET AD VITAM ECCLESIASTICAM SPECTANT.

Absentes. — Ne judices in absentem proferant sententiam, et ut proditor non audiatur, S. Julius papa I, VIII, 988. — Quod irrita sit sententia episcoporum in absentem, Isidorus Mercator, CXXX, 345. — Absentes nec accusari nec judicari possunt, Gratianus, CLXXXVII, 699.

Accusatio. — De modo recipiendi accusationem adversus clericos, S. Eutychianus, V, 172. Qui non admittantur ad accusationem religiosorum, *ibid.* — Paganos et hæreticos non posse accusare Christianos, Caius papa, V, 183. De episcopo, presbytero, aut diacono, vel reliquis clericis apud episcopos accusandis, *ibid.* — Ut nemo episcopum penes arbitros sæculares accuset, Felix papa II, XIII, 19. De accusationibus episcoporum, et rerum suarum ablatarum redintegratione, *ibid.*, 20. Quibus non liceat accusare, vel testificari, *ibid.*, 21. De personis accusatorum, *ibid.* De judicibus et accusatoribus, quales debeant esse, *ibid.*, 22.—De accusatis episcopis, S. Abbo Floriac, CXXXIX, 504. Qualiter sacerdotum accusatores examinandi sint, *ibid.*, 502. — De accusatoribus et testibus episcoporum, Burchardus, CXL, 600 De clericorum accusatoribus, *ibid.*, 659. De ordinatis, si accusati fuerint, quot testibus se excusare debuerint, *ibid.*, 660. — Quod laici non debeant clericos accusare, Ivo Carnot., CLXI, 510. Quæ accusationes recipi non debeant, *ibid.*, 512. De ordine accusationis, *ibid.*, 513. Qui non sint admittendi ad accusationem, *ibid.* De modo accusandi, *ibid.*, 516. Quomodo purgare se debeant accusati sacerdotes, *ibid*, 535. — Laici clericos accusare non debent, Gratianus, CLXXXVII, 639. Quare laici in accusatione episcoporum non audiantur, *ibid.*, 641. Absque duobus vel tribus testibus non recipiantur episcoporum accusationes, *ibid.*, 643. Accusatio semper debet fieri in scriptis, *ibid.*, 663. Qui non sunt recipiendi in accusatione, *ibid.*, 675. Nuper inimici accusatores vel testes esse non possunt, *ibid.*, 677. Familiares, suspecti, de domo prodeuntes, non recipiantur in accusatione, *ibid.*, 680. Ad accusationem non admittitur qui in excommunicatione perseverat, *ibid.*, 705. Episcopus accusatus a duodecim audiatur, *ibid.*, 720. Ad accusationem non admittantur aliorum crimina sponte confitentes, *ibid.*, 722. A criminosis accusari non permittitur, *ibid.*, 727. Ante satisfactionem excommunicati ad accusationem non admittantur, *ibid.*, 728. Subditi prælatos suos accusare non debent, *ibid.*, 731. Ante judicem civilem sacerdotes non accusentur, *ibid.*, 223.

Actores. — De actoribus, si ordinari debeant, Ivo Carnot., CLXI, 478.

Adulteri. — De recipienda adultera post pœnitentiam, S. Patricius, LIII, 823. — Qui adulterium commisit, septem annis pœniteat, S. Leo Magnus, LVI, 441. De his qui adulteras habent mulieres, et ipsi adulterant, *ibid.*, 753.; Dionysius Exiguus, LXVII, 155; Crisconius, LXXXVIII, 882. — Quod viri cum adulteris uxoribus non conveniant, Dionysius Exiguus, LXVII, 247. — De omni adultero excommunicando, Abedoc., XCVI, 1304. De recipienda adultera post pœnitentiam, *ibid.* Qui adulteræ

debitum reddit, tribus annis puniteat, Theodorus Cantuar., XCIX, 978. — De adulteris, Isidorus Mercator, CXXX, 266. Uxoris adulteræ virum, clericum fieri non debere, *ibid.*, 268. Ut cujus uxor adulteravit, ipse alium non accipiet, *ibid.*, 375. De adulteris, si ad Ecclesiam confugerint, *ibid.*, 497. De feminis quæ usque ad mortem cum alienis viris adulterantur, *ibid.*, 420.— De adultero marito, Regino Prumiens., CXXXII, 304. Ut femina de adulterio inculpata, si cum marito debet inire certamen legale, suæ potestati debet ad tempus restitui, *ibid.*, 307. Cur non communicant viri cum adulteris uxoribus, *ibid*, 310. Ne in domibus fidelium adulteria perpetrentur, *ibid.*, 335. — De femina quæ adulterum reliquerit, et adulterum acceperit, Burchardus, CXL, 825. De viro uxorem non habente, si cum alterius uxore adulterium perpetraverit, *ibid.*, 827. Cur communicantes viri cum adulteris uxoribus non conveniant, *ibid.*, 828.— Ne uxor pro adulterio secundum divinas leges occidatur, Ivo Carnot, CLXI, 610. Cur communicentur viri adulteri, cum adulteris uxoribus non communicetur, *ibid.*, 628. — Adulteria non sunt facienda etiam voluntate generandi filios, Gratianus, CLXXXVII, 1482. In utroque sexu adulterium pari ratione punitur, *ibid.*, 1492.

Apostatæ. — De apostatis ab Ecclesia separandis, S. Siricius papa, XIII, 1136. — Apostatas Christianos a Christi corpore et sanguine abscidendos, S. Leo Magnus. LVI, 556. — De apostatis, Dionysius, LXVII, 235. — Ne apostatis pœnitentiæ negetur, Isidorus Mercator, CXXX, 334. De apostatis ab Ecclesia separandis. *ibid.*, 677. — De apostatis, si non revertuntur. Ivo Carnot., CLXI, 859. — Ad clericatus officium non admittantur apostatæ, Gratianus, CLXXXVII, 286.

Appellationes. — De appellationibus episcoporum ad Romanæ Ecclesiæ sacerdotem, S. Zozimus papa, XX, 630; S. Bonifacius I, papa, XX, 752.— De appellationibus, S. Leo Magnus, LVI, 872. De appellationibus ad Romanam Ecclesiam, Isidorus Mercator, CXXX, 115. — Ut episcopi criminati libere apostolicam appellent Sedem, Burchardus, CXL, 691; Ivo Carnot., CLXI, 403. — Infra quot dies appellandus est, *ibid.*, 410. Quod omnes episcopi possint appellare Romanam Sedem in necessitatibus, *ibid.*, 444. — In gravioribus causis pulsati apostolicam Sedem appellent, Gratianus, CLXXXVII. 618. Ad Romanam Ecclesiam quasi ad matrem appelletur ab omnibus, *ibid.*, 619. De causa appellationis cognoscere non licet nisi ei, ad quem appellatur, *ibid.*, 620. Qui gravatur a proprio metropolitano, primatem aut universalis Ecclesiæ sedem appellet, *ibid.*, 622. Ante exitum causæ per appellationem recedere licet, *ibid.*, 623. Post latam sententiam intra quod tempus quisque appellare debeat, *ibid.*, 624. Intra decem dies remedium appellationis conceditur, *ibid.*, 625. Quando appellandum sit primo vel secundo, *ibid.*, 628. De recipiendis appellationibus vel non, *ibid.*, 630.

Baptismus — Ut præter Pascha et Pentecosten (excepta necessitate) baptisma non celebretur, S. Siricius papa, XII, 1131; Dionysius Exiguus, LXVII, 232; Crisconius, LXXXVIII, 906.— Extra Pascha presbyteris licet baptismum conferre, S. Siricius papa, XIII, 1188. — De baptizandis, S. Leo Magnus, LVI, 694. — Ut baptismus extra Pascha nisi moribundis non conferatur, S. Aunarius, LXXII, 764. — De his quibus dubium est utrum baptismum perceperint, necesse est ut renascantur, Crisconius, LXXXVIII, 870. De his qui inviti ad iterationem baptismi compulsi sunt, *ibid.* De his qui in ægritudine baptisma consequuntur, *ibid.*, 871. Et nulla pretia de baptizandis consignandisque fidelibus exigantur, *ibid.*, 922. — Quod baptismus tempore Paschæ celebrandus sit Catholicis, Remigius Curiens, CII, 1106. — Et præter Pascha et Pentecosten baptismus non celebretur, Isidorus Mercator, CXXX, 678. — Utrum præmia præ baptizandis requirantur, Regino Prumiens.. CXXXII, 215.— Qualiter baptismi sacramentum celebrari oportet, Atto Vercell. CXXXIV, 32. Ut presbyteri absque diaconis baptisma non celebrent, *ibid.* — Ut præter Pascha et Pentecosten nisi morte periclitantibus baptismus non fiat, Burchardus, CXL, 729. Quo tempore baptisma celebrandum sit, *ibid.* Et baptismus in Trinitate susceptus non iteretur, *ibid.*, 734. De presbyteris qui pro baptismate pretia requirunt, *ibid*, 740.

Basilicæ. — Omnes basilicæ ad eum pertinent episcopum, in cujus territorio positæ sunt, Gratianus, CLXXXVII, 1047.

Beneficia ecclesiastica. — Ut nemo pecunia vel alia conventione contra canones det vel accipiat beneficium, Conc. Turon. CXLIII, 1410. Ut nullus episcopus beneficium vendat aut det nec alienet quæ sunt Ecclesiæ, *ibid.*, 1411 Et clericus militans beneficium amittat, *ibid.*, 1412. — Qui beneficia ecclesiastica emerit, ecclesias quoque emere probatur, Gratianus, CLXXXVII, 548.

Bigami. — Quod bigami non admittantur ad clerum, Dionysius Exiguus, LXVII, 143. De bigamis, *ibid.*, 165; Isidorus Mercator, CXXX, 285. Et bigami ad ecclesiasticos gradus non accedant, *ibid.*, 921. De bigamis aliisque personis quæ ad ministerium clericatus nullatenus applicantur, *ibid.*, 938.

Calix. — Ut calix ex auro aut ex argento fiat, Burchardus, CXL, 692. Ut nullus calicem in vadium tabernariæ prostare præsumat, *ibid.*, 694. Ut nullas calicem ad alios usus facere præsumat, *ibid.* — Ex qua materia calix cum patena fieri debeant, Gratianus, CXXXVII, 1720.

Catechumeni. — Ut si quis catechumenus habuerit uxorem, et, defuncta ea, post baptismum sortitus fuerit alteram, clericus non sit, S. Innocentius I, papa, XX, 528; Crisconius, LXXXVIII, 918. — De catechumenis lapsis, S. Leo Magnus, LVI, 763, 821; Dionysius Exiguus, LXVII, 46. De catechumenis peccantibus, *ibid.*, 155; Isidorus Mercator, CXXX, 267. De catechumena præguante. *ibid.*, 156. Si quis catechumenus habuerit uxorem, et defuncta ea jam post baptismum acceperit alteram, clericus esse non possit, *ibid.*, 258. — Ut catechumeni ad baptisteria non accedant, Isidorus Mercator, CXXX, 393. Ut catechumeni cum fidelibus benedictionem non accipiant, *ibid*, 393.

Canonici. — Regulares canonici monachi fieri non debent. Gratianus, LXXXVII, 1094. Patris sui concessione regulares canonici monachi fieri possunt, *ibid.*, 1095.

Chorepiscopi. — Ut non sine episcopo liceat quemquam ordinare ab iis qui dicuntur chorepiscopi, S. Leo Magnus, LVI, 752. De his qui vocantur chorepiscopi, *ibid.*, 796. — Chorepiscopis non licere presbyteros vel diaconos ordinare, Dionysius Exiguus, LXVII, 52. Quod non oporteat chorepiscopos clericos ordinare, nisi in agris et villulis, *ibid.*, 154. De his qui vocantur chorepiscopi, *ibid.*, 164. — De chorepiscopo, quæ ad ejus officium pertinent, Crisconius, LXXXVIII, 878.

Clerici. — De clericorum conversatione, S. Siricius papa, XIII, 1142. De clericis qui ad secundas nuptias transeunt, *ibid.*, 1131. Quæ feminæ cum clericis habitare debeant, *ibid.* Ne clerici ab episcopo suo abjecti, ab aliis recipiantur aut promoveantur, *ibid.*, 1193. — Ut post remissionem peccatorum non admittatur ad clerum qui cingulum militiæ habere elegerit, S. Innocentius I, papa, XX, 468. Ut qui secundam duxerit uxorem, clericus ordinari non debeat, etsi ante baptismum tale fuerit sortitus connubium, *ibid.*, 474. Qui de laicis ad clerum non debeant promoveri, *ibid.*, 604. — Ad clericatum admitti non debet qui cingulum militiæ sæcularis habuerit, S. Leo Magnus, LVI, 521. Ne is qui secundam duxerit uxorem clericus fiat, *ibid.*, 522. Si quis clericus cum clerico causam habet, episcopum suum non deserat, *ibid.*, 547. Peregrinos clericos et lectores in alia civitate sine synodicis litteris sui episcopi penitus nunquam ministrare posse, *ibid.*, 543. Clericos in Ecclesia militantes, non licere in alterius civitatis Ecclesia militare, *ibid.*, 546. Clericis non licere post mortem episcopi sui ea diripere quæ illi competere possunt, *ibid.* Quæ feminæ in domibus clericorum habitare possint, *ibid.*, 561. De negotio clericorum, *ibid.*, 698. Ut de aliena Ecclesia ordinare clericum nullus usurpet, *ibid.*, 728. De clericis, ne de civitate ad aliam transeant, *ibid.*, 763. De non suscipiendis alterius Ecclesiæ clericis, *ibd.*, 764. Ut nullus clericus fœneret, *ibid.* De clericis excommunicatis ab aliis minime suscipiendis, *ibid.*, 782. De non ordinandis clericis alienis sine consensu episcopi sui, *ibid.*, 784. Si quis clericus cum clero causam habet, adeat suum episcopum, *ibid.*, 858. Ne liceat clericum in duarum civitatum simul Ecclesiis militare, *ibid.* Peregrinos clericos in altera civitate sine commendatitiis litteris sui episcopi nullo modo alicubi ministrare, *ibid.*, 859. Ut clerici non sint conductores, *ibid.*, 868. Clericus ne comam nutriat nec barbam, *ibid.*, 883. — Ne ad sacratos gradus aspiret, qui uxorem non virginem duxit, Hilarius papa, LVIII, 13. — Si quis clericus cum clerico litem habuerit, proprium episcopum ne deserat, Dionysius Exiguus, LXVII, 88. Non licere clericum in duarum simul civitatum ecclesiis conscribi, *ibid.*, 88. Peregrinos clericos et ignotos in alia civitate sine proprii episcopi commendatitiis litteris nusquam nullo modo ministrare, *ibid*, 90. Ut clerici proprias Ecclesias non relinquant, *ibid*, 143 Ut is qui se eunuchizavit, clericus non fiat, *ibid.*, 144. Qui clerici debeant conjugibus copulari, *ibid.* Quod non oporteat clericos habentes adversus invicem negotia, proprium episcopum relinquere, *ibid.*, 173. Quod non liceat clerico uxorem sectæ alterius accipere, *ibid.*, 174. Quod minime clericos transmigrari conveniat, *ibid.*, 175. De non ordinandis cleris alienis sine sui consensu

episcopi, *ibid.*, 182. Clerici vel continentes ad virgines vel viduas non accedant, *ibid.*, 194. Qui clerici ab uxoribus debeant abstinere, *ibid.*, 205. De clericis, quales debeant promoveri, *ibid.*, 235. Ut qui secundam uxorem duxerit clericus non sit, *ibid.*, 243. Ut clerici nullas negotiationes inhonestas et turpia lucra sectentur. *ibid.*, 306. — Ut clericus clericum ad judicium sæcularem non trahat, S. Aunarius, LXXII, 766. — Quot testibus clerici devinci debeant, Theodorus Cantuar., XCIX, 947. — Nullum clericum debere sine episcopi sui jussione peregrinari, Isidorus Mercator, CXXX, 290. Ut clerici tabernas non ingrediantur, *ibid.*, 330. — Ut clerici sæcularibus indumentis non utantur, Atto Vercell., CXXXIV, 31. —Quod clerico non liceat alienas possessiones conducere, Burchardus, CXL, 649. Ut clerici ab alienis judicibus non constringantur, *ibid.*, 659, Ut nullus ex clero arma militaria portet, *ibid.*, 661. De clericis qui a dominis suis liberi facti sunt, *ibid.*, 665. — Ne clericus adversus clericum habens negotium ad sæcularia recurrat judicia, Ivo Carnot., CLXI, 494, 521. Ne clerici sæcularia negotia tractent, *ibid.*, 529. — Quot testibus quisque clericorum convinci debeat, Gratianus, CLXXXVII, 616. A sæculari judice clerus non est audiendus, *ibid.*, 822. Clerici conspirantes proprio amisso gradu retrudantur in carcerem, *ibid.*, 826. Qui cum clerico litigium habet episcopum ipsius adeat, *ibid*, 835. Clericus nihil sæculare possideat, *ibid.*, 883. Clerici nihil proprium possideant, *ibid.*, 885. Clericis omnia communia esse debent, *ibid.*, 886. Clerici pro sua ecclesia testimonium ferre possunt, *ibid.*, 956. A quæstibus negotiationis clerici abstineant, *ibid.*, 958. Qui clericum percusserit excommunicetur, et non nisi a Romano Pontifice absolvatur, *ibid.*, 1070.— Ut clerici ad residentiam personalem apud suas Ecclesias compellantur, Innocentius III, CCXIV, 95.

Concilia. — Ut bis in anno concilia fiant, S. Leo Magnus, LVI, 869; Dionysius Exiguus, LXVII, 145, 175, 291; Crisconius, LXXXVIII, 857; S. Paulinus, XCIX, 283.— Ut concilia quotannis fiant ex quibus provinciis poterunt, Hilarius papa, LVIII, 21, 27. — De concilio per annos singulos celebrando, Hormisdas papa, LXIII, 423. — Concilium universale non sit necessitate faciendum, Crisconius, LXXXVIII, 932, — Ut per singulos annos concilium fiat, Isidorus Mercator, CXXX, 331, 336, 1043. — Quod semel in anno, concilia episcoporum debeant celebrari, et non bis, Ivo Carnot., CLXI, 435. — Concilia provincialia sine Romani Pontificis præsentia pondere carent, Gratianus, CLXXXVII, 95. Præter sententiam Romani Pontificis non concilia celebrari oportet, *ibid.*, 685.

Communio. — Quod fideles laici, ingredientes ecclesiam, communicare debeant, Dionysius Exiguus, LXVII, 142; Crisconius, LXXXVIII, 841. — De his qui se a perceptione sanctæ communionis avertunt, et qui excommunicatis per donos communicant, Dionysius Exiguus, LXVII, 139.—Ut mulier sine dominicali non communicet, S. Amarius, LXXII, 766. — Communicandum in basilicis martyrum, Isidorus Mercator, CXXX, 272. — De communione, Regino Prumiens., CXXXII, 356, 396; S. Abbo Floriac., CXXXIX, 497. — Quod singulis diebus dominicis in Quadragesima fideles communicandi sint, Burchardus, CXL, 756. Quando unusquisque ante sacram communionem ab uxore se abstinere debeat, *ibid.*, 757. — Quod in singulis diebus Dominicis in Quadragesima fideles communicandi sint, Ivo Carnot., CLXI, 167. Nihil pro communicandis fidelibus exigendum esse, *ibid.*, 182.

Concubina. — Quod nulli liceat concubinam habere, Burchardus, CXL, 817; CLXI, 617. De illis qui ante nuptias concubinas habuerint, *ibid.* — Neminem posse plures concubinas simul habere, Ivot Carnot, CLXI, 933.

Corporale. — Ut corporale ex purissimo linteo sit, et unius materiæ, Burchardus, CXL, 693.

Curiales. — Curiales ad clerum non admittantur, S. Innocentius I, papa, XX, 494. — Non admittantur curiales ad clericale officium, Gratianus, CLXXXVII, 287. Quare sit constitutum ne curiales ordinentur, *ibid.*, 289.

Decani. — De decanis per parœchias mittendis, Regino Prumiens., CXXXII, 356.

Decimæ. — Iis qui decimas non persolverunt sancta communio neganda, et eis ingressus Ecclesiæ prohibetur, S. Damasus I, papa, XIII, 1203. — De decimis, Regino Prumiens., CXXXII. 200 *et seqq.* Ut laici decimas non accipiant, *ibid.*, 237. Ut de decimis quatuor fiant portiones, *ibid.*, 258. — Quod decimæ ab omnibus Christianis ex debito reposci debeant, Burchardus, CXL, 699. Quod de decimis quatuor debeant fieri portiones, *ibid.*, 702. — De decimis a laicis injuste detentis, Conc. Rom., CXLVIII, 801.— De decimis Ecclesiæ, Ivo Carnot., CLXI, 237. Ut decima nullo modo negligatur, *ibid.*, 245. Quot partes de decimis fieri debeant, *ibid.*, 246. — Baptismalibus ecclesiis decimæ dari debent, Gratianus, CLXXXVIII, 1008. Juxta dispositionem episcopi decimæ distribuantur, *ibid.*, 1015. Anathema sit qui præter episcopi conscientiam decimas et oblationes dispensare voluerit, *ibid.*, 1014 Reus apud Deum habetur qui decimas sacerdotibus non solverit, *ibid.*, 1019. Decimæ a laicis possideantur, *ibid.*, 1042. Fideliter decimas dat qui omnium suorum decimas solvit, *ibid.*, 1044. Decimæ non sint a populo redimendæ, *ibid.*, 1045. — De decimis, Cœlestinus III, papa, CCVI, 1023. — Quod mercatores Ecclesiæ decimas persolvere conantur, Innocentius III, CCXIV, 189. Ut decimæ ab omnibus persolvantur, *ibid.*, 802.

Diaconi. — Diaconos continentiæ lege obstringi, S. Siricius papa, XIII, 1184. — De causis diaconorum apud finitimos tractandis, S. Zozimus papa, XX, 680. — Ut diaconi non sint conductores aut procuratores privatorum, S. Leo Magnus, LVI, 425. Ut diaconi qui immolaverunt, et postea sunt reversi, a sacro ministerio cessentur, *ibid.*, 435. Diaconi septem esse debent, *ibid.*, 446, 757. De diaconis, *ibid.*, 695. De diaconis qui immolaverunt, *ibid.*, 750. De diaconis ne supra presbyteros sint, *ibid.*, 764, 820. De diaconis ad comitatum dirigendis, *ibid.*, 778; Crisconius, LXXXVIII, 892. De diaconis accusatis, *ibid.*, 870. De diaconis qui tempore ordinationis de nuptiis attestati sunt, *ibid.*, 877.— De ordinatione septem diaconorum, Isidorus Mercator, CXXX, 81. De diaconibus, ne corpus Christi tradant presbyteris, vel ante presbyteros communicent, *ibid.*, 259. Qualiter diacones ordinentur, *ibid.*, 343. — Qua ætate diacones ordinentur, *ibid.*, 401; Regino Prumiens., CXXXII, 377. Ut diacones ante 25 annos non ordinetur, *ibid.*; Burchardus, CLX, 662. Ut diaconi suam mensuram custodiant, *ibid.*, 738. Quod diaconi cessare debeant ab opere conjugali, *ibid.*, 615. — Ut diaconi uxores non habeant, Nicolaus II, papa, CXLIII, 1360. — Qua ætate diaconi consecrandi sint, Ivo Carnot., CLXI, 435. Quod diaconibus eadem lex continentiæ est quæ episcopis et presbyteris, *ibid.*, 459.

Digami. — Quod digami admitti ad clerum non possint, S. Innocentius I, papa, XX, 603; Dionysius Exiguus, LXVII, 250; Crisconius episc., LXXXVIII, 846; Isidorus Mercator, CXXX, 706; Regino Prumiens., CXXXII, 377.— Non ordinentur diaconi, qui castitatem non profitentur, Gratianus, CLXXXVII, 158.

Diœcesis. — Ut diœcesis, nisi ex concensu episcopi proprii, episcopum non accipiant, Dionysius Exiguus, LXVII, 197. — De diœcesibus qualiter eas dividant inter se episcopi, Crisconius, LXXXVIII, 934. — Ut diœceses singulis annis visitentur, Atto Vercell., CXXXIV, 31.

Dominica dies. — De observatione diei Dominicæ, S. Annarius, LXXII, 764. — De die Dominico, Regino Prumiens., CXXXII, 264. Ut mercatus in die Dominico non sit, *ibid.*—Quod nullus clericus die Dominico aliquod sæculare negotium audeat vindicare, Atto Vercellens., CXXXIV, 37. Ut negotiatio non fiat die Dominica, id, CXXXVIII, 468. — Ut in die Dominica rerum dijudicationes non fiant, Burchardus, CXL, 581. De Dominica die qualiter sit veneranda, *ibid.*, 640. Ut placita sæcularia in diebus Dominicis, et in præcipuis festis, et in diebus jejuniorum non fiant, *ibid.*, 888. — Ut Dominicis diebus mercata non fiant, Nicolaus II, papa, CXLIII, 1360. — De observatione Dominicæ diei, et quod mercatus nec placitum in ea sit tenendum, Ivo Carnot., CLXI, 207. Ut placita sæcularia in diebus Dominicis et aliis præcipuis festivitatibus non fiant, 274.

Ecclesia. — Ecclesia semel Deo consecrata, quando est iterum consecranda, S. Julius papa I, VIII, 969. — De ecclesiis, Theodosius, XIII, 531. — In ecclesiis prandia fieri non debere, Dionysius Exiguus, LXVII, 167, 194. — De ecclesiarum restauratione in fabricis vel dedicatione quid sit observandum, Isidorus Mercator, CXXX, 1077. — De immunitate ecclesiarum, Regino Prumiens., CXXXII, 193. De libertate ecclesiarum, *ibid.*, 197. Unde ecclesiæ debeant restaurari et episcopo obsequium exhiberi, *ibid.*, 198. De restauratione ecclesiarum Dei, *ibid.*, 199. Ut in ecclesia una non plures presbyteri constituantur, *ibid.*, 237. Ut laici ecclesias non teneant, *ibid.* — Quod in ecclesia convivia et accubitus non fiant, Atto Vercell., CXXXIV, 33. Quod in ecclesiis sepulturæ non fiant, *ibid.*, 33. — Ut picturæ in ecclesia fieri non debeant, Burchardus, CXL, 678 *et seqq.* Ut singuli presbyteri singulas habeant ecclesias, *ibid.*, 680. Ut unusquisque presbyter una ecclesia contentus sit, *ibid.*, 681. Ut unaquæque ecclesia mansum integrum habeat sine servitio, *ibid.*, 682. Ut nullus in ecclesia convivetur, *ibid.*, 690. — Non debet iterum consecrari ecclesia semel con-

secrata, Gratianus, CLXXXVII, 352. Pro dedicandis ecclesiis nihil exigatur, *ibid.*, 541. Fundatores ecclesiarum, si inopes cœperint esse, ab iisdem alimenta accipiant, *ibid.*, 1053. Fundatores ecclesiarum ordinandos in eis episcopo offerant, *ibid.*, 1054. Non licet alicui hominem de ecclesia rapere, *ibid.*, 1063. Ecclesiarum consecratio absque missa fieri non debet, *ibid.*, 1706. Absque præcepto Sedis apostolicæ nova non dedicetur ecclesia, *ibid.* Sine auctoritate summi Pontificis nova non dedicetur ecclesia, *ibid.*, 1707. Sine nutu Sedis apostolicæ ecclesia non debet institui, *ibid.*, 1708. Sine dignitate episcopi loci nova non dedicetur ecclesia, *ibid.*

Ecclesiastica bona. — Ecclesiis bona immobilia quando prohibita, quando non, Lactantius, VII, 566. — Omnibus sacrilegis qui bona ecclesiastica invaserunt sancta communio neganda, Damasus papa, XIII, 1203. — De reditu ecclesiæ, S. Leo Magnus, LVI, 704. — Ut res ecclesiæ non alienentur, Symmachus papa, LXII, 54, — Ut curam rerum ecclesiasticarum tantum episcopus habeat, Crisconius, LXXXVIII, 858, 859. — Ne prædia ecclesiastica aliquis tollat et suis usibus applicet. Remigius Curiens., CII, 1104. — De rebus ecclesiæ sine consilio metropolitani episcopi non alienandis, Isidorus Mercator, CXXX, 350. De rebus ecclesiæ propriis vel acquisitis, *ibid.*, 405. De non alienandis ab aliquo rebus ecclesiæ, et de libertis, *ibid.* — Ut presbyteri non vendant rem ecclesiæ ubi sunt constituti, Regino Prum., CXXXII, 259. De bonis ecclesiasticis, *ibid.*, 393. — De non diripiendis ecclesiæ rebus defuncto episcopo, Conc. Trosleian., CXXXII, 575. — De possessionibus ecclesiæ, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 489. De rebus ecclesiæ diripiendis, *ibid.*, 496. — De rebus immobilibus ecclesiæ, Burchardus, CXL, 706 De commutationibus rerum ecclesiasticarum, *ibid.*, 707. Ut presbyteri rem ecclesiæ vendere non præsumant, *ibid.*, 708. De rebus ecclesiæ, quæ, mortuo episcopo, presbyteris venditæ fuerint *ibid.*, 713. Quod res ecclesiasticæ ad laicos disponendæ non respiciant, *ibid.*, 907. De rebus ecclesiasticis quomodo restitui debeant, *ibid.*, 865. — De rerum ecclesiasticarum invasoribus, Ivo Carnot., CLXI, 210. Ut presbyteri rem ecclesiæ vendere non præsumant, *ibid.*, 254. — De rebus ecclesiasticis disponendi laicis nulla facultas relinquitur, Gratianus, CLXXXVII, 452. Quare in primitiva ecclesia prædia vendebantur, *ibid.*, 889. Quare prædia fidelium hodie do ecclesia non alienantur, *ibid.*, 890. Excommunicationi subjaceat qui ecclesiastica prædia invadit, *ibid.*, 896. Invasoribus rerum ecclesiasticarum quæ pœnitentia sit imponenda, *ibid.*, 901. Res ecclesiæ episcopus usurpare vel alienare non præsumat, *ibid.*, 902. De rebus ecclesiæ non est aliquid alienandum, *ibid.*, 905. Res ecclesiæ, quæ absente episcopo attrahuntur, ad jus ecclesiasticum revocentur, *ibid.*, 913. Alienatio de rebus ecclesiæ quomodo rata esse poterit, *ibid.*, 918. Res sacræ quibus ex causis alienari debeant, *ibid.*, 925. Quomodo de rebus ecclesiæ liceat testari sacerdotibus, *ibid.*, 931. De reditibus ecclesiæ quarta pars clericis est distribuenda, *ibid.*, 1018. — Ne res et bona ecclesiæ alienentur, præsertim quæ sunt de mensa episcopi, Innocentius III, CCXIV, 93.

Energumeni. — De energumenis baptizatis, S. Innocentius I, papa, XX, 557; Crisconius, LXXXVIII, 913. — Ut energumeni ad clerum non promoveantur, Isidorus Mercator, CXXX, 393. — Ut energumeni non communicent, Atto Vercell., CXXXIV, 42.

Episcopi. — Et nullus episcopus alterius parochianum delineat, ordinet, vel judicet, Sixtus papa II, V, 86; S. Julius papa I, VIII, 980. — Ut episcopi accusati appellent Sedem apostolicam, S. Julius papa I, VIII, 980. De episcopis rebus suis exspoliatis, vel a sede sua pulsis, *ibid.*, 986, 991. De injusta episcoporum damnatione, *ibid.*, 988. Si possit episcopus a pauciori numero episcoporum restitui, quam fuerat damnatus, *ibid.* — De non terminandis causis episcoporum absque auctoritate Romani pontificis, S. Felix II, papa, XIII, 22. — Episcopos conventiæ lege obstringi, S. Siricius papa, XIII, 1184. De laici ad episcopatum provehantur, *ibid.*, 1192. — Quod per gradus ecclesiasticos ad episcopatus debent officium perveniri, S. Cœlestinus I, papa, L, 429. Quod non oporteat, contemptis clericis Ecclesiarum, de laicis episcopos ordinare, *ibid.*, 436. — De episcopis a comprovincialibus, ordinandis, S. Leo papa, LVI, 390. Ut episcopi non proficiscantur trans mare, nisi consulto primæ Sedis episcopo suæ cujusque provinciæ, *ibid.*, 426. Si episcopus alterius ecclesiam voluerit usurpare, aut seditionem facere, *ibid.*, 440. Non oportet in vicis et villis episcopus ordinari, *ibid.*, 720. De episcopis alienam sedem propriti temeritate petentibus, *ibid.*, 775. Quando liceat in aliena provincia episcopos ordinare, *ibid.*, 776. Quando episcopi ad comitatum ire debeant, *ibid.*, 777. Quandiu episcopus in aliena civitate peregrinari debeat, excepta gravi necessitate, *ibid.*, 781. Ut non liceat episcopo pluribus hebdomadibus abesse, *ibid.*, 782. Nullus episcoporum de propria migret Ecclesia, *ibid.*, 799. Ut nullus episcopus post se successorem eligat, *ibid.* De episcopis a comprovincialibus ordinandis, *ibid.*, 818. De episcopis qui Ecclesias suas deserunt et ad alias transeunt, *ibid.*, 824. Ut episcopi trans mare non proficiscantur, *ibid.* 871. Ut non liceat episcopo res tituli invadere, *ibid.*, Ut episcopus non longe ab ecclesia hospitiolum habeat, *ibid.*, 880. Ut episcopus nullam rei familiaris curam ad se revocet, *ibid.*, 881. Ut episcopus tuitionem testamentorum non suscipiat, *ibid.* Ut episcopus nullam causam audiat absque præsentia clericorum suorum, *ibid.* — Ut nullus episcoporum, relicta propria Ecclesia, ad alienam transeat, Hilarius papa, LVIII, 18. Ne in una Ecclesia duo episcopi habeantur, *ibid.* — Episcopus, si rebaptizatus fuerit, laicam communionem accipiat in mortem, Felix papa III, LVIII, 924. — Ut pro episcopatu præmium non accipiatur, Hormisdas papa, LXIII, 423. — Ne liceat episcopo extraneam habere mulierem. Dionysius Exiguus, LXVII, 42. Episcopus non ordinetur absque synodo et præsentia metropolitani provinciæ, *ibid.*, 66. Episcopus habeat rerum Ecclesiæ potestatem, *ibid.*, 68. Si quis episcopus propter pecunias ordinationem fecerit, sui gradus periculum subeat, *ibid.*, 86. Ut episcopus qui clericos alterius susceperit, communione privetur, *ibid.*, 143. Quod non liceat episcopum in aliena provincia clericos ordinare, *ibid.*, 145. Ut tantum curam rerum ecclesiasticarum episcopus habeat, *ibid.*, 146. Quod episcopus ecclesiasticarum rerum pro dispensatione pauperum habeat potestatem. *ibid.* Quod non oporteat episcopos prædia aliena conducere, *ibid.*, 171. De non ordinandis episcopis per vicos et modicas civitates, *ibid.*, 178. Quandiu episcopus in aliena civitate moretur, *ibid.*, 180. Ne liceat episcopo a sua Ecclesia plus tribus hebdomadibus abesse, *ibid.* Ut nullus episcopus conductor exsistat, *ibid.*, 189. Ut episcopi qui in diœcesibus fuerint ordinati diœcesim sibi nullam vindicent, *ibid.*, 199. — De non ordinandis episcopis per vicos et modicas civitates, Crisconius, LXXXVIII, 891. Ut si episcopus negligat suam diœcesim communione privetur, *ibid.*, 935. — Quod inconsulto Romano pontifice, causæ episcoporum non debeant definiri, Remigius Curius, CII, 1106. Episcoporum testes quot esse debeant, et ne absens quisquam judicetur, *ibid.* — Episcopum de provincia ad provincias non transire, nisi fuerit invitatus, Isidorus Mercator, CXXX, 273. Non invitatos episcopos ultra diœcesim propriam accedere non debere, 291. — Ne episcopi propter suam quietem negligant plebem sibi commissam, Regino Prum., CXXXII, 193. Ut episcopus cum paucis suam parœciam circumeat, *ibid.*, 194. De episcopis qui non visitatis parœchiis pretium servitutis requirunt, *ibid.* Ne episcopus canes ad venandum habeat, *ibid.*, 222. — Ut nullus eligat sibi episcopum successorem, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 497. — Ut dum episcopus eligitur, si contradictores habeat, quinque episcopi conveniant, Burchardus Wormac., CXL, 551. Quod ordinationes episcoporum apostolica auctoritate a cunctis provincialibus fieri debeant, *ibid.*, 553. Ne episcopi per simoniacam hæresim regiminis locum obtineant., 555. Ut episcopus non consecretur sine tribus episcopis, *ibid.*, 556. Ut nullo modo de parochia ad aliam episcopus transeat, *ibid.*, 570. Qualiter peregrini episcopi recipiantur, *ibid.*, 585. Quod episcopum ante triginta annos ordinare non liceat, *ibid.*, 627. Ut nullus episcopus alienum clericum sine litteris episcopi sui suscipiat, *ibid.*, 633. — Ut episcopi cum mulieribus omnino non habitent, Zacharias papa, CXLVIII, 1120. — Qualiter episcopi debeant ordinari, Ivo Carnot., CLXI, 363. Quandiu episcopus in aliena civitate morari debeat, *ibid.*, 389. A quot episcopis episcopus sit audiendus, *ibid.*, 404. Quod episcopi accusatorum episcoporum judices esse debeant, *ibid.*, 405. Qualiter senex episcopus corripiendus sit, *ibid.*, 420. De accusatis episcopis qualiter ad concilium vocari debeant, *ibid.*, 425. Quod episcopus nullo modo venationi debeat insistere, *ibid.*, 430. Ut nullus episcopus cogatur ad sæculare judicium venire, *ibid.*, 434. — Alienos clericos ordinare et altaria consecrare episcopo non licet, Gratianus, CXXXVII, 757 Necessitatis vel utilitatis causa episcoporum mutationes fieri possunt, *ibid.*, 759. A parochianis stipendia nonnisi cum charitate episcopi exigant, *ibid.*, 816. Ultra duos solidos a parochianis ecclesiis episcopus non præsumat accipere, *ibid.* De sæcularibus negotiis episcopus cognoscere non debet, *ibid.*, 828. Episcoporum causæ coram principibus examinari non debent, *ibid.*, 1120. — Trans

latio episcoporum ad solum Romanum pontificem jure pertinet, Innocentius III, CCXIV, 486.

Eulogiæ. — De eulogiis populo a presbytero dandis, Regino Prumiens., CXXXII, 256; Burchardus, CXL, 757; Ivo Carnot., CLXI, 168. — Quod non oporteat ab hæreticis eulogias accipere, Ivo Carnot., CLXI, 258.

Eunuchi. — De eunuchis, et qui seipsos absciderunt, Dionysius Exiguus, LXVII, 147.

Excommunicati. — Quod excommunicati episcopos accusare non possunt, Sixtus II, papa, V, 86; S. Julius papa I, VIII, 992. — Ne laici ab episcopo suo excommunicati, ab alio in clerum provehantur, S. Siricius papa, XIII, 1194. — De excommunicato repellendo, S. Patricius Hibern., LIII, 819. — De his qui excommunicantur ab episcopis suis, S. Leo Magnus, LVI, 591. De excommunicatis apud vicinos episcopos audiendis, *ibid.*, 783. De his qui excommunicantur clerici vel laici, *ibid.*, 795. De his qui excommunicati sunt ab episcopis suis, *ibid.*, 818. De iis qui ab episcopo suo excommunicantur, *ibid.*, 826. Quod cum excommunicato non sit orandum, id., LXVII, 142. De clericis excommunicatis et laicis, *ibid.*, 160. De excommunicatis apud vicinos episcopos audiendis, *ibid.*, 181. — Ut nullus cum excommunicato communicet, S. Aunarius, LXXII, 766. Ut qui cum excommunicato communicat simili sententiæ subjaceat, *ibid.* — Quod cum excommunicatis non sit orandum, Crisconius, LXXXVIII, 841. — De eo quod non cito quis excommunicandis sit, Abedoc, XCVI, 1297. De eo quod suscipienda non sit eleemosyna excommunicati, *ibid.* De eo quod non debet excommunicatus offerre vel baptizare, sed solum orare, *ibid.* — Excommunicatis non communicandum, Remigius Curiens., CII, 1108 — De excommunicatis clericis vel laicis, Isidorus Mercator, CXXX, 255. De excommunicatis a sæculo exeuntibus, *ibid.*, 259. Non licere excommunicatis communicare, *ibid.*, 277. De excommunicatis, *ibid.*, 361; Regino Prumiens., CXXXII, 350. De excommunicato qui communicare præsumpserit, Regino Prumiens., CXXXII, 358. De injuste excommunicatis, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 494. — De excommunicatione, Burchardus, CXL, 856. Ut notentur excommunicatorum nomina, et in foribus ecclesiæ præfigantur, *ibid.*, 868. — Ut nullus excommunicetur, antequam causa excommunicationis ejus probetur, Ivo Carnot., CLXI, 435. — Antequam causa probetur, aliquis excommunicari non debet, Gratianus, CLXXXVII, 588. A suo episcopo excommunicatus non est ab alio recipiendus, *ibid.*, 838. Deponantur episcopi qui excommunicatis communicant, *ibid.*, 842. Excommunicatorum nomina vicinis omnibus palam et publice annuntientur, *ibid.*, 846. Cum excommunicato non licet comedere, *ibid.*, 849. Excommunicetur qui per laicos ecclesias obtinet, *ibid.*, 1049. Pro injuria propria episcopo aliquem excommunicare non licet, *ibid.*, 1190. Excommunicatus alium excommunicare non potest, *ibid.*, 1264. Non habentur excommunicati qui ab hæreticis excommunicantur, *ibid.*, 1283. Ad judicandum excommunicati non recipiantur, *ibid.*, 1284. Quisquis propter disciplinam ab hæreticis excommunicatur, non est a catholicis recipiendus, *ibid.*, 1285. — Excommunicati nec eligere possunt nec eligi, Innocentius III, CCXIV, 802.

Hæretici. — Hæreticos in Ecclesiam recipiendi modus, S. Siricius papa, XIII, 1133. — Quod non oporteat catholicos cum hæreticis nuptiarum fœdera copulare, Crisconius, LXXXVIII, 861, Quod non oporteat ab hæreticis eulogias accipere, *ibid.*, 862 Quod non debeant hæreticorum baptismata comprobari, *ibid.*, 862. Quod non admittantur ad clerum ab hæreticis ordinati, *ibid.*, 886. — De eo qui ab hæriticis fuerit ordinatus, Coll. Canon., XCIX, 1001. — Non debere hæreticos in hæresi permanentes in ecclesiam ingredi, Isidorus Mercator, CXXX, 287, De cavendis hæreticorum connubiis, *ibid.*, 289. Non debere cum hæreticis aut schismaticis orare, *ibid.* — Hæreticus hæreticum accusare et contra eum testificari potest, Gratianus, CLXXXVII, 645.

Histriones. — De histrionibus si communionem cum cæteris fidelibus accipere debeant, Burchardus, CXL, 756; Ivo Carnot., CLXI, 167.

Immolantes. — De presbyteris qui immolaverunt tempore persecutionis, Dionysiuss Exiguus, LXVII, 151. De diaconis qui immolaverunt, *ibid.* De his qui frequenter idolis immolaverunt, *ibid.*, 153; Isidorus Mercator, CXXX, 263.

Infirmi. — De visitatione infirmorum, Burchardus, CXL, 963. De infirmis in periculo mortis constitutis, *ibid*, 941.

Investituræ. — Ut nullus clericorum in vestituram episcopatus, vel abbatiæ, vel ecclesiæ, de manu imperatoris, vel regis, vel alicujus laicæ personæ, viri vel feminæ suscipiat, Conc. Rom., CXLVIII, 800.

Metropolitanus. — Ut metropolitanus nihil agat sine concilio episcoporum, nec illi sine ipsius, S. Julius I, papa VII, 988. — De metropolitanis. S. Felix II papa, XII 21. — Quod non oporteat secundum constituta Imperatorum duos esse metropolitanos episcopos, S. Innocentius I, papa, XX, 548. — Ut in unaquaque provinci nemo, contempto metropolitano, episcopus ordinetur S. Bonifacius I, papa, XX, 772 — Ut extra conscientiam metropolitani episcopi nullus audeat ordinare, S. Le Magnus, LVI, 520. De metropolitanis uniuscujusqu provinciæ, *ibid.*, 795. — Ut sine metropolitani litter episcopi in aliam provinciam non proficiscantur, Hilariu papa, LVIII, 24. — De metropolitanis singularum provinciarum, Dionysius Exiguus, LVII, 161. Quod extra conscientiam metropolitani non ordinetur episcopu *ibid.*, 242. Ut metropolitanis sua jura serventur, *ibid* 293. — Metropolitanus omnibus, si fieri potest, præsentibus comprovincialibus episcopis ordinetur, Coll. Can XCIX, 1004. — De metropolitanis, ut nullus absqu comprovincialium episcoporum instantia aliquorum audiat causas, Remigius Curiens., CII, 1104. — De metropolitanis episcopis, Isidorus Mercator, CXXX, 281. metropolitani arbitrio synodus congregetur, *ibid.*, 38 Quod extra conscientiam metropolitani non sunt ordinandi episcopi, *ibid.*, 699. Ut nullus sine consensu episcopi metropolitani episcopus ordinetur, *ibid.*, 924. — Quales epistolæ a metropolitano sint fratribus dirigendæ Burchardus, CXL, 562. De metropolitano si comprovincialem episcopum in sua causa audire distulerit, *ibid* 564. — Quod omnis metropolitanus infra tres mense consecrationis suæ pro pallio debet Romam mittere, v ire, Ivo Carnot., CLXI, 431. — Duo metropolitani in ur et eadem provincia esse non debent, Gratianus, CLXXXVI 478. Clericorum et civium voluntate metropolitanus e ordinandus, *ibid.*, 334. Absque primatis consensu metropolitanus episcopum non ordinet, *ibid.*, 347. Metropol tano se repræsentet nuper factus episcopus, *ibid.*, 34 Metropolitanus constituat œconomos, quos episcopus habere neglexerit, *ibid.*, 794. Sine metropolitani conscientia extra suam diœcesim nihil agat episcopus, *ibid* Metropolitanus sine episcoporum consensu vel præsent alicujus eorum non audiat causas, *ibid.*, 795.

Missa. — Vide tabulam *de sacrificio Missæ.*

Monachi. — De bonis monachorum, Theodosius, XII 525. De monachis, *ibid.*, 532. — De monachis propositu non servantibus, S. Siricius papa, XIII, 1138. De monachorum promotione, *ibid.*, 1144. — Ut monachus si a clericatus ordinem niti voluerit, a priori proposito, quo monachus gessit, non debeat deviare, S. Innocentius papa XX, 477. — Quod monachi nisi per gradus ecclesiasticos non debeant ad summum sacerdotium pervenire S. Zozimus papa, XX, 669. — Monachus et virgo, unu abhinc, et alia ab aliunde, in uno hospitio non commaneant, S. Patricius Hibern., LIII, 824. — De monach ad gradus ecclesiasticos accedere cupientibus, S. Le papa, LVI, 571. De monachis qui diu morantes in monasteriis, postea ad clericatus ordinem pervenire nitur tur, non debere eos a priori proposito deviare, *ibid* 524. Qui semel monachi facti sunt, constituimus nequ ad militiam, neque ad dignitatem sæcularem venire, *ibid* 540. Si monachi inventi fuerint conjurati, propriumamittant gradum, *ibid.*, 545. Monachi qui intra tricesimum ætatis annum sunt, in minoribus per gradus singulo crescente tempore, provehantur ordinibus, *ibid.*, 561 De ordine monachorum, *ibid.*, 893. Monachos non licet ad nuptias venire, *ibid.*, 859. — Monachos non licet matrimonio conjungi, Dionysius Exiguus, LXVII, 9 Quod non oporteat monachos prædia alinea conducere *ibid.*, 171. Nullus monachorum tentet ecclesiastica aut sæcularia inquietare negotia, *ibid.*, 172. De monach non manentibus in suo proposito, *ibid.*, 173. Monachum non licere nuptialia jura contrahere, *ibid.*, 174. De monachis qui, præter voluntatem sui episcopi ad urbem regiam veniunt, *ibid.*, 176. De monachorum promotione *ibid.*, 236. Quod monachi nisi per gradus ecclesiæ, non debeant ad summum sacerdotium pervenire, *ibid.*, 26 Quod si quis propositum monachi deseruerit, publicæ s pœnitentiæ satisfactione purgandus, *ibid.*, 290, Quod qui ex monachis, cum nulla cogit necessitas, antiqua d eis debent instituta servari, *ibid.*, 309, — Monacho a nuptias ire non licet, S. Aunarius, LXXII, 764. Monach filios de baptismo habere non licet, *ibid.*, 765. — D monachis qui suam professionem non custodiunt, Crisconius, LXXXVIII, 880. Quod non oporteat monachos prædia aliena conducere, *ibid.*, 900. — De eo quod non oportet monachum fieri sine abbate, Abedoc, XCV

1296 De eo quod non oportet monachum habere proprium, *ibid.* De monachis fugientibus susceptis, vel non susceptis, *ibid.* De eo quod debet monachus dare abbati acquisita, *ibid.* De eo quod ambo excommunicandi sunt, monachus fugitivus et susceptor illius, *ibid.* De vago monacho excommunicando, *ibid* , 1297. De eo quod non oportet monachos a congregatione secedere, *ibid.* De eo quod non oportet monachos cellam construere sine abbatis permissu, *ibid.* — Monacho non licet votum vovere sine consensu abbatis, sin minus frangendum est, Theodorus Cantuar., XCIX, 985. — Monachos per unamquamque provinciam aut civitatem subjectos esse episcopo, Coll. Can. CXIX, 1052. Monachos, quos morum gravitas et vita sancta commendat, clericorum officiis aggregari et optamus et volumus, *ibid.* 1054. Monachi ad clericatus ordinem pervenientes non debent a priori proposito deviare, *ibid.* — Nullus monachorum tentet ecclesiastica aut sæcularia inquietare negotia, Isidorus Mercator, CXXX, 30. Si monachus uxorem duxerit, *ibid.*, 411. Ut monachus sine permissu episcopi vel abbatis cellulas non construat, *ibid.* Ut monachus, si clericus factus fuerit, propositum suum servare debeat, *ibid.*, 701. — De electione abbatis, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 484. De sacerdotio monachi, *ibid.*, 487. De monacho in jus vocato, *ibid.*, 496. — Nulli monacho non sacerdoti, vel laico, licet prædicare, Burchardus, CXL, 651. De ecclesiis monachorum, *ibid.*, 724. Quod spontaneum propositum monachi mutari non liceat, *ibid.*, 793. De monachis et monachabus qui se sacrilega contagione miscuerunt, *ibid.*, 797. Ne monachi placita sæcularia adeant. *ibid.*, 809. — Ut desertor monasticæ religionis excommunicetur, Conc. Turon., CXLIII, 1409. — Ne monachi possessiones conducant, aut negotiis sæcularibus se misceant, Ivo Carnot., CLXI, 491. Ut monachi per singulas civitates subjecti sint episcopis, *ibid.*, 541. De monachis fugitivis non promovendis ad clerum, *ibid.*, 545. Ut nullus incognitus cito in monasterium monachorum recipiatur, *ibid.*, 554. Quod non sit permittendum monachos et monachas in eodem monasterio simul habitare, *ibid.*, 564. Ne congregationes monachorum absque consensu episcopi fiant, *ibid.*, 566. Quid agendum sit de monachis uxores ducentibus, *ibid.*, 572. De prohibenda vagatione monachorum, *ibid* , 582. — Monachi sacerdotes accusare vel in eos testificari non possunt, Gratianus, CLXXXVIII, 661. Monachi in accusatione non sunt audiendi, *ibid.*, Monachi conjurantes proprio priventur honore, *ibid*,, 826. Monachi qui ad clericatum promoventur, a priori proposito discedere non debent, *ibid.*, 991. Absque episcoporum consensu episcopalia jura monachi non usurpent, *ibid.*, 993. Monachi intra claustra morantes clericorum officia exterius non ministrent, *ibid.* Monachi qui sunt in civitatibus, episcopo debent esse subjecti, *ibid.*, 994. Monachi, qui sine licentia episcopi vagantur, ad propria loca redire cogantur, *idid.*, 995. Nullus monachus præter Domini sacerdotes audeat prædicare, *ibid.*, 996. Monachus defensor non debet, *ibid.*, 997. Beneficiis ecclesiasticis monachus presbyter libere perfruatur, *ibid.* Ad ordinem clericatus promoveri monachi possunt, *ibid.*, 999. Ad clericatus militiam non eligantur desertores monasteriorum, *ibid.*, 1002. Omnes monachi tutelæ immunitatem habere debent, *ibid.*, 1005. Sine voluntate episcoporum decimas vel ecclesias a laicis monachi non suscipiant, *ibid.*, 1056. Ante probationnem triennii nullus in monasterio suscipiatur, *ibid.*, 1061. Abbates et alia officia per episcopos debent institui, *ibid.*, 1079. Congregatio monasterii, non episcopus aut aliquis extraneorum abbatem instituat, *ibid.*, De libertate monachorum, *ibid.*, 1080. Cum permissione episcopi abbas locum suum deserere potest, *ibid.*, 1082. Non licet monachis abbates pro suo arbitrio expellere, aut alios ordinare, *ibid.*, 1083. Absque episcopi vel abbatis voluntate nullus monachorum cellulam construere præsumat, *ibid.*, 1085. In episcoporum potestate abbates consistant, *ibid.* Neque commatres sibi facere, neque ad feminas accedere monachis licet, *ibid.*, 1087. Cum sanctimonialibus monachis habitare non licet, *ibid.* Monachi et monachæ in nullo simul cohabitent loco, *ibid.*, 1088. A monasterio monachorum longius construantur monasteria puellarum, *ibid.* Qui monachorum propositum appetit, etiam invito episcopo suscipiendus est, *ibid.*, 1093. Post monasterii ingressum nulli relinquitur licentia testandi, *ibid.*, 1097. In monasterio perpetuo maneant qui a parentibus traditi sunt, *ibid.*, 1100. Extra voluntatem propriam retrusi in monasteriis non teneantur, *ibid.*, 1101. Monasterialibus disciplinis nullus subjiciatur invitus, *ibid.*, 1106. Monachum nullus suscipiat aut ordinet absque abbatis sui permissu, *ibid.*, 1109. Duobus monasteriis unus abbas præesse non potest, *ibid.*, 1111. Monachus si nupserit, excommunicetur, *ibid.*, 1378 Monachus uxorem ducens nunquam sacri gradus sortiatur officium, *ibid.*, 1385. In monasterio recludantur monachi uxoribus sociati, *ibid.*, 1387. Monacho non licet commatres habere, *ibid* , 1832. — Quod monachi per oppida soli non morentur, Clemens III papa, CCIV, 1379. — Ut ejecti ex cœnobio monachi in pristinum statum restituantur, Innocentius III, CCXIV, 208. Ne monachis liceat sine abbatis licentia in alium ordinem transire, *ibid.*, 545

Monasteria. — Ut regularia monasteria nec vendi nec commutari possint, Burchardus, CXL, 677. — Quadraginta annorum præscriptio religiosis domibus conceditur, Gratianus, CLXXXVII, 1058. Possessiones monasterii pro peccato abbatis episcopo tollere non licet, *ibid.*, 1041. Nullo titulo res monasterii valent ab ejus jure segregari, *ibid.*, 1076. Missas publicas in cœnobio episcopi non celebrent, *ibid.*, 1081. Baptisterium in monasterio non permittitur fieri, *ibid.*, 1082. Sine permissione episcopi nullus monasterium præsumat incipere aut fundare, *ibid.*, 1084. Utilitates monasterii a proprio episcopo debent disponi. *ibid.*, 1086. Monasteria clericorum aut laicorum habitacula fieri non debent, *ibid.*, 1090. Qui in sacro ordine sunt constituti monasteriis nullam habeant potestatem, *ibid.* Causa visitandi et exhortandi monasterium episcopus adire potest, *ibid.*, 1091. Frequenter episcopi monasteria visitent, et quæ corrigenda sunt corrigant, *ibid.*, 1091. Non debet episcopus aliquid a monasterio exigere præter conditione quæ dedicationis tempore constituæ sunt, *ibid.*, 1091. Consueta servitia episcopiimonasteria exhibeant, *ibid.*, 1092. Non licet de monasterio egredi quem pater vel mater intra annos infantiæ fecerit ordinari, *ibid.*, 1099.

Neophiti. — Ut neophyti sacerdotes non fiant, S. Siricius papa, XIII, 1161. — De neophytis qui post baptisma ad clerum applicantur, S Leo Magnus, LVI, 760. De neophytis neque episcopus neque presbyteros ordinari, *ibid.*, 817. De neophitis, utrum admittantur ad clerum, *ibid.*, 826. Neophytus in episcopum non est ordinandus, *ibid.*, 253.

Nuptiæ. — Quod debeant feminæ, quæ captis viris nupserant aliis, regressis de captivitate viris prioribus copulari, Dionysius Exiguus, LXVII, 296 — Quæ nuptiæ vitandæ sint, Atto Vercell., CXXXIV, 46. — Quo tempore nuptiæ celebrandæ sint, Burchardus, CXL, 816. Ut in Christianorum nuptiis non saltetur, *ibid.*, 817. De iis qui tertio nuptias celebraverint, *ibid.*, 818.

Oblationes. — Oblationes ecclesiasticæ fructuum extra ecclesiam non accipiendæ vel dandæ, Dionysius Exiguus, LXVII, 58. Quæ species ad altare non ad sacrificium, sed ad benedictionem simplicem debeant exhiberi, *ibid.*, 141. Quod ea quæ in ecclesiis offerri non possunt, ad domus sacerdotum a fidelibus deferantur, *ibid.*, — De oblationibus fructuum quæ ministris ecclesiæ conferuntur. Crisconius LXXXVIII, 885.— De oblatione fidelium, Isidorus Mercator, CXXX, 137. De fructibus in ecclesiam et non alibi dandis, *ibid.*, 271. Sanctas oblationes pro eulogiis ad alias parochias non debere transmitti, *ibid.*, 288. De oblationibus fidelium quod in quatuor portiones fieri debeant, 916. — De oblationibus parochitarum cujus esse debeant, Burchardus, CXL, 700. Quod in unaquaque ecclesia tam de reditibus quam oblationibus quatuor debeant fieri portiones, *ibid.* Oblationes de sabbato in sabbatum innovandas, *ibid.*, 755. Ut oblationes in majoribus festis ab omnibus æquanimiter fiant, *ibid.*, 758. — Oblationes ecclesiæ laicis usurpare non licet, Gratianus, CLXXXVII, 805.

Ordinationes. — In alineo territorio ordinationes celebrare non licere, S. Siricius papa, XIII, 1193. — Ordinationes quædam contra canones, S. Innocentius I papa, XX, 490. Nicænæ regulæ in ordinationibus servandæ, *ibid.*, 492. Quod in ordinationibus crimina vel vitia non bene credantur auferri, *ibid*,, 531. — Ordinationes præcipites ac per saltum vetantur, S. Zozimus papa, XX, 669. — Quod ab illicitis sit ordinationibus abstinendum, S. Cœlestinus I papa, L, 434. — Abstineatur ab illicitis ordinationibus, S. Leo Magnus, LVI, 580. De his qui pretio ordinantur, *ibid.*, 702. De his qui præmio ordines adipiscuntur, *ibid.*, 803. — Ut quicunque contra formas canonum ordinati fuerint, cum ordinatoribus suis deponantur, Ivo Carnot., CLXI, 458. Ordinationes non esse faciendas, nisi in jejunio Quatuor Temporum. *ibid.*, 461. — Qui ordinandi sunt, feria quarta ad examinationem conveniant, Gratianus, CLXXXVIII, 140.

Paræchia. — In parœcham alienam invadere , aut quidquam in ea , inconsulto ipsius episcopo, agere non licere, S. Inocentius I, papa, XX, 606. — Ne quis alienam parochiam usurpet, Regino Prum , CXXXII, 238. Ut

episcopus in alterius episcopi parochia ordinationem non faciat, *ibid.*, 240; Ut nullus presbyter alterius parochianum recipiat, *ibid*, 239 — Ut in altera parochia clericos alterius diœcesis episcopus nullatenus ordinet, Burhardus, CXL, 567; Qui extra parochias habent oratoria, his diebus ad parochias rediere cogantur, *ibid.*, 1716.

Pascha. — Quo tempore Pascha celebretur, Dionysius Exiguus, LXVII, 742; Crisconius, LXXXVIII, 840; Remigius Curiens, XCIX, 1104. — Ut die Dominico Pascha celebretur, Isidorus Mercator, CXXX, 111. Non licere Pascha diverso tempore facere, neque cum Judæis celebrare, *ibid.*, 277. Per orbem universum uno die et uno tempore Pascha celebretur, *ibid.*, 1789.

Patriarchæ. — De patriarchis, Burhardus, CXL, 594.— Quod patriarchæ subditos judicare in prima instantia non debeant, Innocentius, III, CCXIV, 475.

Pœnitens. — De pœnitentibus, S. Innocentius I, papa, XX, 559; Dionysius Exiguus, LXVII, 195. — Quod nulli sit ultima pœnitentia deneganda. S. Cœlestinus I, papa, L, 429; Dionysius Exiguus, LXVII, 275; Crisconius, LXXXVIII, 914; Quatlier debeant in ecclesia suscipi pœnitentes, *ibid.*, 872. —De pœnitentibus, Theodorus Cant. XCIX, 940. — Pœnitentes negotiis sæcularibus se abstineant, Otto Vecell. CXXXIV, 46. — Pœnitentes matrimonia contrahere prohibentur, Gratianus, CLXXXVII, 1516.

Presbyter. — Reus est animarum presbyter qui pœnitentiam morientibus abnegat, S. Julius papa I, VIII, 968. — Presbyteros continentiæ lege obstringi, S. Siricius, papa, XIII, 1184 Ut qui in presbyterio filios genuerunt, removeri ab officio debeant, id. XX, 605. De presbyterorum causis apud finitimos episcopos tractandis, S. Zozimus papa I, XX, 680. — Si presbyter uxorem duxerit, degradetur, S. Leo Magnus, LVI, 442. Si presbyter ante ordinationem suam commisit corporale peccatum, et postea confessus fuerit, ab officio altaris privetur, *ibid.*, 445. De presbyteris lapsis, *ibid.*, 755. De iis qui sine examinatione ad presbyterium promoventur, *ibid.*, 827. Qua ætate debeant ad ordines promoveri, *ibid.* 757. De presbyteris accusatis, *ibid*, 870. De presbyteris lapsis, *ibid.* 872. Non liceat presbytero res tituli venundare, *ibid.*, 873. — Presbyter, si uxorem duxerit, ordine suo moveatur, Dionysius Exiguus, LXVII, 54. Presbyter in digamorum nuptiis ne convivetur, *ibid.*, 56. Presbyter ante trigiuta annos non ordinetur, *ibid.* Presbyter qui suam parœchiam deserens in aliam abit ne amplius ministret, *ibid.*, 60. De presbytero qui a proprio episcopo deponitur et audet imperatoris auribus molestiam afferre, *ibid.*, 64. De presbyteris qui uxores acceperunt, vel fornicati sunt, *ibid.*, 155. De his qui se a ministerio ecclesiastico subtrahunt et seorsum colligunt. *ibid.*, 160. Quod presbyter in tabernis comedere non debent, *ibid*, 167. Nullus presbyter conductor exsistat,. *ibid.* 189. — Ne presbyter inter epulas cantet aut saltet, S. Aunarius, LXXII, 766. — De presbyteris qui contemptis episcopis suis seorsum conventus congregare tentaverint, Crisconius, LXXXVIII, 854. — De presbyteris lapsis in persecutione, Isidorus Mercator, CXXX, 261. — De presbyteris qui a fidelibus ad prandium invitantur, Regino Prum., CXXXII, 231. De convivio presbyterorum, *ibid.* Ut omnis presbyter suis parochianis symbolum et orationem Dominicam insinuet, *ibid.*, 242. Ut nullus presbyter cum mulieribus habitare ant conversari presumat, CXXXVIII, 443.—De presbyteris qui ante XXX annos ordinantur, Burchardus, CXL, 627. De presbyteris qui parochias fugerunt in quibus locati sunt, *ibid.*, 665; Quod presbyteri assidue legere debeant, *ibid.*, 543. De presbytero, si uxorem acceperit, deponatur, *ibid.*, 645. De presbyteris qui propter suam negligentiam degradantur, *ibid.*, 657.—De non abjiciendis a populo presbyteris conjugatis, Ivo Carnot., CLXI, 178. A quot episcopis presbyter sit audiendus, *ibid.*, 404. Ne presbyteri relictis locis sibi commissis ad alea transeant, *ibid.*, 485; Ut presbyteri juxta ecclesiam hospitentur, *ibid.*, 487. Ut presbyteri singulis annis episcopo de ministerio suo rationem reddant, *ibid.*, 498. Nuptiarum conviviis presbyteri interesse non debent, *ibid.*, 194. — Presbyter in adulteria deprehensus reparari non potest, Gratianus, CLXXXVII, 270 Filii presbyterorum a sacris prohibentur officiis, *ibid.*, 306. Presbyter apud episcopum tantum judicari debet. *ibid.*, 832. Presbyter ab episcopo depositus imperatorem non adeat, *ibid*, 1119.

Primates. — De primatibus, S. Felix, papa, II, XIII, 21.— De primatibus episcoporum metropolitanorum, Isidorus Mercator, CXXX, 257.—De primatibus Burchardus, CXL, 594. Qualis primas esse vel quid agere debeat, *ibid.*, 595. Qui primates sint, *ibid.*, 597.—Quo ordine adeundi sint primates vel alii judices, Ivo Carnot., CLXI, 397. — In quibus locis primates debeant ordinari. Gratianus, CLXXXVII, 385. — Quod primates archiepiscoporum et episcoporum subditos judicare in prima instantia non debeant, Innocentius, III, CCXIV, 445.

Provincia.—Ultra provinciæ terminos accusandi licentia non progrediatur, S. Julius papa, VIII, 991. — Quod unaquæque provincia suo metropolitano debeat esse contenta S. Cœlestinus I, papa, 434. Dionysius Exiguus, LXVII, 276. Ut nequaquam in duos metropolitanos provincia dividatur, *ibid.*, 174. Unaquæque provincia, propter longinquitatem, primatem habeat proprium, *ibid.*, 189, —Quod nosse liceat episcopo in aliena provincia clericos ordinare, Crisconius, CXXXVIII, 903.

Quadragesima.— Non oportet in quadragesima panem offerri, nisi Sabbato et Dominica tantum, S. Leo Magnus, LVI, 720. Non oportet in Quadragesima natalitia martyrum celebrare, *ibid.* Non oportet in Quadragesima aut nuptias aut quælibet natalitia celebrare, *ibid.* Dionysius Exiguus, LXVII, 76 — Oblationes offerri in Quadragesima non oportere, Crisconius, LXXXVIII, 899. — Quod non oporteat in Quadragesima natalitiæ sanctorum celebrare, Buchardus, CXL, 886.

Rogationes. — De jejunio Rogationum, Regino Prum., CXXXII, 243.

Sacrilegi. — De sacrilegis et eorum damnatione, Conc. Trosleian., 675. — Ut sacrilegi judicentur, qui se sacratis feminis miscuerint, Burchardus, CXL, 803.

Sanctimoniales. — De his qui sanctimoniales rapiunt, Regino Prum., CXXXII, 314. Quid agere debeant sanctimoniales, *ibid.*, 316 De cautela sanctimonialium, *ibid.* De corruptis sanctimonialibus, *ibid.* Ne sanctimoniales palatium et publicos conventus adeant, *ibid.*, 317. — De sanctimonialibus, si a proposito sacro deviaverint, Burchardus, CXL, 794. De sanctimonialibus quæ alias velare præsumunt, *ibid.*, 795. De his qui sanctimoniales in matrimonium acceperint, *ibid.*, 797. — Ut sanctimoniales in domibus suis cum aliquibus masculis manducare vel bibere non præsumant, Burchardus, CXL, 811. — Ut sanctimoniales non egrediantur sine licentia abbatissæ, Ivo Carnot., CLXI, 563. — Sanctimonialibus receptacula seu domicilia privata habere non licet, Gratianus, CLXXXVIII, 1089.

Sepulturæ. — Ut nemo pro sepultura quidquid exigat, Regino Prum., CXXXII, 215.— Quod in ecclesiis sepulturæ non fiant, Atto Vercell, CXXXIV, 33. Ut sepulturæ non vendantur, *ibid.* — Qui mortui in ecclesia sepeliantur, Burchardus, CXL, 723. Ubi fideles sepeliri debeant, *ibid.*, 723. — Nullum pretium pro loco sepulturæ aliquo modo exigendum esse, Ivo Carnot., CLXI, 220. Ut nullus in ecclesia sepeliatur, nisi pie et juste vivendo, talem sibi defuncto locum acquisierit, *ibid.*, 249. Quod pro loco sepulturæ nihil exigendum sit, *ibid.*, 349, 252. — Ubi quisque decimas persolverit, ibi sepulturam eligere debet, Gratianus, CLXXXVII, 941. Etiam coacti de sepultura pretium non debemus accipere, *ibid.*, 944. Qui sepelianturin ecclesia, *ibid.*, 946. Quare mortui juxta ecclesiam sepeliantur, *ibid.*, 947. — Ne incendiarii et excommunicati in ecclesia sepeliantur, Innocentius III, CCXIV, 546.

Servi. — Licet servos matrimonia contrahere, S. Julius I papa, VIII, 969. — De servis sine dominorum voluntate non admittendis, S. Leo Magnus, LVI, 967. De servis qui dominos contemnunt, *ibid.*, 788. Quod servi non debeant accusare, *ibid.*, 222. De servis qui jugum famulatus abjiciunt Christianitatis obtentu, Crisconius, LXXXVIII, 885. — De servo ordinato, Coll. Can., XCIX, 1007. — Ut servos ecclesiæ fugitivos liceat vendere episcopo, Isidorus Mercator, CXXX, 405. De servis si ad ecclesiam confugerint, *ibid.*, 497. Ut servi sub obtentu religionis non suscipiantur in clerum vel in monasterium, *ibid.*, 943. — Quod fugitivi servi ecclesiæ promittuntur distrahi, Regino Prumiens., CXXXII, 260. Ut nullus alterius servum ordinare præsumat, *ibid*, 267. De servis ordinandis, *ibid.*, 268. De servis ecclesiarum, *ibid.*, 269. Exemplar libertatis de proprio servo, *ibid.*, 270; Burchardus, CXL, 640. Si ingenua servo proprio se miscuerit, *ibid.*, 342. De illo qui servum se fecit, *ibid.*, 324. De servis qui ad ecclesiam confugiunt, *ibid.*, 372. — Ut servus, nesciente domino suo, ordinari non debeat, Burchardus, CXL, 629. Ut servus in monasterium non recipiatur, nesciente domino suo, *ibid.*, 797. De legitimis matrimoniis servorum, *ibid.*, 819. De servo qui fugerit Dominum suum, *ibid.*, 870. — De servo qui cum rapta ad ecclesiam confugerit, Ivo Carnot., CLXI, 222. De non recipiendis servis ad clerum, *ibid.*, 469. De servis ordinandis quomodo ingenui fieri debeant, *ibid.*, 476. De servorum ordinatione, *ibid.*, 477. De ecclesiarum servis, *ibid.*, 478. De servis sine consensu dominorum ordinatis, *ibid.*, 518. Ut nullus clericorum servum vel discipulum suum ab eccle-

sia extrahere audeat, *ibid.*, 523. — De servo qui fugerit dominum suum, Ivo Carnot. CLXI, 813. De servis malefacientibus, 924. Servus si latenter irrepserit ad sacerdotium peculæ amissione multetur, 293. — Nec ad religiosæ vitæ propositum, nec ad clericatus officium servi sine dominorum consensu admittantur, Gratianus, CLXXXVII, 295. In libertatem vindicentur servi, qui ab infidelitate ad fidem accedunt, *ibid.*, 298. Monasterii servum abbati vel monacho non licet liberum facere, *ibid.*, 299. Servus testamentum facere non potest, *ibid.*, 940. Post præstitam securitatem servi restituantur, qui ad ecclesiam confugiunt, *ibid.*, 1072. Licet servo matrimonia contrahere, *ibid.*, 1433.

Subdiaconi. — Quod subdiaconis carnale connubium denegetur, Dionysius Exiguus, LXVII, 293. — Subdiaconi ordinentur, Isidorus Mercator, CXXX, 399.—Nulli clericorum, ne subdiacono quidem connubium carnale conceditur, Burchardus, CXL, 650. — Subdiaconi uxores non habeant, Nicolaus II papa, CXLIII, 1360. — Ut subdiaconus uxoratus vel concubinarius officio et beneficio careat, Conc. Rem., CLXXIX, 680. Non fiat subdiaconus, qui se caste victurum non promiserit, *ibid.*, 155. — Ad subdiaconatum accessuri continentiam profiteantur, Gratianus, CLXXXVII, 157.

Synodus. — De provinciali synodo retractanda a papa, S. Julius papa I, VIII, 987. — Ut singulis annis per unamquamque provinciam bis in anno synodi fiant, Dionysius Exiguus, LXVII, 42; Prisca Coll. Can., XCIX, 995. — Quod bini conventus episcopales singulis annis fieri debeant, Burchardus, CXL, 561. De synodis, quo tempore sint habendæ, *ibid.* — Absque Romani Pontificis auctoritate synodus congregari non debet, Gratianus, CLXXXVII, 93.

Vasa. — Ut sacra vasa non ab aliis quam a sacris viris tractari debeant, Burchardus, CXL, 714, 715. Si vetustate consumpta fuerint, quid inde faciendum sit, *ibid.* De vasculis quibus sacra mysteria conficiantur, Burchardus, CXL, 721; Ivo Carnot., CLXI, 262. — Ut presbyteri vas mundum habeant, ubi corpus Domini cum diligentia recondatur, Burchardus, CXL, 754. — Vasa sacra non ab aliis quam a consecratis Domino hominibus esse tractanda, Ivo Carnot., CLXI, 175. — Ministris non sacratis vasa Dominica contingere non licet, Gratianus, CLXXXVII, 138. Vasa sacra, nisi pro redemptione captivorum, non sunt alienanda, *ibid.*, 899. Vasa pro vetustate consumpta incendantur, *ibid.*, 1717. Sacra vasa non nisi a sacratis contrectentur hominibus, *ibid.*, 1718.

Viduæ. — De viduis, S. Leo Magn., LVI, 697, 700.— Ut viduæ continentiam professæ non nubant, Symmachus papa, LXII, 54; Regino Prum., CXXXII, 380.— Ut viduæ non velentur, Dionysius Exiguus, LXVII, 306; Crisconius, LXXXVIII, 923; Regino Prum., CXXXII, 379. — De veris viduis, Abedoc., XCVI, 1303. — Qualiter viduæ vel sanctimoniales ad baptisterium ordinentur, Isidorus Mercator, CXXX, 344. — De sæcularibus viduis, Regino Prum., CXXXII, 316. De viduis velatis, *ibid.*, 381. De viduis quæ professa continentia prævaricantur, *ibid.*, 395. — Ut viduæ velum sibi imponere non debeant inconsulto episcopo suo, Burchardus, CXL, 797. Quod viduæ sub nulla benedictione sint velandæ, *ibid.*, 798. De viduis quæ semel sacræ conversationis velamen percipiunt, *ibid.* De viduis propositum relinquentibus, *ibid.*, 801. De viduis velatis, si voluptatibus carnis inservire accusantur, *ibid.*, 803. — Ut viduæ velum sibi non imponant inconsulto episcopo suo, Ivo Carnot., CLXI, 556. Ut nullus viduas velare attentet, *ibid.*, 557. Ut viduæ a proposito viduitatis discedentes excommunicentur, *ibid.*, 559.

Virgines. — De virgine velata quæ propositum mutarit, quid judicatum, S. Siricius papa, XIII, 1182. — De sacris virginibus, S. Leo Magn, LVI, 697, 700.— Ut virgines continentiam professæ non nubant, Symmachus papa, LXII, 54. — De virginibus, Dionysius Exiguus, LXVII, 174, 234. De virginibus velatis, si deviaverint, *ibid.*, 244; Crisconius, LXXXVIII, 880. De virginibus non velatis, si deviaverint, Dionysius Exiguus, LXVII, 245. Ut præfixis diebus virgines sacræ velentur, *ibid.*, 306; Crisconius, LXXXVIII, 923. — Ut virgines ante viginti quinque annos non consecrentur, Isidorus Mercator, CXXX, 334. De custodia sacrarum virginum, *ibid.* Qualiter virgines sanctimoniales ordinentur, *ibid.*, 339. De virginibus quæ infra viginti quinque annos, necessitate cogente, velantur, *ibid.*, 374. De virginibus Deo sacratis si adulteraverunt, *ibid.*, 415. De virginibus sæcularibus si mœchatæ sint, *ibid.* De virginibus sacris, si lapsæ fuerint, vel publice nupserint, *ibid.*, 701. De virginibus non velatis, si deviaverint, *ibid.* De virginibus sacris quando velentur, *ibid.*, 943. Ut virgines professæ continentiam, ultra non nubant, *ibid.*, 993.— De virginibus non velatis, Regino Prum., CXXXII, 394. — Quo tempore sacrum velamen sacris virginibus imponi debeat, Burchardus, CXL, 795. De virginibus, qua ætate velari debeant, *ibid.*, 793. Quo vestitu virgines ad consecrationem venire debeant, *ibid.*, 796. — De virginibus sacratis, si lapsæ fuerint, Ivo Carnot., CLXI, 549. Quo tempore velamen sacris virginibus imponi debeat, *ibid.*, 553. De virginibus sacris quæ propter strictiorem vitam ad aliud monasterium transire disposuerunt, *ibid.*, 154. — Ante sexagesimum ætatis suæ annum virgines non consecrentur, Gratianus, CLXXXVII, 1102.

CXV.

INDEX DE CONCILIIS

QUORUM MENTIO FIT IN PATROLOGIA, ALPHABETICE REFERENS HISTORIAM

ET VARIAS ILLORUM ACTIONES, SERIEMQUE EORUMDEM CHRONOLOGICAM.

MONITUM.

Concilium seu synodus in genere definiri solet: Congregatio prælatorum Ecclesiæ in unum locum ad causas quæ vel ad fidem, vel ad mores, vel etiam ad disciplinam pertinent, examinandas et definiendas. Quadruplex distinguitur: Generale, nationale, provinciale et diœcesanum. Cum plurima in nostro Patrologiæ cursu concilia vel memorantur vel afferuntur, in hoc Indice illorum historiam breviter texere statuimus, et ut desiderata facilius lector reperiret, alphabetice illa ordinavimus, annum, volumen et columnas indicantes. Addidimus præterea seriem chronologicam eorumdem conciliorum.

Africanum concilium (ann. 249). — Huic concilio præfuit S. Cyprianus. Statutum est de prohibitione tutelæ testamentariæ pro sacerdotibus, ne in rebus sæcularibus impediti, ab officiis sacris abducerentur; S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 178.

Africanum concilium (ann. 251). — Idem præfuit S. Cyprianus, in causa Felicissimi et quinque sacerdotum qui illius partes amplexi fuerant. Ibi damnati sunt et excommunicati. Novatus hæresi et perfidia convictus fuit. De lapsis etiam actum est. Aderant 70 episcopi; S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 178.

Africanum concilium (ann. 369). — Hic depositus est ab

episcopatu Chronopus; qui damnatus ad magistratum sæcularem appellavit contra legum disposita, et a Valentiniano imperatore ad summam pecuniæ solvendam pro pauperibus damnatus est; S. Isidorus Hispal., LXXX, 178.

Africana synodus universalis (ann. 425 vel 426), — ab Aurelio congregata in causa Pelagianorum et Leporii monachi ad rectam fidem ex errore conversi, Marius Mercator, XLVIII, 363.

Africanum concilium (ann. 646). — Tres primates, scilicet Columbus Numidiæ, Reparatus Mauritaniæ, Stephanus Byzacenæ, epistolam synodicam ad S. Pontificem Theodorum miserunt de promulgatione Ecthesis in gratiam Monothelitarum; alteram miserunt ad Paulum Constantinopolitanum patriarcham, rogantes eum ut novitatem rejiceret; tertiam ad imperatorem, ut novæ doctrinæ scandalum tolli juberet, et Paulum cogeret fidei totius Ecclesiæ sese conformare. Monothelitarum quoque doctrinam damnarunt; Isidorus Hispal., LXXX, 178.

Agathense concilium (ann. 506). — Alaricus Visigothorum rex, etsi esset Arianus, episcopos catholicos in concilium convocari permisit. Illi tunc episcopi, numero circiter 35 in urbe Agatha (Agde) congregati, canones 47 condiderunt disciplinares, id., LXXXIV, 256.

Alexandrinum concilium (ann. 326). — Quinque mensibus elapsis, post habitum Nicænum concilium, S. Alexander proximus morti, elegit sibi successorem S. Athanasium in Ecclesia Alexandriæ de jussu Dei. Athanasius aberat. Athanasi, exclamavit tum Alexander, fugere conaris, sed non fugies, Cassiodorus, LXIX, 283.

Alexandrinum concilium (ann. 339). — Eusebius Nicomediæ et ejus partibus faventes cum in locum Athanasii in sede episcopali substituissent presbyterum Arianum, Athanasius ne dogma Arianum in Alexandria cresceret, hoc convocavit concilium in quo centum circiter episcopi sederunt, *ibid.*

Alexandrinum concilium (ann. 362). — Imperante Juliano habitum et post occisionem Georgii intrusi a paganis. E manuscripto in Ecclesia Vercellens. invento, S. Eusebius huic præfuisse dicitur cum dignitate legati papæ Liberii, qui eamdem missionem suo collegæ exsilii in Thebaïda Lucifero Calaritano commiserat. Hic vero in ipsius locum duos diaconos, nempe Heremium et Agapetum, misit dum ipse Antiochiam perrexit ubi Paulinum dogmatis Eusebiani caput ordinavit, Rufinus Aquil., XXI, 498.

Anazarbi synodus (ann. 425). — A Maximiano habita, adversus Julianum, Marius Mercator, XLVIII, 359.

Ancyranum concilium (ann. 314). — Cui præfuit Vitalis Antiochenus; fuit convocatum ad deliberandum statuendumque de his quæ, grassante sub imperatore Maximino Daïa persecutione, ad eos spectant, qui fidem abnegarunt, et in quinque et viginti canonibus explanantur, Tertullianus, III, 314.

Ancyranum conciliabulum (ann. 358). — Hoc pseudoconcilium a duodecim episcopis Semi-Arianis habitum fuit, cui præfuit Basilius Ancyranus. Fecerunt Patrum fidei expositionem in qua decem et octo anathemata comprehenduntur. Quæ omnia statuta rejicienda sunt, et falsa imputatio papæ Liberio facta, quod subscripserit formulæ Arianæ vel Semi-Arianæ, pariter despicienda est, S. Hilarius Pictav., X, 489.

Ancyranum conciliabulum (ann. 375). — Illud convocavit Demosthenes præfectus prætorii in Ponto et Cappadocia, deponi ibi Hypsium episc. Ancyran. jussit, et Cedicium in locum ejus substitui.

In eodem concil. quidam vilis, cui nomen Philocharis, S. Gregor. Nyssen. insimulavit.

Supra memoratum ut falsum habetur et rejiciendum, concilium, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 264 *et seqq.*), contra Paulum Samosatens. episc. Antiochen. — Primo huic præfuit, ut opinantur, Firmilianus episcop. Cæsariens. in Cappadocia, et cum Patres eum convincere in hoc nequiverunt, aliud ibidem tenuerunt in quo, ut notatum est, damnavit et rejecit absolute nova Pauli Samosatensis dogmata Firmilianus; sed cum hic hæresiarcha promitteret suos corrigere errores, Patres suspensam tenuerunt sententiam, S. Damasus papa Prolegom., XIII, 303; Marius Mercator, XLVIII, 1129.

Antiochenum concilium (ann. 270), contra eumdem Paul. Samosat. — Res litigiosa Pauli Samosat. nec primo, nec secundo concilio habuit finem. Etenim notat Rufinus post Eusebium, episcopos iterum atque iterum et diversis temporibus convenisse contra eum, et cum eo colloquium in singulis conventionibus habuisse, ut errores suos agnosceret, ad fidemque redire inducerent. Hoc fuit tertium concilium ad eum spectans, cui præfuit, Firmiliano Tarsi mortuo itinerante, Helenus hujus urbis episcopus; in eo Patres Paulum deposuerunt et excommunicationis sententiam tulerunt. Post hanc sententiam, episcopum Antiochiæ Domnum Demetriani filium elegerunt. Ibi fuerunt sedentes 180 Patres, *ibid.*, 1139.

Antiochenum concilium (ann. 332). — Ubi sederunt patriarchatus Antiochiæ episcopi, eo fine ut eligerent novum patriarcham, loco sancti Eustathii, in exsilio exstincti.

In hoc viginti et quinque canones *concilio dedicationis* vulgo ascripti, fuerunt conditi, de confirmatione decreti Nicæni, de celebratione festi Paschatis, etc., *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 341). Cujus concilii occasio fuit, quod Magnus Constantinus jussit Deo dicari basilicam quam Antiochiæ struxerat, et ad hanc dedicationem quamplurimos episcopos convocarit in eamdem urbem. Ibi sederunt centum septem et triginta Patres, scilicet: nonaginta orthodoxæ fidei episcopi, et dogmata Arianorum sed occulto profitentes quadraginta, qui quidem se rectæ fidei astrictos fingentes hoc intuitu formulam fidei exposuerunt. Quinque et viginti canones supra memorati a Patribus recepti sunt: quos miserunt ad episcopos omnium provinciarum cum epistola synodali in qua eos rogant ut subscribant ad eos confirmandos, affirmantes se nihil condidisse et statuisse nisi ex afflatu Spiritus sancti, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 348), contra Stephanum Antiochiæ intrusum. — Hujus concilii causa fuit quod imperator Constans cum vellet sententiam concilii Sardicensis exsequi et episcopos immerito depositos redintegrare, misit ad fratrem Constantium, Vincentium Capuanum et Euphratam Colonien. cum præfecto Salliano, qui ei epistolam redderet in qua firmiter se, armata manu si esset necesse, in sedem episcopalem collocaturum, dicebat. Tunc Stephanus Antiochiæ intrusus et concilio Sardicensi depositus machinationem adversus duos Constantis legatos adinvenit. Inde reus fuit excommunicatus, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 361). — Hujus concilii ea fuit occasio: cum a bello redux imperator Constantius Antiochiæ stiterat, ibi concilium convocavit ad rem Arianorum promovendam. Nam eorum partibus maxime favebat. Hujus imperatoris consilium erat ut *consubstantialitatem* et *substantiæ differentiam* rejicerent Patres; ii vero exponentes ante omnia, sede vacante, ad episcopi electionem procedendum esse, suffragia e diversis partibus in sanctum Meletium cediderunt qui intra triginta dies Arianos expulit, urbemque sanavit ab omni errore; quod fuit causa ejus expulsionis. Cui successit Arianus Euzoius, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 379). — S. Gregor. Nyssenus nos docet episcopos Orientis orthodoxos, cum revocati ab exsilio et redintegrati in suis sedibus fuissent, concilium habuisse Antiochiæ. Causa hujus præcipua, nec dubitari potest, fuit pax Ecclesiæ Antiochiæ, et sancti Meletii in dignitate episcopali confirmatio; primum enim ordinem tenet in subscriptionibus, profecto quod huic præfuit. Id neminem latet, Patres recepisse Epistolam synodalem sive fidei expositionem concilii Romæ sub S. Damaso habiti, quæ confirmabat fidem Ecclesiæ de Trinitate et speciatim de Spiritu sancto, et rejiciebat Apollinarii errores, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 383 vel 390). — Hoc fuit habitum a Flaviano episc. Antioch. cum tribus aliis episcopis et sacerdotibus vel diaconis triginta. (Fuit contra Messalianos.) Pœnitentiam Adelphio denegavit qui cum eis necessitudines fovebat. Messaliani in eo concilio et in conciliis Sidens. Oriental. et œcumenico Ephesino damnati sunt, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 388 seu 389). — Cujus causa fuit mors violenta S. Marcelli episc. Apameæ. Cum hic templum paganorum evertere pagi vulgo *Aulone* in territorio Apameæ, intentus esset, a paganis comprehensus, et in ignem conjectus. Apamei ultionem mortis episcopi sui ardebant. Sed Patres in hoc concilio sedentes, reorum in gratiam sententiam tulerunt, *ibid.*

Antiochiæ synodus (ann. 417), a Theodoto Antioch. episcopo habita adversus Pelagium, mense Octobri. Marius Mercator, XLVIII, 344.

Aquileiense concilium (ann. 381). — Hoc concilium fuit habitum contra Palladium partibus Arii favere suspectum. S. Hilarius Pictav., X, 685.

Aquileiensis provinciæ concilium (ann. 440-450), contra Pelagianos a S. Leone coactum. S. Leo, LIV, 593.

Aquileiense concilium (ann. 557). — Habitum fuit a Paulino arch. Aquileiensi, sed reprobatum. Damnavit ultimum œcumenicum Constantinopolitan., et eorum qui

huic innuebant, communionem sedentes rejecerunt, non excepta papæ communione. S. Hilarius Pictav., X, 685.

Aquileiense concilium (ann. 698). — In quo sedentes unanimi ore, schismati quo vinciebantur Istriæ episcopi a tempore quo Pelagius I sedem adeptus est apostolicam, renuntiaverunt. *ibid.*

Aquileiense concilium (ann. 1181). — Valdericus sive Ulricus hoc congregavit, ea mente ut vitam communem canonici sui amplecterentur, *ibid.*

Aquileiense concilium (ann. 1184), quod fuit convocatum contra incendiarios et sacrilegas, *ibid.*

Aquisgranense concilium (ann. 789). — Exstat collectio septem et triginta capitularium de disciplina ecclesiastica quæ data sunt a Carolo Magno. Synodus Suessionensis « a vocat capitularia synodalia veluti spectans ad præsens concilium. Cælius Sedulius Prolegom., XIX, 518.

Arabicum concilium (ann. 246 vel 249). — Quarto anno imperantis Philippi, et undecimo pontificatus Fabiani, habitum fuit in Arabia concilium ubi sederunt perplures episcopi. Contra aliquot hæreticos arabes, quorum dogma erat animam humanam cum corpore mori, quocum aliquando eam resurrecturam esse. Cassiodorus, LXIX, 289.

Arausicanum concilium I (an. 441) — Habitum fuit imperante Valentiniano III, sub pontificatu S. Leonis I, et in ecclesia Justiniana. Huic præfuit S. Hilarius Arelat. Ibi sedentes Patres numero septemdecim triginta canones condiderunt. S Augustinus, XLI, 1785.

Arausicanum concilium II (ann. 529). — Habitum sub S. Cæsario qui huic præfuit, sub pontificatu Papæ Felicis IV, imperante Athalarico rege Italiæ. Ibi agebatur de gratia et libero arbitrio secundum fidem catholicam. Ibi 25 articuli statuti sicut de hac fide. S. Prosper, LI, 612 seqq.

Arausicanum concilium (ann. 1229) — In hoc ad pœnitentiam admissi sunt Albigenses et hujus hæresis suspectæ personæ quas inquisitio Tolosæ detexerat, S. Cæsarius, LXVII, 1142.

Arelatense concilium I (ann 314). — Hoc decrevit contra ejus accusatores Donatistas. Cæciliani episcopi Carthaginensis innocentiam et amplius.

Constituit can. 8. « De Afris qui propria lege uti solent rebaptizatione, ut si quis de hæresi venerit ad Ecclesiam, interrrogent eum Symbolum. Et si perviderint eum in Patre, in Filio, et Spiritu sancto esse baptizatum, manus ei tantum imponatur, ut accipiat Spiritum sanctum. Quod si interrogatus non responderit hanc trinitatem, baptizetur. »

Plures auctores ut Cuminus abbas, Ado numerant sexcentos episcopos qui huic interfuerunt. Baron ducenos, quorum in subscriptionibus sex et triginta notati sunt. Tertullianus Thomassini *Dissertatio in synodos, de bap. hæretic, III*, 1223.

Arelatense concilium (ann. 353-354). — Hoc conciliabulum ubi sederunt plures episcopi Ariani a Constantio convocatum fuit.

Damnavit S. doctorem Athanasium, Photinum et Marcellum Ancyranum ut Sulpitius Severus asserit, Albaspinæus. Observ. in S. Optatum, XI, 1176.

Arelatense concilium, anno incerto habitum, alii anno 443 vel 444, alii vero anno 451 vel 452 habitum fuisse volunt, nec nominantur Patres ibi sedentes.

Deponitur in hoc concilio Quelidonius vel Celidonius episcopatu, *ibid.*

Arelatense concilium III (an. 445 vel 461). — Sub episc. Ravennio habitum.

Conciliavit Theodorum episc. Foro-Juliensem, et abbatem Lirinensem de jurisdictione contestantes, *ibid.*

Arelatense concilium (an. 475). — Convocatum fuit a Leontio episc. hujus urbis, et ibi Lucidus presbyt. erroribus suis de prædestinatione et gratia abrenuntiavit.

Sederunt circa triginta episcopi, *ibid.*

Arelatense concilium, vulgo *IV* (ann. 524). — Huic præerat S. Cæsarius ep. hujus urbis, convocato ob occasionem dedicationis Ecclesiæ S. Virginis, die 6 Junii primo anno pontificatus Joannis I.

Ibi plura constituta sunt, præcipue de ordinatione diaconorum, de promotione ad episcopatum, etc., *ibid.*

Arelatense concilium V (ann. 554) sub Sapaudo episcopo hujus urbis convocatum. — Quod inter plura, de liturgia et de disciplina ecclesiastica quædam statuit, *ibid.*

Arelatense concilium (ann. 813). — In hoc concilio cujus convocatio et quatuor aliorum a Carolo Magno provocata fuit, Patres de reformatione plures articulos constituerunt, *ibid.*

Arelatense concilium (ann. 1059), sub legatis Papæ Nicolai II habitum. — In hoc concilio quædam petitio facta est a Berengario vicomite Narbonæ ad revocandam excommunicationem quam in eum Guifredus archiepisc. hujus urbis intulerat, *ibid.*

Arelatense concilium (ann. 1205), a legato Petro de Castelnau habitum, ubi aliquot Constitutiones fecit pro Ecclesia Arelat., *ibid.*

Ariminense concilium (ann. 359), generale cui, ut probabile est, præfuit Restitutus episc. Carth. — In hoc concilio decem anathemata contra diversos errores Arii, Photini et Sabellii prolata sunt, ac amplius damnati et depositi unanimi ore qui contra prætendebant, inter quos Ursacius, Valens, Caius Germinius. Omnes episcopi dixerunt : « Volumus hos hæreticos damnatos, ut fides catholica firma maneat et sit pax in Ecclesia. » Hic sederunt 400 episcopi e diversis provinciis Occidentis, Illyriæ, Italiæ, ex Africanis, Hispanis, Galliis, etc., etc. — Ibi post longa tempora lassati legati ad imperatorem Patres Ariminenses quod tam sancte statuerant annulaverunt, et cum Arianis innuerunt, S. Hilarius Pictav., X, 699.

Arvernense concilium. — Hoc fuit habitum anno 525 cujus videsis Notitiam in *Gallia Christ.*, t. IV, col. 519, S. Gregorius Turon., LXXI, 406.

Arvernense, Claromontanum concilium (ann. 535); et primum sub pontificatu Agapeti. — Honoratus Bituricensis arch. et alii Galliarum episcopi ad numerum quindecim sederunt in consessu in urbe Claromontana ex consensu regis Theodeberti. Incœperunt genuflectere, pro rege et regno prospero orationem fundere; deinde perlectis veteribus statutis, aliquot renovarunt ex eis, iis alia numero sexdecim addiderunt, *ibid.*

Arvernense, Claromontanum concilium (ann. 549). — Huic præfuit Hesychius archiep. Vienn. habitum fuit paulo post concilium quintum Aurelianense cujus renovavit pro omni opere canones sexdecim. Ibi sederunt decem prælati, *ibid.*

Arvernense, Claromontanum concilium (ann. 587). — Huic S. Sulpicius Bituricensis episcopus præerat qui unanimis cum aliis prælatis sedentibus, dissidio inter episcopum Rutinensem Innocentium, et Urcinum episcopum Cadurcensem finem fecit. Hoc dissidium de jurisdictione aliquot parochiarum quæ priori ascriptæ fuerunt, ortum erat, *ibid.*

Arvernense, Claromontanum concilium (ann. 1077) habitum fuit a legato Hugone de Die qui huic præfuit. Simoniaci episcopi ibi fuerunt depositi, *ibid.*

Asturicense concilium (ann. 415 vel 446). — Acta contra Manichæos a S. Leone conscripta cum pervenissent in Hispaniam, hujus regionis episcopi delegere hujus dogmatis sectatores conati sunt quocunque loco occultati essent. Idacius et Turibius cum aliquot Manichæos in urbe Asturicensi detexissent, de iis scripta ad Antoninum Emeritensem miserunt. Tunc jam comprehensum Pascentium e Lusitania expelli jussit. Unde, ut opinantur, in hac urbe concilium hic memoratum, S. Leo, LV, 1034.

Atrebatense concilium (ann. 1025). — Huic præfuit Gerardus episc. Hæresis Manichæorum in diœcesi Attrebatensi pullulabat. Sentit episcopus doctrinarum perversarum venenum ; conquisivit sectarios, ad synodum compellavit et instanter explicationem ab eis expostulavit, instans et urgens deserere malam doctrinam et abjurare, et ad confirmandum suæ fidei testamentum exegit ab unoquoque in modum crucis † quemdam characterem conscriptum, Gerardus, Camer. episc., CXLII, 1269.

Atrebatense concilium (ann. 1097). — Hoc habitum fuit ab episcopo Lamberto, sedentibus ejus archidiacono, quinque abbatibus. Ibi episcopus privilegia suis prædecessoribus concessa abbati et monachis montis S. Eligii confirmavit, et aliud monasterium (Arroasianorum) ab omni alia jurisdictione ac sua exemit, monachis dando facultatem eligendi abbatem et abbati facultatem loca polluta reconciliandi, S. Urbanus II papa, CLVI, 1174.

Augustanus conventus (ann. 952). — In quo concordi diligentia tam sancti cleri quam populi, Ecclesiæ stabilitatis profectus et totius Christianitatis utilitates tractantur. — Illi præfuit Frithuricus reverendus Moguntinæ sedis archiepiscopus. Adfuerunt plures archiepiscopi et circa virginti episcopi. Ibi rex piissimus Otto ecclesiasticarum rerum auxiliatorem se esse promittendo certificavit. Ex hac promissione regali audita, archiepisc. residens communi cæterorum assensu capitula titulari præcepit, *Monument. diplom.*, CXXXVIII, 833.

Augustodunense concilium (ann. 590). A Guntramno convocatum, de Tetradia. — Hæc Tedradia uxor erat Eulalii, provinciæ Arvernensis comitis ; quæ marito valedixerat suo ut comiti nomine Didier adhæreret. Sed concilium de propriis parafernalibus bonis restituere Eulalio comiti duplo duplum vel ad quadruplum valorem

e sua domo ablatorum, damnavit eam, et notam infamiæ liberis adulterinis quos e comite adultero genuerat addidit, notans eos liberos illegitimos, S. Gregor. Turon., LXXI, 520.

Augustodunense concilium (ann. 670). — S. Leodegarius hujus urbis episc. et aliud convocavit et huic præfuit; cujus supersunt aliquot statuta; aliqua vero desunt, siquidem in ordine transcriptionis a primo ad quintum, a sexto ad octavum, ab octavo ad decimum, a decimo ad quartum decimum et ad quintum decimum, juxta vetustissimas collectiones in quibus omnino et totus deest præcedens, transitur, *ibid.*

Auraicense concilium (ann. 408). — Tempore Theodosii Junioris et Cyri consulum VI Idus Novem. in ecclesia Justinianensi, Isidor. Mercator., CXXX, 391.

Aurelianense concilium (ann. 511). — Quod consilio S. Remigii Rhemensis convocavit rex Clodovæus. Ibi sederunt quinque metropolitani, Burgidalensis, Bituricensis, Turonensis, Auscensis et Rothomagensis, qui cum aliis episcopis unum et triginta canones condiderunt, S. Leo, LVI, 312.

Aurelianense concilium (ann. 538), sub Sylverio pontifice summo. — Huic præfuit Lugdunensis archiepisc. S. Lupus, quocum consederunt alii undeviginti episcopi qui subscripserunt tribus et triginta canonibus conditis ad renovandos veteres canones de disciplina, *ibid.*

Aurelianense concilium (ann. 549), regnante Childeberto. — Sacerdos Lugdunensis archiepiscopus huic præfuit: quod fuit congregatum ut ibi causa Marci episcopi Aurelianensis diceretur. Ex omnibus provinciis trium regnorum Galliæ formatum erat. In hoc restitutus fuit Marcus in sua sede episcopali et quatuor canones conditi fuerunt, *ibid.*

Aurelianense concilium (ann. 634). — Quod coactum contra Monothelitarum hæresim quæ pervadere Gallias minabatur; hoc concilium habitum fuit curante S. Elysio etiamnum laico, *ibid.*

Aurelianense concilium (ann. 1129). — Hoc habitum fuit ab Umbalo archiepiscopo et apostolicæ sedis legato. Quæ fuerit causa hujus concilii, latet, S. Urbanus II papa, CLVII, 70.

Bagaiense conciliabulum (ann. 394), a Primiano Donatista et episc. Carthaginensi convocatum irregulariter et omissis non omittendis formis. — Ibi sederunt trecenti decem episcopi. Non in pretio est quod decrevit contra episc. Carth. Maximianum, S. Optatus, Prolegom., XI, 846.

Bagoriense concilium (ann. 740), loco incerto habitum a sancto Bonifacio ex commendatione Gregorii III papæ. Ibi sederunt octo Patres, S. Bonifacius arch. Mogunt., LXXXIX, 805.

Bagoriense concilium (ann. 903).—Hujus concilii ratio fuit quædam donatio ab imperatore Ludovico III facta S. Emmeranni monasterio cum approbatione archiepisc. Salzburgensis et quinque aliorum episcoporum, *ibid.*

Bagoriense concilium (ann. 906).—Ibi confirmatum est privilegium quo Ecclesia Frisiaca fruebatur sibimetipsi eligendi suum episcopum. Sex huic solemni facto interfuerunt Prælati, *ibid.*

Bajocensis synodus (ann. 1518), sub Rev. D. Ludovico de Canossa, episcopo ejusdem urbis. — In hac synodo editæ et publicatæ sunt variæ constitutiones, Joannes Rhotom. archiepisc., CXLVII, 235.

Belvacensis synodus (ann. 795). — Carolus de Villers Belvacensis episcopus habuit hanc synodum cum suis presbyteris. Ibi Constitutiones synodales promulgavit, alias de Confraternitatibus, alias de sacramentis, vita clericali, testamentis et sepulturis et collectis, Hincmarus Rhemensis, CXXV, 392.

Belvacensis synodus Caroli II (ann. 845). — Hæc synodus habita fuit apud Belvacum civitatem anno sexto regni domni Caroli, et sedentes Vemilo, Erchanradus, Ymmo, Rothadus, Simeo, Lupus, Ragenarius, Helias, Erpoinus, Aio, Hincmarus, presbyteri et vocati archiepiscopi capitula fecerunt quæ idem princeps gloriosus, Deo teste, sub fidei suæ astipulatione se servaturum promisit erga omnes Ecclesias et episcopos regni sui. *Monument. Diplom.*, CXXXVIII, 543.

Belvacense concilium (ann. 1114). — Hoc concilium habitum fuit a Conone cardinali et legato, sedentibus trium episcopis provinciarum; ibi fuit excommunicatus imperator Henricus V; renovata plura decreta sunt postremorum pontificum de salute bonorum ecclesiasticorum et aliis disciplinæ ecclesiasticæ, S. Urbanus II papa, CLVI, 1199.

Barcinonense concilium (ann. 599). — Hoc concilium, ut videtur, papa Gregorio indicente, habitum fuit ad vitium Simoniæ exstirpandum in iis provinciis. Asiaticus Tarraconensis archiepisc. huic præfuit, et ibi sederunt undecim episcopi qui canones quatuor condiderunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 607.

Barcinonense concilium (ann. 1064). — Hoc convocavit cardinalis Hugues Le Blanc Alexandri II legatus. Ibi ad memoriam clericorum continentiæ præceptum revocatum est, pariter in eodem actum est de ritu Gothico abdicando et de Romano adoptando. Alexander II ore unanimi habitus est summus Pontifex legitimus et Cadalous ut antipapa damnatus est, *ibid.*

Barense concilium (ann. 1097). — Hoc fuit habitum ab Urbano II papa, astantibus, 183 episcopis. Causa hujus concilii fuit adunatio communis Græcorum et Latinorum, S. Urbanus II papa, CLI, 242.

Basileense et Senonense concilia (ann. 1198). — Hæc concilia fuerunt convocata pro gestatione almutiarum in capite, Robertus Pullus, CLXXXVI, 1118.

Basileensia concilia, et ut verius dicam Basileense concilium in quinque et quadraginta sessiones partitum (ann. 1431). - Narratio longa esset de dissidiis inter Patres Basileenses et Eugenium IV grassantibus, et quæstio est fueritne œcumenicum, annon. Hic consessus magnam in tota Ecclesia turbationem attulit. In quo summus Pontifex depositus suffragiis sedentium et antipapa Felix V proclamatus, S. Leo Magnus, LVI, 312.

Beneventanum concilium (ann. 1087). — Hoc concilium a papa Victore III habitum fuit, et ibi excommunicavit. Guibertum ejus æmulum, eamdem tulit sententiam adversus Hugonem Lugdunensem et Richardum abbat. Massill. utrumque antipapæ fautores. Investituras tandem damnavit sub pœna excommunicationis cum consensu omnis concilii, Victor III papa, CXLIX, 965.

Beneventanum concilium (ann. 1091). — Urbanus II congregavit hoc concilium. Ibi renovavit damnationis sententias latas adversus antipapam Guibertum, et quatuor canones condidit, *ibid.*

Beneventanum concilium (ann. 1108). — Hoc concilium habitum fuit a papa Paschali II de investituris et luxu vestium clericorum. Excommunicatos declaravit et clericum qui beneficium ecclesiasticum a sæculari obtinuit, et ipsum sæcularem *ibid.*

Beneventanum concilium (ann. 1091). — Habitum fuit ab Urbano II papa, qui sententiam anathematis super Guibertum hæresiarcham et omnes ejus complices synodali judicio confirmavit, S. Urbanus II papa, CLI, 81.

Bonogisilense concilium (ann. 618). — Hoc Bonogisili vel Bonogeli quod tribus leucis a Lutetia distat habitum; ne ordinetur laicus in archipresbyterum prohibet, Idem sacra celebrare pro mortuis, baptismum administrare laicos sepelire nisi cum ordinarii licentia monasteriis interdicit, S. Gregorius Turonens., LXXI, 634.

Bonogisilense concilium (ann. 853). — Ea fuit causa hujus concilii, dissidia episcopi Cenomanensis cum abbatia Anisolensi vel Sancti Calisii. Mauricius Turonensis archiepisc., Venilo Senonensis, Hincmar Rhemensis, Paulus Rhotomag. et viginti tres episcopi ibi sederunt cum tredecim abbatibus, *ibid.*

Bracarensis et Tarraconensis synodi (ann. 461, 465). — Cum Sylvanus episc. (Calahorra) episcopos ordinavisset, inscio Ascanio metropolitano, hic habuit hanc synodum suæ provinciæ, ut scriberet ea de re ad S. Hilarium summum pontificem qui, re expensa, in concilio Romæ habito, ad metropolitanum Tarraconensem Epistolam synodicam direxit, qua denuntiat, spectatis pluribus epistolis magnatum et magistratuum Hispaniæ urbium quarumdam ad se directis in Sylvani gratiam, illi veniam præteriti concedere, dummodo in futurum canones non amplius omitteret, S. Leo, LV, 471.

Bracarense concilium (ann. 560, 563). Ab archiepiscopo Lucretio habitum; in quo lecta fuit S. Leonis ad Turibium epistola, et altera Celenensis concilii synodica ad Baleonium directa adversus Priscillianistas. — Ibi firmata sunt contra istos hæreticos decreta et amplius reformati sunt abusus qui in ministerio clericali irrepserant vel in Dei servitio, *ibid.*

Bracarense concilium (ann. 572). — Hoc concilium primum est in quo formula, regnante Christo, adhibita est, quamvis a longo tempore in aliis actis inveniebatur. Huic præfuit Bracarensis archiepiscopus; et sederunt duodecim episcopi, sex cujusque provinciæ, qui canones ad numerum decem de disciplina condiderunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 561.

Bracarense concilium (ann. 675). — Cui præfuit Leodecisius et sederunt octo episcopi, novem canones condidit, *ibid.*, 585.

Brennacense concilium (ann. 580).— Occasio hujus con-

cilii fuit accusatio quam in S. Gregorium tulerat Leudastes Turon. comes. Eum arguebat urbem Turon. Childeberto Austrasiæ regi tradere voluisse, et reginam Fredegundem in contemptum adduxisse, eam insimulando mali commercii cum Bertramno Burdigalensi episcopo. Structa calumnia a comite cui hujus urbis Turonis gubernatio ablata fuerat. Sententia excommunicationis ibi lata est contra Leudasten, S. Gregorius Turon., LXXI, 567.

Burdigalense concilium (ann. 1097). — Amatus, Burdigalensis archiepiscopus, habuit hoc concilium cum archiepiscopo Auscensi et pluribus aliis episcopis et abbatibus. S. Petri de Narcistais ecclesia ibi abbati S. Joannis de Angeriaco adversus abbatem S. Maxent. adjudicata est, S. Urbanus II, papa, CLI, 244.

Byzacenæ provinciæ synodus (ann. 507). — Ea fuit occasio hujus synodi quod rex Trasimundus Byzacenæ episcopis catholicis vita functis, successores ne darentur prohibuit. Episcopi vero in concilium congregati statuerunt contra principis prohibitionem. Unde nova persecutio, S. Leo, LVI, 120.

Byzacenæ provinciæ synodus (ann. 541). — In hac varia de disciplina statuta sunt et rescriptio Justiniani imperatoris approbata, *ibid.*

Byzacenæ provinciæ synodus (ann. 602) — Habita summi pontificis S. Gregorii Magni jussu, ut hujus provinciæ primatis Clementii de gravibus criminibus insimulati res examinetur, *ibid.*

Byzacenæ provinciæ synodus (ann. 646). — Hujus fuit convocator synodi Stephanus provinciæ primas. Qui anathemate falsam doctrinam Monothelitarum Constantinopol. percutiens, solemniter confessus est duas in Christo voluntates et duas operationes, *ibid.*

Cabarsussitanum conciliabulum (ann. 393). — Damnavit definitive Primianum Donatist. et episc. Carthaginens. Ibi sederunt centum episcopi sectæ Maximianistarum, S. Optatus, Prolegom., XI, 861.

Cabilonense concilium (ann. 470). — Paulo episcopo Cabilonensi mortuo, magnum dissidium fit in hac Ecclesia factionibus trium competitorum. Sanctus vero Patiens Lugdunensis arch. cujus munus erat successoris ordinationem procurare, se cum S. Euphronio Cabilonem contulit; eoque advenerunt alii provinciæ episcopi qui sortem electionis jecerunt in S. presbyterum nomine Joannem, qui tam altum tacens nihil petebat. Ille vero pius et sanctus archidiaconus de se bonam existimationem omnibus dedit ex quo electus fuerat; quæ electio firmata fuit hujus episcopi, S. Gregorius Turon., LXXI, 345.

Cabilonense concilium (ann. 579). — Salonius Embrodunens. episc., et Sagittarius episc. Vinpincens., qui in concilio Lugdunensi, ann. 567 depositi fuerant, a rege Guntramno licentiam se Romam conferendi impetraverant: summus pontifex Joannes III deceptus eis pepercerat, et sedem suam episcopalem reddiderat. Sed denuo ipsis relapsis, habuit rex apud urbem Cabilonem concilium in quo denuo etiam depositi sunt ab episcopatu, *ibid.*

Cæsaraugustanum concilium (ann. 380), habitum contra hæreticos Priscillianistas quorum sectæ primus auctor fuit Marcus e Memphi in Ægypto ortus qui fuit magicæ artis peritissimus et sectator dogmatis quod finxit Manes, S. Leo, LV, 996.

Cæsaraugustanum concilium (ann. 418). — Hoc habitum fuit in forma collationis (*conférence*) cui interfuit Emeritus unus ex Donatistarum episcopis; in quo S. Augustinus alternis vicibus et populum et Donatistas hortatus est, ut hos ad unitatem fidei adduceret. Sed Emeritus adhæsit alto silentio, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 317.

Capuanum concilium (ann. 389-391). — Habitum fuit eo fine ut finiatur Antiochenum schisma, a canonibus Ecclesiæ Africæ habetur plenarium; absentia vero Flaviani episc. Antiocheni prohibuit ne rei conclusio fiat. Attamen pro stabilienda pace, statutum fuit omnibus Orientis episcopis communionem dare quarumcunque partium sint, dummodo fidem catholicam confiterentur. Tractatum etiam fuit de eo quod negabat Bonosius episcopus, id est, Matrem Salvatoris post partum virginem permansisse. Hunc Novatorem ad arch. Thessalonicens. et comprovinciales remisit qui eum, in concilio congregati damnaverunt, S. Damasus papa, Prolegom., XVI, 339.

Carisiacum concilium (ann. 838). — Ea sunt verba docti Mansi de hoc concilio: Eodem quoque anno, id est 838, in synodo Carisiaca iterum auditi Anisolenses monachi, iterum rejecti; pœnaque depositionis ab omni sacerdotali gradu mutati sunt. In hoc eodem concilio, Florus, presbyter Ecclesiæ Lugdunensis, notior sub hoc nomine diaconus Florus, denuntiavit et vias aperuit ad damnanda liturgica opera Amalarii chorepiscopi Lugdunensis. Hincmarus Rhem. arch., CXXV, 85.

Carisiacum concilium (ann. 842). — Hoc concilium convocatum est pro matrimonio Caroli Calvi cum Hermentrude, *ibid.*

Carisiacum concilium (ann. 849). — Citatus est, ex jussu Hincmari, monachus Gotescalcus ante hunc consessum quem habebat Carisiaci rex Carolus. Ibi sederunt duodecim episcopi. Gotescalcus de sua doctrina interrogatus hæreticus judicatus est et inemendabilis, et a presbyteratus ordine quem a Rigboldo chorepiscopo sine assensu Rothadi Suessionens episc. acceperat, depositus est, *ibid.*

Carisiacensis synodus (ann. 855). — Hæc synodus habita fuit sub Benedicto III, Flodoardus canonicus Rhemensis, CXXXV, 231.

Carpentoractense concilium (ann. 527). — Huic præfuit S. Cæsarius Arelatensis, sub pontificatu Felicis IV, regnante Athalarico Italiæ rege. Patres suspensionis pœna pro anno de sacris Agræcium Antibarum episcopum percusserunt, quod ad concilium non venerit, et irregulares fecerit ordinationes. Ibi sederunt sexdecim episcopi qui canoni ad bonorum parochialium administrationem spectanti subscripserunt, S. Cæsarius, LXVII, 1287.

Carrofensis synodus (ann. 989). — Gumbaldus arch. Burdegal. habuit hanc synodum cum sex aliis episcopis Aquitaniæ, in monasterio Carrofensi, in diœcesi Pictaviensi. Patres ibi tres condiderunt canones, Letaldus Miciac. mon., CXXXVII, 824

Carrofensis synodus (ann. 1027). — Hæc habita fuit adversus errores Manichæorum qui in Gallias grassabantur, et in confirmationem pacis, *ibid.*

Carrofensis synodus (ann. 1080). — In hac synodo abbas Sancti Maixenti delationem tulit legato Amato, episcopo Oleronis, adversus abbatem Mustiensem-novum cui comes Gui bona dederat quæ abbati S. Maixenti abstulerat, *ibid.*

Carthaginense concilium I (ann. 251). — Hoc concilium decrevit excommunicationem contra Felicissimum schismatis Africani infelicem auctorem, et contra quinque illos presbyteros Carthaginenses fidei desertores ac schismaticos sectarios jam antea bis excommunicatos. — Decrevit etiam lapsos pœnitentiam agentes in Ecclesiæ communionem esse recipiendos, sed non citra necessitatem urgentem ante tempus satisfactionis impletum, Tertull., III, 849.

Carthaginense concilium II (ann. 255). — Hoc concilium definivit lapsis reditum ad Ecclesiam postulantibus concedendum esse post sibi impositæ pœnitentiæ adimpletionem, *ibid.*, 851.

Carthaginense concilium III (ann. 256). — In hoc concilio constitutum est: 1. Ut omnino deponatur, nisi abstineatur, ille Diaconus quem Rogatianus de proteria et convictis sibi illatis denuntiaverat. 2. Confirmavit decretum alicujus concilii antecedentis contra Germinium Victorem Christianum, prohibendo ne nomen ejus in oblatione sacrificii apud altare nominaretur. 3. Responsum esse videtur baptismum infantulorum in casu necessitatis ante octavam diem accelerandum esse, Tertull., III, 1013.

Carthaginense concilium IV (ann. 258). — Hoc concilium decrevit contra Basilidem et Martialem Hispaniæ episcopos, libellaticos posse quidem ad agendam pœnitentiam admitti, verum ab ordinatione clericali atque a dignitate sacerdotali recte prohiberi, sua etiam episcopali dignitate recte spoliatos, *ibid.*, 1019.

Carthaginense concilium V (ann. 258). — Hoc concilio ob dubitationem, quam alii alio sentirent in quæstione rebaptizationis, tandem definitum est, cum unum sit in sancta Ecclesia baptisma, neminem foris extra Ecclesiam baptizari posse, et additum est illos qui a Catholicis rite baptizati ad hæreticos defuissent non per baptismum sed per solam manuum impositionem recipiendos esse, si ad Ecclesiam redire contendant, *ibid.*, 1035.

Carthaginense concilium VI (ann. 258). — Hoc concilium decrevit ut qui apud hæreticos aut schismaticos tincti sunt, redeuntes ad Ecclesiam baptizarentur. 2. Ut qui in Ecclesia presbyteri vel diaconi ordinati, in schisma dilapsi sint, aut ab hæreticis promoti sint, revertentes ut laici communicarent, salvo tamen concordiæ vinculo cum episcopis qui aliter sentirent, *ibid.*, 1441.

Carthaginense concilium VII (ann. 258), sub Agrippino episc, habitum, pronuntiavit unanimi ore contra baptisma ab hæreticis collatum. Hujus concilii acta disperdita sunt, *ibid.*, 7051.

Carthaginense concilium VIII (ann. 258). — Hoc concilium, sive verum sive falsum sit, in hac collectione, ait Baluzius, ponitur, quemadmodum nonnulla concilia refe-

runtur in vulgatis editionibus conciliorum quæ tamen non constat habita fuisse, *ibid.*, 1101.

Carthaginense concilium (ann. 311). — In hoc conciliabulo Botrus et Celeusius vel potius 70 episcopi schismatici Cecilianum episc. Carthag. damnaverunt, S. Optatus, XI, 777.

Carthaginense concilium (ann. 349), sub Grato episc. habitum. — Primum dicitur non quod antea nullum fuerit habitum, quia vero maxime antiquum orthodoxum et approbatum inter ea quæ ibi convocata sunt. In hoc concilio Deo gratiæ aguntur de unitate procurata, *ibid.*, 803.

Carthaginense concilium (ann. 390). — Huic præfuit Genethelius vel Genedius episc. Carthag. Hoc concilium vocatum est in Carthag. Statuit de continentia episc., presbyt. et diacon , *ibid* , 1195.

Carthaginense concilium (ann. 401). — Hoc concilium fuit ab Aurelio in secretario basilicæ Restitutæ convocatum. Tractat de parvulis apud Donatistas baptizatis, *ibid.*

Carthaginis synodus (ann. 412). ab Aurelio coacta adversus Cœlestium, Honorio X et Theodosio VI CC, Marius Mercator, XLVIII, 321.

Carthaginis synodus (ann. 416), ab Aurelio coacta adversus Pelagium et Cœlestium absentes , Theodosio Aug. VII et Junio IV, Palladio CC, *ibid.*, 331.

Carthaginense concilium (ann. 416), habitum contra Pelagium et Cœlestium, S. Prosper Aquit., LI, 101.

Carthaginis synodus (ann. 418), coacta ab Aurelio, Honorio XII et Theodosio VIII, Marius Mercator, XLVIII, 347.

Carthaginis synodus (ann. 418), ab Aurelio ex omnibus Africæ provinciis collecta, Honorio XII et Theodosio VIII, CC, *ibid.*, 350.

Carthaginis synodus (ann. 418), quæ ibidem habita est, *ibid.*, 353

Carthaginis synodus (ann. 418), ab Aurelio congregata ex tota diœcesi Africæ, *ibid.*, 358.

Carthaginense concilium universale (ann. 418). — Indictum est hoc concilium 1° Maii die apud Carthaginem, S. Optatus, XI, 821.

Carthaginense concilium (ann. 419), sub Aurelio habitum. — In hoc conventum est inscribere in actis concilii Carthagin. tres et triginta canones decretos in præcedentibus conciliis de continentia clericorum, usura, consecratione sancti chrismatis, reconciliatione publica pœnitentium, etc., *ibid.*, 862.

Carthaginense concilium (ann. 419). — Hoc concilium damnavit ut antea Pelagium et Cœlestium, an. 419, S. Optatus, XI, 1502.

Carthaginense concilium (ann. 525). —Hoc concilium a Bonifacio episc. convocatum, in secretario Ecclesiæ S. Agilæi martyris, habitum fuit. Confirmavit privilegia Ecclesiæ Carthag., *ibid.*, 847.

Carthaginense concilium (ann. 534), sub Reparato habitum — Hoc de episcopis Arianis qui ad rectam fidem redierint, decrevit ut a dignitatibus ecclesiasticis arcerentur; ibi lecti sunt veterum conciliorum canones, multaque decreta lata fuerunt pro reparanda ecclesiastica disciplina, *ibid* , 813.

Carthaginense concilium (ann. 550). — Hoc concilium non est approbatum. Episcopi ibi sedentes excommunicare papam Vigilium ausi sunt, quia hic summus Pontifex tria capitula damnaverat, et ad imperatorem Justinianum quem in partes eorum attrahere tentabant, scripserunt. Justinianus vero rescriptum promulgavit in quo Africanos episcopos refutans papæ Vigilii se ultorem ostendebat, S. Isidorus Hisp., LXXXIV, 226.

Causeiense concilium (ann. 995). — Habitum sub Leone abbate monasterii Sancti Bonifacii urbis Romæ et papæ Joannis legato. In hoc Arnulfus pacis Ecclesiæ exturbator damnatus fuit et seipsum sacerdotio exuit, Sylvester II papa, CXXXIX, 347.

Chalcedonense concilium (ann. 451), ubi præfuit Paschasinus cum legatis S. Leonis papæ. — Illud congregatum fuit tanquam tempestatibus quibus tunc agitabatur sancta Ecclesia efficax remedium. Episcopi in conciliabulo Ephesino depositi instanti oratione hoc ab imperatore Marciano petiverant. Ibi contra Euthychetem et Dioscorum olim Alexandriæ episc. sententiam tulerunt tres legati summi Pontif. Paschasinus, Luccutius et Bonifacius his verbis : Nefaria a Dioscoro commissa nota sunt ; in sua communione recepit Eutychetem ab episcopo suo damnatum, quod negavit Ephesi, sustinere pergit nedum veniam imploret, nec epistolam Leonis ad Flavianum legi permisit, necnon summum Pontificem excommunicavit. Multum de eo quesitum est : Citatus ter, ad jussionem non venit ; itaque sanctissim. arch. Romæ Leo, per nos et per istud concilium cum apostolo S. Petro qui est petra basisque et fundamentum catholicæ Ecclesiæ, eum dignitate episcopali, et omni ministerio sacerdotali spoliavit. Ibi adhuc receptæ sunt Epistolæ synodales S. Cyrilli, tam ad Nestorium quam ad Orientales directæ, ut dogmati Nestorii rejiciendo aptæ et definiendo canonice symbolo veræ fidei. In hoc et alia multa et in variis sess. tractata sunt. Huic consederunt sexcenti Patres, S. Damasus papa, XIII, 364.

Cirthense concilium (ann 305). — In hoc in gratiam reconciliati fuerunt et veniam acceperunt episcopi qui, grassante persecutione, paganis sacros libros tradiderant et quibuscum communicare ex Africano proconsulari concilio interdictum erat, S. Augustinus, XXXIII, 161, 580.

Cirthense concilium (ann. 412). Huic concilio præerat Sylvanus episc. et Numidiæ primas. Contra Donatistas convocatum fuit illud concilium, S. Optatus, *Appendix hist. Carth. coll.*, XI, 1451.

Claramontanum concilium (ann. 1095), ubi factum est decretum pro communione sub utraque specie. — Hoc convocavit S. Robertus Pullus, Urbanus II papa, CLXXXVI, 1036.

Clarendonense concilium (ann. 1164). — Consessus omnis regni Angliæ. Ibi stabilita sunt præcepta votis regis conformia, contraria vero Ecclesiæ libertatibus. S. Thomas iis subscripsit articulis quos vocant jura regalia. Fuit enim impulsus ab aliis episcopis et regni magnatibus. Sed postea tanto fuit dolore commotus ut non ausus fuerit celebrare , antequam a summo pontifice absolutus fuerit, S. Thomas Cantuar., CLXXXVIII, 131.

Compendiense concilium (ann. 825). — Hoc concilio de rebus sacris illicite usis actum est; et in eodem imposita denuo fuit pœnitentia Ludovico Debonnario pro aliquot culpis quarum emendationem promisit, S. Agobardus, CIV, 230.

Constantiense concilium (ann. 1094). — Huic Hebehardus Constantiæ episcopus et Urbani II papæ legatus in Alemannia, præfuit. Ibi incontinentia clericorum et violentia Simoniacorum damnatæ sunt. Actum est etiam in causa Praxedis reginæ quæ dimisso clam Henrico imperatore, ad Mathildem confugerat, S. Urbanus II papa, CLI, 126.

Constantinopolitanum concilium œcumenicum II (ann. 381). — Hoc concilium constituit inter multa, hæreticos qui rectæ fidei adjicientur, et plures alios unctione chrismatis esse recipiendos; Arianos, Macedonianos, Sabbatianos, Novatianos ; Eunomianos vero , Montanistas Phrygas , Sabellianos et plures alios qui tinguntur sola immersione, baptizandos esse, Tertullianus III, 1243.

Constantinopolitanum concilium (ann. 382). — Hoc concilium sub imperatore Theodosio et ejus jussu congregatum fuit ad solvenda varia inter quæ negotium quod ad Flavianum spectabat. Huic bis a suis ministris ad eum deputatis concilio invitatus est Gregorius Nazianzenus qui dedit excusationem quod onustus infirmitatibus et morti proximus nihil jam agere poterat, S. Leo, LIV, 955.

Constantinopolitanum concilium (ann. 383). — Ea fuit causa hujus concilii quod imperator Theodosius cui nihil erat antiquius pace imperii et Ecclesiæ, omnium sectarum particularium episcopos habere concilium ut unitatis fructus et unius sententiæ ex eorum collationibus colligeretur, jussionem fecit, *ibid.*

Constantinopolitanum concilium (ann. 448). — A S. Flaviano habitum contra Eutychetem. Hic ter citatus ad concilium venit tandem et a patricio Florente cum interrogaretur an confiteretur duas naturas in Christo post incarnationem, respondit : Confiteor Christum habuisse duas naturas ante unionem, sed post unionem, solam confiteor. Unde anathematizatus est, *id.*, LV, 1098.

Constantinopolitanum concilium (ann. 449). — Eutyches damnatus in præcedenti, ad S. Leonem papam appellavit; in hoc, post discussionem factam actorum concilii recens habiti, exponere suam fidei confessionem ab imperatore jussus est, *ibid.*

Constantinopolitanum concilium (ann. 450). — Theodosio mortuo, ejus successor lætanter legatos S. Leonis hospitatus est. Mox Anatolius, cujus substituti ordinationis in locum Flaviani Constantinop. episcopi, a S. Leone Theodosius approbationem petierat, congregavit hoc concilium episcoporum qui tum in urbe aderant, abbatum, presbyterorum et diaconorum. Lecta est S. Leonis ad Flavianum epistola, cui subscripsit Anatolius dicens : Nestorio, Eutycheti et eorum dogmatibus anathema, *ibid*, 1214.

Constantinopolitanum concilium (ann. 519). — Hoc habitum est quia Timotheus sedem episcopalem et patriarchalem Alexandriæ usurpaverat, et cum sæviret adversus orthodoxos, plures catholici episcopi ad imperatorem

Leonem miserunt supplicationem petentes Timothei depositionem et patriarchæ canonicam electionem : quod fuit causa hujus concilii, *ibid.*, 1219.

Constantinopolitanum concilium (ann. 532). — In hoc, ex jussione imperatoris, per tres dies continuos, orationes ac disputationes inter se habuerunt sex episcopi orthodoxi, et sex episcopi partibus Severi, Antiochiæ Eutychiani patriarchæ faventes. Sed veritas de errore triumphavit et unus ex heterodoxis ad fidem conversus est cum multis clericis et monachis, *ibid.* 975.

Constantinopolitanum concilium (ann. 543). — Hoc concilium coactum est a Menna Constantinopolit. patriarcha in causa Origenis et origenistarum, Liberatus, LXVIII, 1059.

Cordubense concilium (ann. 349).— Huic præerat Osius; fuit contra sectatores Arii celebratum, Osius Cordub. episc., Epist. ad Constantium, VIII, 1327.

Cordubense concilium falsum (ann. 852). — Jussu Abderami regis Mahumeti sectatorum convocatum, decreta ibi prohibitio ad martyrium se offerendi et condemnatio cultus talium martyrum. S. Eulogicus sacerdos Cordubensis in opere cui titulus : *Memoriale sanctorum* illud impugnat et rejicit tanquam falsum, *ibid.*

Danubii juxta ripam concilium (ann. 741). — Hoc concilium a S. Bonifacio et uno legato S. sedis habitum fuit. Rem clerici sive laici qui inemendabiliter a lege Domini declinaret, ad papam deferri, concilium jussit, S. Gregorius III papa, LXXXIX, 584.

Diospolitanum concilium (ann. 415). — Contra Pelagium habitum est, in quo quidem absolutus fuit et ejus doctrina damnata, siquidem ipse eam anathematizare coactus est ut vitet suam damnationem : qui errores Pelagii in codice ab episcopis Eroe et Lazaro collecti fuerant, ut in hoc concilio ante Patres sedentes legerentur. Sed Pelagius in audientia errorum, eos decipere novit, ore confitendo fidem veram quam corde negabat, S. Augustinus, XXXIII, 776, 827.

Ebroicensis synodus (ann. 1576). — In hac æstivali synodo actum est de instauratione disciplinæ ecclesiasticæ iniquitate temporis collapsæ; habita fuit sub Claudio Ebroicens. episc., Joannes Rothomag., CXLVII, 239.

Egarense concilium (ann. 615). — Egara, urbs Hispaniæ erat, hodie Tarraca vel Tetrassa. In hac urbe habitum fuit hoc concilium de celibatu presbyterorum, diaconorum et subdiaconorum, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 614.

Elenense concilium (ann. 1027). — Hoc habitum fuit ab Oliba pontifice Ausonensi ad vicem Berengarii Elenensis episcopi. Ibi actum est de pace et de aliquot disciplinæ Officium divinum per tres menses pro excommunicatis fieri, ut conversio eorum impetraretur, statutum est, S. Urbanus II papa, CLI, 742.

Eliberitanum seu *Illiberitanum* concilium et in Hispania habitum (ann. 303 vel 309). — Unum et octoginta canones Patres qui ibi sederunt, condiderunt de disciplina ecclesiastica, S. Leo, LV, 1019.

Epaonense concilium (ann. 517). — Primo anno regni Sigismundi quem S. Avitus episcopus Viennensis ad fidem converterat, fuit habitum hoc concilium. Ille episcopus huic præfuit. Ibi quinque viginti Burgundiæ sederunt episcopi qui canones quadraginta condiderunt, S. Dionysius Exiguus, LXVII, 994.

Ephesinum concilium (ann. 245). — Habitum est vel in aliquo alio loco Asiæ proconsularis. Quod convocatum est contra hæreticum Noel et Paulum Samosatens. In quo concilio recitata fuit quædam fidei expositio de verbo ὁμούσιος quod rejiciebat ille hæresiarcha, S. Damasus papa, Prolegom., XIII, 303.

Ephesinum concilium (ann. 401), habitum contra Nestorium, eum damnat cum multis pelagianis, S. Prosper, LI, 594.

Ephesinum concilium (ann. 431). — In Messalianos et Euchitas necnon in causa Eusthatii habitum est. In hoc eodem sederunt ducenti episcopi adversus Nestorium Constantinopolitanum episcopum qui purum hominem ex S. Virgine Maria natum asseruit, ut aliam personam carnis, aliam faceret Deitatis, nec unum Christum in Verbo Dei et carne sentiret, sed separatim atque sejunctim alterum Filium Dei, alterum hominis prædicaret, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 151.

Ephesinum conciliabulum (ann. 431), ab illis episcopis qui Nestorii partibus favebant congregatum in diversorio. Ibi depositi sunt S. Cyrillus et Memnon episc. Ephes., S. Prosper, LI, 594.

Ephesinum concilium (ann. 444), in causa Eutychetis congregatum, S. Prosper, LI, 601.

Ephesinum concilium (ann. 449), quod in latrocinium transivit, quia in hoc, omnibus subversis principiis, Flavianus et Eusebius Dorytei damnati a Dioscoro fuerunt S. Leo, LIV, 966.

Exolunidense concilium (ann. 1081). — Hoc concilium, habitum fuit a legatis Hugone de Die et Amato Oleronis. Ibi excommunicati sunt Exolunidenses clerici quod processionaliter non acceperint unum ex his duobus legatis, D. Ivo Carnot., CLXII, 182.

Forojuliense concilium (ann. 796). — A sancto Paulino congregatum fuit hoc concilium, in causa sacrosanctæ Trinitatis et Incarnationis Verbi divini, sub Leone papa III, S. Paulinus Aqu. Patr., XCIX, 283.

Floriacense concilium (ann. 1110). — Hoc habitum fuit a Legato Richardo Albano episcopo. Excommunicati fuerunt qui vexationibus in Ecclesiam Mauriæ sontes se rederent, S. Ivo Carnot., CLXII, 219.

Francofordiense concilium (ann. 794). — Jussione Magni Caroli imperat. contra Elipandum et Felicem Urgell. episc. Ibi damnati sunt eorum errores de adoptione quam Filio Dei tribuebant. In hoc sederunt trecenti Patres, Cœlius Sedulius, Prolegom., XIX, 517.

Francofordiense concilium (ann. 1006). — In hoc statutum est de Constitutione episcopatus Bambergensis. Occasio hujus erectionis fuit S. imperatoris Henrici II desiderium locum sui ortus honorandi. Cum episcopus Witzburgensis frustra expostulasset hujus novæ sedis ordinationem, servando suam sedem cum titulo archiepiscopi, obstitit, sed adhuc frustra, petitioni imperatoris, S. Henricus imperat., CXL, 384.

Fussellense concilium (ann 1104) — Hoc concilium convocatum est ut componerentur limites diœcesum Burgos et Osma. Aliquot alia ibi etiam statuta fuerunt, S. Urbanus II, CLII, 32.

Gallicanum concilium (ann. 197). — In quo Montanus damnatus est, S. Leo, LVI, 53.

Gallicanum concilium (ann. 353). — S. Hilarius Pictav. convocavit plura in Galliis concilia contra Arianos. In hoc Patres Saturnini Valentis et Ursacii communionem abdicaverunt, *ibid.*

Gallicanum concilium (ann 362). — In hoc concilio statuerunt Patres admittendos esse qui Arianum dogma abjurarent, dummodo fidem Nicænam profiterentur, *ibid.*

Gallicanum concilium (ann. 371). — In isto fides in S. Trinitatem confirmata fuit, et Patres ad papam reclamaverunt adversus quoscunque qui hanc fidem negarent, *ibid.*

Gallicanum concilium (ann 429).— Habitum fuit eo tempore quo Pelagiana hæresis Britanniæ regionem nunc Angliam infestabat. In hoc periculo veræ fidei, Catholici Angliæ ab episcopis Galliarum auxilium petierunt adversus errorem. Ea fuit causa hujus concilii in quo S. Germanus Antiss. et S. Lupus Trecensis sederunt, ut defensores gratiæ J. Christi, *ibid.*

Gallicana synodus (ann 451). — Ibi sederunt quatuor et quadraginta episcopi qui S. Leonis ad Flavianum Antiochiæ patriarcham epistolam approbaverunt. Cui præfuit Ravennius Arelatensis. Epistola supra memorata contra Eutychetem scripta erat, *ibid.*, 1236.

Gallicanum concilium (ann. 516).— In isto concilio cum quidam dogmatis Ariani amator objectionibus S. Remigii respondere impar erat, ad veram fidem conversus est, *ibid.*

Gallicanum concilium (ann. 796). — Videtur hoc concilium Turonensem apud urbem habitum fuisse, Caroli Magni jussu, in causa Josephi Cenomanens. episc. qui a clero diœcesano pro duris et barbaris accusatus fuerat cruciatibus. Jamjam damnandus sub militari veste aufugit, nec depositionem vitavit, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 178.

Gangrense concilium (ann. incert. 361). — Habitum fuit hoc concilium in metropoli Paphlagoniæ contra Eustathianos et Manichæos. Juxta Baronium huic concilio præfuit Cordubensis Osius velut legatus papæ Sylvestri. In hoc consessu viginti canones conditi sunt. Ibi sederunt quindecim episcopi, S. Leo, LV, 979.

Germanicum concilium (ann. 744). — Huic præfuit S. Bonifacius legatus sanctæ Sedis. Patres capitulare in viginti octo articulos partitum, quorum plures spectant quidem magis ad societatem civilem, qui vero tunc temporis non minus ad res ecclesiasticas tendebant, S. Bonifacius arch. Mog., LXXXIX, 807.

Germanicum concilium (ann. 759), loco incerto, fortasse apud Constantiam urbem. — Juxta Collectionem conciliorum Allemaniæ, Guarinus et Ruithardus fisco mancipati, Othmarem, S. Galli abbatem, in carcerem conjecerunt sicuti reum pravorum et libidinosorum. Cujus abbatis crimen erat in eo quod questus esset, et queri etiamnum vellet de eorum exactionibus, *ibid.*

Germanicum concilium (ann. 850), loco incerto. — Ibi

quæstio fuit an diœceses Bremensis et Hamburgensis in unum colligerentur, *ibid.*, 830.

Gerundense concilium (ann. 517). — Ibi cum sex aliis episcopis præfuit metropolitanus Tarraconensis, et decem canones de liturgia et disciplina condiderunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 314.

Gerundense concilium (ann. 1019). — In hoc, Petrus episcopus hujus urbis, suffragiis plurium astantium in civitate episcoporum canonicam constituit vitam, *ibid.*

Gerundense concilium (ann. 1097). — Habuit hoc concilium archiepisc. Tarraconensis cum tribus episcopis. Statutum est de confirmandis libertatibus ecclesiasticis, S. Urbanus II papa, CLI, 230.

Hiberniensia concilia (ann. 450 vel 466), duo sub nomine S. Patricii, quorum manuscriptum pervetus exemplar in bibliotheca Benedictinorum Cantabrigiæ servatur, S Leo, LVI, 302.

Hiberniense concilium (ann. 795), fere incognitum nisi citetur a quodam auctore (*Vid.* Duguet, dissert. 17, de 1 et 2 canone concilii Ancyrani), dicente unum concilium Hiberniense habitum ann. 795 et initio pontificatus Leonis III, ex his duobus canonibus, de scandalo quod afferret in populo presbyter ad pœnitentiam publicam admissus concludit, *ibid.*

Hipponense concilium (ann. 393) generale totius Africæ, ab Aurelio convocatum et cui præfuit. — Inter alias constitutiones quas de disciplina ecclesiastica fecerunt Patres, in hoc concilio statutum est celebrationem festi Paschatis quotannis in concilio quod haberi solitum erat declarandam esse. *Monumenta vetera*, S. Optatus, XI, 1185.

Hipponense concilium (ann. 397), generale Africæ, ab Aurelio apud Hipponam convocatum, de Donatis is episc. Carth. de clericis Donatistis in numero laicorum recipiendis, *ibid.*

Hipponense concilium (ann. 422). — In hoc concilio damnaverunt Antonium episc. Fussalens. quem spoliaverunt gubernatione episcopali, nec tamen eum ab episcopatu deposuerunt Patres, *ibid.*

Hipponensis synodus (ann. 426). Ab S. Augustino ætate provecto convocata fuit. In ea sibi successorem in episcopatu elegit presb. Heraclium, *ibid.*

Hispalense, Spalense concilium I (ann. 590). — S. Leander Hispalensis episcopus habuit hoc concilium cum septem suffragantibus, quinto anno regis Recaredis, Isidorus Mercator, CXXX, 593.

Hispalense vel *Spalense concilium II* (ann. 591). — Hoc concilium habitum fuit in sacrario ecclesiæ dictæ Hierosolyma, sub rege Sisebuto et papa Bonifacio V. Huic præfuit S. Isidorus Hispalensis, et septem alii ibi sederunt presbyteratus et duo laici titulo illustres; Pisisellus provinciæ Beticæ gubernator, *ibid.*, 595.

Hispanicum concilium (ann. 362). — In hoc concilio congregati episcopi, omnes qui ad veram fidem redirent esse admittendos statuerunt, dummodo fidem Nicænam reciperent, et doctrinam Euzoii et Eudoxi impiam anathematizarent, S. Leo, LVI, 218.

Hispanicum concilium (ann. 793). — Hoc fuit habitum ab Hispanicis episcopis. Errorem infauste Elipandi et Felicis Urgelli adoptarunt, eum corroborare aliquot textibus SS. Patrum fœdatis conantes, *ibid.*

Iconiense concilium (ann. 258). — Hoc concilium *constituit ac decrevit* contra Cataphrygas et omnes alios hæreticos nihil eorum quæ ab hæreticis facta sunt, ab Ecclesia catholica recipiendum esse : ordinationes, baptismum, manuum impositionem, quidvis sacrum ab hæreticis administratum, invalidum esse. Quoad vero spectat hoc concilium, Stephanus papa episcopos Orientales hæc constituentes excommunicat, apostolicæ Sedis communione privat : ipsam vero synodum erraticam contra apostolorum traditionem erroneum dogma confirmantem, reprobat, Tertullianus, III, 1152.

Ilerdense concilium (ann. 524). — Hoc concilium habitum fuit, juxta cardinalem d'Aguirre, quinto decimo anno regnantis in Hispania Theodorici. Ibi octo episcopi vel potius novem sedentes ut testantur acta, sexdecim canones confecerunt, Dracontius, LX, 796.

Iledrense concilium (ann. 1229). — Joannes cardinalis-legatus et Sabinæ episcopus, habuit hoc concilium in quo sedentes Patres de disciplina ecclesiastica et notanter de clericorum agendi ratione statuta unumque particulare pro bona Ecclesiæ Barcinonensis administratione constituerunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIX, 321.

Ilerdense concilium (ann 1237). — In hoc negotium datum S. Francisci et S. Dominici religiosis hæreticos quærendi, *ibid.*

Illyricanum vel *Illyricum concilium* (ann. 368 vel 370 seu 375), quod, imperatore Valentiniano jubente, congregatum est. — Ea fuit causa convocationis, ut finem contestationibus quæ de doctrina adhuc agitabantur in Asia et Phrygia, Patrum decreta imponerent, et aliquot malis quæ committebantur in episcoporum ministrorumque ordinis inferioris electione. Disputationes versabantur præsertim de natura S. Spiritus quæ ab heterodoxis secreta fuerat a natura Patris et Filii; quod hæresim Macedonii refricabat. Decretum concilii ad episcopos Asiæ et Phrygiæ fuit directum cum epistola synodali, S. Damasus papa, Prolegom., XIII. 136.

Illyricum concilium (ann. 415). — Hoc concilium habitum fuit in gratiam Perigenis sacerdotis Corinthi, qui ordinatus fuerat episcopus urbis (vulgo Patras) in Thessalia, in diœcesi Illyriæ Orientalis, ab episcopo Corinthi, Alexandro. Cum incolæ urbis nollent eum accipere episcopum, concilium congregatum fuit ad conficiendas testimoniales de pietate et bonis moribus Perigenis coram papa litteras; sed fuit impar Roma pervicaciam vincendo obsistentium, et res in longum procrastinabat, cum Alexander Corinthi episcopus mortuus est, cui ille substitutus est, *ibid.*

Illyricum concilium (ann. 516). — Hoc concilium habitum est a Joanne episc. Nicopoleos, metropoleos veteris Epiræ. Ibi septem sederunt episcopi qui declarationem adversus Eutychianos et in gratiam communionis cum papa Hormisda confecerunt, Cassiodorus, LXIX, 950.

Illyricum concilium (ann. 550). — In hoc Illyrici episcopi trium capitulorum fautores audaeter surrexerunt contra Judicatum papæ Vigilii, et Benenatum qui surrexerat contra tria capitula damnarunt, *ibid.*

Italicum concilium (ann. 251 vel 255). — Hoc concilium sub papa Cornelio congregatum in causa hæretici Novatiani. Hoc insuetum ac alienum a recepto ecclesiastico more, quo concilia omnia ad illud usque tempus, ac etiam deinceps celebrata sunt, a certo aliquo determinatoque loco denominationem acceperat.

Vix proferri poterit concilium aliquod circa hæc tempora, quod *Italicum* dictum sit, et non potius *Romanum*, Damasus papa, Prolegom., XIII, 329.

Italicum concilium (ann. 381). — S. Ambrosius huic præfuit concilio quod forte habitum est Mediolani cujus erat episcopus. Patres hujus concilii artibus Maximi Cynici delusi sunt. Qui cum expulsus esset Constantinopoli ubi sedem tempore S. Gregor. Nazianz. episcopalem usurpaverat, adiit concilium, quod eum proclamavit patriarcham Constantinopolitanum, et habuit Nectarium intrusum. Patres ibidem Apollinaristas damnaverunt, et duas epistolas ad Theodosium Magnum imperatorem scripserunt, *ibid.*; S. Ambrosius, XVI, 951.

Juliobonense concilium (ann. 1080). — Illud a Willelmo Anglorum rege cum episcopis et proceribus Normanniæ apud Juliam bonam celebratum est, Gregorii VII papæ anno octavo, Philippi Francorum regis vicesimo. In hoc statutum est de pace Dei, de incestis matrimoniis et multis ad disciplinam spectantibus, Willelmus Conquestor., CXLIX, 1323.

Lampsacenum concilium (ann. 364). — In hoc concilio abrogata sunt quæcunque decreta in Constantinopolitano concilio ab Eudoxio et Acacio, dum e contra firmata fuerunt decreta concilii Seleuciæ. Valens imperator cum statuta hujus concilii a Patribus audivisset, omnia abrogavit, ad exsilium damnavit omnes sedentes, et Eudoxii fautoribus omnes tradi jussit Ecclesias, Cassiodorus, LXIX, 1075.

Langesiense concilium (ann. 1278). — Hoc concilium fuit habitum a Joanne de Montsoreau Turonensi archiepiscopo, et ibi sederunt ejus suffraganes qui sexdecim statuta fecerunt, S. Gregorius Turon., LXXI, 564.

Laodicense concilium (ann. 364). — Istud fuit in antiquis temporibus celebre; et ejus canones, numero sexaginta, semper magnam auctoritatem obtinuerunt, S. Leo, LVI, 714.

Lateranense concilium (ann. 649). — Hoc concilium habitum est contra Cyrum episc. Alexand. et Sergium episc. Constantin., Pyrrhum et Paulum qui tantum in Jesu Christo solam operationem et solam voluntatem admittebant. Hoc concilium in 20 canonibus de mysteriis Trinitatis et Incarnationis stabilivit fidem Ecclesiæ, et eosdem anathematizavit hæreticos, S. Optatus, XI, 844.

Lateranense concilium (ann. 1179). — Papa Alexander III cum imperatore Frederico reconciliatus hoc undecimum generale concilium convocavit pro tribus causis gravibus, quarum fuit prima, schismatis reliqua abolere; secunda, Valdensium hæresim damnare; et tertia restituere disciplinam ecclesiasticam quæ per tam longum schisma dilacerata fuerat, S. Bernardus, CLXXXII, 202.

Lateranense concilium (ann. 1215). — Hoc concilium a papa Innocentio III fuit convocatum, IV Lateranense, et

duodecimum œcumenicum. Ea fuit causa hujus concilii, terræ sanctæ recuperatio, disciplinæ Ecclesiæ universæ reformatio, bellorum et hæreseum exstinctio, fidei firmamentum et pacis restitutio. Ibi sederunt 412 episcopi, octingenti et amplius tam abbates quam priores, et legatorum copia magna pro absentibus. Papa ipse concilio protulit septuaginta decreta vel canones per expositionem fidei incipientes, Petrus Vallis, Ceruaius monach., CCXIII, 702.

Legionense concilium (ann. 1088). — Ibi statutum est officia ecclesiastica in Hispania celebrari S. Isidori secundum regulam, et scriptores postmodum scriptura Gallica in substitutionem Gothicæ usuros esse, S. Urbanus II papa, CLI, 85.

Lemovicense concilium II (an. 1028 et 1031). — In hoc concilio agitur de S. Martialis apostolatu, et multis ad disciplinam spectantibus.

Huic præfuit Jordanus hujus urbis episcopus, Jordanus Lemov. episc., CXLII, 1353.

Leucorum apud civitatem (Toul.) synodus. (ann. 916). — Drogo Tullensis episcopus abbatiæ S. Apræ ex voto sui abbatis, quos ab illo reclamabat vicina Ecclesia decumas restituit, Hincmar. Rhem., CXXV, 65.

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 971). — S. Gerardus Tullensis episcopus, ibi donationem fecit plurium Villarum Ecclesiæ S. Michaelis, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 982). — S. Gerardus episc. Tullensis in hac synodo confirmavit bona et privilegia abbatiæ S. Mansueti, *ibid.*

Leucorum synodus apud civitatem (ann. 983). — In hac quædam nova donatio Ecclesiæ S. Michaelis facta est, *ibid.*

Leucorum synodus apud civitatem (ann. 1050). — Papa S. Leo, aliis circumstantibus, hoc tempore, per translationem corporis, e loco ubi depositum erat, in ecclesiam abbatiæ S. Mansueti, canonizationem S. Gerardi fecit, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1072). — In hac synodo, ab episcopo Pibone pro donationibus a suis prædecessoribus et a seipso factis confirmatio sancita est, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1076). — In hac synodo, ejusdem episcopi mandatum in gratiam ecclesiæ vulgo *Notre-Dame*, a comitissa Sophia fundatæ et a seipso consecratæ, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1090). — In hac synodo, episcopus Pibo abbatissæ Spinalii Bariensem ecclesiam adjudicat, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1091) — In hac synodo, abbatiæ S. Leonis Tullensis, a Luctulfo cathedralis decano, dotatio facta, et ab episcopo firmata, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1105). — In hac synodo, Pibo ecclesiæ Sancti-Gengulphi Tullensis factas donationes confirmat, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1111). — In hac synodo, Riquinus provisor ecclesiæ Tullensis, sententiam judicii pronuntiat in gratiam abbatiæ Cluniac., *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1116). — Riquinus episcopus factus, novam donationem abbatiæ Sanctæ Apræ facit, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1122). — Episcopus Riquinus ibi donationem prioratus S. Dodonis abbatiæ Sancti Mansueti factam, confirmat, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1136). — Ab episcopo Henrico donationis abbatiæ S. Mansueti factæ confirmatio. *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1192). — Odo episcopus Tullensis ibi aliquot statuta adversus bonorum ecclesiasticorum usurpatores promulgavit, et aliud adversus Valdenses hæreticos quos ligatos ad se adduci jubet, ut eis meritam pœnam infligat, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1359). — In hac synodo Bertrandus de la Tour statuta lucidissima promulgavit. Abbatissis convenire ad synodum episcopalem jubet, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1658). — Andræas Sausseius episc. Tullensis habuit hanc synodum diœcesanam ubi renovavit plura vetera statuta, alia reformavit, alia addidit. In Epistola pastorali prælatus zelo plenus synodum diœcesanam esse viam maxime utilem ad reformationem et emendationem morum asserit, *ibid.*

Lexoviense concilium (ann. 1055). — Huic Hermenfredus episcopus, legatus papæ, præfuit concilio. Ibi accusatus est Mauger Rothom. archiep. suam ecclesiam spoliavisse, et sua prodigalitate bona ejusdem dissipasse, in incontinentia vivere et non venerari Sedem apostolicam. His probatis, ille depositus est, unanimi ore sedentium episcoporum, et Maurillus in ejus locum substitutus, B. Lanfrancus, CL, 42.

Lingonense concilium (ann. 830). Albericus episc. Lingonensis ut donationes quas monasterio S. Petri vulgo de Bèze fecit, confirmarentur curavit, S. Leo, LVI, 312.

Lingonensis synodus (ann. 1017). — In hac synodo, S. Benigni monasterium Fructuariense a jurisdictione ordinarii exemptum est, *ibid.*

Lingonense concilium (ann. 1116). — Hoc fuit habitum ab archiepiscopo Viennensi vulgo Guy in medio rure inter Luz et Til chatel, in diœcesi Lingonensi, hodie Divionensi. Res aliquot particulares, ibi tractatæ sunt, *ibid.*

Liptinense concilium (ann. 743). — In hoc approbata fuerunt superioris synodi Germanicæ decreta novaque sanciuntur. Celebratum fuit sub Carlomanno majore domus regiæ. Ibi abbates et monachi receperunt Regulam sancti Patris Benedicti ad restaurandam normam regularis vitæ. In hoc quoque statutum est ut sub precario et censu aliqua pars ecclesialis pecuniæ in adjutorium exercitus retineatur, nec non ut adulteria et incesta matrimonia quæ non sunt legitima prohiberentur et amenderentur episcoporum judicio, et ne mancipia Christiana paganis non traderentur, S. Bonifacius arch. Mog., LXXXIX, 809.

Londoniense concilium (ann. 971). — Huic præfuit S. Dunstanus Cantuar. arch. Edgarus Angliæ rex, privilegia quibus ab hoc tempore monasterium Glastonieuse fruebatur, confirmavit, sibi et suis successoribus tamen servando jus ponendi in manibus abbatis quem elegissent monachi pedum abbatiate, Joannes XIV papa, *Monument, diplom.*, CXXXVII, 518.

Londoniense concilium (ann. 1075). — Hoc fuit coactum a B. Lanfranco Cantuar, arch. Adfuit ibi Thomas (d'York) Eboracensis archiepisc. Sederuntque plures abbates. Statutum est ibi de disciplina et fecerunt aliquot constitutiones, B. Lanfrancus, CL, 41.

Londoniense concilium (ann. 1078). — Huic præfuit Lanfrancus, Cantuar. arch. Statutum est aliquot sedes episcopales in vicis sitas transferendas esse in urbibus, B. Lanfrancus, *ibid.*, 42.

Londoniensia concilia (ann. 1085). — Duo hoc anno habita sunt ab archiepiscopo Lanfranco, ad hunc finem ut sedentes Patres reformarent et componerent disciplinam, *ibid.*

Lugdunense concilium (ann. 475). — Iterum proscripta est hæresis Prædestinatorum. Illud nos docet Faustus in Præfatione sui tractatus *De gratia et libero arbitrio*, Jacobus Sirmondus, LIII, 681.

Lugdunense concilium (ann. 490). — In hoc concilio Patres Lucilii presbyteri audiverunt retractationem de suis erroribus quos rejecit quique in concilio Arelatensi denuntiati fuerant. Post hujus retractationis lectionem approbaverunt sedentes, S. Gregorius Turon, LXXI, 311.

Lugdunense concilium (ann. 575) — Interfuerunt huic concilio plures regni magnates, ubi Gregorii Turon. frater ab inimicis suis homicidii insimulatus, causam dixit et juramento crimen diluit, *ibid.*

Lugdunense concilium (ann. 581 vel 586). — Hoc quod ordinarie dicitur tertium concilium Lugdunense, habitum fuit 22 anno regnantis Guntramni. Huic præfuit hujus urbis episcopus, cum aliis septem episcopis. Ibi sedentibus et duodecim delegatis aliorum absentium Patres sex canones condiderunt, *ibid.*

Lugdunense concilium (ann. 814). — In hoc concilio Agobardus Lugdunensis arch. ordinatur in substitutionem Leidradi qui in monasterium apud urbem Suessionem secesserat, S. Agobardus, CIV, 76.

Lugdunense concilium (ann. 829). — Unum est quatuor conciliorum quæ fuerunt habita ex jussu imperatoris Ludovici Debonnarii. Superest tantum epistola synodica Agobardi, arch. Lugdun., Bernardi arch. Vienn. et d'Eaofou Fove episc. Cabilonensis imperatori qui de protectione Judæis concessa et de incommodis Christianis evenientibus quererentur, *ibid.*

Lugdunense concilium (ann. 848). — Hoc concilium convocavit Amolo, de quodam presbytero nomine Godelcarius quem Usuardus abbas et archidiaconus comprehendi jussit, *ibid.*

Lugdunense concilium (ann. 1055). — Hildebrandus S. Sedis legatus et postmodum papa Gregorius VII, tenuit hoc concilium adversus Simoniacos. B. Petrus Damianus S. cardinalem refert episcopum Simoniacum concilio sedentem suum crimen confiteri miraculo impulisse, ei jubendo alta voce dicere *Gloria Patri*. Episcopus hæc verba, *Et Spiritui sancto* emittere nequivit, Guillelmus Tyrens. episc., CCI, 1054; S. Gregorius Turon., LXXI, 311.

Macrianense concilium (ann. 934 vel 935) — Hoc con-

cilium finem habuit ut reprimerentur bonorum Ecclesiæ raptores et locorum sanctorum dilapidatores, Sidonius Apollinaris, LVIII, 328.

Marazanense concilium (ann. 418) — Baluzius hujus concilii tres canones servavit, *ibid*., 322.

Matisconense concilium (ann. 582). — Rex Guntramnus haberi hoc concilium anno 21 sui regni jussit et quinto anno pontificatus Pelagii. Ibi sederunt unus et viginti episcopi : cur habitum sit non dicitur. Sed episcopos pro necessitatibus pauperum congregatos effecisse ut veteres canones renovarent potius quam novos conderent, narratur, S. Gregorius Turon., LXXI, 455.

Matisconense concilium II (ann. 582). — Ex mandato regis Guntramni habitum fuit hoc concilium, *ibid*.

Matisconense concilium (ann. 585). — Cui præfuit S. Priscus patriarcha Lugdunensis. In hoc juxta consilium regis, causa dicitur episcoporum Gunnedebundi partibus faventium; Faustianus ordinatus episcopus urbis Aquæ Augustæ fuit depositus; Bertramnus Vazalensis (Vazacensis) lege Burdigalensis, Orestes et Palladius Santonensis qui eum ordinaverant ad suppeditandum ei necessaria vitæ damnati sunt sententia. Cæterum Patres viginti canones condiderunt, *ibid*.

Mediolanense concilium (ann. 346-349). — Hoc habitum est contra Photinum, jam damnatum in conc. Mediolan. nec subjiciebatur. In eo Ursacius et Valens veniam rogant, impetrant et dixerunt anathema Ario et ejus sectatoribus, S. Leo, LIV, 945.

Mediolanense concilium (ann. 353). — Jussu Constantii imperatoris habitum, prece audita papæ Liberii. Ibi damnatus est S. Athanasius, et quicunque subscribere damnationis sententiæ denegans in exsilium, jubente Constantio, actus est.

Ibi sederunt plusquam trecenti Occidentales episcopi, sed pauciores Orientis, S. Hilarius Pictav., X, 562.

Mediolanense concilium (ann. 451). — Ea fuit occasio hujus concilii. Postquam Eusebius Mediolan. episcopus a summo pontifice epistolam accepisset, illud convocavit ut, facta hujus lectione, lectionem faceret alius epistolæ Leonis papæ ad Flavianum. Quæ fuerunt approbatæ ab omnibus et inventæ Evangelii et Patrum doctrinæ conformes, S. Leo, LIV, 945

Meldense concilium (ann. 1082). — In collectionibus vulgaribus conciliorum legitur habitum fuisse concilium ubi Arnoldus ordinatus est episcopus Suessionensis, et aliud ubi Robertus fuit ordinatus episcopus Meldensis. Sed scriptor Mansi probat esse unum et idem. Actis hujus concilii charta addenda est qua comes Guarinus dat ecclesiam Sanctæ Margaritæ abbatiæ Cluniacen., S. Ivo Carnot., CLXII, 101.

Melphitanum concilium (ann. 1059). — Hoc concilium habitum fuit a papa Nicolao qui huic præfuit et pronuntiavit episcopi Tranensis depositionem canonice criminibus convicti. Vere similiter, in hoc concilio papa Northmannis dedit absolutionem omnium censurarum quas incurrerant, ea lege ut restitutionem facerent prædiorum apostolicæ Sedis, quæ usurpaverant, B. Urbanus II, papa, CLI, 56.

Melphitanum concilium (ann. 1089). — Urbanus papa celebrari jussit hoc concilium ubi adfuit dux Rogerius cum multis episcopis et comitibus Apuliæ, Calabriæ et omnium aliarum provinciarum, ibi condiderunt sexdecim canones, *ibid*., 57

Melphitanum concilium (ann. 1100).—Papa Paschalis II habuit hoc concilium mense Octobri, et ibi excommunicavit urbem Beneventanam quod obedientiæ Sedis apostolicæ sese substraxisset. Idem duas bullas in eodem concilio dedit, *ibid*.

Metense concilium (ann. 550). — Ibi sedentes ad successoris electionem S. Galli in sede episcopali Claramontani procedunt, S. Gregorius Turon., LXXI, 551.

Metense concilium (ann. 590). — Ibi Gilius Rhemensis arch. depositus est; in eodem consessu, Chrodieldis et Basina monacha S. Radegundis Pictaviensis, quæ excommunicatæ fuerant anno præcedenti, Ecclesiæ reconciliatæ sunt. Basina in suo monasterio introducta est, Chrodieldis vero ad villam qua eam rex donaverat, se contulit, *ibid*.

Metense concilium (ann. 845). — Rex Carolus haberi jussit hoc concilium in ecclesia Metensi S. Stephani, metropolitani, Venilo Senonensis, Hincmarus Rhemensis, et Rodolphus Bituricensis, ibi cum suis suffraganeis sederunt et octoginta canones condiderunt, Adventius Metens episcop., CXXI, 1149.

Metense concilium (ann 1204). — Ab abbate Cosemario S. Sedis legato convocatum, ad finem reconciliandi reges Galliæ et Angliæ qui divisi erant ob comitatum Pictaviensem quem rex Angliæ dicebat sibi usurpatum fuisse a Philippo Augusto Galliæ rege, *ibid*.

Milevitanum concilium generale (ann. 402). — Habitum fuit sub quinto consulatu Arcadii et Honorii imperatorum. Cui præfuit Aurelius Carthaginensis. Ibi plures canones Patres condiderunt, S. Leo, LVI, 116.

Milevitanum concilium II (ann. 416). — Convocatum est contra Pelagium. Patres ibi sederunt unus et sexaginta; et epistolam ad papam Innocentium mittunt, ab eo petentes errorum hujus Pelagii condemnationem, S. Optatus, XI, 1502.

Moguntina synodus (ann. 636). — Hujus consessus a rege Dagoberto facti objectum fuit ut donationem urbis et territorii Laudenburgensis basilicæ S. Petri de Worms, faceret, S. Agobardus, CIV, 31.

Moguntinum concilium (ann. 813). — Hoc convocatum in sacrario ecclesiæ S. Albani, martyris. Ibi sederunt triginta episcopi quinque et viginti abbates et plures laici comites et judices. Consessus divisus est in tribus turbis vel ordinibus : 1. ordo episcoporum; 2 ordo abbatum et monachorum; 3. comitum et judicum. Qui canones sex et quinquaginta condiderunt, *ibid*.

Montempessulanum concilium (ann. 1195). — Michael S. Sedis legatus huic præfuit; ibi in provincia Narbonensi restituta est pax. Excommunicationis sententia perculsi sunt hæretici et piratæ quicunque auxilium Saracenis suppeditabant. Plura statuta facta sunt, quorum unum in eorum favorem qui in Hispania contra infideles impugnarent. Huic intererant V archiepiscopi et episcopi, Petrus Vallis Cernai mon., CCXIII, 693.

Montilum (apud) concilium (anno incerto). — M. Milo cum collega suo M. Theodosio, ad quoddam castrum quod Montilum nuncupatur, convocavit archiepiscopos et episcopos quam plures, et ibi sistendi coram Milone, comite Tolosano, apud Valentiam dies præfigitur, Petrus Vallis Cernai monachus, CCXIII, 563.

Mosomense concilium (ann. 995). — Huic præfuit legatus domni Joannis papæ, Leo, abbas monasterii Sancti Bonifacii urbis Romæ. Interfuerunt huic concilio abbates et plures laici, atque in eorum conspectu Gerbertus Remorum archiepiscopus pro sua ordinatione rationem reddidit, Sylvester II papa CXXXIX, 343.

Nannetense concilium (ann. 658), nationale ex jussu papæ Vitaliani congregatum. — Unum actum hujus concilii quod ad suam Rhemensem historiam spectat, refert Flodoardus, id est, sedentes Patres permisisse S. Nivardo Remensi episcopo reædificare monasterium Altavillarense, Flodoard. can. Rhem., CXXXV, 167.

Nannetense concilium (ann. 1227). — Hildebertus, Turonensis archiepisc. et metropolitanus in Britannia hoc concilium convocavit. Ibi adfuerunt Conon cum episcopis provinciæ. In hoc statutum est de matrimoniis incestuosis, Ven. Hildebert. Cenoman. episc., CLXXI, 253.

Narbonense concilium (ann. 237 vel 260). — In quo duo diaconi, episcopi Narbonens. accusatores, crimen suum et innocentiam S. Pauli quem accusaverant, confessi sunt, S. Leo, LVI, 576

Narbonense concilium (ann. 589). — In hoc congregati sunt Migetius episc. hujus urbis et septem alii episcopi qui quindecim canones condiderunt, *ibid*.

Narbonense concilium (ann. 788).—Ibi sederunt viginti sex episcopi et quidam commissarius regalis, qui de Feliciana hæresi in concilio Ratisponensi damnata primo, nempe nominatim et solemniter disputarunt saltem, sed nihil definierunt. Dein altercationibus inter episcopos Narbonensem, Elnensem et Bituriensem pro delimitatione finium trium diœcesum finem imposuerunt, S. Paulinus Aquil., XCIX, 567.

Narbonense concilium (ann. 879). — In finibus provinciarum Arelatensis et Narbonensis obvios sese dederunt invicem duo metropolitani, ut, dissidium inter Walfredum episcop. Natiensem et Rotfredum Avenionens. a priore insimulatum unam ejus diœcesis Ecclesiam usurpavisse, judicarent. Quis fuit illius litis exitus, me latet, *ibid*.

Narbonense concilium (ann. 1054). — Guifredus hoc concilium congregavit. Ibi sederunt cum archiepiscopo Narbonensi decem episcopi, et copia abbatum, clericorum et optimatum. Viginti quatuor canones condiderunt, S. Urbanus II papa, CLI, 746.

Neocæsariense concilium (ann. 314-315). — Huic præfuit (ut videtur) Vitalis Antiochiæ. Lapsorum causam tractavit. Canones quatuordecim condiderunt episcopi tres et viginti ibi sedentes, S. Leo, LVI, 25.

Neocæsariense concilium (ann. 358), contra Eustathium, in quo ille episcopus Sebastæ in Armenia fuit depositus, *ibid*.

Nicænum concilium et *I œcumenicum* (ann. 325). — Hoc concilium plures prærogativas Filii Dei definivit et confessus est eum contra Arianos consubstantialem Patri, et usus est verbo Græco ὁμούσιος, nec damnavit

rebaptizationem quæ habita fuerat propria lex Afrorum. Ita sensit et Nicæna synodus, totam illam de baptismo controversiam dirimere molita, non Symbolo aut confessione fidei, sed canone unico, et hoc uno decreto solos deinceps Paulianistas esse tingendos. Cujus concilii canones non complectuntur nisi regulam disciplinæ, fidei autem definitio fere in antiquis conciliis seorsim edebatur. Ibi sederunt trecenti et octodecim episcopi, Tertullianus, III, 1256; S. Ambrosius, XVI, 528; S. Prosper, LI, 570.

Nicænum concilium II (ann. 787). — Habitum fuit imperantibus Irena et Constantino ejus filio. Huic præfuit patriarcha Tarasius. In 7ª sessione decretum est de sacris imaginibus et acclamatum est anathema concilio Constantinopolitano in quo reformatæ fuerant. Huic decreto subscripserunt quinque et trecenti episcopi sedentes. S. Leo, LV, 967.

Nicomediense concilium seu verius *conciliabulum* (ann. 328) — In quo damnatus est sanctus Eustathius Antiochenus ad exsilium. Juxta alios Antiochiæ coactum est, Cassiodorus, LXIX, 264.

Noviomense concilium (ann. 814). — Ea fuit hujus concilii causa : Windelmarus, Noviomensis episcopus et Rotaldus, Suessionensis episcopus, inter se contestabantur de quibusdam parochiis quas quisque suas dicebat. Vulfarius Rhemensis archiepiscopus et communis metropolitanus, cum vellet controversiam componere, hoc convocavit concilium, in quo de iis parochiis statutum est, S. Agobardus, CIV, 311.

Noviomense concilium (ann. 814). — Hoc fuit coactum ad hunc finem ut vias sumerent Patres sedentes et fœderationem suffragantium Rhemensis arch. formarent, adversus laicorum invasiones in libertates Ecclesiæ, *ibid.*

Noviomensis synodus (ann. 1233). — Henricus de Braine arch. Rhemensis hanc congregavit synodum adversus laicorum invasiones in Ecclesiæ libertates, Flodoardus canon. Remens, CXXV, 126.

Oscense concilium (ann. 598). — Huesca, olim *Saturnia, Osea, Ellergetum* est urbs Hispaniæ episcopalis in provincia Tarraconensi sub metropoli Saraguntiæ. Ibi habitum est hoc concilium et duo cujus alter de cœlibatu presbyterorum, diaconorum et subdiaconorum agit, alter de synodis quotannis habendis, canones conditi sunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 982.

Ostionense concilium (ann. 1077). — Huic præfuit legatus Hugo de Die, et jussu papæ. Manasses Rhemensis, Simoniæ et usurpationis accusatus sententia suspensionis ibi perculsus est. Turonensem, Senonensem, Vezuntionensem archiepiscopos, et Carnotensem episcopum, quia huic concilio non adfuerint, interdixit legatus. Prælatos autem submissos Gregorius VII, anno sequenti, relevavit ab interdictione, Ivo Carnot, CLXII, 334

Ostionense seu *Œduense concilium* (ann. 1094). — Illud concilium ab Hugone Lugdunensi archiepiscopo fuit congregatum cum archiepiscopis et abbatibus diversarum provinciarum. In hoc fuit excommunicatus Philippus rex. Item damnatæ sub excommunicatione fuit Simoniaca hæresis et presbyterorum incontinentia, S. Urbanus II, CLI, 135.

Palæstinum concilium (ann. 765). — Hoc concilium fuit convocatum Hierosolymæ, ex voto Joannis, Gotthiæ episcopi, a suo diacono Longino expresso, ad eum veræ fidei definitionem mittendi, Hincmarus Rhem., CXXV, 204.

Papiensis conventus (ann. 971). — In eo datum est Ottonis Magni, Romanorum imperatoris, capitulum, *Monumenta diplomatica*, CXXXVIII, 851.

Papiensis synodus (ann. 977). — Ratherius Veronensis episc., qui a sua sede expulsus fuerat, et apud urbem Papiensem se contulerat, concilium invocavit ut reintegraretur, Ratherius Veron., CLXXXVI, 91.

Parisiense concilium (ann. 362). — S. Hilarius Pictaviensis, cum e Gallis redux esset, haberi varia jussit concilia ut Nicæna fides firmaretur et Ariminensis perfidia damnaretur. Inter hæc concilia designatur imprimis illud Parisiense, S. Gregorius Turon., LXXI, 4-6.

Parisiense concilium (ann. 552). — In hoc depositus est urbis Parisiens. episcop. Saffaracus, canones Aureliæ, quibus subscripserat, violasse reus. Alii dicunt eum incontinentiæ reum : alii simoniæ : utut sit, crimen ipse confessus est, et in monasterio inclusus est, *ibid.*

Parisiense concilium (ann. 615). — Versus tertium Pelagii I annum, fuit habitum hoc concilium, anno 46 Childeberti. Ibi sederunt quindecim episcopi, qui decem canones condiderunt, *ibid.*

Parisiense concilium (ann. 638). — Huic adfuit rex Dagobertus ubi sederunt magnates et episcopi. Ecclesiæ S. Dionysii privilegia ibi firmata sunt, Flodoardus can. Rhem., CXXV, 102.

Parisiense concilium (ann. 649). — Cum rex Clotarius II totius imperii finibus potiterur Francorum, in omnibusque ejus partibus administrationem constituere vellet, concilium hoc in urbe Parisiorum convocavit, quod ibi quintum numeratur, et usque ad illam epocham quam maxime numero habitum. Ibi sederunt unus de octoginta episcopi cum pluribus magnatibus et principis vassalibus in ecclesia S. Petri, hodie S. Genovefæ sub episcopo Deusdedit. Qui 15 canones condiderunt, S. Bonifacius IV, LXXX, 449.

Parisiense concilium (ann. 649). — Martinus I, cum statuisset concilium numero magnum convocare, ut solemnius damnaret Monothelismum, ad Clotarium deputavit, ut convocaret doctissimos sui regni prælatos ad hunc consessum. Ibi statutum est duos dignissimos S. Avatensem et S. Eligium legatos adire Romam ut concilio sederent, Flodoardus can. Rhem., CXXXV, 102.

Parisiense concilium (ann. 1072. — Hoc habitum fuit a Geraldo Ostiensi episcopo et apostolicæ Sedis legato, ut judicium formaretur de dissidio inter S. Albini Andegav. monachos et Vindocinenses monachos quoad Ecclesiam N. D. Cerdonis, S. Urbanus II papa, CLI, 97.

Pictaviense concilium (ann. 590). — Hoc concilium habitum fuit quo tempore Chrodieldis Basinaque S. Crucis abbatiæ Pictav. monachæ, ab abbatissa, nomine Leubnera defecerunt. Quæ ob hanc defectionem, pœna excommunicationis percussæ fuerunt, S. Gregorius Turon., LXXI, 545.

Pictaviense concilium (ann. 937) — Vel verius synodus diœcesana. In hac synodo episcopus Albuinus S. Cypriani monasterio decimarum jus quoddam ei usurpatum restitui jussit, *ibid.*

Pictaviense concilium (ann. 1106). — Hoc concilium habitum fuit coram Boemundo principe Austriæ. Ibi bellum sacrum proclamatum est, et statutum de variis rebus ecclesiasticis, S. Ivo Carnot., CLXII, 115.

Pistensis synodus Caroli II (ann. 862). — In hac synodo rex Carolus plures convocavit episcopos ut cum eis de rebus politicis deliberaret, *Monument. diplom.*, CXXXVIII, 683.

Placentinum concilium (ann. 1091). — Hoc fuit habitum ab Urbano II papa, qui huic præfuit. Tanta fuit assistentium copia, ut habitum fuerit in plano rure. Regina Praxede ibi absolutionem accepit libidinum maritalium ad quas ab imperatore ejus marito coacta est, S. Urbanus II, papa, CLI, 141.

Pontigonensis synodus Caroli II (ann. 876). — Pars actorum ejus superest, scilicet petitio Hincmari archiepiscopi adversus Ludov. regem ; confirmatio conventus Ticinensis cum formula sacramenti a proceribus omnibus præstiti, etc., *Monument. diplom.*, CXXXVIII, 767.

Ratisbonense concilium (ann. 792), contra Felicem Urgell. — Alcuinus refert causam, prius in Galliam quam transiisset Felix Urgellens., jam fuisse Ratisbonæ, coram Caro o Magno in concilio agitatam, et hæresim ejus ibi a Patribus congregatis, damnatam esse, Cœlius Sedulius, Prolegom , XIX, 516.

Ravennatense concilium (ann. 874). — Huic concilio præfuit Joannes VIII cum septuaginta episcopis qui sederunt. Dissidio inter Ursum ducem Veneticum et Petrum patriarcham Gradonensem, finem imposuerunt. Auctores anni incert., CXXIX, 1098.

Ravennatense concilium (ann. 874). — Hoc concilium habitum fuit pro Formoso et ejus ordinatione, *ibid.*

Ravennatense concilium (ann. 874). — Hoc a papa Joanne VIII fuit habitum, ad disciplinæ et immunitatum Ecclesiæ reditum. Ad hunc finem novem decem canones conditi sunt, *ibid.*

Ravennatense concilium (ann. 882). — Huic præfuit Joannes VIII ; Carolus Crassus ibi adfuit et dedit diploma in gratiam abbatiæ Brumensis ; aliud quo sub protectione sua ecclesiam Regiensem cum suis bonis ponere significabat, tertium vero in gratiam immunitatis Ecclesiarum et in particulari Ecclesiæ Arezzo, *ibid.*

Regiense concilium (ann. 477). — In hoc habito sub imperatoribus Theodosio Minore et Valentiniano, de remotione ejus quem episcopum duo tantum perperam ordinare præsumpserunt, statutum fuit, et ne absque metropolitano aliquis ordinetur episcopus prohibitum est. Ibi sederunt tredecim Patres, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 219

Rhemensis synodus (ann. 625). — Hanc Sonnatius Rhemorum episcopus celebravit. Ibi interfuerunt Bertoldus, S. Arnulfus cum multis aliis episcopis. In qua multa lecta sunt utilia constituta et de rebus Ecclesiæ qualiter tractandæ sint, *Gesta pontif. Camerac.*, CXLIX, 34.

Rhemense concilium (ann. 900). — Hoc concilium habitum fuit sexto die mensis Julii. Ibi excommunicati fuerunt archiepiscopi Foulques occisores. Huic præfuit Hervæus, Hervæus Rhem. arch., CXXXII, 673.

Rhemensis synodus (ann. 991).— Cui præfuit Arnulfus Aurelianensis episcopus. Cum omnes Galliarum episcopi eo convenire non possent, propter quasdam regni necessitudines, ii maxime convenerunt qui comprovinciales erant, Sylvester II papa, CXXXIX, 289.

Rhemense concilium (ann. 993).—Gerbertus Rhemensis archiepiscop. et postmodum papa sub nomine Sylvestri II, præfuit huic suæ provinciæ concilio. Dilapidatores Ecclesiæ Rhemensis et clericorum vexatores ad faciendam pœnitentiam et satisfactionem invitati sunt, Ordericus Vitalis, CLXXXVI, 92.

Rhemense concilium (ann. 1074).—Hoc concilium habitum, fuit a Renaldo de Martigne, archiepiscopo Rhemensi, qui Robertum Frisonem Flandriæ comitem ne postmodum clericorum mortuorum successionem usurparet, impedivit, S. Urbanus II papa, CLI, 97.

Rhemense concilium (ann. 1092).—Presbyteratus Atrebatensis ab archiepiscopo Rhemensi ordinationem Lamberti quem episcopum suæ Ecclesiæ elegerant petierat; sed archiepiscopus presbyteratum Cameracensem obstaculum posi nrum esse huic consecrationi prævidens, nihil per se facere voluit et eam ob rem habuit concilium hic memoratum et ad quod presbyteratum Atrebatensem convocavit, *ibid* , 110.

Rhemense concilium (ann. 1119). —Hoc habitum fuit concilium a papa Callisto II. Ibi sederunt 427 tum episcopi tum abbates et magnates laici. Sedentes quinque canones conciderunt in hoc concilio, Guibertus, *De vita sua*, CLVI, 990.

Rhemense concilium (ann. 1141).—Ibi Samsom Deprets privilegia et canonicorum possessiones S. Petri de Cassel (ou Cassel), in diœcesi Tervianensi confirmavit, S. Ivo Carnot., CLXII, 394.

Rhemense concilium (ann. 1148), sub præsidente Eugenio III. — Ibi sederunt copia episcoporum et abbatum Galliæ et multitudo exterorum. Quatuor Anglici tantum. Patres condiderunt octo et decem canones, S. Bernardus abb. Claræval., CLXXXII, 1169.

Romanum concilium (ann. 251). — Hoc concilium decrevit alienationem ab Ecclesia Novati et ejus partibus faventium. Huic sederunt circa sexdecim episcopi, S. Cyprianus, IV, 135.

Romanum concilium (ann. 220, 300), a Leone congregatum ut Patres sedentes Manichæorum doctrinam examinarent et damnarent, tum Manichæos tum plurimos impietatis Manichææ sequaces et doctores, S. Leo, LIV, 620.

Romanum concilium (ann. 313). — In hoc Cœcilianus episc. Carh. accusatus a Donatistis, absolvitur. Ibi sederunt novem et decem episcopi, S. Optatus, XI, 932.

Romanum concilium (ann. 325). — Hoc concilium fuit a S. papa Sylvestro convocatum, præsente Constantino Augusto. In hoc 1° confirmatur quidquid actum est Nicææ; 2° præceptum est de solemnitate Paschæ; 3° de conciliis ter in anno celebrandis, etc.; 4° nulli clerico licere causam in publico examinare; 5° de præficiendis ordinibus et proficiendis; 6° de ordinationibus et neophytis non ordinandis. Hæc synodus habita fuit in urbe Roma intra Thermas Domitianas; et ibi 275 episcopi sederunt, S. Sylvester papa, VIII, 825.

Romanum concilium (ann 325). — Eodem tempore Romæ habitum est præsente Constantino; et damnavit iterum tam Callistum quam Arium et Photinum atque Sabellium. Ibi sederunt episcopi 267, *ibid.*, 827.

Romanum concilium (ann. 337). — Convocatum est in fidei Nicænæ et sancti Athanasii gratiam, a Julio Papa. Ibi sederunt sexdecim et centum catholici episcopi, S. Julius papa, VIII, 857.

Romanum concilium (ann. 367). — Ea fuit hujus concilii causa quod a schismaticis crimine falso adulterii papa S. Damasus fuerit insimulatus. Episcopi, qui ad numerum quatuor et quadraginta ibi congregati sunt, mox calumnia detecta innocentiam pontificis testati sunt. Iidem Patres, ut opinantur, in hoc concilio Paternianos seu Venustianos qui matrimonium rejiciebant, damnaverunt, S. Damasus papa, XIII, 129.

Romanum concilium (ann. 369). — Urbs Mediolanum episcopum Arianum habebat, cui nomen Auxentius. Causa hujus concilii ea fuit quod S. Athanasius et Ægypti episcopi S. Damasum papam rogaverant depositionem Auxentii. Enimvero ibi a Patribus, numero nonaginta, depositus fuit, et iidem ad Illyrici episcopos quos plerosque seduxerat, de depositione Auxentii epistolam synodalem miserunt. In eodem etiam schismaticus Ursinus depositus fuit, S. Damasus papa, XIII, 129.

Romanum concilium (ann 374). — In eo Lucius Arianus qui sedem episcopalem Alexandriæ usurpaverat, damnatus fuit, et Florens episcopus antipapæ Ursino favens, ibi quoque depositus, S. Damasus papa, XIII, 129.

Romanum concilium (ann. 377). — Hoc concilium fuit congregatum contra Eustathium Sebast., quia ad hæresim Macedonianorum redierat; et contra Apollinarium qui novam cœperat generare sectam. Hic et in doctrina et in persona perculsus est, Patresque eum cum Timotheo ejus discipulo qui se episcopum Alexandriæ vocari jubebat, deposuerunt. Quæ sententia fuit in concilio Antiocheno posterius confirmata, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 378). — Hoc posterius concilium versus finem anni 378 fuit habitum. Illius causæ, fuerunt calumnia cujus insimulabatur papa Damasus a Judæo, nomine Isaac, qui partibus antipapæ Ursini favebat, et audacia aliquot episcoporum qui, etsi fuerint depositi in conciliis, tamen vi episcopalem dignitatem retinebant. De his malis exstat epistola Patrum ad Gratianum et Valentinianum quos ad remedium invitant procurandum, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 379). — Hujus consilii exstat Symbolum fidei, et anathematismi adversus Macedonianos, Eunonicanos et Apollinaristarum errores. Hæc confessio fidei in epistola quam scripsit anno 379, papa Damasus ad Paulinum Anthiochen. episc. continetur. S. Damasus papa, XIII, 164; Cœlius Sedulius, *appendix*, XIX, 787.

Romanum concilium (ann. 382) — Multum favit convocationi hujus concilii imperator Gratianus. Quod fuit numerosum, quia præter Damasum summum pontificem, et quinque Occidentales metropolitanos, sederunt et duo Orientales, scilicet S. Epiphanius episc. Salamien. in Oriente, et Paulinus Antiochen., cum S Hieronymo. Putant eum in eo Paulino confirmatam fuisse communionem, nec amplius cum Flaviano communicare statutum. Ibi quoque cum Apollinaristis disputatum est, et de modo eos in Ecclesia recipiendi, quando ad eam redierint, tractatum, S. Damasus papa, XIII, 177.

Romanum concilium (ann. 386). — Hoc sub S. Siricio papa habitum est, et fuit magnus numero episcoporum qui ibi congregati sunt. Ea fuit concilium illud convocandi ratio, id est, aliquot vetera quæ in desuetudinem venerant statuta, renovare, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 390). — Convocatum fuit sub papa Siricio contra Jovinianum, qui denuntiatus a memorabili Pammaco, ibi a Patribus fuit damnatus et excommunicatus cum fautoribus suis. *ibid.*, 231.

Romanum concilium (ann. 445). — Hoc concilium congregatum est a S. Leone ea mente ut quæstio inter Quælidonium et Hilarium Arelatensem qui hunc deposuerat, solveretur. Ambo auditi sunt. Nimium superbiæ vel saltem elationis fuit inventum in responso S. Hilarii qui postea ab aliis accusatus sibi soli arrogare auctoritatem omnes Galliæ Ecclesias regendi, in summi pontificis displicentiam incidit. Papa Leo eum declaravit separatum a communione sanctæ Sedis. Qui tamen ei gratiam facere contendit, suam Ecclesiam concedendo nec deponendo, S. Leo, LIV, 630.

Romanum concilium (ann. 447). — In hoc concilio, S. Leo remedium attulit spoliationi bonorum Ecclesiarum in Sicilia, quam committebant aliquot episcopi, alienationibus vel donationibus quæ fiebant sine consensu totius cleri et sine commodo, *ibid.* 703.

Romanum concilium (ann. 449). habitum a S. Leone contra latrocinium Ephesinum quod Flavianum damnavit, *ibid.*, 826.

Romanum concilium (ann. 454), habitum sub S. Leone papa in Manichæorum causa, id., LV, 947.

Romanum concilium (ann. 487). — Habitum fuit hoc concilium sub Felice II, et tractat de lapsis recipiendis, id., LVIII, 487.

Romanum concilium (ann. 494. — Celebratum est sub papa Gelasio. In hoc concilio condidit Catalogum Veteris ac Novi Testamenti librorum quem habet in veneratione sancta Romana Ecclesia Ibi sederunt 70 episcopi, Cœlius Sedulius, XIX, 329.

Romanum concilium (ann. 495). — Habitum est sub papa Gelasio. Misenii supplicatio in hoc lecta est, et Patres veniam in ejus gratiam acclamaverunt. Is Misenius erat unus ex episcopis legatis qui anno 483, ab Ecclesia defecerant Constantinopoli, ut se partibus Eutychetis Dioscori et suorum sectatorum adjungerent. Quam ob causam et spe veniæ obtinendæ, eorum hæreticorum dogma rejecit, damnavit et anathematizavit in hoc concilio, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 499) —Sub papa Symmacho, in Basilica Sancti Petri habitum est occasione tumultuum in plebe excitatorum in electione summi pontificis. Itaque ea de re tres canones conditi sunt cum comminatione depositionis et excommunicationis cujuscunque presbyteri

diaconi vel clerici qui, vivente papa, suffragium dedisse vel promisisse pro tali eligendo in cathedra S. Petri, convictus esset. Ibi sederunt duo et sexaginta episcopi septem et sexaginta presbyteri et amplius quinque diaconi, S. Leo, LVI, 124.

Romanum concilium (ann. 500). — Istud dicitur et synodus Palmaris, siquidem distingui debent sessiones variæ ejusdem concilii; in eo enim tantum est differentia. Ibi tractatum una de re et eadem, scilicet de justificatione Symmachi papæ, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 501). — In hoc decreverunt papæ Symmachi absolutionem et restitutionem omnium temporalium quæ schismatici usurpaverant, ad Romanam Ecclesiam pertinentium, necnon Laurentii competitoris Sedis apostolicæ et Petri de Altino condemnationem. Ibi sederunt et subscripserunt sexdecim et centum episcopi, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 610). — Beda hoc concilium Bonifacium IV convocavisse refert, ut statutum de vita et tranquillitate monachorum faceret. Hæc omne dubium de hoc habito concilio tollit attestatio, S. Bonifacius IV, LXXX, 103.

Romanum concilium (ann. 680). — Ab Agathone congregatum est, ut Patres aliquot versus sacræ Scripturæ explanarent. Unde fides Ecclesiæ catholicæ de mysteriis Trinitatis et Incarnationis contra doctrinam Monotheliturum. Ibi sederunt viginti et centum episcopi, S. Leo, LV, 1089.

Romanum concilium (ann. 792).—Cum adductus fuisset Romam Felix episc. Urgell. ab Angilberto, ibi suum errorem confessus est coram Patribus concilii cujus fuit causa, et episcopatum coram summo Pontifice abdicavit, Cœlius Sedulius, XIX, 518.

Romanum concilium (ann. 794). — Hoc paulo post concilium Francofordiense habitum fuit. Cum Felix Urgell. in errorem recidisset, denuo ibi a papa Adriano qui huic præerat damnatus est, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 799). — Felix Urgell. suam abjuraverat hæresim, sed tantum ore, sive Romæ coram papa Adriano, sive Ratisbonæ coram Carolo Magno et Patribus ibi sedentibus, aliud corde retinens. Ea fuit causa hujus concilii ubi a papa Leone III qui huic præerat, damnatus est. *ibid.*

Romanum concilium (ann. 826). — Huic præfuit Eugenius II et cum illo adfuerunt septuaginta duo Italiæ episcopi, duodeviginti sacerdotes, sex diaconi et plures alii clerici. Octo et triginta ibi canones promulgati sunt fere cuncti pro reformatione disciplinæ ecclesiasticæ, Carolus, XCVII, 685.

Romanum concilium (ann. 868). — Ab Adriano II habitum est. In hoc papa anathematis sententia ter percuht Photium qui Nicolaum I deponere in conciliabulo Constantinopolitano ausus fuerat, Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 1387.

Romanum concilium I (ann. 1074). — Contra clericos Simoniacos et incontinentes, a Gregorio VII celebratum est, S. Gregorius, CXLVIII, 785.

Romanum concilium II (ann. 1075). — Ibi interfuit archiepiscoporum, episcoporum et abbatum multitudo, atque diversi ordinis clericorum copia, pro reformanda Ecclesiæ disciplina, *ibid.*, 788.

Romanum concilium III (ann. 1077). — In hoc concilio Henricus rex Germaniæ, Sigefridus Moguntinus, Wilelmus Trajectensis et Robertus Bambergensis, episcopi, excommunicantur, *ibid.*, 790.

Romanum concilium IV (ann. 1078). — Ibi Gilbertus Ravennas, Thebaldus Mediolan. et plures episcopi excommunicantur, *ibid.*, 795.

Romanum concilium V (ann. 1078). — Hoc celebratum est concilium in ecclesia Sancti Salvatoris pro restauratione sanctæ Ecclesiæ, *ibid.*, 800.

Romanum concilium VI (ann. 1079). — In hoc Berengarius sæpe ad pœnitentiam vocatus, sæpiusque relapsus, hæresim suam iterum abjuravit, fidemque catholicam professus fuit, *ibid.*, 810.

Romana synodus (ann. 1079). — Habita est a S. Gregorio papa. Ibi interfuerunt centum et quinquaginta episcopi. In hac synodo Berengarius veram fidem de Eucharistia professus est, et redux in Galliam adversus hoc dogma scripsit, *ibid.*, 753.

Romana synodus (ann. 1079). — Ab eodem pontifice celebrata est in qua inter cætera excommunicatus est Constantinopolitanus imperator. Juraverunt quoque in eadem legati Henrici et Rodulphi, quisque pro domino suo, quod nullis dolis colloquium legatorum Sedis apostolicæ in Teutonico regno habendum impedient. Multa etiam sicut ibi constituta, *ibid.*, 133.

Romana synodus (ann. 1080). — Ab eodem Gregorio papa habita est, post pugnam a Rodulfo partam in Henricum qui depositus est. Ibi Rodulfus legitimus rex proclamatus est. Renovata est investituras recipiendi vel conferendi prohibitio; et rursus promulgatæ sunt contra Theobaldum Mediol., Guibertum Ravennat., et aliquot alios episcopos, et adversus Normannos qui dominia Ecclesiæ dilapidabant in Italia, excommunicationes, *ibid.*, 136.

Romanum concilium VII (ann. 1080). — In hoc concilio regnum Germaniæ abrogatum collatum fuit Rodulfo, ea constitutione addita, ne deinceps investituræ beneficiorum a laicis conferantur vel accipiantur, *ibid.*, 874.

Romana synodus (ann. 1081). — Ab eodem celebrata est, et ibi rursus pronuntiavit adversus Henricum excommunicationis sententiam et adversus ejus fautores, depositionemque a suis legatis latam contra Narbon. et Arelat. archiepiscopos confirmavit, *ibid.*, 136.

Romana synodus (ann. 1083). — Hanc habuit S. Gregorius papa contra quoscunque Henricum regem prohibentes ne Romam se conferret, *ibid.*

Romanum concilium IX (ann. 1083). — Celebratum fuit in basilica Lateranensi, et in eo dominus apostolicus de fidei forma disseruit, *ibid.*, 822.

Romanum concilium X (ann. 1084). — In hoc concilio Guibertus antipapa et hæresiarcha atque Henricus pseudoimperator cum omnibus suis fautoribus, excommunicatur, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 1104). — Hoc habitum fuit a Paschali II papa. Objurgavit severe Brunonem Trevirensem archiepiscopum quod investituram sumpserat ab imperatore Henrico, Goffridus abb., CLVII, 69.

Romanum concilium (ann. 1121) — Hoc habitum fuit concilium ut statueret de ordine quem tenere debebant in conciliis archiepiscopi Ravennatis et Mediolani. Exercere jura metropolitani super episcopos cujusdam insulæ prætendebat etiam Pisæ archiepiscopus. Concilium jus rejecit, *ibid.*

Rothomagense concilium (ann. 1072). — Hoc habitum fuit a Joanne archiepiscopo Rothomagi qui ei præfuit. Adfuerunt sui suffraganei, cum Wilhelmo Anglorum rege Normanniam gubernante, anno XI Alexandri II papæ, et XIII Philippi I, regis Francorum. Ibi Patres sedentes plures condiderunt canones, Joannes arch. Rothom., CXLVII, 267.

Rothomagense concilium (ann. 1096). — Hoc habitum fuit a Guillelmo Rothomagensi archiepiscopo, cum suis suffragantibus in sua metropoli ecclesia. Ibi capitula synodi quæ apud Clarummontem facta est, unanimiter confirmaverunt; addiderunt octo canones, S. Urbanus II papa, CLI, 197.

Rothomagense concilium (ann. 1118). — Henricus Angliæ rex ibi conciliavit pacem regni cum dominis et Raboldo Cantuariensi, dum Goffridus Rothomag. res ecclesiasticas conciliabat cum quatuor suffragantibus et pluribus abbatibus. Conradus, papæ legatus in hoc questus est de imperatore et antipapa Bourdino, ab episcopis Normanniæ petens, ut precibus et nummis adjuvarent, Odericus Vitalis, CLXXXVIII, 855.

Rothomagensis synodus. (ann. 1119).—Goffridus Rothomag. arch. tenuit hanc, ut presbyteris suæ diœcesis notos faceret canones, et specialiter canonem qui mulieres sive concubinas prohibebat, Ordericus Vitalis, CLXXXVIII, 889.

Rothomagense concilium (ann. 1189). — Hoc habitum est a Waltero archiepiscopo, præsentibus omnibus suffraganeis, abbatibus quoque quamplurimis, multis etiam viris discretis et prudentibus. In quo statuta sunt capitula subscripta, Petrus Blesensis, CCVII; 1180.

Salegunstat (in) *concilium* (ann. 1023). — Cui præfuit Aribo Mogunt. archiepiscopus. Hoc habitum est quatenus multimoda divinorum officiorum atque synodalium legum componeretur dissensio, et disparitas singularium consuetudinum redigeretur in unum, Burchardus Worm. episc., CXL, 1058.

Salzburgiense concilium (ann. 741. — Hoc concilium vel verius hanc synodum secundam Salzburgi ad Salam Franconicam convocatum fuit. Adfuerunt ibi plures episcopi inter quos Edda sive Etto, Argentoratensis, et Reginfridus Coloniensis.

Salzburgiense concilium (ann. 807). — Huic præfuit Arnon primus Salzburgiensis archiepiscopus. Decimas sese in quatuor partes dividendas ibi statutum est, scilicet : primam ad episcopum, secundam ad clericos,

tertiam ad pauperes et quartam partem ad fabricam ecclesiæ pertinere, S. Bonifacius arch. Mog., LXXXIX, 805.

Episcopatus vero in Nova Francia, seu Franconia, et in Hassia nunc fundandi erant. Omnem igitur provinciam in tres discrevit parochias, et Wirceburgum Sancti Ziliani martyrio celebre, Buriburgum in Hassia, et Eichsstadium in finibus Bajoariorum, sedes episcopales esse constituit Bonifacius, S. Bonifacius arch. Mog., LXXXIX, 805.

Santonense concilium (ann. 579). — Hoc concilium comitem Nantinum, episcopi Heraclii qui eum excommunicationis pœna perculerat, misericordiæ commendavit. Hic comes absolutionem efflagitabat quam ei concessit episcopus, S. Gregorius Turon., LXXI, 352.

Santonense concilium (ann. 1089). — Amatus Oleronensis episcopus ibi nominatus est Burdigalensis archiepiscopus, S. Urbanus papa, CLI, 63.

Santonense concilium (ann. 1097). — Urbanus II papa hoc indixit concilium, in quo statutum est de jejuniis in festorum Vigiliis apostolorum, S. Urbanus II, *ibid.*, 224.

Santonense concilium (ann. 563). — Hoc convocavit archiepisc. Burdigalensis Leontius et ibi episcopum Santonensem deposuit. Æque fieri videtur depositio; hic enim episcopus sine suffragiis cleri et populi ordinatus erat, et edictum a rege Clotario ut ordinaretur absque metropolitani, qui aberat, consensu, impetraverat. Hæc duo disciplinæ ecclesiasticæ in postremo Parisiensi concilio statutæ adversabantur, S. Gregorius Turon., LXXI, 352.

Sardicense concilium (ann. 347). — Ibi præfuerunt legati Julii; inter Occidentales primas tenebant sedes Protogenius episc. Sardic. et illustris Osius. Habitum fuit ad confirmandam fidem et doctrinam sanam, inter Catholicos et Eusebianos ad controversias dirimendas. S. Hilarius Pictav., X, 575.

Sardicense conciliabulum (ann. 347).—Apud Philipopolim congregatum fuit. Cui adfuerunt Eusebiani fugientes Sardicum ubi Catholici indixerant concilium supra memoratum. Ibi Eusebiani statuerunt Symbolum fidei suspectum et in quo detrahunt verbum *Consubstantialis*, S. Hilarius Pictav., id., 507.

Sauriciacum concilium (ann. 590). — In hoc, Droctegisilo Suessionens. episcopo reintegrari in sua urbe episcopali, unde exsulari quatuor abhinc annis coactus erat jussu suæ provinciæ episcoporum propter intemperantiæ habitus, licitum fuit, S. Gregorius Turon., LXXI, 514.

Seleucenum concilium (ann. 399). — In quo Cajumas episcopus hujus sedis, ante convocatos episcopos, suæ sedi episcopali renuntiavit sponte et cum tanta humilitate ut ad lacrymas Patres sedentes excitaverit, Cassiodorus, LIX, 274.

Seleucenum concilium (ann. 410. — Hoc fuit habitum regnante Theodosio Juniore imperatoris Arcadii filio. Ibi septem et viginti canones Patres sedentes ad numerum quadraginta condiderunt, *ibid.*

Seleucenum concilium (ann 485). — Hoc habitum fuit a Babucii Seleucensi episcopo. Barsumæ et ejus falsi concilii ibi damnata est decisio, Sidonius Apol., LVIII, 54 gr.-82 gr.

Seleucenum conciliabulum (ann. 495). — In hoc, Barsumas, dogmatis Nestoriani amator episcopus, quæ antea de presbyterorum atque monachorum matrimoniis decreta fuerant, confirmavit, *ibid.*

Septimuniciense concilium (ann. 418). — In hoc qui sederunt episcopi sex canones condiderunt; quos refert Baluzius in diaconi Ferrandi collectione, Sidonius Apollin., LVIII, 315.

Sirmiensia concilia contra Photinum (an. 351). —Primo sedentes Patres eum ibi deposuerunt. Deinde quod formularium fidei condiderant, Photino etsi deposito, subscribere proposuerunt, cum promissis in suo episcopatu eum reintegrandi. Sed hic nedum innuat, Patres ad contestationem provocavit litigiosam, S. Damasus papa, Prolegom., XIII, 288.

Sirmiense conciliabulum (ann. 357). — Ab Arianis convocatum est eo tempore quo imperator Constantius per hiemem Sirmii commorabatur. Ibi Patres ibi sedentes et omnes Occidentales condiderunt formulam fidei cui Osius ipse subscribere coactus est. Hæc formula non orthodoxa, *ibid.*

Sirmiense conciliabulum (ann. 359). — In hoc concilio Valens et Anomæi qui ejus partibus favebant, tertiam expositionem fidei confecerunt cui subscribere Basilium Ancyranum et plures alios episcopos qui huic aderant, coegerunt *ibid.*

Stampense concilium (ann. 1072). — Ibi actum est in causa Ivonis Carnot, quem Richerius Senon. arch. deponere volebat ut restitueret Godefredum in hac sede, sed infructuose egit, quia legitimus episcopus Carnot. appellationem ad summum pontificem direxit, S. Urbanus II papa, CLI, 97.

Stampense concilium (1130). — Rex Ludovicus Crassus hoc concilium convocavit ut partem sumerent Innocentium inter et Anacletum papas electos. Huic fuit invitatus S. Bernardus, et jejunio precibusque observatis illi rem referre conventum fuit, S. Urbanus II papa, CLVI, 405.

Suessionense concilium (ann 745). — Pipinus princeps et dux Francorum hoc concilium convocavit pro parte Franciæ ei subjectæ. Ibi sederunt tres et viginti episcopi cum sacerdotibus et clericis; ibidem cum aliis optimatibus adfuit ipse Pipinus. Fertur huic præfuisse Bonifacium Moguntinum. Decem statuta ferme eadem ac Germanica et Septinense ibi facta sunt, S. Bonifacius, LXXXIX, 824.

Suessionense concilium, loco incerto (circa 845). — In hoc capitulare incerti anni datum est in synodo cui interfuit Bonifacius apostolicæ Sedis legatus, S. Bonifacius arch Mog, LXXXIX, 826.

Suessionense concilium loco incerto (circa 745). — In provincia Francorum habitum, vel melius synodus sexta quæ a S. Bonifacio celebrata est. Ibi octo episcopi, omnes Angli adfuerunt. In hac synodo condemnati sunt Aldebertus et Clemens, ut ex Actis concilii Romani patet. Jam etiam episcopali gradu dejectus Gewibibus episcop. Moguntinus, *ibid.*

Suessionensis synodus (ann. 1078). — In hac synodo, Ratboldus, Noviomensis episcopus altare cessit d'Émines abbatiæ S. Theodorici, Hincmarus Rhemens., CXXV, 588.

Suessionense concilium (ann. 1092). — Huic præfuit Renaldus Rhemensis archiepisc. adversus Rosalini errores coacto, qui fuit Compendiensis clericus, ipse eos coram episcopis abjuravit sed metu, cum postea eosdem docuit, S. Urbanus II papa, CLI, 97.

Suessionense concilium (ann. 1122). — In hoc concilio, legatus Cono, epispopus Prænesti, Abælardum propria manu ab comburendum suum librum *De Trinitate* et novam ad faciendam fidei professionem coegit. Symbolum S. Athanasii legere jussus est: legit, ægre vero et cum multis suspiriis. Dein ad monasterium S. Medardi, unde paulo post ad S. Dionysii monasterium remissus est, S. Bernardus, CLXXXII, 1049.

Suffetulense concilium (ann. 418. — In hoc concilio ne laicus ad episcopatum proveheretur nisi per omnes gradus ministerii clericalis transierit, prohibitum est, Sidonius Apollinaris, LVIII, 144.

Suffetulense concilium (ann. 524). — Huic concilio adfuit S. Fulgentius qui de aliorum episcoporum coactorum consensu, præsidentiæ honorem episcopo Quodvultdeus cessit, in concilio Juncensi præcedenti ipsi concessum, adeo erat magna humilitate cum ardenti pacem servandi desiderio, S. Leo, LVIII, 278.

Synadense concilium (ann. 256-258). — Contra Montanistas fuit habitum. In hoc baptisma ab hæreticis collatum esse reiterandum statutum est. Id testatur S. Dionysius Alexandriæ qui addit illud concilium congregatum fuisse longe ante Africana concilia de eadem rebaptizatione. Ibi sederunt Phrygiæ, Galatiæ et Ciciliæ episcopi, S. Augustinus, XL, 495.

Tarraconense concilium (ann. 516). — Huic præfuit Joannes Tarraconensis ante decem episcopos ibi sedentes, qui tredecim canones ad veterem confirmandam disciplinam condiderunt, S. Leo, LVI, 268.

Taurinense concilium (ann. 401). — Quod habitum fuit in ecclesia Taurinensi eo fine ut Patres varias quibus in Galliis pax turbabatur, difficultates solverent. Videsis ibi quid pro primatu contulerit Arelatensi episcopo illud concilium, *ibid.*

Tauritanum concilium (ann. 1089). — Hoc habitum fuit ab archiepiscopo Pisiacensi S. Sedis legato. Ibi, qui adversus papam sese rebellaverat Torquitor, Sardiniæ dominus, excommunicatus est. Juxta (Mansi) hic dominus ex usu regionis qualitate judex, fortasse fautor erat regis Henrici et Guiberti antipapæ, S. Isidorus Hispal., LXXXIV 247.

Tauritanum concilium (ann. 1156). — Fuit hoc habitum ab Athone qui hujus urbis erat archiepiscopus, *ibid*

Tauritanum concilium (ann 1625) — Dicitur etiam et verius quidem *synodus Turritana*; a Jacobo Passamaro hujus urbis archiepiscopo habita fuit. Hic ibi promulgavit statuta de administratione sacramentorum, de confraternitatibus, etc., etc., *ibid.*

Tchernetcense, *Tegernscence*, vel *Zerense concilium* (ann. 804). — Hoc concilium in monasterio hujus nominis habitum fuit, in diœcesi Frisingensi sito. Causa ejus

fuit ea : Atto episcopus urbis, quod religiosi sibi vindicarent parochiales ecclesias ad se pertinentes, querebatur : cum in hoc concilio monachi nullum in probationem pertinentiæ producebant instrumentum, Attoni eas reddere coacti sunt, Sidonius Apollinaris, LVIII, 178.

Telense vel *Teleptense concilium* (ann. 418). — Hoc in ecclesia apostolorum habitum fuit. Huic præfuit Donatianus qui in actis vocatur primæ sedis episcopus et urbis Teleptensis. Ibi lectæ papæ Siricii duæ epistolæ et aliquot statuta fuerunt, *ibid.*, 724.

Thebestinum concilium (362). — In Numidia habitum est, eam ob causam quod Donatistæ adversus Catholicos vim exercuerint. Ii enim schismatici ab exsilio revocari optantes, supplicem epistolam ad Julianum Apostatam direxerunt, petentes se in suis Ecclesiis quas ab eis Constantinus imperator abstulerat, denuo reintegrari. Huic petitioni innuit Julianu . Illud vero fuit contumeliæ Donatistis quod inter imperatores, ille solus qui unitati paci et fidei Ecclesiæ erat visibiliter infensus, illis innuit *ibid* , 307.

Thenitanum concilium (ann. 362), in Byzacena. — Baluzius tres canones conditos in hoc concilio citat, *ibid.*, 319.

Theodonis apud villam (*Thionville*) *concilium* (ann. 835). — Hoc fuit convocatum ab imperatore Ludovico Debonnario, ad rehabilitationem suam, quia machinationibus sui filii Lotharii depositus fuerat in conciliabulo Compendiensi. Ebbo, archiepiscopus Rhemensis, primus machinator, ibi seipsum deposuit hoc modo : Acta est hæc Ebonis professio ejusque propriæ manus surbscriptione roborata, coram omnibus ad ministerium episcopale indignum se confessus est, et ab eo recedere debere, et sub pœnitentiæ modo Dominum sibi propitium facere velle, Hincmarus Rhemens., CXXV, 325.

Theodonis apud villam synodus (ann. 844). — Habita fuit hæc in loco Latine Judicium, et vulgo *Sulz*. Imperator Lotharius et duo reges sui fratres, Ludovicus et Carolus, ibi adfuerunt. Drogo, episcopus Metensis, huic præfuit, et sedentes canones sex condiderunt, Flodoardus can. Rhemens., CXXXV, 151.

Thessalonicense concilium (ann. 390). — Ibi episcopi Bonosi hæresis damnata est qua Deiparam a partu esse Virginem desisse, contendebat, S. Leo, LVI, 190.

Thessalonicense concilium (ann. 455). — In hoc concilio anathematizati sunt Eutyches, Dioscorus et Timotheus. Patres ibi sedentes decreta concilii Chalcedonensis confirmaverunt. Leo imperator hoc concilium convocaverat, *ibid.*

Thessalonicense concilium (ann. 518). — Congregatum est voluntate Hormisdæ sum. pontificis, ut confirmarentur decreta in Chalcedonensi statuta. Noctu schismatici incenderuntlocum concilii, *ibid.*

Thessalonicense concilium (ann. 650). — Huic præfuit Paulus episc. hujus urbis. Duo concilia in gratiam hæresis Monothelitarum qua infestatus erat, habuit. In primo suæ doctrinæ expositionem erexit quam ad S. Martinum, in cathedra Petri sedentem misit cum epistola synodica in hujus defensionem. Ad eum vero rescribit papa et misit duos legatos per quos professionem fidei catholicæ subscribere eum jussit, *ibid.*

Ticinensis II conventus Ludovici II imperatoris (ann. 855). — Capitula quæ gloriosus imperator Ludovicus suis episcopis de statu sui regni considerare præcepit, *Monument. Diplom.*, CXXXVIII, 609.

Ticinensis III conventus Ludovici II imperatoris (ann. 855). — Capitula, ad petitionem popu.i, ab imperatore promulgata, *ibid.*, 617.

Tigisitanum concilium (ann. 418). — In Mauritania Cæsariensi. Sunt scriptoresqui, concilium, in quo præfuerunt papæ Zozimi legati, credunt, non apud Carthaginem sed in Mauritania Cæsariensi, et quidem apud Cæsaream sive forsan Tigisitanum supra memoratum, habitum fuisse. Cujus concilii ea fuit causa ut Ecclesiæ aliquot negotia tractarentur ac solverentur, S. Augustinus, XL, 443-639.

Toletanum concilium (ann. 400). — Habitum est sub pontificatu Anastasii, imperantibus Honorio et Arcadio, ut restitueretur disciplina et adunatæ sint Ecclesiæ a Priscillianistis divisæ. Viginti canones ibi conditi sunt. Ibi Dictinius et Symposius suos errores abjuraverunt, S. Leo, LX, 1007.

Toletanum concilium (ann. 447). — A S. Leone convocatum est, qui committit opponentem erroribus Priscillianistarum per Hispaniam grassantibus Asturicensem episcopum Turibium. Hic refutationis scriptum edidit quod ad Idatium et Ceponium misit, *ibid.*

Toletanum concilium (ann. 527). — Habitum est a Montano episcopo Toletano ubi sederunt septem episcopi Hispaniæ in quo quinque canones condiderunt, *ibid.*, 280.

Toletanum concilium (ann. 559). — Hoc concilium convocavit Recaredus filius et hæres Leovigildis, Visigothorum regis, in Hispania, et recens conversus ab Arianismo, ut suorum conversionem subjectorum, qui instar illius dogma hæreticum suo exemplo et suis precibus reliquerant, consolidaret, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 585.

Toletanum concilium (ann. 587), — Habuit locum hoc concilium inter Catholicos et Arianos episcopos Ibi confusione perfusi sunt Ariani. Sanctitatis nota quam probant miracula, quæque sectam Arianam decere non poterat, inprimis in hac circumstantia valebat. Rex convictus conversus est et baptizatus est Recaredus, S. Gregor. Turon., LXXI, 613.

Toletanum concilium (ann. 610). — Anno primo regni Gundemari, cum de primatu ecclesiæ Toletanæ contestarentur aliqui, hoc habitum fuit concilium quod hanc ecclesiæ hunc primatum adjudicavit et anathema cuicunque neganti minatus est, *ibid.* 506.

Toletanum concilium (ann. 683). — Hoc locum habuit anno quarto regis Ervigii. Ibi sederunt octo et quadraginta episcopi, septem et viginti per deputatos, quinque abbates, archipresbyter, archidiaconus et primiciarius Ecclesiæ Toletanæ, et sex viginti potentes. Statuta duodecim super petita principis, fecerunt, *ibid.*, 486.

Toletanum concilium (ann. 688). — Habitum est primo anno Egicanis principis. Ibi sederunt unus et sexaginta episcopi cum novem abbatibus, archidiaconus et primiciarius Toletanus, quinque presbyteri quorum duo delegati abbates, et tres de viginti comites : 1° actum est per discussionem de dogmate ; 2° de duobus juribus jurandis regis quorum alterum alteri videbatur contrarium, *ibid.*, 510.

Toletanum concilium (ann. 693).— Quod fuit decimumsextum. Ibi sederunt novem et quinquaginta episcopi cum quinque abbatibus et tribus deputatis pro absentibus episcopis. Adfuit rex Egicanus, præsens ipse, cum sexdecim comitibus. Primo memorandum mate ias quæ in consessu erant tract ndæ, continens, lectum fuit, post præsentationem episcopis ; secundo tredecim canones condiderunt, *ibid.*, 527.

Toletanum concilium (ann. 694) — Quod fuit decimum septimum. Hoc habitum fuit in ecclesia S. Leocadia civitatis suburbicanæ. Ibi interfuit rex Egica cum multis episcopis qui octo canones condiderunt, *ibid.*, 551.

Tolosanum concilium (1090). — Habitum fuit hoc concilium a legatis, astantibus diversarum provinciarum episcopis et notanter Bernardo, archiepiscopo Toletano, a Roma Hispaniam repetente. Varii destructi sunt ibi abusus, et legatio ad Toletanum missa est ut ibi restauraretur religio, S. Urbanus II papa, CLI, 70.

Treverensis synodus (ann. 566). — S. Goar intemperantiæ insimulatus, suam in hac synodo innocentiam testatus est, et Rustico episcopo sua revelavit crimina. Flodoardus can. Rhemens , CXXXV, 139.

Treverensis synodus (ann. 664). — Numerianus episcopus Treverensis, ibi coram episcopis et clericis pluribus, factas monasterio Deo-dato donationes confirmavit, *ibid.*, 311.

Triburiense concilium (ann. 1036). — Hoc concilium convocavit Triburiæ secus Moguntiam imperator Conradus, ut quæ utilitatis et religionis sunt ad invicem conferrent Patres sedentes. *Chronic. S. Andreæ castri*, Cameracesii, CXLIX, 250.

Triburiense concilium (ann. 1076). Hoc habitum fuit concilium a legatis papæ cum aliquibus magnatibus et episcopis Allemaniæ qui deponere Henricum rursus tentaverunt. Hæc varia tentamenta eum tandem se in Italiam conferre incitaverunt ut absolutionem a papa acciperet, D. Ivo Carnot., CLXI, 732.

Tridentinum concilium (ann. 1545). — Hoc concilium bulla papæ Pauli III convocatum ad Kalendas Novembris ab Incarnatione Domini 1542 anni, haberi incepit tantum 13ª die Decembris anni 1845 ; fuit ultimum œcumenicum. Huic præfuerunt tres legati papæ, cardinales scilicet Del Monte, episc. Palestrinæ, Marcellus Cervini, presbyter, et Renaldus Pavius diaconus. In prima sessione sederunt quatuor archiepiscopi, duo et viginti episcopi quinque ordinum generales, plures theologi et aliquot deputati principum. In quinque sessionibus hoc concluditur concilium, Bracontius, LX, 821.

Tridentina synodus (ann. 1593). — Sub cardinale Ludovico Madrucci, episcopo Trident. habita est. Ille in hac promulgavit statuta de minimis disciplinæ ecclesiasticæ. Conjugatos cohabitare stricte jussit, et iis qui eos hospitarentur ut viverent separati, pœnas ecclesiasticas minatus est. Excommunicatione. beneficiarios quoscunque qui, sata converterent in prata ut sese a decimis eximerent,

Trojanum vel *Trecence concilium* vel *Tricassinum* (ann. 429). — Cum Britanniæ episcopi ab episcopis Galliæ auxilium petivissent, ut Pelagianos dimicarent, quorum errores in Magnam Britanniam grassabantur, ii numerosum concilium congregaverunt, ut de ea re deliberarent, Urbanus II papa, CLI, 60.

Trojanum concilium (ann. 1093). — Ab Urbano II papa fuit habitum hoc concilium. Ibi sederunt fere septuaginta quinque episcopi, abbates duodecim. Duo supersunt hujus concilii canones, *ibid.*, 107.

Trojanum concilium (ann. 1107). — Papa Pascalis II qui in Galliam se contulerat ejusdem anni initio circa Ascensionem hoc concilium habuit; de bello sacro et induciis Dei ibi deliberatum fuit, *ibid.*

Trojanum concilium (1128). — Habitum fuit a Matthæo cardinale legato in Gallia. Patres sedentes statuerunt componere novam regulam pro equitibus templariis quæ a papa Honorio approbaretur, *ibid.*

Trosleianum concilium (ann. 909). — Cui præfuit Hervæus arch. Rhem. Hoc concilium coactum fuit contra fornicationes, adulteria, homicidia, dilapidationes, et violentias omnis generis : ibi duodecim episcopi sederunt qui quindecim canones condiderunt, Hervæus Rhem., CXXXII, 675.

Trosleianum concilium (ann. 921). — Hervæus arch. Rhem. habuit hoc concilium ubi, ex rogatione regis, annulavit quam paulo antea tulerat adversus comitem Erdebaldum excommunicationem. Sed eodem tempore occisus fuerat. Sic post mortem tantum absolutus est, *ibid.*

Trosleianum concilium (ann. 924). — Huic concilio præfuit Sculfus Rhemensis archiep. In eo Stephanus Cambresiensis episcopus, excusationem accepit a comite Isaacco qui unum e suis castellis incenderat. Comitem absolvit episcopus, solutis tamen libris centum argenti pro indemnitate, *ibid.*

Trosleianum concilium (ann. 927). — In hoc concilio, Herluinus, comes de Ponthieu, qui, quod vivente uxore, ad secundas nuptias convolaverat, excommunicatus fuerat, pœnitentiam egit. Ibi sederunt sex episcopi, et comes Heribertus qui illud concilium coegerat, aderat, *ibid.*, CXXXII, 676.

Trullanum concilium (ann. 692). — In urbis Constantinop. palatio, cui nomen Trullus, habitum. Hoc concilium inter multa approbata alia, alia rejecta approbat cum aliis receptissimis synodis, etiam a Cypriano qui Afrorum fuit arch. et martyr, synodum quæ sub eo fuit et emissum canonem qui in prædictorum præsulum locis et solum secundum traditam eis consuetudinem servatus est, Tertullianus, III, 1243.

Tullense concilium (ann. 550). — S. Nicetius Triverensis archiepisc. qui in quinto Aurelianensi et in secundo Claramontano concilio sederat, hoc ex consensu Theobaldi regis convocavit in urbe Tullensi. Ejus convocatio facta videtur propter contumelias quas, quos excommunicationis pœna perculerat ob crimen incestuosum in contrahendis matrimoniis, Franci sancto Nicetio fecerant, S. Gregor. Turon, LXXI, 1165.

Tullense concilium (ann. 835), vel verius *synodus Tullensis.* — In hoc concilio Frotharius Tullensis episcopus, abbatiæ S. Apræ in parochia Sancti Massimini (Mesmin) sitæ, jura confirmavit, *ibid.*

Tullense concilium (ann. 860).—Verius synodus diœcesana in qua Drogo episcopus Tullensis, reclamante abbate, quarum jus possessionis ei disputabat ecclesia vicina, abbatiæ S. Apræ decimas restitui jussit. *ibid.*

Turonense concilium (ann. 375). — Hoc concilium, fuit habitum pro ordinatione episcopi sancti Martini, S. Leo, LVI, 312.

Turonense concilium (ann. 461). — Hujus occasio fuit S. Martini solemnitas, ibi novem sedentes episcopi tredecim decreta sanxerunt, *ibid.*

Turonense concilium (ann. 567). — Huic præfuit S. Euphronius Turon. Ad Patres hujus concilii epistolam scripsit S. Radegundis, ut monasterii quod formaverat Pictavii confirmationem impetraret et ejus regulæ. — Qui ibi sederunt Patres canones septem et viginti condiderunt, *ibid.*

Turonense concilium (ann. 858). — Herardus vel Gerardus, Turonensis archiep. habuit hoc concilium suæ provinciæ 16ª die Maii. Excerpta aliquot canonum ibi collecta sunt, Victor II, CL, 36.

Turonense concilium (ann. 1055). — In quo statutum est festivitatem S. Reliquiarum Martini quotannis celebrandam, *ibid.*

Turonense concilium (ann. 1122). — Hoc habitum fuit ab Urbano papa. Ibi decreta concilii Claramontani confirmata sunt. Summus pontifex Philippum regem absolvere renuit quamvis pars episcoporum expostularet, S. Urbanus II papa, CLI, 199.

Turonense concilium (ann. 1223). — Hoc concilium habitum fuit ab Juhelio de Mayenne vel de Matteflon. Ibi Patres sedentes quatuordecim canones condiderunt, *ibid.*

Turonense concilium (ann. 1163). — Hoc concilium indictum fuit a papa Alexandro III. Huic adfuerunt decem septem cardinales, centum viginti episcopi et quadringenti et quatuordecim abbates, et magna copia aliorum tam ecclesiasticorum quam laicorum, ex omnibus provinciis regibus Galliæ et Angliæ subjectis, S. Thomas Cantuar., CXC, 389.

Tyanense concilium (ann. 365). — Adunati Macedoniani huic sederunt concilio, et eo epistolas communionis a summo pontifice et ab aliis episcopis Occidentis attulerunt. Orientales Catholici se eo contulerunt, unanimes cum Macedonianis. Tarsi concilii indictionem dederunt, ut firmaretur fides Nicæna, obstiterunt Ariani, auctoritate imperatoris Valentis fulti, qui edicto ne congregarentur episcopi, prohibuit, Cassiodorus, LXIX, 1090.

Tyrium concilium (ann. 335). — In hoc, S. Athanasius calumniarum virga percussus injuste, injuste depositus est ab Eusebianis ei infensis, *ibid.*

Tyrium concilium (ann. 518). — Illud concilium habitum fuit decima sexta die mensis Septembris. Ibi tantum sederunt quatuor episcopi cum metropolitano Tyri. Quidquid erat definitum in concilio Constantinopolitano et in concilio Hierosolymitano quæ in antecessum habita fuerant, adoptavit. Unde hæc tria concilia partim recepta, partim ab Ecclesia Romana rejecta. Recepta in eo quod ipsa recipiunt Chalcedonense concilium, et damnant Severianos, Eutychianos; rejecta, in eo quod reponant in diptycis Euphemium, Macedonium, Acaciam quos S. Pontifex Hormisdas abstulerat, *ibid.*

Urgellense concilium (ann. 799). — Hoc convocatum est ut sedentes Patres Felicem Urgellensem invitarent qui imperatorem adiret ut ab errore desciret, S. Agobardus, CIV, 107.

Urgellense concilium (ann. 887).— In hoc, duorum intrusorum episcoporum firmata est depositio, et Frodoinus Barcinonensis episcopus, a Patribus ibi veniam, sola subucula indutus, postulavit, quod unum ex his duobus ordinavisset, *ibid.*

Urgellense concilium (ann. 991). — Hoc concilium habitum fuit ab episcopo Urgellensi et duobus suarum collegarum. Ibi congregavit canonicos, presbyteros et monachos suæ diœcesis, et interdicto omnem regionem Cardonensem et Baraquerrensem percussit, quia ecclesiæ hujus usurpatæ fuerant a malis qui postea episcopo jura in eis fundata negarent. Episcopis visum est comitissæ Ermengardæ et suis filiis parcere, quamvis sub eorum nomine deprædationes factæ fuissent, et eorum ministros excommunicare satis habuerunt, *ibid.*

Valentinum concilium (ann. 374). — Sub imperatore Gratiano. Quod quidem fuit coactum ob aliquot dissidia in Galliarum Ecclesiis grassantia quæ ibi pacata sunt. Duo et viginti episcopi ibi sederunt, S. Leo, LV, 1000.

Valentinum concilium (ann. 419). — In hoc sedentes Orennensis provinciæ aliquas adversus episcopum Valentin. latas examinaveruut accusationes, S. Gregorius Turon., LXXI, 611.

Valentinum concilium (ann. 530). — Acta hujus concilii disperdita sunt. Ex fragmento quod in Vita S. Cæsarii Arelatensis refertur a Cypriano diacono, quæstiones de gratia ibi agitatas esse novimus, *ibid.*

Valentinum concilium (ann. 584). — In hoc Sapandus Arelat. episcop. præfuit, et cum eo sederunt sexdecim alii episcopi, qui donationes a rege Guntramno locis sacris et a defuncta regina Austrechilde sua uxore et a suis filiis Deo sacratis factas, confirmarunt, *ibid.*

Valentina synodus diœcesana (ann. 1255).—Ab Andræa d'Albalato habita est. Hic prælatus ibi promulgavit Constitutiones de administratione sacramentorum et parochorum residentia. Ludos aleatorios, saltationes, spectacula et tavernas prohibuit. Dissolutiones in ecclesiis in cœmeteriis occasione Vigiliarum, Hincmarus Rhem., CXXV, 391.

Valentina synodus (ann. 1548). — A S. Thoma de Villanova, hujus urbis archiepisc. habita est. Sanctus pontifex aliquot statuta de disciplina in choro tenenda ibi condidit. Prohibuit ne presbyteri mortuorum corpora deferrent, nisi confratrum defunctorum, *ibid.*, 67.

Valentina synodus (ann. 1590). — Sub Martino Ayala archiepisc. Valent. habita est; et habuit duas sessiones. In prima iterato Missam celebrare diebus Dominicis et festivis in parochiis quibus annexa est ecclesia licentiam

concedit. Ibidem recitare Breviarium Romanum et ejusdem liturgiæ missali uti, ex prescriptione Pii V Bullæ, *ibid.*

Valentina synodus (ann. 1590). — In hac synodo tria nova statuta de Missarum eleemosynis, de pauperum sepulturis, et de cæremoniis Missæ facta fuerunt, *ibid.*

Valletanum concilium (ann. 1137). — Hoc concilium celebratum fuit ex voto regis Alphonsi VII, et ei præfuit Guido, cardinalis et legatus S. Sedis. De modis vero Alphonsum cum rege Portugalliensi reconciliandi, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 325.

Valletanum concilium (ann. 1155). — Hoc regnante Alphonso VIII habitum fuit, et ei præfuit cardinalis Hyacinthus, S. Sedis legatus. Ibi privilegium S. Petri de Exlonza monasterio juxta urbem Legionem a domna Sancia regina regis Alphonsi sorore concessum, confirmatum est, *ibid.*

Vasense concilium (ann. 442). — Quod habitum fuit apud Auspicium catholicum hujus urbis episcopum. Ado Viennensis episcopus qui verba facit de hoc concilio versus finem anni 457, narrat Nectarium suorum prædecessorum unum huic præfuisse, et in publico Patrem, Filium et Spiritum sanctum unam naturam, unam potentiam, unam divinitatem et unam virtutem habere, prædicasse. Decem canones ibi conditi sunt, Sidonius Apollinaris, LVIII, 81, 105.

Vasense concilium (ann. 529). — Huic præfuit S. Cæsarius Arelat. episcopus, anno quarto Felicis pontificatus et Athalarici regis Italiæ. Omnes in hoc congregati quod veteres canones non læserint gratias Deo egerunt, et dein quinque alios tum de liturgia tum de disciplina condiderunt, *ibid.*, 261.

Vercellense concilium (ann. 1050). — Hoc habitum fuit a papa S. Leone IX. Adfuerunt varii episcopi. Citatus est Berengarius, nec venit. Damnatus est ibi error, siculi liber Scoti de Eucharistia, B. Lanfrancus Cantuar. arch., CL, 32.

Vercellense concilium (ann. 1570). — Hoc habitum fuit sub Joanne Francisco Bonhomme. Habemus statuta plurium synodorum sub eo episcopo habitarum, *ibid.*

Veronense concilium (ann. 967). — Habitum fuit illud concilium contra clericos concubinarios, S. Leo, LVI, 153.

Veronense concilium (ann. 994).—Hujus fuit ea causa : Inter Joannem Aquileiensem patriarcham et Olbertum sive Othelbertum Veronensem episcopum, de aliquot ecclesiis in eadem urbe sitis cujus rectores ordinario obedire recusabant, erat dissidium : recusantes patriarchæ se obsequi prætendebant debere : sed concilium contra statuit, et episcopo Veronensi jurisdictionem restituit, *ibid.*, 1286.

Viennense concilium (ann. 177). — Hoc concilium melius diceretur *fidelium consessus*, ubi martyrum Lugdunensium historia redacta est et missa ad Asiæ Ecclesias cum epistolis martyrum adversus Montani hæresim. Ad easdem a Patribus Lugdunensis concilii sententia adversus hunc impostorem lata, directa fuit, *ibid.*, 576.

Viennense concilium, quod fuit habitum ob electionem Ravenni, successoris S. Hilarii in sede Arelatensi, *ibid.*

Viennense concilium (ann. 474). — A S. Mamerto hujus urbis episcopo congregatum fuit occasione incendiorum, terræ motuum et aliarum calamitatum quæ per Galliam grassabantur, et per urbem sub episcopatu S. Mamerti. In hoc concilio preces publicæ Rogationum cum jejunio et processionibus ab eo constitutæ sunt, *ibid.*, 576.

Viennense concilium (ann. 1141). — Hoc concilium habitum fuit a Stephano Viennensi archiepiscopo qui super sedem episcopalem Valentinam Joannem I abbatem Bonævallens. ordinis Cisterc. in locum Eustachii papa degradati, S. Ivo Carnot., CLXII, 496.

Virdunense concilium (ann. 947). — Huic præfuit Robertus Trevirens. archiepisc. Cum Artalio et Odolrico Aquis Grani arch. duo episcopi deputati sunt ad Hugonem qui eum ad concilium adducerent; et cum se eo conferre abnueret, Artaldus toleratus est in possessione sedis episcopalis Remensis, indicatum est aliud concilium ad tertium decimum diem Januarii anni sequentis quod fuit concilium Mosomense, Gregorius Tur., LXXI, 551.

Virdunense concilium (ann. 967). — In hoc S. Martini capella ecclesiæ sub nomine S. Cyri adjudicata est, *ibid.*

Virdunensis synodus (ann. 1080). — Confratres Leodiensis episcopi Henrici quem comes Arnoldus in insidiis comprehenderat cum bonis, in hac synodo congregati jussu S. Gregorii VII, excommunicationem comiti minati sunt, nisi quidquid abstulerat Henrico, restitueret et ad pœnitentiam converteretur, Flodoardus can. Remens., CXXXV, 308.

Virdunensis synodus (ann. 1135). — In hac, Albero episcopus in possessionem monasterii S. Pauli misit, *ibid.*

Virdunensis synodus (ann. 1574). — Ibi statutum est ut cuique parochiæ fideles secundum facultates suas suppeditarent quæque necessaria pro cultu divino, *ibid.*

Windelshoriense concilium (ann. 1070).— Hoc concilium habitum fuit a rege Guillelmo et illi præfuit legatus Emenfredus Sion episcopus. Elgericus Sussessiensis episcopus cum pluribus abbatibus ibi depositus est, S. Lanfrancus, CL, 35.

Windresorense concilium (ann. 1101).—Ibi confirmata est fundationis ecclesiæ Northuensis charta, et instrumentum hujus chartæ a rege et regina, a duobus archiepiscopis Cantuar. et Eborac., ab episcopis præsentibus nec non et magnatibus subscriptum est, Ordericus Vitalis, CLXXXVIII, 322.

Wormatiense concilium (ann. 700).—In hoc conditi sunt duodecim canones quorum primus ne concedatur Eucharistia etiam in articulo mortis iis qui non probare accusationem factam adversus episcopum sive sacerdotem et diaconum potuerint; undecimus et duodecimus declarant nullas episcoporum adversus clericos exteros latas sententias, S. Leo LVI, 320.

Wormatiense concilium (ann. 772). — In quo statutum est bellum adversus Saxones, quod tres et triginta annos fuit flagrans. In eodem Carolus Magnus tenuit concilium cum ibi congregatis episcopis de modo ad fidem Christianam adducendi populos Saxoniæ, *ibid.*

INDEX CHRONOLOGICUS

CONCILIORUM DE QUIBUS MENTIO FIT IN PATROLOCIA LATINA.

177. Viennens., adv. Montanum, S. Leo, LV, 576.
200. Carthaginense, adv. baptism. hæretic., Tertull., III, 1051.
215. Carthaginense, adv. baptism. hæretic., *ibid.*
215. Ephesinum, adv. hæretic. Noel, S. Damas., XIII, 303.
246 249. Arabicum, adv. Arabes hæretic., Cassiodorus, LXIX, 289.
251. Africanum, adv. Novatum, S. Isidor. Hispalens., LXXXIV, 178.
Incert. 251. Romanum, adv. Novatum, S. Cyprian., IV, 135.
253. Carthaginense, de baptism. parv., S. Optatus, XI, 1195; S. Cyprian., IV, 135.
254. Carthaginense, adv. 5 presb. schism. et desertor., S. Optatus, XI, 1195; S. Cyprian., III, 851.
255. Carthaginense, de reditu Laps., Tertull., III, 849, *ibid.*, 851.
256-257. Carthaginense, *ibid.*, 851, 1013.
257-260. Narbonense, de diacon. accusat. episc. Narbon., S. Leo, LVI, 576.
258. Carthaginense adv. Basilid. et Martial. *ibid.*, 1019.
258. Carthaginense, de bapt. hæretic., S. Cyprian., III, 1051.
258. Carthaginense, de bapt. hæretic., Tertull., III, 1019.
258. Carthaginense, de bapt. hæretic. *ibid.*, 1035.
258. Iconiense, contra Cataphrygas, *ibid.*, 1044.
264 *seqq.* Antiochenum, adv. Paul. Samos., S. Damas., XIII, 303.
270. Antiochenum, *ibid.*
311. Carthaginense,
Incert. 312-366. Constantinop. in Palatio Constantini, de allocut. Constant. ad episc., Euseb. Pamphilus, VIII, 53; S. Damas., XIII, 303.
Incert. 312-366. Tyrense, de controvers. dirim., Eusebius Pamphil., VIII, 82.
314. Arelatense, adv. Donatistas, Tertull., III, 1223.

314. Ancyranum ad abnegantes fid. spectans, *ibid.*
325. Nicenum.
325. Romanum, de Photinianis baptiz., S. Prosper, LI, 570.
325-335. Romanum, adv. Callistum, Arium, Phot. et Sab., S. Sylvester, VIII, 827.
325. Constantinopolitanum, de solemnit. Paschæ *ibid.*, 825.
326. Alexandrinum pro electione S. Athanasii, Cassiodorus, LXIX, 288.
328. Nicomediæ, de damnat. S. Eusthatii, *ibid.*, 264.
335. Tyrense, de deposit. S. Athanas., Cassiodorus, LXIX, 239.
337. Romanum, de fide Nicæna, S. Julius pap., VIII, 857.
339. Alexandrinum, ad. elect. presbyt. Ariani, Cassiodorus, LXIX, 288.
341. Antiochenum, adv. Arianos, S. Damas., XIII, 303.
341-42. Romanum, de rehabilit. S. Athanas., Osius Cordub., VIII, 1514.
343. Romanum, de rehabil. Marcell. Ancyran., *ibid.*
346-47-49. Mediolanense adv. Photinum, S. Leo, LIV, 945.
347. Sardicense, de confirm. fidei, S. Hilar. Pictav., X, 675.
347. Sardicense, de verbo : *Consubstantialis*, *ibid.*, 507.
348. Antiochenum, adv. intrus. Stephanum, S. Damas., XIII, 395.
349. Carthaginense, de unitat. reddit. Eccl., S. Optatus, XI, 803.
349. Cordubense, adv. sectator. Arii, Osius episc., VIII, 1327.
349. Romanum, adv. Photinum, *ibid.*
362. Alexandrinum, adv. Eustathianos, Rufinus, XXI, 498.
362. Thenitanum, de disciplin., Sidon. Apollin., LVIII 319.
362. Parisiense de damnat. perfid. Arminiens., S. Greg. Tur., LXXI, 126.
364. Laodicense, de auctoritate can. hujus conc. magna, S. Leo, LVI, 714.
364. Lampsacenum,
365. Tyanense, de confirm. fidei Nicænæ, Cassiodorus, LXIX, 1090.
369. Africanum, adv. Chronopum, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 178.
374. Valentinum, de accusat. latis adv. ep. Valent., S. Gregor. Turon., LXXI, 611.
381. Constantinopolitan., de stat. pro recept. hæretic. in eccl., Tertull., III, 1243.
399. Seleuciense, renuntiat. Cajum. episc., Cassiodor., LXIX, 274.
401. Taurinense, de pace in Gallis turbat., S. Leo, LV, 1226.
408. Auraicense, Isidor. Merc., CXXX, 391.
410. Seleuciense, de disciplin., Cassiodor., LXIX, 274.
418. Marazanense, de disciplin., Sidon. Apoll., LVIII, 322.
418. Septimuniciense, de disciplin., *ibid.*, 315.
418. Sulfetuleuse, de grad. ministerii ad episcopat., *ibid.*, 144.
418. Telense, Teleptense, de statut. aliquot, id., LVI, 724.
419. Valentinum, de pacificat. dissidiorum Eccles. Galliar., S. Leo, LV, 1000.
429 Trojanum, de errorib. Pelagian., S. Urbanus II, CLI, 60.
431. Constantinopolitan, adv. Eutychetem, S. Leo, LV, 1098.
451. Constantinopolitan., de anath. contr. Eutych. Nestor., *ibid.*, 1219
451. Chalcedonense, adv. Eutychet. et Dioscor., S. Damasus, XIII, 364.
451. Gallicana (synodus), de epist. S. Leonis contra Eutych., appr., S. Leo, LV, 1236.
451. Viennense, de election. Ravenni, id., LVI, 576.
470. Cabilonense, adv. Salonium et Sagittar., S. Greg. Turon., LXXI, 345.
474. Viennense, de incendiis, terræ motibus, etc., S. Leo, LVI, 576.
475. Lugdunense, adv. prædestinat., Jac. Sirmund., LIII, 681.
477. Reginense, adv. vexator. cleric., Orderic Vital., CLXXXVII, 92.
480. Valense, de constitut. tract., Isidor., Mercat., CXXX, 396.
485. Seleuciense, de damnat. falsi concilii, Sidon. Apoll., LVIII, 82.
490. Lugdunense, de retractat. error. Lucilii, S. Greg. Turon., LXXI, 311.
495. Seleuciense adv. matr. presbyt. et monach., Sidon. Apoll., LVIII, 82.
506. Agathense, ad disciplin. spectans, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 256.
506. Treverensis (synodus).
511. Aurelianense, ad disciplin. spectans, S. Leo, LVI, 312.
516. Illyricum, adv. Eutychian., Cassiodor., LXIX, 950.
516. Tarraconense, de disciplin., S. Leo, LVI, 268.
517. Gerundense, de disciplin. et liturg, S. Isidor., LXXXIV, 314.
517. Epaonense, de disciplin., S. Dionysius Exiguus, LXVII, 994.
518. Tyrium, de acceptat. definit. Constantin., Cassiodorus, LXIX, 239.
524. Suffetense, adv. laicos provehendos ad minister, Sidon. Apoll., LVIII, 144.
525. Arvernense, Vid. *Gall. Christ.*, t. IV, c. 519, S. Greg. Turon., LXXI, 416.
527. Carpentoractense, adv. Ægrecium episcop., S. Cæsarius, LXVII, 1287.
530. Valentinum, de gratiæ quæstion., S. Greg. Tur., LXXI, 530.
532. Constantinopolitanum, de convers. heterodoxi, S. Leo, LV, 975.
535. Arvernense, de addit. nov. statut. veter., S. Greg. Turon., LXXI, 406.
538. Aurelianense, ad discipl. spect., S. Leo, LVI, 312.
543. Constantinopolitanum, in causa Origen. et Origenist., Liberatus, LXVIII, 1059.
549. Aurelianense, in causa episc. Marci, S. Leo, LVI, 312.
549. Arvernense, ad disciplin. spectans, S. Greg. Tur., LXXI, 406.
550. Illyricum, adv. judicat, 3 capitul., Cassiodor., LXIX, 950.
550. Metense, de elect. S. Galli, S. Gregor. Turon., LXXI, 551.
550. Tullense, de contumel. Francor. in S. Nicet., *ibid.*, 1165.
550. Metense, de disciplin., *ibid.*, 551.
552. Parisiense, de depos. Saffaraci Paris., *ibid.*, 426.
553. Constantinopolitanum, in causa Origenis, Liberatus, LXVIII, 1059.
559. Toletanum, de Visigothis convers., S. Isidorus, LXXXIV, 505.
563. Santonense, de deposit. episc. Santon., S. Greg. Turon., LXXI, 352.
575. Lugdunense, de justific. fratr. Greg., *ibid.*, 311.
579. Cabilonense, de elect. presb. Joannis in episc. Cabilon., S. Gregor. Tur., LXXI, 345.
579. Santonense, de misericord. erga Comit. Nautinum.
580. Brennacense, ad comitem Lendasten., S. Gregor. Tur., LXXI, 367.
581-586. Lugdunense, de disciplin. eccles., S. Gregor. Tur., LXXI, 311.
582. Matisconense, de renov. vet. canonum, *ibid.*, 455.
585. Matisconense, in causa Faustiani, *ibid.*
587. Arvernense, de dissidio Innocent. et Ursini episcopor., S. Greg. Tur., LXXI, 406.
589. Narbonense, de discipl. ecclesiast., S. Leo, LVI, 576.
589. Narbonense, de eadem, *ibid.*
590. Metense, de deposit. Gilii Rem. arch., S. Greg. Tur., LXXI, 551.
590. Pictaviense de excommun. Chrodield. et Basinæ, S. Greg. Tur., LXXI, 545.
590. Sauriciacum de reintegr. Droctegisili, S. Greg. Tur., LXXI, 514.
590. Metense de reconciliat. Chrodieldis et Basin., S. Greg., LXXI, 551.
590. Hispalense, quæ fuit causa ? latet. Isidor. Merc., CXXX, 593.
590. Hispalense-Spalense, *ibid.*, Isidor. Merc., CXXX, 195.
598. Oscense, de cælibatu presb., diacon. et subd., S. Isidorus, LXXXIV, 982.
599. Barcinonense adv. Simoniam, S. Isid. Hispal., LXXXIV, 607.
610. Toletanum, de primatu Eccl. Toletanæ, S. Isidor., LXXXIV, 610.
615. Egarense, de cælib. presb., S. Isidorus, LXXXIV, 614.

615. Parisiense, de disciplin., S. Greg. Turon., LXXI, 426.
618. Bonogisilense, de sepult. in monasteriis, *ibid.*, 654.
625. Remensis synodus, de reb. Eccl. qualiter sunt tract. Gesta pont. Cam., CXLIX, 34.
654. Aurelianense, adv. hæresim Monothelit., S. Leo, LVI, 312.
656. Moguntina synodus.
658. Parisiense, de privileg. Eccl. S. Dionysii, Flodoardus, CXXXV, 102.
646. Africanum, adv. doctr. Monothel., S. Isid. Hisp., LXXXIV, 178.
649. Parisiense, adv. Monothelismum, Flodoardus, CXXXV, 102.
658. Nannetense, de reædificat. monast. Altavillar., Flodoard. can. Rem., CXXXV, 107.
664. Treverensis synodus, de confirm. donation, *ibid.*, 311.
670. Augustodunense, cujus aliquot supers. statuta, S. Greg. Turon., LXXI, 520.
683. Toletanum de statut. aliquot, S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 486.
688. Toletanum de juribusjurandis regis Egican., *ibid.*, 510.
693. Toletanum, de statut. canon., *ibid.*, 527.
694. Toletanum, de disciplin., *ibid.*, 551.
700. Wormatiense, de disciplin., S. Leo, LVI, 320.
740. Ragoriense, pro donatione Ludov. III, S Bonifac.; LXXXIX, 805.
741. Ad Danubium., de re cler. et laici, S. Gregor III, LXXXIX, 584.
741. Salzburgense, de constitut. episcopp. in Francon., S. Bonifacius, LXXXIX, 805.
743. Liptinense, de restaur. regularis vitæ, S. Bonifac., LXXXIX, 809.
744. Germanicum, de reb. civil. et ecclesiasticis, *ibid.*, 807.
745 Suessionense, de statut., *ibid.*, 824.
745. Suessionense, de capitulari dato, *ibid.*, 826.
745. Suessionense, de condemnat. Aldebert. et Clement., *ibid.*, 829.
745. Romana synodus.
759. Germanicum, de incarcerat. Othmaris abb. S. Galli, S. Bonifac, LXXXIX, 807.
765. Palæstinum, de defin. veræ fideï, Hincmar. Rem., CXXV, 204.
772. Wormatiense, de bello statut. contr. Saxon., S. Leo, LVI, 320.
787. Nicænum II, VII œcumenicum, de sacris imaginibus, S. Leo, LV, 967.
788. Narbonense, adv. hæresim Felicianam, S. Paulin. Aqui., XCIX, 567.
795. Belvacensis synodus, adv. imperat. Henricum V, S. Urban. II, CLVI, 1199.
796. Forojuliense, in causa S. Trinit. et Incarn, S. Paulin. Aq., XCIX, 283.
796. Gallicanum, in causa Joseph. Cenoman. episc., S. Isidor. Hisp, LXXXIV, 178.
799. Urgellense, de errore imperat. deponend., S. Agobardus, CIV, 107.
804. Tcherneteense vel Tegernænse vel Zerense, de quest. Attonis ep. Frising, Sidon. Apollin., LVIII, 178.
807. Salzburgiense, de divis. decimarum, S. Bonifacius, LXXXIX, 805.
807. Salzburgiense, de eadem, *ibid.*
813. Moguntinum, de disciplin., S. Agobard., CIV, 51.
814. Lugdunense de substitut. Leidradi in locum Agobardi., S. Agobard., CIV, 76.
814. Noviomense, de contestat. Windelmarum inter et Rotald., S. Agogard., CIV, 311.
814. Noviomense de libert. Eccl. Remensis.
823. Compendiense, de pœnit. impos. Ludov. Pio, S. Agobard, CIV, 230.
829. Lugdunense, quæst. de protect. Jud. concessa, S. Agobard., CIV, 76.
830. Lingonense,
835. Apud Theodonis villam synodus, de rehabilitat. Lud Pii, Hincm. Rem., CXXV, 325.
838. Carisiacum, adv. Anisolenses monach., Hincm. Rem., CXXV, 85.
838. Tullense, de jurib. abbat. S. Apræ, S. Greg. Turon., LXXI, 1165.
838. Tullense, de eisdem. jur., *ibid.*
842. Carisiacum, adv. Gotescalc., Hincm. Rem., CXXV, 85.
844. Apud Theodonis villam synodus, de req. mor., Flodoard, CXXXV, 151.
844. In Verno palatio Caroli II, quo fine?... *Monum. dipl.*, CXXXVIII, 539.
845. Bellovacensis synodus, de promiss. Caroli II servandi capitul, *Monum. dipl.*, CXXXVIII, 543.
845. Metense, de disciplin., Adventius episc., CXXI, 1149.
848 Lugdunense de presb. Godelcario, S. Agobard., CIV, 76.
849. Carisiacum, de matrim. Car. Calvi, Hincmar. Remens., CXXV, 85.
850. Germanicum, de adunat. dioeces Brem. et Hamburg., S. Bonifac. archiep., LXXXIX, 850.
853. Apud Vermeriam synodus, de constitut capitul., *Mon. dipl.*, CXXXVIII, 595.
853. Suessionensis synodus, de variis definition., *Mon. dipl.*, 595.
854. Attiniacensis Caroli II (conventus), de colloq. Lotharii cum fratre suo, *Mon. dipl.*, 607.
855. Ticinensis III Ludovic. II (conventus), de promulg. capitul. ab imperat., *Mon. dipl.*, 617.
855. Cariciacensis synodus, sub Benedicto III, Flodoardus, CXXXV, 231.
855. Bonogisilense, de dissid. episc. Cenoman. et abb. Anisol., S. Greg. Tur., LXXI, 654.
855. Ticinensis II Ludovic. II (conventus), de capitul. Ludovici, *Mon diplom.*, CXXXVIII, 617.
859. Apud Saponarias (synodus), de destruct. schismat., Hincmar., CXXV, 65.
859. Apud Saponarias (conventus), de libell. Carol. reg. adv. Venilonem, *Mon. diplom*, CXXXVIII, 659.
860. Tullense, de de im. S. Victor. pap., CL, 36.
860. Tullense, de decim. S. Apræ abbatiæ, *ibid.*
860. Tullense, de eisdem, *ibid.*
860. Mettensis (synodus), sub rege Lothario et Carolo II, *Mon. dipl*, CXXXVIII. 653.
860. Aquensis (synodus), sub rege Lothario, *Mon. dipl.*, *ibid.*
862. Apud Sablonarias Ludovici, Caroli et Lotharii (conventus).
862. Pistensis Caroli II (synodus), de rebus politic., *Mon. dipl.*, CXXXVIII, 683.
869. Mettis Ludovici et Caroli (conventus), de pact. inter hos reges facta, *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 732.
869. Caroli II apud Pistas (conventus), de Constitut. capitul., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 732.
872. Apud Gundulphi villam (conventus), de jur. fidelit. regi ab episcopis, *Mon. diplom.*, *ibid.*, 745.
874 Ravennatense, de dissid Ursum inter et Petrum Patr., auctor. incert. anni, CXXIX, 1098.
874. Ravennatense, de ordinat. Formosi, iidem., *ibid.*
874. Ravennatense, de immunitat. Ecclesiæ, iidem, *ibid.*
875. Apud Wangiorum civitatem (synodus), de fine impon. liti Herimann., Flodoard., CXXXV, 265
876. Pontigonensis Caroli II (synodus), de petit. Hincm. adv. Ludov. regem, *Mon. dipl.*, CXXXVIII, 767.
878. In Neustria (synodus), de episc. hortant. regem, Flodoard., CXXXV, 248.
878. Furonensis Ludovici Junioris et Ludovici Caroli (conventus), de eorum convent., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 785.
878 In Neustria, de regno Lotharing. non invadendo, Flodoard., CXXXV, 248.
879. Narbonense, de dissid. Walfrid. inter et Tolfredum., S. Paulin. Aq., XCIX, 567.
881. Apud S. Macram (synodus), de distinct. duar. potest, Flodoard., CXXXV, 298.
882. Ravennatense, de dipl. Car. Crassi in grat. Arezzo Ec. *Auctores incert. anni*, CXXIX, 1098.
887. Urgellense, de depos. episc. intrus., S. Agobardus, CIV, 107.
900. Rhemense.
903. Ragoriense, de privil. elect. episcopi sui Eccl. Frisiac. S. Bonifac, LXXXIX, 805.
906. Bagoriense, ex commendation. Gregor. III, S. Bonifac. arch., LXXXIX, 805.
909. Trosleianum, adv. dilapidat. et viol., Hervæus Rem., CXXXII, 675.
916. Apud Saponarias (synodus), de restitut. decimar., Hincmar., CXXV, 65.
921. Trosleianum, de annulat. excommun. Erdebaldi, Hervæus Rem., CXXXII, 675.
924. Trosleianum, de excusat. comit. Isaaci, *ibid.*, 676.
927. Trosleianum, de pœnit. comit. Herluini, *ibid.*

929. Diesburgensis Henrici I (conventus), de monast., de decimis, etc., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 819.
932. Erfordiensis Henrici I (conventus), de utilitate et statu S. Eccles., *Mon. diplom.*, *ibid*, 820.
934 vel 935. Macrianense adv. dilapidat. bon. Eccles., Sidonius Apol., LVIII, 328.
937. Pictaviense, de restitut. decim. Albanio, S. Greg. Tur., LXXI, 545.
947. Virdunense, de contestat. episcop. Remens., Marinus II p., CXXXIII, 863
948. Ingelheimensis synodus, sub Marino apost. sed. legat., *Mon. diplom*, CXXXVIII, 821.
952. Augustanus (conventus), de utilitat. totius Christianitatis, *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 833.
967. Virdunense, de sacello S. Martini adjudicat., Flodoard. can. Remens., CXXXV, 9.
968. Apud Enguleinheim (synodus), de excommunic. Hugonis, Flodoardus, CXXXV, 304.
971. Papiensis (conventus), de capitul. magni Ottonis imperat. Roman., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 851.
971. Londoniense, de privil. monast. Glaston., Joan. XIV, CXXXVII, 357.
971. Apud Saponarias (synodus), sub Marino legato apost. sed., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 821.
971. Londoniense, de jure monach. Glaston., Joan. XIV pap., CXXXVII, 518.
982. Apud Saponarias (synodus), de confirmat. privileg., Hincmar., CXXV, 982
983. Apud Saponarias (synodus), de nov. donatione eccl. S. Michaelis, Hincmar., CXXV, 65.
989. Carrofensis synodus.
991. Urgellense, de interdicto super omn. region. Cardon., S. Agobardus, CIV, 107.
991. Remensis synodus, sub Arnulf. Aurel. episc., Sylvester II pap., CXXXIX, 289.
993. Remensis synodus, adv. dilapidator. bon. Eccles., *ibid.*
995. Causeiense, de Arnulfo exturbat. pacis, Sylvester II, CXXXIX, 347.
995. Mosomense, de Giberto arch. Rem., Sylvester II, CXXXIX, 343.
995. Mosomense, in causa ejusdem., *ibid.*, 343.
1017. Lingonense, de donation Alberici episc., S. Leo, LVI, 312.
1019. Gerundense, de constitut. vitæ canonic., S. Isidorus, LXXXIV, 314.
1023. Salegunstat, de disparilit. consuetud., Burchard. Worm., CXL, 1058.
1025. Atrebatense, adv. hæresim Manichæor., Gerard. ep., CXLII, 1269.
1027. Helenense, de offic. divin. pro excommunic., Gerard. ep., CXLII, 1269.
1027. Carrofensis synodus, adv. error. Manich., Letald. Mic., CXXXVII, 824.
1036. Triburiense, de rebus utilitat. reliq., Chronic. S. Andr. castri Camerac., CXLIX, 250.
1041. Tulugiense, de Treuga Dei, script. inc. an., CLI, 740.
1050. Apud Saponarias (synodus), de elevat. corpor. S. Gerardi, Hincmar., CXXV, 65.
1054. Narbonense, de disciplin. Eccles., S. Urbanus II, CLI, 746.
1055. Lexoviense, de substitut. Maurilii in locum ep. Rotom., B. Lanfrancus, CL, 42.
1055. Turonense, de festiv. redit. relig. S. Martini, S. Victor pap., CL, 56.
1055. Lexoviense, de acc. Mauger. episc., B. Lanfrancus, CL, 42.
1055. Lugdunense adv. Simoniacos, S. Greg. Tur., LXXI, 311.
1059. Melphitanum, de depos. episc. Trauensis, S. Urbanus II, CLI, 56.
1064. Barcinonense, adv. Simoniam, S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 607.
1070. Windelshoriense, de deposit. Elgerici episc., B. Lanfrancus, CL, 35.
1070. Parisiense, de dissid. S. Albin. inter mon. Vindocin., S. Urban. II, CLI, 97.
1072. Apud Saponarias synodus, de Pibone confirm. donat., Hincmar. Rem., CXXV, 65.
1072. Rotomagense.
1072. Apud civitatem Leucorum (*Toul*) (synodus), de confirmat. donationum, Hincmar. Rem., CXXV, 65.
1072. Stampense, in causa Ivonis Carnot., S. Urbanus II, CLI, 97.
1074. Romanum, adv. cler. Simoniac., S. Gregor., CXLVIII, 785.
1074. Remense, de usurpat. success. cleric. mort., S. Urbanus, CLI, 97.
1075. Londoniense, de disciplin., B. Lanfrancus, CL, 41.
1075. Romanum, de reform. discipl., S. Gregor., CXLVIII, 788.
1075. Romanum, de eadem, *ibid.*
1076. Apud civitatem Leucorum (*Toul*) synodus, de mandat. episc. in grat. Eccles. N.-D., Hincmar. Remens., CXXV, 65.
1076. Romana synodus, adv. Henricum., S. Greg. VII pap., CXLVIII, 68.
1076. Apud Ansam, ad disciplin. spectans, S. Ivo Carnot., CLXII, 400.
1076. Triburiense, de absol. petita ab Henrico, D. Ivo Carnot., id., 732.
1077. Arvernense Claramont., adv. Simoniacos episc., S. Greg. Turon., LXXI, 406.
1077. Forcheniensis (conventus), de election. regis Rodulphi, S. Greg. VII pap., CXXXIX, 83.
1077. Ostionense seu Æduense, adv. Simoniam Manassis Remens., B. Ivo Carnot., CLXII, 334.
1077. Romanum, de excommun. Henrici, Germ. reg., S. Greg., CXLVIII, 790.
1078. Suessionensis synodus, de cessione altaris Emm., Hincm. Remens., CXXV, 338.
1078. Londoniense, de translat. episc. in urbibus, B. Lanfranc., CL, 42.
1078. Romanum, de excommun. plur. episc., S. Greg., CXLVIII, 795.
1078. Romanum, de restaurat. S. Eccles. S. Salv., *ibid.*, 800.
1078. Romana (synodus), de deposit. Thetbaldi Mediol., S. Greg. VII, CXLVIII, 133.
1079. Romanum, de abjurat. Berengarii, S. Greg., pap., CXLVIII, 810.
1079. Romana (synodus), de Berengar. profit. ver. fid., S. Greg., *ibid.*, 133.
1079. Romana (synodus), de excommun. imperat. Constant., *ibid.*
1080. Carrofensis (synodus), adv. abbat. Mustiensem nov., Letaldus, CXXXVIII, 821.
1080. Juliobonense, de pace Dei statut., Willel. Conquest., CXLIX, 1323.
1080. Romanum, de collat. regni German., S. Greg., papa. CXLVIII, 814.
1080. Romana (synodus), de depositione Henrici, *ibid.*
1081. Exolunidense, adv. cler. Exolunidenses, D. Ivo Carn., CLXII, 182.
1081. Romana (synodus), de excommun. Henrici, S. Greg. papa, CXLVIII, 136.
1082 Meldense, de donat. comitis Guarini, S. Ivo Carn., CLXII, 101.
1083. Romanum, de forma fidei, S. Greg. pap., CXLVIII, 822.
1083. Romana (synodus), adv. fautores Henrici, *ibid.*, 136.
1084. Romanum, de excommun. antipap. Guiberti, S. Greg. pap., CXLVIII, 722.
1085. Londoniense, de reform. disciplin., B. Lanfrancus, CL, 42.
1087. Beneventanum, adv. hæresiarch. Guibertum, Victor III pap., CXLIX, 965.
1088. Legionense, de offic. Eccl. in Hisp. celebr., S. Urbanus II, CLI, 85.
1089. Melphitanum, de disciplin., *ibid.*, 57.
1090. Apud civitatem Leucorum [*Toul*] (synodus), de adjudicat. Eccl. Bar. abbatiss Spinal., Hincm. Remens., CXXV, 65.
1090. Tolosanum, de destruct. abusu, S. Urbanus II, CLI, 70.
1091. Apud civitatem Leucorum (synodus), de confirmat. donation., Hincm. Remens., CXXV, 65.
1091. Constantiense, adv. violent. Simoniacor., S. Urbanus II, CLI, 126.
1091. Beneventanum, de investituris, Victor III pap., CXLIX, 965.
1091. Placentinum, de absolv. regin. Praxedis, S. Urbanus II, CLI, 141.
1092. Remense, de elect. Lamberti Atrebat., *ibid.*, 110
1092. Suessionense, adv. errores Roscelini, *ibid.*, 97.
1093. Trojanum, de disciplin., *ibid.*, 107.
1094. Constantiense, de disciplin., *ibid.*, 126.
1094. Ostionense seu Æduense, de excommun. Philippi regis., *ibid.*
1095. Claramontanum, de disciplin., Robert. Pullus, CLXXVI, 1036.

1095. Ad Montempessulanum, de excom. hæret. et pirat., Pet. Vall. Cernaius, CCXIII, 693.
1096. Rotomagense, de examin. capitul., S. Urban. II, CLI, 197.
1096. Rotomagense, de eodem et disciplin , *ibid.*
1097. Gerundense, de libert. Eccl. confirmand., *ibid.*, 230.
1097. Santonense, de jejun. et vigil. SS., *ibid.*, 224.
1097. Atrebatense, de privileg. mont. S. Eligii., *ibid.*, 1174.
1097. Burdigalense. adv. abb. S. Maixent. stat., *ibid.*, 244.
1097. Barense, de congreg. Græcor. et Latinor., *ibid.*, 242.
1100. Melphitanum, de excom. urb. Beneventan., *ibid.*, 57.
1101. Windresorense, de charta fund. Eccl. Northuens , Amatus Burdig., CLV, 1657.
1104. Romanum, de investitur. Brunonis, Goffrid. abb., CLVII. 69.
1107. Romanum, de excomm. comitis de Meulan., *ibid.*
1105. Apud civitatem Leucorum (synodus), de confirmat. donation., *ibid.*
1107. Trojanum, de bello sacr., S. Urban. II, CLI, 60.
1110 ,Floriacense, adv. vexatores Ecclesiæ, Ivo Carnot., CLXII, 219
1111. Apud civitatem Leucorum (synodus), de sentent. in gratiam Cluniac., Hincm. Remens., CXXV, 65.
1114. Belvacense, de disciplin. Eccles., S. Urban. II, CLVI, 1199.
1116. Apud civitatem Leucorum (synodus), de donat. abbat. S. Apræ, Hincm. Remens., CXXV, 65.
1116. Lingonense, in medio rure habitum, S. Leo, LVI, 312.
1118. Rotomagense, de pace cum dominis et Raboldo, Orderic. Vital., CLXXXVIII, 855.
1119. Remense, de reg. morum Eccl., Guibertus, CLVI, 990.
1119. Rotomagensis (synodus), de concubin. prohibit., Orderic. Vital., CLXXXVIII, 889.
1119, Remense, de disciplin., Guibertus, CLVI, 990.
1121. Romanum, de jure arch. Pisæ. Goffrid. abb. Vind., CLVII, 69.
1122. Turonense, de confirm. decretor., S. Urbanus, CLI 199.
1122. Apud civitatem Leucorum (synodus), de confirm. donat., Hincm. Remens., CXXV, 65.
1128. Trojanum, de nov. reg. pro Templariis, S. Urbanus II, CLI. 60.
1129. Aurelianense, quæ fuit causa ? id., CLVII, 70.
1130. Stampense, de option. Innocentium inter et Anacletum, id., CLVI, 403.
1136. Apud civitatem Leucorum (synodus), de confirmat. donation., Hincm. Remens. CXXV, 65.
1141. Tulugiense, de Treuga Dei, Scriptor. anni incert., CLI, 740.
1148. Remense, de disciplina, S. Bernard., CLXXXII, 1169.
1156. Tauritanum, quæ fuit causa? latet., S. Isidor. Hisp.., LXXXIV, 247.
1163. Turonense, quæ fuit causa? S. Thomas Cant., CXC, 389.
1164. Clarendonense, de stat contrar. libertat. Eccl., S. Thom. cantuar., CLXXXVIII, 141.
1189. Rotomagense, de capitulis statut., Petr. Bles., CCVII, 1180.
1192. Apud civitatem Leucorum (synodus), adv. usurpatores bon. Eccles., Hincm. Remens., CXXV, 65.
1195. Claramontanum, de communion. sub utraq. specie., Robert. Pull., CLXXXVI, 1036.
1198. Basileense, de elect. antipap. Felicis V, S. Leo, LVI, 312.
1201. Metense, de reconcil. regum Angl. et Galliæ, Adventius Met., CXXI, 1149.
1205. Civitatensis et parochialis (synodus), de congr. presb ad civit., Stephan. Baluz , CXXXII, 466.
1215. Lateranense, de conf. Pasch., Innoc. III, CCXV, 108.
1220. Græciæ (concilia), de disciplin., S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 93.
1229. Ilerdense, de bona admin. bon. Eccl., *ibid.*, 521.
1233. Noviomensis (synodus), adv. invas. laicor. de libert. Eccles., Victor II, CL, 36.
1233. Turonense, de reg. morum, *ibid.*, 37.
1237. Ilerdense, de quærendis hæreticis., S. Isidor., LXXXIV, 1321.
1238. Ilerdense, *ibid.*
1255. Valentina (synodus), de promulgat. constitut., Hincm. Remens., CXXXV, 391.
1359. Apud civitatem Leucorum (synodus), de promulgat. statutor., *ibid.*, 65.
1431. Basileense, pro gest. Almutiar. in capite, Robert. Pull , CLXXXVI, 1118.
1501. Sex provinciarum (synodus), de statut. renovat., Rather. Ver., CLXXXVI, 125.
1545. Tridentinum, de statutis disciplin., Dracontius, LX, 821.
1348 Valentina (synodus), de admin. sacrament., Hincm. Remens., CXXV, 391.
1590. Valentina (synodus), de trib. nov. statut., *ibid.*, 67.
1590. Valentina (synodus), de recitat. Breviar. Rom., *ibid.*
1593. Tridentinum, de excommun. beneficiar., Dracontius, LX, 821.
1625. Tauritanum, statut. de administ. sacram., S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 247.
1644. Vincense, de reg. mor., Sidon. Apoll., LVIII, 423.
1658. Apud civitatem Leucorum (synodus), de renovat. veter. satut., Hincm. Remens., CXXV7, 65.

CXVI,

INDEX CANONUM OMNIUM

QUI IN PATROLOGIÆ LATINÆ CURSU CITANTUR, JUXTA LITTERAM CUJUSQUE CANONIS INITIALEM ALPHABETICE ORDINATUS.

A

Aaron in culpando Moyse, canon. Hibern., XCVI, 1294. — Ab adventu Domini usque, conc. Claromontanum (1095), CLXXXVIII, 650. — Ab altero vero desponsata, conc. Vernense (844), CXXXVIII, 541 ; CXIX, 615. — Abbas potest pro humiliatione, conc. Moguntinum, CXL, 809; CLXI, 568. — Abbas pro humiliatione et cum, conc. Moguntinum, c. (847), CLXXXVII, 1082. — Abbas remissus, canon. Hibernenses, XCVI, 1206. — Abbas si in culpa, conc. Epaunense, c. 19, XCIX, 1012. — Abbates etenim pro cœnobio, conc. Roman. S. Eugenio II, XCVII, 696. — Abbates in potestate, conc. Aurelian. I, c. 31 (511), LXXXIV, 47 — Abbates per monasteria tales, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 486. — Abbates pro humilitate religionis, conc. Aurelian. I, c. 24 (511), XCIX. 1051; CXL, 806; CLXI, 565; CLXXXVII, 1085. — Abbates pro humilitate religionis, conc. Agath., CXXX, 410 —Abbates pro utilitate religionis, conc. Aurelian. I, c. 15, LXXXIV, 276. — Abbatibus presbyteris cæterisque, conc. Aurelian. II, c. 26, LXXXIV, 824; XCIX, 1033; CLXXXVII, 913. — Abbatibus. presbyteris cæterisque, conc. Lingon., CXXIV, 1098. — Abbatibus queque divisas cellas, conc. Agath., c. 38, XCIX, 1008. — Abbatibus

vel monachis peculiares, conc. Augustod., c 1, XCIX, 1053. — Abbatissa diligentem habeat curam, conc. Moguntin., CXL, 810. — Abbatissa diligentem habeat, conc. Cabilon., CLXI. 569. — Abbatissa diligentem curam de, conc. Grat., CLXI, 1180 — Abbatissa diligentem habeat curam, conc. Gangr., CLXXVIII, 321. — Abbatissa nequaquam de monasterio, conc. Mogunt., CXXXII, 315; CLXI, 1180; CLXXVIII, 321. — Abbatissa nequaquam de monasterio, conc. Gangr., CXL, 808. — Abbatissa quæ in civitate, conc. Mogunt. (847), CXII, 1566. — Abbatissa quæ in civitate, conc. Cabillon., CLXI, 567. — Abbatissa autem cum sanctimonialibus, conc. Mogunt., CXL, 804; CLXI, 563; CLXI, 1180; CLXXVIII, 321. — Abbati vel monacho monasterii, conc. Constantin. IV, CLXXXVII, 299. — Ab eo quod formavit, conc. Arausican , II, c. 15 (525), LI, 726; XLV, 1787; LXVII, 1148. — Ab imperatoribus universis visum, conc. Carthag., II, LXVII, 205; LXXXIV, 210; CXXX, 351; CLXXXVII, 1271. — Ab infirmis in mortis periculo, conc. Mogunt., CXII, 1572. — Abnuit ex toto atque, conc Nicæn., c. 3 (325), LVI, 826. — Absque metropolitano, conc. Regiens., LXXXIV, 39. — Abstinendum est enim sacratissimis, conc. Roman. sub Liberio, CLXI, 274. — Abstinentia corporalium ciborum, canon. Hibernenses, XCVI, 1185. — Ab universis episcopis dictum, conc. Carthag., CXL, 658. — Ab universis etiam episcopis, conc. Carthag., LXVII, 207. — Acclamantibus etiam omnibus, conc. Remens., CLXXIX, 685. — Accusationes et accusatores atque conc. Roman. sub Adriano., CLXXXVII. 679. — Accusatio quoque eorum super, canon. Remigii, CII, 1100. — Accusationes adversus dolorem nemo, conc. Hispalens., CXL, 598; CLXI, 409. — Accusatores fratrum episcopus excommunicet, conc. Carth. IV, CLXXXVIII, 243. — Accusatores vero et accusationes, canon. Remigii, CII, 1103. — Accusatus vel accusator si, conc Carth., XCIX, 1039. — Ac deinde decrevimus sicut, conc. Mogunt , CXL, 809; CLXI, 868. — Ac ne id fortasse videatur, conc. Agath , LXXXIV, 269. — Acolythus cum ordinatur, conc. Carth. IV, LVI, 888; LXXXIV, 200, CXXX. 344; CLXI, 447, 1137; CLXXXVII, 136. — Acolythus tabernas non ingrediatur, conc. Laodic., LXXXIV, 33. — A communione suspensos non, conc. Arelat., XCIX, 1018. — Actione quarta septimæ, conc. Eliberit., CLXXXVII, 1145. — Adalardus comes palatii, conc. Carisiac., CXXXVIII, 778. — Ad Arelatensis episcopi arbitrium, conc. Arelat. II, LXXXIV, 243; CXXX, 380. — Ad aures nostras pervenit, conc. Chalcedon., c. 19 (451), LVI, 545. — Ad aures sanctæ synodi, conc. Chalcedon., c. 23 (451), LVI, 566. — Ad baptisterium catechumeni, conc. Arausican., LXXXIV, 257; XCIX, 1067; CXL, 731; CLXI, 113. — Ad celebranda divina officia, conc. Epaunens., XCIX, 1018. — Ad cognitionem nostri examinis, conc. Bracar., CXL, 582. — Ad cognitionem nostri examinis, conc. Carth., CLXI, 387. — Ad cognitionem nostri examinis, conc. Hispal. II, CLXXXVII, 135. — Ad concilium convocatus episcopus, conc. Bracar. II, CXXX, 581. — Addendum si placet, conc. Sardic , c. 4 (347), LVI, 403, 776; LXXXIV, 116; LXXXVIII. 890; CXXX, 274. — Ad episcopos siquidem Brittonum, conc. Saponar., CXXXVIII, 663. — Ad fidelium benedictionem catechumeni, conc. Arausic., LXXXIV, 257. Ad hæc sanctæ Romanæ, conc. Lateran., CLXIII, 1567. — Ad hæc predecessorum nostrorum, conc. Remens., CLXXIX, 680. — Ad hoc sacerdotalis institutio, conc. Tolet. XVI, LXXXIV, 538. — Adhuc secundum professionem, conc. Carth. IX, CXXX, 355; CLXI, 333. — Adjectum est etiam quosdam, conc. Eliberit , CXL, 1009; CLXI, 891 — Adjutorium Dei etiam renatis, conc. Arausic. II (529), XLV, 1786; LI, 725; LXVII, 1147. — Ad locum examinationis reorum, conc. Lugdun., XCIX, 1047. — Ad memoratos quoque excommunicatos, conc. Saponar., CXXXVIII. 663. — Admistionem Eucharistiæ simul, conc. Auraic. CXXX, 393. — Admoneat etiam unusquisque, conc. Leptinens. (743), LXXXIX, 823. — Admonemus atque præcipimus ut, conc. Mogunt., CXL, 699; CLXI, 205; CLXI, 1093. — Admonenda est regia magnitudo, conc. Sparnac., CXXXVIII, 550. — Admonendi sunt fideles sanctæ, conc. Arvern., CXL, 639; CLXI, 483. — Admonere debent sacerdotes plebes, conc. Rotomag., CXL, 638; CLXI, 194. — Admonere placuit fideles ut, conc. Eliberit., LXXXIV, 306; CXXX, 417. — Admonere placuit possessores, conc. Eliberit., LXXXIV, 307; CXX, 418.

Ad nos perlatum est, epist. canon., c. 10, LVI, 893; CXXXVIII, 446. — Ad nos pervenit quosdam de, conc. Narbon., LXXXIV, 613. — Ad nuptiarum ornatum divina, conc. Aurelian., CLXXXVII, 1799. — Adolescentes qui post fidem, conc. Eliberit., LXXXIV, 305; CX, 489; CXXX, 417. — Ad prædicationem et ad confirmationem, conc. Worm., CLXI, 120. — Ad reatum episcopi pertinet, conc. Carth IV, LVI, 886; LXXXIV, 207; XCIX, 1030, 1036; CXX, 348; CXXXII, 395; CXL, 804; CLXI, 563; CLXXXVII, 396 — Adrianus papa Romanus venire, conc. Constant., CLXI. 1337. — Ad sedem autem apostolicam, canon. Remigii. CII, 1104. — Ad suggestionem vel postulationem, conc. Carth. (419), LXVII, 215. — A duobus episcopis ordinatus, conc. Regiens., LXXXIV, 39. — Ædesiæ et comites, seu, statut. Ottonis, CXXXVII, 850 — Ægrotantes si pro se respondere, conc. Carth. III, CLXI, 1050; CLXXXVII, 1824. — Affectum illum in se, conc. Constantin. IV, CLXXXVII. 1367. — A fidelium benedictione, conc. Arausic., XCIX, 1067, CXL, 731; CLVI, 113. — A fluvio Pado usque, conc. Benevent , CXXXVIII, 726 — Agapitus, abbas monasterii, collect. S. Abbonis., CXXXIX, 486. — Agentes igitur episcoporum, conc. Parisiens. (560), LXXX, 454. — Ager inquiratur in inscriptione, canon. Hibernenses, XCVI, 1299. — Agnati sunt qui per virilem, conc. incertum (744), LXXXIX, 828 — Agnovimus quosdam pœnitentiam, conc. Roman. sub Cœlestino, XCIX, 1973. — Ait enim sic inter, canon. Remigii, CII, 1100. — Agit igitur magna et, conc. Ephes , CXXX, 301. — Ait Paulus divinus apostolus, conc. Nicæn. II, CXXIX, 483. — A judicibus autem quos communis, conc. Carth. (419), LXVII, 321; LXXXVIII, 933. — A judicibus autem quos communis, conc. Milevit , CLXI, 522; CLXXXVII, 932. — A judicibus autem quos communis, conc. Hispal., CLXI, 1210. — A ia quidem scripta ad, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 503. — Alienus sit a fratrum, conc. Constantin. IV, CLXXXVII, 426. — Aliis tibi opponentibus, canon. Hibernenses, XCVI, 1294. — Aliquanti clerici sive laici. conc. Agath., CLXI, 747, 1321; CLXXXVII. 1347. — Aliqui episcopi usurpatione, conc. Carth. II, LXXXIV, 188; CXXX, 328. — Aliorum forte hominum causas, conc. Roman. sub Symmacho, CLXI, 326. — Aliter se habet Orientalium, conc. Roman , S. Stephan. IV, CLXI, 1149; CLXXXV, 175. — Alius vero episcopus in, conc. Nicæn., XCIX, 1037. — Altaria in quibus corpora, conc. Carth , CXL, 722, CLXI, 260, 1090. — Altaria nisi lapidea chrismatis, conc. Epaun , LXXXIV, 280; XCIX, 1022. — Altaria placuit non solum, conc. Agath., CXXX, 401; CLXXXVII. 1715. — Altaria quæ per agros, conc. Hippon., XCIX. 1050. — Altaria si non sunt lapidea, conc. Epaun., CXL, 677; CLXXXVII, 1713. — Altaria si non sunt lapidea, conc. Hippon., CLXI, 205, 1089. — Altaria vero placuit non, conc. Agath., LXXXIV, 265 — Amentibus quæcunque pietatis, conc. Arausic., LXXXIV. 265; XCIX, 1023, 1071; CXXX, 393. — Amodo nulli liceat episcoporum, conc. Narbon., LXXXIV, 612. — Amorem principatus utpote, conc. Constant. IV, CXXXIX, 151. — Amplius dixit ut omnis, canon. Edmundi. (944), CXXXVIII. 485. — Amplius indico quod qui. canon. Edmundi (944), CXXXVIII, 495.

Anathematizamus autem et, conc. Ephes (451), XLV, 1760. — Ancillas vel libertas a, conc. Agath., LXXXIV, 265; CXXX, 401; CXXXII, 211. — Ancillas vel libertas a, conc. Remens., CXL, 645; CLXI, 488. — Animalia coitu hominum, canon. Hibernenses, XCVI, 1319. — Animalia quæ a lupis, canon. Hibernenses, XCVI, 1319. — Animal semivivum subita, canon. Hibernenses, XCVI, 1325. — Animam humanam Dei portionem, conc. Tolet. I, LXXXIV, 81. — Anno Dominicæ incarnationis, conc. Confluent., CXL, 786; CLXI, 677. — Anno Dominicæ incarnationis, conc. Atrebat., CXLII, 1271. — Anno Dominicæ incarnationis, conc. Narbon., CLI, 743. — Anno incarnationis Domini, conc. Francofurt., CXXXVIII, 831. — Anno tertio regnante domino, conc. Tolet. IV, CXXX, 461. — Anno quinto decimo, conc. Valent., CXXX, 429. — Annis singulis episcopus in, conc. Babylon., CLXXXVII, 103. — Annuntient etiam presbyteri omnibus, conc. Leptinens. (743), LXXXIX, 822. — Annuntient presbyteri diebus, conc. Leptinens. (743), LXXXIX, 824. — Annuntient presbyteri populis, conc. Worm., CXL, 738; CLXI, 120. — Annuntient presbyteri ut neque, conc. Leptinens. (743), LXXXIX, 822. — Annuntient presbyteri ut neque, conc. Worm., CXL, 732. — Antea inter doctos ac, conc. Ebroicens., CXLVII, 250 — Ante annos quadraginta, conc. Cæsaraug., LXXXIV, 48. — Ante hoc tempus venerandi, conc. Mogunt., CXXXVIII, 591. — Ante omnia clericis vetetur, conc. Agath., LXXXIV, 269; CXXX, 404; CXXXIV, 41; CLXXXVII. 198. — Ante omnia clericis vetetur, conc. Lingon., CXXIV, 1108 — Ante omnia illud observari, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 483. — Ante omnia manifestum sit, conc. Nicæn., c. 12 (525), LVI, 819. — Ante omnia singuli in ea, conc. Ebroic., CXLVII, 252. — Ante omnia sint solliciti, conc. Ebroic , CXLVII, 246. — Ante tribunal Domini de, conc. Lingon., CXXIV, 1101. — Ante viginti dies baptismi,

conc. Brocar., CLXI, 1055; CLXXXVII, 1818. — Antiqua consuetudo servetur, conc. Nicæn., LXXXVIII, 856. — Antiquam per Ægyptum, conc. Nicæn., c. 6 (325), LVI, 827. — Antiqui decrevere sancti, canon. Hibernenses, XCVI, 1318. — Antiqui et sanctissimi est patris, conc. Tolet. IV, LXXXIV, 398; CX, 484; CXXX, 490; CLXXXVII, 1519. — Antiqui mores obtineant, conc. Nicæn., c. 6 (325), LXVII, 42. — Antiqui moris est ut, conc. Nicæn., c 6 (325), LVI, 761. — Antiqui patres duodecim, canon. Hibernenses, XCVI, 1315. — Antiquos canones relegentes conc. Aurelian., LXXXIV, 275; CLXXXVII, 805. — Antiquus canones relegentes, conc. Agath., CXXX, 410. — Antiquos in his regionibus, canon. Theodulfi, CXXXIV, 33. — Antiquus in his regionibus, conc. Meldens., CXL, 702; CLXI, 249. — A nulla potestate quis, conc. Meldens., CXXXII, 262. — A nulla potestate quis, conc. Belvacens., CXL, 706; CLXI, 253. — Aquam enim sale conspersam, canon. Remigii, CII, 1101. — A partu per triginta sex, canon. Hibernenses, XCVI, 1303. — Apes si occidant hominem, canon. Hibern., XCVI, — 1319. — Apocalypsis librum multorum conciliorum, conc. Tolet. IV, LXXXIV, 372; CXXX, 469. — Apostolicis et synodicis canonibus, conc. Constant. IV, CXXXIX, 154. — Apostolica auctorita e prohibemus, conc Roman. S Innocent., CLXXXVII, 774. — Apostolicos et paternos canones, conc. Constant. IV, CXXXIX, 156; CLXXXVII, 899. — A præsenti die episcopis, canon. Attonis, CXXXIV, 36. — Apud presbyterum si quis, conc. Eliberit., LXXXIV, 305. — Apud quem scelus agnoscitur, conc. Lingon., CXXIV, 1097.

Arbitramur vero olim maxime, conc. Ebroic., CXLVII, 242. — Arbitrium voluntatis in primo, conc. Arausic. II, c. 13 (525), XLV, 1787; LI, 726; LXVII, 1147. — Archidiaconi per archidiaconatus, conc. Juliobon., CXLIX, 1225. — Ardoldus Remensis Ecclesiæ, conc. Ingelh., CXXXVIII, 831. — Ariminense concilium ex toto, conc. Tolet. III, LXXXIV, 86. — Arreum anni dies centum, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — Arreum anni duodecim triduanos, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — Arreum anni mensis, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — Arreum anni quadraginta dies, canon. Hibernenses, XCVI, 1326, — Arreum quinquaginta dies, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — Arreum anni tridue, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — Arreum anni triduum cum, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — Arreum anni triduum in, canon. Hibernenses, XCVI. 1326. — A sancta synodo decretum, conc. Malisc., CXL, 707; CLXI, 253. — A sanctis patribus in unaquaque, conc. Chalcedon., LXXXIV, 166; CLXXXVII, 1323. — Assensu etiam omnium firmatum, conc. Remens., CLXXIX, 630. — Assumi aliquem ad sacerdotium, conc. Arelat., LXXXIV, 241; CXXX, 319; CLXXXIV, 158. — Astrologiæ et mathesi non, conc. Tolet. I, LXXXVII, 84. — A subdiacono usque ad lectores, conc. Roman. sub Silvestro, CLXXXVII, 455. — A suis episcopis excommunicatos, conc. Cabillon., CLXI, 1340. — A suis episcopis excommunicatos, conc. Lateran., CLXIII, 1361. — At nunc nos quibus, conc. Tolet. XIV, LXXXIV, 508. — Attamen sacerdos diligenter, canon Edgardi CXXXVIII, 506 — Attendendum est omnibus, canon. Remigii, CII, 1110. — Attestatio in confirmatione, conc. Tolet. III, LXXXIV, 86. — Auctores Ecclesiæ hic multa, canones Hibernenses, XCIV, 1291. — Auctoritas ecclesiastica patenter, conc. Remens., CXL, 629; CLXI, 476. — Auctoritate apostolica prohibemus, conc. Remens., CV, 645. — Auctoritate apostolica firmamus, conc. Altheim., CXL. 875; CLXI, 855. — Audi apostolum dicentem, canon. S. Patricii, c. 12 (450), LIII, 820. — Audi canonica instituta, canon. S. Patricii, c. 10 (450), LIII, 819. — Audi decreta synodi super, canon. S. Patricii, c. 25 (450), LIII, 822. — Audi Dominum dicentem, canon. S. Patricii, c. 4 (450), LIII, 819. — Audi Dominum dicentem, canon. S. Patricii, c. 5 (450), LIII, 819. — Audi Dominum dicentem, canon. S. Patricii, c. 26 (450), LIII, 822. — Audi item Dominum dicentem, canon. S. Patricii, c. 6 (450), LIII, 819. — Audimus atque etiam in visitatione, conc. Ebroic., CXLVII, 244. — Audistis dilectissimi quanta, conc. Aurelian., CXL, 858; CLXI, 846. — Audite me quoniam bonum est, conc. Roman. I, sub S. Sylvestro, c. 1 (324), VIII, 853. — Auditum est aliquos presbyteros, conc. Aurelian., CXL, 690; CLXI, 196. — Audivimus constitutum ut diœceses, conc. Carth. III, LXVII, 199; LXXXIV, 197; LXXXVIII, 930; CXXX, 338. — Audivimus enim quosdam a vobis, canon. Remigii, CII, 1100. — Audivimus etiam quia hujusmodi, conc. Pistens., CXXXVIII, 702. — Audivimus quod quidam laici, conc. Aurelian., CXL, 686; CLXI, 212. — Audivimus quoque quod quidam, conc. Ticin., CXXXVIII. 574. — Auguriis vel incantationibus, conc. Carth. IV, LVI, 887; LXXXIV, 207; XCIX, 1051; CXXX, 348; CXXXII, 350; CXL, 834; CLXI. 754, 1323; CLXXXVII, 1349. — Augustinus episcopus legatus, conc. Carth., CLXI, 852. — Aurelianensis etiam Ecclesiæ, conc. Vernens. (844), CXIX, 616; CXXXVIII, 542. — Aurelius episcopus dixit: Quisquis, conc. Carth. III, CLXI, 1205. — Aurelius episcopus dixit: Si, conc. Carth. II, CLXI, 857; CLXXXVII, 1358. — Avaritiæ cupiditas quam rerum, conc. Carth. (419), LVI, 865; CV, 878; LXVII, 187. — Avaritiam utpote secundam, conc. Constant. IV, CXXIX, 158. — Avaritia radix cunctorum malorum, conc. Tolet. IV, LXXXIV, 375; CXXX, 473; CXXXIX, 493, CXL, 713; CLXI, 257.

B

Banno confirmatum est rusticos, conc. Remens., CLXXIX, 686. — Baptisma unum est in Ecclesia, conc. Rothom., CXL, 734; CXLI, 115. — Baptismum percipiant neophyti, conc. Carth., XCIX, 1067. — Baptismus et impositio manus, conc. Roman., CXL, 1074. — Baptisterii et catechumenorum ventilata, conc. Mogunt., CXL, 748; CLXI, 126. — Baptizandi nomen suum dent, conc. Carth. IV, LVI, 883; LXXXIV, 206; XCIX, 1022; CXXX, 348; CXL, 730; CLXI, 112; CLXXXVII, 1819. — Baptizandi sibi quispiam passim, canon. Attonis, CXXXIV, 31. — Baptizandos oportet fidei, conc. Laodic., LXXXIV, 134; CXXX, 290; CLXXXVII, 1819. — Baptizati Judæi quocunque loco, conc. Tolat. IX, LXXXIV, 439; CXXX, 126. — Baptizaturus sit sobrius, idque, conc. Remens., CXXXV, 405. — Basilion Græce, rex Latine, canones Hibernenses, XCVI, 1305. — Basilicas hæreticorum quas, conc. Epaun., LXXXIV, 290; XCIX, 1050. — Beatissimi Pauli discretionem, conc. Rom. s. Eugenio II, XCVII, 692. — Beatus ergo Paulus apostolus, conc. Roman., CXLVIII, 768. — Benedictionem episcopalem super, conc. Regiens., CXL, 642. — Benedictionem super plebem, conc. Agath., LXXXIV. 270; XCIX, 1021; CXXX, 405. — Bene disposuit gratia divina, conc. Emerit., LXXXIV, 622. — Bene per Spiritum Dei, con. Tolet. X, LXXXIV, 442; CXXX, 528. — Bene placuit annis singulis, conc. Nicæn., LXXXVIIII, 857. — Bene siquidem majorum regulis, conc. Tolet. XI, LXXXIV, 464; CXXX, 547. — Bis in anno episcoporum, canon. apostolorum, LXVII, 145; LXXXVIII, 857; CXXX, 18. — Bonæ rei dare consultum, conc. Tolet. IX, LXXXIV, 456; CXXX, 523; CLXI, 257. — Bona siquidem ea est, conc. Bracar. III, CXXX, 592; LXXXIV, 389. — Bonitiacos autem ex eodem, conc. Arelat. II, LXXXIV, 263; CXXX, 380. — Bonum etiam est cavere, canon. Edmundi, CXXXVIII, 486. — Bonum exemplum populis seipsos, conc. Altheins., CXL, 872; CLXI, 855. — Britones toto mundo contrarii, canon. Hibernenses, XCVI, 1305.

C

Cælibe satis gratumque, conc. Tolet. XVII, LXXXIV, 556. — Cæterum, fratres, salvo in omnibus, canon. Remigii, CII, 1104. — Cæterum ne scholæ ipsæ, conc. Ebroic., CXLVII, 258. — Cæterum nosse vos volumus, canon., Remigii, CII, 1104. — Cæterum presbyter si post, conc. Tolet., CXL 696. — Canis catenatus quidquid mali, can. Hibernenses, XCVI, 1305. — Canones qui a sanctis Patribus, conc. Chalcedon., c. 1 (450), LVI, 855; LXVII, 84. — Canones qui per singulas, conc. Chalcedon. c.1 (450), LVI, 536. — Canonica instituta et sanctorum, conc. Turon., CXL, 859; CLXI, 847. — Canonica instituta et sanctorum, conc. Arausic., CXL, 860; CLXI, 226; CLXXXVII, 879. — Canonicam promulgantes sententiam, conc. S. Ægidii, CLI, 747. — Canonum statuta sine præjudicio, conc. Meldens. (845), CXXXII, 192; CXI, 561; CLXI, 378. — Canonum statutis firmatum est, conc. Tarracon., CXXX, 421; CLXXXVII, 958. — Canticum turpe atque luxuriosum, conc. Carth., CXL, 691; CLXI, 1092. — Canticum turpe atque luxuriosum, conc. Mogunt., CLXI, 205. — Capitula autem avi et, conc. Silvacens., CXXXVIII, 604. — Capitula etiam quæ apud, conc. Confluent., CXXXVIII, 676. — Carnes suillæ si morticinum, canon. Adamnani, LXXXVIII, 815. — Carnes suillæ si morticinum, canon. Hibernenses, XCVI, 1325. — Caro ferarum ut multi, canon. Hibernenses, XCVI, 1306. — Casellas vero vel mancipiola, conc. Agath, LXXXIV, 264; XCIX, 1035; CXXX, 400; CLXXXVII, 807. — Catechumena si per adulterium, conc. Eliberit, LXXXIV, 309; CXXX, 419. — Catechumeni antequam baptizentur, can. Attonis, CXXXIV, 31. — Catechumeni nonnunquam admittendi, conc. Auraic, CXXX, 293. — Catechumeni manducare non debent, conc. Mogunt. CXL, 744; CLXI, 126. — Catechumenus, id est audiens, conc. Neocæs, c. 5 (314), LVI, 444; LXXXIV, 109; CXXX, 267. — Catechumenus,

si in dominico, conc. Neocæs., c. 5 (314), LVI, 756; LXVII, 54.—Catechumenus si ingrediatur, conc. Neocæs., LXXXVIII, 884; CXL, 732; CLXI, 113. — Catholicus qui causam suam, conc. Carth. IV, LVI, 883; LXXXIV, 206; XCIX, 1036, 1039; CLXXXVII, 632. —Catholicus qui filios suos, conc. Ilerdens., LXXXIV, 324; CXXX, 429. — Caute etiam providendum est, canon. Edmundi (944), CXXXVIII, 480.—Caveant judices Ecclesiæ, conc. Carth., IV, LVI, 885; LXXXIV, 202; XCIX, 1056; CXXX, 545; CLXI, 510. — Caveant presbyteri ut neque, conc. Worm., CLXI, 114. — Cavendum est et summopere, conc. Meldens., CXXXII, 235; CXL, 535; CLXI, 351; CLXXXVII, 567. — Cavendum est ne cum, conc. Cabillon., CLXXXVII, 816. — Cavendum est ne mortuos, conc. Carth., CXL, 734; CLXI, 115. — Cavendum et summopere præcavendum, conc. Sparnac., CXXXVIII, 550. — Cavendum sane est ne, conc. Cabillon., CLXI, 227.—Cavere itaque oportet unumquemque, conc. Roman. S. Eugenio II, XCVII, 695. Celebritatem sancti Paschæ, canon. Remigii, CII, 1106.—Cellas novas aut congregatiunculas, conc. Epaun., LXXXIV, 287; CXL, 807; CLXI, 566.—Cellulas novas aut congregatiunculas, conc. Agath., LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXI, 236; CLXXXV, 1085. —Censuimus homicidas et falsos, conc. Agath., CLXI, 702. — Censuimus igitur Pascha Domini, conc. Arelat., XCIX, 1025. — Censuram vero quam dominus, canon. Odonis, CXXIV, 1128. Censuram vero quam dominus, conc. Pontign., CXXXVIII, 772.—Centesimum episcopi et doctores, can. S. Patricii, c. 18 (450), LIII, 8211. — Cereos per diem placuit, conc. Eliberit., LXXXIV, 305; CXXX, 417. — Certe tanta in altari, canon. Remigii, CII, 1093.—Certissime cognovimus quia publice, conc. Ticin., CXXXVIII, 575. — Certissime igitur devotionem vestram, conc. Leodic., CXXXVIII, 607.

Certum est pro his tribus, conc. Tribur, CLXXXVII, 856.—Certum est quod qui impius, conc. Constant. II, CLXI, 837; CLXI, 1230; CLXXXXVII, 1299. — Chorepiscopis non licere presbyteros, conc. Ancyrit., c. 33 (314), LVI, 752; LXVII, 52; LXXXVIII, 878. — Chrismatis consecratio et reconciliatio, conc. Carth., XCIX, 1020. — Christianis convivia interdicimus, conc. Aurelian, CLXI, 821. — Christiano dico non plurimas, conc. Tolet. I, CLXI, 1253. — Christianum catholicum qui pro, conc. Carth. IV, LVI, 886; LXXXIV, 203; CXXX, 346; CXL, 904; CLXI, 911. — Christianus cui dereliquerit aliquis, can. S. Patricii, c. 21 (450), LIII, 823. — Christianus qui crediderit esse, canon. S. Patricii, c. 16 (450), LIII, 825. — Christianus qui occiderit aut, canon. S. Patricii, c. 14 (450), LIII, 825. — Christianus qui fraudat debitum, canon. S. Patricii, c. 20 (450), LIII, 825. — Christianus quisque decimas seminum, canon. Edmundi, CXXXVIII, 480.—Christophorus primicerius dixit, conc. Roman. S. Stephano III, CLXI, 790. — Christophorus primicerius notariorum, conc. Roman. S. Stephano III, CLXI, 790. — Christophorus primicerius notariorum, conc. Roman. S. Stephano III, CLXI, 788. — Cineres vero servi seu, conc. Aurelian., XCIX, 1064. — Circa nimiam longitudinem vel, conc. Bajocens., CXLVII, 238. — Circa eorum vero personas, conc. Valent., LXXXIV, 247; CXXX, 383. — Circa eos qui incipiunt, conc. Nicæn., c. 13 (325), LVI, 828.—Circa eos sane qui, conc. Carth. III, LXXXIV, 195; CXXX, 336. — Clara omnis notio populos, conc. Tolet. XIV, LXXXIV, 505. — Clare autem significo non, canon. Edmundi (944), CXXXVIII, 481. — Clerici ab officio, conc. Carth. IV, LXXXIV, 29. — Clerici accusati pro crimine, conc. Hippon., XCIX, 1038.—Clerici autem alterius regionis, conc. Gerundens., CLV, 1644.—Clerici autem vel sæculares, conc. Toletan. CLXI, 1084. — Clerici edendi vel bibendi, conc. Carth. III, CLXXXVII, 230. — Clerici energumeni degradentur, canones Hibernenses XCVI, 1311. — Clerici etiam omnes qui, conc. Agath., LXXXIV, 268; CXXX, 404. — Clerici etiam vel monachi, conc. Agath., XCIX, 1011. — Clerici etiam vel sæcul., conc. Agath., LXXXIV, 263; CXXX, 399; CXXXII, 555; CLXI, 247; CLXXXVII, 943.— Clerici etiam vel sæculares, conc. Valentin., CXL, 701; CLXIII, 634.— Clerici et laici qui, conc. Chalced., c. 21 (450), LVI, 860. — Clerici fœnerantes et qui, conc. Nicæn. c. 18 (325), XCIX, 1044.—Clerici fœnerantes et qui, conc. Sardicens., c. 18 (347), XCIX, 1041. — Clerici frequentandi extraneas mulieres, canones Hibernenses, XCVI, 1311.— Clerici in duabus civitatibus, conc. Claromont., (1095), CLXXXVIII, 650. — Clerici in parochiis, monasteriis, conc. Chalcedon., CXXX, 310, CLXI, 520. — Clerici in ptochiis et in, conc Chalcedon. LXXXIV, 168.—Clerici nec comam nutriant, conc. Carthag. IV, LXXXIV, 29, 205; XCIX, 1047.—Clerici nec vestimentis, conc. Cartag. IV, LXXXIV, 29. — Clerici omnes cui ecclesiæ, conc. Agath., CLXXXVII, 545 — Clerici quamlibet eruditi, conc. Carthag. IV, LXXXIV, 28.

Clerici qui comam nutriunt, conc. Agath., LXXXIV, 266; CXXX, 402; CLXXXVII, 137. — Clerici qui comam nutriunt, conc. African., XCIX, 1047. — Clerici quodlibet etiam, conc. Agath., LXXXIV, 271. — Clerici qui ecclesiam frequentare, conc. Agath., CXXXII, 223. — Clerici qui frequenter litigant, conc. Carth. IV, CXXX, 346. — Clerici qui in quacunque seditione, conc. Tolet. IV, LXXXIV, 377; CXXX, 474. — Clerici qui in quacunque necessitate, conc Tolet. IV, CLXXXVII, 1247.— Clerici quilibet quantacunque diuturnitate, conc. Agath., CXXX, 406; CLXI, 236; CLXXXVII, 1032. — Clerici qui monachorum propositum, conc. Tolet. IV, LXXXIV, 378; CXXX, 475; CXXXII, 384; CXXXIX, 488, CXL, 796; CLXI, 523; CLXXXVII, 1093. — Clerici qui pauperum, conc. Chalcedon., c. 8 (450), LVI, 541; CLXI, 520. — Clerici qui præficiuntur ptochiis, conc. Chalcedonens., LXXXVIII, 902; XCVIII, 85; XCIX, 1009; CXXXII, 239. Clerici qui ptochiis vel, conc. Chalc., c. VIII, (450), LVI, 858. — Clerici qui sine consulto, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 377; CXXX, 474; CLXI, 646. — Clerici quod etiam sine, conc. Epaun., LXXXIV, 288. — Clerici sine commendatitiis, conc. Agath., LXXXIV, 269; CXXX, 404; CXXXII, 275. — Clerici sine ordinatione, conc. Epaun., LXXXIV, 287; XCIX, 1054.—Clericis sine commendatitiis epistolis, conc. Carth., CXL, 649. — Clericis monachicum habitum sequi, conc. August., CXXXVIII, 835. — Clericis non licere post, conc. Chalcedon., c. 22 (450), LVI, 546. — Clericis tantum et lectoribus, canon. apostolorum, XCIX, 1046. — Clericis vel monachis sine litteris, conc. Carth., CXL, 649; CLXI, 491. — Clericis vel monachis sine, conc. Agath., CLXI, 1146. — Clerici totius ordinis de rebus, conc. Carth. III, LXXXIV, 28. — Clerici vel continentes ad, conc. Carth. III, LXVII, 194; LXXXVIII, 928; CV, 688; CLXXXVII, 429. — Clerici vero qui ad opus, conc. Aurelian. I, LXXXIV, 277; CXIX, 1027; CXXX, 412; CLXXXVII, 430. — Clerici vero qui cum uxores, conc. Aurelian. II, LXXXIV 280. — Clerici vero si ab, conc. Meldens., CXXX, 276. — Clericos et monachos perfectos, conc. Chalcedon., CXCIV, 1273. — Clericos in aliorum civitatibus, conc. Aurelian., XCIX, 1011. — Clericos in ecclesia militantes, conc. Chalced., c. 20 (450), LVI, 546; LXVII, 92; LXXXVIII, 843; XCIX, 1009; CV, 881; LXXXIV, 170; CXXX, 312; CLXI, 521; CLXXXVII, 357. — Clericos qui ministrant, conc. Constant., III, CLXXXVII, 1716. — Clericos si obligati sunt, conc. Toletan. I, LXXXIV, 530; CXXX, 435. — Clericos sive laicos accusantes, conc. Chalced., c. 21 (450), LXVII, 92. — Clericos vel laicos, conc. Chalced., c. 21 (450), LVI, 816; LXXXVIII, 904; XCIX, 1040; CXXX, 513; CLXXXVII, 660. — Clericum alienum nisi concedente, conc. Carth. III, CLXXXVII, 359. — Clericum fugientem ab ecclesia, conc. Altheim., CXL, 874. — Clericum in tentationibus ab, conc. African. XCIX, 1042. — Clericum inter epulas cantantem, conc. Carth. IV, LVI, 886; LXXXIV, 205; XCIX, 1041; CXXX, 347; CXXXII, 220; CXXXIV, 37; CXL, 654; CLXI, 500. — Clericum inter tentationes officio, conc. Carth. IV, LVI, 886; LXXXIV, 203; XCIX, 142; CXXX, 346.— Clericum inter tentationes ab, conc. Carth. IV, LVI, 806; LXXXIV, 204; CXXX, 346; CXL, 634. — Clericum nullus præsumat apud, conc. Agath., CLXXXVII, 824 — Clericum nullus præsumat apud, conc. Agath., CLXXXVII, 837. — Clericum per creaturas jurantem, conc. Carth. IV, LVI, 886; LXXXIV, 305; XCIX, 1041; CXXX, 347; CXXXII, 220; CXL. 654; CLXXXVII, 1124.

Clericum per creaturas jurantem, canon. apost., CLXI, 501. — Clericum permanere oportet in, conc. Lingon., LXXIV, 1104. — Clericum quem ebriosum fuisse, conc. Agath., XCIX, 1041. — Clericum qui in tempore indicti, conc. Carthag. IV, LVI, 886; LXXXIV, 205; CXXX, 347. — Clericum scurrilem et verbis, conc. Carth. IV, LVI, 886; LXXXIV, 205; XCIX, 1041, CXXX, 346; CXXXII, 220; CXXXIV, 37; CXL, 654; CLXI, 501; CLXI, 773; 1171; CLXXXVII, 214. — Clericum scurrilem et verbis, conc. Agath., LXXXIV, 273; CXXX, 408. — Clericus ab instanti tempore, conc. Nicæn. II, CXXIX, 485; CLXI, 508; CLXXXVII, 1110.—Clericus cujuslibet gradus. conc. Aurelian. II, LXXXIV, 286; XCIX, 1037. — Clericus cum extraneis mulieribus, conc. Carth. IV, LVI, 883; LXXXIV, 204; XCIX, 1043CXXX, 346. — Clericus cum extraneis mulieribus, canones Hibernenses, XCVI, 1311. — Clericus ebrietati serviens, canon. apostolor., c. 45, XCIX, 1014. — Clericus episcopi in plebe, canon. S. Patricii, c 27 (450), LIII, 836. — Clericus fideijussionibus inserviens, canon. apostol., c. 20, XXVII, 143; LXXXVIII, 848; CXXX, 16; CXL, 654; CLXI, 501. Clericus fidejusso-

ribus serviens, canones Hibernenses, XCVI, 1292. — Clericus hæreticorum et schismaticorum, conc. Carthag. IV, LVI, 886; LXXXIV, 205; XCIX, 1042; CXXX, 547; CLXXXVII, 1308. — Clericus hæreticorum et schismaticorum, canon. Hibernen., XCVI, 1311 — Clericus in civitate manens, conc. Venet., CXI, 1069. — Clericus in duarum ecclesiis, conc. Chalcedon. (450), CLXXXVII, 1111. — Clericus in sua ecclesia, conc. Chalcedon., c. 20 (450), LVI, 860. — Clericus inter epulas cantans, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus inter tentationes ab., canones Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus inter tentationes officio, canones Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus invidens fratrum profectibus, conc. Carthag. IV, LVI, 884; LXXXIV, 294; XCIX, 1002; CXXX, 346; CXL, 628; CLXI, 436; CLXXXVII, 244. Clericus invidens fratrum profectibus, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus jurans excommunicandus est, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus maledicus maxime in conc. Carthag. IV, LVI, 884; LXXXIV, 204; XCIX, 1013; CXXX, 346; CXXXII, 220; CXL, 854; CLXI, 452, 815; CLXXXVII, 243.

Clericus maledicus, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus nec comam nutriat, conc. Carthag. IV, LVI, 885; CXXX, 346; CXL, 654, 1069. — Clericus nec comam nec barbam, canon. apostol, CLXI, 501. — Clericus nequaquam præsumat., conc. Agath., LXXXIV, 268; XCIX, 1036; CXXX, 403; CLXI, 522. — Clericus non comam nutriat, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus non conceditur mortem, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus non oportet usuras, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus per plateas et conc. Carthag. IV, LVI, 883; LXXXIV, 204; XCIX, 1042; CXXX, 346; CXXXIV, 37. — Clericus per plateas et, canon. Hibernens, XCVI, 1311. — Clericus professionem suam, conc. Carthag. IV, LVI, 883; LXXXIV, 204; XCIX, 1047; CXXX, 346; CXXXII, 257; CXL, 661; CLXI, 504; CLXXXVII, 221. — Clericus professionem suam etiam, canon Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus propriam ecclesiam non, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus quamvis eruditus verbo, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus quamvis verbo Dei, conc. African., XCIX, 1042. — Clericus quantumlibet verbo Dei, concil. Carthag. IV, LVI, 886; LXXXIV, 204; CXXX, 346; CLXXXVII, 430. — Clericus qui absque corpusculi, conc. Carth. IV, LVI, 884; LXXXIV, 204; XCIX, 1042; CXXX, 346; CXXXII, 823; CXXXIV, 38. — Clericus qui adulationibus et, conc. Carth. IV, LVI, 884; LXXXIV, 204; XCIX, 1013; CXXX, 346; CXXXIV, 37; CXL, 654; CLXI, 1172; CLXXXVII, 243. — Clericus qui adulationibus et, canon. apostolor., CLXI, 501. — Clericus qui causam suam, canon. Hibernens., XCVI, 1288. — Clericus qui convenerit per, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clerici qui cum uxores, conc. Aurelian., XCIX, 1012. — Clericus qui de Britannis, canon. S. Patricii, c. 33 (450), LIII, 826. — Clericus qui episc. circa, conc. Carthag. IV, LVI, 887; LXXXIV, 205; CXXX, 347; CLXXXVII, 852. — Clericus qui episcopi districtionem, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus qui indictum jejunium, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus qui intra muros, conc. Venetic., CXXXII, 224; CXL, 651; CLXI, 497. — Clericus quilibet verbo Dei, conc. African., CXL, 644; CLXI, 486. — Clericus qui non propter emendum, conc. Carthag. IV, LVI, 484; LXXXIV, 204; XCIX, 1042; CXXX, 346; CXXXII, 223; CXL, 661. — Clericus qui non pro, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus qui pro commodo, conc. Carthag., CLXI, 504 — Clericus scurrilis et verbis, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus semetipsum abscidens, canon. apostol. c. 24, XCIX, 1046. — Clericus si commodaverit, conc. Carthag., LVI, 868. — Clericus si pro gentili, canon. S. Patricii c. 8 (450), LIII, 824. — Clericus si pro gentili, canon. Hibernens., XCVI, 1292. — Clericus si relicto officio, conc. Agath., XCIX, 1043. — Clericus si tonsura dimissa, conc. Tribur., CXXXII, 392; CXL, 811. — Clericus si tonsura dimissa, conc. Cabillon., CLXI, 570. — Clericus sive laicus, conc. Chalcedon., LXXXIV, 170. — Clericus usuras non accipiat, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus vagus non sit, canon. S. Patricii, c. 3 (450), LIII, 823. — Clericus vero si qua, canon. Hibernens., XCVI, 1323. Clericus victum, conc. Carthag. IV, LVI, 883; LXXXIV, 204; XCIX, 1042; CXXX, 346; CXXXIV, 39; CXL, 644, 1069; CLXXXVII, 429. — Clericus victum et vestimentum, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Coepiscopi qui manus impositionem, conc. Antioch., CXXX, 281. — Cognitum loquor et probo, conc. Roman. S. Sylvestro c. 2 (324), VIII, 833. — Cognoscat sapientia vestra, canon. Remigii, CII, 1102. — Cognoscite a nobis et cunctis, canon. Attonis., CXXXIV, 40. — Cohæredes duorum patrum contradicentes, canon. Hibernens., XCVI, 1292. — Comites quoque per suos, conc. Corisiac., CXXXVIII, 778. — Comites vero ministris Ecclesiæ, conc. Corisiac., CXXXVIII, 647. — Comitibus vero et judicibus, conc. Cabillon., CXL, 909. — Commendaverunt etiam ut si, conc. Silvac., CXXXVIII, 602. — Commonendi sunt omnes fideles, canon. Theodulf., CXXXIV, 48. — Commoneo autem vestrum, conc. Roman. s. S. Sylvestro, c. 4 (324), VIII, 855. — Commonitorium fratribus Theasio, conc. Carthag, c. 93 (419), LXVII, 211. — Communi deliberatione sancimus, conc. Emerit., LXXXIV, 619. — Communi fidelium nostrorum consilio, conc. Broilens., CXXXVIII, 791. — Communionis nomen hoc est, canon. Hibernens., XCVI, 1284. — Communi placito constituimus ut, conc. Pistens., CXXXVIII, 688. — Communi proinde jam omnium, conc. Toletan. XIV, LXXXIV, 507. — Commutatio si non fuerit per vim, conc. incertum (744), LXXXIX, 828. — Comperimus necdum marcidis, conc. Matiscon. II, c. 18, XCIX, 1069. — Comperimus quemdam Fragitanum, conc. Hispalens. II, CXXXII, 375. — Comperimus quod ab his, conc. Ticin., CXXXVIII, 564. — Comperimus quod ab his, conc. Ticin., CXXXVIII, 571. — Confiteatur etiam divites, conc. Palæstin. c. 6 (419), LVI, 498. — Concedimus etiam ut sicubi, conc. Tribur., CLXXXVII, 1715. — Concilia sacerdotum ecclesiasticis, conc. Roman. S. Symmacho, CLXI, 316 — Concubinarii vero et usurarii, conc. Gerundens., CLV, 1644. — Confinitimi hostium sacerdotes, conc. Toletan. VI, LXXXIV, 375; CXXX, 472; CXXXIX, 482. — Confirmamus etiam ut nonnisi, conc. Andegav., CI., 64. — Confirmamus etiam ut non, conc. Turon., CXLIII, 1411. — Confirmatum est ut si quando, conc. Carthag. V, CXXXII, 251; CLXXXVII, 285. — Confirmationis sacramentum habet, conc. Rhemens, CXXXV, 406. — Confirmat omne quidquid promisera, canon. Edmundi. (914), CXXXVIII, 484. — Concedimus etiam ut sicut, canon. Widonis., CXXXVIII, 803. — Confitemur enim nos, conc. Toletan. III, LXXXIV, 347. — Confiteor animi mei homicidium., canon, Edgardi, CXXXVII, 505. — Confiteor gastrimargiam ciborum tam, canon. Edgard., CXXXVIII, 504. — Confiteor omnia corporis mei., canon Edgard., CXXXVIII, 505. — Congregata igitur in Romana, canon. Odonis., CXXIV, 1125. — Congregata igitur in Romana, conc. Pontig., CXXXVIII, 770. — Congregatio debet sibi eligere, conc Mogunt., — CLXXXVII, 1058. — Conjunctiones consanguineorum fieri, conc. Lateran., CLXIII, 1368. — Conjurationis et factionis crimen, conc. Chalcedon., c. 18 (450), LVI, 859. — Conjurationis vel conspirationis, conc. Chalcedon. c. 18. (450) LVI, 545; LXXXVIII, 904; CXXXII, 366. — Conjurationis vel sodalitatis, conc. Chalcedon., c. 18 (450), LXVII, 90. — Conjurationum et conspirationum, conc. Chalcedon., c. 18 (450), LXXXIV, 170; CXXX, 312; CLXXXVII, 825. — Conquesti sunt quidam de, conc. Tribur., CXXXII, 341. — Conquestum est etiam in, conc. Saleguns., CXI., 1060; CLXI, 895. — Consensus totius concilii definivit, conc. Toletan., IV, LXXXIV, 382; CXXX, 478; CXL 708; CLXI, 254. — Considerandum est opus mercenariorum, canon Hibernens., XCVI 1292. — Consideravimus et statuimus ut, conc. Tusiac., CXXXVIII, 719. — Consideret unusquisque in conscientia, canon. S. Patricii c. II (450), LIII, 820. — Contra sacrilegos quoque justum, conc. Trosleian. (909) CXXXII, 684. — Consobrinam, neptem, novercam, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 756. — Consobrinam, nepotem, novercam, fratris, conc. Roman. S. Eugenio II, XCVII, 698. — Conspirationum vero crimina, canon. Remigii, CII, 1108. — Constantinopolitanæ autem civitatis, conc. Constantin. I, c. 3, (381) LVI, 723. — Constantinopolitanæ civitatis episcopus, conc. Constantin. I, c. 3 (381) LXVII, 78· LXXXIV, 136; CXXX, 292; CLXXXVII, 124.

Constat enim omnis homo, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 757 — Constat enim omnes omnino, conc. Roman. S. Eugenio II, XCVII, 696. — Constituimus etiam ut si aliquis, conc. Tullens. (1192), CCV, 916. — Constituimus etiam ut si aliquis, conc. Tullens. (1192), CCV, 918. — Constituimus ut quatuor tempora, conc. Mogunt. CXXXII, 243; CXL, 885; CLXI, 272; CLXI, 1124; CLXXXVII, 360. — Constituit sanctum concilium ut Judæi, conc. Toletan. IV, CLXXXVII, 1058. — Constituit sane sacer iste, conc. Mogunt., CXL, 810; CLXXXVII, 1057; CLXXXVIII, 1108. — Constituit sane sacer iste, conc. Cabillon., CLXI, 569. — Constitutum est a præsenti, conc. Toletan. IV, CLXXXVII, 1017. — Constitutum est ut nulli, conc. Carthag. V, CLXXXVII, 756. — Contentus tegmento et alimento, canon. S. Patricii, c. 2 (450), LIII, 819. — Contradicimus quoque in quarto, conc. Cabilon., CLXI, 1299; CLXXVI, 517. — Contradicimus quoque ut in quarta, conc. Mogunt. (847), CXII, 1574; CXXXII, 328.

—Contradicimus quoque ut in, conc. Cabilon., CXL, 782; CLXI, 669; CLXXXVII, 1673. — Contumaces vero clerici prout, conc. Agath., LXXXIV, 263; CXXX, 399; CLXI, 522; CLXXXVII, 265. — Conveniens in omnibus nobis, conc. Emerit., LXXXIV, 619. — Convenientibus apud Nicæam Bithyniæ, conc., Nicæn. II, CLXXXVII, 568. — Convenit ordinem Ecclesiæ ab, conc. Agath., CLXXXVIII, 1859.—Conventicula hæreticorum non, conc. Carthag. IV, LVI, 887; LXXXIV, 205. — Conventus noster hoc canonibus, conc. Tolet. III, CXXX, 455. — Conversatio pœnitentium et fides, conc Lingon. CXXIV, 1082. — Corporale super quod sacra, conc. Rhemens., CXXXII, 205; CXL, 693; CLXI, 197. — Corpora sanctorum de loco, conc. Mogunt. I, CLXXXVII, 1717. — Corpus Dominicum et sanguis, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 681. — Corpus Domini nullo modo, canon. sub Attone, CXXXIV, 30. — Corrigendi et pœnitendi locus, canon. Hibernens., XCVI, 1304. — Crebro vestram fidelitatem retroactis, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 615. — Credimus in unum Deum, conc. Nicæn., c. I (325), LVI, 371. — Credimus in unum Deum, conc. Carthag., LXVII, 227; CXXX, 356. — Credimus in unum Deum, conc. Constantin. I, LXXXIV, 137; CXXX, 292. — Credimus sanctam fidem vestram, canon. Remigii, CII, 1103. — Credo placere suggestionem meam, conc. Carth. I, LXXXIV, 182; CXXX, 323; CXL, 650; CLXI, 492; CLXXXVII, 1115. — Criminalia peccata multis jejuniis, conc. Lingon., CXXIV, 1078. — Crudeliter agit qui seipsum, canon. sub Edgardo. CXXXVIII, 510. — Cuicunque defuncto si intestatus, conc. Parisiens. c. 6 (551), LXXX, 452. — Cujuscunque ordinis clerici, conc. Carthag. III, LXXXIV, 27. — Cujuscunque pœnitentis, conc. Carthag., CXXXII, 245. — Cum ad celebrandas missas, conc. Aurelian. I, LXXXIV, 277; XCIX, 1026; CXXX, 412; CXXXII, 227. — Cum aliquis excommunicatus vel, conc. Arausic., CXL, 860. — Cum antiqua et ecclesiastica, conc. Bracar. III, LXXXIV, 589. — Cum Apostolus dicat : mulieres, conc. Nannet., CXXXII, 317; CXL, 904; CLXI, 567. — Cum autem episcopus Ecclesiam, conc. Tribur., CXI, 904; CLXI, 911. — Cum beatus apost. arguere, conc. Bracar. III, LXXXIV, 590; CXXX, 592. — Cum capsa et calix inferendus, conc. Arausic., LXXXIV, 257. — Cum chrismatis ipsius nonnisi, conc. Arausic., XCIX, 1025. — Cum clericis extraneæ feminæ, conc. Tolet. IV, LXXXIV, 577; CXXX, 474. — Cum consensu clericorum, canon. Hibernens., XCVI, 1281. — Cum de villarum sive, canon. Walliæ., CXXXVIII, 478. — Cum diaconus ordinatur solus, canon. Hibernens., XCVI, 1285. — Cum enixa fuerit mulier, concil. incertum. (744), LXXXIX, 827. — Cum enixa fuerit mulier, conc. Lingon., CXXIV, 1107. — Cum episcopus ordinandus est, conc. Carthag. IV, CXXX, 342. — Cum episcopus suam diœcesim, conc. Tolet. VII, CXXXII, 194; CXL, 571; CLXI, 583. — Cum episcopus suam diœcesim, conc. Rothomag., CXXXII, 279; CXL, 572; CLXI, 384. — Cum ergo omnium sanctarum, canon. Theodulf., CXXXIV, 47. — Cum excommunicatis non licere, conc. Lingon., CXXIV, 1102. — Cum excommunicatis non licere, conc. Antioch., CXXXII, 357; CXL, 836; CLXI, 851. — Cum exigentibus peccatis Galliarum, conc. Aurelian., CXL, 886; CLXI, 272. — Cum paternitatem tuam confidamus, conc. Rothomag., CXXXII, 389. — Cum hæreticis neque orandum, conc. Carthag. IV, LVI, 887; LXXXIV, 205; XCIX, 1067; CXXX, 347. — Cum igitur omnia concilia, conc. Moguntin. (847), CXII, 1565; CXL, 1011; CLXI, 893. — Cum in Dei nomine, conc. Cæsaraug. II, LXXXIV, 317. — Cum in nomine sanctæ, conc. Toletan. VII, CXXX, 493. — Cum in præterito consilio, conc. Carthag., LVI, 864; LXVII, 186; LXXXIV, 185; CXXX, 325. — Cum in sanctæ nomine conc. Tolet. VII, LXXXIV, 403. — Cum juxta antiquæ institutionis, conc. Tolet. XI, LXXXIV, 462; CXXX, 544. — Cum monachis non est, canon. S. Patricii, c. 20 (450), LIII, 821. — Cum muliere desponsata Christo, canon. Hibernens., XCVI, 1318. — Cum muliere vel cum, canon. Hibernens., XCVI, 1317. — Cum multa sint nobis, conc. Ebroic, CXLVII, 247. — Cum multæ querelæ ad, conc. Tolet. III, CXXX, 456. — Cum multæ super incontinentiam, conc. Tolet. IX, LXXXIV, 437; CXXX, 524; CLXI, 537. — Cum nihil fidei sinceritas, conc. Toletan. X, LXXXIV, 441. — Cum nihil in divino, conc. Tolet. XI, LXXXIV, 463; CXXX, 546. — Cum omne crimen atque peccatum, conc. Bracar. III, LXXXIV, 587; CXXX, 589. — Cum omnibus omnino clericis, conc. Carth. III, CLXXXVII, 391. — Cum præteritis sanctionibus, conc. Tolet. IX, CLXXXIV, 436; CXXX, 525; CLXI, 237. — Cum presbyteri atque diaconi, conc. Arvern. I, LXXXIV, 292. — Cum primum omnipotenti Domino, conc. Tolet. V, LXXXIV, 395; CXXX, 485. — Cum puellæ suo tempore, canon Walliæ, CXXXVIII, 474. — Cumque nobis contra salutarium, canon. sub Attone, CXXXIV, 48. — Cum quidam pestiferi viri, canon. sub Karolo III, CXXXVIII, 814.

Cum quis jejunat, distribuat, canon. S. Edgardo, CXXXVIII, 512. — Cum quis moritur omnia, canon. Hibernens, XCVI, 1291. — Cum rebaptizatis fideles, conc. Herdens, LXXXIV, 324; CXXX, 429; CXL, 758; CLXI, 119. — Cum regis ministerium sit, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 478. — Cum sacerdos audierit aliquem, conc. Nannet., CXXXII, 212. — Cum sæpe sit solitum, conc. Toletan. IX, LXXXIV, 435; CXXX, 522; CXXXIX, 492. — Cum serenissimus et perspicuus, conc. Toletan. XIV, LXXXIV, 305. — Cum simus debitores omnes, conc. Nicæn. II, CXXXIX, 484; CLXI, 436. — Cum sit omnibus episcopis, conc. Ravennat., CLXI, 841. — Cur ndum ergo imprimis est, conc. Roman. sub Hilario, CLXXXIV, 192. — Curet pastor ovem suam, conc. Rhemens., CXXXV, 406. — Custodite diem Dominicum, conc. Matiscon. II, c. 2, XCIX, 1026.

D

Dantes in his gloriam, conc. Toletan., XIV, LXXXIV, 509. — Data est etiam sententia, conc. Rhemens., CLXXIX, 696. — De abbatibus vero vel monachis, conc. Augustod., c. 15, XCVI, 377; XCIX, 1053. — De abjectione eius quem, conc. Arausic. I, CXL, 557; CLXI, 371; CLXXXVII, 343. — De abjectione et ambitione, conc. Arausic., CLXI, 1134. — De absolutione a laboribus, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 28. — De abstinentia insolubili a cibis, canon. Hibernens., XCVI, 1286. — De accessu autem et, canon. Hincmari (852), CXXV, 780. — De adnuntiatione episcopali et, conc. Valentin., CXXXVIII, 599. — De adulteris autem honoratorum, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 280. — De adulteris uxoribus, conc. Eliberit., LXXXIV, 27. — De advenis qui oppressione, conc. Silvacens., CXXXVIII, 603. — De advenis quos affligunt, conc. Attin., CXXXVIII, 608. — De adventitiis istius terræ, conc. Pistens, CXXXVIII, 712. — De ecclesiarum rebus ut, canon. sub Ottone, CXXXVIII, 849. — De affinitate namque sanguinis, conc. Meldens., CXL, 782; CLXI, 668; CLXI, 1302; CLXXXVII, 1665. — De agellis vero cæterisque, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 281. — De agitatoribus qui fideles, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 375. — De agitatoribus sive theatricis, conc. Arelat. II, LXXXIV, 243; CXXX, 381. — De aldionibus, aldiones publicum, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 629. — De aliquibus locis presbyteri, conc. Neocæs., c. 13 (315), LVI, 757. — De antedicto Hugone milite, conc. Ingelh., CXXXVIII, 832. — De Arianis qui propria lege, conc. Arelatens. I, LXXXIV, 239; CXXX, 376; CLXXXVII, 1834. — De armatura in hoste, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 631. — De baptismi autem sacramento, conc. Toletan IV, LXXXIV, 367; CXXX, 465. — Debemus omnes Deum unum, conc. Northumb., CXXXVIII, 523; CXXXVIII, 525. — Debent autem suprascriptæ ingenuitatis, conc. Toletan., CXL, 631; CLXI, 476. — Debetur merces bonis, conc. Arausic. II (525), XLV, 1788; LI, 726. — Debitor reddat quantum rata, canon. Hibernens., XCVI, 1293. — De Burchardo etiam qui, conc. Moguntin., CXXXVIII, 591. — De canone legendo in missa, conc. Matiscon., c. 9, XCIX, 1027. — De chartis etiam vel, canon. sub Widone, CXXXVIII, 802. — De chartis quæ a quibusdam, conc. Ticin. III, id., 619. — De chartis quæ a, canon. sub Lodevico II, id., 632. — De cartis vero interdicimus, canon. sub Widone, id., 802. — De catechumenis baptizandis, conc. Gerundens., LXXXIV, 313; CXXX, 424; CLXI, 1051; CLXXXVII, 1798. — De catechumenis lapsis, sancto, conc. Nicæn., c. 13 (325), LVI, 763; id., 821; LXVII, 46; CLXI, 87. — De catechumenis placuit magnæ, conc. Nicæn., c. 14 (325), LVI, 826. — De catechumenis sancto, conc. Nicæn., LXXXVIII, 874. — De catechumenis vero lapsis, conc. Nicæn., c. 20 (325), LVI, 397. — De celebritate festivitatis divinæ, conc. Toletan. X, CXXX, 527. — Decenter omnibus placet et, conc. Toletan. X, CLXXXVII, 424. — Decernimus igitur ut omnes, conc. Vernens., CXXXVIII, 794. — Decernimus ut discat quod, canon. Hibernens., XCVI, 1295. — Decernimus ut dum in qualibet, conc. Tolet. XVI (691), CLXXXVII, 106. — Decernimus ut hi qui a subdiaconatu, conc. Rhemens., CLXIX, 680. — Decernimus ut ii qui, conc. Roman. sub Eugenio II, CLXXXVII, 205. — Decernimus ut judices non, conc. Matiscon. II, c. 7, XCIX, 1030. — Decernimus ut mos antiquus, conc. Matiscon. II, c. 12, XCIX, 1050. — Decernimus ut omnibus diebus, conc. Matisc. II, c. 6, XCIX, 1021. — Decernimus ut quandiu fundatores, conc. Toletan. IX, CLXXXVII, 1054. — Docet ergo neminem post, conc. Valentin., CXXX, 583. — Decima actione

poscentibus, conc. Hispalens. II, LXXXIV, 597; CXXX, 599. — Decimæ allocutionis assensu molestis, conc. Toletan. VIII, CXXX, 513. — Decimæ quæ a fideli populo, conc. Aquilei., CXCIV, 1098. — Decimam præcipimus omni Christiano, canon. Edmundi (944), CXXXVIII, 482. — Decimas Deo et sacerdotibus, conc. Moguntin., CXL, 699; CLXI, 445; id., 1094; CLXXXVII, 1045. — Decimas quas in usum, conc. Lateranens., CXLVIII, 801; CLXXXVII, 1042. — Decimas quas populus dare, conc. Moguntin., CLXI, 246; id., 1095; CLXXXVII, 1045. — — Decimo capitulo mandamus et, canon. sub Odone (942), CXXXIII, 950. — Decimo ut tabernas non, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 625. — De civitate Parisiis et, conc. Carisiac. CXXXVIII, 779. — De clericis luceant sicut, conc. Rhemens., CXXXV, 408. — De clericis qui ab Ecclesiæ, conc. Agath., LXXXIV, 29. — De clericis qui comam., conc. Agath., *ibid.*, — De clericis qui in seditione, conc. Toletan. IV, CXXXII, 221. — De clericis qui operari, conc. Carthag. IV, LXXXIV, 29. — De cleri is vagis seu de acephalis, conc. Moguntin., CXL, 804, CLXI, 563. — De clericis vero hoc, conc. Moguntin., CXL, 810; CLXI, 569. — De clericorum præmittenda, conc. Aurelian, II, LXXXIV, 280. — De collectis vel conpatriis, conc. Nannet., CXXXII, 367. — De comitibus vero de, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 614. — De concordia et mutuo, conc. Valent, CXXXVIII, 600. — De conjugiis dissolvendis caute, conc. Rhemens., CLXXIX, 686. — De conjunctionibus quæ secundum, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 762. — De connubiis vero quæ, conc. Atrebat., CXLII, 1299. — De conversatione clericorum, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 29. — De conversatione vitæ a, conc. Gerundens., LXXXIV, 314 — De conviviis festis diebus, conc. Roman. sub. Eugenio II, XCVII, 687.—De Cresconio villa Regensi, conc. Carthag., LXVII, 206. — Decreta vero sanctissimorum, conc. Roman. CXLVIII, 754. — Decreto hujus concilii hoc, conc. Tolet. III, LXXXIV, 353; CXXX, 454. — Decretum est de priscis, conc. Emerit., LXXXIX, 618. — Decretum est etiam in, conc. Salegunst., CXL, 1039; CLXI, 895. — Decretum est etiam in, conc. Salegunst., CXL, 1060; CLXI, 895. — Decretum est etiam in eodem, conc. Salegunst., CXL, 1062; CLXI, 897. — Decretum est etiam ut omnes, conc. Salegunst., CXL, 1061; CLXI, 896. — Decretum est ut deinceps, conc. Tribur., CXL, 1074. — Decretum est ut omnes Ecclesiæ, conc. Cabillon. II, CLXXXVII, 802. — Decretum est ut presbyteri, conc. Moguntin., CLXXXVII, 639. — Decreverunt præterea sancti pontifices, conc. Moguntin., CXXXVIII, 592. — Decrevimus etiam de sortilegis, conc. Gratelean. (928), CXXXVIII, 466. — Decrevimus ut antiquæ consuetudines, conc. Tarracon., CLXXXVII, 804. — Decrevimus ut laicis ecclesiastica, conc. Rhemens., CV, 645. — Decrevimus ut si quæ, conc. Matiscon. II, c. 12, XCIX, 1055. — Decrevimus ut si quis, conc Rhemens, CV, 646. — Decrevit etiam ut clerici, conc. Gerund., CLV, 1643. — Decrevit Nicæna synodus nullum, canon. sub Attone, CXXXIV, 57. — Decrevit quoque sancta synodus, conc. Saleguns., CXL, 1061; CLXI, 896. — Decrevit sancta synodus non, conc. Ephes., c. 7 (431), LXVII, 82. — Decrevit sancta synodus, conc. Chaceldon., c. 27 (451), XCIX, 1056. — Decrevit sancta synodus domesticam, conc. Ticin., CXXXVIII, 557. — Decrevit sancta synodus domesticam, conc. Aurelian., CXL, 581; CLXI, 386. — Decrevit sancta synodus ut, conc. Eliberit., CXL, 871; CLXI, 854. — Decrevit sancta synodus, conc. Erphesfurt., CXL, 874; CLXI, 858. — Decrevit sancta synodus, conc. apud. S. Medardum., CXL, 880, 1077; CLXXXVII, 1156. — De criminalibus causis et furtis, conc. Roman., sub Eugenio II. XCVII, 687. — De deprædationibus quoque quæ, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 624. — De damnatione filiorum, conc. Tolet., IX, LXXXIV, 28. — De decimis quas populus, conc. Mediomat., CXL, 700. — De decimis sicut supra, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 618. — De decimis vero vel, conc. Forojul., c. 14 (796), XCIX, 302. — De desponsatis puellis et, conc. Lingon., CXXIV, 1094. — De destructis ecclesiis hic, conc. Roman., sub Eugenio II, XCVII, 687. — De diaconibus quos cognovimus, conc. Arelat. I, LXXXIV, 240; CXXX, 377. — De diaconibus urbicis ut, conc. Arelat., I, LXXXIV, 240; CXXX, 378.

De diaconis quicunque eum, conc. Ancyrit., CXXX, 264; LXXXIV, 312. — De diœcesanis ecclesiis, conc. Tarracon., CXXX, 421. — De digamis ne consecrentur, conc. Valen., LXXXIV, 25. — De discretione libertorum, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 26, 29. — De discretione pœnitentiarum, conc Toletan. IV. LXXXIV, 26. — De diversis ordinibus Ecclesiæ, conc. Carthag III, CXXX, 352; CLXI, 521; CLXXXVII, 835. — De Donatistis placuit ut, conc. Carthag. (419), XI, 1192; XLIII, 807; LXVII, 195; LXXXVI, 926; LXXXIV, 198. — De ea quæ uterum gerit, conc. Neocæs. c. 6 (314), LXVII, 56. — De ecclesiarum vero servis, conc. Toletan., CXL, 631; CLXI, 478. — De ecclesiis seu sanctis, conc. Agrippin., CXL, 682; CLXI, 209. — De eo qui uxorem, conc. Toletan. I, CV, 685; CXXXII, 303. De eo qui uxorem habet, conc. Moguntin, CXXXVIII, 588. — De episcopis, presbyteris, diaconibus, canon. Ludovici, II, CXXXVIII, 754. — De episcopis vel clericis, conc. Chalcedon. c. 5 (451), LVI, 540. — De eo quod interrogastis, conc. Moguntin., CXL, 924; CLXI, 680, 1237; CLXXVI, 518; CLXXXVII, 1439. — De eo quod mandastis, canon. S. Patricii, c. 1 (450), LIII, 817. — De eo quod non repudianda, canon. S. Patricii, c. 3 (450), LIII, 827. — De eo quod non sit, conc. Laodic. c. 13, (364), LVI, 716; CXXX, 288; LXXXIV, 131. — De eo quod missi, canon. Ludovici II, CXXXVIII, 629. — De eo quod oportet, conc. Laodic. c. 1 (564), LVI, 716; CXXX, 287; LXXXIV, 129. — De eo quod semper, conc. Laodic., c. 18 (364), LVI, 716; CXXX, 288; LXXXIV, 131. — De eo ut non plures, conc. Confluent., CXXXVIII, 817. — De episcopis peregrinis qui, conc. Arelat., CXL, 583; CLXI, 388. — De episcopis extraneis, conc. Carthag. V, LXXXIV, 28. — De eunuchis qui seipsos, conc Nicæn. (325), LXXXIV, 25. — De excommunicatis sive in clero, conc. Nicæn. c. 5 (325), LVI, 826. — De expositis id observandum, conc. Agath., LXXXIV, 267. — De expositis inventis id, conc. Agath., CXXX. 402. — De expositis quia collata, conc. Vasens. I, LXXXIV, 261; CXXX, 397; CXL, 712; CLXI, 257. — De falsa moneta jubemus, conc. incertum, (744), LXXXIX, 829. — De familiaritate extranearum, conc. Aurelian. I, LXXXIV, 277; CXXX, 412 — De familiis ecclesiæ constit, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 583; CXXX, 479. — De feminis quæ defunctis, conc. Ticin. III, CXXXVIII, 617. — De feminis quæ habitum, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De feminis quæ viros, conc. Aurelian, CXL, 800. — De feminis quæ viros, conc. Parisiens, CLXI, 559. — Defendit se Ecclesia etiam, canon. Hibernens., XCVI, 1301. — Defensores ecclesiarum qui dicuntur, canon. S. Abbonis, CXXXIX, 476. — De fidelitate regi promittenda, conc Attin., CXXXVIII, 609. — De filiabus nostris cum, conc. Carisiac., CXXXVIII, 774. — De filia episcopi, presbyteri, conc Bracar. II, LXXXIV, 28; CXXX, 582; CLXXXVII, 1383. — Definimus eum rite ad, conc. Eliberit., CLXI, 842. — Definimus eum rite ad, conc. Carthag VII, CLXI, 1197. — Definimus omnes principem non, canon. Hibernens., XCVI, 1295. — Definimus ut omnis pœnitens, canon. Hibernens., XCVI, 1291. — Definitio incauta laudabiliter solvenda, conc Hibernens., CXL, 881. — Definitio incauta laudabiliter solvenda, conc Eliberit., CLXI, 800. — Definitio incauta solvenda nec, canon. Hibernens., XCVI, 1293 — Definivit sanctum concilium ut, conc. Nannet., CXXXII, 225; CXL, 687, 1071; CLXI, 213. — De forensibus presbyteris qui, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 688. — De Francia nobilis vir quidam, conc. Tribur., CXL, 828; CLXI, 628; CLXI, 1271. — De fugitivis vero qui, conc. Tullens. (1192), CCV, 918. — De furto aut scacho, canon. sub Ottone, CXXXVIII, 849. — De furto redemptionis non, canon. Walliæ, (940), CXXXVIII, 480. — Degradatus episcopus si appellare, conc. Nicæn. c. 26. (325), XCIX, 1018.

De hæreticis autem qui, conc. Tullens. (1192). CCV, 918. De hæreticis ne ad clerum, conc. Eliberit., LXXXIV, 27. — De his autem qui episcopum, conc. Roman. (862), CXIX, 795. — De his autem qui propinqui, conc. Forojul. c. 8 (796), XCIX, 298. — De his autem qui, conc. Nicæn., c. 20 (325), LVI, 820. — De his autem qui, conc. Arausic., LXXXIV, 257; CXXX, 595. — De his clericis qui, conc. Ilerdens., LXXXIV, 321; CXXX, 427; CLXXXVII, 275. — De his criminibus de quibus, conc. Moguntin., CXL. 911; CLXI, 1221. — De his ergo visum est, conc. Ilerdens, CXL, 1012. — De his etiam super quibus, conc. Toletan, CXL, 1012. — De his presbyteris qui, epist. canonic., LVI, 891; CXXXVIII, 444. — De his quæ ad Ecclesiam, conc. Aurelian., CLXI, 246. — De his quæ ad parochitanas, conc. Toletan, CXL, 700. — De his quæ diversis facinoribus, conc. Laodic, LXXXVIII, 895; CV, 680; CXXII, 253; CXL, 988; CLXI, 871. — De his quæ in altario, conc. Aurelian., XCIX, 1031. — De his quæ in usus, conc. Gangr., LXXXVIII, 885. — De his quæ parochiis, conc. Aurelian. I, c. 14, LXXXIV, 876; XCIX, 1031; CXXX, 410; CXXXIX, 490; CLXXXVII, 803. — De his quæ pertinent ad, conc. Ancyrit., CLXI, 258. — De his qui ab hæreticis, conc. Laod., LXXXVIII, 864. — De his qui acta pœnitentia, conc. Toletan. VI, CXXXII, 254. — De his qui ad Ecclesiam, conc. Moguntin., CLXI, 1095. — De his qui ad exitum, conc. Nicæn. LXXXVIII, 873; CV, 679; CXXXII, 212; CXL, 959; CLXI, 864. — De his qui adhi-

bitam sibi, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De his qui advocatum invenire, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 686. — De his qui apostatant, conc. Arelat. I, LXXXIV, 240; CXXX, 378; CLXI, 891. — De his qui apostatant, conc. Eliberit., CXL, 1009. — De his qui arma projiciunt, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 375. — De his quibus cura properante, conc. Tarracon., LXXXIV, 311; CXXX, 421. — De his qui communione privantur, conc. Nicæn., LXXXVIII, 841; CV, 875; CXXXII, 357; CXL, 866; CXLI, 834. — De his qui confessorum litteras, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 376. — De his qui conjuges suas, conc. Arelat. II, LXXXIV, 239; CXXX, 376; CLXI, 641.

De his qui contentionem, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — De his qui contra apostoli, conc. Toletan. XI, LXXXIV, 458; CXXX, 541. — De his qui convertuntur, conc. Laodic., LXXXVIII, 865 — De his qui ex concubinis, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 280; CXXXIII, 273; CXL, 628; CLXI, 453. — De his quidem personis, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 545. — De his qui falso, conc. Arelat. I, LXXXIV, 240; CXXX, 377. — De his qui de parentela, conc. Juliobon. (1080), CXLIX, 1225; CLXXXVIII, 382. — De his qui excommunicati, conc. Nicæn. c. 9, (325), LVI, 818. — De his qui festis diebus, conc. Ancyrit. c. 8, (314), LXVII, 50; LVI, 437; LXXXIV, 105; LXXXVIII, 875; CXXX, 263; CXXXII, 671. — De his qui frequenter uxores, conc. Neocæs. c. 3 (314), LVI, 444; LXXXIV, 109; CXXX, 267; CLXXXVII, 1456. — De his qui fugientes, conc. Ancyrit. c. 3 (314), LVI, 435. — De his qui in, conc. Toletan. X, CXXX, 529. — De his qui in clero sunt, conc. Ancyrit. c. 15 (314), LVI, 438; LXXXIV, 106; CV, 878; CXXX, 264. — De his qui in festivitate, conc. Ancyrit. c. 6 (314), LVI, 751. — De his qui in infirmitatibus, conc. Barcinon. I. LXXXIV, 607. — De his qui in infirmitate, conc. Arelat., I, LXXXIV, 239; CXXX, 375. — De his qui in pœnitentia, conc. Arelat. II, LXXXIV, 243; CXXX, 380. — De his qui in persecutione, conc. Arelat. II, LXXXIV, 243; CXXX, 350. — De his qui, conc. Arelat. I, CXXX, 375. — De his qui, conc. Arelat. I, CXXX, 377. — De his qui, conc. Neocæs., LXXXVIII, 883; CV, 685; CXL, 818; CLXI, 618. — De his qui, conc. Ilerdens., LXXXIV, 324; CXXX, 428; CXXXII, 241. — De his qui, conc. Arelat., I, LXXXIV, 239. — De his qui, conc. Aurelian., CXL, 634. — De his qui, conc. Agath., CLXI, 480. — De his qui, conc. Toletan. I, CLXXXIV, 331; CXXX, 435 — De his qui, concil. Ancyrit. c. 16 (314), LVI, 439; LXVII, 52; LXXXVIII, 879; CV, 682; CXIX, 723; CXXXII, 333; CXL, 924; CLXI, 681. — De his qui, conc. Ancyrit., c. 7 (314), LVI, 437; LXVII, 50: LXXXIV, 105; LXXXVIII, 875; CXXX, 263. — De his qui, conc. Ancyrit., c. 5 (314), LVI, 436. — De his qui, conc. Laodic., LXXXVIII, 839; CXL, 732; CXLI, 113. — De his qui, conc. Ancyrit., c. 5 (314), LVI, 751. — De his quæ, conc. Ancyrit. c. 14 (314), LVI, 752; LXVIII, 52; LXXXVIII, 879; CXL, 713. — De his qui, conc. Ancyrit. c. 4, (314), LVI, 750; LXVII, 50. — De his qui, conc. Neocæs. c. 3 (314), LVI, 756. — De his qui, conc. Nicæn. LXXXVIII, 873; CXXXII, 670. — De his qui, conc. Nicæn. c. XI (325), LVI, 395; LVI, 820; LXVII, 44. — De his qui, conc. Arausic., LXXXIV, 25. — De his qui, conc. Arelat. I, LXXXIV, 240. — De his qui, conc. Meld., CXL, 867; CLXI, 852.

De his qui, conc. Gerund., LXXXIV, 29. — De his qui, conc. Lingon., CXXIV, 1083. — De his qui, conc. Ancyrit., LXXXIV, 105; LXXXVIII, 874; CXXX, 263. — De his qui, conc. Lingon., CXXIV, 1088. — De his qui, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 376. — De his qui, conc. Nicæn., LXXXVIII, 864. — De his qui, conc. Laodic., LXXXVIII, 846; CXL, 819. — De his qui, conc. Nicæn., c. 8 (325), LVI, 827. — De his qui, conc. Ilerdens., LXXXIV, 323; CXXX, 427; CXXXII, 319; CLXXXVII, 1669; — De his qui, conc. Nicæn., c. 14 (325), LVI, 394, 819, 761; LXVII, 42. — De his qui, conc. Arelat., LXXXIV, 23. — De his qui, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De his qui, conc. Meldens., CXXXII, 313; CLXI, 620; CLXV, 820. — De his qui, conc. Sparnac., CXXXVIII, 553. — De his qui, conc. Aurelian., LXXXIV, 275; CXXX, 410; CLXXXVII, 1636. — De his qui, conc. Chalced., c. 5 (450), LXVII, 86; LXXXVIII, 842. — De his qui, conc. Arelat. I, LXXXIV, 240; CXXX, 378. — De his qui, conc. Nicæn., c. 13 (325), LXVII, 46. — De his quos clericatu, conc. Arelat. II, c. 45, XCIX, 998. — De his quos parentes, conc. Toletan. II, LXXXIV, 27, 29. — De his quos voluntas, conc. Toletan. II, LXXXIV, 335; CXXX, 439; CXXXII, 376. — De his vero clericis, conc. Aurelian II, LXXXIV, 282. — De his vero clericorum, *ibid.*, 283. — De his vero qui, conc. Carisiac, CXXXVIII, 649. — De his vero qui recedunt, conc. Nicæn., c. 19 (325), LVI, 396; LXXXIV, 96; CXXX, 25; CLXXXVII, 1360. — De his vero qui sine conjugibus, conc. Gerundens, LXXXIV, 314; CXXX, 424. — De his vero visum est, conc. Ilerdens, CLXI, 530. — De hoc jam superioribus, conc. Carthag. VI, CXXX, 464. — De hoc quod se, conc. Attiniac., CXXXVIII, 753. — De hoc quod se, *ibid.*, 754. — De hoc sane, conc. Ravenn., id., 812. — De hoc ut si, canon. sub Ludovico II, id. 631. — De homicida et cæteris, *ibid.*, 758. — De homicidio extra voluntatem, conc. Ancyrit., c. 22 (314), LVI, 754. — De homicidiis non sponte, conc. Ancyrit., CX, 471; CV, 681; CXXII, 289; CXL, 769. — De homicidiis non sponte, conc. Tribur., CXXXII, 290; CLXI, 698, 738. — De homicidis ita jussimus, conc. Lingon., CXXIV, 1087. — De homicidio unde lex, conc. Ticin., III, CXXXVIII, 619. — De homicidio unde lex, canon. sub Ludovico II, id., 632. — De homine qui comprehendit, *ibid.*, 631. — De hominibus qui in, conc. Attin., id., 608. — De hominibus qui iterum, *ibid.*, 609. — De honore autem ecclesiarum, conc. Pistens., id, 688. — De honore et cultu Dei, canon. Hincmari (881), CXXV, 1072. De honore videlicet et cultu, conc. Coloniens., CXXXVIII, 550. — De honore et cultu, conc. Pistens. id., 731. — De honore et cultu Dei, conc. Carisiac., id., 773. — De honore et cultu Dei, *ibid.*, 780. — De honoribus Bosonis Bernardi, *ibid.*, 779. — De hymnis etiam canendis, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 370; CXXX, 468; CLXXXVII, 1723. De idoneis autem et probatioribus, conc. Arausican., c. 13, LXXXIV, 257; XCIX, 999; CXXX, 393. — De iis qui communione, conc. Nicæn., c. 5 (325), LXVII, 42. — De iis qui contra apostoli, conc. Tolet. XI (675), CLXXXVII, 66. — De iis qui in plurimas, conc. Neocæs., c. 3 (314), LXVII, 54. — De iis quos voluntas parentum, conc. Tolet. II, CLXXXVII, 157. — De illicita excommunicatione lex, conc. Parisiens., CLXI, 1239; CLXXXVII, 1296. — De illis autem qui, conc. Vernens, CXXXVIII, 795. — De illis autem qui, conc. Meld., CXI, 868; CLXI, 853; LXXXXVII, 739. — De illis hominibus qui, conc. Carisiac., CXXXVIII, 748. — De illis liberis hominibus, *ibid.*, 747. — De illorum concordia et, conc. Confluen., id., 678. — De imaginibus quoque quæ, conc. Atrebat., CXLII, 1306. — Deinceps tamen omnibus denuntiare, conc. Carisiac., CXXXVII, 647. — Deinceps vero corpora sanctorum, conc. Mogunt., CXL, 723; CLXI, 261. — De incerto autem jejunio, conc. Salegunst., CXL, 1059; CLXI, 271, 1124. — De incestis conjunctionibus, conc. Agath., LXXXIV, 372; CXXX, 406; CXXXII, 319; CXL, 780; CLXI, 666; CLXXXVII, 1668. — De incestis conjunctionibus, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 281. — De incestis conjunctionibus hic, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 753. — De incestis conjunctionibus hic, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De incestis omni studio, conc. Lingon., CXXIV, 1092. — De incestuosis et parricidis, *ibid.*, 1090. — De incestuosis ut canonice, *ibid.*, 1090.

Deinde gloriosus rex dominus, conc. Saponar., CXXXVIII, 663. — Deinde pertractatis et consideratis, conc. Carthag. (419), LXVII, 203. — Deinde placuit ut litteræ, conc. Carthag. (419), LXVII, 204; LXXXVIII, 927. — Deinde placuit ut quicunque, conc. Carthag. (419), LXVII, 209; LXXXVIII, 932. — Deinde placuit ut quicunque, conc. Milevit., LXXXIV, 232; CXXX, 372; CXL, 634; CLXI, 480. — Deinde si spoponderit ad, conc. Metens., CXXXVIII, 654. — Deinde ut decimæ et primitiæ, conc. Roman. sub Nicolao, CXLIII, 1316. — De indoctis sacerdotibus hic fit, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 685. — De indulgentia sua nobis, conc. Metens, CXXXVIII, 658. — De infantibus autem qui mortui, conc. Parisiens., CXL, 934. — De institutione missarum, conc. Gerundens., LXXXIV, 313. — De invasione quasi pro parte, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 686. — De investitura prædii si, canon. sub Ottone, CXXXVIII, 849. De jejunio autem incerto, conc. Salegunst., CLXXXVII, 369. — De Judæis autem hoc, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 379; CXXX, 476; CXL, 742; CLXI, 123, 1062; CLXXXVII, 236. — De Judæis præcepit sancta synodus, conc. Tolet., CLXI, 820. — De Judæorum autem exsecranda, conc. Toletan. XII, LXXXIV, 377; CXXX, 558. — De judicibus inquiratur si, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 622. — De judicio autem judicis, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 762. — De justitiis ecclesiarum Dei, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 758. — De justitiis per episcopos, conc. Valentin., CXXXVIII, 600. — De laicis quæstio facta est, conc. Arvern., CLXXXVII, 914; — Delata est coram sancta, conc. Tribur., CXXXII, 194, CXL, 615. — Delator si quis exstiterit, conc. Eliberit., LXXXIV, 309; CXXX, 420; CXL, 771; CLXI, 737; CLXXXVII, 726. — De latronibus autem commendaverunt, conc. Silvac., CXXXVIII, 602. — De latronibus præcipimus observandum, conc. incert. (744), LXXXIX, 829. — De latronibus

qui nunc, conc. Attin., CXXXVIII, 608. — Delatum est sanctæ et maximæ, conc. Nicæn., c. 18 (325), LVI, 829. — De lege et justitia, conc. Confl., CXXXVIII, 679. — De legitimis autem conjugiis, conc. Salegunst., CXL, 1059; CLXI, 894. — De liberis hominibus qui, conc. Ticin. III, CXXXVIII, 618. — De libertis autem id., conc. Toletan. III, LXXXIV, 362; CXXX, 434; CLXXXVII, 921. — De libertis familiarum ecclesiæ, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 26. — De litaniis ut expleta, conc. Gerund., LXXXIV, 313. — De locis autem atque, conc. Ravenn., CXXXVIII, 811. — De magistratibus et duumviris, conc. Eliberit., LXXXIV, 27. — De mancipiis Christianis, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 282. — De manumissionibus sane, conc. Carthag. (419), LXVII, 202; LXXXVIII, 931. — De maritima custodia ut, conc. Attin., CXXXVIII, 607. — De Maximiano autem Bagniensi, conc. Milevit. (402), XI, 1199. — De Maximiano autem Bagniensi, conc. Carthag. (419), LXVII, 209. — De Maximo cynico philosopho, conc. Constantin. I, c. 4 (381), LVI, 724; LXVII, 78; LXXXIV, 136; CXXXVI, 479. — De metropolitanorum vero, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 279. — De ministris qui fenerantur, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 376; CLXI, 804. — De missarum celebritate, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 282. — De missis directis per, conc. Valent., CXXXVIII, 599. — De missis nullum laicorum, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 285. — De missis pro latronibus, conc. Attin., CXXXVIII, 607. — De monachis monasterium novum, conc. Nicæn. II, CLXXXVII, 1084. — De monachis vero id observari, conc. Ilerdens., LXXXIV, 323; CXXX, 427. — De monachis vero id, conc. Barcinon. I, LXXXIV, 608. — De monasteriis autem virorum, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 613. — De monasteriis circumeundis id, conc. Attin., CXXXVIII, 609. — De monasteriis et xenodochiis, canon sub Ludovico II, CXXXVIII, 629. — De monasteriis puellarum ut, conc. Leptinens. (743), LXXXIX, 822. — De monasteriorum vero novo statu, conc. Trosleian. (909), CXXXII, 681. — De monasterio vel oratorio, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 757. — De monasterio vel oratorio, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 686. — De monetis et falsariis, conc. Attin., CXXXVIII, 608. — De monetis inquiratur qua, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 621. — De mulieribus quæ cum, conc. Nicæn., c. 3 (325), LVI, 760. — De mulieribus quæ fornicantur, conc. Ancyrit., c. 21 (314), LXVII, 54; LXXXIV, 108; LXXXVIII, 881; CX, 474; CXXX, 266; CXXXII, 297; CLXI, 754. — De mulieribus quæ fornicantur, conc. Mogunt. (847), CXII, 1571. — Demum et finaliter præcipimus, conc. Bajocens., CXLVII, 238. — De munificentiis vero, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 283. — De navibus quæ vadunt, conc. Attin., CXXXVIII, 607. — De negotiis et laborationibus, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — Denique quia Christi custodiente, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 615. — Denique quia secundum Scripturas, conc. Ebroic., CXLVII, 245. — Denique si pro salute, canon. sub Hincmaro (881), CXXV, 1071. — De nobilibus feminis quæ, conc. Aquisgran., CXL, 798; CLXI, 557. — De non servandis incautis, conc. Nivernens., CXL, 1083. — De nostris quoque dominicis, conc. Vernens., CXXXVIII, 796. — Denuntiandum est omnibus et, conc. Mogunt., CXXXVIII, 594. — De observatione capitulorum domni, conc. Valent., CXXXVIII, 599. — De observatione pacis et, conc. Valent., CXXXVIII, 600. — De observatione paschæ Domini, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 375; CLXI, 267; CLXXXVII, 1789. — Deo credimus esse placitum, conc. Emerit., LXXXIV, 617. — Deo enim perfecte sacrificantes, canon. Remigii, CII, 1096. — De opertorio dominici corporis, conc. Arvern., CXL, 1072. — De opertorio dominici corporis, conc. Aurel., CLXI, 200. — Deo propitio, pari professione, conc. Carthag., c. 2 (419), LVI, 863; LXVII, 186. — Deo quidem totum committere, conc. Nicæn. II, CXXIX, 488. — De ordalio præcipimus in, conc. Gratelean. (928), CXXXVIII, 467. — De ordinandis sacris etsi, conc. Carisiac., id., 774. — De ordinationibus episcoporum, canon. Remigii, CII, 1105. — De pace admonemus ut, conc. Carisiac., CXXXVIII, 647. — De pace et concordia, conc. Marsn., id., 553. — De pace et justitia, conc. Carisiac., id., 647. — De pace vero in, *ibid.* — De pacificatione vero illorum, conc. Confluent., id., 678. — De pœnitentia homicidarum, conc. Epaon., LXXXIV, 289. — De pœnitentibus clericis, conc. Agath., id., 26. — De pœnitentibus id placuit, conc. Agath., LXXXIV, 269; CXXX, 405. — De pœnitentibus qui sive, conc. Lingon., CXXIV, 1080. — De pœnitentium conversione, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 284. — De Palladio autem laico, conc. Taurinat., LXXXIV, 249; CXXX, 386. — De parentela illa quam dicunt, conc. Roman. sub Gregorio, CLXI, 1302. — De parvulis qui immaturo, conc. Gerundens., CXXX, 424. — De parvulis vero qui nuper, conc. Gerundens., LXXXIV, 314; CLXI, 114. — De parvulis vero qui nuper, conc. Haberger, CXL, 733. — De Paulianistis qui refugiunt, conc. Nicæn., c. 19 (325), LVI, 765, 822. — De Paulianistis si ad ecclesiam, conc. Nicæn., c. 19 (325), LXVII, 48; LXXXVIII, 864. — De peregrinis episcopis qui, conc. Arelat. I, LXXXIV, 240. — De perjurio vero id censuimus, conc. Aurelian., CLXI, 785. — De personis mulierum, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 27. — De piis locis qui sine presbyteris, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 686. — De placito nostro et, conc. Valent., CXXXVIII, 600. — Deponat tunc arma sua, canon. sub Edgardo, id., 512. — De pontibus restaurandis videlicet, conc. Attiniac., id., 607. — De prægnantibus quoniam oportet, conc. Neocæs., c. 6 (314), LVI, 444; LXXXIV, 109; CXXX, 267. — De prælatione reverendissimi, conc. Vernens., CXXXVIII, 542. — De præsidibus qui fideles, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 375. — Deprecamur ut deinceps ad, conc. African., CLXI, 834. — De precariis quæ a rectoribus, conc. Carthag., CLXXXVII, 811. — De presbyteris aut diaconibus, conc. Arelat. I, LXXXIV, 240; CXXX, 378; CXXXIV, 33; CXL, 642; CLXI, 485. — De presbyteris aut diaconibus, conc. Aurelian., CLXI, 1146. — De presbyteris aut diaconibus, canon. Apostol., CLX, 646; CLXI, 488. — De presbyteris qui accipiendi, conc. Meld., CLX, 741; CLXI, 123. — De presbyteris qui crimine, conc. Tribur., CXL, 665. — De presbyteris qui de crimine, conc. Arvern., CLXI, 508. — De presbyteris qui eos, epist. canonic., c. 4, LVI, 891; CXXXVIII, 443. — De presbyteris qui pro unius, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 686. — De propinquis non accipiendis, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 755. — De puellis fidelibus quæ, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 376. — De puellis raptis necdum, conc. Lingon., CXXIV, 1094. — De puellis raptis necdum, conc. Cabillon., CXL, 820; CLXI, 620, 1254; CLXXXVII, 1701. — De puellis vero quæ se voverint, conc. Valentin., LXXXIV, 246; CXXX, 385.

De qualitate tonsuræ, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 29. — De quibusdam locis ad nos refertis, conc. Roman. sub Eugenio III, CLXI, 311; XCVII, 697; CLXXXVII, 205. — De quibus dubium est, conc. Lingon., CXXIV, 1107. — De quodam etiam subdiacono, conc. Saponar., CXXXVIII, 662. — De Quodvultdeo etiam Centuriensi, conc. Carthag., c. 87 (419), LXVII, 208; CXL, 602; CLXI, 414. — De rapinis autem et, conc. Confluent., CXXXVIII, 677. — De raptis et conjunctione, conc. Valent., CXXXVIII, 600. — De raptis et de, canon. Lingon., CXXIV, 1094. — De raptoribus autem feminarum, conc. Aurelian. I, LXXXIV, 274; CXXX, 409; CXL, 710; CLXI, 222, 1097; CLXXXVII, 1699. — De raptoribus vero antiquorum, conc. Ticin., CXXXVIII, 561. — De raptoribus vero antiquorum, conc. Ticin., CXXXVIII, 568. — De raptoribus virginum, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 282. — De reædificatione ecclesiarum et, conc. Valent., CXXXVIII, 599. — De rebus ecclesiarum in, conc. Attin., CXXXVIII, 608. — De rebus vero illorum, conc. Toletan. IV, CXL, 629; CLXI, 453; CLXXXVII, 293. — De rectoribus ecclesiarum prima, conc. Ebroic., CXLVII, 241. — De reditibus ecclesiarum vel, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 494. — De restauratione ecclesiarum illud, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 613. — De sacerdotibus et levitis, conc. Rothomag., CXLVII, 270; CLXXXVIII, 342. — De sacerdotibus in subjectis, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 685. — De sceleribus atque criminibus, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 624. — De scholis reparandis pro studio, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De scrutinio faciendo decrevimus, conc. Roman., CXL, 744, 1074; CLXI, 126. — De servorum ordinatione qui, conc. Toletan., CXL, 631; CLXI, 477; CLXXXVII, 292. — De spiritu dicit Dominus, conc. Ephes., CLXXXVII, 1869. — Desponsatas puellas et postea, conc. Ancyrit., c. 11 (314), LVI, 438; LXVII, 52; LXXXIV, 106; LXXXVIII, 881; XCIX, 1057; CXXX, 264; CXXXII, 313; CLX, 821; CLXI, 621, 1247; CLXXXVII, 1411. — Desponsatas puellas et post, canon. Hibernens., XCVI, 1304. — De statu reipublicæ, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 616. — De suspectis sacerdotibus hic, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 686. — De teloneo ut per ea loca, conc. Parisiens., c. 9 (551), LXXX, 452. — Detestabiles autem illas nundinas, conc. Rhemens., CLXXIX, 682. — De theatricis et ipsos, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 375. — De transferentibus se a, conc. Chalcedon., c. 5 (450), LVI, 857. — Deus omnipotens nobis donet, concilium S. Quintini, CXXXVIII, 632. — Deus omnipotens ut nos, canon. Remigii, CII, 1100. — Deus omnipotens ut nos, conc. Tribur., CXXXII, 343. — De usuris quæ multis, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 622. — De uxoratis

et concubinariis, conc. Trecens., CLXIII, 469.—De vasis sane sacris, conc. Remigii, CII, 1094. — De vendentis assuetis licet, canon. Hibernens., XCVI, 1294. — De venditionibus quas abbates, conc. Agath., CLXI, 235. — De viduis et puellis quæ, conc. Toletan. IV, CXXXII, 388; CXL, 802; CLXXXVII, 1375. — De viduis et puellis quæ, conc. Parisiens., CLXI, 561. — De viduis et pupillis, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 759 — De viduis quæ professam, conc. Carthag., CXL, 799.—De viis et pontibus, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 624. — De viis per aquas, conc. Attin., id., 607. — De viris ac feminis sacris, conc. Toletan., CXL, 794. — De viris Deo dicatis, conc. Compend., CXL, 807; CLXI, 566; CLXIII, 631. — De viris ordinatis quorum, conc. Toletan., CXL, 1012; CLXI, 893. — De voluntarie homicidio admisso, conc. Ancyrit., c. 21 (314), LVI, 754. — Devotam peccantem non recipiendam, conc. Tolet. I, LXXXIV, 331; CXXX, 435; CLXXXVII, 1383. — Devotam peccantem non recipiendam, conc. Bracar. II, CXXX, 583; LXXXIV, 579.

De Vulframno et Gauzmaro, conc. Carisiac., CXXXVIII, 779.— De xenodochiis et ptochiotrofiis, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 686. — De xenodochiis vero quod, conc. Arvern. II, LXXXIV, 298. — Diacones septem esse debent, conc. Neocæs., c. 14 (314), LVI, 446, LVI, 757; LXVII, 56; LXXXIV, 112; LXXXVIII, 884; XCIX, 1048; CV, 879; CXXX, 268; CXL, 662; CLXI, 505; CLXXXVII, 436. — Diacones vel presbyteri, conc. Agath., CXXX, 405.—Diaconi ita se presbyteri, canon Hibernens., XCVI, 1285. — Diaconi quicunque ordinatio, conc. Ancyrit., c. 10 (314), LXVII, 50; LXXXVIII, 877; CLXI, 1150; CLXXXVII, 156 — Diaconi qui sunt ordinandi, conc. Ancyrit., c. 9 (314), LVI, 752. — Diaconi quoque cum ordinantur, conc. Ancyrit., c. 11 (314), LVI, 438; LXXXIV, 106. — Diaconi septem esse debent, conc. Ancyrit., CXL, 662; CLXI, 506. — Diaconi similiter qui immolaverunt, conc. Ancyrit., c. 2 (314), LVI, 750; LXXXIV, 104; LXXXVIII, 174; CXL, 759; CLXI, 170. — Diaconissæ omnimodis non ordinandæ, conc. Arausic., LXXXIV, 258; CXXX, 393.— Diaconissam mulierem ante, conc. Chalcedon., c. 15 (450), LXVII, 90; CXXX, 312; CLXXXVII, 1382.—Diaconissam mulierem non posse, conc. Chalcedon., c. 15 (450), LV., 544, 859; LXXXIV, 169. — Diaconissam non ordinandam, conc. Chalcedon., LXXXVIII, 926. — Diaconorum, presbyterorum, episcoporum, canon. Ottonis, CXXXVIII, 850. — Diaconos similiter qui immolaverunt, conc. Ancyrit., c. 2 (314), LVI, 438; LXVII, 48; CXXX, 262. — Diaconus ante viginti quinque, conc. Carthag., c. 19 (419), LVI, 868.— Diaconus cum ordinatur solus, conc. Carthag. IV, LVI, 888; LXXXIV, 200; CXXX, 343; CLXI, 447, 1137; CLXXXVII, 134. — Diaconus in conspectu presbyterorum, canon. Hibernens., XCVI, 1285. — Diaconus ita se presbyteri, conc. Carthag. IV, LVI, 885; LXXXIV, 203; CLXXXVII, 438. — Diaconus nobiscum similiter, canon. S. Patricii c., LIII, 826. — Diaconus, præstante presbytero, canon. Hibernens., XCVI, 1285. — Diaconus presbyter vel episcopus, conc. Valentin., XCIX, 1013. — Diaconus qui eligitur si, conc. Bracar. II, CXXX, 584; CLXI, 1152. — Diaconus sedeat quolibet loco, conc. Carthag. IV, CLXXXVII, 439. — Diaconus vel presbyter in parochia, conc. Agath., LXXXIV, 270; CLXI, 235; CLXXXVII, 910. — Dicitur secundum Evangelicum, collect, S. Abbonis, CXXXIX, 506. — Dictum est enim: Accipite, conc. Carth., c. 22 (419), LVI, 869. — Dictum est in quibusdam, conc. Tribur., CXXXII, 217. Dictum est nobis presbyteros, conc. Moguntin., CXL, 657; CLXI, 496; CLXXXVII, 388. — Dictum est nobis quod, conc. Turonens., CXXXII, 227. — Dictum est nobis quod, conc. Cabillon., CXXXII, 335; CXL, 819; CLXI, 619, 1252; CLXXXVII, 446, 1436. — Dictum est nobis quod, conc. Rothomag., CXL, 689; CLXI, 196. — Dictum est nobis quasdam, conc. Cabillon., CLXXVI, 518. — Dictum est nobis ut, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 755. — Dictum est solere in quibusdam, conc. Tribur., CXL, 749; CLXI, 130.

Dictum etiam nobis est, conc. Cabillon., CXL, 925; CLXI, 227; CLXI, 680, 1296. — Dictum nobis est quod, conc. Tarracon., CXL, 736; CLXI, 118, 1072; CLXXXVII, 1858. — Dicunt auctores decimas semel, canon. Hibernens., XCVI, 1319. — Didicimus quod in quibusdam, conc. Constantin. III, CLXXXVII, 1735. — Diebus vero jejunii eleemosynæ, conc. Cabillon., CXL, 887; CLXI, 273. — Diem autem Dominicum inchoante, conc. Forojul., 13 (796), XCIX, 300. — Dies festos secundum Scripturas, conc. Ebroicens., CLXVII, 253. — Diffinimus eum recte ad accusationem, conc. Carthag. VII, CLXXXVII, 705. — Diffinimus minime duplex monasterium, conc. Nicæn. II, id., 1087 — Diffinimus neminem prorsus mundi, conc. Constant. IV (869), id. 126. — Diffinitio incauta laudabiliter, conc. Eliberit., id., 1145. — Diffinivit sanctum concilium ut, conc. Toletan. XII, id., 1075.—Dignum est ut vita, conc. Toletan. VI, LXXXIV, 399; CXXX, 491; CXXXII, 399; CLXXXVII, 698.—Dilatus et dilator consimili, canon. Hibernens., XCVI, 1317. — Directi abbates monasteria, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 616. — Discordantes clericos episcopus, conc. Carthag. IV, LVI, 884; LXXXIV, 204; XCIX, 1063; CXXX, 346; CXL, 661; CLXI, 505; CLXXXVII, 425. — Dissidentes episcopos si non timor, *ibid.*, LVI, 884; LXXXIV, 202; XCIX, 1063; CXXX, 345; CXXXII, 355; CXL, 564; CLXI, 378; CLXXXVII, 427. — Diuturna indisciplinatio et licentia, conc. Toletan. III, LXXXIV, 354. — Diversa sæcularis vitæ negotia, conc. August., CXXXVIII, 835. — Divina manifesto clamante, conc. Constantin. IV, CXXIX, 154. — Divina Scriptura dicente, *ibid.*, CXXXIX, 160. — Divini est muneris cum, conc. Arausican. II, c. 9 (529), XLV, 1787; LI, 725; LXVII, 1147. — Doceant etiam presbyteri populum, conc. Leptinens, (743), LXXXIX, 825. — Docemus etiam quod sacerdos, canon sub Edgardo, CXXXVIII, 502. — Docemus etiam ut cessent, *ibid.*, 500. — Docemus etiam ut cessent, *ibid.* — Docemus etiam ut cessent, *ibid.* — Docemus etiam ut diebus, *ibid.*—Docemus etiam ut illi, *ibid.*, 499. — Docemus etiam ut in, *ibid.*, 500. — Docemus etiam ut in, *ibid.* — Docemus etiam ut in, *ibid.*, 501. — Docemus etiam ut justo, *ibid.*, 502. — Docemus etiam ut nihil, 501. — Docemus etiam ut non, *ibid.*, 502. — Docemus etiam ut nulla, *ibid.* — Docemus etiam ut nullum, *ibid.*, 499. — Docemus etiam ut nullus, *ibid.* — Docemus etiam ut nullus, *ibid.* — Docemus etiam ut nullus, *ibid.* — Docemus etiam ut nullus, *ibid.*, 500.—Docemus etiam ut nullus, *ibid.*, 501. — Docemus etiam ut nullus, *ibid.* —Docemus etiam ut nullus, *ibid.*, 502.— Docemus etiam ut nullus, *ibid.* — Docemus etiam ut nullus, *ibid.*, 503. — Docemus etiam ut nullus, *ibid.* — Docemus etiam ut omnes, *ibid.*, 501. — Docemus etiam ut omnes, *ibid.*, 502. — Docemus etiam ut omnia, *ibid.* — Docemus etiam ut presbyteri, *ibid.*, 501. — Docemus etiam ut quilibet, *ibid.*, 499. — Docemus etiam ut quilibet, *ibid.* — Docemus etiam ut quilibet, *ibid.* — Docemus etiam ut quilibet, *ibid.* — Docemus etiam ut quilibet, *ibid.*, 500. — Docemus etiam ut quilibet, *ibid.* — Docemus etiam ut quilibet, *ibid.* — Docemus etiam ut quilibet, *ibid.* — Docemus etiam ut quilibet, *ibid.* — Docemus etiam ut quilibet, *ibid.*, 501. — Docemus etiam ut quilibet, *ibid.* — Docemus etiam ut quilibet, *ibid.* — Docemus etiam ut quilibet, *ibid.*, 502 — Docemus etiam ut quilibet, *ibid.*, 503. — Docemus etiam ut quilibet, *ibid.* — Docemus etiam ut quilibet, *ibid.* — Docemus etiam ut quolibet, *ibid.*, 502. — Docemus etiam ut quis, 499. — Docemus etiam ut sacerdos *ibid.* — Docemus etiam ut sacerdos, *ibid.*, 501. — Docemus etiam ut sacerdos, *ibid.*

Docemus etiam ut sacerdotes, *ibid.* — Docemus etiam ut sacerdotes, *ibid.* — Docemus etiam ut sacerdotes, *ibid.* — Docemus etiam ut sacerdotes, *ibid.*, 502. — Docemus etiam ut sacerdotes. *ibid.*, 503. — Docemus etiam ut sacerdotes. *ibid.* — Docemus etiam ut sacerdotes, *ibid.* — Docemus etiam ut sacerdotes, *ibid.* — Docemus etiam ut sacerdotes, *ibid.*, 502. — Docemus etiam ut sacerdotes, *ibid.* — Docemus etiam ut sacerdotes, *ibid.* — Docemus etiam ut sacerdotes, *ibid.*, 503. — Docemus etiam ut sacerdotes, *ibid.* — Docemus etiam ut sacerdotes, *ibid.* — Docemus etiam ut sacerdotes, *ibid.* — Docemus ut Dei ministri, *ibid.*, 449. — Docenda patria prius, canon. S. Patricii, c, LII, 820. — Docet qualiter monachi vel abbates, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — Doctor autem vel pastor, canon. Remigii, CII, 1099. — Doctrina vero et prædicatio, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 611. — Dominicis igitur atque apostolicis, conc. Aurelian., CXL, 859; CLXI, 847, 1232. — Dominicum sermonem quem Christus, conc. Constantin. IV, CXXXIX, 159. — Domino gloriosissimo regi, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 610. — Dona iniquorum quæ reprobantur, canon. Hibernenses, XCVI, 1311. — Dum multæ querelæ ad, conc. Toletan. III, LXXXIV, 354. — Dum sanctæ actionis studia, conc. Toletan. XVI, id., 541. —Dum sanctus Spiritus per os, conc. Toletan. XVII, id., 557. — Duodecima actione ingressus est, conc. Hispal. II, LXXXIV, 598; CXXX, 600.—Duodecimæ quæstionis propositionem, conc. Toletan. VIII, CXXX, 515. — Duodecim ut sciant quia, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 625. — Duo mala licet omnino sint, conc. Toletan. VIII (653), CLXI, 784, 1333; CLXXXVII, 67. — Duo si præsumpserint ordinare, conc. Auraic., CXXX, 393. — Duo sunt genera viduarum, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 379.

CXXX, 476; CXXXII, 386. — Duplici honore dignos vero, conc. Ebroicens., CXLVII, 259.

Eadem ratione observanda, canon. S. Patricii, LIII, 822. — Ea quæ a sanctis Patribus. conc. Placentin., c. 1 (1095), CLXXXVII, 548. — Ea quæ competunt honestati, conc. Toletan. VII, c. 3 (684), LXXXIV, 407; CXXX, 497; CXL, 611; CLXI, 423. — Ea quæ Domino offeruntur, conc. Lingon., CXXIV, 1098. — Ea quæ frequenti prævaricatione, conc. Toletan., CXXXII, 255; CXL, 1014. CLXI, 894. — Ea quæ salubriter, conc. Nicæn., c. 38 (325), LVI, 406. — Ea quæ salubriter providistis, conc. Sardic., c. 11 (347), LXXXIV, 149; LXXXVIII, 893; CXXX, 276. — Ea vero mancipia quæ, conc. Hispal. I, c. 2 (628), LXXXIV, 592; CXXX, 594. — Ea vos judicare ad apostolicam, canon. Remigii CII, 1106. — Ecce quæ de rapinis, canon. Hincmari, (881), CXXV, 1081. — Ecclesiæ antiquitus constitutæ nec, conc. Moguntin. (847), CXII, 1568. — Ecclesiæ antiquitus constitutæ, conc. Cabillon. c (813), CLXXXVII, 1108. — Ecclesiæ debite dotentur ad, conc. Rhemens., CXXX, 408. — Ecclesiæ et quælibet pia loca, conc. Roman. sub Eugenio III, XCVII, 696. — Ecclesiæ liberti eorumque progenies, conc. Toletan. IX, c. 13 (693), LXXXIV, 438; CXXX, 525. — Ecclesiæ presbyterum a pontifice, conc. Hispal. II, CXXXIX, 483. — Ecclesiæ presbyterum a pontifice, collect. S. Abbonis, *ibid.*, 183. — Ecclesiæ vel altaria quæ, conc. Meldens., c. 8, CLXXXVII, 1711. — Ecclesiæ vel qualibet pia, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 756. — Ecclesiæ villarum quantum cœmeteriis, conc. Juliobon., CLXXIX, 1226; CLXXXVIII, 383. — Ecclesiam in qua paganus, conc. Agrippin., CLXI, 1088. — Ecclesiam in qua mortuorum, conc. Agrippin., CLX, 679; CLXI, 207, 1086; CLXXXVII, 1714. — Ecclesiam in qua paganus, conc. Aurelian., c. 3, CLXXXVII, 1714. — Ecclesiam ubi paganus sepultus, conc. Aurelian., CXL, 676. — Ecclesiam nonnisi partem Dei, canon. Hibernens., XCVI, 1299. — Ecclesia quæ est templum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 475. — Ecclesia Romana semper habuit, conc. Nicæn., c. 10 (325), LVI, 592, 819. — Ecclesiarum Dei justitia inquiratur, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 616. — Ecclesiarum Dei per Africam, conc. Carth., LXXXVIII, 926. — Ecclesiarum rectores debent quidem, conc. Ebroic., CXLVII, 242. — Ecclesiarum servos et episcoporum, conc. Toletan. III, c. 21 (589), CXXX, 457: CLXXXVII, 924. — Ecclesiarum servos vel episcoporum, conc. incert. (744), LXXXIX, 827. — Ecclesias autem Dei, quæ sunt, conc. Constant. I, c. 4 (381), LXXXIV, 136; CXXX, 292; CXL, 678; CLXI, 205. — Ecclesias autem quæ intra, conc. apud S. Ægidium, CLI, 747. — Ecclesias ex quo consecratæ fuerint, conc. Rhemens. CXXIX, 686. — Ecclesia sit catholica, casta, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 650. — Ecclesiasticæ dignitates vel canonicæ, conc. Claromont, (1095), *ibid.* — Ecclesiasticæ regulæ quas Græci, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 481. — Ecclesiastica et antiqua institutione, conc. Bracar. III, c. 3 (675), CLXXXVII, 133. — Ecclesiis per congrua, canon. sub Attone, CXXXIV, 35. — Ecclesiis semel consecratis Deo conc. Nicæn., c (325), CLXXXVII, 352, 1712. — Edicat jam tum sponsus, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 482. — Ego, Adelstanus rex consilio, conc. Gratelean., (928) id., 461. — Ego, Æthelstanus rex ex consilio, conc. Gratelean. (928), *ibid.* Ego, Adelstanus rex notifico, conc. Gratelean. (928), id., 466. — Egregius doctor gentium discipulis, canon. Hincmar. (877), CXXV, 800. — Ei qui pœnitentiam in, conc. Carth. IV, c. 76 (436), XCIX, 1069. — Eis autem qui Hierosolymam, conc. Lateran., CLXIII, 1363. — Ejus qui frequenter litigat, conc. Carth. IV, c. 58 (436), LXXXIV, 204. — Ejus qui frequenter litigat, conc. Wormat. CXL, 916. — Eleemosynæ a spoliis, canon. Hibernens., XCVI, 1286. — Eleemosynam a gentibus, canon. S. Patricii, LIII, 825. — Emendari placuit ut hi, conc. Eliberit., c. 48 (310), LXXXIV, 307; CXXX, 418; CLXXXVII, 531. — Emptores autem spiritualium, conc. Roman., CXLVII, 761. — Energumeni baptizat. si de, conc. Arausic., c. 14 (479), LXXXIV, 256; XCIX, 1068; CXXX, 395; CXL, 737; CLXI, 119. — Energumeni, id est qui, conc. Arausic., c. 27 (479), LXXXIV, 27. — Energumeni non solum non assumendi, conc. Arausic., CLXI. 478. — Energumeni non solum non, conc. Arausic., CXXX, 393; CXL, 632. — Energumenis et catechumenis in, conc. Arausic., c. 15 (479), LXXXIV, 257; XCIX, 1068; CXL, 738. — Energumenis in domo Dei, conc. Carth. IV, c. 92 (436). LVI, 885; LXXXIV, 207; XCIX, 1068; CXXX, 348; CXXXII, 371; CXL, 714. — Energumenis in domo Dei, conc. Toletan., CLXI, 256. — Energumenus qui ab erratico, conc. Eliberit., c. 29 (310). LXXXIV, 305; CXXX, 416 — Eorum dona qui pauperes, conc. Carth. IV, c. 94 (436), XCIX, 1065. — Eorum qui in pœnitentia, conc. Vasens. I, CXXXII, 214. — Eorum qui pœnitentia accepta, conc. Carth., CXL, 944. — Eorum qui pauperes opprimunt, conc. Carth. IV. c., LVI, 886; LXXXIV, 207; XCIX, 1030; CXL, 759, 1076; CLXI, 170. — Eorum qui pauperes premunt, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Eos autem qui vel, conc. Lateran. CLXIII, 1364. — Eos qui ab immundis spiritibus, conc. Eliberit., c. 37 (310), LXXXIV, 306. — Eos qui ad ecclesiam, conc. Laodic., c. 10 (364), LVI, 715; LXXXIV, 130; CXXX, 288. — Eos qui ad ecclesiam confugerint, conc. Auirsic. c. 5 (479), LXXXIV, 255; CXXX, 391; CXL, 711; CLXI, 223; CLXXXVII, 415. — Eos qui ad ecclesiam, conc. Aurelian., c. 39, XCIX, 1065. — Eos qui ad ecclesiam, conc. Arelat. c., CXXXII, 372. — Eos qui a divina, conc. Constantin. IV, CXXIX, 155. — Eos qui ad primam fidem, conc. Eliberit., c. 42 (310), LXXXIV, 306; CXXX, 417. — Eos qui ante baptismum, conc. Ancyrit., c. 12 (314), LVI, 438; LXVII, 52; LXXXIV, 106; LXXXVIII, 876; CXXX, 264. — Eos qui a spiritibus, conc. Eliberit., CXXX, 417. — Eos qui convertuntur ab, conc. Laodic., c. 8 (364), LVI, 715; LXXXIV, 130; CXXX, 287. — Eos qui ex hæreticis, conc. Constant. I, c. 7 (381), LXVII, 48. — Eos qui irrationabiliter versati, conc. Ancyrit., c. 17 (314), LXVII, 52; LXXXVIII, 886; CX, 492; CV, 682; CXXXII, 333; CXL, 925; CLXI, 681. — Eos qui rapiunt mulieres, conc. Chalcedon., c. 27 (450), LVI, 547; LXVII, 94; LXXXVIII, 906; CV, 684; CXL, 820; CLXI, 620; CLXXXVII, 1700. — Eos qui post subdiaconatum, conc. Melphitan., c. 12 (1089), CLXXXVIII, 181 — Eos qui semel in clero, conc. Chalcedon., c. 7 (450) LVI, 838; LXVII, 88; LXXIV, 167; CXXX, 310; CLXXXVII, 1105. — Eos qui sibi rapiunt, conc. Chalcedon., c. 27 (450), LXXXIV, 171; CXXX, 313; CLXI, 654. — Eos quos œconomos Græci, conc. Toletan. IV, c. 48 (671), LXXXIV, 378; CXXX, 475. — Eos vero qui non voluntate, conc. Ancyrit., c. 23 (314), LVI. 441; LXXXIV, 108; CLXXXVII, 277. — Episcopatus vero vel presbyterii, conc. Arelat., CXL, 553; CLXI, 349. — Episcopatum, abbatiarum investituram, conc. Rhem. (1119), CLXXXVIII, 881. — Episcopi, abbates, comites, canon. sub. Carolo. II, CXXXVIII, 771. — Episcopi ab omnibus qui sunt, conc. Nicæn., c. 4 (325), CLXXXVII, 343. — Episcopi de rebus propriis, conc. Agath., c. 48 (506), id., 891. — Episcopi eorumque ministri omnibus, conc. Ancyrit., c. 1 (314), id., 1349. — Episcopi in baptismalibus plebibus, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 694. — Episcopi incestuosos investigare studeant, conc. Mogunt., CXXXII, 327. — Episcopi in propriis suis, conc, Roman., CXXXIX 495.

Episcopi in protegendis populis, conc. Toletan. IV, c. 32 (671), LXXXIV, 375; CV, 708; CXXX, 472; CXXXII, 341; CXL, 895; CLXI, 901. — Episcopi judicio metropolitanum, conc. Laodic., c. 12 (364), CLXXXVII, 140. — Episcopi namque secundum illorum, conc. Saponar. CXXXVIII, 662. — Episcopi, presbyteres et diacones, conc. Eliberit. c. 19 (310), LXXXIV, 304; CXXX, 416. — Episcopi, presbyteres et diacones si, conc. Eliberit., c. 18 (310), LXXXIV, 304; CXXX, 416; CXXXII, 235. — Episcopi, presbyteri, diaconi, conc. Roman. sub Zacharia, c. 3 (743), CLXXXVII, 1118. — Episcopi, presbyteri et diaconi, conc. Carthag., c. 16 (419), LVI, 868. — Episcopi privilegia Romanæ sedis, conc. Pistens., CXXXVIII, 736. — Episcopi qui nihil ex proprio, conc. Toletan. IV, CXXXII, 260; CXL, 710; CLXI, 256. — Episcopi qui super diœcesim, conc. Constantin. I, c. 2 (381), LVI, 722, LXXXIV, 135; CXXX, 291; CLXXXVII, 791. — Episcopi quorum diœcesani sunt, conc. Trojan., CLI, 748. — Episcopi si sacerdotali moderamine, conc. Sardic., CLXI, 1243. — Episcopi sive presbyteri, sive, conc. Toletan. I, c. 19 (435), LXXXIV, 332; CXXX, 436. — Episcopis, presbyteris, diaconibus, conc. Epaonens., c. 1 (517), LXXXIV, 287; XCIX, 1048; CXXXII, 222. — Episcopis, presbyteris, diaconis ad, conc. Agath., c. 55 (544), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXI, 433; CLXI, 808. — Episcopi vel abbates aut aliquis, conc. Claromont., (1095), CLXXXVIII, 650. — Episcopi vel presbyteri si, conc. Carthag. IV, c. 33 (436), LVI, 885; LXXXIV, 205; XCIX, 1029; CXXX, 345; CLXXXVII, 761. — Episcopi vero si sacerdotali, conc. Agath., c. 3 (544), LXXXIV, 263; CXXX, 399; CXL, 862; CLXI, 829; id. 848; CLXXXVII, 842. — Episcopi vero vel potentes, conc. Parisiens. c. 19 (551), LXXX, 454. — Episcopo jure pertinet omnem, conc. Gratelean. (928), CXXXVIII, 468. — Episcopo liceat in campo, conc. Rhemens. CXL, 740; CLXI, 121. — Episcopo non licere alium, conc. Antioch., c. 23 (341), LXVII, 66; LXXXVIII, 889; CXXXIX. 497; CXL, 604; CLXI, 416; CLXXXVII, 773. — Episcopo non licere alienam, canon. apostolor., c. 14, CXL, 568; LXVII, 143;

LXXXVIII, 862; CXXX, 16; CLXI, 580. — Episcopo non licet possessionem, conc. Moguntin., c. (813), CLXXXVII, 1041. — Episcopo non licet tanquam, conc. Antioch., c. 23 (341), LVI, 712; LXXXIV, 128; CXXX, 284. — Episcopo non licet tollere, conc. Moguntin., CXL, 809; CLXI, 368; — Episcoporum etiam quorum vita, conc. Agath., c. 10 (506), CXXX, 402; CLXXXVII, 363. Episcopos, presbyteros et diaconos, conc. Carthag. II, c. 2 (390), CLXI, 1151; CLXXXVII, 170. — Episcopos gentium singularum, canon. apostol., c. 35, LXVII, 145; LXXXVIII, 855; XCVII, 80; CXXX, 17. — Episc. in diœcesi aliena, conc. Aurelian. II, c. 16, LXXXIV, 282.—Episc. non oportet præter, conc. Laodic. c. 12 (364), LVI, 716; LXXXIV 150; CXXX, 288; CLXXXVII, 320. — Episcopos, presbyteros vel aliquem, conc. August., CXXXVIII, 834.

Episcopos qui sunt in, conc. Antioch., c. 9 (341), LXVII, 62. — Episcopum a propria parochia, conc. Bracar. II, c. 6 (610), LXXXIV, 575; CXXX, 579. — Episcopum aut presbyterum hæreticorum, canon. Apost. c. 46, LXVII, 147; LXXXVIII, 862; CXXX, 19.— Episcopum aut presbyterum aut, canon apostol., c. 28, LXVII, 144; LXXXVIII, 852; XCIX, 1049; CXXX, 17; CXXXII, 222; CLXXXVII, 235. — Episcopum convenit maxime quidem, conc. Nicæn., c. 4 (325), LVI, 826. — Episcopum enim consecrari non, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 693. — Episcopum habere ecclesiasticarum, conc. Antioch., c. 25 (341), LVI, 713; LXVII, 68; LXXXIV, 128; LXXXVIII, 860; CXXX, 284; CLXIII, 651; CLXXXVII, 892; CXCIV, 1199. — Episcopum non audere extra, canon. Apostol., c. 56, LXVII, 145; LXXXVIII, 856; CXXX, 18. — Episcopum non liceat ante, conc. Bracar. II, c. 8 (610), LXXXIV, 575; CXXX, 579; CLXXXVII, 773. — Episcopum non liceat ante, conc. Hispal., CXL, 604; CLXI, 416. Episcopum non ordinari absque, conc. Antioch., c. 19 (341), LVI, 798. — Episcopum non subintrare, conc. Antioch., c. 22 (341), LVI, 799. — Episcopum oportet ab omnibus, conc. Nicæn., c. 7 (325), LVI, 818 —Episcop. oportet maxime quidem., *ibid.*, c. 6 (325), LVI, 390; LXVII, 42; LXXXIV, 94; LXXXVIII, 832; CXXX, 257; CLXI, 363; CLXIII, 633. — Episcopum oportet maxime quidem, conc. Brac. II, c. 2 (610), LXXXIV, 376; CXXX, 473; CLXXXVII, 346. — Episcopum per cunctas diœceses., conc. Toletan. IV, c. 56 (671), LXXXIV, 576; CXXX, 473; CLXXXVII, 804. — Episcopum placuit ab eo, conc. Illiberit., c. 28 (310), LXXXIV, 305; CXXX, 416; CLXI, 842. —Episcopum, presbyterum aut diaconem, conc. Meldens., CXL, 661; CLXI, 505. — Episcopum, presbyterum aut diaconum, conc. Aurelian., CLXI, 1169; CLXXXVII, 183. — Episcopum vel presbyterum ante, conc. Laodic., CXCIV, 1276. — Episcopum vero bono opere, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 693. — Episcopum vero vel presbyterum, conc. Agath., CXL, 627; CLXI, 451, 1135. — Episcopus ab alia parœcia, conc. Antioch., c. 21 (341), LXVII, 66; LXXXVIII, 842; XCIX, 1009; CXXXII, 238; CXL, 567; CLXI, 380. Episcopus accusatores fratrum, conc. Carthag. CXXXII, 348.— Episcopus ad synodum ire, conc. Carth. IV, c. 21 (398), CLXXXVII, 101. — Episcopus a duobus aut tribus canon. apost., c. 1, LXVII, 141; LXXXVIII, 832; CXXX, 15. — Episcopus aut presbyter aut diaconus. canon. apostol., c. 7. LXVII, 142; LXXXVIII, 840; XCIX, 1001; CXXX, 15; CXL, 646; CXL, 891; CLXI, 816, 1167; CLXXXVII, 195, 244. — Episcopus aut presbyter aut diaconus. canon. apostol., c. 25, LXVII, 144; LXXXVIII, 861; XCIX, 1014; CXXX, 17; CXXXII, 219; CLXI, 805, 1170; CLXXXVII, 417. — Episcopus aut presbyter, aut diaconus, canon. apostol., c. 42, LXVII, 146; LXXXVIII, 861; XCIX, 1018; CXX, 19. — Episcopus aut presbyter aut diaconus, canon. apostol., c. 44, LXVII, 146; CXXX, 19; CXXXII, 233. — Episcopus aut presbyter si, canon. apostol., c. 47, LXVII, 147; LXXXVIII, 862; CXXX, 20. — Episcopus aut presbyter si, conc. Lugdun., CXL, 738; CLXI, 119. — Episcopus aut presbyter uxorem, canon. apostol., c. 6, LXVII, 141; LXXXVIII, 840; CXXX, 15; CXL, 669; CLXI, 581; CLXI, 1154.—Episcopus Barcinonensis se reclamavit, conc. Carisiac CXXXVIII, 751.—Episc. benedictionem diaconatus, conc. Vasens., CLXI, 453.—Episcopus cum excommunicare vel, conc. Rothom., CXXXII, 368.—Episcopus cum ordinatur, conc. Carthag. IV, c. 2 (436), LVI, 887; LXXXIV, 200; CXXX, 343; CLXI, 365, 1134; CLXXXVII, 133.

Episcopus de diœcesi ad diœcesim, conc. Antioch., c. 21 (341), LVI, 712; LXXXIV, 127; CXXX, 283; CLXXXVII, 737. — Episcopus de loco ignobili, conc. Carthag. IV, c. 27 (436), CLXXXVII, 761. — Episcopus dissidentes homines, conc. Carthag. IV, c. 26 (436), XCIX, 1036 — Episcopus etiam quorum vita, conc. Agath., c. 23 (544), LXXXIV, 266. — Episcopus gentilium libros non, conc. Carthag. IV, c. 16 (436), CLXI, 302; CLXI, 1114; CLXXXVII, 201. — Episcopus gubernationem viduarum, *ibid.*, c. 17 (436) id. 418.—Episcopus habeat potestatem in, conc. Bracar. II, c. 16 (610), LXXXIV, 576; CXXX, 580; CLXXXVII, 812. — Episcopus habeat potestatem in, conc. Orient., CXXXIX, 496. — Episcopus habeat rerum Ecclesiæ, conc. Antioch., c. 25 (341), LVI, 800. — Episcopus homicidium voluntate faciens, canon. Hibernens., XCVI, 1318. — Episcopus in civitate in qua, conc. Aurelian. IV, c. 5, XCIX, 1003. — Episcopus in cujus parochia, conc. Vernens., CXXXVIII, 795. — Episcopus in cujus parochia, conc. Meldens., CXL, 862; CLXI, 848, 1230. — Episcopus in ecclesia et in consessu, conc. Carthag. IV, c. 35 (436), CLXXXVII, 452;—Episcopus in quolibet loco sedens, conc. Carthag. IV, c, 34, 452. — Episcopus in synodo residens, conc. Rothomag., CXXXII, 281. — Episcopus monasteria monachorum et, conc. Rothom., CXCIV, 1279. — Episcopus nec provocatus pro rebus, conc. Carthag. IV, c. 19 (436), CLXXXVII, 954. — Episcopus ne ordinetur absque, conc. Antioch., c. 19 (341), LXVII, 66. — Episcopus non audeat alienam, conc. Antioch., c. 22 (341), LXVII, 66; LXXXVIII, 857; CXXII, 240; CXL, 567; CLXI, 379.—Episcopus non constituat presbyteros, conc. Antioch., CXXXII, 265. — Episcopus non constituat presbyteros, conc. Parisiens., CXL, 581; CLXI, 387. — Episcopus non debet abbatem, conc. Turon., c. 2, CXL, 807; CLXI, 566; CLXXXVII, 101. — Episcopus non debet in aliam, conc. Antioch., c. 22 (341), LVI, 712; LXXXIV, 127; CXXX, 284; CLXXXVII, 791. — Episcopus non est ordinandus, conc. Antioch., c. 19 (341), LVI, 711; LXXXIV, 127; CXXX, 283; CLXXXVII, 346. — Episcopus non exeat ad, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Episcopus non invadat alienam, canon. Hibernens., id. 1282. Episcopus nullam rei familiaris, conc. Carthag. IV, c. 20 (436), CLXXXVII, 418. — Episcopus nullius causam audiat, conc. Carthag. IV, c. 23 (436), id. 987. — Episcopus nullum prohibeat ingredi, conc. Carthag. IV, c. 84 (436), id., 1728. — Episcopus omnis suis ipsius, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 480. — Episcopus pauperibus, vel infirmis, conc. Aurelian, I, c. 12 (511), LXXXIV, 276; XCIX, 1031; CXXX, 410; CLXXXVII, 395. — Episcopus præter synodum, conc. Antioch, LXXXVIII, 833. — Episcopus presbyter, atque, conc. Arvern. I, c 15, LXXXIV, 294. — Episcopus, presbyter aut diaconus, conc. Toletan. IV, c. 28 (671), LXXXIV, 574; CXXX, 472; CLXI, 433, 496. — Episcopus, presbyter aut diaconus, conc. August., CXXXVIII, 834. — Episcopus, presbyter aut diaconus, conc. Moguntin., CXL, 657; CLXI, 1148; CLXXXVII, 862. — Episcopus, presbyter, aut diaconus, conc. Nannet., CLXI, 489. — Episcopus, presbyter, diaconus, subdiaconus, conc. August., CXXXVIII, 856. — Episcopus, presbyter et diaconus, canon. apostol., c. 45, LXVII, 146; LXXXVIII, 861; CXXX, 19. — Episcopus, presbyter vel diaconus, conc. Aurelian. IV, c. 13, XCIX, 1042. — Episcopus quando ordinationes facere, conc. Nannet. CXXXII, 275; CXL, 625; CLXI, 450, 1134. — Episcopus presbyteris aut diaconis, conc. Epaun., CXXXII, 222. — Episcopus qui alterius episcopi, canon. Hibernens., XCVI, 1283. — Episcopus qui eos quolibet, conc. Meldens., CXI, 862; CLXI, 848. — Episcopus qui filios aut nepotes, conc. Agath., c. 33 (544), LXXXIV, 268; XCIX, 1034; CXXX, 403; CLXXXVII, 910. — Episcopus qui in canali, conc. Nicæn., c. 10 (325), XCIX, 1010. — Episcopus qui invitum aut reclamantem, conc. Aurel. III, c. 7 (538), CLXXXVII, 361. — Episcopus qui mancipium juris, conc. Toletan. IV, c. 68 (671), LXXXIV, 382; CXXX, 478; CXXXII, 261; CXI, 707; CLXI, 234; CLXXXVII, 919. — Episcopus quislibet, canon. S. Patricii (450), LIII, 826. — Episcopus sacerdotibus ac ministris, conc. Hispal. II, c. 6 (619), CLXXXVII, 352, 987. — Episcopus si clerico vel laico, conc. Carthag. IV, c. 29 (436), LXI, 887; LXXXIV, 202; CXXX, 345; CLXXXVII, 756. — Episcopus si in alterius, conc. Aurelian. III, c. 15 (538), XCIX, 1013. — Episcopus si infirmitate non fuerit, conc. Aurelian. I, c. 27 (511), LXXXIV, 278; XCIX, 1026; CXXX, 412; CLXXXVII, 1783. — Episcopus sine consilio clericorum, conc. Carthag. IV, c. 22 (436), CLXXXVII, 142.

Episcopus si tertiam partem, conc. Toletan. IX, c. 4 (655), CLXXXVII, 930. — Episcopus subjecto sibi sacerdoti, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 696. — Episcopus tuitionem testamentorum, conc. Carthag. IV, c. 18 (436), CLXXXIV, 418. — Episcopus vel quilibet alius, conc. Eliberit., c. 27 (310), LXXXIV, 305; CXXX, 416. — Episcopus vero apud quem, canon. apostol., c. 16, LXVII, 143; LXXXVIII, 845; XCVIII, 88; CXXX, 16; CXXXII, 274. — Episcopus vero benedictionem, conc. Agath., c. 16 (544), LXXXIV, 266; CXXX, 401; CXXXII, 377; CLXXXVII, 376. — Episcopus viduæ vel repudiatæ, conc.

Carthag. IV, c. 15 (436), LXXXIV, 25. Episcopus vilem supellectilem et, conc. Carthag. IV, c 15 (436), CLXXXVII, 221. — Epistolæ tales per fratres, conc. Tarracon., c. 13 (556), LXXXIV, 513; CXXX, 424; CXL, 562; CLXI, 376. — Equitii etiam olim merito, conc. Carthag., c. 65 (419), LXVII, 203. — Equus ac pecus si, canon. Adamnani, LXXXVIII, 816. — Equus aut pecus si, canon. Hibernens., XCVI, 1325. — Erga eum qui peccata, conc. Constantin. IV, c. 11, CLXXXVII, 1367. — Ergo quia et religioni, conc. Toletan. V, c. 4 (664), LXXXIV, 391; CXXX, 484. — Ergo qui Christi pecuniis, canon. Remigii, CII, 1097. — Ergo si vobis placet, conc. Carthag. I, c. 1, LXXXIV, 179; CXXX, 321. — Errorem placuit corrigi ut, conc. Eliberit., c. 26 (310), LXXXIV, 305; CXXX, 416. — Est et alia causa, conc. Metens., CXXXVIII, 739. — Est præterea quædam exsecrabilis, conc. Trosleian. (909), CXXXII, 696. — Et ad hoc corrigendum, canon. sub Edgardo., CXXXVIII, 509. — Et cur ad mortem, conc. Rhemens., CXXXV, 407. — Et de his etiam petendum, conc. Carthag., c. 65 (419), LXVII, 202; LXXXVIII, 931. — Et de illorum indulgentia, conc. Confluent., CXXXVIII, 678. — Et de infracturis ecclesiarum, conc. Grateleian. (928), CXXXVIII, 466. — Et diximus de fractura, *ibid.* — Et diximus de incantationibus, *ibid.* — Et ea quidem monasteria, conc. Ticin. II, id. — Etenim decet ut hi, conc. Toletan. VI, c. 10 (676), LXXXIV, 399; CXXX, 490. — Etenim dum pejerare compellimur, conc. Tolet. VIII, CXL, 881; CLXI, 801. — Et episcopus illius parochiæ, conc. Carisiac., CXXXVIII, 643. — Et hæc sancta synodus decrevit, conc. S. Medardi, CLXI, 1334. — Et hæc siquidem totius, conc. Toletan. XIV, c. 3, LXXXV, 506. — Et hoc addi necessarium est, conc. Sardic., c. 3 (347), LVI, 832. — Et hoc consequenter esse, conc. Sardic., c. 12 (347), LVI, 835. — Et hoc constituimus universi, conc. Nicæn., c. 45 (325), LVI, 410. — Et hoc constituimus ut, conc. Benevent., CXXXVIII, 728. — Et hoc debite sancta, conc. Constantin. IV, CXXIX, 161. — Et hoc dilectio vestra, conc. Sardic., c. 19 (347), LVI, 857. — Et hoc necessarium arbitror, conc Nicæn., c. 39 (325), LVI, 407. — Et hoc necessarium arbitror, conc. Sardic. c. 13 (347), LVI, 780; LXXXVIII, 839; CXL, 554; CLVI, 350; CLXXXVII, 321. — Et hoc necessarium esse, conc. Sardic., c. 13 (347), LVI, 835. — Et hoc nobis justum, conc. Vasens. II, c. 4, LXXXIV, 262; CXL, 664; CLXI, 507. — Et hoc nos servaturos, conc. Carthag. VI, CXXX, 355. — Et hoc notum facient, conc. Leptinens. (743), LXXXIX, 823. — Et hoc omnibus fidelibus, conc. Regiens., CXL, 1069. — Et hoc omnibus placuit, conc. Sardic., c. 17 (347), LVI, 836. — Et hoc placuit ut, conc. Sardic., c. 7 (347), LXXXIV, 117; CXXX, 274; CLVI, 331. — Et hoc quoque statuere, conc. Nicæn., c. 40 (325), LVI, 408. — Et hoc quoque statuere debetis, conc. Sardicens., c. 14 (347), LVI, 781; CLXI, 389; LXXXVIII, 894; CXL, 584. — Et hoc sancta synodus, conc. Aurelian., CXL, 878; CLXI, 697. — Et hoc sancta nunc, conc. Constantin. IV, CXXIX, 159. — Et hoc scire volumus, conc. Ticin., CXXXVIII, 572. — Et hoc statuamus ut si, conc. Sardic., c. 20 (347), LVI, 837. — Et hoc statuere debetis, conc. Sardic., c. 14 (347), id., 836. — Et hoc universi constituimus, conc. Sardic., c. 19 (347), LVI, 784; LXXXIV, 122; LXXXVIII, 855; CXXX, 278; CXXXII, 275. — Et hoc vestra probet, conc. Sardic., c. 11 (347), LVI, 835. — Et huic similiter providendum, conc. Sardic., c. 4 (347), id., 832. — Etiam et hoc adjicio, conc. Carthag. II, c. 10 (428), LXXXIV, 187; CXXX, 328. — Etiam quæ dudum vestræ, conc. Carthag. VI, id., 356. — Etiam si hoc placet, conc. Carthag. II, c. 5 (428), LXXXIV, 186; CXXX, 327. — Etiam si talis aliquis, conc. Sardicens., c. 2 (347), LVI, 775; LXXXVIII, 890; CXL, 554; CLXI, 350. — Etiam si talis exstiterit, conc. Nicæn., c. 28 (325), LVI, 401.

Et ideo secundum harum, conc. Toletan XIV, c. 9, LXXXIV, 508. — Et ideo supradicti acta, conc. Tolet. XIV, c. 6, id., 507. — Et illud divini oraculi, conc. Toletan. XI, CXXX, 547. — Et illud est statuendum, conc. Carthag. III, c. 40 (436), LXXXIV, 194; XCIX, 1003; CXXX, 335. — Et illud nobis mandatum, *ibid.*, c. 38 (397), LVI, 451; LXVII, 196; LXXXIV, 194; CXXX, 335. — Et illud nobis verbo, *ibid.*, c. 52 (419), LXVII, 197. — Et illud petendum est, *ibid.*, c. 62 (419), LXVII, 202; LXXXVIII, 855; CV, 879; CXL, 656; CLXI, 495. — Et illud præcipue si videtur, conc. Carthag. I, c. 3, LXXXIV, 181; CXXX, 322. — Et illud statuendum ut, conc. Carthag V. c. 2 (438), LXXXIV, 269; CXXX, 349. — Et illud sub anathemate, conc. Saleguust., CXL, 1061; CLXI. 896. — Et inde die Jovis, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 506. — Et inter minutas has, conc. Regiens., c. 4 (477), LXXXIV, 253. — Et invenimus cum communibus, conc. S. Quintini, CXXXVIII, 650. — Et in via exercitus et in, conc. Lillebon., CXLIX, 1329. — Et lex divinitus inspirata, conc Metens., CXXXVIII, 739. — Et licet de laicis, conc. Arelat. III, c. 2 (461), LXVII, 1090, LXXXIV, 245; CXXX, 382. — Et licet in omnibus, conc. Ticin., CXXXVIII, 764. — Et licet multorum annorum, conc. Metens., id., 656. — Et licet superfluum sit, conc. Agath., c. 22 (544), LXXXIV, 266; CXXX, 402. — Et mandat vobis noster, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 632. — Et mandat vobis noster, *ibid.*, 636. — Et mandat vobis quia, *ibid.*, 639. — Et misimus hoc super, conc. Confluent., id., 674. — Et ne clericus inscio episcopo, conc. Matiscens. I, c. 7, XCIX, 1057. — Et ne diaconi presbyteris, conc. Nicæn., c. 20 (325), id. 1048. — Et ne id fortasse, conc. Agath., CXXX, 405. — Et ne magnificentiam vestram, conc. Sparnac., CXXXVIII, 548. — Et ne quis clericus, conc. Nicæn., c. 19 (325), XCIX, 1040. — Et nolo ut aliqua, canon sub Edmundo (944), CXXXVIII, 483. — Et non volunt ut aliquis, conc. Confluent., id., 677. — Et nostri fideles qui, conc. S. Quintini, id., 651. — Et nulli licuit in Normannia, conc. Lillebon., CLXIX, 1330. — Et omnino decrevimus ut, conc. Suession. (744), LXXXIX, 826. — Et præcipientes statuimus ut ii, conc. Roman., sub Nicolao, CLVIII, 1316. — Et quæ unus de fidelibus, conc. Parisiens., c. 17 (551), LXXX, 453. — Et quamvis antiquitus sit statutum, conc. Ravennat. (997), CXXXIX, 197. — Et quando quidem pastio, conc. Parisiens., c. 23 (551), LXXX, 454. — Et quasi Dei interdictum, conc. Northumbi., CXXXVIII, 521. — Et quia ad tantum, conc. Vernens., id, 796. — Et quia audivimus quod, conc. Carisiac., id., 749. — Et quia bonam voluntatem, conc. Pistens., id, 699. — Et quia convenit ordinem, conc. Agath., c. 30 (544), LXXXIV, 267; CXXX, 405. — Et quia diabolo nullum locum, conc. Turonens., CXXXII, 212; CXL, 646; CLXI, 488. — Et quia etiam temporis, conc. Benevent. CXXXVIII, 728. — Et quia in ordinandis, conc. Arelat. III, c. 1 (461). LXVII, 1089; LXXXIV, 243; CXXX, 381; CXXXII, 377. — Et quia jure cavetur, conc. Bajocens., CXLVII, 238. — Et quia non solum, conc. Vasens. II, c 5, LXXXIV, 262. — Et quia novi hæretici, conc. Remens., CXLII, 1437. — Et quia per vagos, conc. Marsn. II. CXXXVIII, 577. — Et quia per vagos, conc. Confluent., id., 671. — Et quia per vagos, conc. Turonens., id., 787. — Et quia plurimorum suggestione, conc. Arvern. II, c. 7, LXXXIV, 296. — Et quia sacramenta post, conc. Pistens., CXXXVIII. 714. — Et quia sancta Ecclesia, conc. Teudonens., id., 538. — Et quia tam in sede, conc. Vasens. II, c. 3. LXXXIV, 261.

Et qui divinationes expetunt, conc. Ancyrit., CLXI, 1317. — Et qui furtum fecerit, canon. S. Patricii (450), LIII, 825. — Et qui interpellatus est, conc. Pistens., CXXXVIII, 718. — Et quislibet nummus in, canon. sub Edgardo, id., 314. — Et quoniam a nobis ratio, conc. Trosleian. (909), CXXXII, 679. — Et quoniam episcopi qui, conc. Vernens., CXXXVIII, 795. — Et quoniam fideles nostri, conc. Pistens., id., 717. — Et quoniam gravis et intolerabilis, conc. Tullens. (1192), CCV, 917. — Et quoniam humana fragilitas, conc. Pistens., CXXXVIII, 701. — Et quoniam illa quæ, *ibid.*, 699. — Et quoniam in præfatis, *ibid.*, 709. — Et quoniam legimus in, canon. sub Hincmaro (802), CXXXV, 785. — Et quoniam religiosa solicitudo, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 611. — Et quoniam sunt aliqui, conc. Trosleian. (909), CXXXII, 690. — Et quoniam ut scriptum est, canon. Hincmari (852), CXXXV, 785. — Et sciant comites nostri, conc. Pistens., CXXXVIII, 716. — Et sciatis quia ad, canon. sub Carolo II, id., 635. — Et sciatis quia non, conc. Confluent., id., 674. — Et sciatis quia senior, canon. sub Carolo II, id., 634. — Et sciatis quia sicut, conc. S. Quintini, id., 652. — Et sciatis quia sic, canon. sub Carolo II, id., 634. — Et sciatis quia volumus, conc. Marsn. I, id., 556. — Et sciatis quia vult, canon. sub Carolo II, id., 635. — Et si adhuc dubitatis, *ibid.*, 636. — Et si aliqua pars, *ibid.*, 640. — Et si aliqui iterantes, conc. Carisiac., id., 644. — Et si aliquis comes, *ibid.* — Et si aliquis de gentibus, canon. Walliæ (940), id., 473. — Et si aliquis de, conc. Marsn. II, id., 578. — Et si aliquis fuerit, canon. sub Carolo II, id., 636. — Et si falsus monetarius, conc. Pistens., id., 705. — Et si aliquis ex, conc. Confluent, id., 673. — Et si forte aliquis, conc. Arelat. III, c. 4 (461), LXVII, 1090; LXXXIV, 246. — Et si forte indiscrete, conc. Nicæn., c. 11 (325), XCIX, 1011. — Et si forte subreptum, conc. Coloniens., CXXXVIII, 531. — Et si illi placet, conc. Mettens., id., 738. — Et si illi qui, conc. Toletan. IV, c. 66 (633), CXXX, 478; CLXXXVII, 912. — Et si infinita sunt quæ, conc. Carthag. I, c. 4, LXXXIV, 181; CXXX, 322. — Et si Judæorum servi necdum, conc. Toletan XII, c. 9 (681), CLXXXVII, 298. — Et similiter

vult ut, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 654. — Et si mortis reus, conc. Intingfort. (905), id., 460. — Et singulæ fetuum decimæ, canon. sub Edgardo, id., 514. — Et si ordinatus homo, canon. sub Alfredo (866), id., 457. — Et si postea uxori conc. Aurelian., CXXX, 411. — Et si post veram, conc. Metens., CXXXVIII, 654. — Et si presbyter populum, canon. sub Alfredo (866), id., 457. — Et si qui nulla ex rebus, conc. Toletan. IV, c. 67 (671), LXXXIV, 381. — Et si quis autem, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 511. — Et si quis Christianismum, conc. Intingford. (905), id., 459. — Et si quis decimam, canon. sub Alfredo (866), id., 457. — Et si quis ordinatus, *ibid* — Et si quis reus, *ibid.* — Et si quis sacerdos, conc. Northumb., id. 521. — Et si quod absit, conc. Carisiac., id., 644. — Et si talis persona, *ibid.* — Et statuimus ut supervenientes, conc. Suession., c. (744), LXXXIX, 826.

Et sunt aliqui qui, conc. Ticin. III, id., 620. — Et tunc dicat animo, canon. sub Edgardo, id., 504. — Et tu, Salvator Christe, *ibid.*, 505. — Et ut certissime sciatis, conc. Benevent., id., 727. — Et ut ex possessionibus, conc. Suession., id., 592. — Et ut filii clericorum, conc. Carthag., c. 26 (419), LVI, 870. — Et ut illi homines, conc. Confluent., CXXXVIII, 678. — Et ut in eos qui catholici, conc. Carthag., c. (419), LXVII, 190; LXXXVIII, 925. — Et ut in locis, conc. Suession., CXXXVIII, 592. — Et ut pax in regno, conc. Confluent., id., 677. — Et ut status reipublicæ, conc. Ticin., id., 573. — Et voto cyricsæatta redduntur, conc. Grateleian. (928), id., 466. — Et volumus atque jubemus ut, conc. Pistens., id., 737. — Et volumus atque jubemus ut, *ibid.*, 736. — Et volumus ut cujuscunque, conc. Marsn. I, id., 556. — Et volumus ut ecclesiæ, conc. Confluent., id., 674. — Et volumus ut sciatis, conc. Marsn. I, id., 556. — Et volumus ut sciatis, conc. Pistens., id., 738. — Et volumus ut vos, conc. Confluent., id., 677. — Et volunt ut ecclesiæ, *ibid.*, 678. — Et volunt ut fideles, *ibid.* — Eucharistiæ gratiam si quis, conc. Cæsaraug. I, c. 3, LXXXIV, 515; CXXX, 425. — Eum qui frequenter litigat, conc. Carthag. IV, c. 46, LVI, 884. — Eunuchus per invidiam vel, canon. apostol., c. 21, XCIX, 1005. — Eunuchus si per insidias, *ibid.*, LXVII, 143; LXXXVIII, 849; CXXX, 16; CLXXXVII, 303. — Evangelia deinceps placuit, conc. Arausic., c. 18 (479), LXXXIV, 257. — Evenit autem locus congruus, conc. S. Quintini, CXXXVIII, 650. — Ex auctoritate et decreto reverendi, conc. Bajocens., CXLVII, 259. — Excessibus libertorum ecclesiæ, conc. Toletan IX, c. 13 (693), LXXXIV, 438; CXXX, 521. — Excommunicatos quoque a sacerdotibus, canon. Remigii., CII, 1108. — Ex decretis sanctorum Patrum, conc. Bajoc., CXLVII, 239. — Ex decreto gloriosissimi principis, conc. Toletan. IV, c. 66 (671), LXXXIV, 381; CXXX, 477. — Ex diversis partibus perventum, conc. Ticin., CXXXVIII, 568. — Ex diversis partibus perventum, *ibid.*, 560. — Ex epistola sancti Clementis, conc. Vasens. I, c. 6 (480), LXXXIV, 260; CXXX, 396. — Ex his autem quibus episcopus, canon. apostol., c. 41, CLXXXVII, 892. — Ex hoc definimus minime, conc. Nicæn. II, CXXIX, 487. — Ex omni hærese fidelis, conc. Eliberit., c. 51, LXXXIV, 307; CXXX, 418. — Exorcismos et orationes ad, canon. Hincmari (852), CXXV, 773. — Exorcista cum ordinatur accipiat, conc. Carthag. IV, c. 7 (436), LVI, 888; LXXXIV, 200; CXXX, 344; CLXI, 448, 1138; CLXXXVII, 136. — Experimento didicimus non prius, canon. sub Attone., CXXXIV, 34. — Ex pœnitentibus ordinatus, conc. Carthag. IV, c. 15 (436), LXXXIV, 26. — Ex pœnitentibus quamvis bonus, conc. Carthag. IV, c. 68 (436), LVI, 887; LXXXIV, 205; XCIX, 1002; CXXX 347; CXL, 632; CLXI, 478, 858, 1144; CLXXXVII, 281. — Expresse vobis in nomine, canon. Hincmari (877), CXXV, 802. — Ex quo in aula, canon. Walliæ (940), CXXXVIII, 472. — Exsecrabile facinus et assuetæ, conc. Toletan. XIII, c. 5 (721), LXXXIV, 493. — Exterminanda omnino est, conc. Toletan. III, c. 23 (627), LXXXIV, 356; CXXXII, 265. — Extraneum clericum et lectores, conc. Chalcedon., c. 13 (488), LXXXIV, 169; CXXX, 311; CLXXXVII, 358. — Extrema unctio deferatur laboranti, conc. Remens., CXXXV, 407.

F

Faciens furtum, canon. Hibernens., XCVI, 1317. — Falsas pœnitentias dicimus quæ, conc. Roman. sub Gregorio VII, c. 6, (1078), CXLVIII, 801; CLXXXVII, 1636; CXCIV, 1293. — Falsos testes a communione, conc. Agath., CXXXII, 349. — Falsos testes a communione, conc. Aurelian., CXL, 912. — Falsus testis prout est crimen, conc. Eliberit., c. 74, LXXXIV, 309; CXXX, 420; CXXXII, 348; CXL, 912. — Familiaritatem extraearum mulierum, conc. Ilerdens., c. 15 (584), LXXXIV, 524; CXXX, 429. — Fateatur esse liberum arbitrium, conc. Palæstin., c. 10 (419), LVI, 499. — Fateatur filios Dei illos, conc. Palæstin., c. 9 (419), *ibid* — Fateatur gratiam Dei et adjutorium, conc. Palæstin., c. 7 (419), *ibid.* — Fateatur quando contra tentationes, conc. Palæstin., c. 11 (419), *ibid.* — Fateatur secundum gratiam et, conc. Palæstin., c. 12 (419), *ibid.* — Felix episcopus Salemselitanus, conc. Carth. II, c. 10 (390), CLXXXVII, 986. — Felix episcopus Salemselitanus, conc. Carth. II, c. 5 (390), id., 1011. — Feminæ missam sacerdote celebrante, canon. sub Theodulfo, CXXXIV, 30. — Feminæ opera textilia non, conc. apud S. Medardum, CXI., 641. — Feminæ opera textilia non, conc. Compend., CLXI, 268. — Feminæ vero quæ habitum, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 696. — Femina fidelis quæ adulterum, conc. Eliberit. c, LXXXIV, 488. — Femina non det pœnitentiam, conc. Remens., CXL, 808; CLXI, 567. — Feminas ancillas vel libertas, conc. Agath., c. 11, XCIX, 1045. — Femina vero quæ habitum, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 757. — Feratur ægrotis vase honesto, conc. Remens., CXXXV, 407. — Festa absque omni opere, *ibid.*, 408. — Festos dies celebrare sancimus, conc. Adrisphach, CXXXII, 263. — Fidejussor negans fidejussionem, canon. Walliæ (940), CXXXVIII, 477. — Fidelibus pie sacramenta ministrent, conc. Remens., CXXXV, 405. — Fideles pro defunctis amicis, conc. incert. (744), LXXXIX, 827. — Fidelis femina quæ adulterum, conc. Eliberit., c. 9 (310), CLXXXVII, 1497. — Filiam nostram Judith viduam, conc. Confluent., CXXXII, 520. — Filii clericorum ad spectacula, conc. Carth. III, c. 14 (436), LXXXIV, 27. — Filii clericorum inter hæreticos, conc. Chalcedon., c. 11 (488), *ibid.* — Filii cujuscunque ordinis, conc. Carth. III., c. 14 (436), *ibid.* — Filii presbyterorum vel concubinarum, conc. Clarom. (1095), CLXXXVIII, 650. — Filiis vel nepotibus ac, conc. Toletan. IX, c. 1 (655), CLXXXVII, 1051. — Filii vero ex hujuscemodi, conc. Meldens., CXXXII, 273. — Filius allatus servus est, canon. Hibernens., XCVI, 1299. — Filius noster Joannes abbas, collect. S. Abbonis., CXXXIX, 487. — Firma autem tunc erit, conc. Lateran. I, c. CLXXXVII, 1099. — Fixum abhinc et perpetuo mansurum, conc. Hispalens., id., 933. — Flamines qui post fidem, conc. Eliberit., c. 2 (310), LXXXIV, 302; CXXX, 414. — Forasticis presbyteris, præsente episcopo, conc. Bracar. II, c. 56 (610), LXXXIV, 582; CXXX. 585. — Fortassis autem aliquis dicit, conc. Roman., CXLVIII, 779. — Fortitudinem gentilium mundana, conc. Arausic. II (529), XLV, 1788; LI, 726; LXVII, 1148. — Fotinianos sive Paulianistas, conc. Arelat. II, CXXX, 380. — Frater in fratrem si ausus, conc. Ilerdens., CXL, 662; CLXI, 505. — Fratres in domino charissimi, conc. Cadom., CLI, 748. — Fratres nostros episcopos et, conc. Rom. sub Innocentio II, c. 22 (439), CLXXXVII, 1637. — Fratrias et fraternitates præcipue, conc. Ebroic., CXLII, 254. — Frequentium molestiarum nocens, conc. Toletan. X, c. 2 (694), LXXXIV, 442; CXXX, 527 — Fuerant certe satisque, conc. Atrebat. CXLII, 1278. — Fugitivi domos suas aut, conc. Agath., c. 45 (506), LXXXIV, 270; CXXX, 405; CLXXXVII, 917, CXXX, 260. — Fugitivos etiam servos ecclesiasticos, conc. Toletan., CXL, 710; CLXI, 256. — Fures et latrones et, conc. Hibern., XCVI, 1298. — Fures et latrones si in furando, conc. Tribur., c. 31 (895), CXXXII, 302; CXL, 870; CLXI, 812; CLXXXVII, 952. — Furta quoque quo crebro, conc. Ticin., CXXXVIII, 572.

G

Gallinæ si devastaverint messem, canon. Hibernens., XCVI, 1305. — Generaliter autem cuilibet in, conc. Nicæn., c. 14 (525), XCIX, 1029. — Gentiles si in infirmitate, conc. Eliberit., c. 39 (310), LXXXIV, 306; CXXX, 417. — Gentiles si in infirmitate, conc. Agath., CXL, 733. — Gentiles si in Trinitate, conc. Agath., CLXI, 114. — Gestorum quoque serie conscribi, conc. Tauritan., c. 2, LXXXIV, 249. — Gloriosi judices dixerunt : Dominus, conc. Chalcedon., CLXI, 288. — Gloriosi principes dixerunt : Piissimus, *ibid.* — Gloriosissimis imperatoribus, conc. Carth., LXXVII, 217. — Gloriosissimis imperatoribus, *ibid.* — Gloriosissimorum regum potentia, collect. S. Abbonis, CXXXVIII, 480. — Goronvy ab Morydye dicebat, canon. Walliæ., id., 475. — Græca elementa litterarum numeros, conc. Nicæn., CLXI, 540. — Græci carnem morticinam non, canon Hibernens., XCVI, 1306. — Grandis populo datur emendationis, conc. Tolet. XVI, c. 7 (731), LXXXIV, 341. — Gravem injuriam patior et,

conc Carth I, c. 12, LXXXIV, 185; CXXX, 321. — Gravidam oportet baptizari quando, conc. Neocesar. LXXXVIII, 884; CXXXII, 241; CXL, 735; CLXI, 114. — Gravis pœnitentia est quod, canon. sub Edgardo, c. 1, CXXXVIII, 510.

H

Habeatur semel consilium ante, conc. Nicæn., c. 5 (325), CLXXXVII, 98. — Habentem potestatem cum, *ibid.*, c. 8 (325), LVI, 818. — Habent quippe sacerdotes, canon. Hibernens., XCVI, 1283. — Habet senior noster constitutum, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 657. — Habitantibus illis in habitu, canon. Hibernens., XCVI, 1303. — Hadrianus papa secundus quod, conc. Constantin. IV, CLXXXVII, 327. — Hæc autem omnia exsequiarum, conc Regiens., c. 6 (477), LXXXIV, 253; CXXX, 390. — Hæc autem quæ superius, conc. Lillebon., CXLIX, 1332. — Hæc autem scripsimus non, conc. Gangrens. c, CXXX, 272; CLXI, 653; CLXXXVII, 168. — Hæc cautela circa omnes, conc. Hispalens., CXL, 803; CLXI, 562. — Hæc circa omnes cautela, *ibid.*, CXXXII, 316. — Hæc de præcipuis in eadem, conc. Saponar., CXXXVIII, 664. — Hæc est justitia quam, conc. Lillebon., CXLIX, 1329. — Hæc est potentis viri, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 513. — Hæc hujus placiti constitutione, conc. Ilerdens., c. 16 (546), CLXXXVII, 911. — Hæc ita apud nos, conc. Carth, c. 1 (419), LVI, 863; LXVII, 186. — Hæc mala audiens ter, canon sub Odone, CXXIV, 1125. — Hæc mala audiens ter, conc. Pontigu., CXXXVIII, 771. — Hæc maxime pro Dei, conc. Narbon., c. 12, LXXXIV, 612. — Hæc namque sunt sacerdotalis, canon. Hincmari, (881), CXXV, 1071. — Hæc olim sæpe inculcata, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 616. — Hæc quæ subscribimus, conc. Arausic., c. 29 (479), LXXXIV, 258; CXXX, 594. — Hæc quæ superius nostra, conc. Ticin. I, CXXXVIII, 576. — Hæc quoque prudentia vestra, conc. Sardic., c. 9 (347), LXXXIV, 118; CXXX, 275. — Hæc salubriter et consequenter, *ibid.*, c. 25 (347), LVI, 838. — Hæc sancta synodus nulli, conc. Toletan. III, c. 3 (627), LXXXIV, 352; CXXX, 453; CLXI, 256, 1101. — Hæc sententia quæ ad milites, canon. S. Abbonis, CXXXIX, 506. — Hæc vero per singula, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Hæc vero quæ a nobis, conc. Lugdun., c. 5, XCIX, 1074. — Hæc vero statuta nulla, canon. sub Attone, CXXXIV, 48. — Hæretici si se transferre, conc. Eliberit., c. 16 (310), LXXXIV, 304 — Hæreticis qui errant ab, conc. Eliberit. V (310), CXXX, 415. — Hæreticos in mortis discrimine, conc. Arausic., c. 1 (479), LXXXIV, 255; CXXX, 391. — Hæreticum in mortis discrimine, conc. Arelat. II, c. 26, XCIX, 1025. — Hanc autem institutionem prædictam, conc. Narbon., CLI, 746. — Hanc etiam Dei treviam, conc. Cadom., id., 750. — Hanc siquidem conjunctionem facere, conc. Leudic., CXXXVIII, 606. — Has consuetudines habeant, conc. Juliobon., c, CLXXXVIII, 385. — Has omnes constitutiones ecclesiasticas, conc. Lingon., CXXIV, 1110. — Hi autem qui aiunt, conc. Roman. (862), CXIX, 795. — Hi autem qui contra interdictum, conc. Taurinat., c. 7, LXXXIV, 250; CXXX, 387. — Hi autem qui secundo aut, conc. Ancyrit., c. 8 (315), LVI, 437; LXXXIV, 106, LXXXVIII, 875; CXXX, 264; CXXXII, 671. — Hic ergo, hoc est in præsenti, canon. Remigii, CII, 1095. — Hic in Romana synodo, canon. sub Attone., CXXXIV, 30. — Hic qui dederit vel acceperit, conc. Gangrens., CXL, 844; CLXI, 850. — Hi dum pane in, canon. Hibernens., XCVI, 1308. — Hi ergo qui sanctimonialibus, conc. Tribur. c (895), CLXXXVII, 1378.

Hi qui altario Dei deserviunt, conc. Ilerdens. c, LXXXIV, 323; CX, 480; CLXXXVII, 988; CXL, 1300; CLXXXVII, 279. — Hi qui altario Dei serviunt, conc Arelat. II, CLXI, 882. — Hi qui Christiani facti, conc. Laodic., c. 29, XICX, 1065. — Hi qui contendunt quacunque, canon. Hibernens, XCVI, 1313. — Hi qui ex Judæis officia, conc. Toletan., CLXI, 821. — Hi qui ex rebus, conc. Meldens., CXXXII, 201. — Hi qui incesta pollutione, conc. Ilerdens., CLXI, 663. — Hi qui in clero sunt, conc. Ancyrit., c. 13, LXXXVIII, 879; XCIX, 1066; CXI., 887. — Hi qui in discrimine, conc. Gerund., c. 10 (554), LXXXIV, 315. — Hi qui in discrimine, conc. Toletan. IV, c. 54 (671), id., 379. — Hi qui intrant in ecclesiam, conc. Toletan. I, c. 13 (400), CLXXXVII, 1759. — Hi qui inventi fuerint famosos, conc. Eliberit., c. 52 (310), LXXXIV, 307. — Hi qui oblationes defunctorum, conc. Vasens., CXXXVIII, 355. — Hi qui offerendi sacrificium, conc. Nicæn, c. 19 (325), XCIX, 1020. — Hi qui ordinari petunt, conc. Meldens., CXL, 626. — Hi qui ordinari petuntur, conc. Carth., CXXXII, 279. — Hi qui per disciplinam, conc. Cæsaraugust., CLXI, 835. — Hi qui post sanctæ religionis, conc. Arelat. II, c. 25 (460), CXXXII, 254; CXL, 999; CLXI, 881; CLXXXVII, 286. — Hi qui post sanctam religionis, *ibid.*, LXXXIV, 245; CLXI, 859. — Hi qui prævaricati sunt, conc. Nicæn., c. 11 (325), LVI, 762. — Hi qui pro quibuscunque, conc. Aurelian. V, c. 20, XCIX, 1031. — Hi qui publicis inter se, conc. Arelat. II, c. 50 (460), id., 1063. — Hi qui se carnali vitio, *ibid.*, c. 7 (460), CLXXXVII, 302. — His a quibus Domini sacramenta, conc. Toletan. IX, c. 6 (723), LXXXIV, 461; CXXX, 544; CLXI, 421; CLXXXVII, 1260. — His a quibus Domini sacramenta, conc. Moguntin., CXXXII, 296; CXL, 609. — His autem rationibus et, conc. Roman., CXLVIII, 783. — His ergo omnibus synodicis, conc. Toletan. XIII, c. 13 (721), LXXXIV, 499. — His igitur constitutionibus nostris, conc. Toletan. VI, c. 16 (723), LXXXIV, 465; CXXX, 548. — His ita præmissis nobilissimi, conc. Teudon., CXXXVIII, 535. — His itaque Domino propitio, conc. Arvern. II, c. 22, LXXXIV, 300. — His itaque prælibatis nunc, conc. Trosleian. (909), CXXXII, 713. — His omnibus rite dispositis, conc. Toletan. VI, c. 19 (676), LXXXIV, 402; CXXX, 494. — His perpensis, fratres charissimi, conc. Metens, CXXXVIII, 657. — His qui diversorum peccatorum, conc. Laodic., c. 2 (347-381), LVI, 714; LXXXIV, 129; CXXX, 287; CLXXXVII, 1365. — His qui sacram sortiti, conc. Nicæn. II, CXXIX, 479. — His vero omnibus finem, conc. Toletan. V, c. 9 (664), LXXXIV, 392; CXXX, 486. — Hi vero qui ad, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 612. — Hi vero qui ex rebus, conc. Sparnac., id., 552. — Hi vero qui male conceptos, conc. Ilerdens., c. 2, LXXXIV, 322; CX, 474; CXXX, 427; CXXXII, 297; CXL, 931. — Hi vero qui sunt, conc. Arausic., CXXX, 394. — Hi vero qui susceptam, conc. Aurelian. I, c. 11, CX, 481; XCIX, 1051. — Hi vero qui tempore, canon. sub Widone., CXXXVIII, 799. — Hi vero sæculares qui, conc. Agath, c. 25 (514), LXXXIV, 267; CXXVII, 306; CLXI, 654. — Hi vero sæculares qui, conc. Lingon., CXXIV, 1089. — Hi volumus ut populum, conc. Benevent., CXXXVIII, 726. — Hoc ante omnia decretum est, conc. Narbonens., c. 9, LXXXIV, 612. — Hoc autem omnibus Christianis, conc. Ticin. I, CXXXVIII, 561. — Hoc autem omnibus Christianis, *ibid*, 569. — Hoc est igitur primum, conc. Intingford. (905), id., 459. — Hoc etiam audire desideramus, conc. Ticin. I, id., 573. — Hoc etiam commendaverunt seniores, conc. Silvacens, id., 603. — Hoc etiam innovandum, conc. Barcinon. II, LXXXIV, 609. — Hoc etiam multorum querelis, conc. Ticin. I, CXXXVIII, 575. — Hoc etiam placuit ut a, conc. Carth. III, c. 10 (456), LVI, 424; LXXXIV, 191; CXXX, 332; CLXI, 522; CLXXXVII, 934. — Hoc etiam placuit ut episcopo, conc. Valentin., c. 2, (587), LXXXIV, 325; CXXX, 451. — Hoc etiam placuit ut vagus, *ibid.*, c. 5 (587), LXXXIV, 328; CXXX, 452. — Hoc etiam placuit ut, conc. Lingon., CXXIV, 1109. — Hoc etiam pro ædificatione, conc. Vasens. II, c. 2, LXXXIV, 261; CXL, 664; CLXI, 507. — Hoc etiam pro ædificatione, conc. Arelatens. VI, c. 10, XCIX, 1029. — Hoc etiam statutum est, conc. Rothomag. CXLVII, 269

Hoc igitur inviolato stylo, conc. Forojul., c. 12 (796), XCIX, 300. — Hoc itaque definitum est, conc. Narbon., c. 2, LXXXIV, 611. — Hoc itaque propter ampliandam, conc. Narbon, c. 14, id., 612. — Hoc maxime definitum est, conc. Narbon., id., 612. — Hoc nequaquam apud nos, conc. Constantin. V, CLXXXVII, 765. — Hoc omnibus modis præcipimus, conc. Bracar, CXL, 730, CLXI, 111. — Hoc per omnia provideatur, conc. Aurelian., c. 21, XCIX, 1051. — Hoc placuit ut omnes, conc. Vasens. II, c. 1, LXXXIV, 261. — Hoc quoque consequens, conc. Sardic. (347), VIII, 1321. — Hoc quoque definire, *ibid*, 1324. — Hoc quoque modis omnibus, conc. Mogunt., CXXXVIII, 588. — Hoc quoque necessario, conc. Sardic., (347), VIII, 1320. — Hoc quoque necessarium, *ibid.*, 1324. — Hoc quoque omnes, *ibid.*, 1328. — Hoc quoque omnibus placet, conc. Sardic., c. 16 (347), VIII, 1325; LVI, 782; LXXXVIII, 845; CV, 877. — Hoc quoque omnibus placet, conc. Nicæn., c. 42 (325), LVI, 409. — Hoc quoque providentia, conc. Sardic., c. 9 (347), LVI, 778; LXXXVIII, 892. — Hoc quoque prudentia vestra, conc. Nicæn., c. 56 (325), LVI, 405. — Hoc quoque statuere debetis, conc. Sardic., c. 14 (347), LXXXIV, 119; CXXX, 276. — Hoc quoque statutum est, conc. Confluent., CXXXVIII, 817; CLXI, 262. — Hoc quoque statutum est ut, *ibid*, CXXXVIII, 818; CXI., 724. — Hoc quoque vestra, conc. Sardic., (347), VIII, 1321. — Hoc regulariter definitum est, conc. Narbon., c. 1, LXXXIV, 611. — Hoc regulariter secundum priorum, *ibid.*, c. 13, LXXXIV, 612. — Hoc sanctum affirmat concilium, conc. Tolet III, c. 10 (589), CLXXXVII, 1475. — Hoc sit igitur primum, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 513. — Hoc sit in judicio positum, conc. Constantin. IV, CLXXXVII, 1566. — Hoc statuere digne mini ut, conc. Carthag, c. 9 (419), LVI, 866; LXVII

188; LXXXVIII, 842; CXL, 867. — Hoc tantum sibi in monasterio, conc. Toletan. IV, c. 50 (633), CLXXXVII, 1079.—Homicidæ, adulteri, fures, conc. Aurelian. I, c. 1, XCIX, 1064. — Homicidæ, maleſici, fures, sacrilegi, conc, Theodon., CXL, 910. — Homicidas et falsos testes, conc. Agath., c. 37, XCIX, 1062. — Homicidis penitus non communicandum, conc. Turon , CXXXII, 299; CXL, 772; CLXI, 758. — Homicidis vel cæteris reis, conc. incert. (744), LXXXIX, 829. — Homilias quadraginta Gregorii quisque, canon. sub Hincmaro (852), CXXV, 774.— Homo de statu suo, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 785. — Homo dinarialis non antea, *ibid.*, 630. — Homo francus accepit beneficium, conc. Compend., CXXXII, 309. — Homo regius, id est, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 650.— Honor etiam regius et potestas, conc. Coloniens., id , 559.—Hora itaque diei, conc. Toletan. IV, c. 4 (671), LXXXIV, 366. — Hortamur ut omni hora, canon. S. Abbonis, CXXXIX, 485. — Horum illud erat primum, conc. Roman., CXLVIII, 758. — Horum qui pauperes opprimunt, conc. Carthag. IV, CXXX, 348. — Horum qui pœnitentia accepta, conc Arausic., id., 395.—Hos Ecclesiæ thesauros episcopis, canon sub Carolo III, CXXXVIII, 816. — Hos eosdem sane non, conc. Ancyrit., c. 17, LXXXIV, 107; CXXX, 265. — Hospitalitate reconciliari si quis, conc. Maticens. II, c. 11, XCIX, 1030. — Hospitia, administrationes et leprosariæ, conc. Ebroicens., CXLVII, 255. — Hospitium sacerdotis et clericorum, canon. Walliæ (940), CXXXVIII, 472. — Hos præterea qui sæcularem, conc. Romano, c. 10, XCIX, 999. — Hos qui se carnali vitio, conc. Arelat. II, c. , LXXXIV, 242. — Huic inter cætera prædicta, conc. Roman. sub Sylvestro, CLXI, 1083.—Humanitatis causa melius est, canon. Hibernens., XCVI, 1286. — Hymnum quoque trium puerorum, conc. Toletan. IV, c., LXXXIV, 371; CXXX, 469.

I

Ida sacerdotibus omnibus, conc. Aurel. I, c. 20, LXXXIV, 277; XCIX, 1027; CXXX, 411. — Idcirco constituimus per consilium, conc. Suession. (744), LXXXIX, 825. — Idcirco præter illa quæ, conc. Ebroicens., CXLVII, 252. — Id constituimus observandum quod, conc. Aurel. I, c. 5, LXXXIV, 273; CXXX, 409; CLXXXVII, 1074. — Id convenit inviolabiliter, conc. Lugdun. II, c. 11, XCIX, 1033. — Idem etiam Hilduinus res, canon. sub Carolo III, CXXXVIII, 815. — Idem judicium potest quis, canon. sub Edgardo, id., 512. — Ideoque statuimus ut ne, conc. Aurelian., CXXXII, 211. — Ideo tantopere compescendum, conc. Trosleian. (909), id., 706. — Id etiam ad custodiendam, conc. Agath., c. 10 (514), LXXXIV, 265; CXXX, 401; CXXXII, 211; CLX, 645; CLXI, 488. — Id etiam ad custodiendam, conc. Moguntin., CXXXVIII, 585. — Id etiam huic decreto, conc. Arvern. II, c. 18, LXXXIV, 299. — Id etiam miserationis, *ibid.*, c 20, id. — Id etiam placuit ut, conc. Agath., c. 8 (514), LXXXIV, 264; CXXX, 401; CXXXIV, 38. — Id etiam placuit ut, conc. Toletan. VII, c. 8 (684), LXXXIV, 408; CXXX, 498. — Id semper placuit observari, conc. Gerundens., CXXX, 426; CLXXXVII, 1859 —Igitur auctoritate canonica, conc. Arvern. I, c. 16, LXXXIV, 294. — Igitur decrevimus ut cultus, conc. Trosleian. (909), CXXXII, 678. — Igitur quia diabolo suadente, conc. Rothom., id., 298. — Igitur quia hactenus in, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 616.— Igitur quia monita nostra, conc. Rothomag., CXL, 857; CLXI, 845. — Igitur si clerici aut monachi, conc. Toletan. X, CLXI, 810.—Ignorantia mater cunctorum errorum, conc. Toletan. IV, c. 25 (671), LXXXIV, 374; CXXX, 471; CXXXIV, 23; CXL, 580; CLXI, 386; CLXXXVII, 207.

Ii qui, dicuntur ab episcopali, conc. Chalcedon., c. 29 (450), LXVII, 94. — Ii qui rapiunt mulieres, conc. Chalcedon., c. 27 (450), LVI, 862. — Ii qui sunt in vicis, conc. Antioch., c. 10 (341), LXVII, 62. — Illa igitur apologetica, conc. Toletan. XIV, c. 11, LXXXIV, 509. — Illam vero pravam porticanorum, conc. Lateran., CLXIII, 1364. — Illa quæ nuper cum, conc. Tusiac., CXXXVIII, 719. — Illi qui apostatant et, conc. Laod., c. 51 (364), XCIX, 1056. — Illis tantum qui ignorantes, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 650. — Illis vero qui scienter, *ibid.* — Illud autem ante omnia, conc. Arelat. II, c. 6, LXXXIV, 241; CXXX, 579; CXL, 554; CLXI, 331. — Illud autem suggerimus, conc. Carthag. III, c. 38 (476), LXVII, 195; LXXXIV, 195; CXXX, 335. — Illud autem suggero vestræ, conc. Carthag II, c. 7 (428), LXXXIV, 186; CXXX, 327. — Illud divini oraculi monentis, conc. Toletan. XI, c. 2 (646), CLXXXVII, 752.—Illud etiam adjicientes præcipimus, conc. Rhemens. (1119), CLXXXVIII, 881. — Illud etiam adnectendum , conc. Turonens., CXXXII, 206. — Illud etiam adnectendum videtur, conc. Aurelian., CXL, 755, 1073; CLXI, 166. — Illud etiam nec canonica, conc. Tribur., c. 48 (895), CXL, 929, CLXI, 683; CLXXXVII, 1145. — Illud etiam petendum ut, conc. Carthag., c. 60 (419), LXVII, 202; LXXXVIII, 930; CXL, 838; CLXI, 759. — Illud etiam provido consilio, conc. Valent., c. 4 (587), LXXXIV, 327; CXXX, 432. — Illud etiam quod in sacro , conc. Remens., CLXXIX, 680. — Illud generaliter est clarum, conc. Nicæn., c. 6 (325), CLXXXVII, 346. — Illud præterea decrevit, conc. Tauritan., c. 5, LXXXIV, 250; CXXX, 386. — Illud præterea in commune, conc. Leudic., CXXXVIII, 608. — Illud præterea omni ecclesiastico, conc. Aurelian., CXL, 658; CLXI, 497. — Illud præterea per omnia, conc. Forojul, c. 9 (796), XCIX, 298. — Illud præterea speciali ordinatione, conc. Toletan. II, CXXXIV, 36. — Illud præterea statuat, conc. Sardic., c. 18 (547), LVI, 783. — Illud quod quisquis commisit, conc. Roman. sub Hilario, CXCIV, 1215.

Illud quoque collatione mutua, conc. Toletan. XII, c. 6 (719), LXXXIV, 475; CXXX. 557. — Illud quoque cunctis volentibus, conc. Suession., CXXXVIII, 592. — Illud quoque providendum, conc. Nicæn, c. 29 (325), LVI, 402. — Illud quoque necessariò adjiciendum, conc. Sardic., c., LXXXVIII, 890. — Illud quoque salutare sacramentum, conc. Ticin., CXXXVIII, 560. — Illud quoque salutare sacramentum, conc. Ticin., id., 567.— Illud quoque sanctitas vestra, conc. Sardic., c. 18 (347), LXXXIV, 121; LXXXVIII, 855; CV, 877; CXXX, 278; CXXXII, 276. — Illud quoque statuat, conc. Nicæno, c. 44 (323), LVI, 410. — Illud quoque statuendum, conc. Sardic., c. 3 (347), id., 775. — Illud quoque statutum sit., conc. Sardic., c. 2 (347), LXXXIV, 116; CXXX, 273. — Illud sane memoriæ commendandum, conc. Tullens., CCV, 918. — Illud statuendum est ut quando, conc. Carthag. III, c. 40 (397), CLXXXVII, 132. — Illud vero communi decreto, conc. Altheim., c. 6, CXL, 828; CLXI, 628, 1281; CLXXXVII, 1453. — Illud vero placuit ut, conc. Carthag III, c. 7 (397), id., 714 — Illud vero præterea speciali, conc. Toletan II, c. 3 (365), LXXXIV, 336; CXXX, 439; CXXXIV, 36. — Importunitas nimia et, conc. Sardic., c. 8 (347), LVI, 777. — Importunitas nostra et frequentatio, *ibid.*, c. 10 (347), VIII, 1321; LVI, 834. — Importunitates et nimia, *ibid.*, c. 35 (347), id., 405; LXXXVIII, 891; CXXX, 275. — Importunitatis nostræ nimia, *ibid.*, c. 8 (347), LXXXIV, 117. — Imprimis est ut sanctis, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 482. — Imprimis qui sacris sunt. *ibid.*, 479. — Imprimis quomodo possem, *ibid.*, 483. — Impudicas detestabilesque personas, conc. Tribur., c 6 (895), CLXXXVII, 1377. In administratione sacramentorum , conc. Ebroic. , CXLVII, 248. — In alia synodo nobis, conc. Vernens., CXXXIX, 487. — In altari, in quo episcopus, conc Urbic., CLXXXVII, 1782.

In baptismo, vel in chrismate, conc. Mogunt., CXL, 732, 1073; CLXI, 113, 1063; CLXXXVII, 1832. — In canonibus, in Gangrensi, conc. Roman. sub Symmacho (504), CLXXXVII, 1014. — In capite quadragesimæ omnes, conc. Agath., c. 36 (506), CXXXII, 245; CXL, 981; CLXI, 867; CLXXXVII, 283. — Incassum autem publici contemptores, conc. Roman., CXLVIII, 781. — Incesti dum in ipso, conc. Lingon., CXXIV, 1093. — Incestis conjugiis nihil prorsus, conc. Agath., CX, 485. — Incestis conjunctionibus nihil, conc. Epaun., c. 30, XCIX, 1058; LXXXIV, 289. — Incestos nullo conjugii nomine, conc. Lingon., CXXIV, 1093. — Incestos nullo conjugii nomine, conc. Agath., CLXI, 662. — Incestuosi dum in ipso, conc. Aurelian., CXL, 780; CLXXXVII, 1691. — Incestuosi dum in ipso, conc. Agath., CLXI, 666. — Incestuosi, parricidæ, homicidæ qui, conc. Turon., CXL, 786; CLXI, 677. — In cœmeteriis ecclesarium quæ, conc. Juliobon., CXLIX, 1226; CLXXXVIII, 383. — In commune autem omnes, conc. Regiens., c. 5 (477), LXXXIV, 253; CXXX, 390. — Incommutabilis eademque semper, conc. Toletan. VIII, c. 2 (653), CLXXXVII, 1143 — In concilio Ancyrano de homicidis, conc. Moguntin. (847), CXII, 1571. — In concilio Ancyrano scriptum, *ibid.*, 1572. — In concilio Antiocheno simul, conc. Aurelian., CXL, 648; CLXI, 491, 1144. — In concilio apud Theodonis, conc. Theodon., CXL , 768 ; CLXI, 731. — In concilio Carthaginensi de, conc. Lingon , CXXIV, 1077. — In concilio Carthaginensi ita, conc. Moguntin. (847), CXII, 1565. — In consanguinitate conjuncti nisi, conc. Gerund., CLV, 1644. — In convivio presbyterorum ante, conc. Nannetens., CXL, 1069 — In copulatione fidelium generationum, conc. Wormat., c. 32 (868), CXXXII, 334; CXL, 779; CLXI, 666; CLXXXVII, 1671. — In decima actione communi, conc. Hispal. II, c 11 (619), id., 1088. — In decretis Gregorii papæ, conc. Moguntin.

(847), CXII, 1570. — In die Dominico et, conc. Nicæn., c. 20 (325). XCIX, 1025. — In die resurrectionis, conc. Roman. (1074), CLXXXVII, 1859. — Indigne ad altare Dei, conc. Constant. III (504), id. 904. — Indigne ad altare Domini, conc. Roman., CLXI, 240. — Indignum valde est ut, conc. Meldens., CXXXII, 237. — In Dominicis diebus vel cæteris, conc. Aurelian., CLXI, 1122. — In Dominicis vel festis diebus, conc. Nannet, c. 1, CLXXXVII, 790. — In ecclesia Dei sancta, conc. Emerit., c. 13 (714), LXXXIV, 620. — In ecclesia in concessu presbyterorum, conc. Carthag. IV, CLXI, 425. — In ecclesia in qua, conc. Aurelian., CXI, 676; CLXI, 202. — In ecclesia manumissos, conc. Arausic., c. 7 (479), LXXXIV, 235; XCIX, 1063; CXXX, 391; CXL, 710; CLXI, 234; 256; 1100; CXCIV, 1230. — In ecclesia non licet libros, conc. Laodic., CXL, 1072. — In ecclesia prandia fieri, *ibid.*, c 28. XCIX, 1025. — In ecclesiastico libro namque, conc. Tribur., c. 16 (895), CLXI, 249; CLXXXVII, 945. — In energumenis catechumenis, in, conc. Arausic., CLXI 119. — In eodem quoque concilio, conc. Salegunst., CXL, 1062; CLXI, 897. — In Eucharistia non debet, conc. Wormat., CXXXII, 204; CXL, 752; CLXI, 163. — In Exodo Dominus dicit, conc. Nannet., CXXXII, 289. — Inexpertis et novis morbis, conc. Toletan. IV, c. 3 (664), LXXXIV, 390. — Inexpertis novis moribus novam, *ibid.* V, CXXX, 484. — Infamis persona nec procurator, conc. Roman., CLXXXVII, 689. — In fine Psalmorum non sicut, conc. Tolet. IV, c. 15 (671), LXXXIV, 371; CXXX, 469. — Infirmari oportet eorum testimonium, conc. Toletan., CLXI, 820. — Infirmis licet omni hora, conc. Mogunt., CXL, 942; CLXI, 867. — Infirmus qui necessitate mortis, conc. Nannet., CXXXII, 212; CXL, 958; CLXI, 863. — Inflexibilis Judæorum perfidia, conc. Toletan. VI, c. 3 (676), LXXXIV, 396; CXXX, 488. — In hac confessione valde, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 509. — Inhibendum et modis omnibus, conc. Nannet., CXXXII, 211; CXL, 646; CLXI, 488. — Inhibentes ulterius ecclesiarum, conc. Bajocens., CXLVII, 257. — In his jejuniorum diebus, conc. Roman. sub Liberio, CLXI, 274. — In his omnibus quæ præmisimus, conc. Toletan. V, c. 8 (664), LXXXIV, 392. — In hoc breviario quod, conc. Carthag., c. 34 (419), LXVII, 195. — In hoc sancto concilio, conc. Matiscon., CXL, 712; CLXI, 236. — In hoc titulo Græca, conc. Ancyrit., c. 16 (314), LXXXIV, 107; CXXX, 265. — In hoc titulo Græca, conc. Lingon., CXXIV, 1092. — Initium actionis nostræ de, conc. Mogunt. (847), CXII, 1565. — In judiciis quatuor debent, conc. incert. (744), LXXXIX, 828. — Injungendum illi præcipimus, conc. Ebroic., CXLVII, 259. — Injustum videtur et impium, conc. Carisiac., c. 2, CXI, 707; CLXI, 253; CLXXXVII, 918. — In lectum mariti absente, conc. Tribur., c. 43 (895), CXXXII, 325; CXL, 919; CLXXXVII, 1660. — In lege est statutum, canon. Hincmari (852), CXXV, 784. — In lege Romana reperitur: ubi, canon. Walliæ (940), CXXXVIII, 476 — In letania majore jejunium, conc. Ingelh., id., 852. — In libro Regum legitur: qui, conc. Toletan., CXL, 900; CLXI, 907. — In locis sanctis, hoc est, conc. Vernens. (844), CXIX, 614; CXXXVIII, 541. — In loco benedictionis considentes, conc. Toletan. XI, c. 1 (675), LXXXIV, 457; CXXX, 541; CLXI, 317; CLXXXVII, 720. — In matrimonio imago exstat, conc. Remens., CXXXV, 407. — In memoriam beati Petri, conc. Tribur., CXL, 613. — In multis conciliis hoc statutum, conc. Carthag. III, c. 44 (419), LXVII, 198; LXXXIV, 196; LXXXVIII, 843, CXL, 633. — In multis conciliis hoc statutum, *ibid.*, CV, 882; CXXX, 337; CLXI, 479. — In nocte Paschæ, canon. S. Patricii (450), LIII, 820. — In nomine Domini et Salvatoris, conc. Hispal. II, c. 1 (657), LXXXIV, 595. — In nomine Domini nostri, conc. Valletan., c. 1 (587), id., 525. — In nomine Domini nostri, conc. Lateran. (1059), CLXXXVII, 127. — In nomine gloriosi Domini, conc. Toletan XII, c. 1 (719), LXXXIV, 470). — In nomine Patris et Filii, conc. Vermer., CXXXVIII, 598. — In nomine sanctæ et, conc. Carisiac., id. 643. — In nona actione didicimus, conc. Hispalens. II, c. 9 (619), CLXXXVII, 1051. — In nostris provinciis placuit, conc. Arausic., c 21 (479), LXXXIV, 257. — In nostro concilio statutum, conc. Carthag. I, c. 13, id., 184; CXXX, 324. Innovamus autem et præcipimus, conc. Rhemens., CLXIX, 641. — Innovamus autem et præcipimus, conc. Roman. sub Innocentio II, c. 10 (1139), CLXXXVII, 316. — Innovamus ut si quis, conc. Remens, CV, 646. — Innuptis autem qui ad clerum, canon. apostol., c. 27, LXVII, 144; LXXXVIII, 852; XCVIII, 88; CXXX, 17; CLXI, 1154. — Inoleta præsumptio usque adeo, conc. Toletan. III, CXXX, 455. — Inoleta præsumptio usque adeo, conc. Milevit., CLXXXVII, 834. — In omnibus observare con venit, conc. Nicæn. II, id., 393. — In omnibus solemnitatibus et, canon. Hibernens., XCVI, 1303. — In omni sacerdotali convivio, conc. African., CXI., 1069. — In ordinatione episcopi hic., conc. Arelat. II, c. 54, XCIX, 1003. — In parochiis multæ sunt, conc. Emeritan., c. 19 (704), LXXXIV, 623. — In partibus Tolosæ damnanda, conc. Turon., CXC, 592. — In peregre baptizati, conc. Eliberit., c. 38, LXXXIV, 27. — In præteritis conciliis, conc. Carthag., c. 6 (419), LVI, 855; LXVII, 187; LXXXVIII, 877. — In prima hebdomada novi, conc. Lugdun., c. 6 (567), XCIX, 1027.

In perceptione corporis et, conc. Cabillon., CXXXII, 226. — In primis constituimus fidem, conc. Suession. (744), LXXXIX, 825. — In primis est ut unum, canon. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 457. — In primis igitur decretalem, conc. Roman., CXLVIII, 753. — In primis oramus, optamus, canon. sub Widone, CXXXVIII, 799. — In primis placuit ut, conc. Arvern., c. 1, LXXXIV, 291. — In primis placuit ut quoties, conc. Arvernens. I, CXL, 564; CLXI, 378, 1186. — In primis prædicandum est, conc. Rothomag., CXL, 636; CLXI, 482. — In primis statutum est, *ibid.*, CXLVII, 269; CLXXXVIII, 341. — In primis ut licentiam non, conc. Tribur., CXL, 763. — In primo anno post, *ibid.*, 765 — In primo conjugio debet, conc. Mediolan., CXL, 816; CLXI, 616. — In primo igitur notandum, conc. Roman., CXLVIII, 769. — In principio statuendum ut, conc. Carthag. V, c. 1 (438), LXXXIV, 209; CXXX, 349. — In priorum canonum ordine, conc. Emerit., c. 21 (704), LXXXIV, 623. — In processionibus non connectere, conc. Laodic., c. 17, LVI, 716; LXXXIV, 151; CXXX, 288. — In quantum vel necessitas, conc. Aurasic., CXXX, 393. — In quibusdam locis sunt, conc. Carthag. II, c. 9 (428), LXXXIV, 187; CXXX, 328. — In quibusdam quoque Hispaniarum, conc. Toletan. IV, c. 12 (671), LXXXIV, 370; CXXX, 468. — In quibus ex nostris, conc. Carisiac., CXXXVIII, 779. — Inquirendum in qua villa, canon. Hincmari (852), CXXIV, 777. — Inquirendum si aliquis presbyterorum, conc. Rhemens., CXL, 696 — Inquirendum si de tabernis, canon. Hincmari (852). CXXV, 780. — Inquirendum si occasione hujus, *ibid.*, 779. — In quocunque loco sacerdos, canon. Hibernens., XCVI, 1313. — In Sabbato Paschæ officium, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 650. — In sacramento corporis et sanguinis, conc. Carthag. III, c. 24 (397), CLXXXVII, 1732. — In sancta ac Ravennate, conc. Ravenn. (997), CXXXIX, 197. — In sancta Dei Ecclesia, conc. Emeritan., c. 14 (704), LXXXIV, 621. — In sancta Romana Ecclesia, conc. Roman. S. Gregorio (603), CLXXXVII, 430. — In sanctis canonibus decretum, canon. apostol., CLXIII, 655. — In sancto Cabilonensi concilio, conc. Cabilon., CXL, 702; CLXI, 248. — In sancto concilio decretum est, conc. Moguntin., CXL, 910. — In sanctum et satis venerabile, conc. Cæsaraug. III, c. 1 (729), LXXXIV, 317. — In sacrificiis, dilectissimi, ante, canon. sub Theodulfo, CXXXIV, 50 — In sacris canonibus præfixum, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 613. — In sacris canonibus præfixum, canon. sub Ludovico II, id., 758. — In secretario, diacono inter, conc. Arelat. II, c. 15, LXXXIV, 245; CXXX, 380. — In secundo et tertio anno, conc. Tribur, CXL, 765. — In septem gradibus omnia. conc. Agrippin., CXL, 780; CLXI, 668, 1301. — Instant etiam aliæ necessitates, conc. Carthag. III, c. 58 (419), LXVII, 201; LXXXVIII, 930. — Institutio missarum sicut in, conc. Gerund., c 1 (517), CLXXXVII, 1744. — Instruendi sunt præterea laici, conc. Toletan., CXL, 630; CLXI, 476. — Instruendi sunt presbyteri pariterque, conc. Nannet., CXXXII, 258; CXL, 701; CLXI, 247. — Insuper caveant sub pœna, conc. Bajoc., CXLVII, 236. — In synodo Aurelianensi prima, conc. Aurelian., CXL, 710; CLXI, 221. — In synodo Matisconensi decretum, conc. Matiscon., CXL, 758; CLXI, 169. — In tantum inolevit avaritiæ, conc. Nicæn. II, CXXIX, 487. — Intelligite quid lex, canon. S. Patricii (450), LIII, 822. — Inter cætera denique, quæ, conc. Toletan. VII, c. 4 (684), LXXXIV, 407; CXXX, 497; CLXXXVII, 816. — Inter cætera quoque admonitionis, conc. Trosleian. (909), CXXXII, 701. — Inter cætera vero cognoscite, conc. Hispalens. I, c. 3 (628), LXXXIV, 592; CXXX, 595. — Interdictum est ne reges, conc. Claromont., CLXII, 718. — Interdixit per omnia magna, conc. Nicæn. (325), LXXXVIII, 883; CV, 688, 874; CXXXII, 209; CXL, 645; CLXI, 487, 1154. — Interea consedentibus nobis, conc. Hispal. I, c. 1 (628), LXXXIV, 591; CXXX, 593.

Inter memoratos fratres nostros, conc. Hispal. II, CXXX, 596; CXL, 566. — Inter omnes justitias quas, conc. Silvac., CXXXVIII, 601. — Interroga eum de moribus, canon. sub Edgardo, id., 504. — Interrogatum est si duo, conc. Salegunst., c. 7 (1122), CXL, 1060; CLXI, 895;

CLXXXVII, 615. — Interrogatum est si pater, conc. Moguntin., CLXI, 679. — Interrogatum est si quis, *ibid.*, CXL, 923. — Interrogatum est si quis, conc. Tribur., CLXI, 679. — In tertio geniculo separentur, conc. Vermer., CXXXII, 326. — Intra quinquennii autem tempora, conc Eliberit., c. 11 (310), LXXXIV, 303; CXXX, 415. — In tribus quadragesimis anni, canon. Hibernens., XCVI, 1303. — In tribus quadragesimis anni, conc. Eliberit., CXXXII, 256; CXL, 1013, 1078; CLXI, 893. — In utroque sexu desertores, conc. Arausic., c. 28 (479), LXXXIV, 258. — In venditionibus quas abbates, conc. Agath., c. 56 (544), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXXXVII, 1075. — Inveniendum qualem partem imperii, conc. Carisiac., CXXXVIII, 777. — Inveniuntur nonnulli per diversas, conc. Ticin., id., 561. — Inveniuntur nonnulli per diversas, *ibid.*, 568. — Inventi sunt multi et, *ibid.*, 561. — Inventi sunt multi et, *ibid.*, 572. — Inventum est etiam a, conc. Francofurt., id., 834. — Inventum est quod multi, conc. Cabillon. II, c. 42 (813), CXL, 695; CLXI, 216, 1091; CLXXXVII, 1056. — In verbo Domini dictum, conc. Rhemens., CLXXIX, 686. — Investigandum an nihil patrimonii, conc. Meldens., CXXXII, 393. — Investigandum si nihil patrimonii, conc. Rhemens., CXL, 696; CLXI, 217, 1092. — Investigandum nihilominus de luminaribus, canon. Hincmari (852), CXXV, 779. — Investigandum similiter si nihil, *ibid.* — In veteri lege ab anno, conc. Toletan. IV, c 20 (671), LXXXIV, 373; CXXX, 470; CXL, 627; CLXI, 452, 1136; CLXXXVII, 577; CXCIV, 1275. — Ipse se indignum Ecclesiæ, conc. Carthag., CXIX, 420. — Ipse vero apostolica et, canon. sub Odone, CXXIV, 1125. — Ipse vero apostolica et, conc. Pontigniac., CXXXVIII, 771. — Irreligiosa consuetudo est quam, conc. Toletan III, c. 23 (589), CXXX, 458; CLXXXVII, 1782. — Irrita erit episcoporum donatio, conc. Carthag. IV, c. 32 (436), LXXXIV, 205; CXXX, 345; CLXI, 253. — Irrita erit episcopi vel, *ibid.*, LVI, 885; XCIX, 1032; CXL, 583; CLXI, 388. — Irrita erit episcoporum donatio, conc. Valentin., CXL, 706; CLXI, 1101. — Irritam esse injustam episcoporum, conc. Carthag. IV, c. 28 (436), LVI, 885; LXXXIV, 202; CXXX, 345; CLXXXVII, 851. — Is qui non habet uxorem, conc. Toletan. I, c. 17 (400), CLXXXVII, 189. — Is qui pœnitentiam in conc. Carthag. IV, c 76 (436), LVI, 882; LXXXIV, 306; CXXX, 347; CXL, 940; CLXI, 858; CLXXXVII, 1359. — Is qui pœnitentiam in, conc. Lingon., CXXIV, 1081. — Is, qui vivente marito, conc. Meldens., CXXXII, 529; CXL, 826; CLXI, 626. — Is qui vivente marito, conc. Tribur., CLXI, 1282. — Is vero qui ægritudinis, conc. Gerund., c. 9 (555), LXXXIV, 315; CXXX, 425. — Ita confirmatum est ut si, conc. Carthag. V, c. 11 (438), LXXXIV, 210; CXXX, 351; CXL, 999. — Ita nobis placuit ut, conc. Gerundens., c. 11 (555), LXXXIV, 316. — Itaque censuimus homicidas, conc. Agath., c. 37 (544), LXXXIV, 268; CX, 471; CXXX, 404; CXXXII, 288; CXL, 772; CLXI, 738; CLXXXVII, 1304. — Itaque congregandis clericis modus, conc. Roman. sub Eugenio II. XCVII, 191. — Itaque eos qui tam incondita, conc. Regiens., c. 1 (477), LXXXIV, 251; CXXX, 387. — Itaque eum quem ebrium, conc. Agath., CXXXII, 218; CXL, 892; CLXI, 817. — Itaque placuit in voluntate, conc. Regiens., c. 2 (477), LXXXIV, 261; CXXX, 388. — Itaque placuit ut ex concilio, conc. Carthag. III, c. 67 (419), LXVII, 203. — Itaque vos primo convenimus, conc. Vernens. VIII (844), CXIX, 611; CXXXVIII, 539.

Ita sane ut si episcopus, conc. Carthag. III, c. 118 (419), LXVII, 219; LXXXVIII, 934. — Ita sunt in vite, conc. Arausic. II, c. 24 (529), XLV, 1788; LI, 527; LXVII, 1149. — Ita ut, episcopo decedente, conc. Parisiens., c. 1 (551), LXXX, 451. — Ita vir potens et, canon sub Edgardo, CXXXVIII, 512. — Item antiquum statutum concilii, canon. sub Walterio (891), CXXXII, 720. — Item cameræ monialium omnes, *ibid.*, 719. — Item cognovimus quosdam Hispaniæ, conc. Tolet. IV, c. 11 (671), LXXXIV, 370; CXXX, 468. — Item chrismatis et olei, conc. Rothomag. (1072), CXLVII, 269; CLXXXVIII, 341. — Item clerici qui non, *ibid.*, CXLVII, 270; CLXXXVIII, 341. — Item communiter omnes in, canon. sub Walterio (891), CXXXII, 708. — Item confirmatum est ut si, conc. Carthag. III, c. 27 (419), LVI, 872; LXVII, 191; LXXXVIII, 851; CLXI, 881. — Item constituit sancta synodus, conc. Toletan. I, c. 3 (435), LXXXIV, 329; CXXX, 434. — Item constituit ne clericus, conc. Gerundens., CLV, 1644. — Item constitutum est ut, conc. Carthag. V, c. 74 (419), LXVII, 203; LXXXVIII, 932; CXXX, 351. — Item constitutum est ut, conc. Carthag. III, c. 74 (419), LXVII, 205. — Item constitutum est ut, *ibid.*, 206. — Item constitutum est ut nulli, conc. Carthag. V, c. 8 (438), LXXXIV, 210. — Item constitutum est ut si quis, *ibid.*, c. 14 (438), LXXXIV, 211; LXXXVIII, 925. — Item cum ad celebrandam, conc. Arelat., CXL, 677; CLXI, 205. — Item cum magna diligentia, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 628. — Item cum presbyteri sacras, conc. Compend., CXL, 640. — Item decernit ut nullus, conc. Gerundens., CLV, 1643. — Item decimæ in prioribus, canon. Hibernens., XCVI, 1320. — Item decimæ non solum, *ibid.* — Item decretum est ut, conc. Salegunst., CXL, 1060; CLXI, 895. — Item decretum est ut nullus, conc. Salegunst., CXL, 1061; CLXI, 896. — Item denuntiandum est ut, conc. Aurelian., CXL, 639. — Item dictum est ut, conc. Cæsaraug., CXXX, 426. — Item diligendum est et, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 628. — Item docendi sunt cives, conc. Agath., CXL, 639. — Item donum sancti Spiritus, conc Rothom. (1072), CXLVII, 269; CLXXXVIII, 342. — Item emuntur et venduntur, *ibid.*, CXLVII, 270; CLXXXVIII, 342. — Item feminæ quæ nulla, conc. Eliberit., c. 8, 310, LXXXIV, 303; CXXX, 415; CXXXII, 304; CXL, 825; CLXI, 625. — Item femina fidelis quæ, *ibid.*, c. 9 (310), LXXXIV, 303; CXXX, 415; CXXXII, 304; CXL, 825; CLXI, 625. — Item filii clericorum tum, conc. Gerundens., CLV, 1643. — Item flamines qui non, conc. Eliberit., c. 3 (310), LXXXIV, 302; CXXX, 414. — Item flamines si fuerint, *ibid.*, c. 4 (310), LXXXIV, 302; CXXX, 414. — Item in canonibus apostolorum, conc. Aurelian., CXL, 1068. — Item indicatum est quemdam, conc. Tribur., CXXXII, 325. — Item indicatum est quemdam, conc. Matisc., CXL, 922; CLXI, 679. — Item inhibetur omnibus et singulis, conc. Bajoc., CXLVII, 240. — Item inhibetur omnibus et, *ibid.* — Item injungitur eisdem curatis, *ibid.* — Item injungitur omnibus et, *ibid.* — Item in quibusdam provinciis, conc. Rothom. (1072), CXLVII, 269; CLXXXVIII, 341. — Item instruendus est populus, conc. Aurelian., CXL, 639; CLXI, 484. — Item interdictum est ne, conc. Rothomog. (1072), CXLVII, 271; CLXXXVIII, 342. — Item interrogatum est quid, conc. Confluent., CXXXVIII, 818; CXL, 778; CLXI, 742. — Item interrogatum fuit si, conc. Tribur., CXXXII, 325. — Item intimandum est ut, conc. Aurelian., CXI, 640; CLXI, 484. — Item jubendum est ut, conc. Meldens., CXL, 649; CLXI, 492. — Item juxta sanctorum Patrum, conc. Rothomag. (1072), CXLVII, 272; CLXXXVIII, 345. — Item monachi et sanctimoniales, *ibid.*, CXLVII, 270; CLXXXVIII, 342. — Item ne qua puella Dei, conc. Toletan. I, c. 6 (435), LXXXIV, 330; CXXX, 434. — Item nullus cujus uxor, conc. Rothomag. (1072), CXLVII, 271; CLXXXVIII, 342. — Item nullus sacerdos baptizet, *ibid.*, CXLVII, 269; CXXXVIII, 341. — Item nuptiæ non in, *ibid.*, CXLVII, 270. — Item omnia præter fruges, canon. Hibernens., XCVI, 1319.

Item placuit ab imperatoribus, conc. Carthag. III, c. 84 (419), LXVII, 207. — Item placuit ab imperatoribus, conc. Carthag. V, c. 16 (438), LXXXIV, 212; CXXX, 352. — Item placuit de feminis, conc. Forojul., c. 11 (796), XCIX, 209. — Item placuit de infantibus, conc. Carthag. V, c. 6 (438), LVI, 432; LXVII, 205; LXXXIV, 210; LXXXVIII, 870; CXXXII, 241; CXL, 735; CLXI, 117. — Item placuit de Tripoli, *ibid.*, c. 14 (419), LXVII, 183. — Item placuit etiam ut, *ibid.*, c. 30 (419), LVI, 873. — Item placuit ne diutius, *ibid.*, c. 127 (419), LXVII, 221. — Item placuit ne diutius, conc. Milevitan., c. 27 (440), LXXXIV, 255; CXXX, 374. — Item placuit per solemnissimos, conc. Carthag. III, CXXX, 331; CLXI, 113. — Item placuit quod ait, conc. Cartag., c. 114 (419), LXVII, 218; CXL, 1007. — Item placuit quotiescunque, *ibid.*, c. 7 (421), LVI, 878; LXXXVIII, 905. — Item placuit quotiescunque clericis, *ibid.*, c. 130 (419), LXVII, 222; CXXX, 368. — Item placuit quotiescunque, conc. Carthag. VII, c. 3 (437), LXXXIV, 227; LXVII, 192; LXXXVIII, 853; CV, 877; CXXXII, 358; CXL, 609; CLXI, 421. — Item placuit ut accusatus, *ibid.*, c. 36 (421), LVI, 873. — Item placuit ut accusatus, *ibid.*, c. 2 (421), LVI, 877; LXXXVIII, 925. — Item placuit ut accusatus, *ibid.*, c. 30 (419), LXVII, 192. — Item placuit ut agri, *ibid.*, c. 10 (421), LVI, 879. — Item placuit ut altaria, *ibid.*, c. 83 (419), LXVII, 207; LXXXVIII, 872; CXXX, 352; CLXI, 210; CLXI, 1087. — Item placuit ut ante, conc. Carthag. III, c. 4 (436), LXXXIV, 189; CXXX, 331; CXXXII, 272. — Item placuit ut cæteri, conc. Cabillon., CLXI, 1186. — Item placuit ut catechumenis, conc. Brocar. I, c. 17 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut clericus, conc. Agath., CLXI, 489. — Item placuit ut clericus, conc. Carthag., CXXXII, 254; CXXXIV, 38; CXL, 647. — Item placuit ut clericus, *ibid.*, CXXXIV, 38. — Item placuit ut conservato, conc. Bracar. I, c. 6 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut conservato, conc. Cabillon., CXL, 563; CLXI, 377. — Item placuit ut corpora, conc. Bracar. I, c. 18 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570;

CXL, 705 ; CLXI, 251. — Item placuit ut corporibus conc. Carthag. III, c. 6 (436), LXXXIV, 189; CXXX, 331 ; CXL. 758; CLXI 169; — Item placuit ut corporibus, c. 82 (419), LXVII, 207. — Item placuit ut de, conc. Carthag. V, c. 5 (438), LXXXIV, 212. — Item placuit ut de, conc. Toletan. I, c. 2 (455), LXXXIV, 329 ; CXXX, 433 ; CXL, 632 ; CLXI, 479. — Item placuit ut dies, conc. Carthag., c. 73 (419), LXVII, 205. — Item placuit ut dies, conc. Carthag. V, c. 7 (438), LXXXIV, 210. — Item placuit ut eodem, conc. Bracar. I, c. 4 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut eo, conc. Carthag., c. 9 (421), LVI, 878. — Item placuit ut eos, conc Forojul., c. 6 (796), XCIX, 297.

Item placuit ut episcopi, conc. Carthag , c. 38 (419), LVI, 873; LXXXVIII, 892. — Item placuit ut episcopi, *ibid.*, c. 18 (421), LVI, 877; LXXXVIII, 925; LV, 881. — Item placuit ut episcopi, *ibid.*, c. 16 (419), LXVII, 189; LXXXVIII, 852. — Item placuit ut episcopi, *ibid.*, c. 32 (419), LXVII, 192; CXXX, 554. — Item placuit ut episcopi, conc. Carthag. III, c. 15 (436), LXXXIV, 191; CXXX, 534; CXL, 650; CLXI, 497. — Item placuit ut episcopi, conc. Milevit., c. 21 (440), LXXXIV, 233. — Item placuit ut etiamsi, conc. Carthag., c. 119 (419), LXVII, 220; LXXXVIII, 934. — Item placuit ut etiam, conc. Carthag. III, c. 5 (436), LXXXIV, 189. — Item placuit ut ex, conc. Bracar. I, c. 7 (566), LXXXIV, 369 ; CXXX, 569. — Item placuit ut ex, *ibid.*, c. 20 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut extra, *ibid.*, c 12 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 570. — Item placuit ut filii, conc. Carthag., c. 21 (419), LXVII, 190. — Item placuit ut filii, conc. Carthag. III, c. 12 (436), LXXXIV, 191; LXXXVIII, 862; CXXX, 332. — Item placuit ut hi, conc. Bracar. I, c. 15 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut hi. *ibid.*, c. 16 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut in ordinatione, conc. Carthag., c. 21 (419), LVI, 869. — Item placuit ut intra, conc. Bracar. I, c. 13, (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut lectores, *ibid.*, c. 11 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 570. — Item placuit ut non aliter, *ibid.*, c. 3 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut non liceat, *ibid.*, c. 10 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 570. — Item placuit ut nullus, *ibid.*, c. 8 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut nullus, *ibid.*, c. 5 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit in omnes, conc. Carthag., c. 6 (424), LVI, 877; LXXXVIII, 904. — Item placuit ut nullus, conc. Forojul., c. 7 (796), XCIX, 297. — Item placuit ut omnes, conc. Carthag , c. 129 (419), LXVII, 222. — Item placuit ut omnes, conc. Carthag. VII, c. 2 (457), LXXXIV, 227; CXXX, 367. — Item placuit ut ordinandis, conc. Carthag. III, c. 3 (436), LXXXIV, 189. — Item placuit ut ordinatis, conc. Carthag , c. 18 (419), LXVII, 189; LXXXVIII, 925; CXXX, 331. — Item placuit ut per, *ibid.*, CXL, 731. — Item placuit ut per, conc. Bracar. I., c 2 (399), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut præter, conc. Carthag., LXXXVIII, 942. — Item placuit ut presbyteri, *ibid.*, c. 34 (419), LVI, 872; LXXXVIII, 892. — Item placuit ut presbyteri, *ibid* , c. 28 (419), LXVII, 192; LXXXVIII, 926. — Item placuit ut presbyteri, *ibid.*, c. 33 (419), LXVII, 192. — Item placuit ut presbyteri, *ibid.*, c. 125 (419), LXVII, 221 ; LXXXVIII, 936; CXXXII, 259; CXL, 708; CLXI, 254. — Item placuit ut presbyteri, conc. Milevit, c. 22 (440), LXXXIV, 234; CXXX, 373. — Item placuit ut quia, conc. Bracar. I, c. 9 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut quicunque, conc. Carthag., c. 37 (419), LVI, 873. — Item placuit ut quicunque, *ibid* , c. 3 (421), LVI, 877. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 5 (421), LVI, 877 — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c 31 (419), LXVII, 192. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 110 (419), LXVII, 217; LXXXVIII, 932; CV, 877; CXXXII, 267; CXL, 654. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 111 (419), LXVII, 217; CXL. 1008. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 113 (419), LXVII, 218; CXL, 733. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 115 (419), LXVII, 218. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c 116 (419), LXVII, 219; CXI, 566. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 120 (419), LXVII, 220; LXXXVIII, 935, CXXXIV, 37; CXL, 794. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 121 (419), LXVII, 220; LXXVIII, 935; CV, 877; CXXXIV, 17. CLXI, 554. — Item placuit ut quicunque, *ibid* , c. 126 (419), LXVII, 221 ; LXXXVIII, 936; CLXI, 114; 379. — Item placuit ut quicunque, conc. Milevit., c 2 (440), LXXXIV, 229; CXXX, 370; CXL, 795; CLXXVIII, 517. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 3 (440), LXXXIV, 229; CXXX, 369. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 5 (440), LXXXIV, 230; CXXX. 369. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 7 (440), LXXXIV, 231 ; CXXX, 371 ; CLXI, 889. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 8 (440), LXXXIV, 231 ; CXXX, 371, 373. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 15 (440), LXXXIV, 232; CXXX, 372, 373. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 23 (440), LXXXIV, 234; CXXX, 573. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 24 (440), LXXXIV, 234; CXXX, 574. —Item placuit ut quicunque, conc. Bracareus. I, c. 14 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut quicunque, conc. Bracar. I, c. 22 (599), LXXXIV, 568; CXXX, 571. — Item placuit ut quisquis, conc. Carthag., c. 15 (419), LXVII, 189; LXXXVIII, 924. — Item placuit ut quisquis, conc. Carthag. III, c. 9 (436), LXXXIV, 190. — Item placuit ut quod, conc. Milevit., c. 6 (440), LXXXIV, 230; CXXX, 370; CLXI, 889. — Item placuit ut quoniam, conc. Carthag., c. 117 (419), LXVII, 219; LXXXVIII, 933. — Item placuit ut quotiescunque, *ibid.*, c. 76 (419), LXVII, 205; LXXXVIII, 932; CXL, 659. — Item placuit ut quotiescunque, conc. Carthag. V, c. 10 (438), LXXXIV, 210; CXXX, 351; CLXI, 502. — Item placuit ut rem ecclesiæ, *ibid.*, c. 31 (419), LVI, 872; LXXXVIII, 879. —Item placuit ut rem, *ibid.*, c. 26 (419), LXVII, 191. — Item placuit ut resoluto, conc. Forojul., (796), XCIX, 299. — Item placuit ut si, conc. Carthag. V, c. 13 (419), LXXXIV, 211; LXVII, 223; CXXX, 368. — Item placuit ut si, conc. Bracar. I, c. 19 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut si, *ibid.*, c. 21 (599), LXXXIV, 568; CXXX, 571. — Item placuit ut sicut, conc. Confluent., CXXXVIII, 817. — Item placuit ut si quando, conc. Carthag., c. 8 (421), LVI, 878. — Item placuit ut si quando, conc. Carthag. VII, c. 5 (457), LXXXIV, 229; LXXXVIII, 936; CXL, 1008; CLXI, 435. — Item placuit ut si quis, *ibid.*, c. 80 (419), LXVII, 206; LXXXVIII, 932. — Item placuit ut si, conc. Carthag. V, CXXX, 552. —Item placuit ut si quis, conc. Rhemens., CLXXIX, 682. — Item placuit ut sobrie, conc. Forojul., c. 3 (795), XCIX, 296.

Item prædicandum est de, conc. Cabillon., CXL, 636; CLXI, 483. — Item prædicandum est pro, *ibid.*, CXL, 638; CLXI, 483. — Item prædicandum est quod, conc. Rothomag., CLXI, 482; CXI, 636. — Item prædicandum est quomodo, canon sub Ludovico III, CXXXVIII, 627. — Item prædicandum est quomodo, conc. Rothomag. CXI, 636; CLXI, 482. — Item presbyteri cum festivitates, conc. Compend., CLXI, 267, — Item primitus placuit ut non, conc. Milevit., c. 9 (440), LXXXIV, 231. — Item promulgavit quod nullus, conc. Gerundens., CLV, 1643. — Item pronuntiandum est ut, conc. Lugdun., CXL, 640. — Item quisquis dixerit eadem, conc. Carthag., c. 112 (419), LXVII, 218. — Item quatuor temporum observatio, conc. Rothom., (1072), CXLVII, 270; CLXXXVIII, 342. — Item qui coronas benedictas, *ibid.*, (1072), CXLVII, 270; CLXXXVIII, 342. — Item quisquis dixerit, conc. Milevit., c. 4, LXXXIV, 230; CXXX, 370. — Item quod casus ad nos, conc. Bajocens., CXLVII, 237. — Item quod clericorum filii, conc. Gerundens., CLV, 1643. — Item quod decimæ quæ, conc. Agrippin., CLXI, 246; CXL, 700. — Item divina servitia, conc. Bajoc., CXLVII, 237. — Item quod in domibus, canon subWalterio (891), CXXXII, 720. — Item quod moniales nullatenus, *ibid.*, 719. — Item quod mulieres de quibus, conc. Bajocens., CXLVII, 236. — Item quod non oporteat cum, conc. Laodic., LXXXVIII, 862. — Item quod pileos in ecclesiis, conc. Bajoc., CXLVII, 237. — Item quod sæcularibus negotiis, *ibid.*, 235. — Item quod vasa et ornamenta. *ibid.*, 237.

Item sancitum est in capitulari, conc. Wormat., CXXXII, 393. — Item secundæ litaniæ, conc. Gerund., c. 3 (555), LXXXIV, 513; CXXX, 423. — Item si alicujus sancti, conc. Rothom. (1072), CXLVII, 272; CLXXXVIII, 343. — Item si aliqui lapsus, *ibid.*, CXLVII, 271; CLXXXVIII, 343. — Item sicut antiqui canones, conc. Arvern. II, c. 11, LXXXIV, 297. — Item si quis post remissionem, conc. Tolens., c. 3 (418), LVI, 727; LXXXIV, 237. — Item si uxor viri, conc. Rothomag. (1072), LXLVII, 271; CLXXXVIII 342. — Item statuerunt ut si, conc. Gerund., CLV, 1644. — Item statutum est ne, conc. Rothomag. (1072), CXLVII, 271; CLXXXVIII, 343. — Item statutum est ut in, *ibid.*, CXLVII, 272; CLXXXVIII, 343. — Item statutum est ut nullus, *ibid.*, CXLVII, 272; CLXXXVIII, 343. — Item statutum est ut nullus, *ibid.*, CXLVII, 269; CLXXXVIII, 341. — Item sunt quidam qui, *ibid.*, CXLVII, 269; CLXXXVIII, 341. — Item ut alii quo, canon. Hibernens., XCVI, 1320. — Item ut alii si, *ibid.* — Item ut episcopi trans, conc. Carthag., c 28 (419) LVI, 871. — Item ut episcopi trans, conc. Carthag., c. 23, id., LXVII, 191. — Item ut liberum omni clerico, conc. Toletan. I, c. 12 (435), LXXXIV, 330; CXXX, 455. — Item ut nullus episcoporum, conc. Andegav., CL, 64. — Item ut nullus episcoporum, conc.

Turonens., CXLIII, 144. — Item ut præter Scripturas, conc. Carthag., c. 24, LXVII, 191; CXXX, 538. — Item ut si Judæorum, conc. Toletan. v, CXL, 743; CXLI, 124. — Item victimam voluntariam Dominus, canon. Hibern., XCVI, 1320. — Iter enim erit nostrum, conc. Benevent., CXXXVIII, 728. — Iterum mandamus atque confirmamus, conc. Narbon., CLI, 744.

J

Jacobus frater Domini secundum, conc. Constant. III, c. 32 (692), CLXXXVII, 1720. — Jam cum primus omnium, conc. Taurinat., CXXX, 385. — Jam dictus Hilduinus ad, canon. sub Carolo III, CXXXVIII, 816. — Jam dies ad occasum, conc. Atrebat., CXLII, 1311. — Jam quidem in antecedenti, conc. Toletan. VI, c. 18 (676), LXXXIV, 401; CXXX, 493; CXL, 901; CXLI, 908. — Jam vero quis non videat, conc. Atrebat, CXLII, 1301. — Jam vobis capitulum est, canon. sub Hincmaro (574), CXXV, 797. — Jejunia seu abstinentias per, conc. Eliberit., CLXI, 270, 1123. — Jejunii seu abstinentias per, *ibid.*, CXXX, 416. — Jejunii superpositiones per, conc. Eliberit. c. 23 (310), LXXXIV, 304. — Jejunium quod ter in anno, canon. sub Attone, CXXXIV, 45. — Jejunium secundum semper in, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 650. — Joannem archiepiscopum Ravennatem, conc. Roman. (862), LXIX, 794. — Joannes apocrisarius Orientalium sedium, conc. Nicæn. II, CLXI, 784, 1329. — Jubemus omnes scire, omnibusque, conc. Lingon., CXXIV, 1100. — Jubemus vero in infirmitate, conc. Barcinon. I, c. 9, LXXXIV, 607. — Jubendum est ut oratio, conc. Cabillon., CXL, 657; CXLI, 483. — Jubente autem atque consentiente, conc. Toletan. III, c. 8 (627), LXXXIV, 353; CXXX, 454. — Judæi a cœna Domini, conc. Aurelian., c. 30, XCIX, 1066; CLXI, 821. — Judæi a cœna Domini, conc. Matiscons. I, c. 14, XCIX, 1066. — Judæi baptizati si postea, conc. Toletan. IV, c. 61 (671), LXXXIV, 380; CXXX, 477; CLXXXVII, 556. — Judæi qui Christianas mulieres, *ibid.*, c. 63, id., LXXXIV, 381; CXXX, 477; CLXXXVII, 1425. — Judæi quorum perfidia frequenter, conc. Agath., c. 34 (544), XCIX, 1066; LXXXIV, 268; CXXX, 404; CXL, 742; CLXI, 123, 1061; CLXXXVII, 1850. — Judæi si ad legem, *ibid.*, XCIX, 1066. — Judæi super Christianos actiones, conc. Parisiens., c. 10 (551), LXXX, 452. — Judæis non liceat servos, conc. Toletan., CLXI, 821. — Judæorum filios et filias, conc. Toletan. IV, c. 60 (671), LXXXIV, 380; CXX, 477; CXI, 742; CLXI, 124; id., 1062; CLXXXVII, 1425. — Judas reatum trium accepit, canon. Hibernens., XCVI, 1307. — Judex civitatis vel loci, conc. Aurelian. II, c. 34, LXXXIV, 285. — Judices autem alii esse, conc. Nicæn., c. 34 (325), CLXXXVII, 819. — Judices autem episcopos quos, conc. Hispal., CXL, 592; CLXI, 404. — Judicibus autem quos communis, canon. Hibernens., XCVI, 1313. — Judicis non est quemlibet, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Juramenta filii aut filiæ, conc. Aurelian., CXL, 1084. — Juramentum filii aut filiæ, conc. Hibernens., XCVI, 1293. — Juramentum filii aut filiæ, conc. Aurelian., CXL, 881; CLXI, 801, 1330. — Jussit etiam domnus apostolicus, conc. Remens., CLXXIX, 685. — Justitia vero regis justi, canon. Hibernens., XCVI, 1289. — Juxta canonum ordinem tempore, conc. Emeritan., c. 5 (701), LXXXIV, 617. — Juxta priorum Patrum regulam, *ibid.*, c. 1, *ibid.*, 615. — Juxta statuta concilii et, conc. Carthag. I, c. 14, LXXXIV, 181; CXXX, 324. — Juxta synodalica præcepta decrevimus, conc. Meldens., CXL, 683; CLXI, 209.

L

Laici in synodo præsentibus, conc. Carthag. IV, CXL, 897; CLXI, 903. — Laici presbyteros de ecclesiis, conc. Moguntin. I, CLXXXVII, 1056. — Laici qui excubias funeris, conc. Arelat., CXXXII, 266; CXL, 838; CLXI, 758. — Laici qui post uxorem, conc. Gerundens. LXXXIV, 25. — Laicis contra cujuslibet, conc. Epaun., id., 288. — Laici secus altare intra, conc. incert. (744), LXXXIX, 827. — Laicis quamvis religiosis, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Laicis quamvis religiosis nullo, conc. Roman. sub Symmacho, CLXI, 911; CLXXXVII, 1052. — Laicorum vero nullum præter, canon. sub Attone, CXXXVIII, 850. — Laicos sane qui in, conc. Ancyrit. (315), LVI, 436. — Laicus decimas nec vendat, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 651. — Laicus in ecclesia non debet, conc. apud S. Marcum, CXL, 1077. — Laicus non debet in ecclesia, conc. Moguntin., CXL, 809; CLXI, 568. — Laicus præsentibus clericis nisi, conc. Carthag. IV, LVI, 884; LXXXIV, 207; XCIX, 1029; CXXX, 518; CXXXIV, 44; CLXI, 634. Laicus presbyterum non det, conc. Juliobon., CXLIX, 1226. — Laicus semetipsum abscindens, canon. Apostol. c., LXVII, 144; LXXXVIII, 849; XCIX, 1046; CXXX, 17. — Lapsis, id est qui in catholica, conc. Agath., LXXXIV, 271; CXXX, 406. — Lapsis, id est qui in catholica, conc. Epaun., LXXXIV, 289. Latente commisso virorum, canon. Hibernens., XCVI, 1304. — Lector cum ordinatur faciat, conc. Carthag. IV, LVI, 888; LXXXIV, 201; CXXX, 544; CLXI, 448, 1158; CLXXXVII, 156. — Lectores cum ad annos, conc. Carthag., c. 17 (419), LVI, 868; XCIX, 1047; CLXI, 1154; CLXXXVII, 181. — Lectores denique cognoscant, canon. S. Patricii (324), LIII, 823. — Lectores usque ad annos, conc. Carthag., c. 2, XCIX, 1046. — Lector si viduam alterius, conc. Bracar. II, c. 43 (610), LXXXIV, 581; CXXX, 584. — Legum ecclesiasticarum consuetudo, conc. apud S. Medardum, CLXXXVII, 587. — Lex ecclesiastica pontificem ab, conc. Nicæn., CLXI, 515. — Lex posita est generalis, conc. Rhemens., CLXXIX, 686. — Liberi non sunt monachi ad, conc. Moguntin, CLXI, 892. — Liberi sint monachi ad, *ibid.*, CXL, 1010. — Liberti Ecclesiæ quia nunquam, conc. Toletan. IV, c. 70 (671), LXXXIV, 382; CXXX, 478; CXL, 709; CLVI, 255; CLXXXVII, 922. — Liberti Ecclesiæ quia, *ibid.*, c. 71 (671), LXXXIV, 382; CXXX, 478; CXL, 709; CLXI, 255; CLXXXVII, 921. — Liberti ecclesiæ qui a, *ibid.*, CXXX, 478. — Liberti qui a quibuscunque, conc. Toletan. V, CXXXII, 261; CXL, 710. — Liberti qui a quibuscunque, conc. Toletan. IV, c. 72 (671), LXXXIV, 382; CLXI, 256; CLXXXVII, 416. — Liberti non admittantur, conc. Carthag., XCIX, 1039. — Liberti quicunque manumissi sunt, conc. Toletan. IV, c., CLXI, 916, 1099; CXCIV, 1230. — Liberti qui ex mancipiis ecclesiæ, conc. Toletan., III, c. 6, XCIX, 1063. — Libertis ecclesiæ eorumque propagini. conc. Toletan IX, c. 16 (693), LXXXIV, 459; CXXX, 525; CLXI, 918. — Liberto adversus ecclesiam cujus, conc. Toletan. IV, *ibid.* — Libertorum statum qui contra, conc. Hispalens. II, *ibid.* — Libertos legitime a dominis, conc. Agath., c. 29 (594), LXXXIV, 267; CXXX, 403; CLXI, 235, 916; id., 1099; CLXXXVII, 436; CXLIV, 1230. — Libertos legitime factos, *ibid.*, XCIX, 1063. — Libertus cujuscunque ingenuorum, conc. Parisiens., c. 7 (551), LXXX, 562. — Libertus et liberta, conc. incert. (744), LXXXIX, 828. — Liceat episcopum accedere ad, conc. Nicæn., c. 19 (325), XCIX, 1010. — Liceat etiam legi passiones, conc. Carthag. III, c. 47 (419), LXVII, 194; XCIX, 935. — Licentia vero danda non est, conc. Nicæn., c. 53 (325), LVI, 403; CLXXXVIII, 891. — Licentia vero danda non, conc. Sardic., c. 6 (347), LVI, 777; CXL, 557; CLXI, 371. — Licet de re hujuscemodi, conc. Herdens., c. 16 (584), LXXXIV, 324; CXXX, 429, CXXXII, 397. — Licet in condemnatione, conc. Toletan. XVI, c. 1 (731), LXXXIV, 536. — Licet in initio Quadragesimæ, conc. Toletan. XVII, c. 11 (732), id., 555. — Licet jam multa quæ, conc. Aurelian. II, c. 1, id., 279. — Licet omnia quæ ecclesiastica, conc. Carpentoract., c. 1 (527), LXVII, 1287. — Licet monachorum Sancti Albani, conc. Burdegal. CXLIII, 1413. — Licet multæ sanctorum Patrum, conc. Toletan. XVI, c. 6 (731), LXXXIV, 540. — Licet plenissime in concilio, conc. Cæsaraug. III, c. 5 (729), id., 521. — Licet propitio Deo omnium, conc. Arvern. II, c. 21, id. 299. — Licet prioribus canonibus jam, conc. Arvern., CXL, 743; CLXI, 124. — Licet unanimi consensionis, conc. Toletan, XIII, c. 9 (721), LXXXIV, 495. — Licitum sit episcopis præsentibus, conc. Arvernens., CXL, 743; CLXI, 199. — Lingua quantum omnia membra, canon. Walliæ, CXXXVIII, 474. — Loco peregre navigantes, conc. Eliberit., c. 38 (310), LXXXVI, 306. — Longinquitate sæpe fit temporis, conc. Toletan. VI, c. 9 (676), LXXXIV, 395; CXXX, 490; CLXXXVII, 922. — — Lucerna et cereus in pervigiliis, conc. Toletan. IV, c. 9 (674), LXXXIV, 369; CXXX, 467.

M

Magistratum vero anno quo, conc. Eliberit., CXXX, 419. — Magistratus vero uno anno, *ibid.*, c. 56 (562), LXXXIV, 308. — Magna beatitudo a Deo, conc. Carth. I. c. 2, id, 180. — Magnum malum ebrietatis unde conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Magnis ululatibus et multis, conc. Constantin. IV, CXXIX, 156. — Magnus episcopus Astiagensis dixit, conc. Carth. I, CLXXXVII, 291. — Majoribus ecclesiæ beneficiis, conc. Turonens., CXC, 391. — Majoribus institutionibus contraire, conc. Toletan. VIII, CXL, 858; CLXI, 371. — Majorum institutionibus ausu, conc. Toletan. XII, CXXX, 551. — Majorum institutionibus contraire, *ibid.*, c. 4 (719), LXXXIV, 473. — Maucipia aliena quæ intra, conc Carisiac., CXXXVIII

649.— Mancipia monachis data, conc. Epaun., c. 8, XCIX, 1064. — Mancipia monachis donata ab, conc. Agath., CXXXII, 260.—Mancipia quæ sub specie, conc. Aurelian., c. 11, XCIX, 1057.— Mandamus etiam ut nullus, conc. Marsn. I, CXXXVIII, 556. — Mandamus igitur toto hoc anno, conc. Ebroic., CXLVII, 247. — Mandat etiam ut recordemini, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 639. — Mandat vobis noster senior, *ibid.*, 631. — Mandat vobis quia si, *ibid.*, 633. — Mandat vobis quia si, *ibid.*— Mandat vobis quia sicut, *ibid.*, 639. — Mandat vobis quia si, *ibid.*, 633. — Mandat vobis senior noster, *ibid* , 637. — Mandat vobis senior noster, *ibid.* — Mandat vobis senior noster, *ibid.*, 640. — Mandat vobis senior noster, *ibid.* — Mandat vobis ut memores. *ibid.*, 638.

Mandat vobis ut ne, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 633. — Mandat vobis ut si, *ibid.* — Manducans morticinam inscius, canon. Hibernens., XCVI, 1316. — Mane matutinali officio expleto, canon. sub Hincmaro (852), CXXXV, 775. — Manifesta autem debent esse, conc. Bracar., CLXXXVII, 892. — Manifestissime liquet quod, conc. Toletan. XVI, c. 2 (731), LXXXIV, 537. — Marina animalia ad littora, cn. Adamnani., LXXXVIII, 815. — Marina animalia ad littora, canon. Hibernens., XCVI, 1324. — Maritis sane etiam ex suspicione, conc. Parisiens., CXL, 918. — Martyrum dignitatem nemo profanus, conc. Carthag. I, CXXX, 322; CXL, 683; CLXI, 210. —Mater aut parens vel quælibet, conc. Eliberit , CLXI, 651.—Mater si juxta focum, conc. Tribur., CXXXII, 289; CXL, 1012; CLXI, 895. Mater vel parens, conc. Eliberit. c. 12 (362), LXXXIV, 303.—Matronæ vel earum mariti, *ibid.*, c. 57 (362), LXXXIV, 308; CXXX, 419.—Maximas autem Deo et, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 481. — Meæ mediocritatis hæc est, conc. Sardic , c. 24 (347), VIII, 1328; LVI, 858. — Mediatores quoque hujus nefandissimæ, conc. Roman., CXLVIII, 762. — Medullas ossium cervorum non, canon. Hibernens., XCVI, 1319.— Melius est dividere quam, *ibid.*, 1299. — Memento tamen antiquis, conc. Sardic., c. 15 (347), LVI, 836.— Meminimus autem de diaconissis, conc. Nicæn.. c. 20 (325), LVI, 765. — Memoratus præterea Hilduinus, per, canon. Caroli III, CXXXVIII, 816.— Mercaturam in die solis exercere, conc. Northumb., id., 524. — Mercedem non accipiant sed, conc. Rhemens.. CXXXV, 405 — Mercenarius deserit oves in, canon. Hibernens., XCVI, 1292. — Meretrix quæ aliquando fuerit, conc. Eliberit.., c. 44 (362), LXXXIV, 306; CXXX, 418. — Metropolitanus omnibus si fieri, conc. Aurelian. V, c. 12, XCIX, 1005. — Militare non est delictum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 506. — Militibus autem majoribus vel, conc. apud S. Ægidium, CLI, 747. — Ministrare diaconus aut consecrare, conc. Agath., CLXXXVII, 1109. — Ministri autem altaris domini, conc. Moguntin., CXL, 809; CLXI, 568. — Ministri in quibusdam locis, conc. Aurelian., c. 2, XCIX, 1009 — Ministri vos estis, canon. S Patricii, (450). LIII, 823. — Ministri vos estis et, canon. Hibernens., XCVI, 1313. — Ministros qui fœnerant, conc. Arelat. II, c. 12 (314), XCIX, 1060; CLXXXVII, 958. — Ministrum non oportet orario, conc. Laodic., c. 22 (317-331), LVI, 717; LXXXIV, 131; CXXX, 289; CLXXXVII, 138. — Miserationis intuitu æquum duximus, conc. Aurelian., CXXXII, 372. — Missarum celebritas in præcipuis, conc. Aurelian. III, c. 14, XCIX, 1021. — Missarum solemnia non ubique, conc. Tribur., c. 4, CXL, 683; CLXI, 210, 1089; CLXXXVII, 1709. — Missas die dominico sæcularibus, conc. Agath , c. 47 (506), LXXXIV, 270; CXXX, 405; CLXXXVII, 1728. — Missi quoque legales sententias, conc Carisiac., CXXXVIII, 643. — Modus autem pœnitentiæ peccata, conc. Cabillon., CXIX, 719. — Modus tempusque pœnitentiæ peccata, conc. Mogunt., CXII, 1576; CXXXII, 266; CXL, 984; CLXI, 868. — Monachi a monasterio foras, conc. Tarracon., c. 11 (516), LXXXIV, 312: CLXXXVII, 1002. — Monachi a monasterio foras, conc. Eliberit., CXXX, 423. — Monachis ad solitarias cellulas, canon. Hibern., XCVI, 1297. — Monachis sine commendatitiis, conc. Agath., c. 38, XCIX, 1053. — Monachi sunt qui, canon. S. Patricii (450), LIII, 820. — Monachi vagantes ad officium clericatus, conc. Agath., c. 27 (506), CLXXXVII, 1001. — Monachos qui cupiditatis causa, conc. Vernens., (844), CXIX, 614; CXXXVIII, 641. — Monacho uti orario vel, conc. Aurelian. I, c. 20, XCIX, 1053; CXXX, 411. — Monachos vero per unamquamque, conc. Chalcedon., c. 4, XCIX, 1052. — Monachum aut paterna devotio, conc. Toletan. IV, c. 49 (671), LXXXIV, 378; CXXX, 475; CXL, 793; CLXI, 553; CLXXXVII, 1099. — Monachum nisi abbatis sui, conc. Agath., c. 27 (506), CLXXXVII, 1109. Monachum orarium in monasterio, conc. Aurelian. I, c. 16 LXXXIV, 276; CLXXXVII, 1585. — Monachus consecrata furatus exilio, canon. Hibernens., XCVI, 1316. — Monachus cum in vita, *ibid.*, XCVI, 1288. — Monachus et virgo, canon. S. Patricii, LIII, 824. — Monachus furatus vestem et, canon. Hibernens., XCVI, 1316 — Monachus Græce, Latine unalis, *ibid.*, 1296. —Monachus inconsulto abbate vagus, *ibid.*, 1297. — Monachus qui per contumaciam, *ibid.*, 1296. — Monachus si in monasterio, conc. Aurelian. I, c. 17, LXXXIV, 276. — Monasteria puellarum longius, conc. Agath., c. 28 (344), LXXXIV, 267; CXXX, 403; CLXI, 235; CLXXXVII, 1088. —Monasteria tam virorum quam, conc. Vernens., CXXXIX, 487. Monasteria vel monachorum disciplina, conc. Arelat. V, c. 2 (354), CLXXXVII, 1086. — Monasterium novum nisi episcopo, conc. Agath., c. 27 (344), LXXXIV, 267; XCIX, 1052. — Monasterium puellarum nonnisi, conc. Epaun., c. 28, LXXXIV, 290; XCIX, 1055.— Monasterium vel oratorium constructum, conc. Roman. sub Eugenio II, c. 21 (826), CXXXIX, 495; XCVII, 695; CLXXXVII, 1055. — Moneantur capitula sæcularium personarum, canon. sub Walterio, (891), CXXXII, 719. — Moneantur etiam canonici et, *ibid.*, 720. — Monemus abbates et priores, *ibid.*, 720. — Monemus et irrefragabiliter affirmamus, conc. Roman. sub Leone IV, CLXXXVII, 902.—Monemus fidelitatem vestram ut, conc. Pistens., CXXXVIII, 718. — Monemus regiam pietatem, conc. Mogunt. (847), CXII, 1570. Morituris et desiderantibus, conc. Nicæn., c. 13 (325), XCIX, 1070. — Mortuos ecclesiæ pœnitentes, conc. Carthag. IV, c. 81 (436), LVI, 886; LXXXIV, 206; CXXX, 348; CXXXIV, 46; CLXI, 859. — Mos antiquus perduret in, conc. Nicæn., c. 6 (325), LXXXIV, 96; CXXX, 257; CLXXXVII, 347. — Mota est etiam quæstio, conc. Saponar., CXXXVIII, 665. — Mulier baptizare non præsumat, conc. Carthag IV, c. 100 (436), LVI, 884; LXXXIV, 207; XCIX, 1023; CXXX, 348; CLXI, 82, 654. — Mulier christiana quæ acceperit, canon. S. Patricii (450, LIII, 825. — Mulier cujusque adulterata, conc. Neocæsar., c. 8, (314), LVI, 756; LXXXVIII, 884. —Mulierem gravidam oportet, *ibid.*, c. 6 (314), LVI, 756. — Mulierem si duobus fratribus, *ibid.*, c. 2 (314), LVI, 444; LXVII, 54; LXXXIV, 109; LXXXVIII, 883; CX, 489; XCVIII, 89; XCIX, 1058; CXXX, 967; CXXXII, 321; CXL, 919; CLXI, 677. — Mulier enixa si vult communionem, conc. Carthag., CXL, 762; CLXI, 174 — Mulieres ad altare ingredi, conc. Laodic., c. 44 (366), XCIX, 1029. — Mulieres menstruo tempore non, conc. Moguntin., CXL, 1010. — Mulieres obtentu religionis velatæ, conc. Roman. sub Eugenio II, (826), CLXXXVII, 1385. — Mulieres quæ apud Græcos, conc. Laodic., c. 11 (364), LVI, 716; LXXXIV, 130; CXXX, 287; CLXXXVII, 184. — Mulieres quædam, ut audivimus, conc. Arelat., CXL, 931; CLXI, 685. — Mulieres vero quæ fornicantur, conc. Ancyrit, c. 21 (314), LVI, 441; XCIX, 1039. — Mulier habens virum, si, conc. Lingon., CXXIV, 1089. — Mulier quæ dormiens filium, *ibid.*, 1087. — Mulier quæ duobus fratribus, *ibid.*, 1089 — Mulier quæ quasi religionem, conc. Gangr., c. 17 (325), XCIX, 1067. — Mulier quamvis docta et, conc. Carthag. IV, c. 99 (436), CXXXII, 372; CXL, 808; CLXXXII, 138 1800; LVI, 884; LXXXIV, 207; XCIX, 1029; CXXX, 348; CLXI, 567, 654. — Mulier si cum muliere, conc. Ancyrit., CXXXII, 272; CXL, 924; CLXI, 681. — Mulier si nupserit, conc. Neocæsar., c 2 (314), LVI, 755. —Mulier si sine licentia, conc. Compend., CXXXII, 309; CXL, 822; CLXI, 622. — Mulier vel parens vel, conc. Eliberit., CXXXII, 311. — Multa Deus facit in homine, conc. Arausic. II, c. 20 (529), XLV, 1788; LI, 727; LXVII 1148 — Multæ super hoc capitulum, conc. Toletan. XI, c. 9 (723), LXXXIV, 462; CXXX, 545; CLXI, 366.—Multæ super hoc capitulum, conc. Toletan. XIII. c. 11 (721), LXXXIV, 498. — Multas gratias vobis agimus, conc. Pistens., CXXXVIII, 699. — Multi contra canonum constituta, conc. Toletan. III, c. 19 (627), LXXXIV, 355; CXXXII, 198; CXXXIX, 1491; CXL, 676; CLXI, 1085. — Multi contra canonum constituta, conc. Wormat., CLXI, 203. — Multi quod non sine dolore, conc. Cabillon., id. 892. — Multis conciliis hoc statutum, conc. Carth. III, c. 42 (436), LXVII, 197; LXXXIV, 195; LXXXVIII, 929; CXXX, 336; CLXXXVII, 1011. — Multitudinis autem credentium, canon. Remigii, CII, 1110. — Multorum casuum experientia, conc. Tarracon., c. 8 (554), LXXXIV, 312; CXL, 678; CXXXIV, 54; CLXI, 206. — Multorum causa experientia magistrante, conc. Eliberit., CXXX, 423. — Multorum de clero precibus, conc. Ebroic., CXLVII, 261. — Multum querela hæc, conc. Toletan. III, c. 20 (627). LXXXIV, 355; CXXIX, 694. — Multum vero distant damna, canon. Remigii., CII, 1098.

N

Nam cum primo omnium, conc. Taurinat , c. 1, LXXXIV, 247.—Nam et hæc præcavenda, conc. Toletan.

II, CXXX, 440. — Nam et hæc salubriter, conc. Toletan. XI, c. 5 (565), LXXXIV, 566; CV, 684; CXL, 780; CLXI, 667. — Nam et hoc secundum, conc. Narbon., c. 3, LXXXIV, 611. — Nam et quibusdam qui, conc. Cabillon., CXL, 995; CLXI, 877. — Nam qui iram corde, canon. Hibernens., XCVI, 1316. — Nam si armis compugnaverit, ibid., 1293. — Nam si quis publicam, conc Aurelian., CXL, 869; CLXI, 812. — Natura humana etiam, conc. Arausic. II, c. 19 (529), XLV, 1788; LI, 726; LXVII, 1148. — Naves autem quæ propter, conc. Ticin., I, CXXXVIII, 573. — Ne absolutos lapsos in, conc. Lingon., CXXIV, 1078. — Ne ad nuptiarum ornatum, conc. Arvern. II, c. 6. LXXXIV, 292; XCIX, 1069; CXL, 695. — Ne alicui forte videatur, conc. Metens., CXXXVIII, 739. — Ne aliquis clericus arma, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ne aliquis clericus res episcoporum, *ibid.*, 720. — Ne aliquis laicus alterius, *ibid.*, 718. — Ne autem frustra lex, conc. Ebroicens., CXLVII, 261. — Ne ad nuptiarum ornatum, conc. Aurelian., CLXI, 200. — Ne aliquis presbyter duas, conc. Noman. sub Nicolao, CXLIII, 1316. — Nec amplius de primitivis, conc. Hippon., c. 38, XCIX, 1028. — Nec eam quæ se, conc. Chalcedon. c. 16. (451), LVI, 544. — Necessaria etenim res exsistit, conc. Roman. sub. Eugenio II, XCVII, 694. — Necessario igitur et hoc, conc. Ephes., CXXXVII, 1773. — Necessarium arbitror ut, conc. Sardic. c. 13 (371), LXXXIV, 119; CXXX, 276. — Necesse est enim male jurans, conc. Toletan., CXL, 873, 1085; CLXI, 796; CLXXXXII, 1144. — Necesse enim est ut rectores, canon. Remig., CII, 1098. — Necessitate igitur cogente itineris, conc. Aurelian., CXL, 1071 — Nec illud est prætereundum, conc. Agath., CXL, 807. — Nec illud prætermittendum est, conc. Carthag. II, c. 3, (428), LVI, 866; LXVII, 183; LXXXIV, 186; LXXXVIII, 854; CXXX, 327. — Nec illud prætermittendum fuit, conc. Taurinat., c. 6. LXXXIV, 250; CXXX, 386. — Nec mulieres alloquantur aut, conc. Rhemens., CXXXV, 408. — Necnon et illud petendum, conc. Carthag., c. 61, LXVII, 202; LXXXVIII, 931; CXXXIV, 43. — Nec omnino cuiquam clericorum, conc. Carthag. c. 5 (419), LVI, 865. — Nec presbyteri qui sunt, conc. Antioch. c. 8, (341), LXVII, 62. — Ne cui liceat res, conc. Arvern. II, c. 13, LXXXIV, 297. — Nec ut ingrediatur thermas, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 510. — Nec vero illa occasio, conc. Rhemens. CLXXXIX, 686 — Nec vero solam patrum, conc. Ebroicens., CXLVII, 252. — Nec vestra sanctitas præjudicat, conc. Carthag. VI, CXXX, 355; CLXI, 332. — Ne de eo fortasse, conc. Agath., CX, 491. Ne episcopi vero parœcias, conc. Toletan. III, c. 19, XCIX, 1049. — Ne episcopus vel sacerdos, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ne feminæ suo potius, conc. Eliberit. c. 81 (362), LXXXIV, 310; CXXX, 420. — Ne fiant ordines nisi quatuor, conc. Claromont., CLXII. 719. — Ne filii presbyterorum, diaconorum, *ibid.* — Ne frater super torum, conc. Aurelian., CX, 486. — CXXXII, 321. — Ne idem ordo ecclesiæ, conc. Ebroicens., CLXVII, 248. — Nec illud fratres scribere, conc. Valentin., c. 4 (413), LXXXIV, 247; CXXX, 381. — Nec in altari in quo missam, conc. Urbic., CXL, 722; CLXI, 260. — Ne interventor episcopus in, conc. Hippon., c. 74, XCIX, 1010. — Ne in una civitate, conc. Nicæn., c. 10 (325), XCIX, 1006. — Ne invito denuntietur ut, conc. Matiscon., CLXI, 1219. — Ne Judæi administratorio usu, conc. Meldens., CXL, 903; CLXI, 910 Ne Judæi christianis, conc. Arvern. I, c. 7, LXXXIV, 292. — Ne Judæi christianis judices, conc. Matiscon. I, c. 13, XCIX, 1063 — Ne Judæi christianis præliis, conc. Matiscon, CLXI, 826. — Ne laici decimam partem, conc. Claromont, CLXII, 718. — Ne laicus nisi religione, conc. Epaunens., c 27, LXXXIV, 290; XCIX, 997. — Ne liceat clericum in duarum, conc. Chalcedon., c. 10 (450), LVI, 858.

Neminem absolute ordinari, *ibid.*, c. 6 (450), LXVII, 86; LXXXIV, 167; CXXX, 310; CLXXXVII, 355. — Neminem exhiberi de provincia, conc. Roman., CLXXXVIII, 688. — Neminem quisquam peccantem clericum, conc. Roman. sub S. Sylvestro, id., 235. — Nemini clericorum auferri debet, canon. Hibernens., XCVI, 1313. — Nemo ad sacrum ordinem, conc. Melphiens., CLXXXVII, 182. — Nemo alienus fuerit in, canon. Hibernens, XCVI, 1303. — Nemo clericorum ultra hæc, canon sub Attone, CXXXIV, 29. — Nemo clericum quemlibet, conc. Roman. sub S. Sylvestro (326), VIII, 839. — Nemo clericus vel diaconus, *ibid.*; CLXI, 1189. — Nemo comes neque loco, canon. sub Widone, CXXXVIII, 801. — Nemo contemnat neque transgrediatur, conc. Tribur., CXL 873; CLXI, 856. — Nemo det pœnitentiam, conc. Roman. sub S. Sylvestro (324), VIII, 837. — Nemo diaconus adversus, *ibid.*, 839. — Nemo dijudicet, *ibid* — Nemo ecclesiam ædificet antequam, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Nemo ecclesiam ædificet antequam, conc. Aurelian., CXL, 675; CLXI, 201, 1084; CLXXXVII, 1708. — Nemo episcoporum vel quilibet, conc. Meldens., CLXI, 122; CLXXXVII, 855. — Nemo episcopus et abbas, conc. Claromont. (1093), CLXXXVIII, 650. — Nemo episcopus, nemo presbyter, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 504. — Nemo ex eo quod, conc. Arausic. II, c. 16 (529), XLV, 1787; LI, 726; LXVII, 1148. — Nemo feminam det viro, canon. Walliæ (960), CXXXVIII, 475. — Nemo habet de suo, conc. Arausican. II, c. 22 (529), XLV, 1788; LI, 727; LXVII, 1149. — Nemo in episcopum eligatur, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 650. — Nemo in precibus vel, conc. Carthag. III, c. 23, XCIX, 1021. — Nemo laicorum post acceptos, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 630. — Nemo nisi velamen, conc. Roman. sub S. Sylvestro (324), VIII, 839. — Nemo presbyter a die, *ibid.* — Nemo presbyterorum baptizare præsumat, conc Meldens., CXXXII, 242; CXL, 731; CLXI, 112. — Nemo quemquam peccantem, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 839. — Nemo quidquam domino recte, conc. Arausic II, c. 11 (529), XLV, 1783; LI, 725; LXVII, 1147. — Nemo quoque alterius, canon. Remigii, CII, 1108. — Nemo tempore quadragesimæ, conc. Rhemens., CXXXV, 407. — Nemo vestrum capellam alicui, canon. sub Hincmaro, CXXV, 802. — Ne opertorio dominici corporis, conc. Arvern. I, c. 5, LXXXIV, 291; CXL, 694. — Neophyti aliquandiu et lautioribus, conc. Carthag. IV, c. 86 (436), LVI, 883; LXXXIV, 206; XCIX, 1022; CXXX, 348; CXL, 730; CLXI, 112; CLXXXVII, 1859. Neophytus qui nuper baptizatus, conc. Bracar. II, c. 22 (610), LXXXIV, 578. — Ne parochias cujuslibet, conc. Arvern. I, c. 8, id., 292. — Ne passim episcopus multitudinem, conc. Hispalens., CXL, 383; CLXI, 388. — Neque dimissus ab uxore, conc. Milevit., CLXI, 633. — Neque ingenuus neque servus, conc. Parisiens., c. 22 (554), LXXX, 455. — Neque judex clericum absque, conc. Matiscon. I, c. 7, XCIX, 1037. — Neque mancipia ecclesiastica quisquam, conc Carisiac, CXL, 707; CLXI, 253. — Neque permittendum est ut, conc. Carthag., c. 33 (619), LVI, 872. — Neque presbyteri ad regiones, conc. Antioch., c. 8 (341), LXXXIV, 126; XCIX, 1011; CXXX, 281. — Neque qui, post baptismum, conc. Taurinens., XCIX, 999.

Ne quis autem statutum, conc. Ebroicens., CXLVII, 242. — Ne quis clericorum arma, conc. Rhemens., CXLII, 1437. — Ne quis clericus vel laicus, *ibid.* — Ne quis communicet de altari, conc. Claromont., CLXII, 719. — Ne quis cum aliquibus, conc. Rhemens., CLXII. 1437. — Ne quis doctoris sibi nomen, conc. Cæsaraug. I, c. 7, LXXXIV, 317; CXXX, 426. — Ne quis episcoporum vel, conc. Nicæn, c. 3 (325), XCIX, 1043. — Ne quis ex his, *ibid.*, c. 1 (325), id., 996. — Ne quis in atriis ecclesiarum, conc. Remens., CXLII, 1437. — Ne quis incestuosæ conjunctioni, *ibid.* — Ne quis jejunet die, conc. Cæsaraug. I, c. 2, LXXXIV, 315; CXXX, 425; CLXXXVII, 1786 — Ne quis laicorum ecclesiasticum, conc. Rhemens, CXLII, 1437. — Ne quis legitima uxore derelicta, *ibid.* — Ne quis monachus vel clericus, *ibid.* — Ne quis ordinetur in gradu, conc. Chalcedon., c. 6 (450), XCIX, 1007. — Ne quis pauperes homines, conc. Rhemens., CXLII, 1437. — Ne quis pro sepultura, *ibid.*, CLXI, 83. — Ne quisquam præsumat clericum, canon. Hibernens., XCVI, 1289. — Ne quis sacros ordines, conc. Rhemens, LXLII, 1137. — Ne superstes frater torum, conc. Aurelian. I, c 14, CXXX, 410; LXXXIV, 276. — Ne quis sine electione, conc. Rhemens, CXLII. 1437. — Ne tamen coarguantur catholici, conc. Ebroicens., CXLVII, 249. — Ne unus episcopus episcopum, conc. Telens., c. 2 (418), LVI, 727; LXXXIV, 237. — Ne vero gravitas utriusque, conc. Ebroicens., CXLVII, 241 — Nihil aliud in Ecclesia, conc. Aurelian., CXL, 712, 1072; CLXI, 256. — Nihil contra ordinis statum, conc Toletan. VII, c. 2 (684), LXXXIV, 406; CXXX, 496; CLXI, 194; CLXXXVII, 752. — Nihil in altari ponatur nisi, conc. Rhemens., CXL 1072. — Nisi pro pace facienda, conc Aurelian., id., 1084. — Nobilis homo vel ingenuus, conc. Tribur., CXXXII, 342; CXL, 912; CLXXXVII, 608. — Nobis et fratribus nostris, conc. Marsn. I, CXXVIII, 555. — Nobis igitur ratio persuasit, conc. Toletan. VI, CXL, 901; CLXI, 907. — Nocte vero sancta Nativitatis, canon. Remig., CII, 1103 — Nolite mirari charissimi qui, canon. sub Attone, CXXXIV, 40. — Nolite quasi per precationem, canon. Hincmari, CXXV, 801. — Nolite quasi pro aliquo, canon. Hincmari, CXXV, 801. — Non ad eorum, canon. sub S. Patricio (450), LIII, 819. — Nonne intentionis admonitu, conc. Toletan. VIII, CXXX, 513. — Non aliter placuit ut, conc. Toletan. IV, c. 23 (671), LXXXIV, 374; CXXX, 471. — Non amplius quam duos, conc. Toletan., CLXL, 227. — Non autem liceat communicare, conc. Antioch., CXL, 867;

CLXI, 852. — Non concedendum catholicis quæ, conc. Laodic., c. 9 (364), LVI, 715; LXXXIV, 130. — Non concedendum esse in, *ibid.*, LXVII, 70; XCIX, 1050; CXXX, 287. — Non concedendum hæreticis, *ibid.*, c. 6 (364), LVI, 715; LXXXIV, 129; CXXX, 287. — Non debere sanctimoniales, conc. Moguntin., CXL, 811. — Non debere sanctimoniales in, conc. Cabillon., XLXI, 570. — Non debet enim ut a patribus, canon. Remig., CII, 1101. —Non debet facere quidquam, canon. Hibernens., XCVI, 1294. — Non debet fidejussor dari, canon. Walliæ. (940), CXXXVIII, 477. — Non debet fraudare pater, canon. Hibernens., XCVI, 1291. — Non debetis ad ecclesiam, canon. sub Theodulfo, CXXXIV, 43. — Non debet ordinari episcopus, conc. Bracar II, c. 3 (610), LXXXIV, 574; CXXX, 578; CLXXXVII, 345. — Non debet presbyter injungere, canon. sub Attone, CXXXIV, 45. — Non decet rectores ecclesiæ, conc. Bracar. III, c. 8 (715), LXXXIV, 590; CXXX, 593. — Non ecclesia quærere et, canon. Hibernens., XCVI, 1314. — Non enim eis licebit, conc. Moguntin., CXXXII, 290. — Non ergo gravius peccatum, canon. Remigii, CII, 1105. — Non est dignus fidejussor, canon. Hibernens., XCVI, 1292. — Non est dubium a sanctis Patribus, conc. Cæsaraug. III, c. 3 (729), LXXXIV, 320. — Non est permittendum turbis, conc. Laodic., CLXXXVII, 329. — Non est populis concedendum, conc. Laodic., c. 13, XCIX, 1046. — Non habenti necessitatem nec, conc. Carthag. I, CLXXXVII, 916. — Non ignoramus pœnas et, conc. Ebroic., CXLVII, 243. — Non ignoratis, fratres, conc. Sardic., c. 20 (347), LVI, 584; LXXXIV, 122; CXXX, 278. — Non ignoratis quæ et quanta, conc. Sardic., c. 21 (347), LVI, 838. — Non invitatos episcopos ultra, conc. Constantin. I, c. 3 (418), LVI, 723; LXXXIV, 136; CXXX, 291; CLXXXVII, 792. — Non jurare omnino, canon. S. Patricii (450), LIII 821.

Non liceat ad concilium, conc. Bracar. II, c. 19 (610), LXXXIV, 577. — Non liceat ad sortilegos, conc. Antissiod., LXXII, 763. — Non liceat agere diem, conc. Bracar. II, CXXX, 586. — Non liceat alicui metropolitano, conc. Constantin. III, CLXXXVII, 915. — Non liceat ante duas, conc. Bracar. II, c. 49 (610), LXXXIV, 581; CXXX, 384; CLXXXVII, 1819. — Non liceat christianis prandia, *ibid.*, c. 69 (610), LXXXIV, 584; CXXX, 584; CXL, 839; CLXI, 759. — Non liceat christianis tenere, *ibid.*, c. 72 (610), LXXXIV, 584; CV, 685; CXXX, 586; CXL, 835; CLXI, 755; CLXXXVII, 1346. — Non liceat clericis incantatores, *ibid.*, c. 59 (610), LXXXIV, 582; CXXX, 585. — Non liceat clericis vel, *ibid.*, c. 70 (610), LXXXIV, 584; CXXX, 586; CLXXXVII, 509. — Non liceat clericum conscribi, conc. Chalcedon., c. 10, XCXI, 1008. — Non liceat clericum in judicium, conc. Carthag., CXIX. 420. — Non liceat communicare, conc. Bracar. II, c. 84 (610), LXXXIV, 586; CXXX, 388; CLXI, 833. — Non liceat cuilibet ex lectoribus, conc. Bracar. I, CLXXXVII, 138. — Non liceat cuilibet ministeria, conc. Bracar II, CXXX, 584. — Non liceat diaconum ante, c. 40 (610), LXXXIV, 581; CXXX, 584. — Non liceat episcopo matrici, conc. Carthag., c. 40 (419), LVI, 874. — Non liceat fieri rebaptizationes, conc. Carthag. IV, CLXI, 94, 1064; CLXXXVII, 1833. — Non liceat fenerari, conc. Laodic., LVI, 715; LXXXIV, 129; CXXX, 287; CLXXXVII, 244. — Non liceat in collectione, conc. Bracar. II, c. 74 (610), LXXXIV. 584; CXXX, 587; CXXXII, 353; CXL, 836; CLXI, 756. —Non liceat iniquas observationes, *ibid.*, c. 73 (610), LXXXIV, 584; CXXX, 586; CLXI, 756; CLXXXVII, 1368.—Non liceat in pulpito, *ibid.*, c. 45 (610), LXXXIV, 581; CXXX, 584; CLXXXVII, 431. — Non liceat in quadragesima, *ibid.*, c. 48 (610), LXXXIV, 581; CXXX, 584, CLXXXVII, 1647. — Non liceat Kalendis Januarii, conc. Antissiod., LXXI, 761. — Non liceat mulieres in, conc. Bracar. II, c. 42 (610), LXXXIV, 581; CXXX, 584. — Non liceat mulieribus christianis, c. 75 (610), LXXXIV, 684; CXXX, 587; CXXXII, 353; CXL, 836; CLXI, 655, 756. — Non liceat ordinationem, conc. Laodic., c. 4, LVI, 715; LXXXIV, 139; CXXX, 287. — Non liceat populo electionem, conc. Bracar. II, c. 1 (610), LXXXIV, 574; CXXX, 577; CXL, 552; CLXI, 348; CLXXXVII, 330. — Non liceat præter canonicos, conc. Laodic., c. 15, LVI, 716; LXXXIV, 131; CXXX, 288. — Non liceat presbytero prius, conc. Bracar. II, c. 53 (610), LXXXIV, 582; CXXX, 585. Non liceat quemlibet clericum, co..c. Bracar. c. 64 (660); LXXXIV, 583; CXXX, 585. — Non liceat cuilibet ministeria, conc. Bracar., CLXXXVII, 139. — Non liceat quinta feria, conc. Bracar. II, c. 50 (610), LXXXIV, 581; CXXX, 585; CLXXXVII, 1783. — Non liceat sacerdotes vel, *ibid.*, c. 61 (610), LXXXIV, 583; CXXX, 585; CLXXXVII, 252. — Non liceat sacerdotibus vel, *ibid.*, c. 60 (610), LXXXIV, 583; CXXX, 585.

Non licere autem episcopum, conc. Sardic., c. 9, LVI, 834. — Non licere clericis post, conc. Chalced., c. 22 (450), LVI, 860; LXXXIV, 171; LXXXVIII, 905; CXXX, 313; CLXXXVII, 913; CV, 881. — Non licere clericis post mortem, *ibid.* (450), LXVII, 92. — Non licere clericum in, *ibid.*, c. 10 (450), LVI, 542; LXXXIV, 170; LXXXVIIII, 903; CV, 876; CXXXII, 238; CXL, 643; CLXI, 495, 1146; CXCIV, 1254. — Non licere clericum in, *ibid.* (450), LXVII, 88. — Non licet abbati filios, conc. Antissiod., LXXII, 765. — Non licet abbati vel monacho, *ibid*, LXXII, 765; CLXI, 91, 1063; CLXXXVII, 1852. — Non licet absque Paschæ, *ibid.*, LXXII, 764 — Non licet christianis traditionem, conc. Bracar. II, CXXXII, 353.—Non licet comprehensos in, conc. Antissiod., LXXII, 763. — Non licet consobrinam, hoc est, *ibid.*, 765. — Non licet cum excommunicato, *ibid.*, 766. — Non licet diacono vel, *ibid.*, 764. — Non licet die dominico, *ibid.*, 764. — Non licet duas sorores, *ibid.*, 765. — Non licet episcopo manibus, conc. Agath., CLXXXVII, 413. — Non licet episcopo nec abbati, conc. Lugdun., CXL, 677; CLXI, 205. — Non licet imperatori vel cuiquam, conc. Roman. sub Symmacho, CLXI, 314, 1115. — Non licet ergo imperatori, conc. Roman. sub Adriano, *ibid.*, 903. — Non licet in baptisterio, conc. Antissiod., LXXII. 764. — Non licet in ecclesia, *ibid.*, 765. — Non licet in ecclesia, conc. Leptinens. (743), LXXXIX, 822. — Non licet in illo, *ibid.*, 822. — Non licet in vigilia, conc. Antissiod., LXXII, 764. — Non licet mortuis Eucharistiam, conc. Leptinens. (743), LXXXIX, 822. — Non licet in altario, conc. Antissiod., LXXII, 763. — Non licet mortuis osculum, conc. Agathens., CXL, 724; CLXI, 261. — Non licet mortuis nec, conc. Antissiod., LXXII, 764. — Non licet mortuum super, *ibid.* — Non licet mortuum super, conc. Leptin. (743), LXXXIX, 822. — Non licet mulieri manum, conc. Antissiod., LXXII, 766. — Non licet mulieri nuda, *ibid.* — Non licet presbytero aut, *ibid*, 764. — Non licet presbytero aut, *ibid.*, 766. — Non licet presbytero in, *ibid.* — Non licet presbytero inter, *ibid.* — Non licet presbytero nec, *ibid.*, 765. — Non licet presbytero nec, *ibid.*, 766. — Non licet presbytero post, *ibid.*, 765. — Non licet relictæ presbyteri, *ibid.* — Non licet super uno, *ibid.*, 764. — Non licet ut aliquis, *ibid.*, 765. — Non licet ut filiam, *ibid.* — Non licet ut nepos, *ibid.* — Non licet ut relictam, *ibid.* — Non licet vigilia Paschæ, conc. Leptinens. (743), LXXXIV, 822. — Non magnopere antiqui hostis, conc. Turonens., CXC, 389. — Non minus mala consuetudo, conc. Sardic., c. 1 (371), LVI, 400; LXXXIV, 115; LXXXVIII, 889; CXXX, 267; CXL, 569; CLXI, 381. — Nonne directa sunt verba, conc. Roman. sub Symmacho, CLXI, 515. — Non Noe, Cham filium, canon. Hibernens., XCVI, 1297. — Nonnulli diacones in tantam, conc. Tolet. IV, c. 39 (671), LXXXIV, 377; CXXX, 474; CLXI, 506; CLXXXVII, 439. — Nonnulli monachorum egredientes, *ibid.*, c. 52 (671), LXXXIV. 378; CXXX, 475. — Nonnulli sacerdotes post dictam, *ibid.*, c. 18 (671), LXXXIV, 372; CXXX, 469. — Nonnulli sacerdotum per Hispanias, conc. Toletan. IV, c. 10 (671), LXXXIV, 369; CXXX, 467.

Nono capitulo admonemus jejunium, canon. sub Odone, (942), CXXXIII, 949. — Nono decimo ut aliud, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 626. — Nono, jubendum est eisdem, *ibid.*, 625. — Non oportere absolute, conc. Chalcedon., c. 11 (450), LXXXIV, 28. — Non oportere monachum vel, conc. Nicæn. II, CXXIX, 488. — Non oportet a Judæis azyma, conc. Laodic., c. 38 (364), LVI, 719; LXXVIV, 153. — Non oportet a Judæis vel, *ibid.*, c. 37 (364), LVI, 719; LXXXIV, 133; CXXX, 290. — Non oportet aliquid aliud, conc Bracar. II, c. 55 (610), LXXXIV, 582; CXXX, 585; CLXXXVII, 1732. — Non oportet altaris ministros vel, conc. Laodic., c. 54 (364), LVI, 720; LXXXIV, 134; CXXX, 290. — Non oportet altaris ministrum, *ibid.*, c. 41 (364), LVI, 719; LXXXIV, 133; CXXX, 290. — Non oportet a Septuagesima, conc. Ilerdens, CLXXXVII, 1647. — Non oportet christianos judaizare, conc Laodic., c. 29 (364), LVI, 718; LXXXIV, 132; XCIX, 1050; CXXX, 289. — Non oportet christianos ad, *ibid.*, c. 53 (364), LVI, 720; LXXXIV, 134; CXXX, 290. — Non oportet christianos derelicta, *ibid.*, CXXX, 289. — Non oportet clericos comam, conc. Bracar. II, c. 66 (610), LXXXIV, 583; CXXX, 586. — Non oportet clericos habentes, conc. Chalcedon., c. 9 (450), XCIX. 1056. — Non oportet clericos ignaros, conc. Bracar. II, c. 68 (610). LXXXIV, 583; CXXX, 586; CLXXXVII, 1714. — Non oportet clericos spectaculis, conc. Laodic., c. 54 (364), XCIX, 1046. — Non oportet clericos vel, conc. Bracar. II, c. 65 (610), LXXXIV, 583; CXXX, 586. — Non oportet clericos vel laicos, conc. Carth., CXL, 683; CLXI, 560. — Non oportet cum hæreticis, conc. Laodic., c 33 (364), LVI, 178; LXXXIV, 132; CXXX, 289. — Non oportet cum ho-

minibus, conc. Agath., CLXXXVII, 1427. — Non oportet cum paganis, conc. Laodic., c. 39 (364), LVI, 719; LXXXIV, 133; CXXX, 290. — Non oportet diaconum coram, *ibid.*, (364), CLXXXVII, 438. — Non oportet episcopos ad, *ibid.*, c. 40 (364), LVI, 719; LXXXIV, 133; CXXX, 290. — Non oportet episcopum vel, conc. Nicæn. (325), CLXXXVII, 755. — Non oportet exorcizare, conc. Laodic., c. 26 (364), LVI, 717; LXXXIV, 132; CXXX, 289; CLXXXVII, 355. — Non oportet hæreticorum benedictiones, *ibid.*, c. 32 (364) LVI, 718; LXXXIV, 132; CXXX, 289; CLXXXVII, 509. — Non oportet in basilicis, *ibid.*, (364), CXXX, 289; CLXXXVII, 323. — Non oportet in domibus, *ibid.*, c. 58 (364), LXXXIV, 135. — Non oportet in domiciliis, *ibid.*, CXXXII, 202. — Non oportet in dominicis, *ibid.*, c. 28 (364), LVI, 178; LXXXIV, 132; XCIX, 1029. — Non oportet in Quadragesima, *ibid.*, c. 52 (364), LVI, 720; LXXXIV, 134; CXXX, 290; CLXI, 594. — Non oportet in Quadragesima, *ibid.*, c. 51 (364), LVI, 720; LXXXIV, 134; CXXX, 290; CLXXXVII, 1647. — Non oportet in Quadragesima, *ibid.*, c. 50 (364), LVI, 720; LXXXIV, 134; CXXX, 290; CLXXXVII, 1783. — Non oportet in Quadragesima, *ibid.*, c. 49 (364), LVI, 720; LXXXIV, 134; XCIX, 1050; CXXX, 290. — Non oportet insacratos ministros, conc. Agath., CLXXXVII, 138. — Non oportet intra domum, canon. Hibernens., XCVI, 1314. — Non oportet in vicis, conc. Laodic., c. 57 (364), LVI, 720; LXXXIV, 134; CXXX, 291; CLXXXVII, 386. — Non oportet judices ecclesiæ, canon. Hibernens., XCVI, 1288. — Non oportet judices tam, *ibid.*, 1308. — Non oportet lectores aut, conc. Laodic. (364), CLXXXVII, 138. — Non oportet ministros altaris, *ibid.*, c. 27 (364), LVI, 717; LXXXIV, 132; XCIX, 1011; CXXX, 289; CXXXIX, 37; CLXI, 226, 773; CLXXXVII, 223, 1867. — Non oportet ministros vel, *ibid.*, c. 43 (364), LVI, 719; LXXXIV, 133; CXXX, 290; CLXXXVII, 394. — Non oportet ministros altaris, *ibid.*, c. 54 (364), LVI, 720; LXXXIV, 134; CXXX, 290; CLXXXVII, 232, 1868. — Non oportet ministros panem, *ibid.*, c. 25 (364), LVI, 717; LXXXIV, 132; CXXX, 289; CLXXXVII, 438. — Non oportet clericos servientes, *ibid.*, c. (364), CLXXXVII, 229. — Non oportet ministrum altaris, *ibid.*, c. 41 (364), LVI, 719; LXXXIV, 133; CXXX, 290. — Non oportet monachos fieri, canon. Hibernens., XCVI, 1296. — Non oportet mulieres ingredi, conc. Laodic., c. 45 (364), LVI, 719; LXXXIV, 133; XCIX, 1067; CXXX, 290. — Non oportet neophytum, *ibid.*, c. 3 (364), LVI, 715; LXXXIV, 129; CXXX, 287. — Non oportet oblationes, *ibid.*, c. 58 (364), LVI, 721; CXXX, 291. — Non oportet omnem christianum, *ibid.*, c. 34 (364), LVI, 718; LXXXIV, 132; CXXX, 289. — Non oportet post duas, *ibid.*, c. 44 (364), LVI, 729; LXXXIV, 133; CXXX, 290. — Non oportet presbyteros ante, *ibid.*, c. 56 (364), LVI, 720; LXXXIV, 134; CXXX, 290; CLXXXVII, 451. — Non oportet psalmos, *ibid.*, c. 59 (364), LVI, 721; LXXXIV, 135; CXXX, 291. — Non oportet psalmos compositos, conc. Bracar. II, c. 67 (610), LXXXIV, 583; CXXX, 586. — Non oportet sacerdotes vel, conc. Laodic., c. 55 (364), XCIX, 1041. — Non oportet sacris officiis, *ibid.*, CLXI, 747, 1317; CLXXXVII, 1347. — Non oportet subdiaconos licentiam, *ibid.*, CLXXXIV, 138. — Non oportet vocatos episcopos, *ibid.*, 99. — Non ordinandos clericos nisi, conc. Carth. IV, c. 14. (436), LXXXIV, 28. — Non placuit laicos ad statuendum, conc. Roman. sub Symmacho, CLXXXVII, 1052; CXCIV, 1224. — Non potest aliquis medicus, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 510. — Non potest erga homines esse, conc. Toletan. IV, c. 64 (671), LXXXIV, 381; CXXX, 477; CLXXXVII, 644. — Non putandum est contra, conc. Emerit., c. 21 (704), LXXXIV, 624. — Non reconcilientur pœnitentes si, conc. Mogunt., CXL, 1010; CLXI, 892. — Non reddet ecclesia in, canon. Hibernens., XCVI, 1300. — Non satis viriliter avaritia, conc. Turonens., CXC, 389. — Non semel sed sæpius, conc. Aurelian., CLXXXVII, 1091. — Non solum autem qui, conc. Toletan., CXL, 630; CLXI, 477. — Non solum ille reus est, conc. Nicæn. II, CLXXXVII, 866. — Non spernendam esse fidem, conc. Constantin. I, c. 1 (381), LVI, 722; LXXXIV, 135; CXXX, 291. — Non tam esca et, canon Hibernens., XCVI, 1297. — Non tam mala consuetudo, conc. Sardic. (347), VIII, 1317. — Non transmigrandum de civitate, conc. Chalcedon., CV, 375. — Non ullo fulti dogmate, conc. Roman. sub Bonifacio, CLXI, 549. — Nonus abusionis gradus est, canon. Hibernens., XCVI, 1289. — Non velandas esse virgines, conc. Cæsaraug. I, c. 8, LXXXIV, 318; CXXX, 426. — Non violandam esse fidem, conc. Constant (381), LXVII, 76. — Nos ad fidem confirmandam, conc. Chalcedon., LXXXVIII, 456.

Nostræ majestati reclamaverunt patres, conc. Ticin. III, CXXXVIII, 618. — Nostri seniores sicut audistis, conc. Silvacens., CXXXVIII, 601. — Nostris etiam decanis ruralibus, conc. Bajoc., CXLII, 1439. — Nota et proh dolor, conc. Metens., CXXXVIII, 655. — Notandum quod a sapientibus, canon. Hibernens., XCIV, 1296. — Notum fieri volumus omnibus, conc. Pistens., CXXXVIII, 715. — Nova actione didicimus quosdam, conc Hispalens. II, c. 9 (657), LXXXIV, 597; CXXX, 599. — Nova actione didicimus quosdam, conc. Bracar., CXL, 571; CLXI, 383. — Novatianos etiam excludendos, conc. Laodic., c. 7 (364), LVI, 715; LXXXIV, 129; CXXX, 287. — Novatianum in communionem, conc. Arelat. II, c. 9, LXXXIV, 242; CXXX, 380. — Noverint autem conditores basilicarum, conc. Toletan. IV, CLXI, 1083; CLXXXVII, 803. — Noverit charitas vestra, fratres, conc. Rothom., CXL, 856; CLXI, 844, 1231. — Noverint falsi testes quod, conc. Agath., CXL, 911. — Nulla lucra negotiationis pœnitentibus, conc. Lingon., CXXIV, 1083. — Nulla officia publica Judæis, conc. Toletan. III, CLXXXVII, 296. — Nulla pene res disciplinæ, conc. Toletan. IV, c. 3 (671), LXXXIV, 366; CXXX, 464; CXXXIV, 34. — Nulla professa vel vidua, conc. Toletan. I, c. 9 (435), LXXXIV, 330; CXXX, 435. — Nulla pugnæ aut homicidii, canon. sub Edmundo. (944), CXXXVIII, 481. — Nulla ratione clerici aut, conc. Ticin. I, id., 563. — Nulla ratione clerici aut, *ibid.*, 571. — Nulla ratione clerici aut, conc. Parisiens. CXL, 663; CLXI, 506; CLXXXVII, 436. — Nulli archiepiscopi, primates, canon. Remigii, CII, 1105. — Nulli civium Paschæ, Natalis, conc. Aurelian. I, CLXXXVII, 1783. — Nulli clerico licet tabernam, conc. Constant III, id., 229. — Nulli clericorum extraneorum, conc Agath., c. 10, XCIX, 1046. — Nulli de servili conditione, conc. Tribur., CLXXXVII, 291. — Nulli episcopi vel clerici, conc. Carth., III, id., 224. — Nulli episcoporum liceat res, canon. sub Ludovico II, id. 757. — Nulli episcoporum liceat res, conc. Toletan. III. CXXXIX, 495. — Nulli episcoporum liceat res, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 695; CLXXXVII, 894. — Nulli episcoporum liceat, conc. Roman. sub Leone IV, CLXXXVII, 1017. — Nulli episcoporum licere, conc. Antioch., c. 23 (341), LVI, 799. — Nulli ex propinquitate sui, conc. Lugdun., CXL, 782; CLXI, 668, 1301; CLXXXVII, 1672. — Nulli fidelium dubium est, conc. Trosleian (909), CXXXII, 686. — Nulli liceat alienare rem, conc. Sylvanec. CXL, 706. — Nulli liceat episcopo vel, conc. Chalcedon., c. 3 (451), XCIX, 1042. — Nulli liceat episcoporum a, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 696. — Nulli liceat excepta causa, *ibid.*, 698. — Nulli liceat ignorare quod, conc. Lingon., CXXIV, 1099. — Nulli liceat in Normannia, conc. Lillebon., CXLIX, 1351. — Nulli liceat porrigere corpus, canon. sub Attone, CXXXIV, 42. — Nulli liceat uno tempore, conc. Arelat., CXL, 818; CLXI, 618. — Nulli liceat uno tempore, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 698. — Nulli licuit inimicum quærendo, conc. Lillebon., CXLIX, 1330. — Nulli licuit in Normannia, *ibid.* — Nulli licuit in Normannia, *ibid.* — Nulli licuit in Normannia, *ibid.*, 1031. — Nulli licuit in Normannia, *ibid.* — Nulli omnino clerico, conc. Rom. sub S. Sylvestro (324), VIII, 826. — Nulli sacerdotum suos liceat, canon. sub Attone., CXXXIV, 40. — Nullis meritis gratiam Dei, conc. Arausic. II (529), LVII, 1148. — Nullis vita præsulum perturbari, conc. Toletan. XI, c. 5 (723), LXXXIV, 459; CXXX, 543. — Nulli tonsura detur nisi, conc. Rhemens., CXXXV, 407. — Nullum absolute ordinari debere, conc. Chalcedon., c. 6 (451), LVI, 540, 858; LXXXVII, 902; CXXXIV, 35; CXL, 626; CLXI, 451, 1176. — Nullum autem subdiaconorum, conc. Rom. sub S. Sylvestro (324), VIII, 835. — Nullum christianum lavacra, conc. Laodic. c. 30 (364), XCIX, 1067. — Nullum episcopum audere debere, conc. Antioch. c. 13 (341), LVI, 710; LXXXIV, 126; CXXX, 282; CLXXXVII, 790. — Nullum in utroque sexu, conc. Aurelian., CXL, 782; CLXI, 668, 1301. — Nullum ministrorum qui baptizandi, conc. Arausic., c. 2 (479), LXXXIV, 255; XCIX, 1023; CXXX, 391; CXXXII, 207; CLXXXVII, 1839. — Nullum oportet fraudare filios, canon. Hibernens., XCVI, 1298. — Nullum peregrinorum clericorum, conc. Antioch., c. 7 (341), LVI, 708. — Nullum presbyterum in alicujus, canon. sub Attone, CXXXIV, 56. — Nullum presbyterorum in plebe, conc. Vasens., CXL, 740, CLXI, 122. — Nullum recipi in monasteriis, conc. Chalcedon., CLXI, 915. — Nullum sine dote fiat, conc. Arelat., CXL, 816; CLXI, 616, 1245; CLXXXVII, 1449. — Nullum sine formata, conc. Antioch., c. 7 (341), LVI, 795; LXXXIV, 124; CXXX, 281; CLXXXVII, 358. — Nullum vero recipere in, conc. Chalcedon., CXL, 797; CLXI, 575.

Nullus abbas pretium sumere, conc. Meldian., CLXXXVII, 542. — Nullus abbas vel monachus, conc. Eduens., id, 1094. — Nullus acolythorum vel subdiaco-

norum, conc. Rom. sub Sylvestro, id., 139. — Nullus aliqua ratione transmarinum, *ibid.*, 469. — Nullus autem rex habet, canon. Walliæ (940), CXXXVIII, 478. — Nullus aut viduam aut filiam, conc. Parisiens., CLXI, 588; CLXXXVII, 1701. — Nullus christianus Judæo, conc. Matiscon. I, c. 16, XCIX, 1065. — Nullus christianus Judæorum, *ibid.*, c. 15, XCIX, 1065. — Nullus, clerici etiam vel, conc. Agath., c. 4 id., 1054.—Nullus clericorum amplius recipiat, conc. Cæsaraug., c. 9, id., 1041. — Nullus clericorum amplius recipiat, conc. Carthag. III, CLXI, 804; CLXXXVII, 959. — Nullus clericorum a subdiacono, conc. Aurelian. III, c. 2, XCIX, 1012. — Nullus clericorum servum aut, conc. Ilerdens., c. 8 (584), LXXXIV, 324; CXXX, 424; CLXI, 224, 523, 1098; CLXXXVII, 1066. — Nullus clericorum vel alia, conc. African., c. 27, XCIX, 1042. — Nullus clericus ad gradum, conc. Altheim., CXL, 665; CLXI, 506. — Nullus clericus alium clericum, conc. Matiscon., CLXXXVII, 829. — Nullus cujusque ordinis, conc. Arelat. II, c. 13, LXXXIV, 243; CXXX, 380. — Nullus debet collegæ suo, conc. Carthag. I, c. 10, LXXXIV, 183; CXXX, 324. — Nullus deinceps regiam potestatem, conc. Ingelh., CXXXVIII, 831. — Nullus de propria cognatione, conc. Roman. sub Leone IV, CLXI, 660. — Nullus diaconus vel presbyter, conc. Arelat. II, c. 4, LXXXIV, 241; CXXX, 379. — Nullus ecclesiam magnam vel, conc. Andegav., CL, 64. — Nullus eorum qui connumerantur, conc. Constant. III, CLXXXVII, 1118. — Nullus eorum qui in, conc. Nicæn. II, CLXI, 825. — Nullus episcoporum virginem, conc. Rom. sub S. Silvestro, c. 10 (324), VIII, 835. — Nullus episcoporum aut presbyterorum, conc. Tarracon., CLXXXVII, 980. — Nullus episcoporum peregrinorum, canon. apostol., LXVII, 145; LXXXVIII, 855; XCVIII, 88; CXXX, 17; CXXXII, 275. — Nullus episcopus alterius, conc. Arvern. I, c. 9, LXXXIV, 292. — Nullus episcopus a nullo, conc. Roman., CXXXIX, 495. — Nullus episcopus audeat, conc. Antioch. (341), LXVII, 62. — Nullus episcopus aut presbyter, conc. Constant. IV, CLXI, 182; CLXXXVII, 530. — Nullus episcopus cogatur ad, collect. S. Abbon., CXXXIX, 504. — Nullus episcopus de rebus, conc. Epaun., c. 8, LXXXIV, 287.—Nullus episcopus ex alia, conc. Antioch., LXXXVIII, 856; CXL, 582; CLXI, 387. — Nullus episcopus gravamen, conc. Roman., CXLVIII, 801. — Nullus episcopus in ecclesia, conc. Arvern., CLXXXVII, 515. — Nullus episcopus neque presbyter, conc. Bracar. II, c. 32 (610), LXXXIV, 579; CXXX, 583. — Nullus episcopus neque pro, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 504. — Nullus episcopus sine metropolitani, conc. Arelat., CXXX, 379; CXL, 556; CLXI, 370, 1153. — Nullus episcopus successorem, canon. Hibernens., XCVI, 1283. — Nullus episcopus vel presbyter, conc. Arelat., c. 4, XCIX, 1043. — Nullus ergo doctorum per scripta, conc. Carth., CLXI, 1194. — Nullus est ordinandus episcopus, conc. Aurelian., CXL, 553; CLXI, 349; CLXIII, 630. — Nullus etiam in præpositum, conc. Lateran., CLXIII, 1363. — Nullus ex ecclesiastico ordine, conc. Rhemens., CLXXXVII, 1158.—Nullus fidelium usque, conc. Lingon., CXXIV, 1092. — Nullus fidelium usque ad, conc. Theodon., CXL, 782; CLXI, 668, 1301.—Nullus in clericatus officio, conc. Augustan., CXXXVIII, 834. — Nullus in decanum vel, conc. Rhemens., CV, 646. — Nullus in episcopatum eligatur, conc. Benevent., CLXI, 1130; CLXXXVII, 317.—Nullus in episcopum nisi, conc. Lateran., CLXIII, 1362. — Nullus in precibus nisi, conc. incert. (744), LXXXIX, 828. — Nullus laicorum principum vel, conc. Constant. IV, CLXXXVII, 527.—Nullus laicus in reditibus, conc. Juliobon., CXLIX, 1225; CLXXXVIII, 382. — Nullus lector vel ostiarius, conc. Rom. sub S. Sylvestro, c. 9 (324), VIII, 835. — Nullus miser de quacunque, conc. Arausic. II (529), XLV, 1787; LI, 726; LXVII, 1147.—Nullus monachorum aliquid, conc. Moguntin. (847), CXII, 1570. — Nullus monachus ambitionis et, canon. Hibernens., XCVI, 1297. — Nullus monachus congregatione, conc. Aurelian. I, c. 18, LXXXIV, 276; CXXX, 411; CLXXXVII, 1095. — Nullus mortuus intra ecclesiam, conc. Moguntin. I, CXL, 723; CLXI, 261; CLXXXVII, 946. — Nullus omnino archidiaconus aut, conc. Lateran., CLXIII, 1362. — Nullus ordinetur clericus nisi, conc. Carthag. III, CLXXXVII, 224.—Nullus peregrinorum sine pacificis, conc. Antioch., c. 8 (341). LXVII, 62; LXXXVIII, 842; XCIX, 1011; CV, 876; CXXXII, 274; CXL, 648; CLXI, 491. — Nullus pœnitentem, nullus bigamum, conc. Arelat. III, c. 3 (461), LXVII, 1190; LXXXIV, 245; CXXX, 381; CXXXII, 377; CLXXXVII, 301. — Nullus pontifice Romano vivente, conc. Roman. sub Bonifacio III, CLXXXVII, 382. — Nullus præsumat aut calicem, canon. sub Theodulfo, CXXXIV, 31. — Nullus presbyter aut diaconus, conc. Nannet., CLXXXVII, 790. — Nullus presbyter confertus cibo, conc. Matiscon. II, c. 6, XCIX, 1028. — Nullus presbyter efficiatur homo, conc. Rothom. (1096), CLXXXVIII, 654. — Nullus presbyter fidelibus, conc. Mogunt., CXXXVIII, 588. — Nullus presbyterorum quando ad, conc. Nannet., CLXXXVII, 230, 1867. — Nullus presbyter sine amictu, conc. Rhemens., CXXXII, 207. — Nullus principum laicorum capellanum, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 651. — Nullus proprium filium aut, conc. Mogunt., CX, 490; CLXI, 681. — Nullus proprium filium aut, conc. Tribur., CXL, 924. — Nullus res ecclesiæ distrahat, conc. Carthag., CLXXXVII, 1075. — Nullus sacerdos in alterius, conc. Lingon., CXXIV, 1083. — Nullus sacerdos seu laicus, conc. Aurelian., CXL, 694; CLXI, 198. — Nullus sacerdotum quemquam, conc. Arvern. II, c. 2, LXXXIV, 295; CLXXXVII, 856.—Nullus sibi nomen alienum, conc. Trecens., CLXIII, 470. — Nullus sine remedio aut spe, conc. Epaunens., c. 26, LXXXIV, 290; XCIX, 1071.—Nullus sit presbyter qui, conc. Leptinens. (743), LXXXIX, 822.—Nullus unquam laicorum neque, conc. Rom. sub Stephano III, CLXXXVII, 381. — Nullus vassallus abbatissæ nec, conc. Mogunt. CXL, 807. Nullus vassallus abatissæ aut, conc. Cabillon., CLXI, 566.—Nullus vivente episcopo alius, conc. Aurelian. V, c. 12, XCIX, 1005. — Nunc de his agendum, conc. Trosleian. (909), CXXXII, 694. — Nunc ecclesia multis modis, canon. Hibernens., XCVI, 1283. —Nunc meminimus in hoc, conc. Carthag VI, CXXX, 353. — Nunc volumus vos certos, conc. Leodic., CXXXVIII, 605. — Nunquam vetitus licet, canon S. Patricii, LIII, 822.—Nuntiatum est enim sedi, canon. Remigii, CII, 1107. — Nuntiatum est nobis quod, conc. Moguntin. (847), CXII, 1572; CXXXII, 294. —Nuntiatum est nobis quod, conc. Turonens., CXL, 768; CLXI, 754. — Nuntiatum est præsenti concilio, conc. Toletan. IV, c. 51 (671), LXXXIV, 378; CXXX, 475; CXXXII, 376; CXXXIX, 489. — Nuptiali huic dationi missalis, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 482. — Nuptiis presbyter intersit qui, *ibid.*, 485. — Nusquam canones præcipiunt ut, canon. S. Abbonis, CXXXIV, 497.

O

Obedite præpositis vestris et, conc. Constant. IV, CXXIX, 150. — Obeunte Hludowico qui Romani, conc. Pontig., CXXXVIII, 770. — Obeunte Ludovico qui Romani, canon. sub Odone, CXXIV, 1125. — Obeuntibus sane episcopis, quoniam, conc. Roman. sub Innocentio, CLXXXVII, 342. — Oblationes discordantium fratrum, conc. Carthag IV, c. 93 (436), LVI, 884; LXXXIV, 207; XCIX, 1063; CV, 686; CXXX, 348; CXXXII, 355; CXXXIV, 41; CXL, 759, 1075; CLXI, 170; CLXXXVII, 425. — Obsecro vos, fratres dilectissimi, canon. sub Theodulfo, CXXXIV, 27. — Observandum de palliis ecclesiæ, conc. Arvern. I, c. 3 (835), LXXXIV, 291; XCIX, 1068. — Observandum est ut mensa, conc. Rhemens., CXXXII, 203; CXL, 693; CLXI, 197. — Observandum quoque decrevimus, conc. Tarracon., c. 10 (554), LXXXIV, 312; CLXXXVII, 976; CXXX, 423. — Obtentum est etiam a, conc. Suession., CXXXII, 341; CXXXVIII, 593. — Occasionem etiam et fomitem, conc. Teudon., CXXXVIII, 537. — Octava discussio est agitata, conc. Hispalens. II, c. 8 (657), LXXXIV, 597; CXXX, 601; CLXXXVII, 921. — Octavo capitulo observamus ut, canon. sub Odone (942), CXXXIII, 949. — Octavo decimo ut nullus, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 626. — Octavo die catechumeni, canon. sub S. Patricio (450), LIII, 821.—Octavo pronuntiandum est ut, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 624. —Offeirad euleu contra Pascha, canon. Walliæ (940), id., 472. — Offensus quis ab aliquo, canon. Hibernens., XCVI, 1316.—Offerri non liceat aliquid, canon. Apostol., LXVII, 141; LXXXVIII, 840; CXXX, 15; CXXXII, 204; CXL, 734; CLXI, 164.

Omne corpus sepultum habet, canon. Hibernens., XCVI, 1287. — Omne depositum reddatur nisi, *ibid.*, 1290. — Omne hoc constitutum erat, conc. Grateleian. (928), CXXXVIII, 464.— Omnem canonicam stabilitatem, conc. Constantin. IV, CXXIX, 152. — Omne quod in pacis, conc. Toletan. VIII, CLXI, 781, 1325; CLXXXVII, 1121. — Omne sacramentum in Ecclesia, conc. incert. (744), LXXXIX, 828. — Omne sacrificium sordida vetustate, conc. Aurelian., CXL, 762. — Omne sacrificium sordida vetustate, conc. Arelat., III, CLXI, 173. — Omnes autem basilicæ quæ, conc. Aurelian. I, c. 13, LXXXIV, 276; XCIX, 1031; CXXX, 410; CXXXII, 195; CXL, 675; CLXI, 202; CLXXXVII, 1047. — Omnes Christianos scire oportet, conc. Ticin. I, CXXXVIII, 563. — Omnes Christianos scire oportet *ibid.*, 570. — Omnes clerici, episcopi, conc. Matiscon. I, c. 10, XCIX, 1043. — Omnes clerici qui ad, conc. Carthag. IV, c. 53 (436), LVI, 884; LXXXIV, 204; CXXX, 346. — Omnes clerici qui ad, conc. Agath. c. 55, XCIX, 1047. — Omnes

clerici sive laici, *ibid.*, CLXI, 826. — Omnes clerici vel lectores, conc. Toletan. IV, 41 (671), LXXXIV, 377. — Omnes decimæ terræ sive, conc. Rothomag., CXL, 698; CLXI, 245; CLXI, 1095. — Omnes deinceps clerici, conc. Agath., c. 40 (344), CXXX, 406; LXXXIV, 269; XCIX, 1065; CLXXXVII, 1425. — Omnes dies Dominicas a, conc. Compend., CXL, 640; CLXI, 1121. — Omnes dies Dominicos cum, conc. Mogunt., CXXXII, 264; CLXI, 267. — Omnes dies Dominicos cum, conc. S. Medard., CXL, 641. — Omnes enim volumus ut, conc. Benevent., CXXXVIII, 727. — Omnes episcopi in tertia, conc. Aurelian. CXL, 660; CLXI, 503. — Omnes feminæ quæ jam, conc. Toletan. X, c. 5 (694), LXXXIV, 443; CXXX, 529; CLXI, 1177; CLXXVIII, 319; CLXXXVII, 1586. — Omnes fideles qui conveniunt, canon. Apost., CXL, 638; CLXI, 483; CLXXXVII; 1727. — Omnes fideles qui ingrediuntur, canon. Apost., LXVII, 142; LXXXVIII, 841; CXXXII, 225; CXL, 638; CLXI, 483; CXXX, 15. — Omnes homicidæ si toto, canon. Hibernens., XCVI, 1290. — Omnes pauperes et egentes, conc. Chalcedon. c. II, (450), LVI, 858; LXVII, 88; LXXXIV, 168; LXXXVIII, 855; XCIX, 1011; CXXX, 311; CXXXII, 275; CXL, 649; CLXI, 491. — Omnes pauperes et revera, conc. Chalcedon. (450), LVI, 562. — Omnes presbyteri, diaconi, epist. canonic., LVI, 893. CXXXVIII, 446. — Omnes presbyteri interfectores, conc. Tribur., CLXXXVII, 1069. — Omnes presbyteri oleum infirmorum, conc. Leptin. (743), LXXXIX, 825. — Omnes psallentes repromittimus Deo, conc. Nicæn. II, CLXXXVII, 209. — Omnes qui audent dissolvere, conc. Antioch., c. 1 (341), LVI, 706; LXVII, 60; LXXXIV, 123; LXXXVIII, 840; CXXX, 279. — Omnes qui definitiones nostras, conc. Matiscon. II, c. 4, XCIX, 1074. — Omnes qui ingrediuntur domum., conc. Antioch., c. 2 (341), LVI, 793; LXVII, 60; LXXXIV, 123; CV, 879. — Omnes qui ingrediuntur ecclesiam, *ibid.*, LVI, 706; LXXXVIII, 841; XCIX, 1028; CXXX, 280. — Omnes qui tentant solvere, conc. Antioch (341), LVI, 793. — Omnes servi vel proprii, conc. Carthag., CLXI, 918. — Omnes tam clerici quam, canon sub Carolo III, CXXXVIII, 816. — Omnes vero laicos monemus, conc. Carisiac., id., 847. — Omnia ergo quæ a cœlis, conc. Carthag. II, c. 13 (428), LXXXIV, 188; CXXX, 329. — Omnia mihi licent sed, conc. Constant. IV, CXXIX, 153. — Omnia puerilia ludibria, conc. Nicæn. II, id., 483. — Omnia quæ Deo offeruntur, conc. Aurelian., CXL, 698; CXLI, 245. — Omnia quæ domino offeruntur, conc. Lingon., CXXIV, 1100.

Omnibus diebus Dominicis, conc. Nannet., CXL, 634; CLXI, 193; CXL, 1067. — Omnibus Dominicis diebus, conc. Matiscon. I, c. 4, XCIX, 1028. — Omnibus enim notum esse, conc. Benevent., CXXXVIII, 726. — Omnibus enim qui dicunt, conc. Roman. (862), CXIX, 795. — Omnibus episcopis et presbyteris, *ibid.*, sub S. Sylvestro, c. 2 (224), VIII, 825. — Omnibus ergo festinandum est, canon. Remigii, CII, 1096. — Omnibus his actis ventilata, conc. Moguntin., CXL, 770; CLXI, 885. — Omnibus in suo missatico, conc. Confluent., CXXXVIII, 876. — Omnibus ministris ecclesiasticæ, conc. Nannetens, CXXXII, 235; CXL, 581; CLXI, 386. — Omnibus pene cognitum manet, conc. Emerit., c. 8 (704), LXXXIV, 618. — Omnibus quibus accusatio denegatur, conc. Carthag. VII, CLXXXVII, 714. — Omnibus sanctæ dilectionis fratribus, conc. Vermer., CXXXVIII, 595. — Omnibus sciendum est quod, conc. Lingon., CXXIV, 1098. — Omnibus servis Dei venationes, conc. Aurelian., CXL, 661; CLXI, 505. — Omnibus servis Dei venationes, conc. Compend., CLXXXVII, 189. — Omni cura omnique studio, conc. Bracar. III, c. 2 (713), LXXXIV, 788; CXXX, 591. — Omni die exorcistæ energumenis, conc. Carthag. IV, c. 90 (436), LVI, 885; LXXXIV, 207; XCIX, 1068; CXXX, 348; CXXXII, 371; CXL, 662; CLXI, 506; CLXXXVII, 1858. — Omni fidelium ordini denuntiamus, conc. Trosleian (909), CXXXII, 713. — Omnimodis dicendum est presbyteris, conc. Aurelian., CXL, 661; CLXI, 505. — Omnimodis interdicit sancta, conc. Nicæn. (325), LVI, 390; LXXXIV, 93; CXXX, 257. — Omnimodis observetur ne ullus, conc. Aurelian. III, c. 7, XCIX, 997. — Omnino et inter supradictas, conc. Antissiod., LXXII, 763. — Omnino prohibemus ut nullus, conc. Tribur., CXL, 812. — Omnino prohibemus ut nullus, conc. Cabillon., CLXI, 571. — Omnino prohibendum est omnibus, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 629. — Omnipotenti Deo gratias, conc. Carthag. II, c. 1 (428), LXXXIV, 184; CXXX, 325. — Omni ratione caret et, conc. Ticin. I, CXXXVIII, 565. — Omni ratione caret et, *ibid.*, 572. — Omnis adulter, canon. S. Patricii (450), LIII, 827. — Omnis adulter sive a, canon. Hibernens., XCVI, 1304. — Omnis ætas ab adolescentia, conc. Toletan. IV, CLXXXVII, 881. — Omnis christianus procuret ad, conc. Rom. sub Gregorio VII, id., 1729. — Omnis clericus qui ludum, canon. Hibernens., XCVI, 1297. — Omnis debitor qui resistit, *ibid.*, 1295. — Omnis disciplina sic subjectos, conc. Toletan. XII, c. 7 (719), LXXXIV, 476; CXXX, 557. — Omnis electio a principibus, conc. Nicæn. II, CXXIX, 480; CLXI, 364; CLXXXVII, 329; CXIV, 1253. — Omnis enim qui præsenti, conc. Rom. (862), CXIX, 795. — Omnis episcopus vel presbyter, conc. Nicæn., CLXI, 364. — Omnis ergo qui fidem, conc. Toletan. III, c. 1 (627), LXXXIV, 346. — Omnis hæreditas sub censu, canon. Hibernens., XCVI, 1304. — Omnis homo ante sacram, conc. Eliberit., CXL, 757, 1075; CLXI, 168, 1079. — CXXXVIII, 510.

Omnis homo evomere debet, canon. sub Edgardo. Omnis itaque rei ecclesiasticæ, conc. Toletan. IX, c. 1 (693), LXXXIV, 434; CXXX, 521; CXXXII, 259; CXXXIX, 491; CXL, 709; CLXI, 255. — Omnis jactantia et ornatura, conc. Nicæn. II, CXXIX, 486; CLXI, 437; CLXXXVII, 1117. — Omnis mercenarius ad oculum, canon. Hibernens., XCVI, 1292. — Omnis mercenarius opus suum, *ibid.* — Omnis minister missam celebrans, conc. Rothomag., CXL, 1072. — Omnis mundialis sapiens, canon. S. Patricii (450), LIII, 823. — Omnis mundialis sapiens si, canon. Hibernens., XCVI, 1288. — Omnis presbyter habeat pyxidem, conc. Turon., CLXI, 165. — Omnis presbyter qui fontes, conc. Meldens., CXXXII, 242; CXL, 730, 1073; CLXI, 112. — Omnis presbyter qui fontem, conc. Ilerdens., CLXXXVII, 1833. — Omnis princeps christianus ut, canon. Hibernens., XCVI, 1298. — Omnis princeps potest commenda, *ibid.* — Omnis qui attulerit litteras, conc. Eliberit. c. 25 (362), LXXXIV, 305; CXXX, 416. — Omnis qui audet oblationes, canon. Hibernens., XCVI, 1287. — Omnis qui ausus fuerit, *ibid.*, 1305. — Omnis qui ausus fuerit, *ibid.*, 1315. — Omnis qui peregre, conc. Eliberit., c. 24 (362), LXXXIV, 304; CXXX, 416; CLXI, 518; CLXXXVII, 470. — Omnis sacramentum in eccles., canon. sub Ludov. II, CXXXVIII, 630. — Omni tempore episcopo liceat. conc. Bracar. II, c. 51 (610), LXXXIV, 582; CXXX, 585; CLXXXVII, 1839. — Omni tempore jejunii manus. conc. Carthag. IV, c. 80 (436), LVI, 886; LXXXIV, 206; XCIX, 1071; CXXX, 548. — Omni tempore jejunii manus, conc. Lingon., CXXIV, 1078. — Omni tempore primum jejunium, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 650. — Omnium negotiorum ecclesiasticorum, canon. Apost., c. 39, LXVII, 146; LXXXVIII, 858; XCIX, 1034; CXXX, 18; CXXXVI, 487; CXL, 610; CLXI, 422. — Omnium peccatorum rogo a, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 505. — Oportebat ut hæc sacrosancta, conc. Rom. sub Steph. III, CLXXXVII, 381. — Oportet autem diligentius eos, conc. Moguntin., CXL, 770; XLXI, 736. — Oportet baptizandos et fidei, conc. Laodic., LVI, 719. — Oportet baptizatos post baptismum, *ibid.*, c. 48, *ibid.*; LXXXIV, 134; CXXX, 290. — Oportet eos qui in, *ibid.*, c. 47, XCIX, 1022. — Oportet etiam episcopum in, conc. Augustan., CXXXVIII, 835. — Oportet etiam per oppida, conc. Ticin. I, id., 363. — Oportet etiam per oppida, *ibid.*, 567. — Oportet eum qui vult, canon. Hibernens., XCVI, 1294. — Oportet infantes cum voluntate, conc. Lateran. I, CLXXXVII, 1105. — Oportet omnem principem ut, canon. Hibernens., XCVI, 1294. — Oportet principem omnia pensare, *ibid.* — Oportet ut in diebus Dominicis, conc. Aurelian., CXL, 638; CLXI, 193. — Oportet ut princeps qui, canon. Hibernens., XCVI, 1301. — Oportet vos assiduitatem habere, canon. sub Theodulfo, CXXXIV, 29. — Opportune duximus decernendum, conc. Roman., CXXXIX, 495. — Optandum quidem esset populum, conc. Ebroicens, CXLVII, 252. — Optaremus si quemadmodum, conc. Carthag. IV (419), LXVII, 228; CXXX, 364. — Orariis duobus nec episcopo, conc. Toletan. IV, c. 40 (671), LXXXIV, 377. — Oratio quæ Dominica dicitur, *ibid.*, 39. — Ordalium et jusjurandum festis, canon. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 458. — Ordinari ad diaconatus, conc. Arelat. II, c. 1, LXXXIV, 241; CXXX, 379. — Ordinationes episcoporum auctoritate, canon. Remigii, CII, 1097. — Ordinationes quæ a Burdino, conc. Lateran., CLXIII, 1363. — Ordinationes quæ interveniente, conc. Rom. sub Gregorio VII, CXLVIII, 801; CXXXVII, 534. — Ordinationes vero presbyterorum, canon. Remigii, CII, 1107. — Ordinati post ordinationem vel, conc. Ilerdens., CXL, 1078. — Ordinati quorum occulta sunt, conc. Toletan., id., 1078. — Ordinatus autem caveat elationem, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 488. — Ordinatus clericus ab alio, conc. Mogunt., CXL, 632; CLXI, 479. — Ordinem reconciliandi juxta modum, canon. sub Hincmaro, CXXV, 775. — Ordines omni tempore aut, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 650. — Ostiarius cum ordinatur,

conc. Carthag. IV, c. 9 (436), LVI, 888; LXXXIV, 20!; CXXX, 344; CLXI, 448, 1138; CLXXXVII, 136 — Ostia suspecta et superflua, canon. sub Waltedio (891), CXXXII, 719. — Oves vocem pastoris audire, conc. Ebroicens, CXLVII, 2:5.

P

Pacem autem a nobis, conc. Narbon., CLI, 745. — Palatini qui in regio, canon. sub Widone, CXXXVIII, 799. — Pallium a palliditate dictum, canon. Hibernens., c. 10 (VIII sæc.), XCVI, 1303. — Parcimoniam cum veste humili, conc. Gangr., CLXXXVII, 220. — Pari etiam consideratione, conc. Barcinon. II, c. 4, LXXXIV, 610. — Parricidium autem quam sit, conc. Mogunt. (847), CXII, 1571; CXXXII, 291; CXL, 773; CLXI, 759. — Pars interdixit per omnia, conc. Nicæn., CLXXXVII, 183. — Parvulus usque ad annum, canon. Hibernens., c. 26 (VIII sæc.), LCVI, 1322. — Paschæ solemnitatem uno die, conc. Carthag. IV, c. 65 (436), LVI, 886; LXXXIV, 205; XCIX, 1027; CXXX, 347; CLXXXVII, 1789. — — Paschæ temporibus, presbyteri et, conc. Roman. sub, c. 7, XCIX, 1056. — Pascha itaque nostrum in, conc. Matiscon. II, c. 1, id., 1026. — Pater vel parens vel, conc. Eliberit., CXXX, 415. — Patriarchæ vel primates accusatum, canon. Remigii, CII, 1106. — Pauperes et senes ecclesiæ, conc. Carthag. IV, c. 83 (436), LVI, 883; LXXXIV, 206; XCIX, 1050; CXXX, 348. — Pavimenta domorum Dei, *ibid.*, c. 91 (436), LVI, 885; LXXXIV, 207; XCIX, 1068; CXXX, 348; CXL, 676; CLXI, 203. — Pax Dei quæ vulgo trevia, conc. Juliobon. (1080), CLXXXVIII, 381. — Peccans cum pecude anno, canon. Hibernens., c. 8 (VIII sæc.), XCIV, 1316. — Peccatum ad mortem est, conc. Nicæn. II, CXXXIX, 481. — Pecora de rupe cadentia, canon. Adamn., LXXXVIII, 815. — Pecora de rupe cadentia, canon. Hibernens., c. 2 (VIII sæc.), XCVI, 1325. — Penes episcopos erit potestas, conc. Lingon., CXXIV, 1082. — Pensate, fratres, quam benignum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 505. — Peractis omnibus quæ ad, conc. Toletan. XI, c. 15 (723), LXXXIV, 465; CXXX, 547. — Peractis omnibus quæ ad, conc. Arvern., CXL, 562; CLXI, 375. — Per æquam et regiam, conc. Constant. IV, CXXIX, 150. — Per concupiscentiam homo sæpe, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 509. — Peregre navigantes aut si, conc. Eliberit., CXXX, 417. — Peregrinis episcopis cum in, conc. Aurelian., c. 19, XCIX, 1010. — Peregrinos clericos et lectores, conc. Chalcedon., c. 13 (450), LVI, 543, 859; LXVII, 90; LXXXVIII, 903; XCIX, 1011; CV, 876; CXXXII, 274; CXL, 648. — Per filium nostrum Marcellum, conc. Carthag. (419), LXVII, 227. — Perinde est curatos non residere, conc Ebroicens., CXVII, 246. — Perlatum ad nos est quod, conc. Moguntin., CXXXVIII, 583. — Perlatum est ad sanctam, conc. Turonens., CXXXII, 202; CXL, 690; CLXI, 214. — Perlatum est ad sanctam, conc. Triburiens., CXXXII, 293; CXL, 828; CLXI, 628, 1265; CLXXXVII, 1455. — Perlatum est ad sanctam, conc. Mediomat., CXL, 680; CLXI, 207. — Perlatum est quoque ad eamdem, conc. Confluent., CXXXVIII, 818. — Perlatum est quoque ad sanctam, conc. Tribur., CXXXII, 293, 392. — Per multos jam annos, conc. Warstan., CLXIII, 469. — Perniciosa consuetudo nequaquam, conc. Toletan. IV, c. 19 (671), LXXXIV, 372; CXXX, 470; CXXXII, 378. — Perniciosam et detestabilem, conc. Rom. sub Innocentio II, CLXXXVII, 1009. — Per omnia autem, conc. Nicæn., c. 11 (325), LVI, 393. — Perquirendum si aliqua femina, conc. Agath., CXL, 837; CLXI, 757, 1524. — Perscrutandum si aliquis, conc. Rothomag., CXL, 836; CLXI, 756. — Perscrutandum si aliquis vota, conc. Agath., CXL, 837; CLXI, 758. — Per singulas parochias eas, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 614. — Per singulas provincias constitutos, conc. Chalced., c. 17 (450), LVI, 708; LXXXIV, 169; CXXX, 312; CLXI, 221, 1095; CLXXXVII, 1027. — Per singulas provincias episcopos, conc. Antioch, c. 9 (341), LXXXIV, 124; LXXXVIII, 856; XCVIII, 81; CXXX, 282; CLXXXVII, 794. — Per singulas provincias oportet, conc. Bracar. II, c. 4 (610), LXXXIV, 575; CXXX, 579; CLXI, 83; CLXXXVII, 793. — Per singula territoria, conc. Vasens. I, c. 3 (480), LXXXIV, 259; CXXX, 395; CXXXII, 207; CXL, 741; CLXI, 123. — Per singulos annos in, conc. Nicæn., c. 5 (525), XCIX, 995. — Per solicitudinem episcoporum quorum, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 696. — Pertractatis et consideratis, conc. African. (401), CXXXII, 672.

Pervenit ad aures nostras, conc. Chalced., c. 19 (450), LXVII, 90; LXXXIV, 170; LXXXVIII, 858; CXXX, 312; CLXI, 316; CLXXXVII, 99. — Pervenit ad aures sanctæ, *ibid.*, c. 23 (450), LXVII, 92; LXXXIV, 171; CXXX, 315. — Pervenit ad cœtum hujus, conc. Emerit., c. 11 (701) LXXXIV, 620. — Pervenit ad nos quoniam, conc. Chalcedon., c. 12 (450), LVI, 543; LXVII, 88; LXXXIV, 169; LXXXVIII, 905; CXXX, 311; CXL, 560; CLXI, 373; CLXXXVII, 477. — Pervenit ad notitiam nostram, conc. Rhemens., CXXXII, 215; CXL, 758; CLXI, 169, 1080, CLXXXVII, 1743. — Pervenit ad sanctam synodum, conc. Chalcedon., c. 3 (450), LVI, 538; LXVII, 86; LXXXIV, 166; LXXXVIII, 900; CXXX, 309; CXXXII, 234; CXL, 649; CLXI, 491; CLXXXVII, 414. — Pervenit ad sanctum concilium, conc. Nicæn, c. 14 (325), LVI, 398, 764; LXVII, 46; LXXXIV, 96; LXXXVIII, 878; CV, 874; CXXX, 259; CLXI, 168; CLXXXVIII, 457. — Pervenit in aurem sancti, *ibid.*, c. 21 (525), LVI, 820. — Pervenit in sanctam synodum, conc. Carthag. I, CLXXXVII, 1114 — Perventum est ad nos, conc. Ticin. I, CXXXVIII, 575. — Perventum est ante conventum, conc. Saponar., id., 662. — Perventum est huic sanctæ, conc. Regiens., c. 7 (477), LXXXIV, 253. — Per viam quoque ad, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 621. — Pessimam siquidem et depopulatricem, conc. Rhemens., CLXXIX, 685. — Pessimam siquidem et depopulatricem, conc. Roman. sub Innocentio II, CLXXXVII, 1261; LXVII, 201. — Petendum etiam ut statuere, conc. Carthag. (419), LXXXVIII, 930. — Petimus etiam ut immunitates, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 614. — Petimus tandem ut ordo, conc. Teudon., id., 539. — Petimus ut dignemini dare, conc. Carthag. III, CXXXVII, 825. — Photinianos vero sive Paulianistas, conc. Arelat. II, c. 16, LXXXIV, 243. — Pilax si quid mali, canon. Hibernens., XCVI, 1305. — Pisces autem licent quia, *ibid.*, 1319. — Placet episcopum moderatis epulis, conc. Ticin. I, CXXXVIII, 557. — Placet episcopum moderatis epulis, *ibid.*, 565. — Placet omnibus ut inconsulto, conc. Carthag., CLXXXVII, 547. — Placet ut episcopus, presbyter, *ibid.* (419), LXVII, 187; CXXXII, 232; CXL, 696; CLXI, 1092, 1153; CLXIII, 635; CLXXXVII, 182, 928, 1115. — Placita sæcularia dominicis vel, conc. Erford., CXXXVIII, 820; CXL, 888; CLXI, 274; CLXXXVII, 980. — Placuit autem ut ab omnibus, conc. Nicæn., c. 4 (325), LVI, 760; CLXXXVII, 991. — Placuit autem ut si episcopus, *ibid.*, c. 34 (325), LVI, 403. — Placuit autem ut si, conc. Sardic., c. 7 (347), id., 777 833; CLXXXVIII, 891. — Placuit de infantibus quoties, conc. Carthag. V, CXXX, 350; CLXI, 93, 1065; CLXXXVII, 555, 1834 — Placuit episcopos de Gallicis, conc. Valens., CXXX, 395 — Placuit ergo tractatu, conc. Vasens., c. 1 (480), LXXXIV, 259. — Placuit etiam domno apostolico, conc. Rhem., CLXXIX, 685. — Placuit etiam et illud, conc. Milevit., c. 12 (440), LXXXIV, 222; CXXX, 371. — Placuit etiam hoc ut, conc. Carthag., (419), LXVII, 216; LXXXVIII, 933; CXL, 569; CLXI, 213. — Placuit etiam nobis et, conc. Vern., CXXXVIII, 794. — Placuit etiam pati ut, conc. Milevit., CXXX, 371. — Placuit etiam petitu omnium, *ibid.*, c. 10 (440), LXXXIV, 231. — Placuit etiam pro communi, conc. Compend., CLXI, 848; CXL, 862; CLXXXVII, 739. — Placuit etiam universo concilio, conc. Lugdun. III, c. 6, XCIX, 1031. — Placuit etiam ut de, conc. Carthag. (419), LXVII, 215. — Placuit etiam ut omnes, conc. Agath., c. 12 (544), LXXXIV, 265; XCIX, 1027; CXXX, 401; CXXXIV, 44; CLXXXVII, 1784. — Placuit etiam ut petant, conc. Carthag. (419), LXVII, 214. — Placuit etiam ut quia, conc. Hipponens., (393), XI, 1185.

Placuit etiam ut quoniam, conc. Carthag., c. 37 (397), LVI, 430. — Placuit etiam ut rem, conc. Carthag. V, c. 4 (438), LXXXIV, 210. — Placuit etiam ut sacrum, conc. Arvern., c 2, id., 291. — Placuit etiam ut si, conc. Agath., c. 9 (544), LXXXIV, 265; CXXX, 401; CLXXXVII, 427, 1119. — Placuit etiam ut sicut, *ibid.*, c. 31 (544), LXXXIV, 268; CV, 686; CXXX, 403; CXXXII, 355; CXI, 852; CLXI, 815. — Placuit etiam ut si, conc. Arvern. II, c. 17, LXXXIV, 298. — Placuit et hoc sanctæ, conc. Constant. IV, CXXIX, 161. — Placuit et illud ut, conc. Carthag. (419), LXVII, 214; LXXXVIII, 933; CXI, 687; CLXI, 373. — Placuit his qui accepta, conc. Lingon, CXXIV, 1078. — Placuit huic sanctæ et, conc. Constant. IV, CXXIX, 158; CLXXXVII, 82. — Placuit huic sancto et, conc. Nicæn., c. 13 (325), LXXXIV, 96; CXXX, 259. — Placuit huic venerando concilio, conc. Toletan. XII, c. 12 (719), LXXXIV, 479; CXXX, 560. — Placuit igitur in concilio, conc. Carthag. III, c. 1 (436), LXXXIV, 189; CXXX, 331. — Placuit igitur omnibus episcopis, conc. Milevit., c. 1 (440), LXXXIV, 229; CXXX, 369; CLXXXVII, 1854. — Placuit in monasteriis non esse, conc. Arelat, CXL, 796; CLXI, 555. — Placuit in ordinatione, conc. Aurelian., c. 35, XCIX, 1006. — Placuit in reatum venire, conc. Aurasic., c. 11 (479), LXXXIV, 256; CXXX, 392. — Placuit in totum prohibere, conc. Eliberit., c. 35, (362), LXXXIV, 305; CXXX, 417. — Placuit itaque

omnibus quoniam, conc. Carthag. VII, c. 1 (457), LXXXIV, 227; LXXXVIII, 904. — Placuit itaque perpeti disciplinam, conc. Taurinat., CXXX, 586. — Placuit item universo, conc. Carthag., c. 25 (419), LVI, 873. — Placuit nobis atque convenit, conc. Bracar., CXL, 570; CLXI, 583. — Placuit nobis de orphanis, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 739. — Placuit nobis et fidelibus, conc. Vern., CXXXVIII, 796. — Placuit nobis et fidelibus, conc. Tribur., CXL, 767; CLXI, 732. — Placuit nobis etiam summopere, canon. sub Widone, CXXXVIII, 801. — Placuit nobis et nostris, conc. Vernens, CXXXII, 354; CXXXVIII, 798. — Placuit nobis ut ex, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 755. — Placuit nobis ut litania, conc. Moguntin, CXXXII, 243; CXL, 886; CLXI, 272 — Placuit nobis ut una, conc. Gratelean. (868), CXXXVIII, 466. — Placuit omnem ecclesiam habentem, conc. Chalcedon. c. 26 (450), XCIX, 1015. — Placuit omnibus communi consensu, conc. Bracar. I, c 1 (599), LXXLIV, 565; CXXX, 569; CLXXXVII, 68. — Placuit omnibus episcopis atque, conc. Bracar. II, c. 1 (610), LXXXIV, 571; CXXX, 573; CXXXII, 193; CLXXXVII, 804. — Placuit omnibus ut creditur, conc. Saponar., CXXXVIII, 662. — Placuit per singulos annos, conc. Nicæn., c. 10 (325), LVI, 818. Placuit picturas in ecclesia, conc. Eliberit., c. 36 (362), LXXXIV, 506; CXXX, 417; CXL, 678; CLXI, 206, 1092. — Placuit præterea accusandi, conc. Vasens. I, c. 7 (481), LXXXIV, 260; CXXX, 396. — Placuit præterea ut exsecutores, conc. Milevit., c. 16 (440), LXXXIV, 232; CXXX, 372. — Placuit prohiberi ne feminæ, conc. Eliberit., c. 35 (362), LXXXIV, 305; CXXX, 417. — Placuit prohiberi ne feminæ, conc. Meldens., CXL, 1038, CLXI, 759. Placuit prohiberi ut cum, conc. Eliberit, CXXX, 417. — Placuit proinde illo, conc. Toletan. XIV, c. 1 (722), LXXXIV, 507. — Placuitque omnibus quoniam, conc. Carthag. (419), LXVII, 222. — Placuitque quoniam superioribus, conc. Carthag. VII, CXXX, 367. — Placuit quoque secundum evangelicam, conc. Milevit., c. 17 (440), LXXXIV, 235; CXXX, 372; CLXI, 625; CLXXXVII, 1496. — Placuit quotiescunque clericis, conc. Carth. VII, CX, 476; CLXXXVII, 702.

Placuit sancto conventui ut, conc. Matiscon., CXL, 917; CLXXX, 707. — Placuit sanctæ synodo licet, conc. Nicæn., c. 11 (325), LXXXIV, 95; CXXX, 258. — Placuit sanctæ synodo domesticam, conc. Ticin. I, CXXXVIII, 565. — Placuit sanctæ synodo episcopos, conc. Altheim., CXL, 565, 872; CLX, 375, 855. — Placuit sanctæ synodo intra, conc. Chalcedon., c. 25 (450), XCIX, 1006. — Placuit ubique et maxime, conc. Eliberit, c. 58 (362), LXXXIV, 308; CXXX, 419. — Placuit universo concilio ut, conc. Carthag., c. 1 (421), LVI, 876; CLXXXVII, 842. — Placuit ut advena accipiat, canon. Hibernens., XCVI, 1301. Placuit ut altaria quæ, conc. African., CLXXXVII, 1713. Placuit ut ante viginti quinque, conc. Carthag., CXL, 627; CLXI, 452, 1155; CLXXXVII, 376, 1102. — Placuit ut a nullo, conc. Carthag. III, c. 19 (436), LXXXIV, 192; CXXX, 333; CXL, 565; CLXI, 378; CLXXXVII, 757. — Placuit ut conservato metropolitani, conc. Bracar., (599), CLXXXVII, 68. — Placuit ut consulamus fratres, conc. Carthag. III, CXXX, 359. — Placuit ut de digamis, conc. Agath., c. 1 (514), LXXXIV, 263; CXXX, 399. — Placuit ut de ordinationibus, conc Bracar. II, c. 3, (610), LXXXIV, 571; CXXX, 574; CLXI, 367; LXXXVII, 491; — Placuit ut diacones vel, conc. Toletan. I, c. 11 (435), LXXXIV, 329; CXXX, 433; CLXI, 1150. — Placuit ut episcopi, presbyteri, conc. Carthag. III, c. 49 (437), LXXXIV, 198; CXXX, 339; CXXXII, 254; CXXXIX, 490; CXL, 567; CLXI, 217, 379. — Placuit ut episcopi, presbyteri, conc. Wormat., CXXXII, 210. — Placuit ut dies venerabilis, conc. Carthag. V, CXXX, 350; CLXXXVII, 1789. — Placuit ut et illud, conc. Milevit., c. 11 (440), LXXXIV, 231; CXXX, 371 — Placuit ut evangelia catechumenis, conc. Arausic., c. 18, XCIX, 1068; CXXX, 393. — Placuit ut fideles ne, conc. Lingon., CXXIV, 1103. — Placuit ut filii sacerdotum, conc. Carthag., c. 15 (419), LVI, 868 — Placuit ut hi qui, conc. Lingon., CXXIV, 1096 — Placuit ut hi qui, conc. Aquisgran., CXL, 820; CLXI, 620; CLXXXVII, 1703. — Placuit ut lectores cum, conc. Carthag. III, c. 19 (436) LXXXIV, 192; CXXX, 333.—Placuit ut loca jamdudum, conc. Aquisgran., CXL, 676; CLXI, 203.—Placuit ut Mauritania Sitifensis, conc. Carthag. (419), LXVII, 189. Placuit ut modicum balsami, conc. Bracar. II, c. 4 (610), LXXXIV, 571; CXXX, 574. — Placuit ut nemini sit, conc. Carthag. V, CXXX, 350; CLXXXVII, 756. — Placuit ut non sit ultra, conc. Carthag., (419), LXVII, 213; LXXXVIII, 932; CXI, 563; CLXI 376. — Placuit ut non sit, conc. Milevit, CXXX, 371. — Placuit ut nullus comes, conc. Lingon., CXXIV, 1077. — Placuit ut nullus episcopus, conc. Antioch., c. 13 (341), LVI, 797. — Placuit ut nullus episcoporum, conc. Bracar. II, c. 2 (610), LXXXIV, 571; CXXX, 574; CXXXII, 194; CXXXIX, 491; CLXXXVII, 531, 815. — Placuit ut nullus eum, conc. Bracar., CLXI, 80. — Placuit ut omnes servi, conc. African., CX, 475. — Placuit ut ordinandis episcopis, conc. Carthag. III, CLXXXVII, 210. — Placuit ut pœnitentes non admittantur, conc. Toletan II, CLXI, 1144; CLXXXVII, 286. — Placuit ut postquam omnia, conc. Bracar. II, c. 9 (619), LXXXIV, 572; CXXX, 575; CLXXXVII, 1789. — Placuit ut presbyteri, diaconi, conc. Milevit., (440), CLXXXVII, 633. — Placuit ut presbyteri non, conc. Carthag. I, *ibid.*, 916. — Placuit ut presbyteri plebes, conc. Arvern., CL, 653; CLXI, 499. — Placuit ut quia per, conc. Bracar. II, c. 10 (610), LXXXIV, 573; CXX, 575. — Placuit ut quicunque, conc. Carthag., (419), LXVII, 216; LXXXVIII, 888; CXXXII, 267; CLXI, 1210; CLXXXVII, 563, 822; LXXXVIII, 802, CLXXXVII, 1034. — Placuit ut quicunque ab, conc. Milevit., c. 19 (440), LXXXIV, 233; CXXX, 392; CLXXXVII, 1854. — Placuit ut quicunque clericus, *ibid.* c 20 (440), LXXXIV, 253; CXXX, 373. — Placuit ut quicunque conversus, *ibid.*, c. 23 (440), CXXXIV, 234; CXXX, 373. — Placuit ut quicunque dixerit, *ibid.*, CLXXXVII, 1855. — Placuit ut quicunque dixerit, *ibid.*, id., 1856. — Placuit ut quicunque episcoporum, *ibid.*, CXXXII, 396. — Placuit ut quicunque in, *ibid.*, (440), CLXXXVII, 360. — Placuit ut quicunque non, *ibid*, c. 18 (440), LXXXIV, 253; CXXX, 372. — Placuit ut quicunque post, conc. Eliberit., CXXX, 413. — Placuit ut qui sibiipsis, conc. Bracar. I, CLXI, 890; CLXXXVII, 1221. — Placuit ut quisquis episcoporum, conc. Carthag. III, CLXXXVII, 834. — Placuit ut quoties ab, conc. Bracar. II, c. 5 (610), LXXXIV, 572; CXXX, 574; CLXXXVII, 541. — Placuit ut quoties ab, conc. Wormat., CXXXII, 197; CXL, 679; CXXI, 207. — Placuit ut quotiescunque clericis, conc. Carthag. VII, CLXI, 1106. — Placuit ut quotiescunque congregandum, *ibid.* V, CLXXXVII, 101. — Placuit ut rem ecclesiæ, *ibid.*, V, CXXX, 350; CXXXII, 259; CLVI, 234. — Placuit ut secundum evangelicum, conc. Carth. (419), LXVII, 215; CXXXII, 304; CXL, 826. — Placuit ut secundum evangelicum, conc. African., CX, 488; XCVIII, 86; CX, 682. — Placuit ut si cuicunque, conc. Toletan. I, c. 7 (435), LXXXIV, 330; CXXX, 435. — Placuit ut sicut leonis, conc. Lingon., CXXIV, 1110. — Placuit ut si quicunque, conc. Toletan., CLXI, 646. — Placuit ut si quando, conc. Carthag. VII, CLXXXVIII, 737. — Placuit ut si quis, conc. Sardic., c. 4 (347), VIII, 1320. — Placuit ut si quis, conc. Bracar. II, c. 8 (610), LXXXIV, 572; CXXX, 574; CXL, 660, 1009; CLXI, 503. — Placuit ut si quis, conc. Bracar. II, c. 6 (610), LXXXIV, 572; CV, 681; CXXX, 575; CXXXII, 302; CLVI, 1202; CLXXXVII, 616. — Placuit ut si quis, conc. Hispalens. II, CLXXXVII, 1113. — Placuit ut si quorumcunque, conc. Toletan. I, id. 1514. — Placuit ut unusquisque, conc. Bracar. II, c. 7 (610), LXXXIV, 572; CXXX, 575; CLXXXVII, 531.

Plebeii homines et universi, canon. sub Widone, CXXXVIII, 799 — Plerique dum rapinis, conc. Tolet. IX, c 9 (693), LXXXIV, 437; CXXX, 524. — Plerique qui ex Judæis, conc. Toletan. IV, c. 59 (671), LXXXIV, 380; CXXX, 476; CXL, 742; CLXI, 124, 1062; CLXXXVII, 1830. — Plerique sacerdotes in mortis, conc. Roman. sub Hilario, CLXXXVII, 774. — Plerumque hi quibus miseratio, conc. Toletan. XII, c. 2 (719), LXXXIV (472); CXXX, 553. — Plures baptismales ecclesiæ in, conc. Aquisgran., CXI., 677; CLXI, 204. — Plures baptismales ecclesiæ in, conc. Toletan., CLXXXVII, 1013. — Plures clericorum et quod, conc. Turon., CXC, 391. — Plurima sive necessitate, conc. Nicæn., c. 2 (325), LVI, 760, 817. — Plurimos sacerdotes Christi atque, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 495. — Pœnitens quæ defuncto viro, conc. Lingon., CXXIV, 1084. — Pœnitentes feminæ quæ defunctis, conc. Arelat., CXL, 997. — Pœnitens tantum si necessitas, conc. Bracar. II, c., LXXXIV, 578; CXXX, 582. — Pœnitentem ex corde ita, conc. Constant. IV, CLXXXVII, 1366. — Pœnitentes etiam diebus, conc. Carthag. IV, c., LVI, 886; LXXXIV, 206; XCIX, 1070; CXXXIV, 46; CLXI, 859. — Pœnitentes quæ defuncto viro, conc. Arelat. II, LXXXIV, 244; CX, 482; XCIX, 1071; CXXX, 381; CLXI, 879. — Pœnitentes qui ante legitimam, conc. Carthag., XCIX, 1069. — Pœnitentes quæ defuncto viro, conc. Lingon., CXXIV, 1084. — Pœnitentes qui antequam leges, *ibid.*, 1082. — Pœnitentes qui attente leges, conc. Carthag. IV, LVI, 883; LXXXIV, 206; CXXX, 347; CXL, 1008; CLXI, 859. — Pœnitentes quicunque ex gravioribus, conc. Lingon., CXXIV, 1083 — Pœnitentes qui ex gravioribus, *ibid.*, 1080. — Pœnitentes qui in infirmitate, conc. Carthag. IV, LVII, 883; LXXXIV, 206; CXXX, 347; CLXI, 859. — Pœnitentes qui in infirmitate, *ibid.*,

LXXXIV, 206; XCIX, 1069; CXXX, 347; CXXXII, 213; CXL, 944; CLXI, 859. — Pœnitentes qui in infirmitate, conc. Lingon., CXXIV, 1077. — Pœnitentes qui in infirmitate, *ibid.*, 1082. — Pœnitentes tempore quo pœnitentiam, conc. Agath., LXXXIV, 265; CXXX, 401; CXXXII, 245; CXL, 984; CLXI, 859; CLXXXVII, 283. — Pœnitentes tempore quo pœnitentiam, conc. Lingon., CXXIV, 1078. — Pœnitentes tempore quo pœnitentiam, *ibid.*, 1084. — Pœnitentes vel inscii litterarum, conc. Rom. sub Hilario, CLXXXVII, 302. — Pœnitentes viri tonso capite, conc. Barcinon., LXXXIV, 607. — Pœnitentiæ fiunt variis modis, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 511. — Pœnitentiam conjugatis nonnisi ex, conc. Arelat. II, c. 22, LXXXIV, 244; XCIX. 1071; CXXX, 581; CXXXII, 253; CLXI, 645, 887; CLXXXVII, 1648. — Pœnitentiam desiderantibus clericis, conc. Arausic. c. 4 (479), LXXXIV, 255; XCIX, 1070; CXXX. 391; CXXXII, 251; CLXI, 859. — Pœnitentiam posse abolere peccata, conc. Mogunt., CXL., 939; CLXI, 864. — Pœnitentibus istud infundi non, canon sub Attone, CXXXIV, 45. — Pœnitentibus secundum differentiam, canon. Lingon., CXXIV, 1083. — Pœnitentibus secundum differentiam, conc. Carthag., CV, 677; CXXXII, 252; CLXXXVII, 1365. — Pontes enim ubicunque constructi, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 618. — Pontificem et apostolum, conc. Ephesin., c. 10 (469), CXXX, 300; LXXXIV, 158; CLXI, 67. — Pontifices vero quibus in, conc. Agath., c. 6 (544), LXXXIV, 264; XCIX, 1032; CXXX, 400; CXL, 612; CLXI, 424; CLXXXVII, 929. — Pontifices vero quibus aut, canon. Hibernens., XCVI, 1295. — Porcarii fiscales in silvas, conc. Parisiens., c. 21 (551), LXXX, 454. — Porci qui sanguinem gustantes, canon. Hibernens., XCVI, 1306. — Porro cum ad nostrum, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 615. — Porro de his qui corpus, conc. Tullens. (1192), CCV, 917. — Portaria non eligatur nisi, conc. Mogunt., CXL, 808. — Portaria non eligatur nisi, conc. Cabillon., CLXI, 567. — Populus celerrime ac levissime, conc. Ebroicens., CXLVIII, 256. — Populus de suis calamitatibus, *ibid.*, 252. — Possessiones ecclesiæ quas unusquisque, conc. Rom. sub Symmacho, XCIX, 1034. — Possessio territorii conventum non, conc. Toletan. IV, CLXXXVII, 1026. — Post baptisma statim, conc. Nicæn., c. 1 (325), LXXXIV, 26. — Post Chalcedonense igitur, conc. Toletan. XIV, c. 7 (722), id., 507. — Post confessionem per pœnitentiam, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 510. — Post damnationem hæresis, conc. Toletan. III, c. 1 (627), LXXXIV, 351; CXXX, 453. — Post diem præstitutum concilii, conc. Carthag. VI, id., 353. — Postea sciendum est ad, canon. sub Edmund. (944), CXXXVIII, 484. — Post examinationem carceris, canon. S. Patricii, LIII, 821. — Post hæc de orphanorum, conc. Pistens., CXXXVIII, 700. — Post hæc si promiserit, conc. Metens., id., 655. — Post hæc surgat humiliter ad, canon. sub Edgardo, id., 504. — Post hos denique misit, canon. sub Odone, CXXIV, 1126. — Post hos denique misit, conc. Pontig., CXXXVIII, 771. — Post instituta quædam ecclesiastici, conc. Toletan. IV, c. 75 (671), LXXXIV, 383; CXXX, 479. — Postmodum significet sponsus, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 484. — Post modum venerabilis Wenilonis, conc. Mogunt., id., 590. — Post obitum vero illius, conc. S. Quintin., id., 649. — Post pacifica ergo hujus, conc. Toletan. XII, CXYX, 552. — Post prædicatam vero et, conc. Metens., CXXXVIII, 653. — Post puram autem confessionem, *ibid.*, 654. — Postquam ergo suos clericos, conc. Bracar., CXXXII, 193. — Postquam fidei nostræ credulitas, conc. Emerit., c. 4 (704), LXXXIV, 617. — Postquam fidei nostræ exposuimus, *ibid.*, c. 23, id., 625. — Postquam infirmus ab onere, conc. Turonens., CXXXII, 214. — Post rectæ fidei confessionem, conc. Toletan. IV, c. 2 (671), LXXXIV, 365; CXXX, 463. — Postremo curati vel vicarii, conc. Ebroicens., CXLVII, 281. — Postremo quod a quibusdam, conc. Mogunt., CXXXVIII, 593. — Potentes autem ne circa, conc. Ticin. I, id., 572. — Potestas sane vel confirmatio, conc. Nicæn., c. 7 (325), LVI, 391. — Præbendum est a sacerdotibus, conc. Toletan. IV, c. 38 (671), LXXXIV, 376; CXXX, 473; CXXXIX, 493. — Præcepta autem regalia super, conc. Meldeus., CXXXII, 262. — Præcepta Domini sunt dicentis, conc. Toletan. XII, c. 11 (719), LXXXIV, 478; CXXX, 560. — Præcepta regalia super precariis, conc. S. Medardi, CXL, 707; CLXI, 254. — Præceptiones nostræ per omnia, conc. Parisiens., c. 13 (551), LXXX, 453. — Præceptum Domini est ut, conc. Toletan. XII, c. 8 (719), LXXXIV, 476; CXXX, 558; CLXI, 654; CLXXXVII, 1492. — Præcipiendum est secundum canonum, conc. Vasens, id., 945. — Præcipiendum secundum canonum, conc. Nannet., CXXXII, 217; CXL, 705; CLXI, 252. — Præcipiente Domino atque excellentissimo, conc. Toletan. IV, c. 63 (671), LXXXIV, 381; CXXX, 477. — Præcipiente Domino nostro, *ibid.*, c. 47, id., LXXXIV, 378; CXXX, 474. — Præcipimus etiam quod tam, conc. Remens., CLXXIX, 680. — Præcipimus etiam ne conductitiis, conc. Rom. sub Innocentio II, CLXXXVII, 1114. — Præcipimus etiam ut in, conc. Remens., CLXXIX, 682. — Præcipimus etiam ut presbyteri, *ibid.*, 681. — Præcipimus insuper omnibus, conc. Bajocens., CXLVII, 237. — Præcipimus namque ut nullus, conc. Erford., CXXXVIII, 820; CLXI, 276; CXL, 890. — Præcipimus ne diaconus quamvis, conc. Constant. III, CLXI, 435; CLXXXVII, 446. — Præcipimus ne conductitiis presbyteris, conc. Remens., CV, 646; CLXXIX, 681. — Præcipimus observari ut qui, *ibid.*, CIV, 645. — Præcipimus ut ad accipiendum, conc. Moguntin., CXL, 739; CLXI, 121. — Præcipimus ut in potestate, canon. apostol., LXVII, 146; LXXXVIII, 859; CXXX, 18; CLXXXVII, 893. — Præcipimus ut laici qui, conc. Remens., CLXXIX, 681. — Præcipimus ut perjuria, conc. Lingon., CXXIV, 1101. — Præcipimus ut pro chrismatis, conc. Remens., CV, 646. — Præcipimus ut tam episcopi, conc. Rom. sub Innocentio II, CLXXXVII, 1114. — Præcipimus ut unusquisque, conc. Mogunt., CXXXII, 242. — Præcipimus ut unusquisque, *ibid.*, Mogunt., CXL, 793; CLXI, 552. — Præcipimus ut unusquisque, conc. Triburiens., CXL, 666, 1069; CLXI, 503.

Præcipit hæc sancta et, conc. Toletan. III, c. 18 (627), LXXXIV, 355; CXXX, 456; CLXI, 317. — Præconabile signum est, *ibid.* XIII, c. 1 (721), LXXXIV, 489. — Prædecessorum nostrorum vestigiis, conc. Bajocens., CXLVIII, 235. — Prædicator Ecclesiæ Paulus, conc. Nicæn. II, CXXXIX, 481; CLXXXVII, 1018. — Præminentium exercitium ac, conc. Toletan. XVII, c. 7 (732), LXXXIV, 558. — Prædictum ac compertum semper, conc. Ebroic., CXLVII, 250. — Præfatus denique Hilduinus thesauros, canon. sub Carolo III, CXXXVIII, 815. — Prægnantes si necesse sit, conc. Neoces., c. 6, XCIX, 1023. — Præmissis his omnibus, conc. Toletan. XII, c. 13 (719), LXXXIV, 479; CXXX, 560. — Præmium fraudare fidelibus, *ibid.* VI, c. 14 (676), LXXXIV, 399; CXXX, 491. — Præsenti concilio Deo auctore, conc. Matiscon., CXL, 743; CLXI, 125; CLXXXVII, 298. — Præsente presbytero diaconus, conc. Carthag. IV, id., 439. — Præterea Cenomannicæ urbis Aldricus, conc. Mogunt., CXXXVIII, 591. — Præterea cum de quorumdam, conc. Carthag. V, c. 3 (438), LXVII, 205; LXXXIV, 210; CXXX, 349. — Præterea declarent ipso facto, conc. Ebroic., CXLVII, 249. — Præterea et illud omnimodis, conc. Turonens., CXXXII, 206; CXL, 741; CLXI, 123. — Præterea fratres hanc pacem, conc. Codom., CLI, 749. — Præterea juxta beatissimi papæ, conc. Lateran., CLXIII, 1363. — Præterea monachorum quosdam, collect. S. Abbonis, CXXXIX. 488. — Præterea nos una cum, conc. Suession. (744), LXXXIX, 925. — Præterea placuit ut deinceps, conc. Arelat. II, CLXXXVII, 158. — Præter ea quæ domnus, conc. Mettens., CXXXVIII, 739. — Præterea quia gloriosus rex, canon. sub Widone, id., 800. — Præterea quia vitium falsitatis, conc. Bajocens., CXLVII, 237. — Præterea qui rem ecclesiæ, conc. Roman. sub Symmacho, CXXXII, 259. — Præterea quod dignum et, conc. Telens., c. 9 (417), LVI, 723; LXXXIV, 237. — Præterea quod dignum et, canon. Apostol., CXL, 646; CLXI, 489. — Præterea si ab hoc nostro, conc. Roman., CXLVIII, 780. — Præterea si quis episcoporum, conc. Andegav., CL, 65. — Præterea si quis episcoporum, conc. Turonens., CXLIII, 1411. — Præterea sunt quamplurimi, conc. Carthag. II, c. 6 (428), LVI; 866; LXVII, 187; LXXXIV, 186; LXXXVIII, 901; XCVIII, 85; CXXX, 327. — Præterea volumus ad repurgationem, conc. Ebroic., CXLVII, 242. — Prævideant episcopi ne cupiditas, conc. incert. (744), LXXXIX, 828. — Prævidimus de Judæis ut, conc. Ticin. III, CXXXVIII, 622. — Prava autem consuetudo prout, conc. Remens., CLXXIX, 680. — Pravam institutionem emendari, conc. Eliberit., c. 43 (362), LXXXIV, 306; CXXX, 418. — Pravarum audacia mentium, conc. Toletan. VI, c. 12 (676), LXXXIV, 399; CXXX, 491. — Precariæ a nemine de rebus, conc. Belvac., CXL, 706; CLXI, 252. — Precariæ a nemine de rebus, conc. Mediomat., CLXXXVII, 810. — Precariæ autem a nemine, conc. Meldens., CXXXII, 262. — Precariæ autem a nemine, conc. Sparnac., CXXXVIII, 548. — Precariæ de quinquennio in, conc. Belvac., CLXXXVII, 811. — Precariæ et commutationes tempore, conc. Mediomat., id., 914. — Presbyter ab uno episcopo, canon. Apostol., LXVII, 141; LXXXVIII, 854; CXXX, 15. — Presbyter ante annos triginta, conc. Neoces., c. 11, LXVII, 56; LVI, 445; LXXXIV, 110; LVI, 757; LXXXVIII, 873; CXXX, 268; CXXXII, 272; CLXXXVII, 379. — Presbyter

aut diaconus faciens, canon. Hibernens., XCVI, 1315; CLXXXVII, 398. — Presbyter aut diaconus vel, conc. Agath., c. 52 (544), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CXXXII, 275; CXL, 633; CLXI, 480. — Presbyter cum diœcesim tenet, conc. Arausic., CXXXII, 232; CXL, 696. — Presbyter cum ordinatur episcopo, conc. Carthag. IV, c. 3 (436), LVI, 837; LXXXIV, 200; CXXX, 313; CLXI, 447, 1137; CLXXXVII, 133. — Presbyter, diaconus, subdiaconus, post, conc. Clarom. (1095), CLXXXVIII, 650. — Presbyter, diaconus, subdiaconus vel, *ibid.* — Presbyter dum diœcesim tenet, conc. Agath., c. 54 (544), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXI, 217, 1092; CLXXXVII, 931. — Presbyter dum diœcesim, conc. Epaun., c. 4, LXXXIV, 287; XCIX, 1034. — Presbyter et diaconus in, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 505. — Presbyteri ab episcopis vel, conc. Juliobon. (1080), CXLX, 1225; CLXXXVIII, 382. Presbyteri cum sacras festivitates, conc. Aurelian., CXL, 887. — Presbyteri, diacones, subdiacones, conc. Agath., c. 39 (544), LXXXIV, 269; XCIX, 1041; CXXX, 404; CLXXXVII, 194. — Presb., diaconi vel cæteri, conc. Milevit., id., 833. — Presbyteri, diaconi, subdiaconi, conc. Venetic., CXXXII, 255. — Presbyteri, diaconi, subdiaconi, conc. Juliob. (1080), CXLIX, 1225; CLXXXVIII, 382. — Presbyteri et diaconi præter, canon. Apostol., LXVII, 146; LXXXVIII, 859; CXXX, 18; CXXXII, 209; CXL, 657; CLXI, 493; CLXXXVII, 389. — Presbyteri et diaconi præter, conc. Carthag. II, c. 3, XCIX, 1021; CV, 688. — Presbyteri et diaconi sæcularibus, canon. sub Attone, CXXXIV, 31. — Presbyteri etiam per villas, canon. sub Theodulfo, CXXXIV, 40. — Presbyteri interfecti composito, conc. Tribur., CXL, 768; CLXI, 734. — Presbyteri interfecti episcopo, conc. Lingon., CXXIV, 1084. — Presbyter in cœna Domini, conc. Meldens., CLXI, 122. — Presbyter inconsulto episcopo, conc. Carthag. III, CLXXXVII, 1363. — Presbyter inconsulto episcopo, *ibid.*, 1358. —

Presbyteri nullis blandiantur, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Presbyteri plebibus annuntient, conc. Aurelian., CXL, 1077. — Presbyteri post ordinationem, conc. incert. (744), LXXXIX, 828. — Presbyteri qui conregionales, conc. Neocesar., c. 13, LVI, 446; LXXXIV, 110; LXXXVIII, 884; XCVIII, 83; CXXX, 268; CXL, 761; CLXI, 172; CLXXXVII, 432. — Presbyteri qui diœcesanas ecclesias, conc. Valent., CXL, 741; CLXI, 122, 1067; CLXXXVII, 1838. — Presbyteri qui per diœceses, conc. Carthag. IV, c. 36 (436), LVI, 887; LXXXIV, 203; XCIX, 1068; CXXX, 345; CXXXIV, 34; CLXXXVII, 448. — Presbyteri sæcularium nuptiarum, conc. Cæsarog., c. 7, XCIX, 1041. — Presbyteris, diaconibus et subdiaconibus, conc. Lateran., CLXIII, 1363. — Presbyteris, diaconibus et subdiaconibus, conc. Remens. (1119), CLXXXVIII, 882. — Presbyteri semel in anno, conc. Juliobon. (1080), CXLIX, 1225; CLXXXVIII, 382. — Presbyteris propter salutem, conc. Epaun., c. 12, LXXXIV, 288; XCIX, 1025. — Presbyteri sine intermissione utantur, conc. Mogunt., CXXXII, 257; CXL, 644, 1069; CLXI, 486. — Presbyteri sub sigillo, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Presbyteri vel diaconi qui, conc. Arelat. I, c. 21, XCIX, 1010. — Presbyteri vel diaconi relicta, conc. Aurelian. I, c. 13, id., 1044. — Presbyteri vel diaconi si, conc. Carthag., c. 25 (419), LVI, 870, CV, 687. — Presbyteri vero pro episcopis, canon. Hibernens., XCVI, 1316.

Presbyter mane matutinali officio, conc. Nannet., CXL, 644, 1069; CLXI, 486; CLXXXVII, 428. — Presbytero, diacono vel, conc. Aurel. II, c. 18, LXXXIV, 282. — Presbyterorum filios a sacri, conc. Melfitan., CLXI, 553. — Presbyteros, monachos vel continentes, conc. Laodic., c. 24, XCIX, 1041. — Presbyteros qui immolaverunt, conc. Ancyrit., c. 1 (314), LVI, 435, 749; LXVII, 48; LXXXIV, 103; LXXXVIII, 874; CXXX, 261; CXL, 759; CLXI, 170; CLXXXVII, 272. — Presbytero vel diacono sine, conc. Epaun., c. 2, LXXXIV, 287; XCIX, 1041. — Presbyter præsente episcopo non, conc. Bracar. II, c. 52 (610), LXXXIV, 582; CXXX, 585; CLXXXVII, 452. — Presbyter proprio loco dimisso, conc. Cabillon., CXL, 665; CLXI, 502, 1146. — Presbyter semper eucharistiam, conc. Wormat., CLXI, 165; CLXXXVII, 1780. — Presbyter si ante peccavit, conc. Neoces., c. 9, LVI, 756. — Presbyter si a plebe, conc. Ilerdens., CLXXXVII, 607. — Presbyter si nupserit, conc. Neocesar., c. 1, LVI, 755. — Presbyter si præoccupatus, *ibid.*, LXXXVIII, 876; CX, 475; CV, 687; CXXXII, 208; CXL, 634; CLXI, 481, 1166.

Presbyterum ad nuptias bigami, *ibid.*, c. 7, LVI, 756; LXVII, 56; LXXXVIII, 884; CXXXIV, 39; CXL, 648; CLXI, 490, 1257. — Presbyterum ad secundas nuptias, conc. Bracar. II, c. 38 (610), LXXXIV, 580; CXXX, 584. — Presbyterum convivio secundarum, conc. Neocæsar., c. 7, LVI, 444; LXXXIV, 110; CXXX, 267; CLXI, 594, 652. — Presbyterum per ignorantiam non, conc. Constant. III, CLXXXVII, 162. — Presbyterum qui uxorem duxerit, conc. Neocæsar., c. 1, LVI, 443; LXVII, 54; LXXXIV, 109; LXXXVIII, 882; CX, 481; XCIX, 1013; CV, 687; CXXX, 267; CXXXII, 208; CXL, 645; CLXI, 487, 1151; CLXXXVII, 139. — Presbyterum vero vel episcopum, conc. Agath., c. 17 (544), LXXXIV, 266; CXXX, 402. — Presbyterum vero vel episcopum, conc. Arelat., CXXXII, 377. — Presbyter vel diaconus vel, conc. Tolet. I, c. 5 (435), LXXXIV, 329; CXXX, 433; CXL, 650; CLXI, 497. — Presbyter vulneratus aut cæsus, conc. Triburiens., CXXXII, 293. — Pridianæ diei exercitia, conc. Toletan. XIII, c. 4 (721), LXXXIV, 492. — Prima actione Theodulphi Malacitanæ, conc. Hispalens. II, CXXX, 595; CLXXXVII, 1033. — Primæ sedis episcopus non, conc. Carthag. III, id., 471. — Primatem vero proprium cum, conc. Carthag., c. 20 (419), LVI, 868. — Primates illi et non alii, conc. Nicæn., CXL, 597; CLXI, 408. — Primatus episcopus Vegeselitanus, conc. Carthag. I, CLXXXVII, 358. — Primitus enim constituit de his, conc. Gerundens., CLV, 1613. — Primo capitulo continetur ut, conc. Carisiac., CXXXVIII, 648. — Primo capitulo præcipimus et, canon. sub Odone (942), CXXXIII, 947. — Primo consideravimus de honore, conc. Pistens., CXXXVIII, 699. — Primo namque inspectore Deo, conc. Rom. sub Nicolao, CLXIII, 1315. — Primo nostras et sanctæ, conc. Tusiac., CXXXVIII, 719. — Primo omnium discutienda est, canon. sub Ludovico II, id., 623. — Primo omnium discutienda est, conc. Matiscon., CXL, 636; CLXI, 481. — Primo omnium fidem catholicam, canon. sub Attone, CXXXIV, 29. — Primo omnium fidem, epistol. canonic., c. 1, LVI, 890; CXXXVIII, 443. — Primo quidem quia quod, canon. Remigii, CII, 1096. — Primum delictum uniuscujusque, canon. Hibernens., XCVI, 1300. — Primum furtum in ecclesia, *ibid.*, 1313. — Primum ergo statutum est, conc. Remens., CLXXIX, 685. — Primum igitur ut juxta, conc. Forojul., c. 1 (796), XCIX, 296. — Primum itaque curati sint, conc. Ebroic., CXLVII, 247. — Primum itaque statutum in, conc. Roman., CXLVIII, 758. — Primum ut unusquisque, conc. Aurelian. II, c. 1, LXXXIV, 277.

Primus titulus hic est, conc. Augustod., XCVI, 377. — Princeps in sua morte, canon. Hibernens., id., 1298. — Priscis quidem canonibus erat, conc. Emerit., CLXXXVII, 813. — Pro bonis regibus sacra, canon. Hibernens., XCVI, 1316. — Proclivis cursus est ad, conc. Toletan. VI, c. 6 (676), LXXXIV, 397; CXXX, 489; CLXXXVII, 1105. — Pro consulto castitatis, *ibid.* III, c. 10 (627), LXXXIV, 353; CXXX, 455; CXXXII, 380; CXL, 800; CLXI, 559. — Proferatur commonitorium quod, conc. Carthag. VI, CXXX, 353; CLXI, 332. — Profundiores vero difficilioresque, canon. sub Attone, CXXXIV, 39. — Prohibemus etiam ut a, conc. Northumb., CXXXVIII, 424. — Prohibendum ne qua fidelis, conc. Eliberit., c. 67 (362), LXXXIV, 309; CXXX, 419. — Prohibendum ne quis Christianus, *ibid.*, c. 59 (362), LXXXIV, 308; CXXX, 419. — Prohibendum ut liberti, *ibid.*, c. 80 (362), LXXXIV, 310; CXXX, 420; CLXXXVII, 302. — Prohiberi placuit ut cum, *ibid.*, c. 40 (362), LXXXIV, 306. — Pro his qui in animalibus, conc. Ancyrit., c. 16, LVI, 753. — Pro his qui pœnitentia accepta, conc. Vasens. I, c. 2 (480), LXXXIV, 259. — Pro his qui quolibet metu, conc. Tolet. XII, c. 10 (719), LXXXIV, 478; CXXX, 559; CLXI, 224, 1098.

Proinde damnationem hanc perfidiæ, conc. Toletan. III, c. 23 (627), LXXXIV, 348. — Proinde decrevit concilium sanctum, conc. Toletan., CXL, 901. — Proinde placuit atque statutum, *ibid.*, CXL, 820; CLXI, 621. — Proinde ut anno primo, *ibid.* VI, CLXI, 908. — Promotiones atque consecrationes, conc. Constant. IV, CXXIX, 160; CLXI, 364, 1131; CXCIV, 1253. — Prona est omnis ætas, conc. Toletan. IV, c. 24 (671), LXXXIV, 374; CXXX, 471. — Pronuntiandum est ut sciant, conc. Lugdun., CLXI, 266; CLXXXVII, 1781. — Propinqui morientis episcopi, conc. Tolet. IX, c. 7 (693), LXXXIV, 437; CXXX, 523. — Propositis his capitulis et, conc. Bracar. I, CXXX, 568. — Proprium hoc habet antiqui, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 504. — Propter assiduam erga populum, conc. Ticin. I, CXXXVIII, 562. — Propter assiduam erga populum, *ibid.*, 569. — Propter copiam puellarum, conc. Eliberit., c. 15 (362), LXXXIV, 305; CXXX, 415. — Propter ecclesiasticas curas, conc. Antioch., c. 20 (341), LVI, 711, 799; LXVII, 66; LXXXIV, 127; LXXXVIII, 858; CXXX, 283; CXL, 561; CLXI, 375; CLXXXVII, 98. — Propter ecclesiasticas curas et, conc. Bracar. II, c. 19 (610), LXXXIV, 577; CXXX, 581; CLXXXVII, 105. — Propter eos episcopos sive,

conc. Chalcedon., c. 5 (488), LXXXIV, 167; CXXX, 310; CLXXXVII, 757. — Propter frequentem tumultum, conc. Nicæn., c. 14 (325), LVI, 763, 821. — Propter malarum mentium, conc. Toiet. v, c. 7 (664), LXXXIV, 391; CXXX, 485. — Propter multas perturbationes, conc. Nicæn., c. 15 (325), LVI, 397, 829; LXVII, 46; LXXXIV, 97; LXXXVIII, 843; CXXX, 259; CXL, 643; CLXI, 485. — Propter provisionem pauperum, conc. Mogunt. (847), CXII, 1570. — Propter scandala gravia quæ, canon. sub Walterio, (891), CXXXII, 717. — Propter totius indisciplinationis, conc. Constant, CXXX, 293. — Propter vitandum schismatis scandalum, conc. Toletan., CLXI, 90, 1059; CLXXXVII, 1828. — Pro qualitate delicti semper, conc. Constant. IV, id., 1366. — Pro qua re confirmandum, conc. Carthag., c. 23 (419), LVI, 869. — Pro reverentia Dei et sacerdotum, conc. African., CXL, 653; CLXI, 499. — Pro reverentia Dei et sacerdotum, conc. Toletan III, c. 7 (627), LXXXIV, 352; CXXX, 454. — Pro reverentia sanctissimæ, *ibid.*, c. 2 (627), LXXXIV, 351; XCIX, 1091; CXXX, 453. — Prorsus donum Dei est, conc. Arausic. II, (529), XLV, 1789; LI, 727; LXVII, 1149. — Pro sepultura mortuorum pactum, conc. Clarom. (1095), CLXXXVIII, 651. — Provideant viri potentes et, conc. Meldens., CXXXII, 335. — Providendum est etiam, conc Sardic., c. 3 (371), LXXXIV, 116; CXXX, 273. — Providendum est ne episcopi, conc. Meldens., (845), CXXXII, 193. — Providendum est ne episcopi, conc. S. Medardi, CXL, 614; CLXI, 425. — Providendum necessario est, conc. Moguntin. (847), CXII, 1569. — Prudentem confessarium valde etiam, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 510. — Psalmista, id est cantor, conc. Carthag. IV, c. 10 (436), LVI, 888; LXXXIV, 201; CXXX, 344; CLXI, 448, 1138; CLXXXVII, 157. — Puellæ fideles quæ gentilibus, conc. Arelat. I, c. 11, CX, 490; XCIX, 1067. — Puellæ quæ convenientia parentum, conc. Lugdun. III, c, 3, id., 1056. — Puellæ quæ sua propria, conc. Aurelian. V, c. 19, id. — Puella necdum velata, conc. Roman., c. 1, id. — Puella quæ se vovit, conc. Arelat. II, c. 52. id. — Puellas et viduas religiosas, conc. Parisiens., c. 18 (551), LXXX, 453. — Puella si ante duodecim, conc. Tribur., CXXXII, 392; CXL, 812; CLXXXVII, 1104. — Puella si ante duodecim, conc. Cabillon., CLXI, 570. — Pueri ante quatuordecim annos, conc. Eliberit., id., 1330; CLXXXVII, 1156. — Puer vero ab infantia, canon. Hibernens., XCVI, 1282. — Pupillorum et viduarum causa, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 616.

Q

Qua auctoritate dimissoriæ fiant, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 686. — Quacunque lege, sive etiam, canon. sub Ottone, CXXXVIII, 850 — Quæcunque ad aurium et, conc. Turon., CXL, 614; CLXI, 425. — Quæcunque ecclesia a compluribus, conc. Tribur., CXL, 722; CLXI, 263. — Quæcunque episcopis vel presbyteris, conc. Nicæn., c. 6 (325), LVI, 818. — Quæcunque etiam puellæ, conc. Arvern. II, c. 19, LXXXIV, 299. — Quæcunque mancipia ab ingenuis, conc. Aurelian., CLXI, 915. — Quæcunque mulier religioni judicans, conc. Gangr., c. 17 (323), LXXXIV, 114; CXXX. 271; CLXI, 653; CLXXXVII, 165. — Quæcunque res ecclesiæ sunt, conc. Antioch., c. 24 (341), LVI, 712; LXXXIV, 128; CXXX, 284; CLXXXVII, 802. — Quædam capitula sunt quæ, conc. Chalcedon. (450), CLXXXVII, 456. — Quædam cum fratre viri sui, conc. Compend., id., 1502. — Quæ Deo semel sacrata, conc. Chalcedon., c 21 (450), LVI, 546, 860; LXVII, 92; LXXXIV, 171; LXXXVIII, 905; XCIX, 1033; CXXX, 313; CXL, 676; CLXI, 203; CLXXXVII, 1095. — Quæ erunt fornicatæ et, conc. Ancyrit., c. 20 (314). LVI, 754. — Quæ est petitio vestra, conc. Suession., CXXXII, 373. — Quæ est petitio vestra, conc. S. Medardi, CXL, 658; CLXI, 501. — Quærendum est cujus sit, canon. Hibernens., XCVI, 1286. — Quærendum in judicio cujus, conc. Carthag. IV, c. 96 (436), LVI, 885; LXXXIV, 207; XCIX, 1036; CXXX, 348 — Quærendum namque est cum, conc. Lingon., CXXIV, 1084. — Quæ sanctorum patrum sanctionibus, conc. Remens., (1119), CLXXXVIII, 881. — Quæsitum est ab aliquibus, conc. Mogunt., (847), CXII, 1573; CXXXII, 302; CXL, 874; CLXXXVII, 952. — Quæsitum est ab aliquibus, conc. Wormat., CLXI, 857, 1240. — Quæsitum est de episcopis, conc. Arvern., CLXXXVII, 548. — Quæsitum est in eadem synodo, conc. Tribur., CXL, 873; CLXI, 856, 1233. — Quæ sponsatæ sunt et, conc. Ancyrit., c. 10 (314), LVI, 732. — Quæ sunt ecclesiæ convenit, conc. Antioch., CXIV, 1198. — Quæ sunt ecclesiæ debent, conc. Bracar. II, c. 15 (610), LXXXIV, 576; CXXX, 580. — Quæ sunt ecclesiæ sub, conc. Antioch., LXXXVIII, 859. — Quæ sunt in unaquaque, conc. Chalcedon., LXVII, 90. — Quæ sint pœnitentiæ tempora, conc. Nicæn., id. 957. — Quæ sint pœnitentiæ tempora, conc. Ancyrit., id. — Quale ministerium regis sit, conc. Parisiens., CXXXIX, 477. — Quales abbates sint constituendum, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 687. — Qualia aut quot sacerdotalia, canon. sub Hincmaro, (852), CXXV, 778. — Qualia sint indumenta altaris, *ibid.* — Qualitas lucri negotiantem aut, canon. sub Attone, CXXXIV, 46. — Qualiter autem missi domni, conc. Ticin., CXXXVIII, 573. — Qualiter autem palatia nostra, *ibid.* — Qualiter clerici sibi victum, conc. Carthag. IV, c. 15 (436), LXXXIV, 28. — Qualiter episcopum docere et, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Qualiter et quo ordine, conc. Carisiac., CXXXVIII, 777. — Qualiter hoc perficiatur et, *ibid.*, 779. — Qualiter regnum quod necessitate, *ibid.*, 778. — Qualiter sit cooperta ecclesia, canon. sub Hincmaro (852). CXXV, 779. — Quam detestabile et exsecrabile, conc. Mogunt., CXL, 924; CLXI, 681. — Quamdiu excommunicato non, conc. Carthag., (419), LXVII, 223; LXXXVIII, 936; CXXXIX, 494. — Quam multa sæpe, sive, conc. Nicæn., c. 2 (325), LVI, 826. — Quam sit necessarium monasteriorum, collect. S. Albonis, CXXXIX, 484. — Quamvis aliud firmamentum nemo, conc. Roman. sub Gelasio, CXXXIV, 49. — Quamvis conscientiam puram apud, conc. Toletan IV, c. 22 (671), *ibid.*, 573; CXXX, 471. — Quamvis fides et veritas, conc. Ebroicens., CXLVII, 244. — Quamvis grave nimis ac, conc. Turonens., CXC, 390. — Quamvis pene ubique, conc. Toletan. I, c. 20 (435), LXXXIV, 332; CXXX, 436. — Quamvis priora nunquam siluerint, conc. Toletan. VI, c. 7 (676), LXXXIV, 397; CXXX, 489.

Quando ad palatium vel, conc. Ticin., CXXXVIII, 572. — Quando aliquis voluerit confessionem, canon. sub Edgardo, id., 503. — Quando autem convenerint presbyteri, conc. Nannet., CXL, 652; CLXI, 499; CLXXXVII, 231 — Quando ea quæ canonica, conc. Cabillon., CXL, 896; CLXI, 903. — Quando episcopus ordinationes, conc. Nannetens., CLXXXVII, 140. — Quando more solito ad, canon. sub Theodulfo, c 28 (945), CXXXIV, 34. — Quando parochias circuitis nolite, canon. sub Hincmaro. (877), CXXV, 881. — Quando presbyteres aut diacones, conc. Toletan. IV, c. 27 (676), LXXXIV, 374; CXXX, 472; CXL, 651; CLXI, 226, 498, 1135; CLXXXVII, 156. — Quando presbyteres in parochias, *ibid.*, c. 26 (676), LXXXIV, 374; CXXX, 472; CLXI, 226, 1135; CLXXXVII, 208. — Quando presbyteri et diaconi, *ibid.*, c. 26 (671), CXXXIV, 36. — Quando presbyteri per Kalendas, conc. Nannet., CXL, 652; CLXI, 499; CLXXXVII, 231. — Quando presbyteri vel diaconi, conc. incert. (744), LXXXIX, 828.

Quando quidem omnia cum ordine, conc Ebroic., CXLVII, 248. — Quando quidem regula est quæ, conc. Nicæn. II, CLXI, 435. — Quanquam ad monita doctorum, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 693. — Quanquam antiqua canonum, conc. Bracar. III, c. 4 (713), LXXXIV, 589; CXXX, 591. — Quanquam in concilio anteriori, conc. Toletan. VI, c. 17 (676), LXXXIV, 401; CXL, 901; CLXI, 908. — Quanquam in præteritis, *ibid.* XVI, c. 5 (731), LXXXIV, 539. — Quanquam omnis qui sacris, *ibid.* XI, c. 10 (723), LXXXIV, 462; CXXX, 545; CLXXXVII. 132. — Quanquam plura sint genera, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 696. — Quanquam priscorum patrum, conc. Toletan. XVII, c. 6 (732), LXXXIV, 558. — Quanquam sacerdotis testimonium, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 758. — Quanquam sacerdotum testimonium, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 691; CLXXXVII, 956 — Quanquam superius de sacrilegis, conc. Trosleian. (909), CXXXII, 711. — Quantam dignitatem acceperit rex, conc. Hibernens., XCVI, 1289. — Quanti autem non solum, conc. Ancyrit., c. 8 (315), LVI, 751. — Quanti virginitati se promiserunt, *ibid.*, c. 18 (315), id., 753. — Quanto magis mala consuetudo, conc. Sardic., c. 1 (347), id., 832. — Quantum credi tibi a, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 504. — Quantum cum Dei juvamine, conc. Emeritan., c. 3 (704), LXXXIV, 616. — Quantum qui præcelsi culminis, conc. Toletan. XI, c. 2 (725), LXXXIV, 458; CXXX, 541. — Quapropter cunctis fidelibus, canon. Remigii, CII, 1095. — Quapropter omnibus placuit ut, conc. Lingon., CXXIV, 1082. — Quare in ordinandis plebibus, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 612. — Quarta actione nuntiatum est, conc. Hispal. II, c. 4 (657), LXXXIV, 595; CXXX, 597. — Quartæ congregationis eventa obvius, conc. Tolet. VIII, CXXX, 510. — Quarto capitulo admonemus presbyteros, canon. sub Odone. (942), CXXXII, 648. — Quarto decimo ut in, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 625. — Quarto ut fides sancti, *ibid.*, 623. — Quartum autem nostri apostolici., conc. Roman., CXLVIII, 771. —

Quatuor anni deinde restant, conc. Triburiens., CXL, 765. — Quatuor autem tam de, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 494. — Quatuordecim annos hac de, canon. Hibernens., XCVI, 1307. — Quatuor modis judicium humanum, *ibid.* 1313. — Quatuor modis offert Ecclesia, *ibid.*, 1286. — Quemadmodum hi qui irrationabiliter, conc. Ancyrit., LXVII, 957. — Quem primogenitores ad monasterium, conc. Triburiens., CLXXXVII, 1100. — Questa nobis est Nereida, collect. S. Attonis, c. 24 (945), CXXXIV, 33. — Questi sunt monachi suæ, collect. S. Abbonis, c (945), CXXXIX, 489. — Questi sunt præterea quidam, conc. Cabillon., CXL, 699; CLXI, 245. — Questi sunt præterea quidam, conc. Moguntin., CLXI, 1093; CLXXXVII, 1008.

Quia bene nostis abillo, conc. Teudon., CXXXVIII, 536. — Qui ab omnibus episcopis, conc. Antioch., c. 15 (341), XCIX, 1038. — Quia cognovimus episcopos per, conc. Toletan. III, CXXX, 457; CLXI, 228; CLXXXVII, 815. — Qui a communione separantur, conc. Lingon., CXXIV, 1079. — Qui ad ecclesiam vel, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 651. — Quia denique voluntate Dei, conc. Mettens., CXXXVIII, 737. — Quia Deo propitio sub. conc. Aurelian. II, c. 33, LXXXIV, 285. — Quia dies Sabbati apud, conc. Roman., CXLVIII, 801; CLXXXVII, 1865. — Quia divinæ propitiationis beneficia, canon. sub Carolo III, CXXXVIII, 813. — Qui admiserit corporale peccatum, conc. Neocesar., c. 9 (315), LVI, 445; LXXXIV, 110; CXXX, 268. — Qui ad ordines promoveri, conc. Remens., CXXXV, 407. — Qui adulterium commiserint, conc. Ancyrit., c. 19 (315), XCIX, 1059. — Quia eorum desidia et, conc. Ficin., CXXXVIII, 573. — Quia episcopi universique sacerdotes, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Quia ergo constat in, conc. Cabillon. II, CXL, 903; CLXI, 910 — Qui etiam ipse suos, conc. Tusiac., CXXXVIII, 720. — Quia his qui principibus, conc. Toletan. VI, c. 15 (676), LXXXIV, 400; CXXX, 491. — Quia igitur Apostolo testante, conc. Cabillon., CXIX, 715; CXL, 997; CLXI, 879. — Quia igitur Stephanus episcopus, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 502. — Quia in aliquibus consuetudo, conc. Parisiensi, CLXI, 365. — Quia in quibusdam ecclesiis, conc. Chalcedon, c. 26 (488), LXXXIV, 171; CXXX, 313; CLXXXVII, 423. — Quia in quibusdam episcopatibus, conc. Turonens., CXC, 589. — Quia in quibusdam provinciis, conc. Chalcedon., c. 14 (488), LXXXIV, 169; CXXX, 311. — Quia juvante nos divina, conc, Emerit., c. 22 (704), LXXXIV, 625. — Quia aliquando fuerit catechumenus, conc. Eliberit., c. 45 (362), LXXXIV, 306; CXXX, 418. — Qui aliquid emit, emat, conc. Gratelean. (928), CXXXVIII, 468. — Quia nulli tanta mentis, conc. Salegunst., CXL, 1062; CLXI, 896.

Quia necesse est ut quod, conc. Carisiac., CXXXVIII, 745. — Quia nihil est prætermittendum, conc. Sardic., c. 15 (337), VIII, 1325; LVI, 409, 782, 836; LXXXIV, 120; LXXXVIII, 894; CXXX, 277; CXL, 570; CLXI, 382. — Qui animaliter in animalibus, conc. Ancyrit., c 15 (315), LVI, 753. — Quia non expedit ut donum, conc. Bracar. III, c. 7 (713), LXXXIV, 590; CXXX, 592. — Quia non solum illicita, canon. sub Hincmar. (874), CXXV, 795. — Quia non tantum a, conc. Ticin., CXXXVIII, 562. — Quia non tantum a, *ibid.*, 569. — Qui ante baptismum immolaverunt, conc. Ancyrit., c. 11 (315), LVI, 752. — Quia ordo debet in sacratione, conc. Nicæn. II, CXXIX, 485; CLXI, 436. — Quia per divinam gratiam, conc. Emerit., c. 17 (704), LXXXIV, 622. — Quia persuasum est populis, conc Aurelian. II, c. 31, LXXXIV, 285; XCIX, 1026. — Quia pestiferas adhuc stirpes, conc. Ticin., CXXXVIII, 565. — Quia pestiferas adhuc stirpes, *ibid.*, 572. — Qui apud Donatistas parvuli, conc. African, CLXXXVII, 536. — Quia quidam monachorum, conc. Nicæn. II, CXXIX, 486. — Quia rationabiliter in singulis, conc. Ticin., CXXXVIII, 576. — Qui arguitur pro aliquo, canon. Hibernensi, XCIV, 1317. — Qui arma projiciunt in prælio, conc. Arelat., CLXI, 727. — Quia secundum quod in, conc. Confl., CXXXVIII, 677. — Quia sicut et per, conc. Carisiac., id., 749. — Quia sunt in plerisque, canon. sub Ludovico II, id., 758. — Quia terribiliter propheticus sermo, conc. Ticin., id., 564. — Quia terribiliter propheticus sermo, *ibid.*, 571.

Qui auguria auspiciaque, conc. Ancyrit., c. 24 (315), LVI, 442; LXXXIV, 108; CX, 491; XCIX, 1051; CXXX, 266. — Qui ausi fuerint post, conc. Chalcedon, c. 10, (488), XCIX, 1074. — Quia ut comperimus plures, conc. Tusiac., CXXXVIII, 722. — Qui autem bis vel, conc. Ancyrit. (315), LXVII, 50. — Qui autem ex vestro, canon Remigii, CII, 1102. — Qui autem vocati sunt, conc. Nicæn, c. 19 (325), LVI, 820; LXVII, 44. — Quia vero debitum esse, conc. Coloniens., CXXXVIII, 530. — Quia vero de discordantibus, conc. Trosleian. (909), CXXXII, 705. — Quia vero diligenti ac, conc. Tullens. (1192), CCV, 917. — Quia vero ut sanctus, canon. Hincmari (852), CXXV, 785. — Qui baptizatus fuerit jam, conc. Bracar, II, CXXX, 581. — Qui bona emit præsentibus, conc. Gratelean. (928), CXXXVIII, 464. — Quibus licentia uxores ducendi, conc. Moguntin., CXXXII, 255. — Quibusdam non sufficit beneficium, conc. Ebroic., CXLVII, 243. — Qui causam suam catholicus, conc. Carth. IV, CXXX, 348, — Qui circa hæc quæ, conc. Aurelian. III, c. 33, XCIX, 1074. — Qui communicaverit a suo, canon. Hibernens., XCVI, 1316. — Qui communicaverit vel oraverit, conc. Carth. IV, c. 73 (436), LVI, 884; LXXXIV, 205; CXXX, 347; CXL, 868; CLXI, 853, 1233; CLXXXVII, 846. — Qui conjugale consortium, conc. Agath., c. 25 (514), XCIX, 1038. — Qui conjuges suas in adulterio, conc. Aurelian., c. 11, id., 1057. — Qui consilia omnium orthodoxorum, conc. Toletan. III, c. 22 (627), LXXXIV, 348. — Qui contentiosus aut murmurans, conc. Mogunt., CXL, 852; LCXI, 814. — Qui contra decreta canonum, conc. Ilerdens., c 12 (584), LXXXIV. 324; CXXX, 429. — Qui contradixerit decreto principis, canon. Hibernens., XCVI, 1314. — Qui conversus ingemuit et, *ibid.*, 1326. — Qui crimen objicit sciat, conc. Arausic., CXL, 909. — Qui cum cane vel, canon. Hibernens., XCVI, 1326. — Qui cum nunna vel, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 483. — Qui cum pecudibus coitu, conc. Ancyrit., c. 6 (315), XCIX, 1059. — Qui cum senioribus suis, conc. Meldens., CXXXII, 275; CXL, 649; CLXI, 491. — Quicunque ab episcopo vel, conc. Toletan. III, c. 12 (627), LXXXIV, 353. — Quicunque ab exteris provinciis, canon. sub Widone, CXXXVIII, 799. — Quicunque ab imperatore cognitionem, conc. Carth., CXIX, 420. — Quicunque ædificat ecclesiam si, canon. Hibernens., XCVI, 1301. — Quicunque alibi fidem et, conc. Tolet. III, c. 11 (627), LXXXIV, 357. — Quicunque Ariminense concilium non, *ibid.*, c. 17 (627), id., 347. — Quicunque autem abhinc inante, conc. Silvac., LXXXVIII, 602. — Quicunque autem clericorum deinceps, conc. Andegav., CL, 65. — Quicunque autem clericorum deinceps, conc. Turon., CXLIII, 1112. — Quicunque autem cum veste, conc. Ancyrit. (315), LXVII, 50. — Quicunque autem non solum, *ibid.* — Quicunque autem non communicans, conc. Carth. (419), LXVII, 216; LXXXVIII, 936. — Quicunque autem propter improba, conc. Ephes. (431), LXVII, 82. — Quicunque baptizatus fuerit ab, conc. Wormat., CXI, 734; CLXI, 115. — Quicunque beneficium ecclesiasticum, conc. Mogunt., CXL, 677; CLXI, 208. — Quicunque Christianus excommunicatus, canon. S. Patricii, c (450), LIII, 825. — Quicunque clericorum a Maximo, conc. Narbon., c. 7, LXXXIV, 611. — Quicunque clericus ab aliquo, canon. S. Patricii, c (450), LIII, 825. — Quicunque clericus ab ostiario, *ibid.*, 823. — Quicunque clericus ab ostiario, canon. Hibernensi, XCVI, 1314. — Quicunque clericus aut in, conc. Tribur., CXL, 664; CLXI, 508; CLXXXVII, 1247. — Quicunque clericus excommunicatus, canon. Hibernens., XCVI, 1296. — Quicunque clericus in bello, *ibid.*, 1298. — Quicunque clericus justus, canon. S. Patricii (450), LIII, 824. — Quicunque clericus, subdiaconus, conc. Narbon., c. 8, LXXXIV, 611.

Quicunque consanguineam suam aut, conc. Turon., CXLIII, 1112. — Quicunque consanguineam suam aut, conc. Andegav., CL, 65. — Quicunque contra libertos ecclesiæ, conc. Lugdun., c. 7, XCIX, 1064. — Quicunque de lapsu ad ordinem, conc. Nicæn. (325), LXXXVIII, 873. — Quicunque de mobilibus Widrigild, conc. Benevent., CXXXVIII, 725. — Quicunque de sacerdotibus vel, conc. Toletan. IX, CLXXXVII, 929. — Quicunque diis, hoc est, canon. Hibernens., XCVI, 1302. — Quicunque discernit a presbytero, conc. Gang., LXXXVIII, 883; CXL, 714; CLXI, 258. — Quicunque discernit a presbytero, conc. Moguntin., CXXXVIII, 588. — Quicunque discesserit de sua, canon. Hibernens., XCVI, 1288. — Quicunque dixerit Adam primum, conc. Carth., c. 1, L, (419), XXV, 1728; LVI, 486. — Quicunque dixerit gratiam Dei, *ibid.*, c. 4 (419), XLV, 1729; LVI, 487. — Quicunque dixerit ideo nobis, *ibid.*, c. 6 (419), XLV, 1729; LVI, 488. — Quicunque dixerit in oratione, *ibid*, c. 8 (419), XLV, 1729; LVI, 488. — Quicunque episcopi suffragio, conc. Toletan. IV, c. 37 (671), LXXXIV, 376; CXXX, 473; CXXXIX, 492; CLXXXVII, 923. — Quicunque episcoporum, presbyterorum, conc. Rom. sub Symmacho, CLXXXVII, 1661. — Quicunque episcopus alterius episcopi, conc. Toletan. IV, c. 34 (671), LXXXIV, 376; CXXX, 473; CLXI, 227, 1096; CLXXXVII, 1028. — Quicunqne episcopus alterius, conc. Arvern., CXL, 566. — Quicunque episcopus alterius, conc. Wormat., CLXI,

379. — Quicunque episcopus sive clericus, conc. Toletan., CLXI, 820. — Quicunque est medicus animarum, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 504. — Quicunque ex clericis, conc. Toletan. XIII, c. 13 (721), LXXXIV, 499. — Quicunque ex clero deprehensus, conc. Antioch., c. 2 (341), XCIX, 1017. — Quicunque ex clero esse, conc. Meldens., CXXXII, 222; CLXI, 505; CLXXXVII, 1247. — Quicunque ex clero esse, conc. Carth., CXL, 661. — Quicunque ex clero videntur, conc. Aurelian., CLXI, 1168. — Quicunque excommunicatus fuerit, canon. Hibern., XCVI, 1296. —Quicunque exercuerint hoc quando, conc. Arelat., CXL, 837; CLXI, 758. — Quicunque ex gradu ecclesiastico, conc. Tribur., CLXXXVII, 934. — Quicunque ex his qui, conc. Nicæn., c. 10 (325), LVI, 395; LXXXIV, 95; CXXX, 258; CLXXXVII, 887. — Quicunque ex lapsis ordinati, *ibid.* (325), LXVII, 44. — Quicunque ex sæcularibus, conc. Toletan. IV, c. 55 (671), LXXXIV, 379; CX, 482; CXXX, 475; CXXXII, 386; CXL, 796; *ibid.*; CLXI, 555. — Quicunque fidelium devotione, *ibid.*, CLXXXVII, 1053. — Quicunque filiam suam aut, conc. Tribuniens., CXL, 812; *ibid.* — Quicunque filiam suam aut, conc. Cabillon., CLXI, 571. — Quicunque filii a parentibus, conc. Gangr., LXXXVIII, 886. — Quicunque filii a parentibus, canon. Hibern., XCVI, 1291. — Quicunque filios procreaverit causa, *ibid.* — Quicunque Filium Dei Dominum, conc. Tolet. III, c. 2 (627), LXXXIV, 346. — Quicunque Filium Dei Dominum, *ibid.*, c. 5 (627), id., 347. — Quicunque Filium Dei et, *ibid.*, c. 13 (627), id. — Quicunque Filium Dei secundum, *ibid.*, c. 9 (627), id — Quicunque habitum sæcularem, conc. Arelat., CXXXII, 251. — Quicunque homo alteri debitor, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 757. — Quicunque hominum aut ex, conc. Lingon., CXXIV, 1085. — Quicunque igitur ex laicali, canon. sub Widon., CXXXVIII, 801. — Quicunque in clero esse, conc. Tarracon., CXXXII, 233; CXL, 647; CLXI, 489; CLXI, 805. — Quicunque in ecclesiastico ordine, conc. Tolet., CLXI, 83. — Quicunque indictum jejunium, conc. Gangr., CXXXII, 245. — Quicunque infantes in ecclesia, canon. Hibernensi, XCVI, 1299. — Quicunque ingenuus vel servus, conc. Lingon., CXXIV, 1097. — Quicunque initium Filio Dei, conc. Tolet. III, c. 8 (627), LXXXIV, 347. — Quicunque in patre et, *ibid.*, c. 4 (627), id., 347. — Quicunque in Quadragesimæ diebus, *ibid.*, CXL, 1000. — Quicunque in sacerdotio Dei, *ibid.*, IV, c. 21 (671), LXXXIV, 373; CXXX, 471. — Quicunque ipsa verba dominicæ, conc. Carthag., c. 8 (419), XLV, 1729; LVI, 489. — Quicunque judex aut sæcularis, conc. Autissiod., LXXII, 766. — Quicunque judex aut sæcularis, conc. Theodon., CXL, 918. — Quicunque laicorum aliquid, conc. Andegav., CL, 65. — Quicunque laicorum aliquid de, conc. Turon., CXLIII, 1412. — Quicunque libellum detestabilem, conc. Tolet. III, c. 16 (627), LXXXIV, 347. — Quicunque libertatem a dominis, *ibid.* IV, c. 73 (671), id., 383; CXXX, 479; CXXXII, 268; CXXXIV 40; CXI, 629; CLXI, 476, 1141; CLXXXVII, 292. — Quicunque liberti facti sunt, conc. Aurelian. V, c. 7, XCIX, 1064. — Quicunque militum vel cujuscunque, conc. Rom. sub Gregorio VII, CXLVIII, 800; CLXIII, 628; CXCIV, 1331. — Quicunque monasticæ religionis, conc. Andegav., CL, 65. — Quicunque monasticæ religionis, conc. Turon., CXLIII, 1412. — Quicunque monetam falsam, conc. Lateran., CLXIII, 1364. — Quicunque nec periculum nec, conc. Nicæn., c. 16 (325), LVI, 829. — Quicunque nescire Filium Dei, conc. Tolet. III, c. 7 (627), LXXXIV, 347. — Quicunque non dixerit: Gloria, *ibid.*, c. 14 (627), id., — Quicunque odio aut longinqua, conc. Agath., c. 30, XCIX, 1063. — Quicunque ordinati sunt, conc. Nicæn., c. 10 (325), LVI, 762, 828. — Quicunque parvulos recentes, conc. Carthag., c. 2 (419), XLV, 1728; LVI, 487. — Quicunque patrem et filium, conc. Tolet. III, c. 6 (627), LXXXIV, 347. — Quicunque patrem et filium, *ibid.*, c. 12 (627), id. — Quicunque preces sibi aliunde, conc. Carthag. III, c. 23, XCIX, 1021. — Quicunque presbyter de jure, conc. Roman. sub Symmacho, CXXXII, 258. — Quicunque presbyter de jure, conc. Bracar., CXL, 708; CLXI, 255, 1102. — Quicunque presbyter per pretium, conc. Remensi, CX, 485. — Quicunque presbyter per pretium, conc. Turon., *ibid.* — Quicunque presbyter per pretium, conc. Mogunt. (847), CXII, 1569; CXXXII, 257; CXL, 695; CLXI, 216. — Quicunque pro conferendo cuiquam, conc. Bracar., CLXI, 353, 1155. — Quicunque propria uxore derelicta, conc. Lingon., CXXIV, 1086. — Quicunque propter accipiendam sacerdotii, conc. Tolet. VIII, CLXI, 353. — Quicunque pro sola devotione, conc. Claromont., CLXII, 717. — Quicunque rebaptizandi sacrilegum opus, conc. Tolet. III, c. 15 (627), LXXXIV, 347. — Quicunque religiosus sine corporis, conc. Gangr., c. 18, LVI, 790. — Quicunque reliquias episcoporum vel, canon. Hiberneus. XCVI, 1302. — Quicunque sacerdotum vel ministrorum, conc. Tolet. XIII, CLXXXVII, 1351. — Quicunque se propria voluntate, conc. Autissiod., LXXII, 764; CLXI, 693, 890. — Quicunque se propria voluntate, conc. Lingon., CXXIV, 1110. — Quicunque se propria voluntate, conc. Cabillon., CXI., 1009. — Quicunque Simonis imitator, conc. Tolet. VI, CLXI, 352. — Quicunque sine cupiditate, conc. Placentin., CLXXXVII, 562. — Quicunque sine inevitabili, conc. Tolet. VIII, CLXI, 882. — Quicunque Spiritum sanctum non, *ibid.*, III, c. 3 (627), LXXXIV, 346. — Quicunque Spiritum sanctum sicut, *ibid.* c. 10 (627), id., 347. — Quicunque sub hoc neglectu, conc. Bracar. III, CLXXXVII, 931. — Quicunque superbiæ facibus accensi, conc. Andegav., CXXXII, 342. — Quicunque temere et inconsiderate, conc. Nicæn. (325), LXVII, 46; LXXXVIII, 843; CV, 875; CXXXII, 258; CXL, 643; CLXI, 485. — Quicunque tempore messis vel, conc. Agath., CLXI, 1168. — Quicunque vero clericorum ab, conc. Tolet. IX, CXXXIX, 496. — Quicunque vero hanc, conc. Parisiensi, LXXX, 451. — Quicunque virginitatem custodiens, conc. Gangr., LXXXVIII, 885; CXL, 805; CLXI, 564; CLXXXVII, 172. — Quicunque virginitatem promittentes, conc. Ancyrit., LXVII, 52. — Quicunque vocati sunt ad, conc. Nicæn., c. 12 (325), LVI, 828. — Quicunque voluerit in sua, conc. Wormat., CXL, 675; CLXI, 202; CLXXXVII, 1008.

Quid ad hæc dicit sanctitas, conc. Carthag., c. 12 (419), LVI, 867; LXVII, 188; LXXXVIII, 833. — Quidam autem episcopi et, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 643. — Quidam clerici legitimum, conc. Tolet. IV, c. 43 (671), LXXXIV, 377; CXXX, 476; CLXXXVII, 894. — Quidam clericorum vel monachorum, conc. Ticin., CXXXVIII, 564. — Quidam clericorum vel monachorum, *ibid.*, 571. — Quidam contra omnem auctoritatem, conc. Toletan. III, CXXX, 457. — Quidam Deo solummodo confiteri, conc. Cabillon., CLXI, 892. — Quidam desponsavit uxorem et, conc. Tribur., CXL, 930; CLXI, 684; CLXXXVII, 1405. — Quidam etiam generationem consanguinitatis, conc. Salegunst., CXL, 1060; CLXI, 896. — Quidam etiam laicorum et, *ibid.*, CXL, 1060; CLXI. 895. — Quidam etiam videntur sibi, conc Roman., CXVIII, 766. — Quidam fornicatus est cum, conc. Tribur., CXXXII, 325; CXL, 922; CLXI, 679; CLXXXVII, 1662. — Quidam fratres dixerunt consuetudinis, conc. Cabillon., CXL, 744; CLXI, 126, 1066. — Quidam in die ejusdem, conc. Tolet. IV, c. 8 (671), LXXXIV, 369; CXXX, 467; CXXXIV, 44. — Quidam monachi nihil habentes, conc. Chalced., CLXXXVIII, 995. — Quidam monachorum habitu utentes, *ibid.*, 1083. — Quidam sponsam habens, conc. Ancyrit., LXVII, 54; LXXXVIII, 882; CX, 486; CXXXII, 321; CLXI, 662. — Quidam tamen satis imperite, conc. Rom., CXLVIII, 775. — Quid de auctoritate illius, conc. Carthag. (419), LXVII, 211. — Quid dilectioni vestræ videtur, *ibid.*, I, c. 8, LXXXIV, 182; CXXX, 523; CXL, 632; CLXI, 478. — Qui debitum sibi nexum, conc. Toletan., CXL, 630; CLXI, 477. — Qui decimas post creberrimas, conc. Cabillon., CXXXII, 200. — Qui die solemni prætermisso, conc. Carthag. IV, c. 88 (671), LVI, 883; LXXXIV, 207; XCIX, 1029; CXXX, 518; CLXI, 265; CLXXXVII, 1728. — Quid in accusationibus episcoporum, conc. Carthag., LXVII, 952. — Qui divinant et consuetudines, conc. Ancyrit., c. 23 (315), LVI, 754. — Qui divinationes expetunt, *ibid.*, LXVII, 54; LXXXVIII, 876; CV, 685; CXXXII, 349; CXL, 834; CLXI, 747; CLXXXVII, 1346. — Qui divina vocatione ab, conc. Tolet. III, CXXX, 457; CLXXXVII, 951. — Qui dormierit cum duabus, conc. Vermer., CXXXII, 326. — Qui dormierit cum duabus, conc. Aurelian., CXL, 919; CLXI, 677; CLXXXVII, 1405. — Qui dormierit cum duabus, conc. Mogunt., id., 1502. — Quid me adhuc moveat, conc. Sardic., c. 17 (371), LVI, 783; LXXXIV, 120. — Quidquid episcopus de suo proprio, conc. Agath., c. 48 (544), id., 270. — Quidquid in Nicæa, conc. Rom. sub S. Sylvestro, c. 1 (326), VIII, 825. — Quidquid invisibilis gratiæ, conc. Tolet. XI, c. 8 (723), LXXXIV, 461, CXXX, 544; CLXI, 366; CLXXXVII, 530. — Quidquid monacho de rebus, canon. Hibernens., XCVI, 1296. — Quidquid parentes nostri, conc. Parisiensi, LXXX, 453. — Quidquid parochiarum presbyter, conc. Agath., c. 53 (544), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXI, 235; CLXXXVII, 911. — Quidquid parochiarum presbyteri, conc. Epaun., c. 3, LXXXIV, 287. — Quidquid per fidei commissum, conc. Agath., c. 6, (544), XCIX, 1035. — Quidquid per quinquaginta annos, canon. Hibern., XCVI, 1293. — Quidquid unanimiter digne recolitur, conc. Emerit., c. 18 (701), LXXXIV, 623.

Qui duas in conjugium, canon. Apostolor., LXVII, 143; LXXXVIII, 848; CXXX, 16. — Qui ecclesiam ædificaverit contra, conc. Tolet. III, c. 19 (627), XCIX, 1049. — Qui episcoporum morientium bona, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 650. — Qui episcopum ceperit omnino, *ibid.* — Qui episcopus ordinandus est, conc. Carth. IV, c. 1 (436), LXXXIV, 199; XCIX, 1004; CXXXII, 279; CXL, 551; CLXI, 347; CLXXXVII, 129. — Qui episcopus ordinandus est, canon. Hibernensi, XCVI, 1282. — Qui ergo audet, canon. S. Patricii (450), LIII, 827. — Qui excommunicato donec ab, conc. Remens., CV, 615. — Qui ex familiis ecclesiæ, conc. Tolet. IX c. 11 (693), LXXXIV, 438; CXXX, 524; CLXI, 523; CLXXXVII, 291. — Qui facit scelus virile, canon. Hibernens., XCVI, 1326. — Qui faculas accendunt aut, conc. Arelat. II, c. 23, XCIX, 1051. — Qui facultates ecclesiasticas subsidio, canon. Hibernens., XCVI, 1299. — Qui falso accusant fratres, *ibid.*, 1287. — Qui falso accusant fratres, conc. Aurelian., c. 15, XCIX, 1062. — Qui falsum jurabunt et, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 483. — Qui falsum juramentum jurabit, conc. Gratelean. (928), id., 468. — Qui falsum juramentum præstat, *ibid.*, 464. — Qui festa aut debita, conc. Northumbr., id., 524. — Qui fidem concilii Constantinopolitani, conc. Tolet. III, c. 20 (627), LXXXIV, 348. — Qui fidem Ephesinæ synodi, *ibid.*, c. 21, id. — Qui fidem spernit Nicæni, *ibid.*, c. 19, id. — Qui filios non habuerit, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 630. — Qui frequenter litigat et, conc. Carthag. IV, c. 58 (436), XCIX, 1040. — Qui fugientes tenti sunt, conc. Ancyrit., c. 3 (315), LVI, 750; LXXXIV, 104; LXXXVIII, 874; CXXX, 262. — Qui furatus fuerit pecuniam, canon. S. Patricii (450), LIII, 827. — Qui furatus fuerit pecuniam, canon. Hibernens., XCVI, 1290. — Qui furtum fecerit dimidium, *ibid.* — Qui hominem publicam pœnitentiam, conc. Lingon., CXXIV, 1077. — Qui hominem publicam pœnitentiam, *ibid.*, 1085. — Qui in ægritudine constituti, conc. Laodic., c. 47 (364), LVI, 719; LXXXIV, 194; CXXX, 390. — Qui in aliquo crimine detecti, conc. Tolet. IV, CLXXXVII, 288. — Qui in blasphemiam alterius, conc. incert. (744), LXXXIX, 828. — Qui incipiens est nullo, canon. Hibernensi, XCVI, 1295. — Qui in clero sunt presbyteri, conc. Ancyrit., c. 13 (315), LVI, 752. — Qui in Dominico die, conc. Carthag. IV, c. 61 (436), id., 886; LXXXIV, 205; XCIX, 1027; CXXX, 347; CXXXIV, 41; CLXI, 265. — Qui in domo sua, conc. Lingon., CXXIV, 1106. — Qui in episcopatum consecrati, conc. Ancyrit., c. 17 (315) LVI, 753. — Qui innocentes ad principes, conc. Matiscon. I, c. 18, XCIX, 1037. — Qui in Quadragesima ante, conc. Eliberit., CXL, 1000; CLXI, 882. — Qui in somnis eum, canon. Hibernens., XCVI, 1318. — Qui in vicis et villis, conc. Antioch., c. 10 (341), LVI, 709, 796; LXXXIV, 125; LXXXVIII, 878; XCVIII, 82. — Qui ipso cooperante et, conc. Coufluent., CXXXVIII, 817. — Qui jubente sacerdote, conc. Ilerdens., c. 10 (584), LXXXIV, 324; CXXX, 429; CLXXXVII, 855. — Quilibet infans mature baptizetur, conc. Northumbr., CXXXVIII, 521. — Qui luget abstinere a, conc. Lingon., CXXIV, 1084.

Qui majoribus sceleribus irretitur, conc. Carthag. IV, c. 8 (436), XCIX, 1040. — Qui male conceptos ex, conc. Ilerdens., CLXI, 744. — Qui meriti facinorum suorum, conc. Carthag. II, CLXI, 835, 1233; CLXXXVII, 852. — Qui monachos vel clericos, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 650. — Qui murmurat verba, canon. S. Patricii (450), LIII, 823. — Qui murmurat verba blasphemiæ, canon. Hibernens., XCVI, 1295. — Qui non bene custodierit, conc. Aurelian., CXL, 762. — Qui non bene custodierit, conc. Arelat. III, CLXI, 1081, 173; CLXXXVII, 1780. — Qui non occurrerit ad, canon. Hibernens., XCVI, 1316. — Qui non perseverant in, canon. Apostol., c. 9, XCIX, 1021. — Qui non secundum, canon. S. Patricii (450), LIII, 820. — Qui non sponte nec voluntate, conc. Ancyrit. LXVII, 54. — Quintæ actionis impulsu pervenit, conc. Tolet. VIII, CXXX, 511. — Quinto capitulo admonendi sunt, canon. sub Odone (942), CXXXIII, 948. — Quinto decimo, quod decima, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 626. — Quinto judicio ad cognitionem. conc. Hispalens. II, c. 5 (657), LXXXIV, 595; CXXX, 597; CLXI, 469. — Quinto ut sciant quid, canon sub Ludov. II, CXXXVIII, 623. — Qui oblationes defunctorum aut, conc. Carthag., IV, c. 95 (436), LVI, 887; LXXXIV, 207; XCIX, 1032; CXXX, 348; CLXXXVII, 944. — Qui oblationes defunctorum retinent, conc. Vasens. I, c. 4 (480), LXXXIV, 259; CXXX, 395; CXL, 701; CLXI, 234, 248; CLXXXVII, 943. — Qui oblationes defunctorum fidelium, canon. Hibernens., CXVI, 1312. — Qui occiderit aut fornicationem, *ibid.*, 1290. — Qui occiderit monachum aut, conc. Lingon., CXXIV, 1086. — Qui odii meditatione vel, conc. Wormat., CXXXII, 302. — Qui odii meditatione vel, conc. Mogunt., CXL, 772, CLXI, 738. — Qui palam aliquando arrepti, conc. Aransic., c. 16 (479), LXXXIV, 257. — Qui patrem et matrem, canon. Hibernens., XCVI, 1291. — Qui pejerarint aut barbara, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 480. — Qui per ferrum aut, conc. Bracar., CLXI, 746. — Qui per pecunias quemquam, conc. Constant. IV, CLXXXVII, 482. — Qui pœnitentiam in infirmitate, conc. Leptinens. (743), LXXXIX, 823. — Qui pœnitentiam in mortis, conc. Tolet. XI, c. 12 (723), LXXXIV, 464, CXXX, 546. — Qui pœnitentiam in mortis, conc. Lingon., CXXIV, 1079. — Qui pœnitentiam publicam gerunt, *ibid.*, 1080. — Qui pœnitenti viduæ vel, conc. Ilerdens., c. 6 (584), LXXXIV, 323; CXXX, 428. — Qui post acceptam pœnitentiam, conc. Epaun., c. 23, XCIX, 1070. — Qui post fidem baptismi, conc. Eliberit, c. 1 (362), LXXXIV, 301. — Qui præbet ducatum barbaris, canon. Hibernens., XCVI, 1307. — Qui prævaricati sunt absque, conc. Nicæn., c. 11 (325), LVI, 828. — Qui presbyterum occidit duodecim, conc. Mogunt., (847), CXII, 1572; CXXXII, 294; CXL, 763; CLXI, 733; CLXXXVII, 1069. — Qui primatum dignitate atque, conc. Tolet. VI, c. 13 (676), LXXXIV, 399; CXXX, 491. — Qui pro culpis suis, conc. Constantin., CLXI, 475. — Qui pro delicto suo, conc. Arelat., c. 16, XCIX, 1018. — Qui pro delicto suo, conc. Lingon., CXXIV, 1082 — Qui pro devotione sua, conc. Aurelian. IV, c. 19, XCIX, 1033. — Qui recedunt de corpore, conc. Aransic. c. 3 (479), LXXXIV, 255; XCIX, 1070; CXXX, 391; CXL, 942; CLXI, 860; CLXXXVII, 135.

Qui vicinam ecclesiæ petierit, conc. incert. (744), LXXXIX, 828. — Qui relicto suo episcopo, conc. Leptinens. (743), id., 821. — Qui religiosis feminis præponendus, conc. Carthag. IV, CXXX, 548; CXL, 807; CLXI, 566; CLXXXVII, 1084. — Qui relinquit ecclesiam Dei, conc. Laodic., c. 35 (361), XCIX, 1050. — Qui res ecclesiæ petunt, conc. Lugdun., CXL, 904; CLXI, 911. — Qui revera et manifeste, conc. Chalcedon., c. 4 (450), LVI, 559 — Qui saccum habentem pecuniam, conc. Bracar., CLXXXVII, 278. — Qui sacerdotem voluntarie occiderit, conc. Wormat., CXXXII, 294; CXL, 768. — Qui sacerdoti sarhaed fecerit, canon. Walliæ (940), CXXXVIII, 472. — Qui sacramento se obligaverit, conc. Ilerdens., c. 7 (584), LXXXIV, 323; CV, 686; CXXX, 428; CXXXII, 346; CXL, 879; CLXI, 798; CLXXXVII, 1143. — Qui sacerdotem voluntarie occiderit, conc. Mogunt., CLXI, 733. — Qui sacri baptismatis mysterium, canon. sub Athone, c. 77 (945), CXXXIV, 43. — Qui sanctimoniales virgines vel, conc. Meldens., CXXXII, 311; CXL, 803; CLXI, 562. — Qui sanctimoniales virgines, conc. Sparnac., CXXXVIII, 552. — Qui sanctimonialibus illicite, conc. Vernens. (844), CXIX, 615; CXXXVIII, 541. — Qui sarculum perfrangit et, canon. Hibernens., XCVI, 1317. — Quis autem dubitet vos, conc. Atrebat., CXLII, 1303. — Qui secundo et tertio, conc. Ancyrit., c. 7 (315), LVI, 751. — Qui se incesti pollutione, conc. Ilerdens., CX, 486. — Qui seipsum coinquinaverit, annum. canon. Hibernens., XCVI, 1317. — Qui semel sunt in clero, conc. Chalcedon., c. 7 (450), LVI, 540; LXXXVIII, 880; XCVIII, 85; XCIX, 1051; CV, 688, 881; CXL, 793; CLXI, 552. — Qui sepulcra violaverunt puniantur, conc. Lingon., CXXIV, 1108. — Qui solent crebro in mensis, conc. Tolet. III, c. 7 (627), XCIX, 1069. — Qui spiritalem compatrem habet, conc. Tribur., CXL, 928; CLXI, 682, 1298; CLXXVI, 518; CLXXXVII, 1446.

Quisquis agellum ecclesiæ a, conc. Aurelian. IV, c. 24, XCIX, 1035. — Quisquis autem episcoporum excepta, conc. Arvern., CLXI, 1186. — Quisquis autem sæcularium principum, conc. Constant., id., 1131. — Quisquis clericus aliquid, conc. Epaun., c. 10, LXXXIV, 287; XCIX, 1032. — Quisquis dixerit eamdem gratiam, conc. Milevit., CLXXXVII, 1856. — Quisquis dixerit eamdem gratiam, conc. Carthag. (419), XLV, 1729; LVI, 487. — Quisquis episcopus aut presbyter, canon. apostol., CLXI, 1155. — Quisquis episcopus inventus fuerit, conc. Nicæn. II, CXXIX, 484. — Quisquis episcopus vel abbas, *ibid.*, CLXXXVII, 902. — Quisquis etiam aut majorum, conc. Arvern. II, c. 16, LXXXIV, 298. — Quisquis fastu superbiæ elatus, conc. Mogunt. (847), CXII, 1567; CXXXII, 341; CXXXVIII, 583; CXL, 864; CLXI, 226, 851, 1098. — Quisquis laicus abstinetur, conc. Tolet. I, c. 15 (455), LXXXIV, 331. — Quisquis metropolitanus intra tres, conc. Ravenn., CLXI, 456. — Quisquis per dolum mittit, conc. Tungrens., CXL, 853; CLXI, 802, 815. — Quisquis probatus fuerit per, conc. Milevit., CLXXXVII, 623. — Quisquis vero episcoporum, presbyterorum, conc. Carthag. III, c. 8 (436), LVI, 867; LXVII, 190; LXXXIV, 189; LXXXVIII, 888; XCIX, 1038; CXIX, 421; CXXX, 331; CXL, 595; CLXI, 406; CLXXXVII, 713.

Qui subdiaconum occiderit trecentos, conc. Lingon., CXXIV, 1085. — Qui sub gradu peccat, canon. S. Patricii (450), LIII, 823. — Qui subtrahit hostias catholicas, canon. Hibernens., XCVI, 1287. — Qui sunt super diœcesim a, conc. Constantin., LXVII, 78. — Qui usque ad septimam, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 650. — Qui uxorem alicujus osculatur, canon. Walliæ (940), CXXXVIII, 475. — Qui uxorem suam permiserit, conc. Vermer., CXXXII, 309. — Qui uxorem suam permiserit, conc. Remens., CXL, 822; CLXI, 622, 1261; CLXXXVII, 1652. — Qui veniunt ad vos, canon. Hibern., XCVI, 1296.—Qui vere et sincere, conc. Chalcedon., c. 4 (450), LVI, 857; LXVII, 86; LXXXIV, 167; LXXXVIII, 900; CXXX, 509; CLXI, 511, 1171; CLXXXVII, 994. — Qui vero accessu adolescentiæ, canon. Hibern., XCVI, 1283. —Qui vero ad subvertendam, conc. Mogunt. (847), CXII, 1571. — Qui vero casu homicidium, conc. Ancyrit., c. 21 (315), XCIX, 1062. — Qui vero deinceps rapere, conc. Meldens., CXXXII, 314; CLXI, 620. — Qui vero ex nostris, *ibid.*, CXXXII, 267.—Qui vero homicidia indiscrete, conc. Benevent., CXXXVIII, 728. — Qui vero odii meditatione, conc. Matiscon., CLXXXVII, 277. — Qui vero Romam venerint, conc. Sardic., c. 10 (325), LVI, 406, 779; LXXXVIII, 893. — Qui viderit aliquem ex, canon. Hibernens., XCVI, 1317. — Qui viduam intra primos, conc. Lingon., CXXIV, 1093. — Qui voluntarie homicidium, conc. Ancyrit., c. 22 (315). LVI, 441; CXL, 769; LXVII, 54; LXXXIV, 108; LXXXVIII, 881; CX, 471; XCVIII, 90; CV, 681; CXXX, 266; CXXXII, 288. — Qui voluntarie homicidium fecerint, conc. Tribur., CLXI, 734. — Quocirca hæc quæ inspirante, conc. Aurelian. II, c. 36, LXXXIV, 286. — Quocirca hæc quæ superna, conc. Epaunens., c. 30, LXXXIV, 290. — Quod Adam nisi peccasset, synod. Palæstin., c. 1 (419), LVI, 498.—Quod ad Dei voluntatem, conc. Confluent., CXXXVIII, 677. — Quod ad tomum attinet, conc. Constantin. (381), LXVII, 78. — Quod ait sanctus Joannes, conc. Carthag., c. 7 (419), XLV, 1729; LVI, 488. — Quod autem de mensa, conc. Atrebat., CXLII, 1287. — Quod autem ecclesia agros, conc. Antioch., CLXIII, 631. — Quod autem me undequaque, conc. Sardic., c. 13 (347), VIII, 1325. — Quod autem sedes in, canon. sub Remigio, CII, 1111. — Quod de clero ex familiis, conc. Tolet. III, c. 48 (627), LXXXIV, 28.—Quod ergo in quibusdam, conc. Regiens., c. 3 (477), LXXXIV, 252; CXXX, 389. — Quod etsi circumitionem, conc. Tolosan., CXXXVIII, 534. — Quod hæretici non permittendi, conc. Laodic., LXXXVIII, 872. — Quod hæreticorum cœtus non, conc. Carthag. IV, CXXX, 347.—Quod hi qui non sunt, conc. Laodic., c. 26 (364), LXXXVIII, 887; XCIX, 1047; CV, 880. — Quod incesti non sint, conc. Lingon., CXXIV, 1091. — Quod in conventu fidelium, conc. Laodic., LXXXVIII, 896.—Quod idip um ministerium orationum, *ibid.* (364). LXVII, 72. — Quod idipsum semper officium, *ibid.*, LXXXVIII, 896. —Quod infantes nuper nati, synod. Palæstin., c. 3 (419), LVI, 498. — Quod in mea persona, conc. Bellovac., CXXXVIII, 545. — Quod in Sabbato Evangelia, conc. Laodic. (364), LXXXVIII, 896. — Quod in sabbato sancto, conc. Lingon., CXXIV, 1105.— Quod in tractatum venit, conc. Carthag. (419), XI, 1200; LXVII, 210; XLIII, 810. — Quod justum est et, conc. Constant. IV, CXXIX, 153. — Quodlibet factum distinguendum est, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 505. — Quodlibet diei solis festum, *ibid.*, 514.

Quod me adhuc movet, conc. Nicæn., c. 43 (325), LVI, 409. — Quod me adhuc movet, conc. Sardic., LVI, 837; LXXXVIII, 845; CXX, 277. — Quod non oporteat a Septuagesima, conc. Ilerdens., CXL, 816; CLXI, 616, 1215.—Quod non oporteat cum hæreticis, conc. Agath., CLXI, 626. — Quod non oporteat diaconum, conc. Mogunt., CXXXVIII, 589. — Quod non oporteat episcopos, *ibid.*, 590. — Quod non oporteat episcopos, conc. Laodic. (364), CXL, 562. — Quod non oporteat in domibus, conc. Mogunt., CXXXVIII, 590. — Quod non oporteat in Quadragesima, *ibid.*, 589. — Quod non oporteat in Quadragesima, conc. Bracar., CXXXIV, 44.—Quod non oporteat ordinationes, conc. Laodic., CLXI, 451; LXXXVIII, 895; CXL, 626. — Quod non oporteat sacerdotes, conc. Mogunt., CXXXVIII, 590. — Quod non oportet ab, conc. Laodic. (564), LXVII, 74; LXXXVIII, 852; CXXX, 289; CXL, 714; CLXI, 258; CXCIV, 1310.—Quod non oportet ad, *ibid.*, LXXXVIII, 899. — Quod non oportet a Judæis, *ibid.*, 872; CIV, 85. — Quod non oportet amplius, *ibid.*, LXXXVIII, 896; CV, 880. — Quod non oportet azyma, *ibid.*, LXXXVIII, 872. — Quod non oportet Christianos, *ibid.*, LXVII, 72. —Quod non oportet Christianos, *ibid.*, LXVII, 74; LXXXVIII, 872; CXL, 817; CLXI, 258, 617. — Quod non oportet Christianos, *ibid.*, LXVII, 76; LXXXVIII, 871; CXL, 714.—Quod non oportet Christ., *ibid.*, LXXXVIII, 876 — Quod non oportet Christ. *ibid.*, 899.— Quod non oportet cum, *ibid.*, LXVII, 72; CXL, 289.—Quod non oportet cum, *ibid.*, LXVII, 74.—Quod non oportet cum, *ibid.*—Quod non oportet cum gentilibus, *ibid.*, LXXXVIII, — 872. Quod non oportet diaconum, conc. Laodic. (364), LXVII, 72; LXXXVIII, 878; CV, 880; CXL, 662; CLXI, 506. — Quod non oportet electiones, *ibid.*, LXVII, 70. — Quod non oportet eos, *ibid.* — Quod non oportet eos, *ibid.* — Quod non oportet eos, *ibid.* — Quod non oportet eos, *ibid.*; LXXXVIII, 895. — Quod non oportet eos, *ibid.* LXVII, 72. — Quod non oportet episcopos, *ibid.*, 74; LXXXVIII, 897; CLXI, 376. — Quod non oportet hæreticis, *ibid.*, LXVII, 70. — Quod non oportet hæreticorum, *ibid.*, 72; LXXXVIII, 871. — Quod non oportet in, *ibid.*, LXVII, 70; CXXXII, 218; CXXXIV, 33. — Quod non oportet in, *ibid.*, LXVII, 72; LXXXVIII, 897; CXL, 1072. — Quod non oportet in domibus, *ibid.*, LXVII, 76; LXXXVIII, 900; CV, 881; CXL, 686; CLXI, 212. — Quod non oportet indifferenter, *ibid.*, LXXXVIII, 862. — Quod non oportet ingredi, *ibid.*, CV, 881. — Quod non oportet in Quadragesima, *ibid.*, LXVII, 74; LXXXVIII, 899; CXXXII, 371; CLXI, 273. — Quod non oportet in Quadragesima, *ibid.*, LXVII, 74; LXXXVIII, 899; CXXXIV, 41; CLXI, 273. — Quod non oportet in Quadragesima, *ibid.*, LXVII, 74; LXXXVIII, 899; CXL, 886, 1077. — Quod non oportet in Quadragesima, *ibid.*, LXVII, 76; LXXXVIII, 899; CXL, 886. — Quod non oportet in vicis, *ibid.*, LXVII, 76; LXXXVIII. — Quod non oportet lectores, *ibid.*, LXVII, 72; LXXXVIII, 897; XCIX, 1048. — Quod non oportet ministros, *ibid.*, LXVII, 72. — Quod non oportet ministros, *ibid.* — Quod non oportet ministros, *ibid.* 74. — Quod non opportet ministrum, *ibid.*, 72. — Quod non oportet mulieres, *ibid.*, 74; LXXXVIII, 898; CV, 689; CXXXII, 227; CXL, 693; CLXI, 197. — Quod non oportet nisi, *ibid.*, XCIX, 1048. — Quod non oportet post, *ibid.*, LXVII, 74. — Quod non oportet præter, *ibid.*, 70. — Quod non oportet presbyteros, *ibid.*, 76; LXXXVIII, 900. — Quod non oportet plebeos, conc. Bracar., CXXXIV, 39. — Quod non oportet plebeos, conc. Laodic., (364) CXL, 714; CLXI, 259; XXXVIII, 900.—Quod non oportet privatos, *ibid.*, LXVII; CV, 880; CXL, 690; CLXI, 214. — Quod non oportet quæ, *ibid.*, LXVII, 74. — Quod non oportet quemcumque, *ibid.* — Quod non oportet quemquam, *ibid.*, XCIX, 1022.— Quod non oportet sacerdotem, *ibid.*, LXVII, 74; LXXXVIII, 855; CV, 877; CLXI, 480. — Quod non oportet sacerdotes, *ibid.*, LXVII, 70; LXXXVIII, 898. — Quod non oportet sacerdotes, *ibid.*, LXVII, 72; LXXXVIII, 861; CV, 880. — Quod non oportet sacerdotes, *ibid.*, LXVII, 72; LXXXVIII, 898. — Quod non oportet sacerdotes, *ibid.*, 72; CV, 881; CXXXII, 275; CXXXIV, 39. — Quod non oportet sacerdotes, *ibid.*, LXVII, 74; CV, 881; CXXXI, 233. — Quod non oportet sacerdotes, *ibid.*, LXVII, 74; CXL, 634. — Quod non oportet sacerdotes, *ibid.*, LXVII, 76; LXXXVIII, 899. — Quod non oportet sacerdotes, *ibid.*, LXVII, 76; LXXXVIII, 899. — Quod non oportet sacris, *ibid.*, CXL, 648; CXXXII, 223; CXXXIV, 39; CLXI, 490. — Quod non oportet sacris, *ibid.*, LXXXVIII, 876. — Quod non oportet sacris, *ibid.*, 897. — Quod non oportet sacro, *ibid.*; CV, 878. — Quod non oportet sub, *ibid* LXXXVIII, 896.—Quod non oportet subdiaconos, *ibid.*, 897; XCIX, 1047; CV, 880. — Quod non oportet subdiaconos, *ibid.*, LXXXVIII, 898; XCIX, 1048. — Quod non oportet subdiaconum, *ibid.*, LXXXVIII, 897. — Quod non permittantur, *ibid.*, 862; CXL, 714; CLXI, 258. — Quod non sit permittendum, *ibid.*, LXVII, 70; LXXXVIII, 895; CXL, 626; CLXI, 451. — Quod nos cum consilio, conc. Valentin., CXXXVIII, 600. — Quod oportet eos qui, conc. Laodic. (364), LXVII, 66; XCIX, 1022; CLXI, 111. — Quod oportet eos qui, *ibid.*, LXVII, 70; LXXXVIII, 871; CLXI, 115. — Quod oportet eos qui, *ibid.*, LXXXVIII, 899. — Quod oportet eos qui, *ibid.* — Quod oportet eos qui, *ibid.*, LXVII, 74; CXL, 739; CLXI, 121. — Quod oportet eos qui, *ibid.*, LXVII, 74; CXL, 730. — Quod oportet eos qui, *ibid.*, LXVII, 74; CXI, 733. — Quod oportet episcopos judicio, *ibid.*, LXVII, 70. — Quod oportet in Sabbato, *ibid.* — Quod oportet secundum ecclesiasticum, *ibid.*, 66.—Quod oportet seorsum primum, *ibid.*, 72; LXXXVIII, 896; CXXXII, 223; CXL, 638; CLXI, 483. — Quod peccatum Adam non, synod. Palæstin., c. 2 (419), LVI, 498. — Quod pene omnibus peccatis, conc. Lingon., CXXIV, 1088. — Quod presbyteri et diaconi, conc. Carthag., CX, 480. — Quodquod præcipite sunt et, conc. Nicæn., c. 24 (325), LVI, 821. — Quod res ad ecclesiam, conc. Bellovac., CXXXVIII, 545. — Quod sancta instar eulogiarum, conc. Laodic. (364), LXVII, 70. — Quod sancta nullo modo,

ibid., LXXXVIII, 896. — Quod servilibus clericis, conc. Toletan. IX, c. 54 (693), LXXXIV, 28. — Quod si ad alium, conc. Aurelian., c. 20, XCIX, 1009. — Quod si aliquid per, conc. Valentin., CXXXVIII, 600. — Quod si aliquis adjudicatus, conc. Nicæn., c. 30 (325), LVI, 402. — Quod si aliquis episcopus, conc. Sardic., c. 4 (371), LXXXIV, 116; CXXX, 273; CLXXXVII, 741. — Quod si causa inter personam, conc. Parisiens., LXXX, 452. — Quod si comes aut, conc. Benevent., CXXXVIII, 727. — Quod si episcopus aut, conc. Toletan. IV, CXXXII, 194; CXL, 571; CLXI, 303. — Quod si in aliquo, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 651. — Quod si intra biennium, conc. Aurelian. III, c. 7. XCIX, 996. — Quod si intra biennium, conc. Meldens., CXL, 562; CLXI, 376. — Quod si presbyter quod, conc. Autissiod., LXXII, 765. — Quod si quis abbas, *ibid.* — Quod si quislibet concubinam, conc. Mogunt., CXXXVIII, 587. — Quod si quis pro securitate, conc. Claromont., CLXII, 719. — Quod si se tantum, conc. Vasens. I, c. 8 (480), LXXXIV, 261; CXXX, 396, CLXI, 434. — Quod si vel infirmitate, conc. Ebroic., CXLVII, 243. — Quod si vir non habens, conc. Nonnet.; CXXXII, 310; CXL, 827; CLXI, 626. — Quod testificaverint vivi super, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Quod ut facilius atque, conc. Colon., CXXXVIII, 531. — Quod vult pater, canon. S. Patricii (650), LIII, 822. — Quo metallo sit calix, canon. sub Hincmaro (852), CXXV, 779. — Quo metallo habeant, ibidem, *ibid.*

Quoniam antiqua ecclesiastica, conc. Bracar. III, CXXX, 591. — Quoniam a quibusdam viris, conc. Nicæn. II, CLXXXVII, 1096. — Quoniam catechumenorum orationem, conc. Laodic., c. 19 (364), LVI, 716; LXXXIV, 131; CXXX, 288. — Quoniam cognovimus in multis, conc. Toletan. III, c. 21 (627), LXXXIV, 356. — Quoniam comminationem nostrorum, conc. Ebroic., CXLVII, 245. — Quoniam comperimus per quosdam, conc. Toletan. III, c. 11 (627), LXXXIV, 353; CXXX, 455. — Quoniam consuetudo obtinuit, conc. Nicæn., c. 7 (325), LVI, 761; LXVII, 44. — Quoniam consuetudo prævaluit. *ibid.*, LVI, 827. — Quoniam consuetudo tenuit, *ibid.*, c. 14 (325), id., 819. — Quoniam de commonitorio nostro, conc. Carthag. (419), LXVII, 196. — Quoniam de concilio, *ibid.* III, c. 41 (436), LXXXIV, 194, CXXX, 336. — Quoniam Deo placuit ut, *ibid.* VI, id, 357. — Quoniam de sacro altari, conc. Atrebat., CXLII, 1288. — Quoniam diversarum ecclesiarum clerici, conc. Constantin. III, CLXXXVII, 1112. — Quoniam Domino placuit, conc. Carthag. (419), LXVII, 223. — Quoniam eccclesia domus Dei, conc. Ebroic., CXLVII, 254. — Quoniam enormis quædam consuetudo, conc. Turonens., CXC, 389. — Quoniam errantes hi qui, conc. Nicæn. I (325), CXXIX, 483. — Quoniam hæc omnia Deo, conc. Rom. sub Stephano, CXXXVI, 480. — Quoniam hæc quæ superna, conc. Epaun., c. 40, XCIX, 1074. — Quoniam hucusque dissolutæ, conc. Tolet. X, LXXXIV, 243; CXL, 791; CLXI, 552. — Quoniam igitur universa, conc. Carth. III, LXXXIV, 198; CXXX, 340. — Quonian in concilio anteriori, conc. Tolet. VI, CXXX, 492. — Quoniam in quibusdam ecclesiis, conc. Chalcedon., LVI, 547, 861; LXVII, 92; LXXXVIII, 906; CLXXXVII, 1050. — Quoniam in quibusdam provinciis, *ibid* , LVI, 543, 859; LXVII, 90; LXXXVIII, 862; CLXI, 1154; CLXXXVII, 183. — Quoniam in Romani ordine, conc. Constantin., CLXI, 1149; CLXXXVII, 174. — Quoniam investituras ecclesiarum, conc. Rom. sub Gregorio VII, CXLVIII, 800; CLXXXVII, 1048. — Quoniam metropolitanorum quidam, conc. Chalcedon., LVI, 547, 860; LXVII, 92; LXXXIV, 171; LXXXVIII, 905; CXXX, 313; CXL, 555; CLXXXVII, 366. — Quoniam multæ occasiones in, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 486. — Quoniam multa sive, conc. Nicæn. (325), LVI, 389; LXVII, 40; LXXXIV, 93; CXXX, 257; CLXXXVII, 250. — Quoniam multi clerici, *ibid.*, LVI, 398; LXXXIV, 97; CXXX, 260; CLXXXVII, 959. — Quoniam multi ecclesiasticum, conc. Constant. (381), LXVII, 78. — Quoniam multi episcoporum amore, conc. Hispal., CXL, 611; CLXI, 423. — Quoniam multi in canonica, conc. Nicæn. (325), LXI, 829; LXXXVIII, 861; CV, 688, 874; CXXXII, 233; CXL, 646; CLXI, 489; CLXXXVII, 245; CXCIV, 1273. — Quoniam multos peccatis nostris, conc. Rom. sub Gregorio, VII, CLXXXVII, 877. — Quoniam mos antiquus obtinuit, conc. Nicæn., c. 7 (325), LVI, 394; LXXXIV, 95; CXXX, 238; CLXXXVII, 348. — Quoniam non oportet altario, conc. Laodic., c. 24 (364), LVI, 717; LXXXIV, 132. — Quoniam non oportet Christianos, *ibid.*, c. 35 (364), LVI, 718; LXXXIV, 133. — Quoniam non oportet clericos, *ibid.* (364), CXXX, 289. — Quoniam non oportet cum, *ibid.*, c. 31 (364), LVI, 718; LXXXIV, 132; CXXX, 289. — Quoniam non oportet eum, conc. Agath., c. 67 (544), LXXXIV, 273; CXXX, 408. — Quoniam non oportet diaconem, *ibid.*, c. 63 (544), LXXXIV, 272; CXXX, 408. — Quoniam non oportet diaconum, conc. Laodic., c. 20 (364), LVI, 717; LXXXIV, 131; CXXX, 288. — Quoniam non oportet lectores, *ibid.*, c. 23 (364), LVI, 717; LXXXIV, 132; CXXX, 289. — Quoniam non oportet ministros, *ibid.*, c. 21 (364), LVI, 717; LXXXIV, 131; CXXX, 288. — Quoniam non oportet ministros, *ibid.*, c. 30 (364), LVI, 718; LXXXIV, 132; CXXC, 289. — Quoniam non oportet ministros, *ibid.*, c. 36 (364), LVI, 718; LXXXIV, 133; CXXX, 289. — Quoniam non oportet ministros, conc. Agath., c. 66 (544), LXXXIV, 272; CXXX, 408. — Quoniam non oportet ministros, *ibid.*, c. 68 (544) LXXXIV, 273; CXXX, 408. — Quoniam pene per omnem, conc. Tolet. III, c. 16 (627), LXXXIV, 351; CXXX, 456. — 4 Quoniam plurimi in ordinem, conc. Nicæn., c. 26 (325), LVI, 822. — 2 Quoniam plura aut per, *ibid.* (325), LXXXVIII, 838. — 3 Quoniam plures in canone, *ibid.*, c. 17 (325), LVI, 764. — 1 Quoniam plerique qui in, *ibid.* (325), LXVII, 46. — Quoniam propter calamitatem, *ibid.* II, CXXIX, 483. — Quoniam psallentes repromittimus, *ibid.*, CXXIX, 480; CLXI, 435. — Quoniam quidam clericorum, *ibid.*, CXXXIX, 484. — Quoniam quidam metropolitanorum, conc. Chalcedon., CLXI, 369. — Quoniam quidam præter dispensatores, *ibid.*, CXXXVI, 489. — Quoniam quidam sunt qui, conc. Nicæn., c. 21 (325), LVI, 765; CXL, 611. — Quoniam quidem apparuit Photius, conc. Constantin. IV, CXXIX, 152. — Quoniam quidem dicit alicubi, *ibid.*, id., 155. — Quoniam quidem regula est, conc. Nicæn. II (787), CXXIX, 482; CLXXXVII, 100. — Quoniam quidem superius regenerationis, conc. Atrebat., CXLII, 1297. — Quoniam quosdam episcoporum, conc. Vernens. (844), CXIX, 616; CXXXVIII, 542. — Quoniam sanctæ et universales, conc. Constant. III (692), CLXXXVII, 85. — Quoniam sicut dicit sancta, conc. Tusiac., id., 719. — Quoniam sunt in die, conc. Nicæn., c. 20 (325). LXXXIV, 98; LXXXVIII, 887; CXXX, 260; CXXXII, 265; CXXXIV, 42; CLXI, 267; CLXXXVII, 784. — Quoniam sunt quidam qui, *ibid.*, LVI, 830; LXVII, 46; CV, 876. — Quoniam sunt qui per, conc. Ebroic., CXLVII, 243. — Quoniam testamentorum alia fuerit, collect. S. Abbonis., CXXXIX, 430. — Quoniam ut qui probati, conc. Ebroic., CXLVII, 248. — Quoniam vero adversum crucem, conc. Atrebat., CXLII, 1304. — Quoniam videmus sine manus, conc. Nicæn. II (787), CLXXXVII, 353. — Quorum consultu decrevimus, conc. Carisiac., CXXXVIII, 643. — Quorumdam clericorum dum unus, conc. Toletan., CLXXXVII, 135. — Quorum illicita conjugia scindenda, conc. Tribur., CXXXII. 328. — Quosdam ministros comitum propter, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 614 — Quosdam paternarum incognitos, conc. Toletan. VII, c. 5 (684), LXXXIV, 408; CXXX, 497. — Quosdam reperimus ardore, conc. Arvernens. I, c. 12 (805), LXXXIV, 292. — Quosdam vestrum ecclesias vestras. canon. sub Hincmaro (874), CXXV, 799 — Quos de servis Ecclesiæ, conc. Agath., c. 7 (544), XCIX, 1064. — Quos et quot libros, canon. sub Hincmaro (852), CXXV, 778. — Quotidie eucharistiæ communionem, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 497. — Quoties ecclesiam ad quam, conc. Urbic., CXL, 1073. — Quoties sancta synodus, conc. Arvernens., c. 1 (805), XCIX, 996. — Quot mansos habeat in, canon. sub Hincmaro, CXXV, 777. — Quotquot ante vigesimum, conc. Ancyrit. (315), CX, 492. — Quotquot autem ascenderunt templa, *ibid.*, c. 5 (315), LXXXIV, 105; LVI, 436; CXXX, 263; CXXXII, 670. — Quotquot autem non solum, *ibid.*, c. 9 (315), LVI, 437; LXXXIV, 106; LXXXVIII, 876; CXXX, 264. — Quotquot virginitatem polliciti, *ibid.*, c. 19 (315), LVI, 441; LXXXIV, 108; LXXXVIII, 880; CX, 489; XCIX, 1055; CXXX, 266; CLXI, 518; CLXXXVII, 2382. — Quousque securi esse possimus, conc. Carisiac., CXXXVIII, 773. — Quum ad celebrandas missas, conc. Aurelian. I, CLXXXVII, 1728. — Quum aliquis vel excommunicatus, conc. Arausic., id., 879. — Quum beatus Apostolus arguere, conc. Bracar. III, id., 236. — Quum de quorumdam clericorum, conc. Carthag. V, id., 404. — Quum in præterito concilio, *ibid.* II, id., 405. — Quum longe lateque diffuso, conc. Toletan. XII, id., 356 — Quum multas super incontinentia, *ibid.* IX, id., 988. — Quum pro utilitate Ecclesiæ, conc. Ilerdens., id., 1001. — Quum simus debitores omnes, conc. Nicæn. II, id., 794.

R

Raptores autem non nostris, canon. sub Hincmaro (881), CXXV, 1073. — Raptores virginum et viduarum, conc. Meldens., CXXXII, 273. — Raptores virginum vel viduarum, *ibid.*, 314. — Rebaptizati ad nullum, conc. Carthag. V, c. 16 (438), LXXXIV, 25. — Rebus ecclesiæ

quibuscunque modis, conc. Aurelian. III, c. 12, XCIX, 1033. — Recte habet ea quæ, conc Antioch. (341), LXVII, 68. — Recte statutum est ut, conc. Carth. I, c 9, LXXXIV, 182; CXXX, 323. — Reges et episcopi qui, conc. Pistens., CXXXVIII, 683. — Reges nihilominus ac principes, conc. Saponar., id., 662. — Regiam vero dignitatem et, canon. sub Hincmaro (881), CXXV, 1077. — Regionarii presbyteri in dominico, conc. Neocæsar. (314), LXVII, 56. — Regis Weregildum est cum, conc. Gratelean., CXXXVIII, 469. Regnante in sempiternum domino, conc. Suession., id., 589. — Regno Conradi piissimi et, conc. Alethim., CXL, 871; CLXI, 854. — Regula fidei contra omnes, conc. Toletan. I, CXXX, 436. — Regulas sanctorum Patrum, conc. Chalcedon., c. 1, XCIX, 1074. — Relata est coram sancta, conc. Tribur., CLXI, 426; CLXXXVII, 803. — Relatione quorumdam comperimus, conc. Matiscon. II, c. 3, XCIX, 1022. — Relatum est auribus sanctorum, conc. Tribur., CXXXII, 329; CXL, 826; CLXI, 626, 1281; CLXXXVII, 1454. — Relatum est sanctæ synodo, conc. Aurelian., CXXXII, 389. — Relatum nobis est quosdam, conc. Toletan. XII, c. 5 (719), LXXXIV, 475; CXXX, 556; CLXI, 191; CLXXXVII, 1735. — Relecta omni pagina vel, *ibid.* VIII, CXXX, 503. — Relecta sunt denique in, conc. Saponar., CXXXVIII, 664. — Relectis epistolis quas ad, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 502. — Relictam presbyteri, sive diaconi, conc. Epaun., c. 32, XCIX, 1044. — Religiosissimi principis nostri, conc. Toletan. VI, c. 2 (676), LXXXIV, 395; CXXX, 488. — Religiosi viri propriæ regionis, *ibid.* IV, c. 53 (671), LXXXIV, 379; CXXX, 475. — Religiosorum omnium corpora, *ibid.* III, c. 22 (627), LXXXIV, 356; XCIX, 1068. — Reliqua poma omnia, canon. apostol., LXVII, 141; LXXXVIII, 840; CXXX, 15; CXXXII, 204. — Reliquiæ sacrificiorum quæ post, conc. Matiscon. II, c. 6, XCIX, 1021. — Reliquias nemo potest polluere, canon. Hibernens., XCVI, 1302. — Remissio peccatorum et expiatio, conc. Remens., CXXXV, 406. — Remittuntur quidem omnium, canon. S. Patricii (450), LIII, 822. — Remorum ecclesiam diu multumque, conc. Vernens. (844), CXXXVIII, 542. — Rem præter ecclesiasticas, conc. Ephes. (451), LXVII, 84. — Renovantes sancti Constantinopolitani, conc. Constant. III (692), CLXXXVII, 126. — Renovatam itaque nefariam, conc. Arvern. II, c. 1, LXXXIV, 195. — Reperimus quosdam divinis officiis, conc. Toletan. VIII, CXXX, 513. — Res litigiosa nullatenus potest, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 757. — Restat propter instantem quæ, conc. Tribur., CXL, 724; CLXI, 262. — Restat ut de monachis, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 484. — Res vel quascunque munificentias, conc. Lugdun. II, c. 5, XCIX, 1052. — Reum confugientem ad ecclesiam, conc. Theodon., CXL, 711. — Revera invenitur ex Christianis, conc. Carthag. IV, c. 105 (436), LXXXIV, 208. — Reverentiæ totius auditum, conc. Toletan. X, c. 3 (694), LXXXIV, 442; CXXX, 528. — Remorum ecclesiam diu, conc. Vern. (844), CXIX, 616. — Richwinum episcopum qui contra, conc. Altheim., CXL, 597; CLXI, 408. — Roboranda est ecclesiastica, conc. Carthag. II c. 11 (428), LXXXIV, 188; CXXX, 328. — Robustius duximus consilium, conc. Rom. sub S. Sylvestro, c. 3 (324), VIII, 825. — Rogamus vos et obsecramus omnes, conc. German., CXLI, 750. — Rogationes, id est litanias, conc. Aurelian. I, c. 23, LXXXIV, 277; XCIX, 1027; CXXX, 412; CLXI, 266; CLXXXVII, 1783. — Romanæ et apostolicæ sedis, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 479. — Rurales parochias in possessionibus, conc. Chalcedon., c. 17 (451), LVI, 859. — Rursum constitutum est ut, conc. Carthag. V, c. 12 (438), LXXXIV, 211; CXL, 656; CLXI, 495. — Rursum placuit ut nemini, *ibid.*, c. 5 (438), LXVII, 205; LXXXIV, 209. — Rursum placuit ut quoniam, conc. Carthag., LXVII, 206. — Rursus constitutum est ut, *ibid.*, LXVII, 206; LXXXVIII, 853; CXXX, 352; CLXXXVII, 851. — Rusticas parochias quæ sunt, conc. Chalcedon, c. 17 (451), LVI, 544.

S

Sabbatis Evangelia cum aliis, conc. Laodic., c. 16 (364), LVI, 716; LXXXIV, 131; CXXX, 288. — Sacerdos enim sedule divina, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 694. — Sacerdos fenoris aliquid aut, *ibid.*, CLXI, 804. — Sacerdos in tempore missarum, conc. Toletan. IX, CXL, 1071. — Sacerdos ludos aliquos coram, conc. Rom. sub Eugenio II, CLXI, 773. — Sacerdos pœnitentiam imploranti, conc. Carthag. IV, CV, 677; CLXXXVII, 1367. — Sacerdos cuicunque pœnitentiam, conc. Toletan. III, c. 12, XCIX, 1072. — Sacerdos solus missam nequaquam, canon. sub Theodulfo, CXXXIII, 30. — Sacerdos si suspiciosus aut, conc. Lingon., CXXIV, 1104. — Sacerdotes admoneant populum ut, canon. sub Attone, CXXXIV, 42. — Sacerdotes debent fideles admonere, conc. Turon. III, CXL, 723; CLXI, 261. — Sacerdotes etenim aut quamvis, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 694. — Sacerdotes igitur si in, conc. Wormat., CXXXII, 210. — Sacerdotes in templo Dei, canon. Hibernens., XCVI, 1318. — Sacerdotes itaque qui ad debita, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 694. — Sacerdotes namque constitui non, *ibid.* — Sacerdotes quibus ab aliis, canon. Hibern., XCVI, 1284. — Sacerdotes qui rite non, conc. Lingon., CXXIV, 1107. — Sacerdotes qui rite non, conc. Aurelian., CXL, 663; CLXI, 506. — Sacerdotes qui tantum coronas, conc. Eliberit., c. 55 (362), LXXXIV, 307. — Sacerdotes qui tantum sacrificantium, *ibid.*, (362), CXXX, 418. — Sacerdotes vel quicunque illi, conc. Toletan. IX, c. 4 (693), LXXXIV, 436; CXXX, 523; CLXI, 236; CLXXXVII, 930. — Sacerdotes vero vice Christi, canon. sub Remigio, CII, 1099. — Sacerdote verbum in ecclesia, conc. Carthag. IV, c. 24 (436), LVI, 883; LXXXIV, 202; XCIX, 1029; CXXX, 345; CXXXII, 227; CXL, 638, 1068; CLXI, 483; CLXXXVII, 1728. — Sacerdotibus omnibus est decretum, conc. Aurel. I, id., 1783. — Sacerdotum aliorumque clericorum, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 697. — Sacerdotum fratris ordo, canon. sub Remigio, CII, 1098. — Sacerdotum quorumdam improbanda, conc. Tolet. XVII, c. 4 (732), LXXXIV, 557. — Sacra docet auctoritas ut, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 614. — Sacramenta altaris nonnisi, conc. Carthag., c. 28, LVI, 427; CLXXXVII, 1721. — Sacramenta itaque baptismatis volumus, conc. Mogunt., (847), CX, 1566. — Sacram imaginem Domini nostri, conc. Constant. IV, CXXIX, 151. — Sacra synodus dixit: Augustini, *ibid.* II, CLXI, 841, 1238. — Sacratas Deo feminas, canon. Remigii, CII, 1106. — Sacratas Deo feminas, canon. sub Ottone, CXXXIII, 30. — Sacrilegi sunt ecclesiæ prædones, conc. Lingon., CXXIV, 1098. — Sacrilegi sunt ecclesiarum prædones, conc. Moguntin., (847), CXL, 865; CLXI, 811. — Sacrosanctam eucharistiam, conc. Remens., CXXXV, 408. — Sacrosancti baptismi sacramentum, conc. Wormat., CXXXII, 241; CXL, 730; CLXI, 111. — Sacrum quoque monasticum ordinem, conc. Teudon., CXXXVIII, 536. — Sæculares qui conjugale consortium, conc. Agath., CLXI, 633. — Sæculares qui conjugale consortium, conc. Carthag., CLXXXVII, 1509. Sæculares vero qui natali, conc. Agath., c. 18 (344), LXXXIV, 266; XCIX, 1028; CXXX, 402; CXXXII, 356; CXL, 757, 1075; CLXI, 168; CLXXXVII, 1739; CXXXIV, 42. — Sæculares vero qui natale, conc. Augustod., XCVI, 378. — Sæcularibus hominibus nec Joannis, conc. Ebroicens., CXLVII, 245. — Sæpe contingit ut dum, conc. Wormat., CXXXII, 289; CXL, 769, 871; CLXI, 735; CLXXXVII, 279. Sæpe contingit ut in, *ibid.*, CXXXII, 337; CLXXXVII, 615. — Sæpe contra sacerdotum confirmatos, conc. Tarracon., CXL, 1074. — Sæpe fit ut proprietati, conc. Toletan., VI, c. 5 (676), LXXXIV, 397; CXXX, 489; CLXI, 523; CLXXXVII, 927. — Sæpe fit victoria Christianorum, conc. Tribur., CXL, 778; CLXI, 742. — Sæpe malorum consortia etiam, conc. Toletan. IV, c. 62 (671), LXXXIV, 381; CXXX, 477; CXL, 742; CLXI, 124, 1062; CLXXXVII, 1425. — Sæpe nostra auctoritate monuimus, conc. Ticin., CXXXVIII, 576. — Sæpe offuscat nobilium genus, conc. Toletan. XIII, c. 6 (721), LXXXIV, 493. — Sæpe principes contra quoslibet, *ibid.* IV, c. 31 (671), id., 375; CXXX, 472; CXL, 650; CLXI, 492; CLXXXVII, 1260. — Sæpe pullulantia pravitatum, *ibid.* VI, c. 6 (676), LXXXIV, 396; CXXX, 488. — Sæpe vos admonui; de, canon. sub Hincmaro (874), CXXV, 800. — Sæpe vos admonui de, *ibid.* (874), id. 797. — Salubriter præcavendo sancimus, conc. Toletan., CXXXII, 319. — Salubriter providendum est, conc. Sardic., c 11, LVI, 779. — Sancimus etiam ut neque, canon. sub Widone, CXXXVIII, 799. — Sancimus nihilominis ut singuli, conc. Ticin. II, id., 615. — Sancimus omnibus episcopis curam, conc. Toletan., CLXXXVII, 909. — Sancitum est atque omnibus modis, conc. Rothom., CXL, 695; CLXI, 216, 1092; CLXXXVII, 758. — Sancitum est de villis, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 760. — Sancitum est etiam auctoritate, conc. Remens., CLXXIX, 685. — Sancitum est ut clerici, conc. incert., (744), LXXXIX, 827. — Sancitum est ut nullus, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 760. — Sancitum est ut publice, conc. Lingon., CXXIV, 1094. — Sancitum est ut raptores, *ibid.*, 1095. — Sancitum est ut sine, *ibid.*, 1108. — Sancitum est ut unicuique, *ibid.*, 1077. — Sancitum est ut unicuique, conc. Wormat., CXL, 682; CLXI, 209; CLXXXVII, 1258. — Sanctæ communionis mysterium, collect. S. Abbonis., CXXXIX, 498. — Sancta et universalis Nicæna, conc. Constant. IV, CXXIX, 157. — Sancta synodus dixit: Splendide, conc Toletan. IV, CLXI, 312. — Sanctas oblationes ad vicem, conc. Laodic., c. 14 (364), LVI, 716; LXXXIV, 131; CXXX, 288. — Sanctimoniales

ante annum, conc. Carthag. III, CLXXXVII, 1102. — Sanctimoniales in monasterio, conc. Moguntin., CXXXII, 316; CXL, 807. — Sanctimoniales in monasterio, conc. Cabillon., CLXII, 566. — Sanctimoniales nisi forte abbatissa, conc. Mogunt., CXL, 805; CLXI, 1180; CLXXVIII, 321. — Sanctimoniales nisi forte abbatissa, conc. Cabillon., CLXI, 563. — Sanctimoniales quælibet vita earum, canon. Hibernens., XCVI, 1303. — Sanctimoniales quæ spontanea voluntate, conc. Augustan., CXXXVIII, 836. — Sanctimoniales quamlibet vita, conc. Agath., c. 19 (544), LXXXIV, 266; XCIX, 1054; CXXX, 402. — Sanctimoniales, viduæ, orphani, conc. Carisiac., CXXXVIII, 648. — Sanctimoniales si pro lucro, conc. Tribur., CXXXII, 318. — Sanctimonialis virgo cum ad, conc. Carthag. IV, c. 11 (436), LVI, 889; LXXXIV, 201; CXXX, 344; CXL, 796; CLXI, 555, 1175; CLXXVIII, 517; CLXXXVII, 137. — Sancti Spiritus auctoritate ut, conc. Andegav., CL, 61. — Sancti Spiritus auctoritate ut, conc. Turonens., CXLIII, 1410. — Sanctissimus papa Gregorius scribens, conc. Roman., CXLVIII, 775. — Sancto concilio allatum est, conc. Tribur., CXL, 660; CLXI, 504. — Sanctorum canonum statutis consona, conc Placent., CLXXXII, 355. — Sanctorum Patrum canonibus consona, conc. Lateran., CLXIII, 1364. — Sanctorum Patrum decrevit sententia, conc. Cæsaraug. III, c. 3 (729), LXXXIV, 319. — Sanctorum Patrum exempla sequentes, conc. Lateran., CLXIII, 1361. — Sanctorum reliquiæ in oratoriis, conc. Epaun., c. 18, LXXXIV, 288; XCIX, 1021; CXL, 691; CLXI, 215. — Sanctus Gregorius dicit clericum, conc. Altheim., id., 858. — Sane conjunctiones consanguineorum, conc. Remens., CLXXIX, 682. — Sane consanguinitas quæ in, conc. Matiscon., CXL, 781; CLXI, 667, 1298; CLXXVI, 517. — Sane domus in quibuslibet, conc. Rom. sub Symmacho, CXXXII, 258. — Sane opus est ut, conc. Mogunt. (847), CXII, 1566; CXXXVIII, 581. — Sane placuit de Tripoli, conc. Carthag., c. 13 (419), LVI, 867. — Sane profertur a quibusdam, conc. Constant. II, CLXI, 841, 1237; CLXXXVII, 1290. — Sane quisquis episcoporum, conc. Carthag. c. 9 (397), LVI, 424. — Sane quoniam hæc pestis, conc. Trosleian., (909), CXXXII, 698. — Sane si communi omnium, conc. Nicæn., c. 12 (325), LVI, 393; XCIX, 1002; CLXXXVII, 345. — Sane si ex consensu partium, conc. Carthag. II, id., 632. — Sane si quis post hanc, conc. Vasens. I, c. 10 (480), LXXXIV, 262. — Sane ut illæ plebes, conc. Carthag., LXVII, 214; LXXXVIII, 933. — Sanguis episcopi vel excelsi, canon. Hibernens., XCVI, 1314. — Sanguis martyrum consecrat locum, *ibid.* 1302. — Sanxerunt etiam ut omnium, conc. Gerundens., CLV, 1644. — Sapiatis quia legem qualem, conc. Leudic., CXXXVIII, 606. — Satius est nobis negligentes, canon. Hibernens., XCVI, 1308. — Satisfactio pœnitentiæ non est, conc. Lingon., CXXIV, 1082. — Scenicis atque histrionibus, conc. Carthag. III, CLXXXVII, 1781. — Sciant etiam fideles nostri, conc. Suession. CXXXVIII, 596. — Sciant fideles nostri quia, conc. S. Medardi, CXXXII, 263. — Sciatis etiam quia consideravimus, conc. S. Quintini, CXXXVIII, 652. — Sciatis etiam quia dilectus, conc. Marsn. I, id., 555. — Sciatis etiam quia similiter, *ibid.* — Sciatis quia communiter missos, *ibid.* — Sciatis quia dilecti fratres, *ibid.*, 556. — Sciatis quia fratres nostri, *ibid.*, 555. — Sciatis quia vult vobis, canon sub Carolo II, CXXXVIII, 638. — Sciendum est omnibus et, conc. Lingon., CXXIV, 1109. — Sciendum est omnibus quia, *ibid.*, 1088. — Sciendum est omnibus quod, conc. Arelat., CXL, 803; CLVI 562, 1179; CLXXXVII, 1387. — Sciendum est quod exceptis, conc. Turonens., CXL, 723, 1073; CLXI, 261. — Scientes igitur hanc solam, conc. Toletan. IX, c. 10 (722), LXXXIV, 508. — Scilicet ut in cuncto, *ibid.* V, c. 1 (666), id., 389; CXXX, 483. — Scimus in residentia curatorum, conc. Ebroic., CLVII, 243. — Scimus quidem laicis ecclesias, conc. Gerundens., CXV, 1645. — Scimus sacra auctoritate scriptum, conc. Altheim., id., 872; CLXI, 855. — Scire omnes volumus sicut, conc. Lingon., CXXIV, 1107. — Scire volumus vestrum omnium, conc. Leudic., CXXXVIII, 605. — Scire vos convenit quia, conc. Lingon., CXXIV, 1088. — Scis, Æli, quod episcopo, conc. Sardic., c 23, LVI, 838. — Scripta venerationis vestræ, conc. Carthag., c. 135, LXVII, 226; CXXX, 359. — Secundæ collationis objectu, conc. Toletan. XIII, c. 2 (721), LXXXIV, 490. — Secundæ disputationis occursu, conc. Toletan. VIII, CXXX, 501. — Secundo capitulo admonemus regem, canon. sub Odone, (942), CXXXIII, 947. — Secunda vero synodus fiat, conc. Antioch., CLXI, 1185. — Secundo examine inter memoratos, conc. Hispalens. I, c. 2 (657), LXXXIV, 594. — Secundo jubendum ut oratio, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 623. — Secundum canonicam auctoritatem et, conc. Meldens., CXXX, 197. — Secundum canonicam auctoritatem, conc. Parisiens., CLXXXVII, 1256. — Secundum concilia priscorum, conc. Narbon., c. 6, LXXXIV, 611. — Secundum concilium Nicænum, *ibid.*, c. 5, LXXXIV, 611. — Secundum differentiam peccatorum, conc. Hipponens., c. 42, XCIX, 1069. — Secundum divinas Scripturas, conc. Toletan. IV, c. 1 (671), LXXXIV, 365. — Secundum quoque statutum nostri, conc. Rom., CXLVIII, 739. — Secundum traditas formas per, conc. Constantin. IV, CXXIX, 162. — Sedatium commune si modicum, canon. Hibernens., XCVI, 1283. — Sed cur in tantum laboramus, conc. Roman., CXLVIII, 760. — Sed Deo tuo gratulare, canon. Hibernens., XCVI, 1314. — Sed diaconissas quoniam quidem, conc. Nicæn., c. 22 (325), XCIX, 1066. — Sed et Asianæ diœcesis, conc. Constant., c. 3 (381), LVI, 723. — Sed et de istis, conc. Confluent., CXXXVIII, 675. — Sed et de rapinis, *ibid.*, 678. — Sed et hoc comperimus, conc. Ticinum., id. 574. — Sed et hoc emendatione, conc. Cabillon., CXL, 987; CLXI, 870. — Sed et hoc ibidem, conc. Altheim., CXI., 614. — Sed et hoc pervenit, conc. Ticin., CXXXVIII. 574. — Sed et hoc pro, conc. Toletan. V, c. 5 (664), LXXXIV, 391; CXXX, 484. — Sed et illa capitula, conc. Confluent., CXXXVIII, 676. — Sed et moderatio necessaria, conc. Sardic., c. 12 (372), LVI, 780; LXXXIV, 119; LXXXVIII, 893; CXXX, 276. — Sed id præterea ut non, conc. Arausic., c. 22 (479), LXXXIV, 257. — Sed illi ipsa veritas, conc. Roman., CXLVIII, 782. — Sed illud est statuendum, conc. Carthag., c. 50 LXVII, 196; LXXXVIII, 834; CXL, 551; CLXI, 347. — Sedet igitur neminem post, conc. Valent., c. 1 (413), LXXXIV, 246. — Seditionarii et usurarii, conc. Carthag. IV, c. 15 (436), LXXXIV, 27; XCIX, 1002. — Seditionarios nunquam ordinandos, conc. Agath., LXXXIV, 273; CXXX, 408. — Seditionarios nunquam ordinandos, conc. Carthag. IV, c. 67 (436), LVI, 885; LXXXIV, 205; CXXX, 347; CXXXII, 222; CXL, 628; CLXI, 452; CLXXXVII, 244.

Sed it præterea ut deinceps, conc. Arausic., CXXX, 393. — Sed latere in vobis, conc. Atrebat., CXLII, 1284. — Sed nec hoc prætereundum, conc. Cabillon., CXL, 997; CLXI, 879. — Sed nec reliqua concilia, conc. Rom., CXLVIII, 756. — Sed neque rebellionis vestræ, conc. Atrebat., CXLII, 1307. — Sed priusquam statuta singulatim, conc. Rom., CXLVIII, 753. — Sed si aliquis lapsus, canon. sub Remigio, CII, 1109. — Segregandi informandique sunt, conc. Arausic., CXXX, 393. — Senex et juvenis, dives, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 505. — Septem annis pœniteat: tribus, canon. Hibernens., XCVI, 1304. — Septem domus episcopales sunt, canon. Walliæ. (940), CXXXVIII, 479. — Septennale jejunium quod duodecim, canon. sub Edgardo, id., 511. — Septimæ collationis objectu, conc. Toletan. X, c. 7 (694), LXXXIV, 444; CXXX, 512. — Septimo capitulo prohibemus et, canon. sub Odone (942), CXXXIII, 948. — Septimo decimo ut ipsi, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 626. — Septimo examine relatum est, conc. Hispalens. II, c. 7 (657), LV, 1326; LXXXIV, 596; CXXX, 597; CLXI, 470. — Septimo ut sciant tempora, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 624. — Sequentes consuetudinem prædecessorum, conc. Pistens., id., 703. — Sequimur per omnia sanctos, conc. Constantin., CLXI, 289. — Sermonem meum admittite, fratres, conc. Carthag. III, c. 45 (436), LXVII, 198; LXXXIV, 196; LXXXVIII, 814; CXXX, 337. — Servandum quoque de monachis, conc. Agath., c. 38, XCIX, 1052. — Servetur et ista sententia, conc. Nicæn., c. 5 (325), LXXXIV, 94; CXXX, 257; CLXXXVII, 855. — Servis ecclesiæ et sacerdotum, conc. Aurelian., c. 13, XCIX, 1046. — Servum confugientem ad ecclesiam, conc. Theodon., CLXI, 222. — Servus qui ad ecclesiam, conc. Aurelian. I, c. 3, LXXXIV, 275; CXXX, 409; CXL, 711; CLXI, 222, 1097; CXXXII, 572. — Servus reatu atrociore, conc. Epaunens., c. 29, LXXXIV, 290. — Servus si absente aut nesciente, conc. Aurelian., CXL, 629; CLXI, 475. — Sexta actione comperimus, conc. Hispalens. II, c. 6 (657), LXXXIV, 595; CXXX, 598; CLXXXVII, 984. — Sextæ discutionis objectu, conc. Toletan. VIII, CXXX, 511; CXXXII, 397. — Sextam sanctam synodum recipio, conc. Nican. II, CLXXXVII, 1790. — Sexto capitulo hortamur monachos, canon. sub Odone (942), CXXXIII, 948. — Sexto decimo ut unusquisque, canon sub Ludovico II, CXXXVIII, 628. — Sexto quæ ipsis sacerdotibus, *ibid.*, 623. — Si abbas mulierem in, conc Urbic., CXL, 812; CLXI, 571. — Si ad ecclesiam aliquis, conc. Arelat. I, c. 8, XCIX, 1056; CXL, 743; CLXI, 125. — Si ad ecclesiam raptor, conc. Aurelian., c. 11, XCIX 1057. — Si ægrotans fuerit episcopus, conc. Rom. sub Adriano, CLXXXVII, 718. — Si alicujus uxor, canon

S. Patricii (450), LIII, 823. — Si alicujus uxor adulterata, conc. Ancyrit., c. 20 (314), LVI, 753; LXVII, 54. — Si alicujus uxorem eum, conc. Neocæsar., c. 53 (314), id., 56. — Si alicujus uxor fornicata, canon. Hibernens., XCVI, 1304. — Si alicujus uxor in adulterio, conc. Bracar. II, c. 28 (610), LXXXIV, 579. — Si aliqua mulier maleficio, canon. Hibernens., XCVI. 1326. — Si aliqua occasione filio, conc. Carisiac., CXXXVIII, 777. — Si aliqui discordantes sint, conc. Nannet., CXL, 1069. — Si aliquis causa explendæ, conc. Wormat., id., 933. — Si aliquis clericus sive, conc. Elibert., CLXI, 826. — Si aliquis cum filiastra, conc. Wermer., CXXXII, 526. — Si aliquis excommunicatus fuerit, conc. Epaun., CXL, 869; CLXI, 1239; CLXXXVII, 1361. — Si aliquis ex fidèlibus, conc. Carisiac., CXXXVIII, 776. — Si aliquis incognitus monasterium, conc. Toletan., CXL, 795 — Si aliquis manducat aut, conc. Tribur., id., 836 — Si aliquis vim perpensus, conc. Nicæn., c. 20 (325), XCIX, 1029. — Si antequam redeamus aliqui, conc. Carisiac., CXXXVIII, 776. — Si atrium habeat munitum, canon. sub Hincmaro (852), CXXV, 779. — Si auriga aut pantominus, conc. Eliberit., c. 62 (362), LXXXIV, 308; CXXX, 419. — Si autem aliquis quiscunque, conc. Carisiac., CXXXVIII, 644. — Si autem causa eventus, canon. sub Ludovico II, id., 758. — Si autem clericus fuerit, canon. Hibernens., XCVI, 1325. — Si autem confitetur peccatum, *ibid.*, 1316. — Si autem dicitis vos, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 639. — Si autem dilecti fratris, conc. Carisiac., id., 644. — Si autem dominus servo, canon. Hibernens., XCVI, 1321. — Si autem fuerit provocatum, conc. Carthag., c. 96 (397), LXVII, 214; LXXXVIII, 933; CLXXXVII, 635. — Si autem illi obseeratione, conc. Furonens., CXXXVIII, 786. — Si autem idem frater, conc. Leudic., id., 607. — Si autem laici capellas, conc. Meldens., CXXXII, 238. — Si autem laicus fuerit, canon. Hibernens., XCVI, 1325. — Si autem mala fama, canon. sub Hincmaro (852), CXXV, 784. — Si autem nec ad concilium, conc. Carthag., c. 7 (397), LVI, 423. — Si autem non deceperit, canon. Hibernens., XCVI, 1326. — Si autem presbyteri vel, conc. Carthag. II, c. 8 (436), LVI, 423; LXVII, 190; LXXXIV, 190; LXXXVIII, 889, 924; CXXX, 332; CXL, 660; CLXXXVII, 986. — Si autem probatum fuerit, *ibid.*, c. 124 (397), LXVII, 221; LXXXVIII, 935. — Si autem qui necdum, conc. Meldens., CXXXII, 314; CXL, 821; CLXI, 621, 1257; CLXXXVII, 1702. — Si autem quis episcopus, conc. Sardic., c. 5 (371), LVI, 832. — Si autem quis repertus, *ibid.*, c. 2 (371), id., 832. — Si autem talis ecclesiasticus, canon. Walliæ (940), CXXXVIII, 478. — Si autem volens a plebe, conc, Antioch., c. 18 (341), LXVII, 949. — Si bos vel vacca, canon. Hibernens., XCVI, 1323. — Si canis quidlibet manducet, *ibid.*, 1324. — Si capellas vestras presbyteris, conc. Meldens., CXXXII, 237. — Si clerici aut monachi, conc. Toletan., CLXXXVII, 826. — Si clerici in mutuam cædem, conc. Ilerdens, c. 11 (584), LXXXIV, 324 — Si clerici vel monachi, conc. Chalcedon., c. 18 (451), XCIX, 1067. — Si clericum de quacunque, conc. Arelat., c. 13, id., 1046. — Si clericus adversus clericum, conc. Chalcedon., c. 9 (451), LXXXIV, 168; CXXX, 310; CLXI, 521; CLXXXVII, 836. — Si clericus aut laicus, conc. Aurelian. IV, c. 23, XCIX, 1035. — Si clericus cum velata, conc. Lingon., CXXIV, 1088. — Si clericus districtionem sui, conc. Aurelian. III. c. 20, XCIX, 1017. — Si clericus documenta quibus, conc. Agath., c. 26, id., 1035. — Si clericus vel si quis, Collect. S. Abbonis, CXXXIX, 505. — Si comes de isto regno, conc. Carisiac., CXXXVIII, 781. — Si comes obierit cujus, *ibid.*, 776. — Si conscio marito et ipso, conc. Mogunt., CXL, 826; CLXI, 626. — Si contigerit in una, conc. Sardic., c. 5 (347), VIII, 1320; LVI, 776; LXXXIV, 117; LXXXVIII, 893; CXXX, 274; CLXI, 369; CXL, 556. — Si contigerit in una, conc. Nicæn., c. 32 (325), LVI, 403. — Si contigerit ut episcopus, conc. Antioch., c. 14 (341), XCIX, 1037. — Si contingat quemcunque de, conc. Toletan, IX, c. 14 (693), LXXXIV, 458; CXXX, 525. — Sic quidam contra omnem, *ibid.*, III (627), CLXXXVII, 801.

Sicubi contigerit ut duo, conc. Arausic., c. 21 (479), XCIX, 1007. — Sicubi defunctus fuerit episcopus, conc. Tarracon., c. 12 (554), LXXXIV, 313; CXXX, 424; CLXXVII, 934. — Si cui commendatæ res, conc. incert. (744), LXXXIX, 829. — Si cui imponitur opus, canon. Hibernens., XCVI, 1316 — Si cui sacrificium per, canon. sub Attone, c. 74 (945), CXXXIV, 42. — Si cujus clerici uxor, conc. Eliberit., c. 65 (362), LXXXIV, 308; CXXX, 419. — Si cujuscunque munuscula, conc. Arvern. I, c. 13, LXXXIV, 293. — Si cujus uxor adulterata, conc. Ancyrit. (314), LXXXVIII, 881; CX, 488; XCVIII, 90; CV 682; — CXIX, 723; CXXXII, 303. — Si cujus uxor adulterium, conc. Bracar. II, c. 76 (610), LXXXIV, 584; CV, 683; CXXX, 587; CLXI, 646. — Si cujus uxor adulterium, conc. Nannet., CXXXII, 309. — Si cujus uxor constuprata, conc. Tribur., CXL, 827; CLXI, 627, 1282. — Si cujus uxor de, canon. Walliæ (940), CXXXVIII, 474. — Si cujus uxorem adulterium, conc. Neocæsar., c. 8 (314), LVI, 445; LXXXIV, 110; XCIX, 997; CXXX, 268; CLXXXVII, 192. — Si cum conscientia mariti, conc. Eliberit., c. 70 (362), LXXXIV, 309; CXXX, 420; CXXXII, 311; CLXI, 643. — Sicut antiquitus a sanctis, conc. Agath. (344), id., 1100. — Sicut bonum est castitatis, conc. Carthag. IV, c. 104 (436), LXXXIV, 208; CXXX, 348; CLXI, 558; CLXXXVII, 1371; CXXXII, 379, 395. — Sicut canonum statutis firmatum, conc. Tarracon, c. 2 (554), LXXXIV, 311. — Sicut cordis corporisque, conc. Toletan. XVI, c. 3 (731), id., 538. — Sicut Deus hoc in corde, conc. Tusiac., CXXXVIII, 719. — Sicut diœcesim alienam tricennalis, conc. Toletan. IV, c. 33 (671), LXXXIV, 376; CXXX 473; CXL, 702; CLXI, 248, 1096; CLXXXVII, 1028. — Sicut dominus papa Joannes, canon. sub Odone, CXXIV, 1126. — Sicut domnus papa Joannes, conc. Pontign, CXXXVIII, 771. — Sicut eis qui volentes, conc. Arausic. II, c. 21 (525), XLV, 1788; LI, 727; LXVII, 1148. — Sicut enim episcopus non, conc. Nannet., CXXXII, 239; CXL, 681; CLXI, 208. — Sicut enim qui monasterium, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 697. — Sicut episcopum non decet manum, conc. Rom. sub Gregorio VII, CLXXXVII, 543. — Sicut fidelium probitas magna, conc. Toletan. XVII, c. 8 (732), LXXXIV, 559. — Sicut in fide sancta, conc. Emerit., c. 2 (701), id., 616. — Sicut insolentia malorum regum, conc. Toletan. VI, c. 16 (676), LXXXIV, 400; CXXX, 492; CXL, 902; CLXI, 909. — Sicut in unaquaque ecclesia, conc. Rhemens., CXXXII, 237; CXL, 680; CLXI, 208, 1091; CLXXXVII, 1114. — Sicut meus avunculus vobis, conc. S. Quintini, CXXXVIII, 651. — Sicut omnis qui diligit, conc. Toletan. XI, c. 4 (713), LXXXIV, 459; CXXX, 542. — Sicut per canonum, conc. Terracon., c. 32 (554), CXXXIV, 38. — Sicut qui monasteria elegerunt, conc. Rom. sub Eugenio II, CLXXXVII, 1101. — Sicut renatorum in baptismate, conc. Ebroicens., CXLVII, 250. — Sicut rex a regendo dicitur, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 482. — Sicut sine permissu abbatis, canon. Hibernens., XCVI, 1298. — Sicut summum bonum est, conc. Toletan. XVI, c. 9 (731), LXXXIV, 542. — Sicut ulcus quod graditer, *ibid.*, c. 10 (731), id., 544. — Si de aliquibus dubium, conc. Leptinens., (743), LXXXIX, 825. — Si decanus in ministerio, canon. Hincmari (877), CXXX, 802 — Si de omnibus jam, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 482. — Si de prædiis contentio, canon. sub Ottone, id., 849. — Si desponsatus aliquis puellam, conc. Ancyrit., c. 24 (314), LVI, 754. — Si destructæ ecclesiæ de propriis, conc. Roman., CXXXIX, 495. — Si de una causa, canon sub Ludovico II, CXXXVIII, 760. — Si devota fuerit et maritum, conc. Bracar. II, c. 30 (660), LXXXIV, 579. — Si diaconi aut presbyteri, conc. Aurelian, CXXX, 410. — Si diaconus aut presbyter, *ibid.*, I, c. 6, LXXXIV, 275; XCIX, 1012; CXXX, 410; CLXI, 522; CLXXXVII, 589. — Si diaconus aut presbyter, *ibid.*, c. 12, XCIX, 1017; CLXI. 860. — Si diaconus aut presbyter, conc. Epaun., c 15, LXXXIV, 288; XCIX, 1012. — Si donatur monachis ecclesia, conc. Juliobon. (1080), CXLIX, 1226; CLXXXVIII, 382. — Si disponens aliquis, conc Neocæs, c. 4 (314), LVI, 756. — Si duo fratres in silva, conc. Tribur., CXXXII, 289; CXL, 770; CLXI, 735; CLXXXVII, 279. — Si duo fratres vel, canon. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 457. — Si duo in absentia, canon. Hibernens., XCVI, 1313. — Si duo vel tres viri, conc. Apuliæ, CLXXXVII, 1685. — Si duxerit vir uxorem, conc. Tribur., CXXXII, 331. — Si eam ex terra, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 484. — Si ea quam catechumenus, conc. Eliberit., c. 10 (362), LXXXIV, 303; CXXX, 415. — Si ecclesia dederit cibum, canon. Hibernens, XCVI, 1301. — Si ecclesia solverit vinctum, *ibid.*, 1300. — Si ecclesia sub censu regis, *ibid.* — Si enim domus Dei, conc. Turon., CXL, 691. — Si enim fuerit quispiam, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Si eodem peccato succubuerit, conc. Neocæsar. (314), CX, 475. — Si episcopo aut presbytero, conc. Wormat., CXXXIII, 337; CXL, 659; CLXI, 502; CLXXXVII, 615. — Si episcopus ad clerum, conc. Aurelian., II. c. 36, XCIX, 1045. — Si episcopus alium episcopum, conc. Regiens. (477), XCIX, 1010. — Si episcopus alterius clericum, conc. Arelatens. V. c. 7, id., 1013. — Si episcopus ante damnati, conc. Epaun., c. 20. LXXXIV, 289; CXL, 869; CLXI, 854, 1239; CLXXXVII, 855. — Si episcopus ante damnati conc. Aurelian., c. 28, XCIX, 1018. — Si episcopus a

subjectis, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 687. — Si episcopus, clerico vel, conc. Carthag. III, c. 79 (436), XCIX, 1058. — Si episcopus condito testamento, conc. Agath, c. 51 (544), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXXXVII, 933. — Si episcopus condito testamento, conc. Epaun., c. 13, LXXXIV, 288; XCIX, 1034. — Si episcopus de civitate, conc. Nicæn., c. 21 (325), XCIX, 1009. — Si episcopus exterminare voluerit, conc. Sardic. (371), CXXXII, 358. — Si episcopus humanitatis intuitu, conc. Aurelian. I, c. 19, LXXXIV, 277; CXXX, 411; CLXXXVII, 1133. — Si episcopus humanitatis obtentu, canon. Hibernens., XCVI, 1209. — Si episcopus in aliena, conc. Arausic., c. 10 (479), XCIX, 1049. — Si episcopus judicatus fuerit, conc. Nicæn., c 14 (325), id., 1037. — Si episcopus, presbyter vel, conc. Agath., c. 50 (544), LXXXIV, 270; CXXX, 405; CLXXXVII, 257. — Si episcopus quis aut presbyter, conc. Toletan IV, c. 29 (671), LXXXIV, 375; CXXX, 472. — Si episcopus quis forte, conc. Sardic. (371), CLXXXVII, 840. — Si episcopus quod esse, conc. Nicæn., c. 36 (325), XCIX, 1045. — Si episcopus servum nesciente, conc. Aurelian. I, c. 8, XCIX, 1007. — Si episcopus tantum alicujus, conc. Vasens. I, c. 8 (480), XCIX, 1045. — Si episcopus unam de, conc. Toletan. III, c. 4 (627), LXXXIV, 352; XCIX, 1049; CXXX, 454; CLXI, 236; CLXXXVII, 927. — Si episcopus vel sacerdos, canon sub Edgardo, CXXXVIII, 506.

Si evenerit in una, conc. Sardic. c. 8 (371), LVI, 833. — Si ex laicis quispiam, conc. Ilerdens. (584), CLXXXVII, 801. — Si expositus ante ecclesiam, conc. incert. (744), LXXXIX, 827. — Si expositus ante ecclesiam, conc. Aurelian., c. 31, XCIX, 1063. — Si expositus ante ecclesiam, conc. Lingon., CXXIV, 1106. — Si expositus ante ecclesiam, conc. Arelatens., CXL, 712; CLXI, 257; CLXXXVII, 416. — Si femina consecrata sit, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si femina ingenua accipit, conc. Vermer., CXL, 819; CLXI, 619, 1252; CLXXXVII, 1434. — Si fieri possit nunquam, canon. sub Alfredo, (866), CXXXVIII, 458. — Si fieri possit nunquam, conc. Intingford. (905), id., 461. — Si forte aliquis clericorum, conc. Arelat. III (461), CXXX, 382; CLXXXVII, 1120. — Si forte in ordinando, conc. Nicæn., c. 7 (325), XCIX, 1003. — Si forte isti libri ita, conc. Constant., CLXI, 1237. — Si forte quispiam aliquem, conc. Ticin. III, CXXXVIII, 620 — Si frater cum muliere, conc. Tribur., CXXXII, 526; CLXI, 679. — Si frater cum muliere, conc. Vermer, CXL, 922. — Si fraudaveris amicum furtum, canon. Hibernens, XCVI, 1298. — Si fur aut latro, conc. Aurelian., CXL, 870; CLXI, 813; CLXXXVII, 953. — Si fur coram presbytero, canon. Walliæ (940), CXXXVIII, 473. — Si generaliter obediendum, conc., Toletan. XIII, c. 8 (721), LXXXIV, 495. — Signorum quoque usus a, conc. Atrebat., CXLII, 1291. — Si habeat clericum qui, canon. sub Hincmaro (852), CXXV, 779. — Si habeat locum præparatum, *ibid.* — Si habeat mansum habentem, *ibid.*, 777. — Si hæc consecrata fuerit, conc. Agrippin., CLXI, 1088. — Si hæredes jussa testatoris, conc. Mogunt., CXL, 904; CLXI, 911. — Si hi qui in pœnitentia, conc. Arelat. II, c. 12, XCIX, 1070. — Si hoc ita pacto, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 484. — Si hoc quoque omnibus, conc. Sardic., c. 16 (371), LXXXIV, 120; CXXX, 277; CLXI, 520. — Si homo fornicatus fuerit, conc. Tribur., CXXXII, 326; CLXI, 678. — Si homo fornicatus fuerit, conc. Vermer., CXL, 922; CLXXXVII, 1667. — Si homo incestum commiserit, conc. Lingon., CXXIV, 1090. — Si homo liber patrem, conc. Metens., CXXXII, 327. — Si igitur ex præcepto, canon. sub Widone, CXXXVIII, 802. — Si illi tunc in, canon. sub Edmundo (944), id., 484. — Si in alicujus presbyteri, conc. Arelat. II, c. 23, LXXXIV, 244; CXXX, 381; CXL, 836; CLXI, 757. — Si inceptum boni operis, canon. S. Patricii (450), LIII, 825. — Si infirmus infans ethnicus, canon sub. Edgardo, CXXXVIII, 509. — Si ingenuus ingenuam ictu, canon. sub Ludovico II, id., 630. — Si in hæreticorum conventiculo, conc. Ebroic., CXLVII, 250. — Si in hoc ipso peccato, conc. Neocæsar., c. 10 (314), LVI, 757. — Si in infirmitate deprehensus, conc. Lingon., CXXIV, 1082. — Si in matricibus cathedris, conc., Carthag., c. 123 (419), LXVII, 221; LXXXVIII, 935. — Si in matricibus cathedris, conc. Milevit., c. 25 (440), LXXXIV, 234; CXXX, 374. — Si in qualibet minori ætate, conc. Toletan. X, (694), CLXXXVII, 1103. — Si inter ecclesias vel alios, conc. Papiens., CXXXVIII, 851. — Si inter episcopos de, conc. Carthag. IV, c. 59 (436), XCIX, 1037. — Si in terra regis, canon. Walliæ, (910), CXXXVIII, 478. — Si ipse presbyter visitet, canon. sub Hincmaro (852), CXXV, 779. — Si jubet Sanctitas vestra, conc. Carth. II, c 3 (428), LXXXIV, 185; CXXX, 526; CLXXXVII, 1357. — Si laici capellas proprias, conc. Rhemens., CXL, 724. — Si laici capellas proprias, conc. Confl., CLXI, 269. — Si laici clericos probabilis, conc. Parisiens., CXXXII, 268. — Si laici uxor in, conc. Bracar. II, CXXX, 582; CLXXXVII, 192. — Si laicus alium occidat, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 506. — Si laicus clericum percusserit, canon. Hibernens., XCVI, 1324. — Si laicus cum laica, conc. Meldens., CXL, 826; CLVI, 626. — Si laicus fuerit quadraginta, canon. Hibernens., XCVI, 1325. — Si laicus invitus aliquem, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 506. — Si legitimi accusatores crimina, conc. Agath., CLXXXVII, 607. — Si liber diebus festis, canon. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 458. — Si liber homo de, canon. sub Ludovico II, id., 760. — Si liber homo justum, conc. Intingford. (905), id., 461. — Si liber homo rectum, canon. sub Alfredo (866), id., 458.

Si maritus eam postea, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 482. — Si maritus uxorem aut, conc. Mogunt., CXXXII, 299; CXL, 773; CLXI, 739. — Si mater filium suum, conc. Eliberit. (362), CLXI, 894. — Si medicus gravia vulnera, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 510. — Si metropolitanus episcopus, conc. Agath., c. 35 (544), LXXXIV, 268; CXXX, 401; CXL, 562; CLXI, 576, 1186; CLXXXVII, 102. — Simili etiam statutum conditione, conc. Barcinon. II, c. 2, LXXXIV, 609. — Simili modo sacerdos reginæ, canon. Walliæ (940), CXXXVIII, 472. — Simili providentia pro fidelibus, conc. Toletan. V, c. 6 (674), LXXXIV, 391; CXXX, 485. — Simili quoque modo, conc. Valetan., c. 3 (587), LXXXIV, 327; CXXX, 431. — Similis conditio et de virginibus, conc. Toletan, CLXI, 588. — Simili sententiæ subjacebit, conc. Carth. IV, c. 69 (436), LVI, 887; LXXXIV, 205. — Similis etiam his qui, conc. Lingon., CXXIV, 1098. — Similiter autem et circa, conc. Nicæn., c 27 (325), LVI, 400. — Similiter autem et diaconissas, *ibid.*, c. 28 (325), id., 822. — Similiter autem si qui, conc. Ephes. (431), LXVII, 82. — Similiter constitutum ut illos, conc. Suession. (744), LXXXIX, 826. — Similiter constituimus ut nullus, *ibid.* Similiter de collectis quas, conc. Silvacens., CXXXVIII, 602. — Similiter decrevimus ut laici, conc. Suession. (744), LXXXIX, 825. — Similiter de illis presbyteris, conc. Meldens., CXL, 619; CLXI, 492. — Similiter dixi-mus ut neque, conc. Suession. (744), LXXXIX, 826 — Similiter et de conspirationibus, conc. Confl., CXXXVIII, 675. — Similiter et de duabus, conc. Compend., CXXXII, 327. — Similiter et de duabus, conc. Triburiens., CXL, 920. — Similiter et de eo, conc. Marsn. II, CXXXVIII, 577. — Similiter et de eo, conc. Confl., id., 672. — Similiter et de episcopatibus, conc. Marsn., id., 556. — Similiter et de synodochiis, conc. Ticin. I, id., 562. — Similiter et de synodochiis, *ibid.*, 570. — Similiter et de xenodochiis, *ibid.* II, id., 613. — Similiter et diaconus si, conc Neocæsar., c. 10 (314), LVI, 145; LXXXIV, 110; LXXXVIII, 877; CV, 687; CXXX, 268. — Similiter et hoc ad omnium, conc. Rom. sub Symmacho, CLXXXVII, 1015. — Similiter et ille homo, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 757. — Similiter et quod ab, conc. Bracar. II, CXXX, 585. — Similiter et reliqui clerici, canon. Apost., LXVII, 114; LXXXVIII, 849; CXXX, 17. — Similiter in Maticensi synodo, conc. Aurelian, CXL, 711; CLXI, 222, 1098. — Similiter nec alium quemlibet, conc. Claromont., CLXII, 718 — Similiter placuit custodiri, conc. Toletan. II, c. 2 (565), LXXXIV, 335; CXXX, 439. — Similiter placuit ut propter, conc. Carthag. III, c. 2 (436), LXXXIV, 189; CXXX, 331. — Similiter si episcopus sciens, conc. African., XCIX, 1013. — Si mœchaverint virgines quæ, conc. Eliberit. (362), CX, 489. — Si monachus exundante ventre, canon. Hibernens., XCVI, 1316. — Si monachus in monasterio, conc. Autissiod., LXXII, 765. — Si mulier causa fornicationis, conc. Eliberit. (362), CLXI, 740. — Si mulier cum muliere, conc. Ancyrit. (314), CX, 499. — Si mulier maritum suum, conc. Eliberit. (362), CXXXII, 301; CXL, 774. — Si mulier maritum suum, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 506. — Si mulier more fornicationis, conc. Ancyrit. (314), CX, 490. — Si mulier negat adulterium, canon. Williæ (940), CXXXVIII, 475. — Si mulier viro derelicto, conc. Agath, XCIX, 1057. — Si mulier vivente legitimo, conc. Confl. CXXXVIII, 817. — Sin aliquando dederit illi, conc. Ebroic., CXLVII, 249. — Sine fide teste apostolo, conc. Rhemens., CXXXV, 405. — Sine offensione estote his, conc. Nicæn. II (787), CXXIX, 486. — Sine ornatu sacerdotali, conc. Rom. sub Leone IV, CLXXXVII, 1118. — Sin et ipsa cum, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 482. — Singularum ecclesiarum rusticas, conc. Chalcedon. (451), LXXXVII, 904; CXXXII, 195; CXXIX, 491; CXL, 702. — Singulis quoque diebus Veneris, conc. Gratel. (928), CXXXVIII, 469. — Singulorum episcoporum ecclesiæ cum, canon. sub Widone, id., 799. — Si

nos in Dei sanctorumque, conc. Carisiac., id., 777. — Sint episcopi fideles et, conc. Rhemens., CXXXV, 408. — Sint manifestæ res propriæ, canon. Apostol., CLXXXVII, 892. — Si oraria duo nec, conc. Toletan. IV, CXXX, 474. — Si ordinatus vel alienigena, conc. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 458. — Si parochianus admonitiones non, conc. Ebroic., CXLVII, 249. — Si particula membri claudicantis, conc. Intingford. (905), CXXXVIII, 462. — Si parvulus ægrotans ad, canon. sub Theodulfo, c. 19 (915), CXXXIV, 32. — Si parvulus ægrotans ad, conc. Mogunt., CXXXVIII, 588.—Si pater et filius, conc. Chalced. (451), CLXXXVII, 1446. — Si per ignorantiam episcopi, conc. Carthag. IV, (436), CXXX, 547. — Si permittit bonum patientiæ, conc. Carthag., LXVII, 208; CXL, 563; CLXI, 577. — Si permittit bonum patientiæ, conc. Milevit., c. 13 (440), LXXXIV, 232; CXXX, 372. — Si per ordinationem regiam, conc. Parisiens., CLXI, 1131; CLXXXVII, 329. — Si placet necessarium esse, conc. Sardic., c. 6 (371), LVI, 833. — Si plures hæredes contenderint, conc. Triburiens., CXXXII, 237; CXL, 679; CLXI, 207; CLXXXVII, 1055. — Si pœnitentem sciens episcopus, conc. African., XCIX, 1019. — Si porci in glande, canon. Hibernens., XCVI, 1322.— Si porcus per annonam, *ibid.* — Si porcus sanguinem biberit, *ibid.*, 1306.

Si presbyter absque vino, conc. Northumb., CXXXVIII, 522.— Si presbyter ad rectum, canon. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 457. — Si presbyter ad tempora, conc. North., CXXXVIII, 525. — Si presbyter aliis in, *ibid.*, 522. — Si presbyter aliis justum, *ibid.* — Si presbyter alium contempserit, *ibid.* — Si presbyter alium non, *ibid.*, 523. — Si presbyter anniversarios ritus, *ibid.* — Si presbyter archidiaconi edictum, *ibid.*, 521. — Si presbyter baptismum vel, *ibid.* — Si presbyter barbam vel, *ibid.*, 523. — Si presbyter concubinam suam, *ibid.* — Si presbyter confertus cibo, conc. Matiscon., XCIX, 1014. — Si presbyter criminis sit, conc. North., CXXXVIII, 521. — Si presbyter cum alio, *ibid.*, 522. — Si presbyter cum armis, *ibid.*, 533. — Si presbyter ebriosus aut, *ibid.* — Si presbyter ecclesiam dedecoret, *ibid.*, 522. — Si presbyter episcopi proprium, *ibid.*, 531. — Si presbyter extra consecratum, *ibid.*, 522. — Si presbyter foris fracturam, conc. Juliobon. (1080), CLXXXVIII, 582. — Si presbyter injuste extra, conc. North., CXXXVIII, 521. — Si presbyter in ligneo, *ibid.*, 522. — Si presbyter in non, *ibid.*, 523. — Si presbyter inter vicinos, *ibid.*, 521. — Si presbyter justo tempore, *ibid.* — Si presbyter male absolverit, *ibid.*, 523. — Si presbyter ordalium male, *ibid.* — Si presbyter ordinatus deprehenderit., conc. Compend., CLXXXVII, 507. — Si presbyter populo male, conc. North., CXXVIII, 521. — Si presbyter præ infirmitate, conc. Valens., CXL, 1070. — Si presbyter qui corporale, conc. Neocæs. (314), LXVII, 56. — Si presbyter rem ecclesiæ, conc. North., CXXXVIII, 522. — Si presbyter rem indecentem, *ibid.* — Si presbyter sæpius quam, *ibid.* — Si presbyter sanctam Eucharistiam, *ibid.* — Si presbyter satisfactionem fecerit, conc. Juliobon. (1080), CXLIX, 1225. — Si presbyter se justitiæ, conc. North., CXXXVIII, 523. — Si presbyter synodum declinaverit, *ibid.* — Si presbyter sua sponte, *ibid.*, 522. — Si presbyter tonsuram suam, *ibid.*, 523. — Si presbyter tributum laicis, *ibid.*, 521. — Si presbyter vel diaconus conc. Aurelian. I, LXXXIV, 275. — Si presbyter vel diaconus, conc. Carthag., XCIX, 1071. — Si presbyter vel monachus, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si presbyter vel monachus, *ibid* — Si presbyter vel monachus, *ibid.*

Si princeps voluerit rem immobilem, conc. Sylvanect., CXL, 706. — Si priorum canonum sententia, conc. Emerit., c. 12 (794), LXXXIV, 620. — Si propter pupillos et viduas, conc. Sardic., c. 10 (371), LXXXIV, 118; CXXX, 276. — Si publicis sacramentorum gestis, conc. Toletan. VIII (691), CLXI, 782; CLXXVII, 1104. — Si puella sita in puerili, conc. Hibernens., CXL, 881. — Si puella sita in puerili, conc. Eliberit. (362), CLXI, 801. — Si puella sita in puerili, conc. Ancyrit. (314), id., 1330. — Si qua causa ante, canon. Hilernens., XCVI, 1323. — Si qua contentio circa, *ibid.* — Si qua contumacia inter, *ibid.*, 1295. — Si qua de rebus, conc. Ancyrit, c. 15 (314), LVI, 439; LXXXIV, 107; CXXX, 264. — Si qua domina furore zeli, conc. Wormat., CLXI, 735.— Si quæ a religiosis, canon S. Patricii, LIII, 825. — Si quæ mulieres fuerint, conc. Aurelian., 1059. — Si quæ oblationes, conc. Aurelian. II, c. 5 LXXXIV, 219; XCIX, 1032. — Si parœchiæ, conc. Aurelian., XCIX, 1049. — Si quæ quæstiones, canon. S. Patricii, LIII, 824. — Si quæ sanctimoniales causa, conc. Vernens. (844), CXIX, 615; LXXXVIII, 542. — Si quæstiones in hac, canon. Hibernens., XCVI, 1288. — Si quæ uxor duos, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 307. — Si quæ viduæ quamlibet, conc. Carthag., CLXI, 580. — Si quæ virgo desponsata, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si qua femina furore, conc. Eliberit., c. 5 (362), LXXXIV, 302; CV, 681; CXXX, 425; CXXXII, 296; CXL, 769; CLXI, 697; CLXXXVII, 277. — Si qua in ecclesia, conc. Arelat., XCIX, 1064. — Si qua mulier a conc. Gangr. (325), LXVII, 58. — Si qua mulier absente, conc. Eliberit. (362), CXXXII, 298. — Si qua mulier ad, conc. Rom., CLXXXVII, 1698. — Si qua mulier arripuerit, conc. Gangr., c. 13 (325), LVI, 789. — Si qua mulier datores, canon. Walliæ. (940), CXXXVIII, 474. — Si qua mulier derelicto, conc. Gangr., c. 14 (325), LVI, 789; LXXXIV, 114; CXXX, 271; CLXII, 653; CLXXXVII, 165. — Si qua mulier duos fratres, conc Bracar. II, c. 79 (610), LXXXIV, 585; CXXX, 587 CLXI, 677. — Si qua mulier duos fratres, conc. Rom. sub Martino, CXXXII, 321. — Si qua mulier existimet, conc. Grangr. c. 77 (325), LVI, 790. — Si qua mulier fornicaverit, conc. Bracar. II, c. 77 (610), LXXXIV, 584; CXXX, 587; CLXI, 655, 743. — Si qua mulier fornicaverit, conc. Ancyrit. (314), CXIX, 723. — Si qua mulier hoc, conc. Gangr., c. 13 (325), LVI, 451; LXXXIV, 114; XCIX, 1047. — Si qua mulier mortem, conc. Vermer., CXXXII, 307; CXL, 775; CLXI, 740; CLXXXVII, 1454. — Si qua mulier non habens, conc. Nannet., CXXXII, 310. — Si qua mulier prægnans, conc. Bracar. II, c. 54 (610), LXXXIV, 582; CXXX, 585; CLXXXVI, 1836. — Si qua mulier propter, conc. Gangr., LXVII, 58; LXXXVIII, 887; CXL, 805; CLXI, 564, 1180; CLXXXVII, 322. — Si qua mulier propter, *ibid.*, LVII, 58; LXXXVIII, 886; LXL, 805; CLXI, 564, 1180; CLXXXVII, 322. — Si qua mulier prosolito, *ibid.*, CXXXII, 371. — Si qua mulier rem, conc. Walliæ (940), CXXXVIII, 475. — Si qua mulier se proclamaverit, conc. Vermer., CXXXII, 330; CXL, 821; CLXI, 621, 1276. — Si qua mulier viro, conc. Gangr. c. 13 (325), LVI, 431; LXXXVIII, 886; CXXX, 271; CXXXII, 371; CLXI, 633; CLXXXVII, 165. — Si qua per adulterium, conc. Eliberit., c. 63, (362), LXXXIV, 308; CXXX, 419; CXL, 931, CLXI, 685.

Si quatuor aut quinque, conc. Mogunt., CXXXII, 303; CXXXVIII, 586. — Si quatuor aut quinque, conc. Vermer., CXL, 775; CLXI, 740. — Si qua usque in finem, conc. Eliberit., c. 64 (362), LXXXIV, 308; CXXX, 419. — Si qua vidua episcopi, conc. Toletan. I, c. 18 (435), LXXXIV, 331; CXXX, 436. — Si qua vidua episcopi, conc. Bracar. II, c. 29 (610), LXXXIV, 579; CXXX, 582; CLXXXVII, 160. — Si qua vidua fuerit, conc. Eliberit., c. 72 (362), LXXXIV, 309; CXXX, 420; CLXXXVII, 1455. — Si qua virgo se, conc. Chalcedon., c. 16 (451), LXXXIV, 169; CXXX, 312; CLXXXVII, 1382. — Si qui altario Domini, conc. Æduens., XCVI, 379. — Si qui a proprio episcopo, conc. Antioch., c. 12 (341), LXI, 796; CV, 879. — Si qui a simoniacis, conc. Placentin., CLXXXVII, 533. — Si qui autem alienos, conc. Arausic. (479), CXXX, 592.—Si qui autem clerici, conc. Ephesin. (431), LXVII, 82. — Si qui autem clericorum, *ibid.*, XLV, 1760 — Si qui clerici ab, conc. Carthag., CLXI, 453; CLXXXVII, 363. — Si qui clerici in, conc. Herdens. (584), CXXX, 429; CXXXII, 222; CXL, 661; CLXI, 505. — Si qui clerici ministeria, conc. Aurelian. II, c. 12, LXXXIV, 281. — Si qui clericorum ut, *ibid*, c. 24, LXXXIV, 285; XCIX, 1068; CLXXXVII, 326. — Si qui confugerint ad, conc. Nicæn., c. 26 (325), LVI, 399. — Si quicunque ex gradu, conc. Tribur., CLXI, 501. — Siquidem sancta institutio, conc. Cæsaraug. III, c. 2 (729), LXXXIV, 319. — Si qui de Pauli, conc. Nicæn., c. 19 (325), LVI, 830. — Si quid supra manserit, canon. S. Patricii, LIII, 823.—Si qui eorum qui, conc. Gangr., c. 19 (325), LXXXIV, 114. — Si qui episcopi constituti, conc. Ancyrit. (314), LXVII, 52; LXXXVIII, 857; CXL, 560; CLXI, 374; CLXXXVII, 432. — Si qui episcopi suscepti, *ibid.*, c. 18 (314); LVI, 440; LXXXIV, 107; CXXX, 265. — Si qui ergo clerici, conc Chalcedon. (451), CXL, 854; CLXI, 802; CLXXXVII, 826. — Si qui ex fratribus, canon. sub Attone, c. 52 (945), CXXXIV, 58. — Si qui ex servis, conc. Toletan. III, c. 15 (627), LXXXIV, 554; CXXX, 456.—Si qui facile se, conc. Nicæn., c 15 (325), LVI, 764. — Si qui filii secedant, conc. Gangr., c. 16 (325), LXVII, 58; LXXXIV, 114; XCIX, 1067; CXXX, 271; CLXI, 653; CLXXXVII, 164. — Si qui forte sacerdotibus, conc. Eliberit., c. 17 (362), LXXXIV, 304; CXXX, 416. — Si qui hiantem oppresserint, conc. Aurelian., CXL, 931. — Si qui in clero sunt, conc. Ancyrit. (314), CLXI, 274. — Si qui in discrimine, conc. Toletan. IV (671), CXXX, 475. — Si qui infantem oppresserint, conc. Arelat, CLXI, 685. — Si qui infantes suos, conc. Bracar., id., 83. — Si qui inventi fuerint famosos, conc.

Eliberit. (362), CXXX, 418; CLXI, 256; CLXXXVII, 716. — Si quilibet consistentem, conc. Arausic., c. 8 (479), LXXXIV, 255. — Si quilibet ordinatus in, conc. Toletan., CXL, 1069. — Si qui oblationes aliorum, conc. Vasens., CXXXII, 355. — Si qui ordinari petunt, conc. Meldens., CLXI, 451, 1136. — Si qui ordinati sunt, conc. Nicæn., c. 17 (325), LVI, 820. — Si qui parentes fidem, conc. Eliberit., c. 54 (362), LXXXIV, 307; CXXX, 418; CXXXII, 312; CLXI, 594; CLXXXVII, 1462. — Si qui post depositum, conc. Nicæn. (325), XCIX, 1061. — Si qui post sanctam, conc. Arelat. II, CXXX, 382.—Si qui presbyteri sine, conc. Nicæn. (325), LXXXVIII, 873; CX, 475. — Si qui presbyteri vel, conc. Carthag. III (436), CLXI, 504.—Si qui propter vindictam, conc. Compend., CXXXII, 327. — Si qui provinciales episcopi, conc. Ephes. (431), LXVII, 82.

Si quis ab alio, conc. Lugdun., CLXI, 122. — Si quis ab episcopo, conc. Aurelian. I, c. 4, LXXXIV, 275; XCIX, 1017; CXXX, 409; CLXXXVII, 643. — Si quis abscidit semetipsum, canon. apostol., LXVII, 143; LXXXVIII, 849; CXXX, 16; CLXXXVII, 302. — Si quis acceperit, canon. S. Patricii (450), LIII, 824. — Si quis acceperit permissionem, canon. Hibernens., XCVI, 1300. — Si quis acceperit vel, conc. Gangr., c. 7 (325), LVI, 450. — Si quis accepit uxorem, conc. Compend., CXXXII, 331; CXL, 821; CLXI, 621, 1276; CLXXXVII, 1508. — Si quis accepta professaque, conc. Epaun., c. 16, LXXXIV, 288. — Si quis ad aliquam, conc. Claromont., CLXII, 719. — Si quis ad clericatum, conc. Rom. sub S. Sylvestro (324), VIII, 826. — Si quis ad ecclesiam, canon. Hibernens., XCVI, 1323. — Si quis adeo insanus, conc. Sardic. (371), VIII, 1317. — Si quis ad hoc, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 509. — Si quis adeo insanus, conc. Arausic. II (529), LXVII, 1145. — Si quis ad judicium, canon. Hibernens., XCVI, 1322. — Si quis ad mallum, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 630. — Si quis ad ministerium, conc. Bracar. II, c. 39 (610), LXXXIV, 581. — Si quis ad scandalum, canon. Hibernens., XCVI, 1325. — Si quis ad templum, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 481.— Si quis adulterium commiserit, conc. Ancyrit., c. 20 (314), LVI, 441; LXXXIV, 108; XCIX, 1013; CXXX, 266. — Si quis adulterium committit, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si quis advena, canon. S. Patricii (450), LIII, 823. — Si quis advena ingressus, canon. Hibernens., XCVI, 1301. — Si quis adversus sacerdotes, canon. sub Remigio, CII, 1098 — Si quis ægritudine faciente, conc. Nicæn., c. 1 (325), LVI, 825. — Si quis ægrotus baptizatus, conc. Neocæsar., c. 12 (314), id., 757. — Si quis agrum aut, canon. Hibernens., XCVI, 1323. — Si quis alapam alteri, *ibid.*, 1321.—Si quis alium posthac, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 480. — Si quis alibi consistentem, conc. Arausic. (479), CXXX, 392. — Si quis alios ad, conc. Matiscon., XCIX, 1062. — Si quis alios misericordia, conc. Arausic. II, c. 9 (525), LI, 725; XLV, 1786; LXVII, 1147; LXXXIV, 276. — Si quis aliquem de, conc. Ticin. III, CXXXVIII, 619. - Si quis aliquo ecclesiastico, conc. Agath. (344), CLXI, 496. — Si quis alium cum, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si quis alium per, conc. Rothomag., CXL, 1007; CLXI, 1088. — Si quis alium veneficio, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si quis altario Dei, conc. Herdens. (584), CXXX, 428. — Si quis alterius in, canon. Hibernens., XCVI, 1321. — Si quis alterius sponsam, conc. Lingon., CXXIV, 1106.—Si quis alterum ferierit, canon. Hibernens., XCVI, 1324. — Si quis alterum occidere, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 506.—Si quis a medicis, conc. Nicæn. (325), LXXXVIII, 884; CLXXXVII, 303. — Si quis ancillæ se miscuerit, canon. apostol., XCIX, 998. — Si quis ancillam alterius, canon. Hibernens., XCVI, 1321. — Si quis ancillam aut, *ibid.*, 1322. — Si quis ancillam aut, *ibid.*, 1323.—Si quis ancillam suam, *ibid.*, 1324. — Si quis animalia vicini, *ibid.*, 1322. — Si quis animas et, conc. Bracar. I, c. 9 (599), LXXXIV, 654; CXXX, 567. — Si quis animas humanas, *ibid.*, c. 5 (599), LXXXIV, 663; CXXX, 667. — Si quis animas humanas, *ibid.*, c. 5 (599), LXXXIV, 663; CXXX, 567. — Si quis ante annos, conc. Mogunt., CXL, 792; CLXI, 1174. — Si quis ante viginti, conc. Bracar. II, c. 81 (610), LXXXIV, 585; CLXI, 686. — Si quis Apocalypsim deinceps, conc. Toletan. IV (671), CLXI, 312. — Si quis a proprio, conc. Antioch., c. 6 (341), LVI, 708, 795; LXVII, 62; LXXXIV, 124; LXXXVIII, 841, 888; CV, 880; CXXX, 281; CXXXII, 357; CXL, 635, 867; CLXI, 493, 851, 1233; CLXXXVII, 838. — Si quis a proprio, *ibid.*, c. 12 (341), LVI, 709; LXVII, 64; LXXXIV, 125; CXXX, 282; CLXXXVII, 1119. — Si quis ariolos, aruspices, conc. Rom. sub Gregorio, CLXXXVII, 1346. — Si quis artifex opus, canon. Hibernens., XCVI, 1307. — Si quis astrologiæ vel, conc. Toletan. I, c. 15 (435), LXXXIV, 334. — Si quis audet dicere, conc. Ephes., c. 5 (431), LXXXIV, 158; CXXX, 300; CLXI, 67. — Si quis audet dicere, conc. Ephesin., c. 8 (431), LXXXIV, 158; CXXX, 300; CLXI, 66.

Si quis autem abbas, conc. Tribur., CXL, 811; CLXI, 570; CLXXXVII, 1085. -- Si quis autem acceptam, conc. Toletan. I, c. 14 (435), LXXXIV, 331; CXXX, 435. - Si quis autem adesse, conc. Arelat. II, c. 19 (460), LXXXIV, 244; CXXX, 380; CLXXXVII, 102. — Si quis autem ausus, conc. Nicæn., c 17 (325), LXI, 398, 764, 821; LXXXIV, 97; CXXX, 260; CLXXXVII, 357. — Si quis autem concupita, conc. Neocæsar., c. 4 (314), 444. — Si quis autem contraria his, conc. Nicæn., c. 5 LVI, (325), id., 817. — Si quis autem contumax, conc. Matiscon., XCIX, 1074. — Si quis autem dixerit, conc. Toletan. I, c. 1 (435). LXXXIV, 333. — Si quis autem audet, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Si quis autem ebrietatis, *ibid.*, 1316. — Si quis autem episcoporum, conc. Hispalens., CXL, 562; CLXI, 376. —Si quis autem episcopum, conc. Eliberit., c. 75 (362), LXXXIV, 310; CXXX, 420. — Si quis autem incurrerit, conc. Nicæn., c. 3 (325), LVI, 817. —Si quis autem legationem, canon. sub Remigio, CII, 1102. - Si quis autem mancipia, conc. Arausic., c. 6 (479), LXXXIV, 255; CXXX, 391 — Si quis autem post acceptam, *ibid.*, c. 23, id., LXXXIV, 257; CXXX, 393. — Si quis aut episcopus, conc. Andegav., CL, 64. — Si quis aut episcopus, conc. Turonens., CXLIII, 1141. — Si quis aut ex, conc. Lingon., CXXIV, 1085. — Si quis balationes ante, conc. Bracar. CXL, 859; CLXI, 759. —Si quis benedictione pœnitentiæ, conc. Aurelian. II, c. 28, LXXXIV, 284. — Si quis caballum a, canon. Hibernens., XCVI, 1324. — Si quis caballum alterius, *ibid.* — Si quis caballum alterius, *ibid.* — Si quis caballum aut, *ibid.*, 1321. — Si quis caballum comparaverit, *ibid*, 1324. — Si quis Kalendas Januarias, conc. Rom. sub Zacharia, CLXXXVII, 1368. — Si quis capallum invocandis, canon. Hibernens., XCVI, 1322. — Si quis caput alterius, *ibid.*, 1321. — Si quis carnem manducantem, conc. Gangr., c. 2 (325), LVI, 450; LXVII, 56; LXXXIV, 113; LXXXVIII, 884; CV, 879; CXXX, 270; CXXXII, 371; CLXI, 270; CLXXXVII, 167. — Si quis casu faciente, conc. incert. (744), LXXXIX, 829. — Si quis casu non volens, conc. Nannet., CXXXII, 290; CXL, 769; CLXI, 735. — Si quis catholicus capillos, canon. Hibernens., XCVI, 1324. — Si quis causa fornicationis, *ibid.*, 1322. — Si quis causa furti, *ibid.* — Si quis christianitatem suam, canon. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 457. — Si quis christianum ad, canon sub Edgardo, id., 509. — Si quis clericorum delectus, conc. Eliberit., c. 20 (362), LXXXIV, 304; CXXX, 416; CLXI, 805, 1167; CLXXXVII, 246. — Si quis clericorum juxta, conc. Aurelian. II, c. 23, LXXXIV, 283. — Si quis clericorum vel, conc. Bracar. I, c. 15 (599), id., 561; CXXX, 568. — Si quis clericorum voluerit, canon. S. Patricii (450), LIII, 826. — Si quis clericorum, *ibid.* — Si quis clericum verberaverit, conc. Tribur., CXXXII, 292. — Si quis clericus adulterasse, conc. Aurelian. III, XCIX, 1012; CLXI, 1162; CXXXVII, 388. — Si quis clericus adulterasse, conc. Toletan. IV (671), CLXI, 646. — Si quis clericus a gradu, conc. Arelat. II, c. 3 (460), LXXXIV, 241. — Si quis clericus aut, conc. Carthag., CXXXII, 220. — Si quis clericus aut, conc. Agath. (344), CXL, 871; CLXI, 813. — Si quis clericus aut, canon. apostol., LXVII, 143; LXXXVIII, 842; CXXX, 15; CXXXII, 274. — Si quis clericus aut, conc Carthag., CXL, 654; CLXI, 499. — Si quis clericus cujus, canon. Hibernens., XCVI, 1305. — Si quis clericus cum, conc. Chalcedon., c. 9 (451), LVI, 541, 878; LXVII, 88; LXXXVIII, 902; CV, 881; CXL, 655; CLXI, 494. — Si quis clericus damnum, conc. Agath. (344), CXXXII, 356. — Si quis clericus furtum, *ibid.*, c. 5 (344), LXXXIV, 263; CXXX, 400; CXXXII, 335. — Si quis clericus furtum, conc. Aurelian. XCIX, 1012; CXXXII, 347. — Si quis clericus in, conc. Toletan. IV, c. 46 (671), LXXXIV, 378; CXXX, 474; CXXXII, 335; CXL, 871; CLXI, 813. — Si, quis clericus in falso, conc. Epaunens., c. 9, LXXXIV, 287; CXXXII, 348. — Si quis clericus in necessitate, conc. Tarracon., CLXI, 523, 808. — Si quis clericus laicum, canon. Hibernens., XCVI, 1321. — Si quis clericus, monachus, conc. Aurelian. I, c. 26, LXXXIV, 278; CXXX, 412; CLXXXVII, 1348. — Si quis clericus pecuniam, conc. Arelat. II, c. 14 (460), LXXXIV, 243; XCIX, 1041; CXXX, 380; CLXI, 805. — Si quis clericus post actam, conc. Arvern. II, c. 4, LXXXIV, 295. — Si quis clericus præbuerit, conc. Aurelian., CXXXII, 346. — Si quis clericus propter, conc. Cæsaraug., CXXX, 426. — Si quis clericus quamvis, conc. Tribur., CXL, 777; CLXI, 741. — Si quis clericus quolibet, conc. Parisiens., LXXX, 451. — Si quis clericus solidam, conc. Tarracon.,

CXXX, 421; CLXXXVII, 959. — Si quis clericus vel, canon. Hibernens., XCVI, 1326. — Si quis clericus vexatus, conc. Aurelian., CXL, 1003; CLXI, 884. — Si quis coire vellet, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si quis colligit, canon. S. Patricii (450), LIII, 824. — Si quis colligit pecuniam, canon. Hibernens., XCVI, 1300. — Si quis commendaverit animam, *ibid.*, 1287. — Si quis commisso delicto, *ibid.*, 1323. — Si quis concupita muliere, conc. Neocæsar., c. 4 (314), LXXXIV, 109; CXXX, 267. — Si quis conduxerit, canon. S. Patricii (450), LIII, 826. — Si quis confugerit ad, conc. Nicæn., c. 19 (325), LXXXIV, 97; CXXX, 260; CLXXXVIII, 507. — Si quis conjugatus vult, conc. Constant. IV (869), id., 1401. — Si quis conjugem suam, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si quis conjugia humana, conc. Bracar. I, c. 11 (599), LXXXIV, 564; CXXX, 567. — Si quis consobrinam in, conc. Rom., CXL, 783. — Si quis contemnendos duxerit, conc. Gangr., c. 11 (325), LVI, 451; LXXXIV, 113; CXXX, 271. — Si quis contemnit fidelium, *ibid.*, LVI, 789. — Si quis contempto fidejussore, conc. incert. (744), LXXXIX, 828. — Si quis contentiones vel, conc. Agath. (344), CXL, 852; CLXI, 815. — Si quis contra hoc, conc. Suession. (744), LXXXIX, 826. — Si quis contra regiam, conc. Andegav., CXXXII, 342. — Si quis contumax vel, conc. Mediomat., CXL, 711; CLXI, 223. — Si quis contumax vel, conc. Tribur., CLXXXVII, 1067. — Si quis convictus fuerit, conc. Aquisgran., CXL, 900. — Si quis convictus fuerit alios, conc. Matiscon., CLXI, 786; CLXXXVII, 1152. — Si quis credit quia, conc. Bracar. I (599), LXXXIV, 564; CXXX, 367. — Si quis cujuscunque munuscula, conc. Lingon., CXXIV, 1097. — Si quis cujuscunque munuscula, conc. Moguut., CXI, 864; CLXI, 851. — Si quis cujuslibet animalis, conc. Bracar. II (610), CXXX, 587. — Si quis cujuslibet honoris, conc. Carthag. V (438), CLXXXVII, 1119. — Si quis eum bestia, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si quis cum clericus, canon. apostol., LXVII, 144; LXXXVIII, 849; CXXX, 17. — Si quis eum commatre, conc. Worm., CXXXII, 328. — Si quis cum damnato, can. apostol., LXVII, 142; LXXXVIII, 841; CXXX, 15; CXXXII, 357. — Si quis cum duabus, conc. Tribur., id., 326; CXL, 920. — Si quis cum duabus, *ibid.*, CXXXII, 326; CXL, 920; CLXXXVII, 862. — Si quis cum duabus sororibus, conc. Wormat., CXXXII, 328; CLXI, 663. — Si quis cum Ecclesia, conc. North., CXXXVIII, 522. — Si quis cum excommunicato, canon. apost., LXVII, 142; LXXXVIII, 841; CXXX, 15; CXXXII, 357; CXL, 866; CXLI, 851; CXLXI, 833. — Si quis cum filiastra, conc. Wormat., CXXXII, 328. — Si quis cum filiastra, conc. Vermer., CXL, 921. — Si quis cum fraude, can. sub Edgard., CXXXVIII, 507. — Si quis cum matre, conc. Compend., CXXXII, 327. — Si quis cum matre, conc. Vermer, CXL, 921; CLXI, 678; CLXXXVII, 1667. — Si quis cum matre et, conc. Tribur., *ibid.*, 1662. — Si quis cum monachis, conc. Aurelian., CXXXIX, 490. — Si quis cum moniali, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si quis cum moniali, conc. Northumbr., *ibid.*, 524. — Si quis cum muliere libera, conc. Toletan., CLXI, 1254. — Si quis cum noverca, conc. Vermer, CXXXII, 326; CXL, 921. — Si quis cum noverca, conc. Tribur., CLXXXVII, 1503. — Si quis cum uxore fratris, conc. Compend., CXXXII, 326. — Si quis cum uxore, conc. Tribur., CXL, 922. — Si quiscunque ex gradu, conc. Tribur., CXL, 660. — Si quis custodierit clavim, canon. Hibern., XCVI, 1290. — Si quis dat aut accipit, conc. Gangr., LVI, 789. — Si quis de alio chrismate, conc. Lugdun., CXL, 740; CLXI, 1067; CLXXXVII, 1838. — Si quis de aliquibus, conc. Antioch, CXXX, 282. — Si quis de alterius monasterio, conc. Carthag. V, CLXXXVII, 314. — Si quis de catholica, conc. Eliberit., LXXXIV, 304; CXXX, 416. — Si quis decernit presbyterum, conc. Agath., CXL, 689; CLXI, 196. — Si quis decimas retineat, conc. Intingford. (905), CXXXVIII, 460. — Si quis de clericis, conc. Cæsarog., LXXXIV, 316; CXXXIX, 489. — Si quis de clericis, conc. Arelat. II, CXXX, 379. — Si quis de clericis, conc. Agath., CXXX, 403; CLXI, 234. — Si quis de clericis documenta, conc. Aurelian., CLXXXVII, 913. — Si quis de corpore exiens, conc. Bracar. II, LXXXIV, 586; CXXX, 588; CLXXXVII, 1359. — Si quis dederit vel, conc. Gangr., LXXXIV, 113; CV, 879; CXXX, 271; CXL, 702; CLXI, 248. — Si quis de episcopis, conc. Antioch., CLXI, 832, 1233. — Si quis de fure nesciens, conc. incert. (744), LXXXIX, 829. — Si quis de Gallis, canon. Hibern., XCVI, 1328. — Si quis Dei ancillam, conc. Roman., CXXXII, 320. — Si quis deinceps episcopatum, conc. Rom., sub S. Gregorio VII, CLXXXVII, 1048. — Si quis de laicis, conc. Gerundens., CXXX, 425. — Si quis de laicis, conc. Aurelian., CXL, 632 CLXI, 479, 1144; CLXXXVII, 192. — Si quis de ordine sacerdotali, conc. Meldens., CXXXII, 241; CXL, 641; CLXI, 209, 1091; CLXXXVII, 758. — Si quis de parochianis, conc. Ebroic., CXLVII, 249. — Si quis depositus de, conc. Antioch., XCIX, 1018. — Si quis depositus pro, canon. apost., *ibid.* — Si quis de potentibus, conc. Toletan. I, LXXXIV, 331; CXXX, 435; CXXXII, 293. — Si quis de propria, conc. Rom., CXL, 783. — Si quis dereliquerit proprios, conc. Gangr., LVI, 451, 790; LXXXIV, 114; XCIX, 1067; CXXX, 271; CLXI, 655; CLXXXVII, 167. — Si quis despicit eos, *ibid.*, LXXXVIII, 885; CXL, 1007; CLXI, 889; CLXXXVII, 222. — Si quis desponsaverit sibi aliquam, conc. Tribur., id., 1395. — Si quis de uno, *ibid.*, CXL, 931; CLXI, 685. — Si quis diaconum se permiserit, conc. Eliberit., LXXXIV, 310; CXXX, 420. — Si quis diaconus regens plebem, *ibid.*, LXXXIV, 310; CXXX, 420; CXXXII, 241. — Si quis diaconus regens, conc. Turon, CXL, 744; CLXI, 126. — Si quis dicit creationem, conc. Bracar. I, LXXXIV, 564; CXXX, 567. — Si quis dicit Deum, conc. Ephes., LXXXIV, 158; CXXX, 300; CLXI, 66. — Si quis dicit diabolum, conc. Bracar. I, LXXXIV, 563; CXXX, 567. — Si quis dicit filium, *ibid.*, LXXXIV, 563; CXXX, 867. — Si quis dicit ideo dixisse, conc. Carthag., LVI, 487; XLV, 1728. — Si quis die Dominico, conc. incert. (744), LXXXIX, 829. — Si quis die Dominica, conc. Intingford. (905), CXXXVIII, 461. — Si quis discernit presbyterum, conc. Gangr., LXVII, 58; LXXXIV, 113; CXXX, 270; CLXXXVII, 162. — Si quis divinationes vel auguria, conc. Aurelian, XCIX, 1051. — Si quis dixerit atque, conc. Toletan. I, LXXXIV, 334. — Si quis dixerit quod, statut. Ottonis, CXXXVIII, 849. — Si quis dixerit vel, conc. Toletan. I, LXXXIV, 354. (In eodem tomo et in eadem pagina citantur adhuc 13 canones ejusdem concilii sic incipientes). — Si quis docet domum, conc. Gangr., LVI, 450, 788; LXVII, 58; LXXXIV, 113; LXXXVIII, 885; CXXX, 270; CXL, 692; CLXI, 216; CLXXXVII, 166. — Si quis docuerit sacerdotem, canon. apost, id., 162 — Si quis dogmata, sanctiones, conc. Leonis papæ, CLXI, 335. — Si quis domum alienam, conc Carisiac., CXXXVIII, 647. — Si quis domum alienam, conc. Conf., id., 679. — Si quis dubitet a presbytero, conc. Gangr., LVI, 788. — Si quis duodecim signa, conc. Bracar. I, LXXXIV, 564; CXXX, 567.

Si quis ea quæ arbitratur, conc. Gangr., LVI, 790. — Si quis ea quæ offeruntur, *ibid.*, 789. — Si qui se carnali, conc. Arelat. II, CXXX, 380. — Si quis ecclesiæ aut ecclesiasticæ, conc. Trecens., CLXIII, 473. — Si quis ecclesiam requirat, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 485. — Si quis ecclesiam necessariis, conc. Northumbr., id., 522. — Si quis ecclesiasticam pacem, *ibid.*, 522. — Si quis ecclesiasticas fructuum, conc. Gangr., LXVII, 58. — Si quis edens absque sanguine, *ibid.*, LVI, 788. — Si quis egredietur e, conc. Leptinens. (743), LXXXIX, 822. — Si quis eorum qui, conc. Gangr., LVI, 452; LXVII, 58; LXXXVIII; 887; XCIX, 1027; CV, 879; CXXX, 272; CXXXII, 244; CXL, 885; CLXI, 272; CLXXXVII, 166. — Si quis eorum qui ad clerum, conc. Constant. III, CLXI, 1153; CLXXXVII, 180. — Si quis episcopi sui, conc. Vasens. I, LXXXIV, 262; CXXX, 396. — Si quis episcopo aliquam. conc. Lingon., CXXXIV, 1102. — Si quis episcoporum, conc. Arausic., LXXXIV, 256; CXXX, 392. — Si quis episcoporum accepta, conc. Chalcedon., LXXXIV, 166; CXXX, 309; CLXI, 364, 1155. — Si quis episcoporum accusatur, conc. Carthag. (419), LVI, 869. — Si quis episcoporum commonitus, conc. Terracon (516), LXXXIV, 311; CXXX, 422; CLXXXVII, 103. — Si quis episcoporum, presbyterorum, conc. August., CXXXVIII, 834. — Si quis episcoporum sciens, conc. Aurelian., CLXI, 649. — Si quis episcoporum vel, conc. Carthag., XCIX, 1039. — Si quis episcopum aut, *ibid.*, CXL, 658; CLXI, 497. — Si quis episcopum ceperit, conc. Claromont., CLXII, 720. — Si quis episcopum, presbyterum, conc. Eliberit, CXXXII, 348. — Si quis episcopus ab episcopo, conc. Bracar. II, LXXXIV, 575; CXXX, 583. — Si quis episcopus accusatus, conc. Sardic., CLXXXVII, 633. — Si quis episcopus a quoquam, conc. Spalens., CXL, 592; CLXI, 404. — Si quis episcopus a synodo, conc. Antioch., LVI, 707, 791; LXVII, 62; CLXI, 432. Si quis episcopus a synodo, *ibid.*, LXXXIV, 124, CXXX, 280. — Si quis episcopus aut, canon. apost., LXVII, 142; LXIX, 20; LXXXVIII, 839; XCVIII, 83; CXXX, 15; CXXXII, 225; CXL, 732; CLXXXVII, 589. — Si quis episcopus aut, *ibid.*, LXVII, 142; LXIX, 20; LXXXVIII, 840; CX, 475; CXXX, 15; CXXXII, 234; CXL, 732; CLXI, 816. — Si quis episcopus aut, *ibid.*, LXVII, 142; LXXXVIII, 841, 853; CXXX, 15; CXXXII, 240, 358; CXL, 754; CLXI, 351. — Si quis episcopus aut, *ibid.*, LXVII, 144; LXXXVIII, 853; CXXX, 17;

CXXXII, 204, 240 ; CLXI, 113, 165. — Si quis episcopus aut, *ibid.*, LXVII, 144 ; CXXX, 17 ; CXL, 891. — Si quis episcopus aut, *ibid.*, LXVII, 148 ; LXXXVIII, 863 ; CXXX, 20.—Si quis episcopus aut, *ibid.*, LXVII, 148 ; LXXXVIII, 863 ; CXXX, 20. — Si quis episcopus ant, conc. Aurelian., CXL, 690. — Si quis episcopus clericum, conc. Nicæn., CXXXII, 266 ; CXL, 582 ; CLXI, 587. — Si quis episcopus condito, conc. Agath., CXXXII, 260 ; CXL, 611; CLXI, 423. — Si quis episcopus criminaliter, conc. Antioch., LVI, 710, 797 ; LXVII, 64 ; LXXXIV, 126 ; LXXXVIII, 888 ; CXXX, 283 ; CLXXXVII, 739. — Si quis episcopus damnatus, *ibid.*, LXXXVIII, 842 ; CV, 876 ; CXXXII, 357; CXL, 609; CLXXXVII. 739. — Si quis episcopus damnatus, conc. Lingon., CXXIV, 1103. — Si quis episcopus de aliquibus, conc. Antioch., LVI, 710, 797 ; LXVII, 64 ; LXXXIV, 126; LXXXVIII, 888 ; CXL, 593 ; CLXI, 405 ; CLXXXVII, 741. — Si quis episcopus fornicationem, conc. Rom. v, CXLVIII, 802 ; CLXXXVII, 599. — Si quis episcopus forte iracundus, conc. Sardic., CLXI, 829, 1242. — Si quis episcopus in aliquibus, conc. Bracar. II, LXXXIV, 576 ; CXXX, 580 ; CLXXXVII, 740. — Si quis episcopus in concilio, *ibid.*, LXXXIV, 580 ; CXXX, 584; CLXXXVII, 841. — Si quis episcopus non, canon. apost., LXVII, 145 ; LXXXVIII, 857 ; CXXX, 18. — Si quis episcopus non, conc. Bracar. II, LXXXIV, 575; CXXX, 579. — Si quis episcopus non, conc. Arelat., CXL, 560 ; CLXI, 374.—Si quis episcopus nulla, conc. Bracar. II, LXXXIV, 876 ; CXXX, 580 ; CXL, 708 ; CLXI, 245 ; CLXXXVII , 812. — Si quis episcopus nulla , conc. Orient., CXXXIX, 496. — Si quis episcopus nulla, conc. sub Martino papa, CLXI, 237. — Si quis episcopus ordinationem, conc. Chalced., LVI, 537. — Si quis episcopus ordinatus, conc. Antioch., LVI, 909, 799; LXVII, 66 ; LXXXIV, 126 ; LXXXVIII, 857, 897 ; CXXX, 283 ; CXL, 561 ; CLXI, 375 ; CLXXXVII, 431. — Si quis episcopus ordinatus, conc. Bracar. II, LXXXIV, 575; CXXX, 580.— Si quis episcopus ordinatus, *ibid.*, LXXXIV, 576 ; CXXX, 580. — Si quis episcopus per manus, conc. Antioch., CXL, 560 ; CLXI, 374 ; CLXXXVII, 432. — Si quis episcopus per pecuniam, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 483. — Si quis episcopus per pecuniam, conc. Chalced., LXXXVIII, 853 ; CXXXII, 234; CXL, 583 ; CLXXXVII, 481. — Si quis episcopus præbendas, conc. Rom. sub S. Gregorio VII, CLXXXVII, 547. — Si quis episcopus, presbyter, conc. Bracar. II, LXXXIV, 580 ; CLXXXVII, 1129. — Si quis episcopus, presbyter, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Si quis episcopus, presbyter, conc. Toletan. IV, CXXXII, 350; CXL, 851; CLXI, 747, 772, 1169, 1317 ; CLXXXVII, 1347. — Si quis episcopus, presbyter, conc. Rom., CLXXXVII, 660. — Si quis episcopus, presbyter, conc. Constant. III, CLXXXVII, 1375. — Si quis episcopus propter, conc. Chalced., LXVII, 84. — Si quis episcopus quod nos, conc. Carthag., CXIX, 421. — Si quis episcopus sæculi, canon. apost., LXVII, 144; LXXXVIII, 854 ; XCIX, 1014 ; CXXX, 17 ; CXL, 695 ; CLXI, 216, 364 ; CLXXXVII, 1048. — Si quis episcopus sive, conc. Bracar. II, LXXXIV, 580 ; CXXX, 583 ; CLXXXVII, 578. — Si quis episcopus suscepta, conc. Antioch., LVI, 701 ; LXVII, 64 ; LXXXIV, 126; CXXX, 283. — Si quis episcopus vacans, *ibid.*, LVI, 710, 799 ; LXVII, 64 ; LXXXIV, 126 ; LXXXVIII, 889 ; CXXX, 283; CXL, 560 ; CLXI, 374 ; CLXXXVII, 432. — Si quis episcopus vacans, conc. Bracar. II, LXXXIV, 575 ; CXXX, 579. — Si quis episcopus vel abbas, conc. Nicæn. II, CLXI, 436 — Si quis episcopus vel, conc. Antioch., LVI, 796 ; LXVII, 64 ; LXXXIV, 125; LXXXVIII, 887 ; CV, 880 ; CXXX, 282 ; CXL, 654 ; CLXI, 501 ; CLXXXVII, 1259.

Si quis equum suum, statut. Otton., CXXXVIII, 850. — Si quis erga episcopum, canon. Remig., CII, 1100. — Si quis ergo in ægritudine, conc. Neocæs , CXL, 733; CXLI, 114. — Si quis ergo principum, vel, conc. Later., CXLIII, 1364. — Si quis etiam extra parochias, conc. Agath., LXXXIV, 266 ; CXXX, 402 ; CLXI, 265 ; CLXXXVII, 1716. — Si quis ex clericis relaxaverit, conc. Rom. sub Gregor. II, CLXXXVII, 137. — Si quis excommunicato saltem, can. apost., CLXI, 834. — Si quis excommunicatum alterius, conc. Arelat. II, LXXXIV, 242 ; CXXX, 580. — Si quis excommunicatus fuerit, canon. Hibern., XCVI, 1297. — Si quis excommunicatus pro , canon Lingon., CXXIV, 1101. — Si quis excommunionis, synod. episc. sub S. Patricio. LIII, 825. — Si quis ex episcopis, conc. Rom. sub Stephano III. CLXXXVII, 381. — Si quis ex his, canon. Hibern., XCVI, 1303. — Si quis ex his qui, conc. Cabillon., CXL, 805. — Si quis ex his qui virginitatem, conc. Gangr., LXXXVIII, 885 ; CV, 879 ; CLXI, 564. — Si quis expositorum hoc, conc. Valens., CXXX, 598.—Si quis ex sacerdotibus, conc. Rom. sub Leone IV, CLXXXVII, 382. — Si quis ex sæcularibus, conc. Autissiod., sub S. Aunario, LXXII, 766. — Si quis ex servis fiscalibus, conc. Toletan. III, CXXXII, 371. — Si quis extra ecclesiam, conc. Gangr., LVI, 450 ; LXVII, 58 ; LXXXIV, 113 ; LXXXVIII, 885 ; CXXX, 270 ; CXL, 692; CLXXXVII, 166. — Si quis extra sancta, conc. Bracar. I, LXXXIV, 563; CXXX, 567.—Si quis falsum dixerit, conc. Nicæn. II, CLXXXVII, 726. — Si quis famulorum cujuslibet, conc. Arelat., XCIX, 1062. — Si quis fidejussorem invocaverit, canon. Hibern., XCVI, 1323.— Si quis fidelis aleam, conc. Eliberit., LXXXIV, 310 ; CXXX, 420. — Si quis fidelis apostata, *ibid.*, LXXXIV, 307 ; CXXX, 418. — Si quis fidelis habens, *ibid.*, LXXXIV, 307 ; CX, 489 ; CX, 490 ; CXXX, 418 ; CXXXII, 311 ; CXL, 826. — Si quis fidelis habens uxorem, *ibid.*, LXXXIV, 312; CXXX, 420 ; CXXXII, 310. — Si quis fidelium filii, conc. Gangr., LVI, 790. — Si quis filiam marito, canon. Hibernens., XCVI, 1323. — Si quis filiastrum aut, canon. Lingon., CXXIV, 1104. — Si quis filiastrum aut, conc. Compend., CXXXII, 327. — Si quis filiastrum aut, conc. Vermer. CXL, 923; CLXI, 1277 ; CLXXXVII, 1458. — Si quis filiastrum aut, conc. Mogunt., CLXI, 680. — Si quis filios reliquerit, canon. Hibern., XCVI, 1291. — Si quis filios suos, conc. Gangr., LXVII, 58 ; LXXXVIII, 886 ; CXXXII, 371. — Si quis filium suum suum non sponte, conc. Tribur., CXXXII, 290 ; CLXI, 739. — Si quis filius parentes, conc. Gangr., LVI, 451. — Si quis foris factus, conc. Alfred., CXXVIII, 458.

Si quis fornicatus fuerit, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis fornicatus fuerit, conc. Mogunt., CX, 487 ; CXXXII, 322 ; CXL, 920. — Si quis fornicatus fuerit cum, conc. Vermer., CLXI, 678. — Si quis forte fidelis, conc. Eliberit , LXXXIV, 303 ; CXXX, 415. — Si quis forte habens uxorem, *ibid.*, LXXXIV, 309 ; CXXX, 419 ; CXXXII, 310; CLXI, 626. — Si quis frater aut palam, conc. Constant. IV, CLXXXVII, 852. — Si quis fratris uxorem, conc. Rom. sub Gregorio II, CLXI, 661.—Si quis fratrum, syn. episc. sub S Patricio, LIII, 826.—Si quis fuerit homicida, canon. Hibern., XCVI, 1320.—Si quis fuerit sub censu, *ibid.*, XCVI, 1298. — Si quis gravi lapsu, conc. Eliberit., CXXX, 417. - Si quis habeat uxorem, canon. sub Edgard., CXXXVIII, 507. —Si quis habens uxorem, conc. Toletan. I, CXXX, 436 ; CLXI, 597 , 1253. — Si quis habens uxorem, cum, conc. Eliberit., id., 645. — Si quis habens uxorem semel, *ibid* , CLXI, 615. — Si quis habuerit uxorem, conc. Meldens., CXL, 825 ; CLXI 625, 1265 ; CLXXXVII, 1427.—Si quis hanc definitionem, conc. Autissiodor., LXXII, 766. — Si quis hariolos, aruspices, conc. Rom. sub Gregorio I, CXXXII, 350. — Si quis homicidii causa, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis homicidium ex, *ibid.*, 1320. — Si quis homicidium fecerit, *ibid.*, 1321. — Si quis homicidium sponte, conc. Rhemens., CXXXII, 288. — Si quis homicidium sponte, conc. Parisiens., CXL, 769 ; CLXI, 734. — Si quis hominem in captivitatem, conc. Lugdun., XCIX, 1062. — Si quis hominem lancea, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis homini paxillum, can. sub Edgard., CXXXVII, 508. —Si quis homini christiano, canon. Edmund., CXXXVIII, 480. — Si quis homo filiastram, canon. Ling., CXXIV, 1104. — Si quis homo habens, *ibid.*, 1087. — Si quis idola fregerit, conc. Liberit., LXXXIV, 308 ; CXXX, 419 ; CXL, 776. — Si quis illecebris suis, can. sub Edgard., CXXXVIII, 507. — Si quis illos despicit, conc. Gangr., LXVII. 58. — Si quis immundos putat, conc. Bracar. I, LXXXIV, 564; CXXX, 567. — Si quis in ægritudine, conc. Neocæs., LVI, 445; LXVII, 56; LXXXVIII, 871; XCIX, 998; CXXX, 268; CLXXXVII, 311. — Si quis in aliquo, canon. Edgard., CXXXVIII, 507. — Si quis in atrio ecclesiæ, conc. Tribur., CXL, 711; CLXI, 223; CLXXXVII, 1063. — Si quis incenderit alienam, conc. incert., LXXXIX. 829. — Si quis incestum occulta, conc. Mogunt., CXXXVIII, 786. — Si quis in civitate positus, conc. Eliberit., LXXXIV, 304; CXXX, 416; CXXXII, 223. — Si quis in clero constitutus, conc. Agath., LXXXIV, 273; CXXX, 407. —Si quis incognitus monasterium, conc. Toletan., CLVI, 554.— Si quis in contemptu positus, conc. Bracar. II, LXXXIV, 579 ; CXXX, 583. — Si quis indictum jejunium, conc. Mogunt., CXXXII, 214; CXL, 885 ; CLXI, 272. — Si quis in die, canon. Alfred., CXXXVIII, 458. — Si quis in duabus, conc. Ephes., CLXI, 66.— Si quis in ecclesia conjunctus, conc. Hibern., XCVI, 1287. — Si quis in exercitu, conc. Ling , CXXIV, 1096. — Si quis in exercitu, conc. Carisiac., CXXVIII, 647. - Si quis in exercitu, conc. Confl., id., 679.

Si quis infantem necaverit, conc. Ling., CXXIV, 1087. — Si quis infantem suum, conc. Mogunt., CXXXII, 297 ; CXXXVIII ; 586; CXL, 933. — Si quis infantem suum, can. sub Edgard., CXXXVIII, 506.—Si quis inferiore gradu,

canon. Hibern., XCVI, 1315. — Si quis infirmatur, canon. S. Patricii, LIII, 821. — Si quis infirmatur, agat, canon. Hibern., XCVI, 1304. — Si quis infra regnum, conc. Ling., CXXIV, 1096. — Si quis infra regnum, conc. Carisiac., CXXXVIII, 648. — Si quis infra regnum, conc Confl., id., 679. — Si quis ingenuus furtum, canon. Hibern., XCVI, 1322. — Si quis ingenuus homo, conc. Vermer., CXL, 819; CLXI, 619, 1252, 1274; CLXXXVII, 1424. — Si quis ingenuus servum, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis ingressus fuerit locum, *ibid.*, 1301. — Si quis in his, conc. Toletan. I, LXXXIV, 334. — Si quis in hoc, canon. Lingon., CXXIV, 1099. — Si quis in infirmitate, conc. Herdens., CXL, 627; CLXI, 1139; CLXXXVII, 304. — Si quis in Kalendis Januarii, conc. Rothom., CXL, 835; CLXI, 756. — Si quis in metropolitana civitate, conc. Tarracon., LXXXIV, 311; CXXX, 422; CLXXXVII, 348. — Si quis in monasterio, conc. Nicæn., XCIX, 1054. — Si quis in morbo, *ibid.*, LXVII, 148; LXXXIV, 93. — Si quis in morte, canon. Hibern., XCVI, 1323. — Si quis in parte, conc Bracar. II, LXXXIV, 575. — Si quis in periculo, canon. Lingon., CXXIV, 1078. — Si quis in posterum, canon. Northumb., CXXXVIII, 524. — Si quis in quæstionem, synod. episcop sub S. Patricio, LIII, 82. — Si quis in rixa, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis insaniens aliquem, conc. Wormat., CXXXII, 302; CLXI, 737. — Si quis insaniens aliquem, conc. Turonens., CXL, 771. — Si quis in somno, canon. Edgard., CXXXVIII, 509. — Si quis intercidendo litem, canon. Hibern., XCVI, 1324. — Si quis intra ecclesiam, conc. Bracar. II, LXXXIV, 586; CXXX, 588; CLXXVII, 1739. — Si quis introierit in, canon. S. Abbonis, CXXXIX, 488. — Si quis in uno Christo, conc. Ephes., LXXXIV, 157; CXXX, 310; CLXI, 66. — Si quis inventus fuerit usuras, conc. Nicæn., id., 804. — Si quis invidia homicidium, canon. Hibern., XCVI, 1320. — Si quis invocatione, conc. Arausic. II, XLV, 1785; LI, 724. — Si quis jam translatus, conc. Chalcedon., CLXXXVII, 1113. — Si quis Judæorum Christianum, canon. Lingon., CXXIV, 1109. — Si quis Judæorum Christianum, conc. Theogon., CXL, 743; CLXI, 125. — Si quis Judaicæ pravitati, conc. Arvern. I, LXXXIV, 291; CLXXXVII, 1427. — Si quis judicibus nostris, statuta Widonis, CXXXVIII, 804. — Si quis judicium ferri, conc. Gratel., id., 467. — Si quis jurandi causa, canon. Hibern., XCVI, 1323. — Si quis juxta præceptum, canon. apost., XCIX, 1023.

Si quis laicus abstinetur, conc. Toletan. I, CXXX, 435; CLXI, 833; CLXXXVII, 851. — Si quis laicus uxorem, canon. apost., LXVII, 148; LXXXVIII, 882; XCVIII, 84; CXXX, 20; CXXXII, 371. — Si quis laicus vel clericus, conc. Mogunt, CLXXXVII, 1007. — Si quis lancea aut, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis lanceam miserit, *ibid.* — Si quis lectorum adulteræ, conc. Tarracon., LXXXIV, 312; CXXX, 423. — Si quis legem divinam, canon. Northumb., CXXXVIII, 523. — Si quis legitimæ legis, canon Hibern., XCVI, 1324. — Si quis legitimam conjugem, *ibid.*, 1303. — Si quis liber, jubente, conc. Nannetens., CXL, 769; CLXI, 755. — Si quislibet episcopus, abbas, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 621. — Si quis mala fide, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 490 — Si quis maleficio suo, conc. Eliberit., CXXXII, 301; CLXI, 748. — Si quis mancipia clericorum, conc. Arausic, id. 224. — Si quis mancipia clericorum, conc. Arelat., id. 919. — Si quis mancipium suum, canon. Edgardi, CXXXVIII, 506. — Si quis manducat aut bibit, conc. Triburt., CLXI, 757. — Si quis messes aut, conc. Carisiac., CXXXVIII, 647. — Si quis metropolitanus provinciæ, conc. Ephes., LXVII, 82. — Si quis monachus contentiones, conc. Constant. IV, CLXXXVII, 426. — Si quis monasterium suum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 488. — Si quis monialem stuprarit, canon. Edmundi, CXXXVIII, 480. — Si quis mulierem concupiscens, conc. Neocæs., LXXXVIII, 883; CXXXII, 371. — Si quis mulieri si, conc. Milevit., XCIX, 1067. — Si quis multis nuptiis, conc. Bracar. II, LXXXIV, 585; CXXX, 587; CXL, 818; CLXI, 618, 655; CLXXXVIII, 1498. — Si quis munuscula cujuscunque, conc. Minituens., XCIX, 1035. — Si quis munus exegerit, conc. Trecens, CLXIII, 470. — Si quis murmurans exstiterit, conc. Mogunt., CXL, 852; CLXI, 814. — Si quis natalem Christi, conc. Bracar. I, LXXXIV, 563; CXXX, 567. — Si quis necessitate inevitabili, conc. Vermer., CXXXII, 308; CXL, 824; CLXI, 623, 1264; CLXXXVII, 1639. — Si quis neptem suam, conc. Rom., CXL, 783. — Si quis nomine emptionis, canon. Wallonis, CXXXVIII, 477. — Si quis nomine quo, *ibid.*, 478. — Si quis non ab, conc. Lingon., CXXIV, 1109. — Si quis non confitetur, conc. Ephes., LXXXIV, 157; CXXX, 301; CLXI, 67. — Si quis non confitetur, *ibid.*, LXXXIV, 157; CXXX, 301; CLXI, 67. — Si quis non confitetur, *ibid.*, LXXXIV, 158; CXXX, 301; CLXI, 66. — Si quis non confitetur, *ibid.*, LXXXIV, 159; CXXX, 301; CLXI, 452. — Si quis non dijudicans, conc. Gangr., LVI, 452. — Si quis non est, conc. Lingon., CXXIV, 1091. — Si quis non pro abstinentiæ, conc. Bracar. II, LXXXIV, 382; CXXX, 585. — Si quis non trinam, canon. apostol., XCIX, 1023. — Si quis nullo rogante, conc. Antioch., CXXXVI, 479. — Si quis nupserit die, conc. Tribur., CXL, 1014; CLXI, 894. — Si quis nuptias in, conc. Gangr., LVI, 449, 788; LXVII, 56, LXXXIV, 112; CLXXXVII, 167.

Si quis ob eam quæ, *ibid.*, LXVII, 58. — Si quis oblationem fructuum, *ibid.*, LVI, 450; LXXXIV, 113; XCIX, 1028; CXXXII, 575; CXXXIV, 55; CXXXVI, 489; CLXI, 850. — Si quis oblationes ecclesiæ, *ibid.*, LXXXVIII, 885; CXXXII, 339; CLXI, 248. — Si quis oblationes ecclesiæ, conc. apud S. Medardum, CXL, 864. — Si quis obligatus est, conc. Bracar. II, CXXX, 584; CLXXXVII, 293. — Si quis oblitus timorem, *ibid.*, LXXXIV, 583; CXXX, 585; CLXXXVIII, 958. — Si quis omnem traditionem, conc. Nicæn. II, CLXXXVII, 565. — Si quis oratoriam domum, collect S. Abbonis, CXXXIX, 482, 492. — Si quis ordinatus per, conc. Bracar. II, CXXX, 579; CLXXXVII, 431. — Si quis ordinatus per contentionem, conc. Aurelian., CXL, 560; CLXI, 374. — Si quis paganorum consuetudinem, conc. Bracar. II, LXXXIV, 384; CXXX, 586; CXXXII, 349; CXL, 834; CLXI, 754. — Si quis papa superstite, conc. Rom. I, sub Symmacho, CLXXXVII, 380. — Si quis particeps alicujus, conc. Bracar. II, CXXX, 579. — Si quis patrem aut matrem, conc. Rothom., CXXXII, 363. — Si quis patrem et, conc. Bracar. I, LXXXIV, 363; CXXX, 566. — Si quis pecunia vel, conc. Rom. sub Nicolao II, CLXXXVII, 582. — Si quis per languorem, conc. Nicæn., LVI, 759. — Si quis permissionem, synod. episcop. sub S. Patricio, LIII, 823. — Si quis per naturæ, conc. Arausic. II, XLV, 1786; LI, 725; LXVII, 1146. — Si quis per offensam, *ibid.*, XLV, 1785; LI, 723; LXVII, 1145. — Si quis per pecunias, conc. Chalcedon., LVI, 865. — Si quis personis duabus, conc. Ephes., LXXXIV, 158; CXXX, 300. — Si quis per superbiam, conc. Gangr., LVI, 452; LXXXIV, 114; CXXX, 272; CLXXXVII, 166. — Si quispiam invasor comprobatus, statut. Ludoc. II, CXXXVIII, 757. — Si quispiam invasor comprobatus, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Si quispiam metropolita, conc. Ephes., XLV, 1760. — Si quispiam sacerdotum, id est, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Si quis plasmationem humani, conc. Bracar. I, LXXXIV, 564; CXXX, 567. — Si quis pollicem manus, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis post accepta sacrosancta, capitul. Altonis, CXXXIV, 42. — Si quis post baptisma, can. apostol., LXVII, 145; LXXXVIII, 846; CXXX, 16; CLXI, 646; CLXXXVII, 184. — Si quis post baptismum, conc. Toletan. I, CLXXXIV, 330; CXXX, 435; CLXXXVII, 288. — Si quis post obitum, conc. Eliberit., LXXXIV, 308; CX, 486; CXXX, 419; CXXXII, 321. — Si quis potestati regiæ, conc. Andegav., CXXXII, 342. — Si quis potestati regiæ, conc. Lauriac. CXL, 900; CLXI, 907.

Si quis præ ægritudine, conc. Bracar. II, CXXX, 581. — Si quis præbendas archidiaconatus, conc. Rom. V, CXLVIII, 801. — Si quis præbendas, vel prioratum, *ibid.*, sub Innocentio II, CLXXXVII, 555. — Si quis præcantaverit ad, conc. Cabillon, CXL, 851; CLXI, 772. — Si quis prædia B. Petri, conc. Rom. V, CXLVIII, 802. — Si quis præsumpserit, cum, conc. Lingon., CXXIV, 1098. — Si quis præter ecclesiam, conc. Gangr., LVI, 788. — Si quis presbyter ab, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Si quis presbyter ab, conc. Toletan., CXL, 654; CLXI, 493. — Si quis presbyter ab episcopo, conc. Vernens., CXXXII, 364 — Si quis presbyter ante, conc. Bracar. II, LXXXIV, 578; CXXX, 582; CLXI, 1166; CLXXXVII, 989 — Si quis presbyter ante, conc. Cabillon., CXL, 634; CLXI, 480. — Si quis presbyter a plebe, conc. Hispalens, CLXI, 1211. — Si quis presbyter a præposito, conc. Carthag., LXVII, 188; CLXI, 496. — Si quis presbyter a præposito, conc Herdens., CXL, 656; CLXI, 494. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Antioch., LVI, 707, 794, 795; LXVII, 60; LXXXIV, 123, 124; LXXXVIII, 843, 855, 887; XCVIII, 85; CLXI, 496; CXCIV, 1224 — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Antioch., LVI, 707; LXVII, 62; LXXXVIII, 854; CV, 879; CXXX, 281; CXL, 657; CLXI, 221; CLXXXVII, 756. — Si quis presbyter aut diaconus, can. apost., LXVII, 145; XCVIII, 87; CXXX, 16; CLXI, 1059. — Si quis presbyter aut diaconus, *ibid.*, LXVII, 145; LXXXVIII, 842; CXXX, 17; CLXXXVII, 1825. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Autissiod., LXXII, 766. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Arvern I, LXXXIV, 293. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Bracar. II, LXXXIV, 577; CXXX, 581, 582; CXXXII, 258; CXL, 708; CLXI, 253; CLXXXVII, 266. — Si quis presbyter aut diaconus, *ibid.*,

LXXXIV, 573; CLXXXVII, 455. — Si quis presbyter aut diaconus, *ibid.*, LXXXIV, 579; CXXX, 582; CLXXXVII, 142. — Si quis presbyter aut diaconus, *ibid.*, LXXXIV, 580; CXXX, 583. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Leptinens, LXXXIX, 825. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Erford., CXXXVIII, 820. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Arvern., CXL, 664; CLXI, 507. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Martini papæ, CLXI, 237. — Si quis presbyter confessus, conc. Cæsaraugust., XCIX, 1014. — Si quis presbyter contemnens, canon. apost., LXVII, 144; LXXXVIII, 854; CXXX, 17. — Si quis presbyter contra, conc. Triburt, CXL, 655; CLXI, 494; CLXXXVIII, 603 — Si quis presbyter contra, conc. Carthag., XCVIII, 83 —Si quis presbyter, diaconus, conc. Augustod., XCVI, 378; XCIX, 991. — Si quis presbyter, inventus, conc. Mogunt., CXXXVIII, 588. — Si quis presbytero alicui, conc. Nortumbr., CXXXVIII, 521. — Si quis presbyter ordinatus, conc. Compend., CLX, 741; CLXI, 122, 1066. — Si quis presbyterorum, synod. episc. sub S. Patricio, LIII, 825. — Si quis presbyter propter, conc. Bracar. II, LXXXIV, 582. — Si quis presbyter publica, *ibid.*, CXXX, 585. — Si quis presbyter trinam, canon. apost., CLXI, 90 — Si quis presbyterum injuste, conc. Northumb., CXXXVIII, 522. — Si quis presbyterum occiderit, *ibid.* — Si quis presbyterum proprium, conc. Vernens., CXXXII, 364. — Si quis presbyterum proprium, conc. Arven., CXL, 661; CLXI, 507. — Si quis presbyterum vulneret, conc. Northumb., CXXXVIII, 522. — Si quis presbyter vel diaconus, conc. Bracar. II, LXXXIV, 583; CXXX, 586. — Si quis presbyter vel diaconus, capitul. Theodosii, CXXXIV, 35. — Si quis presbyter vitæ, conc. Mogunt, CV, 706; CXXXVIII, 585. — Si quis presbyter vitæ, conc. Agath., CXL, 655; CLXI, 493, 1211.

Si quis privignam suam, conc. Eliberit., LXXXIV, 309; CXXX, 419. — Si quis pro ægritudine, conc. Nicæn., LVI, 388. — Si quis pro ægritudine, conc. Bracar., CLXXXVII, 304. — Si quis pro casu, *ibid.* II, LXXXIV, 577. — Si quis promptus facilisque, conc. Agath., CXL, 852; CLXI, 815. — Si quis propter continentiam, conc. Gangr., LXXXVIII, 887; CV, 879; CXXXII, 371; CXL, 888; CLXI, 274. — Si quis propter Deum, *ibid.*, LVI, 451; LXXXIV, 113; CXXX, 271; CLXI, 652; CLXXXVII, 165. — Si quis propter publicam, *ibid.*, CXL, 888. — Si quis propter publicam, conc. Turon., CLXI, 274. — Si quis publicus divinæ, conc. Andegav., CXXXII, 541. — Si quis publicus divinæ, conc. Lauriac, CXL, 896; CLXI, 903 — Si quis qualibet conditione, conc. Agath, CLXXXVII, 918. — Si quisquam in periculo, conc. Carthag., LVI, 866; LXVII, 187; LXXXIV, 185; LXXXVIII, 877; CV, 679; CXXX, 326; CXXXII, 213; CXL, 941. — Si quisquam viduam uxorem, conc. Mogunt., CX, 487. — Si quis quiete gradiens, conc. Lingon., CXXIV, 1087. — Si quis quinta feria, conc. Bracar. I, LXXXIV, 564; CXXX, 568. — Si quis redemptionem captivi, canon. Hibern., XCVI, 1299. — Si quis relictam fratris, conc. Arvern. I, LXXXIV, 292. — Si quis relictam fratris, conc. Aurelian., XCIX, 1058. — Si quis res ecclesiæ, *ibid.* II, LXXXIV, 284; XCIX, 1033. — Si quis res ecclesiæ, conc. Lingon., CXXIV, 1097. — Si quis rixam fecerit, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Si quis Romanus cujuscunque, conc. Raven., CXXXVIII, 810. — Si quis Romipetas et peregrinos, conc. Lateran., CLXIII, 1364. — Si quis sacerdotem vel, canon. Lingon., CXXIV, 1086. — Si quis sacerdotibus seu, conc. Roman, CXIX, 795. — Si quis sacris initiatus, canon. Edgardi, CXXXVIII, 508. — Si quis sacris initiatus, conc. Intingford., id., 459. — Si quis sacro velamine, conc. Triburt., CXXXII, 381. — Si quis sacro velamine, conc. Aurelian., CXL, 799; CLXI, 557; CLXXXVII, 1379.

Si quis sæcularium amore, conc. Arelat., XCIX, 1008. — Si quis sæcularium pro, conc. Agath., CXL, 895. — Si quis sæcularium tam, conc. Lingon., CXXIV, 1102. — Si quis sanctorum Patrum, conc. Ravenn., CXXXVIII, 810. — Si quis sane clericorum, conc. Tolet. II, LXXXIV, 336; CXXX, 440. — Si quis scelerata factione, conc. Lingon., CXXIV, 1097. — Si quis scripturas quas, conc. Bracar. I, LXXXIV, 564; CXXX, 568. — Si quis se cum, canon. Edgard., CXXXVIII, 506. — Si quis seipsum propria, *ibid.*, 508. — Si quis seipsum sponte, *ibid.*, 506. — Si quis seipsum valde, *ibid.*, 509. — Si quis semel notatus, conc. Constant. IV, CLXXXVII, 1563. — Si quis servum alienum, conc. Gangr. LVI, 450; LXXXIV, 113; CXXX, 270; CLXXXVII, 1074. — Si quis servum alienum, conc. Bracar. II, LXXXIV, 581; CXXX, 584; CXL, 796; CLXI, 555; CLXXXVII, 1075. — Si quis servum divini, conc. Gangr., LXVII, 58. — Si quis servum proprium, conc. Agath., LXXXIV, 272; CX, 471; CV, 681; CXXX, 407; CXXXII, 290; CXL, 769; CLXI, 735, 921. — Si quis servum proprium, conc. Epaun., LXXXIV, 290; XCIX, 1062. — Si quis servum, servamque, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis servum sub, conc. Gangr., LXXXVIII, 885. — Si quis servum vel, canon. Hibern., XCVI, 1323. — Si quis servum excusatione, conc. Gangr., LVI, 788. — Si quis servum ingenuum, canon Hibern., XCVI, 1321. — Si quis servus servum, *ibid.*, 1322. — Si quis sicut augmentum, conc. Arausic. II, XLV, 1786; LI, 724; LXVII, 1146. — Si quis sine gratia, *ibid.*, XLV, 1786; LI, 724; LXVII, 1146. — Si quis sine uxore, conc. Toletan. CLXI, 1253. — Si quis soli Adæ, conc. Arausic. II, XLV, 1785; LI, 723; LXVII, 1145. — Si quis sortes quas, conc. Arelat., XCIX, 1051. — Si quis sponsam alienam, conc. Lingon., CXXIV, 1094. — Si quis sponsam habens, conc. Ancyrit., LVI, 442; LXXXIV, 108; XCIX, 1059; CXXX, 266. — Si quis sponsam filii, conc. Triburt., CXL, 922; CLXXXVII, 1405. — Si quis sponte sua, canon Hibern, XCVI, 1323. — Si quis suadente diabolo, conc. Lateran, CLXXXVII, 1070. — Si quis sua voluntate, canon. Hibern., XCVI, 1299. — Si quis superbia elatus, conc. Aurelian. II, LXXIV, 283. — Si quis superbiæ usus, conc. Gangr, LXXXVIII, 887. — Si quis superbiæ usus, conc. Antioch., CXL, 714; CLXI, 259. — Si quis superbo affectu, conc. Gangr., LXVII, 60. — Si quis superveniens dispositioni, *ibid.*, LVI, 790. — Si quis sustulerit de, canon. Hibern., XCVI, 1322. — Si quis tanquam hoc, conc. Gangr., LXXXIV, 114; CXXX, 272; CLXXXVII, 166. — Si quis tanquam hominem, conc. Ephesin, CLXI, 67. — Si quis thanorum sit, canon. Edgard., CXXXVIII, 514. — Si quis treviam Dei, conc. Trojanens., CLI, 748. — Si quis tradiderit filiam, synod. episc. sub S. Patricio, LIII, 825.

Si quis tributum non, canon. Hibern., XCVI, 1322. — Si quis triginta ætatis, conc. Bracar. II, LXXXIV, 577; CXXX, 581; CXXXII, 378. — Si quis triginta ætatis, conc. Neocesaræ., CLXI, 1155. — Si quis tumidus vel contumeliosus, conc. Carthag. I, CLXXXVII, 984. — Si quis turpiter in, canon. Edgardi, CXXXVIII, 509. — Si quis unum dominum, conc. Ephes., LXXXIV, 158; CXXX, 300; CLXI, 67. — Si quis ut a peccato, conc. Arausic. II, XLV, 1786; LI, 724; LXVII, 1145. — Si quis uxorem accepit, conc. Compend., CXXXII, 309. — Si quis uxorem suam, conc. Northumb., CXXXVIII, 524. — Si quis velit cum, canon. Edgardi, id., 508. — Si quis velut hominem, conc. Ephes., LXXXIV, 158; CXXX, 300. — Si quis vel virginitatem, conc. Gangr., LVI, 451, 789; LXVII, 58; LXXXIV, 115; CXXX, 271; CLXXXVII, 165. — Si quis veneficio utatur, canon. Edgardi, CXXXVIII, 509. — Si quis vero absque, conc. Vernens., id., 794. — Si quis vero clericus, synod. episc. sub S. Patricio, LIII, 825. — Si quis vero clericus, conc. Tarracon., LXXXIV, 311. — Si quis vero de clericis, conc. Agath., CXXXII, 260; CXL, 709. — Si quis vero de laicis, conc. Gerund., LXXXIV, 314. — Si quis vero laicus, conc. Confluent., CXXXVIII, 818; CXL, 726; CLXI, 264 — Si quis vero maleficio, conc. Eliberit., LXXXIV, 302; CXXX, 415; CXXXII, 301; CXL, 771; CLXI, 737. — Si quis vero nobilium, conc. Tullens., CCV, 918. — Si quis vero præter, conc. Nicæn., LVI, 390. — Si quis vero sæcularium, conc. Agath., CLX, 902; CLXXXVII, 726. — Si quis vero timorem, conc. Nicæn., CXXX, 259. — Si quis viam convicinalem, conc. incert., LXXXIX, 829. — Si quis viduam, canon. apost., LXVII, 145; LXXXVIII, 848; CXXX, 16; CLXXXVII, 193. — Si quis viduam aut, conc. Bracar. II, LXXXIV, 378; CXXX, 582; CLXXXVII, 257. — Si quis viduam furatus, conc. Roman., CLXI, 617. — Si quis viduam uxorem, conc. Mogunt., CXII, 1573; CXXXII, 327; CXL, 921, 922; CLXI, 678, 679, 1275; CLXXXVII, 1582. — Si quis villam vendere, canon. Hibern., XCVI, 1324. — Si quis vir dimiserit, conc. Compend., CXXXVII, 305. — Si quis virginem ducere, canon. Edmundi, CXXXVIII, 481. — Si quis virginem nisi, conc. Roman., CLXI, 607. — Si quis virginem vel, canon. Edmundi, CXXXVIII, 484. — Si quis virginem vel, *ibid.* — Si quis virginem vel, conc. Rom. sub Gregorio VII, CLXXXVII, 1701. — Si quis virgini consecratæ, conc. Aurelian, XCIX, 1055. — Si quis virginitatem servans, conc. Gangr., LXVII, 58. — Si quis vir ob, *ibid.* — Si quis virorum propter, conc. Cabillon., CXL, 805. — Si quis virorum propter, conc. Gangr., LXXXVIII, 885; CLXI, 564. — Si quis virorum putaverit, *ibid*, LVI, 451, 789; LXXXIV, 114; CXXX, 271; CLXXXVII, 167. — Si quis vituperat nuptias, *ibid.*, LXXXVIII, 884. — Si quis vivente marito, conc. Triburt., CLXXXVII, 172, 1454. — Si quis voluerit chrismatis, conc. Belvac., CXL, 744; CLXI, 126, 1066; CLXXXVII, 1858. — Si quis voluntarie et per, conc. Nannet., CXXXII, 288; CXL, 768; CLXI, 734. — Si quis voluntarie homicidium, conc. Bracar. II,

LXXXIV, 585; CXXX, 587; CLXXXVII, 277.—Si quis voluntarie homicidium, conc. Ancyr., XCIX, 1062. — Si qui vero dolore, conc. Arelat. II, CXXX, 380.

Si quoque episcopus absque, conc. Benev., CXXXVIII, 727. — Si quos de servis ecclesiæ, conc. Agath., CLXI, 916; CLXXXVII, 919.—Si regalis pietas pro, conc. Emerit., LXXXIV, 621. — Si regia dante licentia, canon. Wallonis., CXXXVIII, 478.—Si regis villanus rege, *ibid.* — Si relicta presbyteri, conc. Aurel. I, LXXXIV, 28. — Si res ecclesiæ presbyter, conc. Ancyr., XCIX, 1035. — Si res intertiata furto, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 630. — Si sacerdos libertatem servis, conc. Toletan. IX, LXXXIV, 438; CXXX, 524. — Si sacerdos vel minister, *ibid.*, LXXXIV, 435, 437; CXXX, 524. — Si sacerdos vel monachus, canon. Edgardi, CXXXVIII, 508. — Si sacerdotes testimonium dicant, conc. Rom sub Eugenio II, XCVII, 686 - Si sacerdotes vel ministri, conc. Toletan. IX, CXXX, 522; CLXXXVII, 1032. — Si sacerdotis vel diaconi, *ibid.* I, LXXXIV, 27. — Si sacerdotis vidua, *ibid.*, 28. — Si sacris initiatus vel, conc. Insingford., CXXXVIII, 462. — Si sagæ vel incantatores, *ibid* — Si se cuicunque mulier, conc. Aurelian. I, LXXXIV, 275; CXXX, 410; CLXXXVII, 160. — Si servum et ancillam, conc. Matiscon., CXL, 818; CLXI, 618. — Si servum et ancillam dominus, conc. Maliens., CLXI, 1252. — Si servus absente aut, conc. Aurelian. I, LXXXIV, 275; CXXX, 409; CXXXII, 268; CLXXXVII, 298. — Si servus et ancilla, conc. Vermer., CXXXII, 308. — Si servus fisci ecclesiam, conc. Toletan., XCIX, 1050; CXXXII, 308. — Si servus libertate a domino, conc. Vermer., CXXXII, 308. — Si servus reatu atrociæ, conc. Epaun, XCIX, 1066. — Si sit subdiaconus, jejunet, canon. Edgardi, CXXXVIII, 506. — Si sortilegæ vel incantatrices, conc. Alfrid., id., 458. — Si subdiaconus secundam duxerit, conc. Bracar. II, LXXXIV, 581; CXXX, 584. — Si subito evenerit in aliqua, conc. Carisiac., CXXXVIII, 777. — Si superioris loci clericus, conc. Epaun., LXXXIV, 288.—Si superstitiosus ille, canon. Northumb., CXXXVIII, 524. — Si tantum episcopus alieni, conc. Vasens., CLXXXVII, 736. — Si taurus, vel vaccam, canon. Hibern., XCVI, 1323. — Si transitus papæ, quod absit, conc. Rom. sub Symmacho, CLXXXVII, 383. — Si una stipulatio fuerit, canon. Hibern., XCVI, 1295. — Si ut supra cives, conc. Agath., LXXIV, 272. — Si uxor aliqua desponsata, can. Edgardi, CXXVIII, 507.—Si uxorem suam quis, canon. Wallens., CXXXVIII, 475. — Si uxor infantem suum, canon. Edgardi, id., 506. — Sive clericis sive laicis, conc. Nicæn., LVI, 391.— Sive de clero sit, *ibid.*, 760. — Sive diaconus, sive presbyter, conc. Sardic., CLXI, 832. — Sive diaconus, sive presbyter, conc. Sancen., id., 1233. — Sive enim justus sit, can. Remigii, CII, 1096.

Si vero cæteri jurare, canon. Hiberu., XCVI, 1287. — Si vero conversus divisusque, statuta Ludovici II, CXXXVIII, 756.—Si vero grandis ætatis, canon. Hibern., XCVI, 1283. — Si vero libertum ordinaverit, conc. Aurelian., XCIX, 1007. — Si vero pax et concordia, conc. Mogunt., CXII, 1566. — Si vero pro servo, conc. Aurelian., XCIX, 1065. — Si vero qui ægritudinis, conc. Gerundens., CLXXXVII, 281; LXXXIV, 307. —Si vero quis clericus, conc. Eliberit., CX, 490; CXXX, 418; CXL, 1009; CLXI, 890.—Si vero sæculares qui, conc. Agath., CXXX, 402. — Si vero sæculares qui, conc. Carthag. IV, CLXI, 1272. — Si vero sine monachi, canon. Hibern., XCVI, 1315. — Si vero una omnium, conc. Nicæn., LVI, 819. — Si vero una vice, canon. Adamanni, LXXXVIII, 816. — Si vero una vice, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Si vir cum alterius, canon. Edgardi, CXXXVIII, 507. — Si vir ejus lacuerit, canon. Hibern., XCVI, 1298. — Si vir et mulier, conc. Lingon., CXXIV, 1106. — Si vir et uxor divertere, conc sub Eugenio, CLXI, 1259; CLXXXVII, 1401.—Si vobis, fratres charissimi; conc. Sard, CLXXXVII, 1259. — Si vobis placet, consideremus, conc. Carthag., CXXXII, 670. — Si werra in regno, conc. Carisiac., CXXXVIII, 778. — Solent plures qui se, conc. Cabillon., CLXI, 273, 1125; CLXXXVII, 1721. — Solet in Hispaniis de, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 367; CXXX, 465. — Solis autem ministerio, conc. Laodic., XCIX, 1029, 1046; CXL, 758, 1075; CLXI, 170. — Sollicite procurent episcopi, conc. Ticin., CXXXVIII, 559. — Sollicite procurent episcopi, *ibid.*, 566. — Sollicite providete de vita, canon. Hincmari, CXXV, 802.—Sollicite providete ne vos, *ibid.* — Sollicite providete secundum, *ibid.* — Sollicite providete ut qui, *ibid.*—Sors aut inter duo, canon. Hibern., XCVI, 1290. — Spes et seminarium religionis, conc. Ebroicens., CXLVII, 257.—Sponsiones autem vir, canon. Edmundi, CXXXVIII, 482. — Sponsus et sponsa cum, conc. Carth. IV, LVI, 889; LXXXIV, 201; CXXX, 344; CXXXII, 512; CXXXIV, 46; CXL, 816; CLXI, 616; CLVI, 1247; CLXXXVII, 140, 1449. — Statuat gravitas vestra, conc. Carthag. I, LXXXIV, 182; CXXX, 323; CXXXII, 239. — Statuat sanctitas vestra, *ibid.*, LXXXIV, 183; CXXX, 324. — Statuendum nobis est, conc. Favent., CLXXXVII, 1026. — Statuentes insuper ut nullus, conc. Bajoc., CXLVII, 238.

Statuimus atque decernimus, conc. Augustod., XCVI, 377. — Statuimus autem inter vos, conc. Narbon., CLI, 716. — Statuimus autem ut ecclesiæ, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 615. — Statuimus de decimis unde, statut. Ludov. II, id., 755. — Statuimus de presbyteris et, *ibid.*, 759. — Statuimus etiam ne episcopi, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 614. — Statuimus etiam ut annualitas, conc. Ravenn., CXXXIX, 197. — Statuimus etiam ut jejunia, conc. Placentin., CLXXXVII, 370. — Statuimus insuper antequam, conc. Ebroic., CXLVII, 241. — Statuimus itaque et sub, conc. Tullens., CCV, 915. — Statuimus præterea ne clerici, conc. Bajoc., CXLVII, 239. —Statuimus propter Dei, conc. apud Alth., CXL, 615; CLXI, 426. — Statuimus quod clerici, canon. Walterii, CXXXII, 720. — Statuimus quod omnes, conc. Agath., CLXXXVII, 919.— Statuimus quoque secundum, conc. Mogunt., CXXXVIII, 587. — Statuimus quoque secundum, conc. apud S. Medardum, CXL, 641; CLXI, 267. — Statuimus secundum canonicam, conc. Rothom., CXL, 585; CLXI, 390. — Statuimus ut abbates, canon. Walter., CXXXII, 717. — Statuimus ut deinceps, conc. Triburt., CCIX, 789. — Statuimus ut in locis, canon. Walterii, CXXXII, 720. — Statuimus ut ne quis, conc. Aurelian., XCIX, 1043. — Statuimus ut non tantum, conc. Ticin., CXXXVIII, 557. — Statuimus ut non tantum, *ibid.*, 565. — Statuimus ut non tantum, conc. Arausic., CXL, 581; CLXI, 386. — Statuimus ut omnes judices, canon. Walterii, CXXXII, 719. — Statuimus ut parricidæ, conc. Mogunt., id., 290. — Statuimus ut parricidæ, conc. Triburt, CXL, 772; CLXI, 738. — Statuimus ut sanctimoniales, conc. Remens., CV, 645. — Statuimus ut sicut pro, conc. Cabillon., CLXXXVII, 532.—Statuimus ut si qui, *ibid.*, CLXI, 1340. — Statuimus ut si quis, conc. Remens., CLXIX, 679.

Statuit etiam sancta synodus, conc. Salegunt., CXL, 1060; CLXI, 895. — Statuit etiam sancta synodus, conc. Rothomag., CLXXXVIII, 653. — Statuit etiam ut nullus, *ibid.*, 654. — Statuit etiam ut omnes, *ibid.*, 653. — Statuit etiam ut omnes, *ibid.* — Statuit præterea sancta, *ibid.* — Statuit quoque de exsuperantia, conc. Tauritan., LXXXIV, 250; CXXX, 586.—Statuit quoque sancta synodus, conc. Salegunt., CXL, 1061; CLXI, 896; CLXXXVII, 615. — Statuit sancta synodus, conc. Cæsarog., LXXXIV, 317. — Statuit sancta synodus, *ibid.*, 319. — Statuit synodus sancta, conc. Rothomag., CLXXXVIII, 654. — Statuitur ut abbas, synod. episcop. sub S. Patricio, LIII, 819 — Statutum est a sacro, conc. Toletan., CLXXXVII, 1406. — Statutum est etiam ut, conc. Salegunt., CXL, 1060; CLXI, 896. — Statutum est et in, canon. Lingon., CXXIV, 1083. —Statutum est ut unaquæque, conc. Remens., CXL, 681; CLXI, 208. — Statutum est ut illicitus, conc. Lingon., CXXIV, 1108. — Statutum est ut in, conc. Claromont., CLXII, 715. — Statutum est ut nullus, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 760. — Statutum est ut presbyteri, conc. Arelat., CXL, 643; CLXI, 486, 1146.—Statutum est ut qui, conc. Carthag. V, CLXXXVII, 654. — Statutum est ut si, conc. Epaon., CXL, 913. — Statutum est viduas non, conc. Rothomag, CXL, 797; CLXI, 556, 1176; CLXXVIII, 318.— Statutum et rationabiliter, conc. apud Alth., CXL, 615; CLXI, 426; CLXXXVII, 1079. — Statutum ut Christi, syn. episcop sub S. Patricio, LIII, 820. — Statuunt ne rebaptizati, *ibid.*, 819. — Statuunt ut per quatuor, *ibid.*, 821.—Stetit nobis ut missos, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 631. — Studendum episcopo est ut, conc. Carth. IV, LVI, 885; LXXXIV, 202; CXXX, 345; CXXXII, 355; CXL, 581; CLXI, 586; CLXXXVII, 427. — Stupratoribus puerorum nec in, conc. Eliberit, LXXXIV, 309; CXXX, 420; CLXI, 686. — Subdiaconos eos ordinari, *ibid.*, LXXXIV, 305; CX, 488; CXXX, 417. — Subdiaconus autem defuncta, conc. Tolet. I, LXXXIV, 529; CXXX, 434. — Subdiaconus aut lector, canon. apost., LXVII, 146; XCIX, 1046; CXXX, 19. — Subdiaconus, cum ordinatur, conc Carthag. IV, LVI, 888; LXXXIV, 200; CXXX, 343; CLXI, 447, 1137; CLXXXVII, 136. — Subdiaconus cum ordinatur, canon. Hibern., XCVI, 1285. — Subdiaconus non minor, conc. Constant. III, CLXXXVII, 376.

Subito obmutescens prout, conc. Arausic., LXXXIV, 256; XCIX, 1023, 1071; CXXX, 393; CXL, 734; CLXI 115. — Sub pœna capitali sacrilegia, conc. Lingon., CXXIV, 1101. — Sues carnem vel sanguinem, canon. Adaman., LXXXVIII, 816. — Sues carnem vel sanguinem, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Sufficere visum est bis, conc. Regiens., LXXXIV, 254.—Suffragia defun-

etorum omnino, statut. Remens., CXXXV, 408. — Suggerendum est beatissimis, conc. Ticin., CXXXVIII, 563. — Suggerendum est beatissimis, *ibid.*, 570. — Suggerente concilio id, conc. Toletan. III, LXXXIV, 354; CX, 490. Suggerente fratre et coepiscopo, conc. Nicæn., LVI, 411, 838; LXXXIV, 122. — Suggerente fratre et, conc. Sardic., LVI, 784; LXXXVIII, 894; CXXX, 278; CXL, 584; CLXI, 389. — Suggero sanctitati vestræ, conc. Carthag. I, LXXXIV, 181; CXXX, 323; CXL, 633; CLXI, 480. — Suggero secundum statuta, conc. Carthag., LVI, 867; LXVII, 188; LXXXVIII, 924; CXL, 593; CLXI, 404; CLXXXVII, 696. — Summa autem nobis, conc. Toletan., V, LXXXIV, 589; CXXX, 483. — Summo decertare studio, conc. Nannet., CXXXII, 361; CXL, 834. — Summopere etiam quisque, conc. Nannet., CXL, 652. — Summo studio decertare, *ibid.*, CLXI, 755. — Sunt aliqui qui culpis, conc. Rothomag., CXL, 867; CLXI, 852. — Sunt autem canonicæ, conc. Carthag. III, LXXXIV, 197. — Sunt forte tales qui, conc. Tullens., CLXI, 240. — Sunt in quibusdam locis, conc. Remens., CXL, 585. — Sunt in quibusdam locis, conc. Cabillon., CLXI, 389. — Sunt quædam mulieres, conc. Rothomag., CXXVII. 298. — Sunt quædam pia loca, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 696. — Sunt quidam et maxime, *ibid*, CLXI, 773; XCVII, 698. — Sunt quidam qui in, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 372; CXXX, 469. — Sunt quippe qui in, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 697. — Superbus angelus de cœlo, canon. Hibern., XCVI, 1295.

Symbolum etiam placuit, conc. Agath, LXXXIV, 265; CXXX, 401; CXXXIV, 31; CXI, 732; CLXI, 114; CLXXXVII, 1818. — Symbolum quod est signaculum, conc. Gangr, CXL, 651. — Symbolum quod est signaculum, conc. Mogunt., CLXI, 498. — Synodali decreto sancitum, conc. Compend., CXL, 807; CLXI, 566; CLXIII, 631. — Synodum etiam secundum, conc. Agath., LXXXIV, 273; CXXX, 408. — Synodum quam domnus, canon. Odonis., CXXIV, 1126. — Synodum quam domnus, conc. Pontign., CXXXVIII, 772. — Synodus decrevit ut sacerdos, canon. Hibern., XCVI, 1284. — Synodus definivit ut sacerdos, *ibid.*, id. — Synodus divina et sacra, conc. Rom. sub Stephano I, III, 1011. — Synodus divina et sacra, synod. Mesopotam., V, 179. — Synodus divina et sancta, conc. Rom. sub S Dionysio, id., 131. — Synodus divina et sancta, *ibid.*, id. — Synodus dixit : Ea quæ, conc. Rom. sub Symmacho, CLXI, 289. — Synodus eadem quatuor, canon. Hibern., XCVI, 1302. — Synodus Hibernensis decrevit, *ibid.*, id., 1283. — Synodus Hibernensis decrevit, *ibid.*, id., 1284. — Synodus Hibernensis dicit, *ibid.*, id., 1292. — Synodus Hibernensis se modo, *ibid.*, id., 1297. — Synodus Hibernensis statuit, *ibid.*, id., 1292. — Synodus sancta decrevit, *ibid.*, id., 1293. — Synodus totius mundi, synod. episc. sub S. Patricio, LIII, 824.

T

Tales ad ministerium serici, canon. Ottonis, CXXXIV, 40. — Tales nos amat, conc. Arausic., XLV, 1787; LI, 726; LXVII, 1147. — Tali conjugio generati, conc. Meldens., CLXXXVII, 577. — Tam mala consuetudo, conc. Sardic., LVI, 774. — Tam puellæ quam viduæ, conc. Aurelian., XCIX, 1055. — Tandem ad vos domini, canon. Hincmari, CXXV, 1084. — Tandem autem visum est, conc. Colon., CXXXVIII, 552. — Tandem postulavit generalis, conc. Tullens., CXXXIX, 487. — Tandem postulavit humiliter, conc. Saponn., CXXXVIII, 664. — Tandem si se promiserit, conc. Metens., id, 656. — Tanta est quorumdam cupiditas, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 380; CXXX, 476. — Temerariam multorum audaciam, conc. Remens., CV, 646. — Tempora pœnitudinis habita, conc. Ling., CXXIV, 1082. — Terminus sancti loci habeat, canon. Hibern., XCVI, 1302 — Ternarius numerus in eo, conc. Toletan. XVII, LXXXIV, 555. — Terulas aut vineolas exiguas, conc. Agath., LXXXIV, 270; CXXX, 405, 260; CLXI, 235; CLXXXVII, 917. — Tertia decima, id est, conc. Hispal. II, LXXXIV, 599; CXXX, 601. — Tertia definitione ad nos, *ibid.*, LXXXIV, 594; CXXX, 597. — Tertii diei necessario, conc. Toletan. XIII, LXXXIV, 496. — Tertii ordinis gloriosæ, *ibid.*, id., 491. — Tertio admonendi sunt, canon. Odonis, CXXXIII, 948. — Tertio decimo ut nullus, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 625. — Tertio intimandum ut, *ibid.*, id., 623. — Tertio ratiocinationis, conc. Toletan. VIII, CXXX, 510. — Tertium autem apostolici, conc. Roman. I, CXLVIII, 763. — Testamentum episcopi sive, canon. Hibern., XCVI, 1298. — Testamentum infirmi ut suo, *ibid.*, id., 1291. — Testes ad testimonium non, conc. Triburt., CXL, 912. — Testes autem ad testimonium, conc. Cartharg., LXVII, 223, 228; LXXXVIII, 905, CX, 476; CXXX, 568; CLXI, 522; CLXXXVII, 707; CLXI, 1199. — Testes priusquam de causa, conc. Lingon., CXXIV, 1108. — Testimonium clerici, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 839; CLXXXVII, 821. — Testimonium laici adversus, conc. Triburt., CXL, 660; CLXI, 503. — Testimonium peccatoris non, canon. Hibern., XCVI, 1286. — Timendum est etiam, *ibid.*, id., 1287. — Timorem docet nos, conc. Constant. IV, CLXXXVII, 1741. — Totius populi querimonia, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 616. — Tranquillitatem sanctæ Dei, conc. Triburt., CXL, 873; CLXI, 856. — Treguam autem ab occasu, conc. Remens., CLXXXIX, 681. — Tres autem sunt homines, canon. Wallon., CXXXVIII, 476. — Tres personæ consecrant terminum, canon. Hibern., XCVI, 1302. — Tres petitiones Patricii sunt, *ibid.*, id., 1308. — Tres sunt homines quorum, canon. Wallon., CXXXVIII, 476. — Tres sunt rei conquestores, *ibid.*, id. — Tria carraria opera, conc. apud S. Medardum, CXL, 641. — Tria carraria opera, conc. Compend, CLXI, 267, 1123. — Tria sunt genera, canon. Wallon, CXXXVIII, 473. — Tria sunt judici, *ibid.*, id. — Tria sunt quæ peccata, canon. Hibern., XCVI, 1306. — Tria sunt sine quibus, canon. Wallon., CXXXVIII, 478. — Tribus de causis poterit, *ibid.*, id., 474. — Tribus hominibus vulnus, *ibid.*, id., 478. — Triplex est officium, *ibid.*, id., 472. — Tum habenda victus ratio, canon. Edmund., id., 482. — Tunc demum promittat, canon. Metens., id, 653. — Tunc medicus debet esse, canon. Edgardi, id., 510.

U

Ubi clerici consistere debeant, conc. Rom. sub Eugenio II, CXVII, 685. — Ubicunque inveneritis signum, canon. Hibern., XCVI, 1302. — Ubicunque sacerdos familiæ, canon. Wallon., CXXXVIII, 478. — Ubicunque temporum vel, conc. Triburt., CLXXXVII, 941. — Ubi manifestari potest, conc. Mog, CXXXII, 303; CXXXVIII, 587. — Ubi manifestari potest quemlibet, conc. Turon., CXL, 771; CLXI, 736. — Ubique sanctorum Patrum, conc. Chalcedon, LXVII, 94. — Ubi sacerdotem post, conc. Roman. sub Eugenio II, id., 686. — Ulterius injungimus ad pœnam, conc. Bajoc., CXLVII, 238. — Unaquæque civitas pauperes, conc. Turon., CXXII, 563. — Unaquæque ecclesia decimas, conc. Claromont., CLXXXVIII, 651. — Unctiones et visitationes, conc. Lateran., CLXIII, 1364. — Undecima actione consensu, conc. Hispal. II, LXXXIV, 598; LXXXVIII, 1071; CXXX, 600. — Undecimæ occasionis articulo, conc. Toletan. VIII, id., 514. — Undecimo ut placita sæcularia, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 625. — Unde et interdictum est, conc Claromont., CLVII, 718. — Unde fit ut infantes, synod. Palæstin., LVI, 498. — Unde quia solent medici, conc. Pistens., CXXXVIII, 687. — Unde quoniam superiori, conc. Carthag., LXVII, 200. — Unicuique fidelium in domo, conc. Aurelian., CXL, 691; CLXI, 215, 1090; CLXXXVII, 1716. — Unio nostræ congregationis, conc. Toletan. XVI, CLXXXVII, 814. — Uniuscujusque provinciæ, conc. Antioch., LVI, 795. — Unius diei jejunium, canon. Edgardi, CXXXVIII, 512. — Universarum ecclesiarum possessiones, conc. Remens., CLXXXVIII, 881. — Unum abbatem duobus, conc. Agath., LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXI, 256, 567; CLXXXVII, 1111. — Unum abbatem duobus, conc. Epaunens., LXXXIV, 287. — Unum abbatem duobus, conc. Arausic., CXL, 808. — Unum orarium oportet, conc. Toletan. IV, CLXXXVII, 145. — Unusquisque enim episcopus, conc. Antiq., CXXXVI, 489. — Unusquisque episcopus qui, statut. Caroli II, CXXXVIII, 679. — Unusquisque fructum suum, synod. S. Patricii, LIII, 821. — Unusquisque in quo vocatus, canon. Hibern., XCVI, 1295. — Unusquisque presbyter ecclesia, conc. Remens., CXXXII, 238; CXL, 680; CLXI, 208. — Unusquisque presbyter per, conc. Moguntin., id., 498. — Unusquisque presbyter qui, conc. Nannet., CXXXII, 229. — Unusquisque qui ad ecclesiasticos, conc. Toletan., CLXI, 553. — Unusquisque qui virginitatem, canon. Hibern., XCVI, 1303. — Usura est ubi amplius, conc. Agath., CXL, 647; CLXI, 489, 1168; CLXXXVII, 958. — Usuram accipiens, perdat ea, canon. Hibern., XCVI, 1319. — Ut ab archiepiscopis et, conc. Pist., CXXXVIII, 731. — Ut abbates vel abbatissæ, conc. Leptin., LXXXIX, 821. — Ut abbati suo ac, conc. Augustod., XCVI, 377. — Ut ab ecclesia mihi, conc. Bellovac., CXXXVIII, 546. — Ut ab ipsa missa, conc. Pist., id., 705. — Ut abjectum clericum alia, conc. Telens., LVI, 728; LXXXIV, 237. — Ut abjectum clericum, conc. Zellens., LXVII, 957. — Ut accusator si in loco, conc. Hipponn., id., 959. — Ut accusatus clerico intra, conc. Carthag.,

LXVII, 956.— Ut accusatus episcopus vel, *ibid.*, id., 953. — Ut a colonis qui jam, conc. Pist., CXXXVIII, 708. — Ut Adelelmus de forestibus, conc. Carisiac., id., 779. — Ut ad eligendum episcopum, conc. Septimunic, LXVII, 949. — Ut ad eligendum episcopum, conc. Macrian., id., 959. — Ut ad falsas memorias, conc. Carthag., id, 958. — Ut ad ipsos etiam, synod. Palæstin., LVI, 498. — Ut adjudicatus episcopus, conc. Sardic., LXVII, 952. — Ut ad nuptiarum ornatum, conc. Aurelian., CLXI., 1084. — Ut a domibus sacerdotum, conc. Ticin., LXXXVIII, 765. — Ut ad prædicationem et, conc. Wormat., CXL, 739.

Ut ægrotantes si pro, conc. Carthag., LVI, 428; LXVII, 195; LXXXIV, 195; LXXXVIII, 871; CXXX, 334; CXL, 733; CLXI, 115. — Ut ægrotantibus quando, *ibid.*, LXVII, 959.— Ut alia etiam capitula, conc. Conflant., CXXXVIII, 672. — Ut altaria congregationibus, conc. Claromont, CLXII, 717 — Ut a media quadragesima, conc. Autissiod., LXXII, 963. — Ut ante Pentecosten nullus, conc. Septimunic., LXVII, 960. — Ut ante viginti quinque, conc. Carthag., id., 956. — Ut aperte deprædationes, conc. Ticin., CXXXVIII, 572. — Ut a presbyteris exenia, canon. Hincmari, CXXV, 801. — Ut rapinis ac, conc. Confl. CXXXVIII, 679. — Ut a subdiacono, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 835. — Ut autem hæc apostolica; conc. Rom. I, CXLVIII, 772. — Ut autem omnis occasio, conc. Vernens., CXXXVIII, 797. — Ut autem omnis occasio, conc. Nannet., CXI., 653. — Ut autem omnis rapinæ, *ibid.*, CLXI. 499. — Ut autem unus episcopus, conc., Carthag., LXVII, 952. — Ut bannum missi exercitus, conc. Ravenn., CXXXVIII, 813. — Ut baptismales ecclesiæ quæ, statut. Ludovici II, id., 623. — Ut baptismus in Trinitate, conc. Carthag., CXL, 634; CLXI, 116. — Ut baptizandi symbolum fidei, conc. Laodicen., LXVII, 959. — Ut baptizati post baptismum, *ibid*, id. — Ut benedictio in matutinis, conc. Barcinon., LXXXIV, 607. — Ut bigami vel pœnitentes, conc. Arelat., CLXI, 478. — Ut bigami vel pœnitentes, conc. Aurelian., id., 1143. — Ut bigamus aut viduæ, synod. Hilarii, LXXXIV, 25. — Ut bis in anno, conc. Nicæn., LXVII, 957. — Ut bis in anno, conc. Antioch., id. — Ut bis in anno, conc. Carthag., LXVII, 957. — Ut calix Domini cum, conc Remens., CXXXII, 205; CXL, 692, 1072; CLXI, 127, 1082; CLXXXVII, 1720.— Ut canonici in civitate, conc. Sparn., CXXXVIII, 551. — Ut caritas fraterna et, conc. Saponar., id., 661. — Ut castellum de Compendis, conc. Aurisiac., id., 779. — Ut catechumeni peccantes, conc., Novocæsar., LXVII, 957.— Ut chorepiscopi, id est, conc. Ancyrit., LXVII, 954. — Ut chorepiscopi, id est, conc. Antioch., id., 954.— Ut chrisma et oleum, canon. Hincmari, CXXV, 779.— Ut Christiani cum mulieribus, conc. Laodic., LXVII, 960.— Ut Christiani non judaizent, *ibid.*, id., 958.— Ut cives qui Paschæ, conc. Agath., CXXXII, 356.— Ut cives qui superiorum, *ibid.*, CXXX, 407.— Ut clerici apothecarii vel, conc. Carthag, LXVII, 956.— Ut clerici cum ad pubertatem, conc. Carthag. III, LXXXIV, 27.— Ut clerici cum mulieribus, conc. Nicæn., LXVII, 956.— Ut clerici cum mulieribus, conc. Carthag., LVII, 956.— Ut clerici de judicii, conc. Hippon., XCIX, 1047.— Ut clerici edendi vel, conc. Carthag., LVI, 426; LXVII, 194, 956.— Ut clerici edendi vel, conc. Laodic., LXXXIV, 192; CV, 882; CXXX, 334; CXXXII, 223; CXL, 647; CLXI, 490; LXVII, 956.— Ut clerici in aliena, conc. Carthag., LVI, 428; LXVII, 956; LXXXIV, 195; CXXX, 335; CXL, 648; CLXI, 491.— Ut clerici non plusquam, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685.— Ut clerici qui se fingunt., conc. Toletan., CXL, 795; CLXI, 553.— Ut clerici sine formata, conc. Marazan., LXVII, 956.— Ut clericis non liceat, conc. Carthag., id.— Ut clerici vel continentes, *i id.*; LVI, 426; LXVII, 956; LXXXIV, 192; CXXX, 334; CXXXII, 316.

Ut clericum alienum nisi, conc. Carthag., LVI, 425; LXXXIV, 192; CXXX, 335; CXL, 633; CLXI, 480.— Ut clericus a diaconatu, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 284.— Ut clericus cujus uxor, conc. Toletan. I, id., 27.— Ut clericus non fiat, conc. Neocæsar., LXVII, 956.— Ut clericus vel laicus, conc. Carthag., id.— Ut comes et rei, conc. Pist., CXXXVIII, 706.— Ut comes inter honores, conc. Ravenn., id., 812.— Ut comites et missi, conc. Pist., id., 735.— Ut comites et missi nostri, conc. Carisiac., id., 747.— Ut communiter, prout citius, conc. Turon., id., 786.— Ut commutationes rerum, conc. Meldens., CXXXII, 262.— Ut commutationes rerum, conc. Belvac., CXL, 707; CLXI, 253, 1102.— Ut compatres nullus eorum, conc. Augustodun., XCVI, 377; XCIX, 1053 — Ut conciliorum statuta, conc. Zellens., LXVII, 960.— Ut concilium universale non, conc. Antioch., LXVII, 957.— Ut conlimitanei et vicini, conc. Pist., CXXXVIII, 713.— Ut constitutiones contra canones, conc. Tiburt., CXL, 896; CLXI, 993.— Ut contra deprædatores et, conc. Belvac., CXXXVIII, 546.— Ut contra deprædatores et, conc. Sparnac., id., 549.— Ut corporibus defunctorum, conc. Carthag., LVI, 421; LXVII, 960.— Ut cujuslibet ordinis clericos, conc. Roman. sub S. Nicolao, CXLIII, 1316.— Ut cum ad officia ecclesiastica, conc. Barsinon., LXXXIV, 609.— Ut cum omnibus omnino, conc. Carthag., LVI, 425; LXXXIV, 191; CXXX, 333.— Ut curam hospitum maxime, canon. Hincmari, CXXV, 775.— Ut curam hospitum maxime, conc. Nannet., CXL, 655; CLXI, 499.— Ut custodiatur fides Patrum, conc. Constant., LXVII, 960.— Ut de aliena ecclesia, conc. Teleus., LVI, 728; LXXXIV, 237.— Ut decimæ collaborationum, conc. Ticin, CXXXVIII, 765.— Ut decimæ quas dominus, conc. Ingelh., id., 832.— Ut de collectis, canon. Hincmari, CXXV. 777.— Ut de consanguinitate sua, conc. Rom. sub S. Nicolao, CXLIII, 1316.—Ut de diversis versibus, conc. Laodic., LXVII, 960.— Ut deinceps natalitia duodecim, conc. Erford, CXXXVIII, 819.— Ut deinceps sicut canones, conc. Lingon., CXXIV, 1091.— Ut de incestis et, *ibid.*, id., 1090.— Ut de injustis commutationibus, conc. Tusiac, CXXXVIII, 722.— Ut de monachis monasterium, conc. Agath., CXXX, 405; CLXI, 234.— Ut denarii ex omnibus, conc Pist., CXXXVIII, 702.— Ut de nonis et decimis, conc. Tusiac., id., 722.— Ut de oblatione presbyteri, conc. Gangr., LXVII, 954.— Ut de oblationibus quæ, conc. Nannet., CXXXII, 256.— Ut de oblatis quæ, canon. Hincmari, CXXV, 774.— Ut depositus episcopus, conc. Antioch., LXVII, 953.— Ut de rapinis ac, conc. Confl., CXXXVIII, 672.— Ut de rebus ecclesiarum, conc. Matiscon., CXL, 702.— Ut de rebus episcopi, conc. Agath., CXXX, 405.— Ut de sepeliendis in, conc. Arelat., CXXXII, 216.— Ut de uno manso, conc Tusiac., CXXXVIII, 722.

Ut diaconi ante presbyterum, conc. Nicæn., LXVII, 955.— Ut diaconi judicio populi, conc. Laodic., *ibid.*— Ut diaconi non essent, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 835.— Ut diaconi non ordinentur, conc. Carthag., LXVII, 956.— Ut diaconi præsente presbytero, conc. Agath., XCIX, 1047.— Ut diaconi qui immolaverunt, conc. Ancyrit., LXVII, 955.— Ut diaconi septem esse, conc Neocæsar., *ibid.*— Ut diaconis solis liceat, conc. Laodic., id., 956.— Ut diaconi vel clerici, *ibid.*, 955.— Ut diaconi vel presbyteri, conc. Carthag., id., 956.— Ut diaconi vel quicunque, conc. Laodic., id., 955.— Ut diaconi vel quilibet, *ibid.*— Ut diaconi vel quilibet, *ibid.*— Ut diaconus aut clericus, *ibid.*— Ut diaconus in concessu, conc. Barcinon., LXXXIV, 607.— Ut diaconus in conventu, conc. Carthag., LVI 885; LXXXIV, 203; CXXX, 346.— Ut diaconus in conventu, conc., Agath., XCIX, 1047.— Ut diaconus ita se, conc. Carthag. IV, CXXX, 345.— Ut diaconus jussus a, conc. Laodic., XCIX, 1048.— Ut diaconus, præsente episcopo, conc. Carthag., id., 1020.— Ut diaconus, præsente presbytero, *ibid.*, LVI, 885; LXXXIV, 203; CXXX, 346; CXL, 755, 1075; CLXI, 166.— Ut diaconus præsente presbytero, conc. Laodic, LXVII, 955; CXL, 1070.— Ut diaconus qui in corporale, conc. Neocæsar., LXVII, 955.—Ut diaconus quolibet loco, conc. Carthag, LVI, 885; LXXXIV, 203; CXXX, 346.— Ut diaconus tempore tantum, *ibid.*, LVI, 885; LXXXIV, 208; CXXX, 346 — Ut diaconus tempore tantum, conc. Agath., XCIX, 1047.— Ut diaconus vel etiam, conc. Laodic., LXVII, 955.— Ut diaconus vel quilibet, *ibid.*— Ut diebus quinquagesimæ, conc. Sardic., id., 960.— Ut die quintæ feriæ, conc. Septimunic., *ibid.*— Ut digami vel pœnitentes, conc. Arelat., LXXXIV, 26; CXL, 631.— Ut diligenter comites et, conc. Pist., CXXXVIII, 705 — Ut diligenter unusquisque episcopus, conc. Lepti., LXXXIV, 822.— Ut diœcesani clerici, conc. Tarracon, LXXXIV, 28 — Ut discretio servanda sit, conc. Remens., CLXI, 871 — Ut discreto servanda sit, conc. Mogunt., CXL, 987.—Ut Dominicis vel festis, conc. Nannet., CXXXII, 203; CXL, 642; CLXI, 194.— Ut Donatistarum clerici, conc. Carthag., LXVII, 959.— Ut ea quæ a Deo, epist. canonic., LVI, 890; CXXXVIII, 445.— Ut ea quæ per largitatis, conc. Carisiac., id. 774.— Ut ecclesia domusque Dei, conc. Remens., CLXI, 200.— Ut ecclesiæ antiquitus constructæ, conc. Arelat., CXXXII, 198; CLXI, 202.— Ut ecclesiæ antiquitus constructæ, conc. Meldens., CXL, 675; CLXI, 202.— Ut ecclesiæ Christi per, conc. Marsic., CXXXVIII, 553.— Ut ecclesiam ubi paganus, conc. Aurelian., CLXI, 202.— Ut ecclesiæ vel altaria, conc. Meldens, CXL, 675; CLXI, 1086.—Ut ecclesiæ vel altaria, conc. Aurelian., id., 202.— Ut ecclesiasticarum rerum judicia, conc. Confl., CXXXVIII, 817.—Ut ecclesiasticus honor et, conc. Ticin., id., 764.

Ut episcopi, abbates et, stat. Ludovici II, CXXXVIII, 759. — Ut episcopi accusatores fratrum, conc. Carth iv, LXXXIV, 204; XCIX, 1036; CXXX, 346. — Ut episcopi ad concilium, conc. Laodic., LXVII, 953. — Ut episcopi ad concilium, conc. Carthag., *ibid.* — Ut episcopi atque abbates, conc. Pist., CXXXVIII, 736. — Ut episcopi canonicas, conc Ticin., id., 258. — Ut episcopi canonicas, *ibid.*, 566. — Ut episcopi comites et, *ibid.*, 766. — Ut episcopi et judices judicia, conc. Remens., CXL, 564; CLXI, 578. — Ut episcopi presbyteri, conc. Carthag, LXVII, 194. — Ut episcopi et presbyteri, conc. Laodic., id., 953. — Ut episcopi et presbyteri, conc. Mogunt., CLXI, 885. — Ut episcopi extra propriam, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Ut episcopi filios suos, conc. Carthag, LXVII, 952. — Ut episcopi incestuosos homines, conc. Lingon., CXXIV, 1090. — Ut episcopi incestuosos pariter, *ibid.* — Ut episcopi incestuosos penitus, conc. Mogunt. CXII, 1579. — Ut episcopi in civitatibus, conc. Ticin, CXXXVIII, 765. — Ut episcopi in rebus, statut. Ludovici II, id., 755. — Ut episcopi in rebus, conc. Hispalens, CXL, 611; CLXI, 423. — Ut episcopi judicio Donatistæ, conc. Carthag., LXVII, 952. — Ut episcopi judicio metropolitanorum, conc. Laodic., LXXXVIII, 833; XCIX, 1005; CLXIII, 629 — Ut episcopi judicio metropolitanorum, conc. Aurelian, CLX, 552; CLXI, 348. — Ut episcopi ministerium suum, conc. Ticin., CXXXVIII, 764. — Ut episcopi nonnisi jejuni, conc. Meldens., CXL, 739, CLXI, 121, 1071; CLXXXVII, 1858. — Ut episcopi non passim, conc. Sardic, LXVII, 952. — Ut episcopi non passim, conc. Antioch., *ibid.* — Ut episcopi non proficiscantur, conc. Carthag., LVI, 426. — Ut episcopi nullam inquietudinem, conc. Tolosan. CXXXVIII, 531. — Ut episcopi parochias presbyterorum, *ibid.*, 534. — Ut episcopi provideant quem, conc. Arelat., CXL, 695; CLXI, 217. — Ut episcopi, presbyteri et diacones, conc. Carthag, LVI, 425; LXVII, 950, 953; LXXXIV, 191; CXXX. 333. — Ut episcopi, presbyteri et diaconi, *ibid.*, LVI, 425; LXVII, 950; LXXXVIII, 942. — Ut episcopi protestatem habeant., conc. Moguntin., CXII, 1567; CXXXVIII, 581; CXL, 895; CLXI, 902 — Ut episcopi providentia virginibus, conc. Carthag., LXVII, 952. — Ut episcopi puellarum monasteria, conc. Leptinen., LXXXIX, 822. — Ut episc. quidquid nomine, conc. Hippon., LXVII, 951. — Ut episcopi qui in causa, conc. Septimunic., id., 952. - Ut episcopi qui in, conc. Zellens., *ibid.* — Ut episcopi qui plebes, conc. Meldens., CXL, 570; CLXI, 382. — Ut episcopi rem ecclesiæ, conc. Carthag., LXVII, 952. — Ut episcopi rem ecclesiæ, conc. Hippon., *ibid.* — Ut episcopis de subjectis, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 686. — Ut episcopi secundum sacram, conc. Ticin., CXXXVIII, 764. — Ut episcopi sine formata, conc. Carthag., LXVII, 952. — Ut episcopi sermones et, conc. Remens., CXC, 579; CLXI, 385. — Ut episcopi sive clerici, conc. Carthag., LXVII, 953. — Ut episcopi sive presbyteri, conc. Hippon, id., 951. — Ut episcopis judicantibus condemnatus, conc. Carthag., id., 953. — Ut episcopis si causam, *ibid.*, 952. — Ut episcopi sub occasione, conc. Tolesan., CXXXVIII, 534. — Ut episcopi synodos a, *ibid.* — Ut episcopi trans mare, conc. Carthag. III, LXXXIV, 192. — Ut episcopi universique sacerdotes, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 686. — Ut episcopi vel abbates, conc. Remens., CLXI, 569. — Ut episcopi vel clerici, filios, conc. Carthag., LVI, 425; LXXXIV, 191; LXXXVIII, 928; CXXX, 333. — Ut episcopi vel clerici in, *ibid.*, LVI, 425; LXXXIV, 191. — Ut episcopi vel clerici, *ibid.*, LXVII, 194; CXXX, 333 — Ut episcopi vel clerici, conc. Sardic., LXVII, 950. — Ut episcopi vel clerici, conc. Antioch., id., 950. — Ut episcopi vel clerici, conc. Carthag., id., 951. — Ut episcopi vel clerici, conc. Constantin., id., 950.

Ut episcopo non liceat, conc. Antioch, LVI, 799. — Ut episcopo ordinato, conc. Carthag., LXVII, 949. — Ut episcoporum judicio pœnitentiæ, *ibid.*, 952. — Ut episcopo præsente orationes, conc. Barcinon. I, LXXXIV, 607. — Ut episcopum sine metropolitano, conc. Arelat. II, LXXXIV, 241. — Ut episcopus ab eis, conc. Carthag., LXVII, 953. — Ut episcopus absque consilio, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 202; XCIX, 1006; CXXX, 345. — Ut episcopus accusatores fratrum, *ibid.*, LVI, 882. — Ut episcopus accusatores fratrum, conc. Aurelian., CXL, 916. — Ut episcopus accusatos presbyteros, conc. Carth., LXVII, 952. — Ut episcopus a communione, *ibid.*, 953. — Ut episcopus ad aliam, conc. Nicæn., XCIX, 1009. — Ut episcopus ad synodum, conc. Carth., LVI, 881; LXXXIV, 202; CXXX, 345. — Ut episcopus alienum, conc. Nicæn., LXVIII, 951. — Ut episcopus alienum clericum, conc. Sardic., id., 951. — Ut episcopus alienum, conc. Antioch., id.; 951. — Ut episcopus alienum clericum, conc. Carthag., *ibid.* — Ut episcopus a tribus, conc. Zellens., id., 949. — Ut episcopus a tribus, conc. Nicæn., *ibid.* — Ut episcopus a tribus, conc. Laodic., *ibid.* — Ut episcopus a tribus, conc. Antioch., *ibid.* — Ut episcopus a tribus, conc. Carthag., *ibid.* — Ut episcopus bono approbatus, conc. Rom sub Eugenio II, XCVII, 685. — Ut episcopus curam gerat, conc. Aurelian., XLIX, 1054. — Ut episcopus de loco, conc. Carth., LVI, 881; LXXXIV, 202; CXXX, 345; CLXI, 365, 1145. — Ut episcopus gentilium libros, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 201; XCIX, 1044; CXXX, 344; CXL, 579; CLXI, 384. — Ut episcopus gubernationem viduarum, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 201; XCIX, 1044; CXXX, 344. — Ut episcopus, ille qui conc. Epaun., XCIX, 1009. — Ut episcopus in diœcesim, conc. Carth., LXVII, 950. — Ut episcopus in ecclesia, *ibid.*, LVI, 880; LXXXIV, 203; XCIX, 1044; CXXX, 345. — Ut episcopus in quolibet, *ibid.* IV, CXXX, 347. — Ut episcopus in villa, conc. Laodic. LXVII, 950. — Ut episcopus matricis non, conc. Hippon., id. 951. — Ut episcopus monasterium, conc. Rothomag., CXXXII, 315; CXL, 805; CLXI, 564, 1180; CLXXVIII, 322. — Ut episcopus nec provocatus, conc. Carthag., LVI, 881; LXXXIV, 202; XCIX, 1044; CXXX, 344. — Ut episcopus non longe, *ibid.*, LVI, 880; LXXXIV, 201; XCIX, 1044; CXXX, 344; CXXXII, 208. — Ut episcopus non ordinetur, *ibid.*, LXVII, 950.

Ut episcopus nullam causam, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 202; XCIX, 1036; CXXX, 345. — Ut episcopus nullam rei, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 202; XCIX, 1044; CXXX, 345. — Ut episcopus nullum prohibeat, *ibid.*, LVI, 822; LXXXIV, 206; XCIX, 1066; CXXX, 346. — Ut episcopus nullum prohibeat, conc. Valent., CXL, 677. — Ut episcopus omnes, conc. Ticin., CXXXVIII, 558. — Ut episcopus omnes, *ibid.*, 566. — Ut episcopus ordinatus, conc. Milevit, LXVIII, 949. — Ut episcopus præsentibus, conc. Laodic., id., 951. — Ut episcopus, presbyter vel, canon. apost., XCIX, 1044. — Ut episcopus qui ab omnibus, conc. Antioch., LXVII, 953. — Ut episcopus quilibet loco, conc. Carthag., LVI, 881; LXXXIV, 203; XCIX, 1045. — Ut episcopus qui necessitate, *ibid.*, LXVII, 951. — Ut episcopus qui non, conc. Tusdrit., id, 953. — Ut episcopus qui ordinatus, conc. Ancyrit., id, 949. — Ut episcopus qui secunda, conc. Zellens., id., 953 — Ut episcopus qui sine, conc. Carthag., id., 951. — Ut episcopus qui suscepta, conc. Antioch., id., 949. — Ut episcopus rebus ecclesiæ, conc. Carthag., LVI, 882; LXXXIV, 203; XCIX, 1032; CXXX, 345. — Ut episcopus sibi successorem, conc. Antioch., LXVII, 953. — Ut episcopus si fieri potest, conc. Nicæn., XCIX, 1003. — Ut episcopus sine metropolitani, conc. Antioch., LXVII, 952. — Ut episcopus tuitionem testamentorum, conc. Carthag., LVI, 881; LXXXIV, 201; XCIX, 1044; CXXX, 344. — Ut episcopus vel quicunque, *ibid*, LVI, 870 — Ut episcopus vilem supellectilem, *ibid*, LVI, 881; LXXXIV, 201; XCIX, 1031, 1044; CXXX, 344. — Ut ergo hæc possint, conc. Nicæn., LVI, 391. — Ut etiam per solemnissimos, conc. Carthag., id., 421; LXVII, 960. — Ut evangelica auctoritate et, conc. Ingelh., CXXXVIII, 832. — Ut exceptis senibus qui, conc. Mazaran., LXVII, 953. — Ut exceptis senibus qui, conc. Thusdrit., *ibid.* — Ut exceptis senibus qui, conc. Thenit., *ibid.* Ut exceptis senibus qui, conc. Septimunic., *ibid.* — Ut excommunicatis sive clericis, conc. Carthag., id., 959. — Ut excommunicatus a sacerdote, conc. Lingon., CXXIV, 1103. — Ut ex decimis quatuor, canon. Hincmari, CXXV, 779. — Ut expleta solemnitate, conc. Gerundens., CXXX, 423. — Ut extra conscientiam, conc. Telens. LVI, 727; LXXXIV, 237. — Ut extra statuta tempora, conc Compend., CXL, 730; CLXI, 111. — Ut filii episcoporum, conc. Carthag., LVI, 424; LXVII, 951. — Ut filii episcoporum, *ibid.*, 951. — Ut filii sacerdotum vel, *ibid.*, LXXXIV, 191; LXXXVIII, 900; CXXX, 332. — Ut filius noster cum, conc. Carisiac., CXXXVIII, 778. — Ut filius noster talem, *ibid.*, 777. — Ut gentilibus vel etiam, conc. Carthag., LVI, 424. — Ut hæretici in hæresi, conc. Laodic., LXVII, 958. — Ut hæreticorum benedictiones, *ibid.*, 959. — Ut hi in quorum, conc. Pist., CXXXVIII, 703. — Ut hi qui frequenti, conc. Lingon., CXXIV, 1081. — Ut hi qui monasteria, conc. Meldens., CXXXII, 339 — Ut hi qui per disciplinam, conc. Cæsarogust. I, LXXXIV, 316. — Ut hi qui se absciderint, conc Nicæn., LXVII, 957. Ut hi qui sicut muta, conc. Ancyrito, *ibid.* — Ut hi qui uxores. conc. Carthag., id., 958.

Ut homines comitum nullatenus, conc. Ravenn., CXXXVIII, 813. — Ut honor domno et spiritali. conc. Ticin., id., 764. — Ut idem missi perquirant, statut. Ludovici II, id., 624. — Ut illæ plebes, conc. Carthag., XI, 1213; XLIII, 814. — Ut illæ quæ quasi, conc. Meldens., CXL, 803; CXXXII. 316; CLXI. 562. — Ut illi coloni tam fiscales, conc. Pist., CXXXVIII, 712. — Ut

illi Franci qui censum, *ibid.*, 711. — Ut illi qui ex hac, *ibid*., 702. — Ut illis hominibus qui, conc. Confl., id., 672. — Ut illi traditiones injustæ, conc. Tusiac., id., 721. — Ut illud divini oraculi, conc. Toletan. XI, LXXXIV, 364. — Ut imperiales homines ad, conc. Ravenn., CXXXVIII, 812. — Ut imperialis honor ab, conc. Ticin., id., 764. — Ut implicati negotiis alienis, conc. Carthag., LXXXIV, 26. — Ut incestum nullus sibi, conc. Lingon., CXXIV, 1091. — Ut in circuitione parœchiæ, conc. Tolosan., CXXXVIII, 532. — Ut in civitate ubi pontifex, conc. Arvern. II, LXXXIV, 296. — Ut in civitatibus errare, conc. Augustod., XCVI, 377; XCIX, 1053. — Ut in civitatibus et, conc. Suession., CXXXVIII, 592. — Ut in denariis novæ, conc. Pist., id., 703 — Ut in domibus clericorum, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut in domibus ecclesiarum, conc. Ravenn., CXXXVIII, 814. — Ut in eligendis episcopis, conc. Rom., sub Eugenio II, XCII, 685. — Ut in nulla ecclesia, epist. canon. CXXXVIII, 445. — Ut in omni regno, conc. Pist., id., 709. — Ut in ordinando episcopo, conc. Carthag., LXVII, 949. — Ut in peregrinationem exierint, canon. Hibern., XCVI, 1285. — Ut in plebe aliena, conc. Juncens., LXVII, 951. — Ut in proximis Kalendis, conc. Pist., CXXXVIII, 704. — Ut in Quadragesima natalitia, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut in Quadragesima nuptiæ, *ibid.* — Ut in Quadragesima, quinta, *ibid.* — Ut in Quadragesima, Sabbato, *ibid.* — Ut inquirant de singulis, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 621. — Ut inquirant diligentissime missi, *ibid.*, 622. — Ut in sabbato sancto, conc. Arausiac., CXL, 886; CLXI, 273. — Ut in sacerdotibus ordinandis, conc. Carthag., LVI, 881; XCIX, 1006. — Ut in sacramentis corporis, *ibid.*, LVI, 426; LXVII, 194; LXXXIV, 192; LXXXVIII, 840; CXXX, 333; CXL, 753; CLXI, 163, 164. — Ut in sacrificio absque, *ibid.*, LXVII, 960. — Ut in singulis partibus, conc. Marsican., CXXXVIII, 354. — Ut institutio missarum sicut, conc. Gerundens., CXXX, 423; CXL, 687; CLXI, 213. — Ut interventores episcopi, conc. Macrian., LXVII, 950. — Ut ipsi arimanni frequentibus, conc. Ravenn., CXXXVIII, 813. — Ut ipsi mutuo sibi, conc. Marsican., id., 353 — Ut is qui laicus, conc. Telens., LVI, 728; LXXXIV, 237. — Ut jejuni ad confirmationem, conc. Aurelian., CXL, 738; CLXI, 120, 1071; CLXXXVII, 1857. — Ut judices aut potestates, *ibid.*, CXL, 895; CLXI, 902. — Ut jus ecclesiasticum et, conc. Bellov., CXXXVIII, 545. — Ut juxta Nicæni venerandi, conc. Forojul., XCIX, 297. — Ut juxta regium capitulare, conc. Pist., CXXXVIII, 710. — Ut laicalibus vestimentis clerici, conc. Mogunt., CXXXII, 257. — Ut laicalibus vestimentis clerici, conc. Triburt., CXL, 661; CLXI, 504. — Ut laici ad missas, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 687. — Ut laici, contemptores canonum, conc. Carthag., CXL, 896; CLXI, 903. — Ut laici inter clericos, conc. Mogunt., CXL, 1072. — Ut laici non sint, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 631. — Ut laici omnino non, conc. Leptinens., LXXXIX, 821. — Ut laici presbyteros non, *ibid.* — Ut laici presbyteros non, conc. Mogunt., CXL, 695; CLXI, 216, 1091. — Ut laici presbyteros sine, conc. Augustod., CXXXVIII, 856. — Ut laici secus altare quo, conc. Mogunt., CXL, 693; CLXI, 198. — Ut laici, sine episcopali, conc. Ingelh., CXXXVIII, 832. — Ut laicus, qui alterius, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 688. — Ut laicus uxorem simul, conc. Rom. sub S. Nicolao, CXLIII, 1316.

Ut lectores dum ad annos, conc. Carthag., LXVII, 956. — Ut lectores orario non utantur, conc. Laodic., *ibid.* — Ut lectores populum, conc. Carthag., LVI, 420. — Ut lectores usque ad annos, *ibid.*, 425. — Ut legati ad ducem, conc. Marsan., CXXXVIII, 555. — Ut lex continentiæ et Deo, conc. Rom. sub Innocent. II, CLXXXVII, 1387. — Ut lex et justitia, conc. Pist., CXXXVIII, 700. — Ut libera legatio ab, conc. Carthag., LXVII, 213. — Ut liberi homines nullum, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 759. — Ut liceat passiones martyrum, conc., Carthag., LXVII, 961. — Ut liceat sive presbyteris, conc. Sardic., id., 953. — Ut liceat unicuique episcopo, conc. Mazaran., LXVII, 952. — Ut loca quæ semel, conc. Aquisgran., CXL, 676. — Ut loca quæ semel, conc. Chalced., CLXI, 202, 1086. — Ut loca quod semel, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 627. — Ut longe aliius excellat., conc. Forojul., XCIX, 296. — Ut matricularios habeat, canon. Hincmari, CXXV, 779. — Ut medio Maio, omnes, conc. Autissiod., LXXII, 963. — Ut melius et commodius, conc. Pist., CXXXVIII, 706. — Ut mensura et pondera justa, conc. Mogunt., CXL, 1011; CLXI, 893. — Ut mercatus die Dominico, conc. apud S. Medard., CXL, 641. — Ut mercatus die Dominico, conc. Compend., CLXI, 1122. — Ut ministri comitum in, conc. Tusiac., CXXXVIII, 724. — Ut ministri non habeant, conc. Laodic., LXVII, 957. — Ut ministri oratio non utantur, *ibid.* — Ut missi in illorum, conc. Silvanect., CXXXVIII, 604. — Ut missi in illorum, conc. Confl., id., 680. — Ut missi nostri comitibus, conc. Suession., id., 595. — Ut missi nostri de locis, conc. Tusiac., id., 722. — Ut missi nostri de omnibus, *ibid.* — Ut missi nostri diligenter, conc. Suession., id., 594. — Ut missi nostri diligenter, *ibid.* — Ut missi nostri eis, conc. Confl., id. 676. — Ut missi nostri expresse, conc. Suession., id., 594. — Ut missi nostri justitias, conc. Tusiac., id., 723. — Ut missi nostri omnibus, conc. Suession, CXXXII, 364. — Ut missi nostri omnibus, *ibid.*, CXXXVIII, 596. — Ut missi nostri omnibus, *ibid.*, 595. — Ut missi nostri omnibus, *ibid.*, 596, — Ut missi nostri per civitates, *ibid.*, 593. — Ut missi nostri per, *ibid.*, 595. — Ut missi nostri per, statut. Ludovici II, id., 622. — Ut missi nostri perquirant, *ibid.*, 623. — Ut missi nostri per singulas, conc. Suession., id., 594. — Ut missi regii per civitates, canon. Hincmari, CXXV, 1073. — Ut missis commendetur ut, conc. Valent., CXXXVIII, 599. — Ut monachi abbati suo, conc. Augustod., XCIX, 1053. — Ut monachi, quibus monasteriorum, conc. Sparnac., CXXXVIII, 552. — Ut monachi vel abbates, conc. Rothomag., id., 921. — Ut monachi et monachæ, conc. Augustod., CLXI, 567. — Ut monasteria et monachorum, conc. Arelat., XCIX, 1053. — Ut monasterium a nobis, conc. Carisiac., CXXXVIII, 773. — Ut moriente Romano pontifice, conc. Rom. sub S. Nicolao, CXLIII, 1315.

Ut morticina sunt in, canon. Adamamni, LXXXVIII, 815. — Ut morticina sunt in, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Ut mulierem clericus non, conc. Zellens., LXVII, 956. — Ut mulierem, id est viduam, conc. Telens., LVI, 728; LXXXIV, 237. — Ut mulieres ad altare, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut mulieres fornicantes, conc. Ancyrit., id., 957. — Ut mulieres omnes ecclesiæ, conc. Cæsarogust., LXXXIV, 315; CXXX, 425 — Ut mulieres quæ apud Græcos, conc. Laodic., LXVII, 960 — Ut mulieribus in monasterium, conc. Augustod., XCIX, 1053. — Ut mulier juncta alii, canon. Hibern., XCVI, 1304. — Ut mulier Longobarda sit, statut. Widonis, CXXXVIII, 804. — Ut mulier quæ duobus, conc. Neocæsar., LXVII, 957. — Ut multiplex juramentorum, conc. Meldens., CXXXII, 345; CXL, 875; CLXI, 795. — Ut ne de civitate, conc. Nicæn., XCIX, 1008. — Ut negligentes pœnitentiam, conc. Carthag., LVI, 882; LXXXIV, 205; CXXX, 347; CXXXII, 253; CXL, 987; CLXI 858. — Ut negligentiores pœnitentes, conc. Lingon., CXXIV, 1081. — Ut nemo a sacro, conc. Parisiens., CXL, 752, 1073; CLXI, 114. — Ut nemo despiciat litteras, conc. Carisiac., CXXXVIII, 778. — Ut nemo episcoporum hominem, conc. Confl., id., 672. — Ut nemo episcoporum quemlibet, conc. Sparnac., id., 551. — Ut nemo episcoporum quemlibet, conc. Colon., CXXXIV, 491. — Ut nemo episcoporum vel, conc. Meldens., CXXXII, 206, 343; CXL, 741, 861; CLXI, 848, 1232. — Ut nemo episcopo vivente, conc. Sparnac., CXXXVIII, 551. — Ut nemo episcopus, nemo, conc. Pist., id., 755. — Ut nemo eum qui, conc. Nicæn., XCIX, 1008. — Ut nemo fidelium nostrorum, conc. Ticin., CXXXVIII, 766 — Ut nemo in precibus, conc. Carthag., LVI, 425; LXVII, 960; LXXXIV, 192; CXXX, 353. — Ut nemo laicorum presbyteros, conc. Meldens., CXXXII, 254. — Ut nemo nisi consentiente, conc Erford., CXXXVIII, 820; CXL, 889; CLXI, 275. — Ut nemo per quemlibet, conc Marsican., CXXXVIII, 353. — Ut nemo præsumat alterius, statut. Ludovici II, id., 758. — Ut nemo presbyter, conc. Roman. sub S. Sylvestro, VIII, 835. — Ut nemo presbyterorum, canon. Hincmari, CXXV, 776. — Ut nemo presbyterorum, *ibid.*, 775. — Ut nemo quemlibet mortuum, conc. Meldens., CXXXII, 216; CXL, 705; CLXI, 251. — Ut nemo quemlibet mortuum, conc. Sparnac., CXXXVIII, 554. — Ut nemo virgines aut, conc. Carisiac., id., 650. — Ut neophyti non ordinentur, conc. Nicæn., LXVII, 949. — Ut neophyti non ordinentur, conc. Laodic., id. — Ut neophyti non ordinentur, conc. Sardic., id. — Ut nequaquam episcopus de, conc. African., XCIX, 1008. — Ut neque nuper assumptus, conc. Nicæn., id., 997. — Ut ne quis benedictionem, conc. Aurelian., id., 1071. — Ut ne quis clericus, conc. Nicæn., id., 1008. — Ut nihil aliud pecus, canon. Hibern., XCVI, 1306. — Ut non exorcizent illi, conc. Laodic., LXVII, 957. — Ut non liceat clerico, conc. Chalcedon., LXXXIV, 27. — Ut non liceat clericum, conc. Septimunic., LXXII, 957. — Ut non liceat episcopo, conc. Rothomag., CXL, 570; CLXI, 382. — Ut non liceat hæreticum, conc. Carthag., LXVII, 958. — Ut non liceat in, conc. Laodic., id. — Ut non liceat in dominicis, *ibid.*, 960. — Ut non liceat preces canonicas, *ibid.*, 956. — Ut non liceat præter, *ibid.* — Ut non liceat presbytero, conc. Antioch., LVI, 795. — Ut non liceat uno tempore, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII 687. — Ut non occasione victus, canon. Hincmari.

CXXV, 801. — Ut non plures ad suscipiendum, conc. apud S. Medard., CLXI, 113. — Ut non presbyter, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 833. — Ut nostri fideles, unusquisque, conc. Marsic., CXXXVIII, 577. — Ut nostri fideles. unusquisque, conc. Confl., id., 675. — Ut Novatiani vel etiam, conc. Laodic., LXVII, 958. — Ut nulli ecclesia cujuslibet, epist. canonic., LVI, 891. — Ut nulla mulier in cubiculum, conc. Maticens., XCIX, 1040. — Ut nulli alteri per, conc. Pist , CXXXII, 544. — Ut nulli apostolicæ sedis, conc. Rom. sub Symmacho, id., 258 — Ut nulli civium Paschæ, conc. Aurelian., LXXXIV, 277; CXXX, 411; CXXXII, 356; CLXI, 266. — Ut nulli civium Paschæ, conc. Arelat., XCIX, 1025. — Ut nulli clericorum liceat, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ut nulli de servili, conc. Triburt., CXXXII, 272; CXL, 628; CLXI, 453, 1141. — Ut nulli episcopatum, conc. Arvern., LXXXIV, 297. — Ut nulli episcopi vel, conc. Carthag., LVI, 427; LXVII, 194; LXXXIV, 193; LXXXVIII, 897; CV, 878; CXXX, 334; CXXXII, 202; CXL, 690; CLXI, 214. — Ut nulli episcopo, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 826. — Ut nulli episcoporum, conc. Tarracon., LXXXIV, 511; CXXX, 422; CXXXII, 264. — Ut nulli filii concubinarum, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut nulli sacerdotum extra, epist. canonic., CXXXVIII, 444. — Ut nullum episcopus prohibeat, conc. Carthag. IV, CLXI, 205, 1090. — Ut nullus abbas decimas, conc. Rom. V, CXLVIII, 801. — Ut nullus ad angelos, conc. Laodic., LXVII, 959 — Ut nullus ad ecclesiam, *ibid.*, 958. — Ut nullus a Judæis, *ibid.*, 959. — Ut nullus a Judæis, *ibid.* — Ut nullus alienum, conc. Valletan., LXXXIV, 328. — Ut nullus alienum clericum, conc. Valent., CXXX, 432. — Ut nullus Christianus a, conc. Claromont., CLXII, 719. — Ut nullus Christianus ballare, conc. Laodic., LXVII, 959. — Ut nullus clericorum, conc. Carthag , LVI, 426; LXXXIV, 191; CXXX, 333. — Ut nullus clericorum, conc. Aurelian., LXXXIV, 279. — Ut nullus clericorum comam, conc Barcinon., id , 607. — Ut nullus clericorum, conc. Agath., CLXI, 1167. — Ut nullus clericum seu, conc. Arvern., LXXXIV, 296. — Ut nullus clericus ad judicem, conc. Marsican., CXL, 912. — Ut nullus clericus fœneret, conc. Nicæn., LXVII, 956. — Ut nullus clericus fœneret, conc. Carthag., id. — Ut nullus clericus neque laicus, conc. Matiscon., XCIX, 1055. — Ut nullus clericus sagum., *ibid.*, 1047. — Ut nullus clericus vestimenta, conc. Adrisphach., II, CXXX, 257. — Ut nullus comitum Arimannos, conc. Ravenn., CXXXVIII, 813. — Ut nullus conventus synodalis, conc. Arausic., XCIX, 996. — Ut nullus cum hæreticis, conc. Laodic., LXVII, 959. — Ut nullus cum hæreticis, *ibid.* — Ut nullus cum paganis, *ibid.* — Ut nullus de alio chrismate, conc. Lugdun., CXL, 1071. — Ut nullus de domo, conc. Carisiac , CXXXVIII, 650. — Ut nullus deinceps episcopus, conc Meldens , CXXXII, 546. — Ut nullus deinceps in, conc. Pist., CXXXVIII, 708. — Ut nullus deinceps in, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ut nullus deinceps sepulturam, *ibid.*, 717. — Ut nullus ecclesiasticorum, conc. Claromont., id., 718. — Ut nullus ecclesiasticus femina, statut. Ludovico II, CXXXVIII, 754. — Ut nullus episcoporum, conc. Arvern. II, LXXXIV, 297. — Ut nullus episcoporum se, synod. Parisiens, LXXX, 451. — Ut nullus episcoporum vel, conc. apud S. Medard., CXL, 641. — Ut nullus episcoporum vel, conc. Compend., CLXI, 268. — Ut nullus episcopus, conc. Antioch., LXVII, 950. — Ut nullus episcopus, *ibid.*, 953. — Ut nullus episcopus alienam, conc. Carthag., id , 951. — Ut nullus episcopus alium, conc. Arelat. I, LXXXIX, 240; CXXX. 377; CXL, 587; CLXI, 391. — Ut nullus episcopus aliusque, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685 — Ut nullus episcopus cathedram, conc. Carthag., LXVII, 950. — Ut nullus episcopus dimissa, *ibid.* — Ut nullus episcopus hæredes, *ibid.*, LXVII, 951. — Ut nullus episcopus plebem, *ibid.* — Ut nullus episcopus, presbyter, conc. Arvern. II, LXXXIV, 295. — Ut nullus episcopus presbyterum, conc. Rothomag., CXXXII, 558. — Ut nullus episcopus prioribus, conc. Milevit., LXVII, 953 — Ut nullus episcopus vel, conc. Nicæni, id , 952. — Ut nullus episcopus vel, conc. Sardic., id. — Ut nullus episcopus vel, conc. Antioch., id. — Ut nullus episcopus vel, conc. Carthag , id. — Ut nullus episcopus vel, conc. Hispalens., CXL, 581; CLXI, 386. — Ut nullus ex ecclesiastico, conc. Remens., CXL, 657; CLXI, 495, 1215 — Ut nullus ex laica, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 837. — Ut nullus ex laicis, conc. Arvern. II, LXXXIV, 297. — Ut nullus familiaritates, conc. Augustod., XCVI, 377. — Ut nullus fiat decanus, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut nullus habitum monachi, conc. Romano. sub S. Nicolao, CXLIII, 1316. — Ut nullus in Dominicis, conc. Venet , CXL, 1069. — Ut nullus infidelium nostrorum, conc. Tusiac., CXXXVIII, 721. — Ut nullus in psalterio, statut. Ludovici II, id., 627. — Ut nullus in omni, conc. Marsican , id., 554. — Ut nullus judicum de, synod. Parisiens., LXXX, 452. — Ut nullus judicum neque, *ibid.*, CXL, 912. — Ut nullus judex de aliis, *ibid.*, LXXX, 453. — Ut nullus judex neque, conc. Chalcedon, XCIX, 1040. — Ut nullus judex neque, conc. Lingon , CXXIV, 1107. — Ut nullus Kalendas Januarii, conc. Romano, CXXXIV, 43. — Ut nullus laicorum presbyterum, conc. Ingelh., CXXXVIII, 832. — Ut nullus laicus ad quemlibet, conc. Rom. sub Nicolao, CXLIII, 1316. — Ut nullus laicus, clericus, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut nullus missam audiat, conc. Rom. sub Nicolao, CXLIII, 1315. — Ut nullus more solito, conc. Pist., CXXXVIII, 704 — Ut nullus obligatum cuiquam, conc. Toletan. I, LXXXIV, 26. — Ut nullus omnino munera, conc. Moguntin., CXL, 693; CLXI, 216, 1092. — Ut nullus ordinetur nisi, conc. Carthag , LVI, 425; LXVII, 962; LXXXIV, 192; CXXX, 333. — Ut nullus peregrinus, conc. Antioch., LXVII, 960. — Ut nullus præsumat Deo, conc. Roman , CXXXIV, 46. — Ut nullus presbyter absque, conc. Remens., CXL, 634, 1067; CLXI, 192. — Ut nullus presbyter ad, conc. Aurelian., CX, 485; CXXXII, 204, 239; CXL, 642, 696; CLXI, 217. — Ut nullus presbyter aut, conc. Lingon , CXXXIV, 1077. — Ut nullus presbyter, capellanus, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ut nullus presbyter ineditam, conc. Leptinens., LXXXIX, 821. — Ut nullus presbyter, diaconus, epist. canonic., CXXXVIII, 443. — Ut nullus presbyter, diaconus, *ibid.*, LVI, 890; CXXXVIII, 446. — Ut nullus presbyter in, conc. Leptinens., LXXXIX, 821. — Ut nullus presbyter missam, conc. Rom. sub S. Sylvestro , CXXXII, 258. — Ut nullus presbyter præsumat, canon. Hincmari., CXXV, 775. — Ut nullus presbyter præsumat, conc. Remens., CXL, 694; CLXI, 198. — Ut nullus presbyterorum, epist. canonic., LVI, 892. — Ut nullus presbyterorum ad, canon. Hincmari., CXXV, 776. — Ut nullus presbyterorum quando, conc. Nannet., CXL, 652; CLXI, 499. — Ut nullus presbyterorum vel, conc. Tarracon., CXXXIV, 37. — Ut nullus presbyter sacra, conc. Leptinens., LXXXIX, 821. — Ut nullus presbyter uxorem, conc. Rothomag., CLXXXVIII, 921.

Ut nullus sacerdos aut, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut nullus sacerdotum, epist. canonic., LVI, 891. — Ut nullus sibi præbendam, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut nullus servilibus, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 284. — Ut nullus vivente episcopo, conc. Arvern. II, id., 297; CXL, 604; CLXI, 416. — Ut oblationes fidelium quater, conc Ingelh., CXXXVIII. 832. — Ut omnes Ecclesiæ ab, conc. Carthag , LXVII, 961. — Ut omnes maximam curam, conc. Lingon., CXXIV, 1106. — Ut omnes nostri fideles, conc. Pist., CXXXVIII, 732. — Ut omnes nostri fideles, conc. Carisiac., id., 780. — Ut omnes presbyteri ante, conc. Autissiod., LXXII. 963. — Ut omnes qui fidelitatem, conc. Tusiac., CXXXVIII, 721. — Ut omnes qui firmitatem, conc. Confl., id., 676. — Ut omnes servi vel, conc. Carthag., LXVII, 959. — Ut omnibus denuntietur qualiter, conc. Silvac., CXXXVIII, 603. — Ut omni Dominica die, canon. Hincmari, CXXV, 774 — Ut omnimodis diligentissima, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 753. — Ut omnis Christianus procuret, conc. Roman. V, CXLVIII, 802. — Ut omnis clericus ad, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ut omnis controversia quæ, conc. Moguntin., CXXXVIII, 584. — Ut omnis controversia quæ, conc. Ilerdens., CXL., 782; CLXI, 668, 1302. — Ut omnis decimatio ab, conc. Ravenn., CXXXVIII, 813. — Ut omnis decimatio in, conc. Augustod., id , 836. — Ut omnis homo, tam, conc. Narbonn., LXXXIV, 611 — Ut omnis presbyter habeat, conc. Turonens , CXXXII, 205; CXL, 754, 1075. — Ut omnis presbyter omnibus, conc. Remens., CXXXII, 242; CXL, 657; CLXI, 482. — Ut omnis presbyter thuribulum, canon. Hincmari, CXXV, 774. — Ut omnium præteritorum malorum, conc Confl , CXXXVIII, 671. — Ut omnium præteritorum malorum, conc. Marsican., id., 576. — Ut ordinatis episcopis, conc. Carthag., LVI, 421. — Ut ordinis ecclesiastici presbyteri, conc. Matiscon., XCIX, 1043. — Ut pactum quod a beatæ, conc. Ravenn., CXXXVIII, 811 Ut pagenses Franci qui, conc. Pist., id , 710. — Ut parentes filios suos, conc. Arelat., CXXXII, 243. — Ut parochiarii clerici, conc. Aurelian., CXL, 632; CLXI, 498. — Ut paschali hebdomada festive, conc. Ingelh , CXXXVIII, 832. — Ut pastus imperatoris ab, conc. Ravenn., id., 813. — Ut patrimonia seu suburbana, *ibid.*, 811. — Ut Paulliani baptizentur, conc. Nicæn , LXVII, 958. — Ut Paulianistæ et qui, *ibid.*, XCIX, 1066. — Ut pax Dei, quæ vulgo, conc. Juliobon , CXLIX. 1224. — Ut pax et disciplina, synod. Parisiens., LXXX, 453. — Ut peregrino episcopo locus, conc. Arelat. I, CXXX, 378. — Ut per

laicos nullo, conc. Rom. sub Nicolao, CXLIII, 1316. — Ut per Simoniacam hæresim, *ibid.* — Ut per singulas civitates, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 622. — Ut per singulas provincias, conc. Chalced., XCIX, 995. — Ut pervasores rerum ecclesiasticarum, conc. Meldens., CXXXII, 539; CXL, 893; CLXI, 849. — Ut plebes Ecclesiæ nullatenus, conc. Ravenn., CXXXVIII, 814. — Ut plus non mittantur, conc. Leptin., LXXXIX, 822. — Ut pœnitens, ostensis necessariis, conc. Lingon., CXXIV, 1078. — Ut pœnitentes epulis non, conc. Barcinon. I, CXXXIV, 607. — Ut pœnitentes conjugatis ex, conc. Arelat., CXL, 1006. — Ut pœnitentia super homicidiis, conc. Triburt., CXXXII, 287. — Ut pœnitentes inscii litterarum, synod. Hilarii, LXXXIV, 26. — Ut pœnitentibus secundum differentiam, conc. Carthag., LVI, 427; LXVII, 195; LXXXIV, 193; LXXVIII, 872; CV, 679; CXXX, 331; CXL, 987; CLXI, 857.

Ut populus ad celebrandam, conc. Arelat., CXL, 1070. — Ut populus admoneatur ut, conc. Rothom., CXXXII, 356; CXL, 666; CLXI, 508. — Ut post duas hebdomadas, conc. Laodic., LXVII, 960 — Ut post evangelium finito, conc. Rothomag., CXL, 1073. — Ut post nos cum, conc. Carisiac., CXXXVIII, 778 — Ut postquam de capitulo, statut. Ludovici II, id., 757. — Ut præcepta inlicita de, conc. Bellovac., id., 546. — Ut præcepta quæ avus, *ibid.*, 546. — Ut prægnantes mulieres baptizentur, conc. Neocæs., LXVII, 960. — Ut præter conscientiam episcopi, conc. Gangr., id., 951. — Ut præter Scripturas canonicas, conc. Carthag., LVI, 428, 871; LXVII, 960. — Ut præter Scripturas canonicas, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut precariæ de quinquennio, conc. Meldens., CXXXII, 262. — Ut precariæ de quinquennio, conc. Bellovac., CXL, 706; CLXI, 253 — Ut precariæ et commutationes, conc. Meldens., CXXXII, 262 — Ut precariæ et commutationes, conc. Sparnac., CXXXVIII, 548. — Ut precariæ et commutationes, conc. Bellovac., CXL, 706; CLXI, 252. — Ut preces et præfationes, conc. African., CXL, 1071.

Ut presbyter ante triginta, conc. Neocæs., LXVII, 954. — Ut presbyter formatas dare, conc. Antiocn., *ibid.* — Ut presbyteri abstinentes, conc. Ancyrit., *ibid.* — Ut presbyteri alterius regionis, conc. Neocæs., id., 955. — Ut presbyteri a turpibus, conc Aurelian., CXL, 647; CLXI, 489. — Ut presbyteri bene vivere, conc. Leptin., LXXXIX, 821. — Ut presbyteri civitates, conc. Ancyrit., LXVII, 954. — Ut presbyter in cœna, conc. Meldens., CXL, 741. — Ut presbyter inconsulto episcopo, conc. Carthag., LXVII, 954; LXXXIV, 193; CXXX, 334. — Ut presbyter inconsulto episcopo, *ibid* , LXVII, 954; CXXX, 354; CLXI, 857. — Ut presbyter in convivio, conc. Neocæsar., LXVII, 954. — Ut presbyteri non vadant, conc. Triburt., CXXXII, 257; CXL, 768; CXLI, 734; CXXXVII, 1069. — Ut presbyteri nulla tenus, conc. Meldens., CXXXII, 208; CXL, 644; CLXI, 487. — Ut presbyteri parochianis suis, conc. Pist., CXXXVIII, 734. — Ut presbyteri per plebes, conc. Rhemens., CXL, 695; CXLI, 216. — Ut presbyteri plebibus annuntient, conc. Nicæn., CXXXII, 265. — Ut presbyteri plebibus annuntient, conc. Aurelian., CXL, 885; CLXI, 272, 1125. — Ut presbyteri privatim fidelibus, conc. Regiens., CXXX, 389; CXL, 641, 1069. — Ut presbyteri qui in, conc. Lingon., CXXIV, 1104. — Ut presbyteri qui in, conc. Rom sub Eugenio II, XCVII, 688. — Ut presbyteri qui prope, conc. Tolos., CXXXVIII, 532. — Ut presbyteri rem Ecclesiæ conc. Ancyrit., LXVII, 954. — Ut presbyteri rem Ecclesiæ conc. Hippon., *ibid.* — Ut presbyteri sine conscientia, conc. Arelat. I, CXXX, 378. — Ut presbyteri sine sacro, conc. Leptin., LXXXIX, 821. — Ut presbyteri sub sigillo, *ibid.*, 821. — Ut presbyteri vel quilibet, conc. Meldens., CXXXII, 275. — Ut presbyter non consulto, conc. Carthag., LVI, 428; LXXXIV, 193; CXXXII, 253; CXL, 999. — Ut presbyter ordinatus, conc. Neocæsar., LXVII, 954. — Ut presbyter presbyterum, diaconum, conc. Arelat., XCIX, 1018. — Ut presbyter qui immolavit, conc Ancyrit., LXVII, 954. — Ut presbyter qui reatum, conc. Carthag., *ibid.* — Ut presbyter qui sanctum, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Ut presbyter semper Eucharistiam, conc. Wormal., CXL, 754; CXLI, 1079. — Ut presbyter si uxorem, conc. Neocæs., LXVII, 954. — Ut presbyter vel diaconus, conc. Antioch., id., 955. — Ut presbyter vel diaconus, *ibid.* — Ut presbyter vel diaconus, *ibid.* — Ut presbyter vel diaconus, conc. Carthag., *ibid.* — Ut presbyter vel diaconus, conc. Toletan., CXXXII, 223. — Ut primæ sedis episcopus, conc. Carthag., LVI, 426; LXVII, 194, 954; LXXXIV, 192; LXXXVIII, 928; CXXX, 334; CXL, 550. — Ut primates diversarum provinciarum, *ibid.*, LXVII, 951. — Ut privilegium sanctæ Romanæ, conc. Ravenn., CXXXVIII, 811. — Ut pro loco sepulturæ, canon. Hincmari. CXXV, 794. — Ut propter causas ecclesiasticas, conc. Carthag., LVI, 422. — Ut psalmus quinquagesimus ante, conc. Barcinon. I, LXXXIV, 607. — Ut pueri ante quatuordecim, conc. Aurelian , CXL., 1084 — Ut quæcunque Ecclesiæ Donatistarum, conc. Carthag , LXVII, 959. — Ut quæ sunt ecclesiastica, conc. Antioch , LVI, 860. — Ut quando de infantibus, conc. Carthag., LXVII. 959. — Ut quando missi nostri, conc. Silvac., CXXXVIII, 603. — Ut quando presbyteri per, canon. Hincmari, 125, 777. — Ut quatuordecim dies omnes, conc. Salegunst., CXL, 1059; CLXI, 894. — Ut quia apud Carthaginem, conc. Carthag., XI, 1201; XLIII, 814. — Ut qui adulterium commiserint, conc. Ancyrit., LXVII, 957. — Ut quia firmitas amicitiæ, conc. Furonens., CXXXVIII, 785. — Ut qui aliquibus sceleribus, conc. Carthag., LXVII, 959. — Ut qui aliquibus sceleribus, conc. Thenit., *ibid.* — Ut quia per tres, conc. Pist., CXXXVIII, 708. — Ut quia quidem presbyteri, canon. Hincmari, CXXV, 794. — Ut quia regia nostra, conc. Pist., CXXXVIII. 733. — Ut qui ariolantur, conc. Ancyrit., LXVII, 957. — Ut quia sicut audivimus, conc. Tusiac , CXXXVIII, 723. — Ut qui casu homicidium, conc. Ancyrit., LXVII. 957. — Ut qui cum excommunicatis, conc. Lingon., CXXIV, 1102. — Ut quicunque concupiscentiam, conc. Neocæsar., LXVII, 957. — Ut quicunque continentiæ causa, conc. Gangr., id., 958. — Ut quicunque convertuntur, conc. Laodic., *ibid.* — Ut quicunque dici Adam, conc. Carthag., id , 217. — Ut quicunque episcopus ab, *ibid.*, 932. — Ut quicunque episcopus ex, *ibid* , 959. — Ut quicunque ex clero, conc. Sparnac., CXXXVIII, 550. — Ut quicunque laicus ad, conc. Suffetulan., LXVII, 949. — Ut quicumque martyrum memorias, conc. Gangr., id., 958. — Ut quicumque non communicantes, conc. Antioch., *ibid.* — Ut quicunque post diversa, conc. Laodic., *ibid.* — Ut quicunque virginitatem, conc. Ancyrit., id., 957. — Ut qui domum Dei, conc. Gangr , id., 958. — Ut qui fidelitatem nobis, conc. Tusiac., CXXXVIII, 721. — Ut qui in ægritudine, conc. Neocæsar., LXVII, 954. — Ut qui in ægritudine, conc. Laodic., id., 959. — Ut quilibet episcopus sit, canon. Edgardi, CXXXVIII, 505.

Ut qui manducantem carnes, conc. Gangr. LXVII, 957. — Ut qui metu persecutionis, conc. Sardic., id., 930. — Ut qui nuptias condemnat, conc. Gangr., id., 958. — Ut qui parvuli apud, conc. Carthag , id., 959. — Ut qui post baptismum, conc. Zellens., id., 949. — Ut qui sanus corpore. conc. Gangr., id., 958. — Ut quisquis episcoporum, conc. Carthag., LVI, 422. — Ut quisquis episcopus talem, conc. Maldens , CLXI. 383. CXXXII, 192. CXL, 371 — Ut quisquis presbyter qui, conc. Nannet., CXL, 636. CLXI, 481, — Ut qui unum crimen, conc. Carthag., LXVII, 959. — Ut qui voluntarie homicidium, conc. Ancyrit., id. 957. — Ut quoniam in quibusdam, conc. Pist., CXXXVIII, 712. — Ut quorumdam episcoporum, conc. Meldens., CXXXII, 193. — Ut quoties divinum judicium, conc. Ticin., CXXXVIII, 766. — Ut rapinæ et deprædationes, conc. Marsic. Id., 334. — Ut rapina quæ retro est, conc. Broilen. id , 791. — Ut rebus ecclesiasticis, conc. Antioch , LXVII, 951. — Ut regales justitiæ cum, conc. Carisiac., CXXXVIII, 650. — Ut regia magnificentia, conc. Sparnac., id., 549. — Ut regum filii legitimam, conc. Marsican., id., 354. — Ut regia magnificentia, conc. Meldens., CXXXII, 192. — Ut res ecclesiarum in, conc. Furon., CXXXVIII, 786 — Ut res ecclesiasticas tam, conc. Ticin., id , 765. — Ut res episcopi non sint, conc. Antioch., LXVII. 951. — Ut Sabbatis evangelia, conc. Laodic., id., 960. — Ut Sabbato sancto protrahatur, conc. Claromont., CLXII, 719. — Ut sacerdos non aliquo ludo, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Ut sacerdos pœnitentiam imploranti, conc. Carthag., LVI, 882; LXVII, 952; LXXXIV, 205; XCIX, 1069. CXXX, 347. CXXXII, 253. CXL, 987. CLXI, 858. — Ut sacerdotes admoneant populum, conc. Aurelian., CXL, 659. CLXI, 484. — Ut sacerdotes fœnoris aliquid, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Ut sacerdotum omnium et, statut. Widonis., CXXXVIII, 799. — Ut sacramenta altaris nonnisi, conc. Carthag., LXVII, 194 LXXXIV, 192; LXXXVIII, 928; CXXX, 334; CXXXII, 224, — Ut sæcularia negoria ultra, conc. Forojul., XCIX, 297. — Ut sanctæ oblationes ad, conc Laodic., LXVII. 960. — Ut sancta Romana ecclesia, conc. Ticin. CXXXVIII, 764. — Ut scenicis vel apostaticis, conc. Carthag., LVI, 428. LXVII, 958. LXXXIV, 193. CXXX, 334. — Ut scriptoribus publicis nullatenus, conc. Ravenn , CXXXVIII, 813. — Ut scrutinium et omnem, canon. Hincmari., CXXV, 773. — Ut secundum canonicam auctoritatem, conc. Parisiens., CLXI, 238 — Ut secundum formam canonum, canon. Lingon., CXXIV, 1079. — Ut semel in anno,

conc. Tolosan, CXXXVIII, 533. — Ut semper fuit jejunium, conc. Claromont, CLXII, 719. — Ut servi ecclesiæ vel, conc. Toletan. III, LXXXIV, 28. — Ut servum qui libertatem, conc. Arven. II, id., 296. — Ut si abbates vel abbatissæ, conc. Pist., CXXXVIII, 734. — Ut si a judicibus, conc. Thenit, LXVII, 953. — Ut si aliquis homo, conc. Pist., CXXXVIII, 705. — Ut si aliqui susurrones, conc. Furon., id., 786. — Ut si appellaverit in cathedra, conc Sardic., LXVII, 953. — Ut sic simul conjuncti, conc. Marsican., CXXXVIII, 578. — Ut sic simul conjuncti, conc. Confl., id., 673. — Ut si cui sacerdoti, Epist. canonic., LVI, 891; CXXXVIII, 445. — Ut si cui sacerdoti, capitul. Riculfi., CXXXIV, 36. — Ut sicut in capitulis, conc. Carisiac., CXXXVIII, 750. — Ut sicut nostri infideles, conc. Tusiac., id., 721. — Ut si de accusato, conc. Antioch., LXVII, 952. — Ut si duo episcopi, conc. Sardic., id. — Ut si ego vobis, conc. Furon., CXXXVIII, 785. — Ut si episcopi suis, conc. Pist., id., 733. — Ut si episcopi suis, *ibid.* — Ut si in cujuscunque, conc. Furon., id., 785. — Ut si infidelis nostri, conc. Tusiac., id., 723 — Ut similiter ad regem, conc. Marsican., id., 355. — Ut si missi nostri, conc. Tusiac., id., 724. — Ut si necessitas alicui, conc. Valent., id., 599. — Ut singulæ plebes archipresbyterum, conc. Ravenn., id., 814. — Ut singulis annis unusquisque, conc. Hispalens., CXL, 370; CLXI. 382. — Ut singulis eorum fidelibus, conc. Marsican., CXXXVIII, 354. — Ut si possit fieri, conc. Triburt., CXXXII, 217. — Ut si pro vivo, canon. Hibern., XCVI, 1293. — Ut si qua in ipsos, conc. Triburt., CXXXII, 292. — Ut si qua mulier, conc Gangr., LXVII, 958. — Ut si qua mulier, *ibid.*, — Ut si quando presbyter, conc. Carthag., CX, 480. — Ut si quilibet presbyterorum, canon. Hincmari., CXXV, 778. — Ut si quilibet præsbyterorum, conc. Nannet., CXXXII, 367; CXL, 722; CLXI, 260. — Ut si quis clericus, canon. apost., CXL, 648 CLXI, 490. — Ut si quis clericus, conc. Chalcedon., id., 1144. — Ut si quis episcopus, conc. Antioch., LXVII, 952. — Ut si quis episcopus in, conc. Arausic., CXL, 605. CLXI, 418. — Ut si quis judaicæ, conc. Aurelian., CIV, 85. — Ut si quis post hunc, conc. Broilem., CXXXVIII, 792. — Ut si quis quemlibet, conc. Carthag., CXL, 895; CLXI, 902. — Ut si vos contra, conc. Bellovac., CXXXVIII, 546. — Ut sobrietatem sacerdotes, conc. Cabillon., CXL, 890; CLXI, 816. — Ut soli ecclesiæ Carthaginis, conc. Carthag., LXVII, 961. — Ut sponsatæ puellæ, conc. Ancyrit., id. 957. — Ut stipendia clericorum, conc. Agath., LXXXIV, 28. — Ut subdiaconus non, conc. Laodic., LXVII, 955 — Ut superbi clerici arceantur, conc. Carthag., id., 956. Ut synodus quæ vestris, conc. Ravenn., CXXXVIII, 811. — Ut tales a vobis, conc. Carisiac., id., 773 — Ut tanta Domino cooperante, conc. Marsican., id., 577. — Ut tantæ impietates pro, conc. Ravenn, id., 811. — Ut tanta inter nos, conc Confl., id., 671. — Ut tempore quo evangelium, conc. Rothomag., CXXXII, 228; CXL, 722; CLXI. 260. — Ut ubicunque census novus, synod Parisiens., LXXX, 452. — Ut ubicunque facultas rerum, conc. Triburt., CLXXXVII, 995. — Ut ubicunque fugerint illuc, conc. Valent., CXXXVIII, 399. — Ut ubi missatici simul, *ibid.* — Ut ubi quis ordinatur, conc. Arelat., LXXXIV, 28. — Ut unaquæque mulier quando, conc. Autissiod., LXXII, 766. — Ut una sit in sacramentis, conc. Maradian., LXVII. 960. — Ut unicuique ecclesiæ mansus, conc. Hispalens., CLXI, 237. — Ut unum modicum frumenti, conc. Tolosan. CXXXVIII, 531. — Ut unus episcopus episcopum, conc. Zellens., LXVII, 949. — Ut unus presbyter duobus, conc. Rathomag., CLXXXVIII, 921.

Ut unusquisque comes in comitatu, conc. Carisiac., CXXXVIII, 749. — Ut unusquisque comes in suo, *ibid.*, 748. — Ut unusquisque episcopus in, conc. Leptinens., LXXXIX, 822 — Ut unusquisque episcopus in, conc. Mogunt., CXL, 804; CLXI. 563. — Ut unusquisque episcopus in sua, conc. Leptinens., LXXXIX, 821. — Ut unusquisque fideliter suum, conc. Marsican., CXXXVIII, 577. — Ut unusquisque fideliter suum, conc. Confl., id., 671. — Ut unusquisque missus in, conc. Silvac., id., 604. — Ut unusquisque missus in, conc. Confl., id., 680 — Ut unusquisque presbyter a, conc. Leptinens., LXXXIX, 822. — Ut unusquisque presbyter capitula, conc. Mogunt., CXL, 1003; CLXI, 885. — Ut unusquisque presbyter ecclesiæ, conc. Rhemens., id., 1091. — Ut unusquisque presbyter, conc. Carisiac., CXXXVIII, 650. — Ut unusquisque presbyterorum, canon. Hincmari., CXXV, 773. — Ut unusquisque presbyter per, conc. Moguntin., CXL, 651. — Ut unusquisque presbyter qui, conc. Nannet., id 1068 — Ut unusquisque presbyter res, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 755. — Ut unusquisque presbyter res, conc. Carthag., CXL, 696; CLXI, 1092. — Ut unusquisque sacerdos maximum, canon. Hincmari, CXXV, 793. — Ut venientes a Novatianis, conc. Telens., LVI, 728; LXVII, 958; LXXXIV, 237. — Ut vera sit gratia, syn. Palæstin., LVI, 499. — Ut vicarii episcoporum, conc. Antioch., LXVII, 956 — Ut viduæ adolescentes quæ, conc. Carthag. IV, CXXX, 348; CLXI, 654. — Ut viduæ in deliciis, conc. Aquisgran., id., 558. — Ut viduitatis servandæ professione, conc. Auraic., CXXX. 394. — Ut virgines non velentur, conc. African., CXXXII, 318. — Ut virgines non velentur, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 629. — Ut virgines sacræ cum, conc. Carthag., LVI, 426; LXVII, 195; LXXXIV, 193; LXXXVIII, 929; CXXX, 334; CXL, 807; CLXI, 566 — Ut virginitatem profitentes, conc. Ancyrit., LXXXIV, 25. — Ut viri cum mulieribus, conc. Leptin., LXXXIX, 822. — Uxoris adulteræ vir laicus, conc. Neocæsar., LXXXIV, 25.

V

Væ his qui faciunt, conc. Toletan. XIII, LXXXIV, 494. — Variam et diversam, conc. Constantinop. IV, CXXXIX, 153. — Vasa quibus sacrosancta, conc. Triburtin., CXL, 721; CLXI, 262; CLXXXVII, 1719. — Vaticinatores qui se futura, conc. Arelat., CXL, 836; CLXI, 757. — Venerabiles imagines christiani, conc. Nicæn. II, CLXXXVII, 1790. — Veniemus nunc ad ultimam, conc. Vernens., CXIX, 617; CXXXVIII, 542. — Veniendum est autem ad, conc. Atrebat., CXLII, 1291. — Venientes etiam diebus, conc. Carthag. IV, CXXX, 348. — Venit ad aures sanctæ, conc. Chalcedon., LVI, 860; LXXXVIII, 905. — Venit ad nos quod, *ibid.*, LVI, 859. — Venit ad nostras aures, *ibid.*, 860. — Venit ad sanctam synodum, *ibid.*, 857. — Venit et hoc nunc, conc. Constantinop. IV, CXXIX, 160. — Ventilata est ratio octo, conc. Mogunt., CXL, 1003; CLXI, 885. — Veraciter nosse debetis et, capitul. Theodulfi, CXXXIV, 27. — Veraciter quidem credendum est, conc. Rom., CXIX, 795. — Veritas sapienti nitet, canon. Hibern., XCVI, 1289. — Verum ne quis pœnitentiam, conc. Atrebat., CXLII, 1298. — Verum quia præfatus Leo, conc. Pontigniac., CXXIV, 1126; CXXXVIII, 771. — Verum quoniam falsæ justitiæ, conc. Atrebat., CXLII, 1309. — Verum ut ad nos, conc. Vernens., CIX, 613; CXXXVIII, 540. — Vestimenta autem habeant, conc. Benevent., id., 727. — Vestimenta igitur ecclesiastica, capitul. Attonis., CXXXIV, 31 — Vestræ igitur majestati non, conc. Ravenn., CXXXVIII, 811. — Veteri et novo testamento, conc. Constantinop. IV, CXXIX, 154. — Vetuit omnino sancta synodus, conc. Nicæn., LXVII, 42. — Vetus et canonica lex, *ibid.*, LVI, 763. — Vetus testamentum partim in, conc. Rom. I, CXLVIII, 765 — Vicarii autem episcoporum quos, conc. Neocæsar., LVI, 446. — Vicariis episcoporum quos Græci, conc. Ancyrit., id., 438; LXXXIV, 106; CXXX, 264. — Vicariis episcoporum quos Græci, conc. Aurelian., XCIX, 1006. — Vicariis vero episcoporum qui, conc. Antioch, LVI, 708; XCIX, 1011. — Videlicet si se de omnibus, conc. Metens., CXXXVIII, 654. — Videmus crebro in ecclesiis, capitul. Theodulfi, CXXXIV, 32. — Vidimus quosdam et flevimus, conc. Toletan. XII, LXXXIV, 472; CXXX, 554. — Viduæ adolescentes quæ, conc. Carthag., LVI, 884; LXXXIV, 207; XCVI, 1303. — Viduæ adolescentes quæ, canon Hibern., *ibid.* — Viduæ cum priusquam continentiam, conc. Arelat., CLXXXVII, 1387. — Viduæ quæ ecclesiæ stipendio, canon. Hibern., XCVI, 1303. — Viduæ quæ spontanea voluntate, conc. Triburt., CXXXII, 318. — Viduæ quæ spontanea voluntate, conc. Aurelian., CXL, 798; CLXI, 557; CLXXXVII, 1379. — Viduæ quæ stipendio ecclesiæ, conc. Carthag., LVI, 889; LXXXIV, 207; CXXX, 348; CXXXII, 395; CLXI, 654; CLXXXVII, 396. — Viduæ si priusquam continentiam, conc. Toletan. CLXI, 588. — Viduæ vel sanctimoniales, conc. Carthag., LVI, 889; LXXXIV, 201; CXXX, 344. — Vidua quæ sanctæ religionis, conc. Tolet. X, CLXXXVII, 1103. — Vidua quidem quæ sacrum, conc African., CXXXII, 381. — Viduarum consecrationem quæ, conc. Epaunens., XCIX, 1056. — Viduas autem velare pontificum, conc. Triburt., CXXXII, 381; CLXI, 557. — Viduas autem velare pontificum, conc. Mogunt., CXL, 798; CLXXXVIII, 318. — Viduas autem velare pontificum, conc. Bracar., CLXI, 1177; CLXXXVII, 1376. — Viduas quæ ab altari, conc. Aurelian., CLXI, 1177; CLXXVIII, 319 — Viduitatis servandæ professionem, conc. Arausican., LXXXIV, 270; XCIX, 1056; CXXXII, 380, 395; CXL, 800; CLXI, 559, 1177; CLXXVIII, 319; CLXXVII, 1386. — Vicesimo admonendi sunt ut, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 626. — Vicesimo primo ut sciant, *ibid.*, 627. — Vicesimo secundo admonendi sunt, *ibid.*, 628. — Vicesimo tertio admonendi sunt, *ibid.* — Vicesimo quarto ut horas, *ibid.* — Vicesimo quinto ut plebibus, *ibid.* — Vigilanti vero mente

pensandum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 498. — Viginti et uno die, conc. Cæsarog., LXXXIV, 316; CXXX, 425. — Violatio ecclesiæ et atrii, conc. Juliobon., CXLIX, 1327; CLXXXVII, 383. — Virginem quæ se Deo, conc. Chalcedon., LXVII, 90; LXXXIV, 303; LXXXVIII, 880; XCIX, 1055; CV, 889; CXL, 797; CLXI, 555. — Virginem quæ se Deo, conc. Triburt. CLXXXVII, 1378. — Virginem quæ semet devovit, conc. Chalcedon., LVI, 859. — Virgines quæ sese ante duodecim, conc. Triburt., CXXXII, 318; CXL, 794; CLXI, 1175; CLXXXVIII, 317; CLXI; 555. — Virgines quæ sese Deo, conc. Eliberit., CXXX, 415; CLXXXVII, 1382. — Virgines quæ virginitatem, *ibid.*, LXXXIV, 303.; CX, 489; CXXX, 415; CXXXII, 312, CXL, 817; CLXI, 617. — Virgines sacræ cum parentum, conc. Carthag., XCIX, 1056. — Virgines sacræ si pro, conc. Triburt., CXL, 796; CLXI, 554; CLXXXVII, 1108. — Virginibus sacris se quosdam, *ibid*, 1378. — Virgo quæ voverit Deo, syn. episcop. sub S. Patricio, LIII 825. — Viris ad feminas horis, conc. Epaun., XCIX, 1054. — Vir qui religiosis feminis, conc. Carthag., LVI, 884; LXXXIV, 207; XCIX, 1054. — Vir si duxerit uxorem, conc. Triburt., CXL, 821; CLXI, 622, 1275. — Vir si nupserit duabus, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Vir sive mulier in, *ibid.*, 1288. — Visitet ex amore Dei, canon. Edgardi, CXXXVIII, 511. — Visum est nobis ut omnibus, conc. Cabillon., CXL. 1071. — Visum præterea nobis est, *ibid.*, 686; CLXI. 212; CLXXXVII, 1730. — Vobis qui sacerdotio Domini, conc. Rengiens., CII, 1095. — Vobis vero comitibus dicimus, conc. Carisiac, CXXXVIII. 646. — Volumus atque præcipimus, conc. Lingon., CXXIV, 1086. — Volumus autem ut si, conc. Vernens., CXXXVIII, 796. — Volumus et expresse comitibus, conc. Pist., id., 701. — Volumus etiam et expresse, conc. Carisiac., id., 782. — Volumus etiam ut omnis, conc. Northumb., id., 524. — Volumus etiam ut unusquisque, conc. Marsican., id., 556. — Volumus igitur episcopatum, *ibid.*, XCIX, 1048. — Volumus itaque ut palatum, conc. Vernens., CXXXVIII. 791. — Volumus omnes scire quod, conc. Lingon., CXXIV, 1087. — Volumus omnibus comitibus, *ibid.*, 1076. — Volumus præterea atque sancimus, statut. Widonis, CXXXVIII, 803. — Volumus ut decimæ quæ, conc. Mogunt., CXII, 1568; CXXXVIII, 582. — Volumus ut hi qui merito, conc. Furon., id., 788. — Volumus ut omnis inquisitio, statut. Ludovici II, id, 759. — Volumus ut presbyteri et, conc. Vernens., id., 798. — Volumus ut quidquid ecclesiæ, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 495. — Volumus ut sacramenta cito, conc. Lingon., CXXIV, 1101. — Volumus ut secundum capitulare, conc. Carisiac., CXXXVIII, 750. — Volumus ut secundum capitulare, *ibid.* — Volumus ut secundum capitulare, *ibid.*, 751. — Volumus ut sicut in, conc. Pist., id., 717. — Volumus ut unusquisque, conc. Ticin. II, id., 617. — Volumus vos scire quia, conc. S. Quintin., id., 651. — Volumus vos scire quia, conc. Pist., id, 736. — Volumus vos scire quod, conc. S. Quintin., id., 649. — Vos autem alii sed, conc. Pist., id, 718. — Vos scitis et multis, conc. Metens., id., 737. — Vos scitis qualiter nepos, conc. Tusiac., id., 720. — Vos scitis quid in isto, conc. Confl., id., 674.

CXVII.

INDEX BULLARUM, EPISTOLARUM, DECRETORUM,

STATUTORUM, DECISIONUM, REGULARUM ET ALIORUM SCRIPTORUM AD REGIMEN ECCLESIÆ SPECTANTIUM,

A SUMMIS PONTIFICIBUS EMISSORUM, ORDINE AUCTORUM ALPHABETICO DISPOSITUS,

ET BREVEM UNIUSCUJUSLIBET BULLÆ VEL SCRIPTI REFERENS ANALYSIM.

—

NOTA. *Tomi LXVII, CXXX et CLXXXVII continentes,* I. *Dionysii Exigui canonum,* II. *Gratiani decretorum, et* III. *Isidori Mercatoris decretalium summorum pontificum collectionem, pro indicis modo, eorum numero, materiarum permistione et aliis de causis hic ad analysim et ad specialem indicationem adduci non possunt; ideo ad prædictos tomos recurrat lector; attamen sciat quod frequentius quæ in illis inveniet eadem inveniet in quoque Patre in suo volumine denominato De eadem re restant adhuc Fulgentii Ferrandi Breviatio canonum et Crisconii Africani episcopi Breviarium canonicum LXXXVIII* 818 et 831.

ADRIANUS I, papa, LI. Epistola ad Carolum regem, ut concedat quosdam episcopos ad proprias sedes remeare, XCVIII, 289. — De regimine usurpato quarumdam Æmiliæ civitatum, ut ipsi restituatur, XCVIII, 283. — De donatione sibi promissa a rege quantocius tradenda, XCVIII, 286. — De jubilatione triumphorum sanctæ Dei Ecclesiæ, XCVIII, 288, 291. — Ut quidam dux invasor ditionum sanctæ Sedis expellatur, XCVIII, 295. — Ut rejiciantur procul et refrenentur raptores ducatus Spoletani, XCVIII, 297. — Enuntiat conspirationem malevolorum contra Romam et Italiam, XCVIII, 300. — Ut ipse rex properet ad limina Sancti Petri, juxta promissum, XCVIII, 302. — Promittit se suscepturum de sacro baptismatis fonte filium recens natum, XCVIII, 304. — De quorumdam agendi modo in quo jus gentium violatur, XCVIII, 311. — Quod falso sacerdotes Romani incontinentiæ accusantur, XCVIII, 317. — Preces præscribuntur pro salute regis bellum Sarracenis inferente, XCVIII, 315. — Increpat venundationem mancipiorum a Longobardis factam genti Sarracenorum, XCVIII, 317. — De Mauricio episcopo quod Histrienses ei oculos eruissent, XCVIII, 320. — Quod Neopolitani cum Græcis civitatem Terracinensem invasissent, XCVIII, 321. — Petit quantocius advehi Romam ligna pro reficiendo tecto in basilica Sancti Petri, XCVIII, 325. — De territorio Savinensi, quemadmodum rex Sancto Petro fuerat pollicitus, quod in integro contradere juberet, XCVII, 328.

Epistola ad Egilam episcopum in Hispania, pro jejunio VI feriæ et Sabbati, XCVIII, 333. — De paschali festivitate, prædestinatione hominis sive ad bonum, sive ad malum, de coinquinatione in cibo et potu et aliis erroribus, de libertate arbitrii et aliis capitulis contra fidem catholicam ortis, XCVIII, 336.

Epistola ad Carolum regem, patrimonium Sabnense, Sanctæ Sedis jure antiquo comprobato et commendat et rogat ut Sancta Sedes hanc possessionem ineat, XCVIII, 346. — Ad Eumdem, in qua continetur de sacratione Petri episcopi et de territerio Sabinensi, XCVIII, 348. — Sabinensi de territorio, prout integrum traditum fuit Sancto Petro, recuperando, XCVIII, 352. — Benevolis nuntiis in gratiam protectionis Ecclesiæ, per gratum animum regi gratias refert, XCVIII, 354. — In qua continetur de fide vel dilectione quam erga beatum Petrum pollicitus est, ut inconcussa ut insolubilis permaneat, et nulla callida versutia ab apostolico amore ejus animus disjungi possit, XCVIII, 356 — Ut innocens quidam abbas falso accusatus clementer ab eo suscipiatur, XCVIII, 359. — Quod ex concessione ipsius regis, causam noverit de quorumdam abbatum lite. et reos invenerit ipsos accusantes et litem moventes, XCVIII, 361.

Epistola ad episcopos vel presbyteros, ut non militarem induerent militiam, sed spiritualem, hoc est ut vacarent jejuniis et orationibus, et de aliarum rerum prohibitione quæ a pravis hominibus perpetrantur, XCVIII, 365.

Epistola ad Carolum regem, ne permittat monasterium Sancti Hilarii et alia in Alpibus sita pro peregrinis hospitio accipiendis, ab ullo sinat invadi vel inquietari, XCVII, 369. — Illi concedit marmora quæ expostulavit e civitate Ravennatensi sibi extrahenda, XCVIII. 371.

Epistola ad episcopos Hispanos, de hæresi vel blasphemia quæ Filium Dei adoptivum nominat; de paschali festivitate, de sanguine pecudum, et suillo, et sanguine suffocato, circa quæ inordinate errabatur; de prædestinatione, libero arbitrio, de monogamia et aliis multis de quibus reprehenduntur ex sanctorum Patrum traditionibus pravi homines qui talia prædicabant, XCVIII, 373.

Epist. ad Carolum regem, in qua continetur de Venetiis vel Veneticis, ut de Ravenna seu Pentapoli expellerentur; et de duce qui possessiones Ecclesiæ Ravennatis violenter invasisset, XCVIII, 386. — De Saxonibus illius opera feliciter conversis, et de litaniis, jejuniis et orationibus institutis ad gratias Deo agendas de tantis beneficiis, XCVIII, 307. — Quod Saxones ad paganismum reversi, si convertantur, fadmittendi essent et pœnitentia illis indicenda esset ex prudentia episcopi, XCVIII, 390. — Eum orat ut fines Populonienses et Rosellenses sanctæ Sedi integre traditos et civitates ducatus Beneventani, juxta ejus donationem nuperrime factam, sibi tradi jubeat, XCVIII, 396. — Orat ut suos missos redire prohibeat ante traditas Campaniæ civitates integras, finesque pari modo integros Populonii et Rosellarum. Sicut enim in Tuscia Suanam et cæteras civitates cum territoriis suis Sancta Sedes possidebat, ita æquum esse ut Campaniæ civitates integras cum suis territoriis possideret, XCVIII, 398. — De negotiatione in temporalia ditionis pontificiæ, XCVIII, 402, 406. — Gratias agit quod mandarit tradendas Sedi apostolicæ civitates Campaniæ finesque Populonii et Rosellarum; sibi autem non esse tradita, nisi episcopia, monasteria, et curtes publicas, cum clavibus civitatum sine hominibus, XCVIII, 412.— In qua continetur de Constantino et Paulo ducibus ipsius apostolici, qui apud præfatum regem a perversis hominibus gratis accusati fuerant, et postulat ut unum ex ipsis, scilicet Paulum, quem ejus obtutibus miserat præsentandum, benigne suscipere dignaretur, XCVIII, 418. — Laudat regem quod despexerit confictam fabulam, scilicet Offam Anglorum regem suasisse Carolo ipsimet, ut, Adriano deposito, alium suæ gentis pontificem crearet; deinde se non ab hominibus ait, sed a Christo Jesu toti orbi christiano præfectum esse, propterea regibus ac populis annuntiare verbum vitæ et veritatis, XCVIII, 420. — In qua continetur de diœcesibus et parochiis episcoporum partibus Italiæ et Tusciæ permistim ab ipsismet episcopis invasis et possessis, et de corrigendis variis episcoporum abusibus, XCVIII, 424. — De parochiis episcoporum, de eorum sacratione, de honore patriciatus domini regis, et de aliis capitulis, XCVIII, 427.

ADRIANUS III, papa. — Epistola ad Sigibodum Narbonensem archiepiscopum: ei mandat ut moneat Gibertum Nemausensem episcopum, ut nullam inferat molestiam monasterio Sancti Ægidii, quod sub apostolicæ Sedis ditione consistit, CXXVI, 973.

ADRIANUS IV, papa. — Monasterii Anianensis possessiones confirmat, CLXXXVIII, 1361.

Ordinationem factam de ecclesiis sanctæ Genovefæ, salvis jure et rationabilibus consuetudinibus quas episcopus Parisiensis habeat in eisdem confirmat, CXXXVIII, 1302. — De lite inter abbatem S. Remigii Rhemensis et magistrum scholarum Surgi S. Remigii Rhemens., CLXXXVIII, 1563.

Wibaldo Corbeiensi abbati commendat apud imperatorem res Ecclesiæ Romanæ et suos legatos cum ipso tractaturos, CLXXXVIII, 1371.

Clericis et laicis ecclesiæ B. Petri de Monte præcipit ut cum superpelliceo et cappis nigris ordinem B. Augustini a pristinis temporibus in eorum ecclesia institutum firmiter observent, CLXXXVIII, 1372.

Bernardo episcopo Paderbornensi mandat ut latoris hujus epistolæ causam examinent et disceptent, CLXXXVIII, 1275.

Confirmat electionem Hugonis apud Placentinos, eorumque civitatem absolvit ab interdicto, CLXXXVIII, 1381.

Certiorem Jadertinum archiepiscopum facit de iis quæ disposuerat ut Gradensem patriarcham suum primatum agnosceret, CLXXXVIII, 1388.

Episcopis Scotiæ præcipit ut Rogero Eboracensi obediant, CLXXXVIII, 1391.

Diœcesis Placentinæ prælatis Hugonem episcopum a se consecratum commendat, CLXXXVIII, 1562.

Clero et populo Placentino Hugonem episcopum commendat, CLXXXVIII, 1392

Monachis Sancti Sylvestri de Monte-Suavi præcipit ut priori Camaldulensi obediant, CLXXXVIII. 1398.

Ecclesiæ Sanctæ Mariæ de Reno ecclesiam S. Pontianæ regendam tradit, CLXXXVIII, 1399.

Wibaldo abbati Stabulensi Camaldulenses Beradingenses et sancti Petri de Rota commendat, CLXXXVIII, 1400.

Eraclio Lugdunensi et Humberto Vesuntionensi archiepiscopis mandat ne monasterium Trenorciense a Girardo comite Matisconensi aflici injuriis patiantur, CLXXXVIII, 1401.

Canonicis Cabilonensibus præcipit ut ecclesiam quamdam monasterio Trenorciensi restituant, CLXXXVIII, 1402.

De investitura quorumdam personatuum, CLXXXVIII, 1406.

De quibusdam personatibus et de eorum investitura, CLXXXVIII, 1407.

Ad Henricum Belvacensem episcop., ut quædam præbendæ militibus Templi restituantur, CLXXXVIII, 1410.

Ludovico Francorum regi duos canonicos Aurelianenses commendat, CLXXXVIII, 1417.

Ad Turonensem archiepiscopum: invitat eum ad amicam cum Dolensi præsule compositionem, vel ut ad sedem apostolicam veniat, CLXXXVIII, 1421.

Ad archiepiscopum, archidiaconum et decanum Rothomagensis Ecclesiæ, ut possessiones Ecclesiæ Dolensis in Normannia restitui faciat, CLXXXVIII, 1423.

Episcopis Lingonensi, Eduensi, Nivernensi et Antissiodorensi mandat ut comitem Nivernensem excommunicent, nisi intra triginta dies illata monasterio Vizeliacensi damna reparaverit, CLXXXVII, 1423.

Episcopis Galliæ mandat ut burgenses Vizeliacenses, nisi monasterio de injuris illatis satisfecerint excommunicent variisque pœnis afficiant, CLXXXVIII, 1424.

Ludovicum Francorum regem hortatur ut armata manu burgenses Vizeliacenses insequatur, ut abbati tanquam domino subdantur, CLXXXVIII, 1425.

Monasteria S. Antimi et Farfense commendat archiepiscopis et episcopis vicinis, CLXXXVIII, 1427.

Ad Henricum Belvacensem episcopum, pro pecunia cuidam restituenda, CLXXXVIII, 1430.

Wicmanno archiepiscopo Magdeburgensi causam quæ episcopum Osnabrugensem inter et Wibaldum abbatem de decimis vertebatur committit terminandam, CLXXXVIII 1432.

Wibaldo abbati Corbeiensi ejusque successoribus monasterium Werdense subjicit, CLXXXVIII, 1434.

Arnoldo archiepiscopo Moguntino mandat ut monasterium Werdense a Bobbonis comitis injuriis tueatur, CLXXXVIII, 1434.

Brinerio Senensi episcopo fundum in monte Bonizi ad ecclesiam ædificandam sub annuo censu concedit, CLXXXVIII, 1436.

Mandat quod Hillinus Trevirens. archiepiscopus constitutus est legatus sedis apostolicæ per universum Teutonicum regnum, CLXXXVIII, 1438.

Ad Turonensem archiepiscopum, ut amice componat cum episcopo Dolensi, CLXXXVIII, 1439.

Ad universos clericos et laicos per Dolensem provinciam constitutos. Confirmat sententiam Hugonis archiepiscopi in malefactores et occupantes bona ecclesiastica latam, 1439.

Balduino Hierosolymitarum regi præcipit ut et pecuniam et navem per ejus homines ablatam civibus Januensibus restitui jubeat, CLXXXVIII, 1440.

Ad monachos Corbiniacenses, pro reformatione monasterii. CLXXXVIII, 1442.

Sylvestro abbati S. Augustini Cantuariensis præcipit ut Theobaldo archiepiscopo professionem faciat, CLXXXVIII, 1440.

Ad Bracarensem archiepiscopum, ut Toletano primati pareat; CLXXXVIII, 1441.

Ecclesiam Parisiensem laudat quod Hugoni cancellario præbendæ reditum concesserint, CLXXXVIII, 1445

Joanni archiepiscopo Toletano mandat ut in crimina episcopi Pampilonensis inquirat, CLXXXVIII, 1451.

Ad rectores Romanæ fraternitatis, ut capellani promittant obedientiam rectoribus titulorum, CLXXXVIII, 1452.

Pro ecclesia Ferrariensi et de quibusdam rusticis, CLXXXVIII, 1453.

De confirmatione sententiarum quas Ludovicus rex in Odonem ducem Burgundiæ promulgavit, CLXXXVIII, 1456.

Ecclesiæ Pisanæ canonicis commendat R. capellanum suum pro lapidibus incidendis quibus ad monasterium ædificandum canonici S. Rufi utuntur, CLXXXVIII, 1461.

Ad clerum Augustanum. Declarat Chunradum epis.

Augusl. esse innocentem, gravisque pœnæ ejus delatores condemnat, CLXXXVIII, 1466.

Eugenii III papæ sententiam de canonicorum S. Alexandri et S. Vincentii Bergomatum controversia confirmat, CLXXXVIII, 1468.

Cum Wilhelmo rege Siciliæ factam per legatos pacem confirmat, CLXXXVIII, 1470.

Episcopos quarumdam Ecclesiarum suffraganeos Ecclesiæ Panormitanæ constitutos, Hugoni archiepiscopo obtemperare jubet, CLXXXVIII, 1471.

Mandat Viennensi et Lugdunensi archiepiscopis, rogatu Petri abbatis Cluniacensis, ne monasterium Celsiniacense vexari ab Eustachio patiantur, CLXXXVIII, 1477.

Bulla pro Ecclesia Nemausensi, de confirmatione possessionum, CLXXXVIII, 1483.

Confirmatio privilegiorum et possessionum Ecclesiarum S Dionysii, monasterii Sancti Bavonis et S. Petri, CLXXXVIII, 1485-1487.

Berengarii archiepisc. electionem confirmat, CLXXVIII, 1489.

Hospitali domui Cantuariensi asserit ecclesiam de Northborne, a Silvestro abbate S. Augustini concessam ad solatium peregrinorum et pauperum, CLXXXVIII, 1490.

Confirmat concordiam inter Stephanum episcopum Parisiensem et Theobaldum archidiaconum compositam, CLXXXVIII, 1490.

Silvestro abbati S. Augustini Cantuariensis præcipit ut infra triginta dies Theobaldo archiepiscopo obedientiam exhibeat, CLXXXVIII, 1491.

Parthenonem S. Mariæ Caramagnensem Anselmo episcopo Astensi confert, CLXXXVIII, 1491.

Ad Wilbaldum abbatem Stabulensem, ut imperatori suggerat ut in veneratione Sedis apostolicæ permaneat, CLXXXVIII, 1492.

Ecclesiæ Genevensi asserit bona a Frederico imperatore collata, CLXXXVIII, 1507.

Ad Henricum Gradensem patriarcham. Patriarchalem dignitatem confirmat et primatum super Jadertinum archiepiscopatum, CLXXXVIII, 1516.

Episcopis, duci, populo Venetiarum Henricum patriarcham Gradensem commendat, CLXXXVIII, 1520.

Rudolpho priori Camaldulensi ejusque successoribus asserit monasterium Prataliense, ab Hieronymo Aretino episcopo donatum, CLXXXVIII, 1521.

Friderico Romanorum imperatori exprobrat quod sacrilegam Eschilli archiepiscopi Lundensis comprehensionem, neglectis admonitionibus suis, impunitam adhuc tulerit; memorat coronam imperatoriam a sese ei esse collatam, etc., CLXXXVIII, 1525.

Monasterio Mediolanensi S. Dionysii confirmat omnia illius jura et bona, CLXXXVIII, 1527.

Archiepiscopis et episcopis Germaniæ queritur injurias a Friderico imperatore legatis suis illatas; mandat enitantur ut imperator a Reinaldo cancellario faciat satisfactionem exhiberi, CLXXXVIII, 1531.

Canonicis Calvimontensibus interdicit ne ecclesiæ bona alienent; jampridem enim decretum esse ut in eorum ecclesia fratres monasterii S. Dionysii collocarentur, CLXXXVIII, 1535.

Raymundum episcopum Magalonensem hortatur ne bona ecclesiæ communibus clericorum usibus deputata, pro suæ voluntatis arbitrio dispenset, utque decimam Montispessulanis canonicis restituat, CLXXXVIII, 1534.

Godescalco episcopo Atrebatensi præcipit ut Hugoni cancellario ablatum altare de Asines restituat, CLXXXVIII, 1535.

Theobaldum Parisiensem episcopum hortatur ut Hugoni cancellario primum personatum vel honorem qui in Ecclesia Parisiensi vacabit concedat, CLXXXVIII, 1536.

Guillelmo nobili viro et universo populo Montispessulano præscribit, ut finito quinquennio altare S. Salvatoris et oblationes in manu prioris Ecclesiæ B. Mariæ reddant, CLXXXVIII, 1536.

Pro ecclesia Jerosolymitana et pro militibus Templi, CLXXXVIII, 1537.

Abbatibus Bitterensis diœcesis præcipit ut præsuli Bitterensi pareant, CLXXXVIII, 1538.

Ad Henricum Belvacensem episcop., ut nulla interposita dubitatione, fungi munere episcopali pergat, CLXXXVIII, 1539.

De non invadendis mortuorum episcoporum bonis, CLXXXVIII, 1542.

Concordiam initam inter episcopum Biterrensem et priorem Cassianensem confirmat, CLXXXVIII, 1543.

Archiepiscopis et episcopis mandat ut monasterio S. Dionysii a servis ejusdem præstari debita servitia cogant, CLXXXVIII, 1544.

Hugoni Francorum regis cancellario mandat ut abbati Compendiensi gratiam regis reconciliet, CLXXXVIII, 1545.

Commonitorium ad abbatem et conventum S. Vedasti, CLXXXVIII, 1545.

Petro episcopo et canonicis Massiliensibus significat, se Pontio archiepiscopo Aquensi mandasse ut inter eos et monachos sancti Victoris judicium faciat, CLXXXVIII, 1546.

De confirmatione donationis redditus primi anni præbendarum ecclesiæ cathedralis Antissiodorensis, CLXXXVIII, 1547.

Pro libertate et consuetudinibus Suessionensis Ecclesiæ, CLXXXVIII, 1547.

Præposito et universo clero Ecclesiæ Placentinæ præcipit ut ad disciplinam canonicam revertantur, Hugonique episcopo obediant, CLXXXVIII, 1553.

Fridericum imperatorem verbis satis mitibus alloquitur, prioris cujusdam præfatæ epistolæ locos excusat; legatos suos ad commonitionem Henrici Bavariæ et Saxoniæ ducis missos commendat, CLXXXVIII, 1556.

Ecclesiarum SS. Joannis et Pauli, etc., sustentationi canonicorum ecclesiæ B. Petri destinatarum possessiones et jura confirmat, CLXXXVIII, 1557.

Ecclesiæ S. Joannis Selbodiensis bona confirmat, CLXXXVIII, 1568.

Composita canonicos inter et Sutrinum episcopum de ecclesia S. Sylvestri controversia, dato diplomate concordiam efficit perpetuam, CLXXXVIII, 1573.

Adæ magistro asserit magisterium scholarum Ecclesiæ Meldensis, a bonæ memoriæ Manasse episcopo concessum, CLXXXVIII, 1574.

Ad Hugonem Francorum regis cancellarium. Eum gratulatur quod paci inter Francorum Anglorumque reges firmandæ utilem operam navaverit, CLXXXVIII, 1575.

Gregorium priorem et universum capitulum Camaldulense ad virtutem pacemque hortatur, CLXXXVIII, 1576.

Friderico imperatori, ut Guido Ecclesiæ Romanæ subdiaconus præponatur Ecclesiæ Ravennati optanti non obsequitur, CLXXXVIII, 1579.

Archiepiscopo Thessalonicensi scribit de Ecclesia Græcorum cum Romana reconcilianda, CLXXXVIII, 1580

Consules et universum populum Castri Grassæ hortatur ut monachos Lerinenses contra Sarracenos aliosque inimicos defendant, CLXXXVIII, 1581.

Ad Ludovicum Francorum regem. Commendat propensiorem ejus in religiosos viros dilectionem quam petit ut Præmonstratenses fratres pro B. Petri et sua reverentia experiantur, CLXXXVIII, 1582.

Ad archiepiscopum Narbonensem, etc., adversus Gaufredum comitem Ruscinonensem, CLXXXVIII, 1582.

Ad Gualterum Laudunensem episcopum, ut beneficia Præmonstratæ Ecclesiæ ab antecessoribus ejus collata conservet, nec ullas super eisdem beneficiis molestias inferat aut inferri permittat, CLXXXVIII, 1585.

Ad monachos Pontidens., ut solvant decimas loci cujusdam, CLXXXVIII, 1586.

Stephano Metensi et N. Virdunensi episcopis mandat ut Matthæum ducem Lotharingiæ excommunicatum denuntient, CLXXXVIII, 1587.

Ludovico Francorum regi abbatem Vizeliacensem tuenti, gratias agit; monet ut monasterium defendere a comite Nivernensi pergat, domosque lapideas burgensium Vizeliacensium dirui jubeat, CLXXXVIII, 1592.

Odonem abbatem monachosque S. Dionysii cohortatur ut S. Benedicti vestigiis insistant, CLXXXVIII, 1593.

Confirmat archidiaconum Atrebatensem, privilegia monasterii S. Dionysii a Roberto et Dagoberto regibus concessa, et quædam bona ecclesiæ S. Ursi, CLXXXVIII, 1593-1596.

Pro cantore Peronensis ecclesiæ, pro magistro Nicolao proque aliis, CLXXXVIII, 1595-1598.

Albertum abbatem Nonantulanum rogat ut Lot et Turci. viris nobilibus precariam quamdam denuo concedat, CLXXXVIII, 1598.

Transactionem et subjectionem Vallis-Magnæ monasterio Ronarum-Vallium factam confirmat, CLXXXVIII, 1599.

Ad Briocensem et Trecorensem episcopos, ut impediant sacerdotes suos invito Dolensi archiepiscopo divina officia celebrare, CLXXXVIII, 1600.

Eberhardo archiepiscopo Salzburgensi et Hartwico episcopo Ratisponensi mandat ut Conrado abbati Riburgensi monasterium ob fratrum injurias dimissum restituant, monachosque pœna afficiant, CLXXXVIII, 1601.

Monachis Biburgensibus præcipit ut Conrado abbati obediant, CLXXXVIII, 1601.

Henrico episcopo Augustodunensi præcipit ut abbati Trenorciensi investituram Ecclesiæ de Petraficta intra viginti dies concedat, CLXXXVIII, 1602.

Ad Narbonensem archiepiscopum et ejus suffraganeos, ut defendant Hierosolymam peregrinantes ab impugnationibus iniquorum, intentata sententia excommunicationis, CLXXXVIII, 1603.

Ad canonicos S. Crucis Aurelianensis. Increpat quod Hugoni cancellario præbendæ integritatem, cum abesset, non concesserint. Jubet in posterum faciant et quod est subtractum restituant, CLXXXVIII, 1603.

Ad Hugonem Franciæ cancellarium. Absolvit eum a juramento et illicita conditione qua eum Atrebatensis episcopus obligaverat, cum archidiaconatum daret, CLXXXVIII, 1604.

Ad Samsonem Rhemensem archiepiscop., ut Hugoni cancellario restituat altare quod ipsi abstulerat, CLXXXVIII, 1605, 1606.

Decano, cantori et universo capitulo Parisiensi præcipit ut præposituram quæ in Parisiensi Ecclesia vacaverit, Hugoni cancellario tribuant, CLXXXVIII, 1606.

Ad clerum et populum de Murmiralio, ut obediant Ugoni Dolensi archiepiscopo, CLXXXVIII, 1607.

Ludovici Francorum regis consilium laudat cogitantis properare in Hispaniam ad paganorum barbariem debellandam cum Henrico Anglorum rege; ne temere tamen agatur timet, moras proponit et instructiones dat ut exitus secundus fiat, CLXXXVIII, 1615.

Ad Guillelmum Cenomanensem episcopum, et ad monachos de Rocha-Boviscurti. De controversia dirimenda inter monachos Cluniacenses et Petragoricenses canonicos diu agitata, CLXXXVIII, 1619.

De confirmatione bonorum cœnobii Sancti Maglorii Parisiensis, monasteriorum vallis S Mariæ, S. Clementis, Murensis, Pruefreningensis, Sancti Joannis Blanburensis, Sanctæ Opportunæ, CLXXXVIII, 1621-1631.

Confirmat compositionem factam inter Hugonem abbatem Præmonstratensem et Gualterum episcopum Laudunensem, CLXXXVIII, 1632.

Ad Fridericum imperatorem, de duplici injuria Sedi apostolicæ per ipsum illata, CLXXXVIII, 1635.

AGAPETUS I, papa. — Epistola ad Justinianum imperat. Confirmat Justiniani fidei libellum, quatenus conformis est sacris canonibus, LXVI, 37. — Ei gratias agit quod sibi de electione in pontificem fuerit gratulatus; illius fidem laudat, et ad fidem catholicam tuendam hortatur; lapsos episcopos cum honoribus recipi non posse respondet, LXVI, 38.

Epist. ad episcopos Africanos. Gratulatur quod ab hæreticorum manibus evaserint incolumes, et ad ea de quibus Joannem papam prædecessorem suum consuluerant respondet, LXVI, 43.

Epist. ad Reparatum episcop. Carthaginens. Gratias agit quod sibi de electione in pontificem fuerit litteris gratulatus; eum hortatur ut quæ pro fide catholica scripsit divulgari curet, LXVI, 45.

Epist. ad Cæsarium Arelatens. episcop., quod prædia juris Ecclesiæ nullo titulo alienari debeant, LXVI, 45.— De Contumelioso episcopo, cum ad sedem appellasset apostolicam, LXVI, 46.

Epistola ad Anthimum episcopum. Ostendit in Christo duas perfectas esse naturas, damnans Anthimum contrarium asserentem, LXVI, 77.

AGAPETUS II, papa. — Hortatur Atenulfum, principem Beneventanum ut monasterium Sanctæ Sophiæ monachis Cassinensibus restituat, CXXXIII, 892.

Contra Leonem et Benedictum intrusos in ecclesias Triventinam et Termolensem, CXXXIII, 894.

Ad Gerardum Laureacensem archiepiscopum. Annuntiat quod composuerit dissidium Ecclesiarum Laureacensis et Salisburgensis, CXXXIII, 898. — Prædones a monasterio Celsiniacensi arceantur, CXXXIII, 912.

Epistola ad Landulfum Capuanum principem; monet illum ne monasterii Capuani libertatem offendat, CXXXIII, 913.

AGATHO (S.), papa. — Epistola ad Constantinum Magnum imperatorem et ad Heraclium et Tiberium Augustos imperatores; eis congratulatur ob protectionem quam conferunt Sedi pontificum Romanorum; eos hortatur nunquam a tali via deficere; fidem Ecclesiæ circa mysteria credenda exponit, præsertim de Sancta Trinitate et Incarnatione Verbi, et de horum mysteriorum consequentiis, scilicet de morte Christi, natura, personis et attributis cujusque Sanctæ Trinitatis personæ, LXXXVII, 1161-1212.

Decretalis epistola regi Merciorum Ætheredo, etc., in qua abbatem Medam legatum Romanum instituit super omnem Angliam, ejusdemque monasterium fore, instar liminum apostolorum pro absolvendis votis quæ de peregrinando Romam concepta fuerint, LXXVII, 1213.

Instructio legatorum qui missi sunt ad synodum sextam celebrandam, LXXVII, 1215.

ALEXANDER III, papa. — De electione sua, CC, 69-75.

Ut Henricus Belvacensis episcop., reprobata Octaviani pravitate, firmiter perseveret in sua devotione; de intrusione Octaviani; de schismate et Octaviani excommunicatione; contra Victorem et Octavianum antipapas, CC, 80-82.

De clericis, qui infra subdiaconatus ordinem constituti, uxorem accipiunt; de præbenda sacerdoti cuidam collata; de puero nondum 15 annorum a votis absolvendo; de Rogero canonico de quadam causa appellante; de muliere quæ filium interemerat, ut monasterium capessat; ut canonici Ecclesiæ Rhemensis, reprobata Octaviani schismatici simoniaca pravitate, in fide permaneant, CC, 83-85.

Fridericum imperatorem et Octavianum antipapam excommunicatos nuntiat, ut archiepiscopus Salizburgensis et ejus suffraganei stent pro Ecclesia adversus Fridericum imperatorem et Victorem antipapam; ut episcopus Belvacensis perseveret in dilectione circa Ecclesiam Romanam; ut Morinenses episcopum Milonem suscipiant benigne, CC, 88 98.

Ad Ludovicum VII Francorum regem, ejus pietatem erga Sedem apostolicam commendat; Eberhardum archiepisc. Salizburgens. hortatur ut constanter sit fidelis Ecclesiæ, et ut imperatorem reducere conetur; ut Robertus de Valoniis monachis S. Albani silvam de Northaga restituat; de canonizatione sancti Eduardi, regis Angliæ, CC, 100-106.

Ab Hugone Suessionensi episcop. subsidium aliquod pecuniæ poscit; orat Henricum Belvacens. episc. ut Ecclesiæ per Fridericum imperatorem afflictæ subveniat; magistrum Nicolaum laudat de zelo in Sedem apostolicam; Henricum Belvacens. episc. gratulatur de actis in Sedem apostolicam contra hæreticos; de depositione Hugonis abbatis Cluniacensis, CC, 107-113.

De lite in hæreditatem Willielmi de Sacravilla; de sua receptione jucunda in urbe Roma; episcopos Marchiæ hortatur ut sint constantes adversus schismaticos, ut Hugo Suessionens. episcop. integra servet jura cœnobii S. Martini Sparnacensis, CC, 114-122.

Ut Dolensis episcopus electus consecrationem ab archiepiscopo Turonensi recipiat; ut Petrus Salonitanus archiepiscop. quosdam episcopos ecclesiarum excommunicet. De negotio ecclesiæ Flaviniacensis; de accusatione in civilibus et criminalibus adversus abbatem Flaviniacensem; de controversia inter Hugonem Senonens. archiepisc., et abbatem Ferrariensem, CC, 122-129.

Abbati et fratribus Præmonstratensibus gratulatur de sua constantia pro Sede apostolica et eos monet ut schismaticos ordinis sui ad sinum Ecclesiæ revocent sub excommunicationis pœna; ut episcop. Salsburg. animum imperatoris sibi conciliet; Ludovicum regem monet de statu Ecclesiæ, et de negotio Ecclesiæ Flaviniacensis, CC, 130-152.

Ut archiepiscopus Eboracensis non præsumat in provincia Cantuariensi crucem ante se deferre; conqueritur de Aurelianensi episcopo canonicos nonnullos injuste vexante; ut Hugo Suessionens. episc. efficiat ut rex Francorum abstineat a colloquio quod cum Friderico imperatore habere disposuit, CC, 161-164.

De negotio Ecclesiæ Catalaunensis; de constantia Ludovici Francorum regis in colloquio cum Friderico rege; excommunicationem ab Uldarico episcopo latam in invasores Ecclesiæ Kattenbornensis confirmat; bulla pro monasterio Compendiensi de bonis recipiendis; admonet Ludovicum Francorum regem de celebratione concilii; de comite Boloniæ qui monialem duxerat et duos abbates de Ecclesiis regularibus ejecerat, CC, 165-184.

Ad Ludovicum VII Francorum regem, ut miles qui Hierosolymam ire optabat possessiones suas vendere possit sine consensu conjugis; de Bargensibus hæreticis et fide depravatis; de his qui in partibus Flandriæ hæresis arguebantur; pro causa Ecclesiæ Sancti-Remigii de Joinvila, CC, 186-195.

Quod in regno Teutonico schismatis opppimendi causa constituerit legatum; ad Ludovicum VII regem mittit rosam auream; ut interdictum ab archiepiscopo Rhemensi latum ab ipso archiepiscopo relaxetur; Henrico Anglorum regi gratias agit quod ad concilium omnes archiepiscopos et episcopos mittat, CC, 197-204.

Ut Gilbertus Ecclesiam Londinensem regendam suscipiat; in vastatores Ecclesiæ Brivatensis; pro comite Namurcensi ut uxor sua ad eum redeat; dedicat ecclesiam

S Germani a Pratis Parisiensis; pro causa quæ vertitur inter ecclesiam S Remigii et Dervensem, de quadam decima, CC., 20-224.

De canonizatione S. Anselmi Cantuariens., de comite Aveniæ quem absolvit; contra Josolium Resbacensem abbatem qui contra episcopi interdictum sacra procuraverat; arguit injustis exactionibus Grassense monasterium vexantes; monachos S. Maximi per mona-teria divisos aliosque in eorum locos substitutos nuntiat, CC, 237-248.....

Totum præfatum volumen CC, similia continet, varia pro variis, hortatoria, comminatoria, improperatoria, etc. etc., CC, 248-1466; cum in ordine rerum, qui in fine voluminis additur, speciatim et elucidatim, materies causa et ratio cujuslibet negotia explanetur, consulendus est.

Litteræ apostolicæ ad Ecclesiam Gallicanam de B. Bernardo in numerum sanctorum relato, ejusque festivitate deinceps solemniter in Ecclesia celebranda, CLXXXV, 622.

Epistola ad regem Franciæ, ad omnes abbates Cisterciensis ordinis, et ad Claravallenses, de eadem re, CLXXXV, 623-624.

ANACLETUS, antipapa. — Suam promotionem ad papatum Ecclesiis et regibus nuntiat, CLXXIX, 690-695.

Episcopis quibusdam commendat Gregorium diaconum cardinalem, in partes Aquitaniæ a se missum; prescribitque concilium celebrandum, CLXXIX, 699.

Philippo Ludovici Francorum regis filio, Ottonem legatum suum commendat ne inimicorum suorum mendaciis aures præbeat, CLXXIX, 701-704.

Hæc et similia parvi momenti spectant ad Innocentium II papam, cujus in gratiam hæc fiebant, vide CLXXIX, 704-731.

ANASTASIUS I (S.), papa. — Epistola in qua respondet Rufinum damnandum si propria mente et laudans ac probans transtulerit Origenis opera damnata e Græco in Latinum, secus, si ipsum accusans auctorem; se vero non vano timore sollicitari, sed operam daturum, ne hinc Ecclesiæ per orbem corrumpantur, XX, 68.

Epist. ad Simplicianum Studium Theophili ac vigilantiam laudat, cujus litteris conventus Simpliciano M diolanensi episcopo denuntiat, a se quoque Origenianæ hæresi inflictum esse anathema, XX, 74.

Epist. ad omnes Germaniæ et Burgundiæ episcopos, ut sanctum Evangelium universi, non sedentes, sed stantes audiant; de Manichæis in urbe Romana repertis, XX, 75.

ANASTASIUS IV, papa. — Epistola ad Petrum Bituricensem archiepiscop., ut abbati S. Dionysii restituat ecclesiam de Casa Majori et alia bona, ut jam monitus est, CLXXXVIII, 1003.

Epistola contra comitem Nivernensem et oppidanos Vizeliacenses, CLXXXVIII, 1008-1011.

Epistola ad Eugebaldum Turonens. archiepiscop., et mandat ut Trecorensem episcopum evocet et ejus causam discutiat, CLXXXVIII, 1017. — Epistola ad canonicos regulares Lateranenses; eorum confirmat instituta, CLXXXVIII, 1019.

Bona, possessiones et immunitates S. Germani a Pratis confirmat, CLXXXVIII, 1030.

Archiepiscopo Bracarensi præcipit ut episcopo Toletano intra dies triginta debitam primati obedientiam exhibeat, CLXXXVIII, 1053.

Sententiam ab Eugenio III latam de controversia canonicorum S. Alexandri et S. Vincentii Bergomatum confirmat, CLXXXVIII, 1058.

Sueciæ episcopis significat cum gaudio se accepisse gentem in doctrina apostolica profecisse, CLXXXVIII, 1084.

Werkerum regem et proceres Sueciæ hortatur ut Nicolai, sedis apostolicæ legati præcepta sequi pergant, CLXXXVIII, 1086.

BENEDICTUS I, papa. — De impedimento consanguinitatis, LXXII, 685.

Probat ex sacris Litteris summam Trinitatem unitatem esse, LXXII, 685.

BENEDICTUS II, papa. — Epistola ad Petrum notarium, illum monet ut acta synodalia sexti concilii episcoporum Hispaniæ subscriptione muniri curet, XCVI, 423.

Epist. ad Ervigium regem, ei significat se ipsi mittere definitionem sextæ synodi, simulque imperatoris Constantini edictum, atque libellum acclamatorium ejusdem synodi. XCVI, 424.

BENEDICTUS III, papa. — Epistola ad Hincmarum Rhemens. arch., confirmat synodum Suessionensem, II, CXV, 689.

Epist. ad episcop., adversus Hubertum clericum ut Romam veniat, de criminibus quorum insimulabatur responsurus, CXV, 691.

BENEDICTUS IV, papa. — Algrinum Lingonens. episcop. in Ecclesiæ suæ omnia jura restituit, CXXXI, 40-42.

Malacenum episcop. sociosque ejus a Saracenis male habitos commendat, CXXXI, 43.

BENEDICTUS VI, papa. — Epistola ad Fredericum Salisburgensem episc., quod ipsi ejusque successoribus vices apostolicas in Norica et Pannonia concedit, CXXXV, 1081.

Confirmatio donationum in tertia Romæ regione, CXXXV, 1084.

BENEDICTUS VII, papa. — Epist. ad Gallos et Germanos; ecclesiam Pataviensem metropolitanam esse decernit; hujus et Salisburgensis limites constituit; Silgrino Lauriacensi archiepiscopo vices apostolicas delegat, CXXXVII, 315.

Bulla qua Theodorico Trevirensi archiepisc. ejusque successoribus cellam Quatuor Coronatorum condonat, CXXXVII. 318.

Monachi S. Benedicti reintroducuntur in monasterium S. Martini Treviris. CXXXVII, 319.

Fundationem Ecclesiæ Sancti Apollonii et institutionem duodecim canonicorum ibi factam in castello Canusino confirmat ad petitionem Teudaldi comitis, CXXXVII, 325.

Concilium Romanum habet contra Simoniacos, CXXXVII, 336.

Leonem abbatem cogit multa restituere monasterio Sublacensi, CXXXVII, 346.

BENEDICTUS VIII. — Epist. ad episcop. Burgundiæ et Aquitaniæ; eis mandat ut invasores bonorum Cluniacensium, nisi satisfecerint, excommunicentur, CXXXIX, 1601.

Erectio Bisuldunensis Ecclesiæ in episcop., CXXXIX, 1604-1606.

Bulla qua Farsensi cœnobio concedit monasterium Sancti Laurentii in Macri comitatu, CXXXIX, 1616.

Bulla qua concedit ut in ecclesia monasterii Rivipollensis cantetur « Alleluia et Gloria in excelsis » in festo Purificationis sanctæ Virginis Mariæ, etiamsi ea inciderit post Septuagesimam, CXXXIX, 1650.

Beatus Simeon monachus in cœnobio Padolinorensi canoni sanctorum confessorum ascribitur, CXXXIX, 1653.

Bulla qua Henrico sanitatem a sancto Benedicto restitutam esse testatur, monasterioque Casinensi asserit bona ab imperatore delata, CXXXIX, 1636.

BONIFACIUS I, papa. — Epistola ut de Maximo, Valentinæ civitatis episcopo diversis criminibus accusato, in synodo provinciæ illius causa discutiatur, XX, 756.

Epist. ut Corinthi Gerigenem quem expetunt episcopum accipiant, XX, 760.

Epist. qua Rufi in implendo vicarii apostolicæ sedis officio vigilantia laudatur. Idem explicatur officium. Memorat Bonifacius plures episcopos, suas ipsius litteras Rufi opera ad eos perlatas comprobasse; eaque occasione in Perigenis laudem excurrit, XX, 761.

Epist. ad Hilarium Narbonensem archiepiscopum, ut in unaquaque provincia nemo, contempto metropolitano, episcopus ordinetur, XX, 772.

Epist. ad Rufum episcop., eum de concessa sibi vicarii B. Petri dignitate ac munere admonet, communicatque cum eo, et quid circa varia, quæ illis in partibus agitantur negotia ad Thessalos scripserit, et quid ipsi agendum restet, XX, 774.

Epist. ad episcop. Thessaliæ. Concessam Rufo episcopo potestatem confirmat, quam nonnulli contemnebant, et asserit primum apostolicæ sedis auctoritatem, XX, 777.

Epist. ad episcopos Macedoniæ, Achaiæ, etc., significat negotium Perigenis, quem Corinthiis non inconsulto episcopum dederat, Illyricis episcopis discutere ac recognoscere non licere; ac si qui id aggrediantur, in sua eos communione non permansuros; Rufi in easdem provincias potestatem identidem, disertius autem in fine, explicat, XX, 779.

Decreta, quod ante annos triginta presbyter non ordinetur; quod primati deferenda sint negotia quæ metropolitanus explicare non valet; ut quidquid Domino consecratur, ad jus pertinet sacerdotis; de episcopis qui fratribus nocere desiderant; quid agendum, si episcopus expulsus ausus fuerit ingredi civitatem, XX, 789.

BONIFACIUS II, papa. — Epistola ad Cæsarium Arelatens. episc. Confirmat ea quæ in synodo Arausicana definita fuerant, LXV, 51.

Epist. ad Eulalium Alexandrinum episcop., de reconciliatione Ecclesiæ Carthaginensis, CXV, 43.

BONIFACIUS IV, papa. — Concilium Romanum celebrat, ubi agitur de causa Anglicanæ Ecclesiæ, de modo quo liceat monachis cum sacerdotali officio ubiubi ministrare, LXXX, 103, 106.

BONIFACIUS V, papa. — Epistola ad Justum episc.,

cum laudat quod Adelvaldum regem ad fidem adduxerit, LXXX, 435.
Epist. ad Eduvinum Anglorum regem; eum ad fidem Christianam hortatur, LXXX, 436.
Epist. ad Edelburgam reginam; eam gratulatur fidem accepisse, monetque ut hoc merito suo regi præstet beneficium, LXXX, 438.
CALIXTUS II, papa. — Epistola ad Albertum Mogunt. archiepisc.; de sua ad papatum promotione, CLXIII, 1095.
S. Antonii ecclesiæ consecratio, CLXIII, 1093.
Epist. ad Bernardum Ausciens. archiepisc.; concedit ut mortuorum corpora libere deinceps apud Ecclesiam S. Mariæ Ausciens. sepeliantur, CLXIII, 1094.
Ut concilium Rhemis celebretur pro felici Ecclesiæ statu, CLXIII, 1093.
Clero et populo Lucensi præcipit ne vexari fratres S. Frigdiani patiantur, CLXIII, 1096.
Bulla apostolica qua capitulum Brivatense declaratur Romanæ Ecclesiæ immediate subditum, CLXII, 1099.
Monasteriorum S. Blasii, B. Mariæ Electensis, S. Ægidii possessiones confirmat, CLXIII, 1100-1105.
Litigantes S. Joannis et S. Stephani canonicos juramentis suis solvit, CLXIII, 1106.
Epist synodalis, post habitum concilium Tolosanum qua cella Sanctæ Mariæ de Gordiano adjudicatur, Anianensi monasterio, CLXIII, 1110.
Berengario abbati monasterii Crassensis et ejus successoribus concedit sub sensu annuo duorum aureorum ecclesiam S. Petri de Valeriis, CLXIII, 1114.
Epist. ad Henricum Anglorum regem pro controversia de primatu Eboracensis Ecclesiæ sedanda, CLXIII, 1117.
Epist. ad Herveum abbat. Rotonens. monasterii; Kemperlegiensibus ablatam de Bella insula pecuniam reddat, vel ad Rhemense concilium rationem redditurus accedat, CLXIII, 1117.
Variæ possessiones ecclesiarum et monasteriorum confirmantur, CLXIII, 1121-1136.
Decretum a Gaufrido episcop. Carnot. adversus Simoniam latum confirmat, CLXIII, 1137.
Ut abbas Rotonensis per districtionem canonicam compellatur ad reddendam pecuniam abbati Kemperlegiensi debitam, CLXIII, 1138.
Litteræ Norwegiæ regibus porrectæ pro admissione Radulphi Orcadensium episcopi, CLXIII, 1142.
Josceranum Lingonens. episcop. constituit judicem controversiæ quæ est inter abbatem S. Petri Vivi Senonens. et Molismensem, CLXIII, 1146.
Jubet monachis S. Viventii de Verzeio sub pœna interdicti, ut priorem de monasterio Cluniacensi recipiant, CLXIII, 1146.
Ut Volricus Constantiens. episcop. Schafhusensibus prædium restituat per vim ablatum, CLXIII, 1149.
Epist. ad Matisconensem et Cabillonensem episcopos, qua eis significat se Trenorciensis monasterii altaria consecrasse et cœmeterium benedixisse, CLXIII, 1155.
Epist. ad Marbodum episc. Redonens., de sententia excommunicationis prolata in abbatem et monasterium S. Melanii, CLXIII, 1157.
Ecclesiæ Compostellanæ metropolitanam Ecclesiæ Emeritanæ dignitatem delegat, CLXIII, 1168.
Jubet episcopos Colimbriensem et Salmanticensem metropolitæ Didaco obedire, CLXIII, 1170.
Oberto episcopo Cremonensi et ejus successoribus concedit jus abbatum monasterii S. Petri consecrandorum, CLXIII, 1177.
Ecclesiam Aversanam manere Romanæ ecclesiæ suffraganeam jubet, CLXIII, 1183.
Episcopis Dalmatiæ superioris præcipit ut metropolitæ archiepiscopo Ragusino obediant, CLXIII, 1184.
Gerardum, Engolismensem episcop. legatum apostolicum instituit, CLXIII, 1186.
Archiepiscopis Pisanis adimit jus consecrandi episcopos Corsicanos, CLXIII, 1192.
Bulla de erectione seu restitutione episcopatus apud Tres Tabernas in Calabria, CLXIII, 1195.
Monasterio Affligemensi asserit Ecclesiam Bornhemiensem, CLXIII, 1199.
Institutum canonicorum regularium Bergiestadensium approbat, CLXIII, 1206.
Epist. ad Didacum archiepiscopum Compostellanum, de episcopis suspensis, quia non interfuerunt concilio, CLXIII, 1210.
Scribit archiepiscop. Compostellan. matrimonium Giraldi qui consanguineam prioris conjugis duxerit esse dirimendum, CLXIII, 1211.
Epist. ad Uzeticensem episcop., ut Ildefonsum comitem, nisi monasterio S. Ægidii ablata restituerit, excommunicet, CLXIII, 1212.
Quosdam nobiles minatur se eos, tanquam Ildefonsi comitis consiliarios et auxiliatores excommunicaturum nisi infra quadraginta dies cessent ab infestatione monasterii S. Ægidii, CLXIII, 1213.
Burgenses monasterii S. Ægidii absolvit a sacramento fidelitatis exhibito comiti Ildefonso qui ad perjurium ipsos compulerat, CLXIII, 1213.
Ut Ildefonsus comes Tolosanus damna S. Ægidii monasterio illata resarciat, jubet sub excommunicationis pœna, CLXIII, 1214.
De confirmatione canonicorum regularium ecclesiæ S. Sepulcri Hierosolymitanæ et eorumdem possessionem, CLXIII, 1215.
Epist. ad Narbonensem archiepiscop. et ejus suffraganeos, ut moneant Ildefonsum comitem Tolosanum, ut abbatem S. Ægidii quem expulerat, ad monasterium redire permittat; sin autem, ipsum excommunicatione et interdicto multent, CLXIII, 1218, 1219.
Epist. ad episcopos, abbates et cæteros in Hispania, ut Bernardo Toletano primati tanquam apostolico legato obediant, CLXIII, 1224.
Confirmat, rogatu Ludovici Francorum regis, Noviomensis et Tornacensis episcopatuum unitatem, CLXIII, 1225.
Epistolæ ad Alexandrum regem et ad episcopos Scotiæ ut obediant metropolitano suo archiepiscopo Eborum, CLXIII, 1229.
Epistola ad Rodulfum Rhemensem archiepisc., de vitanda Simonia in præbendis S. Timothei, de Roberto priore S. Oricoli revocando et de monachis servandis in ecclesia Reitestensi, CLXIII, 1247.
Raynulfo comiti sub excommunicationis pœna præcipit ut intra dies viginti ecclesiam Cinglensem monasterio Casinensi restituat, CLXIII, 1249.
Archiepiscopum Dolensem ejusque suffraganeos de concilio generali in urbe celebrando certiores facit, CLXIII, 1249.
Ottoni archiepiscopo et omnibus Capuanis nuntiat interdictum Cinglensi Ecclesiæ et monasterio S. Mariæ impositam, abbatissamque Alpheradam excommunicatam, CLXIII, 1249.
Tarasiæ reginæ Portugalensi præcipit, ut quem ceperit Pelagium archiepiscop. Bracarensem secundum litteras suas e custodia dimittat, alioquin ex tunc in eam et fautores ejus sententiam excommunicationis dat, CLXIII, 1255.
Ad Cluniacenses Petrum electum abbatem probat, CLXIII, 1256.
Ad canonicos regulares Bernriedenses; eorum institutum approbat, CLXIII, 1257.
Henricum imperatorem gratulatur, quod tandem ad Ecclesiæ gremium redierit, CLXIII, 1260.
Prædium Wilzaccaræ cum Ecclesia S. Cæsarii in agro Mutinensi ad canonicos regulares pertinere contra petitionem monachorum Nonantulensium decernit, CLXIII, 1266.
In generali concilio Conradum, olim episcop. Constantiensem, sanctorum ordinibus ascribit, CLXIII, 1273
Ad Girbertum episcop. Parisiensem, ut omnes clerici et abbates diœceseos ipsi pareant, CLXIII, 1274.
Monasterio S. Crucis Burdigalensis ecclesiam S. Macarii asserit, CLXIII, 1276.
Epist. ad Canonicos Bisuntinos; componit controversiam inter ecclesias S. Joannis et S. Stephani, et jubet privilegium Ecclesiæ S. Stephani concessum a Paschali papa reddatur, CLXIII, 1286.
Amedeo episcop. Maurianensi præposituram Ecclesiæ S. Mariæ Secusiensis ac de ipsa civitate Secusia jus parochiale concedit, CLXIII, 1293.
Epist. ad Ludovicum Francorum regem; commendat Petrum cardinalem, legatum apostolicum, CLXII, 1297.
Significat sententiam a se latam pro ecclesiæ S. Joannis maternitate, CLXIII, 1298.
Epist. ad episcopos Hispanos, etc., ut Didaco archiepiscopo Compostellano vicario suo obediant, CLXIII, 1299.
Berardo episcopo Matisconensi officium episcopale interdicit donec ab injuriis in monasterium Cluniacense destiterit, CLXIII, 1304.
Epist. ad universos reges, comites et principes, hortatur ut afflictæ Hispaniarum Ecclesiæ succurrant, concessis adjuvantibus indulgentiis, CLXIII, 1305.
Ut monachis S. Ægidii auxilium impendatur contra Ildefonsum comitem Tolosanum et fautores ejus, quos a se excommunicatos denuntiat, CLXIII, 1306.
Episcopo Rossellano præcipit ut vexare monasterium Alborense desistat, CLXIII, 1307.
Ludovico Francorum regi significat Robertum episcopum Atrebatensem in generali concilio a Burchardo

episcopo Cameracensi in jus vocatum cum ejus litteris ad sese venisse, CLXIII, 1312.

Episcopum Rosselianum vituperat quod contra præceptum suum injurias monasterio Alborensi inferre pergat, CLXIII, 1313.

Bulla pro confirmatione rerum ad ecclesiam S. Mariæ pertinentium, CLXIII, 1314.

Inter Obertum episcop. Cremonensem et ejus canonicos discordiam componit, CLXIII, 1316.

Epist. ad Didacum archiepiscop. Compostellanum; huic concedit ut Emeritana civitas Compostellanæ civitati perpetuis maneat subjecta temporibus, CLXIII, 1321.

Ut servetur interdictum ob illicitas nuptias imperatum, CLXIII, 1323.

Jordanum principem Capuanum hortatur ne monasterii Carduensis terram devastet, CLXIII, 1335.

CLEMENS III, antipapa, seu WIBERTUS. — Epistola ad Wratislaum primum ducem Bohemiæ; eum hortatur ad solvendam sedi Romanæ oblationem, et ad cujusdam ad episcopatum promotionem, CXLVIII, 831.

Epistola synodica ad clerum universum, CXLVIII, 832.

Epistola ad episcop. Ostiensem, de rebus a se in synodo Romana constitutis, et quod ad synodum vocatus non venerit objurgat, CXLVIII, 836.

Epist. ad Ruithardum Moguntinum archiepiscop.; diem illi dicit ad synodum Vercellis agendam, CXLVIII, 841.

Epistola ad Robertum Bambergensem episcop.; illum monet ut ad synodum accusator Ruithardi Moguntini archiepiscopi veniat, CXLVIII, 841.

CLEMENS III papa. — Confirmat possessiones ecclesiarum et monasteriorum, CCIV, 1275-1286.

Ad episcopos Scotiæ; nuntiat iis Hugonem S. Andreæ episcopum ab Urbano citatum et contumaciter recusantem episcopatu depositum esse, suadetque Joannem eligi, CCIV, 1287.

Præcipit Balduino archiepiscopo Cantuariensi, ut quidquid a monachis Cantuariensibus post prohibitionem Urbani VII, prædecessoris sui, actum est in opere capellæ, non differat demoliri, CCIV, 1294.

Archiepiscopis et episcopis mandat ne a prioribus Cluniacensium fratrum sine consensu abbatis et conventus possessiones ecclesiarum patiantur distrahi laicisque conferri, CCIV, 1301.

Hugoni abbati et conventui Cluniacensi monasterium S. Germani Autissiodorensis addicit, CCIV, 1312.

Priori de Fauersham et magistro Firmino mandat ut bonorum Ecclesiæ Cantuariensis invasores, si admoniti non sarsierint damna excommunicatos declarent, CCIV, 1327.

Wilelmo episcop. Wigorniensi et abbati S. Sepulcri de Warwic mandat ut judicent inter canonicos de Kinildewrde et clericos de Gnoshale, CCIV, 1327.

Lanfranco episcopo Bergomati permittit ut Ecclesiæ possessiones, invito capitulo alienatas, recolligat, CCIV, 1335.

Lanfranco eidem concedit ut clericos inobedientes pœna afficiat, CCIV, 1336.

Consulibus et populo Pisano significat cardinales missos esse ad eorum litem componendam cum Januensibus de Sardinia, CCIV, 1346.

Joachimum abbatem hortatur ut Expositionem Apocalypsis et opus Concordiæ compleat et diligenter studeat emendare, CCIV, 1357.

Abbati S. Genovefæ Parisiens mandat ut cogat episcopum Trecensem ut de ecclesia S. Lupi Trecensi canonicos regulares assumat ut eos in Ecclesia de Marigniaco instituat, CCIV, 1367.

Silvecano abbati mandat ut monachos S. Victoris Massilienses tueatur contra canonicorum injurias, CCIV, 1378.

Ratisponensi et Frisingensi episcopis mandat ut monasterium Alderspacense ab injuriis Alberti de Kain defendant, CCIV, 1378.

Epist. ad Henricum Bituricensem archiepisc., quod monachi et canonici regulares per oppida soli non morentur, CCIV, 1379.

Hartwigo Hamburgensi archiepisco. asserit episcopatum Vexhullensem, CCIV, 1381.

Balduino Cantuariensi archiepiscop. præcipit ut monachis Canturiacensibus quæ abstulerit intra dies undecim restituat, CCIV, 1401.

Universis clericis per Norvegiam constitutis interdicit ne quis eorum, nisi forte ut tribuat pœnitentiam et sacramenta ecclesiastica morientibus, in expeditionem ire præsumat, CCIV, 1418.

Significat dedisse mandatum ut Stephanum ordinis Grandimontensis institutorem sanctis ascriptum esse sciretur CCIV, 1426.

Pistori episcopo Vicentino mandat ut cognoscat num sorores S. Christinæ, destructa ecclesia, aliam intra civitatem Tarvisinam, adversante episcopo, ædificent; moniales coerceat, CCIV, 1430.

Mandat quibusdam episcopis ut de vita et miraculis Ottonis I episcop. Bambergensis diligenter inquirant, eumque nisi impedimenta invenerint, sanctis ascriptum declarent, CCIV, 1438.

Universum capitulum Trevirense et omnes per archiepiscopatum consistentes a Fulmari archiepiscopi obedientia in spiritualibus et temporalibus absolvit, CCIV, 1442.

Universis episcopis præcipit ut sacramenta, cum a fratribus ecclesiæ S. Nicolai Stendalensis fuerint requisiti, dilatione et appellatione remota, impendant, CCIV, 1446.

Ecclesiæ Eboracensi nuntiat archiepiscopum Eboracensem a se agnitum esse, CCIV, 1454.

Meloni archiepiscopo Mediolanensi mandat se episcopo Placentino mandasse ut in consules Placentinos graviter animadverteret, nisi ab injuriis in ecclesias recederent, CCIV, 1455.

Bulla canonizationis B. Malachiæ, CCIV, 1466.

Petente Alphonso Castellæ rege, in civitate Placentina sedem episcopalem constituit, diœcesimque a rege institutam confirmat, CCIV, 1476.

Decretum ad abbatem et archipresbyterum Montulanum, ut cuidam acolytho beneficium ablatum restituant, CCIV, 1477.

Decretum de quodam matrimonio non dissolvendo, CCIV, 1478.

Decretum de sacerdotibus qui reatum adulterii incurrerint, vel perjurii vel falsi testimonii, CCIV, 1479.

Decretum de absolutione eorum qui vocati ad judicium venire contemnunt, et pro contumacia sua vinculo anathematis innodantur, CCIV, 1480.

Decretum de consecrando oratorio, CCIV, 1480.

Prævaleat semper quod a majori et saniori parte concilii fuerit statutum, CCIV, 1481.

De Judæis vel Saracenis ad fidem Christianam conversis, CCIV, 1482.

De iis qui contra prohibitionem clandestina conjugia contraxerint, CCIV, 1483.

De duobus viris qui duas sorores acceperint, CCIV, 1484.

De juramento fidelitatis ab hæredibus regis pontificibus Romanis præstando, CCIV, 1486.

De pœnitentia injungenda presbytero cuidam, cujus vitio num quidam famulus mortuus sit incertum est, CCIV, 1486.

De quadam filia quæ annos undecim nondum adnuc nata cuidam in matrimonium tradita fuerat, quamvis renitens, CCIV, 1487.

De excommunicatorum absolutione, CCIV, 1489.

Contra clericos militantes, CCIV, 1492.

De ecclesiis conventualibus, CCIV, 1493.

De eo qui cognovit consanguineam uxoris, CCIV, 1495.

De diacono qui invitus puerum necaverat, CCIV, 1496.

Ad Livoniensem episcopum et socios, ut cibis utantur qui iis ab infidelibus apponuntur, CCIV, 1497.

Clericorum assultores et incendiarios præscribit nonnisi per Romanum pontificem absolvendos esse, CCIV, 1497.

Decretum de duello, CCIV, 1501

Epist. ad canonicum in arte physica eruditum; ei suadet ne ad majores sacros ordines ascendat, quod pluribus medicinas tribuerit qui inde mortis periculum incurrerint, CCIV, 1505.

COELESTINUS II, papa. — De sui electione certiores facit Cluniacenses, eorumque preces postulat, CLXXIX, 766.

Causam matrimonii cujusdam ad se advocat, CLXXIX, 767.

Archiepiscopis et episcopis præcipit ne annuos abbatum Præmonstratensium conventus impediant, CLXXIX, 782.

Ad Arnaldum Narbonensem archiepiscopum et suffraganeos, ne eorum parochiani Aimoniis et aliis rebellibus receptaculum præbeant, alioquin excommunicandos, CLXXIX, 782.

Ad Hugonem archiepiscop. Turonensem, ut responsurus Dolensi antistiti qui se Arelatensi episcopatu spoliatum querebatur, ad sedem apostolicam accedat, CLXXIX, 783.

Ad Petrum abbat. S. Ægidii, mandat ut nomine suo primum lapidem ponat in fundamento cujusdam capellæ, CLXXIX, 783.

Monachorum Vivensium et Camaldulensium controversiam dirimit, CLXXIX, 806.

Epist. ad Toletanum archiepiscop., ut aliquot parochias restituat N. episcopo, CLXXIX, 811.

COELESTINUS III, papa. — Nuntiat omnibus Petrum quondam archiepiscop. Tarentasiensem sanctorum ordinibus esse ascriptum, CCVI, 869.

Gaufrido electo Eboracensi promittit Hugonem episcop. Dunelmens. ei post acceptam consecrationem subjectum iri, CCVI, 872.

Reginaldo episcopo et aliis mandat ut quæ Balduinus archiepiscopus monachis Cantuariensibus abstulerit, restituat, CCVI, 874.

Umberto archiepiscopo Arelatensi concedit ut per censuras ecclesiasticas inordinationes in Provincia exortas compescat, CCVI, 897.

De ordine S. Benedicti perpetuo stabiliendo in locis quæ denominat, CCVI, 898.

Stenaro episcopo Wexionensi præcipit ne Colonis episcopi Lincopiensis possessiones invadat, CCVI, 906.

Suenoni episcopo Arusiensi significat se Absaloni archiepiscopo Lundensi permisisse, ut ei cedendi episcopatus licentiam tribuat, CCVI, 908.

Episcopis quibusdam mandat de uxore Kanuti Suevorum regis, continentiæ voto ob valetudinem suscepto solvenda, CCVI, 909.

Quod liceat monachis Cluniacensibus malefactores eos infestantes excommunicare et interdicere, CCVI, 916.

Epistola ad episcop. et clerum Eugubinum, de S. Ubaldi canonizatione, CCVI, 918.

Archiepiscopo Vienneusi ejusque suffraganeis præcipit ne parochianos suos quominus ordini Carthusiensi bona largiantur, impediri sinant, CCVI, 924.

Decano et capitulo Rothomagens. indulget ut tempore interdicti divina officia absque solemnitate celebrent, CCVI, 930.

Quarumdam ecclesiarum possessiones confirmat, CLVI, 931-938.

Abbati monasterii S. Dionysii mandat, ut, appellatione frivola non obstante, circa monachorum et conversorum correctionem libere officii sui debitum exsequatur, CCVI, 942.

Abbati et conventui Cisterciens. ecclesiam Schardeburgensem asserit a Richardo Anglorum regi donatam, CCVI, 961.

Conrado Ratisponensi episcopo attribuit auctoritatem absolvendi eos qui pro ecclesia Ratisponensi dimicantes incendia fecerunt, CCVI, 965.

Ecclesiæ S. Petri Marchiallensis fundationem approbat, CCVI, 966.

Bulla pro canonizatione S. Bernwaldi episc. Hildesheimens., CCVI, 970.

Archiepiscopis et episcop. per Angliam constitutis scribit exercitus in Orientem profectos, propter dissensiones non implevisse exspectationem; principes moneri velit, ut sedata discordia, terræ sanctæ opem ferant, CCVI, 970.

Abbati et conventui Fiscannens. mandat quod liceat eis a beneficio suo removere eos qui ecclesiis suis in propria persona non deserviunt, CCVI, 977.

Bulla qua vetat ne interdicto subjiciantur ecclesiæ monasterio Fiscannensi subjectæ, CCVI, 985.

Joanni decano et capitulo Rothomagensi concedit ut cum generale interdictum terræ fuerit, liceat iis, clausis januis, exclusis excommunicatis et interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce officia celebrare, CCVI, 996.

Monasterio S. Augustini Cantuariensi concedit ne quisquam abbatem vel monachos ejusdem monasterii aliqua sententia gravare præsumat nisi fuerit a Romani pontificis latere destinatus, CCVI, 1025.

Huberto archiepisc. Cantuariens. apostolicæ sedis legato interdicit ne ab abbate monachisque S. Augustini obedientiam exigat, CCVI, 1225.

Bulla pro reformatione monasterii S. Cæsarii Arelatens., CCVI, 1032.

Mandat episcopo Lincolniensi ut inquisitionem faciat de excessibus archiepiscopi Eboracensis, CCVI, 1037.

Capitulo Tarraconensi præcipit ut Willelmum qui archiepiscop. in urbe Gerunda crudeliter interfecerit anathematizatum denuntient terramque ejus interdicto afficiant, CCVI, 1045.

Confirmantur possessiones et omnis generis bona variorum monasteriorum et ecclesiarum, CCVI, 1054 *et passim*.

Monasteriensi et Osnabrugensi episcopis mandat ut quosdam ecclesiæ Bremensis ministeriales anathematizent, si bona eidem ecclesiæ injuste ablata non restituerint, CCVI, 1067.

Epistola ad Humbertum archiepisc Cantuariens.; ei legationem sedis apostolicæ committit, CCVI, 1074, 1075.

Anselmo episc. Fulginatensi mandat ut abbatem S. Silvestri Ospellensis ad vrioris Camaldulensis obedientiam revocet, CCVI, 1076.

De quodam matrimonio dirimendo, CCVI, 1080.

Philippo Francorum regi sententiam divortii ejus a se irritam et cassatam nuntiat; hortaturque ut uxorem recipiat et maritali affectione pertractet, CCVI, 1098.

Confirmat sententias excommunicationis et interdicti latas auctoritate Walteri archiepiscopi contra cives Rothomagenses, CCVI, 1098.

Archiepiscopo Cantuariens. et ejus suffraganeis mandat ut homines ad subsidium terræ Hierosolymitanæ ferendum adhortentur, CCVI, 1107.

Epistola ad quosdam episcopos, de seditione in canonicos a civibus Rothomagensibus mota, et de satisfactione illis facienda, CCVI, 1116.

Nuntiat quod in quadam insula, hucusque schismatica legatos nominaverit qui quidquid ad dotes Ecclesiæ conferendas spectaret, nonobstante appellationis obstaculo ordinarent, CCVI, 1147.

Comitem Tolosanum hortatur, ut damna monasterio S. Ægidii illata resarciat, alioquin eum ostendit ab episcopis vicinis excommunicatum iri, CCVI, 1156.

Episcop. Vercellensem et abbatem Locediensem constituit ut pacem inter Bonifacium archiepiscop. et canonicos Januenses componant, CCVI, 1178.

Abbati Hugoni Cluniacensi mandat ut in abbatiis ad monasterium Cluniacense pertinentibus, quæ secundum Deum... viderit corrigenda, corrigat, CCVI, 1179.

Archiepiscopis, episcopis, etc., mandat ut direptores et vexatores fratrum Cluniacensium laicos excommunicent, cæteros a amuneribus amoveant, CCVI, 1181.

Archiepiscopo Ravennati et ejus suffraganeis mandat sub excommunicationis pœna ut cives Mutinenses commoneant monasterio Nonantulano quæ abstulerant reddant, CCVI, 1184.

Gerardo episcopo Cadurcensi concedit ut percipiat in ecclesia S. Amatoris sumptus necessarios pro itinere ad sedem apostolicam et pro aliis ad ecclesiam suam pertinentibus, CCVI, 1201.

Sororibus Sanctæ Mariæ Suessionensibus concedit ut non obstante juramento quondam facto, de assensu abbatissarum sive prælaturarum, iis liceat quaslibet idoneas recipere moniales, CCVI, 1203.

Monachis Sancti Blasii in Nigra silva permittit ut quibusdam diebus festis cantent: Gloria in excelsis Deo, etc., CCVI, 1207.

Universis fidelibus in regno Daciæ constitutis qui ad ecclesiam Arusiensem construendam saxeo muro pecuniam dederint, de injunctis pro suis excessibus pœnitentiis quadraginta dies indulget, CCVI, 1210.

Gerardo episcopo Bononiensi permittit ut excommunicet eos qui bona ecclesiæ occupaverint, CCVI, 1212.

Episcopum Laudunensem inter episcopum Papiensem et canonicos Placentinos judicem constituit, CCVI, 1234.

CONSTANTINUS, papa.—Epistola de visione Egwini, de concilio habendo et de cœnobio instituendo, LXXXIX, 335

Confirmat possessiones terrarum in quibus beata Maria Virgo Egwino episcop. apparuisse dicitur, cum aliis plurimis cœnobio Evesbamæ collatis in ecclesia Lateranensi, LXXXIX, 336.

Monasterium ab Egwino conditum sub protectione sanctæ sedis suscipit, LXXXIX, 338.

DAMASUS (S.), papa. — Epistola ad catholicos episcopos per Orientem constitutos, De fide Nicæna firmiter tenenda, XIII, 347.

Expositio fidei in synodo Romana edita et in Orientem transmissa, XIII, 350.

Ecclesiæ non aggregentur homines qui expositioni fidei Nicænæ nollent subscribere, XIII, 356.

Confessio fidei catholicæ quam misit ad Paulinum Antiochenum episcop. XIII, 357.

Epistola ad Acholium et alios Macedoniæ episcop.; damnat ordinationem Maximi Cynici, et hortatur Macedones ut in synodo proxime Constantinopoli celebranda dignus huic civitati præficiatur episcopus, ac majorum adversus episcoporum translationem statuta serventur, XIII, 365.

Epistola ad Acholium Thessalonicensem episc. Rusticus Gratiani Silentiarius commendatur, et confirmatur quod de Maximi ordinatione, etc., XIII, 369.

Epist. ad S. Hieronymum, quæstiones illi submittit exponendas et ipsius scripta laudat, XIII, 371.

Ad universos episcopos per Italiæ provincias constitutos. Jubet ne per scripta in posterum, sed per legitimum accusatorem, quis ab eis judicetur; et causæ etiam judicandæ omnes ad apostolicam sedem deferantur, XIII, 439.

DEUSDEDIT pap. Decretum ne parentes e sacro baptismatis fonte infantes suos suscipiant; alias sciant se impedimentum usui matrimonii sibi creasse, etc., LXXX, 361.

Decretum de electione pontificis Romani, LXXX, 362.
EUGENIUS III, papa.— Epistola ad abbates et præpositos Præmonstratenses, ut ad generale capitulum semel in anno Præmonstratum conveniant, CLXXX, 1017.
Alviso Atrebatensi episcop. mandat ut de matrimonio Balduini de Rispens. et Mathildis de Albiniaco decernat, CLXXX, 1026.
Joanni Bracarensi archiepiscopo mandat ut Toletanum primatum agnoscat, CLXXX, 1036.
De satisfactione reddenda episcopo Moraviensi, CLXXX, 1044.
Alviso episcopo Atrebatensi mandat ut judicet inter abbatem S. Nicolai de Vedogio et sacerdotem de Bastalmis, CLXX, 1053.
Widoni mandat presbytero cardinali, ut de castro quodam controversiam ortam inter canonicos et nobiles quosdam Veronenses dirimat, CLXXX, 1054.
Epistola ad Ludovicum Galliarum regem, de expeditione in terram sanctam suscipienda, CLXXX, 1064.
Archiepiscopis et episcopis mandat ut electos præpositos ordinis Præmonstratensis in abbates, postposita dilatione, benedicant, CLXXV, 1076.
Bernardo Hildesheimensi episcopo ejusque successoribus præcipit ne castrum Wincemburgense alienent; Goslarienses, qui præposituram quamdam invaserant impune dimitti vetat, CLXXX, 1082.
Apud Henricum Moraviensem episcop. intercedit pro fratribus qui e monasterio in monte Strahow sine licentia discesserant, CLXXX, 1085.
Epist. ad Engolismensem et Lemovicensem episcop., ut controversiam de Roca Roviscurtis inter Cluniacenses et clericos fine canonico terminent, CLXXX, 1095.
Bulla de confirmatione bonorum monasterii Crisemonis, CLXXX, 1096.
Bulla in gratiam monasterii S. Mariani, CLXXX, 1097.
Odoni priori et fratribus Sancti Martini de Campis concedit, ut decedentibus canonicis B. Gervasii de Encra, ibi monachi substituantur, CLXXX, 1107.
Confirmat possessiones canonicorum regularium ecclesiæ Beati Petri Tarentasiensis et statuit ut ibi semper ordo regularis secundum S. Augustini regulam observetur, CLXXX, 1114.
Universos Dei fideles per Galliam constitutos ad suscipiendum bellum sacrum hortatur, CLXXX, 1115.
Ut abbas Sugerius apud regem adjuvet monasterium B. Medardi a comite Suessionensi prægravatum, CLXXX, 1118.
De Henrici imperatoris sanctitate, miraculis et canonizatione, CLXXX, 1118.
Ad Petrum Bituricensem archiepiscop. de primatu in provincias Bituricens. et Burdigalensem, CLXXX, 1119.
De Anselmo Ecclesiæ Tornacensi restituto episcopo, CLXXX, 1122-1124.
Ad Sansonem Rhemensem archiepiscop.; illum objurgat quod Francorum regem, contra jus archiepiscop. Bituricensis, in Bituricensi civitate coronare præsumpserit, ipsique propterea usum pallii interdicit, CLXXX, 1128.
Monasterii Vazlariensis jura de eligendo abbate et de deferenda advocatia confirmat, CLXXX, 1141.
Mandat Henrico Moraviensi episcopo ut Wladislaum ducem Bohemiæ ad satisfaciendum pro illatis ecclesiæ Ratisponensi damnis commoneat, CLXXX, 1145.
Theobaldum episcop. laudat quod propter canonicorum bona a civibus occupata urbi suæ sacrificiis interdixerit, etc., CLXXX, 1149.
Quibusdam episcopis mandat ut nobiles quosdam occupata canonicorum bona Veronensium reddere cogant, CLXXX, 1150.
Ad Veronensem episcopum; eum monet ut excommunicationem in canonicorum hostes editam a presbyteris Runchensibus et aliis observari jubeat, CLXXX, 1164.
Mandat episcopo Vicentino, ut de archipresbytero S. Bonifacii, qui excommunicatis communicaverit, pœnas capiat, CLXXX, 1165.
Epistola ad Guillelmum Nivernensem comitem, ut cesset ab infestatione Vizeliacensium, CLXXX, 1179-1182.
Ad Gregorium episcop. Lucensem, ut Sancti Frigdiani canonicos in ecclesiam S. Pantaleonis introducat, CLXXX, 1193.
Confirmat constitutionem Calisti II papæ de pace et securitate territorii Trenorciensis intra certos terminos crucibus distinctos, CLXXX, 1201.
Ad expeditionem sacram adversus Slavos in Pomerania populos excitat; regem Hispaniarum quoque scribit bellum contra Saracenos Iberiæ parare, CLXXX, 1203.
Ad Guillelmum comitem Matisconensem, ut Cluniacensibus Balmensem ecclesiam assignet et opem conferat, CLXXX, 1227.
Bulla in gratiam monasterii Tironiensis, CLXXX, 1228.
Bulla pro parthenone S. Dionysii Montis Martyrum, CLXXX, 1236-1242.
De controversia inter Cantuariensem archiepiscop et Bernardum episcop. S. Davidis, jubet utrumque ad se venire, CLXXX, 1230.
Relaxat interdictum quo ecclesias ad Balmense monasterium pertinentes juste multaverat, CLXXX, 1251.
Bulla pro Ilbenstadiensis ecclesiæ confirmatione, CLXXX, 1263.
Ut quidam malevoli compellantur satisfacere de injuriis illatis monasterio Cluniacensi secundum definitionem Lugdunensis archiepiscopi, CLXXX, 1271.
Bulla de confirmanda unione fratrum Saviniacensium ordini Cisterciensi, CLXXX, 1282.
Epistol. ad Sugerium abbat.; interrogat quinam episcopi opem sibi ferre recusent ad regni defensionem; locus concilii certus designatus; de duce Lotharingiæ excommunicato, CLXXX, 1283.
Ut abbas S. Germani Antissiodorensis deinceps eligatur cum consilio abbatis Cluniacensis, et electus benedictionem percipiat ab episcopo Antissiodorensi, CLXXX, 1294.
Theobaldum episcop. Veronens. reprehendit quod canonicorum possessionibus non restitutis urbem interdicto solverit; præcipit ut eas reddendas curet, CLXXX, 1298.
Peregrino Aquileiensi patriarchæ scribit se mirari quod milites quosdam propter occupatas ecclesiæ possessiones excommunicatos absolverit; mandat impellat eos ut ablata restituant, CLXXX, 1299.
Anselmo Havelbergensi episcop. mandat ut usurpata a suis prædia Corbeiensium restitui curet, CLXXX, 1300.
Ad Corbeienses monachos; eos hortatur ut Wilbaldo abbati humilem reverentiam exhibeant, CLXXX, 1306.
Mandatum ad archiepiscopos, episcop. etc, super restitutiones faciendas Laureshamensi monasterio, CLXXX, 1316.
Epistola ad prælatos Teutonicos; eos hortatur ut Juniori regi Henrico assistant, suisque consiliis et operibus eum adjuvent, CLXXX, 1320.
Comitissam Nivernensem increpat quod infestet eos qui Vizeliacum pergunt, CLXXX, 1324.
Ut prædia Kaminatæ monasterii a variis usurpata reddantur, CLXXX, 1331.
Epistola ad Fuldenses; electionem ab eis contra suum mandatum factam irritam declarat, mandatque ut præsentibus quibusdam quos nominat abbatibus ex altero claustro eligant sibi abbatem, CLXXX, 1334.
Epistola ad Alfonsum Hispaniarum regem, qua Toletanum primatum confirmat, CLXXX, 1345.
Epist. ad Sugerium abbat. de monachis in ecclesia S. Genovefæ constituendis, CLXXX, 1347.
Epist, ad Humbertum Bizuntinens. archiepisc., ut contemptum Romanæ Ecclesiæ digne puniat in presbytero qui excommunicationem ab eo latam transgressus fuerat et reditus Balmensis monasterii Cluniacensibus subripuerat, CLXXX, 1353.
Archiepiscopo Trevirensi, etc., mandat ut admoneant Matthæum ducem sub excommunicationis pœna castrum prope Tullum ædificatum destruat, CLXXX, 1354.
Universo clero Romano præscribit ut capellani promittant obedientiam rectoribus titulorum sive ecclesiarum, CLXXX, 1358.
Ut electi Placentini episcopi ab archiepiscopo Ravennatensi et ejus successoribus consecrationem accipiant, CLXXX, 1370.
Ad Corbeiensem abbatem et monachos, ut nullum apud eos locum Henricus depositus inveniat, CLXXX, 1380.
Radulphi episcopi Hortani et canonicorum Majoris ecclesiæ controversias judicat, CLXXX, 1381.
Ad Henricum Moriavensem episcop., ut Wladislaum ducem Poloniæ ab excommunicatione absolvat, CLXXX, 1383.
Ad abbates, Coxanensem, Bisuldunensem et alios, ut obediant abbati S. Victoris Massiliens., cui benedictionis munus impendit, CLXXX, 1390.
Epist. ad Bermundum Bitterensem antistitem; mandat ei ut Trencavello vicecomiti Bitterensi permittat capellam suo in palatio construere, CLXXX, 1397.
Ad Conradum regem. Thiebaldo suo capellano confirmat præposituram Xantensem modo aliam præposituram quam antea possidebat remittat, CLXXX, 1397 et 1402.
Ad Sugerium abbatem, ut clericorum duorum excommunicatorum causam ordine judiciario definiat, CLXXX, 1402.
Bracarensem archiepiscopum suspendit ab episcopali officio, nisi Toletano archiepiscopo exhibeat obedientiam, CLXXX, 1405.

Ut Sugerius abbas de sacerdotis excommunicatione ab archidiacono cognoscat causam, et sacerdotis percussores excommunicet, CLXXX, 1406.

Ad Poloniæ prælatos; arguit eos quod latam a nuntio suo interdicti sententiam non observent, atque ut resipiscant eamdem sententiam confirmat, CLXXX, 1408.

De Ludovici regis consilio transmarinæ expeditionis, CLXXX, 1414.

Ad Wibaldum abbatem, ut Godeboldum canonicum Mindensem excommunicet, nisi ablatam Everardo ecclesiam de Hemeringem restituat, CLXXX, 1420.

Epist. ad Conradum regem; gratam ejus habet legationem in qua res Ecclesiæ et regni firmentur, CLXXX, 1422.

Ad ducem Burgundiæ et ad Henricum Eduensem episcop.; eos arguit quod cœnobio Vizeliacensi sint infesti, CLXXX, 1424.

Epistola ad Eberhardum Bambergens. episc., ut monachos restituat in Ecclesiam Heidenheimensem, pulsis inde clericis sæcularibus, CLXXX, 1439.

Ad Senonensem archiepiscop., ut judicet de controversia quæ est inter episcop. Aurelianensem et abbatem Vizeliacensem, CLXXX, 1449.

Pro reconciliatione regis cum Belvacensi episcopo, CLXXX, 1436.

Marsicanorum S. Joannis et S. Sabinæ clericorum de oleo consecrando judicat controversiam. CLXXX. 1471.

Epist. ad Raimundum Toletan. archiepiscop.; ei gratulatur quod Bracarensis archiepisc. ejus primatui se subjecerit, increpatque quod ejus fines invaserit eumque durius habuerit, CLXXX, 1475.

Ad Eberhardum archiepisc. Salzb., ut comitem Ottonem tamdiu excommunicatum habeat, dum de ablatis monasterio Tegerns. decimis ei satisfaciat, CLXXX, 1484.

Epist. ad Conradum regem, legatos ipsius honorifice se suscepisse, ac ipsius votis in omnibus obsecundasse, CLXXX, 1489.

Ad Henricum episcop. Leodiensem, ut comites de Los et de Monte Acuto abbata Stabulensi monasterio restituere compellat, CLXXX. 1490.

Ut ablata variis monasteriis ab variis vastatoribus sub excommunicationis pœna restituantur, CLXXX, 1491-1493.

Epistola ad prælatos, comites ac barones per Alemanniam constitutos, ut Conrado imperatori in expeditione Italica adsint, CLXXX, 1501.

Ad Lingonensem episcop. ut Nivernensem comitem, nisi resipuerit excommunicet, CLXXX, 1503.

Ad archiepiscopum Lugdunensem, ut sub excommunicationis interminatione restitui curet fratribus de Miratorio res a Gignacensibus ablatas, CLXXX, 1508.

Epistola ad Fridericum imperatorem; gratulatur ei de sua electione, sperans eum inchoata a Chonrado pro ecclesiæ exaltatione completurum, CLXXX, 1522.

Epistola ad Stephanum Metensem archiepiscop., ut Henricum comitem de Salmis cogat restituere cellam Asmingiæ, quam abstulerat abbati S. Michaelis ad Mosam, CLXXX, 1523.

Epistola ad Henricum de Salmis comitem, ut restituat abbati S. Michaelis cellam Asmingiæ quam abstulerat, alioquin canonica ultione plectendus, CLXXX, 1524.

Ad Metensem, Virdunensem, etc., episcopos, ut Rainaldum comitem Barrensem ab infestatione ecclesiæ S. Michaelis arceant, et ad restitutionem ablatorum adigant sub pœna censuræ ecclesiasticæ, CLXXX, 1524.

Bulla qua controversia antea agitata ab abbatissa monasterii Brixiani Sanctæ Juliæ contra episcopum Cremonensem propter ecclesiam de Cicogniaria coram episcopo Regiensi demum dirimat, CLXXX, 1533.

Ad Henricum Eduensem episcop., ut vocatus ad episcopum Lingonensem accedat, de damnis monasterio Vizeliacensi illatis rationem redditurus, CLXXX, 1537.

Ad conventum S. Augustini Cantuariensis, ut Silvestro abbati obediant etiamsi eum archiepiscopus dedicare noluerit, CLXXX, 1549.

Ad episcop. Magdeburgenses, ne faveant episcopo Cicensi ecclesiæ Magdeburgensis invasori, CLXXX, 1543.

Epistola ad episcopos Germaniæ; improbat translationem episcopi Cicensis in Magdeburgensem archiepiscopum translati, CLXXX, 1544

Ad Wibaldum abbatem, commendat causam Curiensis episcopi, et ut ecclesiasticas immunitates adversus laicos tueatur, CLXXX, 1545.

Ad Odonem ducem Burgundiæ et ad Burgundos proceres, ut burgenses Vizeliacenses habeantur excommunicati, CLXXX, 1550, 1551.

Ut archiepiscop. Narbonensis Magalonensem episcop. et Petrum de Verona Cluniacensibus juxta Montempesulanum degentibus infestos, compescant, CLXXX, 1555.

Ad clerum et populum Toletanum, ut Muzarabes Toletano archiepiscopo pareant et in cæremoniis ab eo non dissentiant, CLXXX, 1559.

Ad universum clerum, de raptoribus et ecclesiarum violatoribus et quando post peractam pœnitentiam sit negligenda sepultura ecclesiastica nisi satisdent de damno restituendo, CLXXX, 1564.

De testibus adhibendis in causa separationis propter cognationis propinquitatem, CLXXX, 1565

Hugonem archiepiscop. Viennensem reprehendit quod fratribus Cisterciensibus et Cluniacensibus injurias inferat, CLXXX, 1567.

Ad Joannem episcop. Paterinum de usuris, CLXXX, 1567.

Ad episcop. Lingonensem, ut judicet de iis qui cum excommunicatis Vizeliacensibus communicarunt, CLXXX, 1568.

Ad Petrum Bituricensem archiepiscop.; mandat ut ecclesiam de Casa majori et res sacerdotis defuncti male ablatas restituat monasterio S. Dionysii, CLXXX, 1571.

Canonicos Attrebatenses hortatur ad tuenda officia ecclesiastica. CLXXX, 1578.

Epistola ad clerum et populum Attrebatensem; sententiam quam episcopus illorum in hæreticos diœcesis suæ ferel, se in antecessum probare significat, cui et ipsi pareant edicit, CLXXX, 1579.

Ad sanctimoniales Dyniacenses; significat earum reformationem episcopo Attrebatensi demandasse, CLXXX, 1580.

Theodoricum comitem Flandrensem hortatur ut Godescalco episcop. Attrebatensi homines villæ Marcoli restituat, CLXXX, 1581.

Ad Sibyllam Flandrorum comitissam, ut conjugem comitem ab injuriis in Godescalcum episcop. Atrebatensem dehortetur, CLXXX, 1582.

Ad Samsonem Rhemensem archiepiscop., ut Theodoricum Flandriæ comitem retrahat a damnis in episcopatum Atrebatensem inferendis, et non desistentem ipsum et terram ejus puniat, CLXXX, 1583.

Ad Bernardum Tarraconensem archiepiscop., rursus præcipit ut Toletano archiepiscopo obediat, CLXXX, 1584.

Bulla qua a Pippino et Carolo principibus fundatum monasterium Sarlatense sub sancti Petri tutela recipitur, CLXXX, 1591.

Ut servetur decretum Urbani II in concilio Claromontano, CLXXX, 1594.

FELIX I, papa. — Epistola de judiciis et accusationibus et defensionibus sacrorum ordinum, V, 145.

De auctoritate sedis apostolicæ et de episcopis accusatis, V, 148.

Epistola ad Benignum epi cop.; errant qui Filium non videre Patrem contendunt, eo quod Deum nemo vidit unquam; errant affirmantes Filium minorem Patre, qu a ille invisibilis, Filius vero visibi is, V, 152.

Epist. ad Maximum episcop et clericos Alexandriæ, de Christi divinitate et humanitate, V, 155.

FELIX II (S.), papa. — Rescriptum ad episcopos in Alexandrina synodo congregatos, ut nemo episcopum penes arbitros sæculares accuset; si quis causam adversus episcopum habuerit; de episcopis rebus suis exspoliatis, aut a sede pulsis; infames ac sacrilegos ad testimonium non admittendos; si episcopus vocatus ad concilium, ire non potuerit; de causis quæ legibus non continentur, vel prohibita noscuntur, de accusationibus episcoporum et rerum suarum ablatarum restitutione; quibus non liceat accusare vel testificare; de personis accusatorum; de primatibus et metropolitanis; de accusationibus episcoporum et ineptitudine accusantium; qui non debeant admitti ad accusationem; licere in ecclesiasticis negotiis, dicta causa et finita, recedere, quod in sæcularibus non licet; de accusationibus episcoporum; de non terminandis causis episcoporum absque auctoritate Romani pontificis; si episcopus a comprovincialibus vel a metropolitano senserit se prægravari; de judiciis episcoporum, et de tempore concesso ad præparandum et comparandum; de judicibus et accusatoribus quales debeant esse, XIII, 17-25.

Epistola ad episcopos et ad reliquos Domini sacerdotes, de patientia sufferenda in persecutionibus et tribulationibus, XIII, 25.

FELIX III (S.), papa. — Epistol. ad Acacium Constantinopolitanum; optat sancta synodus Romana ut Zenonem imperatorem inducat ad emendandum sedulo studio ea quæ adversus catholicam fidem hactenus perperam egisset, LVIII, 894.

Epist., ad Zenonem imperatorem, pro ecclesia Alexan-

drina supplicat; quidquid antehac pro defensione ejusdem Ecclesiæ dixit aut fecit commemorat, ut posteriorem Joannis Alexandrini episcopi ejectionem, et Petri Moggi restitutionem reprehendat, LVIII, 899.

Epist. ad Petrum Fullonem. Ostendit eum non solum in Valentini, Manichæi, Arii, Sabellii, Apollinaris et Eutychetis hæreses, verum etiam in errores gentilitatis plures deos asserentis incidisse, LVIII. 903.

Petrus Fullo deponitur et anathematizatur, LVIII, 812.

Epistola ad Zenonem imperatorem: nuntiat imperatori Petrum Fullonem synodali judicio sententia condemnatum, ideoque ab ejus communione abstinendum esse, hortatur eumdem imperatorem ut Petrum depositum ex Antiochena ecclesia expellat, LVIII, 918.

Acacium munere sacerdotali et fidelium communione privat, LVIII, 921.

Epistola ad universos episcopos, ut rebaptizatus per pœnitentiam recipiatur; ut episcopus, presbyter, diaconus, si rebaptizatus fuerit, laicam communionem accipiat in morte; clericus, monachus, puella Dei, laicus, si rebaptizatus fuerit, Nicæni concilii sententia teneatur; ætatiores utroque sexu per manus impositionem transeant; qui rebaptizatus fuerit in clero non recipiatur; pœnitentem alterius episcopus non absolvat, nec accipiat, LVIII, 924-927.

Epistola ad Zenonem imperatorem; conqueritur de violatis ab eo legatis, suadetque ut acquiescat damnationi Petri Alexandrini et Acacii, LVIII, 934.

Epistola ad clerum et plebem Constantinopolitanam, ne turbentur ob prævaricationem legatorum atque ut Acacii a sede apostolica damnati communionem devitent, LVIII, 936.

Epistola ad monachos urbis Constantinopolitanæ et Bithyniæ, Tribur. ecclesiæ defensorem, prævaricationis causa fuisse damnatum, et quomodo ipsi in suos qui Acacio adhæserint animadvertere debeant, LVIII, 937.

Refellit quæ pro Acacio afferebantur, eumque ut juste ac rite damnatum, ita nonnisi canonice restituendum, ostendit, LVIII, 944.

Epistola ad Zenonem imperatorem. Laudato ejus studio in ordinatione novi episcopi, hortatur ut in Acacii Petrique nominum damnatione, de qua cleri legati nihil sibi mandatum responderunt, cum Ecclesia Romana consentiat, LVIII, 969.

Epistola ad Flavitam episcop. Constantinopolitanum, quod legatos ejus a communione propterea suspenderit, quia de Acacii Petrique nominibus nihil sibi mandatum responderint. hortatur ut et ipse ab his recitandis abstineat et Zenoni id ipsum persuadeat, LVIII, 971.

Epist. ad Talassium archimandritam Constantinopolitan., Ne cum ecclesia Constantinopolitana vel illius episcopo ipse aut monachi ejus ante communicent quam a sede apostolica jussum fuerit, LVIII, 974.

Epist. ad Vetranionem episcopum; dissidii Ecclesiæ Constantinopolitanæ causas referens, hortatur ut Zenonem ad unionem cum Romana Ecclesia instaurandam permoveat, LVIII, 985.

Quod in ecclesiasticis causis regia voluntas sacerdotibus sit postponenda, LVIII, 977

FELIX IV, papa.—Epistola ad omnes episcopos, quod missarum celebratio alibi quam in Deo dicatis locis non debeat fieri nisi magna compulerit necessitas; et de ecclesiarum sacrationis dubitatione quid sit agendum, LXV, 15.

Epistola ad Sabinam; laudat in ea studium cultumque in Ecclesiam, quodque stirpis honores vanamque pompam religioni posthabeat, LXV, 22.

FORMOSUS, papa. — Bulla pro confirmatione possessionum Ecclesiæ Gerundensis, CXXIX, 841.

Epistola ad Adalgarium archiepiscopum Hammaburgens.; decernit ut Hammaburgensis Ecclesia Bremensem ad subsidium habeat, donec suffraganeos instituere valeat, CXXIX, 842.

Epistola ad Angliæ episcopos, ut firmiter adhæreant fidei catholicæ. et studiose populum amoveant a paganismo, CXXIX, 847.

GELASIUS I, papa.—Epistola ad Euphemianum; scribit neminem ad sedis apostolicæ communionem se posse admittere qui Acacii nomen non damnaverit. Quare eum cohortatur ut quemadmodum Eutychetem reliquosque hæreticos, sic quoque Acacium anathematizet, LIX, 13.

Epistola ad Laurentium de Lignido episcop.; ad pontificatum assumptus de more Romanæ Ecclesiæ fidei formulam, quam omnes profiteri teneantur, præscribit, LIX, 19.

Epist. ad episcopos Dardaniæ; eis mandat se pontificem electum: catholicæ fidei libellum transmittit, hortaturque ut cum Eutychianistis non communicent et muneri pastorali invigilent, LIX, 23.

Epistola ad Faustum legatum Constantinopolitan.; Acacium jure a sede apostolica damnatum ut in excommunicatione mortuum non posse absolvi, et cum illo non communicandum, LIX, 26.

Epist. ad Honorium Dalmatiæ episcop.; monet ne Pelagianam hæresim a tot pontificibus detestatam reviviscere sinat, LIX, 30.

Epist. ad eumdem; scribit eum mirari non debuisse quod admonuerit invigilandum ne iterum Pelagiana hæresis pullularet, LIX, 32.

Epistola ad omnes episcop. per Picenum; tria præcipua Pelagianæ hæresis capita refellit; primum scilicet parvulos sine originali peccato nasci; secundum, hos pro solo peccato originali non damnari; tertium, gratiam ad salutem non esse necessariam, illamque secundum hominum merita conferri, LIX, 31.

Epistola ad Anastasium imperatorem; præmissa excusatione cur ad imperatorem non scripserit, illum hortatur ut apostolicæ sedi obtemperet; et Acacii nomine damnato, Ecclesiarum pacem restituendam curet, LIX, 41.

Epistola ad episcopos Lucaniæ, nonnulla ecclesiastica instituta exponuntur, LIX, 47.

Epist. ad episcopos Siciliæ: Ecclesiæ facultates ab episcopis, clericis et pauperibus distribui debere; diœceses et bona Ecclesiæ ab episcopis triginta annos possessa eis non auferenda, LIX, 57.

Epistola ad episcopos Dardaniæ et Illyrici; Thessalonicensem episcopum qui nomina hæreticorum damnare recusavit apostolicæ sedis communione privatum esse et Acacium in excommunicatione mortuum non posse absolvi significat, LIX, 57.

Epistola ad Æonium Arelatensem episcop.; mutuam charitatem in fide catholica retinendam esse docet, LIX, 60.

Epist. ad episcopos Dardaniæ: Acacium solius apostolicæ sedis judicio jure damnatum ostendit, LIX, 61.

Instruit quid adversus Græcos debeat responderi, LIX, 85.

Epistola ad episcopos Orientales, quod in Acacii aliorumque damnatione synodo nova opus non fuerit, et quod Petrum Alexandrinum absolvere Acacius sine sedis apostolicæ auctoritate non potuerit. Tum de ejectis sine discussione sua sede episcopis catholicis, LIX, 90.

De anathematis vinculo; acta Chalcedonensis concilii ea tantum rata quæ sedes apostolica approbavit; juxta quæ in Acacium statuta, et Petrum Alexandrinum a sede apostolica solummodo potuisse absolvi, LIX, 102.

Adversus Andromachum senatorem cæterosque Romanos qui Lupercalia secundum morem pristinum celebranda constituerant; damnat Lupercalium superstitiosam celebrationem; et non ex Lupercalium intermissione, sed ex sceleribus Romæ mala contigisse probat, LIX, 110.

Repeti non possunt quæ triginta annis quiete possidentur, LIX, 137.

Narrat quæ a Rustico Lugdunensi episcopo acceperit subsidia, et quantas ab Acacio sustineat persecutiones, LIX, 138.

Non esse sumendum corpus Domini sine calice, LIX, 141.

De his qui duos episcopos occiderunt suos, ut amplius episcopo careant, LIX, 141.

Ut absque auctoritate Romani pontificis episcopi ad comitatum proficisci non audeant, LIX, 143.

De servis sine consensu dominorum ordinatis, LIX, 144.

Quod episcopo nullo commento res liceat Ecclesiæ alienare, et quod privilegia omni ratione integra convenit servari, LIX, 145.

Quod in nullam transferatur personam res in litigio posita ante cognitionis eventum, LIX, 146.

Ne quis contra ecclesiasticam satisfactionem excommunicatis communicet, LIX, 147.

Episcopi a suo metropolitano et ipse ab eodem consecretur, LIX, 148.

Tueatur Ecclesia quos in sui defensione suscepit, LIX, 149.

De rebus Ecclesiæ non est aliquid alienandum, LIX, 149.

Non petenda est absolutio cum inique fertur sententia, LIX, 150.

Implorantibus patrocinium episcopi debent adesse, LIX, 150.

A sæculari judice clericus non est audiendus, LIX, 151.

Nonnisi ad episcoporum judicium clericus vocetur, LIX, 151.

In electione episcopi parochus debet adesse, LIX, 152.

Quod servi fugientes dominos suos ad ecclesiam intercessionem debent quærere, et non latebras, LIX, 153.

Leges principum aut regulas Patrum contemni non liceat, LIX, 153.

Leges Romanorum principum servandæ sunt ab omnibus, LIX, 153.

A regimine Ecclesiæ suspendatur qui in terram frequenter illiditur, LIX, 153.

Quæ sacerdotes dederunt, subsequentes pontifices nullatenus auferre præsumant, LIX, 154. Non mentitur qui animum fallendi non habet, LIX, 154.

Concilium Romanum, in quo a septuaginta episcopis libri sacri et authentici ab apocryphis sunt discreti, sub Gelasio, anno Domini 494, Asterio atque Præsidio consulibus, LX, 157.

Decretum de libris recipiendis et non recipiendis in concilio Romano a papa Gelasio cum episcopis, anno 496 emissum, LX, 161.

Concilium Romanum II, quo a Gelasio et quinquaginta episcopis Misenus absolvitur anno Domini, 495. LIX, 183.

GELASIUS II, papa — Epistola ad clerum et plebem Romanam; commendat eorum constantiam adversus intrusum pseudopapam, CLXIII, 487.

Epistola ad Jordanum archiepiscopum Mediolanensem; De Landulpho restituendo, CLXIII, 488.

Epistola ad Gallos, Mandat ut se contra Mauritium Bracarensem episcopum ab Henrico imperatore in sedem intrusum pseudopapam arment, CLXIII, 489.

Oldegarium episcop. Barcinonensem, Ecclesiæ Tarraconensi præfecit, CLXIII, 489.

Epistola ad Bernardum Toletanum episcopum, Hispaniæ primatem. De Mauritio in sedem apostolicam intruso, CLXIII, 491.

Epistola ad abbates monachosque terræ majoris; eis præcipit ut quæ Paschalis papa inter eos et episcopum Civitatensem constituerit, negligere desinant, CLXIII, 494.

Electionem archiepiscopi Ravennatensis, consuetudines canonicorum Lucensium et S. Frigdiani et monasterii S. Mamiani possessiones confirmat, CLXIII, 497-500.

Ad exercitum Christianorum civitatem Cæsaraugustanam obsidentem; omnibus ad eum aliquid conferentibus indulgentiam largitur, CLXIII, 508.

Bulla pro monasterio Cannensi in diœcesi Narbonensi, CLXIII, 511.

GREGORIUS MAGNUS I. (S.), papa. — Epistola ad universos episcopos Siciliæ; suas intra Siciliam vices Petro subdiacono commissas declarat; ut provinciæ illius episcopi semel per annum, conveniant statuit; ipsos quid in concilio cavendum, quid agendum sit monet, LXXVII, 441.

Epistola ad Justinum prætorem Siciliæ; eum amice et serio hortetur, ut paci cum sacerdotibus, æquitati erga omnes studeat, LXXVIII, 443.

Epistol. ad Joannem episcop Constantinopolitan.; quod electionem suam ab imperatore confirmari procurasset conqueritur; ejus orationibus se commendat, LXXVII, 447.

Minturnensem ecclesiam desolatam Formiensi unit, LXXVII, 454.

De synagoga Judæorum transferenda, si Ecclesiæ officia impediat, LXXVII, 457.

Ad Joannem episcopum de Urbe veteri; ne monasterium vexare pergat admonet, LXXVII, 458.

Epistola ad Demetrium Neapolitanum episcop., ut quosdam prius in fide dubios, jam vero catholicam communionem repetentes excipiat, LXXVII, 459.

Ad Balbinum episcop. Rosellanum, ut Populonensem ecclesiam visitet, ac presbyteros diaconosque ordinet, præcipit, LXXIII, 460.

Epistola ad Severum episcop Aquileiensem; præcipit ut Romam veniat cum sequacibus suis in synodo judicandus, LXXII, 461.

Epist. ad universos Italiæ episcopos, ut filii Longobardorum in hæresi Ariana baptizati ad fidem catholicam concilientur, LXXVII, 462.

Epist. ad Petrum subdiacon., ut Marcello ecclesiæ servienti ad victum et vestitum necessaria provideat, pastores in lapsorum locum et vicem curet institui, LXXVII, 163.

Ep. ad Natalem episcop. Salonitanum, ut Honoratum archidiaconum in suum gradum restituat, deinde, si manet controversia, Romæ causam dicant, LXXVII, 464.

Epist. ad Honoratum diaconum Salonitanum, de illius contentione contra episcop. suum et de custodia rerum ecclesiæ, LXXVII, 465.

Epist. ad Anthemium subdiacon., ut quibusdam ancillis Dei Paulino presbytero et duobus monachis certam solidorum summam eroget, LXXVII, 467.

Epist. ad Joannem Constantinopolitan. et cæteros patriarchas: pastoris onus, dotes, officia latè prosequitur, ac demum fidem ad conciliorum normam profitetur, LXXVII, 468.

Epist. ad Anastasium patriarch. Antiochenum: conqueritur de onere pastorali, LXXVII, 479.

Epist. ad Anastasium archiepiscop. Corinth., ordinationem suam gemens indicat, et Bonifacium defensorem commendat, LXXVII, 480.

Epist. ad Sebastianum episcop. Rhisiniensem, ut Anastasii patriarchæ a sede sua pulsi, quem secum in honore suo vivere cupiebat, animum exploret, LXXVII, 481.

Epist. ad Andream illustrem; de sua ad episcopatus assumptione dolet; clavem a corpore sancti Petri transmittit, LXXVII, 483.

Epist. ad Joannem exconsulem atque patricium et quæstorem; clavem sancti Petri et de catenis ejus transmittit, LXXVII, 483.

Epist. ad Romanum patricium et exarchum Italiæ, Alaudum episcopum, aut in synodo judicari, aut in ecclesiam suam reverti concedat, LXXVII, 484.

Epist. ad Venantium exmonachum patricium Syracusanum; eum increpat quod monasticum habitum dimiserit; ut quantocius resipiscat hortatur; quorumnam consilia ipsi audienda sint docet, LXXVII, 486.

Epist. ad Petrum Terracinensem episcop., ut concessum prius Judæis locum restituat; a Christiana religione discordes benigne alliciendi, LXXVII, 489.

Epist. ad Malchum Dalmatiæ episc., ut Stephanum episcop. ad judicium compellat, et quod judicatum fuerit exsequatur, LXXVII, 492.

Epist. ad Felicem episc. Messanensem, ut Paulinus peregrinus episcopus S. Theodori monasterium regat, LXXVII, 493.

Ep. ad Petrum subdiacon., ut dispersos per Siciliam monachos in Messanensi sancti Theodori monasterio congreget, LXXIII, 494.

Epist. ad Anthemium subdiacon., ut monachos vagos, peculiaritati studentes et uxoratos coerceat, etc., LXXVII, 495.

Epist. ad Leandrum episcop. Hispalens.: de onere episcopal. gemit; lætatur de regis Recharedi conversione; inductum ab Hispanis ex Arianorum occasione unicæ in baptismo mersionis ritum probat, LXXVII, 496.

Epist. ad Petrum Siciliæ subdiacon. plurima contra jus facta emendari jubet; de subdiaconorum cœlibatu decernit, LXXVII, 498.

Epist. ad universos episcop. per Illyricum, ut episcopos ab hostibus expulsos suscipiant, eisque necessaria subministrent, LXXVII, 598.

Epist. ad Virgilium Arelatens. et Theodorum Massiliens. episcop., Judæos non esse ad baptismum cogendos, sed ad fidem amplectendam suaviter excitandos, LXXVII, 509.

Epist. ad Honoratum diacon., quid imperatoribus pro Sardiniæ incolis suggerendum sit, LXXVII, 512

Epist. ad Anthemium subdiacon.; ne cum monachis habitent mulieres; ne in quorum jam insularum monasteriis pueri ante decimum octavum ætatis annum suscipiantur, LXXVII, 513.

Epist. ad monachos Montis Christi insulæ: abnormes illos monachos Horosio abbati obedire jubet. LXXVII, 513.

Epist. ad Symmachum defensorem, de construendo in Corsica monasterio; de corrigendis monachis in Gorgonia; de sacerdotum cum mulieribus conversatione, LXXVII, 514.

Epist. ad Felicem episc. Sipontinum, Canusianam ecclesiam visitare, atque in ea duos parochiales presbyteros ordinare præcipit, LXXVII, 515.

Epist. ad Joannem episcop. Surrentinum, ut in Sancti Stephani monasterio S. Agathæ reliquias solemniter collocet, LXXVII, 515.

Epist. ad Anthemium subdiacon., ut neque pauperes opprimi, neque liberæ mulieris filium ad servitutem cogi patiatur, LXXVII, 516.

Epist. ad Severum episcop., de eligendo Ariminensi episcopo, LXXVII, 517.

Epist. ad Arcicum ducem, clerum, etc., ne Ocleatinum in episcopum eligant, LXXVII, 518.

Epist. ad Gennadium patricium, ut exarcham Africæ, et Theodorum magistrum militum a pauperum et Ecclesiæ vexatione abstinere jubeat, LXXVII, 519.

Epist. ad Anthemium subdiacon., injuste titulatam Petronii domum, Theodoræ illius viduæ restituendam, LXXVII, 522.

Epist. ad Felicem episcop. Messanens., quæ servandæ sint consuetudines, quæ abrogandæ, LXXVII, 522.

Ad Petrum subdiaconum, ut Pastori oculis infirmo annuum præstet alimentum, LXXVII, 523.

Ad Petrum subdiaconum. Monasterii lites ac negotia omnia perito e laicis viro committenda, ut Cyriacum et

Joannam conjugem ejus ex Judæa Christianam tueatur; ne ante hiemem Siculi episcopi omnes Romam veniant, et de restituendis Taurominitanæ Ecclesiæ possessionibus atque pecuniis, LXXVII, 525-527.

Ad Gennadium Patricium et exarchum Africæ : illum ad comprimendos hæreticorum adversus Ecclesiam conatus incitat, etc., LXXVII, 528-529.

Universos Numidiæ episcopos ad pacem, ad Ecclesiæ defensionem, ad sollicitudinem de proximorum animabus hortatur, et eis concedit, quod prius nolebat, ex antiqui juris reverentia, scilicet seniorem episcopum in primatem eligi, LXXVII, 531.

Ut Martinus episcopus in Corsica, a Tainatensi Ecclesia in Saonensem transeat, LXXVII, 533.

Hortatur Mevaniensem Ecclesiam ut tandem in episcopi electione consentiant, LXXVII, 534.

Ut Laurentius Mediolanens. episcop. aliquem instituat cum quo de postulata pecunia lis orta dirimatur, LXXVII, 535.

Epistola ad Hilarium Africæ monachum, ut coacto quamprimum concilio in Argentium Lamigensem episcop. inquiratur, LXXVII, 537.

Petrum notarium monet Tropæanis monachis, si religiose vivant, modis omnibus subveniendum, LXXVII, 539.

Ex mortiferæ luis occasione, cives ad pœnitentiam et fidem hortandos mandat Præjecto episcopo Narniensi, LXXVII, 539.

Veloci magistro militum præscribit insequi a tergo Ariulphum Langobardorum ducem, si ad Romanas vel ad Ravennates partes excurrat, LXXVII, 540.

Ut Neopolitani absque mora et discordia, in Demetrii ob nefanda crimina depositi locum, episcopum eligant, LXXVII, 542.

Ut Maximianus Syracusanus episc. vices suas in Sicilia gerat, reservatis tamen majoribus causis, LXXVII, 543.

Ad Paulum episcop. Neapolitanum, sic interea fungatur episcopalibus muniis ut Neapolitanorum testimonia et vota firmentur, LXXVII, 546.

Ad Nepesinos, ut obediant Leontio ad illos transmisso, LXXVII, 547.

De oratorio sanctæ crucis consecrando, LXXVII, 548.

Episcopi Velitranens. sedes in tutiorem locum transfertur, LXXVII, 549.

Paulinum Taurianensem episcopum Ecclesiæ Liparitanæ præficit, LXXVII, 551.

Ut iste Paulinus in Lipana Ecclesia resideat, Taurianensem vero opportuno tempore visitet, LXXVII, 552.

Ad Natalem episcop. Salonitanum. Increpito de assiduis conviviis Natali, ut Honoratum archidiaconum suo loco restituat jubet, LXXVII, 552.

Epistola ad universos Dalmatiæ episcopos, quid in causa Natalis et Honoratii actum sit explicat, LXXVII, 554, 555.

Ad Jobinum Illyrici præfectum; vastatam a Barbaris provinciam ejus regimine recreari gaudet. Patrimonii rectorem commendat, Natali episcopo ne opem contra justitiam ferat hortatur, LXXVII, 557.

Ad universos Illyrici episcopos, Joannis episcopi ordinationem confirmat, LXXVII, 557.

Ut Maximianus Syracusanus episcop. examinet diligenter presbyterum a Felice laudatum, eumque Romam, si episcopatu dignum perspexerit, mittat, LXXVII, 560.

Epistola ad Benenatum episcop : ei Cumanæ Ecclesiæ visitationem delegat, ut tum ecclesiam illam tueatur, tum ex ipsius clero idoneum sacerdotem eligi procuret, LXXVII, 561.

Joanni episcopo Ecclesiæ Nepesinæ visitationem injungit, LXXVII, 562.

Ad Stephanum Chartularium, monachos duos sui status desertores jubeat retrudi; monasterio consuetudines novas imponi non sinat, LXXVII, 563.

Ad Justinum prætorem, ut deposita omni suspicione, Leoni episcopo a falsis criminationibus plenissime purgato charitatem omnem et congruam reverentiam exhibeat, LXXVII, 571.

Ad Joannem episcop. Squillacinum. Ei mandat ut ad Lissitanam Ecclesiam revertatur, si illam ab hostibus liberam effici contigerit; abstineat ab illicitis ordinationibus, etc., LXXVII, 575.

Ut clerus et plebs Cretonæ Joanni episcopo visitatori obediant, atque idoneum sibi postulent sacerdotem, LXXVII, 577

Epistola ad Felicem episcopum. Ei trium Ecclesiarum vacantium visitationem injungit, LXXVII, 581.

Cumanam et Misenatem Ecclesias unit, ac utriusque pontificem constituit Benenatum episcop., LXXVII, 582.

Epistola ad Joannem episcop., de schismaticis Istriæ episcopis ad unitatem compellendis, se ad imperatorem scripturum asserit; ordinatum non esse iterum ordinandum, LXXVII, 583.

Epist. ad Columbum episcopum, Maximianum Pudentianæ Ecclesiæ antistitem, adunato concilio, deponendum, si pecunia corruptus Donatistam episcopum in civitate sua fieri permisit; Donatistarum hæresim dilatari gemit, ac ne ad illam catholici deficere permittantur succendit pastoralem zelum, LXXVII, 588.

Epistola ad Januarium archiepiscop. Auditis de Januario episcopo querelis, Joannem notarium mittit qui partes ad judicium compellat, et quæ judicata fuerint exsequatur, LXXVII, 590.

Frustra de persecutione gloriari schismaticos; damnatis tribus capitulis, nihil in fide immutatum, LXXVII, 592.

Ad Natalem episcopum, profana quibus indulgebat convivia et sacræ lectionis negligentiam non lene ab ipso excusari, etc., LXXVII, 595.

Epistol. ad Petrum subdiaconum, Epiphanium subdiaconum mittit qui de seditione contra Paulum episcopum commota inquirat; ad civitatis ecclesias revocanda mancipia, LXXVII, 603.

Ad Joannem : abbatem, eum arguit quod tum ipse, tum fratres sacram lectionem et orationem negligant; illum hortatur ad sollicitiorem de fratrum animabus, de hospitibus, et de pauperibus curam, LXXVII, 605.

Epistola ad Joannem episcop. Sacra eum communione privat, ob damnatum injuste Adrianum episcopum, quem in locum et ordinem secum restitui jubet, LXXVII, 607.

Ad Natalem archiepiscopum. Florentium episcopum absque concilii judicio depositum, ab exsilio revocandum, causamque illius convocatis episcopis retractandam, LXXVII, 612.

Epist. ad Antoninum subdiaconum, ut Florentio, si a convocatis episcopis absolvatur, res suas omnino restitui curet, LXXVII, 612.

Ad Savinum subdiaconum. Ut Evangelii quatuor libros, sic quatuor concilia suscipit ac veneratur Gregorius; Chalcedonensis fidem in quinta synodo violatam non fuisse declarat, LXXVII, 613.

Epist ad Maximianum episcop., Agrigentini episcopi accusatores et ad ejus causam spectantia documenta Romam mittat, LXXVII, 614.

Terracinenses hortatur ut in omnibus Agnelo episcopo suo obediant, LXXVII, 615.

Ad Petrum subdiaconum, ut sancti Severini reliquias ad Ecclesiæ conservationem mittat, LXXVII, 618.

Sancti Anthemii Ecclesiam unit Numentanæ, LXXVII, 619.

Epist. ad Petrum subdiaconum, deponendum ob crimina Secundinum abbatem; postulatumque a congregatione ordinandum Theodosium, LXXVII, 622.

Ad Leontium episcopum, ut infirmo et absente Castorio episcopo, Ariminensem Ecclesiam regat, LXXVII, 622.

Epistola ad Magnum presbyterum. Quem Laurentius quondam episcopus immerito excommunicaverat absolvit, etc., LXXVII, 623.

Epist. ad presbyteros et clerum Mediolanensem; ad Constantii quamvis sibi notissimi ut amici, electionem non sollicitat; qualis esse debeat pastor; eligentium affectus egregie depingit, LXXVII, 626.

Ad Honoratum archidiaconum; ejus absolutionem firmat, LXXVII, 628.

Epistola ad Sabinum defensorem, ut episcopum Januarium et Epiphanium presbyterum criminibus accusatos Romam perducat, LXXVII, 632.

Ad Petrum subdiaconum, si Numerium diaconum episcopatu dignum judicet, Romam mittat consecrandum, LXXVII, 636.

Epist. ad Pantaleonem notarium, stuprator virginis aut eam ducat, aut corporaliter castigatus in monasterium detrudatur, LXXVII, 637.

Epistola ad Andream episcop., ut sacerdotium ipse deponat si peccati cum concubina sit conscius hortatur; quod mulierem fustibus cædi jusserit, a missarum celebratione per duos menses abstinere jubet, LXXVII, 640, 641.

Ad clerum Ecclesiæ Salonitanæ, Honorati electionem in episcopum approbat, LXXVII, 612.

Epistola ad Eutychum episcop., ut in convertendis idolorum cultoribus perseveret hortatur, LXXVII, 659.

Ad Chrysantum episcop., ut Mevaniensi Ecclesiæ quærat episcopum, presbyteros ordinet, ibique consignet infantes, LXXVII, 661.

Epistola ad universos Dalmatiæ episcopos. Ne absque consensu et permissu suo ullum Salonæ episcopum ordinent. Si tamen in aliquem alium a Maximo omnes consentiant, consecretur, LXXXVII, 677.

Ad Maximinum episcop., puniendum facinus quo ablata est cujusdam uxor, et alteri venundata, LXXVII, 681.

Maximum violenter intrusum ejusque ordinatores episcopos ab omni sacerdotali officio submovet, donec de imperatoriæ jussionis veritate constiterit, LXXVII, 690.

Epistola ad Hospitonem ducem Barbaricinorum, Felici et Cyriaco in convertendis ab idololatria Barbaricinis laborantibus faveat, LXXVII, 692.

Epistola ad Constantiam Augustam, ut illam postulantem caput sancti Pauli deterreat, varia recenset prodigia; tandem e catenis sancti Pauli particulas lima excutiendas promittit, LXXVII, 700.

Ad Narsem patricium. Causam presbyterorum cum Jo ne patriarcha se ad canonum normam omnino exacturum declarat, LXXVII, 707.

Epistola ad Victorem et Columbum episcopos : coacto concilio, Donatistis prompte ac fortiter obsistant, LXXVII, 709.

Ad Theodelindam reginam : ab imperitis seductam dolet; sanctarum quatuor synodorum, maxime Chalcedonensis, fidem in Romana Ecclesia integram servari profitetur, LXXVII, 712.

Epistola ad clerum, ordinem et plebem Hortonæ. Barbarum visitatorem delegat. Ante omnia monet ne laicam personam in episcopum eligent, LXXVII, 716.

Ad Valentinum abbatem, ne monachi feminas in monasterium inducant, etc., LXXVII, 717.

Epistola ad Bonifacium virum magnificum : veniat Romam, de fide sua jam non per epistolam, sed per semetipsum responsurus, LXXVII, 717.

Ad Joannem Ravennatem episcopum, non præponendos monasteriis clericos Ecclesiis deservientes, LXXVII, 721.

Introducendos in monasterium a Theodosia fundatum servos Dei, LXXVII, 723.

Epistola ad Venantium episcopum. Presbyteri, diaconi et subdiaconi qui se luxuriæ crimine maculaverint, suo gradu in perpetuum dejecti maneant; peracta pœnitentia communionem accipiant inter laicos, LXXVII, 723.

Dominicum episcopum gratulatur quod pastorali zelo Donatistas coercere studuerit, LXXVII, 726.

Epistola ad Cyprianum diaconum : persequatur Manichæos; Judæis vero qui ad Christum fuerint conversi minuenda pensionum onera, LXXVII, 729.

Epistola ad Joannem Constantinopolitanum episcopum : quid cum Joanne, tum ipse, tum decessor Pelagius egerint, ob usurpatum episcopi universalis titulum; ab hoc ut abstineat rogat, multisque urget momentis, LXXVII, 378.

Epistola ad Mauricium Augustum : laudat imperatoris zelum pro Ecclesiæ pace, Joannis Constantinopolitani episcopi hypocrisim pingit; ambitioso quem usurpat titulo Ecclesiam totam, venerandas synodos, etc. turbari; illius proinde superbiam imperiali auctoritate constringendam, LXXVII, 744, 748.

Ad Castorium notarium : ad eligendum quantocius episcopum Ravennates hortetur, LXXVII, 751.

Ad Romanum exarchum : ne Speciosum presbyterum episcopo suo resistentem tueatur, neque patrocinetur sanctimonialibus ad sæculum reversis, LXXVII, 752.

Ad Severum episcopum, visitationem Ecclesiæ Ravennatis commendat, LXXVII, 753.

Epistola ad Castorium diaconum. Pisamensis episcopi aliorumve sacerdotum vitam perscrutetur; si quid sinistrum invenerit renuntiet, LXXVII, 754.

Ad Vincomalum defensorem, illum instituit Ecclesiæ defensorem, LXXVII, 755.

Epistola ad Severum scholasticum : componendam cum Agilulpho Longobardorum rege pacem exarcho persuadeat, LXXVII, 760.

Epistola ad Constantiam Augustam : imperatori suggerat Corsos ac Siculos inique ac nimium gravari, etc., LXXVII, 768.

Ad Leontinum episcopum, de visitatione Ariminensi Ecclesiæ procuranda, LXXVII, 774.

Quorumdam zelum pro Ecclesiæ unitate laudat, et a procuranda schismaticorum reversione non deterreantur, LXXVII, 776.

Epistola ad Vigilium episcopum : vices illi suas in regno Childeberti concedit; monet ut Simoniacam labem prohibeat, et ne ex laicis repente fiant episcopi, LXXVII, 782.

Epistola ad Maximum Salonitanum : accusatus ipse de simonia et aliis multis Romam citatur, LXXVII, 695.

Ad Bonifacium episcopum Regiens. Ecclesiæ unit Casinensem, LXXVII, 802.

Ad Joannem episcopum, Joannem presbyterum inique damnatum absolvit atque ab omni hæreseos labe purum denuntiat, LXXVII, 807.

Ad Candidum episcopum : aptos ad presbyterale officium monachos cum consensu abbatis assumat, et presbyteros ordinet, LXXVII, 820

Ad Fortunatum episcopum. Si Judaicum aut paganum mancipium ad Christianam fidem converti desiderat, in libertatem vindicetur, CXXVII, 823.

Epistola ad Urbicum abbatem. Agathonem in monasterium suscipiat, si illius uxor similiter converti voluerit, LXXVII, 833.

Sunt adhuc quingentæ paginæ Epistolarum ad diversos, a col. 834 ad 1327, quæ omnes ferme ad regimen Ecclesiæ remotum vel proximum spectant; nos de hoc Patre, cum jam sat diffuse disseruimus, illas in volumine volvendas lectori studioso relinquimus.

GREGORIUS II, (S.) papa. — Epistola ad Bonifacium presbyterum : potestatem illi facit ut fidei mysterium incredulis gentibus annuntiet, LXXXIX, 495, 501.

Epistola ad optimates Thuringorum. Laudat illorum in Christi fide constantiam, hortaturque ut Bonifacio episcopo suo sint obedientes, LXXVII, 503.

Epistol. ad universum populum Altsaxonum. Confirmat illos in fide Christi quam relicto idolorum cultu amplexi erant, LXXXIX, 504.

Epistola ad Leonem Isaurum imperatorem, de sacris imaginibus, LXXXIX, 511 et 521.

Respondet Bonifacio episcopo ad varias ejus interrogationes et consulta, LXXXIX, 524.

Epistola ad Serenum Forojuliensem episcopum, de Gradensi ecclesia non invadenda, LXXXIX, 526.

Ad Donatum Gradensem patriarcham ejusque subditos; significat de invadendis alienis provinciis Forojuliensi episcopo esse interdictum, LXXXIX, 527.

Epistola ad episcopos Angliæ. Tatwinum Dorobernensem archiepiscopum totius Angliæ primatem agnoscit et mandat agnosci, LXXXIX, 527.

Capitulare datum Martiniano episcopo et aliis euntibus cum Domini auxilio in Bajoariam, LXXXIX, 531.

GREGORIUS III, papa. — Epistola ad Bonifacium archiepiscopum : mittit illi pallium archiepiscopale, docetque quando eo uti debeat; potestatem facit novos episcopatus instituendi; de quodam presbytero et de diversis ejus interrogationibus respondet, LXXXIX, 575.

Epistola ad omnes episcopos, presbyteros et abbates. Illis commendat Bonifacium in Germaniam redeuntem, ut illum adjuvent, et si quis illi se adjungere velit, non prohibeant, LXXXIX, 578.

Epistola ad optimates et populum provinciarum Germaniæ. Redeunte ad illos Bonifacio monet ut ei obediant atque ut paganicos omnes ritus procul abjiciant, LXXXIX, 580.

Epistola ad Carolum Martellum majorem domus regiæ Franciæ pro suscipienda sanctæ Ecclesiæ Romanæ defensione adversus reges Longobardorum, qui illam armis vexabant, LXXXIX, 581 et 583.

Epistola ad Bonifacium Germaniæ archiepiscop Probat quod Bajoariam in quatuor episcopatus divisit; aliquot ejus quæstionibus respondet; concilium juxta ripam Danubii celebrari jubet, LXXXIX, 583.

Epistola ad Antonium Gradensem archiepiscop., ut Romam veniat ad concilium, LXXXIX, 586.

GREGORIUS IV, papa. — Epistola ad universos episcopos, De Aldrico episcopo Cenomanensi non alibi quam apud sedem Romanam accusando, et de Romani pontificis potestate. CVI, 853.

Epistola ad episcopos et orthodoxos fideles. Ebonem archiepiscopum Rhemensem depositum in pristinum gradum restituit, LXXXIX, 858.

GREGORIUS V, papa. — Bulla pro monasterio Sublacensi, CXXXVII, 915.

Epistola ad Joannem Ravennatensem archiepiscop. Placentinam ecclesiam restituit, Monteferetranam subjicit, CXXXVII, 919.

Epistola ad Constantiam Galliarum reginam, ut qui villas Juliani episcopi prædati fuerant et incenderant, ecclesiastica regiaque auctoritate coerceantur, CXXXVII, 932.

GREGORIUS VII (S.), papa. — Epistola ad Desiderium abbatem. Nuntiat se invitum in demortui Alexandri pontificis locum suffectum; rogat ut Deum pro se deprecetur, et ad se quantocius veniat, CXLVIII, 285.

Epistolæ eadem de re ad Gisulfum principem Salernitanum et ad Guibertum Ravennatensem archiepiscopum, CXLVIII, 285 et 286.

Epist. ad Rainerium Florentinum episcop. Præcipit ut vidua quæ suo consanguineo nupserat donis et dote ab eo relictis privetur, CXLVIII, 287.

Epistola ad Giraldum Ostiensem episcop. et Raimbaldum subdiaconum : de obitu Alexandri papæ et de propria electione narrat; monet ut monachos et abbatem Cluniacensem ad pacem flectant, CXLVIII, 288.

Epist. ad principes Hispaniæ. Significat comiti de

Roccio eam Hispaniæ partem concessisse, quam e Sarracenorum manibus eriperet; prohibet alios principes in eamdem regionem cum copiis ingredi, etc., CXLVIII, 289.

Epist ad Guidonem comitem Imolensem, ut discordiam inter archiepiscopum Ravennatem et cives Imolenses sedet, etc, CXLVIII, 292.

Hortatur Beatricem et Mathildem ejus filiam ut Simoniacos evitent; significat se mittere viros religiosos ad regem qui illum ad Romanam Ecclesiam revocent, CXLVIII, 293.

Epist. ad Gulielmum Papiensem episcop.; rogat eum ut Ecclesiæ Romanæ statuta amplectens contra ejus adversarios pro viribus certet, CXLVIII, 294.

Ad Manassem Remensem archiepiscopum, ne monachos S. Remigiæ amplius vexet, et juxta canonicas sanctiones abbatem sibi ordinandum curet, CXLVIII, 295.

Epist. ad omnes Christi fideles in Lombardia; nuntiat se excommunicasse Gotefredum, quod Simoniace Mediolanensem Ecclesiam occupaverit; monet ne ei consentiant et fidem defendant, CXLVIII, 296.

Epist. ad Giraldum Ostiensem episcop; miratur quod se certiorem non reddiderit de synodo ab eo coacta; significat se episcopis qui querebantur ab eo se depositos, respondere modo non posse et Ausciensem episcop. se absolvisse; jubet Bigorritanum episcop. restitui nisi alia crimina in eo inveniat, CXLVIII, 298.

Epist. ad Michaelem imperatorem; Dominicum patriarcham Venetiæ ad eum mittit ut cum agat de iis quæ a monachis ejus nomine acceperat, cupidum se ineundæ pacis cum Ecclesia Constantinopolitana ostendit, CXLVIII, 300.

Epist. ad Rodulphum Sueviæ ducem; ostendit se Henricum regem odio non habere, quin potius cupire pacem cum eo inire, quod ut quomodo fiat expedire, aut ut colloquantur una non solum ipse et imperator, sed etiam imperatoris uxor et alii; rogat ut se fidelem præbeat Romanæ Ecclesiæ, et ad limina apostolorum veniat, CXLVIII, 302.

Epist. ad Rainaldum episc. Cumanum; dolet de ejus calamitatibus; paratum se ostendit ulcisci injurias ipsi illatas. Hortatur ut Romam veniat, tum causa conciliandæ pacis cum Henrico, tum pro causa episcoporum Longobardorum, CXLVIII, 303.

Epist. ad Anselmum Lucens. episcop., ne investituram episcopatus ab Henrico accipiat, CXLVIII, 304.

Epist. ad Carthaginenses; queritur quod Cyriacum episcop. injuriis affecerint, hortatur ad pœnitentiam; sin minus minatur illis excommunicationem, CXLVIII, 305.

Epist. ad Cyriacum episc. Carthaginens.; laudat eum quod patienter tulerit Sarracenorum et malorum Christianorum injurias, et præsente Henrico rege ordinationes habere noluerit; hortatur ad perseverantiam; Deum precetur pro Ecclesia Africana, CXLVIII, 307.

Epist. ad Albertum Aquensem episcop.; ejus religionem de quo aliquando dubitaverat, laudat; hortatur ut Simoniacos oppugnet et Herlembaldo auxilium præstet, CXLVIII, 310.

Epist. ad Sardiniæ judices; hortatur ut erga Romanam Ecclesiam eorum parentum exempla secuti obedientes se exhibeant, dixitque se multa legato quem ad eos mittit referenda imposuisse, CXLVIII, 311.

Epist. ad Geboaldum episcop; eum arguit quod clericos non coerceat; monet ut id faciat, etc., CXLVIII, 313.

Epist. ad Lanfrancum Cantuariens. archiepisc.; reprehendit quod patiatur Arfastum quemdam molestiam exhibere abbatiæ Sancti Eadmundi; monet ut sua vice ejus audaciam compescat, et regem Guillelmum exoret, ne ullum ei favorem præstet; quod si Arfastus parere contempserit, jubet eum et Balduinum abbatem sedem apostolicam ad eorum contentiones dirimendas petere, CXLVIII, 314.

Epist. ad Arnaldum Carnotens. episcop.; ut ad curam suæ abbatiæ, remoto alio intruso abbate, restituat quemdam Isimbardum, si nulla alia culpa inveniat eum privatum, nisi quod Hierosolymam devotionis causa profectus fuerit, CXLVIII, 315.

Epist. ad fratres monasterii B. Mariæ, privilegium sui prædecessoris, quia falsum esse censebat, nec vult confirmare, nec aliud concedere; ipsum electum abbatem sibi idoneum non visum; a se monitum fuisse significat ut a prælatione desistat; jubet tamen ut interim ei obediant, CXLVIII, 315.

Epist. ad Remedium Lincolniensem episcop.; arcet homicidam a sacri altaris ministerio; concedit tamen illi, si pœnitentiam egerit, ut stipendiis Ecclesiæ ali possit, CXLVIII, 316.

Epist. ad Rodericum Cabilonens. episcop., in Philippum Francor. reg. invehitur, ecclesiarum venditorem et destructorem, quem ab eo moneri vult ut canonice episcopos eligi permittat, CXLVIII, 317.

Epist. ad Humbertum Lugdunens. episcop., mandat ut ab ipso vel ejus suffraganeis electus Matisconensis etiam contra regis voluntatem ordinetur, et, si renuerit ordinari, cogatur, CXLVIII, 318.

Epist. ad Aldilasiam comitissam; ejus religionem ac pietatem erga sacra loca commemorat, et ad meliora semper peragenda hortatur; duorum monasteriorum protectionem ei commendat, CXLVIII, 319.

Epist. ad Wozelinum Magdeburgensem archiepiscop. et alios; queritur bellum inter eos et Henricum regem exortum esse; jubet eos ab armis discedere, donec per legatos suos causam contentionis cognoscat, CXLVIII, 320.

Epist. ad Sicardum Aquileiensem archiepiscop.; indicit concilium ad depravatos principum et prælatorum mores corrigendos; monet ut una cum suffraganeis ad id præstita die accedat, CXLVIII, 322.

Epist. ad Jerimorum Bragens. episcop.; restituit episcop. Bragensi suspenso reditus episcopatus, ut, omni postposita mora, cum legatis episcopi adversarii sui sanctorum apostolorum limina adeat, CXLVIII, 324.

Epist. ad Gulielmum comitem Burgundiæ; monet ut una cum quibusdam aliis principibus, Ecclesiæ auxilio veniat, ut, pacatis Normannis, auxilium Constantinopolitanis ferre possit, CXLVIII, 325.

Epist. ad comitissam Mathildem; hortatur eam ad frequenter sumendum sanctissimum Eucharistiæ sacramentum, et ad devotionem erga beatissimam Virginem Mariam. CXLVIII, 326.

Epist. ad omnes Christianos; monet ut Constantinopolitanis opem ferant, qui a Sarracenis multis calamitatibus afficiebantur, CXLVIII, 329.

Epist. ad Arnaldum abbat Sancti Severi; arguit quod ad synodum vocatus non venerit, sententiam adversus eum latam de quodam monasterio propter contumaciam confirmat; monet ut, si se gravatum sentiat, Romam veniat, CXLVIII 330.

Epist. ad Manassem Remens. archiepiscop.; laudat eum quod monasterii Sancti Remigii religiosum abbatem præfecerit, cui potestatem facit aliam abbatiam administrandi, si tantum onus ferre valeat; quod si non posset, jubet ipsum dare operam, ut alius abbas præficiatur, CXLVIII, 331.

Epist. ad canonicos S. Hilarii Pictaviens.; jubet Pictaviensium canonicorum in festivitate S. Hilarii et omnium sanctorum servari, CXLVIII, 333.

Epist. ad Sapeium regem Aragoniæ; commendat ejus observantiam erga Romanam Ecclesiam, quodque in sua ditione officium Romanum celebrari studeat; absentis cujusdam accusationem non recipit, etc., CXLVIII, 339.

Epist. ad Alphonsum Castellæ et Sancium Aragoniæ reges; hortatur ad recipiendum officium Romanum; excommunicationem ac depositionem cujusdam Symoniaci per suos legatos confirmat, CXLVIII, 339.

Epist. ad Raguseos; arguit quod eorum episcopo in carcerem conjecto alium sibi elegerint, præcipit ut eum vinculis solvant, et hac de causa legatum mittit; quod si per ipsum legatum hæc causa ad exitum perduci non poterit, jubet episcopum, et eum qui ab ipsis fuit electus, Romam venire, CXLVIII, 341.

Jubet episcopo Reatino restitui bona ablata monasterii Sancti Quirici, CXLVIII, 341.

Ad Giraldum Sistaricensem episcop.; præcipit ut Ecclesiam Crosciensem quam invaserat, relinquat et si quod jus in ea ecclesia se putet habere, ad se veniat, CXLVIII, 342.

Epist. ad Froterium Nemansensem episcop.; queritur de injuriis illatis monasterio S Ægidii, et ejus abbati, contempta apostolica sede; jubet ipsum desistere, CXLVIII, 342.

Epist. ad Guilielmum Diensem comit.; remittit episc. ab ipsis electum, et a se consecratum; jubetque eos ipsi obedire præcipue in Simoniaca hæresi exstirpanda; minatur ipsi comiti excommunicationem, si jus retribuere noluerit episcopo et ejus Ecclesiæ, CXLVIII, 343.

Epist ad Guilielmum regem Anglorum; ipsi commendat erga se et sedem apostolicam observantiam, hortaturque eum ad ecclesiasticam defensionem; significat se et Ecclesiam in magnis perturbationibus versari, CXLVIII, 341.

Ad Godefredum ducem; eum arguit quod milites auxilio Sancto Petro non miserit, ut promiserat; monet ut eos mittat, CXLVIII, 346.

Epist. ad Isembertum Pictaviensem episcop., ut in provinciali concilio metropolit. rationem reddat de monasterio Nobiliacensi quod clerici Sancti Hilarii per vim ab eo detineri querebantur; et si se gravatum sentiat, ad se Romam veniat, CXLVIII, 346.

Epist. ad Belvacenses; eos absolvit ab excommunica-

tione precibus episcopi quem offenderant; monet ut obediant, et ab eo pœnitentiam suscipiant, CXLVIII, 347.

Epist. ad Philippum I, regem Francor; monet ut damna Belvarensi ecclesiæ illata resarciat, et suos antecessores imitetur in defendendis et amplificandis ecclesiis, CXLVIII, 348.

Epist. ad Alphonsum Castellæ regem; ei commendat episcopum Pautum, et eum monet ut antiquam ejus episcopatus sedem reparare velit, CXLVIII, 355.

Epist. ad Agnetem imperatricem; gratias agit quod Ecclesiæ concordiæ consulat, et Henricum regem Ecclesiæ communioni restituendum curet; hortatur ut persistat, etc., CXLVIII, 357.

Epist. ad episcopos et abbates Britanniæ; præcipit ad synodum veniant, et incestam copulationem subditis suis prohibeant, CXLVIII, 359.

Epist. ad Isembertum Pictaviens. episcop.; arguit de contemptu sedis apostolicæ, et de injuriis in apostolicos legatos illatis; mandat ut coram se compareat; interim eos, quorum ministerio ad hæc usus est, excommunicatos declarat, CXLVIII, 359.

Epist. ad Gozelinum Burdigalens. archiepiscop.; monet ut Romam veniat, vel alium mittat, qui Isembertum episcopum ad se vocatum præsentem accuset de injuriis quas ab illo se passum per litteras questus est, et Isembertum, nisi ad se venerit, sicut præceperat, excommunicatum una cum criminis consortibus denuntiet, CXLVIII, 362

Epist. ad episcopos Francorum; regni Franciæ calamitates et regis nefanda scelera narrat. Increpat episcopos de eorum contra hujusmodi scelera taciturnitate; mandat ut regi resistant; qui si obtemperare noluerit, totum regnum interdici jubet; et si ille perseveraverit, de ejus occupatione cripi. Episcopis vero, nisi ei restiterint, depositionis pœnam minatur, etc., CXLVIII, 362-365.

Epist. ad Geboardum Pragensem episcop.; arguit de contempta sedis apostolicæ auctoritate, de mentita fide, de fraudulenta occupatione rerum episcopi Moravensis, quas restitui jubet, etc., CXLVIII, 365.

Epist. ad Udonem Trevirens. archiepiscop.; committit ei et episcopo Metensi causam quæ versabatur inter Tullensem episcop. et quemdam ejus clericum, CXLVIII. 370.

Epist. ad Salomonem regem Hungarorum; queritur quod cum Hungariæ regnum juris sit Sancti Petri, a Teutonicorum rege in beneficium acceperit; monet ut illud, correcto errore suo, ab apostolica sede recognoscat, CXLVIII, 373.

Epist. ad Humbertum Lugdunens. archiepiscop. et cæteros, ut clericos moneant, ut desistant ab injuriis. et satisfaciant de damnis monasterio Pullariensi illatis; quod si facere renuerint, eos ab introitu ecclesiæ arceant, et si perseveraverint. subdant eos excommunicationi, CXLVIII, 375.

Epist. ad Guillelmum comitem Pictaviens., ut una cum episcopis et nobilibus regni Franciæ admoneant Philippum regem desistere a confusione ecclesiarum atque a deprædationibus; alioquin ipsum regem, et quoscunque ei obedientiam præstantes, minatur se excommunicaturum, CXLVIII, 376.

Epist. ad Richerium Senonens. archiepiscop., ut a Lanzelino parochiano suo, qui multa scelera in archiepiscopum Turonensem perpetraverat, dignam emendationem faciendam curet; quod si ille facere recusaverit, canonicam in eum censuram exercere jubet, CXLVIII, 377.

Epist. ad Hugonem de Sancta Maura, ut injuste retenta ecclesiæ Turonensis bona archiepiscopo reddat; et si quid deberi putet, cum ejus nuntio Romam ad synodum veniat, alioquin excommunicandus, CXLVIII, 378.

Epist. ad Isembertum Pictaviens. episcop.; confirmat interdictum a suo legato adversus eum factum, et a sacrorum participatione excludit, usque ad futuram synodum ad quam venire jubet, CXLVIII, 379.

Epist. ad Gozelinum Burdigalens. archiepiscop. et Guillelmum ducem Aquitaniæ; præcipit ut Pictaviensi episcopo, nisi ad synodum, sicut illi præceperat, venerit, a nemine obedientia præstetur, etc., CXLVIII, 379.

Epist. ad Lemarum Bremensem archiepiscop.; invehitur in eum quod legatis apostolicæ sedis concilium, sicut ipse jusserat, celebrare prohibuerit; quodque ab eisdem Romam vocatus venire contempserit; quare eum suspendit ab officio, quousque Romam ad concilium accedat, CXLVIII, 382.

Epist. ad Henricum regem Romanorum; lætatur quod legatos apostolicos benigne exceperit; et sibi devotæ servitutis obsequium præstiterit, et det operam ut in regno suo Simonia et fornicatio clericorum exstirpetur, etc., CXLVIII, 384, 385.

Epist. ad Cunipertum Taurinens. episcop.; arguit quod ad synodum vocatus non venerit, et monasterio S. Michaelis molestiam intulerit; præcipit ut ad aliam synodum accedat, et ne dictum monasterium detrimento afficiat, CXLVIII, 388.

Epist. ad comitissam Mathildem; præcipit ut a consortio Azonis se sejungat; quod si illum consanguineum suum non esse probare se posse confidat, in proximo concilio se ejus causam cognituram, CXLVIII, 389.

Epist. ad universos fideles; hortatur ad defensionem Christianorum qui in transmarinis partibus ab infidelibus premebantur, CXLVIII. 390.

Epist. ad universos fideles, ut legatos suos congruo honore recipiant, eisque obedientiam præstent, CXLVIII, 392.

Epist. ad Feretranos et Engubinos; significat se legatos ea de causa misisse ut dent operam ut idoneus pastor in eorum Ecclesia eligatur; monet ut eis exhibeant obedientiam, CXLVIII, 393.

Epist. ad Rodulphum Sueviæ et Bertulphum Carentanum duces; invehitur in episcopos qui inobedientes erant in exsequendis apostolicæ sedis decretis de Simoniacis et fornicariis clericis, quare duces monet ut quoscunque Simoniacos aut fornicarios cognoverint, nullatenus recipiant, etc., CXLVIII, 397.

Epist. ad Sancium Aragoniæ regem; censet absurdum esse ut is qui ex illegitimo concubitu natus erat, ad episcopatus gradum, ad quem ab eo expostulabatur, ascenderet, etc., CXLVIII, 401.

Epist. ad Placentinos; scribit se deposuisse in synodo Dionysium eorum episcop. et omnes quicunque ei fidelitatem juraverant a sacramenti vinculo absolvisse; ait se curaturum ut omnes fideles ad eum expellendum ipsis auxilio sint, CXLVIII, 406.

Epist. ad Laudenses; ipsos lætatur eorumque episcopum contra Simoniacam hæresim et clericorum fornicationem insurgere, etc., CXLVIII, 407.

Epist. ad Dietwinum Leodiens. episcop; reprehendit eum tanquam Simoniacum; monetque ut resipiscat, fornicationem e clero exstirpet et a contumeliis abbati de Sancto Huberto inferendis abstineat, utque ecclesiam quamdam consecret, etc., CXLVIII, 412.

Epist. ad Sichardum episcop. Aquileiensem; exponit statuta in concilio contra concubinarios et Simoniacos clericos; præcipit ut ea servari curet, CXLVIII, 413.

Epist. ad monachos Sancti Dionysii; eos hortatur ad concordiam et pacem, dum eorum abbas se de Simonia purgaturus, vel coram legatis vel coram se veniat, CXLVIII, 415.

De fornicatione e clericis evellenda, CXLVIII, 417.

Epist. ad Annonem Coloniens. archiepiscop, ut habito suorum episcoporum concilio decreta apostolicæ sedis de castitate clericorum promulget et servanda curet. Exponit quoque se in synodo contra Simoniacos statuta confirmasse, CXLVIII. 417.

Epist. ad Cunibertum Taurinens. episcop.; eum arguit quod molestiis afficiat monachos Sancti Michaelis, CXLVIII, 419.

Epist. ad Demetrium regem Russorum; scribit Russiæ regnum eorum consensu accedente eorum filio se tradidisse; ipsorumque petitionibus se paratum ostendit, rogat ut legatos suos benigne excipiant, CXLVIII, 425.

Epist. ad Suenum regem Danorum, queritur de principum inobedientia erga Romanam Ecclesiam; commendat eum de debita erga sedem apostolicam observantia, etc., CXLVIII, 426

Epist. ad Bambergenses, significat Bambergensem episcop. Simoniacum a se depositum; interdicit ne quisquam illius Ecclesiæ bona diripere vel alienare præsumat, CXLVIII, 427, 428.

Epist. ad Henricum regem Romanorum, de Herimanno episcop. Bamberg. a se anathematizato, etc., CXLVIII, 430.

Epist. ad universos Christianos; injuriam apostolicæ sedis exaggerans, hortatur ad divinam opem implorandam, ut aut impios ad pœnitentiam convertat, aut eorum consilia reprimat, eisque exemplum anathematizationis regis mittit, CXLVIII, 434.

Epist. ad Henricum regem Romanorum; lætatur regem religiosis viris discordiæ causam, quæ inter eos intercedebat commisisse, quorum consilio ait se eum ad Ecclesiæ gremium recepturum; hortatur ut erga Saxones devictos se clementes gerat, et in locum Herimanni depositi alium in Bambergensi Ecclesia canonice subrogandum curet, CXLVIII, 435.

Epist. ad Tedaldum Mediolanens. clericum; arguit

quod superstite episcopo canonice electo, se in illius locum intruserit, etc., CXLVIII, 436, 437, 438.

Epist. ad Henricum Romanorum regem; arguit quod cum excommunicatis communicet; monet ut, si ita est, ab aliquo episcopo absolutionem petat, etc., CXLVIII, 439.

Epist. ad Cyriacum Carthaginens. archiepiscop.; cum in Africa duo tantummodo reperiantur episcopi, vult ut alium eligant, et ad se consecrandum mittant, CXLVIII, 449.

Epist. ad universos Christianos; queritur de Henrici regis perfidia, et malis quæ Ecclesia ab ipso patiebatur; monet ut eum ad veram pœnitentiam provocent; quod si audire noluerit, viriliter ei obsistant; eos vero qui regi adhæserant, si resipiscere voluerint, ad Ecclesiæ gremium admittant; illos autem qui a communione regis se non subtraxerint, vitandos esse demonstrat, CXLVIII, 451.

Epist. ad Herimannum episcop. Metensem; ostendit quicunque Henrico regi communicaverint, sive episcopi sive laici sint, excommunicatos esse; errare autem eos qui asserunt reges excommunicari non posse auctoritate et exemplis sanctorum pontificum; imo pontifices regibus longe præstare demonstrat, etc., CXLVIII, 453.

Epist. ad Germanos, ut regem Henricum in synodo excommunicatum, et regia dignitate privatum, si vere pœnituerit, benigne suscipiant, remotis ab eo pravis consiliariis, bonis adhibitis; eo etiam monito ne Ecclesiæ libertatem impugnet, interim ne quisquam episcopus eum absolvat, quousque apostolicæ sedis consensus accedat; quod si vere non pœnituerit, eligant alium idoneum regem, quem se confirmaturum ait, de consilio tamen Agnetis imperatricis, cui se jurejurando obstrinxerant, CXLVIII, 456.

Epist. ad Henricum Leodiensem episcop.; rescribit si excommunicato regi Trajectensis episcopus scienter communicarit et sine satisfactione obierit, cum eo nec mortuo posse communicari; sin minus, eum absolvit, etc., CXLVIII, 460.

Epist. ad episcopos Tusciæ, ut Senensem episcopum, qui Henrico regi communicaverat, et absolutionem petierat, omnes ipsi aut duo viciniores episcopi conveniant, eique pœnitentiam injungant, qua peracta, se eum absoluturum polliceatur; interim si in periculum vitæ inciderit, ei absolutionem impertitur, CXLVIII, 461.

Epist. comminatoria in Richerium Senonens. archiepiscop., CXLVIII, 462.

Epist. ad Adilam Flandriæ comitissam; respondet fornicarios clericos missas celebrare non debere, sed extra chorum esse pellendos, etc., CXLVIII, 464.

Epist. ad Robertum Flandriæ comitem, ut persequatur Simoniacos sacerdotes, et fornicarios; invehitur in episcopos qui apostolicæ sedi erant inobedientes, CXLVIII, 464.

Nuntiat Henricum regem humillimam pœnitentiam egisse seque omnium astantium supplicationibus eum absolvisse, accepto fidelitatis juramento, etc., CXLVIII, 465.

Epistola ad Carnotenses, ne deinceps in episcopum recipiant Robertum perjurum et Simoniacum, et ut alium pastorem legitimum eligant; quod si quis non canonice episcopus factus sit, ipse, omnes fautores ejus et consentientes excommunicentur, CXLVIII, 468.

Epist. ad clericos Romanenses; salutem et benedictionem tanquam excommunicatis illis non mittit; præcipit ut coram Diensi episcop. compareant, ut discutiatur causa, etc., CXLVIII, 569.

Epist. ad Willelmum regem Anglorum; causam Dolensis episcopi propter ejus scelera ab episcopatu ejecti ita tractatam fuisse, ut accuratius tractari non posse videretur, etc., CXLVIII, 470.

Epist. ad canonicos Anicienses; confirmat excommunicationis sententiam a Diensi episcopo legato latam in Stephanum Aniciensis Ecclesiæ invasorem; ideo ab omni sacramento præstito eos absolvens, præcipit ne ei amplius obedientiam exhibeant, CXLVIII, 471, 472.

Epist ad Herimannum Metensem episcop., committit ei causam inter episcopum Leodiensem et abbatem Sancti Laurentii, CXLVIII, 475.

Epist. ad Hugonem episcop. Diensem; præcipit ut congregata synodo episcoporum Franciæ causa Cameracensis electi discutiatur, qui post sui electionem investituram ab Henrico rege acceperat, ignorans et regem excommunicatum et hujusmodi investituram a pontifice prohibitam, etc., CXLVIII, 476.

Epist. ad Bernardum diaconum et Bernardum abbatem, ut ab Henrico et Rodulpho regibus iter tutum petant, ut ad Teutonicorum partes se conferre possit, quorum alter qui id præstare noluerit excommunicetur, et regni gubernaculis interdicatur; qui vero paruerit, in regia dignitate confirmetur, CXLVIII, 478.

Epist. ad Dominicum Silvium ducem et populum Venetiæ; queritur eos cum excommunicatis communicasse; mittit legatos qui eos peracta pœnitentia ab excommunicatione absolvant, CXLVIII, 480.

Epist. ad Hispanos; commonet Hispaniæ regnum antiquis constitutionibus juris esse Sancti Petri, etc., CXLVIII, 484.

Epist. ad canonicos S. Martini Lucensis; arguit eos quod contra sua monita et post promissam satisfactionem canonicatus et præbendas emerent, etc., CXLVIII, 487.

Epist. ad episcopos et clericos Corsicæ; pro suo pastorali officio mittit legatum episcopum Sisanum electum, qui vice sua quæ ad religionem pertinent exsequatur, etc., CXLVIII, 487.

Epist. ad Corsos; lætatur quod insulam Corsicam quæ antiquitus juris erat Sancti Petri, ab invasoribus vindicantes ad apostolicæ sedis ditionem reverti velint, etc., CXLVIII, 489.

Epist. ad Aquileienses; illud se inter omnia præcipue desiderare scribit, ut in unaquaque Ecclesia talis eligatur qui nomen et officium pastoris habere dignus sit, etc, CXLVIII, 490.

Epist. ad suffraganeos Ecclesiæ Aquileiensis; monet eos diligenter curent ut electio episcopi Aquileiensis, propter quam legatos mittit, canonica fiat, etc., CXLVIII, 491.

Epist. ad Udonem Trevirensem et suffraganeos; significat sollicitudinem de regni Teutonicorum perturbatione sedanda; qua de re ad omnes principes litteras misisse ut tanto malo opem ferant, CXLVIII, 492.

Epist. ad Rainerium episcop. Aurelianensem; præcipit ut intra quinquaginta dies ad locum quem Senonenses et alii episcopi, quibus id commisit, probaverint, conveniat de objectis criminibus se purgaturum, CXLVIII, 494.

Epist. ad Hugonem Diens. episcopum; confirmat excommunicationem et depositionem ab eo factam cujusdam juvenis in Carnotensi Ecclesia intrusi; ad quam regendam, cum abbas Sanctæ Euphemiæ a rege Francorum postularetur, etc., CXLVIII, 497.

Epist. ad Guibertum Ravennat. archiepisc. et alios; temeritatem eorum in offendenda sancta Romana Ecclesia incusans, saluti eorum consulens, ad synodum eos vocat, etc., CXLVIII, 496.

Epist. ad Germanos; legatos apostolicos in synodo Romana pro concilianda pace in regno Teutonico fuisse designatos ait, quos impedire si quis præsumat, eum excommunicat, etc., CXLVIII, 500.

Significat se temperantiam potius quam rigorem canonum secutum, causas episcoporum Franciæ et Burgundiæ discussisse, etc., CXLVIII, 502.

Epist. ad Rainerium episc. Aurelianens.; increpat quod patientia Romanæ Ecclesiæ abusus, scelus sceleri addendo, cuncta pene Ecclesiæ suæ ornamenta dilapidaverit; quamobrem illi præcipit, etc., CXLVIII, 505.

Epist. ad Hugonem Cluniacensem; ut legato quem ad regem Hispaniæ mittit, auxilium præbeat, etc., CXLVIII, 506.

Epist. ad Gausfredum et alterum Gausfredum comites, ut omnes episcopos et abbates Britanniæ et clericos et laicos Dolensis Ecclesiæ scientia præstantes faciant convenire concilio celebrando, etc., CXLVIII, 508.

Epist. ad Germanos; monet ne faveant neve communicent iis qui, contra interdictum apostolicæ sedis, impedire conantur conventum episcoporum et laicorum habendum coram legatis apostolicis de jure Henrici et Rodulphi in Teutonicorum regno, etc., CXLVIII, 508.

Epist. ad Henricum Leodiensem episcopum; temeritatis eum arguit quod contra Romanæ Ecclesiæ auctoritatem verba jactaverit, etc., CXLVIII, 513.

Epist. ad Hugonem Diensem episcop. ut Robertum Flandrensem comitem ab apostolicæ sedis legato et Lingonensi episcopo excommunicatum, si non canonico id factum repererit, vel si satisfacere voluerit, absolvat, CXLVIII, 516.

Epist. ad Ecclesiæ Tarvennensis canonicos, ut canonicis de castro S. Pauli, nisi litteris apostolicis obedierint, omnis ecclesiæ ingressus interdicatur; laici autem non obedientes excommunicentur, etc., CXLVIII, 517.

Epist. ad Ravennates; monet ut episcopo Ravennati, ob plurima flagitia in Romana synodo deposito, nullam deinceps obedientiam præstent; qui vero ausus fuerit apostolicis præceptis repugnare anathemate damnetur, CXLVIII, 518.

Epist. ad monachos Massilienses; absentiam sui abbatis

ut æquo ferant animo hortatur; eorum monasterium, sicut Cluniacense, apostolicæ sedi unire desiderat, etc., CXLVIII, 524.

Epist. ad Evrardum episcop. Parmensem; arguit quod abbatem ad synodum venientem ceperit; jubet ut eum dimittat; quamobrem eum ab episcopali officio suspendit, CXLVIII, 527.

Epist. ad Arelatenses; reprehendit eos nulla pene cura moveri suam Ecclesiam pastore esse destitutam; propterea Vapincensem episcopum mittit, ut aut episcopum eligant, aut promittant se in pastorem suscepturos quemcunque ipse ad eos miserit, etc., CXLVIII, 529, 530.

Epist. ad Arnoldum abbat. Sancti Severi; Diensi et Elorensi episcopis commisisse significat, quid agendum foret in controversia inter eum et abbatem Sanctæ Crucis, CXLVIII, 532.

Supersunt adhuc perplures epistolæ S. Gregorii VII, quas omittimus, ne diutius in his quæ ad hunc papam spectant immoremur, CXLVIII, 534-748.

GREGORIUS VIII papa. — Germano clero electionem suam nuntiat, et ad expeditionem pro recuperanda Palæstina animum ut adhibeant hortatur, CCII, 1537.

Ad omnes prælatos Ecclesiarum, pro justitia faciendo et litibus componendis, CCII, 1538.

Ad omnes fideles, de jejunio servando ad placandum Deum offensum, CCII, 1539.

Ad omnes Christi fideles, de clade Hierosolymitana; omnes ad pœnitentiam agendam admonet, et proficiscentibus ad bellum contra infideles plenariam indulgentiam concedit, CCII, 1539.

Monasterii Lucullensis protectionem suscipit, et possessiones juraque confirmat, CCII, 1543.

Monasteriorum Savigneiensium jura vetera, obtentu monachorum Cisterciensium qui ibi sunt instituti, vetat imminui, CCII, 449.

Clero, potestati et populo Bergomati, Lanfrancum electum episcopum commendat, CCII, 1549.

Episcopum Venetum hortatur ut canonicis S. Salvatoris ecclesiam S. Bartolomæi concedat, CCII, 1551.

Ad Fridericum imperatorem; pacis consilia et se in illum fovere, et probare quod eadem ipse nutriat, significat, CCII, 1588.

Ad Folmarum archiepiscop. Trevirens., de casu orientalis Ecclesiæ; spernit dura consilia et censuras adversus principes et præsules, objurgatque ideo Trevirensem archiepiscop. quod justo acrior fuerit, CCII, 1559.

HILARUS, papa. — Epistola ad Ascanium et reliquos episcopos Tarraconnensis provinciæ, ut nullus sine consensu episcopi metropolitani episcopus ordinetur; ut nullus episcoporum relicta propria Ecclesia, ad aliam transeat; ut Irenæus remotus a Barcinonensi Ecclesia, ad propriam revertatur; de removendis episcopis qui illicite ordinati sunt; et ne in una Ecclesia duo episcopi habeantur; de damnatione Irenæi, si ad suam ecclesiam non revertatur, LVIII, 17.

Epist. ad Leontium, Veranum et Victurum, episcopos; delegat illis Ingenui et Auxanii episcoporum controversiam, statuitque ut Cemelenensis civitas et Nicaense castellum ad unius episcopi regimen revertantur, LVIII, 20.

Epist. ad Leontium; monet ut relationem mittat de Herme qui Ecclesiæ Narbonensis episcopatum temere usurpasse dicebatur, LVIII. 24.

Epist. ad episcopos diversarum provinciarum Galliæ; Hermen Narbonensi Ecclesiæ præsidere ita permittit, ut ordinandorum episcoporum potestate careat; ut concilia quotannis fiant ex quibus provinciis poterunt, et a Leontio convocentur; ut sine metropolitani litteris episcopi in aliam provinciam non proficiscantur; quod si eos non poterunt impetrare, causam discutiet episcopus Arelatensis; de parochiis Ecclesiæ Arelatensis, quas repetebat Leontius, judicium ad episcopos remittit; ut prædia ecclesiastica non alienentur, nisi apud concilium alienationis causa prius doceatur, LVIII, 24.

De Mamerto episcopo qui extra suos fines Deensibus episcop. ordinarat, ut illius causam Leontius in synodo examinet; ne quisquam suos terminos transcendat et ut concilia quotannis Leontii opera convocentur; de causa Mamerti in synodo examinanda, LVIII, 27, 28.

HONORIUS I, papa. — Epistola ad Isatium Ravennatem exarchum; Adavaldum Longobardorum regem catholicum regno restitui, et subrogatum illi Ariovaldum hominem Arianum et perfidum inde ejici; Cisalpinos episcopos quorum opera scelus patrarat, ad pœnam suscipiendam ad se mitti petit, LXXX, 469.

Epist. ad episcopos Venetiæ et Istriæ; de Fortunato Gradensi patriarcha dejecto et Primogenio in loco ejus subrogato, LXXX, 469.

Epist. ad Sergium Constantinopolitanum episcop.; post veram orthodoxæ fidei doctrinam, de duabus voluntatibus Christi assertam, causam indicat quare Sergio de novis vocabulis silentium indicenti consentiendum esse judicet, LXXX, 470.

Epist. ad Edwinum regem Angliæ; hortatur ut in fide perseveret, ejusque precibus Paulino et Honorio metropolitanis duo cuique pallia mittit, ut altero mortuo, superstes in locum defuncti alium possit ordinare, LXXX, 476.

Epist. ad Honorium Dorovernensem episcop.; monet ut in Evangelii prædicatione persistet; et pallium mittit, LXXX, 477.

HORMISDA, papa. — Epistola ad Anastasium imperatorem; eum laudat quod Ecclesiæ paci studeat; et cum causam cur concilium cupiat congregari cognoverit, scribit se illi responsum daturum, LXIII, 370.

Epist. ad Dorotheum Thessalonicensem episcop.; laudat ejus pietatem et studium in sedem Romanam, LXIII, 372.

Epist. ad Anastasium imperatorem Augustum; imperatoris qui mandavit se optare concilium congregandum ad componendas in Scythia de fide ortas quæstiones zelum laudat, et pollicetur se per legatos responsurum, LXIII, 374.

Epist. ad Anastasium imperatorem; novum esse Romanum pontificem ab imperatore ad concilium vocari; se tamen iturum, si Chalcedonensis concilii decreta non revocentur in dubium, LXIII, 379.

Epist. ad Anastasium imperat.; fraude Anastasii imperatoris nondum detecta laudat ejus studium de pace concilianda, monetque ut tandem damnatis hæresibus Ecclesiæ unitas sortiatur effectum, CXIII, 383.

Epist. ad Joannem Nicopolitanum episcop.; commendat illius religionem; Nestorium et Eutychen damnandos, et quomodo qui ad fidem revertuntur, sint recipiendi, per indiculum se significaturum scribit, LXIII, 388.

Epist. ad synodum Epiri veteris; Eutychetis errorum sectatores damnat; episcopos Epiri veteris ut nominatim hæreticos anathematizent hortatur, LXIII, 391.

Epist. ad Joannem Nicopolitan. episcop.; cum per litteras Epiri veteris episcopi nominatim hæreticos non damnassent, mittitur libellus, cui debeant subscribere, LXIII, 392.

Epist. ad Avitum Viennensem episcop.; laudat in eo studium cognoscendi de statu Ecclesiæ orientalis; a legatis autem ob perfidiam Græcorum nihil fuisse perfectum scribit; in animo sibi esse alteram ad illos legationem destinare, LXIII, 394.

Epist. ad Anastasium imperatorem; pacem Ecclesiæ nonnisi damnato Acacio posse restitui, LXIII, 397.

Epist. ad Timotheum Constantinopolitan. episcop., pro unitate Ecclesiæ laborandum, LXIII, 399.

Epist comminatoria ad universos hæreticos episcopos Orientis; unitas catholicæ fidei custodienda est, LXIII, 400.

Epist. ad episcopos Orientales orthodoxos; laudat eorum in fide constantiam, et ad pacem conciliandam a se legatos denuo Constantinopolim missos esse scribit, LXIII, 401.

Epist. ad Possessorem episcop., in fide catholica perseverandum, LXIII, 403.

Epist. ad populum et monachos Constantinopolitanos; abstinendum a consortio hæreticorum, et in catholica fide perseverandum, LXIII, 403.

Epist. ad Ennodium et Peregrinum episcopos; a Joanne Nicopolitano, quæ contra eum Thessalonicensis tentaverit, se cognovisse scribit, novamque causam sedi apostolicæ ingestam, iisdem cognoscendam per litteras hasce commisit, LXIII, 404, 405.

De Joanne Nicopolitano, LXIII, 406.

Epist. ad archimandritas Syriæ; illos solatur hortaturque ut in fide catholica perseverent, LXIII, 415.

Epist ad Joannem Tarragonensem. episcop.; libenter de ejus adventu in Italiam audivisse; litteras ad Hispanienses de ecclesiasticis institutis ab eo datas probat, eique vices suas committit, LXIII, 421.

Epist. ad universos episcopos Hispaniæ; de sacerdotibus juxta statuta canonum ordinandis; ut pro episcopatu præmium non accipiatur; de concilio per annos singulos celebrando, LXIII, 423.

Epist. ad Sallustium; Sallustius apostolicæ sedis vicarius constituitur per provincias Bœticam et Lusitaniam, LXIII, 425.

Epist. ad Justinum imperatorem; commendat ejus literis respondens, sollicitudinem de concilianda pace, et cœptis monet insistendum nomenque Acacii abolendum esse, LXIII, 428.

Epist. ad Joannem Constantinopolitanum episcop.;

eum commendat et gaudet concilium Chalcedonense et divi Leonis epistolas ab eo complexas, ad Ecclesiæ communionem admittendum pollicetur, si nomen Acacii et dyptichis sacris expunxerit, LXIII, 429.

Epist. ad Cæsarium Arelatensem; docet Dardaniæ et Illirici episcopos ad sedis apostolicæ communionem, Eutychiana hæresi damnata rediisse, et delegationes in Orientem missa, LXIII, 451.

Epist. ad Justinianum Augustum; ad pacem assequendam et Acacium damnandum, legatos mitti significat, LXIII, 435.

Epist. ad eumdem; ab iis qui admissis Chalcedonensis concilii decretis Acacium damnare recusabant cavendum; legatosque ad pacem et unionem Orientalis Ecclesiæ missos commendat, LXIII, 455.

Epist. ad Euphemiam Augustam, Augustum ad pacem Ecclesiæ restituendam cohortandum, LXIII.

Epist. ad Joannem episcop. Constantinopolitan., Acacium damnandum et in legatorum manibus fidei professionem emittendam, LXIII, 438.

Epist. ad archidiaconum et clerum Constantinopolitanum, catholicis hæreticorum molestia liberatis, legati ad pacem confirmandam mittuntur, LXIII, 459.

Epist. ad Justinianum domesticorum comitem; sperat fore ut ejus opera Ecclesia pacem adipiscatur, LXIII, 440.

Epist. ad diversos; legatos in causa pacis coadjuvandos, LXIII, 440 441.

Epist. ad Germanum et cæteros legatos; de his quæ agant vult se moneri, etc., LXIII, 452, 453.

Epist. ad Justinum Augustum, gratulatur cum ejus opera Constantinopoli pax vigeat, hoc ipsum Antiochiæ et Alexandriæ faciendum curet, LXIII, 454.

Epistola ad Joannem episcopum Constantinopolit.; laudat eum ad unitatem Ecclesiæ rediisse; hortatur ut Alexandrinæ et Antiochenæ Ecclesiæ unionem procuret, etc., LXIII, 455.

Epist. ad Justinianum; commendat eum, quod Justino adjumento fuerit in pace Ecclesiæ reddenda, ad quam perfecte tuendam hortatur, LXIII, 457.

Epist. ad Pomplium; laudat quod se pacis studiosum ostenderit, hortatur ad operam navandam ut perfecta Ecclesiæ tranquillitas reddatur, LXIII, 457.

Epist ad omnes Hispaniæ episcop.; Joannis Constantinopolitani episcopi dirigit professionem propter Orientales episcopos qui eorum communionem poposcerint, LXIII, 459.

Epist. ad Germanum cæterosque legatos; monet ut cum imperatore ejusque conjuge agant, ut omnes Ecclesiæ, præcipue vero Alexandrina et Antiochena, ad apostolicæ sedis communionem revocentur, LXIII, 461.

Epist. ad Dioscorum diaconum, ut cogitet quomodo ii qui Chalcedonense concilium scripto damnaverant, et ad Ecclesiam redire cupiebant recipiendi sunt, LXIII, 461, 462.

Epist. ad Joannem et Dioscorum legatos; dolet episcopos Thomam et Nicostratum Constantinopoli congruo honore non fuisse receptos. LXIII, 463.

Epist. ad Justinum August., ut suis sedibus Heliam, Thomam, etc., restituendos esse curet, LXIII, 463, 464, 465, 460.

Epist. ad legatos, de iis quæ Thessalonicæ ab Eutychianis gesta per famam audiverat, Dorotheum et Aristidem Romam venire compellendos, LXIII, 467.

Epist. ad legatos; dolet Joannem occisum; et, Dorotheo ab episcopatu remoto, alium Aristide excepto in ejus locum substitui præcipit; Thomam, Nicostratum suis ecclesiis restituendos, LXIII, 469.

Epist. ad Joannem Militanæ Ecclesiæ episcop. Constantinopolitanam Ecclesiam ad sedis apostolicæ communionem rediisse, LXIII, 470.

Ad episcop. Hispaniæ; gratulatur de pace Ecclesiæ Orientalis, LXIII, 471.

Ad Justinianum; monachos Scythas ante legatorum adventum Roma non discessuros; apostolorum sanctuaria transmittit, LXIII, 477.

Epist. ad possessorem episcop; Scythas monachos, suos errores damnare volentes, ut hæreticos ab urbe expulsos. Fausti librum a Romana Ecclesia non recipi, LXIII, 490

Ad Epiphanium episcop. Constantinopolitan.; queritur quod non scripserit, nec legatos miserit, et quod Elias, Thomas et Nicostratus suis sedibus non sint restituti; ipse Epiphanius curet ut hæc exsecutioni mandentur, LXIII, 493.

Epist. ad Dorotheum Thessalonicensem episcop.; Romam ei veniendum ut catholicam doctrinam percipiat, et objectum crimen purget, LXIII, 500.

Epist. ad synodum Constantinopolit.; gratulatur Epiphanium pontificem electum, LXIII, 505.

Epist. ad Justinum Augustum ad evitandam discordiam nihil innovandum, et de his qui ad communionem admitti possunt Epiphanio scriptum, LXIII, 510.

Epist. ad Justinum Augustum; Divinitatis et Incarnationis mysterium exponitur, LXIII, 512.

Epist. ad Epiphanium episcop Constantinopolit.; ipsi vicariam sedis apostolicæ præfecturam in recipiendis lapsis delegat, LXIII, 515.

Epist. ad Remigium Remorum episcop.; vices suas illi deputat in regno Clodovei Francorum regis nuper ad fidem conversi, LXIII, 524.

Decretum; qui ad pœnitentiam agendam in monasterio recluditur presbyter non ordinetur, LXIII, 525.

Decretum; nuptias occultas celebrare non licet, LXIII, 525.

Decretum; absque episcopi permissu in ecclesia consecrata non erigatur altare, LXIII, 526.

INNOCENTIUS I, papa. — Anysio Thessalonicensi episcop. confirmat eam in Illirici Ecclesias potestatem quam Anastasius ejusque decessores ipsi concesserant, XX, 463.

Ut extra conscientiam metropolitani episcopi nullus episcoporum audeat ordinare; ut post remissionem peccatorum non admittatur ad clerum qui cingulum militiæ habere elegerit; ut omnes contentiones vel causæ inter clericos cujuslibet ordinis exortæ, coram provincialibus, id est suis episcopis terminentur; ut majores causæ ad sedem apostolicam per episcopale judicium referantur; ut clericus virginem uxorem ducat; ut laicus sive ante baptismum, sive post baptismum, si viduam uxorem acceperit non admittatur ad clerum; ut qui secundam duxerit uxorem, clericus ordinari non debeat, etsi ante baptismum tale sortitus fuerit connubium; ut de aliena ecclesia clericum ordinare nullus usurpet; ut venientes a Novatianis vel Montensibus baptizati per manus tantum impositionem suscipiantur; ut sacerdote et levita cum uxoribus suis non coeant; ut monachus si ad clericatus ordinem niti voluerit, a priori proposito, quod monachus gessit non debeat deviare; ut qui corruptus ad clericatum venire voluerit, spondeat se secundum veterum regulam uxorem non ducere; ut curiales vel quibuslibet functionibus occupati, clerici non fiant; ut ancillæ Dei velatæ, si publice nubendo, vel occulte se corruptioni tradiderint, non admittantur ad pœnitentiam, nisi cui se junxerant de sæculo recesserit; ut ancillæ Dei, necdum sacratæ, si post nubere voluerint, ad pœnitentiam recipiantur, XX, 471, 481.

Quod episcopi nonnulli ab aliis ob receptos ab hæresi conversos perperam dissideant; de episcopis a Bufino et Minicio in alienis ecclesiis contra canones ordinatis; ut Joannis episcopi causa examinatur aliorumque qui communionis consortium refugiebant; de vitiosis multorum ordinationibus, ita dissimulari quæ hactenus usurpata sunt, ut in posterum prohibeantur, ut Gregorii Emeritensis episcopi querela discutiatur; quosnam ad clericatus ordinem admittere liceat, qualesve eligendi sint, XX, 486, 493.

Epist. ad Theophilum Alexandrinæ Ecclesiæ episcop.; se a Joannis communione discedere non posse, nisi legitimo judicio damnetur. Theophilus ad canonicam synodum provocatur, XX, 494, 495.

De incontinentia sacerdotum vel levitarum; de ultima pœnitentia; de administratoribus, quod viri cum adulterinis uxoribus non conveniant; quod qui preces vel criminales dictant, habeantur immunes; quod ii qui intercedente repudio divortium pertulerunt, si se nuptiis aliis junxerint, adulteri esse monstrentur; qui libri in canone recipiantur, XX, 495, 502.

Epist. ad clerum et populum Constantinopolitanum; solos canones Nicænos recipiendos, alios qui eis adversentur, repudiandos esse declarat; demum significat sibi curæ esse ut œcumenica synodus congregetur, XX, 502-507.

Epist. ad Rufum Thessalonicensem episcop.; variarum ei committitur cura provinciarum, in quibus vicarius Innocentii et inter primates primus constituitur, XX, 513.

De ratione Paschali anni 414, XX, 517.

De suscipiendis clericis quos Bonosus, antequam damnaretur, ordinasse cognoscitur, XX, 519.

Ut si sacerdos vel quilibet ex clero viduam uxorem duxerit, vel ejectam suum perdat officium; ut si quis catechumenus habuerit uxorem, et defuncta ea, post baptismum sortitus fuerit aliam, clericus non sit; quod non suscipiantur, in clero ab hæreticis ordinati; quod in ordinationibus crimina vel vitia non bene credantur

auferri; quod ii qui a Bonoso hæretico ordinati sunt, propterea sint recepti, ne scandalum remaneret Ecclesiæ; quod in Ecclesia peccatum populi inultum soleat præteriri; quod subreptum fuerit apostolicæ sedi, et suam in melius sententiam commutarit, XX, 526 537.

De Rubalmo et Tauriano damnatis a provincialibus episcopis, quorum sententiam sedes apostolica retractare curavit, XX, 537.

Qua conditione Acacio communionem concedat, XX, 54 .

De Attico Constantinopolitano episcopo Communionem ei non reddendam esse, nisi prius eam legatione solemni rogaverit, et quæ Antiochiæ facta sunt ipse perfecerit, hoc est, in sacris diptychis Joannis nomen restituerit, XX, 544.

Epistola ad Alexandrum Antiochenum episcop.; quod prima sedes B. Petri apud Antiochiam esse memoretur; quod non oporteat secundum constituta imperatorum duos esse metropolitanos episcopos; quod Arianorum clerici non sint suscipiendi in suis officiis quamvis baptisma quod per eos datur, confirmet Ecclesia, XX, 547-551.

De pacis osculo dando post confecta mysteria; de nominibus ante precem sacerdotis non recitandis; quod non debeant baptizari nisi ab episcopo consignari; quod rite omni Sabbato jejunetur; de fermento quod civitatis tantum presbyteris dirigatur; de energumenis baptizatis; de pœnitentibus; de Epistola S. Jacobi apostoli in quo pro infirmis orare præcipitur, XX, 551, 561. — Episcopis Carthaginensibus rescribens eorum adversus Pelagianos hæreticos doctrinam atque sententiam laudat et confirmat, XX, 582.

Patres concilii Milevitani laudat, tum quod hæreticos pertinaces segregandos, et correctos censuerint recipiendos, tum quod canones ubique receptos secuti, apostolicæ sedis de rebus anxiis sententiam petierint; inde probat hæresim quæ hominem sibi sine Dei gratia posse sufficere vult, ac parvulis baptismum ad vitam æternam necessarium negat, contra Scripturas pugnare. Eorum auctores errorum, eorumque sectatores ab Ecclesia abscidi jubet; sed si errores damnent recipi, XX, 589.

Rescribit quinque episcopis quid de eorum sententia, quid de Pelagi perfidia sentiret se jam satis notum fecisse, etc., XX, 593.

Si maritus cujus uxor in captivitatem fuerat adducta, alteram acceperit, prima revertente, secunda mulier debet excludi, XX, 602.

In parochiam alienam invadere, aut quidquam in ea, inconsulto ipsius episcopo agere non licere, XX, 606.

Ut Laurentius episcopus Seniensis hæreticos Photini venena sectantes expelli curet, XX, 607.

Sententiam profert adversus Arcadium, Arsacium ac Theophilum, XX, 630.

Arcadium solvit et sacrorum mysteriorum perceptionem ei permittit, XX, 635.

INNOCENTIUS II, papa. — Conradum regni invasorem nuntiat Lothario regi ab Honorio excommunicatum; Gerardo cardinali legatio apostolica per Germaniam confirmatur, CLXXIX, 53.

De sua electione canonica disserit, CLXXIX, 55, 56.

Epist. ad Petrum Bellovacensem episcop. et canonicos; vetat ne monachos S. Luciani molestent ob nullas causas sibi notas, CLXXIX, 74.

Conqueritur de inobedientia Joannis Glasguensis episcop., CLXXIX. 90.

Confirmatio confraternitatis Ecclesiæ Oxomensis, CLXXIX. 92.

Epistola ad Alivisium Aquinoinctinum abbat., illi renuenti præcipit ut Atrebatensis Ecclesiæ curam suscipiat, CLXXIX, 93.

Didacum archiepiscop. Compostellanum vocat ad concilium Remis celebrandum, CLXXIX, 96.

Disciplinam in ecclesiis Rambergensibus al Ottone episcopo institutam sancit, CLXXIX, 108.

Clero et populo Hildesheimensi significat Godehardum quondam episcopum in synodo Remensi sanctorum ordinibus ascriptum esse, CLXXIX, 110.

Ad Guilenchum Lingonensem episcop. Ne Herbertum, S. Stephani Divionensis abbatem ab Humberto presbytero vexari sinat, CLXXIX, 114.

Epistola ad Scotiæ episcopos, de obedientia metropolitano suo, Eboracensi episcopo præstanda, CLXXIX, 115.

Ad Stephanum Regniacensem abbat., Regniacenses abbates eximit ab obedientia quam Æduensi episcopo fecerant pro loco Fortumensi, CLXXIX, 116.

Ad abbatem Fontinellensem, ut a prælato suo benedictionem suscipiat, etc., CLXXIX, 117.

Epist. ad archiepiscop. et episcop. Franciæ ut sanctimoniales Fontis Ebraldi defendant per duos vel tres idoneos testes pro rebus suis recuperandis, CLXXIX, 118.

Ad Briccium Nannetens, episcop.; ne monasterium Trenorciense injuriis afficiat, CLXXIX, 121.

Monasterii Cisterciensis possessiones confirmat, CLXXIX, 122.

Bulla pro institutione canonicorum regularium in cœnobio Sancti Laudi Constantiensis, CLXXIX, 126.

Monasterium Cluniacensis qui die dedicationis altaris majoris adierint, iis pœnitentiæ susceptæ dies quadraginta remittit, CLXXIX, 127.

Populo Trevirensi significat quem elegissent Alberonem a sese consecratum esse, pallioque donatum; cui ut obediant monet, CLXXIX, 131.

Ad Petrum Venerabilem abbat. Cluniacensem; illum investit de novo de abbatia Sancti Bertini, mandatque monachis ejusdem ut ei pareant, CLXXIX, 135.

Canonicis Sancti Alexandri Bergomatis quasdam ecclesias ad sedem apostolicam spectantes concedit, CLXXIX, 143.

Decernit ut monachi monasterii Sancti Georgii Majoris sub apostolicæ sedis protectione recepti de cætero sibi eligant quem ipsi duxerint in abbatem, CLXXIX, 160.

Ad Bertholdum abbat. S. Blasii; approbat. separationem Ecclesiæ Burgiensis ab ecclesia Eggenheim, CLXXIX, 164.

Ad Gaufredum Carnotensem et Stephanum Parisiensem episcopos; ut Amelianensi subdecano ac sociis honores et bona ablata restitui satagant, CLXXIX, 165.

Epist. ad archiepiscopos, episcopos, etc; significat quemdam N. Ecclesiæ Ovetensis invasorem a sese excommunicatum esse, CLXXIX, 172.

Syrum Jamensem ex episcopo archiepiscop. factum pallio decorat eique Marianensem, etc., suffraganeos subjicit, CLXXIX, 174.

Ad Hugonem Burgundiæ ducem; monet ut Hertertum abbatem Dionensem tueatur contra monachos S. Sequani quos excommunicatos nuntiat, CLXXIX, 176.

Monasterium Brugnatense sedem episcopalem instituit, Januensis Ecclesiæ suffraganeam, CLXXIX, 178.

Ut omnes episcopi Daniæ, Suediæ, Norwegiæ Adalberoni Humburgensi archiepiscop. subjecti sint, CLXXIX, 180.

Bulla super certis episcopatibus in Polonia et citra episcopo Magdeburgensi subjectis, CLXXIX, 183.

Rainaldum Remensem et Henricum Senonensem archiepiscopos arguit quod citius excommunicationis sententiam in eos non tulerint qui priorem S. Victoris interfecerunt, CLXXIX, 191.

Epist. ad Gaufredum Carnotens. et Stephanum Parisiens, episcop.; quam pœnitentiam interfectores Archembaldi subdecani Ameliamensis agere teneantur, ut satisfaciant et ab excommunicatione absolvantur, CLXXIX, 193.

Bulla per quam Frankentalense cœnobium stabilitur ac simul in protectionem sanctæ sedis recipitur, CLXXIX, 197.

Invitat Gaufridum archiepiscop. Dolens. et suffraganeos ejus et abbates, ut veniant ad concilium Pisense, CLXXIX, 210.

De parricidio Thomæ prioris S. Victoris, CLXXIX, 214.

Archiepiscopos et episcopos Teutonici regni hortatur ad observandum Ecclesiæ Romanæ privilegium, ut majores causæ ad examinationem sedis apostolicæ devolvantur, et oppressi omnes intrepide ad eam appellent, CLXXIX, 226.

Ad Henricum Leucorum episcop.; confirmat concordiam factam inter ipsum et Fridericum comitem Tullensem, CLXXIX, 228.

Bulla qua prioratum S. Patri de Nanto ad abbatiæ dignitatem evehit, uniendo ipsi plures ecclesias, CLXXIX, 237.

Ecclesiæ Medionalensis clericis nuntiat Tetaldum de Medolaco propter infestatam ecclesiam de Virgis excommunicatum esse, CLXXIX, 240.

Gregorio episcopo cleroque et populo Bergomati significat se controversiam inter S. Vincentii et S. Alexandri canonicos composuisse, CLXXIX, 240, 242.

Ad Alberonem Trevirens. archiepiscop., contra abbatem S. Maximini, quem, si vera sint et objecta, deponendum judicat, CLXXIX, 251.

Epistola ad Gerardum S. Maximini abbatem; eum de Simonia et dilapidatione arguit, CLXXIX, 252.

Laudat quosdam abbates pro stabilienda suorum ordinum disciplina, CLXXIX, 254.

Bernardo episcop. Heldesheimensi ejusque successoribus interdicit ne castrum Winceburgense alienent, CLXXIX, 254.

Ad Hugonem Carthusiensem priorem, S. Hugonem Gratianopolitanum in sanctorum numerum relatum esse monet, et vitam ejus ut conscribat hortatur, CLXXIX, 256.

Alberoni archiepiscopo Trevirensi mandat, cogat Brunicum ejusque filios ut Filestanges prædium Romanicensi monasterio restituant, CLXXIX, 256.

Epistola ad clericos Mutinenses; significat consules Mutinenses ob infestatum monasterium Nonnuntulanum excommunicatos esse, CLXXIX, 257.

Ad Bertholdum abb S. Blasii, de pace cum Scaphusensibus monachis servanda, CLXXIX, 258.

Henricum Senonens. archiepiscop. abstinere officio episcopali jubet, CLXXIX, 254.

Ad Raynaldum archiepiscop. Remensem, ut archidiaconum suum in archiepiscop. Bituricensem electum petenti populo concedat, CLXXIX, 278, 279.

Epistola ad Stephanum Anglorum regem; in regem unanimiter electum et consecratum in specialem B. Petri et Romanæ Ecclesiæ filium recipit, CLXXIX, 391.

Ad Hugonem archiepiscop. Rothomagens. in corrigendis vitiis severum, ad mansuetudinem hortatur, etc., CLXXIX, 304.

Bulla translationem confirmans abbatiæ a S. Firmino ad Joannem secus Scylam, etc., CLXXIX, 308.

Ad Walterum episcop. Augustens., mandat, ut ab inferendis monasterio Burano utpote regali, molestiis abstineant, CLXXIX, 326.

Alberoni archiepiscopo Trevirensi ejusque successoribus primatum, Galliæ Belgicæ asserit et eum legatum Sedis apostolicæ constituit, CLXXIX, 331, 333.

Epist. ad archiepiscopos Remensem, Senonensem et Turonensem, quos monet ut mites sint, et liberum injuste oppressis relinquant ad Sedem apostolicam appellare, CLXXIX, 342.

De obedientia quæ debetur patriarchæ Jerosolymitanæ, CLXXIX, 347, 372.

De excommunicatione consulum Pistoriensium, CLXXIX, 376.

Ad Walteum Augustensem episcop.; hortatur ut Engescalcum abbatem Benedictoburanum cum fratribus in gratiam et communionem recipiat, CLXXIX, 393

Chuunrado abbati et monachis Fuldensibus nuntiat Sturmium in concilio sanctis ascriptum esse, CLXXIX, 450.

Diploma quo Ferrariensis ecclesia specialis Ecclesiæ Romanæ filia ejusque comitatus Sancti Petri patrimonium declaratur, CLXXIX, 454.

Multos episcopos et comites hortatur Flandriæ ut monasterii S. Bertini Silhiensis libertatem defendant, CLXXIX, 462.

Archiepiscopos et episcopos hortatur ad tuendas monasterii Casinensis ecclesias, CLXXIX, 478.

Clero et laicis diœcesis Hildesheimensis scribit, ut nullus laicorum bona fratrum claustralium vel aliorum clericorum mobilia vel immobilia in vita seu in morte usurpare præsumat, CLXXIX, 488.

Ad Henricum Senonens. et Rainaldum Remens. episcop., de Abælardo et Arnoldo de Brixia damnatis et monasterio includendis, librisque eorum comburendis, CLXXIX, 515.

Ad Samsonem Remens. Henricum Senonensem episcop., et Bernardum abbat., Clarævallensem, de Abælardi et Arnoldi damnatione, CLXXIX, 517.

Moniales Crisenonis a dominatione Molismi laudante papa liberantur, CLXXIX, 520.

Theobaldo archiepiscop. Cantuariensi interdicit ne monachis S. Augustini injurias inferat, neve ab iis septem denarios pro datione chrismatis et olei sacri exigat, CLXXIX, 533.

Ad Stephanum Anglorum regem, ne monasterium S. Augustini Cantuariense affici injuriis patiatur, CLXXIX, 555.

Ad monachos Marchianenses; censuras episcopi Atrebatensis nullas declarat, præcipitque ut ad abbatis electionem procedant, CLXXIX, 554.

Epist. ad episcop. Atrebatensem; eum arguit quod Marchianenses monachos vexaverit, CLXXIX, 555.

Henrico Moreviensi episcop. concedit licentiam prædicandi paganis in Prussia; attamen ut populum suum rebellem reformare non negligat, CLXXIX, 564.

Clerum episcopatus Olomucensis contra prohibitionem episcopi sui divina celebrantem arguit, monetque ad obedientiam et reverentiam sui episcopi, CLXXIX, 565.

Robotonem comitem hortatur ut Ecclesiæ Bamburgensi prædium quoddam restituat, CLXXIX, 566.

Ad D. Marchionem; eum hortatur ut monasterio B. Petri Munchstor ablata restituat, CLXXIX, 567.

De canonizatione S. regis Edwardi, CLXXIX, 568.

Heloisæ abbatissæ et sororibus Paraclitensibus asserit bona a Gundrico sacerdote concessa, CLXXIX, 569

Excommunicationis sententiam se promulgasse significat in consules Montispessulani qui expulso Guillelmo eorum domino, ab ejus fidelitate se subtraxerant, CLXXIX, 561

Institutionem ordinis Præmonstratensis in Valle Secreta confirmat, CLXXIX, 577.

Significat episcopis provinciæ Narbonensis se mandasse ut Ildefonsum comitem Tolosanum a ferendo auxilio proditoribus ejus de Montepessulano compescerent, alioquin excommunicandum, CLXXIX, 582.

Ad clerum et populum Tolosanum, commendat eis Raimundum episcop. a se venientem, etc., CLXXIX, 592.

Henrico Moraviensi episcopo Guidonem cardinalem legatum ad corrigendas cleri enormitates in has partes missum recommendat, rogans ut ipsi ope et consilio assistat, CLXXIX, 597.

Ad archiepiscop. Turonensem, ut responsurus Dolensi antistiti, qui se Arelatensi episcopatu spoliatum quæreretur, ad sedem apostolicam accedat, CLXXIX, 618.

Epistola ad Stephanum episc. Parisiens., ut ecclesiam S. Genevofæ ab interdicto absolvat, CLXXIX, 620.

Ad Radulfum abb. Latiniacensem; arguit eum de contemptu sedis apostolicæ et de monasterii sui dilapidatione, CLXXIX, 621.

Ad episcop. Cremonensem omissio baptismi non nocet credenti probabiliter se esse baptizatum, CLXXIX, 624.

Lugdunenses archiepiscop. et clericos Cluniacensibus infestos et per conjuratos homines vim inferentes compescit, etc., CLXXIX, 632.

Ad sedis apostolicæ legatum; Montispessulani homines ab eo absolutos, sed domino suo justitiam facere renuentes eisdem excommunicationis nexibus jubet denuo constringi, CLXXIX, 637.

INNOCENTIUS III, papa. — Prorsus impossibile per analysim nobis est dare quæ pontifex iste scripsit pro regimine Ecclesiæ; nam hujus pontificis sexdecim sunt Regestorum libri, cum appendice, collectione Decretalium, et supplemento ad Regesta quæ omnia habentur in voluminibus Patrologiæ CCXIV, CCXV, CCXVI et CCXVII. Quantus esset labor solummodo tot scripta non parvi momenti et magnæ auctoritatis in Ecclesia, enumerare, nemo non videt : itaque ipse lector auctorem adeat.

JOANNES II, papa. — Epist. Joannis ad Justinianum; eum rogat ut quos a recto fidei catholicæ itinere aberrare sciret, omni studio revocaret. LXVI, 17.

Epist. ad senatores; fidem de Christi divinitate et incarnatione confirmat, LXVI, 20.

Epist. ad episcop Galliæ; Contumaliosum Galliæ episcop. episcopatu privatum, in monasterium redegit ad pœnitentiam, etc., LXVI, 24.

Epist. ad Valerium episcop.; docet Christum secundum deitatis naturam Patri æqualem; secundum vero humanam naturam, minorem esse, LXVI, 27.

JOANNES III, papa. — Epistola ad episcopos Germaniæ et Galliæ. Primum chorepiscopos quosnam temerarios olim jam damnatos arguit, quod nimium sibi sumerent auctoritatis in impositione manuum; deinde monstrat Clementem I post Petrum sedem apostolicam rexisse, idque tradente sibi ipso Petro; tandem tradit quanta cura atque sollicitudo illi subeunda sit qui gregem Christi poscat, CXXII, 13-18.

JOANNES IV, papa. — Epist. ad episcop. et presbyteros Scotiæ, de Paschate more catholico celebrando, et reviviscente Pelagiana hæresi diligenter cavenda, LXXX, 601.

Epistola ad Constantinum imperatorem; apologia pro Honorio papa, propter unam in Christo voluntatem, cujus aiunt eum calumniantes mentionem fecisse, LXXX, 602.

Epistola ad episcopum Syracusanum; ut monachis suarum ecclesiarum sacerdotes instituere liceat, LXXX, 608.

JOANNES papa VII. — Epistola ad Ethelredum regem Merciorum et Alfridum regem Deirorum, Berthwaldum archiepiscop ; Cantuariæ commonet ut synodum convocet ; Wilfridumque et adversarios suos aut convenire faciat, aut Romam accurrere, LXXXIX, 60.

Epist. ad episcopos Britanniæ, ut omnes Anglorum clerici talaribus tunicis secundum Romanum morem induantur, LXXXIX, 63.

JOANNES VIII, papa. — Epistola ad Ludovicum imperatorem ; excommunicatur Rainaldus Castri Felicitatis episcopus, CXXVI, 655.

Excommunicantur qui de morte Romani clerici suspecti erant, CXXVI, 656.

Ad episcopos Germaniæ et Galliæ; vices suas in Gallia et Germania committit Ansegiso archiepiscop. Senonensi, CXXVI, 660.

Epist. ad Aldephonsum regem; Pretensis Ecclesiæ Gallaciæ metropolitana efficitur, 126, 663.

Epist. ad universos Gallos et Germanos; de damnatione Formosi episcopi ; Gregorii nomenclatoris et aliorum qui Romæ in synodo fuerant excommunicati, CXXVI, 675.

Ad Ludovicum regem; dissensiones inter ipsum et imperatorem se non posse sedere scribit, nisi alteram prius audiat partem, CXXVI, 680.

Epist. ad clerum, etc., Sanctæ Walvensis Ecclesiæ ; invehitur in quemdam hujus Ecclesiæ invasorem, legitimo adhuc superstite episcopo, etc., CXXVI, 680.

Ad episcopos provinciæ Bituricensis, ut Frotanio tanquam metropolitano suo obediant, CXXVI, 689.

Epist. ad Carolum Calvum imperatorem ; imperatoris precibus, cum Burdigalensis provincia a paganis esset devastata, Frotarium Burdigalensem archiepiscop. transfert in Ecclesiam Bituricensem, CXXVI, 690.

Ad Carolum imperator., narrat calamitates Ecclesiæ illatas a Saracenis, et imperatorem precatur ut auxilium adversus eos mittat, CXXVI, 696.

Ad Ursum ducem Venetiarum ; gratias agit quod apostolicæ sedis monitis paruerit ; episcopos ad synodum venire jubet, CXXVI, 701.

Petro et Felici episcopis interdicit ob non exhibitum Grandensi archiepisc. obsequium, eosque sub excommunicationis pœna Romam venire jubet ad concilium, et si impediti fuerint, mittere vicarios jubet, CXXVI, 702.

Epistola ad Dominicum electum episcop. Corcellensem ; invehitur in Dominicum electum episcopum quod bis vocatus Romam non accesserit, eumque nisi venerit constituta die, excommunicat, 126, CXXVI, 703.

Epist. ad Dominicum et Leonem episcop ; significat se quosdam qui Romam ad concilium vocati venire neglexerunt excommunicasse, nisi ad certam præstitutam diem venerint, CXXVI, 705.

Epist. ad Carolum Calvum imperatorem ; propter imminentia tum a Saracenis, tum a quibusdam Christianis, gravissima pericula, enixe petit ut promissa auxilia quamprimum mittat, etc., CXXVI, 711.

Ad episcopos in regno Caroli imperatoris constitutos ; monet ut imperatorem hortentur ad opem Ecclesiæ Romanæ ferendam, CXXVI, 715.

Epist. ad Carolum regem ; monet ut bona ablata a monasterio Sanctimonialium restituenda curet, alioquin ei minatur excommunicationem, CXXVI, 719.

Ad Wigrodum Parmens. episcop.; hortatur ut quoscunque potest ad sanctæ Romanæ Ecclesiæ defensionem excitet, et ad se cum suis veniat, ut communi concilio Saraceni ab Italia expellantur, CXXVI, 721, 722.

Epistola ad Gregorium imperialem pedagogum ; gratulatur imperatorem contra Saracenos classem ad Ecclesiæ defensionem misisse, eumque ducem constituisse, CXXVI, 727.

De dissolvendo fœdere ab episcopis facto cum Saracenis, CXXVI, 729, 730.

Epist. ad archiepiscop. et episcop., ut Ravennam veniant ad concilium ; quod nisi paruerint eos se excommunicaturum minatur, CXXVI, 732.

Ad archiepiscop. Ravennatem ; certum præscribit diem quo Ravennæ cum omnibus suis suffraganeis adfuturus sit ; quod si quis parere contempserit, excommunicationem ei minatur, CXXVI, 736, 737.

Ad Neapolitanos ; laudat eos quod, zelo divino accensi, Sergium a se abjecerint, et Athanasium episcopum suæ reipublicæ rectorem elegerint ; præcipit ut ei pareant, etc., CXXVI, 747.

Ad episcopum Ebredunensem ; reprehendit quod alium episcopum præter eum quem clerus et populus elegerant, in Venciensi Ecclesia consecraverit ; præcipit ut e.. utroque Romam veniat, CXXVI, 750.

Ad Joannem Ravennatem archiepiscop.; exponit mala quæ a Lamberto comite Romæ sunt perpetrata ; seque in Galliam ad implorandum auxilium iturum, etc., CXXVI, 756.

Ad Michaelem regem Bulgarorum ; dolet quod Græcos sequatur, etc., CXXVI, 758.

Ad Petrum comitem ; hortatur ut Michaelem regem ad Romanæ Ecclesiæ gremium revocet, CXXVI, 760, 762.

Ad episcopos et clericos Græcos ; declarat eos excommunicatos quod Bulgarum regione invadentes illicitas ibi ordinationes fecerint, etc., CXXVI, 764.

Ad Basilium imperatorem ; dolet Constantinopolitanam Ecclesiam schismate adhuc laborare ; qua de re legatos mittit, CXXVI, 765, 767.

Ad Anspertum Mediolanens. archiepiscop. ; monet ut quantocius ad synodum in Galliam cum suffraganeis accedat, etc., CXXVI, 771.

Ad omnes Christianos ; excommunicat eos qui sibi equos et argenteum vas furati fuerant, nisi intra dies tres restituant, CXXVI, 780.

Ad Rostagnum archiepiscop. Arelatensem, ut ad synodum cum suffraganeis suis quamprimum veniat, CXXVI, 782.

Ad Carolum regem ; agit gratias de observantia erga Romanam Ecclesiam, CXXVI, 785.

Ad Carolum regem ; arguit quod vocatus ad se non venerit, sicut Ludovicus rex fecerat ; monet sub excommunicationis pœna ut sui regni finibus contentus nullam Bosoni molestiam afferat, CXXVI, 786, 787.

Ad Theodoricum archiepiscop. Bisuntinensem, jubet ut quamprimum veniat et episcopum in Ecclesia Lausanensi, propter electorum divisiones priusquam una colloquantur, ordinari vetat, CXXVI, 788.

Lex de sacrilegis a Joanne papa Gothicis legibus addita in concilio Tricassino, CXXVI, 795.

Ad Bernardum comitem ; jubet ut ipse cum aliis quibusdam ad synodum veniat, in qua Frotarius Bituricensis episcop. de objecto sibi infidelitatis crimine, purgare se volebat, CXXVI, 799.

Ad Ravennates ; dolet eorum antistitis morte, monet ut electum ab eis archiepiscopum, congruo prosequantur honore, etc., CXXVI, 812.

Ad Theodoricum et Isaac episc.; præcipit ut excommunicent eos qui Wiperto comiti filium eripuerant, et regionem illam populabantur, CXXVI, 813.

Ad Joannem episcop. Ticinensem ; raptores cujusdam Ragiberti excommunicari jubet, CXXVI, 215.

Ad Wifridum episc. Venciensem, episcopum qui cum excommunicatis communicaverit, Missarum celebrationem prohibet, CXXVI, 816.

Decernit impuberes, qui alium occiderant, post peractam pœnitentiam ordinari posse, CXXVI, 817.

Ne cogatur sponsus uxorem ducere ab alio corruptam, CXXVI, 817.

Ad Bisuntinens. archiepiscop.; significat se Fulcardum ejusque conjugem ab excommunicatione absolvisse, CXXVI, 818.

De advocandis episcopis Romam ad synodum celebrandum, CXXVI, 820, 822.

Ad Carolum regem, hortatur ut legatos mittat, et in auxilium Romanæ Ecclesiæ veniat, CXXVI, 825.

Ad archiepiscopos et eorum suffraganeos, ne Bicbertinum ante causæ discussionem excommunicent, CXXVI, 827.

Ad Carolomannum regem, ut in Vercellensi Ecclesia Gospertus diaconus constituatur episcopus, CXXVI, 830.

Ad Carolum regem, hortatur ut quamprimum contra infideles et Ecclesiæ oppressores auxilio veniat, CXXVI, 831.

Ad Michaelem reg. Bulgarorum ; hortatur ut ad obedientiam Romanæ Ecclesiæ, a qua seductus recesserat, cum sua gente revertatur, CXXVI, 832.

Ad Anspertum archiepiscop. Mediolanens., arguit eum quod tertio vocatus ad concilium non venerit, etc., CXXVI, 836.

Ad Anselmum episcop. Levomicensem, non separandum virum ab uxore qui filium suum necessitate urgente baptizavit, CXXVI, 639.

Ad sacerdotes et populos Branimiro subjectos ; excipit eos ad Romanæ Ecclesiæ gremium redeuntes, monetque eos ut perseverent, CXXVI, 842.

Ad Michaelem Bulgarorum regem ; agit Deo gratias quod legatos ad se miserit, doctrinam ecclesiasticam et canonica instituta recepturus, hortatur ut ad Romanam Ecclesiam redeat, etc., CXXVI, 843.

Ad Airardum archiepiscop. Ausiensem, ejusque suffraganeos ; hortatur ad mores populi depravatos corrigendos, præcipue incesta matrimonia, etc., CXXVI, 844.

Ad Salonitanos clericos, monet ut ad gremium Romanæ Ecclesiæ revertantur, etc., CXXVI, 846.

Ad tres archiepiscopos, ut Nemausensem episcop. a monasterii cujusdam iniqua invasione removeant, et si non paruerit, excommunicent, CXXVI, 847.

Ad Michaelem regem Bulgarorum, dolet eum defecisse ab Ecclesia Romana, ad quam monet ut revertatur; ostendit Græcos Bulgarorum diœcesim, cum sit Romani pontificis, contra canones detinere, CXXVI, 448.

Ad Methodium archiepiscop. Pannoniensem, præcipit ut ad se veniat, ut de ejus doctrina cognoscere possit; missas Sclavonica lingua celebrari prohibet, CXXVI, 850.

Ad Anspertum Mediolanens. archiepiscop., arguit quod sedi apostolicæ obediens non fuerit, ejusque legatos injuste tractarit, et excommunicatus missas celebrarit. Ideo monet ut ad synodum se purgaturus quamprimum vel per se vel per legatos accedat, CXXVI, 850.

Ad Angelbertam Augustam, significat se modo absolvere nolle Anspertum archiepiscop.; sed si in synodo crimina quæ ei objiciebantur diluerit, tunc eum excommunicatione absoluturum, etc., CXXVI, 851.

Ad Ludovicum regem, gratias agit de propensa voluntate erga Romanam Ecclesiam; hortatur ut ad eam a paganorum incursionibus defendendam veniat, eique tacite imperium pollicetur, CXXVI, 852.

De Ecclesiæ Constantinopolitanæ pace reddenda, CXXVI, 853

Ad Constantinopolitanos, jubet eos, schismate sedato, ad Ecclesiæ unitatem redire, et Photio communicare, CXXVI, 863.

Ad Photium patriarcham Constantinopolitan., eum constituit patriarch. Constantinopolitanum dummodo in synodo veniam postulet; decernit ne deinceps ullus e laicis in eadem Ecclesia statim episcopus ordinetur; jubet Bulgaricam diœcesim Ecclesiæ Romanæ constitui, CXXVI, 870.

Ad Pulcarem præfectum, arguit quod nec fœdus cum paganis ictum ruperit, nec ditionem S. Petri, sicut promiserat, defenderit; præcipit ut pecuniam pro ea re datam ad se remittat, CXXVI, 878.

Ad Gaiferium; monet ut a molestiis desistat quas Capuanis inferebat; significat se in ejus regiones iturum et discordias sedaturum, CXXVI, 881.

Ad Carolum regem; scribit se litteris eum, ut ad imperium promoveret, ad Urbem advocasse, sperasseque se auxilium ab eo adversus Romanæ Ecclesiæ hostes recepturum... petit ut Ecclesiæ opem ferat, etc., CXXVI, 882, 883.

Ad omnes fideles, præcipit ut Ticinensi episcopo, cui potestatem excommunicandi tribuerat, obediant, CXXVI, 885.

Ad Carolum regem, de Ansperto archiepiscop. Mediolanensi, et Josepho Vercellensi episcopo depositis, CXXVI, 887.

Ad Vercellenses, præcipit ut Conspertum a se illis episcopum constitutum recipiant, etc., CXXVI, 887.

Ad Amalfitanos, significat se eos excommunicasse, donec se a paganis separent; minatur illis alias pœnas, nisi quamprimum pareant, CXXVI, 889.

Ad Helmoinum episcop. Pennensem; arguit quod ad synodum non accesserit; jubet statuta die ad se venire, et interim quemdam absolvere, quem injuste excommunicaverat, CXXVI, 890.

Ad Paulum episcop., jubet Ecclesiam in villa Carpana sitam restitui, ibique sacerdotem constitui, et sacrum chrisma annuatim in eamdem mitti, CXXVI, 890.

Ostendit mulierem, quæ vi minisque coacta religiosum habitum susceperat, ad vota servanda non teneri, hujus tamen causam illis definiendam committit, CXXVI, 891.

Ad quosdam episcopos, præcipit ut fœdus cum Saracenis ictum rumpant, quod nisi mox fecerint, eis excommunicationem minatur, CXXVI, 892.

Ad Arpaldum Asculanum episcop., arguit quod ad synodum non venerit, etc., CXXVI, 893.

Ad Egilbertum episcop.; arguit eum quod cum excommunicatis a sede apostolica communicarit; jubet ne cum excommunicatis communicet, CXXVI, 897.

Ad Eunibertum comitem; minatur illi excommunicationem, nisi res S. Petri et Angelbergæ imperatricis restituat, CXXVI, 898.

Ad Amalfitanos, monet ut rupto cum Saracenis fœdere ad Ecclesiæ gremium revertantur, etc, CXXVI, 901.

Ad Carolum Crassum regem Italiæ, eum rogat ut Hieronymum episcopatum Lausannensem pacifice retinere permittat, et Hubonem res Ecclesiæ Bisuntinæ ablatas reddere jubeat, CXXVI, 901.

Epistolæ laudum Carolo regi, CXXVI, 903, 907, 909, 911, 914.

Ad omnes episcopos, ut Romam ad synodum veniant, CXXVI, 913.

Ad Adalbertum marchionem, ab excommunicatione eum absolvit, CXXVI, 917.

Ad Attonium; excommunicat eum, nisi Ecclesiæ Mediolanensi bona quæ abstulerat restituat, et ad obedientiam sui episcopi redeat cum sociis, CXXVI, 921.

Ad Carolum imperatorem; nuntiat imperatori se iis malis a Saracenis affici, ut amplius sustinere non possit, etc., CXXVI, 929.

Ad Constantinum sacerdotem; excommunicat eum quod absque sua licentia ab archiepiscopo Ravennate ad Faventinæ Ecclesiæ episcopatum promotus fuerit; prohibetque illum hujus Ecclesiæ administrationem attingere, donec ad synodum Romanam veniat, CXXVI, 933.

Epist. ad episcop. Ficoclensem, visitationem Faventinæ Ecclesiæ, pastore destitutæ, ejusque curam ei committit, donec novus pastor ei præficiatur, CXXVI, 934.

Ad Romanum archiepiscop., ad synodum Romanam sub excommunicationis pœna venire jubet, ut ad ea quæ objiciebantur respondeat, CXXVI, 934.

Ad Carolum imperatorem, legatos ad eum mittit, causa corrigendi mala, quæ se, eo regnante, perpessum queritur, CXXVI, 935.

Ad Ravennates, præcipit ut se a Ravennatis archiep. in synodo excommunicati communione separent, quousque eum absolutum cognoverint, CXXVI, 935.

Ad Rostagnum, Arelatens. archiepisc., communione privetur sponsa, nisi raptorem deserere et ad sponsum suum redire voluerit, CXXVI, 940.

Ad Cennemocum, episcop. Venetens., quod sacerdos homicida non potest in sacerdotio manere, CXXVI, 941.

Ad Cozilem comitem, de illis qui, uxoribus dimissis, ad alias nuptias transierint, CXXVI, 942.

Ad Photium patriarcham Constantinopolit., de processione Spiritus sancti, CXXVI, 944.

Ad Athanasium episc. Neapolitan., ab excommunicatione eum absolvit, dummodo pactum cum Saracenis initum rumpat, etc., CXXVI, 946.

Ad Carolum imperator., queritur multa bona Ecclesiæ Romanæ a Widone quodam marchione erepta, rogat ut Ecclesiam defendat, etc., CXXVI, 948.

Ad Riccardem Augustam, queritur nullam sibi contra Saracenorum excursiones opem ferri, rogat ut ab imperatore celeriter postulet auxilium, etc., CXXVI, 949

Ad archiepiscop. Viennens. arguit quod in carcerem detruso Optando episcopo, alium in Ecclesia Genevensi constituerit, etc., CXXVI, 952.

Ad Adalbertum episcop. Mauriennæ, jubet ut Romam veniat cum episcopo Gratianopolitano, quem ignominiose tractarat, CCXXVI, 953.

Ad Clerum Ravennatem, de Maimberto quodam, quem alias ab Ecclesia Ravennate expelli jusserat, etc., CXXVI, 955, 957.

Ad episcopos Britanniæ, quid agendum sit de monachis ab abbate suo ordinatis, CXXVI, 959.

Allocutio ad Patres synodi Tricassini II, de Lantberti et Adalberti aliorumque sequacium excommunicatione, CXXVI, 961.

Excommunicatio adversus pervasores rerum ecclesiasticarum, CXXVI, 962.

Excommunicatio adversus Formosum episcop., CXXVI, 963.

Statutum adversus laicos, qui viventibus uxoribus alias ducunt, et contra episcopos qui de minore ad majorem Ecclesiam ambitus causa demigrant, CXXVI, 965.

JOANNES IX, papa. — Epist. ad Heriveum Remensem archiepisc. Responsum ad consulta de Northmannis nuper ad fidem conversis, quorum alii baptizati fuerant et rebaptizati et post baptismum gentiliter vixerant, qualiter illis consulendum sit, CXXXI, 27.

Epist ad Stylianum episcop. Neocæsareensem, negat illi veniam quam petiverat communicandi cum illis quos Photius ordinaverat, CXXXI, 29.

JOANNES X, papa. — Epist. ad Herimannum archiepiscop. Coloniens., jubet ut Romam veniat una cum Hilduino et Richario qui de Tungrensi episcopatu contendebant, CXXXII, 806.

Epist. ad Carolum III regem; ei significat de re agenda inter Hilduinum et Richarium, et Hubertum etiam ob Ecclesiæ Romanæ dilapidationem excommunicasse, CXXXII, 807.

Bulla qua, monachis Sancti Launomari per paganos fugatis, possessiones a Willelmo comite Arvernensi donatas confirmat, CXXXII, 809.

JOANNES XII, papa. — Qualiter Sublacenses, qui refractarii erant abbati monasterii Sublacensis, eique multa

bona occuparant, repressit, et omnia restituere coegit, CXXXII, 1019.

De excommunicatione Artaldi Remensis, Amblardi Lugdunensis archiepiscop., ob S. Symphoriani possessionum invasionem, CXXXIII, 1025.

Epist. ad archiepiscop., episcop., abbates, clerum et populum Galliæ, Germaniæ et Bavariæ : decernit ut monasterium Magdeburgense in archiepiscopatum et Merseburgense in episcopatum Magdeburgensis Ecclesiæ suffraganeum commutetur, CXXXIII, 1027.

JOANNES XIII, papa. — Bulla pro institutione archiepiscopatus Magdeburgensis, CXXXV, 952.

Diploma quo Heroldum Salisburgensem archiepiscop. deponit et excommunicat; Fridericum vero ejus loco archiepiscop. creat, CXXXV, 954.

Bulla qua Adalberto Magdeburgensi archiepiscop. primatum concedit inter universos Germaniæ præsules et illi constituit honorem æqualem cum primariis Galliæ, CXXXV, 966.

Bulla qua eumdem Adalbertum vult consecrare episcopos omnes Albiæ et Salæ; ad ejusque successores jus istud valebit, CXXXV, 967.

Epist. ad Edgarum regem Anglorum; de episcopatu Winconiensi expellendis clericis et introducendis monachis, CXXXV, 985.

Excommunicat invasores possessionum monasterii S. Symphoriani diœcesis Augustodunensis, CXXXV, 987.

Epist. ad universos episcop. Britanniæ Citerioris; vetat ne Turonensi archiepiscop. resistant, donec ipse de eorum controversia judicium tulerit, CXXXV, 989.

Epistola ad Petrum Papiens. episcop., monasterium S. Salvatoris Papiensis ab Adelaida imperatrice erectum et dotatum, protectioni, non autem jurisdictioni episcopi Papiensis commitit, CXXXV, 995.

JOANNES XV, papa. — Epistola ad omnes fideles, de pace concilianda inter Ethelredum regem Angliæ et Richardum ducem Northmanniæ, CXXXVII, 843.

Bulla pro canonizatione S. Udalrici Augustani episcopi, CXXXVII, 945.

Epist. ad Arnulphum comitem et alios, ut monasterio Sancti Richarii quæ abstulerant restituant, CXXXVII, 950, 851.

JOANNES XIX, papa. — Petrum episcop. Silvæ Candidæ, accepta virga, de universa terra omnium Ecclesiarum Galeriæ investit, CXLI, 1132.

Patriarchatum Gradensem sub potestatem Popponis, patriarchæ Aquileiensis, contra jus fasque redactum, Ursoni patriarchæ Gradensi restituit, CXLI, 1140.

Epist. ad omnes episcop. Galliæ, de S. Martialis apostolatu, CXLI, 1149.

Epist. ad Odilonem Cluniacensem abbatem; eum redarguit quod Lugdunensem archiepiscopatum recusaverit, CXLI, 1150.

Litteræ absolutionis concessæ Hugoni Antissiodorensi episcop., CXLI, 1151.

Epistola qua excitat omnes bonum facientes ut in restituendam Ecclesiam Magalonensem incumbant, CXLI, 1156.

LEO MAGNUS (S.), papa. — Epistola ad Aquileiensem episcop.: male Pelagianos in communionem recipi sine erroris abjuratione et fidei professione; synodum congregari præcipit, ut ab illis fidei professio exigatur; quid de gratia Christi sentiendum, LIV, 595.

Epist. ad Septimum episc. Altinens., Pelagianos nonnisi cum erroris ejuratione esse recipiendos, unumquemque clericum in ea Ecclesia permanere debere in qua ordinatus est, LIV, 597.

Epist. ad episcopos per Campaniam, Picenum, Tusciam, etc., constitutos; ut nullus episcopus servum alterius ad officium clericatus promovere præsumat; ut quicunque ad sacerdotium promoti fuerint, vel viduarum mariti, vel habentes numerosa conjugia, ab ecclesiasticis officiis arceantur; quod usuras non solum clerici, sed nec laici Christiani exigere non debeant, LIV, 610.

Epist. ad episcopos metropolitanos Illyrici ; illicitos contra canones conatus monitis præveniri ; ut provinciales episcopi ad metropolitanos pertinere, etc., causæ graviores Illyrici sedi apostolicæ reservari, LIV, 915.

Epist. ad Anastasium Thessalonicens. episc., ut bonus pastor ad sollicitudinem coepiscoporum litteris compelli curet, canonum observantiam commendat; ut omnes conveniant ad synodos; tam presbyteros et diaconos quam sacerdotes nonnisi diebus Dominicis esse consecrandos, LIV, 617.

Ad episcopos per Italiam, plurimos Manichæorum vigilantia sua in urbe Roma detectos esse, et pari ab eis sollicitudine investigandos admonet, LIV, 620.

Epist. ad Dioscorum Alexandrin. episcop,, quo die sacerdotalis vel levitica benedictio celebrari debeat, LIV, 625.

De iterando missæ sacrificio ut plebi supervenienti satisfiat, LIV, 626.

Epist. ad episcop. provinciæ Viennensis, de causa Hilarii Arelatensis episcopi, LIV, 628.

Epistola ad episcopos Africanos provinciæ Mauritaniæ Cæsariensis; ordinationes per tumultum factas redarguit; quid sit cito manus imponere ; nonnisi unius uxoris viros debere esse diaconos, presbyteros et episcopos... De Donato ex Novatianis converso et Maximo ex Donatistis; virgines per vim oppressas incontaminatis se comparare non debere; quid circa has agendum; de causis ecclesiasticis ad sedem apostolicam referendis, LIV, 645.

Epist. ad episcop. Illyric., ut vocati ad concilium ab Anastasio venire non renuant; ut nemo sine consensu plebis ordinetur episcopus; ut nullus episcopus alterius inviti clericum sibi vindicet, LIV, 661.

Epist. ad Anastasium Thessalonicens. episcop., quod semper Thessalonicenses antistites vices apostolicæ sedis impleverint; de metropolitanis; de residentia, etc., de subdiaconorum continentia, de conciliis provincialibus frequentandis, de translationibus episcoporum amputandis, de clericis transfugis, de episcoporum a metropolita vocatione.

Epist. ad Turribium Asturicensem episcop., de Priscillianistarum erroribus, LIV, 677.

Epist. ad episcop. Siciliæ, de baptismo non in Epiphania sed in festo Paschali celebrando; de servanda temporum et mysteriorum distinctione; cur in sola Paschæ et Pentecostes solemnitate baptizetur; in necessitate omni tempore est baptizandum, de concilio quotannis Romæ celebrando, LIV, 695.

Epist. ad episcop. Flavianum Constantinopolit. contra Eutychis perfidiam et hæresim; de duplici Christi nativitate et natura, LIV, 756.

Epist. ad Theodosium Augustum; legatos vice sua destinat ad synodum Ephesinam, occasione Eutycheti indictam, LIV, 781.

Epist. ad Pulcheriam Augustam; Christum nostri generis hominem esse; Nestorii et Eutychis errores; cum veritas carnis in Christo impetitur, totam fidem concuti, LIV, 785.

Epist. ad eamdem; ejus zelum adversus Entychen sollicitat; humanæ saluti interesse, ut Christus non solum homo, sed ejusdem nobiscum generis homo sit; ne ipse Leo intersit concilio, vetant consuetudo, conditio temporis, concivium charitas, LIV, 789.

Epistola ad archiepiscop., etc. Constantinopolitanos; sensum Eutychis exsecratur, etc , LIV, 795.

Epistol. ad Ephesinam synodum, Incarnationis fidem ex confessione Petri probari, etc , LIV, 797.

Epist. ad Julianum episc. Coensem; Eutychen spem Christianam omniumque mysteriorum veritatem perimere, LIV, 805.

Epist. ad Ravennium Arelatensem archiepiscop. de Petroniaco vago diaconum se mentiente, etc., expellendo ab omnium ecclesiarum communione mandat, LIV, 815.

Epist. ad Theodosium Augustum, eum rogat specialem synodum in partibus Italiæ fieri, etc., LIV, 821.

Epist. ad eumdem, de pseudosynodo Ephesina; utque alia generalis synodus contra hanc habeatur in Italia, LIV, 826, 832, 839, 844.

Epist. ad Theodosium Augustum; Nicænæ fidei se inhærere scribit; Entychen non minus quam Nestorium esse damnandum; concilia intra Italiam haberi postulat, LIV, 855.

Epist. ad clerum et plebem Constantinopolitan. Gratulatur quod Flaviano semper adhæreant et errori resistant, veritas carnis in Christo ex mysterio eucharistiæ probatur, etc., LIV, 865.

Epist. ad Pulcheriam Augustam; per Eutycheten fidei fundamenta concuti, adversus quem concilium generale, ipsa annuente, celebrari cupit, LIV, 873.

Epist. ad Arelatenses, sententiam suam interponit super antiquam controversiam inter Arelatensem et Viennensem Ecclesiam, et cuique suos limites assignat, LIV, 881.

Epist. ad Ravennium Arelat. episc., ei mittit celebrem suam epistolam ad Flavianum de incarnatione Verbi Dei adversus Eutychen, et pro defensione fidei, etc., LIV, 886.

Epist. ad Theodosium Augustum, consensum suum ad ordinationem Anatolii Constantinopolit. suspendit; professionem fidei exigit, etc., LIV, 890; 893.

Epist. ad Martinum presbyt., quam bonum sit pro veritate pati, etc., LIV, 899.

Epist. ad Faustum et Martinum presbyteros, scribit intolerabile esse Occidentalibus episcopis quod Ephesi contra fidem actum est; Antichristo militare tam Nestorium quam Eutychen, contra quos Ecclesia profitetur non unam naturam, sed unam se adorare personam, LIV, 901.

Epist. ad Pulcheriam Augustam, de repressis ejus auctoritate Nestorio et Eutyche gratias agit, etc., LIV, 909.

Epist. ad Anatolium episcop., Constantinopolitanum, de fide ejus scriptis missis probata, de his qui metu in hæresim lapsi sunt, ut si conversi fuerint recipiantur, de nominibus hæreticorum ad sacrum altare non recitandis, LIV, 913.

Epist. ad Julianum episcop. Monet lapsos in communionem recipi non debere, nisi perfidia cum auctoribus damnata, LIV, 917.

Epist ad Marcianum Augustum, pro conservatione catholicæ fidei gratulatur, cui pax imperii rependitur, de solis errantibus agendum esse, non de fide vel Scripturis quas aliter quam sancti Patres interpretari nefas est, LIV, 917.

Epist. ad Pulcheriam Augustam, de lapsis et Eutyche, LIV, 821,922.

Epist. ad Paschasinum Lilybætanum episcop., ei mittit suam epist. ad Flavianum qua legatus in synodo futurus instrueretur, duplicem in Christo naturam adversus Eutychen asserit, etc., LIV, 927.

Epist. ad Marcianum Augustum, de legatis ad concilium generale missis, vice ejus acturis, ubi omnia ad fidei et pacis unitatem revocanda, LIV, 930.

Ad eumdem, pro concilio Nicæam primum convocato, postea Chalcedonem translato, LIV, 932.

Epist. ad synodum, necessitatem temporis, etc., vetare ne intersit synodo; se tamen per legatos quos mittit præsentem futurum, LIV, 935.

De solemnitate Paschali anni sequent. 452; quod unitas in ea celebranda servanda sit, LIV, 945.

Epist. ad Galliarum episcopos de damnatione hæreticorum, LIV, 983.

Ad eosdem, eis mittit exemplar sententiæ damnationis prolatæ in Eutychen et Dioscorum, LIV, 987.

Epistola ad Marcianum Augustum, de ambitu Anatolii episcop. Constantinopolitani, LIV, 931, 997.

Ad Anatolium Constantinopolit. episcop.; eum increpa de ambitu, LIV, 1001.

Ad Julianum Coensem episcop. Nicæni concilii auctoritas quanti facienda sit; eum arguit quod faveat Anatolio Constantinopolit., etc., LIV, 1009.

Ad Theodorum Forojuliensem episcop., unumquemque episcopum ad metropolitanum in dubiis recurrere debere; pœnitentem qui ante reconciliationem decedit, non posse post mortem reconciliari; nemini in extremis posito et reconciliationem petenti, eam esse denegandam, etc., LIV, 1011.

Ad Julianum Coensem episc., de Palæstinis monachis cohibendis ob violentias in Catholicos, etc., LIV, 1014.

Ad Marcianum August. de Aetio et Andrea, LIV, 1019; 1023; 1024.

Ad synodum Chalcedonensem, se consentire his quæ Chalcedone circa fidem constituta sunt, nunquam id a se ratum esse habendum quod adversus Nicænos canones ibidem actum est, LIV, 1027.

De fidei perseverantia; hæreses non sine Ecclesiæ utilitate ortas irretractabili judicio comprimi; Christi esse victoriam quam de hæreticis reportat Ecclesia, etc., LIV, 1046.

Ad Marcianum Augustum; curam Paschalis cycli Alexandrino episcopo olim esse demandatam; quid difficultatis ex illo ortum sit, LIV, 1055; 1058.

Ad Eudociam Augustam, de monachis Palæstinis; rogat ut curam suam reducendis ad fidem et quietem monachis Palæstinis impendat; recepta Chalcedonensi synodo, tam Eutychen quam Nesterium exsecrentur, si catholici videri volunt, LIV, 1060.

Ad Palæstinæ monachos, eos monet tam Eutychen qui naturas confundit in Christo, quam Nestorium qui personam geminat esse detestandos, etc., cum iisdem monachis expostulat de scandalis ipsorum furore ortis, et exhortatur ut resipiscant et fidem communem amplectantur, LIV, 1062.

Ad Julianum episcop. Coensem, de restituto Hierosolymitano episcopo, conversis Palæstinæ monachis; de Paschate anni 455 diligentius inquiri cupit, etc., LIV, 1071.

Ad Marcianum Augustum, testatur se libenter Anatolium in gratiam suam recepturum, modo satisfaciat canonibus, et sacerdotum jura non convellat, LIV, 1073.

Ad Proterium Alexandrin. episcop., episcoporum esse vigilare ne fidei unitas violetur, etc., LIV, 1075.

Ad Marcianum Augustum, promittit Anatolio gratiam suam, si resipiscat; rogat ut Eutychen virus suum spargentem in exsilio ad secretiora loca relegel, LIV, 1094.

Ad Euxitheum Thassalonicens. episcop. et alios, hortatur ut scelestis ausibus Eutychianorum qui Proterium Alexand. episcop. occiderant, strenue resistant; nec patiantur synodum alteram congregari, sed sua Chalcedonensi firmitas asseratur, LIV, 1120.

Epist. ad Leonem Augustum, post Chalcedonense concilium nihil esse denuo tractandum circa fidem, etc., LIV, 1127.

Epist. ad Nicetam episcop. Aquileiensem, de feminis quæ occasione captivitatis virorum suorum aliis nupserunt; an culpabilis sit qui locum captivi mariti assumpsit; restituendam esse uxorem primo marito; excommunicandas esse mulieres ad primum maritum redire nolentes, etc., LIV, 1375.

Epist. ad presbyteros, diaconos, etc., Constantinopolitanos, ut in fide stabiles et ab hæreticorum societate alieni perseverent hortatur; ut novum judicium non instauretur, et de Attico et Andrea honore sui ordinis privatis, LIV, 1142.

Epist. ad Leonem Augustum, de Eutychianis, etc., LIV, 1148, 1155.

De presbytero vel subdiacono qui se episcopos mentiti sunt, et de his quos ipsi clericos ordinarunt; de presbytero vel diacono qui si, cognito crimine suo, pœnitentiam publicam petat, utrum ei per manus impositionem danda sit, LIV, 1203.

De his qui altario ministrant et conjuges habent, utrum eis licito misceantur, etc., LIV, 1204.

De his qui post pœnitentiam uxores accipiunt, vel concubinas sibi conjungunt, LIV, 1207.

De his qui a parentibus Christianis parvuli derelicti sunt, et utrum baptizati sint non potest inveniri, an debeant baptizari, LIV, 1208.

Epist. ad universos episcopos Campaniæ, Samnii et Piceni, ut non omni tempore baptismi regeneratio detur, nisi in Pascha et Pentecoste, et nisi periculosa infirmitas oppresserit; de pœnitentia fidelium, ut confessio eorum non publicetur, LIV, 1209.

Ad Leonem Augustum, de ejecto Timotheo Æluro ab Alexandrina Ecclesia, et catholico præsule in ejus locum eligendo; et fidei integritatem et morum probitatem in sacerdote requiri; impium Ælurum, etsi fides forte integra, non posse restitui, LIV, 1212.

LEO II, papa. — Epistola ad Constantinum imperatorem, confirmat quæ in sexta et universali synodo gesta et definita sunt, et ea approbat, XCVI, 400.

Epist. ad episcopos Hispaniæ, sexti generalis concilii acta narrat, in quo damnatis hæreticis, catholicæ fidei definitio de duabus in Christo voluntatibus et operationibus promulgata fuit, quam transmittit omnibus manifestandam, cuique ipsi episcopi subscribere debeant, XCVI, 411.

Epist. ad Simplicium comitem; narrat acta concilii, definitionem transmittit, cui episcopi subscribant, petens ut ea in sua ditione omnibus innotescere curet, XCVI, 416.

LEO IV, papa. — Epist. ad episcopos Britanniæ, docet episcopos Simoniacos in concilio judicandos esse; respondet deinde : Ad quos ecclesiasticus ordo pertineat; quod unaquæque parochia episcopi provisione sit regenda, non cogendus sit presbyter ad sacra concilia eulogias deferre, ut nulla propria cognatione conjugem sibi copulet, per quæ decreta judicare debeant episcopi, CXV, 667.

LEO VI, papa. — Forminum Jaderensem et Gregorium Nonensem et cæteros Dalmatiæ episcopos hortatur ut Joanni archiepiscopo Spalatino pareant; jubet finibus suis quemque episcopum nominatimque Absorensem, Arbensem, Ragusanum contentum esse, Gregoriumque Croatorum episcopum in administranda Ecclesia Scardonitana acquiescere, CXXXII, 813.

LEO VII, papa. — Epistola ad Hugonem Francorum regem et monasterii S. Martini Turonensis abbatem, vetat ne in B. Martini monasterium aditus detur mulieribus, CXXXII, 1072.

Epist. ad Gallos et Germanos, multa quæ ad disciplinam spectant, emendari jubet, CXXXII, 1085.

LEO IX (S.), papa. — Bulla per quam monasterium Perusianum Sanctæ Mariæ vallis Pontis eripit Perusinis episcopis, CXLIII, 595.

Richerio abbati Casinensi ejusque successoribus mo-

nasterium S. Crucis, Romæ situm, subjicit, CXLIII, 605.
In synodo Moguntina quadraginta episcoporum, præsente Henrico imperatore, Simoniacam hæresim damnat, etc., CXLIII, 621.
Willelmo comiti Nivernensi sub excommunicationis pœna præcipit ut monasterio Sancti Bercarii De ensi ablata restituat, CXLIII, 644.
In synodo quadraginta quinque episcoporum Gerardum quondam episcopum Tullensem sanctorum catalogo ascribit, dieque 23 mensis Aprilis coli jubet, CXLIII, 644.
Epistola ad principes Britanniæ, sententiam pro Turonensi Ecclesia adversus Dolensem pronuntiat, resistentes et Simoniacos atque ab eis ordinatos excommunicat, CXLIII, 648.
Edwardum Anglorum regem, ob seditiosum regni statum voto liberat Romam eundi, et ei præcipit ut pecunias ad iter destinatas pauperibus dividat, et in novum B. Petri monasterium condendum aut vetustum reficiendum consumat, CXLIII, 674.
Ad omnes per Italiam episcopos ne possessiones omnes suas quisquam donet monasterio, sed earum saltem medietatem Ecclesiæ ad quam pertinet, CXLIII, 685.
Episcopis Venetiæ et Istriæ præcipit ut patriarchæ Gradensi, cujus primatum ab apostolica sede concessum synodo confirmarat, obedientiam præbeant, CXLIII, 727.
Ad Thomam episcopum Africanum, ostendit Carthaginens. archiepiscop. totius Africæ esse primatum, etc., CXLIII, 727.
Petrum et Joannem episcopos laudat, quod jussu suo concilium de rebus ecclesiasticis celebraverint, et jura archiepiscopi Carthaginensis contra Gummitanum episcopum defenderint, CXLIII, 729.
Epistola ad Michaelem Constantinopolitanum patriarcham adversus ejus et Leonis Acridani episcopi inauditas præsumptiones et nimias vanitates, CXLIII, 744.
Petri episcop. Antiocheni ordinationem approbat, si secundum canones fuerit promotus; hortatur ut suæ Ecclesiæ dignitatem tueatur; probat fidem ad se ab eo scriptam eamdem esse quam tenet Romana Ecclesia, cujus fidei summa ad eum mittit, CXLIII, 769.
Michaelem Constantinopolitan. patriarcham gratulatur, quod Græcos Latinis conciliare studeret; arguit eum tum quod patriarchas Alexandrinum et Antiochenum suæ potestati subjicere conaretur, tum quod universalis patriarchæ nomen sibi usurparet, et Romanam Ecclesiam quæ in azymis sanctum eucharistiæ sacramentum conficiat damnaret. Probat Christum in azymo consecrasse, CXLIII, 773.
LUCIUS II, papa. — Mandat Raimundo Magalonensi episcopo ut canonicam sententiam proferat in comitem Merguriensem et alios tanquam sacrilegos, nisi reddant monasterio S. Theofredi ea quæ Bernardus olim Merguriensis comes eidem monasterio per testamentum dimiserit, CLXXIX, 844.
Petro Bituricensi, Arnoldo Narbonensi, Raimundo Arelatensi, Pontio Aquensi, Guillelmo Ebredunensi archiepiscopis mandat ut adempta monasterio Massiliensi reddenda curent, CLXXIX, 844.
Ad Pontium abbat. Vizeliacensem; adversus interfectores Artaldi abbat., CLXXIX, 852.
Gregorio episcopo Bergomati nuntiat de controversia canonicorum Sancti Vincentii et Alexandri quid decreverit, CLXXIX, 859.
Ad Alphonsum regem Portugalliæ, qui regnum suum Romanæ Ecclesiæ tributarium constituerat, CLXXIX, 860.
Bulla confirmatoria sententiæ Urbani II papæ de subjectione Ecclesiæ Dolensis ad Ecclesiam Turonensem, CLXXIX, 875.
Ad Briocensem et Trecorensem episcopos; absolvit eos ab obedientia episcopo et Ecclesiæ Dolensi promissa, CLXXIX, 877.
Ad Gaufridum comitem Britanniæ et Henricum fratrem ejus, ut non impediant episcopos Britanniæ subjici Turonensi Ecclesiæ, CLXXIX, 879.
Ad comitem Nivernensem, ut Vizeliaco restituat quod ademit, CLXXIX, 888.
Ad episcopos Galliarum, vetat ædificari ecclesias vel capellas in parochiis ad Cluniacense monasterium pertinentibus, CLXXIX, 891.
Gregorio episcopo Bergomati mandat ut episcopatus sui sacerdotes impellat ad fidelitatem ecclesiis S. Vincentii et S. Alexandri faciendam, CLXXIX, 898.
Ad Atrebatensem et Cameracensem episcopos, ut causam matrimonialem cognoscant, et incursam ea de causa excommunicationem relaxent, CLXXIX, 899.
Ad Atrebatensem et Morinens. episcopos, ut damna illata Walthero de Waldone, dum Hierosolymam profectus erat, reparari curent, CLXXIX, 899.
Henricum Omolucensem episcopum propter quædam ecclesiastica negotia Romam evocat, CLXXIX, 902, 905.
Ad S. Bernardum Clarævall. abbat., ut moneat Nivernensem comitem ne quid præter fas a Vizeliacensibus exigat, CLXXIX, 910.
Ad Petronillam Fontis Ebraldi abbatissam, significat se controversiam ejus cum Ulgerio, Andegavensi episcopo dirimendam commisisse concordia vel judicio delegatis episcopis, CLXXIX, 921.
Ad episcopum Burgens. in Hispania, ut Ecclesiam de Caradigua fratribus Cluniacensibus reformandam committat, CLXXIX, 928.
Ottoni episcop. Pragensi mandat ut monasterium Raygradense adversus Wratislaw ducem Brunensem et alios nobiles tueatur, CLXXIX, 929.
Ad Petrum Cluniacensem, super subjectione abbatis monasterii S. Benedicti super Padum ipso Cluniacens. abbati, CLXXIX, 930.
S. Sabæ monasterium Cluniacensibus in perpetuum subjicitur, LXXIX, 931.
Ad monachos Sancti Pancratii, irritas chartas declarat per quas filii patribus suis successores fiant in Ecclesiis, CLXXIX, 934.
LUCIUS III, papa. — Philippo archiepiscopo Coloniensi significat se præposito Bonnensi manda se ut comitem Sainensem, si illata monasterio Siegburgensi damna non compensasset, excommunicatione afficeret, CCI, 1076.
Delegatis apostolicis mandat, ut inquirant de inobedientia plebani ecclesiæ Sancti Bartholomæi, eumque si inveniant, puniant, CCI, 1097.
Ad Simonem Meldensem episcop., confirmat ipsius statutum de residentia eorum qui personatum obtinent in Ecclesia Meldensi, CCI, 1106.
Canonicorum Placentinorum institutum sancit, CCI, 1126.
Ad episcopos et clericos Scotiæ, de absolutione Willelmi Scotiæ regis, CCI, 1127.
Ad Theobaldum abbat. Cluniacens., statuit quod nullus ordo seu religio alia ponatur in parochiis juris Cluniacensium, CCI, 1432.
Universis Ecclesiarum prælatis mandat ut excommunicent eos qui monachis ad generale capitulum Cluniacense euntibus insidias posuerint, CCI, 1157.
Stephano Augustodunensi et Manassi Lingonensi episcopis mandat ne contra privilegium monachis Cisterciensibus concessum agatur, CCI, 1161.
Vizeliacensi et Flaviniacensi abbatibus mandat, cogant canonicos Cabillonenses et Matisconenses ut monasterio Trenorciensi subtractas Ecclesias restituant, CCI, 1171.
Monasterium Monteregulense sedem archiepiscopalem constituit, abbatem Guillelmum archiepiscop. consecrat, etc., CCI, 1778.
Cephalodiensi et Pactensi episcopis præcipit ut Richardo archiepiscopo Messanensi obtemperent, CCI, 1183.
Sententia in sacrilegos juris ecclesiastici pervasores quibus aufertur omne appellationis refugium, CCI, 1227.
Judicium in raptores qui remedio appellationis abutebantur contra statuta ecclesiastica, CCI, 1229.
Ad Mauricium Parisiensem episcop., contra presbyteros fornicationis accusatos, CCI, 1231.
Abbati et monachis Classensibus præcipit ut archiepiscopo Ravennati obediant, CCI, 1244.
Decano et capitulo Rothomagensi mandat, cum mortuus sit archiepiscopus, ut Willelmum electum Constantiensem, e suffraganeis Ecclesiæ Rothomagensis episcopis consecrandum curent, CCI, 1248.
Statutum pro juramento personarum super residentia, CCI, 1257.
Bononiensem et Mutinensem ecclesias testatur a sese, salvo jure Gerardi archiepiscopi Ravennatis consecratas esse, CCI, 1276.
Decretum contra hæreticos, CCI, 1297.
Ad Rothomagense capitulum, gratam habet electionem factam de Lincolniensi episcopo in archiepiscopum Rothomagensem, CCI, 1300.
Pactensem et Cephalodiensem episcopos obedire Richardo archiepiscopo Messanensi jubet, CCI, 1315.
Archiepiscopis et episcopis in regno Francorum constitutis mandat ut S. Dionysii monachis ad exsequenda monasterii jura opitulentur, CCI, 1319.
Episcopo Veronensi præcipit ut a laicis decimas exhiberi canonicis Veronensibus jubeat, CCI, 1320.
Monachis S. Remigii in generalibus excommunicationibus sive interdictis, ostiis clausis, officia celebrare permittit, CCI, 1324.
Ad Walterum Rothomagensem archiepiscopum, non

instituendos in ecclesiis nisi qui vel sint aut proxime futuri sint sacerdotes, et residere ibidem parati sint; nec minus idoneos, etiamsi a patronis præsentati fuerint, CCI, 1325.

Artwigo II archiepiscopo Hamburgensi significat se inobedientes Daciæ, Sweciæ, Norwegiæ episcopos propter tumultuosum regnorum illorum statum evocare distulisse, CCI, 1356.

Clericis de Rhodigio significat se delegasse episcopo Patavino causam novæ Ecclesiæ ab ipsis constructæ in præjudicium ecclesiæ S. Joan. Baptistæ de Costa, subjectæ monasterio S. Cypriani de Muriano, CCI, 1361

MARTINUS (S.) I papa. — Epistola Encyclica ad omnes Christi fideles, quod synodus Romæ adunata fuit adversus hæreticos Theodorum, Cyrum, Sergium, Pyrrhum et Paulum, qui in ea anathematizati sunt, LXXXVI, 120.

Epistola ad Amandum episcopum Trajectensem; dissuadet ne episcopatum abdicet; mittit acta synodi Romanæ, ut ab episcopis Galliæ, congregata synodo, confirmentur, monet ut Sigeberto regi suggerat de mittendis in urbem episcopis qui legatione ad imperatorem fungantur, LXXXVII, 136.

Epist. ad Constantem imperatorem, nuntiat Monothelitarum hæresin in concilio, cujus acta transmittit, damnatam, ipsumque ad eamdem hæresim damnandam hortatur, LXXXVII, 137.

Epist. ad Ecclesiam Cathaginensem, probat fidei confessionem quam miserant; ad eamdem tuendam ipsos excitat; acta concilii Lateranensis contra Monothelitas exponit, LXXXVII, 145.

Epist. ad Joannem episcopum Philadelphiæ, constituit eum in Oriente vicarium cum potestate constituendi episcopos et presbyteros, lapsosque ad fidem redeuntes in pristino dignitatis gradu collocandi; improbat Macedonii et Petri electionem ab hæreticis factam; mittit acta concilii publicanda, LXXXVII, 153.

Epist. ad Theodorum episcop. Esbuntiorum, ostendit eum sua confessione hæreticorum furorem repressisse, et ad obediendum Joanni Philadelphiæ episcopo quem constituerat vicarium, hortatur, LXXXVII, 163.

Epist. ad Antonium episcop. Bacathorum, cum jam resipuerit, ut in fide catholica persistat, et Philadelphiæ episcopo parcat, eum admonet, LXXX, 165.

Epist. ad Georgium archimandritam monasterii Sancti Theodosii, laudat eum ob apostolicæ sedis ministrum defensum, et ut Philadelphorum episcopo obediat, LXXXVII, 167.

Epist. ad Pantaleonem, absolutum fuisse Dorensem episcopum falso ab eo delatum, percasse illos per quos actum est quominus sedis apostolicæ auctoritatem receperit episcopos et presbyteros ordinandi, et quid cum his qui non canonice in patriarchatu Hierosolymitano electi fuerant agendum, LXXXVII, 169.

Epist ad Petrum illustrem virum, commendatur ejus vitæ integritas, hortaturque ut vicario suo faveat, LXXXVII, 175.

Epist. ad Ecclesiam Jerosolymitanam et Antiochenam, nuntiat Monothelitarum hæresim in concilio fuisse damnatam, ordinationemquæ Macedonii Antiochiæ, et Petri Alexandriæ perperam esse actam, ut in fide catholica persistant et Joanni vicario, cui dictæ synodi acta misit obediant, LXXXVII, 175.

Epist. ad Paulum Thessalonicensem episcop., cum non modo, ut promiserat, non resipuerit, verum eo auctore apostolicæ sedis apocrisiarii in hæresim fuerint inducti, anathematizatur et deponitur, LXXXVII, 181.

Epist. ad Ecclesiam Thessalonicensium, de Pauli damnatione et ejus hæresi fugienda, LXXXVII, 191.

Epist. ad Theodorum, commemorat ea quæ Romæ passus est, cum inde a Calliopa exarcho vi abreptus, Constantinopolim missus est, LXXXVII, 197, 199, 201.

NICOLAUS I, papa. — Bulla pro monasterio Fuldensi, de hujus monasterii statu sibi identidem rationem reddi mandat, CXIX, 770.

Epistola ad Michaelem imperatorem, conqueritur synodum Constantinopoli injussu sedis apostolicæ ausam fuisse Ignatium honore privare et in ejus locum Photium substituere; ostendit laicum ad pontificalis dignitatis gradum conscendere non posse, etc., CXIX, 773.

Ad Photium, reservat totam ejus causam in adventum legatorum, etc., CXIX, 780.

Ad episcop. in regno Caroli constitutos, de Ingeltrude, Bosonis comitis uxore fugitiva, ut illam excommunicent, si ad virum redire contemnat, CXIX, 780.

Ad Carolum regem, monet eum diligenter procurare ut Lotharius Ingeltrudem regno suo ejiciat, et ad virum suum redire compellat, CXIX, 781.

Ad Thietgaudum Trevirens. archiepiscopi., illum et clerum ejus absolvit a juramento, CXIX, 782.

Ad omnes fideles, docet Orientalem Ecclesiam sine ullo suo consensu a legatis sedis apostolicæ Ignatium depositum, Photium substitutum, CXIX, 783

Ad Photium, diluit argumenta Photii qui exemplo Ambrosii, Nectarii et Tarasii se merito ex laicorum gradu ad episcopalem dignitatem pervenisse affirmabat, eumque tum quod laicus esset, tum quod Ignatius adhuc viveret, injuste ad eum dignitatis gradum conscendisse demonstrat, CXIX, 785.

Epist. ad Michaelem imperator., improbat depositionem Ignatii, et Photii promotionem a legatis temere approbatam, etc., CXIX, 790.

Quod Dominus Jesus Chistus in carne tantummodo passus est; de his qui divinitatem passibilem dicunt, et etiam asserunt quia in baptismate originale piaculum non omnibus dimittatur; de his qui episcopum percutere præsumpserint, CXIX, 795.

Epist. ad Adonem archiepiscop. Vienn., de divortio inter Lotharium regem et uxorem ejus Teutbergam, CXIX, 796.

Ad Lotharium regem, legatos mittit ad synodum cogendam ad quam præcipit duos de Caroli regno episcopos accedere, etc., CXIX, 798.

Ad Carolum Calvum regem, ut duo de ejus regni episcopis ad synodum Metis cogendam proficiscantur, CXIX, 799.

Ad episcopos Galliæ et Britanniæ, ut ad synodum Metensem cum legatis accedant, ibique audito Lothario ejus divortii causam cognoscant, et canonice definiant, CXIX, 800.

Ad episcopos in concilio Metensi residentes, ut Teutbergæ causam examinent ac definiant, conciliique acta ad se mittant, CXIX, 801.

Ad Carolum Calvum regem et ad Hermentrudem reginam, petit ut parcant Balduino qui filiam eorum rapuerat et in uxorem acceperat, CXIX, 303, 304.

Ad Stephanum comitem Arvernorum, jubet ut Sigonem Arvernensem episcopum Ecclesiæ suæ dejecto pervasore restituat, et synodo legatorum de objectis satisfacturus se sistat, CXIX, 805.

Ad Salomonem Britonum regem, de renovando ejectorum episcoporum examine apud archiepiscop. Turonens., vel apud sedem apostolicam, CXIX, 806

Ad Carolum archiepiscop. Moguntinum ejusque suffraganeos episcopos Germaniæ, declarat se nullam sententiam protulisse in Salomonem episcopum; Abbonis matrimonium in quarto consanguinitatis gradu contractum esse dissolvendum, variasque variis peccatis assignat pœnitentias, CXIX, 809.

Ad Hincmarum Rhemensem archiepiscop., ut Rothadum episcopum Suessionensem dejectum sedi suæ intra dies triginta restituat, aut Romam cum eodem ad causam dicendam veniat, CXIX, 825.

Ad episcopos synodi Silvanectensis, rescindit acta synodi contra Rothadum; jubet ut ab exsilio revocetur, Romamque ad retractandum judicium cum synodi legatis dirigatur, etc., CXIX, 826.

Ad Carolum Calvum regem, ut Rothadum honori pristino restitui faciat, tum deinde ad sedem apostolicam, quam appellavit, venire permittat, etc., CXIX, 837, 838.

Ad episcopos in regno Lotharii constitutos, ut Lothario regi suggerant, ut submoto Hilduino, cui Cameracensem Ecclesiam dedit, liberam eligendi episcopi licentiam tribuat, CXIX, 841.

Ad Lotharium regem, ut Hilduinum Ecclesiæ Cameracensis pervasorem rejiciat, et Hincmarum in ea disponendo privilegio suo uti permittat, CXIX, 842.

Ad Hilduinum clericum, ut ab Ecclesia Cameracensi, quam pervaserat, deinceps abstineat, CXIX, 843.

Ad Carolum regem, decretum de monasteriorum gubernatione ei missum, et reginis et Ecclesiis sub anathemate omnium episcoporum confirmandum, CXIX, 844.

Ad Michaelem imperatorem, de Photii depositione, Ignatii patriarchæ institutione, Zachariæ et Rhadoaldi episcoporum depositione ac excommunicatione, cum capitulis interpositis, CXIX, 850.

Ad Carolum Calvum regem, pro Roberto episcopo Cenomacensi adversus monachos Sancti Carileſi, CXIX, 863, 864, 865, 866.

Ad Lotharium regem, auctoritate apostolica, non regio favore episcopum esse eligendum, CXIX, 869.

Ad Hincmarum Rhemensem archiepiscop., Rothadum ab itinere Romano prohibitum fuisse indignatur; jubet ut quamprimum dirigatur, et illius interim loco episcopum ordinari vetat, etc., CXIX, 871.

Bulla pro conjunctione episcopatus Hamburgensis et Bremensis anno 864 data, CXIX, 876.

Ad Rodulphum Bituricensem archiepiscopum ejusque coepiscopos, de Theutgando et Gunthario a sede apostolica damnatis; monetque ut ab eorum communione penitus abstineant, CXIX, 881.

Absolutio et restitutio Rothadi episcopi, CXIX, 892.

Ad Carolum Calvum regem, hortatur ut Rothado restituto faveat, et res ejus Ecclesiæ ablatas reddi jubeat, CXIX, 893, 897, 899.

Ad archiepiscopos in regno Lotharii constitutos, ut Lotharium libere arguant, et adulteram quam habet projicere compellant, CXIX, 915.

Ad Ludovicum Germaniæ et Carolum Calvum reges: reprehendit quod episcopos in urbem ad synodum non miserint; ut Lotharium de divortio commonere pergant; de episcopis in Coloniensi et Cameracensi Ecclesia consecrandis, etc., CXIX, 921.

Epistola ad Michaelem imperatorem, eum reprehendit qui superbia et arrogantia elatus multa insolentia scripserat; ostendit depositionem Ignatii nullius esse momenti, quoniam a suspectis, excommunicatis et inferioribus episcopis fuerat damnatus; commemorat multa de privilegiis Romanæ Ecclesiæ; jubet ad se venire Ignatium et Photium, aut eorum legatos si ipsi non possunt, etc., CXIX, 926.

Ad Hincmarum Rhemensem archiepiscopum; synodum pro causa Wifadi et sociorum ejus, apud Suessionem convocari jubet, CXIX, 964.

Ad Festinianum episcop. Dolensem, redarguit eum quod sibi cum debita reverentia non scripserit, mandatque ut Turonensem Ecclesiam metropolitanam agnoscat, nisi contrarium scriptis authenticis probet, CXIX, 969.

Ad universos episcopos, iterum admonet de sententia excommunicationis quam adversus Waldradam ejusque complices promulgarat, CXIX, 971.

Responsa ad consulta Bulgarorum, CXIX, 978.

Ad Michaelem imperatorem, hortatur eum ad legatos benigne audiendos, repetit quæ jam dixerat de Photio, Rhadoaldo, Ignatio et Zacharia; petit ut epistolam contumeliarum plenam, quam ipse imperator miserat, jubeat comburi, etc., CXIX, 1016.

Ad Photium, ei exprobrat multa crimina quæ in occupanda Ignatii sede commisit; probat illum et divinum et humanum jus violasse; nuntiat ipsum depositum fuisse, et si non paret sententiæ, minatur illi perpetuam usque ad obitum excommunicationem, CXIX, 1045.

Ad Ignatium patriarcham Constantinopolitanum, certiorem Ignatium facit de omnibus quæ in ejus causa a reditu legatorum Zachariæ et Rhadoaldi acta fuerant, et qualiter Photius fuerit in concilio depositus et anathematizatus cum suis sectatoribus, ipse vero una cum suis restitutus, CXIX, 1058.

Ad Eudociam Augustam, rogat ut agat partes Ignatii apud imperatorem, CXIX, 1063.

Ad Clerum Constantinopolitanum, Photii damnatio, Gregorii episcopi Syracusani iterata damnatio, privatio eorum quos Photius ordinaverat, restitutio Ignatii, restituuntur episcopi a Photio relegati, de sacris imaginibus, CXIX, 1074.

Ad senatores Constantinopolitanos, ut faveant causæ Ignatii et abstineant a communione Photii, CXIX, 1089.

Ad episcopos synodi Suessionicæ, Hincmarum graviter perstringit quod in causa clericorum dejectorum callide ac dissimulanter egerit, quodque Benedicti papæ litteras mutilas et corruptas proferre ausus sit, quare episcopos iterum convenire jubet, etc., CXIX, 1093.

Ad Wifadum clericum Rhemensem et socios, gratulatur de ipsorum restitutione, quam ratam habet, monetque ne injurias ulciscantur et ut Hincmaro præsertim reverentiam exhibeant, CXIX, 1112.

Ad nobiles Aquitanos, ut res Ecclesiarum, quas injuste quoquomodo retinent, sine mora reddant, ac deinceps ab iisdem abstineant, CXIX, 1114.

Ad Carolum regem, ut curet a Lothario restitui ea quæ a Helletrude sorore sua Berengarii vidua abstulerat, CXIX, 1115.

Ad episcopos in regno Ludovici constitutos, monasterialibus disciplinis nullus subjiciatur invitus, CXIX, 1120.

Ad Adonem, archiepiscop. Viennens., de sententiis atque interdictis sedis apostolicæ, CXIX, 1121.

Ad Hincmarum Rhemensem archiepiscopum, pœnitentia injuncta illi qui monachum presbyterum occiderat, CXIX, 1122.

Ad eumdem, accusator et accusatus simul debent a lesse, CXIX, 1123.

Ad Frotarium Burdigalens. archiepiscop., invasoribus rerum ecclesiasticarum quæ pœnitentia sit imponenda, CXIX, 1124.

Ad Joannem archiepiscop Ravennatem, de illis qui, uxoribus suis dimissis, ad alias nuptias transierint, CXIX, 1125.

Ad Adalwinum archiepiscop. Juvavens., de vidua quæ post assumptum sanctimonialium velamen ad nuptias redierit, CXIX, 1125.

Ad eumdem, quod episcopus vel clericus nullo modo venationi debeat insistere, CXIX, 1126.

Ad Salomonem episcop. Constantiensem, quod nemo damnandus sit nisi sponte confessus vel canonice convictus, CXIX, 1127.

Si homo aliquis duas spirituales commatres habere possit, de pœnitentia parricidarum et incestuosorum, de quodam matricida pœnitente, CXIX, 1127.

De clerico qui paganum occiderit, CXIX, 1129.

Quam nefarium sit consanguineis copulari, qui defendendo se paganum occiderit sacerdotali careat officio, de pœna presbyteri qui diaconum percusserit, perpluraque alia decreta, CXIX, 1131, 1132.

De flagellatoribus et occisoribus episcoporum, ut presbyter homicida sacerdotali careat officio; ut si episcopus occisus fuerit, alter non subrogetur nisi eis detectis et punitis, CXIX, 1134.

Epistola ad Theutbergam reginam, eam arguit quod contra seipsam tædio victa scribat, negatque fieri posse quod suggerit, ut continentiæ studio conjugium dissolvat, nisi Lotharius maritus cælibem quoque vitam promittat, CXIX, 1136.

Ad episcopos in regno Lotharii constitutos, de Waldradæ excommunicatione tertio jam scribit; notat illorum desidiam, et referri ad se jubet an Lotharius cum Theutberga conversetur, et quomodo eam tractet, CXIX, 1139.

Ad Carolum Calvum et alios, de Theutberga, CXIX, 1142, 1146, 1150.

Ad Hincmarum et cæteros episcopos in regno Caroli constitutos, exponit causas odii et invidiæ Græcorum adversus Ecclesiam Latinam; mittit illorum objectiones ut eas refellant, et quæ contra illos invenerint in Urbem transmittant, CXIX, 1152.

Ad Carolum Calvum regem, petit ut auxilio sit episcopis ad conventus habendos de negotio quod ipsis demandavit, CXIX, 1161.

Ad Ludovicum regem Germaniæ et alios, ut desinat tandem intercedere pro Theutgaldo et Gunthario, CXIX, 1161, 1163.

Conqueritur de Lothario, etc., CXIX, 1163, 1174.

Epistola ad episcopos legatos in Franciam missos, mittit ad eos commonitorium pro causa Theutbergæ, CXIX, 1179.

Epist. ad Carolum regem majorem, de conjugio Caroli Junioris, CXIX, 1182.

Decreta, de constitutionibus Ecclesiæ, de consuetudine, de judiciis, de Romana Ecclesia et sede apostolica, de presbyteris, de clericis, de votis monasticis, de laicis, de ecclesiis, de baptismo, de pœnitentia, de matrimonio, de impedimentis matrimonii, de bellis, CXIX, 1165-1200.

PASCHALIS II, papa. — Ad Hildephonsum regem Hispaniarum, Didacum ab ecclesia S. Jacobi Compostellana canonice remotum esse, CLXIII, 33, 34.

Godino Oritano interdicit sub excommunicationis pœna ne Brundusini episcopatus bona sibi vindicet, CLXIII, 34.

Bulla ad Ivonem episcop. Carnotens., ne quis obeunte eo vel ejus successore quolibet domum episcopalem exspoliare præsumat, CLXIII, 35.

Ivoni Carnotensi et Bannulpho Santonensi episcopis præcipit ne concilii Claromontensis de monasteriorum altariis negligant, CLXIII, 56.

Bulla de unione Ecclesiæ Arausicanæ ad Tricastinam, et aliæ pro dicta unione, CLXIII, 38, 58.

Epistola ad archiepiscopos et episcopos Galliæ, eos infames haberi decernit qui voto astricti Hierosolymitanæ profectioni se subduxerant, vel qui ab obsidione Antiochena inglorii recesserant; eis vero qui, peracta victoria revertuntur, sua restitui jubet, CLXIII, 43.

De destructione Ecclesiæ Compostellanæ, vetat ne clerici Compostellani occasione Hierosolymitani itineris provinciam suam deserant, CLXIII, 45.

De Didaco electo Constantinopolitano consecrando, CLXIII, 63, 64.

Ad Velletranos, abrogat quæ a Guiberto contra fas instituta apud eos erant; eorum limites definit, CLXIII, 66.

Ad Henricum regem Anglorum, contra investituras ecclesiasticas, CLXIII, 70.

Ad Didacum Compostellanum episcop., de reformandis moribus hujus Ecclesiæ deformibus, qui per bella in eam irrepserant, CLXIII, 79.

Ad Bernardum Toletanum, Giraldum Bracarensem, etc., illos jubet Romam ad synodum venire, CLXIII, 80.

Ad Anselmum Cantuariensem archiepiscopum, det operam Anglicanæ Ecclesiæ restaurandæ, et Anglorum regem cum Northmanniæ comite conciliet, CLXIII, 80.

Petro episcopo Pictaviensi præcipit ut monasterio Cluniacensi satisfaciat de abbate S. Cypriani consecrato, eidemque monasterio satisfieri de abbate Malleacensi jubet, CLXIII, 81.

Ad archiepiscop. Bracarens. et episcopos Compostell., et Tudens., Pelagii matrimonium non esse dirimendum, CLXIII, 87.

Ad Anselmum Cantuariens. archiepiscop., ut se constanter gerat in tuenda Ecclesiæ Anglicanæ libertate, CLXIII, 90.

Ad Henricum Anglorum regem, contra investituras ecclesiasticas, CLXIII, 94.

Ad Osbernum episcop., ne monachi prohibeantur habere in monasterio suo cœmeterium ad sepeliendos suos, CLXIII, 95.

Bulla de fundatione monasterii Cheminonensis, CLXIII, 99.

Ad Ivonem episcopum et canonicos Carnotenses, vetat ne pro ecclesiasticis beneficiis munus accipiatur, nec ecclesiastica negotia ad sæculares deferantur, et firmat excommunicationem ab Ivone dictatam de domibus ecclesiæ contiguis, CLXIII, 100.

Ad Anselmum Cantuariensem. Investituras regibus aliisque laicis magistratibus non esse concedendas, CLXIII, 105.

Ad eumdem, de investituris ecclesiasticis, de clericorum filiis, de Gualensis episcopi causa, CLXIII, 106.

Ad Gerardum archiepiscopum Eboracensem, monet ut professionem Anselmo Cantuariensi juxta morem prædecessorum suorum faciat, CLXIII 107.

Ad Robertum Flandrens. comitem, ut Leodienses schismaticos Henrico imperatori adhærentes Ecclesia expellat, CLXIII, 108.

Gundisalvo Mundiniensi episcopo præcipit ut aut archipresbyteratus duos injuste retentos Didaco episcop. Compostellano restituat, aut apud Bernardum archiepiscopum Toletanum, apostolicæ Sedis legatum, causam dicat, CLXIII, 113.

Ad Henricum Angliæ regem, pro Anselmo Cantuariensi archiepiscopo investituras ecclesiasticas jure contra regem propugnante, CLXIII, 119.

Gebhardum Hirsaugiensem et cæteros catholicos abbates et monachos per Sueviam hortatur ut mala æquo animo ferant, et Gebhardum Constantiensem colant, Arnoldum Ecclesiæ Constantiensis invasorem excommunicatum nuntiet, CLXIII, 121.

Ad Guelphonem ducem Bavariæ, Bertholdum ducem Sueviæ, etc., illos ad catholicam Ecclesiam revocat, CLXIII, 121.

Ad Gallos, solvit interdictum cui Eduensis episcopus Vizeliacensem Ecclesiam subjeceral, CLXIII, 122.

Ad Bertrannum comitem Tolosanum, eum increpat quod burgum S. Ægidii invaserit et oblationes altaris tanquam populares merces exposuerit, CLXIII, 124.

Ad archiepiscopos et episcopos provinciarum Rhemensis, Senonensis ac Turonensis, ut Philippum regem et ejus pellicem a vinculo excommunicationis absolvant, CLXIII, 128.

Ad principes, milites et cæteros laicos per Hispaniam et Galliam, de illicita copulatione, CLXIII, 134.

Ad Stephanum abbat. et monachos S. Ægidii, denuntiat se excommunicaturum Bertrannum, comitem Tolosanum, et quosdam ejus milites nisi ab injuriis monasterio illatis desistant, CLXIII, 139.

Ad monachos et cæteros fideles S. Ægidii, ne quis de altaris oblatione quidquam, invito abbate, distrahere vel fraudare præsumat, CLXIII, 139.

Gislæ abbatissæ Romaricensi præcipit ut ab injuriis in monachos Calmosiacenses desistat, CLXIII, 140

Eustachium comitem monet ut Lambertum episcopum Arelatensem manere in posssessione altarium quorumdam sinat, CLXIII, 140.

Ad Manassem, archiepiscop. Rhemens., de ecclesiis decem Lamberto restituendis, CLXIII, 141.

Ad Lambertum episcop. Atrebatens. de clericis quibusdam excommunicatione solutis, CLXIII, 141.

Ad Anselmum Cantuariensem archiepiscop., excommunicatos esse in concilio Lateranensi investiturarum in Anglia facto es, CLXIII, 151.

Roberto comiti de Mellento, iram Dei minatur, si pergat Anglorum regi persuadere ut in causas investiturarum Romanæ Ecclesiæ repugnet, CLXIII, 151.

Ad Parisiensis Ecclesiæ clericos, Galonem Parisiensem episcop. effectum, a se discedentem, ipsis commendat, mittitque cum amplissima potestate, CLXIII, 157.

Ad Didacum episcop. Compostellanum, de ministris habendis, CLXIII, 170.

Ad Gundisalvum episcop. Mindunensem, significat se cognovisse archipresbyteratus Bisancos, Trasancos, Salagia juris esse Ecclesiæ Compostellanæ; quos ne amplius vindicet præcipit, CLXIII, 170.

Ad Rothardum Moguntinum archiepiscop. de episcopis qui investiuntur a regibus; item de iis qui schismatis tempore consecrati sunt, CLXIII, 174.

Ad clerum universum Gallicanum, Wernerii invasionem in Sedem apostolicam narrat, CLXIII, 179.

Adamo abbati monachisque S. Dionysii interdicit ne præter Galonis episcopi Parisiensis licentiam pro sacramentis suscipiendis alios adeant antistites, CLXIII, 180.

Gislæ abbatissæ Romaricensi, sub excommunicationis pœna præcipit ut de vexandis monachis Calmosiacensibus desistat, CLXIII, 182.

Ad episcopos Galliarum, adversus interfectores abbatis Vizeliacensis, CLXIII, 196.

Ad Gebehardum Constantiensem et Odericum Palaviensem episcopos, non quoslibet excommunicatos esse vitandos, CLXIII, 197.

Ad Hugonem Cluniacensem abbat., vetat ne pedaticum quis vel aliud quidquam exigere possit ab his qui Cluniacum eunt vel inde redeunt intra terminos designatos, CLXIII, 201.

Ad Willelmum de Sabrano et alios Bertranni comitis Toletani socios, ad satisfactionem eos invitat sub pœna excommunicationis quoad damna monasterio S. Ægidis illata, CLXIII, 202.

Ad Ricardum Narbonensem archiepiscopum et comprovinciales episcopos; narrat Bertranni Tolosani comitis adulteria et illata monasterio S. Ægidii damna, et hortatur ut cæteros ab auxilio et communione ipsius et sociorum ejus compescant, CLXIII, 203.

Ad monachos et Burgenses S. Ægidii, denuntiat eis excommunicatum a se Bertrannum comitem Tolosanum, et mandat ut ab eodem sub excommunicationis pœna abstineant, CLXVIII, 207.

Ad Gebhardum Constantiensem episcop., reprehendit quod investiti Henrici archiepiscopi Magdeburgensis consecrationi interfuerit, nec venerit ad concilium vocatus, CLXIII, *ibid.*

Ad Rothardum archiepiscopum Moguntinum, arguit eum de quibusdam excessibus ab eo commissis, utque in posterum ex ignorantia non erret, mittit ei quædam ex sacris canonibus excerpta, etc., CLXIII, 214.

Ad abbatem S. Pontii et Electensem, ne excommunicatos a Narbonensi episcopo suscipiant, CLXIII, 223.

Ad Hugonem abbat Cluniacensem S. Wimari abbatiam illi subjicit corrigendam; ejus abbates in perpetuum ab abbatibus Cluniacensibus constituantur, cuivis monacho liceat ad Cluniacense cœnobium transire, CLXIII, 225.

Ad Adelgotum Magdeburgensem archiepiscopum, citat eum ad Sedem apostolicam de excessu commisso rationem redditurum, CLXIII, 233.

Ad Brunonem Trevirensem archiepisc., committit ei absolutionem ab excommunicatione episcopi Leodiensis, CLXIII, 234.

Hugoni abbati Cluniacensi monasterium S. Germani Autissiodorense addicit, CLXIII, 235.

Lamberto Atrebatensi et Joanni Tarvannensi mandat, judicent inter canonicos Tornacenses et monachos S. Martini, CLXIII, 237.

Ad aliquot episcopos et abbates Galliæ, de legatione Sedis apostolicæ commissa Girardo Engolismensi episcopo, CLXIII, 240.

Ad Eustachium episcopum Valentinum et Leodegarium Vivariensem, ut Bertrannum comitem Tolosanum, ob ipsorum preces a vinculo excommunicationis absolutum, S. Ægidii monasterium rursus spoliantem compescant, CLXIII, 242.

Ad Berengarium Forojuliensem et Leodegarium Aptensem episcopos, ut ab expugnando S. Ægidii monasterio cum Tolosano comite cessent, CLXIII, 243.

Ad Didacum Compostellanum episcop., ut super altare beati Jacobi nemo celebret missam nisi episcopi vel septem cardinales, CLXIII, 24

Episcopo Oscitano præcipit ut episcopo Barbastrensi de illatis injuriis satisfaciat, CLXIII, 251.

Ecclesiæ Virdunensis fratribus catholicis præcipit ut Richardum episcop. excommunicatum vitent, CLXIII, 253.

Abbates et clericos archidiaconatus Guidonis hortatur ut Guidoni, dejecto per Richardum, Ecclesiæ Virdunensis invasorem, obediant, CLXIII, 254.

Ad episcopos Anagniæ et Campaniæ, de canonizatione S. Petri Anagniæ episcopi, CLXIII, 261.

Ad Gebehardum Constantiensem episcop., de communicantibus cum excommunicatis et quomodo suscipiantur hæretici, CLXIII, 265.

Ad Didacum episcop. Compostellanum, de ecclesia S. Michaelis Petro Capellano restituenda, CLXIII, 273.

Ad Petrum Pictaviensem episcop., Hugonem de Liciniaco commoneat ut injurias monasterio S. Maxentii illatas emendare non differat, CLXIII, 275.

Ad Leodegarium Vivariensem episcop., arguit eum quod ecclesiam S. Andeoli, canonicis S. Rufi ab eo traditam, eisdem a clericis suis auferri permittat, CLXIII, 280.

Ad Didacum Compostellan. episcop., monet ut Uraca regina, filia regis Castellæ, sub pœna privationis regni ab incestu, quem contraxit ineundo matrimonium cum Alphonso Aragoniæ rege, sibi in tertio gradu consanguinitatis conjuncto desistat, CLXIII, 280.

Ad Pontium abbatem et Cluniacenses monachos, reprehendit quod chrisma in monasterio suo consecrari fecerint, CLXIII, 281.

Ad clerum et plebem Arelatensem, ut in locum Gibelini episcopi sui, Hierosolymam translati, alium eligant, CLXIII, 282.

Henrico regi ab episcopis et abbatibus reddi regalia jubet, CLXIII, 285.

Henricum imperatorem rogat ut Ecclesiæ Ariminensis ablata bona restitui jubeat, CLXIII, 288.

Ad Balduinum Hierosolymitarum regem, decernit ut ad ampliandos fines Hierosolymitanæ diœceseos omnes urbes quas subegerit, Hierosolymitano tanquam metropolitano subjiciat, CLXIII, 289.

Ad Joannem Tusculanum et Leonem Vercellensem episcopos et cardinales, concessionem investiturarum imperatori factam se cassaturum et irritaturum promittit, CLXIII, 290.

Ad Guidonem Viennensem episcop., investituram clericorum regibus adimendam, CLXIII, 292.

Ad clerum et populum Atrebatensem, prohibet Atrebatensem Ecclesiam Cameracensi subjici, CLXIII, 297.

Ad Baldricum episcopum Noviomensem et Tornacensem, ne monasterii S. Martini fratres vexari a clericis Tornacensibus sinat, CLXIII, 310.

Episcopos et principes Hispaniæ hortatur ut ecclesiarum subversionibus, cædibus, rapinis et incendiis finem imponant, CLXIII, 321.

Ad Tornacensis Ecclesiæ clericos, proprium eis concedit habere episcopum, excusso Noviomensis jugo, CLXIII, 332.

Ad duodecim arbitros Atrebatenses, ut litem clericorum Atrebatensis Ecclesiæ, et monachorum S. Vedasti, absque partium studio definiant, CLXIII, 335, 336.

Ad Joannem Morinorum episcopum, de conservanda monasterii S. Bertini Sithiensis libertate, CLXIII, 340.

Ad Laurentium abbatem Sancti Vitoni, ut nullam obedientiam, nullamque communionem clericis Virdunensibus impendat, CLXIII, 335.

Didacum episcop. Compostellanum hortatur ut paci restituendæ operam det. CLXIII, 256.

Ad Bonum seniorem Rheginum episcop., qui ex compatre vel commatre post susceptos filios de fonte nati fuerint, conjungi non possunt, CLXIII, 369.

Ad Tervanenses clericos, qui uxores relinquere noluerint, officiis et beneficiis esse privandos, CLXIII, 369.

Bernardo Toletano archiepiscopo injungit ne quid adversus Burgensem moliatur antistitem, CLXIII, 376.

Ad canonicos Lugdunenses interdictionis sententiam ab Hugone Lugdunensi archiepiscop. latam in ecclesias monasterii Saviniacensis rescindit et concordiam ab episcopo Matisconensi super castello de Varennis factam servari præcipit, CLXIII, 370.

Ad Cantuarienses, de translatione Radulphi a Roffensi se le ad Cantuariensem, CLXIII, 376.

Ad Henricum regem et episcopos Angliæ, reprehendit quod inconsulto pontifice multa perperam agant, CLXIII, 378.

Ad Guidonem archiepiscopum Viennensem, Sedis apostolicæ legatum, ut liti quæ est inter Bisuntinos canonicos et S. Stephani finem imponat, CLXIII, 380.

Gonsalvo episcopo Conimbriensi præcipit ut ad Mauritii Bracarensis obsequium redeat, CLXIII, 390.

Ad Vitalem abbatem Saviniacensem, permittit Saviniacensibus fratribus ut tempore interdicti divina celebrent Officia, CLXIII, 397.

Ad clerum et populum Florentinum, Innocentem eorum episcopum declarat, ejus calumniatores officiis ac beneficiis privat, CLXIII, 397.

Ad archiepiscopos, episcopos, et clerum Angliæ, significat se mittere Anselmum Sancti Sabbæ abbatem, legatum in Angliam, ut synodales conventus celebret, CLXIII, 407.

Ad Ecclesiam Hierosolymitanam et regem et populum, significat Arnulphum patriarcham, cui legatus suus officio pontificali interdixisset, a sese restitutum, CLXIII, 408.

Ad Augustanæ Ecclesiæ clerum, episcopum suum de adulterio accusatum a se nundum esse absolutum, CLXIII, 412.

Ad canonicos S. Mariæ in Portu Ravennatis, ut regulam a Petro canonico exaratam observent, CLXIII. 414.

Ad Henricum regem Angliæ, in causa Turstani Eboracensis archiepiscopi absque judicio e sua ecclesia ejecti, CLXIII, 420.

Ad Fridericum archiepiscop. Coloniensem, approbat excommunicationem regis ab eo factam, et ut Romanæ Ecclesiæ subveniat hortatur, CLIII, 425.

Conanum Britannorum comitem hortatur ut cogat monachos Rotonenses ut Bellam insulam monachis Kemperelegiensibus restituant, CLXIII, 427.

Ad Guillelmum comitem Nivernensem, ut Vizeliacense monasterium quietum ac liberum esse sinat, CLXIII, 427.

Ad canonicos Sancti Martini, quidquid fidelibus offert Ecclesiæ oblationis nomine continetur, et a sæcularibus possideri non debet, CLXIII. 436.

Excommunicetur qui per laicos ecclesias obtinet, CLXIII, 438.

Statutum de sepulturis et defunctorum voluntatibus, CLXIII, 438.

Ad Victorem Bononiensem, absque episcoporum consensu episcopalia jura monachi non usurpent, CLXIII, 439.

Ad Conradum archiepiscopum Salzburgens., ut de causa abbatis S. Emmerammi Simoniæ accusati agnoscat, CLXIII, 440.

De Ratisbonensi episcopo obedientiam Romanæ Ecclesiæ denegante, CLXIII, 441.

Ad Henricum Ratisbonensem episcopum, ut abbatem S. Emmerammi restituet, alioquin, se noverit interdictum, CLXIII, 441.

Ad Petrum Cluniacensem abbatem, de non permittenda communione intincta, CLXIII, 442.

PAULUS I, papa. — Nonnullas habet epistolas scriptas Pippino regi et aliis, quæ omnes gratulatoriæ sunt, gratiarum laudibus repletæ, et ad promovendam sanctæ Romanæ Ecclesiæ gloriam variis modis hortantur, LXXIX, 1136-1196.

PELAGIUS I, papa. — Epistola ad Narsetem, hortatur ut legatis auxilium præstet ad episcopos Ecclesiæ perturbatores corrigendos, LXIX, 393.

Eumdem monet ut schismaticos coerceat, LXIX, 394.

Ad Narsem patricium, schismaticos a quibus fuerat injuste communione interdictus, reprimat, LXIX, 397.

Ad episcopos Tusciæ, ipsos ob schisma reprehendit, LXIX, 398.

Ad universum populum Dei, de fide catholica, LXIX, 399.

Ad Childebertum regem, anathema dicit iis qui de fide aliter sentiunt quam in epistolis Leonis et in concilio Chalcedonensi continetur, etc., LXIX, 402.

Ad Sapaudum Arelatensem episcopum, vices suas illi in Gallia delegat, etc., LXIX, 405, 406.

Ad Childebertum regem, mittit confessionem fidei suæ, monetque ut caveat ne qua in Galliis per hæreticos excitari discordia sinat, LXIX, 408.

Patrem et Filium unum esse Deum probat, LXIX, 419.

PELAGIUS II, papa. — Epist. ad Gregorium diaconum, ut ab imperatore auxilium contra Longobardos sibi impetret, LXXII, 703.

Ad Aunacharium episcopum Antissiodorensem, regum Francorum fidem orthodoxam commendat, hortaturque ut illis suadeat, ne cum Longobardis fœdus habeant, etc., LXXII, 705.

Ad Joannem episcopum Constantinopolitanum, eum arguit qui universalis episcopi nomen sibi vindicabat qua de causa generalem synodum convocaverat, LXXII, 738.

Reprobat episcoporum de una ad aliam ecclesiam transitus, Ecclesiæ utilitate id non expostulante, LXXII, 749.

Ad episcopos Italiæ, episcopos summo in honore esse habendos, nec posse a quolibet accusari, LXXII, 755.

Ad episc. Germaniæ et Galliæ, novem præfationes, inter missarum solemnia decantandas a Romana Ecclesia recipi, LXXII, 758.

SERGIUS III, papa. — Epistola ad Ancelium Uceticensem episcop., ei significat Formosum papam a se damnatum, CXXXI, 272.

Bremensis Ecclesiæ jura vindicat, CXXXI, 974.

SERGIUS IV, pap. — Amalricum Aquensem archiepiscopum ob vexatum Montis-Majoris monasterium redarguit, CXXXIX, 1521.

SILVERIUS, papa. — Epistola ad Vigilium pseudopapam, Vigilio ambitionem Sedis apostolicæ et Simoniæ crimen admissum exprobrat, eumque sententia anathematis condemnat, LXVI, 85.

De falsis testibus contra episcopum non sumendis, vel suscipiendis, LXVI, 86.

SILVESTER II, papa. — De electione Theotardi in episcopum Aniciensem, CXXXIX, 274.

Sacram coronam Stephano Hungarorum duci mittit quem regio quoque nomine cohonestat, variisque concessis privilegiis, Strigoniensem ecclesiam regni metropolim instituit, CXXXIX, 274.

Epistola ad Azelinum Laudunensem episcopum, ipsum de multis criminibus accusatum ad proximam synodum Romæ evocat, CXXXIX, 277.

Epistola ad Ottonem III imperatorem quibus significat se episcopo Ticinensi commendasse monasterium monialium Ticinensium quod Senatoris appellatur, ipsumque rogat ut hujusmodi constitutionem confirmet, CXXXIX, 285.

SIMPLICIUS, papa. — Epistola ad Zenonem Hispalensem episcopum, de commissa illi vice sedis in omnibus Hispaniarum ecclesiis, Hispalensem episcopum virum optimum Sedis apostolicæ vicarium constituit, LVIII, 35.

Epist. ad Joannem Ravennatem episcopum, reprehendit Joannem quod Gregorium adhibita vi episcopum ordinasset, cui ut Mutinensem Ecclesiam nullam causam cum eo (Joanne) habiturus gubernet, præcipit, LVIII, 35.

Epist. ad Florentium, Equitium et Severum episcopos, Gaudentius Aufiniensis episcopus, ob illicitas ordinationes factas, munere sacerdotali et triplici parte redituum ecclesiæ privatur, LVIII, 37.

Epist. ad Zenonem Augustum, rogat ut Timotheum Ælurum, qui Alexandrinam sedem iterum occupare, et clam Constantinopoli suas hæreses disseminare conabatur, regia potestate cohibeat, LVIII, 38.

Scribit Acacio ut omni conatu obsistat Timotheo ne concilium universale, quod ille apud imperatorem agebat, habeatur, LVIII, 41.

Commendat Acacium quod Timotheo Æluro nulla ecclesia Constantinopoli patuerit, hortaturque eumdem ut imperatorem moneat ne Chalcedonensis concilii statuta violari permittat, LVIII, 42.

Epist. ad presbyteros et archimandritas Constantinopolitanos, clericorum ac monachorum Constantinopoli degentium fidei constantiam commendat, cum Timotheum ad communionem non admiserint; illumque ut sæpe damnatum ostendit non audiendum, LVIII, 43.

Epist. ad Zenonem imperatorem, gratulatur ei de recuperato imperio, hortaturque ut Alexandrinum episcopum sedi suæ restituat et Leonis et Chalcedonensis concilii decreta servari faciat, LVIII, 44.

Epist. ad eumdem, gratias agit Timotheum Alexandrinæ Ecclesiæ restitutum, eumque rogat ut Petrum ejusdem Ecclesiæ perturbatorem ejici jubeat, LVIII, 48.

Epist. ad eumdem, scribit Timotheum Alexandriæ catholicum episcopum a se veniam petiisse, quod Dioscori nomen inter altaria timore ductus recitasset, et se ad imperatorem litteras dedisse ut Petrum dictæ Ecclesiæ perturbatorem procul arceat, LVIII, 49.

Epist. ad Zenonem imperatorem, hortatur ut Timotheum Alexandrinæ Ecclesiæ sua opera restitutum protegat, et ut Petrum ejusdem Ecclesiæ perturbatorem procul arceri jubeat, LVIII, 49, 51.

Epist. ad eumdem, laudat imperatoris sollicitudinem in his puniendis qui Antiochiæ in episcoporum cædes conspiraverunt, dolet suas ad Acacium litteras exsecutioni non fuisse mandatas et Antiochenæ Ecclesiæ antistitis electionem, Nicæni concilii non observato decreto factam approbat, LVIII, 51, 53.

Epist. ad Acacium, conqueritur una cum imperatoris litteris ab eo litteras non accepisse, et imperatorem Petrum hæreticum in Alexandriæ episcopum petere, dum ipse paratus esset Joannem confirmare, demum precatur ut imperatorem moneat, ne hæretico jam damnato favere velit, LVIII, 56.

Epist. Simplicii ad Zenonem imperatorem, mirari se ait Acacium de Alexandrinæ Ecclesiæ vexationibus nequaquam monuisse, hortaturque ut imperatori insinuet ut eidem Ecclesiæ pax optata reddatur, LVIII, 59.

SIRICIUS (S.), papa. — *Decreta.* — Constitutum contra omnes hæreses, fermentum ab episcopo presbyteris missum, Manichæi in exsilium pulsi; Manichæi ne cum fidelibus communionem percipiant; iidem conversi in monasteriis probentur, in exitu vitæ viaticum percepturi, XIII, 1128.

Epistola ad Himerium Tarraconensem episcop. Hæreticos in Ecclesia recipiendi modus, baptismi percipiendi tempora ac ritus, quibusnam baptismus statim conferendus, apostatæ a corpore Christi abscindendi, sed pœnitentibus non neganda in fine vitæ venia, nemini licet alterius sponsam uxorem ducere, qui plectendi monachi aut moniales castitatis propositum temerantes, clericorum incontinentia, Veteris Testamenti auctoritas frustra prætenditur, sacerdotes et diaconi insolubili continentiæ lege constringuntur, lapsis ex ignorantia servatur honor non aliis, XIII, 1133-1140.

Digamus sacerdos aut diaconus non ordinetur, ordinandorum ætas, quod clericus qui secundam uxorem duxerit, deponatur; quæ feminæ cum clericis habitare debeant, de monachorum promotione ad clerum, clerico nulli conceditur agere pœnitentiam, de pœnitentibus, vel bigamis, seu viduarum maritis, ut non permittantur ad ordinem clericatus admitti, XIII, 1141-1145.

Epist. ad Anysium Thessalonicensem episcopum, ut nullus in Illyrico episcopum sine Anysii consensu ordinet, XIII, 1148.

Epist. ad episcopos Africæ, Siricius, cum synodo ubi edisseruit quanta episcopis cura esse debeat de Ecclesiæ munditie, præcepta vetera a nonnullis jam neglecta restaurare studens statuit qualiter ordinandi episcopi, ne clericus viduam ducat uxorem, nec ad clerum admittatur qui viduam duxerit, aut qui post remissionem peccatorum cingulum militiæ sæcularis habuerit; ne ex aliena ecclesia clericum quis ordinet; item de abjectis non suscipiendis; de recipiendis Novatianis et Montensibus qui ad Ecclesiam redeunt; de continentia sacerdotum et levitarum; ut judicium misericordiæ non desit, XIII, 1155.

Epist. ad diversos episcopos, ut indignus nullus efficiatur episcopus, ut ignotis sacerdotium non detur, ut neophyti, vel laici sacerdotes non fiant, XIII, 1164.

Epist. ad diversos episcopos adversus Jovinianum hæreticum et alios, Joviniani ac sociorum perversam doctrinam publice prodit, ejusque præcipuos auctores nominatim damnatos, denuntiat, XIII, 1168.

Epist. ad Anysium Thessalonicensem aliosque Illyrici episcopos, de Bonoso sententiam rogatus, non vult dicere, sed quos Capuana synodus ei judices delegerat, munere suo defungi jubet, illum interim ob errorem de Mariæ filiis merito reprehensum atque horrori fuisse confirmat, XIII, 1176.

Canones. — Veritatis scientiam quærendam, precibus ad eam perveniri; mutatione traditionum in hæresim incurri; quæstionibus propositis redduntur rationes, XIII, 1181.

De virgine velata quæ propositum mutarit, quid judicandum; quid de puella nondum velata, quæ a proposito item exciderit; episcopos, presbyteros ac diaconos continentiæ legi obstringi; idolorum cultores dæmoniis litaturi, continentiam sibi imperabant; qui baptizatus in fornicationem lapsus sit ad clerum non esse admittendum, XIII, 1182-1187.

Ut una fides et una traditio sit; extra Pascha presbyteris licet baptismum conferre, diaconis non concessa eadem licentia; sororem uxoris suæ non licere ducere uxorem; eos qui jus sæculi exercuerunt ad altaris ministerium admittendos non esse; Simoniaca labes et gratia popularis in electionibus cavendæ; avunculi sui uxorem ducere non licere; ne laici ad episcopatum provehantur, ne migretur de ecclesia ad ecclesiam, ne clerici ab episcopo suo abjecti, ab aliis recipiantur aut promoveantur, XIII, 1187-1193.

In alieno territorio ordinationes celebrare non licere; ne laici ab episcopo suo excommunicati ab alio in clerum promoveantur, XIII, 1193-1194.

STEPHANUS II, papa. — Epistola ad Pippinum regem Francorum, gratias agit de promissis per Droctegandum abbatem, qui a Pippino missus ad Stephanum papam fuerat, is in Franciam venire se velle significasset, LXXXIX, 993.

Epist. ad proceres Francorum, ut ipsius apud Pippinum regem petitioni faveant, eique in suscipienda Ecclesiæ causa operam suam conferant, LXXXIX, 995.

Epist. ad Pippinum, ejusque filios reges, Cunctante Aistulpho civitates restituere novisque infestationibus Ecclesiam vexante, regem obtestatur ut opem ferat, et donationem Sancto Petro promissam reipsa implere studeat, LXXXIX, 996.

Epist. ad Pippinum regem, Romana urbe ab Aistulpho et Longobardis obsessa, lacrymabiles litteras scribit, quibus opem a Pippino iterum votis omnibus implorat, LXXXIX, 999.

Epist. ad Francos, ab eisdem implorat subsidium contra Longobardos, LXXXIX, 1004.

Epist. ad Pippinum regem, gratias agit ob Urbem liberatam, collatumque in Ecclesiam Romanam beneficium; de Aistulphi regis morte et Desiderio ejus successore; orat ut reliquas exarchatus et Pentapolis civitates nondum redditas a Desiderio juxta fidem ab eo datam restitui jubeat, LXXXIX, 1007.

Epist. ad Pippinum regem, Carolum et Carolomannum, ut Aistulphum Longobardorum regem, qui juramentum restituendi civitates et loca sibi donata violavit, cogant justitiam facere de promissis, LXXXIX, 1011.

Decreta. — De eo qui, abjecta ancilla, uxorem ingenuam duxit; si alter conjugum debitum reddere non possit; de eo qui uxorem habet in patria et in alia regione versatur; si quis commatrem de baptismo vel confirmatione duxerit; de virginibus non velatis, si nupserint; de monachis et nonnis si nuptias ineant, de vidua quæ, suscepto velo, postea nubit; si sanus vir leprosam duxerit uxorem; de eo qui nesciens a quo sit ordinatus, missas fecit et baptizavit, tum postea dimisso officio, uxorem duxit, LXXXIX, 1024-1026.

De presbytero qui, cum deesset aqua periclitantem infantem vino baptizavit, an liceat aqua concha vel manibus infusa baptizare; de presbytero qui baptizavit, nesciens Symbolum nec orationem Dominicam, nec psalmos, et an ipse ordinatus esset; de presbytero qui baptismi formulæ quædam adjecit, et nescit utrum episcopus fuerit qui eum ordinavit, LXXXIX, 1026-1027.

De episcopis accusatis et condemnatis; de presbyteris et diaconis accusatis; de presbytero cujus crimen quod ante ordinationem admiserat innotuit, de coma clericis aut monachis non laxanda; de femina, quæ alteri nupserat, cum ejus vir in aliena provincia falso mortuus putaretur, LXXXIX, 1028.

STEPHANUS III, papa — Epistola ad Bertradam reginam Deo sacratam, ut remuneret Itherium quem narrat in Beneventano ducatu strenuam pro Ecclesiæ utilitatibus operam navasse, LXXXIX, 1248.

Epist. ad Bertradam reginam et ad Carolum regem, de Christophoro et Sergio filio ejus, qui cum Dodone et cæteris Francis Stephanum papam interficere conati sunt, LXXXIX, 1249.

Epist. ad Carolum et Carolomannum reges, gratulatur eis quod ad fraternam concordiam reconciliati sint; petit ut Longobardos cogant ea reddere quæ de patrimonio Ecclesiæ invaserunt, LXXXIX, 1251.

Ad eosdem, obnixe conatur dissuadere ne alter ipsorum Desiderii filiam uxorem ducat, neve sororem suam Gisilam Desiderii filio elocent in matrimonium, LXXXIX, 1255.

STEPHANUS V, papa. — Epistola ad Basilium imperatorem, eum ob defensionem Photii redarguit, et contumelias maximo Pontifici objectas refellit, CXXXIX, 785.

Epist. ad episcopos Orientales, ipsis pro ordinatione Stephani patriarchæ Constantinopolit. dispensationem petentibus, eo quod a Photio diaconus ordinatus fuisset, respondet et alteram informationem petit, CXXXIX, 795.

Epist. ad Dominicum Ravennatem archiepiscopum, significat se consecrasse Placentinis episcopum; in nihilo tamen velle se juri Ravennatensis metropolitani officere, CXXIX, 798.

Epist. ad clerum et populum Placentinum, dat illis pontificem Bernardum, commendat submissionem metropolitano Ravennati, CXXIX, 799.

Epist. ad Amelium Uticensem episcopum, declarat Gisbertum Nemausensem episcopum excommunicatum iri nisi resipiscat, CXXIX, 804.

Epist. ad Girbertum Nemausensem episcopum, monet ut nullam vim inferat monasterio S. Ægidii, CXXIX, 804.

Epist. ad Rotbertum, respondet qua ratione ad ordines ecclesiasticos sit promovendus clericus cui digitus abscissus est, XXIX, 805.

STEPHANUS X, papa. — Epistola ad Gervasium archiepiscopum Rhemensem: pro religione fortiter agenti auxilium pollicetur, Bituricensis archiepiscopi causam in aliud tempus differt, in Urbem ad synodum cum suffraganeis suis eum evocat, CXLIII, 869.

SYMMACHUS, papa. — Epistola ad Æonium Arelatensem episcopum, ut ipse et episcopus Viennensis Romam certos homines mittant, qui de ipsorum controversiis instructi Sedi apostolicæ alleganda suggerant, LXII, 49.

De electo episcopo Aquileiensi cujus præbet electioni assensum, LXII, 49.

Epist. ad Æonium Arelatens. episcop., rescissis iis quæ Anastasius decessor in Viennensi controversia innovarat, antiqua Sedis apostolicæ decreta jubet observari, LXII, 50.

Epist. ad Cæsarium Arelatens. episcop., ut res Ecclesiæ non alienentur, ut nullus honorem præmiis accipiat, ut laici per gradus ad sacerdotium provehantur, ut raptores viduarum, vel virginum, ab Ecclesiæ communione pellantur, ut viduæ vel virgines continentiam professæ non nubant, ut nullus per ambitum ad episcopatum accedat, LXII, 54, 55.

Epist. ad episcopos Galliæ, confirmat divisionem provinciæ inter Viennensem et Arelatensem Ecclesiam a Leone papa constitutam, LXII, 64.

Constitutum de abroganda lege Odoacris regis repugnante libertati ecclesiasticæ in electione pontificis, et de rebus Ecclesiæ conservandis, LXII, 72

THEODORUS I, papa. — Epistola ad Paulum patriarcham Constantinopolitanum, eum arguit duplici de causa, primum quod ecthesis Heraclianæ chartam publicis in locis a Pyrrho suspensam non sustulerit; deinde quod Pyrrhi qui patriarchatum odio compulsus abdicarat, adhuc superstitis et nondum damnati sedem occuparit, quare synodum coram apocrisiariis suis convocari jubet, ut illius causa examinetur, etc., LXXXVII, 75.

URBANUS II (S.), papa. — Salzburgensem aliosque episcopos de sua in summum pontificem electione certos facit, hortaturque ut viriliter pro Ecclesia certent, CLI, 283.

Hugoni abbati Cluniacensi nuntiat pontificatum sibi delatum, rogat ut ad se veniat, CLI, 284.

Ad Vienneuses episcopos, etc., de Viennensi archiepiscopo eligendo, cum hæc metropolis jam diu pastore esset destituta, CLI, 285.

Ad Lanfrancum Cantuariensem archiepiscop. de Ecclesiæ angustiis et de suscepto pontificatu, CLI, 286.

Epistola ad Ildefonsum Galleciæ regem, Toletanam Ecclesiam Saracenis ereptam gratulatur, CLI, 289.

Archiepiscopos Hispaniæ monet de restitutione primatus Toletani, CLI, 290.

Ad Pistoriensem et Rusticum Vallis Umbrosæ abbates, de Wezelone Moguntino archiepiscopo ob Simoniam deposito, CLI, 294.

Epistola ad episcopos Germaniæ, illis indicat pro excommunicatis qui homines habendi sint, CLI, 299.

Ad Eliam episcop. Barensem, de reliquiarum S. Nicolai translatione et de Barensis Ecclesiæ dignitate et juribus, CLI, 307.

Epist. ad Ragnerium S. R. Ecclesiæ presbyterum et legatum, illum inter episcopum Barcinonensem et abbatem S. Pontii Tomeriensem judicem constituit, CLI, 314.

Epist. ad Flotardum Tomeriensem abbatem; hortatur ut de illatis archiepiscopo Narbonensi injuriis satisfaciat, CLI, 315.

Archiepiscopum Viennensem commendat et præcipit ut ea restituantur quæ de bonis Ecclesiæ Viennensis Artaldus præpositus dissipaverat, CLI, 316.

Epist. ad suffraganeos Ecclesiæ Arelatensis, illis significat extorta ex Guibilino episcopo juramenta irrita a se facta esse, quem qui ceperint, eos infames declarat, CLI, 317.

Epist. ad Richerium, archiepiscopum Senonensem; Ivonem, episcopum Carnotensem illi commendat; Gaufredum, si invadere episcopatum tentaverit, anathemati zatum declarat, CLI, 326.

Epist. ad Romualdum Monopolitanæ Ecclesiæ episcopum: ex concilii Beneventani sententia episcopatum Monopolitanum non Ecclesiæ Brundusinæ, sed Romanæ sedi subjectum declarat, CLI, 328.

Corsicam insulam sub Gregorio VII in pristinam Ecclesiæ Romanæ ditionem redactam, Daimberto episcopo Pisano et ejus successoribus committit, CLI, 330.

Epist. ad Berengarium Ausonensem episcopum, eum constituit Tarraconensem archiepiscopum, CLI, 331.

Ad Vallis Umbrosæ et Camalduli priores ne a communione Pisani se alienent, CLI, 333.

Episcopum Constantiensem, duces et comites hortatur ut abbatem monasterii S. Salvatoris Schafhusensis tueantur contra Tatonem, donatum monasterio prædium auferre conantem, CLI, 336.

Epist. ad Berengarium Tarraconensem archiepiscopum, monet ne in erigenda ecclesia Tarraconensi negligenter agat, utque primati, archiepiscopo Toletano, nunc suo

in Hispania universa et in Narbonensi provincia constituto vicario obediat, CLI, 346.

Epist. ad Raynaldum archiepiscopum Rhemensem et suffraganeos ejus, illos reprehendit quod a rege et uxorem dimitti et alteram duci passi sint, CLI, 354.

Epist. ad Robertum Flandriæ comitem, ut a vexandis clericis abstineat, CLI, 356.

Ad clerum et populum Atrebatensem, ut excusso jugo Cameracensis episcopi, episcopum eligant a metropolitano consecrandum, CLI, 356.

Epistola ad Raynaldum Rhemensem archiepiscopum, mandat ut quem clerus populusque Atrebatensis elegerint episcopum consecret, CLI, 357.

Ad Anselmum Mediolanens. archiepiscop., de reconciliatione lapsorum, CLI, 358.

Guemerio Merseburgensi conceditur, ut clericus qui lapide jacto puerum interemerat, suscepta sempiterna pœnitentia, in suo ordine permaneat, CLI, 338.

Ut Albertus Metens. episcop. in sacerdotem quemdam dignitatem Simoniace adeptum mansuetudine utatur, CLI, 358.

Epist. ad principes et populum Dolensis Ecclesiæ, ut ablata Dolensi Ecclesiæ bona restituant, CLI, 359.

Ad clerum et populum Ambianensem, illos jubet Gerewino episcopo de Simonia purgato obedire, CLI, 362.

Statuit ut qui diebus certis monasterium S. Mariæ adierint peccatorum absolutione fruantur, CLI, 365.

Epist. ad Raynaldum Rhemensem archiepiscopum, illum vituperat quod electum Atrebatensem nondum consecraverit, CLI, 366.

Epist. ad Raynaldum abbatem S. Cypriani Pictaviensis, curam ei demandat colligendæ pecuniæ in subsidium Romanæ Ecclesiæ, CLI, 369.

Syracusana Ecclesia, a Rogerio comite ejectis Agarenis confirmatur, indicta pœna excommunicationis contra eam quomodolibet perturbantes, CLI, 370.

Super Arragonum regem, qui neptem suam cuidam militi se daturum sub fidei promissione firmaverat, canonicum profert capitulum, CLI, 373.

Epist. ad Saxones catholicos, nuntiat se Halberstatensem electum consecrasse, neglecto Moguntino metropolitano ob schisma, CLI, 375.

Ad clerum et populum Halberstatensem : laudat quod episcopo in schisma delapso alium loco ejus elegerint, quam electionem approbat, CLI, 376.

Epist. ad Fulconem episcopum Belvacensem, multa et gravia recenset capitula quibus accusabatur; præcipit ut purgandi sui causa aut ad Raynaldum archiepiscopum Rhemensem aut ad sese accedat, CLI, 378.

Ut Lamberto Atrebatensi episcopo deinceps obediatur, CLI, 382, 383.

Epist. ad Guillelmum Pictaviensem comitem, hortatur ut ablata monasterio Vindocinensi reddat, CLI, 384.

Sententia de subjectione Dolensis Ecclesiæ ad Turonensem, CLI, 385.

Epist. ad universos episcopos per Britanniam constitutos, confirmat sententias aliorum summorum pontificum, præcipitque eis ut Turonensi archiepiscopo tanquam metropolitano pareant, CLI, 387.

Ad Raynaldum Rhemensem archiepiscopum, quod Fulconem Belvacensem episcopum coram se purgatum a crimine iterum purgari voluerit, queritur, CLI, 388.

Epist. ad Durannum Arvernorum episcopum, mandat ut a canonicis Biliomensibus cœnobium S. Lupi restitui monachis Cluniacensibus jubeat, CLI, 392.

Epist. ad Guillelmum comitem Tolosanum, illum de expulsis abbatibus Moissiacensi et Lezatensi objurgat. CLI, 392.

Epist. ad episcopum Caturcensem, mandat ut, expulso Hanaldo Ausquilinum in monasterium Moissiacense reducat, CLI, 393.

Epist. ad Godefridum Lucanum episcopum, quod non sint homicidæ existimandi qui excommunicatos zelo Ecclesiæ occiderint, CLI, 394.

Epist. ad Robertum Flandrensium comitem et ejus optimates : hortatur ut Lambertum episcop. Atrebatensem, in recuperandis Ecclesiæ possessionibus adjuvet, CLI, 406.

Decretum quo statuit ut Ecclesia Aransicana post Guillelmi episcopi mortem conjungatur cum Ecclesia Tricassinensi, CLI, 416.

Litteræ apostolicæ quibus institutam a Petro Carcassonensi episcopo clericorum regularium normam in Ecclesia S. Nazarii et aliis confirmat, CLI, 418.

Cantuariensis Ecclesiæ canonici confirmantur in professione vitæ regularis quam recens professi erant, CLI, 423.

Confirmatur disciplina regularis canonicorum Avenionensis Ecclesiæ, etc., CLI, 426.

Epistola ad Guarnerium de Castellione. illi sub excommunicationis pœna præcipit ut Lambertum, episcop. Atrebatensem in itinere ad synodum captum dimittat, CLI, 429.

Decretum de primatu Lugdunensi, CLI, 438.

Epist. ad Ademarum Engolismensem episcop., ut monachos S. Eparchii per censuram excommunicationis obedire compellat abbati S. Joannis Angeriacensis, CLI, 443.

Epist. ad suffraganeos Ecclesiæ Rhemensis, ut Manassi in locum Rainaldi archiepiscopi defuncti suffecto, obediant, CLI, 445.

Epist. ad Philippum Catalaunensem episcop., commendat ei et fratri ejus Hugoni comiti Campaniæ monachos S. Vitoni Virdunensis ab Ecclesia S. Nicolai in Silva Lugolli per parochianos ejus ejectos, CLI, 447.

In concilio Turonensi controversiam inter canonicos S. Martini et monachos Cormeriacenses componit, CLI, 456.

Epist. ad canonicos S. Martini Turonensis, contra Simoniacos, CLI, 457.

Epist. ad Francorum episcopos de rege excommunicato non absolvendo, CLI, 460.

Adversus clericos qui cœmeterium S. Orientii violaverant, CLI, 464.

In concilio apud Nemausum, abolito Gregorii VII præcepto, monasteria Frigiacense et Comchense uniri vetat; utrumque monasterium gubernari a proprio abbate jubet, CLI, 469.

Epist. ad Colomannum Hungariæ regem, adversus Guibertum antipapam, vel Clementem III, CLI, 480.

Epist. ad Genebhardum episcop. Constantiensem, ut a Reitenbuchensibus quemdam monachum Scafhusensibus monachis restituendum curet, CLI, 482.

Epist. ad Bononienses, eorum fidem laudat, omnibus qui bello Hierosolymitano interfuerint, peccatorum veniam proponit, CLI, 485.

Epist. ad Alexium Constantinopolitanum imperatorem, de expeditione in Terram Sanctam et de cruce suscipienda, CLI, 485.

Canonum contemptores excommunicandos esse, CLI, 485.

Monasterium Glannafoliense monachis Fossatensibus adjudicatum restituit, CLI, 489.

Adversus clericos qui cœmeterium S. Orientii violaverant, CLI, 494.

Salmoriaci pagus Ecclesiæ Constantinopolitanæ asseritur, CLI, 494.

Epist. ad Hugonem Lugdunensem archiepiscopum, ut Aquensem archiepiscopum primati suo Narbonensi archiepiscopo obedire compellat, CLI, 496.

Epist. ad Bernardum Bononiens. episcop., commendat fratres quosdam ab hæreticis invite ordinatos, CLI, 500.

Ad Petrum Oscensem episcop., Oscensem Ecclesiam caput Jacensis Ecclesiæ constituit, CLI, 502.

Willelmo regi Anglorum scribit ut res Anselmi Cantuariensis archiepiscopi, liberas in regno suo faciat, ac de suis omnibus illum revestiat, CLI, 506.

Alphano Salernitano archiepiscopo ejusque successoribus Acherontinæ et Consentinæ provinciarum primatum asserit, CLI, 507.

Ad episcopum Magdeburgensem, ne vacillet, sed rectæ causæ insistat, hortatur, CLI, 518.

Epist. ad Ebredunensem, Vapincensem et Diniensem episcopos; antequam reconcilientur, fidelitatem excommunicatis nullus servare cogitur, CLI, 521.

Ad Rotgerium Suessionum episcop., ut in parochianis ecclesiis canonici regulares ordinentur, CLI, 521.

Petronium episcop. Legionensem, ex matre non legitima editum, ab hujus peccati vinculo absolvit, CLI 527.

Committit Mathildi comitissæ restitutionem Ecclesiæ Sancti Floriani faciendam ab episcopo Mantuano in favorem monasterii Sancti Benedicti de Padolyrone, CLI, 527.

Ad clerum et populum Salernitanum, pro immunitate ecclesiastica, CLI, 528.

Epist. ad Godinum antistitem Uritanum, mandat ut sedem episcopalem, in urbem Uriem quondam translatam, Brundisio urbi reddat, CLI, 528.

Epist. ad Vitalem presbyterum Brixiensem, in dignitate servanda Simoniacis misericordia potest impendi, si eos vita commendat, CLI, 528.

Uxor simul cum viro filium alicujus in baptismate non suscipiat, CLI, 529.

De valore baptismi aliorumque sacramentorum a criminosis sacerdotibus collatorum, CLI, 529.

Permittit ut Jordani principis filia infantula Rainaldo, Rodeli filio invitis matre et parentela, desponsata, alii viro nuptum detur, CLI, 534.

Canonicis regularibus quibusdam scribit de canonicorum disciplina restituenda, CLI, 535.

Epist. ad Bernardum Toletanum archiepiscop., cum Ricardo Massiliensi episcopo sit adempta legatio, ipse invigilet omnibus, archiepiscopus Compostellanus vinculis solutus suo restituatur officio; moneat cui committendam legationem putet, CLI, 536.

Epist. ad archiepiscopos et episcopos Franciæ, Philippum regem, qui dimissa uxore sese adulteræ addixerat, gaudet ad cor rediisse, CLI, 538.

Bulla qua Barbastrensis sedes constituitur, CLI, 539.

Epist. ad Ingelrannum Laudunensem episcop., hortatur ut fratribus B. Remigii altare Carboniacense restituat, CLI, 539.

Epist. ad Hugonem archiepiscop. Lugdunens., ei nuntiat tandem primatum ejus a Raimberto archiepiscopo Senonensi agnitum Romæ esse, CLI, 543.

In monasterio Casalis S. Petri, eam semper disciplinæ regularis institutionem jubet conservari, quam juxta Vallumbrosanorum fratrum consuetudinem Andreas, monasterii conditor stabilierat, CLI, 544.

De Roberto abbate Cisterciensi ex eremo revocando, CLI, 545.

Controversia canonicorum S. Andreæ Burdigalensis cum clericis S. Severini ita definitam fuisse in concilio Romano, ut ecclesia S. Andreæ proprium habeat cœmeterium in perpetuum, CLI, 545.

Bulla qua beatissimi legislatoris et monachorum patriarchæ Benedicti corpus Casini quiescere, ex ejus S. Patris revelatione et signo restitutæ salutis declarat, CLI, 549

Clero et populo Lemovicensi præcipit ut Humbaldo episcopo de Simonia purgato a seque in integrum restituto obediant, CLI, 551.

URBANUS III, papa. — Ad clerum et populum Spalatensem, significat se judicium propter vacantem archiepiscopatum Jaderensem protulisse, CCII, 1332.

Radulpho episcopo Andegavensi, Mauritio electo Nannetensi et abbati Foarciensi mandat ut abbatem Sancti Melanii Redonensem, a comite creatum expellant, CCII, 1342.

Bulla qua confirmat sententiam latam per Robertum archiepiscopum Viennensem et Hugonem abbatem Bonævallis super controversiis exsistentibus inter Arducium episcopum et Willelmum comitem, CCII, 1343.

Episcopis et omnibus per Cantuariensem provinciam constitutis nuntiat vices suas in eorum provincia Balduino archiepiscopo commissas esse, CCII, 1353.

Compositionem factam inter episcopum Sanctonensem et monachos Aienses, super Ecclesia de Rupella et quibusdam aliis in episcopatu Sanctonensi confirmat, CCII, 1368.

Decernit ne a iqui prælati a prioralibus monasterii Cluniacensis extra eos procurationes exigere præsumant, CCII, 1379.

Ordinis Aridagemini instituta confirmat, CCII, 1399.

Ad Fridericum imperatorem, de injuriis Ecclesiæ Romanæ illatis ab eo, conqueritur, CCII, 1410.

Ad Willelmum regem Scotiæ, in causa Hugonis Sancti Andreæ et Joannis Dunkeldensis episcoporum, CCII, 1422.

Joscelino episcopo Glascuensi et Melrosensi, Neubollensi abbatibus mandata dat, CCII, 1424.

Henrico Angliæ regi scribit se Balduino archiepiscopo Cantuariensi, sedis apostolicæ legato, mandasse ut Salvaricii archidiaconi redditus colligi faceret et penes se cum integritate reservaret, CCII, 1425.

Præpositis, etc., castri Valentianensis significat se Rogero episcopo Cameracensi mandasse ut ecclesiæ S. Silvacii parochiam in partes tres divideret, CCII, 1426.

Ad Balduinum episcop. Cantuariensem, de ecclesia in honorem sanctorum Stephani et Thomæ construenda, CCII, 1443.

Decreta concilii a Petro archiepiscopo Spalatino et ejus suffraganeis celebrati, emendat et confirmat, CCII, 1446.

Bulla pro abbatia Exaquiensi, CCII, 1451.

Consuetudines, quibus Ecclesia Carnotensis a quadraginta recte annis sine interruptione usa est, confirmat, CCII, 1465.

Universos fideles per archiepiscopatum Ravennatem et episcopatum Ferrariensem hortatur ut fratribus S. Mariæ de Reno pecuniam dent ad pontem in Reno faciendum, CCII, 1466 et 1480.

Henricum Bituricensem archiepiscopum per totam provinciam Bituricensem, excepto Dolensi monasterio, suum creat legatum, CCII, 1475.

Hugonem decanum Parisiensem et abbatem S Germani de Pratis judices constituit inter canonicos Bellovacenses et monachos S. Luciani, CCII, 1477.

Ad abbatem et conventum Fiscamnensem, ne filii in patrum ecclesiis instituantur, imo removeantur, CCII, 1479.

Huberto episcopo Aquensi mandat ne canonicorum jura violari a monachis S. Petri patiatur, CCII, 1484.

Archipresbytero et canonicis Bononiensibus interdicit ne fratribus S. Mariæ de Reno injurias inferant, CCII, 1485.

Ad Walterum Rothomagensem archiepiscop., ut post appellationem nihil innovetur, CCII, 1488.

Universos abbates Præmonstratensis ordinis in terra Teutonica et Saxonia constitutos ad capitulum generale Præmonstratense singulis annis accedere jubet, CCII, 1488.

Ad Wichmannum Magdeburgensem archiepiscopum, de injuriis Romanæ Ecclesiæ a Friderico imperatore illatis, et ut sequestrum pacis sese interponat, CCII, 1497.

Balduinum, archiepiscopum Cantuariensem reprehendit, quod priorem fratresque Ecclesiæ Cantuariensis variis affecerit injuriis, neque appellationem ad Sedem apostolicam factam curaverit, etc., CCII, 1497 et 1499.

Ad magistrum et fratres cruciferos Hospitalis Bononiensis, approbat eorum ordinem, CCII, 1507.

Balduino archiepisc. Cantuariens. apostolicæ Sedis legato præcipit, ut ædificationem novæ ecclesiæ abjiciat quam monachi Cantuarienses detrimento sibi fore, cum ipso questi sunt, CCII, 1509.

Abbates de Bello, de Fauresham et S. Augustini redarguit quod sua mandata neglexerint, CCII, 1511.

Decernit ut ordo S. Benedicti perpetuis temporibus in Admontensi monasterio conservetur, CCII, 1515.

Balduinum archiepiscopum Cantuariensem, apostolicæ Sedis legatum, acerrime reprehendit quod et injurias inferre monachis Cantuariensibus et sua præcepta negligere pergat, CCII, 1527.

Henricum Anglorum regem rogat ne injurias Ecclesiæ Cantuariensi inferri a Balduino archiepiscopo patiatur, etc., CCII, 1530.

VICTOR III, papa. — Epistola ad imperatricem, pro relevando tributo S. Sepulcri, CXLIX, 961.

Episcopatus Ravellensis nuper constituti possessiones, petente Ursone episcopo, confirmat, CXLIX, 962.

VIGILIUS papa. — Respondet Eutherii consultationibus de Priscilliana hæresi, de baptismo, de ecclesiarum consecratione, de tempore Paschæ diei, de primatu Romani pontificis, LXIX, 15.

Quod in nomine Trinitatis debeat baptizari, quod non debeat una mersio in baptismate quasi in morte Domini provenire, LXIX, 200.

Epistola ad Cæsarium Arelatensem episcop., ei de injungenda pœnitentia regi Theodorico ob incestuosas nuptias contractas respondet, LXIX, 21.

Epist. ad Justinianum, dum Justinianus imperator coram Vigilio legitime electo fidem professus esset, ille ex hoste in defensorem, ex persecutore in prædicatorem mutatus est, etc., LXIX, 21.

Epist. ad Mennam episcopum, gratulatur eum, hæreticis damnatis, sanctas quatuor universales synodos amplecti, ab hæresi resipiscentes debere recipi, LXIX, 25.

Epist. ad episcopos Galliæ, Auxanium vicarium Sedis apostolicæ constitutum esse nuntiat, cujus muneris partes explicat, omnesque ei obtemperare jubet. LXIX, 29.

Epist. ad Aurelianum Arelatensem episcop., post obitum Auxanii Aureliano episcopo vices in Gallia delegat, LXIX, 37.

Epist. ad Rusticum et Sebastianum, eos excommunicat, CXIX, 43.

Epist. ad Valentinianum episcopum Tomitanum, quæ Constantinopoli de tribus capitulis acta sunt, CXIX, 51.

Epist. ad universam Ecclesiam, exponit causas secessus sui ad Sanctam Euphemiam, et quid ibi egerit cum legatis Justiniani, simulque fidei suæ confessionem interserit, LXIX, 53.

Theodorus episcopus Cæsareæ Cappadociæ sacerdotio et communione privatur; Constantinopolitanus et reliqui episcopi illius criminis conscii excommunicantur, LXIX, 59.

Epist. ad Eutychium, commendat ejus fidem, et annuit ut de tribus capitulis in concilio agatur, LXIX, 66.

Constitutum de tribus capitulis, LXIX, 67.

Juramentum de tribus capitulis, et decretum pro confirmatione quintæ synodi œcumenicæ, LXIX, 121.

Constitutum pro damnatione trium capitulorum; defi-

nitio fidei sancti concilii Chalcedonensis, LXIX, 143.

VITALIANUS papa. — Epistola ad Paulum archiepiscopum Cretensem, arguit eum quod Lappæ episcopum injuste damnaverit, et ad sedem apostolicam advocantem non dimiserit; dictum episcopum pristino honori restituens, quæ contra illum acta fuerant declarat, LXXXVII, 999.

Epist. ad Vaanum cubicularium imperatoris, cum Joannes Lappæ episcopus contra canones fuerit condemnatus, cupit ut ejus opera suæ ecclesiæ restituatur, LXXXVII, 1002.

Epist. ad Paulum episcop. Cretens., ut episcopo Lappæ occupatas ecclesias restituat; diaconum qui uxorem duxit et in duabus militat ecclesiis corrigat, etc., LXXXVII, 1003.

Epist. ad Oswi regem Nordanhimbrorum, gratulatur gentes regni sui ad fidem conversas, atque Pascha cæterasque Apostolorum traditiones observari, etc., LXXXVII, 1004.

WIBERTUS antipapa, *vide* CLEMENS III. papa.

ZACHARIAS (S.) papa. — Epist. ad Bonifacium archiepiscop.: probari sibi episcopatus in Germania institutos; ut synodus in Franciæ regno celebretur, interim ut fornicarios et sanguinarios sacerdotes fungi non permittat; ut sibi successorem nisi instante morte, non designet; non credendum illi qui sibi incestas nuptias concessas fuisse aiebat; paganicos ritus qui Romæ erant interdictos in posterum fuisse; fides ne habeatur sacerdotibus illis qui sibi a sede apostolica indultum jactabant, LXXXIX, 917.

Epist. ad Burchardum episcop. Wirtzburgensem, confirmat ejus sedem episcopalem a Bonifacio archiepiscopo institutam, LXXXIX, 922.

Epist. ad Francos: laudat eos ob ea quæ in synodo recte fuerant statuta, hortaturque ut Bonifacii episcopi monitis obtemperare pergant, LXXXIX, 923.

Epist. ad Bonifacium episcopum, non iterandum esse baptismum quem imperitus sacerdos infractis verbis administrat, LXXXIX, 929.

Epist. ad Pippinum majorem domus, ad episcopos, abbates et proceres Francorum: 1 de honore metropolitanorum; 2 de damnatis episcopis, presbyteris et diaconis; 3 de presbyteris superbientibus; 4 de presbyteris agrorum; 5 de monachis ancillis Dei; 6 de viduis non velandis; 7 de laico pellente suam conjugem; 8 de presbyteris et diaconis qui seorsum collectas faciunt; 9 de clericis et monachis non remanentibus in suo proposito; 10 de clericis qui sunt in parochiis, monasteriis et martyriis; 11 qui clerici ab uxoribus abstinere debeant; 12 de iis qui uxores aut viros dimittunt; 13 de monachis qui clerici fiunt, 14 de presbyteris et diaconis in crimen prolapsis; 15 de ecclesiis quas laici in suis proprietatibus construunt; 16 de clericis qui suas ecclesias relinquunt; 17 de episcopis qui aliorum clericos suscipiunt, 18 qui clerici uxores ducere possint; 19 ut presbyteri et diaconi sine commendatitiis non suscipiantur; 20 de virginibus velatis si deviaverint; 21 de non velatis si deviaverint; 22 de his quæ duobus fratribus nupserint vel qui duas sorores uxores acceperint; 23 de his qui homicidium sponte perpetrant; 24 de his qui homicidium non sponte perpetrant; 25 de his qui adulteras habent uxores vel ipsi sunt adulteri; 26 de monachis et virginibus propositum non servantibus; 27 de his qui suscepto virginitatis proposito nubunt, LXXXIX, 930-938.

Epist. ad Bonifacium archiepiscop, de actis in synodo Romana contra Aldebertum et Clementem, et de metropolitana sede Colonia Agrippinæ constituenda, LXXXIX, 939.

Ad eumdem, de forma et ministro baptismi, de vagis quibusdam episcopis et presbyteris, de Samsonis presbyteri Scoti hæresi circa baptismum, de Vigilio item presbytero, ejusque alio errore, de sede metropolitana non Coloniæ, sed Moguntiæ defixa; permittit denique ut sibi deligat successorem, LXXXIX, 943.

Epist. ad diversos episcop. Galliæ et Germaniæ, laudat illorum inter se et cum Ecclesia Romana conjunctionem, etc., LXXXIX, 948.

Responsa ad varias quæstiones, LXXXIX, 949.

Epist. ad Bonifacium archiepiscop., Moguntiæ sedis in metropolim erectio, LXXXIX, 953.

Epist. ad episcopos Francorum, de concordia et pace inter Pippinum et Griphonem concilianda, et de corpore S. Benedicti Cassinatibus restituendo, LXXXIX, 955.

Epist. ad Austrobertum archiepiscop. Viennensem, mittit exemplar synodi Romæ celebratæ, ac rescribit quid agendum sit de episcopis per pecuniam ordinatis, LXXXIX, 956.

Epist. ad Theodorum episcop. Turinens., non licere filium in matrimonium ducere illam quam pater de sacro fonte baptismatis suscepit, LXXXIX, 957.

Tria decreta in causis matrimonialibus, LXXXIX, 939.

ZOZIMUS, papa. — Epistola ad episcopos Galliæ, de privilegiis Ecclesiæ Arelatensis; 1 ut qui Romam aut alio e Gallia veniunt, formatas accipiant a metropolitano Arelatensi; 2 ut metropolitanus Arelatens. episcopos ordinet per provinciam Viennensem, et per utramque Narbonensem; 3 ut Ecclesiæ Arelatensi suæ parœciæ restituantur, XX, 642.

De causa Cœlestii, quid instaurato Romæ Cœlestii judicio gestum sit; eum nisi intra duos menses veniant qui præsentem redarguant, et aliter sentire probent quam professus sit, absolutum fore, XX, 649.

Pelagium missis litteris ac libello fidei, rursumque Cœlestium sese purgasse, neque accusatoribus eorum tam sublestæ fidei viris facile fuisse credendum; illos demum, cum damnanda damnarent, ac sequenda sequerentur, a catholica veritate aut Ecclesiæ communione nunquam excidisse, XX, 954.

De Urso et Tuentio episcopis illicite ordinatis, ut nusquam in Ecclesiæ communione suscipiantur, XX, 661.

Ut metropolitanus Arelatensis in provincia Viennensi et in utraque Narbonensi ordinandorum episcoporum habeat potestatem, XX, 665.

Hilarium nullo niti jure ad ordinandos in prima Narbonensi episcopos, ac ne quid inde sibi usurpet, XX, 666.

Metropolitani dignitas a Proculo usurpata, Patroclo asseritur. Ipsius est cuivis de Galliæ clero formatas dare, ordinationes præcipites ac per saltum vetantur, XX, 668.

Quod Cœlestii hæresim condemnaverit, ejusdemque adversum se calumniam respuerit, ac demum suam ipsius approbarit fidem gratulatur, et cur Romam non adeat exponit, XX, 669.

1 Quod monachi vel laici nisi per gradus ecclesiasticos non debeant ad summum sacerdotium pervenire; 2 quod si quis interdicta despexerit gradus superioris periculo subjacebit; 3 quæ in singulis cleri gradibus tempora sint præfixa, XX, 669.

Adversus Proculi ausus et illicitas ordinationes, XX, 63.

Patroclo commissum esse, ut Proculi loco alium episcopum accipiant, XX, 674.

Zozimus, auctoritate sedis suæ pluribus explicata, certiores Afros facit se non omnem, ut ipsis visum est, Cœlestii verbis fidem commodasse, aut ea immutasse quæ de illo a decessore suo statuta sunt, XX, 675.

De presbyteris quibusdam rebellibus, et iis qui se eorum societati adjunxerunt, XX, 679.

De appellationibus episcoporum ad Romanæ Ecclesiæ sacerdotem, de tractandisque presbyterorum et diaconorum causis apud finitimos episcopos, si a suis excommunicati fuerint, XX, 680.

De spretis judiciorum regulis, adeo ut sacerdotes præsentibus laicis judicentur, et accusato imponatur necessitas adversarium suum quærendi et ad judicium deducendi, XX, 682.

CXVIII.

INDEX DECRETORUM,

DECISIONUM, CONSTITUTIONUM, PRÆCEPTORUM MORALIUM, EPISTOLARUM EVANGELICÆ DOCTRINÆ INTERPRETUM, ETC.,

QUÆ AB IMPERATORIBUS, REGIBUS, ETC., IN BONUM REIPUBLICÆ DICTATA, PRO LEGE INTER CHRISTIANOS VALUERUNT,

ORDINE AUCTORUM ALPHABETICO DISPOSITUS, ET BREVITER EXPONENS UNIUSCUJUSQUE PROPOSITUM.

MONITUM.

Quæ dantur decreta imperatorum, etc., circa religionem notandum illos non prævenire Ecclesiæ Dei catholicæ judicium, sed sequi, ut ait Possidius de Honorio imperatore, in Vita S. Augustini, cap. XVIII, ut non temere quispiam senserit etiam tunc impletum vaticinium Isaiæ de Christi Ecclesia : « Erunt reges nutritii tui, et reginæ nutrices tuæ. » (*Isa.* XLIX, 23.)

Unde priusquam Index iste agatur, occurrendum est religiosæ in speciem quorumdam indignationi, velut imperatores in ea parte modum suæ potestatis non tenuerint ; sed id pene affectaverint in Ecclesia quod olim inter gentiles, cum ethnicæ impietatis pontificatum gererent. Quid enim est, inquiunt, usurpare quæ sacerdotii sunt, etiam in causa fidei, nisi hoc est : proponere quæ credi oporteat, hæreticos declarare, qui secus senserint ; episcopis imperare subscriptionem sive dogmatibus, sive personis damnatis, interminata depositionis, imo et excommunicationis pœna ni pareant ; primatibus præscribere quæ sui sint muneris ? etc. Id vero imperatores videntur præstitisse, quantumvis religiosi prædicentur, cum decreta mitterent...

Vetus fuit hæc querela et pene orta cum fide imperatorum. Huic factum olim satis a sanctis Patribus responsum, cum sanxerunt « duobus principaliter mundum regi, auctoritate sacra pontificum et regali potestate, utrumque, cum in Christo junctum esset, in pontificibus et regibus tanquam Dei ministris partitum, » duos inde supremos principatus exstitisse, et « suum cuique potestatis modum attributum ; » inter ambos principatus sacrum quoddam fœdus initum, sequestro et conciliatore Christo ; pro sua singulos parte servire communi Domino, ejusque sponsam tueri et hostes junctis viribus profligare ; nam « Rex regum, idemque Sacerdos sacerdotum, qui solus Ecclesiam regere potuit, quam redemit, postquam tamen humanitatem suam in cœlum evexit, semper cum suis futurus divinitate, potestatem suam ad eamdem gubernandam Ecclesiam in sacerdotes divisit et reges, ut quod sancti docerent pontifices, et ipsi implerent et impleri facerent devotissimi reges.

Et certe postquam Ecclesia, excusso tyrannorum jugo, asserta est in libertatem, gladiumque imperatorum a suis cervicibus in hostes avertit, quos passa fuerat antea iniquos persecutores, nacta est, simul ac filios fecit, rei bene gerendæ justissimos adjutores. Non ergo reges formam fidei præscribunt, neque vero unquam jure præscripserunt ; sed acceptam a sacerdotibus quorum « judicium sequuntur, » servandam populis jubent. Non docent Ecclesiam, sed velut angeli portas civitatis Dei flammeo gladio ab hæreticis defendunt. Non eos qui contra fidei formam sentiunt hæreticos declarant, sed hæreticorum pœnis obnoxios. Non ipsi per se episcopos deponunt, neque ullos sacris abstinent ; qui enim possent ? Sed a synodis exauctoratos abstentosque expelli jubent civitatibus suis, ne turbas creent ; jubent et aliorum societate multari, ne venenati spiritus contagio noceant. Ut unum demus exemplum, ipsimet Patres Africani, in hæresis Pelagianæ causa, cum postularent ab imperatoribus hujusmodi decreta per synodorum legatos, ipsi summi pontifices, quantacunque plolerent auctoritate, cum regiis edictis contra inimicos Dei uterentur, totus ordo sacer clericorum, imo universa Ecclesia cum iisdem edictis pareret, adversus omnes exceptiones præscribit, simulque docet quod præsignavit et Christus ante passionem et Deus in conditione mundi, opus habere Ecclesiam, ad impios terrendos, duobus gladiis, duobusque ad illustrandum mundum spiritualem luminaribus. Neque enim, ut aiunt Patres, sufficiebat, vel unum luminare contra omnes errores offucias, vel unus gladius adversus effrenem impiorum audaciam ; cum et offucias faceret sibi aliisque pertinax animus, et audaciam ex patientia bonorum improbitas sumeret. Id cum gravissime et verissime sit dictum olim, tum nostri quoque temporis infelix experientia certissime comprobat, ut votum S. Bernardi nunquam fuerit opportunius : « Quod Deus conjunxit, homo non separet ; jungant se animis qui juncti sunt institutis, invicem se foveant, invicem se defendant, invicem sua onera portent. » (Epist. ad Conrad. reg., CLXXXII, 441 ; XLVIII, 377).

ÆTHELREDUS III, rex Anglorum. — De denario sanctæ Ecclesiæ dando, etc., de decimatione thaynorum, CLI, 1166. — De jejunio et feriatione trium dierum ante festum S. Michaelis, CLI, 1167. — Quid regi et populo omni die sit cantandum, CLI, 1107. — De consuetudinibus sanctæ Dei Ecclesiæ reddendis, CLI, 1167. — Ne quis vendatur extra patriam, CLI, 1167. — De roboria et de eleemosynis et restitudinibus Ecclesiæ, CLI, 1169.

ÆTHELSTANUS, Anglorum rex. — Leges de decimis reddendis, de paupere alendo, et eleemosyna e regiis prædiis annuatim eroganda, de irruptione in ecclesiam, de sagis, de monetariis, de ordalio se sistere spondentibus, de rerum emptione in die Dominica, de pejerantibus, de has leges non exsequentibus, de legum latoribus et loco, CXXXVIII, 461-471.

ALEXIUS, Constantinopolitanus imperator. — Epistola ad Robertum Flandriæ comitem et ad omnes Christianos, ut sibi contra paganos opem ferant, CLV, 465.

AGRICOLA, præfectus prætorianus. — Edictum contra Pelagianos ut ex urbe excludantur et in exsilium deducantur, LVI, 492.

ALFREDUS, Anglo-Saxonum rex. — In integrum damus ad leges suas præfationem seu apparatum, ut intelligant omnes quo istæ fundamento nitantur; nullum æquius eligi poterat, cum nihil sit aliud quam Mosaicæ leges:

I. Dominus locutus est verbum ad Moysen, et ita dixit: Ego sum Dominus Deus tuus. Ego te eduxi ex terra Ægypti et ex servitute ejus; non diligas deos alienos præter me. — II. Non adhibeas nomen meum ad vanitatem, quoniam tu non es innocens apud me, si nomen meum ad vanitatem adhibeas. — III. Recordare diem Sabbati sanctificare; operamini sex dies, et septimo quiescite, tu et filius tuus, et filia tua, et servus tuus, et ancilla tua, et jumenta tua. et qui ingreditur inter portas tuas, quoniam sex diebus Christus creavit cœlos, et terram, et maria et omnes creaturas quæ in eis sunt et quievit septimo die. Et propterea Dominus illum sanctificavit. — IV. Honora patrem tuum et matrem tuam quos Dominus dedit tibi ut sis longævus in terris. — V. Non occidas.—VI. Non fureris.—VII. Non adulteretis.—VIII. Non dicas falsum testimonium contra proximos tuos. — IX. Non desideres proximi tui hæreditatem injuste. — X. Non facias tibi aureos vel argenteos deos. — XI. Hæ sunt leges quas ipsis proponere debes Si quis emat Christianum servum, sex annos serviat, septimo sit liber gratis. Cum quali vestimento intraverit, cum tali exeat; si ipse uxorem habeat, exeat cum ea. Si Dominus autem illi uxorem dederit, sit ipsa et liberi ejus domini. Si servus autem dixerit: Nolo abire a meo domino, nec ab uxore mea, nec a liberis meis, nec ab hæreditate mea, tunc dominus ejus ipsum ad templi officium adducat et perforet aurem illius subula in signum quod sit semper in posterum servus. — XII. Licet quis vendiderit filiam suam in famulatum, non sit serva in omnibus, uti aliæ famulæ. Non habeat potestatem eam extraneo meo populo vendendi; sed si illa non placeat ei qui ipsam emit, dimittat eam liberam ad extraneam gentem. Si autem permiserit filio suo rem cum ea habere, det ei donum; videat ut illa habeat vestitum, et pretium pudicitiæ ejus, hoc est, dotem ei suam largiatur. Si ei nihil horum præstiterit, tunc sit libera.—XIII. Si quis sponte hominem occiderit, moriatur morte. Si autem coactus eum occiderit, vel invitus, vel non sponte, quasi Deus ita eum in manum suam tradiderit, et illi nunquam sit insidiatus, sit dignus privilegio suo, et justa gentium compensatione, si asilum quærat. Si quis autem de industria et sponte occidat proximum suum per insidias, abstrahas eum ab ara mea ad morte moriendum. — XIV. Qui patrem suum vel matrem suam percusserit, morte moriatur. — XV. Qui hominem liberum furetur, illumque vendat, et obreptus sit, ut ipsum recipere nequeat, morte moriatur. Qui patri suo vel matri suæ maledixerit, morte moriatur. — XVI. Si quis proximum suum percusserit lapide vel pugno, et ille tamen egredi possit baculo innixus, adhibeat ei medicum, et opus ipsius operetur quandiu ille non potest. — XVII. Si quis servum suum proprium vel ancillam percusserit, et ille eodem die non moriatur, attamen vixerit duos vel tres dies, non sit in omnibus æqualiter reus, quoniam pecunia ejus erat. Si autem eodem die mortuus sit, tunc culpa in eo quiescat. — XVIII. Si quis inter pugnandum gravidæ uxori nocuerit, compenset damnum, sicut leges judicant. Si illa moriatur, det vitam pro vita. — XIX. Si quis alterius oculum effoderit, compenset proprio, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede, adustionem pro adustione, vulnus pro vulnere, vimen pro vimine. — XX. Si quis servi sui vel ancillæ suæ oculum excusserit et ipse post factum hoc monoculus sit, manumittat ipsum statim; si dentem ei excusserit, faciat idem. — XXI. Si bos cornu petierit virum vel feminam ut moriantur, lapidibus obruatur, et caro ejus non edatur, et dominus sit innocens, si bos petulcus antea fuerit biduum vel triduum et dominus hoc nesciverit; si autem ille hoc sciverit, et eum intus asservare noluerit, atque is tunc virum vel feminam occiderit, lapidibus obruatur, et dominus occidatur, vel vita pretio redimatur, prout sapientes justum invenerint. Si filium vel filiam confoderit, eidem legi sit obnoxius. Si autem servum vel ancillam confoderit, solvat domino triginta solidos argenti, et bos lapidibus obruatur. — XXII. Si quis foderit aquæ puteum vel clausum aperuerit et eum deinde non claudat, compenset omne jumentum quod ibi inciderit, et illud mortuum retineat. — XXIII. Si bos alterius bovem vulneraverit, et ille postea moriatur, vendatur bos ille (vivus), et dividatur pretium, et caro etiam ejus, sicuti et mortui. Si dominus autem sciverit quod bos petulcus esset, et illum asservare noluerit, det ei alium bovem illius loco, et ipse omnem carnem (mortui) retineat. —XXIV. Si quis alterius bovem furetur et eum occidat vel vendat, compenset eum duobus et quatuor ovibus unam. Si non habeat quo compenset, ipse vendatur pro pecunia illa. — XXV. Si fur domum alicujus noctu effringat, et ibi occidatur, ille qui eum occidit non sit homicidii reus; si deinde post ortum solis hoc fecerit, sit homicidii reus et tunc ipse moriatur, nisi necessitate impulsus fuerit. Si apud eum, vivum aliquid, quod antea furatus fuerat, inveniatur, dupliciter illum compenset. — XXVI. Si quis damnum intulerit alterius vineæ, vel agro ejus, vel alicui ejus terræ, compenset, sicut quis illud æstimaverit. — XXVII. Si ignis immissus sit ad comburendam segetem, compenset detrimentum illud ille qui ignem immisit. — XXVIII. Si quis apud amicum deponat pecuniam; si ille eam furetur, dupliciter compenset. Si autem nesciat quis eam furtim subduxerit excuset seipsum, quod nullam fraudem in hoc commiserit. Si hoc vivum animal esset, et ipse dixerit quod exercitus illud sumpserit, vel quod a seipso mortuum sit, et testes habeat, non necesse est ut illud compenset. Si autem testes non habeat, et ille ei non credat, tunc juramentum præstet. — XXIX. Si quis feminam non maritatam deceperit, et cum eo coiverit, compenset ei, et postea eam in uxorem ducat. Si pater feminæ illi eam dare noluerit, solvat pecuniam illam pro dote. — XXX. Femina quæ consuevit incantatores excipere, et magos et sagas, ne sinas vivere. — XXXI. — Et si quis rem habeat cum bestia, morte moriatur. — XXXII. Et si quis sacrificium immolaverit præter Deo soli, morte moriatur. — XXXIII. Advenam et peregrinum ne affligas, quoniam fuistis peregrini in terra Ægypti. — XXXIV. Viduis et orphanis ne noceatis, neque affligatis eos; si horum aliquid feceritis, vociferabunt ad me, et ego illos audiam, et ego vos gladio meo occidam, et ego faciam uxores vestras viduas, et liberos vestros orphanos. — XXXV. Si pecuniam mutuo dederis socio tuo, qui tecum habitare velit, ne præbeas te illi exactorem, neque humilia eum usura tua.—XXXVI. Si quis tantum habeat simplex vestimentum ad se eo operiendum et defendendum, et si illud pignoris loco dederit, ante solis occasum ei reddatur. Si tu ita non feceris, tunc clamabit ad me, et ego ipsum audiam, quoniam ego sum valde misericors. — XXXVII. Ne calumnieris dominum tuum, ne maledicas principi populi tui. — XXXVIII. Decimas tuas et primitias tuas ambulantes et crescentes des Deo. — XXXIX Omnem carnem quam feræ relinquunt, non edatis, sed detis illam canibus. — XL. Falsi hominis verbum ne cures, nec eum ausculles, neque ipsius juri faveas, nec ullum testimonium post eum dicas. — XLI. Ne sequaris populi consilium pravum, et injustitiam amantem discursum ejus. — XLII. Si offenderis alicujus pecus errans, licet sit adversarii tui, reducas illud ipsi. — XLIII. Judica semper justum judicium, neque facias aliud jus diviti, aliud pauperi, nec aliud jus amico et aliud inimico facias. — XLIV. Semper evites mendacium. — XLV. Insontem et innocentem hominem ne affligas unquam. — XLVI. Ne accipias unquam dona, quoniam cæcant sapissime sapientum virorum consilium et verba eorum pervertunt.—XLVII. Peregrinum et extraneum ne patiaris inscium ulla aliqua injuria affici. — XLVIII. Ne juretis unquam per deos gentilium, neque propter ullam rem invocetis eos...

Hæ sunt leges quas omnipotens Deus ipse loquebatur ad Moyem, et jussit ei ut custodiret. Et postquam unigenitus Dei Filius Deus noster, hoc est Salvator Christus, in orbem terrarum venisset, dicebat quod non venerit præcepta illa violare aut interdicere, sed cum omni bonitate implere, CXXXVIII, 447-451.

Nunc veniamus ad hujus Alfredi regis leges ecclesiasticas; quæ referemus decerptæ sunt e suis aliis civilibus.

Lex de juramentis et vadiis, *ibid.*, 452. — Leges de refugiis ad templa, de violatione vadimonii, de pace ecclesiastica, de sacrilegio, de eo qui monialem e templo eduxerit, *ibid.*, 453. — Leges de fornicatoribus, de pugnis, de contrectatione monialis, de eo qui monachis nummum concredit, de sacerdotum pugna, de stupro et de eo qui de aliqua re Deo præstanda pro altero fide jusserit, *ibid.*, 454. — Leges de pugna coram senatore, de violatione pacis in urbe, de terra hæreditaria, de solemnitate diei festi, *ibid.*, 455. — Leges de dilectione Dei et pace Ecclesiæ, de negligentibus legem Christi, et paganismum venerantibus, de ornatis male viventibus, de presbyteris falso pronuntiantibus festum vel jejunium, de presbyteris rectis terminis chrisma non perquirentibus, vel baptismum negantibus, de fratribus vel cognatis in una

fornicantibus, de ordinato qui vitam forisfaciat, de reo mortis qui confiteri desiderat sacerdoti, de decimis Dei retentis, et aliis Ecclesiæ restitudinibus, de illis qui mercandisant diebus Dominicis, de operantibus diebus Dominicis, de jejuniis infractis, de diebus in quibus ordalium et jusjurandum prohibeantur, ne die Dominica homo forisfactus occidatur, de sortilegis, incantatoribus, veneficis, perjuris et his similibus, de ordinetis vel alienigenis in aliquo de pecunia vel vita seductis, *ibid.*, 455-458.

ALIONORA, Anglorum regina. — Epistolæ ad Cœlestinum III papam, quibus illius opem implorat pro liberatione Richardi regis Anglorum, filii sui, CCVI, 1261.

ALIENOR, Angliæ regina. — Epistola ad Alexandrum III; gratias agit de litteris a summo Pontifice missis, etc., CC, 1362.

ALPHONSUS, rex Portugalliæ.—Epistola ad Lucium II papam. Regnum suum Romanæ Ecclesiæ tributarium constituit, CLXXIX, 955.

ALUREDUS Magnus, Anglorum rex. — Ejus leges eædem sunt ac illæ quæ a nobis describuntur ad articulum, Eduardus senior, Anglorum rex, CXXXVIII, 459.

AMALRICUS, rex Hierosolymorum. — Epistolæ ad Ludovicum regem Francorum, ut ad Hierosolymam accedat, CLV, 1265.

De religionis statu in urbe Hierosolymitana, CLV, 1267, 1269, 1271, 1274, 1277, 1278.

AMALASUNTHA, regina. — Ipsius laus : « In ipsa est decus regnorum omnium, in ipsa flos honorum. Quidquid fulgemus ab ejus claritate suscipimus, quando non solum parentibus laudem contulit, sed ipsum quoque genus humanitatis ornavit. Quis possit sufficienter edicere quanta pietate, quanto morum pondere decoretur? Discerent profecto nova philosophi, si viverent ; et minora libris suis faterentur condita, quam huic cognoscerent attributa. In tractatibus acuta, sed ad loquendum summa moderatione gravissima. Hæc est regalis procul dubio virtus, celerius necessaria sentire, et tardius in verba prorumpere. Nescit enim pœnitenda loqui, qui proferenda prius suo tradidit examini; hinc est quod ejus doctrina mirabilis per multiplices linguas magna ubertate diffunditur; cujus ingenium ita paratum reperitur ad subitum, ut non putetur esse terrenum. In libris Regum regina Austri venisse legitur ad discendam sapientiam Salomonis; hic principes audiant quod sub admiratione cognoscant. Paucis verbis sensus clauditur infinitus, et summa facilitate componitur, quod ab aliis nunc sub longa deliberatione formatur. Beata respublica quæ tantæ dominæ gubernatione gloriatur. Minus fuit ut generalitas sub libertate serviret ; additum est tantis meritis, ut ei subderetur et reverentia principalis. Hoc enim obsequio dignissimæ dominamur. Nam cum tantæ prudentiæ pareo, cunctis virtutibus obsecundo. Sub tali siquidem monitore regni non gravamur, dum si quid fit pro novitate incognitum, fiet nobis ejus instructione certissimum ad bonum publicum veritatem non pudet confiteri. Agnoscite, principes viri, sapientissimæ esse dominæ quod in nobis potuerit plus placere. Illam enim aut interrogando melius sentimus, aut ejus imitatione proficimus. Vivite nunc felices, vivite, Deo auxiliante, concordes, et æmulamini gratiam quam regiam cognoscitis tenere concordiam, » LXIX, 800.

Ejus leges eædem sunt ac leges Theodahadus quem sibi assumpserat socium regni. *Vide* Theodahadi, rex.

ANNA, regina Francorum. — Epistola pro gratiis Deo agendis de intercessione S. Bernardi obtenta, CLXXXV, 1632.

ARCADIUS imperator.—Constitutio contra Donatistas, XI, 1192. — Epistola ad Innocentium I papam, ut se et Eudociam ab excommunicatione liberet, XX, 633. — Se insontem esse eorum quæ in legatos ipsius aut in Joannem admissa sunt, eorum auctores a se punitos; adeoque relaxet sententiam qua se cum conjuge a sacris mysteriis arcet, *ibid.*

ATHALARICUS, rex. — Confirmatio senatusconsulti adversus Simoniacos, LXVI, 11. — Scribit senatui urbis sibi gratissimum fuisse quod pontificem elegerint eum quem Theodoricus rex designaverat, LXIX, 748. — Scribit Albieno se præfectum prætorio propter improbitatem præfectura amovisse, et in ejus locum suffecisse Albienum, qui summopere prædicatur, *ibid.*, 752. — Remittit ad papæ judicium eos qui clerico Romano litem intenderint; qui sanctæ sedis auctoritatem contempserit, eum vult et causa cadere, et decem librarum auri multa pauperibus eroganda puniri, *ibid.*, 757. — Edictum quo protegit curiales ab omni injuria, indicta vexatoribus aut decem librarum auri multa aut corporea pœna, *ibid.*, 766. — Constituit ut qui præ annonæ caritate frumenta abdiderunt, illa moderato pretio vendant, *ibid.*, 770. — Relaxat universis possessoribus, defensoribus Syracusanæ civitatis quæ illis præter consuetudinem imposita fuerunt, concessa iis facultate qui a censitoribus vexati fuerunt apud principem conquerendi, *ibid.*, 774. — Statuit ut edicta a Theodorico pro componendis Siculorum moribus promulgata ita custodiantur, ut sacrilegii reus habeatur quisquis ea violare aliquatenus tentaverit, *ibid.*, 777. — Decreta promulgat in Simoniacos juxta antiqua senatus consulta, *ibid.*, 777. — Jubet ut edictum suum et senatus consulta de aligenda Simonia tabulis marmoreis incidantur, et ante atrium basilicæ Sancti Petri collocentur, *ibid*, 781. — Edictum contra pervasores bonorum alienorum, contra affigentes titulos nomine publico, contra obtinentes callide et perverse sententiam principum, contra dividentes aliena matrimonia, contra adulteros, contra eos qui duabus uxoribus copulabantur, contra concubinarios et concubinas, contra eos qui terrore donationes extorquebant, contra maleficos, contra homicidas, contra eos qui in una causa secundo a judicibus ordinariis provocabant, contra violatores edictorum tam ipsius quam Theodorici, *ibid.*, 782. — Scribit senatui Urbis se edictum duodecim capitum edidisse, et jubet ut in senatu recitetur, et a præfecto Urbis per triginta dies locis celeberrimis proponatur, *ibid.*, 786. — Scribit ad universos judices provinciarum se sanxisse ut edictum suum per triginta dies in conventibus publicis more solemni recitetur, *ibid*, 786.... etc.... etc ... usque ad col. 795.

BALDUINUS, Flandrensis comes. — Epistola ad abbatem Cluniacensem, si confirmat abbatiam Sancti Bertini, CCXVI, 815.

BALDUINUS, Constantinopolitanus imperator. — Litteræ de pace facta inter comitem Balduinum et illos de Tornaci, CCIX, 913. — Leges de homicidio, *ibid.*, 915. — Leges de successionibus et aliis rebus, *ibid.*, 919. — Epistola ad Innocentium III papam, de capta urbe Constantinopol. et ipsius ad dignitatem imperialem elevatione, *ibid.*, 927. — De rebus gestis ab exercitu cruce signatorum, et de expugnatione Jaderæ, *ibid.*, 927. — Epistola ad Cameracensem, Atrebatensem, Morinensem, et Tornacensem episcopos, conceptam spem de terræ Sanctæ recuperatione significat, rogatque ut nobiles ad transfretandum exhortentur, *ibid.*, 927.

BLANCESFORT (B. de), magister militiæ templi. — Epistola ad Ludovicum Francorum regem, spes optima concipitur de progressione successuum in urbe Hierosolymitana et in vicinitate jam capta, CLV, 1269, 1272.

CANUTUS, Anglor. rex. — Lex de Deo, religione et rege debite colendis, CLI, 1171. — Lex de pace Dei, regis et Ecclesiarum, *ibid.*, 1171. — Lex de multa pro dignitate Ecclesiæ conferenda, *ibid.*, 1171. — Lex de reverentia sacerdotibus præstanda, *ibid.*, 1172. — Lex de purgatione ordinatorum, *ibid.*, 1172. — Exhortatio ad ecclesiasticos ut sancte vivant, *ibid.*, 1173. — Lex de conjugiis prohibitis, *ibid.*, 1173. — Lex de decimis reddendis, *ibid.*, 1174. — Lex de nummo Romano, *ibid.*, 1174. — Lex de primitiis seminum, *ibid*, 1174. — Lex de decimis ad Ecclesiam pertinentibus, *ibid.*, 1174. — Lex de pecunia pro lucernis, *ibid.*, 1174. — Lex de pecunia quæ dicitur symbolum animæ, et de sepultura, CLI, 1174. — Lex de Dei juribus, festis et jejuniis conservandis, *ibid.*, 1174. — Lex de die Dominico, *ibid.*, 1175. — Lex de jejuniis, *ibid.*, 1175. — Lex de temporibus justitiæ, *ibid.*, 1175. — Pia exhortatio ad confessionem et pœnitentiam, *ibid.*, 1175. — Pia exhortatio ad eucharistiam et probitatem, *ibid.*, 1176. — Pia exhortatio ad fidelitatem erga dominos, *ibid.*, 1176. — Pia exhortatio ad Deum pie colendum, *ibid.*, 1176. — Ut omnes Orationem Dominicam et Symbolum calleant, *ibid.*, 1176. — Ut exitiabilia fugiant, *ibid.*, 1176. — Ut stuprum præcipue fugiant et caveant sibi de tremendo judicio, *ibid.*, 1177. — Ut episcopi et sacerdotes fide obeant officia, *ibid.* — De justitia efferenda, *ibid.* — De misericordia exhibenda in judicio, *ibid.* — De Christiano non vendendo extra regnum, *ibid.*, — De sagis, sortilegis ejiciendis, etc., *ibid.*, 1178. — De gentilium superstitionibus abolendis, *ibid.* — De homicidis, pejerantibus et mœchantibus, *ibid.* 118. — Quod peccatum turpius sit in diebus et locis sacris, et majores magis sunt plectendi, *ibid.* — De ministrum altaris occidente, *ibid.* — Ut rex sit ordinatis et alienigenis patronus, *ibid.* — De ministro altanis homicida, *ibid.* — De ordinatum vinciente aut verberante, *ibid.*, 1179. — De ordinato capitis reo, *ibid.* — De reo confessarium petente, *ibid.* — De die Dominica et festis observandis, *ibid.* — De jejunium violante, *ibid.* — Ut Quadragesima et festa non temerentur, *ibid.* — De ecclesiæ debita vi detinente, *ibid.* — De sacrum ordinem

violante, *ibid* , 1180. — De adulterio, *ibid.* — De incestuosis, *ibid.* — De viduam violante, *ibid.* — De uxoris adulteræ pœna gravi, *ibid.* — De uxorato fornicante aut concubinam habente, *ibid.* — Ut alienigenæ libidinosi ejiciantur, *ibid.* — Ut homicida in purgatione cadens episcopo tradatur, *ibid.* — De eo qui excommunicatum vel ut exlegatum custodierit, *ibid.* — De misericordia exhibenda, *ibid.*

CAROLOMANNUS, princeps. — Capitulare anni 742, XCVI, 1501. — Capitulare Liftinense anni 743, XCV, 1503. — Præceptum quo monasterii Sancti Dionysii immunitates et a teloneis exemptionem omnibus ad festivitatem sive ad mercatum S. Dionysii concurrentibus confirmat, XCVI, 1572. — Præceptum de immunitate Ecclesiæ Argentoili, *ibid* , 1575. — Quædam alia sunt præcepta varia privilegia confirmantia, *ibid.*, 1576.

CAROLOMANNUS, majordomus.—Placitum quo villam Letherman cum appenditiis monasteriis Stabulensi et Malmundariensi ab avo suo donatum et deinde injuste ablatum restituit, LXXXVIII, 1310.

CAROLUS MAGNUS, imperator. — Capitulare generale, an. 769-771, XCVII, 121. — Capitulare de banno dominico, an. 772, *ibid.*, 125. — Capitulare, an. 779, *ibid.* — Capitulare episcoporum, an. 779, *ibid.*, 779. — Capitulare Mantuanum, an. 781, *ibid.*, 135. — Capitulare Longobardicum , an. 782, *ibid.*, 137. — Capitulare generale, an. 783, *ibid.*, 139. — Capitulare Sadebrunnense, an. 785, *ibid.*, 143. — Capitulare Longobardicum, an. 786, *ibid.*, 147. — Encyclica de litteris colendis, *ibid.*, 149. — Capitulare ecclesiasticum, an. 789, *ibid.* — Capitulare monasticum, an. 789, *ibid.*, 183. — Capitulare generale, an. 789, *ibid.*, 185. — Capitulare Francofurtense, an. 794, *ibid.*, 191. — Capitulare Saxonicum, an. 797, *ibid.*, 199. — Statuta Rhispacensia et Frisingensia, an. 799, *ibid.*, 203. — Statuta Salisburgensia, an. 799, *ibid.*, 207. — Edictum pro episcopis, an. 800, *ibid.*, 209. — Capitulum pro pago Cenomanico, an. 800, *ibid.* — Capitulare Ticinense, an. 801, *ibid.*, 211. — Capitulare Aquisgranense, an. 801, *ibid.*, 217. — Mandatum de Saxonibus obsidibus imperatori Moguntiæ præsentandis, *ibid.*, 221. — Capitulare Aquisgranense, an. 802., *ibid.* — Capitula missis dominicis data, an. 802, *ibid.*, 231. — — Capitula excerpta, an 802, *ibid.*, 237. — Capitulare Longobardicum, an. 802, *ibid.*, 243. — Capitulare generale Aquense, an. 802, *ibid.*, 245. — Capitulare Longobardicum duplex, an. 803, *ibid* , 251. — Capitula quæ in lege Salica mittenda sunt, *ibid.*, 255. — Capitula minora, *ibid.*, 259. — Capitulare Longobardicum, *ibid.*, 261. — Capitula quæ in lege Ripuaria mittenda sunt, *ibid.*, 263. — Capitulare de exercitu promovendo, *ibid.*, 265. — Capitula alia addenda, *ibid.*, 267. — Capitula misso cuidam data, *ibid.*, 269. — Capitula a missis dominicis editis, *ibid.*, 269. — Capitulare ad Salz, an. 803, *ibid.*, 271. — Capitulare metropolitani cujusdam in synodo, *ibid.*, 275. — Capitula data presbyteris, *ibid.* — Capitula legi Bajoariorum addita, an. 803, *ibid.*, 277. — Capitulare Bajoaricum, an. 803, *ibid.* — Capitulare de latronibus, an. 804, *ibid.*, 279. — Capitula ecclesiastica, an. 804, *ibid.* — Capitulare Æquisgranense, an. 805, *ibid.*, 281. — Capitulare duplex in Theodonis villa, an. 805, *ibid.* — Capitula missorum dominicorum, an. 806, *ibid.*, 291. — Capitula presbyterorum, *ibid.*, 293. — Capitulare duplex ad Niumagam, an. 806, *ibid.*, 301. — Encyclica de placito generali habendo, *ibid.*, 305. — Capitulare Aquense, an. 806, *ibid.* — Capitula excerpta de canone, *ibid.* — Capitulare Longobardicum, an. 806, *ibid.*, 307. — Capitulare Aquense, an. 807, *ibid.* — Epistola ad Pippinum regem Italiæ, *ibid.*, 309. — Capitulare Ingelheimense, an. 807, *ibid.*, 309 — Capitulare Noviomagense duplex, an. 808, *ibid.*, 311. — Capitulare Longobardicum, an. 808, *ibid.*, 313. — Capitulare Æquisgranense, an. 808, *ibid.*, 315. — Capitulare Aquisgranense, an. 809, *ibid.* — Capitulare Longobardicum, an. 809, *ibid.*, 319. — Capitulare de disciplina palatii Aquisgran., an. 809, *ibid.* — Capitulare de moneta, *ibid.*, 321. — Capitulare ecclesiasticum, an. 809, *ibid.*, 323. — Capitula de presbyteris, *ibid.*, 325. — Capitulare Aquisgranense, an. 810, *ibid.* — Capitulare de instructione missorum, *ibid.*, 327. — Encyclica de jejuniis generalibus, *ibid.*, 329. — Capitulare duplex Aquisgran., an. 811, *ibid* — Capitulare de expeditione exercitali, an. 811, *ibid.*, 333. — Capitulare de exercitatibus, an. 811, *ibid.* — Encyclica ad archiepiscopos de doctrina, *ibid.*, 335. — Capitulare Bononiense, *ibid.* — Capitulare Aquisgranense, an. 812, *ibid.*, 337. — Beneficiorum fiscorumque regalium formula, *ibid.*, 339. — Capitulare de villis imperialibus, an. 812, *ibid.*, 349. — Capitulare Aquisgranense, an. 813, *ibid.*, 359. — Capitula Longobardica, an. 813, *ibid.*, 363. — Capitula de Judæis, an. 814, *ibid.*, 369. — Varia alia capitula, *ibid* , 505, 675. — Decretum de scholis Osnabrugensis Ecclesiæ, XCVIII, 993. — Epistola ad subjectos, de Homiliario Pauli diaconi, monach. Casinensis, *ibid.*, 896. — Presbyterum accusatum mittit in patriam, ut ibi ab episcopo suo judicetur, *ibid.*, 910. — Epistola ad quinque episcopos, de gratia septiformis Spiritus, *ibid.*, 914. — Epistola ad Garibaldum Leodiensem episcopum, de cura quam instruendis populis præcipue ante baptismum adhibere debent pastores, *ibid.*, 917. — Epist. ad eumd. jejunium pro necessitatibus publicis, maxime pro fame, peste, et bello indicitur, *ibid.*, 918. — Mittit in Britanniam concilium Nicænum, *ibid.*, 937. — Quomodo vel qualiter unusquisque Dei sacerdos plebem sibi a Deo commissam instruat, prædicet, atque gubernet, *ibid.*, 940. — De omni sancti mysterio baptismatis quo ordine debemus celebrare, *ibid.* — De scrutinio ecclesiastico, cur scrutinium fit, et quo tempore, et quid est scrutinium, *ibid.* — Capitulare de imaginibus contra Constantini VII imperat. Constantinopolit. et Irenæ matris decretum, et synodum Nicænam II, pseudoseptimam œcumenicam seu universalem; compositum et publicatum in concilio Francofordiensi et Adriano papæ missum anno Domini, 794. — Appendix ad hoc capitulare, complectens, Epistolam Adriani papæ ad Carolum de imaginibus, qua confutantur illi qui synodum Nicænam II oppugnarunt et conventum Parisiensem de imaginibus, apud Parisios, habitum an. Christi, 824, *ibid.*, 1247. — Quod sancta Romana catholica et apostolica Ecclesia cæteris Ecclesiis prælata, pro causis fidei, cum quæstio surgit, omnino sit consulenda, *ibid.*, 1019. — De ecclesiastica cura Caroli Magni, *ibid.*, 1371.

CAROLUS, Majordomus. — Epistola ad Gregorium II papam, de suscepto in tuitionem ac defensionem episcopo Bonifacio, LXXXIX, 503.

CHILDEBERTUS, rex Francorum. — Constitutio de abolendis reliquiis idololatriæ et de sacrorum dierum festivitatibus caste celebrandis, LXXII, 1121.

CHILPERICUS II, rex Francorum. — Placitum quo terra sita in superiore Bacivo præposito monasterii S. Dionysii asseritur, LXXXVIII, 1119.

CHUOMADUS II, imperator. — Edictum de mancipiis ecclesiarum, CLI, 1039. — Capitula de beneficiis, simul et edictum, *ibid.*, 1041, 1042. — Rescriptum de lege Romana, *ibid.*, 1044. — Litteræ ad cives Cremonenses, ut episcopo Cremonensi de quibusdam querelis satisfaciant, *ibid.*, 1059.

CLODOVÆUS III, rex Francorum. — Placitum de lite inter Chainonem abbatem Sancti Dionysii, et Ermenoaldum abbatem qui vadimonium deseruerat, LXXXVIII, 1081. — Placitum in quo monasterium Lemausum asserit monasterio Sancti Vincentii seu S. Germani, *ibid* , 1099. — Placitum quo adjudicat Sancto Dionysio teloneum integrum nundinarum quæ de vico S. Dionysii translatæ fuerant Parisios inter S. Laurentii et S. Martini basilicas, *ibid.*, 1108. — Placitum quo Cadolaici farinarium S. Dionysii monasterio asseritur, *ibid.*, 1110.

CLOTARIUS II, rex Francorum. — Constitutio generalis, LXXII, 1119.

Decretio de servis et asilis.

Decretum est, ut quia in vigiliis constitutas nocturnos fures non caperent, eo quod per diversas intercedente concludio, scelera prætermissa custodias exercerent, centenas fieri. In qua centena aliquid deperierit, capitale qui perdiderat recipiat, et latro insequatur. Vel si in alterius centena appareat, et adhuc admoniti, si neglexerint, quinos sol. condemnentur. Capitale tamen qui perdiderit, a centena illa accipiat absque dubio, hoc est, de secunda vel tertia custodia. — Si vestigium comprobatur latronis, tamen præsentia nihil longe multando, aut si persequens latronem suum comprehenderit, integram sibi compositionem accipiat. — Quod si in truste invenitur, medietatem compositionis trustis acquirat et capitale exigat a latrone. — Si quis in domo alterius, ubi clavis est, furtum invenerit, dominus domus de vita componat. — Si quis cum furto capitur, antedictæ subjaceat legi. — Si de suspicionibus inculpatur, ad fortem veniat. — Si mala forte priserit, latro tamen ad utramque partem sint ternas personas electas, ne conludius fieri possit. — De servis ecclesiæ aut fisci vel cujuslibet, quicunque inculpatur, ad fortem veniat, aut ad plebium promoveatur, aut ipse precius a domino reformetur, nam probari periculo subjacebunt. — Si quis cujuslibet de potentioribus servis qui per diversa possident, de crimine habetur suspectus, domino secretius cum testibus condicatur, ut intra viginti noctes ipsum ante judicem

debeat præsentare. Quod si in statutum tempus interludente concudio non fuerit, dominus status sui juxta modum culpæ inter fredum et faidum compensabitur. — Si servus ante admonitum dominum defuerit, capitale dominus restituat et de servo faciat cessionem, et cum inventus fuerit, detur in vindictam. Si quis occulte de re sibi furata a quolibet latrone compositionem acceperit, utraque latronis culpa subjaceat. Fur tamen judici præsentetur, LXXX, 450.

Ut continuo capitale ei qui perdiderit reformare festinet, et latronem perquirat. Quem si in truste perinvenerint, medietatem sibi vindicat vel delaturam. Si fuerit de facultate latronis, et qui damnum pertulit, satiatur. Nam si persequens latronem ceperit, integram sibi compositionem simul et solutionem, vel quidquid dispendii fuerit, revocavit; frepus tamen judici, in cujus pago est, reservetur — Nullus latronem vel quemlibet culpabilem sicut summis episcopis convenit, de atrio ecclesiæ trahere præsumat. Quod si sunt ecclesiæ quibus atria clausa non sint, ab utraque parte parietum terræ spatium, arpennis pro atrio observetur. — Nullus confugiens foris ante dicta loca pro operarum cupiditate se dicat exire. Quod si fecerint, et capti fuerint, ad dignum sibi supplicium condemnentur. — Quod si cujuslibet servus desereus suum dominum ad ecclesias confugerit, et ibi primitus dominus ejus advenerit, contentio excusatur; reddatur furtum, ut se de pretio redimat. — Si quis ad vestigium minandum vel latronem persequendum admonitus venire noluerit, quinque solidis condemnetur. — Ea quæ in Dei nomine pacis tenore constituimus, in perpetuum volumus custodiri. — Hoc statuentes, ut si quis ex judicibus hoc decretum violare præsumpserit, vitæ periculum subjacere cognoscat.—Ut episcopo decedente, in loco ipsius qui a metropolitano ordinari debet cum provincialibus a clero et populo eligatur, et si persona condigna fuerit, per ordinationem principis ordinetur; vel certe si de palatio eligitur, per meritum personæ et doctrinæ ordinetur. — Ut nullus episcoporum, se vivente, eligat successorem; sed tunc alius ei substituatur, cum taliter afficeretur ut Ecclesiam suam nec clerum regere possit. Itemque ut nullus, vivente episcopo, adoptare locum ejus præsumat. Quod si petierit, ei minime tribuatur. — Si quis clericus, quolibet honore munitus, contempto episcopo suo, vel prætermisso, ad principem aut ad potentiores quasque personas ambulare vel sibi patrocinium elegerit expetendum, non recipiatur, præter si pro venia videtur expetere; et si pro qualibet causa principem expetierit et cum ipsius principis epistola ad episcopum suum fuerit reversus, excusatus recipiatur. Is qui ipsum, post admonitionem pontificis sui retinere præsumpserit, sancta communione privetur. — Ut nullus judicum de quolibet ordine clericos de civilibus causis, præter criminalia negotia, per se distringere aut damnare præsumat, nisi convincitur manifestus, excepto presbytero aut diacono. Qui vero convicti fuerint de crimine capitali, juxta canones distringantur, et cum pontificibus examinentur. — Quod si causa inter personam publicam et homines ecclesiæ steterit, pariter ab utraque parte præpositi. Ecclesiarum et judex publicus in audientia publica positi ea debeant judicare — Cuicunque defuncto, si intestatus decesserit, propinqui absque contrarietate judicium in ejus facultate juxta legem succedant. — Libertos cujuscumque ingenuorum a sacerdotibus, juxta textus chartarum, ingenuitatis suæ defensandos, nec absque præsentia episcopi aut præpositi Ecclesiæ esse judicandos vel ad publicum revocandos. — Ut ubicunque census novus impie additus est et a populo reclamatur, justa inquisitione misericorditer emendetur. — De teloneo, ut per ea loca debeat exigi, vel de speciebus ipsis de quibus præcedentium principum tempore, id est, usque ad transitum bonæ memoriæ domnorum parentum nostrorum..... est exactum. — Judæi super Christianos actiones publicas agere non debeant. Quare qui se quæstuoso ordini sociare præsumpserit, severissimam legem ex canonica incurrat sententia. — Ut pax et disciplina in regno nostro sit, Christo propitiante, perpetua rebellio vel insolentia malorum hominum severissime reprimatur, LXXX, 451, 453.

Ut nullus judex de aliis provinciis aut regionibus in alia loca ordinetur; ut si aliquid mali de quibuslibet conditionibus perpetraverit, de suis propriis rebus exinde quod male abstulerit juxta legis ordinem debeat restituere. — Quidquid parentes nostri anteriores principes vel nos per justitiam visi sumus concessisse et confirmasse, in omnibus debeat confirmari. — Et quæ unus de fidelibus ac leodibus, suam fidem servando domino legitimo, interregno faciente, visus est perdidisse, generaliter absque aliquo incommodo de rebus sibi juste debitis præcepimus revestiri. Puellas et viduas religiosas aut sanctimoniales quæ se deo voverunt, tam quæ in propriis domibus resident, quam quæ in monasteriis positæ sunt, nullus nec per præceptum nostrum competat, nec trahere, nec sibi in conjugio sociare penitus præsumat. Et si quis exinde præceptum elicuerit, nullum sortiatur effectum. Et si quicunque aut per virtutem aut per quemlibet ordinem ipsos detrahere, aut sibi in conjugium præsumpserit sociare, capitali sententia feriatur. Et si in ecclesia conjugium fecerint, et illa rapta aut rapienda in hoc consentire videbitur, sequestrati ab invicem in exsilio deportentur, et facultates eorum propinquis hæredibus socientur. Episcopi vero vel potentes, qui in aliis possident regionibus, judices vel missos discussores de aliis provinciis non instituant, nisi de loco, qui justitiam percipiant et aliis reddant. — Agentes igitur episcoporum aut potentum per potestatem nullius rei collecta solatio nec auferant, nec cujuscunque contemptum per se facere non præsumant. Porcarii fiscales in silvas ecclesiarum aut privatorum absque voluntate possessoris in silvas eorum ingredi non præsumant. — Neque ingenuus, neque servus qui cum furto non deprehenditur, a judicibus aut ad quemcunque interfici non debeat inauditus. — Et quando quidem pastio non fuerit, unde porci non debeant saginari, cellarinsis in publico non exigatur. — Quicunque vero hanc deliberationem, quam cum pontificibus vel tam magnis viris optimatibus aut fidelibus nostris in synodali concilio instituimus, temerare præsumpserit, in ipsum capitali sententia judicetur, qualiter alii non debeant similia perpetrare. Quam auctoritatem vel edictum perpetuis temporibus valiturum manus nostræ subscriptionibus decrevimus roborandum quoddam aliud præceptum speciale pro monasterio Sancti Dionysii, LXXX, 454.

Lex de missis directis per regnum, ut populus pacem et justitiam habeat, de raptoribus, de prædatoribus, de latronibus et aliis malefactoribus et de omnibus justitiis. — Ut ubi missatici simul venerint, missi simul veniant, et si de uno regno in aliud aut de uno missicata in aliud fugerint, simul eos constringant; ut ubicunque fugerint, illuc indiculus transmittatur, ut comes illos destringat, aut cum alode, aut per quodcunque potest, ut illuc veniat et emendet ubi malum fecit. — Ut missis commendatur, ut faciant justitias, et si non fecerint quod ipsi pergere debeatis; ut si necessitas alicui fuerit, omnes sint parati quomodo invicem vos adjuvetis, CXXXVIII, 599.

Nunc volumus vos certos reddere de nostra conjunctione, quia Christo propitio, aiebat Clotarius serenissimus imperator, secundum Deum ad salutem sanctæ Dei Ecclesiæ, nostramque ac vestram communem utilitatem et necessitatem indissolubiliter corde et opere conjungere vos volumus, ut unum simus in Christo, et vos unum sitis nobiscum Sapiatis quia legem, qualem antecessores nostri, hoc est pater et avus noster, vestris antecessoribus concesserunt et servaverunt nos similiter vobis perdonamus et inviolabiliter atque incorrupte et præsentibus et futuris temporibus, per omnia volumus observare, CXXXVIII, 589, 606.

Conventus apud Sanctum Quintinium, CXXXVIII, 650. — Conventus in synodo Metensi, *ibid.*, 653. — Conventus apud Saponarias, *ibid.*, 658. — Decreta in synodis Aquensibus, *ibid.*, 663, 666. — Decreta in conventu habitu in basilica Sancti Castoris apud Confluentes, *ibid.*, 669. — Decreta in conventu ad Sablonarias constituta, *ibid.*, 691.

CONRADUS imperator. — Epistola ad Eugenium, Wibaldi abbatis absentis et renitentis electionem in abbatem Corbeiensem, atque unionem Keminadæ et Vishikæ ad Corbeiense monasterium petit confirmari, CLXXX, 1615. — Significat Eugenio papæ Henricum filium suum communi principum acclamatione, in regem Romanorum electum, seque assumpta cruce accingere ad expeditionem Hierosolymitanam, *ibid.*, 1616

Epistolæ ad Eugenium papam : Ut præposituram Xantensem Thiebaldo suo capellano canonice electo conferre dignetur, CLXXX, 1623, 1625. — Ut Arnoldum Coloniensem archiepiscopum benigne suscipiat, ac suæ sedi restitutum remittat — Ratisbonensem episcopum Hierosolymam tendentem ipsi commendat, *ibid.*, 1623. — Mittit ad eum legatos, rogatque Erlolfum abbatem monasteria Merbacensis ab eo confirmari, et Ottonem clericum absolvit. — Petrum Capuanum archiepiscopum, cujus opem sanitatem recuperaverat, ei commendat, *ibid.*, 1627. — Mittit ad eum oratorem magistrum Henricum, curiæ suæ notarium, *ibid.*, 1628. — Ut Herimanni Trajectensis episcopi electionem confirmet et comitem de Æra ab ex communicatione absolvat, *ibid.*, 1630. — De electione

Arnoldi archiepiscopi Coloniens., quam petit confirmari, *ibid.*, 1634. — Expeditionem Italicam pro utilitate Ecclesiæ se parare significat; commendatque Bremensem archiepiscopum et Wilbaldum abbatem, *ibid.*, 1655.

CONSTANS, imperator.— Quod foverit partes Athanasii, LXIX, 959. — Quod fratrem pro fide moverit, *ibid.*, 967.

CONSTANTINUS MAGNUS, imper. — Decreta de revelationibus, appellationibus et pœnis earum, et consultationibus, ad Claudium Plantianum correctorem Lucaniæ et Brittiorum, VIII, 93. — Decretum de exsecutoribus, ad universos provinciales, *ibid.*, 94. — Decret. de petitionibus et ultro datis, ad populum, *ibid.* — Decret. de censu et ascriptione, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 95. — Decret. de actoribus et procuratoribus et conductoribus rei privatæ, et interpretatio, ad Philippum vicarium Urbis, *ibid.*, 95, 96. — Decret. de bonis vacantibus, et interpretatio, ad Æmilium privatarum rerum rationalem, *ibid.*, 97. — Decret. de decurionibus, et interpretatio, ad Evagrium præpositum Urbis, *ibid.* — Decret. de censu sive ascriptione, et interpretatio, ad Eusebium præsidem Lyciæ et Pamphyliæ, *ibid.*, 98. — Decret. de testimoniali ex-tribunis et protectoribus ad Rufinum prætorii præfectum, *ibid.*, 99. — Decret. de officio proconsulis et legati, ad Æmilianum Africæ proconsulem, *ibid.* — Decret. de annona et tributis, ad Proclianum tribunum et ad Æmilianum Africæ proconsulem, *ibid.* — Decret. de exactionibus, ad Æmilianum, Africæ procons., *ibid.*, 101. — Decret. de episcopis, ecclesiis et clericis, *ibid.* — Decret. de pœnis, et interpretatio, ad Catulinum, *ibid.*, 102. — Decret. de appellationibus, et interpretatio, ad Catulinum, *ibid.*, 103. — Decret. de his quorum appellationes non recipiantur, et interpretatio, ad Catulinum, *ibid.*, 104. — Edictum pro religionis libertate, ex Eusebii Historia ecclesiastica, x, 5, *ibid.*, 106. —Decret. ad legem Juliam majestatis, ad Maximum Urbis præfectum, *ibid.*, 109. — Decret. de curatoribus Kalendarii et fide jussoribus eorum ad Lorrium Verinum, *ibid.*, 110. — Decret. de dilationibus, et interpretatio, ad Ursum vicarium, *ibid.*, 112. — Decret. de Naviculariis, ad Volusianum, *ibid.* — Decret. de administratione et periculo tutorum et curatorum, et interpretatio, ... *ibid.*, 113. — Decret. de libertate in matrimoniis contrahendis et de honestate muliebri, et interpretatio, ad Probum, *ibid.* — Decret. de ingenuis qui tempore tyranni servierunt, et interpretatio, ad Volusianum, *ibid.*, 114. — Decret. de privilegiis eorum qui in sacro palatio militaront, ad palatinos bene meritos, *ibid.*, 115. — Decret. de concussionibus advocatorum sive apparitorum ad Æmilianum Africæ proconsulem, *ibid.* — Decret. de advocato fisci, et interpretatio, ad Æmilianum Afric. procons. *ibid.*, 116. — Decret. de diversis rescriptis, ad Antiochum præfectum Vigilum, *ibid.*, 117. — Decret. de longi temporis præscriptione quæ pro libertate et non adversus libertatem opponitur; ad Dionysium vicariam præfecturam agentem, *ibid.* — Decret. de acquirenda et requirenda possessione ad Maternum, *ibid.* — Decret. de cursu publico angariis et parangariis, ad Constantinum, *ibid.* — Decret. de his quorum appellationes non debent recipi, ad Volusianum Urbis præfectum, *ibid.*, 118. — Decret. de diversis officiis et apparitoribus et probatoriis eorum, ad Versennium Fortunatum consularem aquarum, *ibid.* — Decret. si petitionis socius sine hærede defecerit, et interpretatio, ad Mygdonium Castrensem sacri Palatii, *ibid.*, 119. — Decreta de pœnis, ad Eumelium; de thesaunis, ad rationales; de cohortalibus, principibus cornicularii et primi palaribus, ad Constantinum palatii præfectum, *ibid.*, 119, 120. — Decretum de alimentis quæ inopes parentes de publico petere debent, ad Ablavium, *ibid*, 121. — Decret. de navicularii, ad Amabilianum, præfectum annonæ, *ibid.* — Decret. de pignoribus, et interpretatio, ad universos provinciales, *ibid.*, 122. — Decret. de maternis bonis, et materni generis, et cretione sublata, et interpretatio, ad consules, prætores, tribunos plebis et senatus. *ibid.*, 123. — Decret. de lege Fabia, et interpretatio, ad Domitium Celsum, *ibid.*, 126. — Decret. de officio rectoris provinciæ, ad Rufinum Octavianum correctorem Lucaniæ et Brittiorum, *ibid.*, 127. — Decret. de diversis rescriptis, et interpretatio, ad populum *ibid.*, 128 — Decret. de appellationibus, ad Probianum Africæ proconsulem; de jure fisci, ad populum, de centonariis et dendrophoris ad Evagrium; de decurionibus, ad Crispinum, *ibid.*, 129. — Decret. de Judæis, cœlicolis et samaritanis, ad Evagrium, *ibid.*, 130. — Decret. de frumento Carthaginensi, ad Catulinum Africæ proconsul.; de appellationibus, ad Amabilianum annonæ Africæ præfectum, *ibid.*, 131. — Decretum de fundis emphyteuticis et eorum conductoribus, *ibid.*, 132. — Decret. de longi temporis præscriptione, ad Rufinum Urbis præfectum, *ibid.* — Decret. de officio judicum omnium, et interpretatio, ad Domitium Celsum vicarium, *ibid.* — Decret. de lege Cornelia de falso, et interpretatio, ad Mechilium Hilarianum correctorem Lucaniæ et Brittiorum, *ibid.*, 133. — Decret. de decurionibus, ad Mechilium Hilarianum Lucan. et Brittior. correct., *ibid.*, 134. — Decret. de administratione et periculo tutorum et curatorum, et interpretatio, ad Maximum, præfectum Urbis, *ibid.*, 135. — Decret. de donationibus, et interpretatio, ad Maximum, præfectum Urbis, *ibid.*, 135, 140. — Decret. de temporum cursu et reparationibus denuntiationum, et interpretatio, ad Julianum præsidem Tarraconens., *ibid.*, 141. — Decret. de cursu publico, ad Tatianum, 142. — Decret. de appellationibus, ad Petronium, de diversis rescriptis, et interpretatio, ad Septimium Bassum, Urbis præfectum, *ibid.*, 142, 143. — Decret. de decurionibus, ad Octavianum, comitem Hispaniarum, de Julia majestatis, ad Bassum, Urbis præfectum; de his qui se deferunt, ad rationales Hispaniarum, *ibid.*, 144, 145, 146. — Decret. ad legem Juliam de vi publica et privata, et interpretatio, ad Catulinum, Africæ proconsulem, *ibid.*, 146. — Decret. de appellationibus, ad Bassum, Urbis præfectum; de Cæsarianis, de principilaribus, de murilegulis et gynæciariis, et monetariis, et bastagariis, et decurionibus, ad Bithynos, *ibid.*, 147. — Decret. si quis solidi circulum exteriorem inciderit, vel adulteratum in vendendo subjecerit, et interpretatio, ad Leontium, *ibid.*, 149. — Decret. de servis fugitivis, ad Valerianum; ubi senatores vel clarissimi civiliter vel criminaliter conveniantur, ad Octavium comitem Hispaniar.; de usuris, ad populum; de veteranis, ad Florianum; de parricidio, et interpretatio, ad Verinum vicarium Africæ; ubi causæ fiscales, vel divinæ domus, ad Bulephorum rationalem summæ rei; de accusationibus, ad Januarium; de maleficis et mathematicis et cæteris similibus, ad Maximum, *ibid.*, 150, 153. — Decret. de denuntiatione vel editione, et interpretatio, ad Symmachum, *ibid.*, 154. — Decret. de filiis militarium, apparitorum et veteranorum, ad Optavianum; de relationibus, ad Profuturum præfectum annonæ; de bonis vacantibus, ad Priscum rationalem; de falsa moneta, ad Verinum, *ibid.*, 155. — Decret. de famosis libellis, et interpretatio, ad Verinum vicarium Africæ, *ibid.*, 157. — Decret. de appellationibus, ad Bassum, Urbis præfectum, *ibid.* — Decret. de inofficioso testamento, et interpretatio, ad Lucrium Africæ vicarium, *ibid.*, 158. — Decret. de privilegiis, ad Rufinum palatii præfectum; de tinere muniendo, ad Proculum Africæ proconsulem; de emendatione servorum, ad Bassum; de pactis et transactionibus; et interpretatio, ad Rufinum palatii præfectum; de maleficis, ad populum; de jure fisci et interpretatio, ad Severum rationalem Africæ, *ibid.*, 159, 162. — Decret. de navicularii, ad Amabilianum Annonæ præfectum; de jure fisci, ad provinciales; de numerariis, actuariis, ad Leontium; de appellationibus, ad Severum; de sine censu vel reliquis fundum comparari non posse, ad Antonium Marcellinum, præsidem provinciæ Lugdunens. primæ; de decurionibus, ad Patroclum, *ibid.*, 163-166. — Decret. de his qui a non domino manumissi sunt, et interpretatio, ad Bassum, *ibid.*, 167. — Decret. de maternis bonis, et interpretatio, ad Julium Severum *ibid.*, 169. — Decret. de dolo malo, et interpretatio ad Symmachum, *ibid.*, 170. — Decret. de privilegiis eorum qui in sacro palatio militarunt, ad Proculum, Africæ proconsulem; de contrahenda emptione, et interpretatio, ad Profuturum, annonæ præfectum, *ibid.*, 173. — Decret. de pistolibus et catabolensibus, ad Profuturum, annonæ præfect; de extraordinariis sive sordidis muneribus, ad Catulinum proconsulem. *ibid.*, 174. —Decret. ad legem Juliam de vi publica et privata, et interpretatio, ad Bassum, urbis præfect., *ibid.*, 174. — Decret. de donationibus, ad Bassum, urbis præfect., *ibid.*, 176. — Decret. de tutoribus et curatoribus curandis, et interpretatio, ad Bassum, urbis præfect., *ibid.*, 176. — Decretum de sponsalibus, et interpretatio, ad Maximum, urbis præfect., *ibid.*, 177. — Decret. de episcopis, et interpretatio, ad Octavianum, correctorem Lucaniæ et Brittiorum, *ibid*, 180. — Decret. de officio rectoris provinciæ, ad Felicem, præsul. Corsicæ; de temporum cursu, ad eumdem; de postulando, ad Antiochum, Vigilum præfect.; de exactionibus, ad Pactianum vicarium Britanniarum, *ibid.*, 181. Decret. de abolitionibus, et interpretatio, ad Januarium, urbis præfectum, *ibid.*, 185 — Decret. de petitionibus, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 184. Decret. de bonis decurionum, et interpretatio, ad Rufinum, præfect. palat., *ibid.*, 183. — Decret. de diversis rescriptis, et interpretatio, ad Crepereum Donatianum, *ibid.*, 185. — Decret. de officio proconsulis et legati, ad Proculum proconsul.; de re judicata, ad eumdem; de procurationibus, ad Bassum, urbis

præfect.; si ex pluribus tutoribus vel curatoribus omnes vel unus agere pro minore vel conveniri possint, *ibid.*, 186. — Decret. de commissoria rescindenda, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 188. — Decret. de infirmandis pœnis cælibatus et orbitatis, ad populum, *ibid.*, 189. — Decretum de exactionibus, ad populum; de operibus publicis, ad Flavianum, proconsulem Africæ; de decurionibus, ad Edictum; de famosis libellis, ad Ælianum proconsul. Africæ; de veteranis.. ..; de prætoribus et quæstoribus, ad Ælianum, Urbis præfect., *ibid.*, 189. — Decret. de raptu virginum vel viduarum, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 194. — Decret. si quis pupillam tutor corruperit, et interpretatio, ad Bassum, Italiæ vicarium, *ibid.*, 197. — Decret. de jure fisci, ad Demetrium Dracontium, magistrum privatæ rei Africæ; de custodia reorum, ad Florentium rationalem; de appellationibus, ad Crispinum; de clericis, ad Bassum, palatii præfect, *ibid.*, 198. — Decret. de erroribus advocatorum, et interpretatio, ad Furium Felicem, *ibid.*, 200. — Decret. de metallis et metallariis, ad Maximum, rationalem Africæ; de officio proconsulis et legati, ad Ælianum, Africæ proconsul; de veteranis, ad universos veteranos; de famosis libellis, ad Januarium, agentem vicarium præfecturam; de paganis, sacrificiis et templis, ad Maximum; de castrensi omnium palatinorum peculio, ad Severum, Urbis præfectum, *ibid.*, 200. — Decretum de judiciis, et interpretatio, ad Maximum, *ibid.*, 203. — Decret. de appellationibus, ad Maximum; de honorariis codicillis, ad Severum, Urbis præfectum, *ibid.*, 204. — Decret. de inofficioso testamento, et interpretatio, ad Claudium, præsidem Daciæ, *ibid.*, 206. — Decret. de bonis proscriptorum seu damnatorum, ad Petronium Probianum; de privilegiis eorum, ad Julium Verum, vicarium Italiæ; de susceptoribus, præpositis et arcariis, *ibid.*, 208. — Decret. de his qui veniam ætatis impetrarunt, et interpretatio, ad Verinum, *ibid.*, 210. — Decret. de operibus publicis, ad Menandrum; de collatione fundorum patrimonialium vel emphyteuticorum et rei privatæ, ad Dometium, *ibid.*, 214. — Decret. de manumissionibus in Ecclesia, et interpretatio, ad Osium episcopum, *ibid.*, 214. — Decret. de tempor. cursu, et interpretatio, ad Bassum, *ibid.*, 216. — Decret. de legitimis hæredibus, et interpretatio, ad Bassum, palatii præfectum, *ibid.*, 216. — Decret. si, pendente appellatione, mors intervenerit, et interpretatio, ad Bassum, palatii præfect., *ibid.*, 219. — Decret. de maleficis, et interpretatio, ad eumdem, *ibid.*, 220. — Decret. de vectigalibus et commissis, et interpretatio, ad Junium Rufum consularem Æmiliæ, *ibid.*, 221. — Decret. de indulgentiis criminum, ad populum; de feriis, et interpretatio, ad Elpidium; de vectigalibus et commissis, ad Menandrum; de medicis et professoribus, ad Volusianum; de familia Herciscunda, ad Verinum, *ibid.*, 223. — Decret. de sententiam passis et restitutis, et liberis eorum, et interpretatio, ad Maximum, præfect. Urbis, *ibid*, 227. — Decret. de responsis prudentum, ad Maximum, præfect. palat.; de falsa moneta, ad Januarium; de Judæis, ad decuriones Agrippinicos; de donationibus, ad Petronium Probinum; de concubinis, ad populum; si pendente appellatione unus e litigantibus decesserit, ad Bassum, præfect. Urbis; de ædificiis privatis, ad Elpidium; de requirendis reis, ad Januarium; de familia Herciscunda, ad Bassum, *ibid.*, 250. — Decret. de accusationibus, et interpretatio, ad Agricolanum, *ibid.*, 234. — Decret. de denuntiatione vel edictione rescript., et interpretatio, ad Maximum, Urbis præfect., *ibid.*, 235. — Decret. de judiciis, de liberali causa, ad Maximum, Urbis præfect.; de alimentis, ad Menandrum, *ibid.*, 235. — Decret. de liberali causa, et interpretatio, ad Menandrum, *ibid.*, 237. — Decret. de constitutionibus principum et edictis, et interpretatio, ad Lusitanos, *ibid.*, 242. — Decret. de indulgentiis criminum, ad Maximum, palat. præfect.; de hæreditate minorum sine decreto, ad Severum, *ibid.*, 243. — Decret. de liberali causa, et interpretatio, ad Maximum, Urbis præfect., *ibid.*, 246. — Decret. de appellationibus, de decurionibus, et interpretatio, ad Florentium; de commeatu, de extraordinariis, ad Ulpium Flavianium, consularem Æmiliæ et Liguriæ; de episcopis, ad Elpidium; de distrahendis pignoribus, quæ tributorum causa tenentur, *ibid.*, 251. — Lex de pietate in Deum et de Christiana religione, *ibid.*, 253. — Lex solvens exsilio et curia et bonorum proscriptione, *ibid.*, 259. — Lex solvens eos qui in insulas erant relegati, eos qui ad metalla et ad publica opera ignominiose damnati fuerunt; de confessoribus mutilatis, *ibid.*, 259. — Lex de his qui ad Gypæcea vel in servitute dati erant liberandis; de successione bonorum martyrum et confessorum et eorum qui relegati fuerant et quorum bona in fiscum relata, *ibid.*, 263. — Lex ut deficientibus coguatis Ecclesiæ hæreditatem capiat atque legata firma maneant; ut qui hujusmodi loca, hortos, ædes occupaverint, ea restituant, exceptis fructibus, *ibid.*, 265. — Lex quomodo super his libellos dari oporteat, *ibid.*, 266. — Lex ut fiscus fundos, ædes, hortos, restituat Ecclesiis; ut qui res Ecclesiæ emerunt, aut dono acceperunt, eas restituant, *ibid.*, 267. — Edictum ad provinciales de falso cultu multorum deorum, *ibid.*, 271. — Constitutio adversus hæreticos, et de tollendis conventiculis hæreticorum, *ibid.*, 279, 282. — Decret. de magistratibus municipalibus, ad Florentinum; de iis qui numero liberorum vel paupertate excusationem meruerint, ad Dalmatium; de navicularis, ad Elpidium; de extraordinariis, sive sordidis muneribus.....; de infirmandis his quæ sub tyrannis aut barbaris gesta sunt; ad Constantium, præf. palat.; de decurionibus, ad Hilarianum Africæ proconsulem; si per vim, vel alio modo absentis perturbata sit possessio, ad Severum; de infirmandis, ad universos provinciales; de officio vicarii, ad Silvium Paulum magistr. Italiæ, de his quæ ex publica collatione sunt illata non usurpandis..,..; de postulando, ad Helladium, *ibid.*, 283. — Decret. de usuris, et interpretatio, ad Dracilianum agentem vices prælaturæ publicæ, *ibid.*, 287. — Decret. de diversis rescriptis, et interpretatio, ad Severum, præf. Urbis, *ibid.*, 288. — Decret. de veteranis, ad Maximum, Urbis præfect.; de decurionibus, ad eumdem; de susceptoribus præpositis et arcarii, ad Euphrasium rationalem trium provinciarum; de ponderatoribus et auri illatione ad eumdem de judiciis, et interpretatio, ad Severum, Urbis præfect.; de officio præfectorum prætorii, ad Constantium; de fide testium et instrumentorum, ad Aurelium Helladium; de accusationibus, ad universos provinciales; de gladiatoribus, ad Maximum; de decurionibus, ad Constantium; de erogatione militaris Annonæ, ad Felicem; *ibid.*, 288. — Decret. de decurionibus, et interpretatio, ad Maximum, vicarium Orientis, *ibid.*, 295. — Decret. ad S Claudianum, ad populum; de hæreditatis petitione, et interpretatio, ad Maximum, Urbis præfect., *ibid.*, 296. — Decret. ad legem Juliam de adulteriis, et interpretatio, ad Africam, *ibid.*, 298. — Decret. de custodia reorum, ad Evagrium, Urbis præf., de cursu publico, ad Acyndinum, *ibid.*, 299. — Decret. de postulando, et interpretatio ad Bassum, *ibid.*, 300. — Decret de integri restitutione, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 301. — Decret. de administratione et periculo tutorum, ad populum, *ibid.*, 302. — Decret. ad legem Corneliam, de falso, ad Maximum, *ibid.*, 304. — Decret. de suariis pecuariis, ad Lucrium Vorinum, *ibid.*, 304. — Decret. de emendatione servorum, et interpretatio, ad Maximilianum Macrobium, *ibid.*, 305. — Decret. ad legem Juliam de adulteriis, et interpretatio, ad Evagrinum; quorum appellationes non recipiantur, ad Aliakum, proconsulem Africæ; de decurionibus, ad Evagrium; de medicis et professoribus, ad Rufinum; de accusationibus, et interpretatio, ad Maximum; *ibid*, 307. — Decret. de privilegiis, ad Severum; de mulieribus quæ se servis propriis junxerunt, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 311. — Decret. de episcopis, ad Ablavium; de cursu publico, ad Menandrum; de operibus publicis, ad Secundum; de falsa moneta, ad Tertullium, proconsulem Africæ, *ibid.*, 314. — Decret. de infirmandis his quæ sub tyrannis aut barbaris gesta sunt, ad Antiochum, præfect. Vigilium, et ad senatum; quomodo munera civilia indicantur, ad Tiberianum comitem per African., *ibid.*, 315. — Decret. de filiis militarium, apparitorum et veteranorum, ad Severum, *ibid.*, 316. — Decretum de bonis vacantibus, et interpretatio, ad Severum, *ibid.*, 317. — Decret. de hæreticis, ad Dracilianum; de sc. Claudiano ad Ablavium; de hæreticis, ad Bassum; unde vis, et interpretatio, ad Severum, *ibid.*, 321. — Decret. de prædiis naviculariorum.....; de diversis officiis, ad Philippum; de decurionibus... .; de testamentis et codicillis, et interpretatio; *ibid.*, 324. — Decret. de tutoribus et curatoribus creandis, ad populum; de jure fisci.....; de agricolis, et censitis et colonis, ad Amilianum, *ibid.*, 326. — Decret. de officio præfectorum prætorio, ad Maximum; de sine censu, ad Acacium comitem Macedoniæ; de prætoribus, ad Julianum, præf. Urbis, *ibid.*, 327. — Decret. de decurionibus, ad Tiberianum comitem; de exactionibus, ad Afros; de familia hercisc., et interpretatio, ad Constantium, præfectum præter., *ibid.*, 329. — Decret. de dilation., et interpretatio, ad Julianum, præfect. Urbis, *ibid.*, 230. — Decret. de resp. prud. ad Maximum; de mensis olearii, ad Cerealem; de famosis libellis ad Dionysium; de offic. rect. prov., ad Maximum, *ibid.*, 332. — Decret. de falsa moneta, ad Elpidium; de extraordinariis sive sordidis, *ibid.*, 336. — Decret. de operibus publicis, et in-

terpretatio, ad Have Felicem, *ibid.*, 337. — Decret. de his qui sanguinolentos emptos vel nutriendos acciperint, et interpretatio, ad Italos, *ibid.*, 341. — Decret. de episcopis, ad Valentinum consularem Numidiæ, *ibid.*, 344. — Decret. de sponsalibus, et interpretatio, ad Valerianum vicariam præfecturam agentem, *ibid.*, 346. — Decret. de aquæductu, ad Maximilianum consularem aquarum, *ibid.*, 317. — Decret. de finibus regund., et interpretatio, ad Bassum, *ibid* , 318. — Decret. de perfectissimatus dignitate, ad paternum Valerianum; de Judæis, ad Ablavium; de offic. rect., ad Valerianum vicariam præfecturam agentem, *ibid.*, 350. — Decret. de appellationibus, et interpretatio, ad Bassum, *ibid.*, 351. — Decret. de expositis, et interpretatio, ad Ablavium, *ibid.*, 852 — Decret. de repudiis et interpretatio, ad Ablavium, *ibid.*, 853. — Decret. de honorariis codicillis, ad universos provincial., *ibid.*, 855.—Decret. de adm. et peric tut. et cur., ad universos provinciales; de litigiosis, de exactionibus, de his qui per metum judicis non appellaverunt, ad universos provinciales, *ibid.*, 355. — Decret. de filiis militarium, app.; de decurionibus, et interpretatio, ad Evagrium, *ibid.*, 358. — Decret. de officio præfectorum prætorio, et interpretatio, ad Bassum; de officio rectoris provinciæ, et interpretatio, ad provinciales, *ibid.*, 361. — Decret. de Judæis, ad hiereos, archisinagogos et patres synagogarum, et cæteros qui in eodem loco deserviunt; de jurisdictione omnium judicum, ad universos provinciales, *ibid.*, 365. — Decret. de filiis militarium, et interpretatio, ad Paccatianum, præfect. Urbis, *ibid.*, 365. — Decret. de inofficioso testamento, et interpretatio, ad concilium Byzacenorum, *ibid.*, 367. — Decret. de libertis et eorum liberis, et interpretatio, ad concilium Byzacenorum, *ibid.*, 368,—Decret. de liberali causa, et interpretatio, *ibid.*, 369.—Decret. de fugitivis colonis, inquilinis et servis, et interpretatio, ad provinciales, *ibid.* — Decret. de servis, fugitivis et libertis, ad Tyberianum comitem Hispaniarum; de codicillis, ad Maximum, de administratione et periculo tutor et curator, et interpretatio, *ibid.* — Decret. de donationibus, ad Severum comitem Hispaniarum, *ibid.*, 371. — Decret. de fide testium et instrumentorum, et interpretatio, ad eumdem; de numerariis actuariis, ad Maximum, *ibid* , 372. — Decret. de medicis et professoribus, ad populum; de diversis respectis, ad Barbarum consularem Campaniæ, *ibid.*, 373. — Decret. de filiis militarium, ad Ablavium; de appellationibus et consultationibus, ad Albinum; de suariis, pecuariis, et susceptoribus vini cæterisque corporatis, *ibid.* — Decret. de maternis bonis, ad Severum comitem Hispaniarum; de communi dividendo et interpretatio, ad Gerulum rationalem trium provinciar., *ibid* ,375. — Decret. de officio judicum omnium et interpretatio, ad Andronicum, *ibid.*, 358. — Decret. de advocato fisci, ad Pacatianum; de fide testium et instrumentorum et interpretatio, ad Julianum præsidem, *ibid.*, 379. — Decret. de excusationibus artificum, ad Felicem; de naviculariis ad eumdem, *ibid* , 381.— Decret. de testamento militis, ad populum; quando imperator inter miserabiles personas cognoscat, ad Andronicum; de petitionibus, ad provinciales; de lucris officiorum, ad Pacatianum; de decurionibus, ad Felicem; de Judæis, ad eumdem, *ibid.*, 382. — Decret. ne Judæus Christianum mancipium habeat, et interpretatio, *ibid.*, 385. — Decret. de officio rectoris, ad Periclem præsidem; de naviculariis ad Severum; de sponsalibus et interpretatio, ad Tiberianum vicarium Hispaniarum; de naturalibus filiis, ad Gregorium; de decurionibus, ad Evagrium, *ibid.*, 386 — Decret. de annona et tributis, ad Gregorium; de ordine judiciorum, ad Calpurnium, *ibid.*, 391. — Decret. de contrahenda emptione et interpretatio, ad Gregorium, *ibid.* — Decret. de excusationibus artificum, ad Maximum; de omni agro deserto, et quando steriles fertilibus imponuntur, ad Ursum, *ibid* , 394.— Decret. de dignitatibus, ad Volusianum; de omni agro deserto, de collatione feudorum patrimonialium et emphyteuticariorum, *ibid.* — Decret. de servis fugitivis, ad Probum; de usuris, ad populum; de eunuchis, ad Aurelium ducem Mesopotamiæ; de fundis patrimonialibus, ad Dracontium; de fundis rei privatæ et saltibus divinæ domus; de servis, ad Bassum, *ibid.*, 395 — Decret. de mandato, ad Volusianum; de patribus qui filios suos distraxerunt, ad Italicum; de usuris, ad populum; de incestis et inutilibus nuptiis, ad Patraclum, ad Maximum, ad Euthymium; de quadriennii præscriptione, ad Orphitum, *ibid.*, 396. — Decret. de officio proconsulis et legati, ad Alium proconsul. Africæ; de officio magistri officiorum, ad agentes in rebus; de agricolis et mancipiis dominicis, vel fiscalibus reipublicæ vel privatæ, ad Constantium, ad Januarium, ad Equitium magistrum equitum et peditum, *ibid.*, 398. — Decret. de Salgamo, hospitibus non præsentando; in quibus causis coloni censiti dominos accusare possint, ad Maximum; de excusationibus munerum, ad Catullinum vicarium; de naufragiis, *ibid.*, 399.

Constantini ad synodum in palatio habitam oratio de pace, VIII, 400. — Oratio ad sanctorum cœtum; proœmium mentionem facit Paschæ, et quod Christus cum multa in homines beneficia contulerit ab iisdem male multatus est, *ibid.*, 401. — Allocutio ad Ecclesiam et auditores, ut ignoscant et emendent, si quid minus recta dixerit, *ibid.*, 403. — Quod Deus Pater est Verbi, et omnium rerum Opifex, et quod nullo modo res possint consistere, si diversa essent eorum causæ, *ibid.*, 405. — De errore eorum qui simulacra veneantur, *ibid.*, 407. — Quod Christus Filius Dei cuncta condidit, et certum vitæ spatium singulis constituit, *ibid.*, 409. — De fato, et quod falsa sunt quæ de eo dicuntur, *ibid.*, 411. — Quod in rebus quas intelligentia assequi non possumus Creatoris sapientiam prædicare debemus, nec casum, aut aliam præter Deum causam existimare, *ibid.*, 417. — Quod quæ ad usum necessaria sunt, Deus copiose suppeditat hominibus; quæ vero ad voluptatem faciunt, modice subministrat, utrumque ad utilitatem nostram dispensans, *ibid.* — De doctrinis philosophorum, *ibid* , 419. - De corporali Domini adventu, qualis et cur fuerit, *ibid.*, 425. — Quod necessaria sit differentia in rebus creatis, et quod ad bonum malumque propensio ex voluntate hominum oritur, ideoque est necessarium judicium Dei, *ibid.*, 437. — Quod creatura immenso spatio distat a sapientia increata, *ibid.*, 438. — Quæ præcepta Salvator tradiderit, quæ miracula patraverit, et quantopere subditis profuerit, *ibid.*, 439. — Quod Christus prædictus fuerit, etc., *ibid.*, 443-465 — Gratiarum actio, qua victorias et reliqua bona sua Christo accepta fert, *ibid.*, 465. — De Christianis institutis, et quod Deus diligit eos qui virtutem sectantur, et quod ad judicium retributionem sperare oportet, *idid.*, 467. — De calamitoso vitæ exitu persecutorum Ecclesiarum, *ibid.*, 469, 471. — Quod Deus causa fuit pietatis imperatoris, et quod eventus prosperos a Deo poscere, eique acceptos ferre debemus; secus autem gesta negligentiæ nostræ imputare, *ibid.*, 475. — Epistola ad Melchiadem papam, qua petit Romæ concilium congregari in causa Cæciliani et Donatistarum, *ibid.*, 477. — Epistola qua jubet episcoporum concilium Romæ fieri pro unitate et concordia Ecclesiarum, *ibid.*, 479. — Ecclesiarum præsules a publicis functionibus immunes esse jubet, *ibid.*, 481. — Ecclesiis pecunias dat, *ibid.* — Quod partes Donatistarum litigantes Arelate ad concilium convocari oportet, *ibid.*, 483. — De ædificatione et restauratione ecclesiarum, *ibid.*, 491.—Quomodo quæstiones in Africa excitatas compressit, *ibid.*, 495. — Quod religio ab orientis partibus cœperit, *ibid.* — Quod seditionem moleste ferens, pacem suasit, *ibid.*, 496. — De consensu in celebratione festi paschalis et contra Judæos, *ibid.*, 501. — Jubet ut omnes decretis synodi Nicænæ assentiantur, *ibid.*, 505. — Jubet ut libri Arii igni tradantur, *ibid.*, 506. — De ædificatione Martyrii Servatoris nostri, *ibid.*, 523. — Ut de pulchritudine conchæ, et de artificibus, ac de materia Macarius ad præsides scribat, *ibid.*, 527. — Episcopis suadet ne Eusebius Cæsarea abstrahatur, *ibid.*, 543. — Contra simulacra, et de glorificatione Dei, *ibid.*, 547. — Orationem Eusebii de Pascha laudat, *ibid.*, 451. — De conficiendis sacris codicibus, *ibid* , 453. — Edictum ad Sylvestrum papam, *ibid.*, 567. — Autographum amoris et concordiæ fœdus inter imperatorem Constantinum, sanctumque Sylvestrum papam, et Tiriditatem regem Armeniæ, divumque Gregorium Armeniorum illuminatorem, *ibid.*, 479. — Epistola ad Leonem II papam, qua de diversis ad religionem spectantibus sermo habetur, XCVI, 387, 593. — Epistolæ ad Athanasium, ut eum ab exsilio revocet, XIII, 557. — Epistolæ ad clerum Alexandrinum, in gratiam Athanasii, *ibid.*, 560, 561, 563. — Synodum Ariminensem admonet ne quid de Orientalibus, qui seorsim Seleuciæ convenirent, definire præsumerent, *ibid.*, 565. — Jubet episcopos Arimini suum ab expeditione barbarica reditum exspectare, *ibid.*, 570.

De legibus quas pro Christianis posuit et de mutatione rituum paganorum Christianorumque provectu, et de veneratione religionis. — Constantinus cum ad omne Romanum pervenisset imperium, edictis publicis usus est, ut Orientales subjecti impavide religionem colerent Christi et diligenter divinitati ministrarent... Gratias Deo referens, non sibimet arrogans adjecit: «Quia ministrum opportunum eum habere dignatus fuerit Deus sui consilii, et, a Britannico mari usque ad loca Orientis adduxerit eum, quatenus augeretur Christiana religio; et qui propter Dei culturam durabiliter permanserunt in confes-

sionibus martyrii, clariores ejus honoribus apparerent. » Hæc igitur concionatus, et alia multa dicens, per quæ credebat subjectos ad cultum religionis adducere, infirma esse sancivit quæ contra religionem fuerant cogitata vel gesta sub persecutoribus Ecclesiarum, remissionemque cunctos habere decrevit, qui propter confessionem Christi migrare in insulas aut alibi præter voluntatem propriam commorari jussi sunt. Eos autem quos infames fuerant ob religionem declarati, ab infamia relaxavit. Militia vero privatos in sua voluntate reliquit... Cumque omnes ad priorem libertatem ut consuetos honores revocasset etiam substantiis reformavit universos. Si qui vero morte damnati, substantia quoque nudati sunt, præcepit proximis genere eorum deferendas hæreditates; nullo autem horum existente, unamquamque provincialem Ecclesiam ad jus hæreditatis accedere; et sive apud privatum sive apud publicum de tali substantia esset aliquid ablatum restitueret... Hæc igitur imperatori placuerunt, et lege firmata sunt, insigniterque omnia decenti fine completa. Christiani vero tunc omnes Romanorum dignitates administrabant; et de cætero cunctis sacrificare negabatur, immolationibus aut divinationibus non erat locus; sed nec idola dedicare, aut celebritates paganas agere jam licebat... Qui cum superasset omnia bella quæ sub eo gesta sunt, velut repensans Christo in ejus religionis studio magis magisque fervebat. Ex terra vero subdita sibi, ex unaquaque civitate detrahens publicum certumque vectigal ecclesiis provincialibus cleroque distribuit et donationem validam in perpetuum esse sancivit. Assuescens autem milites, ut, sicut ipse, Deum colerent, signo crucis eorum arma signabat. Diem vero qui Dominicus vocatur, quem Hebræi primum vocant. Græci autem soli distribuunt,.. sancivit a judiciis aliisque causis universos habere vacationem, et in eo tantum orationibus occupari. Honorabat autem Dominicum diem, quia in eo Christus resurrexit a mortuis; alium vero, quia in eo fuerat crucifixus. Maximam namque culturam sacratissimæ crucis habebat, tam pro eis quæ ei prospere evenerant auxilio ejus in prœliis contra adversarios institutis, quam pro indicio quod ei divinitus pro ea videbatur ostensum. Denique supplicium crucis, quod primitus apud Romanos erat in usu, lege prohibuit. In figurationibus autem solidorum et in imaginibus hoc signum jussit inscribi semper et figurari, ut testantur hactenus ejus imagines hoc schemate decoratæ, etc., etc..., LXIX, 891-894.

Epistola Constantini ad Alexandrum pontificem Alexandrinum et ad Arium per quam hortatus est ut reverterentur ad pacem, LXIX, 918. — Quia tam pro Ariana quæstione quam pro Paschæ definiendæ festivitate in Nicæa fecit Constantinus celebrare concilium, *ibid.*, 920. — Epistola Constantini de Ario et scriptis ejus, *ibid.*, 934. — Epistola ad Persarum regem pro Christianis, *ibid.*, 948. — Epistola Constantini evocantis episcopos ut Athasii causam ipse cognosceret, *ibid.*, 952. — Quod Sardicæ concilium convocari præceperit, *ibid.*, 967. — Epistolæ ad Athanasium ut ad ipsummet imperatorem veniat, *ibid.*, 976. — Quid Constantius petierit Athanasium, et quid Athanasius Constantium, et quomodo orthodoxis pontificibus recipientibus suas ecclesias hæretici sint expulsi, *ibid.*, 979. — Epistolæ in gratiam Anastasii, *ibid.*, 980, 981. — Dialogus inter Liberium et Constantium, et quomodo Liberius fuerit exsilio destinatus, *ibid.*, 996. — Epistola Constantii ad Ariminense concilium, *ibid.*, 1003.

Epist. de exsulando Cœlestio hæretico Pelagiano, ad Volusianum Urbis præfectum; de genere epistolarum hujus imperatoris. — Hoc proferatur ad exemplum : « Cum præteritæ superstitionis tunc recentia plena vanitatis jam dudum corrigi jusserimus, quotidianis insinuationibus majora fieri nuntiantur. » Et quoniam discordia animos commovit populorum, ea quæ jam dudum jusseramus præcipimus iterari. Unde his lectis eximietas tua omnes qui Dei invident pietati diligenter inquirat, et eos statim faciat ex muris Urbis expelli; ita tamen, ne intra centesimum quidem lapidem habeant licentiam consistendi, Cœlestium quoque magis ac magis ex Urbe pelli mandamus; constat enim iisdem e medio sublatis gratiam et concordiam tenere veterem firmitatem. Sane deinceps si tale quidquam fuerit nuntiatum, officium præstantiæ tuæ capitali sententiæ subdendum esse cognosce. Non enim patimur impunitum esse, præcepta nostra exsecutionis negligentia protolerari..... impleatur quod jussimus, quia hoc famæ tuæ expedit, LVI, 499. — Epist. de die B. Petro apostolo dedicanda, XXX, 227, 228. — De synodo œcumenica Nicæna celebranda, et de templis paganorum claudendis, XXXI, 1136, 1137. — Cæcilianum pro legitimo episcopo agnoscit, XI, 777. — Dat judices Ises e Gallia episcopos qui Romæ causam definiant, una cum Miltiade Romano episcopo, *ibid.*, 782. — Epist. quibus Arelatense concilium indicit, *ibid.*, 785.

DAGOBERTUS III, rex Francorum. — Placitum quo jus Ecclesiæ Cenomanensis in Anisolense monasterium asseritur, LXXXVIII, 1115.

DESIDERIUS, Langobardorum rex. — Præceptum quo Theodemario abbate Casinensis monasterii de limitibus territorii ponendis, LXXXVII, 1393.

EDGARUS, Anglorum rex. — Edictum quo Edwini decreta rescinduntur, ablata Ecclesiæ restituuntur et Dunstanus ab exsilio revocatur. — Charta de Oswadeslau, hoc est de ejiciendis clericis uxoratis et introducendis monachis, CXXXVIII, 485. — De bono regis meditamine, *ibid.*, 490. — Qua ratione clericos eliminans, monachos collocavit, quod sancti Spiritus gratia compunctus abbatem et monachos in novo constituit monasterio, *ibid.*, 291. — De anathemate illorum qui monachis insidiantur, de benedictione monachos venerantium, quales et qualiter monachi in monasterio debeant conversari, *ibid.*, 492. — De abbatum electione, qualiter rex abbatem et monachos venerans muniat, qualiter abbas monachi regem a dæmonum tentatione eripiant, qualiter rex abbatem et monachos ab hominum persecutione defendat, *ibid.*, 495. — De monasticæ possessionis libertate, quod nullus sæcularium monasterii possessionem illicite usurpet, de benedictione augentium, de maledictione minuentium, quibus modis sæcularibus obtemperant, et quod nullus reatus hoc Domini privilegium minuere valeat, *ibid.*, 494. — Leges de immunitate Ecclesiæ et debitis eidem reddendis, de censu ecclesiastico, de decimis, de denario in domos singulas imposito, de diebus festis et jejunio, *ibid.*, 495, 497.

Docemus ut Dei ministri sint devote Deo servientes et ministrantes, et pro omni populo Christiano intercedentes, et ut omnes illi senioribus suis sint fideles et obedientes, et omnes promoti in communi necessitate, ac ut quilibet sit aliis auxilio et adjutorio tam coram Deo, quam coram hominibus, et ut sint etiam dominis suis mundanis fidi et veri. — Docemus etiam ut quilibet honoret alterum et juniores diligente audiant seniores suos et ament, et seniores diligenter doceant juniores suos. — Docemus etiam ut illi ad quamlibet synodum habeant quotannis libros et vestimenta ad servitium ecclesiasticum et atramentum ac pergamenos ad eorum constitutiones, et triom dierum commeatum. — Docemus etiam ut sacerdos quilibet ad synodum abiens habeat clericum suum et aptum hominem pro ministro, et non ignotum aliquem, qui stultitiam amet, sed proficiscantur omnes in ordine et in Dei omnipotentis timore. — Docemus etiam ut quilibet sacerdos in synodo enuntiet, si quid ei noceat, et si aliquis magnam ipsi injuriam fecerit, et tunc illi omnes suscipiant quasi sibi omnibus factam et adjuvent ad compensationem, prout episcopus annotaverit. — Docemus etiam ut quilibet sacerdos in synodo enuntiet si in parochia sua noscat aliquem erga Deum contumacem, vel qui in peccatum mortale male incident quem ad emendationem inclinare nequit, vel non audet propter sæculares. — Docemus etiam ut nullum negotium, quod inter sacerdotes est deferatur ad judicium sæculare, sed componant, ac pacificent proprii illorum socii, vel transferant ad episcopum, si opus fuerit. — Docemus etiam ut nullus presbyter sponte ecclesiam deserat, cui consecratus erat, sed habeat eam pro legitima conjuge, CXXXVIII, 499, 503.

Leges de ecclesiis ubi est cœmeterium, de terminis decimendis, de molente decimas dare, de non solventibus denarium Sancti Petri, de solemnitatibus et terminis observandis, *ibid.*, 498. — De formula vivendi sacris initiatorum, de confessione, *ibid.*, 503, 511, — Quomodo ægrotus jejunium suum redimere debet, *ibid.*, 512 — De magnatibus, *ibid.*, 512. — Indicat se clericos sæculares ejecisse, monachosque vitæ regularis induxisse, *ibid.*, 519. — Leges ad presbyteros Northumbrensium, eum ad mores eorum corrigendos, tunc ad ipsorum ministeria promovenda, *ibid.*, 521, 525.

EDMUNDUS. Anglorum rex. — Leges de vitæ castitate eorum qui sacris initientur, de decimis et censu ecclesiastico, sive primitiis seminum, de homicidio, de eo qui monialem stupravit et de adulterio, de apparitione ecclesiarum, de pejerantibus et iis qui barbara factitarunt sacrificia, de homicidio, de eo qui alium oppugnavit in æde sacra, aut oppido regio, de pugnæ et homicidii multis, de sanguine effuso, gratias agit quod eum in profligandis furibus subditi sui eum adjuverint, quomodo desponsanda virgo et quibus ritibus procedendum sit, CXXXVIII, 481.

EDUARDUS Senior, Anglorum rex. — Leges de pace Ecclesiæ, de apostatis, de correctione ordinatorum, id est, sacris initiatorum, de incestu, de rei capitalis dam-

nato confessorem desiderante, de decimis et censu Ecclesiæ detentis, de his qui die Dominica sua negotia agunt. De jejuniis, de jurejurando et ordalio, de membro truncato post tertium diem subveniendo, de sagis, ariolantibus, etc. De iis qui sacris initiantur et de peregrinis, CXXXVIII. 459, 461.

ETHELBERTUS, Anglorum rex. — Decretum de rebus Dei et Ecclesiæ non abstrahendis, seu hæc sunt judicia quæ iste rex constituit. — Dei peculium et Ecclesiæ duodecies emendetur, episcopi peculium undecies emendetur; sacerdotis peculium novies emendetur; diaconi peculium sexies emendetur; clerici peculium ter emendetur; Ecclesiæ pax bis emendetur; monasterii pax bis emendetur, LXXX, 346. — Si populum suum rex ad se vocaverit, et ipsis quis ibi malefecerit, dupliciter compensetur et regi L solidi solvantur, *ibid.*, 347. — Si rex in alicujus domo convivetur et ibi aliquis damni quid fecerit, duplici emendatione emendetur, *ibid.* — Si liber homo regi furto quid auferat, novena compensatione compenset, *ibid.* — Si in regis villa aliquis hominem occiderit, L solidis emendet, *ibid.* — Si quis hominem liberum occiderat, rex L solidos pro domino recipiat, *ibid.* — Si quis regii præfecti fabrorum aut pincernæ famulos occiderat, moderatam multam ordinariam solvat, *ibid.*, 348. — Regis patrocinium violatum, L solidis compensetur, si liber homo a libero quid furetur, tripliciter emendet, et rex habeat multam, et omnia ejus bona, *ibid.* — Si quis cum regis ancilla virgine concubuerit, L solidis emendet, *ibid.* — Si ea volens serva sit, XXV solidis emendet; si ea tertiæ sortis, XII solidis, *ibid.* — Regis obsonatrix XX solidis compensetur, *ibid.*, 348. — Si quis in comitis villa aliquem occiderit, XII solidis compenset, *ibid.*, 349. — Si cum comitis pocillatrice quis concubuerit, XII solidis compenset, *ibid.* — Plebei patrocinium violatum VI solidis emendetur, *ibid.* — Si cum plebei pocillatrice quis concubuerit, VI solidis emendet; pro alia serva L scættas, pro tertiæ sortis XXX scættas solvat, *ibid.* — Si quis in domum alicujus primus ingredietur, VI solidis emendet; qui secundus ingredietur, III solidis, deinde unusquisque solido uno, *ibid.* — Si quis aliquibus arma accommodet, ubi rixa est, et nihil mali patretur, VI solidis compenset, *ibid.* — Si latrocinium factum sit, VI solidis emendet, *ibid.* — Si quis autem aliquem occiderit, XX solidis emendet, *ibid.* — Si quis aliquem occiderit, moderatam multam ordinariam C solidos compenset, *ibid.* — Si quis autem aliquem occiderit ad apertum sepulcrum, XX solidos compenset, et intra XL dies totam multam ordinariam compenset, *ibid.* — Si homicida patria exierit cognati ejus mediam ordinariam multam solvant, *ibid.*, 350. — Si quis ingenuum vinxerit, XX solidos compenset, *ibid.* — Si quis plebei convictorem occiderit, VI solidos emendet, *ibid.* — Si hospes autem occiderit primarium convictorem, LXXX solidis emendet, *ibid.* — Si autem secundum occiderit, LX solidis compenset, tertium autem LX solidis compenset, *ibid.* — Si liber homo septi violationem fecerit, VI solidis emendet, *ibid.* — Si quis rem intus servatam abstulerit, is triplici compensatione emendet, *ibid.* — Si liber homo septum superaverit, IV solidis emendet, *ibid.* — Si quis aliquem occiderit, proprio sensu et proba pecunia quemlibet compenset, *ibid.* — Si liber homo cum liberi hominis uxore concubuerit ejus capitale redimet, et aliam uxorem proprie pecunia mercetur, et illi alteri eam adducat *ibid.*, 350. — Si quis dextrum femur lancea transpunxerit, valore suo illud compenset, *ibid.*, 351. — Si comæ prehensio fiat, scættæ ad emendationem solvantur, *ibid.* — Si os appareat, III solidis compenset, *ibid.* — Si os lædatur, IV solidis compenset, *ibid.* — Si os penitus rumpatur ipsi, X solidis compenset, *ibid.* — Si humerus claudicans reddatur, XX solidis compenset, *ibid.* — Si alteris auris nihil audit, XXV solidis compenset, *ibid.* — Si auris abscindatur, XII solidis emendetur, *ibid.* — Si auris perforetur, III solidis compenset, *ibid.* — Si auris attondeatur, VI solidis emendetur, *ibid.* — Si oculus excutiatur, L solidis compenset, *ibid.* — Si os aut oculus damno afficiatur, XX solidis emendetur, *ibid.* — Si nasus perforetur, L solidis compenset, *ibid.* — Si sit una membrana, III solidis compenset, *ibid.* — Si ambæ perforatæ sint, VI solidis emendetur, *ibid.* — Si nares singulæ attondeantur, unaquæque, VI solidis emendetur, *ibid.* — Si perforentur, VI solidis emendetur, *ibid.*, 352. — Qui menti os abscinderit, XX solidis compenset, *ibid.* — Pro quatuor dentibus prioribus, pro singulis, VI solidi, pro dente qui tunc proximus est, IV solidi, pro eo qui tunc juxta stat; III solidi et deinceps pro singulis solidus; si elocutio fiat deterior, XII solidi; si maxilla fracta fuerit, VI solidis compensetur, *ibid.* — Qui brachium pertundit, VI solidis compenset. Si brachium fuerit, VI solidis emendetur, *ibid.* — Si pollex abscindatur, XX solidis; si pollicis unguis abscindatur, III solidis emendetur; si quis indicem digitum absciderit, VIII solidis compenset; si quis medium digitum absciderit, IV solidis compenset; si quis digitum annularem absciderit, VI solidis compenset; si quis autem minimum digitum absciderit, XI solidis compenset, *ibid.* — Pro unguibus singulis solidus compensetur, *ibid.* — Pro minimo nævo, III solidi, et pro majoribus, VI solidi, *ibid.* — Si quis alteri pugno nasum verberet, III solidi, *ibid.* — Si plaga sit, solido; si elata manu plagam exceperit, solido compenset, *ibid.* — Si plaga nigra sit extra vestes, XXX scættis emendet; si sit intra vestes, *ibid.* Quælibet, XX scættis emendetur, *ibid.* — Si diaphragma vulneretur, XII solidis compenset; si perforetur, solidis emendet, *ibid.*, 353. — Si quis claudicans reddatur, XXX solidis emendetur, *ibid.* — Si collum quis vulneraverit, III solidis emendetur, *ibid.* Si cui genitale membrum abscindatur, triplici multa ordinaria illud compensetur, si pertusum sit, VI solidis emendet; si quis inciderit, VI solidis compenset, *ibid.* — Si femur ruptum fuerit, XII solidis compensetur; si is claudus fiat, ibi amici judicare debent, *ibid.* — Si costa rumpatur, III solidis compenset, *ibid.* — Si femur quis transpunxerit, quælibet incisio VI solidis compensetur; si supra pollicem penetret, solido; pro duobus pollicibus, duo; supra, tres solidi solvantur, *ibid.* — Si vertebra vulneretur, III solidis emendetur, *ibid.* — Si pes amputetur, L solidis compensetur, *ibid.* — Si major digitus pedis amputetur, X solidis compensetur, pro aliis digitis pedis singulis dimidium pretii, sicuti de digitis manus dictum est, solvatur, *ibid.* — Si majoris digiti pedis unguis amputetur, XXX scættæ ad emendationem; pro cæteris singulis, X scættæ compensentur; *ibid.* — Si libera femina capillata in honesti quid fecerit, XXX solidis emendet, *ibid.* — Virginis compensatio sit, ut liberi hominis, *ibid.* — Patrocinium violatum potionis viduæ nobilis familiæ L solidis emendetur; secundariæ XX solidis; tertiæ XII solidis; quartæ VI solidis, *ibid.* — Si quis viduam non sui juris duxerit, bis compenset patrocinium violatum, *ibid.*, 354. — Si vir virginem mercetur pretio, empta sit, si sine dolo factum sit; si autem dolus subest, postea domum reducatur, et illi peculium suum reddatur, *ibid.*, 355. — Si ipsa vivum fetum pepererit, medietatem bonorum habeat, si vir ante moriatur, *ibid.* — Si cum liberis recedere velit, dimidium facultatum habeat, *ibid.* — Si maritus habere velit liberos, sint ipsi sicut unus liberorum, *ibid.* — Si ipse prolem non pepererit, cognati bona habeant, ipsa alimenta et dotem, *ibid.* — Si quis virginem per vim ceperit, possessori I solidos det, et postea secundum possessoris voluntatem eam redimat, *ibid.* — Si ea alteri in pretio desponsata sit, XX solidis compenset, *ibid.* — Si gravida fuerit, XXXV solidos et regi XV solidos solvat, *ibid.* — Si quis cum servi uxore concubuerit, vivo marito, bis emendet, *ibid.* — Si servus alterum occiderit innocentem, omnibus facultatibus compenset, *ibid.* — Si servi oculus et pes excutiatur, omni valore compenselur, *ibid.* — Si quis servum alicujus vinxerit, VI solidis emendet, *ibid.* — Servi latrocinium sit VI solidi, *ibid.*, — Si servus furetur, duplici emendatione compenset, *ibid.*

EDWARDUS (S.), Anglorum rex. — Lex de clericis et possessionibus eorum, CLI, 1191. — De temporibus et diebus pacis regis, *ibid.* — De justitia sanctæ Ecclesiæ, *ibid.* — De universis tenentibus de Ecclesia, *ibid.*, 1192. — De reis ad ecclesiam fugientibus, *ibid.* — De fractione pacis Ecclesiæ, *ibid.* — De decimis Ecclesiæ reddendis, de ovibus et porcellis, *ibid.* — De apibus et aliis multis minutis decimis, *ibid.* — De his quæ ad judicium ferri vel aquæ judicati sunt per justitiam regis, *ibid.*, 1193. — De denario sancti Petri, *ibid.* — De multimoda pace regis, et de manbola archiepiscopi, etc., *ibid.*, 1194. — De thesauris in terra absconditis et inventis, *ibid.* — Quid sit regis officium et de Carolo ac Pippino exemplum, *ibid.*

FERNANDUS, Hispaniarum rex. — Pontificis cum toto regno suo dominium suscipit, CC, 1370.

FREDERICUS I imperator. — Decretum de elevatione et canonizatione sancti Caroli, XCVIII, 1360. — Epistola ad Eugenium pap. de electione et coronatione sua pontificem certiorem facit, CLXXX, 1636. — Pactum quod pepigit cum Eugenio, papa, *ibid.*, 1638.

FULCHERIUS, procurator domorum militiæ Templi. — Epistola ad Ludovicum Francorum regem, de irruptione infidelium in agmen Christianum et de horum clade lugenda, CLV, 1273, 1280.

FULCHERIUS, Hierosolymitanæ domus præceptor. — Epistola ad Ludovicum Francorum regem, de statu expeditionis Hierosolymitanæ, CLV, 1279 et 1280.

GLYCERIUS, imperator.— Edictum contra ordinationes Simoniacas, LXXII, 1111.

GRATIANUS, imperator. — Epistola ad S. Ambrosium. Eum ad se invitat ut se in fide de Filii ac Spiritus sancti divinitate confirmet, etc., XVI, 875. — Constitutio in relaptizantes, XV, 1181. — Lex ut Patrem, Filium et Spiritum sanctum unam deitatem sub parili majestate et sub pia Trinitate credamus, LVI, 681. — De iis qui super religione contendunt, *ibid.*, 682. — De hæreticis, præsertim de Arianis, Eunomianis et Manichæis, *ibid.*, 682, 683.

GUDELINA, regina. — Gratias agit Theodoræ Augustæ, de legato et epistolis ejus; scribitque se curavisse ut papa senatusque illi per litteras respondeant. Tum dicit se ad illam misisse legatum multis virtutibus et doctrina præditum, LXIX, 811. — Indicat se et Theodaliadum gratiam ejus enixius quærere, et rogat ut in gloriæ ejus societatem veniant, *ibid.*, 812.

GUTHURNUS, Anglorum rex. — Eædem sunt ejus leges ac illæ quæ a nobis dantur ad titulum, EDUARDUS Senior, Anglorum rex, CXXXVIII, 459.

HENRICUS I, Francorum rex. — Hugonis avi sui patrisque Roberti donationes monasterio S. Salvii apud Monsterolum factas confirmat, CLI, 1025. — Placitum pro cœnobio Sancti Medardi adversus Rotbertum Codiciacensem, *ibid.*, 1027. — Canonicis Carnotensibus liberum concedit fiscum Unigradim, *ibid.*, 1028. — Adjutus rex ab Alberto abbate in expugnatione Castri Novi, ejus monasterium a jugo advocatorum et vexationibus archidiaconorum absolvit, *ibid.*, 1029. — Erepta e laicorum manu abbatia S. Victoris Nivernensis restauratur, *ibid.*, 1032. — Decretum quo abrogat injustam consuetudinem, ne portæ civitatis Aurelianensis tempore vindemiæ claudantur, nec custodes adhibeantur, *ibid.*, 1036. — Inducit canonicos regulares in ecclesiam S. Martini a Campis, a se restauratam, *ibid.*, 1037.

HENRICUS Junior, Romanorum rex. — Epistola ad Eugenium papam, qua episcopum Moguntinum excusat quod concilio Remensi non interfuerit, eumque ad pontificem proficiscentem commendat, CLXXX, 1618. — Pontificis patrocinium precatur, *ibid.*, 1619. — Ut Henricum Moguntinum archipræsulem et alios ad papam transeuntes benigne suscipiat, ducissam Poloniæ ab excommunicatione solvat, et Wibaldum abbatem habeat sibi commendatum, *ibid.*

HENRICUS (S.) II, imperator Romanorum — Referemus hic modum quo utebantur reges, quando leges proferebant in medio :

« Henricus, Dei gratia miserationis Romanorum, Imperator, Augustus. Omnibus nostris fidelibus præsentibus etiam et futuris notum fieri volumus, quod semper publicæ providentes quæ digna sunt, probabilium personarum nostri imperii fidelium acceptione disponimus. Cum moraremur in civitate Argentina, quæ vulgari nomine Strasburge vocatur, multorum perlatum est ad nos relatione quod plurimi tunc erant qui sub occasione his periculis laborabant. Unde etiam digna provisione omnibus succurrentes, attestatione laudis quam plurium nobis astantium fidelium, archiepiscoporum, Mediolanensis videlicet et Ravennensis, episcoporum quoque Straburgensis, Placentini, Cumani, Vercellensis, Parmensis, Aquensis, Januensis, Lunensis, Vulterensis, marchionum quoque et comitum Italiensium, nobilium vero multorum, vassallorum, sapientium et judicum inter multa qua rei publicæ congruebant, quædam capitula inseruimus, quæ ut ab omnibus nostro subjectis imperio observentur, stabilique observatione teneantur, amodo et deinceps statuimus, jubemus et firmiter præcipimus. Hæc sunt quæ inviolabiliter observari jubemus :

« I. Quicumque ex quacunque natione legitimam uxorem accepit, vel acceperit, si eam mori contigerit sine filiis eorum amborum, vir suæ uxori succedat, et omnia bona ejus percipiat. — II. Quicunque propter cupiditatem rerum patrem aut matrem, aut fratrem, aut sororem, vel nepotem, vel aliquem suum propinquum per se aut per aliam interfecerit, hæreditas interfecti ad alios suos legitimos hæredes perveniat. Interfectoris vero hæreditas in fisco redigatur. Ipse vero ordinante episcopo publica pœnitentia subdetur; quod si ille qui crimine arguitur, negare voluerit, per se pugnam faciat; nec liceat ei campionem pro se dare, nisi decrepita ætas aut juvenilis, aut infirmitas pugnare prohibuerit. — III. Qui vero infra trevam, vel datum pacis osculum aliquem hominem interfecerit et negare voluerit, pugnam per se faciat; nec campionem pro se dabit, nisi sit, ut modo diximus. Si vero convictus fuerit, manum qua homicidium fecit amittat. » — CXL, 223, 227.

DECRETA. — Ut nullus in clero mulierem attingat; ut episcopus nullam feminam habeat, neque cum aliqua habitet; ut filii clericorum, servorum Ecclesiæ servi sint ecclesiæ cum omnibus acquisitis; ut filiis clericorum, servorum Ecclesiæ, nullus judex libertatem promittat; ut servi ecclesiarum per manus liberi nihil acquirant; ut ille qui chartam per suas manus accipit, finem ecclesiæ faciat; ut nullus judex aut tabellio chartas scribant, quas servi ecclesiæ per manus liberi acquirunt, CXL, 226, 230. — Lex qua clerici jurare non audeant, hoc est quod decernitur ut non episcopus, non abbas, non presbyter, non cujuscunque ordinis clericus, non aliquis monachus vel sanctimonialis, in quacunque controversia, sive criminali sive civili, jusjurandum compellatur, qualibet ratione subire sed suis idoneis advocatis officium hoc liceat delegare, *ibid.*, 230. — Sententia de conjugio clericorum et pactum cum Benedicto VIII, *ibid.*, 231, 233. — Præceptum cœnobitis Remigianis concessum, *ibid.*, 237. — Henrici regis præceptum per quod Burchardo Wormatiensis episcopo attribuit omne prædium quod Otto dux in ipso civitate obtinebat, *ibid.*, 245. — Monasterium Steinense, ex Duellio translatum, ab Henrico II imperatore dotatur, et ecclesiæ Bambergensi subjicitur, *ibid.*, 261. — Confirmat fundationem collegii canonicorum in ecclesia Sanctæ Crucis Leodii, facta per Notgerum episcopum Leodiensem, *ibid.*, 264. — Præceptum per quod universas Ecclesiæ Wormaticensis possessiones eidem confirmat, aliasque superaddit, *ibid.*, 268. — Varias abbatias confirmat Notgero Leodiensi episcopo et ejus successoribus, *ibid.*, 269. — Decretum quo Ecclesiæ metropolitanæ Cameracensi ac Heluino episcopo ejusque successoribus donat comitatum Cameracensem, *ibid.*, 273. — Litteræ de erecto a se episcopatu Bambergense, *ibid.* — Præceptum per quod Ecclesiæ Wormatiensi attribuit quidquid Berelinus comes in beneficium possedit, *ibid.*, 278. — Præceptum pro abbatia Clessensi Sancti Apollinaris, *ibid.*, 286. — Præceptum per quod Wormaticensem Ecclesiam inter et cœnobium Laurisheimense controversiam, ratione Forestis Odenwalt dirimit, *ibid.*, 297 — Præceptum per quod Wormatiensem Ecclesiam adversus iniquas comitum provincialium incursiones tuetur, *ibid.*, 316. — Sententia contra comites et marchiones Estenses, ipsius imperio obtemperare recusantes, *ibid.*, 318. — Concessio Henrici regis de moneta et mercatu, *ibid.*, 350. — Præcepta pro abbatia Protoliæ et — pro Hilderado abbate Prantensis monasterii, *ibid.*, 354. Ecclesiæ Paderbonensi prædia quædam confert, *ibid.*, 356.

HENRICUS III, imper. — Constitutio de juramento calumniæ, CLI, 1082. — Conventus Turicensis, in quo eduntur constitutiones de contemptoribus imperatoris, de veneficiis, et de beneficiis amittendis, *ibid.*, 1082.

HENRICUS IV, imper. — Conventus Oppenheimensis, hoc est promissio quam fecit Hildebrando, seu Gregorio VII papæ, CLI, 1125. — Conventus Tricinensis, seu de præcepto ac firma fidelitate Henrici IV contra deprædatores et scacchatores regni sui, *ibid.*, 1426. — Conventus Moguntinus, seu constitutio pacis Dei promulgata et juramentum pacis Dei, *ibid.*, 1128, 1131. — Constitutio pacis generalis, *ibid.*, 1137. — Constitutio pacis provincialis et in diœcesi Constantiensi, *ibid.*, 1137, 1139, — Conventus Ratisponensis, de modo quo sustentandi sunt advocati quando functiones exercent in locis sibi competentibus, *ibid.*, 1140.

HENRICUS V, imper. — De decimis et oblationibus sacerdotibus erogandis, CLX, 236

HENRICUS dux Saxoniæ. — Epistola ad Eugenium papam. Wibaldi abbatis Stabulensis merite prædicat, oratque ut pontifex ratam habeat Kaminadæ unionem ad Corbiense monasterium, CLXXX, 1621.

HENRICUS, comes Namurcensis. — Epistola ad Eugenium papam, qua significat se paratum esse ea observare quæ Treveris in curia papæ ordinata fuerant, de causa quæ ipsum inter et archidiaconum Virdunensem vertebatur, CLXXX, 1622.

HOELIDHA, Valliæ princeps et totius Cambriæ. — Iste videns suos Walenses insolenter legibus abuti, ascivit de qualibet centuria totius regni sui sex laicos viros auctoritate et scientia pollentes, et omnes ecclesiasticos dignitate bacculosos, vel archiepiscopos, vel episcopos, abbates, vel priores de regno suo ad locum qui dicitur.... Rex autem et congregati morati sunt ibidem per totam Quadragesimam, orantes Altissimum per jejunium perfectum, petendo gratiam ad bona facienda secundum regis propositum, et de congregatis elegit rex duodecim laicos doctissimos, et unum clericum doctissimum, ad leges sibi instruendas et usus, ut propinquius posset ad veritatem et justitiam intendi, et in tres partes scribi præcepit, quarum prima lex curiæ suæ quotidianæ, secunda lex patriæ, tertia usus utriusque. Tres autem libros præcepit fieri consimiles, unum ad curiam suam

quotidianam sequi semper, et alium ad curiam de Dinewr, et tertium ad curiam de Abefrau, vel qualibet de tribus partibus Cambriæ haberet in se auctoritatem legis, ad opus paratam. Hæ leges ad mores spectantes, suis principiis innixæ numero XL, legantur in volumine, CXXXVIII, 471, 479.

HONORIUS imper. — Leges quibus pœnas adversus Donatistas aliosque hæreticos latas renovat, XI, 1216, 1217, 1218, 1219, 1220.— Lex qua abrogat edictum quo hæreticis concussa fuerat libertas, *ibid.*, 1222. — Contra Donatistas, *ibid.*, 1427, 1428, 1430. — Lex adversus irruentes in Ecclesias, XI, 1192. — Leges in rebaptizantes, *ibid.*, 1204, 1205, 1208, 1216. — De edicto unitatis per Africam proponendo, *ibid.*, 1311. — Leges quibus multa statuuntur in Donatistas, *ibid.*, 1212, 1420.— Epist. ad Arcadium principem Orientis, dolet Honorius de iis quæ in die Paschæ Constantinopolis perpetrata sunt. Templi Augusti et senatus incendium primum esse divinæ iracundiæ indicium. Alia metuenda esse nisi Deus placetur. Hac dere tacere se non posse, ne silentium pro assensu habeatur, quam præpropere dum episcopale judicium exspectabatur, in exsilium pulsi sunt sacri antistites. Hinc religionis perturbationem inductam, et latum hæresibus atque schismatib s campum apertum esse, XX, 507. — Epistola ad Arcadium Augustum, ut synodum Thessalonicæ cogi eoque Theophilum Alexandriæ episcopum se conferre jubeat, *ibid.*, 511. — Præscriptum ad Bonifacium papam, in quo imperator statuit, ut si denuo Romæ duo episcopi ordinati fuerint, ambo de civitate pellantur, *ibid.*, 767.— Decreta de pertrahendis ad judices competentes sectatores hæreseon Cœlestii et Pelagii, LVI, 490, 493.

HUNERICUS rex. — Hujus præceptum Eugenio Carthaginensi cæterisque episcopis catholicis per universam Africam constitutis directum ut ad fidei suæ reddendam rationem Carthaginem veniant, LVIII, 213. — Ut ad collationem communis fidei habendam etiam transmarini episcopi vocentur, *ibid.*, 214.

INGEBURGIS, Francorum regina. — Epistola ad Cœlestinum III papam, quod, ipsa neglecta, rex adhæserit filiæ ducis de Merania, CCVI, 1277.

JULIANUS apostata, imper. — Rescriptum in gratiam Donatistarum, XI, 1179. — Quam fuerit Christianis infensus, LXIX, 1033. — Quod initio imperii sui magis pepercerit Christianis, *ibid.*, 1034 — Quod eos qui fuerant a Constantio deportati revocaverit, et de vexatione ecclesiasticorum et populi Christiani, *ibid.*

JULIANUS avunculus Juliani apostatæ. — Quomodo ecclesias clauserit, et Ecclesiæ ornamenta diripuerit, LXIX, 1036.

JUNIUS præfectus prætorio. — Edictum contra Pelagium, LVI, 492.

JUSTINIANUS imper. — Justinianus natus est anno 483. Avunculum habuit Justinum Augustum a quo in Castello Boderiano summa cura educatus est et in filium adoptatus. Nondum imperator, Theodoram ortu Cypriam uxorem duxit, feminam insolentem et Eutychianæ hæresi perdite addictam. An. 518, a Justino imperatore magister militum factus est, et in Orientem cum exercitu missus, rem contra Persas bene gessit. An. 521, consulatum obiit, mox patricius, deinde nobilissimus, ac tandem an. 527, Augustus renuntiatus, cum avunculo regnare cœpit; quo defuncto eodem anno imperium deinceps solus tenuit. An. 524, edictum promulgavit quo Nestorianos et Eutychianos tanquam hæreticos pœnis civilibus multandos decrevit, eo tem post quinquennium renovato. An. 541, Origenem ipse edicto damnavit, et habita mox sub Memma synodo Constantinopoli, illum cum sectatoribus anathemate percutiendum curavit. An. 545, edita constitutione, Tria Capitula damnavit, quod et exeunte sequente anno synodus Constantinopolitana itidem fecit. An. 553, concilium œcumenicum Constantinopoli habendum indixit, in quoa Patribus, et Tria Capitula damnarentur postulavit et obtinuit. An. 563, fatiscentibus cum corpore animi viribus, ab hæreticis quibusdam delusus, edictum constituit, quo Christia corpus pari modo ante ac post resurrectionem corruptionis ac naturalium affectionum expers fuisse docuit; utque sententiæ suæ omnes episcopi subscriberent mandavit. episcopos Orientales ad Anastasii Antiocheni sententiam provocantes gravissime afflixit; ipsum vero Anastasium et Eutychium patriacham Constantinopolitanum constanter reluctantes suis sedibus exturb vit et in exsilium deportari jussit. Hujusmodi deliriis intentus, rebus humanis exemptus est anno 565.

Non deerant olim, nec desunt hodie qui in hunc principem tota calumniarum et conviciorum plaustra exonerant, verbi gratia, cardinalis Baronius, de quo, ut fides habeatur, quædam lectori ob oculos ponenda sunt : « Fuit, inquit, Justinianus homo penitus illitteratus, adeo ut nec alphabetum aliquando didicisset. Sacrilegus imperator, qui non levem persecutionem excitavit, furore percitus, mente dimotus, corruptus maligno spiritu, agitatus a Satana quique omnem in Ecclesia ordinem dissolvit, fecitque ex regno cœlorum ergastulum inferorum. » Hujus critices acrimonia redolet hominem anglicanum. Attamem de eximiis Justiniani virtutibus perplura sunt veterum tesimonio. Procopius de doctrina ejus et pietate hæc habet : « Solitum eum tum libros de divinis rebus agentes pervolutare, tunc de iisdem colloquia cum episcopis et presbyteris in multam noctem pertrahere ; in more semper ei fuisse multis ante Pascha dierum hebdomadibus corpus vigiliis, et inediis plusquam asceticis macerare, semel in biduo cibum capere, vino, pane aliisque cibariis penitus abstinuisse, herbis tantum sale et aceto conditis, atquæ aqua contentum. » Agatho papa hoc de illo testimonium profert : « Et præ omnibus, inquit, æmulator vere apostolicæ fidei præ memoriæ Justinianus Augustus, cujus fidei rectitudo, quantum pro sincera confessione Deo placuit, tantum rempublicam Christianam exaltavit, et usque ab omnibus gentibus ejus religiosa memoria veneratione digna censetur, cujus fidei rectitudo per augustissima ejus edicta in toto orbe diffusa laudatur. »

Decretum contra hæreticos, LXIX, 30. — Liber adversus Origenem, id est, tractatus adversus impium Origenem et nefarias ejus sententias, *ibid.*, 177.— Confessio rectæ fidei adversus tria capitula, *ibid.*, 225. — Epistola de Theodosio Mopsuesteno et reliquis, *ibid.*, 268 — Epistola adversus impium Theodorum atque iniqua ejus dogmata, et epistolam Ibæ, et alios libros contra fidem catholicam pugnantes. *ibid.*, 273.— Epistola ad Agapetum. More majorum suorum apud pontificem Romanum recens electum suæ fidei professionem edit, LXVI, 31. — Exemplar precum Justiniani, *ibid* , 41. — Secunda fidei professio Agapeto oblata, *ibid.*, 42.

Novella, ut determinatus sit numerus clericorum sanctissimæ majoris ecclesiæ, neque non cæterarum sanctissimarum ecclesiarum hujus augustissimæ Urbis, LXXII, 921. — Novella de monasteriis et monachis et eorum antistibus, *ibid.*, 926. — Novella quomodo oporteat episcopos et cæteros clericos ad ordinationem perduci, et de expensis ecclesiarum, *ibid.*, 956. — Novella de non alienandis aut permutandis rebus ecclesiasticis immobilibus, aut in specialem hypothecam dandis creditoribus, sed ut sufficiant generales hypothecæ, *ibid.*, 938. — Novella ut præsides absque nulla datione pecuniæ ad officia mittantur, *ibid.* — Edictum ubique locorum constitutis amantissimis archiepiscopis religiosissimisque patriarchis conscriptum, *ibid.*, 957. — Novella de jurejurando, quod præstari solet ab iis qui officia suscipiunt, *ibid.*, 964. — Novella de referendariis sacri palatii, *ibid.*, 965. — Novella de defensoribus civitatum, *ibid.*, 966 — Novella ut clerici ex una ecclesia in aliam transferantur ad supplendum deficientium statutum munerum, *ibid.*, 970. — Novella de Armeniis, ut et ipsi per omnia Romanas sequantur leges, *ibid.*, 971. — Novella de ecclesiis constitutis in Africa, *ibid.*, 972.— Novella ut Anthimus, Severus, Petrus, Zooras et reliqui hæretici ecclesiastico gradu detrahantur, *ibid.*, 973. — Constitutio sacra contra Anthimum, Severum, Petrum et Zooram, *ibid.*, 975. — Novella de officiis sive tabernis Constantinopolitanæ Urbis, et ut mille tantum et centum officinæ sacro sanctæ majoris ecclesiæ excusentur ; omnes reliquiæ, ad quemcunque dominum pertineant, consueta habeant munia, *ibid.*, 983. — Novella ne Judæi, Samaritani et hæretici, per causam religionis et cultus sui curiali fortuna liberentur, sed cum curialibus muneribus subdentur privilegiis eorum non perfruantur. Item ut iidem possint contra orthodoxos qui curiali fortunæ subditi sunt testimonium dicere, ut qui præclare pro orthodoxa republica testimonium perhibeant, *ibid.*, 986. — Novella de ecclesiasticarum rerum immobilium alienatione et solutione, *ibid.*, 987. — Novella ut de cætero commutationes ecclesiasticarum rerum non fictæ fiant ad piissimum imperatorem, et hoc modo ad alias personas legitimas transeuntes, sed hæc tantummodo fiant ad imperialem domum. Et ut liceat perpetuas emphyteuses agi ab oratoriis in oratoria decreto videlicet interposito, excepta hac majore ecclesia, ne tamen in privatam personam transeat emphyteusis, *ibid.*, 898. — Novella ut ea quæ vocantur insinuativa super clericis in majore quidem ecclesia dentur, in aliis autem ecclesiis penitus non dentur, *ibid.*, 990. — Novella ut in privatis domibus sacra mysteria non fiant, *ibid.*; 991. — Novella de clericis qui a suis destiterunt ecclesiis ; item de his qui oratoria ædificant, *ibid.*, 992. — Novella de exsequiis, quos fieri oporteat in defunctorum funerationibus, *ibid.*, 995 — Novella de his quæ

relicta sunt ecclesiæ Mysiæ, *ibid.*, 998. — Novella ne quis oratorium citra scientiam episcopi ædificet; et ut prius definiat quæ ad curam et institutionem oratorii ædificandi necessaria futura sint; et ne episcopi absint a suis ecclesiis, ac de alienatione immobilium rerum ecclesiasticarum, XX, 999. — Novella de his qui ingrediuntur monasteria et substantias suas consecrant, et ex quo ipsam tempore valere oporteat, *ibid.*, 1000. — Novella ut qui contra naturam luxuriantur ut per Deum adjurant, item blasphemias in Deum ingerunt afficiantur supplicio, *ibid.*, 1001. — Novella apud quos oporteat litigare monachos et ascetrias, *ibid.*, 1002. — Constitutio quæ per dignitates et episcopale munus filios liberat potestate patria, *ibid.*, 1004. — Novella ut clerici apud proprios episcopos primum conveniantur, et post hoc apud judices civiles, *ibid.*, 1006. — Novella ut præsides qui interpellantis allegata audire differunt, compellantur fi facere ab episcopis Et ut si quis præsidem suspectum habet in cognitionem litis adhibeat societque etiam civitatis episcopum etc., *ibid.*, 1007. — Novella de mulieribus fide hæreticis, *ibid.*, 1009. — Novella de tempore actionum quæ sacris locis competunt, *ibid.*, 1011. — Novella de alienatione et emphyteusi rerum ecclesiasticarum, *ibid.* — Novella de ecclesiasticis diversis capitulis, *ibid.*, 1019. — Novella de ecclesiasticis canonibus et privilegiis quæ sacrosanctas spectant ecclesias, *ibid.*, 1039. — Novella, edictum de fide, Constantinopolitanis, *ibid.*, 1044. — Novella de monachis et asceticis et eorum conversatione, *ibid.* — Novella de Samaritanis, *ibid.*, 1050. — Novella de Hebræis, quomodo oporteat eos Scripturas legere, *ibid.*, 1051. — Leges selectæ quibus Ecclesiæ res tractavit, vel suam in Deum pietatem testatus est; de episcopis et clericis, *ibid.*, 1053, 1072. — De episcopali audientia et diversis capitulis quæ ad jus curamque et reverentiam pertinent pontificalem, *ibid.*, 1073, 1085. — De hæreticis, monachis et Samaritanis, *ibid.*, 1086, 1088. — De veteri jure enucleando et de auctoritate jurisprudentium qui in digestis referuntur, *ibid.*, 1089, 1100. — De officio præfecti prætorii Africæ, et de omni ejusdem diœceseos statu, *ibid.*, 1101.

JUSTINUS, imperator. — Epistola ad Hormisdam papam, Joannem episcopum catholicam fidem amplexum hæreticos anathematizasse atque nomen Acacii, cum aliorum schismaticorum nominibus, e sacris tabulis expunctum esse, LXIII, 448. — Cum jam Ecclesia pace fruatur, pro imperatore ad Deum preces fundendæ, *ibid.*, 450.

KAROLUS II, Francorum rex. — Juramentum lingua Theudisca, CXXXVIII, 528. — De regimine diœcesano ab episcopis gerendo, et quomodo, *ibid.*, 530. — De sæculari et regulari Ecclesiæ regimine, *ibid.*, 540. — De variis rebus quæ ad regimen ecclesiæ et ductum episcoporum spectant, *ibid.*, 443-554.

KAROLUS II. — Pactum Argentoratense, CXXXVIII, 527. — Decreta in conventu villæ Coloniæ constituta, *ibid.* — Decreta in synodo apud Tolosam facta, *ibid.*, 531. — Decreta in conventu Theodonis villæ constituta, *ibid.*, 533. — Decreta in concilio Palatii Vernistatuta, *ibid.*, 539.

Ut horum et similium decretorum notionem referemus quædam decreta :

Decreta conventus in villa Sparnaci. — De honore et cultu ecclesiarum, CXXXVIII, 317. — De honore episcoporum et veneratione servorum Dei; de justitia; ut cautela fiat erga eos qui causa juventutis aut insipientiæ in aliquo fallunt, sive contemnunt admonitionem episcoporum, ne subito aut incaute damnentur anathemate; de his qui contra regiam potestatem contumaces esse moliuntur; de precariis, de hospitalibus; de rapacibus; ut episcopis tempus congruum observetur ad ministerium suum peragendum; ut clerici arma militaria non contingant; ut missi dirigantur qui inquirant, si præcepta de rebus ecclesiasticis ad proprium sint facta; de hæresi simoniaca; ut a nullo sedes episcopalis, proprio infirmante episcopo usurpetur; ut canonici infra Dormitorium dormiant; ut monachi ad Palatium non veniant, nisi causa obedientiæ, exceptis abbatibus; ut laici decimas de ecclesiis non contingant; de sanctimonialibus contra auctoritatem nuptis; de sponsis aliorum; de sepulturis infra ecclesiam, *ibid.*, 547. — De pace et concordia atque unanimitate, *ibid.*, 553.

Decreta statuta in conventu Ticinensi et Marsnam, CXXXVIII, 568-575. — Decreta conventus Moguntini, scilicet de concordiæ episcoporum comitumque fidelium; de potestate episcoporum, *ibid.*, 581. — De decimis exquirendis; ut nullus audeat immunitates infringere, *ibid.*, 582, 583. — Ut episcopi venationem non exerceant, *ibid.*, 584. — De continentia presbyterorum; de excusatione presbyterorum et diaconorum, *ibid.*, 585. — De infantibus oppressis; de adulterio; de homicidio; de concubinis, *ibid.*, 586, 587. — De operibus servilibus quæ diebus dominicis non sunt agenda, *ibid.*, 587. — De his qui uxorem habent et concubinam, de parvulis infirmis baptizandis; ut nullus presbyter alii suam parochiam intervenire præsumat, ut nullus alterius clericum solli citet; ut nullus presbyter munera dare præsumat ut alterius ecclesiam subripiat, *ibid.*, 587-589. — Decreta in synodo apud Vermeriam, *ibid.*, 595. — Decreta in synodo apud Valentianas, *ibid.*, 599. — Decreta conventus apud Lendicam, *ibid.*, 605. — Decreta conventus Attiniacensis, *ibid.*, 607, 609, 617. — Capitula ad Francos et Aquitanos missa de Carisiaco, *ibid.*, 631, 637. — Decreta statuta in conventu apud Sanctum Quintinum, *ibid.*, 650. — Decreta statuta in conventu Carisiacensi, *ibid.*, 651. — Decreta statuta in concilio Mettensi, *ibid.*, 653. — Decreta statuta in conventu apud Saponarias, *ibid.*, 657. — Decreta statuta in conventu apud Carisiacum, *ibid.*, 681. — Decreta statuta in synodo Pistensi, *ibid.*, 683. — Decreta statuta in conventu ad Sablonarias, *ibid.*, 691. — Pactum Tusiacense, *ibid.*, 717. — Decreta statuta in conventu Mettensi, *ibid.*, 731. — Decreta statuta in conventu apud Pistas, *ibid.* — De pactione Aquensi, *ibid.*, 741. — De conventu in villa Gundulfi, *ibid.*, 745. — Capitulare Carisiacense, *ibid.*, 745, 773. — De conventu Attiniacense, *ibid.*, 751. — Capitula diversa de personis ecclesiasticis, *ibid.*, 753, 761. — De synodo Pontigonensi, *ibid.* — Edictum de tributo Northmannico, *ibid.*, 771. — Decreta statuta in conventu Furonensi, *ibid.*, 785. — Decreta statuta in conventu Confluentiæ, *ibid.*, 817.

KARLOMANUS rex. — Communi fidelium nostrorum consilio statutum habemus, et rapinam nullus deinceps faciat, aut facienti consentiat, *ibid.*, 791. — Ut rapina quæ retro est acta, cum omni diligentia emendetur, et condignam pro hoc Harmiscaram is qui eam fecit sustineat. — Ut si quis post hunc conventum et bannum nostrum rapinam faciens inventus fuerit, is cujus homo eam fecerit, eum ad legalem emendationem in præsentiam nostram adducat; quod si eum adducere non potuerit, pro eo secundum statuta legum emende. Eum autem qui justitiam fugerit, sciant omnes esse forbannitum, ita ut nullus eum nisi ad præsentandrum recipiat, *ibid.*, 791. — Ejusdem imperatoris capitula apud Vernis Palatium, *ibid.*

LAMBERTUS imperator. — *Conventus Ravennat.* : Si quis sanctorum Patrum regulas contempserit et gloriosissimorum imperatorum, quæ de ecclesiasticis decimis in eorum capitularibus statuta atque sancta sunt, non observaverit; et qui dat ei qui recipit, auctoritate sanctæ Sedis apostolicæ et sanctione sanctæ synodi excommunicationi subjaceat, CXXXVIII, 809. — Si quis Romanus, cujuscunque sit ordinis, sive de clero, sive de senatu, seu de quocunque ordine gratis ad imperialem majestatem venire voluerit, aut necessitate compulsus ad nos voluerit reclamare; nullus ei contradicere præsumat, et neque eorum res quispiam invadere vel deprædari, aut eorum personas in eundo vel redeundo vel morando inquietare præsumat, donec liceat imperatoriæ potestati eorum causas aut personas aut per missos deliberare. Qui autem eos inquietare eundo, redeundo vel morando tentaverit, vel eorum quidpiam rerum auferre, postquam per misericordiam se proclamaverint, imperialis ultionis incurrat indignationem, *ibid.*, 811. — Ut privilegium sanctæ Romanæ ecclesiæ, quod a priscis temporibus per piissimos imperatores stabilitum atque firmatum est, ita nunc firmetur et sicut condecet immutilatum servetur, ac sancta Romana ecclesia mater nostra exaltetur, protegatur, ac defendatur, *ibid.*, 811. — Ut synodus quæ in basilica B. Petri apostoli pro nonnullis malis eradicandis et maxime pro causa... imperiali consensu, etc., *ibid.*

Capitulare. — Ut comes inter honores suos rapinam exercitus legi subjiciat, *ibid.*, 812. — Ut imperiales homines ad colloquium sive servitium imperatoris properantes suis stipendiis sint contenti, *ibid.*, 813. — Ut nullus comitum Arimannos in beneficia suis hominibus tribuat. — Ut homines comitum nullatenus in domibus Arimannorum resideant, sed domos reipublicæ instaurent, ibique resideant. — Ut scriptoribus publicis nullatenus interdicatur res Arimannorum transcribere, si quando eis fuerit opportunum. Quod si occasione vitandi exercitus aut placitum venditæ fuerint, et ipsi eas pendere supersederint, exigatur ab eis utrumque, sicut ante transcriptionem, CXXXVIII, 813. — Ut ipsi Arimanni frequentius quam in lege statutum est, ad placitum ire non cogantur, nec a comitibus nec a sculdalisiis. — Ut bannum missi exercitus imperialis solummodo exigant. — Ut passus imperatoris ab episcopis et comitibus, secundum antiquam consuetudinem solvatur. Quod si novo tempore fiscus comitalis in jus conversus est ecclesiasticum, augeatur stipendium imperiale ab ecclesia, juxta

quod res publicæ fuerint minoratæ. — Ut omnis decimatio ab episcopis, vel his qui ab eo substituti sunt præbeatur, nullasque eam ad suam capellam, nisi forte concessione episcopi, conferat. Quod si fecisse contigerit, primum legibus subjaceat humanis, postea excommunicatione populi constrictus, ad ultimum ipsa capella, quæ magis contentionem quam utilitatem aliquam præstat, destruatur. — Ut plebes ecclesiæ nullatenus aut comitibus, aut episcoporum vassallis, aut ullis laicis in beneficia tribuantur. — Ut in domibus ecclesiarum neque missus, neque comes, vel judex quasi pro consuetudine neque placitum neque hospitium vindicent, sed in publicis vicis domos constituant, in quibus placitum teneant, et secundum antiquam consuetudinem hospitentur, *ibid.*, 814 — Ut singulæ plebes archipresbyterum habeant. Propter assiduam ergo populi Dei curam singulis plebibus archipresbyteros præesse volumus, qui non solum imperiti vulgi sollicitudinem gerant, verum etiam eorum presbyterorum qui per minores titulos habitant, vitam jugi circumspectione custodiant, et qua unusquisque industria divinum opus exerceat, episcopo suo renuntient. Nec obtendat episcopus non egere plebem archipresbitero. Quod si ipse gubernare valeat, quia est valde idoneus, decet tamen ut partietur onera sua, et sicut ipse matrici præest, ita presbyteri præsint plebibus, ut in nullo titubet ecclesiastica sollicitudo. Cuncta tamen ad episcopum referant, nec aliquid contra ejus decretum ordine præsumant, *ibid.*

LANDULPHUS, Beneventanus princeps. — Constitutio cum Gregorio VII papa, CXLVIII, 301.

LEOTALDUS, comes Matisconensis. — Donatio ab illo facta monasterio Cluniacensi, CXXXIII. 841.

LICINIA EUDOXIA Augusta — Epistola ad Theodosium imperator., de Ecclesiæ catholicæ perturbatione, LIV, 861.

LIUTRANDUS, Langobardorum rex. — Decretum quo statuuntur census persolvendi a Comaclensibus in sale advehendo per portus Langobardiæ, LXXXVII, 1343. — Judicatum quorumdam episcoporum jussu hujus regis congregatorum ad dirimendam controversiam de quibusdam parœciis, vertentem inter episcopum Arretinum et Senensem, cum sententia in favorem Arretini antistitis, *ibid.*, 1354. — Decretum regis ea de re, *ibid.*, 1358.

LOTHARIUS I, rex. — Constitutiones Olonnenses, an. 823, XCVII, 447. — Capitulare episcopis datum, *ibid.*, 455. — Constitutio Romana, *ibid.*, 457. — Constitutiones in Maringo (823). *ibid.*, 461. — Capitula Aquisgranensia (825), *ibid.*, 463 — Constitutiones Olonenses (825), *ibid.*, 473. — Capitula excepta (826), *ibid.*, 481, et 487. — Varia alia capitula mixta cum Capitulis Caroli Magni et Lotharii I imperatorum, *ibid.*, 489, 675.

LOTHARIUS Francorum rex — Epistola ad Nicolaum papam. Conqueritur quod pontifex nimium de ipso ejus æmulis credat. Dolere se significat de Theusgaudi et Guntharii excommunicatione. Cæterum purgans se de omnibus, paratum se ostendit coram pontifice adversariorum calumnias refellere, CXXI, 371. — Epistola ad eumdem, ut excommunicationem ob consortium cum Waldrada comminatem effugiat, suum ad Nicolaum, Romam adventum nuntiat, et ut eum spe bona ludificet episcoporum ad eumdem legationem decernit et auxilium contra Saracenos, si opus sit, ei pollicetur, *ibid.*, 374. — Epist. ad Adrianum II papam. De Nicolai obitu certior factus, has litteras ad ejus successorem Adrianum scribit, rogans ut quod a Nicolao obtinere non potuit, ab eo impetraret, suum Romæ adventum, *ibid*, 376. — Charta de S. Amando Cluniacensi monasterio concesso tempore Maioli abbatis, CXXXVII, 779. — Edictum quo Eboni Remorum archiepiscopo sedem et diœcesim Remorum restituit, CXXXVIII, 525. — Decreta de bono pacis in religionis exercitio, *ibid.*, 554. — Epistola ad Innocentium II papam. Conqueritur de Hugone archiepiscopo Rothomagensi quod obedientiam ab abbatibus exigat, CLXXIX, 669.

Conventus ad Theodonis villam. — Sic iste imperator suas leges orditur : « Novis sanctæ Ecclesiæ ab exordio suo variis sæpe perturbationibus mersa, sed excitato fidelium precibus gubernatore suo Christo nunquam est usquequaque demersa. Quæ quondam etiam, ut nunc videtur, pene collapsa, progenitorium regum studio et devotione, est auctore Deo juxta modum divinitus concessum recuperata. Unde immensas Domino Deo nostro laudes referimus, qui et corda vestra ad intentionem similem excitavit. Et post vestigia patrum vestrorum, quibus per temporale regnum ad æternum pervenialis ire velle docuit et inspiravit. Vestræ nihilhominus nobilissimæ dominationi multimodas gratiarum actiones rependimus, quia ad evitandum et vestrum et nostrum periculum, et ad communem totiusque populi providend.m salvationem, bonam et beneplacitam Dei voluntatem subsequi, et divinum consilium, secundum præceptum Domini quo dicitur : « Interroga sacerdotes legem meam, » et « Interroga patres tuos et annuntiabunt tibi, » a nobis quamquam indignis, Christi tamen vicariis quærere et benigna devotione velut severa ex ore ipsius Dei exspectare dignamini. Quod humilitatis vestræ supernum donum sancta Ecclesia cum tanto gaudio suscipit, ut de vobis etiam in consolatione sua sibi dictum a Domino aptare velit : « Pro patribus tuis nati sunt tibi filii, » id est pro istorum progenitoribus, qui in paterno affectu ditaverunt et ampliaverunt ac coluerunt, nati sunt tibi isti filii qui in te et paterna munera resarciant, recuperent et conservent, et fideli devotione et bonæ indolis adolescentes me super eos intendente, eisque manum solatii porrigente, tueantur et excolant, CXXXVIII, 535... sequantur leges, *ibid.*, 536 *et seqq.*

LOTHARIUS II imperator. — *Sacramentum regis :* Et ego, quantum sciero et rationabiliter potuero, Domino adjuvante, unumquemque vestrum secundum suum ordinem et personam honorabo et salvabo, et honoratum ac salvum absque ullo dolo ac damnatione vel deceptione conservabo, et unicuique competentem legem et justitiam conservabo. Et qui illam necesse habuerit et rationabiliter petierit, rationabilem misericordiam exhibebo, sicut fidelis rex suos fideles per rectum honorare et salvare, et unicuique competentem legem et justitiam in unoquoque ordine conservare et indigentibus et rationabiliter petentibus rationabilem misericordiam debet impendere. Et pro nullo homine ab hoc, quantum dimittit humana fragilitas, per studium aut malevolentiam, vel alicujus indebitum hortamentum deviabo, quantum mihi Deus intellectum et possibilitatem donaverit, et si per fragilitatem contra hoc mihi subreptum fuerit, cum hoc recognovero, voluntarie illud emendare curabo, CXXXVII, 632. — Et diversa sunt decreta ecclesiastica a col. 633 ad 671, *ibid.*

Tantum quædam hic submittemus decreta hujus regis :

Capitula ab omnibus conservanda. — Ut omnium præteritorum malorum et contrarietatum, et supplantationum et malorum machinationum, atque molitionum seu nocimentorum invicem actorum, abolitio ita inter nos et apud nos fiat, et a nostris cordibus penitus avellatur cum omni malitia et rancore et nec in memoriam ad retribuendum duntaxat mali vel contrarietatis, atque exprobrationis seu improperii, de cætero exinde quiddam veniat. — Ut tanta inter nos, Domino cooperante, veræ charitatis benignitas abhinc inante semper maneat de corde puro et conscientia bona et fide non ficta, sine dolo et simulatione, ut nemo suo pari suum regnum aut suos fideles, vel quod ad salutem sive prosperitatem ac honorem regium pertinet, discupiat aut forconsiliet, aut per occultos susurrones libenter composita mendaria seu detractiones acceptet, CXXXVIII, 671 *et seqq.*, usque ad col. 676.

LUDOVICUS I, PIUS rex Francorum. — Capitulare, (816), XCVII, 371. — Constitutio de liberis et vassalis, *ibid.*, 371. — Constitutiones Aquisgranenses (817), *ibid.*, 373. — Capitula monachorum (817), *ibid.*, 379. — Capitulare Aquisgranense generale (817), *ibid.*, 393. — Encyclica ad archiepiscopos (817), *ibid.*, 417. — Constitutio de servitio monasterium (817), *ibid.*, 423. — Capitula legi Valicæ addita (819), *ibid.*, 437. — Responsa misso cuidam data (819), *ibid.*, 439. — Capitula Longobardica (819), *ibid.*, 441. — Capitulare Aquisgranense (820) *ibid.* — Capitulare ad Theodoris villam (821), *ibid.*, 443. — Capitulare Attiniacense (822), *ibid.*, 445. — Præceptum de regalibus confirmandis papæ, XCVIII, 579. — Varia alia capitula mista cum capitulis Caroli Magni et Lotharii I, imperatorum, *ibid.*, 489, 675.

LUDOVICUS PIUS. — Charta de libertate Ariorum et Sagmaciorum, CII, 979. — Epistola ad Magnum archiepiscop. Senonens Mittit exemplum regulæ canonicorum decretæ in concilio Aquisgranensi, CIV, 1309. — Epist. ad Hieremiam Senonensem et Jonam Aurelianensem episcop. Commonitorium ipsis datum, cum legati Romam irent ad Eugenium II papam in causa imaginum, *ibid.*, 1316. — Epistola ad Eugenium II papam Ei mittit acta synodi Parisiensis, *ibid.*, 1317. — Epistola generaliter populo Dei legenda, de convocatione quatuor conciliorum *ibid.*, 1319. — Epistola Cæsarea generaliter populo Dei legenda, quam ex placito Aquisgranensi misit de conciliis episcoporum in quatuor imperii partibus congregandis, *ibid.*, 1321. — Epistola ad Aldricum episcop. Canomanensem de quibusdam rebus alienatis ejus ecclesiæ, *ibid.*, 1326. — Epist. ad Hilduinum abbat. S. Dionysii. De colligendis in unum corpum iis quæ in Græcorum historiis de S. Dionysio passim scripta repererat *ibid.*, 1326,

1528. — Præceptum de missione S. Anscharii ejusque ordinatione, CXVIII, 1033.

LUDOVICUS II, Francorum rex. —Juramentum lingua Romana, CXXXVIII, 828. — Quædam decreta circa religionem, CXXXVIII, 534.

Conventus in villa Sparnaco, quia factione quorumdam motus est animus ipsius regis contra episcopos, dissidentibus regni primoribus sui ab eorumdem episcoporum admonitione et remotis ab eodem concilio episcopis ex omnibus illis capitulis hæc tantum observanda et complacenda sibi collegerunt, et episcopis scripto tradiderunt, dicentes non amplius de eorum capitulis acceptasse quam ista, et ista se velle cum principe observare.

Hæc sunt capitula : De honore et cultu ecclesiarum, de honore episcoporum et veneratione servorum Dei, de justitiis, ut cautela fiat ergo eos qui causa juventutis aut insipientiæ in aliquo fallunt, sive contemnunt admonitionem episcoporum, ne subito aut incaute damnentur anathemate, de his qui contra regiam potestatem contumaces esse moliuntur, de precariis, de hospitalibus, de rapacibus, ut episcopis templum congruum observetur ad suum ministerium peragendum ut clerici arma militaria non sumant, ut missi dirigantur qui inquirant, si præcepta a vobis de rebus ecclesiarum ad proprium sint facta, de hæresi simoniaca, ut a nullo sedes episcopalis, proprio infirmante episcopo usurpetur, ut canonici infra dormitorium dormiant, ut monachi ad palatium non veniant, nisi causa obedientiæ, exceptis abbatibus ut laici decimas de ecclesiis non contingant, de sanctimonialibus contra auctoritatem nuptis de sponsis aliorum, de sepulturis infra ecclesiam, CXXXVIII, 547, 554, 557, 561.

Capitula de ordinibus ecclesiasticis, CXXXVIII, 565, 576. — De concordia episcoporum comitumque fidelium, de potestate episcoporum, de decimis exquirendis, *ibid.*, 581, 582. — Ut nullus audeat immunitates infringere, ut hæredes ecclesiam non dividuntur, *ibid.*, 583. — Ut episcopi venationem non exerceant, de continentia presbyterorum, *ibid*, 584, 585 — De excusatione presbyterorum et diaconorum, de infantibus oppressis, de adulterio, de homicidio, de concubinis, de homicidiis, *ibid*, 586, 587. — De operibus servilibus quæ diebus dominicis non sunt agenda de his qui uxorem habent et simul concubinam, de parvulis infirmis baptizandis, ut nullus presbyter alii suam parochiam intervenire præsumat, ut nullus alterius clericum sollicitet, ut nullus presbyter numera dare præsumat alterius ecclesiam subripere, *ibid.*, 586, 587, 588. — De presbyteris qui habuere conjugia, ut presbyteri honorem habeant, non licet in quadragesima festa celebrare, non licere clericis spectaculis ludicris interesse, non licere missam cantare in domo, *ibid*, 588, 590.

Leges — Perventum est ad nos quod eos qui Romam orationis causa pergunt, vel qui negotiandi gratia per regnum nostrum discurrunt, collecti latrones diripiant, eosque aliquoties verberent vel occidant, et bona eorum diripiant. Ideo volumus ut comites nostri eorumque sculdassi, adjunctis secum vassalis episcoporum, si necessitas fuerit, ubicunque tales audierint studiosissime perquirant et eos capiant atque distringant. Et si hujus criminis reis invenerint, pœnas in legibus positas, ergo eos absque ulla negligentia exsequantur, ut ab his malefactoribus regnum nostrum purgetur, et qui in nostra fiducia huc veniunt, sive orationis sive negotiandi causa, salvi esse possint. Sciat autem unusquisque fidelium nostrorum, quia quicunque comes, aut quilibet publicus minister, hujusmodi malefactoribus aut assensum præbuerit; aut eos persequi neglexerit, nostræ indignationis motum sentiet, et proprio honore privatur, CXXXVIII, 573.

Sed et hoc comperimus quia ex diversis locis hujusmodi noxii homines inter se conspirent, et diversos comitatus circumeuntes, prædas et rapinas per villas, seu et per vias, vel per silvas faciant, et innocentes homines deprædentur et spolient; et hi quoque similiter volumus, ut diligenti studio perquisiti capiantur et distringantur. Et si obnoxii hujus sceleris inventi fuerint legalibus pœnis absque ulla dilatione subigantur, et hujusmodi inquietudo et injusta direptio, a populo nostro auferatur, et liceat omnibus sub nostra ditione degentibus; cum salvatione et pace vivere, ut ordo rei publicæ secundum justam administrationem provisus salvus et quietus permaneat, CXXXVIII, 574, et alia... ad 790; et a col. 609, 622.

Primo omnium discutienda est sacerdotum fides qualiter credant, et alios credere doceant, ubi exempla proponenda sunt, qualenus a creatura Creator quantulumcunque intelligit possit, CXXXVIII, 623.

Secundo jubendum ut oratio Dominica in qua omnia necessaria humanæ vitæ comprehendantur et symbolum apostolorem in quo fides catholica ex integro comprehenditur, ab omnibus discatur, tam Latine quam barbarice, ut quod ore profitetur corde credatur et intelligatur, CXXXVIII, 623

Tertio intimandum est, ut ad salutationes sacerdotales congrue responsiones discantur, ubi non solum clerici et Deo dicatæ sacerdoti responsionem offerant, sed omnis plebis devota consona voce respondere debet...

Quarto ut fides sancti Athanasii a sacerdotibus discatur, et ex corde omni Dominica ad horam primam recitetur, etc., etc.

Aliæ sunt adhuc leges ecclesiasticæ a col. 623 ad 651, tom CXXXVIII.

Epistola ad Cistercienses de Ecclesia et monasterio Fontanarum, CLXXXV, 1145. — Epistolæ rogatoriæ ut festum S. Bernardi abbatis solemnizetur, CLXXXV, 1655. — Charta de Pedagio quod est apud Monsteriolam, et super exactionibus quas dedit Ecclesiæ Cluniacensi, CLXXXIX, 1061. — Contra hæreticos, vulgo Populicanos dictos per tractus Flandricos vagantes, CC, 1376. — De cæde S. Thomæ, CC, 1376. — Hortatur pontificem ad resecanda sua auctoritate vitia, CC, 1378.

LUDOVICUS IV, rex Francorum. — Præceptum de quibusdam ecclesiis et locis Cluniacensi cœnobio concessis tempore S. Odonis Cluniacensis abbat., CXXXIII, 859.

LUDOVICUS VI, rex Francorum (an. 1121). — Scribit se numquam toleraturum subjectionem quam ab archiepiscopo Senonensi exigebat, primas Lugdunensis, CLXIII, 1339.

LUDOVICUS VII, Junior dictus. —Epistola ad subditos suos in regno Franciæ constitutos, de captione et liberatione sua, CLV, 1281.

MACCABÆUS, rex Scotorum. — Hujus regis ista fuerunt statuta : Christo initiatum ad profanum judicem non vocato; vocatum comparentemve non judicato, sed ad sacros antistites remittito. Decimam partem terræ nascentium pastoribus Ecclesiarum libere conferto; Deumque semper votis et oblationibus consuetis adorato. Qui pontificis auctoritatem annum totum exsecratum contempserit, neque se interim conciliarit, hostis reipublicæ haheto; qui vero duos annos in ea contumacia perseveravit, fortunis omnibus multato; si quis quempiam, cujus ipse sumptibus aut victu non aliter quotidiano, ad Ecclesiam, seu ad publicum conventum, seu ad forum nundinave comitatus ut assecla fuerit, capitis reus esto, CLI, 1189.

MONAXIUS, præfectus prætorii. — Edictum exsilium minans in sectatores hæreseum Pelagianistarum, LVI, 492.

MARCIANUS, imperator. — Epistola ad Leonem archiepiscopum Romæ. Epistola qua ei significat eos quos miserat ad se semper hilariter suscepisse; quare cum omni alacritate eo se conferre dignetur et synodum celebrare; vel si hoc grave ei videbitur, suis litteris significet, ut, sacris episcopis vocatis, in qua civitate placuerit, fidei convenientia decernantur, LIV, 903. — De fide apud Chalcedonem roborata et pace Ecclesiæ restituta gratulatur; fidem juxta litteras S. Leonis papæ synodo esse expositam; petit ut sedi Constantinopolitanæ secundus locus juxta statuta secundæ et quartæ synodi tribuatur, etc., LIV, 970. — Epistola ad Leonem papam, confirmationem synodi Chalcedonensis a pontifice uti necessariam petit. Ejus constantiam in vindicandis canonibus et novitate reprimenda laudat, LIV, 1017 — Epistola ad Anatolium episcop. Constantinopolitan. De synodo Chalcedonensi convocanda. De illo imperatore detur notio, dum hæc mandat : « Omnibus negotiis divinæ res sunt præponendæ. Deo enim omnipotente propitio rempublicam et conservandam et meliorandam esse confidimus. Quia igitur dubitationes quædam in orthodoxa religione nostra videntur esse commissæ, sicut etiam epistola reverendissimi viri episcopi almæ urbis Romæ Leonis testatur, id specialiter clementiæ nostræ placuit ut venerabilis synodus in Nicæna civitate provinciæ Bythiniæ celebretur, quatenus convenientibus animis et omni veritate discussa, cessantibus etiam studiis quibus antehac nsi quidam sacrosanctam orthodoxam religionem conturbasse noscuntur, vera fides nostra cuncto sæculo manifestius innotescat, ut deinceps nulla possit esse dubitatio vel discordia. Qua de re sanctitas tua cum quibus placuerit reverentissimis episcopis quos de Ecclesiis sub sui sacerdotii cura constitutis, idoneos et instructos orthodoxæ religionis esse probaverit; ad prædictam Nicænam civitatem intra diem Kalendarum Septembrium ire deproperet. Sciat autem religio tua etiam serenitatem nostram venerabili synodo interfuturam, nisi forte nos

publicæ necessitates in expeditionibus detinuerint, » LVI, 527.

Cum pervenisset piissimus et fidelissimus imperator Marcianus, ad venerab. synodum sic locutus est : « Ubi primum divino judicio ad imperium sumus electi, inter tantas necessitates reipublicæ, nulla nos magis causa constrinxit quam ut orthodoxa et vera fides Christiana, quæ sancta atque pura est indubitata omnium animis insideret. Constat enim avaritia vel studiis quorumdam per media tempora nonnullis diversa sentientibus, et pro voluntate sua, non prout veritas ac doctrina Patrum postulat, populos seducentibus, in errorem quam plurimos esse deductos. Qua de re sanctam synodum hoc videlicet proposito fieri studuimus, et vobis laborem indixisse videmur, quatenus omni caligine atque errore deterso, prout se Divinitas hominibus manifestare voluit, et doctrina Patrum ostendit, religio nostra, quæ pura et sancta est, universorum mentibus insinuata suæ veritati luce fulgescat; nec in posterum audeat quisquam de divinitate Domini et Salvatoris nostri Jesu Christi aliter disputare quam apostolica prædicatio et instituta trecentorum decem et octo sanctorum Patrum eidem convenientia posteritati tradidisse noscuntur; sicut etiam sancti Leonis papæ urbis Romæ qui Sedem apostolicam gubernat, missa ad sanctæ memoriæ Flavianum Constantinopolitanæ urbis episcopum scripta testantur. Remotis itaque studiis, ablatis patrociniis, cessante avaritia, cunctis veritas innotescat. Nos enim ad fidem confirmandam, non ad potentiam aliquam exercendam, exemplo religiosi principis Constantini synodo interesse voluimus, ne vel alterius pravis persuasionibus populi separentur. Facile enim simplicitas quorumdam hactenus nonnullorum. Ingeniis atque superflua verbositate decepta est; et constat diversorum pravis insinuationibus dissensiones et hæreses natas. Studium autem nostrum est ut omnis populus per veram et sanctam doctrinam unum sentiens in eamdem religionem redeat, et veram fidem catholicam colat, quam secundum institutiones Patrum exposueritis. Concordantibus ergo animis, religio vestra festinet quatenus sicut a Nicæna synodo usque ad proximum tempus erroribus amputatis vera fides cunctis innotuit, ita et nunc per hanc sanctam synodum remotis caliginibus, quæ in his paucis annis, pravitate atque avaritia quorumdam emersisse videntur, perpetuoque statuta fuerint conserventur. Erit autem divinæ majestatis, id quod sancto animo fieri desideramus in æternum firmiter custodire, » LVI, 527-530.

Ejusdem Marciani imperatoris Constitutio de synodo Chalcedonensi : « Tandem aliquando quod summis studiis atque votis optabamus evenit. Remota est de lege orthodoxa Christianorum contentio. Tandem remedia culpabilis erroris inventa sunt, et discors populorum sententia in unum consensum concordiamque convenit. E diversis enim provinciis religiosissimi sacerdotes Chalcedonam venerunt juxta nostra præcepta, et quid observari in religione debeat perspicua definitione docuerunt. Cesset igitur jam profana contentio. Nam vere impius ac sacrilegus est qui post tot sacerdotum sententiam opinioni suæ aliquid tractandum relinquit, etc....., LVI, 547. — Alia ejusdem constitutio Christianis catholicis in synodo convenientibus, LVI, 549. — Alia ejusdem de fide catholica obtinenda et de Eutychianistis et Apollinaristis, eorumque pœnis, LVI, 551.

MAXIMUS imperator. — Epistola ad Siricium papam. Catholicæ fidei curam pollicetur; spondet et Agricii, quem Siricius ad presbyteri gradum indebito provectum scripserat, causam in synodo examinandam esse. Sumn denuo profitetur pro catho ica fide studium; ac mittit gesta quibus recens prodita sunt Manichæorum seu Priscillianistarum scelera, XIII, 391.

OTTO MAGNUS I. — Decretum de regalibus B. Petro concessis, XCVIII, 625. — Ut laici sine episcopali licentia presbyteris ecclesias dare vel dimittere non præsumant, CXXXVIII, 852. — Ut nullus laicorum presbyterum flagitare seu fatigare, vel aliquam sibi injuriam inferre audeat, *ibid.* — Ut paschalis hebdomada festive tota celebretur; et in Pentecostem 2, 3, 4, feria non minus quam dies dominicus solemniter honoretur. — Ut litania majore jejunium, sicut in Rogationibus, ante Ascensionem Domini, exerceatur, *ibid.* — Ut oblationes fidelium quater altari deferantur, nihil omnino ad laicalem pertineant potestatem, dicente Scriptura : « Qui altario deserviunt, de altario participentur, *ibid.* — Ut decimæ quas Dominus præcipit in horreum suum deferri, si ecclesiis Dei non fuerint redditæ, sed nefaria cupiditate, quæ sævior Otto ignibus ardet, a sæcularibus fuerint retentæ, sæcularia super hoc non exerceantur judicia, nec in forensibus discutiatur causis, sed in sancta synodo ab ipsis sacerdotibus, quorum deputatæ sunt usibus, quid exinde debeat actitari certis definiatur promulgationibus, *ibid.* — Ne oppressio virginum aut viduarum, vel raptus ab ullis hominibus fiat, et ut qui rapiunt eas sub nomine simul habitandi, cooperantes et connivantes raptoribus, si quidem clerici sunt, decidant a gradu proprio; si vero laici, anathematizentur, et raptores sine spe conjugii perpetuo maneant. Quod si post hæc jungere se præsumpserint, utrique anathematizentur, *ibid*, 833. — Ut nulla abbatia quæ per se electionem habet, ad monasterium nec alicui in proprium dari possit; illæ vero quæ electione carent, regis donatione et privilegio ad aliud monasterium quod sub ejus mundiburdio consistit subrogari possint, *ibid.*, 834. — Si quis episcoporum, presbyterorum, diaconorum, subdiaconorumque uxorem acceperit, a sibi injuncto officio deponendus est, sicut in concilio Carthaginensi tenetur, cap. 25, *ibid.* — Episcopos, presbyteros, vel aliquem de clero, canes venandi amore vel accipitres habere non licet, sicut in concilio legitur Toletano, cap. 10. Quisquis autem personarum hujusmodi in hac voluptate delectatus fuerit, quamdiu in illa detestabili voluptate detinetur, ab omni ecclesiastico officio cesset, *ibid.* — Episcopus, presbyter aut diaconus aleæ vacans, si ab hoc interdicto opere cessare voluerit, velut in canone apostolorum habetur cap. 42, deponendus erit, *ibid.* — Nullus in clericatus officio manens mulierem subintroductam secum habitare permittat. Si vero aliqua suspicionum maculis aspersa contra hæc agere tentaverit, ab episcopo vel ejus misso virgis cæsa detondeatur. Si autem sæcularis potestas hæc fieri prohibuerit, regia potestate femina coacta prælatæ sententiæ subjaceat, *ibid.*, 835. — Diversa sæcularis vitæ negotia fugientes et monasticæ institutionis normam aggredientes, extra claustrum sine licentia proprii abbatis ire non licet; sed tantummodo jejunio et orationi vacare, in locis quibus renuntiaverunt sæculo permanentes, sicut in concilio Chalcedonensi præcipitur, *ibid.* — Oportet etiam episcopum, in cujus diœcesi cœnobium situm est, monachorum providentiam gerere, et si aliquid correctione dignum reperit, corrigere festinet, *ibid.*, 833. — Clericis monachicum habitum sequi cupientibus, et pro remuneratione divina sæcularibus spretis arctiorem vitam adire volentibus, nullatenus introeundi aditus ab episcopo denegetur, sed potius eum in tali conversatione perstare exhortari conetur, sicut in concilio Toletan. habet, cap. 51, *ibid.*, 836. — Sanctimonialis quæ spontanea voluntate strictiori vitæ proposito se alligare voluerit, nulla re obstante, id quod bona intentione disposuerat peragendum, ab episcopo impediatur, *ibid.* — Ut laici presbyteros sine conscientia et consensu proprii episcopi ab ecclesiis eis canonice commendatis non ejicere præsumant, nec alios locum eorum subire faciant; quia ut ab episcopis ordinantur, ita est necesse ab ipsis ecclesias procurandas accipiant, sicut habetur in concilio Arelatensi, cap. 4, *ibid.* — Ut omnis decimatio in potestate episcopi sit, et si fuerit neglecta, quidquid inde emendandam sit, coram episcopo ejusve misso corrigatur, *ibid.* — Episcopus, presbyter, diaconus, subdiaconus, ut in multis conciliis firmatum est, quia divina ministeria contrectant, ab uxoribus abstineant. Cæteri autem clerici, quando ad maturiorem ætatem pervenerint, licet nolentes ad continentiam cogantur, *ibid.*, 836. — Pactum cum Joanne II papa, *ibid.*, 858. — Epistola ad Joannem XII, papam, in qua dicit se de illo papa tam obscæna audisse, ut si de histrionibus dicerentur, verecundiam omnibus ingererent : Noveritis, inquit, non a paucis, sed ab omnibus tam nostri quam et alterius ordinis vos homicidii, perjurii, sacrilegii et ex propria cognatione atque ex duabus sororibus incesti crimine esse accusatos. Dicunt diaboli vos in amore vinum bibisse, in ludæ aleæ Jovis, Veneris, cæterorumque dæmonum auxilium poposcisse, *ibid.*, 845.

OTTO II, imper. — *Edicta :* Si de prædiis contentio emerserit et utraque pars sive altera cartis seu scripturis prædium sibi vindicare voluerit, si ipse qui cartam falsam appellaverit, per pugnam declarare voluerit ut ita decernatur. Sin aliter, secundum priora capitula determinetur edicimus, CXXXVIII, 849. — De ecclesiarum rebus, ut per advocatos fiat, similiter jubemus, *ibid.*, 850. — De investitura prædii si contentio fuerit, similiter ut per pugnam decernatur edicimus, *ibid.* — Si quis per se ipsum, aut suum nuntium quidquam alicui deposuerit, et depositum cupiditate victus negaverit, si viginti solidorum pretium fuerit, ut per pugnam veritas decernatur edicimus, *ibid.* — Si quis dixerit quod per vim de prædio certam alicui fecerit, ut per pugnam veritas decernatur edicimus, *ibid.* — De furto aut scacho, si ultra sex solidos fuerit, similiter ut per pugnam

veritas inveniatur præcipimus, *ibid.*,— Si quis equum suum vel cætera animalia sive rem suam super aliquem repererit et ipse Warentem dare se dixerit, statim juret ut ad certum Warentem eum conducat, et super tertium Warentem et tertium comitatum non procedat. Et si hoc facere noluerit, rem perdat et secundum legem componat, *ibid.* — Laicorum vero nullum præter comites in solis ecclesiasticis rebus advocatorem habere ullum permittimus, *ibid.* — Quacunque lege, sive etiam Romana, in omni regno Italico homo vixerit, hæc omnia, ut in his capitulis per pugnam decrevimus, servare præcipimus, ita tamen ut si eorum unum aut juvenilis aut decrepita ætas seu infirmitas pugnare prohibuerit, liceat ei pro se pugnatorem imponere et alterum similiter facere, *ibid.* — Ecclesiæ comites seu viduæ lites suos de his quæ diximus per consimiles advocatos pugna dirimant. Cæteri homines natura liberi secundum legem pristinam per semetipsos respondeant et determinent. *ibid.* — Diaconorum, presbyterorum episcoporum filios, notarios sculdasios, comites, judices fieri, omnibus modis prohibemus, *ibid.* — Mandatum de intronizatione archiepisc. Magdeburgens., *ibid.*, 851. — Edictum post conventum Papiensem : Si inter ecclesias vel alios ingenuos vel liberos homines, aut inter Ecclesiam vel hominem de prædiis seditio vel certamen sit, pugna decernatur. Si non audeat, res suæ infiscentur, et ecclesiæ vel homini, cui justitia pertinet, res suæ reddantur, *ibid.*

OTTO III, imper. — Quotidie contra leges agitur, quotidie mali male facere non verentur. Ideo hac lege omne per ævum, divinitate propitia, valitura edicimus, ut toto anni tempore liceat judicibus causas agere, lites dirimere, tumultus quæstionum terminare et definire, ut qui quotidie leges offendunt, quotidie legis sententia feriantur. Nec enim tempore messium vel vindemiarum legis edictum debent effugere qui nullo tempore peccare desierunt. Bene enim facere, verum dicere, justitiam amare rectum judicare omni tempore licet, semperque licebit qui a bonis nunquam, a malis autem operibus semper requiescendum esse catholice didicimus, et jugiter conservandum, Deo auctore et imperiali majestate decrevimus, CXXXVIII, 853.

In Natali vero Domini, in Epiphania, in Pascha, in Ascensione Domini, in Pentecoste, in diebus Dominicis et in festis præcipuis, et in constitutis jejuniorum diebus judiciarios motus exsequi, publicas quæstiones appeti, et cum omni vigilantia solemnitates Christianorum celebrentur, penitus prohibemus, CXXXVIII, 854.

Decretum : Comperimus quod episcopi et abbates ecclesiarum possessionibus abutantur, et per scripta quibuscunque personis attribuant, ethoc non ad utilitatem ecclesiarum, sed pecuniæ, affinitatis et amicitiæ causa, dumque eorum successores et pro domorum Dei restauratione et pro rei publicæ officio nostroque obsequio commonentur, suarum ecclesiarum prædia ab aliis detineri causantur, seque imperata non posse perficere, re vero demonstrant. Proinde quia status Ecclesiarum annullatur, nostraque imperialis majestas non minus patiatur detrimentum, dum subditi nobis debita non possunt exhibere obsequia, constituimus et imperiali edicto confirmamus, ut omnia scripta, sive si libelli nomine, sive si emphyteusis probatum fuerit, quod de ecclesiis Dei, sive aliquo modo effici non possit, obeunte actore obeat, solusque detrimentum habeat, qui se ei scripto obligavit atque vinxit, nec omnino ad eum supra scripta damna pertineant, qui ei in regimine successit; sed sit ei libera facultas, omnia quæ per libellos vel alia quolibet scripta abalienata fuerint in proprium jus ecclesiæ revocare, et ita ordinare, ut Deo et nobis obsequium valeat exhibere. Nam cum regibus et imperatoribus ea quæ regni et imperii sunt, nisi se viventibus, dare non liceat, exceptis ecclesiis, quomodo abbatibus et episcopis res ecclesiarum per tempora suorum successorum distribuere liceat? omne quippe jus, sive lex, sive quodlibet scriptum, vel quælibet consuetudo, si contra Ecclesiæ utilitatem fuerint, in irritum deducenda sunt, nec nostra auctoritate debent firmari quæ contra imperii actorem et propagatorem probabuntur inferri. Hoc ergo solum scriptum pro lege in talibus causis habeatur, quod Ecclesiæ Dei prosit et nullo modo obesse possit. Quod si aliquis contra hanc constitutionem nostram ire tentaverit, tanquam rebellis judicetur, et sit ei anathema maranatha, nisi resipiscat, ab universis episcopis qui huic imperii nostri edicto subscripserunt, vel assensum præbuerunt sive presbyteri sunt. Amen, CXXXVIII, 855.

PALLADIUS, præfectus prætorii. — Edictum de damnatione ad exsilium in sectatores errorum Pelagii, LVI, 492.

PETRUS rex Aragonum. — Hortatur dominum Karolum regem Siciliæ ne populum suum vexet, CLXXIV, 1560

PHILIPPUS PULCHER rex Francorum. — Charte sur la dime biennale levée sur les biens de l'ordre de Cîteaux, CLXXXV, 1838. — Il annonce qu'il veut venir en aide à l'abbaye de Clairveaux, déjà si près de sa ruine, que le service divin y a à peu près cessé, *ibid.* 1917.

PIPPINUS, princeps. — Capitulare Suessionense (an. 744), XCVI, 1504. — Capitul. Vernericuse, an. 753, *ibid.*, 1506. — Capitul. Vernense (an. 755), *ibid.* — Capit. Compendiense (an. 757), *ibid.*, 1513. — Conventus Attiniacensis (an. 763), *ibid.*, 1515. — Capitulare, anni incerti, *ibid.*, 1506. — Encyclica de letaniis faciendis, *ibid.*, 1518. — Capitulare Aquitanicum (an. 768), *ibid.*, 1509. — Placitum quo Abaciacum villa pagi Cenomanici et Sibriaci portio in Matriacensi Dionysianis monachis vindicatur, *ibid.*, 1520. — Præceptum impetratum a Sigobaldo abbate Anisolensis cœnobii, *ibid.*, 1521. — Regale præceptum sub Bonifacio de rebus ecclesiæ Sancti Martini, *ibid.*, 1522. — Præceptum pro Morbugensi monasterio, *ibid.*, 1523. — Diploma pro nundinis Sancti Dionysii, *ibid.*, 1524. — Præceptum pro Fabersiaci in pago Parisiaco villa confirmatione, *ibid.*, 1526. — Præceptum de donatione monasterio Sancti Dionysii castellum ad montem Sancti Michaelis in pago Virdunensi, *ibid.*, 1528. — Præceptum quo villam Exonam monasterio S. Dionysii restituit, *ibid.*, 1561. — Præceptum quo Fuldensi Ecclesiæ. Autmundistat villam largitur, *ibid.*, 1563. — Præceptum quo Silva Æqualina monasterio S. Dionysio conceditur, *ibid.*, 1565. — Præceptum quo immune declarat monasterium Sancti Dionysii, *ibid.*, 1566. — Præceptum de confirmatione privilegiorum monasterii Sancti Dionysii, *ibid.*, 1567.

PIPPINUS major domus. — Placitum quo mansum apud Marolium asserit monasterio Sancti Dionysii, LXXXVIII, 1308.

PLACIDIA GALLA II. — Epistola ad Pulcheriam Augustam, qua concilium Ephesinum II detestatur, LIV, 864.

PULCHERIA Augusta. — Epistola ad S. Leonem Magnum, Romæ archiepiscopum, ut quædam synodus habeatur in partibus Orientis; et ut episcopi qui unanimes erant sanctæ memoriæ Flaviano, et ad exsilium fuerant destinati, et hos revocandos fore, et ad recipiendas ecclesias suas synodi sententiam sustinerent, LIV, 905.

QUARTUS, præfectus prætorius. — Edictum in Urbe, contra Pelagii errores, LVI, 492.

RACHISIUS, Langobardorum rex. — Decretum per quod fines decernit aliquot prædiorum ad monasterium Bobiense spectantium, LXXXVII, 1376.

RADEGUNDIS regina. — Epistola ad episcopos, de monasterio puellarum formando in urbe Pictava, LXXII, 681.

RADULFUS III, Burgundionum rex. — Confirmat quæ monasterio Sancti Andreæ Viennensis donaverat Conradus pater ejus, CLI, 1021. — Anizoni, archiepiscopo Tarantasiensi comitatum ejusdem urbis donat, *ibid.*, 1023. — Ecclesiam S. Nicolai de Poliniaco S. Odiloni ac monasterio Cluniacensi concedit, *ibid.*, 1024.

RAIMUNDUS, princeps Antiochiæ, de statu miserabili urbis Hierosolymitanæ, CLV, 1280.

RAIMUNDUS, dux Narbonæ. — Epistola ad Ludovicum, Francorum regem, de legatis ad Constantinopolitanum imperatorem mittendis, CLV, 1268.

RECCAREDUS, rex Visigothorum. — Edictum de confirmatione concilii Toletani, LXXII, 1121.

RICHARDUS, rex Anglorum. — Epistola ad Clementem III, papam, qua illum certiorem facit de pace facta inter ipsum et Tancredum regem, CCIV, 1505.

ROBERTUS, Francorum rex. — Diploma de electione abbatum et ecclesia Sancti Leodegarii de Campellis., CXLI, 945. — Præceptum pro confirmatione rerum quas Burchardus comes et Rainaldus episc. Fossatensi monasterio tradiderunt, *ibid.*, 947. — Præceptum quo superiorum regnum aliorumque concessiones cœnobio Sancti Germani Autissiodorensi factas confirmat, *ibid.*, 948. — Præceptum quo restitutionem monachorum Fiscamni a Richardo comite factam et donationes eidem loco ab eo factas confirmat, *ibid.*, 952. — Præceptum quo confirmatur fundatio Bellimontis parthenonis prope Turones, *ibid.*, 955. — Reprimit iniquas Elfredi de Enera, advocati Corbeiensis, consuetudines et oppressiones, *ibid.*, 955. — Præceptum, quo capellam Sancti Joannis evangelistæ, in Oscdua civitate sitam; Flaviniacensibus monachis confert, *ibid.*, 956. — Præceptum de constructis castellis Montebasone atque Mirebello, et ne inde aliquod inferatur incommodum monachis Cormeriacensibus, *ibid.*, 957.

RUDOLPHUS I, imper. — In regem Romanorum electio ad stabilienda imperii sui auspicia petit a religiosorum congregatione orationum suffragia, XCVIII, 701

— Petit a sanctimonialibus virginibus pro se et consorte sua orationum suffragia, *ibid.*, 705. — Epistola ad universos imperii status de pace reformanda, et ut sibi debitam exhibeant obedientiam, *ibid.* — Gregorio X, papæ gratias agit quod cancellarium suum allegatum benigne audierit, promittens se semper in omnibus Ecclesiæ Romanæ obsequium præstare, *ibid.*, 715 — Ad papam promittit se venturum Mediolanum ad coronationem et gratias Deo agit pro confirmatione suæ electionis, *ibid.*, 731, 732. — Promittit papæ Gregorio se reformationem contra exorbitantes Germaniæ episcopos exsecuturum, *ibid.*, 737. — Epistola ad cardinales post mortem Gregorii X, ut bonum eligant pontificem, *ibid.*, 718. — Gratulatur Innocentio V papæ de ejus electione in pontificem Romanum, *ibid.*, 751. — Eidem pontifici gratulatur de pontificia dignitate eidem se submisisse commendans, *ibid.*, 755. — Respondet episcopo Salisburgensi, gratias ipsi agens pro singulari ejus cura et vigilantia circa ipsum, *ibid.*, 763. — Pontificem Romanum certiorem facit de obtenta insigni de rege Bohemiæ victoria, *ibid.*, 789. — Ecclesiæ Romanæ quæcumque hactenus ab ipso postulavit concedit liberalissime, *ibid.*, 794. — Commendat Coloniensem electum Pontifici Romano, *ibid*, 811. — Commendat quemdam canonicum Ecclesiæ Leodiensi et ut ipsum quamprimum in curiam remittant, *ibid.*, 814. — Scribit ad quemdam archiepiscopum ut recte et juste judicet, *ibid.*, 825. — Jura omnia sanctæ Sedis confirmat, *ibid.*, 843. — Diploma principum imperii super donatione Rudolphi imperat. et confirmatione privilegiorum Sedis apostolicæ, *ibid.*, 869. — Diploma quo Rudolphus ecclesiastica jura severo edicto tuetur, *ibid.*, 872.

SENATOR, præfectus prætorianus. — Epistola ad Joannem papam. Petit ut orationibus ejus admonitionibus, correptionibus etiam adjuvetur, LXIX, 824. — Epistola ad diversos episcopos, commendat se illorum precibus et petit ut jejunium pro salute principum et pro pace obtinenda indicent. Tum eos hortatur ut vitia cuncta a populo procul amandent, *ibid.* — Edictum, multa et præclara præbet monita, et promittit se judicem integerrimum futurum, *ibid.*, 834. — Edictum in eos qui munera regis collata ecclesiis subripuerant, *ibid.*, 864. — Epistola ad Joannem papam. Petit ut orationibus ejus, admonitionibus, correptionibus etiam adjuvetur, *ibid.*, 827. — Epistola ad diversos episcopos. Commendat se illorum precibus, et petit ut jejunium pro salute principum et pro pace obtinenda indicent. Tum eos hortatur ut vitia cuncta a populo procul amandent, *ibid.*, 829. — Edictum per provincias præcipit ut admoneantur tributarii ut trina illatione et temporibus constitutis vectigalia solita persolvant, *ibid.*, 833. — Id. multa et præclara præbet monita et promittit se judicem integerrimum futurum, *ibid.*, 834. — Epistola ad judices provinciarum hortatur ut diligant justitiam eamque a subditis observare faciant, *ibid.*, 836. — Edictum de corniculario qui egreditur, *ibid.*, 843. — Edictum de corniculario qui accedit; de primiscrinio qui egreditur; de primiscrinio qui accedit; de scrinario actorum; de cura epistolarum, de scrinario curiæ militaris, de primicerio exceptorum; de sexto scholario; de prorogativario; de commentariensi; de regendario; de primicerio deputatorum et Augustalium; de primicerio singulariorum qui egreditur; de primicerio singulariorum qui accedit; de concedendis legatoribus, *ibid.*, 844, 845. — Multos in carcere detentos pietate ductus liberat, LXIX, 851 — Quomodo sajones cancellariis deputatos officio suo fungi oporteat, admonet, *ibid.*, 856. — Jubet ut populi et milites a judicibus in officio contineantur. Deinde vetat quominus ulla domus, ne sua quidem, aut regia, ab alendis copiis eximatur, *ibid.*, 858. — Minatur pœnas judicibus iniquis, et hortatur bonos ut publicis utilitatibus indefessi consulant, *ibid.*, 859 — Edictum in eos qui munera regis collata Ecclesiis subripuerant, *ibid.*, 864.

SIGEBERTUS (S.), rex Francorum. — Monasterium Casagonguidinense condit, et ibi Renaclum abbatem constituit, LXXXVII, 319. — Restituit cellas Sancti Hilarii et Sancti Eucharii, ecclesiæ Trevirensi sancti Petri violenter ablatas, *ibid.*, 323.

SISEBUTHUS Gothorum rex. — De sanctitate vitæ, et de hujus mundi miseriis pie sufferendis, LXXX, 364. — De fiducia ponenda in Deum, *ibid.*, 367. — De sua ex laico habitu in monasterium conversione, *ibid.*, 370, 372.

THEOBALDUS, comes Cabilonensis. — Charta qua donationem monasterii S. Marcelli Cabilonensis Maiolo Cluniacensi abbati factam confirmavit, CXXXVII, 780.

THEODAHADUS, rex. — Senatores urbis Romæ reprehendit quod plebis levitati et vanis suspicionibus ipsis regni ejus primordiis non occurrerint, LXIX, 806. — Pacem ab Justiniano imperatore petit per legatum sacerdotio clarum et doctrinæ laude conspicuum, *ibid.*, 813. — Justiniano imperatori dicit senatorem præfectum prætorio ad prædium misisse quarumdam monialium, ut si quid ei injuriæ aquarum intulerit illuvies, tributa absolget. Tunc respondet iis quæ de Veranilda scripserat, *ibid.*, 815. — Petit ab episcopis ut et legatos quos ad imperatorem misit, adjuvent, et pro ipso preces Deo fundant, *ibid.*, 822.

THEODORICUS, rex. — Epistola ad Eustorgium Mediolanensem episcop. Dicit se episcopum Augustanæ civitatis, falsis criminibus a clericis accusatum honori pristino restituisse et remittit ad Eustorgium clericos illos ut eos debita pœna coerceat, LXIX, 513. — Epistola ad Severum episcop. Mille quingenti solidi per Montanarium mittuntur, ut illos provincialibus dispendium per exercitum passis distribuat, *ibid.*, 548. — Epistola ad Gudilam episcopum. Quomodo lis inter Sacernates municipes et Ecclesiam sit dirimendus decernit, *ibid.*, 555. — Edictum quo conqueritur possessores sive curiales esse oppressos, eo quod indictam sibi summam non solvissent primates; deinde si quisquam hac de causa gravatum se senserit, jubet ut ad regem querelas deferat, *ibid.*, 559. — Epistola ad Aurigenum episcopum. Scribit Julianum conqueri uxorem suam vel res a subditis episcopi fuisse subtractas; et jubet, si modo res ita se habuerit, ut reus quamprimum plectatur, *ibid.*, 584. — Epistola ad Petrum episcopum. Jubet ut partem facultatis quam detinebat, Germano restituat si legitimus sit filius Thomatis; quod si facere renuat, causam vult ad aulam vocari, *ibid*, 1341.

THEODORICUS rex Romanorum. — Epistola ad Agapitum Urbis præfectum, scribit Roma mittat peritissimos marmorarios Ravennara ad basilicam Herculis perficiendam, LXIX, 512. — Jubet Felicem comitem restituere Plutiani pupilli bona quæ a Neoterio ejus fratre non tam comparaverat quam subripuerat, et illum reprehendit quod successionem inter æquales æqualem non divisisset, *ibid.*, 512, 513. — Dicit Eustorgio Mediolan. episc se episcopum Augustanæ civitatis falsis criminibus a clericis accusatum honori pristino restituisse, et remittit ad Eustorgium clericos suos, ut eos debita pœna coerceat, *ibid.*, 513. — Epistola ad Servatum ducem Rhetiarum, imperat ut mancipia a Breonibus militibus ablata miniario curet sine mora ulla restitui, *ibid*, 516. — Respondet quod debeant restitui prædia a præsumptoribus occupata, nisi aut contractus, aut præscriptio triginta annorum obviet; et quod fratris percussor in exsilium sit deportandus, *ibid.*, 520. — Præcipit ut quicunque Gothorum fiscum detrectaverit implere, eum ad redhibitionis æquitatem compellant, *ibid.*, 521. — Decernit ut discutiatur, num pecunia fabricis urbis deputata, tota fuerit absque fraude in eas expensa, *ibid.*, 521. — Judices eligantur qui litem patriciorum virorum Festi et Symmachi contra patricium Paulinum dirimant, *ibid.*, 524. — Statuit ut si quas ex populo atroces injurias in quempiam senatorum protulerit, noverit se a præfecto Urbis pro qualitate facti esse plectendum; et præcipit ut pantomimi præfinitis locis artes suas exerceant, *ibid.*, 529. — Agapitum virum illustrem monet se scripsisse ad senatum et ad populum, jubetque ut si a quoquam irrogata fuerit injuria senatori, confestim ille legum severitate plectatur, si vero senator quemdam ingenuum nefaria cæde vexaverit statim multam excipiat, *ibid.*, 530. — Et sic innumeræ sunt epistolæ talia jussa continentes quæ leguntur in tom, *ibid.*, a col. 531^d, 679.

THEODORICUS rex Gothorum. — Præceptio de concilio habendo, LXXII, 1111, 1113, 1115. — Lex contra illos sacerdotes qui substantiam Ecclesiæ jure directo aut vendere aut donare præsumant, *ibid.*, 1117.

THEODOSIUS major imper. — Constitutio in hæreticos, decernens multam auratiam contra Donatistas et alios hæreticos, XI, 1192.

THEODOSIUS Junior. — Edictum contra Donatistas, XI, 1431.

THEODOSIUS MAGNUS, imper. — Decretum de officio comitis sacrarum largitionum, XIII, 521. — Decretum de feriis, *ibid.*, 524. — Decret. de nuptiis, *ibid.* — Decret. de bonis clericorum et monachorum, *ibid.*, 525. — Decret. de adulteriis, *ibid*, 526. — Decret. de raptu, vel matrimonio sanctimonialium, virginum, vel viduarum, *ibid.*, 527. — Decret. de quæstionibus, *ibid.* — Decret. de indulgentiis criminum, *ibid.* — Decret. de his qui ad ecclesias confugiunt, *ibid.*, 528. — Decret. de scenicis, *ibid.* — Decret. de fide catholica, *ibid.*, 530. — Decret. de episcopis, ecclesiis et clericis, *ibid.*, 531. — Decret. de monachis et de his qui super religione contendunt, *ibid.*, 532. — Decret. de hæreticis, *ibid.*, 533. — Decret

de apostatis, *ibid.*, 538. — Decret. de Judæis, Cœlicolis et Samaritanis, *ibid.*, 540. — Decret. de paganis, sacrificiis et templis. *ibid.* — Epistola quæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ jura in Illyricum propagantur, XX, 669. — Se præcepisse ut illæsa servarentur Romani antistitis per Illyricum privilegia, *ibid.*, 770. — Constitutio de Manichæis, LIV, 622. — Constitutio de episcoporum ordinatione, *ibid.*, 656. — Rescripta ad Palladium præfectum prætorium et ad Aurelium Carthaginensem episcop. de ejiciendis ex urbe sectatoribus Cœlestii et Pelagii, LVI, 490 et 493. — De modo credendi mysterium sanctissimæ Trinitatis, *ibid.*, 681. — De iis qui super religione contendunt, *ibid* , 682. — Professio de fide, LXIX, 1126. — Quomodo ab Ecclesia Constantinopolitana Arianos repulerit, *ibid.*, 1127. — Quomodo fuerit paganis infensus, *ibid.*, 1149.

VALENTINIANUS Senior. — Constitutio in rebaptizantes, XI, 1180.

VALENTINIANUS imper. — Iteratum Ursini sociorumque schismaticorum exsilium probat, atque unam quam Ursiniani retinuerant, basilicam Damaso reddi jubet, XIII, 126. — Constitutio ut ecclesiastici et continentes de viduarum bonis nihil valeant percipere vel testamento vel donatione, *ibid.*, 575. — Edictum de consubstantiali Trinitate, LXIX, 1075. — Sirici Romani antistitis electionem approbat, *ibid.*, 593. — Constitutio de conveniendis per Patroclum Arelatensem episcopis quibusdam Pelagianis, XLVIII, 409. — Constitutio de Manichæis, LIV, 622. — Constitutio de episcoporum ordinatione, *ibid.*, 636. — Epistola de convocando synodo Chalcedonensi, LVI, 597. — De Patre, Filio et Spiritu sancto sub una Trinitate credenda, *ibid.*, 681. — De iis qui super religione contendunt, *ibid.*, 682.

VOLUSIANUS, præfectus Urbis. — Exemplar edicti de exsulando Cœlestio hæretico Pelagiano : « Hactenus Cœlestium divinæ fidei et quietis publicæ turbatorem judiciis amica reis secreta subduxerunt. Jam leges et jam edicta persequentur absentem. Cui, quod primum est, æternæ Urbis negatur habitatio ; ut si vel in proximis fuerit diversatus debitum non evadat exitium. Pro merito etiam temeritatis atque sui ausus, cunctos hujus edicti cautione præmonemus, ne quis iniquus noxio latebram putet esse præbendam, cuique cum horridi sit posita pœna supplicii, ac stylum necesse sit proscriptionis incurrere, quisquis reum divinis et humanis rebus apud se putaverit occultandum, LVI, 500.

VITIGIS, rex Gothorum. — Epistola ad episcopos suos. Petit ut et legatos quos ad imperatorem misit adjuvent et pro ipso preces Deo fundant, LXIX, 822.

WIDO, rex. — Placuit nobis etiam summopere statuere ut episcopi et comites uniti sint in suis parœciis et comitatibus pro pace et salvatione in omnibus hominibus honoribus suis habitantibus, ita ut nullum prædonem, ruptorem, vel incestum permittant morari in suis sedibus vel concessis honoribus. Et si intellexerint ex aliqua parte per eorum terminos velle aut debere transire exteros ad istius regni vastationem, obviam eis missos communitorios dirigant, ut pacifice sine præda per eorum transeant terram vendere autem eis quæ necessaria sunt faciant, non plus carum, sed secundum usum et consuetudinem terræ. Si vere noluerint acquiescere sed prædas et rapinas exercuerint, quidquid alteri rapuerint, legaliter cum banno nostro ab episcopo et comite ejusdem loci emendare cogantur. Quod si exsequi noluerint, statim ab episcopo excommunicentur. Postea vero si contigerit, ut comes loci populusque terræ super ipsos prædones venerint, et eos impedierint, et mortui fuerint, neque faida inde præcipimus crescat, neque compositio aliquando requiratur pro his qui ibidem occubuerint. Et si comes ejusdem loci hoc adimplere neglexerit, proprio honore privetur, et si oportuerit et necesse fuerit ut in auxilio suo vicinum suum advocet comes, et ille se substraxerit, similiter proprio privetur honore et insuper triginta libros argenti comiti solvat, CXXXVIII, 801. — Quicunque igitur ex laicali ordine tam liberi quam servi homines in comitatu commorientes, a proprio comite vel a publica parte, id est ab his qui rem publicam agunt, admoniti fuerint, si se substraxerint ab adjutorio sui proprii comitis, et eum non adjuvaverint infra ipsum comitatum contra supervenientes prædones in suo comitatu, tertiam partem liberi ex suis mobilibus componant, servi autem sexaginta ictos vapulentur, si tamen probatum fuerit quod ipsis denuntiatum fuisset, CXXXVIII, 801. — Sex sunt adhuc alia decreta de talibus rebus tractantes, CXXXVIII, 801, 804.

WILLELMUS, comes. — Charta de concordia inter ipsum et domnum Petrum abbat. Cluniacensem, super Mauziacensi et Celsiniacensi monasteriis, CLXXXIX, 1067.

WILLELMUS, Conquestor, rex Anglor — Admonitus de fidelitate facienda pontifici. Gregorio VII, et de pecunia Romam mittenda ; de pecunia annuit, et de fidelitate quia inusitatum recusat. CXLVIII, 748. — Ut causæ ecclesiasticæ ab ecclesiasticis judicibus judicentur, CXLIX, 1291. — Lex de Anglorum jure et immunitate ecclesiastica, CXLIX, 1293. — Lex de hominum regis privilegio, de pacis publicæ violatoribus, de reo latrocinii et fidejussore qui morum ejus periculum in se susceperat, CXLIX, 1295. — Lex de latronis prehensione, de animalium redemptione et de rebus forte inventis, CXLIX, 1297. — Lex de homicidio et capitis æstimatione, seu wera, quibus wera solvenda, animalium aliquot valor, in capitis æstimatione censenda, de percussore, de indito vulnere, de membrorum excisarum æstimatione, CXLIX, 1299. — Lex de adulterio, de judice corrupto, de purgatione illius qui furti reus est, de eo qui domum aut templum fregerit, CXLIX, 1301. — Lex de denariis sancti Petri, seu de vectigali Romano, de muliere vi compressa et de pudicitia luctamine tentata, de iis qui vectigal Romanum seu sancti Petri non solvunt, de oculo effosso de relevio comitis, CXLIX, 1303. — Lex de relevio baronis, vavasoris et colonorum, de viis publicis, CXLIX, 1307. — Lex de latrone, de colonis, de femina gravida quæ capitali supplicio damnatur, de intestatorum bonis, de adultera a patre deprehensa, de judicio in socium absentem, de judiciis, de pignore, ne quis rem emat sine testibus, de vadimonio deserto, de hospitibus, de famulis, CXLIX, 1309, 1317.

CXIX.

INDEX DISCIPLINARIS.

ANALOGICE SCILICET, VEL VARIIS SUB TITULIS, EXHIBENS QUIDQUID AD DISCIPLINAM TUM ECCLESIASTICAM TUM MONASTICAM ATTINET, ET IN ANALOGIA ORDINEM SERVANS ALPHABETICUM.

MONITUM.

In hoc Indice, titulos CXIV, ordine rerum alphabetico dispositos, statuimus, in unoquoque titulo colligentes opera vel opuscula de eadem re circa disciplinam ecclesiasticam tractantia, et inter uncos annum cujusque auctoris indicamus. Ad calcem hujus Indicis, velut in Appendice, subjicimus tres titulos quibus comprehenditur quidquid specialiter ad monasticam disciplinam attinet, eamdem sectantes viam, et sic lector perfacile optata reperiet.

TITULUS I. *De accusationibus. Vide* titulum XV, *De causis judicandis*

TIT. II. *De administratoribus.* — Epistolæ et decreta S. Innocentii I, papæ (400), XX, 495. — Novella Justi-

niani I, imperat. Augusti (527-565), LXXII, 948. — Capitula selecta Abedoc et Ethelvolfi, ann. inc. VIII, XCVI, 1307.

Tit. III. *De adulterio.*— Consulatur infra titulus LXIII, *De matrimoniis, adulteriis*, etc.

Tit IV. *De altaribus.* — Canones selecti ex Theodoro Cantuar. archiepisc., ann. inc sæc. VII,. XCIX, 1022.—Liber diurnus summorum Pont. variis annis sæcul. VI-VIII, CV, 87. — De ecclesiasticis disciplinis, Reginonis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 198. — Capitula synodi Attrebat. Gerardi Camerac. episc. (1038), CXLII, 1287.

Tit. V. *De appellationibus.* — Epistolæ et decreta S. Cœlestini I, papæ (432), L, 417. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni, papæ (461), LIV, 615. — Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. episc. (547), LXVII, 953.— Capitulare Aquitanicum Pippini Franc. regis (768), XCVI, 1519. — Capitula Adriani I, papæ (785), *ibid.*, 1059-1063. — Collectiones canonicæ S. Anselmi Lucensis episc., lib. II (1085), CXLIX, 489 — Panormia S. Ivonis Carnot. episc., lib. XV (1116), CLXI, 1207.

Tit. VI. *De apostatis.* — Decreta selecta imperatorum Gratiani, Valentini et Theodosii variis ann. sæculi IV, XIII, 538. — De regibus apostaticis S. Luciferi Calaritani episc. (371), *ibid.*, 795. — Decretum S. Siricii, papæ de apostatis ab Ecclesiâ separandis (398), *ibid.*, 1136.

Tit. VII *De aqua benedicta.* — Canones Remigii Curiensis episc. pro suâ diœcesi (820), CII, 1101. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prumiens. abb. (915), CXXXII, 230. — Epistola synodalis S. Odonis Cantuar. archiepisc. (942), CXXXIII, 950.

Tit. VIII. *De armis clericis et religiosis interdictis.* — Excerptiones canonicæ S. Egberti Eborac. archiep. (729), LXXXIX, 399. — Concilium Germanicum I sub Bonifacio Moguntino episc. (742), *ibid.*, 807. — Capitularia Pippini regis et Carolomanni principis (742), XCVI, 1502. — Concilium Suessionense sub S. Bonifacio habit. (744), LXXXIX, 825. — Capitulare Vermeriense Pippini Franc. regis (753), XCVI, 1508. — Canones concilii Vernensis beati Servati Lupi, Ferrariensis abbatis (864), CXIX, 616. — Canones concilii Turon. Stephani S. R. Eccl. cardin (1063), CXLIII, 1409. — Decreta Clementis III, papa (1191), CCIV, 1492.

Tit. IX. *De baptismate.* — Liber de baptismo adversus Quintilium, Tertullian. (160-230)), I, 1197. — Acta et monumenta celeberrimæ de hæreticorum baptismate disputationis (app. ad Stephanum I, papa (257), III, 1009. — Liber de rebaptismate Anonymi (257), *ibid.*, 1183.— Epistola S. Cypriani Carthagin. episc. de infantibus baptizandis (258), IV, 359. — Epistolæ, 70, 71, 75, 74 et 76 de hæreticis baptizandis S. Cypriani Carthaginensis episc. (258), IV, 410.— Epistola quarta Dionysii Alexandrini episcopi ad Sixtum II papam de rebaptizandis (258), V, 95. — Sermo de baptismo S. Paciani Barcilon. episc. (397), XIII, 1089. — De Arianis non rebaptizandis S. Siricii, papæ (398), *ibid.*, 1134. — Ut præter Pascha et Pentecosten baptisma non celebretur S. Siricii, papæ (398), *ibid.* — Epistolæ et decreta S. Innocentii I, papæ (403), XX, 468, 526. — Epistolæ S. Augustini Hipp. episc. (400-430), XXXIII, 359-874. — Libri VII de baptismo contra Donatistas S. Augustini (450), XLIII, 108. — De unico baptismo contra Petilianum S. Augustini (430), *ibid.*, 596. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni, papæ (461), LIV, 695-1195.—Tractatus III S. Maximi Taurin. episc. de baptismo (465), *ibid.*, 771.—Epistola VII, S. Felicis III, papæ ad universos episcopos, de rebaptizatis (492), LVIII, 924. — Epistola Joannis Diaconi de variis ritibus ad baptismum pertinentibus (496), LIX, 399. — Epistolæ et decreta Vigilii, papæ (556), LXIX, 1720. — Canones Antissiodorenses Aunarii Antissiod. episc. (590), LXXII, 764. — Epistolæ S. Gregorii Magni, papæ (590-604), CXCVI, 675. Concilium Leptinense sub Bonifacio Moguntino episc. (475), LXXXIX, 822.— Canones selecti ex Theodoro Cantuar. archiepisc., ann. inc. (VII), XCIX, 1022, 1024. — Epistolæ et decreta S. Zachariæ, papæ (751), LXXXIX, 943. — Epistolæ et decreta S. Stephani II, papæ (752), *ibid.*, 1026. — Capitulare Vernense Pippini Franc. regis (755, XCVI, 1510. — Opusculum IV Alcuini Albini Flacci, de Cæremoniis baptismi, ad Carolum Magnum (804), CI, 611. — Epistola Amalarii Trevirensis archiepisc., ad Carolum Magnum de Cæremoniis baptismi (806), XCIX, 887. — Epistolæ variæ (append. ad Carolum Magnum (814), XCVIII, 938-940 — Libellus de Mysterio baptismatis Magni Senon. episc. (818,) CII, 981. — Canones pro suâ diœcesi Remigii. Curiensis episc. (820), *ibid* , 1096. — Liber de ordine baptismi Theodulfi Aurelian. episc. (820), CV, 223. — Epistola de baptismo, Jesse Aurelian. episc. (834), *ibid.*, 781 — Consultatio S. Agobardi Lugdunensis episc. de baptismo Judaicorum mancipiorum (840), CIV, 99. — Epistola ad proceres palatii contra impium præceptum de baptismo Judaicorum mancip. Agobardi (840), *ibid.*, 173. — Collectanea Maxentii Aquileiensis patriarchæ de antiquis ritibus baptismi (840) CVI, 121. — Capitula et leges et canones collecta Flori Lugdun. diac. (860), CXIX, 422. — Capitula Rodulp. Bituric. episc. (866), *ibid.*, 712, 713. — Epistolæ et decreta Nicolai I, papæ (867), *ibid.*, 795. — Epistolæ Joannis IX, papæ (905), CXXXI, 28. — De disciplinis ecclesiasticis, Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 215. — Canonum prisca Collectio, auctore et ann. inc. X, CXXXVIII, 417. — Liber IV decretorum Burchardi Wormatien. episc. (1026), CXL, 727. — Pars I decreti S. Ivonis Carnot. episc. (1116), CLXI, 59. — Panormia S. Ivonis Carnot. episc , liber I (1116), *ibid.*, 1045. — Tractatus de baptismo aliisque quæstionibus S. Bernardi Claræ-vallensis abb. (1153), CLXXXII, 1031. — Sermo S. Bernardi Claræv. abb., de baptismo (1153), CLXXXIII, 153. — Synodicæ Constitutiones Odonis de Soliaco (1200), CCXII, 59.

Tit. X. *De bestiis et esu carnium.* — Capitula selecta, Abedoc et Ethelvolfi, ex antiqua canonum collectione facta in Hibernia, an. inc. (VIII), XCVI, 1281.

Tit. XI. *De bonis ecclesiasticis.* — Decretum Constantini Magni imperat. de bonis proscriptorum seu lex solvens exsilio et curia et bonorum præscriptione damnatos tempore persecutionum (323), VIII, 260. — De successione bonorum martyrum et confessorum et quorum bona in fiscum relata sunt, Constantini Magni (323), *ibid.*, 263. — Ut deficientibus cognatis, Ecclesia hæreditatem accipiat (323), *ibid.*, 265. — Ut qui hujusmodi bona occupaverint, restituant (323), *ibid.*, 269. — Decretum S. Julii I papæ, de episcopis spoliatis, vel a sede pulsis (352), *ibid.*, 991. — Decreta selecta Theodosii imper. (381), XIII, 521, 525. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 703. — Epistola IV Agapeti I papæ, quod illicitum sit bona ecclesiastica alienari (536), LXVI, 45. — Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. episc. (547), LXVII, 951. — Concilium Carpentoractense sub S. Cæsario Arelat. habitum (552), *ibid.*, 1287. — Novella VII Justiniani I imperat. Augusti, (527-565), LXXII, 938, 987, 989, 999, 1006, 1011. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 827. — Canones selecti ex Theodori Cantuar. archiepisc. Collectione, VII, XCIX, 1031, 1035. — Canones Remigii Curiensis episc. pro sua diœcesi (820), CII, 1097 1110. — Liber diurnus SS. PP. variis annis (sæc. VI-VIII), CXV, 95. — Canones concilii Vernensis, B. Servati Lupi Ferrariensis abb. (864), CXIX, 617. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (866), *ibid.*, 1114, 1124. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prumiens. abb. (915), CXXXII, 196, 263.— Libellus de pressuris ecclesiasticis Attonis Vercell. episc. (960), CXXXIV, 87. — Leges ecclesiasticæ S. Stephani Hungariæ regis (1038), CLI, 1245. — Leges ecclesiasticæ Eduardi III regis Anglorum (1066), *ibid.*, 1189.—Panormia S. Ivonis Carnot. episc., liber II (1116), CLXI, 1101. — Canones concilii Remensis Innocentii II papæ (1131), CLXXIX, 680.

Tit. XII. *De canonicis regularibus.* — Regula canonicorum S. Chrodegangi Metensis episc. (766), LXXXIX, 1057. — Regula canonicorum S. Chrodegangi, editio altera (766), *ibid.*, 1097. — Liber de institutione canonicorum Symphosii Amalarii Metensis presbyt. et chorepisc. (836), CV, 815. — Statuta canonicorum Turon. cum in communi vivebant (X), CXXXVIII, 1349. — Opusculum de communi vita canonicorum S. P. Damiani (1072), CXLV, 503 — Charta de constituendis canonicis regularibus S. Lietberti Cameracensis episc. (1074), CXLVI, 1484. — Epistolæ Urbani II papæ (1099), CLI, 524, 535. — Liber de ordine canonicorum Regularium Anselmi Havelbergensis episc. (1154), CLXXXVIII, 1091. — Apologeticum pro ordine canonicorum Regul. Anselmi (1154), *ibid.*, 1118. — Scutum canonicorum Arnonis Reichersperg. præpositi (1175), CXCIV, 1489. — De ordine, habitu et professione canonicorum Præmonstratensis ordinis Adami Scoti, Præmonst. canonici (1180), CXCVIII, 439. — Decreta Clementis III papæ (1119), CCIV, 1492.

Tit. XIII. *De cantu.* — Opusculum de psalmodiæ bono, S. Nicetæ Trevir. episc. (551), LXVIII, 371. — Psalmodiæ origo et progressus in Gallicanis Ecclesiis Lugdunensi, Arelatensi, Viennensi et Massiliensi (Append. ad opera S. Germani Parisiensis episc.) (576), LXXII, 591. — Liber de divina Psalmodia S. Agobardi (840), CIV, 325. — Liber de correctione Antiphonarii S. Agobardi (840), *ibid.*, 329. — Capitula synodi Attrebatensis, Gerardi Camerac. episc. (1038), CXLII, 1303 — Leges Ecclesiasticæ Æthelredi Anglorum regis (979 1016) CLI, 1167. — Tractatus de correctione cantus ordinis Cister

ciensis, Guidonis Cariloci abb. (1150), CLXXXV, 1121.— Tractatus de Cantu S. Bernardi Claræval. abb. (1153), CLXXXII, 1121. — Tract. cantandi Graduale S. Bernardi (1153), *ibid.*, 1151.

Tit. XIV. *De catechumenis.* — Canones selecti ex Theodori Cantuar. archiep. Collectione (VII), XCIX, 1021. — Epistolæ et decreta S. Nicolai I papæ (867), CXIX, 1124.

Tit. XV. *De causis judicandis; de testimoniis et accusationibus; de juramentis et de omnibus quæ ad causam instruendam pertinent.* — Epistola II S. Cornelii papæ (250-252), III, 845. — Decretum S. Cornelii papæ ut a jejunis juramenta præstentur (252), *ibid.*, 848. — Epist. et decreta S. Lucii papæ (253), *ibid.*, 975. — Epist. decretales S. Stephano I papæ a scriptæ (257), *ibid.*, 997. — Epist. S. Cypriani Carthagin. episc. (258), IV, 395. — Epist. variæ Sixti II papæ (258), V, 83. — Epist. S. Felicis I papæ (269), *ibid.*, 143. — Decretum S. Eutychiani papæ (275), *ibid.*, 178. — Epistola S. Caii papæ (283), *ibid.*, 183. — Decreta varia concilii Romani sub S. Sylvestro I (350), VIII, 825. — Decreta varia multa S. Julii I papæ (337-352), *ibid.*, 971, 992. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (402), XX, 468. — Epistola XVI S. Zozimi papæ (418), *ibid.*, 685. — Epistola secunda et tertia S. Bonifacii I papæ (419), *ibid.*, 752. — Epistola S. Augustini Hipp. episc. (430), XXXIII, 1068. — Epistolæ et decreta Symmachi papæ (514), LXII, 50, 51. — Epistola II, S. Sylverii papæ (537), LXVI, 86. — Breviatio canonum, Fulgentii Ferrandi Carthag. episc. (547), LXVII, 952. — Epistola S. Vigilii papæ (555), LXIX, 29. — Novellæ Justiniani I imperat. Aug. (527-565), *ibid.*, 1006. — Decreta Pelagii II papæ, ne ante civilem judicem clerici accusentur (590), LXXII, 746.—Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 484, 632. — Decretum synodi Parisiensis, Clotarii II regis (628), LXXX, 452. — Canones selecti ex collect. Theodori Cantuar. archiep. (VII), XCIX, 1035, 1040. — Dialogus de institutione catholica S. Egberti Eboracensis episc. (729), LXXXIX, 435. — De remediis peccatorum Venerabilis Bedæ (730), XCIV, 573. — Capitula Adriani I papæ (785), XCVI, 1055, 1068. — Capitula selecta ex antiqua canonum Collectione in Hibernia facta, Abedoc et Ethelvolfi an. inc. (VIII), *ibid.*, 1286. — Canones Hibernenses, incert. auctore et ann. (VIII), *ibid.*, 1313. — Homilia Rabani Mauri Fuldensis abb. (815), CX, 108. — Canones S. Remigii Curiensis episc., pro sua diœcesi (820), CII, 1097, 1106.—Capitula ex lege et canone collecta Flori Lugdun. diac. (860), CXIX, 421. — Capitula Walteri Aurelian. episc. (867), *ibid.*, 736. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 1123, 1127. — Canones Isaaci Lingonensis episc. (880), CXXIV, 1101. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 506, 362. — Libellus de pressuris ecclesiasticis Attonis Vercell. episc. (960) CXXXIV, 52. — Liber XVI decretorum Burchardi Wormat. episc. (1026), CXL, 909. — Liber tertius Collectionis canonicæ Anselmi Luc. episc. (1085), CXLV, 493. — Leges ecclesiasticæ S. Stephani Hungarorum regis (1038), CLI, 1246. — Pars sexta et duodecima decreti S. Yvonis Carnot. episc. (1116), CLXI, 440. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber IV et V (1116), CLXI, 1189, 1211. — Decreta Clementis III papæ (1191), CCIV, 1480, 1496.

Titul. XVI. *De censu.—Vide* titulum XXVI, *De decimis et censu.*

Tit. XVII. *De sacro chrismate.* — Canones selecti ex Collect. Theodori Cantuar. arch. (VII), XCIX, 1068. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mogunt. (743), LXXXIX, 821. — Decreta ex concilio Rhemensi, Eugenii II papæ (827), CV, 646. — Capitula Rodulfi Bituric. episc. (866), CXIX, 710. — De ecclesiasticis disciplinis Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 206.

Tit. XVIII. *De cœlibatu clericorum, episcoporum et presbyterorum.* — Epistolæ et decreta Innocentii I, papæ (400), XX, 623. — Breviatio canonum Fulgentis Ferrandi (547), LXVII, 950. — Sententia de castitate servanda pro sacerdotibus, S. Verani Cabellitani episc. (586), LXXII, 701. — Canones Antissiodorenses Aunarii Antissiod. episc. (890), *ibid.*, 765. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 498, 672, 710. — Statuta S. Sonnatii Remensis episc. (615), LXXX, 444. — Epistola Vitaliani, papæ (669), LXXXVII, 1003. — Excerptiones canonicæ S. Egberti Eborac. episc (729), LXXXIX, 383.—Decreta concilii Suessionensis sub S. Bonifacio Moguntino archiepisc. (744), *ibid.*, 826. — Epistolæ et decreta S. Zachariæ, papæ (751), *ibid.*, 930. — Capitulare Suessionense Pippini Franc. regis (755), XCVI, 1506. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. (824), CV, 195. — Decreta Eugenii II papæ ex concilio Remensi (827, *ibid.*, 645.— Capitula Rodulphi Bituricensis episc. (866), CXIX, 708, 711.—Capitula Walteri Aurelian. episc. (867), *ibid.*, 732.—De Disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 208. — Capitula concilii Trosleiani Hervæi Rhemensis archiepisc. (app. ad oper.), (922), *ibid.*, 698. — Canones concilii Turon. S. Stephani cardinalis (1068), CXLIII, 1409. — Opusculum de cœnibata sacerdotum S. P. Damiani (1072), CXLV, 380. — Canones concilii Remensis Innocentii II papæ (1131), CLXXIX, 680.

Tit. XIX. *De communione.* — Sermo S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 305. — Decreta et canones Antissiodorenses Aunarii episc. (729), LXXXIX, 385. — Canones aliquot synodi a S. Leodegario Augustodunensi episc. celebratæ (678), XCVI, 378.—Canones selecti ex Collectione Theodori Cantuar. arch. VII, XCIX, 1028.—Excerptiones canonicæ S. Egberti Eborac. episc. (729), LXXXIX, 385. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mog. episc. (743), *ibid.*, 822. —Liber de remediis peccatorum Ven. Bedæ (731), XCIV, 574. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. (820), CV, 204. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 706, 717. — De Disciplinis Eccles. Reginonis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 215, 356. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. liber V (1026), CXL, 750. — Decreti S. Ivonis Carnot. episc. pars II^a (1116), CLXI, 135.

Tit. XX. *De conciliis et synodis.* — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (491), LIV, 666. — Canones Antissiodorenses, S. Aunarii Antissiod. episc. (590), LXXII, 763. — Novellæ Justiniani imperat. Augusti (527-565), *ibid.*, 1019. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 675. — Capitula concilii Herodfordiæ a Theodoro Cantuar. archiepisc., collecta, an. inc sæculi VII, XCIX, 953. — Canones selecti Theodori Cantuar. archiepisc. VII, *ibid.*, 995. — Capitularia Pippini regis et Carolomanni principis. (742), XCVI, 1501.—Concilium Suessionense sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (744), LXXXIX, 825. — Capitulare Suessionense Pippini regis Franc. (753), XCVI, 1505.—Capitulare Vernense Pippini regis Franc. (755), *ibid.*, 1509. — Capitula Adriani I papæ (785), *ibid.*, 1057.—Capitula Rodulfi Bituric. episc. (866), CXIX, 709. — Capitula Walterii Aurelian. episc. (867), *ibid.*, 745. — Canonum prisca collectio ann. et auctore incert. (X), CXXXVIII, 403. — Decreta S. Yvonis Carnot. episc. pars IV (1116), CLXI, 263. — Panormia Yvonis Carnot. episc. liber IV, (1116), *ibid.*, 1185.

Tit. XXI. *De concubinis.* — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 1195. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 303. —Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum regis (1036), CLI, 1180. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber VI (1116), CLXI, 1251.

Tit. XXII. *De confessione.* — Sermo S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 305. — Statuta S. Sonnatii Rhemensis episc. (615), LXXX, 443. — Fragmenta ex collectoribus canonum S. Theodori Cant. (VII), XCIX, 963.—Opusculum de confessione peccatorum Alcuini (814), CI, 649. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 200. — De disciplinis eccles asticis Reginonis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 215 — Liber de confessione sacramentali Petri Blesen is (1200), CCVII, 1077. — Synodicæ Constitutiones Odonis de Soliaco (1200), CCXI, 60.

Tit. XXIII. *De conviviis in honorem martyrum.* — Epistolæ S. Augustini Hipponens. episc. (430), XXXIII, 90, 114.

Tit. XXIV. *De damnatis ad mortem.* — Statuta S. Sonnatii Rhemensis episc. (615), LXXX, 444.

Tit. XXV. *De debitis et usuris.* — Canones selecti ex collectione S Theodori Cantuar. arch. (VII), XCIX, 1040. — Capitula selecta Theodori Cantuar. archiepisc. (VII), *ibid.*, 1292. — Capitula Rodulfi Bituric. episc. (866), CXIX, 720. — De disciplinis eccles. Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 233. — Decreta S. Ivonis Carnot. episc. pars. XIII (1116), CLXI, 805.— Panormia S. Yvonis Carnot episc., liber III (1116), *ibid.*, 1167.

Tit. XXVI. *De decimis et censu.* — Excerptiones canonicæ S. Egberti Eboracensis archiepisc. (729), LXXXIX, 390. — Concilium Leptinense sub Bonifacio Moguntino (743), *ibid.*, 809.—Epistolæ et decreta S. Zachariæ papæ (751), *ibid.*, 939. — Canones Hibernenses ann. et auctore incert. (VIII), XCVI, 1319.— Capitula Rodulfi Bituric. episc. (866), CXIX, 714. —Homilia de decimis et jejunio, auctore et ann. incert. (IX), CXXIX, 1261. — De ecclesiasticis disciplinis Reginonis (915). CXXXII, 200. — Capitula concilii Trosleiani Hervæi Rhem. archiepisc. (922), *ibid.*, 690. — Constitutiones S. Odonis Cantuar. archiepisc. (942), *ibid.*, 949.— Leges ecclesiasticæ Æthelredi Anglorum regis (979-1016), CLI, 1166 — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum regis (1036), *ibid.*, 1174. —

Leges ecclesiasticæ Eduardi III Anglor. regis (1066), *ibid.*, 1192. — Epistolæ Urbani II papæ (1099), *ibid.*, 550. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber II (1116), CLXI, 1093. — Sermo de decimis S. Stephani de Mureto ordinis Grandimontensis fundatoris (1124-1192), CCIV, 1135.

Tit. XXVII. *De disciplina et vita Christiana.* — Tractatus de disciplina Christiana S. Augustini (430), XL, 669. — Tractatus de contemptu mundi, S. Augustini (430), *ibid.*, 1217. — De vita Christiana Fastidii Britannorum episc. (430), L, 383. — Sermones varii S. Petri Chrysologi, de terrenis despiciendis (450), LII, 259-628.— Sermones S. Petri Chrysologi de vero cursu pro corona gloriæ et de figura sæculi vitanda (450), *ibid.*, 526. — Homiliæ III S. Valeriani Cemeliensis episc. de bono disciplinæ et de arcta et angusta via (450) *ibid.*, 691. — Sermo S. Leonis Magni papæ (460), LIV, 390. — Opusculum de formula honestæ vitæ S. Martini Dumiensis, Bracarensis episc. (572). LXXII, 18. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 715. — Edictum concilii Parisiensis Clotarii II regis (628), LXXX, 453. — Capitula selecta ex antiqua canonum collectione facta in Hibernia Abedoc et Ethelvolfi (VIII), XCVI, 1298. — Epistola B. Alcuini Albini Flacci (804), C., 197. — Via regia Smaragdi S. Michaelis abb. (820), CII, 931. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 695. — Homiliæ Rabani Mauri Fuldensis abb. (855), CX, 82 106. — Constitutiones S. Adonis Cantuar. archiepisc. (942), CXXXIII, 947. — Præloquiorum libri VI Ratherii Veron. episc. (935), CXXXVI, 145 — Decretorum Burchardi Wormat. episc. liber XV (1026), CXL, 895. — Carmen de contemptu mundi Rogerii Beccensis mon. (1090), CL, 1431. — Præcepta recte vivendi B. Roberti de Arbrissello (1117), CLXII, 1082. — Tractatus de corruptis moribus cleri et populi Balduinus magister Theologus (1188), CCIV, 415.

Tit. XXVIII. *De doctrina ecclesiastica.* — Libri IV de doctrina Christiana S. Augustini (430), XXXIV, 15. — Epistolæ et decreta S. Cœlestini I papæ (430)), L, 436, 483. — Epistolæ S. Fulgentii Ruspensis episc. (533), LXV, 360.—Liber S. Fulgentii R. episc. de fide, seu de regula fidei (533), LXV, 671.

Tit. XXIX. *De dominicis.* — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. archiepisc. (VII), XCIX, 1025. — Capitulare Vernense Pippini Franc. regis (755), XCVI, 1512. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 198, 205. — Capitula Rodulfi Bituric. episc. (866), CXIX, 716. — Capitula Walterii Aurelian. episc. (867), *ibid.*, 737. — De disciplinis ecclesiast. Reginon Prum. abb. (915), CXXXII, 264. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum regis (1036), CLI, 1175. — Leges ecclesiasticæ S. Stephani Hungariæ regis (1038), *ibid.*, 1246. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber II (1116), CLXI, 1121.

Tit. XXX. *De ebrietate et gula.* — Decretum S. Eutychiani papæ (275), V, 179. — De epistolis et decretis Eusebio papæ ascriptis (310), VI, 27. — De ebrioso episcopo et presbytero et diacono (Capp. ad Eusebium Hieronymum) (420), XXX, 425. — Epistola S. Augustini Hipp. episc. de ebrietate (430), XXXIII, 90, 114. — De sobrietate et castitate S. Augustini (430), XL, 1105. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 1195. — Opusculum S. Eugenii III Toletani episc., contra ebrietatem (658), LXXXVII, 360. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. arch. (VII), XCIX, 1040. — Excerptum pœnitentialis S. Egberti, Eboracensis archiepisc., tit. 10 (729), LXXXIX, 432. — Capitula Rodulfi Bituric. episc. (866), CXIX, 712. — Capitula Walterii Aurelian. episc. (867), *ibid.*, 738. — Canones Isaaci Lingon. episc. (880), CXXIV, 1084. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 218, 255. — Decretorum Burchardi Wormat. episc., liber XIV (1026). CXL, 889. — Opusculum contra intemperantes clericos S. P. Damian. (1072), CXLV, 387. — Decreta S. Yvonis Carnot. episc., pars XIII (1116), CLXI, 803.

Tit. XXXI. *De ecclesiis; de ecclesiarum sacratione et privilegiis.* — Ecclesia semel Deo consecrata quando sit iterum consecranda Julii I, papæ (337-352), VIII, 969. — Quid sit ecclesia, Julii I papæ (352), *ibid.*, 970. — De illis qui ecclesias incendunt (352), *ibid.*, 971. — Qui metropolitæ primates vocentur (352), *ibid.*, 986.— Decreta selecta Theodosii, Arcadii et Honorii (392), XIII, 528, 551. — Epistolæ S. Zozimi papæ, de eccles. Arelatens. privilegiis (418), XX, 642. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 1040, 1081. — Sermones varii S. Maximi Taurinensis episcopi de Dedicatione ecclesiæ (465), LVII, 895. — Constitutum Felicis IV papæ, de ecclesia Ravenn. (530), LXV, 12. — Epistola S. Felicis IV papæ (app. ad op.) (530), *ibid.*, 16. — Epistola de reconciliatione Carthaginensis Ecclesiæ (app. ad Bonifacium II papam) (531), *ibid.*, 43. — Epistola VI Agapeti I papæ (536), LXVI, 45. — Epistolæ et decreta Vigilii papæ (555), LXIX, 18. — Epistola Pelagii I papæ (560), *ibid.*, 406. — Novellæ Justiniani I imperat. (527, 565), LXXII, 972, 991, 999, 1039. — Ecclesiarum forma et dispositio apud Francos (app. ad Germanum Parisiensem episc.), 576, *ibid.*, 150. — Canones Antissiodorenses, Aunarii Antissiod. episc. (590), *ibid.*, 763. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590, 604), LXXII, 541, 638, 654. — Canones selecti Theodori Cantuar. archiepisc. an. inc. (VII), XCIX, 1049, 1064. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mogunt. (743), LXXXIX, 821. — Capitula selecta ex antiqua canonum collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi, ann. incert. (VIII), XCVI, 1298, 1303. — Canones Hibernenses incert. auct. et ann. (VIII), *ibid.*, 1314. — Capitulare Aquitanicum, Pippini Fr. regis (768), *ibid.*, 1519. — Liber diurnus summorum pontif. pluribus ann. (VI, VIII), CV, 87. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. ad presbyteros parochiæ suæ (821), *ibid.*, 194. — Capitula Rodulfi Bituric. episc. (866), CXIX, 705. — Tractatus de dedicatione ecclesiæ Remigii Antissiod. (908), CXXXI, 845. — Epistola secunda ad episcopos Virdun. (app. ad Rem.), (908), *ibid.*, 968. — De Ecclesiast. disciplinis, Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 197. — Capitula concilii Trosleiani Hervæi Remensis archiepisc. (append. ad opera), (922), *ibid.*, 678. — Constitutiones S. Odonis Cantuar archiepisc. (942), CXXXIII, 947. — Decretorum Burchardi Wormatiensis episc. libri III (1026), CXL, 673. — Capitula synodi Attrebat. Gerardi Camerac. episc. (1038), CXLII, 1284 — Collectionis canonicæ S. Anselmi Luc. episc., liber V (1085), CXLIX, 501. — Decreti sancti Yvonis Carnot. episc., pars III (1116), CLXI, 199. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber II (1116), *ibid.*, 1083. — De honore ecclesiæ, Placidi incertæ sedis episc. (1119), CLXIII, 613 — Canones concilii Remensis Innocentii II papæ (1131), CLXIX, 682.

Tit. XXXII. *De energumenis.* — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. arch. (VII), XCIX, 1068.

Tit. XXXIII. *De Eucharistia.* — De Eucharistia ut sacrificium Append. ad Hieronym. (420), XXX, 432 — De Eucharistiæ sumptione, Epistolæ S. Augustini (430), XXXIII, 199, 630.— Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 1155. — Liber secundus S. Fulgentii ad Monimum (533), LXV, 179. — Canones Remigii Curiensis episc. pro sua diœcesi (820), CII, 1096, 1101. — Capitula Walteri Aurelian. episc. (867), CXIX, 754. —De disciplinis ecclesiasticis, Reginonis Prum. abb (915), CXXXII, 204. — Liber de sacramento altaris Balduini Cantuar. arch. (1188), CCIV, 415 — De sacramento altaris, Guillelmi de Campello, Catalaunensis episc. (1121), CLXIII, 1139. — Synodicæ constitutiones Odonis de Soliaco (1200), CCXII, 60.

Tit. XXXIV. *De excommunicationibus.* — Excommunicatio etiam apud monachos usitata Joannis Cassiani Massiliensis presbyt. (430), LXIX, 106. — Excommunicationem incurrebant qui cum excommunicatis communicabant Joannis Cassiani (430), *ibid.*, 107. — Epistolæ et decreta S. Cœlestini I papæ (432), L, 417, 459. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 723, 731.—Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. diac. (547), LXVII, 949. — Epistola Vigilii papæ (555), LXIX, 43.— Canones Antissiodorenses, Aunarii Antissiodorens. episc. (590), LXXII, 766. — Fragmenta canonum Theodori Cantuar. archiepisc. (VII), XCIX, 975. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. arch. (VII), *ibid.*, 1017. —Capitula Adriani I papæ (785), XCVI, 1066. — Capitula selecta ex prisca canonum Collatione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi ann. incert. (VIII), *ibid.*, 1297.—Canones Hibernenses incerti auct. et ann. (VIII), *ibid.*, 1314. — Capitulare Vernense Pippini Franc. regis (755) *ibid.*, 1510. — Decreta Eugenii II papæ, ex concilio Remensi (827), CV, 645. — Epistolæ et decreta Leonis IV papæ (855), CXVII, 667. — Capitula Walteri Aurelian. episc. (867), CXIX, 736. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 1121. — Canones Isaaci Lingonensis episc. (880), CXXIV, 1102. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. liber XI (1026), CXL, 853. —Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum regis (1036), CLI, 1150. —Collectionis canonicæ Anselmi Luc. episc. liber XII (1085), CXLIX, 855. – Epistolæ variæ Urbani II papæ (1095, CLI, 521. — Decreti S. Yvonis Carnot. episcop. pars XIV (1116), CLXI, 825.—Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber V (1116), *ibid.*, 1227.—Epistolæ Petri Chrysogoni (1178), CXCIX, 1119. — Decreta Clementis III papæ (1191), CCIV, 1499.

Tit. XXXV. *De expositione infantium.* — Canones se-

lecti ex Theodori Cantuar. collectione (VII), XCIX, 1063. — Concilium incertum sub S. Bonifacio Mogunt. (745), LXXXIX, 827. — De ecclesiasticis disciplinis Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 298.

TIT. XXXIV. *De extrema unctione.* — Statuta S. Sonnatii Remensis episc. (615), L, 444. — Synodicæ constitutiones Odonis de Soliaco (1200), CCXII, 62.

TIT. XXXVII. *De feriis.* — Decreta selecta Theodosii imper. (386), XIII, 523. — Epist. XIV S. Innocentii I papæ (414), XX, 517. — Tractatus de quarta feria S. Augustini Hippon. episc. (430), XL, 685. — De ordinatione Feriarum Paschalium, Ven. Bedæ (731), XC, 607.

TIT. XXXVIII. *De festis.* — Statuta S. Sonnatii Remensis episc. (615), LXXX, 445. — Capitula Walterii Aurelian. episc. (807), CXVII, 740. — De disciplinis ecclesiastic. Reginonis Prumiens. abb. (915), CXXXII, 265. — Leges ecclesiasticæ Canuti regis Anglorum, (1036), CLI, 1179. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars IV (1116), CLXI, 263.

TIT. XXXIX. *De fide.* — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 932, 936, 1113, 1127, 1142, 1148. — Epistolæ et decreta Pelagii II papæ. Epistola ad episcopos Istriæ (590), LXXII, 706. — Decretum S. Sonnatii Remensis episc. (625), LXXX, 443. — Canones doctrinales et disciplina collata a Theodoro Cantuar. archiep., ann. incert. (VII), XCIX 991. — Capitulare Suessionense Pippin. principis (744), CXVI, 1505. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 198. — Opusculum de fide catholica S. Petri Damian. (1072), CXLV, 20. — Decreti Yvonis Carnot. episc. pars I et XVII (1116) CLXI, 59. — Panormia liber I, S. Yvonis Carnot. episc. (1116), *ibid.*, 1045.

TIT. XL. *De filiis et parentibus.* — Capitula selecta ex antiqua Collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi, ann. incert. (VIII), XCXVI, 1291. — Fragmenta ex Collectione canorum Theodori Cantuar. arch. (VII), XCIX, 969. — Capitulare Compendiense Pippini Franc. regis (757), XCVI, 1513. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 202 — Liber de puerorum oblatione Rabani Mauri (855), CVII, 419. — Capitula Rodulfi Bituric. episc. (866), CXIX, 714. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber II (1116), CLXI, 1099.

TIT. XLI. *De fornicatione.* — Decretorum Burchard. Wormat. episc. liber XVII (1026), CXL, 919. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum regis (1036), CLI, 1180. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars nova (1116), CLXI, 655. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber VI et VII (1116), *ibid.*, 1275-1287.

TIT. XLII. *De furibus et furto.* — Fragmenta ex collatoribus canonum Theodori Cantuar. archiepisc. ann. incert. sæculi VII, XCIX, 972. — Capitula selecta ex antiqua Collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi, ann. incert. (VIII), XCVI, 1286. — Capitula selecta Abedoc et Ethelvolfi de furto in ecclesia peracto (VIII) *ibid.*, 1290. — Canones Hibernens. incert. auctore et ann. (VIII), *ibid.*, 1313. — Capitulare Aquitanicum Pippini Franc. regis (768), *ibid.*, 1519. — Canones Isaaci Lingon. episc (880), CXXIV, 196-1098. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 335. — Capitula concilii Trosleiani, Harvæi Remensis archiepisc., append. ad opera (922), *ibid.*, 694. — Sententia contra fures sacrilegos Sigehardi S. Maximi Trevirensis monac. (963), CXXXIX, 965. — Commonitorium contra prædones Arnulfi Remensis archiepisc. (1023), *ibid.*, 1515 — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars decima tertia (1116), CLXI, 803.

TIT. XLIII. *De hæreticis.* — Decretum Constantini Magni imper. (326), VIII, 519. — Decretum aliud Constantini Magni imper. (326), *ibid.*, 520. — Decreta selecta imperat. Valentini, Gratiani et Theodosii (379), XIII, 533 — Liber de non conveniendo cum hæreticis S. Luciferi Calaritani episc. (371) *ibid.*, 767. — Decretum S. Siricii papæ, de modo hæreticos in Ecclesiam recipiendi (398, *ibid.*, 1133. — Epistola S. Siricii papæ, de hæreticis ab Ecclesia removendis (398), *ibid.*, 1168. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (400), XX, 485, 526. — Epistolæ S. Augustini Hippon. episc. de coercendis hæret. (430), XXXIII, 296, 357, 359, 566, 535, 792, 939. — Epistolæ et decreta S. Leones Magni papæ (461), LIV, 912, 922, 942, 1111, 1143. — Epistolæ et decreta Vigilii papæ (555), LXIX, 25. — Novella XLII[a] Justiniani I imperat. (527-565), LXXII, 973-986. — Leges selectæ Justiniani I imperat. (565), *ibid.*, 1085. — Canones selecti ex Collectione Theodori Cantuar. (VII), XCIX, 1666. — Capitula selecta ex antiqua canonum Collectione facta in Hibernia Abedoc et Ethelvolfi (VIII), XCIV, 1295. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber I (1116), CLXI, 1045, 1257.

TIT. XLIV. *De homicidis.* — Canones Isaaci Lingonensis episc. (880), CXXIV, 1084-1087. — Decretorum Burchardi Wormatiensis episc. liber VI (1026), CXL, 763. — Leges ecclesiasticæ Canuti regis Anglorum (1036), CLI, 1180. — Leges ecclesiasticæ S. Stephani Hungarorum regis (1038), *ibid.*, 1247. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars decima (1116), CLXI, 689. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber VIII (1116), *ibid.*, 1303.

TIT. XLV. *De Horis canonicis.* — Capitula synodi Attrebat. Gerardi Camerac. episc. (1038), CXLII, 1303. — Opusculum de Horis canonicis S. Petri Damian. cardin., (1072), CXLV, 221. — Liber de divinis officiis Drogonis cardin. Ostiensis episc. (1134), CLXVI, 1517. — Statuta Ecclesiæ Lugdun. Guichardi Lugdun. archiepisc (1180), CXCIX, 1091. — Rationale divinorum Officiorum Joannis Belethi Parisiensis theologiæ magistri (1190), CCII, 9.

TIT. XLVI. *De imaginibus sanctorum.* — Liber de imaginibus sanctorum S. Agobardi Lugdunens. episc. (846), CIV, 199. — Libri III de cultu imaginum Jonæ Aurelian. abb. (842), CVI, 305. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (860), CXIX, 773.

TIT XLVII. *De immunitatibus.* — Consulatur titulus LXXXV. *De privilegiis et immunitatibus clericorum, presbyterorum et episcoporum.*

TIT. XLVIII *De incantatoribus.* — Consulatur titulus LXI, *De maleficiis et incantatoribus.*

TIT. XLIX. *De incestis.* — Capitulare Compendiense Pippini Francor. regis (757), XCVI, 1515. — Capitulare incerti anni Pippini regis Franc. (VIII), *ibid.*, 1517. — Capitula Rodulfi Bituric. episc. (866), CXIX, 723. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 1123. — Canones Isaaci Lingonensis episc. (880), CXXIV, 1090. — De disciplinis ecclesiasticis Regin. Prumiens. abb. (915), CXXXII, 325. — Capitula concilii Trosleiani Hervæi Remensis archiepisc. (922), *ibid.*, 696. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. liber VII (1026), CXL, 779. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum regis (1036), CLI, 1186 — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars nona (1116), CLXI, 655. — Epistola de incertis conjugiis Ernulfi Roffensis episc., (1124), CLXIII, 1457.

TIT L. *De incontinentia clericorum, episcoporum et presbyterorum* — Decretum S. Siricii papæ, de clericorum incontin. (398), XIII, 1138. — Decretum S. Siricii papæ, quod sacerdotes et diaconi insolubili continentiæ lege teneantur (398), XIII, 1138. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (400), XX, 495. — De ebrioso episcopo et de presbytero et diacono, Append. ad Euseb. Hieronym. (420), XXX, 425. — De sacerdotibus qui concupiscentiam habent, Append. ad Hieron. (420), *ibid.*, 431. — De abdicando ecclesiastica functione infami presbytero, Append. ad Hieronymum Eus. (420), XXX, 234. — Decretorum Pelagii II papæ articulus IX (590), LXXII, 745. — Canones Antissiodorenses, Aunarii Antissiod. episc. (590), *ibid.*, 765, 519. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 622, 624, 640, 641, 723. — Canones selecti ex Collectione Theodori Cantuar. (VII, XCIX, 1043. — Canones aliquot synodi a S. Leodegario Augustodunensi episcopo celebratæ (678), XCVI, 379. — Liber pœnitentialis S. Egberti Eborac. archiepisc. (729), LXXXIX, 404. — Dialogus de institutione Catholica S. Egberti (729), *ibid.*, 449. — Epistolæ et decreta S. Zachariæ papæ (751), *ibid.*, 917. — Epistolæ et decreta S. Stephani II papæ (752), *ibid.*, 1027. — Capitularia Pippini Franc. regis (742), XCVI, 1303. — Capitulare Vermeriense Pippini Franc. regis (753), *ibid.*, 1507. — Capitulare Vernense Pippini Franc. regis (757), *ibid.*, 1515. — Capitulare Pippini regis an. inc (VIII), *ibid.*, 1517. — Capitula Rodulfi Bituric. episc. (866), CXIX, 707. — Sermo de informatione episcopor. Sylvestri II pap., (1003), CXXXIX, 169. — Registrum S. Gregorii VIII papæ (1085), CXLVIII, 283. — Canones concilii Remensis Innocentii II papæ (1131), CLXXIX, 680. — Tractatus de corruptis moribus cleri et populi, Balduini Cantuar. archiepisc. (1188), CCIV, 425.

TIT. LI. *De indulgentiis.* — Decreta selecta imperat. Valentiniani et Theodosii (381), XIII, 527. — De disciplinis ecclesiast. Reginonis Prumien. abb. (915), CXXXII, 368, 370. — Epistolæ Urbani II papæ (1095), CLI, 365.

TIT. LII. *De infirmis.* — De visitatione infirmorum S. Augustini episc. (430), XL, 1147. — Liber de itinerantibus et infirmis, Append. ad S. Germanum Parisiensem episc. (576), LXXII, 409. — Capitula selecta ex antiqua Collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi ann. incert. (VIII), XCVI, 1291. — Fragmenta ex quibusdam codicibus Theodori Cant. (VII), XCIX, 977. — Epistola B. Alcuini Flacci Albini (804), C, 187. — De disciplinis ecclesiast. Reginonis Prum. abb. (915), CXXII, 212. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. liber XVII (1026), CXL, 933. — Decreta S. Yvonis Carnot. episc.

pars xv (1116), CLXI, 857. — De visitatione infirmorum Baldrici Dol. archiepisc. (1130), CLXVI, 1211.

Tit. LIII. *De investituris.* — Concilia varia de investituris prælatorum sub Paschali II papa habita (1107), CXLIII, 469. — Tractatus de ordinatione episcoporum et investituris laicorum Goffridi Vindocinensis abbas (1107), CLVII, 281.

Tit. LIV. *De jubilæo.* — Capitula selecta ex antiqua collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi, ann. incert. (VIII), XCVI, 1293. — Opusculum de jubilæo, S. Petri Damiani (1072), CXLV, 715.

Tit. LV. *De Judæis* — De cibis Judaicis epistola Novatiana (III), III, 953. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 509, 675, 690, 729. — Edictum concilii Parisiensis Clotarii II, regis (628), LXXXIX, 452. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. (VIII), XCIX, 1065. — Capitulare de Judæis, Caroli Magni Franc. reg. (814), XCVII, 369. — Epistola S. Agobardi Lugdun. episc. de fugienda societate Judaica (840), CIV, 107. — Decreti Yvonis Carnot. episc. pars XIII, (1116), CLXI, 803. — Decreta Clementis III papæ (1119), CCIV, 1482, 1093.

Tit. LVI. *De jejunio.* — Consulatur : Tit. LXXXIV, *De Quadragesima, Jejunio et Vigiliis* Tit. LVII. *De juramento.* — Consulatur : Tit. XV. *De causis judicandis*, etc.

Tit. LVIII. *De jurisdictione.* — Epistola II S. Dionysii papæ, ad Severum episc. (259), V, 133. — Decretum Eutychiani papæ (275), *ibid*, 177. — Epistola Constantini Magni imperat. qua Ecclesiarum præsides a publicis functionibus eliminat (320), VIII, 481. — Decretum S. Siricii papæ, quod de Ecclesia in Ecclesiam emigrare aut ordinationes in alieno territorio celebrare illicitum est (398), XIII, 1192. — Epistola S. Innocentii I papæ ad Anisium episc. (410), XX, 463. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (410), *ibid.*, 468. — Epistola et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 615, 666. — Epistolæ et decreta S. Hilari papæ (462), LVIII, 17, 24, 27. — Decreta Hormisdæ papæ (523), LXIII, 526 — Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. diacon. (547), LXVII, 950. — Epistolæ et decreta S. Joannis III papæ (562), LXII, 13. — Novella XIV Justiniani I imperat. (565), *ibid.*, 970. — Capitula concilii Herudfordiæ Theodori Cantuar. (VII), XCIX, 952. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. (VII), *ibid.*, 1006. Dialogus de institutione catholica S. Egberti (729), LXXXIX, 437. — Concilium Germanicum I sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (742), *ibid.*, 807. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (743), *ibid.*, 821. — Capitulare Adriani I papæ (781), XCVI, 1060, 1062. — Capitulare Suessionense Pippini Francor. regis (744), *ibid.*, 1505. — Capitulare Vernense Pippini Francor. regis (755), *ibid.*, 1511. — Canones Remigii Curiensis episc. pro sua diœcesi (820), CII, 1099, 1105. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 195. — Capitula Rudolfi Bituric. episc. (866), CXIX, 711, 712. — Canones Isaaci Lingon. episc. (880), CXXIV, 1082, 1104. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 236, 266. — Canones concilii Turon. S. Stephani cardinal. (1068), CXLIII, 1169.

Tit. LIX. *De lapsis et de persecutionibus.* — De fuga in persecutione Tertulliani. (160-230), II, 101. — Concilia Carthaginensia tempore S. Cornelii I papæ, in causa lapsorum, sub S. Cypriano Carthaginense episcopo celebrata (251-252), III, 819. — Epistolæ variæ multæ S. Cypriani Carthag. episc. (258), IV, 225. — Liber de lapsis S. Cypriani Carthag. episc. (258), *ibid.*, 467. — De iis qui persecutionem passi sunt et de persecutionibus Constantini imper. (323), VIII, 255. — De iis qui in insulas erant relegati Constantini (323), *ibid.*, 261. — De iis qui ad metalla et ad publica opera damnati fuerant decretum Constantini Magni (323), *ibid.* — De confessoribus qui militaverant Constantini (323), *ibid.* — Epistolæ variæ Liberii papæ (353-363), *ibid.*, 1365, 1400. — De lapsu virginis consecratæ S. Ambrosii episc. (392), XVI, 335. — Liber de reparatione lapsi, Racchiarii, monach. (420), XX, 1037. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (590-604), LXXVII, 725. — Canones selecti ex Theodori Cantuar. collectione (VII), XCIX, 1069. — Capitula selecta ex antiqua collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi, ann. incert. (VIII), XCVI, 1285. — Canones Remigii Curiensis episc. pro sua diœcesi (820), CII, 1109. — Canones Isaaci Lingon. episc. (880), CXXIV, 1078. — De ecclesiasticis disciplinis Reginonis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 310. — Decreta et Libellus de proprio lapsu Ratherii Veronensis episc. (964), CXXXVI, 481. — Collectionis canonicæ S. Anselmi Lucensis episc. liber VIII (1085), CXLIX, 519. — Epistolæ Urbani II papæ (1095), CLI, 358. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber III (1116), CLXI, 1159.

Tit. LX. *De litaniis.* — Encyclica de litaniis faciendis Pippini Fr. regis (764), XCVI, 1518. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 245.

Tit. LXI. *De maleficiis et incantatoribus.* — Ecclesiasticis disciplinis Reginonis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 349, 356. — Decretorum Burchardi Wormatiensis episc. lib. X (1026), CXL, 830.

Tit. LXII. *De mancipiis.* — Constitutiones Conradi II imper. edictæ circa 1031), CLI, 1039.

Tit. LXIII. *De matrimonio, adulterio, raptu*, etc.—Liber de monogamia Flor. Tertulliani, Montan. (160-230), II, 929. — Decretum S. Eutychiani papæ (278), V, 178. — Decreta varia concilii Romani sub S. Sylvestro I papa (370), VIII, 825. — Decreta varia de matrimonio S. Julio papæ tributa (340), *ibid.*, 865. — Decreta selecta Valeriani, Theodosii et Arcadii imp. (388), XIII, 524, 527. — Decretum S. Siricii papæ, quod nemini licet alterius sponsam uxorem ducere (398), *ibid.*, 1136. — Quod nec sororem uxoris suæ, nec uxorem avunculi sui uxorem ducere licitum sit, S. Siricii pap. (398), *ibid.*, 1189, 1191. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (410), XX, 602. — De bono conjugali S. Augustini Hippon. episc. (430), XL, 345. — De conjugiis adulterinis, libri II, S. August. episc. (430), *ibid.*, 451. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 1138, 1197. — Decreta Hormisdæ papæ, de occultis nuptiis (523), LXIII, 525. — Epistola prima S. Fulgentii Ruspensis episc. (533), LXV, 303. — Breviatio canonum S. Fulgentii Ferrandi Carthag. diac. (547), LXVII, 951. — Canones Antissiodorenses Aunarii episcopi (590), LXII, 765. — Statuta S. Sonnatii Rhemensis episc. (615), LXXX, 414. — Capitula concilii Herudfordiæ collecta a Theodoro Cantuar. (VII), XCIX, 954. — Canones selecti ex collatione S. Theodori Cantuar., de raptis (VII), *ibid.*, 1056. — Dialogus de institutione catholica S. Egberti Eborac. episc. (729), LXXXIX, 439. — Concilium Liptinense, sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (743), *ibid.*, 810. — Decretum S. Zachariæ papæ (751), *ibid.*, 959. — Epistolæ et decreta S. Stephani II papæ (752), *ibid.*, 1024. — Capitula selecta ex antiqua collect. canonum in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi, ann. incert. (VII), XCVI, 1303. — Capitulare Vermeriense Pippini Franc. regis (753), *ibid.*, 1306. — Capitulare Compendiense Pippini Franc. regis (757), *ibid.*, 1313. — Tractatus de nuptiis consanguineorum Rabani Mauri Fuldensis abbatis (857), CX, 1007. — Canones concilii Vernensis B. Servati Lupi Ferrarien. abb. (864), CXIX, 615 — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid*, 1125. — Canones Isaaci Lingon. episc. (880), CXXIV, 1087, 1089. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 305, 315. — Constitutiones S. Odonis Cantuar. archiepisc. (942), CXXXIII, 948. — Opusculum de nuptu cujusdam illicito, Ratherii (968), CXXXVI, 567. — Canonum prisca collectio an. et auct. incertis (X), CXXXVIII, 428 — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglor. regis (1036), CLI, 1173 — Capitula synodi Atrebat. Gerardi Camerac. episc. (1058), CXLII, 1259. — Constitutiones ecclesiasticæ Henrici III imper. (1054), CLI, 1082. — Opusculum de parentelæ gradibus S. P. Damiani (1072), CXLV, 192, 659. — Collectionis canonicæ S. Anselmi Lucensis episc., lib. X (1085), CXLIX, 523. — Epist. Urbani II papæ (1095), CLI, 522, 529. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars. VIII (1116), CLXI, 583. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., lib. VI et VII (1116), *ibid*, 1243, 1303. — Canones concilii Rhemensis Innocentii II papæ (1131), CLXXIX, 682. — Decreta Clementis III papæ (1191), CCIV, 1478, 1488.

Tit. LXIV. *De missa.* — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (410), XX, 551. — Epistola S. Hieronymi ad Damasum, de oblationibus altaris (420), XXX, 288. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 1081. — Epistola secunda Felicis IV papæ, ad omnes episc. (530), LXV, 16. — Epistolæ et decreta S. Joannis III papæ (572), LXXII, 18. — Epistolæ et decreta S. Germani Parisiensis episc. (576), *ibid.*, 89. — Caput VI de Liturgia Gallicana S. Germani Parisiensis episc. (576) *ibid.*, 142. — Ordo missæ in Vigilia Natalis (Append. ad Germ.) [576], *ibid.*, 225, 451. — Epistola nona (Append. ad Pelagium II pap.) [590], *ibid.*, 758. — Canones Antissiodorenses Aunasii episcopi (599), *ibid.*, 764. — Canones selecti Theodori Cantuar. archiepisc. (VII), XCIX, 1018. — Concilium Germanicum sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (742), LXXXIX, 808. — Canones Remigii Curiensis episc. pro sua diœcesi (820), CII, 1095, 1103. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 195. — De officiis ecclesiasticis, libri IV, Amalarii Met. chorepisc.

(836), *ibid.*, 985. — Eclogæ de officio missæ Symphosii Amalarii (836) *ibid.*, 1315. — Capitula Rodulfi Bituric. episc (866), CXIX, 708, 717. — De ecclesiasticis disciplinis Reginonis Prum. abb (915), CXXXII, 224. — Decreti S Yvonis Carnot. episc., pars II (1116), CLXI, 135.

Tit. LXV. *De monachis.* — Consulatur ad calcem Index monasticæ disciplinæ.

Tit. LXVI. *De moribus et vita clericorum.* — Epistola S. Hieronymi ad Oceanum (420), XXX, 288. — Fragmentum Regulæ cleris traditæ (Append. ad Aug.) [430], XXXII, 1448. — Sententiæ multæ in episc. malos prolatæ S. Augustini (430), XXXIII, 953. — Epistola S. Augustini Hippon. episc. (430), *ibid.*, 1013. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 610, 1212. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar (VII), XCIX, 1042. — Capitulare Vernense Pippini Francor. regis (755), XCVI, 1512. — Capitulare Aquitanicum Pippini Francor regis (768), *ibid.*, 1519. — Capitula selecta Abedoc et Ethelvolfi, ann. incert. (VIII), *ibid.*, 1282. — Canones Hibernenses auctore et ann. incert. (VIII), *ibid.*, 1311. — Commonitorium cujusque episcopi ad sacerdotes sibi cæterosque ministros cujuscunque ordinis Ecclesiæ (VIII), *ibid.*, 1375 — Capitula Rodulfi Biturieensis episc. (866), CXIX, 707. — Capitula Walteri Aurelian. episc. (867), *ibid.*, 732. — Opusculum XIII, Hincmari Rhemensis archiepisc. (882), CXXV, 1072. — Sermo de informatione episcoporum S. Sylvestri II papæ (1003), CXXXIX, 169. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum regis (1036), CLI, 1173. — Liber de admonitione clericorum et laicorum Atthonis sancti Emmerami monac. (1073), CXLVI, 264. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars VI (1116), CLXI, 439. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., lib. III (1116), *ibid.*, 1169. — Regula clericorum Petri de Honestis Ravennæ clerici (1119). CLXIII, 703. — Canones concilii Remensis Innocentii II papæ (1131), CLXXIX, 680. — Tractatus de moribus et officiis episcoporum, S. Bernardi Clarævallensis abbatis (1153), CLXXXII, 859. — Tractatus de corruptis moribus cleri et populi Balduini Cantuariensis archiepisc. (1188), CCIV, 415. — Exhortatio ad sacerdotes Balduini (1188), *ibid.*, 529.

Tit LXVI. *De mortuis.* — Sermones de consolatione mortuorum S. Augustini (430), XL, 1159. — Novellæ Justiniani I imperat. August. (527-565), LXXII, 764. — Canones Antissiodor., Aunarii episcopi (590), *ibid.*, 764. — Statuta S. Sonnatii Rhemensis episc. (615), LXXX, 445. — Canones selecti ex Theodori Cantuar. archiepisc. (VII), XCIX, 1018. — Concilium Liptinense, sub S. Bonifacio Mogunt (743), LXXXIX, 822. — Capitula selecta ex antiqua collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi, ann incert. (VIII), XCVI, 1286, 1298. — Concilium incertum sub Bonifacio Moguntino episc., (745), LXXXIX, 827. — Canones Hibernenses incert auctore et ann. (VIII), XCVI, 1312. — Capitularia synodi Attrebat., Gerardi Camerac. episc. (1038). CXLII, 1298.

Tit. LXVII. *De obligationibus et officiis episcoporum, presbyterorum et clericorum omnium.* — De officiis ministrorum S. Ambrosii, libri III (391), XVI, 23. — Epistola II^a de præcipuis sacerdotis officiciis et virtutibus S. Ambrosii Mediolan. episc. (391), *ibid.*, 879 — Epistolæ variæ S. Augustini Hipp. episc (430). XXXIII, 88, 239, 487. — Epistolæ et decreta S. Cœlestini papæ (432), L, 429, 436. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461). LIV, 1040, 1075. — Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. diac. (547), LVII, 949. — Edictum Justiniani I imperat. August. (527-565), LXXII, 937. — Leges selectæ Justiniani imperat. Aug. (527-565), *ibid.*, 1033, 1073. — Epistolæ et decreta S. Joannis III papæ (572), *ibid.*, 13. — De obligationibus clericorum ad cursum recitandum (Append. ad opera S. Germani Paris.) [576], *ibid.*, 409. — Decreta Pelagii II, (App. ad.) [590], *ibid.*, 749. — Canones Antissiodor, Aunarii episcopi (590), *ibid.*, 765. — Regula pastoralis S. Gregorii Magni papæ, (604), LXXVII, 13. — Epistolæ S. Gregorii Magni (604), *ibid.*, 508, 516, 522, 528, 694, 697. — Statuta S. Sonnatii Remensis episc. (615), LXXX, 443, 444. — Canones aliquot synodi a S. Leodegario Augustodunensi episc. celebratæ (678), XCVI, 378. — Capitula concilii Herudfordiæ Theodori Cantuar., (VII), XCIX, 953. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. episc. (VII), *ibid.*, 1042, 1051. — Exceptiones canonicæ S. Egberti episc, (729), LXXXIX, 383. — Capitularia Pippini Franc. regis (742), XCVI, 1502. — Capitulare Vernense Pippini Franc. regis (755), *ibid.*, 1509. — Capitula S. Adriani I papæ (785), *ibid.*, 1065. — Capitularia, Theodulfi Aurelianensis episcopi, ad presbyteros parochiæ suæ (821), CV, 19. — Capitula Walterii Aurelian. episc. (867), CXIX, 725, 739 — De ecclesiastica disciplina Reginonis, libri II (915), CXXXII, 193. — Capitula concilii Trosleiani (App. ad Hervæum) [922], *ibid.*, 713. — Constitutiones S. Odonis Cantuar. archiepisc. (942), *ibid*, 948. — Capitulare Ottonis Vercellensis episc. (966) CXXXVI, 554. — De clericis rebellibus Ratherii Veron. episc. (968), *ibid.*, 613. — Canonum prisca collectio, ann. et auctore incert. (X), CXXXVIII, 412. — Statuta canonum de officio sacerdotum (Append. ad Burchardum episc.) [1026], CXL, 1067. — Opuscula varia de clericis S. Petri Damiani (1072), CXLV, 423, 518. — Liber de officiis ecclesiasticis Joannis Abrinc. episc., ac dein Rothomagensis archiepisc. (1079). CXLVII, 27. — Epistolæ Urbani II papæ (1095), CLI, 305. — Tractatus de institutione clericorum Philippi Harv. (1183), CCIV, 642. — De institutione episc. Petri Blesensis archidiac. (1200), CCVII, 1897. — Synodicæ constitutiones Odonis de Soliaco (1200), CCXII, 63.

Tit. LXVIII. *De officiis divinis.* — De obligationibus clericorum ad cursum recitandum (Append. ad opera S. Germani Paris.) (576), LXXII, 409. — Liber de divinis officiis Drogonis card. Ostiensis episc. (1134), CLXVI, 1457 — Statuta Ecclesiæ Lugdun. Guichardi Lugdun. archiepiscop. (1180), CXCIX, 1091. — Rationale divinorum officiorum Joannis Belethi, Parisiensis theologiæ magistri (1190), CCII, 9.

Tit. LXIX. *De oleo infirmorum.* Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mogunt. (743), LXXXIX, 823.

Tit. LXX. *De oratoriis sanctorum.* — Canones selecti ex Theodoro Cantuar. archiepisc. (VII), XCIX, 1021. — Liber diurnus SS. Pontificum variis annis (VI-VIII), CV, 87. — Decreta Clementis III papæ (1119), CCIV, 1480.

Tit. LXXI. *De ordinationibus.* — De singularitate clericorum (Append. ad S. Cyprianum) (258), IV, 835. — Decretum Constantini Magni imper. de cleris (320), VIII, 200. — Decreta varia multa de ordinationibus et de clericis S. Sylvestri I papæ, in Romano concilio (330), *ibid.*, 821-848. — Decretum S. Siricii papæ ne digamus sacerdos ordinetur, ætatemque ordinandorum determinans (398), XIII, 1141. — Epistola S. Siricii papæ ad episcopos Africæ (398), *ibid.*, 1155. — Epistolæ variæ S. Siricii papæ ad varios (398), *ibid.*, 1164-1192.. — Epistolæ et decreta S. Innocentii papæ (401), XX, 468, 486, 494, 526, 603. — Epistolæ S. Bonifacii I papæ (419), *ibid.*, 772. — Epistolæ S. Augustini Hippon. episc. (430), XXXIII, 227-228. — Epistolæ et decreta S. Cœlestini I papæ (432), L, 429. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 610, 615, 617, 624, 636, 645, 653, 666, 706, 1197. — Epistolæ et decreta S. Hilari papæ (462), LVIII, 17. — Epistolæ et decreta S. Symmachi papæ (514), LXII, 49. — Epistolæ et decreta Felicis IV papæ (530), LXV, 11. — De canonibus observandis S. Cæsarii Arelat. episc. (527-640), LXVII, 1089. — Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. diac. (547), *ibid.*, 949. — Novella sexta Justiniani I imper. aug. (595), LXXII, 930. — Decreta Pelagii II papæ, art. IX et X (590), *ibid.*, 745. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604, LXXVII, 575, 623, 626, 642, 644, 697, 716. — Statuta S. Sonnatii Remensis episc. (615), LXXX, 414. — Edictum de synodo Parisiens. Clotarii II Francorum regis (628), *ibid.*, 451. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. archiepisc. (VII), CXIX, 1001. — Epistola decima sexta Ven. Bedæ (731), XCIV, 710. — Capitula selecta ex antiqua collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvoldi ann. incert. (VIII), XCVI, 1281 — Canones Remigii Curiensis episc., pro sua diœcesi (820), CII, 1097-1107. — Liber diurnus SS. Pontificum variis ann. (VI-VIII), CV, 59. — Decreta Eugenii II papæ, ex concilio Remensi (827), *ibid.*, 646. — Quæstio, Rabani Mauri Fuldensis abb., an liceat chorepiscopis presbyteros et diaconos ordinare cum consensu episcopi sui (855), CX, 1195. — De ordinationibus a Formoso papa factis, Auxilii Franci presbyt., ann. incert. sæculi IX, CXXIX, 1054. — Tractatus qui Infensor et Defensor dicitur de ordinationibus Formosi papæ, Auxilii Franci. (IX), *ibid*, 1094. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 232-267. — Decreta de clericis ab invasore ordinatis, Ratherii Veronensis episc. (963), CXXXVI, 477. — Canonum prisca collectio ann. et auctore incert. (X), CXXXVIII, 397. — Collectionis canonicæ S. Anselmi Luc. episc. lib VI et VII (1085), CXLIX, 503. — Decreti S. Yvonis Carnot episc. part. VI et VII (1161), CLXI, 321. — Panormia S Yvonis Carnot. episc. liber III (1116), *ibid.*, 1134. — Canones concilii Remensis Innocentii II papæ (1131) CLXXIX, 680.

Tit. LXXII *De ordinibus.* — Opusculum de septem ordinibus Eccles. (Append. ad Hier.) [420], XXX, 148 — Epistolæ et decreta S. Cœlestini I papæ (432), L, 429.

Excerptiones canonicæ S. Egberti Eborac. archiepisc. (729), LXXXIX, 399. — De clericorum institutione Rabani Mauri Fuld. abb. (855), CVII, 293. — Liber de sacris ordinibus Rabani Mauri (855), CXII, 1165. — Liber de ecclesiastica disciplina Rabani Mauri (855), *ibid.*, 1191. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. lib. II (1026), CXL, 625.

TIT. LXXIII. *De pallio.* — Liber diurnus summorum pontificum (VI-VIII), CV, 81. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), CXIX, 771, 796. — Epistolæ et decreta Joannis VIII papæ (882), CXXVI, 652. — Epistola B. Lanfranci Cantuar. archiepisc. (1089), CL, 517.

TIT. LXXIV. *De parentibus.* — Consulatur tit. XL, *De filiis et parentibus.*

TIT. LXXV. — *De Pascha.* — De Paschæ solemnitate S. Sylvestri I papæ (330), VIII, 825. — Epistola ad Præsidium de cereo paschali (Append. ad Eusebium Hieronymum) [420], XXX, 182. — Sermo de esu agni in vigilia Paschæ (Append. ad Hieronym.) [420], *ibid.*, 224. — Epistola S. Augustini Hippon. episc. de Paschate (430), XXXIII, 204. — Tractatus de esu agni S. Augustini (430), XL, 1189. — Sermo S. Petri Chrysologi de Paschali solemnitate (450), LII, 406. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 927-945. — De computo Paschali libri II, auctore et ann. incert. (V), LIX, 545. — Cyclus Paschalis Dionysii Exigui (552), LVII, 453. — Epistolæ et decreta Vigilii papæ (555), LXIX, 18. — Computus Paschalis Cassiodori (560), LVIII, 1249. — Opusculum de Pascha S. Martini Dumiensis (572), LXXII, 47. — Epistola Joannis IV papæ (642), LXXX, 601. — Epistola de controversia Paschali S. Cumiani Longi Hibern. episc. 661, LXXXVII, 969. — Capitula concilii Herudfordiæ collecta a Theodoro Cantuar. archiepisc., ann. incert. sæculi VII, XCIX, 951. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar., VII, *ibid.*, 1025. — Excerptiones canonicæ S. Egberti Eborac. archiepisc. (729), LXXXIX, 384. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mogunt. (742), *ibid.*, 822. — Liber de celebratione Paschæ, Venerab. Bedæ (730), CIX, 600. — Epistolæ Venerab. Bedæ presb. (730), XCIV, 675. — Canones Remigii Curiensis episc., pro sua diœcesi (820), CII, 1104. — Liber de computo auct. et ann. incert. (IX), CXXIX, 1273. — Sermones Ratherii Veron. episc. (968), CXXXVI, 719. — Liber de computo Helperici S. Galli mon. (980), CXXXVII, 17. — Epistola Joannis Constantiensis in librum de computo, *ibid.*, CLXIII, 1479.

TIT. LXXVI. *De pauperibus alendis.* — Canones selecti ex Theodori Cantuar. archiepiscop. collectione (VII), CIX, 1050. — Capitulare Aquitanicum Pippini Franc. regis (768), XCVI, 1519.

TIT. LXXVII. *De perjurio.* — De disciplinis ecclesiasticis, Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 344-349. — Capitula concilii Trosleiani, Append. ad Hervæum. archiepisc. (922), *ibid.*, 704. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. libri XII (1026), CXL, 875. — Leges ecclesiasticæ S. Stephani Hungarorum regis (1038); CLI, 1247. — Decret. S. Yvonis Carnot. episc. pars duodecima (1116), CLXI, 779. — Edicta Clementis III papæ (1191), CCIV, 1479.

TIT. LXXVIII *De persecutionibus.* — Consulatur tit. LIX, *De lapsis et persecutionibus.*

TIT. LXXIX. *De pœnitentia.* — Liber de pœnitentia Tertuliani (160-230), I, 1223. — Decretum S. Eutychiani papæ (279), V, 177. — Decretum S. Sylvestri I papæ, in Romano concilio edictum, ut nemo det pœnitentiam nisi 40 annorum (330), VIII, 839. — Decretum S. Julio papæ tributum, ne pœnitentia denegetur morientibus (340), *ibid.*, 864. — Leges de pœnitentia S. Siricii papæ (398), XIII, 1137. — Decretum S. Siricii papæ clericis pœnitent. interdicens (398), *ibid.*, 1145. — Liber de pœnitentia S. Ambrosii Mediol. episc. (398), XVII, 669. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (410), XX, 468-495. — Epistola ad quemdam qui in sæculo pœnitebat, (Append.) ad opera Eusebii Hieronymi. [420], XXX, 242. — Canones pœnitentiales, Append. ad S. Hieronymum *ibid.*, 425. — Epistolæ variæ S. Augustini Hippon. episc. (430), XXXIII, 199, 313, 653, 1066. — De vera et falsa pœnitentia S. Augustini (430), XL, 1113. — Collatio vicesima abbatis Pinutii de pœnitentia, Joannis Cassiani Massil. presbyt. (430), XLIX, 1149. — Epistolæ et decreta S. Cœlestini I papæ (432), L, 429. — Sermones S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 447. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), *ibid.*, 1111, 1135, 1148, 1191, 1195, 1209. — Decreta Hormisdæ papæ (523), LXIII, 525. — Epistolæ et decreta Vigilii papæ (555), LXIX, 21. — Indicius pœnitentialis, Append. ad Germ. Parisiensem (576), LXXII, 573. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 539. — Liber de pœnitentiarum mensura taxanda S. Columbani abb. (615), LXXX, 443. — Opuscula de monachorum pœnitentia et de genere monachor. S. Valerii abb. (656), LXXXVII, 436. — Homiliæ S. Eligii Noviomensis episc. (659), *ibid.*, 607, 612, 639. — Liber de pœnitentiarum mensura taxanda, S. Cumiani Longi Hiberni episc. (661), *ibid.*, 977. — Pœnitentiale Theodori Cantuar. archiepisc. (VII), XCIX, 901. — Capitula varia collecta ex Fragmentis Theodori (VII), *ibid.*, 954. — Fragmenta ex canonibus Theodori (VII), *ibid.*, 957. — Fragmenta ex libris pœnitentialibus (VII), *ibid.*, 959. — Ordo ad dandam pœnitentiam Theodori (VII), *ibid.*, 964. — Fragmenta ex quibusdam codicibus manuscriptis (VII), XCIX, 977. — Capitula quædam cum pœnitentiali Theodori collata (VII), *ibid.*, 981. — Pœnitentiale Theodori Cantuariensis archiepisc., collatum cum quibusdam testimoniis Hygini papæ Fabiani, etc., *ibid.*, 987. — Canones selecti ex antiquissima codicis Herovalliani canonum collectione de doctrina et disciplina, *ibid.*, 989. — Excerpta ex pœnitentiali magistri Joannis de Deo doctoris decretorum, Append. ad Theod., *ibid.*, 1085. — Doctrina Theodori de pœnitentia, ab omni novitatis suspicione vindicata, Append. ad Theod., *ibid.*, 1463. — Pœnitentiale S. Egberti Eborac. episc. (729), LXXXIX, 401. — Canones de remediis peccatorum S. Egberti, *ibid.*, 531. — Excerptum de diversis criminibus et remediis eorum S. Gregorii II papæ (731), *ibid.*, 531. — Canones pœnitentiales S. Gregorii II papæ (731), *ibid.*, 531. — Concilium Germanicum I sub S. Bonifacio Mog. (742), *ibid.*, 808. — Liber de pœnitentia S. Bonifacii Moguntini episc. (742), *ibid.*, 887. — De remediis peccatorum sive pœnitentiale animarum, Venerabilis Bedæ presbyt. (731), XCIV, 568. — Capitula selecta ex antiqua collectione canonum in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi ann. incert. (VIII), XCVI, 1305. — Canones Hibernenses incert. auct. et ann. (VIII), *ibid.*, 1316. — Excerptus diversarum modus pœnitentiarum a Benedicto Anianensi abb., distinctus de regula S. Benedicti abb. (821), CIII, 1417. — De vitiis et virtutibus et ordine pœnitentiæ Halitgarii Camerac. episc. libri V. (831), CV, 651. — Liber pœnitentialis Halitgarii (831), *ibid.*, 693. — Liber pœnitentialis anonymi, Append. ad Halit. (831), *ibid.*, 717. — Homilia Rabani Mauri Fuldensis abb. (855), CX, 101. — Pœnitentiale Rabani Mauri (855), *ibid.*, 471. — De quæstionibus canonum Rabani Mauri (855), CXII, 1353. — Liber pœnitentium ad Octavium Rabani (855), *ibid.*, 1397. — Capitula Rodulfi Bituric. episc. (866), CXIX, 719. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 1122. — Canones Isaaci Lingonensis episc. (880), CXXIV, 1077. — Opusculum XIII Hincmari Remensis archiepisc. (882), CXXV, 1031. — Opusculum XXVIII Hincmari Remensis archiepisc. (882), *ibid.*, 1119. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 245-287. — Canonum prisca collectio, ann. et auct. incert. (X), CXXXVIII, 431. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. liber XIX (1026), CXL, 949. — Capitula synodi Atrebatensis Gerardi Comerac. (1638), CXLII, 1296. — Collectionis canonicæ S. Anselmi Lucensis episc. liber XI (1085), CXLIX, 525. — Epistolæ S. Lanfranci Cantuar. archiepisc. (1089), CL, 517. — Decretum S. Yvonis Carnot. episc. (1116), CLXI, 439-899. — De pœnitentia a sacerdote injungenda Petri Blesensis (1200), CCVII, 1091. — Decreta Clementis III papæ (1191), CCIV, 1486-1500. — Liber pœnitentialis Alani Magni de Insulis (1203), CCX, 281.

TIT. LXXX. *De pollutionibus nocturnis.* — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 725.

TIT. LXXXI. *De prædicatione.* — Canones selecti ex Collectione Theodori Cantuar. (VII), XCIX, 1029. — Epistola B. Alcuini Flacci Albini (804), C, 204. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 709. — De ecclesiasticis disciplinis Reginonis Prumiens. (915), CXXXII, 228.

TIT. LXXXII. *De præbendis.* — Constitutiones Conradi II imperat. (1037), CLI, 1041. — Constitutiones ecclesiasticæ S. Henrici II imperat. (1039), *ibid.*, 1084. — Decreta Clementis III papæ (1191), CCIV, 1500, 1502.

TIT. LXXXIII. *De primatu Romæ et Romani Pontificis.* — Epistolæ et decreta Vigilii papæ (555), LXIX, 19. — Palea Benedicti I papæ, ad patriarcham Gradensem (577), LXXII, 683. — Epist. et decreta Pelagii II papæ (590), *ibid.*, 703. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 738-770. — Capitula Adriani I papæ (785), XCVI, 1056-1078. — Canones Remigii Curiensis episc. pro sua diœcesi (820), CII, 1106. — Epistolæ Gregorii IV papæ (844), CVI, 853. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), CXIX, 1130. — Libellus de potestate imperatoria in urbe Roma Benedicti Sancti Andreæ mon. (1001), CXXXIX,

50. — Decretorum Burchardi Wormat. episc., liber I, (1026), CXL, 549. — Caput I collectionis canonicæ S. Anselmi Luc. (1085), CXLIX, 485. — Fragmenta libri de privilegiis et auctoritate Romanæ Ecclesiæ Deusdedit cardinal (1099), CXL, 136. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars V[a] (1116), CLXI, 321. — Panormia S. Yvonis Carnot episc., liber IV, 1116, *ibid.*, 1181.

TIT. LXXXIV. *De principatibus et potestatibus.* — Collatio octava Sereni Abbatis, Cassiani Mass. abb. (436), XLIX, 719. — Novella XXI, Justiniani I imper. (527-565), LXXII, 971. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 565, 666. — Capitulare Aquitanicum Pippini Fr. regis (768), XCVI, 1520. — Capitula Adriani I papæ (785), *ibid.*, 1068. — Capitula selecta ex antiqua collectione canonum in Hibernia facta, Abedoc. et Ethelvolfii (VIII), *ibid.*, 1294. — Canones Hibernenses incerti auctoris et an. (VIII), *ibid.*, 1313-1314. — Opusculum XLII, Hincmari Remensis archiepisc. (882), CXXV, 1077. — Epistolæ et decreta Joannis VIII papæ (882), CXXVI, 655. — Capitula concilii Trosleiani (App. ad Hervæum) (922), CXXXII, 679. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber II (1116), CLXI, 1115. — Liber de regia potestate et de sacerdotali dignitate, Hugonis Floriacensis monac. (1119), CLXIII, 941.

TIT. LXXXV. *De privilegiis et immunitatibus episcoporum, presbyterorum et clericorum omnium.* — Epistolæ et decreta S. Felicis II papæ de episcoporum immunitatibus (355), XIII, 11. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ de privilegiis episcoporum Arelatensis Ecclesiæ (461), LIV, 879, 1082. — Epistolæ et decreta S. Hilari papæ (42), XXVIII, 22, 24. — Epistolæ et decreta Symmachi papæ (514), LXII, 64, 66, 72. — Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. (547), LXVII, 949. — Decreta Pelagii II papæ (590), LXXII, 745. — Epistola III[a] (Append. ad op. Pelagii II) (*ibid.*), 755. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590 604), LXXVII, 531-765. — Excerptiones canonicæ Egberti Eborac. episc. (729), LXXXIX, 381. — Dialogus de institutione catholica S. Egberti, *ibid.*, 439. — Epistolæ et decreta S. Zachariæ papæ (751), *ibid.*, 930. — Canones S. Remigii Curiensis episc., pro sua diœcesi (820), CII, 1098, 1099, 1100, 1101, 1107. — Decreta Eugenii II papæ ex concilio Remensi (821), CV, 646. — Epistola S. Agobardi Lugdun. episcopi, de privilegio et jure sacerdotii (840), CIV, 127. — Capitula ex lege et canone collecta Flori diac. (860), CXIX, 420. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 795. — Capitula concilii Trosleiani (App. ad Hærvæum) (922), CXXXII, 686. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum et Danor. regis (1036), CLI, 1172. — Capitula, libri IV, collectionis canonicæ S. Anselmi Luc. (1085), CXLIX, 499. — Epistolæ Urbani II papæ (1095), CLI, 521, 528. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars V. (1116), CLXI, 321. — Liber de regia potestate et sacerdotali dignitate Hugonis Floriacensis monac. (1119), CLXIII, 941. — Canones concilii Remensis Innocentii II papæ (1131), CLXXIX, 682.

TIT. LXXXVI. *De Quadragesima, Jejunio et Vigiliis.* — Liber de jejuniis Quesnelli Flor. Tertulliani, Mont. (160-230), II, 953. — Decretum S. Cornelii papæ, ut a jejunis juramenta præstentur (250), III, 548. — Epistolæ et decreta Eusebio ascripta (310), VI, 27. — Decreta Melchiadi papæ tributa (311), *ibid.*, 40. — Sermones S. Ambrosii de Quadragesima (340), XVII, 636. — Sermo de jejunio Quadragesimæ S. Ambrosii (340), XVII, 656. — Sermo de jejunio Quadragesimæ S. Ambrosii *ibid.*, 669. — Sermo de jejuniis et eleemosynis S. Ambrosii (340), *ibid.*, 682. — Decreta varia Liberio papæ ascripta, (362), VIII, 1408. — Sermo de Quadragesima (Append ad Hieronymum.) [420], XXX, 233. — Tractatus de observatione Vigiliarum, S. Hieronymi (420), *ibid.*, 232. — Epistolæ S. Augustini Hipp. episc. (430), XXXIII, 199, 204. — De jejunio Sabbati epistolæ S. Augustini (430), *ibid.*, 136, 204. — De utilitate jejunii S. Augustini (430), XL, 707. — Collectio XXI, Theonæ abbatis, Cassiani (436), XLIX, 1169. — Sermones S. Petri Chrysologi de jejunio (450), LII, 208, 314. — Sermo S. Petri Chrysologi de Quadragesimali jej. (450), *ibid.*, 634. — Homilia de Quadragesima S. Valeriani Cemeliensis episc. (450), *ibid.*, 749. — Sermones S. Leonis Magni de jejunio (461), LIV, 172, 174, 176, 180, 185, 188, 263, 272, 297, 301, 379, 418, 420, 437, 444, 453, 458. — Sermones S. Leonis Magni de Quadragesima, (461), *ibid.*, 263, 267, 274, 285, 288, 301, 488, 490. — Homiliæ S. Maximi Taurinensis episc., de die Cinerum et de Quadragesimali jejunio, (465), LVII, 301. — Opusculum de Vigiliis servorum Dei S. Nicetii Trevirensis episc. (551), LXVIII, 365. — Canones Antiochiodorenses Athanasii episc. (590), LXII, 763. — Homiliæ variæ S. Eligii Noviomensis episc. (669), LXXXVII, 603. — Canones selecti ex Theodori Cantuar. archiepisc. collect. VII, XCIX, 1027. — Dialogus de institutione catholica S. Egberti Eborac. (729), LXXXIX, 440. — Sermones duo sancti Bonifacii Moguntini archiepisc. (747), *ibid.*, 965. — Homiliæ variæ V. Bedæ (730), XCIV, 83. — Libellus de officiis V. Bedæ (730), *ibid.*, 532. — Capitula selecta ex antiqua collectione canonum in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi an. incert. (VIII), XCVI, 1285. — Encyclica de jejuniis generalibus Caroli Magni (810), XCVII, 329. — Epistola B. Caroli Magni (814), XCVIII, 918. — Canones Remigii Curiensis episc. pro sua diœcesi (820), CII, 1103. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. (820), CV, 303. — Homiliæ Rabani Mauri Fuldensis abb. (855), CX, 90. — Capitula Rodulfi Brituric. episc. (866), CXIX, 718. Quomodo per annum jejunandum sit S. Bertarii Cassin. (854), CXXVI, 987. — Homilia de decimis et jejunio, auctor. et an. incert. (IX), CXXIX, 1267. — De disciplinis ecclesiast., Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 243. — Constitutiones S. Odonis Cantuar. archiepisc. (942), CXXXIII, 949. — Capitulare Attonis Vercellensis episc. (960), CXXXIV, 44. — Sermones II Attonis Vercellensis episc. (965), *ibid.*, 839. — Sermones duo Ratherii Veron. episc. (968), CXXXVI, 689. — Leges ecclesiasticæ Æthelredi Anglorum regis (979-1016), CLI, 1167. — Decretorum Burchardi Wormat. episc., libri XII (1026), CXL, 883. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum regis (1056), CLI, 1174, 1179. — Leges ecclesiasticæ S. Stephani Hungarorum regis, (1038), *ibid.*, 1246. — Dialogus de jejunio quatuor Temporum S. Odilonis Cluniac. (1046), CXLII, 1087. — Opusculum de Quadragesima S. Petri Damiani (1076), CXLV, 324. — Opusculum de jejunio et de celebrandis Vigiliis S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 795, 800. — De differentia quatuor Temporum S. Sigeberti Gemblac. mon. (1112), CLX, 813. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars IV (1116), CLXI, 263. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber II (1116), *ibid.*, 1121. — Sermones varii S. Bernardi Clarævall. abbas (1195), CLXXXIII, 171.

TIT. LXXXVII. *De raptu.* — Consulatur tit. LXIII, *De matrimonio, adulterio et raptu.*

TIT. LXXXVIII. *De reconciliatione pœnitentium.* — Allocutio archidiaconi de reconciliatione pœnitentium S. Leonis Magni papæ (461), LV, 157. — Liber pœnitentialis Theodori Cantuar. archiepisc. (VII), XCIX, 980. — Capitula Rodulfi Bituricensis episc, (866), CXIX, 719. (Quæ desunt invenientur sub titulo LXIX, *De pœnitentia.*)

TIT. LXXXIX, *De Romani Pontificis privilegiis et ordinatione.* — Epistola S. Bonifacii I papæ, Honorio Augusto, imperat. (419), XX, 766. — Responsio Honorii imp. ad Bonifacium (419), *ibid.*, 707. — Epistolæ variæ imper. Honorii ad Bonifacium (419), *ibid.*, 769. — Epistolæ et decreta S. Joannis III, papa (572) LXXII, 13. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 562. — Liber diurnus summorum pontif., an. variis (VI-VIII), CV, 27. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), CXIX, 715. — Epistolæ et decreta Joannis VIII, (882), CXXVI, 654. — Canon de electione Joannis IX papæ (905), CXXXI, 38. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., lib. III (1116), CLXI, 1127, 1337.

TIT. XC. *De Sabbato.* — Excerptiones canonicæ S. Egberti Ebor. archiepisc (729), LXXXIX, 384. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Moguntino episcopo (743), *ibid.*, 820. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber II (1116), CLXI, 1121.

TIT. XCI. *De sacramentis.* — Epistolæ S. Augustini Hippon. episc. (430), XXXIII, 199, 204, 630. — Liber Sacramentorum S. Leonis Magni papæ (461), LV, 21. — Statuta S. Sonnatii Remensis episc. (615), LXXX, 443. — Capitula Walterii Aurelian. episc (867), CXIX, 738. — Liber Sacramentorum Grimaldi Sangallensis abb. (872), CXXI, 795. — Collectionis canonicæ S. Anselmi Lucensis episc., liber IX (1085), CXLIX, 519. — Libellus de sacramentis Bonizonis Placentini episc. (1089), CL, 857. — Epistolæ Urbani II papæ (1079), CLI, 529. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars II (1116), CLXI, 135. — Sententiarum liber quartus De sacramentis Baudini magistri theologiæ an. inc. sæcul. XII, CXCXII, 1089.

TIT. XCII. *De sacrilegiis.* — Canones Isaaci Lingonensis episc. (880), CXXIV, 1098. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglor. regis (1056), CLI, 1178. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber II 1116, CLXI, 1099.

TIT. XCIII. *De sanctimonialibus.* — Consulatur ad calcem hujus Indicis Index disciplinæ monasticæ.

TIT. XCIV. *De sanctimonialibus ad sæculum revertentibus.* — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 752. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. archiepisc. (VII), XCIX, 1061. — De virginibus velatis et non velatis si deviaverint. Decretum S. Zachariæ papæ (751), LXXXIX, 936. — Epistolæ et decreta S.

Zachariæ papæ (751), *ibid.*, 937. — Canones et decreta S. Stephani papæ (752), *ibid.*, 1025. — Capitula Rodulfi Bituricensis episc. (866), CXIX, 721. — Opusculum XI, Hincmari Remensis archiepisc. (882), CXXV, 1017. — Decretorum Burchardi Wormatiensis episc., liber VIII (1026), CXL, 791. — Decreta S. Yvonis Carnot. episc., pars VII (1116), CLXI, 541.

TIT XCV. *De Scriptura sacra.*—Fragmentum de canone sacrarum Scripturarum incerti auct. et anni ineunte sæculo (III), III, 173. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (400), XX, 495. — Epistolæ S. Augustini Hippon. episc. (430), XXXIII, 114, 508, 585. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 677, 693. — De partibus divinæ legis Junilii Hilariani Afric. episc (550), LXVIII, 15. — De canonizatione Veteris et Novi Testamenti, Append. ad German. Parisiensem episc. (576), LXXII, 579. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. arch. (VII), XCIX, 992, 993. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars IV (1116), CLXI, 263. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., lib. II (1116), *ibid.*, 1101.

TIT. XCVI. *De separatione ab adulteris.* — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (400), XX, 495. — De conjugiis adulterinis S Augustini episc. (430), XL, 451. — Canones selecti ex Collectione Theodori Cantuar. archiepisc (VII), XCIX, 1057. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mog. episc. (743), *ibid.*, 810. — Epistolæ et decreta S. Zachariæ papæ (751), LXXVII, 950, 937. — Capitula Vermeriense Pippini regis Franc. (753), XCVI, 1506. — Capitulare compendiense Pippini regis Franc. (757), *ibid.*, 1514. — De ecclesiastica disciplina Regin. Prumiens. abb. (915), CXXXII, 310.

TIT. XCVII. *De sepultura.* — Capitula selecta ex antiqua canonum Collectione in Hibernia facta, Abedoc et Ethelvolfi, an. incert. (VIII), XCVI, 1287. — Leges ecclesiasticæ S. Stephani Hungarorum regis (1038), CLI, 1247.—Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber II (1116), CLXI, 1087.

TIT. XCVIII. *De Simonia.* — Fragmenta ex collectione canonum quæ servantur in Bibliotheca S. Victoris ex Theodoro Cantuar. archiepisc. (VII), XCIX, 980. — Capitulare Vermense Pippini Franc. regis (755), XCVI, 1513. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prumiensis abbatis (915), CXXXII, 234, 257.—Capitula synodi Attrebatensis, Gerardi Camerac. episc. (1038), CXLII, 1291. — Libri III adversus Simoniacos Humberti cardin. episc. (1041), CXLIII, 1005. — Canones concilii Turon. S. Stephani cardin. (1068), *ibid.*, 1410. — Epistolæ Urbani II papæ (1099), CLI, 528. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., lib. III (1116), CLXI, 1153 — Canones concilii Remensis, Innocentii II papæ (1131), CLXXIX, 679. — Tractatus adversus Simoniacos Gerhohi Reicherspergensis præpositi (1159), CXCIV, 1335. — Decreta Clementis III papæ (1191), CCIV, 1494.

TIT. XCIX. *De sorte mittenda in incertis.* — Capitula selecta ex antiqua Collectione canonum in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi, an. incert. (VIII), XCVI, 1290.

TIT. C. *De spectaculis.* — Liber de spectaculis S. Cypriani Carthagin. episc. (258), IV, 835. — Decreta imperatorum Gratiani, Valentiniani et Theodosii de scenicis (380), XIII, 528.

TIT. CI. *De stupratoribus.* — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 637. — Canones concilii Vernensis B. Servati Lupi abb. (864), CXIX, 615. — De disciplinis ecclesiast. Reginonis Prumiensis abb (915), CXXXII, 273. — Leges ecclesiast. Canuti Anglor. regis (1036), CLI, 1180.

TIT. CII. *De submissione Ecclesiæ potestati et canonibus.* — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 628. — Epistolæ et decreta Symmachi papæ (514), LXII, 50, 51. — Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. diac. (547), LXVII, 952. — Canones Antissiodorenses Aunasii episcopi (590), LXXII, 766. — Canones selecti ex Theodori Cantuar. arch. collectione (VII), XCIX, 1074, 1175. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mogunt. (743), LXXII, 825.—Concilium Suessionense sub S. Bonifacio Mogunt. (744), *ibid.*, 825, 826.—Capitula Walteri Aurelian. episc. (867), CXIX, 745. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 795 — Regulæ synodi Constantinopolitanæ IV, generalis VIII S. Anastasii Bibliothecarii (888), CXXIX, 150. — De ecclesiastica disciplina Reginonis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 192 — Capitulare Attonis Vercellensis episc. (960), CXXXIV, 48. — Decreta de contemptu canonum Ratherii Veron. episc. (964), CXXXVI, 485. — Decreta Clementis III papæ (1191), CCIV, 1481.

TIT. CIII. *De successore eligendo.*—Edictum de synodo Parisiensi Clotarii II, Franc. regis (628), LXXX, 451. — Epistolæ et decreta S. Zachariæ papæ (751), LXXXIX, 917, 943.

TIT. CIV. *De superstitionibus.*—Canones concilii Liptinensis sub S. Bonifacio Mogunt. (743), LXXXIX, 810, 823. — Fragmenta canonum collata a Theodoro Cantuar. archiepisc. (VII), XCIX, 975.—Canones selecti ex Theodor. Cantuar. archiepisc. collect. (VII), *ibid.*, 1051. — Tractatus de magorum præstigiis falsisque divinationibus (853), CX, 1093 — Capitula Rodulfi Bituric. episc. (866), CXIX, 722. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars XI (1116), CLXI, 745. — Panormia S. Yvonis Carnot episc., liber VIII (1116), *ibid.*, 1317, 1325.

TIT. CV. *De thymiamate.* — Capitula synodi Attrebat. Gerardi Camerac. episc. (1038), CXLII, 1287.

TIT CVI. *De Usuris.* — Videatur tit. XXV, *De debitis et usuris.*

TIT. CVII. *De uxoribus clericorum inferioris ordinis.* — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (402). XX, 468. — Decreta Pelagii II papæ (590), LXXII, 747. — Epistola S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 697.

TIT. CVIII. *De vasis sacris.* — Capitula Walteri Aurelian. episc. (867), CXIX, 753.

TIT. CIX. *De venatione.* — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. (VII), XCIX, 1047. — Capitula Walterii Aurelian. episc. (867), CXIX, 735. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 1126. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 222. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc , pars XIII (1116), CLXI, 803.

TIT. CX *De venundatione mulierum.* — Epistola S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 681.

TIT. CXI. *De vestibus.* — Epistola LXIX S. Ambrosii Mediol. episc. Cur lex vivos veste muliebri et mulieres virili uti prohibeat (392), XVI, 1252 — Canones selecti ex Theodori Cantuar collatione (VII), XCIX, 1044. — De tabernaculo et vestibus sacris libri III Ven Bedæ (730), XCI, 393 —Capitularia Pippini regis Franc. (744), XCVI, 1505. — Capitula Rodulfi Bituric. episc. (866), CXIX, 706. —De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prum abb. (915), CXXXII, 207, 257. — Epistola IX Urbani II papæ (1095), CLI, 291.

TIT. CXII. *De viduis.* — Liber de viduis S. Ambrosii Mediol. episc. (377), XVI, 233. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (410), XX, 469, 526. — Tractatus de bono viduitatis. S. Augustini (430), XL, 429.—Epistola II S. Fulgentii Ruspensis episc. (535), LXV, 311. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 606. — Edictum concilii Parisiensis Clotarii II Franc. regis (628), LXXX, 453. — Canones selecti ex Collectione Theodori Cantuar archiepisc. (VII), XCIX, 1030. — Epistolæ et decreta S. Zachariæ papæ (751), LXXXIX, 930. — Capitula selecta ex antiqua collectione canonum in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi an. inc. (VIII), XCVI, 1296. — Decreta Eugenii II papæ, ex concilio Rhemensis (827), CV, 615. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), CXIX, 1125. — Opusculum XI Hincmari Remensis archiepisc. (882), CXXV, 1017. — Decretorum Burchardi Wormat. episc , liber IX (1026), CXL. 815. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber III (1116), CLXI, 1156.

TIT. CXIII. *De vigiliis* — Consulatur tit. LXXXVI. *De Quadragesima, Jejunio et Vigiliis.*

TIT. CXIV. *De virginibus.* — Consulatur tit. III Indicis disciplinæ monasticæ, infra scriptus, de sanctimonialibus et virginibus.

APPENDIX.

OPERA TOTIUS DISCIPLINÆ MONASTICÆ.

TIT. I. *De monachis.* — Regula S Pachomii, a S. Hieronymo in Latina translatum (348), XXIII, 62 — Præcepta et instituta S. Pachomii, in Hieronymum (348), *ibid*, 77. — Præcepta et judicia S. Pachomii (348), *ibid.*, 81. — Præcepta ac leges S. Pachomii (348), *ibid.*, 83. — Monita S. Pachomii (348), *ibid.*, 85. — Epistolæ variæ S. Pachomii devita monastica (348), *ibid.*, 91. — Regula S. Pachomii, Append. ad Cassianum (348), I., 303. — Regula ad monachos S. Antonii, in Oriente abbatis (356), CIII, 423. — Regula ad monachos Isaiæ abbatis (356), *ibid.*, 427.

— Regula ad monachos S. Basilii Cæsareæ Cappadociæ episc. (374), CIII, 483. — Regula SS. Patrum Serapionis, Macharii, Paphnutii, etc. (390), *ibid.*, 433. — Alia regula Patrum, an. incerto sæcul. (IV), *ibid.*, 441. — Tertia regula Patrum, an inc. sæcul. (IV), *ibid.*, 443. — Decreta selecta imperatorum Valentini, Theodosii et Arcadii (390), XIII, 532. — Regula ad monachos S. Macharii Alexandrini (394), CIII, 445. — Decretum S. Siricii papæ, de monachis et virginibus propositum suum derelinquentibus (398), XIII, 1137. — Regula ad monachos præcepta et epistolæ, Orsiesii abbatis, an. inc. (IV), CIII, 451. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I, papæ (410), XX, 465. — Homilia ad monachos, Append. ad Hieronym (420), XXX, 311. — Regula monachorum ex scriptis S. Eusebii Hieronym., per Lupum de Olmetto collecta (420), XXX, 319. — Liber de vita eremitica ad sororem, app. ad August. (430), XXXII, 1452. — Epistolæ variæ S. Augustini Hipp. episc. (430), XXXVIII, 187. — Sermones ad fratres in eremo S. Augustini (430), X, 1231. — Regula Orientalis monachorum Vigilii diac. (430), L, 373. — De cœnobiorum institutis Joannis Cassiani (436), XLIX, 53. — Collectio collationum XXIV, Joannis Cassiani (436), *ibid.*, 477. — Homiliæ V, ad monachos S. Eucherii, Lugdun. episc (449), L, 833. — Exhortatio ad monachos S. Eucherii Lugdun. episc. (449), L, 865. — Sententia ad monachos, Append. ad Eucherium (449), *ibid.*, 1207. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 1021, 1031, 1070, 1195. — Sermones ad monachos S. Fausti Rhegiensis episc. (485), LVIII, 869. — Ordo monasticus in veteri Scotiæ monasterio de Kil-Ros, olim observatus, an. inc. (V), LXIX, 563. — Regula S. P. Benedicti monachorum institutoris (542), LXVI, 215. — Monumenta quædam S. Benedicti operibus annectenda (542), *ibid.*, 941. — Regula ad monachos S. Cæsarii Arelat. episc. (542), LXVII, 1197. — Regula ad monachos S. Pauli et Stephani abbatum (545), LXVI, 949. — Regula ad monachos S. Aureliani Arelat. episc. (553), LXVIII, 399. — Regula ad monachos S. Ferreoli Ucetiensis (553), LXVI, 989. — Regula Carnotensis monasterii, 565, *ibid.*, 977. — Regula cujusdam Patris, an. inc. (VI), *ibid.*, 987. — Regula consensoria monachorum, auct. et an. inc (VI), *ibid.*, 993. — Regula alia inc. auct. et an. (VI), *ibid.*, 995. — Antiquus ordo Romanus ad usum monast. (VI), *ibid.*, 997. — Novella V, Justiniani imperat. Augusti (565), LXXII, 926, 1002. — Canones Antissiodorenses Aunarii episcopi (590), *ibidem*, 765. — Vitarum Patrum, liber V, auctoris inc. de profectu sanctorum Patrum, variis annis sæcul. (V-VII), LXXIII, 851. — Vitarum Patrum, liber VI, sive verba seniorum, *ibid.*, 991. — Epistolæ S. Eutropii abbatis et episcopi, de districtione monachorum (600), LXXIX, 11. — Epistolæ S. Gregorii Magni, papæ (590-604), LXXVII, 493, 495, 513, 514, 525, 539, 563, 657, 662, 717, 721 — Decretum concilii Romani sub Bonifacio IV papa, de monachis (607), LXXIX, 104. — Regula S. Columbani abb. et confessoris (615), LXXX, 203. — Regula monachorum S. Isidori Hispal. (636), CIII, 553. — Epistola Joannis IV, papæ (642), LXXX, 608. — Opuscula S. Valeriani abbatis de monachorum pœnitentia et genere (656), LXXXVII, 436. — Regula monachorum S. Fructuosi Bracarensis episc. (670), *ibid.*, 1097. — Regula monastica communis S. Fructuosi (670), *ibid.*, 1110. — Regula ad monachos, incerti auctoris, cognomine Magistri, an. inc. sæcul. (VII), LXXXVIII, 943. — Liber de genere monachorum magistri (VII), *ibid.*, 951. — Canones aliquot synodi a S. Leodegario Augustodunense episcopo celebratæ (678), XCVI, 377. — Capitula concilii Herudfordiæ a Theodoro Cantuariensi archiepiscopo collecta an. inc. sæcul. (VII), XCXIX, 953. — Dialogus de institutione catholica S. Egberti Eboracensis episc. (729), LXXXIX, 437 — Canones concilii Liptinensis sub S. Bonifacio Moguntino archiepiscopo. (743). *ibid.*, 821. — Epistolæ et decreta S. Zachariæ papæ (751), *ibid.*, 933, 934. — Capitula selecta ex antiqua canonum collectione in Hibernia facta, Abedoc et Ethelvolfi (VIII), XCVI, 1296. — Capitulare Viennense Pippin. Franc. regis (755), *ibid.*, 1509. — Antiquæ consuetudines monasteriorum ordinis S. Benedicti, S. Sturmii Fuldensis abbatis (776), LXXIX, 1261. — Epistolæ B. Alcuini, Albini Flacci (804), C, 166, 173, 215. — Capitulare monachorum Ludovici I, Francorum regis et Lotharii Germaniæ imperat. (807) XCXVII, 379. — Constitutio de servitio monasteriorum 817, *ibid.*, 423. — Regularia statuta monasterii Murbacensis, et Simperti Murbacensis abbatis (819), XCXIX, 757. — Diadema monachorum Smaragdi S. Michaelis abbas (820), CII, 593. — Commentaria in Regulam S. Benedicti Smaragdi (820), *ibid.*, 691. — Codex regularum sanctorum Patrum S. Benedicti Anianensis abbatis (821), CIII, 397, 701. — Concordia regularum SS. PP. S. Benedicti abbat. (821), *ibid.*, 717 — Statuta Adhalardi Corbeiensis abbatis pro monachis monasterii sui (826), CV, 535. — Canones concilii Vernensis B. Servati Lupi abb. (861), CIX, 611. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 1120. — Epistolæ peregrinorum monachorum in monte Oliveti habitantium ad Leonem III, papam, auctore et an. incert. (IX), CXXIX, 1257. — Regula solitariorum Grimlaici presbyt. (898), CIII, 577, 661. — Capitula concilii Trosleiani, Append. ad Hervæum (922). CXXXII, 681. — Constitutiones S. Odonis Cantuar. archiepisc. (942), *ibid.*, 948. — Constitutio de restituendis in monasterio S. Vincentii monachis, Roriconis Laudunensis episc. (961), CXXXIII, 952. — Collectiones consuetudinum Richardi Floriac. abb (979), CXXXVI, 1303. — Regularis concordia Angliæ nationis monachorum sanctimonialiumque, S. Dunstani Cantuar. archiepisc. (988), CXXXVII, 473. — Introductio monachorum in monasterium Mosomense S. Adalberonis Rhemensis archiepisc. (988), *ibid.*, 518. — Canonum prisca Collectio auctor. et ann. inc. (X), CXXXVIII, 415. — Monumenta monastica de prandio monachorum qualiter in Romana Eccles. constitutis est consuetudo (X), *ibid.*, 1345. — Opuscula varia S. Petri Damiani cardinalis (1072), CXLV, 251, 566, 512, 721, 748, 763. — Antiquiores consuetudines Cluniacensis monasterii Udalrici, Cluniac. monac. (1086), CXLIX, 635. — Canones concilii Turonensis Stephani cardinalis (1068), CXLIII, 1409. — Decreta B. Lanfranci Cantuariensis archiepisc. pro ordine Sancti Benedicti (1089) CL, 443. — Disciplina Farfensis et monasterii Sancti Pauli Romæ, Guidonis Farfensis abb. (1090), *ibid.*, 1191. — Constitutiones Hirsaugienses S. Willelmi (1091), *ibid.*, 923. — Decretum S. Yvonis Carnot. episc., pars VII (1116), CLXI, 541. — Epistola ad Calmosiacensem abb., S. Rufi abb. (1124), CLXIII, 1477. — Statuta magistri Lamberti Carthusiensis Squilacensis domus prioris (1125), CLIII, 1149. — Canones concilii Rhemensis Innocenti III papæ (1131), CLXXIX, 680. — Consuetudines Carthusienses Guigonis I, Carthusiæ majoris prioris (1133), CLIII, 631. — Usus antiquiores ordinis Cisterciensis S. Stephani abb. (1133), CLXVI, 1383. — Libri IV in quædam capitula regulæ Sancti Benedicti, Ruperti Tuitiensis abbatis (1135), CLXX, 477. — Altercatio monachorum et clerici quod liceat monacho prædicare, Ruperti Tuitiensis abbas (1135), *ibid.*, 537. — Liber de quadripartito exercitio cellæ Guigonis II Carthusiæ majoris prioris (1138), CLIII, 787. — Epistolæ Bernardi Carthusiæ Portarum prioris (XII), *ibid.*, 883. — Epistolæ Joannis Carthusiæ portarum mon. (XII), *ibid.*, 899. — Disciplina Cassinensis, Petri diaconi (1138), CLXXIII, 1135. — Expositio in regulam S. Augustini, Hugonis a S. Victore (1142), CLXXVI, 881. — De institutione noviliorum Hugonis (1142) *ibid.*, 925. — Speculum monachorum, Aruulfi de Boeriis (1149) CLXXX, 1657. — Epistolæ variæ S Bernardi Claræval. abbatis (1153) CLXXXII, 67, 644. — Liber de præcepto et dispensatione S. Bernardi (1153), *ibid.*, 859. — Statuta Cluniacensia, Petri Ven. Cluniac. abbat. (1157), CLXXXIX, 1023. — Dispositio rei familiaris Cluniacensis, Petri Ven. (1157), *ibid.*, 1047. — Regula S. Benedicti juxta S. Hildegardem (1178), CXCVII, 1055. — De disciplina claustrali Petri Cellensis Carnot episc. (1186), CCII, 1098. — Adhortatio ad claustrales Petri Cell. Carnot. episc. (1186), *ibid.*, 1145. — Tractatus de immutatione ordinis monachorum Roberti de Torinneio S. Michaelis in periculo maris abb. (1187), *ibid.*, 1309. — Tractatus de vita cœnobitica seu communi, Balduini Cantuariensis archiepisc. (1188), CCIV, 415. — Tractatus de perfectione religiosarum, Balduini (1188), *ibid.*, 561. — Regula ordinis Grandimontensis S. Stephani de Mureto confessoris et ordinis institutoris (1124-1191), *ibid.*, 1135. — Decreta Clementis III, papæ (1191), *ibid.*, 1498. — Statuta antiqua ordinis Carthusiani S. Hugonis Lincolniensis episc. (1200), CLIII, 1123. — Statuta Hugonis Cluniac. abbatis (1203), CCIX, 881. — Statuta quædam alia Cluniacensia, Hugonis (1203), *ibid.*, 895. — Liber de diversis ordinibus et professionibus quæ sunt in Ecclesia Anonymi ann. incert. sæcul. (XIII), CCXIII, 807. — Liber de pœnitentia et tentationibus religiosorum (XIII), *ibid.*, 863. — Regula ordinis Spiritus sancti ab Innocentio III fundati, auctore incert., Append. ad Innocent. III (XIII), CCXVII, 1129.

Tit. II. *De ordinibus monasticis et militaribus.* — Regula Templariorum Joannis Michaelensis (1128), CLXVI, 855. — Regula ordinis Militaris Avisii Joannis Ciritæ Tharaucani abbatis (1154), CLXXXVIII, 1669.

Tit. III. *De sanctimonialibus et virginibus.* — Liber de velandis virginibus Tertulliani (230), II, 887. — Epistola S. Cypriani Carthagin. episc. de virginibus

(258), IV, 364. — Liber de habitu virginis S. Cypriani (258), *ibid.*, 441. — Decretum S. Eutychiani papæ (275), V, 177. — Decretum S. Siricii papæ (398), XIII, 1137. — Liber de virginibus S. Ambrosii Mediol. episc. (377), XVI, 187. — Liber de sancta virginitate S. Ambrosii (380), *ibid.*, 259. — Liber de institutione virginis (392), *ibid.*, 305. — Liber de lapsu virginis consecratæ S. Ambrosii (392), *ibid.*, 335. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (410), XX, 468. — Sententiæ Evagrii monac. ad virgines ann. incert. (v) *ibid.*, 1185. — Virginitatis laus Append. ad Hieronymum (420), XXX, 163. — Epistolæ S. Augustini Hipp. episc. (430), XXXIII, 645, 658. — Liber de continentia (430), XL, 345. — Liber de sancta virginitate (430), *ibid.*, 395. — Admonitio ad virgines Append. ad Eucherium Lugdun. episc. (449), L, 1209. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 645, 1195. — Epistola ad S. Fulgentii Ruspensis episc. (533), LXV, 324. — Regula ad virgines S. Cæsarii Arelat. episc. (542), LXVII, 1103. — Sermo ad sanctimoniales S. Cæsarii Arelat. episc. (542), *ibid.*, 1121. — Epistola ad Cæsariam S. Cæsarii sororem et abbatissam et ad ejus congregationem, S. Cæsarii (542), *ibid.*, 1125. — Epistola ad virginem Deo dicatam Cæsarii (542) *ibid.*, 1135. — Regula ad virgines S. Aureliani Arelat. archiepisc. (555), LXVIII, 399. — Regula sive liber de institutione virginum S. Leandri Hispalensis episc. (590), LXXII, 871. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590, 604), LXXVII, 675, 679. — Edictum concilii Parisiensis Clotarii II Fr. regis (628), LXXX, 453. — Regula ad virgines S. Donati Vesontionensis, episc. (681), LXXXVII, 275. — Regula ad virgines cujusdam Patris incert. (VII), LXXXVIII, 1053. — Canones selecti ex antiqua canonum collectione Theodori Cantuar. archiepisc. an. incert. sæcul. VII, XCIX, 1051. — Tractatus de laudibus virginitatis S. Aldhelmi, Schirebunnensis episcop. (719), LXXXIX, 103. — Poema de Laudibus virginum S. Aldhelmi (719), *ibid.*, 237. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mogunt. (743), *ibid.*, 822. — Capitula selecta ex antiqua canonum collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi, ann. inc. (VIII), XCVI, 1303. — Capitulare Suessionense Pippini regis Franc. (744), *ibid.*, 1506. — Liber de institutione sanctimonialium Symphorii Amalarii Metensis chorepiscopi (836), CV, 935. — Admonitio ad Nonnuindam reclusam Adalgeri Augustan. episcopi (964), CXXXIV, 915. — Regularis concordia monachorum sanctimonialiumque S. Dunstani Cantuar. archiepisc. (988), CXXXVII, 475. — Opusculum de institutione moniali ad Blancam, S. Petri Damiani S. Roman. Eccles. cardin. (1072), CXLV, 731. — Decreti S. Yvonis Carnotensis episc. pars VII (1116), CLXI, 541. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. lib. III (1116), *ibid.*, 1175. — Regulæ sanctimonialium Fontis Ebraldi, B. Roberti de Arbrissello monachi (1117), CLXII, 1079. — De læsione virginitatis Ruperti Tuitiensis abbas (1135), CLXX, 645. — Regula sive institutio inclusarum B. Aelredi Rieval. abb. (1165), XXXII, 1451.

CXX.

INDEX ALPHABETICUS

OMNIUM OPERUM ET OPUSCULORUM

CIRCA DISCIPLINAM TUM ECCLESIASTICAM TUM MONASTICAM QUÆ IN PATROLOGIÆ CURSU RECENSENTUR.

Acta concilii Lemovicensis, Jordanis Lemov. episc. (1052), CXLII, 1355. — Acta et monumenta de baptismate hæreticorum disputationis, Append. ad Stephanum I pap. (257), III, 1009. — Additiones IV ad Capitularia Benedicti pertinentes, Append. ad Benedictum diacon. (843), XCVII, 861. — Admonitio ad Nonnuidam reclusam Adalgeri episc. (964), CXXXIV, 915. — Admonitio ad virgines S. Augustini (430), L, 1207. — Adhortatio ad claustrales Petri Cellensis, Carnot. episc. (1187), CCII, 1145. — Admonitio de synodis ex antiqua collectione exarata in manuscripto codice Remigiano ante annum 800, XCVI, 1307. — Allocutio archidiaconi pro reconciliatione pœnitentium, S. Leonis Magni papæ (461), LV, 157. — Altercatio monachi et clerici quod liceat monacho prædicare, Ruperti Tuitiensis abb. (1135), CLXX, 537. — Antiquæ consuetudines monasteriorum ordinis S. Benedicti, S. Sturmii Fuldensis abb., 776, LXXXIX, 1261. — Apologeticum pro ordine canonic. regul. Anselmi episc. (1154), CLXXXVIII, 1118.

Baptismo (de) adversus Quintillam, Tertulliani quæst. Fl. (160-230), I, 1197. — Bono (de) conjugali, S. Augustini Hippon. episc. (430), XL, 375. — Bono (de) disciplinæ S. Augustini Hippon. episc. (430), *ibid.*, 1217. — Bono (de) viduitatis S. Augustini (430), *ibid.*, 429. — Breviarium canonicum Criscon. episc. Africani (670), LXXXVIII, 829. — Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. diacon. (547), LXVII, 928.

Canones S. Sylvestri I papæ, et Constantini Magni, de observatione gradus ecclesiastici (336), VIII, 829. — Canon de electione papæ Joannis IX (905), CXXXI, 38. — Canones aliquot synodi a S. Leodegario celebratæ (678), XCVI, 377. — Canones concilii Remensis sub Innocentio II papa (1131), CXXIX, 679. — Canones concilii Turonensis S. Stephani cardinalis (1068), CXLIII, 1409. — Canones concilii Vernensis B. Servati Lupi, Ferrar. abb. (862), CXIX, 611. — Canones ecclesiastici synodi Nicænæ II, generalis VIII, S. Anastasii Bibliothecarii presbyt. Romani (888), CXXIX, 479. — Canones edicti sub Edgaro Anglorum rege (970), CXXXVIII, 499. — Canones Hibernenses addendi editis Spicilegii ann. incert., XCVI, 1311. — Canones Isaaci Lingonensis episc. (880), CXXIV, 1075. — Canones pœnitentiales S. Hieronymo tributi (400), XXX, 425. — Canones de remediis peccatorum, Venerab. Bedæ (730), XCIV, 568. — Canones S. Remigii Curiensis episc. pro sua diœcesi (820), CII, 1093. — Canones selecti ex antiquissima canonum collectione Theodori VII, XCIX, 989. — Canones synodi Pontigonensis Adonis, Bellovac. episc. (880), CXXIV, 1121. — Canonibus de observandis S. Cæsarii Arelat. episc. (552), LXVII, 1089. — Capitula Adriani papæ quæ ex Græcis et Latinis canonibus et synodis Romanis atque decretis præsulum ac principum Romanorum sparsim collecta sunt et Ingilramno Mediomatriæ urbis episc. Romæ B. Adriano papa tradita sub die XIII Kalendas Octobris (785), XCVI, 1055. — Capitula alia collecta ex Fragmentis Theod. Cantuar. (VII), XCIX, 953. — Capitula concilii Salegunstat. Burchardi (1026), CXL, 1057. — Capitula concilii Trosleiani, Append. ad Hervæum, (922), CXXXII, 678. — Capitula ex lege et canone collecta Flor. diacon. (860), CXIX, 419. — Capitula Heraldi Turon. archiepisc. (871), CXXI, 763. — Capitula Patribus concilii Herudfordiæ oblata a Theodosio Cantuar. episc. Præsident, ann. incert. (VII), XCIX, 951. — Capitula quædam a RR. ac DD. Lucha Dacberio tradita cum pœnitentiali Theodori collata et emendata (VII), XCIX, 981. — Capitula Rodulfi Bituricensis episc. (866), CXIX, 703. — Capitula selecta ex antiqua canonum collectione facta in Hibernia Abedoc et Ethelvolfi, ann. incert. sæculo (VIII), XCVI, 1281. — Capitula synodi Attrebat. Gerardi Camerac. episc. (1048), CXLII, 1284. — Capitula synodica Hincmari Remensis archiepisc. (882), CXXV, 773. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. ad presbyt. parochiæ suæ (821), CV, 191. — Capitula Walterii Aurelian. episc. (867), CXIX, 725. — Capitulare Æthelonis Basilecensis episc. (836), CV, 763. — Capitulare

Attonis Vercellensis episc. (960), CXXXIV, 27. — Capitulare Hugonis Halberstalensis episc. (850), CXVII, 11. — Capitulare Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 207. — Capitulare Caroli Magni Francorum regis et imper. (769-814), XCVII, 121. — Capitularia Caroli Magni, Ludovici Pii et Lotharii imperatorum ab Ansegiso Fontanellensi abb. collecta (833), *ibid.*, 489. — Capitularia Carolomanni et Pippini regis Francor. (742-778), XCVI, 1501. — Capitularia Francorum regum imperatorumque Germaniæ, diviso imperio variis annis (sæculorum IX et X), CXXXVIII, 525-853. — Capitularia Ludovici et Lotharii imperat. (814-826), XCVII, 371. — Capitularia spuria, Append. ad Cap. Caroli Magni (784-826), *ibid.*, 671. — Capitularium collectio Benedicti diaconi (843), *ibid*, 697. — Carmen de contemptu mundi, Rogerii Beccensis monac. (1090), CL, 1431). — Charta de constituendis canonicis regularibus S. Lietberti Camerac. episc. (1014), CXLVI, 1481. — Chartularium Aymardi Cluniac. abbatis (954), CXXXVII, 703. — De Clericis rebellibus Ratherii Veron. episc. (968), CXXXVI, 613. — De Clericorum institutione Rabani Mauri Fuldensis abb. et Moguntini chorepisc. (855), CVII. 293. — Codex canonum Ecclesiæ universæ Dionysii Exigui (550), LXVII, 135. — Codex canonum ecclesiasticorum, Append. ad Leonem Magnum (461), LVI, 559. — Codex canonum ecclesiasticorum, sive codex canon. vetus Romanæ Eccles. (550), LXVII, 135. — Codex Carolinus Caroli Magni (775-814), XCVIII, 9 — Codex Regularum monasticarum et canonicarum quas SS. Patres monachis, canonicis et virginibus sanctimonialibus servandas præscripserunt, collectus a S. Benedicto Anian. abb. (821), CIII, 393 — Collationum XXIV collectio Joannis Cassiani (436), XLIX, 477. — Collectanea Maxentii Aquileiensis patriar. de antiquis ritibus baptism. (840), CVI, 53. — Collectio canonica S. Anselmi Lucensis episc. (1085), CXLIX, 485. — Collectio canonum ab Angelrammo Metensi episc. adunata et Adriano papæ ablata (791), XCVI, 1033. — Collectio canonum S. Abbonis Floriac abb (1004), CXXXIX, 471 — Collectio collationum (*Vide* et supra *Collationum.*). — Collectio consuetudinum Richardi Floriac. abb. (979), CXXXVI, 1303. — Collectio decretalium Innocentii III, ex tribus primis regestorum libris, Rainerii Pomposiani diaconi et monac. (1216), CCXVI, 1173. — Collectio Decretalium Isidori Mercatoris, anni inc. (IX, CXXX, 2. — Collectio Decretorum pontificum RR. Dionysii Exigui (550), XVII, 229, — Collectio ex epistolis RR. PP. Hincmar. Laudun. episc. (878), CXXIV, 993. — Collectio prisca canonum anno et auctore incertis (X), CXXXVIII, 397. — Commentaria in regulam S. Benedicti, Smaragdi abb. (820), CII, 691 — Commonitorium contra prædones Arnulfi Remensis archiepisc. (1023), CXXXIX, 1545. — Commonitorium cujusque episcopi ad sacerdotes sibi subditos, cæterosque ministros cujuscunque ordinis Ecclesiæ, anonymi (VIII), XCVI. 1375. — Commonitorium Heraldi Turon. archiepisc. (871), CXXI, 763. — De computo Paschali, libri II, anonymi (V), LIX, 515. — Computus Paschalis Cassiodori Senatoris, Vivar. abb. (560), LXX, 1249. — Concilia Carthaginensia sub Cornelio I papa in causa lapsorum a S Cypriano Carthag. episc celebrata (252), III, 849. — Concilia varia ab Isidoro Hispalensi collecta (636), LXXXIV, 93. — Concilia varia sub Bonifacio Moguntino celebrata (747), LXXXIX, 805. — Concilia varia sub Gregorio VII papa (1085), CXLVIII, 749. — Concilia varia sub Paschali II papa, de investituris (1107), CLXIII, 469. — Concilium Carpentoratense sub Cæsario Arelat. habito (527), LXVII, 1287. — Concilium Lateranense Callixti II papæ (1124), CLXIII, 1093. — Concilium de pœnitentia Pippini regis, Hincmari (882), CXXV, 1119. — Concilium Remense Herveei Remensis archiepisc. (900), CXXXII, 673, — Concio ad synodum Beneventanum, Victoris III papæ (1087), CXLIX, 963. — Concordia regularum PP. S. Benedicti Anian. abb. (821), CIII, 713. — De conjugiis adulterinis S. Augustini Hippon. episc. (430), XL, 451. — Constitutio Roriconis Laudun. episc., de restituendis in monasterio Sancti Vincentii monachis (964), CXXXIII, 952. — Constitutiones Conradi II, imper. (1031), CLI, 1039. — Constitut. ecclesiasticæ Andreæ regis Hungariæ (1048), *ibid* , 1257. — Constitut. Henrici III, imperat. (1054), *ibid*., 1081. — Constitut. Henrici IV, imperat. (1106), *ibid.*, 1125. — Constitut, Hirsaugienses S. Willelmi Hirsaug. abbas (1091), CL., 923. — Constitut. S. Odonis Cantuar archiepisc. (942), CXXXIII, 945. — Constitut. synodicæ Odonis de Soliaco Parisien. episc. (1208), CCXII, 57. — Consuetudines antiquiores Cluniacensis monasterii Udalrici Cluniacensis monachi (1086), CXLIX, 635. — Consuetudines Carthusienses Guidonis I, Carthusiæ monac. prioris (1133), CLIII, 631. — Consultatio S. Agobardi Lugdunensis episc. de baptismo Judaicorum mancipiorum (840), CIV, 99. — Contemptu (de) mundi, S. Augustini episc. (430), XL, 1215. — Continentia (de), S. Augustini episc. (430), *ibid.*, 395

Decreta Clementis III papæ (1191), CCIV, 1478. — Decreta de clericis ab invasore ordinatis, Ratherii Veron. (963), CXXXVI, 477. — Decreta de contemptu canonum Ratherii Veron. episc. (974), *ibid.*, 485. — Decreta et constitutiones Constantini Magni imperat. (337), VIII, 93. — Decreta et Libellus de proprio lapsu, Ratherii (974), CXXXVI, 481. — Decreta Eugenii II papæ, ex concilio Remensi (823), CV, 645. — Decreta X, S. Julii I papæ (352), VIII, 968. — Decreta B. Lanfranci Cantuar. archiepisc. (1089), CL, 443. — Decreta Liberii papæ de Jejunio et Quadragesima (352), VIII, 1408. — Decreta seu rescripta, Append ad Nicolaum I (867), CXIX, 1183. — Decretale Bonizonis Placentini episc. (1088), CL, 869. — Decretales Epistolæ ab Isidoro collectæ (636), LXXXIV, 627. — Decretales Epistolæ S. Cornelio papæ ascriptæ (250-252), III, 841. — Decretales epistolæ S. Stephani I papæ ascriptæ (257), *ibid*,, 997. — Decretorum Burchardi, libri XX (1026), CXL, 537. — Decretum Caii papæ, circa ordinandos (283), V, 181. — Decretum concilii Rom. sub. Bonifacio IV papa (687). LXXXIX, 104. — Decretum Gratiani de Chinsio monac. (1152), CLXXXVII, 29. — Decretum S. Ivonis Carnot. episc. (1116), CLXI, 59. — Diadema monachorum Smaragdi S. Michaelis abb. (820), CII, 593. — Dialogus de institutione catholica Egberti Eborac. episc. (729), LXXXIX, 435. — Dialogus de jejunio Quatuor Temp. S. Odilonis Cluniac. (1046), CXLII, 1087. — Differentia (de) Quatuor Temp. Sigeberti Gemblac. monac. (1112), CLX, 813. — Disciplina Cassinensis Petri Diac. (1138), CLXIII, 1135. — Disciplina (de) claustrali, Petri Cellensis, Carnot. episc. (1187), CCII, 1145. — Disciplina Farfensis et monasterii Sancti Pauli Romæ, Guidonis Farfensis abb. (1090), CL, 1191. — Disciplina vivendi et docendi, Laidradi Lugdun. episc. (816), IXCIX, 853. — Dispositio rei familiaris Cluniac. Ven. Petri Cluniac. abb. (1157), CLXXXIX, 1047. — Dissertatio IIa in Cyprianum, Dodwelli, de secundo baptismo, V, 47. — Doctrina Theodori de pœnitentia vindicata (VII), XCIX, 1163. — Documenta veteris juris canonici, Append. ad Leon. Magnum (461), LVI, 843.

Ecclesiastica (de) disciplina Rabani Mauri, Fuldens. abb. (855) CXII, 1191. — Edictum de synodo Paris. Clotarii Francor. regis (628), LXXX, 451. — Eglogæ de officio Missæ Symphorii Amalarii (836), CV, 1315.

Epistola Agapeti I papæ (536), LXVI, 45. — Epistola S. Agobardi Lugdunensis episc., de cavenda societate Judaica (846), CIV, 107. — Epist. S. Amalarii ad Carol. Mag. de cæremoniis baptismi (810), XCIX, 887. — Epist. de baptismo Jesse Ambiannensi episcopi (834), CV, 781. — Epistola S. Caii papæ (283), V, 183. — Epistola ad Calmosiacensem abb. S. Rufi abbatis (1124), CLXIII, 1477. — Epist. canonica auctoris et anni incert. sæc. (X), CXXXVIII, 443. — Epistola collectanea Maxentii Aquileiensis patriarchæ (840), CVI, 53. — Epist. Constantini Magni quæ ecclesiarum præsides a publicis functionibus eliminat (312-337), VIII, 481. — Epist. de controversia Paschalis Amiani Long. (661), LXXXVII, 969. — Epist. S. Cypriani Carthag. episc. de lapsis (258), IV, 225. — Hieronymi Epist. ad Damasum (420), (420), XXX, 292. — Epist. S. Dionysii Alex. episc. ad Sixtum II (258), V, 95. — Epist. Dionysii papæ ad Severum episc. (259), *ibid.*, 133. — Epist. ad episcopos Verd. Append. ad Remig. episc. (908), CXXXI, 968. — Epist. de esu agni S. Augustini (430), XL, 1189. — Epist. S. Eutropi abb. et episc. de distinctione monach. (600), LXXX, 15. — Epist. S. Felicis III papæ, ad universos episc. (429), LVIII, 924. — Epist. Felicis IV papæ, de reconciliatione Carthag. Eccl. (531), LXV, 16. — Epist. ad fratres de Monte Dei de vita solitaria Guillelmi S. Theoderici prope Remos monach. (152) CLXXX, 205. — Epist. Fulgentii Ferrandi Carthag. diaconi (547), LXVII, 928. — Epist. Hortatoria ad virginem Deo dicatam Cæsarii Arelatensis episc. (552), *ibid.*, 1135. — Epist. S. Hugonis Cluniac. abb de Simonia. (1109), CLIX, 927. — Epist. de incestis conjugiis, Ernulfi Roffensis episc. (1121), CLXIII, 1457. — Epist. Joannis Constantiensis, in librum De computo (1137), *ibid.*, 1479. — Epist. Joannis diaconi de variis ritibus ad baptismum (496), LIX. 399. — Epist. B. Lanfranci de usibus pallii (1089), CLX, 517. — Epist. de lege prohibente ne viros mulieribus vestibus et ne mulieres virilibus utantur (392), XVI, 1232, — Epist. de modo regiminis ecclesiastici, S. Agobardi (840), CIV, 189. — Epist. Novatiani Romani presbyteri, de cibis Judaicis (260), III, 953. — Epist ad Oceanum, de vita clericorum Hieronym. (420), XXX, 288. — Epist. peregrinorum monachorum in monte Oliveti habitantium, ad

Leonem III, papam, auctore et an. incert., sæc. IX (129), 1257. — Epist. de præcipuis sacerdotis officiis et virtutibus, sancti Ambrosii Mediolan. episc. (379), CXVI, 879. — Epist. ad Præsidium de cereo paschali, S. Hieronym. (420), XXX, 182. — Epist. ad proceres palatii contra impium præceptum de baptismo Judaicorum mancipiorum, Agobardi (840), CXL, 173. — Epist. ad quemdam in sæculo pœnitentem, S. Eusebii Hieronymi presb. (420), XXX, 242. — Epist. S. Remigii Remensis episc. de jurisdictione (533), LXV, 968. — Epist. Silverii papæ (537), LXVI, 86. — Epist. synodica Alexandri II papæ (1053), CXLVI, 1289. — Epist. Rudolfi Cæsaris Augusti, libri III, in Carolinis (1273-1289), XCVIII, 731. — Epist. B. Alcuini, Flacci Albini (804), C, 150. — Epist. Ven. Bedæ (730), XCIV, 655. — Epist. Benedicti III papæ (858), CXVII, 689. — Epist. Bernardi Carthusiæ Portarum prioris, sæculo XII, CLIII, 885. — Epist. S. Bernardi Claræval. abb. (1153), CLXXXII, 67, 644. — Epist. S. Bonifacii Moguntii episc. (747), LXXXIX, 687. — Epist. B. Caroli Magni Franc. regis (769-814), XCVIII, 918. — Epist. B. Caroli Magni, Append. ad Opera (814), *ibid.*, 938. — Epist. et canones S. Gregorii II papæ (731), LXXXIX, 531. — Epist. S. Cæsarii Arelat. episc. ad Cæsarium abb (552), LXVII, 1125. — Epist. Dionysii Exigui de ratione Paschæ (550), *ibid.*, 19. — Epist. et decreta Alexandri II papæ (1073), CXLVI, 1270. — Epist. et decreta alia S. Julii I papæ (352), VIII, 971. — Epist et decreta Benedicti VIII papæ (1024), CXXXIX, 1579. — Epist. et decreta S. Bonifacii I papæ (419), XX, 749 — Epist. et decreta S. Cœlestini I papæ (422-432), L, 417. — Epist. et decreta Eusebii papæ (310), VI, 27. — Epist. et decreta S. Eutychiani papæ (275), V, 172. — Epist. et decreta S. Felicis II papæ (355), XIII, 11. — Epist. Felicis IV papæ (530), LXV, 11. — Epist. et decreta Hilari (462), LVIII, 17, 31. — Epist. et decreta Hormisdæ papæ (523), LXIII, 371. — Epist. et decreta S. Innocentii I papæ (402-416), XX, 463. — Epist. et decreta S. Joannis III papæ (572), LXII, 18 — Epist. et decreta Joannes VIII, papæ (882), CXXVI, 651. — Epist. et decreta Joannis XIII papæ (971), CXXXV, 949. — Epist. et decreta S Leonis Magni papæ (461), LIV, 593. — Epist. et decreta Leonis IV papæ (855), CXVII, 656. — Epist. et decreta S. Liberii papæ (353-363), VIII, 1359. — Epist. et decreta S. Lucii papæ (253), III, 975. — Epist. et decreta Nicolai I papæ (867), CXIX. 769. — Epist. et decreta Pelagii II papæ (590), LXII, 706. — Epist. et decreta Siricii papæ (398), XIII, 1131. — Epist. et decreta Sylvestri II papæ (1003, CXXXIX, 269. — Epist. et decreta Symmachi papæ (514), LXII, 49. — Epist. et decreta Vigilii papæ (545-555), LXIX, 15. — Epist et decreta S. Zozimi papæ (418), XX, 642. — Epist et diplomata Frederici Coloniensis archiepisc. (1131), CLXVI, 1349. — Epist. et privilegia Alexandri III papæ (1180), CC, 82, 1464 —Epist. et privilegia Callixti II papæ (1124), CLXIII, 1093. — Epist. et privilegia Clementis III papæ (1191), CCIV, 1273 — Epist et privilegia S. Cœlestini III papæ (1198), CCVI, 867. — Epist. et privilegia S. Gregorii VIII papæ (1187), CCII, 1537. — Epist. et privilegia S. Honorii II papæ (1130), CLXVI, 1217. — Epist. et privilegia Innocentii II papæ (1143), CLXIX, 52, 657. — Epist. et privilegia Lucii III papæ (1185), CCI, 1071. — Epist. et privilegia Urbani III papæ (1187), CCII, 1331. — Epist. S Felicis I papæ (269), V, 143. — Epist. S. Fulgentii, Ruspensis episc. (533), LXV, 303. — Epist. S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXII, 484. — Epist. Gregorii III papæ (741), LXXXIX, 575. — Epist. Gregorii IV papæ (844), CVI, 853. — Epist. S. Gregorii VII papæ, extra registrum vagantes (1085), CXLVIII, 643 — Epist. Hincmari, Remensis archiepisc. (882), CXXVI, 9. — Epist. Joannis Carthusiæ Portarum monac. (XII), CLIII, 899. — Epist. Joannis IV papæ (642), LXXX, 601. — Epist. Joannis IX papæ (905), CXXXI, 28. — Epist. B. Lanfranci Cantuar. archiepisc. (1089), CL, 517. — Epist. S. Pachomii, de vita monast., in Hieron. (420), XXX, 148. — Epist. S. Pauli I papæ (755), LXXXIX, 1125. — Epist. S. Pelagii I papæ (555-560), LXIX, 393. — Epist. S. Sixti II papæ (258), V, 83. — Epist. Stephani II papæ (752), LXXXIX, 992. — Epist. Urbani II papæ (1088-1099), CLI, 283. — Epist. variæ de variis S. Aug. Hip. episc. (380-340), XXXIII, 88, 1068 — Epist. Vitaliani papæ (669), LXXXVII, 1003. — Epist. Yvonis Carnot. episc. (1116), CLXII, 11, 287. — Epist. S. Zachariæ papæ (751), LXXXIX, 917. — Excerpta canonum S. Isidoro Hispalensi tributa (636), LXXXIV, 25. — Excerpta ex pœnitentiali Magistri Joannis de Deo (ann. incert.), XCIX, 1085. — Excerptiones e dictis et canonibus SS. Patrum concinnatæ et ad ecclesiasticæ politiæ institutionem, conducentes S. Egberti Eboracensis episc. (729), LXXXIX, 379. — Excerptus diversarum modus pœnitentiarum a Benedicto, abbate Cluniacensi distinctus de Regula S. Benedicti abb. (821), CIII, 1417. — Exhortatio ad monachos S. Eucherii Lugdun. episc. (449), L. 865. — Exhortatio ad sacerdotes Balduini Cantuar. arch. (1188), CCIV, 642. — Explanatio Regulæ S. Benedicti, S. Hildegardis abb (1178), CXCVII, 1057. — Expositio in regulam S. Augustini, Hugonis a S. Victore (1142), CLXXVI, 881. — Expositum de die Paschæ et mensis, Julii Hilariani (397), XIII, 1105.

Fragmenta ex canonibus Theodori Cantuar. arch. (VII), XCIX, 901. — Fragmenta ex collectionibus canonum Theodori (VII), *ibid.*, 963. — Fragmenta ex libris Pœnitentialibus (VII), *ibid.*, 959. — Fragmenta ex quibusdam codicibus manuscriptis (VII), 977. — Fragmenta libri de privilegiis et auctoritate Romanæ Ecclesiæ, Deusdedit S. R. Eccl. cardinalis (1099), CL, 1569. — Fragmentum de canonibus SS. Scripturarum, incertis auctore et anno (ineunte sæc. III), III, 473. — Fragmentum de esu carnium, Leonis IV papæ (853), CXVII, 674. — Fuga (de) in persecutione, Tertulliani Q. Flor. (160-250), I, 1197.

Homilia ad monachos, S. Hieronymi Euseb. (420), XXX, 311. — Homilia de decimis et jejunio, auctor. et an. incert (IX), CXXIX, 1257. — Homilia Leonis IV (855), CXVII, 674. — Homiliæ X, ad monac. S. Eucherii Lugdun. episc. (449), L, 835. — Homiliæ variæ Ven. Bedæ (730), XCIV, 83. — Homiliæ variæ S. Eligii Noviomensis episc. (659), LXXXVII, 603 — Homiliæ variæ S. Maximi Taurin. episc. de baptismo (465), LVII, 289. — Homiliæ S. Maximi Taurin. episc. de Jejunio et Quadr. (465), *ibid.*, 301. — Homiliæ variæ Rabani Mauri Fuldensis abbatis (855), CX. 82. — Hom. variæ S. Valeriani Cemel.ensis episc. (450), LII, 691.

Instituta capituli generalis ordinis Cisterciensis S. Rainaldi Cisterc. abbatis (1151), CLXXXI, 1725. — Institutio de rebus S. Petri congreg. destinatis, Adonis Bellov. episc (880), CXXIV, 1127. — Institutione (de) episcoporum Petri Blesensis archidiac. (1200), CCVII, 1097. — Institutione (de) novitiorum Hugonis a S. Victore (1142), CLXXVI, 925. — Interpretatio antiquissima canonum Nicænorum, Append. ad Op. Leonis magni papæ (461), LVI, 817. — Interpretatio vetus Latina canonum Nicænorum, Sardicensium et Chalcedonensium, Append. ad Leon. Mag (461), *ibid.*, 823. — Introductio Monachorum in monasterium Mosomense S. Adalberonis Rhemensis archiepisc. (988), CXXXVII, 518.

Judicius pœnitentialis, Append. ad Op. Germani Paris. (576), LXXI., 575.

Læsione (de) virginitatis, Rupert. Tuitiensis (1135), CLXX, 545. — Leges ecclesiasticæ Alfredi, Anglorum regis (IX-X), CXXXVIII, 447. — Leges ecclesiasticæ Æthelredi II regis Anglorum (1016), CLI, 1165. — Leges ecclesiasticæ Æthelstani, Anglor. regis (928), CXXXVIII, 461. — Leges ecclesiasticæ Canuti, regis Anglorum (1036), CLI, 1171 — Leges ecclesiasticæ Edgari, Anglor. regis (964), CXXXVIII, 485. — Leges ecclesiasticæ Edmundi, Anglor. regis (944), *ibid.*, 479. — Leges ecclesiasticæ Eduardi confessoris, regis Angl. (1066), CLI, 1191. — Leges ecclesiasticæ Eduardi Senioris Angl. et Guthurni Danorum regis (900), CXXXVIII, 459. — Leges ecclesiasticæ Hoeli-dha principis totius Walliæ (940), *ibid.*, 470. — Leges ecclesiasticæ Machabæi, Scotorum regis (1050), CLI, 1189. — Leges ecclesiasticæ presbyterorum Northumbrensium (IX-X), CXXXVIII, 522. — Leges ecclesiasticæ Stephani, Hungarorum regis (1038), CLI, 1243. — Leges et Constitutiones S. Henrici imperat. (1024), CXL, 223. — Libellus de mysterio baptismi Magni, Senonen. episc. (818), CII, 981. — Libellus de officiis Ven. Bedæ (730), XCIV, 531. — Libellus de potestate imperato in urbe Roma, Benedicti S. Andreæ mon. (1001), CXXXIX, 50. — Libellus de sacramentis Bonizonis Placent episc. (1089), CL, 857. — Liber de admonitione clericorum et laicorum Otthonis S. Emmerammeni monac. (1073), CXLVI, 261. — Liber de baptismo contra Petilianum S. Augustini (430), XLIII, 596. — Liber de comparatione regiminis ecclesiastici et politici, et in quibus Ecclesiæ dignitas præfulgeat imp. majestati, S. Agobardi 840), CIV, 292. — Liber de computo Helperici S. Galli mon. (980), CXXXVII, 17. — Liber de computo, incert. auct. et ann. (IX), CXXIX, 1273. — Liber de confessione sacramentali Petri Blesensis (1200), CCVII, 1077. — Liber de correctione Antiphonarii, S. Agobardi (840), CIV, 329. — Liber diurnus RR. Pontificum, an. inc. (IX), CV, 9. — Liber de diversis ordinibus et professionibus quæ sunt in Ecclesia, anonymi, ann. inc. sæculi (XII), CCIII, 807. — Liber de divina psalmodia S. Agobardi (840), CIV, 325. — Liber de divinis officiis Drogonis Astiensis episc. (1134), CLXVI, 1557. — Liber de fide seu de regula fidei, S. Fulgentii (533), LXV 671. —

Liber de genere monachorum, magistri (VII), LXXXVIII, 951. — Liber de habitu virginis S. Cypriani Carthag. episc. (258), IV, 441. — Liber de honore Ecclesiæ, Placidi, ignotæ sedis episc. (1119), CLXII, 613. — Liber de imaginibus sanctorum S. Agobardi (840), CIV, 199. — Liber de institutione canonicorum Amalarii (836), CV, 821. — Liber de institutione sanctimonialium Amalarii (836), *ibid.*, 935. — Liber de institutione Virginis S. Ambrosii (392), XVI, 303. — Liber de jejuniis Tertulliani Quintil. Flor. (160-230), II, 953. — Liber de lapsis, S. Cypriani Carthag. episc. (258), IV, 463. — Liber de lapsu virginis consecratæ, S. Ambrosii (392), XVI, 335. — Liber de mensura pœnitentiarum S. Cumiani (661), LXXXVII, 977. — Liber de monogamia Tertulliani Qu. Flor. (160-230), II, 929. — Liber de non conveniendo cum hæreticis, Luciferi episc. (351), XIII, 767. — Liber de oblatione puerorum, Rabani Mauri (855), CVII, 419. — Liber de officiis ecclesiasticis, Joannis Abrincensis episcopi, deinde Rothomagensis archiepisc (1079), CXLVII, 27. — Liber de ordine baptismi ad Carolum Magnum, Theodulfi (821), CV, 223. — Liber de ordine canonicorum Regul., Anselmi Havelberg. episc. (1154), CLXXXVIII, 1191. — Liber de ordine, habitu et professione canonicorum Præmonstratensis ordinis, Adami Scoti Præmonstrat. canonici (1180), CXCVIII, 439. — Liber de Paschæ celebratione Ven. Bedæ (730), XC, 600. — Liber de pœnitentia, S. Ambrosii Mediol. episc. (397), XVII, 971. — Liber de pœnitentia et tentationibus religios. anonymi (XII), CCXIII, 863. — Liber de pœnitentia Tertulliani Quest. Flor. (160-230), I, 1223. — Liber pœnitentialis Alani Magni de Insulis (1203), CCX, 281. — Liber pœnitentialis anonymi, Append. ad Halitgar. (831), CV, 717. — Liber pœnitentialis Halitgarii Camerac. episc. (831), *ibid.*, 693. — Liber de pœnitentiarum mensura taxanda, S. Columbani (615), LXXX, 223. — Liber pœnitentium Rabani Mauri Fuldensis abb. (855), CXII, 1397. — Liber de præcepto et dispensatione S. Bernardi (1153), CLXXXII, 859. — Liber de privilegio et jure sacerdotii, S. Agobardi (840), CIV, 127. — Liber de quadripartito exercitio cellæ, Guigonis Carthus. (1138), CLIII, 787. — Liber de rectoribus Christianis Sedulii Scoti (821), 103, 241. — Liber de regia potestate et sacerdotali dignitate Hugonis de Sancta Maria Floriac. monac. (1119), CLXIII, 941. — Liber de regibus apostatis, Luciferi Calaritani episc. (371), XIII, 795. — Liber de reparatione lapsi, Bacchiarii (420), XX, 1057 — Liber de reparatione lapsi, Helinandi Frigidi-Montis (1212), CCXII, 745. — Liber de sacramentis, S. Leonis Magni papæ (461), LV, 21. — Liber de sacramento altaris Balduini, Cantuar. arch. (1188), CCIV, 642. — Liber de sacramento baptismi Laidradi Lugdun. episc. (816), XCIX, 853 — Liber de sacramentorum Grimaldi Sangall. abbatis (872), CXXI, 795. — Liber de sacris ordinibus Rabani Mauri (855), CXII, 1165. — Liber secundus ad Monimum, S. Fulgentii (533), LXV, 179. — Liber sententiarum Taionis Cæsaraug. episc. (646), LXXX, 731. — Liber de spectaculis, S. Cypriani Carthag. episc. (258), IV, 779. — Liber de velandis virginibus Tertulliani (160-230), II, 887. — Liber de viduis S. Ambrosii Mediol. episc. (377), XVI, 233. — Liber de virginitate sancti Ambrosii Mediolan. (378), *ibid*, 259. — Liber de vita eremitica ad sororem, Append. ad August. (430), XXXII, 1452 — Libri II de ecclesiasticis disciplinis, Reginonis abb. (915), CXXXII, 175. — Libri III, adversus Simoniacos Humberti, S. Romanæ Eccles. cardinalis episc. (1041), CXLIII, 1005. — Libri III, de cultu imaginum, Jesse Aurelian. episc. (842), CVI, 305. — Libri III, epistolarum Rudolphi, in Carolinis (1273-1280), XCVIII, 701. — Libri II de institutione laicali Jonæ Aurelianensis episc. (842), CVI, 121. — Libri III de officiis ministrorum, S. Ambrosii episc. (391), XVI, 23. — Libri III de tabernaculo et vestibus sacris, Ven. Bedæ (730), XCI, 393. — Libri III de virginibus S. Ambrosii Mediol. episc. (391), XVI, 187. — Libri IV, de doctrina Christiana S. Augustini (430), XXXIV, 15. — Libri IV de officiis ecclesiasticis Symphosii Amalarii (836), CV, 985 — Libri IV, in quædam capit. Regulæ S. Bened. Rupert. (1135), CLXX, 477. — Libri IV sententiarum magistri Bandini Theologi (XII), CXCII, 1089. — Libri V, de vitiis et virtutibus et ordine pœnitent. Halitgarii (831), CV, 651. — Libri VII de baptismo, contra Donatistas, S. Augustini (430), XLIII, 108. — Libri XII de cœnobiorum institutis Joannis Cassiani (436), XLIX, 53. — Libri XII de oratione et jejunio Guntheri (1212), CCXII, 207.

Monita S. Pachomii ab Hieronymo tradita (420), XXIII, 85. — Monumenta diplomatica sæculi (XI), CLI, 1021. — Monumenta Gregoriana, Append. III ad Gregor. VII (1085), CXLVIII, 847. — Monumenta monastica de prandio monachorum qualiter monasteriis in Romana Eccles. constitutis est consuetudo (X), CXXXVIII, 1345. — Monumenta quædam adnectenda oper. S. Benedicti (553), LXVI, 941.

Opuscula a S. Martini Dumiensis episc. Bracar (572), LXXII, 18, 47. — Opusc. S. Valerii abbatis de pœnitentia atque genere monachorum (656), LXXXVII, 456. — Opusc. varia de Clericis S. Petri Damiani (1072), CXLV, 464. — Opusculum apologeticum de contemptu mundi S. Petri Damiani cardinalis (1072), *ibid.*, 251. — Opusc. apologeticum monachorum S. Petri Damiani (1072), *ibid*, 542. — Opusc. contra ebrietatem S. Eugenii III, Tolet. episc. (658), LXXXVII, 560. — Opusc. contra intemperantes clericos S. Petri Damiani (1072), CXLV, 387. — Opusc. de abdicatione episcopatus S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 423. — Opusc. de baptismo, Alani Magni de Insulis (804), CI, 611. — Opusc. de bono religiosi status S. Petri Damiani (1032), CXLV, 763. — Opusc. de capitulis synodalibus Hincmari (882), CXXV, 1069. — Opusc. de celebrandis vigiliis S. P. Damiani (1072), CXLV, 800. — Opusc. declamationis rhetoricæ in episc. S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 366. — Opusc. de coercendo raptu viduarum, puellarum et sanctimonialium, Hincmari Rhem. archiepisc. (882), CXXV, 1017. — Opusc. de confessione peccatorum Alani Magni (804), CI, 649. — Opusc. de cœlibatu sacerdotum S P. Damiani (1072), CXLV, 380. — Opusc. de fide catholica, S Petri Damiani card. (1072), *ibid.*, 20. — Opusc. de fuga dignitatum Eccles. S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 456. — Opusc. de Horis canonicis S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 221. — Opusc. de institutione monialis ad Blancam. S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 731 — Opusc. de jejunio Sabbati S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 795. — Opusc de jubilæo S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 713. — Opusc. de nuptiis consanguineorum S. Anselmi Cantuar. (1115), CLVIII, 557. — Opusc. de nuptu cujusdam illicito Ratherii Veron. episc. (966), CXXXVI, 534. — Opusc. de officiis episcoporum Hincmari Rhemens. (882), CXXV, 1087. — Opusc. de ordinationibus a Formoso papa factis, Auxilii Franci presbyt., an. inc sæc. (IX), CXXIX, 1054. — Opusc. de ordine eremitarum et facultatibus eremi Fontis-Avellani S. Petri Damiani (1072), CXLV, 328. — Opusc. de parentelæ gradibus S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 192. — Opusc. de perfecta monachi informatione S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 721. — Opusc de pœnitentia Pippini regis, Hincmari Rhem. (882), CXXV, 1119. — Opusc. de presbyteris criminosis, Hincmari Rhemens. (882), *ibid.*, 1091. — Opusc. de psalmodiæ bono S. Nicetii (551), LXVIII, 371. — Opusc. de Quadragesima S. P. Damiani (1072), CXLV, 544. — Opusc. de sacramentis per improbos administratis S. P. Damiani (1672), *ibid.*, 523. — Opusc. de septem ordinibus, Append. ad Hieronymum (420), XXIII, 148. — Opusc. de solitariæ vitæ laudibus S. Damiani (1072), CXLV, 336. — Opusc. de tempore celebrandi nuptias S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 659. — Opusc. de viduitate servanda S. Cæsarii, Arelat. episc. (552), LXVII, 1094. — Opusc. de vigiliis servorum Dei S. Nicetii Trevir episc. (551), LXVIII, 365. — Opusc. de viri vestitu ecclesiasticorum S. Petri Damiani (1072), CXLV, 518. — Opusc. de vita eremitica S. Petri Damiani (1072), *ibid*, 748. — Ordinatio Feriarum Paschalium Venerab. Bedæ presb. (730), XC, 607. — Ordo militaris Avisii Joannis Ciritæ Tharaud abb. (1151), CLXXXVIII; 1669. — Ordo monasticus in veteri Scotiæ monasterio de Kil-Ros olim observatus, auctore et anu. incert. (V), LXIX, 563.

Palea Benedicti I, papæ, de auctoritate Sedis apostolicæ (577), LXXII, 683. — Panormia S Yvonis Carnot. episc. (1116), CLXI, 1037. — Partibus (de) divinæ legis Julii Africani episc. (530), LXVIII, 15. — Poema de laudibus virginum S. Aldhelmi episc (719), LXXXIX, 237. — Pœnitentia (de) S. Bonifacii Moguntini archiepisc. (745), *ibid.*, 887. — Pœnitentia (de) injungenda a sacerdote Petri Blesensis (1200), CCVII, 1091. — Pœnitentiale S. Egberti Eboracens. archiepisc. (729), LXXXIX, 401. — Pœnitentiale Rabani Mauri Fuldensis abb (855), CX, 471. — Pœnitentiale S. Theodori Cantuar. archiepisc. ann. incert. (VII), XCIX, 901. — Præcepta ac leges S. Pachomii ab Hieronymo tradita (420), XXIII, 83. — Præcepta atque judicia S. Pachas. ab Hieron. tradita (420), *ibid.*, 81. — Præcepta et instituta S. Pachomii ab Hieronymo tradita (420), *ibid.*, 77. — Præloquiorum libri VI, Ratherii Veron episc. (966), CXXXVI, 613. — Pressuris (de) ecclesiasticis Attonis Vercellensis episc. (960), CXXXIV, 51. — Prisca canonum editio Latina, complectens canones conciliorum Ancyrani, Neocæsariensis, Nicæni, Sardicensis, Gangrensis, Antiocheni, Constantinopolitani I et Chalcedonensis, Append. ad Leonem Magnum (461), LVI, 747.

Quæstionibus (de) canonum pœnitentialium (855),

CXII, 1533. — Quomodo per annum jejunandum sit S. Bertarii Cassin. abb (884), CXXVI, 937.

Regesta Innocentii III papæ (1216), CCXIV, 1-1194. — Regestorum Innocentii III papæ continuatio I (1216), CCXV, 9. — Regestorum Innocentii III papæ continuatio II (1216), CCXVI, 9-967. — Registrum S. Gregorii VII papæ (1085), CXLVIII, 283. — Regula ad monachos S. Antonii Tabennensis abbatis (356), CIII, 423. — Regula ad monachos S. Aureliani Arelat. archiepisc. (541), LXVIII, 385. — Regula ad monachos S. Basilii Cæsareæ Cappadociæ epi c. (374), CIII, 483. — Regula ad monachos S. Isaiæ abbatis (356), *ibid.*, 427. — Regula ad monach. S. Macharii Alexandriæ episc. (394), *ibid.*, 445. — Regula ad monachos incerti auctoris cognomine Magistri (VII), LXXXVIII, 943. — Regula ad monachos præmissa observ. critica S. Cæsarii (552), LXVII, 1097. — Regula ad monachos sanctorum S. P. Sarapionis, Macharii, Paphnutii (390), CLXIII, 433. — Regula ad servos Dei S. Augustini Aurelii episc. (430), XXXII, 1378. — Regula ad virgines S. Aureliani Arelat. archiepisc. (545), LXVIII, 399. — Regula ad virgines cujusdam Patris incerti (VII), LXXXVIII, 1053. — Regula ad virgines S. Donati Vesontionensis episc. (651), LXXXVII, 273. — Regula ad virgines præmissis observ. criticis S. Cæsarii (552), LXVII, 1105. — Regula S. Benedicti juxta S. Hildegardem explicata (1178), CXCVII 1055 — Regula canonicorum, Amalarii Metensis chorepisc. (836), CV, 815 — Regula canonicorum S. Chrodegangi Metensis episc., (766), LXXIX, 1057. — Regula canonicorum Chrodegangi Metensis, episc , editio altera (766), *ibid.*, 1097. — Regula clericorum Petri de Honestis clerici Ravennatis (1119), CLXIII, 703. — Regula cœnobialis S. Columbani abbatis (615), LXXX, 203. — Regula monachorum S. Hieronymo tributa (420), XXX, 391. — Regula monachorum S. Benedicti monac. (543), LXVI, 215. — Regula monachorum S. Fructuosi Bracar. episc. (670), LXXXVII, 1097. — Regula monachorum S. Isidori Hispalensis episc. (1635), CIII, 353. — Regula monachorum per Lupum de Olmetto ex scriptis S. Hieronymi collecta (420). XXX, 319. — Regula monachorum Orientalis Vigilii diacon. monac, (430), L. 373. — Regula monastica communis S. Fructuosi episc. (670), LXXXVII, 1110. — Regula monastica ex scriptis (888), 88, 888. — Regula monastica incerti (888), 88, 888. — Regula S. Pachomii a sancto Eusebio Hieronymo in Latinam conversa, Append. ad Cassianum (436), L, 363. — Regula pastoralis S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 13. — Regula ordinis militaris Avisii, Joannis Ciritæ abb. (1154), CXXXVIII, 1669 — Regula ordinis Spiritus sancti ab Innocentio III fundati (1216), CCXVII, 1129. — Regula sanctimonialium Amalarii Metensis chorepisc. (836), CV, 815. — Regula secunda PP. ad monachos ann. inc. sæc. (IV), CIII, 441. — Regula tertia SS. PP. an. inc. sæc. (IV), *ibid.*, 443. — Regula sive institutio inclusarum B. Aelredi Rievall. abbat. (1163), XXXII 452. — Regula sive liber de institutione virg. S. Leandri Hisp. episc. (590), LXXII, 871. — Regula solitariorum Grimlaici presbyt. (898), CIII, 573. — Regula S. Stephani confessoris de Muretto (1192), CCIV, 1137. — Regula Templariorum Joannis Michaelensis (1128), CVI, 855. — Regularis concordia monach et sanctim. Angliæ, Dunstani Cantuar. (988), CXXXVII, 475. — Regulæ cleris traditæ fragmentum, Append. ad S. August. (430), XXXII, 1448. — Regulæ S. Pachomii translatio Latina S. Hieronymi (420), XXIII, 62. — Regulæ sanctimonialium Fontis-Ebraldi B. Roberti de Arbrissello (1117), CLXII, 1079), — Regulæ synodi Constantinopolis IV, generalis octavæ, sancti Anastasii Bibliothecarii (888), CXXIX, 150. — Relatio concilii Antissiodorensis, Aunarii episc. (590), LXXII, 761. — Relatio concilii Romani sup Constantino Magno imperatore S. Sylvestro I papa habito (530), VIII, 825. — Remediis (de) peccatorum sen pœnitentiale animarum V. Bedæ (730), XCIV, 568. — Responsa canonica super quibusdam interrogationibus Reginbaldi chorepisc. Rabani Mauri (855), CX, 1187.

Sacramento (de) Altaris, Guillelmi de Campellis Catalaun. monac. (1121), 163, 1039. — Scarapsus de singulis libris canonicis S. Firminii abb. (758), LXXXIX, 1029. — Scutum canonicorum Arnonis Reischerspergensis præpositi (1175), CXCIV, 1489. — Selecta Theodosii imperat. decreta (381), XIII, 521. — Selecta variorum conciliorum Sylvestri II papæ (1003(, CXXXIX, 189. — Sententia de castitate servanda S. Verani Cabellitani episc. (586), LXVII, 701. — Sententia contra fures sacrilegos Sigehardi S. Maximi Trev. episc. (963), CXXXIII, 965. — Sententia S. Eucherii Lugdun. episc. ad monachos (449), L, 1207. — Sententiæ Evagrii monac. ann. incert. (sæc. V), XX, 1185. — Sermo de baptismate S. Paciani Barcilon. episc. (597), XIII, 1089. — Serm. S. Cæsarii Arelat. episc. ad sanctimoniales (552), LXVII, 1121. — Serm. de decimis S Stephani de Mureto Grandimontensis ordinis institutoris et fundatoris (1124-1192), CCIV, 1135. — Serm. de esu Agni, S. Hieronymi (420). XXX, 163. — Serm. de informatione episcop. Sylvestri II papæ (1003), CXXXIX, 169. — Serm. de jejunio et eleemosynis S. Ambrosii (397), XVII, 982. — Serm. de jejunio Quadragesimæ S. Ambrosii (397), *ibid.*, 669. — Serm. de Quadragesima S. Hieronymi (420), XXX, 223. — Serm. de sobrietate et castitate S. Augustani (430), XL, 1105. — Sermo synodalis S. Uldalrici Augustini episc. (973), CXXXV, 1069. — Sermones ad monachos S. Fausti Regiensis episc. (485), LVIII, 869. — Serm. multi S. Ambrosii de Quadragesima (397). XVII, 636. — Serm. varii Attonis Vercellensis episc. (966), CXXXIV, 839. — Serm. varii S. Augustini, ad fratres in eremo (430), XL, 1231. — Serm. varii S. Bernardi Claræval abb. (1182), CLXXXIII, 152. — Serm. varii S. Bonifacii Moguntini episc. (747), LXXXIX, 863. — Serm. varii de consolatione mortuorum S. August. (430), XL, 1147. — Serm. varii de Dedicatione ecclesiæ S. Maximi (465), LVII, 895 — Serm. varii S. Leonis Magni papæ (440-461), LIV, 172. — Serm. varii S. Petri Chrysologi Ravennatis archiepisc. (452), LII, 208. — Serm. varii Ratherii Veronensis episc. (966), CXXXVI, 613. — Si liceat chorepiscopis presbyteros et diaconos ordinare cum consensu episcopi sui (855), CX, 1195. — De singularitate clericorum, Append. ad Cyprianum (258), IV, 835. — Speculum monachorum Arnulphi de Boeriis (1149), CLXXXV, 1175. — Statuta Adalhardi Corbeiensis abb. pro monac. suis (826), CV, 535. — Statuta antiqua Ecclesiæ Lugdun. Guichardi Lugdun. arch. (1180), CXCIX, 1091. — Statuta antiqua ordinis Carthusiani S. Hugonis Lincolniensis episc. (1200), CLIII, 1125 — Statuta canonicorum de officio sacerdotum, App. ad Burchardum Wormat. episc. (1026), CXL, 1067. — Statuta canonicorum Turonensium cum in communi vivebant, auctoris et anni incerti, sæculi (X) CXXXVI, 13-49. — Statuta Cluniacensia, Petri Vener. Cluniac. abbatis (1187), CLXXXIX, 1023. — Statuta Guidonis II, Podiensis episc. (996), CXXXVII, 853. — Statuta Hugonis Cluniacensis abbatis (1203), CCIX, 881.—Statuta magistri Lamberti Carthusiensis Squillacensis domus prioris (1125), CLII, 1149. — Statuta quædam alia Cluniac monast , Hugonis (1203, CCIX, 895. — Statuta quædam rubrica S. Angilberti Centul. abb. (813), XCIX, 849. — Statuta S. Sonnatii Remensis episc. (625), LXXX, 445 — Statuta synodalia Adonis Tullensis episc. (1192) CCV, 914. — Statuta synodica ad presbyteros, Ratherii Veron. episc. (966), CXXXVI, 554. Synodus Burdegalensis, Amati Burdeg. archiepisc. (1080), CLV, 1645. — Synodus Gerundensis, Amati Burdegal. archiepisc. (1078), CLV, 1643. — Syntagma decretorum, præceptionum ac edictorum præcipuorum quibus sive reges, sive imperatores sese rebus ecclesiasticis ingesserunt. (Supplementum sæc. VI), LXXII, 919-1024.

Tituli capitum libri Pœnitentialis Theodori Cantuar. (VII), XCIX, 979. Tractatus adversus Simoniacos Gerhohi Reichersperg. præpositi (1159), CXCIV, 1335. — Tract. de baptismo aliisque quæstionibus S. Bernardi (1152). CLXXXII, 1051. — Tract. cantandi graduale S. Bernardi, Claræval. abb. (1153), *ibid.*, 1151. — Tract. de cantu S. Bernardi (1153), *ibid* , 1121. — Tract. de consanguineorum nuptiis et de magorum præstigiis falsisque divinationibus Rabani Mauri (855), CX, 1087. — Tract. de correctione cantus ordinis Cisterciensis, Guidonis Cariloci abb (1150), CLXXXV, 1121. — Tract. de corruptis moribus cleri et populi Balduini (1188), CCIV, 415. — Tract. de dedicatione Eccles. Remigii Antissiod monac. (908), CXXXI, 845. — Tract. de disciplina Christiana S. Augustini episc. (430(, LX, 669. — Tract. de immutatione ordinis monachorum, Roberti de Torrinneio S. Michaelis in periculo maris abb (1186), C II, 1369, — Tract. de institutione clericorum Philippi Harvengii (1183), CCIII, 665. — Tract. de laudibus virginitatis S. Aldhelmi Schireburnensis episcopi (719), LXXXIX, 103. — Tract. III S. Maximi Taurin. episc. de baptismo (465), LVII, 771. — Tract. de moribus et officio episc. S. Bernardi Claræ vallensis abbatis (1153), CLXXXII. 809. — Tract. de observatione vigiliarum, S. Hieronym. (420), XXX, 232. — Tract. de ordinatione episcoporum et investitura laicorum Goffridi Vindocinensis abbatis (1107), CLVII, 281. — Tract de perfectione religiosorum Balduini (1188), CLIV, 561.— Tract. qui Infensor et Defensor dicitur de ordinationibus a Formoso papa factis (IX), CXXIX, 1075. — Tract. de vita cœnobitica, Balduini Cantuar.(1188), CCIV, 545. — Traditiones Emmerammenses, Anamodi Ratispon. subdiac. (899), CXXIX, 899.

Unico (de) baptismo contra Petilianum S. Augustini (430), XLIII, 596. — Usus antiquiores ordinis Cisterciensis S. Stephani abb. (1133), CLXVI, 1383. — Utilitate (de) jejunii, S. Augustini Hippon. episc. (430), XL, 707.

Varia monumenta liturgica, Append. ad opera Germani Paris (576), LXXII, 99 — Vera (de) et falsa pœnitentia S. Augustini episc. (440), XL, 1113. — Via regia Smaragdi abbatis (820), CII, 631. — Virginitate (de) sancta, S. Augustini episc. (430), XL, 395. — Virginitatis laus S. Hieronymi Eusebii (420), XXX, 163.—Visitatione (de) infirmorum S. Augustini episc. (430), 1147. — Visitatione (de) infirmarum, Baldrici Dolensis archiepisc (1130), CLXVI, 1211. — Vita (de) Christiana Fastidii Britannorum episc. (436), L, 383. — Vitarum Patrum libri V et VI, variorum auctor. et ann., LXXIII, 851, 99..

CXXI.

INDEX ALPHABETICUS AUCTORUM OMNIUM,

QUI DE DISCIPLINA ECCLESIASTICA ET MONASTICA IN SCRIPTIS EGERUNT,

ET QUORUM OPERA VEL OPUSCULA IN PATROLOGIÆ CURSU REPERIUNTUR.

Abbo (S.) Floriacensis abbas (1004), CXXXIX, 471. — Abedoc et Ethelvolfus, an. inc. (sæc. VIII), XCVI, 1281. — Adalbero (S.) Remensis archiepisc. (988), CXXXVII, 518. — Adalgerus, Augustanus episc. (964), CXXXIV, 915. — Adamus Scotus, Præmonstratensis canonicus (1180), CXCVIII, 439. — Adhalardus, Corbeiensis abbas (830), CV, 535. — Ado, Bellovacensis episc. (880), CXXIV, 1125. — Adrianus I papa (785), XCVI, 1055. — Aelredus (B.) Rievallensis abbas (1165), CXCV, 701. — Ælthelredus II, Anglorum rex (1024), CLI, 1165. — Æthelstanus, Anglorum rex (928), CXXXVIII, 461. — Agapetus I papa (536), LXVI, 45. — Agobardus, Lugdunensis episc. (850), CIV, 99. — Ahyto, Basileensis episc (836), CV, 763. — Alanus Magnus, de Insulis (1203), CCX, 281. — Alcuinus (B.), Flaccus Albinus (814), C, 150. — Aldhelmus (S.), Schireburnensis episc. (719), LXXXIX, 103. — Alexander II papa (1073), CXLVI, 1289. — Alexander III papa (1181), CC, 82. — Alfredus, Anglorum rex, ann. incert. (IX-X), CXXXVIII, 447. — Amalarius, Trevirensis archiepisc. (815), XCIX, 987. — Amatus, Burdegalensis archiepisc. (1078), CLV, 1643. — Ambrosius (S.), Mediolanensis episc. (377-392), XVI, 23. — Anamodus, Ratisponensis subdiaconus (899), CXXIX, 899. — Anastasius Bibliothecarius, presbyter (888), CXXIX, 150. — Andreas, Hungariæ rex (1048), CLI, 1257. — Anonymus, Append ad Leonem Magnum, (V), LVI, 359. — Anonym., incerti anni (ineunte sæculo III), III, 173. — Anonym., incerti anni (sæc. V), LIX, 545. — Anonym., incerti anni sub nomine Magistri (VII), LXXXVIII, 943. — Anonym., incerti anni (sæc. VIII), XCVII, 1375. — Anonym., incerti anni (sæc. X), CXXXVIII, 397. — Anonym., incerti anni (sæc. XIII), CCXIII, 863. — Anonym., monachus (VII), LXXXVIII, 1053. — Anselmus, Cantuariensis archiepisc. (1115), CLVIII, 557. — Anselmus, Havelbergensis episc. (1134), CLXXXVIII, 1091. — Anselmus, Lucensis episc. (1085), CXLIX, 485. — Antonius Tabennensis abb. monach. Orient. fundator (356), CIII, 423. — Arno, Reicherspergensis præpositus (1175), CXCIV, 1489. — Arnulfus, de Boeriis (1149), CLXXXV, 1175. — Arnulfus, Remensis archiepisc. (1032), CXXXIX, 1545. — Atto, Vercellensis episc. (960), CXXXIV, 27. — Augustinus (S.), Hipponensis episc. (430), XXXII-XLIII, 1378. — Aunarius, Antissiodorensis episc. (590), LXXII, 761. — Aurelianus (S.), Arelatensis archiepisc. (545), LXXVIII, 385. — Auxilius Francus presbyt., ann, incert. (IX), CXXIX, 1054. — Aymardus (S.), Cluniacensis abbas (954), CXXXVII, 703.

Bachiarius monac. (420), XX, 1037. — Baldricus, Dolensis archiepisc. (1130), CLXVI, 1211. — Balduinus Cantuariensis archiepisc. (1188), CCIV, 642. — Bandinus Magister theologus, ann. incert. (XII), CXCII, 1089. — Basilius (S.), Cæsarææ Cappadociæ episc. (374), CIII, 483. — Beda Ven., presbyter, (730), XC, 607. — Benedictus, S. Andreæ abbas (1001), CXXXIX, 50. — Benedictus (S.), Anianensis abbas (821), CIII, 393. — Benedictus (S.), diaconus (843), XCVII, 697. — Benedictus (S.), monach. fundator (543), LXVI, 215. — Benedictus I, papa (577), LXXII, 683. — Benedictus III, papa (818), CXVII, 689. — Benedictus VIII, papa (1024), CXXXIX, 1579. — Bernardus (S.), Clarævallensis abbas (1153), CLXXXII, 67. — Bertarius (S.), Cassinensis abbas (884), CXXVI, 987. — Bonifacius (S.), Moguntinus episc. (747), LXXXIX, 687. — Bonifacius I (S.), papa (419), XX, 749. — Bonifacius II, papa (531), LXV, 16. — Bonifacius IV (S.), papa (607), LXXX, 104. — Bonizo, Placentinus episc. (1089), CL, 857. — Burchardus Wormatiensis episc. (1026), CXL, 537.

Caius (S.), papa (283), V, 181. — Calixtus II, papa (1123), CLXIII, 1361. — Canutus, Saxonum Anglorumque rex (1036), CLI, 1171. — Carlomannus, Francorum rex (742-778), XCVI, 1501. — Carolus (B.) Magnus, Francorum rex et imperat. (775-814), XCVII, 121. — Cassiodorus Senator, Vivariensis abbas (560), LXIX, 1249. — Cæsarius (S.), Arelatensis episc. (550), LXVII, 1089. — Chrodegangus (S.), Metensis episc. (766), LXXXIX, 1057. — Clemens III, papa (1191), CCIV, 1272. — Clotarius II, Francorum rex (628), LXXX, 451. — Cœlestinus I (S.), papa (422-432), L, 417. — Cœlestinus III, papa (1198), CCVI, 867. — Columbanus (S.), abbas (615), LXXX, 203. — Conradus II, imperat. Augustus ann. inc. (XI), CLI, 1039. — Constantinus Magnus, imperator Augustus (312-337), VIII, 93. — Cornelius (S.), papa (250-252), III, 841. — Crisconius, Africanus episc. (670), LXXXVIII, 829. — Cumianus (S.) Longus, Hibernensis episc. (661), LXXXVII, 977. — Cyprianus (S.), Carthaginiensis episc. (251-258), III-IV, 849.

Deusdedit S. Romanæ Eccles. cardin. (1099), CL, 1569. — Dionysius (S.) Alexandrinus episc. (258), V, 95. — Dionysius (S.) Exiguus, monac. (550), LXVII, 19. — Dionysius (S.), papa (259), V, 133. — Dodwellus (Append. ad S Cyprianum). . . . *ibid.*, 47. — Donatus (S.), Veronensis episc. (651), LXXXVII 273. — Drogo cardinalis, Ostiensis episc. (1134), CLXVI, 1537. — Dunstanus, Cantuariensis archiepisc. (988), CXXXVII, 475.

Edgardus, Anglorum rex (974), CXXXVIII, 485 — Eduardus (S.), Anglorum rex et confessor (1060), CLI, 1191. — Edwardus Senior, Anglorum rex (900), CXXXVIII, 459 — Egbertus (S.), Eboracensis archiepisc. (729), LXXXIX, 379. — Eligius (S.), Noviomensis episc. (659), LXXVII, 603. — Ernulfus, Roffensis episc. (1124), CLXIII, 1457. — Ethelvolfus, an. incert. (sæc. VIII), XCVI, 1281. — Eucherius, Lugdunensis episc. (449), L, 835. — Eugenius II (S.), papa (827), CV, 645. — Eugenius III, Toletanus episc. (658), LXXXVII, 360. — Eusebius (S.), papa (310), VI, 527. — Eutropius (S.), abbas et episc. (600), LXXX, 15. — Eutychianus (S.), papa (275), V, 172. — Evagrius monach. ann. incert. (sæc V), XX, 1185.

Fastidius Britannorum episc. (430), L, 383. — Faustus (S.) Regiensis episc. (485), LVIII, 869. — Felix I (S.), papa (269), V, 143. — Felix II (S.), papa (355), XIII, 11. — Felix III (S.), papa (492), LVIII, 924. — Felix IV, papa (530), LXV, 11. — Florus Lugdunensis diaconus (860), CXIX, 419. — Fridericus, Coloniensis archiepisc. (1131) CLVI, 1249. — Fructuosus, (S.), Bracarensis episc. (670), LXXXVII, 1097. — Fulgentius (S.) Ferrandus, Carthag. diaconus (547), LXVIII, 928. — Fulgentius (S.), Ruspensis episc. (533), LXV, 305.

Gerardus, Cameracensis episc. (1048), CXLII, 1281. — Gerhohus, Rescherpergensis præpositus (1159), CXCIV,

1335. — Germanus (S.), Parisiensis episc. (576), LXXII, 99. — Gofridus, Vindocinensis abbas (1107), CLVII, 281. — Gratianus, monachus (1152), CLXXXVII, 29 — Gregorius Magnus (S.), papa (590-604), LXXVII, 13. — Gregorius II (S.), papa (731), LXXXIX, 531. — Gregorius III (S.), papa (741), *ibid.*, 575. — Gregorius IV, papa (844), CVI, 853. — Gregorius VII (S.), papa (1085), CXLVIII, 283. — Gregorius VIII, papa (1187), CCII, 1537, — Grimaldus, Sangallensis abbas (872), CXXI, 795. — Grimlaicus, presbyter (898), CIII, 573. — Guichardus, Lugdunensis archiepisc. (1180), CXCIX, 1091. — Guido, Cariloci abbas (1150), CLXXXV, 1121. — Guido, Farfensis abbas (1090), CL, 1191. — Guillelmus de Campellis, Catalaun. monac. (1121), CLXIII, 1039. — Guillelmus, S. Theoderici prope Remos monac. (1152), CLXXX, 205. — Guntherus, Cisterciensis monac. (1212), CCXII, 207. — Guthurnus, Danorum rex (905). CXXXVIII, 459.

Hahngarius, Cameracensis episc. (831), CV, 651. — Haymo, Halberstatensis episc. (850), CXVII, 11. — Hœli d'Ha, totius Valliæ princeps (940), CXXXVIII, 471. — Helinandus, Frigidi-Montis monac. (1212), CCXII, 745. Helpericus, S. Galli monac. (980), CXXXVII, 17. — Henricus II (S.), imper. augustus (1024), CXL, 225. — Henricus III, imper. augustus (1054), CLI, 1081. — Henricus IV, imper. (1106), *ibid.*, 1125. — Heraldus, Turonensis archiepisc. (871), CXXI, 763. — Hervæus, Remensis archiepisc. (922), CXXXII, 678. — Hieronymus (S.), Eusebius presbyter (420), XXX, 148. — Hilarius Quintus Julius (397), XIII, 1105. — Hilarius (S.), papa (462), LVIII, 17. — Hildegardis (S.), abbatissa (1178), CXCVII, 1055. — Hincmarus, Laudunensis episc. (878), CXXIV, 993. — Hincmarus, Remensis archiepisc. (882), CXXV, 773. — Honorius II, papa (1130), CLXVI, 1217. — Hormisdas, papa (523), LXIII, 371. — Hugo (S.), Cluniacensis abbas (1109), CLIX, 927. — Hugo, Cluniacensis abbas (1203), CCIX, 881. — Hugo de Sancta Maria, Floriac. monach. (119), CLXIII, 941. — Hugo de Sancto Victore (1142), CLXXVI, 881. — Humbertus, S. Romanæ Ecclesiæ cardinalis (1041), CXLIII, 1005. — Hadas (S.), incerti Orientalis monast. abbas (356), CIII, 427.

Innocentius I (S.), papa (402-416), XX, 463. — Innocentius II, papa (1143), CLXXIX, 52. — Innocentius III, papa (1216), CCIV, 1194. — Isaacus, Lingonensis episc. (880), CXXIV, 1075. — Isidorus (S.), Hispalensis episc. (636), LXXXIV, 25, 103, 553. — Isidorus Mercator, an. incert. (IX), CXXX, 2. — Ivo, Carnotensis episc. (1116), CLXI, 59.

Jesse, Ambianensis episc. (834), CV, 781. — Joannes, Abrincensis episc. et Rothomag. archiepisc. (1079), CXLIX, 27. — Joannes Belethus, Parisiensis theologus (1190), CCII, 9. — Joannes Cassianus, Massiliensis abbas (436), XLIX, 53. — Joannes Cirita Tharaucanus abbas (1154), CLXXXVIII, 1669. — Joannes Constantiensis (1137), CLXIII, 1479. — Joannes, diaconus (496), LIX, 599. — Joannes, Michaelensis (1128), CLXVI, 855. — Joannes III (S.), papa (572), LXXII, 13. — Joannes IV, papa (642), LXXX, 601. — Joannes VIII, papa (882), CXXVI, 651. — Joannes IX, papa (903), CXXXI, 28. — Joannes XIII, papa (971), CXXXV, 949. — Jonas, Aurelianensis abbas (842), CVI, 121. — Julius I (S.), papa (352), VIII, 968. — Junilius (S.), Africanus episc. (550), LXVIII, 15.

Laidradus, Lugdunensis episc. (816), XCIX, 853. — B. Lanfrancus, Cantuariensis archiepisc. (1089), CL, 443. — Leander (S.), Hispalensis episc. (590), LXXII, 871. — Leodegarius (S.), Augustodunensis episc. (678), XCVI, 377. — Leo Magnus (S.), papa (440-461), LIV-LVI, 172. — Leo IV, papa (855), CXVII, 656. — Liberius (S.) papa (355-363), VIII, 1359. — Liethertus, Cameracensis episc. (1074), CXLVI, 1481. — Lotharius, Francorum rex et imper. (826), XCXVII, 371. — Lucifer (S.), Calaritanus episc. (371), XIII, 767. — Lucius I (S.) papa (253), III, 975. — Lucius III papa (1185), CCI, 1071. — Ludovicus I, cognomine Pius, Francorum rex et imper. (826), XCVII, 371. — Lupus de Olmetto, Append. ad Hieronym., XXX, 319.

Maccabæus, Scotorum rex (1050) CLI, 1089. — Macharius (S.), Alexandrinus episc. (394), CIII, 445. — Magnus, Senonensis episc. (818), CII, 981. — Martinus (S.) Dumiensis; Bracarensis episc. (572), LXXII, 18. — Maxentius, Aquileiensis patriarcha (840), CVI, 53. — Maximus (S.), Taurinensis episc. (462), LVII, 287.

Nicetius (S.), Trevirensis episc. (551), LXVIII, 365. — Nicolaus I, papa (867), CXIX, 769. — Novatianus, presbyter Romanus (253), III, 953.

Odilo (S.), Cluniacensis abbas (1040), CXLII, 1087. — Odo (S.), Cantuariensis archiepisc. (942), CXXXIII, 947. — Odo de Soliaco, Parisiensis episc. (1208), CCXII, 57. — Odo, Tullensis episc. (1198), CCV, 914. — Orsiesius (S.), Tabennensis abbas, ann. incert. (IV) CIII, 451. — Othlonus, Sancti Emmerammi monac. (1073), CXLVI, 264.

Pachomius (S.), cœnobita (340), a S. Hieronym. trad. (420), XXIII, 62. — Pacianus (S.), Barcilonensis episc. (397), XIII, 1089. — Paphnutius (S.), Orientalis monac. (390), CIII, 433. — Paschasius II, papa (1112), CLXIII, 469. — Paulus I (S.), papa (758), LXXXIX, 1125. — Pelagius I papa (555-560), LXIX, 393. — Pelagius II, papa (590), LXXII, 706. — Petrus Blesensis, archidiaconus (1200), CCVII, 1077. — Petrus Cellensis, Carnotensis episcopus (1187) CCII, 1093. — Petrus Chrysologus (S.), Ravennatis archiepisc. (450), LII, 208. — Petrus (Venerab.), Cluniacensis abbas (1157), CLXXXIX, 1023. — Petrus Damianus (S.), cardinalis et abbas (1072), CXLV, 20. — Petrus, diaconus Cassinensis (1138), CLXXIII, 1135. — Petrus de Honestis, Ravennas clericus (1119), CLXIII, 703. — Philippus Harvengius Bonæ Spei abbas (1183), CCIII, 665. — Pippinus, Francorum rex (742-778), XCVI, 1501. — Pirminius (S.), abbas (758), LXXXIX, 1029. — Placidus, ignotæ sedis episc. (1119), CLXIII, 613. — Pontius, Sancti Ruffi abbas (1124), *ibid.*, 1477.

Rabanus Maurus, Fuldensis abbas (835), CVII, 293. — Rainaldus, Cisterciensis abbas (1151), CLXXXI, 1725. — Rainerius, Pomposianus diacon. et monac. (in Inn. III), CCXVI, 1173. — Ratherius, Veronensis episc. (974), CXXXVI, 145. — Reges Francorum varii et imper. (IX-X), CXXXVIII, 525. — Regino, Pruniensis abbas (915), CXXXII, 175. — Remigius, Antissiodorensis monac. (908), CXXXI, 845. — Remigius (S.), Curiensis episc. (820), CII, 1095. — Remigius (S.), Remensis episc. (533), LXV, 968. — Richardus, Floriacensis abbas (979), CXXXVI, 1303. — Robertus de Arbrissello monac. (1117), CLXII, 1079. — Robertus de Torrinneio, S. Michaelis in Periculo Maris (1186), CCII, 1309. — Rodulphus Bituricensis episc. (866), CXIX, 703. — Rodulphus imperator, Cæsar Augustus (in Carolinis) (1275), XCVIII, 701. — Rogerius, Beccensis monac. (1090), CL, 1431. — Rorico, Laudunensis episc. (961), CXXXIII, 952. — Rupertus Tuitiensis abbas (1135), CLXX, 477.

Sedulius Scotus (821), CIII, 291. — Serapio (S.), Orientalis mon. abbas (390), *ibid.*, 433. — Servatus Lupus (B.), Ferrariensis abbas (862), CXIX, 611. — Sigebertus Gemblacensis monac. (1112), CLX, 813. — Sigebardus, S. Maximi Trevirensis monac. (963), CXXXIII, 965. — Silverius (S.) papa (537), LXVI, 86. — Simpertus (S.), Murbacensis abbas (819), XCIX, 737. — Siricius (S.) papa (398), XIII, 1131. — Sixtus II (S.) papa (258), V, 83. — Smaragdus, Sancti Michaelis abbas (820), CII, 593. Sonnatius (S.), Remensis episc. (628), LXXX, 443. — Stephanus (S.), Cisterciensis abbas (1133), CLXVI, 1383. — Stephanus, Hungarorum rex (1038), CLI, 1243. — Stephanus de Muretto (S.), Grandimontensis ordinis institutor et fundator, et confessor (1121-1192), CCIV, 1135. — Stephanus I (S.), papa (257), III, 997. — Stephanus II (S.), papa (752), LXXXIX, 993. — Stephanus (S.), S. Rom. Eccles. cardinal. (1068), CXLIII, 1409. — Sturmius (S.), Fuldensis abbas (776), LXXXIX, 1261. — Silvester I (S.), papa (330), VIII, 825. — Sylvester II, papa (103), CXXXIX, 169. — Symmachus (S.), papa (493-514), LXII, 49. — Symphosius Amalarius (S.), Metensis chorepisc. (836), CV, 815.

Taio, Cæsaraugustanus episc. (646), LXXX, 731. — Tertullianus Quintus Flor., presbyter Africanus (160-230), I, 1197. — Theodorus Cantuariensis archiepisc. an. inc. (VII), XCIX, 901. — Theodosius, imperator augustus (370), XIII, 521. — Theodulfus Aurelianensis episc. (821), CV, 191.

Udalricus (S.), Augustanus episc. (973), CXXXV, 1069. — Udalricus, Cluniacensis monac. (1086), CXLIX, 635. — Urbanus II, papa (1099), CLI, 283. — Urbanus III, papa (1187), CCII, 1331.

Valerianus (S.), Cemeliensis episc. (450), LII, 691. — Valerius (S.), abbas (659), LXXXVII, 456. — Varii auctores variorum annorum (V-VI), LXXIII-LXXIV, 851. — Veranus (S.), Cabellitanus episc. (586), LXXII, 701. — Victor III papa (1087), CXLIX, 963. — Vigilius (S.), diaconus et monac. (430), L, 373. — Vigilius, papa (545-555), LXIX, 15. — Vitalianus (S.), papa (669), LXXXVII, 1003. — Walterius, Aurelianensis episc. (877), CXIX, 726. — Willelmus, Hirsaugiensis abbas (1091), CL, 923. — Zacharias (S.) papa (751), LXXXIX, 917. — Zozimus (S.) papa (418), XX, 642.

CXXII.

INDEX DE CENSURIS ECCLESIASTICIS,

IN QUO LOGICE EX PATRIBUS DISSERITUR DE EXCOMMUNICATIONE ET EXCOMMUNICATIS,

DE IRREGULARITATE, SUSPENSIONE, DEPOSITIONE ET INTERDICTO.

MONITUM.

In hoc Indice, exponuntur varia censurarum genera, et primo loco, maxima pœna *Excommunicationis*. In ea exponenda sic proceditur. — I. Quid sit excommunicatio. — II. Quæ utilitas.— III. Quantus hujus pœnæ metus. — IV. Genus multiplex. — V. Excommunicatio injusta. — VI. A quo ferenda. — VII. Excommunicatio monastica. — VIII. Quibus de causis ferenda. — IX. Cum excommunicatis non communicandum. — X. Quomodo et quando ferenda. — XI. Excommunicationis formulæ et ritus. — XII. Excommunic, reservata summo Pontifici. — XIII. Quænam tantæ pœnæ efficacia. — XIV. De his qui excommunicati moriuntur. XV. — De absolutione et satisfactione excommunicationis. — Deinde excommunicationis exempla memorantur, historica adversus :

A. Patriarchas, primates, episcopos, etc. — B. Presbyteros clericos. — C. Imperatores, reges.— D. Duces, comites, etc. — E. Populos civitatesque. — F. Viros feminasque illustres.

Decursu vero operis exponuntur : *Irregularitas*, *Suspensio*, *Depositio*, *Interdictum*, pœna qua loca sacra feriuntur, et in usu vulgari improprie usurpatur pro pœna *suspensionis* qua plectuntur viri ecclesiastici. Loca interdicuntur, personæ vero suspenduntur vel deponuntur.

I. *Quid excommunicatio.* — Excommunicare clericum et laicum degradare, S. August., XL, 271.—Excommunicando quid debet intueri, id., XLIV, 62, 94. — Nulla pœna major in Ecclesia, id., XLV, 944. — Est separatio a cœtu fidelium, S. Max. Taur., LVII, 146. — Qui a communione prohibitus Ecclesiæ eucharistiam percipiebat, ab Ecclesiæ corpore separabatur, S. Greg. Mag., LXXVII, 823. — De excommunicatis, S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 58. — Quid debeat esse excommunicatio, Anonym., LXXXVIII, 1067.—De excommunicatione, S. Anselm. Luc., CXLIX, 530. — Tradere Satanæ excommunicare est, Coll. can., CLIII, 146. — De sententia excommunicationis, Panormia, CLXI, 1227. — De excommunicatione, Pasch. II, CLXIII, 758. — De sententia excommunicationis, Innoc. III, CCXVI, 1243.

II *Excommunicationis quæ utilitas.* — Minor severitas est aliquando utilis, S. August., XL, 199. — Est remedium contra quædam gravia peccata, *ibid.*, 228. — Quomodo salubris excommunicatio, id., XLIII, 92. — Utilis esse potest, id , XLV, 944. — Excommunicationis leviorem episcopus ferat sententiam, S. Leo, LVI, 51.

III. *Quantus excommunicationis metus habendus.* — Non parvipendenda est excommunicatio sacerdotum, Carolus Magnus, XCVII, 776. — Quicunque synodalem excommunicationem transgressi fuerint, in alia synodo spem recuperationis non habent, *ibid.*, 804. — Contemptores correptionis episcopalis excommunicantur, Isaac. Ling , CXXIV, 1102. — Parvipendentes excommunicationem excommunicantur, *ibid.*, 1103. — De contemptu excommunicationis pontificiæ, Hincmar., CXXVI, 607.

IV. *Excommunicationis genus multiplex.* — Excommunicatio pro gravioribus culpis de qua loquitur S. Benedictus sine excommunicatio ecclesiastica, Regula S. Benedicti, LXVI, 510. — Excommunicatio major et minor, S. Greg. Tur., LXXI, 543 — Inter excommunicationem et anathema quodnam discrimen, S. Greg. Magn., LXXVII, 591. — Excommunicatio corporis, S. Chrodeg., LXXXIX, 1106. — De excommunicatione et anathemate, conc. Foroj., XCIX, 333.

V. *Excommunicatio injusta.* — Excommunicatio non potest fieri nisi in reum accusatum et convictum, S. Optat, XI, 106. — Non facile ferenda, S. Hieron., XXXII, 726. — Domus universa pro unius peccato non debet anathematizari, S. Aug., XXXIII, 1066. — Non obest homini quod ex tabula ecclesiæ non vult eum recitari humana scientia, *ibid.* — Si fidelis injuste anathematizatur ei potius oberit qui faciet quam ei qui hanc patietur injustitiam, *ibid.*, 1068. — Excommunicatio innocentes homines non lædit sed probat, id., XLIII, 123. — Excommunicatio injusta non ligat, S. Greg. Magn., LXVII, 624. — Non temere excommunicet episcopus, S. Egbert., LXXXVIII, 386. — De excommunicatione justa vel injusta et quibus de causis et quo ordine facienda, Crisconius, LXXXVIII, 956; Ivo Carnot., CLXI, 826. — Excommunicatio injusta, irrita et in auctorem recidit, S. Agobard., CIV, 300. — De irregulari excommunicatione in diversorum episcoporum parochianos, Hincmar., CXXVI, 282. — De injuste excommunicatis, *ibid.*, 397. — De iis qui injuste excommunicant, *ibid.*, 407.— Hincmar Laud. sine ratione aliorum parochianos episcoporum excommunicavit, *ibid.*, 572. — Hincmar. Laud. illicite parochianos suos excommunicavit, *ibid.* — Excommunicatio injusta notatum non lædit sed excommunicantem, Gratian., CLXXXVII, 1295. — Sententiæ sine rationabili causa latæ non valent, Innocent. III, CCXV, 1131.

VI. *A quo ferenda excommunicatio.* — Monachus excommunicat Theodosium Juniorem, S. Ben. Reg., LXVI, 516.—Quibus competat excommunicatio, S. Greg. Magn., LXXVII, 553. — De his qui a proprio excommunicantur, Car. Magn., XCVII, 509. — Excommunicatio a sede apostolica approbata, Hincmar., CXXVI , 612. — Joannes VIII Ticinensi episcopo excommunicandi potestatem tribuit, Joannes VIII, *ibid.*, 885. — De potestate sedis apostolicæ in excommunicando rege Henrico, S. Greg. VII, CXLVIII, 594.—Papa confirmat excommunicationem archiepiscopi, *ibid.*, 624. — Paschalis II confirmat excommunicationem Uberti presbyt., Paschalis II, CLXIII, 753. — Hæreticus excommunicare non potest, Gratian., CLXXXVII, 1263. — Excommunicationem ab episc. Wulterano latam approbat Innocentius, Innoc. III, CCXV, 1077.

VII. *Excommunicatio monastica.* — Excommunicatio apud monachos usitata, Cassian., L, 16; S. Fructuosus, LXXXVII, 1105. — Quibus de causis incurrenda, in Reg. S. Ben., LXVI, 501; *ibid.*, 503.— Excommunicari est tradi Satanæ, *ibid.*, 510.—De excommunicatione monastica, *ibid.*, 501; Auctor. incert., LXXXVIII, 976; Anonym., *ibid.*, 1067; S. Leodegar., XCVI, 378.— De excommunicatione monastica, Smaragd , CII, 847; Codex Reg., CIII, 569. — Excommunicatio a mensa, S. August., XLIII, 94. — Excommunicatio pro levioribus culpis qualis sit, S. Ben. Reg., LXVI, 506. — Excommunicationem incurrebant qui cum excommunicatis communicabant, Cassian., L, 16; Smaragd., CII, 1108. — Quinque modis cum excommunicatis communicare quis potest, Reg. S. Ben., LXVI, 516. — Oratio fiebat pro eo, *ibid.*, 520. — Quibus de causis incurrenda, *ibid.*, 501.—Pro detractione, *ibid.*, 323.— Pro verbo turpi, *ibid.*, 312. — Abbas introducens feminas in monasterium, *ibid.*, 337. — Pro somno post nocturnos, *ibid.*, 415. — Pro vitio proprietatis, *ibid.*, 536, 561. — Monachæ fugitivæ e monasterio suo, Lit. Gall., LXXI, 521. — Monachi fugitivi, Car. Mag. Cass., XCVII, 841; conc. Roth., CCV, 918. — Pro violato silentio, S. Ben. Reg., LXVI, 564. — Excommunicantur duo monachi seipsos castrantes, Lit. Gall., LXXIII, 968. — Qui uxores duxerint excommunicantur cum familiis eorum, conc. Roth., CCV, 918. — Excommunicati pro gravioribus culpis ab omni fratrum consortio et colloquio separati, S. Ben. Reg., LXVI, 512. — Incarcerati erant, *ibid.* — Pane et aqua refecti, *ibid.*, 514. — Vasa quibus utebantur aut frangenda aut pauperibus eroganda, *ibid.*, 689. — Moniales excommunicatæ cursum in alia ecclesia cantabant, *ibid.* 691. — Excommunicati pro levioribus culpis nec missam celebrabant nec ad eam offerebant, *ibid.*, 507.— De monasticæ excommunicationis modis, S. Donat, LXXXVII, 294, 295. — Quomodo tractandi monachi excommmunicati et de sollicitudine abbatis circa illos, auct. incert., LXXXVIII, 976, 978; Smaragd., CII, 852; cod. Reg., CIII, 1015. — Excommunicatus cum consilio fratrum absolvendus et quo ritu, S. Ben. Reg., LXVI 685. — Excommunicati pro levi culpa quomodo satisfaciebant, *ibid.*, 689. — Quomodo absolvendi, *ibid.*, 690. — Ne presbyteri monachos ab excommunicatione solvant,

S. Greg. Magn., LXXVII, 972. — De satisfactione danda ab excommunicatis, Cod. Reg., CII, 1009.

VIII. *Quibus de causis excommunicatio ferenda.* — Excommunicationis casus, Conc. Foroj., XCIX, 300. — 1. Non ferenda pro vindicandis propriis injuriis, S. Greg. Magn., LXXVII, 591. — 2. Contra hæreticos, et contra hæreticorum nomina damnare renuentes, Gelas., LIX, 57. Hæretici in synodo Romana excommunicati, S. Bon. Mog., LXXXIX, 831. Hæretici veram doctrinam negantes, Nic. I, CXIX, 795. Hæretici excommunicandi etiam post mortem, Gratian., CLXXXVII, 1290. Errantes et in errorem mittentes, *ibid.*, 1302. Excommunicatio in hæreticos lata observanda, Innocent. III, CCXV, 319. — 3. Librorum prohibitorum utentes, S. Aug., LV, 260. — 4. Clerici intrusi, S. Greg. VII, CXLVIII, 497; S. Adr., XCIX, 1010; Zach., XCVIII, 88. — 5. Clerici Simoniaci, S. Egbert., LXXXIX, 385; Isid. Merc., CXXXVII, 336; Gratian., CLXV, 226; S. Greg. VII, CXLVIII, 559. — 6. Monachi fugitivi, Conc. Roth., CCV, 918. — 7. Clerici apostatæ, S. Zach., XCVIII, 85; Adrian., XCIX, 1050; Rab. Maur., CXII, 1427. — 8. Clerici ebriosi, Cap. Car., Magn., XCVII, 825; *ibid.*, 853; Isaac. Ling., CXXIV, 1108. — 9. Incontinentes excommunicantur, S. Aug., LV, 1094. Abbas introducens feminas in monasterium, S. Ben. Reg., LXVI, 561. — 10. Clerici ad judicem sæcularem appellantes, Carolus Magn., XCVII, 898. Qui per laicos ecclesias obtinent, Pascal II, CLXIII, 458. Bona ecclesiastica laicis tradentes, Conc. Rothom., CCVII, 1181. Ecclesiastica persona, personas ecclesiasticas, Can. Select., XCIX, 1036. Ad judicem sæcularem trahens, Conc. Roth., CCVII, 1181. Clerici ad militiam sæcularem redeuntes, Amalar., CV, 880. — 11. Diaconus in ecclesiam suam redire nolens, Greg. Tur., LXXI, 543. Episcopi vel clerici munera sua negligentes, Crisconius, LXXXVIII, 935; Angelom., XCVI, 1040. Ad concilium jussi, venire nolentes, Roth., CXIX, 709. Arch. Med. ad synodum venire contemnens excommunicatione comminatur, Joann. VIII, CXXVI, 817. — 12. Episcopi vel clerici depositi ministerium suum tamen implentes, S. Zach., XCVIII, 83. Clerici ab episcopo desilientes, S. Zach., *ibid.* 13. — Excommunicatione gravia sunt plectenda peccata, Eugyp., LXII, 865. Pro quibuslibet culpis quisque degradetur et excommunicetur, Theod. Cant., XCIX, 975. Adversus varios criminosos lata, Conc. Roth., CCX, 481. — 14. Idololatræ excommunicantur, Adr., XCIX, 1050. — 15. Clericus jurans per creaturas, Carolus Magnus, XCVII, 898. — 16. Sortiarii, malefici, incantatores vanis auguriis dediti, Angel., XCVI, 1041; Adr., XCIX, 1051; Rhab. Maur., CXII, 1417; Leo IV, CXV, 668; Conc. Roth., CCVII, 1182. — 17. Bigami, Angel., XCVI, 1040; Gratian., CLXXXVII, 1304. — 18. Adulteri, Hincmar., CXXVI, 101. Dimittentes suas uxores sine sententia judicis, Rhab. Maur., CXII, 1407; Jun. III, CCXIV, 729. — 19. Incestuosi, Halitgar., CV, 684; Rhab. Maur., CXII, 1405; Leo IV, CXV, 668; Nic. I, CXIX, 819; Hincm. Laud., CXXIV, 1090. — 20. Sacris virginibus se sociantes, Rhab. Maur., CXII, 1408; Lupus Ferr., CXIX, 615; Gratian., CLXXXVII, 1378. Si monachi uxores duxerint excommunicantur cum familiis suis, Conc. Roth., CCV, 918. Adversus raptores monialis, Joann. VIII, CXXVI, 815. — 21. Detractores, calomniatores, accusatores fratrum, Greg. Turon., LXXI, 367; Carolus Magn., XCVII, 894. — 22. Exspoliatores, S. Egbert., LXXXIX, 389 Deprædatores non legem sequentes, Cap. Caroli Magni, XCVII, 894; Can Carth., XCVI, 1066; Hincmar., CXXVI, 101. — 23. Falsarii, falsi testes, perjuri, homicidæ, incendiarii, Adr. I, XCIX, 1062; S. Eugen. II, CV, 646; Rhab. Maur., CXII, 1409, 1411; Rothad., CXIX, 722; Panormia, CLXI, 1227; Gratian., CLXXXVII, 1304; Innocent. III, CCXIV, 494, 546; Can. Select., CXCIX, 1078. — 24. In clericos, monachos, episc. manus violentas mittentes, Eug. II, CV, 646, Nic. I, CXIX, 1114, 1134; Greg. VII, CXLVIII, 559, Gratian. CLXXXVII, 1068; Petr. Bles., CCVII, 224; Jun. III, CCXV, 563, 573, 644, 949; CCXVII, 97 — 25. Non decimantes; res vel bona Ecclesiæ spoliantes, Greg. Tur., LXXI, 352; S. Theod., LXXXVII, 102; Marculf., *ibid.*, 949; Carolus Magn., XCVII, 833; Lib. Pœnit., CV, 765; Rhab. Maur., CXII, 1414; Nic. I, CXIX, 1114; Joannes VIII, CXXVI, 899, 962; S. Greg. VII, CXLVIII, 471, 528, 537; Pasch II, CLXIII, 628; Cœlest. III, CCVI, 1184; Innoc. III, CCXIV, 729; CCXV, 1098. — 26. Violatores canonum, contemptores excommunicationis, Carolus Magn., XCVII, 897; Isaac. Ling., CXXIV, 1102, 1103; Leo IV, CXV, 674. — 27. Variis de causis excommunicati, canones de excommunicationis casibus, XCIX, 1011. Episcopus judicibus electis obedire renuens, Can. Carth., XCVI, 1054. Qui utuntur sanguine pecudum suffocatorum, Adr. XCVIII, 583. Qui odio ad pacem non revertunt, Halitgar., CV, 686. Electioni Romani pontificis contradicentes, Nic. I, CXIX, 795 Contra moventes arma in reges Angliæ et Franciæ, Innocent. III, CCXV, 181. Non exsequentes treugam, *ibid.* Contra Traject. episcopum non satisfacientem creditoribus ecclesiæ, *ibid.* 242.

IX. *Cum excommunicatis non communicandum.* — Cum excommunicatis non communicandum, S. Leo Magn., LIV, 374. — Excommunicati a suis episcopis ab aliis non recipiantur, id., LVI, 50. — Cum excommunicatis non communicandum quoad in synodo provinciali causa cognoscatur, *ibid.*, 51. — Ab aliis episcopis recipi non debent, *ibid.*, 72, 627. — Cum excommunicatis non communicandum, id., LIV, 374; LVI, 425, 645, 650. — Pœna excommunicationis communicantibus, *ibid.*, 660. — Excommunicati pro gravioribus culpis ab omni fratrum consortio et colloquio separati, Reg. S. Ben., LXVI, 512. — Communicantes cum excommunicatis excommunicati, *ibid.*, 515. — Communicare cum excommunicatis quando licet, *ibid.*, 516. — Communicare cum excommunicatis quinque modis aliquis potest, *ibid.*, 516. — Vasa quibus utuntur excommunicati aut frangenda aut pauperibus eroganda, *ibid.*, 689. — Cum excommunicatis non communicandum, S. Greg. Magn. LXXVII, 819. — Cum excommunicatis non est orandum, Crisconius, LXXXVIII, 841. — Non licet communicare, *ibid.*, 853. — Qui semel in domo cum excommunicatis oraverit excommunicetur, Angelr. XCVI, 1035. — Episcopi et clerici cum hæreticis communicantes excommunicantur, Coll. Camer., *ibid.*, 1036. — Episcopus vel clericus excommunicatis communicans excommunicatur, conc. Carth., *ibid.*, 1048. — Non accipienda est eleemosyna excommunicati, Abedoc., *ibid.*, 1297. — Missam pro eis celebrare non licet, *ibid.*, — Cum eis nullo modo communicandum, Cap. Caroli Magni, LXXVII, 707. — Fideles eos recipere non debent, *ibid.*, 772. — Quod nullus ad eos accedat, *ibid.*, 857. — Cum rebaptizatis non communicandum, *ibid.* — Usque ad reconciliationem vitandi, *ibid.* — De excommunicatis ante audientiam communicantes, *ibid.* — Cum illis non communicandum, Smaragd., CII, 1108. — De his qui sine jussione abbatis se jungunt excommunicatis, Cod. Reg., CIII, 1105. — Qui communicat excommunicato excommunicatur, S. Eug. II, CV, 615. — Cum excommunicatis laicis vel clericis communicare non licet, Amalar., *ibid.*, 880; Walter, CXIX, 736; Isaac Ling. CXXIV, 1102. — Joannes VIII arguit Egilbertum quod cum excommunicatis a sede apostolica communicarit, Joannes VIII, CXXVI, 890 — Cum excommunicato semel communicans communione privetur, Can. Apost., CXXX, 15. — Clericum vel laicum excommunicatum ad aliam properans civitatem propter commendatitias litteras, qui susceperint excommunicentur, Can. Apost., *ibid.*, 15. — Cum rege Henrico excommunicato communicantes excommunicati, S. Gregor. VII, CXLVIII, 458. — Cum excommunicatis a papa nec communicare, nec in eadem domo manere licet, S. Greg. VII, CXLVIII, 458. — Qui consilia dederint excommunicato excommunicantur, *ibid.*, 472, 626. — Monet Robertum comitem Flandriæ ne ulterius Tervannensi excommunicato auxilium ferat, *ibid.*, 641. — De vitanda excommunicatorum excommunicatione, Bernald., *ibid.*, 1181. — De lege excommunicationis liber, *ibid.*, 1231. — De baptismo excommunicatorum, *ibid.*, 1255. — De vitandis excommunicatis liber, *ibid.*, 1231. — Innocent. III mandat ut moneant ducem Sueviæ ut nullum tribuat auxilium episcopo Wormaciensi excommunicato, Innocent. III, CCXV, 630. — Cum excommunicatis non communicandum, *ibid.*, 1530. — De non recipiendis excommunicatis, id., CCXVI, 564. — De non favendis excommunicatis, *ibid.*, 596.

X. *Quomodo et quando ferenda.* — Excommunicatio non potest fieri nisi in reum accusatum et convictum, S. Optat, XI, 106. — Non facile ferenda, S. Hier., XXXII, 726; S. Leo Magn., LIV, 640. — Animas innocentes non feriendas pro scelere alieno, S. August., XXXIII, 1067. — Excommunicatio non lata fuit ubi periculum erat schismatis, *ibid.*, 298. — Separatio falsorum fratrum ante tempus separationis sine perturbatione non potest fieri, id. XXXV, 1799. — Maxime dum Ecclesiæ perturbatio et disruptio timetur, id., XXXVIII, 51. — Excommunicatione quandoque prudenter abstinendum ne flagello pejor fiat qui cæditur, *ibid.*, 51. — Non nisi legitima potestate et cum judicio facienda, *ibid.* 900, 1346. — Ubi adhibenda est excommunicatio, id., XLIII, 92, 93, 95. — Excommunicans quid debet intueri, id., XLIV, 62, 96. — Patres maluerunt Pelagianos in Ecclesiæ corpore sanari, quam ex ejus corpore resecari si necessitas permitteret, S. August., XLVI, 685, 764, 773. — Post

secundam et tertiam monitionem ferenda, S. Greg. Mag., LXXVII, 598. — In sontibus excommunicationis non est irroganda vindicta, *ibid.*, 624. — Ante causæ discussionem non excommunicandi, Joannes VIII, CXXVI, 877. — Post mortem excommunicari non potest, Gratian., CLXXXVII, 1288. — Non facile excommunicandum est, Innocent. III, CCXIV, 790.

XI. *Excommunicationis formulæ et ritus.* — Formulæ excommunicationis, S. Ben. Reg., LXVI, 503; Marculfus, LXXXVII, 944. — De modo excommunicationis, Isaac Lingr., CXXIV, 1103; Codex Reg., CIII, 983. — De ordine excommunicationis, Abedoc, XCVI, 1297. — Qui et qualiter excommunicari debent, Hincmar., CXXVI, 397.

XII. *Romani pontifices sibi excommunicationes quasdam reservantes.* — Adrianus pontifex prohibet episcopis ne Carlomannum excommunicent, Adr. Epist., CXXII, 1308. — Cœlestinus III dat privilegium pro Henrico Leone et filiis ejus, ne quacunque persona, nisi a summo Pontifice vel ejus legato, excommunicari possit, Cœlest. III, CCVI, 1016. — Rex et regnum Armeniæ excommunicari non potest nisi de speciali mandato papæ Innocent. III, CCXIV, 1007. — Capitulo et abbati S. Joannis Senonensis indulgetur, ne quis sententiam excommunicationis vel interdicti ferre possit in illud monasterium, *ibid.*, 1064. — Decano et capitulo capellæ Ducis in Divione indulgetur ne a quoquam nisi in duplici casu excommunicari possint, *ibid.*, CCXV, 343. — Henrico imperatori indulgetur ut excommunicari non possit nisi pro excessu enormi, *ibid.*, 1316. — Innocent. III mandat ut nullus excommunicare audeat monachos aut capellanos S. Bertini, *ibid.*, CCXVII, 94. — Mandat ut capella regis Angliæ Joannis et ejus capellani non possint excommunicari aut interdici sine mandato sedis apostolicæ, *ibid.*, 226.

XIII. *Quænam sit tantæ pœnæ efficacia.* — Excommunicatus traditur Satanæ in interitum carnis, S. Ambros., XV, 127. — Excommunicati periculis omnibus ac luporum dentibus exponuntur, S Aug., XXXIII, 783. — Per excommunicationem visibilem a corpore Christi præciditur excommunicatus, *ibid.*, XLI, 674; XLIII, 444. — Cum excommunicatis neque in civilibus communicandum, S. Leo, LIV, 50. — Eorum colloquia vitanda, *ibid.*, 271, 373, 374. — Ejecti sunt ab unitate Ecclesiæ, *ibid.*, 374. — Excommunicationis effectus, *ibid.*, 640 — Pœna communicantium cum excommunicatis, id., LVI, 660. — Excommunicatus sacrum ordinem exercere aut recipere non valet, S. Ben. Reg., LXVI, 511. — Excommunicati incarcerati erant; excommunicati ante missæ sacrificii oblationem ejecti ex ecclesia, Lit. Gall., LXXII, 153. — Excommunicatis non dandæ sunt eulogiæ, *ibid.*, 141. — Excommunicati ab uno episcopo ab aliis ubique vitandi, S. Greg. Magni, LXXVII, 699. — Aditus ecclesiæ ubique excommunicatis claudetur, Honorius I, LXXX, 482. — Nullus accedat ad excommunicatos, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 58. — Excommunicatus non debet offerre vel baptizare sed tantum orare, Abedoc, XCVI, 1297. — Excommunicatus non debet communicare sine licentia, Cap. Caroli Magni, XCVII, 805. — Excommunicati in judicium recipi non debent, Nicol I, CXIX, 936. — Excommunicatio hoc agit in Ecclesia quod agebat in lege veteri vel in reipublicæ legibus interfectio, Hincmar., CXXV, 705. — Ordinatio ab ipsis facta nullas vires obtinet, S. Bruno Sign., CLXV, 786. — Excommunicati nominatim alios ordinare non possunt, *ibid.*, 788. — Excommunicati nec eligere nec eligi possunt, Innocent. III, CCXIV, 802. — Sententiæ a judicibus excommunicatis latæ non valent, id., CCXVI, 894. — De his qui excommunicati ad ecclesiasticos ordines promoventur, *ibid*, 1249. — Excommunicati ad clericorum accusationem non debent admitti, Isid. Merc., CXXX, 367.

XIV. *De his qui excommunicati moriuntur.* — Pro excommunicato defuncto missa non debet offerri, S. Ben. Reg., LXVI, 511. — Quos communione privabat Gregorius, hos, si casus mortis urgeret, viatico privari nolebat, S Greg. Magni, LXXVII, 911. — De iis qui moriuntur excommunicati, Crisconius, LXXXVIII, 921; Theod. Cant., XCIX, 975. — De excommunicatis mortuis, Halitgar., CV, 702. — Excommunicati qui pœnitentiæ signum dederint sepeliendi, Innocent. III, CCXVI, 852.

XV. *De absolutione excommunicationis et satisfactione.* — De his qui excommunicantur, quomodo satisfaciant, S. Ben. Reg., LXVI, 684. — Quomodo absolvendi, *ibid.*, 690. — Excommunicatus cum consilio fratrum absolvendus et quo ritu, *ibid*, 685. — Quomodo absolvendi, *ibid.*, 690. — Formula reconciliationis, Halitgar., CV, 704. — Qua ratione solvi queant excommunicationes injustæ, Hincmar., CXXVI, 407. — Papa potest ab alio excommunicatos absolvere, Pascal. II, CLXIII, 754. — Quod ab episcopo excommunicati per sacerdotem reconciliari non possunt, Gratian., CLXXXVII, 1358. — A papa excommunicatus ab eo debet absolvi, Conc. Roth., CCV, 437. — De excommunicatorum absolutione, Clement III, CCIV, 1489. — Excommunicatus a superiori prælato ab inferiore absolvi non potest nisi cognita causa, Petr. Cantor, CCV, 138. — Excommunicati non facile absolvendi, Innocent. III, CCXIV, 195. — Archiepiscopo Narbonensi mandat ut post appellationem rite interpositam attentata revocet et excommunicatum absolvat, *ibid.*, 230. — Infirmi excommunicati ad cautelam absolvendi, *ibid.*, 437. — Willelmo Remensi arch. mandat ut comitem Flandriæ ab excommunicatione et interdicto absolvat, *ibid.*, 582. — Excommunicati in quo fuerunt signa pœnitentiæ et per eos non stetit quin reconcilientur Ecclesiæ, pro absolutis habendi, *ibid.*, 599. — Moniales excommunicatæ per proprium episcopum absolvendæ, *ibid.*, 1030. — Innocent. III relaxat sententiam excommunicationis qua arch. Messanensis tenebatur astrictus, *ibid.*, 1030. — Mandat Innocent. ut archiepiscopi Eboracensis sententia in ipsum lata ob violentam in clericos manuum injectionem, absolvatur, id., CCXV, 563. — Idem papa mandat ut episc. Tullensis a vinculo excommunicationis absolvatur, *ibid*, 659. — Innocent. III impertit facultatem absolvendi a quacunque excommunicatione, *ibid*, 670. — Innocent. significat quod Halberstadensis episcopus absolutus est a vinculo excommunicationis, *ibid.*, 676. — Patriarchæ Jerosolymitano Innocent. impertit facultatem absolvendi a quacunque excommunicatione, *ibid.*, 670. — Qui cum illo trajicere volunt ab excommunicationis vinculo absolvere potest, *ibid.*, 752.

XVI. *Excommunicationis exempla historica adversus:* A. Patriarchas, primates, archiepiscopos, episcopos, etc. — B. Presbyteros, diaconos, clericos et monachos. — C. Imperatores. — D. Duces, comites, etc. — E. Civitates populosque. — F. Feminas illustres.

A. *Patriarchas, primates, archiepiscopos, episcopos.* — Si episcopus negligat suam diœcesim excommunicatur, Cresconius, LXXXVIII, 935. — Excommunicatio Rhodoaldi et Zachariæ episcoporum et illorum depositio, Nicolaus I, CXIX, 881. — Gregorius arch. Syracusanus anathematizatur, *ibid.*, 1027. — Photius perpetua excommunicatione minatur, *ibid.*, 1045. — Photius cum sectatoribus suis anathematizatur, *ibid.*, 1058. — Omnes avertentes a communione Ignatii vel communicantes Photio anathematizantur, *ibid.*, 1076. — Excommunicatio Joannis apostolici et cæterorum episcoporum in conventu apud Trecas, Annales dub., CXXV, 1288. — Joannes VIII comminatur excommunicationis pœnam Ausberto arch. Mediolanensi nisi ad synodum Rom. cum suffraganeis venerit, Joannes VIII, CXXVI, 847. — Ausperti arch. Mediolanensis excommunicatio, *ibid.*, 819. — Minatur excommunicationem Nemausensi episcopo, *ibid.*, 847. — Minatur excommunicationem Anselmo Mediolanensi nisi ad sui archiepiscopi redeat obedientiam, *ibid.*, 922. — Minatur excommunicationem Athanasio episcopo Neapolitano nisi fœdus cum Saracenis rumpat, *ibid.*, 922. — Excommunicatur Athanasius, *ibid.*, 927. Arch. Romanum ad synodum venire jubet sub pœna excommunicationis, *ibid.*, 934. — Excommunicatio adversus Formosum episcopum, Gregorium nomenclatorem et Georgium magistrum militum, *ibid.*, 963. — S. Gregorius VII nuntiat excommunicasse Gotefredum eo quod Simoniace Ecclesiam Mediolanensem occupaverit, S. Greg. VII, CXLVIII, 296. — Confirmat sententiam a Diensi episcopo legato latam in Stephanum Ecclesiæ invasorem, *ibid.*, 471. — Gilbertus arch. Ravennatensis, Tetbaldus Mediolanensis episc. excommunicantur, *ibid*, 796. — Archiepiscopus Narbonensis excommunicatur, *ibid.* — Innocent. III mandat ut Hildesheimensi episcopo publica excommunicatio demuntietur, Innocent. III, CCXIV, 870. — Arch. Spalatensi mandat ut Nicolaum Forensem episcopum publice excommunicet, *ibid.* — Mandat Innocent. ut episcopus Slewicensis excommunicatus denuntietur, id., CCXV, 1316.

B. *Presbyteros, diaconos, clericos, monachos*, etc. — Excommunicatur a presbytero suo diaconus, S. Aug., XXXIII, 419. — Item a presbytero suo subdiaconus, *ibid.* — S. Gregor. VII benedictionem non mittit clericis Romanensibus tanquam excommunicatis, S. Greg. VII, CXLVIII, 471. — Confirmatio excommunicationis Uberti presbyteri, Paschal. II, CLXIII, 394. — Abbas [illegible]nachi Laureacenses ob excommunicationem susp[illegible] Innoc. III, CCXIV, 873.

C. *Imperatores, et reges.* — Theodosius Junior a monacho excommunicatur, S. Ben. Reg., LXVI, 511. — Nicolaus I monet Carolum regem ut Ingeltrudem uxorem adulteram Bosonis comitis de regno suo ejiciat sub pœna excommunicationis, Nicol. I, CXIX, 781. — Cum excommunicatis Theutgaudo et Gunthario non communican

dum, *ibid.*, 881. — Hincmar. significat excommunicationem Odoacri, Hincmar., CXXVI, 215. — De excommunicando Carlomanno ejusque complicibus, *ibid.*, 277. — Clementis Teutonis pœna et salus, Isid. Merc., CXXXVII, 460. — S. Gregorius VII arguit Henricum regem Romanorum quod cum excommunicatis communicet, S. Greg. VII, CXLVIII, 439. — S. Gregorius VII excommunicat Henricum, *ibid.* 458. — S. Gregor. VII minatur excommunicationem Wezelino si regem Dalmatiæ infestat, *ibid.*, 537. — De auctoritate sedis apostolicæ in excommunicando rege Henrico, *ibid.*, 594. — S. Gregor. causas excommunicationis Henrici imperatoris explicat, *ibid.*, 671. — Henricus rex Germaniæ, Sigefridus Moguntinus, Willelmus Trajectensis et Robertus Bambergensis episcopus excommunicantur, *ibid.*, 789. — Per excommunicationis et interdicti sententiam rex Legionis et regis Castellæ filia in gradu prohibito copulati separentur, Innocent. III, CCXIV, 610. — Arch. Senonensi mandat ut publicet sententiam excommunicationis contra moventes arma in regem Angliæ et in regem Franciæ, id., CCXV, 181. — De excommunicatione regis Angliæ, id., CCXVI, 64. — Ne Ottoni imperatori excommunicato dent favorem papa Pisanos hortatur, *ibid.*, 360.

D. *Duces, comites*, etc. — Nicolaus I monet senatores ut se abstineant a communione Photii, Nicol. I, CXIX, 881. — Adventius Metensis episcopus ad Nicol. I, declarat se non communicare cum Theutgualdo et Gunthario excommunicatis, Adventius, CXXI, 1146. — Excommunicati proceres propter seditiones, Hincmar., CXXVI, 20. — Minatur excommunicationem Landulfo nisi decretis papæ pareat, Joannes VIII, id., 906. — Priores episcopum comprehendentes non judicatum canonice excommunicantur, Burchard., CXLVI, 1412. — S. Gregor. VII monet Robertum comitem Flandriæ ne ulterius Tervannensi excommunicato auxilium ferat, S. Gregor. VII, CXLVIII, 641. — Innocent. III mandat Willelmo Remensi arch. ut comitem Flandriæ ab excommunicatione et interdicto absolvat, Innocent. III, CCXIV, 582. — Forma excommunicationis Marcovaldi, *ibid.*, 716. — Comminatur excommunicationem potestatibus, consiliariis et consulibus Lombardiæ præsentibus et futuris, si Ecclesias et clericos exactionibus vexaverint, id., CCXV, 47. — Innocent. III mandat ut sententia excommunicationis ab episcopo Cameracensi in comitem Namurcensem aliosque lata observetur, *ibid.*, 350. — Innocent. III mandat ut Waldemarus excommunicatus denuntietur, id., CCXVII, 280.

E. *Populos, civitatesque.* — Joannes VIII excommunicat Amalfitanos donec se a paganis separent, Joannes VIII, CXXVI, 889. — Minatur excommunicationem Amalfitanis, *ibid.*, 901. — Joannes VIII incolis Provinciæ præcipit ut bona S. Petri sub pœna excommunicationis restituant, S. Gregor. VII, CXLVIII, 528. — Rorgonis bona ad Hugonem ejus germanum spectantia ablata sub pœna excommunicationis restitui mandat, *ibid.*, 537. — Belvacenses absolvit ab excommunicatione precibus episcopi quem offenderant, *ibid.*, 539. — Præcipit Greg. Turonensibus et Andegavensibus ne Andegavensi comiti ab arch. excommunicato communicent, *ibid.*, 624. — Hortatur Venetos ut se ab excommunicatis caveant, *ibid.*, 613. — Episcopus Ratisbonensis excommunicat omnes cives suos, Gratian., CXCIII, 606. — Hæretici Albigenses excommunicantur; Cœlestinus III mandat archiep. Ravennat. ut Mutinenses monasterio Nonantulano quæ abstulerint reddant sub excommunicationis pœna, Cœlest. III, CCVI, 1184. — Cœlest. III consulibus et populis Novariensibus excommunicationem minatur, Innocent. III, CCXIV, 877. — Innocent. III. mandat Mutinensi episcopo ut Cremonenses publice excommunicet, id., CCXV, 21. — Excommunicatio in quosdam cives Cameracenses malefactores, *ibid.*, 949. — Innocent. III mandat ut excommunicatio contra Burgenses Sancti Audomari observetur, id., CCXVII, 81.

F. *Feminæ illustres.* — Nicolaus I mandat Hincmaro et episcopis regni ut excommunicent Ingeltrudem Bosonis uxorem fugitivam si ad virum redire contemnat Nicol. I, CXIX, 780. — Waldrada mœcha excommunicatur cum ejus complicibus, *ibid.*, 971. — De excommunicatione Waldradæ tertio scribit Nicolaus, *ibid.*, 1140. — Excommunicatio Fulcheri et Hardoisæ ob incestas nuptias, Hincmar., CXXVI, 277. — Passaguerra legitime excommunicatur, Innocent. III, CCXIV, 337.

Irregularitates. — Irregulares ad ordines suscipiendos quinam sint, S. Greg. Magn., LXXVII, 575, 694. — De quibus non sunt clerici ordinandi, S. Isid. Hispalens. LXXXIV, 25, 27. — Bigami non admittantur ad clerum, Cresconius, LXXXVIII, 846. — Qui acceperit viduam vel ejectam aut meretricem non admittitur in clerum, *ibid.*, 848. — Qui duas uxores duxerit, *ibid.* — Qui se eunuchizaverit. *ibid.*, 849. — Irregularitates variæ, S. Egbert., LXXXIX, 40. — Qui duas uxores aut consobrinam duxerit, clericus esse non potest, Angelran., XLVI, 1035. — — Bigamus vel concubinarius, *ibid.* — Varias irregularitates, *ibid.*, 1036. — Clerici esum carnium abominantes, *ibid.*, 1037 — Servi non ordinandi, Cod. Dipl. XCVII, 409. — Rebaptizati non ordinandi, *ibid.*, 805. — Accusatores fratrum irregulares, *ibid.*, 894. — Eunuchi, *ibid.*, LXXXIX, 996. — Cujus uxor adulterium commisit, Can. Select., XCIX, 997 — Qui corruptam duxerit uxorem, *ibid.*, 998. — Qui bigami sunt, *ibid.* — Qui ancillæ se commiscuerint, *ibid.*, 999. — Qui versati fuerint in negotiis sæcularibus, *ibid.* — Defectus natalium, *ibid.*, 1000. — Ab hæreticis baptizati, 1002. — Hæretici, *ibid.* — Seditionarii, *ibid.* — Irregularitates, *ibid.*, 1091. — Subdiaconi mœchatores, Rabanus Maurus, CXII, 1407. — Qui post baptismum secundis fuerit nuptiis copulatus, nec episcopus, nec diaconus, nec clericus, Can. Apost., CXXX, 16. — Sponsam ducens indignam vel ancillam, *ibid.* — Qui duas in conjugium sorores acceperit, *ibid.* — Episcopus non curans populi sui, *ibid.*, 18. — Bigami irregulares, *ibid.*, 381, 383. — Cur bigami omnino a sacerdotio repelluntur, S. Petr. Dam., CXLV, 210.

Irregulares sunt. — Bigami, Gratian., CLXXXVII, 185. — Epileptici, *ibid.* — Uxorem habentes spectaculis publicis mancipatam vel ejectam vel ancillam, clerici fieri non possunt, *ibid.*, 193. — Qui semetipsum absciderit, *ibid.*, 302. — Corpore vitiati, *ibid.*, 301. — Qui partem digiti volens sibi abscidit, *ibid.*, 303. — Filii presbyterorum ad sacra officia non sunt admittendi, *ibid.*, 304. — Simoniaci ad ordines nullo modo promovendi, *ibid.*, 537. — Simoniacus ab Ecclesiæ gubernaculis arcendus, Petr. Bles., CCVII, 86. — Publice uxorati ad ecclesiasticas dignitates admitti non debent, Innocent. III, CCXV, 10, 70. — Irregularis est qui alium letaliter percussit, CCXVI, 64.

Suspensio et depositio. — Suspensio ab oratione quid, Cassian., XLIX, 105, 172. — Gaudentius, Aufiniensis episcopus, ob illicitas ordinationes factas munere sacerdotali privatur, S. Simplicius, LVIII, 38. — Clericus qui se eunuchizavit abjiciatur a clero, S. Cresconius, LXXXVIII, 849. — Canones de damnato ab officio, Theod. Cant., XCIX, 1017. — Clerici usurarii, ebriosi, adeuntes convivia vel cantica turpia et alia his similia suspenduntur, *ibid.*, 1040. — Canones de depositione clericorum, Angelran., XCVI, 1033. — Usurarii, aleatores, ebriosi, *ibid.* — Sacerdos uxorem ducens, *ibid.*, 1037. — Episcopus, presbyter, diaconus damnatus, si pristinum officium usurpaverit, nunquam restituatur, *ibid.*, 1059. — Clericus ad propriam parochiam redire contemnens, Carolus Magn., XCVI, 1039. — Clericus turpiloquiis vel cantilenis in conviviis deditus, *ibid.*, XCVII, 898. — Clericus agendam episcopo invito celebrans, *ibid.* — Clerici a propriis uxoribus non se continentes suspenduntur ab officio, S. Zacharias, XCVIII, 85. — Qualiter vel pro quibus culpis degradetur, S. Theod. Cant., XCIX, 1011. — Clerici usurarii, ebriosi et fidejussores, conviviis, turpibus canticis dediti suspenduntur, Can. selecti, *ibid.* 1010. — Regulæ de depositione et suspensione ministrorum Ecclesiæ qui deviantur, Halitgar., CV, 687. — Ebriosi et fornicantes, *ibid.*, 700. — Qui casu negligens sacrificium perdit, *ibid.*, 701. — Presbyteri pravæ vitæ suspendantur, *ibid.*, 706. — Clerici sponsati vel concubinarii officio et beneficio careant, Eugenius II, CV, 645. — Gregor. IV Ebonem, arch. Remensem, depositum restituit, S. Gregor. IV, CVI, 858. — Clerici conspirantes, Raban., CXII, 1414. — Presbyteros aliorum clericos et parochianos recipientes suspendit, Radulfus, CXIX, 711. — Presbyter de crimine fornicationis suspicatus post primam aut secundam monitionem inventus fabulans removeatur a sacerdotio, *ibid.* — Depositio omnium cuivis ecclesiastico ordini a Photio promotorum, *ibid.*, 1076. — Presbyter homicida officio sacerdotali carere debet, Nicol. I, CXIX, 1134. — Simoniaci deponendi, *ibid.*, 1190 — Clericus cum velata femina se commisceus proprio honore privetur, Isaac. Ling., CXXIV, 1088 — Clericus cum feminis inhoneste vivens a clero repellatur, Hincmar. CXXV, 1097. — Depositio Theotgaudi et Guntharii archiepisc., *ibid.*, 1213. — Depositio Rothaldi, *ibid.*, CXXVI, 25. — Depositio Godbaldi presbyteri de femina convicti, *ibid.*, 251. Depositio Hincmari Laud., *ibid.*, 634. — Joannes VIII episcopum qui cum excommunicatis communicarat missæ celebrationis suspendit, Joannes VIII, *ibid.*, 816. — Episcopus aut presbyter offerens oblata alia quam vinum et panem deponatur, Can. Apost. CXXX, 116. — Episcopus aut presbyter, aut diaconus in fornicatione, perjurio, aut furto captus deponatur, *ibid.*, 17. — Presbyteri et alii

clerici lapsi in persecutione deponantur, Isidor. Mercat., CXXX, 261. — Pontifex Romanus jure episcopos deponere potest, S. Gregor. VII, CXLVIII, 407. — Quod legatus præsit omnibus episcopis et adversus eos sententiam depositionis potest dare, *ibid.* — Papa absentes potest deponere, *ibid.* — Simoniaci deponantur, *ibid.*, 414. — Episcopus Dolensis ab episcopatu dejectus, *ibid.*, 470. — Simoniaci deponi debent, *ibid.*, 738. — Constantinopolitanus arch. auctoritate Romani pontificis deponitur, Gratian., CLXXXVII, 125. — Clericus ergasterium aut tabernam habere volens deponatur, *ibid.*, 229. — Annuæ suspensioni subjaceat qui præter canonum formam aliquem ordinat, *ibid.*, 301. — Qui alienam cathedram appetit, ab ea expulsus etiam propria deponatur, *ibid.*, 738, 762. — Depositio abbatis S. Willelmi, Innocent III, CCXIV, 1053. — Sententiam suspensionis in episcopum Biterricensem a legatis sedis apost. latam confirmat Innocentius, *ibid*, CCXV, 272.

Interdictum. — Ecclesia interdicitur post sanguinis effusionem, S. Gregor. Turon., LXXI, 548. — Ecclesia Rothomagensis interdicitur pro sanguinis effusione a Leudovaldo episcopo, *ibid.*, 471. — Basilica S. Hilarii Pictaviensis propter sanguinis effusionem interd., *ibid.*, 345. — Interdictum ab aqua et igne apud Romanos, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 214. — Interdictum latum contra civitatem Rothomagensem, *ibid.*, CCVII, 1179. — Confirmatio sententiæ excommunicationis et interdicti latæ auctoritate Walteri, *ibid.* — Divina non celebrentur in locis per quæ ablata ecclesiis, Odo Tullen., CCV, 915. — Divina cessent cum sepelitur aliquis in cœmeterio tempore interdicti, *ibid.*, 917. — Relaxat interdictum Casenatensium, Innocent. III, CCXIV, 433. — Interdictum minatur laicis decimas a clericis exigentibus, *ibid.*, 434. — Mandat Mutinensi episcopo ut civitas Cremonensis interdicto ecclesiastico subdatur, *ibid.*, CCXV, 21. — Minatur pœnam interdicti Joanni, regi Anglorum, *ibid*, 61. — Interdictum ab episcopo vel capitulo Penomanensi lato contra cap. S. Petri de Curia, observandum definit, *ibid.*, 796. — Interdicti tempore non est celebrandum, *ibid.*, 1531.

ORDO INDICUM QUI IN HOC TOMO CONTINENTUR.

Series indicum quarta. 9
Index de Deo et de variis illius attributis. 9
Index de Deo trino vel de Trinitate. 19
Index de Providentia divina et de illius erga homines beneficiis. 27
Index de Creatione in genere. 30
Index de Angelis. 38
Index de Angelis custodibus. 43
Index de Dæmonibus. 44
Index de Duratione mundi et ejus fine. 49
Index de Creatione hominis. 52
Index de Anima humana. 55
Index de Ratione humana et de ejus excellentia, potentia et infirmitate. 59
Index de Paradiso terrestri. 67
Index de Peccato originali. 71
Series indicum quinta. 72
Index Scripturarius, vel de inspiratione, auctoritate, excellentia, etc, Scripturarum. 74
Index generalis Commentariorum in Scripturas. 102
Index capitum et locorum notabilium Scripturæ. 114
Index exegeticus versiculorum Scripturæ sacræ (hic memoratur tantum) 123
Index de Allegoriis Veteris Testamenti. 123
Index de Allegoriis Novi Testamenti. 227
Index Figurarum Veteris Testamenti. 241
Index Figurarum Novi Testamenti. 259
Index Parabolarum Novi Testamenti. 263
Index Virorum et mulierum Veteris Testamenti clarissimorum. 274
Index Virorum et mulierum Novi Testamenti clarissimorum. 279
Series indicum sexta. 318
Index de Religione generatim spectata. 318
Index de Revelatione divina. 320
Index de Prophetiis. 323
Index de Miraculis. 332
Index Mythologicus. 366
Index de Placitis veterum philosophorum. 393
Index nominativus veterum philosophorum. 599
Index Objectionum tum vulgarium tum scientificarum. 403
Index Apologeticorum auctorum. 434
Index Apologeticorum operum. 434
Index Polemicorum auctorum. 439
Index Polemicorum operum. 443
Series indicum septima. 443
Index de Incarnatione Christi. 446
Index de Christo. 450
Index de Redemptionis mysterio. 475
Index de Nominibus Christi. 475
Index de Nomine Jesu. 483
Index de Spiritu sancto. 487
Index Marianus, vel de B. Maria Virgine. 494
Series indicum octava. 527
Index Historicus prædicationis Evangelii. 537
Index Geographicus prædicationis Evangelii. 555
Index Bibliographicus prædicationis Evangelii. 579
Index de Persecutionibus. 583
Index de Beneficiis Christianismi erga hominem privatum. 587
Index de Beneficiis Christianismi erga societatem. 602
Index Praxeologicus vel vitæ practicæ synopsis. 606
Series indicum nona. 666
Index de Ecclesia. 666
Index de Hierarchia ecclesiastica. 687
Index de Summo Pontifice. 690
Index de Metropolitis. 698
Index de Episcopatu. 699
Index de Sacerdotio. 710
Index de Clericis. 731
Index de Hæresibus. 734
Index de Schismatibus. 751
Index Hagiographicus. 754
Index de Relationibus membrorum Ecclesiæ militantis ad invicem. 767
Index Auctorum de dogmatibus. 771
Index Operum de dogmatibus. 774
Index Operum de dogmatibus analyticus. 779
Index Operum de dogmatibus alphabeticus. 790
Series indicum decima. 798
Index de Gratia. 799
Index de Sacramentis in genere. 835
Index de Baptismo. 838
Index de Confirmatione. 847
Index de Eucharistia. 850
Index de Sacrificio in genere. 858
Index de Sacrificio missæ. 853
Index de Pœnitentia latiori sensu sumpta. 883
Index de Pœnitentiæ sacramento. 890
Index de Pœnitentia publica. 895
Index de Extrema Unctione. 898
Index de Ordinis sacramento. 899
Index de Matrimonio. 911
Series indicum undecima. 918
Index de Symbolis in genere. 919
Series indicum duodecima. 927
Index de Cultu in genere. 927
Index de Cultu sanctorum. 974
Index de Beneficiis per merita sanctorum obtentis. 986
Index Liturgicus. 1031
Index de Computo ecclesiastico. 1042
Series indicum decima tertia. 1050
Index de Jure canonico. 1050
Index de Legislatione ecclesiastica et monastica. 1051
Index de Conciliis. 1066
Index Canonum. 1106
Index Bullarum, decretorum a summis pontificibus emissorum. 1214
Index Decretorum, decisionum ab imperatoribus et regibus latarum. 1111
Index de Disciplina ecclesiastica et monastica. 1111
Index Operum circa disciplinam alphabeticus. 1111
Index Auctorum qui de disciplina egerunt alphabeticus. 1111
Index de Censuris ecclesiasticis. 1111

FINIS TOMI DUCENTESIMI DECIMI NONI, INDICUM SECUNDI.

Parisiis. — Ex Typis J.-P. MIGNE.

ELENCHUS INDICUM QUI IN HOC TOMO CCXIX CONTINENTUR.

SERIES INDICUM QUARTA, complectens Indices: - De Deo. - De Deo trino. - De Providentia divina. - De Creatione in genere. - De Angelis. - De Angelis custodibus. - De Daemonibus. - De Duratione mundi et ejus fine. - De Creatione hominis. - De Anima humana. - De Ratione humana. - De Paradiso terrestri. - De Peccato originali,
SERIES INDICUM QUINTA, complectens Indices: - De Scripturis. - De Allegoriis Veteris Testamenti. - De Allegoriis Novi Testamenti. - Figurarum Veteris Testamenti. - Figurarum Novi Testamenti. - Parabolarum Novi Testamenti. - Vivorum et mulierum Veteris Testamenti clarissimorum. - Virorum et mulierum Novi Testamenti clarissimorum,
SERIES INDICUM SEXTA, complectens Indices: - De Religione generatim spectata. - De Revelatione divina. - De Prophetiis. - De Miraculis. - Mythologicum. - De Placitis veterum philosophorum. - Nominativum veterum philosophorum. - Objectionum tum vulgarium tum scientificarum. - Apologeticorum auctorum. - Apologeticorum operum. - Polemicorum auctorum. - Polemicorum operum,
SERIES INDICUM SEPTIMA, complectens Indices: - De Incarnatione Christi. - De Christo. - De Redemptionis mysterio. - De Nominibus Christi. - De Nomine Jesu. - De Spiritu sancto. - De B. Maria Virgine,
SERIES INDICUM OCTAVA, complectens Indices: - Historicum praedicationis Evangelii. - Geographicum praedicationis Evangelii. - Bibliographicum praedicationis Evangelii. - De Persecutionibus. - De Beneficiis Christianismi erga hominem privatum. - De Beneficiis Christianismi erga societatem. - Praxeologicum vel vitae practicae synopsim,
SERIES INDICUM NONA, complectens Indices: - De Ecclesia. - De Hierarchia ecclesiastica. - De Summo Pontifice. - De Metropolitis. - De Episcopatu. - De Sacerdotio. - De Clericis. - De Schismatibus. - De Relationibus membrorum Ecclesiae militantis ad invicem. - Auctorum de dogmatibus. - Operum de dogmatibus. - Operum de dogmatibus analyticum. - Operum de dogmatibus alphabeticum,
SERIES INDICUM DECIMA, complectens Indices: - De Gratia. - De Sacramentis in genere. - De Baptismo. - De Confirmatione. - De Eucharistia. - De Sacrificio in genere. - De Sacrificio missae. - De Poenitentia latiori sensu sumpta. - De Poenitentiae sacramento. - De Poenitentia publica. - De Extrema Unctione. - De Ordinis sacramento. - De Matrimonio,
SERIES INDICUM UNDECIMA, complectens Indicem de Symbolis in genere,
SERIES INDICUM DUODECIMA, complectens Indices: - De Cultu in genere. - De Cultu sanctorum. - De Beneficiis per merita sanctorum obtentis. - Liturgicum. - De Computo ecclesiastico,
SERIES INDICUM DECIMA TERTIA, complectens Indices: - De Jure canonico. - De Legislatione ecclesiastica et monastica. - De Conciliis. - Canonum. - Bullarum. - Decretorum et decisionum. - De Disciplina ecclesiastica et monastica. - De Censuris ecclesiasticis,

ORDO INDICUM QUI IN HOC TOMO CONTINENTUR.

Series indicum quarta.
Index de Deo et de variis illius attributis.
Index de Deo trino vel de Trinitate.
Index de Providentia divina et de illius erga homines benificiis.
Index de Creatione in genere.
Index de Angelis.
Index de Angelis custodibus.
Index de Daemonibus.
Index de Duratione mundi et ejus fine.
Index de Creatione hominis.
Index de Anima humana.
Index de Ratione humana et de ejus excellentia, potentia et infirmitate.
Index de Paradiso terrestri.
Index de Peccato originati.
Series indicum quinta.
Index Scripturarius, vel de inspiratione, auctoritate, excellentia, etc, Scripturarum.
Index generalis Commentariorum in Scripturas.
Index capitum et locorum notabilium Scripturae.
Index exegeticus versiculorum Scripturae sacrae (hic memoratur tantum)
Index de Allegoriis Veteris Testamenti.
Index de Allegoriis Novi Testamenti.
Index Figurarum Veteris Testamenti.
Index Figurarum Novi Testamenti.
Index Parabolarum Novi Testamenti.
Index Virorum et mulierum Veteris Testamenti clarissimorum.
Index Virorum et mulierum Novi Testamenti clarissimorum.
Series indicum sexta.
Index de Religione generatim spectata.
Index de Revelatione divina.
Index de Prophetiis.
Index de Miraculis.
Index Mythologicus.
Index de Placitis veterum philosophorum.
Index nominativus veterum philosophorum.
Index Objectionum tum vulgarium tum scientificarum.
Index Apologeticorum auctorum.
Index Apologeticorum operum.
Index Polemicorum auctorum.
Index Polemicorum operum.
Series indicum septima.
Index de Incarnatione Christi.
Index de Christo.
Index de Redemptionis mysterio.
Index de Nominibus Christi.
Index de Nomine Jesu.
Index de Spiritu sancto.
Index Marianus, vel de B. Maria Virgine.
Series indicum octava.
Index Historicus praedicationis Evangelii.
Index Geographicus praedicationis Evangelii.
Index Bibliographicus praedicationis Evangelii.
Index de Persecutionibus.
Index de Beneficiis Christianismi erga hominem privatum.

Index de Beneficiis Christianismi erga societatem.
Index Praxeologicus vel vitae practicae synopsis.
Series indicum nona.
Index de Ecclesia.
Index de Hierarchia ecclesiastica.
Index de Summo Pontifice.
Index de Metropolitis.
Index de Episcopatu.
Index de Sacerdotio.
Index de Clericis.

Index de Haeresibus.
Index de Schismatibus.
Index Hagiographicus.
Index de Relaticnibus membrorum Ecclesiae militantis ad invicem.
Index Auctorum de dogmatibus.
Index Operum de dogmatibus.
Index Operum de dogmatibus analyticus.
Index Operum de dogmatibus alphabeticus.
Series indicum decima.
Index de Gratia.
Index de Sacramentis in genere.
Index de Baptismo.
Index de Confirmatione.
Index de Eucharistia.
Index de Sacrificio in genere.
Index de Sacrificio missae.
Index de Poenitentia latiori sensu sumpta.
Index de Poenitentiae sacramento.
Index de Poenitentia publica.
89
Index de Extrema Unctione.
Index de Ordinis sacramento.
Index de Matrimonio.
Series indicum undecima.
Index de Symbolis in genere.
Series indicum duodecima.
Index de Cultu in genere.
Index de Cultu sanctorum.
Index de Beneficiis per merita sanctorum obtentis.
Index Liturgicus.
Index de Computo ecclesiastico.
Series indicum decima tertia.
Index de Jure canonico.
Index de Legislatione ecclesiastica et monastica.
Index de Conciliis.
Index Canonum.
Index Bullarum, decretorum a summis pontificibus emissorum.
Index Decretorum, decisionum ab imperatoribus et regibus latarum.
Index de Disciplina ecclesiastica et monastica.
Index Operum circa disciplinam alphabeticus.
Index Auctorum qui de disciplina egerunt alphabeticus.
Index de Censuris ecclesiasticis.
FINIS TOMI DUCENTESIMI DECIMI NONI, INDICUM SECUNDI.